

No. 1—Vol.—LIV

FRIDAY,
6TH JANUARY, 1956

* Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

AN AGE OF CRISES

We live in an age of crises. One crisis follows another, and even when there is peace, it is a troubled peace with fear of war and preparation for war. Tortured humanity hungers for real peace, but some evil fate pursues it and pushes it further and further away from what it desires most. It seems almost that some terrible destiny denies humanity to ever-recurring disaster. We are all entangled in the mesh of past history and cannot escape the consequences of past evil.

In the multitude of crises, political and economic, that face us, perhaps the greatest crisis of all is that of the human spirit. Till this crisis of the spirit is resolved it will be difficult to find a solution for the other crises that afflict us.

We talk of World Government and One World and millions yearn for it. Earnest efforts continue to be made to realize this ideal of the human race, which has become so imperative today. And yet these efforts have thus far proved ineffective, even though it becomes ever clearer that if there is to be no world order then there might be no order at all left in the world. Wars are fought and won or lost, and the victors suffer almost as much as the vanquished. Surely there must be something wrong about our approach to this vital problem of the age, something essential lacking.

In India during the last quarter of a century and more, Mahatma Gandhi made an outstanding contribution not only to the freedom of India but to that of world peace. He taught us the doctrine of non-violence, not as a passive submission to evil, but as an active and positive instrument for the peaceful solution of international differences. He showed us that the human spirit is more powerful than the mightiest of armaments. He applied moral values to political action and pointed out that ends and means can never be separated, for the means ultimately govern the end. If the means are evil, then the end itself becomes distorted and at least partially evil. Any society based on injustice must necessarily have the seeds of conflict and decay within it so long as it does not get rid of that evil.

All this may seem fantastic and unpractical in the modern world, used as it is to thinking in set grooves.

Mr. JAWAHARLAL NEHRU

And yet we have seen repeatedly the failure of other methods and nothing can be less practical than to pursue a method that has failed again and again. We may not perhaps ignore the present limitations of human nature or the immediate perils which face the statesmen. We may not, in the world as it is constituted today, even rule out war absolutely. But I have become more and more convinced that so long as we do not recognize the supremacy of the moral law in our national and international relations, we shall have no enduring peace. So long as we do not adhere to right means, the end will not be right and fresh evil will flow from it. That was the essence of Gandhiji's message and mankind will have to appreciate it in order to see and act clearly. When eyes are bloodshot vision is limited.

I have no doubt in my mind that World Government must and will come, for there is no other remedy for the

(Continued on page 6)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon
48" 12/6 yd

Spotted Georgette 45" 4/6 yd.

Two Tons and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 3/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Domborg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Hemmes and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3-15-0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys' Shirts, Knickers, Diapers, Vests,
Socks. Girls' Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodexin)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. i. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 28th Jan. Sailing 2nd Feb. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0

Second " " " 55-0-0

Third Class Bunk 28-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-17-6

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letter.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 6TH JANUARY, 1956

South Africa's Good Name

IN his New Year broadcast the Governor-General, Dr. E. G. Jansen, made a strong appeal to the people of South Africa to work for the purpose of giving the country a good name abroad. We agree with His Excellency that a good name for our country overseas is the most desirable thing. We are constrained to point out, however, that we see the light differently when it comes to the reasons why South Africa has a bad name.

The name of our country to-day is bad in the eye of the world because the people in power have shown a colossal lack of ability to end a multi-racial community along the path of unity. Our country's name is in mud to-day not because we are a bad nation. It is because we have in power a government with a philosophy of life so wrong and so dangerous for internal stability and world peace that the nations have had to rise in protest against it.

We have said before in these columns that Union was a blunder if it was not an organic coming-together of the various races which make up the nation; if it was merely a Union of people with a White skin for purposes of oppressing together the man of colour. But not only has it turned out to be such a White front against the man of colour, under the leadership of the Nationalist Party,

tensions have developed which to-day threaten the very ideal of Union even as a White front.

The emergence of the Union Federal Party is but a criticism of this threat to the Union ideal. It is clear that if the Nationalists go too far in the direction of imposing their republic on the rest of the nation, some people in the English-speaking community will see in that an abandonment of the Union ideal and will desire to walk out of the Union.

The history of the treatment meted to the man of colour convinced him long ago that the rulers had a dangerously narrow conception of what Union should mean in a multi-racial society. For our side of the colour line, the Union ideal has been in the process of being abandoned since shortly after Union was formed—when anti-African legislation was first passed.

This abandonment of the Union ideal by the ruling minority has done one thing which alarms the nations. It has thrown the White and non-White nations into two different camps; with two conceptions of nationhood two types of loyalty and two views on the future. There is the Whiteman's conception of nationhood in which he regards himself as having been created to be master of all. Opposed to this is the concept of race equality and partner-

ship as advocated by the non-white majority. From these starting points both sides have developed attitudes so conflicting that it is inconceivable how Black and White can ever be united if the people in power will always have a one-sided view of South African nationhood.

This division in the mind of the nation threatens its very existence in the first place. A nation whose peoples see in each other their worst foes on earth is bound to disintegrate one day. Apartheid is clearly a philosophy of hatred. It stands for domination by the Nationalists and for the oppression of the man of colour. In short it gives the man of colour whom it oppresses a vested interest in revolution. A nation, the majority of whose people are being systematically given a vested interest in revolution by their rulers is a danger to world peace and is well on the way to disintegration.

But internal disunity is not the only source of weakness. South Africa is a member of the United Nations and as such has to accept the rights and responsibilities of such membership. The United Nations has certain ideals. Membership of this world organisation implies acceptance of at least the spirit of these ideals. A situation is developing in South Africa which is in conflict with this spirit. The nations are perfectly right in telling South Africa that she is wrong to depart from this spirit. South Africa's intransigence in the face of world criticism of her policy of race oppression is the sole reason why the Union has a bad name.

It is positively wrong and dangerous for the people of South Africa to stand together in the crusade to justify the wicked things done to the man of colour in the hope that such a front will give the country a good name. As long as the principle of partnership is rejected in this country, so long will the man of colour be oppressed and so long will the Union have a bad

MR. MANILAL GANDHI

WE regret to inform our readers that our Editor, Mr. Manilal Gandhi, has been removed to a Durban Nursing Home once again, as the doctors were not satisfied with his present condition, and there was no improvement since his return home.

His illness has caused a set-back in the printing of 'Indian Opinion.' We are looking forward to the kindness and co-operation of our readers during this ordeal. Any assistance in the nature of short stories, articles and news items from our readers either in English or Gujarati will be welcome.

We wish to thank all those who have sent their kind wishes and prayers for Mr. Gandhi.

name. The way out then is not merely to appeal by word of mouth for a good name. It is to adopt policies which will convince the man of colour and by so doing convince the world, that Union is not a White front against the man of colour.

We on the non-European front will seize every opportunity to give our country a good name, but that can't be done on the basis of Apartheid.

OUR APARTHEID SOCIETY

A POINT almost completely overlooked by "The Dispossessed" (Christian Action's latest 30-page pamphlet about apartheid but recently stressed by the Bishop of Johannesburg) is the terrible consequence of township apartheid not only in dividing the lives and personalities of non-whites, but in causing a catastrophic loss of integrity and moral degeneration in whites. A slightly liberal-minded Johannesburg periodical recently discussed this editorially, "Because the less fortunate are doomed to a life of 'restricted rights,' it wrote, 'the assumption is made that they are inferior people; and they are too often treated as such.' The magazine considered this 'calculated to rot the moral fibre of the Europeans.' But could anything prove this contention more effectively than its unconscious illustration a few sentences earlier in the same editorial? Setting aside the moral implications of the great social gulf between whites and non-whites in the Union, the magazine commented: 'one must concede the one true fact (sic) of the situation, namely, that an almost complete intellectual, social and sociological incompatibility exists between white and black. If we accept the view that this state of repulsion is an unavoidable product of the South African setting, what is the next step? ... If we must have European domination—and we must have it—how are we going to prevent the moral degeneration of the Europeans?' How, indeed? The italics are mine: the state of mind the reader writes, But now 'incompatibility' can be a 'fact,' when more but a handful have tested its practice, passes one's comprehension and underlines the South African tragedy—a tragedy of ignorant 'repulsion' that apartheid must exacerbate and only increasing human contact can overcome.

This apartness and moral failure of white society can be seen very vividly in our legal system—not so much in the Supreme Court where an impartial judicial tradition has hitherto risen superior to the warped values and emotions of our society, but in jury cases and magistrates' courts. Magistrates, before whom the majority of non-white offenders inevitably come, too often reflect the prejudices of their group, either from sheer prejudice of overwork or from reasons of personal temperament. The pamphlet should not just have supposed

"it is nearly impossible for any African in an urban area" not to offend against one or other of the pass laws; it should have quoted hard statistics to show that more than one-half of our 'crimes' are petty offences, that half the urban African population is arrested some time or other during its lifetime and that we have the highest jail going population per head of population of any country in the so-called free world. As to our jury system, its predictable bias in inter-racial cases is notorious. Recently the 'New Statesman' published a letter recalling that, in a case of serious assault by a farmer against an

C. W. M. GELL

African, Advocate Oswald Pirow (for the defence) thirty years ago objected to every juror with an English name until he secured an all-Afrikaner jury. It is a measure of the static—even retrogressive—nature of our society that he was able to repeat that performance last year in the widely publicised Rensburg horse-pipe flogging case.

In noting more than once the failure of most Christian churches (other than the Dutch Reformed Church) to practise what they preach about the colour bar, Christian Action might fairly have exempted the Roman Catholic. So far as I know, worship is mixed in all their churches, though admittedly voluntary segregation of seating is usual and non-whites often communicate last. Nor, I think, should the reproach of the Catholic school fund appeal to the other Churches be omitted. The Roman Catholics set out to raise £500,000 to keep their African mission schools (and have actually far exceeded that figure), whereas no similar appeal was attempted by non-Catholic denominations in the Union and only £42,000 raised by missionary bodies in Britain. This in some sense was due to the Catholic's willingness to operate a "Bantu Education" syllabus, tending to outlast the present regime (as the Catholic Church has outlived so many other oppressors in different countries) and meanwhile to mitigate "indoctrination for subservience" by its general teaching of the relationship between God and man, and man and man. How this will work out when the

Government controls all teacher-training colleges and may quite possibly discriminate against Roman Catholic trained Africans in recruiting the Government and teaching services remains to be seen. The other Churches, except the Dutch Reformed Church which welcomes "Bantu Education," refuse to teach the syllabus but, apart from the Anglican diocese of Johannesburg which alone refused to rent school buildings in the Native Affairs Department and is establishing cultural centres for African children and adults, seem singularly lacking in constructive vision. One is puzzled to know how they will spend even the modest sum raised for them in Britain. Christian words and fine general sentiments we have heard in abundance from Church leaders of the various denominations; but of concerted, positive Christian action there has been pitifully little and too much of that from a few outstanding ministers and laymen, unrepresentative of their Churches and often (it seems) embarrassing to the hierarchies.

However, particular activities of Bantustan may yet stimulate from these latter the practical indignation that has seemed hitherto lacking. Seldom though Anglican Church buildings are used for joint worship (or even for separate worship by different races), the Bishop of Kimberley has refused with spirit to accept a lease, subject to the condition that the site be used "for Europeans only." This restriction was on offer under the Group Areas Act with whose wide-ranging iniquities Christian Action seems (on the evidence of this pamphlet) to be unfamiliar. A few concrete examples of the sort of proposals being submitted under this Act for the eviction of non-whites by municipalities (acting on official inspiration) as by the Government's own Reference and Planning Committee, wherever the municipality is insufficiently complaisant, would have told the British public more about township apartheid than many indignant generalisations. Or Christian Action could now quote the Reverend Leonard Heap (an ex-chairman of the South African Congregational Assembly) about "the threat to our churches involved in the Group Areas Act. One of our Coloured churches alone faces a possible loss of £30,000 in the rebuilding of its property; if it is told that it will be allowed to retain the use of its present build-

ings, the answer is that they become obsolete as soon as the congregation is moved away; if compensation is secured, it is charged by the cost of an African church on the Rand which was cynically offered £180 when its building was razed to the ground. One grows sick with dismay as one considers the infamy of our time. What can we do in face of a Government which will hear no reason other than its own, which is deaf to the oft repeated cry 'let my people go!'—and claims the sanction for its iniquities?"

Finally, since Christian Action "has been at pains to ensure the accuracy of what is reported" in this pamphlet, a few actual errors should be corrected. Under the Criminal Law Amendment Act (p. 15) an African can only be flogged for going on strike, if he is protesting or causing others to protest against some law. *Bona fide* industrial strikes are made illegal for Africans for Africans (sentences of fine or imprisonment are usual) under the Native Labour (Settlement of Disputes) Act. Africans in the police are not confined (p. 16) to "third-class constables," but can rise to sergeant in which rank (according to a recent Supreme Court ruling) they have certain powers that white constables do not possess. The State Information Service would probably object (p. 17) that "passes" have been "abolished." But this would be a quibble, because identity books have been substituted, "specials" are still necessary to circumvent the curfew and, though whites, too, will have to carry identity cards, they are quite different in form and in the penalties for not having them on one's person to those prescribed for Africans. What has already been said about the Roman Catholic schools argues the statement (p. 22) "nor does the Minister intend that the Churches (other than the Dutch Reformed Church) shall have any control over the teaching and training of African children in Mission Schools." He intends very severely to circumscribe Church control within the narrowest possible limits. His contest with the Roman Catholics on this point may develop into a long drawn-out campaign, with the latter apparently conceding the latter of the syllabus in order to retain (as they hope) the substance of the spirit of real education. Protest in South Africa is not (p. 27) "virtually impossible with-

(Continued on page 9)

THE NEW YEAR AND THE OLD

AT this time of year it is usual to look back on the year that has passed and attempt to sum up its main features. It is customary too, to try to predict what will happen in the year that is to come. In South Africa, where the main political issues are clear-cut, these tasks present less difficulty than they do elsewhere. As to the year that is past, the only people likely to look back on 1955 with feelings of unmixed pleasure are the European Nationalists, and even in their case, as we shall see later, it may be necessary to make certain reservations. By and large, however, it is reasonable to assume that the Nationalist Party would claim 1955 as a year of consolidation of power, and as a year that showed a marked advance towards the stated goal of total apartheid.

The nine-tenths of the population of South Africa who are not members of the Nationalist Party, may, however, be excused for taking a somewhat different view. Though the Senate Act has not directly affected the representation in Parliament of the non-European people, it is impossible to escape the conclusion that this Act has been a heavy blow to the principle of democratic government in South Africa. Even if democratic rights have not been enjoyed by non-Europeans in the past, the spectacle of the power of government being concentrated into the hands of those people who are most firmly opposed to any extension of such rights to non-white people, must cause some dismay. Hardly less disturbing is the fact that opposition to the Senate Act from the largest parliamentary opposition to the Nationalists, the United Party, has been half-hearted and ineffectual. There have been protests from various political bodies, but one has looked in vain for any concerted opposition even among the whites, while opposition organized to include all the people in the country opposed to Nationalist policies has been completely lacking. In these last days of 1955, all non-Nationalists, and in particular the non-European section of the population must be disagreeably conscious of the fact that the Nationalists, by voting themselves the two-thirds majority that they lacked, have greatly strengthened their position.

This being the case, it is hardly surprising that 1955 has shown signs of a more intense application of the policy of apartheid on which the Nationalists came to power. Any organized opposition to the operation of this policy has been threatened, and these threats have been levelled more especially at non-European and at multi-racial organisations. The nation-wide police raids are still fresh in our memories, and though a satisfactory official explanation is still lacking, it is clear that these raids are part of

By

DEREK MARSH

a campaign of intimidation, designed to hinder and inhibit the operation of organisations that by their very nature and existence, expose the fallacy of the concept of total apartheid.

Of particular concern to the Indian community has been the threat provided by the Group Areas Act. So far, no Group Areas Plan has been officially adopted, but 1955 has seen several statements, and a number of hints and rumours, which have caused great apprehension among members of the Indian community. It seems clear from certain events in the Transvaal and elsewhere, that one of the most serious results for Indians of the implementation of the whole Group Areas scheme will be the loss for many of their means of livelihood. Many Indians are engaged in commerce, particularly amongst members of other racial groups, and any concentration into exclusively Indian areas will inevitably destroy much of their business. This has repeatedly been pointed out to the Government, but the lack of sympathy shown on this important issue impels one to the conclusion that the Government has always been aware of and indifferent towards this result of its policies. Meanwhile, even before the Group Areas plans are put into operation, the threat they provide causes much individual hardship. In certain areas, which are expected to be declared white areas, non-white people are not given permission to build houses on their own land, or, if permission to build is granted, they are not allowed to occupy the houses they have built, even

on a temporary basis. All these factors point towards the much more oppressive situation that will arise when an attempt is made to put the whole impractical plan into practice.

To all who can take an unbiased view of the situation, it is clear that these and other similar measures adopted by the Nationalist Government have caused a worsening of inter race relations. What then can be expected from 1956, and what hope is there of any improvement? It is obvious that there is not likely to be any sudden change for the better. The two-thirds majority granted to itself by the Nationalist Party will presumably enable it to manipulate the constitution as it desires, and it takes no inspired prophet to predict that 1956 will see a further intensification of the implementation of the policy of apartheid, an attempt to curtail still further any social or political contact between the different races. These measures will certainly include the removal of the Coloured voters from the common roll, but for further details one must wait for the commencement of the next Parliamentary session in January. It is not difficult, however, to predict the direction which the new legislation will take.

Since the whole concept of separation and discrimination is repugnant to people who really believe in democracy, it is not surprising to find that more people are becoming members of multi-racial organisations. Those who think that a man's race or his religion or the colour of his skin should not be a bar to his progress in any field of activity, are increasingly coming to realise that active membership of an organisation like the Liberal Party is the most effective method of opposition to the principle of apartheid. Membership of the Liberal Party shows that one objects to being pushed into segregated racial groupings, that one wants to be allowed to choose one's friends and associates where one pleases, regardless of race, and, most important of all, it shows that the whole basic premise of apartheid is false, for it is possible, and indeed easy, for all the different groups to come together in a single organisation and to work fruitfully for the good of the country as a whole.

In Natal the Liberal Party is still fairly small, numerically speaking, but during 1955 it showed a steady advance. Because the Liberal Party believes in a common society, it offers the one practical alternative to the Nationalist concept of a segregated South Africa. Within the Party one finds a picture in miniature of the state of things to come in this country: Indians, Africans, Coloureds and Europeans working together on an equal basis, and finding a release from the fears and frustration that divide the country at the present time. It is because of the advance of the spirit of Liberalism during 1955 that it was said at the beginning of this article that even the most ardent Nationalist may, after all, have had some misgivings. In the Liberal Party, plain for all to see, is the living refutation of apartheid, and it is because of this that members of the government make such incautious statements as that made by Mr. Eric Louw at Beaufort West on the 16th of December. When Mr. Louw says that Liberalism is the main threat to South Africa, what he really means is that it is the main threat to the Nationalist government. More and more people are coming to realise this, and it is easy to predict that the ideals of Liberalism will gain more and more support in 1956. In reality, those in the Liberal camp have more cause for optimism than the Nationalists, for the present government, now at the height of its powers, can only create more and more opposition through its actions. On the other side are the people who, in spite of threats and intimidation, believe that all the people in the country can and should work together, and demonstrate their belief through their own actions. For these people, 1956 and many more years to come will be very difficult, but they can take courage from the knowledge that in the end the victory must be theirs.

We have received news from reliable sources that, because of the dispute between India and Portugal regarding Goa, the Portuguese authorities at Ressano Garcia Border (Kamatipour) refuse admission into Laurence Marques to all those whose nationality is marked in the passport as being Indian. These whose passports state that they are South African citizens or Pakistanis are allowed to enter without difficulties.

ECONOMIC CO-OPERATION BETWEEN INDIA AND SOVIET UNION

AGREEMENT REACHED

THE following joint communique regarding economic relations between India and the USSR was released in New Delhi on December 14:—

"In a joint statement issued by the Prime Minister of India, Mr. Jawaharlal Nehru, Chairman of the Council of Ministers of USSR, Marshal N. K. Bulganin and Member of the Presidium of the Supreme Council of USSR, Mr. N. S. Khrushchev, reference has been made to the desire of the two countries to develop economic co-operation and expand trade relations. In this connection, the representatives of the Government of India and of the USSR have had preliminary discussions and are of the view that it will be to the mutual benefit of the two countries to increase the volume of trade between them to as high a level as possible. As a first step, in this direction, the following understanding has been reached:

(a) USSR will supply and India will purchase one million tons of steel during the next 3 years, beginning from 1956—500,000 tons in the first year and 350,000 tons per year in the two subsequent years. The terms and conditions of supplies are to be settled by subsequent negotiations.

(b) During these three years, USSR will sell and India will purchase such equipment for production of oil mining and other equipment and goods as may be agreed upon between the parties. The terms and conditions for the sale and purchase of these goods and equipment will be settled by subsequent negotiations.

(c) USSR will increase substantially its purchases from India, both of raw materials and of manufactured goods on terms

both Governments will grant maximum facilities allowed by their respective laws, rules and regulations and will render all possible assistance for the same.

"In view of the increased volume of trade now envisaged and in order to provide adequate shipping facilities, both Governments consider that it is necessary to organise regular shipping services to be run by India and the Soviet ships between the ports of India and those of USSR.

"The representatives of the two Governments have further agreed that delegations will be sent from USSR to India and/or from India to USSR at the earliest possible date to discuss the terms and conditions and to enter into agreements to implement the above understanding."

AN AGE OF CRISES

(Continued from front page)

world's sickness. The machinery for it is not difficult to devise. It can be an extension of the federal principle, a growth of the idea underlying the United Nations, giving each national unit freedom to fashion its destiny according to its genius; but subject always to the basic covenant of the World Government.

We talk of the rights of individuals and nations, but it must be remembered that every right carries an obligation with it. There has been far too much emphasis on rights and far too little on obligations, if obligations were undertaken, rights would naturally flow from them. This means an approach to life different from the competitive and acquisitive approach of today.

Today fear consumes us all, fear of the future, fear of war, fear of the people of the nations

RACE RELATIONS COUNCIL MEETING

Opening the 26th annual meeting of the S A Institute of Race Relations in the Wesley Hall, Durban, the Hon. Richard Fritham, Q.C., said it was necessary to ask whether schemes involving large scale displacement of persons accorded, could be made to accord with any conception of justice and fairplay to the racial groups affected by the schemes.

Dr. Ellen Hellmann in her presidential address said "Apartheid in the form of territorial separation does not have the overwhelming support of White South Africans; instead the electorate supports the order of society which now obtains and the privileges which it confers on all Whites without exception.

THE AZAD CRICKET CLUB

The members and officials of the Azad Cricket Club, Jeppe, Johannesburg, wish to take this opportunity to thank all those who attended the film show, and donated towards the collection organised in aid of the club. They also express their sincere thanks to those of their patrons and supporters who willingly sacrificed their time to assist in this task.

EARN

the big salaries which are paid to business executives who have reached their commanding positions because they have the required knowledge in financial administration. Their knowledge came from training. You, also, can get to the

TOP

by taking The School of Accountancy Postal Course, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Service, Building Societies, B.Com. Degree. You will soon be on the road to a bigger

SALARY

You won't believe it until you've seen for yourself, so... try it! See the difference when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours

African Viewpoint

A New Sense Of Nationhood

The South African Broadcasting Corporation's weekly bulletin recently carried a report that at a certain public function attended by the Governor-General "Nkosi Sikelela i Afrika" was sung. This is an event which should have received wider publicity in the Press because it is an important development in the process of awakening the people of South Africa to a new sense of nationhood.

WE on the African side regard as having been implied in the Union ideal, the coming together of the races in a unity which would guarantee to all of them security and a future. For us, Union meant Black and White coming together to build in this part of Africa a civilisation which would be one of the finest tributes to the genius of Man. That is why we did not revolt against Union.

We did not see in Union a process whereby we could trick other races into paving the way for their domination by us. We envisaged a Union where all sides were to give and take. We were prepared to give because we were prepared to take.

It has been made abundantly clear to us in the years since Union that the majority in the White community entered Union for the sole purpose of presenting a White front against the African. For them, Union was very much in the nature of a trick to bring together the other races to facilitate their being dominated by one White group or the other. That has become increasingly the case under the present, exclusively Afrikaner government.

We have been given to understand, by a series of oppressive laws and regulations, that we have no business to regard ourselves as an integral part of the Union in the sense that the Whiteman is. We have been given to understand that we cannot hope for security or for any future where we would be a free people within the Union. But we want to have security; we are determined to have it and we are determined also to have a future where we shall be free to create for ourselves a world in which we shall be free men and women.

There are three ways of getting to our goal. We can do it on the basis of partnership with the Whiteman. We can, because of our numbers, act independently of the Whiteman and

forge ahead to our goal in the way suited best to ourselves. Or, can we get to our goal by regarding ourselves as belonging to the great non-White family in the world.

To me, good South African citizenship means that we should work with our countrymen of all races to build a country in which we shall all have a future. But this is not possible where any one of the

By

JORDAN K. NGUBANE

~~~~~  
races arrogates to itself the exclusive right to lead or rule. It is wrong for the Whiteman, just because he has a White skin and the atomic bomb, to arrogate to himself the right to dictate to others how they shall live. It is wrong for the Afrikaner, just because he is in power, to oppress others in the belief that this is the best way to survival for himself. In like manner, it would be wrong for the African if, just because he had the numbers, he insisted on laying down the law for the others. That way is in conflict with the spirit of the Union ideal; it is a rejection of united nationhood.

~~~~~  
South Africa has, since Union, followed the road of imposing the Whiteman's rule on the people of colour. It has always been wrong to do this. Because it has been wrong today we find ourselves in a tragic position; where the laws of the land can be invoked to persecute an innocent man—a law-abiding citizen; to damage his good name; to ruin his business; to wreck his home and happiness; to destroy him completely and to leave with no right or opportunity for redress through the law courts.

~~~~~  
It is very easy, after a careful study of Union legislation within the last fifty years, to say the past to which we have

come is one of the contributions of the Afrikaner genius to our national life. There have been permanent contributions to South African life made by the Afrikaner. For there we are grateful and proud, just as we are grateful and proud of those made by the other sections of the population.

~~~~~  
But the point is not to stop merely at finding fault with a bad Afrikaner contribution to the nation's life. It is to point out that the genius of an important section of our people has done the nation harm because it set itself an impossible task; the task of trying to create for others conditions in which they would merely serve its own purpose in life. In doing that it was bound to lose a lot; to damage itself. But in damaging itself it damaged the national life of the races as well.

~~~~~  
It is not enough then, merely to say that the quality of the leadership furnished by the Afrikaner working alone is leading the country to disaster. Merely to point out the faults and stop there can be legitimately interpreted as an anti-Afrikaner act. But there is no room in the true spirit of the Union ideal for hatred of any group. There is room only for hatred of those deeds or courses which militate against closer bonds between Black and White and love for our countrymen.

~~~~~  
We have to go farther. Where the Afrikaner has made a mess of his leadership of the country we have to come to him, in all true love of him as one of us and as a South African who loves his country and point out to him with all the love of true brothers that he is in error when he regards race as the main determinant of a people's destiny. We have to go farther and point out to him that it is time all of us awakened to a new sense of nationhood.

~~~~~  
It is time we all realised that the Union experiment will succeed only if Black and White pool their resources freely and together work for a stable economy and a future in which all the races will be guaranteed survival. The question this raises is: How can we get to this goal? Firstly, we must

~~~~~  
all realise that South Africa belongs to us all and not to any one particular race. We must get ourselves in that mood. The singing of "Nkosi Sikelela i Afrika" where the Governor-General was present was a practical expression of this mood. Next, we must get away from the path of racial isolationism. We must believe and when we believe teach our children that survival for any of the groups depends on the readiness of the others to stand by that group's side. In other words, collective security is our only way out.

~~~~~  
It is easy to hate the Afrikaner for what he has done to us in the past and for what he continues to do to us. Yes, it is extremely difficult not to hate a race which humbles and insults the women of the African race in the way that the new Pass Laws do. They make us feel it were better to be dead than witness such things. But in hating we confirm the worst fears of those who see salvation for themselves in our humiliation.

~~~~~  
For this reason, we must refuse at all times to build up any racial front against any other group. The truth dawns to me with increasing clarity that there is no greater force on earth to unite our peoples of all race than love and the quality of our ideals. People might say to me: What else can an unarmed slave say? It is not fear of the Whiteman which makes me talk of love and ideals. He is far from being invincible. But I speak of love and ideals because I do not believe in conquest; I believe in winning people over to new outlooks. I believe in winning the White people to a new sense of nationhood based on the ideal of equal partnership.

Cuticura
ANTIPRURITIC
OINTMENT
You will find this world-famous antipruritic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, itching and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet.

Comforts aching FEET!

Pakistan Letter

(From Our Own Correspondent)

Karachi, December, 1955.

THE year 1956 will open for Pakistan with at least two unresolved problems of the greatest weight, namely, the adoption of a constitution and the consequences of the Asian tour of Marshal Bulganin and Mr. Khrushchev.

Tackling first on the problem of the constitution, this has proved as intractable a puzzle as at any previous time and despite the hopes attached to the assumption of the Prime Ministership by Chaudhri Mohamed Ali, the expectations of the public have not so far been realised. No doubt, the greatest efforts are being made towards the drafting of a constitution that will satisfy the needs of the unusual situation of Pakistan, but the almost uninterrupted adjournment of the Constituent Assembly, broken only by brief meetings for house-keeping of a comparatively unimportant nature, has led to misgivings on the part of the people. Only recently a leading Karachi newspaper which is a strong supporter of the present Government and which has consistently approved of the changes which brought about the creation of the present Cabinet, published a forthright editorial calling upon the Prime Minister to take the public into his confidence and let Pakistan know what it is that obstructs the drafting of the constitution.

Obviously in response to this, the Prime Minister ventured a statement in which he observed that difficulties of viewpoint as between the two wings of the country provided a serious impediment in the way of concluding the draft and this evoked an immediate reply from a member of the Cabinet, Mr. A. K. Fazlul Haq, who leads the East Bengal membership of the present coalition, in which he said that the people of East Bengal were "heart-broken" by the suggestion that blame for the delay should be laid at the door of East Bengal. The Prime Minister's retort was somewhat sharp and he let it be known that if disagreement continued without any sign of solution he would advise the Governor-General of failure and this would lead to another dissolution.

But the fact is that the difficulties of constitution-making arise almost entirely from the east-west problem which is the source of many differences of

outlook with respect to such vital matters as national language, management of economic policy, conditions in the public services and even foreign policy. Such other important elements as the position of Islam in the constitution, the nature of the policy it is proposed to create and similar matters become comparatively unimportant when measured against the difficulty of satisfying both east and west wings.

The reports of the Basic Principles Committee which were issued a considerable time ago although they failed to produce a constitution for Pakistan, cleared much of the ground and disposed of much that, even if pedestrian, nevertheless required discussion and decision. They failed, however, to dispose adequately of the east-west problem and its consequences and it is around this that all argument and dispute have crystallised. To some extent, the creation of the consolidated provinces of West Pakistan, in itself a desirable measure of reform, has thrown the east-west problem into greater relief. Pakistan now emerges as two areas, each solidly composed, a thousand miles apart, with many differences arising from language, climate, ethnic origin and economic circumstances. These circumstances at once give rise to the question of the degree of central which each province shall have over its own affairs and, as a corollary, the ultimate strength of the centre.

Even at the time when the creation of the West Pakistan Provinces was under consideration, the question of the status of the Federal Capital came forward as a subject of fierce controversy and a compromise was reached whereby Karachi was to be included in the western provinces but should continue to be administered by the Central Government. It may be that these paper solutions which, in reality, satisfy no one, are necessary to enable the affairs of the country to go forward, but every Pakistani must hope for the day when unreal methods of this kind can be abandoned once and for all.

Although the present Government coalition, consisting of the Muslim League led by Chaudhri Mohamed Ali and the United Front, led by Mr. A. K. Fazlul

Haq, has laboured greatly to produce a draft constitution, almost no move has been permitted to leak out. It may be considered certain that most of the difficulty touches on the question of distribution of powers between the Central Government and the two provincial governments and it seems that Mr. Haq's aim has been to secure as many subjects for provincial administration as possible. At the same time, Mr. Haq has made public statements as to the desirability of a strong centre. Conceivably, it is possible that provincial governments can be charged with responsibility for administering many public affairs that might otherwise seem suitable for central administration (it is remembered, for example, that Mr. Haq wanted Posts and Telegraphs to be under provincial control) without, at the same time, reducing the Centre to a nullity. It may be possible to give the Centre such over-riding powers of ultimate supervision as will not strip the Central Government of all meaning, but, even if this be so, the move that each province becomes a self-contained administrative unit, the less the prospect of gradual assimilation of east and west into a Pakistan in which these geographical considerations lose their importance.

Even if, therefore, the Centre remains strong, the failure of the two wings to come closer together must in the end weaken it. On the other hand, if the Centre is not equipped with strength, or the appearance of strength, the status of Pakistan in world affairs may be called seriously into question. The problem is, indeed, a vexed one, but it has to be faced and no one in Pakistan can feel that his country is completely established until the constitution is written, approved and adopted.

The visit of Marshal Bulganin and Mr. Khrushchev to India, Burma and Afghanistan and the pronouncements made by the Russian leaders, especially Mr. Khrushchev, in the course of this tour, can leave no doubt in the minds of the people of Pakistan where they stand with reference to Russia and the cold war. Although Indian and Burmese leaders have on various occasions dissociated themselves from certain statements made by the Russians, the fact remains that the tour has been utilised by Marshal Bulganin and Mr. Khrushchev to throw off a number of people, including their hosts. It is, of course, perfectly possible that much of what they had to say was intended for consumption at home rather than for acceptance abroad and

such incidents as that in which Mr. Khrushchev rebuked a French press correspondent for being a Frenchman strikes the dispassionate observer less as an attack on colonialism than as an imitation of Ribbentrop's showmanship when he gave King George V the Hitler salute.

With respect to Pakistan, the Russian leaders have clarified a number of points which hitherto were, in some ways, unclear. They have explicitly stated that Kashmir is part of India and has become so. In their opinion, by virtue of a decision of the Kashmir people. They consider the present Prime Minister of Kashmir, Bakshi Ghulam Mohamed, to be their personal friend and they have invited him to pay a visit to Moscow. The Russian leaders have expressed sympathy for the Afghan view of the Pakhtoonistan question and they consider that any settlement of the matter, as between Afghanistan and Pakistan, must take into consideration the interests of the Pakhtoon people. Mr. Khrushchev secured Pakistan of trying to impose its own views on to Afghanistan and before leaving that country, the Soviet leaders made a promise of financial aid to Afghanistan amounting to \$100 million.

The Russian bear has thus entered South-East Asia with a flourish and everywhere they have, the Russian leaders have been received by enormous crowds and immense interest. If not always with enthusiasm. Everything they have said has been recorded with minute care, whether it was a carefully prepared speech on some great occasion, or mere bedside talk between the Marshal and the Party Secretary. If the intention of their visit was, primarily, to make a deep impression on the millions of India, they have unquestionably succeeded and, as a close neighbour, Pakistan has not failed to observe all of these events with close attention.

The Russian leaders have also succeeded in introducing an element of chilliness in the relations between India and Pakistan which, if not exactly cordial, showed signs of increasing warmth, but such is the intensity of feeling which the Kashmir question arouses in the breast of every Pakistani, that the statement of the Russian leaders has created an atmosphere now heavy with suspicion and resentment.

The statement made on this and other subjects have served, among other things, to convince the people of Pakistan

that in joining the Baghdad Pact, in making a Treaty of Mutual Assistance with the United States and in participating in SEATO, the Government has done well. If it be suggested that had Pakistan refrained from adopting this alignment with the west, Russia might not have been so ready to support India's claims to Kashmir, and to support Afghanistan in other matters, the reply is elicited that this establishes the insincerity of the Russians in any case. This attitude arises from the intense belief of Pakistan that on the question of Kashmir and Pakhtoons right is, beyond all cavil and

argument, on its side and it is this consciousness that has made Pakistan so resentful of much that has been done, or left undone, not only by India, its direct rival in these affairs, but by other nations, especially the permanent members of the Security Council.

Still, Pakistan should not be ungrateful to the Russian leaders. They have restored life to certain issues, notably Kashmir, which threatened to become extinct by sheer inactivity, and it is quite certain that Kashmir and other questions have again acquired world interest because of the Russian tour in Asia.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

BRIDGE-MAKERS AND MENDERS WANTED —FINAL INSTALMENT

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION'

SIR,—In our concluding contribution we propose to cite historical instances which show the rewards of bridge-makers. Let us take Queen Victoria who laid a solid foundation for the Commonwealth to which we delicately belong. My father as an interpreter for our Paramount Chief attended the Jubilee of Queen Victoria's reign. That monarch was rewarded for her work as a bridge-maker when she saw representatives of many Races, Colours and Creeds. I spell these words with capital letters because that is the glorious part of the picture of our Commonwealth. My father was nearly 100 years old when he died. He had forgotten some things—but not Queen Victoria's reward as a bridge-maker.

As bridge-makers, we are therefore in good company. That is a reward in itself. We can be in the company of Rulers!

For the benefit of young people, let us take a simpler case. Some people were perishing in a snow-capped mountain. One of them noticed a man who had become really hopeless. Taking pity, he went over, and started to help him. After rubbing and rolling him over and over, he was astonished to find that he had saved himself as well as the other poor "fellow." What a reward!

These two instances have something in common—lengthening of one's span of life. Queen Victoria reigned longest—surviving a Monarch in Austria.

In 1918 I was a lecturer in Grahamstown. I was knocked

down by the influenza epidemic. As I became very worried about the welfare of young people, God mercifully saved me. A young European lady was instrumental in helping me back to strength. Sarah was not ashamed to dress me up, and take me—weak as I was—for a three or four minute walk until I could do it without help. She was a bridgemaker. When I recovered people congratulated her. What a reward! I can see her smiling as I outrun some people to prove I was out of danger. Is an approving smile not a reward? Ask a kind mother who became a bridge for a child that had to be born to help the nation. Ask Miriam the elder sister of Moses.

Let us turn to Zulu history before going to the Mahatma Gandhi's contribution. White people could could not correctly—at least in detail, write Zulu history by themselves. The Zulu warrior—Shaka started a well-disciplined army from scratch. As he conquered tribe after tribe, he reaped his reward. I do not like that reward. But we are creatures of circumstances. However, he reaped another reward. As he was the killer of his brother Sigujane, he was killed by his brothers. Diogana was active in the killing of Shaka. Diogana was killed as a killer. When history comes to Mpondo an interesting phase starts. It was Mpondo who flatly refused to kill even the notorious abatahaki or wizards. What did he do to escape the clamour for the wizard's death? He became a bridgemaker. A fertile portion of land near Mkhuzi was de-

clared "Iswe labathakathi"—refuge place for wizards. He had a sense of humour. He argued that if there were wizards worrying his people, he only had to give them scope to exercise their craft on one another. One by one, they were deported to a place which was congenial to them. I inspected the area with deep interest in 1940. No one killed Mpondo who refused to kill even wizards. "Give them a rope long enough and they will hang themselves." Did the king Mpondo collect his reward? Yes, he died of old age. Shaka reigned for only twelve years. "God is no respecter of persons," we are told in the Bible. Queen Victoria reigned longest. She was not concerned with race, colour or creed. So she got bridgemakers for the kingdom.

"We live in deeds, not years." I smiled broadly when an old gentleman—a European, told a packed hall of parents and children a story about me. In conclusion he said, "I can write a book about what he did for you in this school—not to mention his last school. There were applause even from the fellow-teacher who hesitated to co-operate with me. He was converted in a public place. What a reward!

At the age of 16 years I asked a professor who was a Christian what we would reap in the life to come. I was definitely not a Christian then. "Ernest, my boy," he said, "that is a manly question of deep significance to all Christians—I will explain." In short, he told us that Moses, David, Solomon—right down to Judas who betrayed the Son of God—all these people did not know we would discuss them as we do now. He paused. He was choked with emotion. If only they knew, what a different contribution they would make. He elaborated. I was converted in a public place. I resolved to be a bridgemaker for young people. I have been a schoolmaster for over forty years. My father wanted me to be an interpreter for the Supreme Court Judges at the Cape. Later, I was to be an attorney. I was most anxious to be a bridgemaker immediately I was converted in that public place.

Let me now tell young non-whites what they can do as bridgemakers and menders to reap the highest reward. By the way, other avenues are within the reach of the very youngest. Fetching milk in the early morning before the old people get up. Making it possible for a member of your family to get a really good

Christmas time. By separating boys who were going to fight by furnishing the 1/- they both want etc. etc.

But here is a God-given prize, in our country—unlike the Federation north of us, we have no voice. Then a new political party has been formed. Many despise it. Some criticise it for no good reason. I refer to the Liberal Party. Here is our golden opportunity! If, as I suggest, it is the only one for non-whites, let us pack it until there is no more room. I can't understand some of our people. Perhaps we have been deceived too long. But can't we distinguish between day and night. The Federal Party some redeeming qualities. But the Liberal Party is tip top for our country. There is no S & D "glove" about it. Let us pack it.—Yours etc., AN AFRICAN.

OUR APARTHEID SOCIETY

(Continued from page 4)

out contravening oppressive Acts." Protest may involve inconvenience, such as visits from the Special Branch, difficulties with passports, etc. But it remains at present perfectly possible. What is more difficult without running into legal trouble is effective, constructive action in support of protests. There is not at present (p 28) much pressure on prison space to accommodate political prisoners, because banned men are not often "resisting" their bans. As to cattle culling (p 14) the real parallel is not the rather involved one cited about a capital levy in Britain, but the inability of alien governments to impose drastic social reforms upon unrepresented subjects, such as occurred over cattle in India and swollen shoot disease on the Gold Coast. The moment a government is recognised as representative, radical social and economic reform becomes possible by consent, where force was previously impotent to impose it. In this observation from recent historical experience lies the whole future destiny of South Africa.

SEED CATALOGUE

Distin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If not in your possession already please write for free copy to Distin's Seeds, Box 2050, Johannesburg.

Wif And Humour

A Scotsman was inquiring the cost of hiring a horse.

"How long do you need it?" asked the stableman.

"The longest you've got," replied Sandy, "There would be five of us going."

Collecting fare the bus conductor stopped beside a small boy, who felt in all the pockets and looked under the seat while the conductor was waiting.

"What's the trouble sonny," he asked.

"I had a two shilling piece and I've lost it."

The little fellow looked so upset that the conductor's heart was touched and he gave him a ticket free. The boy looked up, on the point of tears, and whimpered:

"And what about my change?"

"During the last few years my health has been ruined by worry."

"Worry about what?"

"About my health."

A little girl ran down the garden path to meet her father. "Daddy!" she shouted excitedly, "I got top marks at school for dictation."

"You get more like your mother every day," he smiled.

"A cigar should never be lit twice," remarked the club secretary.

"No, and there are cigars which should never be lit once," returned the new member.

A European, star horseman at a famous circus, visited a Texas ranch and was invited to try his luck with an untamed horse.

He was mounted in less than four seconds. "These Texas horses can certainly buck," he panted.

"He didn't buck," a local cowboy said casually. "That cayuse was merely hiccuping."

"Did you marry me for my money, or my own sake?" asked the wealthy man.

"For my own sake," was the reply.

"They are very mean at this hotel, aren't they?" grumbled the new arrival.

"What do you mean," asked another guest.

"Well, when I rang down for a newspaper they said they'd send a page up!"

"So you are the man who stepped forward when the sergeant asked for a volunteer for special duty?" questioned the C.O.

"Not exactly, sir. The rest of the line stepped back!"

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 313 Macosa House, Second Floor,

17 Commissioner Street,

Ferretstown,

Johannesburg. Phone 33-1854.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

LATEST ARRIVALS OF RECORDS AND CALENDARS FOR 1956

Film Star Technicolour Calendars	2	0	each
National Leaders Calendars	2	0	"
Religious Calendars	2	0	"
Vivekanand Calendars	2	0	"
Ramakrishna Calendars	2	0	"

LATEST RECORDS

Lanka-Dahan	5	Records	88	3
Hari Dahan	5	"	29	3
Aurak	5	"	88	3
Bava	5	"	38	9
Jadoo	5	"	88	9
Radat	5	"	15	6
Dast	5	"	23	8

Gujarati Film Song Books 2d. Each.

Namish, Udan Kola's, Hamela, Rangila, Taxi Driver, Boot Polish, Lanka Dahan, Hari-Dahan, and Patita.

Record Packing 2/6 for Union and 7/6 for Rhodesia.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	6	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	5	0
BAPU—Marty F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadai	13	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Hama	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parikh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. H. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R.-V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	3	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mesthrie	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	6	
SUVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Poets And Facts—Stanley Powell	3	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALES (Text of Correspondence and other relevant matter)	3	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	16	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —G. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —G. Rajagopalachari	5	0
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nekkum	7	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 28388.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD
PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BENTRIDGE STREET — DURBAN.

PHONE 61008

P.O. BOX 12742

TELEGRAMS ADDRESS

"STAMPERS"

ESTABLISHED 1927

BOOKS FOR SALE

Ramnama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gore G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Denny Gopal Ray	2	8
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1921-48)	7	8
For Facilita—M. K. Gandhi	2	8
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Koor	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	8
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji		

The finest Gift for this Year's Christmas Presentation you can give is a good Book on Indian Teachings.

Just Arrived.

Now On For Sale.

Bhagavad Gita (The Song of God) —Swami Prabhavananda	5/6
Bhagavad Gita Sloka in English —Sir Radhakrishnan	14/9
How To Know God—Vatsyoli —Swami Prabhavananda	10/9
East And West In Religion —Sw. Radhakrishnan	11/6
Religion Of The Good Life Zoroastrianism	11/6
My Gandhi (Who shook the world) —J. H. Holmes	14/6
Lectures From Calcutta To Almora —Swami Vivekananda	14/9
Selections From Vivekananda—Aditya Ashrama	25/9
Hatha Yoga—fully illustrated—Thores Bernard	25/-
Yoga And Health (fully illustrated real Life Book)	15/6
Heaven Lives Within Us—Thores Bernard	

પ્રસ્તુત પદ્ય—અંક ૧
તા. ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.
કુલ નકલો થી. ૬
૬૨ રૂબાઈ બદલ પડે છે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહારાષ્ટ્ર સંપાદના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

૨ જ કહાણી

પ્રજાની સામગ્રીમાં દિવની જ્યોત
માનવને રહે છે. "આ મારે ખોલ
છે પોતે જાણુ, જાણુ જુલુ, નાચ
પાવવું જાને ધીમને ચોડા પ્રકાશ
જાન'ક આપવે ઉપયોગી થયું. હું
પણ તેમ કર." આ જ્યોતને
સદૈવ છે.

—૦—

સાચી વાત તો એ છે કે, માણસ
જે પોતાના નૈતિક ગુણોને વહાલ
રહે તે મહાન વિપદ કે ઠસોટીની
પળમાં પણ તે દુઃખ સુકા રહી શકે
છે. પવિત્ર શાસ્ત્રો અને આધ્યાત્મિક
મતિદાસની હાજરી વાતો આ સામ્ય
અર્થને કરે છે.

—૦—

જનના વશને તરી જવાથી જા-
પણે સ્વચ્છ નથી જતી જતા પણ
મેલી વશના કપડાંથી આપણે મેલા
તો જાનીએ જા જાએ.

—૦—

જે માણસ પોતાના પરસેવાની
રોડી ખાઈ છે તેને, કલ્પના-ઈશન
માટે કર્મજ જવાની જરૂર નથી.

—૦—

જે માણસ પોતાની કુસીયતને
હસી શકે છે, જે ચીંતામાં રિપત
હસી શકે છે તે વીર, ધીર અને તત્ત્વ-
જ્ઞાની છે.

★

એક કહાણી

(ભાઈ ચરનચરન 'નાજ')

સુન લો એક કહાણી.

સારી ધરતી હાંધે રહી, થી
માનવતા સી હાંધે રહી થી,
લોર'એ બી થા લોર' અ'મેરા
દુર લો 'જ'એ નાચ સવેરા
એસે એ ઇક દીપ જલાયે

આપા થા ઇક જાની
સુન લો એક કહાણી.

★

★

દીપ કે મુરજ બનજાના થા,
સારે જગ કે અમકાના થા.
અંધિયારે સે લોક લી ઉસને,
ચક્ર ધરતી સી છોઠ હી ઉસને.
સત્યકા ઉસને માર્ગ દિખાકર,

સ્વર્ગ લોક કી હાની.
સુન લો એક કહાણી.

જજ અંધિયારે મે' રકરાતે
ભાઈ ભાઈ સી છક જાતે,
એસે મે' વક્ર દીપ જલાતા,
અખ કે સીધી રાહ જતાતા,
સીધી રાહ જતાને વાલી

ઉસકી સચ્ચી બાની
સુન લો એક કહાણી.

★

ફંદલી વક્ર બાની કુલ જગ મે',
ઉસ કા દીપ જલા હર મગ મે'.
સત્ય કે બગવન સત્ય મુદા હવ,
સત્ય કા પાલન હી પુજા હવ,
ઉસ સે સીખો દુનીયા વાલો

એકા એક દુરબાની,
સુન લો એક કહાણી.

★

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પ્રકાશક, જુલોહી, પીપલાનાં બંને ભાગેશ એજન્ડ
હિંદુસ્તાન અમર દુનીયાના ટાઈ પલ સામગ્રી હવાઈ હરિદાઈ અમર ભગીન
માર્ગે જુલોહી કરવા મરે ભાગેશ અમારી મારફતે જુલોહી કરો
જાડો, આમ, ચેરી, હલ્દી, બરમાલ, જોહાના, બિરોડા વીધા અને
કલશી આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન, પરાસન ટેક, હિસાબના મી.પર, લખાવના રેવન્યુ હાઈપર-સ
સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સ પાસપોર્ટ તેમજ ફીમીસ્ટનને હમરી
નાખતોમાં ટાઈ પલ શ્રી લીધા બિન અને મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુરુઅલ હાઈફ એસોસીએશન એફ એ.સ્ટુડીયા અને યોહાનસ
ઈન્ડિયન હાઈફની લીમીટેડના પ્રેસિડન્ટ.

Phone : 33-9033. 290 Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ, લુડ, કાઉન્સિલરૂમ, લુડ, વેલ્ડરૂમ, ટેરેસીય એસ્ટ,
સાઈડ ટેબલ, એલિસ ટેબલ, જુક ટેબલ, ટેબલ, લાઇન કોફીન
માર્ગે જુલોહી કરો. માટે પધારી લાઇન લેવા જુલોહી નહિ.

—બેડરૂમ, ટેબલ અને ફીચર ફરેસર—

એ હમરી ફેમરૂમ નીચે લઈવાર લાઇ છે. તેને સ્ટોક હમેશા લઈ-
વાર રહે છે. માત્ર જોડા માટેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આવશ્યક થશે.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ અંધર્સ

હમણા જ પુલો પુલો માલ !

ન્યુ પ્રા હાવેલી નીનડ સારીએ. ૧ વાર થી. ૪૬-૬
ભરીની કીનારવાળી ન્યોરલેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી માત વાળી
ફેશી હાવેલી સારી પા. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
વેનડી કીનારની સારી કેપ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૭૫૩

મુલશંકે સારીએ છેલ્લી હળના રંગો અને હાપી વાળી
પાંચ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત બ્યાન
રવામાં આવે છે.

જોધ્યો તો સાંખલ મોકલીશું.

યુનીલાલ અંધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩ પી. એ. બોક્સ ૮૨૨

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ .

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.

હક્કિયુ આફ્રિકાનું ઉજવણું નામ

નામ વરસને દિવસે રડીયો પર બોલતા ઝવરનર જન-રણ હો. ઇ. ૧૭, જે-સને હક્કિયુ આફ્રિકાનું નામ પરદેશમાં ઉજવણું થાય એવો પ્રયત્ન થાકુ વરસમાં કરવો. એમ કહ્યું હતું અમે વાતપર સહમત છીએ કે જરૂર આ દેશનું નામ ઉજવણું થવું જોઈએ, આ દેશનું નામ શા માટે પરદેશમાં અજાણ્ય મહત્ત્વ થયું છે. એ વિશે બે મત છે, અમારો દ્રષ્ટિબીંદુ જુદો છે.

આપણે આ દેશ પરદેશમાં અજાણ્ય થયો છે કારણ કે આ દેશ પર રાજ કરતી પ્રજાને બધી ભેગી પ્રજાના ઉપર સમ ભાવે રાજ કરતાં આવડતું નથી. આપણે ખરાબ છીએ અથવા આ દેશની પ્રજા ખરાબ છે તેથી આ દેશનું નામ નથી બજડ્યું આને જે સરકાર સત્તાપર છે તેની રાજનીતી અને જીવનનું તાવશાન એટલું બધું બમજનક છે કે જેથી દુનીયાની શાંતીને અને સહીસલામતીને ધકકોનો પહોંચયો આથી જ દુનીયાના બીજા શાપ્ટેએ પોતાનો વિરોધ વ્યક્ત કર્યો છે.

અમે પહેલાં પણ આ કટારોમાં જાણવી ગયા છીએ કે સુનીયન સ્થાપવાનો હેતુ બધી પ્રજા અને બધા મણોને ભેગા રાખવાનો હતો જો તેમ ન માનવામાં આવે તો તે ચોટી બુલ છે. અને એનો હેતુ જો ચોટી પ્રજા બીન-ગોરી પ્રજાને કચડી પોતાની સત્તા જમાવે એવો માનવામાં આવે તો એ મહાન બુલ ગણાય. નેશનલીસ્ટ પક્ષની સરહારી નીચે જે આજ સુધી ગોરાઓનું સુનીયન હતું તે પણ હવે તો નથી રહ્યું.

સુનીયનના આદર્શોની સામે જે ભય છે તેની રક્ષા કરવા સ્થાપવામાં આવે છે. એટલું જોખમી છે કે જો નેશનલીસ્ટ પક્ષ પોતાના પ્રજાસત્તાના વિચારો મા બીજાને અવગળી આગળ

વધશે તો જેટલોક ઇંગ્લીશ બે લા નારી સમાજ તેને નિરેખ કરશે અને સુનીયનમાંથી નિકળી જશે. હક્કિયુ આફ્રિકામાં રંગીન માણસોને આજ સુધી જેવું વર્તન હાખવામાં આવ્યું છે તેના પરથી તેમને ઘણું વખત પહેલાથી જ માલમ પડ્યું છે કે રાજકર્તા એનો સુનીયનનો આદર્શ મૂલો સક્રિય છે. કારણ કે આપણે માટે તો જ્યારથી સુનીયન સ્થાપ્યું છે ત્યારથી જ સુનીયનના આદર્શનો બંગ થયો હતો.

રાજકર્તા પ્રજાનો આ આદર્શ ન બંગથી બીજા રાષ્ટ્રોને ભયમાં મુકયા છે. આથી બીન-ગોરા અને ગોરા દેશો જુદા જુદા સમુદાયમાં ગોઠવાઈ ગયા છે. આજે તેથી બે વિચાર ઊભીએ આપણે જોઈએ છીએ. એક બે કે ગોરાઓ બધા બીન-ગોરાઓ ના માલિક થવાને સરખાયા છે એમ માને છે, અને બીજો વિરોધી એવો છે કે જે એમ માને છે કે બધાએ સમાનતા અને સંપત્તી રહેવું. આ બન્ને વિચાર ઊભીના જુદા માર્ગોથી બન્ને પક્ષો વચ્ચે ચોટી કાટ પડી છે. વિચાર થાય છે કે જો આ દેશના ગોરાઓ પોતાની દુર્ઘટ્ટી અલલશે નહીં તો બધા કળા અને ગોરા સંપત્તી ભેગા કેવી રીતે થઈ શકશે ?

દેશના આ જે બે ભાગલા પડ્યા છે તેનાથી દેશને નુકશાન છે. જે દેશના લોકો એક બીજાને પોતાના કદા દુરમનો માને તે દેશનું બાવી પતનજ છે. રંગ ભેદની નીતીએ દુરમનીની નીતી છે એનો કોય છે કે કે એક પક્ષે બીજા પક્ષ પર જીલ્લમ ચલાવેલો. આ બધી સત્તામણી અને અપમાનોથી રંગવણીઓના મનમાં કાતીની ભાવના પેદા થાય છે. દેશની મોટા ભાગની પ્રજા આ માર્ગે વિચાર કરતી થઈ છે તેથી દુનીયાની શાંતીને ભય માલમ પડે છે.

આપણા દેશમાં ફક્ત અસમાનતા બે એજ નથી હક્કિયુ આફ્રિકા સુનાઈટેક નેશનનું સભ્ય છે અને તેના સભ્ય તરીકે સુનાઈટેક નેશનના આદર્શોને તેને માન આપવું જોઈએ. આજે પરિસ્થિતીઓ છે કે હક્કિયુ આફ્રિકા એ આદર્શોનો પણ ભંગ કરી રહ્યું છે. બીજા દેશો હકકથી હક્કિયુ આફ્રિકાને બતાવી શકે છે કે તે બોટો મારે જઈ રહ્યું છે. પણ હક્કિયુ આફ્રિકા દુનીયાના અતેને પણ ઠેકરે ઉઠાવે છે. “આથી જ સુનીયનનું ઉજવણું નામ બગડ્યું” છે.

હક્કિયુ આફ્રિકાની પ્રજાએ આ નિતીને સચી કરવા માટે સાથે રહેવું અને રંગીન પ્રજા ઉપર દુઃખ લાદવાંજ કરવું એ

ગોઠું અને બમજનક છે. બધા સુધી આ દેશમાં આપણે એક બીજા દેશના બાગીદ શ તરીકે રહેવાનો પ્રયત્ન નહીં કરીએ તે. ત્યાં સુધી રંગવણી ઉપર તો જીલ્લમ થયો જ અને તેથી હક્કિયુ આફ્રિકાનું નામ વગોંધ થે જ. હક્કિયુ આફ્રિકાએ હવે એવી નિતી બ્રહ્મ કરવાની જરૂર છે કે જેથી રંગવણીઓને અને બહારની દુનીયાને બધામ કે હક્કિયુ આફ્રિકા એ રંગમણીઓ તો વિરોધ પક્ષ નથી.

અમે બીન-ગોરાઓ આ દેશનું નામ ઉજવણું કરવા માટે અમારથી બનવું કરવા તકલ્પ કરીએ. પણ એ રંગવણીની નીતી હશે ત્યાં સુધી નહીં બની શકે.

નોંધ અને સમાચાર

શ્રી. મણીલાલ ગાંધી

અમારા વાંચકોને જણાવવું પડે છે કે શ્રી. મણીલાલ ગાંધીને ફરી પાછા ડોક્ટરના કચેરાયી હૈરોપીટલમાં ખસેડવામાં આવ્યાં છે. ડોક્ટરોને તેમની તબીબતની સ્થિતિથી સંતોષ નહોતો થતો કે ત્યારથી તેઓ થેર આપ્યા હતા. તેમના મંદવડથી આ પગને થાવવું પુરાણ થયું થઈ ગયું છે. આથી અમારી નુરીએને વાચકો હૈરોપીટલની નબત્તી લેશ એવી આ રાખીએ છીએ. પોતપોતાના મરવા પાપોએના કરોગો અને સામ છક અભરો મોકલવાની અમને વાંચકો જો મદદ કરશે તો તેના અમે થણા આભારી થઈ અમે બધા મિત્રોને ફરી આભાર માનીએ છીએ કે જેઓ જે શ્રી. ગાંધી માટે શુભેચ્છાઓ અને પ્રાર્થનાઓ કરી છે. તમારા સહયોગ માટે આભાર.

ગોવા સત્યાગ્રહ

પંડીત જગદેશભાઈ નેદરફે મારા સભામાં જણાવ્યું હતું કે ૨૬ સપ્તામ્બીએ ૪ વરસથી માહીને ૧૦ વર્ષ સુધીની સભાએ ગોવાની સરકાર કરી છે. માહીતી મળી છે તે સુબખ ૧૯ સપ્તામ્બીએ ગોવાના સભામંદમાં મરણ થયા સત્તા ૩૬૦ સપ્તામ્બીએને બેન-મામ, કેવામ, અને રત્નાગીરીની હોસ-પીટલમાં કારવાર સ્થ રચા છે જેમાં મુખ્યમંત્રે ગોવાની જાણમાવક અને શ્રી માર્ગે થયેલાઓ છે. ૧૨-જી

અંબીર સ્થિતી હતી અને એમાંથી ૬૬ ગોળીઓ વિધાયકો હતી. સરકારે સીધી એ ભેડાને માટે માવજતની સમયક નવેલી કરી પણ આડકતરી રીતે સરકારે મણી મદદ કરી બે ગોવાના વર્તમાન પત્રે સત્યાગ્રહીઓપર જે જીલ્લમ કચી હતો તેની મણી તારીફ કરી હતી.

શ્રી. પીરોજસાહ તવાડીવા

જોદાનીસખરના પીરોજસાહ જીવજી ૨૭ તપડીયા કે જેએનું પુરવાર ના. ૨૬-૧૦-૫૫ ના હાટ ફલથી રરનામા જતા જતા પડી જઈ પોરણ નીપજ્યુ હતું. રવમંરસની ઉપર ૧૨ વર્ષની હતી. રવમંરસને મહાત્મા ગાંધીજી, ઉપર મણી આરમા હતી અને તેથી આ સંસ્થાપર તેઓ મણે ભાવ રાખતાં. ઉપર શ્રી. ગોવા વર્તમાન ૬૨ મ.એ તેઓ આ સંસ્થાને ગીની, બે ગીની, ૧૦૦૦૦ ગીની નામે. જેટ મોકલવા હતાં. આથી અમે નિસંતોષ ભાવે જણાવી શકીએ છીએ કે અમે એક ૬૬૬૫ મીન અને સુભેચ્છક પુરાણો છે. અને તેમના કુટુંબના કુખમાં અમે સપ-ભાગી છીએ.

રવમંરસ તેમની પાછળ વિધવા અને એક પુત્ર પુત્રી મુદી મયા છે અને વિરાળ ભાઈએના કુટુંબો છે. જેમાં સુવેને કચર દીલસો આપે અને રવમંરસના આપમાને ચિરશતી બહેન એજ અમારી જાતાકરણી પ્રથુ મ.વંદા છે.

વિવિધ ખબરો

ગાંધી સ્મારક નિધી

ગાંધી સ્મારક નિધી કુટુંબ દ્વારા ગુજરાત સરકારના આમંત્રણથી ૧૦૦ સમાજિક માધ્યમો દ્વારા ખર્ચેને મંજૂરી આપી છે. આનો ફરક હોય તો, ૨૦ ફરજને ખર્ચે બધામાં આવશે. આ હેતુ પ્રથમ પગલું છે અને સમય જતાં બહુ વધારે માત્રામાં માધ્યમો આવશે.

આ સભા ખર્ચે આવતા વધારા અથવા અન્ય તબક્કાનાં ચલાવી સંચાલના છે.

સામ્યવાદના સ્વરૂપ કેવી રીતે થવાય

રજવામાં ૨૦ કરોડની વસ્તી છે ત્યાં ફક્ત ૧૦ લાખ આશુભેજ સમાજ વડાના સંસ્થાનું પદ ધરાવે છે. તે વસ્તી રૂણે છે, જેની નેહરુએ સ્વયં પદ મળતા પહેલાં પોતાની વસી

વસી હોય છે. રશિયામાં જે સ્ત્રીને ત્રીજી ભાગના ભૂમિ તેને રાજ્ય તરફથી ૨૦૦ રૂબલ એક મળે છે અને એમાં ભાગના વખતે ૧૫૦ રૂબલ અને તે ઉપરાંત ૨૦ રૂબલ મહાને મદદ મળે છે, જે પાંચ વરસ માટે હોય છે. નવમાં કે દસમાં ભાગના વખતે તે વસ્તી વધી ને ૧૦૫૦ રૂબલ પેશકા આપવા માં આવે છે અને ૧૨૫ રૂબલ પાંચ વરસ સુધી દર મહીને આપાય છે. ભાગના ન હોય અથવા બહુથી એકા ભાગના હોય તેમાં દરવર્ષે આપેક વધારાનો કર કરવો પડે છે.

હરિદનના વર્તમાન પત્રો

‘દુ પછે દીકરીને છું કે છોકરાનાં બહુ છાપા હોઈ માટે બહુ બેટી વડાના સંસ્થાનું પદ ધરાવે છે. તે વસ્તી રૂણે છે, જેની નેહરુએ સ્વયં પદ મળતા પહેલાં પોતાની વસી

પ્રભુની વિશ્વશાળા

સામાજિક : હિંમતશીલર એખાંર

ગાંધી

પ્રધાર: આ.ભા.પુ.એ, ગાંધી પા. રા.ભા.માં,
પ્રધારને જાનનાં આશી, ગાંધી પા. રા.ભા.માં—પ્રધાર.
પ્રભુ શ્રી કૃષ્ણ છે પોતે, અને અર્જુન છે પોતે,
મુંબ આઠક બની પોતે, પ્રધાર પા. રા.ભા.માં—પ્રધાર.
પ્રભારે તુલને બેઠા, બરાબર પાવને ઘટે,
કરીને દેહની શુદ્ધિ, બિરાળે પા. રા.ભા.માં—પ્રધાર.
ધારેથી સાત ચિરોથી, ચુરતકને હાથમાં લેતો,
ન માને જીવે, જીવ, ગાંધી દિવ્ય કાળમાં—પ્રધાર.
જીવ્યારી સંસ્કારમાં છે, મધુરા માન થી ગાળે,
પ્રભુ પ્રભારે રેખારો, દરિની દિવ્ય કાળમાં—પ્રધાર.
દયાથી હાથમાં ગિરુ, પિત્તે સંપૂર્ણ થી લેતો,
અનરત પામશે, વહાલા, તમારી આત્મ કાળમાં, પ્રધાર.
કુપવતે, બહુ સિંધુ ત્યાં, જીવળા મારો, મેરો,
કુબો તરબોળ મધ રહેતો, બિરાળે એજ સાતવમાં—પ્રધાર.
પ્રમારીની મહી ગરતી, જીવ હો નેમ ધારેથી,
આનંદાનંદ મધ મહાલો, પ્રભુની વિશ્વ શાળામાં—પ્રધાર.”

સારી અવધાન રૂપિ કાળિયા વગેરેની પરીણામથી પસાર થયા પછી એક વરસ માટે કામચલાઉ સ્વયંચાલ આપવામાં આવે છે અને તેમાંથી અર્જુન પસાર થાય ત્યાં વિધીસર સ્વયં તરીકે નું સ્વયંચાલ તે પામે છે.

સોવીયેટમાં આવતવનો મહિમા

રશિયામાં હંપ ટકા કરેઓ પ્રભુતી મુકોને લાભ છે છે. જેમાં મરત સાર વાર અપાય છે. સુધાપદ માટે ૪૨ દીવસની રજા પ્રત્યેક સ્ત્રીને માત્ર પગાર કામદાર અપાય છે. કાન પર મરવા પછી બહુ ઘણાવવાને બરધો, કાનની રજા વખતે વખત આપવામાં આવે છે. અને બાળકો માટે યોગીયા

હતું. વધુમાં તેઓ એ કહ્યું “આ મત-ગાન પત્રોનો એ નજી કે એક અવધાન મધ પડાય છે.” સીમતી સરકારી મેનને કહ્યું “સોવીયેટ વર્તમાન પત્રો અધ્યાત્મના માધ્યમે પાકીરતાનમાંથી પસાર થાય છે તેમાં હોંદને હાથ છે એમ લખે છે તેની સામે આપણી સરકાર કેમ કશું કરતી નથી?” આના જવાબમાં પંડિત નેહરુએ કહ્યું હતું કે “જેમ દીવના વર્તમાન પત્રો રજાનાં છે તેમ સોવીયેટ વર્તમાન પત્રો પશુ રજાનાં છે એની સામે સરકાર કશું ન કરી શકે.”

રેડીયોનો મહિમા

દોહમાં જર્મની પ્રસારે કાંતલુપત

કરવાની પ્રથા છે કારણ તે ‘રેડીયોનારસ’ છે. આ વર્ષે યુનવાતની એક કાળમાં ૩૧ દિવસ કાળજી વડા કૃષ્ણે હોય. ૧૧૨ વિદ્યાર્થીએ રેડીયોના ત્રણ કલાક લેએ કાંતલુપમાં ભાગ લીધો હતા. મહીના બંને જગ્યા હોય છે. વાર આદી પ્રત્યેકને મળે એટલું સગર મધુ હતું અને ૪૩૪ રૂબીયની મંજૂરી મળે એટલું કામ થયું. એક માસ કામ કરવાથી અને તે મધુ રેડીયોના ત્રણ કલાક અને તેમાંથી જે કૃષ્ણ મળે એમાં જે સુદ અને એક પાટકું ૧૦ થી ૧૨ વર્ષના બાળક માટે મધ હોય. એ રમત વસ્ત્રમાં બાળકો આનંદથી કરી રાહ પાછા. આને દોહની ચેર રાહ કાપવાની વપરાય જાય હોય ૧૨ વરની છે.

શ્રી. ગીતા. જર્મની

શ્રી કૃષ્ણક હોંદુ ચેરા સમાજ સંચાલિત થી કારણ સરકાર સમિતિએ ૨૫ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૫ના રોજ એકા નીતિમાં આને શ્રી ગાંધી દોહમાં શ્રી ગીતા જર્મની ઉત્સવ ઉજવ્યો હતો. પ્રભુના રૂપ નથી કારણ કરતા શ્રી પ્રાણ્યકર સોમેશ્વર નેશીએ કહ્યું કે દોહની સરકારી એ આર્થ સંસ્કૃતિ છે. આથી એ આપણને જેલે, ઉપનિષદો, વામનપુત્ર અને મંદિરારત આપ્યા. આ કરે સંસ્કૃતિ દોહને એટલે શ્રી કૃષ્ણનું દિવ્ય માન, શ્રીમદ્ બગવદ

ગીતા. શ્રી કૃષ્ણે રજુસેવમાં ગીતા માં આપણા સંસાર જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં છે. વિવિધ વિચારવાદોને સમન્વય કૃષ્ણે છે, પ્રાણીકામ અને રૂપ દાખવવાનો વર્ત કૃષ્ણે છે, બીજાનાં દુર કરવાનો, સત્ અને નીતિનાં મુકો કરવાનો, રૂબીય આ.લા રાખવા વગર નિષ્કામ કર્મ કરવાનો, અને પ્રભુને સર્વસ્વ સમર્પણ કરવાનો મહા સદેશ પાડ્યો છે.

આ ઉત્સવ પ્રસંગે શ્રી બમલદગીતા મંથી પ્રાર્થના, અને બજનો મવાલા હતા. શ્રી કૃષ્ણક મહારાજ, શ્રી. હોંદુકાંઈ મહેતા તેમજ એક જીવ તરફથી મરામાં હતાં અને શ્રી બીપ્પા બાઈ ઉકાબાઈ મારતર તેમજ શ્રી મણીમહા પટેલ તરફથી શ્રી ગીતાજીનાં રક્તર ઉપર પ્રાસંગિક વિચારોના મવા હતાં. રામધૂન અને શાંતિપાદ બાઈ ઉત્સવ યુગ્ય કયો હતો.

એકલવી કેસ એટો

યુનવાતી કે યુનવાતી દીકરની.
કેસમાં પા. ૧-૨-૧.

મળવાનું હોયું આ એ.રીસ

‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: “Bhauans” Phone: 26218

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. & Name	per lb.	per lb.
Only Toonhall	2/3	1/3
Chana small	1/4	1/4
Chana large	1/4	1/4
Urad Flour	1/2	1/2
Urad Urad	1/3	1/3
Moung Urad	1/4	1/4
Whole Moung	1/4	1/4
Whole Urad	1/4	1/4
Special Toonhall	1/4	1/4
Ordinary Toonhall	1/4	1/4
Egyptian Rice	1/4	1/4
Whole Dh. Mustard	1/4	1/4
Mustard small Red	1/4	1/4
Tamarind (Sweet)	1/4	1/4
First Grade Loose Tea	1/3	1/3
Sevedhall Sopari	1/4	1/4
S.E. Nut No. 2	1/4	1/4
Tea	1/4	1/4
Yarali (Soomph)	1/4	1/4
Moung Sees	1/4	1/4
Metli Sees	1/4	1/4
Whole Lohans	1/4	1/4
Jaggery (Gur)	1/4	1/4
Pure Chilli Powder	1/4	1/4
Pure Haldi Powder	1/4	1/4
Cocanada (Fresh Watery)	1/4	1/4

Prices C.O.F. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

નવું અને જુનું વર્ષ

નવું વર્ષના આગમન વખતે દરેક જાતીએ આપણને મન વર્ષના મનથી ઉપર ઈશી નાખવું અને સરવૈયુ કાઢવાનું મન થાય અને એ પણ જ્ઞાતિથી છે કે નવું વર્ષ કેવી રીતે પસાર થશે જાતીના ગર્વમાં રાહ છે એ જાણવાની જગ્યા થાય. સાકષ્ય જ રીકામાં જ્યાં રાજનીતીનો શોધો મમ્ છે ત્યાં ખીલે દેશી કરતા, જાન અને જાતીય જાન જાણતું મનુ સરેણુ પો.

મન ૧૯૫૫નું વર્ષ ૧૩૧ નેશનલીસ્ટી ની નજરે જ સજા પસાર થયેલું જણાયું. મન વર્ષમાં અમે તથા સત્તામાં આવી સક્રિય અને અમારા એપાર્ટમેન્ટના પ્રેમથી મધુમા વધુ નજીક પહોંચી સક્યા એમ નેશનલીસ્ટી કહી શકે. સક્રિય અ રીકાની વાતના ૧૦/૬ મહાસભામાં નેશનલીસ્ટ નથી તેથી જત વર્ષપર તેઓ જુદી જ રીતે વિચાર કરે. સેનેટ એક્ટથી ૫૨.૫૭ના બીન-જોરા પ્રતીનિધિઓને દેખાતી રીતે જલુ નુકસાન નથી થયું પણ પ્રજાસત્તાક કના પ્રેમનો જરૂર તે અમ કરવું છે. અફસોસની વાત છે કે મારાસભાના વિરોધી પદ—ગુનાહર—

પહે—આ એક્ટનો વચર અને સંક્રમણ વિરોધ કયો હતો. બીજા પણ મધ્યા રાજનીતીક પક્ષોએ વિરોધ કયો હતો પણ કોઈની પાછળ પણ પુરવ મળ નહોતું જણાવું. ૧૯૫૫ના વર્ષના હેરફેર દિવસોમાં નેશનલીસ્ટોએ એ ૨/૩ જલુમતી રેળવો તે વિશે બીન-નેશનલીસ્ટો અને બીન-જોરાઓને પૂર્વ ખાતરી છે કે તે જલુમતી પેલેજ અને આપણે રેળવો છે. મન વર્ષ દરમ્યાન એપાર્ટમેન્ટો વધુ અમલ કરવામાં આવ્યા છે એ પણ એક રેખાની ખીન છે. એ એ સરકારે એનો વિરોધ કયો છે તેઓને હાથમથકે બતાવવામાં આવી છે. આસ કરીને બીન-જોરાઓની સરકાર અને સામાન્યતા મળી ભેગી સરકારોએ. આખા દેશમાં એ પેલીસો એ દેશમાં પાડી તપાસ કરી હતી એ બીના હજી તાજા છે. અને રાજનીતીમાં તરફથી સત્તાવાર રીતે સતિત કારક એનો પ્રયત્નો તજી કરવામાં નથી આવ્યા. એટલું જોખમી દેખાય છે કે એ સરકારે કાનની રાજનીતી નો વિરોધ કરે છે તેને નહ કરવાનું. આ કોઈકને જેલ છે.

હોઈ કામ માટે ચીતાલવક બીના એ વધુ એરીયન એક્ટ છે. હજી સુધી એ કે સત્તાવાર રીતે આ એક્ટ અમલમાં નથી મુકાયે પણ ૧૯૫૫ના વર્ષ દરમ્યાન એક્ટથી બંધી મેળવણીઓ અને અધ્યાઓ પસાર દેખાતી છે કે

દોડી કે અને ચીતમાં નાખવા માટે તે પુરતી ગણત. એટલું રપટ દેખાય છે—એ કોઈ દરમ્યાનમાં મન વર્ષ દરમ્યાન મનુ તેના પરથી કે ગ્રુપ એરીયનના અમલથી દોડી જામને સોયો વધુ અર્થથી નુકસાન બેગરવુ પડશે મોટા આમના કોઈકો મેપારી છે અને આસ કરીને તેઓનો વેપાર બીજા કે મેયા બીન વર્ષમાં —મામે છે. આથી એ વધુ એરીયન અમલ મા મુકાયે તે તેઓનો વેપાર પડી બેગરવો. આ બીનાથી વખતો વખત સરકારને ચેતવવામાં આવી છે પણ તે તેને જાનમ. તથી ભેતી અથી જણાય છે કે, તે તેમજ કરવા, રંગ છે. જે છતાં એ જોરાઓના કેરવા છે તેમાં બીન-જોરાઓની જમીન ફોલ છતાં તેમને ત્યાં રહેવાને કે બર માધવાને છુટ નથી અપતી. વિચારવાન ભો.૩ અને છે કે આવા જોડાઓ પછાતી અને અવાપથી નેશનલીસ્ટોએ મર્મ વર્મ વચ્ચે વાતચત પાડવા છે. ૧૯૫૫ના વર્ષમાં આથી વધુ શું બીના જોઈ શકે અને દબે સુધારા ની પણ થી આસા રખાવે આ પરીસ્થિતી સુધરવાના કસા ચિન્હો નથી. અ.એ ૨/૩ જલુમતી એ તેઓએ રેળવો છે તેનાથી દક્ષિણ અ રીકાના નામરજને એમ કાવે તેમ બલતી શકે છે. આ ભેતા ૧૯૫૧નું વર્ષ મધુ ઊભાવવલ નથી જણાવું. ૬મે જલુમતીથી રમીનેના મતપીકારને પણ તેઓ હીનતી મેસ. પ્રજાના મધ્યા ભામને આ અમલ નીતી મમતી નથી અને તેથી તેઓ ભેગી સરકારમાં ના સમો મલ રવા છે

એ હોમો માને છે કે મર્મ—મર્મુતી. વર્ષ કે ગાતીને લીધે કોઈ પણ જાનમ ની જમતીને અટકાવવી એ અવાપ છે તેઓ લીયરલ પક્ષને સામ આપી રવા છે. લીયરલ પાર્ટીના સભ્ય મધુ એટલે એમ જાતાવુ કે, આપણે વર્ષ મેડેના વિરોધ કરીએ છીએ અને આપણે આપણા મોંઝા અને તે વર્ષ ના રેળવો કહીએ છીએ અને તેમ કરી જતાં છતાં એ કે વર્મ અને વધુ મેડેની આ રાજનીતી સામ બોડી છે બધા વર્ષોએ મધને એક સરકારમાં રહી શકે છે અને તે દારા દેવનું કિત છાપી શકે છે એમ પણ જતાં છાપ.

નાટાકમાં લીયરલ પક્ષ વધુ નાનો છે. પણ ૧૯૫૫ના વર્ષ દરમ્યાન તેના સભ્યો વધ્યા છે. લીયરલ પક્ષ માં આપણે દક્ષિણ આફ્રીકાનું જાતી નિહાળી સજાએ છીએ કે જેમાં દોરી, આફ્રિકન, ગોરા, અને રામજી સમાનતાથી રહી કાવે કામ કરી શકે છે. આજની સરકાર લીયરલ પક્ષને

પેલેજો વિરોધી પક્ષ મળે છે અને તથી ગી. જે રીકે એ નવા એમ કરે છે કે, “આજે દક્ષિણ આફ્રીકાને સો ધી મેડે અમ લીયરલને છે.” અને

માર ઉપચોડા

ગૃહિણી માટે

ખરેખાની અસાહવાળી રેલ્વેની નેહલી મીને, બેટા, આદુ, લીલા પરવા, હળદર, મીઠું, ડાયલીસ, લીલું, મોટી સુર, રોપરાનો ખૂંડ અને રેલ્વેની લોટ (મધુનો લોટ).

પરેશા બેટા ને ખાઈન, બાઈય જમ એટલે તેને ખાખી તેમાં લીક ખરવા, આદુનો અસામ, હળદર મીઠું, ડાયલીસ ઝીંકા મુખ રેશ, રોપરાનો ખૂંડ, લીલું અને ખાખુર ની સુર નાખી મુખ મસળવુ. (મીઠુ કરવું) પછી રેલ્વેની લોટ બાખીએ તે પ્રમાણે મધને લોટ બાખવે, પછી રેલ્વેની ના લોટનો મુલો ભેરો તેમાં ઉપરનું તાપ્યાર કોચ બેટાનું પુરવું ભરી પોસે કાવે રેલ્વેની વધુની, રેલ્વેની વધુ તેને તાપ્યારમાં થી થા તેમ મુકીને તળી, લી થી તલેજ ગરમા ગરમ ખાખીમાં મુખજ રવાદીટ કામે છે.

મૂંચ બે:

લોહતા મીને, મેરી, (કાચી) વરિસુ છા, હળદર, મીઠું, મરવા ની ભૂંડ, જોળ, કાંગ, રામ અને તેમ જ બનાવવાની રીત, પરેશા મેરીને લોલી અમલથી પછી તે મેરીના અમલના પ્રમ મુખા વપારવ એટલું લેલ છા તેમાં રાખે કીમ નો વપાર કરવો, તેમાં અમલ વધારી ફેલું પછી તેમ અપ પુરવ મીઠું મરવાની ભૂંડ, હળદર, વરિસુ છા નાખવું અને એટલું અમલ તેલે: જોળ નાખી તેને મીમાં તાપે અદ અદાવનું. જલુ ૫૨ થાપ એટલે જીતારી ભેલું, કંક થાપ એટલે કાચની વેક લોટમાં ભરી ભેલું નથી તે મલો વખત રહી શકે, આ મેય બે: મલે: રવાદીટ કામે છે.

—સુધા બેટ.

એનેને નવી વાતગીઓ નીચેના સિદ્ધાંતે મોક્ષના વિનતી છે.
'Indian Opinion',
P. Road, Durban

અમને આસા છે કે ૧૯૫૬માં લીયરલે નું ભેર વધશે અને વધુ સત્તાવાર બનશે. નેશનલીસ્ટ પક્ષ કરતાં લીયરલે સારું આજે વધુ આસા છે કારણ કે આજની સરકાર પેલેજી સત્તાની રીતે પહેલો છે અને તેની નીતીથી વધુ અને વધુ વિરોધીઓને લેવા કરે છે. બીજા બાજુ ભેશા ભેશા છે કે નિર્મલપણે માને છે કે દેશના બધા લોકોએ સંપત્તી રહી કાવે કામ કરવું અને તે વિચાર તેઓ અમલમાં મુકે છે. આવા લોકો માટે આ વર્ષ અને આવતી બીજા વર્ષો કસોટીના હશે પણ આસા અને કિશનથી આમળ વધુ પડશે છતાં અંતે તેઓ નીજ છે. (અ.એ.૨૫૨થી).

પરચુરણ

૧.૫૨માવ ત મુકાના ડિસાનેએ સદ કારી પાડવું કારણનું ઉજી કરવા માટે એક જિવસમાં ૩૧. કોઠ સાખ ના "ચીર" મુકી ભેગી કરી કામની સરવાન કરી હતી.

—અમેરીકામાં એક ૨૮ વર્ષના મુખ ને મુખ કેસ માટે અનુદીપ મળી હતી તેને ૧૬ વર્ષ કારાવાસમાં કાઢવા હતાં અને બાજુ વિચારનો અવકાશ કરી એટલી નિયંત્રણ મેળવી હતી કે જે ન્યાયાધીશો અને સભા કરી હતી એનેજ અને પ્રજા કરવાનો વિનતી પમ લખ્યો હતો.

—વિસર પ્રદેશમાં એક એખતર તરીકે ૧૫૦૦ ફેડીએને ૨ માસ માટે કુલ સાથે હાવણીમાં રહી મજુરી કરાવવા નો અખતરો સારી રીતે સજા થયો છે.

—મુખ ૩૧૫૨ને ૧૯૦૦ માળીને નિશાળમાં કુલ અપવાનુ લઈ કુલ હજુ ૬૨ વરસની અંદરના ૧૦૦૦ માળીને આપંડીયામાં એક વાર ૨૦ તોશા કુલ અપવામાં આવે. (મજુરો ના માળીને આમાં કામચેલ થાય છે.)

—દિવસેક મહેલુખ ખાન એક વખત ૩૦ ગુપીમાં એકટા તરીકે કામ કરનાર બન્યા હતા. સોથી પરેશા "અપીયાના" નામના ચિત્રમાં માળીસ મોરમાનો એક બન્યા હતા.

વેચવાના છે

નવસારી રીસન રોડ પર, જામનગા ત્યાં કોસમથીઓમાં સકાવ અમર મુલકા ખોલે છેના માટે અમર નેશનલ રોલીઅ સર્ટીફિકેટ (આવક વેશથી પ્રથમ બ્યાન) ખરીદવા લોકો.

એમ. જનાઈન કાઠે.
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate
ખાખા સહેબની હવેલી,
Navsari, Bombay, India.

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પૂર્વકથા: વંદીપર પરાગત ઉતરી આવેલી આનંદાનીના પ્રતીક સમાજ સ્વપ્નવશ્ય ને મૃદુ સ્વપ્નવાળા દરિદ્રવસ્થા ને કેલાસવાને આધારી નામની એકાદી એક પુત્રી છે. કોલેજ વર્ષ પહેલાં આરોહ નામનો પુત્ર શુભાચી છે તે પછી આધારી ઉપર જ જીવનની શ્રેષ્ઠ અભ્યાસો દેખાતે થયે છે. આધારી આત્મપિતાના વારસાને હીપાવનારી શુભા કન્યા છે, તરિકા એની નિકટની મિત્ર છે. કોલેજમાં સૌનું ધ્યાન એકાદી ને પોતાના જીવન વિશે રસપૂર્ણ કરતા કમલનયન નામની વિદ્યાર્થી છે. એ કવિ, નટ, દિગ્દર્શક છે, મસ્તીથી છલે છે. કોલેજના સમયરંગ માટે કમલે એક ગીતનાટિકા લખી છે, કોઈ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે આધારીને કંઈ ઓડો છે, એ તેને નાચકપટ્ટમાં વહેવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિચયથી એની કુતેલી હાલથીએ જાગૃત થઈ જાય છે તે મનથી પુષ્કાલી એ ધેર આવે છે. આત્મ પિતા એના વેવિસાણની વાત કરતા હોય છે તે એ પહેલે છે, આધારીને અસ્વસ્થ એક તેઓ ચોંટાવતુ અને છે, આધારી પુષ્કળથી પુષ્કળી સહતી નથી, બીજે દિવસે એવી જ આનંદીક વિચારમાં તે કોલેજમાં જાય છે આગળ એક ભાગ્ય એ બાધ છે તે કમલે પછી તેના ઉપર મુગ્ધ અને છે. સૌને જાણે છે કે બંને એ આધારી છે. આત્મપિતા એના, વેવિસાણ ની ચર્ચામાં આમણ વધારે છે. આધારી પ્રસન્ન મુંઝવણ અનુભવતી ધેર આવી છે. હવે એ મનના આંશો ફાટી રહે છે. આ બાલુ આધારીનું ગીત આત્મપિતા પછી કમલે પોતાની નાટિકા નહિ અનુભવનું નકકી કરે છે. આધારી આનંદીને સંપર્ક પેદા થાય છે. આધારી દર્શિત એવ પ્રિયને મારે આગળ થાય છે.... હવે આગળ વાંચો

પ્રકરણ ચોથું

મધવી અને તરિકા વર્ષાથી મળી ગયાં તેથી વિદ્યાર્થી એનું ખ્યાન કમલેસ ઉપર મંડાયું, પરંતુ તેણે એની પરના ન કરી. એના મનમાં આધારી આજે ચોંટા વધી હોય એમ એ ધડપર ધુપી અંબીર બેસી રહી તે પછી એકાએક ઉભો થઈને પુરતકામપમા જતો રહ્યો. કમલેસ મટે આ અસાધારણ હતું આજ સુધીમાં અનેક કન્યાઓના સંવાસમાં એ આંખો દતો અને ધણી વિદ્યાર્થીનીઓએ તેની ટીવી રીપી હતી, પરંતુ એનું દિલ કદી મલાયમન મધું નહોતું. વાળવણ્ય ને કોલેજાવરણમાં એણે જે જોયું તે સોમણ્ય હતું તેની ઉંડી છાપ મન ઉપર પડેલી હતી એની જીવન કીતાબનાં પાનાં ફોલેજના કોઈ પાસે ની પાસે એણે એમાં નહોતાં, પરંતુ એના પાસે એવા મોરીપ્રસાદ અને તેમના મિત્ર-આજ કોલેજના અસપક પ્રતાપરાવ હવે તેના ઉપર બધું જાણતા હતા. કોલેજાર એ અનોખામનમાં સુકોતો અથવા તો જાણી જીવનની કમળાઓ રચાય જામતો ત્યારે હવે સાથે ૩ મોરીપ્રસાદની પાસે જતો પછી ખરો. હવેસાથે કોલેજની નજીકના અજાણ્યાનિવાસમાં જ રહેતા હતા અને મોરીપ્રસાદ તે વર્ગીયી અંમના વતન સુરતમાં જ.

કમલેકો કોલેજ પૂરી થતાં સુધી તે જમત પુરતકાસાધા જ માગ્યે, થોડક પુરતકા ઉપવચ્ચ, મન બકેધારવા કેટલાક કાળો વચ્ચા, ખારી પાસે ઉભા રહી વિચારો પછી

કની, પરંતુ એના મનને એન પાંચું નહિ. કોલેજમાંથી વિદ્યાર્થીના સમજન નીકળી ગયા ત્યારે એ ધીમે ધીમે બહાર આવ્યો. એણે ધણું જ નહોતું કે તરિકા ને માધવી એની રાહ જોતાં રસતાની એક બાજુ પે ઉભાં હશે એ પોતાની ધૂનમાં જ બનો હતો ત્યા તરિકાને, ધીમે. અવાજ સંભળાયો. એણે નજર ફેરવી તો આધારી પછી સાથે જ હતી તરિકાના મહેરા ઉપર કારડ હતું. આધારીના મહેરા ઉપર ગળીરતા હતી.

કમલેસ ઉભો રહ્યો અને એની નજીક આવ્યાં. આધારીએ વિચારી રાખ્યું હતું તેમ જ કહ્યું: 'તમને મારા વર્તનથી ખટખટા લાગુ કરો.'

'જાગીર પછું નહિ.' કમલેકો તરત જ ઉતર આવ્યો, 'અને યંત્ર કે મારું વર્તન તમને નહિ મધું હોય.'

'અનેની રિમિતિ સરખા જ છે.' તરિકા બોલી. 'હવે મુઠ ની વાત ઉપર આવો.' કમલેસ તરફ જોઈને એણે કહ્યું, 'આધારી તમને નાટક વાચવા કહે છે.'

'અમા કંઈ સર નથી.' કમલેસ બોલ્યો.

'તો મે અને ગમશે.' આધારીએ કહ્યું.

'એક એટું મીત તમને મધું તેમ.' તરિકાએ કહેયું.

'એ એના સરખાપણી જ. ન મધ કો.' નિઃશ્વસ બે હૃદયાર કહતા હોય તેમ કમલેસ બોલ્યા.

'એ અને જ નકકી કરવા દો. બોલો, ક્યારે આવશે?' આધારીએ કીમતથી કહ્યું.

'તમે કદો ત્યારે.'

'અત્યારે જ.'

'તો ચાલો મારી સાથે.'

આધારીએ તરિકા સાથે જોયું. એની સંમતિ મળતાં બંને ચાલ્યાં. આધારીના અંબીરમાં ચાલી ગઈ હતી અને કમલેસ પછી એના મન રસપ મા આવતો હતો, દતો. પ્રસન્ન એક આધારી બોલી:

'તમારાં કાળો પછી સંભળતા છે.'

'સાંભળતા છે.' કરીને કમલેસે પૂછ્યું. 'મારો કંઈ...'

'કંઈ તો આધારી પાસે છે. તમે સંભળાવતો એટલે કે બોલ્યો, પડત કરજો.' તરિકાએ સ્પષ્ટતા કરી. કમલેસે કહ્યું. 'આધારીની દીમત વધી. સહેજ પાસે આવી એણે કહ્યું:

'હવે એક જાત બાધો વડે છે.'

'શી વાત છે?' કમલેસ ઉભો રહી ગયો.

'તમારા જીવન વિશે જાણ્યું છે.'

આધારી સરળતાથી બોલી ગઈ. તરિકા

'અને જીવનકાળ' તરિકાએ પૂછ્યું.

'એ કાળ નથી, અંબીર નિર્મલ છે; મુલાણું પવ નથી. અરબચ્કું ગમ છે.'

કમલેસે બાજણીઓ ફેરે તેઓ બુટાં ખાયાં. 'માર્ગમાં તરિકાએ કહ્યું: 'આધારી, કમલેસને આ સ્વભાવ કું પહેલી જ વાર અનુભવું છું.'

'એના જીવનમાં કંઈક કું ખ પાડ્યું હોય એમ જાણે છે, ખરું?' સહાનુભૂતિ થી આધારી બોલી.

'હરો, પછી જીવનકાળમાં. જાણે એ કુંખની લેશમાન અસર હોય એમ કું ધારતી નથી.'

ચોટી વારે તેઓ પછી જીવન પડ્યા ને આધારી પોતાને ધેર બાપો. જાણે એ પ્રમાણમાં સ્વસ્થ હતા. વિચારો આવતા હતા. પરંતુ તેમાં કશી હિલચાલ નહોતી. કમલેસથી જ મન બરેલું હતું. પરંતુ સહાનુભૂતિ સિવાય બીજી કોઈ બાજણી મનમાં નહોતી જાના આત્મપિતાએ એમ બોલતા હતા કે કમલેસના જમણે

આધારીએ નાટિકામાં વાંચી કમલનયન ની વેદના ને પુરુષના સમર્પણની કથા

પછી એની દીમતથી વિરમ્ય પાગી.

'મારે (પે) શું જાણ્યું છે?'

'તમે આ કોલેજમાં રહ્યા એવા છે એમ બધા કહે છે.'

'અમા કો રહ્યાપેટી તમારે ઉપાડી છે?'

'એ વિદ્યાર્થી તમે ઉપાડી રહો. એમ હો તો-તો જ.' આધારી બોલી.

એના સ્વરમાં રહેલા અણુધી કમલેસ પ્રસન્ન થઈ ગયો. બોલ્યો.

'રહ્યા એનું મારા જીવનમાં. કંઈ છે જ નહિ. ચોડાક જમણો છે. એ કાળને જતાવડાથી રો. સાબાં તમે જાણ્યા હજીરો તો. બધું જાણી શકો.'

આધારીના કપને સીમા ન રહી કમલેસ અવી સહજ રીતે એની બધી વાતો રચીકારી ભેઠે એવી કરવા એણે કરી નહોતી તરિકાના આધારી નો પછી પાર નહોતો, કમલેસની આ સરળતા એનાથી મારી જીતી નહોતી. હે રસની પાસે તેઓ, આવી પડોચાં, કમલેસે આધારી પોતાની આંખોમાં જઈ નાટક જાણી ચોપડી લઈ આવ્યો.

આધારીની સામે ધરતા બોલ્યો: 'આવતી કહે સંજો અભિપ્રાય આપજો.'

'કાળો ક્યારે?'

'નાટક વાંચી લો તે પછી.'

એ રહ્યો. એના સંતપ્ત હૃદયને સાતન આવ્યો. એ શી રીતે ને ક્યારે તેની એને કશી સમજ નહોતી.

ધેર ધીર ત્યારે રાજના ભેડું રહેક ને વાસણબધું વાતાવરણ હતું. દેશાસના પાસેથી જાણ્યું કે ઉપેન્દ્ર ને મનોરમાં જમણા આવવાના છે. આધારી એ જાણે જાણતી હતી અને તેમના પ્રમે આજરની સામગ્રી પછી ધરાવતી હતી. ઉપેન્દ્ર પિતાજીથી બધા જાના, આળીસેક વર્ષની, વધના હતા અને એમાં પત્ની મનોરમાં પાત્રીસેક વર્ષનાં હતા. એકાદ બે મિત્રે તેઓ દરિદ્રવસ્થા પાસે આવતા ને બે-ત્રણ કલાક નિરતિ બેસતાં. આધારી જાણતી હતી કે પિતાજી એમને મન આપતાં ને તેમના સંસ્કારો ની હકર કરતા. ઉપેન્દ્ર ને મનોરમાં પછી એ જ રીતે દરિદ્રવસ્થા અને કેરાસવાને કુટુંબના વહીવટ હોય એમ જ સમજતાં.

આધારી એમના આવવાના સમાચાર થી રાજી થઈ, પરંતુ એનું મન પેલા નાટકમાં દેખાત મધ મધું હતું એટલે સહજ મુગ્ધ પડી. દરિદ્રવસ્થા તો આધારીની એ એક કુખીજાનું અવરોધન કરતા એટલે તરત બેસી જીવા: 'કંઈ પુછાઉ મધ, બેટા?'

'ના, ના. જિવેન્દભાઈની વાતો સાંભળવી તો મને ખબર પડે છે... તેઓ તો આઠ વાગે આવશે ને!'

'કેમ?'

'મારે એક વાતવું છે.'

'બુધ્ધીથી જા. તેઓ આવશે ત્યારે તને જોવાનીય.'

માધવી પ્રસન્ન ચિત્તે પોતાના ખંડમાં પહેલી ગઈ. એવું મને ઇચ્છુક બન્યું. સોશી જપર મેસી કમરેથી આપેલી મોપડી કાઢી. સુર મરેહાસ ને કાંઈ દેવનાચરી લિપિની અક્ષરવાળા બહારે. બોધ એ

પ્રથમ યજ્ઞ. ગીતાનાટિકાનું નામ હતું: સમર્પણ. ગીતામાં નાટક ગૂંથાઈ હતું હતું અને વચ્ચે વચ્ચે રંગમંચ અંગેની સૂચનાઓ લખેલી હતી. એણે પ્રથમ તો કાંઈથી પાતા ફેરવવા માગ્યાં. ગીતાની ક્ષીરિચ્છા નેમ હાથે હાથમાં પહેલવા લાગી ને એણે હવેના રોમાંચ અનુભવે. થયું હતું કે એકાદ કલાક તો એને બેઠેથી, પરંતુ પંદર મિનિટમાં જ એની આંખો નાટિકાના બધાં ગીતો જપર ફરી ગયાં.

[આ વાર્તા છે એક મહા માટે આજ રહેલ.] —અરુંદ

લગભગ એવું

સ્ત્રીઓને અપમાનિત, કરવાનું મિશન

અમેરિકામાં કલ્પિત નામની એક વિભાગીક છે. ત્યાંના એક પ્રવાસ અધ્યક્ષનું નામ છે ચેલ્સ હન્ટિંગર-અંગ્રેજીને વસાવવા, અપમાનિત કરવાનું તેમણે મિશન લઈ ક્યું છે. સ્ત્રીઓની વિવિધ સંસ્થાઓ સમક્ષ તે પ્રવચનો આપે છે ને તે પુરવાર કરવા, મથે છે કે સ્ત્રીઓ સાક્ષાત્કાર પ્રમાણ પાડે છે. તે કહે છે કે સ્ત્રી પ્રથમ કરતાં શારીરિક દષ્ટિએ વધુ બળવાન છે, રાજની સમૃદ્ધિ તે વધુ થઈ શકે છે, તેના બંધારણમાં નાક-ટૂંકાને ને કલ્પિત નિરીક્ષણ, અત્યંત સ્ત્રીની ઉદ્વિગ્નતામાં સ્ત્રીઓ કરતાં પ્રગતિની જ અગ્રતા મોટી હોય છે. (અને મારે આકાશ આપવાની ને કે તેઓ કરકાર કરતા નથી) તે એમ પણ દાખા કરે છે કે સ્ત્રીઓ આર્થિક રીતે વધુ પ્રથમ કરતાં વધુ સક્ષમતા ધરાવે છે, રાષ્ટ્રીય સંપત્તિના ૭૦-૮૦% તેની પાસે હોય છે. 'સેચિંગ્સ એકાઉન્ટ'માં ૧૫ ટકા જેટલા નવા સ્ત્રીઓનાં હોય છે અને કુટુંબની આર્થિકતા ૮૫ ટકા જેટલા આગના તે અર્થ કરે છે.

વધુમાં તે કહે છે કે સ્ત્રીઓમાં અર્થ-સ્વયં-અસ્વયં સંબંધમાં વાત

કરવાની એક કલા છે. એક સ્ત્રી જપરે બીજી સ્ત્રી સાથે વાત કરે છે ત્યારે તે એવા સંબંધમાં વાત કરે છે અને બંને જણ એકબીજાને પુરેપુરા સમજાવે છે. પણ તેમની એ વાત માત્ર વખતે કાંઈ પ્રથમ કાળજી હોય તો તે મથે તેટલી આજો ફાટી કે કાન લાગાને એ વાતોમાને એક પ્રથમ સંબંધ તે સમજાવે નથી.

સ્ત્રીઓમાં એક પછી બીજી ને બીજા પછી ત્રીજી એક કામ લેવાનું પણ જપરે કામગીરી છે. પ્રથમ જગ્યા બેસતાં જુએ કે પાણીની ગરમ કરેલી નથી ને તે લેવા કહે કે તરત તેની પત્ની કહે છે: 'તમે ઇના થવા જા રો...' અને રેશા ને અંધાર પડે એ પહેલાં તે તેણે થાળીમાં લુછી ગાસ ભરી, રંગ-કાંઠા, આસન ને જાટલા ગોઠવી દીધા, ફોન છે અથવા તેને મોટી દેવા પડ્યા હોય છે. અને સરકસ. જપરે પ્રથમ પેતાની હાજરત કરવા માટે ખસેડે લેવા કાંઈથી જતો હોય ત્યારે 'તમે આમમાં જ જાવ છો? તો પછી...' એવું સાંભળ્યા વગર ને સરકસ પડે એક મોટો ચેલો જાણવા સિવાય કાંઈ જવાને સક્ષમતા થાય છે.

'કાંઈક અર્થમાં' અનેક દેવદેવીઓની પ્રાર્થનાના સ્તોત્રો છે: જપર તે, એક જ છે પરંતુ નિયંત્રણ અને સંયુક્ત રૂપે આપણે સૌ તેનો અભિમાન માત્ર. આખા જીવન. પૂર્ણ મહાત્મા આપણે એ પણ 'ગીતા, મોધ'માં બારમા અધ્યાય-અભિપ્રાય-માં જોઈ શકીએ છીએ. વચ્ચે છે કે 'નિરાકારની ભક્તિ કરીને મારીથી સંપૂર્ણ રીતે થવી અશક્ય અણખ, નિરાકાર એ નિયંત્રણ છે, એટલે આજુસની કલ્પનાથી પણ પર છે. તેથી સદે દેહધારી જાણે અણખે સાકારના જ ભક્ત છે, એટલે હું તે. મારા સાકાર વિશ્વકર્માના 'તાલ' મન પરથી છે.' આ કારણથી પ્રજાના સંયુક્તરૂપે અનેક દેવદેવીઓના પ્રાર્થનાના સ્તોત્રો આપણે સૌને પ્રુગળ જપવોગી થઈ પડશે એમાં શંકા નથી. આ ઉપરાંત એમાં એક સ્તોત્રો રામાયણ-મહાભારત બ.વતના સ્તોત્રો છે, કેટલાક સરૂત મોખવાય થયેલો, આખા સ્તોત્ર છે, આ રિવાજ મ.તમ જાવનની નિત્યની દિનગર્ભ પ્રસન્ન પ્રજાની દિવ્ય વિશ્વલિપ્ત રમરણ કરી મેલવાના સ્તોત્રો તમા અન્ન-પાન પ્રથમ પ્રાર્થના અને આરતી પણ એમાં છે.

આજા છે કે 'કાંઈક અર્થમાં' આખા, ૧૬ સોને પ્રુગળ પ્રિય આપણે. સરનામાના અભાવે ને કાંઈ બાંધને એ પ્રિયતા ન અર્થ તેમણે ઉપરના સરનામે જણાવવાથી સિદ્ધિમાં દશે ત્યાં સુધી તેમને મે.કલ્પના આપણે.

જરાક: હસનું

એક વાર અખર સાક્ષિપકાર બનાવે: એક રવરૂપાનું સુંદરીને ત્યાં મહેમાન બન્યા. સૌ દેખાવે કલ્પના દત્તા. આ પાણી ગાદ મેલી સ્ત્રીઓ સૌની મરકરી કરવા તેની સાથે કમનની માગણી કરી તેણે કહ્યું: 'મિ. સૌ, આપણા સુતાનોમાં તમારી છુદ્ધિ અને મારું રૂપ એક થશે.'

સૌ કાંઈ મ.તમ જાવ એમ ન દત્તા તેમણે કહ્યું. 'તમારી વાત મને અંજાર છે. પણ આપણા સુતાનો માં તમારી છુદ્ધિ અને મારું રૂપ એક થશે તો?'

બીજાની સૌ શું બોલે?

વિનોબા જાવે કાંઈમાં જાવે અપરેલીના આજમની યુગકાલે અપા દત્તા. તેઓ અંગત વિચારણા સૌરુદ્ધ પાન કરતા દત્તા ત્યારે અંગતતાના એક અંગ. જપરે અંગત હતું કે. 'હવે મમ અમ'

કાંઈક પુનઃ: 'આ 'અમ' સંબંધ છે કોઈ કલ્પનું અમલ છે દશે?' ત્યારે, એ દત્તાને કહ્યું હતું કે: 'તારે, એ તો 'અંદર બોલ'નું

અંશિત રૂપ છે.'

કપીરને એક કલ્પે પૂછ્યું કે: 'તારો અણુ કેવો છે?'

કપીરે કહ્યું: 'મારો અણુ સર્વ સક્ષિપ્તમાન છે તે મને તે કદી સહે છે.'

બહારે કહ્યું: 'જોડી વાત, એક માળત એવી છે કે ને તાર પ્રજાથી પણ ઘણું સહે નથી.'

કપીરે કહ્યું: 'માર. પ્રજા, ન થઈ શકે એવી એક ચીજ કુનીયામાં નથી.'

બહારે કહ્યું: 'જોવાના ભક્તનું છું કેરું એ જપરેથી પણ બની શકે તેમ નથી.'

પ્રસિદ્ધ જર્મન તરવગાની રિપોર્ટમાં ને તેના એક મિત્રે પૂછ્યું: 'તમે તરવગાની કેમ છે?'

'એટલા મટે કે વાદિયાત સજાવ પૂછનારને વાદિયાત જગ્યા આપી શકું.' હસતા હસતા તરવગાનીએ જવાબ આપ્યો.

પર ચુ રુ છુ

—૧૭૪૦ જર્મનીના ફેડરી જ મેરે કરેલો મેરીજ ચંદ્ર કે ને આજ સુધી માં ૫૦ અલ્પાટ' રવાઈટર અને હારવીન અને હારસાહમને અંગે દત્તે, તે હવે જપરે રાષ્ટ્રપતી રાધાકૃષ્ણને જર્મની તરફથી આપવામાં આવ્યો છે.

—કોઈ સરકાર તરફથી સંપર્કનરના પહેલાં અંગ્રાડીયામાં હોદ્દાના બેઠેલી કુકરી મોરેલીયા મોકલાશે જેઓ ત્યાં બેઠેલી સમગ્ર ગણ સીપીને હા માસમ. પાછા ફરશે

—જિંદગ મહેમાન અણુન કેમ ૧૧, ૦૦૦,૦૦૦ કરેલને ખરેખે અધિમો છે તે રૂઝ હવર એકર જાગીને પાણી પૂર પાડશે. આ કેમ આણુન નહીં પર બાબ મા આવ્યે, છે એની કબાઈ ૧૬,૦૦૦ શીટ છે અને ઉચ્ચ ૭૫ શીટ છે. જા, અ.બો કેમ ચાલીયો બાધવામાં આવ્યો છે અને બાંધતા ર વર્ષે કાગળ દત્તા.

—પ્રથમ બંધાવમાં મહીનાકલ મામડામાં એક દશેથી કીનારે ગાયકુ વસાવ્યું છે જે અંગ્રાસીઓ મટે હવા ફેર કરવા નું એક રજવા બનશે. ૧૦,૦૦,૦૦ રૂપીયાને વચ્ચે આ વસાવવામાં આવ્યું છે જેની કલ્પાટન ૧૫થી કે. પી સી. રામે કરી હતી. મારણા છે કે આ રજવા કુનીયાના પ્રવાસીમાને આકર્ષણ નું સ્થળ બને. આવીજ દળના સારી નીરતન અને હાલનીમામાં નામકાંઈ વસાવવામાં આવશે.

ગીતાજયંતી પુરસ્કાર

(ઉચ્ચશિક્ષકને આપવાનો છે)

જે વર્ષે 'ગીતા જયંતી' નિમિત્તે આ. ફીપુડ' કોલે સેવા સમાજ તરફથી પૂર્ણ ન.પ્રજાનું લખેલું 'ગીતા મોધ' પુસ્તક તરફ ગુજરાતી બનતા ના કરકમળમાં ગૂંથાઈ હતું. 'ગીતા મોધ' એ. આખી ગીતાનું પાણીજ સરળ માધ્યમમાં દોહન છે. ફરેજ એવું જ મન મનન થઈને આમણ્યો છે. આજુ વર્ષે માગર. સ. ૧૧ તા. ૨૫-૧૨-૫૫ના રોજ ગીતાજયંતી આવે છે. તે નિમિત્તે 'અ.ર.ર મંદાવ રાજકોમલિ, ૩૩ વેરક રીક,

એ.એમ' તરફથી 'કાંઈક અર્થમાં' નામની સમગ્ર ૩૦૦૦ પ્રિયતા ગુજરાતી લિપિમાં તજપાર કરેલી ૬ આ.મા વસતી ગુજરાતી જનતાને પુરસ્કાર રૂપે વહેવળમાં આપી છે. આ નાની સરખી પરંતુ પ્રુગળ સનનીમ, ઉપયોગી અને કરકમ હરવા સવક પ્રિયતા ગુજરાતી જનતાને કરકમવામાં મૂકતાં આનંદ અનુભવીએ છીએ. ગુજરાતી જનતા તેનું મૂલ્ય સમજી સહુપથેય હરકે તો અમારો અવર અને પરિજન સરળ થયેલો સમજાવું.

“ગીતા જયંતી”

(આગસ્ટ સુદ ૧૧ તા. ૨૫-૨૬-૫૫)

(લેખક : ઉચ્ચશિક્ષક ગોપાલકર, ગોંડલ)

માનવ સદૃશ એ ગીતા જયંતિનું મહાપુર્વ છે. આ દિવસ આવે છે અને મહાભારતનું યુદ્ધની યાદ આવે છે. અહાર દીવસ સુધી એ યુદ્ધ યાદરૂપ. ધર્મસેવ અને કૃષ્ણેના મેદાન ઉપર અનેક દુનિયા યોદ્ધાએ ગેતાના ધાણેની આદુતિઓ આપી ક્રિયાઓ માત્ર પાંચ પાંડવો ભચી ગયા. પાંડવો ના કાળે ભગવાન ક્રીષ્ણે તેમની રમ કહાયો, અર્જુનના સારથિ બન્યા.

મહાભારતના યુદ્ધનો પહેલો દિવસ હતો. કોરવ-પાંડવોની સેના સામસામી ગોળવંશ મ્હ કહી. આ બાજુ ધર્મ સેવ અને બીજા બાજુ કૃષ્ણેના દર્શ. આ બાજુ કાશી અને પેલી બાજુ મગધ. યુદ્ધના મંચસાવરજ થર થય. સંભારો થયા. હાથી, ઘોડા, રથ, પાવણ ચતુરંચ સેનાઓ તથાવાર હતી.

આ સમયે અર્જુનને સામા પક્ષની સેનાઓમાં રહેલા યોદ્ધાઓને જોવાનું થતુ યુધ્ધ. એ કે અર્જુન જાણતોજ હતો કે સામા પક્ષમાં પોતાના કુમાર વહાલો છે. છતાં પ્રજુએ પોતાની અકળ હતા સમગતવવા અર્જુનના મન માં કુવદસતા પેદા કરી. ક્રીષ્ણ જ્યત તે એક ફેણેસા અસિદ આપવા મામતા હતા. એ એટ તે આપણી ગીતા. સંસારમાં પશુ કાલ સખતે ખરાબ બનાવમાંથી પશુ સાડી નીજ પ્રમદ થાય છે. તેના સર્વોત્તમ દાખલો આ મહાભારતનું યુદ્ધ છે. પુન્ય બાપુ જીનું હિંસાથી જલ્દ થયું એ મજો ખરાબ બનાવ મજુન પરજી એ બનાવ પ્રાણી ભારતમાં અને વિશ્વમાં ગરીબાનું નજ દિન-પ્રતિ દિન વધુ ને વધુ ફેલાવું બધ છે.

જીવનભર યુદ્ધ એવનાર અર્જુન સમ યોને જોઈ યુદ્ધ કરવા ના પાડે છે. ક્રીષ્ણ ભગવાન અર્જુનની પાળે હોવા છતાં કાની પ્રજા અર્જુનને મોક યાજ છે તે સંસારની આપામાં રચી પચીને રહેલા આપણે જાનાની જતો મદ બનીએ એમાં કી નવાઈ ભરવાન ની એ મહાભાવાની એ અહમ કલા છે. કાની જતેના ચિત્તને પશુ તે ભગવાની મૂક છે. પુન્ય બાપુજીએ આ મદે સદા ભગતા રહેવા માટે ‘રામનામ’ અને પ્રાચીના તમા ગીતાનું નિયમ વચન મનન અને નિરિખાસન કરવા બુધ્ધ આમ્રક કથી છે તે વચન છે. ગીતાના વાચન-મનનથી માનવી પડતા આખાવો ભયવા સભર છે.

ભગવાન ક્રીષ્ણે પોતાની ગાન કક્ષિતનો મુંદર પરિચય આપી અર્જુન નો વિવાદ અને મોક કુર કરી દિવ્ય

ગાન આપી જીવન અને તેનું કર્તવ્ય મધ્યમ સમજવું જ અને ‘ગરૂદ ગ્રંથ’ની મહાન પદવી પ્રાપ્ત કરી છે. ભગવાન ક્રીષ્ણ અને અર્જુનના સવારોને એ આત્મજાન પ્રમદ થયુ છે તેજ ભમવદગીતા છે. ગીતાના ૧૮ અધ્યાયો તેમાં ૧૮ હાથ છે. અર્જુન તે ગીતામ તાનો જીવતા છે, પ્રાણ છે. ભગવાન ક્રીષ્ણને નેમ સારી પરજાન્યા છે. ધર્મસેવ અને કૃષ્ણેના રૂપી આ સંસાર સાગર તે ગીતા-આતાની વિકારજ્યુમિ છે. મહાભારત ના વિકટ યુદ્ધમથી પાંચ પાંડવો જયી ગયા તેમી રીતે જેની પાળે ગાને-દિવે, ભગવાનની રમ્તિમાં પડેવાએલી રમે તે કાનીજાન સંસાર સાગરમથી તરી જાય છે. એ ભગવતી ગીતામાતા સંસારમાં કુમતા જતેને ઉચારી લે છે પાંચ, તાપ અને સંતાપથી ઘરેલા માનવીઓ ઉપર તે ઉપદેશથી અમૂત ની વળી કરે છે અને તેમના શોક સંતાપ કુર કરે છે. પુન્ય મહાત્મા આંધીજીએ ગીતાના ઉપદેશને આત્મ સાત કપુ” હતું. ગીતાના ૭૦૦ શ્લોકો ને નેમજે તેમના ફેરફાર નવણી કીધા હતા. ગીતામાતાની આગ્રીદિતો તેમને એ જાનુભવ થયો તે તેમજે આપણને અનેક પ્રવૃત્તીકાર આપેલો છે. તેમના જાન જાનુભવથી તેમજે ‘ગીતાબોધ’ અને ‘જ્ઞાનસક્રિયોગ’ નામના ગીતા ના જે પ્રવૃત્તી વારસામાં આપેલ છે. એ અને પ્રવૃત્તીનું ઉદ્દેશ્ય વાચન-મનન કરતા વીચી અને આપણા દેહમાં, સમાજમાં અને વિશ્વમાં નાસ આપના સમિ-રૂપત ભેદભાવ-ભગવાર વ્યવિચાર મે દાહ-અહ કાર વચેર અનેક કોરવો

રૂપી કુદ કુચિને કાંકી કાલના અને ૨૫, મિહના-સ મમાવ-સદાચાર નસતા-વિદારતા વચેર પાંડવો રૂપી સદ્ગુણેને વસાવીએ તે આત્મારે સદા આપણી સમ રહેલો અને આ માનવદેહગી અને દેશારનાર પ્રજા આપણને જરૂર નિયમ આપાવશે એમાં શક નથી.

અર્જુન ભારતના અને વિશ્વના દેહલો નેતાઓ પુન્ય બાપુજીના જીવન અને તેમના સિદ્ધાંતો સમજ રવા છે અને સારત્કર્મી બીની વધારી રવા છે. એ ગીતે લીપી પુન્ય બાપુજીને લીધે છે ને! અને પુન્ય બાપુજીની બીની પશુ કાના વડે છે! ભગવાનક્રિયા ગીતામાતા વડે જ ને! આને આપણે સી પરકેશમાં અટવાઈ પડ્યા છીએ. અધારમાં અધારાએ છીએ. ગાફરી બજ અને પશુબળ ક્યાં ત્યાં ઉદિમેચર થાય છે. તેવા સમયે આપણને હાથ પકડીને જોજી ઉચારી થો તેમ છે! હાં માતા આપણને સમ યાતિ અને ભમીના પાન કુરવશે! અર્જુન જ્ય ત્યાં આપણી રહેણી-કરણી અને વિચારો વિનાશના થઈ જઈ રવા છે. આપણાં ગાળોએ બેલાઈ રવા છે. તે વખતે આપણને મોણ બચવેર સુ બીભએ ની સદામથી આપણે જયી રૂપીશ ખરાઈ એક ‘ગીતામાતા’ સિવાય આપણને કોઈ ઉચારી કો તેમ નથી. આણે આજથી જ આપણે ગીતાનું વાચન મનન કર કરીએ એજ અવધન ના

મરણ

હરદલ્લજનના મા મકનજી કપીરજી ના મારુમાં કીમતી લીખાએનનું આબીવા મરે તા. ૧૪-૧૨-૫૫ના અવસાન થયું હતું. કી મકનજીએ તેમના પ્રજાએ ૧-૧૨-૫૫ ન, સાંની ૫૫ કરી અને ૬ ન કપું હતું.

જીકીપીસ, બનામ રેક્સ રીટર્ન્સ, લાપ્સેન્સીસ, રેવન્યુ કમીશનર અને કનરચોરસ માટે મોકો.

આર્ટ. વીકુલ
૨૧૩ મોસા હાલિસ, ૧૭ કમીલનર રહીદ, સેક-૪ રહીદ, ફેરફારલિન, બેદાનીસખર્મ, હેન ૩૩-૧૧૫૪

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પ્રવૃત્તી તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોકાએ ખરે છે. કીમત રકત પા. ૧-૧૬-૦૦.

‘Indian Opinion’
Private Bag,
Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

મીડીસની આપવીની ૫ ૩
એડેલો અબીનય ૬ ૬

મીડીસ પ્રવૃત્તી

બુદાન યજ ૨ ૦
મેપામાંની સામના
(કીશોરસાત મયજવાળાનું જીવન ૭ ૬

કીશોરસાત મયજવાળાનું જીવન

સંસાર ધર્મ - ૬ ૦
લીપ નિર્વાણ (દર્શક) - ૭ ૦
મળવાનું દેકાણું આ આવીસ

‘Indian Opinion’ - P Bag,
Durban, Natal.

સોફીસ્ટીસની સફર

હીંદના પ્રાચ્ય જીવન વિશે લેખો સવાલ જવાબ રૂપે આ પ્રવૃત્તકમાં સોફીસ્ટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત મી. ૩-૧.

‘Indian Opinion’

P. Bag, Durban, Natal.

એ અઠવાડીક પંચાંગ									
વાર	ગ્રીસી ૧૯૫૫ અ-પુઅરી	હીંદુ ૨૦૧૨ મ.ગીથી ૧૫	મુસલમાન ૧૩મી ઝીજરી ૧૨ મુઅમર	પારસી ૧૩૨૫ મે.૨૬.૬	સુરોદય ક. મી.	સુબોસ ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો		
શુક્ર	૬	૫	૨૨	૭	૫-૦૧	૭-૦૫	સિધરામિ		
શની	૭	૬	૨૩	૮	૫-૦૧	૭-૦૫			
રવિ	૮	૭	૨૪	૯	૫-૦૨	૭-૦૫			
સોમ	૯	૮	૨૫	૧૦	૫-૦૨	૭-૦૫			
મંગળ	૧૦	૯	૨૬	૧૧	૫-૦૩	૭-૦૬			
બુધ	૧૧	૧૦	૨૭	૧૨	૫-૦૩	૭-૦૬			
ગુરુ	૧૨	૧૧	૨૮	૧૩	૫-૦૪	૭-૦૬			
શુક્ર	૧૩	૧૨	૨૯	૧૪	૫-૦૪	૭-૦૬			
શની	૧૪	૧૩	૩૦	૧૫	૫-૦૫	૭-૦૭			
સોમ	૧૫	૧૪	૩૧	૧૬	૫-૦૫	૭-૦૭			
મંગળ	૧૬	૧૫	૧	૧૭	૫-૦૬	૭-૦૮	વંચક અસિદિન (કરના દિવસ) વિનાયકી ચતુર્થી		
બુધ	૧૭	૧૬	૨	૧૮	૫-૦૬	૭-૦૮			
ગુરુ	૧૮	૧૭	૩	૧૯	૫-૦૭	૭-૦૮			
શુક્ર	૧૯	૧૮	૪	૨૦	૫-૦૭	૭-૦૮			

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ ફેરટ

સેનાના કાગીના ખાસ અમારી બતી રેખરેખ નીચે અમને અપાયું
કામ જેનેય પામે એવી રીતે કરીએ છીએ.

મેકમેસ, જુદી જુદી દીવાલની બંધી અમેઝા, સાડીની પીન, પીડી
પાટક એરોમ પંચેર બનવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651

P.O. Box 1549

Tel. Add ENDEEDEL

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી લેમન સુવચક કપડા, સુવન નર્સી, ગુલ, બાળકો, માટેના બદ બદનો
માથ, હર વપરાશ માટે લેમન કમારિ પ્રકારેએ શુભાચર માટે રીબન નગેરે
માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ વપાસ કરવા બતામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

લગભગ પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણવા અને રોસલીસ્ટ છીએ.

શી પીટની અંગદ રેખરેખ નીચે સુનીયનના અને રેડીસીયાના રાઈ
પણ સામર્થ્ય તમારે સુમમે આવી રોઈ કરવાને, આમે કન્ટ્રીકે કમિટ્ટી.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - કરબન.

ફોન નંબર ૩૩૪૧૪

ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એડરેસ સામે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. ગ્રાહકની કોમલ
કપરાંત નીચે સુલભ પોસ્ટલ કોચરવા વિનંતી છે.

નો. રેડીસીયા સ્ટી. ૧-૦ રતલે. સધન રેડીસીયા
૬ પેની રતલે. સુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત સીસ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

કરબનનું કાઠી બાકુ ૬ પેની રતલે, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને
૬ પેની (ફાઈક બાવ) ચોટી કળીનું લસણ રી. ૧-૦ રતલે, પાપક
નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, રી. ૬-૦ ૧૦૦, પોસ્ટલ ૧૦૦.
કપુરી અને ચેવળી પાન રી. ૫ રતલે પોસ્ટલ ૧૦૦. આરખા રી.

૧૦-૬ રતલે બાજી અને રહેરે આરખા રી. ૧૧ રતલે.

કાઠી, બટોલા (આદુ) કમિટ્ટી કમારે ત્યાંથી મળશે.

રેડીસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને મિસરખન રોગેના એવરેડો ૬૫૧ રૂપ
બાન આપી કાઈ પણ વસ્તુ રહેરે રહેરે કમારી મોકલણ.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિવેકના બાને જુન કીપનીકદ બીતાજી વિશેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
મેગેઝિન પ્રચન.

કલકાસ્ય રતિ (કીપનીકદના મેગેઝિન)	૧ ૧
બીતા પ્રચન	૩ ૦
વિવેકપ્રદાન (બીતાજીના બીજા અધ્યાયના મેગેઝિન)	૪ ૦
મધુકર (વિવેકના સંગ્રહ)	૪ ૧
જવન રી (૧ ૧)	૩ ૬

Obtainable:

INDIAN OPINION.

P/Bag, Durban, Natal.

ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી સુધ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ બેળાએળ નગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આખનો ઓર્ડર લેવાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુરતેલી સફેદ, લીલી, ગુલાબી રંગ. ૬-૦ રતલ	પીરતા માવા ભરી રંગ ૬-૦ રતલ	પારલંદરી ખાલ્લી પેળી રંગ ૧-૦ રતલ
માવા ભરી રંગ ૨-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરી પીરતા રંગ ૬-૦ રતલ	આલુનો અખલ રંગ ૪-૦ રતલ
ભદામ માવા ભરી રંગ ૬-૦ રતલ	લાલુનીયા માવા પેડા રંગ ૫-૦ રતલ	સાર બેન્ડના ગાડીયા રંગ ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા રંગ ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ભરી રંગ ૫-૦ રતલ	સાલવંદરી પીચાનો ભવડો રંગ ૬-૦ રતલ
લાલુનીયા ભદામી પેડા રંગ ૬-૦ રતલ	ભદામી માવા ભરી રંગ ૬-૦ રતલ	પાપટ ભદામી નાના ૬૦૦ નંબર રંગ ૧૦-૦ મસાલા ભાગ
સુરતની પીરતા માવા ભરી રંગ ૬-૦ રતલ	જામનગરી મેસુન રંગ ૪-૦ રતલ	પાપટ ભદામી મસાલા ભાગ પેડા ૧૦૦ નંબર રંગ ૧૨-૦
મુળદી લીલો હલ્દી પીરતાનો રંગ ૬-૦ રતલ	જુનીયા લાકુ રંગ ૩-૦ રતલ	દાળ, લીલી રંગ ૨-૦ રતલ
મુળદી લીલી ભદામી હલ્દી રંગ ૬-૦ રતલ	સુભાગ ભવડો રંગ ૬-૦ રતલ	મીઠાઈ ફરસાણ રંગ ૪-૦ રતલ
પારલંદરી સાર રંગ ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરમા લાકુ રંગ ૩-૦ રતલ		
કેપ્સાઈલ રંગ ૬-૦ રતલ	ભાવનગરના ગાડીયા ફાડીયા રંગ ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ લીલાળી મીઠાઈ ૫-૦ રતલ
માવા ભદામી રંગ ૪-૦ રતલ	ગોળી મેસુન, લીલી રંગ રંગ ૬-૦ રતલ	" " " ૪-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : સુનિયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા રંગ ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

No. 2—Vol.—LIV

FRIDAY,
13TH JANUARY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

SOUTH-AFRICAN PRESS-CLIPPING
17 JAN 1956

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Let our object be our country, our whole country, and nothing but our country. And, by the blessing of God, may that country itself become a vast and splendid monument, not of oppression and terror, but of wisdom, of peace, and of liberty, upon which the world may gaze with admiration forever

—Daniel Webster.

—o—

I am a man of peace. God knows how I love peace. But I hope I shall never be such a coward as to mistake oppression for peace.

—Kossuth.

—o—

You can preach a better sermon with your life than with your lips.

—Goldsmith.

—o—

If you confer a benefit, never remember it; If you receive one, never forget it

—Aron.

★————★

MAN AND HIS DEED

★————★

MAN and his deed are two distinct things. Whereas a good deed should call forth approbation and a wicked deed disapprobation, the doer of the deed whether good or wicked, always deserves respect or pity as the case may be. 'Hate the sin and not the sinner' is a precept which, though easy enough to understand is rarely practised, and that is why the poison of hatred spreads in the world. It is quite proper to resist and attack a system, but to resist and attack its author is tantamount to resisting and attacking oneself. For we are all barred with the same brush and are children of one and the same Creator, and as such the divine powers within us are infinite. To slight a simple human being is to slight those divine powers, and thus to harm not only that being but with him the whole world.

—Mahatma Gandhi,
('Wit And Wisdom Of Gandhi.')

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Dorseted Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 24-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
23/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

**S.S. Kampala due 28th Jan. Sailing 2nd Feb. 1956.
For Bombay via Karachi.**

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£23-10-0
Second "	"	"	55-0-0
Third Class Bunk			28-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-17-6
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY 13TH JANUARY, 1956

Case Of "The Bantu World"

THE decision of the annual conference of the African National Congress to expel from its sessions the representative of the "Bantu World" was both unwise and not calculated to do Congress any good.

In our view Congress has reason to feel that the "Bantu World" has not been particularly sympathetic to the movement's ideas in recent years. But this does not mean that criticism of Congress policies necessarily means hostility to the movement itself. Congress policies are being heavily criticised by staunch Congressmen themselves these days. If these men are going to be expelled from the movement just for saying that certain developments within the movement are dangerous, then Congress is taking a course which is not likely to convince very many people that democracy is still its goal.

And this is exactly where the Bloemfontein decision was bad. The enemies of the ANC will see in it one more indication of the hold of the Communist totalitarians on the movement. They would of course be wrong to jump to this conclusion. But why give them free ammunition to bolster up their case against the movement?

The actual facts of the ANC case against the "Bantu World" are somewhat involved. But in very broad outline the attitude

of the "Bantu World" towards the African National Congress policies as understood in the Transvaal has not been one of sympathy. Even in its reporting, the "Bantu World" has done this in a manner which offended Congressmen.

But two things have to be borne in mind here. First, the "Bantu World" is not a Congress paper. It has all the right to see the truth as it stands revealed to it. If that truth is not palatable to Congress, it must be remembered that both the ANC and the "Bantu World" are heavily committed to the ideal of freedom of expression. Second, expulsion might be heroic, but it is no answer at all to the charges the "Bantu World" has levelled against the ANC.

For our part, we think the expulsion was a small-minded act which did Congress a lot of harm and enabled the "Bantu World" to emerge morally victorious. While Congressmen cheered as the "Bantu World" correspondent was forced out of the conference, the Press of both the world and the rest of South Africa felt morally bound to follow the "Bantu World" correspondent out of the hall in protest against expulsion as an argument in a movement pledged to the ideal of free expression.

As a result the Bloemfontein deliberations received next to no Press publicity. The people who lost by this decision are not

the Pressmen. They are the friends and the followers of the African National Congress who were denied the opportunity to get on-the-spot reports of what transpired at the conference.

The people who gained by the expulsion are not Congressmen. They are the apartheidists who have not been slow to see all in the decision an abandonment of the idea of conversion by persuasion and of tolerance by the advocates of free speech and free expression.

It does not matter which angle the decision is seen from it does not reflect Congress in good light and the friends of the movement will feel constrained to emphasise that hasty decisions like these made by the highest court of the movement do a lot of harm when there is no real need for them.

Indians And India

ONE of the charges levelled against the Indian to justify the rejection of this community as an integral part of the nation is that the Indian does not regard himself as a South African. They cite as proof of this what they call his frequent recourse to the strategy of appealing to India for aid against the White South Africans.

There are two good reasons why the Indians do this. First, it was the government of India which consented to their being brought here. By giving this consent the Indian government took on its shoulders the moral and legal responsibility to ensure that the Indians were given treatment due to British citizens. Since this treatment has not been forthcoming, the Indians have

every right to insist on India doing everything in her power to see that South Africa fulfils her part of the contract.

Second, why should the Indian be asked to accept the life of a slave in the world? Because he is human he has the right to live as he thinks best. He has all the right to South African citizenship. If that is denied him, it is his duty

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI,

who is seriously ill for the last few weeks is making satisfactory progress according to the doctor. His condition is critical at the moment, and although he is making a satisfactory progress, is not completely out of danger. The doctors say that if he does not suffer another thrombosis within the next ten days, then he will become better. His left side is now completely paralysed.

We urge our readers, to help Mr. Gandhi recover his normal health by refraining from visiting him, and, instead, to pray for his speedy recovery.

We also wish to thank all those who have so kindly expressed concern about Mr. Gandhi's health.

We ask to be excused for any discrepancies on our part in these critical days.

to appeal to India for help. The only way to stop him doing this is to recognise him as a citizen, free to have a say in the making of the laws of the land.

But there is another aspect which is not often given the publicity it deserves. This aspect was dealt with briefly but very effectively by Mr. Ken Hill a European member of the Liberal Party in Durban, at

the conference of the South African Institute of Race Relations. Mr. Uhl said that White South Africa should not hasten to condemn the Indian for appealing in the country of his origin. Dr. Malan, shortly after his resignation as Prime Minister, had de-

nounced the way in which the Afrikaners had been treated in Rhodesia. These Afrikaners claimed that Rhodes had promised them certain language rights. They frequently appealed to South Africa to help them press their claims home. The case of these

Afrikaners, who appealed to South Africa, a foreign country, against Rhodesia, was very similar to that of the Indians here.

The moral here is that if it is wrong for the Indians to appeal to India, it is wrong for the Rhodesian Afrikaners to appeal to

South Africa. If it is wrong for Nehru to respond to these appeals, it is wrong for Dr. Malan to respond to them. In short, it is wrong for White South Africa to condemn in the Indian what they readily do themselves in somewhat similar circumstances.

U.N. Gets Apartheid Wrong

THE recent U.N. debate on South Africa's racial policies largely overlooked their real iniquity. For this the October report of the U.N. Commission of Inquiry was partly responsible. Its chief conclusion was that during the last year "the policy of apartheid seems still to be characterised by gradualism and flexibility."

The picture thus painted of a contrast between "political" leaders who remain explicit and unequivocal in their statements of principle and "action" promoters who are slow and hesitant leads to the reassuring prophesy that "it may well take many years before the theories of the new apartheid bear any resemblance to actual fact." The situation, therefore, is thought to be much less bad than was feared and expected. The Commission even speculates whether this relative improvement is due to concessions by the South African Government to economic reality, the opposition of Churches or the moral force of world opinion.

It must be said at once that, though these factors do play a small part in diminishing some of the more blatant severities of Afrikaner Nationalist policy, their effect is not yet more than peripheral. More important still, the U.N. Commission's report, by emphasising one aspect of the truth only, has created a seriously misleading impression.

What the Commission has rightly seen is that apartheid, in the sense of total territorial separation of white and black, is making virtually no headway. What it has failed to realise is that this sort of apartheid has never in fact been really intended, except by a very small number of conscience-stricken idealists. This was made quite clear in 1951 when the then Prime Minister, Dr. D. F. Malan, rejected a proposal for total apartheid from the

missionary synod of the Dutch Reformed Churches. Today the voices of a handful of prominent DRC leaders like Professor B. B. Keet of Stellenbosch, Dr. Ben Marais of Pretoria and the Rev. W. A. Lindman of Malmesbury still insist that only complete partition of the Union into sovereign black and white states will

By
C. W. M. GELL

resolve the moral dilemma created by the Government's policies. They receive occasional support for rather different reasons from political eccentrics like Mr. Oswald Pirow, an ex-Union Defence Minister and "candide friend and critic" of the Nationalists. But these are lone voices crying in the wilderness, without substantial support either in Church or State.

From another angle leading articles in the Nationalist press intermittently advocate a gradual withdrawal of black labour from the "white economy," lest Africans learn to use their economic indispensability to win political power. And Cabinet Ministers, notably Senator Jan de Klerk, Minister of Labour and Premier Strijdom's brother-in-law, at intervals stress that white South Africans should stop relying wholly on non-white manual labour, "because history teaches that those who do the work eventually control the state." But these are token gestures only, not meant for early practical action except in the comparatively small areas of this booming economy where white labour feels the draught of non-white competition for jobs.

On the other hand, ever since he became Prime Minister in November 1954, Mr. J. G. Strijdom has been absolutely explicit that the reality of popular apartheid, as practised by the poli-

tics, is *baasskap* (boss-ship) or white domination—"the retention of all power in our hands," the perpetual subordination of non-whites and their allocation to places of residence and business acceptable to white pockets and prejudices.

The U.N. Commission was therefore, correct in discerning that the morally defensible goal of total apartheid—that is, granted a fair division of South Africa's soil and assets has receded so far that its impracticability is openly acknowledged even by Nationalist spokesmen. Mr. M. D. C. de Wet Nel M.P., a close associate of and mouthpiece for Dr. H. F. Verwoerd, the boundlessly ambitious and immensely powerful Minister of Native Affairs, recently announced that for at least another 20 years the "white areas" would get "blacker" (i.e. there would be an increase of non-whites working for whites); that "thousands of Bantu" would work for all time on white farms and mines, in white homes and factories "as a result of the grace of the white and not as a right" (this indicates that they would be regarded as temporary migrant labourers from their "homelands" in the reserves and, therefore, without a claim to political rights); and that the "Bantu homelands" would comprise 13 per cent of the Union's territory plus the British protectorates of Bechuanaland, Basutoland and Swaziland when (not "if") they are incorporated. This, said Mr. de Wet Nel, would "give the Natives 45 per cent of the area of greater South Africa," though he omitted the interesting fact that three-quarters of that 45 per cent consisted of the overcrowded mountains of Basutoland and the arid steppe of the Kalahari desert. So far from these "Bantu homelands" being independent, viable states, they would contain neither ports, nor the possibility of useful railways nor mineral wealth. They would

be allowed to develop only "tertiary industries" e.g. basket-making etc.) and they would remain for ever under strict white tutelage, though some local autonomy might be permitted under supervision.

Thus far is the story the U.N. Commission's report is largely justified. But the report should have been balanced by a description of how the morally indefensible, purely repressive aspect of popular apartheid—putting non-whites in their place in the "white areas" (i.e. 87 per cent of the Union) and preparing to keep them there permanently—is being enforced with daily increasing severity. Article 2 (7) of the U.N. Charter precludes "intervention in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any State." Without arguing here whether South Africa's present policies, which are profoundly affecting white-black relations throughout Africa and even further afield, are purely "of domestic concern," it seems incontrovertible that the U.N. has the right to debate and pronounce a verdict upon (as distinct from "intervening in") matters which shock the conscience of the world. The Commission's report, by concentrating on the failure of total apartheid, obscured from delegates and the world that, lacking any serious intention of promoting that objective, naked *baasskap* is even more reprehensible than was originally supposed.

(To be Continued)

SEED CATALOGUE

Dierin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If you are in your possession already please write for free copy to Dierin's Seeds, Box 3040, Johannesburg.

AFTER TWELVE YEARS

By TREVOR HUDDLESTON, C.R.

(In 'The Forum' Johannesburg)

It is recorded in Holy Scripture that—"Jacob served seven years for Rachel; and they seemed unto him but a few days for the love he had for her." South Africa is my Rachel. And certainly these twelve years, so full, so rich and so exciting, have seemed but a few days, and it is hard to believe that one is not at the beginning of one's work rather than the end of it.

Six of these years, I have been privileged to live in the "Black Spot" of Sophiatown, and I count them the happiest and most enriching years of my life. The remainder have been spent at St. Peter's Priory, Rosettenville, but, owing to the nature of my work, they have brought me even greater contacts with Johannesburg, white and black; with South Africa as a whole, and indeed, with the world outside its borders.

To write anything of value, in so short a space, about these years that are past is exceedingly difficult. It would be possible to take so many incidents, so many moments, of significance and build upon them some critique of policy or some study of historical development. Or it would be possible, I suppose, to try to describe the effect of events on one's own thinking and one's own philosophy of life. But both these approaches demand a book rather than an article and I have already written the book! What I will attempt, then, is an assessment of the past twelve years from the point of view of my own "profession"—the point of view of an Anglican mission priest.

Let me begin by saying that because I belong to the Community of the Resurrection I did not come to South Africa as to a new and unknown country. My Community has worked in the Transvaal for over fifty years. Before I knew I was being sent to the Union at all, I had known much about it from the lips of men who had spent most of their country in this country.

Nevertheless, the impact of Sophiatown was tremendous, from the first moment. To find oneself with a "curse of souls" so extensive not only numerically, but in its need, was an overwhelming experience. But to discover, as I soon discovered, the affection, the trust and the responsiveness of the African people to such a stranger as myself—that was overwhelming and more humbling by far. From the

stiff respectability of the average English parish to the warm, pulsating and worshipful life of Christ the King, Sophiatown—that change was enough to make one fall on one's knees in thankfulness to God. And always, even in the darkest and dreariest days, the thing one has come back to has been the blessed truth that the Church does matter in Sophiatown; that it is, indeed, the heart and centre of its life in ways undreamed of by the majority of white Christians in Johannesburg.

It was not very long before I began to find that to be a priest in Sophiatown meant being a good many other things as well. It meant, for instance, managing seven schools, with scores of teachers and thousands of children. It meant being a rent-collector. It meant being a link between the suburb and the City Council for there was no other. It meant being the sub-leaser of a bioscope. It meant being the chairman of a school feeding committee for all the schools in the Western Areas. It meant going to Court to plead for boys in trouble, not once, but day after day. It meant—incredibly it means—trying to reduce the fear and passion aroused by police raids. It meant giving shelter to the homeless, finding money for the destitute; begging, begging, begging.

And so one realised, as the years ticked by, that glaring truth about the racial situation in South Africa, and in Johannesburg especially—that wealth was white and poverty was black. A very simple truth, of course. But one which, by every means in their power, European South Africans make themselves forget. Sometimes, when I have been invited to the Country Club for lunch, I have amused myself by wondering how many of those who sit in soft luxury upon its lawns realise that Sophiatown is only five minutes away by car? Yet this contrast is of the very essence of life. Forced upon the African each moment by the necessity of his work; totally rejected by the European because he never sets foot in an African location or township.

The realisation of this truth—vividly presented to me every day of my life in Sophiatown—brought with it that other, very obvious, realisation: that, whatever one might try to do in the field of social welfare, and of this

there could be no end, it would still, always be ambulance work, only touching the very fringe of the real need of the people. For, that need is, quite simply, the need for social justice.

You can run the African Children's Feeding Scheme and rightly believe that here is something constructive. At least five thousand children a day are given something, not only to stave off hunger, but to build up their bodies against disease. Or you can get a swimming bath built in Orlando and hope that, as they become used to such a new idea, the young people there will find it a source of recreation in the fullest sense of the word. Or you can beg a jazz band and watch it take hold of the boys so that they find a new zeal and a new joy in life.

But—whatever you do in this time—you have at the back of your mind (or in it not in the centre of your heart?) the certain knowledge, the absolute conviction, that these things can themselves be an excuse or an escape. That, even if they were multiplied a thousand times, the racial situation in South Africa would still be what it is.

It took me a long time, far too long, to realise this. And it was only when I was actually confronted with a Tommy gun and a hundred armed African police at a peaceful protest meeting one Sunday morning, that for me the turning point came. It was then I realised fully the extent to which, for the African people and for the non-Europeans generally, the encroachment upon freedom had already gone. It seemed to me then, as it seems to me now, that the closest parallel to this state of affairs historically was the early days of the Nazis in Germany. So far as the South Africa of the non-white was concerned, a police state already existed. Since that day, it has become more evident and less shocking to public opinion, for police raids have assumed a normality and a frequency which apparently few people wish to challenge.

To put it in a wider context the policy of apartheid leading repression in Acts of Parliament, such as the Group Areas Act, the Bantu Act, the Bantu Education Act—not to mention the "regulations" sanctioned by Parliament—the policy of "apartheid" seemed to me to be a denial of three fundamental Christian principles.

It was a denial of the sacredness and inviolability of the person of man made "in the image and likeness of God."

It was a denial of the virtue of justice.

It was a denial of the second great Commandment, "Thou shalt love thy neighbour as thyself."

In this sense, therefore, "apartheid" and its complementary doctrine of "white supremacy" were an affront to the Divine Law, and in themselves a blasphemy. This I have tried to express by opposing, and trying to get others to oppose, every legislative enactment and every positive application of "apartheid" attempted by the Government of South Africa. To me, this has been an opposition based upon theology. To others it has been an opposition based upon politics. The truth in that "politics" in its widest sense must be the concern of theology: must "be brought into captivity" to Christ, as every other sphere of life must also be. So at least I believe.

But when one tries to be consistent in the application of such a belief, one lays oneself open to fierce criticism from every quarter. Apparently, in South Africa, the idea that social justice is a Christian objective is rather too startling. It has also the unfortunate corollary that it involves a total and absolute readjustment to the racial situation; an adjustment which Christians themselves are, on the whole, quite unready to face.

Further in my view, the logic of this position inevitably leads one to the conclusion that racialism, because an offence against God and Man, is the concern not only of the Christian conscience of South Africa, but of the Christian conscience of the world. In appealing, therefore, to Christians overseas to condemn the Union's policies and actions, I am doing so because I profoundly believe that it is their concern as much as ours. It is very simple, however for one's opponents to describe such appeals as disloyalty to South Africa. Perhaps it is not inappropriate to remind ourselves of Edith Cavell's words: "Patriotism is not enough." For the Christian, it is not even patriotic to resent criticism of one's country, if that criticism is based upon true and sound foundations.

The Western Areas Removal Scheme and the destruction of Sophiatown are not simply a matter of an exchange of location, of good houses for bad, of a paradise at Meadowlands com-

(Continued on page 20)

African Viewpoint

United Nations Commission On Apartheid

ONE of the disappointments with which we start the New Year is the decision of the United Nations to dissolve its Commission on Apartheid.

On the face of it the United Nations was brought to this decision by the conviction that the heavy expenses incurred in keeping the Commission alive was not justified by the results. Secondly, there was a realisation mostly by the Westerners, that in several ways the Commission had produced no concrete results.

It is no well that we should face the fact that the Commission did a magnificent reverse job in the face of every possible form of discouragement by the Union Government. The fact that the Commission came to this conclusion that apartheid had begun to be slowed down merely shows how the mountains went into labour, to produce the infant of miser.

But there is a deeper significance behind the decision to scrap the Commission. The United Nations has, from its inception, been haunted by two spectres: the conflict between the Right and the Left in the world and the irresponsibility of the interests of the colonial peoples and those of the Westerners who oppressed them.

The world saw in the United Nations a forum where the conflict would be resolved without a resort to arms. There is no doubt whatever that courageous attempts have been made to bring certain subject peoples to within sight of freedom for themselves. In like manner, the oppressed economically in many parts of the world have been helped to get better food and better crops and, even, a better approach to life.

Not the fact remains that all these achievements, commendable to themselves, have been little more than concessions to the oppressed by the oppressors of their fellowmen: concessions calculated not so much to free the bond as to widen the area of liberty at a pace and in a way to protect the interests of the colonial powers.

When situations arose where these interests were directly involved, that is, where the op-

pressed had a clearcut and unanswerable case against the colonial powers, the United Nations tended to waver and to act from impulses dictated by its awareness of its impotency.

A case in point is the way in which Apartheid has been handled by the United Nations. Quite early in the history of this international assembly we, Africans, joined hands with the Indians to awaken the world to the evil of race oppression. It so happened that India had a moral and legal obligation to champion the cause of the Indians in this country. But the

By

JORDAN K. NGUBANE

evil which threatened the Indians was the evil which threatened us. The Indian's case would not succeed anywhere unless ours too was taken up. In the end India took our case and that of the Indians as one.

In the course of time we got on to our side the South-East Asians, the Arab peoples and some of the nations of Europe and America.

It has been clear from the beginning that those powers which had a vested interest in our oppression were not too happy about the fact that we had taken our case to the United Nations. The biggest powers in this category failed to throw in their weight in a manner which would increase the area of liberty in South Africa—a member of the United Nations.

This failure, on their part, produced two results: First, it forced the United Nations to commit itself to courses in its dealings with race oppression in South Africa, which were doomed to end up in failure. Second, it enabled the Nationalists in South Africa to realise that if they took a firm stand they would not be in danger from the side of the United Nations.

Since 1948 the Nationalists have treated the United Nations with unconcealed contempt. When it suited them they have flouted the authority of the

United Nations, defied it, walked out of its assemblies and, all in all, acted in a manner which showed their disregard for it. They have stuck to membership of it simply because respectability is one effective way of camouflaging the sinister intentions and practices of their apartheid philosophy. It is respectable to belong to the United Nations.

All a result of all this we have reached the point where the United Nations has, by its decision on the Apartheid Commission, admitted its impotency in the face of a challenging situation. We have reached the point where, as in the case of the League of Nations, totalitarianism has its way merely by being aggressive. Apparentment by the United Nations has enabled the Nationalists to claim that their firm handling of this body has taught it sense.

I have reason to think that the United Nations has done this because it is dominated very largely by either White powers or predominantly White powers with a vested interest in the oppression of the man of colour. Great Britain, Belgium, France, etc., are all colonial powers keeping millions in bondage in the non-white world. America is not a colonial power, but the government of that country is the unmistakable friend of the oppressors of their fellowmen. This Government believes in working with stable governments, no matter what their political outlooks might be.

It is hardly surprising then that in circumstances where the United States threw its weight on the side of toning down United Nations hostility to race oppression, South Africa had been enabled to take a consistently firm line, to the point of forcing the United Nations to climb down and dissolve the Commission on Apartheid.

What must we do in these circumstances? First, we must appreciate frankly our situation. Internally, this means that we shall have to seek a new and more workable formula for positive resistance to Apartheid. We must look for something which will bind together the White and

non-White democrats in a solid front against Apartheid.

Externally, appreciation will mean a frank and realistic realisation that our most determined allies in the fight against race oppression are not many enough in the West. In pushing forward our cause in the assemblies of the world we must at all times show a readiness to make genuine friends with those willing to reciprocate and must express a growing dislike for the type of appeasement which smother the virtuous things while allowing race oppressors to grind to spiritual dust their fellowmen just because they happen to have a Black skin.

If we are not wanted in the West, as the United Nations expiation indicates, why should we not look for friends elsewhere? But in order to do that successfully we shall need to cultivate a world view of affairs. We must realise that we belong to a bigger world, that what happens in the outside world affects our daily lives from time to time and that a victory for democracy anywhere is our own victory.

If the New Year starts with a disappointment for us, let that be a challenge which we must show an increasing readiness to accept.

Cuticura

SOAP

Every
month
a happy
little
treatment!

Baby simply loves the soothing softness of its silky and fragrant lather. It is so soothing and cooling to hot sunbaked skin. After the bath a dusting with exquisitely perfumed Cuticura Talcum Powder will ensure baby's comfort.

FOR SENSITIVE SKINS

News In Brief

Pasadena Calif.—It was brought to Pasadena CORE 5 attention that a public swimming pool known as Indian Springs at Montrose had turned away a supervised children's group from the Settlement House of Pasadena.

So CORE proceeded with a test. Two negroes went to the pool followed by a white person. The Negroes were refused permission.

Management's explanation, which proved false was that the pool is restricted to residents of the immediate area.

The local N A A C P is working with C.O.R.E. (Congress of Racial Equality) on this project.

Rush For Jobs With No Pay

Young women rushed to apply when 375 jobs with no pay were offered for drivers who would work a 40 hour week during Melbourne's Olympic Games. The attractions: driving sportswomen and officials of world renown, and no outfit of shirt, jacket, blouse and hat with the Olympic Games insignia. —Sapa-Reuters.

Link With Communist Declined

The Norwegian Labour Party has declined an offer to exchange delegations with the Soviet Communist Party, according to the Labour newspaper 'Arbeiderbladet.'

The newspaper said the first Secretary of the Soviet Communist Party, Mr. Nikita Khrushchev, inquired about the possibility of establishing contact with the Labour Party when the Norwegian Prime Minister, Mr. Einar Gerhardsen visited Moscow recently.

Mr. Gerhardsen, who is chairman of the Labour Party, consulted his executive committee and replied that owing to "very different views about many basic political questions," there was no basis of co-operation between the two parties. —Sapa-Reuters.

Slot Machine Guide To Tourists

Geneva.—The Geneva Tourist Office has installed a slot machine. Street directory in front of the main Railway station.

The tourist finds the street he is looking for on a large board and, noting the number listed besides it, finds the compartment bearing the same number on the slot-machine. By pulling in 10 coppers, he can withdraw a map giving the locality of the street for which he is searching.

The map shows the street numbers, all bus and tram routes serving the area and all the main transport stops so that the tourist can see exactly where to get off the bus.

All maps are printed in English, French and German. —Sapa-Reuters

43 Die From Penicillin Shots

The Welfare Ministry has warned doctors to be careful when using penicillin because more than 40 deaths had resulted from its use. Japanese doctors claimed that some people are allergic to penicillin and die from shock after receiving injections of it. —Sapa-Reuters.

Nursing Fails To Attract

The apathy of Pakistani girls to the profession of nursing is causing anxiety among medical authorities, who report that there is only one qualified nurse for every 100,000 of the population.

Officials blame poor pay and amenities for the shortage, and say the profession offers no charm for young girls who think nursing decreases their marriage prospects. —S.A.P.A.

Air Display At Singapore

In Singapore on December 17 the Indian trainer aircraft H1-2 gave a half-hour demonstration of aerobatics to a large crowd including Indians, Malays and Chinese. Singapore's Minister for Communications said that the visit of the aircraft underlined a very happy and steadily improving relationship between Singapore and India. The plane has already visited Burma, Thailand and Malaya.

All Caught

The trickiest question on examination papers for Royal Australian Air Force National Service trainees read "what is the first thing you would do if you were piloting an aircraft and the Queen of England fell out of the back seat?"

Every answer revealed the utmost concern at such a happening. Some trainees said they would "try to catch her before she landed;" others that they would report by radio and re-

main in the area as a guide to position.

The correct answer was: "adjust time table to make allowance for the loss of a passenger." —Sapa-Reuters

Sports Round-Up

C. K. Nayudu Honoured

India's great cricketer, C. K. Nayudu, was honoured at a function in New Delhi on December 15. A purse of Rs. 23,000, contributions from his followers and from lovers of cricket to mark his recent 60th birthday, was presented to him by Vice-President Dr. Radha Krishna.

National Lawn Tennis

Sven Davidson (Sweden) won the men's singles title in the National Lawn Tennis Championships in New Delhi on December 18, beating Kurt Nielsen (Denmark) in the final.

The women's singles final was won by Miss A. Gibson (U.S.A.), who beat Miss Kamo (Japan).

J. Barrett and Miss Angela Buxton (Britains) won the mixed doubles final, beating Perry and Miss L. Fragoes (U.S.A.).

Earlier, on December 5, S. Davidson (Sweden), Kurt Nielsen (Denmark), Bob Perry (U.S.A.) and Kamo (Japan) entered the semi-finals of the

men's singles. Davidson beat Arkinstall (Australia), Ne Iren beat D. Fontana (Canada), Perry beat R. Becker (Britains), and Kamo beat Hamilton Richardson (U.S.A.).

Kurt Nielsen entered the final by beating Kamo of Japan in the semi-finals 6-4, 6-4, 3-6, 6-1.

Triangular Table Tennis

India won the third Triangular Table Tennis Test in Bombay on December 16. They beat Singapore by three matches to one in the concluding round. On December 15, India defeated Hungary by the same margin. The two earlier Tests, held in Calcutta and Lucknow, were won by Hungary.

In Bombay on December 15, India defeated Hungary by three matches to one. Later Hungary beat Singapore by the same margin.

Quadrangular Soccer

India defeated Ceylon by four goals to three in the Asian Quadrangular Football Tournament at Dacca (East Pakistan) on December 18.

Show Business

Prime Minister U Nu attended the opening performance at Rangoon of Martha Graham and her dancers and extended an official welcome to the U.S. dance troupe. Miss Graham and her dancers are performing before capacity audiences in a theatre built for the occasion near the Shwedagon Pagoda, Burma's world famous Buddhist religious shrine. The Graham dancers are touring through the Far East, performing in the principal cities.

Berlin.—Robert Breen, Director of the American "Foxy and Beja" troupe of 80, opening its Soviet engagement on December 16 in Leningrad, said "Demand for tickets is so great that the show has been booked for a 500 seat theatre, instead of the 1500 seat playhouse originally scheduled. After eleven days in Leningrad, the show goes to Moscow. It will be the first time since the Bolshevik revolution that an American theatrical troupe has played on a Soviet stage.

New York.—Motion pictures produced in countries outside the United States currently are faced with their greatest opportunity for success in the U.S., according to Arthur Mayer, head of the Independent Motion Picture Distributors Association. At a meeting here of U.S. and foreign producers, Mayer and other American theatre executives noted that American exhibitors, concerned by the shortage of pictures from their own studios, are in a mood of experimentation with imported film fare.

Albany.—The State of New York in co-operation with the U.S. Department of Agriculture, plans to make available \$40 to \$50 million worth of surplus food a year to families who need it. The food will be provided from Federal Government supplies. At present, the supplies consist of butter, cheese, dry milk, lard, peas, kidney beans, lima beans, rice flour and corn meal.

S.A. Political News Briefs

SENATE ACT

THE recently formed S. A. Bond—a "middle-of-the-road" political Party—decided at an executive meeting that it would fight the Senate Act in the Courts if the United Party failed to do this.

A statement issued by the Bond said there could be no doubt but that the Nationalist Government had attempted to achieve its aims in a manner which was nothing short of a prostitution of the Constitution.

N.A.D. And S.A. Location Advisory Boards

The Minister of Native Affairs, Dr. H. F. Verwoerd, refused to allow a representative of the Union Department of Native Affairs to attend the Congress of the South African Location Advisory Boards now being held in Maritzburg. Mr. Frank de Villiers, Under-Secretary of the Division of Bantu Education, had been scheduled to address the Congress on aspects of the Bantu Education Act. Dr. Verwoerd, however, issued an instruction that no member of his Department was to attend the Congress.

Race Relations Institute Findings

Much of the present law affecting Indians will have to be

changed and discrimination on racial grounds will have to be abandoned if the rights to which South African Indians are entitled are to be exercised.

This is one of the findings of the 26th annual council meeting of the S.A. Institute of Race Relations which will be forwarded to members of the South African Cabinet. The meeting ended in Durban on Friday.

The findings state that Indians must be regarded and treated as members of the multi-racial community of South Africa, and that their political rights and representation in central, provincial and local governments should be officially recognised in South Africa.

According to the findings, the Indian community is likely to suffer more severely than any other racial group from the effects of the Group Areas Act. The whole tendency enforced by this legislation will be to the serious economic detriment of the country, it states.

The Institute holds that disregard of Indian rights may drive Indians and other non-European groups to make common cause against the White group, deepening the cleavage in South African society along the Colour line which threatens disaster for a.

AFTER TWELVE YEARS

Continued from page 17

trusting with a slum elsewhere. It is not only even a matter of the abolition of freehold tenure. It is, basically, an expression of "apartheid," an assertion, on a territorial level, of the doctrine of white supremacy.

The Bantu Education Act if not merely the destruction of mission schools and the end of a great Christian enterprise, nor is it merely the transfer of education to the control of Dr. Verwoerd and his nepotus-like department. It is an assertion, on the intellectual and spiritual level, of that same pernicious and sub-Christian doctrine of "baaskap."

Young Africa still looks with watchful eyes to the Christian Church. It is my conviction that, unless the Church is prepared to fight far more boldly and far more urgently for a social order in this country, based not upon colour and race but upon justice and love, young Africa will be lost to the Church. Indeed I already see the beginning

of that loss, and I do not wonder at it, I only weep.

And I pray God that quickly in the coming years, the Christian conscience of South Africa may be stirred to life and to activity.

I am a South African citizen, and I intend to remain one if I am allowed by the Government of this country to do so.

South Africa is my Rachel, but she is a Rachel whose loveliness is obscured and whose beauty is overlaid by clouds of passion and of prejudice. But for those who have eyes to see through or beyond the clouds, how fair, how fair is she!

A right act strikes a chord that extends through the whole universe, touches all mortal intelligence, visits every world, vibrates along its whole extent and conveys its vibrations to the very bosom of God!

LATEST ARRIVALS OF RECORDS AND CALENDARS FOR 1956

Film Blue Technicolor Calendars	2	0	each
National Leaders Calendars	2	8	"
Religious Calendars	2	5	"
Virekannul Calendars	2	8	"
Ramakrishna Calendars	2	3	"

LATEST RECORDS

Linka-Dubna	6	Records	28	5
Heri-Darshan	8	"	23	3
Aurat	5	"	24	3
Dast	6	"	28	9
Julon	5	"	28	9
Inda	2	"	16	6
Dast	8	"	23	3

Gujarati Film Song Books 9d. Each.

Nastick, Udan-Kota's, Jasmela, Kungila, Taxi Driver, Boot Polish, Linka-Dubna, Heri-Darshan, and Patina.

Record Packing 2/6 for Union and 7/6 for Rhodesia.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji writes: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

NEWS FROM INDIA

MISREPORTING INDIA IN BRITISH PRESS

IN the Rajya Sabha (Upper House of Parliament) on December 29, Prime Minister Nehru, intervening at question time, expressed his "deep regret" that a number of newspapers in England had almost developed a habit of giving publicity to entirely baseless and false stories in regard to India.

Earlier, Mrs. L. Dabham, Member, Parliamentary Secretary to the Prime Minister, said that the Government had been reports in the British Press alleging that India was behind the reported crossing by Afghan tribesmen into Pakistan. These reports, she said, were "completely baseless." Mrs. Dabham added: "The Government regret that any responsible newspaper should give publicity to such false statements. The Government do not propose to take any action in this matter."

Asked whether India as a member of the Commonwealth proposed to protest to the British Government in regard to such misstatements in British newspapers, the Prime Minister said that newspapers in England were not under the control of the British Government, just as newspapers in India were not under the Indian Government's control.

On Goa

Replying to questions on Goa, Prime Minister Nehru told the Lok Sabha on December 29 that 26 Indian Satyagrahis had been sentenced by a military tribunal in Goa to various terms of imprisonment ranging from four to 19 years. Mr. Nehru said that according to information available with the Government, 19 Indian Satyagrahis were killed as a result of firing by the Portuguese authorities last August. Three hundred and seven Indian Satyagrahis were admitted to hospital in Belgaum, Kaiwar and Ratnagiri for treatment of injuries received on account of firing and other brutal treatment meted out to them. Of these, 127 were admitted for treatment "of various injuries, 66 of which were bullet injuries. The Government had not given any direct relief to those who suffered. But other arrangements had made to give relief.

The Parliamentary Secretary to the Minister for External Affairs, Mr. Sardar All Khan, said that according to accounts published in Goa newspapers, a decree was issued by the Ministry of Defence of Portugal. This praised the services of four Customs guards posted at Patadive for what was described as their "brilliant conduct" in firing upon unarmed Indian Satyagrahis, resulting in the death of two and injuries to two others.

German Honour For Dr. Radhakrishnan

The Vice-President of India, Dr. Radhakrishnan, was invested in New Delhi with the insignia of the German order of Pour Le Merit. Dr. Radhakrishnan was elected to this Order together with Dr. Albert Schweitzer. It was founded in 1740 by Frederick the Great. Orders who had received this honour include Voltaire, Darwin and Carlyle.

Indian Farmers For Australia

The Government of India have decided to send in the first week of September 1956 the second batch of 15 Indian farmers to Australia under the Colombo Plan for six months' practical training in dry farming, animal husbandry, sheep management, dairying, irrigation and fruit-growing.

Selected farmers will study the economics of their respected subjects, with particular reference to Indian conditions, during their stay in Australia.

Arjun Dam In U.P.

The Rs. 11 million Arjun Dam, which will irrigate about 27,000 acres of land every year, was inaugurated by the Uttar Pradesh Power and Finance Minister, H. K. Mohanlal Ibrahim, on December 28. Constructed on the Arjun river, the dam has a total length of 16,000 feet with a maximum height of 75 feet. It has been built entirely in earth and took three working seasons of eight months each to complete.

New Tourist Resort At Digha

A seaside resort for Indian and foreign tourists has been

opened at Digha in the Midnapore district of West Bengal, about 100 miles south-west of Calcutta. The opening ceremony was performed on December 29 by the State Chief Minister, Dr. B. C. Roy. He expressed hope that the spot would soon be served by airlines.

The International Tourist Bureau is to spend a million rupees to make the centre a world attraction. A new network of roads will link Digha with the rest of West Bengal. The State Government will also build residential quarters for visitors and a market. The communications system will be improved and new trees planted.

Digha is the first holiday resort to be opened under the West Bengal Government's plan to attract more world tourists. Next on the list are Santipur, Bhatia and Darjeeling.

Foreign Press On Goa

'Le Peuple,' a daily of Brussels, has described Portuguese Foreign Minister Dr. Cunha's statement on Goa from the N.A.T.O. forum in Paris as a "bad speech to defend a bad case." The paper said "The free world's links with Salazarism are nearly as loose as with Francoism, and the Portuguese presence in Goa can hardly be shown as a symbol of progress. The attitude of the Portuguese is that of a bad sport. Since India, because of her principles, will not use force, the Portuguese will use it to maintain themselves."

Stating that Portuguese conceptions are "in morals as defensible," the paper feels that the question should finally rest on the opinion of the Goans themselves. The paper asked "Why do they not have the democratic right to express this opinion?"

Marquis Childs, well-known U.S. political columnist, writing in the 'Washington Post' on December 29, giving his appraisal of American policy in Asia, said "It must leave open a way with a depressing sense of losses or threatened losses greatly outweighing gains." Childs described S.E.A.T.O. as "largely a paper tiger," and added: "By a curious coincidence of history, as the United States switched to military alliances, the Soviet Union launched a policy of economic and political appeal."

The New York newspaper 'Post' on December 27 commented thus on Mr. Dulles's statement on Goa:

"Dulles's laboured effort to retrieve a blunder by clarifying our position merely compounded

ed the disaster. Of all the blunders and failures of Dulles's regime, our debacle in India may be remembered as the dreariest...It was intensified by the negative and churlish attitude of Dulles towards the Bandung conference and by either signs of his inability to recognise the depth and intensity of anti-colonial feeling in Asia."

Asia's Great Awakening

At Kozhikode in Madras State, where Vasco da Gama landed 400 years ago, Prime Minister Nehru spoke of Asia's great awakening. He said the period which had begun with the landing of Vasco da Gama—the period of European domination in Asia—was now over. The Prime Minister spoke to hundreds of thousands of people on the third day of his tour of Kerala.

Compulsory Primary Education

Lighten State Governments have passed legislation making primary education compulsory

Rice Export

More than 82,332 tons of rice were exported from India in the first nine months of 1955.

Damage To Taj Mahal

Part of the Taj Mahal, India's famous Mausoleum at Agra, has collapsed, said reports in New Delhi. The area affected is said to measure about 25 feet by 15 feet.

Shah Of Persia To Visit India

The Shah of Persia is to pay a three-week State visit to India. He is expected to arrive in Delhi on February 26.

INVADED

A group of men were sunbathing in the nude at Gools Pool, Sea Point. It was quiet private and peaceful. It was for men only and they relaxed in the sun, catching up on their sunbath. A near panic, however, followed when two women approached the pool. The men scattered for cover, tripped over each other, hung towels around themselves and fell into the water. The women who appeared to ignore the commotion, kicked their shoes off, hitched up their skirts demurely and stepped into the water. Then one of them gave an unfeminine roar of laughter. They were two Johannesburg school boys aged 14 and 15.—S.A. I.A.

B.B.C. Talk Of The Week:

MY WIFE AND I

IN a BBC talk Warren Fox, a Welshman married to an Indian, gave his views on marriage between people of different races. He said his wife first met in a settlement in the East End of London where they had arranged to live during their student days. "My first feeling on seeing her in her colourful sari was one of relief that here at least was one person who was likely to be, like myself, a stranger to metropolitan living, and as I had spent three and a half very happy years in her country during the war, it was natural that I should begin our first conversation by talking of her home," he said. A close friendship quickly developed and they soon found that neither could fully enjoy an experience unless it was shared by the other but the decision to marry, always a serious one, called for much more thought when the proposed marriage was as unconventional as theirs. "We had heard and read a great deal about the difficulties we might have to meet. We had discussed the whole thing with as much objectivity as is possible between two young, healthy and mutually attracted individuals. When we set up our first home together we had, I think, no personal savings as to our ability to accept each other's differences," said Fox.

Oddly enough the snubs and sneers, social ostracism, and other things of which they had heard so much failed to materialise, neither of their families displayed the anxiety that they must have felt and their friends resisted the temptation to give 'good advice.' There were many reasons for this for their marriage was perhaps not really typical of inter-racial marriages. "My wife's domestic and cultural background was broadly European rather than Oriental in character. Her family has a history of many generations of devoutly Christian faith. Her formal education had given her a knowledge and appreciation of the British artistic and cultural

heritage deeper and more extensive than mine, and her command and use of both written and spoken English is more certain and confident than mine will ever be," he said. The marriage involved no sacrifice of her independence, and they were both content that she should continue in all respects to be an Indian and retain her sari. They did experience displays of prejudice but had suffered less than many other people, perhaps because they had tried to avoid prejudgment of individuals or anticipation of hostility in their social life. They both realised that many people would quite sincerely hold their marriage to be irresponsible and in some cases distasteful for in some parts of the world both of them, solely because of the marriage, would be considered criminal and liable to a prison sentence. He and his wife tried, while recognising that colour feeling did exist quite widely, to resist the temptation of attributing individual displays of rudeness or bad temper to this alone. And it was sometimes possible, with forethought, to avoid situations that might be embarrassing or painful. "In booking holiday accommodation, for instance, it is always necessary, and fair, to ask whether our presence would be acceptable to the management of the hotel or boarding house," Fox continued. On the whole they had no difficulty in securing accommodation and had lived very happily in furnished rooms in both London and the provinces, being lucky in always having good neighbours and real friends. Although they had not met violent prejudice he had no doubt that it existed. He knew that it did, even in Britain, but could say with truth that people could contract a mixed marriage there and live happily within a society which still, unfortunately, possessed elements of irrationality sufficient to result in bitter unhappiness for innocent individuals. "It may well be that shared experiences such as ours and the lessons we and our friends and fellow citizens learn from them will, in time, help towards an acceptance of the coloured person as a fellow human being—different, of course, but no less worth-while and no less sacred in the eyes of God than we white people believe ourselves to be," Warren Fox concluded.

Wit And Humour

"Why don't you want to serve on the jury in this court?" snapped the judge to the taxpayer.

"Well, sir, one look at that man convinces me that he is guilty."

"Sh-h-h!" the judge whispered, "that's not the defendant, that's the prosecutor!"

"Your husband never raises his hat when I meet him on the street. What's the matter with him, lack of courtesy?" grumbled Mrs. Mason's neighbour.

"No, just lack of hair," was the reply.

The teacher was sounding his class on general knowledge.

"Can any boy tell me who Hamlet's uncle was?" he asked.

"Yes, sir, he was the great chicken killer!"

Come, come my boy, surely not a chicken killer."

"Yes, he was, sir. Shakespeare wrote that Hamlet's uncle did murder most foul!"

"This is the garage," said an excited voice over the telephone.

"Your wife just drove in here."

"Okay, okay," interrupted the weary husband, "just go ahead and fix the car. I will pay for it."

"That isn't what I am calling about," said the voice, "who's going to pay for repairs to my garage?"

The Officer glared at the A/C—plunk and snapped "Now really, I ask you, in civilian life would you come to me with a party complaint like that?"

"No, sir," came the calm reply. "I'd send for you."

The young Teddy bear was near to tears. "Sir," he said to the magistrate at the juvenile court, "I stole the money because I was foodless, friendless, homeless."

The magistrate smiled. "Son," he said sternly, "you made me deeply food, shelter and companionship shall be yours for the next nine months—in jail."

A South American describing his country to an English family. "Our most popular sport is bullfighting."

"Isn't it revolting?" commented the schoolgirl daughter.

"No, that's our second most popular sport."

She had been talking for a long time to the doctor about her husband's symptoms. "I am afraid, doctor," she said "that there is something wrong with his brain. Sometimes I talk to him for hours and then discover that he hasn't heard a word."

"That's not an affliction, madam," was the weary reply. "That's a gift."

"I can only spare you sixpence, my man. We're all hard up these days, you know."

"Thankee, kindly, sir. 'It's the poor as 'elps the poor,' as I 'eard someone say when I turned in to commercial TV last night."

Visiting a country school, an inspector was annoyed at the noise made by scholars in an adjoining room. At last he opened the door and burst upon the class. One of them taller than the others, was talking faster and louder than the rest so the inspector grabbed him by the collar and yanked him out of the classroom into the passage. "Now you stand there until you learn to hold your tongue!" he exclaimed, then returned to the class.

He lectured them for ten minutes, then a small boy stood up and asked, "Please, sir—may we have our teacher back, soon?"

Two little girls were boasting as they played.

Said one little girl "My father is a farmer and our chicken lay the biggest egg you ever saw."

Said the second little girl, "That's nothing, my father is a bishop and lays foundation stones."

A gentleman was taking tea with a blind friend and asked him, "Do you think there is any way in which a blind man is always better off than the one that can see?"

Immediately the blindman replied "Of course no blindman has ever lost the best girl in the world because he did not like the look of her face."

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Beta of Books, Balanra Bhola, Income Tax Inspector.

Contact No 213 Nisam House, Second Floor, 17 Commission Street, Fort St. George, Suburban, Chennai. Phone 22, 1934.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	0
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	4	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	2	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI	12	0
—Krisnasdas		
A RIGHTEOUS STRUGGLE	2	5
—Mahadev Desai		
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	4	0
Cleanings—Mira	2	0
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Baradar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parakh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi in 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?			AMNIENT AMERICANS WHOM INDIA		
—Dr. V. K. R. V. Rao	3	0	SHOULD KNOW—Jahan T. Sunderland	6	
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN			SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA		
INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life			AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland,		
of the joint family)	4	6	Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath		
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on			Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT		
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the			—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the		
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic,			Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
political, cultural and social problems of modern India)	16	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence		
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	and other relevant matter)	2	6
MY GANDHI—Dr. John Baynes Holmes	12	5	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH		
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	—M. K. Gandhi	15	0
A PROPHET OF THE PEOPLE			UPANISHADS FOR THE LAY READER		
—T. L. Vaswani	8	6	—G. Rajagopalachari	6	0
GITA MEDITATIONS			VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA		
—T. L. Vaswani	8	6	—G. Rajagopalachari	5	6
KRISHNA STORIES			INDIAN CHRISTIANS		
—T. L. Vaswani	7	6	—G. A. Natesan	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Meharwala	2	0			

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29353.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

FOR RUBBER STAMPS

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN

PHONE 6100
P.O. BOX 2702TELEGRAMS: "STAMPERS"
"STAMPERS"

BOOKS FOR SALE

Ramayana—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—Y. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Jagan's Letters to Mira (1924-48)	7	8
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	8	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an in enter		

The finest Gift for this Year's Christ-
mas Presentation you can give is a
good Book on Indian Teachings

Just Arrived.

Now On For Sale.

Bhagavad Gita (The Song of God —Swami Prabhavananda	5/6
Bhagavad Gita Sloka in English —Sir Radhakrishnan	11/9
How To Know God—Patanjali —Swami Prabhavananda	10/9
East And West In Religion —Sir Radhakrishnan	11/6
Religion Of The Good Life —Zoroastrianism	11/6
My Gandhi (Who shook the world) —J. H. Holmes	11/6
Lectures From Colombo To Almora —Swami Vivekananda	11/9

Selections From Vivekananda	Aditya Ashrama	...	...	15/9
Hatha Yoga	fully illustrated—Theos Bernard	...	...	25/-
Yoga And Health	(fully illustrated and Life Book)	...	...	15/6
Heaven Lives Within Us—Theos Bernard	...	...	...	25/6
Just Half A World Away (a Book of Faith in God)	...	...	...	22/-
The Man Of The Everest Who Climbed Himalaya Path	...	...	...	25/-

પુસ્તક પાઠ મુ—અંક ૨
તા. ૧૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર પૃ. ૬
૬૨ મુદ્રણ બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મદરાસ માસીકના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થાપાયું.

★

૨ જ કણ

સદાચાર એ સભ્યતા છે, સભ્યતા માટે એ આવશ્યકની ભરૂં પડે છે તેમાં સદાચારની અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે.

—૦—

સદાચાર એ સમાજનો આધાર છે. એ સદાચારના નિયમોને સામંજસ્ય વ્યવસ્થામાં રચાવે ન આવનામાં આવે તે સમાજ એક કણ માટે પણ સ્થિર ન રહી શકે.

—૦—

સદાચાર એ સમાજનો સ્તંભ છે. સમાજના માનવ માન નકડી કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવી શકાય પરંતુ મહાસત્ત્વ મુશ્કેલીની મન્યતા મુજબ મહાસત્ત્વનું અનુકૂળ એજ સદાચારની વ્યવસ્થા છે.

—૦—

સદાચાર એ સહચારનો પુરક છે. અમારે સહિત વિચારેથી માનવ જીવન નું રક્ષણ કરાવે સહ સહકાર નથી. વિચારો માટે કંઈએ આચારની ભરૂં છે.

—૦—

સદાચાર યાદગીર હોય છે. સહ પ્રત્યે સદાચાર દ્વારા જ પોતાની ઓળખણ આવે છે.

—મનકલ્યાણ-સદાચાર અંક

★

આર્ય સંસ્કૃતિ

(મુનિ કલ્યાણ અંક ૭)

સંસ્કૃતિની સાચામાં સાચી વ્યાખ્યા એ છે કે સદાચાર એજ સંસ્કૃતિ છે અને દુરાચાર એ વિદ્યુતિ છે સંસ્કૃતિ જીવનને ઉન્નત બનાવે છે અને વિદ્યુતિ એને અવનત બનાવે છે. જે પ્રવૃત્તિથી જીવનમાં ઉન્નતિ સાધી શકાય તેજુજ નામ સંસ્કૃતિ. આજકાલ તો લોકો પોતાપોતાના મતબંધોને સંસ્કૃતિનું નામ આપે છે, 'અમ મતબંધો ક્યારેક એકબીજાના સીધા વિરોધી હોય છે, પરંતુ એ કાંઈ સંસ્કૃતિ નથી.

જ્ઞાન, ભક્તિ અને કર્મયોગની સાથે અધ્યાત્મ યોગ રહેલો છે.વ, એને જ સારા વિશ્વની સંસ્કૃતિ કહી શકાય. જીવનનો વિકાસ સાધી શકાય તેજુજ નામ સંસ્કૃતિ. એમાં ધર્મલોક, અતિલોક, વેશલોકને સ્થાન નથી. જેમ સંસાર અનાદિ તેમ સંસ્કૃતિ પણ અનાદિ છે. અનેક સંસ્કારોનો સમુદાય એજ સંસ્કૃતિ.

સંસ્કૃતિને સંપ્રદાય કે ધર્મ સાથે કશે સંબંધ નથી. સંસ્કૃતિને ધર્મ સાથે જોડવાથી તે સંસ્કૃતિને બહારે વિદ્યુતિનું રૂપ ધારણ કરી લે છે. જે સંસ્કૃતિ જીવન સાથે જડાયેલી છે તે જીવનપર જ જડાયેલીજ રહેવાની. ભારતવર્ષના મુગસદા મહાત્મા ગાંધીજી વિદેશમાં એક વખત વિદેશી સંસ્કૃતિની નકલ કરી હતી. પરંતુ એમના રામરોમમાં ભારતીય સંસ્કૃતિ જ બરેલી હતી. અને એ સંસ્કૃતિએ જ એમને ભારતના ઉદારક બનાવ્યા. ભારતની સંસ્કૃતિના આદર્શ બનીને મહાત્મા જીએ આખા વિશ્વને એ સંસ્કૃતિના દર્શન કરાવ્યા. સત્ય અને અહીંસાની અમોઘ વાકાલ પણ એમણે શાસ્ત્રસભજ આજના વિશ્વ સમક્ષ પ્રસ્થાવ કરી બતાવી.

આજથી અઢી હજાર વર્ષ ઉપર પશ્ચિમ એશિયાના રાજ્યાધિપ સેલ્યુકને ગ્રેગે-સ્થિનિસ નામના એલચીને મગધના દરબારમાં મોકલ્યો હતો તેણે આપણા દેશની તે વખતની સંસ્કૃતિનું વર્ણન નીચે મુજબ કર્યું હતું.

આ દેશના લોકો ઉદ્યમી, ઉદાર, સાદા અને સ્વલ્પાદી છે. તેઓ દારૂ પીતા નથી. વાકાર કરતા નથી. કેવળ વિશ્વાસ ઉપર જ લેવડદેવડ કરે છે. લોકો પોતાના ઘરના બાવણા ઉપાડા રાખી મુકે છે. છતાં ચોરી થતી નથી. ઉત્સવો ભારે મુખધામથી ઉજવાય છે. ખેતીવાડી, જંગલો અને ખાણોની ચેકાસ એવી સારી છે કે આ દેશમાં ક્યાંયે ગરીબી નથી."

આ હતી એક વખતની ભારતની સંસ્કૃતિ! એને ભારતની સંસ્કૃતિ કહો કે ભારતનો સદાચાર કહો, આજે એ પુરાતન સંસ્કૃતિ અને પ્રમાણિકતાના બાળેજ ક્યાંય દર્શન થાય છે. ભારતને આઝાદી અપાવનાર એ મહાપુરુષના સિદ્ધાંતોને પણ આજે અમરાઈ પર ચઢાવી દેવામાં આવ્યા છે, સત્ય અને અહીંસાના આજે દર્શન પણ ફક્ત એક પડયા છે.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જુલૈયા ૧૨, મુસાફરી, ધીરુભાઈ અને જનરલ મેજન્ટ
હાઈકોર્ટના અગ્રણી કુનીયાના હાઈ પજ્જ બાગની હાઈ રિસર્ચ અન્ડ
માર્કેટ મુસાફરી કંપની વરે બિઝ આપ.રી આરફેરે જુલૈયા કરે.
ઈંગ્લી, અ.ગ. ચોરી, કુલ્લક, બાજમાત, ખેડખાસ, વિગેરેના ચીઝ અને
વડાના બાપીએ બીએ.
ઈન્ડિયાન, પરતનક ટેલ, દિસાબના ચીપડા જમાનવા રેન્ડુ કીચરન્ક
સર્વિસેર કે ચેપારના સ.વકેન્સો પાસવેટ તેમજ હાઈએક્સને સચડી
માનસે.માં હાઈ પજ્જ ફી લીધા વિના અને મુલક સલાહ આપીએ બીએ.
રેશનલ ગ્રુપ્સઅલ માર્કેટ એસોસીએશન ઓફ ઓરફીયા અને ચોઈસાવર
ઈન્ડિયન હાઈની બીગેટરના પ્રાંતનિધિ.

Phone : 33-9033. 296 Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એક્ટ્રીક જુલ, હાઈનીમરૂમ જુલ, ચોઈસાવર, હાઈસીન ચેર, સાર્ફ
બોઈ બોઈસ ટેલ, જુલ કેસ, ટેબલ, ટાફન કીચરના
બાવે જરીરી સકરો. અને પધારી લાખ લેવા સુકરો નહિ.

—બોઈસ, ટેબલ અને ફીચર હરેસર—

જે હમારી રેન્ડેન નીચે હાઈવર થાય છે. તેના રોડ હાથેસ હાઈ-
વાર રહે છે. માત્ર રોડના આવેલા પ્રાઈસ હાઈસ અંગારો અને રેપાઈ
આગલ પધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 03-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ ધ્રધર્સ

હુમણાજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

નુ મરા જાપેલી નીનન સાડીઓ ૧ વર ધી. ૪૬-૧
નરીની કીનારવાળી નયોરનેટ ૪૫" વારની ધી. ૧૫-૦
પાટલી પાલન અને આખી બાલ વાળી
રેસમી જાપેલી સાડી પા. ૭-૧૬-૦ થી ૭૫૨
મેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની ધી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ ઉલ્લી કબના રંગો અને જાપો.વાળી
પાંચ વાર ધી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
૭ વાર ધી. ૩૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ઓઈરેને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

લેઈએ તો સામ્પલ ચોકલીશું.

યુનીલાલ ધ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

ધી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ બીએ.

ભારત અને રશિયાનો મૈત્રી સંબંધ

—ત્રી રચનાઓ—

આ મહિનામાં રશિયાના વડા પ્રધાન માર્શલ ગુલગનીન અને સામ્યવાદી પક્ષના મંત્રી શ્રી કુરચેવ ભારતની સુલાકાતે આવી ગયા. ભારતમાં વિવિધ ક્ષેત્રોએ તેમનો અપૂર્વ સત્કાર કર્યો છે. ભારતે એ બંને મહાતાઓનો જે દબદબાભર્યો સત્કાર કર્યો તે ભેદને જાને ફક્ત નેતાઓ આશ્રય સુધી થઈ ગયા અને ભારતની પ્રજાના તથા ભારતના નેતાઓના તેમણે પ્રકટ કરેલા વખાણ કર્યો. તેમણે શુદ્ધ જુદાં ક્ષેત્રોએ ભારતની મૈત્રી અને શાંતિની અખલા માટે જે બાપણું કર્યું તે બદલા રાષ્ટ્રને વચ્ચાં નથી. જાને નેતાઓએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું છે કે “વિશ્વશાંતિ અને શાંતિ અને આણુશક્તિ ઉપર પ્રતિબંધ મુકવામાં સંમત થવા માટે આપણે પશ્ચિમના રાજ્યોને ફરજ પાડવી જોઈએ. અમે શાંતિ અને પ્રતિબંધ મુકાય અને અણુ તથા હાથરીજન ભેગના ઉપયોગનો નિષેધ થાય તે માટે જીવી રહ્યા છીએ. પરંતુ હમનરીએ અમને પશ્ચિમના રાજ્યોનો યોગ્ય સહકાર મળતો નથી. પશ્ચિમના રાજ્યોને આ શાંતિનો નિષેધ અપતો નથી કારણ કે શસ્ત્રાઓની હરિફાઈથી ઇન્ટરનાશનલ મિલિટરી થાય છે. અમે આર્થિક રીતે પછાત રાજ્યોને આર્થિક સહાય કરી ન શકીએ તે માટે અમને શસ્ત્રાઓ પાછળ વધારે નાણાં ખર્ચવાની પશ્ચિમના રાષ્ટ્રો ફરજ પાડી રહ્યા છે. અમારો હેતુ અને કાર્ય આ પ્રત્યાષાથી તરવોને અણુશક્તિ પર પ્રતિબંધ મુકવા માટે ફરજ પાડવાનો છે.

આગળ આજતા કુરચેવે કહ્યું કે તમારા વડા પ્રધાન પંડિત નેહરુએ સહઅસ્તિત્વના થંચ શીલ તરીકે જગપ્રસિદ્ધ થયેલા પાંચ સિદ્ધાંતો વર્ણવ્યા છે. રશિયાની વિદેશ નીતિ પણ એજ સહઅસ્તિત્વ અને સહસમૃદ્ધિ પર રચાયેલી છે.

કુરચેવે કહ્યું કે ભારત અને રશિયા વચ્ચેનો મૈત્રી સંબંધ વધે તેથી ધણાં બેચેન બન્યા છે. રશિયા અને ભારતની પ્રજા

દૃઢ પૂર્વક વિશ્વાસી છે તે રશિયા અને ભારત તે જ બંધુઓ છે. ભારત-રશિયાની મૈત્રી હવે કાયમ રહેવાની છે ભારતના રાષ્ટ્રીય નવનિર્માણમાં રશિયાની પ્રજા સહાય કરવા તરફવાર છે તમારી પાસે માનવ સંપત્તિ, જુદા, શક્તિ, સાધનો બહુ છે પરંતુ માત્ર અનુભવની ખામી છે. તમારા કવિવર રવિન્દ્રનાથ ટાગોરે તે રશિયાના મિત્ર છે. એમના અમર સાહિત્યનો રસારસાદ રશિયાની પ્રજા હજી લઈ રહી છે.

ભારતના વડા પ્રધાને પણ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ભારતની નીતિ બ્યક્ત કરી છે. ભારતને કોઈ લોકાણુ ખપતું નથી. જગતમાં શાંતિ સહ,મતી અને જનકલ્યાણ માટે અમે બધા સાથે સહકાર કરવા મંગીએ છીએ. ખીલ સાથે મૈત્રી અને સહકાર રાષ્ટ્રીએ તેમાં કોઈએ વાધો લેવો ન જોઈએ. આપણે વિશ્વમાં તે હંસા અને હૃદયનાવરનો કરવો જોઈએ એ જાણા રહ્યો પંચશીલના સિદ્ધાંતોનો પ્રમાણિકપણે અમલ કરે તે હરેક ક્ષેત્રે શાંતિ અને સહકાર રચાયે. પંચશીલને એટલેજ અર્થ કે હરેક દેશ પોતાની રીતે વિકસે છતાં ધીન દેશ પ્રત્યે મૈત્રી રાખે. ગુલામી કાળમાં સમ્રાટ અશોકે પણ પંચશીલના અને સહઅસ્તિત્વ સિદ્ધાંતોને શીલ લેખે કોતરાવી બહેર ક્યાં છતાં.

અમે કોઈ રાષ્ટ્રની નીતિ સાથે સંમત થતા ન હોઈએ છતાં તેની ટીકા કરતાં નથી. અમે તે હરેક પ્રકારના વિચારો અને મત મતાવરોને આવકારીએ છીએ પરંતુ અમારો માર્ગ નક્કી કરવાનો અધિકાર અમે અનામત રાષ્ટ્રીએ છીએ આ છે પંચશીલનું તત્ત્વ.

ભારત અને રશિયા વચ્ચે થયેલી આ મૈત્રી સ્વાર્થો અને એક હૃદય સત્તા ભોગવનાર રાષ્ટ્રોને નજર મમે એ સ્વાભાવિક છે. ભારતનું દૃઢ્ય તે અનાદિ કાયમી વિશાળ છે. તેણે વિશ્વની તમામ વ્યક્તિઓને પોતાના દૃઢ્યમાં સ્થાન આપ્યું છે. ભારત પોણું નથી પણ હંદાર છે.

ભારતની નીતિ અપકારનો બદલો ઉપકારથી વાળવો એવી છે. ભારતે તે તેના હંદાર હાથ સહકાર અને મૈત્રી માટે જાણી રાખ્યા છે તે કોઈને હૃદયન તરીકે નિહાળતું નથી. ભારતના વડા પ્રધાન તે વિશ્વ એકયતા અને શાંતિના યોગ્યમર મદારમાં ગંધીજીના સાચા વારસદાર છે. તેઓ તે પ્રેમ અને મૈત્રીના આદ્ય છે. પછી બલે અન્ય રાષ્ટ્રો તેની ટીકા કરે કે નીંદા કરે તેથી તેઓ તેમના સિદ્ધાંતમાંથી હરગીએ અળવાના નથી. ભારત પાસે અણુ ભોગ્ય કે હાથરીજન ભોગ્ય નથી તેની પાસે તે છે, સત્ય-અહીંયા અને પ્રેમનું અમોઘ બળ.

ભારતની નીતિ એજો જલદી સંમત થયે અને પોતાની હંસાજી કે હૃદયમી નીતિમાં વેળાસર ફેરફાર નહિ કરયે તે પાછળથી પેક મુકીને રાવાને વખત આવશે. જે રાષ્ટ્રની નીતિમાં હંસકલ્યાણનો-માનવતાનો અને પ્રેમનો સિદ્ધાંત હશે તેજ રાષ્ટ્રની હરતી રહેવા સંભવ છે. હિંદુસ્તાન અને સુસોલિનીની

જે સ્થિતિ થઈ તેવી સ્થિતિ ન થાય તે પહેલાં સ્વાર્થો અને આપણુક સત્તા ચલાવનાર રાષ્ટ્રો કંઈક બોધપાઠ લે અને પોતાની નીતિ-રીતિમાં ફેરફાર કરે એજ અમે ઇચ્છીએ છીએ. પ્રજા તેમને વેળાસર સહવિદ્ધ આપે એટલી અમારી પ્રાર્થના છે.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બનરમાં આ સીસાપટ્ટીઓમાં મહાન અમર પ્રજા ખોદ લેવા માટે અમર નેહરુ સેવીંગ સર્ટીફિકેટ (આવક વેધથી મુક્ત-આણ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન શર્મા,
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.
બરબા સાહેબની હવેલી,
Nasari, Bombay, India.

જુદાપીંચ, બનર રોડ રીડન્સ,
લાખસે-સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને
ઇનસ્પેક્ટર માટે મળે:

આર. વી.કુલ

૨૧૩ મોસા હાઉસ, ૨૫ કમીશનર
રોડ, સેકન્ડ ફોર, ફિરસ્ટાઈન,
નેહા-સિંગ, હોન ૩૩-૨૫૫૮.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ ફેરફાર

સેનાના જાગીરા આજ અમારી જાગીરાવેચ નીચે અમારે અપાયુ
કાય સંતોષ પામે એવી રીતે કરીએ છીએ.

મકેસા, જુદી જુદી રીઝમનની ખંડી અજોડા, સાડીની પીન, બીડી
પાકકા એરોગ વીધે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

(૧) મુખ્ય સરકાર અમુક તારીખ નામ કરી સરકારી જોરમાં પ્રસિદ્ધ કરે તે દિવસથી સંપૂર્ણ કાયદાનો અમલ થશે.

(૨) સને ૧૯૫૭ના એપ્રિલ મહિના ની પહેલી તારીખને 'એન્ટ્રી દિવસ' મહુવામાં આવશે છે. તે દિવસે એ:

(અ) મહોત્સવ રાખેલી જમીન મહોત્સવે જો જાતે ન પડે, હોય, અને (બ) જમીન માલિકી સને ૧૯૫૬ના દીસેમ્બર ની ૩૧મી તારીખે અગર તે અમલ મહોત્સવની વડાપત્ર કરવા મહોત્સવ ને સુચના કે નોટીસ નહિ પહોંચાડી હોય, અગર એ તેની નોટીસ મહોત્સવ ને આપી હે પછી પોતાની જમીન નો કબજો લેવા જમીન માલિકી લા. ૩૧મી આર્થ, ૧૯૫૭ દિને અગર તે અમાલ મામલતદારને અરજી નહિ કરી હોય,

તો મહોત્સવને મહોતે રાખેલી જમીન તે સંપત્તિ કેમ પણ અદરવા કાયદેસરના જોલ વગર મહોત્સવને જમીન માલિકી પાસેથી ખરીદી લીધી છે, એમ મહુવામાં આવશે.

(૩) જે જમીન માલિકીને અરખર જાતબેઝ માટે પોતાની જમીન મહોત્સવ પાસેથી લેવી હોય, તો જોગવાઈ મોટી સને ૧૯૫૬ના દીસેમ્બરની ૩૧મી તારીખે અગર તે અમાલ આજે ત્યારે જોખિત સુચના વાને નોટીસ મહોત્સવ ને પહોંચાડવી જોઈશે અને સાચા સમય તે નોટીસની એક નકલ મહાલ દારને પણ પહોંચાડી કરવી જોઈશે. તે જોખિત મહોત્સવ પાસેથી જમીન તો કબજો લેવા માટેની અરજી મ.અમલદારને મોકલ. મોટી સને ૧૯૫૭ના માર્ચની ૩૧મી તારીખે અગર તે અમાલ મને ત્યારે કરવી જોઈશે.

(૪) "જાતબેઝ"ની આખ્યા એવી કરવામાં આવી છે કે પોતાની મહુવા માટે કે હેસાએ જમીનની ખેડ કરવી. (અ) કે તો પોતાની જાતબેઝનથી. (બ) અગર તો પોતા ના કુટુંબના કોઈ પણ માણસની જાતબેઝનથી. (ક) અગર તો જેમને રાજ્ય અથવા વરેલા રૂપાં મહેનતાણું આપીને પરંતુ જેમને જમીનના પાક મા અમલ નહિ રાખે હોય એવા નોકરો આદરે અગર અગ્રુરો કામે લગાડીને કે તો પોતાની કે પોતાના કુટુંબના કોઈ પણ માણસની અગર હેખરેખથી.

મજૂર જાતબેઝ માટેની જમીન કાં તો એક જ મામતી સરકાર, આવેલી હોય જોઈશે, અગર તો તે એવી રીતે આવેલી હોય જોઈશે કે તેનો એક કુટુંબ જીવન કુટુંબી પાક મામલતદારી વધુ અંતર નહિ હોય, અગર તો તે એક જ એ આવેલી હોય જોઈશે.

“મુખ્ય સરકારને સને ૧૯૫૫નો ગાણિતા તથા ખેતીવાડીની જમીન માલિકીનો કાયદો”

દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસતા મુખ્ય રાજ્યમાં જમીન માલિકી વડાપત્ર માણસોને અથવા ચોથા કેટલાક મુદ્દાઓ.

(૫) જે જમીન માલિકી સગીર હોય, અગર મિથવા હોય, અગર સારીરિક કે માનસિક બે કાપાપણ વાળો હોય, અગર સરકારી કામ મા લેવા કરતા હોય, તો તેની પરિચિત ખાલ પની એક વર્ષની મુદતમાં "જાતબેઝ" માટે પોતાની જમીન પોતાને દરત કરવા મટે મહુતિવાને સુચના વાને નોટીસ પહોંચાડવી જોઈશે, અને મામલતદારને અરજી કરવી જોઈશે.

(૬) મહોત્સવને વહીવટ રદ કરી પોતાની "જાતબેઝ" માટે જમીન પોતાને દરત કરવા માટેના જમીન માલિકીના હકને નિમેની કરવો સાચુ પડશે, કે:

(અ) જે તારીખે નોટીસ આપી હોય અને જે તારીખે નોટીસની મુદત અમાલ કરી હોય, તે તારીખે જમીન માલિકી પાસે પોતાની કોઈ પણ ખીટ જમીન નહિ હોય, અગર તો ખીટ કોઈ પણ જમીનની જાતે ખેતી જમીન માલિકી નહિ કરતા હોય, તો તે જદ એક જ વડાપત્ર જમીન, અગર રજ એકર કરારી કે જાતની જમીન, અગર ૧૨ એકર કરારી પોતાની પ.અમલ જમીન સુધીને કબજો મેળવવાનો જમીન માલિકીનો હક રહેશે.

(બ) જે જાતબેઝની ૪૮-૨૪-૧૨ એકર જમીનથી ઓછી જમીન સરકાર જમીન માલિકીના કબજામાં હશે, તે મજૂર "સીડીએ એરીયા" સુધીની જમીનને કબજો મેળવવાનો તને, હક રહેશે.

(ક) જે જમીનનો કબજો મેળવવા નો જમીન માલિકીનો હક છે, તેની ખેતીની આવક જ તેના નિર્વાહનું મુખ્ય સાધન હોય જોઈશે.

(૬) મહોતે આવેલી જમીન સરકારી જાતે સને ૧૯૫૨ના જાન્યુઆરીની પહેલી તારીખે, અગર તો તે તારીખ થી તે તા. ૧૫મી જુન ૧૯૫૬ સુધી ના સમય દરમિયાનમાં કાં તો, જમીન માલિકીના પોતાના નામ સંપર, અગર તો તેના આપણાના નામ સંપર, અગર તો જે તે સંપ્રદાય કુટુંબનો મ.અલ હોય, તો સંપ્રદાય કુટુંબની કોઈ પણ વ્યક્તિના નામ સંપર નોમાયેલી હોય જોઈશે.

(૬) એક જ જમીન માલિકીના વધુ મહોત્સવ હોય, તો જે કંઈ મુદતના મહોત્સવ હશે, તેમનો જ મહોત્સવ વહીવટ રદ કરી રાકાશે.

(૭) મહોત્સવ પાસેથી "સીડીએ એરીયા" માટે ૪૮-૨૪-૧૨ એકર સુધીની જમીનને કબજો મેળવવાનો જમીન માલિકીના જાતબેઝ માટેના હક ને તીમે મુજબની મર્યાદા છે.

(અ) મહોત્સવને જે જમીન મહોતે આવેલી હોય, તેના અર્ધો સંપ્રદાયથી ઓછી જમીન મહોત્સવ પાસે રહી જાય, એવી તેનો મહોત વહીવટ રદ થઈ રાકાશે નહિ.

(બ) જમીનના આમલ પડી જાય એવા પ્રકારે મહોત્સવને મહોત વહીવટ રદ કરી રાકાશે નહિ.

(૩) જે મહોતિયા સરકારી જોખિત મર્યાદાનો સમય હોય, તો જ્યાં સુધી તે તેનો સમય રહેશે, ત્યાં સુધી તેને, મહોત વહીવટ રદ થઈ રાકાશે નહિ.

(૬) અર્ધો સેકશન જેટલી જમીન મહોતિયા પાસે રહી તે જમીન જમીન માલિકીથી પોતાની જાતબેઝ માટે પણ કોઈ પણ વખતે મહોતિયા પાસેથી જોખાવી રાકાશે નહિ, અને તેનું કાલે પડતું મહોત કેટલું આપણું તે મામલત દાર નકરો કરશે.

(૮) કોઈ પણ વખતે કોઈ પણ મહોતની જમીનનો મહોત-વહીવટ મહોતિયા આપ મેલે વાને વોલન્ટરી સરકાર જમીન માલિકીને સોંપી રાકશે, પરંતુ તેવી સોંપણ જોખિત હોવી જોઈશે અને તેની સંપર મામલતદારની મંજૂરી કે સહી હોવી જોઈશે. આમ આપણે મહોતિયા જે જમીન માલિકી ને કબજો સોંપેલી જમીનની મર્યાદા પણ "સીડીએ એરીયા" માટે ૪૮-૨૪-૧૨ એકર જમીન સુધીની જ રહેશે. વધુ જમીનની વહેંચણી સરકાર અમલ કરશે.

(૯) સને ૧૯૫૫ના જુનની ૧૫મી તારીખથી કોઈ પણ વ્યક્તિ કાં તો માલિકી તરીકે, અગર તો મહોતિયા તરીકે, અગર તો મોટા ભાગે માલિકી તરીકે અને, મોટા ભાગે મહોતિયા તરીકે, "સીડીએ એરીયા" માટે ૪૮-૨૪-૧૨ એકરથી વધુ જમીન ખરણ કરી રાકાશે નહિ, પરંતુ તા. ૧૫-૬-૫૫ અમાલ એવી માટે "સીડીએ એરીયા" થી વધુ જમીનની માલિકી હોય અને જેની તે "જાત બેઝ" કરતા હોય, તે જમીન માલિકી ને જોખી મર્યાદા, સાચુ પડશે નહિ.

(૧૦) સને ૧૯૫૨ના જાન્યુઆરીની પહેલી તારીખ અમાલ જે જમીન માલિકી પાસે ૬૬ એકર જમીન કે ૪૮ એકર કરારી કે ૨૪ એકર આપણત જમીનથી (અર્ધો સીડીએ

એરીયા) અમલી જમીનથી) વધુ જમીન નહિ હોય. તેને તેટલે સુધી ની જમીન-મહોતિયા આ. તા. ૧૧-૬ થી તે સને ૧૯૫૫નો કાયદો અમલમાં આવે તે દરમિયાનમાં આપ મેલે હોડી દીધી હોય છે-પોતાની પાસે રાખવાનો હક રહેશે અને તેનાથી વધારાની જમીન મહોતિયાને આપ મેલે જોડી દીધી હોય, તો પણ સરકાર રવાનીય થશે.

(૧૧) જે મહોત નહિ હોય તેને, જે મહોત હોય, પરંતુ કાં તો માલિકી તરીકે અગર મહોતિયા તરીકે અગર બન્ને તરીકે સીડીએ એરીયાથી ઓછી નહિ હોય એટલી જમીન મહોતિયા હોય, તેને, અગર જે મહોતિયાની અમુક નહિ હોય તેને કોઈ પણ જમીન મહોતિયા, અલિસથી, બદલાથી, અલિસ થી, બદલાથી, મહોતિયાથી કે કબજા મેલે એવા મર્યાદાના આપી રાકાશે નહિ, પરંતુ અમુક સરકાર વસત તેમાં મહોતિયા, અલિસ, બદલા, મહોતિયા પડા કે ગીરો થવા હોવાને અધિકાર કોઈકરને કે અરકાર નીમેલા અમલદારને રહેશે.

(૧૨) "સીડીએ એરીયા"ની મર્યાદા, માં રહીને મહોતિયા માટે આવી જમીન નાં અરકાર-વેચાણ કરી રાકાશે, પરંતુ તે સોંપા મામલતદાર સમક્ષ નોંધાવવા પડશે અને તેની કોમલ જમીન પહેલુ ના ૨૦, પડથી ઓછી નાંધ અને ૨૦૦, પડથી વધુ નહિ એવી હે ની જોઈશે.

(૧૩) જમીન ક્યાં આવેલી છે, તેમાંથી થી પાક નીપ જે છે, પછાત પ્રદેશની જમીન છે કે કેમ કે વગેરે બાબતો જાણમાં લખે મર્યાદાગ એરીયા"માં અગર જીવન નિર્વાહની ૧૬ એકર જમીન કે ૮ એકર કરારી મા ૪ એકર આપણત જમીનની મર્યાદા માં વધારા થવા હરવાને કાયદેસર અધિકાર સરકારને, રહેશે.

(૧૪) સને ૧૯૫૭ના એપ્રિલની પહેલી તારીખ પછી ફરક આપડે આપડે જાહેર નોટીસ કાઢીને તથા અલેક જમીન માલિકીને તેમજ અલેક મહોતિયા ને વ્યક્તિમત નોટીસ આપી ને ખેતીવાડીની જમીન અંગેની ન્યાયાધીશી વાને દિવ્યુનલ નિર્મેલ રહ્યો ને સમયે સર્વ જમીન માલિકી ને, મહોતિયાને અને સામત વળગતા અન્ય માણસોને પોતાની સમક્ષ મે.તારીને જાણી રજીસ્ટ્રાન જાણમાં લખે તથા અન્ય આપણોની તપાસ કરીને જમીનની ખરીદ કોમલ નકરો કરશે અને તે મુજબ તે કોમલ અરપાલ કરીને મહોતિયા જમીનનો માલિક બની રાકશે.

(૧૫) મહોતિયાને નહિ ખરીદી હોય તેવી જમીન, જે તેના માલિકીને સુખ નહિ થઈ રાકે એમ હોય તે,

સરકાર સ્વાધીન બની જશે અને તેની પહેલાંથી નીચેના અનુક્રમે થશે :

(૧) ખેતીવાડીના અનુદેશ તથા જમીન વિદેશી આક્રમણ તથા નાના નાના ખાતેદારોની બનેલી સહકારી-ખેડૂત-મંડળો,

(૨) ખેતીવાડીના અનુદેશ,

(૩) જમીન વિદેશી આક્રમણ,

(૪) નાના નાના ખાતેદારો,

(૫) કારીગરો તથા જમીન પાસે જીવનનિર્વાહ પૂરતી ૧૬-૮-૪ એકર જમીનથી ઓછી હોય એવા ખેડૂતોની બનેલી સહકારી-ખેડૂત-મંડળો,

(૬) જે કારીગર હોય તથા જેની પાસે જીવનનિર્વાહ પૂરતી જમીન નહિ હોય તે ખેડૂત;

(૭) અન્ય પ્રકારની સહકારી-ખેડૂત-મંડળો,

(૮) જેની પાસે જીવન-નિર્વાહ પૂરતી જમીનથી વધુ જમીન હોય, પરંતુ સીધા જ એરીયાથી ઓછી હોય એવા ખેડૂત,

(૯) જે ખેડૂત નહિ હોય, પણ જે ખેતીના ધંધા કરવા આકલો હોય તે,

(૧૦) અને ૧૯૫૭ના એપ્રિલની પહેલી તારીખ અગાઉ જે જમીન

માલિકને પોતાની જમીન રેગી રેગી હોય, તેણે તે જમીનની વાળખી કાપી નાંખી કરવા દિવસનુસાર અરજ કરવી જોઈશે અને દિવસનુસાર રેગેશી કાપે તે જમીન કમિશનરે તેના કબજેદારને જોડાવવાને અને તે પછી ઉપરોક્ત કમિશનરે સરકાર તથા આજિતોને તે જમીન રેગી રાખશે.

(૧૭) જે જમીન માલિક પાસે જીવનનિર્વાહ પૂરતી ૧૬-૮-૪ એકર જમીનથી ઓછી જમીન હોય, જે તેણે મલોને આપેલી હોય અને અલોતની આવકસહિતની તેની કુલ વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૫૦૦, પહેલે સે. દુધપાથી વધુ નહિ હોય, તેની જમીન આપો આપ તા. ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૫૭ રિને ગણતરવાને પરીદોષી થીથી છે, એમ ગણવામાં આવશે નહિ. એ તે જમીન માલિકની કુલ વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૫૦૦, થી વધારે છે, એવા પ્રથમ ઉપરિચિત માય, તો કાં તો માનસદસર નો નિર્ણય અને તો અપીલ કરી હોય, તો કલેક્ટરને નિર્ણય-કેન્દ્રેનો સંજ્ઞા. આગળ જે પ્રકારે આપણ છે, તેને સરકારી એજંડામાં મુકવા માને મોટી સંખ્યા કરીને રજૂમાત્ર કરવ. નો સરકારને અધિકાર છે.

અસહકારમાં નાનાઓ, અગ્રિયો સહકાર, મંડળો.

ત્યામરતિની ધમક છે, અને ટ્રાંસવાલ વાસી હીંદુઓની આર્થિક સહાયથી સ્વદેશમાં અને અંગ્રેજો સુધેમાં વિવિધ ભેગાપયોગી કાગે, માં—શાળાઓ, હાથા લયો, માગો, વાચનાલયો, દિવ્યવર્ત્તિઓ, સ્પર્ધાઓ, સમાવેશો, વગેરેમાં—તેનું તાદસ દર્શન થાય છે. આ દિલ્લિ એ હીંદુ કેમની સામાજિક સેવા બારે મળવાને પાત્ર છે.

ટ્રાંસવાલમાં બાળે થયેલા યાતિ-મંડળો, સામાજિક સરવાળો અને પ્રાથમિક શિક્ષણ દેવમાં કામ ને કામ પ્રતિ કરી રહ્યાં છે. તેથી તેઓની પ્રતિષ્ઠા વધારે વધારે સર્વમંદ પ્રશંસાથી જુગારમાં હીંદુ પ્રસરી છે. પરિણામે સ્વદેશમાં કેટલાંકે મામલો અને સરવાળો તથા દક્ષિણ આફ્રિકાના અન્ય પ્રાંતવાસીઓ થયેલાં માર પોત પોતાનાં સાવજનિક કામે માર પાડવા મારે મારે ટ્રાંસવાલ તરફ દિલ્લિ રોકે છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ આ બધી પ્રવૃત્તિ પ્રત્યે મૌરવમુખ્ય નેત્રે નિકળે છે, અને વિવિધ મંડળો અને સેવાકાર્ય કરનાર સભ્યોને અભિનંદન પાઠવે છે એ સાથે સાથે આપણી કેમ એવાયે વિશેષ આજે કદમ કરનારી પ્રવૃત્તિમાં સંપ્રધાય જે બેવાની તેની દ હીંદુ અભિલાષા છે.

હવે આપણી હીંદુ કેમ આ દેશમાં થયેલા રિપર્ટ મુજબ જે એમ નિઃસંદેહ કહી શકાય. હવે આપણા મોટા બામનાં સામાજિક કામે આ દેશમાં થાય છે. આપણે સ્વદેશથી દુર રહેતા હોવાથી હવે આપણો વસવાટો દેશ દક્ષિણ આફ્રિકા જ બન્યો હોવાથી, આપણે પાશ્ચાત્ય સુધારા વચ્ચે રહેતા હોવાથી, અને આપણી સાથે પ્રતિપક્ષે નવી નવી પરિસ્થિતિ ઊભી થતી હોવાથી આજે આપણી સમક્ષ કેટલાક નિર્ણય સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રશ્નો ઊભા થયા છે અને તેને સંતોષકારક શીલ માગી રહ્યા છે.

આ પ્રશ્નો સાથે આપણું બાલિ સંકળાયેલું હોવાથી ટ્રાંસવાલની હીંદુ જનતાએ તેને સેડ કાઢવે જ પડે છે.

૧. આપણે વિવિધ પ્રશ્નોએ જ્યારે રહી પેટ ઝુકારી કરીએ છીએ. આપણી સાથે બારતના અન્ય પ્રાંતના હીંદુઓએ પણ વસે છે. વિદેશમાં આપણે આપણી જન્મભૂમિના પ્રતિનિધિઓ, તેની પ્રતિષ્ઠાના રક્ષા છીએ. એ દિલ્લિ વિચારતાં આપણી તેમજ પ્રત્યે થી કરજ છે એ વિચાર આપણને રહે છે ખરાં.

૨. આપણી કેમમાં બેઠાએ તેનું સામાજિક સંકલન નથી. આપણે યાતિકાને કે અનુકૂળ સામાજિક કામ કરી સંતોષ માની લઇએ છીએ, પણ હીંદુત્વા સંકલન મારે આપણું હૃદય

માં ચિનમારી પ્રવૃત્તિ નથી. આપણે બધે આપણું યાતિકાથી કરીએ; પણ ટ્રાંસવાલમાં આપણે બધાં હીંદુત્વની મૌરવ લઇએ, એક સંકલિત કેમ તરીકે જોવા રહીએ અને હરેક કામ સુચિત્ત રીતે અને સુબવચિત રીતે કરીએ તો હીંદુ એવું શું આપણને નથી લાગતું?

૩. આપણું અર્થિક એ આપણી મુશ્કેલી છે. એ સત્યને દિલ્લિ સમક્ષ રાખી આપણે આપણું જીવન ધારણ કરીએ, અને દક્ષિણ આફ્રિકાના સાંસ્કૃતિક વિધાઓમાં આપણો સંકલન રાખી આપણે એ વસ્તુ જીવન છે એમ આપણને નથી લાગતું? એ જીવન આપણને, આપણે સ્વીકાર કરીએ તો આપણે આપણું આર્થિક નિષ્કલન બનાવવું પડે, આપણી કુટુંબો અને કુટુંબો, કુલ્યસો અને અન્ય સામાજિક બંધોને ધડે એ બેવા મારે આપણે કામ સંધિ પ્રવૃત્તિ કરવી પડે છે એમ આપણને નથી લાગતું?

૪. આપણી વિવિધ પ્રવૃત્તિમાં એક સર નથી. આપણા જન્મ સમાર ભો, આપણા બે.જન-સમાર ભો, આપણી શાળાઓના બે.જન-સમાર ભો, આપણી સામુદાયિક પ્રાર્થનાઓ, આપણા પ્રાર્થના રિતો, આપણી અલેલિ ક્રિયાઓ અને ધાર્મિક વિધિઓ, આપણા સામાજિક બે.જન-સમાર ભો, બે.જન-સમાર ભો, આંતરરાતિ જન્મ, વિધર્મ જન્મ, જન્મ મોંઘ અને જુદા-જુદા વગેરે માળેમા આજે આપણો યા વિચાર મરાવીએ છીએ એ પ્રથમ પણ સુરે છે, હીંદુત્વના સંકલન સાથે આપણી સામી પ્રવૃત્તિ સંકળાયેલી છે એ વાત આપણે સ્વીકારીએ તો આપણે આ પ્રશ્નોને હાથે કરવા મારે કામ વિચાર કરવે જરૂરી છે કે નહિ?

૫. આપણી કેમમાં કિશરતા છે, ત્યામની બાવના છે. પણ અમારાથી એક ઉત્કૃષ્ટ તરફ આપણું હૃદય બે.જન વગર નથી રહેવાનું. આપણે છુટે કાચે લેન આપણાં બે.જન, પણ અન્ય કાચે પાસે નિરાશિત હોય, અનાથ ધરો, હાથાલયો, દુર્બલનશુદ્ધો આરોગ્ય શુદ્ધ (કલની) કાંટા હોય, કિલ્લ-પ્રતિ હોય જેનું આપણી પાસે કામ છે ખરું? નાટાલમાં કેટલાક હીંદુ પતિઓ કાંટા હોય કારણ તેવા કામ કરે છે ટ્રાંસવાલમાં જેનું કામ નબરે પડે છે શું? આ દેખીતી સુડી ટાળવાને હવે સમય પાડ્યો છે કે નહિ?

૬. આ દેશની ચોરામ, કાળી અને રંગીન પ્રભામાં આપણા દેશની સંસ્કૃતિ અને આપણા ધર્મ સંકળી બારે અટકત પ્રવર્તે છે. બીજા બાળકથી કેટલીક અકલિતઓમાં તો આપણું તત્ત્વ રાખ અને ધર્મકલન પ્રાપ્ત કરવાની બારે ધમક જન્મી છે. આપણે આ પ્રશ્નો સમક્ષ સાક્ષિત-સામગ્રી વિના (અનુસંધાન રર પાને)

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સામાજિક પરિષદ (મળેલું)

ટ્રાંસવાલમાં જન્મનાર પહેલી હીંદુ સામાજિક પરિષદનું પ્રાથમિક વિચાર કામ જન્મનાર પહેલાં જન્મનાર છે. પરિષદ મારેનું આરોહન સભા મારે શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ દ્વારા વિવિધ અવસ્થિત સરવાળોને તલુ પરિષદો સેકલવામાં આપ્યા હતા અને એ સરવાળોએ એકસેલા પામ પામ પ્રતિનિધિઓની બે વિચાર-વિનિમય સભાઓ બે.જનવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે પરિષદ નં ૧ મારે રજુ થયેલા વિવિધ મુદ્દાઓ પર વિસ્તૃત ચર્ચા થઈ હતી. એમાંના મુદ્દા પ્રકાર મુદ્દાઓના સિદ્ધાંતમાં સ્વીકાર થવા બાદ પરિષદ બરવાનું કાર્ય આમળ થવાવવા મારે અને વિવિધ પ્રશ્નોની વિસ્તૃત સમાલોચના કરી રહ્યો તરવાર કરવા મારે એક હીંદુ જનતાની પ્રતિનિધિ રૂપ સમિતિ નીચેનામાં આવી હતી.

પ્રતિનિધિઓએ વિવિધ વિચારણામાં સક્રિય બા.ય લીધો હતો અને વિવિધ દુલો આપ્યો હતો એ દક્ષિણની નેપ સેના એક રહી કાગે કે આ પરિષદ એજનવાની મુખિકા હવે તપવાર મળે મળે છે.

ટ્રાંસવાલમાં શરૂ થયેલ આ આરોહને નાટક અને કેપની હીંદુ જનતામાં પણ રસ જન્મત કમો છે. ટ્રાંસવાલ

સેના સમાજના કાર્યકરોને ત્યાંથી કેટલાક ઉત્સાહ પ્રેરક થયો પણ અન્ય છે. અને માલીતી પ્રકાર રહી છે. આ પરિષદ બરવાને જુગમ જેવું હીંદુ જનતાનું પ્રાર્થન. સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સંકલન સાધવા મારે એ પ્રથમ રસ મરાવતાં વિવિધ મંડળો તેમજ અકલિતમત વિચારો અને વિદ્યોનેનો સહકાર પ્રાપ્ત કરવાને છે, એટલે આ પરિષદની પ્રાર્થનિક વિચારણામાં બા.ય નહિ લઇ શકનાર બંધ અને બને જામનિએને સેડા મારે દરમિયાન બરવાર ટ્રાંસવાલ હીંદુ સામાજિક પરિષદ કરવાના નિર્ણયોના વિચાર મુખિકાર પરિષદ નં ૧ બને રજુ કરવામાં આવે છે.

આસરે ૭૦ વર્ષ પહેલાં ટ્રાંસવાલમાં હીંદુ વસવાટ શરૂ થયો ત્યારથી આપણી હીંદુ કેમને થયેલા તમામ હાંમલા બે.જન છે, થયેલા કારણ મારે અનુભવો કામ છે, અને તેન પરિષદ રૂપે મંડળો રચાયો હોવાના વિવિધ ક્ષેત્રમાં પ્રવેશ કમો છે. રાકપિતા અકલિતમાં આપણના સમયથી તેણે રાજકીય કે સામાજિક પ્રવૃત્તિમાં બા.ય લીધો છે અને તેનો સામ સ્વદેશ કે દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદુ કેમને આપણ કમો છે.

એક ટ્રાંસવાલની હીંદુ કેમમાં દેશ પ્રેમ છે, કામ સેવાની બાવના છે,

આમરી નવી આલુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પૂર્વકથા : વંદાવર-પદ્માવતી ઉત્તરી આવેલી ખાનદાનીના અતીત સમય હાથપગથી ને જુદુ રંગભાવના હરિવલ્લભ ને કૌલાસ્યાને માધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. થોડેક વય પહેલાં જ્યારેક નામનો પુત્ર સુભાષને છે તે તે પછી માધવી ઉપર જ જીવનની સર્વ આશાઓ કેન્દ્રિત થઈ છે. માધવી આત્મપિતાના વારસાને રીધાવનારી સુખ કન્યા છે, લલિતા એની નિકટની ચિત્ત છે. કૌલાસ્યાનાં સૌંદર્ય આન એવંતો ને પોતાના જીવન વિષે રહેલું ઈશુ કરતાં કમલનયન નામનો વિદ્યાર્થી છે. એ ઠંધિ, નદ, દિગ્દર્શક છે, અસ્તીથી ક્ષુભ છે. કૌલાસ્યા સમયેક માટે કમલેસે એક ગીતનાદિકા કાઢી છે, કૌલ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે માધવીનો કંઈ મોકો છે, એ તેને નાથકૃપામાં રહેવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિચયથી એની સુતેલી કામવૃત્તિ અગૃહ થઈ જાય છે ને અનર્થી મુંઝાટી એ ધેર આવે છે. આતા પિતા એના વેવિરાળની વાત કરતાં દોષ છે ને એ પહેંચે છે, માધવીને અરવરસ જોઈ તેઓ અંતિમુર બને છે, માધવી મુંઝવણ કુપાવી શકતી નથી, બીજે દિવસે એવી જ આનંદક દિયતિમાં તે કૌલાસ્યાનાં જાય છે. પ્રાણનું એક જાળ જીવાય છે ને કમલેસ પછુ તેના ઉપર મુગ્ધ બને છે. સૌને લાગે છે કે બંને પ્રેમમાં એકાયાં છે. આત્મપિતા એના વેવિરાળ ના અંતિમાં આમણ વખાં છે. માધવી પ્રસન્ન મુંઝવણ અનુભવતી ધેર આવે છે. કવે એ અનન્ય ભાવે દબાવે છે. આ આલુ માધવીનું ગીત સાંભળ્યા પછી કમલેસ પોતાની નાદિકા નહિ જાળવવાનું નકડી કાઢે છે. એમાંથી લાગણીને સંલગ્ન થઈ જાય છે. માધવી દીક્ષિત ભેર પ્રેમને આમને આમણે ધરે છે.... / કવે આમણ વાગે

પ્રકરણ ચોથું
(મતાધવી માણ)

માધવી મટી હવે સાંત રહેવાનું મુશ્કેલ હતું. નારીકાનું વસ્ત્ર હતું પ્રેમનું, અંતે હતો વિષેયમાં. સ્ત્રીના નહિ, પ્રેમના સમયમાં ની કપા હતી, એટલું ગીત આપના કાણુ હતું. માધવીના કંઈમાં એ પૂંદાવા લાગ્યું :

‘જીવન પા કહી નવન લખાડે, સખા કેવળ પચરાવે!
અમૃતનાં કુદા ને કપારે,
કોઈ એર સીની પીવરાવે,
રે, કોઈ એર સીની પીવરાવે.
માધવીની આંખે, બીની બની મધ.
એ જાણી જાણી યજ્ઞ. એની નજર સામે કમલેસ દેખાયો, એ છુદ્ધ મરે મરે કતો :
‘મદા લેશન છુમે અંતરમાં,
કોઈ કહેશે કપાથી આવે!’

માધવી બધું છલી મધ. સાથે જ કમલેસ કોઈ ભાવના વેદન, ભેગવતો. હોય એવી લાગણી એના સમય કદમમાં બાપી મધ. કમલેસ કુપ્પી છે, જાણી છે એવો ભાવ તેા અનન્ય પડેલો જ હતો, આ નાદિકાએ એને સ્વચિંત્ય હેલા ગીતે એના કદમને ખજભજાવી મૂક્યે.

નરાવર આ વખતે જ પિતાજીને સંદેશ આપ્યો : ‘મધુભાઈને કુમાર આવ્યો છે.’

માધવી તરફ જ સ્વયં મધ મધ, આખો છુદ્ધ અરિસામાં બેસ્યું, એ પછી જો કોઈ લીધું તે આખમાં

પાણી જાટ્યું. સુખ ઉપર કૃતિમ રમત લાવી એ દીવાનખાનામાં પડેલી. કુમારે કહીને એનું રવાગત ક્યું. હરિવલ્લભ બેઠા. ‘મધુભાઈ ને એમનું કુટુંબ વિવાળીની રજાઓનું નેનિતાલ જાય છે, આપણને સામે આવવાનું આમંત્રણ જ પડા કુમાર આવ્યો છે.’

‘આમરે તો કૌલાસ્યા નાટક છે ને?’ માધવી સંકોચ સાથે બેલી.

‘એ તો એ કહ્યું. એ કહે છે, તે પછી જાણ્યું. અંજાવાનું નથી, લરી જાણ કરી તો જ જાણ્યું. અમને તે કવે કંઈ એવંતો ભાવ રહ્યો નથી. હું એક દિવસ કહેતી હતી ને એ બાણુ જાણુ છે. નેનિતાલ રાણી બેત, આપણે, કૌલાસ્યાની વાતો ઉપેન્દ્રભાઈ પાસેથી સાંભળીને હું પ્રુર થઈ ગયેલી તે વાદ છે!’

માધવીને તે શબ્દો તો કદ નહોતું. પરંતુ નરત જ રહેલું જામન થઈ ગયું. એ બોલી : ‘જાણ તો આપારે જ મધ નવ છે, પણ એ દિવસ પછી કદ તો?’

‘આર દિવસ પછી.’ કુમારે કહીને બોલ્યો. માધવીનું મન કળવું થયું. કુમારે પૂછ્યું : ‘કમલેસનું જ નાટક કદી.’

માધવીએ કા પાડી.
‘એ સરસ લખે છે ...પણ તે એને રંગમંચ ઉપર લેશે છે?’
‘ના’

‘બાપુજી, હરિવલ્લભ તરફ જોઈને કુમારે કહ્યું. ‘આજન્મ કવિ, નાટકકાર ને નદ છે. આ મધી કલાઓ એને સદજ છે.’

‘તને રસ છે આ બધામાં?’ હરિવલ્લભે પૂછ્યું.

‘એવાનો, જાણવાનો ને માણવાનો.’ કહીને કુમારે કહ્યું.

માધવીનું અંતર આનંદથી પુલકિત બની ગયું.

‘તું નાટકમાં ઉતરવાની છે?’ કુમારે પૂછ્યું.

‘ના, મ.મ.કૃપામાં રહેવાની છું.’

‘વારે તો આવડું જ પડશે. બાપુજી તમે પણ આવજો.’

‘તારા બાને નાટકો જાણુ પસંદ નથી.’ હરિવલ્લભ બોલ્યો.

‘એમને આ મધી છું... નહિ મધની કોવ.’ કુમારે કહ્યું.

‘અમલુ તો અને પણ નથી, પરંતુ આ જમાનામાં તેનો વિશેષ કેમ કરી શકાય? સુખથી જીવડું હોય તો યુગના ટેલકાં પ્રવાહે. સીકારી લેવા નેપ્રમે’

‘પણ આમાં તો બાને પણ અનંદ જ આવશે. બીજા કસા ખાતર નહિ તો માધવીને સાંભળવા પણ તમારે બંનેએ જાણુ જોઈએ.’

‘માધવી એ દિવસ પછી કહેશે.’ હરિવલ્લભે કહ્યું.
‘માધવી તો આ સમાચારથી નાચી ઉઠશે એમ મેં ધાર્યું હતું.’

‘નાચી જ કહી છું.’ માધવીએ કહીને કહ્યું ને હાથેય : ‘નાચવા પહેલાં ખાવાનું છે ને!’

‘પીરનાં ગીતો બંવાનાં છે! કૌલાસ્યાએ પૂછ્યું.

‘ના, ના, નાટકમાં કે.પ તે.’ માધવી બેલી.

‘તે પાઠ લેશે છે?’ કૌલાસ્યાએ પૂછ્યું.

હરિવલ્લભ કહીને બોલ્યો : ‘આનાં નાટકમાં વલ્લુ ને અભિનય કરનારા એ જુદા ને આપણે પણ જુદા હોય. માધવી ને બીજાઓ તો અંચની એક બાણુ એમની ને પ્રાત્ર મારે જ.’

‘તો તો સાહે.’ કૌલાસ્યાએ સંતોષ અનુભવ્યો.

‘એમ, કૌ નાટકમાં ઉતરું તે તમને ન મને?’ માધવીએ પૂછ્યું.

‘એવું તે કાંઈને અમલું કરી?’ કૌલાસ્યાએ સદજ રીતે જવાબ આપ્યો. હરિવલ્લભે પરિચિતિ સલાળી લીધી

‘જમાનાને અનુસરીને કવે બધું મમાડી લેવું જોઈએ’

હરિવલ્લભ બોલ્યા : ‘આ દુનીયા માટે અમે હવે નકામાં બનતાં જઈએ છીએ.’

‘જાણ્યું.’ હરિવલ્લભ પ્રસન્નતાથી બોલ્યો. માધવીના સુખ ઉપર સંતોષ ની રેખાઓ ફરી વળી.

કુમારે એક વાર વિદાય લીધી. માધવી તેને દરવાજા સુધી વળાવી આવી. હરિવલ્લભ આ હરિમિયાન વિચારમાં હુપ્પે ગયા. માધવી મટે આ કુમારનું જ સ્વયં કૌલાસ્યા કરતા કતા ને? માધવી આવી તેના એમને ખ્યાલ ન રહ્યો. માધવીને થયું, પિતાજી નાટક વિષે વિચારે છે. એ બોલી : ‘તમને અમલું બાપુજી, નાટક અરસ છે, બધું કડવું છે.’

હરિવલ્લભ ચમકી ગય. એ બીજા જ વિચારમાં હતા છતાં બોલ્યા : ‘તે વાચ્યું છે!’

‘કમલેસ જ વાચ્યું તમને આપું?’ હરિવલ્લભ તરત જવાબ આપી શક્યા નહિ. મુંઝવણ દાળવા એમણે ખડિયાજ સાથે બોલ્યું ને કહ્યું : ‘ઉપેન્દ્રભાઈ કવે આવવા જોઈએ.’

માધવીએ પણ ખડિયાજ સાથે બોલ્યું. કૌલાસ્યા એ વખતે દીવાનખાનામાં કામચ થયાં. બોલ્યા : ‘મું કહ્યું કુમારને!’

ત્યાં દરવાજાની બંટડી માગી. હરિવલ્લભ બોલ્યા : ‘ઉપેન્દ્રભાઈ આવી ગયા.’

માધવી જોમી મધ દરવાજા તરફ મધ, કૌલાસ્યા પણ ઉઠ્યાં. ખારણું ઉમડ્યું તે પ્રગ મુખે ઉપેન્દ્ર તથા મનો રમા કામચ થયા. પ્રથમ હરિવલ્લભ અને પછી કૌલાસ્યા તરફ જોઈ એમણે નમસ્કાર કર્યો. માધવીને કહ્યું : ‘ભોજન પછી જામન મળશે ને?’ માધવીએ રિમતથી સંમતિ આપી.

‘ઉપેન્દ્રને મનોરમા આખ્યાં હોય ને માધવીનું ચિત્ત બીજા જ કોઈ પ્રદેશમાં મુમલું હોય એવું આજે પહેલી જ વાર મનડું હતું. હરિવલ્લભ તો શેડીવાર નાં જ પોતાની ચિન્તાઓમાંથી મુક્ત થઈ ગયા હતા અને કૌલાસ્યાના મન ઉપર તો કયો જાર જ નહોતો એટલે એ બંને ઉપેન્દ્ર-મનોરમાના સદવાસને આનંદથી માણી શકતાં હતાં. માધવી જોઈએ તેવા રસ લઈ શકતી નહોતી જમતાં જમતા ઉપેન્દ્ર એક વાર દકાર પણ કરી. ‘માધવી કવે મેટી મધ મધ હોય એમ લાગે છે એમ કાપ છે કે એનું ન મધ કવે મંદીર રાખીએ.’

સૌ હરી પદ્મ.

ભોજન પછી હળવી વાતો શરૂ થઈ. આરંભમાં તો રેલ-ફનીયાનું સંબંધિત પ્રશ્નોનું, પછી પ્રવાસીય સરકાર ઉપર પાલ મૂકવું, અને સામાજિક પરિસ્થિતિનું અવલોકન શરૂ થયું. હવેનું એક નવી વાત કરી, આર દિવસ પહેલાં એક પ્રાણીનું કન્યાએ માતાપિતાની વિરુદ્ધ એક કિસ્સો મુક્યું સાથે જન ક્યાં અને જાને શરૂ થોડી વારી મળ્યાં. આ કિસ્સો દરિવસના અંગેના ઉપર ખેદ વ્યાપી ગયો. તેઓ બોલ્યાં: 'હવે નીતિ કે સંસ્કાર એવું કંઈ રહ્યું નથી.'

'મેં સાબરનું છે કે કોઈકે મળી સારો છે.' હવેનું બોલ્યા. 'અને તેઓ કોણ, પરંતુ ક્યાં પ્રાણીનું કુટુંબના અંગેના ને ક્યાં કિસ્સોના! જમના પ્રમાણે માથાસ નાના વાડાઓમાં ન રહે, બહુ બહુ તો જાતિની બહાર જાય છે કે હું તો એ પછી પસંદ નથી કરતો, પરંતુ આ રીતે બીજા જમના, આતમ કે રેશમાં જાણું એ તો અસંભવના જ છે. જનની પચિસ ભાવના જ હવે જાણવા થાય છે.'

હવેનું આ દલીલોને જવાબ આપી એમ સાબિત કરવા પ્રયાન કરી કે પ્રખર વધનાં મુલ્ય-મુલ્યોનાના જન પ્રજામાં વધીએ માત્ર સલાહકાર જ રહેવું એક એ ને આખરી નિષ્કર્ષ એમના ઉપર કોઈવામાં જ અંકિત ને સમાજની સહાયતા છે. મુલ્ય પદ્ધતી સાથે જાણી પદ્ધતિ એક એ, પરંતુ દરિવસના ઉપર આ વિવાદની કરી અસર થઈ હોય એમ રેખાંશ નહિ.

આ માપનમાં કે બીજા કોઈ માપન માં એકબીજાને સમજાવવાનો પ્રયત્ન તો કરી ઉપરિધત થતો જ નહિ, એવી અંબીરતાથી વાત પછી થતી નહોતી અધિક કલાક પછી તેઓ આ પ્રકરણ મુકે કરી બીજા વાતો ચર્ચા કરતા. આ કપલાસનાએ પૂછ્યું:

'એ પ્રાણીનું કન્યાના માતાપિતાએ પછી ક્યાં કરે?'

'શું કરે?' હવેનું હળવી રીતે કહ્યું. 'એ સ્વિક્ષ આપુ સાથે, ઉપવાસ કરી, માથા પગાડમાં, અર્ધા સંખ્યા ને સમાજમાં બદલાવી વહેંચી, ઉપતર ધૂળમાં ગરુ એમ બોલ્યાં... બીજું મામ પછી થઈ.'

'અને હાલ છે કે એમનું જીવન જ હવે મિથ્યા છે. મનુષ્ય કંઈ એકલા બેસી ઉપર જીવે નથી, કોઈ ને સામાજિક પ્રતિભા એના જીવનમાં રસ પૂરે છે. એ મળા પછી જીવવાનો અર્થ પછી થઈ.' દરિવસના કંઈક ઉત્તરારથી બેસી ગયા.

'એ કા દિવસમાં બહુ શુભાશ જશે.' હવેનું કહ્યું.

'શુભાશ તો શું? પછી એમ કહે કે કોઈ જામ જામી રાખીને બીજાને

જામી પૂરી કરી નાખશે.' દરિવસને કહ્યું.

'તમને બહુ જ સાચી આવડું જણાય છે.' મનોરમા સહાનુભૂતિથી બોલી. 'અને તો શાપ છે કે ઉપર માતા પિતાને બોલે એવા બાળકો મુકતો જ ન હોય તો શરૂ.'

'હવે બીજા વાત કરે' દરિવસના ને, નેનામય અંગેના એક કપલાસના બોલ્યા. હવેનું મનોરમા સમજ થયા. માધવીના અંગેના ઉપર પછી પિતાનું મુખ એક કુખ બાળી ગયું.

હવેનું તરત જ માતાનું વહેણ બદલ્યું. બીજાને અધી કલાક પસાર થયો ને દરિવસનાને રસ આવે એવી વાતો પછી થઈ, પરંતુ એમનું ચિત્ત પેલી નેનામાથી મુકત થયું જ નહિ. તેઓ: કસતા હતા, વાતો પછે કરતા હતા, પરંતુ જવાબ એક-બીજી રહેતા હતા કે પ્રાણીનું કન્યાના માતાપિતાના કુખનું પ્રતિજ્ઞા પાડ્યું.

અને હવેનું અને મનોરમાએ હસીને વિશ્વ કીધી. જતાં જતાં હવેનું કહ્યું 'મન હળવ કરવું ફનીયા તો એમ સાથે છે તેમ સાથે જ કરશે.'

દરિવસને હસીને જવાબ આપ્યો. 'આ ફનીયા મારે અને તો હવે નહીં માં બનતાં જતાં કોઈ એ એમ જાણે છે.'

હવેનું ને મનોરમા મળ્યાં. દરિવસના 'શી દરિ' એવા ઉદ્ભાસ કરતા સોદા ઉપર વિચારમાં બેસી રહ્યા. માધવી એમને અંગેના અત્યંત સહનુભૂતિથી એક રહી ને કોઈવાર એજ રિથિત આશુ રહેતાં એની આંખે બીની બની ગઈ.

કપલાસના બોલ્યા: 'આમ માધવી સાથે જીવે.'

દરિવસને એ તરફ એવું. તરત જ મુખની રેખાએ બદલાઈ ગઈ. એમ બધો રવરે બોલ્યા. આરુ કોણ, નેતા?

અને આધવીનું મુખ મલક્યું. મનની મુશળામણ ફર થતી હોય એમ આંખ માધવી આશુ બરી થયા.

સુદિની આરે

અમૃત પાકે

એક દેર પછીના મોડે હવે પ.રોર થીમાં મોડેજીવે. ગરમ પાણીથી બાધી કંઈક મુશીબ અધવા અને પીચે તાપે થીમાં તળાને કાલ બદામી રંગના કરવા. ગરમ ગરમ જ નાની ખાડાથી માં ધીમે કાચે બાડી પીતળની ચાંચથી માં ચાળીને પુરક કરવું. એ દેર ખાડીની પાચ તરી ચાંચથી કરવી અને ચાળીમાં કારવું ઉપર બદામ પિસતા એકથી ચાંચથી વિગેરે નાખી કરવા દેવું. બધા ઉપર થી પછી રહે છે. પછી ચરતા પાડવા.

મુખ્ય કરીભાઈ પેલા.

ધર ઉપરિધત

કલગતા પ.ણીમાં આ નાખી એને પાચ બીનીક વાડ મ.જી કિસામાં બરી રાખો આ પાણીથી કાંચ ચરીસા સાથે થશે

★

અભ્યાસો

(૧) કળ જીવાતથી બચવા માટે ઉત્તરના ન કરે. (૨) મળામાં જીવનું હોય તો પાણીના કાચા કરે. (૩) આવેલું પચવું ન દે. (૪) કોઈના પાણીમાં બીકું મેળવી થી જાય. (૫) શરીરમાં બેચેની જાણ્ય કે કંઈકો આવે તો હોય ભારે ગરમ કુખમાં થોડું ગરમ થી મેળવી થી જાય. (૬) કલગી વધારવા માટે જામ્યા પછી નિચેનું ચરણ બનાવી થી જાય. થોડી વરી-મળો, પાંચ બદામ, થોડી અસખમ અને ચાર મરીના કાચા પાણીમાં પલાળી પછી મુખ વાડી પાણીમાં બેનું કરી કપડાથી માળી ખડી સાકર નાખી

પીવું. પાચા એમાં થોડું કુખ થયે નાખે છે. થયેને ઉંડક આપશે અને શરીરની બાડી મરમી ફર કરશે. (૬) આંખની નળાણ મરે શીતોરન કરે. રજુ: ન. ના. રેસાઈ.

મેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના કિસ્સાને મોકલવા વિનંતી. છે

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

પર મુરુ

—ફોટોની સળ ન.મુક કરતા સરકારી પ્રતાપને ભારતીય લોકસભાએ બદામી આપી છે. રાજસભાએ એના અપા અધિવેશનમાં બદામી આપી હતી.

—ભારતીય પાલોમેન્ટમાં પ્રમોતરી સમયે જીવવાનું છે કે પ્રાચીન કિસમ ફરજિયાત બનાવતા કાનુનો ૧૮ રાજ્યો પાસે કરી મુક્યા છે.

—અમેરીકાના પ્રમુખ આફ્રિકન હેમર ના નિર્મતથી કિદનના વડા પ્રધાન સર એન્ગી કંડન આશુ માથમાં વે.બી.કેન જનાર છે.

—રશિયા જુદાં જુદાં સોળ રાષ્ટ્રોનું એક સંઘ રજૂ છે. એમાં જુદો જુદો ૬૦ પ્રજાઓ વસે છે. એમના ધર્મ સરકાર અને ભાષા ભિન્ન ભિન્ન હોવા છતાં પાંચેક વર્ષથી એક નંડ નીચે પ્રવૃત્તિ થઈ રહી છે.

—સ્વીડનનાં ભારત આવેના પહેલા ઓ એકથી તરીકે થીમલી આવેના આપરડાની નીમણ થઈ છે.

જનન

નેતાનીસખમાંના કુચેક નિવાસી થી ચોપાળામાં જમાબાઈ પટેલના મિ. રજુ.કાભાઈના જન્મ, કચીપટાજનના ટોમરવા નિવાસી થી ચાલીલાલ થી. પટેલની પુત્રી મિ. સરદારે સાથે તા. ૧૮-૧૨-૫૫ને રશિયા થી રશિયા કાંઈ નોખાકરના મુખ કરને તેમના નિવાસરમાંના ધાર્મિક વિધિ અનુસાર સજીવ સારાઈથી થયા હતા.

એ અઠવાડીકે પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ ગાન્યુઆરી	ઈંદુ ૨૦૧૨ ૧૫	મુસલમાન ૧૩૭૫ હીજરી ૧૪૦૭-૧૪૦૮ અ.વ.ખામર	પારસી ૧૩૨૫ આરદાદ	સુરોદય ક. મી.	સુપોરસ ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧૩	૧૬ ૩૦	૨૬	૧૪	૫-૦૪	૭-૦૨	
રવિ	૧૪	૧૭ ૧	૨૭	૧૫	૫-૦૫	૭-૦૩	મકર સંક્રાંતિ
સોમ	૧૫	૧૮ ૨	૧	૧૬	૫-૦૬	૭-૦૪	પંચક ગેશા કરિસિત
મંગળ	૧૬	૧૯ ૩	૨	૧૭	૫-૦૭	૭-૦૫	પંચક વિનાયકી ચતુર્થી
બુધ	૧૭	૨૦ ૪	૩	૧૮	૫-૦૮	૭-૦૬	"
ગુરુ	૧૮	૨૧ ૫	૪	૧૯	૫-૦૯	૭-૦૭	"
શુક્ર	૧૯	૨૨ ૬	૫	૨૦	૫-૧૦	૭-૦૮	"
રવિ	૨૦	૨૩ ૭	૬	૨૧	૫-૧૧	૭-૦૯	પંચક કિતલી
સોમ	૨૧	૨૪ ૮	૭	૨૨	૫-૧૨	૭-૧૦	
મંગળ	૨૨	૨૫ ૯	૮	૨૩	૫-૧૩	૭-૧૧	
બુધ	૨૩	૨૬ ૧૦	૯	૨૪	૫-૧૪	૭-૧૨	
ગુરુ	૨૪	૨૭ ૧૧	૧૦	૨૫	૫-૧૫	૭-૧૩	પુનઘા એકાદશી સિવભાઈ
શુક્ર	૨૫	૨૮ ૧૨	૧૧	૨૬	૫-૧૬	૭-૧૪	(સુભાષચંદ્રને જન્મદિન ૧૯૮૭)
રવિ	૨૬	૨૯ ૧૩	૧૨	૨૭	૫-૧૭	૭-૧૫	ભારત પ્રજા સનાક દિન

દ્રોણવાદ હોંદુ આમાજક પરિપદ (મળેલું) (૧૮માં પાનાનું નવસંપાદન)

પ્રથમ રજુ કરવાનો વિચાર કરીએ એ
શું આવરણક નથી?

જ. આપણે આપણા પ્રજા ખરા
પ્રજાની તો આપણને અનુકૂળ આવે
એમ કાઢ્યો છે, પણ સમસ્ત હોંદુ
જનતાની દૃષ્ટિએ આપણે કશો વિચાર
કર્યો છે ખરો? આપણે અધિકતમ
રૂઠે મળવા હોઈએ પણ દ્રોણવાદની
હોંદુ જનતાની પ્રતિનિધિત્વ કાઢી પણ
પરિપદ બરી આપણે આપણા પ્રજા
અર્થે છે ખરા? આપણી પ્રવૃત્તિમાં
હોંદુ જનતાનો અવાજ રજુ થાય એવું
કાંઈ કાંઈ આપણે કામ કર્યું છે ખરું!

આ પરિપદ તો આપણા કેવળ
શ્રેષ્ઠ જનતા પ્રજા પ્રત્યે અનુભૂતિનિર્ણય
કરે છે. પણ ખીલ પછાત પ્રજા
આપણી દૃષ્ટિએ વિચારવાને પાત્ર છે
એમ આપણે શરૂએ જ સંભવિત છે.

શ્રી દ્રોણવાદ હોંદુ સેવા સમાજ આ
પરિપદ પર આપનો અભિપ્રાય શી
છે એ અભિપ્રાય વિસ્તૃત છે. 'દ્રોણવાદ
હોંદુ સામાજિક પરિપદ' બરવી જે
વસ્તુ શ્રી ડા. હિ. સેવા સમાજની
સામાન્ય સમિતિએ સિદ્ધાંતની દૃષ્ટિએ
સ્વીકારી છે. આપ શું કારણ છે?

સામાજિક પરિપદ બરવી તો આપ
ક્યા વિષયોની અર્થ કરવા કમચીરો?
"શ્રી દ્રોણવાદ હોંદુ સામાજિક પરિ
પદ" વહેલી તકે બરવાની અધારી
પ્રસ્થા છે. તો આપ ક્યા કરી આપ

ના મંડળની સલાહ કરીને અને આપ
ને ત્યાં કાંઈ હોંદુ મંડળ ન હોય તો
એકાદ સામાજિક સમિતિ નીમીને
આપના વિચારો પહેલી તકે પાઠવો
એવી અધારી નક્કર વિનંતી છે. હોંદુ
મંડળની પ્રવૃત્તિમાં રસ લેનાર વિચારક
સર્જકો અને સજ્જારીઓને પણ પોતા
ના વિચારો અંગેને પાઠવવું આ
મંત્રણ આપવામાં આવે છે.

અ. સો. ગેરી,

પ્રમુખ

મગનરાય બરુભાઈ,
ગોર્ધાદલાય નગરવશ.

મંત્રીશ્રી

શ્રી હોંદુ સેવા સમાજ.

આ પરિપદ વિષે પણ કેટલાક
મંડળોમાં વિરુદ્ધ અર્થો થઈ હતી અને
સમાજને પોતપોતાના વિચારો મોઝસ
વામાં આવ્યા હતા. તેમજ શ્રી ન.પી
સેવામાં બર.વેલી પ્રતિનિધિ સમાજોમાં
રજુ કરવામાં આવ્યા હતા અને
પરિપદની સમજતા બેસક પરિપદન
અને પ્રૂર્ણ વિચારણા સગી થયે છે,
એટલે દ્રોણવાદ ક્ષેત્રમાં કેપ અને
નાદાધનાં વસતાં સમાજો અને સજ્જારી
ઓને પણ આ પરિપદમાં રજુ થયેલી
પ્રવૃત્તિઓ પ્રત્યે પોતપોતાના વિચારો
થી દ્રોણવાદ હોંદુ સેવા સમાજના
મંત્રીઓને (એમ) સામાજિક પરિપદના
માનદ-મંત્રીઓ તરીકે પણ કામ કરી
રહ્યા છે) પો. મોઝસ હાજર, નેક.
નીશખગને સિરનામેલકેલી તકે મોકલી
આપવા નથ આમ તથુ કરવામાં આવે
છે.

તાજું ઉમદા ફરુદ

દરબનનું ટાઈ આફ ૮ પેની રતલ, ચોટી હાલીનું હસલ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. ચોટીનું ૨૫૬.

હુરી અને ચેવલી થાન બનર ભાવ ચોટીનું ૨૫૬. ચોટીનું ૨૫૬.

૧૦-૬ ૨૫૬. હાળી અને રહેર બર.લીટ ચી. ૧૧ ૨૫૬.

સાઈ. બર.લીટ (ચા.હ) હાળીનાં હાળી ત્યાંથી ગયે

રોડસીયા, બાસાલેન્ડ અને બેલકલન કોમોના ચોટીનાં વપર પુરક
ખાન આપી શકે પણ વસ્તુ પરમીક હાળી મોકલ્યું.

All prices subject to Market fluctuations

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

એકલું તમે નહો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

વપરોક્ત કંપનીના હોમો સલામત બેનચ બીએ.

ઉપરાંત

દસિય આશીશની વરિષ્ઠ બર.લીટની કેપ એફ ક્રક હોપ ગ્રીન્ડ-સીમલ કીવીન
ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અર્થેલ તથા કુલપતી કાપા-બર.લીટ બીએ
તેમજ અનેની કીમીએલન અંગેનું કોઈ પણ બંદન કામકામ વિશ્વ બીએ
તરીકે બીએ મર્ક થયે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £2,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32390

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.**

**G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના આહુકોને ખાસ સુચના

એડર સાથે પોસ્ટલ એડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. પોસ્ટની કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ ચોટીનું ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડસીયા રી. ૧-૦ રતલ. સમ ન રોડસીયા
૮ પેની રતલ. કુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

પ્રાથમ લીસર મંગલો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

જોઈએ છે

હાલકાં

તમારાં ફેરશન કે સાઈડિંગ

પહોંચતાં કરવા માટે

અમે ટનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો ફેલ કીરાયું બરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**

SARNIA

NATAL.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહિત્ય

કથાલ કુંડલા (ગાંધીજી)	૧ ૧
નવલકથાઓ (પ્રથમ)	૧ ૧
કેરડી ભાયા	૧ ૧
ચેલ ખીરુ	૭ ૭
ઉર્મી વાલ	૮ ૬
વિનયન	૭ ૭
હાંતી સદાય	૫ ૭
અજુબુદ મારા	૭ ૬
સાહિત્યનો સંદેશ (આધારકેન્દ્રના સંપાદક)	૪ ૦
આત્મજ્ઞાનના શિલામ સેનાના હેતુપેદા વિવર અનુવાદક સંપાદન	૧૫ ૦
ચોનેલી જાયા	૧૦ ૦
જાયા અઠાથ	૧૭ ૧

૨. અ. દેરાજી કૃત

ચિત્રી	૧૨ ૦
આનવી ખંડીયેલો (એક રમત પિત્તીની આત્મ કથા)	૧ ૦
કેટલા ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ દ્વારા) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૧ ૦
કોમ્પ્યુટર (૧૮ મહાન નવલકથાઓનો ફ્રંક પરિવર્તન)	૧ ૦
સમર્થતા હર્ષણ (નવલકથાઈ શાક) જ્ઞાન આલે આનંદ	૧ ૦
પ્રમત પંખી	૮ ૦
ચામી	૧૦ ૦

મળવાનું ડેકાઈઝ આ બોર્ડીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહિત્ય

૧. આ. નો ઇતિહાસ	૭ ૧
અઠારેક દેશાઈનું જીવન ગરીબ	૨ ૭
અઠારેક દેશાઈની હાથરી	૧૦ ૦
" " " "	૧૨ ૦
" " " "	૧૧ ૧
" " " "	૮ ૦
" " " "	૧૧ ૦
બાપુની કાવ્યવાચની કાવ્યકૃતિ	૧૫ ૦
હરવ લીખીત કોઈ રવરાખ્ય	૪ ૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૫ ૧
ગાંધીજીની સંસ્કૃતિ આત્મ કથા	૪ ૧
બાપુની ગાંધી (કાકા કાલેલકર)	૩ ૦
શામ નામ (ગાંધીજી)	૨ ૦
બાપુ મારી મા (મહા ગાંધી)	૧ ૧
બાપુની મહાવી	૫ ૦
ગાંધીજી અને સરમ્મવાલ (જી મરવાળા)	૩ ૦
નીતી નામને ગાંધી (ગાંધીજી)	૨ ૦
અનુસંધાની યોગ (ગાંધીજીની ગીતાનને, કોલે, અનુવાદ)	૧ ૧
અર્થશાસ્ત્ર (ગાંધીજી)	૧ ૬
આત્મકથા (ગાંધીજી)	૧ ૦
દર્શનના કોઈ ત્રીકોણ (મરવાળા વિશે કથા)	૧ ૦
આર્યસમીતી આવી	૧ ૧
કોઈ કોઈ એક કાદસી કાવ્યકૃતિ નામ વાર્તા	૩ ૦

મળવાનું ડેકાઈઝ : આ બોર્ડીસ.

'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગો સેના (ગાંધીજી)	૨ ૦
માનવી ખંડીયેલો (અનુ. કામ કાલેલકર ડી. ધ. મ.)	૧ ૦
ગીતા ભાષા (ગાંધીજી)	૧ ૦
આ બાપુની શ્રેણી ભાષામાં (મહા ગાંધી)	૪ ૧
મધુકો (વિનોબા)	૫ ૧
શામ પ્રતિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૧ ૦
સારે કોઈકું શુ (કોમ્પ્યુટર)	૨ ૬
ન્યાયક મન ભાગવા (ગાંધીજી)	૧ ૦
મધુકો (આર્યસમીતી)	૧ ૩
એતરવી કોવાલો (અર્યસમીતી)	૧ ૩
અન્યને પત્રો આ પરીખ (કાવ્યકૃતિમાં પ્રવેશી ભાષાઓ માટે)	૪ ૧
મધુકો (મ. ત્રીકમજી સંપાદન માટે)	૨ ૦
ગાંધીજી (નાનકા માટે ગરીબ)	૧ ૧
વિનયનની કથા (ક. ભેચી)	૧ ૦
અનેને (સા. આમૃતદોર)	૧ ૦
કોઈ સમીક્ષા આ. અનુ. ભાષાવાળું	૧ ૦
બીજા અર્થમાં કોઈ (ગીતાનનેમાં આપવામાં આવેલો અર્થ)	૧ ૦
આત્મ રમના અનુ. કોલે.	૮ ૦
કોઈ કોઈ (ગાંધીજી)	૭ ૧

મળવાનું ડેકાઈઝ

INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવસુખ વાચન આળા	
પુસ્તક શાળા	૩ ૦
સુતમ લેખન લાક્ષીયી વર્ગ	
કામ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧ ૦
માલો કાપીએ	
કામ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧ ૩
આર્યસમીતી ઇતિહાસ ભાગ ૧	૨ ૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨ ૬
મુલ્યવત્તુ ગીરવ	૧ ૬
કોઈના ઇતિહાસની રમરેખા ભાગ ૧.	૨ ૬
દેશ કોપક	૨ ૦
શ્રીગણ પરીચય ભાગ ૩	૧ ૧૦
" " ભાગ ૪	૨ ૩
આર્યસમીતી રસકથાઓ	૧ ૬
મીઠા રસુ અર્થ મધુકો ભાગ ૧.	૨ ૬
માઈ મળીલ ભાગ ૧	૧ ૩
" " ભાગ ૩	૧ ૬

આ પુસ્તકો તરફ ખાંધી લેનારને ૧૫ ટકા ઇમોલેન્સ આપવામાં આવશે.

સી. એ. ડી. પી. આલ યોગ્યતામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ બેંગલોર વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેળવેલ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવર્ણેન્દ્ર સફેદ, શીલી, સુગાળી ચી. ૬-૦ રતલ	ખીરતા માવા ભારી ચી. ૬-૦ રતલ	ધારવંદરી બાજબી મોળી ચી. ૬-૦ રતલ
માવા ભારી ચી. ૫-૦ રતલ	કચરી માવા ભારી ખીરતા ચી. ૬-૦ રતલ	ચણાનો સગળ ચી. ૪-૦ રતલ
જામ માવા ભારી ચી. ૬-૦ રતલ	સાણવડીયા માવા પેટા ચી. ૫-૦ રતલ	દેશી બેન્ટના બાડીયા ચી. ૩-૦ રતલ
કચરી માવા પેટા ચી. ૬-૦ રતલ	સુવર્ણ માવા, ઘાંચી ચી. ૫-૦ રતલ	રાજવંદરી ખોખાનો ચેપડો ચી. ૬-૦ રતલ
બાણવડીયા ભઠામી પેટા ચી. ૬-૦ રતલ	જઠામી માવા ભારી ચી. ૬-૦ રતલ	પાપડ બદામી નાના ૨૦૦ નંબર. ચી. ૬-૦ રતલ
સુવર્ણ ખીરતા માવા ધાંચી ચી. ૬-૦ રતલ	ભાવવરી મેમ્બુ ચી. ૫-૦ રતલ	પાપડ બદામી મસાલા વાળા મીઠા, ૬-૦ નંબર ચી. ૬-૦
સુગઈ શીમેઃ હલવો ખીરતાનો ચી. ૬-૦ રતલ	પુન્ડીના શાક ચી. ૩-૦ રતલ	દાળ, ફટી ચી. ૨-૦ રતલ
સુગઈ શીમેઃ જઠામી હલવો ચી. ૬-૦ રતલ	જુગલ બાણ ચી. ૨-૬ રતલ	ખીરતા ફેરસાચી ચી. ૫-૦ રતલ
પે.વળંદરી ઓટા ચી. ૫-૦ રતલ	—ફેરસાચી—	
ચુરમાં શાક ચી. ૩-૦ રતલ		
દે.પદાપાક ચી. ૨-૬ રતલ	બાવળમવા બાડીયા ફેરસાચી ચી. ૩-૦ રતલ	ખીરતા હીબલી ખીરતા ૫-૦ રતલ
માવા મોહનપાક ચી. ૫-૦ રતલ	ગીળી ચણાના ઓટાની સેવ ચી. ૨-૬ રતલ	.. .. ૫-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા ચી. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

U.S. AIR MAIL PERMIT NO. 1000
24 JAN 1956

No. 3—Vol.—LIV

FRIDAY,
JANUARY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

Imagine a world without God, and then we shall see: Without God the universe loses its meaning. Without God reason is baffled in its every flight. Without God our ideals are dreams and our hopes are bubbles. Without God's faith feet stand on nothing. Without God immortality fades away, and man sinks down essentially to the level of the brute, and death speedily swallows up all.

But with God, a real God, and a God of infinite Wisdom and Love, the world is rational; the universe is alive; man is immortal, hope lights eternal fires; love reigns in all worlds; and there is no good thing in earth or heaven that is not waiting to be ours.

—J. T. Sunderland,

The only conquests which are permanent, and leave no regrets, are conquests over ourselves.

—Napoleon.

*

The Rule Of The Whites

HAVE we white people the right to impose our rule on primitive and semi-primitive peoples—my experience has been gathered among such only? No, if we only want to rule over them and draw material advantage from their country. Yes, if we seriously desire to educate them and help them to attain to a condition of well being. If there were any sort of possibility that these peoples could live really by and for themselves, we could leave them to themselves. But as things are, the world trade which has reached them is a fact against which both we and they are powerless. They have already through it lost their freedom. Their economic and social relations are shaken by it. An inevitable development brought it about that the

chiefs, with the weapons and money which commerce placed at their disposal, reduced the mass of the natives to servitude and turned them into slaves who had to work for the export of trade to make a few select people rich. It sometimes happened too that, as in the days of the slave trade, the people themselves became merchandise, and were exchanged for money, lead, gun-powder, tobacco, and brandy. In view of the state of things produced by world trade there can be no question with these peoples of real independence, but only whether it is better for them to be delivered over to the mercies, tender or otherwise, of rapacious native tyrants or to be governed by officials of European states.

That of those who were commissioned to carry out in our name the seizure of our colonial territories many were guilty of injustice, violence, and cruelty as bad as those of the native chiefs, and so brought on our heads a load of guilt, as only too true. Nor of the sins committed against the natives today must anything be suppressed or whitewashed. But willingness to give these primitive and semi-primitive people of our colonies an independence which would inevitably end in enslavement to their fellows, is no way of making up for our failure to treat them properly. Our only possible course is to exercise for the benefit of the natives the power we actually possess, and thus provide a moral justification for it.

Albert Schweitzer: An Anthology.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Boordared Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Skippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Brauers and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knicker, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 28th Jan, Sailing 2nd Feb. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	Food	£83-10-0
Second "	"	"	"	55-0-0
Third Class	Bunk			28-10-0
Muslim Special	Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-17-6
Hindu Special	Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 20TH JANUARY, 1956

Freedom In The Sudan

MEN of goodwill the world over will wish the people of the Sudan every success now that they have become a sovereign independent nation. We join those who have publicly congratulated the Sudanese on their achievement for three reasons.

The true glory of democracy lies in every democrat finding joy in seeing his fellowmen enjoy the freedom which they have or want for themselves. Freedom is the birthright of the human race. It has never been the exclusive birthright of any one race or group. Oppressors of their fellowmen have arisen right through history, but their coming up has never in any way destroyed man's right to liberty. When our fellowmen in the Sudan once more have the freedom to determine their future in their own way, we rejoice that this is the case.

The second reason why we rejoice is that we think it is a good thing for Africa if one more non-White community attains independence. It means that the area of independence on the continent increases in spite of the contrary process in the Union.

The White people have settled themselves in a number of countries in Africa. Some of them, as in South Africa and the Rhodesias, have settled permanently. Elsewhere they have been less so. In those

countries where they have been permanently established they have set up governments which work, not for the good of all races but for their own good, very largely to the detriment of the non-White communities among whom they live. This, in turn, has caused a lot of friction between White and non-White not only inside Africa but outside as well.

The Rhodesians have realised, very wisely, that they cannot hope to keep the African down in the gutter forever, as the White supremacists of the Union believe. In Central Africa they have realised, again very wisely, that there are only two solutions to the race problem in Africa—the expulsion of the Whiteman from the continent or living on the terms of equal partnership.

The Rhodesians have chosen the path of partnership. It is certainly not equal as things stand. There can be no equality and certainly no justice in a tiny White minority controlling overwhelming majorities in the legislative assemblies of the land. The non-White peoples see in the pattern of partnership they have had to date something designed to bolster White domination. It is for the White ruling minority to prove by admitting the man of colour into full partnership that the new arrangement is not one more White trick to keep the man of colour in the position of a

junior partner, when elsewhere the man of colour is winning his freedom. The attainment of independence by the Sudanese brings home to the White people of Rhodesia the need to open the doors to equal partnership more widely.

The third reason why we are happy about events in the Sudan is that the attainment of independence accelerates a process the exact opposite of what is going on in South Africa. In this country, every door to liberty for the man of colour is being shut in the interests of White supremacy. In the Union the concept of partnership is anathema. Any public man on the White side who can stand up for partnership would be sure to be disgraced among the majority in the White community.

The Liberal Party, which has come out with a bold programme of partnership is treated by White leaders of opinion as though it were the plague. The few White men and women in it are regarded as renegades and traitors by their community. It is true that the Party has not as yet been subjected to the ruthless persecution which has been the lot of purely non-White organisations. But no Liberal—Black or White—who knows his South Africa doubts for a moment that when it suits the race supremacists they will persecute it as ruthlessly as they have persecuted the African National Congress, for example.

Against this background the Union Prime Minister's frequent calls for a White united front in Africa against the man of colour assume especial significance. The emergence of the Sudan is one more blow against such a front ever

coming into being. For this reason we are truly grateful that the Sudan is free.

On the other hand what the people of the Sudan have done should be an inspiration and an encouragement to the oppressed in South Africa. The road to liberty is very difficult.

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI is making satisfactory progress but is not quite out of the woods yet according to the doctor.

He is now removed to the McCord Hospital in Durban because it was found that the treatment there was much better.

We have received two anonymous donations. One of £5 and the other of a set of pyjamas and a basket of flowers for which we thank our friends sincerely.

Once again we wish to apologise to everybody for any discrepancies on our part such as the delay in replying to letters etc. We are sure they will understand the predicament we are placed in, and that they will forgive us.

We will be grateful to anyone who will kindly send us news items such as jokes, Short Stories, Recipes, Sports News etc. They will be of great help to us.

People make progress along it only if they are prepared to make every sacrifice to reach their goal. The people of the Sudan made these sacrifices and to-day they are a free people. If the non Whites of the Union are prepared to make the necessary sacrifices, freedom is sure to be theirs in the not so distant future.

U.N. Gets Apartheid Wrong—II

FOR mixed beastship involves much more than the spectacular police raids which recently hit the headlines. These were merely intended to intimidate the faint-hearted and fish for information from the files of political opponents, black and white. Meetings of protest against such procedure are invariably attended by the Special Branch (political police) and, if inter-racial, usually attract the attention of "National-minded" white hoodlums and tyre-slashers. The refusal of passports to all but the "safest" non-whites serves to isolate them further from contact with the world, and similar action in the case of a few outspoken whites discourages audible criticism from the enfranchised minority. By the time these words are printed the Senate will have been "sacked" in order to remove the last non-white voters from the common roll and to facilitate the "constitutional" introduction of an authoritarian republic. In case the legality of either of these actions is challenged, the Supreme Appeal Court has been "enlarged" from six judges to eleven, of whom (by a singular coincidence) exactly six are re-appointments. A judicial commission of inquiry into the press is soon to deliver its report. What this may contain was disclosed by Dr. A. J. van Rieën, Minister of Economic Affairs, ex editor of a Nationalist daily 'die Volksblad' and a former member of the commission itself, when he furnished 'the English press in South Africa being exposed as the greatest slanderer of the country.' Meanwhile, in a speech not meant for publication, an eminent Nationalist intellectual has demanded that "the English held in South Africa be broken—either they go under or we Afrikaansers," since the circulation of "their" press among non-whites greatly exceeds that of the Nationalist Afrikaans press (only 34 per cent). Dr. L. E. Beyers recommended "a strict system of licences to be withdrawn from publishers and distributors if undesirable pictures or reading matter were used."

But the full brunt of repressive apartheid falls upon non-whites almost exclusively. The education of all Africans has been taken over by the Native Affairs Department (not the Dept. of Education) in order that African children shall be "protected" from any wrong ideas about the quality of men or their own

station in life. The recently published syllabus for "Bantu" higher primary schools replaces history and geography by "environmental studies" in which attention is paid to matters, like the nightly curfew for Africans, limitation of their entry into the towns, how to assist the Native Affairs Dept., policemen, headmen etc. "The Bantu child must be convinced that he must work...and do naturally and willingly what society (i.e. the NAD) has prescribed as correct, good and

By
C. W. M. GELL

commendable." In the meantime the NAD has dismissed some 200 African teachers who are thought to be politically unreliable or insufficiently submissive. The same fate awaits Coloured education and teachers after the conclusion which is studying their hands in its report. Coloured men called for "racial classification" under the Population Register, which is designed to perpetuate inflexible, hierarchical race caste segregation, have been subjected to degrading "tests" by so-called expert, racial diagnosticians who thrust pencils or combs through their victim's hair and classify him "Native" if the hair is wavy enough to resist. In at least one known case almost identical twins have been classified, one as a Natives, the other as a Coloured. This involves separation, loss of job and the imposition of additional restrictions upon the less fortunate.

The Group Areas Act provides for the complete, compulsory segregation of each race group in every town and village. As the U.N. Commission reported, little progress has been made with the actual proclamation of areas, though a spate of orders are now imminent which will uproot fifty non-whites for every white disturbed. But other activity under the Act has been much intensified recently. Top level promises have been made that schools and churches will receive sympathetic treatment "as long as they continue to serve their own community." What this means has been revealed by the Bishop of Kimberley who has been confronted by the demand, quite unacceptable to the Anglican Church, that its church buildings in "white areas" shall serve white

people only. And an Indian high school in Johannesburg has already been moved 15 miles out of the city to an uninhabited area proposed for eventual Indian occupation. In the predominantly white Lydenburg district an African community of over 1,000 has been ejected from a "black spot" farm, which it bought in 1905 on the advice of the local white magistrate. Other Africans are to be moved from a Natal township, where they bought plots 40 years ago to help clear a white municipal debt, to a site 18 miles from any other town. The town council of Ermelo proposes to expropriate its African location, which was incorporated within the town boundaries in 1952 against the wishes of its inhabitants, because NAD refuses to allow Africans to own freehold property in "white areas."

The procedure under the Act is for all proposals for group areas to be investigated by a supposedly impartial body called the Group Areas Board, whose members are Government-appointed Afrikaners. With official encouragement to speed things up, the proposals now coming before the Board from white municipalities are increasingly blatant. At Welmaranstad the town council supports the wholesale eviction of the town's entire Indian community, established there for 50 years, with the argument that "the desirability is proved by the mere fact that the Indians are in the middle of the town and it is desirable to move them to preserve the character of the town." Ermelo has just gone one better. "The example of other towns is being followed and no reasons need be given. Indian trade has developed in spite of warnings that there is no future for the Indian in this country." In both these and many other cases, the group area proposed for the Indians is some miles outside the town where their shops would be ruined. In order to expedite investigations, the Group Areas Board has just been empowered summarily to reject counter-proposals which "are obstructive or not in keeping with the spirit of the Act."

A new phase in this business of residential, industrial and commercial segregation was introduced on October 14. By regulations under the Group Areas Act all workers in executive, professional, technical or administrative

employment are "disqualified" if in the last five years they joined businesses controlled by persons of another race group to their own. Employers of such workers will have to apply for permits which "may be granted if the employer can show good reason why he should employ members of another race group. The ultimate aim of the Act is that people should live and work among those of their own group"—except in mining, agriculture or unskilled employment. The regulation is obviously aimed particularly at Indian shopkeepers who, as the most vulnerable victims of the Act, have been attempting to evade some of its provisions by employing white managers, assistants, clerks etc. But equally certainly the Government has not fully foreseen how widely it has thrown its net around the tremendous influx of non-whites into white-collar, skilled and semi-skilled jobs during the last five years, the disruption that any attempt to retard or reverse the flow would cause both in industry and commerce (not least to white employment) and extent of personal hardship that will result in cases where permits are refused. Perhaps it is not greatly concerned about the latter. For this year the Ministry of Labour under the amended Industrial Conciliation Act for industry will vie with the Ministry of the Interior under the Group Areas Act for commerce in prescribing "the race for the job."

These are some of the manifestations of beastship—the only sort of apartheid South Africa has yet met. Few whites have suffered unduly, though some are banned and have lost their jobs. But great numbers of non-whites, especially in the towns, daily and even hourly experience its vexations, petty humiliations, frustrated opportunities, discouragements and occasional brutalities. Knowing that worse is yet to come as the police-caste-state extends its control to almost every aspect of their lives, their huge resentment is still largely passive and inarticulate. But few whites realise just how rapidly, behind this silence of apparent subjection, the allegiance of non-whites to white South Africa and its friends is ebbing away, never perhaps to return.

(Concluded)

S.A.B.R.A.

THE South African Bureau of Racial Affairs, or S.A.B.R.A. as it is usually called, is a body which represents some strange contrasts and inconsistencies. It is the Afrikaner version of the Institute of Race Relations, but with important differences. For a quarter of a century the Institute has been analysing and reporting on the facts in South Africa's racial affairs as a necessary preliminary to building race harmony. Recently it has been persuaded by these facts to take a stand in favour of integration and against apartheid. It has always been open to persons of all races, and has had the support of some prominent non-Whites, but I think it is true to say that the main drive in its formation and development has come from a group of predominantly English-speaking Whites who have some realization of, and conscience regarding, the injustice of White domination. I think that it is equally true that the main drive behind the formation of S.A.B.R.A. is the uneasy collective conscience of a small group of Afrikaner intellectuals. Why then have they not joined the Institute?

The reason is to be found in the intense pride of race, language and colour which characterises the Afrikaner people. Partly this has made it difficult for them to take part in the social mixing of colours which occurs in Institute proceedings. Partly the customary use of English at Institute functions raises a barrier. But these alone are not sufficient explanations. I have seen S.A.B.R.A. observers sitting in mixed audiences at Institute conferences. Most educated Afrikaners are fluent enough in English and tend to forget the language medium in the heat of a political discussion. But the biggest factor is that some forms of apartheid do in theory seem to offer a fair way out without seriously challenging the intense consciousness and group pride of Afrikanerdom. Theoretically total apartheid, amounting to separate independent states for the various race groups, complies with the demand of conscience for "the ending of rule of one people by another, seemingly without asking any to give their national group feelings. I believe that a deeper analysis shows that this is not even a theoretical possibility for the reason that pride in any form is incompatible morally with devotion to justice. Certainly in practice the ideal of total apartheid is beset with even more difficulties than the liberal

ideal of a common society. But it is psychologically inevitable that most Afrikaners with yearned consciences should seek every other rhetorical way out before turning to the real. Hence the emergence of S.A.B.R.A., also dedicated to objective research in race matters, but committed to seeking solutions within the framework of apartheid, supported largely by Afrikaners, and with a colour bar.

Because I believe that this is an inevitable phase in a process of re-examination of values and traditions which Afrikanerdom must undergo if we are to have peace and justice, I welcome the advent of S.A.B.R.A. But in

By C. K. HILL

commitment to some form of apartheid and its colour bar make it very vulnerable to misuse by persons whose real intention is to maintain White domination, and who may hope that it will give them an air of respectability and sincerity. Human nature is very complex and no doubt some of the founders even have subconsciously mixed motives, a desire for more justice being genuine but not the only motivating force. Many people are inclined to think that the only motive behind S.A.B.R.A. is to make White supremacists seem morally respectable. This is an injustice. I have had discussions and arguments with members of the Bureau whom I am convinced are sincere in trying to achieve justice. I believe that the spirit of a man's approach is even more important than what he believes, or thinks that he believes, and I must place on record that there are men in S.A.B.R.A. who have the right spirit in a greater degree even than some who support the liberal cause which I support. And this element has already come into open conflict with those whose conception of apartheid is close to bankruptcy. A Government spokesman has recently criticised the idea of separate states as even more dangerous than liberalistic integration. Incidentally I actually agree with this spokesman, for rather different reasons, however. To me it seems that the creation of yet more sovereign states in the world will only aggravate the problem of war. But the point is that the experience of trying to persuade Whites, and particularly their fellow Afrikaners, to make the sacrifices necessary for total

apartheid is the best way for sincere Afrikaners to learn where the real evil lies, namely in pride of group and loyalty to a narrow group above dedication to justice, and very often in purely personal selfishness which is only pretending to be loyalty to the group.

If it is true that conscience was, and remains, one of the main driving forces behind S.A.B.R.A., then one must expect that organisation to show evidence of internal conflicts and of changing attitudes. For in the South African scene it is so obviously wrong for White men to seek the solutions in isolation from other sections that the colour bar of S.A.B.R.A. is bound to be attacked from within. It is therefore significant that the executive committee is reported to have argued until midnight on the issue of whether or not non-Whites should be admitted to S.A.B.R.A. discussions, and then to have left the matter undecided. Bearing in mind that the suggestion would have been unthinkable a few years ago that is evidence of the kind of rapid change of thought which circumstances must force on any members who are sincere.

Despite its quarrel with the Government over total apartheid there are, however, undeniable links between the Government and S.A.B.R.A. Obviously the Government hopes to make S.A.B.R.A. a vehicle for propagating its ideas. At its recent conference the Bureau has shown a quite remarkable tendency to recognise that Africans have some rights in Africa. But even more remarkable is the fact that the Government seems to have accepted the fact that outside South Africa there will be independent African states in the near future which it will be only prudent to treat with respect. I doubt whether S.A.B.R.A. has played any large part in this official change of attitude. Probably the influence has been more the other way, but mostly it is a case of both Government and Bureau reacting in the same circumstances similarly. Prof. Brower who pointed out that South Africa will have to get used to the idea that prominent non-White delegates from other African territories will have to be treated with respect and not housed in back street areas belongs to the Stellenbosch school which is the home of total apartheid.

But here we come to a strange and irritating contradiction. At its present conference in Port Elizabeth on the subject of Indians in South Africa there was little suggestion White people with worried consciences. By

and large the speeches which have been reported in our local press have constituted little less than a hymn of hate against our Indian population and against India. Most of the false assertions, half truths and misleading quotations of statistics in relation which have for so long characterised the remarks of the worst section of Whites in Natal on the subject of Indians seem to have found their way into these speeches. I wonder how many Afrikaners realise that those English-speaking persons who indulge in these "arguments" are very largely those who have the strongest anti-Afrikaner prejudices for the simple reason that they are the kind of people, unfortunately to be found in all sections, who like saying nasty things about other people. It is a saddening phenomenon that all these specious arguments should have been given prominence in Port Elizabeth within a week of their having all been answered at the conference of the Institute of Race Relations in Durban. And it is a development which challenges my contention that the basic motive behind S.A.B.R.A. is good. How can the two be reconciled?

I think it would be a mistake to judge S.A.B.R.A. entirely by the press reports which have appeared in the Natal White press. I noticed that the same press never reported the key fact which emerged from the deliberations of the Institute that at the time of importation of indentured Indian immigrants Natal undertook to permit these wards in say after ten years the right to do so with all the rights of citizenship, and very soon broke the contract. That press obviously has a bias, more, I should say, in favour of the sensational and popular than anything else. Again it may be that unfortunate choices of speakers were made. In seeking prominent Afrikaners as speakers the S.A.B.R.A. executive is largely limited to government servants or prominent National Party members who may be expected to make government propaganda. But none of these considerations will explain away the utterly unfair resolutions which were finally passed. How can it come about that a group of what I contend are for the most part decent, intelligent men has indulged in this hymn of hate?

One big factor is that most of them have never made real personal contact with their counterparts amongst the Indians in discuss these very issues. Accordingly they cannot quite realise that they are talking about human beings who can feel and suffer as themselves.

Whether or not continual contacts between average persons of different races inflame race prejudices, as the supporters of total apartheid maintain, it is certainly a fact which I have often observed that contacts between the more serious, sincere and intelligent persons of different races breaks down these prejudices, which are largely based on ignorance and the fears which come with ignorance. Another factor is that nobody is perfect and it is just those Afrikaners who realise that their traditional ways of doing things are morally indefensible who are having to make the most painful re-assessments of values. Accordingly there is the very human temptation to take it out on someone else who is in no position to retaliate. Circumstances and their consciences have forced them to realise that Africans obviously have rights in Africa which are being denied to them. Superficially it might seem that Indians have not the same rights. In the mood we are discussing it would be forgotten that if this superficial argument is valid it applies equally to Europeans. Of course the real answer is that every person born in a country has rights there, and over ninety per cent of South Africa's "Indians" were so born. But there is this superficial difference which subconsciously is used to justify making scapegoats out of the unfortunate Indians. This is reinforced from another source. Afrikaner intellectuals are travelling overseas far more these days than ever before in their history. Here they have been meeting criticism of their way of life even in the "Mother Countries" which has been painful and has played its part in the painful re-assessments which are beginning. But it is quite largely due to India's efforts that these overseas countries are aware of South African conditions, sometimes reported with exaggerations which are only human in the circumstances. In the circumstances it is also only human that Afrikaners who are beginning to realise that they must choose between the things they have been brought up to love and the dictates of conscience are not very friendly towards the power which has done most to face them with this moral choice.

Finally there is the danger of Indian imperialism of which great play was made. Let me say that taking a long view I share their fear of such a development for the simple reason that I know of no instance in history when a people has won freedom, freedom, unity and strength relative to its neighbours and has then not indulged in imperialism. But I can see no moral justification in such a possibility for discriminating against a section of our own people, and in so far as South Africa is in any position to influence events in India the course which she is at present following is the one best calculated to strengthen the hands of any potential imperialists there as in Pakistan. Afrikaners should learn from their own history. Of course the discrimination against Unlanders in the Transvaal was only one of the causes of British imperialistic attitudes towards Afrikaner republics, but it was one and it certainly strengthened the hands of the imperialist-minded in Britain. Since the golden rule of life is to do unto others as one would have them do unto one self Afrikaners should pause to consider whether or not their own attitudes towards the Protectorates do not smack of imperialism. I think that they do and that we are in an age of Afrikaner imperialism for the very reason that suggest that tomorrow may be an age of Indian imperialism. Afrikaners have won freedom, unity and strength relative to their neighbours.

I shall not dare to prophesy what will happen to S.A.B.R.A. except to say that either it will lose the moral force which has been its main drive or its next conference on Indians will be a very different affair. Our prophecy I am prepared to make. Taking the optimistic view I think that it will be generally recognised by historians in a hundred years' time that the White and Black persons who saved South Africa despite herself were those who refused to be carried away by the twentieth century hysteria about Brown men. Taking a less optimistic view there will be recognised as the White and Black men who could have saved South Africa if heed had been paid to their voices.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bills of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Meehan House, Second Floor.
17 Commissioner Street, Johannesburg.
Johannesburg Phone 33-1954

NON-WHITE VISITORS TO THE UNION

The 'Natal Daily News' editorially writes as follows in its issue of January 14 —

STEAKING at the Sabra Congress at Port Elizabeth this week Prof. J. P. Haver of the Stellenbosch University said that non-White delegates from other territories who might attend future international conferences in South Africa should not be put in backyards.

This question of entertaining prominent non-White persons from other parts of Africa has assumed practical importance in view of the efforts by the Government to maintain and expand friendly relations with the non-White States in Africa. It is quite obvious that if conferences on matters of mutual interest are to be worthwhile they must include non-White delegates and envisage these conferences must be held in the Union.

It goes further than that. "The Union has done itself a great deal of harm by refusing to entertain international conferences in case they might include non-White delegates."

Placing these non-White delegates in places better than backyards is, however, only a fraction of the problem. The main problem centres around the attitude of many South Africans on seeing non-White people in places such as hotels and conference rooms side by side with White delegates. There are enough cases of prominent non-White visitors being installed in lifts to make it quite clear that what is wanted is not so much a change of accommodation as a change of heart.

Until that change of heart takes place, non-White delegates to conferences can come to South Africa only on the "segregated train" principle as happened in the case of the last Commonwealth Parliamentary Delegation where both Whites and non-Whites went through the country seated off from contact with the public. In the meantime this attitude towards non-Whites, even though they be of the highest intellectual and cultural standing, is costing South Africa dearly.

S.A.B.R.A. CONFERENCE

PRESS STATEMENT BY N. I. CONGRESS

THE papers presented at the recent conference of the South African Bureau of Racial Affairs at Port Elizabeth will help the world to judge what is behind the Nationalist Party's apartheid policy particularly in relation to the Indian community," says a statement issued by the Acting President of the South African Indian Congress, Dr. G. M. Ntshweni. Dr. Ntshweni continues: "The South African Indian Congress will give full consideration to the views expressed at the South African Bureau of Racial Affairs since it is in possession of the full text of pronouncements made and resolutions passed at the 1956 conference."

"The Congress, however, without waiting for fuller reports on any from what has happened in the Press that it has been fully justified in its own conclusions of what lies behind the Nationalist policies. There is no room for anyone to harbour any illusions."

"The South African Indian Congress has repeatedly warned the Indian community that the chief aim of the Nationalist Party was to achieve separation by a process of economic strangulation. This is the end the obnoxious

Group Areas Act was enacted. We had warned repeatedly misguided individuals—although only a handful of them from the merchant class—that there can be no compromise by the Indian community on this law as long as we were clear on the basic reason underlying its enactment.

"Congress contention that this law was directed against the Indian merchant primarily has been fully substantiated by Nationalist speakers at SABRA. Mr. Theo Gerdener M.P.O. and retiring President of SABRA, spoke on the effect of the Group Areas Act on the Indian community. He said in clear terms that, "If the Group Areas Act and other apartheid legislation should in time restrict Indian trade to Indians only, perhaps 90 per cent of those who are at present traders will have to find some other source of income." Mr. Gerdener's paper requires a careful study on the part of all concerned. It is a first class material for people overseas interested in South African affairs."

Manufacturers of shirts, Knitwear, Underwear, Hosiery, Calendars who are not yet represented in Northern Rhodesia and Nyasaland are invited to contact energetic Agents **WORLDWIDE AGENCIES**, P.O. Box 1186, Lusaka. Sales Guaranteed

African Viewpoint

Mr. Gell And The Liberals—1

TOWARDS the end of last year Mr. C. W. M. Gell, for whose views I have all the respect, "examined" at length my criticisms of the changes going on in the African National Congress and came to the conclusion that by taking up the attitude he attacked I had aligned myself with Swart. He intimated, also, that, in effect, I had made myself the tool of people he calls the "tory-liberals" inside the Liberal Party.

There are serious charges to make against any man. They are grave when made by an observer of Mr. Gell's standing against men in my position. Weight is added to them by the fact that they have much in common with the views of a vocal minority in the African National Congress which takes very strong exception to my having joined the Liberal Party and has seen in this action a betrayal of the Congress ideals and accordingly regards me as a sell-out.

It became my duty, right at the time Mr. Gell made his charges against me, to deny and rebut his allegations. But to do this successfully meant that I had to make public information which would have strengthened the enemies of the A.N.C. I had no desire as I have none at the moment, to make things difficult for the African National Congress which is going through an extremely difficult period in its history. For this reason I decided to wait until after the December Colonial conference of this body when I could be free to defend myself in a manner which could do harm to the smallest number of people possible. I risked being misunderstood in doing this and I was misunderstood. But in my public career I am guided by the ideal that the truth is an end in itself and that if, in its pursuit I have to be misunderstood or have to become unpopular, I will gladly risk being misunderstood or unpopular than do that which I consider in conflict with the truth as I see it. I say this by way of an apology to Mr. Gell for having taken so long to reply to his "examination" of my criticisms.

I have to make one other explanation. In his attack on me Mr. Gell complains with

the Liberal Party and by implication holds me responsible for policies and developments in existence long before I joined the Liberal Party. My position becomes particularly difficult when it is remembered that some of these policies were criticised by me at the time

By

JORDAN K. NGUBANE

they were formulated and placed before the public or are still being criticised by me at present.

Beyond this I can only add that while this coupling might reflect Mr. Gell's assessment of my influence in the Liberal Party, there is the very real danger that he might be giving me more credit than I deserve. In view of the seriousness of the situation we are all trying to normalise, I think exaggerations which might only confuse an already complicated situation should be avoided.

Mr. Gell ends his first article by accusing me of inconsistency. He bases this on his interpretation of the views he believes I held in 1953-4 and the views which he believes I hold now. In 1953-4 the Liberal Party expressed "its sincere desire to co-operate with the A.N.C. Mr. Gell says the "tory-liberals" inside the Party, by backing this decision then, "paid lip-service to an alliance they had no real intention of trying to foster."

In 1953-4, he says, I was not with the "tory-liberals." In 1955 he finds that I have "come to something very near their position" and have expressed myself "in exactly the sort of terms most likely to conform to tory-liberals in their paralyzing antipathy to meeting and co-operating with organised African political opinion."

I am certain that here, either Mr. Gell has got his facts all mixed up or distorts them in a way to serve ends which I hesitate to ascribe to a political commentator of his integrity. This might explain why he has ignored points in my attitude in 1953-4, points which should have enabled him to see my views in "contact" in wholly different light.

It will be remembered that during the late forties, when I was a regular feature in the Johannesburg "Forum," one of my pleas was for what I called "agreement on objectives" between Black and White. I pleaded then for "bridges of accord" to facilitate such agreements. One of such bridges could take the form of a political organisation in which Black and White could learn to work together to realise the objectives on which they had agreed.

It must be understood, please, that in referring to the "Forum" I do not in any way whatsoever presume to claim direct or indirect paternity for the Liberal Party. I merely point out that when the Party came into being, I was already committed to the ideal of having a political organisation like it. For this reason, when the Liberal Association turned into the Liberal Party the position I took up was quite different from that taken up by the majority of leading personalities in the African National Congress. I saw in the formation of the Liberal Party a reciprocation by the White South African, a positive extension of the hand of friendship, in response to ours which we had stretched out to White South Africa from 1945.

Dr. Dadoo, presumably speaking for organised non-European political opinion then, publicly condemned and dismissed the Liberal Party as virtually having no place in South Africa. I wrote, in this very column, publicly dissociating myself from Dadoo's stand and pointing out that in any case he had no authority to speak on behalf of all the non-European groups.

In subsequent writings in the public Press, which I have reason to believe Mr. Gell saw, I condemned the hostility of the African National Congress towards the Liberal Party. I pleaded, in articles after articles, with the African National Congress to evince a sense of realistic statesmanship and grasp the stretched hand of the Liberal Party because it meant that the solidly White front was cracking; intelligent people on the White side were realising that race, colour and blood were worthless bonds for uniting the peoples of the Union. All this is history.

These plans did not make me notably popular. But they were respected as they have since been respected by a powerful wing of the African National Congress. I do not remember being publicly attacked—except by the Left—for these plans. Nobody called me a sell-out for my criticisms of A.N.C. policy; not even Mr. Gell saw anything wrong with them then.

(To be Continued)

BOOKS INSTEAD OF BOMBS

The Reverend Gabriel Setiloane is a young African Methodist Minister who has just completed a year of study in America. Last summer he attended a youth camp somewhere in the Middle West and told young Americans of the thirst for knowledge throughout the continent of Africa, and the problem which often faces students of getting the books they need.

Miss Janice Kubby is a high school student who was at the same youth camp and heard the talk given by Gabriel Setiloane. Fortunately Janice Kubby believes in actions rather than words. She got busy among her friends and has already collected 1500 books which she is taking. Moreover, the idea had legs and is running round fast. The result is that quite a movement is growing up among American students to further progress in Africa with gifts of BOOKS instead of BOMBS.

There are naturally a number of practical problems to be faced before this brilliant idea can bear fruit in many a South African home, but no difficulties will doubt people with a purpose in life. In this case they have collected the co-operation of Rev. A. W. Blaxall, chairman of the S.A. Fellowship of Reconciliation, who is working out with his members a plan to ensure that the RIGHT BOOKS reach the RIGHT PEOPLE.

Distin's Winter Pricelist of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetable Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2040, Johannesburg.

S.A. Political News Briefs

OPPOSITION'S "NO-CONFIDENCE" IN GOVERNMENT

Moving a motion of an confidence in the Government in the House of Assembly the Leader of the Opposition, Mr. J. G. N. Strydom, said that the Prime Minister, Mr. J. G. Strydom, should pause before carrying out his intention to reopen the Constitutional struggle. This year might be a critical one both for the country and the Government.

He declared that the Government's actions were causing a deep cleavage between the races in South Africa and were removing all feeling of security. He said that the Senate Act would be tested in the courts, and he was barred by the rules of the House from discussing that legislation now. "We will leave it to await its fate in due course after the proper inquiry."

Geyer Warns Of Menace From India

Africa must offer a tempting prize as a colony for the overcrowded, half-starved millions of India, and for the ambition of its Prime Minister, Pandit Nehru, to become the leader of the world's Coloured peoples, said Dr. A. L. Geyer, former High Commissioner for the Union in London, in the Feather Market Hall.

Dr. Geyer was officially opening the seventh annual congress of Sabra (South African Bureau of Racial Affairs) in Port Elizabeth. He is a member of the Executive Committee. The theme of the congress is "The Asian and Africa."

"This continent," said Dr. Geyer, "in the main still undeveloped, densely populated only in comparatively small patches, and largely still ruled by colonial powers, must offer a vastly tempting prize for Indian imperialism, for the overcrowded, half-starved millions of that over-populated country, for its keen Indian traders and for Mr. Nehru's ambition to become the leader of the world's Coloured peoples."

'Ingrained Lie' In Soul Of South Africa

Reverend Father Raymond Rayner, Superior of the Anglican Community of the Resurrection in England, has said that ultimately Africa will be dominated by those who have freed themselves from the bondage of racial passion.

Father Rayner, who was preaching in St. Mary's Cathedral at Johannesburg recently, said that there was a deeply ingrained lie in the soul of South Africa—the lie that one race or group was essentially superior to the other. Until this lie was expelled from people's hearts, he said, they would live in society confused by fear, suspicion and self-interest, driven from day to day to barely disguised injustice. Chairman of the London Missionary Society, the Rev. Cecil Northcott, has said that the present attempt of the South African Government to create two orders of society—two nations within one country—is bound to lead to disaster ultimately.

OVERSEAS COMMENT ON SOUTH AFRICA

THE four hope cherished by the U.N. Commission on racial situation in South Africa that Apartheid though the declared policy of the Government would seem to be slowed down by certain overriding considerations is dispelled by this move. (Election of African leaders from Urban areas). Africans concerned are reacting but it would be idle to suppose that the Government would be stayed by it any more than during the last year when many Africans were plucked out of their residences, localities and towns, despite all the protests.

It is not only among peoples abroad but even among thinking whites in South Africa that there is increasing apprehension of the outcome of the policy of Apartheid. Racial bitterness that it engenders cannot but be to the eventual discomfiture of whites who are but a minority among the teeming millions of Africans. What Mr. Strydom is doing to provoke and hasten a racial conflict determinedly obnoxious to political developments elsewhere in Africa where Colonial Governments are finding it necessary to come to terms with Africans. It is a tragic develop-

ment which states which have any influence with the South African Government can view without concern and it waits on them to counsel mending of ways before it is too late.

—'Hindustan Times', Jan. 6.

Mr. Strydom persists in his efforts to remodel the constitution of Africa to suit his purpose. After losing the strength of the High Court and the Senate to secure their support to his policies, he is preparing to remove the coloured voters from the common roll.

The movement (United Party Opposition) with echoes of *salpatrika* suggests that some white people are alarmed by the racialist excesses of the Nationalist Party. If the European settlers to South-West Africa are for incorporation of the territory in the Union such a policy of the Government is no longer approved unreservedly.

Though on the eve of the new session Mr. Strydom's position in Parliament is secure and strong, the same cannot be said of his position in the country.

—'Indian Express', Jan. 11.

STUDY

through The School of Accountancy will be your greatest instrument towards success in a well-paid business career. Your enquiry.

BRINGS

you a FREE 72-page book 'The Direct Way to Success' in 3 details of The School's Postal Courses, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Bookkeeping, Municipal Service, Building Societies, & Com. Degree. The

SUCCESS

of thousands of men holding top executive positions in business originated in The School's successful methods of teaching, founded on 45 years of practical experience.

For The Chief Careers Adviser, The School of Accountancy, P.O. Box 130, Z. Johannesburg, please send me without obligation, and post me a copy of the 72-page book. My name is to be used in all correspondence with The School of Accountancy.

NAME _____
ADDRESS _____

26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

The School of Accountancy

Box 130, Z. Johannesburg, 1951
No. 1, But. 2, Cape Town, S.A. 1951
Durban, Box 93, Ladysmith, Natal

BOOKS FOR SALE

Remembrance—M. K. Gandhi	2	0
An Atlas With Gandhi—Gora G. Rao	5	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	4
A Gandhi Anthology (Book 1)—Y. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Benooy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	3	6
Gandhi's Letters to Mira (1921-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The (Steps) of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhi		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadevi Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

News In Brief

Swami Nischalananda In Cape Town

Sri Swami Nischalananda of the Ramakrishna Centre in Natal and twelve of his colleagues launched their first town-wide spiritual campaign under the auspices of the Ramakrishna Youth League on Sunday, 1st January, for the period to Sunday 22nd January 1956. Their centres of base are East London, Port Elizabeth, Cape Town, Kimberley, Johannesburg, Roodepoort, Pretoria, Bath, Newcastle, Ladysmith and back to Durban.

When passing through Cape Town, the United Hindu Association had organised mass gatherings during their three-day stay. The Swami lectured on Yoga assisted by Yoga demonstrations; this attracted hundreds of European Yoga enthusiasts. The lecture was impressive with many quotations from Hindu philosophy.

On Friday 5th Mr. E. D. Chavda, (chairman, United Hindu Association) presided at the Hindu Hall and Dr. Magan extended appreciations to the work done by the centre.

On Saturday 7th Mrs. Staunton (chairman, The Theosophical Society) presided at the City Hall (Banqueting Hall) Capetown, and Mr. A. B. Chavda extended words of appreciation to the attempt of awakening the Hindu culture and the precious work done by the Centre.

On Sunday 8th Mr. H. D. Chavda presided at the Roodepoort Town Hall and Dr. Magan received a vote of thanks.

South Africa's Behaviour

The annoyance of the members of the Lok Sabha at the behaviour of South Africa resulted in the inclusion in the Indian Citizenship Bill, passed by the Lok Sabha, of a special provision relating to that Union as regards Commonwealth citizenship rights.

"It hurts me even to mention the name of South Africa," the Prime Minister said while intervening in the debate on the Bill and offered to have a special safeguard through an amendment.

A Government amendment to Clause 2, laying down the provision regarding South Africa, was accepted.

The Bill confers on a citizen of a Commonwealth country the status of a Commonwealth

citizen in India provided the Government of India, by a notification, recognize the nationality law of that country. The amendment accepted lays down that in respect of the Union of South Africa no such notification should be issued by the Government without the approval of both Houses of Parliament. This provision does not apply to the other Commonwealth countries listed in the Bill.

Mr. Nehru said inclusion of the name of South Africa in the list of the Commonwealth countries mentioned in the Bill was a challenge to the Union to behave itself.

'Apartheid' in S. Africa— Nehru's Statement

The Prime Minister of India, Mr. Nehru, ruled out the possibility of India taking the question of apartheid in South Africa to the Security Council or to the World Court.

Mr. Gurupadaswamy asked in the Lok Sabha whether the Government would consider taking either of these courses in view of the failure of the U.N. General Assembly to carry forward the racial issue on the agenda for 1956. Mr. Nehru replied: "The Security Council is not a court of appeal from the General Assembly. In fact the latter is a bigger and wider body, much more appropriate than the Security Council. As to the International Court of Justice, any approach must be a joint approach. Approach by one party with the other refusing to appear before the court would not lead to any result."

Indian Interests In Portugal

New Delhi.—The Portuguese Government have now agreed to the Egyptian Government looking after Indian interests in Portugal and the Portuguese territorial overseas through the Egyptian Legation at Lisbon and the Egyptian Embassy in New Delhi.

On termination of diplomatic relations between India and Portugal, the Government of India had agreed to the request of the Portuguese Government that their interests in India be looked after by the Brazilian Government through the Brazilian Embassy in New Delhi.

Best Indian Film Of The Year

The Central Committee of Awards set up by the Government of India to select the best films produced in the country for 8 stars Awards for 1954 has selected the Hindi film 'Mitra Galla' for the President's Gold Medal for the best feature film of the year.

For the President's Gold Medal for the best documentary of the year, the committee has selected "Spirit of Loom" produced by the Films Division of the Ministry of Information and Broadcasting.

Cuticura

ANTISEPTIC
OINTMENT

**FOR
SAFETY'S SAKE**

A weak or thin skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says,

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
if not, Why not?

Wit And Humour

An amateur boxer was coming round after being knocked out in the first round. "So my opponent is champion now?" he asked.

"Not him," replied the second. "He's been beaten twice since he knocked you out."

A young woman was very nervous about riding a horse.

"I don't like the look of this horse's head," she told her instructor.

"Don't worry," he replied. "You'll soon get over that."

It was a local school's end of term speech day. On to the platform stepped a small boy and started to recite a well-known passage.

"Friends, Romans, countrymen—lend me your ears," he began.

"That must be the Jones's boy," whispered one of the visiting mothers, feelingly. "They're always trying to borrow something."

Mother took Willie to his first concert. The conductor was leading the orchestra and directing the Soprano soloist as well. Willie was greatly interested.

Mother, why is that man shaking his stick at the lady?" he asked.

"Hush; he is not shaking his stick at her."

"Then what is she screaming for?"

"How many times must I tell you, Johnny, that one must keep his eyes closed during prayer?"

"Yes, mamma, how do you know I don't?"

Irate mother (at dinner): "Mary, I wish you'd stop reaching for things. Haven't you a tongue?"

Mary, "yes, mother, but my arms are longer."

A farmer visiting his son's College and wandering into the Chemistry class, saw some students experimenting.

"What are you trying to do?" he asked.

"We're endeavouring," replied one of the students "to discover or invent a universal solvent."

"What's that?"

"A liquid that will dissolve anything."

"That's a great idea," replied the farmer. "What are you going to keep it in when you find it?"

"Did you give the penny to the monkey, dear?"

"Yes, mamma."

"And what did the monkey do with it?"

"He gave it to his father, who played the organ."

"I know you're a self-made man, George, but I don't happen to like the material you used."

An Instructor was lecturing a new squad of recruits on the firing range.

"This type of bullet," he said impressively, "will penetrate two feet of solid wood. Remember to keep your heads down!"

An Irishman got a job as a diver. He was given a pick and was told he would have to use it on his job. After having his diving

suit properly adjusted he was lowered into the water. After a few minutes the man on top received the signal to haul Pat up.

"What's up?" Pat was asked as his helmet was removed.

"I'm giving up this job," he said. "I can't work with a pick where I can't spit on me hands."

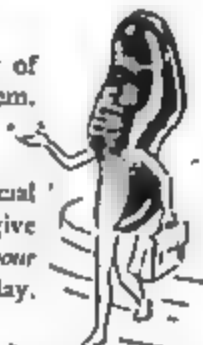
Entering a little music shop in a London suburb, the violinist asked the Cochery assistant for an E string.

The man nervously produced a box from behind the counter and said "D'you mind pickin' one out for yourself, sir? I can hardly tell the e's from the she's."

"Good Companions"

Good shoes become, like old friends, a part of our daily lives. We cherish and treasure them. We choose Nugget to keep them glossy and glowing over the years. Since the century began, Nugget has been blended with special waxes (like nice Caranuba, from Brazil) to give good leather its daily care. That's why your shoes need Nugget. Yes, they need it every day.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Fyarelal	12	5
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	5
SEVEN MONTHS WITH GANDHI	12	0
—Krisnadoss		
A RIGHTEOUS STRUGGLE	2	5
—Nobadev Desai		
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	0	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR	15	0
Vol. I—M. K. Gandhi		
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR	14	0
Vol. II—M. K. Gandhi		
FROM YERAVDA MANDIR	1	0
M. K. Gandhi		
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanliness—Mira	1	5
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhodesan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—K. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Ugras—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

LATEST ARRIVALS OF RECORDS AND CALENDARS FOR 1956

Film Star Teleshower Calendars	2	0	each
National Leaders Calendars	2	0	"
Religious Calendars	2	0	"
Vivekananda Calendars	2	0	"
Ramakrishna Calendars	2	0	"

LATEST RECORDS

Lanka-Dahan	5	Records	25	0
Harl Dahan	3	"	25	5
Aural	6	"	25	0
Devi	5	"	25	5
Jagoo	5	"	25	0
Nadal	2	"	15	6
Doal	3	"	25	5

Gujarati Film Song Books 5d. Each.

Nautick, Udon-Kotaka, Jhamela, Rungila, Taxi Driver, Book-Pollab, Lanka-Dahan, Harl-Dahan, and Patila.

Record Packing 2/6 for Union and 7/6 for Rhodesia.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC
SALOONAND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)286 Grey Street,
Phone: 26070.

DURBAN

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?	2	0
—Dr. Y. K. R. V. Rao		
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY	2	5
—Prof. Rao		
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	6	5
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Baynes Holmes	12	5
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHECY OF THE PEOPLE	8	0
—T. L. Vaswani		
GITA MEDITATIONS	8	5
—T. L. Vaswani		
KRISHNA STORIES	7	5
T. L. Vaswani		
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mathur	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland		5
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA	2	0
—Facts And Facts—Stanley Powell		
AMONG THE GREAT (Conversation with Benito Mussolini, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anubindoo)—Dilip Kumar Roy	25	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT	14	0
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.		
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Babrahamayya	2	5
GANDHILJINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	3	5
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH	15	0
—M. K. Gandhi		
UPANISHADS FOR THE LAY READER	6	0
—O. Rajagopalachari		
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA	5	0
—C. Rajagopalachari		
INDIAN CHRISTIANS	7	5
—G. A. Natesan		

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8865.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the

FOR RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT

STANDARD
PRINTING PRESS

FEDERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 61008.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

The finest Gift for this Year's Christmas Presentation you can give is a good Book on Indian Teachings

Just Arrived.

Now On For Sale.

Bhagavad Gita (The Song of God)	8/6
—Swami Vivekananda	
Bhagavad Gita Sloka in English	14/9
—Sir Radhakrishnan	
How To Know God: Panchajali	10/6
—Swami Vivekananda	
East And West in Religion	11/6
—Sir Radhakrishnan	
Religion Of The Good Life	11/6
Zoroastrianism	
My Gandhi (Who shook the world)	24/6
—J. H. Holmes	
Lectures From Colombo To Ajmore	24/6
—Swami Vivekananda	
Selections From Vivekananda	Advin Ashrama
Haiba Yoga Fully Illustrated—Theos Bernard	15/9
Yoga And Health (Fully Illustrated and Life Book)	25/-
Heaven Lives Within Us—Theos Bernard	18/6
at Half A World Away a Book of	23/6

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૩
તા. ૨૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર પી. ૬
૨૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૪૩માં સ્થપાયું.

૨૪૬૯

માણસ બીજા કાષ્ટને સુખી કરી
દેખો નથી એવું માનવું એ બમ છે,
પણ જો મારે સુખી થવું હોય તો
મારા જીવનથી મોઢને દુઃખ ન પહોંચવું
એવું છે.

સૈંકડો માણસેકે જાતનો સ્વીકાર
કરે છે પણ આચારમાં મુઝી ચડતા
નથી, એજ જીવનનું આશય છે. એટલે
જે વસ્તુ આપણે માનતા હોઈએ તે
બીજા આચારમાં મુઝી છે કે નહિ તેની
જ ચિંતા ન કરતાં કે મારા જીવનમાં
રેડકુ ઉતારી શકું છું તેની જ ચિંતા
કરીએ.

—શ્રી મોચારજી દેસાઈ,
૦.

ઉપયોગથી જાણું નહીં માત્ર છે,
પણ જાન અને શ્રમ આપવાથી તમા
બીજાને દેખા જાય હોવા દેવાથી મુશ્કેલી
કાર પામે છે. જો તમારી પાસે જાન
હોય તો તે આપો. એથી તમે બરીજ
નહિ બનો.

—એની બેસન્ટ.

—૦—

મનુષ્ય જો તેટલાં યત્ન બનાવે—
માત્રિક માનવ બનાવે, પણ જીવનમાં
એવું થઈ જાય છે કે જે યત્ન નહિ કરી
શકે. કળા, સહિત્ય અને તત્ત્વજ્ઞાન
યત્ન નહિ આપી શકે. માનવ હૃદય
માં છુપાયેલાં સુખનાં અરણ્યને યત્ન
નહિ શોધી શકે. શ્રેષ્ઠ અને મેત્રી શુ
છે તે યત્ન નહિ જાણે.

—બ્રહ્મદાસ રણેલા.

—૦—

નહીંબના કાષ્ટ અકર્યાતથી મ.ણસ
સોડો વખત રાજ્ય કરી શકે...પણ
મેમના જાણથી તે કામમનુ રાજ્ય મેળવી
શકે.

—ગાંધીજી.

—૦—

સાનુ જાન હોય પરંતુ આ જાન
પ્રમાણે આલવા સંયમ ન હોય તો
એવા માણસનું જાન નિરર્થક છે.
જાન સંયમ વિના નિરર્થકી બને છે.

સદાચારનો પ્રભાવ

જેમ જગતમાં સત્, રજસ અને તમસ એ ત્રણ ગુણો જોજાવતા પ્રમાણમાં
બ્યાપેલાં છે, તેમ મનુષ્યમાં મન, વાણી અને ક્રિયા એ ત્રણ સ્વભાવિક
રીતે રહેલાં છે. અને તેથી જ જ્ઞાન-લક્ષિત અને કર્મ એ ત્રણ માર્ગો અસ્તિત્વમાં
આવેલા છે. દરેક મનુષ્ય પોતાની અસિદ્ધિ પ્રમાણે એ ત્રણ માર્ગમાંથી જોક
માર્ગનો સ્વીકાર કરે છે, પણ ત્રણેય માર્ગનો એકી સાથે સ્વીકાર કરી શકતો
નથી.

પણ મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં મન, વાણી અને ક્રિયા એ ત્રણને એકી વખતે
સમન્વય સાધી શકે છે. મનમાં જે વિચાર હોય તે વાણીમાં પ્રગટ કરે, અને ક્રિયા
માં ઉતારે, આ પ્રમાણે કરવાથી મન, વાણી અને કર્મ એ ત્રણની જોક વાકયતા
કરી મનુષ્ય જિવેણી સંગમમાં સ્થાન કરી પવિત્ર બને છે, અને માનવ સમાજમાં
પાવકશક્તિ કાવ્યની માફક ઉભી રહે છે. આપણાં શાસ્ત્રોએ પણ સજ્જનનું લક્ષણ
આપતાં કહ્યું છે કે, જેણે મન, વાણી અને ક્રિયાની એકરૂપતા સાધી છે તે સજ્જન

આ હિંદી જ શાસ્ત્રોએ કહ્યું છે કે “આચાર પ્રભવો ધર્મ” : આચારમાંથી
ધર્મ પ્રકટ થાય છે. આચાર : પ્રથમો ધર્મ : આચાર એ પ્રથમ ધર્મ છે, જે
માણસ જોક પ્રકારે બોલતો હોય અને બીજે પ્રકારે આચારતો હોય તો તે તેના
ઉપર સોડો વિશ્વાસ રાખતા નથી. શાસ્ત્ર પણ કહે છે કે “આચાર હીન” ન
પુનર્નિવેદ્ય :—” આચાર વિનાના મનુષ્યને વેદો પવિત્ર કરી શકતા નથી.

મનુષ્યમાં કેવળ શબ્દ જ્ઞાન હોય, અજ્ઞાનની માફક પ્રજાવાદ કયાં કરતો હોય
અને ક્રિયામાં વિરૂદ્ધ ચર્ચા હોય તો તેનાથી પ્રતિષ્ઠાનો અને આત્મ કલ્યાણનો
નાશ થાય છે. પણ જે માણસવાણીમાં પોતાના વિચારો પ્રકટ કરે કે ના કરે
પણ પોતાની ક્રિયા અણીશુદ્ધ રાખે તેનું જીવન ખરેખર દૃઢાય છે. “ય ક્રિયાવાનુ
સ પઠિત : જે કર્મ કરે છે તે પઠિત છે. તેની ક્રિયાની અસર સમાજ ઉપર
એટલી બધી થાય છે કે યોગ જ સમયમાં આપણને આરાં પરિણામો મળી શકે છે.

અધિઓ, સાધુઓ, મહાત્માઓ અને તત્ત્વચિંતકો ક્રમેશાં વગર બેસે પોતાની
સતિકતા કયાં કરે છે. અને તેજ જીવનને માર્ગદર્શક બની જાય છે. “ગુરોર્મોનિ
વ્યાખ્યાનમ્” ગુરુ મૌન વહેવું જ એજ તેમનું વ્યાખ્યાન છે. આ હિંદી વિચારના
જેવું છે. કુરુ, શિષ્યને વાણી દ્વારા ઉપદેશ આપવા કરતાં પોતાના સદાચારથી જ
ઉપદેશ આપે છે. અને આ ઉપદેશની અસર અફુલત થાય છે. મહર્ષિ અમરિંદે
આ હેતુથી જ કહેવું કે “જીવનને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવાને બદલે દરેકે પોતાની
જીવનને સુધારવી.” કે જેથી તેના સદાચારના વિદ્યુત પ્રભાવે અજ્ઞાતાણુનું વાતા
વરણ મંગલમય બની જાય. “ઓરીમાને કાર અને સુડીમાંનો જીતે” એ આપણી
કહેવત પ્રમાણે “બોલે તે બેસે અને આચરે તે ચરે” આપણી શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં
પણ અધ્યાયપતેક સદાચારનો અહિંમા સ્વીકાર તો શિક્ષક પાલનનો પ્રથમ ઉપદેશ
જ ન થાય પૂજ્ય ગાંધીજીએ છેલ્લી સહુ સુધી કહ્યું કે બાપણો કરવાનો યુગ
કહે નથી, આ તો કર્મનો યુગ છે.

—જનકદાસજી-સદાચાર અંક ૨માંથી

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જીવનકીપર, સુસાધરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડા
દીકરવાળા અને દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની દરબાર ફરિયાદો અને જમીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા અને બેઠા અમલદારી માટેનાં જીવનકી
જીવન, આમ, શારી, કુટુંબ, નાણાવાલ, પોલીસ, વિદેશી નોંધ અને
જનરલ નાણાંની કીઓ.
ઈન્કમટેક્સ, પાસપોર્ટ ટેક્સ, દિવાલના ચોપડા લખાવવા જેવું કોઈપણ
સર્વિસેટ કે ચોપડાના લખાવવાનો પાસપોર્ટ ટેક્સ ઈન્કમટેક્સને જમીન
બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અધિકારી સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ એડવોકેટ લાર્ડ્સ એસોસિએશન ઓફ એડવોકેટ્સ અને ચોર્સલાપર
ઈન્કમટેક્સ કંપની લીમિટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 290 Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેઠાનાં જુદાં, હાર્ડવેરનાં જુદાં, વેડીંગ, ફોર્મલ એન્ડ,
સાઈલ બોર્ડ ઓફીસ ટેરેસ, જીન કેસ, ટેબલ, વગેરે પ્રીપ્રાપ્ત
બાંધે જમીની સરકારો. જાતે ખાસથી લાગુ લેવા જુદાં નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને ફીચર ટેરેસ—

જે હમારી ફર્નિચર નીચે વર્ણવેલ માથે છે. તેને યોગ્ય હોય તો વર્ગ-
વાર રહે છે. આજ રીતેનાં કાચાનાં પ્રાર્થના શીશુ મેંનાને અને વેપાર
આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણા જ ખુલ્લો મુકલો માલ !

ન્યુ ઇસ્ટ ઇંગ્લેન્ડ નીવન સાડીઓ ૧ વાર લી. ૪૬-૬
જાડીની કીનારવાળી ન્યોરલેટ ૪૫" વારની ચી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી માલ વાળી
રેશમી કાપડી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવડી કીનારની સાડી ૪૫ ૪૫" વારની ચી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઈ સાડીઓ હેલ્થી હળના રંગો અને હાથે વાળી
પાંચ વાર ચી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર ચી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ક્યાન
દેવામાં આવે છે.

જોઈએ તો આપ્તલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમિટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬

સુદાનમાં સ્વતંત્રતા

આજે દુનીયાભરના દુલ્લે-ચ્છકો સુદાનના લોકો ને તેઓએ પ્રાપ્ત કરેલ એક સર્વોપરી સ્વતંત્ર દેશ તરીકે હસ્તી હાંસલ કર્યા બદલ સર્વ તરફની સફળતાની શુભેચ્છાઓથી નવાજાયે, ને લોકોએ સુદાનની પ્રજાને તેણે પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિ બદલ બહેર રીતે અભિનંદો છે તેમની સાથે ખીચેના વધુ કારણોસર અને નોકાઈએ છીએ.

દરેક પ્રજાસત્તાકવાદી કે જે આજાદ છે અથવા તે જે પોતાને માટે આજાદી વાંચે છે તેને તેના સાથીદારોને આજાદી પ્રાપ્ત કરતા ભેદ સ્વાભાવિક રીતે જ હર્ષ થાય છે અને તેમજ પ્રજાસત્તાકવાદની ખરી હીતી અભિચેલી છે.

સ્વતંત્રતા દરેક કોમનો જન્મ-સિદ્ધિ હક છે અને તે ક્યારેય કેવળ એક માત્ર ભલિ કે ભુધ નો જન્મ-સિદ્ધિ હક તરીકે મર્યાદિત રહેલો નથી, પ્રજાસત્તાકવાદીઓના વિરોધીઓ ઇતિહાસની શરૂઆતથી જ ઉદભવેલા છે પરંતુ તેઓની હસ્તીથી ક્યારેય કોઈ પણ માનવ સ્વતંત્રતાના હકને નાશ થયો જણાયો નથી. અને હવે આને આપણા મિત્રોએ સુદાનમાં તેજ સ્વયં પ્રતિપાદન પુનઃ પોતાની રીતે પોતાના ભાવિને ઘડવા કાળે સ્વતંત્રતા હાંસલ કરીને કરેલું ભેદને છીએ ત્યારે અત્યંત હર્ષ થાય છે.

શા માટે અમે હર્ષ બ્યક્ત કરીએ છીએ તેનું ખીલું કારણ એ છે કે આફ્રિકાને માટે એ એક-જાદી પ્રદાન છે કે એક વધુ બીન-ગોરી પ્રજા આજાદી હાંસલ કરે છે. યુનિયનની વિરોધી યજ્ઞવળો આજાદી હોવા છતાં પરિણામે આ ખંડ પર સ્વતંત્ર પ્રદેશોનું કોઈ વધુનું અવ છે.

ગોરી પ્રજા આફ્રીકાના ઘણા પ્રદેશોમાં વસવાટ કરી રહી છે તેમાંની કેટલીક જેવી કે ઇ.આ. અને રે.ટેરીયાની પ્રજાએ કાયમી વસવાટ સ્થાપી દીધો છે. જ્યારે બીજી જગ્યાઓએ તેઓ, પ્રમાણ માં ભુજ છે. જ્યાં તેઓએ કાયમી વસવાટ સ્થાપી દીધો છે ત્યાં તેઓએ સરકારો સ્થાપી છે જે બધાના બંધા માટે નહિ પણ તેઓના પેતાનાજ બંધા માટે કામ કરે છે-અને જે બીન-ગોરી પ્રજા વચ્ચે તેઓ વસે છે તેના હિતોની વિરોધી છે પરિણામે ગોરી અને બીન-ગોરી પ્રજા વચ્ચે આફ્રીકાની અંકર નહિ પણ બહારના પ્રદેશોમાં પણ ઘણી અધકામલ ઉપસ્થિત થઈ છે.

રે.ટેરીયાનો હવે શાણા થઈ ને સમજવા માંડ્યું છે કે આફ્રીકાને હંમેશા માટે અદરમાં ગોંધી રાખવાની તેઓની આશા પર આવશે નહિ-કે જે પ્રમાણે-યુનિયનની ગોરી સર્વોપરિતા આને 'માની રહી છે. અથવા આફ્રીકામાં તેઓ સમજવા છે અને તે પણ ચોખ્ખી રીતે જ કે કોમીવાદના કાયદાના આફ્રીકામાં જે જ નિર્વંક છે જ્યાં તે ગોરી પ્રજાની આ ખંડમાંથી હસ્તી મટી જશે અથવા તે સમાન ભાગીદારીના સુકબલે જીવન ઘડેલું પડશે.

રે.ટેરીયાનો આગીદારીને આગે સ્વિકાર્યો છે જે કે તે પણ હજી સમાનતાના ધારણે બરાબર નથી દેશની ધારાસભાઓમાં નાનકડી ગોરી લઘુમતિ હક ઉપરાંતની બહુમતિએને અંકુશમાં રાખવા ઉપરાંત કોઈ ભતની સમાનતા કે ન્યાયનાં ધોરણોને ઇ-સ.ક આપી શકે નહિ.

બીન-ગોરી પ્રજાની દૃષ્ટિએ આગીદારીની નીતિ જે અત્યાર સુધીમાં જણાઈ છે તે ગોરી હકુમતના પાયાને સદ્દર બનાવતી બાંધે છે.

જ્યારે અન્ય દુનીયાની કાળી પ્રજાઓ આજાદી જીતતી આવી છે-ત્યારે હવે ગોરી લઘુમતિ માટે પુરવાર કરવાનું રહે છે કે કાળી પ્રજાને પુરેપુરી ભાગીદારીમાં સ્વિકારવાની નથી ચોજના એ એક કાવચેય નથી કે જ્યાં બીન-ગોરી સહા ઉત્પત્તિ દરમિયાન નો જ ભાગીદાર હોય.

સુદાનની સ્વતંત્રતાથી રે.ટેરીયાની ગોરી પ્રજાની આખો ઉલ્કા છે અને તેને લાગે છે કે સમાન ભાગીદારીનાં બીટેલા દારોને છડેલો ઉઘાડવાની જરૂરીયાત ઉપસ્થિત થઈ છે.

સુદાનમાં થયેલા પરિવર્તનથી અમને હર્ષ થાય છે તેનું ખીલું કારણ એ છે કે સ્વતંત્રતાની પ્રાપ્તિથી એક ભાવનું આશાવાદી વાતાવારણ ઉપસ્થિત થયું છે જે કે. આમાં તેનાથી વિરોધી થકો ગતિમાન થયાં છે. આ દેશમાં ગોરી સર્વોપરિતાને લોગે કાળી પ્રજાને માટે આજાદીનાં પ્રત્યેક દાર ખાંડી દેવામાં આવે છે. ગોરી પ્રજાની દૃષ્ટિએ યુનિયનમાં ભાગીદારીની હલપના એક શાપરૂપ છે. કોઈ પણ સેવા ભાવી ગોરી ભાગીદારીને પ્રોત્સાહન આપવા જેટલી હીમત બતાવે તે બેલાશક ગોરી પ્રજાની બહુમતિમાં બદલાઈને પાત્ર કરે છે.

ક. આની લીબરલ પાર્ટી ભાગીદારીની ચોજના રજુ કરવા માં જે હીમત બતાવે છે તેને ગળનપાત્ર ગોરા નેતાઓ પોતાના પગ પર કુહાડો મારવા જેવું ગણે છે તેમાં જે 'ચોડા' ગોરા પુરોષો અને સ્ત્રીઓ રસ લઈ રહેલા છે તેમને તેમના સમજ તરફથી સ્વપક્ષ છે ડનાર દેશરોહીની ઉપર અપાથ છે. જે કે એ જ સ્વયં વરણ છે કે આ પાર્ટીને અન્ય બીન ગોરી સંસ્થાઓને શીરે જે નિર્દેશ, બચો જીલમ શુભયો છે તે હજી સુધી તેમને સહેલો પડ્યો નથી. ઇ. આફ્રિકાને યોગ્યતા પ્રત્યેક કાળા અધિકારી ધોળા લીબરલને જરાય રાંકા નથી કે જેવી રીતે આફ્રિકાને નેરાનલ કોલેસ ઉપર જે કુરતાબચો જીલમ સંજોડના પ્રભુતાઓ એ શુભયો હતો તેવાજ તેઓને બ્યાજખી-લાગશે ત્યારે શુભયે રાખશે.

કાળી પ્રજાને માટે ઇ. આફ્રીકાના પ્રધાનમંત્રીના વારંવાર ધોળી પ્રજાના સંગઠનના પોકારો ખાસ ધ્યાન ખેંચે તેવા છે સુદાનનો છુટકારો એ આ સંગઠનને અસ્તિત્વમાં આવવા દેવામાં એક મે.ટા અતરય રૂપ છે. આટલા મે.ટા અમે અમારે હર્ષ બ્યક્ત કરીએ છીએ કે સુદાન હવે આજાદ થયું છે.

બીજી દૃષ્ટિએ એમાં સુદાનની જનતાએ જે હીમત બતાવી છે તે ઇ. આના પીડિતોને માટે એક પ્રેરણા હાથી અને ઉત્સાહીત કરતું હપ્ડાંત છે. આજાદી મેળવવાનો પથ ઘણો કાંટાળો છે. કોઈ પણ પ્રજા સંપુર્ણ ભોગ આપવા માટે તઈયાર હોય તેજ તે સારેલા અ.દેશને પહેલી શકશે. સુદાનની જનતાએ આને બાબા કપલ ભોજો આપી ને તેના કળરૂપે આજાદી હાંસલ કરી છે. જે ઇ. આની કાળી પ્રજાએ આવા ભોગ આપવા માટે કટિબદ્ધ થશે તેજ નજીક ના ભવિષ્ય આજાદી તેમને વરશે તેમાં સંકાને રચાન છે જ નહિ.

નોંધ

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

મયા અઢવાડિયે ૧૯૫૦ના યુજ્ઞમાં મણીલાલ ગાંધી હજી વૈરાધીલભા જ જ ડોક્ટરોના હેમ્સ. અભિપ્રાય પ્રમાણે મના અઢવાડિયા કરતાં આ અઢવાડિયે થોડા ઝડપે નોંધપાત્ર છે પણ હજી એક અઢવાડિયું તેઓની સ્થિતિ ભવ્યુક્ત ગણી શકાય તેમ નથી. તેઓ ૨૫૫ મોલી શક્યા નથી કે પ્રવાહી બોર.ક સિરાય વધુ લઈ શકતા નથી. હેડનાં બદલાં અછ છે તેમજ ઘાણસેને જોળખી અને સાંભળી શકે છે. તેઓને હાથ સેનેશરીયમ થાયી મેકાડ હેડપીટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા છે કે જે અમેરીકન મોટલ તરફથી ગાલી રદો જ ડોક્ટરો અને નથી તેમજ મોંઝાની કાળજી ગરી સારવાર તેઓ પામી રહ્યા છીએ. હજી સુવાઝાતીઓને મળવાને ડોક્ટરોએ રજા નથી આપી.

આ પત્રનું સંચાલન શ્રી મણીલાલ ગાંધીની ગેર હાજરીમાં મિત્રો પ્રેમ ભરે સાદ આપી કરી રહ્યા છે. તે સુવેનો અમે અ.બ.૨ માનીએ છીએ. અને ભવિષ્યમાં પણ અમને સાચ મળશે રહે એમ પ્રાર્થાએ છીએ.

લોહીનું કબાણું (બ્રહ્મ મેશર)

આ લેખકના જમાનામાં માનવ-જીવન યુગલ પ્રમાણે આ ગણુ છે. સમય સાથે આકાર-વિહાર અને રહેણી-કહેણીમાં યુગ્મ પરિવર્તન થયે અવેશુ જેવામાં આવે છે. શારીરિક યમ તરફ ઉદાસિનતા સેવ્ય છે અને એકિંદ્રિય બોધ-વિદ્યાસંગ્રહ જીવન સુખી જીવન ગણાય છે. આવા કારણોને લીધે હાલમાં જ્યાં ત્યાં ખાસ કરીને શહેરી-જીવનમાં બ્રહ્મ મેશરનો રીઝ થોથો ઓછાવતા પ્રમાણમાં આશય પડે છે. આ રોગના કુખ્ય કારણો ત્રણ છે. એક રોગ ને શેષી કાઢી રાખવામાં આવે છે જીવન બચીત કરવા થી એ રોગના ભોગ થતા અવરુપ ગતી સકારી. —તેની જ. એ.

બેહીના દવાણા રોગીઓએ નીચે ની દસ રૂપનાઓ લક્ષમાં લેવા જેવી છે એવી રોગ વધારે નહિ ને આરોગ્ય સચાચો.

૧. નિયમિત (લોહીનું કબાણું) એ જોઈ રોગ નથી એ જાનના રાખો. મૂનિ બચાવનું એ એક લક્ષણ છે.

૨. પ્રણાયામ કરો, રોજ યુલ્લી કાઢાં બેરોને બહારની તાજી હવા અંદર કરો અને અંદરની વિવાહત (મરી) હવાને બહાર કાઢો હવે અને રહતાપિ-સીએ ઉપર રહત કામ અવરુપ છે. કુલ જોત્ય પ્રણાયામ રહતના દોષોને દૂર કરનાર હોય, આચરના ચેતવ છે.

૩. નિયમિત પણ કાળકાળે જ ન્યાયાચ કરો. બિન્દો કોઈ મંચ ઉપર બાધામની અસર રપદ છે જ. સર્વ બાધોમાંથી સમ પ્રમાણમાં રહત નું અભિરુચ્ય (રહેણું) સાથ એ આટે આચર્ય હદ છે.

૪. માનસિક અને શારીરિક બોળે દુર કરો. આ રોગ બહુમાં મન અને શરીર ઉપર પડતા વધુ મડતા ગોળાળી ન માગ છે. જે કસક માનસિક કાર્ય કથી ખાદ પાચ મિનિટ સુધી સંપૂર્ણ રિજિતિ લેવાનું રાખો આ વખતે હાથ પગ તાણીને કાખા કરવા નહિતર એરડીમાં ને એરડીમાં જ ૧૦ મનમાં ચલો શારીરિક અમ પછી પણ વચમાં થોડો આરામ લેવા નું રાખો ખાસ કરીને જમ્યા પછી તો થોડીતર વિજિતિ લેવી જ એકમ રાતે જોઈમાં જોઈની આર કસક રિજિતિ લેવી ચેતવ છે.

૫. નિયમિત પણ વિસ્મરન કરો. મળના અરોપથી થોડીમાં થોડી દબો રૂપના અંધ જાવ છે. અંદરે રૂપ દાગ વડે છે. દિવસમાં કમમાં કમ એ વાર કાંઈ રૂપના જાઓ અને જવાર પિશાબ કરવા જાઓ. થોડો પરમેથો રોજ આવે. જ એકમે

૬. શરીરને અમલ પ્રતિયોગિતા આપો કાઢન રાખો. ખદાસ થયો તો રહત કામ બધી. રોજ તાવ ૧૦, બાજી તથા કુખ વાપરવાથી અમલતા એકી થાય છે અને અમલતા વધે છે.

૭. જમનાની અનેક વાનીઓમાંથી માંસ દુર કરો. ડોલેરડોલ નામના એક ભવના મીઠાણા પદાર્થને ધર રહતમાં હનીઓમાં ભરે છે અને તેથી કરી રહતમાં વધે છે. માંસમાં આ કોલેરડોલ ઓટા પ્રમાણમાં હોય છે

ભારતમાં રૂસી મહેમાનેની રમુજ

૧. સંસ્કારી પક્ષના મંત્રી શ્રી કુરુચેને એક આર વર્ષના ભાળાને લે મોટો ચાપ ત્યારે કું મન આગે છે કે મ પુજાના ભાળા કરમનો આયો જવાય આપી સંચો નહિ કુરુચે તેને રહિયન બળકતી દામ કકાટર ચાની ચાત કરી હતી

૨. હાલકામ આ રૂસી વડા પ્રધાન શ્રી જીવોનીને તેમના સાથી શ્રી કુરુચેને એક અલગ પર એડીને કહ્યું હતું કે આપણે થોડા વધુ સમય આઈ રહીએ તો કેમ? શ્રી કુરુચે જવાબમાં કહ્યું કે હાલકામના કુલતી સોરમે અપને યુગ આરખા છે.

૩. પ્રેમપ્રભુત્વમાં એક સપારંબમાં દોડીમાં આપણુ કરના લોકાથી દોડી બરાબર ન સમજતા કુલતિપાએ સંસ્કૃતમાં આપણુ કહ્યું હતું.

૪. પ્રેમપ્રભુત્વમાં રૂસી મહેમાનેના આમમન પ્રસંગ એક ઉસકા દોરેલ મનિઃ 'સિનનમ ક જાણું' 'અદાસિનમ ક અટણી' અને 'મેરકેના મસાલા વડા' જેવી ધમધેકાર બધો અસામે હતો

૫. એ મનોરના વિમાની મથકે એક ભાળાક વિમાનની બદર અંધ વિમાન બેવા. માટે રહતો હતો. સમમની અધિકારીએ તેને અંદર બંધ બંધ બંધુ ખતામ્યું. હોકરો તો હર્ષમેથો બની ગયો હતો.

૬. આઈસ જીભાનીને રૂપર ખતે ત્રણ બચનનું ઉદ્દાહન કહ્યું ત્યારે ત્યારે રૂપમાં દેરી ૨૦ લોકાની એ હાજર રૂપિયાની હીમતની કાતર વડે કાપી હતી. તે તેમને એક તરીકે આપવામાં આવી.

૭. રાજમનના રૂસી મહેમાનેને આજી બાદ રહેરી જરખાણું, કુખમાં સોપારીવાળું બનારસી પાનનું મીઠું આપવામાં આવ્યું હતું. શ્રી કુરુચે પાન આવતા આવતા કુની સર્વજન માણતાં કહ્યું 'અરે! આ તો ગણુ રવાદિલ કાગે છે, અને મોહું સાથ બનાવી દે છે. અમે રવરેલ જાએ

માટે માંસ કોટી કુખ, મીઠ (પનીર) અને સંપૂર્ણ વનરપતિ આકાર લેવો.

૮. લક્ષણ આપણું રાખો લક્ષણમાં જે કોઈપણ દબો રહેલાં છે. તે રહત કામ જોઈ કવચમાં મદદ કરે છે. અરે અટણી, દાખ, શાક વગેરેમાં કસણું વાપરો.

૯. માનસિક વાસ દાખો રામ, દિપ, મસર, મીના-આ બધા રહત કામ વધારે છે. માટે આનંદી રમવાય રાખો.

૧૦. સર્વ વાતમાં સમયોમ સાચવો.

—“આજીવ આટે અનુલભ સિદ્ધ માંડમાંથી.”

પણ એવી મના માણતા રહીશું.”

૮. બ્રીટિશ પાર્લિમેન્ટના વડા અધ્યક્ષ શ્રી એન્ડ્રી હાને રૂસી મહેમાનેને અવતા એપ્રોસ માસમાં લેડન આવવા આમંત્રણ આપ્યું છે.

૯. ભારત જેવા પુરાતન રેલમા ધીરમીઓનું સરચાનરણ આણુ રહે અનુ બનાવનીપણું નથી એવા ઉદગાર મદકર્તા શ્રી જીવોનીને કાઢવા હતા.

૧૦. ભારતમાં રૂસી મેતાઓના મરેલ સરકારથી અમેરિકાના અધ્ય-ખારો મિતામામ બની બધા છે

ભારતનો આદર્શ

પ્રાપ્ત થયેલી આઝાદીને અમારે કામચ રાખવી છે. એ કારણે આ કમણોને આમનો પણ અમારે કરવો પડશે. તે પણ સાંતિ અને સમજુતી ના આદર્શો અમારી સાથે જ રહેતાના. તિરકાર અમર બધનાં સાધાં અમે એ નહિ જુસી બધમે. આજ અમારી પરરેલ નીતિને અભાર અને આદર્શ છે. ક્યમાં તો નથી અમે વાસ્તવિકતા સાથે અંખેઃ મીના કે નથી અમે માનવ-વર્તાવના કાંઈ પણ સુકાક સાથે પડકાર દેહવાનાં. પણ સ્વાતંત્ર્ય પર અંખેલ હોય, અમાણું ગણું કુપવા મા આવણું હોય ત્યારે અમે તટરમ રહી સજીએ નહિ અને રહી સજીશુ પણ નહિ.

★

અમિતિમ્ય જીવન

જંગી એક અદ્યુત સમરમા છે. રમત છે, સકાસ છે. આપણે જંગી ની સમરમાએ કવચિત જ ઉઠેલી છપીએ છીએ, અને એક સમરમા ઉઠેલીએ તે પહેલાં તો તેને રથાને બીજા અનેક સમરમા પરી થાય છે જંગીની સમરવાને કાંઈ અમર છોલ છે નહિ, રેમ કે તે એક નિય નિકસતી, નિય વસકાતી મીજ છે; અને પ્રલેક રથાથી ઉસ નેના જુતકાળ

ને જ કાણ પરી કરે. આવતી કાલ હંમેશાં નથી હોય છે. પણ જંગી ની સમરમાએ ઉઠેલે મા ન ઉઠેલે, આપણે તો જંગીની રમત જંગલિથી થી બેસી છપીએ છીએ. જંગીનું અમર સાદસ દિલેરીયા બેલી છપીએ છીએ. જંગીમાં જેમ જુરામ અને માતના છે, તેમ તેમાં સોરમ, સમ અને નીકર્ગિક રસમણીવતા પણ છે.

—ધંડીલ નેલર.

ગૃહિણી માટે

ફેરફાર સોલ્દના કાંડળાં

એક રતલ ચણાનો મોટો લે અંદર પ રતલ મળેનો રહેલ અથવા મળેનો મોટ મોળને (લેલથી) મેળવે ત્યાર બાદ મોર્મલ આપુ મર્યા મીકું ફળદ દ્વિય અને અન્યો નાખી રહેક કપ ખાણું દહાં અને એળતા કોરવરજી પાણીથી આયો નાખા ત્યારબાદ દોહળા ગૂંચાની ચાળામાં એક અમચી ફેરફાર નાખી ઉપર પ્રમાણે બાધેનો છેલ નાખો અને બેળવી ઉપર લીલા, વાણા તથા જમે લો: તેજ છટિ. ચાળાને ફેરફાર વખતે તેલ ચોપડીને ન વાપરવી જેથી તણવાર-થયેલ દેહના-જમડી ઉપડી આવે.

પહેલાં એક ચાળી બનવીને બેસુ ફેરફાર સોલ્દ વધારે બોણુ થ.ગીના પ્રમાણમાં માખણું. નાની ચાળી હેવ તો એક અમચી બસ છે.

દોહળાં તણવાર ચાપ પછી રાષ લીલાં મરચાથી વધારવાં બસણુ આવે તો બસણુ પણ વધારમાં નાખી કકાય, પીરસતી વખતે લીલાં કોપડાનું અમણુ ઉપર બમ રાવણું, સુરતનાં અમણુ જેવો લામશે.

એનેને નથી વાનગીઓ નીચેના શિરનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban

૫૨ ચુ રૂપુ

—પુના નજીક આવેલી હંદુતાન એનિવાળાપેટીકસ લીંગીડે તણવાર કરેલ પેનિસિલીન, સુનાધરેટ રેટરસ અને બોલન જુએ તણવાર થતા પેનિ-સિલીન જેવુ જ હોવાનું એ રોજમાં કરાવેલી વકાસણી પરથી જાણાયું છે.

—શિરાગડના અંધમાંથી લેવાયેલી નકેરોના પાણીની મદદથી ૪૫ લાખ મણુ પછું અનાજ ઉમારી રાકાયું છે.

ભારત પ્રગતિસત્તાકદિન

(ઉચિતચાર)કર એવાકર એવાકર

૨૬ મી જાન્યુઆરી એ ભારતનો પ્રગતિસત્તાકદિન છે. ૧૯૫૦ના જન-ગણ-મંત્રીની રાષ્ટ્રીય તારીખે ભારતે સાવ જોમ પ્રગતિસત્તાક તરીકે જાહેર કર્યું છે. એ કે આથી બિહીય તાજ સંચેના આપણા સંબંધોનો ભારતીય જાત આપણે છે. એ પાંચ મિલન અને બીજા દેશોનો ને રાષ્ટ્રસમુદ (કોમનવેલ્થ) રચાયે છે તેમાથી ભારત મુક્ત થયું નથી. આની પાછળ ભારતની વિશ્વ શાંતિની દૃષ્ટિ રહેલી છે.

ભારત પ્રગતિસત્તાક થવાને ૬ વર્ષ પૂરા થયા છે. એ ૬ વર્ષ દરમિયાન ભારતે ઠીક ઠીક સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે. કે.ઇ. પંચ દેશ સ્વતંત્ર થાય (પાર તેનું સ્વયં) પ્રથમ કલંક સ્વતંત્રતા ને સ્વાયત્ત રાજ્યનાં હોવા, એ માટે રાષ્ટ્રીય સમઘન, સરકારનાં સાધનો, અસાધ્ય તરફેનું કમન, વગેરે કરવા નીકળ્યો. આ દિશામાં ભારતે સારી પ્રગતિ કરી છે. આપણે સારી બળ માર્યું છે. નૌકા અને હવાઈ હાલો ઠીક ઠીક રચાયો છે. નાના કાયદાઓના કારખાનાં દેશમાં ઉભા થયા છે. વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગશાળાએ પણ વધી રહી છે. બહોળા વર્ણની સુવાધી દરમિયાન ભારતની પ્રવૃત્તિઓ મધ્ય દલી. વિદેશી રાજસત્તા દેશનું રાજ્યો આપણે વિકાસ સધાયો ન હતો. આપણા નેતાઓના ખાન 'મહાર આ વરુ કદી રહી ન હતી' પંચવર્ણિય યોજના એ ભારતનો મહાન પુરુષાર્થ છે. પંચવર્ણિય યોજના દ્વારા ભારતે જુદાં જુદાં ક્ષેત્રો નેવા કે ખેતી, કૌશાલ, વિદ્યુત્તાળ યોજના અને સીમેન્ટના ઉદ્યોગો, રાસાયણિક પ્લાન્ટો, રેલ્વે, સુતરાઈ બનાવટી, કૃષિવર્ધનો, જાહન વ્યવહાર, વહાણવટું, રસ્તા, શિક્ષણ, આરોગ્ય, માનવિકાસ વે.જનના-વગેરેમાં ઘણી સારી પ્રગતિ કરી છે. અનાજની ખાતરમાં ભારત સ્વાયત્ત બન્યું છે. અનાજની માપમાં અને છત્રમની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ ઉપરથી માપમાં ઊંડી લેવામાં આવી છે. મનનીની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો-અન્ન-વસ્ત્ર અને આશય-જરૂર ભારત સ્વાયત્ત બન્યું છે. અનાજની માપમાં અને છત્રમની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ ઉપરથી માપમાં ઊંડી લેવામાં આવી છે. ભારતનીની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો-અન્ન-વસ્ત્ર અને આશય-જરૂર ભારત સ્વાયત્ત બન્યું છે. અનાજની માપમાં અને છત્રમની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ ઉપરથી માપમાં ઊંડી લેવામાં આવી છે.

કાકડપાર વગેરે નહેરો આપી દીધી. એકર જમીનને પાણી પૂરું પાડવાની યોજના અમલમાં આવી રહી છે. એજ રીતે ઔદ્યોગિક વિકાસમાં પણ ભારતે ઘણી સારી પ્રગતિ કરી છે. માધીયના પ.સિય આશય વિનિયા માટે ભારત ભરખા જુદાન-મટ-સ-નિયમ-અમલમાં દ્વારા ભારતની આજ-જનતાની નિયમતા દુર કરવા અને રિવિનારાયણની સેવા કરવા ભારતમાં પુણી રચા છે. જનતાએ તેમને પૂણી સ.ય આપ્યો છે. સાથે સાથે જ.ય. પ્રકાર નારાયણ-જેવા દેશકરો રાજ-કાચ ક્ષેત્રમાંથી સંન સ ધર અ રાજન સેવાના ક્ષેત્રમાં છત્રન અપણ કરી દેશ સેવા કરી રચા છે. ગુજરાતમાં પણ રિવિનારાયણ મહારાજ, જુદાન-મટ ની પ્રગતિ કરી રચા છે. તેની સાથે પૂ. આપણના પ્રાણપાર અને મુક સેવક ર.ય. મદ.દેવભાષના સુપુત થી નારાયણ દેસાઈ, 'બુધિપુત્ર' યાત્રિક દ્વારા જુદાન-મટની પ્રગતિ જનતાને સમજાવી રચા છે.

ભારતમાંના ઠેકાકા રાજ્યોએ જમીનદારી નાશ કરવાના, પગલા લીધા છે અને એટલેને કોઠા આપ્યા છે. ૫ દરિયાન સ.યના સમયો, કાર્યોની સમયમાં આપણી કસોટી કરનારી છે. સ્વાતંત્ર્ય મળ્યા પછી રાજ્યોની પુનરચનાનો કલ્પ લેખ બનતો રચો છે. રાજ્યસીમાપંચનો ચુકરો અ.ગી મયો છે. ભારતના રહ રાજ્યોને પાસે ૧૬ રાજ્યો કરવા પડે બસામણ કરી છે. પંચનીજ બસામણ ભારત સરકાર મજુર રાખશે એવા સંજય છે. આ સિવાય અંગ્રેજોનાં મયા પછી ભારતમાં કાસ અને પોટુંગાજ ના નાનકડાં ધાણોમાં આ મરતી ઉપર હતા. તેમાંથી કાસની હુકમત ઉડેજનાં ચાર ચાણ્યો ભારત સાથે નોડાઈ મયા છે. પડેનું પોટુંગાજ આ ધાણાઆપાયા દી જવા કારકાર છે. ગોવાની પ્રજા તે માટે મુક્તિ જ.ય જેલી રહી છે. આપણા વડા પ્રધાન સાતિથી એ પ્રદેશો મુક્ત કરી વિના જ.યના નથી એ ચોક્કસ છે.

ભારતની નીતિ અદ્વિતિ, સાતિ અને તદરચતા જાળવવાની છે. આપણા વડા પ્રધાન અમેરિકાના પ્રવાસે અને તાજેતરમાં રશિયાના પ્રવાસે જ.ય આપ્યા. રશિયાની પ્રજાએ આપણા ઘાડીયા અને દેશકાકત નેતાને અપૂર્વ રચાગત કરી નવાખ્યા. પડિત નેકર રશિયાન પ્રજાના પ્રેમ પ્રુપોના દમલા માં કપમેલ જવી મયા. સાથે સાથે પડિત નેકર રશિયાના વડા પ્રધાન માર્કસ છુકાનીન અને સ.અગાદી પક્ષનાં મંત્રી મે. કુરુવેને ભારતની

સંરુપિના દર્શન કરવા આપણને આપ્યું. મયા દીસેજર મ.માર્ગે તેએ ભારતની મુક્તિને કાપ્યા અને ભારત ના વિવિધ રમજોની મુક્તિને લીધા. ભારતની પ્રજાએ પણ એ જાને નેતનું જાળીનું સ્વાયત્ત કર્યું. ભારત અને રશિયા સાથે મૈત્રી અને સદકાર થયા. આ સિવાય મલોર મલાયા ક-કોનેમીયા જાપાન વગેરે દેશો સાથે પણ સારી મૈત્રી થઈ છે. મિત્ર દેશો ભારતની જુદી જુદી જરૂરીયાતો પુરી પાડવા સદાય સમત થયા છે. સાઉદી અરબના રાજા, ડો. કાટા, નેપાળના મહારાજા, જમીન, વડા પ્રધાન વગેરે પ્રનિધિત પુરેએ એ ભારતની મુક્તિને લીધી છે અને ભારતની સરુપિ અને સિદ્ધિ તથા રાજ્યનાઓના મુક્ત કરે વખાણ કર્યો છે.

ભારતની નીતિ સાતિ-પ્રેમ અને શુભેચ્છાની છે એ અન્યનું રાજ્ય પાસી સેવા કરતું નથી. એ કોષ ને કુરુમન મણતું નથી.

ભારત પ્રગતિસત્તાક અન્ય તે: ખર્ચ પણ સાથે ભારતે અનેક રાષ્ટ્રકરો અને રાષ્ટ્રસેવો મુખાવ્યા છે. સૌથી પ્રથમ ભારતને મુલાગીની જ.યરોમાંથી મુક્ત કરનાર, સાતિ-અદ્વિતિ અને પ્રેમના પાંદો બજારન.ર આપણા રાષ્ટ્રપિતા ભારતે મુખાવ્યા છે, જે સંલેખમાં એમનું મૃત્યુ મર્યું છે. આપણ ને હરમજનક છે. સંજનરૂપ છે. એમના જાત દેશ પર અંધકાર છાપાં મયો કરો પણ તેએ મહાજ્યોત જેવા કતા એટલે એ જ્યોતમાંથી ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદ પડિત નેકર, સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણ વગેરે અનેક રીવાજો પ્રમટયા છે અને આપણા ભારતને અજગ્યા રચા છે. સાથે સાથે રાષ્ટ્રના મહાન સેવક, સુકની અને ચાણક્ય મતવીર વાજબાઈ સરકારને પણ ભારતે મુખાવ્યા છે. અરેબર એમની મોટ કદી પૂરાય તેમ નથી. તેમણે ભારત ના અનેક નાના મોટા દેશો રાજ્યોનું એકમ કરી ભારત સાથે જોડી દઈ ભારતના વિકાસને રૂપતા પ્રકને અટકાવ્યો છે.

આ રીતે ભારત પ્રગતિસત્તાક અ.યા પછી ભારતે રાજકીય, ઔદ્યોગિક, સામાજિક તેમજ પરદેશમાં ઘણી સારી સિદ્ધિઓ મેળવી છે. બીજી પંચવર્ણિય યોજના શરૂ થઈ છે. રાજન ભારત નું નવમર્જન શરૂ થયું છે. કલ મુક્તિ એજ સિદ્ધિ નથી પણ એ તે સિદ્ધિનું સાધન છે એનું ભારતને જાન થયું છે. પૂનવ માપણ્યે આપણને મારીમાંથી માનવી બનાવ્યા છે. તેમણે આપણને ગુલામીના આડામાંથી બહાર કાઢ્યા છે. સેકડા વર્તેની મુક્ત થઈ છે. અને આપણે આપણને જાળવતા થયા છીએ. હતાં કેજ આપણે પૂનવ માપણ્યે અને તેમના સિદ્ધિને પૂરેપૂરા સમજ સકયા નથી.

કેજ તેમની વધી અને કનંબ આપણા જાતમાં ઉતરવા નથી. કેજ આપણા નેકરો સેવો રાષ્ટ્રભાવ નથી. કેજ અ.પણામ પી રવાઈ અને ભોગ ભોગવવાનો એકલપેરો કુરુપ્ત મયો નથી. આપણે જે કમ કરીએ છીએ તે આપણા ન.પટ માટે કરીએ છીએ, એમાં સારાએ દેશની પ્રતિષ્ઠા કમાયેલી છે એનું જાનું કેજ આપણને મણું નથી. રાષ્ટ્રમકિત એ કમરે અકિતજ છે.

ભારતની જ.ય ભાવના એકને સેવો ખરમયેલી તથા, રો. જાન થયા ભાગી છે. કેટમ ભોગમ અને. કા.રોજન ભોગમની રાતિ કરનાં અકોસાની રાતિ વધુ છે તે છત્રીવામાં ભારતેલી રેગુનિઠોની પરિવર્ધમાં સાખીત થઈ ચૂક્યું છે. વિશ્વભરમાં પૂ. જાપુષ્ટ ૧ સિદ્ધિનેનો પ્રકાસ દેવાયો છે. અને કેજ દેશોએ એ ભાતની મદ સિદ્ધિ છે. આપણા રાષ્ટ્ર તપસ્વી થી જવાહર લાલ આપણને એ મદ.સિદ્ધિઓ. અ.રેવડ મખારવા અ.અ. વિશ્વ દુખા રચા છે. આજની જાત અને ભારતના કલ્યાણ માટે અથે ર તપ કરનાર અને ભારતની ઝરવેરની કામી ભાનનારે જાત લાવવા જેમણે યોતાના રેકરું પણ અધિદાન આપ્યું. એ મહાત્માના આપણે વારસદાર છીએ એ વાત ભારત પ્રગતિસત્તાકદિને તેમજ કમી જન-ગણ-મંત્રી-આપુ નિર્વાણ દિને-આપણે જુલવી ન નીકળ્યો. ભારત પ્રગતિસત્તાક દિન પછી પાચમે દિવસેજ પૂનવ માપણના અધિદાનને દિવસ ભાવે છે તે પણ સરુપક છે. ભારત ની જાતી દેશી રાજવામાં અને ભારતનો સર્વોચ્ચ વિકાસ સ.યવામાં તથા રામરાજ્યની રચના કરવામાં ભારતીય જનોના અધિદાનની જરૂર છે એમ આપણને નથી જાણતું. પ્રગતિસત્તાક ભારત છંદાપાદ.

જુકીપીમ, કનામ રેકર રીડ-સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવ-પુ કમીસર-ક અને કનસેર-સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૨૧૩ મેક્સા કાલિસ, ૧૭ કમીસનર રીડ, સેક-૩ કમેર, દીરાસ્ટાકીન, નેકાનીસજર્જ, રીન ૭૩-૧૧૫૪.

વેચવાના છે

નવસારી રેશન ફેડ મર, જામરમા ત્યા સે.સાગીઆમાં મહાન અરર પૂરવા, પ્યોર લેવા માટે અરર નેસમક રોવેન્સ સર્વોચ્ચ (મલાક નેસવી મુલત બાન) મરીવા લખો :

એમ. જનાઈન બદ.

Authorised Agent for Government of India National Saving Certificate. બાના સાહેબની હવેલી, Narsari, Bombay, India.

શાંતિ કેમ નથી?

લેખક : ડા. હનુમાઇ પટેલ : યુરુકલ સુપા

ધર્મ, આત્મતા, યુત્તમતા, સમજ, માં, દેશમાં અને દુનિયામાં, ભવિષ્ય નામો ત્યાં અસ્થિતિ ન દેખાય છે. એનાં બધા કારણો છે, પરંતુ મુખ્ય કારણ મનુષ્યના માનવતા નો અભાવ છે. માનુસીમાં જો આને સાચી માનુસીયતા આવી ત્યારે તો આખા જગતમાં સર્વત્ર શાંતિ ફેલાઈ જાય.

અમારામાં દરિદ્ર કરીએ તો દેવ, વેર, ઝેર, સ્વર્ણ, મોભ, કોષ, એક અને અર્થ વગેરે દુષ્ટિઓ અધિક પ્રમાણ આ લોકવાયમાં આવે છે. અણસને ખીલતી નીલ કરવામાં, અન્યને દેવાન કરવામાં અને તેના દોષે લોકવામાં બહુ રસ પડે છે. ખીલના રાષ્ટ્ર લોકો દેવ પદાને લેવા લાગે છે, અને પોતાના દેવને સદૃશ્ય માને છે. પરંતુ આખા દિવસમાં એક વખત પણ પોતાના કાર્યોનું અવલોકન કરે. અને સમજાય પૂર્વક તરફથી પૂછે, તો જાણાય કે આખા દિવસ માં જે જે કામો કર્યા છે તેમાં યોગ્ય કેટલાં છે? આજુસ જ્યાં સુધી અત્યંત યથા પોતાની જાતને જોતો નથી ત્યાં સુધી તેને પોતાનું સાચું જાન મળે નથી.

આપણે જીવનમાં પેલાને પરમેશ્વર માન્યો છે. પેલાં પાપ અને પ્રપંચ દરારે છે. એથી સ્વાર્થી ચલાવ છે. માનવતા જીવન છે ને પશુની આવે છે. અન્યના દિલને જાણી પણ વિચાર મળે નથી. જેમાં તેમાં અનીતિ અને પ્રપંચ નજરે પડે છે. જાણવા જેવી વસ્તુ જ આપણે જાણી જવા લીએ. ધર્મ પણ મરિમાં દર્શન કરવા અને કપાળમાં દીક્ષા તાણવા લેટલે જ રહી છે. કોણને કેટલી 'કહ પડી' નથી. 'નવર મરો કે કંઈ' મરો પણ જોરનું તરખાણું કરે. એ સ્વાર્થી નીતિથી અવહાર ચાલે છે. જાણે ખીલ જાણે મરે, નગ્ન કરે; પણ આપણે તો જોજમજા કાઢી, જોટલોમા કરો અને આનંદ કરો આ જાનસ આવી પ્રયુ છે. નિત્યના વ્યવહારમાં નીતિ અજાણી નથી. હવેમા કાળાસ આટલી બધી આતી ગઈ છે કે જાણે હવેનું રથાન જ રથું નથી એક કદવાનું મન થઈ જાય છે. કેમ, પ્રયુ તો નિર્મળ હવેમાં જ રહે છે.

મનુષ્ય અદિમુજા બહુ ઘાઈ બયો છે. સસાર સુખ તરફ એની હોટ વધી રહી છે. ધર્મ અને નીતિથી એ પાછો જાય છે. એના મનને વિશ્વાસ, વિશ્વાસ અને પાપ, પ્રપંચ બહુ બધે છે. અને તેથી આપણે અધોમતિના

માર્ગે વેચી જઈ રહ્યા છીએ. મરે જવા જાયું જાએ. આપણો દરોજ ને જાણવા તપાસો. દિવસમાં એક વખત રાત્રે સ્ત્રી વખતે આત્મચર્ચા કરવાની રેવ પાડો. મનને માનની માફક અવલોકન રખાઈ અટકાવો. દોષને પકડો. યુગ ન થાય તેવો નિમય કરો, "માનુષ્ય જીવે, જીવે અને મારી વધુ એમાં આત્મા સી" એવી સ્વચરિત લખો. મોઢળા મનના અને વિશાળ હૃદયના થાએ. અન્યના કુર્મકુર્મમાં જાણીદાર થવા થી જ શાંતિ અને સુખ અનુભવ્ય છે એમ માનો.

આપણી અદર અંતરમાં પ્રયુ રહે છે. એ પ્રેમ, સત્ય, ન્યાય, કપા અને ઇશ્વરનું સ્વરૂપ છે. તેના હવે પ્રેમ અને અભાવ જાણી રાખો. એ આપણા અસોમ્યતાસ કરતાં પણ પાસે છે અને કંઈમાં સુમાર્ગે ચાલવા ની પ્રેરણા આપવા કરે છે. એના કપાણીકર અવાજને જોળવો. જ્યારે આપણે કંઈ બેઠું કામ કરવા કે પાપને માર્ગે જવા પ્રયત્ન કરીએ છીએ, ત્યારે તો તે આપણને જાણે રાંધે છે. એ મંગળકારી નાદને સમજો એ સમજી જુઓ છે અને જાણે છે એમ સમજીને ચાલો એને અવગણના નહિ કરો તો શાંતિ અનુભવશે. ખાખી શાંતિ બહાર નથી, શાંતિ વલોમાં નથી, શાંતિ સ્વચરિતામાં નથી, શાંતિ પાપ, પ્રપંચ અને પેસા માં નથી, શાંતિ કાળાં પોળાં અને ઉપા અંતર કરવામાં નથી. શાંતિ શાંતિ, વાલી અને મહેલ મોટરમાં નથી; પરંતુ શાંતિ તો સદાચારમાં, મારિયમાં, જામમાં, સેવાભાવમાં, સદૃશ્યમાં, સી સારે પ્રેમથી અણુબાને વર્તવામાં અને અન્યના કુર્મકુર્મી અને સુખે સુખી થવામાં રહેલી છે. એમાં જ સાચી માનુસીય છે. એના પ્રકારનું મનુષ્યને પ્રાપ્ત થશે એટલે અશાંતિ દુર થશે. પોતાનો જ સ્વાર્થ સમજાને જીવનને ઉદેશ્ય હોય તો એમાં માનવતા રીડી પોતાના સમાનો જાવ તો મધેમાં પણ હોય છે. — પ્રતાપ —

સંત વિનોબાજીની દિવસવાણી

(૧) હવેર અને આપણે એકજ ચેતનજીવ છીએ. આપણે હવેરના એક અંશ માત્ર છીએ અને પ્રયુ એ ચેતનનું પૂર્ણરૂપ છે એટલે ચેતન તો એકજ છે. જે પ્રયુની શક્તિ

કે તેજ આપણી છે. એટલે પ્રયુ પાસે એ શક્તિ માનવામાં અને મેળવવામાં પરત્વે નથી.

(૨) પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે હવેરની મદદ માનવામાં હવેર અશક્તિ તો છે. એ તો અછદ્ય વગરની વાત છે. પુરાણ-હીનતા છે. ખેતર માં કણસણ નહિ આવ્યું તો કરે પ્રજાની પ્રાર્થના-આજો હવેરની મદદ. આ બધા પ્રશ્નોને ઘેર કરેવો પ્રયુને આપણને શક્તિ આપી નથી. સકામ જાનવાળી બહારના કાપો કરવામાં પ્રજાની મદદ માનવામાં ચોખા નથી.

(૩) શારીરિક બમને કુર્મ માની લીધું છે એ - મારી સમજમાં નથી આવ્યું. જે આનંદ અને સુખનું સાધન છે તેને કુર્મ અણવામાં આવ્યું છે.

(૪) સાતાની સેવા કરનાર માણસ આખી દુનિયાની સેવા કરે છે એવી મારી ખારણા છે.

(૫) માનવજીનો અર્થ છે ત્યાજ અને સાદસતી સહાય મૂર્તી. બાહ્ય એટલે મૂલ્ય પછી જીવનનો આનંદ માણવા જીવનની માહુતિ આપનાર.

(૬) જેમ આ પોતાના માણને ઈશ્વરના માટે નીચી નમે છે તેમ આપણે નીચા વળતું લેઈએ અને નીચેના માણસને ઉપર લાવે; એટલે

ત્યારે જ વિવેકતા કુવ થઈ અને ત્યારે જ સાચું સ્વરૂપ આવશે.

(૭) કોઈ ધર્મને કોઈ ધર્મ સાથે વિરોધ નથી. જે વિરોધ હોય તો તે અધર્મ છે. અધર્મનો વિરોધ કરવા માં જ્યાં એક ધર્મ લેઈએ.

(૮) એક અવમાણ છે. પ્રયુને મનુષ્યની પરીક્ષા કરવા મરે આ દુનિયામાં તેને મેલકર્યો છે. અમવાન ધનવાનેને ધન આપીને તેની અભાવ કરે છે કે તે તેના જાનને ઉપયોગ કરે છે, તે અરીએને મદદ કરે છે કે નહિ તે જુઓ છે. અને અરીએને અરીય રાખીને તેની ઠસોટી કરે છે કે તે અરીયાઈમાં હોમત કારે છે કે નહિ તે જુઓ છે.

(૯) નીલ કરવામાં કોણને કાપો મળે નથી. જે નીલ કરે છે તેનું જો અરણ્ય માથે છે અને જેની નીલ કરવામાં આવે છે તેની તો કોઈ ઉપતિ થતી જ નથી.

(૧૦) જ્યોત્સના નજર સમજી રાખવો અને એને મરે સંપર્ક જીવન જીવડે એને હું બહાવું કહું છું.

લોકેશી કોશ મોટો
યુગસતી કુ યુગસતી કીકસનરી.
હોમત પા. ૧-૨-૩.
અણવાનું કેમણું આ મોટીય

P.O. Box 2156 Tel. Add: "Bhaisons" Phone: 22798

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Item	per lb.	Price
1	Onion	1/2	4/3
2	Chana dal	1/2	7/1
3	Masoor dal	1/2	3/6
4	Urad flour	1/2	2/1
5	Urad dal	1/2	2/1
6	Mung dal	1/2	2/1
7	White mung	1/2	1/3
8	Whole urad	1/2	1/3
9	Special cashew	1/2	1/3
10	Ordinary cashew	1/2	1/3
11	Egyptian rice	1/2	1/3
12	Whole Bt. Masoor	1/2	1/3
13	Masoor dal	1/2	1/3
14	Tamoor dal	1/2	1/3

Item	per lb.	Price
F/Grade Loose Tea	1/2	4/3
Silverdale Sopal	1/2	7/1
S. R. Nuts No 2	1/2	3/6
Jeera	1/2	2/1
Cardamom (Siam)	1/2	2/1
Mustard Seeds	1/2	2/1
Mustard Seeds	1/2	2/1
Whole Linseed	1/2	1/3
Jaggery (Gor)	1/2	1/3
Pure Chilli Powder	1/2	1/3
Pure Mustard Powder	1/2	1/3
Cocapoda (Fresh Watery)	1/2	1/3

47/6 per bag of 75

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add: 81 Victoria St., DURBAN.

ભારતનું ગૌરવ

લેખક: પં. શ્રીપાદ દા. સાતવળેકર

આ સમયે પં. જવાહરલાલ નેહરુ વિશ્વકોશિ સદિ ગુરુજી મોહન કાવ્ય કરી રહ્યા છે. એ કાવ્યમાં ભારતનું સન્માન વિશ્વમાં થવા માગ્યું છે. રાષ્ટ્રીયના પ્રેસીડન્ટ અને અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ એ બંને એકજ જગ્યાએ મળીને વિચાર કરે એ કંઈ સામાન્ય વાત નથી. જનના વિચારોમાં એટલું અંતર છે કે એ પૂર્વ અને પશ્ચિમના ભેદ હાલ છે. છતાં પણ બંને એક જગ્યાએ મળ્યા અને વિશ્વકોશિ માટે મેળનામો તબક્કો કરી એ એક મહત્ત્વ જ મોહન કાવ્ય મળ્યું.

પં. નેહરુ રશિયામાં ગયા અને એમની સાથે વાતચીત કરીને ભાંગેલા પાકો ફોટો તેને દુર કરવામાં સમર્થ બન્યા છે એ કંઈ ભૂલું તેવું નથી. પશ્ચિમ નેહરુજી આજ કાવ્ય કરવાને સમર્થ છે. એ આપણું ભાગ છે કે એના ભવો કાવ્યોનાર આપણને મળ્યો છે.

વિશ્વમાં કોઈ વાત અને આજે મેટા રાજ્યની જે સપાટ જાણુદક્ષિણ ના જોડા જનાવવામાં વેદાંત રહી છે તે સપાટ પ્રજાની ઉન્નતિના કાવ્યમાં વપરાય તે પ્રજાની ઉન્નતિ ઉન્નતિ થઈ રહી છે પશ્ચિમ નેહરુજી પોતાની રીતિ દિશિ વડે ભેદ છે.

પશ્ચિમ નેહરુજી એટલું મોહન કાવ્ય કરી રહ્યા છે કે એમની સાથે આપણા ભારતજનોનું પણ જે કંઈ કાવ્ય છે તે ભારતીયોએ કરવું જોઈએ. અને જે કાવ્ય પશ્ચિમ નેહરુ કરી રહ્યા છે, એની બીજી માણુની તબક્કો પછી કરવી જોઈએ. એ બીજી માણુ તે આપણી તબક્કોની માણુ છે. સાથે સાથે એ આપણી માણુની પણ એ તબક્કો થઈ જાય તે રચણી વિશ્વકોશિ કાવ્ય રચનામાં સંદેહનું કારણ રહેશે નહિ.

આપણા પ્રાચીન સ્વધિક્ષિતો વિશ્વકોશિ સદિ સતત મંથનો કરતા હતા. આરે વેદ, રી ઇપનિષદો, યોગદ જમજગીવા, રામયણ, મહાભારત, મહાકવિતા, આ આપણા ધર્મ મંથો આપણા જાનના મંથો છે. વિશ્વકોશિ માટે આપણા જાનથી કેવી રીતે તબક્કો કરવી એ એમની સિદ્ધિ થઈ રહી છે, આજે આજે આપણા જાનથી કરવી એ એમની સિદ્ધિ થઈ રહી છે. રાષ્ટ્રના મહાભારતનો રાષ્ટ્રના આપણા જાનથી કરીને પોતાની જાનને આપી રહ્યું છે. રાષ્ટ્રના જાન મહાભારત વાચશે. ભારતની ધર્મશાસ્ત્ર સરકારે અંગ્રેજી-ભાષામાં મહાભારત લખવા માટે ૬૦ લાખ રૂપિયા

આપ. છે. હવે અંગ્રેજી જાણનારા મહાભારત માણી રાષ્ટ્ર પરંતુ ભારતની પ્રત્યક્ષ ભાષાઓમાં મહાભારત નથી. ઇન્ડીય, જર્મન, અને ફ્રેન્ચ ભાષાઓમાં મહાભારતનો અનુવાદ થયો પૂરે જ લખાઈ ગયો. હવે પરંતુ આપણા ભારત વર્ષમાં ભારતીય ભાષામાં સંપૂર્ણ મહાભારત રચાય મળી રહ્યું નથી. આ સમયે કોઈ પણ એક ભાષામાં સંપૂર્ણ મહાભારત નો અનુવાદ લખવા માટે હોદ્દા સાથે રૂપિયાનો ખર્ચ થાય છે. એ કાવ્ય માટે આપણી સરકાર અને ધર્મશાસ્ત્રી પત્રિક લેખો એમાં મદદ કરશે તે એ કાવ્ય જરૂર થઈ રહી રહ્યું છે.

ભારતમાં એવી પાઠશાળા હોવી જોઈએ કે જ્યાં આપણાં ઐતિહાસિક, ઇપનિષદ, મહાભારત વિશે પ્રશ્નો પરિપૂર્ણ અધ્યયન થઈ શકે. આપણા સુધી ક્યાં આવી રીતના અધ્યયનો અરજા થઈ રહ્યા નથી. એવી પાઠશાળાઓ તો હોવી જ જોઈએ કે જ્યાં આ પ્રશ્નો અધ્યયન થઈ શકે અને સાથે સાથે પાઠશાળાના અધ્યાપકો, શિક્ષકોનું પાત્રવત, મુશ્કેલીઓનું કુશળ અને જીવન બીજાના પશ્ચિમ પ્રશ્નોનું પણ અધ્યયન થઈ જોઈએ એક ધર્મશાળા બીજા ધર્મશાળાની નીચ કરી રહ્યા છે અને જ્યાં સુધી આ પ્રશ્નો નીચ કરવાનું જ ન થઈ ત્યાં સુધી પરંપરે દેવ એવો બનાવો નથી. આ પરંપરનો દેવ નાશ કરવા માટે સર્વ ધર્મના મંથો, સુધીના જગ્યાએ આવી રીતે અધ્યયન થઈ જોઈએ.

આજે એક હોદ્દા ધર્મજી એવો છે કે જે સર્વ ધર્મનો સમભાવ માને છે.

આજના સર્વ ધર્મ પોતાના ધર્મને માનવીય અને બીજાના ધર્મને જાન્ય માને છે. એવી કરીને સર્વ ધર્મનું સારી રીતે અધ્યયન કરીને સામાજિક પ્રચારો તબક્કો કરવા જોઈએ એ સર્વ ધર્મના સામાજિક, પ્રચાર કરી રહ્યા. સરકારે એક કરવું જોઈએ પરંતુ એ સરકાર કરતી નથી એ કારે એનો વિગત છે. મોહન વેદે એક કરવું જ થઈ.

જ્યાં સુધી અધ્યાત્મ દિશી રાષ્ટ્રની સમતા એ કોના મનમાં રિયર ન થાય ત્યાં સુધી કોઈને કોઈ રીતે ધર્મ ધર્મશાસ્ત્રના પ્રચાર કાવ્ય રહેશે એવી આપણે અધ્યાત્મ જાનનો પ્રચાર કરવામાં પ્રચારો તબક્કો કરવા જોઈએ એટલું જ નહિ પણ એવા પ્રચારો જાનના સર્વ રાષ્ટ્રોમાં પ્રોત્સાહન જોઈએ અને જ્યાં એવા અધ્યાત્મ જાનની એકતાનો પ્રચાર કરે એ જ વિશ્વ કોશિનો સ્વભાવ છે.

અમે જ્યાં રવાના થઈએ તેમ મહાવિદ્યાલય બોલીને મોજ કાઢનાર વર્ગ દ્વારા છે અને વેદ મહાવિદ્યાલય બોલીને અમે સર્વ ધર્મનું સિદ્ધિ આપીને પ્રચારો. તબક્કો કરવાનું કાવ્ય પણ સર્વ થઈ છે. અમે જાનના થાય છે કે અમારાં જો બંને વિદ્યાર્થી સારી રીતે જાણી રહ્યા છે. પશ્ચિમ વર્ગના અધ્યાત્મશાસ્ત્ર શાળામાં આવેલ છે. અને અમે બી. એ અને એમ. એ થયેલા વિદ્યાર્થીઓને જ જ્યાં જઈએ જાએ. અમારી સિદ્ધિ નાની છે છતાં પણ અમે એ કાવ્ય સર્વ થઈ છે અને અવધારના અને મુંઝવણના કાવ્ય કાવ્યાથી અમારા વિદ્યાર્થીઓને રોજરોજી પણ મળી રહી છે. એ વિષયમાં અમે વધુ હવે પછી લખીશું. નો સરકાર અને પત્રિક લેખો આ કાવ્યમાં મદદ કરશે તે અમે પાંચ વર્ષમાં સારા પ્રચારો.

વિશ્વ કોશિનું કાવ્ય કરવા માટે અમે તબક્કો કરી રહ્યા છીએ એવી અમારી અભિલાષા છે. પરંતુ અમે કરે અને એ સિદ્ધિ થઈ જાય.—(અંતર્યામી)

ભાષાની પ્રજાની સંસ્કૃતિ (પ્રતાપી ચાવુ)

દેશાભિમાન

અપાની લોકોને પોતાના દેશ માટે ખુબ અભિમાન અને ગૌરવ હોય છે. પોતાના દેશમાં બનેલી વસ્તુઓ વાપરવાનો તેઓ આમદ રાખે છે. પછી તે અને તેથી દેશ અધ્યાત્મ અને તેથી મેળી દેશ. બીજા દેશની વસ્તુ થયે તેથી સરકાર અને સારી દેશ છતાં તે વસ્તુ તેમને કદિ વાપરના જ નથી. તેઓ પોતાના દેશને વશાદાર રહે છે. પોતાના દેશની ખોરી વાત તેઓ બોલતા નથી તેમજ સામાજિકતા નથી. પોતાના દેશ માટે પોતાનું સર્વ દેશમાં તેઓ સદા તબક્કો રહે છે. અપાની બાજુ જે પ્રચલિત છે તેના મુખ્ય કારણોમાં તેના રાષ્ટ્રીય ધર્મને, અધ્યાત્મિક જીવનને અને દેશાભિમાનને કારણે અમ બોલે મળ્યા.

આપણા રાષ્ટ્રને પ્રાચીન કાલ અને અદ્યક્ષ સદ્યુજો ઇવર ચલુરેલો છે. પરંતુ હજી સુધી આપણા જોઈએ તેટલા સદ્યુજો ઉતરી નથી. આપણે ત્યાં સાંપ તે ખુબજ કિમતિ થઈ પડ્યું છે. હોંસાનો તે કિસાલ જ રહેશે નથી. અધ્યાત્મિકતા, મેરી, કો, છપો, નીલ, ઉદાપણ વગેરે ખુબજ કાવ્ય કુદવા છે.

આપણે સૌ ભારતવાસીઓ, આપણા કાલેમાં ઉપરોક્ત કાવ્ય વધુ ધર્મશાસ્ત્ર અદ્યક્ષ પરમે ધર્મ: વગેરે સુને, આપણા જીવન અવધારના ઉતારીએ અને સાચા ધર્મના રવરખને આપણી આપણા દેશની ઉન્નતિ અને કીર્તિને જાળવવા બનાવીએ એટલી જ પ્રાર્થના.

એ અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજી ૧૯૫૬ નવું દેશ	હીંદુ ૨૦૧૨ શિવ-મહા	ગ્રેગરીયન ૧૯૫૬ ડીસેમ્બર ૨૭-૨૮-૨૯	પાર્શ્વ ૧૯૫૬ અવધાર ૨૮-૨૯-૩૦	સુરોદ ૬. મી.	સુપીર ૬. મી.	ધાર્મિક તથા વાર્તા-કાવ્યો
શુક્ર	૨૦	૨૫	૨૬	૨૭	૫-૨૮	૫-૨૯	પરમે કવિતા
શનિ	૨૧	૨૬	૨૭	૨૮	૫-૨૯	૫-૩૦	પરમે કવિતા
રવિ	૨૨	૨૭	૨૮	૨૯	૫-૩૦	૫-૩૧	પરમે કવિતા
સોમ	૨૩	૨૮	૨૯	૩૦	૫-૩૧	૫-૩૨	પરમે કવિતા
મંગલ	૨૪	૨૯	૩૦	૩૧	૫-૩૨	૫-૩૩	પરમે કવિતા
બુધ	૨૫	૩૦	૩૧	૩૨	૫-૩૩	૫-૩૪	પરમે કવિતા
ગુરુ	૨૬	૩૧	૩૨	૩૩	૫-૩૪	૫-૩૫	પરમે કવિતા
શુક્ર	૨૭	૩૨	૩૩	૩૪	૫-૩૫	૫-૩૬	પરમે કવિતા
શનિ	૨૮	૩૩	૩૪	૩૫	૫-૩૬	૫-૩૭	પરમે કવિતા
રવિ	૨૯	૩૪	૩૫	૩૬	૫-૩૭	૫-૩૮	પરમે કવિતા
સોમ	૩૦	૩૫	૩૬	૩૭	૫-૩૮	૫-૩૯	પરમે કવિતા
મંગલ	૩૧	૩૬	૩૭	૩૮	૫-૩૯	૫-૪૦	પરમે કવિતા
બુધ	૧	૩૭	૩૮	૩૯	૫-૪૦	૫-૪૧	પરમે કવિતા
ગુરુ	૨	૩૮	૩૯	૪૦	૫-૪૧	૫-૪૨	પરમે કવિતા

જામારી નવી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પૂર્વકથા: જંગમપરવાણ ઉત્તરી આવેલી માનદાનીના અતીકે અમારું પથારીને યુદ્ધ સ્વભાવના સ્વિચ્છલને જે હાસ્યાને માધવી નામની એક-બે એક પુત્રી છે. તેણે જઈ પહેલાં જાહેર નામનો પુત્ર સુખાચાર્ય છે તે તે પછી માધવી ઉપર જ જીવનની સર્વ આશાઓ કેન્દ્રિત થઈ છે. માધવી માતાપિતાના વાસ્તવને હીપ્પાવવારી મુખ્ય કંઈ છે, તરિકાને એની મિકેટની મિત્ર છે. કોલેજમાં સીટું ધ્યાન એવો તે પોતાના જીવન વિશે રહસ્ય ઉજી કરતો કમલેશન નામનો વિદ્યાર્થી છે. એ કવિ, નટ, દિગ્દર્શક છે, અટલીથી જીવે છે. કોલેજના સમારંભ આટે કમલેશને એક ગીતનાદિકા લખી છે, કોઈ પાસેથી સંજ્ઞાપું છે કે માધવીનો કંઈ થઈ છે, એ તેને લાયકાતમાં રહેવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિચયથી એની સુનેલી લાગણીઓ ભૂત થઈ ગઈ છે તે મનથી ખૂંચતી એ ઘેર આવે છે, આતા પિતા એના વેવિશાળની વાત કરતા હોય છે તે એ પહેલેથી છે, માધવીને અસ્વસ્થ રોજ છેલ્લો વર્તણૂક બને છે, માધવી સુખવણ હુપાવી શકતી નથી, બીજે દિવસે એવી જ માનસિક સ્થિતિમાં તે કોલેજમાં જાય છે. ખોસનું એક જીવન એ વાત છે તે કમલેશ પછી તેના ઉપર મુગ્ધ બને છે. એને લાગે છે કે બને પ્રેમમાં એવામાં છે. માતાપિતા એના વેવિશાળની વર્તણૂકમાં આશ્ચર્ય થઈ છે. માધવી પ્રસન્ન મુગ્ધ થઈ જાય છે. એને માધવીની ઘેર વાતી છે. હવે એ મનના લાગે હાથે છે. આ વાતથી માધવીનું ગીત સાંભળવા પછી કમલેશ પોતાની નારિકા નહિ અભ્યવહારું નકરી કરે છે. એમાંથી લાગણીને સંધાવે છે. માધવી હાંમલ લેર પ્રેમને માગે આગળ ધપે છે. કમલેશનું રહેણું તાલક વાતી માધવીની મુગ્ધતામાં વધારો થાય છે. કુમાર તપસ્વી નૈતીતાલ આવવાનું આમંત્રણ મળે છે. કુદરતમાં સ્નેહી ઉપેક્ષાને મનોરમા પાસેથી એક લાલચ-કંપા, તે પ્રિયતી મુચકના પ્રેમકિસ્સાની કથા ભાણીતા સ્વિચ્છલના માનસિક અવસ્થાનો માધવીને વિશેષ પરિચય થાય છે..... એ આગળ જાંચો.

અકેરણ પંચમું

(મલોધી ચાલુ)

માધવી એ રાત સાંતિમાં પથારી કરી યતી નહિ. દરિવચ્છલની પછી સમજાવે જ રિયલિટી મધ. કમલેશના જીવને પછી તે પથારી નાંખી નહેતો અને દળથી વાતો કરીને અલેલા કોલેજ ને મનોરમા પછી પોતાને ઘેર મોટી રાત સુધી પેલી બાહ્ય-કંપા ને બિરતી મુચકના પ્રેમ અને જીવનની મયો કરતાં હતા.

માધવીના મન સમજાવે સવારથી રાત સુધીના પ્રક્રમોની એક બિચકા રેવાતી હતી. એ ઉલ્લાસભરે કોલેજમાં ગયેલી, કમલેશનું મિત્ર વધન ભેગેલું, એની એક મિત્રી આવી, તે પછી એ માલી મધ, તરિકાને સાથે મંબીર ચર્ચા મધ, કમલેશને મળવાનું બન્યું ને નીંમેના પરિચય લેવા એટલી સરળતાથી તેની સાથે એણે વાત કરી. જાતે એની નારિકાનું રમરમ મધ. હવેમા રહેતાં ગીતો કરીને જીવવા લાગ્યાં. એમાંથી કમલેશના જીવન અંગેના વિચારો શા થયા.

તે તરત જ પિતાજી સાથે આવ્યાં. ઉપેક્ષા સાથેની મયોમાં પિતાજીને એ વેદના પ્રમટ કરી તેનું રમરમ મધ. બાહ્ય-કંપા મેળુ હશે ને પેલા બિરતી મુચક કેવા દશે તે જાણવાની કમળા પ્રમટી. અમાનક તરિકાએ પુલેલા પ્રમો સાથે આવ્યા. મન મુગ્ધતા

લાગ્યું. એમાંથી ક્યાંક દુર જઈ મન દળવું કરવાના વિચારો આવ્યા. કુમારનું રમરમ મયો કમળામાં નૈતીતાલ સુધીનો પ્રવાસ બિચકા મયો. મનમાં પ્રમો ઉઠવા નૈતીતાલ જન્મ મુગ્ધ થાય છે તે જ મનમાં આનંદ કેમ પ્રમટો નથી? એ દિવસ પછી કુમારને અને પિતાજીને એ સો જવાબ આપશે? એ ન જાય તો તેનાં કારણો શા? ...ને શા માટે ન જાય? નારિકા પહેલાં પછી રમરમમાં મુંઝે કામ છે? કોણ જાણી રાખે છે એને?

માધવીને ખાતરી થઈ કે કમલેશ પ્રત્યે એ લાગણી પેદા થઈ છે તે સાચી અત્યારે એને બધા પ્રત્યક્ષ દેર છે. એ લાગણીને એક માણસ રાખીને એનાથી કંઈ વિચારી શકાય એમ નથી. 'શી છે એ લાગણી? જાતે એ હારા પ્રાપ્ત થઈ રહ્યું છે?' માધવી દરી મુગ્ધા. એને મુગ્ધ નહિ કે ય. માટે કમલેશનું જીવન જાણવાની, ને એ બાજુ કે ન જાણે તે: એ તેના દેવાન. જાણે. રમરમમાં કમળા વાત છે!

દરિવચ્છલ પથારીમાં પડ્યા પછી પ્રમથ તો તરતમાન મુચકા મુચક-મુચકી એનાં પથારીમાં માણસથી જ મિત્ર થયા દેવાસનાએ એમને સાંત્વન આપવા પોઠો કમલેશ કંઈ, પથારી મીમે મીમે

એ દુ:ખ ઉઠું જવું થયું. દેવાસના તે સુખમાં નહિ, પ્રમુખ નામ જઈ તેથી પોતાની પથારીમાં મયાં ને હરિ વચ્છલે પછી દરિનું રમરમ કરી આંખ ના પોપમાં બીડ્યાં, પથારી મીમે મીમે એમના આનંદમય પડેલા જાણવાના આવ્યાં લાગ્યાં. પેલી બાહ્ય-કંપાના માતાપિતાની કંઈ હાથ દરે તેનું એ મિત્ર કોલેજે દેરી માતાનું હતું તે પેડું મધને નમર સાથે આવવા, લાગ્યું. જાણે પોતે જ એવા દુ:ખમાં આવી પડ્યા હોય એવી વેદના પ્રમટી. અમા નહિ એમાંથી વિચાર મુચકો: 'માધવી આવું કંઈ કરે તો!'

તરત જ જીવન મન મોલી રહ્યું. 'એ અસંભવિત છે. માધવી નિમંગ, સરજ ને સરકારી છે, જંગમપરવાણ સરકારે એણે નિષ્ણાપૂર્વક બીડ્યા છે.' દરિવચ્છલને ખાતરી થઈ કે માધવી વિશે એની કમળા સેવવાનું કોઈ કારણ નથી. મન કંઈક હળવું થયું. આપો પછી પેલાવા લાગી

ત્યાં દેવાસના બોલ્યા: 'ભાગે છે તમે?'

દરિવચ્છલ સહેજ અમટીને એ. મયા: 'મું છે?'

માધવી વિશે કમલેશ કરું જ જાણતો ન હતો. એ કોઈ મનવાનની પુત્રી છે એટલું એની મોટર અને રહેવાની જાણ જાણી જાણી આવતું હતું. એ સિવાય કમલેશને કંઈ જાણ નહોતી. વિચાર આવ્યો: 'પૂ. પછી એને એના જીવન વિશે પૂછીશ.' તરત મુગ્ધ થઈ મધ: 'મારા જીવન વિશે એ જાણવા માટે છે...શા માટે? પારી દુ:ખભરી કથા સાંભળીને એનું મુદ્દમારે લેવું કંઈ છે? મારે એ બધું જાતે શા માટે રહેવું જોઈએ? આ બધા જાણીને મુદ્દમા કરવાનું શું પોતે છે? અને મારા જીવનના જીવનને સવારના સમાજ સામેને મારો રીપ જાણી નહોં હશે?'

કમલેશ સાંતિથી વિચારવા લાગ્યો: 'માધવીથી કંઈ જ જાણવાવાની ગતિ નથી, પછી આ મધું કહેવાનો અર્થ શા? એ કું જીવનકિતાવનાં ખાનાં ઉપાડીશ તો એનાં દિશમાં વેદના તે જાણશે...પરંતુ...પરંતુ મારા પ્રત્યે સહનુજીત પ્રમટરે કે વૃથા?...નહિ, નહિ. વૃથા શા માટે પ્રમટરે? એ એવું શું કંઈ છે?...ને મારે એની સહનુજીત શા માટે જોઈએ?'

કવિ કમલેશની મસ્તી શમતી જાય છે ને 'દુ:ખભરી લંબી કહાની'. કહેવા એ તરત જ બને છે

'મુજો તો, માધવીના જાંચાં હજી મતી બળે છે!'

'દશે તેનું શું છે?' દરિવચ્છલ હળવા રહે બોલ્યા ને દેવાસનાને સાંતિથી સુધ જવા કહ્યું. પરંતુ એ પછી તેણે એકાદ કમળા સુધી નિદ્રાધીન થઈ શક્યા નહિ.

માધવી ખરેખર જામતી હતી. મન કોઈ રીતે ચાત પડતું નહોતું એટલે એ દરિને નારિકા વાંચવા લાગી હતી એના સમય મન- પ્રદેશમાં ભરે કમલેશનું રમરમ બાધી મધું હતું. કમલેશની પોતાની પછી એ જ રિયલિટી હતી. તરિકાને ને માધવીને વિદાય આપ્યા પછી એ એકલો બહાર ઉપરી ગયો હતો. દરિવાકરિ એણે સાંભળે તમતી જોઈ હતી, રાતનું અંધારું મતા સુધી એણે અહીંનાં મકકર લગાવ્યા હતા. જમવાનું બાદ આણ્યું હતું. પછી તેની પરવા એણે કરી નહોતી. વિચારો આવતા હતા:

'માધવી ક્યાંથી ને શી રીતે મારા જીવનમાં આવી પડી? મધુમિતે જાણ દિશમાં એણે આ શાનાં જાંચાં પ્રમટાવ્યા?...તેની સરજ, મધુર, મંજલ મધ છે એ? ક્યાં એ, ક્યાં કું? જામારી મીમે સંભવિત છે?'

અનુભૂતિ જ એવું મસ્તક ઉઠ્યું થયું. 'જીવનના કંજાવાતામાં મેં કહી કોઈની પરવા કરી નથી. હા, મને એમ થિ:કાર ને તિરકાર મળ્યા તેમ પ્રેમ ને વાસ્તવ્ય પછી મળ્યાં છે, પછી મારે માટે સદાનુજીત, એટલે તો હવાજ ને ના, મારે એ ન જોઈએ.'

'તો કું શું?' કમલેશની સાથે સમજાવે જીવે મધ. એને જાણ છેવટ સુધી એ મેળવી શક્યો નહિ.

ખીજ સવારે માધવી ઉઠી ત્યારે તે પાંતેલી હતી. દરિવચ્છલ ને દેવાસના પછી રાજનના જેવા આનંદમાં કે રહુતિ માં નહેતા. પરંપર દરિને અલ્પા. લાગણીમાં કંઈક જાતી પછી આવી. રતાનાદિકી સો પરાવાઈ ત્યારે નારાને ભેટાં દરિવચ્છલે કહ્યું: 'રાતે પેલી કંપાજ અને વાદ આખ્યા રતી હતી.'

દેવાસના તરત બોલ્યા: 'માધવી, રાતે શું ક્યાં સુધી જામતી હતી?'

માધવી કંઈ જાણ આપે ત્યાં દરિ- વચ્છલે કહ્યું: 'તારા બાને તારે વિશે ચિંતા થતી હતી.'

'શાની ચિંતા, બા? માધવીએ મુક્યું. એને પોતાની રાતની રિયલિટી તો રમરમ મધ આણ્યું.

સ્વામી નિશ્વસાનંદજીનું પ્રવચન

‘કાલે ક્યે-ભાઈએ વાત કરી તેથી તારા બાપુએ યુગ લાગી આવ્યું...ને ૧ પછી’

‘હું તો વાચતી હતી.’ માધવી વચ્ચે બેઠી.

‘હું વાચતી હતી, મોટા’ દરિ-વશને પૂછ્યું.

માધવી કહેવાની રીતે છે એવું દરિ-વશને કે દેશભાઈને કહ્યું નહિ. દોહરીના મોટા રાત સુધી અપાસનું વાગ્યું પડે છે એ વિચારથી સહન-જીવિત પ્રગટી. દરિવશભાઈને થયું.

‘માધવીને! અપાસ કહે દોહરે વર્ષમાં પૂરો થયો, એ પહેલાં એના મારે કોઈ મુશ્કેલી પડેલી થઈ નહોતી તો અપાસ પૂરો થતાં જ લગત કરી શકાય.’ પહેલુ આ વિચાર કુર સુધી આમળ વધી શક્યો નહિ. કૌલસમીના અન કૌપર એ રિચારોના માર જ ને વધી ગયો.

દરેક એક માધવી કોલેજમાં મહ કે તાત જણાઈ આવ્યું. એમણે કહ્યું.

‘મને થાય છે કે આપણે કુમારને મધુભાઈ સાથે નૈનિતાલ જરૂર નહોતો.’

‘તમારો કહેવું કે સમજી શકું છું. પણ માધવી એ વિરે કૌલસમીને’ કે.વ એવ જણાવું નથી.’

એને નાટકના રસ લાગ્યો છે, પણ મને તો તેથી ડર લાગે છે.’

‘હર શખ્તના જેવું કહ નથી. પણ તમે માનતા હો કે નૈનિતાલના પ્રવાસ થી માધવીનું વેવિરાળ આવ્યું એ જણાવી શકો છો. તો કુલ થાય છે. મારું પૈતૃના મન જી રિચર થઈ નથી.’

‘તમારા જ મનની વાત છે ને? માધવી તો જિજ્ઞાસી તમે કહેા એટલે ના પાડે જ નહિ.’

‘તમને એવો વિચાર છે?’

એમાં વિચારનો સવાલ જ નથી, માધવીને અન સોના બાપુજીનો જોશ કલ્યાણ છે. કલ્યાણના અદ્યતી મે.ઈ.ઈ. દરિવશભાઈના મુખ ઉપર મહાનતાનું પ્રતિબિંબ દેખાઈ આવ્યું.

‘મધુભાઈ ને કુમ રને આ વિચાર મમશે?’ દરિવશને પ્રશ્ન થયો.

‘તેઓ તો મુગ શાસ્ત્રથી, કુમારને માધવી તરફ આગળી છે તે કું નાણું છું નૈનિતાલનું એણે જ કહ્યું’ કહ્યું છ, ને માધવી ના પાડે તો એમનું જવાબુ છે એટલે જરૂર એમ કહેવું.’

‘પણ માધવી કા માટે ના પાડે?’

‘કાણે નાણું, પણ મને એમ થાય છે કે એ ના પાડશે.’ કલ્યાણના એ આ કહેવારો સાથે વાત પૂરી કરી.

માધવીની અવેશના અરેખર એની જ હતી. કૌલસમી પહેલાંમાં સ્ત્રીમાં કોઈ એ વાર નૈનિતાલનો વિચાર એને આવી ગયો હતો, પણ જવાબુ અન વધતું નહોતું. એટલે જ નહિ, પહેલુ પિતાજી અને કુમારને સતોષ થાય એવું, ન જવાબુ કારણ શોધવાનો પ્રયત્ન પણ એનાથી થઈ નહોતો હતો!

કોલેજમાં કામચ માતાં જ એને દમરેક મળી ગયો, માધવીએ દસતા દસતા સાથે જીતે એની સાથે નાટિ કાની ચોપડી ધરી. કમલેસ એના અભિપ્રાય મરિ ઉત્સુક મેરે તાકી રહ્યો. ‘માધવી બોલી: ‘શરૂક છે, આજ નાટિકા આપણે બજાવવી નોંધ્યો.’

‘સાચું કહેા છો?’ કમલેસના અરેરા કૌપર આનંદ કલ્યાણ મયો.

‘સાચું જ. ગીતો મને તો મુગ જ આવવાની લાગ્યાં. કોઈ પુરખ આવું બળ સમર્પણ કરે એમ સાધારણ રીતે માની શકાય નહિ, એ પ્રકૃતિ તો એની, પહેલુ આમાં તમે સાથે સાથે એવી સ્થિતિ નિર્માણ કરી છે.’

‘પુરખ તરફ તમને એવો અવિશ્વાસ છે?’ કમલેસ અર્થ અંબાર રચે બોલ્યો.

‘ના, ના. હું સહજ રીતે કહે છું.’ માધવી તરત જ બેઠી.

માધવીનું ખ્યાન નહોતું, પણ તર-સિકા એની પાછળ આવતી હતી. કમલેસ પૂછ્યું: ‘તમને નાટિકા મળી એ તરિકા જાણે છે?’

‘એ જી રીતે જાણે?’ માધવીએ અ.અ.ઈ. વ્યક્ત કયું. ત્યાં તરિકા તરત પાસે આવી દસીને બોલી:

‘એ તો જમું જ જાણે છે.’

‘સાચું છે, મધુર રિપતથી તરિકા સાથે જેક માધવીએ કહ્યું. કમલેસ એનો અર્થ પૂરો થો નહિ, પણ કંઈક સમજ્યો. કોલ એમ કહ્યું. એના મુખ પર સતોષની રેખાઓ પથરાઈ ગઈ.

‘કહે તમારે કાળો સંજાળવાતાં છે.’ માધવીએ કહ્યું.

‘સંજાળવા છે કે નાંચવા છે?’

‘પ્રથમ સંજાળવા છે, પછી નાંચવા છે.’

‘ના, પ્રથમ નાંચો, પછી તમે કહેશે તો સંજાળવાઈશ, એટલે કે હું મોટી થાવીશ.’ દસીને કમલેસ બોલ્યો. એના મનનો આનંદ છાનો ન રહ્યો.

‘કહે મારી તો કરી જરૂર જ નહિ હોય, ખરું?’ માધવી સાથે જોઈ ને તરિકા બોલી.

માધવી જાગ જમું દસી [આ વાતી લાખા સમય સુધી ચાલુ રહેશે.] —અમુક.

અમારાં નવાં વર્ષના

‘યુગરાતી’ પ્રેસના સંવત

૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી

ગયા છે.

કંપિત રી, પ-ક પાસ્ટેજ સાથે.

તીચેના શીરનામે મેસરસ ઓર્ડર

મે.ઈ.ઈ. દુરત મંચાવી લેવા વિનંતિ છે.

‘Indian Opinion’, P. Bag,

Durban, Natal.

અમુક

અમુક

અમુક

અમુક

અમુક

અમુક

અમુક

ઈ. અ.કી.ન. ૨,મધુજી સેન્ટરના

અમુક સ્વામી થી નિશ્ચાનંદ

જીએ ૧૮ દિવસનો સુનીયન જરૂર રહ

કરેલા માર્ગિક પ્રચારની તા. ૧૨-૧

૫૧ ની સાજ નોંધાનીસપર્ગમાં મળી

વારે થી કાસવાલ હાંકુ સેવા સમ.જ

સંચાલિત થી બારત સંદેશ સમિતિ

એ એક જાહેર સભા થી આંધી કોલ

માં કરી હતી. આ પ્રસંગે ચિતાર

બરહ એવેલા સભાગૃહમાં યાજ્ઞલેક

શોરશો પલ્લુ દબારે હતા. પ્રમુખ

સ્વામી થી આ સે. નોંધાએ લીધુ

હતું.

સ્વામીજીએ પ્રવચન કરતાં કહ્યું કે

મનુષ્યનો જા.ઈ.યં પુર્ણતા પ્રાપ્ત કરવા

નો છે. આજે પાંચ અને પુરુષનાં

મળો વચ્ચે મધુજી તેણે કામ કરવાનું

છે. તેનું પ્રયત્ન અપવાતમની સ્વેચ્છ

કથાએ પહેલવાનું છે. ધર્મ એક જ

માદવીને એક કરનાર તત્વ છે, થી

કુળ, કુલ, અકમલ કે કલુષિરત-કે.ક

પવનપ્રદેશોએ માનવને કલેશ કરવાનું

કહ્યું નથી. આજનો કલેશ તો તેઓ,

ની નિકાલ બાર ઉભા થયેલા સભેજો

નો પરિપાક છે. પવનપ્રદેશ એ તો

સમસ્ત પીડિત માનવજાતની જનનિ

માટે પેતાનો દેહ નોંધાવાર કરેલો

હતો.

સ્વામીજીએ આમળ આલતા કહ્યું કે

સાચ એક છે, વિદ્યાનો એને અનેકવિધ

રીતે રજુ કરે છે. આપણા સહને

માટે અધિ મુનિઓએ એક જ સંદેશ,

મકિતપોત, રાત પોત, કથપોત,

રજ્યોત એ પુર્ણતા પ્રાપ્ત કરવાના

યોગ્ય પંથ છે. એ સિદ્ધિ માટે, પદ-

યાનંદના મહાસાગરમાં સ્નાન કરવા

માટે સાધકને અધિક તત્વ વિચરી

જવાની, આસન્નિયથી પદ ધવાની,

માવાના બંધનો તોડવાની, અને માન

કુમાં કુળની મરવાની જરૂર રહે છે.

કુમારી ધનાસગરી પીલે એ યોગના

રિપિધ અસતો કરી મતાવવા હતાં.

સ્વામીજીએ કહ્યું કે આ આસતો આ-

રોગ્ય રજાણ અને આપવાદિક વિકાસ

માટે આવશ્યક છે.

આ સભામાં થી રામકૃષ્ણ સેન્ટર

ની બબળ મંડળીએ કિર્તન કર્યાં હતાં

અને બારતાનું દેવ પંદિરના દિપ-

ચિત્રે બનાવવામાં આવ્યા હતાં. થી

બીજાભાઈ કૌલસમી મારતરે થી

સ્વામીજી અને તેની શિષ્ય મંડળીને,

તેઓને ધાર્મિક પ્રચારનો કાળ આપવ

માટે સહકર આભાર માન્ય હતો.

સાંતિપદ જોસાના બાદ સભા

સમાપ્ત થઈ હતી.

—મુમુક્ષુમાં તા. ૨૧-૨૧-૫૫ના રીતે

અધેલા રમખાણોને પરિણામે સામાન્ય

અંશક પ્રમ.એ સાલમિલકાને કા. એક

કેશનું નુકસાન થયું છે. મુળક

સુધારાકની ૧૬૦ મોટર બસો તથા

૧૫ ટ્રામેને નુકસાન થયું હતું. ક

મોટરબસો કુટી સુધારામાં અ.રી હતી.

એ દિવસે ૫૦ ટેકાણે આજ લાગી

હતી અને પાંચ બનાવાયાઓને જળ

એકલ તમે નવો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ ફોર્સ

કપરોલ કંપનીના હવે સત્તાવાર એજન્ટ બીએ.

કપરોલ

દરિયુ આરીકાની વરિધ બદાલતની કેપ ઓફ ગુડ ફેથ શોવાન્ટીવલ ડીપીઅન

ના જરૂર તરફથી નીમાપેલા અંગેલ તમા સુચરોડી આવાન્ટરમ્ડ બીએ

તેમજ અંગેની-કેપરોલ એજન્ટ થાઈ પળુ ભત્તર કામનાર વિશ્વ વીરલ

વરીત અડીએ થઈ રહે છે.

2. Wherever there is a particular Life Assurance Problem & Sun Life of Canada Plan can solve it

3. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's management.

3. During 1955 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Represents, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.

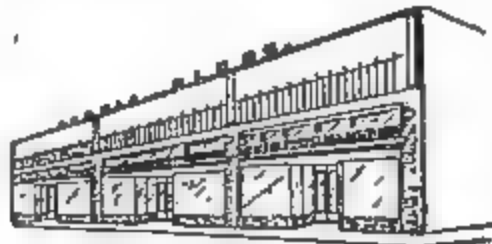
Sworn Translator.

100 51st Lowry Road, P.O. Box 4629. CAPETOWN Phone 32390

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ દેરેટ

સોનાના ઢાળોના ખાસ અમારી ભરી રેખરેખ નીચે અમને અપાયું
અમ સંતોષ પામે એવી રીતે દરેકે જાણ.

મેકેસ, ગુદા ગુદા દીઝાવનની બંગલો અમેામ, આડીની પીન, વીડી
પ્રકાશ એરોંગ નીચે બતાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાળું ઉમદા ફરૂટ

દરબનનું ઢાળું આફ્રિકા પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેલ જુડ.

કુચી અને ચેનલી પાન બનદ સાદ પોરેલ જુડ. આરબીક રી.

૧૦-૬ દરબન લાખી અને રકબેર આરબીક રી. ૧૧ કમ.

કાંદા, બરેક (આફ્રિકા) ઢાળેમાં કમારે લાખી મળશે.

રેડેરિયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલગબન કોંગોના કોરરેડો વપર કુચ
આન આખી કોઈ પણ વસ્તુ પાપક કમારી મોકલશે.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગે માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેસેપ્શીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત રેખરેખ નીચે સુનીવનના અને રેડેરિયાના કોઈ
પણ આગમી કમારે સુકામે આવી રસોઈ કમારો અને કંડાલક વર્કશીપ.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીઠાઈ કાઉસ)

એ અને વિઠોરીયા સ્ટીટના પુખ્તપર - દરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪

રેસીપામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એકાદર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા સહેલપાની કરવી. મોઢાલની કોમલ
કેપાસીત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઓર્ડરવા વિનંતી છે.

નો. રેડેરિયા રી. ૧-૦ રતલ, સધન રેડેરિયા
૬ પેની રતલ, સુનીવનમાં ૩ પેની રતલ.

પ્રાપ્ત સીસ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

Phone 331651

P.O. Box 1549

Tel. Add ENBERDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેસમી તેમજ સુવર્ણક કાપક, સુલન નર્સી, હુલ, વાળકો માટેના બલ બલરો
માલ, બર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નકે સંજોગોએ કાપકમાર માટે રીજન વગેરે
માટે અમારે લાં પ્રથમ લપાસ કરવા અવાચક છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિશેષ સાથે મૂત કંપનીસદ ગીતાણ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
સેલોપર પ્રવચન.

મહાવાસ્ય વ્રત (કંપનીસદના સ્લોગો)	૧	૧
ગીતા પ્રવચન	૨	૦
વિષ્ણુવલ્લભ (ગીતાણના બીજા અધ્યાયના સ્લોગો)	૪	૦
મધુકર (વિશેષ સાથે)	૪	૧
કળન રી (" ")	૩	૬

Obtainable:

INDIAN OPINION-
P/Bag, Durban, Natal.

ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઈ બેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ બત્તી દેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર બેગાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુરતોળી સફેદ, લીલી, ગુલાબી રંગ. ૧-૦ રતલ	ખીરત, માખ, ભરણી રંગ. ૬-૦ રતલ	પેરબંદરની ખાખરી મે.ળી રંગ. ૧-૦ રતલ
માખ ભરણી રંગ. ૫-૦ રતલ	કેસરી માખ ભરણી ખીરત રંગ. ૧-૦ રતલ	મણાનો મગજ રંગ. ૪-૦ રતલ
બદામ માખ ભરણી રંગ. ૬-૦ રતલ	ભાજુવડીયા માખ પેડા રંગ. ૫-૦ રતલ	રેડર બેન્ડના બાડીયા રંગ. ૩-૦ રતલ
કેસરી માખ પેડા રંગ. ૬-૦ રતલ	સુરતની માખ બારી રંગ. ૫-૦ રતલ	સાબુની પોચાને ભરણી રંગ. ૬-૦ રતલ
ભાજુવડીયા બદામી પેડા રંગ. ૬-૦ રતલ	બદામી માખ બારી રંગ. ૬-૦ રતલ	પાપડ ભરણી નાના ૧૦૦ નંબર રંગ. ૬-૦ મેડાબા માખ
સુરતની ખીરત માખ બારી રંગ. ૬-૦ રતલ	ભગવતરી મેથુન રંગ. ૪-૦ રતલ	પાપડ ભરણી બદામી માખ મેડા, ૬-૦ નંબર રંગ. ૬-૦
સુબઈ લીલો હવેલા ખીરતને રંગ. ૬-૦ રતલ	ગુલીના ભાડુ રંગ. ૩-૦ રતલ	ફળ, ફરફી રંગ. ૬-૦ રતલ
સુબઈ લીલો બદામી હવેલા રંગ. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ ભંજુ રંગ. ૬-૦ રતલ	મીઠક ફેરસાણુ રંગ. ૬-૦ રતલ
પેરબંદરની સાડા રંગ. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરતી ભાડુ રંગ. ૩-૦ રતલ		
કેસરી, પાક રંગ. ૬-૦ રતલ	ભાગવતરી મગજીયા (ફરફી) રંગ. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ ફીંગરો મીઠક ૫-૦ રતલ
માખ પેડાનુંભરણી રંગ. ૬-૦ રતલ	ઝીંગી બદામી લીલાની રંગ. ૬-૦ રતલ	.. .. . ૪-૦ રતલ

પેસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રેડેસીયા ૬ પેની રતલ

મોર્થર્ન રેડેસીયા રંગ. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

RECEIVED
3 FEB 25

No. 5—Vol.—LIV

FRIDAY,
3RD FEBRUARY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

There is no place on Earth and no race, which is not capable of producing the finest types of humanity, given suitable opportunities and education.

—Mahatma Gandhi.

Be just and fear not; let all the ends thou aimest at, 'be thy country's, thy God's and truth's.

—Shakespeare.

No peace was ever won from fate by slyterfuge or agreement; no peace is ever in store for any of us, but that which we shall win by victory over shame or sin—victory over the sin that oppresses, as well as over that which corrupts.

—Ruskin.

Absence of occupation is not rest

A mind quite vacant is a mind distressed

—Cowper.

If there is righteousness in the heart,
There will be beauty in the character,
If there is beauty in the character,
There will be harmony in the home,
If there is harmony in the home,
There will be order in the nation.
If there is order in the nation,
There will be peace in the world.

—Adapted from the Chinese.

Now is the time to dare to practice mercy!
Enough wounds have been struck in strife,
But he who serves us and reconciles us with GOD,
Wishes that we become brothers on GOD'S earth,
Now is the time to win the victory through love's power!
Hatred and war can only create a hell for man!
But CHRIST'S victory in the war of Grace,
Wishes that we become brothers on GOD'S earth.
Now is the time to hope unto Death,
GOD'S door open to our brother's need.
Who dare the step? Who comes along?
We may still become brothers on GOD'S earth!

—Heinrich Vogel.

—A hymn used in a Church Conference in West Germany, 1937.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
A. Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Bomberg and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 44-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
13/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 12/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodema)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1956.
For Bombay via Karachi.

S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0

Second " " " 55-0-0

Third Class Bunk 28-11-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-10-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-8-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 3RD FEBRUARY, 1956

Indians In South Africa

JUST before the present session of the Union Parliament opened the South African Bureau of Racial Affairs met at Port Elizabeth to discuss the Indian in South Africa. As is known, SABRA is an organisation sponsored by the advocates of apartheid. Its intention, among other things, is to present apartheid in something like a scientific form for purposes of convincing the people of South Africa that apartheid is the only way out for this country.

The deliberations of the conference referred to above were characterised, not by an earnest endeavour to find a solution to what has been erroneously called the Indian problem. The learned men of SABRA devoted a lot of their time to propagandistic attacks on the Indian and in so doing showed not only how lamentably ill-equipped they are for leading a multi-racial community but also that they have missed one fundamental reality of South African nationhood—that South Africa is a mixed nation.

Since the SABRA outbursts against the Indian, Dr. Donges has joined in the attacks on the Indians.

The world is being told that the Indian is unassimilable; that he has not made a contribution to the welfare of the country proportionate with the benefits he has reaped; that he is a fifth column; that he ought to be sent back to India.

Let us take the first charge—of being unassimilable. This means that the Indian has refused to broaden his outlook or change it to conform to the demands of living in a society based on western ideals. For an individual to be assimilated into a particular environment certain prerequisites are necessary. One of the most important of these is education. The Indian can reply, with every show of reason, that he has set an example of a community eager to conform to Western standards and if he has not succeeded everywhere it has not been for lack of determination. All sorts of barriers have been set up on his way by the very rulers who accuse him of not learning their ways. Indian schools are notoriously overcrowded and inadequate in spite of a small minority's truly heroic efforts to do all in its power for the education of its children.

But this is not the whole story. The Indian has done a lot to show his desire to conform to the ways of living of his country of adoption. Indian children speak more English than their own languages in the urban areas. If there is a community in danger of losing its languages the Indian can claim to live under that danger. He has not withdrawn his children from school just because of this—for the simple reason that he wants them to be good South Africans, even

to the point of adopting one of South Africa's official languages as their own. What greater proof of Indian goodwill does the whiteman want than this sacrifice on the part of the Indian? This alone should make the charge of unassimilability meaningless.

But the White ruler is in a very convenient position. He has the power to bar the Indian's progress towards assimilation and then turn round to blame the Indian for being slowed down by the barriers. It is neither clever nor smart.

Judging by the fact that the Indian is only a very small minority of the nation, he has reason to be proud that he is not behind any other section in his contributions. Where he has not been able to do more it is because barriers have been placed in his way by the rulers.

The real significance here of this charge is that it is designed to throw a wedge between the African and the Indian so that the former should exert the pressure of his numbers to help in the process of squeezing out the Indian. Fortunately, the African is not a fool.

On the other hand, it might be as well for the Indian community to take a more positive interest in the African, not only as a fellow human being and countryman, but also to silence the criticisms in this connection. The Indian could still do a lot more to make himself better appreciated by the African.

The charge that the Indian is a potential fifth column must be denied with the contempt it deserves. Those people who talk glibly of the Indian being a potential traitor to his country never lifted a finger to defend their country and their own rule during the

last war. Indian soldiers fought for these people and died on the various battlefronts while very many of those who see in the Indian a traitor listened nightly to Radio Berlin waiting for Hitler to give them their republic.

Finally, if the Indian has no right to be in South Africa, the argument must be stretched farther. By that system of reasoning the Whiteman also has no right to be in Africa; in South Africa itself. But this process of reasoning is as foolish as it is unrealistic. The world belongs to the race of Man. To say the Indian ought not to be in South

MR. MANILAL GANDHI

THERE is no change in Mr. Manilal Gandhi's health but he is regarded to be responding satisfactorily to the medical treatment which he is receiving.

We will be grateful to anyone who will kindly send us news items such as jokes, short stories, recipes, sports news etc. They will be of great help to us.

Africa is merely to prove once more how inadequately equipped the people who make these charges are for leading a multi-racial community. The challenging truth that all South Africans have to face is that South Africa is a mixed nation that the Indian, like every other South African, is an integral part of that mixed nation.

There is very great need in this country for a leader to arise who will awaken the people of South Africa to a maturer sense of South African nationhood and wean them from the dangerous grip of apartheid—which is no more than a diminutive idea from a tiny world of smallmindedness.

SABRA AND THE "INDIAN PROBLEM"

READERS of 'Indian Opinion' have no doubt noted that the so-called Indian Problem has commanded unusual attention in the Press of late. The annual Conference of the South African Institute of Race Relations, held in Durban from January third to sixth, took for its general subject of discussion: "The Indian as a South African;" the Findings of the Conference, particularly in relation to the Group Areas Act, were mentioned in the last issue of 'Indian Opinion.' In the recent Conference of the South African Bureau of Racial Affairs, held in Port Elizabeth, much attention was also accorded the position of the South African Indian community, although thinking on the subject proceeded from a radically different viewpoint. Papers were read, and widely quoted in the daily Press, which contained statements which in my opinion should not be disregarded or lightly treated by people of a liberal persuasion, when one considers the semi-official and undoubtedly influential status of SABRA. In the interests of truth and democracy it seems to me that such statements—unjust, misleading and in some cases directly erroneous—should not go unchallenged or uncorrected. I hope that in my attempt to do so, some additional light may be shed upon the present situation and rightful position of the Indian in South Africa, as well as on his relation to the vexatious problem of the Group Areas Act.

The first statement which I would like to discuss is the one made by Dr. P. J. Meyer, in his paper read on January, 1956, as reported by the 'Natal Daily News' of that date. The section whose accuracy I would refuse to

"The Europeans in South Africa had, however, always resented Indian immigration and had always looked to repatriation as the solution to the problem."

The above ideas are at present, I realize, quite prevalent in the thinking of the average European in South Africa today, but they are none the less erroneous. In the language of the late Right Hon. J. H. Hofmeyr (in his *Harlem Memorial Lecture "Christian Principles and Race Problems"*) it is an inescapable fact that America came to South Africa primarily as of these men

By S. H. NORRIS

initiative, but because the Europeans wished them to come—they remained because the Europeans wished them to remain." 1. Bishop C. J. Ferguson-Davis, in his "Early History of Indians in Natal," gives many instances of the way in which Europeans in the mid-1800s, faced with the economic ruin of Natal for the lack of a dependable labour force, repeatedly prayed the Governor of the Colony to prevent labourers from China or India for them—India being subsequently decided on by advice of the Governor. True, there was some opposition at first, but as the labour situation grew worse in Natal sentiment swung more and more in favour of the introduction of indentured Indian labourers, and the law under which they were finally admitted, Law 14 of 1859, was passed unanimously after the Second Reading. As a matter of fact a considerable amount of persuasion, and promises of "good treatment, fair wages," etc., was necessary before the Government of India would agree to permit such emigration. The firm request of Sir George Gray, then Governor of Natal, was refused, mainly because of the low wages offered here.

As to the idea of repatriation, also expressed in the above statement by Dr. Meyer, the use of the word "always" is certainly in error. There was no mention of any but voluntary repatriation in the above mentioned Law 14 of 1859, under the conditions of which Indians first came to Natal. In fact Section 29 of this law provided that "No such coolie shall be allowed to depart from the colony without leave in writing signed by the Immigration Agent," 2. and Sir George Gray, in a speech to the Durban Town Council (Nov. 9, 1855) is quoted by the Natal Mercury of that date as stating:

"A due proportion of the sexes would be provided for, and he doubted not, numbers of the cooler families would remain as industrious settlers after their term of service expired."

This same law of 1859 incorporated as well an offer of land to Indians, if desired in lieu of their promised free return pas-

sage to India—a fact which is confirmed in the Wagg Commission Report of 1887, page 184: It guaranteed as well to the Indian labourer, at the conclusion of his five-year indenture period, "liberty to hire or dispose of his services or to change his residence in the same manner as any other labourer not being a cooler immigrant." 3. Needless to say, the Group Areas Act is rapidly making this last guarantee—that of free change of residence—invalid.

Another speaker at the SABRA Conference, Mr. Theo Gerdenier, M.P.C., discussed at length the question of Group Areas in its relation to the Indian. The Group Areas Act has been called "the cornerstone of all Apartheid legislation," but in Mr. Gerdenier's remarks, as well as in comments in Dr. Meyer's paper, to which I will later refer, one can clearly see that its effect on the Indian is intended to be primarily economic. Mr. Gerdenier begins objectively enough by agreeing with the finding of the South African Institute for Race Relations that "the effect (of Group Areas) on the Indian community will probably be more profound than on any other racial group in the country." When, however, he later refers to "the commercial stranglehold which Indians seem to have on some towns and districts," 4 and mentions "the more than 20,000 trading licences held by them in the Transvaal and Natal," the element of economic jealousy begins to appear a factor which is also evident in Dr. Meyer's paper. The latter states that, lacking repatriation, "The Indians' economic power to the Union would continue to increase and an important section of the Indian community would be among the wealthiest classes in the country."

From the above remarks it would seem to a dispassionate observer that the supposedly "Apartheid" legislation of the Group Areas Act is, in the case of the Indian at least, being used as a weapon for his economic ruin, and the corresponding advantage of the European. This conclusion is strengthened by Mr. Gerdenier's prophecy of the economic future for Indian traders:

"If the Group Areas Act and other Apartheid legislation should in time restrict Indian trade to

Indians only, perhaps 90 per cent of those who are at present traders will have to find some other source of income." The same idea has been expressed by others in a less delicate fashion, for example by a Mr. V. G. Hiemstra, Q.C., councillor for the town of Klerksdorp, who in answer to a protest against the removal of the town's Indian traders to an area five miles from the commercial centre, replied:

"Indians and their children will have to seek other occupations than trade, and the sooner the better... Why should the Indian not soil his hands by being a labourer?" 5

The pattern of implementation of this Act, already begun in such places as Klerksdorp, seems to me to be viciousness and disregard for human values to be dictated primarily by this same economic fear and jealousy. A correspondent reports that in Roodoppoort, Krugersdorp and Roodfontein, for example, "all Indians from these towns must vacate and take up residence in Leeu or Lenasia," the policy of the three municipalities named being: "to make these towns a haven for white people only." 6 In Middelburg, in the Transvaal, the proclaimed African and Indian Group Areas are on directly opposite sides of the town: an arrangement which, practically guarantees the loss of the important African trade to the Indians, since the Africans will tend to buy in the nearer European shops rather than travel beyond them, out to the Indian area. The justification given for such unscrupulous action is the heavy one of the "Indian Menace."

"The Indians," said Dr. J. G. M. Richter, Chairman of the Nationale Party in Maritzburg, speaking at a Symposium at the recent Durban conference of the South African Institute of Race Relations, "form our greatest danger, here in South Africa." Dr. A. L. Geyer, in opening the SABRA conference, played upon the same string with his remark that: "Africa must offer a tempting prize as a colony for the half-starved millions of India." 7 The consciousness of many timid European people of comparative goodwill are effectively kept inoperative by the fear evoked by such Machiavellian tactics.

(To be Continued)

1. Quoted in *Harlem Memorial Lecture* by Hofmeyr, "Christian Principles and Race Problems." The Group Areas Act.

2. Dr. Early History of Indians in Natal, by Ferguson-Davis.

3. Section 9 of the law.

4. Natal Daily News, Jan. 10, 1956.

5. Natal Mercury, Jan. 30, 1956.

6. Graphic, Jan. 7, 1956.

7. Natal Daily News, Jan. 11, 1956.

After Apartheid... What?

THE Prime Minister recently told Parliament that total territorial apartheid or partition was not the policy of his government nor of his party.

This is a most important admission. It is important for this reason: that for the last eight years people with consciences here and overseas, have been told that the unpleasantness created out to the non-Whites in South Africa were only temporary, and were against the policy of the Nationalists. They were only temporary, because it was the policy of the Nationalists to do justice to the non-Whites in their own areas. They were losing all rights, all hopes, all comforts inside "White" South Africa. But that was only temporary. The plans of the Government involved turning "Black" South Africa into a modern state, where the Africans could have all the wealth and responsibilities that would enable them to face the modern world as equals.

And now, having stripped the Africans of all rights, all comforts, all hopes, inside the wealth-producing areas which they have christened "White" South Africa, this government informs them that they have nothing to hope for, either, in what they look on as "Black" South Africa. After eight years the policy of this government is seen clearly to be what I always knew it was—a slave owning state that offers the Whites the most comfortable life in the world today, and the non-Whites a hell of poverty without honour.

This admission will have important repercussions. Among the Africans those poor dupes who have tried to sell apartheid to their own people will be utterly discredited. For the hatred and contempt that they will in future earn from their own people as quishings their paltzy government salaries will be but small compensation. Among the English South Africans there will be an ever-increasing number who will refuse any longer to perform the duties of Beisen-guards in a giant slave camp. Some, alas, will leave for safer countries which have learnt to live at peace. Others will join the Liberal Party, which, though small is growing, growing fast. (What matters is direction and will, and both are there. As the

Japanese say: "A thousand mile journey begins with a single step.")

Overseas it will be increasingly realised that the claim of this government to some sort of moral basis is without truth. It will be realised by the Western world that South Africa is the gravest blot on so-called Western civilisation, the greatest stumbling-block to good understanding between East and West.

By
Patrick Duncan

But the most interesting reactions will be among the Afrikaner South Africans. No community, no individual, can bear to believe that it is doing wrong. We all want to know that we are doing right. This applies to the Afrikaners just as it does to any other group of men. Up till now many decent Afrikaners have remained Nationalists because they have believed in this long-term justice of apartheid. When they finally see that the Government is an utterly unjust government, they will not remain with it. The Afrikaner institute of race relations—SABRA—will be worth watching. Many of its members are of this type—despite their deplorable showing at Port Elizabeth recently when they discussed Indians in Africa.

They have called a special conference in July this year to consider the Tomlinson Report, and to try to induce the Government to implement it.

Now Government is gravely embarrassed by this report. Not only does it recommend vast investment in the Reserves, but it also admits that by the end of the century there will be many more Africans in the cities than there are now. The Government likes neither of these main findings. Firstly they have not enough money to make a real success of our present industrial development. Secondly they tried to bluff the White voters that by the end of the century they would have removed all the Africans from the cities, which would then be lily-white. It is now certain that Government wants to forget this report. To do so in the best way Dr. Verwoerd has delayed its production—at one stage no typists were allocated to those

producing it—hoping that public interest would collapse, and it could be quietly buried. But SABRA is not going to let this happen. At the very moment when the Government would like to bury it with a sigh, at the end of this session, SABRA are seeing to it that it will occupy the public mind.

What will be the result? It will be that before long, perhaps, before the year is out, there will for the first time be a split between a considerable body of the finest Afrikaners and the

Government. Is it too much to hope that some of them will join the Liberal Party? At the moment, with one or two distinguished exceptions, the Liberal Party is, so far as its White members go, exclusively English. What it needs is Afrikaners, and Afrikaners that will take the message to the ordinary people of this country in Afrikaans. Perhaps this will come in bitterness when the finest men on that side realise that they have been building and maintaining Satan's kingdom here on earth.

"Grave Problem Facing South Africa"

THE problem raised by the presence of Indians was not only a grave one, but one of the most involved that faced South Africa, the Minister of the Interior, Dr. T. E. Donaghe, said in the Senate.

The Minister was taking part in the debate on a motion by the Nationalist Party Senator, J. J. Boschhoff, asking the Government to recognise the Indian problem as a grave one for the future of the country, and thanking the Government for its past actions in regard to the problem.

To this Senator W. V. Raut (United Party) moved an amendment stating that the Government had not carried out its promises in regard to the repatriation of Indians living in South Africa.

Dr. Donaghe said the crux of the problem was that the Indians displayed a different mode of living and a different civilization from that of the Europeans or of the Natives.

The problem was aggravated by the fact that the Indians claimed to be oppressed, but instead of availing themselves of a generous repatriation scheme, they complained to the United Nations.

India, too, had interfered in South Africa's domestic matters by raising the question of Indian treatment in South Africa, at the International Organisation, said Dr. Donaghe.

The Government did not want to give franchise rights to the Indians because this would make them feel a permanent part of the population. The problem would be much simplified if the Indian statement of today ad-

hered to the statements of their predecessors that the Indians in South Africa had no political ambitions.

During the five years before 1948, the repatriation scheme had worked well but then a depression came and the Indians discovered South Africa was a "heaven on earth" compared to their own dear country.

Among the Indians in South Africa were a number of Communists who incited the Natives against the Europeans, and Dr. Donaghe.

The debate was adjourned.

EARN

the top salary in the country for a man of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

TOP

to make the best use of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

SALARY

if you wish for the highest salary in the country. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

to make the best use of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

to make the best use of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

to make the best use of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

to make the best use of your ability and experience. We are looking for a man of your ability and experience to join our staff. If you are interested, please send us your resume and references. We will consider you for the position.

S.A. Political News Briefs

A New Barbarism In South Africa

—Father Huddleston

THE dilemma of White South Africa was its drive on the one hand to retain a position of comfort and privilege totally disproportionate to either integrity or effort, and on the other hand to justify this position by an appeal to the standards of Western Christian morality. Father Trevor Huddleston said in Johannesburg.

He was addressing the joint meeting of the American Men's and Women's Luncheon Clubs. He said to be critical of racial ideology was to be critical of South Africa, which was a criminal offence.

When a Government becomes hypersensitive to criticism, it was time for thinking people to take stock, for it meant that the country was near to bring a one-party State.

"It means, in effect, that those who differ from the Government point of view—whether they are professors in Pretoria or journalists in Johannesburg—are immediately the victims of a new kind of fear which is all-pervasive in its effects. That is tyranny—not government."

"It is a new barbarism, more deadly than the old; for its weapons are more secret and more subtle."

Only one fact was becoming clear. It was that South Africa was isolated from the rest of the world, and that isolation was increasing daily.

Father Huddleston said South Africa had a long seaboard facing east. Eastwards there were the great powers of Asia, now emerging as a world force. Yet it was against India and to those from that country who had contributed much to the prosperity of the Union that South Africa was most arrogant and hostile.

Father Huddleston said the lesson of his 12 years in South Africa had been that in knowing and loving the African as a person, and in that way alone could be created the only valid relationship upon which a Christian society could be built. If that were too hard a lesson for South

Africa to learn then she must realize that there could be no place for her in the world of tomorrow.—Sapa.

Apartheid Will Lead To 'Suicide Of Europeans'

The policy of apartheid taken by those in authority in South Africa was a "fantastic flight from realities" and would lead to the "degradation and eventual suicide for European society," the Right Rev. Ambrose Reeves, Bishop of Johannesburg, said in his sermon which he delivered in St Andrew on Monday, January 30.

"The change now taking place in South Africa was so rapid that its people were bound to question the traditional policy of segregation," he said.

"The scriptures have made it quite clear that the only Christian community is one in which people of all colour are treated with equal humanity and dignity. If there must be differentiation it can only be on the ground of capacity."

"It is time we faced the fact that present political policies are not designed to secure complete separation, but to perpetuate White political domination and cultural exclusiveness."

Those in authority, the Bishop said, were deliberately closing their eyes to the fact that a growing number of non-Europeans lived permanently in the town, and that the industrial life in the urban areas could not continue without that permanent labour force.

"A society which is becoming so rapidly industrialised as our own cannot afford to perpetuate the inefficient, unskilled labour of the past merely because it is cheap. The door must be open to non-Europeans if our industrial life is not to stagnate"—Sapa.

D.R.C. Leader Condemns 'Apartheid'

In a book just published, a prominent Afrikaans Church leader, Professor B. B. Keet, Professor of Theology at the Dutch Reformed Church Seminary at Stellenbosch, condemns apartheid as incompatible with Christian principles.

The book of 96 pages, "Suid-Afrika—Waarheen" is published by Universiteitsdrukkery, Stellenbosch.

Announcing this book the "Rugger" Cape Nationalist newspaper, says its appearance will cause a sensation in political and religious circles.

Professor Keet rejects total apartheid—advocated by Saba and most Afrikaans church leaders—as a pipe-dream.

All other forms of apartheid, he says, are "a flight from our Christian principles which require us to live not only with like-thinking people of a like development but also, and above all, to include the underprivileged, to bear their burdens and to help them attain a human dignity."

Dr. Ernest Gideon Malherbe

Principal of the University of Natal, told a Press conference in San Francisco that South Africa was the "guinea pig" for a solution of the world's racial problems.

"It is the overwhelming numbers of the non-whites that put us in such a difficult situation," he said. "If all the Natives had the franchise we would be engulfed."

Dr. Malherbe said: "South Africa must choose between apartheid and prosperity. If the Native labour was withdrawn from the White area under the separation theory the whole economy would suffer a tremendous setback."

He predicted that despite present difficulties South Africa's problems would be worked out "in time."

Dr. Malherbe was visiting San Francisco under the auspices of the English-speaking Union as part of a two-month tour of the United States.—Sapa-Reuter

Canon Collins Attacks Churchmen

Canon John Collins, Precentor of St. Paul's Cathedral (London) attacked churchmen who "soft peddled" their opposition to the "new notorious Bantu Education Act in South Africa."

Apart from a few notable exceptions, churchmen had been slow to turn their protest to practical effect, Canon Collins said in a sermon in the Cathedral. Part of the reason for failing to maintain opposition was to be found in churches not sending money to South African churches to help them keep open private schools and colleges.

"It is also due in part—let us not mince matters—to a desire of churchmen to eat their cake and have it," Canon Collins said.

"They want to be true to the Gospel they proclaim—and they protest."

"They also want to keep up the pretence of unity with the Dutch Reformed Church, and

to hold that church within the World Council of Churches—so they soft-pedal."

Reason For Refusing Passport

Explaining why Stephen Ramasodi, 16 a Native pupil at Father Trevor Huddleston's school in Johannesburg, had been refused a passport to study in the United States, the Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd, recently said that he would not allow such a young Native to go to a country which practised equality between the races.

When he returned in 10 or 12 years he would, after his experiences overseas, be frustrated and unhappy in South Africa, said the Minister.

"You are usurping the functions of the parents—that is fascism," interjected Mr. Harry Lawrence (U.P., Salt River).

Answering Mr. Lawrence's interjection, the Minister asked whether the United States would allow young students to study in a country whose policies differed radically from its own. If Russia offered study bursaries would the United States with its attitude to communism, allow young students to make use of them?

In the same way, because South Africa's attitude to colour issues was so different to that of the United States, he would not allow an young student to go there.

Editor Of 'Drum' In Court

A African journalist, David Temba, the 31-year-old associate editor of 'Drum' an African magazine, appeared in the Johannesburg Magistrate's Court following an incident at the Seventh Day Adventist Church, corner of Clarendon Street and De Villiers Street.

Temba is alleged to have attended a European church service in connection with a series of articles on Apartheid which he is writing for 'Drum.'

He has not been charged with a specific crime although the prosecutor, Mr. van Wyk, referred to trespass in court.

Mr. J. Brighs (for Temba) pointed out to the Court that Temba was charged with contravening the Anti-Squatters Act when he was taken to Marshall Square.

Mr. J. L. van Wyk (for the Crown) said it was possible that some other charge dealing with trespass would be brought against Temba. He asked the Court to grant an adjournment while further investigations were carried out.

Temba was remanded until February 13. He was allowed bail of £5.—Sapa.

African Viewpoint

Mr. Gell And The Liberals—III

IN 1953's readers of this column will remember that I was critical of the hold the Left was gaining on the ANC. It will be remembered also, that at that time Mr. Gell was critical of this development. In 1955 I am critical of the hold the Left has on the ANC. But because the Left controls the head office and therefore dominates the movement Mr. Gell holds that the ANC has the exclusive monopoly of virtue in this regard.

If the most important thing was to merely detect inconsistencies, I would be quite justified in saying to Mr. Gell that he has shifted ground considerably from the days when he accused the Left of trying to get the Government to prohibit the national gathering which was to formulate the Freedom Charter. But that is not my point.

The important thing is the long and well formulated indictment Mr. Gell makes against the Liberal Party in his second article. I agree with him that the atmosphere inside the Liberal Party as a whole is still largely of a movement dominated by the White people. But this trend is being vigorously fought within the Party itself by White members of the Party to whom "common society" is meaningless if it does not entail the conscious abdication of power enjoyed by the white accident of race. From what I see, the attackers inside the Party are gaining ground. Charges going on in the Liberal Party which have been made public indicate to me that the Party is certainly drifting away from what Mr. Gell calls "tory-liberalism" to a genuine and convincing acceptance of the man of colour as an equal partner both in theory and in practice. It is most distasteful to me that Mr. Gell ignores this very important change in the movement and sticks to concentrate on what can at best be only the activities of a section of the movement. To attack the "tory-liberals" (whatever that means) might have its use, but it seems to me that these attacks would be immensely useful if they were coupled with a fair statement of the position regarding the attacks on "tory-liberalism" within the Party. The omission gives a dangerously partial colour to Mr. Gell's criticisms.

Mr. Gell suggests that my criticisms of ANC bungling over the Western Areas removals were not wholly fair as the real test for the ANC will come only when the better-housed or land-owning classes are attacked. He misses my point here. In my article I did not say when the ANC should have accepted the Government's

By

JORDAN K. NGUBANE

challenge. I criticised this very failure to know when to accept it. I agree with Mr. Gell that the real test will come when the landowners are attacked. But I charge that the ANC should not have declared war before it was certain about where, when or how to give battle. Certain people were attracted by the possibility of scoring propaganda against the government and consequently rushed to commit themselves to policies which could only make the movement ridiculous.

I am satisfied that the ANC was not merely being irresponsible when it made up its mind on what to do in Sophiatown. I pointed out at the time that the whole campaign was a cynical move to make Mr. Luthuli's leadership of the ANC look ridiculous in the eyes of the world. I still think it was that. The Liberal Party had nothing to do with that. I am not free to make public information which confirms my view that the whole thing was a Leftist trick to undermine Mr. Luthuli's hold on the movement.

On Bantu Education again the same sinister trend to destroy the influence of the so-called "moderates" can be seen. There certainly is a difference of opinion in the ANC on the boycott. From my own knowledge of the position the difference is not on whether or not to boycott, rather, it is on when and how to boycott Bantu Education schools. I sat right through the sessions of the conference where the boycott decision was taken and this is the impression I got. This interpretation of events was confirmed by the conversations I had with very many leading Congressmen from all parts of the Union then,

There is something very peculiar about the Transvaal wing of the ANC. Congress in the Transvaal is confined only to a small portion of the province. The Transvaal wing of the ANC is one of the weakest—numerically and financially. Thirdly, it is in the Transvaal that the Leftists are most powerful. At every ANC annual conference the Transvaal almost invariably sends overwhelmingly large delegations. If my memory serves me well, at the Durban conference where the Sophiatown and boycott decisions were taken were at least two huge buses chartered especially to bring down the Transvaal delegation.

I had said, years before the Durban conference, that the Leftists had declared war on President-General Luthuli. People inside and outside Congress did not believe me. Very many might not believe this even now. But the truth is that the Left does not want Luthuli—not because they dislike him; you could not come in contact with Albert Luthuli without liking him. Even his totalitarian persecutors confess that he is a gentleman and a great South African. The Leftists do not like the things he believes in; the things he stands for, they say he prays too much. I know some people get very

angry when I say this, I have said it before, I say it now and I will say it until people see the truth as it is. The crux of my quarrel with the ANC at the moment is that the ideals for which Luthuli and I believe so are being slowly and very craftily rejected.

Chief Luthuli was not in conference when the decision to boycott was taken. If he had been present he certainly would have pressed for a different course of action. Professor Matthews, his Deputy, was himself not for the boycott decision in the form it took. High-pressure methods were used to stampede the conference into taking one of the most stupid decisions in my opinion.

Again, the underlying motive was to destroy the Luthuli Mathews leadership by committing it to ridiculous courses of conduct. There certainly was a lot of bungling over Sophiatown and Bantu Education. But there was, as an English sage says, also method in that madness. I am not in the position to say whether or not the Liberal Party was influenced, directly or indirectly in its attitude, by what was going on in the ANC at the time. But for my part I find nothing to exonerate the ANC from blame for the two decisions taken.

(To be concluded)

BONES
WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

TOWARDS THE END OF RACIALISM

One of the great blamables on the practice by the Western powers of their own magnificent principles is the existence of racial segregation, notably in South Africa and the U.S.A. In South Africa matters are rapidly going from bad to worse and catastrophe could long be delayed. In the U.S.A. on the other hand rapid progress has been made since the war. (For whether we like it or not, wars do not act as a forcing house for social progress in many spheres). The Supreme Court has handed down a decision abolishing educational segregation. It is encouraging to see that the churches are putting their weight behind this step towards decency. The President of the National Council of Churches of Christ in the U.S.A., Dr. Eugene Carson Blake, has on behalf of the Council asked the Senate sub-committee on Immigration to strike out of the current immigration laws all discrimination based on race and colour. But the realistic observer is compelled to ask how

far does this attitude apply at the grass roots among the churches. It is encouraging to note that a Roman Catholic bishop has excommunicated some members of his flock for trying to enforce racial discrimination. In there any parallel action among Baptists, Methodists and Presbyterians in the South where they are so strong in numbers. It is one of the curious features of history that, whereas the Roman church has a notably good record on racial questions and a bad one about anti-semitism, precisely the reverse applies to the Protestant churches. Fascism was built, so Hitler once said, on the granite base of anti-semitism and it was no accident that it found and finds its most fertile breeding grounds in Roman Catholic countries. On the other hand I well remember hearing a respected American church leader confess that the American negroes were learning to say: The Anglo-Saxon Protestant he is our enemy.

—'Reconciliation.'

A BARBAROUS MENTALITY

THE biggest obstacle in the way of the removal of the awful daily that afflicts South Africa is the insidious encouragement it gets from quarters which, from a false sense of kinship, keep extending to it a long rope. We see that phenomenon in the United Nations. Britain, officially, has always been soft to South Africa on this vital issue. The problem has existed in several countries and history does not absolve even the Asiatic races from their own class distinctions based on shades of colour. America has wrestled with the issue within its own borders and an effort has generally been made to discontinue discrimination. It is, however, South Africa that has rushed to apply the solution that no one else could dream of. There is to be a difference of degree between the Dutch and English-speaking white sections of the population. But that difference has never been sharp enough. The instance of a British missionary, Reverend Father Trevor Huddleston, who has been recalled from South Africa ostensibly because his special services are required in England but obviously because the South African Government is not prepared to let him continue his outspoken campaign against apartheid, has been a particularly sore point.

"Colourism" is rampant there in the field of sport, too, as we see from the latest controversy over football. The wonder is that it is not merely tolerated by certain other countries but openly encouraged by the attitude of cautious inquiry and debate rather than straight unequivocal censure. Thus the problem really is not one of the extreme madness of the South African outlook—which should perish by its own egregious folly—but how far and how long more sensible people and countries will continue to give to this barbarous mentality their support in one form or another.

—'Hindustan Times'

She Won Bet With Boss: The Hard Way

A 22-year-old blue-eyed blonde, Joyce Thomas, won a bet with her boss the hard way in Washington. He bet her it was impossible for anyone to lock themselves in the office safe.

Joyce stepped inside, the door slammed, and the opening mechanism jammed.

It took a gang of workmen, using electric drills, 75 minutes to release the trapped girl.

REPUBLIC DAY CELEBRATION AT NAIROBI

OVER 700 guests were present at a reception given in Nairobi on January 25 by Mr. M. Gopala Menon, India's Commissioner in British East Africa, to celebrate the sixth anniversary of the Indian Republic. Among them were the Governor, Sir Evelyn Baring and Lady Baring.

Mr. Menon proposed a toast of the Queen and Sir Evelyn that of the President of India.

In proposing the toast, the Governor paid a tribute to Mr. Gopala Menon, who is leaving shortly to take up his new post as India's Consul-General in New York. He said it was with great regret that they had to bid farewell to Mr. Menon who had been truly an Ambassador of goodwill.

Mr. Menon, the Governor said, has been extremely effective in creating goodwill and friendship for the great country which he represented among all the races who lived in Kenya. Though he was going to the U.S.A., a much larger country, Kenya's problems were difficult and complicated. He came at

a time when they were facing a difficult situation and he has been of great help to him personally, to the Government and to the people in advancing the cause of peaceful progress.

Sir Evelyn said besides his being an outstanding diplomat, during his short stay in the Colony he and Mrs. Menon had endeared themselves to all sections in the country. Though the scope of his work in U.S.A. would be much larger than in such a small country as Kenya, his achievements as Government of India's Commissioner in East Africa, in creating goodwill here for India, had been outstanding and would go a long way in strengthening mutual relations.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Beta of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Contact No. 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Port Elizabeth, Johannesburg. Phone 33-1654.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

News In Brief

Fighting TB In S. A.

In reply to a recent statement made by the Union Secretary for Health, Dr. J. J. du Pree in Roux in Geneva that home treatment had proved so successful that it was no longer necessary to build any new tuberculosis hospitals in South Africa, Dr. M. J. Broderick, national secretary of S.A.T.A. said:

"It is true that the modern drugs are very wonderful but it is not going to be easy to get the full benefit from it so far as our native population is concerned. A period of treatment, rest and food in a hospital bed is still required."

"This is a formidable task for us in South Africa as there are tens of thousands of natives scattered all over the country to cater for and we do not have the beds."

Owing to their living conditions, to endeavour to treat Natives in their homes may prove a costly failure in human lives.

Women Beat Up Parish Priest

Villagers of Volme, on the Ionian island of Zante, rescued their parish priest when, hearing his desperate cries, they rushed to the house of three sisters who were singeing his beard.

The three women, angry because the priest objected to the marriage of their younger sister to a gendarme, invited him to their house to discuss the matter.

While he was drinking coffee they attacked him with planks. One of them snatched a lighted candle from the icon and tried to set fire to his beard.

Mine Danger In Danish Waters

A Sapa-Router message from Copenhagen (Denmark) states:—

An estimated 2,000 mines from the last war may still be "live" in Danish waters and constitute a considerable danger to shipping, especially in the North Sea between Jutland and Britain, according to Captain H. Christensen of the Danish Naval Command.

He said that between 6,000 and 7,000 mines were laid in Danish waters during the war, especially by British bombers which often had to jettison mines without plotting their

position during wartime sorties. Recently the Danish Navy began an intensive programme of mine clearing. Special traffic lanes have been cleared, and sailing outside these routes is entirely on private responsibility, Captain Christensen said.

Australia's Biggest Killer

Heart disease is Australia's greatest killer, according to statistics just issued in Canberra. The figures showed that 28,000 of the 87,805 deaths in 1954 were caused by heart disease. Cancer caused 13,000 deaths and 2,935 died in accidents.—S.A.P.A.

Milan.—A 28-year-old Peruvian television star, Lia Thomas, has willingly offered to have an operation for the transplantation of the cornea to that of her husband, who lost his eyesight.

Mr. and Mrs. G. Dopy, owners of a Lake George, New York, barber shop, were fined £35 for refusing to cut the hair of a Negro orchestra leader.

January 26 was the 30th birthday of television, first demonstrated to the world by John Logie Baird, a Scotsman, on January 26, 1926.

The British Colonial Hotel at Nassau has followed the other major local hotels in declaring that there is "no racial discrimination" on its premises.

Double Wedding In Durban

Two daughters of Mr. and Mrs. Mohanbhai M. Patel of Durban, were married on Sunday, 29th January 1956. Anjaniben (Vimlaben) was married to Indraprasad, son of Mr. and Mrs. Chimanbhai Mangalbhai Patel. Mr. Patel is a very well-known businessman of Johannesburg. Simultaneously Sushilaben was married to Kashibhai, son of the late Mr. and Mrs. Shankerbhai N. Amin, who were respected citizens of Durban.

To the both couples, many gifts and messages of good wishes were sent.

Death Of Mr. D. Roopchand

Mr. D. Roopchand, one of the Directors of the well known musical shop of Messrs. Roopchand Bros. of Durban, died on Saturday last, following an operation of the heart.

Mr. Roopchand leaves behind his sorrowing wife, three sons, a daughter, four brothers, two sisters and a wide circle of relatives and friends, to mourn their irreparable loss.

RECIPE CORNER

INDIAN VEGETABLE CURRIES

Spicy Arhar Dahl

Boil 1 lb Arhar dhal in water with salt. When half done, strain (and add 1 pint milk). Fry curry powder: 6 garlic, 1 medium sliced and fried onion, 6 cloves, 2 red chillies, and mix with the dhal. Add 1 pint cream, 1 pint curds, saffron to colour and simmer until ready. (Other dhal may be used).

Khichri

Pound 1 oz. turmeric, 1 oz. pepper, 1 oz. coriander, 1 stick cardamom, a few aniseeds and the seeds of 4 cardamoms, 2 red chillies and a few cassia leaves. Add the paste to 3 pints water, bring to the boil, simmer for 30 minutes and strain. Fry in 1 lb butter or fat 1 lb rice and 1 lb moong dhal, cover with spiced water. Fry 1 lb sliced onions, and 1 lb potatoes cut into pieces, add to the dhal and rice and let simmer.

Vegetables such as peas, brinjals, cauliflower etc. may be used instead of the vegetables stated.

Sweet Rice (1)

1 tablespoon marrow seeds and 1 tablespoon cucumber seeds, powdered with 1 tablespoon raisins, 6 cardamoms, 2 cloves and 1 in. cinnamon. Cover 1 lb sugar with 5 pints of water, boil to make a syrup and strain. Put 1 lb of butter into a pan with 1 lb of rice, add the syrup and a pinch of saffron and cook. The spice can be cooked in the syrup or with the rice.

Sprinkle with rose water before serving.

Distin' Winter Peckish of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetable Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg.

M.L. SULTAN TECHNICAL COLLEGE (DURBAN)

Telephone 24414. P.O. Box 1234. Principal: H. MATTHEW, D.B.E. B.Sc. A.M.I.C.E., A.M.I.Mech.E., A.M.I.S.A., A.I.E.E., A.F.R.A.S.

SESSION FOR 1956

An Department re-opened as follows:—
1. Term 1: Monday 23rd Jan. 1956
1st Term: Monday 30th Jan. 1956

1. Full A-level Educational facilities leading to the National Std. VI Certificate
2. Full Commercial and Secretarial Training leading to the National Senior and Intermediate Certificates, and the National Diploma in Commerce
3. Technical Training for Motor Mechanics, Electricals, Furniture Makers and others.
4. Domestic Science and Homecraft Courses for girls.
5. Special Classes in Dressmaking, Needlework, Speech Training, Physical Education, etc.
6. Basic Training Courses for Waiters, Cooks, Chefs, Page Boys.

Handbook and full particulars are obtainable on application to the undersigned.

J. MAIDOO
Registrar

BOOKS FOR SALE

- Satyagraha In S.A.
—By M. K. Gandhi 15/-
- Rapoon's Letters To Ashram Sisters
—By Kala Kallikar 2/6
- Which Way Lies Hope
—By R. B. Gregg 2/6
- A Nation Builder At Work
By Pynreelal 1/6
- Gandhi And Me
—By K. G. Mambrowala 2/6
- Why Prohibition
—By Karamappa 1/-
- Obtainable from
'INDIAN OPINION,'
P. Bag, Durban, Natal.

Citicura

ANTISEPTIC
OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, insect bites, chafing and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet.

Comforts aching FEET!

Wit And Humour

"Boys," said a school principal, addressing his scholars, "the best way to succeed in life is to be earnest in whatever you do. Remember, whatever is worth doing at all is worth doing well. If you have a piece of work to do, throw yourself into it!"

At this a voice from the rear of the hall shouted "Aw, go dig a well!"

The chemistry teacher was giving a demonstration of the properties of various acids.

"Now," he said, "I am going to drop this two-ah-thing piece into this glass of acid. Will it dissolve?"

"No, sir," replied one of the pupils.

"No?" said the demonstrator. "Then perhaps you will explain to the class why it won't dissolve?"

"Because," came the answer, "if it would you wouldn't drop it in!"

"Mummy," said little Brian. "Tommy doesn't know how to swim because his mummy won't let him go near the water."

"Well Tommy is a very good little boy."

"Yes," answered Brian thoughtfully, "and he'll go to Heaven the first time he falls in."

Under "You ought to be ashamed of yourself, Freddie. See what a lot of prizes your sister has got, and you haven't even earned a certificate."

Freddie: "Oh, but I got a certificate once, uncle."

Uncle: "Indeed! What for?"

Freddie: "For being born."

"Mummy, is it one o'clock?"

"Not yet, dear."

"H'm, then my tummy's fast."

A ten-year-old boy rushed into the shop.

"Father's being chased by a bull," he cried.

"What can I do about it?" asked the shopkeeper.

"Put a new roll of film in my camera," said the boy.

Scout: "Oh, I always do a good deed every day."

Vicar: "That's fine—what good deed have you done today?"

Scout: "Why, there was only castor oil enough for one of us this morning, so I let my little brother have it."

"Is your baby strong?"

"Well he raises the roof at three o'clock in the morning."

"Did you see the stork that brought me daddy?"

"Only his bill, daughter, only his bill."

Bewildered, the guest was staring at the young son of the house who was driving nails into the dining-room table. He turned to his host.

"It's none of my business, I know," he said, "but don't you find it expensive to let your children play games like that?"

The host smiled proudly. "Not at all," he replied. "I get the nails wholesale!"

"Old lady (to child in street): "I wouldn't cry like that, my little man."

Child: "Cry as you damn well please; this is my way."

Mother: "Don't mumble your prayers Ann. I can't hear what you're saying."

Ann: "I wasn't talking to you, mummy."

A dear little dandel named Bridget.

Asked, "What is the meaning of 'ugly'?"

Said her mother, "My pet, it means 'finger'—you get three large on each hand and a midgie."

It had only been to school for a few days to she was still full of excitement.

"Mummy," she said one day, "teacher asked me about you and Daddy and whether I had any brothers and sisters."

"It was very nice of her to take such an interest. What did you tell her?"

"I said I was the only one."

"And what did she say to that?"

"Oh just—'Thank heaven!'"

India And Pakistan Relief Fund

The Grahamslow Indian Association gratefully acknowledges the following donations from the Indian community and European sympathisers in aid of the India and Pakistan flood relief fund.

A cheque for the sum of £137 has been forwarded to the Fort Elizabeth branch of the South African Red Cross Society for immediate transmission of the amount to be paid over to the above fund: Messrs. V. N. Pillay £15-15-0, R. K. Patel £10-10-0, P. D. Dullabh £10-5-3, H. D. Morar £6-6-0, J. N. Naidoo, N. H. Chetty £5-5-0 each, D. N. Madhoo, F. J. Naidoo, G. Naran, R. Harry and Sons £3-3-0 each, J. Goldstein and Co., Patel Bros; G. N. Kallan, J. Jumbin, G. F. Dullabh, W. Chan Henry, G. R. Harry £2-2-0 each, the Rev. and Mrs. J. L. Bowser £1-10-0.

The following have donated £1-1-0 each Messrs. N. S. Pillay, N. Gopal, H. M. Scott, M. L. Sonner, P. D. McGabey, S. R. Boodhia, Grand Hotel, James Wholesale (Pty) Ltd., L. L. Wallace and Co., Knights (H. A. Bradle), Gracott and

Sherry, Simon and Barnes, Leader and Krummoch, Hewitt and Palmer, Cash Variety Store, Wheelton Rushmore and Cole, City Jewellers, A. N. White, Bayes and Co., Mainhead and Gowie, Parikhian Hazare, E. Chan Henry, Noel Paton, P. Chan Sam, T. Birch and Co., Junkin and Sons, A. Radomsky and Co., E. Parker.

The following have donated 10s. 6d. each—Messrs. M. Daya, S. Luitin, D. H. Handley, M. Ismail, A. Kaymond, U. P. Dullabh, G. G. Patrick, E. Ramasamy, Olympia Cafe, T. E. Noth and Son Pattison's Music Saloon, Bergers Ltd.

A. E. Kahn 10s., R. E. Liddiard 5s., W. Papp (Queensdown) 5s., A. T. Law 5s.

Net proceeds of cake competition organised by Mrs. N. B. Chetty £10-13-0. Net proceeds of Indian variety concert organised by Mr. and Mrs. N. S. Pillay and Mr. and Mrs. D. N. Madhoo £7-11-6.

Famous Gujarati and English Books Well Worth Reading and Knowing.

Just Arrived.

Kaori, Susha in Gujarati—Very practical	32/6
Gharana Bani: Very practical household matters	32/6
Chari Mahal (Novel)	12/6
Bharat Vani (Futuristic Telugu)	9/6
Prati Ma No Dava (All About Medicine)	32/6
Lagan Na Anand (Love Love Marriage)	12/6
Gita in Gujarati	5/6
Akha (Gita) in English and Gujarati	12/6 each
Quizzes Of India (Spice and appetising book)	6/9
Scholarships (Tale of Arabian nights)	18/-
Kumayana and Mahabharat (in English)	8/6
Holy Korma (in English)	5/6
Talk Before Marriage	3/6
Sexual Adjustment in Marriage	77/8
Unwanted Child	13/6
Marriage and Divorcement	18/6
Sexual Behaviour	26/6
Ideal Marriage	32/6
Child Birth Without Fear	15/6
Any Wife and Any Husband	14/6
Blowout Junction (Novel)	22/6
Little Known Facts About Well-known People, Data Carnegie	10/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524,

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAFU—Marry F. Barr	1	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadass	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	3	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR—Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR—Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhodesa Yajnas	2	0
Bardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	2 6
A Gandhi Anthology (Book I)—Y. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1923-45)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi—M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling—M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	4	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)—Mahadev Desai	8	6

Obtainable From:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?—Dr. Y. K. R. V. Rao	1	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Un-unions)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1924-54)	5	0
A PROPHECY OF THE PEOPLE—T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswami	6	6
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—R. G. Mathurwala	3	0
SMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sonderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA—Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Benito Mussolini, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anandabhai)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER—G. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—G. Rajagopalachari	5	0
INDIAN CHRISTIANS—G. A. Natesan	1	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29368

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**'INDIAN OPINION'**

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians,
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates*Payable Always In Advance.*

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

**FOR...
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73. BEATRICE STREET**DURBAN.**

PHONE 51008.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAMS: ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Seven Months With Mahatma Gandhi*Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22*

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals"

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

DELHI DIARY

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

પ્રકાશના માંથી છતાં હરેલે અને 1953માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ધરમ—અંક ૫
તા. ૩ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.
પ્રકાશક નકલ પા. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

જાતે ન આચરતાં ઉપદેશ કરે
તેઓએ જ દેશનું સર્વનાશ કર્યું છે.

મનુષ્ય જેટલું દરદારો ખરો ત્યાગ
કરી શકે તેટલા જ અંશે તેના આત્મા
ના અગ્રભવના હાથે પુણી લખે છે.

તમારી વાણીથી નહિ પણ તમારા
આચરણ વડે ખીલેલાં છેડાં. જાવ
નહો. અને આચારો ફેલાવો ત્યારે જ
કંઈ કંઈ કર્યું મળ્યાવ.

તમે બહેણાં કરતાં તો તમારા
દેશના એકુતો, મજૂરો તથા ફેરિશઓ
માં પણ વધારે ઉભય અને અગ્રભવના
જણાય છે.

જેનામાં ક્રત્ય છે, પરિવ્રતા છે, અને
નિરવાર્ણતા છે તેને કચરી નાખવાને
સમર્થ હોય એવું એક પણ જણ આ
લે કમા કે પરલોકમાં નથી.

જે પ્રભુ આધ્યાત્મિક કાર્યોમાં
જેટલી આગળ વધે તેટલો જ અંશે તે
સુધરેલી મળ્યાવ. જે પ્રભુ સાક્ષાત્ક
સ્વરૂપ હતાઓ અને વિશાલો વધારા
જતી હોય તેને હું સુધરેલી પ્રભુ નહિ
મળું.

જેની ક્રમી કરેલો અને જેવા
ચિત્ત કરેલો તેના જ તમે થકો માટે
અમારો વિશ્વાસી અરીસામાં જોઈ
વધારું અર્થ સ્વરૂપ સમજાવે. તમારી
અચાર્ય શક્તિનો વિચાર કરો અને
આ શોધ તથા પરલોકના જવા બાબતે
સકલમા ફેરો દે.

તમારા કાપમાં સહાય કરનારા
શોભા કરાવે હમણાં ન હોય તો પણ
વખત આજે તમને તેવા માણસો
મળી આવ્યા વિના રહેશે નહિ. આપણે
શા માટે નિરાશ થવું? કેમકે મહાન
કાર્યોને અતિમાં પહેલાં મહાન જળ
તો અમમ્મ બહાર જ રહે છે.

—રેવામી વિવેકાનંદ.

માનવતાનો માર્ગ

(શ્રી. કેદારનાથજી)

જાનરમાં અનેક ચીજો વેચાય છે, પણ આપણે જ્યારે ખરીદવા જઈએ છીએ ત્યારે આ
પણી મન પસંદ ચીજો જ ખરીદીએ છીએ. ખરીદી કરતાં થહેલાં ખરીદ કરવાની
શક્તિનો એટલો કે આર્થિક સ્થિતિનો પણ વિચાર કરીએ છીએ. પૈસાનો પુરેપુરો ગાદો
મળે તેની સંવધાનતા રાખીએ છીએ. જીવગી પણ એક ખાતર છે. ચિત્ત અનેક જગ્યાએ
ફાટે છે તેની ગતિનો આધાર આપણી અંદર રહેલા રસો ઉપર છે. વિવેકી માણસે જેવી
વસ્તુ લેવી જોઈએ કે જીવગીની આખર સુધી શાંતિ મળે. જોજનમા મિથ્યાન હોય પણ
અતે કદમે કોઈએ આવે તો આપણે જોજન કરવું અને છે.

માનવતા વિના, સફળતા વિના કદાચની શુદ્ધિ વિના, આ વસ્તુ પ્રાપ્ત થતી નથી.
જગતના બધા ધર્મોના સાર આ છે આપણે મનુષ્ય છીએ. પરમાત્માએ આપણને શરીર,
બુદ્ધિ અને મન આપ્યાં છે. આપણુ બધાં કાર્યો તેમની દ્વારા થાય છે. આ મળે જોટલાં
શુદ્ધ હશે તેટલાં આપણુ કાર્યો શુદ્ધ થશે. મારો હાથ ડામરવાળો હશે તો તેનાથી જે ચીજ
હું ઉપાડીશ તે પણ ડામરવાળી થશે. આત્મા તો શુદ્ધ જ છે જે બધો લેપ છે તે શરીરને,
બુદ્ધિને અને મનને છે. અંદરની જ્યોતિ તો બરાબર છે પણ તેની ઉપરનું આવરણ મટીનું
છે. ચૈતન્યના પ્રકાશને આ આવરણ રૂંધે છે, તેને કલુષિત કરે છે. સ્વચ્છ રક્તિકર્મ આચરણ
હશે તો જ્યોતિ બરાબર જળકળશે.

જેમ જિવહાર પ્રથમ મનમાં ચિત્ત કરે છે, ત્યાર પછી ચીંછીથી કાગળ પર દેડે છે;
ધનિક બનનાર કરોડપતિનું ચિત્ર મનમાં રાખે છે, તેમ માનવ બનવા માટે માનવની રૂપરેખા
અંતર સમજાવેલી જોઈએ. અંદરને નકરો. પહેલા તાઇયાર હોવો જોઈએ. માનવતાના
માર્ગની આપણને ખબર હોવી જોઈએ. તેની સિદ્ધિની દિશાની જાણ હશે તો પ્રયત્નપૂર્વક
મનજા કામનાથી ક્યેયને પહોંચી શકીશું.

આપણું ક્યેય છે માનવતા પ્રાપ્ત કરવાનું. જે લોકો સજ્જન છે, જેમની બુદ્ધિ પ્રખર
છે, જેમનું મન નિર્મળ છે, જેમનું શરીર કાર્યક્ષમ છે, તેમનાં કાર્યો શુદ્ધ હોય છે. તેમના
પ્રકાશમાં શેષ નથી હોતો. નિર્દોષ ક્રમો હોય છે. નોકર કપડાં સ્વચ્છ રીતે ધોયે તો
આપણને સાફ લાગે છે. પે.એલ. કપડાંને ઢગલો કરે તેના કરતા તેની ચડી કરી, ઈશી કરી,
વ્યવસ્થિત રીતે દરેકના કપડાં અલગ ઝોઢવે તો વળી વધુ ગમે છે જેમ જેમ તે બુદ્ધિ
ચલાવી, વ્યવસ્થિત રીતે નિર્દોષ ક્રમો કરે છે, તેમ તેમ તેનાં કાર્યો આપણને અધિક ને અધિક
પ્રિય લાગે છે. હું કેમ શરીર, બુદ્ધિ અને મનમાથી જાત જતી રહે તો આપણાથી શુદ્ધ
કાર્ય જ થતું રહેશે. આથી જ આપણે યવોની વિકાસ સાધવો જોઈએ. ઇન્દ્રિયામાં જ્યાં
સુધી જઈતા છે ત્યાં સુધી તે બરાબર કામ કરતી નથી ચેતનતા એ વિકાસનું સત્ત્વ છે.

શક્તિનો ઉપયોગ શી રીતે થાય છે તેના પરથી તેની શુદ્ધિ-અશુદ્ધિનું પ્રમાણ નીકળે
છે. માનવ બનનારે સંવધાનતાપૂર્વક જોઈ જોઈએ કે માનવીશક્તિનો આવિર્ભાવ બરાબર થાય
છે કે કેમ. શક્તિ જે રીતે વધે છે, એક તો કુદરતી રીતે અને બીજી પ્રયત્નપૂર્વક શરીર
કુદરતી રીતે તો વધે જ છે પણ વ્યાયામ, આસન, પ્રાણાયામ દ્વારા ખીલવાના આવે તો
વધુ. ફરક પડે છે. મનુષ્ય કેવળ કુદરત પર આધાર રાખીને જીવનાર પ્રાણી નથી. તે પણ
ની માફક ધરબાર, વાણે, વિના ફરતું નથી. તેણે જીવન પદ્ધતિસરનું બનાવ્યું છે. કોઈ પણ
યોગ સાધવો હોય તો સુકલ આહાર વિકાર અને તે પણ નિર્મિત હોયો જોઈએ. સર્વ યોગો
માં શ્રેષ્ઠ યોગ છે માનવતાનો.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૩ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદીઓ

૬ મહાત્મા પાસેની મોટી ઉપવાસી સમિતિ પેટ' એસીએએમમાં સાથે આફ્રિકાના ભૂમિતિ એક રેસીયલ એક્સની પોલીસ હિંદીઓ અને સર્વોચ્ચ કરવા મળેલી. એ તે ભૂમિતિ ન છે કે એપાર્ટાઇડના પદ્ધતિના તરફથી આ સાબર (SABRA)નું સંચાલન થઈ રહ્યું છે. ખીજા બાજુ, મહાત્મા તેની પાસે છે કે આ દેશને ભારતના માટે એપાર્ટાઇડ એક્સન માટે છે.

૧૦૦૨૦૦ની અસહ્યતાપૂર્વક નિરંતર છે કે ઉપલી બાજુ કે તેને સમજાવે રેસી હિંદી પ્રથમ તરીકે જોવાવાળા છે. તેની અર્થમાં તેનું કુલ પૂર્વ નિરાકરણ લાવવાનો અર્થ નહોતો. પણ સામાન્ય ન હતું. સાબર (SABRA)ના પ્રતિષ્ઠિત પ્રયોગો તેમના મળે. ખરે વખત હિંદીઓ પરત્વે અચારિત આક્રમણમાં સમાવેશ હતો અને આમ કરીને તેઓ મિશ્ર જાતિના અસ્થિર મારેની યોગ્યતામાં પડેલી. ઉપરના મારે છે કે તમાની આપણું છે. એટલું ન નહિ પણ તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને જનશુદ્ધિ કે ને એક મિશ્ર સમુદાય છે એ મરજીની વાસ્તવિકતા પણ વિચારી ગયા છે.

હિંદીઓ વિરુદ્ધ 'જાનર'એ ઉદ્ધાપેદ થયાના માદક ડો. કેટલાક પણ હિંદીઓ પ્રત્યેના વિવાદમાં સહભાગી બન્યા છે.

જમતને કહેવાય છે કે હિંદીઓ જાણી નથી યકન, તેણે મેળવેલા હાથની સરખામણીમાં દેશના કિત માટે કાળ નથી આપ્યો; તે એક પાયાની કતાર છે; તેને હિંદુસ્તાન પાછા મોકલી દેવા નોંધ્યો.

આપણે પ્રથમ 'જાણ નથી યકતા' એ જાળ ઉપર વિચાર કરીએ આનો અર્થ એ થઈ શકે કે હિંદીઓ પ્રાચીન આદ્યપર રમવાયેલા સમાજને અનુસરના છત્રને અપનાવવા કે પરિવર્તન કરવા, વિસ્તૃત પદ્ધતિ અસ્વીકારે છે એક અધિકારને તેની આસપાસની પરિસ્થિતિમાં જાણી જવા માટે અમુક સંભોગની અસ્વીકાર રહે છે. આમાં એક મુખ્ય બાજુતે મેળવેલી છે. હિંદીઓની કમી છે કે એકની કેમ પામિમાત્ર પદ્ધતિ પર રહેવા પ્રયત્ન કરે છે અને એમાં ને પુરેપુરા સહન ન થવા હોય તો તેઓ, માં એની અંતર ન હતી એમ નથી પણ એમની સામે આ દેશના એક સત્તાધારીઓ

તરફથી બધી જાતની આપખીલીઓ પ્રયત્નમાં આવી હતી કે એક, તેમના માટે ન અપનાવવાનો આરોપ થઈ છે. હિંદીઓની સાળાઓ અપરતી અને અસ્થિતની ઉપરવટ હોવાનું મરજી છે તેમ છતાં એક નાની ડામના વીરતામય પ્રવર્તનથી તેના બાળકોને સિદ્ધિ મારે કુશિત અનુકાર બધું કરી રહી છે પણ આ એક ન વાત નથી હિંદીઓ એ તેની કામગીરી જતાવવા માટે મળ્યું છે એણે પોતે અપનાવેલ દેશમાં છત્રન મળવા ને તેને અનુસરવા માટે સરેરાશ હિંદી બાળકો તેમની પોતાની આપા કરતાં અમુક માયા બધું બોલે છે. એ કે એક કેમ પોતાની બાપા કુમારી બેસવાનો જવા રાખતી હોય તો તે હિંદી કેમ મળ્યું. દક્ષિણ આફ્રિકાના કાચા નામરીક થવા માટે તેણે પોતાનાં બાળકોને સાળામાંથી પાછળ નથી રાખેલાં એટલે સુધી કે દક્ષિણ આફ્રિકાની એક સરકારી ભાષા ને તેણે પોતાની તરીકે સ્વીકારી લીધી છે હિંદી તરફથી મોટા સુખારાની સહભાવનાને આનાથી મોટો પુરાવો એક આપી શકાયો આ એક ન બાજુ 'જાણ નથી યકતા' એ આરોપ ને અસંધીન બનાવી શકે છે.

પણ મોટા સત્તાધારીઓ મળી સમવાયકારી પરિસ્થિતિમાં છે તેની પાસે હિંદીને જાણી જવાના પ્રવર્તનમાં ક્રિતિમિતિ મળવાની સત્તા છે અને પછી ઉપરો આરોપ મુકે છે કે હિંદી તો પ્રગતિમાં અકુલ મંદ છે આ કેમ કુશિતરી કે આજાણી ન મળ્યા.

ખરી હકીકતની શુદ્ધતા કરતા અજાણી કે સમાજ પ્રવર્તનમાં હિંદી તો માત્ર એક નાની લમુમતિ છે બીજાના પેઢે ન પોતાના શબ્દો આપવામાં પાછળ નથી એ માટે તેને 'મોરમ મેન્ડ્રા' કારણ છે નહીં તે મળ્યું નથી કરી શકેલા તેનું કારણ સત્તાધારીઓ તરફથી તેની સામે સૂક્ષ્મા પ્રતિબંધો ન છે.

આ આરોપોની ખરી મતલબ તો એ છે કે એનાપે આફ્રિકન અને હિંદી વચ્ચે કાયદા મારવા કે જેથી હિંદી ઉપર આફ્રિકનો કબજો થાયે તો હિંદી ને મહોલી યાકન, સહભાવને આફ્રિકનો એકલા મળ્યું નથી.

ખીજા બાજુએ માત્ર સોજતી અને દેશીયતની તરીકે નહિ પણ આ

મર્યાદા શાંત પાડવા માટે પણ હિંદી બોલે આફ્રિકનો તરફ પણ હકીકતની જાણી સામણી જતાવરી રહે છે. આફ્રિકનોની સહભાવના મેળવવા માટે હિંદી હજી પણ મળ્યું કરી શકે એમ છે.

હિંદી એક પાયાની કતાર તરીકે સંભવિત હોવાના બાળકો તિરસ્કાર પૂર્વક નકાર કરવાની યોગ્યતા મારે છે. ને લોકો હજીથી બોલે છે કે હિંદી એક સંભવિત રાજાકો છે તેઓ એ મહાકાલમાં પોતાનાં દેશનાં રક્ષણ અને સપ્તાના જવાબ માટે એકપણ અભિયાં હમી નથી કરેલી. બ્યારે હિંદી સીપાઇઓ આ લોકો મારે કમ. દતા અને મોખરેની સાકાઓમાં આપા મથા દતા તરે આ લોકો નોંધ્યો એમ કહે છે કે હિંદીઓ કોરી છે તેઓ મર્યાં મેસી મહોનનો રેડિયો સંભળાને કીટકાર મારે રીપબ્લીક આપે તેની રાક નોંધતા હતા.

કેવટે નો હિંદીને દક્ષિણ આફ્રિકા માં રહેવાનો દહ ન હોય શકે એમ કહેવાય તો આ અર્થે આજળ જાણવી નોંધ્યો એ રીતના વિચાર પ્રચલ તો રેસાને પણ આફ્રિકામાં રહેવાનો દહ નથી. અને અમુક કરીને દક્ષિણ આફ્રિકામાં તો અચીત ન. પણ આ વિચાર કરવો એ કુખીત અને અનુચિત મળ્યા. કુનીવા મનુષ્ય જાતિને મારે છે. તે એક કહેવું કે હિંદીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ન રહેવું નોંધ્યો એ માત્ર એટલું જ મુરવાર કરી શકે કે ને લોકો આવા આરોપ કરે છે તેઓ મિશ્ર પ્રવર્તને દેશવા માટે પેટલા અધોગ છે. ખરી વાત એ છે કે આફ્રિકાવાસીએ દક્ષિણ આફ્રિકા એ મિશ્રપ્રવર્તને દેશ છે જેથી બીજા દેશ દક્ષિણ આફ્રિકા વાસીની એક હિંદીઓ પણ એ મિશ્રપ્રવર્તને એક મુખ્ય અંગ છે એને સ્વીકાર કરવાનો રહે છે.

આ દેશમાં એક મદાન નેતાની મળી ન અગત્ય છે કે ને દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોને નામુલ કરે અને તેને દેશ બુદ્ધિથી દોરી એપાર્ટાઇડની બમમરત મુદ્દામાંથી હોવાને મુદ્દા અપના અને સક્રિય વિચાર મિવાય એમ બીજું કશું નથી.

નોંધ

શ્રી મણીલાલ ગરંધીની મંદુર

આમણા અમણા જાણીયા મુખ્ય શી મણીલાલ માધી હજી એક કેડ'સ હોરપીટલમાં ન નિબળાન કેડક્ટરની સારવાર દેજા છે. તેમની તબિયતમાં મંદ મતિથી સુધારા થતો જાય છે. ક્યાં સુધી હોરપીટલમાં રહેવું પડે એ નિર્ધારિત નથી. સંભવિત છે કે મોડક

મરણ પછાર કરવા. પડે હજી મુશકાત મારે કેડક્ટરને સત્કાર નથી આપી

એ દરમ્યાન ને ને બાકી જાહેરોએ અંમત પતેદાર આમાર પ્રત્યે દિશ સોજા અકન કરી છે તે માટે તેમના આભારી છીએ. ઇ. એ. ના સંચાલનમાં પણ શી મણીલાલની મેર હાજરી ની તન, મન, ધનથી ને મિત્રો પ્રેમ જ્યો સદકાર આપી રવા છે તે માટે તેમના આમાર માનીએ છીએ અને એવો જ મુદ્દર સદકાર તેઓ બધેથી માં પણ અમને આપતા રહે એવી શુભેચ્છા અર્પેલ કરવાની આ' નમ તંક હાથે છીએ.

ઇ. એ. ના પ્રાહકોને પાસ વિનંતિ

અમે પ્રત્યેક પ્રાહકને વિનંતિ વચ મેકલાવેલા છે જેમાં આ પત્રનું લવા જમ ૧૯૫૬ થી મુજબની અગા અગ્રીજા મેનારને પાઈડ ૧-૧-૦-૬ અને બંને નકલો મેનારને પાઈડ ૨-૦-૦-૦ ૧૯૫૬નું રહેશે એનું મુખ્ય કરવામાં આપ્યું છે સથે સાથે નોંધ નાં લવાજમ મદી અથેલાં છે તેઓને તે મેકલાઈ આપવા પણ વિનંતિ કરેલી છે.

અમે મણીલાલ ગરંધીની મથા છીએ કે વરસના પડ ૧-૧-૦-૬ અને મહો વરસની સરખામણીમાં મોડલી કે તે. એ.જામા એ.હી નામુનીડ મમન જાણીયા, ૧૯૫૫માં પુરા થતાં ૧૧નું સરવેઈ કાલ્ત અમને જાણ્યું છે કે અમારા પા. ૪૦૦ થી ૫૦૦ લોરડો મકલોજ સિવાયનાં લેણા છે અને બીજા ૬૦૦ થી ૭૦૦ પા.હી પોડુનીક સરચાઓમાં લેણા નીકળે છે. અમે આ.હી રાખીએ છીએ કે ૧૯૫૫ મા પ્રતે થતા ૧૧ના લેણા લાગ્યા જમર હીલે મુકવી દેશે અને મહો એ પણ ખાનમાં લે એવી અમારી વિનંતિ છે કે આ છાપાનું લવાજમ કમેરા પડેતથી ન લવા આપે છે તો ૧૯૫૬નું લવાજમ કમેરોને પોત પોતાની એક મેકલાઈ આપી અમાર કામ સરજ કરી બાપે એવી અનુજ છે. પ્રાહકોના સદકાર માટે કમેરા અને આભારી છીએ

પ્રાહકોને ઇ. એ. ની કમ નકલ નોંધ્યો તે અમર બંને એકલી દેખ તો તેમ સખી જાણીયાની જરૂર ન. કેટલાક પ્રાહકોએ અમે મેકલાઈ પરિ પત્ર ઉપર ન એની સુચના લખીને પરત કરેલા છે પણ તેની ઉપર પોતા નું પૂરે નામ કે સરનામું નથી લખેલું માટે ફરીથી લખવા કૃપા કરે.

અવરુદ્ધપદક
"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

દોરનારાઓ બાબુ પર મૂકાયા

લેખક : કેવરંદ એ. કબાકુ, બેંગલોર

[આ દેશમાં બીન-ગેરી પ્રજાના જે કેટલાક માન્ય માંકયા શુભચિંતકો છે તે પીડીના એક કેવરંદ બેંગલોર પાસે છે. આપારની પરિસ્થિતિના પાયા આપણું નેમનું એક લખાણ છે. એના મથા અઠવાડિયાના અંગ્રેજી વિભાગમાં આપણું છે તેના શુભચિંતકી યાચકોને પણ લાભ મળે એ હેતુથી અને તરતુએ આપવામાં આવે છે.—અ. ક. એ.]

આ પ્રુનિક વિજ્ઞાનની પ્રગતિ હતાં પશુ એક અચ્છેદીય રહસ્ય અસ્તિત્વ ધરાવે છે કે બપોરે મનુષ્યની પ્રકૃતિની ચંદ્ર હિતર થતાં બહીષ્કાર એમ બને છે કે ને વખતે જનતાને જેની ખાસ જરૂર હોય છે ત્યારે જ તેમને અસમ થવું પડે છે આમ જા માટે બને છે એ જાણવું સુરેક છે પ્રજાના કાળવું એક સ્તર છે કે “પરમેશ્વર જેને પધાર કરે છે તેના સુનામીના વિશ્વ યજ્ઞ જાય છે.”

દમણી પદ્મપદ્મ વધ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ન્યુ-પ્રાન્સે સ્વયં સિદ્ધાંતોની પ્રયોજ માટે નવિનતા ને તિતાયી રા. થા. ને તેજ વખતે એ. હા. મા. એ. હા. ને કર્તવ્યશીલ પ્રયોજ જનતાને મળી કહેવા છે તેઓ પશુ એક જાણુ પર મૂકાઈ ગયા છે આપણે તેમની પાદ કરતા રહીએ એ સ્વયં છે એમ કરીને તેમની આખ્યાનિક સંકિત સાથે આપણી સુખજ સાધીએ કે ને સંકિત બીજા કોઈ પશુ કરતા ઊંચા પર વધુ અસર કરે છે.

સૌથી પહેલા ‘દનિયન ઓગિનિયન’ ના માનવતા તંત્રો થી મળીલાલ સાંધી કે જેઓ દમણી જે માસતી થોતાનું કામ કરી રહે એમ નથી અને જાણવાય છે કે તેઓ કરીયી કાર્યશીલ તાના વિચારો કરી રાકે તે પુર્વે કેટલાક અહિનાઓ પસાર થઈ જશે. પ્રથમ તો તેમને અચાનક મધ્ય પ્રકાર મહી ગયું અને પછી એક બાણુ રહેકેનું આક્રમણ થયું. તેઓ દમણી એક્સેની ચકાસણી હેઠળ છે કારણ કે આ હાવાધિનું અર્થે કારણુ સમજની અદર રહેલું જણાય છે જેમને પી. મળીલાલને પર્થેયી પરિચય પામવાની તક મળેલી છે તેઓ આતરીયી બહી સો છે કે જનતાના એક મહાન પ્રુજા ના પ્રુજ માટે આવી રીતે નિષ્ક્રિય બનીને અલગ રહેવું એ કેટલું વચસુ છે કે અને તેમનાથી જેઓ વિખુદા થઈ ગયા છે તેમના માટે પશુ આપણે વિચારી રાકાએ છાએ કે તેઓને કેમ જાગવું હશે કે તમા ને સિદ્ધાત માટે તેમણે સદન કરેલું છે તે કાર્યને દીગત થી દહાવી રાખવા જેઓ અપલગીલ છે તેમને પશુ આ ખતાવથી કેટલું

લાગવું હશે એની કપના ન કરવી રહી. એ પછી અં. સ. ટ. યુ. સી. છે કે જેઓ સત્તાદોન ચીક હોવા છતાં આક્રિન નેશનલ કે. એસ.ના પ્રુજા તરીકે હણુ યુ. ટા. છે તેઓ જે રીતે અસમ થયેલા છે. પહેલું ન્યુ-પ્રાન્સના પ્રધાન (1) ના કક્ક કરમાનથી, જેમણે અમુક સત્તાની રૂએ આ સર્વપના પ્રુપને તેઓ જા રહે છે આની મેટરેટરીયલ કીરદીટમાથી બહાર નહિ જવાનો પ્રતિનંધ મૂકી છે. વધારામાં સુકુ કેમ જાય છે કે આ. સ. ટ. યુ. સી. લોરીનાં કળાચુના લીધે તદુરતી સામે દીમતથી કામને કરી રહેલા છે.

બીજા સ્વતંત્રતાના દિશાપત્રી તરીકે કાષ્ટર પ્રેવર હાસરેન સી. આર. છે જેઓ તદુરતીના કારણુ સિવાય ન એક બાણુ પર મૂકવા છે તેમની આપત જરૂર હતી તે જ સમયે વા. હા. રીના આ. હા. પર બીજા કામને માટે બે. હા. આ. ત્યાં તેમને જવું પડે છે તેઓ ખરી રીતે ને સ. પ. પર તેમને કાણુ ન હતો તેના વડે જ અસમ થયા છે. કિંતુ તેમના સંબંધ મા દક્ષિણ આફ્રિકાના સી. એ. ને સ્વયં દરીકત નાથુવા પછી કક્ક દુઃખ આપું જાણુથી કેમ કે તેઓ માત્ર એક આપરવકે હરજમાંથી બીજા ઉપયોગી કાર્ય તરફ જઈ રહેલા છે. ને મળુ. એ. ના પાનમાં નથી તે એ છે કે તેઓ પશુ એક બાણુએ મુકાય એવા નાદુરત તમિષ્વતા પડાયા હેઠળ હાથેમાં રહે છે આ દેશની પ્રતિમા આલેમાં વર્ગો દરમ્યાન ભણે જખત તેમને વા. સ. ટ. સ. ના લીધે સખત રીતે સ્વતિર્માત સંવય પાળવો પડતો હતો આપણે તેમને વિનવથી વિનવિ કરીએ છીએ કે તેઓ અન ઉપરાલ કચું ન કરે. કારણ કે અને એવા અનેક છે કે જેઓ એવી ખાસ અને પ્રાચીના કરી રહેલા છે કે તેઓ અને પાછા આં.

કેમલું દમણુ ન પધાર મળ્યા છે કે નિયન ઓગિનિયનના કહેલો આં નિવસિત લખાણુ આપનારા માં કિરે. દર કબાકુ, એમ. એ. એ. દોરપીટલ

માં જવું પડ્યું છે. તેઓ ખરી રીતે તે. લાખા વખતથી શારીરિક રીતે એક બાણુ પર મૂકાઈ જ મથેલા હતા પરંતુ તેમના શરીરની અસહિતને તેઓ આતિમકસકિત અને ગળના નિદર્શન માટે વિનિમય કરતા હતા. ને મળુ. બે. હા. ની ન પાસે છે. બા. હા. એક દ. વ. ક. ઉપર તેમના પર પે. હા. જે સ્વચાલીકને દુધથી મથેલા અને લીધે તેઓ કુતાન અવરધમાં અને ચલતીના ખાસ દરજાન પર હતા ત્યારે ને જુધિપર ઉધોલા તે ખાસ દોરતાને હાથવું પડેલું અને કક્ષણ આ. હા. માં આવી વસેલા.

એ કે ર. ર. કલાકમાં એ. સ. ટ. સ. સમય તેઓને આપનું કામમાં જરાક ને રહેવું પડે છે તો પશુ તે આપનું જરૂરી કામ થીને પ્રવાહ વહેવાવતા રવા છે અને તે ત્રણે ખડામાં પ્રસિદ્ધ થાય છે.

નિઃશક રીતે આની સકાય છે કે તેમને દોરપીટલમાં લઈ જવા એ. સ. ટ. સ. ધર આમળા અડું ર. હા. ત્યારે જ તેમણે એક લાક્ષણિક પોરકાકાં પર ઉતારી કરાવેલો જેમાં તેઓ કદ છે કે “સ. નર. (S. H. R. S.) ના અડાકા મારે દુ. આપારે કચું નથી કરી રાકતો એ માટે અને ઉમ ઉદેશ થાય છે.”

એ, કિરોર! એ તુ ન કરી રાકે તો અમારામાં એવા રાણુ છે કે આપણે એ. હા. માં સાધી કરીશું.

ને કરી રાકે હા આ મળું અમમ છે આપણામાંના ને રહેલા છે તે માત્ર મહાનતાના સ્વપ્નોના જોડ સહે છે કપના ન કરવી રહી કે તમાર. જેવાનો અર્થે, યુ. ન. ક. પારે, સં. પ. ક. સાધી કરીશું કારણ કે સમય બડે હું કા મથો જાય છે અને વાદળો. ને વટોળે બપમરત બાનાની રવા છે. પશુ તમે ને તિયારો વદાવેલા અને હમણા કરે છે તેમાથી આપણે આપાસન મેળવીશું.

બીજું મહાન રહસ્ય જેને મળીવાર પ્રાચીના તરીકે કે એવા અનેક નામે જોળખાવાય છે જેના ઉપયોગ અસંખ્ય રીતે થાય છે એના સમિયે આપણે કરી વધી કરીશું અરા કે ને સ્વય આપણને પ્રેમથી એક મેઠને અને અનંતની સાથે જોડી રાકે છે.

આમ આ પ્રવેશ બામળ ત્રવે છે કેટલાક બા. મ. થી દોરણમાં છે, કેટલાક બાણુ પર છે બપોરે કેટલાક પોતાને સુખ સમજીને એ. હા. ઉપયોગી અને છે પશુ સમય જોળનાની ગોડવણી ને કરે છે તે જાણે જ છે કે દરેક પ્રુજની પ્રતિયોજે કર્યા આપરવકતા છે અને તેનું નામ એક ન છે આપણે એ. હા. માં સાધી કરીશું.

P.O. Box 2156 Tel. Add., "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No	Unit	Price	per lb.
1	Onion	1.00	1.00
2	Chilli	1.00	1.00
3	Coriander	1.00	1.00
4	Mustard	1.00	1.00
5	Onion	1.00	1.00
6	Onion	1.00	1.00
7	Onion	1.00	1.00
8	Onion	1.00	1.00
9	Onion	1.00	1.00
10	Onion	1.00	1.00
11	Onion	1.00	1.00
12	Onion	1.00	1.00
13	Onion	1.00	1.00
14	Onion	1.00	1.00
15	Onion	1.00	1.00
16	Onion	1.00	1.00
17	Onion	1.00	1.00
18	Onion	1.00	1.00
19	Onion	1.00	1.00
20	Onion	1.00	1.00

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોના પ્રશ્નો

(લેખક : પદ્મિનિ નરસિંહ મેહતા કવિ)

[ગુજરાતી શિક્ષકોના પ્રશ્ન વિશે શ્રી ઉચ્ચશિક્ષક લેખકને આ પત્રમાં એક લેખ લખ્યો હતો અને તે પર સંપાદકની નોંધ પણ પ્રગટ થઈ હતી. તેથી આ પ્રશ્ન પરથી આપણા સમાજમાં શી શીક રસ જાગ્યો છે. હવે આ પ્રશ્ન આજે એક લેખ આપણા અંગે પ્રકાશિત કરીએ છીએ. એના લેખક આપણા સમાજના જાણીતા શિક્ષક શાસ્ત્રી અને ઉચ્ચ વિચારક છે. આ લેખ આપણાં તેમજે કુટુંબ આસન્નેષ જ વ્યક્ત નથી કર્યો પણ કેટલાક વ્યવહારુ સૂચનો કરીને સારું આઈ દર્શન પણ આપ્યું છે. ભાગે આશા રાખીએ છીએ કે આપણી સંસ્થાઓના સચાલકો, આગેવાનો અને શિક્ષકોમાં રસ લેતાં આપણેના આ લેખ આપણાં વચ્ચેનાં અને આપણાં આ સજાગતા પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે સક્રિય પગલાં લેશે.—સંપાદક પ્રત્યાં.]

ગુજરાતી શિક્ષકોનો અભાવ અને તેના નિરાકરણની યોજના

આ દેશમાં રીતે આપણે આપણી સંસ્કૃતિ, ધર્મ અને જાતને સાચવવા પ્રયત્ન કરીએ. તેના જ પરિણામ રસ્તે આપણે જણે રચેલ ગુજરાતી સાહ્યોમાં અલી રહી છે. આ સાહ્યોમાં આપણે મળે પછી શીક શીક જામત મળે અમે છે. આ સમય દરમિયાન શાળાઓમાં સારા વિદ્યાર્થી ધવા પામ્યા છે. પછે રણે શાળાઓ માટે સમયક ભરેલા પ્રકારો પણ જાણ મળ્યા છે. શાળાના સંચાલનને અનુભવ પણ વધેને અમે છે. આમ એક દેશ આ દેશની ગુજરાતી સાહ્યોમાં સારી નેવી પ્રગતિ સાધી છે. આપણી શાળાઓમાં આ પ્રગતિ કામ્ય દાવાની રાખવાને માટે કેટલાક મહત્વના પ્રકારો પર આપણા સમાજે વિચાર કરી લેવાની તક આવી હતી છે. એ પ્રયત્નોના ઉકેલ પર આપણી શાળાઓમાં ભારી અનુભવ છે. આપણી સાથે જોવા થયેલા પ્રશ્નોમાં સદ્યથી અનુભવેને કમ ગુજરાતી શિક્ષકો ના અભાવ થયેલો છે. આને ગુજરાતી શાળાના વિકાસ માટે સદ્યથી મોટી અડચણ બોધેલો હોય તે છે શિક્ષકોની અછત. આને દરેક રણે પૂરતી સંખ્યામાં યોગ્ય સંચાલક પામેલા શિક્ષકો નથી. વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા તો કુદરતે જ વધતી જાય રહી છે. કેટલીક શાળાઓમાં તો એ એક જગર સુખીની ધવા જાય છે. નાનાં રણોમાં પછે તેના પ્રમાણમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા થઈ મોટી હોય છે. પણ આ સંખ્યાના પ્રમાણમાં શિક્ષકો મળતા નથી. આને પરિસ્થિતિ એવી જાય છે કે સારા શિક્ષકોના અભાવે અને તેવા બિન અનુભવી, અવ્ય યોગ્યતા વાળા તેમજ શિક્ષક ને યોગ્યતા રચીય કાર્ય ન સમજનારા શિક્ષકોની કામ ચલાવવું પડે છે. સારા શિક્ષકોને અભાવે કેટલીક નાર ઉપલા યોગ્યતા ચલાવી શકતા નથી. આથી ધોરણ ચાર કે પાંચ સુધીનું આપણું શિક્ષણ તો કુદરતે અસર થાનું જ શિક્ષણ બની રહે છે. એટલા વખત : અપન પૂરતું પ્રાથમિક શિક્ષણ પણ અવરેલું નથી. જ્યાં કુદરતે એક વ્યક્તિ સાત ધોરણને અવકાશ નહિ કરે ત્યાં સુધી તેણે ગુજરાતી ભાષામાં પ્રવેશ કર્યો છે એમ ન કહી શકાય. અને તેમ ન થતાં શાળા અભ્યાસવાની પ્રગતિ નો કોઈ પ્રવેશ સરતો કામતો નથી. આથી સાત ધોરણ સુધીના અભ્યાસની વ્યવસ્થા કરવાની આપણી કુખ્ય કસ રહે છે અને આને માટે સદ્યથી મોટી મુશ્કેલી બોધેલો હોય તે ગુજરાત સમાજના વાળા શિક્ષકોની કમી જ છે. આને પરિસ્થિતિ એવી જાય છે કે કેમ કરી સારા શિક્ષકો મળી શકતા નથી. સરકારની વચ્ચે પણ ધવા નેવી રપડ છે. દેશમાંથી નવા શિક્ષકો મળી રહે એવી શક્યતા રહી નથી. આના સંભોધામાં શિક્ષકો મેળવવા માટે શું ઉપાયો યોજના એ વિચારવું અસાધ્ય છે.

પછી રસ્તાઓ

સારા શિક્ષકો મેળવવા માટે આપણી પાસે થણ રસ્તાઓ છે. પ્રથમ તો અહીં જ શિક્ષકો તૃપ્તિ કરવને. માન્ય છે. એટલે કે અહીંના કુલક બાદ થેનેને યોગ્ય તાલીમ આપી શિક્ષકો તૃપ્તિ કરવા બોધેલો. આ માન્ય બધું સહેલો નથી. કારણ કે સારા શિક્ષકો તૃપ્તિ થઈ શકે એટલું સાઈ ગુજરાતીનું શિક્ષણ પામેલા બાદ થેને અહીં નથી. આને આપણી શાળાઓમાં એટલું અને નેવું શિક્ષણ અપાય તે ને વડે નવા શિક્ષકો થઈ શકીએ એ વધુ પડતી અંશ છે. કામ ચલાવે અસર થાન આપી શકે એવી અંશિયો મેળવી શકાય એ વધુ વાત છે. બહેલા અને વિદ્યાર્થી અવધન વિના સારા શિક્ષકો તૃપ્તિ થવા મુશ્કેલ છે. માન પાસ સાત યોગ્યતા માથી પસાર થયેલાઓ, પાછા તેમ ધોરણો જાણવી શકી એવી આશા તો નજર કરી શકાય. અહીં બો ગુજરાતીના ઉચ્ચ શિક્ષકોના વડો થાણ

રવામાં આવે હો તેનો લાભ લેનાર બાદ થેને : યોગ્યતા રોવા આપણા સમાજ બની શકે. આવા ઉચ્ચ શિક્ષણ માટેની યોજના અને પાઠ્ય કમ તૃપ્તિ થવા બોધેલો.

શિક્ષકો મેળવવાનો માર્ગ રસ્તો બોધેલો જન્ય દરેક ધરવત પૂરતે ને સારા અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે દેશ મોકલવા તેઓ ત્યાં સારી તાલીમ લે અને અંતે પાછા ફરેને શિક્ષક તરીકેના. કાર્યના રીતિમા કરે આપણા કુલોને સાળા અભ્યાસી સરકારોએ પણ આર્થિક મદદ કરી દેશ મોકલવા બોધેલો. આ જાતની બોધ વ્યવસ્થા થઈ શકતી હોય તો આ એક સારો માર્ગ છે. પરંતુ આ માર્ગ પછી સરળ બનશે કે કેમ તેમાં પણ પૂરી કામ રહે છે. ગુજરાતીમાં આવી જંગી તાલીમ લેવા વાળા કુલોને અંતે લેવા પછી તેઓ યોગ્યતા ઉચ્ચ અભ્યાસ પછી આપણી શાળાઓમાં યોગ્યતા રોવા આપણે જ અને આપણે તો તેઓ તેમાં કેટલો વખત રહી રહેશે એ કુલો રીતે કહી શકાય : અહીંની પ્રગતિ અને અહીંનું વધણ બોધેલો આ જાતની તૃપ્તિ જ પાર પડી શકશે એમ નથી કામતું.

શિક્ષકો મેળવવા માટે ત્રીજો એક રસ્તો સૂચનારો છે અને તે બોધેલો શક્ય બને તો એ સવાલ થણે જોડે અંશે ઉકલી જાય એમ છે. આ રસ્તો છે દેશથી બોન કુલો શિક્ષકોને યોગ્યતાની યોજના, એટલે કે દેશની સરકાર અને ત્યાંના શિક્ષક આતા સાથે એવી મેળવણી કરવી કે જેથી દેશમાં નેકરી કરતા શિક્ષકો ૩-૪ વર્ષો માટે આપણે મળી રહે. અહીં તેમની મુદત પૂરી થાય એટલે તેઓ પાછા દેશ જાય. દેશમાં તેમની નેકરી થાણ ગણાય. અહીંથી તેઓ પાછા ફરે એટલે દેશમાં

યોગ્યતાની જુની નેકરીને સાચી જાય. તે સાથે જ તેમને પગાર, તેમની રણ બો, તેમના યોગ્ય વગેરેની યોજનાઓ પણ ન બોધવાય એવી નીતિ દેશની સરકાર પાસે મંજૂર કરાવવી બોધેલો. તમે જાય એટલે એ રીતે બીજા શિક્ષકો આવી પડે.

આવી રીતે બોધેલો શક્ય માર્ગ વર્ષો માટે જ શિક્ષકો યોગ્યતાની યોજના મુકવામાં આવે તો સંભવ છે કે આ દેશની સરકારને પણ તેમાં મદદ પાશે ન આવે. કારણ કે અહીં આવનાર વ્યક્તિઓને અહીં કામતો દર થતો નથી. કારણ સરકારના એકથી આપણા થી જમરીસાથ મદદેલા અને દત્તા ત્યારે એમની સથે આ જાતની યોજના વિે તાન થઈ દત્તી. તેઓએ એવી અચ્છા વ્યક્તિ કરી દત્તી કે બારત સરકાર આતો યોજનાને આગરેલી, અને તે માટે સગવડો આપવા તૃપ્તિ થઈ શકશે. પણ મારે થવું મટે થાણ રણએ (અને તે રણમાં પણ અને પગાર મેળવત), બીજા કેમ પણ જાતના, બોધામ વગર અને આવવાને થણ શિક્ષકો દેશમાંથી મળી આવશે એવા સંકેત નથી.

અમ આ યોજના સરળ રીતે પાર પડે એમ છે પણ એ માટે અંતેની સરકાર સાથે સમજાવણ કામ લેવા ની જરૂર છે. સંમતિ થયે આપણી આપણી તેની માને રણ કરીને યોગ્યતા કરવી બોધેલો. આ માટે આપણા સમાજના આગેવાનો વિના વિલંબે પ્રયત્ન આદરે તો એક થણ અગત્યનું અને રણ્ય કાર્ય થઈ શકશે. આમ થવાથી શિક્ષકો મેળવવાને આપણે પ્રથમ હમેશ માટે ઉકલી જશે.

—કમલ :

એટલે તમે જાણો છો કે કેનેડાના વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના કમો સરવાળે બોલવડ બીએ.

ઉપચાર

શિક્ષક અહીંની વિશ્વ અહીંની કેમ એક કુલ લેખ યોગ્યતામય બીએ ના સરકાર દારૂની નીમણેલા અંશિય તથા ગુજરાતી આપણાંકાર બીએ તેમજ અંતેની ઉમીદોસન અંતેની શીક થાણ અંતેની કમલજન વિશ્વ વિશ્વેલ તરીકે બીએ થઈ ગયે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.

2. Prompt settlement of claims is a mission of the Company's Management.

3. During 1955 the Company paid over \$11,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants,
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32390

માતૃભાષાની ઉપયોગિતા

“લક્ષ્મી”

આ પહેલાં આ દેશમાં માતૃ-ભાષાની અગત્યની જાણ નહોતી અને આદિવાસી ભાષામાં પ્રવિણતા મેળવીએ એ સર્વથી મહત્વ અને આવશ્યક છે કોઈ માટે, માર્કે સામાન્ય વાતચીત કરવામાં પણ એ અગત્ય છે. આદિવાસી ભાષાનો ઉપયોગ કરીએ એ આપણી ઉપરથી પ્રગતિ હિત માટે ઠીક ન ગણાય.

આપણું અનુકરણ કરીને આપણાં બાળકો પણ અરસ પરસ અને આપણી સાથે અગત્ય છે આદિવાસી ભાષા વાપરવા દેવાનું નામ છે એમ આજના યુવકો અને બાળકોનાં સંભાવક પૂરથી જાણી શકાય છે તેમજ માતૃ-ભાષા કરતાં બીજી ભાષાનાં વાચન અને વાતચીતમાં વધુ રસ લે છે એવું કારણ આપણી બીનદત્ત નો અભાવ ન થઈ શકાય.

મધ્યમ દરેક પ્રજામાં એ તથ્ય બાબ નો પ્રચાર હોય છે, તે પૈકી એક માતૃભાષા હોય છે અને બીજી બાવ-દારિકા બાબ વાળાય છે આ રીતે બાળ ના બે બે પડે છે માતૃભાષાને ધારણ બાબ પણ કહે છે જેનો વાતચીતમાં પણ ઉલ્લેખ કરવા પડે છે.

દોહાએ, પો ધરમણ બાબ દોહા, તાપીય કે યુગવાતી હોય છે એ સો કાળે રિલિન જ દોહ છે કે પોતાની માતૃભાષા કહ છે, પશુ મોઢા, સોખ કે દેખાદેખી પોતાપોતાનામાં પણ વ્યવહારિક બાબનો ઉપયોગ કરવાની રીત પડે છે ત્યારે માતૃભાષા જાણતી જાય છે પરિણામે દેશ, બર્મ અને આખાંદો પ્રવેશો. પ્રમ અને આદર ઉપેક્ષિત ગતિ હોય છે જેથી પોતાના બાળકો સુધે અપનાવેલી ભાષામાં વાતચીત ન કરતા ધરમણ બાબમાં જ વાતચીત કરવી એક એ રીતે આ-પણે તેમના સાચા દિલસરી બની શકે છે એ તેમનામાં ભારતીય સંસ્કૃતિને દ્રઢ કરવાનો એક સુખ્ય માર્ગ છે બાલ વ્યવહારમાં તેની આવશ્યકતા ન હોય એ દેખીતું છે પરંતુ ક્રમ અને સ્વભાવિક વ્યક્તિ સાથે તે સ્વભાવમાં જ વાતચીત કરવી એમાં કશું ખોટું નથી થતું, એક તરફ યુગવાતી સાળામાં બાળકને મોઢાસાથ અને ધર આગળ સદાચારી સાથે પણ માતૃ-ભાષાનો ઉપયોગ થાય - તે તેમને તેમના જાણતરમાં વિશેષ મહત્વ મળે શકે.

માતૃભાષાનું મહત્વ દરેક મહાપુરુષો એ સ્વીકારે છે મહાત્મા ગાંધીજી ૧૯૨૪માં દક્ષિણ આફ્રિકા જોડીને દોહ મેળેસા ત્યારે યજ્ઞા બાણેસો તેમની

સુધાકાંત હેરા સુખાનનાં બંદર ઉપર આવેલા તેમજ પૈકી કેટલાક જાણીના પ્રતિનિધિઓ પણ હતા જેઓ પોત પોતાના જાણ-માટે સોથી પહેલાં દેવામ મેળવવાની ઉમેશરી રાખતા હતાં એમાં સોથી પહેલાં એ પ્રતિનિધિઓ મહાત્મા ગાંધીજીની સુધાકાંત લીધી તે એક પારસી જાણ હતા તેજે મહાત્મા ગાંધીજીની નજીક જઈને તેમની સાથે અંગ્રેજીમાં વાતચીત શરૂ કરી અને થોડા વાણ પ્રમો પૈકી કાઢવા તે પળ બાબ અંગ્રેજીમાં જ હતા.

મહાત્મા ગાંધીજીએ તેમને પૂછ્યેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપવા અમાન સાંતિ થી તેનું કમાન સાંભળીને કહ્યું

“માર્ગ” તમે દોહરતાના વતની છો અને હું પણ દોહનો જ વતની છું તમની માતૃભાષા યુગવાતી છે અને મારી પણ એજ માતૃભાષા છે તો પછી તમે મને અંગ્રેજીમાં પ્રમો શા માટે પૂછો છો? મું તમે એમ માનો છો કે હું દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહીને આખો એટલે આપણી માતૃભાષા જાણી બધો છું, અમર તો તમે યુ ક્ષમ માનો છો કે મારા જેવા બેરીસ્ટરની સાથે અંગ્રેજી બાબમાં બે, સુધું એમાં તમને વધુ પ્રતિષ્ઠા સાથે છે?”

તે જાણના પ્રતિનિધિએ આવા જવાબની સ્વભાવે આશા નેદાતી રાખી આ દોહ સાંભળીને તે જરમણ બધે અને આજમાં મરકવ ગની તેજે પોતાની સુધાકાંતને જે દેવાલ પેતાના જાણમાં આપેો તેમા આ વાતને અમરચાન આપ્યું.

ભારતનાં આ જાડીનું આ રીતે બાપુ એ દોહના કિનારે હિતરાજ મંડાણ

મરિસુ અને એનું સુખમ પરિણામ આપણે એનું જ છે. એટલે દરેક દોહીએ ભારતીય બધીરને દોહી રાખવા પોતાપોતાનામાં માતૃભાષાને જ અમરચાન આપ્યું એમ.

હોંદ પાકીસ્તાન અંકે નિવારણ ફેંકે

૧૫નાં શ્રેદાંશકાળના સળગતોએ તાંની ઉગિબન એરોચીએસન આંતે ૧૩૭ પાકીસ્તાની રકમ ૬ આ. રેક કેસ સંસ્થાની પી. ઇ. ની જાણાદારા દોહ મોઢાની બાબ છે, કાન કાતાઓ ની નામવાલી: સર્વથી બી. એન. ખીલે પા. ૧૫-૧૫-૦; આર. કે. પટેલ પા. ૧-૧-૦-૦; એફ. કુલ્સલ પા. ૧-૦-૫-૩, એચ. ડી. મેરાર પા. ૧-૧-૦; જે. એન. નાપકુ, એન. એચ એડી પ્રલેક પા. ૫-૫-૦; ડી. એન. માધુ, એફ. જે. નાપકુ, જી. નાપકુ, આર. હેરી એન્ડ સન્સ દરેક ની પા. ૩-૩-૦; જે. મોઢાસ્ટેઈન એન્ડ કું; પટેલ અધક, જી. એન. કલાજી, એ. એફ. કુલ્સલ, અમરુ. સી હેનરી અને જી. આર. હેરી દરેક ના પા. ૨-૨-૦; રેવરન્ડ અને મોસીસ જે. એચ. વાવસં પા. ૧-૧-૦-૦; એન. એસ. ખીલે, એન. જોવાલ, એચ. એમ. રોહ, બી. એચ. સોની, પી. ડી. મેઝમઢી, એસ. આર. સુધીવા, પ્રાંક હેરિય, જેમ્સ હેલ્સેલ લીમરિક, એસ. એલે મોલેસ એન્ડ કું, નામરસ-એચ એ. બીડલ, મોઢાસ્ટેઈન રોરી, સાધ્યન એન્ડ બાન્સ, લીડર એન્ડ કુમેક, હમુવીટ એન્ડ પામર, કેસ રેસપી રોહ, લીબન રથમર એન્ડ કાસ, સીડી જુલેસ, એ. એચ. વાઈટ, મેલસ એન્ડ કું, મુરદેઠ એન્ડ ગોવી, પારીસીયન બમર, ઇ. સી. હેનરી, નોસ પેટાન, એફ. સી. સેમ,

ડી. બર્મ એન્ડ કું, બંધાન એન્ડ સન્સ, એ રોહરજી એન્ડ કું, અને ઇ. પાકેર દરેકની પા. ૧-૧-૦; એમ. ડાવા, એસ. કુલ્સીન, ડી. એચ. હેન્ડલી, એમ. હરમાલમ, એ. રેકમંડ, યુ. એફ. કુલ્સલ, જી. જી. પેટ્રીક, કે. રામસામી, એલ્ડીપીવા રોરી, ડી. ઇ. નોઢ એન્ડ સન, પેટીસ-સ મુસીક સેલુન, અને બર્મંસ લીમરિક દરેકની પા. ૧-૦-૧; એ. ઇ. કાલન થી. ૧-૦-૦; આર. ઇ. લીડીયાડ થી. ૫-૦-૦; અમરુ. પેપ (કવી-સ્ટાઈન) થી. ૫-૦ અને એ. ડી. લો થી ૫-૦.

ચુલિળી આટે

કેપરાં પાકે

બનાવવાની રીત

એ કેપરાનું બમણ કરવું, પછી તેને નવટાક થીમાં સાતળી લેવું જરા હાસાસ રંગનું થાય ત્યારે ઉતારી લેવું. પછી ૧ ચેર સાકર ની ચારતારી ચાસણી કરવી. ચાસણીમાં એકલે તે જરા કેસર નાંખવું. ચાસણી તથમાર થયેથી તેમાં સાંતળણ મેપડ નાંખીને દહાવતા રહેવું ચાસણી મુસાઇ ને પદ થ.પ ત્યારે ઉતારીને ચાણીમાં ઢાળી દેવું. જરા દરેથી મકતા પામવા પછી ઉપરથી વારેલી એલચી, મદામ, પિરતા વિગેરે નાંખવા.

—જમનાબેન બીચેરી.

એનેને નવી વાનગીઓ નાંચેના સરનામે મોઢાસા વિનંતી છે.

જર્જી: તમારા દરેક પત્રમાં તમારું પ્રેમ સરનામું અવરખી લખવું પડે છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

એ અઠવાડીકે પંચાંગ						
વાર	ખ્રેસ્તી ૧૯૫૬ ફેબ્રુઆરી	હોંદ ૨૦૧૨ પોષ-મહા	સુલસમાન ૧૩૭૫ લીજરી જા.જા.૫૫૨	પારસી ૧૩૨૫ અવરહાદ સદેરેવર	સુરોદય ક. મી.	સંપ્રત ક. મી.
શુક્ર	૩	૨૬	૨૦	૫	૫-૨૬	૬-૫૪
રવિ	૪	૨૭	૨૧	૬	૫-૨૭	૬-૫૩
રવિ	૫	૨૮	૨૨	૭	૫-૨૮	૬-૫૩
સોમ	૬	૨૯	૨૩	૮	૫-૨૯	૬-૫૨
મંગળ	૭	૩૦	૨૪	૯	૫-૩૦	૬-૫૨
બુધ	૮	૩૧	૨૫	૧૦	૫-૩૧	૬-૫૧
ગુરુ	૯	૩૨	૨૬	૧૧	૫-૩૨	૬-૫૧
શુક્ર	૧૦	૩૩	૨૭	૧૨	૫-૩૩	૬-૫૦
રવિ	૧૧	૩૪	૨૮	૧૩	૫-૩૪	૬-૫૦
રવિ	૧૨	૩૫	૨૯	૧૪	૫-૩૫	૬-૪૯
સોમ	૧૩	૩૬	૩૦	૧૫	૫-૩૬	૬-૪૯
મંગળ	૧૪	૩૭	૩૧	૧૬	૫-૩૭	૬-૪૮
બુધ	૧૫	૩૮	૩૨	૧૭	૫-૩૮	૬-૪૮
ગુરુ	૧૬	૩૯	૩૩	૧૮	૫-૩૯	૬-૪૭

આગી વિવેકાનંદ જયંતી

પરતિષ્ઠા અગિમારસ

સિનરામિ

પંચક મેડા

વસંતવંચમી પંચક ઉત્તમી

આચારી નવી યાજ્ઞ વાવો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોમન

પૂર્વકથા : જનકપરંપરાગત ઉત્તરી આવેલી ખાનદાનીના પ્રતીક રૂપે કમલપરંપરાને પૃથુ સ્વભાવના ઉચિત્કલ્પને ને કૃષ્ણાસુખને માધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. દેહેકે જઈ પહેલાં અંગેક નામને પુત્ર સુખાંગે છે. માધવી માતાપિતાના વારસાને હીપાવનારી સુખ કન્યા છે, તરિકા એની નિકટની મિત્ર છે. દેહેજમાં સૌનું મ્હાન એથલે કમલપરંપરા નામ નો નિવાર્ણ છે, નટ, દિગ્દર્શક છે. મરતીથી જીવે છે. દેહેજના સમયરૂપ આટે એણે એક ગીતનાદિકા લખી છે, કૌશ પાસેથી સાંજાણું છે કે માધવીનો કંઈ પીઠો છે, એ તેને ગાયકવૃંદમાં રૂઢિવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિવ્રજ્યથી એની સુતેલી લાગણીએ જાગત મુઠ જાય છે ને એની મુંઝાળે એ ધિર આવે છે, બીજે દિવસે એથી જ આનંદિક રિથિતિમાં તે દેહેજમાં જાય છે. ત્યાં કમલેશ સાંધેને પરિવ્રજ્ય થયે છે. બાંધાનું એક ભજન એ ગાય છે ને કમલેશ પણ તેના ઉપર મુગ્ધ બને છે સૌને લાગે છે કે જાને પ્રેમમાં એઆમાં છે. માતાપિતા એના લેવિશાળના ચિન્તામ, આગળ નધ્યાં છે. માધવી મનના કારણે દુઃખાવે છે. એમાંથી લાગણી નો કાપર પેશ થાય છે. માધવી હીમતભરે પ્રેમને આજે અગળ થયે છે. કમલેશનું રહેણું નાટક વાંચી માધવીની સુખલામાં વધારા થાય છે. કુમાર તરેથી નેત્રાલક્ષ આગવાનું આમંત્રણ મળે છે. કુટુંબનાં સ્નેહી પર્યેન્દ્ર ને સ્નેહમાં પાસેથી એક આલણકન્યા ને સિદ્ધી સુવકનાથેમકિરના ની કમા લાગતાં ઉચિત્કલ્પના માનસિક પ્રવાહોને માધવીને વિશેષ પરિવ્રજ્ય થાય છે. વધવાની/વાત મુંઝવણમાં પડાર થાય છે. માધવી કમલેશ પાસે એના નાટકની પ્રતિષ્ઠા છે, બીજાં કન્યા વાંચવા મેળવે છે ને બીજે દિવસે એની જીવનકથા લાગણીનું પણ નકી-કરી છે. કમલેશના મન ઉપર આ મિત્રની ઘેરી આલણ પડે છે...

દને આગળ વાંચો.

અકરણ છહે

પરિવ્રજ્ય પહેલે દિવસે માધવીએ નેત્રી મુંઝવણ અગુભની હતી. કમલેશ તેની રિથિતિ દેવે કમલેશની યજ્ઞ, માધવી ને તરિકાએ એની પાસેથી વિદાય લીધી તે પછીની શેડીક ક્ષણો તે એને જીવનમાં ચન્પતા હતી, પરંતુ તરત જ માધવીના સહવાસની સુવાસથી એનું જાંતર મહેટી. ઉઠ્યું. સમય મનઃપ્રક્રિયામાં આનંદ વ્ય. પી મળે. પોતાને વિષે આવે અનુભવ તે આજ સુધી એણે કયો જ નહોતો. કન્યાઓના પરિવ્રજ્યમાં એ આવતો ને કૌશ કન્યામાં વિશેષ પરિવ્રજ્યની ધ્રુજા મળુ તે એણે, પરંતુ તેનું પોતાનું મન કૌશ દિવસ હતી અર્થ નહોતું. માધવીનું ગીત સાંભળ્યું ત્યારે એ પ્રથમ વાર કોણે ને તે પછી તે એની રિથિતિ ખદગાતી જ આવી. આજે સામરકડિ એના ચિત્રો ને રપંદને અનુભવ્યાં તે એને મારે તદન નવા, આમર્ષકારક અને સુખદ હતો.

માધવીને પોતાની જીવનકથા કહેવા નો એના દિલમાં ને સહેલ હતો તે તે તદન દુર થઈ ગયો, પરંતુ એરડી એ આવી એ જાતિથી મોડો ને આવતી કાલે માધવી સમક્ષ જીવનમંથનાં પાનાં ઉઘાડવાનાં છે તેના વિચાર કરવા લાગ્યો ત્યારે એના મનમાં મુંઝવણ વધુ થઈ. શી રીતે વાત કરવી, ક્યાં થી શરૂ કરવું, શું કહેવું, શું ન કહેવું તેના વિચારોમાં શેડીકવારે એ અટકાયો. પછી ક્રમો ઉઘાડા : 'માધવી એકની જ આવશે! તરિકા જાણે તે કથી

વાત થઈ જ નથી, એ એ એકલી આવે તે પોતે સ્વસ્થતાથી વાત કરી સકશે! માધવી જાતિથી પણ સાંભળી સકશે!' વિચારતાં માધવીની સરકને જાગવાથી મુંઝવણ નબળ સામે તરવા લાગી. કમલેશ એ કલ્પનાની આખો આ જરૂર મહાનાં દર્શન કર્યાં. એને થયું કે પોતે ને કંઈ કહેશે તેને માધવી સંપૂર્ણ સાચું જ માનશે.

કમલેશનું મન દેવે જૂતકાળ તરફ વળવા લાગ્યું. ઉંઠ બાળપણમાં માતા પિતાની લાયામાં લખાનોના એક મહાન માં પોતે ઉછરેલા હતા. તેનું સ્મરણ થયું. એ વખતે મન ઉપર એવા સંસ્કાર હતા કે માતા જ એનાં જીવનનું સર્વસ્વ છે ને તે જ એને આજે છે. પિતાના પ્રજાવની અસર હતી, સમાજ માં એમનાં જ્ઞાનમાનવે પણ આલણ હતો, પરંતુ પિતાના આભમનના, સમાચારથી કે એમનાં દર્શનથી મિત્ર માં આનંદની લાગણી કરી પેશ થતી નહોતી, માતાપિતા વચ્ચે કસેલ થવા કરતાં તેનું એ અર્જુ સ્મરણ હતું. પિતા રોષ કરતા ને આજ્ઞા જતા. માતા આસુ સારી એક આજુ ઘેસી રહેતી ને પોતે એની નજીક જતા ત્યારે છાતી સરસો કાષ્ટ ક્રૂરે ક્રૂરે રડી પડતી તેની યે સ્મૃતિ કાવચ રહી હતી.

કમલેશ વાક કરવા લાગ્યો : પછી તો એ મોડો થયો, થઈમાં શું બને છે તે સમજવા લાગ્યો, પિતા તરફ તે પ્રથમથી જ એઆજુ નહોતું, દેવે

અમામ પશુ થઈ, લાગ્યો. માં જરૂર ન પડાવી લાગતી, સારી લાગતી, દેવે એને જોઈ સદાનુભૂતિ ને કરણ ઉભરાવા લાગી. પિતા પોતાની માતા ને કુઃખી કરે છે, નાક આવે છે, માતાની કૌશ ક્રૂર કરતા નથી ને તેની લાગણીને કૌશ મારે છે એનું ગળું ને સમજવા લાગ્યો. આ માટે આમ બને છે તેની એને અજર નહોતી. પિતા થઈમાં એણું રહે છે, રાત્રે મોઢા આવે છે, મા પાસેથી મુગ માધવી લે છે, ને કૌશ અજી તેને સાથે લઈ જતા નથી એટલું ત્યારે ને સમજવા લાગી ગયો હતો.

પિતા મોઢા જમીનદર દતા. ઉપરાલ મીરકારને મધો કરતા હતા. લખતો-કાનપુરમાં એમનું નામ મુળ મળ્યું હતું. મા જનરસના પ્રતિષ્ઠિત કુટુંબમાંથી આવી હતી, મુકળ બનદોલત પણ લાવી હતી. સુદર, નિરોગી ને મરવી હતી. આસપાસમાં સૌ કૌશ એનાં રૂપસુખની પ્રસન્ન કરતા હતા, પરંતુ પિતાનું મન કપાક બદાર બઠે છે એનું નો એ કંઈક મોડો થયો ત્યારે પ્રથમ બહારની માલેમાંથી ને પછી ધરના નોઠર ને સુનીમજ પાસેથી એણે જાણ્યું હતું.

જૂતકાળનાં પોપડાં ઉખડતાં જાય છે અને કમલેશના જીવનની એક ચિત્રાવલિ રચાય છે

એના નાનકડા દિલમાં પિતા પ્રત્યે ત્યારે તિરસ્કારની લાગણી થઈ આવી હતી.

પોતાની આ સ.યે આવી વાત ન કરી શકાય એમ એ સમજતો, પરંતુ એના કુઃખના દરેક પ્રસંગે એને થયું કે માતાએ દેવે પિતાજીને જુલી જ ભજ્યો એક, એમની તરફ બેરકાર બનવું એક, એ આવે ને બોલાવે તો યે ન બોલવું એક, અને બધું કુઃખ આવે તો બનારસમાં આમને યેર જતા રહેવું એક! એ પોતે કૌશ ને કૌશવાર બહાનું કાઢીને માને બનારસ જવા માટે સમ્મતવતો, પરંતુ આ કહેતી : 'જીવણી જાહી' પસાર કરવાની છે, એમ મામાને યેર ન જવાય.' નાનો કમલપરંપરા જાણુનો હતો કે મામા-મામી અલ્પત પ્રેમાળ હતા. મના જા બાપુજી ઘણે પહેલા અવસાન પામ્યા હતા, પરંતુ એમના વાસસ્થની પોદ મામા-મામી લાગવા રેતાં નહોતા.

ઘણે આમ બીતાતી હતી. એ અભ્યાસમાં તેજસ્વી હતો. દેહ અને શુદ્ધ બનેમાં એણે સારો ચિકિત્સ સાંધો હતો. જાણમાં ને મિત્રોમાં

એનું નામ મોખરે રહેતું હતું. મોડો થતાં એણે એનું હતું કે પિતાના ચારિત્ર્ય વિષે સમાજમાં છાની વાતો થતી હતી, પરંતુ તેમાં કૌશને ખાસ અજીવન લાગણી નહોતું. જમીનદારી, થન દેશન બંને જીવાની સાથે કેમ જાણે પિતાનું આપું વર્તન સુસંતવ દોષ એમ જાણાવવા લોકો માનતા હતા. એ પોતે પણ એવી વાતો પ્રત્યે બેરકાર બન્યો હતો, પરંતુ માનું કુ.ખ એ દરરોજ એણે હતો, કૌશ નાર એને એમ પણ થઈ હતું કે પિતા સાથે જમડી લેવું ને માને ત્યાંથી સ્મરને બનારસ ચાલી જવું; પરંતુ આ બંધી એની કિશોર-કંપના અમલમાં આવે એવી નહોતી.

એક દિવસ એણે જાણ્યું કે પિતા બીજા લગ્ન કરવા તૈયાર થયા છે. એ વખતે એની ઉંમર પંદર વર્ષની હતી. એ મા પાસે કૌશને ને રાત્રેર મોઢા : 'દેવે એમ નહિ થવા દઈ, રડીશ, પ્રથમથી ધન્ય પડીશ. સામેના આજુસો પાસે જઈને તારું નામે કવિવાદ કરીશ.' માએ એને કૌશ પડ્યો ને સમજાવ્યું કે એનું કંઈ કરવાથી અથ' સરશે નહિ, એ રીતે એના મિતાજીને શેડી શકાય નહિ ને એના પોતાના

કુઃખમાં વધારે જ થશે. કમલપરંપરા એનું, મા જાને જુલો રૂપા કરતી હતી, પૂર્વ જમતી નરોતી, ઉંધની નહોતી, પરંતુ પિતાજી તેની કુદમ પરવા કરતા નહોતા.

પિતાજીના લગ્ન એણે જોયાં અ. ૫ એ અલ્પત કુઃખ, આમાવ ને તિરસ્કાર જન્માવનારૂં દરખ એની આખ સ.યે તરફ હતું. તે દિવસે એ જામને નહિ, રાત્રે-હાલી સકાયો નહિ. કલાકે સુધી એણે રૂપા કહ્યું. પિતાજીએ એકયે વાર એને બોલ્યો હતો ને નવી આંખે ગણ દેલ કરવા પ્રથમ કયો હતો, પરંતુ તેણે સોને રોષ વહેરીને પણ દુર રહેવાનું જ મસક કહ્યું હતું. મા તે દિવસે રડી નહોતી, જાને જુલો પણ રડી નહોતી, કૌશ ઉપર દસકું લે. નહોતું પણ ધરના જવહારમાં એ જાતી ઉપર પવધર જુજીને લાગી મઠ હતી. કમલપરંપરા એ દરખ ત્યારે એવાજુ નહોતું.

જૂતકાળના એક પછી એક યર કમલેશ જીવેકવા લાગ્યો : પિતાજીએ મડી ખાંમધમથી લગ્ન કર્યા હતા. નોકરાને મોડી બક્ષિસો પળા હતી.

આ-મર્મના શાળાઓમાં પણ સારી રાખે એમણે આવી હતી. આ કુખી છે કે સુખી તેની બરવા એમણે કરી નહોતી. એવો એકને એક દીકરો છે તેવું મેં પિતાને જાણે વિરમમણ થઈ હતું. હવે પછી તેઓ કલકત્તા ને હાઈલીંગ જાય કરવા ગયા હતા. નવી આ એમની સાથે હતી અને બુની છુપી સરીને લાલ બરમા જ પડી રહી હતી.

એ પછી આ માદી પડી. થોડા દિવસમાં જ રિપર્ટ મળીર થઈ. સ્વા-મર્મથીએ ને બુનીમણે કહ્યું કે જાનીદાર સાંખને તાર કરીને બોલાવીએ. પણ માએ ના જ પડ્ય, કરી. કમલથી ન રહેવાયું એટલે એણે ખાનગી રીતે મામાને ખબર આપ્યા ને મામા-મામા બને દોડી આવ્યા. માની આખમા બામ્બુ ઉભરવું. એ કમણ મધ કે કમરો જ ખબર આપ્યા હશે. એણે કમલ ને પાસે લીધા ને કહ્યું: મૂં દબે તજી હું. આદી સુખ ન ઉપજે ને, મ માને ત્યાં જાએ. ત્યારે થોડા મુદ્દા ને રડ્યો હતો. મામા-મામા પણ ચોષાર આંસુએ રહી પડ્યા હતા. એમણે ખાદરી આપેલી કે તેઓ કમલને સાચવશે ને મામાપ બનીને તેનું બધું જ કરશે. આજે પોતાની

પાસે હતું કે મગલને આપ્યું ને એક દિવસ વહેલી સારી સુખોદય પહેલા આ કુનીપામાંથી એણે જાદામ લીની.

કમરોગના સ્વર્ગગારો ઉભરતા જતા હતા ને તેની સાથે જ હાલતા તાગે જુદા. જનક પ્રમો મધિ જોડતા તેમાંથી કલ્પ જગજગી પેદા થતી હતી. માતાનું મુદ્દા બાદ કરતાં એની આંખો ભીની ગતી ગઈ. ઊંચી કાણે એ પાગે જ મોડા હતા. કેવી કલ્પ ને અસહ્ય નજરે એણે તેની સાથે જોયું હતું! મામા-મામાએ કેવ, પ્રમથી એને ત્યારે બાથમાં લઈ લીધો હતો!

પિતાજીને તાર છુટ્યા ને તેણે આવી પદાપ્ત કમલેશન ગરાગર માદ હતું કે પિતાજીના ચહેરા ઉપર વેળાની એક રમ્યા નહોતી. થોડા સમય પહેલાં રૂઢ બુનીમણના પાનીનું અવસાન થયેલું ત્યારે એમના મુખમાંથી કુખના નિ બસ નીકળેલો તેટલો પણ આજે નીકળ્યો નહોતો. અ.વિ. કે.લુ. કમલેશને પાસે હાથ આપાસન આપવાને પ્રયાસ એમણે કર્યો ને કમલેશી તે તરફથી કહેલો. તે પણ એને બાદ આવી મર્યું.

[આ વાર્તા લખા સમય સુધી ચાલુ રહેશે.] —અર્ધ.

સ્વામી વિવેકાનંદ

(ઉચ્ચારાકર લેખકર લેખક)

પ્રાચીન સમયથી ભારતે અનેક સંત પ્રણેતા અને મહાત્માઓને જન્મ આપ્યો છે. જોગવીસથી સદીમાં સ્વામી રામકૃષ્ણ, સ્વામી રામતીર્થ અને સ્વામી વિવેકાનંદ ભારતગ્રામિના મધ્ય ગયા છે. તેમણે ભારતની જનતા ને "જીવ, આત્મા અને જગત" એ ત્રણ વસ્તુ સમજાવી. સાચું ધર્મજાન, આત્મ કર્તવ્ય અને સાચું જીવન જીવવાં શીખવ્યું. શ્રી રામકૃષ્ણ પરમદસના પદ્મિય સ્વામી વિવેકાનંદે આજીવન નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્ય પાળી આદર્શ સંપાદી બની ભારત અને અમેરીકામાં દેશમાં હાંફી સંસ્કૃતિને પ્રગટ કર્યો. તેઓ રહેલ ૩૯ વર્ષનું હૃદય જીવન આવી ૧૯૦૨માં આ કુનીપામાંથી આપ્યા ગયા હતા. તેમને નમસ્કાર કરીએ આજે પણ વર્ષમાં આપણી સમક્ષ નથી પહોંચે તેમણે આપણને જે સાચા કર્તવ્યો હાંફી સંસ્કૃતિને અને આત્મજીવનના ઉપદેશો વારસો આપેલો છે. તે આપણી સમક્ષ હજી જીવંત છે. તેમણે આપણને યુગ બાંધત અને કમનું સાચું રહસ્ય સમજાવ્યું છે. તેમનાં રાજ્યો-સંકીર્ણો-કમલો-મગલો મનનીય પ્રસન્ન આજે ભારતમાં અને કુનીપામાં અનેક માયાઓ આ મોહક છે. આજેજ કાંઈ પ્રસન્નતા

એવું હશે કે જેમાં એમનાં પ્રસન્નતા ન હોય! ભારત અને અમેરીકામાં એમણે આપેલા અનેક બાપણના પ્રસન્નતા એમનું જીવનચરિત્ર અને દેશજા આપણને નજરે પડે છે.

મંજાળમાં પ્રસન્નતા તરીકે મનાતા પરમદસ રામકૃષ્ણના પદ્મિય તરીકે સ્વામી વિવેકાનંદે વિદેશમાં પણ ભારે પ્રતિષ્ઠા મેળવી હતી.

જેમ આજે એક આત્મપ્રમા માણસ ને તરવડ દેશરત થઈતી એળખ આપવા માટે રવ. ક્રિયોરશાસ મચ્છ-વાળાના ગુરુ તરીકે પરિચય કરાવે તો એમની પ્રતિષ્ઠાને ગ્રહણે ખ્યાલ આવી જાય છે તેમ રામકૃષ્ણ પરમદસ ને પરિચય આપવા માટે સ્વામી વિવેકાનંદના ગુરુ તરીકેની એળખ પધીરત ગને છે.

એમની જન્મમયતીને દિવસ ૩ જ દેશભારીએ આવે છે "રામકૃષ્ણ મિશન" નામે ભારત અને વિદેશમાં આયતી અનેક સરમાઓમાં એ દિવસ પવિત્રતાથી ઉજવાયો. આપણે પણ તેમનાં ઉપદેશોમાંથી કલ્ક. જીવનમાં ઉતારી આપણા જીવનને ધન્ય બનાવીએ. એમના કેટલાક વચનાઓ આ અંકના પ્રણાપકર આપણાં આપણાં

પંડીત નેહરુનો સંદેશો

પંડીત નેહરુની ભારતની પ્રજાને દીધેલી વાત પ્રધાન પંડીત નેહરુના પ્રણાપકર પ્રણાપકર દિને મુદ્રેશો સંભાળવા. કલ્પે હતું કે ભારતના અંજન અને સુવૈપ્લેષી સંગાજના ધન્યર માટે કામ કરવાની હજી પણ આગવપણા રહેતી છે.

તેમણે જાણવું કે દીધેને પ્રણાપકર બનવાને છ વર્ષ થયા છે એ ૧૦ વર્ષો મહેનત અને મુશ્કેલીમાં પસાર થયાં છે આજે આ સમયની વખતે પણ દીધેમાં ફાટકુટનાં ગળા કામ કરી રહ્યાં છે. જે મદાન પાવા ઉપર આ વિશાળ પ્રણાપકર ઉભેલું છે તે બધી જાણ છે, માત્ર શુદ્ધ પ્રતિક્રિયાની દ્રષ્ટિ એ વિચાર અને વર્તન થતું જાય છે. મ. માપીટરે આપણા પ્રજોના ઉગ્ર માટે શાંતિ અને સદકારના મદાન પાડો આપણને શીખવેલા છે તે પણ શ્રી જાણ છે.

આ વિશાળ જગતમાં આપણે શાંતિ અને જાદાવાદથી સુધથી પ્રજામાં કલ્ક પ્રતિષ્ઠા મેળવેલી છે અને પંચ સીધા-પાંચ આંતર રાષ્ટ્રીય નીતિ અને સંબંધ માટે ભારતનું નામ અંકજાયેલું છે.

આપણે બીજી પંચ વર્ષો પોજના ની સંધીમાં ઉભેલા છીએ જે આપણ ને આપણા દેશની પ્રગતિના પંચમાં એક વિસ્તાર પગલું બરાવશે એવી આપણને આશા છે. એજ હવે પ્રતિાની પુનરંજનના પ્રમે આપણાં સમતેલપણાને ઉભલાવી નાખ્યું છે. આપણાંમાંનાં કેટલાક માણસોને સાવ દંડ બનાવી દીધા છે. આ બનાવ આપણને ખતારી આપે છે કે હજી આપણે કુશીલતા અને કમનસીબીના સામે થવાનું છે. આપણે આપણા દેશમાં સનાતને માલતા હોધરું તો પદાવની કેમ પણ સગાનો આપણે ૩૨ રાખવાની જરૂર નથી. આપણે એ સંભવ્યને પકડી રાખવાનો અને આપણાં મર્મમાં જે કલ્ક તરવર ઉભી થાય તેની સામે ખડા, રહી

તેને દિપ્તથી પાર કરી આગળા બેચ પર પદોધાનો નિજમ કરેલો છે.

કેટલાક વર્ષોપર આપણ સ્વતંત્રતા ની પ્રતિષ્ઠા શીધી હતી તે પ્રતિષ્ઠા પુનું થઈ છે. આ પ્રણાપકર દિને દીધેની એકમતા અને સગમ વોરનના દિત માટે કામ કરવાની બીજી એક પ્રતિષ્ઠા ઉભેલ છે જેથી સમજના સંજાન માર્ગે આપણા મોકેની પ્રગતિ થઈ શકે. એ પ્રતિષ્ઠા કે જેના ને મળે તેવા સંજોગો કે વિરાટના પ્રસંગોમાં પણ અચળતા થી સુધિલના અને સંજાનને જાળવી રાખીએ.

નુનન અને સંગ્રહિત જારનને ઉજૂ કરવાની આપણી રાષ્ટ્ર પારખા સાથે આપણા મોકેને ઉમે દરજ્જે સાવચેત જેથી પ્રગતિ કરવાની રહેને સરખા તક મળે. આ બેચને સિદ્ધ કરવા માટે આજે આપણે પોતાને ન વિનતા થી સમર્પણ કરીએ.

જુકીપીમ, જનામ દેકસ રીટન્સ, માપણે-સીમ, રેવન્યુ કમીશનર અને પ્રમોશનર માટે મળે:

આર. વીકલ

૨૧૪ મેડીસા કાલિસ, ૧૭ કમીસનર રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફેરાસ્ટાલેન, બેદાનીસમર્, ફોન ૪૪-૧૬૫૪.

ચેચવાના છે

નવસારી ફેરન થોડ પર, બનરમાં આ સેસાયરીઓમાં મગન બુલર મુલ્લા બીડ લેવા માટે અમર નેચનલ સેન્ટ્રલ સર્કીલર (આપણે લેવાની મુદત બનાવ) ખરીદવા શકે:

એમ. જનાર્દન લહે.

Authorised Agent For Government of India National Saving Certificates. બાળા સાહેબની હવેલી, Navsari, Bombay, India.

Phone 331651

P.O. Box 1547

Tel. Add ENBECDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રચાઈ તેમજ સુવસાદ કપડા, ઉવન જર્સી, કલ્ક, બાવોર માટેના લાલ-બાતને માલ, ધર વપરાશ માટે તેમજ લખાઈ પ્રકારે બાવોર માટે રીપા નમેર માટે અમારે ત્યાં પ્રવચ દલાસ-કરવા બવાગલ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસમર્.

બેલકસ ૧૫૪૯.

દરમિયાન

અને છે પરંતુ ભારતમાં ૨૫૦૦૦ થી વધુ હોય છે તે કોના સહસ્રાત સંસ્કૃત થોડે છે. તેમજે વધુમાં હોયું હતું કે કમ્પોઝીટ પોતાના કમ્પોઝીટમાં સંસ્કૃત ભાષાને ઉપયોગ કરે છે. અને તેમજે -જણાવ્યું છે, હાલુ એમાં ૪-૫, ૭૦૦, અને પૂર્વ પ્રદેશે હાલુપુર સંસ્કૃત સોમ સાબળવા સહ છે ત પશુ બુદ્ધ્ય નોંધવો તકિ.

—“સર વિન્ડન યરોલને” ડોન્ટેસ મા તેમના “સુદના કલિદાસ” નામ ના ગ્રંથની ૧૭૫૦,૦૦૦થી વધુ વધુ નકલો આપી ચક છે. એના વેચાણ નો આંકડો ૬૭૭ વધુ થયો ન જાણ છે. અમેરીકામાં એમના એ ગ્રંથની ૨,૨૮૬,૦૦૦ નકલો આપી ચક છે. અને અમે રોયલ્ટી તરીકે ૭૨ વિન્ડન ને ૩૦૦,૦૦૦ પાઉન્ડ મળ્યા છે.

—સાવજામીયમ, ૨,૫૫૨૫૫૫ની પુર્ણોક્તિના ઉદ્દેશા વિવેચન. સમગ્ર સા.અ. મ.અ.સ. ફાઈન માટે આ દશ હજારની વરતીના. મામમ. એકડું થકુ હતું. એને પરિશુરો તળાવનુ પાણી ભારે વપરાશના કારણે આવી પુટ નીચું ચલુ હતું. સમગ્ર મહિનાથી પચાસ ક હોષ્ટો આજનાર દશનાઈઓ માટે મીઠાઈ બનાવના હતા. ૨૨૦૦ મથુ સુપારી અને બીજી વાનગીના મજા ખાધા હતા. હોષ્ટોને આપાની આ મા વીસ ભેર, ખાડના વપરાશ હતા. દોઢ સાપ રૂપિયાનું થી વપરાયું હતું. અને એક ન વિવેચ ૭૦૦ મથુની ખીચડી કરવામાં આવી હતી.

—ગુજરાતના પીઠ સાહિત્યકાર શ્રી મયવંત સવાહરભાઈ પદવણુ ૧૪મી નવેમ્બરને સોમવારે ભાતનગર ખાતે આશરે ૫૦ વરસની ઉંમરે અકાળ અવસાન થયું છે. ગુજરાતી સાહિત્ય મા એક અગ્રણી નાટ્યકાર તરીકે ૨૫, શ્રી મયવંત પદવણુ રચાન મળું ન મળ્યાપાત છે. ગુજરાતીમાં જ્યારે અધુનિક સૈલીના નાટો અડુ એવા સમાર્થ હતા ત્યારે જાન સૈલીનાં એકાકી લખનાર શ્રી પ્રાણીજીવ પાઠક જ્યારે થી બહુભાષ ઉત્તરવડાના પાછી એ પ્રવાહ ચાલુ રાખવા મા પયવળ પડ્યાનો દાખો મળી ન મહત્વનો છે. ૧૫૬૧ પાણી નામક એક સાલુ નાટક પશુ તેમજે લખ્યું છે.

—પુનર્વંદના પંચના દવાઈ સંબંધે પ્રેમી કારોબારી સમિતિએ જે દવાઈ કર્યો છે ત ચરમે કેમ્પેસ કારોબારી સમિતિના એક આગેવાન સમ્રે કર્યું છે કે ગ્રામીણને વર્તમાન સંદીના છેક ગોળ ફરકામા કોમ્પેસના પંધારથ માટે જે સિદ્ધાંત નિર્માણ કર્યો હતો, તેને ૧૯૨૦ના દીસેખરમ. નામપુરમાં મળેના કોમ્પેસ અધિવેશને મજુર રાખ્યો હતો એ જ સિદ્ધાંતનુ આમા પાલન થયું છે. આમ ગાંધીજીનું રવન સિદ્ધ થયું કરી શકાય.

—ભારતમાં ક સામ સામ્યોને રોજ આરી પુરી પાડવા માટે બીજી પંચવર્ષી ચોળના દરમ્યાન ફેરબરમાં મળુ સામ બંધર ચરખાઓને કાર્યે લખાડી દેવા નો અખિલ ભારત ખાદી અને મોચોમોમ ભેટો નિર્ણય કર્યો છે. બંધર ચરખાની ચીથ લાન્ડેરમાં ન ચક છે અને તે ચાર નોક, ખરાવે છે એટલે મહુ ચરખા કરતાં તે થણું વધુ સારુ કિતારે છે.

—દિલ હમ. બે મહોસે તો પરી કપ. આજ હવે એવી એક કહેવત આપણે ત્યાં છે. આને મળતી નહિ મળુ આવીજ કંઈ વિચિત્ર અને વિચિત્ર વાનનો અનુભવ કરાવતાં એક સમાચાર કમ્પ્યુ વડોદરાથી આવ્યા છે. એ સમાચાર પ્રમાણે વડોદરાના મોર નામે મામના એક ૮૯ વર્ષના ૨૬ મુરિસને છરી વારનું સળ કપું છે એ મુરિસનનુ નામ કોટા અકમદ મોટા પારખ છે ને એમની નવી વડુ ૪૫ વર્ષના છે આ વરવધુના લગન મા એમના પુત્રી પુત્રીઓ પીચ પીચી એ તપા પ્રપોચ પ્રપીચીઓ પશુ કોનરી આપી હતી. સગન કિલવવ, માટે શ્રી મોટાપારેમે મોટાને ભાગ્ય રાખી મળ્યાં હતા

હુનેતસવ

ડરખનમાં લગન તા. ૨૬મી જાન્યુઆરીના રતિવરે ડરખનના જાણીતા સદગુરુદેવ મ. મોદન બાઈ મેલીબાઈ પટેલની બે દીકરીઓ ના મુલ સગન લોન રૂદિ પડના મહત્તરમાં ગાંધી કોલમા જન. સમુદની વિશાળ ફાજરીમાં શ્રી રમણલાલ જોટીના દરેકે થયા હતા. વિ. અજના બેનનાં સગન કમ્પેસના વતની અને જોટાનીસખનની કમ્પીરીપલ ટુડીઝ કપનીના મલેક શો સીમન બાઈ મંજળલાલ પટેલના સુપુત્ર વિ. કન્ડુસાદ સાથે અને વિ. સુટીસાબેન ના લગન ડરખનના રવ. ચંદરભાઈ એમ. અમીન વીરસલાજાના સુપુત્ર વિ. કાશીભાઈ સાથે થયાં હતા. અને ઉભય નવદ પતિને સુખીજીવન અને દારીક સુસેજા વ્યકત કરીએ છીએ.

કેપ્ટ.કિનનાં લગન તા. ૬-૧-૫૫નાં દિને કેપ્ટાકિન મા થી બાલુભાઈ નામરજીની બે બહેનો ના લગન સુખ યાનિ થયેલા તે પ્રસંગે બાલુભાઈ એ જુદી જુદી સંચા મોતે બેટ આપી હતી. કન્ડિઅન ઓપિનિઅનને પા. ૧-૧-૦ મળી તેનો સાબાર રવીકાર.

મરણુ નોંધ

ડરખનના શ્રી રામદાસ નામુમાઈ અને બંધુઓ તરફથી તેમનાં રવ. માતુશીની પુણ્ય સ્મૃતિમા ક. જો. ને બે બીની મળી છે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ ધરવી તેમના કુટુંબી અને નિ કારીક સિસોજી પાપીએ છીએ.

ડરખનનાં ભારત મુગીક સેક્રન અને રવાનદ બધસની પેદીના એક બાઈ શ્રી ડી. રવાનદનું ૪૮ વર્ષની વયે હવના એપરેલન બાદ રવીવર તા. ૨૮-૧-૫૬ ના રોજે કલ્પ અવસાન થયું છે.

કોદામસટલિન (કેપ)ના શ્રી ગાંધી બાઈ નરસિંહભાઈ જોમખાનાં કમ્પેસનાં શ્રી શાતાબેનના તા. ૨૩-૧-૫૫ના રોજે થયેલા અવસાનને બીજે કિને યાનિપદ થયેલ જે પ્રસંગે જુદી જુદી સંચાઓને સ્વર્ગસ્થની પુણ્ય સ્મૃતિમાં દાન આપાયું હતું એ પેટા કન્ડિઅન ઓપિનિઅન ને પા. ૧-૧-૦ની મળી છે નેનો સાબાર રવીકાર કરીએ છીએ પ્રજા મરવારના આત્માને ચિર શાંતિ આપો અને તેમના કુટુંબીજનો પ્રમે દિલ સોજી વ્યકત કરીએ છીએ.

વેલોના કાંટના કાપ કાપક સપરથી ફર કરવા લાલુ અને મીડું ચોપડી કાપકને પાણીની ઉકળતી કીટલી સામે રાખી થોડી વાર વરાળ આપી ચોપ નાખડું.

ચામડી તથા આરોગ્ય અને સુસ્વતા માટે માખડું-શીશુ કે બાલમનું તેલ કાપ પશુ એક મીઠા ચામડી પર મલીસ કરો.

રોજ સવારે જોલીન ઓપરથી, ઘાંતનાં પેદાને ધોરથી આમળી કરે માલીસ કરો, રોરડી ચમુ તમ નેવી વરવુઓ બુખ ચાવીને ખાઓ. જાવળ અને લીમખાનાં દાંતજી ચાવીને કરો તથા સાંજે એક બાગ પાપકાઓનેટ ઓફ સોડા અને ૮ બાગ મીડું રેળવી આમળાથી દાંત સાફ કરો. આટલું કરવાથી પડપણે દાંતના બોટા ધરેજાં વસાવવાની જરૂર નહિ પડે.

હાથ રૂખાઈને-વહુલો તે મહેલો હાથ રૂખાઈને વાલો અને વંચાલો, તમેને ખબર હતો કે કન્ડિઅનને રૂખાં સાઈસન્સ મુલસ નથી મળતા, એક જનરલ કીધરને મોટા વેપાર કરતી કુશન રેચનની છે સભો:

M/S C. O. c/o 'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

અમારાં નવાં વર્ષના

“ગુજરાતી” પ્રેસના સંવત ૨૦૧૨ના પંચમી આવી અયાં છે.

કંમિગ રી. ૫-૩ પોસ્ટેજ સાથે. નવિના શીરનામે પેસ્ટલ ઓડર મોકલી વ્રત મંચાવી સેવા વિનિતિ છે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

દીસના અપવીતી ૫ ૩ છેલે, અબીનપ ૬ ૬

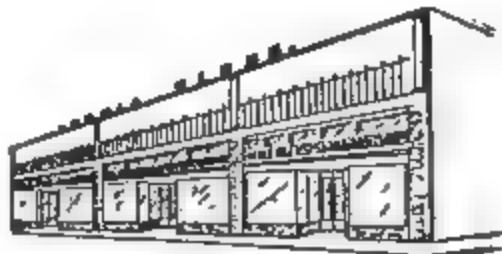
બીજા પુસ્તકો

બુદ્ધન યજ ૨ ૨
સેવાધીની સાધના ૨ ૨
(કોરોસાલ મથવળાનું યવન ૭ ૬
કીર્તીરલાલ મસાચાજી કૃત
અસાર ધર્મ ૬ ૨
દીપ નિર્વાણ (કથા) ૭ ૨
મળવાનું દેહાણુ આ જોડીસ

'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

K.M. Lodhia & CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિષ્કર

સોનાના કાગીના ખાસ અમારી બાતી રેપરેખ નીચે અમને અપાયેલું
કામ સરવાળામાં જેવી રીતે કરીએ છીએ.

ગેમેલ, જુદી જુદી કીનામની બંગડી અંગાઠા, સાદીની પીન, વીડી
પરકબ એવીજ નીચે જનારીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરુદ

કરબનનું કાઠિ આફ ૮ પેની રતલ, પોટી કળીનું લસણ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેજ જુડ.

કપુરી અને રેપલી પાન બાનર સાથે પોરેજ જુડ. બારડીક થી.
૧૦-૬ ૮૦૦૦ લાંબી અને રેપરેજ બારડીક થી, ૧૬ ૬૦૦.
કાઠિ, બરેક (આફ) કમેચાં કમારે ત્યાંથી સજાશે.

રેડેરીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ભેલબન ફોગિના બોરડો ૮૫૬ કુરક
પાન આપી રોઈ પશુ નરક પશુપીટ કદાવી શોભાયું.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રોપલીસ છીએ.

શી કેપીટનની અંતર રેપરેજ નીચે સુનીયનના અને રેડેરીયાના રોઈ
પશુ કામમાં તમારે કુમારે આવી રસોઈ કરવાનો અને કદાચ વર્ધિ.

કેપીટન-સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેપીટન મીઠાઈ હાઉસ)

ઝે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુથાપર - કરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીયામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એકર આપે પોરેજ બોર્ડર મોઠલા પહેરવાની કરવી. મીઠાઈની કીમત
કપરાત નીચે સુગમ પોરેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

મે. રેડેરીયા રી. ૧-૦ રતલ. સધન રેડેરીયા
૮ પેની રતલ. સુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

માણસ લીરક મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

"તાપના દિવસોમાં વાંચવા લાયક અને જન પ્રસિદ્ધ"

પાનની રાણી	૧ ૨ ૧
કુશલ	૮ ૧
બમાનની અમલ	૩ ૧
રોડાઈ	૮ ૧
આપણો પરસંસાર	૮ ૧
પ્રેમનું પરિણામ	૮ ૧
સુચીનો અભિનય	૮ ૧
જીવનના માર્ગ અને રેપારી કામગીરી	૧૫ ૧
પહેલું પાશુ	૧ ૦ ૦
પ્રણીત મિત્ર	૧૦ ૧
સરકાર વરણી	૧ ૨ ૧
પ્રેમ પદ્ય	૫ ૧
સરકાર સંવિદિ નિયમન અને કુદરતી કુદરત નિયમન	૫ ૧
સાબલી હાથગીરા	૭ ૧

ઉપરના પુસ્તકો કામ નિમિત્તે
લેટ આપવા લાયક હોય કહો.
આલેને ખાસ બહાવણ
કરીએ છીએ.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26970.

DURBAN.

ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ કોળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેઅરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી ચેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર ત્રેણાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુગરફ્રી સફેદ, ભીલી, ગુણ બી રી. ૧-૦ રતલ	પીરવા માવા બરફી રી. ૧-૦ રતલ	પે.રમદરનો ખ.બી મેળી રી. ૧-૦ રતલ
માવા બરફી રી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા બરફી પીસ્ટા રી. ૧-૦ રતલ	ચમ્પાને, મંગળ રી. ૪-૦ રતલ
ભાંગ માવા બરફી રી. ૧-૦ રતલ	ભાજુવડીયા માવા પેડા રી. ૫-૦ રતલ	રેસર જોડના માડીયા રી. ૭-૦ રતલ
ફરવી માવા પેડા રી. ૧-૦ રતલ	સુરતની માવા બારી રી. ૫-૦ રતલ	સાબરગંધી પોવાનો મેવડો રી. ૧-૦ રતલ
ભાજુવડીયા ભાંગી પેડા રી. ૬-૦ રતલ	ભદ્રામી માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	માપક બરફના નાના ફળ નેચના રી. ૧૦-૦ મસાલા માવા
સુરતની પીરવા માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	અમનગરી મિશ્રણ રી. ૪-૦ રતલ	માપક બરફના મસાલા માવા રી. ૧૦-૦ નેચના રી. ૧૨-૦
સુખદ લીસા હલને પીસ્ટાના રી. ૧-૦ રતલ	સુ-લીના ભાટ રી. ૩-૦ રતલ	દાળ ફરવી રી. ૨-૦ રતલ
સુખદ લીસા ભાંગી હલને રી. ૧-૦ રતલ	ગુલાબ બંસુ રી. ૨-૧ રતલ	મીઠસ ફરેલામ્ રી. ૪-૦ રતલ
પે.રમદર સાટા રી. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરમાં ભાટ રી. ૩-૦ રતલ		
રેપનાપાક રી. ૮-૧ રતલ	માવતરના માડીયા ફારીયા રી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ દીવાળી મીઠસ ૫-૦ રતલ
માવા પીઠનધાર રી. ૪-૦ રતલ	ઝીણી ચમ્પાના લોટની મેવ રી. ૨-૧ રતલ	.. .. ૪-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રેડેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થર્ન રેડેસીયા રી. ૧-૦ રતલ

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

14 FEB 1956

No. 6—Vol.—LIV

FRIDAY,
10TH FEBRUARY, 1956

Published at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

*Are you in earnest?
Seize this very minute!
What you can do, or dream
you can, Begin it—
Boldness has genius, power
and magic in it
Only engage, and then the
mind grows heated
Begin, and then the work
will be completed*
—Goethe.

—
*Life does not need comfort,
when it can be offered
MEANING,
Nor pleasure when it can
be shown PURPOSE*
—Anonymous.

—
*The reason there are so
few good talkers in public
is because there are so few
thinkers in private.*
—Anon.

—
*Life is not the wick or
the candle,—it is the burn-
ing.*

*

The Onus Of Proof

IN this race-ridden world, when hurtful generalisa-
tions are so easily believed against groups of
which the listeners is not a member, let us act
judicially. This means that we must never believe
anything which is to the detriment of another
group unless (1) that other group itself accepts the
accusation, or (2) the statement can be proved by
reliable statistics. That is to say, do not let us
believe that the English are perfidious, the Afri-
kaners stupid, the French dishonest, the Africans
barbarous, the Indians parasitical, until we have
statistical proof that these things are true. As
these beliefs are incapable of such proof, and as
they harm ourselves and our neighbours, let us
sweep them out of our minds once and for all.

—Patrick Duncan.

*

*

*

O GOD, teach us to love our country,
Not in word only, but in deed and in truth.
Let us never rejoice, in any pleasures which
hurt others
Nor be content with a life of idleness,
While others toil for our comfort.

—Pleasance Moore Brown.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
A Shades 4/32 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers. Huge savings now at clearing
Prices.

Real Denaree and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3/15/6

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, halckies, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodessa)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1956.
For Bombay via Karachi.

S.S. Kampala due 10th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£83-10-0
Second "	"	"	55-0-0
Third Class Bunk			28-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 10TH FEBRUARY, 1956

Straws In The Wind?

It was announced in the Press last week that Professor H. B. Keet of Stellenbosch University had published a pamphlet in which he attacked apartheid. In normal circumstances this would be interesting news. But coming as it does when, on the one hand the Nationalist Party is at the height of its power and, on the other, after the Pretoria professors have expressed open doubts about the courses being taken by the Nationalist Government, Professor Keet's pamphlet might mark an important turning-point in the development of Afrikaner thought on South Africa's most important problem.

Up to a short while ago independence of thought was frowned upon very heavily in the Afrikaner community. Conformity was the fashion in the Church, the School and the State. A man felt that his greatest ambition had been fulfilled if he ended by being described not as a great South African but as a "ware Afrikaner"—that is, a loyal Afrikaner. In this respect the Afrikaner community had degenerated into a tribe in which individuality was rigidly crushed. Men's minds were in a vast prison; men dared not think beyond the confines approved by *die volk*.

There were well-known historical reasons for this. Also, there were a few very courageous Afrikaners who broke away from the tradi-

tional fashions of thought set by the tribe and attempted to see South African problems from a wider perspective than that set by the tribe. But the tribe, true to its type, was ruthless in its punishment of those who challenged its will. The rebels were cast out of the community of the good ostracised and attacked savagely as traitors. This disciplining process had the effect of discouraging independence of thought, objectivity and originality.

For generations the Afrikaner had been taught that virtue began with Piet Retief and ended with Paul Kruger. The finest Afrikaner was the fellow who writhed in painful contortions on December 16 every year in memory of those who fell at Blood River. An elaborate ritual had been evolved whereby the mind and the spirit of the Afrikaner was tied down to the primitive ideals of the Voortrekkers, away from the challenge of a greater South African nationhood.

What was happening in all this, of course, was that the Afrikaner was unconsciously rejecting a cardinal teaching of the very Christian faith which is so powerful an influence in his life. He was abandoning the Christian ideal of love for one's neighbours. Love in this context meant, as Dr. Bussies, the Dutch theologian pointed out while in this country, justice. In rejecting justice as a guid-

ing light and in its place having injustice the Afrikaner was in error; he was bound, sooner or later, to come against situations which would threaten his own future and survival.

The revolt of the Pretoria men and the Keet pamphlet might very well be the beginning of a revolt against the whole concept of seeing men and events from the perspective of race. It might very well mark the beginning of the process of awakening to a maturer sense of South African nationhood.

If it is this, good South Africans will rejoice not

the body of the nation has been destroyed and in the end the nation is always the loser when that happens.

But we would like to sound the warning here that we would all do well to regard the reported revolt by Professor Keet as no more than a straw in the wind. For our part the discipline imposed by the tribe is so rigid that the *diktats* of the tribe will not crumble down just because a Keet has said they are wrong or unchristian. Professor Keet might himself be thrown out of the community of the good in the tribe, for all we know. What we have to be truly happy about is that a man of his integrity and standing has awakened to a maturer sense of nationhood; to the demands of real South African nationhood and has, if Press reviews of his pamphlet are to be trusted, had the courage to proclaim the truth publicly at the risk of being frowned at by his tribe.

MR. MANILAL GANDHI

THERE is still nothing new to report regarding Mr. Manilal Gandhi's health except to say that he is making a steady improvement.

Mr. Gandhi is grateful for all the messages of good wishes that he receives daily. As it would be a rather difficult task for us to reply to each one personally we hope that they will accept our thanks for their kind considerations.

Farewell Party To Dr. And Mrs. Taylor

Mr. Sorabjee Rustomjee gave a tea party to Dr. A. B. Taylor and Mrs. Taylor, who are shortly leaving for America for a well-deserved holiday. Dr. Taylor, as everybody knows, is well-known for his humanitarian work, especially in the medical field. Similarly Mrs. Taylor has played her part in the upliftment of the non-European community.

To this party, which was held at the Hotel Edward on Wednesday, prominent members of the Indian and European communities were invited.

Tributes to Dr. and Mrs. Taylor were paid by Mr. Sorabjee Rustomjee, Mr. P. R. Pathe and Mr. Wilks.

The party terminated by the presentation of a lovely bouquet to Mrs. Taylor and garlanding Dr. Taylor by the Rustomjee family.

only because the evil power of an ordinary tribe had begun to be broken but because an important section of the South African nation had begun to see the truth in better light and abandoned the path which would have led to its final destruction. No good South African wants to see the Afrikaner go under; even when he commits suicide. No good South African wants to see any section of our people go under—for the simple reason that South Africa is a mixed nation. If any section of such a nation goes under it means that an integral portion of

How Genuine Is Partnership

MOST men of goodwill will echo the hope expressed by Lord Salisbury on January 25 that the Federation of Rhodesia and Nyasaland will achieve a real working partnership between white and black—"something which would serve as a pattern to which the whole African continent south of the Sahara might ultimately conform." The necessity for such a lead from the Federation was stressed only a few days earlier by the hard-headed editor of London's "Financial Times", who hoped for a "buffer-state" shielding the rest of Africa from contamination by the racial intolerance being practised south of the Limpopo.

But several other recent deeds and comments raise serious doubts as to whether the Federation has time for what Lord Salisbury called "the traditional British method"—i.e. "not allowing yourselves to be slaves of any theory but feeling your way forward in the light of practical experience, facing the facts with patience and courage."

That advice, of course, will be welcome to Lord Malvern and those who think like him. As I rely on January 18 Lord Malvern publicly repeated the old refrain that "we who live in Africa, together with the European powers which have long experience of administration in Africa, are best qualified to work out its destiny." In view of events in East and South Africa, as well as the manner in which the Federation was imposed in the face of expressed African opposition, this belief is at least open to question. It may be that (as Lord Malvern implied) solutions imposed wholly from outside Africa would not improve matters. But the rest of the world does seem to recognise more readily than the white settlers in Africa that events are moving too rapidly for the "slow," evolutionary process" to which Lord Malvern pins his hopes.

Not only does the Malvern outlook seem too staid for the dynamic of African events and aspirations. It appears also to accept definitely limited horizons. In his recent controversy with Mr. Arthur Cade, who is anxious that "partnership" shall be something more than a slogan, Lord Malvern said that Africans "can never become more than equal partners with the Europeans." If this phrase has any precise meaning, it seems to imply—and will certainly be read by Africans as implying—that the votes of the

Federation's 7 million Africans shall never count for more than the votes of the Federation's 230,000 Europeans.

The suspicion that the Federal Premier has some such distinct "ceiling" to his democratic vision is sharpened by memories of an article he wrote in the London "Sunday Times" shortly before Federation was accomplished. In reply to the question: "What will you do when African voters outnumber European voters?" Sir

C. W. M. GELL

Godfrey Huggins (as he then was) replied: "We can tackle that problem when it arises" (or words to that effect).

But any realistic acceptance of full and equal partnership between European and African surely precludes this situation being treated as a "problem" at all. As people (whether they be white or black) qualify for the Federal vote, so they should go on the common roll. Inevitably, in the course of time (and, however slow an "evolution" is intended, events will force the pace) there will eventually be, and there ought to be, an African majority among the voters. If there is not or if, by the time that position is reached, federal voters are still voting racially and not rationally, partnership will have been proved both a sham and a failure. No fault share of the blame for such a failure will rest on the shoulders of those who conceived the Federation on an extensible basis of "partnership," but feared to tell their white constituents (who then had the power politically) what this would and should entail. Now, of course, the extension of apartheid-type opposition on both Rhodesias makes the politicians even more reluctant to grasp the nettle as honestly and squarely dealing with their black partners demands that they should.

How far Rhodesian Whites are from realising and accepting the responsibilities of their "partnership" has been vividly illustrated by the recent South African tour of a Rhodesian industrial consultant. Allowance must be made for the fact that he came here to induce existing industries to move or establish branches north of the Limpopo. It may be that what he said was, as he thought, "inspired" to the prejudices or preceptions of his audiences.

But clearly many of Mr. F. Gordon Harper's own up-isms were embodied in his addresses. The essence of his message about race relations may be summarised in extracts from his January 18 Johannesburg speech (repeated with scarcely a variation at other centres):

"Rhodesians (i.e. whites) do not fear the Black man. Even in 100 years' time no Native will be able to do the job I am doing today. You have only to look at America, where the Negro has had 300 years of association with the White man. How far has he got? Can you tell me the names of half-a-dozen Negroes who have ever done anything worth while? In Rhodesia we do not say that a Black man must not do certain work. We let him have a crack at it, because we know he cannot do it."

Faced with such distorted thinking one hardly knows which to admire: I am—Mr. Gordon

Harper's exalted idea of his own function in life, his silence about Rhodesia's very limited African education facilities or his abysmal ignorance of African achievements elsewhere. Whatever Mr. Harper may mean by "worthwhile," the fact is that, out of America's 15 million Negroes many thousands are doing jobs as good as or better than his own—and directors and managers of commercial and industrial concerns, top executives in civil and military life (one is already a general and several are colonels), in the professions, journalism and many other walks of life where merit is the only criterion; and many tens of thousands are today receiving the full university education that will enable them to hold positions of responsibility tomorrow in the world's most competitive society. In addition, many hundreds of thousands, whose children will receive the educational, economic and social opportunities that were denied to them, are successfully doing work which only the "skilled white" is thought capable of in the Union and Rhodesia.

(To be Continued)

Verwoerd Closes Bantu School

SIX hundred children went into a church on Tuesday morning. They sang a hymn, said a prayer and then walked out into the sunlit air to join many hundreds more out of school children aimlessly playing in the streets of Sophiatown.

Some were babies in the grades. Others carried their homework for the fifth and sixth standards. It was never to be mark & Term education was ended, wasn't it? We did not know whether these children will be accepted in the Bantu Education Act schools," said Father G. S. Debus, C.R., priest in charge of the Sophiatown Mission.

Father S. Debus also controls the Mission Private School of Christ the King, which was closed on Tuesday morning by order of the Government.

He said: "It was a terrible thing that happened this morning. First I told the teachers of the order received that we must close the school forthwith." They were dazed and shocked.

"Then we massed the children in the school yard and explained to them that the Government had decided that the School of Christ the King must close. There was a cry of disappointment. And then we asked the children to cross the road to the church."

The next day at 8.30 the teachers and the children came to the church for a sung Mass, which

was the official closing of the school.

The Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. Ambrose Reeves, by whose authority this school became a private school after the Bantu Education Act was passed, said: "This was one of the best organized schools I know in the Transvaal. I spent much time there because we regarded this private school, opened on April 1 last year, as an experiment and wanted to see how it would develop."

"It was far better as a private school than it had ever been before. The spirit was excellent. It was well organized and magnificently kept. The standard generally and discipline were extremely high and the whole venture was a high tribute both to the teachers and to the parents, who paid 10s. a month for the first child and 5s. for any other children in the family."

The letter ordering the closing of the school came to Father S. Debus on Monday from the Secretary of Native Affairs, Dr. W. W. Esterhuysen.

It said that the Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd, had refused to register the school.

The school should, therefore, be closed forthwith "and the temporary condonation of your action in opening and conducting the school, as conveyed to you in my letter dated May 25, 1955, be regarded as terminated."

SABRA AND THE "INDIAN PROBLEM"

COMING back to Dr. Meyer's paper, I feel that another statement which he makes should not go unchallenged, because therein lies the other main factor, aside from fear of economic competition, which contributes to the all too general dislike of most South African Europeans for Indians. I refer to the statement in paragraph seven:

"Because of his religious, cultural and racial differences the Indian is regarded as unassimilable in any established South African community. By his actions he is regarded as having clearly indicated that he regards himself as a subject of India or Pakistan."

To deal with the last statement first, any thinking person with more than a passing acquaintance with Indians knows that they regard themselves, on the contrary, as loyal citizens of South Africa. Indians have been residents of this country for 95 years, and over 95 per cent of all Indians now living here have been born in South Africa. As Mr. A. D. Lazarus, Principal of Sistrin College, put it, speaking before the Conference of the Institute of Race Relations:

"I am a South African. I was born here, and I have lived all my life here. I know no other home and owe no other allegiance."

The subject of the Indian's tie to the country of his origin has been admirably dealt with by Mr. Jordan Ngubane in a recent issue of 'Indian Opinion'. I need not repeat his arguments, except to hazard the guess that if English-speaking South Africans, as a minority in this country, had been disfranchised and progressively oppressed as the Indians have been in the course of the last ninety-five years, they would have appealed to England for aid, just as the Indians have to India! And this appeal would not make them any the less South Africans.

Dr. Meyer's reference to "religious differences" need not be taken too seriously, I feel. All countries of our modern "civilized" world allow freedom of religion to their citizens, and do not penalize their people for the exercise of such a purely personal right. In as "western" a country as the United States of America, for example, one finds Theo-

sophical Societies, Yoga groups, Hindu Temples and Mohammedan Mosques existing peacefully alongside of Christian churches and Jewish Synagogues, and no one asks a man's religious persuasion—for an American of English descent may be an aspiring "Yogi," and many an Indian or Chinese by race is Christian!—Germany under the Hitler regime is the only recent example, in civilized nations, of religious intolerance. I am sure that South Africa does not wish to follow in that path!

By S. H. NORRIS

(Continued from last week)

The cultural differences between Indian and European, which includes heritage, language and dress, are certainly apparent. But this in itself should not constitute a barrier to citizenship in a modern democracy. We find wide cultural divergence among the Indian and the Spanish elements in Mexico, for example, and among the Norwegians and the Lapps in Norway, but in spite of ethnic and cultural differences in each case they form a united nation. Switzerland, with its almost equally divided French- and German-speaking population, and the United States, with its literally hundreds of different ethnic and national origins, are of course the classic examples of cultural co-existence and national harmony.—Referring to the word "assimilation," used by Dr. Meyer, I might mention here that in a multi-cultural society, the idea of total assimilation is considered unfortunate by many sociologists, since each group has unique and valuable contributions to make to the ideally harmonious whole—the nation. So it could be, here in South Africa. The lack of total cultural assimilation mentioned in Dr. Meyer's paper should not disturb South Africans, for, implying as it does uniformity of culture, it need not and indeed should not be the aim, but rather co-operation and friendship, based on a fundamental equality in citizen rights and privileges.

It is interesting to note that, according to another SABRA speaker,* Indians are in any case proceeding rapidly in the direction of Westernisation—a fact which anyone who has any con-

tact with the Indian population cannot help but observe. I quote Mr. Gerdenier:

"A section of the Indian population has achieved a big advance towards Western standards. Many have almost forsaken their Eastern way of life and have become European in everything but colour."†

So we are led to the real crux of the European objection to the Indian as a citizen—his race and colour. Europeans must, however, be realistic, in spite of their prejudices in this matter. South Africa is, as a matter of uncontroversial fact, a multi-racial nation, made up of many different peoples, all of whom must be taken seriously into account in the present and the future in quite a different way from that of the past. In regard to the Indians in South Africa, realists cannot but acknowledge that the long-cherished Nationalist idea of repatriation is indeed a "dead horse," as Mr. T. Blakeley, Durban City Council representative, told the SABRA Conference:

which "cannot be revived. Ongoing."‡ Indians in South Africa will continue to form, as they for nearly five years have formed, a permanent and valuable segment of the racially and culturally varied South African nation.

Since this is the case, would it not be more intelligent—to say nothing of Christian!—for the government to expend its efforts and research toward discovering ways of peaceful co-existence, the sort of economic integration which will serve the interests of the community as a whole, and an active friendly co-operation between Indians and the other communities of our nation, rather than to waste its energies in harsh and oppressive attempts to enforce a piece of legislation such as the Group Areas Act, which is completely anti-democratic in its concept, often inhuman in its application, and, in my opinion, yet another long step in the direction that Hitler's Nazis took?

Does the South African Nationalist Government really want to follow in their steps?

* Ibid., January 13, 1956.

† Mr. Theo Gerdenier, quoted earlier, 19 in 'Natal Daily News', 27 January 1956.

‡ Quoted from the 'Sunday Tribune', January 15, 1956.

Sunbeam—
that name means
sunshine in your
home! Easy to spread
too. And see how it
shines...and shines...
and shines.

For floors and furniture

African Viewpoint

Mr. Gell And The Liberals—IV

ON the other hand I agree entirely with Mr. Gell when he attacks the attitude of the Liberal Party towards the member who advocated the deportation of fellow citizens from New Brighton. It should have been expelled from the Party without any waste of time. The Party allowed itself to be misunderstood here just to shield an individual who, in any case, should have no place whatsoever in any democratic organisation.

But I don't share Mr. Gell's view that the Liberal Party has not made efforts to ascertain who the leaders of the African people are. It is quite possible that this is the position in the Cape, as he says. But if there are "tory liberals" in Natal, and he suggests there are, they are of quite a different kind from their like in the Cape. They do not only go out of their way to find out who is who in their area—they overwork themselves to keep in the closest touch possible with the leaders of the African people, both collectively and individually in private and publicly. If the overall impression one gets of the Party is the same as a whole is that it is dominated by the White people, quite a different atmosphere prevails in Natal—where I live and work. Here the Party belongs to us all. If Mr. Gell is critical of what goes on in the Cape, I am sure he would wish the Party well in Natal.

Which brings me to my real point about the "tory liberals." Right through his comments he speaks of them as constituting the leadership or as wielding considerable influence in the leadership of the Party. He creates the impression, in the process, that they are of one mind. It is in the Cape they want to exploit ANC difficulties for their own ends, in Natal they do the exact opposite. But people of one mind do not contradict themselves. This makes the epithet "tory liberals" meaningless. Calling names is part of the technique of smear-tactics. It has no place in an objective study of the complex problems which face us; it certainly sheds no light and only confuses where the need is for clarification.

Mr. Gell's remarks on the Freedom Charter surprise me.

It seems to have taken the position that the paper declarations of a political movement are the only factor to take into consideration when trying to ascertain its attitudes and aims—both real and declared. If this were the only yardstick to use, his case would be impressive. But there are other factors to bear in mind: the motivating urges of the people who give direction to a movement; the interests represented, the preferences of the movement. For my part I do not ignore

By

JORDAN K. NGUBANE

these factors when evaluating a political organisation. I think any political observer who ignores them runs the risk of misleading his readers—not consciously, but as a result either of inadequate equipment or seeing events from too narrow a perspective.

The African National Congress is not, in the first place, a political party in the sense that its members are united in both sentiment and purpose. Congress is a national liberation movement. Its goal is to free the African, whom it represents, from race oppression. All the Africans who support the movement are agreed that the attainment of the goal of national liberation is priority Number One. What will be done when freedom has been won is an issue on which Congressmen are as divided as any community can ever be. There are some who would become African fascists or Nazis; others who would be socialists, liberals, social democrats, communists, etc. They have all agreed, however, that while fighting for their main priority they will not allow their private belief to intrude into the larger fight against race oppression. At least for very many years they agreed on this.

But as the movement gained momentum and as it made its impression on the rest of the country and the world, the inevitable struggle for power started among the groups and interests in the ANC. There were the African nationalists, whose orientation was, in

actual fact, in the liberal-democratic direction. Most of them organised themselves into the Congress Youth League; stood for ideals based on equal partnership, rejected Communism and advocated "irreconcilable pressures" to bring White domination toppling to the ground.

In the meantime the Communists had remained inside the movement keeping a watchful eye. When the ANC fell for the leadership of the League, which made Mr. Luthuli President of Natal and President-General of the ANC and raised Professor Matthews to the presidency of the Cape, the Communists joined actively in the stampede for power.

They had very many advantages over the Youth League. They had the experience, they had the funds; they had a very efficient Press and were trained in the technique of infiltration and disruption. In the long dual with the League they succeeded in crushing it. When the Communist Party was dissolved the people who had belonged to it continued to see virtue from the direction of Moscow and vice from every other side.

They steadily strengthened their hold on the ANC. Even a man like Sisulu, who had never been a Communist and who, to the best of my knowledge, had never revealed Communist sympathies could accept an invitation to Bucharest, Moscow and Peking and actually go there without ever telling his President-General of this beforehand. I still do not think Sisulu is a Communist. For him, in these circumstances to go behind Mr. Luthuli's back to meet the Kremlin men and Mao Tse Tung makes me ask why he did that. To this day nobody knows who paid Sisulu's expenses in the whole journey. I do not think Congress could ever have been in the position to do that because in Bloemfontein Dr. Molema, then Treasurer-General, complained bitterly that the movement was in dire financial straits. What Sisulu said to the Kremlin leaders or to Mao Tse Tung and Zhou En Lai or they to him I do not profess to know. I mention this trip to show that Congress was going in the direction I did not approve of.

Matters did not end there. When the Bandung conference

came, the ANC sent an observer. The choice of Moses Kotane, was most unfortunate because in spite of his magnificent contribution to the struggle of the African people he had a political past which was not the best equipment for a representative of the ANC at Bandung at that time.

In the meantime the ANC was beginning to say violent things against America, Britain and the Western democracies generally condemning them roundly as capitalist imperialists. To me that was part of an established tendency. I must not be understood to say the West has the monopoly of virtue. My point is: These attacks, linked with the visits to Moscow and Peking; the unexplained funds to finance costly trips overseas; the fact that in most of these things Mr. Luthuli was kept in the dark; the draft constitution brought to the Durban conference; the expulsion of critics of the head office; all confirmed in me the impression that Congress was not going in the way I was going. When Congressmen who did not see virtue only from the Moscow side were gradually shouted out of the limelight in the movement, I asked myself seriously why Congress was so partial to the so-called people's democracies. To me this partiality was extremely unhealthy.

When the Freedom Charter was adopted in the form made public, I did not, in my assessment of it, confine myself merely to the words it contained. To me the charter was, in fact, the culmination of a specific process which had been going on inside the African National Congress for years. Its adoption meant that this process had gone so far inside the movement that the public could then be softened by producing a document which good men like Mr. Gell would readily accept as innocently and mildly socialist. The motivating influences behind the Charter knew that good men in South Africa were like good men everywhere: they had short memories. Good men would not see in the Charter one more climacteric in a movement of specific ideas. And so the process would go on unchecked.

My point in all this is that as the African asserts his political

strength the temptation becomes irresistible among many to get him on their side. This is a natural development. If the Liberals want African converts, I have always said that they should say this publicly and go all out to win African members, even to the point of proselytising them. In like manner the African National Congress, if it thinks African Nationalism is a good thing, should go out of its way to preach its doctrines openly with apologies to nobody. But neither Congress nor the Liberal Party should be used as fronts for ideologies to which they are not committed. That confuses the real issues at stake and leads to a bad waste of our energies. It delays the hour of our emancipation.

On the other hand I agree with Mr. Gell that the Liberal Party has little reason to be satisfied that it has done its best to convince the African that it is serious about creating a common society. Quite a lot has been done to establish jumping-boards for the erection of bridges of accord between White and non-White members of the Party. I think, also, that people are beginning to see better light on the franchise question. But the African has been crushed so ruthlessly that the most convincing argument to him in the circumstances is the establishment of the tradition of martyrdom within the Party.

The moment we stand for a common society we make ourselves a revolutionary party. History divides revolutions into two major classes; the violent and the bloodless. In either case the revolutionaries want to change the order of society. To do that he should know that he will be opposed by those with a vested interest in the status quo. But his faith in his idea must be so great that he should never be bothered about winning the goodwill of the people who will tolerate him as long as they are not the victim. The Liberal who will make an impression on the African masses will be the man or woman—Black or White—who will be ready to go to gaol and, in given circumstances, die there for ideal of a common society.

To me, then, the most important duty of the Liberal Party is to awaken South Africa to a mature sense of nationhood; to create an atmosphere within its ranks and in the country generally where Black and White shall, as Professor Thompson puts it in his ad-

mireable phrase, "learn the habit of collaboration" and dedicate themselves to the ideal of a South Africa where various peoples shall be bound together by the security they would derive from the common society.

Those of us who write in the Press can best help the Party in its task by avoiding hasty and often injurious generalisations against it or its opponents or those who merely misunderstand it. We are called upon, perhaps more than the average citizen

who does not have the time to make detailed studies of these things, to make calm and judicious evaluations of situations in which those who oppose totalitarianism find themselves from time to time. In doing that we must avoid the temper of the violent partisans or the doctrinaires. We must have open minds, ready to see virtue and vice in the Liberal Party and the ANC and equally ready to apportion blame or praise where either is due.

(Concluded.)

Things In General

Indian Traders Meet

At the annual general meeting of the Durban and District Indian Traders Association held at the Royal Hindu Association Hotel last Sunday the following officials were elected: President Mr. E. H. Ismail, Vice-president Messrs. Kumbhav Dhanu, M. V. G. Nalidoo and A. L. Vaid, Joint Hon. Secretaries Messrs. V. Ganesan and L. R. Patel, Treasurer Mr. Govan Meen, and for Mr. Dhana Velabb, Committee Messrs. O. M. Naidu, Dhana Vallabh, Syed Mahomed, H. Narayana, Javer Hira, Manilal Ratanjee and S. G. Seth. Resolutions protesting against the chaotic conditions at the New Tankalla and suggesting it to be removed to the present Testing Ground, the de-control of rents on Larnage premises, and the selling of single consumer articles to the public by certain wholesalers at wholesale prices were carried unanimously.

Racialist Excesses Of National Party

Thus the "Indian Express" — Mr. Strijdom persists in his efforts to remodel the constitution of Africa to suit his purpose. After increasing the strength of the High Court and the Senate to ensure their support to his policies, he is preparing to remove the coloured voters from the common roll.

The movement (United Party Opposition) with echoes of anti-apartheid suggests that some white people are alarmed by the racialist excesses of the National Party. If the European settlers in South West Africa are for incorporation of the territory in the Union such a policy of the Government is no longer approved unconditionally.

Though on the eve of the new session Mr. Strijdom's position in Parliament is secure and strong, the same cannot be said of his position in the country.

Dreams Ended On The Waterfront

Melbourne.—A German migrant went on the pier at Melbourne as he threw a photograph of his former girl friend into the harbour.

Since he migrated to Australia a year ago he had worked overtime at night and during his holidays to prepare a home for his future wife. Then she set sail from Germany to join him.

In a letter from Port Said she said she was "counting the days" until they met again. In another from Colombo she told him she had made friends with a German she met on board. In Melbourne she joined him.—Sapa-Reader.

"Poujade" Party To Fight Greek Election

A "Poujadist" party is to run in the Greek general election due on February 19.

Mr. Speros Papadopoulos, of Athens, filed a declaration with the Supreme Court announcing the formation of a party entitled "Poujadist Party of Greece."

Its emblem is a photograph of Pierre Poujade, the leader of the French movement for tax reform which scored 32 seats in the French Assembly in the recent election.

"The fundamental aim of my party will be to carry out the ideas which Pierre Poujade stands for," Mr. Papadopoulos said.

Greek political quarters doubt, however, whether Mr. Papadopoulos will be able to enlist many voters for the Poujade principles by the time elections are held.—Sapa-Reader.

Premier Chooses Eye-Appeal

Athens.—The tall, dark and handsome Premier of Greece, 47-year-old Mr. Constantine Karamanlis, has chosen an insignia with eye-appeal to boost his

chances in the coming elections—his own picture.

Greek women will be voting for the first time in a national election at the coming poll.

The Premier's photograph will appear on all the election literature of his newly formed National Radical Union.—Sapa-Reader.

Johnnie Ray's Biggest Success

"Johnnie Ray assures me that without any doubt he was given in Durban the biggest reception by the public he has ever experienced in his life anywhere in the world," writes Mr. F. Laxar, S.A. Phillips's Record Specialist in Durban. Record Dealers agreed that no visiting artist has ever given rise to such high record sales before.

The crowd that turned up to welcome Johnnie Ray was estimated to be close to 100,000. Other estimates were 25,000 and 30,000, but the accurate figure is probably between these two, according to Mr. Laxar.

By now Johnnie Ray is back in England, and, as he has said to various people, he hopes to make a return visit soon.

"Double-Safety" Razors

Vienne.—A Czechoslovak firm is producing a "double-safety" razor—one when shaving, and safe when picking up dropped blades from the floor.

A magnet in the razor eliminates the necessity to handle blades. Sapa-Reader.

Newspaper Boy To Boxing Idol

Only a week in Durban, and Louis has a bundle of modesty in Louis Joshua, non-European bantam-weight champion of South Africa. He has battled his way through the amateur ranks, and today he has promoters who have suddenly realized that they have struck an all well in the bundle of bantam fury.

From newsboy to boxing idol is a long way; but Louis has done it. He has risen from the slums of Magazine Barracks, sold newspapers in the street, delivered milk when people were still scoring in bed, paid his way through Congregational High School and was forced to take up boxing ("a sport which never interested me at first," he says) through lack of funds.

Well, Louis has made good. Nothing has affected his modesty. I admired him when he said, "Allen can still change hands."

Strong Man's Feat

Tolosa (Spain).—A champion weightlifter named Soarte lifted a stone weighing 275 lbs. 31 times in a contest in Tolosa.

Soarte, who weighs 222 lbs. himself, was allowed two breathing spells.—Sapa-Reader.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, January 30.

REPUBLIC DAY CELEBRATIONS

INDIA celebrated its "sixth anniversary of the Republic on 26th January with the usual flag hoistings, match-paths, ceremonial parades, processions and cultural pageants depicting such cultural heritage of this great nation and unity and oneness of its millions of people through diversities of languages, customs, religions and modes of living, illuminations and other crowded programmes.

This time celebrations were marred by recent linguistic disturbances at Bombay, Cuttack, and other places and the glamour and gaiety were robbed off by tension created by regional bickering.

The President Dr. Rajendra-prasad called upon the nation to dedicate itself to the great cause of establishing a welfare State in India and contribute to help maintain peace in the world.

In a Republic Day broadcast he referred to the growth and development of the country and said the targets set under the first Five Year Plan were fulfilled and in certain cases over-fulfilled. He said the draft of the Second Five Year Plan was ready and was given final touches and in it above other things higher allocations were made for health and education making improvement and expansion in the available services possible. The development in various spheres which the plan was expected to achieve was impressive.

Goa

The President referred to Goa and said, "I share with all my countrymen the feeling of sorrow that all our appeals and suggestions for a peaceful solution of the problems of Goa have hitherto made no effect on the Portuguese Government and the authorities there have resorted to force to suppress the natural aspiration of the people to enjoy the bracing air of freedom." He expressed the hope that even now Portugal would see the light of reason and agree to rede Goa to India to whom geographically, historically and culturally it belongs.

Call For Unity

The Prime Minister Mr. Nehru also made an earnest appeal to the people of India to understand and feel the full importance of the unity and oneness of India.

Addressing Lok Sahayak Sena (National Volunteer Force) he referred to the recent disturbances at Bombay and Cuttack and a few other places and said that heat and violence exhibited there showed we have not yet fully understood that we live in one country.

He said, "The redistribution of India is being done for administrative convenience. If anyone did not agree with any particular decision; then this disagreement should be expressed in a peaceful way. There is no finality about such decisions and they can be changed later on. But what happened in Bombay and Cuttack and elsewhere shows an approach of utter stupidity. Such approach is absolutely wrong and harms unity of India."

Bengal-Bihar Merger

The linguistic disturbances and the mob violence that broke out in Bombay, Cuttack and elsewhere in India have shaken the entire nation and given a new shock to the people who are gripped in the disease that threatens to eat away the very vitals of our national unity. The monster of provincialism and parochial tendencies raised its ugly head in Bombay and other places and took a very heavy toll.

But the patriotism of the Indian people has asserted itself and a new mood is created; a mood which has started to look at linguism as a real nuisance fought with many dangers to their democracy and national unity. In this state of mood the country has banded with one voice the historic decision of West Bengal and Bihar to merge. This movement is declared as the greatest step since independence.

The Chief Ministers of both States have declared that the details of the amalgamation of the two States shall be worked out carefully and the union will

be voluntary, with the approval of the people of the States concerned.

This decision once more has converted the patriotism and unity of the Indian people and presents a magic formula for the rest of the country to emulate. The linguistic churning has at last produced the suture in the form of bilingual and multilingual State—the only alternative to solve the border disputes and to remove the regional bitterness. It is hoped Orissa and Assam may join in the proposed Purva Pradesh.

The same way the creation of Paschim Pradesh comprising of Bombay, Maharashtra, Gujarat, Saurashtra, Cutch and Rajasthan is under active consideration of the Congress High Command and State leaders and it is welcomed by Shri S. K. Patil and N.P.C.C.

Five Zonal States

In the same strain, the re-division of India into five Zonal States namely Uttar Pradesh, Purva Pradesh, Paschim Pradesh, Dakshin Pradesh and Madhya Pradesh is suggested and a very serious move is afoot for creation of Dakshin Pradesh by merging Tamilnad, Kerala and Karnataka. Andhra may agree to join such a State.

With this formula it may be easy to solve the local problem of Punjab as Kanun ministry is installed there and Master Tara Singh, the Akali leader, seems to be in a conciliatory mood.

The Maharashtra deadlock still continues and at present seems unresolvable. But according to the reports published the merger move for the creation of Paschim Pradesh with or without Maharashtra will go on and Gujarat and Rajasthan have already expressed their approval.

Maharashtra Pradesh Congress

Maharashtra Pradesh Congress Committee has requested the Congress Working Committee to reconsider its directive of January 23 to Ministers, Members of Parliament, Members of Legislatures to withdraw their resignations, if given on the issue of reorganisation of States.

Maharashtra Pradesh Congress Committee in a resolution has further requested the Congress Working Committee to permit Congress Parliamentary Board to accept these resignations. It should be remembered that the Maharashtra Pradesh Congress Committee executive gave a call to all Maharashtrians

Ministers, M.L.A.s, and M.P.s to resign and in response to this, some of the Ministers of Bombay Government submitted their resignations to the Chief Minister.

Deasbhukh's Resignation

Finance Minister Mr. C. D. Deshmukh also is reported to have tendered his resignation on the issue of the future of Bombay City but his resignation is not accepted.

Dhebar's Visit To Bombay

Congress President Shri U. N. Dhebar is expected to visit Bombay next week and initiate talks for the formation of Paschim Pradesh. It is learnt the Chief Minister of Saurashtra, Shri Raskhal Parikh, the Chief Minister of Bombay, Shri Morarji Deas and Shri C. K. Patil, Bombay Congress Chief, had exploratory talks on the subject. However the Congress President will have to convince Maharashtra leaders and win them over to the idea of Paschim Pradesh.

A conference between the Maharashtra Congress President Shri Deogirkar, Shri Morarji Deas, Shri Manohar Lokhande, Chief Minister of Rajasthan and Shri Raskhal Parikh, Chief Minister of Saurashtra is considered likely.

Deo's Fast

Shri Shankar Deo, President of the Samyukta Maharashtra Parishad, has declared his decision to undertake a fast for eleven days from January 30, the death anniversary of Mahatma Gandhi, as a humble protest for the violent incidents in Bombay and elsewhere in Maharashtra.

In a statement Shri Deo said he was greatly distressed by the violent demonstrations and outrageous acts of hoodlums which took place in Bombay and elsewhere in Maharashtra.

Indo-Pak Talks

Pakistan's High Commissioner, Raja Ghazanfar Ali Khan, has pleaded for a conference shortly between the Prime Ministers of India and Pakistan over the Kashmir issue. Pakistan's High Commissioner earlier had talks with the Education Minister Maulana Azad, the Secretary-General of External Affairs Ministry Mr. N. R. Pillai and the Commonwealth Relations Secretary Mr. M. J. Deas. Mr. Nehru's reaction is however not known. But it is likely that the Prime Minister might have favoured the idea of Indo-Pak talks on Kashmir, since it has always remained a thorn in the relations between the two countries.

News In Brief

State To Publish Magazine

THE State Information Office was on the point of publishing a picture magazine, somewhat like 'Life' or 'Illustrated London News,' showing in pictures what went on from day to day in South Africa, Mr. H. Bismann, Chief State Information Officer announced in Pretoria.

The magazine would not compete with any journal in the field. It would be the first publication of State Information to be sold and would make its appearance in a month or two. —'Cape Times.'

Mrs. Pandit Leaves For India

Mrs. V. Jayalakshmi Pandit, High Commissioner for India in the United Kingdom left London by air for New Delhi on February 2. She was seen off by Mr. V. D. Gundevia, Deputy High Commissioner, Mr. T. Swaminathan, Minister (Economic), and other officials of the High Commission. A number of friends also came to the airport to wish her "bon voyage."

Mr. Pandit has gone to India for routine consultations with the Government. She is expected to return to London after about a month.

World Looks To India For Guidance

Miss Jennie Lee, prominent British Labour M.P., said in Miami that the way India had contributed to the solution of international problems by her policy of non-alignment and independent attitude had raised her prestige immensely and "the whole world—East and West—looks up to India for guidance."

Menon Joins Cabinet

Mr. V. K. Krishna Menon, the head of the Indian delegation to the United Nations, was appointed to the Indian Cabinet.

His portfolio was not announced, but it was believed he might take over External Affairs from the Prime Minister, Mr. Nehru. —Sapa-Reuters.

Chou's Greetings

The communist Chinese Prime Minister, Mr. Chou en Lai, sent a message of greeting to the Prime Minister of Ceylon, Sir John Kotelawala, on independence day in Ceylon. —Sapa-United Press.

Colonial Issue Acid Test

India's Ambassador to the United States, Mr. G. L. Mehta,

has said that the colonial issue in Asia and Africa is an acid test for all those who stand for freedom and democracy.

Speaking in Florida, Mr. Mehta said that countries in Asia were anxious to maintain their independence and build up their economies without domination or interference from any quarter.

Mr. Mehta said that mutual understanding was necessary for maintaining friendship between Asia and the West. He added that equal sharing of common objectives and ideals would go a long way in promoting such understanding and strengthening bonds between nations.

Mr. Stevenson On Goa

In Chicago, Mr. Adlai Stevenson, the Democratic candidate for the Presidential nomination said, according to Reuters, that Mr. Dulles's reference to Goa as a Portuguese province was "unfortunate."

The United States' relations with other nations had never before been more "perilous", he added.

In a television programme, Mr. Stevenson said the United States should place more emphasis on economic aid to under-developed countries and less on military aid and military pacts.

"Bharat Darshan" Documentary

The Film Division of the Union Ministry of Information and Broadcasting has produced a full-length documentary film entitled "Bharat Darshan" on the visit of the Soviet leaders to India. The film had its all India premiere at Delhi last month.

Women Are Healthier

Dr. J. N. Morris, Director of the Social Medicine Research Unit of the Medical Research Council, talking in the BBC's Third Programme, said:

"A hundred years or so ago, when reliable vital statistics began to be published, the death rate among men at fifty-five to sixty-four years of age was about ten per cent higher than that of women. After the first World War the excess deaths among these men compared with the women was about thirty-three per cent. Now the excess is about ninety per cent. That is to say, we are approaching a situation in which for every woman who dies at this age two men will die."

Scientists Participate In Hurricane Research

Miami, Florida. Scores of scientists from several nations will participate in a three-year research programme to forecast hurricane disasters by perfecting hurricane forecasts. The programme which is expected to cost \$8 million, will be launched here in May under the direction of Robert Simpson, research expert of the U.S. Weather Bureau. Among the techniques to be used are flying electronic brains to probe the hurricane for data on how they generate such power, and navy rockets with photographic equipment to photograph entire hurricanes covering hundreds of miles.

Letter Written In 1941 Delivered to Eisenhower

Washington.—President Eisenhower has received a letter written in December 18, 1941, by President Roosevelt and recommending the appointment to the U.S. Military Academy of Colin P. Kelly Third, son of the first American hero killed while defending the Philippines. The letter was addressed by Roosevelt to "The President of the United States in 1956" and has been in the National Archives here for safe keeping. Young Kelly is interested in going to West Point Military Academy but will not be eligible for admission until next year when he is 16 years of age.

Men Vote On Women's Hair

Frankfurt.—Twenty per cent of all men asked in a public opinion survey in Frankfurt said they liked their womenfolk's hair to be long, 43 per cent liked it of medium length, 21 per cent liked it short.

A cautious group of seven per cent said the hair style must depend on a woman's age and general appearance. Nine per cent did not mind how it looked.

The statisticians found that young men generally preferred short hair. The older they grew the longer they liked it. —Sapa.

"Shock Teams" To Fight Sparrows

Hong Kong.—The Communist authorities in China have organised "youth shock teams" to fight sparrows, according to newspaper reports in Hong Kong.

Young people have been called on to help destroy 50,000,000 sparrows in Kansu province alone, and thus save 290,000 tons of grain a year.

It is estimated that one sparrow can eat 13 lb. of grain annually. —Sapa-Reuters.

Bigamy Plaintiff Against Girl Of 15

San Paulo (Brazil).—Senhor Severiano Francisco Bezerra, aged 30, complained to the police that his 15-year-old wife, Julieta, had admitted that she was a bigamist.

He said that during an argument she told him she had married another man two years before their own wedding last summer. —Sapa-Reuters.

Police Attitude Towards Native

The following appears in the 'Natal Witness' dated February 7:

Sir,—One afternoon recently a woman living at Willowfontein had occasion to 'phone the Sutherland police after a Native had been stoned almost to death. She was told that someone would be sent "in about half-an-hour, and in any case it is only a Native."

I ask you, Sir, is this the kind of service we are to expect from public servants whose job it is to protect the interests of everyone, be he European or Native? If that is the attitude adopted by our police force, can we ever expect an improvement in Back-White relations? The answer is a definite NO! J. S. M. C.

FOR SALE

Garage Property in proclaimed Indian Area in Brit.

Band 21 mo-gren approx. mainly with well-built garage-build n.s. flat and dwelling house thereon. Can also be used as shop premises. Immediate occupation.

Apply.

CRAFFORD & DU TOIT
P.O. Box 176, BRITS.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bills of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Macos House, Second Floor.

17 Commissioner Street,

Pattersondown.

Johannesburg. Phone 22-1654.

Cuticura SOAP

The medicinal and toilet properties of Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural suppleness, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless COMPLEXIONS

Wit And Humour

Caneland Causerie

By "PARDESI"

This will be a weekly feature treated in a light vein

Charlie had just been told that Hara never go to Heaven

"Has Daddy ever told a lie?" he asked.

"Why, yes, I suppose he has," said his mother.

"Did you ever tell a lie? Or Uncle John? Or Aunt Margaret?"

"I think we all must have done, once or twice."

"It must be awfully lonely in Heaven," decided Charlie, "with nobody around but God and George Washington."

Teacher: "Willie, please tell me what it is when I say 'I love, you love, he loves—'"

Willie: "That's one of them triangles where somebody gets shot."

Visitor (speaking of little boy). "He has his mother's eyes."

Mother: "And his father's mouth."

Little Boy (breaking in): "And his brother's trousers."

A small boy who was not making headway in arithmetic at his prep school was put in a squad of similarly backward boys for extra tuition. One day his father asked the youngster how he was getting on.

"I am doing much better in arithmetic, Daddy," declared the small boy proudly. "I'm the best of the worst boys now!"

"What the formula for water?" asked the science master.

"H-I-J-K-L-M-N-O," spelled out one scholar.

"What on earth are you talking about?"

"Well, sir, you said only yesterday that it was H to O."

The average modern child, says a doctor, has plenty of will power. Also a lot of WON'T power.

Going suddenly into his orchard the farmer found a boy standing under an apple tree with a fine tasty apple in his hand.

"You young scamp!" roared the farmer. "What are you doing with that apple?"

"Please, sir, answered the boy, 'I was just going to put it back on the tree!'"

Young Tommy Jones, asked to define the difference between a flea and an elephant, replied: "An elephant can have fleas, but a flea can't have elephants!"

Small Girl (as customs official is searching her mother's suitcase): "Oh, he's getting warm, isn't he, Mother?"

"Has my boy a natural bent in any one direction?" said the proud parent.

"He has," replied the teacher. "He gives every indication of being a captain of industry some day. He gets the other boys to do his work for him."

The seaside landlady was very annoyed with the visitor whose children had pencilled the walls of the best room with faces and crude designs.

"It has ruined my wall paper," said she.

"But," said the visitor, "you told 'em it was the drawing-room."

Teacher (to Jimmy, who had been away and had missed history): "How long have you been away?"

Jimmy: "Since the Boer War, sir."

"Jimmy," said the teacher, "why don't you wash your face? I can see what you had for breakfast this morning."

Little boy: "What was it?"

Teacher: Eggs."

Little Boy: "Wrong, teacher. That was yesterday."

An American returning from China reports this incident, which occurred in a Canton schoolroom.

"Can you describe an American?" the teacher asked.

"Yes," "Yes," one little boy replied, "an American is a man who has two legs and four wheels."

I MUST confess that Durban's antipathetic to me has got me hot and bothered. I seem to have stepped into a maelstrom of heat waves—a very strange bonhomie for a stranger who hails from mist-bound Northern Natal!

I had brought with me every little thing I had owned—mostly Gandhian essentials. My little '38 jalopy and a broken-down motor cycle added a bit of sophistication to an otherwise modest, matter-of-fact existence.

My change of residence, too, seems to have resuscitated that old melody in my subconscious: Marvel on For Wheels. Whether it is the scorching heat or those tortuous, dirt-tracks which run through the canelands for most parts in Phoenix (my new hamlet), I do not know. Back home in Northern Natal, my 'Tin Lizzy used to do a comfortable 25 m.p.h. and once it registered

a record-breaking speed of 30 m.p.h. Now—even 15 is done with a irritating chugging and squealing.

But still, I like a lot of things here. I like Durban's friendliness and camaraderie, and the peace and tranquillity which Phoenix offers.

Henceforth this column will call upon you to suffer paragraphs gleaned from the current life of Durban and all those little hamlets dotting the canelands north and south of the Big City. Phoenix, of course, will have a big share! (You must also suffer my phony flashbacks of Northern Natal, even though the latter does not fall in the canelands!)

Distin' Winter Pricelist of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetables Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 1050, Johannesburg.

Famous Gujarati and English Books Well Worth Reading and Knowing.

Just Arrived.

Kook Satam (a Gujarati—Very practical)	32/6
Chafas Rasi—Very practical household matters	32/6
Poor Mahal (Novel)	12/6
Bhavishta Vani (Fortune Teller)	9/6
Dadi Ma No Dadi (All About Medicine)	12/6
Lagan Na Aagan (Love Love Matters)	12/6
Gita In Gujarati	5/6
Alkur Duni a English and Gujarati	18/6 each.
Curries of India (Spice and appealing book)	6/9
Scholarship (Tale of Arabian nights)	18/6
Ramayan and Mahabharat (a English)	8/6
Italy Karam (a English)	5/6
Task Before Pakistan	3/6
Sexual Adjustment in Marriage	27/6
Unwanted Child	16/6
Marriage and Divorcement	18/6
Sexual Intimacy	16/6
Ideal Marriage	32/6
Child Leth Without Fear	15/6
Any Wife and Any Husband	12/6
Shewani Junction (Novel)	12/6
Little Known Facts About Well Known People, Data Caravan	10/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	6
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI		
—Kriandass	12	5
A RIGHTEOUS STRUGGLE		
—Mahadev Desai	3	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. D-mi	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Banooy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. S. Patel	6	0
To Women—Amit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	3	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhi		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadev Desai	5	0

Obtainable from:

Indian Opinion,**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?			ENVIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sanderland	6
—Dr. V. K. R. V. Rao	2	0	SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA	
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	Facts And Facts—Stanley Powell	5
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	AMONG THE GREAT (Conversation with Einstein, Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	18	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	15
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	UPANISHADS FOR THE LAY READER—G. Rajagopalachari	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1834-54)	5	0	VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—G. Rajagopalachari	5
A PROPHET OF THE PEOPLE—T. L. Vaswami	3	6	INDIAN CHRISTIANS—G. A. Natesan	7
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswami	3	6	Obtainable from:	
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswami	7	6	"Indian Opinion,"	
A VISION OF FUTURE INDIA—E. G. Mathurwala	2	0	P. Bag, Durban, Natal.	

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 20388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

17s. 6d. all-earl

FOR...
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

FEDERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — **DURBAN.**

PHONE 8100. TELEGRAPH ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses

પુસ્તક પાઠ શ્રુ—અંક ૬
તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.
પુસ્તક નક્કલ પે. ૬—
૬૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરરોજી અને ૧૬૦૩માં સ્થપાયું.

મોજમજ કરતાં વ્રતની વધુ જરૂર છે

(શ્રી. કેદારનાથજી)

 જનમાં વ્યક્તિગત અને સામુદાયિક આનંદની જરૂર છે. આનંદમાં મનુષ્યનું મન પ્રસન્ન રહે છે. તેથી પ્રેમ અને વિશ્વાસ નિર્માણ થાય છે. માનવીજીવનમાં જેટલી મોજ-મજની જરૂર છે તેથી અધિક જરૂર નહીં છે. જ્યાં સંયમ છે ત્યાં મત છે. માનવીના વિકાસની દૃષ્ટિએ તત્ત્વ તકિ હોય અને કેવળ આત્મોદ-પ્રત્યોદ હશે તે. તે નહિ ચાલે.

જેમ વેપારી ગત વર્ષમાં શું મેળવ્યું કે શુભાશુભ તેનું સરવૈયું કાઢે છે, અને આવતી સાલમાં, શુભાશુભ શી રીતે મેળવતું અથવા તે મેળવેલામાં કેવી રીતે વધારો કરવો તેની યોજના બેઠે છે, તેનો અંદાજ કાઢે છે, તેમ આપણે પણ માનવતાની દૃષ્ટિએ ગયા વર્ષમાં શું કમાયા કે શું શુભાશુભ તેનો હિસાબ કાઢવો જોઈએ. માનવતાની સિદ્ધિનો વેપાર લઇને આપણે બેઠા છીએ. જે વેપાર હવે કેમ ખેડવો તેનો નકશો સૌએ નક્કી કરવાનો છે. આપણે મનુષ્ય છીએ માટે માનવતા પ્રાપ્ત કરવાની છે. તે મેળવવા માટે શક્તિ, જ્ઞાન, કેમ, યોગ વગેરે માગી છે. હૃદયને નિર્મળ કરવા અને સફળતા વધારવાનાં આ સાધનો છે. જ્યાં માનવતા વધે છે ત્યાં આપસ-આપસમાં પ્રેમ, એકતા, વિશ્વાસ વધે છે. આ છે માનવતાની સિદ્ધિની નિશાનીઓ.

જેમ વેપારીનો હેતુ ધન કમાવાનો છે, બળવાનનો હેતુ બળ પ્રાપ્ત કરવાનો છે, વિદ્વાનનો હેતુ વિદ્યા મેળવવાનો છે, તેમ માનવતા પ્રાપ્ત કરવી એ આપણો સૌનો હેતુ છે.

સાથે જ જે શક્ત છે તેને ક્યો ડોળ નથી કરવો પડતો, પણ જેને શક્તનો પાઠ બજાવવાનો હોય છે તેનો વધો આડંબર કરવો પડે છે. ખર્ચ સંપ્રદાયોના યુગપુરુષને બેસવાની આહી પણ નથી હોતી, પણ તેમના અનુયાયીઓ ગાદીનો આગ્રહ રાખે છે. જે શુરવીર છે અને હિંમત અને સાહસ એની શુદ્ધી છે તેની તરવાર સામાન્ય હાથાની હોય છે. પણ જે તરવાર ફેરવતાં બહુતો નથી તેની તરવારને સોનાનો હાથો હોય છે. તલવારની હિંમત તેને વાપરનારની આવશ્યક પરથી કરે, તેની આત્મની શોધા પરથી નહિ. સત્ય બોલવું તે મનુષ્યની સ્વાભાવિક સ્થિતિ છે, તેને માટે અંથોની આવશ્યકતા નથી.

દિવસો બધા છે તેમ છંદોની ઘટતી બધા છે. દિવસો તો જયે જ. માટે જ ગયેલા દિવસોમાં શું મેળવ્યું તે તપસો. ગઈ સાલમાં અસત્ય કેટલું ઉત્પાદ્યું અને સત્યપાત્રન માટે કેટલા દ્રઢ રહ્યા તેનો હિસાબ કાઢો. જ્યારે માણસ પડે છે ત્યારે તેને ખબર તો હોય છે કે તે પડી રહ્યો છે પણ તે પોતાની જાતને સંભાળી શકતો નથી. તે અસહાય હોય છે. તે સમયે તેનામાં સત્ય પર દ્રઢ રહેવાની હિંમત અને બળ નથી હોતાં. તેની બુદ્ધિ સમજાવે છે, છતાં તે તેની વિરુદ્ધ કાર્ય કરે છે. સત્યને વળગી રહેવાની હિંમતના અભાવે પણ માણસ અસત્ય રીતે વર્તે છે.

આપણે હરકેશ અંતરુપ જની પોતાનો હિસાબ તપાસવો જોઈએ તે માટે જ પ્રાર્થના, સંધ્યા, નમાઝ, મંદિરમાં જવાની પ્રથા વગેરે ક્રિયાઓ ચોજેલી છે. જો મંદિરમાં જઈને પણ અંતરુપ ન બનીએ તો ત્યાં જહું મિથ્યાવાર જ છે. ચિત્ત પર બહારથી અને અંદરથી મળ બાંહે છે. તેને રોજ સાફ કરવો જોઈએ. શરીરનો મેલ દૂર કરવા રોજ સ્નાન કરીએ છીએ તેમ મનનો મેલ દૂર કરવા રોજ અંતરુપ ચહું જોઈએ. અંતરુપતા એ તો ચિત્ત સ્વચ્છ કરવાનો પ્રયોગ છે, પોતાનું દર્શન કરવાનો સમય છે.

જો શિવપી, પશ્ચરમાંથી મુર્તિ બનાવી તેમાં અનેક ભાવો તથા રહુતિ લાવી શકે, ચિત્રકર રંગો અને પીછીની મદદથી જીવંત ચિત્ર દોરી શકે તો આપણે શું ન કરી શકીએ? આપણી પાસે તે. આટઆટલી કમ્પેન્ડિયો, જ્ઞાનેન્દ્રિયો, મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત ઇત્યાદી છે, વળી હજારો સાલનો માનવી જીવનનો મહામૂલો વારસો છે, તો પછી આપણે આપણું જીવન શિવ કેમ ન બનાવી શકીએ? શિવપી તો જડ પશ્ચરમાંથી મુર્તિ ઘટે છે જ્યારે આપણે તો સ્વયં-ચેતન છીએ. મહા પુરુષોએ આવ: સર્વોગ સુદર ચિત્ર બનાવ્યાં છે. તે બનાવવાનો દંડ નિશ્ચય જોઈએ. શરીર, બુદ્ધિ અને મનથી પરીપુર્ણ માનવ જાતનું છે એવો સંકલ્પ જોડો.

માનવી સજાતી કુનીયાને કોઈ વિશદ સમસ્યા પાડતી રહેલી છે. સર્વન કે સર્વનાથ પ્રગતિ કે પ્રસપા આપે હાઈડ્રોજન મોજમજ નવે, જરમાસુર પ્રગટવો છે. એ જાતની માનવ સંસ્કૃતિનો સર્વનાથ સર્વવર્તે. —ડૉ. રાધાકૃષ્ણન

—૦—

જેવી રીતે મૂળા ખાનારને મૂળાને ઓઝાવે આવે છે, તેવી જ રીતે ધાર્મિક પ્રણેતા કેવળ ધર્મ વિશે જ ચર્ચા કરે છે અને વિપ્લી બોધ વિપ્લી ની જ વાતો કરી કરે છે.

—રામકૃષ્ણ પરમહંસ.

—૦—

માનવ સેવા દ્વારા હજાર દર્શન કરવાનો પ્રયત્ન કરો, હારણ પ્રયત્ન આકાશમાં નથી તેમ પડાણમાં નથી. જીવમાત્રમાં તે વસે છે.

—મહાત્મા ગાંધીજી.

—૦—

પૈસો તો આપે છે ને કાસે જતો રહેશે. સદાના બજારમાં બધા માણસો પૈસા ક્રેમાવે છે, પણ સેવાના બજારમાં કાઠ દિવસ શુભાશુભ નથી હેતું.

—સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ.

—૦—

જે પ્રકાર

પરમાત્માએ નવરે મનુષ્યને કુનીયા માં મોકલ્યા ત્યારે તેણે એને એ પણ પણ આપ્યો. એકમાં સત્ય બધું દેતું અને બીજામાં સુખ.

જેને પણ આપતાં સમયે પરમાત્મા એ કહ્યું, કુનીયા ઉપર જલ્ય છે, ત્યાં સત્યની પ્રાણાન્તે પણ જીવ રક્ષા કરજો અને સુખને સદૈવ વાપરતો રહે જો. આ, જમણ હાથના મડામાં સત્ય છે, અને ડાબા હાથના પડામાં સુખ છે. જો જે એ જમણો નહિ.

ચોક્કસ પશ્ચિ માણસને પોતાના રસમાં ઉધ આવી બધ. સમતાન તો આ તકની રાહ જોઈ ને જ બેઠો હતો. એણે જમણા હાથનો મડો ડાબા હાથમાં બદલી નાખ્યો. પરિણામે કુનીયામાં આવી, મનુષ્ય સુખની જીવંતોક્ત રક્ષા કરવા લાગ્યો અને સાધને બેપરવાઈ ફેડી રવા લાગ્યો.

—મધીલ જીજ્ઞાસુ.

ધીરુભાઈ પી. નાથકે

પુરુષોત્તમ, સુસાહસી, ધીમાનાં અને જનરુદ્ધ એજન્ડા
દીર્ઘકાળ અગ્રણી હોવાથી તેમણે પશુ સામગ્રી ઉપરથી રચાયેલ અમર ભૂખી
પાત્રે મુસાફરી કરવા શરૂ કરી અને અમારી આજ્ઞાએ પ્રતિબંધ કરેલ.
કાંઈક, આજ, મોટી, દુર્લભ, અભ્યાસ, એકાગ્રતા, વિચારના શ્રેણી અને
વચનની આપીએ છીએ.

ઈન્કબેટેડ, પરચુરલ ટેકા, વિશાળતા યોજના, લખાવવા જેવું સ્વીકાર્ય
સર્વોચ્ચ કે નેપાલના લામચેન્ડો પાસેથી તેમજ કમિયેશનને લખી
ખામતોમાં હઈ પશુ છી શીયા વિના અને શક્તિ સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ રજીસ્ટ્રેશન હાઈ કોલેસીએશન એન્ડ કોલેજીયલ અને પોર્ટલાયર
ઈન્સ્ટ્રુક્ટર કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

વિદેશ સુદ, લાઈનીંગ્સ સુદ, વેલ્ડિંગ, હીટીંગ એન્ડ,
સાર્વિક મોર્ટ એપ્રિસ ડેસ્ટ, પુલ કેસ, ટેબલ, લગ્ન લીફેટ
માટે અગ્રીમી સંકલ્પ, અને પધારી લાભ લેવા સુલભ નહિ.

—ગ્રાહક, ટેબલ અને કીચન ફરેસર—

કે હમારી જમરે નીચે લઈવાર થાય છે. તેનો રોકા હમેશા વર્ધ-
વાર થકે છે. આજ રોજના કામના પ્રાઈસ લીસ્ટ અમારા અને વેપાર
આગ્રહ વધારે.

L. MISTRY

51 BREL STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4591. BOX 2525.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણા જ ખુલ્લો મુકેલો માલ !

ન્યુ ઇરા હાવેલી નીવન સાડીઓ ૧ થાર ધી. ૪૬-૧
મરીની કીનારનાળી અપેરેટ ૪૫" વારની ધી. ૧૫-૦
પાટલી પાલન અને આખી સાત વાળી
રેશમી હાવેલી સાડી ધા. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
મેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની ધી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ ઉલ્લી હવના રંગો અને હાથે વાળી
પામ વાર ધી. ૨૭-૧ થી ૭૫૨
૭ વાર ધી. ૨૬-૧ થી ૭૫૨

C.O.D. અને અપાલથી આવેલા ગ્રાહકોને તુરત ધ્યાન
લેવામાં આવે છે.

એમને તે આસ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બ્રાન્ક ૮૨૨

Telephone :
20751

177 Grey Street
DURBAN

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.

પવનમાં તરણ ?

આ આવાદીયાના ઇમારતોમાં પ્રસિદ્ધ થયું હતું કે, રહેઠેલ બોરા યુનીવર્સિટીના પ્રોફેસર બી. બી. કોટે કોપાર્ટલેક વિરૂદ્ધ એક ચેમ્બેલેટ પ્રકાશિત કરેલું છે સામાન્ય પરિસ્થિતિ માં આ કંઈક અગત્યના સમાચાર મળ્યાં. એક બાજુએ નેશનલીસ્ટ પાર્ટી તેની સલાતા શિખર પર હોય અને બીજી બાજુએ ટ્રિટોરીયલ પ્રેફેસરોએ નેશનલીસ્ટ સરકારે લીધેલા માર્ગ અંગે શુક્રી રીતે સંકા અચળ કરેલી હોય ત્યારે પ્રોફેસર કોટેના ચેમ્બેલેટથી કદાચ દક્ષિણ આફ્રિકાના મહાવતના સવાસપર આફ્રિકાને વિચારેમાં અગત્યનું પરિવર્તન થઈ શકે.

ચોક્કસ વખત અમાણે આફ્રિકાના પ્રગતમાં રવળજનાના વિચારોએ ભારે ઘટના બનાવી હતી. ગર્વમાં, રૂઢિમાં અને સ્ટેટમાં તેમ કરવાની એક ફૂલન થઈ પડી હતી. મહાસ એવી માનવતવાળો થયો કે તે એક મહાન આફ્રિકાવાસી નહિ પણ સાચો આફ્રિકાનાર. જાનવામાં મોરચ લેતો તે એજ તેનું મુખ્ય કલ્પે બની ગયું. એમ કરનાર વફાદાર આફ્રિકાના મનાવા લાગ્યો. આ પ્રમાણે સમસ્ત આફ્રિકાને જાતિ એક બની પડીને એક શુધ બની ગયું, કે જેમાં વ્યક્તિત્વને કચડી નાખવામાં આવ્યું છે. માણસોના વિચારો ઈમારત ગયા અને "કાઈ ફાઈક" તરફથી સ્વીકારેલાં લેધથી આગળ વિચાર કરી શકતો નથી.

આ બજારને માટે ખાસ અંતિહાસિક કારણો મળી આવે છે, એમાં થોડીક પાઠોશ અને વિચારશીલ વ્યક્તિઓ પણ છે કે જેઓ આ શુધની જાતિને વટાવીને દક્ષિણ આફ્રિકાના સવાસને વિશાળ દ્રષ્ટિબીંદુથી નેવા સંઘર્ષાર છે પરંતુ આ શુધ એવી ખારીયતને અનુરૂપ તેની ઇન્ડા વિરૂદ્ધ જનારને શિક્ષાપાત્ર કરાવવા માં નિહંચતા વાપરતા અચકામ એવી નથી. અને વિશેષ કરનારાઓને બહિષ્કાર કરી દેશ દોડી તરીકે ગણીને સખત પગલાં લે છે. આ જાનની કહેવાલી શિસ્તપાલન ની નીતિથી સ્વતંત્રતાના વિચારો, આચરણ અને વ્યક્તિત્વને કચડી નાખે છે. જમાનાએથી આફ્રિકાને ને કસાવવામાં આવ્યું છે કે જલાઈ ની શરૂઆત પોટ રીડીક્રી થઈ અને

પૌક કુગરની સાથે જ તેનો અત આભો છે. સારે આફ્રિકાનાર તે એજ મનાવ કે જે પ્રતિવર્ષ ૧૬મી ડીસેમ્બરે ને લેતો. ખસડ રીવર નજીક મુખ પામ્યા હતા તેની દુઃખદ બાદ લાઇ રાખે, એક જાતની એવી વિસ્મૃત રીડી થઈ પડી કે જેને લીધે આફ્રિકાનારનું માનસ દક્ષિણ આફ્રિકા ના પથર્થ સ્વદેશાભિમાનની ખાવના ને દુર સાખી કુરેકસના અસહી અસહ્યોને વળગીને જ પેતાની જાતિ કરવી.

આ બજારમાં એવું બન્યું છે કે આફ્રિકાનારે તેનાં ઇન્ડન પર જેની ભારે અસર થઈ શકે એવા અિરિત ધર્મના અગત્યના આદેશને આજ્ઞાનપણે એક બાજુપર મૂકી દીધા છે. અિરિત ધર્મ પ્રમાણેના પેટ્રીશી પ્રતેના પ્રેમ ને તેણે અનાદર કર્યો છે.

કુળનીતિકાર બરફ પ્રેમને બહેળા, અર્થમાં અમ દેશમાં ન્યાય તરીકે ઘટાવે છે માર્ગદર્શક તરીકે ન્યાય ની અવગણના કરી તેની જગ્યાએ અન્યાયને સ્થાન આપીને આફ્રિકાને સંજ્ઞા બજા કરી છે. અને આ દેખીતું છે કે અમરે ત્યારે એ પરિસ્થિતિ જીવી થશે કે જે તેના પેતાના અવિષ્મ અને અસ્તિત્વને જોખમમાં મૂકશે.

ટ્રિટોરીયાના માણસોના વિશેષ અને કોટનું ચેમ્બેલેટ એ કોમી ધોરણે જ વ્યક્તિઓને અને જનારોને ન્યાય અપવાની આ અનીતિ સામેન. બાળવાની શરૂઆત ગણી શકાય. દક્ષિણ આફ્રિકાના ચચાઈ સ્વદેશાભિમાનને જાત કટવાના પ્રયાસોની પણ આ એક શરૂઆત કહેવાય. અને જે આમ જ હોય તે સાચા દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીને શુક્રી થવા જેલુ છે કે સામાન્ય શુધના આશુરી જળને તોડી પાડવાનો પ્રયાસ થયો છે એટલું જ નહિ પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના એક અગત્યનું વિભાગે અંતીય નાસ તરફ લઈ જતા માર્ગને છે.હીને સ્થાપને બ્યાપક દ્રષ્ટિથી નેવાની શરૂઆત કરી છે. આફ્રિકાનાર આમ વિનાશના માર્ગે અથ એ નેવા મૂક પણ સાચો આફ્રિકાવાસી ઇન્ડોતો નથી અને કોઈ પણ સારો આફ્રિકા વારી આપણામાની કોઈ પણ જાતિ ના લોભેનો વિનાશ થાય એવું નેવા નથી ઇન્ડોતો એટલા માટે કે દક્ષિણ

આફ્રિકા એ એક મિશ્ર જાતિનો દેશ છે. આવા દેશના કોઈ પણ વિભાગ નું પાત્ર થાય તે દેશના એક અંગ નું હેલ થયું મહાપ અને આ પ્રમાણે બને તે અંતમાં દેશને જ હાની પડે. ચણ અહીં અમરે કહેવું નોઈએ કે પ્રોફેસર કોટેનો પ્રસિદ્ધ ચપેલો વિશેષ એ કે પવનમાં ઇડતાં તણખલાં જેવો છે જતાં આપણે તેને ચોખ્ખા માન આપીશું.

અમારી દ્રષ્ટિએ આ શુધે કોઈ ગેસ્ટોડી નીતિ કોટથી તે કંઠાર છે કે એ શુધના નેતાઓ પ્રોફેસર કોટે ના વિશેષથી તેમની નીતિને તણ

દેશે નહિ પરંતુ અમે માનીએ છીએ કે પ્રોફેસર પોતે જ સારા માણસોના સમૂહમાંથી હથકા મૂકાશે. આપણે શુક્રી થવા જેલુ તે એ છે કે એમની કક્ષ અને વિચિત્રતા માણસો સુતેલી પ્રત્યક્ષ સાચી રાષ્ટ્રિય નુભાન કરાવી તેને જાગૃત કરી છે. તેમના પ્રસિદ્ધ ચપેલા ચેમ્બેલેટ ઉપર નો છાપા કોમ અભિપ્રાય વિશ્વસનીય મનાય તે પ્રોફેસર કોટે પેતાની જાતિના રેખાને વહેલી સળને પણ સત્યને જાહેર કરવાની હીમ્મત બનવેલી મહાપ.

વિવિધ સમાચાર

હોંદી વેપારી મિલન

કરબન અને ટ્રિટોરીક ઇન્ડિયન રીસલ્સ એસોસીએશનની વા.પો.ક જનરલ મીટીંગ મપા રવિવારે કુરત હોંદુ એસોસીએશનના હેલમાં મળી હતી, જેમાં નીચેના અધિકારીઓ સુદ્યા હતા. પ્રમુખ : બી. ઇ. એચ. ઇસ્માઇલ, ઉપ-પ્રમુખો : મી. ડેચ બાણા, એમ. વી. ઇ. ના.ક અને એ. આઇ. વેલ્ડ; માનાક સંયુક્ત મંત્રીઓ વી. ગોલાઇ અને એમ. બી. પટેલ; કે.પાઇપ્પર જોવન મર્જી, ડેપી નિરીક્ષક : ધના વલ્લભ કપોરી. સર્વજી સી. એમ. જલાત, ધના વલ્લભ, રીવર અલ્લમહ, આર. નરેતમ, ઝવેર કિરા, મણીલાલ રતનજી અને એસ. સી. રોહ.

સામ્રત પરિસ્થિતિ પરત્વે પ્રમુખના પ્રવચન પછી નીચેના કરાવો સંવાદમતે પસાર થયા હતા. -

૧. કરબન અને ટ્રિટોરીક ઇન્ડિયન રીસલ્સ એસોસીએશનની આ વ.પો.ક મીટીંગ માં છે કે બીજનેસ રેન્ડ ક્રેટલ જાતની લેવાથી હવે પછી ને હોંદી વેપારી પાસે તેની કુશાનું લીઝ ન હશે તેમને કેટલાક અપ્રમાણિક મહાન માલો. ગેરવ્યાજબી અને અસમાન બા.ક આપવાની ફરજ પાડશે નેવા આરોગ્ય પ્રધાન સી ને. એફ. નોડીને વેપાર બા.કનું નિપજન છાતી લેવા સામે વિરોધનો દરાવ કરે છે.

૨. આ સભા માં છે કે હોંદી બસના માલો કાલમાં બજા અવકાર મલાવે છે તે મુઝવણી કરેલો છે તે બાબત ચોખ્ખ થયેલ વિરોધ નોધાવવા અને બસ રેન્કની જગ્યા હમણા ને ટેરટીંગ પ્રાજેન્ડ છે ત્યાં બસેડવા માટે રોજી આવે છે.

અલીગઢ યુનીવર્સિટીમાં

અનુપ્રચારીની હમીદી ૧૬મી તારીખે કરબાન અસીમક યુનીવર્સિટીમાં ઇન્ડો-નેશનલ બોમ્બાસી સેમીનારનું સંમ્મન

મળેલુ નેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રતિનિધિ તરીકે યાત્રી પ્રોફેસરના વાઇસ ક્રિસીપાલ શી. એમ. બી. ન.પક / R G D, એ હાજરી આપી હતી તેઓ રટમાં ડીસેન્સે જોરથી નવી દિલ્હી પહેામ્યા અને ૩૦મી અનુપ્રચારી એ જોરથી કરબન આવી મોલસ તેમણે "મ રિક"ના પ્રતિનિધિ ની સુલાકાતમાં જણાયુ હતું કે : ત્યાંની જનતાને જણીને પછો સંલોપ થયો હતો કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ આતરરાષ્ટ્રિય ડેન્ડર-સમા રાજો આપી શકે એવા હોંદીઓ છે. ઉદ્ઘાટન

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની આંદોળી

ગથે અઠવાડીયે જણાવ્યા પ્રમાણે શ્રી ગાંધીની તખીયત ધીમા સુધારા પર છે. મણી નાની નાની તકલીફો કોરે ધીરે દુર થતી જણાય છે એ કે તદ્દન નાણુદ થતાં હજી વાર લાગશે પણ છતાં તેઓ આટલા દુ.ખમાં પણ હૃદય જુતિ કકાવી શકયા છે, એ આટે ઈશ્વરનો પાઠ માનવો ધટે.

પ્રસંગે ૫૦૦ માણસો હાજર હતા તે રોજી પરવેશના ૮૦ અને જારતના ૧૦૦ નેટલા પ્રતિનિધિઓ હતા. જેમાં રણીમા, જર્મની અને પોલાંડ ના પણ હતા. સમામહને શુક્રા શુક્ર દેશના રાષ્ટ્રીય વાવડથી શયુ મારાયેલો જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના જાવડાને પણ સ્થાન હતું એ એક અપૂર્વતા જણાતી હતી. આ ડેન્ડર-સ મા શી. ન.પકએ "દક્ષિણ આફ્રિકા ના વર્તુળમાં હોંદીઓ" એ મુખ્ય રિષયનું અખાણ રજુ કયું હતું. અલીમક યુનીવર્સિટીમાં સાદા અવ હજાર વિવાદોએ છે તે પૈકી અમ્મા બીન મુરલીમો છે.

પરાધીન નિયોનો તારણાર

(દ્વિતીય)

શુભાનેના મુક્તિદાતા, ઉપરાત એક નિવૃત્ત રાજનીતિજ્ઞ અને પ્રતિજ્ઞા સંપન્ન સાક્ષક તરીકે પુનાઈટ રોડસ માં આમેરીકાનો સેન્ટ્રલ પ્રશ્ન આલાહમ લીકન મન સ્કીના દિલ્હી ને પાને જળાશી મળે છે. તેની જ્ઞાતિ આ રવિવારે આવે છે.

જમનના સપના દેશમાં યુવાનો રાજ્યની પ્રથા મજા લાંબા કાળથી હતી પણ પૂર્વના દેશમાં એની વેપાર માં મજાના નફોતી થતી પ્રાથમિક પ્રભાની મન લોકપ્રતાએ કોને વેપારનું સાધન બનાવ્યું હોવાથી કુરતાનો અતિરેક થયો જેથી સુધરેલા દેશમાં એ અમનુષી કુવ-તરીકે મજાનું.

વિશાસ વેમનના નિભાવ માટે જમી નફોતી અને માલકારો કુવરો યુવાન રાખતા હોવાનું જાણ્યું છે. રામમા એનરટસના સમયમાં ડેરીવુસ નામ નો ધનિક મરતી વખતે બીજા મિલકત સાથે ૪૧૧૧ યુવાનો મૂકી મર્યા હતો, એસીઆરના અમલ દરમ્યાન સમય ૪૬મી દેશની વસતીનો એ ત્યાંસ એટલે કે સાત સ્વતંત્ર માનવો અને ૨૧ સાત યુવાનો અસ્તિત્વમાં હતા.

અરિહા ખડોને રાઈ કોન્ડીનન્ટ તરીકે એળખાવાયો છે તેની કાળી પ્રભા આ યુવાનો પ્રયાતો વિકાસ મજ પડી હતી. દરેક દેશ માટે તેનો વિશાસ થતો અને એ મરેનના આડ તિલાંજીને એ દાસ સર્જ થન પ્રાપ્ત થતું હતું.

સને ૧૯૬૧માં વાર્ષિક પોલો સામ જેટલા સ્કોરવિહારી આક્રિંકને યુવાન તરીકે પારેલ મહાપાયા હતા. જેમાં ના મજા તો અતિ જુદા, રામ કે રેશના વિયોમથી મરજ પામતા હતા, ૧૯૬૦માં જમજા દ પુની એતીમા ૪૦ હજાર જેટલા યુવાનો કામ કરતા હતા ત્યાર પછીના સવાસે વર્ષ સુધી માં બીજા આઠ સામ યુવાનો ત્યાં મોક્ષાધેશ પરંતુ ૧૯૨૦માં ત્યાં માત્ર સાત મજ સામ જ યુવાનો હતા.

આ વિવરતાથી એ પ્રધાની અટકાત થતી મરેનિયાન સમજ મનુષ્યને જણાવા લાગી અને જમનના મજા રેશે એ મરે મરે કામદારી એનાપર અરજ મૂક્યો પુનાઈટ રોડસના જમીનદારો એ પ્રયાને બાબો સમય સુધી માત્ર રાખવામાં સફળ થયા હતા. ૧૯૦૧-૬ સુધીના ઓળ પ્રમુખ વેપાર જેટલેને એ પ્રધાનો સખત વિરોધ કરેલો કિંતુ પ્રજા સોમપતોને તે સામને ન કરી શક્યો અને બીજા ૧૦ વર્ષ સુધી એ કુરતા ત્યાં મજા રેશેની જેને નાણુ કરવાનો મજ અલાહમ લીકનને મળ્યો.

આ જમપ્રસિદ્ધ દ્વાલુ પૂકાને જમ-કે-કુટી કુવાના હાઈમ મામમાં સને ૧૯૬૬ના ફેબ્રુઆરીની ૧૨મી તારીખે એક લાકાની કુપદીમ, મર્યા હતો તેને પિતા વેપાર લીકન વછીતીયાને વતની હતો અને માતાનું નામ ને-સી હેકસ હતું જેણી એને ૯ વર્ષને, મજાને યુવરી મજ હતી. પિતા બીજા એ પરજેયો હોયો અમલ ને યાજા કુ સિદ્ધાન્ત મળ્યું ૧૬ વર્ષની ઉમરથી મરેનન મજુરી અને ને કરીથી જીવન અપતક થતું મજ. ૧૯૬૬ વરસ મીરીમીમીન, વહાણગરા મા નોકરી કરેલી. બેક કોઠની લાગતમાં નેડાકને રોનિક તરીકેની તલિમ મેળવેલી. સિદ્ધાન્ત કિલ્લન, એને યુવ જમ્યાતી જેથી ન્યુસામેમમાં રહેલો તે દરમ્યાન એક સિદ્ધ પાસેથી જીવન, પ્રવરતો મજ તેની દેરવળી યુવન વાયતાં લખતા કાપી લીધેલું લાકામાંથી પાછા કરીને પોતાની કુલિ કોશાપતાથી પોસ્ટ માલતરના પદ સુધી મરી મરેલ પણ એકજ દેશને રહેવાને દેશવેલો ન હોવાથી જુદા જુદા મધ્યેનું માન મેળવવા તલમી રહેલો. એતરો, રસાઓ અને ચકર ના રીસેતી આકર્ષીત કામ મજ કરેલું તે એક સન કરેલો કે રાઈ રજાને કરીર સામે આભાને લોકી રાખેલો છે.

આમ જીવનની બધી વિશાલોમાં પ્રવન કરતા રહેતો જીલ્લો વિશાસ ક્યો તે સાથે યુવાનોની દ્વાલ રિપ્તિ ભોતી જ તેલું કલ્પ કાપી ભાષા આવતું. એ માનવીઓની પ્રક્રિત મરે તેલું મરેરમ પ્રવાન કરવાનો નિશ્ચ કર્યો. ૨૫ વર્ષની ઉમરે કલ્પીનેકસ ની પ્રાતિક મરસ સમામાં રથાન મેળવ્યું. ભ્યાં રાજનીતિનુ જ નુર્મવિક માન અને વજાલની કાળા પ્રાત કરી, ૧૯૪૬માં પુનાઈટ રોડસની કોસિનું કલ્પકદ દારા રાજકરતી અક્રિતઓના સપકમાં અભ્યા. બીરે મરે જમનનો નિશ્ચ મર્યા કે લીકન પ્રમુખપદની સામકાલ મર્યા છે. કોવું ભોક્મત યુવાનો પ્રયાના કુવરે માટે અનુકુળ ન હતો એટલે તેલું મર્યા વર્ષ એ પડને નકામું.

૧૯૬૦ના રીસેપરની ૫મી તારીખે પુનાઈટ રોડસની પ્રગમે લીકનને મજ સામ મજ મતથી પ્રમુખ તરીકે કુવર. કુનેકમરી રાજનીતિયા જન સમજની આકના મેળવ્યાથી બીજા વાર ૪થી માર્ચ ૧૯૬૫માં પણ પ્રમુખ પદે નિયુક્ત થયા.

લીકનને પોતાના પૂર્વજ જીવનને વિકાસ કરવા માટે એ મરેનત કરવી મરેલી તેના કરતા વધુ મુગેય યુવ મી પ્રયાને નાણુ કરવા માટે ઉદાવવી

પડી. જમવરુની જેમ માનવ કરીર ના અપારને માલકારો પૂરી સેતાનાવત થી દહાવી રાખતા પ્રવન કરતા હતા એનો નિવરતાથી સામનો કરી માનવતા ના સિદ્ધાંતને રચાપિત કરના લીકનને વિરોધી પણ સામે લડાકાઓ લડવી પડી અને તે વિજયી બન્યો અને ૧૯૬૨ના માર્ચની ૬મી તારીખે યુવાનો ની મુક્તિને કાપે કેસેસ પાસે મરજુર કર,રેને પ્રક્રિત પ્રક્રિતથી તેના અમલ કરાવી કર્યો, જેથી મુક્તિના યુવાનાંને મજાલ સામે માનવીઓ અને મનુષ્ય નહિ પણ દેવ માનીને અતરની કુઆ દેવા કરવા.

સંસારમાં દેવ, દાનવ ને માનવની ત્રિવિધી પરાપૂર્વથી બનતી આવે છે લોકી રીતે દાનવને કાળા અને દેવને જીવજાળ મીનરવામાં આવે છે કાવું સિદ્ધ સમુદાય માને છે કે માનવ કુમરથી દાનવ મર્ક રાં છે તેમ સદ-કલ્પથી દેવ પણ મર્ક રાં છે. આમકી ના રમતું મરેર નથી પણ યુવાની મરના છે. રથામ રગી નિયોમા જુર રી. વે.સીંગન જેવા મરતા પામક છે તેમ મોરેગે મા દિલ્હર જેવા દાનવેર પણ મજ મરેલ છે.

રથામ રગી માનવીની માનવતાને અવમજનાર મોરેગે રથામરે અને વરતે દાનવ બન્યા હતા તેનું તેમને બાન કરાવનાર લીકન દેવરૂપ મળ્યો. દાનવતા તલ્પથી માનવતામાં આવવી

શક્ય છે અને માનવતાથી જ દેવત્વને પ્રાપ્ત મજ થાય છે એ સિદ્ધ કરી અત્યંતનાર મહાપુરુષને પુરાણકાળથી જન્મત વંદના કરતું આભરું છે ને વંદના કરતું રહેલો.

જેમ મહાત્મા માંધીએ અતરની યુવાનો તરીકે તેનીસ કરીને આજાદ બનાવી પોતાનું કલ્પ્ય પૂરું કર્યું. આ પછી તેનાજ દેશના વતની અને તેનાજ મર્મવલ્લથી લાકાએ ગેળી દારા તેમને દેવ બનાવ્યા. તેવીજ રીતે લીકન પણ પોતાનાં જીવનનું કામ પૂરું કરીને સતેવ મેળવી એક રાતે મલકિવનાં દરેકો ભોતે હતો. ત્યારે આ સસારે સીનેગા પણ મલિત છે એની પ્રતીતિ ન કરાવતો હેમ તેમ તેના જ દેશવરની એક ભાઈએ ગેળી દારા એને દેવ બનાવી દાવો. ને ૧૯૬૫ના એપ્રિલની ૧૫મી તારીખ ની સસારે કાળે તે અતરનારે પામ્યે.

દ્વાય દેખાકાએ-વહુલો તે પાંદેલો

દ્વાય દેખાકાએ વાયો અને વાયો, નમોને ખજાર કરે કે કલ્પિઓને કેપા સાધસમજ મરમજ નથી મળતા. એક જનરલ રીકરનો મોરો વેપાર કરતી કુલાન વેથવાની છે કાળે

M. S. C. O.
c/o 'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

P.O. Box 2156 Tel. Add., "Bhaibans" Phone: 28218

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stock)

No.	Qty	Per lb.	17 Grade Loose Tea	per lb.
1	100	1/3	Sevanthar Soyab	4/3
2	100	1/3	S. B. Nua No 2	2/6
3	100	1/3	Java	2/6
4	100	1/3	Vanilla (Soomph)	2/6
5	100	1/3	Mustard Seeds	2/6
6	100	1/3	Mest Seed	2/6
7	100	1/3	Whole Litzana	2/6
8	100	1/3	Jaggery (Kor)	2/6
9	100	1/3	Pure Chilli Powder	2/6
10	100	1/3	Pure Haldi Powder	2/6
11	100	1/3	Cocoanuts (Fresh Water)	2/6

47/6 per bag of 75
ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોના પ્રશ્નો

(લેખક: પંડિત નરોત્તમ વેદાન્તકર)

શિક્ષકોની પ્રતિષ્ઠા અને તેમનું અવિષ્મ

આ સભે આને આ સાવાળાં માણ રહેલું. શિક્ષકોની આખોડ પર પણ ઘણું આપવાની જરૂર છે. શિક્ષકો પ્રત્યેની સમાજની વલણમાં ધોતે પાંચે ક્રમકરે થઈ રહ્યો છે. એમાં પૂર્વે શિક્ષકો પ્રત્યે તોડર વળે જેવી ને જાણના હતી તેમાં ફેર પડેલો જાણે છે. શિક્ષકોને જાણવના નામરિકોને ધણતર છે; જાણે સમાજની આવી તેમના કામના છે એટલે તેમની તરફ માન અને પ્રતિષ્ઠાની વર્તણૂક લેવી જ જોઈએ.

શિક્ષકોમાં પણ આવી ફેર પડે છે. રહેલું માનવીમાં અધુરૂંતા છે શિક્ષક તેનો અપવાદ નથી, જ્યાં તેઓ પ્રત્યે નિરાદર અને હુકમપણીની જાણ ના જમાવવાની ને કહી શકાય. શિક્ષકો અને સંસ્થાઓમાંથી તોડર અને માલિકીની જાણના ફેર થઈ જોઈએ. આને અંગ્રેજી શિક્ષકો પ્રત્યે સે કામા માન અને આદરની સામયી રહે છે, ત્યારે ગુજરાતી શિક્ષકો પ્રત્યે એવું વલણ નથી. આરો ફેર જા. માટે કોરો જોઈએ! યું તેઓ સીધા સમાજના કાપ નીચે છે તેથી! અને તે કારણે તે એક જ છે. જેને સમાજને જ પેસે છે. તે પછી બંને તરફના વલણ મા ભેદ રાખવો ઉચિત નથી. સમાજ માં એટલે દરજ્જે શિક્ષકોનું માન સમાવર્તી એટલે જ દરજ્જે તેઓ, વિદ્યાર્થીઓ પર પ્રભાવ પાડી શકે છે શિક્ષક કામગીરી થઈ વેલ વિદ્યાર્થીઓ પણ અસરકારી અને નફેદ મના જાય છે નહીં જાણ્યું.

આજના ગુજરાતી શિક્ષકોનું જાણી પણ થયું જાનિયર છે. શિક્ષકોની વરણેની સો! જાણ પણ નેમને વધર કારણે અસરકારક કરવામાં આવે છે. સાળાના સંસ્થાઓને અપરા સમાજના આગળ પડતી વ્યક્તિને કેમ શિક્ષક પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ બંધાય એટલે તેના પર નેઠિકની તકવાર બટકી જ હોય છે. યોગ્ય અને જાણુભરી શિક્ષકો પ્રત્યે પણ આવી નીતિ રખાવેલી જોવામાં આવી છે. તે, સામાન્ય શિક્ષકો પ્રત્યેની વાત થી! આમાં ફેરકીક વાર કામગીરી તાલ પણ ઉમેરાય છે અને તે વખતે આ પ્રમ અધમ અપરાધો પહોંચી જાય છે. કામગીરી તાલ તે કહે સવધેથી અરજ મળે જાય છે ત્યારે ચોતાના અધિક રવાઈ આતર તેને જોરજન આપવું કેમ અધારી લેવારો! કહે તે જાનતાએ જો વિશે જામત મવાની જરૂર છે અને કોઈ વ્યક્તિ આ કામગીરી કરી વાતાવરણ ઉત્પન્ન

કરી ચોતાને રવાઈ ન સાધી સે તે માટે તેણે તકવર જાનવાવું છે. સમાજ ના અનિવર્તનીય ફરજ તો જામયુક્તિથી અને ન્યાયને રાતે આવા પ્રશ્નોને, સહજ ઉત્તરના પુર્વક જોય જાણવામાં રહેલી છે.

આવી ને સમસ્યાઓ ઉભી થાય છે તેમાં શિક્ષકો નિયમક નિરોધ જ હોય છે એમ કહેવાનો દેવું નથી. પ્રયુગવાર વિલકાધી પણ જુલો થાય છે. તેઓ પણ ચોતાની ફરજ રૂં છે. તેમનામાં પણ રવાઈ અને રામ દેવ હોવાની પૂરી કામગીરી છે. જતા સમાજના અનિવર્તનીય સદગુણી પૂર્વક જોવી આવીએ તરફ જાન એકે અને તેના પર જવાણ આવે તો શિક્ષકને સુધરી જવાની તા મળે છે. અંગ્રેજી સાળામાં તો કોઈ શિક્ષકને એક સાળા માં જાણુજતા ન આવે તો તેને સાળા ની ફેર બટકી કરવાનો અવસર મળે છે. પણ ગુજરાતી શિક્ષકોને આવી તા કોતી નથી. માટે તેમના પ્રત્યે વધારે દિખસે છાપી કામમાં લેવાની જરૂર છે.

શિક્ષકો પાસેથી રખાતી વધુ પડતી આશાઓ

શિક્ષકોની કલિતઓ વિશે થયી વાર વધુ પડતી આશાઓ રાખવામાં આવે છે. ફેરક કારણે તે ફેર જોવી અજોડા રખાય છે. આને લીધે તેમનું કાર્ય હમેશ સમાજને અસરકારક થાય છે. દેશથી એક શિક્ષકને મોસાંવવામાં આવે છે, ત્યારે એવી જ આશા રખાય છે કે શિક્ષક આપશે એટલે સમાજના બધ કાર્યો ઉપાડી લેશે, તે સમાજને, કણધાર જાની જશે. વિદ્યાર્થીઓ તેની દોરવણી નીચે દેવગુણ જાની જશે. જણે આશા રખાય છે કે એ શિક્ષક સમાજો જાનવશે. સારા ઉત્સવો કરશે. નાટ્યો, સંવર્ગો અને અરખાઓથી સાળાને દીપાવી દેશે. (થયી વખત તો વધારે 'શો' કરાવનાર શિક્ષક જ ઉત્તમ-મણી લેવામાં આવે છે) તે અનુભા ધાર્મિક વ્યવસ્થિત જાવશે. આખી પ્રજાનું વલણ બટકી ન, ખરો. જાણ્યેરી, માંકિયત કામગીરી, જાણુત્વ ઉચિત, સગીત મંડળ, અખાડા બાટ જરે જાણુ જ તે જાણુ કરશે.

એક શિક્ષક પાસે આવી આવી આશાઓ કેવી રીતે રાખી શકાય! આ બધાં કાર્યો કરી શકે એવી ઉંચી સામકાત કરાવનાર વ્યક્તિ તો આ, દેશની આવા કલા ન આવે પણ દેશની કેન્દ્રીય સરકાર કે પ્રાંતીય સરકારોના પ્રધાન પદની બાદી લેવાને!

શિક્ષક પાસે ને આશા રાખવી જોઈએ તે એટલી જ કે તે ચોતાનું શિક્ષક તરીકે સાળાના જાણીને જાણવા વાનું અને જોગવાઈ કરવી સારી રીતે કરી શકે છે કે કેમ! તે ચોતાના વિષયનો જાણુકાર જાણુભરી અને તાલીમ પામેલો છે કે કેમ! વધારેમાં એટલી આશા રાખી શકાય કે તે સેવક બારી, મારિય ધીમ અને નજ દરી. કેમ પણ શિક્ષક તરફથી આટલું મળે તો તે પુરવું છે. સામાજિક બીજ પ્રવર્તિ આમાં તેને રાજ હોય તો તે બસે તેમાં જામ છે પરવુ સાતાનિયતા, વડીએ કે સાળાના સંસ્કારોએ ને કાર્યો કરવાના છે તેની જાણુપદારી શિક્ષક પર ન જાણી જોઈએ. બને છે એવું કે કાર્યની બધી જવાબદારી તેના પર રાખવામાં આવે છે અને સંસ્કારમાં તેના અભિપ્રાયની જરૂર મળુના થતી નથી કેટલીક વખત તો તાલીમ પ્રત્યેના શિક્ષકને પણ સુચના આપવામાં આવે છે કે તેણે કેવી રીતે જાણુવવુ. અજાણત શિક્ષક કાંઈ સવોપરિ વ્યક્તિ નથી. તેને પણ ચેતવણી અને સંકાદ સુચન ની જરૂર રહે છે. પણ એ જાણુ થવું જોઈએ યોગ્ય વ્યક્તિ મારકને. શિક્ષક ના પ્રશ્નોમાં કાર્યકાંડો કરતાં જાણુભરી શિક્ષકોની સંમતિ ને પણ મહત્વ આપવું જોઈએ. કારણ કે આપણી પાસે જોગવાઈ આવા પ્રયત્ને શિક્ષકોથી વધુ જાણુભરી, યોગ્ય અને એ પ્રમખ રાજ કરાવનાર પુરતી વ્યક્તિઓ નથી.

દેશથી આવેલા શિક્ષકો પ્રત્યેની નીતિ

આ દેશમાં સારા તાલીમ પામેલા શિક્ષકો દેશપાથી મોહવવામાં આવ્યા છે. પરવુ એ દિશગીરી સાથે જાણુવવું પડે છે કે શિક્ષકો પ્રત્યેની સમાજની કે સંસ્થાઓની નીતિ યોગ્ય રહી નથી. ગુજરાતી જ-પ ચોપડી પાસે કપેલા આ દેશનો કહ કરાવનાર જાણુસને ને પમાર આપતો હોય છે તેનાથી પણ એકો પમાર દેશથી તાલીમ લઈ ને આવેલા યોગ્ય- અને જાણુભરી શિક્ષકને આપવામાં આવે છે. આ જરે જાણુભરી છે. એટલું જ નહિ પણ અજાણુભરી બરેલું છે. તેની સામકાત ની કે તેના વધેના જાણુભરી કહી મળુની થતી નથી. આમ પમારની દિલેએ તેને ઉતારતો દરજ્જે આપવા માં આવે છે અને આશા રખાવામાં આવે છે કે આવેના બિન જોગવાઈ શિક્ષકોનું આઈ દર્દન કરે, તેના પર યોગ્ય દેખરેખ રાખે. આણુ કહી જાનવર સંમત છે ખૂં અને એક વાર આરંભમાં જ પમારની, દિલેએ જેનું રવાઈ કહ્યું જાણુમાં આણુ

ને આગળ જાણુને પણ બીજ શિક્ષકો પર કાપા પ્રભાવ નાખશે અથવા તેમને ચોતાની નીતિથી આગળ દોરશે એવી આશા કરવી બધું છે. કહેવાય છે કે દેશથી આવેલા શિક્ષકોના પમાર બદે જોડો હોય પણ તેને અહીંના કહ આપવામાં આવે છે. ને હજારે પાંડે અરજ કરતાં પણ મગતો નથી. આવી જાણુના પાણ જ શિક્ષકને પ્રવાસ તરીકે જોવાની રીત છે. ખરી વસ્તુ તો એ છે કે અહીંના સમાજને શિક્ષકની જરૂર હોય છે તેથી તેને મોહવવામાં આવે છે. તેના પર ઉપકારની જાણુપદારી નહિ સમાજ માં ને નહિ મોહવાતે તો 'જ' ને મોહાવવો પડે. આમ કાંઈને પણ મોહાવવાનું તો રહે જ છે. આથી જેને મોહાવાએ હોમે તેના પર ઉપકાર નથી થતો. શિક્ષકને આ દેશમાં નોકરી મળી છે તો સમાજને પણ એક શિક્ષક મળે છે. આરો પર રખર અવરજી સમાજ જ આમાં મણી શકાય. જણે તેને કહની રીતથી જોવા માં આવેલો તો તે ચોતાનું શિક્ષક કાર્ય કુચી રહ જ વરજ પુર્વે જતા કોઈ મેપાર મેપારમાં જ માણુ મારકે અને ચોતાના મકાની મધાર્થતા સિદ કરશે. માટે પમાર જરેરી જાણુતમાં તો તેની સામકાત અને જાણુભર વગેરે પર જ જાણુ આપવું જોઈએ.

દેશથી શિક્ષકોને અધિક પમાર મળે છે અને અહીં તો તેને મળો વધારે મળે છે એવી દલીલમાં પણ કંઈ સાર નથી. જુમના તો અહીંના લોકો અને અહીં ના જીવન યોરજને જાણમાં રખાને જ કરી શકાય. અરજ તો તેને આ દેશના ધોરણે જ કરવો પડાનો છે.

પરવુ રજુ

—પોટ કોલીમળેથના જાણીતા સંપ્રદાઈ બી જાણુભાઈ બી. રામજી જુને શી મજનલાજ જાણુભરી કાનીવાર તા. ૪-૨-૫૬ ના રોજે કીનીકસ સરકારની જુનાગઢે આજ્ઞા હતા. જેપણે મહાત્મા મધાઈજી તપોબુધિમાં આવેલા છ. એકેત્રે પ્રેસ અને રજ કસુરજા સ્મારક સાળાનું મહાનનું કાર્તિથી નિરસણું કયું હઈ.

—નાતાલ જરકપુરીમાં ૪-૨-૫૬ના સમાચાર જુમળ ૧૯૫૫ ની કામગીરી માં આરો ૮૦૦૦ હોડી જાણુકે સુજ ની સમજના આજાને જાકાર રહેલા હતા તે આકેડે કહે ૧૮૪૦૦ જેટલો જાણુ જાણુ છે.

બાળકની સાચી વિધાતા કોણ ?

(લેખક : ઉમિયાશંકર ભોજાદર, ભોજાગં)

'જનની જન્મ તો અકત જન્મ, કંઈ કાતા કંઈ સર નહિ તો રહેતો વાંઝણી, મત ગુમાવીત નર'

ઉપરોક્ત ઉક્તિને સાચી ધારણાએ આધાર મળતા ઉપર છે, મનોવરધામા બાળક અને માતાને એટલો જોડો સંબંધ હોય કે તેટલો સંસ્કારની જીંદગી હોય પણ એ વસ્તુ જોખા હોતો નથી. મનોવરધામા, માતા અને બાળકની વચ્ચે એક અતિ ડાળળ નળી દારા માતાના શાસક શરે માત્ર અને ભોજાન શરે ભોજાન મળે છે. આવી રિધનિધા માતા અને બાળકની શરે એવો જોડો સંબંધ રહેતો કે માતાનું સારીરિક, માનસિક, સામાજિક, નૈતિક અને ભૌતિક રવરૂપ જેવું હશે તેવું જ રવરૂપ મળાંમાંના બાળકમા આપેઆપ ઉતરશે. આ કારણથી માતાપિતાએ મનોધન ધરકાર પહેલા જ ઉત્તમ / સંતતિ ઉત્પન્ન કરવા માટે ઉત્તમ વિચારો, ઉત્તમ રવભાવ, ઉત્તમ રહેણી કરણી અને ઉત્તમ પ્રકારની તંદુરસ્તી ઉપર કાણુ મેળવવો જરૂરી છે. મનોધાન મો સમય એ બાળકના જાણી શવન મો ધણેજ ડીમની સમય છે. આ સમયે માતાપિતાના સુભાસુભ વિચારો, એમનાં મનની રિધનિ જેવાં હોય તેવાજ સુધરોધ મળાંમા પ્રવેશે છે. આ કારણથી શરે માતાપિતા આ સમયને ધણુજ મદદર આરે એ જરૂરી છે. મનોધરણુ ધમા પછીની જવાબદારી માતાની છે. માતા જવાર થી મનોધરણુ કરે છે ત્યારથી જ તે બાળકની સાચી વિધાતા બને છે. શરે માતા પોતાને બાળક ઉત્તમ બને એવી આશા રાખે છે. ધરંતુ તે માટે તે બીજા ઉપર આધાર રાખે તે તાન બેડું છે. બાળકના શવન મો આધાર તો તેની માતા ઉપરજ છે. મનોધાનથી બાળકના જન્મ સુધીના માતાના વિચારો, રહેણી કરણી જેવી હોય તે પ્રમ.ભોના સરકારો. બાળકમાં ઉતર્મ કરે છે. માતા બાલે એક ઉપારો કેમેરો છે, રસાઈક અને બાળક કેમેરો ની અપવા પડી છે. નવમાસ દરમિયાન માતા પોતાના આકાર-વકાર, વિચાર અને કર્મની બે મોખ રાખે તો તેને માલમ પડશે કે તેનું જન્મેલું બાળક શું થશે. પ્રાચીન સમયમાં માતાને આ જાતનું જ્ઞાન પ્રથમથીજ આપવા માં આવતું હતું. મનોવરધા દરમિયાન માતાપિતા પોતાના જાણી બાળકને ઉત્તમોત્તમ જ્ઞાનમય પ્રુજાજ કાળજી રાખતા હતા. તેઓ સમજતા હતા કે મળાંના સરકાર કરી ધણુ દલોભા દળી શકતા નથી. આપણમાં ને

મીમંત સરકાર કરવાનો વિધિ છે તે એટલાજ માટે નહીં થયેલો છે. મનોધન સરકાર અને સીમંતોજયન સરકારની અવરમ આલે તો ના થયેલી માલમ પડે છે. એ બંને વિધિ ઉપર જોડું થતા અપાખાનાં કારણે આપણાં બાળકમાં જેવા સરકારો બેઠાએ તેવા સરકારનો અભાવ માલમ પડે છે. મનોધાન સરકાર અને સીમંતોજયન સરકારના નિયમોના પાલન વિના જાણી પ્રુજા સહયુક્તી, સાંત, ધર્મનિધ, હુદ્દિ શાળી, વિરે જી અને સુખી જનવાને બદલે રવરૂપી, કુર, અધર્મી, ઉદ્વેગના-વવાળી, અવસની, મંદહુદ્દિ, રોગી અને અવપાણુ બને તેમા નવજ નથી મનોવરધા માતાએ કમેરો સરિવક બેડાક લેવો બેઠાએ, માતાપિતાને બે પોતાને જાં ધાર્મિક પ્રુજા અવતરે એવી કવજા હોય તો એવાં ધાર્મિક પ્રુજાન, શવનચરિત્ર, વચરા-સમજવા બેઠાએ. દિશવકકિપુની પતનીન, મળાંમાં પ્રદલાકી દતા ત્યારે ના દ મુનિએ પ્રદલાકી માતાને જ્ઞાન આપ્યું હતું. અભિમન્યુ સુભદના મળાંમા દતા ત્યારે શકિપ્તે અનુધનું જ્ઞાન સુભદાને આપ્યું હતું. તે જ્ઞાન અભિ-મન્યુમાં રિધર થયું હતું. વિદુષી વાજ ધરાસાએ પણ પોતાના બાળકોને કાલકાકારા સરકાર આપીને વીર અને બલશાની જનાવ્યા હતા. કિરકવ-કકિપુએ પ્રદલાકીને કવરકકિતથી વિદુષજ કરવા પ્રુજા અવતર કમેરો ધરંતુ મળાંના સરકાર એવા કમેરો દતા કે તે તેમાં નિપજા બેલો. તેવે સિધન ધણુ જવારે મળાંમા દતો ત્યારે તેની માતા બકાજ વપ્પવે થોડા ઉપર- બેલો પોતાના પતિ સાથે કુકમાં જતી હતી વળી કુક સંબંધી વાતનીતમાં ધણુ તે ખુજ રસ બેલી હતી. મળાંમાના નેરોસિધન ઉપરે આ સરકારોની પ્રુજા લડી કાપ પડી અને નાનપણુજન્મ તેનામા વીરતાના અકરો કુટી નીકળ્યા, શિવાજીની માતા શુશુળાકમે ધણુ મળાંવિરધામાં જ શિવાજીમાં વીરતાના સરકારો સંધિવા દતા. રોટલે-કન, પ્રસિક્ક કવિ રોપ્ટર્ડ બન્સ' રિધે ધણુ એક કહેવાય છે કે તેની માતા મળાંવડી હતી ત્યારે તે અનેક કામેરો આપા કરતી હતી. પોતાનું વરકામ કરતાં કરતાં ધણુ તે જ્ઞાન જ્ઞાન કાળેજા આપા કરતી હતી. પ્રસિક્ક કિયકાર કમેરોસ મેનની માતા ધણુ મળાંવિરધા દરમિયાન ઉત્તમ રિધોનું પારીકાપી અનલેકન કરતી હતી. તેનાં જ

શુજો તેના પુરમા આપ્યા. બાળકની રીતકાલ, તંદુરસ્તી, પ્રુજા-અવપ્રુજા-રવભ વ વેરેરો તમામ આધાર મનોવરધામાં માતાની જેવી રિધનિ હોય તેના ઉપરજ અવરમે છે. આ કારણથી મળાંવિરધામા માતાએ પ્રુજાજ સાવચેતી રાખવાની જરૂર છે. એમાં શક નથી, ખાચને માસે બાળકનું હવમ અને સાતમે જ સે મળજ પ્રુરેપું તથવાર થાય છે આ કારણથી જ આપણાં શાસ્ત્રોમ, પાંચમા અને સાતમા માસે સીમંત-સરકારની વિધિ કરવામાં આવે છે. અને 'બોળો વારેલો' એમ ધણુ કહે છે. સીમંત વિધિ બાદ તે અનુદિધી બને છે, અતલમ કે તેના અલેધી શુદસસારની જવાબદારી એટલી થાય છે અને બાળકને સરકાર સોંપવાની જવાબદારી વધે છે. મળાંવડી સી માટે અણુક નિયમેરો નહીં કરેલા છે તેનું પાલન માત્ર જી ખાસ જરૂરી છે, જોલસા રાળોડી, ઠીકરો, દાકા, સપડ, ખાડાળીયો વંચ, ડાગરના ઉકાંડ વગેરે ઉપર બેસવું નહિ. ચોટલા ના વાળ છુટા રાખવા નહિ, અણુક કે અમંજળ વાણી મોલથી નહિ, મનમા ઉદ્વેજ કે ચીંતા રાખવાં નહિ, વરમાં કસેય કાંચા કરવો નહિ, શરીર માટી જતક તેવું કામ કરવું નહિ, પોતાના ધરની રિધનિ અનુસાર વળાણુધણુ પહેરવા અને સાવચેતી વાચવો, જાડું ઉતાવળા સાધવું નહિ, મોટર કે વિધાનની મુસદ્દારીથી ધણુ મિતમા અંચળતા આવે જ ખરા-ખાદ-ત્રીખા પદધો ખાવા નહિ, જાણી રીતે સાસા નિયમેનું પાલન કરવાથી સાસા કક અમવાળાં, જળવાન, ઠીધી અને સરકારી બાળકો ઉત્પન્ન કરી શકાય છે. શરે માતા પોતાના નવ માસ દરમિયાન પોતા ન, શવનને જરાજર સંવળી અને તપસી બનાવે તો અવરવ તે પોતાની કુખને ઠીપાવે એવા સરકારી બાળકો મેળવવા જાગ્ય કાળી થાય. પ્રુજા મળીકમે ધણુ આલકાકામાં લખ્યું છે કે મારા સરકાર મારી માતાને જાળરી છે, બે કે માત્રીન, શવનમા પુર્વજ-મના સરકાર-મળાંના સરકાર-સિદ્ધાન, સરકાર-સોળતાના સરકાર વગેરે-સુરેળ હોય છે ધરંતુ એ બધામ, મળાંના સરકાર ધણેજ મદદરનો જામ બાજવે છે.

બાળક મળાંમાં હોય તે વપ્પવે જ માત્ર, પોતાના જાણી બાળકમા જરૂરી શિક્ષણના સરકાર સંધિ એ ધણુ અસર ઉપજવે છે. શિક્ષોનું કામ બાળકના ઉપર પાતી કરવાનું છે. અને મળાંવડી કામ શિક્ષકોને ઉત્તમ બી આપવાનું છે. દાસના સમયમા જ્યાં રપાં શિક્ષકો માત્રપોનો દોષ કાઢે છે અને બાળપો શિક્ષકોનો દોષ કાઢે છે, ધરંતુ એની માટે ઉત્તમ કળા સાથે ઉગરો બીની ધણુ જરૂર છે. એ વાત ગમાવી ન બેઠાએ. આપણે અજાનમાથી નીકળીને અન્યવાળામા અવપાનું છે. આધુરી પ્રુજા ઉડીને દેવી પ્રુજા સ્વાકારવાળી છે. દેવી શુજો બાળકને માતાપિતા તરફથી વારસામાં મળવા બેઠાએ. તેટલા માટે માત્રપોની રજા છે કે તેઓએ પોતાને માટે અને જાણી પ્રાનવા કમ બુને માટે સદાચર રહેવું બેઠાએ. સાસાં કપડાં મળે, સાસાં ખાખનું મળે, મોટર, સી, પ્રુજ, ધન, ડીર્લી વગેરે જાણું મળે તેવજ આપણું શવન શા માટે છે એ બાળક સમજવા માં નહિ આવે ત્યાંસુધી જાણું નહીં છે. દીપુ મળાંમાં સોળ સરકારો કાપ્ય કરવામાં આવ્યા છે. તેમાં પહેલી મળાંધાન સરકાર અને ઉડ્ડો: વિમાક સરકાર છે. આલે તે વિમાક સરકાર ધણુ નામનો જ રહેલો છે. આપણે સો દીપુઓ એ સોળ અમાનના સરકારને મદાવ આપી તેનું જાણીર્મ સમજાએ. પ્રિસ્તીએ, અને યુસવમાતો બાળકના જન્મ પછી સુજત અને બેપીરમની ધાર્મિક કિયાઓ કરે છે. પારસીઓ ધણુ નવજેતની ધાર્મિક કિયા કરે છે. એ ગધાનો આયમ બાળકમા સુસરકારો સાવગને છે. અતર્માં મળાંવરધામા પડેલા સુસ-રકારો અવવા કુસરકારો કે ને ધણુ એ પૈસા અવવધી ફેરવી શકાતા નથી. તે માટે માતા પોતાનું શવન સુધારે અને નવ સાસ સુધી પોતાના આભાર-વિચાર શુદ્ધ અને ઉચ્ચ પ્રકાર ના રાખવા કાળજી રાખે. જે માતા પિતા મદામદેનને મેળવેલું જન બાળકોના શિક્ષણમા ખરે છે તેઓ અવવાદને પામ છે ધણુ તેમના કરતાં તા જેઓ પોતાના તન મત બાળકોના, પાત્રન પોપણમાં બને છે તેઓ નિકાવ અવવાદને જ મ છે. ધરંતુ એ કરતાં ધણુ જેઓ એક ઠોડી ધણુ અવર્મ વિના મળાંવરધામા નવ માસના બાળક ને ઉચ્ચ સરકારોના વારસો આપે છે તે સોથી વધારે અવવાદને પામ છે.

એકાણી કોશ મોટો
 યુગર ના કુ યુગરતી ઠીકચરની.
 રાગત પ. ૧-૨-૨-૨
 મળવાનું કેકાણું આ એ રીસ

ભારતનો પત્ર

(અમારા અનુરૂપની તરફથી)

મુખ્ય, તા. ૩૧ ૧-૫૬.

પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણી

આ રોજ ૨૬ મી જાન્યુઆરીના રોજ પ્રજાસત્તાકની ૧૬ી સંવત્સરી મુખ્ય જિલ્લાધિકારી ઉજવી હતી. દેશ ભરમાં જનજાગૃતિ, હરકરી ક્રિયાઓ, સંઘાષીઓ, સભા, સરખો તેમજ ભારતના કે.ટી. કે.ટી. લોકોની જુદી જુદી આધારો, રિતરિવાજો, ધર્મો, રહેણી કરણીની વિવિધતાઓમાં રહેલી એ મહાન દેશની એકતા દર્શાવતી તેમજ તેના સમૃદ્ધ સંસ્કૃતિક વારસાની પ્રતિકરણ સંસ્કાર-નીકાઓ, લોકગીતો, સુશીલતા, રોચનીઓ વગેરે યોજવામાં આવ્યાં હતાં.

પરંતુ આ વખતે મુખ્ય, કેટકે આમુક રમણીએ લાન્કેતરમાં થયેલા બાધાવાર તોફાનો અને પ્રદેશિક ગ્રામ્યો અને કારણે ઉભી થયેલી તંગદિલીને ક્ષિપ્રે પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણી આપી લાગતી હતી. મુખ્યમાં રોચની તથા અન્ય કાર્યક્રમો રહ કરવામાં આવ્યાં. એરિસાએ અશાંતીની ઝાંખ તળે પ્રજાસત્તાક દિન ઉજવ્યો.

રાષ્ટ્રપતિનો સંદેશો

રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદે ભારત માં કલ્યાણકારી શાંત્યની સ્થાપના કરવા અને વિશ્વની શાંતી જાળવવામાં પ્રણી આપવા માટે દેશનેગી હાકલ કરી હતી.

વિકાસ યોજના

દેશની વિકાસ યોજના અંગે રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે બીજી પંચવર્ષીય યોજનાનો અરો નહવાર થઈ ગયો છે. અને તેને આખરી રૂપ આપી રહ્યો છે પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજનામાં નહકી થયેલાં કાર્યક્રમો સિદ્ધ થયા છે અને આમુક હિરસાઓમાં તે વે વડાની જવાબ છે. તેમજ વધુમાં કહ્યું કે બીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં નાનાં મૂક હોયો તે વધારે અગત્ય આપવાની જોગવાઈ છે જેને પરિણામે એકાદીનો પ્રથમ ટીક ટીક રીતે હોવાની આશા રહે છે.

બીજી યોજનામાં આરોગ્ય અને રાજ્યવર્ણી માટે વધુ રકમો ફાળવવામાં આવી છે. જેને પરિણામે બંને શેરો માં અપારે મજાની લેવામાં આવે સુધરશે એટલું જ નહિ પણ વિરતરશે.

ગોવા

ભારત પ્રમુખે ગોવાનો ઉલ્લેખ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, ગોવાના પ્રજાને

શાંતીમય હોય લાવવા માટેની આપણી તમામ આશીર્વાદો દિરંગી સરકાર પર કથી અસર થઈ નથી. અને ત્યાંના મતવાળાઓએ આગાહી કરેલી સ્વાભાવિક આકાશોને કાળી દેવા માટે બળતો ઉપયોગ કર્યો છે. એ પ્રત્યેની આશા દેશ વારીઓની એકલી લગણીમાં ફે પચુ મારો કરે કરાણ હતું."

હજુ પણ પોર્ટુગલ સમજશે અને ભારતના ઔદ્યોગિક, ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક ભાગ સહુ ગોવા ભારતને આપવા માટે સંમત થશે. તેવી તેમજ આશા વ્યક્ત કરી હતી.

વિદેશ નીતિ

ભારતનો વિદેશ નીતિનો ઉલ્લેખ કરતાં ભારત પ્રમુખે કહ્યું કે શાંતીમય સંદર્ભવન અને મુદ્દામાં નહિ વલગાવાની નીતિની આપણા વડા પ્રધાન શિમાયત કરી રહ્યા છે. તેને આ વર્ષે એશીયા અને યુરોપમાંની વધુ ટો સાપડ્યો છે.

શાંતીમય સંદર્ભવનના સિદ્ધાંતને વરેલા વિસ્તારો વધુ વિસ્તાર થાય એ આનંદની વાત છે.

એકતા માટે અનુરોધ

વડા પ્રધાન પંડિત નેહરુએ ભારતની એકતા અને અખંડિતતાની અમલ સપુર્ણપણે સમજાવતા ભારતની જનતાને હાર્દિક અનુરોધ કર્યો હતો.

પંડિતજીએ લોકસભામાં સેનાના સ્વયં-સેવોને સંબોધતાં આ અનુરોધ કર્યો હતો. તેમજ કહ્યું કે આપણે ભારતી એકતા સંપુર્ણપણે સમજવી જોઈએ. ભારત એક દેશ છે એમ મનમાં સમજવું જ એક વસ્તુ છે, પરંતુ આના કરતાં વધુ વધુ અમલની વાત એ દર્શાવતે તમારા હૃદયમાં ઉતરે એ છે. મુખ્ય અને કેટકે આતે બનેલા લાન્કેતરનાં બનાવોનો ઉલ્લેખ કરતાં વડા પ્રધાને કહ્યું, "આ રમણીએ જે ઉત્ક્રાંત અને પિંડાનું પ્રદર્શન થયું તેવી પુરવાર થાય છે કે આપણે એક દેશમાં રહીએ છીએ તે હજુ આપણે સમજવા નથી."

ભારતના શાંત્યોનો પુનર્દમ્બના પદિ-વરી સમજાવે માટે જ મુખ્ય રહી છે. રાષ્ટ્ર એકલક નિર્ણય ન મળતો વેપ તે પછુ આવી અસંમતિ શાંતીથી વ્યક્ત કરવી જોઈએ. શાંત્યોની પુનર્-રચના અંગે રાષ્ટ્ર નિર્ણય લેવાયો વેપ તે તે આખરી નથી. અને રાષ્ટ્ર પણ એને પાળતી બદલી શકે છે.

મુખ્ય, કેટકે અને અન્ય ને કંઈ બન્યું છે તે મુખ્યને બંધેલું વધુ બતાવે છે. આના વતણથી તે ભારતને વૃદ્ધ સાન થાય છે અને એકતા પર છીંચી મુકાય છે.

બંગાળ-બિહારનું જોડાણ

મુખ્ય, કેટકે અને અન્ય રમણીએ કારી નીકળેલા બાધાવાર લોકોને અને સામુદાયિક હિંસાને સમજ રાષ્ટ્રને હલાવી નાખ્યું છે. તેમજ રાષ્ટ્રીય એકતાના પ્રિણાને કારી રહેલાં વિવધ દર્શના જગ્યાએ મેલી પ્રભાને એક નવો નિષ્ઠ આપ્યો આપ્યો છે. મુખ્ય અને અન્ય રમણીએ પ્રતિજ્ઞા અને બાધાવારના ભંધક રાહસે પોતાનું કારણ આપું લેમકરું. પરિણામે જનમાય અને લોકેર મિત્રતાની ભાવ-કર મુવારી થઈ.

પરંતુ ભારતીય પ્રજાનો સ્વયંદ પ્રેમ અને દેશભક્તિ કરીને એકવાર સ્થાપિત થયાં અને એક નવું જ માનસ સર્જ્યું: જે બાધાવારમાં વહેલા લોકાલી અને રાષ્ટ્રીય એકતા પરના મંજોર ખતરાને સમજવા લાગ્યું છે. આ નવો માનસ થી સમજ દેશે પશ્ચિમ બંગાળી અને બિહારના લોકોજી મહેના ઐતિહાસિક નિર્ણયને એક અવાજે વધારી શકે છે. આ નિર્ણયને સ્વાતંત્ર્ય પછીના સૌથી મહાન પગલાં તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.

બંને રાજ્યોના વડા પ્રધાનોએ જાહેર કહ્યું છે કે જોડાણની રિતો સંમળપુર્ણ તરફવાર કરવામાં આવશે. અને આ જોડાણ શાંત્યોના લોકોની સમતિથી સંચાલીક રીતે કરાશે. આ નિર્ણય કરીને એકવાર ભારતીય પ્રજાની રાષ્ટ્રીયતા અને એકતા સિદ્ધ કરે છે. અને સમજ દેશને મહે અનુસર વાનો એક મુદ્દર આદર્શ પુરો પાડ્યો છે.

દેશભરમાં થયેલ બાધાવાર વિલગાવ ના રિધિમંથને વિશ્વવાદનાં વિશ્વની સાંતોસામ અમલ પણ સર્જ્યું છે. હિંસાની અને બદુભાવી શાંત્યરચના એ આ અમલનું નકર સ્વરૂપ છે, અને સરકારી નજામો તમા પ્રદેશિક કા-વારો દુર કરવા માટેનો એ એક માન વિકરમ છે. જેવી આશા ફાલાવ છે કે એરિરસા અને આસામ પણ બંગાળી અને બિહારના બનેલ. આ સચિત પુર્વપ્રદેશમાં જોડાશે.

—ધી હરટ લંડન કોલુ સોસાયટીના મંત્રીજી જણાવે છે કે એ સરપાદારા બપોર બાદ અધવાતી સુજરતી યાજા મા ફેણુકારી માસથી ધી સાધન.જ બી ભારત શાળાના પ્રોન્સીપાલ તરીકે જોડાવા હોવાથી હવેથી પાંચમાં ધોરણ સુધીનું શિક્ષણ આપાશે.

એ અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બોલી ૧૯૫૬ ફેબ્રુઆરી	હીંદુ ૨૦૧૨ ચૌપ-મહા	ગ્રેગરિયન ૧૯૫૫ જા. ડી. આ. જાન્યુઆરી	પારસી ૧૩૨૫ રાહેરવર	સુરોદય ક. મી.	સુપરસ ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧૦	૧૬ ૧૪	૨૭	૧૨	૫-૩૧	૬-૪૮	શિવરાત્રિ
શનિ	૧૧	૧૭ ૩૦	૨૮	૧૩	૫-૩૨	૬-૪૮	પંચક ગેહાં
રવિ	૧૨	૧૮ ૧	૨૯	૧૪	૫-૩૩	૬-૪૮	"
સોમ	૧૩	૧૯ ૨	૩૦	૧૫	૫-૩૪	૬-૪૯	"
મંગળ	૧૪	૨૦ ૩	૩૧	૧૬	૫-૩૫	૬-૪૯	"
બુધ	૧૫	૨૧ ૪	૧	૧૭	૫-૩૬	૬-૪૯	"
ગુરુ	૧૬	૨૨ ૫	૨	૧૮	૫-૩૭	૬-૪૯	વસંતપંચમી પંચક લેતરો
શનિ	૧૭	૨૩ ૬	૩	૧૯	૫-૩૮	૬-૪૯	ગોપાળજીય ગોખલેનું અવસાન
રવિ	૧૮	૨૪ ૭	૪	૨૦	૫-૩૯	૬-૪૯	"
સોમ	૧૯	૨૫ ૮	૫	૨૧	૫-૪૦	૬-૪૯	"
મંગળ	૨૦	૨૬ ૯	૬	૨૨	૫-૪૧	૬-૪૯	"
બુધ	૨૧	૨૭ ૧૦	૭	૨૩	૫-૪૨	૬-૪૯	"
ગુરુ	૨૨	૨૮ ૧૧	૮	૨૪	૫-૪૩	૬-૪૯	"
શનિ	૨૩	૨૯ ૧૨	૯	૨૫	૫-૪૪	૬-૪૯	"

જમા એકાદમી. પૂ. કરતુરમા
નિવાસી દિન (અવસાન ૧૯૪૪)

આમરી નવી ચાલુ માતી

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ છઠું

(ગાંધીવાદી)

માતી ઉતરકિયા પૂરી થતાં એ બનાવેલ જવા તથાવા મયમો ત્યારે પિતાજીએ એને રોડેલો. એણે ક્યાંયેલા કેવ સુએ કહેલું. 'મારી માને તમે જ મારી નાખી છે, મારે હવે અહીં નથી રહેવું.' ત્યારે એની આંખો ઉભરાઈ આવી હતી અને પિતાની આંખના પુષ્પો લાલ બન્યા હતા. તેની જે રજૂતિ તોડી હતી. માથાએ પિતાજીને સમજાવ્યા કે થોડા દિવસ ત્યાં રહેશે તે મન સ્વરૂપ થશે એટલે તેઓ જાતે જ તેને યુવા જશે ત્યારે તેને જવાની રજા મળી હતી, પરંતુ તે વખતે જ એના મનમાં તે પિતાજીનું યુગ દરિને ન જોવાનો જ સંકેપ હતો.

બનાવસમય મા-માની દેવતા એ રાખતા હતા, પરંતુ એના છત્રને મન પાડું નહોતું. પિતાજીએ આવ વિચાર પડી જ કામગીરી લખવા માંડ્યા હતા, કારણ કે જાનની સંદર્ભમાં એમની નિંદા થવા માંડી હતી. પિતાજી જેવા એકાં જાનનાર એ નહિ, માર પાનીઓ રાખે તેમ સમાજને વાધો નહોતો. પરંતુ બધી પાનીએની તેમણે સંભાળ રાખતી જોઈએ તે દીકરાને તે પોતાની પાસેથી કુર ખસેડી જ રાખા નહિ એમ માથા કહેતા હતા. મામા એને એકમત્રા ઇચ્છતા નહોતા. પરંતુ તેઓ લાચાર હતા. પિતાજી સાથે વેર કરવાની એમની નાંખારી નહોતી. આ તે કમસનવને જ પોતાનો રસો, કોઈ લેવા પડ્યા હતા.

મામાની નજીકમાં રહેતા તે એમના સંઘે માફ સંજ્ઞા બરાબર સુરતના મનોરથાસ કમસનવન પ્રત્યે બહુ મમત બરાબર હતા. તેઓ વિશ્વતિસ પત્ર, પ્રેમાળ ને કામી રૂપિના હતા. કમસની માને પણ તેઓ ગિણતરતાં અને રાસનાં પાત્રી તો કમસને એક ઉંમ કુખની કામણી અનુભવતી કમસે એક દિવસ એમને ત્યાં જાતે પોતાના સંકટપત્રી વાત કરી ને એમાં ક્યાંયક થવા વિનંતિ કરી. મનોરથાસને આજે તો તરત જ સમજાયા, પરંતુ તે ભેગની દ્રષ્ટિ આવી નહિ. કમસને એમણે કહ્યું : 'મામાજી સાથે હું વાત કરીશ, તેઓ સ્વત આપશે તો તને સુરત મોકલી આપશે. ત્યાં કંઈ કરે તે સુખથી રહેશે.'

કમસનવને હર હતો કે મામાજી સંપતિ આપશે નહિ, પરંતુ મનોરથાસ

ની સમસ્યાથી તેઓ કણ્ઠ થવા ને એક દિવસ, કમસનવારસથી ક્યાંક નારી મવા છે' એવા અગર મામાએ કમસનવના પિતાજીને જાણની મેડલી આપ્યા. એ પછી તો મણી મમાલ યર્થ. પિતાજી ત્યાં દોડી આવ્યા. મામા ઉપર આણેલો ચપ. મરેલી મા મણુ દેવિત અણાઈ. કમસેલ ઉપર કુસંકારોના આણેલો ક્રોધા. મને કુકુલ વચ્ચે વેર, બંધાર્યા, પરંતુ ને જાતું હતું ને મિત્રા થઈ સંકટું નહિ.

કમસેલ આ મણુ સંભારતાં અહીં સુધી આવતે સિયર થઈ ગયો. એ વખતે સોળાયુ વર્ષ એને ચાલતું હતું, આજે તો થયાસમા વર્ષમાં પ્રવેશ થઈ ગયો છે. છંદગીએ જાણે નવો વળાંક ત્યારથી લીધો છે.

છત્રનામાં પડેલી જ વર એ યોડે. મુસાદરી કરતાં હતા. આ પૂર્વી ઉપર એનું કે.ક જ ન હોય ને એણે એકાએ જ છત્રવને, કમિન મર્જાં ખેડવાનો હેતુ મિત્રા કાવો પ્રથમ લો એના દિલમાં પ્રગટવા હતા. પરંતુ થોડી વરમાં જ અત્યા સાનિધ્યને એને અનુભવ થવા લાગ્યો. મા એની સાથે હોય, એને દોરતી હોય, સંભાળવી હોય એણે એને લાચાર માર્યું. પિતા તરફ વેદા અણેલો તિરકારનો આવ પણુ જાણે મમતાયો પિતા છે નહિ, હતા નહિ, હશે નહિ એવી ઉદારીનતા એના અંતરમાં વ્યાપી મહ. માતાની પુનિત ને છત્રત રજૂતિ, ત્યાં છત્રવ ની વીન અંખના અને અત્યંત લાગણી મય અવસ્થામાંથી એના છત્રવનું પ્રથમ કાંચ વેદા થયું. કમસેલે ક્રોધને કહ્યું નથી, પરંતુ અંતરથી એ માને છે કે એના દેવામાં કાંચનું બીજ એની પ્રેમ ને ત્યાગરજૂપ માલાએ જ રોડું છે. માતાની રજૂતિ કાંચને એના અંતરમાં અખંડ જ્યોતની જેમ સદા રે જાગતી રહે છે.

કમસેલ થડીબર જુનાકાળની એ અવસ્થાએ પકેવતિ ગયો. વનવજાને વીંધતી માડી દોડી જાય છે. એ ખારીની પાસે મેડા કુર કુર ફિલિજ સુધી દ્રષ્ટિ દોડાવે છે. ક્રોધ એને ખેલાવે છે ત્યારે તેનું બાન જાતું નથી. અખતરસ પણ જાણે સુપાઈ મવા છે. મા એની કેમલ છે સર્વ, છતાં એ રજુજાવે નથી તેનું જાન છે. સુરત એણું નથી, કંઈ જ એણું નથી, હવે

ક્યાં જવાનું, કેમ રહેવાનું, શું કરવાનું તેની કશી જે ખબર નથી. અકાર ધોષ થયે છે, કુર અંતરનાં જાણ ઉઠાવે છે, પરંતુ મનમાં તો જાણે અખકાર આપેલો છે. અખાનક ક્રોધ આવે છે ને દોષ પેટાવે છે, અંતર તો ઓરડો જાળવ્યો છે છે, આંખ મોખાને એ જુએ છે તો મા જ છે. એક પ્રજામાં એ દોડીયું મેડાવે છે, વાદ સમરે છે ને પછી એની કામે વાતસંવચનો રિમતથી જોઈ રહે છે. કમસનવન એક અણુજાગરી અનુભવે છે ને ચિતમાં વેદા અણેલો રજૂતો સંદર્ભમાં આકાર પામે છે. એનું હેતુ આનંદથી ઉભારાવે છે ને મનસાનરનાં જોતી આંખમાં અમી જાય છે.

ક્રોધ પુછે છે : 'કેમ મેડા, રહે છે?' કમસનવન સ્વરૂપ થઈ જાય છે ને બાજુમાં મેડેલી એક વક્રો આ પ્રથ તેને પુછી રહી છે. એ જવાબ આપે છે, 'કંઈ નથી' પણ હેતુ કાચ રહેતું નથી, સાથેના પ્રવાસીએના દિલમાં હર થયું. હેડ ઉપર શબ્દો રમવા કરવા ઉભરાય છે. ક્રોધ પુછે છે : કાંચા :

કાંચની જ્યોત માતાએ પ્રગટાવી, માધવી પોતાનો સ્નેહ સીંચી તેને અખંડ રાખશે ?

'એકલો છે!... નાસી આવ્યો છે!... માતાપિતા નથી! કમસ જોય પ્રક ના જવાબ આપી' કાંચો નથી ને રોસન આનંદાં છતરી મરી બાજુના કાંચમાં ચાલે જાય છે.

પ્રવાસ પૂરો કરી એ સુરત આવ્યો. રામપ્રસાદ એમને લેવા માટે રોસને આવ્યા હતા, પરંતુ જાને એકબીજાને ઓળખના નહોતા એટલે દરેક મિનિટ સુધી મેળાપ થયે નહોતા. શુ કરવું તે શૂન્ય નહિ એટલે રોસની બકાર નીકળવાનાં દરબાન પાસે સામાન પકડીને તે ઉભો રહ્યો. રામપ્રસાદ શોધવા શોધતાં ત્યાં આવ્યા ને પૂછ્યું : 'તારું નામ કમસનવનું જનારસથી અણે છે?' કમસનવન પ્રુલ થઈ ગયો. રામપ્રસાદના અવાજમાં મનોરથાસના જેવું જ વાતસંવ ને અખિયાં એવો જ સ્નેહ. એમણે એના કમસથી થોડો સામાન લઈ લીધો હતો તેનું જે કમસેલને આવારે રમરજુ થઈ આવ્યું.

કમલેકની રમરજુવાયા રીને ખતો થઈ પછીનો ક્રિતકાસ તાણે હતો. પણ અન આમળ વજાને જામે પાછું જાય લાગ્યું ને હરીને બાજાપણથી માતાના જાતુ સુધીની ચિત્રવસિ આખ આમળથી પસાર થવા માંડી કમસેલ થાક્યો, આરામથી પડ્યો હતો તે ઉભો થયો. રાત જાગતી જતી હતી

તે તરફ એનું બાન અણુ. એવરીનું બારણું પ્રુલ્લ જ હતું. બંધ કરવા જતાં એ પરસાળામાં થોડીવાર ઉભો રહી ગયો.

'અવારે માધવી આવશે,' એ મણુ-અણુ. મનમાં કાંઈક જોડેનવ. થાક્યો. 'કુર ક્યાંક એકાંત સ્થળે બંધાયું. એ પુછશે તેમ મણુ કહીત ને એના છત્રવ વિશે પણ જાણીશ.' હરી મનમાં થયું : 'સરકત ની છત્રવ મળી જ છે એ.'

બારણું બંધ કરી પ્રવાસીમાં પડ્યે આખ ને મણુ બારે કાગતી હતો છતાં કમ આવતી નહોતી. ચિત્રવા તું કંઈ જાણી નહોતું, પણ મનમાં ચકાવા બંધ પડ્યા જ નહિ. એ અકાળો. પવારીમાં મેડા થઈ એણે આંખ મીંચી મનને સિયર કરવા પ્રવત કર્યો, પરંતુ બિડા વેળાં વોપમાં મા પ્રથમ સાતાની મૂર્તિ-આવી, પછી માધવીની. અંતરમાં કાંચનું યુજન હર થયું. હેડ ઉપર શબ્દો રમવા લાગ્યા :

'કાંચો છે!... નાસી આવ્યો છે!... માતાપિતા નથી! કમસ જોય પ્રક ના જવાબ આપી' કાંચો નથી ને રોસન આનંદાં છતરી મરી બાજુના કાંચમાં ચાલે જાય છે. રામપ્રસાદ શોધવા શોધતાં ત્યાં આવ્યા ને પૂછ્યું : 'તારું નામ કમસનવનું જનારસથી અણે છે?' કમસનવન પ્રુલ થઈ ગયો. રામપ્રસાદના અવાજમાં મનોરથાસના જેવું જ વાતસંવ ને અખિયાં એવો જ સ્નેહ. એમણે એના કમસથી થોડો સામાન લઈ લીધો હતો તેનું જે કમસેલને આવારે રમરજુ થઈ આવ્યું.

જરૂરી : એક વાંચક 'બાહા' શિર્ષક એક લખાણ પૂ. ઓ. માટે મોકલેલું તે મળતું નથી માટે હરી લખી મોકલવર વિનંતિ છે.

ક્રોધને પણ પદ લખતી મેળા તે પત્રના મથાળે તમારું પૂર્ણ સરનામું અવશ્ય લખવું જોઈએ.

સુક્રીર્ષક, કનકમ કેસ રીડ-સં, લાઈસેન્સીંગ, વૈવંશુ કલીવરન્સ અને કનસ્ટેરન્સ માટે મળા :

આર. વીકલ
૨૧૭ મોક્ષા બંગ્લો, ૧૭ કમીશનર રોડ, સેકન્ડ ફેઝ, ફેરસ્ટાઈન, બેંગાલોર-૧૬, હોન ૩૩-૧૬૫૪.

સામાચાર સંગ્રહ

રેડીયોવાર્તા અભર

—હૈદર અલીનું જિનન. પ્રસંગે સોલસ બરીમાં સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનના એન્થ્રોપોલોજીકલ મીનીસ્ટર ઓનરેબલ મી. એમ. ઝીનશીફને પંદર પ્રિન્સિપલ ડેપુટીમેન્ટો શીફમની ભેટ આપવામાં આવી હતી. આ અતિ ઉપયોગી ભેટ માટે તેમણે હૈદર અલીનું આભાર અવતા કહી દંડુ ને આ લેખો હૈદની સાચી માહિતિ મેળવવામાં મદદ રૂપ બનશે અને આશા રાખી હતી કે ભારત અને સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશન કોમનવેલ્થના સભ્યો હોય ઉભરને બરસ પરસના સુસંધ માટે એ રીફ સાધન બનશે.

—દક્ષિણ રેડીયોવાર્તા એપાઈટેડ-સોલસબરી નજીક મેજાલવેલ નેશનલ પાર્કના રી ગાર્ડનમાં બે વાર એધી-પનોએ આ પાણી મેળવવાનો આમક કરવાથી તેના માધીયે "પુરોપીયન-સ ઓનલી રાઈટ એન્ડ-એન્થ્રોપોલોજીકલ રીફર્મ" ની નોટીસ છુટી હતી.

—સોમવારના રાત્રી ન્યુઝ્કારીએ ડરબન આવેલી 'કપાલ' રેડીયોમાં ૬૮૬ ભેટના હીદી પાર્સીઓ પેકી રાઈ નેટના નવાં સી, બાળો હતાં ને ડો. ડોન્ટીસના ૧-૨-૧૯૫૭ ના પ્રતિનિધિત કાપદાની તથા વર્ષની મનો દાની રૂએ ઉદ્દેશો સ્પષ્ટ હતો. એ પેકી કેટલીક સીઓને કમીએશન ખાતાના જરૂરી કામગીરના અભાવે અટકમાં રહેતું પાણું હતું.

—ક. આ. હીદી સિદ્ધા સંધનો છો વાક પ્રતિષેખિતા અને અમાણુ પત્ર વિતરણ સમ રંગ રીવારે ૧૨-૨ ૫૬ ના રિને સોન' રફીટપર આવેલા મહા-ભા માધી હેલમા મળવાનું નિશ્ચિત થયું છે.

યુનીયનનું અધ્યનનું

—જો'ગર્માં પમી રીફેન્સરે મી હેરી ઓપનકીમરનું બે સામ ઉપરનું પ્રવેશત વેરામેક્ક તેના તથા આરિપીઓ પેકી કેનલ ઇ. માઈસને કેટલીક છરતોથી ૧લી ફેબ્રુઆરીએ પાંચ કળર પાઈડન. મેમ્બર ૫૨ છેલ્લામાં આવ્યો છે ને એક ખાનગી ડિટેક્ટીવ છે.

—નાતાલમ. ક છના મુકારે પાણી અગ્નિએ ઘેડો થયો. વરસાદ થવાથી તાપથી અગ્નિ મેલેલી યુમિને થવી જ શકત થવી છે હુંકુ મેનના કવામે નાંખી મામમાં ત્રણેક ઈંચ વર્ષા થવા થી સોડો યુમ્બ હર્ષ થામા હતા.

—ડરબનની પોલીસે મેકકેડ' હેરપી ટલના પગારની ૨૮-૧-૫૬ ના રિવસે થયેલી ક્રાંત અંગે ૨૦૦ પાઉન્ડ સહિત બે આફ્રિકેનોની ૩૧-૧-૫૬ની રાંતે ૫૨૫૭૩ કરી છે.

સ્વદેશના સામાચાર

—જો'ગર્માં ૨૭ ફેબ્રુઆરીએ યુ. એન. કઠે, નોમીક કમીશન હેલ જોથીયા એન્ડ થી હર ક્રાંટનું ૧૨૨૩ અધિવેશન ૫. નેદર એ હુલ્કુ મુક્યું હતું જેમા સોનીવેટએ સંરમામા રેડ ચાઈનના સ્વીકાર માટે મુકેલો દરાવ ઉડી મયો હતો.

—આંતરરાષ્ટ્રીય સોસાયટી એ.ક. મુબર કેનના નિબ્ધાતોની નવમી કેમિસનું હીદીમાં રૂપમી ન્યુઝ્કારીએ હૈદ ના ખેતી પ્રધાન થી અછત પ્રસાદ જેને ઉદ્દાટન કરતા કહ્યું હતું કે વિદ્યાન અને કલામાં પ્રતિષેધ અને મર્ધાને રચાન નથી એ એક ખાનવ વિકાસ માટે આનરરાષ્ટ્રીયતાને અનુસરે છે.

—ખાંડન. ઉલોમના નિબ્ધાતોની ૩૧ન રૂનક નવી દીદ્દીમાં રૂપમી એ મળેલી તેમાં ૫૫૦ પ્રતિનિધિઓ પેકી વિદેશના ૨૪ રાષ્ટ્રોના પ્રતિનિધિઓ હતા જેમા મુખ્યત્વે અફઘાનિસ્તાન, એ.રૂડેલીયા, થી. વેરટ ઇન્ડીન, સંતોન, કમુખા, એરસોવાકયા, હરટ આફ્રીકા, હરટ જર્મની, હજીપ, કોન્સ, કાવાઈ, નપાન, હન્ડોનેસીયા, હરાન, મોરી-સ્વસ, મેકરીકા, યુનાઈટેડ કીંગડમ, નાપ્રતિનિધિઓ હતા.

વિદેશની વિચિંચતા

—જોથીયા અને મુર્નું ધીનેમિથ કમીશનના પ્રતિનિધિ મી. એ. કસીએ ૨૭ ફેબ્રુઆરીએ જો'મલોરમાં કહ્યું છે કે ૧૯૪૮ ના યુનથી ૧૯૫૨ ના રીસે-અર મુધીમાં બીટનને હૈદ ખાલે રાહાયેલી મુકીને આંકડો ૧૦ કરોડ પાઈડને માલ છે ને બીજી પરદેશી ઓની રકમ કરતાં હલ તથી છે.

—અસામામા (U.S.A.) ની યુનીવર્સી ટીની સવાસે વર્ષની કારકાંદિમા પરદેશી જ વાર એક રૂઠ વર્ષની નીચો વિલાઈ ની ખીસ અચાર, હન ઇસીને દાખલ કરવાથી એક હળર (ગીરા) વિલાઈ આંકે હાંખળતાથી વિદેશના હેખાલે કપો હતા, કિપુ તેધીએ કલાસમા સતત હાજરી આપવાનું આજુ રાખ્યું છે.

—કેનેડાના વિદેશ મંત્રી ઓ લેરટર બી. પીપરસને ઓટાવામાં આમ સમા મા ૧લી ફેબ્રુઆરીએ કસેલા નિવેદન મા જખ્યાન્યું છે કે કેનેડા વેઇપીન સરકારને જ મંજુર રાખશે રેડ ચાઈન નો સ્વીકાર કરશે નહિ.

—યુનાઈટેડ રેટલમાં ૧૯૫૫માં ૧૭, ૦૦, ૬૨૦ રીટલસ વેપારી હતા જેમા ૭૧, ૨૧, ૭૭૧ સાણસો નેડવી કરતા હતા.

—ગ્રીક રેશની ન્યાય ડાટમાં ઓમોને પુરો સમાન કલ રથપાપ, રૂપે મલેલી વાર ઓમોને મેઇસ્ટ્રોની જગ્યા અપાઈ છે. ખીનીરટર એક જરૂરીસની

પરિક્ષામાં પસાર થવા પછી વાર ઓમોની એ ૫૬ પર નિલ્લક થઈ છે. —પોલીસોની વેકસીન શોધવાની સફળતાની હદર રૂપે ડો. નેનસ ઇ. જી.કે ને ન્યુઝ્કારીની રૂપમીએ વોર્સીન આ પીટસંજર્મ ગેડીકસ રીસર્મીટરો તરફથી અમેરીકાવતી ગોઠકમેડલ આપવામાં આવ્યો છે. જેમ્સ ગ્રેસીકન્ડ આહમનપુરે પલ્લ ધ-વવાદનો સદેશો પાળ્યો હતો.

સાક્ષર સ્વીકાર

—જો'ગર્માં થી હખીરીપલ ટ્રેડિંગ કં.ના માલિક ઓ અમનભાઈ પરેશના સુપ્રત મિ. ઇન્ડુમસાના ડરબનમાં થયેલાં રૂબ લગ્ન પ્રસંગે ઇ. એ. ને બે ગીની ભેટ અપાયેલી ને મારે આભારી છીએ

હૈદ-પાપીસ્તાન રેલ સંકટ હાળા માટે અમને 'આ-પત' નેમ' ટાસવાલ નો સીમતિ ઉન્નમ્યાઈ કરીકેકર મહેના તરફથી પાઉન્ડ ૧૫) મળ્યા છે. હરતક થી અખતલાલ એમ. પરેતા.

મી કુવરજી કસનજી દેસાઈ તરફથી ઇ. એ.ને બે ગીની મળ્યા છે જેનો આભાર સ્વીકાર કરીએ છીએ.

મ ર ણુ

એકાનીસત્તમના શ્રી કસનજી રતન જી દેસાઈના માતૃશ્રી વાલીબેનનું ૨૫ વર્ષની થયે તા. ૩૦-૧૨-૫૫ના રિને

સ્વદેશમાં રૂપા (ભરમપૌર) માં બે અવસાન થવાના શોક પ્રસંગે અમે અનેક મિત્રો અને સ્નેહિતોએ સિદ્ધસોજી અમત કરી સિદ્ધસો આપવા બદલ સ્વમંરથના કુટુંબીનનો આ પત્રકારાં સોનો હારીક આભાર માને છે.

અમારાં નવાં વર્ષના

'યુગવંશી' પ્રેસના સંવત ૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી અયાં છે.

કીમન રી. પ-ક પારેજ સાથે. નીચેના શીરનામે પેરટલ એડર મોકલી દુરત મંચાવી લેવા વિનંતિ છે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

ઈટાલીની આપવીતી ૫ ૩
ઉમ્મો અબીનય ૯ ૧

બીજાં પુસ્તકો

બુદ્ધાન મથ ૨ ૦
એપાઈની સાધના ૫ ૩
(પીરોરલાલ મરાઠવાળાનું યવન ૭ ૬

કીશોરલાલ મરાઠવાળા કૃત

કંસાર ધન ૬ ૦
દીપ નિર્વાણ (સર્ગ) ૭ ૦
મળવાનું કેમલું આ મોરીક

'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગિ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે દનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીશાયું બરી પાછી મોકલી આપીશું
જુલુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

K.M. Loodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના કાગીના ખાસ અમારી ભત્તી જેમરેખ નીચે જમને અપાયછે
કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરાવે છીએ.

આલેશ, જુદી જુદી રીઝાખની બંગડી અંગ્રામ, કાગીની પીન, વીડી
પરકમ એરોમ નીચે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

કરબનનું કાઠી આફુ ૮ પેની રતલ, માટી કળીવું લસણ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. ચેસ્ટેજ છુટ.

કપુરી અને ચેવછી પાન બન્ને કાચ પોસ્ટેજ છુટ. બારીક રી.
૧૦-૧ ૬૦૦; કાળી અને રાંધેર બારીક રી. ૧૧ ૬૦૦.

કાલ, બટેટા (પાક) કચેલાં કમારે ત્યાંથી મળશે.

રેડેશીયા, ન્યાસ.બેન્ડ અને કિલકચન કોગોના બોરડાને કપર પુરવ
ખાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્લાઈ મોકલ્યું.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

હવેન પ્રકાશો માટે

અમને મળો.

સુસ્તી જમણના અને રસેવલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અગત દેખરેખ નીચે કુનીયનના અને રેડેશીયાના કોઈ
પણ જાનના કમારે કુશમે આવી રસોઈ કરવાનો અને કન્ડાક કરાવે.

કેપીટનસ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કેનર મીકાઈ કાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુચાપર - કરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એમને સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા અહેરવાની કરવી. મોકલનારી કીમત
જપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ કમિશનના વિનંતી છે.

નો. રેડેશીયા રી. ૧-૦ રતલ. સધન રેડેશીયા
૮ પેની રતલ. કુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

આજ્ઞા લીરક મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

"તાપના દિવસોમાં વાંચવા લાયક મનરંજન પુસ્તકો"

: મનની રાણી	૧ ૬ ૬
કુશલના	૮ ૧
જમનાની કલક	૭ ૧
રોડાઈ	૮ ૧
આપણે પરચ કર	૮ ૧
પ્રેમલ પરિચય	૮ ૧
કુશલના બાળના	૮ ૧
બોલેશ ગર્લ અને રેપારી કોશીયા	૧૫ ૬
પહેલુ પાપલું	૧ ૦ ૦
જહીણી ખિન	૧૭ ૧
કરકાર કરના	૧ ૨ ૬
પ્રેમ પરખ	૫ ૧
કરમ જીતતિ નિયમન અને કુરશી કુટુંબ નિયમન	૧ ૧
કાદમી કાદમી	૭ ૧

ઉપરના પુસ્તકો હવે નિમિત્તો
સેટ આપના લાયક હોય છે
ગ્રાહકોને ખાસ લાભામણ
કરીએ છીએ.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

આમદી મીઠાઈ બેળાએળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી હેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર બેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવર્ણેણી સફેદ, લીલી, યુવાળી રંગ. ૬-૦ રતલ	ખીરતા માવા ભરડી રંગ. ૬-૦ રતલ	પેરબંદરી બાજલી મેળા રંગ. ૬-૦ રતલ
માવા ભરડી રંગ. ૬-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરડી ખીરતા રંગ. ૬-૦ રતલ	અણુનો અણુ રંગ. ૬-૦ રતલ
બદામ માવા ભરડી રંગ. ૬-૦ રતલ	અલખુલદીયા માવા પેડા રંગ. ૬-૦ રતલ	રસાયે બેન્ડા ગરીવા રંગ. ૬-૦ રતલ
કેસરી માવા, મેળા રંગ. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ભારી રંગ. ૬-૦ રતલ	રાજાઈથી પીવાનો બેનડો રંગ. ૬-૦ રતલ
અલખુલદીયા ભારી પેડા રંગ. ૬-૦ રતલ	બદામ માવા ભારી રંગ. ૬-૦ રતલ	પાપડ અડદના માવા ૧૦૦ નંબર રંગ. ૬-૦ મેડાના માવા
સુરતની ખીરતા માવા ભારી રંગ. ૬-૦ રતલ	જામનગરી મેળુલ રંગ. ૬-૦ રતલ	પાપડ અડદના અડદના માવા મેડા, ૧૦૦ નંબર રંગ. ૬-૦
સુનઈ શીશો હલ્દીયા ખીરતાનો રંગ. ૬-૦ રતલ	બુનીયા કાકુ રંગ. ૬-૦ રતલ	દાળ, ફેફલી રંગ. ૬-૦ રતલ
સુનઈ લીસો ભારીથી હલ્દીયા રંગ. ૬-૦ રતલ	યુવાળ નંબુ રંગ. ૬-૦ રતલ	મીઠાઈ ફરસાણ રંગ. ૬-૦ રતલ
પેરબંદરી કાકુ રંગ. ૬-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
બુશમાં કાકુ રંગ. ૬-૦ રતલ		
રોચાપાક રંગ. ૬-૦ રતલ	જામનગરના ભારીયા ફાફીયા રંગ. ૬-૦ રતલ	મીઠાઈ રીવાળી મીઠાઈ ૬-૦ રતલ
માવા મેડાનવાર રંગ. ૬-૦ રતલ	ગોળી અણુનો મેડાની રંગ. ૬-૦ રતલ	“ ” ” ૬-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રેડેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થર્ન રેડેસીયા રંગ. ૬-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780

P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

No. 7—Vol.—LIV

FRIDAY,
17TH FEBRUARY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

THE ALL INDIA CONGRESS

Amritsar, February 11: To-day was a tense day of processions here as more than one hundred thousand members of rival political groups paraded. More than two thousand five hundred constables, many of them heavily armed stood by during the day to prevent possible repetition of previous violent clashes between the two groups.

Akali Sikhs who demand Punjabi speaking State in which Sikhs would be dominant completed their procession ahead of their rivals, the Maha Punjab Front, which wants an enlarged Punjab in which Hindu's would predominate. Processions were organised over the same route to demonstrate to the ruling Indian Congress Party, which has been meeting here, the strength of the rival groups on the issue of reorganising Indian States.

On Sunday, February 12, the Akali Sikh Party held a mass meeting to demand the creation of a Punjabi speaking state. Meanwhile half a mile away from their meeting a mass gathering of Maha Punjab Front called on the Government to reject the Akali Sikh Party's demand. The Prime Minister, Mr. Nehru, has held several meetings with the Akali Sikh Party leader, Mr. Tara Singh, to work out a compromise.

On Saturday, February 11, the Congress Party suggested an encouragement of bilingual states in India wherever feasible, with regional councils for each linguistic area.

A resolution framed by the Party High Command and passed by a full committee said single language states might exist where considered desirable "but unilingualism cannot be made into a fetish overriding other considerations."

The Committee endorsed the High Command's call to the nation for unity after the recent riots in Bombay City and Orissa over disputes on reorganisation of States. It commended the proposal to merge Bengal and Bihar in bilingual state.

Addressing the open meeting of the sixty-first full Congress Party session, Prime Minister Nehru said that Britain, France, Germany and America had had one hundred and fifty years for their industrial revolutions and had been able to dominate and exploit other countries as India had been by Britain.

The Soviet Union had carried out her revolution in thirty to forty years but had had an autocratic government.

Mr. Nehru said "we have finally decided to go towards the goal of socialism and to build a socialist structure rapidly through peaceful means." At the closing of the session on Sunday, Mr. Nehru said that the decisions on reorganising India's state boundaries could be changed later if mistakes had been made. He said however decisions could not be changed until "estrangement in hearts of men" had been ended and atmosphere of peace had returned.

The Congress Party session has been dominated by the theme of the country's economic development, with almost all other issues including International affairs and problems of reorganising boundaries of state, given second place.

Mr. Nehru again dominated the session and held attention as no other speaker did.

Military pacts and especially South East Asia Treaty Organisation and Baghdad Middle East Defence Pact were attacked on grounds that they caused tension and did not promote peace.

Mr. Nehru told the meeting earlier that India was showing the world a new way of achieving an Industrial revolution. He said that India's Communists and some Socialists had not realised the significance of this new way and were "imprisoned in the cage of their narrow doctrinaire thinking which had hardly any relation to the present day in India."

Mr. Nehru stressed the importance of the country's second five year plan, which begins on April 1st and referred to emphasis on Basic Industries so that India would be self-reliant.—Sapa-Reuters

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon 48" 12/6 yd	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. 54-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery 23/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys' Shirts, Kelckers, Blazers, Vests, Socks, Girls Gym Dresses etc. At Reduced Prices.
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Hoel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Benberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1956.
For Bombay via Karachi.

S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0

Second " " " 55-0-0

Third Class Bunk " " 28-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 17TH FEBRUARY, 1956

Independent African States

WE find it difficult to understand precisely what the Union government hopes to achieve by its policy of trying to make friends with independent African states on the continent while within the Union itself the man of colour is a virtual slave.

The states coming to the fore in Africa grow out of the continent-wide revolt against foreign domination. For this reason these states have more in common with the man of colour who is oppressed by the Whiteman in this country and prey little with the apartheid. To try and curry favour with peoples who have fought and overcome in their own lands the evil the man of colour fights in South Africa looks very much like burying the head in the sand in the face of un concealed dangers.

But if the government has awakened to the need to keep on friendly relations with the African states, it is important that the non-Whites, who have strong cultural and other ties with the new states should, in turn, establish links with these free peoples, links which will help in endeavours to rid Africa of the curse of race oppression and prejudice.

Apartheid has clearly gone on the offensive on the diplomatic front. This cannot be ignored by the non-Europeans who are the victims of this satanic creed.

If the apartheid declares diplomatic war against the man of colour on the continent, he must be replied to very effectively. The odds are against him; so is human decency and the times. He must be defeated there as he is being defeated elsewhere.

India And Ceylon

THE friends of both India and Ceylon are distressed by the fact that these two countries are not finding it easy to settle the problem of Indian nationals who have made Ceylon their adopted fatherland. This failure is particularly unfortunate when it is remembered that the enemies of India in particular and of the man of colour generally point out to Ceylon's fears to justify their own oppression of non-White majorities in Africa.

The problem, of course, is not an easy one. Ceylon is a very small country compared with India. Over the centuries' numbers of Indians have settled in the island and the descendants of these people regard Ceylon as their homeland and consequently expect the government of the land to recognise their right to being treated as citizens of Ceylon.

On the other hand Ceylon has no intention to tolerate the swamping of the Sinhalese by the Indians. In the circumstances Ceylon

has had to pass legislation which the Indians regard as discriminating adversely against them.

From this distance, to offer advice would perhaps be unpertinent. But the problem is one of vital interest to the African continent. India's own attitude in this matter should never lend itself to being construed as in any way impermanent. For this reason India can afford to be a little more accommodating—not only because she is incomparably stronger, but also because her real intentions might be so readily misunderstood.

The Indian And The African

THE South African Indian took a very long time to realise that the African is a decisive factor in the coloured races struggle against race oppression. The temptation was always to lay unduly great and unwise stress on the cultural gulf between the Indian and the African. If this antagonised the African, it made the Indian the loser. To-day we see a rush in the opposite direction; the rush to see nothing but virtue in the African.

But it is a dangerous rush because it does not often arise out of a genuine conviction that the African is as good a human being as the Indian. Very often, the African is befriended in the hope that he might be used as a stick with which the Indian might beat the Whiteman. The African, of course, is not the fool that some Indians might think he is and those Indians who hope to use the African for their own ends might one day find that their mischief boomerangs catastrophically on them.

It is important, in the Indian's own self-interest, that relations between him and the African should be friendly. But they will never be friendly if the motive is to exploit in any way whatsoever. To be genuine, convincing and permanent, such friendship must rest firmly on the conviction that the African is as good or bad a human being as the Indian is. Secondly, the Indian must at all times guard against the danger of rousing sectional passions in any group against any other. That weapon is two edged and he who wields it can never know when he might endanger his own life by doing that.

INCREASE IN RENTS HIT TENANTS

[Following the de-control of rents of business premises on February 1, unscrupulous landlords have imposed phenomenal rents on their tenants. Excessive goodwill demands have been made.]

The business centres of Durban is the hardest hit. 200 per cent increases have been made by scores of landlords. In many cases notices of quit and excessive goodwill demands have been made.

When interviewed, Mr. H. F. Ismail, president of the Durban and District Retailers' Association, said: "Many Indian retailers are just making their ends meet, and the ridiculous rise in rents might drive them out of business, and their staff will be an added burden on the local unemployment."

Mr. Ismail asserted that legally his Association could do nothing to protect the tenants. As far as possible they have mediated between landlord and tenant, and helped to reach a compromise. The public outcry and the activity of his Association has now reduced the number of abuses by landlords, said Mr. Ismail.

"The Minister in one of his statements has asserted that he would take action if abuses were brought to his notice. We are trying our best in this connection," Mr. Ismail added.

How Genuine Is Partnership—2

SINCE these Negro achievements are the result of barely two generations of something near "equal opportunities," they are impressive enough. One can forget the previous 250 years of slavery and almost non-existent educational and economic opportunity, as one can forget the past and much of the present in South Africa and the Federation. But, indeed, Mr. Harper need not have looked as far as America for the refutation of his arrogantly anachronistic opinions. In the Gold Coast and Nigeria Africans are rapidly learning to handle a great variety of new, managerial jobs, though the demand for trained men still far outruns the supply. And in French and Belgian Africa black men have long been doing the skilled work that only enlightened outsiders like Mr. R. L. Praeger so far think they could and should do in the Federation.

It seems to me that here, in the contrast between the archaic outlook of Mr. Harper, Lord Malvern's preference—whether based on genuine belief or electoral expediency—for the "gradual solutions" of the men on-the-spot as against the empirical solutions proposed by the rest of the world to problems of which it knows little" and, on the other hand, the progressive determination of non-federal industrialists like Mr. Praeger to race the industrial and racial colour bars—in this contrast is epitomised the Federation's dilemma, at least among its ruling caste.

If it chooses the way of "gradualism," it will be overwhelmed by both white and black nationalism, implicitly opposed to each other; and the reluctant liberalism of the present Federal Party will lapse imperceptibly but inevitably into the moral and material paralysis which today afflicts South Africa's United Party. In that case the Federation will tread our own weary and painful road, a generation later than us.

The other alternative is not merely to "choose," but actively to stimulate the admission of Africans to 20th century, technological civilisation. It means accepting Mr. L. C. Vambe's recent statement that his fellow-Africans (other than a handful of rural autocrats and tribal leaders) are no longer interested in preserving their own "so-called civilisation" but recognise that, to

deserve equal status and opportunity, they must and can adapt themselves fully to the western way of life. It then means, on the part of the Federation's small white minority, deliberate and urgent action to hasten this process; not in Mr. Harper's belief that the black man will prove incapable, but in the certain knowledge that he will succeed—that, instead of a lop-sided

By
C. W. M. GELL

human economy of 200,000 high-salaried, high-consuming, well fed, well educated and enterprising whites and 7 million little educated, undernourished, ill paid and low consuming blacks, there will develop an egalitarian society in regard to status and opportunity, in which whiteness and blackness give way finally to individual ability as the criterion of merit and promotion.

But if this second, dynamic interpretation of "partnership" is to succeed before the "traditional" race patterns harden into rigid hostility under the strain of white fears and black frustrations, it will need something more revolutionary than the inhibited platitudes of the "old gang" of professional politicians to pull it off. When Lord Malvern told Mr. Cade that "Europeans had no intention of stepping out of the political picture in the future," he had of course something else in mind, more along "traditional" lines of thought. But, indeed, they should step more fully into the picture in quite another sense—as active promoters of African education and advancement, working from within the Federation on multi-racial lines (like the Capricorn Africa Society), preparing all race groups to receive the fertilising inflow of ideas and investment that outsiders like Praeger's Rhodesian Selection Trust and various U.S. agencies are prepared to make not only in industry, but in general and higher education, housing, agriculture, transport, social welfare and diversify a primitive, raw material economy.

The task is too big for the Federation's tiny white minority, even if it can contrive large-scale immigration, even if it really wins the confidence and support of the

African majority. But if citizens of the Federation, drawn from all race groups and working together without social or political reservations, can produce the drive and sustained effort which is so urgently need to beat white and

black racialists to the initiative—then, in alliance with overseas entrepreneurs having the vision of Praeger, there is still time (but only just) to fulfil the high hopes expressed by Lord Salisbury.
(Concluded.)

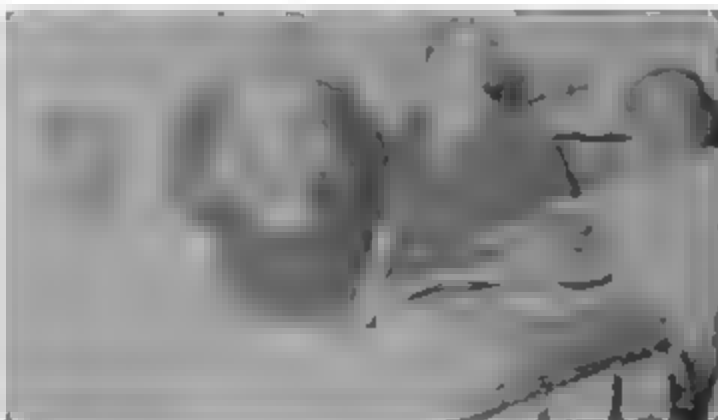
Mr. Gandhi Says Farewell To Dr. Alan Taylor

Durban.—Mr. Manilal Gandhi, who has been confined to bed for the past three months at the McCord Hospital owing to an illness said bon voyage to Dr. Alan and Mrs. Taylor who left for the United States on Thursday. Also present in the hospital ward was Mrs. Gandhi. Dr. and Mrs. Taylor are old friends of the Gandhi family.

MR. GANDHI is slowly recovering from his prolonged illness. He accorded farewell to his sincere friends in a simple ceremony. After part-taking of Indian sweet-meats, Mr. Gandhi who was neither in a position to get up from his bed nor speak fluently due to his illness, presented a lovely bouquet of flowers to Mrs. Taylor and thereafter garlanded Dr. Taylor with beautiful red carnations.

I am particularly impressed as I leave with the tremendous development in the Springfield Housing Scheme and by the new occupied Sultan Technical College. It would be an outstanding building with its equipment anywhere in the world.

"Although our work has been in a hospital designed or gaily for the African people, we have counted it as a privilege to serve the Indian community as patients."

In a simple ceremony in his private ward at the McCord Hospital, Mr. Manilal Gandhi who is recovering from a prolonged illness, said farewell to his friends Dr. Alan and Mrs. Taylor just before their departure for the United States via the Far East. Dr. Taylor is the Superintendent of the Hospital.

In an interview, Dr. Taylor told 'Indian Opinion' that they were leaving South Africa after 35 years in the country on furlough to spend some time with their two daughters and their children, and "spend five or six months in the Congregational Churches of America, telling about the people of Africa."

The Congregational Churches were responsible for their coming out in the first place; now the McCord Hospital was under a local Board.

Continuing, Dr. Taylor said: "I have been amazed at the progress made by the Indian community during the past 35 years,

as doctors and nurses in training. McCord has been privileged to open the first doors for non-European young people in nursing and medicine both for Indians and Africans.

"As I leave, I am saying farewell to Mr. Manilal Gandhi and his family. It was my privilege to know the father. I have benefited greatly with my acquaintance with his son.

"I hope to return in about a year and take up our life in the McCord Hospital and renew the friendships which have meant so much to us in the past," added Dr. Taylor.

Prime Minister Has Climbed Down, Says Strauss

"Govt. Determined To Place Coloureds On Separate Roll"

THE Prime Minister Mr. J. G. Strijdom, moving the second reading of the South Africa Act Amendment Bill at the Joint Session of both Houses of Parliament in Capetown on Wednesday, said that the Coloured vote was hanging like the Sword of Damocles over South Africa, and he again declared an irrevocable determination of the Government to place the Coloureds on a separate roll.

The leader of the Opposition, Mr. J. G. N. Strauss, opposing the second reading, said that the Prime Minister had referred to the Nationalist Party's attitude as "irrevocable." Previously he and other members of his party had said that the entrenched clauses had to go because it was the will of the people. Today the Prime Minister had made a big climb-down because one of the entrenched clauses was to remain.

Mr. Strauss said that all the talk about "volkswil" amounted only to this—that it meant nothing but what the Nationalist Party wanted it to mean. The agitation for the repeal of the entrenched clauses had begun with a joint statement by four Provincial leaders of the Nationalist Party. Mr. Strijdom himself had signed it. And now Mr. Strijdom had climbed down.

Moving the second reading, Mr. Strijdom announced that the Separate Representation of Voters Act, which this Bill re-validated, would be amended later. One of the changes would be that Coloured voters' representatives in the Cape Provincial Council would have to be White. The Prime Minister claimed that restoration of the language entrenchment was not a breach of Parliamentary sovereignty since the entrenchment was retained expressly by Parliament and both were not being imposed by some other body.

Mr. Strijdom lectured the joint sitting like a schoolmaster and took swift exception to murmurs from the packed Opposition benches. Once he turned sharply to the Speaker and asked "Must I go on or sit down?"

There were clashes between Mr. Strijdom and Mr. Harry

Lawrence (U.P. Salt River) and Mr. Douglas Mitchell (U.P. Natal South Coast) but for the most part the House listened quietly. Mr. Strijdom was not satisfied. He stopped speaking suddenly several times and said he would continue when the "mumbling" had ceased.

His statement that the Bill would place the sovereignty of Parliament "beyond any doubt," was greeted with Opposition laughter. That apart, the House sat in silence for the 15 minutes of his speech.

Mr. Strijdom, however, objected to a whispered conversation between Mr. Lawrence and Mr. Strauss.

Then, as the Opposition benches buzzed restively, Mr. Strijdom made his angry appeal to the Speaker, who had read the rule barring interruptions.

Later, defending the Nationalists in advance against accusations of breaking faith, Mr. Strijdom asked if Natal would care to restore the Indian municipal franchise.

Mr. Mitchell: You are acting like a child.

Mr. Speaker: Order. I have warned Members.

Mr. Mitchell jumped to his feet and, pointing at Mr. Strijdom, shouted: "The Prime Minister must not challenge me then."

The Prime Minister, shouting back across the floor, went on with his speech. He spoke for an hour and a half.

The Prime Minister said, according to S.A. Press Association, that this Joint Session was a very important occasion in the history of South Africa. He hoped it would not be necessary to call a Joint Session again for the purpose for which this Joint Session had been convened and that it would be possible to put an end to what some people referred to as a constitutional crisis.

In principle the Bill before the Joint Session was exactly the same as the Bill introduced before the 1953 Joint Session. The only difference was that after consultation with the law advisers there had been a rearrangement of the

clauses of the Bill. There was better wording here and there and unnecessary wording had been omitted.

The Bill dealt with two matters. The first was the separate representation of the Cape Coloured voters in Parliament and in the Cape Provincial Council. The second was the sovereignty of Parliament in regard to the defining of the rights of the Court to pronounce upon the validity of legislation enacted by Parliament.

The Bill validated the Separate Representation of Voters Act of 1951. Later an amending Bill would be introduced in Parliament.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

TO FRIENDS OF FATHER HUDDLESTON

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION.'

SIR,—This letter is not intended to cause a controversy of any kind as it is addressed through the Press solely to those who, known or unknown to him, are friends of Father Huddleston.

After discussing this with several people, I would like to suggest that those of us who understand and appreciate something of his upriving and selfless work for our country, his outstanding courage and determination, and his real love of South Africa, will want to show their gratitude in a concrete form.

It is as well to remember that Fr. Huddleston would like nothing better than to stay and work here all the days of his life, but he has been recalled to England by his Order, where he is badly needed, and must leave here at the end of February. We can only guess at the sorrow this causes him, and it would be tragic if his friends had no opportunity to thank him for all he has done and to wish him God speed.

It occurred to me, and those to whom I spoke agreed, that a fund should be started at once, called "The Friends of Father Huddleston Fund" so that everyone, rich or poor, regardless of the denomination, can send in what they can afford—and perhaps a bit more—remembering how

meant to amend the 1921 Act. One of the provisions of the Bill would be that the representatives of Cape Coloured voters in the Provincial Council would be Europeans and that there would be no non-European M.P.C.s.

He did not wish to say any more on this subject on this occasion. There would be a full opportunity for discussing this matter when the Bill was introduced into Parliament.

The Leader of the Opposition, Mr. J. G. N. Strauss, in the course of his remarks said:—

"We shall fight in the law courts and on public platforms until justice is done in South Africa."

The Coloured people were in a totally different position from the Natives. They were in every sense of the word an appendage of the White people. They were more than that—they had been the slaves of the White people in the most testing times in South Africa.—'Natal Daily News'

Fr. Huddleston has spent himself in the service for our country. When we look back on all his work here, it is quite staggering to realize how much one has done. To mention three things only—"The African Children's Feeding Scheme," "The Huddleston Swimming Bath," "The Huddleston Jazz Band"—I do not think anyone need be worried however much money is raised for him to put to some good use, that one penny of it will be wasted. All contributions will be acknowledged, provided that names and addresses are legible, and any letters of goodwill will be passed on to Father Huddleston.

This fund will be handed to him in 1956, no strings attached—though I do not doubt he will let us know through the Press later on how the money has been used.

Let us show him he has even more friends than he realised. If we are grateful for all he has done, let us not just feel grateful, but really show it to him now.

Contributions may be sent to "The Friends of Father Huddleston Fund," c/o Mrs. D'Arcy Unwin, 26, Pall Mall Road, Westcliff, Johannesburg.

Yours etc,
Mrs. ANN UNWIN.

African Viewpoint

DR. XUMA AND THE ANC.

A JOHANNESBURG paper "The World" recently published the full text of the letter Dr. A. B. Xuma, a former President General of the African National Congress, sent to the annual conference of this body which met at Bloemfontein towards the end of last year.

The letter is important for two reasons. It is important for the response it evoked from the African National Congress as well as for its contents. When it came up before conference, the Speaker could not find the time to have it read. It is quite possible that in all honesty Mr. James Calata, the Speaker, found the conference very much behind schedule in its deliberations. That sort of thing happens in conference. But there is no valid excuse why the Speaker should not have made the time, as early as possible in the conference, to place before the delegates the views of a former Congress leader—views which contained very grave criticisms of the leadership, their policies and the direction the movement is taking.

The very fact that a responsible man of Dr. Xuma's standing had made the charges he made should have been quite sufficient to warrant even a suspension of other business, if necessary, to enable the conference to go fully into Dr. Xuma's charges. That the conference failed to grasp the significance of the letter indicates one of two things; either the point has been reached when Congress has made up its mind to stifle criticism in any way or the leadership realises it has messed things so badly it dare not have its policies examined in open conference.

I know the men in charge of Congress policies. I can say of them that they are not the type of men which would run away from deserved criticism.

My own view is that Dr. Xuma's letter was treated with contempt because the leaders of the African National Congress and their followers are no longer the real masters of the movement. At the moment the movement is not controlled by the African people for their own advancement. It is becoming only a branch of the "people's movements" and "people's fronts" of the world.

The rejection of the letter indicates to me, when contrasted with other developments in the movement, that for the moment the ANC is little more than a front serving the ends of its temporary masters.

As I have already said, the importance of Dr. Xuma's letter does not end merely in forcing the ANC to come out in its current political colours. Dr. Xuma levels no less than seven charges against the ANC. Both the rank and file and the world are entitled to an explanation or rebuttal by Congress leadership of the Xuma charges.

By

JORDAN K. NGUBANE

Dr Xuma accuses the African National Congress of: (i) having lost its identity; (ii) being ridiculed with internal division; (iii) being afraid to face criticism; (iv) its leadership having abandoned the Nation-building programme; (v) allowing itself to be used by others in making sacrifices they would not make themselves; (vi) wasting time and energy on propaganda stunts and; (vii) playing into Verwoerd's hands on the boycott issue.

For both the Reverend Mr. Calata and Dr. Latale to have found it impossible to deal with these charges is unfortunate in the extreme. I concede that the charges can be gone into thoroughly only by the national executive. They can come to the conference only if the executive fails to satisfy Dr. Xuma that all is well in the ANC.

On the other hand, however, it has been my experience that some Congress leaders are determined to shut their minds to ideas from anybody not friendly to the Congress of Democrats. You might go into expense or even travel very long distances to make representations with the "right authorities." You are given all possible courtesy but your representations end just there. I have felt terribly frustrated at times when I have seen this form of resistance inside the ANC—our own people resisting their own side to please the Congress of Democrats.

I would not be surprised if, in desperation, Dr. Xuma

wrote straight to the conference. But in doing that he came up against the same solid wall of deafness to reason which I am sure characterises Congress thought at the moment.

I would urge the leaders of the African National Congress to change their course. The direction Congress is taking now will lead straight to Moscow. If the movement finally reaches its destination people like me will have reason to feel that they have been let down by their leaders. And that, in the face of numerous warnings and unmistakable signs. See what happened at Bloemfontein last December. Chief Lutuli was to have accepted nomination, among other things, on condition the head office came to Natal, near him. What happened in conference? Not only did the conference decide that the head office should stay in the Transvaal, everyone of Mr. Lutuli's followers from Natal was thrown out of the national executive. This was not a mistake. It was a calculated move to show the country and the world who the real bosses of the ANC are. As soon as this had been done three Natal men were ushered unceremoniously into the executive through the back door of

co-optation. I bow my head in shame that in all this the majority in the ANC who are behind Mr. Lutuli behave as the United Party is doing on the Senate issue.

Nobody knows more than I do Mr. Lutuli's difficulties. And if I can help it, I would not add on to them. But the charges Dr. Xuma has made are too serious to be ignored. And since they have been made publicly, it would be in the interests of all concerned if the African National Congress gave a formal and public reply to them. I know this will start a terribly violent controversy. But that is very much better than the smearing campaign against Dr. Xuma which has been launched by way of an unofficial answer.

In the circumstances, it might be in the interests of the movement if, in spite of the way Dr. Xuma was treated by the national conference, he did the big thing, went into the expense of travelling all the way to Grootville to have a personal discussion with Mr. Lutuli. I think Dr. Xuma has a good case against the African National Congress and he who has a good case does not lose anything by making one more sacrifice in the cause of truth.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

SOUTH AFRICAN INDIAN DELEGATE AT INTERNATIONAL GEOGRAPHY SEMINAR

MR. M. B. NAIDOO, Vice-Principal of Sastri College, Durban, when interviewed about his recent trip to India to attend the International Seminar in Geography at Aligarh University, said: "I was one of the seventy odd foreign delegates invited to the Seminar by Aligarh University and was greatly impressed with the success of the Seminar. Many notable geographers presented Papers and participated in the discussions. Among the visiting geographers were Prof. Giddes from Edinburgh University, Prof. Macfadden of the University of California, Prof. Sun-chi-shan of China and Prof. H. K. Spate of the Australian National University, Canberra. In addition to the foreign delegates over 100 delegates represented Indian Universities among whom were Prof. Tahir Rizvi of Aligarh, Prof. Chatterjee from Calcutta and Prof. George Kunjan from Madras University.

"A wide range of geographical subjects engaged the attention of the delegates from the teaching of geography at University level to

matters relating to climatic variations, the role of geography in National Reconstruction and the utilisation of rivers for hydro-electric projects.

"The Seminar lasted for eight days from the 9th of January 1956 to 16th January. Some interesting Papers of high academic standing were read by the Indian Geographers and one Paper was unique for the fact that it contained a new formula for a more reliable and accurate classification of climates. A great deal of emphasis was placed on the study of Arid regions and Indian Geographers concerned themselves with the problems of the Rajasthan Desert. The recognition of geographers to assist in National Reconstruction Programmes was apparent from the many references to the role of Geographers by foreign delegates.

"The whole Seminar was an outstanding success and the Preparatory Committee of Aligarh University deserve to be congratulated for the efficiency of their organisation."

DEVELOPING CO-OPERATION BETWEEN AFRICANS AND ASIANS

DR. MUSAZI PRAISES NEW TREND IN UGANDA

THE President of the Uganda National Congress, Mr. I. K. Musazi, said in Kampala he was glad Indians in Uganda were trying to reduce the differences between Asians and Africans and bridge a gap that had existed for a long time. He thought this was a happy beginning of co-operation between the two races.

Mr. Musazi was speaking at a farewell party given by the Indian Association to the Commissioner for India in East Africa, Mr. M. Gopala Menon, who is leaving this month to join his new duties as India's Consul General in New York. He said this trend towards co-operation was the work of Mr. Menon, who, although he had been in East Africa only for a short time, had endeared himself to Africans. African leaders had frequently discussed their problems with him. It was not easy for them to bid farewell to Mr. Menon. The Africans would remember him for the work he had done in Uganda which, he was sure, would continue to bear fruit.

The function was attended by leaders of all communities and by

the Governor of Uganda, Sir Andrew Cohen and Lady Cohen, His Highness the Kabaka and Her Highness the Nabaganda, the Chief Secretary and members of the Protectorate Cabinet and the Prime Minister and Ministers of Uganda.

Governor's Tribute

Paying a tribute to Mr. Menon, Sir Andrew Cohen said he had got to know all about Uganda in a most remarkable way in a very short time and his ability and unselfish had been impressive. He felt a very real sense of gratitude for all that Mr. Menon had done for Uganda as Commissioner for India and he expressed his warm appreciation of his work.

Mr. Menon in reply said if the Indians could whole-heartedly work for African progress, there should be no conflict. They should try and outstrip the Governor and the Uganda National Congress in their pro-Africanism and then the Indians would have as great a future in a prosperous, united and free Uganda as the Africans.

Mr. Menon and Mrs. Menon called on His Highness the Kabaka and Her Highness the Nabaganda in the morning. The

Kabaka told Mr. Menon of the good relationship that existed between the Africans and the Indians in Uganda. He also mentioned the decision of his Government to send more African

students for higher studies in India. Mr. Menon assured him that the Government of India would be glad to give all necessary facilities for the African students.—I S I

Things In General

Durban International Parliament

The Durban International Parliament, formed in November 15, 1955 by some of the members of the Durban Parliament (whose membership is restricted to Europeans only) and other public-spirited people has had some heated debates recently. The last debate was "that the only practical solution to the franchise problem is the early introduction of a system of universal multiple votes." It was moved by the Prime Minister, Mr. Ronald W. Morris. The next debate will be on State Lotteries.

The officials of the Parliament are: The Speaker: Mr. L. Amla, the Deputy Speaker and Chairman of the Committee: Mr. B. Gaordien; Clerk of the House: Mr. N. A. L. Saccoor; the Treasurer: Mr. E. H. Ismail; Sergeant at Arms: Mr. Sibby Mvusi; the Prime Minister: Mr. R. W. Morris; the Leader of the Opposition: Mr. C. E. Howard,

Cabinet:

The Prime Minister and Minister of Foreign Affairs and Defence: Mr. Ronald W. Morris, the Deputy Prime Minister and Minister of Labour and Public Works: Mr. D. Bebaree; Chief Government Whip: Mr. A. B. Cherry; Minister of Finance, Commerce and Industry: Mr. E. H. Ismail; Minister of Race Relations: Mr. J. C. K. Hill, Minister of Justice: Mr. Jordan K. Ngubane; Minister of Education, Information, Arts and Licences: Mr. B. Rambridge; Minister of Agriculture and Food: Mr. M. A. Mehter, Minister of Mines, Posts and Telegraph: Mr. Ruben S. Jobe; Minister of Health and Social Welfare: Mr. Bobby Mubhanyu; Minister of Transport: Mr. T. C. Mehter.

Indian Women Gaoled

Deadline 10th February, 1956 for the arrival of Indian wives into this country has brought a lot of unpleasant and degrading experiences.

When the 'S.S. Kampala' arrived in the Union there were three hundred and forty-seven new immigrants. Eleven of the passengers were not permitted to land, while three other women

were detained in the Central Jail, Durban, and the Immigration authorities refused to release them on bail.

It is understood that if the cases of the eleven immigrants were properly handled, they would have had a fair chance to stay in the Union.

Chinese Newspapers Change Printing Methods

The Chinese press celebrated the New Year by changing its method of printing Chinese characters. In future the people of Peking will read their newspapers from left to right, Western fashion, instead of following the print from top to bottom of the page, in the traditional way.—(UNESCO)

FOR SALE

Gunga Property in proclaimed Indian Area to Brits

Stand 2½ morgen approximately with well-built garage building, flat and dwelling houses (three). Can also be used as shop premises. Immediate occupation.

Apply: CRAFTON & DU TOIT
P.O. Box 176, BRITS.

Distin' Winter Pricelist of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetables Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2040, Johannesburg.

Cuticura
SOAP

Every
man
a
happy
skin
treatment!

Baby simply loves the creamy softness of its silky and fragrant mother. It is so soothing and cooling as hot, smothering ointments. After the bath a dusting with exquisitely perfumed Cuticura Talcum Powder will ensure baby a comfort.

FOR SENSITIVE SKINS

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, February 6,

AMRITSAR CONGRESS

THE sixty-first annual session of the Indian National Congress to be held at Amritsar from February 8th is expected to prove historic and memorable as it will clarify the path of the establishment of the socialistic pattern of society the goal set forth by the last Congress session at Avasi. The Congress will take new strides towards socio-economic revolution. The Amritsar session is likely to evolve a new dynamic labour policy for greater association of employees with the management of industries, national economy and new enterprises. The emphasis will be given on co-operative movement as the basis of socialistic social order. It may be decided to start experiments of co-operative farming on the Chinese pattern.

The session will discuss the draft of the Second Five Year Plan as prepared by the Planning Commission. The draft envisages an estimated outlay of 4800 crores of rupees and greater stress is laid on heavy industries and production of machinery and capital goods. Development of cottage and small-scale industries will continue under the Second Plan as a remedy to relieve unemployment especially in rural areas. Public sector will be extended and enlarged; while private sector will be regulated and be made to adjust to the interests and needs of the national economy. The nationalisation of the insurance business is a major step in this direction. The prospects of the next general elections that are likely to be held in 1957 will also be discussed and the party strength in different states be assessed.

But the problem of the re-organisation of States will dominate all else at the Amritsar session of the Congress. The Second Five Year Plan, the prospects of the next general elections and organisational problems have been relegated to the background by this momentous issue.

The concurrent Ashi and Mahanjab Sental sessions proposed to be held at Amritsar spotlight the political challenge that the Congress faces today

The challenge is both internal and external to the Congress Party. The stake is the unity of India.

Dangers To Linguism

Top Congress leaders are now desperately convinced of the dangers of linguism.

Every effort is now being made to promote the idea of larger multi-lingual States as an antidote to the latest exhibition of linguistic passion. Mr. Nehru's talk at Bangalore and Mr. Dhebar's visit to Orissa are indicative of this trend.

Agreement among the parties concerned regarding the desirability of further exploring a Dakshina Pradesh or a Pooerna Pradesh before the Congress session might, it is hoped, create the necessary psychological atmosphere for a fresh attempt at finding an amicable solution for the vexed problem of Bombay, possibly through pursuing the idea of a large Paschima Pradesh, including Rajasthan.

The Congress will have to address itself at Amritsar to finding a solution to this momentous issue.

But it is expected that this august body will stand the crucial test and emerge one of the present crisis created by the linguistic stir much stronger, much healthier under the inspiring guidance of Shree U. N. Dhebar the Congress President. The Congress is still the premier political organisation and a living force playing a predominant role in taking the nation to the path of progress, peace and socialism.

States' Re-organisation

The final picture of the political map of India is expected to emerge only during the Amritsar session of the Congress when the Congress High Command will be able to consult the Chief Minister and Congress leaders of different States assembled there.

It is suggested that the country should be converted into the following seven multi-lingual states and is further divide into two, three or more linguistic cum administrative zones depending upon

the areas falling within its boundary:

(1) Purva Pradesh comprising Bengal, Bihar and Orissa; (2) Arunachal Pradesh including Manipur and Tripura; (3) Dakshina Pradesh comprising Madras, enlarged Mysore (Karnataka), Kerala, Andhra and Telengana; (4) Paschima Pradesh including Maharashtra, Gujarat, and Rajasthan with Bombay city as capital; (5) Uttar Pradesh; (6) Madhya Pradesh, and (7) an enlarged Punjab, including PEPSU and Himachal Pradesh.

The proposal has been informally discussed with some senior Congress leaders from the States and has been favourably received by them.

Each State in the new set up, it is suggested, should have a single Legislature, a single Governor and a single Public Service Commission.

Deputy Ministers are, however, proposed to be appointed for each zone for certain subjects. For instance, there might be three Deputy Ministers for Education for Purva Pradesh—one each for the Bihar zone, the Bengal zone and the Orissa zone. There would, however, be an Education Minister of Cabinet rank in the Government. These Ministers could have their secretariats in Patna, Calcutta and Cuttack respectively. This would not only ensure better contact with the "zone" but also retain the importance of the "subsidiary" capital. At least one session of the State Legislature, it is suggested, might be held in a subsidiary capital.

Enlarged Punjab

With regard to the Punjab, opinion at the top is believed now to favour the merger of the Punjab, PEPSU and Himachal Pradesh and the carving of the enlarged State into three zones comprising the Punjab, Hindi and Hill areas.

ECAFE

Prime Minister Nehru pleaded for admission of Communist China to the United Nations agencies and said it was the only way of ensuring an integrated economic development of Asia.

Mr. Nehru inaugurated the 14th session of ECAFE held at Bangalore. Mr. Dag Hammarskjöld, the United Nations General Secretary, presided over the session.

He regretted that political considerations should intrude into the social and economic spheres. Such considerations sought to isolate a quarter of Asia from

the currents of the common endeavour for the economic development of this continent. This development betrayed an unsystematic approach. So far the economic problems were settled by Western countries in favour of the Western countries; but in the changed conditions of today, the perspective approach, remedy and pace of progress must be drastically changed.

The Prime Minister called for human approach to Asian problems and said any economic aid inspired by political motives lost its value and its virtue and was vitiated by the motive behind it.

"We in Asia have to solve our problems ourselves. We can learn from others no doubt, but should not copy others," he added.

Mr. Nehru referred to India's first Five Year Plan and pointed out that foreign aid was but a fraction of the total outlay.

The Plan had achieved considerable success and the outstanding aspect of this success was the self-reliance and self-confidence that the people had acquired especially in rural areas where the peasantry had undergone a revolutionary change.

Discussing problems of balancing the needs of the heavy and light industries and the cottage and mechanised industries in India, Mr. Nehru said that other Asian nations too faced similar issues and would ECAFE to devote its attention to this aspect of industrialisation.

New Deal For Africa

India has urged a new deal for not only Asia but Africa in any plan for the economic emancipation of underdeveloped countries.

Mr. Menon, the Indian Joint delegate, raised the issue of African development at the ECAFE Session for the first time, whose jurisdiction does not extend to Africa.

Making a statement on the economic situation in Asia he suggested that crop-planning and improved techniques of agriculture should go side by side with fiscal and monetary support for boosting up agricultural production in regions. Mr. Shah also pleaded for the evolution of a firm price support for farm products.

Mr. V. K. K. Menon

Mr. V. K. Krishna Menon has been appointed a Cabinet Minister. No portfolio has been assigned to him so far.

Mr. Krishna Menon's entry into the Cabinet is no surprise, as the Prime Minister has been known to be anxious to bring him into the Government for some time.

His appointment now will be widely regarded as a fitting recognition of his great services to the nation in the field of foreign affairs.

It is believed that Mr. Menon may not be assigned any definite portfolio. As Minister without portfolio, he will be available for foreign assignments, as hitherto, and will certainly continue as the principal foreign affairs adviser to the Prime Minister.

Mr. Krishna Menon will also be available for specific domestic assignments. He is well versed in economic affairs. As a minister, his thinking is probably in harmony with the constitutional pattern which has been adopted as the goal of the Congress.

As a Cabinet Minister, his debating talent will be presented to the Government in the Lok Sabha. His keen intellect may also be harnessed to help find right solutions in respect of States' reorganisation.

Mr. Menon has long been Mr. Nehru's principal adviser on foreign affairs. He has not only been an adviser. He has been a successful practitioner of Mr. Nehru's foreign policy in some of the most intricate international problems.

The value of his behind-the-scenes role in the Geneva conference, which led to peace in Indo-China, was freely acknowledged by Britain and other participating countries. In the United Nations his work has been much appreciated, and in Parliament and elsewhere he is respected as one of the best exponents of India's foreign policy and its application to various problems which continue to arise.

Suicides

A seven-point plan to check the high incidence of suicides among women in Gujarat, Saurashtra and Kutch has been formulated by a conference of more than 40 social organisations which met at Ahmedabad (Gujarat) under the presidency of Mr. Madhvalal Palkhivala, former Governor of Bombay.

The conference called upon the Union Government "to make fundamental changes in the system of law and administration of justice" in cases dealing with suicide, kidnapping, and trafficking in women.

On an average, one woman commits suicide every day in

Saurashtra alone, it was stated.

The conference listed the causes which led to the high incidence of suicides among women in the region. They are persecution of women by their husbands, mothers-in-law and sisters-in-law, the caste system, psychological and social helplessness of women; the dowry system; economic dependence of women upon men; unemployment, especially among middle class women; lacunae in social laws and the administration of justice; marital incompatibility; dearth of adequate educational facilities; and the natural high sensitivity among women.

Remedial Measures

As a remedy, the conference suggested comprehensive spread of education, provision for economic independence of women, efforts for social awakening, eradication of social or religious evils, setting up of an "administrative apparatus" of vigilant and conscientious social workers and stigmatisation of every individual of a family associated with cases of suicides, and setting up of social centres to offer advice and help to families to solve their problems.

The conference said that from a scientific analysis, most of the cases of suicides were not actually suicides but "a kind of murder."

Work Camps in India

For the past two months, nearly 17,000 young men and women have been working in voluntary work camps in India under the direction of 806 leaders. The movement is expanding rapidly all over the country, and women are taking an increasing part in its activities. Four camps for girls have been operating during December and January in the States of Madras, Andhra, Mysore and Madhya Pradesh. In Madras 500 volunteers have been helping various branches of the social services in heavily populated areas, while in Andhra 400 young women have been carrying out similar work in the villages.

Among the many groups engaged in voluntary work camp activities, the "Shree Swak Samaj" organisations in Delhi plan to hold 1,000 camps during 1956.

The various organisations in India, which maintain close liaison with Unesco's Youth Section, recently decided to hold a training course for work camp leaders next autumn in Southern India. Representatives from youth movements in other South-East Asian countries will be invited to attend.—(UNESCO).

Caneland Causerie

By "PARDESI"

This will be a weekly feature treated in a light vein

DURBAN is really an uncertain city. After the protracted period of rainless weather, we have had spells of drizzle over the week-end. Farmers are indignant at this latest piece of Nature's impudence. My Saturday morning marketing has convinced me that I was used as an unwilling pawn in the Farmer-Rain dispute. I had to pay extra pence for a pound of pathetic looking tomatoes.

I am thinking seriously on the possibility of living on biscuits and tea.

Minstrel

I like music. I have always admired the pavement minstrels outside the "bajija" shops in Grey Street. Whether those whiffs of sweetmeats and marmoset act as a ready inspiration, I know not. But the music is good, and once I even thought seriously of commercialising this pavement talent.

Those roving African minstrels in Durban also gave me quite a jolt. Over the week-end, a Clairwood-banded bus carried an African guitar-and-harmonica-minstrel who brought tears to many lone lone passengers.

I swear, I saw one young lady trying bravely to "wipe those tear off her eyes."

Somebody should start a club for these "lost" musicians.

Operation Fungi

I always admired a man who sported a beard and a strip of fungus below the nose which is supposed to throw a little emphasis on "the inhaling apparatus."

The Principal of Bachel, however, refuses to tolerate any form of fungi above the neck from his students. A war on moustaches has been started at Bachel, and many students are complaining that they are being robbed of their masculinity.

Ah, those happy days of bandies are gone!

Msomti Escapes!

I am awfully sorry of one killer. When Msomti's name hit the headlines of the South African press a year ago, I always kept indoors after seven.

A few hours before Msomti was hanged in Frateris last week, a rumour went a certain factory outside town that Msomti had escaped. The Afrikaner staff went berserk, and it took some time for order to be restored.

Now that Msomti is no more, I could at least move around without losing my head.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact Me 213 Meena House, 5th Floor.

17 Commissioner Street,

Johannesburg.

Phone 33-1856.

STUDY

through The School of Accountancy which is a leading business school in South Africa.

BRINGS

in a 12-week 72-page book "The Direct Way to Success", with details of The School's Postal Courses, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Book-keeping, Municipal Service, Building, Sales, and Home Science. The

SUCCESS

of these units of work is an impressive preparation for a career in business. The School's success is a result of its teaching founded on 46 years of experience.

The School of Accountancy, The School of Business, The School of Costing, The School of Municipal Service, The School of Building, The School of Sales, and The School of Home Science.

Write for details to The School of Accountancy, 17 Commissioner Street, Johannesburg.

2-11-1956

Wit And Humour

Paul was a sensible little boy, but he was always afraid of the dark.

One night as he was going to bed, his mother overheard this prayer:

"Oh, Lord, don't let anything hurt me to-night and I'll go to church on Sunday and give you a penny."

Johnny: "Why do they put the telephone wire on such high poles, father?"

Father: "Oh, that's to keep up the conversation."

"Tell me a bedtime story, Daddy," demanded the insistent child of her irritable father. "Tell me one. Please, please, please!"

"All right," said her father crossly.

"Once upon a time there was a little girl named Red Riding Hood, and she met a wolf and the wolf ate up her grandmother. Now shut up!"

A man and two children entered a restaurant and ordered three plates and three glasses of water. Then they produced sandwiches and began to eat.

"Here," roared the manager, "what are you doing?"

"And who are you?" asked the diner.

"I'm the manager."

"Good," said the man. "I was just going to send for you. Why isn't the orchestra playing?"

"See that big fellow over there?" said Jones to his friend at the bar. "He was a famous shark fisherman. His speciality was sticking his right arm into the shark's mouth to remove the hook. The old-timers used to call him 'Fearless'!"

"Used to? What do they call him now?"

"Lafly!"

Teen-aged Joan asked her grandfather for some advice.

"Tell me, Grandpa," she said, "what kind of husband should I marry?"

"Take my advice," answered Grandpa, "leave the husbands alone and find yourself a single man."

"Daddy, why does it rain?" tiny Joan asked.

"To make things grow, honey," Her father replied. "So we'll have oranges, peaches, flowers and vegetables."

"Hmm..." Joan said. "Then why does it rain on the side walk?"

"Happiness is not gained by seeking but by trying to promote to others."

"What happened to your twin brother, Tony?" A friend of the family asked.

"I fear he was hurt."

"That's right," Tony said. "He sure was. He fell out of the window."

"How awful!" the friend gasped. "How did he do it?"

"We were playing a game called 'who can lean farthest out of the window,' Tony explained. "And my brother won."

It takes twenty years for mother to make a man out of her son, and it takes other woman only twenty seconds to make a fool out of him.

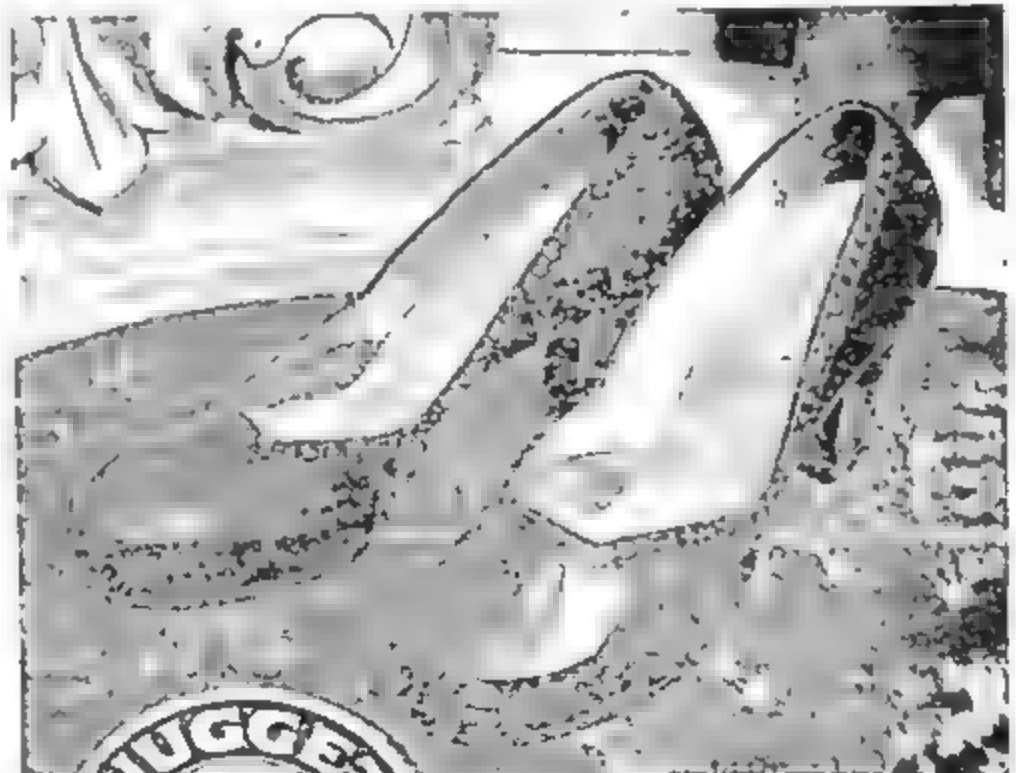
—VANARAJ HANJUR

From a schoolboy's essay.

"The Gargons were three sisters who had long snakes for hair. They looked like women only more horrible."

A class had been asked to write an essay on "The funniest thing I ever saw."

The lazy boy of the class sat dreaming away while the other boys were busy writing. Soon his teacher went up to his desk to see his effort. It ran as follows: "The funniest thing I ever saw was too funny for words."

Beauty Treatment

Women want beauty, from top to toe. They know that shoes, like hair and skin, need daily care. Shoes need Nugget, in fact, to keep the leather supple; to keep them in shape; to keep them glossy and glowing—day in, day out. That's where Nugget's costly waxes are necessary. For only the best polish can give true beauty care to good shoes.

FOR COLOURED SHOES use Transparent Nugget—polishes all coloured leathers; keeps colours true

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	3	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAFU—Murry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnodas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and familiar incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Gopal	10	0
Bhoothan Yojna	2	0
Bardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Doshi	18	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramansam—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Doshi	1	8
Gandhian Ethics—Benny Gopal Roy	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	6	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi; (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

Indian Opinion,**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? Dr. V. K. R. V. Rao	8	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	18	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	■	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mahabalan	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	6	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Boman Roland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anubhindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	16	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —O. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —O. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS G. A. Nathan	7	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'**P. Bag, Durban, Natal.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 81006.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAMS ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

**Famous Gujarati and English Books
Well Worth Reading and Knowing.****Just Arrived.**

Kash. Sutra in Gujarati—Very practical	32/6
Gharas Rasoi—Very practical household matters	32/6
Thari Mahai (Novel)	12/6
Bhavishya Vani (Futurer Teller)	2/6
Dadi Ma Ma Dada (All About Medicine)	32/6
Lagan Na Anand (Lover Love Matters)	22/6
Gita in Gujarati	5/6
Akbar Bihari in English and Gujarati	28/6 each.
Curries Of India (Spice and appetising book)	5/9.
Schizetazade (Tale of Arabian nights)	28/-
Ramayana and Mahabharat (in English)	5/6
Holy Koran (in English)	5/6
Tash Before Pakistan	3/6
Sexual Adjustment in Marriage	27/6
Unwanted Child	12/6
Marriage and Freedom	12/6
Sexual Behaviour	26/6
Idéal Marriage	32/6
Child Birth Without Fear	15/6
Any Wife and Any Husband	14/6
Shower Junction (Novel)	12/6
Little Known Facts About Well-known People, Date Calendar	10/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical,
are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 29707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

પુસ્તક પદ્મ—અંક ૭
તા. ૧૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પે. ૬
૧૨ શુક્રવારે બજાર પડે છે

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરરોજ સને ૧૯૫૩માં સ્વપાત્રું.

★

શ્રી મેહર કહે છે કે

“આપણે હવામાં મને તેમ વાત કરી રહ્યા છતાં એ દિવસો હવે મળ્યા છે. આ હાલિલ આસ કરીને કેમિસ થોડે જાણી છે કે મને આજે રેશનો વહીવટ ચલાવવાની જવાબદારી તેના છીરે છે. બીજા પક્ષે વિશેષ કંઈ કહેતા નથી. મારે તેમનો સહકાર મેળવવો છે, પરંતુ તેમને કીરે કાંઈ પણ જવાબદારી નથી. આ પક્ષે જનતા સમક્ષ અત્યંત આત્મિક અને આર્થિક

મર્મી જીવનનું ચિત્ર રચી રહે છે અને પછી કહે છે કે કેમિસ કાંઈ કરતી નથી. આખાની ભૂત જીવન કાંઈ નથી ચાલતું પરંતુ મુશ્કેલી છે કે જે કેમ સિદ્ધ કરવું; માર્ગ આડે પડેલા પથરો અને કાંટાઓને જેમ પસારવા જે આપણે આખાનીના ધ્યેય પક્ષેથી જોઈ તે આપણે તકલીફો સહન કરવી જ પડે. આપણા દેશમાં ઘણી જ અપમાનનિયમ રહેલી છે. આપણી ચેતનાનું ધ્યેય થયું છે કે જે તેને નીચે ધાવવાનું અને નીચે લેવા તેને જેણે ધાવવાનું છે

—પ્રકિત જનસંસ્થાના નેતર.

★

ભગવાનની કૃપા ક્યારે થાય ?

(શ્રી રામજી)

જો તમે લોકો પોતાની આત્મકથા કહે છે. તેઓ સારી વાતોનો ઉલ્લેખ કરે છે પણ જે વાતો તેમને મસંદ નથી લાગતી તેનો ઉલ્લેખ તેઓ કરતા નથી. બધી વાતો એ કહીએ તો આપણને માલુમ પડે કે કેટલી વાર આપણે પાપ કરે છે એવામાં હતા અને ભગવાને આપણને ઉગારી લીધા હતા.

ભગવાનની કૃપાથી જ આપણે પાપકર્મોથી બચીએ છીએ. તેની કૃપા ન હોય તો મોટા મોટા નાપાકિત પુરુષોની પણ દુર્ગતિ થઈ જાય.

એનો એવો અર્થ નથી કે ઇશ્વર કૃપાથી જ આપણે પાપકર્મોથી બચતા હોવાથી આપણે પોતા પ્રયત્ન કરવાની જરૂર નથી. ઇશ્વરની કૃપા મનની જેમ સદા સર્વત્ર વ્યાપ્તિ હોય છે. હોડી ચલાવનાર પોતાનો સહ બરાબર જોઈને બાંધે નહિ ત્યાં સુધી તે ચલનનો લાભ લઈ શકતો નથી. આપણે પણ આપણા મુશ્કેલી સહને વ્યવસ્થિત રાખીને ઇશ્વરની કૃપાનો પૂરેપૂરો લાભ ઉઠાવવો જોઈએ.

કેઈ પણ કામ કરવું પડે તો આપણે તે રાજી પુરીથી કરવું જોઈએ. કેઈ પણ કામને આપણે નીચું ન માનવું જોઈએ. દુનિયામાં બધાં જે જરૂરી કામો કરતાં હોય છે, તેનાં વ્યત્તા ઉત્તરતાનો સંભવ નથી હોઈ શકતો.

કેઈ પણ કામ ઇશ્વરનું ધ્યાન કરીને શરૂ કરો. તમારી ભક્તિથી તમારા પર ભગવાનની કૃપા થશે. ભગવાનની કૃપાથી તમારું કાર્ય સફળ થશે. વરસોથી બંધ અંધારી કોટલીમાં લીવો જળાશયવાથી તેની જ્યોતથી ચોરડીમાં પ્રકાશ થઈ જાય છે. ઇશ્વરપૂર્ણ તથોતથી જન્મ જન્માન્તરનાં પાપોનો અંધકાર આપણામાંથી નીકળી જશે અને ભક્તિનો પ્રકાશ ફેલાઈ જશે.

કેટલાક સજ્જનોએ એક વખત શ્રી રામકૃષ્ણને વિનંતિ કરી “ભગવાન! બધા લોકો કહે છે કે આપને ઇશ્વરનું દર્શન થયું છે. કૃપા કરીને કેઈક વખત અમને પણ ઇશ્વરનું દર્શન કરાવજો.” શ્રી રામકૃષ્ણ હસીને એટલા “ઇશ્વરની ઇચ્છા હશે તો તે જરૂર તમને દર્શન આપશે. તમે લોકો પણ એને માટે પ્રયત્ન કરજો. શું હું કંઈ દોહીને, દહીં જમાવીને, તેને વહોવીને, માખણ કાઢીને મારે પોતાને કાચે તમારા મોઢામાં પણ મૂકું ?”

હવે આલવી રહે તો આપણને પંખાની જરૂર નથી રહેતી. હવે બંધ થતાં વેત આપણે પગે હલાવવા લાગીએ છીએ. ઇશ્વરની કૃપા પ્રાપ્ત થતાં આપણે જપ, તપ, વગેરે છોડી શકીએ છીએ પણ ત્યાં સુધી જે લાધી નથી ત્યાં સુધી આપણને જપ, તપ, પ્રાર્થનાની જરૂર રહે જ છે.

ભગવાનની કૃપા સંપાદન કરવામાં અહંકાર જ બાધા નાખે છે. એ અહંકારને પૂરેપૂરો દૂર કરો. ‘બધું ઇશ્વર જ કરાવે છે એ કદી ન બુલો. જ્યાં સુધી અહંકાર દૂર ન કરો ત્યાં સુધી ઇશ્વર તમારાથી દૂર જ રહેશે. તમને તેની કૃપા કેવી રીતે મળશે ?

—રામકૃષ્ણ ઉપનિષદમાંથી.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

સુક્રીપત્ર, સુસાધરી, વીમાનાં અને જાનવરો એજન્ડા
દીકુરવાન અને કુનીયાનાં મોઢ પલ્લુ કાગળની હવાઈ ફિરમાઈ બનર નામીન
માર્ગે કુસારી કરવા શરૂ થયા અમારી આશરે પ્રતીક્ષા કરો.
લંદની, આન, ચોરી, ફુલક, અલ્પભાત, પેકઅપ, વિગેરેના વાપર અને
વિતરણી આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન, પર્સનલ ટેક્સ, દિસાળના ચીપકા હા.વવા રેવન્યુ ક્લિયરન્સ
સર્ટિફિકેટ કે નેચારન હા.વસેન્સો. પાર્સપોઈ સેમ્પલ ફીમીએશનને લગતી
લાખતોમાં હાઈ પલ્લુ ફી લીધા વિના અને ગરૂદ સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ અયુરયુગ્મલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ કોસ્મોલીયા અને થોમસપા
ઈન્ટરયુગ્મલ કંપની લીમીટેડના પ્રાંતનિધિ.

Phone : 33-9032. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

લેટરજ છુદ, લાઈનિંગજ છુદ, પોલિશિંગ, ડરેસીંગ એન્ડ,
સાઈકલ મોડિંગ એન્ડ ટેન્ડર, છુદ કેસ, ટેબલ, તાલ કીરપાલ
જાવે જરીરી સરસી. અને મધારી લાલ લેવા સુકોડા નહિ.

—ગ્રાહક, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

કે હમારી ટેબલ નામે લઈવાર થાય છે. તેના રંગ હવેલા લઈ-
વાર રહે છે. આન થોડા કાલેના પ્રાર્થક કીરક મંગાવો અને રવાર
આવક વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 53-4691. BOX 2626.

યુનીલાલ ધ્રુવર્સ

હમણાજ ખુલ્લો મુકલો માલ!

ન્યુ ઇરા હાપેલી નીનન સારીઓ ૬ વાર થી. ૪૬-૧
જરીની કીનારવાળી બોયરમેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પ.કવ અને આખી માલ વાળી

રેશમી હાપેલી સાડી ૫૬. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
મેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

મુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હવના રંગો અને હાપે વાળી

પાંચ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨

૭ વાર થી. ૩૬-૧ થી ૭૫૨

C.O.D. અને રપાલથી આવેલા બોઈંગને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

લેધએ તો સામ્પલ ચોઠલીથું.

યુનીલાલ ધ્રુવર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એલ. બોલકસ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.

આફ્રિકાના સ્વતંત્ર સંસ્થાનો

આ સમગ્ર નવી સત્તા કે ન્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં રંગવાળાઓને સુધારાની દૃષ્ટિમાં રાખવામાં આવતા હોય ત્યારે યુનીયનની સરકાર આફ્રિકા ખંડના બીજા સંસ્થાનો સાથે મિત્રતા કરી વતીવ માતાવવાની દાક્ષ કરે એવી ખાબાનો એનો હેતુ છે.

આ ખંડના બીજા સંસ્થાનો વિરોધી અળવળા કરી પરદેશીઓની સુધારાની શૃંગારમાંથી સુકત થયા છે, અને તેથી સંજનનીય છે કે તે સંસ્થાન વાસીઓને પ્રધાનવાદનાં એને 'મહારા' એ કરતાં, એ નિતીવા લેખ બનેલા રંગવાળાઓ તરફ વધુ દિલસે. રહે. દક્ષિણ આફ્રિકાની કચ્છાવલી રંગવાળા પ્રજા પોતાની સુકતી માટે અળવળ કરી રહી છે એવી પ્રજા પર સુધારા સાદતી યુનીયનની સરકાર આફ્રિકા ખંડના સુકત સંસ્થાનો સાથે મૈત્રીનો દાખ લખાવે છે એ અવ વખતે રેતી માં આયુ' ખોસી રેવા બરાબર છે. (અહીંથી કહેવત છે કે, સહાધમ અપરે બધ નેપ ત્યારે પોતાનું આયુ રેતીમાં ખોસી રે છે. નેથી કાપને તે મોઢ સહે નહીં પણ રેતીમાં ડુંબળાષ ને મરી જાય.)

પણ કદાચને યુનીયન સરકાર હવે નાનુત ઘડ હોય અને એમ મનલી હોય કે પાકેસ. સંસ્થાનો તરફ મિત્રતા અયુ' વતીન રાખવું જરૂરી છે તો એ પણ એટલું જ આવશ્યક છે કે આ દેશની કચ્છાવલી રંગવાળા પ્રજા અને સંસ્થાનોની સ્વતંત્ર પ્રજા કે નેમની વચ્ચે સારકુતીક અને બીજા ધણી રીતે અળતાપણું છે તેમની વચ્ચે પણ એક મૈત્રીની માદ બંધાવવી એકમ છે, ને માદ તેઓને આ દેશના રંગવાળા સવાલને રંગવી રેવાને માટે અદ રખ બને.

આજનું રાજકીય વાતાવરણ ભોતાં રંગવાળાઓ સવાલ તિરકારની હદે પદોએ છે અને તેના ભોમ અને આ બીજાઓએ આ વાત ખાન બહાર નહીં હાદી નાખવી એકમ છે. એ ઉદાપદાપણના ધડનારમાં આ ખંડ મા કાત ઉપાડે તો તેનો જ્ઞાન અસરકારક બીજાઓ તરફથી અપારો એકમ છે વાતાવરણ એ કે અનુકુળ નથી કારણ અનવની સર્પાદા હોય છે. છતાં પણ નેમ બીજા

સંસ્થાનોએ સુકતીનું એવી સુકતી મેળવી તેમ આવશે પણ કરવું જ નેકમ.

હોંદ અને સિલોન

હોંદ અને સિલોન વચ્ચે સિલોન માં વસના હોંદીઓના સવાલ નો નિર્ણય આનબરો નથી લાવી સકાયો તેને માટે હોંદ અને સિલોનના શુભે-ચક્રો નિરસ થય છે. આ અસંજનના એવે અદાલ વખતે ઘડ છે કે અપરે હોંદપર કુશ્મનેને આનબા નિધવાને મોડો મળી ગયો છે, એમો કાવ કુદાડી ચો તેઓ કદી ચો છે કે સિલોનમાં ને હોંદીઓને નથી રાખના તો અમે શું કામ રાખીએ?

પરંતુ આ સવાલ ડુંબણ કર્યો છે. સિલોનની સરખામણીમાં હોંદ ધણો વિચાળને સરક દેશ છે ન્યારે સિલોન એક નાનો સરખો દેશ છે. વધી ઘમાં ત્યાં હોંદીઓને વસનાદ છે. તેની કાલની હોંદી પ્રજા તાજા જન્મેલી અને ત્યાંની રીત રીવાજે મા ઉછરેલી હોંદ તેજ દેશને પોતાની જાન્યુની સમને છે અને તેથી તેઓ ધણે છે કે તેઓને સિલોન સરકાર સિલોનના તામરિક તરીકેના હકો આપે.

પણ આની બીજા ખાસુ પણ છે સિલોન સરકાર એમ નથી હચકતી કે આપો સિલોન દેશ હોંદીઓથી ઉભરાઈ જાય અને તેથી તેણે હોંદીઓના વસવાદ ઉપર અને પ્રવેશ ઉપર પ્રતિબંધ સુકનારે કાપડે. પાડ્યો છે.

આટલે કુરથી શિખામણ આપવી એ કદાચ હોંદ કદાપણ અડું' ઘડ પાડી. છતાં આ સવાલ આફ્રિકા ખંડને ધણો અસર કરનારો છે તેથી અમે સુપકીદી નથી પારણ કરી સકતા હોંદનું વણણ કિયું ન હોય' એકમ છે નેથી બીજા તેને કાદીવાદી કહે. અને તેથી જ હોંદ સિલોનમાં ઘતા પ્રવેશપર મતીનંધ પોતે જ સુકવો એકમ-એટલા માટે નહીં કે તે વધુ અડક છે પણ એટલા માટે કે સિલોન માં ઘતા પ્રવેશને બીજાઓ ખોરા અર્થ ન કરે.

હિંદીઓ અને આફ્રિકાનો

દક્ષિણ આફ્રિકાના હોંદીઓને એ સમજતાં ધણો સમજ લાગ્યો કે આફ્રિકાનો પણ બીન-એ.રાઓન. સવાલ સાથેની સકતમાં પોતાનો માત્ર સારી રીતે બજવી દાકરી, એ એવો લોક પ્રવર્તના હતો કે ત્યારે પણ હોંદી અને આફ્રિકાનો વચ્ચે તુલના કરવામાં આવે ત્યારે તેની સંકુતીના તદાવત સામે આનબા ખતાવવામાં આવતી ને એમ માની લેવામાં આવશે કે આથી આફ્રિકાને બોલુ કાચું છે તો તેમાં હોંદીઓની કાર છે. આને હવે અપરે તેનાથી વિરુદ્ધ દિશામાં વિચારોનો પ્રવહ થતો એક રચાં છાએ. અને તે એ કે હવે વિચાર પ્રવાહ એ દિશામાં વહે છે કે ને કાંઈ આફ્રિકાનો છે તે સુધર અને સાફ છે.

આ ધણું બપંકર વણણ છે. એ સુધારું નહિ નેકમ છે કે આફ્રિકાનો પણ એક સારા માનવો છે એટલા હોંદીઓ છે. ધણીવાર આફ્રિકાનો સાથે દોશી કરવાનો એ આવ હોય

છે કે તેને મોરા સાથે કાપવાને માટે હથીવાર તરીકેનો ઉપયોગ કરી લેવાય.

આફ્રિકાનો એટલા બધા અણસમજુ નથી કે, એટલા હોંદીઓ માને છે તેમ. પણ ને હોંદીઓ તેને હથીવાર તરીકે વાપરવ. છતાં છે તેઓએ ખાન રાખવું નેકમ છે કે કદાચ એક દિવસ એનો પણ આવશે કે તે હથીવાર તેની સાથે જ થશે.

એ ધણું જરૂરનું છે કે, હોંદીઓના મામ માટે કે હોંદીઓ અને આફ્રિકાનો વચ્ચે અરી મૈત્રીને સ્થાન હોય. પણ તે અનુ' અસકમ છે કે અર્થ સુધી કાલની કાનતયીજ મૈત્રી સાથવાને આદર્શ હોય. અફ ભોતાં મૈત્રી એ પાપાપર રચાવી નેકમ છે આફ્રિકાનો પણ શુભદોષથી કારેસો હોંદીઓના નેવોજ એક મનવ છે, હોંદીઓએ એ ખાનમાં રાખવું નેકમ છે કે કાંઈ ધણ બીજા સમુદ સાથે જાવાને માટે તેને ઉત્તરનો એ અપંકર છે કારણ એ એ પારી તલવાર નેવું હથીવાર છે અને કપારે વાપરનારની ઉપર નેખમ આવી પડે તે એ જાણુનો પણ નહીં હોય.

ડો. ટેયલરને શુભેચ્છા

છેલા નેકેક અસરથી થી અણીકાસ માંથી મેકોડ' હોંદીઓમાં માદગી થી સપાવણ છે તેમણે કાર પ્રવદ થક ને યુનાઈટેડ રોટક જતા ડો. એલન અને બીમતી ટેયલરને શુભ સરક છામી હતી. બીમતી સુધીયા માધી અને તેમના સંતાનો ઉદાએન અને અણુ-માઈ પણ આ પ્રધ'એ હોંદીઓના પોડ માં કાનર હતી. ડોક્ટર અને મીસીસ ટેયલર માંથી કુટુમ્બના યુના મિત્રો છે.

ડો. ટેયલર આમર માનતાં કહ્યું કે એલન કપ વર્ષમાં હોંદી માને ને અમતી કરી છે તે મને વિરમ્ય બનક લાગી છે. ખાસ કરીને રમોમરીક કાલેસીંગ રખામ અને હમણાં સર ધરેલી તુલતાન દેશનીક કોલેજ કે ને તેના સરંજમ સકિત જાનતની આમળ પડતી ઈમારત મણાશે પડેલી તરે અમે આ દેશમાં આવેલાં તે માટે અમેરિકાની કાચેરેનક અર્થ જ નેવામ

કર છે. હવે તો મેકોડ' હોંદીઓ સો.કા મોડ'ના આપશે છે.

ને કે અમારું મુખ્ય કામ તે આફ્રિકા ભોંડા માટે હોંદીઓની મોજના કરવાનું જ હતું તેપણ અમે હોંદી જાનતાના હાદી તેની તથા ડોક્ટર અને નર્સોનાં ટ્રેઇનિંગ માટે ની પણ છુટ લીધી હતી. બીન-યુરોપીયનોના સુવાન હોંદી તથા આફ્રિકાને ડોક્ટરી અને નર્સોની તલીમ આપવા માટેના ફર પ્રથમ યુગ્મા સુકવાની મેકોડ'ને તક મળી હતી.

નર્તા જતાં હું થી અણીકાસ અવી અને તેમના કુટુમ પ્રત્યે શુભેચ્છા વ્યકત કરું છું. ડો. ટેયલર આતમાં કહ્યું કે મેકોડ' હોંદીઓમાં નવેસરથી અમારું ડ્યુવન અમિત કરવા પાછો ફરવાની આશા રાખું છું અને ને અર્થસુક મિત્રાચારીનો અંખ રચો છે તેને લાગે કરીયુ.

સ્વ. કરતુરખાની યાદ

“સંક્ષીપ્ત”

મહાત્મા ગાંધીજીનાં બે નિવંદના સંવાદો, ગોખાં એક મહાવેળામાં દેશમાં અને બીજાં ૧૨૫૦ના મધ્યમ કાર્યની સુચિતના રાજ્યના સ્થાનક તરીકે બનેલું નિબંધ આશાપૂર્વક (૧૯૪૬) મહેસવાં થયેલું. ૨૬.૧૦.૧૯૪૬નું ૧૫મી એ.એસ. અને કરતુરખાનું ૨૨મી દેશ બોરીએ. ઉપરનાં આંતરિક પ્રવાસમાં શ્રી ભારત મંચનું અંતર રહ્યું છે.

આપણે ભોલે છીએ કે પુરાતન કાળથી ભગવાન રમણના નામ સાથે શીતનું નામ લેવાયું છે તેવું કરતુરખાની પતિ પ્રણયના અને એક આરંભ સનારી લોકોનું જીવન જ છે.

એક પ્રમાણે મહાત્મા ગાંધીજીના નામ સાથે પૂજ્ય કરતુરખાની રજા સંબંધે થઈ આવે છે. ગત આપણી સદી દરમિયાન ભગતે ભેષ્ય છે કે તેણીએ ગાંધીજીના આદેશ, તપસ્વી છાન અને આદેશ સિદ્ધાંતના પાંચનમાં પોતાના જીવનને આપણે લઈ લીધું હતું.

મહાત્મા ગાંધીજીના જન્મ પોર બંદરમાં થયેલો તેજ પૂજ્ય શ્રીમંત્રી અને ૧૮૬૯ના એમ.સ માસમાં કરતુરખાનો ૫મી જન્મ થયેલો. પિતા, શ્રી. ભોલેજીભાઈ મહાનજી અને માતા મંજુ કુવરમા. દેશનું પ્રચારને. એ જન્મ ને નેવાળી કરતુરખાને અધારણ ન મળેલું. ૫મી એક આરંભ અને ઉપ થોગી જન્મ, નીતિ અને વ્યવહારનું યાત્ર તથા સુસંસ્કાર સહ સરકારની તબીબ તેમનાં માત્ર પિતાએ સારી રીતે આપી હતી. તેજ વર્ગની વડે લગ્ન થયેલાં અને એક માળાના જન્મ પછી ગાંધીજી બેરીસ્ટરના અધ્યાપક માટે નિમણૂત થયેલા.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં સ્થાનક નિરાશ માટે ગાંધીજી સાથે ૧૯૦૨માં યવન આવ્યા. સીતાજીએ ભગવાન રામચંદ્ર સાથે ખાર વરસ વન મોઝનું હતું ત્યાં પાતિમત ધર્મના પાસન માટે અનેક પ્રકારની વિલંબણ વેઠી હતી. તેવી જ રીતે પૂ. કરતુરખા ૫મી દક્ષિણ આફ્રિકામાં ખાર વરસ રહેતાં. તે દરમિયાન આ ગાંધીજીએ દોહીયાના હક માટે ઉપાર્જના સાધામંદની યાત્ર વખતે ભેષમાં અર્પેલાં અને સખત માંડગીમાં ૫મી પતિવિયોગનું દુઃખ સહન કરેલું. મહાત્મા ગાંધીજીએ ૧૯૦૮માં પ્રિયોરીયાની જોવામાં વેમને લખ્યું હતું. “તારી તવિયતનો તાર ગી. વેરે આજે મોઝાયો છે. અંત હમણે મેતરાય છે. હું રહું છું ૫મી તારી આકરી કરવા આજુ તેરી રિપતિ નથી. આપણકની યાત્રમાં જે બધું અર્પણ થયું છે. મરણી લે આપ જ નહિ, હંક તે ન જન્મવ. હું

જ્યાં પિંમન રાખે, રીતસર ખામ, તો સારું થઈ રહેશે છતાં આજે નસીબે થી હું જાઉં જ એક હશે તો હું તને કોટલું જ લખું છું કે સારું હેત તરી ઉપર કોટલું છે કે હું ચરસો છતાં આજે મન છારશે. તારે. આત્મા અમર છે. હું હમણે ઉપર આપણ રાખી પ્રાણ તનજો છું ચરીશ તો તે ૫મી તારે સ્વામીમંદને ભોગ છે.”

આમાં એક આદર્શ પતિનો રસક રૂપો નિર્મળ હેત છે તે ભેષ સાધ્ય છે. સદ્ગત્યે પૂ. કરતુરખા અર્પણ અંદગીમાંથી ગયો અર્પા અને ૧૯૪૪ માં પૂ. બાપુજી સાથે રહેલા આવ્યા.

દેશની આઝાદી માટે રાષ્ટ્રિય ક્ષાત્ર સહ થઈ તેમાં ૫મી તેમણે પતિની યાત્ર ગામ જાની જોવા દુ.ઓ સહન કર્યાં. મહાત્માજીના સિદ્ધાંતને રી.ડો માનવાએ અપનાવ્યા. દેશ અને જનતાની સુકિત આરોગ્ય અંતમા દત્તરે.એ જીવન સમર્પાં ગાંધીજીની આદર્શ આજ એને વીરલકથી છારન માં ઉતારનાર સાચીએ પેટી પૂજ્ય કરતુરખા કેટલી કાળજી રાખતાં હતાં તેના અનેક પુરાવાઓ પૈકાનો એક અનુભવ ગાંધીજી લખેલો અને ઉતારવા કરેલો છે. ૧૯૪૨માં આશાપૂર્વક નેલ પ મહાત્મા ગાંધીજી સાથે કરતુરખા સહ અનુભવ ગાંધી અને ગીરાંમજી ૫મી હતાં. મહાત્મા ગાંધીજીના પાત્ર પીતાની બાગલ ઉપર કરતુરખા જાનેજ દેખરેખ રાખતા. સાને બહારનું દુષ આપણું તે ગીરાં.પાઈ બાગાને હડી રાખતાં, કોઈ દિરસે તેમની તવિયત ઠીક ન હોવાથી તે સખ ગર્વા હતાં જેથી દુષ આજણાનું કામ અનુભવ માટે આનું તેમને રોજ આજતાં તે ૫મી ન મળવાથી એક રવજ ૫મીનો હતો તેણીએ ઘાંધને સુલોહો હતો તેનાથી દુષ આજી શીધું એજ વખતે પૂ. કરતુરખા ત્યાં આપી ચકમાં અને તેમણે ૫મી જોધને કર્યું. “આ તો ગીધનું ૫મી” એમના ૫મીથી બાપુજીને પીવડું દુષ અભાવ રી બાપુજીને અમર પડે કે ગીધના ૫મીથી એ આનું છે તો એમનું મન કુભારો. આપણી પાસે આવીના કહાં કયા એલા છે? આપણાથી આપણા ઉપ થોમમાં પીધનું ૫મી કેમ જ ૫મીમાં ને કદાચ મીધના ૫મીથી જ આપણી મરજ સરતી હેત લે એવી અરજતો ત્યાં કરશે ભેષમે, ૫મી મીધના કે નિસાળી ૫મીથી આપણે રા.ચ ન જ સખામ. હું જાણે છે કે મીધના ૫મી રીખારમાં ઝીણાં લાગે છે. તેથી ૫મી વખત એમ સતપ છે કે આજણ-પ્રદેશમાં હ અને કનીટમાં ૧૧ છે—

કે મીધ ઉપરોચને સમ એ ઉત્તમ છે.

૫મી એ તાન ગોડુ છે. આવીનું ૫મી” ૫મી” હશે છતાં આવીના ૫મીમાં એવી ઉઠી રહેમાં છે કે એ ૫મી” મીધના ૫મી ૧૨૧. ઉત્તમ ૬.મ આવે. આજે તો તને એમ થયું હશે કે આ ૫મીથી સારું મળાશે; અને માળામાં શી હરકત? ૫મી” પહેરણું હોમ તે માંધા ૫મી આ મે રી જુમ છે. આજે તો તે” કુષ મજબૂ અને ક સે તે, તને થશે કે ૧મી” મુષ,મમ લાગે છે માંધો પહેરી લઈ! એટલે ત્યાં મન હો વળી મીધના ૫મીથી માળેલું કુષ પેટમાં ભવ કોટલે ઝીણી નભરે એ એક ભાતનું પામ પેટમાં મયેલું કહેવાય. આપણે તો વરેલીની પ્રતિજ્ઞા છે.” આમ કહી લે કુષ કરીથી આવીના કટામાં મળાણુ.

૧૯૪૨ના સપ્ટેમ્બર મ.સમાં એમને હૃદય રોગની ભાર જાણીથી આશાપૂર્વક રહેલમાં ચારેક ભાંડવાડિયાં હૃદય રોગથી પધારીયાં રજા પાદ ન્યુપોનીયા ની તિવતાથી ૧૯૪૪ના ફેબ્રુઆરીની ૨૨મી તારીએ ભે.મવાર-મહાસિદ્ધાસની ની સાને હ ને કમ મીનાટે મહાત્મા. ગાંધીજીના ગોળામાં જ તેમણે નહર દે, ને ઘાંટી લીધો. સ.એક માલુસોની હાલરીમાં આ મ.પાન મદેતની નજી જ થી દેવસાસામંદના હને એમનો અગ્નિસંસ્કાર થયેલો અર્પાં તેમની સમ.ધિ આજે એક તીવરધાન રવે નિશ્ચયાન છે.

મહાત્મા ગાંધીજીએ તેણીના રમ રક માટે એક ક્રોડ હપિયાની જનતા ભેષ અપીધ કરેલી. જેનો સવા ક્રોડ રૂપિયામાં જવામ આપી જનતાએ એમના પ્રત્યેની પૂજ્યભાવના વ્યક્ત કરેલી. એ નીધિને ઉપયોગ ગ્રેટા રોડેમાં નહિ ૫મી નાનાં નાનાં ગમ કાઓમાં થઈ રહેલો છે. દેશમાં અડીસો એકર જમીન ૫૨ કરતુરખા આમની રથપના થયેલી છે. જાંધી “કરતુરખા ગાંધી રાષ્ટ્રિય સ્મારક દુરદ” હાસ ભારતના પ્રત્યેક પ્રાતમાં છારત કાંપરે રમારો જાની રહેમાં છે. જામવડી, કાતજી, રાખાનું, સાળા, રાત્રી સાળા, મોહ સાળા, પ્રસુતિયુક મોરે રથપાયેલા છે દરદન. પ્રમુખ માનકરે દાસ છે અને ઉપ-પ્રમુખો: ગ્રેવલીયા વી. કાકરરી, અંમલદાસ ૫૬ વાસા, કાલિજીપાર ન. મોરાસજી, મધી બેન પટેલ, મુલ્લાબેન આસાજી તથા મંત્રી: સુશીલાબેન પે છે. મામ સેવાનાં કેન્દ્રી આમમા ૧૨, આ.સામમા ૨૩, ઉત્તમમાં ૧૪, કેરલમાં, ૧૧, મુમરાત માં ૮, તામીલનાડમાં ૨૬, પંજાબમાં ૧૪, જામખમાં ૧૬, ગુડા પાકિસ્તાન મા ૨, પિદ.રમાં ૨૬, મધ્ય ભારત-મહાકોથમમા ૫, મહાવિજયમાં ૧૪, મહારાષ્ટ્રમાં ૧૨, મૈસૂરમાં ૨૨, રોમ-રથાન, કિપાયમ, દેશનામાં ૧, ઉત્તર મુખ્યોન્દમાંથી દોહીમા કરતુરખા-રસન

નામનું ત્રિમાસિક સાતેક વર્ષથી આ મરનિજોના સંચાલન અંગે થાય છે. સત હાલે છને ૧-૨-૫૫માં એ રથગની પ્રસાકાન લીધેથી ત્યારે એમ કહ્યું હતું કે “આજે ભારતના ના નિર્માન-મ રમનાર ૬ મધ્ય પુરાવાળી સંસ્થાએને હું એક તીવરમાનું છું. આમ તો દેશમાં અનેક સંચાલન થાય છે. ૫મી જે સંસ્થાએ દેશમાંથી પ્ર.જાત મનોવિતને કુર કરી ભારતીય સંસ્કૃતિનો વિશાસ કરે છે તેનું મળું મદદ છે. મહિલાઓના સમુદાય રહીને આ દક્ષિણી કાપ કરવાવાળી આ સંસ્થા છે.” રો. સુચીસા નાચે ૨-૧૦-૫૫ના રોજે કરતુરખામમાં ગાંધી ભવતિ ઉજવાયેથી તે પ્રસંગે કહ્યું હતું કે, “આપણા જીવનના તંબુરાં માંથી એક પ્રમુખ સ્વર એ નીજળેલો હતો કે ‘પરપીડાને કુર કરવી’ અને એ પ્થેવ પર પાડમે નિવિધ પ્રતિજ્ઞા. નેર પ્રારંભ કયો. આ ‘કરતુરખા દુરદ’ ૫મી તે પ્રતિજ્ઞા માદેની” એક છે.

આ રીને રહેલમાં પૂ. કરતુરખાનું રમારક રથપાયેલું છે તેવી જ રીને દક્ષિણ આફ્રિકાના દોહીએને ૫મી મોરથ લેવા જેવું છે કે તેમો તેમના રાપેની પુલ ભવનને વ્યક્ત કરવામાં પાંચ, નર્થ, પટેલા. પૂ. કરતુરખાનાં રમારક માટે યુનીવર્સની હોડી જનતાએ આદેક હાનર પાઠા આવવા છે જેમાં ચારે હાનર નાદાકની સરકાર ઉમેરી આ.પાળી રીનીકલ છે અપા પૂ. કરતુરખા એ મહાત્મા ગાંધીજી સાથે રહીને સત્યમંદની યાત્ર માટે જનતાને તાલીમ આપવામાં સાચ આપેલો ત્યાં “કરતુરખા ગાંધી કે.એ.રીપલ અવરમેન્ટ કોટા ઇન્ડિઅન સ્કુલ” અંખાયેલી છે.” જેનું ઉદ્દાપન ૧૯૫૪ના જીવન. ન.ટાસના આપનીનોટરૂટ માં શીકદનના હરે થયું હતું. આજે અહીં ૩૮૦ મળી. પ્રાયવિક વિદ્યુ લઈ રવા છે. જગ્યા ના સીચને લીધે બાપુજીના અસલી મહાન “સુવોદન”માં ૫મી એ કથાસ માનુ કહેલ છે છતાં સો ઉપર જાળો મેહલીય લીટ ૫૨ છે.

આમ સ્વ. કરતુરખાના રમારકો કાસા કે પાથરની થતીમાં નથી ૫મી રાદેશ અને આ પ્રદેશમાં તે રમારક હાસ જન સમાજના મક્કર માટે ઉપયોગી કાપો થઈ રહેલાં છે. જે તેમનાં અત્મમને નિરાંક સતેવ જ ઉપજવરો

સોફીસની સફર
દોહના પ્રામ્ય જીવન નિષે લેખો
સપથ જવામ રૂપે આ પુરતકમાં
સોફીસના વીચારો, લોખ છે.
પામત થી. ૩-૧.
‘Indian Opinion’
P. Bag, Durban, Natal.

ઓલ ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ

ગાંધીજીના અધિવેશન

હિન્દી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનું ૧૧મું અધિવેશન ગયા ઇન્ડો-ચીનારના અમૃતસરમાં યોજાયેલા આસ ટેલી-ગ્રાફીક સમાચાર 'સાપા રેડર' દ્વારા હાથમાં લઈ મળ્યા છે. ગુજરાતી વાંચકો માટે તેનો અનુવાદ અંગ્રેજીમાં આપવામાં આવેલો છે. આ. ઇ. એ. અમૃતસરમાં ઇન્ડો-ચીનાર તા. ૧૧મી ફેબ્રુઆરીના રોજ રાષ્ટ્રીય હરિજન સમુદાયના એક સાથે ઉપર સંબોધન દ્વારા આરંભ કરવામાં આવેલો હતો.

આવી હાલ ઉપર ચેરમેન, જેમાં મળ્યા તેા હરિજનોની સંખ્યા હતી તેઓ, જે હરિજન સમુદાયને આપવા પ્રયત્ન કરવામાં આવેલી તેનું પુનરાવર્તન થઈ અટકાવવા માટે બેઠક પડે તકવાર હતી.

અઢાલી ધીમે છે એમાં કોંગ્રેસની ચોખ્ખી સત્તા હોય એવો પુનઃપ્રતિબોધનારાના પ્રાંતી આગળે હરે છે તેઓનું સરમથક તેના હરિજન પક્ષ 'મહા પંચાયત' કે જેને દીક્ષિત હરોપરિ હોય એનું વિદ્યાર્થી પંચાયત એક છે. તેની આગળ આપણું હતું અમૃતસરમાં મળેલી કોંગ્રેસ પાર્ટી કે જે આપણે સત્તાપર છે તેને દીક્ષિત પ્રાંતી રમતા માટે હોમ પહેલાં બળની પ્રતિનિધિ રસવા માટે સમુદાય સરમથકે એકર રસેથી પસાર થાય એવી ગોઠવણ થઈ હતી.

ચીનાર તા. ૧૨મી ફેબ્રુઆરીએ અઢાલી ધીમે પાર્ટીમાં પંચાયતી બાપા નો પ્રાંત રમવાની પ્રમણી થઈ એક રેલ મોટીય બોલાવી હતી. તેજ અરસામાં તેમની મોટીયમાં આપા મહાપર અઢાલી ધીમે પ.મણીને ન.મણીને કરવાનું કરવાને કહેવા માટે મહા પંચાયત પડેલો એક સહુ-લિંગ મેળાવો પડ્યો મળ્યો હતો. વડા પ્રધાન પં. નેહરુએ અઢાલી ધીમે પાર્ટીમાં અમણી થી તારાસીય સાથે સમાવનનો માર્ગ દોષવા ડેટલીક મોટીયો બોલાવી હતી.

ઇન્ડો-ચીનાર તા. ૧૧મી ફેબ્રુઆરીએ ૧.એસ. પાર્ટીએ દીક્ષિત સમુદાય હોય ત્યાં એક બાપાના વિભાજન વિભાજીય કાઉન્સિલ સહિત દિલ્હી પ્રાંતને ઇલેક્શન આપેલ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.

એક દિવસ કે જે એ પાર્ટીના વડા એ રમસો અને સમય કમિટીએ રચીએલા તેમાં કહેવાયું છે કે એક સાચી પ્રાંત માટે પસંદગી હોય ત્યાં કદાચ તે દરેક થશે પણ અતિશય થી કુદરત હોય એવા અંગ્રેજીની ઉપરવટ બળે એક સાચી પ્રાંત મળતી ન શકાય.

કોમીટીમાં ગુજરાતી હરે અને એ.સી. પ્રતિના રચીય અંગ્રેજી પ્રતિના રચીય હરે એક સમુદાય હોય તે માટે પ્રયત્ન કરવામાં આવેલા પંચાયતીમાં એક હરેલી અંગ્રેજીમાં આપવામાં આવી હતી. તેણે અંગ્રેજી અને બીજાને દિલ્હી પ્રાંત તરીકે એકાદ રવાના કરવાને પણ સમ્યક રાખ્યો હતો.

કોંગ્રેસ પાર્ટીનું ૧૧મું પૂર્ણ અધિવેશનની પ્રણી સમાને સંબોધનમાં વડા પ્રધાન પં. નેહરુએ કહ્યું હતું કે પ્રિટન, કાંચ, જમની અને અંગ્રેજીમાં નોવોમીક પ્રાંતી કરતાં રેડરો વપરાસમાં એક પ્રાંતને દીક્ષિત રજૂ કર્યું તેમ પ્રિટન રેડરોપર અધિકાર મેળવી તેનો સાથ તેમણે લેવો હતો.

સોવિયેટ રશીયાએ તેની કાંતી જોસ થી આગળ નર્મો અધારી કિન્નુ તેણે એક કમ્યુનિસ્ટની રચાવના કરી.

પં. નેહરુએ કહ્યું કે "આપણે સોવિયેટીયનના રમ્ય તરફ જવાને ઉત્કેશ નિરધાર કર્યો છે અને આંતરિં સાધને વડે તરણી સોવિયેટીયન માળખાની રચના કરી છે." ચીનાર ની એકાદને એન્ટર્તા પં. નેહરુએ કહેલું કે આરતના પ્રાંતીની અરદના રચીયના નિયંત્રણમાં નો દરેક પડ્યો બૂલ મળેલી હતી તે માટે પ.મણી હરેકાર કરી લાકે તેમ છતાં આપણેના દેશમાં જુદાજુદા દેશો તેને અંત આવી જાય અને શાંતિનું વાતાવરણ રચીય રચનામાં સુધી એ નિયંત્રણમાં હરેકાર થઈ લાકે નહિ

કોંગ્રેસ પાર્ટીની મોટામાં બીજી અમો સમિતિ, વડીયની વિષ સનુ પ્રકરણ અને અતરરોપિય કુદાઓએ અમરમાલ શીખું હતું અને પ્રાંતીની સરદના રચીયના સમાસ બીજાપર રહ્યો હતો.

પં. નેહરુએ આ અધિવેશનપર પ્રુનઃ આધિપત્ય રજૂ કર્યું બીજા ડોષ પણ વડા કરતાં તેમના તરફ પણ થઈ રજૂ કર્યું

હરેકારી, હરેકાર અને આસ કરીને પ્રાંતીય હરેકાર એસીયટીરી એમોની-એસન તથા અમદાદ મોસ હરેકાર દીક્ષિત રેડર કે જેનાથી સંપ ન થતાં તે તંત્ર રિધિતિનું કરણ બનેલ છે એ અધિકારીય હોમ વાલિવાદ મળેલો હતો.

પં. નેહરુએ સમાને પ્રમથ જ કહેલું કે જમતને બોલોમીક કે તિની સંકળતા નો એક નવો માર્ગ આરત બતાવી રજૂ છે વધુમાં તેમણે કહેલું કે આ નવા માર્ગનું અરદ આરતના પ્રમુ-નીસો અને ડેટલીક સોવિયેટીયન

આનમાં નથી દેવડું અને તેઓ તેમના કુટુંબિય રિહતના વિચારના પાંજરામાં ગોંધાય મળેલા છે જેનો અરદે જ આજના આરત સાથે કરી સંબંધ હોઈ શકે.

પં. નેહરુ, રેડર પડેલી એમોસ થી રજૂ થતી બીજી રજૂ થતી વર્ધિય મેળાનાની અંગ્રાવના ઉપર આરદ પુરેક મેળાના હતા. અને પાપાના ઇલોગો કે જેનાવડે આરત ચોતાના પમપર નવી સકરે તે વિશે અરદપર કે અંગ્રેજીનું કહ્યું હતું.

સાપા રાવ.

કાંધર હાલ્ટનના મિત્રો એકે એ. ઇ. એ.ના અધિપતિ.

સાથે, — આ કાગળ ડોષ વિવાદ માટે નવી પણ કાંધર હાલ્ટનના વિલિંગ-અધિપતિ મિત્રોને અરદે જ હાપા કારા પ્રમથ કરાય છે.

રેડરોક અધિપતિ સાથે આ વિશે અર્થ થવા પડ્યો અને જાણવાની કમળા થાય છે કે આ રેડરમાં નિરધાર્ય બાને અધિપતિ કરેલાં કાંધરોની કરર કરવા અને તેમણે અતારેલી હોમન, દરતા અને દીક્ષિત અધિકાર ઉપરના રીમ માટે કમળા મુતરવરકમાં આભાર મળત કરવાની જરૂરીયાત જણાય છે.

કાંધર હાલ્ટનને આ અવન દીક્ષિત આધિકાર રહીને કામ કરતા જેટ બીજી કહ્યું રીમ નથી એ અરદ રાખવા જેવું છે. પરંતુ જ્યાં તેમની અધીન જરૂર છે તે માટે તેમને દીક્ષિત મે.લા-વાપા હોય થી ફેબ્રુઆરીની આખરે તેમને આ રેડરમાંથી જરૂર જ પડે એથી તેમને ડેટલીક કુ:બ થશે એની આપણે તેા કહેવા જ કરવી રહી. અને તેમણે કરેલાં સમાચારો માટે તેમના મિત્રોને આભાર સનવા સ છે તેમની દરોહ કમળાની તક ન થાય તેા તે એક કમળાજ સેખાય.

અને તથા એએને જે વાલ કરી

તેમને અમ કામ્ય છે કે "કાંધર હાલ્ટનના મિત્રોને કહે" તરકાળ પાંજર રજૂ કરવો એકાદે કે જેમાં અરીય અને તંત્ર સંકળમાં કુતરતા નો કહકાર ને.વાળી શો.

કાંધર હાલ્ટનને આ રેડરની સેવામાં ડેટલીક હોય આપ્યો છે એ માટે આપણે તેમનાં જુલકાળનાં કાંધરો તરફ નજર નાંખીએ ત્યારે જાણી શકાય છે કે એક આપણે ડેટલીક બધું કાપ કરી શકે છે. અને જાણ બાબત જાણવાથી મે.લા સમાચારો "આધિકાર બાંધરોને મે.લાજની મે.લા" "ધી હાલ્ટન રચીયો અ.પ" અને "ધી હાલ્ટન તરક જે.લા."

માફ માનવું છે કે ડેટલીક નાંખ્યાં મળે એ માટે ચીંતા ન કરવું જે નાંખ્યાં ઉધરવાથી તે કાંધરો સાં જ માટે વપરાયે. એક પણ મેની નકામી જરી નહિ. તામ અને અરનામું દરેક તેની દરેક એક અંગ્રાવના જવાબ આપશે અને કાંધર પણ આભાર પત્ર દરેક તે કાંધર હાલ્ટનને પડેલા-કારો. આ સમય કાળો તેમને આપી દેવાશે એમાં તેને, હું ઉપયોગ થશે તે હાપા કરી જાણવાથી એ માટે કરી શકા નથી.

તેમણે અ.પણને માનેલા મિત્ર કરતા આપણે કાંધર વધુ છોએ એની આપણે તેમને પ્રતિનિધિ કરાવવી એકાદે તેમના કાંધરો માટે આપણે કુતર ડોષએ તેા તે માત્ર કામણીમાં જ નહિ પણ અર અર્થમાં છે એ તેમને આ કાળા કરી અતારવું થશે છે. કાળાની રામ તીચેના સરનામે મે.કાંધરો.

આપની.

એન. અરધર.

સરનામું: The Friends of Father Huddleston Fund, C/O Mrs D'arcy Usher, 26 Pallinghurst Road, Westcliff, S'BURG.

એટલું તમે બધો છે કે કેનેડાની વિધિ વિચારવા ક'પની સન હાઈફ્રી એડ્ડિ કનેડા

ક'પરેસ ક'પનીના કમો સત્તાપર મોન્ટ મીએ.

ઉપરાંત

દીક્ષિત આધિકારીની વરિધ અધિકારની કેમ કોઈ કુદ હોય પ્રાંતી-સીયક પ્રાંતીય ની સરનાર કરવી નીગાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી બાંધરોમાં એ એ તેમને અંગ્રેજી કોમિયેસન અંગ્રેજી કોઈ પણ બદલું કારકાલ વિધા નીચેની તરિત નીચેની વર્ધિ દરે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a feature of the Company's Management.
3. During 1955 the Company paid over £75,000,000 to shareholders, policy holders and trust fund.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance
Consult us first.

C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.
Steam Transport.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32398

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોના પ્રશ્નો

લેખક : (લેખક : પંડિત નરેન્દ્ર વેદાલંકર) (મતાર્કથી ચાલુ)

શિક્ષણના ક્ષણિક અને શિક્ષકનું કાર્ય

આ પછી ગુજરાતી શાળાઓ અંગ્રેજી શાળાને અનુરૂપ રીતે ગઢાવવાની પડે છે. એટલે જુજરાતી શિક્ષણને પ્રથમ સમય ભરેર પછી રૂ થી ક રસાતો મળી રહે છે. શાળા માટે પૂરા વખતના શિક્ષકો રોકવા હોય તો તેમને સવારે કે બીજે વખતે પણ અમુક કામ આપવું જ નોંધવું. જે નવાં માળાઓ અંગ્રેજી શાળામાં ન જતાં હોય તેમના વગેરે સવારે ચલાવી શકાય. જ્યાં એ વગેરે ન ચાલી શકતા હોય તો કાંચે રાત્રિશાળા જેવું રાખી શકાય રાત્રે યુવકો માટે જિમ્મ શિક્ષણ ના વગેરે રાખવામાં આવે તો તેને પણ સમાવળે લાભ મળી શકે. અથવા મેનેનાં વિશેષ વગેરે, ખાસિક વગેરે કે માસિક પત્રિકા ગઢાવવાની પ્રવૃત્તિ રહેરે એવાં કાર્યો છે કે જ્યાં શિક્ષકો ને બીજા રૂ થી ક કલાકનું કામ મળી રહે. આ કામ તેમની નોકરીના કલાકમાં મળી તેમને આખા દિવસ તો પૂરેતો પગાર આપવો નોંધવું. આમ જ શિક્ષકો પૂરા સમય માટે છે અને તે પ્રમાણેના પગાર મેળવે છે તેમજે રિવસના સમયગા છ કલાક કામ તો આપવું નોંધવું.

બરેર પછીના વગેરે જે પ્રથમ કલાક ન ચાલે છે તે સમયમાં બાળકોની નોક છુક તપાસવાનું કાર્ય સારી રીતે થઈ શકતું નથી. આથી શાળાના સમય પૂર્વે અથવા સવારે એકાદ કલાક વધુ આપીને તેને તપાસવાની એકાદવધુ કાંઈ હોય તો પણ સંતોષ કાવું થઈ શકે. આમ દરેક શિક્ષકે પૂરેતો સમય આપવો જિયત છે.

શાળાના વગેરે પ્રથમને બરેર પછી ચાલતા હોવાથી એ કે પ્રથમ કલાક માટે કામ કરનારા પંડિતશ્રી શિક્ષકો ની વિશેષ જરૂર સુધેરે રચણે રહે છે. ગાંધી શિક્ષકો મેળવવાથી શાળાને વધુ આર્થિક બેભાંડે પણ સફળ કરવો નથી પડતો. ધમણી વખત આવા શિક્ષકો મેળવવાની સુરક્ષા હોય છે કારણ કે અહીં વખત માટે કોણ કામ આપી શકે? બીજે અહીં સમય તેમજે કામ કામ મેળવવા જવું? આ પ્રશ્નના ઉત્તર માટે બહેનો, ધમણી મદદ કરી શકે એમ છે. બરેર પછી જે પ્રથમ કલાક નું કામ બહેનો આપી શકે. આપણા સમાજમાં બેવી બહેનો મળી રહેવાને પૂરા સંભવ છે. પણ એ માટે એમને પ્રેરણા કરવી નોંધવું. બહેનો મળતા જતા પણ પૂરેતીની અહીં સમય માટે જરૂર તો રહેશે. આવા શિક્ષકોને સવારે ચોખ કામ મળી રહે એવી

મોજાવણ કરવામાં શાળાના સંચાલકો ની ચાલની અવરજવલ છે, આ પણ શાળાને પ્રથમ ઉત્તરમાં જ મદદ કરવાની છે એમ સમજવું તેને કરવું નોંધવું. અને પોતાની સમજવાને ઉપયોગ કરીને આવા શિક્ષકોને સવાર ના વખતે એ કામ આપવું નોંધવું.

શિક્ષકોના પગારનો પ્રશ્ન

સારા શિક્ષકો શાળામાં ટકી શકે તે માટે શિક્ષકોના પગારને પ્રથમ પણ નવેસરથી ઉત્તરની જરૂર છે. આ દેશમાં શિક્ષકોને પગાર નકકી કરવા તો પ્રથમ કલો અટકવો થઈ પડ્યો છે. શિક્ષકોને પોતાને આપતા પગાર પ્રત્યે અસંતોષ રહે છે. અને સંચાલકો પગાર વધારવાની એમવાઈ કરી શકતા નથી અથવા તે માટે તત્પર હેતા નથી. આમથી અનિચ્છનીય ધર્મજી ઉત્તર થાય છે. આમ ચર્ચાનું પ્રથમ કારણ છે પગારનું ધોરણ નકકી કરવા ના ચોખ સિદ્ધાંતો માટેની નીતિને અજાલ ખાનગી સંસ્થાઓમાં મોટે ભાજે સુધેરે આવો દોષ નોવામાં આવે છે. જ્યારે જેની જરૂરીયાત હોય ત્યારે તેની વધુ કલો બીધી આવે લીધે ટેલીક વાર ચોખ શિક્ષકોને તેમની કાયદેસરના પ્રમાણમાં પગાર આપતો નથી તો ટેલીક વાર સામાન્ય શિક્ષકને ચોખતથી વધુ પગાર મળવો હોય છે. ધમણી વખત આવી નીતિને લીધે શિક્ષકો પણ પરિચિતિનો કુરુપ થોજ ઉતરતા નોવામાં આવે છે. સંચાલકો પણ એક શિક્ષક તેમને ત્યાં નોકરી કરવાને બંધાયેલો હોય છે ત્યાં સુધી તેને સંતોષવાની દરકાર કરતા હોતા નથી અને પાછળથી મળુ દખાતા માં બેસે છે. આથી એક બીજા પ્રત્યે કલેક ઉત્તર થાય છે.

પગારનું ધોરણ નકકી કરનારા સુધાઓ

આવી અનિચ્છિત અને અવસરવાની નીતિને બે ટાળવી હોય તો શિક્ષકોનાં પગાર ધોરણ ઉત્તર થી કુરુરેશથી અને સુધા બાંધવો વિચાર કરીને નકકી કરવાં નોંધવું. એ ધોરણ નકકી કરવા માટે ચાર સુધાઓ પર ધ્યાન આપવું નોંધવું. એ સુધાઓ. આ પ્રમાણે છે. ૧. શિક્ષકની કાયદેસરના રૂ. તેની ટુર્નમ. ૨. તેના અનુભવ. ૩. તેની જરૂરીયાતો. આમાં ચોથી બાબત શિક્ષકની જરૂરીયાત વિષે કોઇપણ જાતનો નર્ણય કરવો મુશ્કેલ હોય છે. પરંતુ આને માટે બધે એક જાતની પદ્ધતિ રચીશ

વામાં આવેલી છે. અને તે છે પરિચિત અને અપરિચિત શિક્ષકોની જરૂરીયાતો વચ્ચેના તફાવત. માણસ જન્મ કરે છે એટલે રવાબરિક રીતે તેની જરૂરીયાતો ધમણી થયા જાય છે. અપરિચિત બાકિતને શિરે એટલી જવાબદારી રહેતી નથી. અનુભવ સનેચો ભેતાં એમ લાગે છે કે કોઇ પણ અપરિચિત જન્મ થાય એટલે તેનું પગારમાં પાંચ પાંડોને વધારો થવો, નોંધવું. એક જ જાતની કાયદેસર અને અનુભવ વગેરે ધરાવનાર વિવાદિત અને અવિવાદિત બાકિતના પગારમાં આટલો કુરુરે રહે તે જિયત સેવાજી નોંધવું.

પગારની બાબતમાં બીજી પદ્ધતિની વચ્ચે અનુભવ છે. અમે તે ધંધામાં અનુભવને આધારે માણસની કિંમત વધે છે. અનુભવ વધરતો માણસ આધારે છે એ કલેવડ જોટી નથી. અનુભવની સંચે જ બીજી અમતની વચ્ચે છે પોતાના ધંધા વિશેષ તાલીમ માણસ ને ધંધો કરે છે તેની તેને ખાસ તાલીમ લેવી પડે છે. માણસ કાળજી, મેટ્રિક વગેરેની પરિક્ષા આપે છે તેથી તેનું જ્ઞાન વધે છે. પણ શિક્ષકનાં ધંધા માટે તેજે શિક્ષક આપવા વિશેની ટુર્નમ પણ લીધેલી હોવી નોંધવું. આવી ટુર્નમ લેનાર બાકિતના પગાર તે પ્રમાણે મંડાવો નોંધવું. કાયદા તરીકે એક નવા ઝેનુમેન્ટ શિક્ષકોને પગાર પ્રારંભમાં જુના અનુભવી અને ટુર્નક મધેશ કાળજી પાસ શિક્ષક કરતાં પણ જોડે, રહેવા સંભવ છે. સરખા અનુભવ વાળા શિક્ષકોમાં પણ અનુભવ શિક્ષક કરતાં ટુર્નક શિક્ષકનું પગાર ધોરણ નકકી થવા નોંધવું. ઉચ્ચત્તર હોય તો

અનુભવની બાબતમાં અમે એક ખાસ બાબત પર ધમણી વાર કલેવડ આપવું નથી. એક શાળામાં કોઇ શિક્ષક ભોગાય એટલે તે શાળામાંનું તેનું પહેલું વરસ શિક્ષક સેનમાં પણ પહેલું જ વરસ મળી સેવામાં આવે છે. તેજે બીજે રચણે ૮-૧૦ વરસની નોકરી કરી હોય તેની અધુરો કરવા મા આવતી નથી. આપણી શાળા કોમાં દેશથી આવતા શિક્ષકો વિશે દેશમાં તેજે લીધેલા અનુભવો ઉપર કલેવડ આપવું નથી. અને અમેના ૨-૪ વર્ષોથી નોકરી કરના શિક્ષકો કરતા પણ ૮-૧૦ વરસના અનુભવી શિક્ષકોને નવો અધુરમાં આવે છે. આવી ચેર સમજ તો તરત હર મળી જ નોંધવું. અહીંની પણ કોઇ એક શાળામાંથી શિક્ષક બીજી શાળામાં જાય એટલે તેની જુની નોકરીના અનુભવોનો ખ્યાલ કરવો જ નોંધવું.

પગાર ધોરણ નકકી કરનારી ચોથી બાબત માણસ છે દરેક શિક્ષકની બાકિત મત કાયદેસર. અમે માણસની બાકિત મત કાયદેસરનું ધોરણ તેની શાળાની અથવા કેલેન્નેની પરિક્ષા. એથી જ નકકી કરવામાં આવે છે. સભવ છે કે અમુક અપવાદોમાં એક પરિક્ષા ઉત્તર ન કરનાર બાકિત પરિક્ષામાં ઉત્તર મધેશ બીજી બાકિત કરતાં પણ કાયદેસર હોય. પરંતુ એ સંજોગો નીતિનું ધોરણ તો પરિક્ષા એને આધારે જ નકકી થઈ શકે પરિક્ષાઓ આને આપણે ત્યાં પ્રથમને જણ છે. ૧ કાળજી (અભ્યાસ ૮ થઈ), મેટ્રિક (અભ્યાસ ૧૨ થઈ) અને ઝેનુમેન્ટ અથવા રનાતકની પરિક્ષા (અભ્યાસ ૧૪ થઈ), આ પરિક્ષાઓને આધારે શિક્ષકોના પગાર નકકી થવા નોંધવું.

—અધી

Phone 337651 P.O. Box 1549 Tel. 444 ENBPDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુવર્ણ કાપડ, સુતળ જર્સી, તુલ, બાબો માટેના બદ ભાવેના માલ, ધર વપરાશ માટે તેમજ લગ્ન પ્રસંગોએ શરૂઆત માટે રીબલ વગેરે માટે આપણે ત્યાં પ્રથમ વખત કરવા સલામજી છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

અમારી નવી ધાતુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : મોહન

પૂર્વકથા : જ્ઞાપક-પરાગત ઊત્તરી આવેલી ખેડવાનીના પ્રતીક સમાવિષ્ટતાને કે હાલના આધુનિકતાની એકના એક પ્રતીક છે. તરિક્કા એની નિકટના મિત્ર છે. હાલના સૌનું ધ્યાન એવાએ કમલનયન નામ નો વિદ્યાર્થી છે, નહ, કિશોર છે. અરુણીથી કહે છે. હાલના સમાજના આદેશો એક ગતિનાદિકા કહેવા છે, આધુનિકતાને આયત્ન-દમાં રહેવાનું આશય આપે છે, આ પરિવર્તન એની સામગ્રીઓ લાભ લઈ શકે છે. આવીને એક જાગૃતિ આપે છે ને કમલેશ પછી તેના ઉપાસુઓ અને છે હોને લાગે છે કે જાને પ્રેમમાં જોડાયા છે. આત્મિકતા એના વેનિસાળની મિત્રતામાં આગળ વધ્યા છે. આધુનિકતાના આશય દબાવે છે. એમાંથી લાભગ્રીનો સ્વપ્ન પેદા થાય છે. આધુનિકતાના ઉત્તરે પ્રેમને પ્રાપ્તિ આપવા થયે છે. કુમાર લગ્નથી નેનીતાલ આપવાનું આશય આપે છે. કુટુંબના સ્નેહી ઉપેક્ષા ને અનેતમા પાસેથી એક કાલકલ્પના ને કિસ્મતી યુવકના પ્રેમકિસ્મતી કથા લાગુતા દરિવલકલના આનંદિક પ્રવાહોનો આધુનિકતાને વિશેષ પરિચય થાય છે. બધાની શલ્ય સુકવચ્છમાં પડ્યા થાય છે. આધુનિકતાના પાસે એના નાટકની પ્રકાશા કરે છે. બીજા કાળો વાંચવા મેળવે છે ને બીજા દિને એની છવનકથા લાગુતાનું પછ નહીં-કરે છે. કમલેશના મન ઉપર આ કિસ્મતી પેરી અસર પડે છે. કમલેશ એના ભૂતકાળ થઈ કરતાં કાલ તે રીતે એની છવનકથાનું આ-લેખન થાય છે, આત્મના આધુનિકતાને ઉદ્દેશોને એના કુખમાંથી કાળવ્યકિત એ સરી પડે છે...

પ્રકરણ સાતમું

માધવી કમલેશથી જુદી પડી પેતાની મોટરમાં બેસી ત્વરે તરલીકા તેની સાથે હતી, પરંતુ એ જાન તે યુવાની બેસી હોય એમ તેના મુખ ઉપર વિદ્યાની છવા પથરાઈ ગઈ. તરલીકાને તે એવું, પણ કંઈ બોલવા નું તેને લેખિત લાગ્યું નહિ. આધવી કમલેશની 'કુઝ્મલરી કંઈ કંઈની' સાંભળવા લાગ્યું હતી અને સાથે ને કાળો લીધાં કર્યાં તે વાંચવાની પણ કિશોર હતી, પરંતુ આવારે તે કમલેશને વેદનામના ચહેરે વિદ્યા આપી તેનું જ કુખ મનમાં બાંધેલું હતું. થોડી વાર પછી જ એને ખ્યાલ આવ્યો : 'તે પોતે ઘેર જઈ પડે છે ને તરત જ કિશોર બન્યો : આજે સવાર થયો, એમાંથી પ્રેમો છાપા : મે.કુ. થયા માટે હું શુ કારણ આપીશ ? હાલે કમલેશને નહિ મળી સહાય તો... 'કંઈક અંતરમાં આવી પડી તો... નેનીતાલની વાત નીકળી તો ?' એણે તરલીકા સાથે જાણું. એ અંબીક પ્રેમ બાળમાં બેસી હતી. આધુનિકતા સૌથીથી મુશ્કેલી : 'કું કંઈ બૂલ કરી રહી હોઈ એમ તને લાગે છે ?'

'બૂલ છે કે નહિ તે તો જાણી જાણે, પરંતુ એટલું જાણે છે કે અતિ વેગથી હું એવાઈ રહી છે, ને તારી પરિચિતિ તું જાન પણ પ્રાપ્તિ બેસી છે ?' આધવી આજું સાંભળવા માટે તરખાર ન હોય એમ તેની સાથે ભેદ રહી, પરંતુ મનમાં ને જાણ પ્રમદ્યો હતો તેમાં તો થોડાક વધારે, જ થઈ ગયો. તરિક્કા બેઠી :

'આજે તને મારી વાત કદાચ નહિ સમજાય, પરંતુ એક દિવસ હું અને જરૂર કાદ કરશે.' 'કું સમજતી નથી, હું શું કહેવા માગે છે ?' કહેલે જાણીને આધવી બોલી. 'જે અરેખર એમ જ હોય તો તારી સમજાયકિત માટે મને આશ્ચર્ય થાય, તું વિચારી જો, કમલેશ પ્રાપ્ત તારા દિવસ ને લાભગ્રી પેદા થઈ છે તેને તું કામન માટે જાણી શકશે ? વિજ્ઞાની વાણી ? તારા કુટુંબના સંબંધો ને કારણો સાથે તેના મેળ તું મેલાડી શકશે ?' આધવી હાં વિચારમાં પડી ગઈ. તરલીકામાં એમ આવ્યું : 'આવારે શું માલવું હતું તારા મન માં, તે કું ? એક બાળ કમલેશથી હુદા પડ્યાનું કુખ હતું ને બીજા બાળક મેર શો જવાબ આપે, તેની ચીંતા કરી. કહે, આજે અત્યંત સારું છે કે નહિ ?' આધવી કીસી પ્રકી ગઈ. એણે સમતિસૂચક નજરે નમતાથી તરલીકા સાથે જોયું. 'તું આજું પ્રવૃત્તિ કામિ સમય સહી શકશે ?' તરલીકાએ પૂછ્યું. 'તો હું કું ?' અંતરમાંથી સ્વરે મધવી બોલી. 'કરવાનું કંઈ નથી. જરા સ્વસ્થ રહે, કાલિથી બધી પરિચિતિના વિચાર કર અને બીજે પગલે જાણ, એટલું જ હું કહ્યું છું. આધુનિકતા આ પંથ અતિ વિષ્ટ છે તેના ખ્યાલ રાખ. વાણ થર ને કું-બના સંબંધો ને.'

આધવી હાં વિચારમાં પડી ગઈ. તરલીકાએ તે પછી બીજા રાખ્યું ને એનું ઘર આવતાં તે જતરી ગઈ. એકલાં પડતાં આધવીના મનનો ભાર વધી ગયો, કમલેશ જુદાઈ ગયો, કાળો પણ જુદાઈ, બીજા દિવસની યુવાકિતનું પણ વિરમરજ થયું. 'વિચારોને શો જવાબ આપીશ ? જા કંઈ પૂછશે તો ?...હું તુંજાઈ જામય તો...વારણ રહી તો નહિ દેવાઈ ?' આવી ચીંતાથી એનું મન ઘેરાઈ ગયું. મધવી ઘેર આવી ત્વરે એણે આશ્ચર્ય જોયું. એને જોઈ જ દરિવલકલ બોલી કહેવા : 'જો, આવી મહા આધવી, કહે એની સાથે જ વાત કરે.' મધવીએ નજર કરી તો મધુભાઈનું આજુ કું જ દીવાનખાના થાં બેઠું. કું-અપચી આધવીના મનમાં નેનીતાલના વિચારો જુદાઈ લાગ્યા. બહારથી કચલી, અદાથી મંજાતી, સોને નમસ્કાર કરતી એ પ્રસ્તુતી સાથે ત્યાં જ એક પ્રુરતી ઉપર બેસી ગઈ.

ભય ને ચીંતા જાણે કપાઈ ગયાં, તણાઈ ગયાં, આધવી વેગભર ધસવા લાગી

'જો, બેટા,' દરિવલકલ બોલ્યા. 'મધુભાઈ આપણને સોને નેનીતાલનું આશય આપવા આવ્યા છે, જે કું છે, 'આધવીની કંઈ કરી એમ થશે.' દરિવલકલ એમ વાક્ય એવા રનેકમવાં રિપત સાથે બોલ્યા કે આધવી તેની અસરથી સુકન રહી રહી નહિ. એ કંઈ જવાબ આપે ત્યાં મધુભાઈએ કહેયું. 'કુમારને તે કું ?' એ દિવસ જહા જવાબ આપશે, પણ મને થયું, આમાં જવાબ આપવું એવું છે શું ? તને તો ત્યાં જુલ જ અમરો. કીપ્રાસયમાં મુખવાની લને બોલ છે તે ? એ બાળક તો આપણે કહી ગય. જ નથી, બોલ આપશે ને ?' આધવી મંજાઈ પડી. પોતેથી બેઠી : 'વિચારી નેહઈય.' 'કંઈ સુરોલી છે ?' 'મધુભાઈએ પૂછ્યું. 'ના, ના, અમારો કોલેજ...' દરિવલકલે જાણીનું કીસી લીધું : 'આધવીની કોલેજમાં એક નાટક થવા હું છે. આધવી તેમાં ચીત આવતી છે.' 'મારે નાટક છે ?' આપણું એ પતી ગયા પછી જાણ્યું. બોલો, પછી તો કંઈ કુરોલી નથી ને ?' આધવી કહે રહી રહી નહિ. એણે કહ્યું : 'હા, તે પછી તો આવી શકશે.'

'બસ, તો એમ કરીશ.' મધુભાઈ સતોરથી બેઠવા ને જાણ પ્રસન્ન થયાં. એક કું સુનાના મુખ ઉપર અનંદ પ્રમદ્યો નહિ. ઘેટીગરે રસીપ્રુથી મધુભાઈના કું-ને વિદ્યા લીધી. આધવી તરત જ સ્વસ્થ થતા માટે પોતાના ખંડમાં ચાલી ગઈ. કું-આજે દરિવલકલે 'કું' : 'આધવી નેનીતાલ જવા ન હવેલી હોય એવું મને તો લાગ્યું.' 'મને પણ એમ લાગ્યું, પણ એણે પેતે જ સંમતિ આપી છે એટલે કંઈ ચીંતા નથી.' દરિવલકલ બોલ્યા. 'અને થાય છે, અંતે એ નહિ આવે, અને આવશે તો પ્રવાસનો આનંદ નહિ કમ થશે.' કું-આજે અંતરમાંથી બોલ્યાં. 'શા ઉપરથી તમને આજું લાગે છે ?' 'સમજ નથી પડતી, પણ એના બિંદુ મારા મનમાં ચીંતા પેદી ગઈ છે. એ કમલું કંઈક બદલાઈ ગઈ હોય એવું પણ લાગે છે.'

'તમારો જોગ છે બધો. મને કમેશા દીકરી મોટી થઈ અપેલી ને મંજાતી જ લાગે. અને તો એનામાં કંઈ જેર દેખાતો નથી. એની ઉમર, અબાસ વગેરે એનાં હવે, એ વિચારતી થાય એમાં કંઈ આશ્ચર્ય છે ?' દરિવલકલ એવા દિવસથી બોલ્યા કે કું-આજે આજે તેની અસર થવા વિના રહી નહિ. અને કું-કરી કરી તેઓ ભાષી કરી પોતાનાં કામે જાણ્યાં. આધવી ખંડમાં આવી પ્રમદ્ય તે સેતો ઉપર બેસી જ ગઈ. હું થઈ ગયું. થરીકાપરમાં તે એને સમજાવ્યું નહિ. બા-આપણે પાસે મોડા આવવા માટે કંઈ પ્રુકાસો ન કરવો પડ્યો તેનો આનંદ થયો, પણ નેનીતાલનું નકાકું થઈ ગયું તેણે એ આનંદ છૂટાપો ને મન મુખ્ય મની ગયું. એણે મનને મનાવ્યું : 'કહો તો દિવસો ની વાર છે ?' પણ ગયેલી પ્રસન્નતા પાછી મળી રહી નહિ. સુક્રીપીય, જનમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને કમીશનર માટે મળો : આજે, પીઠલ ૨૨૨ મેડીકા લાઇસ, ૧૭ કમીશનર રીટ, સેકન્ડ ફોલો, ફોરસાટલિંગ, નેકાનીસમ, ફોન ૨૩-૨૬૫૨.

ભારતનો પત્ર

(અમારા અગ્રપત્રી તરફથી)

ગુજરાત, તા. ૩-૧-૫૬.

પશ્ચિમ પ્રદેશ

જેના રીતે ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, સોરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને રાજસ્થાનના મનેલા પ્રશિષ્ઠ પ્રદેશની રચના કરવાના સુચન પર સક્રિય વિચારણા આવી રહી છે. અને ગુજરાત પ્રદેશ કે જેણે સમિતિ એ તેને આગ્રહ કર્યો છે. આજ માટે ઉત્તર પ્રદેશ, પૂર્વ પ્રદેશ, પશ્ચિમ પ્રદેશ, દક્ષિણ પ્રદેશ અને અગ્ર પ્રદેશ જેમ ભારતને પાંચ પ્રાંતીક રાજ્યોમાં વહેલી નીચે જાત સુચન કરેલું થયું છે. તામિલ નાડુ, કર્ણાટક અને કોણાટક રાજ્ય પ્રદેશ રાજ્ય રચના માટે અગ્ર પ્રદેશને સમાવે તેવી યોજના પણ છે. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય આગ્રહ કર્યું છે. અને હાલને તબક્કે જેનો સર્વમાન્ય એવો યોગ લેવા નહીં આવે નથી, પરંતુ પ્રશ્ન થયેલો સમયારો ગુજરાત મહારાષ્ટ્ર સાથે આપે કે ન આપે તે પણ પશ્ચિમ પ્રદેશની રચના આગળ પડેલી. આવી રચનાને ગુજરાત અને રાજસ્થાનને તે પેતાની સંમતિ આપી દીધી છે. આ હેતુથી જોઈ જોઈને જોઈએ કે પછી પછી અગ્ર પ્રદેશ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના તમામ આકાશી નેતા મહારાષ્ટ્રના તરફથી સમાધાન તરીકે મનજી પ્રશ્નિત થતાં ઉદ્દેશ્યો સરખાવે તેવો સમાવે છે.

મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશ કોંગ્રેસ

મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશ કે જેણે સમિતિએ તેની પણ આને તા. ૨૮ મીના રાજ્ય મંત્રી મેડામ્સ રાજ્ય પુનરચનાના સવાલ પર એ પ્રધાનો, સરકાર સમક્ષે અને મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના આજે તેના પાછા બેઠાએ રાજ્યના નાણાં આવી એ કે જેણે કોંગ્રેસને આપેલા આદેશ પર પુનર્વિચારણા કરવાની કોંગ્રેસ કોમિટીને વિનંતિ કરવા કામ પસાર કર્યું છે. દરમ્યાં કે જેણે કોંગ્રેસને વિનંતિ કરવામાં આવી છે કે મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશના આગળની ધ્યાનમાં લઈને કે જેણે પશ્ચિમ પ્રદેશની મેડામ્સ આજે રાજ્યના હાલ રહે કે મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશ કે જેણે કોંગ્રેસને ગુજરાતને અગ્ર પ્રદેશ તરીકે સુચના દીધે કરવાના નિર્ણયના વિરોધમાં મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશને, સરકાર સમક્ષે, અને રાજ્ય મંત્રી સમક્ષે તે સેના દેવેલા રાજ્યના આગળ

દેવાનો આદેશ આપેલો હતો; અને જેના પ્રત્યુત્તરમાં ગુજરાત સરકારના કે જેણે પ્રધાનોએ રાજ્યના આગ્રહ છે. બોલે ગુજરાત તથા અગ્ર પ્રદેશને બનેલા દોષક બનાવેને વખોડી કાઢવા હતા અને કે જેણે સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર પરિષદમાંથી નીકળે જવાનો આગ્રહ કર્યો હતો અને એકના મારે ના કે જેણે કોંગ્રેસની આગેવાનીને વધારી લીધી હતી.

શ્રી દેવસુખનું રાજ્યનાયું

દોર સરકારના નાણાં પ્રધાન શ્રી શ્રી દેવસુખે ગુજરાતના પ્રદેશ પર કે જેણે પ્રધાન મંત્રીમાંથી રાજ્યના આગ્રહ દેવાના સમય પર પ્રશ્ન થયો છે પરંતુ મળતી પ્રશ્નિતી ગુજરાત સેના રાજ્યના મારે રીકાર કરવામાં નથી આવે. શ્રી દેવસુખ કે જેણે પ્રશ્ન રિતકરના સરખાવે નથી પરંતુ અગ્ર એસેસિમેન્ટ સુચન છે. એટલે તેમનો આ નિર્ણય સરકારના નાંદ પરંતુ અધિકાર કોણાટક સેના સુચન છે.

વધુમાં ભાગ્યમાં મળે છે કે પશ્ચિમ નેદરમાં શ્રી દેવસુખને રાજ્યના આગ્રહ વાનો અગ્ર પ્રદેશ ન રાજ્યના સુચનમાં એક પ્રદેશ છે. તાજેતરમાં શ્રી દેવસુખે કોંગ્રેસને ગુજરાતના રાજ્યની રચના અંગેની રિતકરના પ્રશ્નમાં શ્રી દેવસુખ પ્રધાન મંત્રીમાં આગ્રહ રહે તેવો પુરતો સંભવ છે.

શ્રી રાજેશ્વર દેવના ઉપવાસ

સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર પરિષદના પ્રમુખ શ્રી રાજેશ્વર દેવે કોંગ્રેસના આગળના મંત્રી નિર્ણય વિરોધી રાજ્યના ઉપવાસ કરી કરવાનો નિર્ણય લાકેર કર્યો છે. ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્રના તાજેતરમાં થયેલા પ્રશ્નક બનાવેના નમ પ્રશ્નિત રહે આ ઉપવાસ કરનાર છે. એક નિર્ણયમાં શ્રી દેવે જણાવ્યું છે કે, “ગુજરાત અને અગ્ર પ્રદેશને એક સંતાક કરવામાં થયેલા પ્રશ્નક દેખાડે અને ગુજરાતના પ્રદેશની અને રિતકર થયું છે.”

શ્રી દેવસુખની સુલાકાને

કે જેણે પ્રમુખ શ્રી દેવસુખે આગળના અગ્ર પ્રદેશની રચના અંગે નમણાં કરી કરવા માટે ગુજરાતની સુચના સ્વે તેવી ગણી છે. એમ

ભાગ્યમાં મળે છે કે આ પ્રશ્ન પર સી રાજ્યના વડા પ્રધાન શ્રી રાજેશ્વર પરીખ, ગુજરાતના વડા પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈ, અને ગુજરાત પ્રદેશ કે જેણે પ્રમુખ શ્રી એસ. કે. પાટીલ વચ્ચે તાજેતરમાં પ્રાથમિક મંત્રણા થયેલી. તેમ છતાં કે જેણે પ્રમુખે રાજ્ય પ્રદેશની રચના અંગે મહારાષ્ટ્રને વિનંતિ કરવામાં તેમની સહમતી મેળવવાની રહેશે.

મહારાષ્ટ્ર કે જેણે પ્રમુખ શ્રી દેવસુખની રીતકર, શ્રી મોરારજી દેસાઈ, રાજ્ય રચનાના વડા પ્રધાન શ્રી ગુજરાત અને શ્રી રાજેશ્વર પરીખ વચ્ચે મંત્રણા મેળવવા એવો સંભવ છે.

ભારત-પાક મંત્રણા

ભારત આતેના પાકીસ્તાનના હાથ કે જેણે રાજ્ય અંગે અગ્ર પ્રદેશને ભારત અને પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાને વચ્ચે કાચી રચના પ્રદેશ પર હુકમ કરવામાં મંત્રણા થયેલા, અગ્ર પ્રદેશ કર્યો છે. શ્રી મંત્રણા અંગે આ અગ્ર પ્રદેશ પ્રધાન પાકીસ્તાનના સુચનામાં લીધી હતી અને તે અગ્ર પ્રદેશના પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈ, વિરોધ આતાના સમીપ શ્રી એન. આર. પીલાય અને રાજસ્થાન સંભવક આતાના સંભવક શ્રી એમ. એ. દેસાઈ સાથે આ પ્રદેશ અંગે મંત્રણા કરી હતી. પાકીસ્તાનના હાથ કે જેણે પ્રદેશ સુચન અંગેના વડા પ્રધાન પાકીસ્તાનના પ્રાથમિક

હાથ સુધી ભાગ્યમાં નથી મળે. પરંતુ સંભવ છે કે પાકીસ્તાનને કાચી રચના ભારત-પાક મંત્રણા મેળવવાના અગ્ર પ્રદેશની તરફથી કરી હોય. ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચેના અગ્ર પ્રદેશના કાચી રચના હાથ મેળવે એક કે જેણે પ્રદેશના પ્રતી રચો છે.

હાથ દેખાડે-મહેલા તે પહેલાં

હાથ દેખાડેના વચ્ચે અને જાણે, તમાને અગ્ર પ્રદેશ કે જેણે પ્રદેશને પ્રદેશના સંભવક સુચના નથી મળતા, એક જનરલ દીવરને મોરારજી દેસાઈ કરતી કુશળ વેચવાની છે હાથે.

M/S C. O.
c/o 'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

અમારાં નવાં વર્ષના

“ગુજરાતી” પ્રેસના સંવત ૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી ગયાં છે.

કોમર રી, પ-૩ પોસ્ટલ સાથે નીચેના શીરનામે પોસ્ટલ ઓફિસ મોકલી તુરંત મંગાવી લેવા વિનંતિ છે.

'Indian Opinion', P. Bag,
Durban, Natal.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisans" Phone: 26298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	1.	per lb.	per lb.
1.	Oily Tandoori	1/3	1/3
2.	Chana dhal	1/3	1/3
3.	Chana flour	1/3	1/3
4.	Wheat Flour	1/3	1/3
5.	Wheat dhal	1/3	1/3
6.	Moong dhal	1/3	1/3
7.	Whole Moong	1/3	1/3
8.	Whole Urad	1/3	1/3
9.	Specs 1/2 dhal	1/3	1/3
10.	Ordinary Peas	1/3	1/3
11.	Egyptian Rice	1/3	1/3
12.	Whole Rice	1/3	1/3
13.	Blason Lys	1/3	1/3
14.	Tamarind (Amor)	1/3	1/3

1/3 Grade Loose Tea
Semi-Dum Sopal
S.B. Kats No 2
Jetta
Variety (Sourish)
Mustard Seeds
Methi Seeds
Whole Urad
Jaggery (Gur)
Pate Chilli Powder
Pure Haldi Powder
Cocunut (with Water)

47/6 per bag of 75

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

સમાચાર સંગ્રહ

રોડેશીયાના ખબર

—બુચર્મના કામ કરતા નાના નામે એક ખાણ ખોદનારને જનશુભરી મહિનામાં તેના પત્નીની રકમની ૮૨૨ પાઉન્ડની એક અપાઇ હતી જે ને.વે. રોડેશીયાના ડેપુટીમેજિસ્ટ્રેટ માટે જમામાં ઉઘી માસિક કપાણી ગણાય છે.

—રોડેશીયા અને ના.સાલેન્ડ દેશરજનના ડેપુટી પ્રમુખ ખોનીસ્ટન ક્વે રોય વેમન્ડરએ ક્રિસ્ટનબીચમાં ગયા રવીવરના. ૧૨-૨-૫૬ ની દિને દેશરજન માટે કોઈ પણ જાતના સેપારેશનના વિરોધની જાહેરાત કરી હતી તેમજ સેપારેશનને અસત્ય અવ્યવહાર અને મોઠામ, મોટી કમીષ તરીકે ગણ્યું છે.

યુનીયનનું અવલનું

—૧૯૫૬ ના સરખેરમાં એ'બર્મ. મનારા દેશરવલ પ્રસંગે યુનાઇટેડ રેલ્વે યોડનના રસ્તે એ'બર્મ' સંધીની ક્ષરની ઘરત માટે એ'બર્મ'ની કાઉન્સિલની સત્તા હેઠળ દેશરવલ કપાણીએ ૫. ૭૫ હજારનું પ્રતાપ મંદુર કમ્પેન્સેશનની બીજી રૂબરૂ માટે એ ઓપી મોટી રકમ ગણાય છે.

—સોમવારે ૧૨મનમાં દેલ્હીકે 'એકેશન'ની અધિકારને એમાં જોડાવા માટે બીજી માલકોએ યોજાવાની ૧૫ એક કસ્ટે આજુએ એક બાઈ પાસે જઈને 'એકેશન' જે કામ કરી રહેલ છે તે માટે અગ્રણી બીજાવેલ નખને સહિત આમાર આ-વે. હતો.

—કેપ આર્ચર્ડે જણાવે છે કે ૨૫ એપ્રિલ ૫ એમેન્ડમેન્ટ બીજી એમેન્ડમેન્ટમાં ૧૭મીના શુક્રવારે પહેલું વાચન થયું છે.

—પરોમી નામના એક આફ્રિકને ક્રાંત્યવી ૫૬૨ મ.જીએ મારી નાખેલા તેને ફાંસીની સજા મળેલી પણ 'પ્રોફેસર યોશી' (પીયાચ કવિત) તેને ફાંસી માંથી પછુ છુટારી મેરો એવી માન્યતા મેટીવ ટેરીટરીમાં હતી જેથી મળ્યા શુક્રવારે ૧૭-૨-૫૬ ના રોજ તેને ફાંસી આપી તે અગાવ ગણુ મહિને જાતવાવા પછી તેના જખને પછુ તેઓને એવા હીપાથી તેના મરણની ખાતરી થતાં સી ર.જી મળ્યા હતા.

—૧૨મનમાં ચોડ વખત પહેલાં રેલ્વે સ્ટોટમાં એક પ્ર.પટી રેલ્વેથી જેની કીમત એક રસવેર કુટની પા. ૧૭ ઉપજી હતી.

—૧૨મનમાં કમચા કાલિયાવાડી ગુપ્તિ એ આશિષના કૃત્ય ચિસલમાં હીક રસ લે છે. ગુજરાતી ગુપ્તિઆમ. ૩. સી.તના પ્રમી પ્રમેલ અને સી. જે. મહેતાની પ્રમી હીયાવતી, બી.એ. ની એક પ્રવરની પરીક્ષામાં પાસ થયેલ છે.

—બી સોરાખજીમા રસમજની તલિ મત નાદરત હોવા છતાં 'મેકેડો' લોરપીટમમાં બી મણીમા અંધી મણા વખતથી બીમાર છે તેમની ખબર માટે દિવસના ને વાર હંમેશાં આવે છે.

—સુરત કોર્ટ એસેસીએશનના જણીત કાર્યકર્તા બી.એલ. બી. પટેલ રોડેશીયા અને ધરક આફ્રીકન પ્રવાસે મળ્યા છે.

—૧૨મનના બી. અંબારામ દરજીની હાકરી જમાવેલ મેકેડો' લોરપીટમ નખાંમની તાલીમ લે છે. નાટલના કોર્ટ ગુજરાતીએમાં નસીમને 'કેસ' લેનાર આ પહેલી ગુપ્તિ છે.

—કસ્ટ ને એ.પી.સી. થતાં અલ-કાવવાની નેશનલીસ્ટની યોજના-નાટલ વીટનેસના રાજકીય અર્થે પત્રોએ મળ્યા મંજરારે કેપટવેનના સંદેશમાં જણાવ્યા મુજબ ટીપી હેલુઆરીએ પ્રસિદ્ધ થયું હતું કે આ લોકમાં સરકાર કેપની પ્રતિષ્ઠા કાઉન્સિલમાં અવિધ્યમાં રંગીનો સમય ન થયું હો તે માટે યોજના વિચારે છે આમતા અલગીય, માં પાસ્ટમેન્ટની સંપૂર્ણ એક મળી ગયા પછી સેક્રેટ રેકોર્ડેશન કોડ વોટર્સ એકટમાં એક સુધારા વડે એ દેશકાર કરી ચકાસે.

—૧૨મનમાં જાન્યુઆરીની ૨૮મીના રનીવારે પ્રીન્સ એડવર્ડ રહીટ પર અવેલ આરત હોલમાં નાટલ ઇન્ડિઅન ક્રેસિસ, આફ્રીકન નેશનલ ડેમિસ અને ક્રેસિસ કોડ રેસોલ્ટના સંપૂર્ણ ઉપરમે બીન-ગેરાએના બાર વર્ષથી અલ દેશમાં સાચા મિત્ર બની રહેલા શાબર હાલરેટન કે એમને માણુ મહિનું માં ઇન્ડિઅન જણુ પડે છે તેમનું ખાસ સ્વામત કરવામાં જાન્યુ હતું.

સ્વદેશના સમાચાર

—હીંદની યુનીવર્સીટીમાંથી હવે ૧૨ વર્ષે ૩૦૦ થી વધુ એન્જનીયરીંગ મેજીસ્ટ્રેટ બહાર પડે છે એ આંકડો ૧૯૫૦ માં એક હજારને, જ હતો.

—દક્ષીણમાં પ્રમુખીકતાની કસેટી કરવા માટે ગયા વર્ષના નવેમ્બરમાં બાળકોમાં પુરતોની એક કુટાલ વિલેતા વિનાની રાખવામાં આવી હતી. જેમાં રેલાએમાં પુરતો નેટલી જ કિંમતનાં નાણાં પેટીમાં મળ્યાં હતા.

—આરતમાં બાલાવાર માતની સીમાના કપડાને લીધે નવેમ્બર માસમાં ૨૬ ટી ૨૬ જીએ થયેલા રાખાઓથી ૧૫ જાનેની પ્રવારી અને ૨૦૦ નેટલા ને છળે થઇ હતી.

—ગ્રામસલાહ આરતે સુધનની રજત'મ તાને આલકારી લેમ કેશમાં એકની ખાતાનો સંજમ માણુ કરવાની શુભેન્ના બપુન કરી છે.

—આરતન, વિદેશ મંત્રી ડો. રોપક મહમુદને સીરીયાની સરકારે સીરીયાની સુધાકાલ લેવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે. જેમજે અમતસરમાં મળનારાં રેમિસ અધિવેશન બાદ જવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

—મુબમથી ૪૫ માઇલ પર આવેલા વસઇ પાસેના એક મામડામાં સગાટ અટકાવેના કૈનિકાસિક સિમા લેખ ગળી અલગ્યો છે. જેની મુન્મની રેલસ કીટીમ.ટીક સેસ.પટીના ગ્રોફેસરને ગણુ થતાં તેની બારીકીથી તપાસ થઇ રહી છે.

—મદ્રાસ હસાકાવા તાબેર અને રામા નંદ કલ્લાએમાં પત્રો ડીસેમ્બરે બપ-કર વ.વાડેશના પરિણામે લાખે રૂપિયાનું તુકસાન થવા ઉપરાંત ૧૨૦ માણસોના જાન પણ મળ્યા હતા ૧૯૫૨માં પણ એ વિમાનમાં આપુ'જ વાપ.ગેકુ' અવેલું તેના કરતાં આ મેળા તુકસાન વધુ થવાનું જણાયું છે.

વિદેશની વિવિધતા

—મહાત્મા અંધીકના ઉપરેશાએ સિલોમમાં લાકમાંથી લાખલ કરવાની વિચારધ્યાની સિમેલની સરકારને પ્રેરણા થઇ છે જેથી લાકમાંથી પંચના જણુ સભ્યો મુન્મ હવાકાની મલનિરેષ યોજનાનું નિરીક્ષણ કરવા અમદાવાદ જઈ આવ્યા છે.

—યુનેસ્કોના સમાચાર છે કે બીનના છ.પાએએ નવા વરસના ઉત્સવ પછી ઉપરથી નીચે જવાથી અલથી રીતને બદલે કાળી બાજુથી જવાથી તરફ જવાથી પશ્ચિમની પદ્ધતિએ આપાઆ છાપવાની સહમત કરી છે.

—અલગ્યામાં યુનીવર્સીટીમાં નિજે વિદ્યાર્થીને લાખલ કરવા સામે થયેલી પ્રવંદ માલક અમેરીકામાં ગુલામોની મુક્તિ પછી ર'જગેશની મોટામાં મોટી પ્રમેશનું એક પ્રકરણ બની ગયું છે.

—ટેલ પાકલેટ નેવીસ યુક કલાકના ૭૨૭ માઇલની કુન્મળી રપીડને 'રેકોડ' થરાને છે તેને જામી હેલુઆરીએ કલાક ન. ૪૨ માઇલની રપીડથી મોટરકાર ચલાવવા માટે પાણી બે પાઉન્ડે ૬૩ થયો હતો.

—મહામાના ચીફ મીનીસ્ટર પ્રિન્સ અબદુલ રહીમે લીવરપુલમાં ૩૦૦ મળા વન વિલાઈઓ કમલ્સ બોલતાં કહ્યું હતું કે ૧૯૫૭ ના ઓગસ્ટની ૩૨મી થી બીટીક ક્રામનવેશમાં રહીને મળા મા સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરશે.

—જાપાનની 'અનેનાઇ-કયો' સંસ્થા ના આગ્રે મે માસની ૭૭ તારીખ થી ૧૩મી સુધી વિશ્વધર્મ પરિવર્તન ટણુ અધિવેશન કીમુટી સીટી (જાપાન) મા મેળવવાના આમંત્રણે. જાપાનના સપળા દેશોમાં મે.કલામાં છે. એ સંસ્થાના સ્થાપક રેવરન્ડ યોનાસકે નાકામી છે. ગયા વર્ષના સંમેલનમાં હીર તરફથી અંત કુકેડેએ કાબરી આપી હતી.

પાખવાડીક પંચાંગ									
વાર	ખીસડી ૧૯૫૬ ફેબ્રુ-માર્ચ	હીંદુ ૨૦૧૨ મહા	ગ્રેગરિયન ૧૯૫૫ જાન્યુન	પારસી ૧૩૨૫ સહેરેવર મહેર	સુર્યોદય કે. મી.	સપોરત કે. મી.	દર્શિકા તહેવારો-ઉત્સવો		
શુક્ર	૧૭	સુક્ર ૬	૪	૧૬	૫-૪૬	૬-૪૩	ગ્રે.પાખવાડીક ગ્રે.ખલનું અવસાન		
રવિ	૧૮	૧૭ ૭	૫	૨૦	૫-૪૬	૬-૪૨			
રવિ	૧૯	૧૮ ૬	૬	૨૧	૫-૪૬	૬-૪૨			
સોમ	૨૦	૧૯ ૬	૭	૨૨	૫-૪૭	૬-૪૧			
મંગળ	૨૧	૨૦ ૧૭	૮	૨૩	૫-૪૭	૬-૪૧	અથા એકાદશી, પૂ. કસુરમા નિવોણુ દિન (અવસાન ૧૯૫૪) વિષકમાં નખતી		
બુધ	૨૨	૨૧ ૧૧	૯	૨૪	૫-૪૭	૬-૪૦			
ગુરુ	૨૩	૨૨ ૧૨	૧૦	૨૫	૫-૪૭	૬-૪૦			
શુક્ર	૨૪	૨૩ ૧૩	૧૧	૨૬	૫-૪૭	૬-૩૯			
રવિ	૨૫	૨૪ ૧૪	૧૨	૨૭	૫-૪૭	૬-૩૯	અંત રોહીણી અપતિને પ્રવર્તિય		
સોમ	૨૬	૨૫ ૨	૧૩	૨૮	૫-૪૭	૬-૩૮			
મંગળ	૨૭	૨૬ ૩	૧૪	૨૯	૫-૪૮	૬-૩૭			
બુધ	૨૮	૨૭ ૪	૧૫	૧	૫-૪૮	૬ ૩૭			
ગુરુ	૨૯	૨૮ ૫	૧૬	૨	૫-૪૮	૬-૩૬	અંતરો.પ		
શુક્ર	૩૦	૨૯ ૬	૧૭	૩	૫-૪૮	૬-૩૬			

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ લોગસેજ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેબરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુલવેંળી ચક્રેડ, લીલી, મુઠાખી રંગ. ૧-૦ રતલ	ખીસ્તા માવા ભરડી રંગ. ૧-૦ રતલ	પોરબંદરી બાજળી ચોળી રંગ. ૧-૦ રતલ
માવા ભરડી રંગ. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરડી ખીસ્તા રંગ. ૧-૦ રતલ	અણાનો અગળ રંગ. ૫-૦ રતલ
બદામ માવા ભરડી રંગ. ૧-૦ રતલ	ભાલુખડીવા માવા પેડા રંગ. ૫-૦ રતલ	રડાવ જીન્ડના માડીયા રંગ. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા રંગ. ૧-૦ રતલ	સુરતની માવા કારી રંગ. ૫-૦ રતલ	રાજબંદરી પીવાનો ચેવડો રંગ. ૧-૦ રતલ
ભાલુખડીયા ભડામી પેડા રંગ. ૧-૦ રતલ	બદામી માવા કારી રંગ. ૧-૦ રતલ	પાપડ અડદના લાના ફલ નંબના રંગ. ૧-૦ રતલ
સુરતની ખીસ્તા માવા કારી રંગ. ૧-૦ રતલ	ભાલુખડી ચેલુખ રંગ. ૫-૦ રતલ	પાપડ અડદના અસાલી વાળા રંગ. ૧-૦ રતલ
સુલવેંળી લીલો ફલવે. ખીસ્તાનો રંગ. ૧-૦ રતલ	મુન્ડીના ભાડુ રંગ. ૩-૦ રતલ	પાપડ અડદના અસાલી વાળા રંગ. ૧-૦ રતલ
સુલવેંળી લીલો બદામી ફલવે રંગ. ૧-૦ રતલ	મુઠાખ નાજુ રંગ. ૨-૫ રતલ	મીઠાઈ ફરસાણ રંગ. ૫-૦ રતલ
પોરબંદરી ભાડુ રંગ. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરતના ભાડુ રંગ. ૩-૦ રતલ		
કાચશાખાડ રંગ. ૫-૫ રતલ	બાલનમરડા માડીયા રંગીયા રંગ. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ હીવાળો મીઠાઈ ૫-૦ રતલ
માવા, મોદનમાર રંગ. ૫-૦ રતલ	ઝીણું મણાના લોટની ચેવ રંગ. ૫-૫ રતલ	.. .. ૫-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા રંગ. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780

P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

No. 8—Vol.—LIV

FRIDAY,
24TH FEBRUARY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN

22nd AFRO-PEAK-LEAD
26 FEB 1956

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

✱

SENSATIONAL

NEW

SERIAL

'THE

PRODIGAL'

By

Simiso Ngwane

★

Beginning

Next Week

✱

ALWAYS aim at complete harmony of thought, word and Deed: Always aim at purifying your thoughts and everything will be well. There is nothing more potent than thought. Deed, follows word and word follows thought. The world is the result of a mighty thought and where the thought is mighty and pure, the result is always mighty and pure.

—Mahatma Gandhi.

★

★

KIND words do not cost much. They never blister the tongue or lips. Though they do not cost much, they accomplish much. They make other people good-natured. They also produce their own image in other men's souls, and a beautiful image it is.

—Pascal.

★

★

THE world is a looking glass, and gives back to every man the reflection of his own face. Frown at it, and it will in turn look sourly upon you; laugh at it, and with it, and it is a jolly kind companion.

—Thackeray.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 2/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers, Large range now at clearing
prices.

Real Bombers and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders, Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
12/15/9

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knicker, Blazers, Vests,
Socks Girls Gown Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 12/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1956,
For Bombay via Karachi.

S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0

Second " " " 55-0-0

Third Class Bunk " " 28-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 24TH FEBRUARY, 1956

Challenge From Parliament

EVENTS in Parliament continue to be most disturbing to every good South African. The Nationalists are so drunk with power now that they are turning Parliament into a mere rubber stamp of the Nationalist Party. Parliament in South Africa has never been something which belonged to all the people of South Africa. It has always been the exclusive preserve of people with a White skin. Because of this Parliament passed laws which are directly responsible for the bitter relations between Black and White to-day.

But the Nationalists have not been satisfied with keeping Parliament for the Whites only. Now they want to turn it into the exclusive preserve of those who think as they do; exclusive in the sense that they alone will be free to do what they like against anybody, with no constitutional authority to stay their hand.

This, however, is not the beginning of the process. We are now at the end of the series of moves whereby the Nationalists have tried to take South Africa towards an Afrikaner dictatorship. They are not very far from their goal now.

This fact alone constitutes a challenge to every good South African. Why should South Africa become a dictatorship against the will of the majority of its people? Why should the overwhelm-

ing majority of the nation—Black and White—allow themselves to become the plaything of a mere handful of political adventurers?

The answer is simple. South Africa is going to become a dictatorship because the overwhelming majority of the White people do not mind living in a dictatorship where they are herrenvolk. All along, South Africa has been a paradise for the person with a White skin. Things have changed now. The White skin no longer entitles one to privilege. What matters now is what one thinks, what one believes.

For our part, this is an extremely healthy development. It shows that the nation is getting well to maturity. People are beginning to examine situations objectively and allow themselves to be guided by the truth and no longer by the frothings of irresponsible, race-hating politicians. In their assessment of the truth, very many White South Africans realise now that race, blood and colour are very dangerous unifying factors.

But this is not enough. Merely to see in blood, race and colour dangerous evils incites to extremism on the side of the ruling minority. They will resort to more irresponsible courses—the Senate Act is a case in point—in attempts to frighten the rebellious White into joining the racialist line. No mistake must

be made here. The Nationalists will not stop messing things before they have either been thrown out of power or civil war has broken out between one section of the White community and the other.

People wedded to wicked ideas of the type embraced by the Nationalists begin to see reason only after catastrophe and not before. In these circumstances the Nationalists, whether they realise it or not, work for the ultimate destruction of South Africa. No mistake must be made here. Given the choice between a South Africa in which race equality was a reality and destruction, the true Nationalist would sooner see himself destroyed. Nationalist spokesmen have said it time and again, right in Parliament that a Black man would enter Parliament over their dead bodies. This is the temper from which emanates all the evils the country suffers from to-day.

This is the evil attitude which hovers around Parliament to-day. This evil threatens not only the Black man; it threatens every Whiteman who is a democrat.

In these circumstances both the Black and the White democrats are called upon to re-evaluate afresh their positions. The common threat to them both requires that they should regroup their forces for purposes of pooling their resources if the apartheid madness is ever to be stopped. What goes on in Parliament is a clear indication that the White democrat is as much in danger as the man of colour. Salvation for both lies in standing together, through thick and thin in unyielding resistance to apartheid.

In a special sense we have to thank apartheid for having created situations where democrats on both sides of the colour line could see their position in the light of the common threats to their very beings. It is for them to learn the lesson of history—that salvation for those who are threatened together lies only in their presenting a united front against apartheid.

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI is still in the same condition, is making a slow recovery.

We are thankful to all our friends who show their kind concern over Mr. Gandhi's health, by sending flowers and inquiring about his health. If we have not replied to their letters or written a note of thanks we ask to be apologised.

We have asked for contribution from our readers, in the way of Short Stories, jokes, Interesting Experiences etc., but regret to note that the response is very slow. We hope to receive more in the future.

Is democracy such a living faith in this country that men and women will see in those who believe the things they believe on the other side of the colour line, true friends and a lie to the last? We think democracy is still a living faith, strong enough to awaken very many to the need for standing together in the face of attacks on the democratic way of life. We are reinforced in our thinking by the fact that democracy is no longer a way of life in the present situation; it is something on which the survival of minorities which

do not accept apartheid depends.

Fortunately for South Africa, foundations have already been laid for working together. The Liberal Party is the only sane political party at the moment. It invites to its banner all, from both sides of the colour line, who reject apartheid and adhere to the democratic way of life. It provides the only realistic answer to the madness of the Nationalists and promises to create a powerful force with the potential to bring apartheid crashing to the ground. For, who can stand in the way of nine million non-White demo-

crats working hand in hand with White democrats?

For our part we believe that now is the time for every good South African to give every possible support to the Liberal Party because it holds out the only prospect of a peaceful way out of our present troubles. The United Party would not make things better. It does not enjoy the confidence of the man of colour, whom race oppression has hurt most.

The challenge from Parliament demands an answer. We think that the most effective answer is for Black and White democrats to join the Liberal Party.

press) improve the position. For, although they would bring the "Native State" (or states) up to 45 per cent of "the area of greater South Africa," over three-quarters of this 45 per cent would consist of the already overpopulated mountains of Basutoland and the arid steppe of the Kalahari.

It is really quite clear that any moral settlement on total apartheid lines would involve offering non-Whites nothing less than the Transvaal, Free State and Natal, retaining perhaps the Cape Province as the "white state."

Realisation of the utter impossibility of ever reconciling white South Africans to so tremendous a visible material sacrifice, as well as his understanding of the truth that any settlement based on repudiation (by whatever name it is called) is basically un-Christian, probably accounts for Prof. B. B. Keets' divergence from Mr. Landman's views. For both these two eminent D.R.C. intellectuals—and

others like Dr. Ben Marais—are men of profoundly disturbed consciences, seeking with deep and patent sincerity for the just and ethical solution to our fundamental human problem. If these souls in torment decide temporarily for the radically opposed goals of a unified human society and total territorial apartheid, the contrast is more apparent than real.

Beyond these paradoxes, after further conflict in their consciences between the conventions of our present society and the tenets of the great spiritual discipline that they derive, the truths are waiting for them that "oneness in Christ" is an ideal to be fought for and realised in this world as well as in the next; that faith in God involves also faith in man, however fallen; that we should go forward together as human beings, whatever our colour or culture, accepting the risks as proof of our faith, "putting our hand into the hand of God."

Morality Of Total Apartheid

(C. W. M. GELL)

IN response to a question from his Huisman audience as to whether the "Native state" would constitute a military or other threat to the "white state" after total apartheid, the Rev. W. A. Landman is reported to have said that Natives differ "ethnically" even more than the French and Germans, and that the Total Action Commission was thinking in terms of saying, small "Native states" based on the present reserves and "ethnic grouping."

It is not absolutely clear from this report whether Sabra's chairman supports the plan, but it appears that he does. What he later said at Uitenhage makes it even more likely.

If so, one must put the question to him: "Suppose you are wrong. Suppose Africans do not differ as much as you and Dr. Verwoerd imagine. Suppose these seven small states wish to amalgamate. Are you going to insist on their remaining 'ethnically' and administratively separate, lest they constitute a threat to the 'white state'?"

This is the immediate but lesser question that arises from Mr. Landman's remarks. There is, however, a far more fundamental question. Mr. Landman has been moved to his crusade for total apartheid by the sincere conviction that anything less than total apartheid is morally indefensible. He has fully condemned

any idea of perpetuating the *hanskip status quo*.

But he may legitimately be asked to consider whether it is any easier to defend partition on moral grounds, if it is proposed as 38 per cent of the Union to the 21 per cent white minority and 12 per cent to the 79 per cent non-white majority? Even if Coloureds are included (and then they must, on moral grounds, be integrated fully) with the Whites, and Indians discounted (though on what moral ground could this be done?), the position would still be that the White-Coloured state would be claiming 88 per cent of the Union for much less than half the number of Africans who are to be offered 12 per cent.

Moreover, that 12 per cent is in six large pockets and many small, scattered fragments. It contains few of the Union's capital works which have been built with black labour as well as white finance and direction. It is without the possibility of useful railways and contains no port (not even, Dr. Verwoerd says, poor little Port St. John's which on sizeable steamer could enter anyway). Finally, as the Tomlinson Report will surely say, it cannot pretend (even after the fullest development) to support our entire African population, as Mr. Landman considers morally essential under total apartheid.

Not will the incorporation of the Protectorates (if it ever hap-

National Offices. With effect from February 13th the National Headquarters of the Liberal Party has been moved from Cape Town to 240 Church Street, Pietermaritzburg. Mr. E. V. Mahomed, of the Natal Provincial Division, has been elected National Treasurer of the Party.

Natal Provincial Division: During the first half of February meetings of the Natal Provincial Committee and of the Coastal and Inland Region Executive Committees were held. At these meetings the Liberal Party's activities in the province, during the next few months were planned. The Coastal region has arranged a public meeting to be held in the Caxton Hall, Durban, on March 14th. The main speaker will be Mr. J. K. Ngubane and his subject will be "African Political Movements." A meeting of the Stanger Branch will take place at the end of February and plans will be laid to stage meetings and establish branches in other towns on the North Coast. The Coastal Region also plans to extend its activities in the South Coast area during the current year.

The Inland Region will stage its first public meeting at Pietermaritzburg in February, or early in March, at a date still to be arranged. The main topic of the meeting will be the Group Areas Act and the main speaker will be Prof. L. Kupes. During

March the annual general meetings of the Pietermaritzburg and Edendale Branches will be held.

Both the Inland and Coastal Regions have drawn up plans for a series of house meetings to be held in Durban, Pietermaritzburg and the country areas. It is planned to hold about four such meetings monthly.

In Northern Natal the Liberal Party will continue the activities which were started at the end of 1955. The Provincial Secretary will be visiting these areas during the last week of February and will be discussing plans for the future with local members of the party.

United Nations Children's Fund

United Nations.—The United Nations Children's Fund (UNICEF) has approved mid, 1949, that will set up a total of 165 milk and other food processing plants in countries lacking adequate facilities. Some 124 of these plants already are in operation in 27 countries. The majority of the plants—135 of the total—will be devoted to processing fluid milk, while 27 others will produce powdered milk. When all are in full operation, some four million children and expectant and nursing mothers will benefit from free or low-cost food rations.

ONE LIBERAL'S FAITH

SPEAKING in a symposium on the outlook for the future some weeks ago Prof. Keppel-Jones lived up to the reputation which he has gained from his book "When Smuts Goes," as a prophet of doom. Only an immediate and complete change of heart on the part of White South Africa, he believes, can avert catastrophe. Since such a change is unthinkable we are doomed. He argued his case well, and evasive as they are developing in North Africa and as they developed recently in Kenya support his thesis. In Kenya the Whites remained obdurate right until the terrible Mau-Mau overtook them; in North Africa it is clear that it will be the same. A newspaper correspondent reports from Algeria that ten years ago the Muslims would have eagerly accepted French citizenship. Now it is too late. There have been too many broken promises. How many more broken promises have there not been in South Africa? I confess to being in a sombre mood, yet coupled with a growing faith which I should like to share with others. It is not an orthodox faith but it is not aimed against any of the orthodox faiths. I have called it one liberal's faith because my own support of the liberal cause derives from it, but the word "one" must also count as an operative word as I may claim to speak only for myself.

It is natural and understandable that the non-European public of South Africa should feel less concern for the impending fate of French colonists in Algeria and for such classes of people elsewhere than I do. I recognise that these colonists are, by and large, more to blame for the situation in which they find themselves than are any other living persons concerned. They cannot fairly be blamed for being in Algeria—they were born there, but it is obvious that the vast majority of them must, as at present does the vast majority of White South Africans, on a privileged position, and for this they can be blamed, and because of this it will be less unfitting that they should pay a terrible price, as seems to me now to be inevitable, than that anyone else should do so. But if I show a White man in wishing to find some honourable and feasible way out for them which will yet see justice done I nevertheless feel even more deeply for the effects of violence on the non-Europeans of the world in their struggles for liberty, and parti-

cularly in anticipation for non-White fellow South Africans. For both history and the events of Kenya and North Africa show us that if non-Europeans are driven to the point of violence they will begin by killing each other, and in this process the very best of them will be liquidated as traitors along with the very worst. Indeed in this tragic event each side, the non-White and the White, will demand such unqualified allegiance to its own

By
C. K. HILL

particular hatred that those of any colour who will dare to continue to stand for real justice and co-operation without racial discrimination will be bracketed with those opportunists who leave their own group to side with what may seem to be the winning side. Perhaps even worse than the violence will be this almost universal confusion of the good with the evil. Yet I believe that it is tremendously important for the good to speak out more and more, not only because by doing so they increase the chances of a peaceful rectification of South Africa's great wrong of colour bar, but also because even if they fail and we are engulfed in violent racial strife their efforts are not lost. It is true that the evil men do lives after them, but it is not true that the good dies with them. It too lives on and makes the world a better place than otherwise it would have been. The efforts made by men and women of goodwill will be remembered, and men will turn from hate and passion a little sooner for the memory of them. They will go to help fill the ever growing stream of Man's experience which one-day in the immeasurable future will teach Man, or, I should prefer to say, Life, to live in harmony.

Very unoriginally I believe that what is needed in South Africa, as elsewhere, is a change of heart, and that all efforts to better the world which do not seek a force which can change men's motives away from the self-seeking and towards the noble are misguided and vain. But one cannot change human nature I am so often told. I do not believe that this is true, or rather I do believe that there is a force which can and does change our natures,

and indeed slowly guides all Life. But except in the case of unusual individuals I do not think that it will be easy to discern such change in one country or in the world over a mere century or even over a period of thousands of years. I am speaking now of a moral and spiritual change in Man, and, indeed Life, not of material circumstances which have changed out of all recognition in the last five hundred years, nor of mass evangelisations. But if one believes, as I do, in evolution, and if one feels on reading the noble thoughts and utterances of exceptional men from many lands in many ages that here is a response to a call from outside which one feels dimly oneself, but which these men evidently felt strongly, and which is utterly unlike the instincts of self-preservation, group or individual, one is forced to believe that in the thousands of millions of years from the amoeba to Man Life has not only grown more complex physiologically, but it has been very slowly modified by a force of a moral nature whose effectiveness lies in its utter consistency—it always acts in the same direction, that of love, humility and goodness. True there have been countless more evil men, activated by hate, greed and pride, in a sense also showing a consistency, but in the long run the effects of such men clash with each other and cancel each other. I have a scientific training may I use an analogy from Physics. A gas is made up of a great number of small particles which are continually moving about hither and thither, very frequently colliding with each other and with other matter. If we release a quantity of gas which is slightly heavier than air most of these particles will eventually sink down to somewhere near the ground because of a weak downward force of gravity which the earth exerts on all of them. But the forces which act between the particles when they collide are very much stronger than the force of gravity, and if a particle could tell one its life story it might very well forget to mention the force of gravity. But these collision forces are in all sorts of directions and so on the average their effects on the gas cancel out. It might very well happen that a collision sends a particular particle hurtling downwards very much faster than gravity is able to make it fall. Thus if the object is to get as many particles as possible as low down as possible one might well

be tempted to try to use these collision forces. But this would be a mistaken idea for the same reason that it is a mistake to think that one can pick oneself up without pulling or pushing on something outside one's body. The collision which sends one particle downwards sends another upwards, and if the two particles are taken together the combined effect in getting them down is exactly nothing, or rather while all this is happening there is a slight total downward movement produced by the gravitational force alone. I liken the consistent moral force in which I believe to this force of gravity. A friend of mine wants to call it social conscience rather than God. I don't mind as long as we do not confuse it with the animal passions and instincts which I liken to the collision forces, and which I believe cannot be used by us for good purposes. But I include under "animal passions and instincts" many motives and urges which have more sophisticated names, such as profit motive, revolutionary fervour of the proletariat, patriotism, pride of race and so on. This is a tremendous subject which I cannot pursue in full but I should like in another article to develop a few consequences relevant to our South African situation.

(To be Continued)

FOR SALE

Garage Properly in proclaimed Indian Area in Brito

Hand 21 morgan approximately with well-built garage building, flat and dwelling house thereon. Can also be used as shop premises. Immediate occupation.

Apply:
CRAFFORD & DU TOIT
P.O. Box 176, BRITS.

Cuticura

ANTISEPTIC
OINTMENT

FOR
SAFETY'S SAKE

A balm to the skin is a 'way in' for germs. Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To soothe soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

LIBERALISM RENEWED

I HAVE just finished reading, for the first time, R. F. Alford Hoernle's "South African Native Policy and the Liberal Spirit," a brilliant and fearless book, written in 1939.

At the time he wrote it he looked forward and saw nothing but darkness. He correctly foresaw "the multi-racial society of the Union, steadily developing towards an intensification of White domination in a racial caste-structure." He decided that there were three possible roads ahead of this country which Liberals might support. They were:

(1) Parallelism, which maintained group separation inside a single economic society, but which discarded domination in favour of co-ordination. He regarded this as impracticable, as the Whites would, when it came to the punch, not discard domination.

(2) Assimilation, by which he meant the society that the Liberal Party is pledged to—a South Africa without colour bars. He regarded this too as impracticable, and for the same reason.

(3) Total Separation, by which he meant the partition of this country, much less on the lines advocated by SABRA. This, too, although he felt that good might lie along this path, he dismissed for the same reason.

He believed that these problems were insoluble by the Whites, and that the real solution would come through revolution by non-White against White: "If White South Africa continues along its present path of elaborating and strengthening its dominant position in a racial caste-society, it is probable that there lies ahead of it the tragic destiny of furnishing yet another instance of the old historic truth, that the great victories of the liberal spirit have been gained when those to whom liberty has been denied, have successfully achieved it for themselves. All too often in human history these victories have been won by violent means and at a bitter cost in human lives. It may so happen at some future date in the history of South Africa."

Such was the hopeless message left by a great Liberal, a message firmly based on the evidence available to him, lucidly argued, and, up to date, fully justified.

White domination has been intensified. Many Liberals do feel hopeless as defeat follows defeat. Some Liberals—many of them in

SABRA—are working for complete separation.

And yet the official Liberal Party does not feel hopeless, and is working in the opposite direction the direction of assimilation. Does this mean that Hoernle misread the signs? I do not think so.

By

PATRICK DUNCAN

It means in my view that the facts have changed since he wrote. His pessimism was caused by the overwhelming importance he gave, and gave rightly, to the fact of race. In 1939 racism was at its zenith. Lordrop Stoddard had been calling the Whites of the world to arms to defend their conquests against what he termed the "Rising Tide of Colour." Anti-semitism was at its worst for a century. Hoernle envisaged the coherence of the racial groups in South Africa as a permanent phenomenon. He pictured South Africans continuing for ever to regard themselves as 'Whites', 'Africans', and 'Indians'. Now if he had been right in this, then his gloomy prognostications would have been fulfilled. He pictured the failure of the Liberals, and the consequent failure of the Whites, because to him Liberals were Whites, and the only Whites who could safely steer our country past its present difficulties.

But the situation in the world and here has changed since then. Hitler has been beaten, and anti-semitism and the doctrine of the Herrenvolk were burned with him in the bunker in April 1945. The Communist world, to its credit, has always refused, at whatever short term cost, to have anything to do with racialism. The U.S.A. are clearing up the remnants of their colour-bary Nehru is at the helm in India, and Nkrumah in the Gold Coast. And above all, atomic energy looks like opening the way to real prosperity for Africa and Asia, and thus short-circuiting the idea of a colour-war for world re-conquest. All these things have weakened racialism,

As a result we see within South Africa a breaking of the solid White front. On the one hand we see the Congress of Democrats committed to a federal alliance with the A.N.C. and the S.A.I.C. and the Coloured Peoples' Organisation. On the other we see the Liberal Party, no longer a 'White' Party, with a

membership open to all, and with a considerable non-White membership. In the Western Cape Division there is already a majority of African members. These political facts mirror the most important fact in South Africa today—that a nation is already being built out of Black and White elements. The extraordinary thing is that it is happening despite the wishes of many Whites and of many Africans.

A similar thing is happening at the other end of Africa—in Algeria. In that country there are nearly two million "Whites" and three times as many "non-Whites." In neighbouring Tunisia and Morocco France has already conceded full home rule to the "non-Whites." But she cannot do that in Algeria, for there, through economic integration, a mixed nation has been born. She will have to grant home rule in Algeria very soon—the new French Government is committed to doing so. But it will be a grant, not to Algeria's "non-Whites," but to the whole population. As an informed observer reported a month or two ago: "Two facts emerge clearly...Any attempt at making the Algerian nation a European dominion is bound to fail. Similarly any attempt to make Algeria a strictly Moslem state governed along religious or racial lines will cause a series of endless reactions on the part of the Mediterranean ("White") elements who will never accept being thrown back

into the sea. These two possibilities appear to be clearly realised on both sides, and there lies the hope of a peaceful solution." (African News, Washington, January 1956.)

Now in Algeria as well as in the Union the birth of a new nation is very recent. Hoernle could not have known that it would happen. If it had not happened his pessimistic forecast would have come true. But it has happened, and the boundaries of race have been crossed.

The task of the Liberal Party is to give political embodiment to this social economic fact. It cannot do it if it continues, like the short-term Liberals in Hoernle's book, merely to beg crumbs from the tables of power to alleviate the hunger of the dispossessed. Fortunately all the signs are that this phase is coming to exist, that Liberalism is being renewed. The Liberals that matter today are those that have seen the vision of a new South Africa, now being so painfully born, which has forgotten race, and which fosters those things that unite all South Africans, and which puts aside those things that divide us. When this new vision has entered the minds of all South Africans, and I know that it is going to do this, then democracy will for the first time in our history be possible. Nothing can now deflect the Liberal Party from this vision of a new South Africa, for there is no other sort of South Africa worth lifting a finger for.

Uganda Goodwill Delegation To India

A SIX-MEMBER goodwill delegation from Uganda will leave Nairobi by air on March 3 for a month's visit to India in response to an invitation by the Indian Council for Cultural Relations.

The delegation will consist of Dr. E. M. K. Muwazi, Secretary-General of the Uganda National Congress and a member of the Legislative Council; Mr. Paulo Muwanga, former editor of the 'African Pilot' and now an active worker of the Congress; Mrs. P. K. Kwoyale, Government member of the Legislative Council, working in the Community Development Department; Mr. Sam Kulubya, Secretary of the African Chamber of Commerce; Mr. Y. Tayoke, member of the Jinja Township Authority and a leader of the traders' co-operative move-

ment; and Mr. J. W. Lwanga, Representative member for Kigezi in the Legislative Council.

This is the first time that a cultural visit to India by a representative group of Africans has been arranged. The group includes three Ugandans and a Kosi, a Musega and a Muchiga. Both Congress and official members of Legco are represented in the delegation and a women leader and a newspaper man have been included.

The delegation will visit the many development projects now in hand in India, particularly the Community projects and will also visit the Indian Parliament when in session. They will tour the whole of India. Interviews with the Prime Minister Mr. Nehru and with other leaders are being arranged.—(ISI).

CRITICAL SITUATION FOR INDIAN TENANTS

ORIGINAL CORRESPONDENCE

NATIONALIST GOVERNMENT'S REPRESSIVE LEGISLATION

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION'

The following letter has been addressed to the Minister of Health by Mr. E. H. Ismail, President of the Durban and District Indian Retailers' Association —

DEAR SIR,—I have been asked by my Association, arising out of a resolution passed by our annual general meeting, to respectfully bring to your notice the cruel and critical situation created for Indian tenants by the removal of Rent control over business premises, and to appeal to your democracy to devise ways and means of warding off the ruin which threatens many of them as a result of the exorbitant rents now being demanded by their landlords.

In some cases, rents of Indian occupied business premises have increased from 300 to 500 per centum while cases of an increase of from 100 to 300 per centum have been numerous. I supplied one who was paying £3 for his dilapidated little shop has now to pay £13 and another man who carries on a woodhand dealer's business had his rental of £13 a month increased to no less than £70.

In addition to these exorbitant increases in rent, some tenants have had to pay goodwill amounting to as much as £100 to prevent ejectment on one pretext or other. The method adopted to hold the tenant up to ransom for this "goodwill" money is usually to serve him with a notice to vacate on the ground that the premises are required by the landlord for his own occupation.

While admitting that the Government must have some sound reason for removing Rent Control from business premises, my Association would beg leave to submit that freedom for the landlord to demand whatever rent he deemed fit could be justified only if the tenant was equally free to accept or reject that demand. The Indian tenant has no such freedom. The law compels him to accept whatever terms and even in these areas, in most cases, to a limited number of premises and no other. This has the effect of making landlords of Indian tenants with a monopoly of valuable premises and the monopoly gives them a cruel stranglehold over the Indian

tenant which they utilise to squeeze out his last drop of blood.

It will thus be seen that whatever justification there might be for the removal of rent control, as a general measure does not apply to the particular and peculiar case of the Indian tenant who is not free to change his landlord at will, and must, willy nilly, either accede to the rapacious demand of the landlord or give up his business and starve. Removal of Rent Control in his case removes the only protection he has against that rapacity.

I have the honour to be,
Sir,

Yours faithfully,
E. H. ISMAIL, President,
D. & D. Indian Retailers' Association.

"Feudal" Husbands Cause Suicides

Moscow.—Suicides among women because of a "feudal" attitude towards them by their menfolk are reported from the Moslem districts of Soviet central Asia.

Reports of polygamy even among Communist officials in central Asia have found their way into Soviet newspapers. There have also been complaints about "child brides," of young girls being carried off by dashing mountain horsemen, and of families selling their daughters to the highest bidder.

This is described in the Soviet Press as a "feudal" attitude to women and as a "relic of the capitalist past."

Mr. S. Babeev, first secretary of the Communist Party in Turkmenistan, which borders Persia, told the party congress, "Such disgraceful incidents as women committing suicides continue to take place in the Ashkhabad and Mary regions." Ashkhabad is the capital of Turkmenistan. The party secretary said Communists were carrying on inadequate propaganda work among women in this Moslem republic. —Saps-Rauter.

SIR,—Since the Nationalist Party came into Power in 1948 they have devoted most of the time in Parliament to introducing oppressive legislation to the detriment of the non-European. The sinister intention of the Group Areas Act, judging by some of the more recent utterances of Cabinet Ministers, Senators and Members of Parliament of the governing Party, is to apply economic persecution, and eventually deprive Indians, irrespective of whether they are South African born or not, of their legitimate right, under a democratic regime, to trade and earn an honest livelihood. By this method, obviously, the Government is hoping that having failed with its repatriation scheme, it will force Indians faced with eviction and starvation, to leave the shores of South Africa.

Needless to state that the Indians throughout the Union of South Africa, are deeply concerned and aggrieved about their future, and particularly when such inhuman treatment is to be meted out to them by a Government which takes pride in announcing to the world that it is truly "democratic," and "Christian" in outlook and actions.

It would be as well to remind the Minister of the Interior, Dr. Domm, that over 90 per cent of the Indian population are South African born, and therefore Indian, apart from being their mother country, is a foreign country to the present Indian generation resident in South Africa.

Notwithstanding the fact that the present Government shows very little respect for the golden Province, Natal, one would think it would recognise the great service the present Indian community's ancestors rendered to South Africa about 95 years ago, by sweated cheap labour, in laying the foundation of the present highly developed sugar industry.

At a conference held in Port Elizabeth recently, Dr. Geyer, ex-High Commissioner for S.A., in England, is reported to have said that South Africa is the objective for the starving millions in India. One wonders what authority or evidence there is for such a fantastic statement. The writer would

like to remind these Nationalist "Jear complex" orators that Mahatma Gandhi, the Father of the Indian Nation, when addressing a conference of Asian nations, said, when they become powerful, they must not become selfish or think of annexing the countries of weaker nations. His motto was: "Be at peace with the world." Mr. Nehru is today striving for world peace. It might interest people like Mr. Geyer to know that since Mr. Nehru came into power, production of food in India has increased enormously, with the result that statements about the starving millions in India cannot be substantiated. Likewise the broad-based opinion that India is still a country of untouchables, is devoid of fact.

The late Mahatma Gandhi devoted his whole life to obliterating the caste system. And since Mr. Nehru's Government came into power, a law was introduced, abolishing the use of the terms "high" and "low" caste.

It cannot be denied that India is regarded as a country of great importance amongst the powerful nations of the world.

Every Indian in South Africa would welcome better relationship between the South Africans and Indian Governments, but the writer fears that if the South African Government carries out the veiled intention of the Group Areas Act to drive and strangle the Indian community in South Africa, the Indian Government will renew its protest in no uncertain terms, and have the backing of the United Nations.

Yours faithfully,
H. MOOLOO

New York.—U.S. farmers last year contributed nearly a million dollars in commodities and money for overseas relief through the Christian Rural Overseas Programme (CROP). Through CROP efforts over 34 million pounds of food and fibre were distributed to peoples in 25 countries. The organization also provided a grant of \$10,000 for the purchase of food for emergency relief among victims of the April earthquakes on Mindanao in the Philippines, and support for self-help projects in Lebanon, Germany, Greece and Italy.

African Viewpoint

Congress And Its Difficulties—I

UP to the time when Sisulu went to Moscow the African National Congress was universally acclaimed as the real mouthpiece of the African people. At least every informed South African knew that Congress was representative.

This does not mean that the organisation was not in difficulties. There had developed friction between the Youth League section of the ANC and the Left wing; between the liberal-democratic majority who had voted for President-General Luthuli and the men behind Sisulu's visits to Moscow and Peking.

There were also the bans on some of the key personalities in the ANC. In a sense, these crippled the movement by making the free flow of ideas and the co-ordination of activities difficult. But the setback was a short duration, by comparison. Congress soon discovered other ways of organising the African people. Although in terms of actual paid membership Congress is very weak at the moment, it is very much stronger in the minds of millions of African victims of apartheid.

The third difficulty was one of finance. Congress has never been a rich organisation. Finance made the employment of regular organisers impossible; it placed Congress in the position where it could not fight apartheid through the written word—which is the most effective weapon in the battle we are waging for the minds of men.

The second and the third difficulty were relatively unimportant by the side of the first. The first made Congress look like a house divided. Its Left and Centre wings developed such bitter antagonisms that the movement was paralysed for effective action. In every movement there are usually

Axis. Although some Congressmen say there is nothing wrong with this, for my part I see danger. For the moment I shall confine myself to the danger to the movement itself.

The aims of the Centre and the Left are, in actual fact, both incompatible and irreconcilable. The Centre wants

By

JORDAN K. NGUBANE

a Congress which would work for the extension of franchise rights to all South Africans regardless of race or colour. It does not have a clear-cut economic policy but in general tends to favour the type of planned society emerging in the democracies of the West. Furthermore, the Centre is predominantly of Christian persuasion. Most leaders of the Centre come from the ranks of the rising African middle class

and have been the stabilising factor in the movement.

The Left wing really does not work for the solution of the race problem as such. Rather, it works for the sharpening of race conflict because it has always seen in the race conflict a stimulant in the drift to revolution. Consequently, the Left is hostile to Western democracies and extremely friendly to the people's republics. Before he became Congress President-General, Mr. Luthuli had visited the United States and India and his friends claim that he declined an invitation to one of the people's republics.

The chances are that if the powers that be would give him the passport, he would gladly visit a Western country like England. Friends of mine in England have told me that they believe he has been invited to visit that country. If he got his passport, I am certain he would go to Great Britain and America, for that matter.

(To be continued)

Colour Bar In Education

THE following is a copy of a letter sent by the Joint Hon. Secretaries of the Natal Indian Youth Congress to Miss Autherine Lucy, a Negro girl who has been asked "to leave the Alabama University Campus for her safety" by the University authorities:—

"Dear Miss Lucy,

"From a country in which the colour of your skin determines your personality—determines whether you are eligible to certain rights and 'privileges'; determines whether you should attend a university or not—we send you warm, fraternal and

therefore, extend our whole-hearted support to you, for we know too, that grave injustices are done to the Negro and Coloured citizens of the United States of America. The very fact that certain States in the South are attempting to reverse the Supreme Court decision to abolish segregation in the schools is an indication of the "master-race" theory propagated in America.

"We congratulate you on your courageous stand and firm determination, and assure you that oppressed and down-trodden people the world over are with you in the fight for right

For the modest cost of a tin of Sunbeam you can improve the whole appearance of "your home. See the difference for yourself...when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours"

DIFFERENTIAL EDUCATIONAL FACILITIES IN NATAL

LIBERAL PARTY'S PROVINCIAL COMMITTEE'S VIEW

THE Natal Provincial Committee of the Liberal Party of South Africa has noted with concern the suggestion from certain quarters that the school-leaving age for European children in Natal should be raised, while large numbers of Indian children remain unable to obtain school accommodation in the Province. An estimated 8,000 children were turned away from Indian schools, for lack of accommodation, at the beginning of 1955. An independent survey conducted during the same year put the number of Indian children of school-going age not attending school at 18,499. The Liberal Party believes that, before consideration is given to raising the school-leaving age for European children, it is the duty of the Provincial Administration to provide all children, for whom it is responsible, with compulsory education up to the standard at present enjoyed, by Europeans.

In a certain section of the Press it has recently been stated that any increase in Indian educational facilities will mean a further drain on the pockets of Europeans, and this argument has been advanced in support of a suggestion that the amount of money to be spent on education for Indians should be

"pruned." In reply to this suggestion it is pointed out that, in South Africa, Indians pay taxes on exactly the same basis as do Europeans and are, therefore, contributing towards the cost of the education enjoyed by European children. It is also widely recognised—not least by the Provincial Authorities—that the Indian community of Natal has made great sacrifices in order to provide education for its children. In 1954, of the Indian schools in this province, 15 were registered private schools, 218 were Government-aided schools (schools in which the Indian community buys the land and collects money for buildings and furniture, to which the Provincial Administration may contribute on a pound for pound basis), and only 36 were government schools.

It is an accepted principle of modern democracies that the State should provide educational facilities for its children, and that the cost of providing these facilities should be met by taxing the population as a whole. The Liberal Party supports this principle and is entirely opposed to any suggestion that the amount of money to be spent on the education of any section of the community should be limited.

Things In General

Civil Service On Wheels

Tokyo.—Japanese Government Ministries own more cars than the largest taxi company in Tokyo, according to an official survey.

Government officers run 3,796 cars—averaging about 349 cars to a Ministry.

The total is 856 more than was envisaged in the national budget, excluding police and military cars.—Sapa-Reuters.

Police Call In A

Witchdoctor

Meru, Kenya.—Two African police constables in Meru refused to drive a police lorry after a series of accidents until it had been "cleansed" by a witchdoctor.

The witchdoctor demanded two goats, and took them out to the lorry, which was under a

large tree. He performed a magic ritual and brought the lorry back "cleansed."

The bill for the two goats was sent to the accounts section at Nairobi police headquarters. They paid.—Sapa-Reuters.

Television For "Armchair Police"

Hamburg.—Hamburg police are to experiment with a "television eye" to help regulate traffic.

A television camera overlooking a busy crossing will transmit the traffic scene to a screen in the police station, from where the red, amber and green lights will be remotely controlled.

This system will be more effective than traffic lights which change at regular intervals regardless of the density of

the traffic and will take the place of policemen on point duty.

The eventual aim is to control several interdependent crossings from the same police station.

By pushing a button, the officer in charge will be able to put into operation one of five "programmes," or combinations of changing lights, according to the traffic situation. Sapa-Reuters.

Shock For The Pilot

Invercargill, New Zealand.—A local pilot was taking two passengers for a scenic trip over the surrounding farmland in a single-engine plane when the propeller fell off.

Anxious to prevent his passengers panicking, he announced: "There is a farmer down there I want to see"—and glided down to a safe landing.—Sapa-Reuters.

No-Worry Science

Calcutta.—India is to set up a Scientific Civil Service to enable scientists to pursue their researches free from financial worries.

Professor M. B. Thacker, Director of India's Council of Scientific and Industrial Research, said in Calcutta that

the new service would be set up during the Second Five Year Plan which starts on April 1.—Sapa-Reuters.

Beauty Contest

Condemned

Jakarta.—An Indonesian professor condemned a beauty contest arranged by university students because, he said, it was organised by "subversive elements" who wanted to destroy Indonesian culture.

The professor, Dr. Prijono, Dean of the Literary and Philosophy Faculty of the University of Indonesia, and a winner of the Stalin prize said he was amazed that students should think of putting their young women colleagues on public display like so many cattle.—Sapa-Reuters.

Henry Ford Honoured

Chicago.—Henry Ford, who died nine years ago, has been selected by the Editors of Who's Who for their biennial citation, he is being honoured for exceptional contributions to United States education. The editors said they were making the posthumous award, because Ford founded the business which made possible grants in 1955 of \$31 million by the Ford Foundation to 615 private colleges and universities.

Famous Gujarati and English Books Well Worth Reading and Knowing.

Just Arrived.

Book Series in Gujarati—Very practical	32/6
Ghina Gani—Very practical household matters	32/6
Phari Hala (Novel)	12/6
Dive Gha Vani (Last one Telier)	9/6
Jani Ka No Dava (At Almost Medicine)	32/6
Lagan Ka Anand (Last Love Stories)	42/6
Vita In Gujarati	5/6
Archa Gurat in English and Gujarati	12/6 each.
Cheer Of India (Spice and appetising book)	6/9
Schizophrenia (Tale of Arabian nights)	15
Kamayan and Mahabharat (in English)	2/6
Early Indian (in English)	3/6
Two Before Paks. an	1/6
Sexual Adjustment in Marriage	27/6
Unwanted Child	15/6
Image and Freedom	15/6
Science of thought	26/6
Ideal Marriage	32/6
Child in the World Text	12/6
Any Wife and Any Husband	12/6
Rhovan Junction (Novel)	2/6
Little Known Facts About Well-known People, like Carnegie	6/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 10767.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Wit And Humour

Caneland Causerie

By "PARDESI"

This will be a weekly feature treated in a light vein

An athlete who had won many races was boasting of his achievements when a man sitting near-by interrupted him.

"I'll race you," said the stranger, "and you'll never pass me if you give me a three-foot start and let me choose the course."

The big-headed athlete looked at his challenger, a short and rather stout man, and laughed, "I bet you £5, I will. Where's the course?"

"Up a ladder," answered his opponent.

I noticed my friends small brother was wearing his new glasses.

"Do the glasses help your eyes?" I asked him.

"I'll say they do," he replied. "Nobody makes them black any more, like they used to before I wore them."

One night at 3 o'clock a Police man saw a man leaning against a pole.

He went to the man and said "Come, come my man you'll have to move along. You can't stand around here, go home to bed."

"Bed?" The man asked in astonishment. What is the time officer?"

"It's six o'clock in the morning."

"Oh, that is too late. I get up at six every morning for work."

—VARANTI NANNJEE, Pretoria.

In a night club, a daisy blonde snuggled up to her escort.

"How about giving me a diamond bracelet?" she breathed into his ear.

"My dear," replied her companion, "extenuating circumstances preface me to preclude you from such a haul of extravagance."

"I don't get it," said the girl.

"That's just what I said!" came the reply.

A Scotsman had to send a telegram, and not wishing to spend more money than necessary wrote thus:

"Bruises hurt erased afford erected analysis hard too infectious dead" (Ten words)

The fellow Scotsman who received it translated it without any difficulty as: "Bruce is hurt. He rated a Ford. He wrecked it, and Alice is hurt, too. In fact, she's dead" (Nineteen words.)

—o—

A lecturer was describing the effects of continuous indulgence in the use of alcohol. He mentioned a case in which a man had drunk to excess for a number of years and was so saturated with alcoholic fumes that one night when he was blowing out a candle his breath took fire, and in a short time he died from spontaneous combustion.

One of the audience said that he wished to thank the lecturer for having saved his life.

"How have I saved your life?" asked the speaker.

"How?" replied the man. "No more candles for me. I'm going all-electric."

—o—

"Madam, what do you mean by letting your child snatch off my wig?"

"Sir, if it's just a wig, think nothing of it. I was afraid the little monkey had scalped you!"

—o—

Andrew: "Ma, can I go out and play with the boy next door?"

Mother: "No, you know I don't like him."

Andrew: "Then can I go out and fight with him?"

—o—

The little boy had been anxiously awaiting a visit from his aunt. When his mother showed him her telegram—"Missed train, will start same time to-morrow." "But, mummy," he wailed, "if auntie starts same time to-morrow, she will miss the train again."

—o—

A Sunday-school teacher was telling her boys that good behaviour would one day be rewarded by a crown of glory.

"And who," she asked, turning to Willie, "do you think will get the biggest crown?"

"Please māt," said Willie, "the laddie with the biggest head."

[It is wonderful to be alive in Phoenix. I usually stay on the Settlement for a few days in the week, and the rest I spend trying to coax and manoeuvre my Mechanical Marvel through the grimy streets of Durban where my jalopy has no fear of losing its identity.

These nights are especially a poet's dream here in Phoenix. Wordsworth's daffodils seem a conceit to our waving canelands made sprightly by the recent rains, and at night a captivating sheen under a blanket of excited stars.

You must come to Happy Valley sometime, and we shall go star-gazing together. You may use my jalopy to crawl through the canelands if you wish, but please bring your own crank!

King Soup

I am a very restrained newspaperman, but when an injustice is done, I try very hard not to get angry.

The latest trend in Western fashion is the sarie and a dress which is an adaptation of the Japanese kimono.

The latest trend in the Western diet is Indian curry and our famous king soup. Of course, we should feel flattered, but what ticks me is the practice of many hotel proprietors to pass off Indian preparations with high-sounding, foreign names. My favourite samosa is called a pfr. That is not so bad. But when somebody calls my king soup "gourmet's soupcon," I get mad!

Six months ago, I was dining at a hotel in Salisbury in Southern Rhodesia, and I asked to be served with an item on the menu bearing an attractive French name. Imagine my surprise when the waiter brought a big bowl of king soup!

I am trying very hard to save my beloved "purer" and "parba" from losing their identity. Anybody in favour of a league for the prevention of cruelty to Indian delicacies?

Elephant Walk

I like the Yank's showmanship and his bustling, excited approach to anything. But sometimes, the poor fellow errs, and he tries to lampoon everything which is un-American. The film in his

favourite medium to make other people look silly.

But "Elephant Walk" which was screened at the Royals is a delightful American export which convey an honest picture of the tea planters of Ceylon. The dance sequence was arranged by Ram Gopal, the great exponent of Indian classical dancing.

Ram Gopal also appears in the film, and the Terpsichorean grace with which he executes his dances would seem very attractive even to Western eyes.

Snobbery

I thought snobbery was a lost art, but I got quite a jolt when I met a few members from the learned professions (I don't know which) who started moving around the canelands with a sophisticated don't-touch-me air.

The cane knife is the only efficient weapon for these misguided fools....

Spain Bans Horror Comics

Madrid.—Rigid control of children's "comics" and the people who publish them is announced in a government decree issued in Madrid.

Horror stories are banned. So are realistic descriptions of love affairs, stories praising truculence and hatred, anything showing drunkenness or suicide in a favourable light, and ridicule of parental authority.

Publishers must be Spanish, must never have been expelled from an educational institution and must not have been in gaol.

Foreign publications will be reviewed when imported and must be stamped as authorized for sale.

Control of publications for children will be in the hands of a committee composed of representatives of the Church and the Ministry of Education and four experts on child psychology.—Sapa-Reuter.

Disto's Winter Price-list of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetable Seeds. Free copy posted upon request to Disto's Seeds Ltd., P.O. Box 2040, Johannesburg.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Butt	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	4
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	8	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAYDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhi ji	6	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	30	0
Bhoodan Yojna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Patil	14	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi.—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	0
To Women—Amita Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	6	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additions, introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr V K R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the populating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhi's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	18	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	25	0
DELHI DIARY—Gandhi ji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-35)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—E. G. Masbrowala	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	8	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Ramsay Bhand, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anubhindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	3	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	16	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —G. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —G. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN".

Phone 29388

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

**P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.**

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Saff & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abroad and edited Richard B. G

FOR... RUBBER STAMPS

AND PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73, BEATRICE STREET,

DURBAN.

PHONE 21006

P.O. BOX 2782

ESTABLISHED 1927

TELEGRAPHIC ADDRESS

"STANDARD"

DURBAN

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

પુસ્તક ૫૪ થી—૨૪૬ ૯
તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર ૧. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર ૫૩ છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહારાષ્ટ્ર અધિકારના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

SENSATIONAL
NEW
SERIAL

'THE

PRODIGAL'

By

Simiso Jigwane

Beginning

Next Week.

IN THE ENGLISH
SECTION

★

જીવનનો ભોમિયો

(શ્રી કેદારનાથજી)

સંઘર્ષ એ પ્રકારના હોઠે, કરે છે. અત્યંત સાર્વિક હોઠે અને અત્યંત દોષી તેમ જ કપટી હોઠે, કપટી હોઠે દિવસ પે.ત.નો શુદ્ધો નહિ જણાવે. સમુદાય અને કપટી કોઈનો સંઘર્ષ કરે છે, પણ બન્નેના હેતુ ભુલ્યા હોય છે. એક દગો દેવા સંઘર્ષ કરે છે, બીજાને ખીજો હાથ આપવા. દોષી સંઘર્ષ દ્વારા ધનસંચય કરે છે. બીજા સમુદાયના સિક્કા શકિત બેગી કરે છે. વિવેક અને સચમ વિના માનવ બનાતું નથી. વૃત્તિઓની પાછળ પડવાથી માનવતા સાધ્ય થતી નથી. સમુદાય કિનારે બેઝીને નિરીક્ષણ કરીશું તો જણાશે કે હાથે, તરંગો સતત આવ્યા જ કરે છે. તેણે મનના તરંગો, વિશે છે. વૃત્તિઓ દેવ, આદત, સંસ્કાર વગેરે સુજળ પડે છે, તેમનું પોષણ કરવાથી તેમનું શમન થતું નથી. સંઘર્ષથી શમન થાય છે. સંઘર્ષ પણ વિવેકપુર્વક અને સાવધાનીથી કરવો જોઈએ.

સર્વપ્રથમ આપણે તપાસીએ કે આપણો રસ્તો-માનવ બનવાનો. છે કે દાનવ. આચાર વિના, પ્રચલન વિના, ઉપાસના વિના, અકિલ વિના, તમે માનવ નહિ બની શકો. અંગ્રીજી ભણવું હોય તો આદિવાસીને લાં જવાથી નહિ શીખાવ. તરતાં શીખવું હોય તો ડુંગર પર જવાથી નહિ આવડે; તે તો અંગ્રીજી ભણકાર પાડે જવાથી અને નદીએ જવાથી જ શીખારો.

આપણે શું કર મનુષ્ય કોને કહીશું? જેનાં શરીર, બુદ્ધિ અને મન સમગ્રમાણે ખીલેલાં છે, જેમની વૃદ્ધિની સાથે શુદ્ધિ સમાધ છે, જેનો વિકાસ સર્વાંગી છે, જેનું શરીર નિરોગી, મજબુત, ખડતલ, કાર્યક્ષમ, સ્વચ્છતા, શુદ્ધિ, બળવાન છે, જેની બુદ્ધિ વ્યાપક, તેજસ્વી, કુશલ, વીક્ષણ, પ્રખર, જામત, સ્થિર, હઠ, પવિત્ર, સ્વાધીન અને શ્રમ છે, જેનામાં કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મસ્ત વગેરેના વેગોને રોકવાની શક્તિ છે, જેની વાણી વિવેકી, સત્ય, વ્યવસ્થિત, સુદાસર, શુદ્ધ, મધુર અને પ્રેમાળ છે; જે સમુદાયપ્રેમ છે, વિવેક, સચમ પુરુષાર્થ, દયા, પ્રેમ, મિત્રતા, વાતસલ્ય, ઉદારતા, નમ્રતા, વગેરે જેના જીવનમાં વ્યવ્યા છે તે જીવન મનુષ્ય છે.

મહાન સંત જ્ઞાનેશ્વરે સરવશુભી શુક્લ એવા મનુષ્યનું વર્ણન આ રીતે કર્યું છે: "વસંત ઋતુમાં કમળો વિકસિત થવા પછી તેમની સુગંધ જેમ સહેજે આવે જાણીએ પ્રસન્ન છે તેવી રીતે જેના હૃદયમાં પ્રજ્ઞા બોલપ્રેત બરહ નથી છે તે અદ્વર રહી શકતી નથી અને ઈન્દ્રિયો દ્વારા બહાર પસરવા માંડે છે. તેની ઇન્દ્રિયોને આંખણે વિવેક કામ કરે છે. તેના હાથપગને પણ બાણે જ્ઞાનદષ્ટિ પુરી હોય એમ લાગે છે. સરકમ અને કુચકમો ભેદ તેની ઇન્દ્રિયો સમજી શકે છે. નિચાર કરીને નક્કી કરવાની તેને જરૂર પડતી નથી, ન એવા જેવી વસ્તુ તરફ તેની આંખ જતી જ નથી, ન સાંભળવા જેવા શબ્દો તેના કાનમાં જતા જ નથી, ન બોલવા જેવા શબ્દો તેની જીભ ઉપચારી શકતી જ નથી, હીવા સાથે જેમ અધકાર ટકતો નથી તેમ નિમિદ્ધિ વસ્તુઓ તેની ઇન્દ્રિયો આગળ આવી શકતી નથી."

આખંડ વિવેકથી અને સાવધપણે વર્તવાથી આજુસની ઇન્દ્રિયોના ધર્મો જ પરમ શુદ્ધ બને છે.

આ પ્રમાણે માનવતાની વૃદ્ધિની કિશોરો પ્રારંભ થાય છે વિવેક અને ચિત્તશુદ્ધિના પ્રયાતથી. અને અત્યંત થાય છે સદ્ગુણોની પરિસીમામાં. ચિત્તશુદ્ધિ માટે સંઘર્ષની જરૂર છે. સંઘર્ષ વિના શક્તિસંચય નહિ થાય. સંઘર્ષ વિના શક્તિ નહિ વધે. શક્તિ વધ્યા વિના સદ્ગુણોમાં પરિપૂર્ણતા નહિ આવે. સદ્ગુણોની પરિસીમા માટે પુરુષાર્થની જરૂર છે. વિવેક જીવનનો ભોમિયો છે. યોગ્ય નિર્ણય કરવાની શક્તિ એટલે જ શુદ્ધ વિવેક.

—જન્મભૂમિમાંથી.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જીકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
દોહરવાળા અગર દુનીયાના દરેક પક્ષે જામની હવાઈ રિપાર્ટ અગર જામીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા પર જોઈ જમાની મારફતે જીકકીપર કરો
લંડન, બામ, ચોરી, ફ્રાન્કફર્ટ, બેરલિન, પોલ્કાન્ક, વિયેન્ના થીજી અથવા
અન્યની જાણીએ જીકો.

ઈન્ડિયન એરવેય, પરચુરલ એરવે, ડિસાળના થોપડા સમાવવા રેવન્યુ ઈન્ડિયન એરવે
સર્વિસેટ કે નેપારના સાયરેન્સો પાસપોર્ટ લેમન ઈન્ડિયન એરવે
જાણીએમાં હઈ પક્ષે લીધા વિના અથવા મફત સમાવ આપીએ જીકો.
નેસનલ એરવેયલ્સ હાઈ એરોસીએલન જોડે એરવેયલ્સ અને થોપડાપર
ઈન્ડિયન એરવે થીમીટરના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033, 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

બેક્ટીયલ જીવ, ગાઈનીબ્રુમ જીવ, વોલ્ફેન, હેસીંગ એસ્ટ,
સાઈકો જોડે જોડીસ ટેક, જીક ટેક, ટેબલ, તકન જોડીપત
અથવા જીકીરી સહીસ. જાતે પધારી લાજી લેવા જીકીરી નહિ.

—બેક્ટીસ, ટેબલ અને કીચન હેસ્ટર—

જે હવાની હેસ્ટર નીચે હઈપાઈ માથે છે. તેજો સ્કોક હઈપેમાં હઈ-
પાઈ રહે છે. માન થોડા હાથેના પ્રાઈસ થીસર મંજારો અને નેપાર
જાણીએ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 83-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ !

ન્યુ ધરા જાપેલી નીનન સારીઓ ૬ વાર થી. ૪૬-૧
જીનીરી કીનારવાળી જ્યોરનેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

માટલી ખાલવ અને આખી માલ નાળી

રેશમી જાપેલી સારી થા. ૭-૧૦-૦ થી ૬૫૨
મેવડી કીનારની સારી ૬૫ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

મુતરાઈ સારીઓ છેકથી હવના રંગો અને જાપેલી વાળી

પાચ વાર થી. ૨૫-૧ થી ૭૫૨

૭ વાર થી. ૩૬-૧ થી ૭૫૨

C.O.D. અને રૂપાલથી આવેલા એકઠેવાને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

તોઈએ તો સામ્મલ એકઠીશુ.

યુનીલાલ અધર્સ

(ગ્રી.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બેક્ટીસ ૮૨૨.

Telephone :

1177

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

~~~~~

ટેલીફોન :

૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ

હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અથવા મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ જીકો.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૬.

પાર્લામેન્ટનો પડકાર

ધારાસભાનું હાલનું વાતવરણ સારા સાથે આક્રીકિતો માટે થઈ પડેલાનું કદાચ છે. સત્તાના મદમાં હાલની નેશનલીસ્ટ સરકાર એટલી બધી આજ બની છે કે ભારત સભાને નેશનલીસ્ટોનું નામ રહેવા બનાવ્યું છે. સ.કે. આક્રીકાની ધારાસભા કપાને એ બધાને અવાજ નહોતો હમેશા જોરી ચામડીનું ત્યાગ રહ્યું છે અને તેથી જ ત્યાં જે કાંઈ ધારાસભા થઈ છે તે ભારતીયો જોરા અને કાળા વચ્ચે કડવાઈ હતી કરવાને કારણે જ થયા છે.

પરંતુ હવે નેશનલીસ્ટો સત્તાપર આવ્યા અને નેશનલીસ્ટોને એટલેથી સત્તા નથી કે ધારાસભા ફક્ત જોરી ચામડી વાળાની જ રહે પછી એક પછી વધુ આગળ વધીને તે જોર નેશનલીસ્ટના મોંના હોય તેમજ માટે કરવા હ-એ છે. એમની એ પછી વલણ છે કે તેઓ જે કાંઈ હ-એ તે કાંઈ પછી રોક રોક વચર અને બધારનું ક.વદાના બધત વગર કરી શકે.

આ એની સરવાત નથી, આપણે એ તખ્તે પડેલાં છીએ કે નેશનલીસ્ટો આક્રીકાને આક્રીકાનરની સત્તા નીચે લાવી શકવા હ-એ છે તેના માર્ગની અંતની સીમા નહીં આવી શક્યા છે. નેશનલીસ્ટો પોતાના સ્વપ્નના કોઈકાથી બહુ દુર નથી.

સાકે આક્રીકાન. બીન-ગે. એમાં માટે આક્રીકા એવે જ પુરતી ગણાય. સાકે આક્રીકાની પ્રજાની બહુમતી ન હોય હાલ સાકે આક્રીકાએ શુ કામ એક હ-એ સત્તા નીચે રહેવું એવે જ જોરી અને કાળાની આ વિશાળ બહુમતીએ એકાદ બુદ્ધિમંતુ રાજકારીના તરફને વજ્ર થઈ તેના સમકક્ષ બનવું એવે જ.

આનો જવાબ ઘણો સહેલો છે. સાકે આક્રીકાના મોટા ભાગના જોરાએને તેઓ જ્યાં શુધી “એકા” માલીક રહે ત્યાં શુધી જ એ તેની કીકેટરશીપ નીચે રહેવાને તેમને વાંધા નથી. હમેશ માટે સ.કે. આક્રીકા જોરી ચામડી વાળાઓનું સ્વર્ગનું હતું અને છે. પછી હવે તેમાં ફેરફાર થઈ રહ્યો છે. હવે ફક્ત આક્રીકાના રંગને બધો કાંઈ નથી મળતો પછી તે કપી નીતીને

માનનારો છે અને જેવા વિચારો, ધરાવે છે તેના પર બધો આધાર રાખવામાં આવે છે.

આપણા બીન-ગે.ઓના હીતમાં આ રાષ્ટ્ર હવે બધું પ્રખ્યાત થઈ મેળવી રહ્યું છે. પ્રજા બહુત થઈ છે અને સાંઈ નરસુ પારખી શકે છે. અને તે બુદ્ધિ વતી છે. પહેલાની જેમ કોઈ પછી બીન-ગે.ઓના રાજકારીઓથી દારવાઈ નથી જતી તેઓ હવે એજ માનતા થયા છે કે જાતી કે રંગના ભાવના પાડવા એ કાંઈ મૂર્ખાઈ હતી છે.

પછી જાત થવા માગતા રાષ્ટ્રને માટે ફક્ત જાતી કે રંગના ભાવના સાથે વિરોધ કરવો એટલું જ બસ નથી. કારણ તેનાથી “સેનેટ બીલ” ના જેવા વિરોધી બગરો અને તેનાથી નેશનલીસ્ટો ઉતરવાયે. આ ઉતરવાયે તું પરીણામ જે રીતે આવી શકે એક એ કે તેને સત્તાપરથી દૂર કરી નાખે અને તે ક્રિષ્ણા એજ છે. પછી બીલું પરીણામ કે જે આતરકલક હતું કરે તે પછી કાંઈક થઈ પડશે.

નેશનલીસ્ટો જેવા સત્તાપર મદમાં ચક્રવર્તી અને પ્રજાપર દમનના ક.વદાએ, ક.વદાના બધકર વિચારો, ધારાસભા હોશીની સાન ત્યારે જ કેકાણે આવે કે જ્યારે તેઓને જબર આઘાત આપનારો આ.મો. આવે તેવું નુકસાન પ્રત્યક્ષ થાય. આથી આવા અભેગોમાં નેશનલીસ્ટો બહુત ટ અન્યુત. સ.કે. આક્રીકાને આત્મ ઘાત તરફ દોરી રહ્યા છે. આ જોશ ને એ વસ્તુઓ જ્યાં પસંદગી કરવા ની ક્ષી હોય કે વા તે જ્યાં સાકે આક્રીકાને બધા રંગો માટે સમાવતા હોય તેવું રાજ કરે અથવા તમારો નાશ હ-એ તો હ-એ નેશનલીસ્ટ પોતાનો નાશ થઈ પસંદ કરશે. ઘણા નેશનલીસ્ટોએ ધારાસભાની બેઠામાં ચાર-ચાર કહ્યું છે કે ક.ગે. માનવી ધારાસભામાં પોતાનો અવાજ રજૂ કરવા આમાર મંદા પડ્યો જ આવી શકશે. આજા હુડી રહીતા વિચારોને લઈને જ આજે આપણે રેક બધાં શુકાપો છે. અને આવું જ થાય જરેહ વાતોવરણ હાલના માત્ર ધારાસભાની એક કેલાળી રહી છે. આ કામ ફક્ત બીન-ગે.ઓ માટે જ નથી પછી જોરા કે એજ,

લેકશનના માનનારો છે તેઓને પછી છે.

આવી પરિસ્થિતિમાં જોરા-અને બીન-ગે. પ્રજાસાન આદનાર. એ એક થઈ આ પરિસ્થિતિ સામે જોરાએ. માનનારો વિચાર કરવો એવું. જુદા જુદા જોરા કાળના સમયને જોયા કરી ફરી સમક્ષ બની ઇલામદા સામે સામનો કરવો એવું. હાલ ન. ધારા સભાના વાતવરણથી જણાય છે કે બીન-ગે.ઓ નેટલા જ પ્રજા-સત્તાવાદી જોરાઓ પછી બધાં છે. આથી બને સહે એજ ક્રિસ્ટલ છે કે જે કાંઈ પછી તેઓની ઉપર અભાવ અથવા સાંઈ આવી પડે તેના બધા બધાં મીલાવી જોરા રહી સામનો કરે.

અહિં એક પ્રજા ભલે, થાય છે કે જોરાઓ, જે એમના જેવા જ વિચારો અને આચારો વાળા બીન-ગે.ઓ તે તેમને તેઓ પોતાના મીન અથવા સારી તરીકે રજીકારશે કે નહીં.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

શ્રી, મણીલાલ ગાંધીની તબિયતમાં થીમો શુધારો થતો જાય છે ચાલુ અઠવાડિયાથી ઇલેક્ટ્રીકની ટીમેન્ડ આપાય છે હટ્ટ હોસ્પિટલમાં ક્યાં સુધી રહેવું પડે તે અનિશ્ચિત છે, એ હરથાન મિત્રો તરફથી તેમની તબીયત અંગે અગત અને પહેલા દ્વારા જે જુદા થતી રહે છે તે માટે તેઓના આભાર માનીએ છીએ અને ઇ. ઓ.ના પ્રત્યે બતાવાતી સદાનુભૂતિ માટે આભારની નોંધ લઈએ છીએ.

અમે માનીએ છીએ કે પ્રજાસત્તાક મત હલ એરમા છે અને તેને માટે લડત આપવા થયું. તપપાર થશે પછી અમારો મત છે કે પ્રજાસત્તાકને એ હવેના માર્ગ આજના વાતાવરણમાં નથી પછી જેઓ ઇલામદા પછીનો વિરોધ કરનારો જે લઘુમતી માં જોરાઓ છે તેમને માટે એક માર્ગ છે.

સારે નરોળે સાકે આક્રીકા સમાજની કામ કરવાના માયાના મંદાણ થઈ મયાં છે. અમારે રાજ કીય દેવના ભીખર પાટી એજ એક પુર્ણ સમજદાર સંસ્થા છે. જોરા-કાળા જ્યાં જોરો ઇલામદાઓને વિરોધ કરનારો અને પ્રજાસત્તાકવાદી એ માટે તેના બાદલા હમેશાં ઉઘાડા છે. એ એક આજા બધું ચિન્હ છે કે તે ઇલામદાઓ સામે અનુભવ સમનો કરી તેના એક દિવસ નાશ કરશે, કાળી તાકાત છે કે ૬૦,૦૦,૦૦૦ લાખ જોરા અને બીન-ગે. પ્રજા-

સાશનવાદીઓ સમે ઉઘાડી તેમને નાશ કરી શકે.

અમે એજ માનીએ છીએ કે પ્રત્યેક સ.કે. સાકે આક્રીકાને આજે એ ફરજ છે કે તે ભીખર પાટીને બધી રીતે ખદ કરે કારણ એજ એક એવો પક્ષ છે કે આપણને જાતીથી બધા અક્રીકાથી ઉગારશે. કુનાઈટક પક્ષ આ બાબતમાં આપણને મદદ કરે અને એજ લાગણી નથી કારણ એ રંગબેદના બ.ગે.ઓ વિચાર બધાથી ધરાવે છે.

અમારા વિચારો મુજબ ધારાસભા તરફથી જે પડકાર થયા છે તેનો ખારે જવાબ એ છે કે બધા પ્રજાસત્તાકવાદીઓ-કાળા અથવા નારાએ ભીખર પાટીમાં લેકાઈ તેને બધું પ્રકર કરવી.

બીએસ રેન્ટ કંટ્રોલ

[૧૯૫૫ અને ૧૯૫૬ની ઇન્ડિયન રીવિયુ એસ.સી.એ.ના પ્રકાશન તરફથી અમને નીચેનો પત્ર પ્રસિદ્ધિ મળે છે. —અ. ઇ. ઓ.]

મ. જે. એ. નોડી,
મારે, પ્રજા,
કાકે આ એસ.સી.એ.
કેપટાઈન.

બધા સાથે,
મારી એસ.સી.એ.નાની વાતો જ નરસ મીટીંગના કારણમાં નીચેની વિગત વિનવણી આપની મજબૂત હાથબાની અને ફરમાવે થયેલી છે. બીએસ. મ.નોના આદિ, કેટલા અસેડી લેવામાંથી હોડી બહુતો પર જાપ્તાને લીધે ચર્ચાપદ પરિસ્થિતિ ઉપજેલી છે જેની મહાન મ.લી. તરફથી અમલીદ આપની મ.ગ.થી દારા તેઓ ની પાપમાંથી થતી અદાવતના કાલક સામે લેવા માટે આપની રવાની અપીલ કરીએ છીએ.

કેટલાક પ્રજાઓમાં હોડી બહુતોના વેપારી રથેના બાડા ૩૦૦ થી ૫૦૦ ટા. માવાયા છે અને ૧૦૦ થી ૨૦૦ ટા.ને બધારો તે અનેક પ્રજાઓમાં અમેલો છે. એક અપ.જ. માલિક તેના જરી પુર.ણા મહાન બાડા પાંચ પાઉન્ડ બરતો હતો તેને હવે સાડા તેર પાઉન્ડ બરતું પડ્યું. બીએ એક સેકન્ડ હેન્ડ હીલનાં વેપાર કરતો માલિક માર્ચ ૧૩ પાઉન્ડ બરતો હતો, તે વધીને ૬૦ પાઉન્ડ થઈ છે.

આ બેદર કાકાના વધારા ઉપરાંત નેટલાક બાડાને તેમને કાકા ન બુક તે માટે એક વા બીન બદાના હેજ રોડ હળારે પાંચ સુધીનાં સુડીલ આપવા થયા છે. આ યુડીયના ન.જા મેજનવા માટે મહાન માલીકા એવી રીતે છે કે તેઓ બહુતોને (અનુલેખાન દ્રષ્ટિ થાને)

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોના પ્રશ્નો

લેખક: ડૉ. (લેખક: પદ્મિનિ નરસિંહ વેદલકર) (ગતિંકથી આણે)

સમાજ પર રહેલો આર્થિક બોલો

આ રીત પદોના કિસ્સો, નહીં કર્યાં કરેલાં એક બીજા પરતુ પશુ વિચારણા માગી શકે છે. આપણી ગુજરાતી શાળાઓના સંચાલનનો બંધો બોલો જનતા: ૫૬ નં રહે છે. સરકાર તરફથી તે એ માટે એક પેનીની મદદ મળતી નથી. સામાજિક જીવનને સંબંધિત સમસ્યાઓ જોઈને કોઈકે પડે છે. બાધી શાળા માધ્યમી સ્તરના બાળકોના આર્થિક ગર્વણ પશુ સ્વીકારતી પડે છે. બધી વખત સારા શિક્ષકો નોંધણી લેવા છતાં આર્થિક દૃષ્ટિએ ન પોતાવળી તેમને રાખી ચક્રાત નથી.

સામાજિક રીતે તે એક જ જનતાની સાવકાત અને અનુભવ મર્યાદા, સરકારી પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકો અને ગુજરાતી શાળાના શિક્ષકોના પગાર ધોરણ એક સરખા હોવા નોંધ્યો. પરંતુ જોઈ જણાયું તેમ સમાજ સરનારને ધોરણે પગાર આપવાની રીત કલ મર્યાદા નથી. આ માળખેના પગારમાં લેવા આપણી શાળાઓના શિક્ષકો પગાર ધોરણે અંગ્રેજી શાળાના શિક્ષકોના પગાર ધોરણ કરતાં ઓછામાં ઓછું એ જુદાવચ્ચે એટલે કે સરખામ કુદ ટકા તે હોયું જ નોંધ્યો. જે શિક્ષકને તેની સાવકાત પ્રમાણે ૧૦૦ પાઉંડ મળતા નોંધ્યો તેને માટે ૬૨ પાઉંડની માગણી થાય છે કહી વધારે પડતું ન જ કહેવાય. જનતાએ અને શાળાના સંચાલકોએ આ વસ્તુ સમજાવી નોંધ્યો અને તે પ્રમાણે ગુજરાતી શિક્ષકોના પગારનું ધોરણ બાંધી આપવું નોંધ્યો. એ માટે જે કંઈ નિશ્ચય અર્થ કરેલો પડતો હોય તે તે કરવાની સમયક કરી નોંધ્યો તે શિક્ષકો સંતોષપૂર્વક કામ કરી શકે અને શાળાનું શિક્ષણ પશુ સારું નિયમિત અને અસરકારક બની શકે.

શિક્ષકોને અપાતી રજાઓ

શિક્ષકોના પગાર કાંઈ તેમના આપ વામાં આવતી રજાઓનું પશુ નિયમન થતું નોંધ્યો. આજે તે જનતા સુધી કોઈ રજા રજાના આકાંક્ષા નિયમે નથી. દર માર વરસની સરોક્ષ પછી પશુ શિક્ષકો કોઈ જાતની રજાના કાંઈક હાર થતા નથી. રહે કંઈકમાં પગાર હાર માગ્યોનું રજાનું ધોરણ નહીં થયેલું હોય જ છે ગુજરાતી શિક્ષકોને પશુ આ રજાઓ ભોગવવાની કહી દેવા નોંધ્યો. શાળામાં કાંઈ આપતા આકાંક્ષા નોંધ્યો તે રજાઓ મળી શકે છે પશુ શિક્ષકોને માટે એ રજા બિંદીઓમાં થઈ નથી.

આ રજાઓ શિક્ષકોને મળે તેના એક બીજા મદદરતો કાપડો પશુ છે. આવી પા.ચ છ મ સની રજાઓ મળી ચતાં શિક્ષકો કેશ દરિને આવી શકે છે. આપણી પ્રગતિ, દેશ સાથેના સંબંધ કાંઈક રહે એ બાંધે જરૂરી છે. બીજા વ્યક્તિઓ પાંચ સત વરસે રહેલ ન જઈ સો તેપશુ શિક્ષકો એ તેા એટલા બાળા પછી દેશ કમચુ આવવ રપક હોયું જ નોંધ્યો. કારણ કે દેશમાં ચતા દેશમાં, ત્યાંની પ્રજાતિ એ અને પ્રવર્તિતું જરૂર કરવાની તેને તક મળે, અને આવી રીતે રહેલ સ.થે સંપક સાધીને પ.કે. આવનાર શિક્ષકો અહીંના વિદ્યાર્થીઓને મારે તેમજ સમાજ માટે બહુ કામ કરે શકે પડશે. આજે તેા આશુ પગાર રજાઓ મળતી ન હોવાથી શિક્ષકો રહેલ જઈ શકતા નથી. તેને પ્રસાદ રીતે મે.ટો અર્થ કરેલો પડે છે અને પાંચ હસ માસ દેશમાં રહે ત્યારે તેને પેનીની પશુ કંઈ કમાણી હોતી નથી. તેને શિરે અર્થ જ વધાર કરે છે.

આજના સંજોગોમાં કંઈ શિક્ષકને વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી ૨૨ રજાઓ પગાર કાંઈક રજાઓ મળતી જ નોંધ્યો. જે વરસે તે રજા ન ભોગ વાય તે તેને માટે જ્યાં ચતા રહેતી નોંધ્યો. તેમજ શિક્ષકો માટે માહણી ની રજાઓના નિયમે પશુ હોવા નોંધ્યો. આજે અંગ્રેજી શાળામાં માદખી માટે ૩ માસની પૂરા પગાર અને બીજા વચ્ચે માસ માટે અધો પગાર રજા મળી શકે છે. આ રજા કંઈ રહે તે આવશ્યક નથી હોતી અને આમજ માટે જ્યાં પશુ કરવાની હોતી નથી, પશુ સંપૂર્ણ પર માદખી આવી પડે છે ત્યારે તે બધી રાકત અપાતી હોય છે.

પેન્શન અને પ્રોવીડન્ટ ફન્ડ

ગુજરાતી શિક્ષકોના અંગ્રેજીકરણ બાદ ૧૫ તેા કાપર કહેવાયું જ છે. કાળા માં નોકરી કરીને કોઈ પશુ પેન્શન હાર તે થતું જ નથી. શિક્ષક માંક માંક પોતાનો સાસારિક અર્થ નિભાવી શકતો હોય છે તેની મદદથી આવે અથવા બીજા સંસારિક વધેવારનો બે.બે આવે તે તેા તેને કરજનો જ આપ્ય ભેરે પડે છે. નોકરી કરનાર દરક વર્ષની આવી અવરજા હોય છે. આથી જ પેન્શન અને પ્રોવીડન્ટ ફન્ડ નેરી યોજનાઓ વિચારાય છે. આ યોજનામાં, રૂઢાવચા અથવા અર્ધમ રિપતિમાં થતી રાકત રહે છે. સમજે આ યોજનાઓની સમયક કરવામાં

આવે છે. ગુજરાતી શાળાના શિક્ષકો માટે આવી યોજનાઓ વિચારવાનું શું થયું પડતું અણુથી? શિક્ષકોના કંઈક પ્રત્યે સારા અને લાભક માણસો આપણે તે માટે શું આવી યોજના આ આરંભક નથી? અનુભવી અને કોળાવેલા શિક્ષકો એકજ શાળામાં વધુ વખત રહી શકે તે માટે આ યોજનાઓ અમલમાં મુકવી એ સમાજ ને લાભકર નથી? શિક્ષકો શિક્ષણ કાપને જ પોતાનું જીવન-ધ્યેય બનાવે અને કુટ શોપ-દી રૂમ કે બીજા વેપારી કામ, પ્રત્યે ચોર નજર રાખે તેને અટકાવવાની શું આજે જરૂર છે? નથી મહા રહેલથી થયું શિક્ષણ અને નવીન પાંખોને આવેલા શિક્ષકોને આજ કાંઈકમાં રાખવા હોય તેા આવી યોજ નાંચોને તરકાબ અમલમાં મુકવાને માટે શાળાની સંચાલક સમયોને બાંધાય છે. આ યોજનામાં સમાજ ને શિરે થે.કે થયું અર્થ તેા આવશે પશુ બીજા અર્થોની મારક આ પશુ એક આરંભક અર્થ બનાવો નોંધ્યો, એક વખત એ માણુ શકે એટલે

તેા શિક્ષકો પડી નથી ત્યાર પછી તે કંઈ ચોરા અર્થ માલમ નહિ પડે.

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોને લગતા પ્રશ્નોની ચર્ચા આ ભેખ માળા માં નિખાલસ આવે કરવામાં આવી છે. આમાં ૧૬ એક વ્યક્તિની તરફ અથવા ૧૬ એક સરખા પ્રત્યે ખાસ કરકો રાખીને કંઈ લખાયું હોય એવું નથી અહીં તેા સમગ્ર દૃષ્ટિએ આ-કોનાની ગુજરાતી શાળાઓ અને શિક્ષકો ને લાગતી આજેની વિચારણા કરવા મા આવી છે. આપણી શાળાના સંચાલકો, આપણ, સમાજના આજે પાનો અને શિક્ષણપ્રેમી બાંધ મેનેા આની કાપર પુરતો વિચાર કરે અને આમાં નોંધ્યું અમલમાં મુકવા જેવું થાને તેટલું (બેસે થોડું થોડું) પરંતુ ઠરત) અમલમાં મુકવા સદ પ્રવતેા અ.દરે એવી અવધાન છે.

(મં.પૂર્વ)

[આ વિષય પર શાળાના સંચાલકો અભિપ્રાય લે શકે તેા હપારો.

—અ.કે.એ.]

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaibhais" Phones: 20298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1908)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Qty	per lb.	per lb.
1	Only Teardrop	1/2	1/2
2	Chickpeas	1/2	1/2
3	Chickpeas	1/2	1/2
4	Urad Flour	1/2	1/2
5	Urad Flour	1/2	1/2
6	Whole Mustard	1/2	1/2
7	Whole Mustard	1/2	1/2
8	Whole Mustard	1/2	1/2
9	Whole Mustard	1/2	1/2
10	Whole Mustard	1/2	1/2
11	Whole Mustard	1/2	1/2
12	Whole Mustard	1/2	1/2
13	Whole Mustard	1/2	1/2
14	Whole Mustard	1/2	1/2
15	Whole Mustard	1/2	1/2
16	Whole Mustard	1/2	1/2
17	Whole Mustard	1/2	1/2
18	Whole Mustard	1/2	1/2
19	Whole Mustard	1/2	1/2
20	Whole Mustard	1/2	1/2

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ભારતનો પત્ર

(અમારા અવરખતો તરફથી)

કુલ્લ, તા. ૧૩-૨-૫૬.

રાજ્ય પુનર્ચના

ખુમાળ અને બિહારના ભેદાંશ અંગે રાજ-સંકલના બહાર પાડે સંપૂર્ણ નિવેદનથી નવા દિશાથી એકમો રજવાની સ્થિતિમાં ધરેલી દરખાસ્તોના પ્રકારમાં ભારતમાં ફેરવા રાજ્યો લેવા ભેદાંશ એ પ્રથમ નક્કર સ્વરૂપ લેતો જાય છે.

ફેરે દેવમાં ૬ અથવા ૭ ચોટા બહુભાષી રાજ્યો રચવા અને આ રાજ્યોના બે, ત્રણ કે ચાર ભાષાવાર વર્ગીકરણ કરીને પ્રદેશો પાડવા એવા પ્રયાસ પ્રવર્તી રહ્યો છે.

(૧) ખંડાળ, બીહાર અને ઓરિસ્સાને બેભેદ પુર્વ પ્રદેશ, (૨) મધ્યપ્રદેશ અને ત્રિપુરા સહીત આસામ, (૩) મદ્યાલ, વિસ્તૃત મેસુર (કર્ણાટક), કેરલા, આંધ્ર અને તેલંગાણાને બેભેદ દક્ષિણ પ્રદેશ, (૪) મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને રાજસ્થાનને બેભેદ પ્રવિષ્ઠ પ્રદેશ જેવું પાટનગર ગુજરાત રહેશે, (૫) ઉત્તર પ્રદેશ, (૬) અંધ્ર પ્રદેશ અને (૭) વિસ્તૃત પંજાબ, પેશ્વુ અને કિશમણ.

આ દરખાસ્ત પર રાજ્યોના આગળી ડિવિઝીને નેતાઓએ અનિશ્ચયની અવધી કરી છે અને પરિણામે તેની તરફથી કરવામાં આવી છે.

ઉકાદે

વડા પ્રધાન પંડિત નેહરુએ કુનોના મંડળમાં સામ્યવાદી ચિંતને પ્રવેશ આપવા માટે અનુરોધ કર્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે એશિયાના સમગ્ર આ-પક વિશાલ પ્રદેશ આ એક માત્ર પ્રાંત છે. એન્ડ્રોસ ખાતે તાલેતરમાં કુનોના એશિયા ને કુર પુર્વ મારેના આર્થિક પંચની ૧૨મી બેઠાની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા કરતાં પંડિત નેહરુએ આ ભાષણ કરી હતી. કુનોના મહામંત્રી શ્રી ડા. કમરેશ્વરે એકાદું પ્રમુખ સ્થાન લીધું હતું. પંડિત નેહરુએ સામાજિક અને આર્થિક ફેરે રાજકીય બંધોળા પ્રવેશી છે. એ આગે પોતાનો બેદ દર્શાવ્યો હતો. અને જણાવ્યું હતું કે આ રાજકીય બંધોળાને કારણે એશિયાના એક ભેદો બાંધ આ બહા પંડાની આર્થિક પુનર્વિચારણા માટેના સામાન્ય પ્રયત્નોના પ્રવાહથી અગમ પડી ગયે છે. આ પરિસ્થિતિ અંગત નિક વચ્ચે જતાને છે. અત્યાર સુધી એશિયાના આર્થિક પ્રયત્નો કોઈ પશ્ચિમ દેશો પોતાના હિતમાં કરતાં

પરંતુ આજની મહાધરેથી પરિસ્થિતિમાં આ ભવન-વચ્ચે, ઉપાય અને પ્રવૃત્તિની અભિધાન બહાર ફેરવેલા થતા ભેદાંશ, પંડિત નેહરુએ એશિયાના પ્રયત્નો દલ કરવા માટે માનવતા અર્થે વચ્ચે અભિધાન કરવા માટે અનુરોધ કરતા જણાવ્યું હતું કે રાજકીય ફેરે સર આપતી મદદનું સ્વયં આ ભવન ફેરવેલી જરૂર રહે છે. અને મદદને આપવા માટે જાય છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે આપણે એશિયાના પ્રયત્નો કોઈ આપણી મદદ ન કરવાનો છે. આપણે જરૂર મીડ પાસેથી લીધી રાખીએ. પરંતુ બીજા દેશોની નકલ કરવી ન ભેદાંશ.

અથમ પંચ વર્ષિય યોજના

ભારતની પ્રથમ પંચ વર્ષિય યોજનાને ઉલ્લેખ કરતાં 'પંડિત નેહરુએ જણાવ્યું હતું કે આ યોજનાના અમલ માટે પ્રવેલી વિદેશી સહાય, યથેશ ક્રમ અર્થનો માત્ર નાનકડો ભાગ જ છે. યોજનાને સારી એવી સફળતા મળી છે. પરંતુ આ યોજનાની પ્રમુખ ચાવી યોજના અને આજ કરીને પ્રાથમ-ભવનમાં જતાવેલ સ્વામ્ય, આપણે મદદ, અને સ્વામ્ય પરિશ્રમ છે. ભારતની કિશાન ભવનમાં કિશાનની પરિવર્તન સહ રહ્યું છે. ભારે તથા હળવા, પ્રાથમિકો તથા આર્થિક ઉલ્લેખની જરૂરિયાતો વચ્ચે સમગ્રતા જાળવવાના પ્રયત્નો કરતાં પંડિત નેહરુએ જણાવ્યું હતું કે એશિયાના બીજા દેશો સમગ્ર પશુ આ ભવનના પ્રયો પડેલા છે.

શ્રી વી. કે. મેનન

ભારતના અગ્રણ્ય રાજકુલ થી વી. કે. કૃષ્ણ મેનનની ટિપ્પેટ પ્રધાનમંડળ તરીકે નીમણું કરવામાં આવી છે. શ્રી મેનનની નિમણૂકથી આજ આજના અવેશ નથી. કારણ કે વડા પ્રધાન તેમને પ્રધાન મંડળમાં લાવવા માટે મહા સમય ધન. આગર હતો. વિદેશી પ્રયોના ફેરે શ્રી મેનને રાષ્ટ્રની કરેલી મહાન સેવાના યોગ્ય મદદા તરીકે આ નિમણૂક મહત્વનાં આવે છે. શ્રી મેનનને ૧૬૬ જાત કારક સુધત કરાવું નથી પરંતુ એમ મનાય છે કે તેના પ્રમુખને વડા પ્રધાનના વિદેશી પ્રયો અંગેના ખાસ હથાકાર તરીકે કામ કરશે અને વિદેશી જાણતો અંગેના

મદદાનાં કરશે તેમને સેવાશે.

વિદેશી ભાષાનો ઉપરાંત આજ ભારતીય પ્રયોમાં પશુ શ્રી મેનનની સેવાનો ઉપયોગ થશે. તેઓ આર્થિક ભાષાનો પશુ નિમણૂક છે. અને એક સમાન્ય તરીકે કાર્યો રવીકારેલ સમાન્ય તરીકે સમાન્ય સમાન્ય પદેથી સારી તેમના વિચારો અને કાર્ય પદ્ધતિ વધુ સંવાદિત બની રહેશે એવી આશા છે. પ્રધાન તરીકે તેમની દક્ષિણ યતિન અને નુર વાડાના લોકસભામાં સરકારને ખુબ જ ઉપયોગી નીવડશે. શ્રી મેનનનું તીવ્ર હૃદય કોશિષ રાજ્ય પુનર્ચનાના જરીય ડેખાંશોના યોગ્ય ઉદ્દેશ સોંપવામાં પશુ પ્રમુખ ઉપયોગી નિવડશે. શ્રી મેનને ફોરો બીનમાં કાંતી સ્થાપનાર છત્રીવા પરિવર્તન અંદર પડ્યા પાડળ એ અમ અભવેલ હતો તેનાં મદદાને કિશન તથા અન્ય દેશોએ મુકતવણી રવીકાર કર્યો હતો. કુનો આતેની થી મેનનની કામગીરી પ્રમુખ પ્રયોજા પાળી છે. તેમજ લાભેનમાં વડા પ્રધાન પડીત નેહરુએ ડિવિઝ કારોનારીની બેઠકમાં થી મેનનની સેવાને અભવી આપી હતી. ભારતની વિદેશ નીતિના એક પ્રચાર તરીકે અને પડીત નેહરુના રિષ્ઠાત પંચવર્ષિયના કિશાનોને ભારત રાષ્ટ્રેય પ્રયોજ. સર્જન અમલ કરવામાં સહાય કરવા માટે શ્રી મેનને ભારતની પાસેન્ટ તથા અન્ય રમણેશ પ્રમુખ આર પ્રાંત કર્યો છે.

આપણાં નેતા

કુનપના સાચા મર્વનર શ્રી પ્રમુખ દલ પકાસના પ્રમુખપદે ૪૦ જેટલી સામાજીક સરચાઓની તાલેતરમાં અમલવાદ માટે પ્રવેલી પરિવેદ પ્રમુખ રાજ, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છમાં સીએના આપણાં નેતા જે અર્થે પ્રમુખ છે તે અલકાનવા માટે સાત સુદાઓના કાર્યક્રમ મહી કાર્યે છે. પરિવેદ સીએના આપણાં નેતા, અપદરણ તથા લોકીના આપણને સત્તા કિશાઓમાં પ્રમુખ કાનૂની સુધારાઓ કરવા માટે સંધ કરકારને વિનંતી કરી છે. એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે માત્ર સી રાષ્ટ્રમાં સરેર.ક દરેક એક એ અપણાં કરે છે. આ વિસ્તારમાં સીએના આપણાં નેતા વધુ પ્રમાણ મારેના કારણમાં પનિએ તેમજ સાસુઓ અને અન્ય સાસરીઓ તરફથી સીએને અપણાં તાલ, તાલ પ્રમા સીએની સામાજીક અને માનસિક અલકાવતા, કિશાવરની પ્રમા, પ્રમા પર સીએની આર્થિક પરવસતા આજ કરીને પ્રમુખ વર્ગની સીએમાં રહેલી મેક.રી, સામાજીક કારણો અને અન્ય પદ્ધતિમાં રહેલી અભિધા, હવન છવનની નિમણૂક, જેલણી વિવે સમવડાને અભાવ તથા સીએના રહેલી વધુ પડતી સ્વાભાવિક નાગણી વચ્ચે, લેવ છે.

સુચવાયેલા ઉપાયો

સીએના આપણાં નિવરણના ઉપાયો તરીકે પરિવેદ જેલણીને ૧૫.૫૬ પ્રચાર કરવા, સીએની આર્થિક પ્રકિત માટે ભેદવામાં કરવા, સામાજીક અર્થાતિમાં માટે પ્રયત્નો કરવા, સામાજીક અને આર્થિક અનિર્ણ નાગુ કરવા જાણુ અને સીએ સામાજીક કાર્યકારી એક સમય પ્રમુખ કિયુ કરવા, આપણાં નેતા કિશાઓના સંધ યાચેલાં કુટુંબના દેશ સંધને અભાવ દર મહત્વા તેમજ કૌટુંબી અભાવ તીવ્ર માટે સામાજીક સહાય કી-કી આપવાનું સુચવ્યું છે. પરિવેદ અભાવ દલ કે વળા ખરા આપણાં કિશાને અમુક પ્રકારના પ્રમુખ લેવ છે. વધુ એક કારણ, સ્વચાલિત પર પ્રતિજ્ઞ મુકવા માટે પ્રારંભ કરવા સરકારને અનુરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

કેએસ આધિવેશન

અમલકાર ખાતે પ્રયોજા ડિવિઝના ૧૨મા અધિવેશનના પ્રમુખપદે શ્રી મેનન થી ટેબેર કહ્યું છે કે સીએ પંચની અમામલોમાં સરકારી પ્રયો અંગે જે કંઈ ફેરવે કરવા છે તે સદ્ધતિ અને સમગ્રતિથી ન કરવામાં આવ્યા છે.

સીએ પંચને અધેવાવ પ્રમદ થવા બદલ ઉકાદા ત્રણ માસ દરમિયાન બેનવા બનાવેલો ઉલ્લેખ કરતાં શ્રી ટેબેર કહ્યું કે ભારતનો જૂનકાળને કિશાન આપણને સીએ છે કે અલકાવની અને પ્રવેદિત લાવાઓ જે ફેરવા રવાન થવા પાડેને તમને પડ્યો છે. વર્ષો બિંદો આજે સીએને તાણી જાય છે.

ખંડાળ અને બીહારના નેતાઓએ આજે ભારતને આ પક્ષે જેની અસ આવરણકાર છે એ ફોર્મલરી દોરવણી આપી છે. એ તેમનું આ પંચે સર્જન થશે તે ભારતની તથા વિશ્વમાં ભારત ના સ્વાતંત્ર્ય અને એકતા માટેની સેવાનું નવું પુટ ઉમેરશે.

ગેવાના પ્રકારે સ્પર્ધા થી ટેબેર કહ્યું કે આ પ્રમુખ ભારતની મરતી પર રહેલ સાલોવાદનું હેફનું સ્થાન પ્રસાદ ન જાય ત્યાં સુધી ભારતનું સ્વાતંત્ર્ય અપુર્ણ રહેશે કહ્યું પરિવેદમાં માં દેખાય એવા પડેલ નથી આવ્યો. અને શીરંગી સત્તાવાળાઓ પરિવેદ નો ઉપયોગ કરીને પોતાની પકડ મજબુત કરવા માટે મધી રહ્યા છે છતાં અંદરના અધિકાર તથા બહાર ના અતર રાષ્ટ્રિય બોના કમણ તેમજ આપણે લેધિય આર્થિક અભાવને પંચામે અનિવાર્યપણે અસર છોલી થશે

વિદેશી ભાષાના અંગે મેનન શ્રી ટેબેર કહ્યું કે કિશા પાતે પ્રવેશી આજ સામાજીકની પરિવેદ પશ્ચિમ લોકસભાઓ અને સોવિયેટ કુત્રીપને લેધિય મદદા અને કિશાન અર્થ

પગલું છે, શી ટેપરે કહ્યું કે રાજ્યની જે બનાવો સામાજિક પ્રમાણનો બાજ માથ છે. કોઈપણ દેશ માં સરકારી પ્રમાણો વડે જ નિર્ધારિત સાખી રહે નહિ ત્યા સરકાર તે આધાર સંપૂર્ણ પ્રબળીય ટેકના સહકાર પર રહેલ છે.

શી ટેપરે કહ્યું કે સમગ્રની દૃષ્ટિએ કોઈ પ્રમાણ ઉલ્લેખને રાજ્યવાની બંને સિમાયત કરવામાં આવે પરંતુ હાથે માથે અને પરિણામે પ્રાદેશિક અસમાનતા હોવી શકે, અને જેનો ઉપયોગ દેશની એકતા લેવામાં થશે કે કોઈ દેશના સંપ્રમાણ નિર્ધારિત અને વહિ માટે પ્રાદેશિક હાથમાથે સરખી રીતે એ દેશને યોગ્ય ન્યાય કરવો જોઈએ.

કોંગ્રેસ પ્રમુખે કહ્યું કે સંઘીય આયોજનમાં સ્પષ્ટ સામાજિક દૃષ્ટિ લેવા કાર્યકરોના સંમતિનો સમાવેશ થાય છે. વધુમાં કે કોંગ્રેસ પ્રવૃત્તિમાં મદિરાઓ, મુરોડો, કિસાનો અને કામ કરીને પશુ આરથી લેવા જોઈએ.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે સરકારે યોજનાના અમલમાં અદ્ય કરવા માટે કોંગ્રેસ કાર્યકરોને તાલિમ આપવી જોઈએ કોંગ્રેસે વધુ કરે જોઈ શકાય તે માટે જલદેર મત લેવામાં કરવો જોઈએ.

કોંગ્રેસ બીજા પંચ વર્ષીય યોજના માટે નાણાંત્રીય કાર્યકરો જોવા કરવા માટે જલદેર મત લેવા કરવામાં અસરકારક ભાગ ભજવવો જોઈએ. ખાસ કરીને નાની વચત યોજના માટે કુલેશ સહાયની જોઈએ.

કોંગ્રેસના આગ્રહ સંપર્કનો ઉલ્લેખ કરતાં શી ટેપરે કહ્યું કે કોંગ્રેસ કાર્યકરોનું મુખ્ય કાર્ય સરકારને લોકોની જાણવાનો, સમજાવવાનું અને તેમની મુશ્કેલીઓ દુર કરવાનું છે. કાર્યકરો જે લોકોના પ્રશ્નો સાથે તલાકાર થઈ જાય જોઈએ. તે જ આ કાર્ય બને. આપણી બધી પ્રવૃત્તિઓનું કેન્દ્ર લોકોના પ્રશ્નો હોવું જોઈએ. આપણું માટે આવા સંપર્કો રચાયેલા માટે આપણી તાકાત સમર્પિત કરવાને સમય આવી જાયો છે.

શી ટેપરે કહ્યું કે અસ્પૃશ્યતા સંપૂર્ણ પછે નાબુદ કરવા માટે લોકો જાણિત વાદ અને કામવાની જાણના નાબુદ કરવાના પગલાં લેશે. સોસાયટી સંજ્ઞાન માટે તેમણે અસ્પૃશ્ય કહેવું હતું. મોડરેશનની આવરણતા દરમિયાન તેમણે કહ્યું અમ જે દેશના માથ અર્થકરણને રતબ છે. દરજ્જાથી માટે લોકોને મેળવવા જરૂરી છે.

એકતાનો આદેશ

૧૯૪૬માં જામિયાવાસ ખાતે ખરીદીય લેખોમાંથી કાર થયેલ હોંદુ, મુસ્લીમ અને શીખોની ઉમમ સહાઈત ની વાદ આપતા સહિદનર (અમલ સર) ખાતે મળેલી હોંદી રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ ની ૧૯૪૭ એલિટાસીય મેટો પ્રાદેશિક કિંગ અને અમલતવાદી દલિથી દુર રહી દેશની એકતા, અખંડતા અને

સ્વાતંત્ર્યની રક્ષા કરવા માટે સમગ્ર રાષ્ટ્રને હાકલ કરી છે. રાજ્ય મુલ-રચના અંગેના હરાવ સર્વોત્તમને પસાર કરતાં અમલતર કોંગ્રેસે અલ્પભાગિ રાજ્યોની તરફેણમાં થયેલ નવા પ્રવાહને જાણ્યેર રમ આપ્યો છે. પશ્ચિમ બંગાળ અને બીહારનાં જોડાણ બંનેની રાજ-સિદ્ધા દરખાસતને આપ કા તા દરખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં જ્યાં કામ હોય ત્યાં દરેક બાબતવાર વિસ્તાર માટે પ્રાદેશિક સમિતિઓ રચીને અલ્પભાગી રાજ્યોની રચના કરવી જોઈએ. વલિદલી સમ-વડતા અને આયોજન નિર્ધારની દૃષ્ટિ એ મોટા એકતરની તરફેણ કરવામાં આવી છે. દરારે બા.તવાર કાબાઓના ટેકામાં અપારિ દિસાની મમકાઓની સખત જાલકથી કલતા ચેતવણી આપી છે કે આ જાતનું વલણ આતરિક્ક મુદ્દમાં પરિણમશે. રાજ્ય મુલ-રચના અંગેના હરાવ પર ભાષણો વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુએ જણાવ્યું હતું કે બા.ત વાદના કવચમાં ઉભા કરેલ પવને દેશમાં એક મેટો અંજવાત ફેલાવે છે. આ દરખ તે અંજવાતને પકાર

દે છે અને મુખ્ય અને અન્ય રચના જે અમેલો બાબતવાર રમખાણોએ કરેલા જાણે માટે અલમપટ્ટી રપ છે. દરાર સાથે અકારણના પ્રતિનિધિ શી એન.વી ગમમિલે વિરોધ કહેવું હતો. અને બા.તવાર રાજ્યોની રચનાની કિમમલ કરતાં મુખ્યને અકારણમાં મુકવાને હાથે રજી કહેવું હતો. પંડીત નેહરુએ અકારણોવરો, મુખ્યતાઓ અને મુખ્ય કારકમાં વલણ ખીલ લેવાને દરીયા કામ મીલાવીને ખરેખ ખતી જવાની હારીક અપીલ કરી હતી. તેમણે બા.તવાર અનુવની આરકમી કલતાં દરેક અમલો ઉઠલ દિસાની મમકાઓની નહિ પરંતુ કોઈ દલેલ અને મીની બરી રીતે જાણવા માટે લોકોને અનુ રામ કહેવું હતો. બા.તવાર મુદ્દ અખાલ પંડીત પટે હરાવ રજી કરતાં કોંગ્રેસી એ અને બીજાઓને રાજ્ય મુલ-રચના ના પ્રમને બા.તવની એકતા જાળવવાની વિચાળ દૃષ્ટિએ વિચારવા જોરદાર અપીલ કરી હતી. તેમણે પાત્રી આપી હતી કે આ પ્રમ મોટું નહિ રખાય પરંતુ ચોક્કસપણે તેનો સજ્જ ઉલ્લ આજુવામાં આવશે.

છત્તીસ કરોડ જનતાનો સવાલ

(પંડીત જવાહરલાલ નેહરુ)

જો તમે હોંદુસ્થાનના સવાલને સમ-જવા છજો તો કંમેલો વાદ રાખજો કે દરેક વાત છત્તીસ કરોડ માટે કરવાની છે. લીલાપતમાં અને મુલકમાં આવ્યું હતું કે, તમારા હોંદુ રચાનના સવાલો, ટેલકા છે કે મેં કહ્યું હતું કે જદ કરોડ, પ્રત્યેક આનવ માટે એક સવાલ છે. સવાલ કંઈ કમળ વહીનો સવાલ લોકો જ છે. આ તો માનવેનો મામલો છે.

ગાંધી લોકો કહે છે કે આ વાત નહક.મી છે વર્ષ વિમલ દોષ વિજ નથી. આપણે જાણ હાંમળાને રહીએ. પશુ કું માનું કું કે, આમ કહેવું જાય છે. વર્ષ વિમલ અમવા સમાજના નાના નાના દલોના કમગાઓ આજ ના સમાજમાં જોડાવ છે. સવાલ એ છે કે આનો નિર્ધાર કેમ કરવો? કું એમ માનું કું કે, લોકોને જોર, અમવા મુદ્દથી આપણે નિર્ધાર કરતા એ જાણો અમે. હવે આપણે એક ખીળને સમજા, સમજ, સંપથી સવાલો નો નિર્ધાર લાવવો જોઈએ જ્યાં દેશને તુલકાન ન માથ. કદાચ એવી રીતે નિર્ધાર લાવતાં કેલને થોડું એ.કુ અને કોઈને થોડું વધારે મળે પશુ એ કાલે પાણું મુકારી લેવાશે. પશુ કદાચ અમવાથી તે તુલકાન જ તુલકાન છે. આને કુનીવામાં એક વાત કરવાને અમલ કરી રહ્યા છીએ. જદ કરોડ અમલને એક ખાસ રીતે ઉત્તર કરવા છજીએ છીએ. એ છે લોકશાસન

અમેરીકા અને યુરોપે આ રીત દોલેલો વસપથી અજમાવી છે અને અમલે એ દોલેલો વસ પચતી જવાં છે અને પુન્યાર વસમાં બધું કરવું છે. એ દેશને ખીલ વલણ મળી છે. એમ કે રચીયા. ત્યાં મોટી કાંતી થઈ પશુ રકત રેકમાં, ત્યાં કાળો લોકોના છવ લેવાયા. તેના પેકારાજ અને પછી એ લોકોએ એક અમરજવત સના રચતી એ કી લોકશાસનની સજા નથી. કું એની નિલ નથી કરતો. પશુ કું જેવી કું કું અને પ્રમુદ્ધ કું તેવી એ નથી. ખીલું એ દિસાની કાંતી હતી કે જેની કીમલત મણી આપવી પડે છે. એમ ન સમજતા કે કાંતીનું કદ સહેલાઈથી મળે છે. મોટા પ્રમાણમાં રકત રેકા છે અને એક અમાના મુધી દેલ પડેલો, મુરેલો મરેલો રહે છે. રચીયાએ મોટી કીમલત આપી. એમ કહે કે રસે મોટી કીમલત આપી ઉત્તરી કરી છે.

આને રસે મણી રીતે મણી આપતો માં ઉત્તરી સાધી છે. પરંતુ મણી કીમલત આપીને તે મેળવી છે. આને જો અને કોઈ એમ કહે કે આપણે પશુ તેનું પુનરાવર્તન કરીએ તો અને તે અકલ્લ બરી વાલ નથી જણાતી. રસ નાબહાજ હતું. એ જાણનામાં મોડું મુદ્દ મણું હતું કે જો વિજનું પડેલું મુદ્દ હતું. એમાં રચીયા રસાયું. જાણી કરીને એણે કપડા નહેલો

વહોલો. કોઈ દેલ જાણી કરીને ચેતા પર અસર ન વહેરે. અતલ આવે લો એનો સમનો કરવો પડે છે. આપણે જો જાણી કરીને મુદ્દ આપણા દેશમાં લાવીએ, થર કંઠાસ મધાનીએ, અને આપણ આપણમાં ટંટા કરીએ, આપણે લોકો પેકારીએ, કમનેર મણીએ, અને કદાચ આપણી એ કમ-નેરીનો કાલ્લ કલને બીજો કોઈ દેલ આપણા કમને મેળવવા પ્રવળ કરે. એ મું અકલ્લમદ વાલ છે? જાણે કે આપણી કામે એક રચો, એ સહ સીધા નથી, મુરોલ છે, પશુ રચો છે. એ આપણે કાંતીથી આપણ આપણમાં હળીમળીને તેજથી એ રરતે આલીએ તો અદ્ય સજ્જ મણીએ.

આપણે કાંતીને રચને પ્રબળત્ત જોઈએ છે. અને વજી ઉત્તરવને તેજ થી માથ કાપવો છે. જેવી રીતે આજ કુધી કોઈ દેશ નથી કપું. આ મોડું કામ છે અને તમારી અને અમલી પરીલ છે.

આપણે એક મકાન-મણીએ છીએ સારે પાનાની મળ્મળાજ જોઈએ છીએ, મોડું, કાકડું કંટકું અમલુત છે તે જોઈ વિચારી કદીયા, કીનેર બધું ગાલે છે. પરંતુ જે મકાન આપણે હોંદુસ્થાનમાં મણવા માગીએ છીએ એમાં કું કે મોડું નથી પશુ છત્તીસ કરોડ મુરમ, કી, ભાગક, મુરક, મુવતી મુકા છે એનો કીસાન કેવી રીતે માથ એ કોઈ કીનેરની તાકાત નથી કે આંકી રહે. એની તાકાત તો માનવ ચેતલ ચેતાની કીમલત હોયી મારીથી બતાવી દે, અને દેલને નકલો મલેલી રહે.

લેલાક વરોમાં આપણને વિધાલ આળેલ, કિમલત આવી, બરેલો વખે અને આપણી યકતીને કાંકિ અંદાજ પશુ આળેલો. પશુ હવે આપણે વધુ જોરથી કાલમાં કાલ મીલાવી આમળ મણીએ. એ કિમલત એ કલિા, એ અકલ્લ લેલોપારી કરોડો અમળમાંથી મલાર પડવી જોઈએ નહીં કે સરારી કાંતોપાથી.

સમાજના આર્થિક સમજાને એક લાખસો છે. જેના વડે જાળીન, કાર ખના, વિગેની આરકથી દેશને અને દેશની જનતાને કાપડો માથ છે. અમે નિર્ધાર છજીએ છીએ કે કોઈ લખ નહો અને હોય તે, થેલ પ્રમાણમાં હોય. સમાજ લોકો હોય, કદાચ કોડો લખ નીચનો બેલ રહે કારણ કોઈ હાથે કોઈ કીમલો, કોઈ જાડો કોઈ પાતલો, કોઈ છે જ. પરંતુ પ્રત્યેકને એક સરખી તો મળવી જોઈએ. એ આપણે આપણા દેશને ઉત્તલ, આજાદ, બનાવવા છજીએ તો દેશ પુરું મન મેળવવું જોઈએ. -જેનાથી આનંદ અને કાલી પ્રવર્તે. આને આપણા દેશમાં પ્રવાલ, સો, કનર મણીસો મનવ ન છે. એની ચી મણતરી? એની (અનુસંધાન કહ પાને)

અમારી નવી શાહુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ : સાતમું

(નવમી શાહુ)

ધીમેથી એણે કમલેશના કામચી એક ચોપડી ઉપાડી. પહેલા પાના ઉપર એક ચુકતક હતું :

‘બાબલી’ની પ્રતિ પુસ્તકની કામચીએ મધુર મંદ અનિલની આરતી, ધુપચુપધામડી પૂજી હતી, પૂજન એક અત્વ નિવરણું.’

આધવી આ છીડીએ મધુમણી ને એના મનની રિયતિ ભણે બદલાવા લાગી એણે બહાર નજર કરી. સાંજ નથી ગઇ હતી, અહીં અંધાર પ્રસરતું હતું. સુખજ શાંતિ હતી, આકાશ સ્વચ્છ હતું, તારાઓની મીઠાસ ધામે ધીમે ભમતી હતી. માધવીનું મન પ્રસન્નતાથી ભરાઇ ગયું. ‘કમલેશને એ આવતી કાલે મળશે, અને તે વખતે તરસિકા પચુ/સાથે નહિ હોય!’ મનમાં વિચારો અગ્રણ્ય. આનંદની લાગણીમાં ભરતી આવી. ‘કમલેશ કેવો બદલાઇ ગયો છે? - ખરતી લો બધી બદલની જ હતી ને!’ માધવી સાથે કમલેશ ભણે પ્રવસ પડે ગયો. એણે રૂઝવાની મામણી કરી, સામરકદિ તેઓ ગયાં, વાતાવરણ મીઠામીની હતી, સપ્તકમાં જોડ હતી, કમલેશ કાંઈ જાણ વિચારમાં પડ્યો હતો : પહેલણનું આધવીને સ્મરણ થઇ આવ્યું ને છુટા પડતી વખતે ‘કુશાભરી કાળી કહાની’ - માધવીનું મન પ્રેમ અને સદાનુભૂતિથી ભરાઈ આવ્યું.

ત્યાં કેલસખાને અવાજ આવ્યો : ‘માધવી!’

માધવી ચમકી ગઇ. ‘આવી બા.’ હોતી એ તરત જ સ્વચ્છ થઇ. કાચ થોં થોડ કપડાં ઘસી કેલસખા પાસે આવી. ‘કેમ બેટા, આને મોડું થઇ ગયું?’ અણુધર્મો પ્રથમ કેલસખાએ પૂછ્યો. ‘નાટકની તપાસી કરવાની હતી.’ માધવીએ જવાબ આપી દીધો. ‘કપાદે નાટક થવાનું છે?’

‘પરજીસ દિવસ પડી.’

‘સાંજે તારે તો એક જાણુ બેસી થવાનું જ છે ને?’

‘હા, બા.’

મધુ પ્રથમ આવ્યા નહિ. માધવીનું મન હળવું થયું. એ પછી એજનની રૂપાઈ થયા માડી માતા, પિતા ને પુત્રો રોજવા નિવસ અમાણે સાથે થોડા, માધવીએ દિલની લાગણી દર્શાવી દીધી હતી એટલે એણે જ વાત ઉપાડી :

‘તમે આપણ, કાંઈ વાર નૈનીતાલ ગયા છો?’

‘યરો પહેલાં એકવાર ગયે હતા.’

‘મહુ મુદર છે, ખરું?’

‘મહુ જ મુદર છે, નૈની સરેલરમાં કરતાં તો એમ લાગે કે દેવે.કામાં પિયાર કરીએ છીએ.’

‘આપણે કેલસા દિવસ ત્યાં રહીશું?’

‘કુતિમ ઉત્સવથી માધવીએ પૂછ્યું. કેલસખા એની સાથે આમનંદી જોઈ રહ્યાં.

‘પરંતુ દિવસ તો થરી જ.’

‘પરંતુ સરજનથી જવાબ આપ્યો.

‘પરંતુ જ દિવસ? આલપાસમાં ક્યાં નહિ જઈએ?’

‘જામું, આસખોડા, રાણીબેન, તારી કમળા કરી તો કીસાની પચુ જઈ આવીશ.’

‘કેલસાની શું છે?’

‘અનિમુદર સ્થળ છે. ત્યાંથી વિમાનમાં ની પવનપ્રાણનાં અદ્ભુત રૂપન થાય છે.’

માધવીએ આ પ્રવાસ રોજવા મટે સંતોષ વ્યક્ત કર્યો. દરિવસથી ન રહેવાનું. તેઓ બોલ્યા : ‘તારી જાને તો મહુ કદ કે નૈનીતાલ જવાની તારી કમળા નથી.’

‘સાચું કહે છે.’ માધવી હસી પડી, રંગભૂમિ ઉપર હસે તેમ!

કેલસખા જહેજ સરખાયાં. એમને થયું કે માધવીને સમજાવવા જીજ થઇ હતી. પ્રવસથી ચીંતા દૂર થઇ. માધવી તરફ જોઈ વલસવળાપી રવરે બોલ્યા :

‘કીકરી મોડી થાય એટલે માને ભતભતવા વિચારો આવે. ક્ષિત્રું પચુ ભેળાં કરે ને મનમાં કંઈ કંઈ થામી પચુ કરે.’

‘મારું તમે શું જુઓ છો, બા?’

માધવીએ પ્રસન્નતા ધારણ કરીને પૂછ્યું.

‘ભેલું છું કે કીકરી હવે જેડી થઇ છે. એને મારે હવે કંઈક રોપકું ભેજશે.’

‘એકું ન ભેજશે.’ કાઠણી માધવી બોલી, ‘હું આ મર છેલ્લાની જ નથી.’

દરિવસના મહેશા ઉપર આનંદ જાણ થયો, કેલસખા તરફ જોઈને એમણે કહ્યું : ‘મારી ને મારી કીકરી ની કમળા એક સરખી છે.’

કેલસખા કંઈ બોલ્યાં નહિ, પચુ કરીને એમનું મન ચીંતાથી મેરાયું.

એમને થયું, માધવીની કામચી જોઈ દરિવસની કરીને આ રીતે જ વિચારશે તો પ્રથમ શુભવાઈ જશે. તેઓએ ઝીન રાખ્યું ને વાત પૂરી થઇ.

માધવી હવે તદ્દન હળવી બની ગઇ. બા-બાપુણનાં રિતમાં એના વિરે કંઈ ન થઈ એવી એને ખાતરી થઇ ગઇ. નૈનીતાલનો વિચાર પચુ હવે સામાન્ય લાગ્યો, એમ થયું, ‘પરંતુ દિવસ જઈ આવ્યો, એમાં શું છે?...કમલેશ પચુ રજામાં તો ક્યાંક જશે જ ને?’

‘રજે માધવી ને મોડી નિદા અવી ગઇ, સવારે સુપોષ્ય પહેલાં એની આખ ઉપડી, ખખીઓને કલરવ સામળતી એ પચાડીમાંથી મોડી થઇ, હોઈ શબ્દો ભાગ્યા. ‘બાબલી’ની પ્રતિ રહની ઢાળાએ, મધુર મંદ અનિલની આરતી.’ એણે બહાર નજર ફેરવી. ચિત્તમાં અસખતા વ્યાપી ગઇ.

ખાત.કમ’ કરતાં કરતાં એણે કમલેશ પાસે જવાની રોજવા મનમાં ધડી કહી. બા-બાપુણને પ્રસન્ન કરી દેવા સ્નાનાદિથી પરવરીને એ પુનઃની આરતીમાં ગઇ. કંઈમાંથી પ્રાચીનાના મેડેડો વહેવા લાગ્યા. અન્તે બજન આવ્યું : ‘સુની લો કો’,

હરિ આવન ઝી આવન,

અહલ અહલ એકું જેડી સજની,

કમળાને સદાચર.

દરિવસ અને કેલસખા મોડેડા અને બજન સામળાં એકબીજાની સાથે જોતાં કરમ.પા. દરિવસ બોલ્યા :

‘મીઠું જ જન્મી છે આપણા પરમા.’

માધવી પૂછ કરીને આવી ત્યારે બનેએ એને પ્રેમથી આલપારી.

દરિવસે પૂછ્યું : ‘આને તો રજા છે ને કેલેભા?’

‘હા, આમ તો રજા છે, પરંતુ અમારે એવણુ કલાક જવાનું છે.

‘શું છે?’

‘નાટકની કેકરીસ કરવાની છે ને!’

‘કપાદે જઈએ છો?’

‘મા-નારતો સંપને જઈશ. જમવા ના સમય પહેલાં આવી જઈશ.’

‘મોડું ન કરવી હો.’ દરિવસ બોલ્યા ને માધવીનું મન નાચી ઉઠ્યું.

એણે કેલસખા સાથે જોઈ તો લેઓ પચુ પ્રસન્ન જ હતાં.

માધવી મોડીવારમાં જ પરવરીને કમલેશને મળવા ઉપડી ગઇ. પોતે એકબી જ જગ છે એવું બાન તરત જ થયું ને તરસિકાનું સ્મરણ થઇ આવ્યું. એણે જોઈ કે તરસિકા કહેતી હતી તેમ જ એ અત્યંત મેમ-પૂર્વક કમલેશ તરફ મરી જતી હતી, ‘આ લાગણી કામચ જાણવી સારી! એને વિશ્વાસની સારી!’ થયાર, પરિશિષ્ટિનું અને બાન છે!’ તરસિકા એ ઉદાવેશા અ. પ્રથમ કરીને મનમાં જગ્યા અવા, પરંતુ તેની કરી મંજવણુ

એણે અનુભવી નહિ. આનંદની ભરતીમાં અત્યારે ભવ અને શંકા દબાઇ ગયાં હતાં અથવા તથાઈ ગયાં હતાં.

કમલેશ માધવીનું સ્મરણ કરતો રહ્યું કરતો ઉવટ નિશ્ચીન થઇ શક્યો હતો. સવારે એની આંખ મોડી ઉપડી હતી અને તરત જ માધવીનું સ્મરણ થયું હતું. એણે મારેડું કે માધવી કેલેભાની સમયે સમગ્ર આ-વરી એટલે એ મણીવાર સુધી ભાગતે, પચાડીમાં જ પડ્યો. રજી : રાત્રે સુરેશે ‘દુહી દુહી’ને. શુભરમ અત્યારે પચુ ચાલ્યો હતો. એનું જીવન ભણે સંભર બની ગયું હોય એવો અનુભવ થતો હતો. ‘માધવીને આને છુટન-કયા કહેવાની છે’ એ વિચારની સાથે અંધ કાલે છુટી મલેસો સ્મરણદેર કામચમાં આવી ગયો. કયા આ રીતે આમળ વહેતી હતી :

રામપ્રસાદને ધેર જતાં કમલે જોયું કે તેઓ એક શાળાના અધ્યાપ’ હતા. ધરમા બધાં પ્રમાણ ને સંસ્કારી હતા. આર્થિક રિયતિ સામાન્ય હતી. સૌએ એનો પ્રેમથી સત્કાર કર્યો હતો મનોરજ સના કદુ બન, દેતપી સમ.અ.ર પૂછવા હતાં. એક જ દિવસના અનુ-ભવે કમલેશવનને એમ થઇ ગયું કે આ ધર ઉપર એનો એજો નાખવાનું થોડવ નથી. એટલે એવણુ દિવસની શાંતિ પછી રામપ્રસાદે એને અલ્પાસ માટે પૂછ્યું ત્યારે એણે પૂછ્યું : ‘મને કંઈ કામ ન મળ્યું રી?’

પરનાં બળેડા રામપ્રસાદને મસાદ-કોઠા કહેતા હતા. કમલેશવનને પચુ એ જ રીતે રજા ક્યું હતું. પ્રસાદ કહી જગડમાં બોલ્યા : ‘તારે શા માટે આ નાની જમરે અલ્પાસ છેડી દેવો ભેજા? છોની સાથે હાથર તારે પચુ નિભાવશે.’ પરંતુ કમલેશવનને ભણવાનો ઉત્સાહ બતાવ્યો નહિ એટલે રામપ્રસાદ એમ સમજ્યા કે જમીનદાર નો કોઠેડો છે, લાગ્યાં જીજો છે તેથી અલ્પાસમા ચિત્ત નથી. એક મિત્રની સહાયથી સહેરની સુધારાની ‘આઈસ માં સામાન્ય કાલકુનની એને નોડરી અપાવી દીધી.

કમલેશને એ પહેલા દિવસનું તીવ સ્મરણ હતું. એ નોડરી ઉપર ગયે, તે પછી એણે ભણ્યું કે એની જમર ના થય્યા કોઠાઓ નોડરી કે ધંધો કરતા હતા. પ્રસ.કાઠાની આર્થિક રિયતિની પચુ તે પછી પચુ અવર પડી હતી. નાના ભાઈની વિષવા ને તેનાં ભાળેનો નિભાવ પચુ એમણે જ કરવો પડતો હતો. કમલેશવનને થયું કે એણે કમલાને નિષ્કંપ કર્યો તે મધુ સારું ક્યું.

આ દિવસે એણે સુખમાં ગીતાભ્યાસ હતા. નોડરીમાંથી માથ ચાળાસ જ ફેધોળ મળતા હતા, પરંતુ ભતકમળાનું મોડવ એ અનુભવતો હતો. પહેલો

પ્રસાર થયેલ પ્રસારકાંડાને આપેલ ત્યારે તેઓ જોવા : 'તારી પાસે રાખ. તને કામ આવશે.' કમલનયને ના પાડી ત્યારે પ્રસારકાંડાની આપેલ જીતી થઈ ગઈ. બધા વખત પછી કમલનયને જાણ્યું કે પ્રસારકાંડાએ એના પગારની બધી જ રકમ એના નામે એક વેપારી મિત્રને ત્યાં જમા રખાવી હતી.

કમલનયન દિવસગર નોકરી કરતો અને ધરનાં નાનામોટાં કામમાં પથ સધા આપતો હતો. પરંતુ એનું મન તો બીજા અનેક વિચારોમાં વિદ્ય રહી જ રહતું હતું. માનું રમણ કદી છુસાતું નહિ. મામા-મામી પણ પાદ આવી જતાં, પિતા શું કરતા હશે એવી છતાસા ક્યારેક જાગતી, પરંતુ કંઈક અમંગલ રમણ થતું હોય તે રીતે જી છતાસા તે જાણી દેતો હતો. પ્રસારકાંડાએ એક દિવસ એને પૂછ્યું : 'અહીં અને છે તને?' કમલનયને હસીને હા પાડી.

'તો કેમ કેંઈ સાથે જાવો નથી?' ધરની બહાર જતો નથી? નવા નવા મિત્રો કરતો નથી?'

'અહીં જ સારું લાગે છે.' કમલનયને જવાબ આપ્યો.

'તો કંઈક વાંચવાનું રાખ. આ રીતે છંદગી કદાચ જશે.'

પ્રસારકાંડા એના માટે પુસ્તકાલય માધ્યે પુસ્તકો ને માસીક લાવ્યા. કમલનયનને વાચનને શોખ તો હતો જ. મતાનું મનુષ્યો આપાત ને નવી પરિસ્થિતિને કારણે તેણે વાંચવાનું છેડી દીધું. જીવનમાં વિવરના આ-વર્તા તેણે જોઈ કહ્યું. રામપ્રસાદે જોયું કે કમલનયન પ્રસારકાંડાને જાણી અને વિવિધ પ્રકારનું વાંચે છે એમના મનને સંતોષ થયો.

આ રીતે દિવસો, મહિનાઓ, વર્ષો વીતવા લાગ્યા. કમલનયનના રવજાન આ ધીમે ધીમે એકાદબીરપણે અનુભવ લાગ્યું. એકલો કંઈક વાંચે, કંઈક લખે, ક્યારેક ફરવા આવ્યો જાય. ધરની અમાન્ય જાણવાથી ને નોકરી નું ભરાવર કરે એટલે સૌને બહારો લાગે, પણ કોઈ સાથે દિલ દબાવે જોડાય નહિ. આવા, પીવા, રહેવા, ફરવામાં પોતાની કોઈ પસંદગી નહિ, મામણી નહિ. રામપ્રસાદને કોઈવાર એમ થઈ આવે કે એના મનમાંથી માના મનુષ્યો આપાત હજી અમેક નથી છતાં તેઓ સાતથી ગણ્યું જોવા કરે અને અપાય તેટલો રોક આવે.

એક દિવસ તેમના જુના મિત્ર દવે એમને ત્યાં મહેમાન થયા. કમલનયનની આખો, એનું હલનચલન, મધુર ને વિનમ્ર વાણી તરફ એમનું જ્ઞાન બેઝાલું. જોગબાજ પુણી, રામપ્રસાદે કમલનયનની કાનરીમાં જ રહ્યું : 'કોઈ વાંચવું આપ્યા મારે પેર આવી

મરશે છે. મોટા જમીનદારને છેકારો છે, પણ સરકાર તદ્દન નિરાળા છે.' 'અવધાસ કરે છે?' દવેએ પૂછ્યું. 'ના, એ વાર કદી જોયું, પણ માનતો નથી. એને થાય છે કે મારા ઉપર જોગબજ ન થયું જોઈએ.'

'નહિ, નહિ પ્રસારકાંડા, એનું મને કંઈ થતું નથી.' કમલનયન જોડ્યો. 'તો શું થાય છે?' રામપ્રસાદે પૂછ્યું. જવાબ આપતાં જો મુઝાયો.

રામપ્રસાદે જોડ્યા : 'જો કમલ, તારા પગારની બધી રકમ મનદરમક ને ત્યાં જો જમા રાખી છે, તું મોટા આ અને રવજાન મધુર જુદો રહેવા છડે ત્યારે મારે તને તે આપવાની છે.'

કમલનયનની આખો આ સાંજનાં બીતી મની ગઈ. એણે દોડીને પ્રસારકાંડાના પગ પકડી લીધ. સદજ આવે જ આ જાણ્યું હતું. કાનર રહેલાં મધાનાં દેવાં જો રમણી હતી મધા.

કમલેશ જો પુનિત રમણથી આ નખતે પણ હતી જોડ્યો. 'પ્રસારકાંડા એની આંખ સારી આવી ગયા. ધીમે

થી જો આપણે મધુરમરશે : 'પ્રસારકાંડા!'

એને એજ વખતે માધરી જોડરી ના પારણમાં દેખાઈ. કમલેશ મધાની મધો. તત્કાલ જોઈ મધો ને વાજ સરવા કરવા લાગ્યો.

'નહિ, કંઈ જ નવર નથી.' માધરી જોડાસથી જોડતી કાંદર દાખલ થઈ. 'નહિ, ને થોડીજોના રાત ને દિવસ રામાન્ય માનવીઓથી લલટા હોય છે.' મસ્તીભર રહે જો જોલી.

કમલેશ લલનગાયુ દસી રજો. 'કંઈ કાનરમના થતી હતી?' માધરીએ મુરથી ઉપર મેલવાં પૂછ્યું. 'ના, રમણમાળા ગુમાની હતી.' કમલેશ હસીને જોડ્યો.

'માના રમણની? મને મારે?' એ જ ઉત્સાહથી માધરી જોડી.

'એ કહ્યું, મને જરા સ્વચ્છ થઈ જના હે.' કમલેશ જોડ્યો ને આપણી જોડરીની મદાર મધો.

મધની મુઝ નમને એનાં વિખર-વેલા વાળ, જોગાવેલાં કપડાં ને દોડતી માથને પાછળથી જોઈ રહી. — (કમરા:)

માટે જો એક થોડી નજર થઈ પડશે. અમે સમજાવવા અગાધીએ કે જાણીએ, જેટલો રૂમ આપી સક્તા હો એટલો આપો. સંત પ્રણે, શું કરે છે? તમે તેમનો આદર આ મટે કરો છો? તેઓ પણ આપણીએ છે, તેમ છતાં આપણે તેમને પ્રજાએ છીએ ત્યાં મટે? તેમનું નામ રમણ જોને કરીએ છીએ? એટલા મારે કે તેમણે પોતાનું કશું રાખ્યું નહોતું.

તેમણે કુનીયાને કમેલાં રૂમ જ આપ્યો. સંત પ્રણે કરી થોડે છે એટલું આપણે નથી કરી? રમણ, પણ થોડું તો કરીએ, તેઓ પોતાનું સર્વસ્વ આપી કે છે. એટલું આપણે ન કરી છતાં તે કંઈ નહો, તો થોડું તો આપીએ.

પાંચ પાડવાની વાત તમે સો જાણો છો, પણ તેઓ પાંચ ન હતા. તેમનામાં જો પણ હતો. તેનું નામ કશું હતું. તેને તેઓ જુદી મવા. એને કારણે દુઃખનાવટ થઈ અને તેમણે જાને ન જોગબજો એટલા માટે મહાકારતની લાગ થઈ. તેથી જમે કદીએ છીએ કે તમે પાંચ છે. તમાં એક વધારે પણ છે. તે આમમાં રહે છે. તે ધરમાં નથી પણ ધરને જ છે. તે દરિદ્રનારામણ છે, તે જુપ્પો છે, તેને રહેવાને ધર નથી, તેનાં બાળકોને કિલ્લું નથી મળતું, બીમાર પગની તેને દવા નથી મળતી અને કંડીમાં કુંડલાય છે. એ તમારો જાણ મામથા છે. તેને એક જાજ આપો અને તે બીજા તરીકે નહીં પણ કેક તરીકે આપો. — 'કુરિંગનજી' મુંખાંધી.

જુકીપીય, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સિંગ, વેવન્ટ કલીવરન્સ અને ઇનસ્યેન્સ માટે મળે :

અમર. વીકલ
૨૧૩ મોસલ હાઉસ, ૧૭ કમીટનર રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફરિસટાઉન, મોહાનીસમર્, દેન ૩૩-૧૬૫૪

સાથે શું આવે છે ?

(સંત વિનેબનાસ પૂર્ણિયાના અવચનમાંથી)

જીમાં એક માત્ર પૈસા જ કમાવાની વસ્તુ નથી, બીજી ડેલેકી રમાણી પણ હોય છે. કેવળ પૈસાથી જ મધુરનું સમાધાન થશે અહીં મધુર પોતાની સાથે કંઈ લેતો જશે ત્યારે જ તેનું સમાધાન થશે. આ પછે મુસાફરીને નીકળ્યો છીએ ત્યારે રરનાને માટે આપણે કંઈક સાથે લઈને નીકળ્યો છીએ. અહીં આપણે ૫૦-૬૦ વરસ રહીશું. એ પછીથી લાખી મુસાફરીને નીકળવાનું છે. અહીંની મુસાફરી તો નાની છે, પણ એ પછીની મુસાફરી તો લાખી કરવા

ની છે. એને માટે સાથે કંઈ લઈ જશે. કે નહીં? આઈ આલીયાન મહેલ જનાવેલો તેથી શું જો આલીયાન મહેલ સાથે આવશે ખરે? પૈસા સાથે આવશે? અથવા ટેક્ટર થી થતી જો કાનર એકઠી તમારી ગહુ સારી પેતી-જી તમારી સાથે આવશે? વાત તો એમ છે કે, આ રહે પણ સાથે આવવાનો નથી. સંતો એ કહ્યું છે કે 'મુસાફરી સાથે પૈસા નહીં આવે, પણ આપણું જો પ્રેમ, ધર્મ, જ્ઞાન, આદિ ક્યાં કરે તે સાથે આવશે અને આમળાની મુસાફરી

પ્રજાસીક પંચાંગ

વાર	પોસ્ટલ ૧૯૫૬ ફેબ્રુઆરી	દીકુ ૨-૧૨ મહા	મુસલમાન 1304 2000/01	પારસી 1324 સરેરેવર મહેર	શુક્રોદય ક. મી.	સુવર્ણ ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૨૪	૨૪ ૧૩	૧૧	૨૧	૫-૪૪	૬-૩૫	વિશ્વકર્મી નવમી
શનિ	૨૫	૨૫ ૧૪	૧૨	૨૨	૫-૪૫	૬-૩૬	
રવિ	૨૬	૨૬ ૧૫	૧૩	૨૩	૫-૪૬	૬-૩૭	સંત રોકીલાસ જન્મતિને પ્રવર્તિય
સોમ	૨૭	૨૭ ૧૬	૧૪	૨૪	૫-૪૭	૬-૩૮	
મંગળ	૨૮	૨૮ ૧૭	૧૫	૨૫	૫-૪૮	૬-૩૯	
બુધ	૨૯	૨૯ ૧૮	૧૬	૨૬	૫-૪૯	૬-૪૦	સંકટચોપ
ગુરુ	૩૦	૩૦ ૧૯	૧૭	૨૭	૫-૫૦	૬-૪૧	
શુક્ર	૩૧	૩૧ ૨૦	૧૮	૨૮	૫-૫૧	૬-૪૨	
શનિ	૩૨	૩૨ ૨૧	૧૯	૨૯	૫-૫૨	૬-૪૩	
રવિ	૩૩	૩૩ ૨૨	૨૦	૩૦	૫-૫૩	૬-૪૪	
સોમ	૩૪	૩૪ ૨૩	૨૧	૩૧	૫-૫૪	૬-૪૫	
મંગળ	૩૫	૩૫ ૨૪	૨૨	૩૨	૫-૫૫	૬-૪૬	રામદાસ નવમી
બુધ	૩૬	૩૬ ૨૫	૨૩	૩૩	૫-૫૬	૬-૪૭	
ગુરુ	૩૭	૩૭ ૨૬	૨૪	૩૪	૫-૫૭	૬-૪૮	વિજયા એકાદશી

સમાચાર સંગ્રહ

રોડેશીયાના ખખર

—નેશનલ રોડેશીયામાં એક નવું સ્થાન છે કે જ્યાં આફ્રિકાને દોડીએ અને ધુરે, પીપે, સમાન રીતે બધી સી છે, અને તે એના પાટનગર લુસાકા સરેરાશ મહત્ત્વ રક્ષણ છે. કે જેમા આસેા છેપર સંબંધ છે. તેમાં એકસો ધુરેપીપેનો છે. જેમની બીજા રૂપીસાદી લેણી થયુંકાર દીકા કરે છે અને અજમા થયું કાઢે છે.

—કેવર રોડેશીયાના ૮૦ હજાર આફ્રિકાને પ્રતિનિધિ ધરાવતી સરકાર આફ્રિકાને પ્રમુખ બી હેરી નુકુલાએ લુસાકાના એક આફ્રિકાને રૂપાઈના આરેલી તેની સુધી આગળ 'પીપે' પગલ, ખખરપગીને કયું હતું કે અમે અમારા રહેપરે સિદ્ધ કરવા બધારસુસર રેક અપલ કરીયું થયું અને અમારો પોઠાર બહેરા કાન પરજ અપા.શે તો અમારે તે છેડી રેપુ પડશે ને ધુરેપીપેનોને બદલ મમતી નહિ.

—કિયુ રોડેશીયાના કેળવણી ખાતા તરફથી બહાર પાડ્યું છે કે ૧૯૫૫ની કેમ્બીજ રકમ સદાશીટની પરીક્ષામાં મેરોપેટ્રી ગવર્નમેન્ટ સેન્ટ્રી રકમ ના ૭૦ નેટીર વિદ્યાર્થીઓ મેદા હતા જેમાંથી ૮૭ દરેક માસ થયા છે બીન ધુરેપીપેનોએ એ એકજ રકમે કાગળીધો હતો ધુરેપીપેન વિદ્યાર્થીઓ એક હજાર છેપર એ પરીક્ષા મટે પડેલી જવાર મેદા હતા જેમાં ૮૫ દરેક માસ થયા હતા.

—કુલપતિ ડે.નિડમ્બા ૧૦-૨-૫૬ના સમાચાર છે કે લુલુવાયો દીકુ સોસાપટી ની વધી હે.સમાં ૩૦-૧-૫૬ના રોજ મહાત્મા બાંધીજીની નિધીજી અવતારીની રમ્પિમાં મહેલી માટીમમા સોસાપટી ના' સંબેડ તરફથી મળેલા ૪૫૩, ૬૫૫૫ અને બિરાકની જેડે સરથા ના પ્રમુખ થી પી. આર. લાખમારીઆ ના હરતે અંબળા અને અર્ધમ આફ્રિકાને આરે કારીરિક બેડ આંખજી વળાની- રેખરેખ રાખતી આફ્રિકાને સોસાપટીને કુબેળા સદ અર્ધમ થઈ હતા, જે પ્રસંગે આફ્રિકાને એકામીનીરૂઢાનના હીરકટર બી. ઇ. હનરેમુથન તમા સિદ્ધી અને આફ્રિકાને સોસાપટીના અર્ધજોની પથ ઉપરિમતિ હતી.

—સોસાપટીનાં પદમાં આવેલી ધુરેપીપેનોની એવન્ટેસ વુનીયર રકમમા પાછાવનાના હેરેસન ખાતેના પ્રતિનિધિ રોડેન લીરર એમ. આરેમે તેના પુત્રે કાખસ કરવાની કરેલી માન્યણી અંગે એવન્ટેસ રકમની કાઉન્સિલની ખાટીમમા કાઉન્સિલને કહી પથ પધી ન હેવાનું જણાયાયું.

હતું થયું તે પરાંની રેકટરેમ્સ એકાસીએકને એ આરે વિરેલ ખતાબો છે. હેરેસન કેમીનેક અને વડા પ્રધાન સોડ' માસવને' એ ખાખતપર વિચારજી કરી જણાવ્યું છે કે હીપોમેટીક રેક્ટરેન્ટીવન. માળે,ને રોડેશીયન બાળોની જેમ જ અજુબ માં આવે છે. એનાથી આતરિક નીતિ બદલાઈ નથી જતી. (લુલુવાયો કાઉન્સિલ)

સુનીયનનું અવનનું

—૬. આ. મા સોસીયેટ રશીયાના કોન્સલની કોસીસ ૧ થી માથેથી બધ થતી હેવાથી રશીયાનો એક્ટીવ કોન્સલ જનરલ ફેલુઆરીની રકમીએ કેપટાલિન થી ઉગ્રક થઈ રશીયા જવા રવાન. થશે.

—કેલા નાતાલ પ્રતિક ગેસ્ટમા પ્રસિદ્ધ થયા મુજબ ગવર્નમેન્ટ એક્ટેડ ક્રિસ્ટિયન રકમેમાં ધુનીયનની એ એકાસીયસ માયા પેટી કેપ એકમાં પ્રિરિલ દોડુ કે સુરેલીમ ખમનું સિદ્ધાંત અર્ધ થીમા માં હોર કલાક આપી સકારો આ નિયમ ગેસ્ટમાં જણાવેલી રૂપ કાળા અને બીજી બધી ગવર્નમેન્ટ રકમેને લાગુ પડશે નહિ.

—૧૬-૨-૫૬ના રોજ રીયમક નાતાલ માં વરસાદના તોફાન હરમાન એક કામરેના રર દોરો અરતાં હતાં ત્યારે વીજળી પડવાથી મરજી પડ્યાં હતા.

—કુનીયામાં સોથા વધારે સોનું ફિલ્મ આફ્રિકામાંથી નીકળે છે બીજા નખરે રશીયા આવે છે.

—કરબનમાં એ વર્ષ પહેલાં રનેલ રેરક પાસેની આથી જન્મા નકામી જેવી અથાતી હતી તમા આજે અસરે પાછો-૩ ૧૫ લાખની કોમતના મકાને, ખંખામ છે.

—૧૯૦૪માં પ્રિટોરીયા સરેરાશ કોમત એક કરેડને બધુ લાખ પાઉન્ડની હતી આજે તેની કોમત ૧૨ કરોડને દર લાખ પાઉન્ડની છે.

—એકનીસગર્મા એક અફ્રિકાને બે-કમાં દીપોઝીટ કરવા જતા માણસ ની અર્ધમાં મરવાની કુળી રેક્ટીને દીપોઝીટની કે.યળી કુલ્ટી ભાગી અથે પથ તેમાં માન બીડો અને મોટાજ હતી

—આ દેશમાં એ વાર સુબોધક પ્રવચનો ને પ્રવાક મહેવકારી બેડ પ્રિય બેલા પંદીત અપિરમની એકાસીની કોસી-અસ કોલેજમા આ વર્ષના જાન્યુઆરી ની ર૪ થી ૩૧ સુધીના દિવસોમાં યોગ વિવધક આખ્યાનો આપવા માટે નિયોજના થઈ હતી.

—મધ રટીમર કેપામાં ધુનીયનના દોડીઓના હકારર કોને ખાળકેના, કેલા સમુદમાં રૂડળ જળા આવેલ, તે પેટા દ નાં કામળીયા રાકામય

જળાવાથી બીન લાકને તેમનાં રનેદિ એક સાથે રહેવા હતામાં બાદ તેમણે અપીલ કરેલી ને માટે બોડ'ના સુબેડ નીમ વેલ છે હવુ તારીખ નથી હરાવાઈ અપીલ કરનાર પેટા એક બાહજે મજી સંતાનો સથે હકની આસા ન જણાવાથી અપીલ પાછી એમાં લાક મમા આવાદીયે એરથી રવરેસ પ્રમાણ કયું છે. એક બાહ હવુ અટકમા હોરવુ જણાવ્યું છે.

—લીમરથ પાટીનું નેસનલ ટેકવેલ્ટસ ૧૩મી ફેલુઆરીથી કેપટાલિનથી અસેડી ર૪૦ અર્ધ રકોડ પીટરમેરીટઅમર્મા થવાયું છે.

સ્વદેશના સમાચાર

—મારતની જેરપોટલોમાં ૧૯૪૭મા ૮૦ હજાર કરેલીના ખાટલા હતા તે રાખપ્રમારી અમુતકેવર આરોગ્ય પ્રધાન પટે આખ્યા પછી ૧૯૫૬માં સ્વ. લાખ થયા છે બીજી પંચ વર્ષો ચોખન. પૂરી થતાં એ આકોડો અટી લખને થશે.

—દોઈમાં ૧૯૪૮માં ૧ હજાર નસો ૭૫૦ મીડાપ્રકે રક આરોગ્ય નિરીકો અને ૧૬ મેડીકલ કોમેલો હતી તે પહેલી પંચ વર્ષો ચોખનાના પવિણામે ૧૯૫૬માં ૧૧૫૦ નસો ૧૨૫૦ મીડાપ્રકે ૭૬ આરોગ્ય નિરીકો અને ૨૪ મેડીકલ કોમેલો થઈ છે.

—હિંદુ મરજી પ્રમાણ ૧૯૪૬માં દર હજારે ૨૧.૮ હવુ તે થટીને ૧૯૫૪ મા ૧૩.૪ થયું છે બાળ મરજી પ્રમાણ ૧૫૮૫૮૫૪ ૧૧૬ (૧૯૫૨) અને આમજનતાનું સરેરાસ આમુખ ૨૭ હતું તે રર થયું છે.

—કેશનના કાઠ રાણી સુરાયા સહિત-તેકરાનથી એર માફતે મમા અલ-વાડીયે ન્યુ દિલ્લી માટે રવાના થયા તે પ્રસંગે કાઠે જણાવ્યું હતું કે હાલ ની સુલાકાતથી આ જને રોજો સળધ માઠે થશે એની તેમો આસા રાખે છે.

વિદેશની વિવિધતા

—'શાપ'ના સમાચાર છે કે ટોપીયો મા રાજા પચાર થ.પ ત્યારે પોતીસો

એ કઈ તરફ થી રાખતી તે માટે પ્રજા અને પોલીસ વચ્ચે મતભેદ પડાયો છે અઠલી રીત મુજબ જાપાનીસ પ્રજા રાખને અતિ ખવિત્ર મને છે તે પોલીસો તેની તરફ થી રાખતલ આ.મ. લેડીને નિયમમા રાખવાનું સુમમ પડે છે એ માટે પોલીસ એ રીતની તરફેણ કરે છે અને સુધારો કુનીયાના બીજા રેશીની જેમ રાખની તરફ મેલું રાખવાનો આગ્રહ કરે છે.

—મમા વર્ષના કરાર મુજબ સીકુલ્યરી ફિલ્મ કેરીયાની સરકારે હા વિધાયો એને એરોગીક સક્રિતા અખ્યાસ માટે યુનાઈટેડ રેટસ મોકખ્યા છે અને કે વારતમા પચીસ જવા મોકએ પથ આધીક પરિસ્થિતિને લીધે ઝાળા મેકલાય છે.

—માઉ માલ અવળને લાખી દેનારા એના હીરકટર જનરલ મેરાક લેથ બરીને ૧૬-૨-૫૬ના દિને નમરોળી માં કહ્યું હતું કે હવુ ૧૮૦૦ માસ લાયક માઉ માઉ છુટા કરે છે.

—ભારત રાષ્ટ્રના ઉપ-પ્રમુખ ડો. મવ પંખી રાખાપ્રમુખ આ વર્ષમાં બેડા કોરટની સુલાકાને જનર છે ત્યારે આવતા જુલાકાની ૧૦મીએ કેનીયા આવશે તે પ્રસંગે ન.મરોળીયા રમપા રેશી 'આપી મેરોરીયસ એકેશી આઈ આ ટ' સળધ અને કેમસ'ની ઉલ્લાટન વિધિ ૧૨ થી એ કરશે પંદર દિવસના નિવાસ દરમ્યાન તેમેા યુમા-કા દંખાનીકા અને ઝાડીનારનેા પથ પ્રવાસ કરશે.

—એકનીસગર્માની થી રાખવાઈ નથા બાહ પટેલ અને મિત્રો તો. ૧૭-૨-૫૬ના કુલપતે રીનીકસ સરથાની સુલાકાને આખ્યા હતા. જેમણે મહિનપન આપિનિયનનું ગ્રેસ તમા ૨૫ કરવુરમા રમારક સાવાર્ત મકાનેા નું નિરીકણ કયું હતું. આ પ્રસંગે થી રાખવાઈમે 'ઇ. એ'ને એક બીની બેટ આપી હતી જેને કાખાર સ્વીકાર કરીએ છીએ.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENNEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ કુવરાઈ ૪૫૪, કુલ જર્સી, કુલ, બાજો માટેના મદ બદલો માલ, પાર વપરાસ માટે તેમજ અનાદિ પ્રસંગે શબ્દમાર માટે રીજન વગેરે માટે અમારે લાં પ્રથમ લખાસ કરવા મવારૂં છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

બાકસ ૧૫૪૯--

છાત્રીસ કોડેક જનતાનો સવાલ
(૯૦મ પાનાનું અનુસંધાન)
બધી બીજકત હમે લઈ લે, છુટી લે,
અને સરખે બાજે રેંચી લે. તેનાથી
વધુ ફરક નથી પડવાનો. હાંફુરેધાન
ના કરોડો ક આસમાં એનો કાલ પતો
પણ નહીં લાગે આથી આપણે વધુ
ધન મેળવવું છે, ઉત્પન્ન કરવું છે,

આથી પહેલી વાત એ છે કે રેંચમાં
ધન હે.યુ. નોંધેલો. આપણે ઉત્પન્ન
વધારવું છે અને તેને માટે કામ કરવું
છે. યાદ રાખો કે ગરીબીમાં સમાજ
વાદ નહીં રચાઈ શકાય. સુરેપમાં
જાને બધે જવારે ધનની ઉત્પત્તિ વધી
ત્યારે જ ત્યાં સમાજવાદ વધે. કુશ્યે,
અને કાશ્યે એ યાદ રાખજો.

બીઝનેસ રેન્ડ કંટ્રોલ

(૮૭મ પાનાનું અનુસંધાન)

એ મકાન મેતાના વધરાશ 'માટે
નોંધેલ છે એવી નોટીસ પડેલાં છે.
વેપારી મકાનોપરથી રેન્ડ કંટ્રોલ
છાત્રી લેવામાં બરકારને કાંઈ મળ્યું
કારણ હશે જ એનો સ્વીકાર કરવા
સાથે અમારી એસોસિએશન અરજ
કરવાની રજા લે છે કે મકાન બાંધકા
ને કોમ વધારે બહુ આગવાની છુટ
મળેલી છે તેથી જ રીતે બાહુતેને
પણ તેના સ્વીકાર કરવો કે નહિ
તેની છુટ મળી હોય તો જ નાણા
મંત્રાલય હાંફી બાહુતેને એવી કટા
જ છુટ નથી. કામદો તેમને અધિક
લગાઈ જ અને તે પણ બીજે નહીં
પણ જ દિવસ સંજ્ઞામાં મકાનોમાં જ
ગોધે છે અને લાંબે હાંફી બાહુતેપર
મકાન બાંધકાને એક હપ્તુ સત્તા
મળે છે. અને એથી હાંફી બાહુતેને
તેઓ નિર્વપતાથી યુગલાવી ઉવટન
દીધાં છુટી નીચોવવાની નીતિ ગાપરે
છે.

આ ઉપરથી નોંધ ચકાસે કે રેન્ડ
કંટ્રોલ છાત્રી લેવા મરિની અમે તે
મેળવતા હોવા છતાં સામાન્ય રીતે
અને ખાસ કરીને હાંફી બાહુતેને
માટે કે નોંધેલો તેના મકાન માલિકાની
કમ્પા વિરુદ્ધ થઈ નથી કરી શકતા
તેમણે તો તેમના મકાન માલિકાની
કુલવાની છુટાને આધિન થવું અમર
તો તેના વેપારને છુટા મુશ્કેલી બુજે
મરવું એ જે રસ્તામાં અને કે કમને
ચકાસે સ્વીકાર કરવો જ પડે છે.
એની બાબતમાં આ છુટવાની રીત
સારે એ એક રજાણુ મળવું હતું તે
આ રેન્ડ કંટ્રોલના છાત્રી લેવાથી
જવું રહ્યું છે.

લી. અ. પ. માનવતનો.

રિશ્તાડુ

ઈ. એચ. ઇસ્માઈલ.

દરબા અને દીકરીકર પ્રિન્ટિંગન રીટરલ
એસોસિએશનના પ્રમુખ.

વિવિધ સમાચાર

સારનાથનો છવોદાર
બીક ધર્મના ત્રણ મુખ્ય તીર્થધામ
ગીરીજા એક સારનાથ છે જે અનારસ
થી સાત માઈલ દુર છે તેના છવો
કારણ કામ ત્વરાથી ચાલે છે કે
જોયી મદદામા છુટની રૂપાંખી
જ્યોતીની મદદાયક પ્રસંગે આ ધર્મમાં
તપવાર બને. શુદની દેવાલી વખતે
તે હતું તેજુ એ મનાવાશે ઉપરાંત
અવતન વ્યવહાર સાધનો સહ નવુ
રેલ્વે સ્ટેશન અતિથિયુદ્ધ અને આરોગ્ય
ખાનુ પણ રૂપપાશે. 'બુનેરકા'નો
સંદેશો જાણાવે છે કે આ ધર્મમાં
છુટને પ્રાકટ્યને બહી કબાર ધર્મ ધરી
તેના યાત્રીતીમાં હાંફની લખિત ડખા
એડીથી ન્યપુર કાશ્યે ન્યુ દિલ્હી
તરફથી જીમ રમારક બાધવા મરિની
દીકામને ૧૫-૪-૫૬ પહેલાં મોકલવા
ફનીયાના સમજા દેશના સિદ્ધિ એગી
બહેરામ થઈ છે. એ માટે પહેલું
પંચ કબાર રૂપીયાનું બીજું પાંચ
કબારનું અને ત્રીજું મે દબારનું એક
ત્રણ ઠનામે અપાશે.
અંગ્રેજી ભાષા
'મરકુરી'નો નવી દિલ્હીનો અર્પર

ધર્મી જાણાવે છે કે ડામી જન-મુખારી
એ બારતના વડા પ્રધાન પં. નેહરુએ
અંગ્રેજી બાવાની તારીફ કરતાં કહ્યું
હતું કે હાંફુરતાનના જુદા જુદા પ્રાંતો
ની એકમતા અને સુમેળ સાધવામાં
અંગ્રેજી બાવાએ મદદતેનો ભાગ
જાળવેલો છે. હમણાં મુખાજ અને
બીજા પ્રાંતોમાં અનેક ભાષા, બેલના
કારણે જાનેઃ મધા એ ધરથી આપણી
આંખ ઉઘડી જાય છે. બાવાના ધોરણે
પ્રાંતોની સરહદ દૂરવાધ એ એક જુલ
જ થઈ છે એવો તેમણે ઉકારા કયો
હતો.

ભારતના એક નેતાનું મરણ
નવી દિલ્હીથી 'સાપા'નો સરેલો
જાણાવે છે કે હાંફની સેરવાલીરટ
પાર્ટીના પ્રમુખ પક્ષના નેતા આચ.વં
નરેન્દ્ર દેવનું ૧૯મીએ ૬૬ વર્ષની
ઉંમરે અવસાન થયું છે. તેઓએ
હાંફની આઝાદીની લડતમાં ચાર વાર
જેસ એ.મળી હતી.

પોર્ટ એલેક્ઝાન્ડ્રિયાના સમાચાર
તા. ૨૧-૧-૫૬ના રોજે ભારત
પ્રમુખતાક દિનનો દરે વાર્ષિકોસવ
થી સત્રિય યુજરાતી હોલમાં થી છે.ડુ-
લાક ડલાનાજના પ્રમુખરમાને ઉત્સાહ

પુર્વે ઉજવાયો હતો. તેમણે ભારત
દેશ કરેલી પ્રગતિ વિશેનું બ્યાન આપ્યું
હતું અને થી રજુકોડણ વર્મો, થી
મોકલનાથ બરમારને ભારતે જગતને
ચાંતીનાં રચાપનમાં આપેલ, મદદવાનાં
કાળાપર અસરકારક પ્રવચન કર્યાં
યાદ થી ઉત્તમવાક રજુકોડણ અને
થી પ્રિયવદન વર્મો તરફથી બખને,
મવાયા અને રાષ્ટ્રીય ઐતિહી સજા
વિસર્જન થઈ હતી.

તા. ૨૦-૧-૫૬ની સાંજે હાંફુ
સેવા સમાજના આધ્ય હેડળ એક
જાહેર સભા થી સત્રિય યુજરાતી હોલ
માં થી છે.ડુલાક ડલાનાજના પ્રમુખ
રમાને પૂ. આધીજના નિર્વાહ દિને
અંજલી અપવા અને પ્રાર્થના કરવા

મળી હતી. પ્રમુખશ્રીએ જાને થી
રજુકોડણ વર્મોએ પ્રસંગો મિત પ્રવચનો
કારા પૂ. બાપુજીને અંજલી અપવા
યાદ જાળવે, કીર્તન અને પ્રાર્થના
પછી સભા વિસર્જન થઈ હતી.

વેચવાના છે
નવસારી રેલ્વેન રોડ ૩૨, જાનરમાં
ત્યા રોસાલકીઓમાં મકાન અમર પુલકા
પોલ લેવા માટે અમર નેચનક રોવીંગ્સ
સર્વિસેઃ (અવક મેકાથી મુકત બ્યાન)
ખરીદવા લખોઃ

એમ. જનર્ડન સંદ.
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.
બાબા સાહેબની હવેલી,
Nasari, Bombay, India.

એક હમે જાણે છે કે કેનેડાની વિશ્વ વિશ્વાસ કંપની
અન લાઈફ એન્ડ ફનાઈ
ફરોક્ષ કંપનીનું હમે સપાવાર એવનક બીએ
ઉપરાંત

હાંફુ આદીમાંની વરિષ્ઠ જાલકતની કેપ કોર્ક ગ્રુડ કેપ પ્રોવી-સીવિષ કીવીજન
વા સરસર તરફથી નીમાયેલ અંગ્રેજી લખા યુજરાતી ભાષા-તરફાર બીએ
તેમજ અંગ્રેની હાંફમેલન અંગ્રેજી રોડ પાલુ બલુડ કમપાજ વિના યોગ્ય
ત્વરીત બીએ થઈ શકે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £35,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance
Commit to first.

C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT
Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.
Spoken Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32390

જોઈએ છે
હાડકાં.

તમારો સ્ટેશન કે સાઈડિંગ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

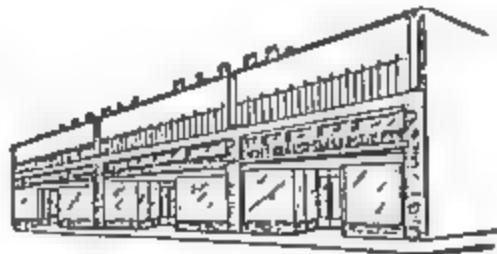
ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખોઃ

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
BARNIA NATAL.

K.M. Lodia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિશ કેરટ

સોનાના હાંપીના ખાસ અમારી જાતી કેપ્ચર નીચે અમને અપાયેલ
માત્ર જુલોય થાયે એવા રીતે કરીએ છીએ.

સાથેય, જુદી જુદી ઢીંગણાની બંગરી અંગ્રા, સાદીની પીન, લીંબી
વગેરે અંગ્રા નીચે જવાબીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરુદ

ફરુદનજી ૨૩૬૬ આફ ૮ પેની રતલ, ગ્રાંદી કમીનું લસણ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦, ચોરેન જુડ.

કચરી અને ચેપલી પાન જલર કાચ ચોરેન જુડ. મારકીટ રી.
૧૦-૧ ૮૦૦; કાપી અને રહેરે મારકીટ રી. ૧૧ ૮૦૦.
ફી. ૧૦૦૦ (આફ) હવેમાં કમરે લાયકી મળશે.

રે.રેસીયા; ન્યાસાલેન્ડ અને જલકલન ડીંગાના ચોરડે ૭૫૨ પુરફ
આમ આપી કોઈ પણ વરફ ૫૨૫૦૦૦ હા.ની ગોઠવણી.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અને રોસપલીસ્ટ છીએ.

શી ફેરીટનની અંતર કેપ્ચર નીચે મુનીયનના અને રેડિસીયાના કોઈ
પણ કાચમાં લગ્ન પ્રસંગો આવી રસોઈ કરવાનો અને કમરે ૭૫૨ હવે.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ફરુદન.
ફોન નંબર ૨૩૬૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

જોડવર કાઢી ચોરલ જોડવર મોઢાના મહેરબાની કરવી. મોઢાની કીમત
કપરોત નીચે મુજબ ચોરેન કોચરના વિનંતી છે.

સા. રેડિસીયા રી. ૧-૦ રતલ. સર્ધન રેડિસીયા
૮ પેની રતલ. મુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

આપસ લીસર અંગાલો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

"તાપના દિવસોમાં વાંચવા લાયક મનરંજન પુસ્તકો"

ધાર્મિક વાળી	૧ ૧ ૧
કુખર્જી	૮ ૧
અમાનાની કલક	૭ ૧
રોડાલી	૮ ૧
આપણો વરસંકાર	૮ ૧
ગ્રેમર્ડ પરિવાર	૮ ૧
પુશ્પો, ખમ્બો	૮ ૧
બીજાંદેશ ગાઈડ અને રેપારી બે.માથે.	૧૫ ૧
પહેલું પારણું	૧ ૫ ૫
મહીણી મિત્ર	૧૭ ૧
કેરકાવ કલ્પી	૧ ૧ ૧
ગ્રેમ પરખ	૫ ૧
કરણ સર્વત્ર નિયમન અને કારકી કલ્પન નિયમન	૧ ૧
ગાહનરી કારખીયા	૭ ૧

ઉપરના પુસ્તકો લગ્ન નિમિત્તો
સેલ આપવા લાયક હોય હવે
ગ્રાહકોને ખાસ ભલામણ
હીએ છીએ.

Obtainable from

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ ભોજન સેવક વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ બાતી કે ખરેખર નીચે બતાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

ફુલરેલી સફેદ, લીલી, સુશાખી ચી. ૧-૦ રતલ	પીરતા માવા ભરી ચી. ૧-૦ રતલ	પ્રારમ્દરની ખાખ્ખી ચોળા ચી. ૧-૦ રતલ
માવા ભરી ચી. ૫-૦ રતલ	• કેસરી માવા ભરી પીરતા ચી. ૧-૦ રતલ	અણાને અમલ ચી. ૧-૦ રતલ
બદામ માવા ભરી ચી. ૧-૦ રતલ	ભાણવડીયા માવા પેટા ચી. ૫-૦ રતલ	રસાય જીન્ડના માંડીયા ચી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેટા ચી. ૧-૦ રતલ	સુરતની માવા ધારી ચી. ૫-૦ રતલ	રાખવંચી ચીવાને ચિવડો ચી. ૧-૦ રતલ
ખાણવડીયા બદામી પેટા ચી. ૧-૦ રતલ	બદામી માવા ધારી ચી. ૧-૦ રતલ	પાખડ અડદના નાના ૧૦૦ નંબના ચી. ૧૦-૦ અસાલના વાળા
સુરતી પીરતા માવા ધારી ચી. ૧-૦ રતલ	અંબનચરી મેકુર ચી. ૫-૦ રતલ	પાખડ અડદના અસાલના વાળા ચી. ૧૦૦ નંબના ચી. ૧૨-૦
સુખઈ લીસો હલચો પીરતાનો ચી. ૧-૦ રતલ	સુન્દરી લાડુ ચી. ૩-૦ રતલ	દાળ, ફેફલી ચી. ૨-૦ રતલ
સુખઈ લીસો બદામી હલચો ચી. ૧-૦ રતલ	ગુલાબ ભંજી ચી. ૨-૬ રતલ	મીઠાઇ ફરસાણ ચી. ૫-૦ રતલ
પ્રારમ્દરની સાડા ચી. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરમાં લાડુ ચી. ૩-૦ રતલ		
કેસરી પાક ચી. ૨-૬ રતલ	બાંનચરના માંડીયા ફાફીયા ચી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ લીવાળી મીઠાસ ૫-૦ રતલ
માવા મોદનધાર ચી. ૫-૦ રતલ	ઝીણી અણાના કોહની ભેગ ચી. ૨-૬ રતલ	.. .. ૫-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : ગ્રુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા ચી. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

RECEIVED
6 MAR 1956

No. 9—VOL.—LIV

FRIDAY,
2ND MARCH, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

SENSATIONAL NEW SERIAL 'THE PRODIGAL'

By
Simiso Ngwane

INSIDE

*

NEED FOR SELF- INTROSPECTION

FATHER TREVOR HUDDLESTON, C.R., told the first luncheon meeting of the newly formed Progressive Association in Johannesburg recently: "I am morally sure that the greatest weakness in European South African society today is the failure of those who know the right to bear witness as to what they know."

"We have reached the stage today when it is considered a good thing to conceal your profoundest convictions lest the revelation of them may create discomfort or even persecution. We are past masters in the art of rationalisation."

Unless and until White South Africa, in every detail of its daily life and most of all in its human relationships was prepared to be honest with itself about its own motives it would never find its way out of "the darkening twilight of this day."

"You cannot bear your witness to the principles of a just and free society unless you are ready to examine your own thoughts and actions in the fierce light of truth."

"I may not, alone, be able to change society. But I have no right to live in society and to pass judgment on its corruption and rottenness unless I alone, in the strength of my convictions and with the grace and power of God, meet the evils that are there as if they were my responsibility and nobody else's."

Father Huddleston gave examples of rationalisation. "Remove the Western Areas and call it slum clearance—then you can sleep the sleep of the just. Deprive thousands of men of the right to sell their labour in the best market and call it influx control."

"Cut out the school-feeding subsidy and tell the world that the African can now expand his own educational facilities to the utmost limit."

It was a good thing to ask, when new societies or associations or political parties emerged, why they were so necessary and what was their real purpose.

He believed that, whatever their aims, they must be an expression of three things which were essential to a healthy society—freedom of association, of opinion and of speech.

None of these three things had been achieved without much blood, sweat and tears. All of them could vanish from any society which forgot that the "price of liberty is eternal vigilance." —Sapa.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Froxy Nylon
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Ralston Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Skippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Beaux and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 24-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
23/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knicker, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Toys with Real
Size 3 to 7 12/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1956.
For Bombay via Karachi.

S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0

Second " " " 55-0-0

Third Class Bunk 28-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK, HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 2ND MARCH, 1956

Two Nations Or One?

BOTH 'Die Burger' and the Prime Minister have been at pains in the recent months to emphasise that apartheid must not be viewed as hostile to the man of colour. 'Die Burger' has been urging the Nationalists to behave in a way which would convince the non-European and the foreigner that apartheid is friendly and is well intentioned towards the man of colour.

Good South Africanism means a readiness to see good in the others when it shows up. If 'Die Burger' and the Prime Minister want us to believe that apartheid is good for us they must also be willing to answer one or two questions to allay our worst fears.

In the first place the man of colour has a personality created in the image of God like that of the Afrikaner. He has the duty to develop it to the best of his ability. To do that he needs to be free in mind, body and soul. This means that he must have an effective say in the making of the laws which influence his life, it means the recognition of the right of the non-European to determine his future.

In practical terms it means that creation in the image of God endows the human personality with an equal capacity to achieve. (If this is denied it could be argued that sometimes the personality reveals God in an inferior form—a proposition every Christian would

regard as absurd.) But recognition of the non-European's equal potential to achieve involves accepting to non-European as an equal. This is the acid test by which to determine whether or not apartheid or any other ideology is friendly or hostile.

Up to now apartheid has distinguished itself in the direction of breaking promises and solemn pledges made to the man of colour and placing stumbling-blocks to his progress and using gangster methods to trying to distort the free growth of the African's personality by giving his child an education fit only for a slave. Does 'Die Burger' and the Prime Minister really wish to be taken seriously against the background of these developments?

Then, there is the element of compulsion which is the cornerstone of apartheid. If apartheid means good by the non-European why does it think so overwhelmingly in terms of coercing the non-European to do this and that? It seems to us this will to coerce expresses the quality of the mind behind apartheid; it is a rejection of the truth that the man of colour has a sacred personality.

There are only two real solutions to the race problem: complete territorial separation and complete integration of the races in one society.

Complete territorial separation entails the creation

of a sovereign independent state for the man of colour, free to enter into diplomatic relations with foreign powers. It entails, in the end, the complete withdrawal of African labour from the Union's industries, agriculture and homes. But, above everything, it entails rejecting the African as a partner and involves driving him straight to the hands of those who would see the world divided into two racial camps.

We must not deceive ourselves here. If such a state were ever to be set up, quite naturally by its very selfish nature apartheid would give the man of colour a smaller portion of the land. The White majority would remain with all that is good. Such a state can be founded only on an injustice since the man of colour would not choose what is to belong to him. This injustice would give the African or non-White state a vested interest in dedicating itself to finally declaring war on White South Africa to right the wrong on which the non-White state would have been founded.

There are very many people outside South Africa and inside who would like to see war declared on a colour-conscious South Africa. For our part, quite frankly we think the world would be a better place minus those who hate their fellowmen because of their colour. But the Afrikaner is only a tiny minority in South Africa and stands alone in the world. Why should he, as a human being, be allowed to destroy himself and deprive the world of the good he could contribute if he found his proper place in a multi-racial society?

The other solution is complete integration of the

races in a common society with no colour bar. This would mean that sovereign independence would be shared. The Whiteman would no longer be the ruler. By the very fact of his numbers he would be a minority group. In a colour-conscious society this would be a distinct disadvantage. But in a completely integrated society, colour would no longer be consideration. Merit would be the important thing.

In such a society policies would be determined not by the majority of the like-coloured but by the majority of the like-minded regardless of race or colour.

The really important thing is what would happen during the period of transition to an integrated society how the races could live and work together in a way not to endanger each other's future. But that is a problem for mutual agreement; for discussion in a convention of the races.

In our view the risks taken with the ideal of an integrated society based on equality are less than those entailed in the apartheidist approach. Apartheid, whether positive or practical is the straight road to civil strife and war. The African will not remain the Whiteman's economic slave forever. He is in revolt already. The State spends millions of pounds every year to build up a stronger and stronger Police force. The Police are no longer merely an arm of the law, in so far as the African is concerned they are an army of occupation. No race of men has ever remained contented with being dictated to by an army of occupation.

This fact brings us to our main point. Whether we use it or not apartheid places us in the position where we are developing in

the direction of becoming two nations. If we were to be two nations although friendly disposed towards each other, that would be bad enough. But Black and White march side by side to ultimate war with each other. That is tragic. It makes both the Prime Minister's and De Burger's talk of friendship altogether meaningless.

On the other hand we must not regard as unimportant the significant fact that both "De Burger" and the Prime Minister now tell

in life. To do that is an act of hostility. Up to now apartheid has been remarkable for the way in which it

has attempted to lay down the law for everybody and not for its generous regard for the rights of the others.

If it is regarded by the non-European as an enemy-ideology, it has only itself to blame.

Another Blow Against Freedom

MR. MANILAL GANDHI

THERE is nothing to elaborate on Mr. Manilal Gandhi's health, except to say as usual that he is making a fine progress. He is more cheerful and is able to talk a little better than before. The Doctor has commanded to give electric treatment to both the paralysed limbs.

We are once more thankful to all those who have sent us messages of good wishes.

their followers that it is important for them to be friendly-disposed towards the non-European. This does not mean that they now see apartheid for the wicked thing that it is. But it is significant that they are beginning to see the truth in slightly better light. If they go farther, in the direction taken by Professor Keet in his pamphlet, by Dr. J. Reyneke and by Dr. Ben Marais, there is every reason to look the future with confidence.

The Afrikaner has every right to revere what is his own and to insist on preserving his identity. But he has no right whatsoever to impose his will on the others or to tell them what their preferences should be

THERE is a sort of law of geometrical progression by which one law arbitrarily interfering with civic liberties leads to an unending and multiplying stream of further laws extending and amending itself. "Loopholes" in the original law have to be plugged; intended victims "try to circumvent the law" (i.e. they use every legal opportunity at their disposal in defence of their rights); or, more simply, the legislator thinks up some new way of making the arbitrary powers more convenient for his administrative officials in operation.

Dr. Verwoerd's proposed Native (Prohibition of Interdicts) Bill exactly illustrates this process. The Native Administration Act, under which "agistors" can be deported from one locality to another if the Minister considers it necessary, was a pure Nationalist measure. As with so many Nationalist laws, virtually no appeal lies to the courts from an order under the deportation clause.

The clause has been operated by the present Government more extensively and more callously than ever before. In many cases the deportation has seemed concerned with punishing a political opponent rather than with any real apprehension of a breach of the peace.

But it now appears that some prospective African victims of purely administrative orders of deportation or ejectment from premises have been able to delay their removal by obtaining interdicts from the courts. This has enabled them to delay proceedings until they could contest what they considered a wrongful invasion of their rights. And, indeed, the courts only grant temporary interdicts where there is *prima facie* evidence of such wrongful invasion.

In the opinion of the Minister of Native Affairs, however, this procedure merely enables an "agistor" to remain in the "trouble spot" pending the courts' final order. The new Bill, therefore, proposes that all Africans shall

be prohibited from obtaining a court interdict "when required by a competent authority under any law to vacate or be ejected from any land, premises, building, place, area, location, Native hostel or Native village."

Thus, in order to stop up a particular "loophole" applying to (even while this "strong" Government) quite a small number of people, all Africans everywhere are to be totally deprived of a fundamental and elementary civil right—that of preventing instant removal under an order which

By C. W. M. GELL

may later be proved illegal, improper or ill conceived. It is true that, if a court later finds the original order invalid, the Bill provides for the victim's return and compensation for financial loss incurred. But a court order may only be obtainable months after the order was served and injury inflicted. In the meantime, the man will have lost his job and probably his house or room, his family will have been put to serious inconvenience and possibly destitution, and they or he may have been forced to break period of residence or service which may disqualify them for continued residence in the town under the Section 10 of the Urban Areas Act. For these and other disabilities that this new Bill will inevitably impose no financial restitution can compensate.

It is obviously no less at this late stage to expect the Government to be deflected from its course by the argument that the European community of South Africa would never acquiesce in the passage of such a Bill, if it affected whites. Government policy is openly based on the imposition of one law for Europeans and another for Africans, at least in the "white areas." But, even a Government dedicated to such a deplorably one-sided policy, may legitimately be cri-

ticism—and crushed severely by both opponents and supporters within its own limited terms of reference—for such an apparently limitless removal of rights from all sections of the African people in order to prevent so small a temporary "nuisance" being committed by so few individuals.

Finally, it may be noted that this is a glaring but not isolated example of the process described in the opening paragraph above. Everyone will remember Mr. Snyders' defence of the Suppression of Communism Act to an overseas journalist just after he became Premier, on the grounds that it was only applied to genuine Communists. Yet only the other day in the Assembly, the Minister of Justice told Mr. Hepple that, although 604 people have been "named" under the Act, 71 people (8 Europeans, 9 Indians and 54 Africans), who have not been "named," have been banned or proscribed in terms of the Act.

Thus, even on Mr. Swart's own comprehensive definition of who is or is not a "Communist," 71 non-Communists have been proscribed by the Act. How many more of the 604 "named" persons are nothing more than what our learned judge called "statutory Communists" can only be surmised from the Government's known tendency to label any forthright opponent of the Government's racial policies as "communist."

The action already taken under the Suppression Act and now proposed under Dr. Verwoerd's new Bill also illustrate vividly how very much more lightly the Government regards non-European rights than European—at present. But since freedom is indivisible, it cannot possibly end there and "loophole plugging" etc. must increasingly affect Europeans too. We have been warned! Meanwhile, critics abroad are furnished with irrefutable evidence in this new Bill entirely justifying accusations of totalitarianism.

Pakistan Letter

(From Our Own Correspondent)

Karachi, February, 1956.

THE Constituent Assembly is now deeply involved in consideration of the Constitution Bill and the Prime Minister has, on more than one occasion, announced his determination to secure passage of the Bill before the end of February. There are reasons which make this desirable in any case. In the first place, the present Government is committed, as its first duty, to provide the country with a Constitution. This is essential since on this issue any Government stands or falls. But there are two further considerations of special significance at the present moment.

In the early part of next month there will be a high level SEATO conference at which, by all accounts, Pakistan intends to do some plain speaking. Recently there has been evidence of dissatisfaction on the part of Pakistan towards its friends and allies and there has been increasing public clamour that the Government should not allow Pakistan to be taken for granted. It is suggested that at the SEATO meeting, Pakistan might stress the unsatisfactory position of the Kashmir dispute and the inadequacy of the economic assistance which Pakistan has so far received. It is evident that if the Pakistan delegates speak with the backing of an agreed Constitution, their words will carry more weight than if there still remain undecided internal differences. Furthermore, delegates from other countries will be interested to know how much strength the Central Government will be able to exert over the two units which make up Pakistan.

The second reason is that in March, the national Budget comes up for consideration. This is a matter which cannot be deferred and if the Constitution has not been approved by the time the Budget is due to be announced, then consideration of the Bill must be deferred until the Budget is disposed of. This, in itself, will be a source of delay and it also seems that in the present temper of the Opposition, principally represented by the Awami League members from East Pakistan, there might be protracted debates on the Budget proposals.

The Opposition has already given clear indication of its intention to oppose the passage of the Constitution Bill to the best of its strength and at the beginning of the present month, progress threatened to be extremely slow. However, the Government Coalition has been able to do a great deal by leaving aside consideration of controversial topics and proceeding to clauses on which there is agreement within the Government Coalition. The point is that on some of the constitutional proposals there has hitherto been disagreement between the Muslim League component of the Coalition and the United Front component and, quite apart from the views of the Opposition, this disagreement has made it impossible to secure approval of certain fundamental points as, for example, the provision as to the nature of the electorate, joint or separate, and whether Karachi shall be merged into the Western Unit or remain outside it.

It remains to be seen whether the internal differences within the Coalition can be resolved quickly enough to make it possible to secure approval of the Bill before the end of the month. There is no doubt that the Prime Minister is doing all he can to achieve this without, at the same time, suffering any defection from the ranks of the Coalition and there are indications that he will succeed. He has succeeded in bringing Hindu Ministers to the Centre as well as to the East Pakistan Provincial Government and he is anxious not to lose them. On the other hand, the proposals intended to satisfy Muslim aspirations and sentiments are unpalatable to the Hindu community and there have been reports of resignations.

The election of Sardar Abdur Rab Nishtar to the presidency of the Pakistan Muslim League has aroused a measure of enthusiasm and the expression of hope that the League can be restored to its former vigour and stature. The Sardar commands respect as a close collaborator of Mr. Jinnah and as one of the Muslim League leaders who negotiated the partition settlement with the Congress and Lord Mountbatten. No doubt, Sardar Abdur Rab Nishtar would like to see the fortunes of

the League restored, but whether his health will enable him to achieve this is perhaps doubtful.

He has appealed to the old colleagues who left the Muslim League to return and Mr. Fazlur Rahman has accepted the invitation. Mr. Rahman was a Central Minister for several years and he left the Government when Mr. Ghulam Mohamed dismissed Khwaja Nazimuddin's Government. Mr. Rahman became an independent and as such was elected to the present Constituent Assembly. His return to the Muslim League is not without importance inasmuch as he provides representation in the Constituent Assembly for the Muslim League from East Pakistan and an important gap is thereby filled.

As the months pass signs of social awakening in Pakistan multiply. But recently the All-Pakistan Women's Association effectively interfered to prevent a most inappropriate marriage between a Piri, well into middle-age and the orphan niece of one of his followers. The girl was said in some reports to be sixteen years old and in others, eighteen, but whatever the facts as to the girl's age there can be no doubt that she was a senior student at a girls' school from which she was to be removed in order that she should be married to the Piri who, it may in fairness be added and so far as it goes, had no other wife living.

Lady officials of APWA upon hearing of this affair hastened to intervene. It was ascertained that the girl was an orphan, living with an aunt and uncle and between her and the aunt there was ill-feeling. For this reason, and as the child had no fortune of her own, the uncle thought this marriage was a suitable opportunity, but he was not averse to the suggestion of APWA that the marriage should not take place and that APWA should undertake responsibility for completing the girl's education and subsequent marriage. The girl has, as it were, become the ward of APWA, has been made a pupil of the APWA school and a most unsuitable marriage, leading almost certainly to the unhappiness of one of the parties, if not of both, has been averted.

Those who know the subconscious will have no difficulty in imagining what measure of social progress is marked by this obscure happening to which, it may be added, a great deal of sympathetic publicity was given by the Pakistan Press.

These changes in social outlook are the accompaniment—perhaps the inevitable accompaniment—of the changes which are gradually overtaking the country. It is extraordinary to think, especially for those who remember Karachi before World War II as a quiet provincial city, that in the course of a year or so, the Federal Capital will have its own domestic gas supply piped from Sui. The industrial supply is already available and is being used by factories on the outskirts of Karachi as well as by the Karachi Electric Supply Company for the purpose of thermal generation. The growth of an immense suburbia between Karachi and the Airport is perhaps too well-known to call for comment.

But what escapes notice is the list of articles of daily consumption that are now being produced in Pakistan. These articles are not merely assembled or re-packed from materials imported from foreign countries, but are the actual produce of the country, now processed locally. A wide variety of good quality preserved foods, breakfast cereals, biscuits and canned soups are now being manufactured. Footwear of all sorts, tyres and tubes, surgical instruments, medicines, toilet articles including high quality cosmetics, a range of textiles including reasonably good woolen textiles has for some time been available. It cannot be said that Pakistan has not made a determined effort towards self-sufficiency.

SPECIAL NOTICE

RE: SHREE MAYAWANT ASSOCIATION

Please take note that the above Association upon dissolution has distributed a part of its shares to District.

We the undersigned Committee Members of the Surat District have received the part of Shares due to Surat District and hereby notify that a Special General Meeting of the Mayawant Members of the Surat District will be held at the Surat Hall, Victoria Street, Durban, on Sunday 11th March, 1956, at 10 a.m. sharp.

AGENDA:
To discuss regarding the Shares received and decisions on same.

All Surat District Mayawant Association Members are requested to attend.

Yours faithfully,
ANUSUPAM MITHA,
B I DISTRICT
MANSHABAI BHAGWAN,
MULLASHANAI COVIN.

Surat District Committee Members

Short Story

The Prodigal—I

SOPHIATOWN had rarely known such a storm before. It raged with a fury which could snap nerves of steel. A streak of lightning flashed through the large window of Zacharias Memela's sitting room with the glare of a million candles—then a deafening crash. It was as if the whole house had been shaken to the ground. In another second, it was all over.

Memela rose from the floor and rubbed the parts of his body bruised by the wall by the side of which he had fallen. His eyes were blinded for a while by the lightning. He groped about the room until he tumbled on a sofa.

"That was a bad one," said a voice from the direction of the door. It was a very familiar voice, but it sounded terribly frightened.

"Were you hurt, Mr. Memela?"

"No, doctor." His instincts told him to rise to his feet. That was the correct thing to do when spoken to by a Whiteman. "I was at the window reading the afternoon paper. I saw a dazzling light over my shoulder. I heard a peal of thunder. All I remember after that is that I was hurled against the wall as though I had been blown by a gust of wind."

The effects of the flash cleared from his eyes. "I was frightened," he confessed, trying to smile. "Pray take a seat, doctor." He collected the scattered pages of the "Courier" as he spoke.

"I thought I'd be first with the news," cried the Whiteman. "I see you already have the paper."

"Which news, doctor?"

"Haven't you seen the examination results. They're in the paper you were reading."

Memela was sceptical. His large and sad eyes, trained not to look a Whiteman in the face, stared into space. Dr. Sherlock Chalmers laughed. Memela did not laugh. For some time he had gone about with a long face—it had been as if he was depressed by a sense of impending disaster. Dr. Sherlock Chalmers, head of the American-owned mission hospital, had sensed the trouble coming over Memela and had decided to go out of his way to create an atmosphere where the worst would not turn into the very worst. Whenever he had the time, he called on Memela—to cheer him up.

"Sibhe has passed!" he exclaimed. "I came in to congratulate you."

"She has not returned as yet from town, doctor. How did I miss her name? I went through the list of passes line by line."

"I am sure it is there."

The American missionary picked up the paper and spread it before Memela.

By

SIMISO NGWANE

"St. Monica's Secondary School. There you are. First Class. There..... there Sibhe Memela with distinctions in Zulu, English, History and Music. She did exceptionally well."

Memela's face brightened.

"She did well. Now I know how I missed her name. I looked for it among the third class passes."

"You were not fair to her Sibhe. She did not deserve a third class."

"I have grown to expect anything from bad to worse from the younger generation. Things are so different. In my younger days little boys did not go about with knives robbing their own mothers and sisters. You never heard of the ghastly crimes reported in the papers every day to day. There was peace in the land. True, we were not paid well. But things were not so bad."

"Of course you should not expect society to stand still. The human personality is a strange thing. When a child is born you cannot predict precisely what it will be. I do not think anybody can. That goes for each generation of the human species. All that can be said is that both the child and the new generation adapt themselves to conditions as they are when they are born. Perhaps living conditions in your time were quite different and they produced decent men and women. I am not sure though that the generation in which you and I belonged had a monopoly of virtue. We plunged the world in two horrible wars and wiped out Hiroshima—possibly because it was not a White town."

"You are speaking of the White races. We Africans had nothing to do with all that."

"True. But human behaviour follows similar laws no matter what your colour is. If you had been free people I have no doubt in my mind that you would have behaved as other human beings did in your time."

"But your boys and girls do not roam the streets as ours do."

"Oh! That's because we have decent homes, Mr. Memela."

"I don't think the younger generation cares much for decent homes. My experience in teaching me that if you give your child a decent home you invite disappointment. The child lets you down; turns against you or stabs you in the back. Who are the worst rogues in Sophiatown? And the worst drunkards? The sons of well-to-do fathers, of course. The sons of persons who worked themselves to the bone to give their children security and comfort. The sons and the daughters of the poor distinguish themselves everywhere—in the professions, in the Church, in business, in politics; everywhere they are at the top. Our sons are in the shambles."

"By decent I don't mean material comfort only. I mean that the mere possession of a White skin is a passport to privilege and antilease one to the best things in life. That is why our children do not roam the streets. The day you are free men like the Whiteman your boys and girls will not roam the streets. The environment in which they will grow then will incline them in the direction of responsible citizenship."

"I have lost hope, Mfunduli. What sort of citizen will a fellow like my son make? You know the story. He quarrelled with his headmaster and refused to be called Chalmers Memela. I droop my head in shame when I think of it. Chalmers, he protested, was a Whiteman's name and he would not have it because he was an African. How it made me sick. Then, he said, he would not go to a school where lies and perjury were taught. Dignity was being murdered as the incarnation of all that is base in the human nature while Piet Retief epitomised shining virtue. He was not going to stand that nonsense anymore, he said. Who is he to say that? I wanted him to qualify as a surveyor; the first African to be so qualified. I wanted him to go in the university. I was willing to see him through everything. He insisted on having things his own way. Today he belongs to the streets. I long to see what will come of it all."

"He might still become a surveyor."

"Not if he follows his present ways. Mind you surveying was not my choice. It was his. I merely wanted to help him along. Naturally, since I was to pay, I had to lay down the conditions."

"Give Sibhe a chance. She's entitled to it."

"I thought she would realise how much pain her brother's behaviour gave me. I thought she would try to do something to please us. Now she comes along and says she wants to train as a singer. A singer! What future is there for an African singer? In this South Africa? When wolves and cats prowl around every music hall? It is madness. Who ever lived on singing? How many singers have stable homes? Don't we read of many of them involved in nasty situations? But then, if she wants to go to the streets like her brother, let her please herself. After all they are twins."

Memela sank back into his chair. The dark cloud of gloom descended on him again. For a while he was silent, depressed by the sense of impending disaster which haunted him.

The rain had stopped falling outside. Sibhe and her brother, Fanyana, jumped out of a taxi near the gate and ran up to the house.

"Hello, doctor," she exclaimed.

"Hello, Sibhe. You were lucky to escape the storm on the way... and, hearty congratulations!"

"Oh... are the results out?"

"You did very well. A first class pass and some distinctions. You don't get very many White girls doing so well."

"Oh! doctor! Thank you for the congratulations. Fanyana! Where's he? I thought he was following me! Have you heard how I passed Fanyana?"

Her brother's voice came in a low rumble up the passage from the direction of the kitchen. He clearly was not talking to her. She made for the door.

"I must tell this to mother myself! Excuse me doctor!"

She ran down the passage into the kitchen. Fanyana and his mother were engaged in a violent exchange of words—in a muffled tone. She stopped suddenly at the door. The noise she had heard while in the lounge—she knew now what it had all been about. Her heart beat faster, not because of the thing her mother and her brother were saying to each other but because she wondered what would happen if Dr. Chalmers left the house at that moment and thus freed her father to join in the drama going on in the kitchen. There was a lot of trouble in the Memela household those days. The central figure in all this was her brother. He had clashed violently with his father. The spectacle had made her tremble. She dreaded to think what would happen this time if father and son collided again. Her heart beat faster and faster until she started trembling.

(To be continued)

African Viewpoint

Congress And Its Difficulties—II

THE Simba wing, on the other hand, would most probably decline an invitation from the West. It is quite possible too, that they would turn down an invitation to visit India—particularly if it came from the government. But if they got the chance, I think they would go to Bucharest, Moscow and Peking.

That shows how divided Congress is at the moment. And this division explains the paralysis. But the paralysis is being used by the Left wing not only to destroy the Centre but to convert the African National Congress into a branch of the Congress of the People.

This is a very important development. The Congress of the People is not as yet a living organisation. It is an idea to which the millions of Africans are being familiarised. The technique here is to issue statements in the name of the Congresses. By slow degrees the ANC, in this situation, loses its specific identity. When African opinion has been softened sufficiently, the idea of speaking of the Congresses will be dropped and the dominant influence will be the Congress of the People.

Farseeing Africans have seen in this move a trick to create an organisation in which the ANC will be a member. It will be based on the ANC, like South African Indian Congress, the Congress of Democrats (White) and another organisation representing the Coloureds. The idea here is that the three minority groups will use their majority in the controlling councils of the co-ordinating Congress of the People to overrule the African National Congress.

No matter what Congress does, it would be in the minority if it accepts the principle of equal representation in the co-ordinating body. That has been our experience in the various joint action committees. This shrewd move places Congress in the position where its majority following will carry out policies decided by people representing a tiny minority in the nation. Congressmen of the Centre see in this a trick by which the African people will be called upon to make sacrifices other sections of the nation will not be willing to make.

If the ANC will not be killed, why keep it a branch at all?

The Left wing knows that African opinion will keep clear of any racial link-up of the type favoured by the Left. If the ANC retains its independence, it will not be readily amenable to the type of manipulation planned for it if it becomes a branch of the COP.

By

JORDAN K. NGUBANE

There is a second and far more disturbing reason against keeping the ANC independent. The Left is scared pale of the Liberal Party. If the ANC is free to choose its friends, the Centre would choose to work in harmony with a Liberal Party which adhered to a clearcut policy of equality and opposition to the Colour Bar. The real danger feared by the Left is that not only would the leaders of an independent Congress be friendly to the Liberals, they would have behind them the bulk of African opinion which is all for equal partnership on the liberal-democratic basis.

The Left knows that Luthuli is a devout Christian. He is certainly no opportunist. As a result the Left does not trust him. They do not think now is the time to destroy him directly. Their trick is to destroy his influence by committing him to ridiculous policy. They hope to make him the laughing stock of the world so that if and when they finish him off as a leader, the African people will not kick up a row about it.

In the meantime they are shaking and chopping off the political heads of some of Luthuli's strong supporters. Professor Matthews in the Cape has been forced to refuse to stand for re-election as president of the Cape branch. Dr. Njongwa has been quietly shunted out of the limelight. Even Mr. Luthuli himself does not receive the Press publicity his position in the movement entitles him to. On the other hand Moses Kotane is being built up as the statesman of the times.

It is against this background that very many of the criticisms of what goes on in the ANC have to be seen.

Mr. Gopala Menon's Farewell Message

BEFORE leaving Nairobi for India, the Indian High Commissioner, Mr. M. Gopala Menon, said.

"I am leaving East Africa with full confidence in the capacity of the Indian community to measure up to the vital role it has to play in building the future of these territories.

"In a world progressing rapidly towards greater harmony and recognition of human rights, India is playing a proud part. Indians abroad should be able to bring to bear on the challenging problems they face some of the idealism, the faith which inspires the leaders of resurgent India.

"You should never forget that it is your historic destiny in East Africa to build up these territories, in co-operation with other races, as happy and prosperous countries. Inheritors,

as you are, of one of the world's oldest civilisations, this is a challenge you dare not take lightly. It is a task to which you must devote all your energies.

"As I have often said, this continent is in a great ferment. We see before our eyes new forces emerging which will determine the world's future in the next ten or fifteen years. An urge for freedom, for equality, for recognition of man's basic rights is shaking up vast millions. You have to take account of these forces and adjust yourselves to them.

"Surprisingly, there are people among you who are afraid of these rising forces. African nations, it strikes fear in their hearts, when it should in fact cause rejoicing. Be large-hearted in the best Indian tradition, overlook your pretty privileges that may be threatened and pay

attention to that original identity of interest that binds you to your African brothers and to that common destiny which you shall all share with them.

"If the vast African populations of East Africa go forward socially, economically and politically they will usher in an era of progress and prosperity, whose benefits the world will share. In bringing that era of progress into existence you yourselves have a great role to play.

"May you play that role effectively and with confidence, so that you may prove worthy of the great country you come from." —Jai Hind.

Mr. PREM KRISHEN

APPOINTED COMMISSIONER FOR INDIA

THE Government of India have announced the appointment of Mr. Prem Krishen as Commissioner for India in British East Africa with rank of Minister, with jurisdiction extending to the Federation of Rhodesia and Nyasaland, in succession to Mr. M. Gopala Menon who has been posted as Consul-General for India in New York with rank of Minister.

Mr. Prem Krishen was born on November 20, 1911, and, joined the Indian Civil Service on September 4, 1935. In the course of his service he was a Magistrate and a Collector and was later on Deputy Secretary to the Government of India in the Ministry of Health. After independence his services were placed at the disposal of the Ministry of External Affairs. He first served as First Secretary in the Indian Embassy in Moscow and then as Head of the Indian Military Mission in Germany, Berlin, with the personal rank of Major-General. Mr. Prem Krishen has also served as India's Charge d'Affaires in Prague and Rome. Since December 1953 he has been Joint Secretary in the Ministry of External Affairs, New Delhi.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Business Histories, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Maroon House, Second Floor,
17 Commissioner Street,
Frischwaldtown
Johannesburg. Phone 33-1854.

Things In General

New Branch Of Liberal Party

At a public meeting held in Portrich on Sunday, February 26th, a new Branch of the Liberal Party of South Africa was formed.

The meeting was addressed by Prof. Leo Kuper and Mr. Pat Pootalingam. Professor Kuper gave a brief outline of the machinery and implications of the Group Areas Act and Mr. Pootalingam spoke on the functions of the Liberal Party in South Africa today.

The meeting was followed by a discussion and by election of Branch Office Bearers and Committee members for the new Portrich Branch.

One of the first tasks of this Committee will be to investigate cases of particular hardship in its own area under the Group Areas Act and to see what action can be taken to alleviate distress under the Act.

Vernacular Classes At Shakaskraal

Under the able guidance of its chairman, Mr. S. Roodprasad, the Ramakrishna Centre, Shakaskraal Branch, is serving a very useful purpose among the Indians of Shakaskraal, in order to promote greater religious feeling he has given the Branch the correct lead by initiating Hindi and Tamil classes at the Shakaskraal Indian School. The classes which have a roll of 332 at the moment have created much enthusiasm among the residents.

On Thursday, 2nd February, a Havan Ceremony and a Sarasvathi Pooja were conducted at the School. The large number of parents present showed their keenness in regard to vernacular education, which is given free to the pupils through the generosity of Mr. S. Roodprasad who has undertaken to meet the salary of the two teachers employed, Miss K. Mathias Govender and Mr. S. Jagger. Mr. Roodprasad is well-known for his interest in education. Up to 1950 for a period of 55 years he has been paying the salary of a Hindi teacher who taught Hindi under the auspices of Sanathan Dharma P. M. Mandal. The Indian community of Shakaskraal is really fortunate in having in its midst such a personality.

The Tamil classes have a roll of 166 pupils. Some members of the Indian School staff have volunteered to offer their assistance. Under the supervision of Mr. T. Vadivalu, Principal of

the Indian School, work has been systematically organised. The Hindi classes consisting of 66 pupils are supervised by Pandit Ramprasad Mahara.

British Carriers On Goodwill Visit To Bombay

Prime Minister Nehru boarded a British aircraft carrier to see a two-hour naval flying demonstration, off Bombay shores. Ships of the Indian Navy took part in the exercise.

The two carriers of the Royal Navy "Arbion" and "Centaur", which took part in the display, are now on a week's goodwill visit to Bombay. "Sea Venom", "Sea Hawk", "Gaoth" and "Bell" are also on the flight deck to perform aerobatic and anti-submarine bombing, dive-bombing and surface targets and firing depth charges.

Mrs. Pandit New Chairman Of World Brotherhood

Mrs. Vijaya Lakshmi Pandit, sister of Pandit Nehru and India's High Commissioner in London, is to share with the Belgian Foreign Minister, Paul Henri Spaak, the Honorary Chairmanship of World Brotherhood, it was announced early in February. The organization was created in 1950 at UNESCO House in Paris, with the aim of promoting mutual respect and co-operation among people of all nations, cultures and religions.—UNESCO.

Soviet Mines Hampering Jap Fishermen

Tokyo.—"The Japan News" says the "Sudden appearance of Soviet mine mines in the fishing waters off Northern Japan at the height of the season is causing a great deal of anxiety" and "fishermen are hesitating to go out in their boats".

"The News" editorial Sunday points out that the Soviet mines "were first spotted in the Japan Sea in the winter immediately after the outbreak of hostilities in Korea. Since then, from 50 to 60 mines have been washed ashore each year" and the number is expected to increase.

Drifting mines usually have broken away from their mooring cables, but have safety devices to prevent them from exploding when they are adrift. However, the paper says, "There have been too many Russian mines at large for them to all be drifters. And they do not have automatic safety devices—so that they generally explode on contact."

The editorial comments that the drifting mines, together with

other Soviet moves such as calling for "restrictions on Japanese salmon fishing in Northern waters" may be "an effort to bring pressure to bear on Japan in the current Soviet-Japanese negotiations by influencing public opinion."

"If that is their intention," the paper concludes, "the Russians are not doing a very good job—in fact, all these floating mines are liable to explode in their face."

Drug To Fight The Common Cold

Philadelphia.—A derivative of the past of lemon, oranges and some other fruits, known as bioflavonoids and said by scientists to block viruses and other germs in the capillary (minutest blood vessel) system, is being marketed as a drug to fight the common cold.

The bioflavonoids have long been in limited use against blood vessel ailments.

Scientists, who have been working on this new use of the bioflavonoids believe these drugs employ a different disease-fighting principle from anything used before.

The drugs have been described as "the most broad, exciting and hopeful field of biological inquiry." The bioflavonoids were discovered more than two decades ago by the Nobel Prize winner, Dr. Albert Szent-Gyorgi.—Saps Reuter.

OBITUARY

Death Of Mr

Goolabchand V. Soni

Mr. Goolabchand Vallabhdas Soni, of 1414 Road, Tca. 2nd, passed away on Thursday, 24th February, after a very sudden and short illness, at the age of 35.

Mr. Soni, who had been in India in 1947 to learn the art of jewel making and engraving, later married his sorrowing wife, whom he married in India, and three children and a host of friends and relatives to mourn their loss.

Mr. Soni was also a member of the P.O.S.A. and took keen interest in the welfare of the poor people.

His family wishes to thank all the friends who paid tribute in the way of flowers and messages and also personal visits.

Death Of Mrs. Sam

Mrs. Anthanipathi Marriot Sam, the beloved wife of the well-known businessman and sportsman of Port Elizabeth, Mr. A. R. Sam, died peacefully on the 17th February.

Distin' Winter Price List of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetables Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 1030, Johannesburg.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'.

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

© THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Wit And Humour

Caneland Causerie

By "PARDESI"

This will be a weekly feature treated in a light vein

In Johannesburg a five-year-old girl was taken to a concert. Her mother warned her that she must sit very quietly.

She listened respectfully to two intricate pieces, then gravely asked her mother, 'Is it all right if I scream now?'

Small Boy: "Mrs. Brown, did you enjoy your holiday?"

Mrs. Brown: "Holiday? What holiday? I haven't had one."

Small Boy: "Oh! I heard mother say that you and Mr. Brown had been at Loggerheads."

John: "Pa,"

Father: "Yes."

John: "Teacher says we're to help others."

Father: "Of course we are."

John: "Well, what are the others here for?"

Little Mabel caught her first glimpse of a cat carrying one of its kittens by the scruff of the neck.

"Good gracious!" she exclaimed "you're not fit to be a mother. In fact you're hardly fit to be a father."

"Has the new florist any children?"

"Yes, a girl who is a shrinking violet and two boys—one a budding genius and the other a blooming nuisance."

A missionary had given a very earnest address and was touched to find a small boy waiting to speak to him after the meeting.

"Well, my son," said the speaker, "I think I can guess what you want to ask me. Perhaps you would like to be a missionary too, some day?"

"Oh, no sir. I just wondered if you had any foreign stamps."

"Auntie, do you imagine things like mummy does?"

"Imagine, child? What do you mean?"

"Well, mummy often speaks about the cat next door and they haven't got one."

Fond Parent: "Well, how did my little darling enjoy his first day at school?"

Small Son: "Not much. As soon as we can read comics I'll quit."

He was rather small, and had been used to sleeping with a night-light in his room, but his parents had decided that he must start sleeping in the dark. When his mother put out the light, he asked, plaintively, "Must I sleep in the dark to-night, mummy?"

"Yes, darling," was the reply, "you are getting a big boy now."

"Well, may I say my prayers over again—more carefully?"

A doctor had an urgent 'phone call from a gentleman, saying his small son had swallowed his fountain pen.

"All right! It'll come at once," replied the doctor. "What are you doing in the meantime?"

The unexpected answer was "Using a pencil!"

"Who were the foolish virgins?" asked the school-teacher.

"Those who weren't in time to be married," answered one of her little charges.

Two small boys were boasting about the wealth of their respective fathers.

"My father," said the first, "has so much money that he doesn't know how to spend it."

"That's nothing," retorted the other, refusing to be outdone. "My father has got so much that even my mother doesn't know how to spend it."

Greengrocer (to small boy loitering near stall): "Were you trying to take an apple?"

Small boy: "No, I was trying out to."

Father: "How are you getting on at school, John?"

Son: "Be a sport, Dad, I never ask you how you're getting on at the office!"

YOUR humble scribe looked a trifle shabby with his battered hat, unkempt clothes and his broken-down Tin Lizzie at the dockside last Thursday when the streamlined Coronas luxury liner for millionaires, looked arrogantly down upon him.

I went on board with a colleague of mine and it took me some minutes to recover my breath. The Observation Lounge, Main Lounge, open air deck, swimming pool, theatre (accommodating 300 people) and the scores of deck spaces were too much for my ageing, rickety frame! And those streamlined snackel! Our host on board, a Mr. Christie of New York City, asked us to tea when he saw me all pop-eyed and immobile.

Most of the 540 passengers I saw had very bored expressions, and to relieve the monotony I thought some big wig would slap me with a fat cheque! The cost for the passage of the 108 day world cruise to 23 ports in 18 countries ranged from a thousand to eleven thousand pounds.

Hold Mr. Christie of our country: "You have a wonderful place here. I enjoyed myself tremendously at the Indian market. I liked the Zulu dances and the rickshaw rides through Grey Street."

When I left the Coronas and removed myself and my staggering automobile out of the dockyard, I was hoping Mr. Christie wasn't watching.

Muttie For Milady

A friend of mine who is in the "mutt" business in town is doing well for himself. The old shop has put a few enviable pounds round the waist and now looks more like a Wall Street banker.

Want some "mutties" for milady? Ah, that's easy. You can get a fool-proof conception for as low as fifteen shillings. If you want something to "work" on any madonna, then you will have to pay more.

I am thinking seriously of shaking up newspaperwork to get into the "mutt" business myself.

Spooky Business

What won't people do for a living. An enterprising gentle-

man down Clairwood way has commercialised on spoons.

For a "reasonable amount" (which usually runs into a crisp, obitophyll-green note), he undertakes to drive away any evil spirit which has "caught" anyone.

A very strange place, too, he has chosen for his spoon-driving rituals: the Brighton Beach!

Time: Midnight.

Arabic Study Circle

The Annual Public Speaking Contest of the Arabic Study Circle on the Life of Prophet Mohamed and the four Caliphs was held last Sunday at the Kamee Hall.

The following were awarded the hosting trophies: 1. Bobby Mathewamy; 2. G. R. E. Vanker; 3. Yacob E. Meer.

Impromptu speech: Saleman Omar.

In the morning session Mr. Subhan Khan was the chairmen. In the afternoon the chairwoman was Professor Hossain Fellook.

Tennis

The Natal Indian Lawn Tennis Association held its meeting last Sunday at the International Club.

The following is the official list: Patron: Messrs. S. L. Singh, A. E. Shaikh, M. D. Pillay; President: Mr. E. H. Jemali; Secretary: Mr. M. N. Pather; Treasurer: Mr. B. S. Moodley; Record Clerk: Mr. R. Rambaran; Hon. Auditor: Mr. G. T. Stewart. There were 11 Vice-presidents.

Cuticura
SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly but help to retain its beauty and its natural moisture so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless COMPLEXIONS

Pakistan Troops Still On Indian Territory

PAKISTAN troops, which crossed into Chad Bet in the Rang of Gutch on February 19 and fired, wounding three Indian soldiers, are apparently still on Indian territory, it was stated in New Delhi.

India is to take strong action against this border violation, Prime Minister Nehru has told the Indian Parliament, which was presented with two adjournment motions by Opposition members.

Mr. Nehru pointed out that Chad Bet was an uninhabited area, submerged for four months in the year and for the rest used as grazing ground. The question of possession of the area was really one of grazing rights. There was no doubt that it was part of India and that possession had been exercised by her. India had been giving grazing rights to contractors.

He said last year an attempt was made by Pakistan to suggest that this was a disputed territory and belonged to Pakistan. The Indian Government pointed out that this was an abso-

lutely unjustified and baseless claim. Since then the practice has been for the Indian police and some times military patrols to go to the place about once a week. On the 17th of this month a police patrol went there in ordinary course and observed some activity on the other side. A day later, a military patrol went there and camped some distance away. Next morning, that is on the 19th, the patrol went towards Chad Bet. At about 11 o'clock when the patrol was about 400 yards from Chad Bet, Pakistani forces, who apparently occupied positions on the other side, opened fire with light machine guns. An Indian sepoy was wounded in the stomach and as he was being taken away, two others were wounded by firing. Three camels were killed in action.

Mr. Nehru said this was a serious matter, not in the sense of a big-scale military action, but because it was an incursion into the Indian territory. —I.S.J.

Sports Round-Up

International Competitions For Children

Two international contests with related themes are open to children in all countries with artistic or literary ability. One is sponsored by the Morioka Society of Japan and the other, by the Munich International Youth Library in Germany.

The Japanese competition invites children of not more than 14 years to submit drawings or paintings on the theme of "My Mother" for an international exhibition to be opened in Tokyo on May 13, Mother's Day. The paintings should be sent in to the Morioka Society, either direct or through Japanese embassies or legations, before April 15, 1956 —(UNESCO).

S.A. Open Table Tennis Championships

The South African Open Table Tennis Championships will be opened in Durban towards the end of June. Even interest has been manifested, and preparations are well under way. Organising and Championship Committees have already been formed.

This year's junior section is also proposed to be held.

It is of interest to note that the South African Table Tennis Board whose activities are open to all races is affiliated to the International Table Tennis Federation. Last year a representative was sent to Utrecht (Holland) for the International Table Tennis Federation Conference.

Verulam Temple F.C.

The Verulam Temple Football Club held its 13th annual general meeting at the Shree Gopallal Hindu Temple Hall recently, which was well attended by members and well wishers. The following officials were elected as office bearers. President: Mr. B. R. Lalibahar, Secretary: Mr. H. Ramlooken; Treasurer: Mr. G. Moosoolall; Manager: Mr. R. Gobie Lall; Captain: Mr. K. Ellen, Vice-captain: Mr. M. B. Pandarum; Vice-presidents: Messrs. A. C. Nham, H. IL. Lall, Baber and Boys Naidoo; Auditor: P. S. Bhavane. Eleven prominent people of the district were elected as Patrons. Delegates to Verulam and District Indian Football Association: Messrs. B. R. Lalibahar and K. Ellen.

RECIPE CORNER

Home Made Toffee

Ingredients

1 lb. sugar, 1/2 oz. butter, 1/2 teaspoon vanilla, 1 table spoon water, 2 table spoons Vinegar, a flat tin.

Method

Put sugar, vinegar and water as well as butter into a saucepan. Dissolve it slowly on a stove and stir it occasionally across the base of the pan. Bring it to a boil and let it boil until a small quantity, when dropped into cold water, and left for a few seconds, then if rubbed between the fingers it becomes a hard ball.

This will probably take from twelve to fifteen minutes. When the mixture is ready, add the vanilla and pour immediately into a greased tin.

Pastries

1 lb. butter, 1 cup castor sugar, 1 lb. flour, 1/2 teaspoon salt, 1/2 teaspoon Vanilla essence, 2 eggs, 1 teaspoonful baking powder.

Line an 8 inch square baking tin about 2 inches deep, and grease the paper with butter.

Method

Cream butter and sugar thoroughly to a soft texture, beat in eggs one by one; add flavouring to the mixture. Add the flour with baking powder a little at a time and mix gently. Add 1 or 2 tablespoons of milk if required. Then spread mixture evenly on the prepared tin, bake in a quick oven of average heat

of 425° F. Take the cake out after about 15-20 minutes.

When cold cut into desired shapes and decorate. Coat the cakes with glacé icing and decorate with butter icing and jam.

Simplified by

Miss LEILA N. BAHWA,
Pestoria.

EARN

the big salaries which are paid to business executives who have reached their commanding positions because they have the required knowledge in financial administration. Their knowledge came from training. You, also, can get to the

TOP

by taking The School of Accountancy Postal Courses, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Service, Building Societies, B Com. Degree. You will soon be on the road to a bigger

SALARY

If you write for The School's FREE 72-page book, "The Direct Way to Success", detailing the courses and giving you the successes of thousands of students.

To The Chief Careers Adviser, The School of Accountancy, P.O. Box 4893, 1 Z 1 Johannesburg. Please send me without obligation and with free a copy of the 72-page book. My direct way to better earnings full details of The School's Postal Courses.

Name _____
Address _____

46 Year Success Educational Service

The School of Accountancy

ALUMNI SOCIETY, 1 Z 1, 20, ANNEX BUILDING,
BOX 4893, 1 Z 1, 20, ANNEX BUILDING,
AND at Box 24 P, Cape Town, 804 1963.
Durban: Box 83, Ladysmith, Natal.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULL BRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	8
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAFU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	8
SEVEN MONTHS WITH GANDHI		
—Krisnadās	12	8
A RIGHTEOUS STRUGGLE		
—Mehadev Desai	2	8
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	0	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mwa	1	8
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yagna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Honey Gopal Ray	2	8
Basic Education—M. K. Gandhi	2	8
Gandhi's Letters to Him (1894-48)	7	8
For Pacifism—M. K. Gandhi	2	8
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. S. Patel	0	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	8	0
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhi		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadev Desai	8	0

Obtainable from:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?			SMNIENT AMERICANS WHOM INDIA		
—Dr. Y. K. R. V. Rao	3	0	SHOULD KNOW—James T. Sunderland		6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN			SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA		
INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	8	Poems And Facts—Stanley Powell	5	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	0	AMONG THE GREAT (Conversation with Benito Mussolini, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT		
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	18	0	—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	8
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	0
MY GANDHI—Sir John Haynes Holmes	12	8	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH		
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1954-55)	5	0	—M. K. Gandhi	15	0
A PROPHECY OF THE PEOPLE			UPANISHADS FOR THE LAY READER		
—T. L. Vaswami	2	8	—G. Rajagopalachari	6	0
GITA MEDITATIONS			VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA		
—T. L. Vaswami	8	0	—G. Rajagopalachari	5	0
KRISHNA STORIES			INDIAN CHRISTIANS		
—T. L. Vaswami	7	8	—G. A. Natarajan	7	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mahabrowska	2	0			

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Famous Gujarati and English Books Well Worth Feeding and Knowing.

Just Arrived.

Kosh Sutra in Gujarati—Very practical	32/6
Gharas Rasoi—Very practical household matters	32/6
Thari Mahal (Novel)	22/6
Bhavitha Vasi (Fortune Teller)	9/6
Dadi Me No Daya (All About Medicine)	32/6
Lagan Na Anand (Latter Love Matters)	19/6
Qila In Gujarati	5/6
Akbar Bhal in English and Gujarati	12/6 each
Conies Of India (Spice and appealing book)	8/9
Schahrazade (Tale of Arabian nights)	15/-
Ramayana and Mahabharat (in English)	8/6
Holy Koran (in English)	5/6
Task Before Pakistan	3/6
Sexual Adjustment in Marriage	27/6
Unwanted Child	18/6
Marriage and freedom	18/6
Sexual Behaviour	26/6
Ideal Marriage	32/6
Child Birth Without Fear	25/6
Any Wife and Any Husband	24/6
Shawal Junction (Novel)	12/6
Little Known Facts About Well-known People, Dale Carnegie	10/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical,
are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT ...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.

TELEGRAPHIC ADDRESS:

P.O. BOX 2782.

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them.' And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

13 MAR 1956

No. 10—Vol.—I.IV

FRIDAY,
9TH MARCH, 1956

Published at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

*Let us keep our faith
firm in the Life that
creates and not in the
Machine that constrains—
in the power that hides
its force and blossoms in
beauty, and not in the
power that bares its arms
and chuckles at its capa-
city to make itself ob-
noxious. Let us know that
the Machine is good when
it helps, but not so when
it exploits life; that Science
is great when it destroys
evil, but not when the two
enter into unholy alliance.*

—Tagore.

*

THE REAL NEED

By A. W. BLAXALL

ALTHOUGH the writing of this note is stimulated by reading African Viewpoint in the last few issues of 'Indian Opinion,' it is in no wise an attempt to enter into the affairs of the African National Congress which are therein so openly discussed. In fact the matters referred to by Mr. Ngubane seem to me so much a domestic matter that I am frankly surprised that he has chosen the columns of the press to air his views—not that I dispute his right to do so because of course Congress is an organization which makes open and public appeal so it must expect to receive free criticism. Still when it comes to dealing with questions of control I would have thought that for members of Congress (and I understand Mr. Ngubane is a member) the annual conference is the place for argument, and the place where the right kind of committee can be elected.

However, as I wrote above, I am not really concerned with the affairs of Congress so long as it is a sectional body. And it is this *sectional interest* which have set me thinking. No one reading the story of political and economic struggle in South Africa, as they affect all the people, can be blind to the fact that it was inevitable that sectional organizations should arise. Even if there had been universal franchise there would still have been room for societies concentrating on this or that section of the general public. In all probability this need will remain for several generations yet. But the fundamental question is: What are they all aiming at, is there a common national programme, or are there as many programmes as organizations?

No doubt there are varieties of programmes, but do not groups of societies with more or less similar programmes for their prospective groups constitute a common programme for the whole?

If there is such common interest one may well ask whether the Congress movement, as it has taken root in different sections of the community, does not equal a Common Cause. I venture to say that that is the case, and that the cause which is to be found in all bodies of the Congress type is "Common Citizenship" looking towards "World Citizenship". In the path of attainment there will be many variations caused by the differing conditions under which the several groups at present live, and for this reason there cannot at this stage be any question of dissolving those sectional bodies which have struggled through many years, and are to-day the spearhead for progress in each particular group. But where is the overall, unifying influence?

That, it seems to me, has yet to be born in our country, and if I may presume a name for an unborn child I would call it simply the SOUTH AFRICAN CONGRESS open to all who accept Common Citizenship as the only possible goal, without any immediate commitment as to means of attainment.

(Continued on page 113)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tons and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/3 yd.

Real Benary and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders, big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3-15-0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Dresses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Foxy Tops with Heel
5 to 3 to 2 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

BLOUSES

Priced Georgette and Demberg
Slippert. Huge range now at clearing
Prices.

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from the
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £63-10-0

Second " " " " £5-0-0

Third Class Bunk " " " £28-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY.) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 9TH MARCH, 1956

"Voice Of South Africa"

THE establishment of a powerful radio station at Paradys, near Bloemfontein, to beam the South African viewpoint to America, Europe and Asia might turn out to be a mixed blessing to South Africa.

In the sense that a lot of money will be spent in broadcasting defences of a viewpoint which is morally indefensible and politically dangerous, Paradys will mean 'good taxpayers' money used unwisely. This might look like prejudging the issue, but in our view he would indeed be an incorrigible optimist who would imagine that the Paradys station would by any means be impartial in reporting the race situation or in discussing it.

In Britain the British Broadcasting Corporation works under a Royal Charter which makes it imperative for the BBC to be strictly neutral. If a Conservative viewpoint has been presented the BBC is always bound by its Charter to give the opposition the chance to state its case. This has enabled the BBC to emerge as a reliable voice of the British people.

In America the situation is quite different. There broadcasting is very largely in private hands and every viewpoint is welcome on the air provided the law of the land is not infringed.

In this country the government is pledged to the policy of infusing into the

mind of the Black and the White citizens the idea that they are two distinctive nations. It is determined moreover, to ensure that the Black race remains under the heel of the White race—preferably under African domination. To achieve this and it does all in its power to condition the thinking of both the African and the Whiteman in ways which will make the former yield to White domination while training the latter not to broaden his outlook on the race question.

As a result, when Paradys goes on the air, we, for our part, doubt very much if it will do justice to the African or non-White viewpoint. We are reinforced in this doubt by the fact that Zeesen, which performed in Nazi Germany and in the world the function Paradys will perform in South Africa and in the world did not do justice to the Jewish viewpoint. And we still have to meet a decent human being in all his senses who will say that Zeesen presented the case of the Nazis with impartiality.

There is a second reason why the establishment of Paradys is a blow for the cause of liberal democracy in Africa. It will stir up race prejudice in Africa and might possibly tend to force Africa's ruling White minorities to gravitate in the direction of presenting a united front against the

peoples of Africa. But if they are foolish enough to do that they will only be speeding up their own expulsion from the continent.

On the other hand it is singularly fortunate that Paradys will soon come on the air. Addressing a world audience, with an intelligence developed beyond racialistic woolliness which passes for first class thinking in this country, the apartheid propagandists will be forced more and more to do really first-class thinking themselves. Just as the

can very well imagine what a variety of viewpoints we shall have in this country with South Africa, Egypt, Nigeria and the Gold Coast all joining spiritedly in the radio discussion of the race question. The debates will not only be colourful and lively, they will also be informative. India and the Soviet Union might be tempted to join in the rush to make an impression on the mind of the African. When that happens we think the hour of Africa's liberation will not be far.

Knowing our rulers as we do, we cannot help wondering if they would resist the temptation to rush to Parliament with a Bill making it illegal for the African and possibly the Indian, Coloured and White democrats to listen in to Cairo, All-India Radio, Moscow, Lagos or Accra.

But, whatever Paradys does, the harm it will do will in the final reckoning be counterbalanced by the fact that it will for all time be a two-edged sword. If this means that the apartheid holders might one day be caught in a trap of their own making may that happen sooner.

MR. MANILAL GANDHI

THERE is nothing to elaborate on Mr. Manilal Gandhi's health, except to say as usual that he is making fine progress. He is more cheerful and is able to talk a little better than before.

We are once more thankful to all those who have sent us messages of good wishes.

We will be grateful to anyone who will kindly send us news items such as Jokes, Short Stories, Recipes, Sports News, etc. They will be of great help to us.

SABRA men are being forced to do that now. And when they taste what responsible thinking is, they will begin to see the truth in slightly better light. If they do not, Paradys will have to content itself with having listeners on the South African platteland.

The other fine thing about Paradys is that since it will be propagating doctrines of race oppression, that will force very many African countries—Egypt has for some time already been on the offensive—to build replying stations. One

Religions differ in details and often in their moral significance, but they have a common tendency. In them men seek their own supreme value, which they call divine, in some personality anthropomorphic in character. The mind, which is abnormally scientific, scoffs at this; but it should know that religion is not essentially cosmic or even abstract; it finds itself when it touches the Brahman in man, otherwise it has no justification to exist.

—Rabindranath Tagore

ONE LIBERAL'S FAITH

MY belief that on average no real good ever comes out of the mere interplay of self-interested motives prevents me from sharing the optimistic belief of the older laissez-faire liberalism that free economic competition and free trade can by themselves solve our socio-economic problems. I hesitate, however, to subscribe to socialism, especially in South Africa now, and my reasons for hesitating bring out points which I believe are important in themselves.

A socialist movement is very tempted to try to win power by appealing merely to the self-interest of the "have nots," and this self-interest, though far more forgivable than that of the "haves," is equally incapable in the long run of solving our problems. It might well be the most effective force for destroying one bad system of privileges, but the habit of self-interested action created in the process will only cause the same moral problem to arise in some new form or even in a very similar form to that destroyed. It is very dangerous to encourage people to regard fighting for their own interests as a noble cause, however much they may be wronged. At the turn of this century the Afrikaners were a greatly wronged people, and their leaders then and until this day have not hesitated to stress this fact to them, and now they go beyond the bounds of fact for they are no longer a subjugated people. We are all too familiar with how in the minds of many Afrikaners support of what has always been a self-interested movement or, really with the strongest of extenuating circumstances, has become a moral duty, enjoined by God Himself, in proportion as it has in actual fact strayed the more from His Will. The Afrikaners were not blessed with a leader of the stature of a Gandhi or a Jefferson who could inspire them to fight for right itself irrespective of whether it coincided with their own self-interest. This is not to make an invidious comparison between them and other peoples. Men of such stature are few and far between. Few nations have been blessed with such leaders in their hours of need, and those which have may not take any pride in something which is so much the achievement of a single person that the nation may not claim the credit. Their proper attitude should be one of humble thankfulness. France, a nation as gifted as

India or America, happened not to have a Gandhi in her revolution, and nor, so I believe, had R 1312

The objection which I here raise to the method of appealing to people's self-interest for support applies, of course, much more strongly in communism whose theoretical teachings in practice encourage such appeal, than to socialism. But it is very easy to over-simplify and thus to do injustice. It is also very easy in this country today to get into

By

C. K. HILL

(Continued from February 24)

the habit of making a scapegoat of communists. I am therefore bound to place on record that to my knowledge self-interest is by no means the only force which motivates either socialism or communism. There is much idealism and genuine love of justice in both these movements, especially amongst leaders who often make great personal sacrifices. To the extent that these forces are strong in them these movements do good. To the extent that ignoble motives motivate their supporters they do harm. And precisely the same applies to any other movement, and it is here only right to point out that those Whites who are encouraging the White section of our people to think primarily of its own self-interest are in no position to call anyone else "agitators." It is morally wrong to encourage the self-interest of the "haves" so that they arrogantly refuse to share with those who have not, than to encourage the latter to demand their rightful equal share in a spirit of self-interest.

I have called myself a Liberal and, indeed, I belong to the Liberal Party. It may well be asked of me whether in fact my party, dedicated particularly to breaking the evil of colour bar, is not tempted to use the force of self-interest of the millions who suffer from that bar. Of course it is, but I think that the extent to which it does or can use this force rather than that of idealism, is much less than may realize. For if a non-European is motivated primarily by self-interest—and in the present frustrating circumstances I should not blame him for this though I should welcome a more noble motive—

by far the easiest and most natural thing for him to do is to join his own people's national organization. Liberalism calls for a personal sacrifice from even the underprivileged non-White in this country in the sense that it asks him to give up the familiar narrow group loyalties for a great and noble end. I must not be misunderstood to say that there are no fine motives in the national liberation movements. My point is merely that these organizations can hardly operate any effective barrier to prevent the merely self-interested of their groups joining them, whereas the present circumstances to a large extent automatically act as a barrier against the merely self-interested of any group's joining the Liberal Party. To my mind that strengthens my party for it is less tempted to divert its energies into trying to use forces which in the nature of things cannot in the long run advance the ideals for which we stand, and which I believe come closer to God's Will than the aims of any other party in this land. But again I must not be misunderstood to advocate that the underprivileged masses should play no part in destroying our evil system of colour discrimination. It is desperately necessary that they should find leaders who are able to help them to play an effective part in the spirit of a Gandhi. I hope that we may be able to provide such leadership—I do not think that we are doing so yet—but if the leader comes from elsewhere I shall not allow party loyalty to dim my thankfulness. Again let me not be misunderstood to be criticising ex-Chief Lutuli in whom I have every confidence, but he is fighting against great odds of all kinds as well as the hardships which must be expected. He is laying the foundation. Who will build upon them? But I must return to the main challenge which I am trying to face in this article, that of socialism.

It seems to me that we dare not encourage governments to seek more power in this country; until we have built up an effective system of checks and balances and until we have built up a strong tradition of best man government, irrespective of colour, based on universal franchise. We should create these things before we think of placing more power into the hands of others. Power corrupts. Do not present events show us very clearly and grimly how dangerous and undemocratic

is a parliament without effective checks on its power?]

I confess that I do not know the right political answer to the evil of profit motive. Whatever the solution it will, however, have to go deeper than the merely political. We can, all of us who seek the evil, at least set the example of contentment with a modest standard of material wealth, and of lives devoted to service rather than to personal ambitions, an example which I do not fully set myself. But I confess also that I do not feel greatly obliged to seek the solution to this problem now for the reason that I do believe that I know enough about the solution to other, more urgent problems in South Africa today, to absorb all my reforming zeal. In the ultimate analysis all problems divide into one of two kinds, those created by human malice, and those which are to be solved by technical scientific progress such as disease, food shortage and so on. The problem of profit motive and that of colour prejudice and discriminations are, of course, closely interrelated and belong to the first kind. In going really deep enough to solve either one may well solve both. With the indulgence of 'Indian Opinion' I hope to make a small contribution towards solving the latter in a final instalment by showing how, so I believe, the religious and pseudo-religious arguments of those who today are following tragically misguided policies can be met, and how it is in all circumstances worth while fighting on for justice.

Surgeon Mends A Broken Heart

Buenos Aires.—Twenty-two-year-old Semorita Blanca Nietes Lopez, stabbed in the heart by a jealous suitor in a dance hall, pulled out the knife and took a taxi to hospital where doctors saved her life.

She had gasped in the right ventricle and the diaphragm. Nearly a gallon of blood was used in transfusions during a two-hour operation by a surgeon who specialises in stitching up knife wounds.

Three days later the newspaper 'Democracia' reported: "The woman with the darned heart forgives her attacker." It quoted her as saying: "He only did it because he is in love with me."—Sapa-Reuters.

THE JOINT SESSION

FROM newspaper reports of the substance of the debate and from descriptions of what has taken place during the Joint Session of the two Houses of Parliament, it seems that the whole, sordid business has been conducted at an even lower level than most thinking people would have expected. The debate has largely been a repetition of the tedious arguments which Government and Opposition have aired over the last five years. The proceedings seem to have been characterised by a mixture of Nationalist arrogance and childishness. In fact, taking everything into account, perhaps the most surprising thing about the Joint Session has been the fact that the visitors' galleries have been full. One would have expected self-respecting citizens to give the whole thing a very wide berth.

Although, on the whole, the debate went much as one would have expected, one or two interesting points did emerge. In his opening address Mr. Strydom wheeled out all the old bogies. He said once more that the Coloured vote was just a political football; he stressed the "danger" of the increasing number of Coloured people who could qualify to vote if they wished to; he suggested that as long as the Coloured voters remained on the common roll they would constitute a potential source of friction between European and non-European; he described the benefits that the Coloureds would enjoy under separate representation. Most people know this to be nonsense and it would be extraordinary if Mr. Strydom did not know it to be the same. But even he must sugar the pill and make his Bill look as pleasant as possible in his efforts to silence doubting Thomases. What truth is there in the advantages he claims for the separate roll? Firstly, the Coloured vote is political football—if by that we mean that politicians must woo that vote—and that is precisely its great value to the Coloured people. In many Cape constituencies the man elected to Parliament must pay some regard to the rights and wishes of the Coloured people, if he hopes to win their votes at the next election. That is just about the only guarantee they have that their rights will be protected. Mr. Strydom's fear of the increasing Coloured vote is understandable when one realises that there is no hope of these people voting for his Party. It is the fear of a democrat but not of a demagogue.

A democrat would see in the growing numbers of Coloured voters an insurance against just that sort of abuse of power in which Mr. Strydom and his political rubber stamps are now indulging. That insurance is no doubt Mr. Strydom's main objection to Coloured voters. Mr. Strydom's third contention—that as long as non-Europeans remained on the common roll they would be a cause of friction between people of different groups—is unfathomable. As he did not amplify this point it is extremely difficult to know what he meant. It is difficult to escape the conclusion that he did not amplify because he could not!

By
PETER BROWN

Finally, we come to his fourth point: the benefits of separate representation—and here Mr. Strydom must have found himself skating on very thin ice. There are rumours current that it is soon the intention to abolish African representation in one or both houses. That, at least, is said to be Nationalist policy. One of the reasons given is that this sort of representation has been a failure. Dr. Verwoerd has admitted this. Everyone, including those who are elected in this way to-day, would agree with him. How will Mr. Strydom argue the evils of separate representation in a year or so's time, against the background of his enthusiasm for it now? No doubt he is quite capable of doing it but it will be quite interesting to see.

Mr. Strydom did, however, score one good point in his speech. He stated that those who supported the 1936 legislation to put Africans on a separate roll could not logically oppose the present legislation. And of course he was right. The great pity is that as much energy was not put into fighting the 1936 Acts as has been put into opposing the present Bill. 1936 was the point of no return for which South Africa has been paying ever since.

There were two points of particular interest in the stand taken by the United Party on the first day of the debate. Mr. Mitchell was challenged by Mr. Strydom to go back to Natal and to plead for the return of Indians to the Municipal voters' roll. Mr. Mitchell shook his finger at the Prime Minister, told him he was acting like a child, but did not

take up the challenge. Indeed, when his turn to speak came, he vigorously asserted that he too stood for a White South Africa—whatever that may be. The other important fact was Mr. Strydom's failure to give any firm undertaking to return the Coloured voters to the common roll if his Party came to power. So he failed to endorse his stand of four years ago and repeated the arguments which resulted in Dr. Friedman's resignation last year.

Even a cursory study of this grim debate is ground for depression. That Mr. Strydom's pious arguments were just sop to a few pricking consciences was made quite clear when he emphasised, towards the end of his address, that this Bill was one of a series of steps taken by his Party to strengthen the position of the White man through the Franchise laws. That is all it is. Another nail to hold the tottering structure of "baasskap" together. What is worrying is the performance of the United Party over the years. In the 1920's their Government vetoed the Natal Provincial Ordinance which sought to remove the Indian Municipal Vote. Today the Party would not dream of agitating for its return. In 1936, with a few doughty dissentients, they passed the Natives' Representation Act. To-day, when it suits them, they fight all along the line to prevent exactly the same thing being done to the Coloureds. In 1955 they promised to put the Coloured voters back on the common roll, if they were ever taken off it. In 1955 and 1956 they go back on that promise. Is it surprising that nobody knows what they are doing?

The reason for the United Party's vacillation are not far to seek. Their trouble in opposing the Government is, as Mr. Mitchell admitted, that they too believe in "BAASSKAP." They believe too, that the only way to beat the Nationalist is through appealing to European voters. The Joint Session has made this clearer than ever. But the truth remains that the Nationalist will neither be beaten easily or soon. And when they are beaten it will be by the combined efforts of people of all the races living in South Africa.

Distin's Winter Fricelist of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetable Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2040, Johannesburg.

THE REAL NEED

(Continued from front page)

It would not surprise me if my good friend Jordan Ngubane should reply that such a body does in effect exist in the Liberal Party, to which I can only reply that inasmuch as that body has joined the ranks of party political groups it cannot be just the same thing as a Congress.

Others may say that naturally the Peoples Congress which was held last year, was just such a South African Congress, and that the Charter that was there adopted was the expression of a common goal, above sections and parties. I admit that that gathering was so near to being a real expression of a National Congress as anything I have personally attended in South Africa. But it did not crystallise into a permanent organization to which people could belong while still retaining membership in their sectional organisations; and the Charter was too detailed for universal acceptance as a common goal.

So the need for a real South African Congress remains. I believe that there are many like myself, men and women who do not find themselves able to join any sectional organization because they have dedicated themselves to the struggle for universal citizenship in One World. Nor can we join a specific political party being unable to submit to all the disciplines which that implies in these days. So we find ourselves only on the fringe of things whereas the urgency of the times demands of everyone a maximum output of energy and practical service. If an overall Congress could come into being many of us would feel challenged in rethinking our whole programme of life and action because the mill would never leave us alone.

Police Must Be "He-Men"

Tokyo.—The police chief of a Tokyo suburb, who has decided that all his force must be "he-men," has engaged the men with the biggest muscles in Japan to train them.

The instructor is 19 year-old Kazuhiko Nakaguchi, who holds the physical culture title "Mr. Japan."

The police chief has given orders that one of his own men must win the title next time.—Sapa-Reuters.

Mr. G. V. Mavalankar Dead

Speaker Of House Of People

THE Indian Commission at Nairobi regrets to announce the death in Ahmedabad of Mr. Ganesha Vasudoo Mavalankar, Speaker of the House of the People (lower chamber of the Indian Parliament). He was 68.

Mr. Mavalankar had been keeping indifferent health for some time and recently suffered from a heart attack. He could not attend the opening of Parliament's budget session a fortnight ago and references wishing him speedy recovery were made on the floor of the House, by Prime Minister Nehru.

Born in 1888 at Baroda, Mr. Mavalankar received his education at the Government High School, Ahmedabad, and Government Law School, Bombay. He started his practice in 1913. He became General Secretary of the Indian National Congress in 1921.

He had to leave his practice soon after he came under

Mahatma Gandhi's influence and was chosen for the uplift of untouchables. He became a Trustee of the Harijan Ashram in Babarmati. On the 9th of August, 1942 he was arrested under the Defence of India Rules along with other national leaders. He was a Trustee and Chairman of Kasturba National Memorial Fund.

Up to 1946 he was the Speaker of the Bombay Legislative Assembly. In the old Central Assembly he was elected President after the Congress Party put him up as a candidate.

When India became independent he was chosen Speaker of the first Parliament and he continued the same position after the general elections of 1951.

He led the Indian Parliamentary Delegation to the Commonwealth Parliamentary Conference in England in September 1948 and in Canada in 1952. —(ISI).

India's Jute Trade Embargo

What It Cost Union Govt.

THE Liberal Party of South Africa wishes to draw attention to the significance of Press reports which estimate that the trade embargo, placed by the Indian Government on shipments of jute to South Africa, has cost the Union Government over £20,000,000 since 1946.

This very serious loss to the country is a direct result of South Africa's policies of racial discrimination against the right of Indians to acquire property rights.

In any country a loss of a

shortfall but it would have provided some 40,000 families with homes.

This indiscriminate waste of money for ideological reasons is something of which South Africans should take note immediately. £20,000,000 is little compared with what the people of this country will have to provide for the implementation of apartheid legislation in future. Particularly expensive will be the removals involved in the segregation plans under the Group Areas and other Acts.

These revelations in the Press indicate the consequences of a

Caneland Causerie

By "PARDESI"

I AM the last person to begrudge anyone a place in the sun, but after patronising some of the cinemas in Durban, I am beginning to wonder if the delectable element carrying on a ticket ramp outside the cinemas deserves a place at all.

This new trend is making easy money by our no-brains who is taking away half the thrill of going to the movies.

During the week I was one of many "standing passengers" at a leading cinema in town. The manager of the establishment was not able to account for the position.

These are the things we would have to tolerate.....

He Gets The Vote

Walking down West Street the other day, I saw a strapping European constable trying to revive a drunken white hobo's senses of direction.

Two Indian gentlemen passed by. One wisecracked loudly pointing to the hobo "That beauty gets the vote!" The constable heaved, but a dirty look was all that the law would allow him.....

Curfew

Land of milk and honey. One tourist wanted to give this tag to South Africa instead of restricting it to Natal only. But if only the tourist saw the other side of South Africa (a part which he was not shown), he would have had a different view of our country.

If he went to the Natal University, for instance, Non Earn-

pass section) he would have seen a note pinned on the notice-board asking on the African students to get their curfew permit in order.

Freedom must be a wonderful thing....

Operation Zimbabwe

I always wanted to do something adventurous. Not as spectacular as the Xos Tiki Expedition, but something modest like proving the theory that Hindus were connected with the Zimbabwe Ruins in Southern Rhodesia.

I am getting my jalopy in trim for "Operation Zimbabwe." What bothers me is the fact that my automobile may be taken over by the Zimbabwe authorities. They may think I have stolen a part of the Ruins.....

Wash Day Jig-Saw

Hobart, Tasmania.—Mrs. Reg. Down, of Launceston, put her husband's shirt in the washing machine—and washed to pieces £35 in notes in the pocket.

She got suspicious only when she saw the corner of a £10 note floating amid the soap suds.

Her husband cleaned the machine out thoroughly—and found 700 pieces of paper. His bank told him he would have to put them together before they could be replaced.

Mr. and Mrs. Down, with their eleven-year-old daughter set about the task and six-and-a-half hours later had fitted the jig-saw together.

The bank handed Mr. Down crisp new notes.—Sapa-Reuters.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A.

—By M. K. Gandhi 15/-

Dayoo's Letters To Ashram Sisters

—By Kaka Kalelkar 2/6

Which Way Lies Hope

Cuticura

Short Story

The Prodigal-II

SIBE'S mother took no notice of her by the door; nor did her brother Fanyana.

"It was very rude of you to do that," her mother was saying. "Just the sort of thing I won't stand in this house."

She broke her silence. In a tone she laboured hard to keep neutral. She asked: "What has he done, mama? What have you done, Fanyana?"

Neither bothered to pay attention to her. The mother continued her attack: "She did the correct thing; what a well-mannered human being should have done. She is not any the worse for saying 'Good afternoon' to Dr. Chalmers."

"I'm not a Whiteman, mama. We do not say 'Good afternoon' in Africa."

"Don't raise your voice, Fanyana. Father might hear you," whispered Sibe.

"I don't care if he does. It's these very White folks who came with the Bible, told our ancestors to look to heaven while they fished away our land and our independence. You say I should go to them and say what a good afternoon I have when I think of that? Not me!"

"Fanyana!" exclaimed the sister.

"Fanyana!" shouted the infuriated mother. "How dare you say that in my house?"

"I thought this was an African's house!"

"How dare you say such a thing about the people who made you what you are?"

"The slave that I am..."

"Ungrateful slanderer!"

"There's the evidence of history."

"You want to make everybody unhappy in this house with your superficial learning. You're overdoing it. You'll bit yourself against a stone wall one of these days."

"I shall gladly pay the price. This would be a terrible world to live in if everybody conformed. The evil which crushes us every day of our lives derives its strength from the decent men and women who want to conform, who want to be thought of as good; who will blind their eyes to injustice and suppress the voice of conscience instead of raising it in protest, even if that leads to the gallows."

"I thought you would have learnt one or two lessons by now."

"I have learnt them, certainly. The most important of them is that I no longer have fear for the Whiteman's gun."

"Say that again?"

"I didn't come to you for help when the police beat me up and locked me in the stocks for a whole week for painting resistance slogans on the walls of one of the jails."

"You dare do it again?"

"I'll do it again, mother, when need arises. I'll always do it until either I die or the wicked evil of race oppression has been wiped off the face of the land of my fathers."

By

SIMISO NGWANE

"There's something wrong in your head."

"I only hate oppression."

"A long term in jail will do you a lot of good."

"The oppressor hopes to keep me his slave by threatening me with the prospect of going to jail."

"Would you call your mother an oppressor?"

"I would be constrained to call her the handmaid of the oppressor if she instilled in me the fear of being jailed."

"I thought you had better sense than that."

"You remember I told you and father that I would not change any of my views about the White oppressor; not before I was a free man. Rather than do that, I said, I would always choose to walk out of this house. I could always find a place for myself anywhere."

"And you went to the slums at Pimville. To the worst imaginable. I wonder how you could have slept in that filth."

"I went there by choice. You came and shed tears and begged me to return to this glass house."

"A glass house?" His mother was screaming.

"What is a slave's wealth? If you are a slave you are a slave with all your money. To shield your conscience you must live in a glass house. I am sorry that in a moment of weakness I returned to conform and obey and stand up with my hat in hand in front

of a Whiteman; to tremble when a Whiteman frowned—to worship your tin gods, Hindemanno, Llewellyn and other oppressors of my fellowmen. I loathed such a life. I did not want to live in false comfort—for a slave is always a slave no matter how rich he might be. I loathed your false values. I hated to be a prisoner by consent, bound for ever to press publicity, to parties at Hindemanno's, to expensive curtains, to parqueted floors, to varnished pieces of wood, cut glass and dazzling lights. I wanted a life of struggle, the hard life which gave the oppressor of his fellowmen no rest by day or by night. I wanted the dangerous life—the only manly life; the only satisfying life for a human being presumed a criminal just because God created him black.

I wanted to fight and die fighting. I wanted to fight by day and to fight by night. I wanted to fight by fair means and by foul means until the chains which kept me a slave fell off my ankles."

"You should not have come back..."

"I must confess I succumbed to a weakness I had never conquered—to comply when you shed tears."

"Then don't lecture me about the folly of returning home."

"Very well, mama. Africa is wide and Africa is great of heart. If you do not wish to be lectured to on the evils of slavery it is because you no longer belong to suffering Africa. You are afraid to venture, you are afraid to take any risks to break the shackles which bind you; you are afraid to be true to yourselves lest Hindemanno thinks ill of you; lest the bank manager thinks ill of father, lest your names no longer appear in the columns of the White Press; lest you lose your front seat in public gatherings."

"You are free to return to Pimville."

"I was very happy there. I lived with honest men and women. With people whom oppression had moulded into heroes. I did not live with snobs and canting hypocrites."

"Call us snobs and canting hypocrites? Your own parents?"

"Mama, give me the chance to speak my mind for once. How many times have you and father called me by uglier names in this house? Not because I was a drunkard; not because I ran with bad women—but simply because I refused to be bullied by any Whiteman, because I refused to tremble when a Whiteman frowned; because I associated with boys and girls who revolved against the hypocrisy, the ac-

ceptance of slavery, the cowardice and the cruelty of the times. You called me a thug, a scoundrel, a loafer, a dirty beggar, a parasite, a renegade. Oh, if I was as well-educated as father is I would have consulted a dictionary to check the meaning of some of the choice names you gave me."

"You anger me too much you ungrateful child."

"I'll always thank you for having brought me to earth but I shall never forgive you for having been afraid to make this a better world for me."

"Don't speak like that to me!"

"But you asked for it, mama."

"Get out of my sight."

A tense stillness descended over the kitchen. The front door creaked.

"Please think seriously about what I said about Sibe," said the Whiteman.

"That I will do, doctor."

"Good night Mr. Mmela."

"Good night, doctor."

The door creaked again. Mmela walked heavily down the passage, to the kitchen. The silence was still unbroken.

"Why are you all so quiet," he asked. Nobody replied. He looked inquiringly at his wife. An angry tear raced down her cheek. She wiped it quickly. He understood. He turned to Sibe: "What have you been doing to your mother?"

"I have just come in, father. I was in the lounge with you. I found mother and Fanyana talking."

"Oh? Is it you again? That is what you returned here to do? Your slum airs and manners again?"

"You do me wrong, father. I wish you tried to find out what the trouble was all about."

"I know. It's always your insolent manners. You're always too big; too important to greet a distinguished visitor in my house."

"I should not do it if it is against my conscience."

"Your conscience?" Mrs. Mmela was furious. "What conscience does a renegade like you have?"

"To love my friends and hate my enemies."

"You're getting too big for your shoes, my boy. I suppose you imagine you can take over from me."

"I am a slave, father, and wealth is meaningless to me."

Tears rolled down Mrs. Mmela's eyes again. She burst: "He calls us snobs and canting hypocrites and this is a glass house!"

For a moment an ominous silence descended on the scene. Then the crash came. Mentle roared like an enraged bull: "Clear out of my house! I won't be insulted by a pauper in my house! Out you go! To Pimville and damnation if you like. I prophesy: You will be a good-for-nothing to the end of your days."

"I shall live to see the prophecy wrong."

"You get out of my house!" Fanyan took his hat and walked to the door. At the door he stopped and turned to his sister.

"Goodbye Sibe. May good luck be forever yours."

She did not reply. She did not look at him. He walked away, along the passage to the front door. She ran through the back door to the front gate. He found her waiting for him. She threw her arms around his neck and cried bitterly. He kissed her on the cheeks and strode through the gate. She stood against the low brick wall wondering what would come of the events of that afternoon. She watched him walk away until his figure faded into the darkness of a Sophiatown evening.

(To be Continued)

Things In General

Georgian Veteran In 155

Moscow.—The Soviet Union claims a citizen who has celebrated his 155th birthday.

According to the Newspaper "Zarya Vostoka," this venerable birthday was celebrated by Yegor Kokoryev, who says that he was born in 1801 and now lives in the mountain settlement of Yermant, Georgia, in the Caucasus.

Kokoryev claims that as a boy of 15 he joined the army of General Yermolov, who fought against Napoleon. Kokoryev's wife Tamara is said to be 115-years-old.—Sapa-Reuters.

Germans Grow Taller

Darmstadt, (West Germany).—West German 15-year-olds are on average nearly 5 in. taller than their counterparts of 1900, according to a survey made by Professor Karl Dirm, of the Cologne Physical Training College.

Professor Dirm said that about 40 per cent. of the students attending Cologne University were nearly 5 ft. 10 in. tall. In their fathers' generation only 17 per cent. reached this height.

But the Professor reported that a tendency towards bad posture had increased among young people.—Sapa-Reuters.

Riding On A Shark's

Back

Ten-year-old boys in the French Pacific Island of Tahiti ride sharks for sport in the same way as European children ride donkeys, according to a submarine fisherman M. Marcel Ley-Schwartz.

M. Ley-Schwartz said, after a trip to Tahiti, that the boys jumped on the backs of 10 ft. sharks head up in a tank and guided them by their fins as they swam.

The sharks were not man-eat-

ing, but could easily take off an arm or a leg with one snap of their jaws, M. Ley-Schwartz said. Sapa-Reuters.

Heroine's Decorations Handed Back

Athens.—The family of a Greek war heroine Lela Karayani, who was executed by the Germans for helping British soldiers escape during the German occupation of Greece, has returned her British decorations to the British Embassy in Athens as a protest against British actions in Cyprus.

The family sent a letter to the newspaper To Vima saying that "the soul of Lela Karayani will be at rest" following our decision to return the British decorations which is an "action of protest against the medieval barbaric methods used by the British state" in Cyprus.

The posthumous award to Lela Karayani, was accompanied by a letter from the then British Prime Minister, Mr. Clement Attlee (now Earl Attlee) who said that she had sacrificed herself for the ideals of freedom and justice.

Now, the letter added, Queen Elizabeth had decorated Major Belva Goombe for shooting a man "struggling for freedom" in Cyprus.—Sapa-Reuters.

Cricketer Knocked

Unconscious

Melbourne.—The opening batsman of the Sydney University team knocked the wicket keeper unconscious while making a mighty hook shot during a cricket match against Melbourne University. His bat caught the wicket keeper behind the ear. The injured player recovered after doctors had stitched up his wound.—Sapa-Reuters.

Theft By Consent

Buenos Aires.—Police are looking for a thief who has found a way of taking bicycles with the full co-operation of their owners.

His activities were reported by 29-year-old Senor Alberto Degiorgio, who handed his bicycle readily when a gesticulating stranger said his wife was having a baby and he needed to reach a doctor urgently.

Senor Degiorgio did not see his bicycle again, though the stranger promised to bring it back in 15 minutes.—Sapa-Reuters.

Only A Housewife

Frankfurt.—A housewife works as hard as a heavy industrial worker and needs 3,500 food calories daily to enable her to do her job—as much as a locomotive driver.—The Iron and Steel Workers' Union said in Frankfurt in a press statement.

A housewife who daily cleans a three-roomed flat by the time of her silver wedding cleaned 20 areas corresponding to a moderate-sized town and as many windows as there are in the Empire State Building in New York, according to the Union's calculations.

To doing her shopping she walks a distance eight times round the world. She washes about 2,000 dishes, 1,000 pots, 3,600 cups and 7,200 plates every year. Piled one on top of the other, these dishes would reach a height of about 829 feet.

The Union urged its men no longer to say thoughtlessly: "My wife has no job, she only takes care of the house."—Sapa-Reuters.

Goon Woman Gaoled For 10 Years

Miss Siobha Deshpande, a member of the Goa National Congress, has been sentenced to ten years' imprisonment by a military tribunal in Goa. Miss Deshpande had been arrested for offering satyagraha in 1954 and subsequently released. Later she was rearrested.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sale of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Macao House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Fort St. George, Johannesburg. Phone 33-1654.

The finest Indian Film Recordings Just Arrived, New Theatres

The greatest artist of our time hailed from All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Sargul

NOW ON FOR SALE

	3	Records	£	10	od.
Shahjehan	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Bagat Sardar	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Banphool (Kamran Dev)	4	"	2	0	0
Tadmir & Majboor	3	"	1	0	0
Darman	3	"	1	0	0
Datta Malha	3	"	1	0	0
Kindigi	3	"	1	0	0
Devadas & Street Singer	3	"	1	0	0
Mysuter	3	"	1	10	0
6 Loose Single Quavers	6	"	3	0	0
Remo & Jai Lal Film	4	"	2	0	0
Shams	4	"	2	0	0
Meera	5	"	3	0	0
Amrigothai	5	"	3	0	0
Kecanth	5	"	3	0	0

Latest records Local Pressed and from India you will always find them in our Stock

Books, Magazines, Pictures arriving by Every Mail

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

* P.O. Box 1524,

DURBAN.

African Viewpoint

SABRA COMING OF AGE

SABRA is obviously in difficulties and this I regard as a very healthy development for two reasons.

When the South African Bureau for Racial Affairs was established a few years ago it was predominantly an Afrikaner undertaking and exclusively White organisation intended to discover a scientific basis for apartheid. It was supported by the Nationalist Government very largely because the hope was cherished that SABRA might enable the Union's envoys in America and Europe to talk a little more intelligently and perhaps convincingly in their defence of apartheid.

Very many people, outside the ranks of the Nationalist Party, saw in SABRA one more propaganda institution belonging to Afrikaner nationalism. But as Mr. C. K. Hill has been at pains to point out in some of his articles on SABRA in this journal, if there were race propagandists in the bureau, there were also men of conscience. The propagandists rarely hop a to justify apartheid. The men of conscience were motivated by the desire to discover the truth and be guided by it in their endeavour to find a workable solution to the problem.

In other words while the SABRA-men were one in sentiment, they were not one in purpose. Sooner or later the split was bound to come. At Fort Elizabeth the executive committee sat right into the night unable to agree on whether or not to admit non-European members. (I shall return to this point later.) Professor Keat has published his attack on apartheid while reports filter through that there might be one or two surprises coming from the side of the SABRA-men.

All these are merely straws in the wind. But they are unmistakable straws. They show that the split has begun in the ranks of SABRA. And if this is the case, the split can come about only when the men of conscience refuse any longer to be so much mere propagandists. This I regard as a very healthy development.

The second reason why it is good SABRA is getting into difficulties is that the coming split in this organisation shows

that the solid tribal wall behind which the Afrikaner had isolated himself is beginning to crack. Up to now the Afrikaner has been taught by his Church, his schools and his political leaders to view the race question from the apartheid perspective. To me that explains the fact that when cornered on the race question most Afrikaners begin to be abusive or obstinate. We human beings do not like to be shown where we are foolish. And the Afrikaner is human like us. The strength of tribal opinion in the Afrikaner community also explains to me (but only in part) why we have produced relatively so few liberals from this majority section in the White community.

By

JORDAN K. NGUBANE

If up to now the Afrikaner has remained a solid tribe the split in SABRA shows that the personality of the Afrikaner is being more fully developed; he is beginning to "think for" himself and to discover the real joy of having personal as distinct from group preferences; he is beginning to have a little more self-confidence and begins to realise that to face the truth courageously will mean only greater accretions of strength to his side and certainly not his destruction. This will enable him to find his rightful place as the equal of the others in a multi-racial society.

If the coming together of the propagandists and the men of conscience in SABRA has taken the Afrikaner people a step nearer maturity, that is a very healthy development.

But we must not start rushing to rejoice just because one or two relatively old men in SABRA have begun to see the truth in slightly better light. We must welcome such a development—by all means. But the weight of tribal discipline in the Afrikaner community is so heavy that it requires enormous courage and merit for a Keat to emerge. The ideal of survival in a greater South Africanism implied in the liberal concept of a common society does not as yet exert as powerful a gravitational pull on the Afrikaner as to en-

courage him to challenge openly the ultimately suicidal ideas of his tribe. In a limited sense this is a challenge to liberalism. The Afrikaner is showing (for what else do SABRA's difficulties mean?) that he has the potential to join the caravan to a greater South Africa. This potential requires to be turned into a specific movement of ideas and people in the direction of a multi-racial society whose members shall be bound together by values of life they shall cherish together.

In the meantime SABRA will face a real crisis when it accepts the non-Europeans as a member. If he is shut out, all claims that SABRA is impartial will be meaningless and its findings will be minus moral or scientific authority. The story that SABRA is merely the propaganda instrument of Afrikaner nationalism will gain wider acceptance. I do not see how that would help anybody, barring a few men whose perception of the truth has been completely distorted by race prejudice.

On the other hand let us remember what the real implication of admitting non-Europeans into SABRA is. It will mean that they are accepted as the equals of the Whites. For that to be done in a place one can fairly regard as the sanctum sanctorum of Afrikaner nationalism might have a shattering effect on the morale of the rank and file. It remains to be seen if the men of conscience see the truth so clearly in this respect that they would not mind exposing their followers to the shock of finding race equality accepted by implication in the high places of Afrikaner nationalism.

The choice of the men of SABRA is a difficult one. If they exclude from membership the non-Europeans, SABRA remains merely the propaganda bureau of Afrikaner nationalism. If they admit the non-Europeans they accept the liberal ideal of equality. There is no middle course, really, for SABRA cannot set up a separate bureau for the non-Whites. The non-European who wants a more serious study of the race problem is welcome in the South African Institute of Race Relations where he is accepted as the equal of the Whites. There is no im-

portant point to bear in mind here. If SABRA cannot produce ideas of a quality to attract the non-European they have to surrender the initiative to the Institute. Which would again be catastrophic for SABRA.

SABRA's difficulties are manifold and complicated. They will not be solved in a day. But it is extremely healthy that they are there in the form which can no longer be mistaken. They show that SABRA is gradually approaching maturity. But it is not enough to drift slowly in that direction. The men of conscience should be placed in the position where they realise very clearly that it is as much the will of God that the races should be integrated in a common society as it is, in the final reckoning, the only permanent guarantee of survival for the Afrikaner people.

After the men of conscience the rank and file in the Afrikaner community must also be convinced of this. But to do this means heavy sacrifice. The truth dawns to me with increasing clarity that if the Union of South Africa is to survive we must cultivate the tradition of martyrdom; that tradition which will enable us to see in sacrifice our only way as a nation. This is the real significance of developments inside SABRA.

SPECIAL NOTICE

RE: SHREE MAYAWANT ASSOCIATION

Please take note that the above Association upon dissolution has distributed a part of its shares to Districts.

We the undersigned Committee Members of the Surat District have received the part of Shares due to Surat District and hereby notify that a Special General Meeting of the Mayawant Members of the Surat District will be held at the Surat Hall, Victoria Street, Durban, on Sunday 11th March, 1956, at 10 a.m. sharp.

AGENDA

To discuss regarding the Shares received and decisions on same.

All Surat District Mayawant Association Members are requested to attend.

Yours faithfully,
 SHREEMATHI,
 S. I. DICKINSON,
 NATIONAL SHREEMATHI,
 DULHAN ENAJ COV. V

Surat District Committee Members

Wit And Humour

Judy was due for punishment for defying her mother.

When her father returned home from business, she confided "I can't help it. I am not perfect. I only know of one person who's perfect."

"Who's that?" asked dad.

"Aummy, when she was a little girl," came the surprise reply.

The Minister's little daughter was never forgetful of her formal prayers and had been allowed the privilege of adding any original remarks that she saw fit. One night, at the end of autumn, at the close of her prayer she added:

"And, dear Lord, please send the beautiful snow to keep the little flowers warm through the winter."

Climbing into bed, she confided "That's the way I've just fooled Him. I want the snow so I can go tobogganing with my new sledges!"

"Those black currants are not good for you," said a mother to her little girl, "and you mustn't touch them." But the little girl was tempted beyond her power of resistance. Her stained lips told her mother that she had been indulging in the forbidden fruit.

"When Satan tempted you, why didn't you say, as the minister has taught you, 'Get thee behind me, Satan!'" asked the mother.

"I did, mother," said the little girl, "and he got right behind me and pushed me into the bushes."

"Here, sonny," said a visitor to the home of a little boy, "here's a sixpence for you."

"Thank you," said the little boy. "Is it a good one?"

"Why, of course. You don't think I would give you a bad coin, do you?"

"But I'd rather have a bad one," said the lad. "If it's a good one, Mummy will take it away from me and put it in my money box, but if it's bad I can keep it and spend it."

Little Mary and Little Willie were having one of their regular arguments through the fence.

"Hah," exclaimed Mary. "Just imagine your father owner of a taxi: shop letting you run about in those ragged knickerbockers!"

"Well, your Papa's a dentist," retorted Willie, "and the baby at your house ain't got no teeth."

When a boy was asked where the Rhine goes, he replied:

"Down the gutters into the drains, sir."

"Please, Mister Policeman, I lost my mummy on the beach this morning, and I haven't been seen since."

The teacher gave a difficult question to the pupil, who remained nervously silent.

"Come on, Herbert, don't be worried," coaxed the teacher. "Does the question embarrass you?"

"It isn't the question that bothers me," replied Herbert, "it's the answer."

A new system of memory training was being taught in a village school and the teacher was very enthusiastic.

"For instance," he said, "supposing you want to remember the name of a poet—Bobby Burns. Fix in your mind a picture of a police man in flames. See—Bobby Burns."

"Yes," said a bright pupil, "but how is anyone to know it doesn't represent Robert Browning?"

Teacher: "What is an octopus?" Boy: "An eight-legged cat. sir."

Teacher: "What is the highest form of animal life?"

Schoolboy: "The giraffe."

"Good Companions"

Good shoes become, like old friends, a part of our daily lives. We cherish and treasure them. We choose Nugget to keep them glossy and glowing over the years. Since the century began, Nugget has been blended with special waxes (like rare Carnauba, from Brazil) to give good leather its daily care... That's why your shoes need Nugget. Yes, they need it every day.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	18	8
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	8
SEVEN MONTHS WITH GANDHI		
—Krisnadass	12	8
A RIGHTeous STRUGGLE		
—Mahadev Desai	2	8
GANDHI AS WE KNOW HIM—intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM TERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhi	5	0
Cleanings—Mira	1	8
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benny Copel Roy	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Africa (1931-46)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	8
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. S. Patel	8	8
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	6	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhi		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadev Desai	8	6

Obtainable From:

Indian Opinion,**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?			EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	6
—Dr. Y. K. R. V. Rao	3	0	SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA	
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	3	6	Facts And Facts—Stanley Powell	5
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	8	AMONG THE GREAT (Conversation with Einstein, Rothand, Mahatma Gandhi, Bertand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dip Kumar Roy	23
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhi's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	8	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	14	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0	GANDHIJINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2
DELHI DIARY—Gandhi	10	0	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	15
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	0	UPANISHADS FOR THE LAY READER—G. Rajagopalachari	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-51)	5	0	VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—D. Rajagopalachari	5
A PROPHET OF THE PEOPLE—T. L. Vaswani	8	8	INDIAN CHRISTIANS—G. A. Nottens	7
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswani	8	8		
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswani	7	6		
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Maubrouwa	2	0		

Obtainable from:

"Indian Opinion,"**P. Bag, Durban, Natal.**

Cable & Tel. Add. "HARGOVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.)- LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Sult & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Written of the two volumes of which this is an

**FOR
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET,**DURBAN.**

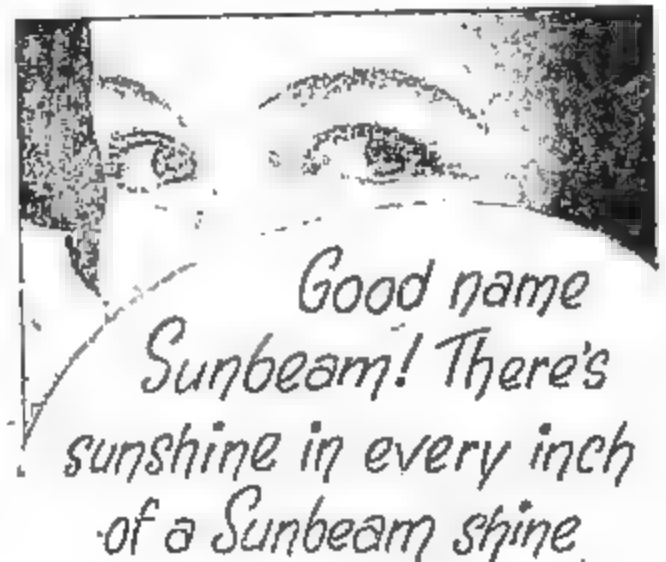
PHONE 51008.

TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2782.

"BLACK-INK"

ESTABLISHED 1927.

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૧૦
તા. ૬ માર્ચ, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પૈ. ૬
૬૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

વહાલાં ગુજરાતીઓ !

વંશી પહેલાં પૂલ્ય બાપુ પણ કમાવા માટે જ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પહોંચ્યા હતા. આપ પણ કુખવારે/કમાવા માટે જ ત્યાં ગયા હો. અને પ્રવર્તો છો. બાપુએ ગુજરાતને ખમીરમાં સાંપડેલી સ્વરૂપિને અજબાણી અને સત્ય, પ્રેમ તથા ન્યાયનાં મુદ્દા અમળ્યની કમાણીને બીજી તરફ, પરિણામે ગુજરાતના એક અરના પ્રામળને સમગ્ર વિશ્વમાં સત્ય પ્રેમ અને ન્યાયનાં સુધેાની મહત્તા તરફ આપની માનવજાતને ભેટી કરી શકી. આને ભારતદેશ બાપુના એ મુદ્દાને મહત્ત્વ પ્રેમસ સરવા અને મહાન વિશ્વતિએ દ્વારા વિશ્વની પ્રચારી રહ્યું છે. સાંતિ વિસ્તારના કાંડે ભારતની પ્રેમસના મહાન પ્રતિનિધિ તરીકે પંડીત જવાહર લાલ સમગ્ર જાતમાં હરેલાની રચા છે. આપ હો આ જાણવારીમાં એક ગુજરાતી તરીકે આપના અવદાર જીવનદારા ભાગીદાર બનજો. ભારતના ધર આંતરે પણ સમાજવાદી હબની સમાજ રચનાનો મહાન પ્રયોગ થઈ રહ્યો છે એ મર્ગે માનવજાતના પ્રતિનિધિએ મહાન કામે આરંભ્યા છે. આપ હો એના અવધાર કરજો અને સદાનુશ્ચિત આપજો

—સંતબાસજી—

★

અહમ્ની વ્યાપકતા

(શ્રી દેવારનાથજી)

વિશ્વમાં વ્યાપક અને અવ્યાપક બનને વસ્તુઓ છે. વ્યક્ત વસ્તુઓના પણ બધા શુદ્ધમોં આપણે જાણતા નથી, દરેકજાના અનુભવ પરથી અમલ્યો છીએ કે વિશ્વમાં હિતપતિ, સ્થિતિ અને લય થયા કરે છે. દરેક વિચારનાર અનુભવને પ્રશ્ન થાય છે કે વિશ્વને બલાવનાર કોઈ શક્તિ છે? અને કોય તો તેનું સ્વરૂપ શું છે? તેને માટે સરા થી છે?

બધા કણુલ કરે છે કે આપણા શરીરમાં સમાયેલી શક્તિ કરતાં વિશ્વમાં શક્તિ છે તે વણી વમારે છે, અમર્થાદ છે, તે અનંત છે, અધિક છે, પ્રશ્ન એ છે કે શક્તિ પાસે કામ કેમ લેવું? જેઓ ઇશ્વરમાં નથી માનતા તેઓ સમજે છે કે પોતાની શક્તિ, તક કે ભુદ્ધિથી તે શક્તિને પોતાને અનુકૂળ કરી શકાય છે. ઇશ્વરમાં માનનાર એમ સમજે છે કે ઇશ્વર આપણે માટે બધું કરે છે, તેમની માન્યતા પ્રમાણે ઇન્દ્ર વરસાદ વરસાવે છે. જ્યારે વરસાદ નથી પડતો ત્યારે એને માટે ચક્ક કરવો પડે છે, વળી કેટલાક શંકરને પાણીમાં ડુબાવી દે છે અને તેને શાંતિ થાય તો વરસાદ વરસે એવી માન્યતા રોયે છે. આ માન્યતાઓ કેટલે અંશે અરી છે અગર ખોટી છે તેનો નિશ્ચય કરવો અધર છે.

આ પ્રશ્નોને ઉકેલ કરવી વખતે અનુભવ પોતાને વિશ્વથી અલગ માને છે. પરંતુ તાત્ત્વિક દૃષ્ટિથી તેણે વિચારવું ભેધએ કે તે અરખર વિશ્વથી અલગ છે કે એક છે. આપણામાં રહેલાં 'અહમ્'ને લીધે-હું પણને લીધે વિશ્વથી લુદાઈ લાગે છે. જ્યારે એ અહમ્ સુધં જાય છે ત્યારે વિશ્વ અને અહમ્ બાન રહેતું નથી-જેવી રીતે નિદ્રાવસ્થામાં આપણી સ્થિતિ જડવત હોય છે. તે સમયે લુદાપણું લાગતું નથી. તે રીતે-જેવા જાળીએ છીએ તેવા સુરત જ લુદા પણનો અનુભવ કરીએ છીએ. આમ થવાનું કારણ અહમ્ છે. આપણું શરીર એજ આપણે અને તે જ આપણી પોતાપણની મયોદા છે એમ આપણે અમલ્યો છીએ વિશ્વ સાથેની આપણી એકતા તે સમયે આપણા મ્યાનમાં નથી આવતી. તે માટે આપણામાં અને વિશ્વમાં કેટલી એકતા છે અને કેટલી ભિન્નતા છે તે તપાસવું ભેધએ. આપણા શરીરદ્વારા થનાત સુખદુઃખનું જ્ઞાન અહમ્ને લીધે જ થાય છે. એકવાર કલોદોદોમ્ અપ્યા પછી ડોહટર વાઢકાપ કરી શકે છે, નહિ તો શરીર પર કીકી અડે તો પણ માણસ સકન નથી કરી શકતો. જ્યારે ચિત્ત છુપ્ત થઈ જાય છે ત્યારે અહમ્ પણ છુપ્ત થઈ જાય છે. સુતેલા માણસની નિંદા કરેા કે સ્મૃતિ કરેા બન્ને સરખું છે, કારણ તેટલા સમય પૂરતો તેનો અહમ્ પણ છુપ્ત છે. તેની પાસે સર્પ થાકતો હોય; થનનો હમ અહકારો હોય અગર તો મુંદર તી હોય, બધું તેને માટે સરખું છે. એકવાર માણસ એવાન થાય ભાર પછી તેને પુલની માળા પહેરાયેા કે લાકડી મારેા તેની તેને ખગર નથી રહેતી. ચેતન હોવા છતાં ચિત્ત છુપ્ત હોવાથી અહમ્ બાન નહ પાયે છે. ચેતનમાં અહમ્ બાન નથી. કલોદોદોમ્ અપાય છે ત્યારે કર્તામાં ચેતન તો હોય છે પણ અહમ્ નથી હોતું. તેનું ચિત્ત તત્કાળ નહ પારખું હોય છે.

શરીર અને ચિત્તને લીધે આપણે હું'પણું' અથવા અહમ્નો અનુભવ કરીએ છીએ, અનુભવમાં અહમ્ બાન જવા સજ્ઞાન દશા આવે છે ત્યારથી આવે છે. અવ્યક્તમાંથી આપણી હિતપતિ થઈ છે. મોટા સમય દેખાઈએ છીએ પછી પાછા અવ્યક્તમાં પળી જઈએ છીએ. વિશ્વના લેવડદેવડના કારભારમાં આપણું શરીર વચગાળાના થોડા સમય માટે એક નિમિત્ત માન છે.

પશુપક્ષીને પણ પોતાના શરીર વિશે અમલ છે, પોતાપણનું જ્ઞાન છે. આ દૃષ્ટિએ વિચારતા લાગશે કે અનુભવને પોતાના શરીરને વિશે પોતાપણું લાગે તો તેમાં કશી વિશેષતા નથી. અનુભવે પોતાના અહમ્ને શુદ્ધ કરી વ્યાપક બનાવવાનો છે.

ધીરુભાઈ. પી. નાયક

સુક્રમીપત્ર સુસાફરી, લીખાતાં અને લખવલ્લ એજન્ડા
દોહરવાળા અગ્રણી કુનીયાના ડૉર્સ પશુ કામગીરી કન્ટ્રીફાઈ અગ્રણી
મર્ગે સુસાફરી કરવા પેરે જોડાં અગ્રણી મારફતે પ્રસિદ્ધ કરે.
લંડન, આમ, ચોરી, હુલ્લ, અમરમાલ, પોલ્ટરમાલ, વિગેરેના નીચા અને
ઉત્તમની આપણે છીએ.

ઈન્ડિયન, પુરુષનક દેશ, હિસાબના ચીપડા હજારના રૂબરૂ સ્વીવરન્સ
સર્વિસેકે કે વેપારના કામગીરી-સે 'પાસપોર્ટ' ટેમ્પલ ઈન્સ્ટિટ્યુશને લખવી
લાલટોમાં કંઈ પશુ જે લીખા વિન અને ચૂકલ સલાહ આપણે છીએ.
નેશનલ રુબરૂમાલ લાઈફ એસોસિએશન ચોક્કસ આપણીયા અને ચોક્કસપર
ઈન્ડિયન-સ હપની લીખીટના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એકસ્ટ્રા ટુટ, કાર્ટીનરુક સુધ મોલ્ટરુક, ટેરેસીય એન્ડ,
સાઈફ મોલ્ટરુક ટેરેક, યુકે કેસ, ટેબલ, તાલ ટીકાવત
જાને જરીરી સરકી. અને પધારી લાલ સેવા સુકસો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ટેરેસર—

કે હમારી ટેબલ નીચે તઈવાર લાલ છે. તેનો ટોપ કમર્સાઈ ટઈ-
વાર રહે છે. માલ રોહા કામગીરી પ્રાઈસ લીસ અમારો અને વેપાર
આમલ પધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ અધર્સ

હમાણાંન ખુલ્લો મુકલો માલ !

નુ ધરા હાપેલી નીનલ સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૬-૬
નરીની જીનારવાળી નચેરમેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને અ.ખી માલ વાળી

રેશમી હાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
મેવરી જીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની શી. ૭/૧૧ થી ૭૫૨

સુતરક સાડીઓ જેકલી હળના રંગો અને હાપી વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
૭ વાર શી. ૩૬-૧ થી ૭૫૨

C.O.D. અને હપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને હ્રમત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

બોધ્યો તે સામ્પલ બોક્કીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એલ. બોક્ક ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

ଶ୍ରବଣ, ୧ ଗା. ୬ ଖାସି, ୧୯୫୬.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો અવાજ

પણ મેન્ડેન પાસે પેર-
કથમમાં એક પ્રખળ
રેડીયો સ્ટેશન સ્થપાય છે જે
જેના વડે અમેરિકા, યુરોપ અને
એશિયાની દુખો દ્રશ્ય કલાત્મ
સાહિત્ય આકૃષ્ટ પડે રહે.

અબાવની દ્રષ્ટિની સમજથી
પણું નાણું એનાં અર્થોએ જે
નૈતિક રીતે બધાની ન શકાય
અને રાજકીય રીતે પણ બયબનક
બને. આનો અર્થ એવો થઈ
શકે કે કરબરનારોનાં નાણું
અથવા રીતે જપરાએ. આ કુરો
કદાચ અધુરા વિચાર જેવો લાગે
પણ જેઓ કલ્પના કરે છે કે
પેરેકલસ સ્ટેશન દ્વારા ગમે તે
રીતે નાણું કોઈની પરિસ્થિતિની
ન્યાયની ખઠ્ઠિથી ખબર કરવી
અમર તે વિષે સ્થાને કરવી એ
અમારી દ્રષ્ટિએ ખરેખર ન
સુધારી શકે એવી અ.શાવાળું
શબ્દ છે.

પ્રિતનમાં પ્રિદીપ જોડકાદર્શન
 દેવપોદેશન રાયલ ચાટરજી
 આપણે કામ કરે છે કે જોનામી
 બી. બી. સી. ને કાળજીપૂર્વક
 તટસ્થતા બાળવધા માટેની કલ્પ
 પદ છે. જો કનકરવેદીવ પ્રથિ
 બીજી રજુ કરવું છે.ય તો બી.
 બી. સી. તેના ચાટરજી રૂબે
 આપણને પણ તેની વિગત
 રજુ કરવાની તક આપે છે આથી
 બી. બી. સી. દ્વારા પ્રિદીપ
 પ્રત્યેના સર્વોચ્ચ અધ્યક્ષ
 રજુ થઈ શકે છે. અમેરિકામાં
 આના કરતાં પરિસ્થિતિ જુદી
 જ છે ત્યાં જોડકાદર્શન જોડે
 જાણે ખાનગી હસ્તકમાં છે અને
 તે કેવળ કાપકાટું ઉત્પાદન ન
 થતું હોય ત્યાં સુધી પ્રત્યેક
 પ્રથિબીજને આવકારે છે.

આ ફેશનમાં અવધારની પોલીસી
જા કાળા અને ગોરા શહેરીઓ
ના માનસપર આંખે હાસ્યવાની
ફે કે રેઓ જે વાન જુદી જ
મળ છે એ ઉપરાંત કાળી મળ

ગોશી મજાની એકી તથે જ રહે
એકું મકકમતાથી નિધારું છે
અને તે આસ કરીને આકીકાનર
ની હુમત હેઠળ હવે છે.
આ પરિણામને હવવા માટે
તેની અંતમાં છે ત્યાં સુધી
આકીકન અને ગોશની સ્થિતિને
નિધાર કરવામાં ગોશની અંત.
અર્થેપરિ રહે અને તેને તેના
અંતિના અંતમાં વિશાળભાવ
ના જ આવે તે રીતે કેળવાય છે.

એના પરિણામે જ્યારે પેટ-
કમસ પ્રોક્ટરટીંગ થશે ત્યારે
ત્યારે એ પરથી આફ્રિકન અગર
ખીન-ગે, રાની ગામતમાં ન્યાય
અપાયે છે કેમ તે માટે શકાને
સ્થાન રહે છે અમારી આ શકા
ને પુષ્ટિ આપનાર એ છે કે
જ્યારે જીસન છે ને નાઝી
જર્મનીથી સમય વિચ્છેને પ્રોક્ટ-
કાર્ટીંગ કરવું હતું ત્યારે તેણે
જયુઈશ પ્રિન્ટર્સિટીને જણાવે-
નાય નકોતો આ પેટો તેવીજ રીતે
પેટકમસ પક્ષ આફ્રિકન આફ્રીકા
થી સારાયે જમલને પ્રોક્ટકાર્ટીંગ
કરશે. અને આપણને હજુ
જીશને નાઝીઓનો પક્ષ અરહ
રીતે રળુ કયો હતો એમ કહી
શકે એવો સમજી મહાસ અગમ.
ને વાદી જ છે.

આ પેદેશ્યસના ઉત્ખવનું
બીજું પલ્લ એક કારણ એ છે કે
તે અ.પ્રીકાની લીધરણ દેખાડેથી
ના સાથે એ આધારણ અને.
એનાથી આપ્રીકામાં ગળું દોષ
વધારે થશે અને કદાચ એમ
પલ્લ અને કે આપ્રીકાની ગોરી
કપુરભિ એક થઇને સમગ્ર આ-
પ્રીકાના લોકોની સાથે એક
સંસ્કૃતિ બેરચો જણાવે. થવું
ને એમ કવચમાં એ લોકો નો
એટલો બેરકુદ હશે તો તેઓ
પોતેજ આ ખંડમાંથી નીકળી
જવાના શક પ્રતિ રચા કરશે.

પણ ખાંભી વરફ એક રીતે
માફ જ છે કે ચેરેસયસ થોડા

જામદમાં એર હપર આવશે અને વિચારે આફ્રીકાની સ્વતંત્રતા
જગતનાં હોદ્દાને રચીપના બહુ દુર ન હોય શકે.
તાર્કિક વિચારને વિદિત કરશે જે આપણે આપણા સત્તાધારીઓ
આ દેશમાં પહેલાં જાને વિચારે તે જાણીએ છીએ તે મુજબ
યદ્ય પડશે છે એપાર્ટહેડમાં નાલુગ નહિ જ યદ્યે કે
માનનારાઓ એ વિચારને જ તેઓ પ.હોમિન્ટ પાસે એક
જન્ય વેચ આપવામાં માટે દોડી બીજ પાસે કરવા માટે દોડી
જન્ય વેચ આપવામાં માટે દોડી જવાને પણ હલકાશે કે જેનાથી
એમ કરે છે અને અપારે તેઓ આફ્રીકન, હીંદીઓ, કલડો અને
ને જવાબદારી બધી વિચારે તે, ગોરા, રેમે.કેટમે એ કેઈરો,
રસ સાગરે ત્યારે આવી બીના એલ ઇન્ડિયા ફીડે, મોરોકો,
જસ વધુ વારલવિકતાથી નેઈ લાથે,સ અથવા અકરા બ્રોડ-
શકશે. અને એ તેઓ એમ ન કાર્ટરે સંભળે તે તે બેરકાપ્ટ-
કરે તો પેરેડયસે સાઉથ આફ્રીકન સરનું ગોણાય.
પહેલોનન. સંભળનારા ગેળવી પશુ એ પેરેડયસ ગમે તે
ને જ સંતોષ માનવો પડશે.

પેરેડ્યસ વિરે બીજું જિતમ
એ છે કે તે મધુદેવની વાતે।

પણ એ પેરેકથસ ગમે તે
કરે એ એ ખાખ કરશે તે
પરિણતે સત્યની હુલનામક
દ્રષ્ટિએ યોધારી તલવાર જેવું
હશેનાં બની રહેશે. આ રીતે
આનો અર્થ તો એજ સદા શકે
કે એપાર્ટહેકમઃ માનવરાત્રે,
એક દિવસે તેમણે મહેલા છડકા
માં તેઓ પોતેજ સપકાઈ બાથ
ગળે આમ જો બાને તો તે વહેણ
બાને જો ઈશબીય છે.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની
મંદિર

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીની તબીબત અને આચાર્ય મિત્રો અને 'હિ. મો. મના' વાંચકો જે સહાયત્વભૂતિ કર્યાં છે તે માટે અને આભારી છીએ. હવે તમે તેમને કલેક્ટરની કીડેન્ડ આપાય છે જેના પરિણામે જરા વધુ સ્વપ્રતાધી વાતચીત કરી શકે છે હજી કાકતદોએ મુલાકાતની રજા નથી આપી અને કયાં સુધી હોસ્પિટલમાં રહેવું પડે એ અનિશ્ચિત છે તેઓ હવે પ્રકુલ્લ જણાય છે. અને પાછા પોતાના મુખ્ય વિનોદી સ્વભાવમાં આવતા જાય છે.

નો પ્રવાર કરશે. તેનાથી બીજા આફ્રીકન દેશોમાં જેમ ઇજીપ્ત હમણા કરી રહ્યું છે તેમ જવાબ આપનારા રહેશે. જેમાં યશો, એ સ્પષ્ટતાથી જોઈ શકાય છે કે જાનાથી આપણને આ દેશ માં શુદ્ધાં શુદ્ધ. મંત્રણે, સ્વાધીનતા અગરો જેવાં કે ક્ષાત્રિય આફ્રીકા, ઇજીપ્ત, નાઇજીરિયા અને ગોલ્ડ કોસ્ટ એ બધા પક્ષ વચ્ચેકે બરે રીઝીયામાં ચર્ચા કરવા મટે જિલાં કરશે. આ ચર્ચામાં જાવ જવલં અને દેખાવ સુરતી જ ન કરશે પણ તે ધણી મહિતિપૂર્ણ કરશે. ભારત અને રશીયા પક્ષ આફ્રીકન જીવર પ્રજાત પાડવા મટે જોડાવા જલજાથી આપ અને તે અમાર

ફીનીક્સની સુલાકાતે .

નેદાનિસયગના ઘી. ગોરદાસ
અવધુત શીરદાસ, નવદાસના પ્રવક્તા
રૂપેના રૂપનના જ નિકે યુગ્મો
સાથે તા ૭-૪-૫૬ની સાહે ૫૦
પાણુતી તથે, બિના દાંને આપ્યા
હતા, જેમણે રૂ.૨૨૫૫ રૂ.૨૨૫૫ રૂ.૨૨૫૫
સર્વેદ અને ૪. જોના ત્રિસનુ ત્રિસ
૫૨૫ નિરીસય ૪૫૫ દુરુ. આ
પ્રસંગે ઘી. ગોરદાસ તથા ડી. ધન
બાઈ કાનદાસ ૫૨૫ રૂ.૨૨૫૫નાં
'ધન-અવધુત' એવિનિયત' એક ગીની
એટ આપ્યા હતા જેને સાક્ષાર રાજા
રૂ.૨૨૫૫ હતા.

સામારે રૂપીકા

એવાલાના થી દુવરગામ સુધી માત્ર
૧૨૫ થી ૧૩૦ મી. ધ્રુવ ચિ. અંતરે મળે
જાય જાન મહાને 'હિન્દિયન ઓપિ-
નિયન'ને અધામેય એક ગીનીની મોટ
થી દુસલાવા મળવડી એસેસીમેન્ટ
ના મંત્રી દ્વારા થયે છે તેને ચુએલા
સહ કાબાદે રીટારે રીટારે છાએ

કર્મી-સરકારની અ. સ્વ. સેવાએ
ગોર્નર કુવરર તરફથી નેમના સ્વ.
પતિની ત્રીજી સંવત્સરીની કમ્પ્લિમાં
છ. એ. તે શી. ૧૦ મળ્યા છે. જે
અદલ ખાબાર.

સેતાનની ચૂડ

(વિચારાકર એવાકર એવર્ડ)

પ્રાચીન દેશોમાં યુરોપિયન-દેશોમાં દીક દીક સામાન્ય જાણી છે એના પંચમર્મ આપણે સૌ જાણી જતા અર્થે સુપ્રસાદ ગણીએ, પરિણામે આપણે તેનાં અનેક કડવાં ફળ પચુ આપી રજા છીએ. એ સેતાને આપણાં શારીરિક, માનસિક, આત્મિક, આર્થિક અને સામાજિક રીતે માં દીક દીક બરબાદ કરી છે. એની ચૂડ જોવી સખત છે કે એક વખત એના સાંઠમાં ડાહ્યા આપ્યો પછી તે તેને પુરેપુરી રીતે બરબાદ કરી લેને. છતાં છતાં જ છોડે છે. એ સેતાન માટે જગતના કાળા મથાપા પુરોત્તે અભિપ્રાય નીચે મુજબ છે.

દારૂથી આશુસ, માણસ મરીને દેર થાય છે. એમ કહેવામાં દેરને અન્યાય થાય છે. કેમકે દારૂપાને દારૂને જે દારૂ કાઢે થાય છે તે દેરથી કોઈ દિવસ થઈ અપણે જાણી નથી. દોહાડે એક નિદાન ન્યાયાધિપ (Lord Braughton) કહે છે કે ન્યાયાધિપ ઉપર જે અનેક વર્ષ બેઠો તે સવચ્છતા મારી પાસે જે બધા યુના આજ્ઞા તેમથી રોએ પંચાણુ નહિ થયું રોએ નવરણે યુનાઈટ દારૂ છે.

દારૂપાને દારૂ ચાકિયાત, ન્યાયાધિપ, કેદવાનાં, દારૂનાં વગેરે રાખતા પડે છે બાપડા પડેને આપણી એકે મરતુને બપ નથી પડતો. આ તે આત્મની માત મર, પછુ દારૂથી સરીવેના નાથ પછુ એવો જ થાય છે એક અંગ્રેજ નિદાની લખે છે કે "યુરોપની ગોરી વચલી વચલીમાં જે રોગ અને બકાળ ગોત વડે છે તેમથી બધો ઉપરતુ કારણ આપણે રોગ અને દારૂ છે

દારૂથી માણસને શારીરિક અને આત્મિક નાથ થાય છે પછુ એટલી ખુશાલી કરીને પછુ દારૂ મરાતો નથી એટલે દારૂપાને, પોતે તે મરે છે પછુ બીજાને પાનના ભવ છે. દારૂપા બધો વાતે મરી અલ એટલે પછી એને મનસે પોતાં એના સ્વોચ્છારના કુ ખ નો કમાવી પાર રહે?

દારૂ આપણે દારૂનાર છે એટલે તે બધા પોતાના કાલેમા દારૂ પીવાની મનાઈ કરેલી છે. કુરાને સરીકમા અપ્રતાષ દરમાયે છે :

દારૂ પીવામાં મોટા યુને છે (સુરા ૨ આપત ૨૧૬) આ આપત ઉતરી તે વિષે તવારીખ રહે છે કે મરીમુત બાગવતી નરનારીએ એ દારૂપાના દારૂ દેણા દે દી નાખ્યાં અને દારૂપા ની નહી વડી. કુરાને પાકમાં જ બીજે રક્ષકે દરમાયે છે કે, કે ગેળીને! દારૂ

સેતાનની બનાવટ છે. તે દારૂથી તમરી વચે દુરબનાવટ અને દેવ ઉભા કરવા, અને તમને મુલાની બીક અને તેની નમસ્કથી રોષના જ કાવે છે" (સુરા ૫ આપત ૬૦)

મનુષ્યતમા પાંચ મદાપાપ મધુ.બાં છે.

પાકાકાપ, મદપાન, ચોરી, યુર-પાની સાથે અભિચાર, અને તે કર નારા સારે અંબ (૧૨-૫૪)

દારૂ પીવામાં પાપ જેમ મોડું ગણ્યું છે તેમ જ પાપનું પ્રાપ્તિત પછુ મોડું મતાનું છે.

દારૂથી તુકસન છે, એટલે કાલે, એ તેનો નિરોધ કર્યો. કાલે આ નિરોધ એણે ન માન્યો એનું સુપાન, ય મધુ. એમ કલિકાસ આપણને સંખરે છે. એમાં પછુ કંઈ દુર જોવા જઈ પડે તેમ નથી. જે કુળમાં કુચુ જેવાને જન્મ મરી. પાન કપુ" એજ કાપન કાટિ પાકાકાપ દારૂમાં જ તમાજ થય મધુ. એનું સદીપૂત અમાસપાટણ આણે પછુ સોરાકા દરિયુ કંઈ પડે છે. દારૂકામાથી દારૂને કાઢવા કંઈક અવન થયા, એવી દારૂ પીવાની, કે ગોળાએ દારૂ ગાળવા નહિ, છતાં કોઈ માણશે તો એને કુદુખ સહિત યુનાએ ચકાવવામાં આવશે." મદ પાનનીયે બધી કરી છતાં પછુ અનીતિ ને મ.એ. અદેશ વિપરીતલુકિ પાદેએ એ આત્મની અને રાગની આડા યાની નહિ. એના પરિણામે પાકાકાપને, ધાણુ નીકળી ગયો. દારૂ પીવાથી કુ ફળ આવે એમ કોઈ પડે તો પાકાકાપને, કાપકો અપાતો થય ગયા.

આ બધુ પાનમાં છાને આપણે દારૂને આપણા પરામાથી અને સમાજ માથી કાઢવાનો નિશ્ચય કર્યો છે એ નિશ્ચયને પાર પાડવા સર આપણામા જે દારૂ ન પીતા હોય તે પીનારાને પ્રેમપૂર્વક સમજાવે અને પીનારા દારૂ પીના બંધ કરે તો કોઈ સારું (નવ-અવન તા. ૧૨-૬-૩૧)

"માણકુપો ખાલે, વિપાન કરીને અને કુરી કરીને આપણા કરવારા-એની જે દારૂપાને પોતાને કહે છે." (યુનો.૬)

"દારૂ એકરો વિમલ, મરુદી અને કુલા એ રહેવાના સામર્થ રજ અખાડે છે." (ગેરેટ્ટન.)

મહાનિરોધને કુ સામાજિક ને રાજ દારૂ સુધાસ માલેના પામે મેણું પું. —(શિકા)

"દારૂ સરીરમાં ભવ એટલે કુદિ ગકાર નીકળી જાય છે. અનાચાર તરફ માણસને તાણવાની કુખ થય

એમાં એક દારૂ છે." (સીરંમ રામ વિશ્વો રાષ્ટ્રી કાઉન્સિલ)

વિમલથી એટલા માણસો મરે છે તે કરતાં વધારે દારૂ માણસને મારી નાખે છે અને તે પછુ બુદ્ધિ રીતે મરે છે. —(કાર્લિન મસિઅર)

છવન ને મરણુ વચ્ચે મનમાલ માલે છે તેમા દારૂ કમર તરફથી દોરડું બેઝે છે. ૧૩ બંધ થાય તો આ કોટને પછો ખરો વળાન મારણું બંધ કરવાં પડે. (ઈંગ્લીશ હુડા દેડા કોટ ના કમુખ લોડ કોરેસ)

દારૂપાપણુ એક ઇંડુ છે તે સેવાતે તેમથી કુચુમાન નીકળી પડે છે. દારૂ પીને કેટલાક મુખ, કેટલાક પછુ ને કેટલાક વિચાર બને છે. દારૂપા પછુ કંઈકરની થાય છે. કાલે મુખના પોટેથી નેરવાનાડે તણાય છે, ને ત્યાં જાળે રાતી મરુદીના ભોજ થય પડે છે. —(ડો. કેવિંક રટાર નેડેન)

દારૂના તેમજ અણીણના પંખમાં સુધાસેલા વચલીએને તેમથી કોમા વળાના લપાણે બેળા કાઢીને અલ મારવા ભેજા. આ સુધારના કાવેને આગળ વધારવામાં સીએને અને વિચાર્યોને અ.જ તક છે. —(મર્થિય)

મુલુને પ્રધન નીપવો કરો આ ઉચ્ચવન અભિચારી કંઈક રોગ અને વિષક નીકળી પડવા, પછુ ફર કહે 'દારૂ કોઈ કે રોગીએ, ફર તમારો સોજા બ.પ નથી કા' એટલે મુલુને એને સેતાને જમણે દારૂ મેલાધો. —(નેન એ)

"દરિયા કરતાં દારૂને અધિક માણસ ને મુલાકા છે."

"દારૂપો મલ અનાચાર કરવા થોગ અને છે." —(૧૯૪૬)

મલગાન કરતા પુક પાપ બતાવ માં હવું નહિ તે અવિચારી દરે નહિ. અનાચાર એક મારુ બધાં થાય ને

બીજા માણુ એક કાનું બપન મુજાને તો બને પછાં સરખાં થાય.

—(તમ-૧૨૨)

વિષ વાંચકમંજી ઉપરના કાળે નાંખા પછી એ સેતાને દેડપેડા આપણા આપણે કટિબદ્ધ ન થયે અપણે સૌ પ્રતિજ્ઞા કર આપણા કંઈકરને, સમાજને અને દેશને નુનન સંકારથી મન બનાવીએ એજ પ્રસુ પ્રાપ્તો. કારે કંઈ તત્તલ

ગુલિયુ આટે

દરસી પુરી

બનાવવાની રીત

એક કોર મોટા બપને તેને પાકેર થીથી મોહવે પછી તેમાં કમ, સર મોડું અને કળકર અને અન્યો બરા બારીને નાંખવો અને પછી કંઈક મોટ બંધવો તે પ્રકી તેના નાના લૂવા પાકી પાતળી પુરી થયુથી અને તેને થીમા હારે થીમા તળી. આ પુરી આ સાથે બદ્ધ જ સરસ લાગે છે.

—પ્રખાલેન વરિલાઈ યેલા.

આરેકેનો સુરખો

૧ કોર ખલેક લા. લેખને જે કસાં પાણુમાં પકાળી રાખવી પછી મરમ પાણીમાં ચૂસે મગારી ગાલી અને કાળા કારી એક કોર ખાંડની માસથીમાં મેળવી. બરા મટ થયેથી કોટારી લેવો. એ સુરખો રવાઈદ લાગે છે.

અંગણેન થાનક, એકસાળી.

મેનેને નવી પાનગીએ નીચેના સરનામે મોકલવા નિર્નતી છે.

Indian Opinion,
P. Bag, Durban.

માનુ રમે બલો કા કેનેકાની વિષ વિખાલ કરવી

સન લાઈફ ઓફ કનેકા

૧૫૨.૬૨ કંપનીના કપો સત્તાવાર એવન્ટ બલે

ઉપરાત-

ફિજી આરીકાની વિષ આકાશની ૧૫ કોઈ મુક કોપ પ્રાચીનીયક લીબન ના સરકાર તણી નીમાયેલા અંગેનું રમા સુવર્ણી આવાનવાર બલે તેમજ અનેની કંપનીસન અંગેનું કોઈ પછુ ભંડુ કમમાલ વિષ નીચેની તરીક મરીએ પર્ક થી છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan will solve it.
2. Prompt settlement of claims is a mark of the Company's Management.
3. During 1954 the Company paid over £31,000,000 to beneficiaries, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Staro Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4424.

CAPETOWN
Phone 32395

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

જા બીજો વિચાર મનમાં દાખલ થયો: 'આ રીતે તો માધવી સજા પામી પશુ થઈ જશે.' ધામેથી એ બોલ્યો.

'પણ તો ધેર જવાની જતાવળ જ ન રહે, કેમ?'

'આપણું શું કહે છે તે, ઉપર બધો આધાર છે.'

'એ જાતકુળ હશે તો જાલ જ રહેશે.' કમલેશી સામયીબર રવરે પૂછ્યું.

'ત્રીજી.' માધવી બોલી. કમલેશના રાખેલામાં આનંદ વ્યાપી ગયો. આ કુટિલ સૂત્રમાં માધવીનું મન પણ આનંદમાં આવી ગયું હતું. એ બોલી:

'હવે મારા વિષે પૂછ્યું હોય તે પૂરો.'

'હવે કંઈ પૂછ્યું નથી, બધું સમજી ગયો.'

એ પછી બંનેએ આનંદની વાતોમાં જ સમય પસાર કર્યો. કમલેશના જાતકાળની યોદ્ધા વાતો યાદ, નાટકની વાતો પણ અડવા, માધવીના કંઈક અને ઉછેરની પણ યોદ્ધા વાતો, નીકળી આવતે તરિકા આગળ તેઓ આવ્યા. કમલેશી પૂછ્યું:

'એ તમારી આજ મિત્ર છે, ખરું?'

'એજ જ મહાપ, બીજા કોઈ મિત્ર છે નહિ એટલે એ ખાસ...કંઈક એ અને મહારાજ થતી હોય છે.'

'બીજું કોઈ મિત્ર છે, તમારું?'

'એ અધ્યાત્મિક છે.' હસીને માધવી એ કહ્યું. 'કમલેશ એના મન સમજી ગયો ને મસમ થયો. માધવીએ સામે પૂછ્યું.

'તમારે નિકટતમ મૈત્રી કોની સાથે, એટલે કે પરમ મિત્ર કોણ?'

'માધવી.' કમલેશ અત્યંત ઠાણતો હોય એમ બોલ્યો. માધવીના ગ્રામ ઉપર સમગ્ર તે વર્ષના મિતિત જાણી ની જાણી પધરાઈ ગઈ.

મારી મિત્રતામાં ઉપર આવી. બંને અંદર જઈને એકાં. માધવીના મનમાં મજીલ થઈને વિચારો સર થયા. બીજા એવાર જીતાડ્યો એમની નજીક આવી ને બોલ્યો. કમલેશ ધામેથી બોલ્યો. 'જીવનની કોઈ નવી દિશા ઉપજાવી છે એ કહ્યું' કાને છે, માધવી?'

માધવી પરની ચીંતામાં હતી છતાં કમલેશના આનંદોદ્ગારને એણે રિચત થી ઝીંક્યા. યોદ્ધાવારે વધુ જીતાડ્યો દાખલ થયા ને માડી ઉપડી એ પછી સામાન્ય વાતગીરો અને મનની કુનીયાનું પરિવ્રમણ કરે થયું. માડી અધારે અચોટ પડોચી ત્યારે માધવી તેઓ જીતમાં અને દલેસાહેબના નિવાસસ્થાન તરફ લપટાયેલા હતા.

દલેસાહેબ એમની પરવારી આરામ થી બેઠા હતા. કમલેશને જોઈ ઉમંગાકારે આવડારે આવ્યો. માધવી ના નમસ્કારે પણ હેતુથી ઝીંક્યા.

બંને એકાં એકાં પૂછ્યું. 'શું આવડું થયું? બોલો.'

'અમારા નાટકે અગ્રે થોડી વાત કરવી છે.' કમલેશ બોલ્યો.

'હું જરા...' માધવી કંઈક સાથે બોલી.

'હું જાણી ગયો.' કમલેશી એની વાત ઉપડી લીધી. દલેસાહેબ સામે જોઈ પૂછ્યું.

'અહીં આજીવન જોઈ છે ને? તરત જ માધવી બાણ જોઈને કહ્યું: 'તમે એકાં જોઈ કે હું આવું?'

'હું જાણી ગયો.' બોલતી માધવી જીભ ધક. દલેસાહેબે સરળ જાણે સ્વજન બતાવ્યું ને સાથે એમની નાની પુત્રીને પણ બોલ્યો.

પાંચેક મિનિટમાં જ માધવી પાછી આવી. એના પગમાં ઝાપ હતી, આંખમાં ભાવ હતો, મુખ ઉપર થોડી ધરી આજવાની રંગાઈ હતી. કંપિત રવરે એ બોલી: 'મારે હમણાં જ જવું' જોઈ, પિતાજીની તળીવત સારી નથી.'

દલેસાહેબ ને કમલેશ બંને હજી ઘડી ગયા. કમલેશ દલેસાહેબને કહ્યું: 'હું આવું છું.'

બંને બહાર આવ્યા ને માધવી બોલી: 'પિતાજી હજી જગ્યા નથી, ચીંતા કરે છે. ત્યાર પછી સ્વયં ફોન કરી ને મહી કોઝી...તરિકા ધેર આવી છે!'

'તરિકા? એ શું મારે?'

'મજી જાણે...શું થશે હવે? કંઈ સમજાવું નથી.' માધવી ગભરાટમાં બોલી અને પંચમી પસાર થતી ટેકરી રોડી તેમાં બહી બેઠી. કમલેશને પોતાની આજપાસની કુનીયા કરતી જાગી, એણે બે હાથે પ્રવરતે દખાવ્યું.

ટેકરી યોદ્ધાવારમાં જ દરિયામાં બહાર નીકળી ગઈ.

—કમલેશ—

સાંપ્રત ભારત

[ભારત-મહાકાંડા પ્રદેશમાં આમસેવાનું કાર્ય કરી રહેલા શ્રી સંતબાલજીએ તા. ૨૨-૨-૧૯૩૬ના પંચમાં ભારતની પરિસ્થિતિનું વ્યાખ્યાન નીચે મુજબ આપ્યું છે.—અ. ઇ. એ.]

આ શ્રીમંતે એકાંકીય પરિવર્તન મળી તે દાર, ભારતની સંતિવિસ્તાર ની વાતો સારી થેં આગેરૂં કરી રહી છે. ભારત આજે જે મહાન જવાબદારી ઉઠાવી રહ્યું છે તે જોતા પાપાના સેવકોની યુગલ જરૂર છે. ભારતને પોતાને આપણે 'એક એકી આજીવ આવી ગઈ. મુખ્યત્વે તો આજીવ એ આપણી આરે કરોડી કરી નાંખી, જે કે તે જગ્યા ગયા, પરંતુ આપણી પ્રાંતવાદની સંકીર્ણ રીતિ તો તેમાં આજીવન દેખાઈ રહી. બિહાર-બંગાળે સારો દાખલો રજૂ કર્યો. અધિકારનાં કોમિસ અધિવેશન વખતે પં જગ.હરે-દા.સહજે મુખ હવે દા.સહજ. એની અસરે પણ સારી થઈ છે. મુખજનો પ્રમ આમ તો હજી અકોળે છે, પણ આજી છે કે તે પતી જશે, એવાનો પ્રમ પાલો નથી. આક્રિયામાં સંસ્થાન વાદની પકડ છે જ. જાણ મીનને હજી કુ.નો.માં પ્રવેશ મળતો જ નથી. આજા રેસ પરદેશના સંજોગો વચ્ચે બાણની સમ આડીસની વાત, એણે સંજોગરૂપમાં અને રમાન લીધું છે, તેને આગળ મનાવવાનું મહાન હિત કામ, એકલે દા.સહજે પંચિતજ આગળ મનાવી રહ્યા છે તેમને એ સતત સુચોગ સાચીએ.તો સાચ નહોં મળે તો આણું 'ચોક્ક' કામ ફેર પાર પડશે? અને જો એ પાર ન પડે તો સાચ અહોંસાનું શું થાય? એ સાચ અહોંસ. અને એ અન્યથે બવાઈ સિદ્ધાંતો કુનીયામાં નહોં ચાલે તો અણુબોળ, હાથડીજન બોળ અને નાણડીજન એ જ રી રીને અટકશે? આ આપણી ચીંતાને

મહાન વિષય છે. બાજી આપ જોઈએ તે ભારતની જનજાત વિષમાં એમને છે આંતરિક રીતે પણ તે કમલેશ આજીવને રડતે ક્રમ કરતું જાય છે. લોક જાણીને પ્રવે.ન પણ એકંદે સારી થેં સજા થયે છે. પણ વિષ યા તેણે કરવા પડેલા સંતિવિસ્તાર ના અમમ પ્રવરણાં હજી તેણે થવું કરવાનું છે. આંતરિક રીતે એકી રીતિરજી અને વિદિત સાસન તથા વિદિત અધિવેશન એટલે કે આમ-રવરાજની દિશામાં પાપાથી જ હજી એણે થવું કરવાનું છે. પરંતુ તે મધ્યવર્તી ગ્રુપ આધાર સાચ અહોંસ ના સિદ્ધાંતોના પ્રચાર ઉપર છે.

મુકાદ્દામાં, કમલેશ રેકસ રીટ-સં, સાઈસે-સાઈ, રેવન્યુ કમીશનર અને કમલેશ-સંસાર મારે મળે:

આર. વી.કુલ
૨૨૩ મો.સા કાઉસ, ૧૭ કંગીસનર રીટ, સેકન્ડ ફોર, ફેરાસટાઈન, બેદાનીસામ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

અમારાં નવાં વર્ષના
"ગુજરાતી" પ્રેસના સંવત
૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી
થયાં છે.

કં.મ. ૨૧. ૫-૩ પોસ્ટલ સાથે,
નીચેના શીરનામે પોસ્ટલ ઓફિસ
મોહલી દુરત મંગાવી સેવા મિલિત છે.
'Indian Opinion', P. Bag,
Durban, Natal.

પંચવાડીક પંચાંગ

વાર	ધોળી ૧૬૫૬ સાચ	હોડુ ૨=૧૨ મહા કામણ	પ્રસન્નમાન ૧૩૫૫ વજાળ સાખાળ	પારસી ૧૩૨૫ સહેરેપર મહેર	સુરોદય ક. મી.	સુધોરત ક. મી.	માર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૬	૧૬ ૧૨	૨૫	૧૦	૫-૧૫	૬-૧૬	
શનિ	૧૦	૧૧ ૧૩	૨૬	૧૧	૫-૫૭	૬-૧૭	પંચક ૧૩-૧૬ પછી: મહા સિવરાત્રી
રવિ	૧૧	૧૧ ૧૪	૨૭	૧૨	૫-૫૮	૬-૧૮	"
સોમ	૧૨	૧૧ ૧૫	૨૮	૧૩	૬-૦	૬-૧૯	"
મંગળ	૧૩	૧૧ ૧૬	૨૯	૧૪	૬-૧	૬-૨૦	"
બુધ	૧૪	૧૧ ૧૭	૩૦	૧૫	૬-૨	૬-૨૧	"
ગુરુ	૧૫	૧૧ ૧૮	૩૧	૧૬	૬-૩	૬-૨૨	"
શુક્ર	૧૬	૧૧ ૧૯	૩૨	૧૭	૬-૪	૬-૨૩	"
શનિ	૧૭	૧૧ ૨૦	૩૩	૧૮	૬-૫	૬-૨૪	"
રવિ	૧૮	૧૧ ૨૧	૩૪	૧૯	૬-૬	૬-૨૫	"
સોમ	૧૯	૧૧ ૨૨	૩૫	૨૦	૬-૭	૬-૨૬	"
મંગળ	૨૦	૧૧ ૨૩	૩૬	૨૧	૬-૮	૬-૨૭	"
બુધ	૨૧	૧૧ ૨૪	૩૭	૨૨	૬-૯	૬-૨૮	"
ગુરુ	૨૨	૧૧ ૨૫	૩૮	૨૩	૬-૧૦	૬-૨૯	"

નોંધ: ૧૫ ૬
આમલશી એકાદશી

છનીવામાં ભેગેલું

[પ્રોફ. એલીઝાબેથના શ્રી નગીનદાસ રજીસ્ટર્ડ જુમણા છનીવામાં થેડીસીનનાં ત્રીજાં વર્ષમાં અભ્યાસ કરે છે. તેમનો આ લેખ "યુવક" વાર્ષિકમાં અગ્રેષ્ઠ વિભાગમાં પ્રસિદ્ધ થયેલો, જેનો શુદ્ધરૂપી અનુવાદ સંપાદકના આભાર સહ અંગે અપાય છે.—અ. ડ. શો.]

છનીવામાં અમમ્મી અમર એરેન્ડેન થી પૈડા વાર આનર પ્રવાસી મોન સોયી પૈડા જે સદન દરેક નગરે પડે તે તે યુ.એન.એ.ની સ્ટિલકમ કિલ આક્રમણ હમરે જે જેને આદીના લે. શા. શા. "પાલકાસ કેસ નેચન્સ" તરીકે જાણાયે છે. અને અમરે આસ પાસની પરિચયિત અને ગાથુસોના વધુ પરિચયમાં આપ્યા હારે જ અમરે છનીવાં શબ્દ આતરદીત્વ સાથે કેમ જોડાયેલો. છે તેના કારણનું જાન થયું.

આ પાટનગર જૈન, નામ અને પુરાણની રમઝૂમિ ગારેની સંપૂર્ણ કાવકત ધરાવે છે તે સાથે અપૂર્ણ કુદરતી સૌંદર્ય પણ જોનામ. રહેલું છે. શહેરના મધ્ય ભાગમાં "લેક" જોઈ છનીવાં" શહેરને જે જોનાથી રહેતો નહીને, પ્રવાહ નીકળે છે, શહેરની મોતરક મદન આલસ પર્વત છે. જે મ.દે. દ.રેડાં વારક આલસ કિલ "મહેન્ડ પટેન્ડ"નું સિઅર શ્રેષ્ઠ અનુષ્ઠાન કરાવે આગળ તરી આવે છે. આ અને બાજુ મણી આકર્ષકતાને લીધે પતિ મર્દ દમ્પતી પ્રવાસીઓ આહો બેચાડ આવે છે.

પટેસન, કાનસમાં જેમ સરદારી જોની અસર જણાય છે, તેમ રવીન્દ્રક લેન્ડ પણ તેન, પટેસીની અસરથી કુકલ નથી. આસ કરીને છનીવામાં ફેર જાય, છુટથી જોસાય છે એ રપદનાથી જોઈ ચાડય છે અને બીજાં પણ કિલપ દેશ વચ્ચે સંસ્કૃતિક જોડાયું હોવાનાં પુરતાં પ્રમાણે અળા આવે છે. કનકલ વિભાગ માર્ગે, અનેક પ્રગતી છતના કિપાદ.રજીસ્ટર અને અનંદી સ્વભાવના લોકોથી આ નમરીએ "વેરીટ પારીસ" નાનું પારીસનું કિપ નામ પ્રાપ્ત કરેલું છે.

છનીવાની વસતીમાં કુનીવાના દરેક પ્રજેથી આવેલ પટેસીના વતનીઓનું પણ સાફ પ્રમાણ છે. એ સમાજમાં દિલ્લાસ,મોન, કોઈ નાનકડા સુધે પણ પોતાનું સ્થાન અંકતઃ જાળવેલું છે. સમ્પ્રદાય એ અલપ હોવા છતાં આ સમુદાય દરેક વિભાગનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે એમાં મુખ્યત્વે દોઢી કોન્ટ્રીપુલ, એર ઇન્ડિયા ઇન્ટરનેશનલ અને યુનાઇટેડ નેશન્સ સંસ્થા સાથે જોડાયેલી કેટલીક ખીણ સંસ્થાઓના અંગત સંબંધ છે. જ્યારે બાકીનામાં થોડાક વેપારીઓ અને વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ થાય છે.

જન્યુવર પોતે છે કે છનીવાની ઇન્ડિઅન એસોસિએશન થોડા જ સમય થી સ્થપાયેલી જેથી સિદ્ધ અવરજામાં

રીતે એ લોકો માયાણ અને બચા હોય છે. ભારત સંબંધે તેઓ મહુ જાણુ જાણુ છે અને તેને અંગે વિશેષ વિમત મેળવવાની તીવ્ર પ્રયત્ન રાખતા હોય છે. આસ કરીને સસ્કૃતિ, ધર્મ, તત્ત્વજ્ઞાન આદિના સંબંધમાં...જેથી જ દુ. જેને મધ્યે તે દરેક મારી સાથે ભારતની સસ્કૃતિ તત્ત્વજ્ઞાન અને ભારત વિષે શુદ્ધી શુદ્ધી દ્રષ્ટિઓથી ચર્ચા કરતા એટલા બધા, છોત્તર હતા કે જેથી દુ. જે કંઈક થેડું જાણુતો હો. તેનાથી થે. તેમને સતેવ આપના પ્રયત્ન કયો હતો, પુર્વ તરફનું અને આસ કરીને ભારતના જ્ઞાન માટે અહીં તુલ્ય રહેલી છે. થેનનાં કે-દો સમય પુરોપમા અસ્થિત્વ ધરાવે છે. લોકો કંઈકને માટે તકરારી રહે છે. કંઈક એટલે મનની જાતિ અને તે પુર્વમાં જે જોઈ તેઓ દલતાથી માને છે.

જેક પદાન એમના જેવી બાબત છે કે નાન, અમદાવાદ કેટલાંક અમુસો માં આપણુ, રંગીન મિત્ર, વિષે મણી વિપરિત સમજ રહેલી હોય છે.

કાસીની મારી કુશી મુસાફરી કર-માન ત્યાં બનેલા એક બનાવતી દુ. અંગે પાદ આપુ. હું અંગે એક બેજનનાધમ માં ચાતરક કે-અ બાળોની ટોળાથી થેરાહને જોડેલા હતા તેઓ અમરા તરફ જીવસારિયા અને તાતુખીથી પારી પારીને જોઈ રહ્યાં હતા. પછી એકએક એક બાળક મારી પાસે આગળ અને મ.રા. એક આક્રિંત સદાપત્નીને બતારીને મુછનું "એણે કાળો રંગ લખાડેલો છે કે એ સાથે જ કાળો જન્મેલો છે"

તે કે આવાં બાળકો તાન નિરોધ જ હોય છે!

શ્રી. માવલંકરનું મરણ

અમરે નેક લેતાં દીલગીરી થાય છે કે નાપરોળીથી આપ.જેલ આપ. ની ૧૭મી ફેબ્રુઆરીની પાટી જણાયે છે કે ભારતરૂપી લોકસભાના રપીકર એનરેબલ શ્રી મણેશ વાસુદેવ માવલંકર B.A.L.L.B. એડવોકેટ ૬૮ વર્ષની ઉંમરે અમદાવદમાં શુભરી મળા છે. હાર્ટ એટેકના કારણે તેમની તબીબત કેટલાક સમયથી મંદ રહેતી હતી.

પંદરેક દિવસ પૂર પાલોમેન્ટમાં બજેટ અંગેની મળેલી બેઠકમાં તેઓ હાજર ન રહી ચક્રવા તે વખતે થી જવાકરેલ, નેકરએ તેમના રવાણ્ય માટે દુર્લેખા બચત કરી હતી.

એમનો જન્મ સને ૧૮૮૮ ના નવે-અમર માસની ૨૬મી તારીખે પટેાદરા માં થયો હતો. રાજપુરમાં પ્ર.વમિક શિક્ષણ લીધા પછી અમદાવાદમાં અને પછી મુંબઈની કાપડાની શાળામાં ૧૯૧૩ માં વકીલ થયા હતા. સને ૧૯૨૧માં મહાસબાન. મંત્રી થય. તે પુર્વે એડાની નાકરની લગતમાં અને 'ઇન્ફરમુએન્સ' તથા કુશળના રાહન કાર્યમાં સારો ભાગ લીધો હતો. ૧૯૨૧માં મહ.ત્યા માધીજના સંપર્કમાં આવ્યા પછી વકીલાત છે.ડી દીધી હતી. અને ૧૯૩૦ થી ૩૩ અને ૧૯૩૫ થી ૩૬ અમદાવાદ મ્યુનીસીપાલિટીના પ્રમુખ સુટાયા હતા અરપુરપતા નિવારણના કાર્યમાં સુદર કાર્ય કર્યાના પરિણામે સાબરમતી હરિજન અ.અમના દરેડી સુટ.મેલા ૧૯૩૦ થી ૩૩ અસહકારની લગત અંગે જેલમાં રહેલા અને ૧૯૩૪ નું વર્ષ રત્નાગીરીમાં નબર ૩૬ રહેલા ૧૯૪૦ માં અકિતમત સત્યાગ્રહ માટે સાબરમતી અને થેડાની જેલમાં ગયેલા અને રૂડી ૧૯૪૨ ની જાનરેટની દબોની ધરપકડમાં પણ ધરાકા જેલમાં પુરામેલા બંધાથી ૧૦મી માર્ચ ૧૯૪૪ ના રિને છુટેલા. કરતુરખ નેચનલ મેયોરીયલ ફડના દરેડી અને પ્રમુખ તથા ૧૯૪૬ માં મુંબઈની શાસકભાના પ્રમુખ સુટાયાલા જીની એસોસીના પ્રમુખ થયા પછી સ્વતંત્ર ભારતની પહેલી પાર્લામેન્ટના રપીકર તરીકે નિયુક્ત થયેલા અને ૧૯૫૧ ની સુટથી માં પણ તે પહે દરેડી સુટાયાલા ભાન વેશ પાલોમેન્ટની કોન્ફરન્સ ૧૯૪૮ માં ઇન્કડમાં અને ૧૯૫૨ માં કેનેડામાં મળેલી તેમાં હોદી પાર્લામેન્ટનાં રેલી મેશનના શ્રી માવલંકર અમર્યા હતા. આમ સાફ થ જીવન તેઓ દેશ સેવાનાં કાર્યોમાં જ અતિત કરી ગયા છે.

[એમના મૃત્યુથી બારેક એક પીલ-પુરપ યુગાઓ છે. તેમના પુત્ર શ્રી પ્રયોગલક્ષ્મણ અને સંબંધીઓને અને હાર્દિક દિલસોજી પ.વણીએ જીએ. —અ. ડ. શો.]

જોઈએ છે

હાડકાં

તમારાં રોશન કે સાઈડિંગ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કોરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
જકુ મિગતો માટે લખો:

THE BULL BRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

આંતર અવલોકનની આવશ્યકતા

દુલ્લી માર્ચે 'એકાનીસમ'માંથી ન્યૂયોર્ક યાદ દેવડાં જવા રવાના થયા તે અભાવ હાથે દેવડાં હાથરડને તાલેતર મા જ એકાનીસમમાં રથપાવેલી એક નવી કસ્ટો 'એકોસીય એસોસીએશન' ની પહેલી કસ્ટન પીટીંગમાં કહ્યું હતું કે આજની દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રતિપી પત્ત સોસાયટીએ ખર્ચ રૂં છે તે જાણે છે તે પછુ તે વિચારને પ્રગટ નથી કરતી એ તેમની એક મોડમાં મોડી મંદતા છે એમ કું આતરીથી આપુ છે.

આપણે એ કહાએ જાણી પહેંચ્યા છે કે જ્યારે આપણી જાંતર વિચારણા ને જાહેરમાં પ્રગટાવી કરામ કુખી થવાય અમર જાસ પછુ વેદવા પહે તેથી તેને છુપાવણુ એજ કોષધકર હામે છે. આપણે બુદ્ધિવાદની કળામાં ધણા નિપુણ જ-વા છીએ.

જ્યાં સુધી ગોરો સાથિય આફ્રિકા દેક રીતે તેનાં રોજાંજાં જીવનમાં અને માનવી સર્જનમાં પોતાના હેતુમાં સમ્યાધથી ન થોઈ ત્યાં સુધી આજના મંદ પ્રકાશમાંથી માથું મેળવી રોકો નહિ.

સામાન્ય પ્રખર પ્રકાશમાં પોતાના વિચાર અને વર્તનને તપાસ્યા વિના ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું જ્ઞાનજીપણાનું સમર્થન તપાસવાની નહિ જ થઈ શકે.

સમુદાય પરિવર્તન કું કરામ એકમે ન કરી શકું પછુ અને એવો કહ નથી કે કું સમુદાય રકુ અને તેની જરાબી તથા સમા મટે ન્યાય આપી શકું સિવાય કે કું પોતે હાથરડની કુપા અને જરાબી મારા કંત-વમાં ખીજની નહિ પછુ મારીજ જવાબદારી જામજા તેમજ રહેલાં વિવિધતાનાં પરિણામને સ્વીકારી શકે.

બુદ્ધિવાદના હાથલા આપતાં હાથર હાથરડને કહ્યું કે વેરડન' એરીમાજનનં રથજાંતરને અંદજીનો નિકાશ કમર્નું કહેવું તથા કાજરો માણ્યને તેના પરિણામના દહકને કુખાવી સારા મળર માં વેચના અટકાવમાં અને આતરિક નિવમન કહેવું એ ન્યાયની તરર આંખ મીચાણા કરવા જેવું છે.

જ્યારે કોઇ નવી સોસાયટી જમર એસોસીએશન કે રાજકીય પક્ષોના ઉદ્ભવ થાય છે ત્યારે તેની શા જરૂર હોય છે અને તેનો સાથો છોડ રૂં હોય છે એ પ્રશ્ન મોગ થઈ પડે છે.

એમ માન્ય છે કે એવી સરથાનું મુદ્દેશ એમે તે હોય છતાં એક સારી કસ્ટો મારે સમાજમ, વિચાર અને વાણી એ જાણુ વણુની રવનંતવા અતિ આગરમક હોય છે.

સકિત, સમ અને અણુ વિના આ જાણુ પેટી કોખની પછુ પ્રાપ્ત નથી થતી.

આંતરિક જામતિ એજ બુદ્ધિનું પ્રમાં કન છે એ જૂલી જાજરાઓ કોઇ પછુ અસાધ્યી અરસ થઈ જાય છે. —(સાપા.)

પાકીસ્તાન રીપબ્લિક

'સાપા યુનાઈટેડ પ્રેસ'નો ર જીનો સંદેશો જાણાવે છે કે પી હરલા મીક રીપબ્લિક એજ પાકીસ્તાનની પ્રસિદ્ધિ રકળી માર્ચે મરો એમ કરામી થી સત્તાવાર જાણાવાયું છે. ૧૬ વર્ષ પુર મુસ્લીમ લીજ એસીમાના ઉપખંડ માંથી કીદ અને પાકીસ્તાન એવા બે મામલા પાડવાની કરેલી માગણી સાથે આ તારીખનો સુમેળ થાય છે. નવા બંધારણુ યુજ્ય પાકીસ્તાન રીપબ્લીક થશે તે પછુ તે ખોડીસ કોમનવેલ્થના સુખપદે રહેશે એમ માનાય છે કે એજ જનરલ કસ્ટકંઈર મીરજાં જેએ જાણારે અવર્નર જનરલ છે તે ધણુ કરીને એના પહેલાં પ્રમુખ તરીકે આવશે મારા કહાએ જર, વિશ્વ ર. અને કોમનવેલ્થના સુખપદે આણુ રહેવાના વડા પ્રમાનનાં કરાવને મંજુર કર્યો છે એ કરાવને વિરોધ પડના નેતા મી. એમ. એસ. સુકરાવડીએ પછુ રેકો આપ્યો હતો.

સામાજીય સ્વીકાર

ડોમ પીઠવપ્રકટાલનની જાણીતી પેટી મેસર્સ રધા એન્ડ કંપનીના સી કાનજા બાઇ મોસારજા પટેલ (સરેકવાળા) તા. ૧ દીએ સ્વીમર કરામમાં સહ-કુટુંબ સ્વદેસ વાનારો અપાણુ કયુ" તે પુરે તા. ૪-૮-૫૬ના રોજે શીનીકેસ સંરમાની યુસાકાતે જાણ્યા હતા. જેમ ની સાથે સ્વદેસ જતા કરદ સંકનના સર્જન સી જોવનબાઇ મોડળ સીસોદા વાળા પુણુ આપ્યા હતા તેઓએ પુ. મા.પ્રજ્ઞની તપો.ભુમિનાં હાંનથી કુતાથતા અનુભવી સ્વ. કરજુદમાં સમારક સાળા અને ડા. એ. નાં પ્રેસનું નિરિશણુ કયું હતું. એની રચતિમાં સી કાનજા જાણે છે. એ ને તથા સાળાને બમે ગીની તથા મી જોવનબાઇએ પ્રયોકને એકેક બીની બેડ આપી હતી જેને સામાર સ્વીકાર કરી રૂબ સાર હાજીએ છીએ.

સેક્રેટરીસની સરૂર

હીંના માગ્ય જીવન વિશે મેખા સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સેક્રેટરીસના પીમારો છાંબ્યા છે.

કીમત થી. ર-૧.

'Indian Opinion'

P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

કેર તે પીમા છે તજી તજી	૧ ૬
સાગર કપા	૮ ૬
જાણુ મુક્તિ	૭ ૬
આવડી કાલ	૭ ૬
નીક પંખી (નરક)	૫ ૭
ગોદાન જાણીનો અનુવાદ ભાગ ૧. ર. સેટની	૧૧ ૭
ગોદાની વાંતો	૧ ૭
બીમાર	૧ ૭
વિશ્વ મંદિર	૧ ૭
પ્રતીપ	૭ ૬
સાગર સાગર	૧ ૭
દોરીસની વાંતો	૧ ૭
પીસણિક નાટકો	૫ ૭
ધીન ભાગ ૧. ર. સેટની	૧૨ ૭
આશાનું જીવ ભાગ ૧. ર. સેટની	૧૪ ૭
દરીયા નાટ	૧૭ ૭
કાળી	૭ ૭
અકિલ કુદર અને કંડુકાત.	૬ ૭
વર્ણપરા	૧ ૭
છેલ્લો પ્રવાસ	૭ ૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ર. સેટના	૧૩ ૬
દુર્ગા	૮ ૭
જગસીક સિદ્ધાંત	૧૭ ૭
માનવતાનાં લીસાંમ	૧૫ ૭
પ્રભાત કીરજો	૮ ૭
માનવતાનાં મુલ	૭ ૭
છેલ્લો અભિનય	૧ ૬
કપાલ કુંડલ (બંદામ અંદ)	૧ ૬
અણુપ્રક ધ.વા	૭ ૬

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

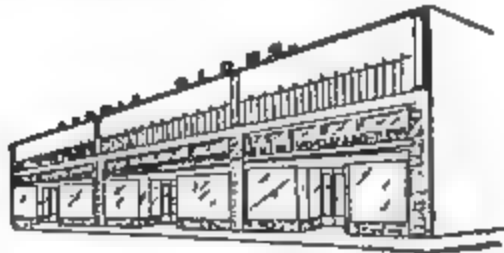
ખીજ ક્રેટલાંક પુસ્તકો

કેરકની જુરણ (નવલ કથા)	૧ ૭
તેજવિજો (કુંડા જીવન વચીવો)	૭ ૬
સલીદને. સંદેશ	૪ ૭
મધુ ભુમિમાં	૪ ૭
મેથવનુખ	૭ ૬
રપનામ	૭ ૭
કામકોતે ભાગ	૮ ૭
વિવિધ તા.પ	૪ ૭
હાથ જાણર (જીવન વચીવ)	૫ ૭
રામ રાણી બીલી	૧ ૭
સુલન સંધિયામાં મોડીયું	૩ ૬
સેક્રેટરીસની સરૂર	૨ ૬
જીવતા તહેવારો (કા. મલેકાર)	૫ ૭
જીવન વાળા	૧ ૭
જાણામરથ (વિરોધા)	૧ ૬
વિવિધ પ્રકાર	૪ ૭
બીલી પ્રવચનો	૬ ૭
મજુકર	૪ ૭
જીવન દ્રષ્ટિ	૩ ૬
અત્તનાં તેજ વિવસ	૧ ૭
સંવાર્ધની સાખના (નરકરિ પરિખ)	૭ ૬
સત્તાનાં પ્રધાન-આમ કા. (સાંધી)	૭ ૬
દીસી માયરી	૭ ૬
રામનામ	૧ ૭
ખાણુ મારી મા (મનુજીન)	૧ ૬
મહાદેવજાણી માયરી (ભાગ ભાગ)	૨ ૬
કુજા.વ વિદ્યાપીઠો જોડણી મોસ	૧ ૬
મહાદેવજાણી પુર્વ મંદિર	૧ ૬
માનવી ખરેખર (સાંધી)	૧ ૭
બાપકા પર્મ કાવના (સાંધી)	૧ ૭

'INDIAN OPINION', P. Bag Durban.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરટ

સેનાના, રામીના ખાસ આમરી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલ કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

સાલેસ, ગુદી ગુદી કીટાખની બંગલી અથવા, સાદીની પીન, વીડી પાકાથ જેટલે બીજે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરુદ

ફરુદનજી' રકાઈ આફ ૮ પેની રતલ, માટી ફળીજી' લસણ ૧૦ પેની રતલ, પાપક નં.૬, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, રી. ૮-૦ ૧૦૦, પોરેજ જુડુ.

ફુરી અને ચેવલી માલ બનર કાચ પોરેજ જુડુ. બરખીટ ચી. ૧૦-૧ ૬૩૫, લાંબી અને રકવેર બરખીટ ચી. ૧૧ ૬૩૫.

સાદા, બરેટ (આફ) હમેશા કમારે ત્યાંથી મળશે.

રોરેસીયા, ન્યાસાહેન્ડ અને બેલજીવન કેંગોના ચોરસો કપર પુરવં બાળ આપી કોઈ પણ વસ્તુ બરખીટ કદોથી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામજીના અને રમેશભાઈ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંતર દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોરેસીયાના ૩.૬ પક્ષ લાગમાં હમેશા મુકાયે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્સેન્ટ કરીએ.

કેપીટન-સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીલર્ડ હાઉસ)

એ અને વિહોરીયા સ્ટીટના ખુલાખર - હરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS. G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એકર સાથે પોસ્ટલ કોર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીલાજની કીમત જપરાંત નીચે મુજબ પોરેજ કમિશનના વિનંતી છે.

નો. રોરેસીયા રી. ૧-૦ રતલે, સર્ધન રોરેસીયા ૬ પેની રતલે, યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્ર.કસ લીરક મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

"તાપના દિવસોમાં વાંચવા લાયક મનરંજન પુસ્તકો"

પરની રાણી	૧ ૨ ૧
કુશલના	૮ ૧
અમાનાની વહા	૮ ૧
રોડાલી	૮ ૧
આપણા પરચસર	૮ ૧
પ્રેમર્થ પરિચામ	૮ ૧
સુચીએ અમને	૮ ૧
બીજાનેક વાઈટ અને રેખારી ભોખાયો	૧૫ ૧
પહેલું પાપજી	૧ ૦ ૦
મહીની મિત્ર	૧૭ ૧
કરકાર લેખો	૧ ૨ ૧
પ્રેમ જાળ	૫ ૧
સરળ સંવતિ નિયમન અને ફરવડી કુદૃન નિયમન	૧ ૧
સાલનલી સરમીશ	૫ ૧

ઉપરના પુસ્તકો લગ્ન નિમિત્તો ભેટ આપવા લાયક હોય છે. ચાલકોને ખાસ બહાવણ કરીએ છીએ.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ બેળાસેળા વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેખરેજ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવર્ણેશ્વરી સર્કલ, લીલી, ગુલાબી રંગ ૧-૦ રતલ	પીરતા માવા ભરડી રંગ ૧-૦ રતલ	પારલ'દરની ખાલથી મીઠાઈ રંગ ૧-૦ રતલ
માવા ભરડી રંગ ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરડી પીરતા રંગ ૧-૦ રતલ	ચણાનો મગજ રંગ ૪-૦ રતલ
જાડા માવા ભરડી રંગ ૧-૦ રતલ	બાબુવડીયા માવા પેડા રંગ ૫-૦ રતલ	રેડાઈ બેન્ડના ભરડીયા રંગ ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા રંગ ૧-૦ રતલ	સુરતની માવા ભરડી રંગ ૧-૦ રતલ	રાત્ન'રંગ પોવાનો ચેવડો રંગ ૧-૦ રતલ
બાબુવડીયા ભરડી પેડા રંગ ૧-૦ રતલ	જાડા માવા ભરડી રંગ ૧-૦ રતલ	પાપડ બહરના માવા ૧૦૦ નંબરના રંગ ૧૦-૦ મસલા માવા
સુરતી પીરતા માવા ભરડી રંગ ૧-૦ રતલ	જાડામાંથી મેક્કર રંગ ૧-૦ રતલ	પાપડ બહરના મસલા માવા મેડા, ૧૦૦ નંબરના રંગ ૧૨-૦
સુવર્ણ લીલા હલવો પીરતાનો રંગ ૧-૦ રતલ	ગુનીયા જાડુ રંગ ૩-૦ રતલ	દાળ, ફરડી રંગ ૨-૦ રતલ
સુવર્ણ લીલા જાડામાં હલવો રંગ ૧-૦ રતલ	ગુલાબ જાડુ રંગ ૨-૦ રતલ	મીઠાઈ ફરસાણ રંગ ૪-૦ રતલ
પોરલ'દરની રંગ ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરત, જાડુ રંગ ૩-૦ રતલ		
કેપર, પાક રંગ ૨-૦ રતલ	બાવનમરના ભરડીયા ફરડીયા રંગ ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ લીલાની મીઠાઈ ૫-૦ રતલ
માવા મીઠાઈવાર રંગ ૪-૦ રતલ	ઝાણી ચણાનો લેડની રંગ રંગ ૨-૦ રતલ	" " " ૪-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રેડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રેડેસીયા રંગ ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

No. 11—Vol.—LIV

FRIDAY,
16TH MARCH, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*'It is better to be careful
a thousand times than be
killed once.—Proverb.*

*I desire that death may
find me planting my cab-
bages.—Montaigne.*

*The greatest misfortune
of all is not to be able to
bear misfortune.—Bias.*

*Do it now. It is not
safe to leave a generous
feeling to the cooling in-
fluences of a cold world.
—Thomas Guthrie.*

*In order to do great
things, one must be en-
thusiastic.—De Rouvroy.*

*A candle loses nothing
by lighting another candle.
—Anon.*

MY IMPRESSIONS OF GENEVA

By NAGIN RANCHOD

ONE of the first things to capture the imagination of a visitor coming to Geneva for the first time, whether by air or train, is the imposing, colossal, marbled structure of the U.N.O., more popularly known here as the Palais des Nations. As we acquaint ourselves more with the surroundings and the people we become more conscious of the reason for the word Geneva being synonymous with international.

This metropolis has fully justified its name as the Playground of Europe, endowed as it is with a natural beauty quite unique in itself. In the centre of the city is the lake of Geneva into which flows the river Rhone. Surrounding the city are the majestic Alps, outstanding among which is the snow clad peak Mt. Blanc, presenting always a picturesque view. These and other attractions draw thousands of visitors annually.

Bordering as it does on France, Switzerland has certainly not been unaffected by the proximity of its neighbour. This is particularly evident in Geneva, where French is spoken freely, and where there is ample evidence of other cultural ties between the two countries. The wide clean streets, the numerous open air cafes and the gay nature of the people have earned for this city the name of "Petit Paris."

Foreign inhabitants, drawn from every corner of the world, constitute a good percentage of the Geneva population. Forming an integral part of this society is a little group of the Indian community. Though small in number this little society is fully representative of every part of India, the majority of the members being personnel of the Indian Consulate, Air India International, and numerous other organisations affiliated to the United Nations, while the remainder comprises a few businessmen and students.

Worthy of mention is the inception, a short while ago, of the Indian Association of Geneva, an organisation which, though still in its infant stage, has a meritorious record of achievement. The primary aim of this body is to promote Indo-Swiss cultural relations, and this is being done through the medium of films, lectures and classes in Hindi. All Hindu festivals are observed, and celebrated with nearly as much pomp and glory as in India. Another of the functions of the Association is the welcoming of distinguished personalities, among whom it has been our privilege to meet His Excellency Pandit Jawaharlal Nehru, Moulana K. Azad and Mr. Krishna Menon, to mention only a few.

The University of Geneva is another one of those institutions where one has the opportunity of meeting students from every continent. A pleasing feature is

(Continued on page 124)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

**NEW NYLON -
SAREE MATERIALS**

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Balabaw Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Denares and Earl Gold Georgette
Sarrees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarrees
All colours, 64-10-0

Georgette Sarrees Cotton Embroidery
23/15/0

**CHILDREN'S
SCHOOL WEAR**

Boys' Shirts, Knickerbockers, Blazers, Vests,
Socks. Girls' Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Hosiery
Size 3 to 7 18/6 yds

Also Leather 8/6 & 10/6 yds

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th March, Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£92-0-0
Second "	"	"	"	£60-15-0
Third Class	Bunk			£31-10-0
Muslim Special	Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special	Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 16TH MARCH, 1956

White Women Are No Longer Safe

A FEW weeks ago the Black Sash women gathered at the Johannesburg airport to stage an orderly and peaceful demonstration against the destruction of the constitution of the Union of South Africa by the Nationalist Party. On this particular occasion the Prime Minister and a few of his Cabinet colleagues were coming to Johannesburg and the Sash women, as is their custom, stood along the route he was to take in silent protest. As a result of this act of theirs the White Press reports that they were manhandled by White supporters of the Prime Minister.

This is a development which should make every South African think very deeply and then act. Firstly, why did the White males involved forget their manners and sense of decency to manhandle women in a public place?

The answer is simple. These days the Prime Minister, as has always been the case, is telling White South Africa that survival for the Whiteman lies in keeping up his colour consciousness. In other words both the Prime Minister and the Nationalist Party are encouraging the White South African to think with his blood and to see vice and virtue from the perspective of race.

As a result the immediate followers of the Prime Minister believe that they are

on the right in everything simply because their own outlook is in the closest accord possible with that of the Prime Minister and the Party he leads. When anybody comes up to prove that they are morally wrong they work themselves to such a point of heat that they readily resort to methods which have been part and parcel of thinking with the blood right down the ages.

We have reached the stage in South African public life when two tragedies have overtaken us. Firstly reason, fact and truth are no longer of much value in the conduct of public affairs. The White skin is the beginning and the end of all things. Morality has been thrown overboard and the pledged word has lost its meaning. Where virtue and moral decency have been rejected—and to view colour-consciousness as good is an abandonment of virtue, and moral decency—men reduce themselves to the level of brutes, no matter how white their skin might be. In South Africa colour-consciousness is reducing otherwise fine men and women to the level of ordinary denizens of the jungle.

From this, the next step is that people who model their conduct of affairs according to the laws of the jungle must, in fact and in practice, live and behave as the inhabitants of the jungle do. Force becomes a legi-

timate argument to use against your opponents. If women forget that physically they are not as strong as men, it is perfectly permissible in jungle morality to manhandle them—even if to teach them to keep their "proper" station in life. That is what the Nationalists were doing to the sash women.

In short we have reached the point in the developing complexity of the race situation where the White woman is no longer safe at

MR. MANILAL GANDHI

THERE is nothing to elaborate on Mr. Manilal Gandhi's health, except to say as usual that he is making fine progress. He is more cheerful and is able to talk a little better than before.

We are once more thankful to all those who have sent us messages of good wishes.

We will be grateful to anyone who will kindly send us news items such as Jokes, Short Stories, Recipes, Sports News, etc. They will be of great help to us.

hands of the very White males who insist on keeping their race pure. If one of Afrikaner nationalism's contribution towards building South Africa is to make it unsafe for our women—by "our" here we mean all the women of South Africa regardless of race—to be in public places, then it is time all those ranged against this satanic evil.

And what stand should that be? You cannot build accord between the races on colour-consciousness and any society built on colour-consciousness is doomed to destroy itself in the end.

The only foundation on which to build for eternity, the only stand to take in the present challenging circumstances is for each individual on either side, of the colour line, to remove colour-consciousness completely from his or her life and fight with unyielding determination for a social order where race, colour or blood will be of no value whatsoever in shaping the life of the individual citizen.

There are only two choices before the people of South Africa—the road prescribed by the Prime Minister; of race-consciousness, which leads to hatred, manhandling of women and civil war and the road pointed by the liberals which involves sacrifices but leads to trust between the races and is the only way on which to build a nation that will endure. It has endured in America, where they have, over the centuries, found out that race equality is sound. All Western Europe is turning away from race-consciousness to race equality. In other words White people in America and Europe already live and act according to the truth that race equality brings about peace and stability. They are right. If in South Africa we find Whiteman manhandling White women in public places as a political argument, it is because they have based their outlook on something which is morally wrong—the evil of race-consciousness.

I think it must somewhere be written, that the virtues of the mothers shall be visited on their children as well as the sins of the fathers.—Dickens.

SOME ASPECTS OF S.A.'S EUROPEAN PROBLEM

I have heard it said that in the last analysis the Europeans in South Africa will be found to have been the chief sufferers from our "traditional policies" of discrimination and oppression. If they have consciences they carry a load of guilt and shame as burdensome and strangling as any old man of the sea; and if they have no consciences or smothered ones, they become disastrously corrupted in sensibility and twisted in imagination. Perhaps it is futile to try and measure these kinds of calamity against the opposite ones of suffering and humiliation under active cruelty and oppression. Nevertheless I think that often the position of most South African Europeans is neglected in speaking or writing about the present and future activities of the radical forces.

It may with justice be objected that it is too complimentary to treat the morass of unreason, prejudice, blindness and fear in which most Europeans waver, as a "position." However, we have learned to our cost that aitudes and actions based on irrational and illogical assumptions are not thereby weakened—often the opposite. Also, the fundamental South African problem is to get European and non-European to live together with justice and peace. For the solution of this, the examination and at least attempted alteration of European attitudes is surely the vital necessity.

I think we must not despair of ever getting any sense (and humanity) into the head of White South Africa. It is true that reactionary attitudes in the last decade have hardened with the ascent of the Nationalist republicans. But it is possible that the spread of such activities among ordinary people has been due to the "bandwagon" mentality of a dubious or half-conscious adoption of the ideas of the most powerful and successful people. And there has been a readiness to make whatever is possible for oneself out of the new order—like catbaiting in on the Group Areas Act. Naturally there is a hard core in both European groups of "Apartheidists" and "White Man's Burden-ers", whose power and determination have prevailed so far; but I believe that most people in South Africa are no worse than people anywhere else, and that their abominable ideas and behaviour are the result of the colonial, semi-feudal conditions in which they have been brought up.

In all relationships between classes divided into masters, servants, it is easy for the masters to become arrogant and superior, considering first that their convenience is more important than the comfort of the servants, and

sliding from there into the supposition that they as people are more significant and valuable. In a speech last year the Archbishop of Canterbury remarked that the situation here between

By

M. S. DYER

European and non-European was similar to that between upper and working classes in England 150 years ago. He went on to draw what I think were the wrong conclusions from this, suggesting that emancipation and evolution would be the same here, but forgetting that the question of colour returns to an artificial perception of the distinction. But his observations indicate that the roots of the theory of innate superiority, though evil, are neither unique nor ineradicable.

The problem is complicated here by the crystallising of attitudes and theories into principles by the fundamentalist Calvinist Boers. It is possible, however, that Nationalist solidarity has depended as much on the ties of nationality and language as on the common attitude to colour. I have known enlightened and intelligent Nationalists, deploring the official racial policy but unwilling to change their allegiance because "we are 'Afrikaners' speaking." These people in a kind of desperation pinned their hopes to SABRA, and if the Afrikaners intellectual and religious leaders are able to make a determined stand against Strijdom's avowed jettisoning of all moral scruples—if, in fact, it becomes no longer a mark of the true Afrikaner to subscribe to the race attitudes of the extremists, we will have a new class of Europeans whose "prejudices are plastic."

This phrase was used by Mr. Julius Lewin in an article for the "Forum" some years ago. He

referred to some research done on colour prejudice in New York²; and concluded that people with quite strong prejudices will often act in conflict with them. In this instance people who stated that they disapproved of shops employing non-White assistants, did not in fact avoid such shops (or the non-White assistants themselves if the staff was mixed.) "The explanation," states Mr. Lewin, "lies partly in the desire to buy conveniently and cheaply; ...and also...in the acceptance of a situation (especially when it is supported by law), and in the reluctance to challenge an established fact."³ He points out that people from Johannesburg who may approve of the colour bar on municipal transport there, do not necessarily protest against non-Europeans using their buses in Cape Town. Another illustration of this same point from my own experience is the behaviour of the students in the cafeteria of Witwatersrand University. The students are admittedly better educated (and thereby perhaps more enlightened) than most people in the country, but in the main they come from quite ordinary South African families⁴ and schools; and intimate contact there, with common utensils and seating, is accepted by the great majority of European students and actually preserved and defended by them.

I think it is also true to say, as Mr. Lewin does in the same article, that most Europeans believe "that prejudices held by others are stronger than any that themselves hold."⁵ Few South Africans will give as a reason why segregation should be perpetuated "I do not want to sit next to a non-European—in the bus, or the bioscope, or the Provincial Council, or Parliament. It is always 'South African public opinion...'" or "South Africans would not tolerate it; or 'It's against the traditions of the people.'"

European South Africans, I suggest, are in the main selfish, illogical and suggestible—bad enough, one might say; but nevertheless not all as cruel and arrogant as some of their behaviour seem to indicate. I am attempting no sort of apology or justification for them; they have a government no worse than they deserve, and they are allowing it to drag them further and further into chaos and wickedness with very little protest.

But I think it would be a mistake for the forces of liberalism to abandon them entirely and consider their case hopeless. We may justifiably hope that after the downfall of the Nationalist Government (which is surely inevitable, sooner or later) they will have been brought to realise the moral, economic and social catastrophe that the climax of South African White domination has been, and that they will be prepared to be re-educated in the ways of justice and tolerance. If we have no hope of this, then it seems we can have no hope for South Africa at all.

1. *ibid.*, 2913.
2. *ibid.*, p. 13. *Statute* "Morris Berger, Columbia Univ. Press.
3. *ibid.*, Feb. 1953, p. 23.
4. *ibid.*, p. 22.

MY IMPRESSIONS OF GENEVA

(Continued from front page)

the presence of a number of students from India, including a number of young ladies in the social science faculties. The teaching and technical facilities are of a very high standard, and is comparable with any other University in Europe.

The Swiss are characterised by industriousness and organising ability, are by nature a kind and sympathetic people. Very little of India is known to them, and there is a keen desire to acquire more information, particularly in regard to culture, religion, philosophy etc..... That is why everyone I meet is so anxious to discuss with me the different aspects of Indian culture and Indian philosophy, and of India in general. I try to give them as much of the little I know. There is a crave for knowledge from the East, particularly India, and Yoga centres are in existence throughout Europe. People are in search for something, something called peace of mind, and they believe the East has it.

It is interesting to note the reactions of some of the people in the smaller towns to our more pigmented friends. I recall an incident during my brief tour in France. We were sitting in a restaurant, surrounded by a group of young French children, gazing at us with a sense of curiosity and amazement, when suddenly a child came up to me and, pointing to my African colleague inquired, "Is he painted black or was he really born black?" Such is the innocence of children!—Yuvak.

Short Story

The Prodigal-III

MEMELA'S joy knew no bounds when at last Sibe agreed to go to the medical school. Everybody who mattered in his opinion was told about it. He was going to have a marathon tea party—the costliest Sophiatown had ever seen—where his friends could come to bid his daughter farewell. It would be the first of its kind. He laid great stress on the word first. His daughter was going to be the first woman doctor in Sophiatown. It gave him prestige to have been the first to do this and that. And Memela yearned for more and more prestige; it made him more acceptable in White company and enhanced his own community's respect for him. It thrilled him to know that he would be the first to throw out a party to be attended by the White lords of the gold mine.

Those sections of the African Press which thought highly of him knew precisely what to do. They played up the coming party. It was going to be one of the finest Sophiatown had ever known; one of the most exclusive. They spoke of everything only in superlatives; superlatives came readily to men trained to carry out orders and not to use their brains. A notable feature of the party, they said, would be the number of important personalities who would be present. Mr. Bram Hindemans (his name was printed in heavy type), the chairman of the Alto-Bohemian Gold Mining Corporation would come along. So would Mr. Aldwych Liewellyn, chairman of the Adelphi Publishers, who owned the "Daily Courier."

Everything concerning the Memelas was news along the Reef. The African gossip writers started letting out secrets of Sibe's dress for the occasion. The front pages were full of Sibe's pictures; of the wonder girl from Sophiatown who had got four distinctions in her Matriculation examination. Liewellyn saw to it that the "Courier" did its bit to place Sibe across on the White side—to show his goodwill towards the African people.

Memela was pleased with both preparations for Sibe's farewell party as well as the publicity it got. So was his wife. It was their greatest

ambition to remain at the top of Sophiatown's social ladder. They fought with demoniacal fury to crush rivals anywhere on the horizon. It gladdened their hearts to see their names in the Press. One way to kill their rivals was to tip those sections of the Press which sided with them. And then, of course, there was not anything more fatal in Sophiatown to damage a man's name than to spread whispers about the scandals in his family; to cast doubt on his morals and—even to reveal one or two details about his financial troubles.

By

SIMISO NGWANE

Frail human beings, created of flesh and earth saw their names scribbled to dust to the left and the right of the Memela's. In the cut-throat bid to "obtain" Memela and his wife had no rivals. That, in the social atmosphere of those times was indeed an achievement. It brought rewards which gladdened their hearts. Their names appeared frequently in the White Press. They had the rare privilege of entertaining the great in the land. All that added lustre to that transient possession they had—prestige.

Everything in their lives was ordered to enhance their prestige. In Chetech Memela topped the contribution lists to keep up his prestige. At the Alto-Bo, as Hindemans's gold mine was popularly called, he tolerated insults from White juniors just to keep the peace and retain his job. It gave him a lot of prestige to be compound manager at the Alto-Bo—the first African to hold this responsible position. If Sibe did well at the medical school, the family's prestige would soar to heights none had ever attained at Sophiatown. And this is precisely what old Memela wanted out of his daughter.

He was intensely happy she had given up her dreams of a musical career. He was proud she had obeyed his orders. A venerable old man who ran about the Alto-Bo carrying out orders issued by White juniors felt proud when somebody obeyed him. Only Dr. Chalmers,

the superintendent of the Chalmers Memorial Hospital, a very close friend of the Memelas, now and then struck a discordant note. Too much pressure had been put on the girl to force her to take up medicine, he told his wife. Sibe was not interested in thermometers and hypodermic syringes. She wanted to express herself—in the personal and creative way of the free artist. She had the requisite gifts: the voice, the personality and the capacity for hard work.

Sibe was pleased with the clothes she was getting from her father. She had never known him in a more generous mood. There seemed no end to his desire to please her. He bought her everything she wanted; all money could buy. It made her hope she might forget music, her life's dream; she hoped it would be delayed by the gifts and the love showered on her.

She would lie awake on her bed for hours at night trying to plan out her new life. That strained her and made her unhappy. It was not that she could not go to the university and pull through the medical course. The point was she was keenly aware that she was taking a new direction in her life. That meant recasting her whole attitude to people and events. It meant travelling along an unfamiliar route. She did not know if she had the faith to go along it to the end. Yet, her parents loved her; but about that time she was beginning to feel that their intensified devotion to her was a form of pressure and she was the exploited party. She had no stomach for being the first to see human beings at birth and the last at death. Each time she tried to measure herself against the demands of her new calling she suspected they were more than she could bear over the years. But she was still young, she told herself; there was no reason to give up hope.

She wrote a secret letter to her brother—begging him to attend her farewell party. He had cut himself completely from the family. He avoided them on the street. She begged him for her sake to come. He promised to come, if he found the time.

The guests of honour sat on a dais facing the large mixed audience beneath the trees in Memela's yard. African and White gentlemen immediately below the dais.

Bram Hindemans was a big man in the mining world. He was the principal speaker. The Press attached a special im-

portance to his views and the people with whom he associated. Word went round the White clubs of the Rand that he had enough money in South Africa, London and New York to buy up the city of Johannesburg itself. He was the confidant of Cabinet Ministers and the friend of key personalities in the capitals of Europe and America.

Along the Reef he was known more for his philanthropy and liberal views on the colour question than for his money. He was one of the most progressive mine magnates in the country and made honest endeavours to treat his employees as valuable human beings and not just units of production.

"Mr. Chairman," he began. "I feel honoured to address an audience such as we have this afternoon. Europeans and Africans have gathered to congratulate the brilliant daughter of a distinguished father and to send her away with their good wishes. In itself her achievement reminds me of the long South Africa suffers by barring the door to opportunity against millions like Mr. Memela's brilliant daughter."

The mixed audience cheered wildly. Thousands of the uninvited Africans had gathered on the road and around the gate outside the low brick wall. They cheered wildly too.

"Our coming together has a deep significance for men. By coming together as we have done we emphasise our essential oneness as South Africans; we affirm our faith in a united nation made up of people who believe the same things though with diverse cultural and racial backgrounds..."

The large and exclusive audience on the lawn cheered again. Press cameras clicked. The thousands massed on the street cheered. Sibe clapped her hands. But a look of anxiety was on her face. She had not seen her brother among the crowds. Had he decided not to come? Had he not found time to come, after all? She dismissed these disturbing thoughts. She consoled herself with the hope that he might come in the end.

"I am particularly happy to see you all here," continued Hindemans, "because Mr. Memela is an old friend of mine, a man I am proud to call a friend. We started the Alto-Bohemian with him as a young man, fresh from Natal. He saw me through good times and bad. But it was not my personal liking for him which raised him to the position of responsibility he holds on the

mine today. He got there by sheer merit; through hard work, constancy of purpose, loyalty and a strong sense of duty. I might add I am proud of the fact that ours is the only organisation of its type which has elevated a qualified African to the post of compound manager."

The audience cheered again. Old Memela sat with his eyes to the ground overwhelmed by the tributes paid to his ability. He occasionally turned his eyes to the pressmen and was pleased to see them scribble down the things Hindemann said about him. The hour of his greatest victory had come. A smile from Hindemann was a great thing. It pleased him to know that his greatest victory had come in his own life time. It even made him toy with the idea of being a little more magnanimous—he even thought of forgiving his enemies some of the cruel things they said about his being a "good boy." The audience was still cheering. Press cameras were clicking up down the lawn. The only people who were not cheering were the masses behind the low brick wall on the street. Their eyes were all on the police van which was making its way slowly through the crowd. It stopped in front of Memela's gate. Four uniformed policemen jumped out of it, followed by Fanyana Memela. Their sergeant opened the gate and led the way. Fanyana came after him. The remaining three policemen made up the rear.

Under his arm Fanyana carried a parcel which emitted a very strong smell. Those who knew said it was dagga. All five marched up to the front door of Memela's house. The eyes of the mixed audience were on them; so were those of the masks of humanity outside the gate.

Memela rose quietly from behind Hindemann and tipped to the police.

"Are you Zacharias Memela?"

"Yes sergeant."

"Do you know this young man?" pointing to Fanyana.

"Yes. He is my son."

"This is your house?"

"Yes."

"He lived with you until a short while ago?"

"Yes." Memela was feeling outraged. He raised his voice and started waving his arms in mid-air. "I chased him out of my house because I could not stand his evil ways."

"That is alright. We have here... a search warrant. We are

looking for a revolver we suspect he sometimes carries with him."

"Fanyana!" shouted Memela. "Who taught you the habit of carrying revolvers?"

"Suffering".

"Did I teach you that?"

"Now is not the time to ask that, father."

"What?" The old man clenched his fist. "I am ashamed of you. To say that after you have disgraced me? You would be better off dead than alive. Imagine how your mother feels when she is. And your sister too. And all the people who respect me... Oh, God, have mercy on me." He broke down and covered his eyes with a large white handkerchief.

"Alright Mr. Memela," cried the sergeant. "We shall go quietly into the house. If you will co-operate we shall finish our business with the minimum of delay and trouble."

"Come in, gentlemen," groaned the old man. He led the way into Fanyana's room. The police turned everything upside down but did not find the revolver. They tore the mattress open in vain.

"Were they great friends with his sister?"

"Yes."

"Then we shall go into her room."

"Why not tear this pillow cushion open, sergeant? It looks suspicious to me," said one of the police.

They cut the cushion with a knife and pulled out an automatic. The sergeant turned to Memela: "Can you explain this?"

"I know nothing about things in this room. Nobody has used it ever since this boy left the house."

"It uses the type of bullet we found on your son's clothes."

"I have nothing to add, sergeant. Let the law have its course."

"You will have to come to the police station to make a statement. Not now. I see you have all these important people about here. As soon as you are through, come over to see us."

"I shall do as you say."

The sergeant led the way to the door. Fanyana, his hands still handcuffed, followed. The crowd outside the gate had thinned itself. They all had their eyes on Fanyana.

That evening Zacharias Memela sat up alone in his study—late into the night. A legal-looking document lay in front of him.

"... final and irrevocable," he wrote. The ink had not dried on the paper. Somehow the words did not seem to convey the full force of his feelings. He opened the voluminous Oxford English dictionary on his desk and fingered its pages with the grave mien of a Supreme

Court Judge.

"Irrevocable..." he read. "Unalterable... gone beyond recall." That is the correct word. He signed and laid the document in a wire basket marked: "For Mr. Ginsberg"—his lawyer.

(To be continued)

NEWS FROM INDIA

Bank Of Baroda Scholarship For African Student

Applications are invited from African candidates in British East Africa for the Bank of Baroda Scholarship, 1956. A monthly stipend of Shs. 300 will be awarded to the selected candidate who will be required to work at the Bank of Baroda in Bombay for one year.

No diploma or degree will be awarded to the candidate after the completion of his training period. The selected candidate, who will be required to pay the cost of the passage to and from India, will also have to arrange and pay for his boarding and lodging. Necessary assistance in arranging accommodation will be given.

The candidate should have sufficient knowledge of English Senior Cambridge School Certificate and/or commercial diploma holders will be given preference.

The last date for receipt of applications on prescribed forms, obtainable from the Indian Commission, Nairobi, is 15th May 1956. Any enquiries and applications should be addressed to the Second Secretary (Education) Indian Commission, P.O. Box 2374, Nairobi. Original certificates or testimonials should not be sent in any case—(121).

Indian Rice For Pakistan

India is to loan 15,000 tons of rice from her stocks to Pakistan to help her tide over the present rice shortage in East Bengal. Pakistan, in turn, is to supply India with 15,000 tons of wheat.

Both countries will return the loaned foodgrains.

Indian Cloth For Palestine Refugees

India has contributed 250,000 yards of cloth to the United Nations Relief and Works Agency for the children of Palestine refugees.

India Helps Asian Countries In Tech. Training

Over 200 officials, mostly from Asian countries, are now receiving training in technical and other subjects in India. The trainers are from the Philippines, Ceylon, North Korea, Indonesia, Afghanistan, Lebanon, Jordan and Yemen.

Training is given under the Colombo Plan and various other schemes of the United Nations.

Of the 207, 145 are receiving training in defence establishments in India.

STUDY - BRINGS SUCCESS

through The School of Accountancy will be your greatest investment towards success in a well-paid business career. Your enquiry

your FREE 72-page book "The Direct Way to Success" with details of The School's Postal Courses which include Accountancy, Secretarial, Typing, Banking, Municipal Service, Building Societies, B.Com. Degree. The

of thousands of men holding top executive positions in business originate in The School's successful methods of teaching, founded on 46 years of practical experience.

The Chief Careers Advisor, The School of Accountancy, 111 Fox Street, Johannesburg, has written me a most able and useful report on the value of the 72-page book. He says it was most useful in his work as a Careers Advisor.

Name _____
Address _____
City _____

26 Years Success for Educational Services

The School of Accountancy

ACCOUNTANCY HOUSE, 111 FOX STREET, JOHANNESBURG
BOX 4392, 1, 2, 3, JOHANNESBURG
Also at 201, 203, Cape Town, Port Elizabeth, Durban, Bloemfontein, Johannesburg, Pretoria.

SATYAGRAHA IN AMERICA

PASSIVE RESISTANCE is, for the first time since Gandhi's monumental campaigns of Satyagraha, much in the American news. On December 1 of last year a city bus in Montgomery, Alabama, stopped in front of the Empire Theatre, after the "white" passengers had entered, the driver asked four Negroes to get up in order for one white person to sit down. Mrs. Rosa Parks refused, and she was taken from the bus and charged at the police station with violating the segregation law, which forces Negroes to sit in the back of buses and trains. Her trial was set for December 5. According to Thomas R. Thrasher's authoritative article "Alabama's Bus Boycotts" "On Saturday, December 3, a number of mimeographed and typed circulars were distributed to the Negro sections of the community calling on citizens to stage a one-day protest by not riding the city busses the day of the trial. I have never been able to determine just who initiated this planned boycott. But on Sunday, the day before the trial, there was a news story in the local paper that carried the information far more widely than known, referred to it in their sermons that day,

had refused to pay her fine and had been sentenced to jail, was among those indicted. The indictment seems dubious; it cited an anti-labour act banning boycotts passed over thirty years ago, whose anti-conspiratorial features have never been tested in the courts. ('Reporter,' March 3, 1956.)

Carey McWilliams has observed in the influential 'Nation':

"What is happening in Montgomery is in the nature of a miracle, something that has never happened before in the history of the South. A community which only a few years ago, like most Negro communities in the South, gave the appearance of being inert and apathetic, without structure or form, has, without any outside help or assistance, organised itself into a disciplined, articulate, superbly confident community. This transformation represents a fulfilment of the American dream, achieved in broad daylight, in the full but uncomprehending gaze of the nation and the world. Not the false American dream of sports cars, kitchens laden with gadgets but a realization of the real American dream of Freedom and equality and the dignity and worth of every human being.

"If the Negroes win, the same non-violent Gandhian resistance may spread throughout the South. Hence the 'white' South is determined to suppress it. At first the opposition could not believe the boycott would be sustained. Now an effort is being made to intimidate the leadership. Should intimidation fail, physical violence and terror may be used. Violence, in fact, has already been used. Yet the South should have the wit to recognize that the Montgomery Negroes cannot fail for the simple reason that they have already succeeded. Knowledge once given, we have been told, cannot be recalled. By indicting the leadership of this movement the 'white' South has—most ironically—not only advertised the methods used; it has acknowledged their effectiveness. Win or lose in Montgomery, this type of resistance is likely to spread" ('Nation,' March 3, 1956)

For many years Americans discussing Gandhi's non-violence had contended that such campaigns could not happen here. Events in Montgomery indicate that they underestimated the practicability and appeal of Satyagraha.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

By

GEORGE HENDRICK

"On Monday three-quarters or more of the usual Negro riders stayed off the busses. The extent of the protest was noticeable, for the fifty thousand Negroes who live in Montgomery constitute about forty per cent of the population and made up nearly seventy-five per cent of the bus passengers. This was an act of passive resistance on a monumental scale, which could not be passed off as simply a product of outside interference, agitation, or intimidation."

Mrs Parks was fined fourteen dollars. That night five thousand Negroes met at the Holt Street Baptist Church and passed resolutions calling for the continuation of the bus boycott "until some arrangement has been worked out between citizens and the Montgomery City Lines." Those present agreed to make their cars available to get others to work.

Almost three months after the bus boycott began, the grand jury indicted approximately one hundred Negroes for participation in the boycott. Mrs. Parks, who

The finest Indian Film Recordings Just Arrived, New Theatres

The greatest artist of our time hailed from All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal

NOW ON FOR SALE

	3	Records	Rs	10	00
Shubhash	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Bagat Sardan	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Banphool (Kannan Devi)	4	"	2	0	0
Tadbit & Majboor	2	"	1	0	0
Udman	1	"	1	0	0
Doris Malha	2	"	1	0	0
Zindagi	2	"	1	0	0
Devadas & Street Singer	2	"	1	0	0
Mysanter	3	"	1	10	0
6 Loose Single Quavals	6	"	3	0	0
Rama & J. et F. m	4	"	2	0	0
Shama	4	"	2	0	0
Mera	6	"	3	0	0
Anandgodhai	6	"	3	0	0
Scenath	6	"	3	0	0

Latest records Local Pressed and from India you will always find them in our Stock

Books, Magazines, Pictures arriving by Every Mail

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524, DURGAM.

African Viewpoint

A Constructive Approach

IN recent weeks I have taken the African National Congress sharply to task for some of its acts of omission or commission. In the process, quite a lot of dirty linen had to be washed in public. I do not think this is a bad thing. In human relations situations are often reached where it becomes no longer possible to be silent about a particularly objectionable development.

There have been friends of the cause of freedom who have asked themselves if this criticism of ANC policies helped the movement. I think the criticism did more good than harm. In the first place people must realise that whereas in the past Congress was always in the danger of splitting along lingual lines, that danger has almost been eliminated now. From my own knowledge of the mood and temper of our people a split will not be tolerated in the ANC. And Congress will not split just because the Left is attacked. Any leader who walks out of the ANC in the hope of getting his province—as was the practice in the past—to follow him would be inviting a lot of trouble for himself.

Bheengu of the Bantu National Congress, tried it, with heavy backing by the Government and the Nationalist Party. Even if he had not chosen the path that leads to gall he would have faced very hard on the political plane. Determined efforts have been made to revive the ICU and I do not mind saying openly that the ICU died never again to rise. The developing unity of the community is becoming so strong that there is no room now for splits. In these circumstances secret diplomacy is out of place. The free and open discussion of our problems makes sure that the unity being forged will be based on solid foundations.

Against this background I must return to my original intention—which is to appeal for a re-orientation of Congress policy in the light of situations created by the resistance campaign.

I have written and said that one of the changes brought about by the resistance campaign was that it transformed what was the liberation struggle of the African people into the fight of all democrats against apartheid totalitarianism. It did something else: it showed the country and the

world that the African's potential for bringing apartheid crashing to the ground was turning into a reality. Almost overnight the African people found themselves having in their hands the initiative to influence events in any direction they chose. The wholesale banning of African leaders was, in fact, a frightened move by the government to arrest this fatal process—fatal for apartheid.

By

JORDAN K. NGUBANE

I do not think it can be arrested. You cannot change the mind of nine million people united in purpose and, in sentiment. You can only delay their march to their declared goal. At best the bans are irritating stumbling blocks.

In the light of the changes brought about by the resistance campaign the African National Congress, on behalf of the African people, found itself suddenly confronted with offers of alliances from every side. Every side wanted to enjoy the confidence of the African community. The Nationalists, as I have already pointed out, actually backed Bheengu in the belief that he would eclipse Lutshuli and get the masses of his people to line up heavily on the side of the apartheidists. From the extreme Left came other attempts to win the African masses over to their side. Efforts were made to create a federal organisation which, in the end, would swallow up the ANC, the SAIC, the Congress of Democrats and the Coloured People's Organisation. This body would be dominated by the Left and the Freedom Charter is the programme on which the federal body would ask for the support of African millions.

From the Centre the White liberals who had either been in the United or Labour Parties or belonged to no party at all banded together with non-White liberals and set up a political party which, they hoped, would win the confidence of the African.

These developments placed the African National Congress in quite an interesting position. The ANC itself was not really a political party. It was a liberation movement in which people with

diverse political outlooks joined hands against the common political enemy—apartheid. But this was not the real problem which faced the ANC. The problem was the course to take in the face of stretched hands offering alliances from the Right, Centre and Left.

I do not think the ANC distinguished itself here. There were errors of calculation and lack of probity in deciding on the course of action. Besides, the ANC did actually allow itself to be stampeded in certain directions. I think that phase is passing. The ANC is regaining its bearings.

But the ANC that is regaining its bearings is a badly battered ANC. It is of very great significance that it emerges from the crisis it has been through intact. Credit for that goes very largely to the President-General himself, Chief A. J. Lutshuli. It goes, also, to the African man-in-the-street who kept his level-headedness and resolutely refused to be stampeded to the Right or the Left. But physically, Congress is weaker though morally stronger.

I do not think the apartheidists will go very far in their efforts to build up an African branch of the Nationalist Party. The Afrikaner has suffered too much at the hands of the colour-conscious. By and large he will not see virtue in those who regard him as an enemy.

(To be Continued)

Friendly Relations Between African And Indian Students

Uganda Leader's Praise

New Delhi, March 9.

DR. B. M. K. MUWAZI, leader of the good will delegation from Uganda now visiting India, said in New Delhi that members of the delegation had found relations between African and Indian students at Delhi University friendly and brotherly.

He expressed the hope that this relationship of cordiality and friendship at the University would lead them into closer and friendly ties in years to come.

Dr. Muwazi, along with other members of his delegation visited the Delhi University and were taken round the various faculties by the Vice-Chancellor, Dr. Mahasani. They also visited the Department of African studies and stayed there for lunch with the students.

Giving his impressions, Dr. Muwazi said he was happy to find that the relations between the teacher and the taught at the University were informal. The remarkable thing, he said, was that the Indian students freely mixed with the African students and that there were no class barriers between Indian and students studying at the University.

Five out of six members of the delegation left for the Bhakra Nangal dam to begin their four-week tour of India. The sixth, Mrs. P. Kiseosokole, is staying behind in Delhi to meet representative of Women's organisations and to see some of the projects of the Indian Social Welfare Board.—ISI.

Plants With An Ear For Music

Lucknow, (India).—A local scientist claims that plants have an ear for music and a marked preference for the female voice.

When "entertained" by music, plants will grow faster, he says.

Dr. C. T. N. Singh, the scientist, spent 10 years on his research at the Annamalai University, South India.

He said his first visual proof of his theory was when he saw a movement in a hydrilla leaf as he played tunelessly on a metal rod.

During the past three years, Dr. Singh claims to have treated sugar cane, tapioca, sweet potatoes and other plants to soothing music with good results.

Large-scale research on the effect of music on plants is now in progress at the International University, where music is broadcast through microphones to listening plants.—Sapa-Reuters.

Things In General

Black Sash

'Male Observer' writes as follows in the 'Natal Mercury' dated March 11:—

Sir,—Your issue of the 10th instant carried a front page article about alleged arson in women of the "Black Sash" movement.

If the information contained in the article is correct, then it is high time that these "female virgins" realise that politics should be left to the menfolk and that they should return to their kitchens and families where they belong and stop making fools of themselves. By their continual nuisance (as their stupid demonstrations obviously do not have the desired effect) they are trying people's patience to the extreme and consequently must get what they deserve, in politics as in war one cannot expect to use a peacock as a shield.

India's Resolution in U.N.

India is to put forward a resolution in the United Nations Trusteeship Council which will propose that the International Court at the Hague be asked to give a ruling on whether the USA had a right to carry out hydrogen bomb tests on trust territories in the Pacific.

The Indian delegate, Mr. Krishna Menon, announced this in the Council at New York on March 2 while supporting the substance of a Soviet resolution asking the Trusteeship Council to declare that nuclear tests in trust territories were inadmissible. The Soviet delegate did not press his resolution to vote.

The United States Atomic Energy Commission announced that extensive series of hydrogen and atomic tests would begin some time after the 20th of next month in Marshall Islands, a trust territory administered by the USA. The Commission also announced that it would seal off a danger zone of more than 375,000 square miles in the Pacific during the tests.

Cat Gives Gas Alarm

A cat saved its master and mistress from being gassed in their sleep by jumping on their bed and waking them up.

Fumes of a neighbouring flat, where a man had committed suicide by turning on the gas, had leaked the kitchen where the cat slept and were spreading to the bedroom.—Sapa-Reuters.

Postman Said "No"

Chania (Crete).—The postman at the village of Perasso, near Chania, said "No" when asked to deliver a letter to a donkey.

Nothing would move him. He said if he delivered it the Post Office rule of secrecy would be broken, since the donkey could neither open the letter itself nor read it.

The letter came from the daughter of the donkey's owner.—Sapa-Reuters.

Dalai Lama's House Becomes A School

Hongkong.—The house, in a Chinese village in Chiuchai province, where the spiritual leader of Tibet, the Dalai Lama, once lived, has been turned into a school, the new China News Agency reported.

The Dalai Lama gave the house, and a money gift to equip it, and the school has been named after him, the agency said. It is in the Dalai Lama's home village.—Sapa-Reuters.

Distance Lends

Enchantment

Canberra.—A pipe band engaged to play at a dinner given by the Liberal Federal Council for the Prime Minister, Mr. Robert Menzies, was banished from a Canberra hotel dining hall because it "disturbed" guests with its first number.

For the rest of the evening the band played from the hotel garden.—Sapa-Reuters.

Chivalry

Tangier.—A obnoxious pick-pocket who robbed a young American woman tourist of her purse, returned her passport by dropping it in a letter-box.

He kept her money, and her return ticket from Le Havre to New York in the liner Liberia.

The tourist, who called briefly at Tangier in the Italian transatlantic liner Conte Biancamano, was unable to replace the passport at short notice, and re-embarked without it. It was forwarded on to her by the United States Embassy.—Sapa-Reuters.

Mourners Fight At Funeral

Sao Paulo (Brazil).—Mourners fought at a funeral in Sao Paulo because some wished the coffin to be taken to the cemetery in a hearse and others wanted to carry it there themselves.

Advocates of the motor hearse won by driving off the coffin while the others were arguing.

The rest chased it by a taxi and a fight developed at the cemetery. One of the mourners ended in hospital.

World Record Price Paid For Ram

Canterbury (New Zealand).—A ram sold at the Canterbury and ram fair fetched the world record price of 1,750 guineas.

The ram came from the Pashbowl stud of Mr. H J Andrew, of Maheno, North Otago.—Sapa-Reuters.

Arms No Solution For Problem Of Peace

Defense Secretary Wilson said in Washington that military power will not solve the world's problems to achieve peace.

An intensification of the arms race, he said, would bring "no more security for peace than has been achieved up to now."

He told a news conference, however, that although he was reluctant to support larger armed forces, he did not favour military reductions "to levels so low that we would attempt aggression or to force aggression upon other peoples."

Speed-Up For Seamstresses

Prague.—Seamstresses in Czechoslovakia are preparing for a speed-up with a sewing machine which, according to the Celsa news agency, makes 5,000 stitches a minute.

The agency said the new machine is already in production.

and superseded existing models which saw a mere 1,300 stitches a minute.—Sapa-Reuters.

Sword 3,000 Years Old

Yamagata (Japan).—University authorities in Yamagata have determined that a bronze cast sword found by a stonemason is "the oldest sword discovered in Japan."

It is believed to have originated from the Asian mainland.

Archaeologists of Yamagata and Kyoto universities said the sword is more than 3,000 years old.—Sapa-Reuters.

Japanese Women Take Up Wrestling

Tokyo.—Women's professional wrestling is rapidly becoming popular in Japan.

Already eight or nine women wrestler's associations are in existence, whose members model themselves on the holder of Japan's light-heavy weight wrestling title, Yoshiko Yamamoto.

Yoshiko was once a fashion model.—Sapa-Reuters.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Madras House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferozabad, Johannesburg. Phone 33-1554.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Wit And Humour

"My good man," said the kindly lady welfare worker, "I hope that since you have come here you have had time for meditation and have decided to correct your faults."

"I have that, lady," replied the prisoner. "Believe me, the next job this baby pulls, he'll wear gloves."

The warden was quite apologetic. "I'm sorry," said he to the prisoner who was being released, "but we apparently kept you here a week longer than we should have."

"That's all right, warden," replied the freedman magnanimously. "Just credit it to my account."

It was the day after the murder trial and an inquisitive neighbour stopped the defendant's young brother to enquire: "Well, Willie, how did your brother come out?"

"They're going to put him in jail for a month," replied Willie.

"A month!" was the amazed exclamation. "That's certainly a light sentence for cold-blooded murder!"

"Oh, I don't know," said the boy. "At the end of the month they're going to hang him!"

"The new member claims to be related to you and says he can prove it!"

"The man's nuts!"

"Yes, but that may be mere coincidence."

In the best traditions of statesmanship the assistant was ultra polite. "Oh, no," he said a customer, "it's no trouble, madam."

She surveyed the counter piled high with shirts. Still dissatisfied, she said, plaintively: "You've nothing really suitable for my husband."

"We have another seven shirts we can show you, madam," replied the weary man with desperation in his voice. "And, if none of those will do, perhaps you could change your husband!"

The nervous gentleman almost fainted when the highwayman pointed a long, nasty looking gun at him. "For goodness sake," he pleaded, "be careful. That gun might go off."

"So what?" said the robber indifferently. "I can easily reload it."

The prisoner called at the warden's office. "I'd like permission to write to the Governor asking for a pardon," he requested.

"What grounds do you have for a pardon?" asked the warden.

"Well sir, I'm afraid of corrupting the other prisoners," explained the man. "It seems that I'm the only guilty man in this prison."

Two men in a lighthouse saw a small boat rowed towards them. When it was about half a mile away it began to sink, so one of the men went to the rescue.

"It is a good job you pulled me out of the sea," said the stranger when he reached the lighthouse, "because I have come to see you about your income tax."

"All my wage increase means, my dear, is that we have now a little more means to live beyond."

During a session of Court there was so much talking and laughing going on that the judge, becoming angry and confused, shouted in anger.

"Silence, here! We have decided half a dozen cases this morning and I haven't been able to hear a word of them."

A man who received a life sentence killed himself in the Courtroom. The Judge added another ten years for contempt of Court.

She: "John, dear, there's a burglar in the house!"

Her: "Sh-h! don't move, maybe he can open the window we haven't been able to open since the painters were here."

Caneland Causerie

By "PARDESI"

The true University of these days is a Collection of Books.—Carlyle.

PARDON me if I see a gentle broadside into our freshmen at our local university. I hope I am not stirring up a hornet's nest in the process, as my unenviable frame cannot withstand knocks from fiery freshmen!

My big grumble is this: Why must freshmen, and especially the female of the species, go gadding, about down Warwick Avenue with their massive volumes almost slipping out from under their shoulders. One silly thing the other day seemed as if she had the whole of Brook Street Library with her together with a part of the University Library thrown in! She created quite a stir at the bus rank, and seemed immensely pleased with herself.

Come on freshmen! If you want to carry learned things around, then let your heads do the job.

A volume or two, of course, is a safe margin for modesty; but please, not those mobile libraries.

Warwick Avenue—

Bee Hive

Come with me to the noisiest spot in Durban—the Warwick Avenue Bus Rank—where screeching tyres, hysterical fruit vendors and uncouth passengers create an irritating, sickening cacophony.

Five o'clock is the peak hour, and if you want to miss your loaded wallet, just push yourself through the milling crowd. Professional pickpockets operate with incredible speed, and to spare you the shock of making an immediate discovery, bless their souls!

Me—I like my wallet, even if its contents are a bit undernourished these days. So Warwick Avenue is one place where you just won't find me.

Tut! Tut! Mr. Kumalo

Mr. Henry Kumalo, a journalist from Egoli—city of mine dumps and dumb blondes—has made Durbanites angry.

He blatantly says Durbanites are dull, cold and unsociable. "They fish for money," he wrote in a Sunday paper last week.

Mr. Kumalo didn't know what he was saying. There is a high price for his scalp in Durban now!

Walking Alone

There was a time when gentlemen who stuck to their principles at the risk of losing their friends were cheaper by the dozen. This push-button age of ours seems to have driven away all virtues from men. People have acquired a remarkable ability to sweeten their words, and like Shakespeare's Iago, do a lot of unpleasant things behind you.

Confere Mr. S. is therefore a remarkable person by present standards. I have known him for a year now, and during this period, "friends" have left him, as if he were a snob.

Yet, he is nothing of that kind. Simplicity should be his middle name, and very often he is misunderstood for holding onto his principles.

Why do I write so about him? The fact is, this world needs more of the type he represents. Is it asking for too much?

My Barber

My barber is a nice fellow, and now for the 2/6, he even gives you a free shave and a glass of orange juice, like they do in Egypt!

I am thinking seriously of having a haircut every other day!

Distin' Winter Price List of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetable Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg.

Cuticura

SOAP

The medicine and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily dried out in hot climates.

For Flawless COMPLEXIONS

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pysreel	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARISH	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krimadon	12	6
A BIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	3	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	8
Selections from Gandhi—N. Hoss	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Bardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Remembrance—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	9	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrita Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. B. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the peopling life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Unrest)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah)	11	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	5
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1931-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	8	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrowala	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	5	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Benois Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	16	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —G. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —G. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**P. O. BOX 1250.
1557 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Belongs Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard S. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through

**FOR ...
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING**CONTACT****STANDARD
PRINTING PRESS****GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS****73 BEATRICE STREET, — DURBAN.**

PHONE 61008.

TELEGRAPHIC ADDRESS:

P.O. BOX 2782.

QUICKPRINT

ESTABLISHED 1927

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.****Published Every Friday.****Subscription Rates***Payable Always In Advance.*

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

**Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.**

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૧૧
તા. ૧૬ માર્ચ, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પે. ૬
૧૨ ગુલવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરેકે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

નીતિ અને પ્રીતિ

(શ્રી હનુમાણ કુમારીજી)

★

યજ્ઞ એટલે શું?

આમદાની લોકોને પૂછીએ છીએ કે “લોકોને રંગ કયો?” તો કોઈ કહેશે કે “કાળો” પણ એ એકલ કહે, કળવતી બેઠાને કહે તે તો કહેશે કે, “લોકોને રંગ તો ચાદી જેવો થોડો હોય છે.” જેને કાળો રંગ કહે છે તે તો નિતિ છે, ખૂબ રંગ પર ચહેલો, કાલ છે. કાલ અર્થાત્ ન્યાય છે ત્યારે લોકો ચાદી જેવું ચમકે છે. અર્થાત્ લોકો મન ચાદી જેવું જીવન જ નથી હોતું. રેલુક જેવું કુવણું પણ હોય છે. પણ એ અર્થાત્ નથી તે કાળું હોય છે, અરુણક જેવું છે અને જોના છપરથી કાટની પોપડીઓ છખડે છે. ધસાધને નહીં તે પોપડી છખડીને તે. એ ક્યાંક ચવાતું જ. પણ ધસાધને ક્યાંક ચાપ ત્યારે થઈ કહેવાય છે. અને તો સંસ્કૃત આવડતું નથી. મારા પત્ન્યને તે મ આવડે નહીં. એટલે સંસ્કૃતમાં જોની શી બાબતો હશે તે તે કહે બખર? પણ હું તો કહું છું કે યજ્ઞ એટલે પરાપકાર મારે ધસાધ હટવું.

—વિશાકર મલ્હારજી

★

શિ કારી બ્યારે કોઈ જંગલમાં જાય છે ત્યારે એ જંગલનાં પ્રાણી બધાની જ બની આમ તેમ કોડવા લાગે છે. આમજે બ્યારે એ બધાની યથેર્થ પ્રાણીઓ ગુફાનો આશ્રય લેવે છે ત્યારે સુરક્ષિત બને છે. એવી જ રીતે જરા, બ્યાધિ અને અરણ્ય એ સંસારના મંદાન શિકરી છે. પ્રાણીમત્ર એ ત્રણ શિકરીઓથી બધાની રહે છે એ ત્રણેક પ્રાણીઓને જમ સુકત થવાનો ભાગ એક જ માર્ગ છે અને તે ધર્મગુફાનો આશ્રય લેવાનો.

ધર્મગુફામાં પ્રવેશ કરવાનાં બે દ્વાર છે. એક નીતિનું અને બીજું પ્રીતિનું. એ બંને દ્વારોમાંથી ધર્મગુફામાં પ્રવેશવાથી જરા, બ્યાધિ અને અરણ્યથી ત્રણે શિકારીઓના ત્રાસથી મુક્ત થવાય છે. સિદ્ધાંતી બંને બાજુઓમાંથી એ એકાદ બાજુ પણ ધસાધેલી હોય તો શિકરો ત્રણ તરીકે સ્વીકારાતો નથી. એજ પ્રમાણે નીતિ અને પ્રીતિ એ બેમાંથી એકેમા એ કંઈ બોધ હોય તો તે ન જ આવે.

હીરા નાનો હોય છે છતાં પણ સંસારની બધી સુખ સામગ્રી એમાં ભરેલી હોય છે. ખંભો, મોટર, વસ્ત્રાભૂષણ બધું જોનાથી મુલબ બને છે તેમ હીરાની પેઠે નીતિ પણ એક નાનો શબ્દ છે છતાં એમાં મનુષ્યનાં અનેક વિધ કર્તવ્યનો ગ્રોધ સમાયે છે.

નીતિવાન હોવાનો પ્રથમ અર્થ એ છે કે મનુષ્યે પ્રમાણિક બનવું જોઈએ. હું જોના પર વિશેષ ભાર મૂકું છું કારણ કે ચારિત્ર્યને. પાયો પ્રમાણિકતા છે એક તાલો બનવ છે. એક અમેરિકન પ્રવાસી યુરોપની યાત્રા કરવા નીકળ્યો. જોની પાસે એક મુંદર અને અલ્પ દ્રમી કંમેરો હતો. કુદરતી સૌન્દર્યને એ રસિયો હતો. એણે અનેક રમણિય સ્થળોના ફોટા લીધા. ફોટા તેમાં સ્વીટ્ઝરલેન્ડના ફોટા વિશેષ હતા. યાત્રાથી પાછા ફરતાં તે પેરીસમાં પોતાના એક મિત્રને ત્યાં ઉતર્યો. પોતાના મિત્રની મોટરમાં તે પેરીસમાં ફરતો અને અનેક રમણિય દ્રવ્યો કેમેરામાં ચડાવતો. ત્યાંથી એ જાહેર થયો. રસ્તામાં જોના કંમેરો બેઠાથો. બહુ શોક્યો પણ જાહેર નહીં. કેમેરા પર નામ કામ પણ લખ્યાં ન હતાં એટલે તે પાછો મળે એવો સંભવ ન હતો. ઇંગ્લેંડથી તેણે પેરીસના પોતાના મિત્ર પર પત્ર લખ્યો ને કેમેરો, ગુમ સ્થાની હકીકત જણાવી. પંદર દિવસ પછી જોના મિત્રનો જવાબ આવ્યો કે તમારો કેમેરો એક ભાઈને મળ્યો છે. એ ભાઈ બે દિવસમાં જાહેર આવનાર છે, તમે ત્યાં જ રહેશો. એ ભાઈ તમને કેમેરો આપી જશે.”

એ દિવસ પછી બ્યારે એ ભાઈ કેમેરો લઈને આવ્યા ત્યારે અમેરિકન પ્રવાસીએ તેનો આભાર માની પૂછ્યું: “ભાઈ! કેમેરો પર મારાં નામ કામ તો હતાં નહીં, તો પછી તમે અને કેવી રીતે શોધી કાઢ્યો?”

“કેમેરો દૂનમાં મારા સામાન સાથે આવ્યો હતો. જોના માલિકની મેં ઘણી શોધ કરી પણ મને ભાગ મળી નહીં. એટલે મેં છાપામાં ના. ખ. આપવા વિચાર્યું. પછી મને વિચાર આવ્યો કે કેમેરામાં ફોટા છે અને ધોવડાવી જોઉં તો કદાચ ખબર પડે. ફોટા ધોવડાવ્યા પણ તે તો બધા કુદરતી દ્રવ્યોના હતા. સહસા એક ફોટામાં એક મોટર ઉભેલી જણાઈ, એ મોટરનો નંબર જાણવા મેં એ ફોટાને સીરોર ધણે મોટો એન્સાઈ કસાયો ત્યારે જોના નંબર જાણ્યો. એ નંબરની મોટરના માલિકની તપાસ કરી તો તે તમારા મિત્રની નીકળી. એમણે તમારાં નામ કામ જણાવ્યાં અને તે પ્રમાણે હું અહીં આવ્યો.” અમેરિકન પ્રવાસીને ઊપલી હકીકત સાંભળી ધણે આનંદ થયો. એમણે પેલા ભાઈને ધણેલા અર્થના પદસા આપવા ધણે આશરું કર્યું પણ તેમણે સાફ ઇન્કાર કર્યો.

આજ રીતે પ્રમાણિકતા દરેક મનુષ્યે-પછી ભલે તે ગરીબ હોય તા શ્રીમંત, શિક્ષિત હોય કે અશિક્ષિત, બાળક હોય કે વૃદ્ધ, સ્ત્રી હોય કે પુરુષ-દરેકે અપનાવવી જોઈએ. અને

(અનુસંધાન માટે જુઓ ૧૨૬ પાનું)

ધીરુભાઈ પી. નાયક

સુકાશીપત્ર, સુસાધરી, વીમાનાં અને જનરલ એલન્ડ
ઈન્ટરસ્ટાન અમર કુનીયાના કોઈ પણ જાતની દવાઈ ફરિયાદ અમર જમીન
પ.ઈ. સુસાધરી અને ગેર કોઈ અમારી મારફતે જુદાં કરે.
જાંજી, અમર, ચારી, કુલક, અમરપાલ, એટલેકાસ, વિગેરેના વીમા અને
ગેરનાની આપોએ હોએ.

ઈન્ડિયન, પરાસનલ ટેકસ, હિસાબના ચાપડાં હાથાવના નેવનું ક્લીવરનસ
સર્વિસેટ કે મેપારના હાથએ-સો. પાસપોર્ટ તેમજ હાથએકનને લગતી
મામતોમાં કોઈ પણ હી હીમા વિના અમે મદત સમાજ આપોએ હોએ.
મેથાનલ કમ્યુનિસ્ટ હાઈફ એસોસિએશન કોર્સ એવરહીયા અને ચોડાપર
ઈન્ટરપ્રાઇઝ હાંપની લીમિટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

વેલેશ સુદ, હાઈનિમિત્રમ દ્વા, વોલ્ફાઇન, હાંસીમ, ચેસક,
સાઈડ વોલ્ફ એફીસ ટેસક, સુક ટેલ, ટેલક, વાન કીકાપો
લાને જમીની લક્ષી. લાને જમીની લાક લેના સુકરીના નહિ.

—જોકસ, ટેલક અને કીચન હેસર—

કે હમારી જમરેન નીચે હાંસીમ વાલ છે. તેને સ્ટોલ હાંસીમ હાંસી
વાર રહે છે. આપ શેક્ષા હાંસીના પ્રાઈસ હાંસી મનાવો અને મેપાર
આપને જમાવો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 83-4691. BOX 2626.

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ!

ન્યુ ઘરા હાંસી નીનન સહીઓ ૧ વાર થી. ૪૬-૧
જલીની કીનારવાળી ન્યોરનેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી માત કાળી

રેશમી હાંસી સાડી ૧૫. ૭-૧૦-૦ થી હપર
મેપડી કીનારની સાડી ૪૫ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી હપર

સુતરાઈ સહીઓ હેલથી હબના રંગો અને હાંસી વાળી
પોંચ વાર થી. ૨૭-૧ થી હપર
૭ વાર થી. ૩૬-૧ થી હપર

C.O.D. અને કપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને હરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

બેધએ તો સમ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(મો.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન

ફોન : ૨૪૦૦૩

— પી. એલ. બોક્સ ૬૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવણીઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૬ માર્ચ, ૧૯૫૬.

ગોરી સ્ત્રીઓ હવે સુરક્ષિત નથી

જા પ્રધાન અને ધારાસભાના કેટલાક સભ્યો જ્યારે જોર પે.ટી. પર ગોરી સ્ત્રીઓ સીવાજ સુજળ કાળા પટ્ટા પહેરીને નેશનલીસ્ટ સરકારે કરેલા પાંધારણ ના ભંગના વિરોધ તરીકે શાત દેખાવ કરવા ભેગી થઇ હતી. ગોરા પ્રેક્ષના ખબર પચીઓના હેવાલ સુજળ આ કારણસર જડા પ્રધાનના ગોરા અનુયાયીઓએ તે સ્ત્રીઓ પર હાથ ચાલવી થવાની હતી.

આ એક એવું પગલું છે કે તે પર દરેક સાઉથ આફ્રિકાને એ ઉંડા વિચાર કરીને સામનો કરવો જોઈએ પ્રથમ એ જાણવું જરૂરી છે કે ગોરા પુરૂષોએ તેમની રીતજાત અને સ્ત્રી સન્માનના વિચારને ભૂલી જઈ જાહેરમાં સ્ત્રીઓ ઉપર હાથ શા માટે ઉપાડ્યો?

આનો જવાબ સહેલો જ છે. હંમેશાની જેમજ વડા પ્રધાન હાલમાં પણ ગોરા સ ઉચ આફ્રીકાને કહે છે કે રંગભેદની નીતિને સ્વીકારમાં જ સાઉથ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાની હેવાલી સમાવેલી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વડા પ્રધાન અને નેશનલીસ્ટ પાર્ટી બંને ગોરા સાઉથ આફ્રીકાને તેના લેહીથી વિચાર કરી બહારના રંગ ઉપરથી જ સાંકે બરાબ જાણવું ઈરોજન આપે છે.

આથી વડા પ્રધાનના અનુયાયીઓ એમ અને છે કે નેશનલીસ્ટ સરકાર જે હાંધ કરે છે તે સાફ જ કરે છે જ્યારે પણ તે લોકોનું વલણ બોદુ છે એમ કોઈ સાબીત કરવા તકવાર થાય છે ત્યારે તેની સામે જ એ તે રીતે ક્રોધ કરી તેને ઝુઝુ કરી દેવામાં આવે છે.

સાઉથ આફ્રિકાના જાહેર જનતામાં આપણે જોયે તબક્કે આવી પહોંચ્યા છીએ કે ત્યાં પહોંચતાં આપણે એ કશું બના

વોમાંથી પસાર થયા છીએ. પહેલું તો પ્રયોજન, કડીકત અને સત્ત્વ એ ત્રણેય જાહેર કામમાં બહુ મહત્ત્વ નથી રહ્યું. ગોરી સ્ત્રીઓ જ દરેક સ્ત્રીઓમાં આદિ અને અંત સનાય છે, અને પ્રતિજ્ઞાના શબ્દોનો કચો અર્થ નથી રહ્યો નીતિ અને નેકી ની જ્યાં અવગણના સાથે-અને જ્યાં રંગભેદ રાખવો એ હાથ ગણાય-ત્યાં નેકી અને નીતિક યોગ્યતાનો ત્યાજ જ થાય છે. પછી તેની થામડી ગમે તેટલી સહેલ હોય તો પણ માણસ તેને પોતાને જ તે પચુની મર્યાદામાં ઉતારી દે છે. બીજી રીતે દક્ષિણ આફ્રીકામાં સારાં સ્ત્રી પુરૂષો પણ રંગ ભેદના કારણે સમાન્ય જગલના શહેરીની કક્ષામાં ઉતરી જાય છે.

આ ઉપરથી બીજું પગલું જેમણે જાગૃતની રીત અભિવ્યક્ત કરી છે તે લોકોએ તો વર્તનમાં અને ટેવમાં જાગૃતના રહેવાની ના જેમ જ વર્તનું રહ્યું પ્રતિકુળતાની હલીલમાં જળ જ કાપડે સરખું બની રહે છે જો સ્ત્રીઓ જુલો જાય કે તેઓ શારીરિક રીતે પુરૂષો જેટલી જળવાન નથી તો જ ખરી રીતે તેમના પર જાગૃતની રીતથી હાથ-ઉઠાવવાની છુટ મળી શકે-એ પણ પોતાનાં જીવનમાં એકસ સ્થાન પર તેમને રહેવાનું શીખવવા માટે જ, જેજ આ નેશનલીસ્ટો કાળા પટ્ટાધારી સ્ત્રીઓ પ્રત્યે કરે છે.

હુકમાં આપણે એ દ્રષ્ટિબોદુ પર આવીએ છીએ કે રંગભેદની સ્થિતિ વધીને મિશ્ર થતી જોઈએ પોતાની જાતિને અતિશુદ્ધ રાખવાનો હક્કાયદ રાખે છે તેના હાથમાં જ ગોરી સ્ત્રીઓ હવે સુરક્ષિત નહિ રહી શકશે. જો આફ્રિકાનરનું નેશનલીઝમ દક્ષિણ આફ્રિકાની રચનામાં અપણી-એટલે જાતિભેદ સિવાય દક્ષિણ આફ્રીકાની સમગ્રી-સ્ત્રીઓને

જાહેર સ્થાનોમાં હાજર રહેવાનું જોખમભરેલું બનાવે તો ઇલાચદા પહોંનો પ્રતિકાર કરનારાંઓ. માટે હવે એ વખત આવી જાયોલે. અણાય કે જ્યારે તેમણે આ સેતાનીયત જરેલાં કુધૂરથ સામે દ્રવતાથી અક્રમ રચના મેળવવું પડશે.

અને એ સ્થાન-કેવું હોવું જોઈએ? રંગભેદ અને રંગની જાનતાથી સ્થાયેલી સમાજ છેવટે તો પોતે જ વિનાશને માટે નિમોણ થયેલી હોવાથી તેની સામે એકરાગતા થઈ જ નથી શકતી. આને માટે કંઈક એક જ આધાર છે, અભ્યારની પક-કારવી પરિસ્થિતિમાં એક જ માર્ગ છે કે બંને રંગની દરેક પાણુની વ્યક્તિએ તેનાં અગર તેણીનાં જીવનમાંથી રંગભેદને સહતર હુવ કરવો. અને આદર્શ શહેરી તરીકેનું જીવન શક્યા માટે મિલનસારી વર્તાવ રાખી જ્યાં જાતિ, રંગ અગર રક્તને કોઈ પણ રીતે મહત્ત્વ આપતું હોય તેની સામે પ્રમળ નિશ્ચય થી લડવું.

દક્ષિણ આફ્રીકાના લોકો પાસે પસંદગી માટે એ જ માર્ગ છે. વડા પ્રધાને જે રાહ નિર્દેશોલો છે તે, રંગભેદનો. જે તિરસ્કાર તથા સ્ત્રીઓપર હાથ ઉઠાવવાને, અને આંતર વિચ્છેદનો છે. અને બીજો માર્ગ જે લીબરલ પક્ષે ખતાવેલો છે તે, જેમાં બલિહાન સમાવિષ્ટ છે પણ તે બંને જાતિ નો વિધાસ સ્થાપવા પ્રત્યે હાથ જાય છે અને નબી શકે એવી પ્રજાના ધરતર માટેનો એજ એક માર્ગ છે.

સહીએ થયાં અમેરીકામાં એ એ માર્ગ નબી રહેલો છે જ્યાં જણ થું છે કે જાતિની સમાનતા એજ જનતાની સ.પુતિ છે પશ્ચિમનો આખો યુરોપ જાતિ સમાનત્વ માટે રંગભેદ તરફથી દુર હઠતો જાય છે. બીજા શબ્દો મા કહીએ તો અમેરીકા અને યુરોપમાં ગોરા લોકો જાતિ સમાનત્વથી શાંતિ અને રિશ્વતા આવે છે એ સત્યને અનુસરીને રહેતા અને વર્તતા થયા છે. તેઓ સાચા છે. જો દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક રાજકીય દલિલ માટે ગોરા પુરૂષ જાહેર સ્થાન પર ગોરી સ્ત્રીઓની ઉપર હાથ

ઉઠાવતો આપણને જણાય છે તે તેનું કારણ તેમણે સ્વીકારેલું ક્ષેષ નીતિક રીતે જ ગોરી આન્યતા ઉપર અધાણેલું છે અને તે છે દુષ્ટ રંગભેદ.

શાણુ અટકાવથી યુની-યનને ગયેલી ખેટ

દક્ષિણ આફ્રીકાની લીબરલ પાર્ટીએ હમણાં ગ્રેસ રીપોર્ટ બહાર પડ્યો તે ઉપરથી અંદાજ વિગત દર્શાવતાં વિશિષ્ટ કમ્પે છે કે રીંગની સરકારે થયેલા નિકાસની મનાઈ કરવાથી ૧૯૫૬ પછી યુનીયન સરકારને એ વેપાર અંગે જે રોડ પાઉન્ડનું નુકસાન થયું છે.

રેસને ગયેલી આ બપંકર ખેટ એ દક્ષિણ આફ્રીકામાં દોરીઓના ગીમકન મેળવવાના હક વિરુદ્ધની વલુંગેતી નીતીનું જ સીધું પરિણામ છે.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીની તપશ્ચર્યા અને ગાંધીસત્તાના ધાર્મિકોને જાણવાના હુષ્ સ્થાય છે તેઓની તપશ્ચર્યામાં ક્ષીન્ન ક્ષીન્ન મુદ્ધારો થતો જાય છે. હવે હૈન્ડસ્પીનલમાં હોવા છતાં દરેકજ સાધકલ ચેરમાં એક વાર ફેરવવામાં આવે છે જેથી તેઓ સજ્જ પુરામાં રહે છે હજી શ્રેણીકાત માટે ડાહ્યરો એ રજા નબી આપી. અમને છે. આના સંચાલનમાં આ-ત્માહુન આપનાર મિત્રોના આવી આભાર માનીએ છીએ.

ગાંધી પણ દેહ માટે આની મંજૂર રકમની ખેટ અત્યંત ગંભીર જીનન જણાય તેમાં ખાસ કરીને દક્ષિણ આફ્રીકા માટે તો એમ છે જ એ તે જાણીતું છે કે મહાનની કાવમી તંગી થી રેસ પીડાય છે, ખરેખરી ઉજાપતા નો ૧૯૫૬નો અંદાજ આવી લાખ ઉપરનો છે. આ એ ક્રેડ પાઉન્ડ જે સહુની મદદ માટે બરબાદ થવા છે તે ને મકાને. બાપવા માટે વપરાય હોવ તો ૧૦ હજાર ફૂંકો મરવાના ખર્ચ હોત

દક્ષિણ આફ્રીકાને સરવર ને.પ લેવી જોઈએ કે નાણાની આ અધિચારી બરબાદી સાથે કાલ્પનિક હેતુને માટે થઈ છે અધાણપણના કાવલના અમલ માટે આ રેસની પ્રજાને અધિય માં જે રકમ પરી પાડવી પડશે તેની (અનુસંધાન સારે જીઓ પાડું ૧૨૬)

વિવિધ સમાચાર

યુનાઇટેડ નેશનમાં

ભારતનો ઠરાવ

યુનાઇટેડ નેશનની ટ્રસ્ટીશીપ કમિશનીયમાં ભારત તરફથી ઠરાવ રજૂ થયો છે જે ધીરે ધીરે ભારતને આંતર રાષ્ટ્રીય સંસ્થામાં સુધારા આપે છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ એન્ડ અમેરિકાને પાસીરીય મહાસાગરના ટ્રસ્ટ ટેરીટરીના ટ્રસ્ટી, ઉપર હાઇડ્રોલોજીકલ સર્વેક્ષણ દ્વારા દર્શાવેલ છે કે નહિ? ૨૭ માર્ચે મળેલી આ ઠાકી-સીધામાં સોળીમીટ રશીયન સામગ્રી કરી હતી કે ટ્રસ્ટના પ્રદેશોમાં ન્યુક્લિયરની અવધારણા નહિ થઈ શકે એવું આ ઠાકી-સીધે જાહેર કરવું એક એક જાને ભારતના પ્રતિનિધિ શ્રી રક્ષા મેનને ટો. આપેલો હતો જે કે ૧૨૫ ૫૨ સોળીમીટ પ્રતિનિધિએ મત મળ્યો માટે આમલ નરેન્દ્રા કર્યો.

જોશીયાના પ્રદેશોને

ભારતની મદદ

ન્યુ ટ્રાન્કીયા ૫ માં માર્ચે જાણવાનું છે કે મદદ આ જોશીયાના પ્રદેશના ૨૦૭ ઉપર અધિકારીઓ ટેકનીક અને ખીન વિશેષનું હમણાં ભારતમાં સિસ્ટમ છે કે જેઓ શીલીપાર્કન, સીધાન, નેપાઈ મોર્નિંગ, ઇન્ડોનેશિયા, અફઘાનિસ્તાન, સેયાનન, ભોડાન અને મેનનથી જાણેલા છે. આ સિસ્ટમ દ્વારા ચોખ્ખાને આધાર અને યુનાઇટેડ નેશનની ટેકનીક રજીમ મુજબ આપવા છે આ ૨૦૭ પૈકીના ૧૪૨ જેટલા તે ભારતના સંરક્ષણ આવાની રચના વિશે સિસ્ટમ છે. (આઇ. એસ. આઇ.)

વનસ્પતિને પાણી કાઢવા છે.

ભારતના એક રિંગની, ડી. સી. ડી. એન. સી. જાહેર કમ્પેન્ડી છે કે જેના હોડને પાણી સર્જત સંભળવા માટે કાન કે.પ છે અને તે ખાસ કદીને ઓળો રાત્ર પસંદ કરે છે. વનસ્પતિના હોડને સંગીત સંભળવાથી તે જલદી મોટા થાય છે એ નિર્ણય છે. થી સીંગે ૧૦ વર્ષે સિસ્ટમ દ્વારા આપામક પુત્રીવસંકીર્ણ માં રીસર્ચનું કામ કર્યું છે. જેમાં ત્રણ વર્ષથી તેઓએ સેરફી, ટેપિયોડા, રાક્ષીયા અને ખીન વનસ્પતિના

ન્યુન કેન્દ્રને કમ્પેન્ડી હતું કે જમતમાં આપવા પ્રજા શાંતિની સ્થાપનામાં છે તે જરૂરી સંકેતથી નથી મળવાની સરકારીયને વધારવાની દરીયાઈથી આપવા કરતાં વધુ કાનિ કદી પાણી થઈ શકે નહિ. સરકારીયને ઘટાડવાની તરફથી આપવા ઉપર ખીનએ આપવા કમ્પેન્ડીને સંલગ્ન એટલે સુધી કે નહિ જ કરી-સકે તેથી દીક્ષીતી સાથે સરકારીયને વધારવા ટો. આપેલો પડે છે (યુ.એસ.આઇ.એસ. ૧-૩-૫૧)

કોલકાતાની દુનીયા

વર્ષ ૧૯૫૫ એ.ગાંધીજીના અમલી ડો. નેપ્થ ટ્રસ્ટીની ઉલ્લી અમલી મુજબ જમતમાં ૧૨ લાખ કોલકાતા છે. અને ૮૫ દેશો મળીને પદ્મ એડીકલ રકમો છે. તેમાંથી ૬૨ વર્ષે ૧૦ થી ૧૦ હજાર નવા કોલકાતા ખદાર પડે છે. પરંતુ ૫૫ થી ને અડી અમલ માણસોની વસતી છે તેમાં માત્ર ચૌદ જ દેશ એવા નરીનવાન છે કે જ્યાં ૬૨ ૧૦૦૦ માણસે એક કોલકાતાની સરેરાશ આવે છે. અને ૨૨ દેશો એવા છે કે જ્યાં ૬૨ ૨૦ હજાર માણસે એક કોલકાતાની સરેરાશ આવે છે. કોલકાતામાં ૮૬,૭૬૭ માણસે એક, પાકિસ્તાનમાં ૨૧,૦૭૩ માણસે એક, ભારતમાં ૫,૮૦૬ માણસે એક, શીલીપાર્ક-સમાં ૧,૮૩૩ માણસે એક, ઇન્ડો એશિયામાં ૧,૮૦૪ માણસે તથા મુરોષ અને ઉત્તર અમેરિકામાં ૮૫૦ માણસે એક કોલકાતાની સરેરાશ આવે છે. (યુનેસ્કો ૧-૩-૫૧)

યુનેસ્કોની પ્રવૃત્તિ

એશિયામાં યુનેસ્કોની પ્રવૃત્તિપર અર્ચ કરવા યુનેસ્કો નેશનલ કમિશન ના ૨૦ એશિયન દેશોના સભ્યો ૨૮ ફેબ્રુઆરીથી ૨૭ માર્ચ સુધી ટે.કોપેમાં મળ્યા હતા. પૂર્વના દેશોમાં આવી મોટીય આ પહેલીય વાર મળી છે અને તે જાપાનીઝ નેશનલ કમિશન તરફથી ચોખ્ખાને જેમાં યુનેસ્કોના દીરેક્ટર જનરલ ડો. કુપર એચ. ઇન્ડોને આપવા આપું હતું ચોખ્ખાને જે મુખ્ય વિષયોમાં એશિયાના દેશોમાં-ટકનીકલ સંપ

દ્યોગિકીય આપવાં હતાં. ઇન્ડોને સભ્યોમાં એશિયન અને કુર પૂર્વના દેશો સહિત ફ્રાંસ, યુનાઇટેડ કિંગડમ, યુનાઇટેડ સ્ટેટ અને રશિયા પણ છે. (યુનેસ્કો ૫-૩-૫૧)

રશીયામાં હીરાની ખાણ

મે.સોયો યુનાઇટેડ ક્રેસે ૧૬ માર્ચે જાણવાનું કે જનર શીલીપાર્કમાં જમ પ્રસિદ્ધ હાલમાં આશીયાની હીરાની વિપુલ જમીન જેવી જ હીરાની જરૂરી જમીન પાકિસ્તાન રીપબ્લીકમાં મળી આવી છે જુરતર અને જુમર્મ સંરક્ષણના પ્રધાન શ્રી. ધી. વાપ. એ ટ્રોપોને આ નવી હિરકમ્પિના સોધની જાહેરાત કરતાં કમ્પેન્ડી હતું કે આપાર સુધી તે જાહેર માફિનના પ્રદેશમાં જ હીરા મળતા હતા જેથી આ નવી સોધ અમારા દેશ માટે મહાન અમલની થઈ પડી છે. (સાપો-૨૨)

યુગાન્ડાની નેતાઓ ભારતમાં

યુગાન્ડાથી ૭ સભ્યોનું એક યુગીય ટેલીવેશન પાંચમી મ.એ. ન્યુ દિલ્લી પહોંચી ડો. રાધાકૃષ્ણને મળ્યું હતું. ત્યાં ભારતના વિદેશ પ્રધાન ડો. રીપર મહાદેવ તરફથી તેમના માનમાં આપા પેલાં મ.દ્યામાં નેમનું સ્વાગત કર્યું હતું. આ મીઠાનમાં નીચેના સભ્યો મળ્યા છે. ડો. એમ. કે. કુમારી જેઓ યુગાન્ડા નેશનલ કોંગ્રેસના

મુખ્ય મંત્રી અને ખારાસભાના એક સભ્ય છે. શ્રી પાણેલો કુવામ્બા જેઓ "આફ્રિકન પાર્લિમેન્ટ" જૂનપૂર્વે તંત્રી અને કોંગ્રેસી કાર્યકર્તા છે; શ્રીમતી શ્રી. કોલેસોન્ડે જેણી ખારાસભાનાં સરકારી સભ્ય અને કામી સુધારા વિભાગનાં કાર્યકર્તા છે, શ્રી સમ કુલુમ્બા જેઓ આફ્રિકન વેબર આદ કોમર્સના મંત્રી છે; શ્રી વ.વ. ટાયોલે જેઓ જી.એન. ટાઇનથીયે એથેલીટીના સભ્ય અને ટ્રેડસ' ટેમ્પોપેટીવ યુનિયનના અમલગી છે; તથા શ્રી. જી. કમ્પુ. કામહા જેઓ ખારાસભામાં કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિ સભ્ય છે. તેઓ વેડો સમય પાટનગરમાં રહીને પછી ભારતને પ્રવાસ કરી અને મુમ્બ, નાંચલ, આમ, કલકત્તા, વડો, મરાસ, બેંમસોર અને હેલાણ ની મુલાકાત લેશે.

એકથી કોશ મોટો
 યુગાન્ડાની કે યુગાન્ડાની કીકનરી.
 યીમત પા. ૧-૨-૧.
 મળતાનું કોલું આ એશીય
 'Indian Opinion'
 Private Bag,
 Durban, Natal.

P.O. Box 2156 Tel. Add. "Bhalsons" Phone 20298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. & Price		per lb.		per lb.
1	Oil of Toorhall	1/2	F/Grade Loose Tea	4/1
2	Chana dhall	1/4	Savardhasi Sopari	7/1
3	Chana dhall	1/4	S.B. Nala No 2	2/6
4	Urad Flour	1/7	Jira	2/1
5	Urad Dhal	1/3	Varian (Soomph)	2/1
6	Mung Dhal	1/8	Musard Seeds	2/1
7	Whole Mung	6/1	Methi Seeds	1/3
8	Whole Urad	6/1	Whole Urad	1/3
9	Special Fendhall	10d	Jaggery (Cor)	1/1
10	Ordinary Fendhall	7d	Pure Chilli Powder	3/1
11	Egyptian Rice	10d	Pure Mustard Powder	2/1
12	Whole Bk. Mustard	7d		

ભારતનો પત્ર

(અમારા અનુભવી તરફથી)

ગુજરાત, તા. ૨૨-૩-૫૬.

મજુર નીતિ

બીજી પંચ વર્ષીય યોજના તથા ભારત સરકારની મજુર નીતિ અંગે ચર્ચા કરવા માટે આયોજન પંચની એક મજુર સમિતિ ફેબ્રુઆરી તા. ૨૦ અને ૨૧મીએ દિલ્લી ખાતે મળેલી તેમાં સમિતિ એ બીજોગીઃ સમિતિ મજુર ધારાસભામાં કરાનારાં ફેરારે તથા કામદારોનાં ચેતન વધારા અંગેના પ્રશ્નો પર પણ વિચારણા કરી છે. અને ચેતનપત્રની રચના પુર્વે જુદા જુદા ઉદ્યોગો માટે ચેતનપત્રો નિર્માણો પ્રથમ પગલું વિચારણા છે. આ ઉપરાંત નફાની વહેંચણીની યોજના, તેમજ ઉદ્યોગોના સ્વાયત્તતા કામદારોના હિસ્સા અંગે વિચારવાર ચર્ચા થઈ છે. મજુર સમિતિની ચર્ચા દરમિયાન ઉપાધન સહિત વધારવાનો, રેરનેસાઉમેન, છાટ્ટી, અને તેને પરિણામે સર્જાતી મેશીનના પ્રશ્નો પર આસ વિચારણા થઈ છે.

વડા પ્રધાન શ્રી નેહરુએ જણાવ્યું છે કે ઉદ્યોગોના સ્વાયત્તતા કામદારો અસરકારક બાજુ થઈ તે માટેના પગલાં ક્રમ સમયમાં લેવાશે. તેમજ જણાવ્યું હતું કે મજુરો ને આહિંસા જ્યોના ક પ્રના સમયો નેહરુએ તેવા નથી પણ પ્રધાને કહાવેલા અને તાજાજીનો વિરોધ કરતા મજુરો અને આહિંસા જ્યો સહકાર કરવા માટે અનુરોધ કર્યો હતો. અને જણાવ્યું હતું કે કામદારોએ ઉદ્યોગોના સ્વાયત્તતા અસરકારક બાજુ જાળવે, નેહરુએ, સહિતનર આને પ્રતીકી દોઢી રાષ્ટ્રીય ટ્રેડ યુનિયન ડાયરેક્શની મજુર રેલી ને સંમેલનમાં શ્રી નેહરુએ જણાવ્યું હતું કે રેલને નખા પાડી રહેલ અને પ્રમતિતા અને રૂપતા આવાવાર વિવાદો, બીજોગીઃ ગ્રથા આ અને પારસરનાં વિનંતાવાદો જુલો જાવા નેહરુએ. શ્રી નેહરુએ વધુમાં ડાયરેક્શ ટ્રેડ યુનિયનને અને સમાજ વાલી ટ્રેડ યુનિયનને સાથે મળી કામ કરવા અનુરોધ કર્યો હતો.

બીજી અક્ટોબરે નવા રાજ્યો નો ઉદભવ

ભારતમાં રાજ્ય પ્રત્યક્ષના અંગેની યોજના બીજી અક્ટોબરે મહાત્મા આંધીની બંધાવિ રિને અમલમાં આવે તેનો સંભવ છે. એ દિવસે નવા રાજ્યોનું વિધી પ્રવર્તે ઉદ્ઘાટન થશે.

અને કોન્ટર બી. શી. રેવ તપાસ થી બીજી સિંદાએ તપાસ કરેલી યોજના મુજબ પશ્ચિમ બિહાર અને બંગાળ નું નેહરુ પણ તેજ સમયે અમલમાં આવશે. ભારતીય પ્રાદેશિકની રાજ્યોએ બનેટ બેદર રાજ્ય પ્રત્યક્ષના અંગેને અંગે ૧૫મી માર્ચના રોજ ચર્ચાશે. દરમિયાન જુદા જુદા રાજ્યોની બંધનસભાઓ અંગે અંગેના તેમજ ના અમિત્રાઓ મેક્કી આવશે. અંગે કામ, સીમાર થે કરેલી અમલમાં અંગે કાર બાપવાર લઘુમતીઓ માટે માંદે બરીની નેમવાઈ કરશે. અંગેમાં વડા પ્રધાને સમયા મુજબ રાજ્યોના જુદા માટે પ્રાર્થિક સમિતિઓની રચના માટે નેમવાઈ કરશે. પ્રથમ અંગે કપનાત રાજ્યપ્રધાનેની સરકારની તથા અભારના અ, બ, ક એના ગણ પ્રકારના રાજ્યોની નાજુદી વિગેરે બંધા રાજ્ય સુધાર કરવાની નેમવાઈ કરતાં બીજા બીજો પણ પસાર કરવામાં આવશે. આ વખતેના અંગેમાં કાર કામ કામ કામ નોતા તથા અંગેના કારાઓ પાસના કોવ પાંચી કરતા બનેટ બેદર વધારે અંગેના તેમજ સંભવ છે. રાજ્યો ફેબ્રુઆરીએ રેલે બનેટ અને રાજ્યોએ સામાન્ય બનેટ રાજ્ય કરશે. બનેટ પરની ચર્ચા રાજ્યોએ પુરી થશે ન્યારે બનેટને સમયે નાજુદીમાં અંગે પસાર કરવામાં આવશે. આ ઉપરાંત પાર્લામેન્ટમાં બંને રૂબેમાં બીજી પંચવર્ષીય યોજનાની ફરેપા પર ચર્ચા થશે. આ રપરેપાને એકીક પદેમાં અંગેની રપરેપ અંગે.

સિંદ બીટીના સંબંધો

તાજેતરમાં ભારત અને બ્રિટન જ્યોના સંબંધોમાં મહારો હોવાનું જણવા મળે છે. અને આ અંગે સંદન અને નવી દીક્ષીમાં ચેતવણીના સર પણ હચ્ચારવામાં આવ્યા છે. ભારતની કુસહાને આરેશ બ્રિટન ખાતેના દોઢી કામ કમિનર બીપતી વિભાસકથી પંડીરે પણ બંને રેશા જ્યો કરાદી ધરાવેલા અંગે બંધન કર્યો છે. સીટ તથા મહાર કાર અમલમાં આવવામાં બ્રિટને અંગેલ ચકલ ના બાગને પરિણામે દોઢ અને બ્રિટન જ્યોના સંબંધો મહારો હોવાનું કહેવાય છે. આ બંને કરશે, એ કામ પ્રકારે ભારતની સરકાર પાસે ધસી

અંગે છે. વધુમાં બ્રિટને ગોના પર ના પોટુમના કારને અંગેલ રેશાને બળતામાં થી હોવાનું છે. એ ઉપરાંત ક હોવાના તપાસ બ્રિટન પાટીરના ની તરફની કરી રજુ હોવાનું અને તે કામગીરીમાં મોખમત લેવા માટે દોઢ પર જણવ કરી રજુ હોવાનું કહેવાય છે.

શ્રી કુચુગેનન આ પ્રથમ બ્રિટીશ પ્રધાન મંત્રી સાથે ચર્ચા તેથી થશે છે. ક. નો. ની વાલિયજીની સમિતિ ની નેહરુ. દાનવી આવવા માટે નુ પોટુમ ના પદેમાં શ્રી ચેનન બંધનમાં બેઠા બેઠાડીનું મળશે.

સંસદ બેઠક

દોઢી સંસદનું બનેટની એક ૧૫ મી ફેબ્રુઆરીના રોજ પ્રમુખ હો. રાજ્યપ્રધાનના ઉદ્ઘાટન પ્રથમથી યદ્ય થયું. પ્રથમ કરતાં પ્રમુખથી એક નીતિ વિચાર નવી નાહેરુ કરી નથી પરંતુ ભારત સરકારની ચક્ર અને આનરારાષ્ટ્રીય નીતીની પ્રત્યેક કરી છે મહત્વન. અતર રાજ્ય મન.વેની રૂક સમીક્ષા કરતાં હો. રાજ્યપ્રધાને રજુ કે ભારત એકીકા ને આહિંસા વિચરતા સમયના પ્રધાનો બરી રાખશે. તેમજે રજુ કે ચિનને જુ. ને. મા. બી. બદર રાખવાથી તેમજ તેની સાથે અંગેનારિક પ્રતિબંધો કુલથી અંગેનારિક અને ધર્મજ આજુ રહે છે. વિચારતા માટે સીધી અમલક એવી આ પરિચિતિ નિવારવા માટે ભારત બનતા અંગેના કરશે. પ્રમુખે ચિન અને અંગેનારિક જ્યો સાતીમય પ્રમુખ કરવા અનુરોધ કર્યો હતો. પ્રમુખે અંગેનારિક વિરેશ મંત્રી થી કહેશે ગોવાને પોટુમના એક બાજુ તરીકે મહાત્મા કરેલા નિવેદન અંગે જુ. બેદર અંગે કર્યો હતો. પ્રમુખમાં એક સીટ અને મહાર કાર નેવા કરકરી કરેલી કાટકથી કાટી અને જણવ્યું હતું કે આના કારણથી પશ્ચિમ એશીયા માં તમીલી થઈ છે. પ્રમુખે વધુમાં પુર્વ પાટીરનામાંથી વધેલી બિનરન અંગે ભારતની ચિતા બંધન કરી હતી પ્રમુખે પર આગળના પ્રશ્નો પર ચોસના રાજ્ય પ્રુન રચનાના પ્રથ ને સાતી અને સહિષ્ણતાથી દમ કરવા નો અનુરોધ કર્યો હતો. તેમજ રેશ ના કંદલાક બાગમાં ચર્ચેલા બાપવાર રેશાને અંગે બેદર બંધન કર્યો હતો. વિશ્વ યોજનાએ ૫૨ મેલર્ત રાજ્ય પતિએ જણવ્યું હતું કે બીજી પંચ વર્ષીય યોજના વધુ મહત્વાકાંક્ષી છે. એટલા માટે તેને સરળ બનાવવા માટે લો. એ વધુ સખત પ્રવર્તે કરવા નેહરુએ. આપણું જ્યે રેશમાં સમાજ વાલી જ્યો સમાજ સમ.પવાનું છે. વિમા ઉદ્યોગનું રાષ્ટ્રીયકરણ દોઢ સરકારે ચોક્કસમાં, છાટી ના નીધાનું રાષ્ટ્રીયકરણ સુચવતું બીજ

રજુ કુ. એ. રાષ્ટ્રીયકરણ માટે છાટીના નીધાનું કામદાર એક ફેરારેશન દર ચર્ચો, નેહરુ શેર બીજા સંપૂર્ણપણે દોઢ સરકાર તરફ થી ભારા. આ બીજા રા. ૫ કરાનું થશે.

દેતુઓ અને કારણોનું નીકળણ દર્શવતાં નિવેદનમાં થી રેશને જણાવ્યું હતું કે, ચોક્કસી દોઢરને સંપૂર્ણપણે રેશ આપવા, છાટીના નીધો પ્રથ વિસ્તારમાં વિસ્તાર કરવા, તથા બેદર બંધનનો વધુ અસરકારક ઉપયોગ કરવા માટે આ પગલું લેવાનું રજુ છે. સુચિત નીધો ફેરારેશનમાં, અભાર ની બાંધી કપનીએ ને તથા રાજ્ય સર કારેના અંગેલ રેશ આ રેશ કામ કરતી અંગેનાને બિહાર કરવામાં આવશે.

નીધો ઉત્તરનારને વળતર આપવા નો સિદ્ધાંત જણવે છે કે, શેરકોનરે ને સરકારનારી અપના વારીક સરે રાજ્ય કિરસાની બીરામણી રકમ બળતર તરીકે અપાશે. એના વિરુદ્ધ તરીકે, આવી સરેશાની રકમથી રકમ તથા રેશ અંગે કપીટલ કે તેના નેટલી મિલ્કતો નેટલી રકમ અપાશે, જેની અલગીમાં કાપ વિવાદ ઉભો થય, તેા દોઢનુન દારા તેની પતાવટ થશે. નીધો ફેરારેશન અવતા જુનમા રચાશે અને મુખ્ય, કમકતા, દિલ્લી અને મહાર વિગેરે કારેશમાં તેની પ્રત્યેકી સાખ થી રપ.રો.

દોઢી સરકારનો અંગ

વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુએ ચેતવણી આપી છે કે જો શીરની રીતિના દોઢી સરકારનો અંગ કરશે તો તેની સાથે બગ વાપરવામાં આવશે. સરકારનો અંગ કરનાર રીતિને પંડીતે બંધક માં રાખવામાં આવશે. આ અંગેની રપરેપ સુચના દોઢી સરકારે પોલીસને અ.પ.મા આવી છે આજુ હેનુકર સરકારે પોલીસને મળવું કરવામાં આવી છે. ફેબ્રુઆરીની ૫ અને ૧૦ તારીખે ભારતની સરકારમાં પુર્વ નજી શીરની પોલીસ કરેલ ગાળાવાર ના મન થો સાથે શી. યી સમાજના એ પાસે દોઢ સરકારે સખત વિરોધ પણ નોધાવ્યો છે.

સં. ૨૦૧૨ના "ગુજરાતી" એસનાં મેટાં પંચાંગ.

હાળી પછી નીચેના જાણે પોરેલ એકરથી ચળવી રાકાશે. ૧ પંચાગની રી. ૩-૬. પોરેલની ૩ પેની વધુ મોક્ષવી. ૨ પંચાગની રી. ૬-૮. પોરેલની ૬ પેની વધુ મોક્ષવી. ૩ પંચાગની રી. ૭-૯. પોરેલની ૯ પેની વધુ મોક્ષવી. 'Indian Opinion', P. Bag. Durban, Natal.

બાપુના સાન્નિધ્યમાં

નીતિ અને પ્રીતિ

(પહેલાં પાનનું અનુસંધાન)

[સારત લોકરુઝના નીચે સદૃશ આવલેકરે હાથએ મહાત્મા માંધીજીની મહેમાનો પ્રત્યેની કાળજી વિશે નીચે અનુભવ લખ્યું હતું.—અ. ધ. એ.]

એ ત્રણ મ જાણ ત્યાંના અ.અ.મ.માં થોડા દિવસ રહેવાની અને ત્યાંની પ્રતિષ્ઠા જોવાની આદી બ.સ. હજારો કરતાં વધુ થોડા ને હોય કારણ આડે આવડું અને હું ૧૯૪૭ના અંત સુધી સેવામાં બંધ થઈને ન હતો. વચમાં ગુપ્ત પ્રધાન મંડળનાં રાજીનામા પછી ૧૯૪૭માં મેં સેવામાં જામ આઈ રિવઝ રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. અને તે પ્રમાણે રમરમ મહાદેવ બાપને લખ્યું પત્ર પણ કે "મારે ત્યાં કામ કેંઈ જ નથી ફક્ત બાપુના સાન્નિધ્યમાં અને શાંતિમાં આઠ દિવસ રહેવા વિચાર છે."

પરિણામે જાણીતો મારો વિચાર હતો બહુ નકકી પથ થયું, દરમ્યાન અપ્રતિયમ સંવાદનો, ડાહ્યા વાગ્યો. પ્રેક્ષી દોષિની દિલ્લે હું એક જાણીતો પ્રેક્ષી અને ગુપ્ત મારાસજીનો સ્પર્શ, એટલે સત્યાગ્રહની તે વખત ની ચોળના પ્રમાણે અને સ્વ.ભાવિક રીતે આગળ પડું રચાત આપણે અને તેથી સેવામાં જવાનો વિચાર બાકી વાળ્યો.

ત્યાર પછી અને ૧૯૪૭ની આખરે હજારોના ફેરની સમાજો આજે સેવામાં જવાનો અવસર પડ્યો વહેલો સાંપડ્યો. હું અને મારાં પરિણામને નવેન્દ્ર ૧૯૪૭માં ત્યાં જામ ત્યાર વિવસ રજા નહા. વધારાં રહેવા કરતાં સેવામાં જામ રહેવું આજે વધારે પસંદ થયું હતું. અમરો કિતારો સેવામાંની કુટીરામાં હતો. એક બદ નાની, પણ માંધીજીની કીચુ વટનારે રચાવાની વાત અહીં ને.પની આવરણે મનુ હું.

અને મહાદેવ (સાંપડિસ)નું હું ૧૯૪૭થી છે અને તેથી મારા બે.રાજ માં કુપ કીક કીક લેવું પડે છે. માંધીજી આ જાણીતા હતા, અ.અ.મ.માં તે આવડું જ કુપ હોય અને તે અમુક પ્રમાણમાં જ મળે, પરંતુ મારા રવારવ ને અંજે થયું કુપની જરૂર હોવાથી, અમારા ત્યાં પહેલવાના અગાઉ બ.પ.જીએ ત્યાં સંવાદને સચવા આપેલી કે "જુઓ, કાલ મારામર અને તેમનાં પરિણામો આજે છે. મારામરને તેમનાં શરિર રવારવને મારે કુપના બે.રાજની વધારે જરૂર છે મારે, દિલ્લે અમુક માપ પડે કુપ આવડું એ નિમમ આવલેકરે લાકુ પાડ્યો નહિ એમનાં પરિણામ પછી એટલું કુપ એ બે રાજ લેતા હોય તેટલું તેમને આવડું. હા, કાલ

વગેરે મારે પણ તમારે બદલવત કરવો, તેમજ કાલકાલમાં તેમનાં મેં છે કે પછી લક તે પ્રમાણે મેં કુપ કરવી."

આટલાથી માંધીજી ન અટક્યા, તેમજે જાણી અવરણપકને એ પણ સચવા આપી કે "અહીં મનુજનો માસ છે. તે કાલ મારામર, અને તેમનાં પરિણામ મારે અમરકાનીની મોહવણ રાખવા મુલતી નહોત."

અને ત્યાં પહેલવા પછી જામના મથા ત્યારે મારી પાસે કુપ મારે મેટો વાટકો લેવો, અને જરા અમર" થયું અને સંજોગ પણ મેં જાણી અમુક જ પ્રમાણમાં કુપ લેતા હોય ત્યારે હું એકલો કેમ નમારે લક રાજ" એવો સંજોગ અને અને મારાં પરિણામ થયો. એટલે વાટકામ, માપ ભરીને કુપ પીરસાવા બાદ તરત જ મેં કહ્યું "મસ આટલાથી માલસો." પીરસનાર કાલ સમજી ગયા અને મને એમજે રહ્યું. "તમારે વે. વધુ કુપની જરૂર છે અને તેથી તમારી જરૂર પ્રમાણે કુપ આવડું લેવું એની સચવા બાપુએ કાલે જ આપી દીધી છે." આ કુપરથી બાપુની સચવા હોવાનું જાણવા મળ્યું.

એક રાત સેવામાં પ્રમાણ કાલપ પછી બીજો દિવસે સવારે બાપુને મળવા થયો ત્યારે તેમજે પહેલો સવાલ થયો "કમ કાલે રાતના લક કીક આવી નાઈ અમરકાને માસ તો નથી મળે ને? અવરણપકે તમને અમરકાની આપી હતી કે નહીં? મેં એમને સચવા આપી હતી."

આ પૂછપરછથી હું તો આશ્ચર્યથી અને કામચૂંથી મુગ્ધ બની ગયો. આટલો મેટો પ્રુપ, આટલો રાજ-કાલમાં મુ.પ.પેસો કરતાં મારાં જોવા એક નાના માણસ મારે પણ મોહવણ કરવાની એને નિરપ્રતિ-ન આજે એમજે બધી જ અવરણ કાળજીપૂર્વક કરવી હતી. આ નાના કિરસામા માંધીજીને પ્રેમ તેમજ અવકાર કુસળતા એ અમો સરસ રીતે તરી આવે છે. "પપાસ બાપુ"માંથી.

સાહેલીસની સરૂર
દીલના માંધીજીન વિશે સેમો
સવાસ જાણ રૂપે આ પ્રુસતમાં
સાહેલીસના વીચારો દીલમાં છે.
પ્રીમત થી. ૩-૧.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

કુનીપ સમજ એક એવો આવડો મુકવો એમજે કે કાલ પણ અપ્રતિ, બીજાની માંધીને અમરકાની પણ નથી અહીં તાળા-આવી અને બારણાં-સાંકળ ની જરૂર નથી.

ધર્મ શ્રદ્ધાનું બીજું કાર પ્રીતિ એટલે કે સર્વ જીવો પ્રત્યે પ્રેમ અને જવા રાખથી તે છે. પ્રીતિ એટલે પીડિતો ની નિસ્વાર્થ સેવા. પ્રીતિ એટલે પરિણામો ઉદાર, દિલ્લેનું કુ:ખ કુર કરવું તે જેનાથી માનવ હૃદયને જોડી રાખ, અને બીજાનું કુ:ખો જાણી રાખ એનું નામ પ્રીતિ. પેલાનું કુ:ખ તો જાનવર પણ જાણે છે. પરંતુ માનવની એ નિરોપતા છે કે એ બીજાનું કુ:ખો પણ જાણી શકે છે. કરકામનું કુ:ખ જોડેને રિલ કેપી છે એનું નામ પ્રીતિ. પ્રીતિથી કરેલી સેવાથી માણસ ને અશિમાન નથી લેખજીવ. મતા પ્રેમથી માણસની સેવા કરે છે એનું એને અશિમાન નથી હોતું. આજ કાલ તો દરેક પેલાની સેવાનું માપ કાઢે છે. પણ પ્રેમપૂર્વક કરેલી સેવા માં એવી અમુકી નથી હોતી, રાજ કુનીપાવર ડેરલો લેખકાર કરે છે કે એ ડેરલી નિમમિતતાથી પેલાનું સેવાકાર કરે છે કે "નિમત સમયથી એક ક્ષેત્ર"

પણ મોડું કરતો નથી અને કરતાં એ કદાપિ પેલાની સેવાનું મનપમ માનવો નથી.

આખી સદિ આપણને એવો જ લેખ આપે છે, સરિતા વહેતી જ રહે છે, રહેલો કાચા અને ફળ આપે છે. પ્રુપ સુવાસ આપે છે એની બદલામાં એ કરું પ્રુપતા નથી એવી નિસ્વાર્થ પ્રીતિ જ ધર્મ શ્રદ્ધાનું બીજું કાર છે. અમારા બાપુ"માંથી.

શશુ અટકાવાથી સુનીયનની ગયેલી ખેડ

(પાના ૧૨૬ થી વાંચો)
સરખામણીમાં તો આ જે કરેલ પાલ-કની રમ નજી છે પ્રુપ અર્થ તો અપ એરીઆ અને બીજ એકટના સેમોગિલના પલાન પ્રુપ રમનાંતર કરવામાં રહેલો છે. વર્તમાન પેલાનું આ સપરિહરણ રશિયુ આ-કાકાની વધુએની પેલીસીન. પરિણામે થનાર અર્થને એક નાનકડો વિભાગ જ મતાવે છે આવી કદામલી પેલીસી ના કારણે વહીવટી અર્થને અંકાલ નીજી થો એવો નથી પ્રુપ દિલ્લે અશિમાની અંદર અપ્રતિયમ રીતે ભોગવાતાં કુ:ખો અને પડતી મુશિખતો થી દરિયાપારનાં ડેરોનું વહીવટ અંજે દબાવ્યું થવું રહે છે.

નવલ કથાઓ

જે તો પીપાં છે ભણી ભણી	૧	૧
સાગર કથા	૮	૧
અણુ પ્રતિ	૭	૧
આનંદી કાલ	૫	૧
નીલ પંખી (ભાગ)	૫	૨
મોહન (જંગલીનો અનુવાદ) ભાગ ૧, ૨, સેકા	૧૧	૦
મો:રાની વતો	૧	૦
બદીઆ	૧	૦
વિવાલ મોરિર	૭	૦
મદીપ	૭	૧
સાગર સ માર	૧	૦
દરિયાની વતો	૧	૦
પીર.શિલ નાકો	૫	૬
બીવલ ભાગ ૧, ૨, સેકા	૧૨	૦
આસાનું જીન ભાગ ૧, ૨, સેકા	૧૪	૦
દરીયા વાટ	૧૦	૦
ક રી	૫	૦
શક્તિ મુલ અને સંપ્રુકા	૦	૦
મસુપર	૧	૦
સેલો પ્રેમન	૭	૧
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧, ૨, સેકા	૧૩	૧
કુર્મ	૮	૦
જગર્જીલ ચિદરાજ	૧૩	૦
માનવતાના લીલા	૧૫	૦
પ્રમાલ કીરજો	૮	૦
માનવતાના પ્રુપ	૭	૦
ઉકેલો અશિમા	૧	૦
કપાલ કંડલા (જંગીમ મંદ)	૧	૧
અણુપ્રક મારા	૫	૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

પરિપુ-પદસંપત્તિ

“સહચરી”

સં સારમાં મળીવાર કહેવાય છે કે આંખોમાં વેલવની લામચાંદી વધુ હોય છે અને આંખોને નેપથ્ય તો નજીક છે કે આંખોને સારાં સારાં છુપાં મરેલાં નજરે રીતિવધાં વરણોનો ચોક્ક વિરોધે હોય છે એ કદાચ તેમની દ્રષ્ટિએ આશ્ચર્ય પશુ કદી જતાં કામ, કોષ, લેખ, મદ, ચોક્ક અને અત્યંત નામના જે વડ રિપુઓ છે. તે તો માનવ માનમાં જ રહેલા હોય છે. કામમાં એક વધારે તો બીજો થોડો અને કામમાં બીજો વધારે તો ત્રીજો થોડો પશુ રીકમાં એક વધારે તો એક વધારે હોય છે. એ વધારે પડેલાં તથા કામ, કોષ અને લેખ પ્રકાર વર્ણમાં વિરોધે જણાય છે. જેનું પ્રમાણુ પ્રતિ મદમાં આંખો પ્રતિ વહેલા આકર્ષીય છે અને અપ્રકાશને ગીતાની રચનામાં એ ત્રણેના સ્વરૂપ અને નિવારણનો ઉલ્લેખ કરવા અનુનંદ્ય પ્રાપ્ત પાત્ર સ્વીકારી છે. અને પાછલા તથા ચોક્ક, મદ અને મત્સર એ વર્ણમાં વિરોધ જણાય છે. જેના પ્રમાણુએ આંખો સ્વરૂપ પ્રતિ જ નજીક આકર્ષીય છે જેમ કે સીતાજીને સુગન્ધ સુમતી લલસા ઉપજાવતી. એ સુપ્રસિદ્ધ જ છે. આમાન્ય પ્રિતે તો જીવમાનના કલ્પમાં એ જ એ વિકારો પ્રકાર રહેલા હોય છે. તે ક્યારે પોતપોતાનો કામ જાળવે તે કદી છાડતું નથી. પશુ એમને ન્યારે સત્ક્રાંતિ મળી જાય છે ત્યારે તેઓ પ્રત્યક્ષ થઈ તેમને પ્રભાવ પાત્રે છે.

બીજી બાજુ એ વિકારોના યમન મટિના ઉપરો પશુ વિકાસ છે. જેને વડ સંપત્તિ કહેવાય છે. એ માનવી જીવાત્માની જનિતિ સાધન અને સંનજનોની મૂલી અણુય છે. વડ વિકારોના આધિભાવથી માનવીનું અધઃપતન સાધ છે. અને વડ સંપત્તિના વેગવધી માનવીને આસેડ અને પ્રવેશ સુધરી જાય છે એટલું જ નહીં પશુ તે આત્મા-પરમાત્માની અજેડતાના માર્ગે ચલાવી દે છે.

વડ વિકારોનો વિનાશને આધિભાવ થાય છે કાંઈક કે તેને ઉપરિધત થવા માં પ્રવળ નથી કરેલા પડેલાં તેને તે, માત્ર પ્રકરની જ જરૂર રહે છે. ત્યારે આંખો ઉલટું વડ સંપત્તિનો તો આસ સંમદ કરવાનું કહેવાય છે. કારણ કે એ સહજ પ્રાપ્ત નથી પશુ અભ્યાસથી વેગવધી પડે છે. જેથી જ સંસારમાં વડ સંપત્તિવાનો એક જ જણાય છે. અને વડ રિપુનું સાધન-જય તો વિષમાં સર્વજન કુચોચર થઈ રહે છે.

વડ રિપુની વેડ જ વડ સંપત્તિમાં પશુ છે આંખોના સમાવેશ થયેલા છે એ સમ, દમ, ઉપરિધત, તિતિદા, અદા, અને સમાધાન નામના છે. એ છે વધારે વડ રિપુની જેમ પહેલાં તથા સમ, દમ અને ઉપરિધત પ્રકાર વર્ણમાં વિરોધે સાધ્ય થયેલાં જેવામાં આવે છે. અને પાછલા તથા તિતિદા, અદા અને સમાધાન એ વર્ણને સુલભ સાધ્ય જણાય છે.

આ વડ સંપત્તિના સાધનને સર્વજન પશુ કહેવાય છે. જ્યારે વડ રિપુઓ વધારે કોઈ એકનો ઉદ્ભવ થયે આવે છે ત્યારે જેમને સંપત્તિના મદાવરો છે. તેઓ પોતાના અનંત કાણુ રાખી તેને વડવધી થઈ જતાં જેથી વિકારો કારીને યાંત્ર જાની જાય છે. પશુ જેમને સંપત્તિના મદાવરો નથી હોતો તેમના મન પર એ વિકારો વડ અત્યંત કરે છે અને કસેટને ઉપજા કરી કુખનો અનુભવ કરાવે છે.

સમર્પી મનુષ્યમાં પશુ સદમરૂપે એ વડ વિકારોનું અસ્તિત્વ તો હોય છે જેમ જીની વાલીમાંથી થી કાઢી લીધા પછી પશુ તેની કીડરીમાં થી વધી અમેલું હોય છે, તે ક્યારે વાલીને તકે મુલાકાતી બદાર નીકળે છે. તેમ ઉપર ઉપરથી જોતાં પ્રકરની અનુ-પરિપતિમ. સમમના સમારણ અવગતી માં એ વિકારોના અભાવ જણાય છે. ખરો પશુ વિકારોના ઉદ્ભવ થવા મટિની અનુકૂળતામાં તે તેનો પ્રભાવ પાતાની આંખે છે આવા પ્રકારે ત્રીય સંપત્તિ હોય તેજ પોતાની જાતને સંપાળી લે છે એા મનુષ્યને જાતે અને ક્રિતિકાએ સંવેદ કદાચ તરીકે

રિપિત કરેલા છે. આંખોના જીવન માં એવા સંકેતો પ્રકરો ઉપરિધત થયેલાનું આપણે સંભળીએ છીએ. પરંતુ તેમણે તે વડ રિપુઓને આગળ વધવા ન દેતાં તેમના પર ધીરે-ધીરે સંપત્તિના કારકો અભાવેથી જેના પરિ-ણામે તેઓ વિષવદંશ અકાતમાં અને સુચ પ્રકાર મથાવા છે. માનવીએ આ વડરિપુ અને વડ સંપત્તિ વેડી વડ રિપુ તો પ્રવળ વિના જ પ્રાપ્ત થઈ રહે છે એથી તેનો નિરાભાવ કરવા માટે અણુમવાનું છે. અને વડ સંપત્તિ પ્રવળ વિના પ્રાપ્ત નથી જતી જેથી તેના આધિભાવ માટે અભ્યાસ કરવા નો રહે છે. એ માટે “અખ” આનંદ”માં થી પી પી મદેતાએ આજ નાનક મદાવર આપ્યું છે.

એકવાર મદારાજ રણજીતસીંહ સંપા ટાણે બદાર બેઠા હતા. ત્યાં સમય થતાં પોતાના નિવસ મુજબ જાગૃત રમરણુ માટે આજા ફેરવવા જાગ્યા. અને તેમના એક પ્રસન્નમાન મુરુખી મિત્ર અભિક્ષીન પશુ તેમની નજીક પોતાની તકમ્પી ફેરવતા બેઠા. ઉભય મિત્રોમાં પ્રાપ્તિ એક જનાં પક્ષો સારો પ્રેમ હોતો. રણજીત સીંહજી જે આજો ફેરવતા હતા તેના મજીકા પોતાની તરફ આવે એમ ફેરવતા હતા. અને અભિક્ષીન જે તકમ્પી (માળા) ફેરવતા હતા તેના મજીકા સામે તરફ ઝીરેને બદાર જતા હતા. કોઈ વખત નહિ તે આ વિરોધે અત્યંત આશ્ચર્યજનક મદારાજ રણજીતસીંહના ખાનમાં આવી ચડી. જેથી તેમણે વિનવથી તેમને પૂછ્યું “મે મિત્ર! માળાના મજીકા અંદર જવા બોધને કે બદાર નીકળવા બોધને?” આ પ્રકારે સંભળીને અભિક્ષીન જોડ વિચારમાં પડી ચલા. પશુ સતોની કુશામ છુદ્ધિ આપ. મદન પ્રભોના ઉકેલ માટે કહેલા મદદરૂપ બને છે. તેમણે કહ્યું

“મદારાજ! માળા ફેરવવાના એ હેતુ છે એક સારા વિચારો. જ્યારે મદદરૂપોને પોતાના પ્રત્યે બેઠી લાવીને પવિત્રતા મદદરૂપ કરાવે છે. અને બીજી ઉકેલ અંતરમાં રહેલા ધુરાળના વિચારોપ કુચોજીને બદાર ફેરી દેવાનો છે.

તમે માળા તમારી તરફ ફેરવો છો, એનો અર્થ એ છે કે તમે મદદરૂપોનું આકર્ષણ કરી તમારામાં સંમદ કરો છો. અને હું માળાના મજીકા મદારની બાજુએ ફેરું છું એનો અર્થ એ થાય કે હું મારા કુચોજીને કલ્પ માંથી કુચ કરવાનો અપલ કહું છું અને તેણે હેતુ તો એજ છે કે સારાચારી બનવું.

આ જવાબથી મદારાજ રણજીત સીંહને પોતાની થાકાનું સમાધાન સમ મહું જેથી મદ આનંદ થયો.

શ્રી. કાંસરાલ પ્રભાવતિ
એરોસીએશનનું
વાર્ષિક સંમેલન

શ્રી કાંસરાલ પ્રભાવતિ એરોસીએશન નું ૩૧મું વાર્ષિક સંમેલન તા. ૩-૩-૫૬ને શુક્રવારે મપેર જાગ ૧-૧૫ કલાકે રસદનભગ, નિવાસી શીમાન શુદ્ધાભાઈ પ્રેમજીના પ્રમુખરથાને પ્રગળી. એ પ્રભાવતિ આજ બહેનોને સંમેલન માં પધારવા અમાર આમદભવ્યું. આમદભવ છે.

સંમેલન કામકાજ: (૧) મીનીડ તથા મીનીડ રીપોર્ટ; (૨) વિસ્તારની રણજીત; (૩) કારણ; (૪) સુદરૂપ; (૫) પરસુરણ.

શ્રી. દર્શનાભિલાષી સેક્રેટરી રવાયત પ્રમુખ રણજીતસીંહ અમારાર્થ, રવાયત મીનીડ: દાહાબાઈ મોર્લીદજી. વિજયદેવ વતનજી મીનીડ, મીનીડ, શ્રી. દર્શ. મી. એ.

પ્રમાણિક પ્રમાણ

વાર	ઓસ્ટી ૧૯૫૧ માર્ચ	હીકુ ૨૦૧૨ ફામણ	પ્રસન્નમાન ૧૩૭૫ સામાન	પારસી ૧૩૨૫ સહેરેવર મહેર	સુમેરેવ ક. મી.	સુમેરેવ ક. મી.	માર્ષિક તહેવારો-ઉત્સવો
કુલ	૧૬	૫૬	૨૬	૧૭	૫-૫૫	૬-૨૦	
કાની	૧૭	૫૬	૨૬	૧૮	૫-૫૭	૬-૨૨	
રમી	૧૮	૫૬	૨૬	૧૯	૫-૫૮	૬-૨૩	
સોમ	૧૯	૫૬	૨૬	૨૦	૫-૫૯	૬-૨૪	
મંજળ	૨૦	૫૬	૨૬	૨૧	૫-૬૦	૬-૨૫	
કુલ	૨૧	૫૬	૨૬	૨૨	૫-૬૧	૬-૨૬	
પ્રક	૨૨	૫૬	૨૬	૨૩	૫-૬૨	૬-૨૭	
કુલ	૨૩	૫૬	૨૬	૨૪	૫-૬૩	૬-૨૮	
કાની	૨૪	૫૬	૨૬	૨૫	૫-૬૪	૬-૨૯	
રમી	૨૫	૫૬	૨૬	૨૬	૫-૬૫	૬-૩૦	
સોમ	૨૬	૫૬	૨૬	૨૭	૫-૬૬	૬-૩૧	
મંજળ	૨૭	૫૬	૨૬	૨૮	૫-૬૭	૬-૩૨	
કુલ	૨૮	૫૬	૨૬	૨૯	૫-૬૮	૬-૩૩	
પ્રક	૨૯	૫૬	૨૬	૩૦	૫-૬૯	૬-૩૪	

આમારી નવી આલુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : રોપ ન

પૂરવંઠ્યા : જ'શપર'પરાગત ઉતરી આવેલી ખાનદાનીના મતીક સમા દરિવલકા ને કૈલાસવાને માધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. તરલિકા એની નિકટની મિત્ર છે. હોલેજમાં ફોનું 'માન એ'વતે કમલવલ નામ નો િદાર્થી કવિ, નહ, રિઝકિ છે. અરવીથી કહે છે. હોલેજના સમા ર'સમાં માધવીને માધકર'દમાં રહેવાનું આમ'ત્વ આપે છે, આ પરિચય થી એના લાગણીઓ જાણ થઈ જાય છે. થીયંતું એક કાજન એ જાય છે ને કમલેસ પલ્લ તેના ઉપર સુધ અને છે એને ઘાતે છે કે બ'ને પ્રેમમાં એ'આપાં છે. માતાપિતા એના વિવિધાળના ચિન્તામાં આમળ નાપાં છે. માધવી ગનના આવો હવારે છે. એમથી લાગણીનો ક'ધર્' પેદા થાય છે. માધવી ઈશ્વરને પ્રેમને માને' આમળ કહે છે. કુમાર તરલેથી નેનીતાલ આનવાનું આમ'ત્વ મળે છે. માધવી કમલેસ પાસે એના નાટકની પ્રશંસા કરે છે, ધીજા' કાંચે નાંચવા મેળવે છે ને બાલે દિવસે એની જીવનકથા જાણવાનું પલ્લ નકા-કરે છે. કમલેસના મન ઉપર આ મિત્રની ઘેરી આમળ પડે છે. કમલેસ પોતાનો ભૂતકાળ જાહેર કરતો હોય તે કીતે એની. જીવનકથાનું આલેખન થાય છે. અ'સમાં માધવીને ઉરેશને એના સુખમાંથી કાંચપ'કિત એ સરી પડે છે. માધવી ઘર જાય છે ને નેનીતાલ જવાનો નિર્ણય લેવાઈ જાય છે. કમલેસની જીવનકથામાં પાનાં એ જ રીતે જ'ચાય છે અચાનક માધવી એની એકરૂ ઉપર આવી પહોંચે છે. કમલેસ જેવેસ જવા નહાય જાય છે. બ'ને ચર્ચાકેટથી વિચાર જાય છે આમ'ત્વ કમલેસ પોતાની કથા કરે છે. વિચાર પહેંચતાં એ લાગણીવસ જાને છે. એને સ'તેવવા જતાં માધવીને જોડું થાય છે. એ જાણાય છે, જુડું જોડે છે, ને પિતા ની ચીંતા જાણતાં કમલેસને કોડી, જમથી, ધરવરતી એકદમ ઘર રોડી જાય છે.

અકેરણ નવમું

માધવીની રેકસી ને ગતિએ જ'તી હતી તે કરતાં અને જમણાં વધુ વેગથી એના મનમાં વિચારોનો ખસારો થઈ થઈ મથે હતો. એણે કમળી લીધું હતું કે તરલિકાને પિતાજીએ પુછ્યું હતું અને એણે કહ્યું હતું કે આને નાટકની તકથી મારે કાંઈ જવાનું હતું જ નહિ. તરલિકા એ કામ કમલેસ વિશે પલ્લ વાત કરી દેવા માધવી ભયથી લચમચ ઝૂંટ રહી હતી. એને મળું હતું. 'પિતાજી જાણ્યો કે હું જુડું' બાંધી, એમને મે' ઉતરી, મારા પાસેથી બધે જ-વિદ્યાર્થ હો જો ને જમ કરે આપાત કામથી એમને!' માધવીનું અંતર વિના પ્રવાસે, જમથી ધરવરતું પ્રણને પ્રાપ્ત થાયું : 'આને ખમાવો, હરી જાવું કરી નહિ કરે.'

ધર આવતાં કમલેસ પલ્લે પ્રણ-રમણ કરતી એ દીવાનખાનમાં જાયલ થઈ. બારણું એને મે' જ પુરું રાખવામાં આવ્યું છે એમ જમળ મળ. એણે ભેળું, આમે અંધારા આવવા જેવું થતું હતું છતાં એનાથી ભેળાણું, પિતાજી મંજીર મુજે એકા દતા, કૈલાસવાના મજેરા ઉપર ચીંતા કરી થઈ હતી. તરલિકા એ જાણુ સુખવાપ મેડી હતી. માધવીને નેતાજી દરિવલકા જોડા. 'આણુ રોપ મેરા! કદી તારી રાહ એકા! કૈલી ચીંતા થઈ અમને!'

માધવીએ સન્દે. સાંજના, પલ્લ તેને અપ' પૂરો પાળી રાખી નહિ. એણે તો પિતાના પ્રગોળની કવના કરી હતી. પિતા જાણેને મેલકે અવવા ક'ડી આજ નેની મંજીર નાણી જમ્મારથી એમ એણે પ'ડું હતું, બા દુખથી રહી પાસે ને જુડું નેવે; રીક એમના કેવા જવર હવાજ જરી એવી એણે જવના કરી હતી. કંઈ સમાજનું નહિ એનાથી. જાણીત નજરે એ મામ સંજાગી જ રહી. દરિવલકાની આખ એના વિકાળ મરેરા ઉપર રિપર થઈ કે તરત જ તેણે લાગણી પૂર'ક કરીને મોળ્યા : 'એકા કહું છું માધવી, તારે અમને કહીને જવું હતું, હોન કરવો તો, કોઈ સાથે સદેશો કહવેલાં હતાં. હું નથી જાણતી, તને એક થીનું મેડું સાપ ને અમારા જીવ કૈલા ઉંચા થઈ જાય છે!'

માધવી પિતાજી સમજ, પલ્લ સમજ કે તરત જ એની આંખે, હમકાઈ થઈ. અંતર પોકારી ઉઠ્યું, 'જુલ થઈ બાણુ, કરી આણું કરી નહિ કરે.' પરંતુ હોઈ ઉપર એ સન્દે. જાણ્યો નહિ. એ કૈલાસવાની પાસે જઈ એમની મોડમાં જરજ મળ, કૈલાસવાનાં નેત્રો બીનાં જની અપા માધવીના મરતો દ.પ પ્રસાવતા તેઓ મોળ્યા

હું નથી જાણતી એકા! તારા

બાણુનું રેપું કૈલુ કોમળ થઈ મળું છે હોઈ હોઈ થઈયાં! અરોહ મપા પળી માધવી સિવાય બીજો કપા અમારે આંખ કારવતી છે!'

માધવીથી કુસકું જરજ મળું.

'અને તારા બાણુએ તો કૈલા નિચારો કરી નાખ્યાં વાદ રાખીને તને મારી લઈ જવાનું ન કહ્યું તે મરે અરોહ કરવા સામ્યા એમને થયું. કપાક અકરમાત તો તલિ નામે, દાવા કાઈ થયું, તરલિકા આવી ગઈ. એણે કહ્યું કે આને તો તારે થાર પામ કલક રીજાનું પડે એવું હતું.'

માધવીએ હોઈ સન્દે. સાંજના ને આમારી જરી નજરે તરલિકા સામે નેત્રું. આગો તો હજી ઉમરાવી જ હતી તરલિકા ઉપર પલ્લ એ વેદ નાની અસર થઈ.

દરિવલકા કૈલાસવાને ઉરેશને મોળ્યા : 'હવે એ વાત મૂળ કો. અંદર લઈ જઈ એને રવરમ કરે ને જમવાનું મોડવો...તરલિકા પલ્લ આ-પણી સાથે જવતી.'

'હું જાણીને આવી છું, બાણુ' તરલિકા મોલી

'આરી દરે, પલ્લ જમ્યા વિના આજ માલકે નહિ. માધવીનું મન

'તે આને મને જવાની.....પલ્લ હવે કોઈ દિવસ આણું નહિ કરે.'

તરલિકા કંઈક મોલવા જતી હતી ત્યાં કૈલાસવા આજાં એકેએ એ સુપ રહી. માધવીને પલ્લ એણે કીંત કરી. નજીક આવીને કૈલાસવાએ પુછ્યું : 'સુપ' કહે માધવી, તું જાણીને આવી છે?' મ મરી ઉતર ન આવી રાખી, એની આગો મોલી ઉઠી : 'નહ.' કૈલાસવાએ કહ્યું. 'એવી જીક રા. મે રાખી નોંધ્યો! આપણું ધાણું બધે થોડું જ થાય છે! મોડું પલ્લ થઈ જાય. ને હે.ન તે સાણું કરી દેવ. મારી માધવી તો સારા મરે પલ્લ મોડું ન મોલે એમ મે' માન્યુ છે...આલો, હવે જાને મહેનો તરવાર થઈ જાયો. અરે જુઓ, તમારા બાણુનું મન પલ્લ તમારે જ અ.નંદ માં લાવવાનું છે. મે' તમને કહ્યું નહિ, પલ્લ એ કલકાસા તો કૈલું થ મારી લીધું તારા બાણુએ, તરલિકા વખતસર ન આવી પડેલી હોત તો એ પોતે જ તને રોધવા નીકળવાના હતા.'

માધવી નેત્રો નીચાં કાળી મળું સંજાગી રહી અને પછી તરલિકાને સથે લઈ પોતાના મોરકા વરસ થાલી. જાને એકાં પડ્યાં એકેએ એણે

માધવીનું કૈયું પૃથ્વાસ્તાપની આગથી બચાવા

લાગ્યું : નિશ્ચયના જળસીંચનથી એણે

કંઈક શાંતિ મેળવી

એ વિના કળવું થઈ નહિ હોન ઉપર મારાથી જરા ઉચે સાદે મોલાઈ મળું. માધવી તો રીતી પડુ છે! અમારા મપુભાઈ તો કહે છે કે મારિનનતનું કુસ છે માધવી.'

માધવીનું કૈયું પિતાની અકાજરી પ્રેમજ વાણી સાંજથી પમાવાપની આગથી બચવા લાગ્યું. જરિને થયું, 'પિતાજીના ચરણમાં પડીને સામી વાત કરી દઈ, એમની મારી મંગી લઈ...' પલ્લ કંઈ જની થાકું નહિ, કૈલાસવા ની સાથે એ બીજા અંડમાં મળ. તરલિકા એની પાછળ ચાલી. દરિવલકા તેને હાથીને ભેળ્યા :

આજ માધવીને સમાજવાનું અને જમલવાનું તારે માથે.'

તરલિકા' દરતી, આજારથી ને આદરથી. માધવાએ પલ્લ એ રાખે. સાંજના.

બીજા અંડમાં જઈ માધવી થાકી વાદ તો પલંગમાં પડી સુઈ જ રહી. કૈલાસવા લાથી ખરવા કે તરત જ એણે કુનસતાના બાવપૂર'ક તરલિકા સામે ભેળું. એણે કૈયું કમળું હતું, તરલિકા વિરે! પ.સે ભેલાવીને કહ્યું

અપર્યાપીની નજરે તરલિકા સામે ભેળું. તરલિકા ધીમેથી મોલી : 'તને પાણું કહેવાનું મે' વિચારી રાખ્યું હતું, પરંતુ હવે તો બા-બાણુની લામથી એ જ તને બધું કરી દીધું' કે એમ મારું છું.'

'હરી જાણું નહિ થાય' એ જ કંપ સાથે માધવી મોલી. તરલિકા અનુભવી રાખી કે એ અવાજ તેના અંતરનો જ હતો.

દરિવલકા મોલીવારમાં હજારા થઈ અપા. જામતી રેળાએ એમણું જ માધવીને આનંદમાં લાવવા, જાતજાત ની વાતો કરવા કાઢી, માધવીનું મન હજી એ વિચારોમાથી ઝુકા મળું નહોતું છતાં પ્રવળ ને જાણતિપૂર્વક તે કલસી હતી અને બાણુની હરેક વાતમા સુર પુરાવતી હતી સહજ રીતે જ દરિવલકા કહ્યું : 'બાણુભાઈને ત્યાં મારી તપાસ કરી તો એમણે ક્યારેને પુછ્યું, એણે હોન લીધો ને મને કહ્યું, આને તો કૈલેજ જાય છે ને એ પ્રણુ દિવસમાં વળ પડવાની છે અરે બીજો જ કપાક એ મળ કરો... મારે મન તો એવું નજાણું પડી મળું

હે કે આવું કંઈ સંભવું ને ચીંતા કરાવે અને નહીં હું કે માથાની સમજુ છે, 'મારી કીકરે જાણે છે, જરૂર કરતાં એક ધડી પણ ક્યાંય રોમન નહિ, પણ જાણુ' ને અનુભવજી એમ કહેલો મારો ફેર છે?' જેમ, વાક્યામાં એમનું કારણ મધ્ય અને તેથી જ માથાની તે છૂટી પડી.

જાણી પરવારી થોડી માર મારાં દિવસોનામાં એમાં ને પછી આવામ માટે જીવન પડ્યા તરિકાઓ વિદાય એવા માથાની સાથે જોડે તે નજીક આવી ધોમેથી કહ્યું: 'કાલે બધાં પાલો કરીશું' પણ માથાની અને માન્યું નહિ એટલે તરિકા તેની સાથે તેના ખંડમાં મધ.

માથાની મહારત હવે આજે થયો હતો. પોતાના વર્તન અને અનુક્રમ નિશ્ચય મનમાં થયા હતા એટલે પદાવળની આગ પણ કંડી પડવા છાગી હતી. એકમાં પડતાં એજી તરિકાને પુછ્યું: 'હું ચી રીતે અહીં આવી ચડી'.

'હું તો તને કમલેશ પાસે' જાણી રાજવા આવી હતી. તારી રિમિતિ એવી હતી કે હું અહીં રાતે પણ એને મળવા માટે ચાલી જાય, પરંતુ એ માન્યું કે સાંજ પહેલાં હું નીકળી ચકરી નહિ.

'હું આવી તારે ખાણુ હું કરતાં કરતાં' અનુભવજી હેન. જમતાં જમતાં એમણે ને કહ્યું તે એ તારે જ જાણ્યું હતું. અને જરૂર છે કે કંપાર તપાસ કરી વિના રહેશે નહિ... પણ માથાની, અને તો પારાવાર આશ્ચર્ય થાય છે તારા વિષે. માથાની જીવંત થોડી? આવા આતાપિતને જેતરી થોડી?

માથાની કમલેશ નીચું જોઈ મધ. તરિકા જોડી: 'આપણે કાલે છુટા થયા ત્યારથી આંઈ રિશ એવેન મની મન્યું હતું. હું તો તને, રપદ ઠી રજ કે કમલેશ પ્રત્યેની તારી લામણી એ આનવીમા રહેલી સનાતન રિતિનું જ એવાજ છે, એમથી જન પરિચયે... પરિચયનું જોઈએ...

'નહિ, નહિ એ એવું કંઈ વિચારું નથી. મારા મનમાં કદી એવો વિચાર આવ્યો નથી.' માથાની અમરતને વચ્ચે જ જોડી હતી.

'સંજન છે રપદ રીતે જિવો વિચાર આવ્યો ન હોય. કમલેશ પણ એવી રૂપના કરી ન હોય, પરંતુ તારે જાંતર એ તરફ વળી ચુક્યું છે એમ શંકા જ નથી. અને તો એમ થાય છે કે તારી રિતિતોને વિચાર તને કેમ આવતો જ નથી?'

—કમલેશ:

ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકોની અછતનું મુળ

મેમ્બર ૬. શ્રી (ઉપધ્યક્ષ) ડૉ. જોષા (એમ.એ.)

શ્રી. નરેવ વેદાન્તકારે જાણેલી 'ગુજરાતી શિક્ષણ અને શિક્ષકો' ના પ્રશ્નોની લેખમાળા આવકાર પાત્ર છે. 'શિક્ષકોની અછતનાં કેટલાક કારણો' સંબંધી મારા લેખને આ પત્રના સંપાદક અનુમોદન આપ્યું હતું. શ્રી નરેવ વેદાન્તકારે પણ એ વિષય ઉપર ઠીક જાન એવું છે.

શ્રી નરેવભાઈએ તેમના લેખમાં ગુજરાતી શિક્ષકોને અભાવ અને તેના નિરાકરણની વધુ યોજના મુકી છે. તે પૈકી કેટલાકના વધુ વ્યાખ્યાનિક અને અનુકૂળ મધ પડે તે તપાસતાં પહેલાં એક વધુ યુગ્મજ અભ્યાસની છે. ગુજરાતી શિક્ષકોના પ્રમુખ દિન પ્રતિદિન યુગ્મજ જાનતો જન્ય છે તેનાં કારણો ઉપર ઠીક ઠીક રજૂઆત મધ છે. હવે સરવાળા સંચાલો તટસ્થ રીતે એ પ્રાણે ઉપર વિચાર કરતા થાય તો તેનું મુખ પરિચય, નજીકના અભિવ્યક્ત દેખાવા વિના ન રહે.

એ કે સંચાલો સંચાલના સંચાલન માં સોધી રીતે નહિ તે આકારની

રીતે પદ્ધતિ પાછળ શિક્ષિત મનનું માર્ગદર્શન મેળવે છે જ. સેવા બાબતે સંચાલો દેખેલાં જન સમાજનું અને સંચાલનું કિતજ તેના દેવે રાખે, કદાચ પોતાનું મોરવ વધારનાર સંચાલો કદિ પણ જન સમાજનું દિલ સાધી શકે નહીં. જળા એવા જાણ્યું તો એમાં સંચાલન અને જનસમાજનું દિલ કરનાર પોતા હું મોરવ મહાત્મા નથી પણ બહો વધારે છે એ તેણે જાણ્યું જોઈએ.

ઉપરની યોજના જેમ અને તેમ જાણી અમલમાં આવવા કમ્પતા હોય તો સૌથી પ્રથમ તે કાલમાં ગુજરાતી શિક્ષકો માટે નક્કી કરેલા પદ્ધતિ ધોરણમાં તારાલિકા સુધરેલી કરી નાખવાની જરૂર છે. સરકારી ધોરણે પદ્ધતિ શ્રી-પ્રો. દેવ-રત્ન-સ-કો-મેન્ટ વગેરે નક્કી કરી દેવામાં આવે તો એ પદ્ધતિ મોરવ આપોઆપ વધી જશે અને એ પદ્ધતિ રહીને પણ અક્ષિત પોતાની જીવન નિર્વાહ સારી રીતે અત્યારી શકે છે એમ લાગતાં જનસમાજની શિક્ષિત વ્યક્તિ

એ પદ્ધતિ અપવાદો અને અત્યારે સુલભતા શિક્ષકોની ને અછત રહે છે તે આપોઆપ કુર મધ જશે.

મુખ્ય રાજ્યમાં પણ અનેક ખાનગી અંગ્રેજી શાળાઓ આશતી હતી તેમાં શિક્ષકોન, પમાર-સ-કોમેન્ટ-પ્રો. દેવ-રત્ન-સ-કોમેન્ટ નિયમો-વગેરે અપાસુધી નિપત ન કરતા. શાળાના આશીક પોતાની જરૂરીયાતોના વિચાર કરી શિક્ષકો પાસે કામ લેતા હતા, આ સુધી ખાનગી શાળાઓમાં કામ કરતા શિક્ષકો સારું કામ આપી શક્યા નથી. દિનપ્રતિદિન શિક્ષકોની યુરક્ષી વધી પડી છેવટે શિક્ષકોને પોતાનું એક યુનીયન ક્યું અને સરકાર પાસે કામ માગી અને પોતાની યુરક્ષીઓ સરકાર આજળ રજૂ કરી. પરિણામે સરકારે ખાનગી શાળાઓ માટે કામદો કર્યો અને સરકારી ધોરણે જ ખાનગી શાળા ના શિક્ષકોને પમાર-સ-કોમેન્ટ. દેવ-રત્ન-સ-કોમેન્ટ આપવાનું નક્કી કર્યું. ત્યારે જ શિક્ષકોની યુરક્ષીના અંત આવ્યો અને સાથે સાથે ખાનગી શાળાઓનું મહત્ત્વ પણ વધ્યું આજે જાણતી ખાનગી શાળાઓ પણ બધીજ રીતે સરકારી ધોરણે કામ કરી રહી છે. બહાના સંચાલો પણ ઉપયુક્ત કાર્યોનું લક્ષ્ય રાખી શિક્ષકોની યુરક્ષી અને ગુજરાતી શિક્ષણનું મહત્ત્વ વધારવા હું કરવાની જરૂર છે તેના વિચાર કરે એ સ્વભાવ છે.

કેટલાક લોકો એમ માને છે કે શિક્ષણ સિવાયના બીજા હેતુમાં તો આ દેસ કલાક કામ કરવાનું હોય છે તેથી ત્યાં વધુ પમાર આપવાનો હોય છે. પણ શિક્ષકો તો ફક્ત પાંચ કલાક જ કામ કરે છે તો પછી તેને શા માટે વધારે પમાર આપવો? આ વિચાર અરથાને છે. એ પદ્ધતિ શિક્ષક પડેલા છે તે પદ્ધતિ માટેની

જરૂરી તકવારી કરવામાં આના કરેલાં એવાર કલાક જન્ય છે અપવાદ અને પૂર્વ તકવારી કરી વિના તે શિક્ષણ હેતુમાં જોઈએ તેવું શિક્ષણ કાર્ય કરી શકતો નથી. આ દૃષ્ટિથી જ જન-મેટર-પ્રમાન-સેક્ટરી-પ્રિન્સિપાલ વગેરે માનસીક કામ કરનારાને વધારે પમાર આપવામાં આવે છે. કે જેથી તેઓ કુરમદના વખતે જવાબદારીના કામ માટે પૂર્ણ તકવારી કરી શકે. ને શિક્ષકને આજે પમાર આપવામાં આવે તો તે શિક્ષણના સમય પહેલાં કે પછી તેને અછતા સમયના લખેલ, તેના જીવન નિર્વાહ માટે ઘટતા નાણાં મેળવામાં આવશે-કુર્મ કામ બીજા પેટા પદ્ધતિ કરવાનું વિચારે છે. કામ પણ પદ્ધતિ પોતાના પદ્ધતિ અપાસુધી રિશ મુકીને કામ ન કરે લખાસુધી. તે પદ્ધતિ સમય મધ શકતો નથી. શિક્ષક પાસે સેવાની આજા રાખીએ છીએ છતાં તે રિશ મુકીને કામ કરેલાં નથી.

ગુજરાતી શાળાઓનું સંચાલન કરનારા સંચાલો શિક્ષણ હેતુમાં પહેલાં અનુભવી શિક્ષકોના સહકારે લઈ તેમનાં શુભવેશ માટે સંચાલન કરવાનું જરૂર કરી અખતેશ કરે તો અને ખાતરી છે કે આ પ્રશ્નો ઉકેલ જરૂર આવી શકશે.

કમલેશ:

સુકાપીશ, કનકમ ટેકસ રીડ-સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને કનસેલર-સ માટે મળે:

આર. વી.કુલ
૨૧૩ મેકેસા હાઉસ, ૧૭ કમીસનર રોડ, સેક્ટ-૩ કમીસ, ફોરસટ-સીન, બેહાની-સમ, હેન ૩૩-૧૧૫૪.

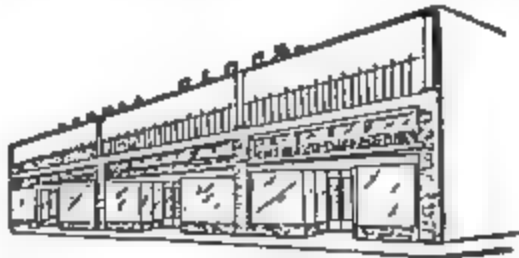
એકલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશિષ્ટ વિશ્વાસ પદ્ધતિ
સના લાઇફ એન્ડ ફનેક્સ
જરૂરત પદ્ધતિના હોય યતાવાર એન-સ માં
ઉપરવર્ત
શિક્ષણ આદીની વિશિષ્ટ અસાધની રેપ કોઈ કુદ હોય પ્રેવી-સીવલ કોર્ટન
ના સરકાર તકવારી નીમવેલા અમિલ તમા સુલભતા સામાજિકર બીજા
તેમજ અવેન્ટ કોમિસનર અમેન્ટ કોઈ પણ જાણી સમાજન વિના વીજે
તરીક મુકીને મધ મધ છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a New Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1955 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance
Consult us first.
C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT
Insurance, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.
Borno Translator.
100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.
CAPETOWN
Phone 31395

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct. Jewellery made to order in latest designs

આવિશ્ક હેરટ

સોનાના કાગીના ખાસ અમારી ભત્તી રૂબરૂ નીચે અધને અપાયેલું કાપ સંતોષ થાશે એવા રીતે કરાશે છીએ.

તેલેસ, જુદી જુદી કીમતોની ખંચડી અછે. 11, સાડીની પાન, વીરી બાકસ એરોજ વીચે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરુદ

ફરુદનું રાઈ આફ ૮ પેની રતલ, ચોટી કળીનું લસણ ૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી, ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, રી, ૮-૦ ૧૦૦, મેરેજન જુદું.

કપુરી અને ચેવલી થાન બલકે કાચ પોરેજન જુદું. બારીક રી.

૧૦-૧ ૩૩૫; સાબી અને રહેર બારીક રી. ૧૧ ૩૩૫.

સાદા, બરેલ (અ.છ) ઢાંચેનાં હાથે ત્યાંથી મળશે.

રોડેશીયા, ને.સાલેન્ડ અને બેલકથન કોથેના ચોરસે કાચ પુરાં થાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરામીક કાંતી મોકલશે.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણનાં બમે સ્પેશલિસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અમલ દેખરેખ નીચે સુનીયનના અને રોડેશીયાના કોઈ પણ જાતનાં હાથે સુકામે આવી રહે. કંઈક કરવાનો બમે કન્ટાક વર્ધે.

કેપીટન આલ્ફની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ કાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટીટના ખુણાપર - ફરુદન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪

ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

~~~~~

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

મારે સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. ગ્રાહકની કોઈત દરખાસ્ત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઓર્ડર, વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્વન રોડેશીયા
૮ પેની રતલે. સુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ અંગાથે

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

"તાપના દિવસોમાં વાંચવા લાયકે અનરંજન પુસ્તકો"

પરની રાણી	૧ ૧ ૧
દુષ્કર્મ	૮ ૧
જમાનાની કલક	૭ ૧
ચોટાલી	૮ ૧
આપણે પરસ સાર	૮ ૧
પ્રેમનું પરિણામ	૮ ૧
પુરાણો બનાવો	૮ ૧
બીજાનાં ગાઈટ અને વેપારી સોખાવો	૧૫ ૧
પહેલું પાસણ	૧ ૦ ૦
સુલીળી નિય	૧૦ ૧
કરેકાર લેખી	૧ ૧ ૧
પ્રેમ પરમ	૫ ૧
કરમ સંતોષ નિયમન અને ફરેશી કંઈલ નિયમન	૪ ૧
શાહનવી સંતોષી	૭ ૧

ઉપરનાં પુસ્તકો લગ્ન નિમિત્તે
મેડ આપવા લાયક પુસ્તકો
ગ્રાહકોને ખાસ મહામણ
કરીએ છીએ.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ બેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ બત્તી કે ખરેખર નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવરેણી અરેક, લીલી, ગુલાબી રંગ. ૬-૦ રતલ	પીરતા માવા ભરી રંગ. ૬-૦ રતલ	પારનંદરી ખાખી ચોખી રંગ. ૬-૦ રતલ
માવા ભરી રંગ. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરી પીરતા રંગ. ૬-૦ રતલ	બજાનો અખર રંગ. ૫-૦ રતલ
બજાનો માવા ભરી રંગ. ૬-૦ રતલ	બાખુનડીયા માવા પેંડા રંગ. ૫-૦ રતલ	રહાર બેન્ડના ગાંડીયા રંગ. ૬-૦ રતલ
કેસરી માવા પેંડા રંગ. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ભરી રંગ. ૫-૦ રતલ	રાખનંદરી ખોવાનો ચેન્ડો રંગ. ૬-૦ રતલ
બાખુનડીયા ભદામી પેંડા રંગ. ૬-૦ રતલ	ભદામી માવા ભરી રંગ. ૬-૦ રતલ	ખાખડ અરેકના બાના-૧૦૦ નંબના રંગ. ૧૦-૦ અસલના માવા
સુરતી પીરતા માવા ભરી રંગ. ૬-૦ રતલ	નંબલવરી મેસુર રંગ. ૫-૦ રતલ	ખાખડ અરેકના મસાલા વાળા પેંડા, ૧૦૦ નંબના રંગ. ૧૨-૦
સુવર્ણ લીસો હલ્દી પીરતાનો રંગ. ૬-૦ રતલ	સુન્દીના લાડુ રંગ. ૫-૦ રતલ	દાળ, ફેફડી રંગ. ૩-૦ રતલ
સુવર્ણ લીસો ભદામી હલ્દી રંગ. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ નાંબુ રંગ. ૬-૦ રતલ	મીઠસ ફેફડામુ રંગ. ૫-૦ રતલ
પારનંદરી સમી રંગ. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સુરમા લાડુ રંગ. ૫-૦ રતલ		
કેખરાખાક રંગ. ૨-૦ રતલ	બાબનંદરી ગાંડીયા ફેફડીયા રંગ. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ લીવાળી મીઠસ ૫-૦ રતલ
માવા ચોદનમાર રંગ. ૫-૦ રતલ	ઝીણી ભદાના લીટની સેવ રંગ. ૨-૦ રતલ	" " " ૫-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : સુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. ફેડેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થર્ન ફેડેસીયા રંગ. ૬-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

No. 15—VOL.—LIV

FRIDAY,
23RD MARCH, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

INSIDE ALABAMA

By Homer A. Jack

Montgomery, Alabama: Mahatma Gandhi is walking the streets of this city of the Deep South. There are no spinning wheels, no Gandhi caps, no copies of 'Harijan', and no Viceroy, but it is a Gandhian movement just the same.

The Montgomery protest started—as all Gandhian campaigns have done—with a long-standing, just grievance. (It had overtones of the day in 1893 when Mohandas Gandhi himself faced segregation on a train enroute to Pretoria). On December 1, 1955, a 40-year-old Negro seamstress, Mrs. Rosa Parks, refused to move from her seat on a Montgomery bus. Three other Negro passengers moved to the back, but Mrs. Parks was tired—of her day's work and of segregation—and so she refused to obey the driver's order to move so that some white folks who had just boarded the bus could be seated. The driver stopped the bus and she was arrested for breaking the segregation laws.

The Negro ministers of Montgomery immediately called a one-day protest, urging members of the Negro community of Montgomery (50,000 Negroes vis-a-vis less than 100,000 whites) to avoid bus transportation that day. They did—with restraint, with a rare unanimity. And the Negroes of Montgomery have been avoiding the buses ever since.

In the meantime a strong Negro organization has been evolved, called the Montgomery Improvement Association. It has made three mild demands: 1—more courtesy by drivers; 2—ultimately Negro drivers on routes into preponderantly Negro residential areas, and 3—seating in the buses on a first-come, first-served basis, with Negroes beginning from the back and whites from the front. Significantly, they did not ask the total end of segregation on these public carriers.

The unity, restraint, and organization of the Negro community in Montgomery has seldom before been equalled in the South—or North. And white community of Montgomery is baffled, as the British overlords of India were. The whites in Montgomery have, in their floundering, done almost everything to insure the success of this protest (the Negroes prefer not to call it a boycott). They have intimidated the Negroes, even with violence, and have harassed the car-pools. They even indicted almost 100 leaders, including two dozen preachers, on an old state law against conspiracy to boycott. But whatever the white city commissioners do seems only to result in a new unity, a new fearlessness on the part of the Negro community and its leaders. Gandhi is not

only walking the streets of Montgomery, but a New Negro and, as one writer insisted, his slouch has become a strut.

Just how Gandhian is the Montgomery protest? Not only was Mrs. Park's original refusal to move on that huge yellow bus a spontaneous reaction on her part, but the whole protest movement itself seems from what I can determine, also spontaneous. Although Dr. Martin Luther King, Jr., the young leader of the protest, told me that he knew of Gandhi when studying in theological school, he certainly cannot be considered a full-blown Gandhian. But the leadership of the Montgomery protest soon discovered that what they were doing was what Gandhi did in South Africa and India. They naturally stumbled upon Gandhian attitudes and techniques used more recently in the defiance campaign in South Africa in 1952 and in the mass Satyagraha in Portuguese Goa in 1955.

The Negro leaders in Montgomery repeatedly emphasize that they don't hate anybody—the bus company, the city commissioners, or the white community in Montgomery. But they say they are just going to avoid the buses until their grievances are met. They don't even hate those who have used violence against them. The leaders warn their own people not to use violence, although there were reports of some violence against the buses on the very first day of the protest. Love and non-violence are the cornerstones of this movement—and fearlessness follows. Also, as with Gandhi himself,

(Continued on page 137)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Demberg
Slippers. Huge range now at clearing
prices.

Real Benares and Just Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Just Work Sarees
All colours, £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3-15-0

**CHILDREN'S
SCHOOL WEAR**
Boys Shirts, Knickerbockers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

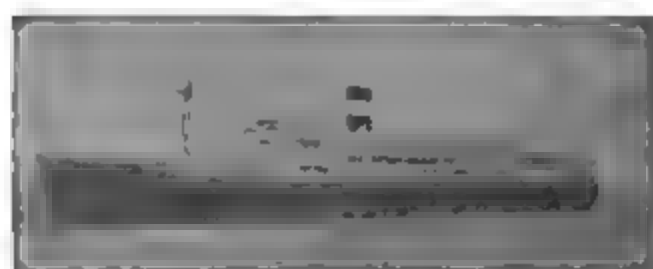
Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 16/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

**S.S. Kampala due 30th March. Sailing 4th April 1956.
For Bombay.**

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class Bunk	"	"	£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 23RD MARCH, 1956

Passive Resistance For Anti-Republicans

A FEW weeks ago the anti-republicans in Natal announced that one of the things they would do to oppose the drift to a republic would be to resort to passive resistance. We were delighted to read this in the Press because, among other things, it means that these people are beginning to see a little more reason.

It had always seemed odd to us that a small minority in the White community could hope to stop the march to a republic merely by shouting against it and making threats which did not mean much. But when they talk of non-violent resistance, they are getting to ground of quite a different sort.

They are discovering that apartheid is the sort of evil to defeat which you have to fight with your whole being and be ready to give up your whole being.

But this alone is not enough. Behind the republican threat is a set of values which threaten all who do not think as the apartheidists do. If the republic comes about, this will mean that those values are imposed on all, without regard for their race or colour. These are the values which have reduced the African to the position of a helot in South Africa. These are the values which justify the economic strangulation of the Indian for purposes of driving him out of the country. These

are the values which have reduced the English speaking citizen to the status of second-class citizen.

In other words the threat behind the republic is a mind which will destroy South Africa. Because this mind is dangerous to all who do not think apartheid has the monopoly of virtue, it is not enough for the anti-republicans, who constitute a small minority of the population, to regard the anti-republican fight as a matter for White people only. As we have said, values of life cherished by Black, White and Brown are being challenged by the republicans. No minority, no matter how determined or how White, has any hope of success in defending them.

On the other hand, since these values of personal liberty and the rule of law are embraced by the majority of the population, the anti-republicans would fight with brighter prospects of winning if they had on their side the vast majority who see salvation for themselves in the triumph of these values.

But that is just where the snag is. The vast majority against the republic and against apartheid is not White. It would appear that the anti-republicans themselves are democrats only when democracy is for the White skin. By this narrowness of outlook they defeat the very ends they seek to achieve.

It is very courageous of them to say they are going to resort to passive resistance. But we non-Europeans who know what it entails do not mind warning them that it is no joke. The really disturbing factor, however, is that in the circumstances under review, courage alone is not decisive. Numbers are. And the White numbers on the

it are themselves colour-conscious. But it can be opposed and defeated if its opponents abandon race-consciousness and take their stand clearly and unequivocally on the side of democracy.

If the anti-republicans would do that we have no doubt in our mind that they would have as allies the millions of non-Whites whose lives have been made miserable by apartheid. If, however, the anti-republicans stick to their present view that blood is thicker than water, their talk of passive resistance is so much whistling in the dark and, far from pleasing us only amuses us.

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI

is still in the same condition. There has not been much improvement, though he is able to think a little better than before. It is understood that the clot in his brain has not dissolved despite all the medicines and treatments given to him. Until the clot dissolves his limbs will remain paralysed. The doctor expresses the hope that, as in many other cases, a good rest might help to dissolve the clot.

We thank all those who have so kindly expressed their concern over Mr. Gandhi's health. And we all pray that he might soon recover and resume his normal activities.

Contributions of interesting Articles, Short Stories, Recipes, Jokes and News Items will be greatly appreciated.—Ed. I.O.

Thoughts From Rabindranath

After information about facts, mere discovery of power, belongs to the outside and not to the inner soul of things. Gladness is the one criterion of truth, and we know when we have touched Truth by the music it gives, by the joy of greeting it sends forth to the truth in us. That is the true foundation of all religions.

—o—

anti-republican side at the moment merely incite the republicans to march headlong to their disastrous goal.

The underlying issue at the base of all South Africa's race problems is that democracy is being rejected by a aggressive minority of the population. This rejection expresses itself in republicanism, in apartheid, in Bantu Education, in the Group Areas Act, etc. It cannot be stopped by anybody if those who oppose

It is significant that all great religions have their historic origin in persons who represented in their life a truth which was not cosmic and immoral, but human and good. They rescued religion from the magic stronghold of demon force and brought it into the inner heart of humanity, into a fulfilment not confined to some exclusive good fortune of the individual but to the welfare of all men.

Prétorian Justice

SOME of the worst aspects of the Group Areas Act came to light in the recent Pretoria hearing, now adjourned. Originally before the Group Areas Board was a proposal by the City Council to dump all its 6,000 Indians on a farm 15 miles out of the city. Opposition from local European farming interests caused the Minister to veto this particular plan.

Before the Board, at present, therefore, are a variety of alternative schemes for removing the Indians from the city area. Some are proposed by the City Council; others by local residents anxious to avoid having the Indians moved in their direction. One of these residents alleged that the city's four Nationalist M.P.s are ganged up behind the Council's plans and have declared that, whatever the Group Areas Board may recommend, they have "the ear of the Minister and the Cabinet." One M.P. is even said to have asserted: "The body with the last say is the Cabinet, and the Cabinet will keep the area clean." Throughout these public squabbles between enthusiastic supporters of the Group Areas Act there have been continuous references to the Indians as "a particular race."

When it is remembered that Indians first came to Pretoria early in the 1880's, that they were encouraged to settle and trade by eminent Boers who were glad to break the uitlanders' commercial monopoly, that their right to live and trade there was confirmed in 1890 by the government of the Transvaal Republic, it may well be wondered how any of the present proposals can qualify as the "justice and fair-play" promised by Dr. Danges under the Act, especially since no compensation for goodwill and lost custom is to be offered to expropriated traders. Even the superficial appearance, of justice and fair-play which the quasi-judicial hearings before the Board are intended to convey, will hardly survive the performance of Pretoria's Mayor on March 7th.

The day before, counsel for certain Indians had asked counsel for the City Council to put his case in English as some of the Indians though conversant with colloquial Afrikaans, did not understand the technical terms being used. "I find it difficult to believe," said Mr. Cuthwaite for the Indians, "that the City Council could be so obtuse, narrow-minded and absurd as to continue to uproot 6,000 people in a

language which they do not understand." On the instructions of the Mayor, Mr. W. J. Seymore, the Council's advocate continued in Afrikaans.

Next day Mr. Seymore accorded the Press an interview. He said the Board was "an Afrikaans court." "It is strange that advocates should stand up here on behalf of the Indians and ask

By C. W. M. GELL

Afrikaans not to use their own language for the sake of Indians. . . Why should we speak English for the sake of a lot of Indians. If they don't understand, they must get an interpreter. Why do they just understand English and not Afrikaans? They are both languages of the country and they are supposed to understand both."

Dr. Danges and Mr. de Vos Hugo, the Chairman of the Board, can hardly have been pleased to hear the Board called "an Afrikaans court." It was precisely because the Board has the outward appearance of being merely a body of Government nominees that critics of the Act have maintained that its opinions will inevitably be biased. Mr. Seymore has fully confirmed these fears.

On the question of language Mr. Seymore was both arrogant and at fault. It is not compulsory for citizens of this country to

learn both official languages. Indeed, it is because private citizens have the right to speak whichever they please that Government servants and public bodies are required to conduct their business bilingually. Mr. Seymore might even have recalled that the Government of which he is a known supporter has only recently legislated to enforce bilingualism in Natal municipalities.

It can, of course, be said—and rightly—that the City Council of Pretoria also has the right to plead in the language of its choice. But the Group Areas hearing is not before an ordinary court where interpreters and transcripts of the evidence are available. Mr. de Vos Hugo had, in fact, to retract an earlier promise that translations would be provided. Further, this is no ordinary court case. It is a question of eviction and expropriation, of men's homes and livelihoods being at stake.

They may be just "a lot of Indians." But they are also lawful citizens of this country and long established residents of Pretoria. If, in these circumstances, the Council is not prepared to waive its undisputed legal right to use either official language, it deserves every epithet used by Mr. Cuthwaite. And it has done nothing to help Dr. Danges convince the world that the procedure under the Group Areas Act will be "just and fair" to all races—very much the contrary.

Keeping The Black Man's Friendship

Under the above caption the 'Natal Daily News' writes as follows in its issue of March 20:

ONE of the most encouraging pointers in recent times for the bettering of race relations in South Africa has been the increasing emphasis laid by leaders of political and religious thought in the country on the need to give the non-European fair and just treatment. Speaking at Stellenbosch earlier this month the Prime Minister, Mr. J. G. Strijdom, said that it was essential for the maintenance of the White race that the White people should not treat the non-Whites

in a way that would make them look on the White man as an enemy.

In similar vein, the Moderator of the Nederduitse Hervormde of Gerefomeerde Kerk, the Rev. C. B. Brink, told a mission conference at Bethal at the week end that "the man who is out to rebuff and to insult the non-European is the greatest enemy of Christian civilisation and the Gospel." These are welcome signs of a realisation in responsible quarters that, as Mr. Brink put it, "we cannot build a happy South Africa with legislation and statutory measures alone."

It might, of course, be pointed out to Mr. Strijdom in perfect fairness that his exhortations should be addressed in the first place to his own party which since 1929 has exploited and won elections with the infamous "Black Peril" slogan, and in latter years the "basskap" theory of apartheid has been interpreted by some followers of Nationalism in a literal sense. Yet it would be foolish not to recognise the value of Mr. Strijdom's call that the different sections should recognise fully the right of existence of one another in South Africa, for intolerance is by no means confined to Nationalism. And it is precisely in the day-to-day contacts with the non-European that the individual White man can contribute most to improved relations by respecting the ordinary rights and human dignity of the non-White.

Insulting Of Non-Whites Unchristian

—D.R.C. Moderator

Johannesburg, Tuesday.—The man who is out to rebuff and to insult the non-European is the greatest enemy of Christian civilisation and the Gospel, the Rev. C. B. Brink, Moderator of the Ned. Herv. of Geref. Kerk, said when addressing a mission conference at Bethal at the week-end.

"We cannot build a happy South Africa with legislation and statutory measures alone," he said.

Mr. Brink said that the Ned. Geref. Kerk was in a special sense responsible for much, which is today done and said in regard to non-European affairs.

"We have committed ourselves too deeply to say that we have nothing to do with it."

The Church was being accused of being in league with the Government.

"I know nothing about this. On the contrary, I dare to say that not a single responsible Church leader will tolerate the Church becoming a Department of the State. I know of no politician who has ever tried to dictate to the Church. There are constant discussions between the Church and the Government and the Ministers concerned are always prepared to listen to criticism and often adopt suggestions made by the Church." —'Natal Daily News.'

Inside Alabama

(Continued from front page)

this protest combines religion and politics. It is probably no accident that this movement springs from within the Negro churches of Montgomery.

The Negro church, at the moment, is still almost the only institution in the South, except the National Association for the Advancement of Coloured People, which is beyond the reach of the white man. Heretofore, the church has been escapist and the practical, rational Negro in the South has not reached for it. But today, with tension rising in the South and with more able leadership in the churches, the church is fulfilling almost a revolutionary role. Thus the twice-weekly rallies of the movement in Montgomery are squarely within the churches.

The mass meetings are not unlike Gandhi prayer meetings. A theme song has been adopted for the duration of the protest. Its tune is "O A Time Religion." Its words:

We are moving on to victory,
We are moving on to victory,
We are moving on to victory,
With hope and dignity.

We shall all stand together,
We shall all stand together,
We shall all stand together,
'Til every one is free.

We know love is the watchword,
We know love is the watchword,
We know love is the watchword,
For peace and liberty.

Black and white all are brothers,
Black and white all are brothers,
Black and white all are brothers,
To live in harmony.

We are moving on to victory,
We are moving on to victory,
We are moving on to victory,
With hope and dignity.

Also at these meetings there are five periods of prayer, with a transition between prayer (I not poet-prayer) taken by the leaders of the protest. These five prayers are for the success of the meeting, for strength of spirit to continue our protest non-violently, for strength of body to continue walking for freedom, for those who oppose us, and for a recognition of the goal that all men are brothers to live in peace and equality. Soon members of the Negro community will be wearing special buttons with the slogan "Victory Without Violence."

At the prayer meetings themselves and from the pulpits, the leaders are echoing Gandhian philosophy and, on occasion, Gandhi's own words. Some are studying the saga from Sevagram. They are conscious that their movement has been likened

to Gandhism and they are determined to study Gandhi and to adopt some of his techniques. They are conscious, too, that other Negro communities in the South and North—are watching their movement carefully, for this could spread and cover much of the South.

In several respects, however, the movement has not approached Gandhian proportions. For one thing, the strategy is not quite as open as it was in Gandhi's own campaign. Also there is an obvious preparation to prevent the protest from becoming violent, should there be provocation. There is, for example, no leader yet strong enough to be able to turn the campaign off should violence threaten. And it is no secret in Montgomery that both sides are aiming "for the future." Gandhi was a master of careful organization; in Montgomery the organizational machinery is only being perfected. Gandhi coined his "Indian Opinion," "Young India," and "Harijan," important mediums of communication: perhaps none such is needed in a protest involving only a single city. There is one final difference, especially in contrast to the non-violence resistance campaigns in South Africa and Goa in our time. Here in Montgomery the campaign is completely non-communistic and there are absolutely no communists hovering about as I witnessed both in Johannesburg and on the borders of Goa. However, due to Southern circumstances, only one white person is involved in this protest, whereas in South Africa especially a handful of whites of varying political hues were co-operating.

What of American Gandhians? They are looking at this movement with amazement. CORE, the Committee of Racial Equality, was founded in 1941 in an effort to adapt Gandhism to the American race relations scene. It has had some important successes, chiefly in the North, but occasionally in border cities as Baltimore, Washington, and St. Louis. Once CORE made a foray into the South and contributed substantially to the lessening of segregation on interstate bus transportation. As hard as CORE tried, and lack of funds prevented it from trying very hard, CORE has yet made significant progress in the middle or deep South. And now arises this movement, spontaneously and with no relation to CORE, and yet increasingly going the Gandhian way!

American Gandhians have been following the movement in Mon-

gomery with fascination, but from afar. Field workers from the War Resisters League and the Fellowship of Reconciliation have gone in Montgomery to evaluate the situation, first-hand, and to report back to their organizations. They have not tried in any way to interfere with the protest, let alone try to take it over. They found the leadership to be wise, alert, and adaptable and in no need of day-to-day consultation. In addition, southern United States as southern Africa is hypersensitive to outside interference—and probably rightly so—since the northern carpet-baggers to the South still have a job of work to do in race relations in most of their own northern communities.

American Gandhians are, however, trying to interpret this movement to the whole nation. They are encouraging the nationwide day of prayer on March 28th which is focussing on Alabama. They are raising modest sums of money to help the protest movement in Montgomery. It is fair to say that the Negro people themselves in Montgomery are paying the considerable weekly expenses for the pool of some 200 automobiles—some \$4,000 weekly—through collections at the prayer meetings. If the drivers were paid directly, they would be arrested by the police for operating taxis without licences! With a court case involving a hundred persons, some \$20,000 additional may be needed for legal costs. At the moment, money is pouring in from all over America, from pacifists and non-pacifists alike.

American and foreign Gandhians and non-Gandhians can help in terms of morale. There is a blanket of silence towards the protest from the white citizens of Alabama. It is reported that initially several whites sent signed letters to the newspapers supporting the moderate demands of the Negro community and thus their protest. As the protest continued, however, the white voices—and letters—disappeared. Most whites appear to do not want even this lessening of segregation, although they side verbally with Negroes without segregation in Montgomery's elevator! Ism dated are those whites who are in favour of this slight lessening of segregation as demanded by the Negroes at this time. There is a pervasive totalitarianism gripping the South, even southern liberals, including those in Montgomery. The inter-racial Alabama Council on Human Relations did make some sharp, friendly comments about the protest; but the only white individual who has openly sided the protest and helped raise funds and consistently used his

automobile for the car pool is the Rev. Robert S. Griggs, a 27-year-old Minister of an old-Negro Lutheran church in Montgomery.

Thus it is important that the Negro people of Montgomery know that white people in America and abroad are publicly on their side. Such communications can reach the Montgomery Improvement Association through Dr. Martin Luther King, Jr., at 309 S. Jackson, Montgomery, Alabama.

What will be the outcome? The protest has been a success in putting economic pressure on the bus company. Traffic is down thirty per cent and they have had to increase their fares fifty per cent and all but eliminate Sunday bus service. It is estimated that they have lost \$100,000 already and less than one per cent of their passengers today are Negroes—mostly the old and the crippled. Whatever the outcome of the court trials of the 100 leaders, the protest is sure to benefit. If they are convicted, they will become martyrs and will go to jail willingly—after appealing their conviction. If they are set free by the court, they will be vindicated. Compromise is always possible, but the city fathers (who just renewed the franchise of the northern-owned bus company) are increasingly told by other white communities in the South to hold the line for if they "let go" in Montgomery, it will be harder to hold the colour line in Birmingham or Atlanta. (Remember? "If we let go in Goa, we'll establish a precedent for Angola and Mozambique!") After the protest is retired, one can only hope that with their new-found tool of non-violent resistance and with their new-found confidence and fearlessness, the Negroes of Montgomery will keep united to tackle the basic areas of segregation in their city.

During these 15 weeks of protest, these extremist whites are organizing their White Citizens Councils. I visited their offices and was handed an application for membership card. Anybody can join—whites only, of course—who pledges "to help defeat the N.A.A.C.P., Integration, Miscegenation, Socialism, Communism, ideologies, F.E.P.C., and On a World Government." A prospective member must also pledge to "help preserve the United States Constitution and the Bill of Rights, States Rights, Segregation, and our God-fearing American nation." When asked to join, I told the Citizens Council secretary that I lived up North. "But," she replied, "we have many members from the North, from all over." From South Africa, no doubt. And I feel that when their present supply of application cards becomes exhausted, they may well revise their pledge and insert Gandhism—as another of the evils rampant just now in the strange world of the American South.

University Punishes Students For Their Part In Riot

Tuesdays, March 12.

THE University of Alabama today announced the expulsion of a student who was a leader in the agitation against admission of the University's first Negro student, Miss Autherine Lucy.

The University Board of Trustees also announced the suspension from class of four other students, and disciplinary action against an additional 20 who took part in the disorders.

The expelled student was Leonard Wilson, who has been vociferously a pro-segregationist, and has criticised the University in various public speeches for admitting Miss Lucy in the first place. He had previously threatened to go to court if he was expelled for his actions.

The Trustees said Wilson was being expelled for his "unwarranted and outrageous public attacks upon the integrity of the President, Faculty and officers of the University."

Names of the other students being punished were not made public. Three of those under investigation already have withdrawn from school. Trustee John A. Odell said they would not be re-admitted "unless, at the completion of the investigation, their records have been cleared."

Odell said the investigation of other students will continue "in the event of additional pertinent information." About the demonstrations on the Campus early last month, the Trustees said that Wilson has appeared to them that this student's conduct represented more than the rights he is normally expected to exercise.

Meanwhile, Miss Lucy was continuing her legal efforts to gain readmission to the University. She filed a motion in the U.S. District Court at Birmingham, asking the University to admit her to classes in time for the term beginning late in September.

The Court had ordered her readmission by March 5, and the University complied, only to expel her almost at once for "making charges against the University and its officials and Board of Trustees which she could not prove."

Miss Lucy says she has received ten offers of scholarship to attend other universities in the U.S., but still wants to go

to the University of Alabama.

In Birmingham over the weekend, a meeting of White citizens' councils (pro-segregationists) attracted only 2,000 persons in a hall which can seat 6,000.

In Washington today 19 Senators and 77 Representatives from Southern States introduced in Congress a declaration of their intention to use all lawful means to obtain reversal of the Supreme Court order banning racial segregation in public schools.

The group, representing most of the Congressional delegations from Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia, Alabama, Mississippi, Louisiana, Arkansas, Florida, and Texas, said:

"We pledge ourselves to use all lawful means to bring about a reversal of this (the Supreme Court action of May 1954) decision which is contrary to the constitution and to prevent the

use of force in its implementation."

The declaration also commends "The motives of those states which have declared their intentions to oppose forced desegregation by all possible lawful means."

In Washington, the Court today ordered the University of Florida to admit a Negro to its Law School.

The student, Virgil D. Hawkins, had been seeking admission to the school for seven years. The State had offered to send him to a Negro Law School in Florida or to pay his tuition at an out-of-state college.

The Court declared: "As this case involves the admission of a Negro to a graduate professional school, there is no reason for delay. He is entitled to prompt admission under the rules and regulations applicable to qualified candidates."

Things In General

Barlow Tells Louw To Avoid British Press

Cape Town, Tuesday.—Mr. A. G. Barlow (Cons., Hospital) advised the Minister of Finance, Mr. E. H. Louw, not to be so friendly with the Press when he visited Britain this year with the Prime Minister, Mr. J. G. Strijdom, to attend the conference of Commonwealth Prime Ministers.

Speaking in the debate on the Budget in the House of Assembly he told the Minister that he could do a lot of good and also a lot of harm while in Britain. He should leave the Press alone.

The Minister should remember, he said, that a few Europeans in South Africa were holding the gates of Western civilisation and were not a popular people. The United Party had seen to that.

He and the Prime Minister could achieve much in England but they must make friends not only with the White man but also with the Black man. The time had come for the Union to make better friends with India. —Sapa.

Bombard Seeks Sea-Sickness Cure

Paris.—Dr. Alain Bombard, the young Frenchman who crossed the Atlantic on a rubber raft to prove that shipwrecked sailors could live on seawater and marine life, is preparing to put to sea again to find the cause and cure of sea-sickness.

This time he will use a 20 ton yacht, equipped as a floating laboratory and carrying a small crew of dogs, guinea pigs and monkeys to serve as "patients."

He is cutting out the yacht at Venice, Italy, and proposes to sail next winter for a research voyage which will take him as far north as the Arctic.

As well as sea-sickness, Dr. Bombard will study stomach ulcers, prickly heat and boils—illnesses to which sailors are especially prone—and will also try to find ideal diet for sailors. —Sapa-Reuters.

Solar Power For Desert Reclamation

Perth (Australia).—Sir Ernest Field, radio pioneer and electronics expert, suggested in an interview in Perth that Australia could make its vast desert lands habitable and fertile by using the heat of the sun.

Waterfront Highway Scheme

Wellington.—The Wellington City Engineer, Mr. F. B. O. Jeffreys, has proposed a two-mile waterfront highway, reported on plans, as a solution to the New Zealand capital's traffic problem. He estimates that the scheme would cost £2,654,000.

The highway would carry four lanes of express traffic along the waterfront past the business heart of Wellington. —Sapa-Reuters.

Off Soon To Swim The Channel

Auckland.—The New Zealand long-distance swimmer, Miss Margaret Sweeney, will leave for Britain on April 19 for her second attempt to swim the English Channel in August.

Miss Sweeney will spend four months in England training and conditioning herself for the attempt. She failed in the last over-Channel race because of the delayed action of a sleeping-pill which she had taken the night before. —Sapa-Reuters.

Sea Turns Red

Perth (Western Australia).—The sea turned red in one of the worst dust storms ever experienced at the small town of Onslow, Western Australia—the port nearest the Monte Bellu atomic test islands.

Winds of more than 60 miles an hour whipped up gusts of blinding dust, blew in windows, ripped down out-houses and fences, and covered the sea with a reddish powder.

On a hill just outside Onslow, the storm blew down a tent home and children wrapped themselves in pieces of canvas as protection against the stinging sand and dust. —Sapa-Reuters.

Death Penalty Issue For New Zealand

Wellington.—A Labour member of the House of Representatives, Mr. W. T. Anderson, announced in Wellington he would introduce a private member's bill into parliament later this year in an attempt to abolish capital punishment.

He introduced a similar bill during the last session of Parliament but, although it was discussed in first reading, no vote was taken. —Sapa-Reuters.

African Viewpoint

A Constructive Approach

THE Left has overplayed its cards. It thought it would cash in on the banner men like Luthuli and Nkomo and stampede the leaderless masses in the direction of the Freedom Charter and ultimately into the federal organisation I have already mentioned. The process was resisted vigorously by the African people themselves and even the most vocal advocates of the Charter are beginning to admit that the thing was a damp squib. Efforts to bring the ANC nearer the federal body have similarly evoked significant revolts inside the ANC—from the rank and file of the movement and even Johannesburg, which is heavily under the influence of the Left, has seen enough of the red light to begin to be a little more cautious.

The interesting question is: Why has the Left not made headway, when there is so much fertile ground for the seed in specialities in sowing? To me there are two reasons for this. Firstly the bulk of the African people are still too deeply wedded to the ideal of Black-White partnership. This sounds strange. How can slaves adhere to an idea which looks like binding them to their oppressors? To the African things are not as simple as that. The African is in the majority and whether the colour-conscious Whiteman likes it or not it is certain that one day this country will have an African Prime Minister. This security in numbers enables the African to take a broader view of South African affairs.

From that angle he works for a South Africa where he will no longer be the most feared or hated group. He works for a South Africa which will not have antagonised the West or the East by oppressing the minorities which come from either place. Rather, he would have a South Africa at peace and on friendly terms with America and Europe on the one hand and Asia on the other. He sees survival for himself and brighter prospects of setting up a viable State in keeping this friendship. But this is possible only if he is on friendly terms with the minorities from the West and the East and that friendship, in turn, is possible only on the basis of partnership.

But this policy of friendship is not dictated only by reasons of expediency. It springs from

deeper origins. The dominant emphasis is the African's culture and moral outlook is on tolerance and lack of colour-consciousness. A man is hated for what he stands for and not for what he is.

The Left will have to sway the African's cultural traditions in another direction to be able to make headway. It is not willing to do that for obvious reasons and now concentrates on training future leaders of the African people who will be built up and enabled to lead their people to the Left. I am afraid this course holds out possibilities. The African will follow these people

By

JORDAN K. NGUBANE

(Concluded from last week)

without in any way accepting communism; in following these trained men the Africans will believe they are striking a blow against apartheid and in doing that will land themselves into the hands of the Left. This is the actual position in which the Transvaal ANC now finds itself.

The second reason why the Left has not made headway is that the race situation in this country is such that communism cannot readily form an effective alliance with African nationalism. Where race hatreds are so sharp nationalism readily gets out of hand and you can never be certain who next will be its victim. The 1949 riots effected an important change in communist policy. Up to that time the Left encouraged African nationalism. But the riots were so damaging to the cause of workers' unity as conceived by the Left that the Communist Party decided to build up among the Africans a puppet organisation or perhaps turn the ANC into such an organisation. With nationalism growing among the Africans, it becomes more and more difficult for the communist to be convincing to the African.

The liberal is in quite a different position. He stands for partnership and this note readily evokes a positive response from very many in the African community. But the qualifications and terms the liberal insists upon as a basis of that partnership tend to repel the African. Friend-

ship is possible only on the terms of equality, says the African and there can be no equality where there are conditions and qualifications.

From this perspective the advantage in making an impression on the African masses is definitely with the liberals. The day this fact is fully appreciated in the Liberal Party and policy is changed accordingly, the Left will, to a marked extent, be thrown out of business.

This fact, not generally appreciated in the Liberal Party, explains to me the truth that both the Nationalists and the Left reserve their worst venom for the Liberal Party—which is younger, poorer and weaker than the Nationalist Party or any guise under which the Communist Party parades.

I have said before that the Liberal Party—I do not like the word Liberal; I would rather have, say, the Greater South Africa Party or something like that—holds out the only prospect of a peaceful solution of the race problem and of survival for all the peoples who make up the South African nation. Consequently if the ANC seeks to make a positive contribution towards building up a united nation, it will have to work on the basis of closer co-operation with the Liberals. But it must be understood that such co-operation, to be effective will have to be preceded by the adoption of Liberal policies which inspire African confidence.

From washing dirty linen in public we can proceed on to think out how best to bring about effective co-operation.

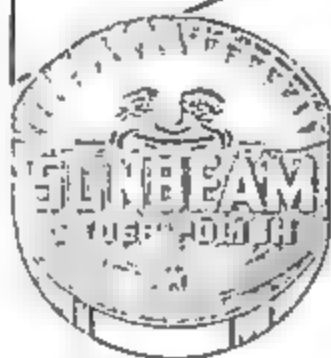
Elephant Population Dwindles

The Elephant population of Ceylon, which belongs to a species found nowhere else, is officially estimated to have dwindled to 1,000, from 30,000 a century ago.

The figures were given the Conservator of Forests, Mr. J. A. de Silva, to the Central Board of Agriculture, which is considering a scheme to connect wild life reserves by protected corridors to give a better chance of survival to elephants and other animals.—Sapa-Reuters.

You won't believe it until you've seen for yourself, so... try it! See the difference when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours.

Shines... and shines... and shines in red... green... black at their brilliant best

Short Story

The Prodigal-IV

SIBE'S letters home did not display much enthusiasm for anatomy or hygiene or any of the prescribed subjects. To her father she often complained of her difficulties—the lectures with whom she quarrelled and the people at the university who taunted her with her father's wealth.

The letters to her mother were more cheerful. She mentioned the things she liked best at school. She was thrilled with the dances. She never tired to write of her singing at school concerts. And then, there was always the inevitable—the question about Fanyana. She always asked about Fanyana.

The reference to Fanyana churned up a host of conflicting emotions in Mr Memela's house. Fanyana had been convicted of burglary, and the illicit possession of firearms and opium had been sentenced to five years in goal without a fine. Mention of Fanyana received other memories. She remembered the great farewell party, the police van driving through the crowds; Fanyana handcuffed and how her party had been ruined. But the bitterest of all the memories was the emphasis laid by the anti-handcuffs Press in the white community on Fanyana's emergence under police escort. It had given her family damaging publicity. Her enemies had gloated on it at every street corner; before and after Women's Prayer meetings in every church hall along the Reef. Everywhere her friends had been thrown on the defecator—and that is putting it mildly.

She loved to read and re-read Sibe's letters. She would take her pen and cross out the passages referring to Fanyana. She did not have the courage to tell Sibe not to mention him. Although he had been formally disinherited and disavowed by his father, he was still her brother.

The schools closed and Sibe returned home for the winter vacation. She did not look too happy. She was inclined to avoid the company of her parents and spent most of her time in her bedroom. Memela bought her a small car, to keep her busy. She was kept busy—away from home.

Memela would wake up in the quietude of the night.

"Are you in a deep sleep, Liza?" he would ask his wife.

"No."

He would be quiet for a while.

"You should be asleep."

"I am thinking, Liza."

"Do that by day and rest when in bed my dear."

"There are things I worry about."

She would turn on her side and face him:

"Why does Sibe look so unhappy?"

"I don't know why. I have asked her about it several times. She will not tell me."

By

SIMISO NGWANE

"And she is losing weight. I am afraid, Liza."

"She will be alright when she settles down to university life."

"Do first year students come into contact with TB patients?"

"I can't say. But you are going too far. Sibe is quite healthy. I lost a lot of weight when I first went to boarding school."

"Those were other days. The food was bad and the accommodation poor. Sibe swims in the best of everything."

"Perhaps she does not find her studies interesting."

"It is all for her own good. A woman with no profession these days is doomed. I mean a respectable profession. What future is there for our daughters with the cars around every corner in town? The number of eligible young men; abridges from year to year as the ratio of highly educated girls rises. Competition for better-class men will be very keen in the years to come. We must plan ahead for Sibe's security."

"Yes, but she might have other ideas. We might be forcing something down her throat which she might never accept. It would not make her happy. A woman must love her work to be happy doing it."

"Are you deserting me now? Are you now with those who

feel that we should allow our children to do as they please?"

"How can you say such a thing? Desert you? You hurt my feelings. Must we not learn from our mistakes? We tried to make Fanyana an ideal son and broke him."

"You are wrong. We did every thing possible to build him up. At least I did. It was his own pigheadedness which broke him. Not me?"

"You lose your temper quickly."

"It is the way you refuse to see reason. It gets on my nerves."

"May we not try other methods on Sibe?"

"What? Withdraw her from the medical school? To flirt in dirty music halls with the scum of the earth? Never! I am master of the house here. It is my job to see to it that my will is done. If she wants to give up medicine, I'll disinherit her as I did her brother. I'll chase her out of this house."

He would turn away from her and give his back to her.

"Zacchy!" she would whisper. He would be silent.

"Zacchy!" she would call again.

"What is it you want now?" His voice would be angry and his tone impatient.

"Are you already angry? Will you?" He would not answer. She would lie awake for the rest of the night. It went on like that, night after night. She wept when Sibe returned to school; she cried bitterly, like a child. Sibe did not look well; she was too unwell for words.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha in S.A.

—By M. K. Gandhi 15/-

Bapoo's Letters To Ashram Sisters

—By Kaka Kalkar 2/6

Which Way Lies Hope

—By E. B. Gregg 2/6

A Nation Builder At Work

By Pyarelal 1/6

Gandhi And Marx

—By K. G. Mahabwala 2/6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

The finest Indian Film Recordings Just Arrived, New Theatres

The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal

NOW ON FOR SALE

	3	Records	£1	10s.	od.
Shahjehan	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Begum Gorda	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Daphool (Kannan Devi)	4	"	2	0	0
Tadbir & Majboor	2	"	1	0	0
Dushman	2	"	1	0	0
Dasta Matha	2	"	1	0	0
Zindagi	2	"	1	0	0
Devdas & Street Singer	2	"	1	0	0
My Sister	3	"	1	10	0
6 Loken Singh Quayara	6	"	3	0	0
Remo & Juliet Film	4	"	2	0	0
Shama	4	"	2	0	0
Mirza	6	"	3	0	0
Anmolgodhai	6	"	3	0	0
Zeenath	6	"	3	0	0

Latest records Local Pressed and from India
you will always find them in our Stock

Books, Magazines, Pictures arriving
by Every Mail

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Wit And Humour

An actor, not as well known as he thought he was, received an offer of a part in a new London production. Being on tour at the time, he replied by telegram: "Will accept double your offer. Otherwise count me out."

Back came the reply: "One, two, three, four, five, six, seven, eight, nine—out!"

An eminent judge, one of the most compassionate of men, presided over a criminal court.

Before him was a man who had been convicted of stealing. He looked very sad and hopeless, and the judge's heart softened.

"Have you ever been in prison before?" he asked the man.

"Never, never!" exclaimed the prisoner, bursting into tears.

"Don't cry, don't cry," said the judge, "you're going to be now!"

The drunk had paid his fine but he insisted upon receiving a receipt, which was denied him as the amount was entered in the Court's books. "Judge," said the man, "do you believe in a day of judgment?"

"Yes, we all believe in that."

"Well, yes honour, on that day it will be said to me, 'Elmer Doo-hittle, you got drunk!' 'Yes, Lord,' I will answer, 'and I paid my fine.' 'Where's your receipt?' they will ask. Now, do you think it reasonable, Judge, under these circumstances and on such a day, that I should be obliged to lose my time by going down to hell to look for you and your clerk?"

In a dark and deserted lane, Jones was suddenly accosted by two men, the bigger of whom said politely: "Excuse me, sir, I wonder if you would oblige me with the loan of a penny?"

"Why, yes, I think so," replied Jones. "But may I ask for what purpose you require it?"

"Certainly, sir," replied the other. "My companion and I wish to toss the coin to decide which of us shall have your watch and which your wallet."

Two fathers were discussing the up-bringing of children.

"Yes," said one, "a great deal depends on the formation of early habits."

"It does," agreed the other. "My mother put a woman to wheel me about when I was a baby, and I have been pushed for money ever since."

The governor of a prison was escorting a party of M.P.s through the building. They passed through a room where two women were sewing.

As they went out, one of the M.P.s said: "My, what hard-looking women! What are they in for?"

With ice in his voice the governor replied: "They're here because they have no other home. That is our private living room, and they are my wife and mother-in-law."

Counsel for the defence was cross-examining the witness, a pretty girl with lovely big blue eyes. The lawyer leaned forward. "Where were you," he asked, "on Monday night?"

The girl smiled. "Motoring." "And where were you," asked the Counsel, "on Tuesday night?" "Motoring," repeated the girl.

Counsel leaned closer "and what," he murmured, "are you doing to-morrow night?"

The prosecuting Counsel leapt to his feet. "Your lordship," he protested "I object to that question. I asked her first!"

Her: "I can't offer you wealth, cars and a luxury home in the country, like Henry Humpherson, but I can give you love."

She, snuggling closer: "There's nothing like love, darling. Oh, by the way, where does this man Humpherson live?"

"I was a fool when I married you," grumbled a wife.

Her husband flushed with anger. "Well, don't blame me. I didn't know at the time!"

Caneland Causerie

By "PARDESI"

LISTENING to the Sunday morning Indian programme over the air, I discovered, can be a nauseating experience. Last week's blah blah started my week off badly. Spoilt my appetite, too. I don't know what would have happened if I had listened in to the whole programme. Smashed my set, probably.

Thank goodness, television is taking its time about coming into this country. The S.A.B.C. has indirectly rendered long-suffering Indian listeners a service!

On second thoughts, television may not be so bad after all. At least we can identify the "crooners" responsible for raising our ire, and deal with them severely. They should be locked up in a room and forced to listen to their own recordings!

Voice Of America

American ballyhoo just gets you down sometimes, particularly the variety dished out through the "Voice of America." We are constantly being reminded that the New World, or rather a part of it, is our Guardian Angel. Nightly at 8 p.m. you can hear the "Voice of America" relayed through Colombo in Hindi. American propaganda also used to be pumped out in the Tamil dialect, but for a few months now, it has been dispensed with. Reason for this move is unknown.

The Yanks sure can do it. They know that the quickest way to get to an Indian's heart is through music. Of course, there will be very little music if you listen in tonight, but it is so cleverly interlarded with American big heartedness that you will never make the difference.

Shakespeare And Apartheid

Professor Dover Wilson, considered to be the greatest authority on Shakespeare, addressing the non-European students of the University of Natal last Saturday at the Sansi College Hall, asserted that Shakespeare never believed in racialism. He believed that everyone was God's children, and

nobility wasn't the preserve of Whites only. Othello, the coal-black Moor, one of Shakespeare's greatest tragic heroes, is a case in point.

Isn't Othello's marriage to fair Desdemona a blatant case of immorality? The Nats. should have banned this book long ago.

Principles And Practice

A newspaper colleague of mine who has been noted for his outspokenness, has opened himself for severe criticism from the community following the publication of his book, "The Shadows Grow Taller."

In the book, he indulges in a brick-bat-hurling spree at the decadence of Indian youth, particularly Tamil youth. They are afraid to live up to their culture, afraid to speak and write their language etc., etc., he moans.

The writer in question is to be married next week, and if the invitation card I received is any criterion, this will be the first Indian wedding with such an Anglicized flavour.

Where is the sincerity?

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bills of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Matola House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Port Elizabeth, Johannesburg. Phone 33-1834.

Cuticura
ANTISEPTIC OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a "way in" for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

Congress Greet Republic Of Pakistan

THE hope has been expressed that the differences dividing India and Pakistan at present will soon be a thing of the past in a message sent by Congress to Pakistan on the occasion of her attainment of a Republican status on March 23.

"The Indian people of South Africa on this auspicious occasion send their warm greetings to the Government and peoples of the Republic of Pakistan," says Dr. G. M. Nalaker, Acting President of the South African Indian Congress in his message.

The message adds: "In sending you our good wishes, we recall the stand taken by the Government of Pakistan on the question of treatment of Indians of South African origin at the General Assembly of the United Nations continuously since 1946. We are thankful to the joint stand taken by India and Paki-

stan on this question and on the question of racial discrimination in the Union.

"We are confident that the new Republic is destined to play a vital role in world affairs as a spokesman for the peoples throughout the world struggling against racialism. Just as your Government and the Government of India found a common cause in opposing the segregation and apartheid policies of the Union Government, so too, we are hopeful that the Governments and peoples of Pakistan and India will find common cause on the great issues facing humanity and that the existing differences between India and Pakistan will soon be a thing of the past.

"South African Indians wish your Republic a bright national and international future in the cause of world peace."

Show Business

SANTA At Rand

Easter Show

This year the National Office of SANTA has, for the first time, erected a pavilion at the Rand Easter Show.

The exhibit will be open to non-European visitors only on March 29 and April 5 from 1 p.m. until 10 p.m.

During these times the mobile X-Ray unit will take chest X-Rays free of charge, and the exhibit's cinema will show films of general interest, cartoons and films on simple health education.

The pavilion will also tell a pictorial story of the work of SANTA branches and settlements, and specimens of work done by patients at the various settlements will be on display.

Various pamphlets in English, Afrikaans and native languages giving helpful advice regarding precautions against the spread of tuberculosis will be distributed from the exhibit, and medical personnel will be in attendance to answer questions relating to notes, cases of tuberculosis shown on illuminated X-ray plates.

The X-ray unit will operate at the following times:

1-4 p.m. (Thursdays)

7-9 p.m. (Thursdays)

and the cinema will run between

2.30 p.m.-4 p.m.; 6 p.m.-until demand ends or until 10 p.m.

The SANTA pavilion is situated next to the German pavilion on Victory Avenue, near the North entrance in Empire Road.

Film Show

The South African Society for Peace and Friendship with the Soviet Union will be holding a photographic exhibition of the visit of Mr. Jawaharlal Nehru to the Soviet Union and Marshal N. A. Bulganin and Mr. Khrushchev to India at the Gandhi Hall, Johannesburg, on the 24th and 25th March.

The exhibition which consists of 400 colour and white and black photographs will be officially opened by the chairman of the Society, the eminent Methodist Minister, the Rev. D. O. Thompson at 8 p.m. on the 24th and will be on view from 2.30 p.m. on Saturday and from 10 a.m. to 1 p.m. on Sunday.

Dr. A. B. Keel of Johannesburg will speak at the official opening.

Film Critics Circle

New York.—The fifteenth annual poll of the Film Critics Circle of the Foreign Language Press here voted the Heekel-Lancaster production, "Marilyn"

the best American film of 1955. The picture was considered the best film by the Foreign Language Press film critics as well as having top male star, the best writer, production and direction. The poll selected Italian star, Anna Magnani, as the year's best actress for her portrayal of the Sicilian-American in "The Rose Tattoo."

Good News Cures

A Deaf Mute

Florida (Greco).—Mr. John Sandras, who had been deaf and dumb for seven years, shouted to his wife, "Our child is safe," when he received a letter saying

his long-lost son was in Canada. Then, weeping with joy, he discovered he could hear as well as speak.

Mr. Sandras lost his speech and hearing when an aircraft rocket exploded close to him during a battle in the Greek civil war. Vangelis, his younger son, was taken prisoner by the Communists and held in an East European country.

The letter told Mr. Sandras, who lives at Antarkikon near Florio, that Vangelis had been released through the intervention of the International Red Cross, and had joined other members of the family in Toronto, Canada.—Sapa-Reuters.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Nauroji, Tilak-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2s

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

Souvenir

Of The

Passive Resistance

Movement

1906—1914

Price: 7s. 6d.

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature) —	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krimadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	2	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	2
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Romeo and Juliet—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gore G. Rao	3	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	5
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benny Gopal Roy	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1934-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. B. Patel	8	6
To Women—Amrit Kanr	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. Y. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—H. T. Shih	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	6	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrutwala	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Einstein, Roland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	28	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —G. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —G. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nair	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29346.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.****P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.**

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"..... In these pages one can read the anguish which he (Gandhi) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

-Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an inside view of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadass

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: 'I have gone through

**FOR
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING**CONTACT****STANDARD
PRINTING PRESS****FEDERAL PRINTERS**

AND

RUBBER STAMP MAKERS**73 BEATRICE STREET****DURBAN**

PHONE 61006

TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2782

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi in 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.****Published Every Friday.****Subscription Rates***Payable Always In Advance.***Within the Union £1 10s. 6d. Annually****" " " 15s. 6d. Half-yearly****Outside the Union £1 15s. Annually****" " " 17s. 6d. Half-yearly****■ Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.**

પુસ્તક ૫૪ સુ—અંક ૧૨
તા. ૨૩ માર્ચ, ૧૯૫૬.
પ્રેક્ષક નરસિંહ પી. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભાવનાની પરિવૃત્તિ

(શ્રી. કેદારનાથજી)

★

અનેક અભિમાન !

શેષે છુટે રે અભિમાન,
રામ માઈ કેમ છુટે એ અભિમાન.
મનમાં કુંવડે રેકણ માંભરો,
તુટે છુટે રે રાનરાન,
રામ માઈ કેમ છુટે એ અભિમાન.
તમે રે જોયો જાણે,
ચોથીમાં શોધી મોશે,
સમગ્ર ના પંડિતોનું જ્ઞાન
હું તો સમગ્ર રે વંચી,
માંધીને આપશે
ચોથી કુળનાનું ચિદે જ્ઞાન,
રામ માઈ કેમ છુટે એ અભિમાન.
પાપ મખાળે તારા, જગદે મનવી,
પમયીએ રે મારો વાસ,
હું જરીજનો રામ રખેવાળ,
માંધી અભિમાને મોદે,
રામ માઈ કેમ છુટે એ અભિમાન.
ખાશ સમંદરે કાળખંડ તાપો,
ચો તુ તારે રે મુને રામ,
એવી બહાની મારે હું છે મમતા,
એવ મંધન મારે કદાવ,
રામ માઈ કેમ છુટે એ અભિમાન.
—જયમંગલ.

★

શ્રી માનવ રીતે આપણામાં જેવી વૃત્તિ ઉત્પન્ન થાય છે તે પ્રમાણે કર્મ કરવાની પ્રવૃત્તિ કરી છીએ. કેવળ નિવૃત્તિપરાયણતાથી મળતો આત્મસંતોષ અને સફળતાના મુક્તિ, યોગ્ય કર્મોન્નરણથી પ્રાપ્ત થતો સંતોષ એ બે વચ્ચે મજબૂત ફરક છે. જો હું મારા મનને એમ જ સમજાવવા કરું કે સુખદુઃખ તો કર્મોધીન છે તો પછી કોઈ દુઃખીને હું મદદ નહિ કરું, તેઓના દુઃખ પરત્વે ઉદાસીનવૃત્તિ કેળવી શકીશ અને શાંતિ રાખી શકીશ નિવૃત્તિ મ.ગાંધીએ એટલી હદ સુધી ગયેલા છે કે તેઓ લોજનમાં જાતે લકલીક નથી લેતા કારણ તેમને ખાતરી હોય છે કે તેમનો કોઈને કોઈ ભક્ત આવીને જમાડશે.

જેનામાં ખીજ તરફ ભાવના જોઈ છે, ક્રિયાશીલતા જોઈ છે, તેમને આવો આત્મ સંતોષ જલદી મળે છે. પરંતુ આ સંતોષ કાયમ રહેશે કે કેમ એ બિચો શંકા છે. આપણી અંદર રહેલા યતુઓનું કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ વગેરેનું દમન કરી શકાય, પણ બહારની વસ્તુઓ તરફ સુખભાવ ઉઠવા જ ન દેવો તે શક્ય નથી. જગતમાં આટલો વેર અન્યાય ચાલતો હોય અને લોકો દુઃખી હોય છતાં ચિત્તવૃત્તિ શાંત રહે તે શક્ય નથી. માનવીના ચિત્ત પર ખીજના દુઃખની અસર જરૂર થાય છે. ચોતાનું દુઃખ તે સહન કરશે પણ ખીજનું દુઃખ જોઈને તે શાંત બેસી રહે તે શક્ય નથી.

દયા, અનુકંપા, કહેણા, આપણામાંથી નહ થાય તો મોક્ષ મળે એવી માન્યતા ધરાવ નારા પથો પથ છે. આ વાત મારા મનમાં ઉતરતી નથી.

જ્યારે જ્યારે અન્યાય થાય છે ત્યારે તેનો પ્રતિકાર કરવાનો ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે. પણ તેને અનુરૂપ વર્તવાને. પુરૂષાર્થ કે ક્રિયાશક્તિ ન હોય તો તે હુર્બળતા કાંકવા લાગવાન ની વાતે કરીએ છીએ. ચિત્ત અશાંત તો થાય છે પણ તે અશાંતિ દુર કરવા, કહીએ છીએ કે સુખદુઃખો કર્મોધીન છે કર્મનું ફળ સૌ સીએ લોગવવાનું છે આ તો ચિત્તને વડ બનાવવાનો રસ્તો છે. સુખ સારિયે ભાવનાને ચોતાના અકર્ણત્વને કીધે કોઈ વિચારસરણી પર ચઢાવીને જઈ બનાવવાનો પ્રયત્ન છે. જ્યારે મનુષ્ય ખરાબ કૃત્ત્વ જોઈ શકતો નથી ત્યારે તે આંખો મીંચી દે છે. કારણ તે હુર્બળ છે, પણ હંમેશને માટે તે જઈ નથી બની શકતો.

ધરણાર, સંસાર કલ્યાણે છોડી નિવૃત્તિપરાયણ જીવન શરૂ કરનારાઓમાં પણ જેમના માં ભાવના હતી, ક્રિયાશીલતા હતી, તેઓએ સન્મસ્ત લીધા પછી પણ સુખ પ્રવૃત્તિ આદરી છે, શંકશયો ઉપરેશ નિવૃત્તિ માર્ગનો કયો છે પણ તેને માટે અતિશય પ્રવૃત્તિ કરી છે. છુદ્ધ, મહાવીરનું જીવન નિવૃત્તિમય ગણાય કે પ્રવૃત્તિમય? આ તો કોઈ છાપવાની પ્રવૃત્તિ ખરાબ છે તેનું પ્રતિપાદન કરવા તે વિષય પર પુસ્તક લખી છપાવે તેના જેવું છે. નિવૃત્તિમાર્ગ આવો છે તે પ્રતિપાદન કરવા પ્રવૃત્તિ કરવી પડે છે. આપણે સંસાર છોડેલો છતાં પ્રયત્ન પ્રવૃત્તિ કરી છે. આપણે પ્રવૃત્તિ-નિવૃત્તિના ભગવામાં પડવાની જરૂર નથી. ખરી રીતે એક પ્રવૃત્તિ છોડી બીજી લઇએ છીએ. કહેવાનું લાગ્યું એટલું જ કે જેનામ. ભાવના અને પુરૂષાર્થ છે તે ચોતાની નિવૃત્તિ સંજાળી નહિ શકે. પરંતુ જેનામાં ક્રિયાશક્તિ નથી તે ચોતાની હુર્બળતાને લીધે બેસી રહે છે. જે લોકોને આત્મસંતોષ મળ્યો છે તે શાંતી મળ્યો છે? તેઓએ ચોતાના જ્ઞાન પ્રમાણે કર્મ કર્યો તેથી. દુઃખીનું દુઃખ જોઈને મન અશાંત થાય જ. પણ તો દુઃખને દુર કરવાની મનારામાં શક્તિ, બુદ્ધિ જોઈએ, યોજના જોઈએ, વ્યવસ્થા જોઈએ તો જ પ્રત્યક્ષ કાર્યથી શાંતિ મળે છે. ફક્ત નિવૃત્તિપરાયણ થવાથી તે સંતોષ ટકતો નથી. સાધુઓ પણ એક પ્રકારનો સંસાર જ કરે છે ને! મડ-મદિરો બંધાવે છે, બેટા બેટી છોડી લેલા-લેલી કરે છે. ચોતાના શિષ્યને જોઈ આનંદ આનંદ પામે છે. આ વાતલક્ષણ છે તે તો સંસારની વસ્તુ છે. ભાવનાની પરિવૃત્તિ થાય ત્યારે જ આવો સંતોષ મળે છે.

ધીરુભાઈ પી. નામક

ભુકારીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડા
હીન્ડુસ્તાન અને ઈન્ડીયાના ઈઈ પછુ ભાગની હવાઈ હરિવાઈ અને અમીન
માને મુસાફરી કરવા જે માં અમારી મારફતે ભુકારી કરો.
ઈઈમી, આમ, ચોરી, ફેલક, અજમાઈ, પેકેજીસ, વિયેરેના નીમા અને
ઉડાની આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન એરવેય, રજીસ્ટર્ડ ટેલિગ્રામ સેવાઓ અમારા રેવન્યુ કલેક્શનર
સર્વિસીસ કે વેપારના કાર્યો-સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી
જાણકારી ઈઈ પછુ ફી લીધા વિના અને મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ હાઈવે એસોસિએશન ઓફ ઓરિજીના અને પોર્ટલાન્ડ
ઈન્ટરનશનલ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 296 Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

મેટ્રીસ કુલ, હાઈનિઅર કુલ, વેલ્ડિંગ, હરેસીસ એન્ડ,
સાઈલ મેકિંગ એફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તાલ ઈફેપન
લાલે અરીલી શકશે. જાલે પધારી લાલ લેવા શકશે નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને ક્રીચન હરેસર—

અમારી ફરનીચ નીચે હઈવાર વાવ છે. તેમજ રોકા હમેશાં હઈ-
વાર રહે છે. માત્ર રોકા માલોના પ્રાઈસ લીસ્ટ અંગાલો અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2626.

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ !

ન્યુ ઈરા હાપેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર ધી. ૪૬-૧
અરીની કીનારવાળી બોર્ડરેડ ૪૫" વારની ધી. ૧૫-૦
પાલકી પાલન અને આખી જાત વાળી
રેશમી હાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ ધી ૭૫૨
મેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" - વારની ધી. ૩/૧૧ ધી ૭૫૨

મુતરશઉ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને હાપેલ વાળી
પાંચ વાર ધી. ૨૭-૬ ધી ૭૫૨
૭ વાર ધી. ૨૬-૬ ધી ૭૫૨

C.O.D. અને રૂપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

લેઈએ તો સામ્પલ ચોકલીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

Telephone :
2991

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૩ માર્ચ, ૧૯૫૬.

પ્રજાસત્તાક વિરૂદ્ધ સત્યાગ્રહ

થો ડાંક અકવાદીયાં ઉપર નાટક માં પ્રજાસત્તાકના વિરોધ કરનારાઓએ જણાવ્યું હતું કે પ્રજાસત્તાકની વચ્ચે સામે તેઓ “પેરોલ રેજીસ્ટ્રેશન” સત્યાગ્રહનો આશરો લેશે. છાપ,ઓમાં આ ખબર વાંચીને અમે ખુશ થયા હતા કારણ કે ખીલુ માનવો સામે એવો અર્થ એ થાય કે આ ભોલો આ દિશામાં હવે કંઈક વધુ સમજ શક્યા છે.

આમને એ જાણીને નવાઈ ઉપજી હતી કે ગોરાઓની એક સમુદાયને એ આશય હતો કે પ્રજાસત્તાક તરફ નો વચ્ચેનું અટકાવવા પોકારી દિશામાં ઉપરાંત કંઈક વધુ ન શકે એમ મનનું થયું જ્યારે તેઓ નાન પ્રતિ-કરના વિચારો કરે છે ત્યારે તેઓ મોંઘક સહર મુદા ઉપર અવેલા મણી શક્યા છે.

તેઓ એ પણ ચોધી શક્યા છે કે કલમદાખલાના ખરાબ તરવેને દુર કરવા માટે પોતાના અરા દિલથી લડતુ પડશે અને પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કરવા માટે તઈવર રહેવું એમશે.

પણ આટલું જ પૂરતું નથી. પ્રજાસત્તાકની પાછળ રહેલો હેતુ એ છે કે જેઓ હાલપરજીવામાં નથી માનતા તેઓની સામે પણ એ એક પ્રયત્ન રૂપ છે. જે પ્રજાસત્તાકની સ્થાપના થાય તો આ પ્રયત્ન રંગ કે જાતિ બેલા વિના કે બધાના ઉપર લાગુ પાડશે આજ મુદા ઉપર સાઠિય આ-ક્રીકાના આક્રિંકોને સાવ નીચા જોવાની પાક્યા છે અને આ જ મુદા ઉપર આ દેશમાંથી દ્વીરીઓને કાઢી મૂકવા માટે આર્થિક ગ્રંથગામ્યુ જીના થાય છે. તેમજ આ જ હેતુથી અંગ્રેજી બોલનારા સરેસીઓને પણ બિલગતા કરજીના શહેરી તરફ જોવાની પાક્યા છે.

ખીલુ અર્થમાં પ્રજાસત્તાકના નાનસ પાછળ રહેલો કામ સાઠિય આક્રિંકોને વિનાશ કરશે કારણ કે આ માનસ જે ભોલો હાલપરજીવામાં નથી માનતા તેમને માટે ખાસ કામ ભરેલું છે. અને પ્રજાસત્તાકનો વિરોધ કરનાર જેઓ સમગ્ર પ્રજાને એક નાનો અરા છે તેને માટે એટલું પુરતું નથી કે આ પ્રજાસત્તાકનો વિરોધ એ માત્ર ગોરાઓને જ માટે છે. જેમ અમે કહી ગયા છે કે પ્રજાસત્તાક એ કાળો, ઓગ અને રંગીનોનાં હવલ મરિનાં

પાકાર રૂપે છે. ગમે તેવો નિમમ હોય અગર ગમે તેવો સરેલ હોય પણ તેને ખ્યાલ કરવાની કે સમજતા મેળવવાની આશા નથી.

ખીલુ બાલુપર બંધિત સ્વાતંત્ર્ય તા મુદ્દા અને કાલદન ન્યાયી અમલ મટે લોકોની બહુમતિ માત્ર પ્રવારે છે ને પ્રજાસત્તાકના વિરોધ કરનારા એને છતવાન. મુખ ચિન્હો એમના પશ્ચાત્ કોય, તેઓ પોતાની મુક્તિ એ દારા જ મેળવી શકશે.

પરંતુ અહીં જ એક મહત્ત્વ રહેલી છે જે વિચારણ બહુમતિ પ્રજા સત્તાક અને કાલદન પાછાન. વિરોધ મા છે તે જોવી નથી. એ એક મહત્ત્વ કે પ્રજાસત્તાકના વિરોધો આપરે જોવી સામગ્રીને માટે કોમિટેશી હોય છે હાલે જ તેઓ પોતે કોમિટેશી હોય છે. આ રીતની સંકુચિતવાને લીધે પતિવુએ તેઓને ને સરજના મળવી નેમુએ તે ન મળ્યાં હારી જશે.

સત્યાગ્રહનો આશરો, ભેવાની વાત કરવી એ તેમને માટે ચણું દિખત ભરેલું મણામ. પણ આપણે ખીલુ-પુરેખીયનો પર વિતવા મુદ્દા જણીએ કોએ તે પરથી ચેતવણી આપવી માટે છે કે એ કંઈ રમતની વાત નથી. છતાં બજાજીવાની ને ખરી હકીકત છે તે પરિસ્થિતિ ઉપરિચિત કયેથી વિચાર કરાય તેવી છે. માત્ર દિખત એજ એક છેવટની વાત નથી. સંખ્યા પણ આવશ્યક હોય છે. અને પ્રજા સત્તાકના વિરોધની તરફેણમાં અલાર ની જોવી સંખ્યા છે તે તો માત્ર પ્રજાસત્તાકવાદીઓને વિનાશના “દયેય પર આને બદલા મરેની માત્ર ઉતોજ ના રૂપ જ છે.

સમગ્ર દક્ષિણ આફ્રિકાના રંગેવ ના પ્રજાના મળમાં જે મુદો રહેલો છે તે એ છે કે “ઉત્તરવત અમલવારી લોકોની લઘુમતિ કોમિટેશને” ત્યજ દે છે અને આ તબક્કાનું સ્વરૂપ પ્રજાસત્તાકવાદ, હાલપરજીવા, બોન્ટ્રિસિય, ગ્રેપ એરીવાઝ એકટ વગેરેમાં પ્રત્યક્ષ ખડું લઈ જાય છે. જેઓ પોતે જ રંગબેદમા માનનારા હોય તેઓ એનો વિરોધ કરે તો પણ તેને અટકાવી નહિ શકે. પરંતુ જેઓ રંગબેદને હોડી રહે તેઓ જ માત્ર એના વિરોધ કરી શકે અને એને હરાવી શકે, ત્યારે જ તેઓ કોમિટેશી તરફ સ્પષ્ટતા થી પોતાનું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે. પ્રજાસત્તાકના વિરોધીઓએ આટલું

કરશે તો અમારા મનમાં અમને કશી યજ્ઞ શકા નથી કે તેઓ લાખો ખીલ-ગેર, કે જેમના હવલ હાલપરજીવા ની નીતિથી દુખીત થઈ ગયેલા છે તેમને મિત્ર બનાવી શકશે, છતાં પણ એ પ્રજાસત્તાકનો વિરોધ કરનાર છે.

‘પાલી કરતાં લોડી જડ’ છે’ એ તેમની માન્યતાને વળગી વહેશે તો તેમની સાથે અહીં વળો માત્ર અધારા માપેલોટો કરવા સમાન છે અને એનાથી અમને સંતોષ ન થતાં માત્ર રમુજ જ કિયજશે.

વિવિધ વર્તમાન

પોલીસ ખાતાના

આલુસોના મુન્હા

આપ પ્રધાન મી. સી. આર. સ્વામી કેપ્ટાલિનની પાલમિન્ટમાં ૧૭મી માર્ચે ફોર્ટ બે રોટન, હુ પી. ના સભ્ય મી. જી. એ. સોલોમનના પ્રયત્નો જવાબ આપતાં કહ્યું હતું કે, ૧૯૫૫ ના બન-પુઆરીની ૧ લી પછી ૨૯ યુરેખીયો અને ૪૭ ખીલ પુરેખીયન પોલીસો જોરી માટે યુનેમાર કર્યા હતા. બે યુરેખીયન અને એક નેટીન પોલીસ કમિટેશીની માટે યુનેમાર કર્યા હતા. ૧૨ યુરેખીયન અને ૨૪૬ ખીલ-પુરેખીયન પોલીસો મુક્ત માટે યુનેમાર કર્યા હતા. ત્રણ મારે યુરેખીયન અને ત્રણ ખીલ-પુરેખીયન પોલીસો મનુષ્યપાત માટે યુનેમાર કર્યા હતા.

આ સમય દરમ્યાન સરકારે ૭૦૮ પાલેન્ક મુકસાનીની માનણી પેટે ભર્યા હતા અને ૧૮૫ પાલેન્ક ઉપરોક્ત યુનેમારી અંગે ભરવા પડ્યા હતા.

આ યુનેમારમાંથી નાની જોરી કરનાર પાંચ યુરેખીયન અને બે ખીલ-પુરેખીયન મુવાનો અધારિ પોલીસ ખાતામાં કામ કરે છે.

દક્ષીણ આફ્રિકામાં ખાંડ

દ. આ. સુગર એસોસિએશનના જણાવ્યા મુજબ આ હેતુનું આગુ ઉત્પાદન ૬૨ વાં કરતાં આ વાં વિશેષ થયું છે ૮૦,૦૫,૬૬૦ ટન રોડીમથી ૬,૭૮,૬૮૦ ટન ખાંડ બનાવાઈ છે. એ સંતોષજનક લેખાપ: કમનસેધ અને કંટરનેશન સુગર એસોસિએટો મુજબ પુનીપતમાંથી ખાંડની નીકસ થઈ રહી છે. તથા મીલોએ એક લાખ ટનથી વધુ વધુ ઉત્પાદન કર્યું છે. જેમાં સર મુલેટ કેન્ડાસ-સ લીની ડાનેલની પીલમા ૧,૧૫,૭૫૭ ટન, ટોમલટ સુગર કું. લી. ૧,૦૬,૭૮૪ ટન, અને નાટલ એરેટલસ લીગોરેમા ૧,૦૦,૫૨૬ ટન ખાંડ બનાવાઈ છે.

હોસ્પીટલના વધેલા દર

૧૫મી માર્ચે અલિલ થયેલા પ્રો-વિન્સીયલ ગેજેટ મુજબ ૧મી એપ્રિલથી નાટલ પ્રાતાની યુરેખીયન હોસ્પીટલો ની દરદીના કમજીવા દરમાં રોજની પાંચ શીલોમનો વધારો થયો છે અને ખીલ-પુરેખીયન દરદીઓને માટે રોજની

સારી સત્ત રીલોમને, વધારો થયો છે એ મુજબ એડોગટન હોસ્પીટલમાં હવેથી દર રોજનો એક પાલેન્ક આપવો પડશે તેમજ હોંગ એડવર્ડ આ હમાની હોસ્પીટલ તથા હાનકેશ અને નેન્ટવર્થમાં પણ એજ પ્રમાણે રહેશે આવાર સુધી આ સૌના માનેા કુદ્દા હતા તે એક સરખા થયા છે દિલકેટ હોસ્પીટલ સિવાયની નાટલની કોડીની હોસ્પીટલો તથા મેરીટનમર્ ની એકસ હોસ્પીટલના દરમાં પણ વધારો ભરેલ થયો છે. એડસ હોસ્પીટલ માં ૧૭ વર્ગની ઉપરના યુરેખીયન દરદીને રી. ૧૭-૬ ને બરેલે હવેથી રી. ૨૨-૬ મુખતથ્ય માટે અને પાળકોની રી. ૧૦ ને બરેલે રી. ૧૨-૬ રોજની થઈ છે. માલવેટ નોડને માટે કરી વધારો નથી થયેલો. આ આલેસમ હોસ્પીટલ તરફથી રહેવાનું આગળું, સારવાર, દવા, અને નરસોંગ નો સમાવેશ થાય છે. પરંતુ એક રે, ડોક્ટરો, ખાલ દવા, લોડી અને સરજીકા કામનોનો સમાવેશ નથી થતા

સાઈપ્રસની અગવળ

સાઈપ્રસમાં આલતી અગવળને શાંત પાડવા ત્યાંની બ્રીટીશ સત્તા એ આર્થ ખીરાપ માહરીપાસ, ખીરાપ કપરેનીમા અને સાઈપ્રસના બે ઉપરોક્તોને તા. ૬મી માર્ચે છુપી રીતે ખસેડી શીલત ના એકોલ ટાપુપર મુક્યાનુ મેળાધારી પેલી ન્યુના અખરપતીએ ૧૨મી માર્ચે જણાવ્યું છે. શીરાસમાં એર સર્પસ નથી માત્ર રીમરની આર કંપ નીની એક મોટ રહિનામાં એકવાર આવે છે કપટ આહીપાથી એક હળર અને માહામારકરથી હમેા માર્શલ દુર છે.

બી આંધી પેપરમીલ

રોહાદોમમાં આવતા એપ્રિલમાં મળનાઈ આતરરૂપ જંગલ પ્રદર્શન આ પ્રદર્શને ખી આંધી પેપરમીલ સુધી ની પ્રાપ્ત ક્રિયા બેવાની મળશે જ મળ માં જોડે રોપાય છે ત્યાંથી કાગળ માટેના પલે (માવો) એને કામળ પનાવાય છે તેના પંડો અને કામળો એમાં રજુ કરશે એમાં ડોનેડ, ક્રોલ રજાવેકોપા, જમની, પોલાક, રશીયા અને પુનકોટ રેટલસની પેપર અને મરંદની જનાવનારી કપનીઓ સહકાર આપશે. (પુનેરો. ૫-૪-૫.)

વૈજ્ઞાનિકે પ્રદર્શન

"શક્તિ અને તેનો વિનિયોગ" નામનું કોનેરોનું પ્રગટનું વિજ્ઞાનિક પ્રદર્શન આ વર્ષે ખારીસમાં જરૂરી નેમા પ્રદર્શકોને માટે રાજ્ય સ્તરી અનેક આકર્ષક બોલે પેટી એક ૧૨ ઇંચનું હોલોટ્રો. ગ્રેગેટીકલ્ટ અદ્યત્ત ગેરાલી. હું પણ છે આ પ્રદર્શન પેરીસ પછી નવું વર્ષ સુધીમાં ની દિવિદ, ડેવિડો, બારકેક, વગેરે, હોમકેમ અને રોડીયોમા ખતભાથી.

છેલ્લાં પાંચ વર્ષમાં યુનેસ્કોએ યો.નેમાં બોર્ડો માર પ્રદર્શનોમાં જરૂર રેડોના મોલ લાખ માધ્યમોએ જોવાનો લાભ લીધો હતો. પહેલું 'પ્રીઝીકલ્ટ'નું '૧૩ દેરીન અમેરીકામા રેડોમાં' હેરલ્ડ બીન્ટું 'આપણી શુદ્ધિ અને દુનવી ઘન' એ દુર પૂર્વના હ રેડોમાં ખતભામેક્ષ, બીન્ટું 'નર્તુ તર' નામનું આરટીક અને એસોઇ સંબંધીનું

હવે ૩ તેમો ખીટનમાં પ્રણું સારું કામ કરી શકે એમ છે અને તે સાથે જ પછું હુકમન પણ કરી શકે છે જેથી તેમણે 'ગ્રેસ' હાવાવળાથી અવધ રહેતું જોઈએ.

વધુમાં, તેમણે કહ્યું કે પ્રધાને માદ ર.ખનું જોઈએ કે ચોક્કસ પુરોષીપનો દક્ષિણ એ ક્રીકાના માચ'પ સુધારના પ્રવેશ હારપર અંતુક રાખી રહેલા છે અને તેમો કોડપ્રિય માધ્યમે નથી એ યુનાઇટેડ પાર્ટીએ જોયેલું છે. તે અને વડા પ્રધાન છગ્ગંડમા ઘણી સારળતા મેળવી શકશે પણ તેમણે માત્ર જોરા માધ્યમને જ મિત્ર ન બનાવનાં સાથે સાથે કાળા માધ્યમને પણ મિત્ર બનાવવો જોઈએ. આરલ સાથે સારી મિત્રતા રાખવાનો સમય યુનીયનને મારે આવી લાગેલો અણુપ. (સામા)

પોસ્ટ ખાતાનાં વધેલા દર

નવા બનેટ મુજબ યુનીયન સર્કારે નીચે મુજબના સુધારેલા દર ૧ લી જુલાઈ ૧૯૫૫થી અમલમાં આવશે. મની ઓર્ડર: દરેક ચાર પાઉન્ડ કે વિભાગ માર; યુનીયનમાં ને ૧ પેની હતી તેને બદલે ૬ પેની; રેડેઈપા અને મેન્ડ'નીક મારે ને ૬ પેની હતી તે બદલે ૬૫ પાઉન્ડ; અને બીજા રેડો મારે ને ૧ શાંકોમ હતી તેને બદલે ૧૦૦ શાંકોમ. પાર્સલ પોસ્ટ: યુનીયન મારે ૫૦૦ માલ આલેસ મારે ૬ પેની અને તે પછી દરેક શતમે અગર વિભાગ મારે ૮ પેની રેલીઆઈ: યુનીયન મારે દરેક શાંકની ને ૧૦ પેની હતી તેને બદલે ૬ પેની. રેલીફિન: નવ મોટી કોમ્પેન્સિમા વાર્ષિક ને ૬ પાઉન્ડ હતા તેને બદલે આઠ પાઉન્ડ અને બીજી જગ્યાએ નવાં વાર્ષિક ત્રણ પાઉન્ડ હતા તેને બદલે ચાર પાઉન્ડ. તથા હાઈ લાઈન નવાં વાર્ષિક આઠ પાઉન્ડ હતા તેને બદલે દસ પાઉન્ડ અને નવાં વાર્ષિક નવ પાઉન્ડ હતા તેને બદલે અગિયાર પાઉન્ડ. (આ રેલફિનનાં સુધારેલા દર આવતી બન્યુઆરીની પહેલી તારીખથી અમલમાં આવશે)

દ. આ.નાં રસ્તાપર મરણુ
દ. આ.ની નેચનસ રેડ - સેલી એસોસીએટો બહાર પાડ્યું છે કે ૧૯૫૫ના વર્ષમાં રસ્તાપર ઉપર ૭૭,૦૦૦ એક્સીડેન્ટ થયાં હતા જેમાં ૧,૮૭૨ ગાયુસો મરી ગયા હતા અને ૨૪,૦૦૦ માધ્યમોને અંગીર હળ થઈ હતી. આ આઠડા રોલ ઉપજાવવાના જણાવ્યા છે અને લોડો ઉપર એવી ગંભીર અસર થાય એવા છે. ૧૪૬ ૫૪૫૦૦ મનુષ્યો રસ્તા ઉપર મરી ગયા એનું કારણ બચાવ ના નીરીક્ષણની બેરકારી અને રસ્તાની તોડારીનો અભાવ હોવાનું (અનુસંધાન ૧૭૮ પાને)

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીની તબીબત અંગે અમરો હ.એ. ના વાંચકોને જણાવવા હર્ષ થાય છે તેમો ૧૧ તબીબતમાં ધીમે ધીમે સુધારો થતો જાય છે, હવે હોસ્પીટલમાં હોવા છતાં, હરેજન રાષ્ટ્રકલ ચેરમાં એક વાર દેરવચમાં અંચે છે જેથી તેમો લઘુ પુસ્તકમાં રહે છે હજુ સુધાકાત મારે ડાહ્યરો એ રજા નથી આપી. અમને છ, એ. ના સંચલનમાં ગ્રા-ત્સાહન આપનાર મિત્રોનો આથી આભાર માનીએ છીએ.

અપ પૂર્વના રેડો અને દક્ષિણ અમેરીકા માં બલાવાલું હવે અને યોડું 'મ.બુસ વિષ્ને મારે છે' એ નામનું હવે જેમાં ખોડીમાયે નથી તે કાષ્ટક હપર જુધીનો કાળ આપના અદ્યત્ત પંના હતા ને પુરોપના ચાર રેડોમા બલા-વાલું હવે — (પુનેરો ૫-૩-૫૬)

મી. બાલોની પ્રધાનોને અસાહ કેપટાઇન તા. ૨૦મી માર્ચ-મી. લાઈરે છ. ગાલો (મીનકેવેટીવ સુચ- હોરપીય)ને નાણા પ્રધાન મી. છ. એચ. ભે.ને સસાહ આપી છે કે તેમો આ વર્ષે વડા પ્રધાન મી. જો. છ. રૂઝવેલ આથે કોમનવેલ્થના વડા પ્રધાનોની કોન્ફરન્સમાં હાજરી આપવા કોટનની સુલાકાને બાધ ત્યારે 'ગ્રેસ' હાવાવાળા સાથે બધું મિત્રતા ન રાખવી. ધારા સભામાં બનેટની મુર્ચા હરખાન જોલાતો તેમણે પ્રધાનને કહ્યું

Phone 331651 P.O. Box 1547 Tel. Add ENDEEDEL

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેડો તોગમ સુવશક કાપડ, કુશન જર્સી, કુલ, બાજકો ચાટનો ભવ ભવનો મલ, મરે વપર શ મારે તેમજ લખાઈ પ્રદર્શકો સમુદાય માટે રીબન વગેરે માટે અગરે રાં પ્રથમ ટપાસ કરવા સમગ્રણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનસબર્ગ.

ફોન ૩૩૧૬૫૧

એલ્ફ ટમે જલો છા કે કેનેડાની વિશ વિશ્વાલ હંપની

સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

૭૫૨૧૧૦ હંપનીના હરે, સત્ર.વર એન્ટ બીએ.

ઉપચોત

દક્ષિણ અમેરીકાની વિશ્વ અદ્યત્તની ૧૫ કોડ ગુર કોપ પ્રીવી-સીલ ડીવીઝન ના સરકારે તરફની બીજાવેલા અંગેલ તથા કુલકારી આપનારકાર જોએ તેમજ અંગેની કોમ્પેચન અંગેનું કોડ પણ ભવતું કાગલાન વિશ્વ વીજળી

વરીત મરેલે થઈ શકે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000,000 to beneficiaries, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

... Canada is first.

C. C. PALSANIA

GENRAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Solely Translator.

100 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624. CAPETOWN Phone 32390

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં રોશન કે સાઈડોંગે પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગે રેલ કારાણુ ભરી પાછી મોકલી આપીશું વધુ વિગતો માટે જાઓ:

THE BULL BRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA. NATAL.

સમાચાર સંગ્રહ

રેડેરશીયાના ખબર

—દક્ષિણ રોડેશિયામાં એશીયાટીક, ક્લાર્ક અને આરીનો મારે પહેલી જ ફોરેસ્ટ ૪૨ હજાર પાઉન્ડના ખર્ચે સોનસ બરીમાં તપાસ થઈ ગઈ છે. જે માથે મલિનનાં નીળાં આવાડીયામાં ફેરવવાનો ઉદ્દેશ્ય પ્રધાન સર ચાર્લસ મેરેના દસ્તે પ્રમુખી ગ્રાહ્યો—(સાપા.)

—લીયોનરડન યુનીવર્સિટીની ૫મી એપ્રિલે થનારી બુટલ્લી મારેના ઉમેદવારોને નોમિનેટ કરવા માટે તા. ૧૫—૩-૫૬ ના દિને રેડેટ વેવર્સ એસોસીએશનની એક મીટિંગમાં ચાર સભ્યો ને મંત્રુર કપા છે તે ૧૫૫ એક થી રેવાળાઈ ગી, નાખી પછી છે અને સતત કમીટી રેપરો. રેપી એક થી પી. એન. પટેલ પછી છે.

—સુસાની કોનરન્ટ કાઉન્સિલ નેમ્ રેડેશિયાની સમક્ષ કાઉન્સિલની જેમ માત્ર યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓને માટે જ હતી, તેમાં હોદીને લાખલ કરવાનો પહેલ પહેલો બનાવ બન્યો છે. શી સી. જે. પટેલની પ્રતી કારણને એમાં સમાવ મળ્યું છે જે ખીલ વિદ્યાર્થીઓએ સામે સુચેળથી અભ્યાસ કરી રહી છે.

—દક્ષિણ રોડેશિયાના વડા પ્રધાન પી. આર. સ્મિથ, મ.ર.પી.ર.ડે ૧૫મી માર્ચે સોનસબરીમાં પ્રેસ કોનફરન્સ સમક્ષ આમણી ૫૨૫ વર્ષ માટે નેટીવ શિક્ષણમાં ચનાર સત્તા કરી પાઉન્ડના ખર્ચની રૂપરેખા કહી સંબળાવી હતી. ૧૯૦૪ થી નેટીવોને શિક્ષણ માટે ને માયાટીક વાપીર એક પાઉન્ડ ભરવો પડતો છે તે દને અમલો પલાળી વાપીર માત્ર સાખ પાઉન્ડ આવશે અને નેટીવ શિક્ષણ માટે દક્ષિણ રોડેશિયાએ આ વર્ષે ૧૬ લાખ પાઉન્ડ કરેલા છે તે આવશે વર્ષે ૨૮ લાખ પાઉન્ડ આપશે. સરકાર આજી રામે છે કે ૧૯૬૦ મા ચાર હજાર શિક્ષકો તથાવા કરી સકાયે. એમાં ૨૪ મીસન રહેશે સહકાર આપશે એ રૂપા હમાં શિક્ષકો મરેની ચોળનાને જમણી બનાવાશે. ૧૯૬૦માં દક્ષિણ રોડેશિયાની નવી જુનીયર સર્ટીફિકેટની પરીક્ષામાં એક હજાર વિદ્યાર્થી આ મેસે એવી મારણ રખાયેલી છે આવતા વર્ષના અરસે કોઈ ૫૫ ૫૪ વરસના બાળક સાળામાં ત્રીજી ધિરજી પંસાર, કપા વિનાનો નહિ રહેશે.—(સાપા)

યુનીયનનું અવનવું

—યુનીયન સરકારે ૧૬મી માર્ચથી રીટીક દાખર ઉપરની એકસાઇન ડ્યુટી કુર કરવાનું બહાર પાડ્યું છે અને ૧૫મી એપ્રિલથી રીટીક ઉપરની એકસાઇન ડ્યુટી પછી કુર થશે.

—કેપટ બેનમાં ૧૪મી માર્ચે રોડેશિયાની માનવક ફેક્ટરીમાં આગ લાગવાથી ૫૦ થી ૧૦ હજાર પાઉન્ડનું નુકસાન થયું છે.—(સાપા)

—એફાનીસમમાં ૧૫મી માર્ચે (વેરોળી) પાઉન્ડ લાખ નાખનારા ને નિબળાતો એરથી આવી ગયા છે તેમજ કમળથી એરથી અને કુન્સટાક યુટીની રોડેશિયા માટે પાઉન્ડ લાખ નાખના મરેની તપાસ કરી આ કારણી કરશે.—(સાપા)

—કેપટબેનના કમીટીમાં રિજ.મ.મા રહેલી મીસીસ એસ. શીયર નામની એવી બાઈએ રોડેશિયાને ૨૪૪૨૨માં ૧૨૦ વર્ષની ઉમર લખાવી છે તેથી ૧૮૩૩ એટલે એક્ટ ટૂંક (મહા મન) નાં વર્ષમાં જન્મેલી હોવાનું કહે છે.

—૧૬મી માર્ચે પોર્ટ એલિઝાબેથને ૨૦ મીનીટ અટે વરસાદ અને વાવા જોડાએ વેરી ભીડ હતું ૮૦ માઈલની રીડીયી પવન કુચાયે હતો જેથી ૩૦૫ શીટ ડ્રોયો લોખંડો. રોડેશિયા દાખર તરી પાયો હતો અને મેટાં મેડા આઠે બચ્ચળથી ઉપાડી મેલોં તેમજ કોલાર્ક કરનાં હાપર પછી ઉચકાઈ મેલ. હ માઈલના વિસ્તારમાં સેક્ટો માથુસેને અપબીત બનાવી યુરપાં હતો.

—પોર્ટબેનરના એક હોદી પોલીસ સાન્ન્ટ યુરમાસને ૧૮ વર્ષની પોલીસ ખાતાની સારી મોકરીનો ગેડલ ત્યાંના રીટીકટ કમાર મેન્ડર કેસપેટના દસ્તે ૧૭મી માર્ચે અપાયો હતો. ૧૯૩૬માં એના પિતાને પછી એવેન્સ મેડલ મલેલો ત્યારે એ કોન્સ્ટેબલ તરીકે હજાર હતો મેન્ડર કેસપેટે કમ્પ્લેટ છે દક્ષિણ આફ્રીકાના પોલીસ ખાતાના. પ્રતિદાસમાં આવે કહે.ગ તેજે આવા નહિનો સંબાધ્યો.

—પ્રીટોરીયાથી રાષ્ટ્રપા નજીવે છે કે ૬૬૧ રીસેમ્બરે એરમાં મે સાખ તેર હજાર પાઉન્ડનાં આપનકીમર બનાવીરોની ચપેલી ચેરી અંગેના પછી આરોપી પેરોન, સીડી પીમરસન ને સરકારે આરોપમાંથી મુક્ત કરે છે તેને ૧૦મી ફેબ્રુઆરીએ સાલ હજાર ૫૬૭ના બીલપર કોડયો હતો. તેની મદદથી એ નવાકીર. પાળ મળવાથી ૪-૨૫-૨૦૬ ૬૫નીએ ૧૯૨૦૨ પાઉન્ડ બનાવ આપવા કરનેલ્ડે એમાંથી રીસી ૫૨ એફ રેવનુના નીકળતા સવા આઠ હજાર પાઉન્ડ કપાલ થતાં બાઈ ના તેને મળ્યા છે.

રેડેશિયાના સમાચાર

—રામરવાનમાં નેસકમીર રિબામમાં એકબની આમ.કીની આહારથી કરવા માટે કોમલો ચોળના યુગ્મ એક

કેનેડિયન ડોટોર એરોમેરીક સરવેના સરનામ સુધે -૫૫ રિંકીમાં બારી મધુ છે.—(ઈન્ડિયા-યુન' ૧-૩-૫૬)

—દક્ષિણમાં કમણા કાઝા દસ લાખ ૨૦ કોલારો તીજે છે તે આમણી ૫૨૫ વર્ષો ચોળનાના અંતે હ કરી ૧૫૫માના ખર્ચે અમલો નીકળશે એમ પ્રતિક વેપાર ખાતાના પ્રધાન પી.વી. આર. વિલાસકરે અફિસમાં દની કામસાની આજુને આરંભ કરતા કમ્પ્લેટ.—(ઈ. યુ' ૧-૩-૫૬)

—આરતના અતપુર કેસા કીરિય વાઈસરોલ એડમીરલ અર્થ માટે-૮ મેટન એક બર્મ અને કાઉન્ટેસ માટે-૮ મેટન કુર યુરના પ્રવસે બર્મ ૧૫મી માર્ચે -૫૫ રિંકીમાં પહેરવાં ત્યાં કામ કુલસાનાં દિવાનેઆસમાં તેમના સાન માં સીટીક રીસેપ્શન અપાયેલું જેમાં તેમના પ્રતે બતાવેલ અનદર પ્રેમ માટે આભાર માન્યો હતો.

—બારડોલીમાં કોમોપેટીવ સુચર ફેક્ટરીનું સિલરોદલ યુગ્મના ૧૩ પ્રધાન પી મોરારજી દેસાઈએ ૪ થી માર્ચે કમ્પ્લેટ યુગ્મના ભરમાં એ પટેલ ખાંડનું કારખાનું ૩૦ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે બપાસે જેમાં બારોલીની આસ પાસ ૨૦ માઈલ કરતેના એકોતોએ ૨૦ લાખ રૂપિયાનું નકાળો વોલું કમ્પ્લેટ અને ૧૦ લાખ રૂપિયાના રીરો સરકારે અરીવા છે આ વર્ષની આખરે અંડનું ઉત્પાદન થઈ થવા વાળી છે.—(ઈન્ડિયા-યુન' ૧-૩-૫૬)

—બાવલ સેવક સમાજનું ચેરુ અધિવેશન નીચમપાલમાં છઠી માર્ચે મલેલ જેમાં ૫૦ અધિકારમાં નેકર અમલિ મળી વર્ષ માટે પ્રેસીડેન્ટ તરીકે ચુંટાયા છે.—આ સમાજ બીન અધિકારી, બીન-પક્ષી, અને બીન રાજકીય સરખા છે. ૧૯૫૨ના એમ-રટની ૧૨મી તારીખે પસાન મીનીસ્ટર મી યુગ્મ,રીલાલ નંદા જેઓ એના ચેરમેન છે તેમના દસ્તે એ રમપાયેલી અને પસાન કમીટીને રીકાયેલી છે, બનાવે અંડિલક અમલો માટે જોગલ આપનાતા જેથી એ રમપાયેલી અને ૨૨ પ્રાતોના કર ૨૪૫૫ રૂપી ૨૨૧ મા એની સાખાએ છે.—(ઈન્ડિયા-યુન' ૧-૩-૫૬)

વિદેશની વિવિધતા

—બારડોલીયાના સીડી સહેરમાં આ વર્ષના બારે ચોમાસને ભીથે રસાએ ૫૨ સાલ લાખ ૫૬૬ હજાર પાઉન્ડ નુકસાન થયું છે.—(સાપા, યુ. પ્રેસ)

—સોતીમેટ રૂપિયાને ખોટનના સમળા પક્ષનાં કોલાર એમ પી. ને માર્ચે બાઈએની અને મી કુરવેલ કંનની મુલાકાતે બંધ તે આવા ૨૬મી માર્ચે ચેરકમાં મળનારી દમિપાર એકા કરવી કોન્સ્ટન્સમાં આવવાનું આ-મંત્રણ આપ્યું છે. જેમાં એક મી,

કીરોડર મેવલુ એ અરણીય કરે છે અને બીજા કોલાર ત્યાં બનાવે. વિચાર ર.ખો છે.—(સ.પા.૨૨૨)

—રોડેશિયામાં એર નડું રેડેશિયા પ્રમુખ છે જેમાં એક પાઉન્ડ આખીને એક માણસ ૧૦૦ મીનીટ સુધી જેટલું બોલે તેટલું આખીને થઈ છે.

—(મ.પા.૨૨૨)

—રોડેશિયામાં વાઈસ કોલાર ૫૨મી ૧૪મી માર્ચે અજુવાનું છે ૧ પ્રિસીડેન્ટ અધ્યક્ષરૂપે ભારતના વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુને યુવાઈક રોડેશિયા મુલાકાતે આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે.

—(સાપા ૨૨૨ યુ. પ્રેસ)

—કોલાર ૧૮/૩/૫૬ ના ૧૬મી માર્ચે કાઉન્સિલર એકન રી. કલાર જુનીયર ૧૬મી માર્ચે સુધી નિવસકરના મી. એકએકમીડની ગેર હાજરીમાં મેવર તરીકેનું પદ સંભાળ્યું હતું. મી. કલાર એક નિર્ણ. કોપ કાઉન્સિલમાં આ ૫૬ કલારને તેમો પ્રથમ બં છે.

—યુનાઈટેડ નેશન્સની મળના મુળ્ય નાઇલરીઆમાં ૧૫ હજાર માથુસની વચ્ચે એક કોલાર છે અને કોલારોટ માં ૨૫ હજાર એક તથા કેનીયામાં ૧૦ હજાર એક કોલારની સરેરાશ આવે છે.—(સાપા ૨૨૨)

—યુનાઈટેડ રોડેશિયા એરોમીક કિનલ્ડ કમીસને ૮મી માર્ચે અહેર કમ્પ્લેટ છે કે માર્ચ માસની ૨૦મી પછી માર્ચ દાખલો ૫૨ કાઉન્સિલ અને એરોમીક મેડમના રેક્ટન કાર્પકો સર થશે. આ દાખુ યુનાઈટેડ રોડેશિયા કોલાર પ્રદેશ છે. વધુમાં કમીસને બહાર પાડ્યું છે કે તે ચોખા ચાર લાખ ચોરસ માઈલનો પાસિરીક સામરને વિસ્તાર અમલનક તરીકે અપાદિત કરી રશે.

—યુ. એન. ની પેટા સંરખા 'જકારે' (ઈન્ડિયા-મિક કમીસન એ.ક એશીયા એન્ડ કાર કરે)ની રખાપના ૧૯૫૫ માં થયેલી તપરથી તેના મંત્રી તરીકે કામ કરના કે. પી. એસ. લોડનામન જેઓ ૧૧ વર્ષની ઉમરના છે તેમજે કમણી રાજના.યુ' આપ્યું છે તેમની મુલત જુનમાં પૂરી થશે તે પછી તેમજા ફોર્ડ કાઉન્સિલની ૪-૨૬-૬૬ કોલાર કોલારોમીક એન્ડ કોન્સ્ટીબલ રીકમનાં કીરકર ૫૨ે આવશે.—(મારીક)

—યુક્રીએનમાં કોન્સ્ટાન્ટીના ફેબ્રમાં એક રેમ (વેરો) ૧૭૫૦ મીનીમાં રખાયો છે જે ડુનીયાના રોડેશિયા મળાયો છે. તેનો માલીક થી એમ. જે. એન્ડર કોલારોટ પ્રાતના માટેનો મામનો પતની છે અને ધેરા ૫૨ મેલની બાતને છે.—(સાપા ૮૩૫૬)

—કેકાસાવેકમાં પ્રેમથી કેકા-યુ.ક એન્ડ-સીના બળાવવા મુળ્ય કમણના કપમાં સીરવાના સંખ્યામાં ૬૨ મીનીટ ૧૨૦૦ ટોકા સીરવા છે તેનું રધાન દને નહીં ભંતના બનાવાતા અચીને તેનું ભંધ છે એમાં ૬૨ મીનીટ ૧૦૦૦ ટોકા સીરવા છે.—(સાપા ૨૨૨ ૧૩૫૬)

અમારી સાથે વર્તો

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

અકરણ નવસુ

(ગાંધી સાથે)

માધવી બોલી: 'હું હવે નથી મળવાની અને'

'એમાં તો નાટકનું શું થશે?'
'મારથી હવે કંઈ જ નહિ કરી શકાય. બા-બાપુજીનું હૃદય કુમાર એવું કંઈ મારથી બની શકશે નહિ. અને એમની પાસે જીવું તો હું કરી જ નહિ બોલું.'

તરસિકા વિચારમાં પડી અંધ. માધવીના ચહેરા ઉપર હૃદયની સમ્પાદની લાક્ષી પ્રસરી અંધ હતી. એના અવાજમાં નિઃશ્વસન રજુકર હતો. પ્રતિજ્ઞા ઉચ્ચારતી હોય એવા સ્વરે એ બેઠતી હતી, પરંતુ તરસિકાને થતું હતું 'આતપિતા પ્રાણેની લાગણીનું આ માત્ર મોજુ જ ન હોય! પિતાની રિયલિટી દરોન ને અસત્ય હચ્ચારવાનો પહેલો જ અનુભવ તો આમ ન બોલતો હોય?' તરસિકાના મનમાં પ્રશ્નો ઊભા, પણ એ પ્રશ્નો જ રહી.

ચોડીવાર રહીને તરસિકાએ પૂછ્યું. 'જાણેશમાં નો આવશે ને કહે?'

'કંઈ સમજાતું નથી, શું કહે?' મુનવજુકર્ણ અવાજે માધવી બોલી.

'કાલિયી વિચારને. અને હાથે છે કે આમ છેક ખીજે છેડે એ સાબ જવાનું પણ થોડું નથી. આપાત-મત્યાપાતની આ કિપાનું અતિમ પરિણામ કદાચ સર્વ ન આવે.' અંબારીયાથી તરસિકાએ કહ્યું, ને માધવી ને વિચારમય રિયલિટીમાં જ મૂકી જવા છાંછતી હોય તેમ એ હાલી થઈ. માધવી એની સામે જોઈ રહી, તરસિકાને બેસવાનું કહેવું કે ન કહેવું તે નક્કી કરવા નેટલી રસમતા એ મેળવે તે ખોલાં તરસિકા જ બોલી.

'મને એમ લાગે છે કે તારે સ્વસ્થ વિરોધનું વિચારનું નેહનું. સૌથી પહેલા તારા મનની જ પરીક્ષા કરી લેવા નેહનું. કમલેશ પ્રણેની લાગણીનું ટોડી સકશે? ન 'છેડી રહે' તો એ જાણી બેઠું કે એ લાગણીનું રાશ પેટુ છે. બહુ દુર ચાલી બધા પછી પાછા નજાનું મુરોશ બનશે અને તેના ટેટલાક પરિણામોથી તો બાપી પણ ચકાસી નહિ.'

માધવીના મન સાથે જા. ચબ્દો અપકામી ખરા, પરંતુ તાર્કિક તેનું કંઈ પરિણામ આપ્યું નહિ એ વિરમ્ય ને મુનવજુ સાથે તરસિકા સામે માત્ર જાંબ જ રહી.

તરસિકા બોલી: 'ત્યારે હું જાણી' વિચારમાંથી નામત થતી હોય એમ માધવીએ સામે પૂછ્યું 'નથી?'

તરસિકા કંઈ જવાબ આપે ત્યાં કેલાસપાતો અવાજ સંભળાયો: 'માધવી, કુમાર તને સળવા આવ્યો છે.'

માધવી ચમકી અંધ. બપોની એક મુનરી એના કરીરમાંથી પસાર થઈ અંધ. તરસિકા સ્વસ્થ હતી. તરત જ બોલી: 'અને આવીએ છીએ.'

માધવી સામે નેહનું એવું કહ્યું. 'અજાણ. જેવું શું છે આમાં? આલ, આપણે બંને સથે જઈએ.'

બંને દીવાનખાનામાં આવ્યા. કુમારે હાથ મધ સરિમત નમસ્કાર કર્યો. તરસિકા એને જોળખતી હતી એટલે એ જ બોલી: 'માધવીની ચિન્તાથી પ્રેરાઈને આવ્યો છો.'

'હા, મને થયું કે આને રંગને ફિલ્સે...'

કુમાર બેઠતા બેસતા બોલ્યો. તરસિકાએ વચ્ચે જ કહ્યું: 'એ વાત છોડો. આને પરમા આ નજીવા પ્રસંગે ચિન્તા પ્રસરાની ટીપી છે. તમે નૈનિતાલ કપાડે જવાના છો?'

'બસ, માધવી નાટકમાંથી મુક્ત થાય તેને ખીજે જ ફિલ્સે.'

'માધવી પણ આવવાની છે?' હસીને તરસિકાએ માધવી સામે નેહનું. એણે સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત કરી લીધી હતી એટલે એ પણ હસી યાં.

કુમાર બોલ્યો: 'માધવી આવે તે, જ જવું છે. માધવીને કેમાથના પ્રદેશો જોવાનું બહુ મન છે.'

'જોહ, ત્યારે તો માધવી જ મુખ્ય મહેમાન છે.'

'હા, સન્માન્ય અતિથિ.'

'અને પ્રમુખ મેજુ છે? ઉદ્ઘાટન કાર્યક્રમને હવે ચલાવું છો?' તરસિકા હળવી રીતે બોલી.

માધવીમાં ઉત્સાહ અન્યો: 'એ બહુ કુમારભાઈ.'

'ના, એ પણ માધવીએ જ કરવાનું છે.' કુમારે કહ્યું.

'એમ તો ન બને,' તરસિકા બોલી: 'તો તો તમે જીવવાનું મથાઓ. આપણે તો ફક્ત સમારંભમાં ઉદ્ઘાટન, મંગલ પ્રવચન, આનંદીય અભિનિય, પ્રમુખ, સ્વામિત્વમુખ્ય વગેરે બધાને રમ્યા આવડું નેહનું.'

'કુમારે કાર અને વિચારનું મારે ખીજ બે પ્રમુખો પણ જોગ્યો હોય તે?' કુમાર બોલ્યો.

'તો તો જાણી જાય. તમે એ કરશો તો સૌથી વધુ અપ્રતિષ્ઠા મથાશે અને પ્રમુખપદેશ્વરના તમારો આભાર માનશે.'

'વિચારજ. જેવું બહે.' કુમાર બોલ્યો: 'અમર નૈનિતાલના પ્રવાસ માં એ પદ આપ સોભાવશે.'

માધવી અને તરસિકા હસી પડ્યાં. એ જ વખતે કેલાસપા અંદર આવ્યાં. તેઓ જાણના અંકમાંથી બહુ સાબળતાદતાં આવીને બોલ્યાં 'તરસિકા, અને મામ છે કે તું થે ને સાથે આવવા તબયાર થાય તો, માધવીને બહુ મજા આવશે.'

'એમ?.. બધાંએ માધવીની મજાનો જ ખ્યાલ કરવાનો છે?' તરસિકા હસી.

'ના, એમ નહિ,' કેલાસપા બોલ્યાં. 'તમારા બંનેનો જીવ મળી ગયો છે એટલે તને મ મજા આવશે.'

'હા તરસિકા, તું વિચારી ને' માધવી ઉત્સાહથી બોલી.

'આહા, વિચારીશું.' તરસિકા હહેલથી બે.સીને બોલી થઈ. કુમાર સામે નેહનું એવું કહ્યું:

'તમારી માડીનો સાબ આવશે?'

'ક્યાં જવું છે તમરે?' કુમાર પણ પ્રશ્ન પૂછતો હતો થશે. 'માધવી તરસિકા ઉપર પ્રુથ થઈ અંધ.

'આપણે સાથે જઈએ, પછી કંઈ છું.' કહેતી તરસિકા ચાલી. કુમાર એની સાથે ચાલ્યો. માધવી તરફ એણે એક રનેકબરી દ્રષ્ટિ નાખી. માધવી તે ઝીતતાં બોલી: તરસિકાને સમજાવવું, બહુ મમત આવશે.'

'જરૂર, જરૂર.' કહેતો. પ્રુથ થતો કુમાર પણ તરસિકા સાથે બહાર નીકળી ગયો. માધવીનું મન હળવું કુલ બની ગયું.

કેલાસપા પહેલે ચોડીકવાર મરની ને કુમારની વાતો કરતી તે બેડી. કેલાસપા કુમારની ને પ્રશંસા કરતાં હતાં તેમાં એણે જોળાભાવે સંમતિ પણ આપ્યા કરી. અને કેલાસપાએ કહ્યું:

'કુમારે નૈનિતાલનું બહુ તારે માટે જ ગોઠવ્યું છે.'

'મારે માટે?'

'હા, એ રીતે ત્યાં નિરાંત ને આનંદમાં કરી શકાય, મળી શકાય, પરિચય થાય.'

'પરિચય?' માધવી બોલી ને વિચારમાં પડી. કેલાસપા વાત ત્યાં જ પુરી કરી કામનું કંઈક કારણ સીધી ખીજ એલકમાં ગયાં. માધવી વિચારમાં ત્યાં જ બેસી રહી.

હસ-પંદર મિનિટ બેનું મન અસ્વસ્થ રહ્યું, પછી થોડે જ હસી પડી: 'ના, ના, એવું કંઈ હોય જ નહિ મુશ્કેલી ને બંને કંઈ ખી જેવા અને કુમાર

સાથે તો બાળકથી જોળાબાજુ જે એટલે એને આ લાગણી છે. મારી ચોંટાળી જ એ આવ્યા હતા.'

માધવી વિચાર કરતી થોડાંના ખંડમાં આવીને પથારીમાં પડી. ચોડીવાર મન જાળે બધા વિચારોમાંથી મુક્ત થવું ને કંઈક સાંતિ તે અનુભવવા લાગી. ચરીર-મનનો થાક જણાતો ચોડીવાર નિદ્રા ભેગાની થઈ તેને હચ્ચક. એણે આંખ ધોવી એવો પ્રયત્ન કરવા પડ્યું ફેરવ્યું, પણ મુક્ત થયેલું મન ધીમે ધીમે કરીને વિચારોથી બરાબ લાગ્યું. કમલેશનો જ અંદર શ્વેલ સર્વ પ્રથમ. એ વિચારવા લાગ્યો: એને આશ્વર્ય થયું હશે, આપાત પણ કદાચ ઉપભવે હશે, પણ શું શાપ? હું થી રીતે વધુ વખત રોજાઈ શકું?... કાલે સપ્તતા કરી ફિલ્મોની જાહેર કરી હાથ... પણ એ તો બહુ જાણ છે, સમજે પણ છે.'

એણે ખીજ બાજુ પડ્યું ફેરવી ચોપમાં ઢાળ્યાં. મનમાં આવતા વિચારોને જાણે એ કરેતી હતી: 'પછી નિરાંતે બહુ વિચારીશ, કેલેશ માં જતાં પહેલાં બહુ જ નક્કી કરી લેશ. આપણે મને નિરાંત ભેગા દો.'

★
અને એ વખતે કમલેશ એની આંદોળનાં બારણાં ખંબ કરી એક કામળ ઉપર અસરો પાડતો હતો: 'માધવી, વિદ્યુતની પેઠે તું આવી, મારા ચિત્તની ચેતન સૃષ્ટિને ચમકાવી મઈ, પણ પછડવારમાં જ ચાલી મઈ... ફરી થોડે અંધારું થઈ ગયું સમગ્ર સૃષ્ટિમાં... આકાશમાંથી જન્મેલી આકાશમાં જ ફરી વિલીન થઈ મઈ!'

કમલેશ:

વિવિધ વર્તમાન

(૧૩૬માં પાનાનું અનુક્રાંધન)
હા. આના રસ્તાપર અરણ્ય જાણવાનું છે એ સંસ્થા કહે છે કે યુદ્ધરની અંદરનાં કરતાં બહારનાં રસ્તા ઉપર બમણા માણસો મરી ગયાં છે એ નવાઈ જેવું લાગે છે. મારે વર્ષે ૬૬ મોટર કારનારા અને ૧૯૧ પેસેન્જરો. યુદ્ધરની અંદર બન મુશ્કેલી છે ત્યારે યુદ્ધરની બહારના રસ્તા ઉપર ૧૨૧ મોટર કારનારા અને ૭૬૨ પેસેન્જરોના મરણ થયાં છે આ ઉપરથી આ રાજ સેફ્ટી સંસ્થા કહે છે કે આપણે એવો નિર્ણય કરી શકીએ કે મોટર ચલાવનારાઓ યુદ્ધરની બહારના રસ્તા ઉપર બેરકારીથી કદ ઉપરતની રણીથી મોટરો ચલાવે છે.

શિક્ષકોની અછત નિવારણની ત્રણ યોજના

લેખક ડૉ. જી. (ઉચ્ચશિક્ષક જોડાઈ જોડાઈ)

શ્રી નરેન્દ્ર વેદાધિકારી ત્રણ યોજના રજૂ કરેલી છે, તે પૈકી પહેલી યોજના અહીં શિક્ષકો તરફથી કરવા સંબંધી છે. આ યોજના પાછળ વિદ્યાર્થીઓના વાલીઓ દેશમાં સાથ આપશે તે એક પ્રશ્ન છે. અહીંની જનતાનું માનસ જોતાં માન્ય પડે છે કે તેઓ પોતાના બાળકોને શુભરાતી ક્ષાત્ર યોગ્ય શિક્ષણ આપવાની ખાતરજ આપે છે. નીચલા ધોરણમાં બાળકોની સંખ્યા જેટલી હોય છે તેટલી જ પસા ધોરણમાં રહેતી નથી. ઉત્તરે, તર ધરતાં ધરતાં એક સાતમાં ધોરણમાં તે સમજાત ત્રીજા સાતમાં સંખ્યા રહે છે. દેશમાં બાળકો પાંચમાં કે છઠ્ઠા ધોરણથી જ શુભરાતી સાળા છેડી દે છે. વાલીઓ એમ માને છે કે રહેલ સાથે આપણે સંબંધ રહી એટલે રહેલ સાથે પતન-અવધાર કરવા જેટલું અસરકારક પોતાના બાળકને મળે, તેઓ 'શિક્ષક' પદનું શુભરાતી બેલી કે સમજાત રહે કે વાંધો એકે એ સિવાય બીજા કોઈ સાથ બાળકોના વાલીઓ જોતા હોય એમ દેખાતું નથી. વારતવિક રીતે જો કે તેઓ સાથે બેલી ચકતા નથી તેમજ પત્રો કે કાગળ ચકતા નથી. પણ *something is better than nothing* એમ તેઓ માની સતે પ જીવનવતા કરે. શુભરાતી આપણી માન્યતા છે. એ બાબતનું સંપૂર્ણ ગાન હેતુ આવરણ છે એવું માનવારા અને સમજાતના અહીં બધું જોવા ન હોય. વાલીઓની નજર તે અહીં ના અછત શિક્ષકની પ્રથમ જરૂરિયાત તરફ જ હોય છે. પોતાનું બાળક અછતના ઉપલા ધોરણમાં જાય છે એટલે હવે તેના ઉપર શિક્ષકોની મોજે વધુ પડશે એમ માની પોતાના બાળકનું શુભરાતી શિક્ષણ તેઓ અંધ કરે છે. કેટલાક વાલીઓ શિક્ષકો ના અતિ આમર્યા પોતાના બાળકને સાતમાં ધોરણ સુધી પસરી જાય છે. શુભરાતી જાણનાર વિદ્યાર્થી પછી અને ક્રમને શુભરાતીનું પ્રત્યક્ષતા જાન મેળવી પરીક્ષામાં પાસ થઈ જવાની તકવારેલી રાખે છે અને સાતમાં ધોરણનું સર્ટીફિકેટ મળે ત્યારે એટલે વિદ્યાર્થી અને તેના વાલીઓ એમ સમજે છે કે શુભરાતી કાપાનું જાન પ્રાપ્ત થયું. એમ માની આનંદ રાખે છે તે પોતાનો બાળક સાત યોગ્ય બધો છે તે માટે જોરજ મુજબ છે. અને પછી અછતમાં ને. શ્રી. અથવા મેટ્રિક કરાવવાની હેતુ રાખે છે.

કાલના પ્રશ્નનીય નિર્ણય લીધો છે. એ ધોરણમાં શુભરાતી કાપાનું હેતુ જાન હોઈ કાપાં કાપાં આસ કરી તે મીતા-સામય-મહામારત-સામય નું જાન-અન્ય કોઈનો સાદ, આરોગ્ય, નામરિક સાથ અને હિસાબ સાથનું જાન, આધુનિક ભારતના રાજકારણનું એનિકાસિક તેમજ ભૌતિકિક જાન તથા શિક્ષકપદનું જાન અનુભવી શિક્ષકો દ્વારા આપવાનું નકરી કરવા માં આવ્યું છે. આ અંગે સાતનું ધોરણ પાસ થવાર વિદ્યાર્થીને તેમજ તેમના વાલીઓને પત્રિકા, રા. 'પ્રિન્સિપલ એપિનિયન' દ્વારા તથા હાથ ટેલીફન થી જાણ કરવામાં આવી હતી. પરંતુ કમનસીમે એ ધોરણમાં આવેલા-કા. કોઈકો જ રહેલ જામલ થઈ છે. એક પછી કોઈકો આ ધોરણ માં આવેલો નથી. તપાસ કરતાં

પાસ પડ્યું છે કે તેમાંના કા. અછતમાં વધુ કામ કરવા છટે છે, કેટલાક તેમના પિતાને અને વાલીને તેમના કા.માં મદદ કરવા છટે છે. આવા સંજોગમાં ક. આના વાલી કો. પોતાના બાળકને અછતને જોઈ જતા કરાવી શિક્ષકની તાલીમ અપાવવા માટે રસદગી આપશે ખરા કે? તથા કા.માં પસદગી સુધે એ કા.માંથી મળતા રેલન ઉપર પછી વાલીઓની નજર અવરજ રહેવાની જો માટે કોઈ પ્રથમ તે શિક્ષકના કા.માં જોરજ જાણવા, શિક્ષકના કા.માં પછી બીજા કા.માંથી એક નોકરીથી જીવન-નિર્વાહ ચલાવી શકાય છે એવી જાનતાને આમી થવી જોઈએ. જો શિક્ષકને કા.માં રજીસ્ટ્રારનારને ફક્ત ૧૫-૨૦ કે ૩૦ પાઉન્ડ મળવા હોય તો તેના કરતાં તે પોતાના બાળકને કોઈ વેપારી પેટીમાં કે ખોલ દુકાનમાં કે અર્થ તેને ૩૫-૪૦ પાઉન્ડ પછી સહેને મળત હોય તો તેઓ પોતાના બાળકને સાત કે

આ વેપારી બજારીને શિક્ષક બનાવવાની હેતુ રાખે રાખે. શિક્ષક વખત ઉપર એક શિક્ષક બાળકને સાળામાં ૨૦-૨૫ પાઉન્ડ મળતા હતા. તે એક વેપારીની પેટીમાં હામલ થવા છે, અસ્થાતમાં તેમને ૩૦-૩૫ પાઉન્ડ મળવા છે અને અવિધવામાં વધુ મળવાની આશા રાખે છે. આ સિવાય શુભરાતી ક્ષાત્ર યોગ્ય બજેલ માં રા. જેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કા.માં ૩૫-૪૦ પાઉન્ડ વેપારી જોનમાં મેળવે છે. એક વખત શિક્ષકના કા.માં કોઈ પડશે કે તેનું કા.માં એક ન અંધ જાય છે અને તે પોતાનો કા.માં નિર્વાહ ચલાવવા માટે પછી તે અછત અને એટલે શિક્ષકની અછત નિવારવા માટે ને પ્રથમ યોજના છે તે યોજના નર્થ સુધી શુભરાતી સાળાના પત્રના ધોરણ-એક વચેર સતેલક. રક ન થાય ત્યાં સુધી અમલમાં આવવી અસાધ્ય છે.

—કમલા

ડરખનમાં નવી પ્રાઈમરી અને હાઈ સ્કૂલ

શ્રી કાડીઆવાડ હાઈ સેવા સમાજ તરફથી કરીજ શાઉન્ટનની જમીન ઉપર ૨૧ કલાક રમતી પ્રાઈમરી સ્કૂલ અને ૧૦ કલાક રમતી હાઈ

શ્રી વાલજીભાઈ લાખા

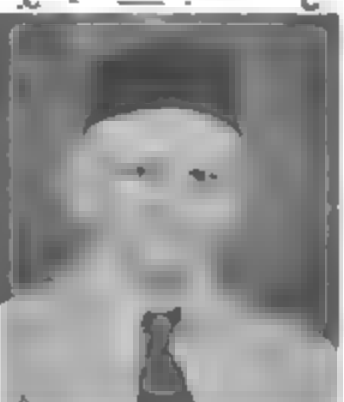
સ્કૂલ બંધાવવાનું નકરી થયું છે. આ યોજનાને સરકારી ડેવલપી આતા તરફથી મંજૂરી મળી ગઈ છે. આ આખી યોજના પાર પાડવા માટે

એક કા.માં પાઉન્ડનો ખર્ચ થશે. સરકાર તરફથી અર્થો અંધ મળશે. યો.માં વર્ષો પહેલાં કરખનની સીટી ક.ઉન્ડરલિ તરફથી સમજાતને આસરે એ એકરની જમીન સાળા બંધાવવા માટે એટ આપવામાં આવી હતી. આ અપૂર્ય જમીન ડરખન શહેરના મધ્ય ભાગમાં આવેલી છે.

આ જુને સાળાઓની યોજનાથી હોંડી કાપને કા.માં લાભ થશે. સાળા ની તંગીને લીધે હાલે હોંડી બાળકો ડેવલપીથી વંચિત રહે છે તેથી આ સરકારે ઉપાચોથી યોજના આશીર્વાદ રૂ. નીવડશે.

સમાજના સભ્યોમાં પ્રુ. ઉસાદ અને કમજ આવેલા છે. શ્રી. શ્રી. વાલજી (શ્રી વાલજી લાખા) જેઓ સમાજના વચેરક અને પ્રતિષ્ઠિત સભ્યન છે, તેમણે પા. ૧૦,૦૦૦ (દસ હજાર)નું સુધે જાન આપ્યું છે. અને શ્રી મોહનલાલ કાનજી સોડીઆ, જેઓ સોની રાજીના અમમર્ય છે

અને સમાજના સભ્ય અને દુડી છે, તેમના તરફથી પછી પાઉન્ડ ૧૦,૦૦૦ નું સુધે જાન મેળવવા સમાજ બાંધ સાળી થયું છે. આવા કાનવીરો સો

શ્રી મોહનલાલ કે. સોડીઆ

રાષ્ટ્રની જોરમાં વધારો કરે છે. આ જો મહાન જાન સિવાય બીજા બાળકોએ પછી કુટે કા.માં આપીને સમાજને કુલ ૪૦ હજાર પાઉન્ડ જાન

કાડીઆવાડ હાઈ સેવા સમાજે નિર્માણેલી અન્ય યોજનાનું રેખાદર્શન

શ્રી માં. જી. વિ. જોડાઈની સાળા અહીંથી જાણ કાઠવી આમું ધોરણ

માં આપ્યા છે. આસ નેમપાય થતના તે એ છે કે રાજને આપણે અપા વચર ના બધા હાલો નેમપાય છે. સોને ડાહવણી પ્રત્યે અભિરુચિ થયેલી છે. પોતાની ફરજ સમજી શકિતની બહાર જઈને પણ સોને મોટી રકમો આપી છે. દક્ષિણ આફ્રીકાના ભારતીય હિન્દીસાગા અંગ્રેજી ખુબ નેમપાય બિન. છે. દોઢીઆ પોતાના ગાળોની ડાહવણી માટે આ દેશમાં અનુકૂળ પેસે. ખર્ચે છે. તેમને સરસ્વતીના સાચા આરાધી કહી શકાય.

આ પ્રાથમિક શાળામાં ૬૫૦ બાળકો ભણે છે અને હાલ રકમમાં ૩૦૦ વિદ્યાર્થીઓ ભણે છે. આ ઉપરાંત હાલ રકમના અનુસંધાનમાં ૧૦૦૦ માણસો

મેસી શરૂ તેને અમલન કરાવે છે. હાલ અને એક પુસ્તકાલય પણ બાંધી. કર્ણાટક રાજ્યમાં આ રમણ ભારતીય મંત્રીનું એક ઠંડ બની રહેશે.

આ કોઈઆવાડ દોડુ સેવા સમાજ ની રમણના ૧૯૪૩માં થઈ હતી. આખરે આ સરકાર ૪૨૦ વિનંતીઓની અંગ્રેજી પ્રાથમિક શાળા બનાવે છે અને મુલરાતી શાળાનું પણ સમાવન કરે છે મદદાત્મા બાંધી હોલ પણ તેજ રમણે છે. આમજ જતા આ રમણ માત્ર ઉપરોક્તોની અંગ્રેજી પ્રાથમિકી રકમ થવાની છે. તેજ વર્ગ ના માળા પછી સમાજે કરી મોટી પેન્સનના કામ કરી છે અને ઉપરોક્ત પાટી તે પાટ પડી જશે.

ડો. એન. પી. દેસાઈ.

ના ફોટાઓ અને બાંધણી તેને અપાતા માન યાદના કેવળો અને તેનું અપ્ય જીવનને આજ નાખતું જીવન. જીજી તરફથી સિનેમાં જગતના નહ નહીએ ના અધ્યનન કર્યો. અને તેની જાહેર જાણી, તેના તત્ત તત્તના હાથ બાંધવાના ફોટાઓ, માન બાંધના શૂંચારો અને વચ્ચે આ બધાનો પ્રચાર અને ફેરવન. કપાક પુણે ખાચર થતા પુણે ના અને ચોરી છુટના બનાવેના અમકાવના ખખરો અને વર્તમાનપત્ર ને કપાક એકાદે અખરે પુણે કાંઈક સારા બનાવવી માહિતી. આ નખી વચ્ચેમાં હા રીતે બાંધી નાજરીકત્ત જાપ્ય જીવન થશે. સારા ખખરોને પત્ર નથી. હોતા જ્યારે ખરાપ ખખરો ને વેણથી પાપ હોય છે. આ કેટલી ચાલ બીના છે.

આ કેવી અપકરતા? ફોલ દિવસ જીવન સોમે આ થતા મુલ્યોને કમળા બાલ માનસો ન અપનાવે ત્યારે શુ ફક્ત એસેલા બોલના મુલ્યોને જ અપનાવે એવી આશા આપણે રાખીએ એ શુ અશક્ય સ્થિતિ એક તરફથી આપણો લુચ્ચાઈ, લખાડી, જીક વિગેરે કરીને મેળવેલ, મેળાને માન આપી તેની કાપે સકતીનાં, તેની સહજતાનાં, વખાણ કરી તેને માન પાત આપીએ અને વર્તમાનપત્રો પણ તેના વખાણ કરે ફોટા છાપે બાલ માનસ આવા બનવાનો વિચાર કરે તો તે શુ કેવળ છે. અને તેના બનવા માટે જે પ્રાસદીગીરીમાં બેઠેલ, લખાડી, જીક વિગેરે સાધનોને અપનાવે અને વિચારે કે કુનીયા મિમજ થાલે છે તો તે શુ બોલુ છે? પછી બસે તેને ઉપદેશવા, આ બાબતુ દોપ દિવસના દરવાજે કે, તારે જીકુ કદી ન બોમવું, લખાડી ન કરવી, ઉતરવા નહો, સેવા બાવ રાખવો, પેસા પેસા થું કરે છે પેસો શું વિલાતમ છે, વિગેરે કહે રાખવું અને તે બોલેલાની અસર ન થાય તો

બળ, પા કવતાં. આપણે જો મા બાંધે, હોઈએ તો ચિહ્નોનો અને પત્રકારોનો અને મોપદીઓનો તથા સિનેમાનો દોપ કાઢીએ અને ચિહ્નો હોઈએ તો માગાપ વિગેરેનો દોપ કાઢીએ. પણ વાંકે બાંધોને જ છે એ નથી રવીકરતાં.

આનો હયાજ શું? ત્યારે વિચાર થાય છે કે કુનીયાની વિલાળના થાસે બાથ બીકી એકાદ બપોલી કે એકાદ નાનો સમુક શું કરી શકે? એની શી અસર થાય? પણ જીવનમાં જીવ્ય મુલ્યોને ઉતારવા એ વ્યકતીગત કામ જ છે. બપોલી તરીકે મારે તે મુલ્યોને સમજી જીવનમાં ઉતારવાં નોઈએ અને તેના પડની બધાને બળવંત બનાવવી નોઈએ. જીવનમાં જીવ્ય મુલ્યોમાં થકા પેલી રીતે થાય? સાફ માનવ, વિચાર, અને આચાર આટલું શું આપણે આપણા ગાળો માટે નહીં કરી શકીએ? ચિહ્ન, મા બાંધ, સિનેમા, વર્તમાનપત્રો અને પુસ્તકોના લેખો અને પ્રકાશકો બધાએ આમાં સહકાર આપવો નોઈએ. અને અંતે સારાને અપનાવવાની બમે તે બોલે શકતી જાગવી નોઈએ અને તેજ ફેરના બાંધી નામરીકો આ દેશનું બાંધી ઉત્તજનારા દેશના ભાગ્યવિધાતા બનશે. અને આ રેલ રંગબેલ જીક લખાડી અને સ્વર્ણથી કલકનો અધારે કારાવાસ ન બનતાં પ્રભુએ સન્નેલો સુરે બાલ બનશે અને મધુર કલરેની શું જશે

જીકકીર્તી, બનકમ રેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનફોર્મેશન માટે મળે :

આર. વી.કુલ
૨૧૩ મેડીસા કોલેજ, ૧૭ કમીયનર રડીટ, સેકન્ડ-ફોર, ફિરસ્ટસ્ટાઇન, બેદાનીસખર્, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

દેશના ભાગ્યવિધાતા

(ખૂલ)

મારી બાંધ સામે દેશનું વર્તમાન બાલ સ્વરૂપ બહુ કામ છે. નિસ્તેજ તે ચિત્ર છે, ધૂંધળું આકાશ, ચાપ વાતાવરણ, પ્રાત, બપો, જતી, રાત્ર વિગેરેની વિવિધતાથી અચાત બનેલો આપણો આ રમણીય દેશ. અને તેમાં સંપ, એકતા, આનંદ ક્યાપવાની આપણી નેમ.

આ વિચારે છું હારે આશના ચિન્હ જેવા દેશેને ધાનરા બાંધી નામરીકો-વિદ્યાર્થીઓ મારી સામે ખડા થાય છે. વિદ્યાર્થીઓ દેશના પત્ર, અને રાષ્ટ્રનું બાંધ અણપ. તેમની એકામ કાપે શકિત, તેમને ઉલ્લાસ અને ઉત્સાહ, અને સાહસીક રવેનશિલતાને સાગી દિશાએ વળી શકાય તો! ...

આ બાંધી નામરીકો સામે આપણે કેવા બાંધેનો રચ્ય કપા છે? એમને આરાધ્ય દેવ બન્યો છે રાજદારી તેના અધર્મ સોનેમાનો રહાઈ રાજદારી તેનાથી એકાદ રીતે કરેલા ફરે છે કે, આ તો રાજકારણ છે, એમાં બજા, ભોળા, સત્તાવાદી, મેટીબાઓનું રમાન ન હોઈ શકે, અહીં તો જીક, લખાડી, અપમા, બહુ નોઈએ જ રાંતેમા રહાઈ કમાને રમાને નામે જે પોતાના હારીર અને અભિનયને, ખમે તેને બોલે બાંધે ફેરવેલો હે.પ છે. અને અરીતને શીધીલ કરી આજાદીને રખાણ નામે મેળવે છે.

આથી આપણા મોટા બાંધન, વિદ્યાર્થીઓ પસે જીવનના કયા નિર્માન મુલ્યો છે જ નહીં.

કિર્તી અને જનની પ્રચાર લખાડા માનરીને કપા થકરી જઈ રહી છે એ માનરી વિચારી જ નથી શકેલો. ઉપર મોટીવા આનંદ, ઉલ્લાહ, ઉલ્લાસ ને જ આપણે જીવનનું મુખ્ય મુલ્ય અણી કીધું છે. સગરથી કાજ સુધી

અમે તેને બોલે અને અમે તેવી રીતે કમાણી પાછળ લેવાનું પાણી કરેલે. અને વખત મળતા મરમા બાળકોને કે મિત્રોને ધર્મમય જીવન જીવવાની શીલેસોરી સમન્વયેલો, અને પોતાના જીવનમાં કમાને તે પચલે તેનો બંધ કરત નામરીક, તથા રેલેને ઉપરથી જીવનમાં સાપ, ન્યાય, ધર્મ સમાવતા ની ધેવણ કરેલો અને પોતાના જીવન મા તેને પમેપલે બંધ કરેલો રાજદારી તેના. આ બે વિદ્યાર્થીને પડનારા અને ફેરનારા. નામરીકમા ચિહ્ન, મા, બાંધ, આવી બધા. આ બે ઉપરાંત બીજે વર્ગ છે કે જેની અસર માનવ જીવન પર થઈ પડે છે, તે છે વર્તમાનપત્ર. વર્તમાનપત્રનું સંચાલન નું ફરણ વિવ.બોને પડવામાં કેડુ મા.ઈ રજન આપે છે? મોટે ભાગે રાજદારી નેતાઓન. સત્કાર સમારભો

ખખવાડીક ચંચાંગ

વાર	ખોસી ૧૯૫૬ માર્ચ એપ્રિલ	દોડુ ૨-૧૨ ક.મય	મુસલમાન ૧૩૭૫ શામાન	પારસી ૧૩૨૫ સહેરેપર આ.વાં	સુનોદ્ય ક. મી.	સુપોસ ક. મી.	માર્ગિક તહેવારો-ઉત્સવો.
શુક્ર	૨૩	૨૬ ૧૨	૬	૨૪	૧-૭	૧-૪	ફતાહની (ફાળા) ગુડ ફ્રાઇડે ક્રડર મ-ડે
સની	૨૪	૨૭ ૧૩	૧૦	૨૫	૧-૪	૧-૩	
રવી	૨૫	૨૮ ૧૪	૧૧	૨૬	૧-૪	૧-૨	
સોમ	૨૬	૨૯ ૧૫	૧૨	૨૭	૧-૪	૧-૧	
મંગળ	૨૭	૩૦ ૧૬	૧૩	૨૮	૧-૧	૧-૭	
બુધ	૨૮	૩૧ ૧૭	૧૪	૨૯	૧-૧	૫-૫૯	
ધર	૨૯	૩૨ ૧૮	૧૫	૩૦	૧-૧	૫-૫૮	
શુક્ર	૩૦	૩૩ ૧૯	૧૬	૩૧	૧-૧	૫-૫૭	
સની	૩૧	૩૪ ૨૦	૧૭	૩૨	૧-૧	૫-૫૬	
રવી	૧	૩૫ ૨૧	૧૮	૩૩	૧-૧	૫-૫૫	
સોમ	૨	૩૬ ૨૨	૧૯	૩૪	૧-૧	૫-૫૪	
મંગળ	૩	૩૭ ૨૩	૨૦	૩૫	૧-૧	૫-૫૩	
બુધ	૪	૩૮ ૨૪	૨૧	૩૬	૧-૧	૫-૫૨	
ધર	૫	૩૯ ૨૫	૨૨	૩૭	૧-૧	૫-૫૧	

ભારતનો પત્ર

(અમારા અવરજવર તરફથી)

ગુજરાત, તા. ૨૨-૩-૫૬.

ભારત-ઉરાન મૈત્રી

ઉરાનના શાહ તથા રાણી સૌરેષ, ભારતની મધ્ય સપ્તાહની યુવેન્સા રજા મુજબ આવ્યા છે. ઇરાનના શાહી દંપતિનો નવી દિલ્હીમાં ૬મ ફેબ્રુઆરી સરકારના આગેવાનો દ્વારા ઇરાનના શાહે ભારતની શોહદાદી પ્રજાશીલાઓ અને બિન-સામ્રાજ્યવાદી નીતિને સુદૃઢ બંધબંધી આપી હતી. પ્રમુખશાહે યોગેશ બેનગલ સમરભાઈ મોલતી શહે કમ્પ્લેટ કરી કે ભારતની પ્રગતિ ને વિકાસ એશિયાના બધા રાષ્ટ્રોની સુખચિત્ત સુમંગલ પ્રમાણ છે. તેમણે હોદ્દા સરકારને સામ્રાજ્યવાદને સંપાતતા તેમજ ધાર્મિક સુધિ સ્વતંત્રતા આદર્શો માટે અભિનંદો આપ્યાં હતા. ઇરાનના શાહ સાથે શી નેહરુની મજબૂત મિત્રતા બંધાયેલ છે. ૧૯૪૬ થી આજ સુધી યુદ્ધ દરમિયાન શાહ અને નેહરુને ઇરાનના શાહને આ વ્યવસ્થા સરકારી ભેટાણો અને સત્તા સુધેયોથી દુર રહી શાહી વ્યવસ્થા અને મધ્ય પ્રાંતી તંત્રચિત્તો દબાવી કરવા માટે આજ સમયગાળા દોષાનું વ્યવસ્થા મળે છે. બે ઇરાન મુજબ કરારમાંથી નીચળી જવાનું સ્વીકારે તો તેમ કરવા માટે પારિતોષિકને સમજાવુ સહેલુ થઈ પડે.

મુખ્ય

મુખ્ય સરકારને કેન્દ્રના વડિલદેશ જીવનના નિર્ણય પછી ઉપરિચિત થયેલી પરિસ્થિતિમાં અને રાજ્ય પ્રબલતાના પ્રથમ સમયમાં રાજ્ય સરકારના પ્રધાન મંત્રી જે રીતે અને પદ્ધતિથી કામ લીધું છે તે માટે તેની સાથે રાજ્ય વિધાનસભાના રાજ્ય સભાના અધ્યક્ષની દરખાસ્ત રાજ્ય સરકારની પરવાનગી આપવાની સલામી ના પાડી હતી.

મુખ્ય ભારતમાના ૬૧ સભ્યોએ મુખ્યને કેન્દ્ર તરીકે મુકવાના હોદ્દા સરકારના નિર્ણય સાથે વિરોધાર્થે રાજ્ય નામાં આપનાં ભારતમાની આવી પોલી મોઝા માટે કુંડ સમયમાં પેટા સુદૃષ્ટી મળે. આ રીતમાં કે.એસ.ની, કે. સેતકરી કામચાર પહોંતા, કે. પ્રાણ સમાજવાદી પહોંતા, કે. કીશન કામચાર પહોંતા, કે. સામંતવાદી ને પ રવતંત્રો છે. રાજ્યનામાં અપાયા પહેલા ૬૧ સભ્યોની ભારતમાના મિત્રતાના રજા સભ્યો હતા. કે.એસ. ભારતમા પહોંતા વિરોધ પહોંતા કે. સભ્યો જોડાયા છે. વડા પ્રધાન શી મોરારજી દેસાઈએ

મુખ્ય રાજ્યના અગ્રણી અને હોદ્દા સરકારે કરેલા નિર્ણયને કેન્દ્ર આપવા ને તેના અમલને સરજા બનાવવા માટે ભારતમાને અનુરોધ કર્યો છે.

મુખ્ય રાજ્યની નવરચના અંગેના કેન્દ્ર સરકારના નિર્ણયને અમલમાં મુકવાની દિશામાં પગલાં લેવાનું ચાર કરી દેવાનું છે. મુખ્ય, મહાસુબદાત, મહારાષ્ટ્ર અને કુલદેશ એક માટે પડોની રચના મામ ત્યારે અત્યારની અવસ્થામતો, જનજવારીઓ, કમંચારી ઓ, કાલો અને હસ્તાવેગે વગેરેની રાજ્યવધી માટેની મોજાના મદી કાઢવા મુખ્ય સરકારે સંતોષક સ્વરૂપે અભિ-કારીઓની જાનેલી એક સમિતિ રચા છે.

સમિતિને દુરવર્તમાન કામ ચાર કરી દેવાનું અને નવાં રાજ્યો બીજા અક-ટોગરે રચાયે એટલે તે પહેલાં જ ઉચ્ચ કાળાણી કરવાની જરૂર ફોની ચર્ચા માટે તે મોજાના સિદ્ધાંતો નક્કી કરી દેવાનું જણાવ્યું છે.

સમિતિ મહારાષ્ટ્રની રાજ્યની મુખ્ય માં રાખવા માટે મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશ મોક્ષ ના પ્રમુખ શી દેવચિરિદે કરેલી વિનંતિ નો પણ પ્રધાન શી નેહરુએ અસ્વીકાર કર્યો છે અને મુખ્યને કેન્દ્ર તરીકે મુકવા નો નિર્ણય અદર લેવાનું જણાવ્યું છે.

અંધ શક્તિ 'હરિજન' થયો

નવજીવન દરેક તરફથી આવતા, મહાત્મા ગાંધીજીએ રમણેસં મધ્ય 'હરિજન' સામંતવિદો અત્યારે માસપી નાંપ કરવાને દરેક નિર્ણય લીધા છે, તેમ દરેકના મેનેજર દરેક શી છાવણ દેશાં જે જણાવ્યું છે.

આ જણ સામંતવિદો હરિજન (અંગ્રેજી), હરિજનવંશુ, (પ્રજાવાતી) અને હરિજન સેવક (હોદ્દા) છે.

માટે નુકસાનીને કારણે, હરિજન સામંતવિદો નાંપ કરવાનો નિર્ણય લેવાયો છે. અત્યારે સુધીમાં દરેકને કોરેક લેખની ખોટ મળે છે.

બોલીય સરકારે 'નવજીવન' અને 'વંશ પ્રનિધા' પત્રો પર પ્રતિજ્ઞા પ્રકેતો, ૧૯૪૩ માં મહાત્મા ગાંધીજીએ 'હરિજન' શરૂ કર્યું હતું

ગાંધી સાહિત્ય

ભારત સરકારે મહાત્મા ગાંધીનાં લખાણો, પ્રવચનો અને પત્રોનો સંગ્રહ માલી સનહ તબક્કા કરવાનો નિર્ણય

કર્યો છે. આ સંગ્રહ મધ્ય એશિયા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે પહેલી એપ્રિ માં મંધીજીએ મુળ ને આપમાં લખાણો કર્યાં હતાં કે પ્રવચનો અર્થાત્ હતા, તે ભાષાઓમાં હોઈ કે જેથી તેમના લખાણો અને પ્રવચનો હવે પછીની પેઢીને મુળ સ્વરૂપે જળવાઈ રહે. બીજા બે એશિયામાંની એક એશિયા સર્વોચ્ચ. અંગ્રેજીમાં અને બીજા દિશામાં પુસ્તક પાઠકમાં આવશે, પ્રત્યેક અંગ્રેજીમાં પુસ્તકો સમયાનુક્રમ અનુસર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

સુગંધ

રાજ્યમાની સરદાર સચેન, મનાસ કાંઈ છુટકામાં તગીરદાર, એ રચેલી ડાકુઓની ત્રણ ટેળાઓને નેર કરવા માટે મુખ્ય ને રાજ્યમાની પોલીસે પાખીયો મુદ્દા રચ્યો છે અને ડાકુઓને નેર કરવા માટે મુખ્ય રાજ્યની ખાસ અનામત પોલીસ મોડલમાં આવી છે. જાગીરદારોએ પોતાના, જૂનપુર્વ મજેલિયાઓ પાસેથી અંધુકની અણી એ મહેસૂલ વસૂલ કરવાના પ્રયત્નો કર્યા હોવાનું જણવા મળે છે. મજેલીયાઓ પાસેની મહેસૂલ વસૂલ કરવાના જાગીરદારોના હક સરકારે લઈ લેતા આ જાગીરદારોએ મહારવડું ચાર કરેલ છે. ઉદેશ એક માસ દરમિયાન મનાસકાંઈ તથા રાજ્યમાનીમાં ૮૦ જેટલા જાગીરદારો ૫૦ માંછમની ભારત કારીરતન સરદાર પાર કરી મના છે. રાજ્યમાનીમાં જૂનપુર્વ જાગીર દાર અને હવે નાખીયા ડાકુ મળજેલ સિદ્ધી અત્યેવાની હેંડા આ ડાકુઓએ પાડે પાડી છે. અને તેઓએ ટેકરી એમાં આશરો લીધો છે. આખીયે સરદાર ૫૨ સસજ પોલીસ પહેરે પ્રુદી દેવામાં આવ્યો છે.

અમદાવાદની કાપડ મોજો કે મસા ની હિમ તળી અનુભવી રહી છે અને બે આપતા મોડાક દિસોમાં મોજોને કેસકાનો જરૂરી પુરવઠો નહિ મળે તો મજૂ કરીને મંત્રે માંપ થવ નો ભય જોઈ મળે છે. મોડાવા તથા પેટકાંઈની પ્રિયો કેસકાનો, અમાવે નાંપ થવ તેવો સંભવ છે. અમદાવાદ મજૂર મહાજનના મંત્રીએ કાપડ કમીશનરને કેસકો આપવી મળે તેવી વિનંતી કરી છે

સીરામ્પ

રાજ્ય પુનર્ચનાની મહામજે, ૫૨ની ભારત સરકારની જાહેરાત અનુસર ગુજરાત રાજ્યની રચના અંગેના નિર્ણય અમલમાં મુકવા અંગે પ્રાથમિક તબક્કામાં આવી રહી દેખાય છે. સુચિત ગુજરાત રાજ્યના રચના માં સીરામ્પો સમવેશ મદો કોવ, સીરામ્પો જે અંગેનું કાર્ય શરૂ થઈ ગયું છે. પુનર્ચનાની દ્રષ્ટિએ રાજ્ય નો વધીવધી તંત્રનું કામકાજ ચાર કરવા માટે સરકારે ઉચ્ચ કક્ષાના અધિકારીઓની એક સમિતિની રચના

કરી લેવાનું જણાયું છે. જેમાં રાજ્ય ના ગુજ્ય સેક્ટરી શી હાથરન, સર્વિસ ખાતાના સેક્ટરી શી જસાવડા તથા ખીતઓને સમાવેશ થાય છે.

આ સમિતિએ આમ તો પ્રાથમિક માહિતી જેળવાનું કાર્ય ચાર કરી લીધું છે. ૫૨નું એપ્રિલ મહિનાની આ સમિતિ કોષ્ટકરચ્ય અંગેનું પોતાનું કાર્ય રીતસર ચાર કરી કેસ તેમ જુધા પિતમાર નુવોખાથી અહીં જણવા મળે છે.

રાજ્યકોટ પાસે આવેલ ત્રંબાર ખાતે પ્રદેશિક ખાદી વિલાસના મહાનુજ ખાતમુદત રાજ્યના ગુજ્ય પ્રધાન શી રસીકલાલ પરીખના હસ્તે મધ્ય હદ્દ રાજ્યકોટ કોટર સાહેબનો ભવનો અને તેની આસપાસની અગિયાર એકર જમીન હવે સીરામ્પ ખાદી ક.મોલોમ બેડા વતી રાષ્ટ્રીય સાળાના સંચાલન હેંડા ખાદી વિલાસ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાશે પશ્ચિમ વિજયનમ, આ તોળું ખાદી વિલાસ છે. એક નાસિકમાં છે અને ખીતનું અમદાવાદમાં છે.

રાજ્યકોટ સમાસક વખતે પૂ. હરગુરખા, કે. અણીબેન પટેલ, કે. જડુલા સારાખાઈ વગેરેને આ મહેમમાં અટકાવતા રાખવામાં આવ્યાં હતાં, આ માંછાગર મહેમને કુંડ સુદતમાજ ખાદી અને અના રચનાતંત્રક પ્રવૃત્તિ એ ના કન્દમ, ફરવી ન અપાય આવશે. એને હરગુરખા વડી નામ આપવામાં આવશે ને એક અલિસા કેન્દ્ર ઉપરાંત અહીં રા. ૬૦ હજારને અર્થે એક પુસ્તકાલય ઉભું કરવામાં આવશે. તેમાં કાપડરોન ઉપયોગી મ.પીવાદી સાહિત્ય પ્રગત થઈ સહરી.

સો રૂ માં અરપ્રચના-નિવારક મહેતી પદ-ચાત્રા વિવિધ રચનોએ સારી પ્રગતિ કરી તાજેતરમાં હાથાર ના પ્રે.જા.મેડીઆ વિસ્તારના પદ પાત્રી રેલી પાત્રાની મુલ્યોક્તિ પ્રોજમાં થઈ હતી. આ પાત્રીકો ઝોળ પહે.ચવ, ત્યારે સીરામ્પ હાસકાના રવીહર શી મગનલાલ જોશી અને રાજ્યમાની નાયબ કુપિ-પ્રધાન દેવવંશ અરવંધુ પટેલની આગેવાની નીચે રચાનિક લોહીએ તેમનું સુદરે રચામત કમ્પ્લેટ હતું. આ પાત્રી પાત્રીકો રાખા નેન હવેર હવે મળા હતા. જાના હરિજનોને રહેરાસર માં પ્રવેશવા દેવામાં આવ્યા હતા. ત્યારે આ મ.જળી રામચંદ્રના ચંદિરે થઈ હતી ત્યાં પછી હરિજનોનો મંદિર પ્રવેશ થયો હતો. આ પછી મજેલી જાહેર સભામાં બી કેસવંજાજ પટેલે હરિજનોને રહેરાસરમાં પ્રવેશવા દેવા માટે જળન સમાજને અભિનંદન આપ્યા હતા.

આ મહેમો પદ-ચાત્રીકો તેમના પ્રવાસ કરમીયાન સાંપપર અને મોડકર મળા હતા જ્યાં અનુક્રમે રામ અને મધુપતિનાં મંદિરો હરિજનોનાં પ્રવેશ માટે પ્રુદાં મુકવામાં આવ્યાં હતાં.

આ ઉપરાંત સ્થાનીય સરકારની ની જ-મનુષિ દ્વારાના પ્રસિદ્ધ સુખ નાથ અંદરમાં પણ તાજેતરમાં હરિ-જનોનો પ્રવેશ થયેલો હતો. આ પ્રસંગે રાજ્યના વિશ્વસ પ્રધાન શ્રી રતુભાઈ અમીયા, બારાસકાંચ શ્રી હરિભાઈ રા.શા અને બીજાઓ હાજર હતા.

આ એક અંદર છે કે જ્યાં શ્રી હાનંદ સરકારને આજથી આગળે સગાં વળે પહેલાં, હજારના રૂપરૂપ તાલીકા રાજ સાથે હતું. અંદરમાં સિવસંગ પર એક ઉદરને આંદા ફેર કરતો જોઈને તેમને આ રાજ થયું હતું.

સીરાઈનાં અંદરમાં, ધોમે ધોમે દાંડીક વધેલાં જાય છે, બીજા પંચ વધેલાં પોળનાં દરમિયાન સીરાઈનાં અંદરનાં દાંડીક વધેલાં રર આજ

મે આજ પદ હજારની રરમ આજ પહેં અને પાછીની હવે પછીના વર્ષે માં વપરાશે.

આરોગ્યને અનુસરવું

દરબારમાં પુષ્કળ વીડાઓને છે. એનો રસ દેડકાં આપે છે. એથી નવું દોહી આવે છે મુરિક એસીડનાં એથી વધુ કાપડો થાય છે.

કુચળા કાઢી છાલ આવે જ આવા થી આમડીને રંગ બદલાય છે અને પેલાખના રંગમાં કાઢી કોથી સરસ કાપડાકારક બનાય છે.

કાચા ડેળાંનું સાક મધુપ્રમેહના દર્દને દિતકારી છે. ડેળાંમાં રહેલા સુનો (radium) કારકની વિકિ અને પોષણ માટે ઉત્તમ કોષ બાળકો ને દિતકારી છે.

વેદ ઉપરની ચરખી વધી જવાથી ગેસ-વાયુ, અજીર્ણ, કમજીવાલ વગેરે થાય છે. તેને ઘટાડવા એકો એરાક, કસરત, અને ચરખી વધેક પડાંથી ન આવા.

કુખીનું સાક જ્યાં અને મધુપ્રમેહને દેડકાં આવે છે અને સરીરની ચરખીને વધુ દુર કરે છે અને સો અડવાડીયામાં જે તથુ વાર જરૂર આવી.

મુસલીના રસમાં લીંબુ નીચેની પીનાથી મૂત્ર મુક્ત, અને પેલાખના દોં મટે છે.—“બીજ”માંથી.

દરખાનમાં મરણ

દરખાનનાં છુના અને ભણીતા વતની શ્રી રામજીભાઈ ગોપાળ અમીયા વાળાનું ૮૦ વર્ષની ઉંમરે એક માસ ની માદગી પછી તા. ૧૯-૩-૫૬ની રાત્રે કલિથી અવસાન થયું હતું. એમની રમણાલ વાતમાં મોટી સંખ્યા ના સભ્યોએ બાપ લીધો હતો જેમાં મોટી એલીઝાબેથના શ્રી રમણાજી વર્મા તથા જિતમલાલ રમણાજી પછુ હતો. સ્વર્ગસ્થના વડા મુન શ્રી જય ભાઈ દરખાનનાં જાહેર કાર્યોમાં સારો ભાગ લે છે. શ્રી રામજીભાઈ સેંદરના એક એકલકુટુંબી અને મુલ સેંદરના ઉપ-મધુપ છે તેઓ આ જગદાર તેમના કુટુંબીઓને પ્રત્યે પ્રિયોએ લેશેલી દિલસોજી મટે આભાર માને છે. ‘ઇ. એ. ને સ્વર્ગસ્થની પુષ્પ સ્મૃતિમાં એક ગીતી મળી છે જેનો આભાર સ્વીકાર કરી સ્વર્ગસ્થના આ-ત્માની ચિરઃશાંતિ પ્રતીક્ષે છીએ.

શ્રી કાઠીઆવાલ હોંદુ સેવા સમાજ (નાટક)

Special General Meeting

ઉપરોક્ત સંસ્થાના ઉપકમે રવિવાર તા. ૮ની એપ્રિલ ૧૯૫૬ને દિવસે બપોરે ૨.૩૦ વાગે મહાત્મા ગાંધી હોલમાં સમાજની

ખાસ સામાન્ય સભા

મળશે. તે વખતે સમાજની વ્યવસ્થાપક સમિતિએ તકમાર કરેલી કરીક હાઉન-ટન ની સાળાઓની તેમજ કાળાની ચેલના રજી કરવામાં આવશે. કરીક હાઉન-ટન ની જગીન ઉપર પ્રાથમિક શાળા (Primary School) અને કાષ રક્ષક ખંધાવવાનો નિયુગ, અને સાળા ઓનાં મકાનોનાં રહેન, ફોન ઉપરા-વવાની ચેલના, અને સાળાઓનાં નામે રાખવાની પ્રથ્લી, લાપસેરી અને બીજા ખાંડો (Rooms) નાં નામે આપવાની પદ્ધતિ અંગે નિયુગો મેલામાં આવશે. ઉપરની દરેક બાબતો ઉપર ચર્ચા-નિમારણ બાદ દરારો મેલામાં આવશે.

સમાજના દરેક સભ્યને મેલાસર પધારવા વિનંતી છે.

ડૉ. એન. પી. રેસાઇ,

મધુપ
ગૈતમલાલ વી. મહેતા,
લીસતલાલ હ. મુવેલીઆ,
સંયુક્ત મંત્રીઓ.

પરચુરુજી

—આસીસના સાજ પાણીને સહેરમાં એક સળને રમણાલ બુચિમાં લાઇખવા અંગે ગપડો થયો હતો. મેલાક માણસો હસમાં લઇ જવા હમ્મતો હતા અને બીજાઓ ઉચાંને લઈ જવા માગતા હતા આ ક્રમ અટકાવ નેહને મજાણીવાને એક એક મૂત દેહને હસમાં મુકીને મોટર હંકારી મથાળેની પાછળ બીજાઓ રેલીઓ માં રમણાલમાં પહોંચ્યા ત્યાં મારા મારી ચતા એક જથ્થુ હેરપીટલા પૂરો થયો.—(સપા ૮-૩-૫૬)

નવલ કથાઓ

ઉડીસાના અધિવીતી ૧ ૩
હેરો અગીનય ૬ ૬

બીજાં મુસ્તકો

મુલાન પદ ૨ ૦
કેપ.બીની સાખના
(પ્રાચીનસામ મયરવાળાનું જીવન ૭ ૬

કીસોરસાલ અશરવાળા કુત
સંસાર પત્ર ૬ ૦

લીપ નિર્વાણ (૧૯૬) ૭ ૦
મગવાનું ટેકાણું આ બોરીસ

‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add: “Bhalsons” Phone: 25298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. & Price	per lb.	F/Grade Loose Tea	per lb.
1. Oily Toothball	1/3	Severdhal Sopar	7/1
2. Chana Uhall	1/4	S. B. Nuts No. 2	3/6
3. Chana Flour	1/2	Jerk	2/1
4. Urad Flour	1/7	Varleri (Soomph)	3/1
5. Jwed Uhall	1/3	Mustard Seeds	8/1
6. Moong Uhall	1/1	Methi Seeds	1/3
7. Whole Moong	6/1	Whole Linaca	1/3
8. Whole Urad	6/1	Jaggory (Gor)	1/3
9. Special Peasball	1/4	Pure Chilli Powder	3/1
10. Orilanty Peasball	2/1	Pure (Haid. Powder	2/1
11. Egyptian Rice	1/4	Cocconuts (Fresh Walcey)	47/6 per bag of 75
12. Whole Dh. Moong	7/1		
13. Masoor Uhall Red	1/1		
14. Famous (Atoll)	3/3		

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ચુકિલ્લી માટે

કેળાનો હલવો

બનાવવાની રીત

સામગ્રી : કેળાં છાલ વગરના પાકાં સેર ૧, ખાસ સેર ૦.૫ કુક પાઉટ ૨, મોટી એલગી ચારોળી.

કેળાં પાકાં છાલ કોલિને થાળમાં નાખી બાળીને એકરસ કરવાં, સુધા ઉપર તપેલીમાં કુક મુકક. અદર ખાસ નાખી હલાવણું ધોમે ધોમે કુક બાકું બાકુથી જેવું થાય ત્યારે અંદર કેળાં નાખી હલાવણું ને જગરે થઈ થાય ત્યારે થાળમાં પાથરણું ને ઉપર એલગી અને ચારોળી નાખવી દેડ પડેથી દેડા પાડી મેલા. આ મીજ દરબારમાં પછુ વપરાય છે. —પદાવતી એલ. નવચારીયા

એને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે એકલકા વિનંતી છે.

‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.

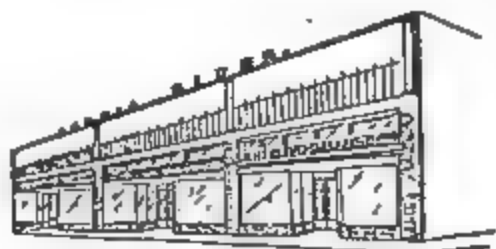
૧૦ હજાર દન એટલા વધા સંજવ છે. વળતા જતા ડ્રીકને પ્રકોંથી મળવા માટે જરૂરે પર અગત્યન સમ વડે કરવી જરૂરી છે એટલે સીરાઈ સરકારે, સીરાઈ પોટ ડેવલપમેન્ટ હંડલ કમિટી કરવાનું નક્કી કરેલ છે. આ મારેનું બીજ, સીરાઈ બારાસભાના બલેટ સરમાં રજી થઈ તેમ જાણવા મળે છે.

સીરાઈનાં અંદરના વિશ્વસ મટે બીજા પંચ વધેલાં પોળનાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. પછુ એથી એ વધુ રકમની જરૂર તેમાં રહેશે. આ દેવકર ૬ કરેલ ૮૧ સાખ જપ હજાર ની વધુ રકમની જરૂર પડશે. એવાથી

K.M. Lodia

& Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ ફેરફાર

સોનાના હામીના ખાસ અચારી ભત્તી ફેરફાર નીચે આપને અપાવશું
કામ સંતોષ પામે એવું રીતે કરીએ છીએ.

સેલેસ, જુદા જુદા ઢીંગાળની જામડી અંગૂઠા, સાદીની પાન, વીંટી
અને અન્ય નીચેના બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાબુ ઉમદા ફરફટ

દરબનનું કોઈ આફ ૮ પેની રતલ, માટી કપીનું લસણ
૧૦ પેની રતલ, પાપક નં. ૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેલ જુદું.

ફુરી અને એવલી પાન બનરે જાન પોરેલ જુદું. બારણા થી.
૧૦-૬ ૬૦૦; હામી અને રહેલ બારણા થી. ૧૬ ૬૦૦.
હામી, બરેલ (આફ) હવેલા હવારે ભાંચી મળશે.

ફેરફાર, નવાસાલેન્ડ અને ઘેલજન ફેરફાર બેરકરો હવે ફરફટ
ખાન આપી કોઈ પણ જરૂર પવમીક હામી મોકલશું.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251, DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો ખાટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અને ફેરફારી છીએ.

શી કેપીટનની અંગૂઠા ફેરફાર નીચે પુનીયના અને ફેરફારના કોઈ
પણ જામડાં હવારે મુલાચે આવી રસોઈ જમાનો અને કમીક લઈશું.

કેપીટન બાલકની હોટેલ
(ધી કેપીટન મીકાઈ હાઉસ)

ઝે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - દરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એકાંત સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરમાની કરવી. ખાસખાની કમિટ
ઉપરાંત નીચે ગ્રુન્ય પોરેલ હવેલા વિનંત છે.

ના. ફેરફારીયા રી. ૧-૦ રતલ. અર્ધન ફેરફારીયા
૬ પેની રતલ. પુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.
ખાસ લીસ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

"તાપની દિવસોમાં વાંચવા લાયક મનરંજન પુસ્તકો"

ધરતી રાણી	૧ ૧ ૧
કુલકર્ણી	૮ ૧
જામ.નાની ગલક	૭ ૧
ચેરકાલી	૮ ૧
આ.પણે મરજીસાર	૮ ૧
મિમતું પરિજામ	૮ ૧
પુશીનો ખાલનો	૮ ૧
બીજનેય ગાઈડ અને વેપારી સોમાચો	૧૫ ૧
પહેલું ખાલનું	૧ ૦ ૦
ચીલીની ખિન	૧૫ ૧
સરકાર લક્ષ્મી	૧ ૨ ૧
મેમ પરામ	૫ ૧
સરજ સંવલિ નિયમન અને કારકી કાઈલ નિયમન	૫ ૧
સાલનકી કારકી,	૭ ૧

ઉપરના પુસ્તકો લાભ નિમિત્તો
સેટ આપવા લાયક; હાલ હવે
ગ્રાહકોને ખાસ અજામલ
કરીએ છીએ.

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lange Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ

અમારી મીઠાઈ લોખંડેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી કેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર લેખાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવર્ણેશ્વરી સફેદ, લીલી, ગુલાબી શી. ૬-૦ રતલ	ખીસા માવા ભરડી શી. ૬-૦ રતલ	ધારજીંદગી બાલ્લી મિઠાઈ શી. ૬-૦ રતલ
માવા ભરડી શી. ૫-૦ રતલ	ફેસરી માવા ભરડી ખીસા શી. ૬-૦ રતલ	અણુનો અંગૂઠ શી. ૫-૦ રતલ
બદામ માવા ભરડી શી. ૬-૦ રતલ	બાલુવડીયા માવા પેંડા શી. ૫-૦ રતલ	ટા.૬ બેન્ડના મીઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
ફેસરી માવા પેંડા શી. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ધારી શી. ૫-૦ રતલ	કાલ્પેશી પીવાનો ચેનડો શી. ૬-૦ રતલ
બાલુવડીયા બદામી પેંડા શી. ૬-૦ રતલ	બદામી માવા ધારી શી. ૬-૦ રતલ	પાખડ બદામી નાના ૨૦૦ નંબર શી. ૧૦-૦ મહાલા નાના
સુરતી પીસેલા માવા ધારી શી. ૬-૦ રતલ	બામનગરી ચેસુર શી. ૫-૦ રતલ	પાખડ બદામી મહાલા નાના મેડા, ૧૦૦ નંબર શી. ૧૨-૦
શુભઈ લીસો દલનો પીસેલો શી. ૬-૦ રતલ	સુન્દરી બાલુ શી. ૩-૦ રતલ	દાળ, ફરડી શી. ૬-૦ રતલ
શુભઈ લીસો બદામી દલનો શી. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ બેંડુ શી. ૨-૬ રતલ	ખીસા ફરસાશુ શી. ૫-૦ રતલ
ધારજીંદગી કારા શી. ૫-૦ રતલ	—ફરસાશુ—	
ચુરમાં ભાડુ શી. ૩-૦ રતલ		
કેપ્ડાશાક શી. ૫-૯ રતલ		
માવા મોહનવાર શી. ૬-૦ રતલ	આવનચરના મીઠીયા ફરડીયા શી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ દોનાળી મીઠાઈ ૫-૦ રતલ
	ઝીણી મહાના ભોટની સેવ શી. ૨-૬ રતલ	” ” ” ૪-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૭ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા શી. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

No. 13—VOL.—LIV

FRIDAY,
30TH MARCH, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN
OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

*In the history of man
moments have come when
we have heard the music
of God's life touching man's
life in perfect harmony.
We have known the fulfil-
ment of man's personality
in gaining God's nature
for itself, in utter self-
giving out of abundance of
love. Men have been born
in this world of nature,
with our human limita-
tions and appetites; and
yet proved that they breath-
ed in the world of spirit,
that the highest reality
was the freedom, of per-
sonality in the perfect
union of love.*

—Rabindranath Tagore.

—

*This country will not be
a really good place for any
of us to live in if it is
not a really good place for
all of us to live in.*

—Theodore Roosevelt.

*

Gandhi, Jesus And Colonialism

By J. C. KUMARAPPA

Editor, 'Gram Udyog Patrika,' Wardha, Madhya Pradesh, India

IN the 'Peace News' of London, October 18, 1955, Mr. Peter De Morny writes that in spite of Gandhi's selflessness and lack of any personal ambition 'he had not outgrown nationalistic ambition and used his Satyagraha or Truth-power for the express purpose of ridding his country of the foreign raj.'

This statement discloses a gross misunderstanding of Gandhi's approach. Satyagraha serves a double purpose. Gandhi's ambition was universal release from bondage. It was to release the oppressors as well as the victims. The oppressors were under the bondage of selfishness and greed.

Releasing The British

By bringing about a change of heart in them his ambition was to release the British from the wrong position into which material avarice had held them, as under a vice. Such a change in the British would give them a right attitude towards the rest of the human family and they on their own, would withdraw from a false position. This, we trust, is what has happened.

Had the British been driven out of India by violence with superior arms, the aftermath would have bred hatred and ill-feeling. But our experience is, that there is mutual good will and friendliness between Indians and Britishers as a result of our gaining our independence through Satyagraha.

On the other hand, every nation should be able to make its special contribution to the family of universal brotherhood and fulfil its God given mission.

It can only do so if it had freedom to hold its head erect and express itself in its own way. Colonialism is inimical to serve this purpose. To shake oneself free from such a crushing burden is one's duty to oneself. This cannot be construed into a narrow nationalism which is completely foreign to Gandhi's nature.

We trust Mr. De Morny will appreciate this dual function of Satyagraha and note its superiority over one-sided "victory" brought about by violence.

Again, we feel, Mr. De Morny's reference to Jesus and Caesar is based on a misconception of the oft-quoted cryptic statement, "Render unto Caesar the things that are Caesar's and unto God the things that are God's." This text is usually used by States to justify their exactions and accepted as the final word by the prelates of the church.

Dethroning Caesar

With this tradition Mr. De Morny contends that Jesus was solely concerned with the inner purification of a person and not with displacing Caesar. This is completely off the track. To say that Jesus did not concern himself with dethroning Caesar and to conclude therefore that Gandhi's political activities were not in alignment with Jesus' teachings is wholly wrong.

It is based on the misconception of the basic statement because of a casual reading of it or by a wilful shutting off of one's higher understanding.

Let us look at the context. The pharisees and Scribes, who did not relish the work done by Jesus in awakening the Jewish people's conscience against the

(Continued on page 149)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tones and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Denberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Bonnets and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 54-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks, Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th March, Sailing 4th April 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class	Bunk		£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20431, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 30TH MARCH, 1956

The Baas Cannot Be A Friend

IN recent weeks responsible leaders of the Afrikaans community have been at pains to appeal for efforts to convince the man of colour that they desire to remain on friendly terms with him.

Speaking at Stellenbosch recently the Prime Minister said that the man of colour must not be treated in a way to make him regard the Whiteman as his enemy. Similar sentiments were echoed by Dominee C. H. Brink, a high official in the Dutch Reformed Church, at Bethal when he warned that the Whiteman who rebuffed and insulted the man of colour is the greatest enemy of Christian civilisation.

We have said in these columns before that good South Africanism consists in being ready to see good in the others when it shows up. We think the slightly changed tone of the Prime Minister and men like Mr. Brink is a bit of good, showing up from the side of Afrikaner nationalism. As such it must be welcome.

We must point out, however, that while it is essential that the Whiteman should respect the human rights and self-respect of the non-White individual, such respect expressed merely in mere polite treatment does not go to the root of the matter. There is so much hatred in the land to-day not because people are impolite only. The root cause of all the

trouble is using race as a criterion by which to assess human worth.

It is quite alright for the Prime Minister and Dominee Brink to talk of friendship and courtesy but the decisive factor in so far as the non-European is concerned is the mind behind the courtesy. Courtesy practised by a man who believes in race-consciousness is meaningless. For, to have colour-consciousness is to be hostile to those who do not have your skin colour. It cannot be otherwise. If you are hostile, how can you ever hope to make friends with those who have a colour not yours? And yet the Prime Minister recently talked of colour-consciousness as something friendly to the non-White people.

Friendship between Black and White is desirable. So is mutual trust. But neither can be built on the basis of colour-consciousness. On the contrary whatever friendship or trust was built in the past has to a very large extent been destroyed by colour-consciousness.

We have no doubt in our mind that the Prime Minister and Dominee Brink mean every word in their appeal for Black-White understanding and friendship. But these appeals are not convincing for the simple reason that the men who make them are strong advocates of colour-consciousness in one form or the other.

If the Prime Minister or Dominee Brink wants to be convincing, the thing to do is to say openly that colour-consciousness is an evil thing. The Prime Minister, in particular, must drop the word *Baasskap* from his vocabulary. The concept of *Baasskap* for the Whiteman connotes slavery for the man of colour. No friendship can exist between which leaves us mystified. He denied that the Church was in league with the government. When critics of the DRC make this accusation they do not mean that the DRC is a State department, as Mr. Brink inferred. What they mean is that both the DRC and the Nationalist Party are of one mind on the need to be colour-conscious. And who

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI'S health is unchanged and is still as it was reported last week. A most interesting item to note here is the receipt of an inspiring letter from Shri Vinoba Bhave, an eminent Indian personality, who needs no introduction. The text of the letter addressed to Mrs. Sushila Gandhi, is as follows:

"Your letter to Anurag was shown to me. Manilal's struggle against ill-health is going on and simultaneously, I am sure prayers are also being offered for his speedy recovery.

Whatever the doctor's do the consolation will always be in the thought of God and in the unstinted and unselfish services rendered by friends and relatives.

I take this opportunity to associate my prayers and good-wishes with all those you must have already received.

Greetings to Manilal and the family.

Yours,
VINOBABHAI

Inspired by this letter we decided to offer prayers at 9 a.m. and 9 p.m. daily for fifteen minutes. This is in addition to our customary daily prayers. We thought that perhaps our readers would like to join us in these prayer meetings; and as it would be physically impossible, those who are interested could, at the stipulated time, no matter where they are, stand in silence for just two solitary minutes.

We are grateful to all those who constantly inquire about Mr. Gandhi's health, and, we are deeply touched by their kind concern.

We all hope and pray that Mr. Gandhi will once again recover his normal health.

a baas and a slave. Their very relationship makes them mutual enemies. If friendship is sought, the relationship itself must be altered. That is what must be done by the leaders of Afrikaner nationalism if their word—about which we have reason to be doubtful—is to be trusted.

Mr. Brink raised a point in his speech at Bethal which does not know that the Dutch Reformed Church is for the colour bar? If the Church now realises that it has been wrong to advocate the colour bar; to support the oppression of Black by White, that is a good thing. But the attitude of the DRC to the question of colour so far has been such that it has given the government tre-

mendous reinforcement and oppressing their Black fellow-encouragement in its poli- low Christians. If the- tics of oppressing the man DRC is awakening to the- of colour. We have seen evils of such a state of- the remarkable spectacle of affairs, that must be wel- White Christians in the comed. But it must not- Dutch Reformed Church end in mere words.

EASTER LIFE AND THE DEAD SEA SCROLLS

A FEW years ago a Palestinian herd-boy was amusing him- self while his cattle grazed on the hills above the Dead Sea. He entered in his play a cave where he found things which interested him according to the childish level of his age. But in the strange working of the LIFE which pervades all things that boy was an instrument leading to the discovery of manuscripts which may throw new light on one of the most beautiful of the world's many stories; that which centres round a humble man named JESUS of NAZARETH. Top level students of many lands are busy piecing together the fragments of many writings found by that boy, and in the task of deciphering those which are more or less whole. This much seems already clear: The game of the herd-boy has revealed a most wonderful community known as Essenes, suggesting many questions such as—was JESUS an Essene? Did he pass his youthful years in the strange religious life that went on in these caves? When his mangled body was taken down from the cross and laid in a cool place did it recover so that he was able to join again the life of the Essenes in their caves?—these, and many other questions spring to mind, and will doubtless occupy the

minds of many objective thinkers for generations. The first small book entitled "The Dead Sea Scrolls," which is now on sale in most book-shops of the world, will probably be the first of many thousands that will be written. But there is one thing they will never destroy.

Whatever the physical facts attending the story of the death and new life of Jesus of Nazareth, HE LIVES as will be emphasised this very week by the worship of many millions, of every tongue and way of life. Their assurance of that fact is beyond destruction. There are also other men and women who will not share in the actual form of the Christian Easter; to them also come messages of LIFE in other ways; to them whatever the Dead Sea Scrolls may ultimately teach will be only one more episode in the wondrous story of the great movement of ETERNAL LIFE in the realms of human experience.

Still in the world everywhere there is squalor and misery, and all that corrupts and spoils the growth of beauty and truth; yet above all rings the message to which all must attain—

There is a Life which is the Light of men.

—A.W.B.

APARTHEID AT NATAL UNIVERSITY GRADUATION A MATTER OF POLICY

THE following Press statement has been issued jointly by the African National Congress (Natal) and the Natal Indian Congress:

"The Registrar of the University of Natal in reply to a letter written jointly by the African National Congress (Natal) and the Natal Indian Congress states that the Congress letter raises a question of policy which would have to be decided by the

Council and Senate of the University."

The Registrar said that the two bodies would meet to discuss the issue raised by the Congress on the 16th and 27th March 1956. Graduation was on Saturday the 24th March 1956.

"The Registrar added that the University's present policy at the Graduation was not applied administratively. He informed the both Congress that should

the Council and Senate of the University decide to make any change in the present policy, it will not be possible to make any change this year.

Commenting on this reply the Congress state "It is to be regretted that this year there will be segregation at the graduation function and in view of it the students decision to boycott the ceremony is understandable. When we said that the authorities should take energetic steps to remove all forms of discrimination within its portals we did not expect a simple issue like public attendance at graduation to be put off for a year. We expected sincere, earnest and urgent discussion of the issue to allay public feeling. The present policy is undesirable in the interests of mutual understanding and mutual respect among all sections of our people. We respectfully draw the attention of the University to the decision of the Federal Supreme Court of the United States on the question of segregation. In a well reasoned decision dealing with the psychological and other effects of segregation in seats of learning the Federal Supreme Court has rejected even the theory of 'separate but equal' facilities as far as education is concerned.

"A University like the University of Natal could well emulate the decision of the United States on this question and abandon all traces of segregation."

Gandhi Disciple Rejects Use Of Money

Madras.—A man who has received and given away land gifts worth millions of rupees and travelled hundreds of thousands of miles has not touched money for over a decade. He is Acharya Vinoba Bhave, a staunch disciple of Mahatma Gandhi.

He said at a gathering of businessmen in Kurnool (Andhra State) that he saw and touched a coin when he was in jail before Independence. That was a 3-pie coin. Since then he had not touched or handled money. So much so that he had almost forgotten how money felt to the touch. He shunned money, he said, because he considered it as "incarnation of everything evil."

During his vast tours of India collecting gifts of land for the landless Mr. Bhave's expenses have been borne by his hosts, mostly members of the Congress Party.—Sapa-Reuters.

NEW LATEST RECORDS AND SONG BOOKS AVAILABLE

Artist	# Records	£2	9s	6d.
Shabab	5 "	2	1	3
Awat	5 "	2	1	3
Alshabs and Forty Thieves		1	13	0

Packing and Postage 5s. extra.

Latest Film Song Books in English

Taxi-Driver, Arpaar, Shabab, Dardar, Hamlog. 1s. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nartick, Udan-Katola, Hazidarskan, Shabab, Boot-Polish, Taxi-Driver, Nagin, Jhamela, Raogila, Arpaar, Badal, Albella, Dask, Chaur-Chand, Bewafa, Kalighata, Raag Rung, Bawre-Nasp, Papar, Sagai, Tokar, Nehabar, Shikibat

Obtainable from

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Gwy & Leno Streets)

254 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN

"The Night They Refused To Serve Me Coffee"

A PATHETIC letter appeared recently in a Northern Rhodesian newspaper.

It symbolised the tragedy which is part of every day life in this race-conscious country.

It was a reminder, too, of the frustration and despair which are attendant in being born a Coloured (one parent black, the other white) in the British-governed Federation of Rhodesia and Nyasaland.

The letter, written by a Coloured man of some standing in his own community in Lusaka (capital city), was headed, "The Night They Refused to Serve Me Coffee." It reads as follows:

"I cannot find words to describe the mental anguish I endured the night I was refused a cup of coffee in a certain Lusaka cafe recently.

"I felt as if I would go mad and die—and that continuing to live as I was, was unworthy.

"Such injustice to human beings has been squashed in other civilized countries.

"If we thought the white cow was eatable but not the black or brown, we would soon be short of meat."

That man's experience is not an isolated one. In this country where Government profess a "Partnership" policy the same sorry story could be repeated daily—except that few Africans or Coloureds risk the humiliation that a visit by them to a cafe in the city inevitably brings about.

When Alick Nkata Came To Tea

There is practically no social intercourse between Black, Coloured and White in Rhodesia.

A few liberal minded Europeans would like to entertain Africans in their homes. But only a minute percentage of these ever put their desire into practice.

They fear the risk of being ostracized by other Europeans. A very real risk it is, too.

Last Sunday I invited to my bungalow in a Lusaka suburb Mr. Alick Nkata, the African broadcasting star (who, incidentally, far all his talent and fame, is paid considerably less than mediocre European girl copy typists at the broadcasting station).

With Alick, on that Sunday, came his wife, three children and two African friends.

It was an enjoyable and enlightening afternoon. And although being in a European home was a new experience for all except Alick, there was little strain—particularly after I produced recordings of African music with some of Alick's recordings among them.

By
BASIL DELAINE

When the party was about to leave, a European couple arrived. Both are normally reasonable and intelligent middle-class English people.

As they entered the room the atmosphere was suddenly tense.

The Europeans stopped dead at the sight of my African guests. They were obviously shocked and temporarily speechless.

On seeing that the visitors were white, Nkata and his party became edgy. They stood up and looked guilty, as though caught in a criminal act.

Gandhi, Jesus And Colonialism

(Continued from front page)

wrong teachings of these leaders, wanted to place Jesus in a dilemma by asking him a question. "Is it lawful to pay tribute to Caesar?" If he answered it in the positive he would go against the susceptibilities of the Jews, if in the negative he would be liable to be prosecuted under the Roman Law as one who was stirring up sedition. So Jesus gives them a conundrum and defeats their purpose. Taken literally, the the Romans can take no exception to that statement and the Jews can construe it to be a direction to pay the temple due in "God's money" (the Shekel). But the deeper implication that applies for all time is missed by Mr. Dr. Moray and the Church protagonists. This is contained in the second part of the answer which was not part of the question asked.

'All Is God's'

"Render unto God the things that are God's. What are the things that belong to Him who made all the world and all that in them is? . . . Naturally, the only possible reply to "everything." That means Caesar himself, being a creature of God, is on the

"Meet Mr. and Mrs. Nkata," I said, to my European friends.

Alick, the African, stepped forward. His arm was extended. He was poised to shake hands with the European woman, who by now was quite flustered.

"I-I-I'm sorry," she stammered in her embarrassment. "I can't shake hands. My hands are dirty. Been mucking about with the car you know."

I glanced at her hands. They were lily white.

The young woman's fiancee, much to his credit, did shake hands with the African. But his expression told me that he found it distasteful.

Later he said, "I don't know how you can entertain Africans in your home."

And the girl remarked: "I'm sorry but I just can't bring myself to shake hands with black people."

Yes, This is Rhodesia. The policy is Partnerships.

—'Peace News.

still groping in our efforts to apply the principles. So it is studying Jesus to limit him strictly to the fields of his own work.

We will do the correct thing by extending his principles beyond the spheres in which he himself operated and, imbued in his spirit, exploring other fields.

Anything less will dishonour him or place his teachings beyond human reach as impracticable.

LIBERAL PARTY OF SOUTH AFRICA

Annual General Meeting Of The Pietermaritzburg Branch

The annual general meeting of the Pietermaritzburg Branch of the Liberal Party of S.A. was held in the Supper Room, City Hall, P. M. Burg, on the evening of Tuesday 20th March. The meeting was attended by 85 members of the Party and was addressed by Mr. Patrick Duncan.

In his report of the last year's activities of the Branch, the secretary Mr. Peter Brown announced that the Branch had shown a 50 per cent increase in membership during the year. In addition the Pietermaritzburg Branch had assisted in the formation of two new Branches on the outskirts of the City, one at Rainsburg and one at Pentrich.

During the coming year the Branch would hold at least three public meetings, one to be addressed by Mr. Jordan Ngubane and one by Mr. Alan Paton. The third meeting will deal with Group Areas and will be held jointly with other interested political organisations in the City.

A programme of house meetings was accepted and the incoming committee was instructed to draw up a plan for a Political Study Group to hold regular meetings.

A fund raising committee was elected and will start immediate plans to hold a fair at the end of the year.

The Pietermaritzburg Branch Committee for the year 1952-53 is:—Chairman: Mr. O. Marok (re-elected), Vice Chairman: Rev. J. Zwane (re-elected), Secretary: Mrs. U. A. Somers, Treasurer: Miss B. Clark (re-elected).

Committee members: Mr. J. Skosana, Mr. P. Brown, Mr. R. F. Naidoo, Mrs. L. A. Diggs (co-opted).

Extending The Principles

Besides, in comparing Gandhi with Jesus we have always to bear in mind that the earthly ministry of Jesus was barely over three mortal years. He hardly had time enough to lay down his first principles. Even his close disciples were able to grasp his teachings only dimly as through a glass. He left them promising the Comforter who will lead them into all the Truth.

But Gandhi's work extended over 45 years. In this time he had the opportunity of, not only enunciating his principles, but also of applying them to the various walks of life. We are

Morality And Religion

IF any of the more adult religionists of the East interested themselves last year in the voluminous correspondence in the BBC organ, 'The Listener,' on the subject of "Morality Without Religion," they will have been amazed at the spiritual ignorance and immaturity displayed by many of the intellectual Western correspondents, an ignorance plainly exposed by the very title of the Talks on which the letters commented.

For it appeared to be generally assumed, not only by the materialistic speaker but by many of her critics, that morals were mere rules of conduct that could be imposed upon children by means of education, and accepted by adults from motives of expediency, fear, or social co-operation, and that morality was something that could be taught like geography, rather than evoked.

This all too common error which has been held by secular educationists in the West throughout the ages, but never by the religious World-Teachers and those of their followers who really understood their teaching, probably accounts more than any other one factor for the state of the world, past and present, and for the fact that so little moral progress is observable in time, the horrors of Belsen and Buchenwald, and the last two world-wars, being obviously the effects of precisely the same lack of morality as the massacre of St. Bartholomew and the horrors of the Thirty Years War.

Human nature has not changed. How often we hear that remark! But how can it possibly change until it becomes more moral? And how can it become more moral while it is believed that morality can be imposed from without instead of being engendered from within?

The Founder of the Christian faith who told us that the Kingdom of Heaven, the source of moral law, was within us, indicated also the only true basis for morality when he declared that the chief commandment was that we should love the Lord our

neighbour the same safeguard against lawlessness, and threats to his peace, liberty and security that he himself desires.

For to love a thing with all the heart, mind and strength is to wish to be identified with it, to possess it, to be inseparable from it; and it is this integrated love of the Good which has produced the only truly moral members of the human race: the world-teachers and their followers, the mystics, the seers, the saints, and the few religious people such as Gandhiji who have really understood their message and followed their example.

By
ESME WYNNE-TYSON

Such people do not lead moral lives because Church and society expects such conduct of them, or because it is expedient, or seem to be socially necessary, or because they are afraid to do otherwise. They are good because their love of goodness makes it impossible for them to experience peace and happiness when their conscience tells them that they are living below their highest concept of good, when they feel in any degree separated from their God; their only ambition and joy being to do His will, and to become like and at one with the nature they adore.

This is the only true morality; the only morality that can be relied upon in times of crisis and danger when there is no external power to enforce it; and that, as history if nothing else makes plain, is the only sort of morality worth having, the only kind that will ever lead to improvement in the conditions of the world.

But although this true morality cannot be imposed by education, it can and must be induced and evoked by it. Children, for instance, must be made familiar with goodness in all its forms by practical demonstration if they are to know how to choose the good and refuse the evil. Even the materialists who wish to dis-

self to be loving and affectionate in its dealings with the rest of the world; and this is an example of the essence of true morality. The child, whether it knows it in theological terms or not, is worshipping that aspect of God we call Love in the most factual manner by becoming like that which it worships. In the same way, a child brought up in a truthful atmosphere wherein he can always trust the word of those with whom he has to deal, will be shocked and bewildered and feel out of his element when he finds himself among those who are untruthful. He will have come to love the good that he himself embodies, and because he loves it so much that it has become part of himself, he will not think of departing from it in his dealings with others.

The worship of the good, which is religion in its highest and purest form, the worship of wisdom, goodness, love, integrity, beauty, justice, mercy, truth, and so on, must precede its emulation, and the aim of spiritual teaching has always been to induce this love not only by precept but by indicating the presence of those living examples of the good-nature, the Perfect Man of all the world faiths: Jesus of Nazareth for the Christian, Gautama for the Buddhist, Mahavira for the Jain, and so on. These are the models to which the seeker of the good may constantly turn, like the sculptor, in order to fashion his own character in their likeness. For, as Aldous Huxley points out in "Eyeless in Gaza".

Meditation on goodness, communication on goodness, contemplation of goodness are demonstrably effective means of realizing goodness in life.

While Paul, to whom this method of the mystics was well-known described it in the words:

We all, with open face beholding as in a glass the glory of the Lord, are changed into the same image from glory to glory, even as by the spirit of the Lord.

This power of good assimilated by the mind to transform the ordinary man into a saint, and to establish, as materialism can

what materialism can never achieve,—the production of a higher type of man.

Therefore if we reject, as the materialists demand, this age-old recipe for self-perfectioning; if we deny the validity of a concept of ideal goodness, and refuse the evidence offered by the founders of the world-faiths who manifested that ideal so practically in their regenerate lives, what source is left from which to obtain the all-essential morality needed for the continuance of civilisation and the spiritual evolution of mankind?

It is because this true foundation of morality has never been understood by the great majority of people, and because true morality has therefore only been achieved and practised by the tiny, dedicated minority, that so depressingly little moral progress is observable in time. But in every era, from the days of Lao Tze to those of Gandhiji and Schweitzer, there have been human luminaries to serve as models for the age if that age would only accept them, true moral progress being observable not in time but only in the individual of all times who has accepted the spiritual hypothesis.

Such men have always exemplified the way to the freedom of self-government as distinct from the slavery of government by external forces. On the other hand, history and the modern world offer conclusive proof that the superficial and artificial common morality which is all that can be induced by materialism, is useless to ensure law and order unless it is backed by force. Therefore, unless we can substitute the true morality that can only be evoked by the acceptance, and love, of the God-Idea, for the false and empty morality which has so disastrously failed us, we must continue to submit to the rule of violence that has already brought mankind to the verge of extinction.

Gandhiji declared that his God was Truth, and he appears from his writings and from all reports of him, to have been a completely, and at times almost embarrassingly, truthful man, thereby providing an example of true morality. One with his God, he had the power of that God with him—hence his wonderful and successful experiments with Satyagraha. This is the way of the true mystic who always seeks direct communion with the object of his worship.

Short Story

The Prodigal-V

DR. CHALMERS came out of the examining room. His face was drawn. Memela sat a glenon at him. He turned away, as if to avoid their eyes meeting.

"I hope you don't mind waiting here for a few minutes while Mrs. Memela comes in with me. Do you, Mr. Memela?"

"Not at all, doctor." He rose and bowed. They went through the examining room, to Dr. Chalmers' private office.

"Take a seat here, Mrs. Memela."

The woman held her breath.

"There is nothing much wrong with your daughter." He tried to smile.

"I am relieved to hear that, doctor. It is nearing the end of the year and we want her to write her examinations. We would like to see her fit for the tests."

"You must be ready for a disappointment..."

"Will she be out of class for many weeks?"

"Yes."

"That's bad."

"The position is: she is expecting a baby..."

The woman suppressed a cry of anguish.

"Try and understand. Take the news calmly. Your husband's health is on the delicate side. If you break down now, might happen to him. That is why I called you in to tell this to you quietly so that you should prepare him for the shock."

She was still dumb. She rose and staggered to the door.

"I'd like to have a word with Ebe before she goes. Don't wait for her."

"Alright doctor."

She almost collapsed when she went through the examining room. Ebe sat behind a screen. Mrs. Memela saw only her daughter's shoes. She felt like calling Ebe by name; to say something angry; something to express the pain of wounded pride. Dr. Chalmers opened the door for her. She coughed as if something had stuck in her throat and then went through. The air outside was cooler and fresher. It brightened her a little. The sight of her husband, huddled in uneasy expectation near the door returned her to the world of reality. Everything had been so much like a cruel nightmare.

Memela rose when he saw her. He read from the expres-

sion on her face that there was serious trouble.

"Where's Ebe?"

"She'll follow later. We need not wait for her."

"Why?"

"Dr. Chalmers wants to talk to her."

"What's wrong with her? You took a long time coming out."

"I am afraid that child is going to give us a lot of trouble."

"She is in safe hands..."

"Not that easily..."

"Well?"

"I'll tell you when we get home."

She led the way through the hospital gate to the car waiting on the street.

By

SIMISO NGWANE

They drove him to all his farms, to Natal, the Ope and back to Saphiatown. They thought a change of atmosphere might do him some good. He continued to lose weight; he was weaker each month and complained of a depressing fullness in the head.

Dr. Chalmers decided to keep him under observation for a long time in hospital. He gave him the best treatment money could buy. One day he called on Mrs. Memela.

"I am unhappy with the course taken by your husband's illness."

"I understand, doctor."

"You have proved yourself a courageous woman. You have survived shocks which would have broken very many people. I know you will receive next with equal courage."

"The blows our children gave him were more than he could bear. That has given me the strength to be ready for anything."

"That is the spirit; to be ready for all eventualities. Your husband is developing serious brain trouble..."

"Incurably?"

"Well, not that as yet. In the end it will be. The specialists tell me that he requires very careful nursing. He must receive no shocks or excitement. That sounds very much like asking for the impossible of human beings. But it seems to

me that he is heading for very serious trouble. You will realise, Mrs. Memela, that we have done all we could to save him. Unfortunately for us, he is no longer young."

"That is a very cruel blow..."

"Cruel indeed, Mrs. Memela."

They sat together for a long time, talking about other things. Then the missionary rose to leave.

"Excuse me, doctor. What do you propose doing with him?"

"Just what suits you best. If you like we can keep him in hospital. If you think he'll be better off here, we can treat him here. Keeping him in hospital would certainly shield him from shocks. But he is a difficult case to keep in hospital. He longs to be with his family. He is very unhappy in hospital."

"I would be happier myself to be free to drive him into the country, sometimes for long holidays. He likes life on the farms. That would keep him happy."

"Alright, we shall bring him home. I'm sure you'd look after him better than we can ever hope to do in the hospital."

They brought him home and drove him from one farm to another. That seemed to do him some good. But the Memela who had come out of hospital was a different man. He did not like company. He was happier when alone. He did the same on the farms and the same in Saphiatown. He would sit on the verandah for hours on end, staring into space as though he saw ideally with the naked eye.

The people outside the brick wall walked up and down the street by day and by night. Ebe raised their heads and gazed at him as they went past. Ebe did not. Others whispered ribald jokes. All that did not matter to Memela. He knew that for him the normal life hung on a thin thread that could snap any moment. Life had been good to him and he loved to live. He had not of subjected himself to an almost philosophic discipline which enabled him to live as what happened in the streets had no meaning for him.

As the years rolled by Ebe's child had grown—in body and in beauty. Memela doted on her. Ebe had been married to the father of the child and both were at the medical school. Nobody mentioned Fanyana. Ebe visited him secretly with her husband on Sunday afternoon. His name was taboo in the Memela household. His photographs had been removed from the family album and everything associated with him in the house had

either been sold or destroyed. There was that compulsory peace in Memela's house. When a friend died they kept him ignorant or drove him into the country. They did not give him all the papers to read. In any case everyone of them had to be checked first before he read it.

The community co-operated in giving Memela the peace he needed to keep his senses normal. Over the years the giggling stopped on the street when he sat on the verandah. A younger generation was growing up which did not know him for a "good boy" but which saw in him a venerable old man struggling heroically for survival.

One morning a stranger got out of a taxi in front of Memela's gate. He wore a bachelor of Science's cap and hood of the University of South Africa. He walked up the steps to the old man.

"Good morning, father," he cried. Memela had been staring into space when the young man came up. When he turned his eyes to the figure in front of him he saw his son—Fanyana. He did not speak. He turned again and stared into space.

"I have come back from prison, father, a better man."

"Yes, father. To tell you I have made good through suffering. I made wise use of my spare time in jail and am something now; a graduate of the University of South Africa and a qualified surveyor..."

"... lay an egg?"

"Why an egg, father?"

"They have wings, they fly as you lay them..."

"Father, I am in earnest. I am in a hurry to get to work."

"There's one before you!"

The old man rose with a jump.

"What, father?"

"A snake!"

Fanyana looked around. He saw no snake.

"Father, won't you be serious?"

The old man stared vacantly into space. The truth dawned slowly to Fanyana...the thin thread had snapped at last.

The End

An American bomber was flying serenely through the air on a trial spin at about 5000 feet up, when suddenly four soldiers beamed directly into the pilot's line of vision.

"Holy Mackerel!" said the pilot, "there must be some very rough ground down below; that's the second jump I've seen up here today."

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, March 15.

SEATO AND KASHMIR

THE SEATO gave watered-down support to Pakistan in the dispute with India over Kashmir. The SEATO nations agreed that this eight-year-old quarrel should be settled peacefully through the United Nations.

Pakistan had asked her seven allies in the South-East Asia Treaty Organisation to support her demand for an early plebiscite in Kashmir.

Mr. Hamidul Huq Chowdhury, Pakistan's Foreign Minister, made the plea in a secret session of the SEATO Foreign Ministers' Council which met at Karachi for three days.

Mr. Chowdhury said India had won the support of the Soviet Union for her case on Kashmir. Pakistan, a firm ally of the West, was therefore entitled to backing from her friends.

Pakistanian sources were jubilant over the SEATO Council's unanimous decision calling for an early settlement of the Kashmir dispute on the basis of the relevant U.N. resolution or by mutual negotiations. They described it as a victory for Pakistan's point of view.

The decision came as no surprise after it became known that Mr. Dulles had supported Pakistan's plea.

British sources said that the "merits" of the Kashmir question were "not discussed," thereby recording the unanimity of the Council's decision with Mr. Selwyn Lloyd's earlier declaration that Kashmir would not be a "proper topic" of discussion at the SEATO meeting.

Britain had led the opposition to any discussion by the SEATO nations of the merits of Kashmir dispute at the three-day talks.

India has reacted with surprise at the statement made by the U.S. Secretary of State, Mr. Dulles, that the SEATO Council should go on the record that the Kashmir dispute should be settled by the United Nations.

Mr. Dulles apparently was using the SEATO platform not so much to make a partisan statement directed against India as to counter-balance the recent Soviet pronouncements on Kashmir.

India itself had voluntarily referred the Kashmir issue to the United Nations and has never disowned its commitment to seek a peaceful solution to the dispute under the auspices of the United Nations.

Britain and the United States have been under strong pressure from Karachi to make some sort of re-assuring statement on Kashmir to counter-balance the recent Soviet pronouncements.

A statement like the one Mr. Dulles is reported to have made at the SEATO Council's secret session will only tend to strengthen India's suspicions of American policies.

The U.S. Government has planned to give Pakistan military aid on a substantial scale and, in the month to come, the shape and size of its air force will rapidly alter.

Prime Minister Nehru described the SEATO Council's decision to support Pakistan's demand for an early plebiscite in Kashmir as a "serious matter."

"The Government of India is understood to have protested to the participating Powers at the recent SEATO Council meeting in Karachi against their consideration of the Kashmir dispute."

The protest it is learnt reliably, is not so much in respect of the merits of what the SEATO communiqué said, but of the propriety and legality of the pronouncement.

The Indian objection would appear to be that Kashmir, both in law and in fact, is a part and a State of India, and that any discussion regarding the future of the State is beyond the scope and functions of SEATO.

Indo-U.S. Relations

While the exchange of view between Prime Minister Nehru and Mr. Dulles has certainly enabled both to appreciate each other's viewpoint, observers have felt that the U.S. statesman has oversimplified Indo-American relations by suggesting that the existing differences between the two countries are relatively minor.

India will derive satisfaction, although limited, from Mr. Dulles' assurance that the U.S.

will come to the rescue of India if Pakistan, strengthened by American military aid, commits aggression against India.

India is not yet in a position to revise her view that the U.S. has a military approach to some of the world problems and that regional alliances like SEATO and the NATO are based on it.

At the same time it is obvious that Mr. Dulles should have been able to appreciate the genuine apprehension of India that Pakistan's association in the alliance and American military aid to Pakistan have brought the 'cold war' to India's doors.

Prime Minister Nehru and Mr. Dulles had further talks lasting over two hours this morning.

Mr. Nehru discussed with Mr. Dulles the implications of the SEATO Council's resolution on Kashmir and his joint statement last December with Dr. Paula Cunha, Portuguese Foreign Minister, on Goa.

Nehru-Dulles talks covered a wide range of subjects, including the situation in West Asia, the Far East, South-East Asia, regional military pacts, Goa, Kashmir and development trends and policies in different parts of the World.

India's anxiety over military aid to Pakistan was understood to have been conveyed to the U.S. Secretary.

Mr. John Foster Dulles, U.S. Secretary of State, said that his country would come to the rescue of India if Pakistan used the arms supplied by America against her.

Mr. Dulles addressing a Press conference, also said that the United States had taken no stand on the merits of the Goa and Kashmir controversies.

The Secretary of State denied "categorically and emphatically" a suggestion that the statement issued by him with the Portuguese Foreign Minister on Goa last December and the reference to Kashmir at the SEATO Council meeting at Karachi were meant to "teach India a lesson."

Budget Leakage

Mr. Deshmukh the Finance Minister disclosed in the Rajya Sabha that the Bombay Chief Minister had headed on February 29 to the Union Minister for Revenue and Civil Expenditure, Mr. M. C. Shah, a copy of a portion of the Budget speech, as in an earlier proof.

Mr. Deshmukh was making a statement on the Budget leakage in the Rajya Sabha after Mr. Bhupesh Gupta the Com-

munist Minister had raised the issue.

Mr. Deshmukh said Mr. M. C. Shah, who was in Bombay on February 29, had been given by Mr. Manojji Desai a paper "on which parts of an earlier portion, that is as in an earlier proof, of my Budget speech had been typed out." Mr. Shah had handed the paper to him the next day.

Mr. Deshmukh said earlier that it was undoubtedly correct that leakage had taken place. The seriousness of the matter could not be exaggerated. After receiving the paper from Mr. Shah he had made some preliminary inquiries as to the procedure to pursue the matter and then pressed it up to the Home Minister, requesting him to have immediate inquiries instituted.

Mr. Bhupesh Gupta said that, according to a letter received by him from a Bombay share broker, each copy of a paper containing information about the Budget was sold on February 26 at Rs. 1,000 on February 28 at Rs. 500 and at 5 p.m. on February 29, at Rs. 5.

"If you read the city notes of the 'Times of India' (Bombay) of February 29," he added, "the whole Budget is given there." The letter writer had said that cyclotyped copies of the paper had been circulated.

After Mr. Deshmukh had made his statement Mr. Gupta suggested that a special committee of both Houses of Parliament be appointed to inquire into the matter.

Mr. Deshmukh said the Prime Minister had already stated that Parliament should await police reports. In the light of that report, it would be open to Parliament to take such decision as it thought fit.

Mr. Gupta repeated that Parliament should be associated with the inquiry from the very beginning.

The Budget proposals were leaked from Government press and three persons have been arrested in this connection. Mr. Nehru informed the Lok Sabha on 25th March.

There was another controversy raging in the Lok Sabha over the leakage of Budget proposals.

The time it was over a subsidiary issue that whether the Government had committed a breach of privilege of the House by giving new information to the Rajya Sabha first.

Opposition members demanded that the investigation of the leakage should be taken off the hands of the Home Ministry.

and entrusted to the committee of privileges of the House.

They also wanted to know why the Finance Minister did not on his own inform the House of the leakage instead of waiting till two adjournment motions were tabled.

Earlier Mr. Nehru also made a statement in the Lok Sabha expressing Government's grave concern over the leakage of

budget.

A suggestion that the two Houses of Parliament should sit together to hear the Budget speech of the Finance Minister was made in the Rajya Sabha.

Acharya Kripalani has suggested that Central Budget proposals should in future be written in hand by the Finance Minister himself and should not be printed until they are presented in Parliament.

independence, I send you my sincerest wishes for the greatness of Mahatma Gandhi's country, for the happiness of your generous people and for co-operation between our two countries. We hope that all our efforts for international peace and friendship will be finally crowned with success."

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Beta of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macross House,

Second Floor,

17 Commercial Street,

Parvathipuram,

Johannesburg.

'Phone 33-1654.

By order of the Board of Directors

Things In General

An Informal Lunch At The International Club

On Saturday, March 24, an informal lunch was held at the Durban International Club, under the chairmanship of Mr. M. B. Naidoo, to welcome Mr. L. S. John Catchpool, a British Quaker, who has given voluntary services to the Youth Hostel Association since its inception in 1930.

It started then with the establishment of four or five hostels in Southern England. Now there are 3000 hostels situated in most European countries, Canada and the U.S.A. and, of recent years in India. These hostels provide simple overnight accommodation, with cooking facilities for walkers and cyclists.

Mr. Catchpool recently spent two years in India and saw the establishment of several chains of hostels. He reports that the Indian youth is increasing numbers were using these hostels for week-end and holiday tours into the countryside. He deeply regretted, he said, that it would be impossible to provide multi-racial hostels here, although all hostels elsewhere were on that basis. But there is every hope, he said, that hostels will be established in South Africa, as well as the Rhodesias and Kenya for the use of Indian, African and Coloured youth.

Awards Of Scholarships

Hajee Suliman Ebrahim Charitable Trust (Pretoria) has awarded the following scholarships for the current academic year:—

(1) Mr. J. E. Haffjee, fourth year medical student at the University of the Witwatersrand.

(2) Mr. A. Mohamed, fourth year medical student at the University of the Witwatersrand.

(3) Mr. G. Packerisamy, second year medical student at the University of the Witwatersrand.

(4) Mr. S. Kalideen, first year

medical student at the University of the Witwatersrand.

(5) Mr. Abdul Aziz E. Rhematula, first year medical student at the Westworth Medical College.

(6) Mr. Solomon Bopalemo second year teacher Diploma at the Durban Normal College.

In addition educational loans were granted to Mr. E. M. Dhamjee and Mr. M. H. Mogadima for continuing their studies at the University of the Witwatersrand and at the Westworth Medical College.

These scholarships include University fees, books and instruments and are automatically renewable at the end of each year.

India's Greeting's To Morocco On Her Independence

India has expressed her gratification at the recognition of the independence of Morocco. In a message to the Moroccan Prime Minister, Mr. Nehru said, "It gives me great pleasure to send you the greetings of the Government and people of India on the occasion of recognition of Morocco's independence by the Government of France. We have followed your struggle for freedom with great interest and feel gratified that the efforts of your people have resulted in the achievement of independence. We welcome the emergence of Morocco as a sovereign independent State and in extending our good wishes we look forward to co-operation and friendship between our countries."

In reply the Prime Minister of Morocco said: "Your good wishes have touched the hearts of all members of His Majesty's Government. The Moroccan people will never forget the tremendous part played by your great and noble country and, no less, by you for the resolute defence of right and of justice. While thanking you for your wishes on the occasion of the proclamation of my country's

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to.

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance whenever infection threatens in your own home. Use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Wit And Humour

"I want some invisible hairnets for my daughter," announced a customer.

"Certainly, madam," said the shopkeeper.

"Are you sure they are invisible?"

"Positively," affirmed the man "I've been selling them all the week, and we've been out of stock for a month."

A sergeant took his recruits out on a twenty-five mile march. After ten miles some of the men protested that they were too weary to carry on.

"Three paces forward any man who thinks he can't march any farther," roared the N.C.O. The whole platoon stepped forward, except one little man. The sergeant looked at him.

"Well, Brown, you're a credit to the company—the only man ready to march on."

"Ma chérie" cried Brown. "I hadn't the strength to take the three paces forward."

What's your definition of a gentleman? A Swiss writer has just defined him as "an individual who mutes his hat to a lady even if he dislikes her so much that he would like to thrash her." Rather drastic, eh?

Someone else once said: "A gentleman is a man with a cheque book."

Another definition is a man who "doesn't care whether he's thought one or not."

Bernard Shaw said the perfect gentleman is the man "who puts more into the common stock than he takes out of it."

His wife had been a notorious back-seat driver and at long last he was teaching her to drive. She got along quite well until it became necessary to make a left turn in heavy traffic.

"What'll I do now?" she demanded.

"Just carry on," he replied casually. "Just tell me what to do, and then do it yourself."

A very large woman entered a tube train and two men got up and gave her their seats. She was so big that a small boy sat gazing at her in wonder.

Eventually she said impatiently. "Little boy, what are you looking at me for?"

The youngster, embarrassed, stammered, "L-L-lady, there isn't anywhere else to look."

In a genteel tea-room in Cheltenham, two youngish spinsters were discussing a matrimonial prospect.

"I know he's rich," said the first, "but isn't he too old to be considered eligible?"

"My dear," replied her friend with a sigh, "he's too eligible to be considered old."

As the plane was flying low over some hills near Athens, a lovely but dumb American girl peered out of the window then asked the steward:

"What's that stuff on those hills?"

"Just snow," replied the steward.

"That's what I thought," said the girl, "but this fellow in front of me said it was Greece."

Farmers: "You must be brave to come down in a parachute in a raging gale like this."

Airmans: "I didn't come down like this in a parachute. I went up with a tent and just got back again."

Caneland Causerie

By "PARDESI"

TEACHERS have very little to talk about now. The much discussed "gratia" owing to them by the Education Department has at last rolled in after being a guest of the Department for almost a year. Though the amount involved was not very much of a handsome amount, Indian teachers were bitter at what they believed to be Departmental inefficiency. Most of them feel that they were shabbily treated, and are convinced that were a thing like this to happen to European members of the noble profession, the European Teachers' Society wouldn't have taken it lying low.

To make things worse, the "gratia" cheque was dated 29th March, and schools closed on the 28th for the Easter recess!

Indian teachers will long remember the "gratia" and the Department.

Old Codger

I have still many, many years more to reach the end of the biblical three score years and ten. So I usually spend my time in the company of old codgers.

Met a wonderful person the other day. Wrinkled and wisened he was and a fine boxer in his days. He still carried a few battle scars, including a lovely cauliflower ear.

From the spontaneous story he told me, he must have really been a fighting fury in his days—that is way back at the turn of the century.

Who said the Old Guard was "disbanded"?

Time Check

The wedding season has started, and scores of invitations have been received by your shifty scribe. Last Sunday, I managed to persuade myself to attend a wedding—a modest tea party affair it was, fortunately—and the tin-pao-alley music almost drove me away; but, still, I was kept quite amused by the band leader when he gave quarter hourly time check over the mike. "By the next stroke of the gong (and with commendable precision, the drummer would kick some gadget) it will be three o'clock."

David Davies of L.M. Radio would have squirmed if he had seen his idea being murdered.

What's In A Name?

Friend "E.H.", a big-hearted businessman in town, was the most embarrassed person last week. By mistake, his photograph appeared under somebody else's name in a local weekly journal, and all his friends were puzzled. They thought "E.H." had something up his sleeve, and he had to do a lot of explaining over the phone to convince his friends that it was all a typographical error.

I hope something like this happens to me. Nice to make credit-jinxious sometimes....

Isipingo Rains

The Isipingo Mariemmen Festival has once again descended upon us, and for a few days the little town of Isipingo will be transformed into a Montmartre, the carnival quarter of Paris.

True to belief, the rains have not failed to say hello at this time of the year. At the time of writing, Durban has been pelted by downpours.

Indus say that the Isipingo Rains have come.

EARN TOP SALARY

the big salaries which are paid to business executives who have reached their commanding positions because they have the required knowledge, financial administration. Their knowledge came from training. You, also, can get to the

If you write for The School's FREE 72-page book "The Direct Way to Success", detailing the courses and giving you the success of thousands of students.

To: The Chief Control Officer, The School of Accountancy, P.O. Box 4392, 1, 2, 3 Johannesburg. Please send me without obligation, and send me a copy of the 72-page book "The Direct Way to Success" giving full details of The School's Postal Course.

NAME _____

Address _____

to: The School of Accountancy, P.O. Box 4392, 1, 2, 3 Johannesburg.

The School of Accountancy
ACCOUNTANCY (HON.) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Cuticura

TALCUM POWDER

After the evening bath, a refreshing all-over dusting with fragrant Cuticura Talcum Powder will ensure sound sleep for a happy and contented baby, free from all chafing and irritation.

ABSORBENT AND COOLING

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	3	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	13	0
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	8	0
RAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	20	0
FAMOUS PARSIS	7	0
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krimadea	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	0	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	3	0
Cleanings—Mira	1	8
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhodesan Yojna	3	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parakh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Romanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book 1)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Denny Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi—M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kanr	1	0
Drink, Drugs and Gambling—M. K. Gandhi	8	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)—Mahadev Desai	5	0

Obtainable From:

Indian Opinion,**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?—Dr. V. K. R. V. Rao	2	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	6	8
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	18	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Mr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1954-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE—T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswami	8	0
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	5	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Haimin Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	25	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER—C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS—G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'**P. Bag, Durban, Natal.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 20888.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING —CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

"Indian Opinion," P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnasdas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BERTRICE STREET, DURBAN.

PHONE 61005,
P.O. BOX 2782.TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

The finest Indian Film Recordings just Arrived, New Theatres

The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal !

NOW ON FOR SALE

	3	Records	£	s	d.
Shahjahan	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Bagat Sardar	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Baaphool (Kannan Devi)	4	"	2	0	0
Tedba & Majboor	2	"	1	0	0
Dostan	2	"	1	0	0
Dorta Matha	2	"	1	0	0
Zindagi	2	"	1	0	0
Devadas & Street Singer	2	"	1	0	0
Myester	3	"	1	10	0
6 Loose Single Quavals	6	"	3	0	0
Remo & Juliet Film	4	"	2	0	0
Shares	4	"	2	0	0
Mera	6	"	3	0	0
Anmolodhai	6	"	3	0	0
Zeenath	6	"	3	0	0

પુસ્તક પદ્ય સુ. — અંક ૧૩
તા. ૩૦ માર્ચ, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર પે. ૬
૧૨ સુકતારે બહાર પડે છે

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીનાં કાર્યો અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

સાચી ધાર્મિકતા

(મી. ભુવનરામ દવે)

★

માછીડા વિના !

માછીડા વિના ચઢારે ખૂંટવા સામરિયાં,
કામરની ચોળા ચઢારે માણની ખરી;
હાથનીચી સહેરોને, જમતી કામરીઓ,
જોડને આંખભરી કારની ખરી.

એકથી નાવહીએ બેસીને બેઠા,
એવા નવ નેરા ખડે ખર;
હર દિવસે મજન કરતી,
નાદળાંની હાર ચઢારે જોવી ખરી.

મહા સાયરોના બોલે બેસીને,
તોફાનો સાથે લગ્ન આં;
સખ સિંધૂને પાર કરીને,
‘દરિયા રાણા’ ચઢારે માનું ખરે.

રામ — પાટીદાર

★

જો સાચા ધર્મીક માણસો છે તેઓ કહે ગમે તે ધર્મનું પાલન કરતા હોય, પણ તેમનું વર્તન અને વિચારો હંમેશાં સરખા જ હોય છે. બધા ધર્મના સાચા ધર્મ નિષ્ઠ માણસો સત્યનિષ્ઠ હોય જ છે, સર્વ જીવો પ્રત્યે પ્રેમથી તેમનાં અંતર દ્રવે છે. તેઓ કોઈમાં ભગવાનનો વાસ જુએ છે. તેઓ સર્વ અભિમાનથી મુક્ત, વ્યસનથી મુક્ત, નશા અને ભક્તિ પરાયણ હોય છે. તેમનાં જીવન સંયમી હોય છે. અને ગમે તે ધર્મના ઉચ્ચ ચારિત્ર્યવાળા, ગાંધી સંત મહંતોને જેથી તેમના પ્રત્યે તેમના અંતરમાંથી પૂજ્યભાવ પ્રગટે છે. પોત પોતાના જુદા જુદા ધર્મોના વિવાદો પ્રમાણે બહે તેઓ જુદા પેગંબરો અને જુદા ધર્મગ્રંથોને માનશે, બહે કોઈ મંદિરમાં પૂજા કરશે તો કોઈ મસ્જિદમાં નમાઝ પઢશે, બહે પોતાક અને અન્ય સિદ્ધો પોતપોતાની પરંપરા પ્રમાણેના ધરણ કરતા હશે, પરંતુ ઉપર કહ્યાં તેનાં લક્ષણોમાં તો તેઓ બરાબર એકરૂપ અને એક નર જ હોય છે. તેમને ધર્મને નામે સંબંધ કરવાની વૃત્તિ જ થતી નથી.

પરંતુ ધર્મીક માણસો સ્વધર્મની બાબતમાં દુખા, સુકા અને લેવાચી પણ હોતા નથી. તેમને પોતાના ધર્મ પ્રત્યે અત્યંત અમતા જરૂર હોય છે, પોતાના પેગંબર માટે અભ્યત ભક્તિ પણ હોય છે, જેમનાં જીવન અને વચનામૃતમાંથી પોતે સદા પ્રેરણાનું પાન કરે છે તેમને માટે ભક્તિ કેમ ન હોય? જે કોઈ મળે તેને પોતાના ધર્મનો અને પોતાના પેગંબરનો પ્રેરક સંદેશો સમજવાનો ઉત્સાહ પણ તેઓમાં કેમ ન ઉભરાય? પણ તેથી તેઓને બીજાઓના ધર્મ આદિને લતરતા અણવાની મતિ નહીં થાય, કલહ તેઓ પોતાના દાખલા ઉપરથી બીજાને પોતાના ધર્મ વહેરે કેનાં પ્યારાં હશે તેની કલર કરી શકે છે, અને તેથી બહુ જ કાળજીથી એક બીજાની લાગણીઓને માન આપે છે.

બરેબર, જે જુદા જુદા ધર્મના સાચા ધર્મનિષ્ઠ માણસો ભેગા થાય છે ત્યારે તેમનું એક બીજા પ્રત્યેનું વર્તન અવલોકન કરવા જેવું હોય છે, એક બીજાની લાગણીઓનું, પરંપરા ઓર્નું કેટલું સૂક્ષ્મ, કેટલી કાળજી બહુ? માન રાખીને તેઓ વતે? કેઈ હીંદુ મહાત્માને ઘેર સુસ્તિમ ફેરી પધારે છે ત્યારે તે કેમ વતે? નમસ્કાર કરવામાં તે સુસ્તિમ પદ્ધતિ વાપરશે, આસન ખાનપાન આદિમાં તેમના રિત રિવાજોને અનુકૂળ થવાનો પ્રયત્ન કરશે, ભેગા મળી ધર્મસંવાદ કરશે તો તેમાં સુસ્તિમ ધર્મશાસ્ત્રોને વિશેષ આદર સ.થે માન આપશે. પોતે મુર્તિઓની પૂજા કરનારો હશે તો પણ તે દિવસે મુર્તિઓને વચ્ચે લાવી એકબીજાના મનમાં વિરોધ છોડા કરવા નહીં દે. પ્રાર્થના કરશે તો તેમાં તે દિવસે ખાસ સુસ્તિમ સતોના શબ્દો, પસંદ કરશે અને સીમ સ્પર્શનાં વાદોને શાંત રહેવા દેશે.

તે જ પ્રમાણે એક સુસ્તિમ ધર્મોત્તમા પાસે હીંદુને જવાનું થાય છે તો હીંદુઓના આચાર વિચાર, ગમા અણગમનો સૂક્ષ્મ પચાલ રાખીને જ આતરબરહારત કરવામાં આવે છે. તે દિવસે ઘરમાં-આસાહાર ખંધ રાખવામાં આવશે, એક સાથે જમવાનો વિવાજ તે દિવસ પુરતો એકરૂપ રાખી સર્વને જુદાં ભણામાં પીરસવામાં આવશે. પરોણા પૂજાપાઠ કરનારો હશે તો તેને માટે ઘરમાં એક શાંત યુક્તિ સજ્જી આપવામાં આવશે. નમાઝ વખતે તેને માટે ભેસવાનું આસન પાથરી આપવામાં આવશે, અને કહાય નમાઝ પછી બે બેલ સજ્જાવવાની વિનંતી કરી તેને લાચીર પદવાનું બહુમાન પણ આપવામાં આવશે.

આવાં દરેકો બરેબર ઘણાં જ અફસુસ અને પવિત્ર હોય છે. તેની ખુબી ભોતં પરાધજો જ નહીં જોવાં તે હોય છે. તેમાં કેટલી ઝીણવટ, કેટલી કુશાશ! એક બીજા પ્રત્યે કેવો હૃદયસુવંકનો વિરોધ? એક બીજાની લાગણી સમજી તેને અનુકૂળ થવાનો કેવો સાચા દિલનો પ્રયત્ન? આ અહિંસાનો, આદરનો, પ્રેમનો આથી ઉત્તમ નમુનો મળવો સુરહેલ છે.

— અતરબરહારત —

ધીરુભાઈ પી. નાથક

સુરુશીપર, સુસાકેરી, બીઆનાં અને જાનરલ એજન્ડા
હિંદુસ્તાન અને ઈનીયાના ડાઈ પશુ માનવી હાથે દરિયાઈ અને જમીન
માર્ગે સુસાકેરી કરવા પર ભાઈ અમારી મારફતે હાથે મેલો.
જાહના, આજ, મારી, ફલ્લેટ, બેટમાન, પોલ્કાસ, વિગેરેના બીમા અને
વતરની બાપીએ બીએ.

ઈન્ડમટરલ, પરચનલ ટેલ, દિવાળના ચાપડા બનાવના રેવન્યુ હાઈવરન્સ
સીડીફાઈ કે વેપારના સાયસેન્સો પાસપોર્ટ ટેમન ઈમારેટને સમવી
જાળવેલા ડાઈ પશુ હી બીમા વિના અને ગ્રાહક સલાહ, બાપીએ બીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ હાઈફ એસોસિએશન ઓફ ઓરિજીનલ અને યોર્ડાનપર
ઈન્ટરપ્રાઇઝ ડાઈપી બીમાટેના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29 Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

એકજમ સુદ, હાઈનીચર સુદ, વેલ્ડેશન, હરેલીન એસ્ટ,
સાઈક બોલ્ડ એક્સિસ ટેસ્ટ, સુક ટેસ્ટ, ટેબલ, તદ્દન પ્રીતપત્ર
બાંધે બરીલી સકરો. બાંધે પધારી લાલ લેવા સુકરો તકિ.

—એક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

એ હમારી ફેમર નીચે તઈવાર થાય છે. તેમ જોડ હરેચર તઈ
વાર રહે છે. માન રોકડા કારણના પ્રાર્થક બીચ અંગના અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુઢલો માલ!

ન્યુ કરા કાપેલી નીનલ સાડીઓ. ૧ વાર થી. ૪૫-૬
જરીની કીનારવાળી ન્યેરનેટ ડ્રપ્સ. —વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલન અને આખી જાત વાળી

રેશમી કાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી હપર
મેનડી કીનારની સાડી કેપ ડ્રપ્સ વારની થી. ૪/૧૧ થી હપર

સુતરાઈ સાડીઓ ઉલ્લી હળના રંગો અને કાપો વાળી

પાંચ વાર થી. ૨૭-૬ થી હપર

૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી હપર

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા બિલ્ડરોને હરલ ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

જોઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એલ. બેકસ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ -
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રાપ્રાચકર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ બીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૩૦ માર્ચ, ૧૯૫૬

શેઠની સાથે મૈત્રી ન હોય

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની આગેવાનીમાંથી આગેવાનીઓને મોટાપણ જવાબદાર મેતાબીય રંગીનના મિત્ર હોવાની ખાતરી આપવાની આજથી અગ્રીક કરવા પ્રવન કરેલો છે.

રૂપિયનનામાંથી વડા પ્રધાને હાથમાં ૪૪ મેક આપ્યું છે જે કે રૂપિયન આપણે સાથે એમ નહિ વાગે તેમજ કે જેથી તે મોટા મણીલાલને એક કુલમન સમજે. એવી જ રીતે મેતાબીયી કમ રીફોર્મ અર્થના એક વડા ડાંગીની શી. બી. બી.એ. પણ મેતાબીયને એવવણી આપતાં કરવાનું છે કે રંગીનને જેટલી જાહેર અને અપમાનિત કરે એવો જોરો આપણે જિસ્તી સુધારાને મોટામાં મોટા કુલમન છે.

અમે આ કાલેના આવાપ કરેલું છે કે જ્યારે બીજાઓમાં સાહેબોનું હોય તેને સાહે તરીકે સ્વીકારવા તઈવાર રહે એવાજ સાહેબોનીજમણી રહેલું મણાવ. અમે મૈત્રીએ જીએ કે વડા પ્રધાન અને શી. બી.એ. જેવા મણીલાલને જે મોટાકા સુર મહાસાધી જણાય છે, તે આગેવાનને મેતાબીયની આજુ મારે આ છે અને એ અવરજ આવાકારને ખાત જ છે. તે પણ હાથે નિર્દેશ કરેલો એમણે કે મોટાઓએ બીન-મોટી અપ્રિયતાઓ સ્વમાન અને અનવરજને માત આપ્યું એ અસત જરી છે. પરંતુ એ વિચેકને માત રેખા કરવાથી જ મુશ્કાત મુજ સુધી પહોંચાતું નથી. આજે આ રેખા એ આટલી મળી મુજ છે તે કાંઈ મોટા અવિરોધી છે તેના બીજી નથી પણ અનવીની મોખતાનું મારણ અતિ મી અગ્રવાજ જ આ જમા કુખનું મળ રહેલું છે.

મિત્રતા અને અમતાની વાત કરવી એ વડા પ્રધાન અને ડાંગીની બીન-ઓરે આજુઓ છે. પરંતુ બીન-મુરોબી પનેને સાથે વાજે તે સુધી પરિણામ તે એ સમ્યકતાની ખાતજ રહેલા હેતુ ખર અવરજ છે. અતિએમાં માત નવા તરફથી અવાજવેલી સમ્યકતાને કોનો અર્થ નથી. કારણ કે રંગ રૂપથી જ પૌતાની અમરિના રંગ જેવો જ ન હોય તેના પ્રત્યે રીર જીવન છે. બીજુ ન જ હોય શકે. મેતાબીય પૌતાના રંગના ન હોય તેને મીઠ જવાબવાની આજા જેવી રીતે રાખી મણાવ અને આજ કમ વડા પ્રધાને રંગરે વડે જ જાણે

બીન-મોટાઓ સાથે હાથમાં મિત્રતા રાખવાની વાતો કરી છે.

કાળા અને-મોટા સરો મિત્રતા તેમજ અગ્રવાજને વિષાલ હાથનીય છે. ખજુ રંગરેખા સિદ્ધાંતપર એકેનું સમાપન ન થઈ શકે. એકું રંગરેખથી એ તેની મિત્રતા અગ્ર વિષાલ જીવતાઓ સ્વમા.એલા હરો તેનો ખજુ મોટા પ્રમાણમાં નાજ થઈ જશે.

અમને આજાર પ્રમાણ કમી જ શકા નથી કે વડા પ્રધાન અને ડાંગીની બીન-કની આગેવાન હરેક રંગરેખ કાળા-મોટાને સમજાવી અને મિત્રતા મારને જ અર્થ રહેલો છે. ખજુ એક કાંઈમુથી ખાતરી નથી થતી કે આ આગેવા કરતાર મણીલાલ એક જા બીજા સ્વરૂપમાં રંગ પવા ભારે દિખવાતી છે.

એ વડા પ્રધાન અને ડાંગીની બીન-કને ખાતરી કરવાથી હેતુ તે તેમજ રૂપરૂ કહેવું એમણે કે રંગરેખ એ એક અગ્રવાજ છે. આજ કરીને વડા પ્રધાને તેમની અણીમાંથી આક્રમક યજ્ઞ છોડી રેલો એમણે, મોટા આજુસને આક્રમક યજ્ઞ રંગીન આજુસ એ મોટાને. યજ્ઞાવ હોવાનું મનાવે છે. જેથી પ્રમાણ અને શેઠ વચ્ચે મિત્રતા હકી ન શકે, તેમજાને અપજ જ તેમને અગ્રવાજ રૂપન જનાવે. એ મિત્રતા શેઠના હોય તે સંબંધ અગ્રવાજ જ પડે. આગેવાનને મેતાબીયમના મેતાબીયા મળે— કે જેમ અર્થન કાનું કાનું છે—તે રી નિષ્કર્ષનીય હોય તે તેમજ આ અગ્રવાજ કરવું એમણે.

શી. બી.એ. તેમજ મેતાબીયાનાં આજુ ય એક વાત કરી છે તે અગ્રવાજ અગ્રવાજ મુજી ર છે. તેમજ સરકાર સાથે દેવકોને અર્થ હોવા એ અગ્રવાજ કયો છે. જ્યારે ડી. આર. સી.ની વિચેકના વાજ તવારે તે ખજુ શી. બી.એ.ની જેમ રહે છે કે ડી. આર. સી. એક સરકારી આજુ છે એમ અર્થ નથી કરવાનો. તે કે ડી. આર. સી. અને મેતાબીયક ખાદી રંગરેખની જરૂરીયાત મારે એક જ અગ્રવાજ પડારે છે. અર્થે કમ રીફોર્મ અર્થમાં કલમનાર છે જ એમ કાણુ નથી જાણતું.

એ હવે અર્થને એમ જણાવું હોય કે કલમનારની દિખાવત કરવી તથા મોટા મણીલાલ કાળાને રંગરેખા એ જાણ છે, તે તે સારી વસ્તુ છે. ખજુ રંગ

ની આખતમાં ડી. આર. સી.નું અસાર સુધીનું અસાર થયું છે કે જેનાથી સરકારને રંગીનને રંગરેખામાં મહાન રેકા અને જીવનના અગ્રેથી છે કમ રીફોર્મ અર્થમાં મોટા જિસ્તીઓને તેમના કાળા જિસ્તી આગેવાને રંગ

વતા હોવાનું જણાયેલું છે. એ ડી. આર. સી. અસારની પ્રવર્તની ખજામ સ્થિતિમાં અમત થઈ હોય તે. તે આજકારને ખજ જ છે. ખજુ તેનો અત આજ રંગરેખા ન આપવે એમણે.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

એલા મારેક સાક્ષી શી મણીલાલ ગાંધીની કાળજીપૂર્વક ચિકિત્સા કરનાર અગ્રવાજા નિષ્કાંત કે.કર રાખીએ. એ જમા આવાજીએ અભિપ્રાય આપેલો હતો કે શી મણીલાલને રેકા ને બીજે મમળની જરૂર ને મોટીની મહિ જાણ અગ્રેથી તે મારે જીવવારો જમા આજ મોટા સુધારો અગ્રેથી છે, પરંતુ કાણુ અગ્રવાજ તે એ જ ને ધીરે ધીરે ફર શકે. એ મારે હાથર પર જોડેલો રાખી જીવવારો આજુ રંગરેખ પરતુ એને મારે ફેરવીદરમાં જ આજ રંગરેખની હવે અગ્રવાજા નથી જેથી મેર જાજ જાજ હો. હો.

અર પછી મિત્રાની અનુમતિ મેળવી શી મણીલાલ ગાંધીને મેકામાં ફેરવીદર આવી મજા રંગરેખ છે. રંગની અર્થ રીતીકા જાણી રંગરેખ છે. અર્થે પણ તેમને જેની અર્થન જરૂર હોય તે તે મેકાંતરી છે. મારે જ રંગરેખા એ સમજા કરેલી છે કે રંગરેખા એ તેમનાં જમા પણ જમા એકું નહિ અને તેમને પણ વાતચીત કરવાની તાલીમ ન આપવી. આથી મિત્રાને હજુ પ્રમાણાતરી છૂટ નથી જાણવેથી.

અગ્રવાજા જિવાજ કરમાન અને મિત્રો તરફથી અગ્રવાજ નવાર ને એમજમા અને જીવતા ખાજાવેલી છે તે મારે તેમને આ વગર કા.કી આજાર આજવાની તક અગ્રેથી છે.

આ દેશ જીવવાર માગુજી અને વિરોધના પણ અને મિત્રો શી મણીલાલ ગાંધીની તખીયત મારે બીજા અગ્રવાજ સાથે પ્રેમ જરેલા વિભાસા પડા અગ્રેથી છે તેમજા અને આજારી જીએ આ પગો મેકી પણ અને કમરેખ કરવા એવા છે.

પરંતુ પગ નુ રિલ્લીથી આગતા રાજુ પ્રમાણ શી રાજેન્દ્રપ્રાણને છે. જેમાં રિલ્લીએ જીવવાર તેમજ રંગરેખા ની અગ્રવાજ એ તે એમથી અગ્રવાજ રીપરથી મની હો તે શી મણીલાલ ગાંધીને સ્વરેક આજવાની અગ્રવાજ કરેલી છે કે અર્થ તેમની સારવાર કરવા મારે મજુ રંગરેખાને જીવતા રાખે છે.

બીજે પગ અગ્રવાજથી રંગ અગ્રવાજ કાળાએ તેમજા અગ્રવાજાને ને રિલ્લી અગ્રવાજ આજારેલો છે. એમાં શી મણીલાલ ગાંધીની આગેવાન અગ્રવાજથી તખીયતી અગ્રવાજ કરી અગ્રવાજ છે કે રાજીવ રંગરેખ મારે શાળી રંગરેખ નિષ્કર્ષ તરફથી મુજમની

મે.પરીપર આજેલું "મણી પ્રવન" નામનું એ એલિક સિંહ મકાન ખરીદાયેલું છે તે મકાનમાં મણી કુકાને જરૂર પડે તે. રંગરેખાની અગ્રવાજ કરી આજવા તેમજે ફરવાના કાર્ય વાદો,ને કરેલી સુખાને દરેક મંજુરી કરેલી છે. એથી શી મણીલાલ ગાંધી એ તખીયત સુધારવા મારે રંગરેખ આજે તે તેમને મારે અર્થે અગ્રવાજ મારે મારે. (૧૧. માર્ચ ૧૯૫૬ આ. રંગ. રા. નિષ્કા. પ્રમાણ હતા)

આ કહવાના મારે અમે આ જાદ પુરેલા અર્થન આજારી જીએ એ કે અગ્રવાજી પરિધિમને અગ્રવાજી રંગરેખાની રંગ આજવા છે કે શી મણીલાલ ગાંધીને મારે રાજ પણ મકાને અગ્રવાજની પ્રસારીની જીવવાર રાખતા નથી.

બીજે પગ કુનુંથી આગતા રાજુ પ્રવન શી વિનોબા આજેલો છે. એમજા આજીવોક સાથે જાવ બીની અગ્રવાજ આજવાની પડા કરેલી છે એ પગ મિત્રાની અજુ મારે અગ્રવાજા આજે છે.

શી મણીલાલ ગાંધીને રંગરેખ રીતીકામાં આજવા તે રિલ્લીથી રંગરેખ મિત્રાની પ્રેરણાથી અગ્રવાજ સાજ રાખેલા મુજમની અગ્રવાજ પ્રમાણ જીવવાર તેમજા તંજુસ્તી મારે કરેલા સારે અગ્રવાજ વાજે અને રાજે પણ સજા નજ વાગે વિરોધ પ્રમાણ કરવાને અગ્રવાજ કરેલા છે. અગ્રવાજ આજીવોક પ્રમાણ નાં મકાન વિરોધ પ્રમાણ છે જેથી એમના વાકેમાં અને અગ્રવાજ અગ્રવાજ શાખા શી મણીલાલ ગાંધી મારે રિલ્લીએ રાખવાના મિત્રો પણ અગ્રવાજ પ્રમાણ પૂતરિયે રંગરેખ સાર કરાજ નજ વાજે એમજામાં એમજા એ મોટીક એમની તખીયત સુધારવાના હેતુ થી સાંત અગ્રવાજના કરી પૌત પૌતાને સકાર આજે એ અગ્રવાજ છે પ્રમાણને આજવા આજે એજ અગ્રવાજના. અગ્રવાજા

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શ્રી વિનોબાને આજીવવાજ

કુનું, ૧૧-૩-૫૧.

શી સુદીપા મહન,

અગ્રવાજ કે શીમા કુખા પગ જીએ મુજે અગ્રવાજ. મણીલાલ ગાંધી (આગેવાજ વિવર) મુજ અજ રંગ છે. સાજ ડી મુજે નિષ્કર્ષ કે કરી રંગરેખ બી મમતા હોવા. (અગ્રવાજા મારે પ્રમાણ પાણું ૧૯૫૬)

અતિભેદનું અનૌચિત્ય

લેખક: શ્રી પ્રકાશ (લેખક રહેલો.)

આ દુનિયામાં અનેક પ્રજાઓ જન્મ રેખ દર્શાવે છે અને રવતેવના મારે પાત્ર છે. એમનાં સરી ની આમદીના રૂબો વિવિધ છે. અમેરીકા, યુરોપ, ઓસ્ટ્રેલીયા અને દક્ષિણ આફ્રિકાના ડેટલાઈઝ બાદે, પાશ્વળીપ્રાન્ત વસે છે. જપાન અને ચીનમાં રહેલી પ્રજાઓ રૂબ પામે છે. અમેરીકા અને આફ્રિકાના રીડિંગી તેમજ હીંદ, બ્રહ્મદેશ વગેરે પ્રદેશોના વતનીઓ, તેમ જ ઇન્ડોચીન, સમરેલ ભાગ છે. વિવિધ પ્રજાની આમદીનો રૂબ એના જાનની કૌશલિક રિતિ ને આધારી છે. એમના પૂર્વજોનું જન્મસ્થાન જન્મ દિવસના પ્રદેશમાં દેવ તેમજ સરી મળા હોય છે. યુરોપ જેવા દેશ પ્રદેશોમાં જન્મેલા લોકોના વંશને રીડિંગ હોય છે.

આપણે જણાવે છીએ કે એટલાય થી કુદરત કે જે છે. તે છતાં, અમુક જન્મવકાનિષ્ઠી વિજ્ઞાના ને પડે છે. આથી પછી પછી દુનિયાના મોટાભાગે નટ રહી રહ્યા નથી. દુનિયાની ડેટલીક પ્રજાના રવતેવતરી કિસ્મત વિશેના ખ્યાલે રૂબોને જન્મ આપે છે. મીળે વિષયપૂર્વે, રેતે જ સારી સંજિત થરાવે છે અને પોતાનાં માનસ જ વધુ ખીલે છે એમ માનતી જર્મન પ્રજાઓ મર્વે જતાં છે. અલ્બાનોયના થગાકાએ એક ધીળી પ્રજાને પછી જનિત થતાનતાને પાદ છીપાવે છે. હવે વાળી રજૂ છે દક્ષિણ આફ્રિકા.

અતિભેદ એક એવા બીડા દેવ છે કે, નથી એને થર્મમાં રવાન કે નથી એને કોરુપ્શનમાં માન સ્વપ્ન દેવમાં એ વધુમાં વધુ પડે છે. અમુક જનિતે એ હલકા રવતેવે જીત, રી પાડે છે, એની તરીકે કુદરતી છે, એનું સામાન દર્શી છે અને એની પ્રતિ ના માથેના કાંઠા બને છે. તે છતાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર ગેરી જનિ નું પ્રતિપતિત સાબિત કરવાને માટે એના કૌશલ્ય કરી રહી છે. રેવળ જેવા ધાર્મિક રમણે જતાપતા બેલાઓ ને હોમેન્ડ સુખ માટે છે. એ એક આશ્ચર્યજનક હકીકત છે. સાચી રાખેલાં વિષમાન માનવકાના ખતપતની અર્થા ક્રોએક દારી થઈ રહી છે.

યુરોપના માનવકા જન્મથી ખતપત માં જન્મપાત્ર છે કે રેલ પછી મનુષ્યજનિત, રૂબ, આપા, મર્મ, રાજાઈ કે ખીલ અભિપ્રાયો, રૂબો કે સામ્રાજ્ય રવાન, અને મિત્રતા, જન્મ કે એવા ખીલ જોમતી વિચિત્રતા કે એટલાય વિવાદમાં ખતપતમાં

પ્રવામાંના ડેટલાઈઝ આપાને આ દેશમાંથી હાજી કરવા માટે બારે જીતાવળ કરી રહ્યા છે. એમનો પ્રારોહી બાપાને તથા મનુષ્યોને વિજ્ઞાનવાદી છે, પણ મને એ ખબર નથી પડતી કે એટલે માણસ આપાની રીતે જોવામાં જોઈ મનુષ્યો માટે આપા કૌપર કાણ કેમ ન પેળરી રહે. અભિમતી દેશમાં તે આ વસ્તુ જામાન છે. કાંતો કાંઈ પણ એનુમેટ હોરાઈ મનુષ્યને આપા જન્યો છે. એ પછી જે વિષમાપા તરીકે તે અર્થિતને જ રવાન થઈવાળું છે. જે ભાગ હોલા દેશોમાં મર્વે થયા આપણે તથા છીપ્યા છીએ અને કોઈ દેશ મર્વે થયાં કે પોતે વાપરી રહી છું તે આપાને હાજી કરતાં પહેલાં આપણે મનુષ્યને વિચારું પડે એમ અને કાંતે છે."

સુરત યુવશક્તી વિદ્યા મંડળ

શ્રીમંત્ર (દાહવાક)ની સુરત યુવશક્તી વિદ્યા મંડળની તા. ૧૬-૨-૫૬ ના રાત્રે મળેલી જમાના આશિષ વર્ગ માટે નીચેના કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઈ હતી.

પ્રમુખ: શ્રી યાનભાઈ છવચુલ, ઉપ-પ્રમુખ: શ્રી યુક્તભાઈ ગે.વાલજી અને શ્રી યમનભાઈ ગે.વાલજી, અન્ય: શ્રી છવ્વાભાઈ કાળાભાઈ, મંત્રી શ્રી: શ્રી અમુભાઈ પરમુભાઈ અને કાળાભાઈ ભીખાભાઈ, ઓડીટર: શ્રી જનમણીભાઈ દેવાભાઈ અને શ્રી કાનજીભાઈ વાનાભાઈ બોડાભાઈ.

જીપરોડત હરિજનો રથપના સ્થાનીક રેખ જન્મપાત્ર વક્તા કોલુભાઈએ માં આપા, સંસ્કૃતિ અને ધાર્મિક જ્ઞાન તેમ જ સ્વાસ્થ્ય પ્રચાર કરવા માટે ૧૯૪૪ માં થઈ હતી. તદુપરાંત સંસ્થાના આકારા હોલ ૧૩ વર્ષથી ચાલતી જોડેલ યુવશક્તી ટાળામાં સ્થાનિત અને આકાષાકાના ૧૨ જ.જોડે જન્મપાઈ કરી રહ્યા છે. જેમાં ૬ મોરબી સુધી યુવશક્તી, હોરી રેખ જન્મ ધાર્મિક જ્ઞાન આપવામાં આવે છે.

એ ઉપરાંત માણી જામણી એક જુલશાય પછી મણી કરવામાં આવ્યું છે જેમાં દરમિયાન ધાર્મિક, ઐતિહાસિક અને સામાજિકનાં ૪૦૦ જેટલાં પ્રસંગો છે અને ખીલ એકાદ માહિમા આપી જશે. પ્રસંગોમાંની અવરથા સાળાના માનમાં જ રાખવામાં આવી છે. જે દર રીતારે સવારે ૬ થી ૧૧ સુધી જમાવામાં આવે છે. શ્રીમંત્ર અને આકાષાકાના હોડી આપણે આ પ્રસંગોમાં જાણે છે અને પોતાના બાળકોને જાણાવે પછી જાણ આવે, એવી ભાવના છે.

મંત્રીશ્રી: શ્રી સુરત યુવશક્તી વિદ્યા મંડળ, રહેલ નંબર ૧, મેરકેન રોડ, શ્રીમંત્ર, દાહવાક.

શ્રી સંવિધ હોડી મિત્ર મંડળ થી હાનિ હોડી મિત્ર મંડળ (૧૫ ટાઉન)ની વાપીક જન્મરૂબ મોડીય તા. ૪-૩-૫૬ ના રાત્રે મિત્ર હોડી-મે.મે. માં મળેલી જેમાં રાખેલા યુવજનોમાં કોઈ મર્મ માટે આશિષ વર્ગ માટે નીચેના કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઈ હતી.

પ્રમુખ: શ્રી કલંભાઈ જમાભાઈ પરમવ, ઉપ-પ્રમુખ ભીખુભાઈ વચન જાલ જમાભાઈ, મંત્રી: મોહીભાઈ પરમુભાઈ કુંભરીવાલા, અન્ય: શ્રી રમણભાઈ કુંભરીવાલા, અન્ય: શ્રી: કુલભાઈ વચનજી મીસેરીયા, અન્ય: અન્ય: જમનભાઈ જમાભાઈ પરમાર, ઓડીટર: ભીખુભાઈ રજાભાઈ વાદમારીયા.

શ્રી કેપ રજપુત અતિભેદનું અંદજ

શ્રી કેપ રજપુત મંડળની વાપીક જન્મરૂબ મોડીય થીડે એકીકાએમાં થી રજપુતો કાળાકાના પ્રમુખપણા હોલ તા. ૪-૩-૫૬ ના રાત્રે મળી હતી. જેમાં મંત્રી શ્રી હરમણભાઈ બીખાભાઈએ રજૂ કરેલ વાપીક રીપોર્ટ તેમજ કોડીકાલ રેલોભાઈએ રજૂ કરેલ કિસ્મતો રીપોર્ટ થઈ માટે નીચેના યુવજનો ચૂંટાઈ થઈ: પ્રમુખ: મોવાળભાઈ રજપુતજી, મંત્રી: કાળાભાઈ નરસિંહભાઈ, અન્ય: શ્રી: સંત વિનોબાનો આશીરવાદ (૧૯૪૪ પાનાથી થાઉ)

કાઉટર તો આવે છે શ્રી મદદ-પરુષા મેને પર પ્રમુખ મદદ મીસેરી હરી રમણજી, ઓર આકાષાકા કે મોમ અનુકરણમાં છે ને એવા કરે છે જિલ્લે. કોઈ કાલ મેરી સરખાવના થી ભેડે રેલા છે. મધ્યમાન સાધી પ્રવાસ સળો થઈ જોમ.

વિનોબા કે આશીર્વાદ

જમનભાઈ મોહીભાઈ, ઓડીટર: કાળાભાઈ રજપુતજી મોહાજી અને નરસિંહભાઈ ગે.વાલ. કમીટી: મોહીભાઈ રજપુતજી, રજપુતભાઈ હરીભાઈ, નરસિંહભાઈ ગે.વાલ, રિયાભાઈ કુલભાઈ, વાદમાભાઈ કલનજી, રવજીભાઈ મનજી, રજપુતજી કાળાભાઈ, મનભાઈ અમથા અને હરમણભાઈ બીખાભાઈ.

આવતી જન્મરૂબ મોડીય થીડાકા ટાઉનમાં ૧૯૪૭ના મર્મમાં થયેલી જન્મવકાનું સરનું. મંત્રી, કેપ રજપુત મંડળ, ૧૩ શ્રીમિ રીડ, થીડાકાકા.કે. કેપ ગ્રામી-ક.

સુકાપીય, જનકમ રેલ રીડ-કા. કાલે-કે.કે. રેલ-કા. હરીવર-કા. અને જનકે-કે.કે. માટે મર્મ:

આર. વી.કે.કે.

૧૧૩ મોહા કાઉસ, ૧૭ કમીસનર રોડ, સીકન્ડ ફોર્સ, રેરાસટાઉન, મેહાનીમર્મ, રોન ૩૩-૧૧૪.

માનસશાસ્ત્રોમાંનું જ્ઞાન પછી જનિ ની કિસ્મતાએ જેમ્સ. કાં જનિતી કાંકિતનું માનસ વધુ ખીલે છે તે પૂરકાર કરવા એમણે માનસશાસ્ત્રીય અખતર કહી કાઢી. આ પ્રકારના અખતર કાળમાં જે-મ માનસશાસ્ત્રી આર્થેક બિનેટ (Alfred Binet)ના નામ ગેખરે છે. માનસશાસ્ત્રીય અખતર એટલે? વિવિધ જનિતી કાંકિતએને અમુક પ્રકારના સવાલો પૂછવામાં આવે અને એમના જીતરને કહ્યુંમાં લઈ એમનાં માનસની ખિલવણી માટે અભિપ્રાયો અધિવામાં આવે. આ રિયા માનસશાસ્ત્રીય અખતર કહેવાય. એવા અખતર વિવિધ જનિતી કાંકિતમાં આપવામાં સહજ થઈ નથી. માનસજીઓએ પછી એ તો કમુમ્મ છે કે વિવિધ જનિતી રીકે અકિતએનાં માનસ એકસરખાં હોતાં નથી. એક કુટુંબનાં માણસો નાં માનસ જુદાં જુદાં હોય તો પછી અલેખી જનિતી રૂં.

ભારતનો પત્ર

(અમારા અનુભવી તરફથી)

ગુજરાત, તા. ૧૪-૩-૫૬.

સીટા અને કાશ્મીર

સીટા કાશ્મીરની જેમ કાશ્મીરમાં મોટામોટ લેવાની પાકીસ્તાનની મામલુને રોડ આપ્યો છે. કાશ્મીર અમલી પ્રદેશ અંગે પરિપક્વ થઈ ચૂકી છે. કાશ્મીર અંગેની ન હતી.

પરંતુ પાકીસ્તાનની વિનંતિને કોઈને સ્વીકારી ક્યો દેવો. જોના અર્થ અહીં એવો ધટાવ્યો છે કે કરાઈ બતાવિયા વિરોધમાંની શી સેલનીન લોખંડે પેતાની વચ્ચેની રૂપરૂપા આવી હતી, તેમાં ફેરફાર થયો અચૂક છે.

પરિપક્વ કુનો કાશ્મીરના પાયા પર પા તો ભારત અને પાકીસ્તાન અને વચ્ચે સીધી વાદાવારો દ્વારા પ્રશ્નો વહેલી તો જોઈ લાવવાની અવરિયાત અંગે અકબી દસી હતી, અને પાકીસ્તાન ને રોડ આપ્યો હતો.

પાક વિરોધ પ્રધાન શી કમીટી દ્વારા સીધી સંકેતો મેદામાં ફરીથી કાશ્મીરનો પ્રશ્ન ઉપરિષ્ઠ કર્યો હતો, કુનોના કાશ્મીર સાથે મુલતબ રહીને, મા તો સીધી વાદાવારો દ્વારા કાશ્મીર પ્રશ્નો વહેલી તકે જોઈ કરવા મરે દેવ કરવા. સીટા કાશ્મીરના સર્વોચ્ચ મતિ નિર્ણયથી પાકીસ્તાનની વધુમાં આનંદ જાગત ક્યો હતો.

આ વધુમાં આ નિર્ણય પાક મંતવ્ય મરે છતાં સમાન અચૂક છે.

કરારી ખાતે વહેલી સીટા પરિપક્વ ની મેદામાં કાશ્મીરના પ્રશ્ન આપમાં અમેરીકા પ્રદેશ મંત્રી શી કમીટી દેવવણી આવી લેવાનું કહેવાય છે. કાશ્મીર પ્રશ્ન સીટા પરિપક્વ પ્રશ્ન સાથે કોઈક વિરોધ મંત્રીને લે વિરોધ હતો. આથી, શી કમીટી ન આની પાછા મદતને આગળ લખ્યો દેવાનું મનાવ્યું છે. કાશ્મીર પ્રશ્ન રજુ નહિ કરવાની કોઈક નીતિ એવા પાયા પર રચાયેલી છે કે, જે રાષ્ટ્રના પ્રધાન સાથે થઈ નહિ.

આ ઉપરાંત સીટાની ફરીથી ન ભારત વિરુદ્ધ છે, તેથી ભારત રોને ભારત તેવું 'કંઈ' પણ કરવાથી તે વિરુદ્ધ છે.

અમેરીકાન વિરોધમાંની શી કમીટી 'સીટા'ની કમિટિની મેદામાં કરેલા પ્રશ્નને આદ વિષયવાદ આપ્યો કાશ્મીરમાં મોટામોટ પોષ્ટને એ પ્રશ્ન નિરાકરણ કરવાને સમતો કમિટિયને દેવા પર કર્યો અને બીજી દીકરી

ના રાજકીય વધુમાં કારા પ્રમાણ માં અચૂક અને આકર્ષની મામલુ પ્રશ્નો છે.

શી કમીટી દેવાને રોડ આપતાં ને વિરોધ કર્યો એમાં આપાર સુધીની કાશ્મીર પરવેની અમેરીકાની નીતિને પાયા પર છે, શી કમીટી 'સીટા'ની કમિટિમાં પોતાના આ મંતવ્યને રજુ કરવાનું પોતા પાકું મેદા ન નહિ પણ કમિટિની મેદા પ્રધાનના એક મહત્તર પાકીસ્તાનની રાજકીયની માં પણ મને છે ત્યારે એમણે એમ કર્યું, એથી અચૂક સાચ છે. આ સાથે કમિટિને પાકીસ્તાન કાશ્મીરમાં કરેલાં આક્રમણ વિશે કાંઈ કહેવાનું નથી. એ વિષય છે. શી કમીટી પ્રશ્નને કુનોનીન અને શી કુનોને કાશ્મીર વિષે ભારતને રોડ આપતાં કરેલાં વિરોધને પ્રતિભર કરવા માનતા હોય તો પણ એમણે 'સીટા' કમિટિની મેદામાં એમ કર્યું નોંધતું નહોતું, પણ બીજી કાંઈ તક લેવી નોંધતી હતી.

નિરીક્ષો માને છે કે આ રીતે કરકરી કરેલા સાથેના સાપ્તિક વિરોધ ને સમર્થન અને સહિત મને છે. કાશ્મીર સાથે કાશ્મીરની આ રહાસ્ય છુટા પૂરતી તો નથી ન પણ એ સાથે આવા કરાર જુદા જુદા રાજ્યોની આંતરિક માનતામાં ફરીપાનગીરીય નહોતો, એમ તો કહી શકાય તેમ નથી ન.

પ્રશ્ન પ્રધાન શી નેદરને કાશ્મીરમાં મોટામોટ લેવાની પાકીસ્તાનની મામલુ ને રોડ આપ્યો સીટાને કરેલા દેવા ને મંત્રી માન મણાવી છે. રાજ્ય સમામાં વિરોધ પહેલું આ પ્રશ્ન પર ચર્ચાની મામલુ કરી હતી. સીટાને રોડ અમતાં કોઈ કરકર પરના પાકીસ્તાનની દેવો કરે વધારા નહોતો કરે. પણ પણ લેકસમાં નહોતો થયો હતો.

પાકીસ્તાનને વધુ કરકરી મદત આપવાની નોંધેલા પણ કોઈના રાજકીય વધુમાં મંત્રી વિતા અચૂક છે. અચૂક કરાર અને સીટાને મને આપણા ભારત પર બીજવાની પશ્ચિમી જુદામોટ પોષ્ટના આ દેવ મરે આપમાં વિરોધમાં એક મંત્રી અમેરીકા કરે એવો પણ અચૂક થઈ રહ્યો છે.

અનુદેશ

આ વર્ષની અનુદેશ દેખાતો શી (જુદા અસિદ) મનાવી પોતાનું રાજ નાનું આપતો એક પણ નાણાં પ્રધાન શી દેવમુને વડા પ્રધાન શી નેદરને અચૂક હતો પરંતુ શી નેદરને તેમનાં રાજકીયની ફરીકાર કરવાની ના પાડી છે.

વડા પ્રધાન શી નેદરને લેકસમાં અચૂક હતું કે કરકરને અનુદેશ દેખાતોના શીટા અંગે ખુબ ન વિતા થઈ રહી છે. અનુદેશ પ્રધાને આ મંત્રી સંપૂર્ણ તપાસ કરે કરાવી રાખી છે. આ તપાસના પરિણામથી કમીટી વોર કરવામાં આવશે.

વડા પ્રધાને આ સાથે કમીટી હતું કે આ મંત્રીની અનુદેશ દેખાતો એ પ્રશ્નની છે કે તેમાં શીટાને કરકરે કરેલા અચૂક રહે પડે નહિ.

ગુજરાત પ્રધાનમાં કોઈ કરકર ના અનુદેશ અને સીટા અચૂક આતા ના પ્રધાનને, ફેલ્ડારીની રહી તારીને અનુદેશ પ્રશ્નના એક મામતી આપમાં કુનોની નહોતો લેવાઈ હતી, એક નાણાં પ્રધાન શી રહી, શી દેવ મુને રાજકીયમાં અનુદેશ કર્યું હતું.

ફેલ્ડારીની રહી તારીને આ એક, શી, શકે પ્રશ્નમાં હતો, ત્યારે શી મોતારક ફેલ્ડારીને તેમને એક કામળ લેવાઈ હતો. અનુદેશ રહીના અચૂક અચૂક આપમાં કુનોના આ દેવપ્રશ્ન કામળ હતો.

શી કાર્યે આ કામળ બીજે વિરોધે દેવમુને લેવાઈ હતો. શી કાર્યે પાસેથી આ પ્રશ્નમાં અચૂક પડી, તે માનતી તારકાસી તપાસ લેવામાં આવી હતી.

ગુજરાત એક રોડસાથ તરફી મેદામાં પ્રશ્નમાં અચૂક છે કે, અનુદેશ અમતી મહિતી મનાતા કામળની નહોતો ફેલ્ડારી રહી તારીને ૨૦૦૦ રૂપિયાની, રહીને ૫૮૦ રૂપિયાની અને રહીને ૫ રૂપિયાની કોમને લેવાઈ હતી.

ફેલ્ડારીની રહી તારીના રાજ અચૂક ફરીવારની સીટા નેદર અચૂક, તે અચૂક છે, તેમાં અચૂક અનુદેશ આવી રાખી છે. આ માનતી તપાસ અચૂક મને કુનોની આજ કમિટિ નિયુક્ત કરવાનું સુચન થઈ હતું.

શી દેવમુને આ અંગે કમીટી હતું કે, પોલીસ તપાસને અનુદેશ આપતાં સુધી પાકીસ્તાને રાજ નોંધતું શી નેદરને અચૂક છે. પાકીસ્તાન પર તેને નિર્ણય લેવાનું તેને મરે ખુબ છે.

આજ સાથે અનુદેશ શી અચૂક, તે આપમાં, લેકસમાં એક નહોતો ફેલ્ડારી કુનો હતો, ને. એ છે કે, આ નારા માં સીટા પ્રશ્ન મહિતી રાજકીયને આપમાં, કરકરે લેકસમાં વિરોધ

વિરોધો અચૂક છે કે નહિ. આથી મોટી સુધી વિરોધ પાસના અચૂક સરકાર પર પ્રકારો કર્યો હતો. પહેલુક અને સીટા અચૂક મરેના પ્રધાન શી એક, શી, કાર્યે ને વિરોધે અનુદેશ કુનોની મહિતી મણી, તે ન વિરોધે તેમણે કોઈ સરકાર ને કાર્યે કેમ ન કરી તેથી પણ રીકા થઈ હતી.

વડા નાણાં પ્રધાને પણ, શી મોતારક તપાસ રોડ, અચૂક દેખાતી અચૂક મોતારકી દેખાતો આપમાં સુધી આ અપમાં કોઈ દેવ ન લેવાઈ, તેથી રીકા થઈ હતી.

આ આપમાં પર, કરોડ રીકા હતો. કરવાને પ્રશ્ન મરે, કુનોની માનતા શી દેવમુને કરકરે કર્યો હતો. શી એક, શી, કાર્યે રહી તારીને ન હોય અચૂક ન આપમાં તે પ્રશ્ન અંગે શી દેવમુને અચૂક છે શી કાર્યે રહી તારીને અચૂક પાસે વડે પ્રશ્નમાં મહિતી મણી હતી, કે ને અચૂક તો અનુદેશ રજુઆત મરે કુનોની આવી રહી હતો.

એક અચૂક વડે વાચના લેવી છે કે રીકા પ્રધાને અચૂક અનુદેશ અચૂક ન હતી, આપમાં વેરા આપતાં મરે અચૂક પ્રધાન પોતાના વિશ્વાસ પુરવું અચૂક હોય. તાર દેવપ્રશ્ન આપતાં મરે અનુદેશ થઈ નિર્ણય છે, તેથી મહિતી રજુ કરકરે, અચૂક ન હોય.

અનુદેશ શીટા. અંગે પ્રશ્ન તપાસ અચૂક રાજકીયે સુધી પોલીસ આપમાં વડા તરફી તપાસ થઈ છે અને આ આપમાં પોલીસ પરકારે - પણ કરવામાં આવી છે.

અચૂક કરકરને અનુદેશ શી અચૂક તે અચૂક તપાસ પ્રશ્ન પોલીસની આજ આપમાં થઈ કરકર છે.

અચૂક સુધીમાં, પણ પરકારે અચૂક છે; અને તેમની સાથે કામ અચૂકમાં આવશે.

સીટા વિરોધની

ગુજરાત એક આપમાં પેટીને, શી રાજના આપમાં કુનોને મોથી એક રીકાની રજાપવાની પોષ્ટનાને સમતી વિરોધે કોઈ સરકાર પાસે રજુ કરી છે.

અચૂક રીકાની રજાપવાની પોષ્ટના છે આપમાં પાસે કરકરે મરે કે રોડે કરકરે પાસેથી અચૂક રજાની કોઈ સરકારને વિનંતી અચૂક છે.

પ્રે. અચૂક, વડા પેટીના રોડના અચૂક કરકરે સાથે અચૂક આપમાં છે, એમાં સામતી - કાર્ય આપમાં. રીકાની વડે ૫ આપ રજા કરકરે રજા કરકરે એક કુનો કુનો કુનો, અને પેટી, રોડના, તપાસ કરકરે એક રજા થઈ.

શિક્ષકોની અછત નિવારણની ત્રણ ચોજના

લેખક: ડૉ. એ. (વિજ્ઞાન) ડૉ. એ. (વિજ્ઞાન) ડૉ. એ. (વિજ્ઞાન)

બીજી ચોજના

૧. આ અંગેના પહેલી ચોજના ઉપર ટીકા દરમિયાન કહ્યું હતું કે આપણે બીજી ચોજનાને વિચાર કરીએ. આ ચોજના છે શિક્ષકોને સ્વદેશી શિક્ષણની તાલીમ આપવી. આ ચોજના પણ અસંભવિત કારણે કે સ્વદેશી અર્થો અવેશા હાલના નિરક્ષર હોવાને કારણે શિક્ષક ન હોવા છતાં સેકેન્ડ પાઠને એકથી ઓછું છે. એવા અર્થોના વેપાર-મથા છે. તે પછી એ કુળને પોતાના બાળકોને સ્વદેશી શિક્ષકની તાલીમ લેવા મોકલવી. આરંભમાં જુદા અરનારને તે અર્થો શેડોમાં મળે છે અને તેથી અર્થોના હક જાણે ન કરવા આરંભ પાતાળ એક કહે છે ઉપરાંત ટેકામાં મનાવવામાં પણ તેઓ મુજે મેં સહન કરે છે. તે, પછી પોતાના બાળકને સ્વદેશી શિક્ષક અર્થો શિક્ષક નાનાવવાની મથક અને પ્રેમ શાખનાર કોઈ સમજાવ મહાપુર મળી આવે તે તે મારે તેને મ-વવા આપ્યો વિના કેમ મામે? એવો પાણી તેને ચહે એમ કહ્યું નહીં. અવિશ્વાસ અને તેમ કાચું નથી. કાળકે મને તે નવાઈ નહીં. એ કે આ મારે આરંભ કરનારે આરંભમાં રહી અભ્યાસ કરનારને સોલરશિપ આપવાનું પણ નહીં કરેલું છે. અર્થોના એક કહેવાર શિક્ષક આઈ સ્વદેશી શિક્ષણની એ વર્ષની તાલીમ લઈ અને પાછો આપ્યા છે. અર્થોના કોઈ કોઈનારના સેકેન્ડરીની અભ્યાસ યી એમને આરંભમાં સહાય છે. ૨૦૦ ની સોલરશિપ મળી હતી. આ મારે તેઓ આરંભ સરકારના કાચી છે, તેમણે એ કાચુ અર્થોના આરંભમાં મળેલા શિક્ષક અને સરકાર આપી દેવાનું છે. તેઓ એ વર્ષ શિક્ષણની સંપૂર્ણ તાલીમ લઈ અને આપ્યા છે. અર્થો આપ્યા આદ તેમને પા. ૨૫-૨૬ મુજાર આપવામાં આપ્યો એ પહેલાં તેમને પા. ૨૭-૨૮ મળતો હશે એ વર્ષની તપાસની બાદ તેમને સાર પાઠ-૨ પણ મળ્યા છે આ છે સ્વદેશી શિક્ષણની કદર અને કીમત. આ સિવાય બીજા એક અર્થો સાળાં વેપાર પણ શિક્ષકને આજ પણ પચાસની નોકરી શોધવા કઠિન મારી રહ્યા છે.

આજ અનેક ધમધમી ઉપરથી આપણને સ્પષ્ટ સમજાય છે કે શિક્ષકો અર્થો રજા કરાવનાર અર્થો પણ શિક્ષકોને કોઈના તથાવા થાય છે અને મળ કારણ અર્થો આજ કહેવાઈ મળે છે. એ મળમાં કુપારો કપી વિના નિર્દેશી બીજી ચોજના પણ

શી રીતે અમલમાં આવશે? આના સમજાવમાં તા. ૭-૧-૫૬ના 'પ્રતાપ' સપ્તાહિકમાં આવેલી એક કહાંકત અર્થો રજા કરે છે.

અર્થો શિક્ષક કરતાં પડાવાળાની નોકરી વધુ આકર્ષક છે.

કમમાં લોકસભામાં એક કહાંકત રજુ કરવામાં આવી. જેમાં એક અર્થો પોતાનો શિક્ષક નોકરીને અવસાપ કોઈ પડાવાળાની નોકરી કરીશરી, કારણ પડાવાળા તરીકે એને શિક્ષક કરતાં વધુ વેતન મળતું હતું. આ કહાંકત અર્થોને આજના આ ઉદાસીનતાના કુળમાં પણ અવાજવારી અર્થોને આપાત લાગ્યા વિના રહેશે નહીં. આ કહાંકત એક કહાંકત એ નવી નથી જ કારણ શિક્ષકોને એક પગાર-કેટલાક કિસ્સાઓમાં તે પડાવાળા કરતાં પણ એકો પગાર મળે છે-એ કહે તે વર્ણુ પુરાણી કહીશત બની ગઈ છે. આને શિક્ષક ના અવસાપ પરને સુનાશિત અને અર્થોને મેકરકારી શેવાઈ રહી છે. શિક્ષકોને આપવામાં આવતા એકો વેતનનું વર્ગીકરણ પરિણામ એ આપ્યું છે કે એ અવસાપમાં અવસાપદાર અને કમિટીઓની પુરોગા આપતા અર્થો અર્થો છે. સામાજીકને જે કુળને-પાતરના કુળના મુળના મુળની રચનાના પ્રમળ સાધવ તરીકે રાખવી હોય તે શિક્ષકોને અવસાપ એ અર્થો ના કુળના હોય ઉપાય તરીકે બનશે અર્થોના જ એકો. કુળોબની વત હો એ છે કે સુચારુ રીતે એકો આ કહીશત તરફ કુળોબ કરી ઉપર આરંભ છે કે "શિક્ષક એક મોશનરી રહેવા માગતો નથી તે શિક્ષકના અવસાપને લાગે નથી." આરંભની માત કરવી અર્થો સુધેલી છે અને સુધેલી છે પણ આરંભની રચના અને આરંભનું પાતન જુગપ મેં ગોળી કર્યું નથી. લોકસભામાં શિક્ષકોને અવસાપ કોઈ પડાવાળાની નોકરી લેનાર અર્થોની કહેવાયેલી કમની સુચાવીશો અને અવાજવારી અર્થોના કહેવામાં રહેલી કહેવાઈને કહાંકત અર્થો હો તેટલું પણ આજે પુરતું મળ્યો છે. —(પ્રતાપ તા. ૭-૧-૫૬)

૨. આમાં પણ શિક્ષકો કુળનારી સાળાઓ કોઈ સુકોપર, કારકુન અને કોઈને પંચે સીકારી રહ્યા છે તે આપણે જોઈએ છીએ. જેમાં અર્થોની અવાજવારી અર્થોના કહેવા આ શિક્ષકોની અછતનું નિવારણ થું કોઈ હો તે જાણી સમજાય જાય એ કમનીય છે. બ્યારે અર્થો અવાજ

શિક્ષકો પણ કુળનારી શિક્ષકો છે જ આરંભ કરી ત્યારે તેઓ વિચાર કરી તેનો અમલ કરશે તે કહેવું મેં થઈ ગયું હતું. આપણે કુળનારીઓ-આરંભ કરીને કોઈને આ દેશમાં આપણા કુળ-વિકાસની વધુ આપણમાં મોટા પડાવા છે જેનાં માર્ગ પરિણામ આપણે જોઈશો રહ્યા છીએ. એ બર્થમાં એકોને વધારો ન થાય તે મારે આપણે મેળાકાર મેળા કર્યું એક એ સમાજ સેવા કહે મેળા પોતપોતાના પધાર્માં એવા તે આરંભમાં થઈ ગયેલા હોય છે કે તેમને પોતાના પધાર્માંથી જ આજે જુદું કરવાને સમજ મળતો ન હોય પછી કુળનારી શિક્ષક અને શિક્ષકોના પ્રત્યે વિચારવા ની ના પછી તેમને અર્થો મળે? આરંભી સાળા અવાજવા મારે નાણું ની જરૂર પડે એટલા મારે આજ સંચાલનને વધીવટ કરવા મારે વેપારી કુળમાં કામ કરનાર અર્થોને પસંદ કરવામાં આવે છે. એ એવા સંચાલન મારે વેપારી-કેવમાર્થી નિજત અર્થો, કોળવણીના કુળમાં કામ કરનાર અર્થો શિક્ષક કુળમાં રજા લેનાર, વિચારો અને અર્થોના સમાવેશ કરવામાં આવતો હોય તે આ પ્રકર કોઈનાં માર નહીં લાગે એવી મારી મનાઈ છે.

—કમરુદ્ધ

શ્રી કાશીઆચાર્ય કોઈ કોઈ સમાજ (નંદા)

Special General Meeting

ઉપરાંત સરખાના કુળમાં રચિવાર તા. ૮મી એપ્રિલ ૧૯૫૬ને રિચે બેપારે ૨.૩૦ વાગે અર્થો આપી હોઈમાં અમાજની

આજ સામાજીય સમાજ

મળશે. તે વખતે સમાજની અવસાપક સમિતિએ તપાસ કરી કરી કહીશતની સાળાઓની સેવા કોળાની ચોજના રજુ કરવામાં આવશે. કરી કહીશતની જમીન ઉપર પ્રાથમિક શાળા (Primary School) અને કોઈ અર્થો અવાજવાનો નિયુક્ત, બને શાળા આનાં મળનારો પહેલ, કોઈ કુળનારવાની ચોજના, બને સાળાઓનાં નામે રાખવાની પ્રણાલી, કાપકેરી અને બીજા અર્થો (Donors) ના નામે આપવાની પદ્ધતિ અર્થો નિયુક્તો એવામાં આવશે. ઉપરની કહેવાયેલા ઉપર અર્થો-વિચારણા બાદ કરાવેલા એવામાં આવશે.

અમાજના કોઈ સમયે વેળાસર પધારના વિનંતી છે

ડૉ. કીન. પી. કેસાઈ,

મુખ્ય

નૈતમસાઈ શ્રી. મહેતા,

શ્રીમતીશ્રી. કુવેલીઆ,

સંચાલક મંત્રીશ્રી.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	per lb.	per lb.
1	Oily Toondhal	1/5
"	Chana Dhal	1/4
2	Chana Dhal	1/5
3	Urad Flour	1/2
4	Urad Dhal	1/5
5	Moong Urad	1/1
6	Whole Musard	1/1
7	Whole Urad	1/1
8	Special Peas	1/1
9	Ordinary Peas	1/1
10	Egyptian Rice	1/1
11	Whole Urad	1/1
12	Mustard Dhal Red	1/1
13	Tamarind (Am)	1/1
14	1/Grade Loose Tea	4/3
15	Severdhani Sops	2/
16	S.S. Nuts No 2	2/6
17	Jests	2/
18	Varad (Saprophy)	2/
19	Musard Seeds	2/
20	Methi Seeds	1/2
21	Whole Urad	1/2
22	Jaggery (Jor)	1/2
23	Pure Chilli Powder	2/
24	Pure Mustard Powder	2/
25	Cocacola (Fresh Water)	2/

412 ORDERS TO 100

Prices L.O.R. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Address: 81 Victoria St., DURBAN.

સમાચાર સંગ્રહ

રેડેરીયાના ખબર

—સોલસબરીથી રેડેરીયા આવે 'ગેલી ન્યુઝ'ના ખાસ ખબરપત્રો લખે છે કે રિસિયુ રેડેરીયાના ખાસી હાથેરિને તેમની મોલીસના પાકને ઉતોળનારે સમાજક ઓકાઉંગે માંખના જેમ દીક્રે એક શીલોચ વધુ મળશે. રિસિયુ આદીકાના હાથેરિ કરતાં એમને સારી રા શીલોચ વધુ મળે છે તેઓની જમીન અને માટુરી સરતી છે અને તેમની જમીન તથા હવામાન વધુ રેગ દુધ છે પણ તપાકની હરિજાખમાં અમુક પ્રમાણમાં આવે ઉંચા રાખના પડે છે નવા પાકની સારી એકતાઈસ શીલોચ ઉપજશે. ખેતી પ્રમાણ પી. કાલોટ્ટે કણું હતું કે ઉપાદાન ખર્ચે ખાં થોડા હથોડા મળેલા છે એવી માવમાં વધુ સહેજ વધારો થયો.

—સોલસબરીથી 'ગેલી ન્યુઝ'ના ખબર પત્રીએ લખ્યું છે કે રેડેરીયાન રેડેરિયન માં બાન્ડે છેડારીઓ બપોરની દિવા ના કામની શરૂઆત કરતી જમ છે એ કે પુરો તો કલાઈ, ટાઈપરેટ અને રેડેરીયન ઓપરેટર તરીકે સારા પ્રમાણમાં છે પણ વાલીઓ છેડારીઓ ને એવા કામથી અટકાવી ઘર આગળ ન રાખતાં હતા તેઓ હાલિસમેઈક કે નાસીઆઈ વધુ જમશે ન રાખ તે છે હમણાં રેડેરીયાની ખીસ દીના માલીવાએ સફળતા મેળવ્યાથી તેમની ઓશીસ સર્વોચ્ચ આટ નીમણુક થઈ છે ને એક પહેલી ન બાન્ડે છેડારી છે તથા વર્ષના અખમાયેસ પછી તેણીને મેળાની વોસ્ટ ઓશીસની રેડેરીયામાં કામની ફાલ્લીંગ કલાઈ જનાની છે. અધિકારીઓ હવે છે કે તે એટલું સરસ કામ કરે છે કસાય સવિખમા એક દિવસે એવાની રેડેરીયન એક્સેન્જ ના મેટીવ ઓશીયા' કામ કરવી એક ચકાસી.

સુનીયનનું અવનવનું

—રેડેરીયામાં રેડેરીયા આવે ૧૧ વાગ્યે અડી એકરના ખેડકામાં આવેલી હોડીએની મેઇન રરતાવરની ચાર ફુલાનો અને રેડેરીયા જકાનોમાં આમ આમવાથી ૨૫ હજાર પાઈન્ડનું નુકસાન થયું છે ઘરમાં રહેતા ૨૮ માણસે પહેરેસે છુટકે ન બહાર નીકળી શક્યાં હતાં.

—વોલીસ કમીયનરની પ્રસિદ્ધ થયેલી વિમલ યુગ્મ ૧૯૫૪માં હોડીએમાં ૧૧ છુન અને ૧૧ કસુરી ધરણુ થયા હતાં પછી છે પુરાઈપનેમાં અનુક્રમે ૩૫ અને ૧૭૧; આફ્રિકોમાં ૧૦૮૮ અને ૧૭૧૮ અને કહોમાં ૧૦૨

અને ૧૭૧ ૨૫' હતાં.—(પ્રારીક ૨૪-૩-૫૬.)

—તા. ૨૨-૩-૫૬ની રાતે ૩૨૫૫માં હોડી રેપારી લવાઈ આવેલી જાણીતી પેટી મેસજર છે. આખ. કાણ (પી) બી.ની સુમત્ર ઓશીસ આમથી અરિમ મૂલ મહ મહ હતી જાણીતી આજનાં સોનેમાના મેગેઝીન રૂપમાં આમની શરૂઆત થવાનું જણાયું હતું નેમાં રેડેરી એકસો એટલી શીલો અને સોનેમાની ચારસો પુરશીઓ વધુ જણાઈ હતી. આ આમથી થયેલાં નુકસાનનો અંદાજ નીસ હજાર પાઈન્ડ નો થનામ છે.

—રેડેરીયાની સીરી કાલિ-સીલનું એક ડેપુટીસન સહેરના મસેમાં એપાટ્ટેક સલાહ બેરેલ્ડ નથી એવી મોકસ રાહ ફાંસીયોરેસન એકાઈને અમામયુ કરશે તા. ૨૩મી આવે' કાલિ-સીલની ફારીકે કહેલ એકાઈની કમીટીને મોક પથુ મતભેદ વિનાં આ માય' સ્વીકારવાનો નિર્ણય થયો હતો.—(સાપા ૨૨)

—રેડેરીયા એ કસાયુ. બેરેકસેલ એવો સીંગરલ સમય છે. અને સા. આ નાં મહેરાં અને અધિકાના મારે કમકા કાપ' કરનારા છે તેમજ ક. આ નાં બહેરાં ચારેની નેચનસ કાલિ-સીલ ના પ્રયુષ છે તેમને રેડેરી આવે' રીટ વોટસ' રેડેરી સુનીયસીટીમાં માનદ કોલેટરની પદવી એનાયત કરી છે પી. બેરેકસેલ' મણાં વોળેથી ક. આની રેલ રીમેલનસ કસનાના એકસેકપુટીવ સમય છે.

—૩૦ વર્ષપર હંડનથી રેપારીન એડાપ્સેનથી પહેલ વહેલા આવનાર વિમાનીઓ સર પીરી ફાનેરેફેસ અને સર કવીન્ડીન આન્ડની રેડેરી (પુનઃ), એ પ્રસંગની વાગીરીમાં જોખનના જાન રમટસ એડાપ્સેનમાં મૂકાય છે તેની આનાવરણુ વિધિ તા. ૨૦મી માર્ચે પ્રીટીસ ઓવરસીસ એડાપ્સેન કોર-વોરેસન વતી સર માઇલસ મામસે કરી હતી.—(નંદાલ ડેલી-ન્યુઝ)

—આર્થન મેનેવેલેટ સોસાયટીના એક સદ-સરવાપક અને અટ્ટપન ૭૫-પ્રમુખ પી. એમ. એસ. વીલમસે જાહેર હાનમાયી ૧૧૦૦ પાઈન્ડનાં ખર્ચે અધામેસે નવો ખેડકા યુલો યુલવાની વિધિ-તા. ૨૪મી માર્ચે કરી હતી. જેમાં કચ વમેજલ માણસની જોમ વાઇ થયો.

—નાટાલ ચરકપુટીના ખબરપત્રી ૨૫ માર્ચે જણાવે છે કે ખેડકા-રેડેરીયા રાઈન્ડ રેખના પ્રમુખ પી. પીટર હન આસવેખન અને તેની એ તથા રાઈન્ડ રેખના સમય પી. રુસ પાઈન્ડેસે તેમના અવસાન બાદ એક કલાક પછી આજના ડેળા કાઠોને અધિકાની

આખમાં મેળાવવા મારે ફી રીટ સી-લીપન બહાઈ મોસાપરીની અમુકેને તેમની માંખો અર્પણ કરશે.

—૬ આ નાં રકામકાઈને જોખન' થી રેપારીન જતાં ને સર્વેલ લામતો તેમાં એક કલાક ઓફા એટલે ૨ કલાકને ૪૦ પી-ટીટમાં સા. આ. એક સર્વેલનું એડાપ્સેન રીમેડરીએ ૨૪-૩-૫૬ ના રેડેરીયા રેડેરી' કવો છે એને તેમજ હજારો માણસ ફી. એક. મહાન એડાપ્સેન'પર મેસવીલમાં કાલર થયાં હતાં.—(સાપા ૨૨)

—રેડેરીયા રેડેરી તા. ૨૪-૩-૫૬ ના પદવીસન સમારંભમાં સુનીયનમાં પહેલી ન એક કોલેટર શીલોસ નેકાર માસકર એક સરવરીની ફીકોથી આલેટલ મહ હતી.

૫૨મી વર્ષ પર કહેલું

૧૯૩૧ની ૪ થી એપ્રિલે જોખન'માં એક વિદાયગીરીના મેળાવામાં રિનખ'નું એન્ડરે કણું હતું કે માણસે સુખ પ્રાપ્ત કરવું હોય તો તેણે પ્રયત્ન

કરવો થકાઈ ન જોઈએ. કુ-ખો સહન કરી સિવાય માણસે કણું પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી અને જ્યારે કુ-ખો સહન કરેલો સમય આવે ત્યારે તે વીરતાથી સહન કરવાં જોઈએ. તે પ્રયત્ન કરતાં સહેલપથી કો. મેળાવવાનું શીલો કોલેએ તો તેમાં નિષ્ફળતા ન મળે છે. કુ-ખો સહન કરેલાં રથા જતાં નથી. આ દિવસે હરેરના છે છુટકાઉટના દિવસે અમવાન કામરેટ કોસ જીવર મકા અને તેમનું અધિકાન અપાઈ. પરંતુ તેના અધિકાન અપાયા પછી એક નવિન ન કુખ છડ થયો. અનુષ્ઠો માં આઠા અને વિખાસ ઉપજા થયાં. તે દિવસે આજના છે. આજે તમે માનુષ્યને હોઈ લઈ' રહિ કરો અને તમે નેઈ છો. છે કે ત્યાં એક છુટક પ્રમાણનો ઉલ્લ મહ રયો છે. કુ-ખો સહન કરી પછી ન આપણે વિનમન. અણે જઈ સહીએ છીએ. પ્રપર ઉપર મરા રાખો એટલે એક કે સાય મારે કુ-ખો સહન કરવાં. એ મદા-એ હેઠળને તમે સાચી રીતે સમજો અને તે માર્ગે ચાલો.

તા. ૧૦-૪-૧૯૩૨ ના જ. એ. માંબી.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેડેરી તેમજ જુનરાઈ કાપડ, જુન નર્સી, કુબ, માણસે મારેનો બલ બલનો માલ, યાં વપસાય મારે તેમજ અમારે પ્રસંગે સહાય મારે રીખન બેરે મારે અમારે ત્યાં પ્રયત્ન વપાય કરવા અમામયુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પી.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

માહું તમે બધો છે કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત 'કંપની' સુન સાઈફ્સ બ્રોક્સ ફનેસ

૧૫૨૦૬૦ કંપનીનાં કપો સહાયર એન્ડ કીએ, કંપની

રિસિયુ આદીકાની વરિધ આલેવતી ૧૫ એક જુદ કોષ પ્રાવી-સીમક કીવીઅ ના જરમર લઈથી નીમાયેસ અમેઈસ રથા જુનરાઈ કાપાન્ડરકાઈ બીએ તેમજ અવેની કંપીમેઈસન અમેઈસ કોઈ ખલ બલનું કામકાન વિના નીકળે જવીલ બરીએ મર્ઈ રાઈ છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Son Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a mark of the Company's Management.
3. During 1955 the Company paid over £31,000,000 to beneficiaries, policy holders and their families.

The Son Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.

Native Translator.

100 St Lowry Road, P.O. Box 4624. CAPETOWN Phone 32390

આભારી શાસ્ત્ર વાતો

ધુપ સુગંધ

હેમલ : શોપાન

પૂર્વકથી જ સ્વપર્યાયત ઉતરી આવેલી આનંદનીના પ્રતીક સમાવિષ્ટતાને તે કંઈક સમાવેશ આપી ગામની એકની એક યુવતી છે. લગ્નક્રિયા એની નિકટતા મિત્ર છે. કોઈએમાં ફોનું પાન એકલો કમલ-વન નામ ને 'વિ.સી' રૂપિ, નદ, દિવસ' છે. અતીથી કહે છે. કોઈએમાં સમાવેશમાં આપવીને ગાયકવંદમાં વહેવાનું આમ-વજુ આવે છે, આ પરિચય થી એની લાગણીઓ ભરત સ્વ તથા છે. ખીણનું કોઈ ભાગ એ ભાગ છે ને કમલેસ પુણ્ય-તેના ઉપર કુદ્ધ અને છે તાત્પર્યથી એના વેવિસાળની ચિન્તામાં આગળ વધ્યા છે. આપવી મનના કાવો દબાવે છે. એમાંથી સામણીએ કે-પર્વ પેદા થાય છે. કુમાર તરફથી નૈનીતાલ આપવાનું આ-મવજુ મળે છે. આપવી કમલેસની જીવનકથા જાણવાનું નક્કી કરે છે. કમલેસના મન ઉપર આ મિલનની ધેરી ભરત રહે છે. કમલેસ પોતાનો જીવનકાળ કાઢ કરતો હોય તે રીતે એની જીવનકથાનું આલેખન થાય છે. આલેખ આપવીને ઉદેશીને એના કુખમાંથી કાન્યકુલિત એ સદી રહે છે. આપવી ધેર લાગ છે ને નૈનિતાલ જાણો નિર્ણય લેવાઈ ભર છે. કમલેસની જીવનકથાનાં પાનાં એ જ રીતે વધાય છે અથવાનક આપવી એની આપવી ઉપર આવી પડેલો છે. અને સ્વર્ગનેથી વિરામ લાગ છે. આમાં કમલેસ પોતાની કથા કહે છે. એ કાન્યકુલિત અને છે. એને સ્વર્ગના જતાં આપવીને કોઈ પાંચ છે. એ અજાયબ છે, છુટું મોલે છે, ને પિતાની ચીંતા/જાણનાં કમલેસને છે.તી, જયથી સરખતી એકાદ ધેર રાત્રી ભાગ છે ધેર તે પરિચયિત નિરાળી જ હોય છે. આવા પિતા એની ચીંતા કરતા હોય છે. એમને પ્રેમ ભેડે આપવીને પદ્માવધ થાય છે ને સ્વર્ગી નિકાલ કરે છે, હવે આનું કરી નહિ કરું' લગ્નક્રિયા એ રિક્તમાં બળ પૂરે છે.

પ્રકરણ દસમું

આપવીને ભારે વિદાય લીધી છે. ભારે કમલેસ પોતીકરતો સ્વભવ જતી ત્યાં જ હશે રહી ગયો. પછી ધીમે ધીમે એ દેસાદેખને ધેર આવ્યો, એણે એણે, દેસાદેખ મંબીર કુખે એની જ રાક લેખેને બેઠા હતા. એ નત મરતો વિચારમય વિભિન્ન જ એકની સામેની પ્રચંડ ઉપર બેસી ગયો. પાંચસ મીનીટવા આ જનારો મંબીર દેસાદેખ એટલું તે સમજ મળા હતા કે કમલેસ અને આપવી સદાય જ સુરત-રીતે એકની પાસે જાણ્યા નહોતાં, કમલેસે કહ્યું તેમ નાટક અને સ્વદ લેવાની વાત પણ મધ્યે રૂપમા સાચી નહોતી. વિદ્યાર્થી અવધાની આજ સુધીના મેલેન સામેના નિકટના સુપરને કારણે એ ફનીપને એમને ઠીક પરિચય હતો. આપવીને તેના પોતાની કામેજની વિદ્યાર્થીની તરીકે જાણી મળા હતા, 'પરંતુ એક દરિયાજની યુવતી તરીકેની જોડાણ-જોડેને મધ નહોતી કમલેસને સ્વર્ગ કુખે મુખ એણે. નેક એમણે કહ્યું :

‘પોણું હતાં એ જાનનાં’
 કમલેસ સમજી ગયો. તરત જ એણે જવાબ આપ્યો : ‘આશ વચમાં છે, નામ આપવી.’
 ‘કોનાં પુત્રો છે?’
 ‘હું એજામનો નથી, પરંતુ એજાના પિતાનું નામ દરિયાજ છે, મોટા મોખન છે.’

‘કે 1 કાલ એજાના મળે તારો પ્રવાસ થયે થયે મુકશે છે.’
 ‘એવું કંઈ જ નથી,’ કમલેસે મુજબો બોલ્યો.
 ‘તો શું છે?’
 ‘આપવી મળે મને લ.મણી પ્રગરી છે, પણ એ નિર્ભય છે. એને પણ મારા પ્રત્યે...’
 ‘સામણી મલિન હતો કે એ એમ મેં માન્યું નથી, પરંતુ એનાં પરિણામ ની કદવના કરતાં અને કાલે છે કે હું જ અને વેરના સિવાય બીજું કંઈ જ એમથી નીચળવાનું નથી. સંભર છે કે તારી કવિતા, સાહિત્યક્રિત, સ્વચ્છ જીવનના આદર્શો જુદું એ આપવીના પુરમાં તળાવ ભર્યા.’
 કમલેસ કહ્યું બોલ્યો નહિ, પરંતુ દેસાદેખે જાતવેલો ભય એની છુદિ કે એણે કદવ સ્વીકારી શક્યું નહિ. એના કુખભાગ ઉપરથી દેસાદેખ એનાં જાનકનો મોડાક પરિચય મેળવી શક્યા ને બોલ્યા :
 ‘આ પ્રકારની લાગણી એમને કે યુવા-યુવતી વચ્ચેના પ્રેમ કાળ કાળપ વચ્ચે ને બોલ્યા :
 ‘આરે હજી પેણું નજરું છે.’
 દેસાદેખ બોલ્યા. ‘આપવી એના જાતાપિતાની જગ્યા વિરુદ્ધ અમેય તો કે.ક મહાનું જાતારીને તારી સાથે આવી હતી.’
 કમલેસ આ સ્પષ્ટ પ્રગળી મૂંઝાવે, પણ કોમત એકન કરી એણે કહારમાં જવાબ આપ્યો.
 ‘અહીંથી ફેન કરવાનું પણ મહાનું જ હતું.’ તરત જ બીજો સરખ આવ્યો.
 કમલેસથી કહે ન રહેવાનું. એણે કમલથી કહ્યું : ‘અને અળવા, મરે રિવે જુદું જાણવા એ આવી હતી. વાલોમાં વિવળ થયે જતાં એ જંગમ પડી હતી. અહીંથી એના પિતાએ ફેન કરી સાંતિ આપવી હતી, પરંતુ તેમજ નારાજ હતો એટલે તરત જ ચાલી મધ.’
 ‘હવે શું મરી તે તું કદવી શકે છે!’
 સ્વચ્છ જવાબે દેસાદેખે પૂછ્યું
 કમલેસે અત્યાર સુધી આ વિષે કશું વિચારું નહોતું. આતરે જ એને વિચાર સુરોને ને કંઈક ઉત્તેજાદમાં એ

દરિયાજના અને છે, આપવીમાં કશું જ પરિવર્તન થયું નથી, કદવાસખાનો અભિપ્રાય એથી નિરાળ છે

‘એ એમ કું જાનતો નથી, પરંતુ તેનાં નોલ્યો :
 પરિણામ સળખમાં જાનેમ,થી કાલે મેલકાર ન રહેવું એમણે.’
 કમલેસ આજ રીતે મુખ જ રહી પણ મનમાં એ બોલ્યો : ‘કાલ વિપરીત પરિણામ કું કદવી શકતો નથી...આપવી પ્રવેની નિર્ભય લાગણી નો મરણ કદવની સમૃદ્ધિ છે.’
 એને વિચાર આવ્યો, નાંથી-છડી જાલ એકાંતમાં ચાલી જવાનો. પરંતુ એમ કરવાની કોમત પ્રગરી નહિ, એ જોખ પણ શામ્યું નહિ.
 દેસાદેખે કહ્યું : ‘મારી જાલ તારા મનમાં મેસતી નથી તે કું કમજી સકું છું. લગભગ આપવી ફનીપનો એવો જીવનર છે કે આવી જાળત પ્રક્રિ કે લાગણીથી સમજતી નથી ને કોઈથી તે સમજવી શકતી પણ નથી. જાત-જીવનથી એટલે કે તેનાં જાણનાં પરિણામો જોડામાં પછી જ એ સમજાય છે. કાલ વિરલ અક્રિત જ પ્રથમથી કાલ કારણ ને પરિણામની પર પર ને કદવી શકે છે.’
 કમલેસને આ કહ્યા પર મચો કરવા ની છાજા થઈ આવી, પણ દેસાદેખ ને કદવા એ નહિ કહે એમ આની એ ગંગે રહી પામેથી એણે કહ્યું : ‘હું જાઉં આવતો! ફરી કેમ વાર મળી.’
 ‘પિતાજી નારાજ થશે ને ચારી સારના સર્વ સમજો છે.તી ફેવાનું કહેશે! નાહકમાં પણ એ મામ નહિ શક શકે!’
 ‘તારું જીવનમાં આવું છે. હવે હું એટલું છામું છું કે આ પરિચયિત ઉપર તું ચાલિથી વિચાર કર અને તારા અભિપ્રયો મારું નક્કી કર.’
 દેસાદેખ પોતે જ વાત પૂરી કરી કમલેસને વિદાય આપવા મામતા હોય એમ બોલ્યા ને ઉભા થયા. કમલેસ પણ ઉઠ્યો. એણે નમસ્કાર કર્યો.
 દેસાદેખે કહ્યો : ‘મામ! મનમાં દોષ, અજીમને કે તિરકાર પ્રગળ્યો છે એમ સમજતો નહિ. તારા પ્રવેનું મારું કંઈક જાણ છે એમ જાનતો આ બધું કહ્યું છે. ને જાનું છે તે રિવે મને જાણવું નથી થયું. પછી આચારપદ કંઈકથી જાણણીના જાવા ખરક કાલે અધ્યામને નદ થઈ જતી થે’ એક એથી જ તને’ મેતવણીની છાજા થઈ છે. જાને તે તારા કદવ-પ્રક્રિ કહે તેમ જ તારે કરવાનું છે.’
 કમલેસ આ જાણથી કંઈક હળવે થયો. એના કુખ ઉપર આભારવા બોલો પણ પ્રગળ્યા. ફરી નમસ્કાર કરી એ જાહાર નીકળ્યો.

માર્ગ ઉપર આવીને એને હવેસોરેન સાથેની સમાવેશ વિરમરણ થઈ ગયું તે માધવી એ કાપથી આવી, બેલી, ટેકરીમાં ચડી ગઈ તેનું લીધે સ્વરૂપ સ્થળ આપ્યું. મનમાં શોધીક ગદ્યની પછી બાકી ગઈ: 'એકાદ મિનિટ રોકાઈને એ બધું અને ન કહી શકતા ... મારી રિયનિંગ વિચાર ન એને કંઈ ન આવશે!'

શોધવાને માધવીનું ધુબ ક્યારે ૩૬૫નાચ્છુ સામે સ્પષ્ટ થયું, એણે જોયું તો ભાવ અને અનુભવ આપેલાં હતાં. મનમાં સદાચુચિત પ્રતીતિ આવી: 'જ્યારેથી દરિયોની પેટ એ કંપતી હતી. અને કંઈ કહેવા નથી સ્વરૂપતા ન કંઈ હતી!... અને

અને કેટલું બધું સાથે રહ્યાં હતાં!'

જે માટે મારે આશરો પોતાની આરંભી ઉપર આવ્યો. ભગવાનને એને પાદ ન આવ્યું. બારણાં બંધ કરી એકલે, પડોષે કે વિચારો ઉભરાવા લાગ્યા: 'કહે શું કરો?' એવો પ્રશ્ન ઉઠતાં હવેસોરેનના પેટો કાપેલાં કાન સાંભળે કોકાવા લાગ્યા. શોધીવર માં ન એને ઘડ મહું, 'માધવી આવતી કાલે મળશે અને તે પછી પણ કદાચ મળતી રહેશે, પરંતુ એ મિથન હવે નિરાશું કરી... ટેકરી ઉપર એ એ પિતાજીનો રંગ એ સદન કરી રહે નહિ, મારી સાથેની કાંઈક ઊઠી દેવાની ને આવાં ચાપ તો તે આવાં પછી એ જ્યાંપડે રહે નહિ!'

સતી અહંયા

લેખક: કાંતિ અહિતા (અમમક)

(કિશકર શ્રી માંથી ભાવત વિદ્યાલય, લોકનાસણ)

બનસુવા, અમ્મી, તારામતી, સીતા, કોપડી, સુવિધી, પ્રભાતિ પતિવ્રતા એઓ આપણી પૂરપૂરું આદરમાં પાત્રી છે. એમાં અહંયા પછી પોતાનું રાજ્ય મેળવે છે.

આ રામચુડની વાત છે. જે કાળે અહંયા નાચતી એક પતિવ્રતા એી થઈ ગઈ હતી. આપણે સૌ ભણ્યુંએ છીએ તેમ પ્રાચીન કાળમાં સ્વર્ગવર પદવિ પ્રચલિત હતી. એરે કે જ્યાં ઉમર લગ્ન થતાં તેને ચોખ સામકાંત વાળાં વર મેળવવા અચૂક પ્રકારની દરિયાં જોડવાતી. કોપડી, સીતા, દમયંતી, આદિ સુભારીઓનાં સ્વર્ગવર વિશે આપણે ભણ્યુંએ છીએ, તેજ પ્રમણે અહંયાનો પછી ઉમર લાગ્યે થતાં સ્વર્ગવર રચાયો હતો.

સ્વર્ગવરમાં દેહદેહના રાગઓ, શક્તિશાળી, વિદ્વાનો અને એક ના બીજી રીતે કાંઈક વિદ્યેપતાવાળા પ્રણેતા આગમન થયું. આ સ્વર્ગવર માં પૂર્વી પ્રકાશવાની દરિયાં એક વાયેલી એમાં દેહદેહના રાગઓ, સ્પર્શવર, દેવતાઓ અહંયાને વરવા ની આસપાસ આવ્યા હતા.

હવે રાગને પહેલેથીજ અહંયા પૂર મોકલેલો. એટલે તેને પોતાની ઉદાણી બનાવવા આશરે તેઓ પછી આવ્યા હતા. હવે રાગને પોતાના મા નેટલી કહિત હતી, તેના ઉપરોમ એવી કિન્દ અહંયાને મેળવવામાં નિષ્ફળતા મળી. એથી તેઓ ધુનજ નિરાશ થઈ પડ્યા થયા.

ઔતમ અગિયે એ દરિયાંમાં કુશિતથી કાન મેળવી. એથી અહંયા ઔતમ અગિયી પાત્રી બની.

હવે રાગ અહંયાને મેળવી ન થઈ પડ્યું તેના અહંયા પ્રવેશો

એક અહંયા હતો. તે અહંયાને એ તે ભોજે પોતાની કરવા જાણ કરતા. એક દિન એણે બધું કે ઔતમ અગિયે વરમાં કાન ન હતા. આ, ગેરકાનનીના સાજ સપને હવે અહંયા ના કુકામે આવ્યો તે તેના પ્રાયે રોકે દર્શાવી. પોતાની કુદિણી બનવા માટે અનેક પ્રયત્નોનો બતાવ્યો, પછી અહંયા એકની એ નહિ થઈ. અહંયા અહંયા એ તેનું અપમાન કર્યું. અને તેની કર્મનું જાન કરાવવા સમજાવતી હતી. એવામાં ઔતમ અગિયે આવી અગ્રા ને તેમણે બારણાંપર ટોચા કર્યો.

અહંયા એકલમ અનુભવ ગઈ. તેને યદુ કે હવેને ભોતભ પતિવેર કાપાવ માન કરો અને કાપ આપશે તેવી હવેને પાછળથી અગ્રાની મુકે તો સાથે. આમ વિચારી હવેને નસાવ્યા

હવે ભોતભમાં વિલંબ થયો એથી પવિણાને પરિધિમિતિ અવધી ભર્તા ન યદિ કાપાવમાન થયા અને કાપમાં અહંયાને કાપ દોષા કે, 'તું અહંયા ની રાખા (પથારી) બનીશ.'

કાપ દોષાને અહંયા તો રાખા બની પૂરી વર પડી અને ભર્તા હતી ભાવે વગેે કુધી પડી રહી. આ પછી ઔતમ અગિયે પછી પોતાના કીધેલા કાપ બદલ પતિવ્રતા થયે. એથી તે પથારીમાં પડેલી અને કાંભાળપૂરે એ રમકે સામવતા.

એક સપને અથવા નમરીમાંથી ભગવાન રામચંદ્ર વિદ્યે મિથ અગિયે એ અહંયા પસાર થઈ રહ્યા હતા. તેઓ ઔતમ અગિયે મળવા આવ્યા. ત્યારે હવે આગળ દેહલાયે રામચંદ્રી રાખા (પથારી) થઈ પડેલી અહંયાના હાથે રામના પગને અડ્યો. અહંયા ને ભોતમાં કરી ચેતન આવ્યું. તે રાખાની પાછી અહંયા થઈ. તે બેઠી થઈ, રામના પવિત્ર ચરણમાં નથી પડી આ ભોલ ઔતમ અગિયે ધુનજ ર. ૨૭ થયા.

અહંયા પોતાના પતિ પ્રવેશી કર્મ અહા કરતાં ચૂકે છે, એથી તેને દેહલાયે સમય કુધી પથારી થઈ પડી રહેતું પડે છે. પોતાની કુદનો ભોગ ભોગવવા પડે છે. 'હર્તા તે પોતાના પતિ પ્રવે કાપ પછી રીતનો દેખાવ રાખતી નહોતી. તે પોતાના પતિની વિદ્યે સેવા કરતી અને પ્રેમથી વર્તાતી. ધન એ મારી પતિવ્રતા સમારી અહંયાને તેથી ન આવે આપણે તેને સતી તરીકેની ગણના કરીએ છીએ.

આજના જમાનામાં ને પોતાનો પતિ આમ કરે તો પાત્રી તરીકે રહે નરી! આને તો પતિનું એક સાચું શ્રુતન પછી ને કાંઈ સાથે તો 'હવે તો આ મારી' કહી મા ભાવના થે

નતી રહે છે. આપણી બેનેએ આવી મહાન સતી નેનું બનવું હોય તો તેમણે પોતાના પતિ પ્રવેશી પ્રવેશ કરવે અહા કરતાં થીયનું પડશે. આ બધું કીધવા માટે વિદ્યે રાખ પ્રાપ્ત કરવું પડશે. તે પ્રવેશ બદેન સંચાર માં પડે તે પહેલાં એક અહંયા રહિણી તરીકે હવે કર્મ અહા કરતા થીયનું જાન પ્રાપ્ત કરે અને મા બાપ પોતાની દિહરિને સાચા સંસ્કાર મળે એનું પોતાનું જીવન બતાવે અને ચોખ પાત્રી પુરંદરી કરવાની તો આ, એ, એથી આજની બહેનો પછી પોતાના જીવનને અવરજ ઉત્તરના સેવાને કાંઈ ભાવે એમાં સંદેહ નથી.

કુદિણી નાટે

અમલુ-દોકળાં

અમલુની કાળ ૧ સેર લગ ૭ કાલા પલાળી રાખતી પછી ઘોષને પાત્રી નાંખતી. એ આની બાર ખતો. *Breast* નાંખી શીયોને રહેવા જેનું. એથી બીજે દિવસે આવે આની નરી. પછી તેમાં આડું, મરચાં વાટેલાં તથા મીઠું ભેજવું મેળવીને દોકળાં બાંધવાં. બાંધવું રહે એટલે ચક્રતાં પાછી તેના કાંઈને થોડું તેજ કુદી રાખ મેળવીથી વધારવા પછી ઉપર અમલુલ લીધું કેપડે કાચગીર વગેરે નાંખવું.

★
અને કુકત વિરાધિપાદારી વાળાં ને ન રમાન અપાય છે. કમારી રેવા મહેન: તમણે લખાણ ઉપલા નિરખને અનુકરિને નથી એમાં ન છપાયા.

બેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સારાને મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

પાપાટીક ખંચાં

વ.ર	બોસ્ટી ૧૯૫૧ માર્ચ એપ્રિલ	કોડુ ૨૦૧૨ રામચં કીધ	મુસલમાન ૧૩૪૫ રામાન	પાવરી ૧૩૨૫ રાહેરવર આવડી	સુરોલવ કે. મી.	સુપીસ કે. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૩૦	૪૬	૪	૧૧	૧-૭	૫-૫૫	શુક્ર કાવડે
રવિ	૩૧	૪૭	૫	૧૩	૧-૮	૫-૫૬	
સોમ	૧	૪૮	૬	૧૮	૧-૯	૫-૫૭	
મંગલ	૨	૪૯	૭	૧૯	૧-૧૦	૫-૫૮	ક્રસ્તર મન્ડે
બુધ	૩	૫૦	૮	૨૦	૧-૧૧	૫-૫૯	
ગુરુ	૪	૫૧	૯	૨૧	૧-૧૨	૫-૬૦	
શુક્ર	૫	૫૨	૧૦	૨૨	૧-૧૩	૫-૬૧	પ'બક ૩૩-૪૨ પછી : એકાદશી
રવિ	૬	૫૩	૧૧	૨૩	૧-૧૪	૫-૬૨	ઉદવાલ
સોમ	૭	૫૪	૧૨	૨૪	૧-૧૫	૫-૬૩	
મંગલ	૮	૫૫	૧૩	૨૫	૧-૧૬	૫-૬૪	
બુધ	૯	૫૬	૧૪	૨૬	૧-૧૭	૫-૬૫	
ગુરુ	૧૦	૫૭	૧૫	૨૭	૧-૧૮	૫-૬૬	
શુક્ર	૧૧	૫૮	૧૬	૨૮	૧-૧૯	૫-૬૭	
રવિ	૧૨	૫૯	૧૭	૨૯	૧-૨૦	૫-૬૮	૧૩-૨૪ સુધી
							ઔત્ર માસ બેઠાં રહે ૧૮૭૮ની વરમાત

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct. Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ ફેરટ

સોનાના હાથીના ખાસ અમારી ભાતી કેમરેખ નીચે અમને અપાયદ્ધ કામ સંતોષ પામે એના રીતે કરીએ છીએ.

મેસેસ, જ્યોતિ જ્વેલરી ડીઝાઇનની બંગલો અમદાવાદ, સુધીની પોત, લોડી બાજુએ એરોંગ રીતે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ફરબનનું કાઠિ આફ્રિકાની રાસ, મોરી કળીનું લસણ ૧૦ પેની રાસ, પાપક નં.૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેલ જુદું.

કપુરી અને ચણી પાન બનર સાથે પોરેલ જુદું. જાસીદ રી. ૧૦-૬ ૧૦૦, સાંબી અને રહેર જાસીદ રી. ૧૧ ૬૦૦.

કાંદા, ખેરા (આફ્રિકા) દરેકનાં કમારે ભાપી મળે.

રોડેલીયા, નાસાદેન અને જલજલન મીના જોરકરો ઉપર પુરદ. ખાસ આપો કાંઈ પણ વસ્તુ ખર્ચીદ ભાવી ધોલજી.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN

લગ્ન પ્રસંગે માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રોસમીસ્ટ છીએ.

શી કેપીટનની માંગ કેમરેખ નીચે કુનીયતના અને રોડેલીયાના કાંઈ પણ સાધનાં લગ્નને પ્રસંગે આવી રહેલી જમણના અને રોસમીસ્ટ છીએ.

કેપીટનના બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ફરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ : KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

ખજારગામના આહકોને ખાસ સુચના

એવરે જુદા પોરેલ એવરે મોક્ષક મહેરબાની કરવી. ખીસાઈની કોમલ જીવંત નીચે કુનીયત પોરેલ જોરકરો વિનંતી છે.

ના. રોડેલીયા રી. ૧-૦ રાસ, સર્ખન રોડેલીયા ૬ પેની રાસ, કુનીયતમાં ૩ પેની રાસ.

ખાસ લીસ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

નવલ કથાઓ

એરે તો પીઠાં છે બજી બજી	૧ ૧
સામય કથા	૮ ૧
કાલુ મુલિ	૭ ૧
આવડી કાલ	૭ ૦
નીલ પંખી (નવલ)	૫ ૦
મોહન (જંગલીનો કાલુવાર) સાથે ૧. ૨. સેડન	૧૬ ૦
સોનાની વાલો	૩ ૦
ભડીયા	૧ ૦
વિશાલ મંદિર	૩ ૦
પ્રતીપ	૭ ૧
જાનર સામલ	૧ ૦
દરિયાની વાલો	૧ ૦
પોરેલના વાલો	૫ ૦
બીજા સાથે ૧. ૨. સેડન	૧૬ ૦
આવડી જીવ સાથે ૧. ૨. સેડન	૧૬ ૦
દરિયા વાલ	૧૦ ૦
કાલો	૭ ૦
કાલિ હાલ અને કાલુવા	૮ ૦
વસુધાય	૧ ૦
સેડન પ્રતીપ	૭ ૧
સ્વાધ્યાય સાથે ૧. ૨. સેડન	૧૬ ૦
કાલો	૮ ૦
નવલનાં સિંહરાજ	૧૦ ૦
આવડીનાં કીલો	૧૫ ૦
મથાલ કીલો	૮ ૦
આવડીનાં કુલ	૭ ૦
કાલો અલિય	૧ ૦
કાલ કાલ (જંગલ નં.૨)	૧ ૧
આવડી વાલ	૭ ૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ સેનાસેના વગરના ચોખ્ખા માલખંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ ભત્તી હેખરેખનીએ બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુશરેશ્વરી સફેદ, લીલી, ગુલાબી રંગી. ૧-૦ રતલ	પીસ્ટા માખા ભરણી રંગી. ૧-૦ રતલ	પાસ્ત્રાફરની ખાખી મેળા રંગી. ૧-૦ રતલ
માખા ભરણી રંગી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માખા ભરણી પીસ્ટા રંગી. ૧-૦ રતલ	મણાનો, સમજ રંગી. ૪-૦ રતલ
બદામ માખા ભરણી રંગી. ૧-૦ રતલ	બાલુચકીયા માખા પેડા રંગી. ૫-૦ રતલ	રસાઈ જોડના મીઠીયા રંગી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માખા પેડા રંગી. ૧-૦ રતલ	સુરતની માખા ભરણી રંગી. ૫-૦ રતલ	સાલ્જીથી પોળાનો ચેબડો રંગી. ૧-૦ રતલ
બાલુચકીયા બદામી પેડા રંગી. ૬-૦ રતલ	બદામી માખા ભરણી રંગી. ૧-૦ રતલ	ખાખડ બદામી નાના ૧૦૦ નંબર રંગી. ૧૦-૦ મસાલા નાળા
સુરતી પીસ્ટા માખા ભરણી રંગી. ૧-૦ રતલ	ભંભનગરી મિસુર રંગી. ૪-૦ રતલ	ખાખડ બદામી મસાલા નાળા મીઠા, ૧૦૦ નંબર રંગી. ૧૩-૦
સુશરેશ્વરી સફેદ પીસ્ટાનો રંગી. ૧-૦ રતલ	ગુનીયા લાઢ રંગી. ૩-૦ રતલ	ગજ, ફેલી રંગી. ૨-૦ રતલ
સુશરેશ્વરી બદામી ફેલી રંગી. ૧-૦ રતલ	ગુલાબ ભંભ રંગી. ૨-૦ રતલ	મીઠા ફરસાઈ રંગી. ૪-૦ રતલ
પેસ્ટ્રાફરની લાઢ રંગી. ૫-૦ રતલ	—ફરસાઈ—	
સુરતી લાઢ રંગી. ૩-૦ રતલ		
કાપડાયા રંગી. ૨-૦ રતલ	અનનસના માંડીયા ફાર્જીયા રંગી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ લીલાળી મીઠા ૫-૦ રતલ
માખા મેલનખર રંગી. ૪-૦ રતલ	ઝીણી ચણાના મેલની સેવ રંગી. ૨-૦ રતલ	" " " ૪-૦ રતલ

પેસ્ટ્રાફર : 'યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોકેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોકેસીયા રંગી. ૧-૦ રતલ

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

28 APR 1956

Manilal Gandhi

Memorial Number

APRIL, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER

PRICE 7/-

Souls go forth from Me, Back unto Me they come.
Now is the sacred secret mystery declared.
He is quit of works in Bliss.
Trouble and ignorance are gone; The Light has come!
In Me as in his refuge he hath won for ever and ever...
The Eternal Rest
Precious thou art to me; Right well beloved.

—Bhagavad Gita

Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!
E'en though it be across that raiseth me,
Still all my song shall be—
Nearer, my God, to Thee, nearer
to Thee.

Though like the wanderer (the sun
gone down,)
Darkness be over me—my rest a stone;
Yet in my dreams I'd be
Nearer, my God, to Thee, nearer
to Thee.

Then let the way appear steps unto
Heaven,
All that thou sendest me in mercy given;
Angels to beckon me,
Nearer, my God, to Thee, nearer
to Thee.

Then with my waking Thoughts bright
with thy Praise,
Out of my stony griefs Beth-el I'll raise
So by my woes to be,
Nearer, my God, to Thee, nearer
to Thee.

Or if on joyful wing cleaving the sky,
Sun, moon, and Stars forgot, upwards
I fly

Still all my song shall be,
Nearer, my God, to Thee, nearer
to Thee.

Publisher's Note

THESE have been many Special Numbers and Memorial Numbers, in the past, published by us under the editorship of the late Mr. Manilal Gandhi. To-day, we have suddenly been thrown on our own resources. We can do little to express our deep respect for our late Editor, but we want to give our fellow-men, a glimpse of the man that he was. So we have decided to dedicate this issue to him.

The late Mr. Manilal Gandhi's association with 'Indian Opinion' dates back to 1903 when it was founded by Gandhiji. Though the Phoenix Settlement and 'Indian Opinion' were both founded by him—it was the untiring and selfless devotion of the late Mr. Manilal Gandhi that kept the torch burning. Always there has been this one voice, that has never failed to speak for the oppressed people of this country.

Mr. Gandhi became editor of 'Indian Opinion', in 1918. His path was a difficult one. His whole life was devoted to the service of his fellow-beings in this country. He tried to live according to his father's teachings, and thus encountered many difficulties. But he never swerved from the chosen path. It was a path without friends or supporters, but he was undaunted. He walked on and he walked alone, because he knew his was the right way and the only way. There were moments of deep frustration for him, as there are for all of us. His humility made him feel that perhaps he lacked some quality or that he had failed in some way to show his brethren the way of Truth and non-violence. He felt that he had not done enough. But we know, that he glorified his life in living for others. In the 53 years of 'Indian Opinion' and Phoenix Settlement, he has brought world-wide recognition and admiration for the work these two organisations are doing. To-day 'Indian Opinion' is being read in every part of the world and the voice of the oppressed people is heard everywhere. It is through the efforts of Mr. Manilal Gandhi

that we have so many friends and well-wishers in all parts of the world. To the Settlement he has given a beautiful school, thus fulfilling the wishes of his father and himself.

As is the way of all great men, Mr. Gandhi died, thinking that he had done little with his life. But to-day, we have received numerous messages from all over the world including South Africa that tell us a different story. His life had been a glorified struggle for the rights of men and for the principles that his father died for. He was a noble son of an illustrious father and we are sure that to-day he has found peace in being one with the soul of Gandhiji in their heavenly home.

What can we say—we who have worked with him and under him for so long? He was never an employer to an employee—he was always the father to all who were under his wing. We are as heart broken and lost as are his own family. Like his father before him, who was father to the nation, he was a father to us all. He was young with the young and old with the old—his love embraced everyone who came in contact with him. We know that we are not alone in feeling lost without him. It is hard to believe or accept the fact that we shall never see the loved face again or hear the dear voice. He is with us now, but the human heart yearns for the physical nearness. His favourite hymn was "Lead Kindly Light" and he followed that light until his death. He does not walk alone anymore—the light that guided his life has taken him to a morning, where the mist have rolled away, and brought him face to face with those that he loved.

In this issue we have tried to pay tribute to one whom we loved dearly. We can only quote Gandhiji's words on death and console ourselves and those who share our grief. Gandhiji said that we the survivors can help the departed dear ones by weaving into our own lives all that was good in them. For, if they know anything of what happens here they must be consoled by the knowledge that we are treasuring their memories by adopting what was best in them.

Messages

**Mrs. Vijayalakshmi Pandit,
High Commissioner For India In U.K.**

I have heard with deep regret of the death of Shri Manilal Gandhi. His passing away in his home in Natal is a reminder of the brave beginnings of the struggle for our freedom led by Mahatmaji at the turn of the century. Since then much has happened. After two generations India achieved her freedom and she is today endeavouring to contribute to strengthening peace of the world and extending the freedom which she now enjoys to the areas where they are still denied.

It was appropriate that the son of our great leader, Shri Manilal Gandhi should have taken upon himself to continue this struggle in South Africa. He was dedicated to protest against the policy of racial discrimination and like Mahatmaji he was determined to fight with weapons of self-sacrifice and passive, but determined moral resistance. The principle of racial equality and the birth right of full political and economic freedom is still being denied. But the sacrifice and example of Manilalbhai as a worthy son of his father—has already inspired and will continue to fire the conscience of the world and in this end the same cause of freedom and equality which triumphed in India will triumph in South Africa.

—o—

Lady Harding Of Penshurst

Many from many lands gratefully honour Manilal. Remember his gracious welcome at Phoenix two years ago. He sacrificed greatly for truth and fought with faith—for a world set free from hate. When he called Moral Re-orientation a light-house in the dark and stormy world pointing us to right way, he lit that way for many hundreds. Will honour him tomorrow Epsom Town Hall, East of London where name of Gandhi lives in heart of people.

—o—

Canon Collins St. Paul's Cathedral, London

kindest thoughts and sympathy in your sorrow. Manilal Gandhi's death is a great loss to all who cherish freedom. His understanding his father's belief and practices has been of greatest service to mankind. We can ill afford his loss. His good life will long influence others for good and inspire future generations in the way of non-violent and loving resistance.

—o—

South African Indian Congress

On behalf of the Indian people of the Union I express my deepest sympathy to you and your family at the untimely death of Mr. Manilal Gandhi, your beloved husband.

From the days when Mahatma Gandhi was on the shores of our country fighting discriminatory laws, Mr. M. Gandhi actively participated in the affairs of our people, serving terms of imprisonment in passive resistance campaigns under Mahatma Gandhi and again in 1946. In the 1952 defiance of Unjust laws campaign he again made his contribution when he was sentenced to an imprisonment with Mr. Patrick Duncan.

Mr. Gandhi was associated with the South African and the Natal Indian Congress for many years. Last year he attended the Congress of the People at Kibitown as an observer. Although we disagreed with him at times, we were essentially united in a common objective for Freedom for all in South Africa—Dr. G. M. Nankar President.

Vera Brittain, London

I was so much grieved to read in our papers last night and this morning that Shri Manilal Gandhi has passed on to the great unknown, in which I pray that he has found his father. He followed the Mahatma so rigidly in all his words and ways, and I shall never forget how he spoke of him when we met at Sriniketan and Sivagram.

A torch of truth and goodness has gone out in South Africa. I fear that Shri Manilal spent all his strength in the gallant struggle against the colour-bar. That too will one day reach victory, and he will stand high among the crusaders.

Please accept my sympathy, respect and admiration for everything that you have all done and endured.

—o—

Denis E. Hurley O.M.I., Archbishop Of Durban

It was a great sorrow to me to hear of the death of your father. So his prolonged illness had led to his sorrowful bereavement of his family. I am sure you must miss him very intensely.

There are many in Durban and South Africa who are saddened by his passing. In his life he tried to live up to the high standards of kindness and love preached by his father. I am certain that he is now enjoying an eternity, the reward of his noble efforts.

With the expression of my sympathy to you and all the family.

—o—

G. L. Mehra, Ambassador Of India In U.S.A.

Deeply grieved to learn of sad death of Shri Manilal Gandhi who was carrying on the noble work of his great father in South Africa. Shri Manilal's death is a grievous loss not only to the Indian community in South Africa but also for the cause for which he stood and which was symbolized in the struggle waged by Gandhiji for years. Shri Manilal strove peacefully for recognition of the principles of racial equality and his sagacity and courage will be sorely missed by his compatriots.

—o—

Morarji Desai, Chief Minister Of Bombay

Shri Manilal Gandhi had conscientiously devoted himself to Gandhi's work in South Africa and carried it on steadfastly. We have lost in him a valuable servant of people.

—o—

**Rev. Donald Harrington,
Community Church Of New York**

Bowed with deepest sorrow at death of Manilal Gandhi who was the soul of kindness, courage and love for mankind. His spirit will not die and in God's good time his cause will triumph. Our deepest sympathy to all his family.

—o—

Indian National Congress, New Delhi

Deeply shocked and dismayed Manilalbhai. Please accept condolences on behalf of the Congress.

A GLORY DEPARTED

By ARUN GANDHI

I WRITE as a heart broken son impelled to share in this special and direct way my grief and thoughts with my fellow-brings. The darkness that has descended upon us makes me feel blinded, both physically and metaphorically, since the morning of Thursday, 5th April.

During the last twelve days that he spent at home it was our privilege to nurse him ourselves. He seemed to be well on the way to recovery and everyday with renewed vigour and vitality he would try to walk, with the hope that one day he will be able to walk as he did previously.

This came as a bolt from the blue and for a while we all sat speechless. As we recovered from the shock we objected on the grounds that his age would not be able to withstand such a gruelling experience, to which he replied: "Then, would you rather see me bedridden suffering from a stroke?"

That conversation was followed by a long period of illness. For a man of action to lie in bed without being able to move or speak, is a pitiful state. But that was how God had willed it. On many occasions his condition was critical. Nobody knew on which

him which I did with great pleasure after which I assisted my mother in sponging him. On completion of this duty I carried him to his chair. This was the beginning of the end. Suddenly his eyes began to roll back and he became delirious. I was distressed over this sudden development and so I hurriedly called for the doctor. Thereafter I went and put him back to bed. At this time my father was in agony and he kept saying "Ram...Ram..." To add to our anxiety his feet and hands began to get cold. When the doctor did not come after a wait of few minutes, I went in search of him, but alas! five minutes after I left, the end came and father was no more.

The most unbearably poignant moment for all of us was when we undressed father to bathe the body in fulfilment of the religious rite.

It was also very difficult to resist suggestions to prolong the funeral until the following day to allow everybody to pay their homage, but Hindu sentiments would not allow it and it would have been contrary to the wishes of my father.

The present is very dark. But the future should be bright if we work for the ideals for which both, Mahatmaji and father, lived and died. We are now thrown on our own resources and must depend on our own initiative. Those of us who are grief-stricken should not waste time or emotion in fruitless sorrow over God's will. Father is in Bliss. We no longer have his physical presence, but his spirit will guide and help us. With a little effort we may dispel the dark clouds only to discover a glorious dawn.

TRIBUTE BY C. K. HILL

MY wife and I read with deep regret of the passing of Mr. Manilal Gandhi and we should appreciate your conveying to his family and to all concerned with 'Indian Opinion' our sincere sympathy. We mourn his loss not only as a friend but also of the work which he was doing. No doubt others more qualified than myself will pay tribute to his championship of the non-European cause in South Africa. I should like here to place on record my especial appreciation for his work as an editor, for although your newspaper was founded by his illustrious father, it has been under Mr. Gandhi's guidance for so many years that to praise it is to pay tribute to him, and I wish to do the latter by briefly describing those features of 'Indian Opinion' which seem to me to be of particular value.

Firstly it is a serious newspaper which never descends to reporting the sordid for its sensational value. Secondly it provides a forum where discussion goes deep and does not seek to solve difficult problems by means of shallow slogans and catchword problems ultimately of lumpen weakness and sinfulness which cannot be solved by shallow means. Thirdly despite its name 'Indian Opinion' is not primarily aligned to any nationalistic group and is not the vehicle of any racialistic propaganda. Of course its pages are full of the problems

which spring from our multi-racial structure, but its contributors are men of good will seeking the right solutions to our problems together, although themselves coming from different sections of our people. I find the way in which questions of great thinkers of many ages and lands are displayed on the front page particularly refreshing and stimulating, and characteristic of the depth and universality of approach.

Nor, indeed, can even such a confirmed internationalist as myself take exception to the special place which the affairs of India hold in the pages of 'Indian Opinion.' For the reports from India are of more than Indian importance, not only because India is a great power but, even more important, because they give us the inside story of how India is grappling with grave problems which in the last analysis are world wide. Surely the whole world should be interested in the story of, for example, the Bhamban Movement of Vinoba Bhaveji. I should also therefore like to pay tribute to those who have kept 'Indian Opinion' going during Mr. Gandhi's and if next, and to wish them every success in continuing and extending its mission in the manner he would have liked to see.

Father And Son

if that was never to happen.

Recalling bits of his conversations with us it would seem that he was aware of what was ultimately going to happen to him. I vividly remember a conversation which took place a few days before he suffered his first paralysis. It was just after supper. My parents, sister and I were playing a game as we usually did. Suddenly my father stopped the game and said: "I wish to ask you all a very serious question."

As all of us were anxious to know what had happened we sat in silence, expectantly waiting for him to continue. Then in his usual drawling manner he began:

"I seek your permission to allow me to fast for twenty-one days to remove all the poison from my body."

side of the fence he was going to fall.

He was discharged from the McCord hospital, where he was treated with gentle care and thoughtfulness for two months, on Sunday, March 25. He would not believe us when we told him that he was being taken home. On his arrival he was extremely happy and cheerful to be back home after such a long time. He remained thus until he passed on.

The morning of this tragic day arrived. The sun was just coming over the hills in the horizon and its warm rays were piercing the cool dawn into wakefulness. I was called by my mother to help her give my father the bed pan, thereafter he was given his breakfast. As usual he was his normal self. At precisely nine o'clock I was asked to shave

M e s s a g e s

**Prof. Leo And Dr. Hilda Kuper,
University Of Natal**

We mourn with you the loss of Manilal Gandhi, a man of outstanding sincerity, sweetness and unassuming courage. He embodied the principles of virtue expressed by his father, and he struggled to put these into practice in his own life. His task was not easy, yet he remained unembittered, patient and with faith.

Our hearts go out in sympathy to Mrs. Gandhi, whose rare spirit supported him in his brave struggle, and to his children who are carrying on the Gandhi tradition. It falls to us to continue his work, and to keep alive 'Indian Opinion', which meant so much to him and to all its readers.

—o—

**Julius Lewin Esq., Senior Lecturer in African
studies in the University of the Witwatersrand**

The death of Manilal Gandhi has robbed South Africa of one of the few remaining champions of racial freedom. Mr. Gandhi gave the common cause all that he could give and more. At an age when most men would have relaxed their efforts, he continued the unending struggle. Through all these years he battled to keep alive this historic journal founded by his saintly father. His example of personal devotion to the public interest was outstanding; and I hope that it will continue to inspire with the will to carry on.

**H. Nattrass Esq., Principal Of the
M. L. Sultan Technical College**

The passing of Mr. Manilal Gandhi came as a great shock to all who knew him.

His personal interest in our educational work, for his son and daughter are students of the M. L. Sultan Technical College, was a source of deep encouragement to us. The intimate knowledge of scholastic work which he possessed, the vision of an educational centre of broad scope to be established at Phoenix, the practical application of his experience in the school which he conducted, the part-time classes he organised and the emerging cultural and memorial centre he built away from the city marked him as an outstanding personality in his own right.

His idealism transcended normal considerations of conduct and in the light of that idealism we look upon his passing with sadness and a sense of great personal loss.

We joy in the fact that his son will carry on the good work of education which his father has so firmly founded in the settlement established by the grandfather, the Mahatma.

—o—

Sir Mahara] Singh, Ex-Governor Of Bombay

My wife and I are very grieved to learn that your husband has passed away. I was under the impression that he was improving and I had written to him only a few weeks ago but God disposed otherwise and we must bow to His will.

I first met Manilal 24 years ago and admired his selflessness and high principles. His demise will be a great loss to the Indians in South Africa.

Please accept for yourself and your children our deep sympathy in your sorrow.

P. Kodanda Rao Esq., Servants Of India Society

Mrs. Rao and I offer you our profound sympathy in the great bereavement that you and the family have suffered in the passing away of our good friend, Manilal. It is a bereavement not only to you but to the Indians as well as to non-racialists in South Africa and in the world. He fought racial segregation as befitting the son of Mahatma Gandhi.

—o—

Prabhavati—Jayaprakash Narayan

Deeply mourn with you and offer heartfelt condolences. Mother India has lost a devoted son and the oppressed people of the world a relentless fighter.

—o—

Dr. Lavina Scott, Principal of Inanda Seminary

I am grateful for the opportunity to pay tribute to our good friend and neighbour, Mr. Manilal Gandhi. To many people throughout the world the name Gandhi denotes genius, brilliance—a spiritual and political leadership of a high order. Those of us who have known the son instead of the Mahatma think rather of gentleness, faithful devotion to an inherited task, and simple goodness. Courage, self-discipline, and a sense of mission there were too, in the son as in the father.

It has been a privilege to know Mr. Gandhi,—to see him in his home with his wife and family and usually a number of friends; to meet him along the road on one of his many mile walks; to read his paper and note the high idealism of his editorship; to see his pride of achievement when the fine school founded by himself and his wife was dedicated, in an impressive ceremony, to the memory of his mother and to the service of his people—in short, to catch glimpses in the life of one of God's noblemen.

—o—

Brihad Bharatiya Samaj: Bombay

S. K. Patil President and Members of the Brihad Bharatiya Samaj convey to you and bereaved family their heartfelt sympathy in your irreparable loss of our dear Manilal whose death has removed a worthy champion of Indian cause in South Africa and deprived India of experienced adviser.

—o—

Officials & Members United Hindu Association

Officials and Members of the United Hindu Association Capetown express deepest sympathy in great loss to humanity. Physical death is the birth of Spiritual life.

—o—

Gandhi Seva Samaj, Bombay

The Chairman, Goshiben Captain, Managing Committee and Members Gandhi Seva Samaj, Bombay, send sincerest sympathy to you in your great loss. The country has lost one of its bravest fighters in the cause of depressed humanity.

A Letter From A Father To His Son

[Following is a letter written by the late Mahatma Gandhi to his son the late Mr. Manilal Gandhi, from the prison in Pretoria, on the 25th of March, 1905. This letter contains some advice which could be very useful to us.—Publishers.]

Pretoria Prison,
25th March, 1905.

Master Manilal Gandhi,
c/o Indian Opinion,
Phoenix,
Natal.

My dear Son,

I have a right to write one letter per month and receive also one letter per month. It became a question to me as to whom I should write. I thought of Mr. Rishi, Mr. Palak and you I chose you, as you have been nearest my thoughts in all my writing.

As for myself I must say, I am not allowed to say much. I am quite at peace and need not worry about me.

I hope mother is now quite well. I know several letters from you have been received but they have not been given to me. The Deputy Governor was good enough to tell me that she was getting on well. Does she now walk about freely? I hope she and all of you would continue to take care and milk in the morning.

And now about yourself. How are you? Although I think you are well able to bear all the burden I have placed on your shoulders and that you are doing it quite cheerfully, I have often felt that you required greater personal guidance than I have been able to give you. I know too that you have sometimes felt that your education was being neglected. Now I have read a great deal in the papers. I have been reading Emerson, Ruskin and Mazzini. I have also been reading the Upanishads. All confirm the view that education does not mean a knowledge of letters but it means character building. It means a knowledge of duty. Our own word literally means training. If this be the true view and it is to my mind the only true view, you are receiving the best education—training—possible. What can be better than that you should have the opportunity of a devoted mother and cheerfully bearing her illness, or then looking after Chhanki (she was the wife of the late Mr. Manilal Gandhi's eldest brother who was in jail with Mahatma) and anticipating her wants and behaving to her so as not to make her feel the

want of Harilal or again than being guardian to Ramesh and Devdas? If you succeed in doing this well, you have received more than half your education. I was much struck by one passage in Nathuramji's introduction to the Upanishads. He says that the Brahmanarya stage—i.e., the first stage is like the last i.e., the sanyasin stage. This is true. Amusement only continues during the age of innocence i.e., up to twelve years only. As soon as a boy reaches the age of discretion he is taught to realize his responsibilities. Every boy from each one onwards should practice continence in thought and deed, truth likewise and the not taking of any life. This in him must not be an income learning and practice but it should be natural to him—it should be his enjoyment. I can recall in my mind several such boys in Rajkot. Let me tell you that when I was younger than you are my keenest enjoyment was to nurse my father. Of amusement, after I was twelve I had little or none. If you practice the three virtues, if they become part of your life, so far as I am concerned, you will have completed your education—your training. Armed with them, believe me you will earn your bread in any part of the world and you will have paved the way to acquire a true knowledge of the soul, yourself and God. This does not mean that you should not receive instructions in letters. That you should and you are doing. But it is a thing over which you need not fret yourself. You have plenty of time for it and after all you are to receive each instruction in order that your training may be of use in the others.

Remember please that henceforth our lot is poverty. The more I think of it the more I feel that it is more blessed to be poor than to be rich. The use of poverty is sweeter than those of riches.

You have taken the sacred thread. I want you to live up to it. It appears that leaving one's bed before sunrise is almost indispensable for proper worship. Do therefore try to keep regular hours. I have thought much over it and read something else. I respectfully disagree with the

Swamiji in his propaganda. I think that the adoption of the sacred thread by those who have foregone given it up is a mistake. As it is we have too much of the false division between Shudras and others. The sacred thread is therefore today rather a hindrance than a help. I should like to elaborate this view but I cannot for the present. I am aware that I am expressing these views before one who has made a lifelong study of the subject. Yet I thought that I would put on to the Swamiji what I have been thinking over. I have studied the Gayatri. I like the words. I have also studied the book the Swamiji gave me. I have derived much benefit from it personally. It makes me more inquisitive about the life of Swami Dayanand. I see that the meaning given by Swami Dayanand to the Gayatri and several mantras of the Yajurveda Upanishad is totally different from that given by the orthodox school. Now which meaning is correct? I do not know. I hesitate straightaway to accept the revolutionary method of interpretation suggested by Swami Dayanand. I would much like to learn all this through the Swamiji's lips. I hope he will not leave before I am out but if he does leave he will kindly leave all the literature he can or send it from India? I should also like to know what the orthodox school has said about Swami Dayanand's teaching. Please thank the Swamiji for the handmade socks and gloves he has sent me. And get his address in India. Show the whole of this letter to the Swamiji and let me know what he says.

Do give ample work to garden for school days and during the week. We have to live upon it in future. And you should be the expert gardener of the family. Keep your tools in their respective places and absolutely clean. In your lessons you should give a great deal of attention to mathematics and geometry. The latter is absolutely necessary for you. Both these studies are difficult in after life. You will not neglect your music. You should make a collection of all the good passages, hymns and verses, whether in English, Gujarati or Hindi, and write them out in your best hand in a book.

The collection at the end of the year will be most valuable. All these things you can do easily if you are methodical. Never get excited as I think you have too much to do and then worry over what to do first. This you will find in practice if you are patient and take care of your virtues. I hope you are keeping an accurate account as it should be kept of every penny spent for the household.

Please tell Maganlalbhai that I would advise him to read Emerson's essays. Those essays are worth studying. He should read them and mark the important passages and then finally copy them out in a note book. The essays to my mind contain the teaching of Indian wisdom in a western guise. It is refreshing to see our own sometimes differently fashioned. He should also try to read Tolstoy's "Kingdom of God is Within You." The English of the translation is very simple—what is more Tolstoy practices what he preaches.

I hope the evening services continue and that you attend the Sunday services at the West.

As soon as you have read and understood my letter you may commence writing your reply. Let it be as long as you want to make it.

And now I close with love to all.

From Father.

LAMENT

We who are left, how shall we
live again
Happily on the sun or feel the
rain
Without remembering how they
who went
Ungrudgingly, and spent
Their all for us, loved, too, the
sun and rain?
A bird among the rain-wet lilacs
sings—
But we, how shall we turn to
little things
And listen to the birds and winds
and streams
Made holy by their dreams,
Nor feel the heart-break in the
heart of things?

—Wilfred Wilson Gifford.

Mr. Gell's Tribute To Manilal Gandhi

MANILAL was a personal friend. As such all who knew him will remember him for the generosity and sincerity of his feelings, his personal humility and his sense of mission. For him was much more than a friend. He was absolutely devoted to the cause of a decent human society in this unhappy and benighted country, determined that the change should come, if God so willed and man was worthy, through love and non-violence, not hate; always willing to offer himself and his comfort in the pursuit of this ideal.

In this spirit he joined the "Defiance" Campaign—the last of several voluntary breaches of the laws that divide man from man. He fretted during the months owing to the decision of others, his case was held up in appeal against the validity of certain regulations. And when the appeal was withdrawn as he had always prayed it would be, he went thankfully and even joyfully to jail to serve the longest single sentence of the campaign. When he emerged, he exposed conditions under which non-white prisoners are too often kept in prison, and the indignities went home because his personal integrity was unchallengeable.

In all this he was a true son of India and of his illustrious father; as he was also a loving servant of the new South Africa which, please God, some of us living will yet see built.

Now, for a while he has gone from us back to God. But we know that in all our future endeavours his soul and that of Father Huddleston, his great friend now withdrawn to England—will be with us, his heart in ours, his purpose working in our will sustaining us when we are weary.

I remember once asking him, when he found the editorial task rather too exacting, whether he was beginning to feel the urge to withdraw a little from the world into the stage of his *asrama dharma* (*vanaprastha*). Laughingly he replied: "No, my father knew only the way of works (*karana marga*) and I aspire no higher."

So we will not now wish his soul rest; for he would assuredly reply that that it cannot do until the victory is won that he sought in South Africa. In that unfinished fight, wherever Manilal is, he will be with us until the end. And we shall be stronger for his presence.

The Late Mr. Manilal Gandhi

By H. S. L. POLAK

THE news of Manilal's passing away, after his long illness came as a shock to us all, an soon after we had heard of his increasingly happy recovery and his expected immediate return to Phoenix. We send our warmest sympathy to his wife and family, and to the South African Indian community in this tragic loss that they have sustained.

We all had the happiest memories of Manilal from his very early days when we knew him in his Johannesburg home with his dear father and mother and his two younger brothers. He was a ways cheerful and affectionate. He did excellent work later, during the Passive Resistance struggle both at Phoenix and at Tolietoy Farm.

His work as Editor of 'Indian Opinion', in which capacity he succeeded me after my departure from South Africa, was a very onerous and responsible task, and

he carried it on with great courage and devotion, notwithstanding the many difficulties with which he was constantly faced. I earnestly trust that his passing will not too seriously affect the continuance of the publication of this remarkable paper with which the Mahatma's name has for so long been intimately associated.

In his duties towards his fellow-countrymen in South Africa, during the several emergencies through which they have been suffering during the last 30 years and more, Manilal sought to bring into practice his revered father's principles and methods, and no occasion was too great for him. His work to bring together the various non-white communities deserves to be commemorated. My wife and I trust that the memory of his life and example will remain with the younger generation, and will encourage them to continue Manilal's good work in the same spirit.

Manilal Gandhi

By Patrick Duncan

MANILAL GANDHI'S death removes from our political scene one of its truest, sincerest and best figures.

Our materialistic country need not insistence that the spiritual was paramount, that our struggle is best seen under the glaring lights of sterility, that the divine is served, not only in private by individuals, but in public groups.

And if our country is bereaved, how much more in our struggle bereaved? The struggle to put an end to vicious race antagonism has lost one of its finest soldiers.

I always looked on him as the father's viceregent in South Africa. The greatest man of our times, Mahatma Gandhi, was in many ways a South African. His invention of *Satyagraha* on our soil ensures to our little country a page in the history of the world to come. When a larger campaign claimed the Mahatma he could not altogether break his link with this country, and Manilal was his chosen representative. How faithfully Manilal lived out this assignment!

If our public loss is heavy, I feel even more the private loss. Ever since I came to believe that our country must tread the same sort of road as I have been in touch with Manilal. He has been a wonderful guide and

travelling companion. His compassion for all who deserve to be pillied (and not least in this case in our present government), his gentleness, his wit and humour, have made it a continuing pleasure to him.

His experience in the hard school of prisons and *Satyagraha* has made him a valued guide. In our trial in 1953 at the time of the Defiance Campaign he differed with his given associates over several matters. In all of these I am now sure that he was right and we were wrong.

His humility and selfless courage were shown in the Defiance Campaign as well as when he went alone to attend the 1951 conference of the ANC at Bloemfontein—Forbidden Territory for us Indians. I went to meet his train at Modderpoort, and shall not forget the contrast between his short figure and the huge Zulu and White members of the Special Branch Police which accompanied him. When he saw them edging near to on the platform to try to bear what was said he was no less amused than I was.

His untimely death leaves us all his family, friends, and country—the poorer. This is one of the hardest farewells I have ever made.

Manilal Gandhi—An Appreciation

By Peter Brown

ON behalf of the Liberal Party of South Africa I should like to add my few and inadequate words of appreciation to the many which will appear in this memorial edition of 'Indian Opinion'.

I was only lucky enough to know Manilal during the last few years of his life, particularly in the time during which he was a member of the Liberal Party. During that time I came to value his friendship and to respect his qualities and his opinions greatly. The most valuable part of a friendship with Manilal was, perhaps, that it gave each of those who knew him a yard-stick against which to measure themselves. His standards were the highest, and he set the rest of us a target at which to aim. Of his personal qualities I think the one which impressed me most was his courage. To those who were not familiar with him his quietness and calmness might well have been mistaken for timidity. What a mistake that would have been!

Like his father before him Manilal Gandhi banished fear from his being. He had rid himself of bitterness. During the days which he spent in South Africa there was much food for both fear and bitterness to thrive on. Manilal gave behind him the challenge to transcend these fruitless emotions and to reach out beyond them to attain those ideals of love and friendship for which he stood.

South Africa can ill afford the loss of Manilal Gandhi today. He is deeply mourned by his friends in the Liberal Party in all corners of his country.

Manilal Gandhi's Life

A Moral Lesson For Our Times

By Mary-Louise Hooper

WHEN a great man dies, attempts are always made to assess the meaning of his life for the world in which he has lived. To me, who knew Manilal Gandhi only in this last year of his life, but who nevertheless through kinship of spirit came to love him well, this message to the world, like that of his great father's is essentially moral and spiritual—a message eminently suited to—and needed by! this troubled time in South Africa.

In my friendship with Manilal Gandhi I was particularly impressed by three characteristics which with him were outstanding and which in general are so lacking in our world as to make his life a moral lesson for our times.

The first of these characteristics which struck me so forcibly was his personal independence, living as we do in an age of "conformists." With Manilal it was never a question of "What is being done?" but rather, "What should I do?" Like his great father he initiated fasts, when he believed that the occasion warranted them—and stopped fasting when he felt that he should. He frequently committed individual acts of defiance against various unjust laws, without support from any group or organization. He was that rarest of all "moderns" a true individualist!

In the second place, Manilal Gandhi had personal courage, which is another rare quality in this cowardly age of ours. Conformism, the "herd instinct" and moral laziness are fast turning our Western society into a polite association of cowards, who fear to face the sharp sunlight of reality and who shrink from suffering for almost any cause, however noble. One needs, unfortunately, only to look at the equivocal attitude of the Christian Church in South Africa to prove my point. Manilal Gandhi, however, had a simple, forthright courage which "counted not his life dear unto himself," as he indeed demonstrated in the 1952-3

Defiance of Unjust Laws Campaign, when he, father of a family and much older than most of the "defiers," went of his own free will to jail for the Cause in which he believed.

The third—and most unusual—characteristic, in this materialistic world of ours, was the way in which his ethical outlook governed his whole life. He had, like many of us, high standards of morality and justice, but with Manilal, unlike most of us, these standards were not only beautiful ideals but the measure by which he lived. What a man is, not what he does, was for Gandhi the final criterion of his worth. This was not the viewpoint of a "practical politician," as critics of Manilal have often remarked. Perhaps not, but then neither was Christ a "practical politician." While we may not all feel that we can carry our personal moral scruples as far into our every-day lives as did Manilal Gandhi, even here I feel that he has an essential message for just our times, which tend to minimize personal integrity and honour, and to put a premium on opportunism and "adaptability," as we often euphemistically call a deplorable lack of firmness of character.

To the question of "justice" Manilal Gandhi had again a logically ethical and, to my mind, also a politically sound approach. Here in South Africa, where many well-meaning "Liberals" resist and combat an unjust piece of legislation only up to the point at which it becomes law, thereafter regretfully declaring: Now that it is the law, we as good citizens must obey it," Manilal Gandhi had a clearer moral insight. In his writing and in his living he always maintained that if a law were evil or unjust, the moral duty of the citizens was to disobey it. Once again we must acknowledge that, like his father, Manilal Gandhi, Hindu, was often a better practicing "Christian" than those of us who have been brought up

from childhood in that faith. For, "Is it not better to obey God, rather than man?"

There is so much more one could say about Manilal Gandhi: all of his untiring energy, his tolerance, his interest in all things, great or small, his unfailing courtesy and simple friendliness—the sweetness and purity and serenity which surrounded him like an aura of goodness. For us who knew and loved him,

however briefly, his going is an irreplaceable loss. For South Africa, his beloved country and home, it is, particularly in these tense days, a greater loss than most will realize.

In this Memorial Edition of the newspaper founded by his father, the Mahatma, and so ably carried on by him, we, his friends, salute Manilal Gandhi—writer, patriot, friend, and great human being!

In The Footsteps Of His Distinguished Father

By P. S. Joshi

TO most of the sons of great world figures have fallen the hard lot of being misunderstood at odd times, undervalued and sharply criticized, at the hands of people automatically expecting heroics of them on the identical standards set by their fathers. Mr. Manilal Gandhi, the second son of the greatest man of the age, did not escape this ordeal.

Mr. Manilal Gandhi whom I was privileged to know and study at close quarters, to work continuously for 'Indian Opinion' for over twenty years, and to respect and admire, was the son of Mahatma Gandhi, not Mahatma Gandhi himself. It would be asking too much of him to repeat his father's history in South Africa. But I could say without any hesitation that he did not betray the sacred name of his illustrious father, nor did he fall far short of the expectations of the people among whom he lived and worked.

The 5th of April, 1956 brought us the most shocking news of the year. Nobody had expected that Mr. Manilal Gandhi, who was a picture of health before his recent illness, who never knew mental or physical fatigue, to whom a walk of 15 miles from Phoenix to urban was not a novel, would depart so unexpectedly from amongst us. His life was unquestionably a JAPASYA for the welfare of his countrymen, a life of selfless service for the non-European people of South Africa in general. In serving the suffering humanity, he sought pleasure. To him sacrifice was an object of love, imprisonment an object of courage, his stand for human justice and freedom. His soul revolted at the suppression of rights by lawless laws. He passed days and nights in the

contemplation of action to resist the 'forces of evil'. At times his conscience spurred him to action and he made a one man protest. He lasted. He courted imprisonment.

When the Indian struggle for freedom sounded a clarion call, he left for India. He enlisted himself as a volunteer in his father's famous Dandi March to break the salt Laws in 1930. At Durban he faced the inhuman charges of the police. He willingly courted imprisonment. It could be said of him that his sacrifice in the interests of Indian liberation and the South African Indian community has hardly been surpassed by anybody in the sub-continent. It would have been considerably greater, had the methods of the struggle in South Africa been more in conformity with his ideals.

To Mr. Manilal Gandhi, 'Indian Opinion,' started by his father in 1903, was dearest to the heart. To maintain it in his last traditions was his firm resolve. In an age of glamour for sensational news, amid periods of despair and disappointment, he never deviated from the fixed goal, and won the admiration and respect of many well-known figures in the public life of India, South Africa and England. Although educated only in the life of experience, without any academic qualifications to his credit, thought-provoking articles were eagerly read by the thinkers of the world.

I see in Mr. Manilal Gandhi's death a great national loss. A hero of hundred struggles, a valiant passive resister, a journalist of considerable merit, and an idealist to the core, his name will be ever cherished in the memory of the suffering humanity in South Africa.

Memory Of A Devoted Friend

Arthur W. Blaxall
Chairman, S.A. Fellowship Of Reconciliation

★ ★ ★

["Singleness of heart and mind is another name for purity. It may indeed be said of Manilal Gandhi: 'Blest are the pure in heart, for they shall see God.'"]

Under no circumstances could he contemplate anything but clear-cut opposition to what he believed to be wrong. This uncompromising spirit was probably born in him as a youth when, still in his teens, he shared with his illustrious father the early days of the struggle against racial discrimination in our land. The spirit born then never waxed cold, although there is no doubt that in later years he was a frustrated, disappointed man.

Although Manilal Gandhi refrained from public criticism of those whose methods he deplored, in his own soul he was especially distressed because so few, if any, of those whose personal liberty was restricted found themselves able to flout the ban and endure the consequence; this he regarded as failure to resist to the uttermost. He could not see that different situations call for varying techniques.

Even to his closest friends he did not hold back rebuke. Many is the time he has said to me: "But how can you think like that, Arthur?" when the British tendency to compromise was struggling within me as a possible means of avoiding suffering. Never again will I hear the soft, determined voice, but I know that as long as I live he will always be with me in spirit; when times come for searching decision I shall find myself asking, "And what would you do, Manilal?" And surely a voice will speak within: "Under such circumstances my father would have..."

The last time we travelled together was from Durban to Kliptown in June last year. He had not been entirely happy about the proposed Congress, but as we shared sandwiches within the enclosure he was most generous in his praise of everything. We left together a couple of hours after the police raid had started, but he was not satisfied. All the way to Johannesburg he was regretting

In Loving Memory

By Wilfred Wallock

I AM taking the liberty of writing to you to express our deep sorrow at the passing of your dear husband, Manilal, which has come as a great shock to us.

We were very much disturbed to learn of the affliction which overtook him, and each week we looked for the latest report of his condition in "Indian Opinion," and we were waiting for the promised emergence from his comatose condition in order to greet him and stimulate him with our congratulations and affectionate good wishes.

Now we realise that our expectations were unjustified.

It was in India, in 1942, that I met Manilal in the flesh. We slept in the same tent during the period of the World Pacific Conference which was held at Santiniketan. It was our close contact on that occasion which enabled and taught me to appreciate his worth, his wonderful spirit, his gentle, kindly habit, his strong character, and his

firm will whenever a conviction seized him, body and soul, as occasionally it did.

In those memorable days I developed a deep affection for Manilal which will always remain, for I shall continue to love him in memory, and to do so will strengthen me in carrying on the work that has fallen to me. I count it one of my great privileges that I secured the knowledge and friendship of your late husband.

For some time your loss will be overwhelming. But later on, when the shock weakens, you will feel Manilal's helpful presence increasingly and increasingly stimulating and sustaining your mind and life. His firm but gentle spirit will never forsake you.

My wife and I, and many others here send you our deep sympathy and condolences, also our hope that his spiritual "retreat" will be sure and abiding.

The Late Mr. Manilal Gandhi

By The Rt. Rev Bishop Ferguson-Davies

IN the year 1922 on the advice of the late Rev. C. F. Andrews I came to South Africa where my home has been ever since. As I had spent about ten years in India, mostly in connection with work among Indians and had been connected with Indians in Malaya for eighteen years, I naturally hoped to learn about Indians in South Africa and to do what I could for them.

From the beginning of my time here I have been a regular reader of "Indian Opinion" and I can therefore realise what a great deal Mr. Manilal Gandhi's work as Editor of that paper must have meant to Indians in South Africa. The paper has put forward our feelings of Indians in this country, and is therefore useful not only for Indians, but also for Europeans who wish to know what Indians in South

Gandhi at various times gave much work on political action. Sometimes this involved his going to jail. And though most Europeans would criticise him for breaking the law, they would admire him for being ready to suffer for his principles.

One can only hope that one effect of his life will be to induce Indians to consider what they can do for their community, and not only for their private advantage. One of the greatest factors in the action of England in promising in 1917 to work towards Home Rule for India and in eventually granting it was the fact that in the First World War India enlisted for the Empire forces a million and a half persons, and in the second World War two and a half million persons.

M e s s a g e s

The Hon. Mr. Jawaharlal Nehru,

Prime Minister of the Republic of India

Deeply grieved at Manilal's death. Please accept my sincere sympathy and condolence.

—o—

The Hon. Madam Amrit Kaur,

Minister of Health, Republic Of India

Deeply grieved. Loving sympathy.

—o—

Swaminathan, President Indian Congress,

Rangoon

Our condolences demise of Manilalji. We consider his loss not only to Indians in South Africa but also to Indians abroad

—o—

Muriel Lester

Just heard of the sorrowful news. I thank God for Manilal's devotion, his strength and his gentleness.

—o—

R. Smith Simpson Esq.,

American Consulate General

The sad news has reached me of the death of your husband and I hasten to express to you and your son my sincere condolences. The pleasure of meeting you all and having lunch in your home a year ago, on my way to the United States, was the realization of a long cherished desire to visit Phoenix and I shall always remember the kindness of you and your family on that occasion.

The passing of your husband will be a very great loss not only to you and your son and to the Indian community in the Union of South Africa, but to the cause of peace and justice which he so courageously upheld. I hope you and your son may be consoled by the sympathy which all the world extends in your bereavement.

—o—

K. K. Patel Esq., Hon. Asst. Secretary,

The Indian Association, Mombasa

.....On behalf of the Indians in Mombasa and as Joint Secretary of the Mombasa Indian Association, I convey the deep sorrow felt by the Indian community in Mombasa at the sad demise of your late husband.

The death of your late husband has been a great loss to India and particularly to Indians in Africa especially at this critical moment. May God grant you the strength to bear the loss. May his soul rest in peace.

Maurice Webb, Esq., University Of Natal

May I offer you and your family my sincere sympathies in the loss you have sustained by the death of Manilal?

Although his illness had been prolonged I had hoped he would recover and was grieved to know that death had come.

I knew Manilal for many years as friend and colleague and always admired his courage and his disinterested pursuit of what he believed to be right.

Your loss is a close and personal one but the loss is also that of the whole Indian community and of our South Africa which greatly needs people of such steadfastness.

—o—

Mrs. Margaret Ballinger M.P.

House Of Parliament, Capetown

Please record my sincere admiration for the life and character of Manilal Gandhi, and the deep sense of loss his death means to liberal thought and action in South Africa.

—o—

J. Cachalia Esq.

The death of Manilal Gandhi, the second son of Mahatmaji and the Editor of 'Indian Opinion' is a great shock. As an ardent Satyagrahi he was never found wanting in time of need. His brave and courageous action during the Defiance Campaign will be remembered by all the people of our land.

Now that Manilal is no more we shall miss his untiring efforts for the maintenance of 'Indian Opinion'. The Phoenix Settlement, a living monument to the life and teaching of the immortal Mahatma, to which Manilal devoted his life, must continue to inspire the people along the road of truth, self-sacrifice and resistance.

—o—

The Principal, Staff And Pupils Of Kasturba Gandhi Govt. Aided Indian School

We, the principal, staff and pupils of the Kasturba Gandhi Govt. Aided Indian School record with the deepest sorrow the death of Mr. Manilal Gandhi.

Mr. Gandhi was the founder and grantee of our school, and our contact with him over the years has helped greatly to inculcate in us those high human values which make life richer and happier—brotherhood, tolerance, humbleness and sincerity. Mr. Gandhi was the epitome of all these virtues, and now that he is gone, we shall try to the best of our ability to carry on the torch which he had lit. He has left behind a wonderful legacy for us to inherit.....

To Mrs. Gandhi and her children go our profound sympathies. We share with them these moments of trial.

TRIBUTE BY CANON COLLINS

MY visit to the Phoenix Settlement in 1954 to see Manilal Gandhi remains in my memory an outstanding and happy event in my brief stay in South Africa. I arrived tired and somewhat depressed; but a few hours in his friendly home quickly restored me and gave me renewed vision and hope.

Manilal Gandhi had a clear understanding of the facts in the intolerable racial situation in South Africa and of the basic factors which underlie the facts. And his attractive personality, with a deep underlying power of friendship, enabled him to inspire others with a desire to get at the truth and with a will to end oppression. In company with him I found it impossible to escape looking the facts in the face, however black they might be; but also he passed on to me his own faith in the triumph of good over evil, and I left him with renewed

hope and increased purpose to do all in my power to help in the struggle against oppression by white South Africa of the non-whites.

Manilal Gandhi was a man whose good life and unswerving desire for justice and goodwill were rooted in a 'vital religious faith'. He, more than anyone I have met, understood and appreciated the full depth and significance of his father's convictions and way of life. He knew that purity of heart; the most important factor in the struggle to defeat evil; and he gave himself without stint to bring to the non-European resistance that element which he believed essential. For him non-violence was not only a useful expedient in resistance; it was the very heart of the matter, a non-violence made strong by the purity of heart of those engaged in the struggle.

Manilal Mohandas Gandhi

"A MAN OF UNFALTERING FAITH"

BY. S. R. NAIDOO

Manilal Mohandas Gandhi was our colleague in public work. There were times when he was against us as regards the manner and method of attacking problems that faced our community. From time to time and at times he would oppose our method and even by separating from us. Nothing would shake him from his belief and conviction. He was tolerant to the views of others, and yet he would be eloquent to change his views to meet a particular situation in the life of our community.

He was outspoken and would make no words to any issue of these times its echo be quoted. One for example was his bitter opposition to Indian participation in an enquiry into the Colonization scheme of 1933 initiated by the Union Government and requested by the Government of India. The setting up of this enquiry arose out of the Second Round Table Conference of 1931 between South Africa and India. The South African Indian Congress agreed to participate in the enquiry and nominated me at the request of the Union Government as a member of that Commission. Manilal Gandhi with others opposed our participation in the Commission. Our community was split from top

to bottom and never was there such an upheaval in the life of our community resulting in bitter feelings among our people and among our leaders.

Happily the result of the Enquiry brought no ill results to the community as was anticipated by those who opposed the Enquiry.

To a keen observer Manilal Gandhi appeared to be a man of a falling faith in his own conviction. He would come to a conclusion and would act on it irrespective of consequences even if this affected him personally. Carrying on moment and saving his time on fasting for a cause as reported was a feature of his life. In this, in many other respects, he liked to follow the hard and difficult path which his illustrious father Mahatma Gandhi - chose. From childhood he was close to his father at Phoenix and eventually when his father left South Africa in 1934 the management of Phoenix and the conduct of the "Indian Opinion" ultimately fell into his hands. He was a firm believer in Satyagraha - non-violence - and practised it on many an occasion.

The name he bore and the son of the old name after the Mahatma's death bore heavily upon him and upon his respon-

sibility to his countrymen, for there were visible signs that he wanted to live up to the tradition of the family name of Gandhi. That he maintained this tradition as far as possible, goes without saying. For many years he was to keep the Phoenix Settlement as a centre of Gandhi's philosophy.

The death of Manilal Gandhi,

much deplored and grieved, has broken another link with the imperishable name of Gandhi in South Africa. Whatever course history may take in the future in this country, the name of Gandhi will be an inspiration to our people, now and after, to follow even to a small extent, the ideal of selfless service, practised and preached by Mahatma.

A Tribute By Mr. P. R. Pather

The death of Mr. Manilal Mahandas Gandhi is a severe blow to the Indian community of South Africa. It is a blow that would be felt by us for many years to come. I have been associated with him since 1928, and throughout this period our friendship has been constant though both of us have differed on many an issue. There was one trait in his character and in his work - a faith which I have always admired. I refer to his outspokenness. He stood for definite ideals inherited from his illustrious and world renowned father and in pursuing these ideals he faltered not one iota.

Mahatma Gandhi left these shores in 1944 and the Indian people of South Africa felt that his leaving would mean the creation of a vacuum. For in public life, Manilal Gandhi had set up such a high standard of sacrifice and integrity that it was thought that it would be well nigh impossible to follow in his footsteps, but they had not reckoned on the ability of Manilal Mohandas Gandhi. Of course he was younger than Mahatma, but we would remember that A. D. Wey, a retired member of the "Indian Opinion" for some years after the departure of Mahatma Gandhi. When Mr. Wey relinquished his duties as the Editor, it fell to Manilal Gandhi to step in the breach. Since then he had carried out his duties as an Editor unflinchingly until November last when he fell ill. During his absence I have had the privilege of writing the leading articles for the "Indian Opinion" on many occasions.

The editing of the "Indian Opinion" demanded the utmost from Manilal Gandhi. For in writing the leading articles he had to maintain the principles for which his father fought and spent years of his life in jail. And what is more, Manilal had to live these principles. To preach and practice at the same time is often difficult but like Mahatma Gandhi, he preached

and suffered and suffered for his preaching. Thus it was that time and again he found himself in South African jails. Not content in submitting himself to punishment for the sake of his principles, he travelled to India to suffer with the masses, under the leadership of Mahatma Gandhi, for the sake of freedom. Such was the character of the man that we have lost.

His outspoken criticism of those who failed to conform to the high ideals of Mahatma Gandhi, brought forth many an enemy but he cared not for their opinions. He had chalked out his path along the lines dictated by his conscience and he kept to that path. He did not spare even his intimate friends if he found they were wrong.

He lived to develop Phoenix Settlement as a Shrine where every person of importance travelled to drink from the 'Fountain of Sacrifice'. Manilal was there to tell of the noble sayings of the Mahatma and to interpret them as only he could have interpreted. He lived a full life of service to the people of South Africa. That life of service will be remembered by the present generation and the generations to come.

May God bless his soul.

The Moral Quality

"A man is but a little thing in the midst of the objects of nature, yet, by the moral quality radiating from his countenance he may abolish all considerations of magnitude, and in his manners equal the majesty of the world—calm, serious, and fit to stand the gaze of millions."

—Ralph Waldo Emerson

'NEW YORK TIMES'
3-4-56.

Manilal Gandhi, Newsman, Dead

Editor In S.A. Was Son Of Indian Leader Fought Segregation

Manilal Mohandas Gandhi, son of the late Mohandas K. Gandhi, died today at Phoenix in Natal Province after a long illness. He was 61 years old.

Mr. Gandhi, who was born in India, was editor of "Indian Opinion," a Natal periodical established by his father. He also led passive resistance demonstrations against South African laws that discriminate against this country's 400,000 Indians.

segregation policy. He fasted and courted imprisonment to denounce the cause.

In 1952, after fasting for three weeks, Mr. Gandhi entered, an African location at Gernister, near Johannesburg, without a permit in defiance of the segregation law. The next year he served thirty-eight days in prison for this offense.

In 1953 he protested enactment of the group areas law de-

clay. A policeman asked his name and said a summons would be issued. Thus he began a campaign of civil disobedience to the anti-Indian and anti-Negro laws.

Warning to Malan

Earlier Mr. Gandhi had warned Prime Minister Daniel Malan that the Government's apartheid policy would "do us no harm, whether our votes it or not."

But Mr. Gandhi did not have the father's success. He tried to interest the Natal Indian Congress, founded by his father in 1894, but the Congress ignored him and, led by Congressists, spent time denouncing American intervention in Korea.

Mr. Gandhi visited the United

States in 1949 to attend a United Nations session as a newspaper man.

Two months after his father's assassination in 1948 he led a march of Indians from Natal to Transvaal to protest the South African law forbidding Indians to cross provincial boundaries. Eight members of this group were arrested, but he was allowed to continue his journey.

His father had led a march of Indians from Natal to Transvaal in 1912 in protest of the poll tax levied against Indians. The poll tax was removed.

Mr. Gandhi was born in Port-Bandar, West India, and was taken as a child to his father in South Africa where he was married in an endogamous "black-to-black" settlement.

The Loss Of A Prominent Leader

By The Hon. Dr. Rajendra Prasad
President of the Republic of India

INDIANS in South Africa have lost a prominent leader on account of the premature passing away of Shri Manilal Gandhi. The whole Indian community has been passing through very difficult times and needed the help, co-operation and guidance of men of his type with their experience and knowledge of the background of affairs there. He was in the forefront of the struggle and trying to conduct it in consonance with the lines laid down by Mahatma Gandhi. His loss at such a time is therefore bound to be all the more poignantly felt. In India, those who had come in close contact with him, knew how strong he was in his adherence to principles and how valiantly he had been trying to walk in the foot-steps of his illustrious father.

I send my sympathies to his wife and children to whom the loss is irreparable; but they can have the consolation that their sorrow is shared by many friends not only in South Africa but also in India.

Mr. Gandhi worked especially against laws banning Natal Indians from the Transvaal and Orange Free State Provinces. Most South African Indians live in Natal. For these activities he was arrested and sentenced to jail several times.

Surviving are his widow, a son and two daughters.

Mr. Gandhi was a meek-looking, middle-aged man, a vegetarian who neither drank nor smoked.

Deeply religious, he was a true son of his father, emulating his father, he led passive resistance in South Africa's racial

struggle to set aside separate areas for different racial groups, with a fourteen-day fast. He criticized South Africa's "actions against the non-European population of all races."

Mr. Gandhi said his last was a fast of purification before setting out "in the name of God" to break deliberately the Government's apartheid (segregation) laws. In Durban he entered the Municipal Free Library (for whites only) to violate apartheid.

Next he went to Durban main railroad station and sat on a bench marked "For Europeans

The Late Mr. Manilal Gandhi

By E. M. Moolla
Comm. of Oaths, District of Lower Tugela and
Councillor Borough of Stanger

The death of Mr. Manilal Gandhi has severed a direct link with the illustrious name of his father, the immortal Mahatma in History in South Africa and India.

As a close friend of Mr. Manilal Gandhi for many years, I can say that he was a man of steadfast principles, for which he was prepared to suffer.

Though naturally overshadowed by the mighty name of his father, he had taken to a very high degree the same stubborn adherence to what he conceived to be right; the same meticulous regard for what he believed to be true and just.

I recall to mind an incident personally witnessed by a friend of mine, of the Mahatma's strict observance of ethics down to the smallest and least of occasions.

It appears that at the height of the "Passive Resistance" movement in Natal over 40 years ago, my friend happened to travel by train from Pieterburg to Durban. There was a large crowd of people at the station to greet the Mahatma who was on board the train on his way to Durban.

After some hours of travelling the train pulled up at the

station. Looking out of the window, my friend observed that the Mahatma was standing along the platform looking apparently for another man. Early in the compartment, noting my friend in the window, the Mahatma stopped, opened the door and entering the compartment, made straight for the prey. When he came out, the train was already in motion. Shortly he stood by the window. The other passengers rose and offered him a seat. While thanking them, he firmly declined to sit, with the simple explanation that "I have no right to sit in a Second Class Compartment, with a Third Class ticket."

That he stood, and the train stopped at another station, where he bravely got out and sought his own third class seat! What a lesson in humility for us all.

I have recited this incident in detail to illustrate a rigid trait of character possessed by both father and son in full measure.

The knowledge that the late Mr. Manilal Gandhi was held in high esteem by people of all shades of opinion will, I hope, assuage the grief of his sorrowing wife and family.

Glimpses From The Life Of The Late Mr. Manilal Gandhi

by Homer A. Jack

MANILAL GANDHI was born on October 28, 1892, in Porbandar. The second son of Mohandas K. Gandhi, he was born less than a year before his father made his first trip to South Africa. As a child of four he went to Durban with his parents and his eight-year-old brother, Harilal. His father was mobbed when they disembarked. Manilal returned to India in 1901 with his parents and three brothers. The next year, in Bombay, he suffered an attack of typhoid complicated by pneumonia. A Paris physician prescribed eggs and chicken broth. Gandhi, a strict vegetarian, refused this cure for his son, telling the doctor, "Even for life itself we may not do certain things." He gave Manilal instead hydropathic treatments and a three-day fast with only orange juice mixed with water. After forty days Manilal was nursed back to health. His father recalled the event twenty years later in a whole chapter in his Autobiography and commented: "To-day Manilal is the healthiest of my boys. Who can say whether his recovery was due to God's grace, or to hydropathy, or to careful dietary and nursing?"

Manilal returned to South Africa with his mother and brothers. His father was practicing law in Johannesburg and they lived in a big house at 112 Albemarle Street. In visiting this house fifty years later, Manilal pointed out the places "where father and mother slept" and how the house had not really changed much. "This was the house in which Gandhiji first put into practice some of the ideas on simplicity which he received after reading John Ruskin. Manilal pointed to the alcove off the kitchen where the handmill stood and where "Mr. Polak, father, and I would grind our own flour." He told how the living room was used for a reception for Mr. Polak's marriage.

Ruskin's book led Gandhiji to establish Phoenix Farm, near Durban, and Manilal and the whole family moved there in 1904. Gandhiji was never lenient with his four sons, especially during those years. Manilal told his father in 1945-6 "Bapu, you have vastly changed from the time we were under you. You were very severe with us. I remember how you made us to do laundry work and chop wood; how you made us to take the pick and shovel in the bitterly cold mornings and dig the garden, to cook, and to walk miles. Later Manilal reflected "Though father was severe with us, never was there a time when we felt his severity. . .

(Dr. Jack, an American writer, visited Manilal Gandhi in South Africa in 1952 and has been in close touch with him since. Dr. Jack is the editor of the new anthology, "The Gandhi Reader" recently published in America by Indiana University Press.)

As a Budding Journalist

I do not remember having felt bitter over his punishments at any time."

In 1909, Manilal received a long letter from his father, who was then in Pretoria prison for civil disobedience. Manilal, aged 17, was worrying at Phoenix about his future as well as his responsibilities at the settlement. In part, Gandhiji wrote "Although I think that you are well able to bear all the burden I have placed on your shoulders and that you are doing it quite cheerfully. I have often felt that you required greater personal guidance than I have been able to give you. I know too that you have sometimes felt that your education was being neglected. . . Education does not mean a knowledge of letters but it means character building. It means a knowledge of duty. . . You are receiving the best education-training possible. . . Every boy should practise continence in thought and deed, truth likewise and the not-taking of any life. . . If you practise the three virtues, if they become part of your life, so far as I am concerned you will have completed your education—your training. Armed with them, believe me, you will earn your bread in any part of the world

and you will have paved the way to acquire a true knowledge of the soul, yourself and God. . . Remember, please, that henceforth our lot is poverty." It was armed with this advice, and during this period, that Manilal himself went to jail as part of the Indian demonstrations. When he was 18 years old, in 1910, he was arrested in Johannesburg as part of his father's Satyagraha campaign. He was given ten days in prison, broke the law again, was re-arrested, and spent another ten days in prison. In 1913 he crossed the Natal-Transvaal border at Volksrust and was imprisoned for three months.

When Gandhiji left South Africa forever, in 1914, Manilal and the other children returned to India. When the Satyagraha Ashram was organized in 1915 at Kochrab, across the Sabarmati River from Ahmedabad, Manilal lived there. In 1916 he left the ashram, worked for several months as an apprentice in hand-spinning and hand-weaving in Madras, and then went to work for G. A. Natesan, the publisher. Later in 1916 he was asked by his father to return to South Africa to look after the Phoenix settlement, including the editing of Indian Opinion. Except for short

trips, he remained in South Africa until his death.

He returned to India in 1927 and married. Manilal and Sushila Gandhi had three children: Sita, now aged 27, Arun, now aged 23 and editing Indian Opinion; and Ela, now 17. In 1929 Manilal returned to India and participated in the famous Salt March. On May 21, 1930, he was in the lead of the Dharasana salt depot 150 miles north of Bombay. His father was in jail, but Manilal was in front of the 2,000 volunteers as they moved toward the salt pans guarded by four hundred Surat police and half a dozen British officials. Many hundred Indians were injured and Mrs. Sarojini Naidu and Manilal were among those arrested. He was sentenced to a year in prison and thereafter returned to Phoenix.

Manilal saw his mother, Kasturba, for the last time in India in 1939, five years before she died in detention in 1944. He returned to India to be with his father in 1945 and part of 1946. He felt he got to know his father best at that time, although those were difficult days during partition and the communal riots. He went with his father on lengthy tours of Bengal and Madras. He later wrote of this experience: "Though I seemed to be encroaching upon the preserves of others, father lovingly gave me as much opportunity as was possible for the circumstances to be with him. We had many free and frank discussions on various matters, including his own surroundings and his own attitude, which had so vastly changed since the time we were under him in our childhood." He returned to Phoenix in 1946 and was there on January 30th, 1948, when his father was assassinated.

Manilal described the occasion shortly afterwards: "I have not yet recovered from the stunning blow I received at about 3 p.m. on Friday, January 30, when some friends came to me whilst I was marketing in Durban and asked me whether the rumour about Mahatmaji was true. 'What rumour?' I asked. Hesitantly and almost tearfully they said that he was shot. I laughed at the very idea and said, 'What nonsense!' As I went out of the market with parcels of fruits in my hand I was surrounded by another crowd of friends looking at me sympathetically, who put to me the same question. With the parcels almost dropping from my hands and with a coldness creeping into my whole being, I said 'I have not heard anything.' 'But,' they said, 'news has just come from Congress office.' . . . I rushed immediately

Breaking Of The 21 Days' Fast

to Phoenix, where my wife was all alone and in a state of collapse, the shocking news being conveyed to her during my absence over the 'phone.' Later Manilal wrote: "I bless those days with loving memory of my dear father, whose gentleness had no bounds and yet could be as hard as steel. I thank him for what he has given me and pray that his spirit may guide me in the right path."

In 1949 Manilal went to America briefly to observe the United Nations organization as a journalist. The South African government refused him a passport in 1954 to go to a peace conference in Japan, or even to go to Mozambique and the Rhodesias to increase the circulation of Indian Opinion. Manilal also applied for permission to go to India and for his son to study agricultural engineering in India, since there were no facilities for him in South Africa. Permission was not granted in either case.

In 1953 Mrs. Manilal Gandhi helped start a small school for the children of the Indian workers in the Settlement. Two classrooms were set up in the original Gandhiji home. Soon the school population increased to 200 Indian children. A six-room brick and stone schoolhouse was built honouring his mother, Kasturba. (The original house of Gandhiji now contains a Mahatma Gandhi Museum.) This school was dedicated on June 26, 1954, which coincided with the golden jubilee of the founding of Phoenix Settlement. Special ceremonies were held, attended by D. G. Shephard, Administrator of Natal, who was a good friend of Gandhiji four decades earlier.

In Phoenix over the years have come a parade of pilgrims and journalists, to pay homage to this shrine and to interview Manilal on current South African tensions. Such journalists as Robert

St. John, Reginald Reynolds, John Gunther and Alexander Campbell have written about Phoenix and Manilal in *Through Malan's Africa*, *Cairo to Cape Town*, *Inside Africa*, and *The Heart of Africa*. A number of itinerant pacifists have also visited Phoenix, such as Prof. Douglas Steere of the Religious Society of Friends, George Houser of the Fellowship of Reconciliation, and others.

Throughout all these events, and since 1917, Manilal continued to edit *Indian Opinion* for its 3,000 subscribers, mostly in South Africa but some scattered throughout the world. Toward the end he questioned the wisdom of continuing the paper, wondering whether it shouldn't be stopped or else started afresh with a new, broader name in an effort to appeal more to the larger group of Africans. When Manilal became sick in the autumn of 1955 his son, Arun, took over editorship of the paper continuing its policies, and running short battles on his father's health. *Indian Opinion* remained the most important, non-communist source of articles against apartheid published in South Africa today.

Manilal Gandhi was not a mere executor of his father's estate in South Africa. He became a strong personality in his own right in opposing racial injustice. More than keeping alive the Gandhi name in South Africa, he gave it current relevancy in the battle against apartheid. He persistently tried to break the apartheid laws against Indians, Africans, and Coloureds. He entered the reading room of the City Hall in Durban which was restricted to persons of European ancestry. A police sergeant escorted him out, taking his name "for reference to a

higher authority". He was not, however, arrested at that time. Later Manilal went to the Durban railway station, where he sat on a seat reserved "for Europeans only". He quietly declined to move when ordered to do so by a police official. He told reporters: "Statutory segregation is most objectionable to all who have respect for the dignity of man." He indicated he planned to go on breaking the segregation laws.

Once father and daughter, Sita, went on a double-decker bus in Durban. They sat on the lower level which was prohibited to Indians and Africans. The conductor urged them to go upstairs, but they refused. Finally the bus stopped, and a telephone call was made to headquarters. Instructions were received not to arrest Manilal and his daughter. Apparently the city of Durban didn't want another Gandhi on its hands! In 1948 Manilal led a march of Indians from Natal into the Transvaal as his father did before him—to protest the law forbidding Indians from crossing provincial boundaries. Eight members of his party were arrested, but Manilal was allowed to continue his journey.

Like his father, Manilal knew the uses of fasts. He undertook several seven-day fasts in his youth. Then in 1951 he went on a 14-day fast to protest against the group areas act. He said he was fasting for purification before setting out "in the name of God" to break the apartheid laws. In 1952 he underwent a 21-day fast in sympathy with the protest of the Africans against apartheid laws. He said the fast would help prepare him for the part he would take in the forthcoming defiance campaign.

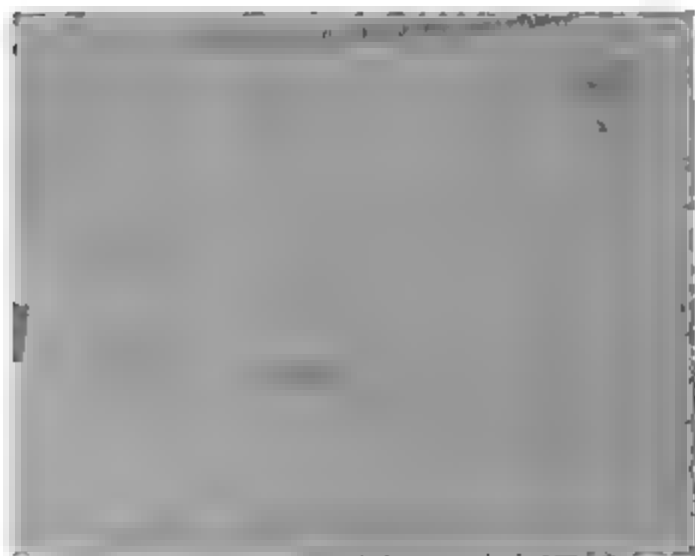
He was not exempt from prison in his later years. In 1946 he spent one month in jail as part of an Indian Satyagraha in Durban. His final jail term was in 1953. In the autumn of 1952 Manilal, together with Patrick Duncan (son of the former Governor-General of the Union) and several others, purposely violated the pass laws

and entered the Germiston location near Johannesburg. They were arrested and he was given the choice of a fifty pound fine or fifty days in jail. He chose jail and spent 15 days in Germiston prison, losing a pound a day, and then was transferred to Pietermaritzburg prison for the remainder of his sentence, some 23 days. This was probably the same prison in which his father was incarcerated half a century before. He later wrote of these prison experiences in 1953: "I was immediately taken in the open yard and stripped naked and was told to put my clothes and other belongings in a kit bag. I was then given clothes which consisted of a pair of shorts, a red shirt and a white jacket, usually worn by non-European convicts, and ordered to put them on. I was shocked to see how filthy they were. Then my spectacles, which I had been wearing since I was 12 years of age, were also taken away from me and I was told that I could have them if the doctor, who was to come the following morning, would allow me to do so. So, half blind and with half of my body exposed, and barefooted, I was made to sit in the cold wind for nearly three hours. . . . On the second day I was locked up for the night in a cell, which measured about 16 by 21, overcrowded with hardened criminal Africans. We were twenty-four in all and had to sleep almost on top of one another."

Manilal also effectively opposed apartheid weekly through the editorial and news columns of *Indian Opinion*. He travelled much around South Africa, gathering news and attending conferences. He was anything but glib toward the South African communists, who first tried to use him and his name and later learned to avoid him. He usually remained aloof from the defiance campaign of 1952-3 because what he feared was disastrous communist infiltration. When he did participate in it he regretted the communists whom he saw in the movement. He wrote: "These people are really doing harm to an otherwise un-

Mahatma's Telegram To Manilal Gandhi Sent In 1958

A telegram sent by Mahatma in 1946 when Mr. Manilal Gandhi left India suddenly to join the Passive Resistance Struggle in South Africa.

challengable cause." A few months after the defiance campaign had all but ended, Manilal felt that the Africans didn't "seem to realize that more going to jail is not enough." He felt that "the communist leaders are not teaching them that, but are just rousing their emotional feelings." Elsewhere he commented privately that the communists in South Africa "are doing more harm than good to a very righteous struggle. Truth and non-violence are not in their dictionary. They are just exploiting them for their own ends. There is no knowing when they will betray the people."

Manilal's analysis of apartheid in recent years showed a courage, calm, and religiousness in the face of evil that was worthy of his father. Below are short excerpts from nine letters which I received in America from Manilal in South Africa during 1953 and 1954. These are not confidential and I am sure he would want me to share his estimate of African apartheid with the world:—

January, 1953: "I am a bit dubious about the future. A great achievement is possible only if we have an outstanding leader like father, whose presence we all sorely miss. But his spirit is there to guide us. May we deserve that guidance by living a pure life as he did. Without the grace of God we shall never win. To get that grace, we have to deserve it."

January, 1953: "We have to fight against very heavy odds. We might be completely blacked out from the outside world. Then our only reliance will be God. If at all we do not lack faith in Him, victory is ours without doubt.

how we have forgotten God."

June, 1953. "The provocation from the government side is so great that it will be amazing if the Africans will be able to keep their heads amidst it all. The people seem to be terribly fear-stricken. Some courageous step will have to be taken. My mind is rather upset at all the recent happenings and I am seeking God's guidance. I am sure it will come in its time, provided I have faith and am sincere. I hope I am not lacking in that."

November, 1953 "I was not allowed to get any letters in

things to happen. If the police took prompt measures, these things would never happen. They like these things to happen and so they look on until the situation gets worse. The worst culprits are the unscrupulous police."

January, 1954: "Yesterday was January 30th. How fresh the whole affair appears to be! We spent the whole day thinking of father and in doing something connected with him. . . ."

April, 1954: "I feel more and more sure that . . . the face of South Africa will have completely changed within the next decade. . . . With violence or non-violence remains to be seen. The forces of violence seem at present to be in the ascendancy. God help us all."

July, 1954: "The Government is just trying to provoke the people to resort to Mau Mau methods. I am afraid it will be suicidal if they do. God forbid it. It is a great blessing that we have in this country friends like Father Huddleston and the Bishop of Johannesburg and a few other fearless Europeans. Their presence is saving the situation. . . ."

September, 1954: "Things are very gloomy here. The Nationalist Government, since its victory in the Provincial elections, has become strong and has consequently become more ruthless both in word and deed. God knows what our fate will be, or rather, of South Africa will be.

Last days of his illness at McCord Hospital

prison except, by special permission, from one of my closest relatives. This is a rule for all short-term prisoners. Indeed, it was the race of God and the bless-

Let us hope and pray for the best."

Manilal Gandhi died on April 11 in a serene silence in

losses. Does this mean the collapse of Gandhism in South Africa if not in India? By no means!

The memory of Manilal, as Mohandas, will remain very much alive in South Africa, in India, in America, around the world. Those who knew Manilal will mourn deeply, because his work had not come to fruition in Africa as his father's did in Africa and India. Yet there remain the image and inspiration of Manilal, going through the sugar fields of Phoenix in his Dodge, down to Durban to court arrest, to serve a prison term, or to meet some pilgrim. Manilal's memory and world-wide inspiration will remain.

We found in Manilal Gandhi a deeply religious, a deeply courageous spirit in his own right, undeniably in the shadow of incomparable greatness, but living outside the shadow and giving leadership in a regime ever as cruel as his father faced in Africa or Asia.

We found in Manilal a sweet exterior, but a determined interior, a man trying to conserve the past — for the Gandhi tradition is worth conserving — but trying also to strike out boldly to make a new world for all South Africans.

We found in Manilal a world mind, concerned about South Africa, but vitally interested in all Africa, India, all Asia, all peoples everywhere.

We found in Manilal a world religion, deeply Hindu, but appreciative of Islam, Christianity, all religions everywhere.

We found in Manilal a universal understanding, a willingness to love the evil doer but not to be taken in by the evil whether apartheid or communism.

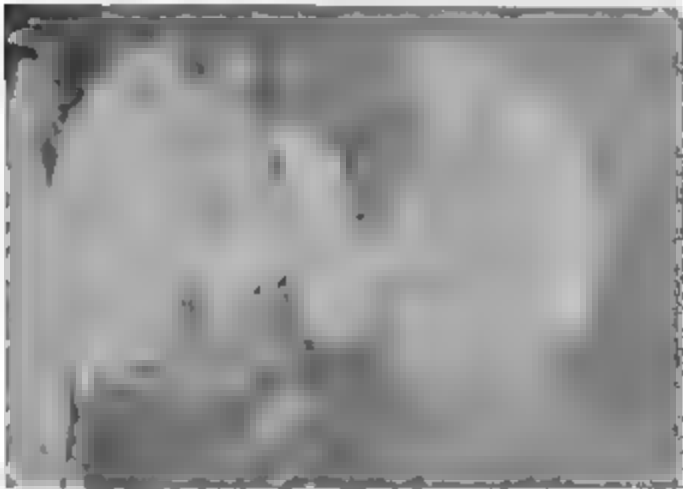
Then suddenly, the terse announcement in the newspapers and even on television that "the second son of Gandhi has died."

Manilal has gone to the ages. A light has gone out in Phoenix as truly as that light went out only eight years before in New Delhi.

The day will yet come when the name of Gandhi will be honoured in all South Africa as it now is in all the world. No longer secretly remembered, the

LAST HOMAGE

THE funeral of the late Mr. Manilal Gandhi was held at the Cato Manor Indian Crematorium on Thursday, 5th April, 1950 at 6.30 p.m. The late Mr. Manilal passed away peacefully at 10.45 a.m. of the same day at his home in Phoenix. The news of his death was conveyed to the people of Durban who had, notwithstanding the suddenness of the sad tidings, attended the funeral to pay their last respects to one who had meant so much to the Indian community and whose presence during his lifetime was a source of spiritual strength.

Courtesy: Natal Daily News.

Last Homage At The Crematorium

Elsewhere in this issue are tributes paid to the deceased and to the members of his bereaved family by those who had attended the cemetery where his remains were cremated and, others who were not present at the cremation.

Solemn tributes were paid at the crematorium by Messrs. P. R. Pather, H. Natrass, A. S. Kaje, Govan Mani, S. L. Singh, Dr. Don M'Timkulu, M. B. Naidoo and Sorabjee Rustamjee.

The late Mr. Manilal leaves behind a wife, a son and two daughters, to mourn their irreparable loss.

With several others, we the Trustees of the Phoenix Settlement, Manager and Staff of 'Indian Opinion,' extend our heartfelt sympathies to the bereaved family, and pray that God will give them courage to bear their irreparable loss, and Peace to the departed Soul.

DEATH BE NOT PROUD

Death be not proud, though some have called thee
Mighty and dreadful, for thou art not so,
For those whom thou think'st thou dost overthrow,
Die not, poor death; nor yet canst thou kill me
From Rest and Sleep, which but thy picture be,
Much pleasure, then from thee much more must flow;
And soonest our best men with thee do go—
Rest of their bones and souls' delivery!
Thou'rt slave to fate, chance, kings, and desperate men,
And dost with poison, war, and sickness dwell,
And poppy or charms can make us sleep as well
And better than thy stroke. Why swell'st thou then?
One short sleep past, we wake eternally,
And Death shall be no more; Death, thou shalt die!
—John Donne, "Holy Sonnets"

MRS. MANILAL GANDHI'S THANKS

I WISH to thank all friends who went out of their way to help us during my husband's illness. Their loving kindness and concern have gone a long way in lessening the grief felt by my husband's demise. I have been requested not to print the names of these people. I hope they will read my sincere thanks for all that they have done.

It is very saddening that despite the loving care and devotion that my husband received, I have lost him. I still cherish the hope that the spirit of Mahatma, and the spirit of my husband will guide me and my children to the right path and that their spiritual presence will give us the strength to pursue that path.

Before I conclude I wish to thank Dr. Taylor, the Matron, Doctors and the nursing staff of the McCord Hospital, from the bottom of my heart, for all that they did to make my husband's stay at the hospital as comfortable as was possible. I also wish to thank Dr. Christopherson for continuing to allow us the privileges extended to us by Dr. Taylor during the latter's absence overseas.

Thank you very much for the kind messages of sympathy received by way of telegraph, telephone, cables and letters.

During the illness of Manilal, the publishing of 'Indian Opinion' would have been practically impossible, if our friends had not come to our rescue, to them also, my sincere thanks.

Many friends have urged us to continue to print the newspaper 'Indian Opinion' but at this stage, neither my son, Arun nor I are in a state to decide about anything, but we assure you that until we reach a decision the paper will continue to be printed as in the past. I pray that with the blessings of both Mahatmaji and Manilal the task of printing the paper will be lightened.

Drop Thy Burden And Thy Care

Ere thou sleepest, gently lay
Every troubled thought away.
Put off worry and distress
As thou pullest off thy dress,
Drop thy burden and thy care
In the quiet arms of prayer.

Lord, thou knowest how I live
All I've done amiss, forgive.
All the good I've tried to do,
Strengthen, bless and carry through
All I love in safety keep
While in Thee I fall asleep.

—Henry Van Dyke,

A Tribute

By M. B. NAIDOO

SOUTH African Indians wherever they be, will mourn the passing of a distinguished and revered personality and so will the many African, European and Coloured peoples by whom the late Mr. Manilal was esteemed for his political leadership.

No one who had known him intimately would doubt for a moment his honesty and integrity and no one who had visited the Settlement at Phoenix could remain unmoved by the presence of him whose spirit now breathes through the hills and graves of the Settlement.

As a man, Manilal was fearless and outspoken with a deep and sympathetic understanding of his man nature. As a friend, he was cordial to the extreme and regarded his associates with a candour and a sincerity that were lacking. To him the inequality of man was a social evil which he fought valiantly and silently. He recognised in every individual the dignity of man and when news of his passing spread over the countryside, his African neighbours mourned his loss with obvious sincerity.

His political struggles for the emancipation of his people had been inspired by the example

of his late father whose success as the protagonist of non-violence had ushered a new ideology in human relations. The late Manilal Gandhi had in the latter years of his life disciplined himself with ascetic rigour for that spiritual and physical perfection so necessary for the redemption of his people. He continued his struggles with the same zeal and devotion to service that characterised the actions of the illustrious Mahatma; neither did he falter in the pursuit of his cherished ideals. Phoenix was to him the embodiment of the spirit of the Master and sacred unto posterity will be the scattered dust on which he walked. The loss he leaves around the Settlement will no longer resound the steps of one who frequently trod the countryside before dawn, but somewhere in the many recesses of the Settlement his spirit will linger in nostalgic attachment to his beloved countryside where the murmur of the foliage is never still.

But like the rest of the great men of the past, Manilal Gandhi has ceased to exist and in the lengthening shadows of evening we shall sing the anthem of his great Release, for, "he both goes in a honour whence no traveller returns."

conscious and his complete surrender to the will of God, will serve us as a fountain from which we will receive nourishment and elevation of our moral and spiritual being.

It is for us to carry on the torch left behind for us by our dear friend. We can cherish and perpetuate his sacred memory by purifying our lives and dedicating ourselves to the mission and work which were so close and dear to his heart and for which he strove unceasingly and wholeheartedly and ultimately laid down his life.

Manilal's life was spent in the service of the down-trodden, the ill-treated, the oppressed, the subjugated and the humiliated

countries and classes and our hearts are heavy with grief over his separation owing to our attachment with the physical which is mortal—transitory.

But his real being is never away from us. He shall ever live and be with us in spirit, advising us, encouraging and strengthening us in our endeavours and pointing for the ideals and principles which our departed brother propagated and practised and all movements and causes he espoused to the very end of his life on the earth.

It will be well with the people who are struggling against tyranny, totalitarianism, racial discrimination, injustice, if they would adhere to Truth and Non-violence embodied in the "Satyagraha" according to Mahatma Gandhi for the vindication of their legitimate human rights.

Manilal Gandhi's personality and his work for international understanding, goodwill and friendship and for world peace should be an inspiration and impetus to us. We must not rest, we must not slacken our efforts but keep marching on with weapons of truth and non-violence to win ultimate victory over evil and establish love, peace, harmony, friendship and a spirit of co-operation amongst peoples of the world.

Our friend, Manilal obeyed the Will of God, the Divine Father, and walked in the footsteps of his and our Bapu, Mahatma Gandhi, the Father of the Nation, the emancipator of the Satyagraha and the redeemer of mankind.

Truly the two Fathers will pronounce on our departed brother, Manilal Gandhi, their benediction, "Well done, our faithful and beloved son."

As I Knew Him

By ALPHA NGCOBO

(Mr. Alpha Ngcobo is a very old and respected member of our staff. He began working for 'Indian Opinion' in 1920.)

MY acquaintance with the late Mr. Manilal Gandhi, whose end and sudden death took place at his home on Thursday, 5th April, dates back from the year 1920 when he first agreed to engage me as one of his employees in the Press where he conducted and edited the famous journal 'Indian Opinion,' which was founded by his revered father, Mahatma Gandhi, in the year 1903.

For many years I have watched Mr. Manilal working with the staff during day and night with amazing zeal and interest till the paper was out—sometimes at midnight. It was his belief that if you want to become an honest leader of your people, you should serve them yourself. And, so whatever he preached he always tried to put into practice.

He endeavoured at all times to maintain the journal's high standard, and was determined to continue with its publication in spite of the numerous difficulties which he often found himself faced with. On numerous occasions he would go out to the Cape and the Transvaal to collect subscriptions. Besides doing this he had the additional burden of writing and editing the Editorials, from there

Mr. Gandhi did not lag behind in other important activities. He took a very keen interest in public affairs and held a responsible position as a leader of the non-European people and as a defender of the cause of justice. He was a firm believer in the doctrine of Truth and Non-violence. He had a deep faith in the power of prayer. In the battle for Freedom he was a brave lieutenant. Lovers of freedom throughout the world, have acclaimed him "A Fearless Leader!"

The late Mr. Manilal Gandhi was of an amiable disposition and was ever ready and willing to give a sympathetic hearing to anyone who came to him with a reasonable request. He had won the affection and esteem of all those who had had the privilege of coming into contact with him, and he showed deep respect for people of all races—young and old—rich and poor.

Deeply touched by his large heartedness, the African people who live close to the Phoenix Settlement had learned to honour him by the name "Nkomo"—'Son of a Great Man'—by which name they all called him till the day he breathed his last.

The huge crowd of mourners

The Late Mr. Manilal Gandhi

By DHANI RAM SAGGAR

MANILAL GANDHI has been recalled by the Divine Power. His earthly ministry has come to an end. His physical part has merged into the elements but his spirit triumphant and free from bodily bondage and limitations has transcended to other realms to commence service in accordance with God's Will, Plan and Command.

It was our privilege and good fortune that God in His mercy and benevolence granted us the friendship, association, knowledge and wise leadership of such a sanctified soul as that of our beloved and noble friend—brother Manilal Gandhi.

His life and example will ever

Farewell—My Friend

By Joseph Sadony

IN the United States of America as in other countries there are many people who have followed the career of Manilal Gandhi as they did that of his father before him with sympathetic interest in his cause of intellectual and personal liberty, spiritual and racial equality and universal fraternity. Many of these unseen friends are my friends also, and readers of a daily column which I have written for the press during thirty years.

In behalf of these I would like to express to the family and friends of Manilal Gandhi our heartfelt sympathy in the personal loss of his recent passing. To this I would add a personal conviction of his immortality and the assurance on the part of his many distant friends of a continued interest in the cause he served.

From childhood I have been endowed with a sensitivity which has caused me to share the physical or mental sufferings of others. If I would shake hands with a man who was suffering physical pain I would feel that pain in my own body and be able to describe its locality though I had not been informed of it. One day, in a moment of meditation, I thought I heard a shot, and felt immediately a stab of pain that caused me to clutch my breast and stagger on my feet because I was standing, looking out of a window with my mind beyond the horizon in far-away India. My wife rushed to me, alarmed, and asked me what was the matter but I could not account for the experience because I could not conceive, until I was the next day informed of it, that Gandhi had been shot. I had foreseen and predicted before witnesses his untimely end, but not the method of it.

And so too in the case of Manilal Gandhi his final illness was known to me before I heard of it, as also the fact that he would not recover from it because his constitution had been weakened by earlier sickness, and this grieved me because he is no less a martyr to the cause of justice than his father was. On April 5, while talking with two friends, I felt the hand of death upon my heart and told them that we would hear of the death of a good friend who was a far greater man

than even those who knew him reared. The next day we heard of it.

To the co-workers of Manilal Gandhi I have this to say: The situation in South Africa is one that is, in varying degrees of sharpness, common to all the world to-day: a catastrophe-breeding self-conscious racial feeling that is based on a false premise. The race-myth was an artificial mechanism deliberately devised and indoctrinated by propaganda to strengthen a political substitute for religion: the all-pervading force of nationalism which became a dominant force in history in the 19th and 20th century.

To-day the most intelligent people realize that mankind is biologically one species. No comparison or division of justice is possible on the basis of colour. There is more difference between two individual white men or between two individual men of colour than there is between two "races" biologically or sociologically from the scientific view. The source of difference is cultural background. And all this has been proven on the world's battlefields. What shatters human families is when members have no longer the same interest, goal or God.

But tolerance is still the unwritten law of all human culture. Without culture we are barbarians without the ability to think; and without the ability to think, creeds have no value nor meaning worth having or fighting for. If the world's truly "elect"—the men of universal spiritual culture could be gathered into one organisation, you would find them of every colour, nationality and degree of education and development. And you would find there the true foundations of human brotherhood, with fraternal love an dthe "Golden Rule" as natural fruits of mutual understanding and respect.

I recall the influence of men like Manilal Gandhi who did his best to follow in his father's footsteps, the opposite index of humanity has been raised by the nurture of universal spiritual culture which will survive and ultimately gain the goal for which they lived and died.

Manilal Gandhi

By Ashwin Choudree

There is sadness in our hearts, an emptiness which will continue for many a year—a personal loss which many of us who were associated with Manilal will feel deeply. My wife and I have lost a dear friend.

Manilal Gandhi, however, was a public figure and it is in that context I think I should make some comment. He is so close to us that no assessment of this human personality can to-day be made adequately. To cover the field of his political activity and his life of social service would be to deal with the Indian struggle for rights in this country almost from its beginning. His part in South African politics, his contribution to the Indian cause in this country, nay, even further in the establishment of a rich human way of life for all in South Africa history will no doubt record in the years that lie ahead.

The mind in retrospect is, however, struck by one or two outstanding aspects of this man, who often appeared to some as a stormy petrel in the South African Indian political scene. Truth, as he saw it, was basic to his character. Nothing that was expedient had any place in life for him. Everything became a matter of principle. Manilal's life was a continuing grapple with his conscience. No man suffered inwardly more when a decision had to be made. Through all the years I have known him I found this to be the source of his strength and his greatness.

He was not a party politician; he was wedded to no political dogma, nor did he subscribe to any definite political creed. Like his illustrious and saintly father, he was above all that. Whenever

any issue arose, Manilal spent days debating with his conscience where he must cast his lot and where his duty lay. Once this was resolved in his mind, he pursued it steadfastly and resolutely and no loyalty to friends or political associates influenced or conditioned him. It is this characteristic that in his own way made him tower over all his contemporaries in this country. It is his unbending great quality in his make-up that made him misunderstood among his fellows.

Against overwhelming odds, he has kept alive the message of Dapjee in this land. The spirit of Mahatma Gandhi still pervades the calm, serene atmosphere of the Settlement. To no little extent have Manilal and Sushilaben contributed to kindle and ever keep alive the rich philosophy of one of India's greatest sons. Sushilaben and Aron will now have to continue alone. The school he established, the social services he carried on, the "Indian Opinion" which he conducted, are his legacy to the community. Let us all resolve to stand with them in this hour of their need. Let us in spirit try and become part of the Settlement and do all things to further its services and message.

Manilal was a rich soul, a kindly man; a loving family man. He sought no favours; he played to no gallery; he lived life simply and austere, a sore to the last, an existence of selfless enduring service to his fellow-beings. That is the impression of him in my mind. That is how I shall always remember him.

The Late Mr. Manilal Gandhi

By D. G. S. M'Timkulu

I AM happy to avail myself of this opportunity, through the courtesy and invitation of the Editor of 'Indian Opinion', to pay my humble tribute to that great man who has now passed to his reward—Manilal Gandhi.

What impressed me most about Mr. Gandhi was his humility and his humanity. He encompassed within his love all men—of all colours and all creeds. And this interest in the welfare of all was shown with such utter humility that one never felt in his presence

that he was one of whom it might be said truly, he "walked with Kings" but did "not lose the common touch."

One felt a great admiration for his sincerity and courage in following his high principles, even though, sometimes, this led him along lonely paths.

Our world can ill-afford to lose such men, and we are much the poorer for his passing. His example, will long continue to shine as a light when the gloom gathers round us.

S.A. Indians Have Lost A Relentless Fighter

By A Christopher

THE death of Manilal Mohandas Gandhi has come as a shock in particular to the South African Indian community. He was not in good health for some time but he did not give up his activities while he could act. And it was hoped that he would in the course of time recover.

Manilal, the second son of Mahatma Gandhi, like his brothers, was thrown on his own to fend for himself and he grew on his own strength and of character and determination.

With his younger brother Ramdas he returned to the Phoenix Settlement, which is a few miles from the City of Durban, to carry on the work of the Settlement. His father had founded Phoenix Settlement for the leading of a simple life for those who like himself believed in the simple life and lived it.

It was after taking part in the great Passive Resistance Movement started in India by his father which won Independence for India that Manilal and Ramdas returned to South Africa. Manilal was young and inexperienced and had to manage at first with Ramdas who however soon made up his mind to return to India and thus left Manilal alone to carry on. He got friends to edit 'Indian Opinion' until he was able to do so himself.

'Indian Opinion' was founded by his father who followed the teachings of Tolstoy, Ruskin, Thoreau and the religions.

The policy of the paper was to exclude competitive matters and advertisements and certain pictures so that the paper published news and helpful criticism.

And Manilal followed the policy set by his father and such a paper is financially run with difficulties. But with such help he got from the public and friends he during many years has been conducting the paper. The paper has been fearlessly conducted to the cause of freedom, and has been a source of strength to the community. It stands for all races,

Not only was he engaged in keeping his father's paper and his ideas going, but he entered in the struggle to win freedom. He was a Resister with others in this country when Passive Resistance was being carried on but also was a Passive Resister on his own when there was no general Passive Resistance in the country.

In the days when a Commission was set up by the Union Government to explore Colonies outside India and South Africa to settle South African born Indians and Indians domiciled in South Africa, he threw himself heart and soul in the opposition to the idea that Indians should be expatriated from South Africa.

Never did he undertake any action whether as a Passive Resister or otherwise before he had fasted and prayed and purified himself relying always on God. He walked miles everyday in the country-side communing with his Creator and nature. He has answered the great call. But his name will live among those who give up their lives in the cause of freedom.

Prayers At Sevagram Ashram

THE news of Mr. Manilal Gandhi's demise reached Sevagram Ashram (Mahatma's Ashram) at 9 p.m. on Thursday. The news was relayed to the inmates of the Ashram by Mr. Ramdas Gandhi and a prayer meeting was organized instantly.

All the people who were within reach were called and prayers were said on the ground where Mahatma held his prayer meetings. At this meeting Mahatma's seat was placed in its usual place and the inmates sat around it singing hymns that were the favorites of both Mahatma and the late Mr. Manilal Gandhi.

A resolution was passed at this prayer meeting and later posted to Mrs. Sushila Gandhi, by Madam Ashadevi. Owing to lack of space the resolution will be printed in a later issue.

My Childhood Companion

By Sorabjee Rustomjee

ALTHOUGH we know that birth and death is the way of Nature, even great people are at times very deeply grieved at the loss of a near and dear one. When I think back upon our childhood days, when Manilal was 5 years old and I was 3 years old I am overcome by a nostalgic feeling and tears begin to stream down my face.

People in this world are not born great, but they become great. To become great one has to make great sacrifices for the sake of Truth.

The late Manilal derived happiness from a life of fearlessness, self control, fasting and courting arrest as a Satyagrahi.

He showed much courage and fortitude in clinging to the high

ideals and principles of his world-renowned and saintly father, Mahatma, in everything he did.

Mahatma's associates and comrades are, one by one, passing on.

The late Manilal had cherished the hope of making Phoenix, which was founded by Mahatma, an ideal memorial to his father and mother. If we can fulfil his dreams, by starting from where he left, then his soul will rest in peace and with that knowledge his wife, Sushila, and the children will be comforted in these dark days.

If anyone has a suitable suggestion to make, I invite them to write to me at the address of this newspaper.

A Friend And Colleague

Albert John Lutuli

I HEARD with deep regret, the passing away of my beloved friend and colleague in the struggle for Freedom in South Africa, your late husband.

I wish, on behalf of myself and the African National Congress, to express our deepest sympathy in and condolence to you and your family at the great and irreparable loss you have sustained.

It is humbly difficult to be serene and composed at such moments. We would ask you in your moments of grief and despondency to derive sustenance from the fact that your late husband stood for the highest things

in life and was always associated with noble causes whose objects were to enrich humanity, and not self.

He tried his best to be a faithful disciple of his illustrious father, the Mahatma. That attempt alone, to be like his father entitles your late husband to be ranked as one of the noble sons, not just of South Africa, but of the world.

May his memory be an urge to you all to emulate him with whatever strength the Almighty may give you. Your loss is our loss. For our part, we shall also try to sustain ourselves by the inspiration of his life.

An Irreparable loss

By "Pardesi"

TRAGEDY struck the pretty little hamlet of Phoenix last Thursday morning when one of South Africa's most ardent campaigners for non-European emancipation in this country, Mr. Manilal Gandhi, passed away after prolonged illness at his home, "Kasturba Bhuvan."

At a time when the future of the black people here looks as bleak and there are few sincere leaders to tide us over the trying period, Mr. Gandhi's death is an

irreparable loss.

Soon after Mahatma's assassination, Pandit Nehru said: "Mahatma is gone, and the great light is extinguished. Darkness of sorrow and distress surrounds us all. I have no doubt he will continue to guide us from the borders of the Great Beyond."

A great light has also been extinguished in South Africa. The same sentiments expressed by Pandit Nehru we echo here for the son of the Mahatma.

General Newspaper References

Official Reports

—INDIA NEWS (London), April 7, 1961

Mr. Manilal Gandhi, son of Mahatma Gandhi, died at his home in Phoenix, north coast of Natal, near Durban, on April 6. He had been suffering for some time from cancer of the prostate.

Mr. Gandhi was editor of the Phoenix newspaper "Indian Opinion" and an active opponent of the South African Government's racial segregation policy.

—o—

—INDIAGRAM (London), April 6, 1961

Mr. Manilal Gandhi, son of Mahatma Gandhi, died at his home in Phoenix, north coast of Natal, near Durban, on April 6. He was 64 and had been suffering for some time from cancer of the prostate. Mr. Gandhi was editor of the Phoenix newspaper "Indian Opinion" and an active opponent of the South African Government's racial segregation policy.

Born at Porbandar in Western India, Mr. Gandhi went to South Africa in 1897.

After the Group Areas Act, setting aside separate areas for different racial groups, came into force he conducted a 14-day fast, declaring that its purpose was "to purify my body, mind and soul, that I may survive this, I still in the name of God defy the Government's apartheid policy. I will not be intimidated by the threat of it and shall resist without the slightest protest to the penalty." He committed several technical breaches of the law but the police did not take action. In February, 1953, however, he was found guilty after taking part in a procession into the Government African location and was sentenced to 50 days' imprisonment.

—o—

—THE TIMES, April 6

Reuter reports the death of his home at Phoenix on the north coast of Natal yesterday of Mr. Manilal Gandhi, the second son of Mahatma Gandhi. He was 64, and had been ill for some time.

He was an uncompromising opponent of the South African Government's policy of apartheid, and was a believer, like his father, in the efficacy of passive resistance and fasting as a means of protest.

Born at Porbandar, in Western India, he went to South

Africa in 1897 with his brother Haridas, and settled in the Indian community at Phoenix, Natal, which had been established by his father in 1901. He became editor of the weekly newspaper "Indian Opinion" and a leader of his fellow-Indians in the Union. In April, 1951, immediately after the Group Areas Act, setting aside separate areas for different racial groups, came into force he embarked a 14-day fast, declaring that its purpose was "to purify my body, mind and soul, that I may survive this, I still in the name of God defy the Government's apartheid policy. I will not be intimidated by the threat of it and shall resist without the slightest protest to the penalty." He committed several technical breaches of the law but the police did not take action. In February, 1953, however, he was found guilty after taking part in a procession into the Government African location and was sentenced to 50 days' imprisonment.

He had had a long list of travels in Africa, America, and elsewhere, and a short time on several occasions in England. He was married and had three children.

—o—

—MANCHESTER GUARDIAN, April 6

Mr. Manilal Gandhi, son of the late Mahatma Gandhi, died at his home in Phoenix, Natal, on April 6. He was 64. He had been suffering from cancer of the prostate for some time. Mr. Gandhi was editor of the Phoenix newspaper "Indian Opinion" and an active opponent of the South African Government's racial segregation policy.

Mr. Gandhi was born at Porbandar in Western India. He was a shock, though not altogether surprising. He had been in hospital for some time, and his death was a relief to his family. He was a devoted follower of his father's teachings, and was a strong advocate of passive resistance. He was a member of the Indian National Congress, and was a close friend of Mahatma Gandhi. He was a man of great courage and determination, and was a true leader of his people. He was a man of great faith and conviction, and was a true servant of his people. He was a man of great love and compassion, and was a true friend to all who were in need. He was a man of great wisdom and insight, and was a true guide to his people. He was a man of great strength and courage, and was a true hero to his people. He was a man of great honor and respect, and was a true leader of his people. He was a man of great faith and conviction, and was a true servant of his people. He was a man of great love and compassion, and was a true friend to all who were in need. He was a man of great wisdom and insight, and was a true guide to his people. He was a man of great strength and courage, and was a true hero to his people. He was a man of great honor and respect, and was a true leader of his people.

He was Mahatma's second son. Unlike his older brother, who broke away from his father at an early age, he continued under the latter's guidance, and of Gandhi's four sons, of whom the youngest is Devadas Gandhi, the editor of the "Hindustan Times," he was closest to his father in his way of thought and political activities.

In 1917 he succeeded his father as editor of the weekly paper "Indian Opinion," which his father had founded in 1901. He spent all his time and energy in promoting the cause of the South African Indian community, and was a strong advocate of non-violence. He was a member of the Indian National Congress, and was a close friend of Mahatma Gandhi. He was a man of great courage and determination, and was a true leader of his people. He was a man of great faith and conviction, and was a true servant of his people. He was a man of great love and compassion, and was a true friend to all who were in need. He was a man of great wisdom and insight, and was a true guide to his people. He was a man of great strength and courage, and was a true hero to his people. He was a man of great honor and respect, and was a true leader of his people.

—o—

NEW YORK HERALD TRIBUNE, April 6

Manilal Mohandas Gandhi, sixty-four, son of the late Indian political leader, died at his home in Phoenix, Natal on Thursday, April 6 after a long illness.

Mr. Gandhi strikingly resembled his father, the late Mohandas K. Gandhi in both appearance and political philosophy. Like his father, he was modest and deeply religious. And while he had no dreams of attaining his father's fame, he was conscious of the value of his name and used it to publicize his opposition to the segregation policies of the South African government.

An exponent of his father's philosophy of passive resistance, Mr. Gandhi repeatedly and deliberately violated South African segregation laws to focus world attention on what he believed to be "unjust" laws. He was jailed several times, most recently in 1953, and each time chose a jail term over a possible fine.

He explained why he chose to fight the apartheid laws of South Africa with these words:

"Life has become intolerable for any self-respecting person. The government's apartheid policy is creeping like a fiend in every walk of life. The only course I have to choose, if I want to live as a self-respecting person, is to fight against this state of affairs."

Earlier, he had explained his faith in the power of passive resistance in this way:

"It is folly to believe that an unarmed man is helpless. He has more strength than one armed to the teeth, provided he has unshakable faith in the power of God."

Born Porbandar, in the Province of Kathiawar, in India, Mr. Gandhi was taken to South Africa as a child by his father, who was then a comparatively unknown lawyer. He later became the editor of "Indian Opinion," a weekly founded by his father.

Mr. Gandhi frequently fasted—like his father—to call attention to his opposition to the law of the non-white population in South Africa. Such fasts lasted from fifteen to twenty-one days.

Although he was not happy in South Africa, he remained there to carry on his campaign against the apartheid policy. "I would be happier in any other country," he said in 1951. "But my duty lies here." Mr. Gandhi leaves his wife, two daughters and a twenty-two year-old son. UP

—o—

WASHINGTON EVENING STAR, April 6

Manilal Gandhi, 64-year-old son of Mohandas K. Gandhi, died yesterday at his home in Phoenix, Natal, South Africa.

Manilal was editor of "Indian Opinion," a newspaper established in South Africa by his father, who was a leader of Indians in South Africa before returning to his homeland to campaign for independence.

Born at Porbandar, in the province of Kathiawar, Indian, Manilal later studied in South Africa.

Championing the cause of Asians and Africans against the

South African government, Mr. Gandhi followed his father's passive resistance policy of love, prayer and courteous arrest. He combated racial segregation laws by refusing to leave the white-Durban Municipal Library, by waiting for police to remove him from the whites-only railway seats, by sitting down in double-decker buses when the downstairs was reserved for whites.

Mr. Gandhi's body was cremated six hours after death. He leaves a widow, two daughters and a 22-year-old son.—A.P.

—o—

BALTIMORE SUN
April 6.

Manilal Gandhi, 64-year-old son of Mohandas K. Gandhi,

died today at his home in Phoenix, Natal.

He fasted for periods of 15 and 21 days.

In company with Patrick Duncan, son of a former governor-general of South Africa, and other Europeans and non-Europeans, Gandhi eventually went to jail at the age of 61. He had refused to pay a fine for defying the Government in a demonstration. He served 38 days imprisonment.

Last year Gandhi suffered an attack of coronary thrombosis and was an invalid until his death. His body was cremated six hours after death. Gandhi leaves a widow, two daughters and a 22-year-old son.

Manilal Gandhi As I Knew Him

By Jordan K. Ngubane

I CAME into contact with Manilal Gandhi under circumstances which were far from auspicious. We had just gone through the tragedy of the Afro-Indian riots in 1949. Manilal wrote things against the African community which were angrier than wise. I replied in "Isakunda yaBantu," pointing out the inaccuracies in his article. Feelings between the Indian and the African were bitterly inflamed at the time. I did not know him and did not expect him to bother about grasping the inner truth of my reply.

To my surprise I received a personal letter in a clear, small handwriting which I had never seen before. In that letter Manilal was apologising without reservation for the things he had written. It was such a convincing apology that from it dates my years of very close friendship with that very remarkable man.

I have said that Manilal was a remarkable man. He was in fact, as he had never really had formal education. Whenever he spoke in his gentle, smiling manner I would either dismiss it as a bit of leg-pulling. But one day I met a man who had been with Mahatma Gandhi throughout the great struggles of that outstanding man in this country. He told me a lot about the Mahatma and his sons. What he said confirmed everything Manilal had often told me.

And yet here was this man who had not seen the doors of a university and who really had had little if any formal education, building one of the most lasting bridges between his fellowmen of all races in exceedingly difficult circumstances.

In the first place all of us belong to our respective racial

groups. Very many of us grow up with a distinctive bias against the other groups. I grew up with such a bias myself and had to fight terrible wars with my own soul to shake off that bias. Strange as it sounds, that racial bias is stronger as between African and Indian as between African and European. Consequently it is by far easier for an African to build up a number of lasting friendships with the European—in spite of the fact that he belongs to the ruling caste than with the Indian. There are, of course, well-known historical reasons for this.

Manilal's father had not been outstandingly sympathetic to the African while in this country. Manilal himself grew up belonging to a generation of Indians which did not understand the new African, which did not understand the dynamic forces at work in the mind of the new African. So that when the resistance movement came, Manilal was genuinely doubtful about the African's capacity to make a success of that weapon. And when the African showed that he had mastered at least the fundamentals of satyagraha we all witnessed a blossoming into visible splendour of the most outstanding quality Manilal Gandhi had—his indomitable courage.

He rose up, gave up the comfortable life of his Phoenix home and decided to go to jail with African resisters. To me that was an act of unpaired courage. Gandhi, a prominent Indian going to jail, after he had earned scorn on the African? The high and the mighty in the Indian community would not look at him. He lost friends elsewhere and people who had prided themselves on being

his friends or his father's friends would not set their eyes on him.

I know it for a fact that Manilal was persecuted for his "treachery" to the Indian people or for doing the thing which was below his dignity—to go to jail with the kaffirs. And when he returned from jail he was a man to whom the truth had been revealed in richer light. I had many earnest discussions with him on the freedom struggle and one thing that struck me most about him was that he was not bitter about his traducers. He was grieved they were in error but prayed and worked unceasingly to enable them to see the truth in better light.

The finest in the human race have, right down the centuries, had so much love for their fellowmen that even when stoned or crucified they have died saying, with Job: "Thou art great, O Man." Manilal did that.

Centuries of tradition have made the Zulu regard courage as the supreme virtue. I am a Zulu-speaking African myself. But when confronted with the unshakeable moral and physical courage of that gentle little man, I almost quaked before him.

The next thing I shall remember about Manilal to the end of my days was his gentleness. I come of a race of warriors and gentleness is not one of my virtues. But Manilal had a gentleness which religious mystics would call sweet. You either loved Manilal or had nothing to do with him. And one of the things which bound you to him was his very gentle personality.

Up to now I have written of Manilal as a public man: as a colleague and co-fighter in the freedom struggle. To me personally he was also a friend and Manilal was quite serious about friendship. For reasons which everybody knows, the African leads a life of poverty. We are born into it, die up to spite of it and we die. As a result of it, to the people of a European friend or Indian friend I cannot hope to reciprocate their hospitality in my pocket. I know very many people might misunderstand the African here. But the facts of history and economics are there for all.

Consequently the African tends to be a little touchy about the other people's response to his misfortune. I am not a rich man. I have no money whatever to be a rich man, but when Manilal came into my house you would think he was walking into a royal palace—such was his respect for the dignity and personality of his fellowmen, and he could respect them because he was a fully developed man.

And when you were friends with him, what he had you could share. I remember a little incident which revealed the character of this gentle man and his remarkable wife, Sushila. He was making preparations for going to jail and I was helping with the editorial side. I got to the Press one day wet to the skin. He refused absolutely to allow me to do any work before I had had something hot. We went to the house

When we got there Sushila told me to throw off the clothes I had and put on Arun's clothes. Fortunately for me I was drying up quickly and rushing to town.

Arun, their son, is a tall and brawny young man with a figure nearly twice my size. I laughed at the idea of seeing myself in his clothes in town. This is a small incident which will mean nothing to the outside world. But to us in South Africa, where you cannot sit on a bench used by Europeans, where you cannot have a meal in an Indian restaurant or a city like Durban if you are an African, that little incident means such a lot.

Over the years I learnt to respect his integrity and his being a good human being. There were very many things on which we saw the truth differently. But it was an inspiring experience to have a difference of opinion with Manilal. He did make errors of judgment like other men, but he had the courage to admit his error.

Our Next Issue

AS a mark of respect to our late Editor, Mr. Manilal and also to get the peace of mind after this trying ordeal as well as to give us time to straighten matters in our press, we take the liberty of stopping the issue which would have been published under normal circumstances on the 21st April. Our next issue will be published on the 4th of May, in which we will publish these tributes and messages which arrived too late for this issue.

But to me the greatest loss I have suffered and with me the whole of South Africa, is that when he died he was thinking of changing "Indian Opinion" into a weekly presenting the South African and not just the Indian viewpoint. I was very young when he died and that made it possible for those who wrote in his paper to face the truth fearlessly.

Even at the time of his death Indian Opinion was a better newspaper than the Press. It really was one of the most striking contributions to race harmony.

He leaves the Indian community with a major responsibility. Are they going to let the great experiment he had tried out die for lack of support and by so doing confirm Strydom's thesis that they are not good South Africans? Or will they allow nothing to come in between the success of Manilal's plans for "Indian Opinion"? For, in both fact and practice, "Indian Opinion" and the ideals it stands for are actually the Indian community's finest contribution towards building the South African nation.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bomberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jasi Gold Georgette
Sarrees and Borders, Big range in stock.

Georgette Jasi Work Sarrees
All colours. 64-70-8

Georgette Sarrees Cotton Embroidery
43/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 3/6 & 70/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 1st May. Sailing 5th May 1956.
For Karachi - Bombay

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0
Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0
Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

NEW LATEST RECORDS AND SONG BOOKS AVAILABLE

Nastik	6 Records	£2	9s.	6d.
Shabab	5 "	2	1	3
Aurat	5 "	2	1	3
Alibaba and Forty Thieves		1	13	0

Packing and Postage ds. extra.

Latest Film Song Books in English

Taxi-Driver, Arpaar, Shabab, Deedar, Himilug. Is. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nastick, Udan-Kotola, Haridarsan, Shabab, Bont Polish,
Taxi-Driver, Nagin, Jhamela, Rang Is, Arpaar, Badal, Albella,
Baaz, Chaur-Chand, Bewafa, Kilghata, Raag Rung, BawreNain,
Papac, Saga, Tokar, Nobabar, Shikshat

Obtainable from:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lane Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

*

For the modest cost
of a tin of Sunbeam
you can improve the
whole appearance of
your home. See
the difference for
yourself...when your
stoeps and window
ledges are gleaming
with Sunbeam's rich
glowing colours

Shines...

and shines

STUDY

through The School of Accountancy
will be your greatest investment towards
success in a well-paid business career.
Your enquiry

BRINGS

you a FREE 72-page book "The Direct
Way to Success", with details of The
School's Postal Courses, which include
Accountancy, Secretaryship, Costing,
Banking, Municipal Service, Building
Societies, B.Com. Degree. The

SUCCESS

of thousands of men holding top execu-
tive positions in business originated in
The School's successful methods of
teaching. Founded on 46 years of
practical experience.

To: The Chief Clerk's Adviser, The School
of Accountancy, P.O. Box 4392, 1 Z, 1
Johannesburg. Please send me without ob-
ligation, and post free, a copy of the 72-
page book "The Direct Way to Success",
giving full details of The School's Postal
Courses.

NAME _____
ADDRESS _____

45 Years Successful Educational Services.

The School of Accountancy

ACCOUNTANCY HOUSE, 14 FOX ST.,
BOX 4392 (1 Z, 1) JOHANNESBURG.
Also at Box 204, Cape Town; Box 104,
Durban; Box 95, Ladysmith, Natal.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bids of
Books, Balance Sheets, Income
Tax Returns.

Contact No. 213 Merasa House,
Second Floor,
17 Camdeboo Street,
Ferreirasburg,
Johannesburg. Phone 33-1854.

Cuticura
SOAP

Every

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of
obstetric, surgical and medical practice it is not
enough that it should kill the germs that are the
cause of infection. It must also be safe in use, harm-

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in De-hi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 2s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

FOR
RUBBER STAMPS

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BENTLEY STREET,

DURBAN.

PHONE 61008

P.O. BOX 2782

RENTAL AND LEASE

CONTRACTS

The finest Indian Film Recordings Just Arrived, New Theatres

The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Sargal

NOW ON FOR SALE

	3	Records	£	10s.	0p.
Shubheba	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Begum Sarda	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Banphool (Kannan Devi)	4	"	2	0	0
Tadur & Majhwar	4	"	2	0	0
Dastan	3	"	1	10	0
Dorta Matha	2	"	1	0	0
Zindagi	2	"	1	0	0
Devadas & Street Singer	2	"	1	0	0
Myndar	2	"	1	10	0
6 Loose Sangle Quavala	6	"	3	0	0
Remo & Janet Fum	4	"	2	0	0
Shama	4	"	2	0	0
Mera	6	"	3	0	0
Amalgodhai	6	"	3	0	0
Zorath	6	"	3	0	0

Latest records Local Pressed and from India
you will always find them in our Stock

Books, Magazines, Pictures arriving
by Every Mail

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAFU—Marry F. Darr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI		
—Krisnadasa	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE		
—Mahadev Desai	2	6
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yojna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	14	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Dasa	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Reincarnations—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Dasa	1	8
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	8
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. S. Patel	8	6
To Women—Amit Kumar	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhiji		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadev Desai	8	0

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?			EMINENT AMERICANS WHOM INDIA		
—Dr. V. K. R. V. Rao	1	0	SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland		6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN			SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA	1	
INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	Pacts And Pacts—Stanley Powell	2	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dillip Kumar Roy	23	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT		
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	14	0	—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	24	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	14	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subramanyam	2	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
MY GANDHI—Dr. John Heynes Holmes	12	6	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH		
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1924-54)	5	0	—M. K. Gandhi	16	0
A PROPHET OF THE PEOPLE			UPANISHADS FOR THE LAY READER		
—T. L. Vaswami	8	6	—O. Rajagopalachari	6	0
GITA MEDITATIONS			VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA		
—T. L. Vaswami	8	6	—O. Rajagopalachari	5	6
KRISHNA STORIES			INDIAN CHRISTIANS		
—T. L. Vaswami	7	6	—G. A. Natesan	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0			

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ બેળાએળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી હેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી શ્વાના કંથમાં આવશે. આપનો બોર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

કુલદેણી રહેલ, લીલી, મુલાબી રી. ૧-૦ રતલ	પીરતા માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	પારખેદની ખાલ્લી મે.ળી રી. ૧-૦ રતલ
માવા ભરડી રી. ૫-૦ રતલ	ફેફરી માવા બારી પીરતા રી. ૧-૦ રતલ	ચણાનો મગજ રી. ૫-૦ રતલ
બદામ માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	ભાણુવડીયા માવા પે'ડા રી. ૫-૦ રતલ	રહાર બેનડના બારીયા રી. ૭-૦ રતલ
ફેફરી માવા પે'ડા રી. ૧-૦ રતલ	કુલદની માવા બારી રી. ૫-૦ રતલ	રાજવંદી પોવાનો ચેપડો રી. ૧-૦ રતલ
ભાણુવડીયા બદામી પે'ડા રી. ૧-૦ રતલ	બદામી માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	પાપટ બડદના નાના ૧૦૦ નંબના રી. ૧-૦-૦ મસાલા વાળા
કુલદી પીરતા માવા બારી રી. ૧-૦ રતલ	અમનપરી મેસુર રી. ૫-૦ રતલ	પાપટ બડદના મસાલા વાળા મેડા, ૧૦૦ નંબના રી. ૧-૨-૦
કુલદી લીલો હલવો પીરતાનો રી. ૧-૦ રતલ	કુલદીના કાડું રી. ૩-૦ રતલ	જાળ, ફેફરી રી. ૨-૦ રતલ
કુલદી લીલો બદામી હલવો રી. ૧-૦ રતલ	કુલદીના બંજુ રી. ૨-૧ રતલ	મીઠસ ફરસાણ રી. ૫-૦ રતલ
પારખેદની જાડા રી. ૫-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
કુરમાં જાડું રી. ૩-૦ રતલ		
મીપસાખાડ રી. ૨-૧ રતલ	ભાવનપરના બારીયા ફાફડીયા રી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઇ ફીલાળી મીઠસ ૫-૦ રતલ
માવા મીઠનપાડ રી. ૫-૦ રતલ	ગીણી ચણાના મીઠની રોવ રી. ૨-૧ રતલ	" " " ૫-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રહેસીયા ૬ પેની રતલ

નોર્થન રહેસીયા રી. ૧-૦ રતલ

બોરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Note Our New Address :

Jethalal's Mithai House

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780

—

P. O. Box 2048.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જુહાપુર, સુરતકેરી, લીમાનાં અને જાનવલ એજન્ડા
હિંદુસ્તાન અમલ દુનીયાના રોડ પજુ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અમલ જાગીન
માર્ગે મુશ્કારી કરવા થેર થાઠા અમારી ખાસકરતે છુટકા કરે.
છ'કમી, આગ, પીરી, ફરકક, ભરકમાલ, પોરઆગ, વિગેરના નીચા અમે
ઉત્તરની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરાચલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કમિશનર-સ
સર્વિસકે જે નેપારના કાલસેન્સો. 'પાસપોર્ટ' તેમજ કમિશનરને લખવી
માનવોર્ગ કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે કાલ સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલોસિયલ એન્ડ કોર્પોરેશીયા અને પોસ્ટાલ
ઈન્કમટેક્સ કંપની કમિટિયના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ છુદ, કાઉન્ટીંગરૂમ છુદ, બોર્ડરૂમ, હૅડરૂમ એન્ડ,
સાઈક બોર્ડ કોમ્પોસ ટેક્સ, છુદ કેસ, ટેબલ, તકન કીકાપન
આને અરીદી છકરો. ભાતે પધારી કાલ લેવક છુકરો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

એ હમારી રેખરેખ નીચે લઈકાર માલ છે. તેનો છોક હમેશાં લઈ-
કાર રહે છે. આન રીકમ કાવેના પ્રાઈસ લીસક અંગાવો અને નેપાર
આગલ નધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ!

ન્યુ ઇરા કાપેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૬-૧
જરીની કીનારવાળી ભયેરમેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી માલવ અને અ.ખી ભાત વાળી

રેશમી કાપેલી સાડી ના. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવડી કીનારની સાડી કેમ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૨ થી ઉપર

મુલશક સાડીઓ જેલ્લી હમતા રંગો અને કાપેલા વાળી

માય વાર શી ૨૨-૭-૧ થી ઉપર

૭ વાર શી. ૨૯-૧ થી ઉપર

C.O.D. અને કપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

ભેઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

(પ્રે.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

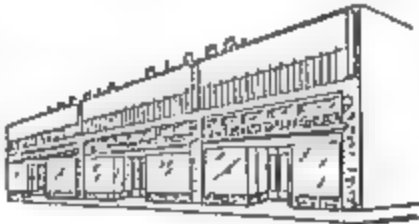
મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

K. M. Lodhia

& Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિષ્કરે

સોનાના લગીના ખાસ આમારી નવી ટેમ્પેચ નીચે અપને અપામણ
કામ સંવેગ પામે એવા રીતે કરીને છોડી.મેડરેસ, મુઠા મુઠા ડીઝાઇનની બંગ્લી અક્રિયા, સારીની પીન, વીડી
અક્રમ એરોસ પીએ વાનાનીએ છોડી.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરફ

ફરમાનનું કો.ઈ આફુ ટ પેની રતલ, કોટી કપીટુ' કસલ
૧૦ પેની રતલ, માપક નં.૨, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨,
રી. ૮-૦ ૧૦૦. પેસેજ ૧૭૬.પુરી અને થેવલી જાન બનક કાચ પોસ્ટલ નાઉ. નાસીક કો.
૧૦-૦ ૧૦૦. લાંબી અને રકરેર બારકોટ કો. ૧૬ ૬૦૦.
કાઠ, નેરો (બાઉ) હવેર્સ કમારે સ્વાપી મળશે.રેડેસીયા, ન્યારાકેન્ડ અને બેલ્લમ્બન ડોમેન્ય બેલ્લમ્બન કમારે ફરફ
ખાન આપી રીડે પણ વસ્તુ બારકોટ કસી પોસ્ટલ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લેખ અસંગો માટે

અમને મળો.

કુરલી જમણના અને રેસમ્બીર છોડી.

શી રેપીટની જાન રેસમ્બ નીચે કુલીવન અને રેડેસીયા કોર્ડ
પણ બાવળા તમારે કુલાપે આવી રેસમ્બ કમારે અને કન્ટાક કુલી.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

ઝો અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના મુખ્યપર - ફરમાન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૬ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.G. C. Kapitan & Son
Vegetarian RestaurantUpcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders

Write For Price List.

~~~~~

બહારમામના આહકેને ખાસ સુચના

મે રે સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરમાની કરવી. મોખાની કોમલ
જમણત નીચે મુજબ પોસ્ટલ કોમરેન. વિનંતી છે.નો. રેડેસીયા રી. ૧-૦ રતલે, સર્ધન રેડેસીયા
૮ પેની રતલે, કુનીવનમાં ૩ પેની રતલે.

આપણ સીરક મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

નવલ કથાઓ

કેર કો. પીમાં કે બજો બજો	૧ ૬
સામર કથા	૨ ૬
મજા સુલિ	૭ ૬
આપણી કામ	૪ ૦
નવી જાળી (નવલ)	૧ ૦
મેકાન (બાલકોનો અનુવાદ) ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૭ ૦
મોવાની વાલો	૩ ૦
મટીકાલ	૬ ૦
વિગત મલિ	૬ ૬
પ્રતિપ	૭ ૬
સાનન આખા	૬ ૦
હોરેલી વાલો	૬ ૦
પ્રીસિક્ક નાટક	૫ ૬
મોવન કામ ૧ ૨ સેકન્ડ	૧૬ ૦
આપણી ખીન કામ ૧ ૨ સેકન્ડ	૧૪ ૦
લોકા વાલો	૧૦ ૦
કોઈ	૭ ૦
સીલિ કુલ્ય અને સુલિ	૬ ૦
વસુપથ	૬ ૦
રેસે પ્રવેશ	૭ ૬
સ્વાખ્યાય ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૩ ૬
કુલ	૮ ૦
નવલોલ સિવાલ	૧૦ ૦
માનવાનાં ભીલો	૧૪ ૦
પ્રમાત કાલો	૮ ૦
માનવાનાં મુલ	૭ ૦
કેલો અલિન	૧ ૬
ફાલ કુલા (ભાગ ૧, ૨)	૧ ૬
મજાકા વાલો	૭ ૬

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

બોધએ છે હાડકાં

તમારા ફેશન કે સાઈડીંગ
પહેંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો ફેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL

એક જ સમયે જો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત, કંપની
સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

કંપનીના કાર્યો સુધારવા બેઠેલ છે.
કેનેડા

ફિલિપ આરીમની નિમિત્ત આદરણીય કેપ ઓફ ક્રેડિટ કોર્પોરેશનના ડીપાર્ટમેન્ટ
ના સરકાર વતીની નીચાવેલા અંગ્રેજી અને ફ્રેન્ચ ભાષાના અધિકારીઓ
તેમના અંગ્રેજી કોમ્પ્યુટર અંગ્રેજી કે.ઈ. પદ્ધતિ અંગ્રેજી વિના પોતાની
તબીબ અધિકારીઓ સાથે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a mark of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £1,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32390

Phone 322651 P.O. Box 1549 Tel. Add. ENDEBODEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ફેશન સેલ્સ કુટરો કાપક, કુલન નર્સી, કુલ, બાળકો માટેનો બલ બલનો
માથા, ૫૧ વપરાશ માટે તેમજ અન્ય પ્રકારના કાપકો માટેની વીળા વધે
માટે અમારે હવે યવન વપરાશ કરવા અમામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

P.O. Box 2136 Tel. Add. "Bhaisons" Phone: 28296

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No.		per lb.		per lb.
1.	Oily Toordhall	1/3	F/Grade Loose Tea	4/3
"	Chana dhal	2/3	Sevedhami Soperi	1/3
"	Chana flour	1/3	S. B. Muts No 2	2/3
"	Urud Flour	1/3	Jesta	2/3
"	Urud Dhal	1/3	Vadari (Sounph)	2/3
"	Moong Dhal	1/3	Musard Seeds	1/3
"	Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
"	Whole Urud	5d.	Whole Lihana	1/3
"	Special Feedhall	10d.	Jaggery (Gur)	1/3
"	Ordinary Feedhall	7d.	Fine Chilli Powder	1/3
"	Egyptian Rice	10d.	Pure Haid Powder	1/3
"	Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	47/6 per bag of 25
"	Navar Dhal Red	1/3		
"	Tomarid (Amli)	1/3		

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

ફેશન સેલ્સ (નવમ કપા)	૧ ૦
તેલચિત્રો (ક્રીમ કપન પરીચે)	૭ ૧
શરીરનો સ્પર્શ	૪ ૦
અરુ બ્રિમિર્	૪ ૦
મેધપ્રકાશ	૭ ૦
રૂપનાથ	૭ ૦
કમાલો કોચ	૭ ૦
નિધિષ વાપ	૪ ૦
હુલ પાચર (કપન સ્પરી)	૪ ૦
ગાલ રાણી નાદી	૧ ૦
હુલ રસવામાં કોમરુ	૩ ૧
કોલેક્ટીસની સફર	૨ ૧
કપલ વહેવારો (કા. કાલેક્ટર)	૫ ૦
કપલ વાત	૪ ૦
પ્રકાશસ્થ (વિનોભા)	૧ ૧
વિવરણ ક્રીમ	૪ ૦
ગીતા પ્રવચનો	૩ ૦
મધુકર	૪ ૦
કપલ દ્રષ્ટિ	૩ ૦
સાધના સેર દિવસ	૧ ૦
બેચારીની કાપના (નવકવિ પરિચ)	૭ ૧
સલ્વા પ્રવેશો-આત્મ કપા (ગોપીચ)	૭ ૧
દીલી કાપરી	૭ ૧
કમાલ	૩ ૦
બાધુ ખાલી ગા (મધુકર)	૧ ૧
મકાલેવનાકાળની કાપરી (પાલ કાળ)	૨ ૧૦ ૩
કુલવાલ વિચારોદ્ધો મેચી કોચ	૧ ૧ ૧
મકાલેવનાકાળની પ્રવેશ મરિ	૧ ૧
માનવી ખરેખર (કાલેક્ટર)	૧ ૦
ગામક મર્મ બાળના (ગોપીચ)	૧ ૦

INDIAN OPINION, P. Bag Durban.

The Final Rites

By Arun Gandhi

AS stated elsewhere in this issue, Mr. Manilal Gandhi passed on at 10.45 a.m. on Thursday, 5th April.

Shortly before he died I was sent to fetch the doctor. When I got back about ten minutes later he had expired; the body was still warm. His skin was always tender and smooth to the touch and naturally beautiful. He lay in his usual sleeping posture on the high hospital bed, his head resting on the pillow. My mother and sister together with some of the staff, stood near him, silently sobbing. I knew I was too late. His lips were tightly sealed and his eyes closed in eternal repose.

At the news spread in Durban many friends began to pour in.

We kept vigil until the time of the funeral which was arranged for the same day after much controversy. So serene was the face and so mellow the halo of the day-night that was kept near the head that it seemed almost sacrilegious to grieve or to fear death. Hymns were sung and prayers chanted during that time.

The moment to bathe the body in accordance with the religious rites, was unbearably poignant, but it had to be done. With the help of a few intimate friends and relatives we carried father off the bed and laid him on a mat on the floor with the head towards the north. Whilst undressing him the memories of my association with him flashed through my mind, and I could contain myself no longer. Those knees, those hands, with the fingers in characteristic pose, those feet were all there intact. How difficult it was to resist the thought to have the body embalmed. But I knew it was absurd to think in that manner. At the completion of the religious rites he was dressed in a khadi loin cloth and a khadi shirt with a white "Gandhi" cap. We laid him on a white khadi sheet and decorated the surroundings with flowers and

religious lamps. Thereafter the singing of hymns and the chanting of prayers was resumed.

Several people of all nationalities from far and near came to pay their last respects to the departed soul.

The hearse arrived at 4 p.m. Father was placed in the coffin and brought out into the yard to give the African neighbours who had congregated outside, an opportunity to pay their homage. A prayer was said before the funeral procession began. A conveyance of approximately 50 cars followed the hearse which was led by two traffic policemen on motor cycles.

We reached the Cato Manor Crematorium at precisely 5.40 p.m. to find a big crowd gathered there, despite the sudden notice of the funeral which people expected would be held the following day.

Before entering the precincts of the Crematorium two cocoanuts were offered and a short prayer was said both inside and out. After the prayers inside many prominent personalities of all communities paid their tribute and prayed that the departed soul may rest in peace.

Prior to the cremation Ghee was poured into the coffin and chips of sandal wood was put on top of the ignited camphor which was placed on father's chest. During this ceremony I had to summon all my energy to keep courage and avoid breaking down and weeping. Even to this day when the sight fleets past my mind's eye it becomes difficult to restrain the flow of tears. When the coffin was wheeled into the furnace I had to turn away as I could bear it no longer. We were called the next morning to collect the ashes. A short ceremony, when milk was offered preceded. The ashes were taken to the Blue Lagoon and were immersed into the sea, close to the place where the

ashes of Mahatmaji were immersed eight years back.

Everyday for thirteen days prayers for peace to the departed soul were laid in the morning

and evening in which several friends and neighbours participated. These prayers are still continued and will be continued for ever more.

Memorial Service Eleventh Day Ceremony In Respect To Manilal Gandhi

ON the Thursday morning following Easter Day, April 5th, Manilal Gandhi breathed his last. Each evening for the ten days following, a little company of his friends joined his family in their evening prayers. On Friday the 13th the heavens opened, the rain poured down filling waterways with rushing streams, symbol of the spiritual blessings to descend ere long. Sunday dawned with vocate sky; the earth washed clean and refreshed by the recent rain; a gentle breeze stirred the trees.

It was a company of personal friends that gathered at 10 a.m. in the place which, less than 2 years before had been chosen for the opening ceremonies of the Fiftieth Anniversary of Phoenix Settlement.

The proceedings opened with recorded songs and chants. Then followed Muslim invocations and prayers in Parsi. A reading was given in English from the 12th chapter of the Bhagavad Gita, as on the day of the Memorial Service to Bapuji (Mahatma Gandhi).

Next the students from Ohlange Institute sang in Zulu and by request rendered in tones never to be forgotten a second hymn, with all the moving grace befitting such an occasion.

Prayers in Gujarati followed and girls' voices were heard in song.

Tamil and Hindi were other languages used. A choir of students from Inanda Seminary gave expression to the beautiful hymn, "Abide With Me" in English. Gujarati girl voices were heard again and then Mr. Sorabji Rustumjee, speaking in English, addressed the gathering. The gist of what he said is as follows: "We are met here to pray for a beloved friend who has passed on. The presence of representatives of all races go to show with what great affection

Manilal Gandhi was held by the people living on the Settlement and in the neighbourhood. We are conscious that the spirit of Bapuji and the spirit of his beloved wife Kasturba are here with us and by and by the presence of the spirit of Manilal too will help us. They have left us an inheritance of eternal value; may we never fail to remember this and seize the opportunity offered to carry on in the same lofty spirit.

"Bapuji moulded himself here in South Africa and brought salvation to our dear mother-country, India. Let us emulate the standard set by him and follow in the way he has led.

"I am here to thank you on behalf of his widow, son and daughters. They have asked me to express their thanks to one and all. You have shown by your presence your love. Let this be not a passing expression but prove to be a love that endures. We have united here, people of different races, bound together by a common purpose. May we be as a strong rope formed of strands from the different communities, representing all races and holding them together in one.

"And here I would like to strike a personal note. Mahatma Gandhi, with his sons, and my father Parsee Rustumjee with his sons, Jathoy and myself have lived together as brothers. Now may the third generation continue in the same way following all that is good in the lives of Gandhiji, Kasturba and Manilalbhai."

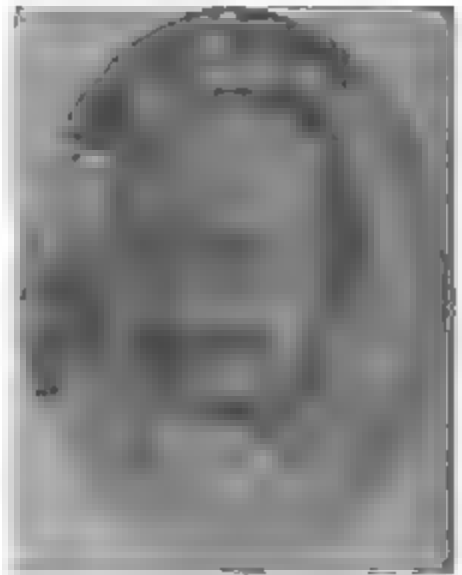
After the speech of Mr. Sorabji Rustumjee all present stood for closing prayers in Gujarati. Gandhiji's favourite hymn "Lead Kindly Light" was sung with deep feeling by the Inanda Seminary Choir.

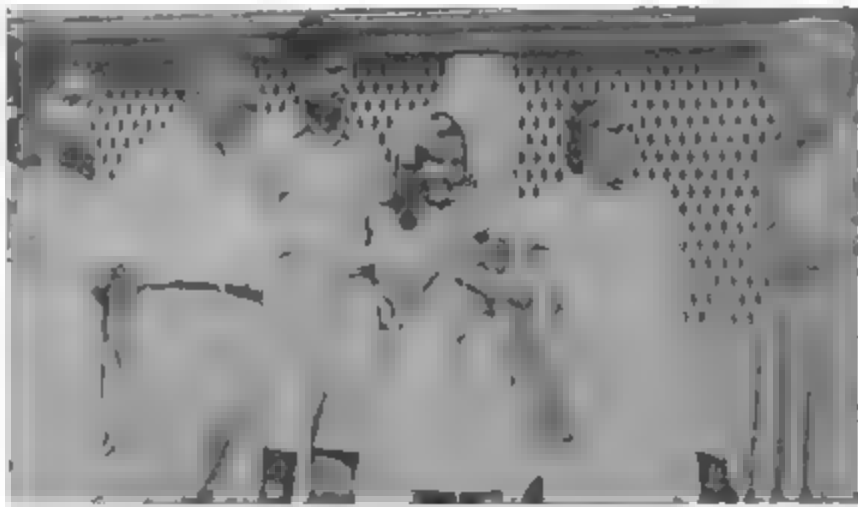
MANILAL GANDHI

LATE MANILAL GANDHI
(Second Son)

KASTURBA GANDHI

LATE MANILAL GANDHI AND FAMILY WITH MISS MURIEL LESTER
૧૧. મણીલાલ ગાંધી અને તેમનું કુટુંબ, મીસ મ્યુરીઅલ લેસ્ટર સાથે

MR. RAMDAS GANDHI
(Third Son)

LATE MR. HARILAL GANDHI
(Eldest Son)

MR. DEVADAS GANDHI
(Youngest Son)

મહાત્માની નોંધ

તકાળમાં અમે ઘણા સ્મારક આપે. અને ખાસ અંકે અમારા તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધીના સંસ્મરણ નીચે પ્રસિદ્ધ કર્યા છે. આજે અલ્પધાર્મી સંલોભીઓએ ભાર અમારી ઉપર આવી પડ્યો છે. અમારા સ્વર્ગસ્થ તંત્રી માટે અમારા હૃદયમાં જે માન છે તે દર્શાવવા માટે અમને સખ્તે જરૂર પડી રહ્યો છે. છતાં અમે જેવા એમને પીછાપાયા છે તેની કાંપી કરાવવા આ અંક “સ્મારક અંક” તરીકે પ્રસિદ્ધ કરી આમજનતા સમજાવવાની છીએ.

જ્યારથી મહાત્મા ગાંધીજીએ-૧૯૦૩થી-‘ઇન્ડિયન એપિનિયન’ પત્રની સંપાદના કરી ત્યારથી જ સ્વ. મણીલાલ ગાંધીનો સંપર્ક તેની સાથે સંકળાયેલો રહ્યો હતો. મહાત્મા ગાંધીજી આ સંસ્થા-શ્રીનીકસ સેન્ટર-૮-અને-‘ઇન્ડિયન એપિનિયન’ના જન્મદાતા હતા, પણ પોતાના ત્યાગ અને પ્રત્યાર્થથી તેને ઇંગ્લેન્ડ જોડે દીપ જલતો રાખનાર તો અમારા તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી હતા. દક્ષિણ આફ્રિકાની કચકા ચેલી પ્રજાપરના દુહાઓ સાથે પોષક કષ્ટનાર એમને, અવાજ હમેશાં સંજાળાતે રહ્યો હતો.

૧૯૧૮માં સ્વ. મણીલાલ ગાંધી આ પત્ર ‘ઇન્ડિયન એપિનિયન’ના અધિપતી નીમાયા હતા. એમનો માર્ગ ઘણો કષ્ટો હતો, એમનું આયુષ્ય જીવન આ દેશના એમના કચકાચલા ભાઈ-બેનો માટે અર્પણ થયેલું હતું. તેઓ ગાંધીજીના શિક્ષણ અનુસાર પોતાનું જીવન વીતાડવા અચામ અચળ કરનારા હતા, અને તેથી જ તેમને આદર્શજીવન જીવવા માટે યુવા સંક્રોનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. છતાં પણ પસંદ કરેલા માર્ગથી તેઓ કદી ચલીત નથી થયા. ઘણીવાર તેઓને પોતાના મિત્રો અને સહકાર્યકરોનો સાથ સુધાવવો પડ્યો હતો-છતાં પણ તેઓ પોતાના માર્ગે નિરંતરતાથી ધીમે ધીમે એકલા જ આગળ વધતા રહ્યા હતા. કારણ તેઓ જાણતા હતા કે, તેમનો માર્ગ સત્યનો છે. આપણા બધાનાં જીવનમાં ક્યારેક નિરાશાનાં વાદળો ઘેરાય છે તેની રીતે તેમનાં જીવનમાં પણ બનતું, અને તેઓ નિરાશ થતા. એમના નિરાશિમાન સ્વભાવને લઈ તેઓ હમેશાં એમ વિચારતા કે તેઓના પોતામાજ કાંઈક ખામી છે, કે જેથી તેઓ પોતાનાં ભાઈ-બેનોને ત્રાસને માર્ગે વાળી નથી શકતા અને તેમની જોડે તેટલી સેવા પોતે કરી નથી શકતાં. પણ આપણે જાણીએ છીએ કે તેઓએ બીજા માટે જીવી પોતાનું જીવન ઉજવણ કર્યું છે. દુનીયામાં ‘ઇન્ડિયન એપિનિયન’ અને શ્રીનીકસ સંસ્થાના નામને ઉજવણ કરનાર તેઓ જ છે. ‘ઇન્ડિયન એપિનિયન’ દુનીયાના દરેક ભાગ માં વંચાય છે અને તેનાથી દક્ષિણ આફ્રિકાના કચકાચલા લોકોનું હૃદય દુનીયાને કાને પડે છે. સ્વ. મણીલાલ ગાંધી ની મહેનતને પરિણામે દક્ષિણ આફ્રિકા અને તેની બહારના

બગતના ખુણે ખુણાઓમાંથી આપણને ઘણા મિત્રો મળ્યા છે કે જેઓ આપણે માટે કશુંક કરવાના કોઈ સેવે છે. શ્રીનીકસ સંસ્થામાં મિત્રોના સહકારથી એક સુદર શાળા પોતાના સ્વર્ગસ્થ પૂજ્ય માતૃશ્રીના સ્મરણથી ગાંધી શ્રીનીકસનું નામ વધારે દિવાની પોતાના પૂજ્ય પિતાશ્રીના સ્મરણને મૂર્તિમંત તેઓએ બનાવ્યું છે.

બધા મહાન પુરુષોની જેમ તેઓને પણ મરણ પામ્યા ત્યાં સુધી પોતે જોઈએ તેટલી સેવા નથી કરી શક્યા એવો અસંતોષ રહ્યો હતો, પણ આજે જ્યારે તેમના અવસાનના બબર બધે ફેલાયા ત્યાર પછી દુનીયાના ખુણે ખુણામાંથી જે દિલાસાના સંદેશ તેમના કુટુંબીઓને મળે છે તે બતાવે છે કે, તેઓને અવાજ ક્યાં સુધી પહોંચ્યો છે. પિતાશ્રીના આદર્શો માટે અને માનવ હકોને મેળવવા માટે તેમણે પોતાનું જીવન વિતાવ્યું હતું. તેઓ એક મહાન પિતાના મહાન પુત્ર હતા અને અમને ખાતરી છે કે ઇશ્વરના દરબારમાં તેઓના આત્મા એક થયા છે.

અમે જેઓએ એમની નીચે અને એમની સાથે કામ કર્યું છે તેઓને માટે આવે વખતે વધુ શું કહી શકીએ? તેમણે નોકર અને શેઠ જેવો સંબંધ કદી રાખ્યો જ નહોતો. તેઓ બધાને માટે એક વહીવટ હતા અને આજે તેમને પોતાં તેમનાં કુટુંબીઓનાં જોડેલું જ દુઃખ અમે પણ અનુભવીએ છીએ. જેમ એમના મહાન પિતા એક શબ્દના મહાન પિતા હતા તેવી રીતે તેઓ પણ અમારી આ સંસ્થાના પિતા હતા. તેઓ નાના બાળકો સાથે નાના થતા, અને મોટા માણસો સાથે મોટા થતા. એમનો પ્રેમ સમાનપણે બધાની ઉપર વર્ષતો હતો. અમે જાણીએ છીએ કે એમના વગર કદાચ અમારા ઉપર જ અંધકાર નથી છવાયો, -અનહુ ઘણું અધક છે કે હવે કોઈ દિવસ પણ અમે તેમને જોઈશું નહીં અથવા તેમનો અવજ સાબળાઈ નહીં, એમનો આત્મા હમેશાં અમારો માર્ગ દર્શક રહેશે જ છતાં માનવ દૃઢ શારીરિક દર્શન માટે તડપે છે. “પ્રેમજી જ્યોતિ તારે શાખવી” એ એમનું ઘણું પ્રિય ભજન હતું. અને અંત સુધી તેઓ તે પ્રકાશ વડે જ જીવનતા માર્ગે આગળ વધતા રહ્યા હતા. હવે તેઓ એકલા નથી ચાલતા તેઓની કપા હવે એવે સ્થળે પ્રગટી છે કે, જ્યાં તેઓના પ્રિયજનો સાથે તેઓનો આત્મા જળી જઈ શાતી પામ્યે છે.

આ અંકમાં અમે અમારા એ પ્રિયજનને અંજલિ આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. ગાંધીજીનાં મૃત્યુ વિશેના નીચેના શબ્દોથી અમે તથા એમના મૃત્યુથી દુઃખી થતા સ્વજનો આશ્વાસન લઈએ છીએ. ગાંધીજીએ કર્યું હતું કે “આપણે જે પાછળ રહેનારા છીએ એમને નો પોતાના સ્વર્ગસ્થ થયેલા પ્રિયજનોનું સ્મારક કરવું હોય તો તેમનાં જીવનના આદર્શો પોતાનામાં ઉતારવા, એ તેઓ આપણને જોઈ શકતા હોય તો તેઓ એ જોઈને ઘણા સહ આપ કે આપણે તેઓના આદર્શોને આપણું જીવનમાં ઉતાર્યા છે”

અંગત આભાર

મારા પ્રિય પતિ રવ. મણીલાલ ગાંધીની લાંબી માદગી દરમિયાન અનેક સ્વચ્છતાએ આ દુર દેશવરમાં કુટુંબીઓની જોડ પુરી પાડી આવ્યા વગર બધી જરૂરીયાતો અને સગવડો પુરી પાડી હતી, તેઓ હું આ રમણે આભાર ન માનું તો નણણી મળ્યાં હોત. આ બધા મિત્રો કુટુંબના સભ્યો જેવા જ છે. તેથી તેમનાં નમોનાં હૃદયેણ કરી તેમનાં પ્રેમભાવી સામયી મારે કૃત્ત્વ હું ટેકણ હજવું કરી રહી છું તે મારે માર. હૃદયની કાગણી વગર નથી કરી રહતી, છતાં હું મારા આંતરને આભાર રવી-કારના તેમને અરજ કર છું. આ જે અકસોલ એજ છે કે તેમની બધાની આદર્શી બધી પ્રેમભરી આવજત છતાં આજે હું તેમને શુભાવી બધે સર્વેશ્વ દારી છીડી છું હીલના એક પુણ્યમાં આશાની ચીનમારી છે કે પુ. આપનો આપમાં અને મારા પ્રિય પતિનો આત્મા મને અને આપના બાળકોને માર્ગદર્શન કરાવશે અને સંભળે મારી જવા બળ આપશે.

આજ દેશોએ હું ?! દેશને અને મેંકાં હોરપીટસના રહાઈને તથા બધી નસોને તેમને જે આદર અને પ્રેમથી અનેક સગવડો આપને આપી પ્રેમ ભરી સેવા કરી છે તેમનાં હૃદય પુર્વક આ-ભાર માનું છું. કે. દેશના રાજ્યપર બધા પછી તેમના અનુગામી કે. દીરેકાંઈ પછ તે સદાયેય અણ રાખ્યો હતો તે મારે તેમને પથ આ રમણે આભાર માનું છું.

મારા આ કુટુંબના વખતમાં અનેક સાધ એનેએ જાતે મળીને અવજા તાર, રેમિડિન, કે પનકારા તેમજ અનેક સંસ્કારોએ અમને જે આપાસને અને પ્રેમ આપ્યો છે—જે કુનીવાને પુણે પુણેથી અમારા પર ગળે છે—અને જેનાથી અમે અમારું કૃત્ત્વ સજ કરી રહ્યા છીએ તે સર્વેનાં હું આભાર માનું છું.

અંતમાં મારા પતિની આ લાંબી માદગી દરમિયાન મારે મારે આતી પ્રેસો 'ઇન્ડિઅન એપિનિઅન'ને બોલો, જે મિત્રોએ મદદનો કાવ ન જવાબો હોત તો તે મદદાવું સગમ અવજન થાત તેથી જેઓએ મને આર્થિક અને સહિય મદદ કરી છે તેમને સર્વેનો આભાર પછ આ રમણે હું માની લઈ છું.

પછા મિત્રો અને શુભેચ્છા પ્રવે છે કે અમે 'ઇન્ડિઅન એપિનિઅન' માણુ રાખીએ. પણ આજે મારી કે મારા પુત્ર અણુ આંધીની મન:સ્થીતી

એવી નથી કે હરીજા અમારો. અવજા સંસ્થાનો કે 'ઇન્ડિઅન એપિનિઅન' ને આવી મામ' અમે અને સરવાના ફરડીએ સાથે મળી થકી રહીએ એટલે દાણ તે એટલું જ થકી રહાય કે બધાં શુધી અમે કર્યા પછ નિર્ણય પર આવીએ ત્યાં શુધી એ નિકળે છે તેમ પ્રસિદ્ધ થયા કરશે. દાણ તે, મારાં મનમાં એક કાવ્ય ઉત્પા કરે છે.

મનેક સમાય ત્યાંથી મને તુલ્ય પત, ડારી મને મલ રસી."

તેમ એમના પિતાશીના અને એમનાં કાવેનો આજે તો હું મારે મોજ અનુભવી રહી છું. તે આપણના પુરવે કમ્પવત મને એમ હવે છું.
—સુરેશ ગાંધી.

મણીલાલ ગાંધી

(ચેટીક ૬'૬૫)

આ પછા રાજ્યપર હોવમાં મણીલાલ ગાંધીનાં અવસાનથી એક વિશ્વાસ, નથ અને સમિત સેવક અલગ થયો છે.

આપણી આ જાત જે વ્યક્તીમત નહીં પણ અરેર સામુહિક રીતે જાવા ની જરૂર છે એ બતાવવા આ જરવાદી દેશને આપાત્મીક શક્તીની જરૂર હતી કે જેથી તે સર્વોમ દિવસ તેમનાં પ્રકાશીત થાય આ આપણને તેઓએ બતાવ્યું છે.

હતા. આ દેશમાં સત્યાગ્રહની શીપ મચેલી છે જેથી કુનીવાના ઇતિહાસમાં એ મારે આપણા આ દેશનું પછ એક પાતું અવજન સંપાદી અને અમારે આપણને બધુ મોટી સડતે અદર્શી જેવી લીધા ત્યારે આ દેશથી તેઓ છુટા નહોતા મલ સડતા જેથી મણી-લાલને તેમણે તેમના પ્રતિનિધિ તરીકે પસંદ કરેલા અને મણીલાલે આ કામ પ્રમાણીપણે કયું જ છે.

જે આપણને સાવજનિક રીતે

શ્રી. મણીલાલ ગાંધી, ચેટીક ૬'૬૫ સાથે ૧૯૫૨ માં જર્મનિસનના સત્યાગ્રહ વખતે

અને જે આપણો દેશ નિરાધાર બન્યો હોય તો જુનિતા ધમ્મને દુર કરવાની આપણી સડતોએ એક સારા માં સારો સડતોએ જવાબી એ સડત રેટલી બધી નિરાધાર બની રહી?

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હું દર્શેશા તેમના પિતાશીના આદર્શોન. એક પ્રવાસ તરીકે તેમને જોતો હતો. આ જમાના ના સોથી મહાન પુરુષ મહાત્મા આંધીજી પછી રીતે સાધિ આફ્રિકાના

મારે મોટ મજ છે તો પણ મને સામે છે કે ખાતશી રીતે પણ વિશીય મોટ મજ છે. અમારથી હું એમ માનતો મયો કે દરેક જે રડતો લીધો છે તેવાજ આ-પણા દેશને પણ મેવો એકાએ ત્યારથી મે' મણીલાલ સાથે સંબંધ બાંધ્યો હતો, એ એક સારા માન'દર્શક અને પ્રવ.સમાં સમીપ હતો જે મેંકો દવાબનક હતા તેમનાં મારે એમને પ્રેમ હતો. (આ વર્ષમાં તો આપણી

દાશની સરકાર જ છે) એમની સમતા, છુદ્ધિ અને વિનેદી સ્વભાવને હીંમ એમને જોળવવા એ એક સદ્ગામ જ હતો.

એમણે વેદથી જેલની કુશીળતા અને સત્યાગ્રહના અનુભવને લીધે એઓ એક ડીમતી માન'દર્શક હતા. ૧૯૫૨ ના સત્યાગ્રહની કુશીળતા પ્રકરમાર્મ એમના સાત સાથીઓ સાથે એમને ફેટલીક બાબતમાં મતભેદ હતો. પછ એ બધામાં હવે અને આતરી માર છે કે એઓ સાથા હતા અને અમારી જ બૂલ હતી.

એમનું નિરાશિમાન અને નિરવાજ પણું અમે અમારે સત્યાગ્રહ વખતે સાથે મયા હતા ત્યારે અમારા આ-ભુ હતું અને અમારે ૧૯૫૨માં બેલોમ્-લીનની આફ્રિકન નેશનલ કોર્મ સમાં એઓ એકલા મેવો ત્યારે પણ અમારું હતું. બેલોમ્-લીન જે હીંમોએ મારે પ્રતિબંધિત પ્રદેશ છે. હું એમને સેવા મેડરપોટના રોશનપર મયો હતો ત્યાં મે'એ કવ્ય એમેશુ તે હું થકી બુલીસ નહીં, તે મે કે ત્યાં લેવા અને કદાવર કુલુ તથા મારા સીપક ઓની આસ કુકદી સરકારે એમની પાછળ શાખી હતી, એઓ તેમની સમીરે એક નાની વ્યક્તિત રેખાતા હતા પોલીસો અમારે બમે બને શુ વાતો કરીએ છીએ એ સાબળક એમની નજીક આભવા ત્યારે મને જેટલી રમણ ઉપજેથી તેટલી જ તેમને પણ ઉગજ હતી.

એમનું કસમવર્ણ અવસાન આપણ તે બધાને એમના કુટુંબને, મિત્રોને, દેશને અનાય બનાવી દેશે. મે' કાંઈ દિવસ નથી આપી એવી આ એક વધુમાં વધુ કુ:ખકર વિદાય છે!

દીપક શુભેચ્છા મયો!

સામમાન!
મનપોર બની આ દિવા શાને?
વાણુ સુલવાતો આ કંઈ દાણે!
નિલગીના કપકારો યા આકારી!
પ્રથમકોરી આ તાંત્ર્ય કોના કાળે!

મંબી... બા... સા...ન...વ...!
ધારે ધારે શાંતિ પ્રસરે, છે.
વાણુ શુભો મંક લકરે છે.
આકારો આ સ્વચ્છ જથ્થામ છે.
તોશાન બધું ત્યાં સમી ભવ છે.
જુસાતો દીપક!

જોને ફરી ફેવો પ્રકાશી રહો છે!
અંજો ફરી અજબાજી વિષ હેવા!

વળા આ ધીર નાદ શાને?
અરે! આ પવનની કપાટ શાને!

હા, બધો એ દીપ કોલવાઈ,
મગી જ્યોત રેખા પાછળ જા!
શુભ મહીં આ, યા રે અનાય બ-રે,
મોહન મણિ, આ જાંબો પડી મયો!
—કવસનદાસ અબ્બાસી

દિલસોજના સંદેશાઓ

બહાલા મિત્રને વિદાય !

ડૉ. આર્થર, વ્હાલુ, બેલકસોલ

(સા. આ ના ફેલોશીપ ઓફ રીટેનન્સીટીએશનના પ્રમુખ)

મહીલાલ માધી વિશે આમ કહેવું યોગ્ય છે - ૩. "જે લોકો સાગ દિલના હોય છે તેમને ભગવાન ગીતાને છે." સ્વર્ગસ્થ હોઈ પણ દાસલ માં જે જીવને યોગી ગણવા તેને બધાને યોગે વિરોધ કરવામાં કરતા ન હતા.

જુનાઈમાં એમના પિતાશ્રીના સદાચરણી અને તેમજો કહેલી હકતેમાં આમ લઈને અનુભવ મેળવવા હતાં, આથી તેઓ કસામલા લડતોમાં હતા. તેમના પિતાશ્રી પાસેથી મળેલી દીપ્તિ તેઓએ કદી ગુમાવી નહોતી. પણ છેલ્લાં થોડાંક વર્ષો સમય તેઓ નિરાશા સેવતા જણાયા હતા. મહીલાલ માધીએ જાહેરમાં પોતાના સાથીઓની રીકા નહોતી કરી તેમ છતાં તેઓ દિલમાં ચાલુજ દુઃખી મતા હતા કે, એમના સાથીઓ પુણ્યપણે વિરોધ કરતાં કરતા હતા. તેઓ પોતાના નજીકના મિત્ર સાથે પણ સહમત ન થાય તો પોતાને વિરોધ તેમને જણાવી દેવામાં અચકાતા નહોતા. મારી સાથે પણ ચળીચર ચર્ચા કરતાં તેઓએ અને કહ્યું હતું કે, "તમે આવી રીતે કેમ વિચાર કરી શકો છો?" હું પોતે બિટીસ હોવાથી મારી એવી જીતિ રહે છે કે કોઈ પણ જાતની સુલેહનો સંભવ હોય તો તેને જતી કરવી નહીં. પણ સ્વ. મહીલાલ માધી આ મને હંમેશાં વ્યભાસતા, હાઈ દિવસ પછી હવે હું એ ધીરે, ગંઠિ, છતાં મકકમતા ભરેલા અવાજ સાંભળી નહોં શકું. પણ જ્યાં સુધી મારી દેવાતી છે ત્યાં સુધી તેમના આત્મા મારી સાથે છે. જ્યારે પણ મારી સાથે મિલુચ સેવાને સમાલ લેતો ધશે ત્યારે અને સીધી પહેલાં એ વિચાર આવશે કે "મારી જગ્યાએ મહીલાલ હેત તો શું કરત?" અને મને ખાતી છે કે એને જવાબ તેઓ જીવતા હતા ત્યારે જેમ ચળીચર કહેતા કે "આવી પરિસ્થિતિમાં મારા પિતાશ્રીએ આશ...કરું હેત." એવો જ મગરો.

મયા વરસના જુનમાં મેં એમની સાથે કારમાં હેલ્થી મુસાફરી કરાવવા થી કમીપટાઉન મુધીની કરી હતી. ત્યાં કોંગ્રેસની જે પ્રદિપદ ભરાવાની હતી તેને માટે તેઓ વધુ સિસલક મરાવતા નહોતા, છતાં મારી સાથે સેકવીય ખાતાં ખાતાં કોંગ્રેસના ચણું વખાણુ કર્યાં હતાં. અમે કોંગ્રેસના અધીવેસનમાંથી નિવ્રજ્યા અને તરત જ સામળ્યું કે, કોંગ્રેસપર પોલીસે હુમલો કર્યો. અમે એહાનીસખર્ગ સાથે જ જઈ રહ્યા હતા. આખો રસ્તો તેઓએ જોદ દર્શાવ્યા કયો કે આંખો અંત સુધી ત્યાં ન રહ્યા, એ મોહું અધુ. એહાનીસખર્ગ પહેલ્યતાં અમે જુદા પડ્યા અને હું સર્વામાં મધો. પાછળથી મેં જાણ્યું કે તેઓએ જીવત હાંસરને કમીપટાઉન જતા કહ્યું, એ આગાએ કે કદાચ તેઓનું ત્યાં કામ પડે.

વિદાય ! મારા બહાલા મિત્ર તમારો આત્મા આખરે શાંતી પામ્યો છે તમારા પ્રેમને અમે હાલકે અનુજી.

મી. એચ. નેટ્સ, પ્રિન્સીપલ મુલતાન

ટેકનીકલ કોલેજ, ડરબન

સ્વ. મહીલાલ માધીના અવસાનના ખબરથી જેઓ તેમને યોગબતા હતા તેમને સર્વેને ઘણો આકાત લાગ્યો છે

અમારા કુળચણીના કામમાં તેઓને પોતાને રસ હેવાથી અમારા કાર્યમાં અમને ઘણો વેગ મળ્યો હતો. તેમના પુત્ર અને પુત્રી અમારી મહેનદમાં અવધા હતાં. એમનું કુળચણીના કામ મારેનું જ્ઞાન, અને તેઓએ રીલીકસમાં સ્થાપેલી શાળા, તથા ઝીવણુકામના ઉપાડેલા

વર્ગો આ બધું કોર્તા તેઓએ પોતાના અનુભવોને કાર્યમાં મુકવા હતા. તેમજો સર્વેથી દુર સમારક તરીકે આપણી શાળા પરથી તેમનું અંક વ્યકતીય આપણે ભેઈ સર્વેએ ઝીએ.

તેઓ મજા આદરવારી હતા અને પોતાનું જીવન નીતીથી ગાળતા, આથી તેમના જવાથી આપણને ખાસ કરી યોદ અવ છે

અમને સતોય છે કે, એમના પુત્ર કેળવણીનું એમનું સંકલ્પ એમના પીતાશ્રીએ જે સિલકમેન્ટમાં માર કહ્યું હતું ને તેમના દાદા એ સમાનું હતું એ અ.વુ રાખશે.

લીબરલ પાર્ટી ઓફ સાઉથ આફ્રીકા

ઇન્ડિઅન એપિલિનમ'ના સમારક અર્કમાં સ્વ. મહીલાલ માધી વિશે બીજા ઘણા સોકો સંદેશાઓ પાકવશે જેની સાથે સાઉથ આફ્રીકાની લીબરલ પાર્ટી તરફથી હું પણ મારી અ જલિ મોકલાયું છું. મારા પરિચય મહીલાલ માધી સાથે એમના જીવનના છેલ્લા થોડા વખતથી જ થયો હતો. છેલ્લાં થોડા વર્ષો તેઓ લીબરલ પક્ષના સંભ હતા એ સમય દરમ્યાન એમના હૃદય માટે અને એમના ગુણો માટે મને મનમાં ઘણો આદર હતો. મહીલાલ સાથે મૈત્રી રાખવાથી સામેના માનુસને પોતાની તુલના તેમની સાથે કરવાની હાલત ચઈ આવતી. એમના જીવન ને આદર જવામાં હવે હતા. અને તે અમારી સામે એમણે મુકયો હતો. એમના ગુણોમાંથી મને એમની દીપ્તિ ચણી પ્રભાવગાળી જણાઈ હતી. એમની ધીરજ અને શાંતીથી જે માણસ એમને યોગ્ય ખતું ન હોય તેમને થોડી ખલુ મળી ન થાય કે એ શાંતી પાછળ કેવો ઉકળાટ લયો પડયો છે. એમનાં જીવનમાંથી એમણે પોતાના પિતાશ્રીની જેમ જેર અને ભયને દુર કર્યો હતો. ફિસિલ આફ્રીકા સામે જેર અને ભયના દિવસો હવે આથી રહ્યા છે. મહીલાલ આપણી સામે યોગ્યથી પક્ષાર મવાનો આર્મ દેવી ગયા છે, આરે વખતે ફિસિલ આફ્રીકાને મારે મહીલાલ માધીની ખેત મળીજ જણાશે આ દેશની લીબરલ પાર્ટીના એકે એક સંબંધને તેઓના અવસાનથી દુઃખ થયું છે.

નીદરક વેલોકં, હાંન. એક જાણીતા શાંતીવાદી

તમારા પ્રિય પતિ મહીલાલના અવસાનથી અમને ઘણો જ અત્રાત લાગ્યો છે. હું આ પત્રદાર તમારી સાથે તમારા દુઃખમાં, સમસ્યાની બતવા ઇન્કું છું. એમની મારગીના ખબર સાંભળીને મને ચળીજ ચીતા થતી હતી. દર આવારીએ એમની ખબર મેળવવા ઇન્ડિઅન એપિલિનમ'ની આગુરનાથી હું રાદ ભેઈ રહેતો હતો. અમે એ દિવસની વાદ ભેર્તા હતાં કે તેઓ ફરી સાગ મઈ જાય અને અમે અમારાં અભિનંદન પાણીએ પણ અમારી એ આત્મા ફળી નહીં.

૧૯૪૬માં વિશ્વની શાંતિ પરિષદ, જે હાંદમાં ભરાઈ હતી ત્યાં તેમની સાથે મારો પરિચય પહેલીવાર થયો હતો. ત્યાં મને તેમની વીંગતા અને પ્રેમજ સ્વભાવને યોગ્યખવાની વાદ મળી હતી. અને એ ચલુ જણાવું કે તેઓ ઘણાજ મકકમ મનના હતા. તે દિવસથી જ મારા મનમાં મહીલાલ મતે ઘણોજ ઉડે, પ્રેમ છે. એ પ્રેમના બળથી મારી ઉપર મહેલા કામના ગોળને ઉપાડવાનો પ્રયત્ન કરીશ. તમારા સ્વચરેય પતિની ચિત્તાને એક આઈ સદ્ભાવ્ય સમગુ છું. થોડાક વખત માટે હમને તેમની ખેત ઘણીજ અસલ લાગશે. પણ ધીમે ધીમે તમે અનુભવશે કે તમારા જીવનમાં અને તમારા કાર્યમાં તેઓ આપ્યામિક સાથ આપ્યા કરે છે. એમને, મકકમ અને પ્રેમવર્ધી આત્મા કદી તમને દયો નહીં દે

મી. ગેલે કરેલી પ્રસંશા

મહાત્મા આશ અંગત મિત્ર હતા. મી. ગેલે તે સૌથી એકે અને એવા ખ્યાલ હતા તેઓ મી. ગેલેની ઉદારતા અને નમ્રતાની બાબતમાં, એમનું અંગત મિત્ર બીજાનપણું, અને કાંઈ કરવાની શક્તી હોવામાં વાદ કરેલો. એ એક મિત્ર કરતાં વધુ હતા. તેઓ ફિલિપ્સ આદિમાં કે જે એક કુખી કમ્પ્યુટરો હતા તેના માનવસમાજને સુધારવા માટે તેઓ દોષેશ મગ્ન રહેતા.

તેઓની એવી શક્તિ આપતા હતા કે મિત્રકારથી નહીં પણ પ્રેમ અને અદિ-સાથી જે હાથેરી હુમ્મલો અને મનુષ્ય પ્રત્યે દરેકે તે જરૂર આ દેશને પકડે રાખે, અને એ વિચારને મૂર્ત સ્વરૂપ આપવા તેઓ સુધારવાના કાર્ય કરવા હોવામાં તબક્કા રહેતા.

આ હેતુથી તેઓ સત્યાગ્રહની વાત માં જોડાયા હતા કે જે તેમનાં જીવનની છેલ્લી ક્ષણ હતી. એમનો કેસ પ્રત્યેની રખાણે હતો તે વખતે તેમને ઘણી ચીંતા હતી અને તેઓ પ્રાર્થના કરતા હતા કે અપીલ પાળી જેથી સેવાય. જ્યારે અપીલ પાળી જેવાઈ ત્યારે તેમણે ઘણા આનંદથી જોઈને વિચારી હતી, અને બીજા બધા સત્યાગ્રહીઓ કરતાં તે સાબી હતી. જોઈની વિમતો તેમણે જોઈમાંથી નિઃશ્વસ પાળી એક નિવેદન કર્યું હતું, જેને પ્રતિકાર થવા વિના તે સરકારી-ખાતા સુધી પહોંચ્યું હતું. કારણ કે તેમાં સત્ય અનુભવની જ વડતા હતી.

તેઓ હિંદના એક સાચા પુત્ર હતા, અને મહાન પિતાના પક્ષે સત્યા વારસ

દાર હતા. તેમજ નવું ફિલિપ્સ આદિમાં કે જેને કલમ પ્રધરની હુમ્મલો દરી તે આપણે કેટલાક દાસ જીવતા છીએ તેઓ જોઈ રહીશું તેના ખરા પ્રેમાળ સેવક હતા.

અને હવે જોડાક વખતે માટે તેઓ આપણી પાસેથી જમવાન પાસે ચારવા ગયા છે. આપણને આજે ખાતરી છે કે હવે પછીના આપણા બધા કાર્યમાં તેઓનો આત્મા અને હાથેરી દેવસરદન કે જેઓ તેમના આસ પ્રિય મિત્ર હતા અને એમને આ દેશમાંથી હાંકન ખસેડી લેવામાં આવ્યા હતા તેમની મંગલ કામના જ્યારે આપણે નિર્ભય જનીશું ત્યારે જરૂર જોઈ આપણે

મને એક વાત વાદ આવે છે કે, જ્યારે એમણે જાણ્યું કે તમીને એમને હવે એમને કારણે કાચે છે ત્યારે મેં કહ્યું "શું તમારે હવે બધા માથા નિરતી મેળવી વાનપ્રસ્થ થવું છે?" ત્યારે તેઓએ કહ્યું કરત. જાણ્યું કે ના, મારા આપુ કહત કમને જ જાણતા હતા, (કમ) જોઈને) હું એમનાથી જોઈ નથી જવા હમ્મતો."

આથી આપણે હવે એના આત્મા ને શાંતી ન હમ્મતો, કારણ અને ખાતરી છે કે તેમને આત્મા એવો જવાબ આપશે કે જ્યાં સુધી ફિલિપ્સ આદિમાં આત્મા નહીં અને ત્યાં સુધી મારાથી શાંત નહીં એસી રહેવા. અને આ અધૂરી કાલમાં જ્યાં પક્ષ મહાત્મા હશે ત્યાંથી તે આપણને પણ આપશે જ.

કરજ બજાવનાર મણીલાલ

(મો. હીઓ કુપર અને ડો. કુપર)

મણીલાલ ગાંધીની મહેલી કુખી બેઠકમાં અને પક્ષ તમારી સાથે સમાજની છીએ. તેઓ એક બહુ જ બહાદુર અને મીઠા સ્વભાવના હતા. તેમણે પોતાના પિતાના આદર્શો તિવરની પોતાના જીવનમાં જીતારવા નો પ્રયત્ન કર્યો હતો. આ સહેલું કામ નથી છતાં તેઓ ફાઈ વિવસ સિમ્મલ હાલો નહેતા, અને ધીરજથી હમેશા આમજ વધવા કરતા હતા. આજે અમારું દિલ ધીમતી મધી કે જેઓ એટલી જ ધીરજથી મી આપીને તેમના કાર્યમાં મંદસ્વર ખાતા હતાં તેમની તરફ જાહે તેમનાં બાળકો કે જેઓ પોતાનાં પિતાનાં કાર્યને ચાલુ રાખવાની પોતાની કરજ સમજી રહ્યા છે તેમના તરફ જાય છે. "હિન્ડીયન આર્પિનિઅન" કે જે હવે મણીલાલ મોરોને પ્રિય હતું અને એના વાંચો, ને પક્ષ પ્રિય છે તે વર્તમાનપત્રને આજુ રાખવાનું કામ હવે આપણી ઉપર છે.

દિલસોજના સંદેશ મોકલનાર

જાહેર સંસ્થાઓની નામાવળી

સ્વ. મણીલાલ ગાંધીના કુખી અવસાનના સમાચાર બાજી તેમનાં પતિ અને સંતાનો પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવનારા હતા, વિરેશ થી વ્યક્તિગત અને જાહેર સંસ્થાઓ તરફથી અનેક સંદેશાઓ અને આવેલા છે તે ખરે સૌનો અંતઃકરણ પુરવંક આભાર માનીએ છીએ. રીડીંગર છીએ કે જેણે સંકેતને લીધે તે બધાની પુરી વિગત નથી આપી શકાતી, માત્ર કેટલીક જાહેર સંસ્થાનાં નામોની જ અને સાધારે નોંધ લઈ રાખ્યા છીએ. — વ્યવસ્થાપક મ. જો.

પીટરબેરીટનગર લીબરલ પાર્ટી
ઓકનહીસ હીપન એસોસીએશન
" મહિલા મંડળ
સેરેકો માર્કવાસ હોલ એસોસીએશન
" " " ભારત સમાજ
મેઈ એલીઆમેથ યુવક મંડળ
" " હોલ સેવા સમાજ
" " યુસીમ એન્ડોસીએશન દરેક
" " આર્મન રેપોર્ટસ કલગ
" " મહિલા મંડળ
રૂડીપુર્ટ હોલ સેવા સમાજ
પ્રો. રીપા હોલ સેવા સમાજ
લેડીસબીય મંડળ હોલ સર્વિસ સોસાયટી
" યુનિટાલી રુલ
કરેલ હાંકન હોલ સોસાયટી
" " હિન્ડીયન એસોસીએશન
વેલ્થ એપાસલમ હોલ ટેમ્પલ
" ટેમ્પલ પ્રિએસીય કલગ
મનાન્ડા મવનમેન્ટ એકેડેમી છે. રુલ
" હિન્ડીયન વેલ્થર સોસાયટી
" ફ્રેન્ડસ એન્ડ સીક એસોસીએશન
મેથાસ નવ યુવક મંડળ
" રૂડી ફ્રેન્ડસ એન્ડ હિન્ડીય
આર્ટપેન્સિયમ હોલ સેવા સમાજ
લીવિંગટન ઓ હ. એસોસીએશન
સોલ્સબરી એસીયન એસોસીએશન
સુઆન્ડીયા કાપુલા રીડા મીસન
સુસાયટી હોલ સોસાયટી.
" હિન્ડીયન એસોસીએશન
એન્ડ ફ્રેન્ડસ હોલ સેવા સમાજ
" મી માધી, ભારત વિલાસ
" પાર્ટીદાર સોસાયટી
" ડો. કે. હોક્સ એસોસીએશન
" સન્ટાન વેલ મંડળ સમા
" ડ. અગપતિ એસોસીએશન
" ફ્રેન્ડસ રાફિત મંડળ
" મી આર્થ યુવક મંડળ
" સ. આ. ડાનિય મંડળ
" હોલ વેલ્થર સોસાયટી
" ડ. હિન્ડીયન યુવક લીગ
" સંદેશ કોમોન
" મ. આ. મિત્ર સમાજ
" મી રામ નાથ એન્ડ
" વાલ્થર યુવક મંડળ
" રૂ. મોહ યુવક મંડળ
" રૂ. દરજ મંડળ
" સેન્ટ એન્ડ્રીયસ મીસન
" ડ. હિન્ડીયન પ્રેમિસ
" હીરી વિલા પ્રેમિસ

ડરબન આર્થિક નેશનલ પ્રેમિસ
" ફ્રેન્ડિયાલ હોલ સેવા સમાજ
" સુરત હોલ એસોસીએશન
" હોલ મહિલા મંડળ
" એમ. કે. ગાંધી કામગેરી
" મહાત્મા મહાત્મા
" મેક્રોડ હોલ મેક્રોડ
" વેલ્થર ફ્રેન્ડસ એન્ડ એન્ડ
" કોરેલુક સ્ટડી રૂગ
" એન્ડ્રીયન હન્ડીટપુટ
" હન્ડીટપુટ એન્ડ રેલ રીડેન્સ
પેટાલિન સોસાયટી એન્ડ હન્ડીટપુટ

અમારો આવતો

અંક

અમારા સ્વર્ગીય અધિપતિ
મી. મણીલાલ ગાંધીના માન
માં, અને એ કલ્પદાયક
પ્રસંગ પછી કંઈક શાંતિ
મેળવવા તથા પ્રસન્ન કાચેને
વ્યવસ્થિત કરવા માટે અમારો
આવતો અંક જે રહીએ
નીકળેલો જોઈએ તે બધે
રાખવાની જરૂર પડી છે. હવે
પછીનો અંક જે થી નો
દિલસોજી બહાર પડે. તે અંક
માં જે સંદેશાઓ અને લેખો
આ અંક માટે જોડા પડ્યા
છે તે આપવાનો પ્રયત્ન
કરીશું.

૨૧-૪-૫૧. પ્રકાશક
"હિન્ડીયન આર્પિનિઅન"

કની-સ્ટાલિન હિન્ડીયન હમ્મુનીટી
કોમિટી કેમિસ
ડબ્લ્યુ. રુડીન્સ એન્ડ સા. આર્થિક
અન્ડેર પ્રવરતી વિલાસ
આભાર હોલ યુનિટાલી રુલ
નવી દોહી માધી રમારક, સંમકાલ
અમદાવાદ હિન્ડીયન આર્થિક
" નવજીવન કોમિસ
મામાન કરજીયા કોમ
કાચી સર્વ સેવા સંપ્રદાય.

નોંધ: આ અંકમાં ૧૬ માં પૂર્વપર અપાયેલી અંતિમ કિંમત વખતેના ફોટા 'રેડી ન્યુસ' તરફથી મળ્યા બદલ તેમના આભારી છીએ. — પ્રકાશક તા. ૨૦-૪-૫૧.

દિલસોજના સંદેશાઓ

પં. જવહરલાલ નેહરુ, નવી દિલ્હી

મણીલાલ મરજુથી મણીજ દીલગીર ચો પુ, કૃપા કરી મારી ખરી
મ.મ.મ.ની દિલસોજ સ્વીકારશે.

રાજકુમારી અમૃતકૌર, નવી દિલ્હી

મણીજ દીલગીર પુ, પ્રેમ સહ દિલસોજ પામવું છું.

ધનિકુચન નેરાનલ કેંગ્રેસ, ન્યુ દીલ્હી

શ્રી મણીલાલ મરજુ અવસાન સાબળી જીંડા આપલ પપો, કેંગ્રેસ
તરખી કૃપા કરીને દિલસોજ સ્વીકારશે.

શ્રી. મોરારજી દેસાઈ, મુંબઈના વડા પ્રધાન

શ્રી મણીલાલ મરજુને બાપુજી કાચું દક્ષિણ આફ્રિકામાં માથું
રાખવા માટે છત્ર અર્પણ કરું છું. આપણે જનતાના એક કિયતી
સેવકને શ્રદાંજલિ છે.

મગન વિહારી મહેતા, લોશીંગ્ટન

અમેરીકામાં ભારતીય ચોલચી

શ્રી મણીલાલ મરજુના મરજુના સમાચાર સાંભળ્યાં અત્યંત દીલગીરી
પદ. તેઓ તેમના મહાન પિતાના ઉમદા કાર્યને દક્ષિણ આફ્રિકામાં આજ
પણથી રક્ષા દતા. શ્રી મણીલાલનાં અવસાનથી સાક્ષ્ય આફ્રિકાની દોહી
જનતાને જ નહીં પણ વર્ષોથી મ. ગાંધીજીના આદર્શ માટે ઉદ્ધેશી
મુંબઈમાં તેઓ આગ દતા તેને પણ મારે ખેદ મધ છે. ભૂતિ
સમાનત્વના સિદ્ધાંતની સ્થાપના માટે શ્રી મણીલાલે શાંતિપૂર્વક પ્રયત્ન
કર્યો છે તેમનાં જ્ઞાન અને દિપ્તિની યેરદાજરી તેમના દેશ બંધુઓને
દુઃખદ લાગશે

શ્રી. અને શ્રીમતી જય પ્રકાશ નારાયણ, સુરલીગંજ

તમને ખરા દિલથી દિલસો આપવા સહે ભારે લોભચત જનમાં
છાએ. ભારત માતાએ એક ભક્તપુત્ર અને જમતના કચડાપેલા ભોળાએ,
નહર લગવેલો ગુમાવ્યો છે.

શ્રી કેદારનાથજી, મુંબઈ

હાર્દિક દિલસોજ સાથે તમને અને બાળકોને આ આપલ સદન
કરવા માટે પરમાત્મા મેમ તથા બધા આપો.

બાલા સાહેબ ખેર (બી. ઇ. ખેર) મુંબઈ

પ્રભુને પ્રાર્થું છું કે તમને આ ખેદ સદન કરવાની ધીરજ આપો.

ગોશીબેન કેપટન, મુંબઈ

(સ્વ. દાદાલ ઈ નવરોજનાં પીત્રી)

માર્ધા સેવા સેનાના પ્રમુખ, કમીટી અને સભ્યો તમને મળેલી મહાન
ખેદ માટે નમ્રતાથી દિલસોજ પાઠવે છે. જમતે કચડાપેલી માનવ
મૃતિના પ્રજા અંગે એક વીર લગવેલો ગુમાવ્યો છે.

મીસીસ માર્ગરિટ બેલીન્ગર 1/ 1/

પાર્લામેન્ટ હાઉસ, કેપટાઉન

મણીલાલ મરજુનાં જ્ઞાન સર્ગદે મારા હૃદયની નિઆપસતાથી પ્રસન્ન
હૃદ છું અને તેમ સેવા કૃપા કરશે. એમન મરજુથી દક્ષિણ આફ્રિકા
મા લીબરલ વિચારો અને જનતા માટે મારે ખેદ મધ એમ મારું છે.

કુવર સર મહારાજ સીંગ, દક્ષિણ આફ્રિકાના

મા ઈ એજન્ટ અને મુંબઈના માણ મવનર

તમારા પતિનાં અવસાનના ખબર સાંભળીને મને અને મારી
પત્નીને ઘણું દુઃખ થયું છે. હું એવું માનતો હતો કે તેઓની લગ્નમત
મુશ્કેલી હતી. સાકાકજ થયેલ પદ્ધતિ મેં એમને એક પલ લખ્યો
હતો. ખબર મારની પ્રેમિકા માણ જ કાઈ હતી અને આપણે તે પ્રેમિકા
ને આપીને યુજ પડે છે.

હું મણીલાલને રજ વર્ષ પર પહેલીવાર મળ્યો હતો, એમની પ્રમાણિકતા
અને એમના ઉચ્ચ આદર્શો માટે મને તેમના માટે લાગુજ માન હતું.
તેમના અવસાનથી દક્ષિણ આફ્રિકાને મહાન ખેદ મધ છે. તેમને
અને તમારા બાળકોને અમારી હાર્દિક સહનુભૂતી મેં કલાવું છું

શ્રી. પી. કોલંદ રાવ, દક્ષિણ આફ્રિકાના માણ એજન્ટ

શ્રી નિવાસ રાઝરીના ખાનગી સેક્રેટરી

મીસીસ રાવ અને મારા તરફથી અમરસ પ્રિય મિત્ર મણીલાલનાં
અવસાન અંગે તમને અને તમારા કુટુંબને દિલસોજ પાઠવું છું. આ
દુઃખ તમારા એકલાનું નથી, પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના દોહીઓ અને
કોમી સત્તાધના વિદેશીઓનું પણ છે. તેઓએ રંગબેદની નીતિ સામે
મહત્ત્વ ગાંધીજીના લાયક પુત્ર તરીકે પોતાની ફરજ જનવી હતી.

મૃહત ભારતીય સમાજ, મુંબઈ

સમાજના પ્રમુખ બિલ. કે. પ.વી. અને સભ્યો, તમને તમા શોક
મરત કુટુંબને તમારા વહાલા મણીલાલના મરજુથી મળેલી મારે ખેદમા
તેમની હાર્દિક દિલસોજ પાઠવે છે. એમના મૃત્યુએ દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી
એક વીર મોહને દૂર કર્યો છે, અને ભારતને માટે એક અનુભવી
સમાદકાર છીનવી લીધા છે

હિંદુસ્તાની પ્રચાર સભા, મુંબઈ

રમીન લોભીની સ્વતંત્રતા માટે લડનારા એક નેતાના અવસાનની
તોષ લેતાં દીલગીરી થાય છે

સ્વીડનના મહારાજ, વહલસ વિવાલય બેચાસાજી બેકા

પૂજ્ય બાપુજીએ જણાવેલ કાચ એમણે હેલ્લી ધરી સુધી કપી કીધું.
આને એ હોડીને તે દેવસેક પામ્યા છે. પ્રભુ એમના આત્માને શાંતિ,
અને આજ કુખને સમજ પુર્વક સદન કરવા પ્રભુ તમને બળ આપો.

શિશુવિહાર, લાવનગર

શ્રી મણીલાલનું અવસાન નથી થયું પરંતુ આફ્રિકામાં વસતા
દોહીઓને પ્રાણ આપ્યો ગયો. પરમાત્મા સદનને શાંતિ આપો.
જનતાને તમે પ્રાણ આપો.

દિલસોજના સંદેશાઓ

શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મી પંડીત, હાઈ કમીશનર

ઓફ યુનાઇટેડ કિંગડમ

મી, મણીલાલ ગાંધીના અવસાનના ખબર સાંભળીને મને ઘણું દુઃખ થયું છે. એમના અવસાનથી મહાત્મા ગાંધીજીએ જે સ્વતંત્રતાની લડત શરૂ કરી હતી એ પાલ્લે આવે છે. જે પેટી પછી દોંને આઝાદી મળી, અને આજે હોંદ દુનીયાની શાંતી માટે પોતાની જાનનો પ્રાણ ફોડી રહ્યું છે. પોતે મેળવેલી આઝાદી ખીલ ગુલામ દેશોને અપાવવાનો પ્રયાસ તે કરી રહ્યું છે. એ ઘણું મોટું મહાત્મ છે, આપણા મહાત્મ નેતાના પુત્ર મી મણીલાલ ગાંધીએ આવી જ લડત દક્ષિણ આફ્રિકામાં અણવવાનો આરંભ કર્યો હતો. તેઓ રંગમેદની નીતી સામે પોતાનો પૂર્ણ વિરોધ દર્શાવતાં રહ્યા હતા અને મહાત્માજીની જેમ ત્યાં અને અફ્રિકાથી તે હરી રહ્યા હતા. આજે રંગમેદની નીતી, હજી યાજુ છે અને સમાન હક્કો હજી અપાઈ પધી પશુ મણી લાલમણીને એક એક મહાત્મ પિતાના પુત્રને સોંપાવે તેવું છે. મણી લેડેને એમના જીવન પરથી શ્રોણકાન મળશે અને અંતમાં જે રીતે હરિ એકતા અને આઝાદી મેળવી તેજ રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાને પણ તે મળશે જ.

વીરા શ્રીદત્ત, લંડન.

મી, મણીલાલ ગાંધીના અવસાનના સમાચાર અહીં રાતના તમા સવારના હાવાએ. વાગી ધણું દુઃખ થયું. તેઓ મહાત્મ અમરવત્તને પાળ્યા છે અને આવી છે કે તેમણે તેમના પિતાશ્રીના સમીપમાં રથાન મેળવ્યું હશે. એવો બધા કામોમાં બાપુજીના આદેશોને અનુસરી હતા. હું એ દિવસ હરી નહીં બુધ્ધ કે જે દિવસે સેવાશ્રામમાં અને શાંતીનીકેતનમાં (શાંતી પરિષદ વખતે) બાપુજીના આદેશો ઉપર એવો મોટો હતો.

સત્ય અને બહાદુરી એક જોવા દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી શુભાશ મળે છે. અને હર છે કે સ્વ. મણીલાલ ગાંધીએ પોતાનું મધુ ભેર રંગમેદની સામે જંગમાં વાપરી નાખ્યું છે. અને આવી છે કે એવો એક દિવસ આવશે કે જ્યારે બધા સલામતીએને મોખરે તેઓનું સ્થાન હશે. તમે બધાએ જે કામ કયું છે અને જે કાંઈ સહન કયું છે તે માટે મારા અંતરની દિલસોજી, આદર અને પ્રશંસા પાલકું હું તે રૂપા કરી રવીકારશે.

ડૉ. લેવીના રોકેટ, હતાન્ક સેમીનરીના પ્રીન્સીપલ

આપણા પંડીતી અને મીઠ સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને અતીત અંગતી આપણની આજે તક મળી છે તે હું હૃદય આભાર સાથે સ્વીકારું છું. દુનીયામાં મોટા ભાગના લોકોમાં એક મહાત્મ શુદ્ધીસાધી, વિદ્વાન, આધ્યાત્મીક, ઉચ્ચ આદેશો વાળા રાજદારી નેતા તરીકે ગણીતું નામ અમર થયું છે. આપણે કે જેઓ મહાત્માજીને જાણે તેમના પુત્રને જોળખતા હતા તેઓ જાણીએ છીએ કે તેઓ કેટલી સમ્મતા, વિવેક અને પ્રમાણિકતાથી ગાંધીજીનું કાર્ય કરી રહ્યા હતા. તેઓ હિંમતવાન, અવસ્થિત, અને જે કામ કરવાનું છે તેને માટે પિતાના જેવા જ અડગ નિશ્ચયી હતા.

સ્વ. ગાંધીને જોળખવા અને એમની ખતી તથા બાળક સાથે એમને મેર, આતિથ્ય માણ્યું અને સ્વતંત્રતા માણસો મુખી ચાલના જોવાનું, તથા તેમનું હાથ જે ઉચ્ચ કોટીનું છે તેને વાચવાનું, તેમજ એમણે પોતાની માનનાર સમારક તરીકે અને પોતાના દોષોની સેવા માટે મુંદર શાળા તેમની પત્નીના સહકારથી ઉઠી કરી ત્યારના તેમના આનંદ જોવાનો એ એક અમૂલ્ય સદ્ભાવ્ય હતું. ભગવાનના એક આશીરવાદ માણસનું હૃદયમાં આ છે જીવન.

ડૉ. જી. એમ. નાઇકર, પ્રમુખ સા. આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ

દુનીયાની દોહી જનતાવતી તમારા વકાલા પતિ મણીલાલ ગાંધીના કસમના મરણ માટે હું તમને તથા તમારા કુટુંબ પ્રત્યે ખાસી હારી દિલસોજી અર્પણ કરું છું.

આપણી આ દેશની જામિના કિનારા પર મહાત્મા ગાંધી હતા તે દિવસથી મેદનીતિની સામેની લડતમાં મી. એમ. ગાંધી આપણા ભોળાની બાળમાં સક્રિય ભાગ ભજી રહ્યા હતા. મહાત્મા ગાંધીજીની જાણવાની દેશની સત્તામંદની હુલેસમાં તથા ૧૯૪૬માં ફરીથી પશુ જેલ ભોમરી હતી. ૧૯૫૨માં અન્ધાથી કાપવાની સામે ઘડી કરીથી તેમના ફાળાપે મી પેટીક કંડન સાથે જેલની રુબ ભોમરી હતી.

મી. ગાંધી સાથે આફ્રિકન અને નાટાક ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ સાથે મણી વળે સુધી સંપર્કમાં રહ્યા હતા. મને વળે કોંગ્રેસ ઓફ પીપલની કક્ષીપદાવેનની પરીપદમાં નિરીક્ષક તરીકે તેમણે કાબરી આપી હતી. ૧૯૬૩ સમયથી તેમનાથી અને જુદા મત મરાવતા હતાં છતાં પશુ અને સમળા દક્ષિણ આફ્રિકાના છુટાપછુટાના સામાન્ય બાબતમાં અસર કરીને એકમત જ હતા.

હાંદુસ્તાની તાલીમી સંઘ, સેવાશ્રામ

મણીલાલ ગાંધી કે જીવન કે અંતિમ ક્ષણ તક બાપુ દ્વારા શુર કી મઘ અનિતિ કે વિરુદ્ધ સત્ય ઓર અહીંસા કી લડાઈ કે આદર્શ સત્યાગ્રહી રહે. જે બાપુ કે સત્યે પુત્ર ઓર લોકો સત્યે અનુયાયી જે. ઉત્કર્ષ જીવન નહીં તાલીમ પરિવર કે હમ કાર્યકર્તા ઓર વિદ્યાર્થીઓ કે લિખે હમેશાં ત્યાગ ઓર સેવા કે એક અનુપમ આદર્શ કે રૂપ મે પ્રેરણા ઓર પ્રતિ દેના રહેતા. બાપુ કે બનમિ દુઝે મર્ગ પર ચલને વાલે. સત્ય ઓર અહીંસા કે સાધકો કી ચેતના, સક્રિય ઓર વિશ્વાસ મે મણીલાલ ગાંધી ચિરકાલ કે લિખે અમર રહેશે.

હમ ઉત્કર્ષ પરિવર કે પ્રતિ અપની સમજેના પ્રકટ કરતે હુએ ધન્યર સે પ્રાર્થના કરતે હૈ કી જે ઉત્કર્ષ હસ સંતાપ કો સહને કી શક્તિ કે ઓર દિવંગત આત્મા કો શાંતિ પ્રદાન કરે.

ધન્યર હમે મણીલાલ ગાંધી કે અનુરૂપ કી ઉત્કર્ષ રાસ્તે પર ચલને કી પ્રેરણા ઓર શક્તિ દે.

પ્રો. જીલીયસ લુધન, વીટવોલ્ટરેક યુનીવર્સિટીના

આફ્રીકન સ્ટડીના સીનીયર લેકચરર

સ્વ. મણીલાલ ગાંધીના મુલુધી રંગમેદના સથાકને દુર કરવાની લડતમાં જે મોટી વ્યક્તિઓ છે તેમાંથી એકનો અંત આવ્યો. સ્વ. ગાંધીએ પોતાનાથી ઘણું ઘણું નેતૃત્વ બધું આ લડત માટે કયું હતું. એમની વધના ખીલએ જાહેર જીવનમાંથી નિવૃત્ત થઈ ગયા છે. જ્યારે તેમણે પોતાની લડત વાળી રાખી હતી. ઘણા જાણી સમય સુધી એમણે અતિ મહેનત ઉઠાવી તેમના પિતાશ્રીએ શરૂ કરેલું વર્તમાન પત્ર ચાલુ રાખ્યું હતું. જાહેર કામ માટે એમણે પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કર્યું હતું, હું એમ કહું છું કે બીજાઓ પશુ એમને પગલે ચાલી એ કામ હવે ચાલુ રાજે.

ચોરખાંદરના શહેરીજનો

સ્વ. મણીલાલ ગાંધીના અવસાન બાબત ખબર મળતાં જ એક જાહેર સભા પુલ્લ બાપુજીના સમારક "કાલી મંદિર" માં મેળાવી જનતાએ મોઝ દર્શક હરાય કર્યો હતો.

જાલા બાલ મિત્રને અંજલી

(શ્રી. સોરાબજી રત્નમજી)

જન્ય મરજી એ કુદરતને, નીચમ છે. જ્યાં મને તેવા જાનીને પશુ જ્યારે જન્યત આપાત સામે છે ત્યારે તે દિલ ને દલાવી શકે છે. જુના બાળપણના દિવસો જ્યારે યાદ કરું છું ત્યારે આંખો આંધળી સમકામ છે, મારી ઉમર ત્યારે ત્રણ વરસની હતી અને શ્રી. મણીલાલની પાસે વસતી.

મારા મરજી પીતાશી (કાકાજી)ને મેર જ્યારે ૧૮૬૭ માં પૂ. બાપુજી અને તેમનું કુટુંબ તથા અન્ય કુટુંબને જોડાયેલા એકઠાએ હતું ત્યારે તેઓએ બાળી નાખવાને કારણે કમી હતી. તે ઇતિહાસીક દિવસે અમે બાળ સમાજોર પહેલા મળ્યા હતા. પછી સાથે રૂબા સમકામ તે હવે ૧૯૦૦ સુધીનાં બાળ સમકામ.

હું મારા પીતાશી સાથે પછી જન્મસાથ મારે દોડતાન મેલો હતો. ૧૯૧૧ ની જાન્યુઆરીની રાત્રીએ ક્રિસ વાલની કિપકપુર જેલમાં રહી વર્ષો પાછા મળ્યા. ત્યારે અમરી સાથે મરજી પી. કે. નામકું, મળી નામકું, સોરાબજી રાપુરજી, અમરજીઆ, દરીયાલ માધી, શ્રી. પ્રામજી દેસાઈ અને જોસ. બી. મેદ જેલમાં હતાં. મેં બાળજો પચ્ચે કોણ વધારે જોસ જાત્રા કરે છે તેની દરીયાલ આલતી એ જોસના અનુભવો આજે મધુ રશ્મિપદ પર કાર્ય છે.

આજે એ પશુ યાદ આવે છે કે રોમ્સરોમ કાપે અને શ્રીનીકસમાં કેટલા આનંદ જોસ.હ અને ઉમરથી કામ કરતા!

૧૯૨૪ માં બધા સાથે મણીલાલ પશુ સ્વદેશ ગયા. પશુ દક્ષિણ આફ્રિકાની જુમી તેમને હોવાતા માગતી નહોતી કોમ તેથી 'ઈન્ડિયન એપિનિજન'નું અંગ્રાસન કરવા પૂ. બાપુજીએ તેમને ૧૯૨૭ માં દરી મોકલ્યા. શ્રી. એ. જોસ મેરડ પ્રાસેથી જાણુ સલામી લઈ કુંડા અનુભવ છતાં અધિપતિનું જોષમ જોશ કામ પૂ. બાપુજીના આદર્શ દિલ્લિતને નજર સામે રાખી ધીરજ, દીલાહ અને ખાતરી ૧૯૨૭ સુધીના તે દિવસો યાદ કરું છું ત્યારે મારી આંખો અજબની યાદ છે.

જુનિયામાં મહાન પ્રશ્ન જન્મતા નથી. મહાન યાદ છે. તેઓને અનેક જોડો સ્વપ્ને માટે આપવા પડે છે. રવ. મણીલાલની નીચરતા, આશ્રમ અવમ, તેમના ઉપવસ અને જોસ જવા અને એ બધું છતાં આવી જ

છાંજીમાં તેમણે સુખ મન્ય હવું એ એમનો ત્યામ. રાજકારણમાં પશુ પૂ. બાપુજીના શિદ્ધાંતને વળગી રહેવાની તેમણે જોડી શિદ્ધમત નથી કરી.

૧૯૨૧ માં અરખના પોર્ટલ ઉપર રવમાન મારે અમારી ધરપકડ થઈ હતી અને જોડની સળ કરવામાં આવી હતી, ત્યાં મારા કરતી સદરો લઈ લેવામાં આન્યા દલા અને પાછા આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી એ ઉપવસ કરી દલા. મારી સાથે મણીલાલ બાલએ પશુ આ ઉપવાસ કમી દલા. એ અમારી મહા મિત્રતા દરોવે છે.

૧૯૨૭ માં તેઓ ધરપકા, અને ત્યારથી તે આજ સુધી શ્રીમતી સુશીલા પોતાનાં પતિનાં બર્ષો કાળેમાં મદદરખ બનતાં રહ્યાં છે. અને આજે પશુ તેઓ શ્રીનીકસનું કાપે નજારી રહ્યા છે.

૧૯૩૨ માં બીજી સેલિન્ડ ટેમલ કે નેન્સ બાંદ જાહેર ટપનમાં અમારી વચ્ચે મતભેદ પડતાં તેમનો અને મારો. પછી જુદો થયો સિદ્ધાંત અને આત્માની ડોરવણી મુજબ તેઓ વર્તતા.

ડો. કાકુના સત્યાગ્રહના પંડા, દેશ દરી પાછા એક થઈ જોડે યાત્રાની કમ કરી હતી. ત્યારબાદ તેઓ પેટ્રોક ડકન સાથે ૧૯૫૨ માં ૬૦ વર્ષની વયે દરી જોસ ગયા દલા.

મરજી પમારિના દેશમાં દિવસ સુધી તેમને વેત્સાહ, ખાત અને કાળજી અચૂનમ હતાં. એ કોણ દેશ પરદેશ થી આવત. તે શ્રીનીકસની સુલાહાત લેતા અને ત્યાંની જીંદી કાપ મન પર લઈ પાછા ફરતા. સર્વોચ્ચ અને પ. જાની રશ્મિની યાજા તેમના પ્રતીકરૂપે આજે ત્યાં દબી છે.

રત્નમજી કુટુંબ અને મારી કુટુંબ એક પ્રેમની આકાશી બંધાસુ છે અને આવીમાં તેમના સંતાનો એ અદિ વધુ પાછી કરે એમ આજે કમજું છું ને મારું છું.

જા. જાપુ અને હવે બાઈ મણીલાલ ગયા. તેમની રશ્મિરૂપે શ્રીનીકસ સંરયા વચ્ચેના સ્થાન તરીકે એક પવિત્ર જુમી રૂપે ચિર સ્મરણીય જોડી છે. અગણી સાથે હવે સરાસ એ છે કે તે પવિત્ર સ્મરણીય સ્થાન કેવી રીતે ચિર કાલ માટે જાણી રાખવું અને અપણે દક્ષિણ આફ્રિકા,વાસીય, તે મહાન નિર્મિતઓની યાદગીરી જાળવવા શું કરીશું!

દેશ પરદેશમાં પૂ. બાપુની વાતચીત માટે કિર્તી સ્થંભો, અંદોર, કોલોનો,

આ.મરો, કાજ રુસો, વીગેરે જોડાં યામ છે. પશુ જોડો વખત ન આવે કે દક્ષિણ આફ્રિકા કે એ તેમની તરફ જુમી હતી ત્યાં જ કમું ન હોમ!

પૂ. બાપુના સાધીઓ અને તે દલા ના કાપકરો એક પાછી એક ખરતા જાય છે. આને સમયે પૂ. બાપુજી ગયા, અને બાઈ મણીલાલની રમતી કાપમાં રાખવા જોડોને કાંઈ પશુ કરવા કમજા ઉપજો તેઓ અને લખે.

મરી અંજલી આપણે ત્યારે જ આપણી મણી, શ્રી કે જોડે માટે બાઈ મણીલાલ જીવ્યા અને મધી તે પૂ. બાપુના સ્વપ્નેને શ્રીનીકસની તરફ જુમી પર ખર્ચા મજેલાં જોડ મણીલાલ નો આત્મા અને જોડ સુધીલાનું જીવ તથા તેમના સંતાનોના દિલ સંતોષરો. કમર સ્મરણને શાતી આપે અને કુટુંબીઓને કુખ સદન કરવાની શક્તી આપે એજ પ્રાર્થના.

સદાની વિદાય!

(શ્રી. એમ. બી. નાયક)

ખ્યાત અને આદરપાત્ર રવ. મણીલાલ અંબીન, અમસાનથી સમરત દક્ષિણ આફ્રિકાના દોંદોએને શોક થશે. આફ્રિકા, ગેરાઓ તેમજ કલકત્તા જોડોને પશુ તેટલું જ દુઃખ થશે, કારણ કે તેઓ સર્વ રવ. મણીલાલ મતીના રાજકીય નેતૃત્વ માટે માન ધરાવતા હતા.

તેમના સર્વપ્રેમ આપનાર રેક તેમની પ્રામ.જીવતા અને ક્રીમતથી પરિચિત હતા. શ્રીનીકસ સંરધાની

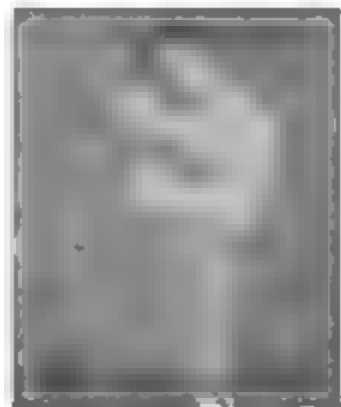
મનુષ્યો વચ્ચેની અસમાનતાને તેઓ સ.માલક જાનિટ મણીલાલ અને તે કુર કરવા મહાદુરીથી લડતા. તેથી દરેક ને તેઓ સન્માનતા, તેમના દેહાંતના સમાધારની શ્રીનીકસની આસપાસ જાણુ થઈ ત્યારે અસંખ્ય આફ્રિકા અને દોંદોએને પ્રુખ કુષ્પ થયું.

દોંદોએ ન. મુકિત સંગ્રામ માટેની રાજકીય લડતની પ્રેરણા તેમને તેમના પિતાશી પાસેથી મળેલી. અદોસાના આદર્શો એક નવીન યજ્ઞને જન્મ આપે. એ નવા યજ્ઞનો ઉપયોગ સદ્મત મણીલાલ આપીએ રીક પ્રજાજી આ જન્મ,મરો.

તેમના જોડા શોડા વર્ષો સાકાઈ અને જમથી પસાર થયેલા. સ્વતંત્ર સંગ્રામમાં અંપલાવના માટે જોસ રીતે શારીરિક અને આપાત્મિક બળ મેળવી શકાય એમ તેઓ જાનતા. એક નિઃશાધી તેમણે પિતાજીને વચ્ચે માલી પ્રેમ અને બાંકિતથી એકધારી જન સેવા કરી, તેમને મન શ્રીનીકસ એ પિતૃમકિત પ્રમદ કરવા મરિની પવિત્ર કમજીવ હતી.

આજે જન. મહેલા આસપાસના કુંડરો જે યાત્રાકામમાં રેજ તેઓ આશીને પાવન કરતા તે તેના પગદવ નો અતિમેલ નહિ પાડે, પશુ પ્રેમ, ત્યામ અને સેવાનો મૂક સદેશ સતત અ.ખા જ કરે. તેમના પ્રિય પ્રદેશ અને તેની આસપાસવાની લીલી કુંજ લતાઓ,માથી નીસરેલો અકુરો જન સોને પ્રેરણાના મીઠા મારા કરે.

મણીલાલ માંથી જનકાલના મહાન મનુષ્યના પંથે વિચર્યો છે અને આપણી વચ્ચેથી સ્થાપને માટે વિદાય લીધો છે.

ઉચ્ચેમાં રાખયની હીમત અંકિતાર શ્રી. મણીલાલ અંબી

પ્રમાણત લેનાર રેક તેમની અલમન-સાઈ અને આતિથ્ય સંકાર જાણતા. આજે તે તેમ રથને તેમને આત્મ પાસેની મિત્રિમાળા અને રક્ષણરિક દારા પ્રેરણા આપી રહો છે.

રવ. મણીલાલ માધી નીચર અને રપદરકતા હતા. તેઓ મનુષ્ય સ્વજન નું અમામ શાન ધરાવતા, સોની જોડે સમભાવપુરત વલજુ રાખતા. જોના તેમને અમતાણુ મિત્ર હતા તેઓ હ મેલ મીડાઈ અને આદ્રતા અનુભવતા

ભારત સંપૂર્ણ પતિ રાજેન્દ્ર પ્રસાદની દિકસોણ

સાહ્ય આફ્રિકાની હોદ્દાઓએ એક મુખ્યસ્થિતિ ગેતાને યુગાંચા છે. ત્યાંની સમગ્ર હોદ્દા રાજ આપણે ધણી જ મુશ્કેલીમાંથી પસાર થઈ રહી છે, તેઓને મણીલાલભાઈ જેવા અનુભવી અને પરિશિષ્ટિત જાણકારની મદદ, સાથ અને દેશવલ્લીની ધણી જ જરૂર હતી. એમણે બાપુજીના સિદ્ધાંતને અનુસરી ત્યાંની સ્થિતિમાં આમળ પડતો ભાગ લેતા હતા. જેવા વખતે એમનું મરણ અર્થત કુબલાયક જણાયે. સ્વદેશમાં જે સોડો એમના માઠ પરિચયમાં આવ્યા હતા તેઓ જાણે જ છે કે એમણે બાપુજીના સિદ્ધાંતોને જાળવવા અને તેમના મુદ્દાને માલવાની કુટલી ધમકા રાખતા હતા.

તેમનાં પરિત અને બાળોને એમનાં મરણથી મહાન ખોટ મળે છે તે અદે કુ મારી દિકસોણ પાડ્યું છે. એમને એટલો સતોષ આપીએ છીએ કે એમના મિત્ર સાહ્ય આફ્રિકામાં જ નહિ પણ સ્વદેશમાં પણ એમનાં કુઃખ માં સમભાગી થાય છે.

મારા મિત્ર શ્રી. મણીલાલ ગાંધી

(કેનન લેવન ડોલીન્સ)

સાહ્ય આફ્રિકાની મારી કુટી મુશ્કેલી દરમ્યાન કું મણીલાલને મળવા મટે શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ અથો હવે. તે મુલાકાતની માહત્તા સીધી મુઠ્ઠા આમળ પડતી અને આમંદી હતી. કું ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે સાથ મારી અથો અને નિરાશ જાતી ગયો હતો. મણીલાલ કહ્યાક એમનાં મરણ રજો, ત્યાં તો કું પાછો સ્વસ્થ જાતી ગયો.

મણીલાલ મારી કક્ષિણ આફ્રિકાની રંગદેવની ખરી વિગતોથી અંબુજી માહિત્તમાર હતા, અને તેમનું આકર્ષક વ્યક્તિત્વ અને મેનીની રહેલી જીદી ભાવનાને લીધે બીજાને સમજાવવાની શોધ કરવા અને જુલમનો અંત લાવવા મટેની જોતેવળ આપી રહે એટલી એમનામાં કક્ષિત હતી. એમના સસમ માં રહ્યા પછી એમના મુખપર દેખાતા સત્વનો અનાદર કરવો જ મારે મારે અસંકેપ હતું. એમનામાં અદા હતી કે એક દિવસ અન્યાય ઉપર સાથનો વિશ્વ મથે અને એ તેમજો મારામાં પણ ડસાવ્યું હતું. કું બપોરે એમને ત્યાં થી પાછો ગયો ત્યારે બીન-જોરાઓ ઉપર જોરાઓના જુલમ સામેની સ્થિતિમાં મારાથી જાતી કહો તેટલી મદદ કરવાની અને નૂતન આરી અને બળ મથેલાં જાણ્યાં.

મણીલાલ ગાંધી એમના સારા જીવનમાં એમ માનતા હતા કે ન્યાયની પ્રેરણાનું મુળ ધાર્મિક અદામાં રહેલું છે. એમણે બીજા શોધના કરતાં પણ વધારે એમના બાપુના આદર્શ અને જીવનને વધાર્યું રીતે જાણીને કદર કરતા હતા. અને કદરની નિર્મળતા કે જે અન્યાયને દહાડવાની ક્ષમતા મારે અનિ અન્યાયની છે તેમાં પણ એમની નિષ્ઠા હતી. એમણે બીન-જોરાઓના હિતની સ્થિતિમાં વિના સંકોચે પોતાનું સર્વસ્વ અપેક્ષ કરી દીધું હતું. એમની માન્યતા પ્રમાણે અદીસા એ સ્થિતિની મારે સારી વસ્તુ જ નહિ પ્રજા સ્થિતિનું કલ્પ હતું; નેથી સ્થિતિમાં એમણે સામેલ થવા હતા તેઓને મારે કદરની સુધિની એ અર્થત જરૂરની વસ્તુ જણાવતા હતા.

સ્વ. મણીલાલની ખોટ

(કેનન ડ. હોર્, આર્થ બોરાપ એફ ડરબન)

તમારા પિતાથીના જીવસાનના અખરથી અને મણી કુખ મણી છે. અંતે એમની મારગીનું આ અંતિમ કુખદ પરીજાણ આવ્યું અને ખાલી છે કે તમને એમની ખોટ ધણી જાણતી હશે.

કરબનમાં અને કક્ષિણ આફ્રિકામાં એવા મણી છે કે જેઓને એમનાં અવસાનથી કુખ મણી છે. એમનાં જીવનમાં એમણે કરમ્યા અને પ્રેમ જે એમના પિતાથીના મુખ્ય આદર્શો હતા, તેને અપનાવવાને પ્રયત્ન કર્યો હતો. અને ખાતરી છે કે એના એ ઉત્કટ પ્રયત્નોના બદલામાં અખરતને પામ્યા છે.

તમને અને તમારા સમગ્ર કુટુંબને મારી દિકસોણ અપકત કર્યું છે.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીનું જીવન સાહસ્ય

(કેનરી, એચ. અંચ. એચ. ચોસાક)

એ કે તમને અન્યથાનક ન હતું છતાં શ્રી. મણીલાલ ગાંધીના મરણના સમાચાર આપાતકર હતા. તેઓ મળા નવેબરમાં અમનાક અતરનાક રીતે મળી પડ્યા હતા. પણ આપણને હોદ્દા અખર મથેલા કે તેઓ મારી સત્તા અથ છે અને હોરપોટસમાંથી કુંમાં ઘેર આવે એવી અમળા રાખાયેલી ૧૯૦૫માં મદદમાં મણીજીનાં કુંખ સાથે અથે, નેહાનીસમયમાં રહેલાં ત્યારે તેઓ બાળક હતા, ત્યારથી અને તેમને પોતાથીએ છીએ, તેમના પિતાથીએ સત્તામંદની ક્ષમતા ઉપાડેલી તેમ. બાળ સેનારા હોદ્દા સત્તામંદીએના સાનિધ માં તેઓ ઉછર્યા હતા. નાટાલના શ્રીનીકસમાં મદદમાં મણીજીએ જે સેટલમેન્ટ રચાયેલું તેમાં અને મણીજી ટ્રાંસવાલના ટેલરોપ કારમાં અમળાને જાણ જીવન જીવરતા તે દરમ્યાન એમને મેળવણીની અને બીજા તાલીમ મળી હતી.

તેઓ મણીજીના બીજા પુત્ર હતા. તેમના મેટાભાઈ નાની હમરમાં બં પિતાથીથી કુર થઈ મળા હતા. તેમ ન કરતાં એમણે તેમના જીવનને રહેક, અને મણીજીના માર પ્રતે પોતા દેવદાસ મણી નાના છે એમ. “હોડુસાન ટાઈપ”ના ત્યાં છે તેમના કરતાં એમણે એમના પિતાથીના રાહપર વિચાર થી અને રાજકીય પ્રવૃત્તિમાં તમ સમીપમાં હતા.

૧૯૧૪માં “ઈન્ડિયન એપિનિયન” સાપ્તાહિક પત્રના તમ પદે અમળા હતા, જે પત્રને ૧૯૨૨માં તેમના પિતાથીએ રચાઈને બેરો સુધી તેને આપી. રીતે સાથ આપેા હતા તે સમયથી જ મણીલાલ તેમને સમળેા વખત અને કક્ષિત કક્ષિણ આફ્રિકાની હોદ્દા જનતાની જમલિમાં વાપરતા રજા છે. તેઓના મારે તેમણે જેઓના પણ કું અનુભવ લીધા છે. તેઓ માળ હોદ્દા માહત્તે, અને મેપોરી તથા સિસિતોના જ નહિ પણ કામદારો અને કારીગરોના સંપર્ક માં પણ અમળા હતા. અંતે તેઓ મજુરી કરતા હતા ત્યાં તેમનાં જલ્લા મારે રાજકીય, સામાજિક અને આર્થિક મુશ્કેલીઓ કુર કરવા મારે તેમણે કુખ સેકન કરવાનું જીવિત માન્યું હતું અને એરીમો તથા આફ્રિકાને વચ્ચે બ્રાન-આવનાને સંબંધ વધારવા મારે તેમણે તેમનાથી જનનું સમજું જ કયું હતું. તેઓ તેમના પિતાના પુત્ર તરીકે નહિ પણ પોતાની સમ્મતિમાં લીધે કક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-જોરાઓ અને અનેક લીજરલ મુશ્કેલીઓમાં લાગેા સમય સુધી મેનનીય લેખારી.

કસ્તુરબા રકુલના—“આન્ડી”

(આમ્બાઈ, અમ્બાઈકે અને વિદ્યાર્થીઓ, ફીનીકસ)

અમે મણીલાલ ગાંધીનાં મરણની ધણી જ દીલગીરી પૂર્વક નેમિ બહને છીએ.

ધો. ગાંધી અમારી રાજાના રચાપક અને પ્રતિમહીતા હતા. તેમની સાથે નો અમારો સંબંધ અમને બાળજાવના, સંકળતા, નક્કતા અને વિનય સાથે કરાવી માનવ જીવનની મદદતા અને આનંદ પ્રાપ્ત કરવામાં ધણીજ રીતે મદદરૂપ નીવડેા છે. શ્રી. ગાંધી આ અપા કદરુલોથી અલગ હતા અને કહે તેઓ જતા રહેવાથી અમે અમારી કક્ષિત અનુભાર તેમણે પ્રમદાવેલો ડીપક અવધિ રાખવાને પ્રયત્ન કરીશું. તેઓ તેમની પાછળ અમારા મારે અન્યાય નારસો મૂકી મળા છે.

શીમિત ગાંધી અને તેમનાં બાળો પ્રત્યે અમારી જીદી દિકસોણ અજા કરવા સાથે આ કસોડીની પહે તેમની સાથે અમે સમયેનોમાં સહભાગી બનીએ છીએ.

દિલસોજના સંદેશાઓ

સ્વાતંત્ર્યની લડતના સાથી

(અમદાવાદ હુલ્લી, ગ્રેસીડર આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ)

આ રોજની રાત્રીની યાત્રાના અવાજ એક સગી અને વદાના મિત્રનું અવાજ સાંભળીને અને ઘણું દુઃખ થયું છે.

તમને અમેરીકી મદદના બાદ માટે તમારા પોતાના તરફથી અને આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ વતી હું તમને અને તમારાં કુટુંબને દિલસોજ પાઠવું છું.

આના વખતે રાંત અને રિયર રહેવું એ મોટું પથ મુખ્યને મટે મુશ્કેલ મુખ્ય છે, પણ અમે હુલ્લીએ છીએ કે તમે આ દુઃખમાં એટલું જાણીને આત્માસન લેશો કે તમારા સ્વર્ગસ્થ પતિ હયા આદર્શને મટે છોડી શકા છે, અને તેમજ પોતાનો જ માટે નહીં પણ સમસ્ત પ્રજાનાં કલ્યાણ માટેનાં કાર્યમાં આમ લીધો દતેલ.

એમના માનનીય પિતાશ્રીના એક સ.આ અનુભવી મનના માટે એમણે બનના પ્રયાત કર્યો છે, એ પ્રયાતથી જ તમારા સ્વર્ગીય પતિ દક્ષિણ આફ્રિકાના જ નહીં પણ વિશ્વના એક સમૃદ્ધ પ્રજાની કક્ષામાં મુકાયા છે.

અમે એમ હુલ્લીએ છીએ કે એમની નારીશી અને આદર્શને જાળવનાર કામ મુજુ રાખવાનું પ્રજા તમને જાણ આપેલ તમારી બોલ એ અમારી પણ બોલ છે, અને અમે પોતે પણ એમનાં જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવત રહીશું.

હઈયામાં વસેલું ગાંધી નામ

(લેડી હુલ્લીંગ, વીલસન અને મેકનીલ્ડસ)

મી મણીકાણે વિવિધ રેશના અનેગા ફાનગતાથી માન આપે છે, મે વર્ષપર હીનીકસમાં તેમજે અમને અપેલો આપણુ આવકાર કમરખીય છે, તેમજે સત્યને માટે મદદના બોલ આપેલો છે, અને જમનને તિરસ્કાર રમિત કરવા થકાથી પ્રમુખ છે. મે રમ રીવમીમેન્ટને જગતના, પ્રકાશના અને અધિકારમ, એક વિવાદી તરીકે તેમજે વખાણીને આપણને સાચો આત્મ જાનાવેલો છે. હાલરોને માટે એ રાદ ૫૨ તેમજે પ્રકાશ પામ્યો છે, તેઓ આપતી ક મે તેનો નિ.ચક આદર કરશે. હસ્ટકામ ટી.ઉનલેલ લંડન હસ્ટ કે જપાના લોભોનાં દેવામાં માપીનું નામ વસેલું છે.

રેવ. ડોનલ્ડ હેરીંગટન (-યુથોક)

મી મણીકાણે આપીનાં નિધન માટે અત્યંત દીમગીરી સહ કિર નમે છે, જેથી માનવજાતને પ્રેમ, ખાદ અને વિશ્વ આપના દતલ. તેમને, આત્મા કરી મરશે નહીં. હાથર હનુઓ તેમના દેવને, જ વિશ્વ થશે. તેમનાં સમગ્ર કુટુંબ પ્રત્યે અમારી હીડી દિલસોજ છે.

ચુસુક કાછલીયા (મે'બર્ગ)

મદદમાં આપીજના બીજા પુત્ર અને હન્ડિયન ઓપિનિયનના તંત્રી મી મણીકાણે મોંઘીનું અવસાન એક મદદના આપાત રૂપ છે, એક સાચા સત્યાગ્રહી તરીકે તેઓ મરણની વખતે ઉપરિચિત થયા વિના નહિ જ રહેતા. સત્યાગ્રહની છાત વખતે તેમની દિ મન અને હિનોજન આપવાઈ વર્તન આપણા રેશના લોભોને સહ માદ રહેશે.

હમે જ્યારે મી મણીકાણે આપણી વચ્ચે નથી, ત્યારે હન્ડિયન ઓપિનિયનના સંચાલન મરેના, વપની અપાક પ્રયાતની આપણને ઉજ્જવતી જાણીશે. અમર મદદમાંનાં જીવન અને ઉપરેલના હવંત રમારકર હીનીકસ સંરક્ષા કે જેને મી મણીકાણે પોતાનું જીવન સમર્પણ છે તે સત્, રસર્થવાચ અને પ્રતિષ્ઠાના મર્ગે જનતાને ઉત્તેજન આપવા માટે આજુ જ રહેવું એકમે.

મુરીએલ લેસ્ટર

રોજનક સમયર દમર્ગો જ સાંભળવા, મણીકાણની રાંતિત રાજર્થજ અને સરખતા માટે હું પ્રણામ પાઠ માનું છું.

બાપુની કુટીરમાં શોકસભા

રેવામાર્ગમાં મુકાદર તા. ૫મી એપ્રિલની રાતે નવ વાગ્યે મી મણીકાણે આપીના મરણના સમાચાર મહેમ્મા હતા. તમનાં રાજર્થજોએ સામા નવ વાગ્યે રાતે જ શોકસભા પેલ્લ હાથર પ્રાર્થના કરવા મા આવી હી.

મીતં બેન, (મીસ સ્લેડ)

શીતમરુ કાશમીર

દારીક દિલસોજ, પ્રજા તમારી રદામ કરે.

યુનાઈટેડ હોલ્ડ એસોસીએશન (કેપટાઉન)

એસોસીએશનના અધિકારીઓ અને સભ્યો માનની જાતને અમેરીકી મદદના બોલ માટે હીડી દિલસોજ અપકત કરે છે. શારીરિક મુજુ એ આપવાનિક હવનનો જન્મ છે.

આર. સમીથ સીમ્પસન

(અમેરીકન કેન્સુસેલ જનરલ, લોરેન્કો માદર્વસ)

તમારાં પતિનાં મરણના બેદનક ખવર મળતાં શોક જ તમને અને તમારા પુત્રને દિલસોજ અપકત કરવા હું હૃદયક જાણો દતેલ. એક વર્ષપર યુનાઈટેડ રેડક્રસ, જતાં તમને મગરાનો અને તમારા મૃદે લોભન લેવાનો આર્નક અવજનીય દતેલ, થજા વખતની હીનીકસની કુપ્રામત લેવાની મારી હમ્મા મૂર્જ થવાથી હું કમેઈલ તમને વધા તમ.રા કુટુંબને તે પ્રસંજની અવતા થાદ કરતો રહીશ.

તમારા પતિના અવસાનથી તમને તથા તમ રા પુત્રને અને દક્ષિણ આફ્રિકાના યુનીયનના હીડીએને જ નહિ પણ ન્યાય અને મુમેદના લેવને પણ બારે બોલ મહ છે, કે જેને તેઓ દિ મનથી વળગી રજા હતા. આખી કુનીયામાંથી તમ.રા કુજના પ્રસંગે દિલસાઓ આપશે તેનાથી તમે અને તમારા પુત્ર આત્માસન મેળવશે બીવી અને આશા છે.

કે. કે. પટેલ

(માર્ગસાની હન્ડિયન એસોસીએશનના સહ મંત્રી)

માર્ગસાના હીડીએ વતી અને હન્ડિયન એસોસીએશનના સહ મંત્રી તરીકે હું તમારા સ્વર્ગસ્થ પતિના અવસાનથી મેર્ગસાની હીડી જનતાને મહેરી બારે મગગીની વિસ્તિ કરું છું.

તમારા સ્વર્ગસ્થ પતિનું મરણ આ નારીક સમયે ખાસત અને ખુસુષ કરીને અફ્રિકાના હાંદી રા માટે મદદના બોલ રૂપ છે. પરમાત્મા તમને આ બોલ સહન કરવાનું બળ આપે. અને સદમતના આદર્શને શાંતિ પ્રદાન કરે.

અસ્ત થએલું તેજ

લેખક : અરૂણ માધી

મારે આજે મારા મિત્રો અને સ્વજનોની સાથે એક સગવડ હતી ના. મુન તરીકે કુઝમમાં સહ જાગી ચલાવું છે. ગુરુવાર પછી એપ્રિલની સપ્તાહથી આપણી ઉપર જે અધકાર હાથ પડે છે તેનાથી હું શારીરિક અને આધ્યાત્મિક બંને રીતે ભગ્ન બની અધકારમાં ગે.વા ખાઈ રહ્યો છું.

જેમના મારા દિવસ મારા પિતાશ્રી-ધરના મધુર વાતાવરણમાં હતા ત્યારે તેમની સુખ્યા કરવાનો અધ્યયોગો લાગુ મળે છે તેને માટે અમે પંચતા અનુભવીએ છીએ. એમની તબીબત દિન પ્રતિદિન સુધરતી જણાતી હતી અને હમેશાં નવા ન્વેજ અને આનંદથી તેઓ અમને પકડીને એમ જીવવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા. આથી અમને દિવસ આવા ખંખારી હતી કે એક દિવસ તેઓ પહેલાની જેમ જ ફરી ઘાલી શકે. પણ ઇશ્વરની ઇચ્છા તેમ નહોતી.

આજે મારી આંખ સામે તેમનાં ઘણાં સ્મરણો લાગી આવે છે. તેના પૃથ્વી મને એમ સામે છે કે જે મારી આંખની હતી એની જાંબી એમને પહેલાં જ મળી હતી. મને ખાસ ફરીને એક વાર્તાલાપ થાય આવે છે કે જે તેઓએ તેમની મિત્રોના શ્રેણી દિવસ પહેલાં જ મારી સાથે કર્યો હતો. સાંજનો વખત હતો. જમ્યા પછી હું મારી બેન અને મારી મા તથા મારા પિતાશ્રી જેમ સમવાની લાંબાવારી કરતાં હતાં કે, જે અમારો રોજ રાતનો કાંપ કમ હતો. જેમ જીવ કરતા પહેલાં જ મારી પછી મારા પિતાશ્રી સાથે વાત કરી હતી. "હું તમને જોઈને એક મંત્રી સ્વપ્ન પ્રવળા મળું છું" અને બધાં સ્વપ્ન ધણે આતુરતાથી એમના આમળના ચંદ્ર સાંભળતા તેમની સામે નેહ રહ્યાં. તેમણે કહ્યું, "હું ૨૧ દિવસના ઉપવાસ કરવાની તમારા બધા પાસે પરવાનગી માગું છું." મારી કણે અને મીનજ બોલ્યાં. આવી વાતની અમને કંઈપણ જ નહોતી. તેઓએ વધુમાં જણાવ્યું "હું ઉપવાસથી મારા શરીરમાંથી જે કાઢવા માગું છું." અને બધેએ આનો વિરોધ કર્યો કારણ અમને જણાયું કે ૨૧ દિવસના ઉપવાસ આ ઉમરે તેઓ કરી શકે કે કેમ? એની અમને શંકા હતી. આના જવાબમાં તેઓએ અમને જણાવ્યું કે "હું તમે બધાં અને પધારીમાં અર્પણ કાલમાં પડી રહેતાં જોવા છાઉં છું."

આ વાર્તાલાપ પછી થોડાક જ દિવસ પછી એમની શાંખી માંડીની શરૂઆત થઈ. જે આજુબાને હમેશાં કામ અને કરવા કરવાનો શોખ હતો. તેઓ સાથે જ અર્પણ કાલમાં પધારી વડા બની ગયા. ઇશ્વરની એવી જ ઇચ્છા હતી! આ મિત્રોમાં તેઓની થોડા વખત માટે ઘણીજ ચોંટાળનાં અને મંત્રી કાલમાં હતી. તેઓ તે દિવસે પસાર કર્યો કે જેમ એવી શંકા રહેતી, પણ તે પસાર થઈ ગયા.

જે મંત્રીની પછી વધારે વખત તેઓએ 'મેડી' કોરપોલિસમાં કાલ્યા. ત્યાં એમની ઘણા જ પ્રેમથી સારવાર કરવામાં આવી હતી. મારીની ૨૫મી જે તેમને અમે યેર-લાખ્યાં. ઘણા દિવસો પછી પોતાનું કાલું કરીને તેઓને ઘણો આનંદ થયો હતો અને તે આનંદ તેઓના અંદર ઉપર અવસાન ના દિવસ સુધી જણાતો હતો.

કુખદ દિવસની સવરૂ આવી, સુરજ ના કિરણો ટેકરીને ટેવેથી પોતાના ૨૨મી પસારવા લાગ્યાં. મારી માએ મને મારા પિતાશ્રીને જોડેને આપવા માં મદદ કરવા બોલાવ્યા. તે પછી અમે તેઓને નાસ્તો આપ્યો જે તેમને હંમેશાની જેમ પ્રવળાવવામાં લીધો. નવ વાગે હમેશાની જેમ મેં એમની કળ મત કરી અને મારી મા સાથે એમને સંપન્ન કર્યું. ત્યારનાં રોજની જેમ મેં એમને પુરણીપર ઉપકારને બેસાડ્યા, અને ત્યાં જ અધકાર ભરી એમના અંતની શરૂઆત થઈ. એમની આંખો ઉપર થડી આંખ અને શરત અને શીકા પડી ગયા. રોજનાંએ જે વખત હતો. અમે ફરી એમને મિલાનામાં સુવાડ્યા અને કોર્ટરને ફોન કર્યો. આ વખત દરમિયાન મારા પિતાશ્રીના પ્રવળાથી જે રામ, જે રામ, જીવે મોહાતા હતા. અમારી પ્રવળા અને ચોંટાળનાં વધારો થતાં એવો કારણ એમના હાથ પડા પડ્યા હતા પડી રહ્યા હતા. કોર્ટરની અમે આતુરતા થી રાહ જોઈ રહ્યાં હતાં. થોડીક રાહ જોયા બાદ કારણ હું જ તેને તેડા મળે. પણ મારા કમનથી હું ગયા પછી ઘુન જ અમારો સુરજ અસ્ત પાડ્યો.

આ એક મારો અધકાર બધો અને કુખદ પ્રસંગ હતો, મારા પિતાશ્રીની બધારે મારા હરતે અંતીમ વિધી કરાવવામાં આવી ઘણા સ્વજનોની અને મિત્રોની ઇચ્છા તેમને અગ્નિ સંસ્કાર ખીને દિવસે કરવાની હતી પણ સભ્યમાનસર પ્રક્રીયાને તેમ કરવું મેળવ ન શક્યું.

આજે અમારી સામે યેર અધકાર જણાય છે. પણ જે આપણના અને મારા પિતાશ્રીના આંસોને અમારા શબ્દમાં કિતારી અમે તેઓના અંતે કમકાં બરી શકીશું નો ભાવી ઉત્તરવલ બનશે. આજે અમારી ઉપર મહાન બોલે આવી પડ્યા છે અને અમારે તે ઉત્તરવાનો છે. ઇશ્વરની ઇચ્છા સામે રૂન કરવું નકકામું છે.

મારા પિતાશ્રીને તે અમર શાંતી મળી છે. અને હવે તેઓ અમારી જગ્યા કરીને નથી, પણ મને ખાતરી છે કે તેઓના આત્મા અમારો માન 'દર' બનશે. પિતાશ્રીના આશિર્વાદ અને મારા પ્રવળાથી અધકારનો પડો ચિરાયે અને કિતારીમાં ઉતારા કિરણોની સાખી મશે.

જેવા મેં એમને ઓળખ્યા

આદર્શ જોબો

[શ્રી. આદર્શ જોબો કાલમાં અમારા એકના હિપાત કામ કરતાઓમાં સૌથી ઘુના આક્રિષ્ટ કામ કરનારો છે.]

૨૧. મણીલાલ માધી કે જેઓનું ગુરુવાર તા. ૫મી એપ્રિલના અવસાન થયું, તેમની સાથે મારા સંબંધ ૧૯૨૦થી કે, બધારે તેઓએ મને આ ઓળખાનામાં કામ કરનાર તરીકે રાખ્યો ત્યારનો છે. તેઓ ત્યારે તેમના પિતા મહાત્મા માધીજીને હસ્તે ૧૯૦૩માં સ્વયંચાલિત હિન્દીપત ઓપીનીયનના તંત્રીપદે હતા.

તેઓને તેમના સ્વર્ણ સાથે કોઈ કોઈ વાર મધરલ સુધી પણ ઘણા પ્રેમ અને ઉત્સાહથી કામ કરતા ઘણા વર્ષો સુધી મેં જોયા છે.

એઓ માનતા હતા કે, જે ખરા પ્રમાણિક નેતા થવું હોય તે જોડો સાથે જળી બંધને કામ કરવું એવું, અને તેથી તેઓ કંઈ પણ ખોલતા કે લખતા તેને અસહ્ય સુકતા હતા.

હિન્દીપત ઓપીનીયનને આદર્શ ની રોજ ઉપર રાખવા માટે એમણે ઘણી આક્રમણ અને કંઈકે સહીને તેને માત્ર રાખવા માટે ઘણો પ્રયત્ન કર્યો પડ્યો હતો. ઘણીવાર તેઓ ને 'સવાળમે' ઉધરાવવા દાસવાલ અને કેપ જરૂં પડતું. ઉધરાણને કારણે જતા ત્યારે પણ જાપા નાં લખાણો અને અમરેખ ચોક્કસ નો આધાર તેમની ઉપર રહેતો-તેથી તેમના મનજીવ ઘણે બોલે રહેતો. આ બધું એમણે પોતાના રોજના લોકો માટે કર્યું હતું, કારણ 'હિન્દીપત ઓપીનીયન' એ એક તેમનું વાણંત હતું. આ કામ તેમને માટે પ્રેમ વધુ પડેતો હતું.

શીનીકસ સેટલમેન્ટના આ બધા કાર્યોને વધુ પડતો બોલે ઉપકારનો ફાવા હતા તેઓ ખીજ કંઈ પણ

મહાવતા કામમાં કરી પાછળ નહોતા પડતા. એમણે જાહેર કામમાં ઘણો રસ બધો ભાગ લીધો હતો અને હમેશાં ખીજ ગોરાઓના નેતા તરીકે જવાબદારી ભર્યું સ્થાન, જુલમનો વિરોધ કરવા અને ન્યાય મેળવવા શોખાવ્યું હતું. ૨૧. મણીલાલ માધી હમેશાં સત્ય અને અહીંસામાં માનનાર હતા. તેઓને પ્રાર્થના બળમાં લઈ મદદ હતી. આઠારીની સહાયતા તેઓ એક બહુરૂ રીતિક રૂપે હતા. કુનીયાના આઠારી પ્રિય મોહો તેમને એક "ભય વગરના નેતા" તરીકે ઓળખે છે.

સ્વર્ગસ્થ મણીલાલ માધી હમેશાં ખુશ મીનજ હતા. અને કોઈ પણ એમની પાસે મદદ માગવા જાય તે તેઓ ખુશા દિલે મદદ કરતા. જેઓ એમના સહવાસમાં આવના તેઓને તેમને મારે માન ઉપજવું અને મરીજ તમર કે નાનક, મોટાના ભેદ વગર તેઓ તેમને આવકારતા. એમની ઉદારતાને કારણે એમને માટે તેમના શીનીકસ સેટલમેન્ટની પોસમાં રહેનાર બધા આક્રિષ્ટોને ઘણું જીવું માન હતું. અને તેઓ તેમને "કાસાન" કહી બોલાવતા જેના અર્થ "ગુડા માણસોના મુન" થાય છે.

એમને અંતીમ અંજલી આપવા ઘણા લોકો એમને ઘેર હાજર રહ્યા હતા અને કેટલેકને સમસાન જુગીમાં ઘણા માણસોએ એમને અંતીમ અંજલી અર્પી હતી. જેમાં બધી કેમતા લીધી હતા. આ બતાવે છે કે તેઓ કેટલું બાગવાની જણું અને માનવ્યું સ્થાન મેળવતા હતા.

હું એમના આત્માને શાંતી ઇચ્છું છું.

સ્વ. મણીલાલ ગાંધીની જીવન ઝરમર

સૌ શાળા ચોરસર માં મેં ગાંધી
જેલમાં રવ મણીલાલ ગાંધીને
જન્મ તા ૨૮-૧૦-૧૮૬૨ના થયો
હતો તેઓ પંચ વર્ષની વયે પોતાના
માતાથી અને વડીલ ભાઈ તથા પિતાથી
સાથે પહેલી વાર ૧૭મી જાન્યુઆરી
૧૮૬૭ના રોજ અમદાવાદ આવ્યા
હતા ડરખાને કોનરે ઉતરતાજ
તેઓને આ 'દેશને કડવો અનુભવ
બાળકે થયો હતો મદતમાં આપીજી
ઉપર ઉતરીયેલા મોરાઓએ ને દુઃખે
હયો હતો તે આ પ્રવસ વખતને
જાતર હતો.

તેમનું બાળપણ ડરખાન અને
જોડાનીસગર્મ વચ્ચે વિત્યું હતું તેમના
પિતાશ્રીને પોતાના બાળકોની જીવણી
નો પ્રશ્ન નીકળી મુઝવતો હતો.
તેઓ સામાન્યજીવ એક કસબી હતા
કે બાળકોને પ્રાથમિક જીવણી સારા

બાળવયના થી. મણીલાલ ગાંધી
વિદ્યાર્થી પાસેથીજ ગણવી જોઈએ.
આ દેશના રંગરેવી વાતાવરણમાં
તે જન્માનામાં જોઈએ માટે સારી
નિશાળો કાપી જ દાખ અને મોર.એ
ની નિશાળમાં કદાચ અપવાદરૂપે મુકી
શકત ખરા પણ તેમ કસ્ટ તેઓને
ચોખ ન લાગ્યું. તેઓ પોતાની
આત્મકથામાં તે વિશે લખે છે કે,

"જોરાઓ માટે ને નિશાળ હતી
તેમાં હું મારા દિકરાઓને જોડાથી
સાથે હેત પણ તે કંવળ મદેરનાની
અને અપવાદ તરીકે."

આની મદેરનાની અને ને સમવડે,
બીજા અનેક કોઈ બાળકોને ન મળે
તે મેળવતી તેમને ન ગમી. આથી
એક સિદ્ધીશ રાખી ધરમાજ બાળકો
ને બાળવયના શરૂ કર્યું હતું. આ
જીવન દમેષ, પોતે પણ થોડો વખત
આપી જાણવતા હતા. તેમના નાના
મજી બાળકો શાળાના પંચથીયે કદી

મદતમાં આવ્યા નહોતા. આ વિશે
મદતમાં ગાંધીજી લખે છે કે,

"જે અનુભવજીવન તેઓ પામ્યા
છે, માતા પિતાનો ને સહવાસ તેઓ
મેળવી શક્યા છે, સ્વતંત્રતાને, ને
પ્રકારપદ તેમને શીખવવામાં આવ્યો
છે, તે બે મેં તેઓને મગે તે રીતે
નિશાળે જોડાવાને આમક રાખ્યો
હોત તે, તેઓ ન પામતા."

આ રીતે તેમની બાળવય નિવસ
અનેક નવા અનુભવે. મેળવવામાં
પસાર થઈ હતી. તેમના જીવનના
તેજ સમયમાં, તેમના પિતાશ્રીની
બેરીરર તરીકેની જોડાવાથી અને
ત્યાર પછી ૧૯૦૩માં શીનીકસ સરકાર
ની રથાપના થયેલી તેમાં બેડુતની
અને જાતમહેનતની કાઠી જીંદગી,
અને રાજદારી વાતાવરણ ઝરમ કોવા
થી તે અંગેના જીવનમાં રોજના
અવનવ. પડે પોતાના પિતાશ્રી પાસે
થી તેઓ મેળવી રહ્યા હતા.

૧૯૦૧ની સાલમાં મદતમાં ગાંધીજી
જ્યારે ફરી દેશ ગયા અને ગુજરાત,
રિયર થયા ત્યારે તેમના બીજા પુત્ર
સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને દાહદેહકડની
બીમારી લાગી પડી હતી. આ વિશે
આમ કથામાં ગાંધીજીએ એક અખુ
પ્રકરણ "ધર્મ સકટ" લખ્યું છે. આ
પહેલા સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને સખત
સિતળ.માતા પણ નિકળ્યા હતા. આ
જન્મે બધી જાંબીર માદગીએ તેઓએ
બાળવયમાં જોમરી હતી. બીજી
માદગીમાં વડાપરોષ બાપના અનેક
મોરમથન પછી કરેલા પાણીના
ઉપચારે,તો અનુભવ તેમણે પોતે
આત્મકથામાં લખ્યો છે તે વચ્ચે લેવા
જ થોડા મજાગે. આ એ માદગી
પછી તેઓ હમેશાં શ્રેષ્ઠ તંદુરસ્તી
જોમવતા. તેમનું શરીર મહેનતથી
કસાએલું અને નિયમીત જીંદગીથી
નિરમી હતું તે બાળ વય પછી તેઓ
એ છેક ૧૪ વર્ષની ઉંમરે આ મદત ક
જોમવ્યે. હતો. તેમને ૧૪ વર્ષની
વય હતી કદી ઇન્જેકશન કે ડોઝ દવા
સેવી નહોતી પડી

૧૯૦૯માં આ દેશમાં સત્યાગ્રહની
જળવા પ્રજાથી હતી ત્યારે સ્વ. મણી-
લાલ ગાંધી ૧૭ વર્ષની વયના હતા.
એ કુમળી વયે તેમને શીનીકસમાં રહી
પોતાના નાના બડુએ તી અને માતાથી
ની તેમજ વડીલ બાળીની સંજાળ

લેવાનું, તેમજ શીનીકસના ડેલક
જરૂરી કામોમાં સમ આપવાનું કાર્ય
સોંપવામાં આવ્યું હતું. આ
પછી મદતમાં ગાંધીજી જેલમાંથી
નિકળ્યા બાદ તેઓ એક ડિપુટેશન
જઈ લંડન ગયા હતા ત્યાંથી પાછા
ફરતાં તેઓએ "કોલોનલ કાર્લ"ના
પરથી ૨૪-૧૧-૧૯૦૬ના રોજ અમ-
ના પર એક પત્ર લખ્યો હતો. ને
નિચે પ્રજાખતો હતો.

સ્વ. મણીલાલ,

જ્યારે રાતના હાલ વગ્યા છે.
ડિપુટેશન હવે પ.મ દેહકડની મજબૂર
છે. હું જમણે હાથે લખીને મોકલ્યો
છું. એટલે હવે તમારી ઉપરનો
કાગળ હાથે હાથે લખું છું. મારે
પરખાઈ જેલ જવાનું થશે એવો સંભવ
છે તેથી આ ક મજ લખું છું.

મારા જેલ જવાથી વગે તેો રાજી
જ થશે એમ માની લઈ છું. કેમકે
તમે સમજી છો. હાલનું રહેલ એ
છે કે આપણે જેલ જઈ રાજી થવું
અને રાજી રહેવું.

શીનીકસ વિશે તમે સવાલ પૂછ્યો
તે ઠીક કહ્યું. આપણે આજમાને કેમ
ચોંધી છપાએ ને દેશ સેવા ૩૫ ફરી
છપાએ ને પહેલું વિચારણુ પડશે.
ત્યાર પછી શીનીકસ રૂ છે તે સમજવી
શકાય. આજમાને શે.ખવાને સાઈ
પ્રથમ તો નીતી દવાથી જોઈએ.
નીતી એટલે અજબ, સત્ય, બહુચર્ચ,
વિચેરે શુદ્ધતા સંપાદન કરવું તે આમ
કરતા દેશ સેવા તેની મેળે થઈ શકે
છે. તે કરવામાં શીનીકસ બહુ સહાય
કરે છે. મારા વિચારો એવા છે કે,
જ્યાં પછી સાકચો રહેલી છે ત્યાં નીતી
જાળવવી બહુ કઠણ છે. તેથી માની
પુરોગામે શીનીકસ જેવું એકાંત રચણ
ખતાવ્યું છે. ખરી નિશાળ અનુભવ
ની છે. ને અનુભવ તમને શીનીકસ
માં મળે તે બીજે ન રજાત. આજમા
ને શોધવાના વિચાર પણ ત્યાજ થઈ
શકાય.

બાળના બાંધવો.

આ પત્ર લખ્યો તે પહેલા તેઓ
(પદારમાં ગાંધીજી) દ. આ.નાં સત્યા-
ગ્રહની હાલ અંગે જેલમાં જઈ આવ્યા
હતા. જેલમાંથી તા. ૨૫-૩-૧૯૦૬
ના રોજ એક પત્ર લખ્યો હતો કે ને
પણ, ક્રિતદાસીક પત્ર મળ્યું તે આ
અંકમાં બીજે રચેલ અ.પ.વ.માં આ-
વ્યો છે.

૧૯૧૪માં તેમના નિતીમંગળા યુદ્ધ
માટે મદતમાંજી અને તેમણે પોતે

સત દિવસના, પહેલ વહેતા ઉપવાસ
કયો હતો.

૧૯૧૩માં ફરીથી સત્યાગ્રહની હાલ
જઈ થઈ હતી તે વખતે સ્વ. મણીલાલ
ને જેલનો પહેલો અનુભવ થયો હતો.
તા. ૮-૧૦-૧૯૧૩ના 'હ. એપિનિયન'માં
લખેલું છે કે જોડાનીસગર્મમાં થી
મણીલાલ ગાંધીએ જેલમાં જઈ માટે
ફેરિયાના કપડાં પહેલ્યા અને જેવાની
બાંધકાદ લઈ ડેલક સાધીએ. સાથે
૫૪૩૭ને જેલમાં મોકલ્યા, જેમાંથી
જ્યાં અકોળરે છુટ્યા. પણ ફરીથી
૫૪૩૭ના બીજે જ દિવસે બાંધકાદ લઈ
નીકળ્યા અને હાથેજે ડેલ માલનાં
બીજા દસ દિવસની જેલ થઈ હતી.
એ મુકત પુરી થયા બાદ ફરીથી જેલ
જવાના બે નજી પ્રવરનો કપડાં પણ
સવાલ.બાંધ્યા તેમને જો,જાળી મળ્યાથી
૫૪૩૭ના ન હતા જેથી મેલકાદેશમાં
જઈને સરકાર પરથી ૫૪૩૭માં ને
માટે નજી માસની જેલ રડમી અકો-
ળરે થયેલી આ વખતે તેમને કસ્ટનાની
સેટ્ટલ જેલમાં રાખેલા. એ જેલમાં
સવાલ.બાંધ્યાને માર, અપવાદન અન
અપવાદનાં બારે દુ યો આપવામાં
આવતા અને એમન પણ આ પત્રમાં
આવેલ. મ વચ્ચે એક વાર માલ
શુધી અપાવેલ ને માટે સાધીયા
સહિત વિરોધ કરી ખાતાની સર ના
પાડેલી અને રજી જાન્યુઆરી ૧૯૧૪
થી ૪૨ દિવસના અપવાસ પછી
બહારનાં કપાલથી સવાલ.બાંધ્યાએ
ખોરાકમાં ઘટતો સુધારે, ફરી આવેલ
તે પછી ખાવાનું શરૂ કરેલું આ મ
૧૯૧૩-૧૪ની સત્યાગ્રહની ગાંધીમાં
૨૧. મણીલાલ ગાંધીએ વધુ વાર જેલ
જોમવી હતી.

૧૯૧૫માં તેમના પિતાશ્રી કાંડન
મજ દેશ ગયા હતા. અને સ્વ. મણી-
લાલ ગાંધી, બીજા બાળકો અને
શીનીકસના કંટલાક રવજનો સાથે
સીધા દેશ ગયા હતા. દેશમાં બાળકો
સાથે થોડો સમય આ.અ.મ.માં ગાંધી
એ રહેવાનું ૧૯૧૬માં એક બનાવ
જનેલો તે વિશે તેમણે પોતે જ લખ્યું
છે કે—મારા મેલકાદાથી એકવાર
અસહ્ય વચન નીકળી ગયું હતું. સૌને
એ વિષાલ વચનનું લાગ્યું, પરંતુ બાળ
ને તો એ શુદ્ધ દિમાલવના જેટલી
નિશાળ લાગી તમણે આ.અ.મ.માંસીએને
વાત બહેર કરી અને બીજે જ દિવસે
મારે આ.અ.મ.માંથી દેશપટો લેવાનો
હતો, મારી કસ્ટમાં આવે ત્યાં

સાથના જન્મનું હતું પરંતુ બાપુએ કેટલીક સલાહ આપી હતી. તેમણે કહ્યું. મારે મદાસ જ્યાં ત્યાં એક વણાટનું કારખાનું છે ત્યાં સીઆઈ તરીકે રહેવાની સામયિકી કરવી અને સ.પારશુ મજૂરની એક રહેણું, પરંતુ બાપુના નામને ઉપયોગ નાકે કરવો. આ ઉપરાંત બાપુને, ઉપવાસ કરવાનો. પણ હરોડો હતો, પરંતુ બાપુની રાત જે તેમ નહોતો કરવા વિનયથી કરી. મારી વિનયથી તેમણે સંમતી. બીજો દિવસે બાપુને અને મારા બાપુ દેવદાસને કુસરે કુસરે કરતા શુદ્ધી કે આશ્રમ ઉઠી ગયો. બાપુએ અને સાથ આવી હાથે રજાનો નહોતો શુદ્ધી, મારી બાપુ નેહલા અને -ઉપરાંત મોડા રૂપિય. મારા કામમાં શુદ્ધી. રેલ આડીનથી મેં અમુનીની આમે બાપુને કુખી કરી તેના પશ્ચાત્તાપનો પત્ર લખ્યો."

મદાસમાં એમણે સાત માસ પસાર કરેલા.

માણીલાસ માંધીના જન્મ ૩૫ વર્ષની ઉંમરે જી નાનાબાઈ મજૂરવાળાની યોદી દીકરી સુશીલ.મેન સાથે અંદાસમાં તા. ૧-૩-૧૯૨૭માં થયાં હતાં. આ જન્મ પછી માંધીજીની બારતની ઉત્પત્તિ ના આદરો રોડે એક પ્રતીક સમુદ્ધુ હતું તેમણે પોતેજ પુત્ર વધુને. પરિચય મેળવી નહીં કરીને જી અમુદાસને જણાવ્યું હતું. અને પહેલેથી વેવાઈ સાથે ઘોડીક અમતની -શરતો કરેલી જેમાં કરી પણ મામમુમ નહિ, મિષ્ટાન બોજન નહિ. ધરેજી નહિ, વગેરે. અગત પ્રસંગે સાધારણ રીતે કન્યા, વર, અને કન્યાનાં આ, બાપ ઉપવાસ કરે છે પણ મદાસમાં માંધીજી એ નવો સિદ્ધાંત આણુ કર્યો હતો અને વરના મા, બાપે, પણ એ પવિત્ર પ્રસંગે શુદ્ધ ચક્ર નવવધુને અપનાવવી જોઈએ તેથી તેઓએ પણ ઉપવાસ કર્યા હતા. એ પ્રસંગે વરવધુને પોતાને હાથે ક.તેજ સુતરની એક એક

તમે બન્ને સુખી રહેો મમની સેવા ને અર્થ દીધીયુ વ.ઓ. આ મંથમાં થી તમારી બધી ક્ષાતિ મેળવજો.

-બાપુના આશિર્વાદ.

અને તેણીને અપાએલી જાળનાવણી માં લખ્યું છે.

આમનાં બજનેને સુખ કુખનાં સ.થી જનાવજો.

-બાપુના આશિર્વાદ.

૧૯૨૭માં જ ૨૧. મણીલાસ માંધી જતી સાથે દક્ષિણ આફ્રિકા આવ્યા હતા.

૧૯૨૮માં તેઓ લાહોર મેમિસમાં કાનૂરી આપવ, માનુષીની સારે સહ-કુદૃષ્ય જમા હતા અને ૧૯૨૭માં દંડી કસબી ને મદાસ છતીકાસીક બાત ધક હતી તેમાં તેઓ સામેલ થયા હતા. આ છતીકાસીક બાત ૧૨મી માર્ચના ઉદ્દેશ્યો સાથે માંધીજી એ જાળરમની આશ્રમમાંથી શરૂ કરી હતી તેમાંના એક રીનિંગ ૨૧. મણી-લાસ માંધી પણ હતા. અમદાવાદથી રાજ આસતા આસતા પોતાના પિતાજી સાથે તેઓએ ૨૮૮ માઇલની કસ કરી ધાર સચાનના મીઠાના અગર પર થયેલા દુપધામાં બાજ લીધો હતો. તા. ૨૦-૫-૧૯૩૦ના દિને ઉડદીની ડાવણીમાંથી સમેતા એક પત્રમાં તેમણે લખ્યું છે કે "આને પોતાસો ઉવરેસાથે જાણાય છે અને હવે જાહેર પ્રેક્ષા ઉપર પણ લાડી અભાવે છે કાચ કાસને ખરે પ્રિકટીસ કરવા દરે. કમણું જ એક બે માર્ચ અંગેલા અમારી હોરપીટલામાં કામચ મયા છે" ૨૧ મી મે ૧૯૩૦ના રોજે લાડી આજ નો માર્ચ બાપા પછી તેઓ પકડાયા હતા અને ૧૫ માસની જેલ થયેલી ને પુરી થયા પહેલાં સુરેક ચવાથી ૧૯૩૨નાં માર્ચ માસમાં જેલમાંથી મુક્ત થયા અને ઘોડાજળ જખતમાં દક્ષિણ આફ્રિકા આવી ગયેલા.

૧૯૩૨ના માર્ચમાં મદાસમાં તેમણે 'દરિજનો'ના મુકાદા અંગે આમરણાંત ઉપવાસ ધરોડા જેલમાં કરેલા મારે તેમણે ૧૮ ૯-૩૨નાં પત્રમાં લખ્યું હતું કે,

"તમારા મેનો વિચાર ધયા જ કરે છે પણ તમારા મનેમાં ધીરજ અને શીરતા છે એમ મારું હું ને આશાસન લઈ છું. અહીં ઘોડી આવવાની કમલા તો થતી જ હતી એને રોક્યો. મારી બધી આશા પુરી પાડતો થી આશા રાણું હું ને લાજો છો, બાપુ ને મારસો મુદ્દી જાવ છે તેમાં બુન વધારો કરવો હવે તમારે કમલાજી જ કરશે."

આમ છતાં એકાંતથી. પ્રમથ્થમાં ને ઘોડો સમય 'ઇન્ડિયન એપિનિયન' ની બચરમાં સોપી અકેકેકેન રહેજે મયા હતા પરંતુ રાતમાં જ અમર મળેલા કે સમાધાન થવાથી મદાસમાં એ ઉપવાસ ઉઠી દીધેલા છે. આ સમયે બાજ જણ જ માસ પિતાશ્રીની સેવામાં માળીને પાછા આ દેશમાં આવી મયા હતા એ પછીનાં કેટલાક મયો 'ઇન્ડિયન એપિનિયન'નાં સંવાસન માં જ અપિત કર્યાં હતાં અને તેની નીતિને અનુસરી, દક્ષિણ આ-ફ્રિકાની રાજકીય સંસ્થાઓના માન દર્શક રૂપે જી. એ. ને દહાવી રજા હતા. વિરોધી વાતાવરણ અને આર્થિક મુશ્કેલી એવી પત્રને દહાવી રાખવામાં બુન પ્રસાર્ય કરવો પડ્યો હતો

૧૯૩૮માં જ મહિના મારે પિતાશ્રી નાં રજાન મારે દેશજી આવ્યા હતા. ૧૯૪૦માં બીજી વિશ્વયુદ્ધ ફાટી નીકળેલું તેના વિશેષ ફૂનીયની થણી પ્રભાવે કરેલો, દક્ષિણ આફ્રિકામાં નોન મુરોપીયન અને પણ એ અંગે પ્રવર્તિ કરેલી, તેને રજા આપવાથી 'ઇન્ડિયન એપિનિયન'ને થયેલી કનકમત અંગે તા. ૨૧-૨-૧૯૪૧ના 'જી. એ. 'માં એમણે લખ્યું છે કે,

'ઇન્ડિયન એપિનિયન'ને સુનીયન ના ચાકો તરફથી જખતો જખત અટકાવવામાં આવી રહ્યું છે એ જોતાં એમ જણાય છે કે વા તો હવે અમારે તે પ્રસિદ્ધ ફરજ જ બંધ કરવું પડશે અથવા અમારી નીતિ બદલવી પડશે. છેલ્લા ઘોડા માસની અંદર 'ઇન્ડિયન એપિનિયન'ને કાઠો તરફથી જણ જખત અટકાવવામાં આવ્યું છે."

ફોરેસ્ટની એક ગીરીમાં તેમણે કહેલું કે "હું નથી નોન મુરોપીયન મુનાબેરે કનકને સમ, તેમ નથી કે મુનુનિરક. તેમ જતાં જેલે ફરજને તેઓ એક નવાજ સવાજને મારે લાડી રજા છે તેલે ફરજને એ બને તરફ મારી સંપર્ક દિલસોજી છે."

૧૯૩૧માં ગેરનાં મકાલ પાછો શ્રી, મણીલાસ માંધી

૧૯૧૭માં આ ('ઇન્ડિયન એપિ-નિયન') પત્રનો શુભરોતી વિભાગ અભાવવા ઠોળકની જરૂર જણાતાં મદાસમાં માંધીજીએ તેમને 'દક્ષિણ મોડાસ' આદીયા હતા.

નિજાણની ટળવણી વમર એક ડાપુ અધાવવાનું અર્થ અને પુરીયન બપુ" કામ તેઓએ મજાજ પુકાર્ય થી આગળ થવાનું હતું. અમને આજે એ યાદ આવે છે કે "અપરે તેઓને ઇંગ્લીશમાં જખાએલા તત્તોના થેખનેા અનુવાદ કરતાં કસાકના કસાક કામતા ઘોડા જખત બાદ બીજા પસે ન લખવતાં તંત્રી રચાનેથી પોતેજ લખવાનું ઉચિત માની. ૧૯૧૮ના આ-રોગરની ૧૮મી તારીખથી શરૂ કર્યું હતું. તે આજ સુધી મામુ રહ્યું છે.

મ.ળા અને આશ્રમ જાળનાવણી તથા 'ગીતાજીની 'પ્રતે. જીવર આશિર્વાજો લખી આપ્યા હતા ૨૨. મણીલાસ માંધીને ને ગીતાજી આપી હતી તેમાં લખ્યું હતું કે,

આ મંથ વચવા વિચારણા સાથે છે. આજે કરેલી પ્રતિષ્ઠા પાળજો અને બાપુને શોભાની શોભા.

-બાપુના આશિર્વાદ.

તેમને અપાએલી - જાળનાવણીમાં લખ્યું હતું કે,

મમની સેવા મારે તમે દિધીયુ થાવ.

-બાપુના આશિર્વાદ.

શોભતિ સુચીલા માંધીને આપેલી ગીતાજી પર લખ્યું છે કે,

મટે બધા ચેરમેન-શ્રી ૨૭મીએ જોડા તેમ તેઓ પાછા જોડા ૨૭મીએ જોડા ૨૭મીએ તેમને કહેવામાં આવ્યું કે તમારે પાછળના ઓરડામાં જવું કે ત્યાં તમને જોડા પીરસવામાં આવશે ૨૭. મળીલાલે જોડા આ સુચનાને નકારતાં પોતે ત્યાં નહિ જાય એમ જણાવી ત્યાં જોડા રહ્યા. અધિકારીને એક સર્વિસમાં સેમીએશન નથી એવું સરકાર કહેતી આવી હતી જેથી તેની અસત્યતા પુરવાર કરવા એમણે સુખ્યા ન રેપટાઈન જઈને આ બાબત જાહેર માં મૂકી હતી.

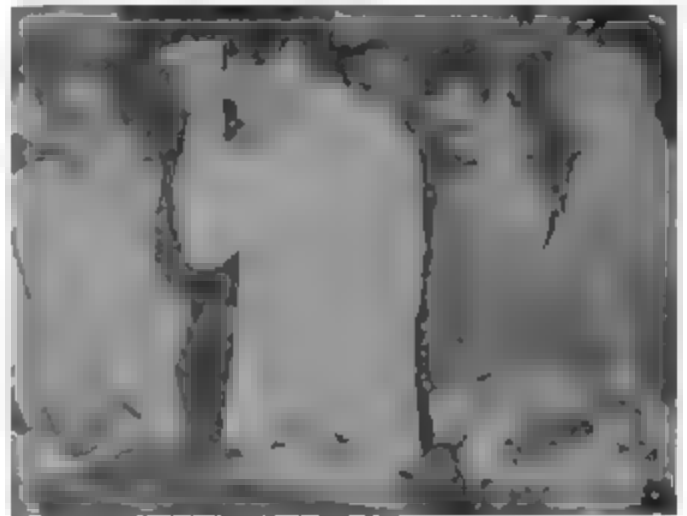
આદીકન નેશનલ કૌન્સિલે બીન-જોડાઓને લાગુ પડતા અનેક અન્યાયી કાયદાઓની સામે સમુદાયિક લડત શરૂ કરવાનો તા. ૧૬ીએ જોડાને હુકમ કર્યો હતો, એ બંને એમણે 'હિન્દુ ઓપિનિયન'ના ૭મી માર્ચના અંકમાં નિવેદન બહાર પાડતાં લખ્યું હતું કે 'તેઓના સુચવાઓના પગલાંનું પાલનપણા વિશે અને કહી શકા

મ.ધ'ના "કરતુરના જુવન"નાં પ્રાંશજી મ.ન કરવી પડી હતી. છાપા જોડા નિવેદનમાં તેમણે કહેલું કે "મ.રા કિપવાસન, પરિણામેના વિચાર મારે કરવાનો ન હોય, મારી ફરજ તે કમરડું ફરજ લેવાની અને તેના પ્રેમ અને માર્ગદર્શનની માન્યતા કરવાની જ છે. હજી આપવાનું કામ તેનું હતું. મને માત્ર એટલો જ વિશ્વાસ છે કે. ખરા દિવસી મળેલી પ્રાર્થના કદી નિમૂળ જતી નથી, કોઈક પક્ષ ૨૭મીમાં તેનાં ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે."

૧૯૫૨ના દીસેમ્બરની ૮મી તારીખે નરમોરટન લેડેસનમાં વચ્ચે ૫૨મીના એ કાયદા મરના આરોપ મારે ૨૭. મળીલાલ મધી અને મી. ચેટ્ટીક દંતને ૧૮ દીસેઓ તમા ૧૪ આ-દીકનો સાથે પકડીને કાચી જેલમાં પુર્ણ હતા. જેના સુકાશમાં ૨૭. મળી-લાલને ૫૦ પાક-ડોને દંડ અથવા ૫૦ દિવસની જેલ મળેલી જેમાં એમણે રહેઠાણી જેલને સ્વીકાર કર્યો હતો.

ની ૨૫મી તારીખે-તેમને પોતાને ઘેર શીનકસમાં પાછા લવાયા હતા. જ્યાં તા. ૧-૪-૧૯૫૧ની સવારે અણધાર્યું અવસાન થયું. આગ ૩૧ વર્ષ 'હિન્દુ ઓપિનિયન' દ્વારા તેમણે આ દેશની કચ્છામેલી જનતાને લેવો

અને વતન દ્વારા સ્વાતંત્ર્યતા મેળવવા 'માટેનું પ્રાથમિક ચિહ્નજી આપ્યા હયું', અને અંતે શ.ન.ને આદિન થયા. ૧૨માત્રા તેમને ચિર: શાંતિ આપે: એજ અંતિમ અભ્યર્થના.

૨૭. મળીલાલ ગાંધીની અંતિમ કિયા કરતા તેમના જુવ મી. અરુણ

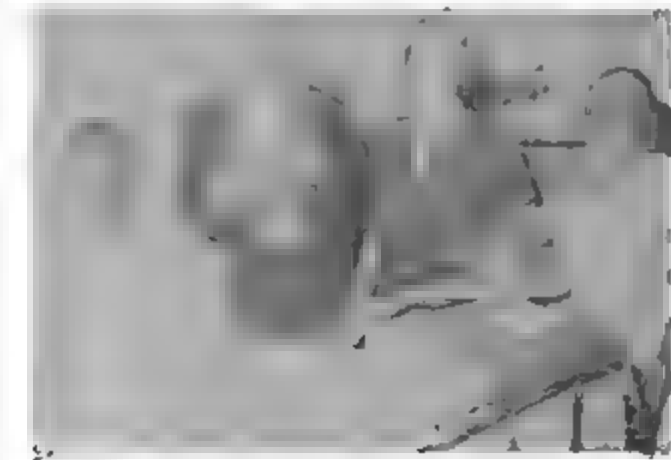
અંત્યેષ્ટિ

૨૭. મળીલાલ ગાંધી જેઓનું શરૂ-વાર તા. ૫-૪-૫૧ ના સવારે તા. ૧૦-૪-૫૧ ના અવસાન થયું હતું. તેમના મૃતદેહને ખાદીની ઘોડી. ૩૧ની અને રોપી-૩૧ સળજ કરી તેમનાં રહેઠાણ 'કરતુરના જુવન' શીનીકસ સેટલમેન્ટમાં ૪૫૨ પ્રાર્થના થયા બાદ ૪૫ વાગે રમસાન માતા નીકળી હતી અને ૪૨મીની ૧૦મીએ રમસાન અધિપર સાંજે સાત વાગે અંતિમ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

તેમનાં અવસાનના બમરો કુંક મુદત માં બધે ફેલાઈ ગયા હતાં અને બધે કુંક સમય જળોડો ફેલા હતાં બધી કોમમાં માન પામેલા અને આદર પામેલા-૨૭મીએ પોતાની અંતિમ અંજલી આપવા પ્રેરો સમુદાય ભેગો થયે: ક્રોતે અને સોમે અંતિમ અંજલી અર્પી હતી.

શીનીકસ સેટલમેન્ટમાં પૂર્વે ૨૭. કરતુરના અને, મહાત્મા અધીકજના નિવૃત્તિ પ્રસંગે જેમ સામુદાય પ્રાર્થના જનતાએ તેજ દિવસ કરેલી, તેમ

મેસોરીયલ રફસ'ના મેદાનમાં મધ હતી. જેમાં દીડી કુંક અને મુરો-પીપન બાઇ ગરેનોની હાનરીમાં માલક ઘેર સંસ્કૃત મેડાકથી ચરખાત કરી દીડી અને અંગ્રેજીમાં મીતાને ૧૨મે અધ્યાય વંચાયો હતો. ધરસામીક પ્રાર્થના અને જરથોસ્તી પ્રાર્થના રૂપી બાદ લાખીય પછી એવધાગે ધન્દરીકુટના વિચારથી સમુદે ગુંક પ્રાર્થના કરી હતી. ધના-કા સેમીનરી ની વિનાયોનીઓએ અંગ્રેજીમાં અંજલી અર્પી હતી. 'ત્રિમળ અપોલિ લારો. કાખરી' અવધા પૂર્વે બી. સોરામજી રતમજીએ આ પ્રસંગે જણાવ્યું હતું કે આપણા વહાલા બાપુના આત્મા સાથે ૨૭. મળીલાલ વાહરો: આત્મ. મળી અયો છે તેઓની આશીસ અ-પણુને આ. કામીક સેટલમેન્ટ પ્રત્યે આપણું કાનૂન્ય બાળવવાની પ્રેરણા કરશે. બાપુજીએ અને. મળીલાલ બાપુએ આ દેશમાં આપણા મારે મળું કયું છે, તે ન જુસાય. કયુમાં તેમણે ગદગદ કંઠે કહ્યું કે બાપુજી અને કાકાજીની મેરી જીવનભર રહેલી

૨૭. મળીલાલ ગાંધી, બેઠકોડ કોરપીટલમાં ડે. ફેલર સાથે

છેલ નહિ. અને જે વિચાર આવી રહ્યો છે તે એ કે તેમાં મારો પોતાને. બાપુ શું હોવો જોઈએ. 'મારે તેમાં બાપુ જાળવે: જોઈએ એ વિશે અને કુંક નથી સવ.એ એ છે કે, કેવી રીતે નો. બાપુ મારાથી જાળવી રાકાય." અંતમાં તેમણે લખ્યું કે "મારું અંત: કરણ અને કહે છે કે કુંક તેમાં કુંક પણ સક્રિય હોજો બાપુ તે પહેલાં મારે મારો આત્મ શુદ્ધ કરવે. જોઈએ, અને મારા તાત્કાલિક હાથા તરીકે આપણને સોને સન્માને ફેરવણી મળે તેને મારે મારે એકવીસ દિવસના કિપવાસ અને પ્રાર્થના કરવા"

આ કિપવાસ શુક્ર.૩ માર્ચ તા. ૭

જે પુરેપુરી જોગની હતી. શીનીકસમાં કરતુરના માધી પ્રેમે-રીપસ રફસ ૨૭. પવાની મહાત્મા ગાંધીની અને મી. મળીલાલની છત્તા લાંબા સમય પછી અપ.મ પરિજમથી સફળ થઈ અને તેની ઉદ્ધાટન વિધિ ૨૪-૬-૨૯મીના દિને નાટાલના ઓમીની-રૂટર મી. ડી. જી. રોપટનના હાથે થઈ હતી. જે જાના દીરદીકટના રહેઠાણીએ મારે આશિર્વાદ આપેલી છે અને તેમાં હાલ સાડી વણસે ઘેર બાળો: જણે છે.

આ પછી તેઓ અવકાશ ૫૨ો અને 'હિન્દુ ઓપિનિયન' દ્વારા પોતાના અને પોતાના પૂજ્ય પિતામીના

પિતાનો પૂત્રને પત્ર

[નીચલો પત્ર ૧૯૦૬ના માર્ચ તા. ૨૫મીના રોજ ટ્રિટોરીયાની જેલમાંથી પૂ. બાપુજીએ સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને લખ્યો હતો. અંગ્રેજોએ બેરોડા કચેરીને આપવા પ્રજ્ઞતા હતા. પણ એ પત્ર ઘણો મોટો હોવાથી તેમ કરવું અસંભવિત બન્યું છે. આ પત્ર આપણને ઘણી રીતે ઉપયોગી બનશે એવી આશા સાથે અંગ્રેજીમાં છીએ.—મકાસક ઇ. એ.]

મી મણીલાલ મામી,
૧/૭ ઇન્ડિયન એપિનિઅન
શ્રીનીકેસ, નાટા.મ.

ટ્રિટોરીયા જેલ,
૨૫મી માર્ચ ૧૯૦૬

મારા બહાદુર પુત્ર,
મને દર મહીને એક પત્ર લખવાનો અધીકાર છે. અને એક મેળવવાનો. આથી મને પ્રથમ મામ છે કે મારે તે પત્ર કેને લખવો. અને મી. રીચનો વિચાર આપ્યો. મી. પોલાક અને તારા. જે તને પસંદ કર્યો, કારણ મારા વાચન કરનારને હું જોઈ શકું છું. અને મારી ડાહ્યો વિતા ન કરી.

મારે વિશે કંઈ જ નહીં. મને વધુ કંઈ કહેવાનો અધિકાર નથી. હું કંઈ જાણું છું. અને મારી ડાહ્યો વિતા ન કરી.

હું છું છું કે આ હવે સારું સારી થઈ ગયું છે. હું જાણું છું કે તારી તરફથી મોટાકા પત્રો મળ્યા છે. પણ તે મને આપવામાં નથી આવ્યા, પણ કેપ્ટન મનરંગની ઉદારતાથી તેઓએ મને જણાવ્યું હતું કે આ હવે સુધારા ઉપર છે. હું તે હવે પ્રતા કરતી છું કે મારું છું કે તેણે અને બધાએ સારાનાં સાહુકારી કૃપાં મેવાનું આજ રાખ્યું હતું.

અને હવે તારે વિશે. હું કેમ છું કે મેં તે હું જાણું છું કે તારી ઉપર જે જાણવાની નાંખી છે તેને પૂર્ણ કરવાને હું પૂર્ણ મોટા છે અને આનંદ થી બળવે છે. મને દરેક જાણ છે કે જે તને મારું જીવન કરાવ્યું છે તેના કરતાં ઘણા વધારેની આપવડા છે. હું જાણું છું કે તને તારા શિશુ વિશે અસંતોષ છે. આજે જેલમાં મેં મારું વાંચ્યું છે. જે હમસન, રશીન અને મેટ્રીની તથા ઉપનિષદ પણ વાંચ્યું છે. આ બધાને સારું છે. જેલ હમસનો છું કે શિશુ એટલે અદર-શન નહીં પણ ચારિત્ર્ય ધારક અને કર્તવ્યનું જ્ઞાન, કે જેને આપણે ઇશવળી કહીએ છીએ.

જો આ સાચી કહી દેય, અને મારા મનથી તો એજ સાચી કહી છે. તો હું જોઈ શકું કે ઇશવળી મેળવી રહ્યો છે. તને તારી માની સેવા કરવાનો જે મુદ્દા મદાવો મળ્યો છે અને તેના મદદગારના કૃપાને સદા કરી હું જે

આનંદ અનુભવે છે, એના જેવું બીજું હું કોઈ જાણું છું. અને સલામ છે. (કરીલાલ ગાંધીના પત્રની તેમના પતિ જેલમાં હતા) અને તેને દરિયાવાળા વિશેષનું કૃપા ન માપ કે શાકું ન આવે તેની સંભાળ લે છે, અથવા રામદાસ કે દેવદાસની સંભાળ લે છે. હું જો આ સારી રીતે આનંદથી બળવે છે હશે તો તારું આજુ શિશુ તો તને એ દારા મળે જ છે. મને ઉપનિષદની સમસિદ્ધાંતો નમ્યુરામજીને જે લખ્યું છે તેના એક વાક્યની ધણી કહી છાપ પડી છે. એમણે કહ્યું છે કે પહેલો અભ્યર્થનમ કેસા સંપાદન-આયમ જેવો છે. આ સાચું છે. મોજમજાન છાપનાં અનુકરણ સુધી જ મોજ છે. હા તો બાર વરસની વય સુધી. બાળક તે ઉમર ધરાવી જાય પછી એને જવાબદારી અને કર્તવ્યનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. પ્રત્યેક બાળક આ ઉમર પહેલેથી પછી એણે એના છાપ માં આચાર અને વિચારમાં સત્ય અને અદોષાને ઉત્તરવાળી ડાહ્યો કરવી જોઈએ. આ એને બોલાવવા ન શાયરુ જોઈએ, પણ એમાં એને આનંદ આવવો જોઈએ. અને એ કુદરતી રીતે હોવું જોઈએ, મને એવા કેટલાક રાજાઓ છે. હાલમાં પાદ આવે છે. મને જણાવવા કે કે તારા કરતાં પણ નહીં હવે તારે મારા મોટા આનંદ એ મારા પિતાશ્રીની સેવા કરવાનો હવે બાર વર્ષની ઉમર પછી આનંદ પ્રમેદને, મને ઘણો જોઈ જાય નહીં જેવો જ અનુભવ છે. એ હું તમને આચારમાં મુકશે, અને તે તારા છાપનો એક જામ બનશે તો મારા હારવા પ્રમાણે તારું શિશુ પૂર્ણ મરુ મજાથી, આ તમને વીજ હું મેળવીને કુનીમાતા મને તે છુટામાં જશે તો પણ હું તારું અનુદાન કરી શકીશ. તારા આત્માનું, અને તારા પોતાનું તમા પ્રજનું અંદાજન ધામ છે. આનો અર્થ એ નથી કે તને અનુદાન નહીં મળે. તે તો મળી જ. પણ હું એની જ વિતા ન કરે એમ મારું છું. તે

મારે તારી પાસે હજી ઘણો વખત છે. અને અસરગ્રસ્ત એટલા મારે હોય છે કે જે તે મેળવ્યું છે તે હું બીજાને આપી શકું.

એટલું માદ રાખજે કે હવે પછી આપણને મરીમીમાં રહેવાનું છે. હું જેલમાં વધારે ને વધારે વિચારું છું તેટલું વધારે ને વધારે મને લાગે છે કે મરીમીમાં જ રહેવું છે. મરીમી એ મોખતાપ કરતાં વધુ સુખદ છે.

તે જોવાનું પહેલી છે, તો તેને વળગી રહે. સ્પેશિયલ પહેલા કહી પ્રાર્થના કરવી એ ઘણી અમતની જણામ છે. અને પ્રથમ પૂર્વકે મોક્ષ વખતે જ તે કરવાનું રાખવું. આ વિષયમાં જે પછો વિચાર કર્યો છે અને થોડુંક વાચ્યું પણ છે. તેથી હું સ્વામી કંકરનાંદજી સાથે મળ્યો નથી ઘણી યાદો. હું મનું છું કે જેઓએ બનેલા પહેલી વર્ણી મુખી કીધી છે તેઓએ કરી સાર કરવાની કથી આવ-સ્વકતા દે. હાલે છે તે મુજબ જ આપણમાં જન અનુભવો પછે એ છે. તેથી અમે જોનારો તેમ મદદરૂપ મદદ કરતાં આપણી રૂપ બનશે. આ વિષયમાં વધારે મગા કરવાની ક્રમણ છે પણ હતા નહીં. હું જાણું છું કે મારા આ વિચારો જેમને પોતાની આખી છાંદગી એના અભ્યાસમાં વીતાડી છે તેમની સામે મુખી રહ્યો છું. જતાં પણ મને લાગે છે કે મારે મારા વિચારો સ્વામીજીને જણાવવા જોઈએ. જે આવવો વાગી છે. મને એ પસંદ પડી છે. અને સ્વામીજીએ આજેકાં પુરતક પણ જે વાચ્યું છે. એમાંથી હું મારું કીધ્યો છું. એ વાંચ્યા પછી મને સ્વામી સ્વામીજીનું છાપવરીત વાચાનું મન થાય છે. વાળવરીત ઉપનિષદ અને આપણીને જે અપી સ્વામી સ્વામીજીએ કહ્યો છે તે સુરત સનાતની એના અર્થ કરતાં ઘણા જુદા છે એવું મેં જોયું. આ એમાં કમા સાચા છે એ હું નથી જાણતો. હું સ્વામી સ્વામીજીના વિચારો અપવાદતા અચ-કાઈ છું. મારી ઘણી પ્રજા છે કે આ બધી રાજાને નિવરણ હું સ્વામી સ્વામીજીની પાસેથી મગા કરી કુર કરી શકું. આથી હું આજ રાખું છું કે સ્વામીજી, હું હું તે પહેલા પાતા દીક ન જાય. અને

જો અત્યંત મારી હોય જ તો તેમની પાસે આ વિષયમાં જે કાંઈ માધિય દે. તે ક્રાંતિ જાય અથવા કીધી મોકમે. અને સુરત સનાતનીએ એ પણ સ્વામી સ્વામીજીના આ વિચારો વિશે જે કાંઈ લખ્યું છે તે જાણવા પણ હજી છું. સ્વામીજીએ મને જે દામ બનાવનાં મોખાં અને ક.મ. મોખાં મોકલ્યાં છે તે માટે તેમને. આજાર માનજે અને તેમનું દેશનું સરનામું લઈ લેજે. આ આજો પત્ર સ્વામીજીને વાંચવો અને તેમનો મત જાણવો.

જેતરમાં ઘાસ નિદામાં અને ખાદા બેરવામાં વધુ વખત કામ કરશે. આજળ જતાં આપણો જીવન નિર્વિક એના ઉપર જ કરવાનો છે. હું છું છું કે હું કુદામાં એક કામેલ એકલ બને. ખર્ચા એનારો પોત પોતાની જગ્યાએ બચવરીત અને સાથ રાખવા. અદારન નર્મ મરિતુ અને સરજન પર વધુ જ્ઞાન આપવું. સંસ્કૃત એ તને આજળ જતાં મારું ઉપયોગી જણાશે. આ બન્ને વિષયો મોટા ઉમરે કીધ્યા કહ્યું જણાયા છે. સંગીતમાં પણ બરબર જ્ઞાન આપવું. તારે દીક, મુજરાતી અને ઉગ્રીય બળને-કમિતાઓ મુદ્દીને એક પુરતક માં લખી સંગ્રહ કરવો. આ સંગ્રહ વરસને બે તને ઘણો કીમતી જણાશે. આ મારું કરવું સહેલું જણાશે મે એક પછી એક મહતીસર કરશે તો. મારું કામ એકલે કહી મળવાનું નહીં, અને એમ ન વિચારવું કે હું-આ કામ કેવી રીતે કરીશ અને પહેલું ક્યું કર. પણ સાત મિલથી વિચારીને મગા સફરજોને ઇંગરીય તો તે તને મગા ઉપયોગી અને કીમતી થઈ પડશે. હું તારી પાસેથી એવી આજ રાખું છું કે વરખરખ જે હું જે કાંઈ આજે તેના પેત્રોએ પેત્રોએ વિસાળ રાખે.

મનમજાલ બાદને કરવો કે એમને સુચના કરું છું કે તેઓ "એમસ"ના નિર્ણય" વાંચે આ નિર્ણય ઘણા ઉત્તમ હોઈ વાંચવા જેવો છે. એ મગા તેઓ વાંચે. અને અમતવના હોય તેને નીલાની કરી રાખી વખત મળેથી નોરજીમાં ઉતારી રાખે. મારા મારવા મુજબ આજા આરતીવ (અનુસંધાન મારે જુએ. પાને ૨૦)

આખરે એ મહાન તારો ખરી ગયો !

(એક અતેવાસીનું આત્મ નિવેદન)

અહાતમા અંબીજીએ ૧૯૧૪ માં વિશ્વનાં કથાઓ માટે 'શીનીકસ ટ્રેડમેન્ડ' નો ત્યાગ કર્યો હતો. પરંતુ ત્યાં ચોતા નું પ્રતિનિધિત્વ ભજવાય એવી અતરે મહા યો હતી ન. અને તેની પ્રતિનિધિત્વ રૂપે તેઓ "શીનીકસ"નું ટ્રેડ કરી મથા હતા.

પ્રતિનિધિ પાસે ગુરુત્વનું 'અંબીજી' પણ ન હોય તો એક સાચું, એ પછી અમુક આરો તો તેનામાં, તેની શક્તિને સંચાર થયેલો ન હોય છે એ પછી એટલું જ સાચું છે. એ વસ્તુ ૨૫. અધીશાસનાઇને તેમના પુત્ર પિતાની દેશપુત્રી હોય મળેલા અનુભવોથી ભરેલી યાદો.

એ વિષે ૨૫. અધીશાસનાઇએ સમજ્યું છે કે "આપુ એ કે કહ્યું હતા છતાં એક પછી એવો પ્રસંગ નથી બન્યો કે જ્યારે તેમની કહાણી અમને ભણાઇ હોય! તેનું કારણ એ હતું કે તેઓ એક પછી કામ-અંબીજી કરાવતા ન હતા કે એ તેઓ ભવે કરતા ન હોય, અને તેમાં કોને આંટી ન દેવા હોય! વળ સમાન સખતાઇ અને પુત્ર સમાન કામગીરીનાં પ્રેમભર્યા સ્મરણથી એ દિવસોને કું પેઆટીવદિશ ગણ્યું છું."

૧૯૨૫ની સહમા વર્ષમાં નામજ વાદીમાં મહાત્મા આપીજીનાં દર્શન-મિશનનો અને પછી મીનીટનો કાલ મળેલો તેની રૂપરિતિ તેમનાં નિરાંત પ્રસંગ અને "આપુના ભોજન"નું બાજન રુચરું. કું બાપુજીની રૂપરિતિ ૨૫. અધીશાસનાઇનાં દર્શનથી તાજા કરી શકેલો. ૧૯૫૪માં શીનીકસ સરનાની સુવર્ણ બપોલિયા ભરસામાં આડી માસ રહેવાનું મને સહજાત્વ સાંપડેલું. ત્યારે એમનો અને એમનાં કુટુંબનો દીકરીક પરિચય મળ્યો હતો. મથા નવના નવે-ખરમાં એમની શારીરિક અવસ્થાના સમાચારથી અમને ભેગેની ઉપજોલો. આરંભ પતિન અને પુત્રોએ બીજે જ દિવસે શીનીકસ ભવાની અને વિનિતિ કરેલી પછી હોનથી ખગર મેળવતાં બહુ ચિંતાભર્યા નહિ હોવાનું ભણીને અટકેલો. તથા માસ ઉપર અને એક મિત્રદારા સરેશા મળેલો કે શીનીકસ ભવાય તો મહાકથા બની-શકેલો. આ સાબળી તેજ દિવસે ઉપજાતી રહીમર માં કું પતિન સાથે કરગન આપ્યો ને હોરપીટલમાં મ. અધીશાસનાઇ દર્શન કરી સાંજે શીનીકસ. અતી રહ્યો

હોરપીટલમાં ૨૫. અધીશાસનાઇને પુરતી સમજા મળતી હતી છતાં એકા મજેક અધ્યાત્મિકતાથી તેમના દિલમાં શીનીકસ ભવાની આવના અમરેલી

હતી. જેથી ડોક્ટરે અને મિત્રોની સંમતિ મેળવી તેમને -શીનીકસમાં બનાવા હતા. અર્થ આવતાં જ તેમણે સંવેદનની કાગળી બતાવી હતી. બધા પરિચિતજનોને પ્રેમથી મળતા રહ્યા. આ આગીમાં એમના બાળકમાં શી સોદામજા રૂપતમજાએ પુરેપુરે, મિત્રમર્મ બનાવ્યો છે.

તેમજ અને બેંક યામાં કે મીક્રુતિ સુધીસામેને પતિ સેવાના અમુકોશ પદમાં સર્વસ્વને ઓછા માન્યું છે. તન, મન, બનની ક્રિયા પછી કરકાર કર્યા વિના ૨૫. અધીશાસનાઇની પુત્ર-તંદુરસ્તીની પ્રાપ્તિની તમજા સેવી હતી. પુત્ર ગાંધીજીએ ૨૫. અધીશાસનાઇનાં ચિત્તિ તરીકે તેમની પસંદગી તેમણે જાતે જ કરેલી અને એક પત્રમાં લખ્યું પછી છે કે "આ સોદામાં કે રાખ્યો છું."

૨૫. અધીશાસનાઇની તમીવત શીનીકસમાં આવ્યા પછી સુખરતી હોય કે ન હોય, પછી તેઓ હોરપીટલમાં હતા તેના કરતા વધુ આનંદી થો ભણતા ન હતા. અને કનચિત શુભ વાતચીત પછી કરી શકતા, બે કે મજે ભાગે તો સંવેદન્યાર અવસ્થા રહેતો. ડેટલીક વાર કચારારાકે પછી સખતાઈ નહિ ત્યારે કહેનાર અને સાબળનાર બંનેને ભારે સુખવચ્ચ અર્થ પડતો. નિષ્ણાત ડોક્ટરે એવે કહેલું કે એ મારે ઉપવચ્ચ અવસ્થા ઉપચાર, કરી સુકયા છે. જેથી હોરપીટલમાં રહે કે મરમાં રહે એ મને સરખું જ છે. હાથરની કૃપા પરજી હવે જોડો રાખ્યો મરે છે. જેથી રીવારે શીનીકસમાં આવ્યા તે દિવસની રાત્ર નવ વાગ્યે પા કથાક ઉપર પ્રાપ્ત કરેલી અને તે કરેલ સવારે અને સાંજે નવથી સવાનજ વચ્ચે સુધી આજી રાખ્યો. મિત્રોએ નિમ્મય કરેલો. બીજે દિવસે સત વિનોબાજીને પત્ર વાંચવા મળ્યો જેમાં તેમણે કવિરમરણ કરવાની ખાસ સૂચના કરી હતી.

નવ દિવસમાં તો તેમની તબીવત સુખરતી હોવાનું પ્રવક્તા ભણાવ્યું હતું. એ પછી આજીસની મહાદેવી દરેશજી જોરડામાં પંદરક કમજા આજવાની પ્રેકટીક પછી કરતા અને 'બીસેર' પર પ્રેસ તથા કાળા સુધી રોજ દેશી શકતા. પ્રવાહને આવનારાં સોફિજ મેને સાસા મવાની અદા માટે આ બહુ પમોગ હતું. પછી કોને ખબર કે એ તો જુગાજ ભવાની તથાવતી કરતા દીવરોને ભેગે ભજારે હતા!

૨૫મા દિવસે-અમળવારની રાતે જાણ મવાસની કિવામાં કંઈક અઘણજી મતી હોય એમ ભણાવ્યું. જેથી જુધ-વારે સવારે રમનીક ડોક્ટરને મોલાવ્યા તેમણે તપાસીને 'કુઝા પુરસી' હોવાનું ભણાવી એક ઉપદેશન માણું ને જાસ ટરની ભજામજી કરી તે સમાવ્યું. જેથી દિવસે ઉપ તથા બો.બન પછી થીયુ. રાતે સહેજ કુ-ખાવો ભણાવેલો તે અવમ પાણીના કોથી અટી અથેલો.

આ દીવસો દરમીયાન કાળામાં રજા હોવાથી એમની નાની કિકરી કલામેન પછી પિતાની સેવામાં મદદ કરતી હતી. ડરવારની સવારે જમાં એ તેમનાં દર્શન કર્યાં તે વખતે તેમણે કો સાથે રિમત કરી અને વાતચીત પછી કરી. શી અરજીનાઇએ તેમની માતૃશી સાથે 'એડવેન્' આખા પછી નાર્તો કરાવેલ અને અમે નવ વાગ્યે નિત્ય પુજન પ્રાપ્ત કરીને કું એ દિવસે 'મન્દિરનન કોપિનનન' છપાવ્યું હોવાથી પ્રેસમાં મળે અને અરજીનાઇ એ તેમના પિતાની હળમલ કરી માતૃશી સાથે તેમને રૂપે કહ્યું. અને રાજની જેમ પૂર્વકની ચારે બદલાવ તેમને પુરતીમાં મેસાડમાં ત્યાં જ તેમની આખે દરવા કાગી અને કશું પછી મે.મવા વિના કોડું નમાવી ઈયું. આ અસાધારણ ભાવ તરફ તેમણે માતૃશીનું ખાન એઆયી રી તેમને ખાટલા પર સુવડી દીધા. ત્યાર પછી તેઓ જોરથી કે રામ! કે રામ! ભોજવા લાખ્યા. ડોક્ટરને તરત જ આવી જ્યા માટે અરજીનાઇ એ હોન કરીને મને પ્રેસમાંથી જમદી આવવા કહેવાવ્યું. એ પ્રેસના પ્રવિ.જ તરફ જોયું તો દર્શને વીસ ચપેલી હતી. શા માટે મોલાવાવ્યું હતું? એમ વિચાર થયો પછી બીજી જ હજી મને અધીશાસનાઇનું સ્મરણ થયું કે કહાજ તમીવત વધુ તો ન બમડી હોય! કું તરજી મરમાં આવ્યો ને જોઈ છું તો ઓમતિ સુધીસામેન, અરજી અને કલા તેમના ખાટલા પાસે ચિંતાથી બાકેજ બની જોલતાં હતાં અને 'અધીશાસનાઇ કે રામ! હેરમ! મેરેથી ભોજતા હતા. જે કામ, પત્ર તપાસી જોયા તો દંડા!

શું થતું હતું તે કળ ન કહાવાથી આરે ભણ્યુંને સુખવચ્ચ મજ પડી. કામ ઉપચારનો કહો વિષામ ન ભણાવો શી અરજીનાઇ મોટર લખને જાતે જ ડોક્ટરને જમદી લખ આવવા ઉપડી મથા. અહીં એમના કામ, પત્ર ને કરીર વધુ.

શીજી ૨૫મા આંધમાં. રામ નામનો ઉચ્ચાર પીરે પીરે થય. માડ્યો. આરા જીવનમાં ડેટલાંક રેનેસિયેસની અતિમ પળ મેં જોઈ હતી એ અનુભવ પરથી મને લાગ્યું કે હવે કાળી પછી આજા નથી રહી. દેશને કાલુ ભવાની કું પ્રેસમાં કોડ્યો અને ત્યાંના કામદારોને આ કુખાદ ખીના કહી એક ભણ્યુંને મોટર મોટીમાં થી અરજીનાઇને જમદી પાછા મોલાવવા, મોડરવેલ કું મરમાં આવ્યો અને ટાંતિથી રામ નામનો મન મોવતા અધીશાસનાઇને જાસ મંદ હતો ભણાવેલ કરગનના રેનેસિયેસને હોન કરવા કું પ્રેસનાં માથુસો સાથે પ્રથમ કર્યા કરતો હતો. એક કલાક પછી ડરજન, ટોમોટના રેનેસિયેસને આ કરજી મદના કહી શકેલ. મીમતિ સુધીસામેન, અને મિ. કલા તથા ચીતીસ યુનસામી (મીમીનમાં કામ કરતી નાઇ) સાથે અમે અનુભવીના નવને એમની અંતિમ કાજના સાક્ષી બન્યાં. જમતાના એક મહાન પિતાના મહાન પુત્ર અને હસિજી અંતિકાના એક નિદર ભોપાતિમરની અમર ભ્યે.નિ પોણા અમિવાર વાગ્યે સાચતમાં સમાજ મજ. એજ પછે શી અરજીનાઇએ ડોક્ટર સાથે કમમાં પ્રવેશ કર્યો. ને કુપંદ મનાવ ભેષને હતાક થવા. શી અરજીનાઇનું કૈયું ભરતજ અભ્યું. બધાં જ દખ.વેલા રહેરે રાખાં. કું દિવસ મૂઢ બની આ અતિ કરજી દર્શન નિજા હતો વહો. માતા, અને સંતાનો શીકથી હતાક - બની અરજી પરમને વળતી રાખાં "ભાપ" મથા!

આખરે એ મહાન તારો ખરી ગયો!

મને આ કાલે ત્યાં હતું રહેવાનું ભારે વધ પડ્યું. હવે મારાથી રહી જ નવાઈ એમ લાગવાથી કું નાજરમમાં મળે અને આંખ યો પોષ રવાજ બની મોટીક સેકડમાં પાછો આવી જ્યો. કોઈ ઉપા સાથે નહોતું વડતું મેટરી એમનામાં વિવંતા હતી. આ કદમ કાલક કસને જમવેલ દેવે બનાવી કું જોડો જ રહ્યો. પ્રવક્તાએ તો આવ્યો મીચી તે કરી ન જંપાડી, જાસ લેતા તે મજ થયા. રામ! સંજો. ઉચ્ચાર અટકી થયો. હોન પર કું સંકેટાએ આવતો રહ્યો. એક કાજી મોદરમાં તો બીજી કાજી હોન પર આવ્યો હોડતો રહ્યો. -મોડાક વખત પછી મીમતિ ચીતામેન આવી કાગી તેનાં રજનથી ભપાતું રૂઝન થઈ મધું. આ પછી બીજી રેનેસિયેસ આવવા (અનુસંધાન માટે જુઓ પાણું ૨૫)

આજ્ઞાધીન સુપુત્રને શ્રદ્ધાંજલિ

(કમિયોગીએન સેપ્ટેમ્બર-૧૯૫૭)

આપણે જાણે છું કે "મણીવાણુ રમ્યા શીનીકસ માં છે." જાણ પિતાના આ આજ્ઞાધીન, પ્રીત અને ત્યાગી પુત્રે, રાષ્ટ્રપિતાની આજ્ઞા શિરે ધારી અને પોતાનું સમસ્ત જીવન 'ઈ. એ. એ.' અને શીનીકસ આજ્ઞાને જીવનની અંતિમ પણ કુર્ચી આર્પણ કરી કિતાનું જીવન રામની મધક પૂર્ણ કર્યું.

કોઈપણ રીતે 'ઈ. એ. એ.' ઔરવ જીવન સંચાલન કરવા મા, જીવનના ધણી વધે એમણે પીતાના આજ્ઞા હરમ્યાન અનેક કંઠવતોની સામે તેમણે ઠકઠકે લીધી છે. સુખ દુઃખના અનુભવો કર્યો છે, અનેક / કીકાઓ, અને આર્થિક તેમજ વ્યવહારિક મુશ્કેલીઓ અનુભવી છે. પરંતુ તેઓ કરી પાળા હયા નથી પ્રસંગે પાત આજ્ઞા આજ્ઞા પ્રગટ કરી આપણના સિદ્ધાંતો સાદિત્ય પીરસ્યું છે. ગૌરી અને કાળી પ્રજાને અર્થદર્શન આપ્યું છે. રાગદ્વેષ અને એપ્રાઈડને માનવાદી સરકાર સામે કડક મેળો લખ્યા એટલું જ નહિ ખૂબ સરકારની નીતિ સામે ઉપવાસ અને સાધામક કરી જેલ યાત્રા પણ કરી છે. ૧૯૪૫ આપણ પછી આ જાતની નીડરતા, સ્વમાન અને રાષ્ટ્રપ્રેમ એક મણીલાલભાઈ સિંઘાન આજ્ઞા ફાળ હોવી કે હોડુમા જન્મરોજ મનુષ્ય પડ્યો હશે. ખરેખર તેમણે તે પિતાના ખસે આવી પોતાનું મુક સ્વાર્થજી આપ્યું છે. રવ. મણીલાલ જાણીની કીર્તિ, યાદગર દ. આ. ન. ઇતિહાસમાં નહિ જખાલ પરંતુ બારીપ દિવસમાં આ કમીનીર અને ત્યાગની યાદા જરૂર સુધર્મ આજ્ઞા લખારો.

છેલ્લે 'ઈ. એ. એ.' જનતાના સાથે મેળે તેઓ મળતા ન હોતા. આવી ૧૯૪૫ આપણના સિદ્ધાંત પ્રમાણે મણીલાલભાઈ સામાજિક યજ્ઞ કરવા તૈયાર થયું થયા હતા. પરંતુ એ જાંઠ કરનામાં તેમનો અભ્યાસ હોજન, હોતો. સોડોની અગ્રિવર્તી ગરેલી લઇ ને તેમણે ધેરેધેર લાટણ જવ. જ્યો ભેગા કપો કેરલાક કપો મુકરેયો ને સાથ મળ્યો અને આ પત્રને જીવવાય રિયાનિમાં પણ હાકારી રાખ્યું. જા. એ. ને તેઓ આ પત્ર ચલાવવાની અનેક ચીંતાઓમાં સદા રહેતા હતા અને તેને ધીરજ તેમના મગજના

જાતવનુઓ પર આસર થઇ અને જીવતે તેમણે પોતાનું બિલદાન આપ્યું. રવર્થેશ હજલ મુજગની-કાપીવાણી કે હોડુ જ નહીં ન. તેમનામ. ૧૯૪૫ આપણના સાચા અનુયાયી તરીકે સંકુચિત માત્રા મુદલ નજરે નહોતું પડ્યું એક વચન તેમણે મને બાવુપુ હજ કે "તમે રવત મુજગની હોડુઓ નાદ જાણે. તે સાચ અન્ય ધર્મોએને જીવંતને પશુ તમારે કઈક લખવું જોઈએ" આ ઉપરથી ૬ તેમની વિશાળ દષ્ટિ સરજનો થયો હતો.

એક હાથર મિત્ર. મનુષ્ય મન આપ્યું છે, મનુષ્યમ. મનુષ્ય-દે. રહેલ છે. સ્વર્ગસ્થતા રેવે, તરફ દષ્ટિ રાખવાને બદલે તેમના સદુચો. તેમના સરકારે, તેમની ઉચ્ચ લાવના અને કાચી તરફ એ દષ્ટિ કર્યાં તો જરૂર તેઓ આપણ. જેવ. એક સામન્ય માનવી કરનાં થયે ઉચ્ચ સ્થાને જીવન જીવી ગયા છે. તેમણે હજારો ધોત તો તેઓ થયું શીનીકસ સરેયા તો ત્યાગ કરી ખીજા હોડીઓની મરફ વેપારી બની થન ભેજ કરી રાકળ. ૧૯૪૫ આપણના સહવાસમાં આવેલા આદેશના અનેક હોડીઓએ મન થન ભેજ કરવામાં જ પોતાના જીવનને ધન્ય મન્યુ છે. જ્યારે સ્વર્મસ્થ અહીંની હોડી જનતા, માટે અને ભવિષ્યની પેઠી માટે આદર્શ વારસો મળી ગયા છે.

સ્વર્ગસ્થની ખેડ 'ઈ. એ. એ.'ના વાચકોને, દ. આ. મા. વસતી હોડી ગૌરી તેમજ કાળી પ્રજાને અવગમ જણાવતી છે. આ. મ. દ. જે રીતે રવમસ્થે રાષ્ટ્રપિતાનું રમ્યાન જાળવ, રાષ્ટ્રનું તેવી જ રીતે આપણે સવ હોડી જનતા, તેમની કરી ન ૧૯૪૫ તેવી આદ પૂરવા કટિબદ્ધ થયે અને તત્કાલ પત્રથી ૧૯૪૫ આપણના સ્થ પેલા 'ઈ. એ. એ.'ને સમ દરવનો સહકર આપણે તોજ રાષ્ટ્રપિતાને અને રાષ્ટ્રપિતાના આજ્ઞાધીન, સુપુત્રને ખરી શ્રદ્ધાંજલિ આપી મણીલા.

મનુ! સદ્ગતન આત્માને ચિર શાંતિ આપો તેમના કુડ બીજો ઉપર આવી પડેલી અસહ્ય મુશ્કેલીઓ ને સામનો કરવા સંકલનશીલતા ખજ અને સુદ્ધિ અર્પો એ જ નસ મણુ પ્રાર્થના છે.

મહુમ પારસી રસ્તમજના કુટુંબનું સૌજન્ય:

દક્ષિણ આફ્રિકાના હોડીઓના ઇતિહાસમાં મહુમ રસ્તમજ પારસીનું નામ એક સખાવતી વેપારી અને ગરીબોના ભેલી તરીકે મોખરે રહેલું છે. તેઓ સઘળા હોડીઓના "કાકાજી" કહેવાતા.

મહુમમાં આંધીજના તેઓ રસ્તમજથી અસીધા ઉપરાંત સાથી અને ધરમ મિત્ર મણુતા. કેમના સરકારે દુર કરવામાં અને દેવી જાણ્યોની ઉચ્ચતા કાચોમાં એ જ ને મિત્રોમાં જીવી ધમજા હતી. એકના ઉપર થી દેવીની ગ્રેમ હતી અને બીજાના ઉપર સર-સ્વની રીતીની ધરમ કૃપા હતી. જ્યાં મં અને સરસ્વતીનો મુખેલ થાય ત્યાં સુકિર્તિનું પ્રકટ્ય અનિવાર્ય હાય છે.

આ જ ને મિત્રો આસપાસના સહકારથી દક્ષિણ આફ્રિકાના હોડી તથા કુમેધિયનેમાં અપુર્વ માન મેળવી લોકહિતના અનેક કાર્યોથી ઇતિહાસને ઉજ્જવળ કરવામાં મુદરે પ્રત્યે આવેલા છે.

એમની જીવનભર હોડી મીરાંને, વારસો, ઉલખતા સતતોમાં, પશુ સારી રીતે ઉતરેલો છે.

સ્વ. મણીલાલ જા. પી ૧૯૬૫ માં પોતાના માતાપિતા સાથે પ્રથમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આવેલા ત્યારે તેમની ઉપર માત્ર સવા ચાર વર્ષની હતી.

આથીજ કુટુંબને લેવા દક્ષિણ આફ્રિકાથી સ્વદેશ ગયેલા ત્યારે ત્યાંના બહુ કાર્યકર્તાઓને દક્ષિણ આફ્રિકાની પરિસ્થિતિ વિશે સ્થલ હકીકત કહેલી, પરંતુ તેની વિગત દક્ષિણ આફ્રિકામાં બહારી જ રીતે આ. મ. પી. કરમન મહેરના યોગ્યોને એટલું જાણ્યું અને આથીજ ઉપર જીવ ખાંધેલા.

૧૯૬૧ ન રીસેબર માસમાં આથીજ સહકુટુંબ 'કુસેનડ' સ્ટીમરમાં મુખર્ધ થી ઉપડેલા અને તે સ્ટીમરમાં, ચ. રસો, નેટલા ખીજા જીવતાઓ પણ હતા ખીજા એક સ્ટીમર "નાદરી" થયું થીકા દિવસ પછી મુખર્ધથી અટકા જ જીવતાઓ સવ ઉપડી તે જ ને ભેગાઓએ એકજ દિવસે કરમનની મોડીઆ આવી જીવી આવી નારાજીને, માગત થા થી કિમેરલા જેલ થયું અને વિમસ તેમણેએ અધવ, લાટી કે માથી તે હોડીઓથી દક્ષિણ આફ્રિકા ને જારી રેવા માને છે, જેથી એ સ્ટીમર જારીને હોડીઓને સાથે લાવ્યો છે. આથી જીવ ઉરકેસટ થયો અને હજા રેક જીવની ખાસત્યા એહીપર તેમના ઉતરવાની જ રાહ લેવા લાગ્યા, સ્ટીમરના કપતાન તથા કેટલાક ગોર મિત્રા અને હોડીઓમાંની સાથે પોલીસ અધિકારીની મદદથી ગાંધીજી

કિનારે જીવ્યો તે ખસ મણુ જગત ના સફળાએ તેઓ મરતા મરતા બચ્યા.

કસ્તુરબાને બીજાક મણીલાલ તથા હરિલાલ સાથે સ્ટીમર મુખર્ધ એક જાંઠ આડીમાં ગેસટી પારસી રસ્તમજના રીકા રડોટપરના ધેરે ધણીજ સબાળપૂર્વક સહિસમ ખતરી પડે. આડી રીધા હતા.

આમ સ્વ. રસ્તમજ શેના આ-તિથ્યને આશ્રય સ્વ. મણીલાલભાઈને દક્ષિણ આફ્રિકાના કિનારે ૧૩-૧-૧૯૬૫ ઉતરતાજ આયેડ હતો જે અવધિ તેમના કુટુંબીજનો તરફથી મળતા રહે છે. સ્વ રસ્તમજ શેના કુટુંબીએ એ સ્વ. મણીલાલ જા રીતે મિત્ર તરીકે ખાની જીવનભર મમતા ખતારી છે. સ્વ. મણીલાલ જા પીની છેલ્લી માદનીમાં પશુ એ સખી દિલ્લમાં મુદરેશ પુરુષે મહરવ નો ફાળો આપ્યો છે જેના અરે સ્વર્ગસ્થ મણીલાલ કૃતજ્ઞતાની જાવના વ્યકત કરતા હતા.

અંત્યેષ્ટિ

(૧૬ માં પાનાનું અનુક્રમણ)

મિત્રો, મિ. જાળન કૃત અને અંજલિ આપવામાં સાથ આપ્યો છે તે ચારે સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીઓ અને કુટુંબી તરફથી આજાર પ્રદર્શીત કર્યો હતો અને સોએ ઉભા થઇ "શીક કાઉન્સલી લાઈટ"નું અંગ્રેજ જાળન મવાવા ખાદશ ત પાટથી વિસર્જન થયું હતું.

આ અંકમાં અમે ખીજા પાનાએ પર તેમને આપાએલી ધણી અજ્ઞાતિઓ અને દિશાઓના સંદેશોએ જે તેમના કુટુંબ પર આવેલા છે તે પૈવીન ચે કાક અપી લખ્યા છે.

રમયાન જીવીપર અંજલિઓ અપ નારાજોમાં થી. પી. આર. રથ્થર, જી. એ. નેરેશ, એ. એસ. કાલ, મોખન મણી, એસ. એમ. સોમ, ડો. રેન રટીમજ, એમ. બી. નાથક અને સોરાળજી રસ્તમજ હતા.

સ્વર્મસ્થ મણીલાલ આથી પોતાની પાછળ પડતી અને એક પુત્ર તથા જે પુત્રીએને શીક કરતા કુમ્મ મળા છે.

અને શીનીકસ સેટથમેન્ટના દરડી જી, અને 'ઈન્ડિયન ઓર્ગિનિઝન'ના પ્રકાશકો અને કમ્પેરો કુખી કાચે ભામતી મણીલાલ જા. પી.ને તથા તેમના પુત્ર અને પુત્રીઓને અમારો હાખતી હોડી રિથેશ હોડીએ જીએ તેમને થયેલી આ મદાન ખેડ એ શીનીકસ સરયા અને 'ઈન્ડિયન ઓર્ગિનિઝન'ની ખેડ છે.

સ્વ. શ્રી મણીલાલ ગાંધી

શ્રી. બીખાભાઈ ઉ. આસ્તર (શ્રી બીખાભાઈ, હીન્દીકથા સંસ્થાના એક દરજી છે)

શ્રી મણીલાલ ગાંધીના અભ્યાસી અવસાનથી આજે શ્રીમતી સુશીલાબેન અને તેમનાં ત્રણ બાળકો પર જે દુઃખ આવી પડ્યું છે તેને માટે હું મારા હૃદયની દિલસોજી પાઠવું છું. તેઓ તેમના પતિની પાછો રહી હૃદયમાં જે મહા કરતાં હતાં, તેને માટે અને તેમના પ્રત્યે ધણી આદર છે.

હિંદના સદગુણો, હાં પરમ પુરોના જન્મે, યતા જ રહ્યા છે, છેલ્લા મહાપુરુષ તે મહાત્મા ગાંધીજી છે. જેમણે સત્યને ખતર સર્વસ્વનો ત્યાગ કરી સંકેતો સજા. આખરે હૈંદનું બીજાન ખણ આપી હીંદુ. એવા મહાન પિતાના પુત્ર તે આપણું. સ્વ. શ્રી મણીલાલ ગાંધીજી. શ્રી રામચંદ્રની જેમ જેમણે પલ્લ પિતાની આજ્ઞાનું પાલન કરીને પ્રત્યેક અને મહાન માતૃપિતાની સેવા છોડી હતી. સુખ, સગવડ, માન, પાન વિગેરે સર્વસ્વનો ત્યાગ કરી કૃષ્ણ પિતૃ આજ્ઞા માથે ચઢાવી આ દેશમાં રહ્યા હતા, અહિં જેમણે પિતા ને પગલે આવી જીવસેવા એજ નાખ્યો છે. રાત અને દિવસ તેઓ એનીજ ચિંતામાં રહેતા, ગાંધીજીની બેદરકારીથી વખતસર લવાજમે, મળતા ન હતા અને જ્યારે ઉપરાષ્ટ્રી કરવા મા આવે ત્યારે ઇ.પુ.બ. કરી દેવાની ધમકી આપતી. આવી કઠોરી સ્થિતિ થી એમને પૈસાની બાંહેડી રહેતી, તેની ચિંતાને પછી પાર ન હતો. છતાં અડધા નજા. પિતૃ આજ્ઞા એ એમને જન પ્રજા આજ્ઞા હતી, રહે યસમ્ જયો અને તેથી તે છોડવા બંધ્યો. ખજી છેલ્લે સુધી સેવા છોડી નહિ.

સ્વ. મણીલાલભાઈ પિતાને પલ્લે ચાલનારા હતા, એમની રક્તી પ્રમણે એમણે સત્ય અહિં સા, પ્રેમ, સમાનતા,

સ્મરણાંજલિ !

સાહિત્યના આકરમાં, તારો જગજગતો તેજથી આગ્રહ મારે પડ્યો, છુત બનતો. શ્રી જમી એ સ્થાનમાં જે ગગનમાં, અધાર પડેલે ચીરતો. એ હીર સમ તારા તણે, આધાર વિરખીને જતો. સાહિત્યના સુખન વડે, અધોથી ધમી જે અવનવાં ગુર્જર ગિરાના પ્રેમિઓને, હૃદયથી પ્રસાદિત થયો. સુખ મને સુખમળી, ગુર્જર ગીરા ફાણી રહી, ત્યાં પ્રા પડ્યો અદરબથી, ને વેલ મુરજાઈ મધ મણીલાલને આદર્શ આ, બાપુ તણ. સર્જન ગણે જ્યાં જ્યાં સમન્વય એ દીસે તે માનવે. અધીલાલને જ. ખી ખી મા ભારતીનો કે પાન દે બાળને ઉપકાર સમયે જગજગતે, ને થાય દુઃખ પછી કાળને

—નવીનચંદ્ર ના. દેસાઈ.

પ્રજા સેવા માત્રી આખી જીવન દીર્ઘ એની ન્યાત, જાત કે ધર્મના કરા બેઠાવ ચિના અસ્થિત સેવા કરી છે. મહાત્મા ગાંધીજી સ્થાપિત 'હિન્દુ-અન એપિનિઅન' પદ એમણે પોતા ની જાત મહેનતથી જનતાને, સદાકાર મેળવી દરજી મેળવ્યું છે. પુ. મહાત્મા

હિંદાદિ નિહાતેનું પાલન કયું હતું, એમ તેવા મોટા અણસ હોય તેઓ સત્ય અને સ્પષ્ટ ને કહેવાનું હુ. તે તેમને મોટે કડી દેત, આથી એઓ પાવુને અગ્રિય ધર્મ પડતા, છતા તેની જગતે પરવા કરતા નહિ એવો એમ નો સત્ય માટે આગ્રહ હતો.

પાલન કરતાં જનસેવામાં રહે ઘણી નાખ્યો, ને સ્વર્ગે સીધાથી મયા, અમર દીર્ઘ પામી મયા. એમને દેહ બંધે પચત્તમાં ભળી ગયો, પરંતુ અમર આત્મા અ.પણી હૃદય કમળમાં વસી રહ્યો છે. તે એમનાં અપુરા રહેલાં કાર્યો આગળ ચલાવવામાં હાકલ કરી રહ્યો છે. અગર જે અહિંની હીંદી પ્રજાએ એમનું સાચું સ્મારક કરી એમના આત્માને શાશ્વત સુખ અને શાંતી આપતી હોય તે એમનું જે જીવન કાર્ય હતું તે મહાત્મા ગાંધીજી સ્થાપિત 'હિન્દુ-અન એપિનિઅન'ને ચાલુ રાખવાનું છે. તેને વખતસર લવાજમે પડેલાં દેવા લેખે એ અહીં વધારી આપવાં, પ્રસંગે, પાત દાન ભેદ ચોકસાઈ ને એ રીતે એને પે.પણ આપી સમૃદ્ધ બનાવવું. આ પતે આજ સુધી અહિંની હીંદી જનતાની જે સેવા કરી છે તેનું વચુંન ધર્મ શ્રેષ્ઠ એમ નથી, મહાત્મા ગાંધીજી એ આ પદ દ્વારા જ સરકારી જીલ્લા હાલદાએ, સામે હકત ચલાવી હતી, દેશ વિદેશ પ્રચાર કાર્ય હતું. અને પ્રજાને સમ તથા પ્રેમ અને અહિંસાના પાઠો શીખવ્યા હતા, આજ પદ આપણું લોકોના આ દેશ ના અસ્તિત્વનું એક કાગજ છે એમ કહી સકાય. આજે આપણે કશું કરીએ કે નહિ તો પછી સતી વાત કરી પુણવાની નથી, અગર જે મહાત્મા ગાંધીજી આ દેશમાં આપ્યા ન હોત અને એમણે 'હિન્દુ-અન એપિનિઅન' પદ કાઢી સરકાર, સામે બચવકિયત લગત આવી ન હોત તો આપણે ક્યારના આ દેશમાંથી નાણુક મળ મયા હોત. આ છે આપણો પાવો જેના ઉપર આપણે ટકી રહ્યા છીએ, તેને જ જાંગી પડ્યા હોય તો પછી આપણે માટે કે.હ.આધાર રહેશે નહિ. પુ. મહાત્મા ગાંધીજી અને સ્વ. મણીલાલભાઈ પ્રત્યેની આપણી, સાચી શ્રદાંજલી આજ સેવારો.

આખરે એ મહાન તારો

દરથી મસડી લાવવા માટે પ્રજાને કપોત દેવા મન લઈ જતું હતું. કે અહિં ન હોત તો કેટલાંક સાદાં એમ મળ પછી તે સર્વને કલ્યાણ હતા કહેવાય એટલે જ સૌને તેની જગ્યા મુલ્ય આપતું રહ્યું. એમ મનને સમન્વયવા મિડનું પરંતુ દરી વિચાર આવે કે કય દિવસ સુધી તખીયત દીક જણતી હતી, મન પ્રવૃત્તિ દેખાતું હતું. એ બધું શું આજ પંપણ હતું અને જ એ જલની બોલતો. અંતિમ પ્રકાશ જ દતો. નિ. હક વિષાતએ માનવીને મુલુની પળ કમારે છે તે જાણવાની કળ નથી બનાવેલી, સદાશાંતી અને યુવવતિના મુલેથી જ એ અંતિમ પળે રામ નામને પવનિ નીકળે છે એવું સતેનું કથન અશરણ: સત્ય છે. જીવન જર જેમણે જનસેવા દ્વારા ધર્મનું દિન રાત રરજી હતું છે તેમના મુખમાં હે રામ! હૈંદ એમાં હું આશ્ચર્ય મહાત્મા ગાંધીજી હે રામ! થી પ્રાણુ દરનેતો તેમ આ વીર ગાંધી પુત્રે પછી હે રામ! થી પ્રાણુ તણ અમરપદ મેળવ્યું.

પરમાત્મા એમના અમર આત્માને શાશ્વત શાંતિ આપે અને એમના આત્મજનોને થયેલા વિયોગના આધાત ને સદન કરવાની શક્તિ અને પીરજ આપે એવી આ એક ર'ક અંતે વાસીની અંતિમ અવધાના છે.

—જીવદીપ

પિતાને પુત્રને મઠ

(૧૭માં પાનાથી અ.હ.)

જાનને પશિમના ચામંદલક રૂપે મુકકું છે. બધીવાલ આપણી જ ચિત્તે બીજા પાસેથી બીજે રૂપે મેળવીએ ત્યારે તે આપણને જુદુ ઉત્તરન આપે છે. એમણે ટાસ્કટોનની ("Kingdom of God is within you") એ પુરતક પલ્લ વાચનું ભેજ્યે. આ પુરતકને, હમીસ અતુવાદ થયો સરજ. એ અને ટાસ્કટોને હૃદયમાં ને લખ્યું કે તોરોફ હતું તે આત્મારમ. મુકકું હતું.

હું આજા રાખું છું કે હજી તમે

સાચું સમર્પણ !

જે હોઠ્ઠા ઇશ્વર પર જ આધાર રાખે છે તે મરેલાં કે જીવતાં માનવી પર કદી આધાર નહીં રાખે. આ વિચાર તું દિલ્લમાં બરાબર ઉતારશે તો કદી શોક નહીં કરે.

દુઃખથી ક્ષામ્બાર બનવાની તને ફૂટ નથી. બીજો બધો બરેસો ખેંટો છે. કેવળ ઇશ્વર પર લગેસો રાખ. શ્રદ્ધાનો પાઠ પણ એજ છે. તારો પ્રેમ કંસોટીએ ચઢ્યો છે.

ઇશ્વરનું કામ બજાવીએ તો તેની કૃપા મળે. તેથી તારે ઇશ્વરનું કામ કરવું. એક શણ પણ નવરાશની ન રહે એ રીતે તારી દિનચર્યા ચે.કવ. એ જ આહીથી વિદાય થયેલાં પ્રિયજનોનાં મારેનો સાચો પ્રેમ છે. જે પ્રિયજનોને આહે છે, તે પ્રિયજનોને શુભાભ્યા પછી પોતાની જાતને સેવામાં વધારે અર્પણ કરી કે છે.

મરેલાં જીવતાંને કે ઇક મોકલે છે કે નહીં એ અ.પણે જાણી શકતા નથી. પરંતુ જીવતાં મરેલાંને મોકલે છે એ વિષે ભરોસે શંકા નથી. તેમની પાછળ આપણે કદી શેકકળ ન કરીએ. ઇશ્વરની કૃપા તેનાં કામ કરવાથી મળે છે, અને શરીર વડે, મન વડે તેમજ વાણી વડે દુઃખિયાંની સેવા કરવાથી ઇશ્વરનાં કામ ચાલે છે.

મહાત્મા ગાંધી.

Printed and Published by
INTERNATIONAL PRINTING PRESS
Private Bag, Durban

No. 16—VOL. LIV

FRIDAY,
4TH MAY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

*

Discrimination

If you discriminate against me because I am dirty, I can make myself clean.

If you discriminate against me because I am bad, I can reform and be good.

If you discriminate against me because I am ignorant, I can learn.

If you discriminate against me because I am ill-mannered, I can improve my manners.

But if you discriminate against me because of my colour, you discriminate against me because of something which God Himself gave me and over which I have no control.

—Dr. Channing Tobias.

—

Drawing Near

"One deeply-rooted conviction among religious liberals... is the conviction that man at his best indicates the nature and the intention of God; the conviction that when you and I responsibly and courageously use our higher, human powers we are actually drawing near in character and purpose to the ultimate creative energy and process of life itself."

—Frank O. Holmes.

*

Why Tomlinson Won't Work

SOUTH AFRICA'S economy has been built up by all races, working together. This economy, when the last census of it was made, produced an annual national income of £1,600,000,000. All races had some share in this national income. All races have the moral right to share fairly in it.

The Tomlinson Report, just out, after five years' hard work, recommends putting an end to the right of the Africans to share in this economy. It recommends putting an end to their right to enjoy South Africa as their homeland. In place of this they will be given the Protectorates and the "Native Areas" as their own homeland, with a few, very hazily-defined, "European" areas added. These countries have no modern economy. So the report recommends that the Union government must develop (at a cost of some £200,000,000) an economy there to (a) compensate the Africans for their lost share of the Union's economy, and (b) give them a homeland that can support them, and allow their pride and self-respect to grow.

This report will never be realised, and for the following reasons: (1) The Union is desperately short of capital as it is. The Budget ran into its greatest difficulties over Mr. Louw's proposal to use £15,000,000 for capital purposes. The railway budget, too, showed clearly the crippling lack of man-power and capital that our country is suffering from. The Union hasn't £3,000,000,000 to spend on the Reserves, let alone a sum one hundred times as great.

(2) From its record this Government is more efficient at taking a penny-worth of milk from a starving African school child than at spending a penny on it.

(3) The Africans of South Africa won't give up their claim to full citizenship in their homeland, the Union, and to fair shares in its national income, not even in exchange for an equal economy. This is their home. How much less will they give it up for a few factories in the eroding reserves?

This report is ridiculously academic and unrealistic, and for the following reasons: (1) Let £300 m. be spent in the Reserves. Pound for pound it won't produce nearly as much as money invested in the ordinary course of events, because (a) the Union's capital was invested in the most paying areas of South Africa. Gold mines can't walk to the Reserves. (b) The Union's transport system has already taken shape, and can't be distorted without immense capital expenditure. (c) The Union's capital was largely invested at a time when British influence in South Africa was strong. This meant business-like methods in commerce, and efficiency in the State service. That time is past. (d) The Africans in the Reserves are the most backward of the Union's Africans. They wouldn't know how to invest £300 m. And if you send White technicians to help them, where is your *apartheid*?

(2) Either these "Native States" will have political power, or they won't. If they won't, then they will remain subordinated to Pretoria, ruled by a hostile White electorate, as at present. Why spend £300 m. on 'No Change'? If they

(Continued on page 175)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon 48" 12/6 yd	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/12 yd.	Georgette Border Cotton Embroidery £3-15-0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys' Shirts, Knickers, Blouses, Vests, Socks. Girls' Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Hoel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Seaming Slippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karama due 1st May. Sailing 5th May 1956.
For Karachi—Bombay

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	Single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class	Bank		£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

**390 PINE STREET, Telephone 20431, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."**

INDIAN OPINION

FRIDAY, 4TH MAY, 1956

Mystery Radio Station

THERE is widespread excitement in this country over the emergence of the mysterious radio station which broadcasts to anti-nationalist South Africans urging them to resist Afrikaner nationalism.

We can understand very well why so many people have been aroused from their sleep of the years and now rub their eyes unbelievably. Up to now the White community has produced no real opposition to Afrikaner nationalism. The United Party has lost so much of its political conscience that its opposition to Afrikaner nationalism in parliament has degenerated into a distasteful jockeying for positions. And, as a result, the United Party has found itself compelled more and more to defend positions which properly belong to the Nationalist Party.

On the other hand real opposition has come from the man of colour. That it has not been spectacularly effective is merely proof of the power of the modern State. But this is a passing phase. The time is not far at all when the non-European will place himself in this position to settle very effectively, age-old political accounts.

In view of all these advantages the Nationalists strode the earth like veritable denizens of the primordial forest and seemed all-powerful and invincible. So much so that large sections of the English-speaking

community started monkeying their Nationalist overlords. Certain Durban private firms introduced counters with apartheid notices. The reference library of the city of Durban, which had been used for decades by the non-European citizen as well as suddenly declared a preserve for people of European descent.

In other words, everywhere the Nationalists were having their way and the English-speaking were learning that they better toe the line of their Nationalist bosses.

Against this background we can very well understand why English opinion is excited at the reality of a phenomenon taking a firm, bold and defiant stand against Afrikaner Nationalism. But we would warn South Africa that the emergence of the mystery radio must be viewed against the background of certain realities if its real and therefore limited significance is to be appreciated.

It is true that in Europe the freedom radio was a potent weapon in the hands of the resistance to Nazism. Nobody doubts its efficacy in preparing Europe psychologically for victory.

It is true, also, that the mystery radio holds out the possibility of exposing Nationalist machinations in an effective and forthright manner; that is, a way which no newspaper or public figure can adopt.

But there are two grave limitations which must be borne in mind. Firstly, the quality of the ideals preached by the mystery radio are catastrophically narrow. The appeal is so far to the English speaking. English nationalism is being encouraged as an alternative to Afrikaner nationalism. Here the mystery radio fails to grasp an essential fundamental in South African politics—that the source of all our racial troubles is the conflict of values in this country and definitely not the clash of colour as many have been led to believe. By failing to take appropriate note of this fundamental the mystery radio has tied its own hands and made itself the tool of its enemies. That has been the bane of anti-nationalist movements in the English-speaking section of the nation.

We have reached the point where the lesson must be learnt that there is no room for group exclusiveness or group nationalism in the life of the South African nation. Group nationalisms are mutually antagonistic.

The African has had to learn the bitter and hard way that there is no room for group exclusiveness in South Africa. The Indian too is learning that bitter lesson. Obviously the English-speaking are, because of their colour, taking a long time to learn it. They think their colour is a better guarantee of survival than civilised values of life. We pray earnestly that they realise their error in time but are grieved that the tone of the mystery radio so far confirms our worst fears.

There is a second limitation. The ideals advocated by the mystery radio appeal only to a minority of the population. Supposing, purely for argument's sake, the English were in the end worked up into a pitch of resistance where they could take a firm stand against Afrikaner nationalism, what chances of success do they stand since they are only the third smallest minority group?

If the English-speaking really mean to defend the Commonwealth connection they should throw the colour bar out of their lives, link up with the non-White majority and from there march straight against Afrikaner nationalism sure of two things: that the quality of their ideas is sound and that to this advantage they have added the decisive numbers of the non-European. Otherwise they are just playing marbles.

Although the mystery radio pontificates thunderously of the foregoing limitations we doubt very much if the Nationalists will be shaken beyond a certain point and no farther.

In these circumstances we regard as a permissibly realistic interpretation the view that it would not be wholly unfair to the mystery radio to regard it, for the time being, as another Torch Commando.

Psychological Maturity

"Psychological maturity entails finding greater satisfaction in giving than receiving, having the capacity to form satisfying and permanent loyalties, being a primary creative, contributing person; having learned to profit from experience; having freedom from fear with a resulting true serenity and not an absence of pseudo-leisure, and accepting and making the most of unchangeable reality when it confronts us."

—Dr. Karl Menninger,

Manilal Gandhi:

Worthy Son Of A Great Father

[This article is written by Pyarelal Nayyar, M.A., Esq. Mr. Nayyar was the private secretary of the late Mahatma Gandhi for several years. He admirably filled the vacancy left by the demise of Mahadev Desai, the former private secretary of the Mahatma. Mr. Nayyar was the partner of the late Mr. Manilal Gandhi during the historic march from Ahmedabad to Dharasana in 1930. They were both closely attached. In this article he portrays the life and struggle of the late Mr. Manilal Gandhi in India, and the experiences they shared during the Salt March in 1930.—Publishers.]

THE year 1930 will always be regarded as a red letter day in the calendar of India's non-violent struggle for freedom. It was the year of the historic Dandi march, country-wide satyagraha and the spectacular Dharasana salt raid in which the non-violent soldiers of freedom returned the lathi blows of the police by throwing to them pieces of sugar candy which they had received as field ration for the day before they set out, and hundreds of volunteers with fractured skulls and broken bones were removed unconscious from the field on stretchers. Among those who were the first to come under the lathi blows was Manilal Gandhi.

Gandhiji had been arrested before the raid. The arrest of K. K. Gandhi and Abbas Tyebji, the Grand Old Man of

Gujarat, who would have led the raid after Gandhiji, followed soon after. Mrs. Sarojini Naidu promptly stepped into the breach and a camp was set up at Dharasana. The week following was marked by a series of tactical manoeuvres in satyagraha on a small scale during which Mrs. Naidu gave proof of her mettle by squinting on the dusty foot-way in the warm April sun the whole day with the armed police barring the way.

Gandhiji had left no clear cut plan. None was possible in the circumstances. Both sides, the satyagrahis and the authorities, were cautiously feeling their way without being very clear as to what the next step was going to be. A stalemate threatened to set in—a dangerous development on eve of the big action. There were several hundred volunteers in

the camp. If demoralisation set in, the whole venture might end in an ignominious debacle.

I took Manilal aside. "I wish to talk to you about something."

"So do I."

"You see how things are shaping. I do not like the look of them."

"I knew you were going to talk about this. Nor do I."

"Well, then?"

"We must step it up and intensify it. There should be a mass raid with a minimum of two thousand volunteers to force the authorities either to imprison us or to open fire upon us, not play cat and mouse."

Manilal's countenance brightened up. It was like a war horse smelling gun powder on the eve of battle. "I like it. It brings back to my mind old South African days."

"And if the big guns do not listen to us?"

"Let us in that event tell them that we shall go away either to Simlapur where martial law is in force or join action somewhere else after our heart."

"Yes."

"A compact then?"

"Yes."

We returned straight to the camp. Our absence from the camp had already attracted notice. A short council of war was held. In the end our viewpoint was accepted with some modification. Sardar Patel's daughter, Maniben Patel, went forth as recruiting agent and brought contingents of volunteers from Kaira by the train-load. Two days later the action came. Manilal's death-defying courage shined the admiration even of the police officials. He had only recently been married. If he was not carried on the stretcher, it was due solely to his steady constitution. He got a sentence of nine months' rigorous imprisonment with three months additional imprisonment in lieu of payment of fine and put in Calcutta like the vast bulk of the satyagrahis three days.

This was not his first term. He was already a seasoned satyagrahi when he came to India,

having had his initiation under Gandhiji during the South African satyagraha struggle. He had tested his mettle in the South African jails where life was no joke. The first time it was in 1910, when he was 18, in Johannesburg as part of his father's civil disobedience campaign. He was given ten days, broke the law again, was re-arrested and spent another ten days in prison. In 1913, he crossed the border at Volksrust and was imprisoned for three months again in Durban in 1919, after returning to South Africa, he was arrested. We had been together in the Dandi march. During our prison-life together, I came to know him well better. Gandhiji used to be a very hard task master in his South African days and during his early years on return to India, before his own iron constitution began to give way under the fiery ordeals through which he put it. It forced him to be kinder to Brother Am in his own case and made him very reluctant to enforce discipline on those around him with the same rigour as before. Having grown up under the earlier regime, Manilal found it a bit difficult to reconcile himself to the loosening of discipline which he saw as evidence in Gandhiji's Ashram in India and nostalgically looked back to the golden age of austerity to which he had had the privilege to belong. "I once sent some money surreptitiously out of my own savings to my elder brother which Bapu had interdicted and had not the courage to own up when he questioned me about it," he once related to me. "Bapu darted a piercing glance at me. I could not bear it and confessed with tears asking for only one reprieve viz. that he should not launch on a fast. He relented and told me I must leave the Ashram immediately and go to Madras and learn weaving. With a note of introduction and a little money I arrived in Madras. The place I put up in was filthy and full of mosquitoes. Soon after the little money that was with me was stolen." Tears stood in his eyes as he narrated to me the story. "That was Bapu and that

Bandung: Symbol Of New Spirit In Asia And Africa

THE countries of Asia and Africa recently celebrated the first anniversary of the International Conference which began in Bandung, Indonesia, on April 18, 1955.

The following is the address by Jawaharlal Nehru:

This week we are celebrating the first anniversary of our historic meeting at Bandung. The representatives of independent Governments of Asia and Africa, Prime Ministers and Foreign Ministers gathered for the first time in history. We considered together, and in a spirit of tolerance and recognition of variety and diversity of our national backgrounds, the problems and circumstances, the matters of common concern to us in our continents and in the world as a whole.

Our labours over seven days at Bandung enabled us to discuss and agree ways and means to achieve an increasing measure of economic and cultural co-operation

amongst ourselves. The final communiqué of the Conference proclaimed both our tolerance and our unity. We were united, but we did not unite against any one, and we formed no bloc and forged no pacts. We did not seek isolation of our continents from the rest of the world or its problems. There, we recognised, were as much ours and called for our endeavour, as it did of others.

World peace and co-operation was the keynote of our Conference. Its achievement stood and continues to be menaced by the hydrogen bomb, the symbol of fear and suspicion, by an outdated belief in balance of power and by a peace based on fear. It is hindered and thwarted by colonialism, by the relative economic backwardness of our countries, by the prevalence of the doctrines of national and racial inequalities and by autocracy of economic, cultural and political co-operation among ourselves.

to how he brought me up. It seemed harsh to us then but now I see what love he bore me. It made me."

He went back to South Africa after the Gandhi-Jewin Pact and continued to edit 'Indian Opinion' and run the Ashram at Phoenix which Gandhi had founded. Every now and then he gave evidence of his father's touch. Whenever an opportunity presented itself, he stepped into the breach to keep the flag flying by going into the white sections of Durban buses, libraries and railroad stations. Homer Jack, an American admirer of Gandhi, who went on a pilgrimage of old men associated with the Mahatma's memory in South Africa, has described how on one occasion Manilal took his daughter on the lower level of a double-decker bus which was prohibited to Indians. The conductor stopped the bus and telephoned to the headquarters. Back came instructions from the headquarters. Manilal and his daughter were not to be arrested. "The city of Durban did not want another Gandhi on its hands."

In 1946 a deputation from South Africa sought Gandhi's advice on the struggle against the threatened land law and franchise bill. Herbert Gandhi had been opposed to the Indian community inviting the Africans to join them in a united anti-White front. That would be exploiting the Africans for their (Indians') own ends, he said. The Africans had a much bigger stake than the Indians in South Africa but they were not yet ready to launch on a struggle for it. A great awakening had, however, come over them of late. Gandhi told the deputation that they must now associate with the Africans and identify themselves with their cause. "It means that you take them along when you have developed the power of non-violence. One day the black races will rise like an avenging Attila against their White oppressors unless someone presents to them the weapon of Satyagraha. But if you allow yourself to be overwhelmed and swept off your feet, it will be their and your ruin."

The South African community had fallen from grace, it had not been able to regain the moral fibre that Gandhi had imparted to them. The Delegation shared their fears with Gandhi. Gandhi told them not to lose heart. "If they produce one civil resister of merit," he told them, "he will pull them through. Do not start the struggle unless you have that stuff."

The delegation asked him if a leader could not be sent from

India to organise and lead them. Gandhi replied that a leader would have to rise from among them. I expected they would throw up one in due time. He mentioned how he had been urging Manilal to train his children for the task and how in pursuance of that principle he (Gandhi) had refused to send his own children to Lovedale and Fort Hare, and so Manilal and his whole family were there with them in their struggle.

Manilal set about to convert himself into the "true civil resister" of which his father had spoken and which he longed to see in Manilal. He put himself under a rigorous discipline of self denial and prayer. At the World Pacific Conference at San Francisco in 1939, which he attended as a delegate, he spoke with a voice which had the unmistakable ring of authenticity: "The mastery of self is the crux of the whole question before us. I am only a humble servant trying to follow the footsteps of my father. Father suffered in the flesh in order that the light might shine out to the masses. He suffered for others, but we must do penance for ourselves. I would suggest that at Sevagram we undergo seven days' fasting and prayer. Without the grace of God and without humility we can achieve nothing."

The conference was deeply impressed. He was a chip off the old block speaking. It showed its deep appreciation and respect by closing with a period of silence. At the Sevagram session of the conference Manilal did not participate in the proceedings but made his contribution by observing a week of fasting and prayer.

When a struggle against further disabilities that were sought to be put upon the Indian community on top of the Pegging Act was started in 1952, many had doubts whether it would be on strictly non-violent lines. Manilal was among the doubters. The African National Congress and the South African Indian Congress had for a considerable time been dominated by the Communists. Manilal was afraid that their whole conception of the Defiance Campaign was to organise a general stoppage of work. Once non-Europeans could be got to down tools for a week, the entire South African economy would be paralysed.

The danger was obvious. Without weekly pay many Blacks would starve and terrible reprisals would follow if there was an outbreak of violence on the part of the passive resisters. Manilal felt he could not associate himself with a struggle of that type. At

the same time he could not remain inactive. He decided that the most effective contribution he could make to the cause was to purify the atmosphere of the danger of violence through the method of vicarious penance that his father had taught and launched on a twenty-one days' fast. The fast attracted considerable attention in the United States too where he later went, when the Indian case came up for hearing before the United Nations Organisation. To his agreeable surprise his worst fears were belied. The discipline and the tenderness of the African resisters was beyond praise. In a short while he said he would throw in himself too. But there was still the nagging question: "Are there no White men to prove our point? We say: Do not hate the White

people the inability to walk in the father's shoes. Yet Manilal has done so."

In his last letter which he wrote to me Manilal referred to the need of deepening the foundations of the resistance movement by doing constructive work among the Afrikaners and the small beginnings which he had envisaged in that regard. But Providence had ordained otherwise. Manilal died as he had lived in harness serving the cause to the last. His faith never flagged, nor did his courage ever fail to rise to the occasion. He showed that rare quality of preserving his integrity even at the risk of being misunderstood. There is no loyalty higher than the loyalty to the truth within. Everything else follows if this is there. On the surviving members of the family

MESSAGE FROM BOMBAY MUNICIPAL CORPORATION

The following message has been received by Mrs. Manilal Gandhi from Mr. M. V. B. Jayakar, B.Sc., Ag. Municipal Secretary, Bombay:

I HAVE to communicate to you the following resolution passed by the Municipal Corporation of Greater Bombay, at their meeting held on the 9th April 1956, with reference to the lamented death of your husband, the late Shri Manilal M. Gandhi:

"That the Corporation have learnt with profound sorrow of the sad news of the death which took place at Phoenix in South Africa on 5th April 1956 of Shri Manilal Gandhi, who, as an indefatigable fighter against racial segregation in South Africa, rendered valuable services to the Indian settlers and by whose death India has lost an illustrious son who devoted his life to the cause of humanity."

I have also to convey to you the Corporation's sympathy with you and your family in your sad bereavement and to state that as a mark of respect to the memory of your husband, the Corporation adjourned without transacting any business that day.

men because they are our brothers; do not hate them because they are not aware of their wrong doing; by our example we shall win them to our cause. But it rings a bit hollow if there is not one White man to come out with us."

The license was filed up when Whites began to come into the struggle. The entry of the Europeans into the campaign was an event of great significance to the South African Defiance Campaign. I feel that my father's spirit is at work on the situation," remarked Manilal to a friend. He took the plunge and was imprisoned. Wrote Homer Jack after meeting him: "He is son of a great father—and undeniably

and on the Indian community in South Africa rests a sacred responsibility—to walk in Manilal's footsteps just as he walked in his father's and keep the flag flying. The cause they are fighting for has a world-wide significance. There can be no peace in this world as long as the virus of racial superiority is not eradicated. Strength comes and God sends the means somehow where there is sincere striving joined to faith. The lamp of Satyagraha must be kept burning in the land of its birth. Let it not be said of them, "The light shineth in darkness and the darkness comprehended it not."

For Thine Is The Kingdom

As I put down Father Huddleston's book,* I did not know which I felt most-deep (back)ness for the squaler and splendour of it, or despair that my generation of white South Africans would never recognise the utter truthfulness of his witness. That the latter will eventually prevail I am as convinced as Father Huddleston.

But in the short span of the lives of those who suffer today it matters—it matters terribly, both for the non-Whites who suffer and for us who impose that suffering—whether his truthfulness is recognised now,

which is itself evil and basely un-Christian; the desire to dominate in order to preserve a position of racial superiority, and in that process to destroy personal relationships, the foundations of love itself. That is anti-Christ."

These are the words of a prophet as well as a pastor, yet a man, for all his forthright speech, of humour, unity and calm vision. And, for once, few of us are competent to argue with him. True, many of us have lived longer in South Africa than he. But we do not live with Africans as he did,

relationship there can be neither Christianity nor humanity. No one has seen this more clearly or stated it more lucidly and eloquently than Father Huddleston. Nor, I will affirm, with better balance for all his avowed partisanship.

It is idle for opponents of his views to argue that this is not the whole truth about South Africa. He never claims that it is. He wishes to avoid "that most common and pernicious error, the attempt to be impartial."

He writes about his own personal experience "in one small corner of the country," though it is representative of most urban African towns. And what he says amounts to this: If the policies of this country have the results that I describe, they are wrong—absolutely and utterly wrong before God and man,—and as a Christian, I am wholly committed by my faith to oppose them.

Those who want to contest the facts will need to know their ground for they will be arguing with an expert.

He cites incidents from his own experience and says that these could only occur under the impulse of a wrong human attitude. And the tragic thing is that such incidents occur somewhere every day without most of us bothering to realise that they are neither singular nor isolated.

This is especially true of the Transvaal, but it is spreading rapidly to-day. And we just don't know—don't want to know.

So we comfortably suppose that Father Huddleston, who does know, exaggerates. Or we believe, with an English leader writer, that there is a convincing defence against some of his accusations, that others may be dismissed as unreliable evidence and that extenuating circumstances is a valid plea in other cases.

I doubt it—not at least, before the ultimate verdict where Father Huddleston takes his stand not by the customary rationalisation with which we attempt to condone injustice or explain it away. Let his written try.

The longer Father Huddleston lived in Sophiatown, the more urgent became his awareness of the avoidable brutality superimposed on urban African life.

The pass laws, the squatters, the tented, poor White housing (or lack of it), the slums, pass ports and Bantu education, the Western Area Removal, and

through all these—a constant pain, an open wound—the terrible failure of the Church to bear unqualified witness.

What he has written of Johannesburg would be true of the Eastern Cape too—in some ways more so, greater public wealth, possibly more servile City Councils, a certainly more silent Church, a more effectively segregated African population hounded and half-dead.

To the story of Oliver Tambo, Transvaal secretary of the A.N.C. and proscribed African Christian, we can add the parallel of James Oulala, Anglican priest of Grahamstown, whose marriage licence had been withdrawn because of his political activities and whose Church and Diocese sleep on unprotesting.

With the African protests at the burning of white Helen David from Alexandra we can compare—and compare justly—as Father Huddleston prophesied—the failure of even one white voice to protest against the arbitrary deportation of two East London Africans, not even a voice from the Liberal Party then actively clandestine in the constituency.

For Father Huddleston's stories of Johannesburg are our stories too. In final judgement the things we have done for will be utterly outweighed by the things we have done to or the things we have not done with our African neighbours.

If one final comment may be made, it is this. To a letter protesting about the forcible closing of Christ the King School in Sophiatown and the erection alongside it of prefabricated classrooms in houses its 600 pupils in a Bantu school (while 15,000 other African children in Johannesburg have no school at all), the editor of a large daily appended this note: "Outside South Africa this Gilbertian situation could not have arisen. This is the kind of thing that people outside—and inside—the Union cannot understand."

Not Father Huddleston understands and explains this sort of thing only too exactly. And his whole book is a vehement protest against the failure of man-made optimism in that appealingly inadequate belief which passes off this infamous and despotic nation as an item of comic opera.—C. W. M. Gell.

* Bought for your Comfort by Trevor Huddleston C.E. (Collins).

Municipal Corporation Of Porbandar

THE news of the lamented death of Shri Mahatma Gandhi, son of Mahatma Gandhi, came as a shock to all and we wish to convey to the family our deepest sympathy. He had ably continued the struggle for equal rights, launched by his illustrious father and although at times he was fighting alone he remained undaunted and continued to fight the oppressive laws fearlessly. We believe that the death of such a great national leader is a tragic loss to the Indian community of South Africa. We pray that the departed soul may rest in eternal peace and that the almighty will give courage to the bereaved family in particular and the Indian community in general to sustain their irreparable loss.

As a mark of respect to the deceased we had adjourned our meeting without transacting any business.

PRESIDENT,
Porbandar Municipal Corporation

And I do not think it will be by 99 per cent of our White population. It is, therefore, important to be clear what this book is, and what it is not—and to know a little more about its author than that he is (according to him) a poet, a saint or a turbulent priest.

He is something of all these, an agitator in the best sense of the word, an uncompromising, dedicated practitioner and preacher of the evangelism of Christian love.

"In opposing the policies of the present Government (and the traditional colour attitudes of White South Africa), I am not prepared to concede that any momentary good which might conceivably emerge from them is good. Nor am I prepared to concede that the methods which inspire such policies have any quality of goodness about them.

"For both the acts and the motives are inspired by a desire

seeing and suffering the fruits of hatecrack at the receiving end.

We claim "to know the Native"; and in that phrase we prove his conviction that what we know is so abstract, a problem, a unit of labour, a stereotyped figure based on concepts within the master mental framework—never a person, or personhood, not friends and companions as Father Huddleston knew and loved them.

The final and particular condemnation of hatecrack apartheid, as supported by both our main political parties, is not that there are gulfs between man and man—for these occur in some degree in all societies; but that it sets out by legislation and administrative action deliberately to widen these advantages so that they become impossible except by "temporary concessions."

That it sets for its ideal a famous phrase of Dr. Vorwand's about "the impermanence of the individual Native." In such a

Kashmir Dispute

(From Our Bombay Correspondent)

PRIME MINISTER NEHRU said that U.S. military aid having destroyed the "roots and foundations" of a plebiscite in Kashmir, India had gone to the extent of suggesting to the Pakistani leaders to hold mutual discussions to settle the problem by demarcating the borders of the State on the basis of the present cease-fire line.

Shri Nehru, who was addressing a mammoth public meeting at Delhi was thunderously cheered when he said: "I have not a shadow of doubt that India has followed the right policy in regard to Kashmir, a policy of decency and restraint and a policy that will do justice to the people of Kashmir, to the people of India and the people of Pakistan."

The Prime Minister was again loudly cheered when he declared: "We shall not accept any step which seeks to create in the slightest manner any upheaval in Kashmir."

Shri Nehru, who devoted the major part of his 100-minute speech to Kashmir said: "I told the Pakistani leaders clearly you have committed a lot of excesses and wrongs in Kashmir. You have no right to sit on a part of Kashmir that is under you. But since my desire is only that there should be no clash and upheaval, I am willing to accept that the question of the part of Kashmir which is under you should be settled by demarcating the border on the basis of the present cease-fire line. We have no desire to take it back by fighting."

Pakistan has rejected Mr. Nehru's offer to settle the question of Kashmir on the basis of partition. The Prime Minister of Pakistan Mr. Mohammed Ali said there was no possibility of any direct talks between India and Pakistan. Pakistan had no alternative but to refer the Kashmir dispute to the Security Council.

Mr. Nehru has virtually ruled out a plebiscite in Kashmir under the existing conditions.

He told a press conference that American military aid to

Pakistan had altered the political and military situation and, consequently, the whole context of the Kashmir question had changed.

The Prime Minister declared emphatically that the statements made by the Soviet Prime Minister, Mr. Bulganin, and Mr. Khrushchev on Kashmir were legally, constitutionally and practically "completely correct"—an obvious snub and challenge to the recent interference by the SEATO powers in the Kashmir issue.

Mr. Nehru expected the new Kashmir Constitution to be finalised soon and hoped that the general elections in the State would follow. Though he did not state it precisely, the inference was clear that the newly-elected legislature would probably ratify the State's accession in the absence of a plebiscite.

Mr. Mohamed Ali, the Prime Minister of Pakistan, announced that the "Kashmir dispute must now revert to the United Nations Security Council because the Indian Prime Minister has finally closed the door for direct negotiations on the subject."

Mr. Ali said that recent statements by Mr. Nehru and the banning of Indian forces along the western and eastern frontiers of Pakistan has confirmed his belief that direct negotiations with India held no prospects for a settlement of the Kashmir issue.

As the issue of Kashmir is already before the United Nations, the Pakistani Prime Minister's threat to raise the issue again before the Security Council has not caused any concern or surprise in Delhi.

India is expected to insist on the United Nations taking topical steps flowing from Pakistan's aggression against Kashmir and India and also facing the realities of the present situation.

Lobby circles suggest that Pakistan smarting under India's growing international status, would utilise the opportunity to launch a campaign of mudslinging against India.

Why Tomlinson Wont' Work

(Continued from front page)

are to be given political power, then they will be able to organise war against White South Africa, and professional revolutionaries could ask no more than the full implementation of the report.

(3) This report reverses one hundred and fifty years of history. The time to have had a Tomlinson Report was in 1778, before the first Kaffir War. But that did not happen. Whenever White and Black met, a war of conquest ensued, with White incorporating Black into the same state and economy. It will take more than a short-term political slogan like "apartheid" to reverse the trend of a century and a half, a trend on which a whole modern state has been built, economically, socially and politically.

By

PATRICK DUNCAN

(4) How can the Tomlinson Commission give away the Protectorates? This recommendation is typical of the dreamland in which the report was concocted. The smallest knowledge of the facts of overseas politics would have told the Commission that the British Government will never give the Protectorates to a Nationalist government. The Report might as well have recommended incorporating the Belgian Congo. And as the Protectorates are five times the size of the Union's "Native Reserves" there is not much left of "Tomlinson" without them.

The report shows that some Nationalist intellectuals desire partition. This proves once again, if proof were needed, that the true heart of South African native policy is the domination, exploitation and oppression of the Africans. In 1830, in the days of John Philip, partition would have been to the benefit of the Africans. It would have saved nearly all the tribes from conquest and semi-slavery. For this reason John Philip recommended partition. And today the White Supremacists execrate his memory as a traitor to the Whites and as a *Kafferhoofte*. Today, when partition would mean cheating the Africans out of their rightful share of the national income, out of the fruits of a century of toil and sweat, it is the fashion in some Nationalist intellectual circles to advocate partition.

Against such twisting and turn-

ing the unspoken desires of the Africans remain constant and unshakable—to enter the modern world as equals, and to get their fair share of the Union's national income. Against such opportunistic twisting and turning their cause can only move forward. White supremacy is doomed, inside the Union as well as outside, and no academic imaginings are going to change this fact.

The Government of course will pigeonhole the report. They will find some formula for doing nothing. And this will be the beginning of the end of the great *apartheid* pipe-dream. White supremacy will have played its last card in the morality-game. We will be left with naked boresleep. The picture will be that of a well-fed, well-armed White Supremacist, sitting on the swag, and glaring at the hungry, up-and-coming Africans. "This is the jungle. What I have I hold I act in self-defence." The answer of the Africans will be to say: "If that is the game, two can play at it."

*****

EARN

the big salaries which the public accountants earn. It is the only book that contains the complete list of the public accountants in the United Kingdom. It is the only book that gives the names and addresses of the public accountants in the United Kingdom. It is the only book that gives the names and addresses of the public accountants in the United Kingdom.

TOP

by taking The School's I.C.T. 12-page book, "The Direct Way to Success", detailing the courses and giving the names of the accountants in the United Kingdom. It is the only book that gives the names and addresses of the public accountants in the United Kingdom.

SALARY

If you write for The School's I.C.T. 12-page book, "The Direct Way to Success", detailing the courses and giving the names of the accountants in the United Kingdom. It is the only book that gives the names and addresses of the public accountants in the United Kingdom.

Name _____
Address _____
City _____
Post Office _____
County _____
Country _____

The School's I.C.T. 12-page book, "The Direct Way to Success", detailing the courses and giving the names of the accountants in the United Kingdom. It is the only book that gives the names and addresses of the public accountants in the United Kingdom.

Manilal Mohandas Gandhi

By Dr. A. B. Xuma

ALTHOUGH Manilal Mohandas Gandhi had been ill for some time, his death came as a shock to most of his friends. There was always hope that the last was not yet. His death removes from among us a unique personality.

He was meek yet forceful. His honesty and sincerity were transparent in all his dealings. He was not a self-seeker, office, popularity and power had no attraction for him. He was ready to render service and pay his full part without limelight.

He had courage of his convictions ready to differ with friend or foe on principle, without malice. Yet, notwithstanding, he could associate himself, and work with those with whom he differed generally as long as he thought they were acting in public interest and for the advancement of any good cause.

He was deeply religious; a man of profound faith who sought after the truth and acted from

deep convictions. With striking simplicity he would be as resolute in his attitude as he would be determined and uncompromising in action. He feared nothing but untruth and dishonesty.

With his simplicity, honesty, sincerity, courage, fearlessness and deep religious faith he commanded the respect if not admiration of friend and foe.

As a personal friend, I shall miss Manilal, for the inspiring and heart searching discussion we won't to have on personal affairs once or twice quietly for the past ten years or so.

Not his family, his community or his friends alone have suffered a loss in the death of Manilal but all sections of South Africa. He could not be the Mahatma but he was the worthy son of the Mahatma.

Sleep, dear friend! You have done your work, you have done your best. May your soul rest in peace.

MANILAL GANDHI MEMORIAL MEETING

A MEETING under the auspices of the Transvaal Indian Congress was held in the Gandhi Hall, Johannesburg on April 17 to honour the memory of Mr. Manilal Gandhi.

Mr. D. U. Mistry, the chairman of the Congress, presided and among the speakers were Rev. A. W. Blaxall, Mr. Julius Lewis, and Mr. Patrick Duncan as well as representatives from the African National Congress and the Coloured People's Organisation. Eloquent tributes were paid to the life and work of Mr. Manilal Gandhi. The hope was expressed that Phoenix would be preserved both as a historic settlement and as a centre for the study and discussion of the philosophy of Mahatma Gandhi.

The following message was read from Mr. Christopher Gell of Port Elizabeth:

"I remember once a few years

ago Manilal telling me that he was finding the task of editing 'Indian Opinion' rather taxing. Wrongly interpreting his mood, I asked him whether he was feeling the urge to begin withdrawing from the world, as so many Hindus do in later life, in order to meditate on things spiritual.

Laughingly Manilal replied: "No, my father knew only the way of works (Karma marga) and I aspire no higher." What he wanted—but died before he had the opportunity to practice—was the chance to make some greater and more personal contribution to the one struggle that dominated all his life—the establishment of a decent human society in South Africa.

Humally speaking, we shall miss him sadly. But, wherever he may be attracted to God and in whatever further fields of

endeavour he may yet be called, we can be sure that the soul will still be in our struggle here.

And I know he would have used the occasion of this memorial meeting for a solemn rededication of ourselves to the cause of a society free from every form of colour or group discrimination, a society to be achieved by love not hate, courage not fear, magnanimity not vengeance, and by soul force not violence. With his illustrious father, he would insist that as our means are, so will be our ends; and he would ask us to search our all bitterness from our hearts so that we go forward in the full strength of love, and love only."

At Kimberley

At a special meeting of the congregation of the Kimberley Hindu Temple recently reference was made to the sad loss the Indian community in South Africa had sustained by the death of Mr. M. M. Gandhi, second

son of Mahatma Gandhi.

His life work for the furtherance of the cause of the Indian people in South Africa was referred to appreciatively by Mr. G. N. Naidoo, president of the Temple. Mr. Naidoo said their people would never forget Mr. Gandhi's fight against discriminatory laws and his many sacrifices even to the point of suffering imprisonment on many occasions for opposing what he felt to be unjust.

After standing in silence as a mark of respect, the congregation passed a resolution of condolences moved from the chair, and this was forwarded to Mr. Gandhi, Phoenix Natal.

The resolution reads: "The congregation of the Kimberley Hindu Temple expresses its profound sorrow at the passing of your husband, Manilal Mohandas Gandhi, who practised and followed the principles of Satyagraha, and whose self-sacrifices for the community will long be remembered."

Mr. Leo Lovell M.P. Speaks Out

MR Leo Lovell, Labour M.P. for Broom's Barn, who is to discuss open the All-in-Conference on the Group Areas Act on Saturday 5th May, 1956, at 2.30 p.m. at the Broom's Barn, 137 Prince Edward Street, Durban had in recent weeks spoken out courageously in condemnation of the policy of apartheid.

Speaking at a mass meeting held in Capetown in opposition to the bus apartheid introduced there recently Mr. Lovell said: "Bus apartheid is a plain insult to my fellow human beings. I am not prepared to help place the stigma of inferiority on the non-Europeans. It is time that white people who do not want the Government to represent them came to meetings such as this in their thousands."

Mr. Lovell continued: "Outside Parliament the Government does not outnumber us. The only way to deal with this Government is to unite not only the Coloured people, the whites or the black people, but ALL the people."

In the present Parliamentary session Mr. Lovell has made numerous speeches attacking apartheid. In one of his speeches he attacked the Group Areas Amendment Bill now before Parliament, a measure which

will take away the freehold rights of African in Urban areas.

Mrs. Pandit's Message

Mrs. Vijayalaxmi Pandit, the High Commissioner for the Republic of India in London and a former President of the United Nations has sent a stirring message to the All-in-Conference against the Group Areas Act.

In her message Mrs. Pandit states: "The struggle for equality and the removal of racial discrimination waged in South Africa is the struggle of humanity and indeed of civilisation itself. In the words of the Charter of the United Nations, it demands faith in the fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person, in the equal rights of men and women, and of nations large and small. I have no doubt that these fundamental values will ultimately triumph and your struggle succeed, because it is based on truth and conducted in a spirit of non-violence. I wish you all success in your deliberations."

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

The Inauguration Of The Kathiawad Hindu Youth Organisation

THE EDITOR 'INDIAN OPINION.'

SIR,—The Kathiawad Gujarati Youths have awakened to form an organisation in Durbha comprising predominantly of youths belonging to the Gujarat section which has deeded from the State of Kathiawad in India.

It is depressing to note that we are still so narrow-minded. There was a hope that the younger generation, being better educated and with the ability of discerning the future through a broader perspective, would do better than their predecessors in the way of re-

their energies for universal brotherhood and not confine themselves to such sectional activities as exists here. It is the duty of every man to expand his knowledge and share his pleasure with everybody regardless of his race, colour or creed.

I wish to make it clear, before I go any further that I am not confining my criticisms to the Kathiawad Hindu Organisation alone but to each and every sectional organisation that exists in this multi-racial country. I particularly mention the

such great men I like Mahatma Gandhi, Jawaharlal Nehru, Father Trevor Huddleston, C. S. Collins and many more who have confined their energies to fighting for an integrated society. The least we can do to appreciate their hard work is to imbibe their principles into our lives and do what little we can as our contribution to the struggle against racial discrimination.

Everyone of us today despises and therefore fight against the S. A. Government's policy of racial discrimination. But how can we expect to be successful if our own Society still believe in it? We have to clean our own homes and rid ourselves of all racial and caste discrimination before we could qualify to fight on a larger scale.

To discriminate in any way is contrary to the teachings of God. If we wish to make this country a fitting place for our successors to stay in, then now is the time for us to awake and broaden our line of vision

instead of remaining in that narrow rut.

I hope this plea will reach the big guns of these organisations and particularly to the one to which I refer, and that it will be accepted in the spirit in which it is given. I feel it appropriate to quote at this juncture, the words of our most revered and illustrious father, Mahatma Gandhi, which to my mind are appropriate for any kind of discrimination.

"The theory of racial equality in the eyes of the law, once recognised, can never be departed, and its principle must at all costs be maintained—the principle, that is to say, that in all the legal codes which bind the Empire together there shall be no racial taint, no racial distinction, no colour disability."

Pardon me for having to sign a non-de-plume but it is in the best interests of all concerned. I firmly believe that

"UNITED WE STAND"

War Cry In Pakistan

New Delhi, April 24.

A Press Trust of India dispatch from Karachi says the Pakistan Muslim League has issued a draft manifesto proclaiming that it would strive to inculcate the spirit of 'Jehad' (holy war) in the people for the defence of the country in case of violation of its frontiers from any quarter.

It attacks India for what it calls the "forcible occupation of Kashmir, Junagarh and other Kathiawar States."

It says: "The Muslim League demands strong action for recovery of these territories of Pakistan, namely Junagarh, Mangroder and other Kathiawar States that acceded to Pakistan

and which have been forcibly occupied by Bharat (India) through armed aggression.

"After the subjugation of independent Hyderabad, the wrongful act of Bharat was directed towards independent Portuguese territories and the neighbours of Pakistan is denying the inherent right of a free people to the overwhelming population of Kashmir.

"If the Security Council fails to settle the Kashmir, Junagarh and Hyderabad problems without undue delay, the Muslim League will have to consider what effective steps it can take to secure the liberation of these forcibly occupied territories."

moving these sectional barriers that exist in our community. But their recent action in forming the above named society is not something that can be bypassed without any criticism. It seems they haven't advanced enough to break the caste and sectional barriers existing in the Gujarati community itself let alone the whole Indian community. It might be argued that the other Indian communities have not yet broken their sectional barriers so why should we. But to think in that manner is even worse than narrow-mindedness, because someone has to show the initiative and if none of the other communities can show it then why not us? Today the youth ought to be fighting with every ounce of

Kathiawad Hindu Youth Organisation because they have just been inaugurated and because it is formed by the community to which I belong. Also because it comprises of people in whom I had utmost faith. I believed that they will not stand for sectionalism and will fight tooth and nail to abolish such malpractices. I was shocked therefore that they have associated themselves with such organisations. However I am cheerful the hope that before long they will endeavour to rectify their mistake. Mankind is prone to fallibility and there is always a chance to right the wrong.

We have to pride ourselves for being fortunate enough to be living in an age which pro-

Group Areas Bill Read A Second Time

THE Group Areas Amendment Bill was read a second time in the Senate on Tuesday, after a United Party amendment, in similar terms to the United Party amendment in the House of Assembly, had been rejected by 64 votes to nine.

The United Party amendment, moved by Senator C. F. Clarkson, declared to paralyse second reading unless the Government paid adequate compensation, and provided alternative accommodation and freehold title in exchange for the loss of such title in the existing areas.

Rejecting the amendment, the Minister of the Interior, Dr. T. E. Dwyer, said the Opposition had assumed that if the area of Lully S. I. House were declared European, a spirit of injustice and deprivation would be shown towards the Native inhabitants. The amendment felt the matter in the air.

What was the adequate compensation and alternative accommodation that had to be provided? The question of compensation and alternative accommodation were dealt with under the Group Areas Development Act and by the Land Tenure Board, which only made

its recommendations after careful study.

The amendment did not go the full length of the United Party's declared policy which not only demanded freehold title for those who already held it but for any Native capable of acquiring it.

R. VITHAL

Bookkeeper. Writing up Sale of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Contact No. 213 Mowla Hasan, Second Floor, 17 Commissioner Street, Fortmancourt, Johannesburg. Phone 22 1854.

Cuticura
ANTISEPTIC OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a way in for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allow wounds and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

Message From Dr. Tomi Kora

House Of Councillors, Tokyo, Japan

THE whole of Japan was mourning over the unthinkable early death of Mr. Manilal Gandhi, the liberator of colour prejudice in South Africa, as the news was printed in most of our leading papers. I deeply lament over the unexpected departure of our dear friend and co-worker for the cause of peace and justice. My heartfelt consolation goes to dear Mrs. Gandhi and family for the sad separation, with so much expectations and ~~will~~ left undone!

When Mahatma Gandhi had launched his fight against wrongness of South African Government's racial discrimination laws, the Japanese public was aware of the severity of the struggle he was up against. Manilal Gandhi's heroic fight was greatly admired by our youth and women who at about the same time were struggling against government pressure over extending military air-bases, to be used for atom-bomb carriers, under the occupation forces of foreign troops! When he was arrested, and sentenced for imprisonment, Japanese press reported in detail. African people's fight for human rights against age-long prejudices, are most sympathetically listened to our radio, when Japan being subdued and given up armaments yet had to suffer under military pressures. Power of non-violence is yet hardly well understood but this method is the only means for our masses to express their strong sentiments for real independence and freedom.

The Japanese leading paper, 'Asahi Morning Sun' carried the following news of the sudden death of Manilal Gandhi: "The son of the late Mahatma Gandhi, Mr. Manilal Gandhi died on 5th April at Phoenix Settlement, Natal, South Africa, with cerebral vessel stoppage, at the age of 64. He worked as the chief editor of 'Indian Opinion', originated by Mahatma Gandhi. He bravely fought in his whole life against white race domination in South Africa."

"Asahi" has a large circulation of over 6,000,000. The news appeared in the evening paper on the first page on April 6th.

The members of the Gandhi Peace League of Japan called a

meeting to pay their respects to Mr. Manilal Gandhi. We recall the message of the Indian Ambassador, Mr. R. B. Sen, on the occasion of the eighth anniversary of the death of Mahatmaji, saying that Gandhiji was possessed and inspired by the highest ideals of which human nature is capable, preaching and practising fearlessly the truth revealed to him, leading almost alone what seemed to be a forlorn hope

against the impregnable strongholds of greed and folly, yet facing the tremendous odds with a calm resolution which yielded nothing to ridicule or danger. Gandhiji presented to this unbelieving world all that is noblest in the spirit of man.

Yes, Manilal Gandhi's 'Indian Opinion' carried to Japan the cream of Mahatmaji's messages. Manilal was the son who knew the best treasures of Indian leaders, who could keep the fire burning in South Africa, where a new era is dawning into its darkest days of her history.

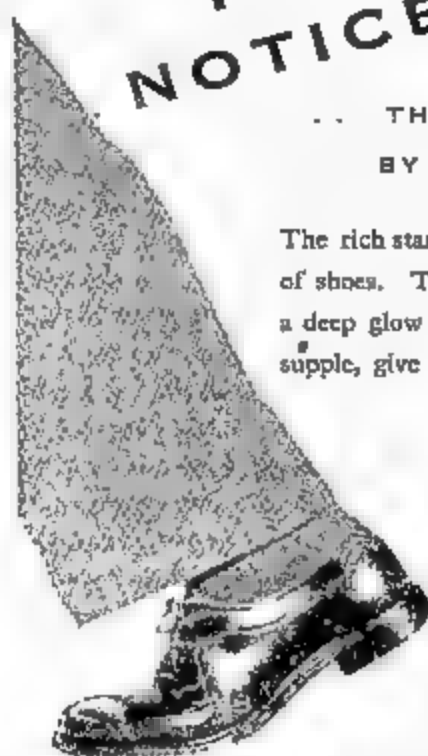
Africa, specially South Africa, must have many a thousand hardships today and tomorrow.

Yes, so it is with Asiatic nations. But victory is already in hand, and when the deepest night thickens, the dawn is certainly near-by. History never steps backward. So let us get united and together we will march on the road on which Mahatmaji smilingly and slowly stepped, and Manilal bravely went on. Where there are strongholds of greed and folly, where there rises ridicule and danger, there is the path, where love conquereth against evil. That is the teaching of Gandhiji, and that is the lesson we are determined to follow faithfully...because bodily death cannot kill dignity and faith of the human soul.

IT'S NOTICEABLE

THE IMPRESSION MADE
BY WELL POLISHED SHOES

The rich stains in Nugget restore the colour of shoes. The finely blended waxes bring a deep glow and gleam, keep the leather supple, give that noticeable Nugget shine!

GOOD SHOES DESERVE NUGGET EVERY DAY!

MA 128

NEW LATEST RECORDS AND SONG BOOKS AVAILABLE

Nastik	6 Records	£2	9s.	6d.
Shahab	5	2	1	3
Auror	5	2	1	3
Alibaba and Forty Thieves		1	13	0

Packing and Postage 5s. extra.

Latest Film Song Books In English

Taxi-Driver, Arpaar, Shahab, Deedar, Hamlog. 1s. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nastik, Udan-Kotela, Haridasbhai, Shahab, Boot-Polish, Taxi-Driver, Nagin, Jhamela, Rangila, Arpaar, Badal, Albella, Bass, Chhar-Chand, Bewafa, Kaligbata, Raag Ruag, BawreNain, Papoo, Sagai, Tokar, Nobahar, Shikhar

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Gray & Lorne Streets)

286 Gray Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

Good name
Sunbeam! There's
sunshine in every inch
of a Sunbeam shine

SUNBEAM
FLOOR POLISH

LIGHT
WHITE
DARK

Shines...and shines...and shines

9824-3

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	4	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI		
—Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE		
—Mahadev Desai	2	6
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. I.—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR		
—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanlogs—Mira	1	8
Selections from Gandhi—N. Hoo	10	0
Ilhoodan Yajna	2	0
Harder Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parakh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag. Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charalaz" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

— CO. LTD. —

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

— & —
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an

**FOR...
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73, BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 21006

Telephone Address

P.O. BOX 2762

QUICKPRINT

ESTABLISHED 1927

**The finest Indian Film Recordings
Just Arrived, New Theatres**The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal

NOW ON FOR SALE

	3	Records	£1	10s.	6d.
Shahjehan	3	"	1	10	0
Tansen	3	"	1	10	0
Begum Sarda	4	"	2	0	0
Lagan	4	"	2	0	0
Banphool (Kannan Devi)	4	"	2	0	0
Tadbir & Majboor	2	"	1	0	0
Dusman	2	"	1	0	0
Doris Matha	2	"	1	0	0
Zindagi	2	"	1	0	0
Devadas & Street Singer	2	"	1	0	0
Mynster	3	"	1	10	0
6 Loose Slugs Quavies	6	"	3	0	0
Remo & Juliet Film	4	"	2	0	0
Shams	4	"	2	0	0
Mera	6	"	3	0	0
Amalgodhat	6	"	3	0	0
Zecanth	6	"	3	0	0

test records Local P a ed and fro 1

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૧૬
તા. ૪ મે, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પે. ૬
૬૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દંતો અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પ્રાર્થના પ્રવચન

(પૂ. કેશરનાથજી)

[શ્રી મણીલાલ ગાંધીનાં અંગીયારમાં ને દિવસે હુંબઇમાં મણીજીવન કે જે ગાંધી સ્મારક નિધિનું મકાન છે તેમાં શોક સભા ભરવામાં આવી હતી. તેમાં પ્રાર્થના બાદ પૂ. નાથજીએ જે પ્રવચન કર્યું હતું તે અમે આપીએ છીએ.—અવસ્થાપક ઈ. ગો.]

મિત્રો અને બેનો,

આજે મારી ઉપર બહુ કડું કર્તવ્ય આપ્યું છે. જીવનમાં કંઈ સારા પ્રસંગો આવે છે અને કંઈ કડું કર્તવ્યો પણ આવે છે આપણી વચમાંથી આપણા બાઈ મણીલાલ ગાંધી આદ્યા ગયા. મ.જી.સ જાય છે ત્યારે હું ખૂબ તો સીને થાય છે. પરંતુ જ્યારે અન્યથા મો સામનો કરનાર પુરૂષ પોતાનું બલિદાન આપે છે ત્યારે અ.પણને જરૂર હું ખૂબ થાય છે છતાં ધન્યતા પણ લાગે છે. મે તેમનું જીવન જોયું છે. મારા મનમાં હું ખૂબ અને ગૌરવ, શોક અને અભિમાન બંનેનું મિશ્રણ છે. મ.જી.સ જન્મ લે છે એટલે તે એક દિવસ તો જન્મર છે. પરંતુ જે ક્રિતિ મેળવીને જાય છે : સત્કર્મ કરીને જાય છે, તેઓ જતા નથી. જેમનું જીવન ક્રિતિ મેળવ્યા વિના પસાર થાય છે તેમનું વૃથા જીવન છે. ધર્મમાંજે સાલવાથી ક્રિતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

મણીલાલ સાથે અકાળ આદ્યા ગયા. તેમનું જીવન અન્યાયોનો સામનો કરતાં કરતાં ખલાસ થયું. તેમનું શરીર અને મન અન્યાય પ્રતિકારમાં ઘસાઈ ગયું હતું. તેમનો અને મારો સંબંધ કૌટુંબીક હતો. આપણે પોતાને બાપુજીનાં અનુયાયી માનીએ છીએ પણ સાચા વારસ તો તે હતા. તેઓ બાપુજીનાં માર્ગે આદ્યા અને જીવન ખલાસ કર્યું. કર્તવ્ય કરતા કરતા તે ગયા. આથી બાપુના સાચા વારસ મણીલાલ છે. દક્ષિણ આફ્રિકાનું કામ તેમણે આકુરં રાખ્યું. ત્યાંનું કામ ઘણું કઠિણ હતું. તેઓ ઘણીવાર જેલમાં ગયાં. ઉપવાસ પર ઉતર્યા ઉપવાસ સમયે જ્યારે સુશીલા બેનનો મન આવતો ત્યારે અમને ગૌરવ લાગતું, અને એક રીતે ચીંત, પણ થતી. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મેં સાંભળ્યું છે તેમ અ.પણને કુતરા કરતાં પણ ખરાબ રીતે રાખે છે. તેઓએ મોતવતાનાં હકકને મારે લલ્લાં લલ્લાં જીવન પુરું કર્યું છે. મને લાગે છે કે બધા બહાજીમાં તેમનું શરીર સાફ હતું. સમાજ કાર્યને માટે તેમણે પોતાનું જીવન ખલાસ કર્યું છે. તેમનાથી હાંફી લોકોનું અપમાન સહન નહોતું. એટલે તે માટે ઉપવાસ અને જેલ ભોગવી. જેલની બહાર કોય તો પણ આ ચીંતા રહેતી જ.

મેં તપાસ કરી કે મણીલાલ બાઈએ બાળકો માટે કંઈ પ્રાપ્ત કર્યું છે કે, નહિ તો જાણવા મળ્યું છે કે કંઈ નથી. છતાં તેઓ કયાં નહિ તેમ હકયા નહિ બહારનાં જગતનું ધન કમાયા નથી. પણ સત્ય ધન અને ઐશ્વર્ય તેઓ જીવ કમ.યા. છે. શોક સમયમાં તેઓ બહુ કમાય છે. બાપુજીની સંપત્તિ તે તેમની સંપત્તિ હતી. મણીલાલ માટે બાળકોના જીવે તુકારામ મહાશયને જે અમંગ પ્રાર્થના સમયે રાખે તે બ્યજળી છે. તન મન ધન પદરીનાથને આપ્યું પછી શું રહ્યું? અર્થની ઇચ્છા નથી કોઈ આશા નથી. તુકારામ કહે છે કે મારી પાંડે પરમાત્માનું નામ સિવાય બીજું કામ નથી. પરમાત્માનાં કર્મ માટે તેમણે આખી જીંદગી વિતાવી છે. આનું લાભ બધાને માટે નથી હોતું. જેઓ ધર્મ અનુસાર મતે તેને જ હે.ય છે. આવા પુરૂષો જાય તો છે પણ પોતાની પ્રતિભાના રૂપમાં કાયમ રહે છે. આજે આપણે સૌ કોઈ બેઠા મળ્યા છીએ તે કોઈ ધનિક અગર સત્તાવાન ગયા તેમને માટે નહિ પણ દિવ્ય કાર્ય કરનાર માનવી ગયા તેને અંજલિ આપવા લેગા થયા છીએ. મહાત્માજીનું તત્વ તેમણે અમર રાખ્યું છે. અન્યાયનો પ્રતિકાર કરવો અને તે પણ શાંતિ અને પ્રેમથી તેમજ અહિંસાપૂર્વકથી અને દેવવિના સ.મનો કર્યો છે. તેમણે જે તત્વને માટે બલિદાન આપ્યું છે તે તત્વ જ્યાં સુધી મનુષ્ય સમાજમાં રહેશે ત્યાં સુધી તે જીવંત છે. આવા એક પવિત્ર અને કાર્યનિષ્ઠ પુરૂષને અંજલિ આપવા આપણે લેગા થયા છીએ. આપ ન બોલો છતાં આપ સૌના મનમાં આવ. ભાવો ઉઠયા છે દરેકનાં હૃદયમાં આ લાગવ હશે તેમ હું મનું છું. આવા માણસના જીવનમાંથી પ્રેરણા મળે છે. જગતને માટે જગહતા, જગહતા તે ગયા, તેવી શકિત પ્રજા આપણને આપે એ પ્રાર્થના છે. જે સદ્ગુણ તેમણે બતાવ્યા છે તે આપણ.મા આવે તે સાચી અંજલિ છે. જે મિનીટ સાંતીપુર્વક પરમાત્માનું અને મણીલાલજીનું સ્મરણ કરીએ.

સંસુક—શકિત

અહિં પડેલો એક મેડિ. પ્રચર આપણે પુરું કરવો છે. એક જણને જાણે નવરો છે, તો તે ત્યારે પ્રપાત કરશે. ખીલે રા વાગે નવરો, છે તો તે રા વાગે કરશે. વળી ખીલે રા વાગે કરશે. એમ બે માલરી તો પચ્ચર હટશે નહિ અને બધાની શકિત પણ વેઠાશે. પચ્ચર હટાવવા માટે બધાને પોતાનો હ.ધ એક જ સમયે, એકો વખતે આપવો પડશે તો જ એ હટશે. આમ બધા સાથે મળીન કરીશ તો યે.મ સમયમાં આ કામ પુરું પણ થઈ જશે.

ધર્મ પ્રાપ્ત માણસને કટકેટલીક મિત્રા અટાંતી, બંધા અને મવામલો મારી બધાની લાક શાંતી અને આનંદ આપે છે.

બધા કુલંપ છે, બધા સ્વાર્થનો અંધારો છે, બધા સંકુચિત દષ્ટિ છે ત્યાં પરરાજ્ય એક નીચે રહેવાનો અવસર આવે જ.

સાંતી તો બે જાતની હોઈ શકે છે. એક અંદર અંદરની સમજૂતીથી અને બીજી પારકાએ તોષ અંકુશને કારે બાંહેલી સાંતી. બીજી પ્રકારની સાંતી નહોતી એ પ્રજાના આત્મશક્તિના સામર્થ્યની દષ્ટિએ બહેતર છે.

—વિરોધી.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૪ મે, ૧૯૫૬.

હુપા રેડીઓનું મથક

હુપા રેડીઓન. મથકના ઉદ્ભવથી જુમીકા તપાસવી નોંધવું. અને તેમનામાં અભળનારનું મોટું પ્રમાણ રહેલું જણાય છે. આ હુપા રેડીઓ આખરી સરકાર-નેશનલ પક્ષની વિરુદ્ધમાં પ્રચાર કરવા માટે વપરાય છે.

સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં જે આટલા વર્ગોની ઉપખાંધી હવે આ સોડા કેમ અનુભવ થયા છે. દક્ષિણ આફ્રિકાની એક પક્ષ જોતાં સરકારની નીતી સામે એક પક્ષ સમુદાય વિરોધી પક્ષ આજ સુધી જન્મી નથી. યુનાઇટેડ પક્ષે પોતાનું ખાન બોલ્યું છે. કારણ પારાસમાર્થ બેઠા મેળવવા માટે ફક્ત તે જાખવા કાળા છે અને તેથી યુનાઇટેડ પક્ષ સમગ્ર હવે નેશનલીસ્ટ પક્ષના નેતા જ મળ્યા.

આથી આજ સુધી નેશનલીસ્ટ પક્ષ ની નીતીને વિરોધ ફક્ત બીન-ગેરા ઝોનમાં જ કર્યો છે. તેનું કશું પરિણામ નથી આવ્યું એ જતાં છે કે, આજના આધુનિક રાષ્ટ્રનું કેટલું નાજ છે. પણ એ જાણ હવે બહુ વખત નહીં રહે. હવે એ વખત જ્યારે નથી કે, ભારે બીન-ગેરાઓ રાજકીય વાતોની ભેદ દેખાડે નીચે આજની સરકાર સામે કરી એક

આ મેલેડી લોકોને લીધે નેશનલીસ્ટ પક્ષ જુગ્મ જુગ્મીમાં આજ સુધી રજો છે. એ પક્ષ એટલો બધો જળવાન જણાવે છે જ્યાં ઇંગ્લીશ બોલનારાઓ તેમની તરફ જળતા થયા હતાં.

પણ! કમળની ખાનગી કુશોભમાં પક્ષ હયાવદાપણની નીતીને ઘામય કરી જુદા વિભાગે બીન ગેરાઓ માટે લઈ કરી દીધા હતાં. કમળ એવેર-ડી યુનીયનના વાચનાલેખમાં આજ હુપા બીન-ગેરાઓને અનુક્રમ વિભાગમાં જવા દેતા તેની પક્ષ નથી કરી દીધી છે.

ઇંગ્લીશ બોલનારાઓ નેશનલીસ્ટ પક્ષને કામ આપી તેને વધુ નેચર કરી રહ્યા હતાં, તેથી સરકારને મન શરત્ત-પણ્ડ હવે.

આથી હવે આપણે સમગ્ર રાષ્ટ્રને, હુપા રેડીઓના પ્રચારથી ઇંગ્લીશ બોલનારાઓ કું કામ ખળભળી ઉભા છે.

અને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને એતપણી આપીએ છીએ કે, જે તે આ હુપા રેડીઓના જવા હેતુ વિરોધ જણવા હુપાની હોય તે તેને પાછી

જુમીકા તપાસવી નોંધવું. અને તેમનામાં અભળનારનું મોટું પ્રમાણ રહેલું જણાય છે. આ હુપા રેડીઓ આખરી સરકાર-નેશનલ પક્ષની વિરુદ્ધમાં પ્રચાર કરવા માટે વપરાય છે. અને તેમની સામે શુદ્ધ કરવાને સરકાર માટે તે કેટલો ઉપયોગી થઈ પડ્યો હશે તે પણ અમે જાણીએ છીએ.

એટલી બીના સામ છે કે, જે વરણ રાજકીય નેતા, કે વર્તમાનપત્રો ન કરી શકે તે વરણ આ હુપા રેડીઓ કરશે, સરકારની બધી જાણ તે ઉપાદી પાડશે અને પરીણમે આ-પણી સામે એ મેટા પ્રકો ઉભા થયા છે. જે વળી ઉદી વિચારણા માટે છે. એક એ કે, હુપા રેડીઓ પર જે કાંઈ કહેવામાં આવે છે તેના આદરો પણ સંકુચિત છે. હજી હુપા જે કાંઈ તેણે કહ્યું છે તે ફક્ત ઇંગ્લીશ બોલનારાઓને કહેવાને જ કહેવાય છે. આફ્રિકાના રાષ્ટ્રવાદને ખરો તેઓ ઇંગ્લીશ રાષ્ટ્રવાદને અચાર કરે છે. બીન ગેરાઓને તેનાથી કમો જ દાવો નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના રાજકીય પ્રમથાનો એક અગામનો પ્રથમ આ હુપા રેડીઓના પક્ષ પાન બહાર રહી શકે છે. રંગભેદનું મૂળ રંગ નથી પણ માનવી તરીકેની આપણી ઈર્ષ્યા નથી તે છે. અને મહત્વનો આ સ્વાધ હુપા રેડીઓના પાન બહાર રહેવાથી તે નેશનલીસ્ટ સરકારને વિરોધ દેખાતી રીતે કેરું હોય તે પણ તે જાણે વિરોધ નથી પણ તેના કામમાં તે રમે છે. આ રીજીયોનથી એક એ તો ઇંગ્લીશ બોલનારાઓ નેશનલીસ્ટોની સામે વિરોધ ઉઠાવી રહ્યાં છે.

આને આપણે એ તપાસે રહેવા છીએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાના સરકારને ઉઠા કરવાને જુદા જુદા રાષ્ટ્રવાદો ઉભા કરવાની જરૂર નથી પણ સંપૂર્ણ સંમત કરી તેનો ઉઠા કરવાની જરૂર છે. રાષ્ટ્રવાદની રાજકીય આવડાને આપણે ઊભી કર્યું તો તેનો અર્થ ફક્ત ઉચ્છેદનપૂર્ણ કરવાનો થશે. આફ્રિકાને પોતાને કાલે અનુભવ દિખવે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આવા વાદની કશી જરૂર નથી અને હોંડોળી પણ તે હવે જણે છે. ઇંગ્લીશ બોલનારા ગેરાઓને તેમના રંગની ઈર્ષ્યાને હાથ તેઓને આ પાઠ દિખાવે માટે કદાચ વાર કામશે. તે

લોકો માને છે કે નામરીક હકો કરતા તેમને સો રંગ આ દેશમાં ફરતીને માટે વધુ ખાતી લાગે બરાબો છે. અને આસા રાષ્ટ્રને છીએ કે તેઓ હવેના એક અને પોતાની જીલ સુધારે, એ કે હુપા રેડીઓના પ્રચાર પરથી તેઓ હજી એવા હોય એમ નથી કાનડું.

બીને પ્રથમે કે, આ હુપા રેડીઓ ને આદરો પર, રંગાઓ છે તે હુપાની ને જ પસંદ છે. અર્થ ખાતર માની લે છે, એ ઇંગ્લીશ બોલનારાઓ ઉચ્છેદનને આફ્રિકાનારની સામે વિરોધ થાં ઉભા રહે તો તેઓની હુપાની ચીન ભામની હોવાથી તેઓ જીતની આશા કાપી રાખી શકે.

ઇંગ્લીશ બોલનારાઓને એ ખરેખર દક્ષિણ આફ્રિકાને ઈમનિટીમાં સામેલ રાખવાની તરફદારી કરવી હોય તો, તેઓએ પોતાના આદરને વિચાર કરી રંગભેદને છવનમાંથી કાઢી નાખી,

બીન-ગેરાઓ. હવે એક મધ નેશનલીસ્ટોનો વિરોધ કરવો જોઈએ. આમ કરવાથી એ સંતોષજનક થઈ એ તેમની તરફથી થશે, એક એ કે, તેઓ રંગભેદને દુર કરશે એટલે તેઓ આદરની ઉચ્ચ ભુચીકાએ રહેશે, અને બીજું કે તેઓની હુપાની બીન-ગેરાઓ સાથે એમ બવામી જલમતિમાં ફેરવાઈ જશે. જે તેઓ આમ ન કરે તો તેઓ ફક્ત ઇંગ્લીશ ની રમત વધી રહ્યા છે એમ જ માનવું રહ્યું.

હુપા રેડીઓના પ્રચારો માને છે કે, તેઓ નેશનલીસ્ટોને કરાવી શકશે પણ અમને તેથી કશી આશા નથી.

અમને તો માથે છે કે, જેમ પોતાક વખત પર એક પક્ષ "ટેલ" કમ-કે" નામથી ઉભો કરીને કેટલાકોએ પોતાક વખત માટે અરમ વાતાવરણ કહ્યું હતું તેમજ આ પક્ષ પોતાક વખત માટે જ કરો.

વિવિધ વર્તમાન

ફાધર હંસરદનની ચોપડી

પર ડૉ. નાથકેર ડૉ. નાથકેર કે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાની ઈમેસના પ્રમુખ છે તેઓએ એક નિવેદન કરતાં જણાવ્યું હતું કે, રાષ્ટ્ર કાલરને "નોટ ફોર વોર કમ્મિટી" નામની ચોપડી જ્યાં ને દક્ષિણ આફ્રિકાની જ નહીં પણ સમગ્ર માનવજાતની એક મહાન સેવા કરી છે. એ તો જણાવ્યું જ છે કે નેશનલ સરકાર અને રંગભેદમાં માનનારાઓને આ પુરતક પસંદ નહીં જ પડે. છતાં તેઓ પણ કિમાની કાલ મહત્વાકાંક્ષે પાઠારી નથી છતાં. ફાધર હંસરદને યુનીયનની જગત માટે પણ કહ્યું છે અને હવે ફરીયા વાર જાહેર તેઓ સાથે આફ્રિકાની કોથી સારા ભેલગી થયા છે.

પ્રત્યેક સાથે આફ્રિકાને આ પુરતક વાચવું જોઈએ.

મી. લીઓ લોવેલ એમ. પી.

મી. લીઓ લોવેલ એમ. મજુર પક્ષના પારાસમાર્થ બીનેની ખાતેના સભ્ય છે અને જ્યુ એરીયા એક્ટ પરીણ બારત હેલમાં કરમનમાં તા. ૫મી ઇનીયારે ૨-૩૦ ના ઉપાડના હો. તેઓએ આ હેલમાં આવાદીના દરમીયાન રંગભેદ વિરુદ્ધ મૂવું કહ્યું છે. ટ્રિટીયામાં બેસેમાં કાલ ને રંગ ભેદ લઈ કર્યો છે તેનો વિરાધ કરતાં તેઓએ એક બાપણમાં કહ્યું હતું કે, "અમેમાં રંગભેદ કરવો એને કું માતા સાથીઓનું સખત અપમાન સમજવું જી. હું જરૂરજી માનવા ને તપવાર નથી કે બીન-ગેરાઓ

આપણા કરતાં ઉતરતા છે. આને એ સમય પાડ્યો છે કે ને ગેરાઓ આ સરકારની નીતીની વિરુદ્ધ હોય તેઓ આવી સખાઓમાં મેટા પ્રમાણમાં એમ માય. પારાસમાર્થ બહાર સરકારનો કશો જવાબ નથી. આથી એ આપણે આ રંગભેદને દુર કરવો હોય તો ફક્ત કમર્સ, કે આડી કોનોની સાથે જ ચાલે નહીં પણ સમગ્ર પ્રજાએ એમ ચાલે પોતાર કરવો જોઈએ.

કાલની પારાસમાર્થ બેઠામાં મી. લોવેલે રંગભેદની વિરુદ્ધ મણા જાણે કશો દર્તા અને બધા જ બાપણમાં જ્યુ એરીયા એક્ટનો દેખને સખત વિરોધ કર્યો હતો

સીલોનના નવા વહીવટી પ્રધાન

સિલોનના વહીવટી પ્રધાન બંદરનામક મી નેલ્ડના અનુપાસ છે અને સારી ચાલ છે. તેઓ એકસરફાની ડીમો કરાવે છે અને મી. યોન્સની પ્રાન સાથે તેઓ જણતાં હતા. ૫૬ વર્ષની તેમની કાલ ઉમર છે. મેરીસ્ટર થવા પછી તેઓ સીલોનમાં ટ્રેડીસ કરતાં. અને ૧૯૨૫થી તેઓ રાજ કારણમાં જામ લેતા થયા હતાં. તેઓ સીલોનની નેશનલ કમિસના પ્રમુખ હતાં અને પાલોમેટમાં પણ રુબ હતાં. ૧૯ વર્ષ સુધી પ્રધાનપદે જુદા જુદા હોલમાં પર ચુંકાઈ સીલોન ની સેવા કરી છે. સીલોનમાં ૧૯૪૫ માં સેનાનાયક સરકાર રખાઈ ત્યારે બંદરનામક મુદના નેતા હતા. જન્મે તેઓ બ્રિટીશ હોવા છતાં ૧૯૪૦માં બીલ લર્મ તેઓએ રચીકર્મો હતા.

લેખકોમાં શ્રી રામ

જયંતિ ઉત્સવ

લેખકોનીસખગંના ધી. ટ્રાંસવાલ દ્વારા સેવા સમાજની એક સભા ૧૯૫૬ એપ્રિલ, ૧૯૫૬ના ધી. ગાંધી હોલમાં શ્રી રામચંદ્રની જયંતિ ઉજવવા મળી હતી.

પ્રધાનમહેશ્વરી શ્રી. પ્રા. મે. નેશી એ કહ્યું કે રામચંદ્રનાં પ્રખ્યાત પાત્ર ખાતે, રામ, સીતા, લક્ષ્મણ, બરત અને શત્રુઘ્ન એ સર્વેનું આદર્શ જીવન છે. શ્રી. રામચંદ્રનું ચતુર્ધાન, સીતાનું શિશુમત, લક્ષ્મણનું યજ્ઞચર્ચ, બરત ને બાળકાવ અને શત્રુઘ્નની ઓળ સેવા, દરેક આશુચનાં ઉદ્યાન માટે પ્રેરણા આપનારાં છે.

ધી. રામચંદ્રનું પહેલાં આપ રામ હતા. તેવાં આપ અને અનાપને મેળ સાધે. દોષને ધર્મ અને

આપનું સુરેખ દર્શન કરાવનાર આપ સૌથી છે, પણ દોષમાં વસવા આપે પ્રાચીન પ્રજાઓમાં, દગરી, નિગાહ, કિરાટ અને કવિ એ સર્વેથી પાછળ આવે છે એમ વર્તમાન સંસાધન કોરો કહે છે. રામાયણ ૨૭૦૦ વર્ષ પૂર્વે લખાઈ હતું એમ માનવામાં આવે છે. શ્રી. ભીષ્મ,ભાઈ ઉવભાઈ મસ્તરે રામચંદ્રના જીવનપર મનનીય પ્રવચન કર્યું હતું અને શ્રી. મણીભાઈ પટેલ તથા, શ્રી. ન.ચુગાદરે રામાયણ ના ઉદ્ભાવક પ્રસંગ વર્ણવ્યો હતો. શ્રી. હનુમાલ મહારાજે પ્રદર્શિત બનન નાપાં કર્યાં. અન્ય બનન માતા રામોમાં શ્રી. કમોદરભાઈ ખનડ, શ્રી. જસુભેન તથા કુમારી રામ પ્રભા અને કુમારી નિર્મળા પંડ્યા, રામધુન અને શાંતિપદ બાઈ ઉત્સવ પૂર્ણ થયે હતો.

તેઓના કાપોમાં તેઓ વધીનાર એકલા થઈ જતાં હતાં તેઓ ચાંતી અને શબ્દના પણ પર અમળ વધતાં હતાં અને તેમ કરી તેઓએ જયંતને આજે એક પાટ શિખર્યો છે."

મણીલાલ માંધીનું વર્તમાન પત્ર 'પ્રિન્સિપલ ઓપીનીયન' માંથીજના આદર્શોના પ્રચાર કર્યું. મણીલાલ માંધી, માંધીજના એકજ પુત્ર હતા કે જેને દક્ષિણ આફ્રિકામાં લગતની જોત દેગેલા બળતી રાખી હતી

લેખકો કોરા મોટો

પ્રજાસતી કે પ્રજાસતી કીકચરી.
કીમત ૫. ૧-૨-૩

મળવાનું કેમણ આ ઓરીસ

'Indian Opinion'
Private Bag,
Durban, Natal.

રસોઈમાંની જરૂર

૭૦ મીન્ટ રોડ, લેખકોનીસખગંમાં આવેલા શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાસતિ વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે રસોઈ આની જરૂર છે. જે કોઈ અરજ કરવા ઇચ્છતા હોય તેમને નીચેના સ્થળે લખવા અથવા મળવા વિનંતી છે.

ફોન ૩૩-૨૬૫૧ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,
લેખકોનીસખગં.

ડા. ટોમી કો-કોરા

(કાગિસ એન્ડ કો-સીસ. જાપાન)

શ્રી. મણીલાલ માંધીના અગ્રણી મરજુતા સમાચાર બધા ધારા આપ્યાં, પ્રસિદ્ધ થયેલાં જોવા ત્યારે અમને સમસ્ત જાપાન વ.સીએને ધણું કુ.અ થયું હતું સતી અને ન્યાયને માટે લડનારા એક ખરા પિત્ર અને સારીને એક કુ.પણ પત્ની જ રિસગીર થયો હતું. કુ.તેની પત્નીને અને ગાંધી કુ.અને મારી ખરા અંતરની દિલસોટા પામ્યું હતું કે, શીકુત માંધી પોતાનું કાર્ય પૂર્ણ કર્યા પહેલા જ તેઓની વિદાય થઈને તેઓથી અલગ થઈ ગયા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના રંગભેદની નીતી સામે જાણે જાણે મણીલાલ માંધીએ વિરોધી યત્નો કર્યા છે ત્યારે કેમેસા જાપાનની પ્રજાને તેમના ખાતરે મળતા, અને એમની વીરતા બરી મળતને લીધે ખમ્મ એમને આદર કરતા. જાણે તેઓ મરડાયા અને જેલવાસ ભોગવ્યો હતો ત્યારે જાપાનના બધા વર્તમાન પત્રોએ તેમના યત્નોને ધણું જ આવ ધણું હતું. આફ્રિકન લેખકોની લગત ના સમાચાર બધા થયા જ ઉત્ક્રાંતિથી રીડીએપર સાબળતા. જાપાન કુલમાંથી હા.અ.અને દોસક કાલીમાંથી હા.અ.કોની લીધા. હતાં તેને હાથર તરફથી થયું સહન કર્યું પાણું હતું. અફિકાનું પણ લેખકોને હજી પુરી રીતે સમજાઈ નથી પણ એજ એક માત્ર છે કે જેવડી આપણું પૂર્ણ આજ્ઞાદી ગેજરી થઈયું.

અહોનું પ્રખ્યાત હાથ "અસાલી મેટરનિસ સર્વ" જેની વાંચ ૧૦૦૦૦૦ ૭૫.૫ છે તેને પોતાના પહેલા જાના પર મણીલાલ માંધીના અવસાનના સમાચાર અને મોટો લેખ આપ્યો હતો.

"આપી પીલ" સંસ્થાના સભ્યોએ એકા થઈ એક સભા. મોટી હતી અને તેમને મોટી પ્રાધાન્ય કરવામાં આવી હતી. જેઓ બધા વિષયોની પરીપક્ષમાં એક થયા હતાં તેઓને

શોક કરાવ

"પૂ. મહારાજના સુપુત્ર શ્રી. મણીલાલ માંધીના તા. ૪-૪-૫૬ના રોજ અવન્ટ થયાં થયેલા શોકજનક અવસાન બદલ મોરબંદર રહેર સુધર.હ ની આ સભા હોડો શોક જાહેર કરે છે. પૂ. મહારાજ માંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં કર કરેલી હોડીઓના— હોડીની રક્ષણની પ્રતિભા. યાજ્ઞ રાખવામાં શ્રી મણીલાલ માંધીએ ધણીજ-હેમત ઉઠાવી હતી તથા એક સ્વતંત્ર નિર્ધાર પત્રકાર તરીકે પણ તેઓ જ.એ દોડી પ્રજાની મણી ઉમદા સેવા કરી છે. આવા સેવાઓની રહીષ નેતાના અવસાનથી દોડી પ્રજાને ધણી મોટી જોડ પડી છે તેમ આ સભા માને છે. પરમકૃપાળુ પરમતમા તેમના અમર આત્મને અખંડ શાંતિ આપે તથા તેમના કુટુંબીજને, અને હોડી પ્રજા ઉપર આપી પ્રેમ આપતિ સહન કરવાની શક્તિ આપે તેવી આ સભા નમ્ર પ્રાર્થના કરે છે, તથા સહયતા માનમાં આજનું કામકાજ બંધ રાખવાનું કારણમાં આવે છે."

માંધીજની આદર્શ વરસી વખતે શ્રી. આર. સેને ને કહ્યું હતું તે આજે થાક આવે છે. તેઓએ જાણ્યું હતું કે, "માંધીના વિચારો અને આદર્શો થયા ઉત્તર અને મદાન હતાં તેઓ સર્વને નિર્મલ થયું જાહેર કરતાં

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEBBER.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રહેણી તેમજ સુવચક કપડા, કુલન જર્કો, કલ, બાળકો માટેના બંદ બતનો બાક, પાં વપરાશ માટે તેમજ જમાઈ પ્રસંગોએ સહુમાર માટે રીમન મોડેર માટે અમારે જો પ્રથમ લખાસ કરવા અસમર્થ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રે.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, લેખકોનીસખગં.

બેલકસ ૧૫૪૯.

એક દિને બધો છે કે કેનેડાની વિશ વિશ્વવિદ્યાલયની

સન લાઈફ એન્ડ કનેડા

કપરાસત કપનીના હયા સલાવાર એન્ટ બીએ.

જર્જાલ

દક્ષિણ આફ્રિકાની પરિમ્મ જહાનવતી કેપ એન્ડ કુડ હોય પ્રાચીન્સીયલ કીવીઅન બ સલાવ તરફથી નીમ.પેલી અમેરિક તથા યુનાઈડ કી.પાન્ડરઅર બીએ તેમજ અમેરી ફીમીસન અમેરિ કોઈ પણ બતર્ન કામકાજ વિનય જીવંતે જરૂરિ મહીએ થઈ જો છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1955 the Company paid over £31,000,000 in annuities, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Bornam, Estate, Financial, Insurance and Immigration Commission.

બેનગા ટ્રાન્સલેટ.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32990

મહાન પિતાના એ મહાન પુત્ર

શ્રી. મણીલાલ ગાંધી

પ્રાર્થના નેત્ર (શ્રી)

શ્રી. પ્રાર્થના નેત્ર ગાંધીજીના મંત્રી સ્થાને 'મણી' વખતે હતા અને હાંડી કુચ વખતે સાબરમતી આશ્રમમાંથી ગાંધીજી સાથે જે હૃદ રીનિંગે હતા તેમના અંક હતા.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધી અને પ્રાર્થના નેત્ર જે રીનિંગે આસનાર સાથી હતા. અને જેલમાં પણ સાથેજ હતા:—વચરવાપક ઇ. એ.

ભા રતની આશ્રમની બહારના બાગમાં ૧૯૩૦ ની સાલ સુધી મારે સુવર્ણરૂપે અજળજી. તે વખતે એટલે હાંડી કુચ—મીડોનો સત્યાગ્રહ તથા મારાસણની કુચ. ચિરમરપણી એ બાંહેડોના કાળ કે જે કાળે અહીંસા નવલોકિયા નીરો પોલીસોના છાંટી માર સાથે ખડી સાથે જે તેઓને આખા દિવસ ના રેશન પેટે મળતી તે રેશનને કાંઈ મારના એ મ બનતા. સેક્રેટ રીનિંગના મારા વધેરાવા હતા, અને પછા ૬૩૩ આગેશ, રીનિંગે પણ હતા, તેમજ અનેક રીનિંગને બેલન અવરવામાં સમરંગિયમથી રેશનપર સુવાડી લાક જવામાં આવ્યા હતા. આ બધાને મોખેરે લડીને માર કરને મેટે મીડનાર અહીં મણીલાલ આપી હતા.

હાંડી અંકમાં સરૂ વર્તાવ મણીજી પડાવ મયા હતા. કરતુરખા આપી અને અગ્નિચક્ર તકપમજ કે જેઓ, મુશ્કેલતા વધેશક નેતા હતા અને આ હાંડીને બાપુના પડાવ મયા માર, બાપુ રાખી જેમ આવું હતું, તેઓ પણ જેલ ભેગા મયા હતા. મીડતી સરે, જની ન.મ.ટ.એ તેમની જમા તરત પરી અને મારાસણમાં પ્રવેશ એક હાવણી ઉભી કરવામાં આવી. ધ.મ.પડતા એમીસન ઉનાળામાં બીજેજ અહવારીએ સરે, જની રેશનની સરવારી નીચે સેક્રેટ રીનિંગે મીડના અમરપર—મારાસણપર—સુટ કરવા કુચ કાચ કરી પણ સમ સમજ પોલીસે પેરી લીધા અને તાપથી તપતી મરમ મૂળમાં રરતા વચ્ચે પોલીસના ધરામાં કાપો કુપી મેસી રહી સત્યાગ્રહના અલેસ તેઓએ માડ્યા.

માધીજીએ કાંઈ પણ મળતી રપ૯ પોળના ઘડી નેહતી. આખા સંજોગે મો સંક્રામના અધીકારીઓના મનમાં કોઈ નિર્મીત માત્ર નહોતો. અલ્પમંત્રી એ, અને પોલીસો, આ મને પહેલે તે હવે પછી બીજું પગલું શું હશે એની કલ્પના નહોતી. આધી રીનિંગમાં નિરાશાક ભેગામાં આવ્યા, હાવણી મા સેક્રેટ રીનિંગે હતા નિરાશા એ તેઓમાં કોઈ ક્ષતી નહ હોત તો આખીએ રેહાત રવણીને અભામે સમર-

મનક રીતે પડી બાગી હોત. મુ અણીસ, અને એક બાજુ લાક મરો અને કહ્યું, "મારે તમારી સાથે રેહીશ માતો કરવી છે."

"મારે પછી." જવાબ મળ્યો.
"તમે જુવો જા ને કે પરિસ્થતી રેવી પસારાઈ રહી છે. આ મને અમત નથી."

"હું આશ્ચર્ય રાખતો હતો કે તમે આ વીરો કાઈક કરેશો. મને પણ આ નથી અમત"

"આપણે કરીએ છીએ માતો આપણે મોરા પાપ પર એટલે કે એજામાં આજા એ હજાર રીનિંગની સાથે અધીકારીઓને પડાવીએ કે આપણે પડે અલ્પા મોળીમાર કરે અને મુશ્કેલ વરીએ. આ આખી રીતે ઉદર બીલાડની રમત નથી સહેવાની"

મુકનો મોડો જેમ રાજોળાની સુમધવી કહ્યુદણી છે તેમ અણીસાને મો અરેશ જાનના વિચારથીજ અમકી ઉપો તેમને કહ્યું, "મને આ મુશ્કેલ મરમું, અત્યારે મને રિશ્તુ આદિકા ના રીમના એ ઘડતા દિવસો માર આવે છે."

મેં કહ્યું "પણ એ આપણું ઉપરી નેતાઓ નહીં માને તે,"

અણીસાએ કહ્યું "તો આપણે કહીશું કે, સોડાપર કે અપા હમણા માઈલ એ ચલું છે ત્યાં જઈ આપણે આપણા મન અમતાં માત્રે રના થશું."

મેં તેમના વિચારોને અતુમોલ આવું, અને કહ્યું "અમર"

"ને" હવે નકકી ને?"

"હા"

પછી અમે સીધા હાવણીમાં મયા. અમારી રેરહાજરીએ અધાનું મયા એમું હતું. અમે તરતજ સંમમ સમીતીને બેઠી કરી અને અમારી યોજના તેમની સાથે મુકી. મોડા રેશનર સાથે તેઓએ તે રીકારી. સરકાર ખેલના પ્રતી અણીસેન પટેલ અમારા રવચ સેક્રેટ મેળનનાર એજન્ટ—રસાલ મનવા. એમ કલ્પનામાંથી રેન મારાવે રીનિંગની બરતી મયા કાગી. એ દિવસ બાદ સંમામ સર અમે. અણીસાની અણીસા અને લાજાની હોમને પોલીસ અધીકારીઓને પણ તેમની તરફ માન ઉત્પન થયું. મોડા વખત પહેલાજ એમે પરપયા હતા.

એમના રાવિરીક મળને મળને એમને સંમામમંથી રેશનર પર નેહાત લાક જવામાં આવ્યાં રીતુ લડીને માર સારી પેટે પડ્યા હતા. એમને નવ આસની જેલ અને રંડ મરો હતા અને રંડ ન બરે તો બીજા વળ આસની જેલ હતી. અને "રો" કલસમા બીજા સત્યાગ્રહીએ ની જેમ રાખવામાં આવ્યા હતા.

આ કંઈ એમને રેસેલ જેમને અનુભવ નહે તે. એમે તો હોંદ આવ્યા. તે રેલથીજ રિશ્તુ આદિકાના મુના સત્યાગ્રહી હતા. તેઓ આદિકા મા બાપુના સત્યાગ્રહી તરીકે ધડાયા હતા અને સાર્થ આદિકાની મધી કપરી જેલ ભોગવી હતી. તેમણે ૧૯૧૦માં ૧૮ વર્ષની ઉમરે એલ્ફાનીસમમાં તેમના પતાપીના સત્યાગ્રહમાં રેલથી જેલ ભોમવી હતી. રહ દિવસ જેલમાં રહી કરી ૦૬૧ નિકલતાજ કાપડ અંમ કરી કરી પડાયા હતા અને રહ દિવસ જેલમાં હતા. ૧૯૧૩માં રેલકરતી સરહદ આજગી કાપડે અંમ કરી તથા મ.સ જેલ ભોમવી હતી અને ફરી ૧૯૧૯ માં હોંદથી આદિકા આવ્યા ત્યારે પડાયા હતા

અમે મને હાંડી કુચમાં સાથે હતા અને જેકમા પણ મને સાથે જ હોવાથી અને તેઓને વધુ કોળાખવા ને મોડો મળ્યો. રિશ્તુ આદિકામાં અને હોંદ આવ્યા બાદ મોડો વખત મુકી આપીજ પોતાના સાથીઓને અને હાલ નીચે ઉછરતા મુશ્કેલ માળકેને મળીજ કકક શિરત પાલન કરાવતા. પણ પછી અનેક મુશ્કેલતાના સમનાને લાક ગાંધીજી કાંઈ દીલા મયા હતા અને કકક શિરત પાલનમાં મોડી દીલાલ આવી હતી. અણીસાલ મધા કકક શિરત પાલનમાં ઉછરેલા હોવાથી બાપુજીના આશયની આ હજી શિરત પાલન નોમને તેમને અમરવ મધું હતું અને પોતાના કકક શિરત પાલનના પ્રસંગે, અણીસાર માગી પાસે વધુવતા. તેઓએ પોતાને એક પ્રમમ અને કહી કહો કે, "એક વખત મોડામામને હાની મારી મયત કરી મોડા પેસા મોકમા. બાપુજીને રાને આ વાત આપી એટલે તેમણે કહ્યું લીધો અને સરસ

માં મને વીધી નાખતી એવી નબર 'મારી સાથે કરી કે બસ મારી આવ્યો બરાબ આવી અને મેં' મારી જુલ બલ મારી માગી. વચન મળ્યું કે મારી જુલ બલ તેમણે ઉપવાસ પર ન ઉતરવું. તેઓને રના આવી અને તેમણે અને તરત જ અ.મ.મ હોડીને મદાસ બધાટ લીખવા ભવાનું કહ્યું. હું મોડા પેસા સાથે મદાસ આવ્યો. જે રમ્યાએ હું કલપો હતો તે એટલી તે મરી અને મનહરોથી અરપુર હતી અને જે મોડા પેસા મારી પાસે હતા તે પણ મોરાઈ બધા." આ વાત કરતાં તેઓ મળમળા મધ અપા હતા. અને કહેતા "આપા હતા બાપુ અને આવી સત્યાગ્રહી તેમણે અમને ઉછરેલા—અને તે વખતે અમને કહ્યું સામનું પણ આજે જોઈ હું કે આ જા.ની પામળ તેમને અમારા મારે ને કહેલો અમારુ રીગ હતો તેજે જ અમને મદમા"

મણી કરવીન કરાર બાદ તેઓએ પાછા રિશ્તુ આદિકા જઈને બાપુનું ઉપાસેલ કાપ—"ઈન્ડિયન ઓપીનીયન" નું તંત્રો પડ તથા રીનીંગસ અમમનું સંભાલ સંભાળી લીધા.

સતત તેમના મુશ્કેલ બાપુના મળમળ વડતરનું રાંડ તેમના વચન હોરા મધ બાપુનું. વળી બપારે બપારે તક મળતી ત્યારે તેઓ, કામડોના અમ કરવા અંમલની રેતા. રમનની બસમા મોરાઓ મારેની અત.મત જમ્યાએ મેસીને, તેઓની લાવચેરીમાં, રેકનોમાં તેઓની જમ્યાએ મેસી (એકસે હાથે) સહકર્કેલ સવિનમ અંમની મળવળ આજુ રાખતા.

હોમર જેક કરીને મ.પી.જી. એક અમેરીકન પ્રમસક રિશ્તુ અ રીકામાં બાપુના પ્રનિત અગ્રોથી રાખન અલેલ જમ્યાએની રાત. કરવા નીકળ્યા હતા. તેઓ બપારે હોંદ આવ્યા ત્યારે કહેતા "એક વખત શ્રી. મણીલાલ તેમની પ્રતી સહીત એ મળતી મોરી અસમા નીચેની મોરા ઓની અનામત મેહકમા મોડા, ક-કકરે બસ ઉભી રાખી મોડી એ રીસે આ બાબત હોનથી જમ્યાની પણ મોડી મોડીસથી જમ્યા મળ્યો કે તેઓની અવપક કરવાની નથી." કાજુ કરમલ સહેરને એક અધીજ મારે મધ પડ્યો હતો એટલે બીજાને સરવેલો અમક મધ પડે તેમ હતું.

૧૯૪૬માં બાપુજીની સકાલ લેવા એક રેપુરેસન હોંદ આવ્યું હતું. મુશ્કેલ રાધાઓની સાથે હું રરવ એની મયો કરી હતી. આ પહેલા બાપુજી એ અહીંકોને હોંદઓ પોતાની સાથે ભોડી રહ હાત અમરે તેને વિરોધ કયો હતો. એક કારણ એ અણીસું હતું કે હોંદઓના જમા માટે આદિકાને ને જમના કરવા એ અણીસું મળ્યું. અહીંકોને હોંદઓ કરતા રિશ્તુ

આફ્રિકામાં વધુ હાથે મારેલા હશે. પછી તેઓ તે હાથે મારેલા આપના હાથ મળ્યા થયા નહોતા. પણ હવે ભેલામાં આવે છે કે જેલમાં થોડા બંધોથી તેઓ મળ્યા થયા છે અને તેથી આંધ્રીય ડેપુટીશનને સલામ આપી છે, તમારે ત્યાંના લોકો સાથે ભેલા અર્થે હાથ મળી. "એવો અર્થ એવો કરવો કે ભેલા તમે પોતે આફ્રિકાને જરૂર પડ્યાથી લાંબા હોય તો આ સલામકને ઉપયોગ કરવો. ભેલા તમને સલામકને સ્વેચ્છાત્વવામાં નહીં આવે તો હાથ મળવો. એક દિવસ ફારી નિકળશે. તમે આ સલામકને નહીં ફરીકરો અને તેઓના બેર પર તમે નિર્ભર થઈ આવશો. વધારો તો થાક રાખવો એક દિવસ તમારો અને તેમનો નાશ નોતરશે."

ડેપુટીશન આંધ્રીયને કહ્યું કે તમે જે શ્રેણી અને જગ દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજામાં પ્રુષી આપ્યા હતાં તે આજે અમે નથી ભેલા આજે પ્રજા ફરી થઈ ગઈ છે. અને હાથે ભેલા, નેતા અમને હાથ મળ્યો નથી કે જે અમને હોર. આંધ્રીયને તેઓને નિરાશ ન થવા જણાવ્યું અને કહ્યું કે, "તમે ભેલા ભેલા સત્યાગ્રહી છો કરો. કે જે ખરી અર્થસક સત્યાગ્રહી હોય તો તે તમને હોરશે." વધુમાં એવું કહ્યું આપી કે "આ સુધી તમે તેવા સત્યાગ્રહી ન હોતા ફરી કરો ત્યાં સુધી હાથ મળશે રાખવો."

એવો જોડો પ્રુષી કે "અર્થથી હાથ નેત તે તમે ન મોઝો કે જે અમને હોરવળી આપે."

"ના નેતા તો તમારામાંથી ઉત્પન્ન થશે ભેલા." અને વધુમાં તેઓએ આ આપી કે "કે પ્રુષીમાં તમને તેઓ નેતા મળશે."

તેઓએ અધીશને કહ્યું હતું કે તમે તમારો બાળકને ત્યાંની હાથ મારે તમારો કરવા ભેલા અને તે આજે તેઓએ ડેપુટીશનને જણાવ્યું હતું કે, "અધીશ અને તેણે કહ્યું હાથમાં તમારો સાથે હશે ન."

અને તેથી અધીશ એક સાચા સત્યાગ્રહી બનવા માટે પોતાને બધા પ્રયત્ન કરતાં હતાં કે જે આપણને કહ્યું હતું, તેઓ સિસને થઈ હાથથી વળી રહ્યા હતા અને પ્રાર્થનામાં પ્રુષી અર્થવાન હતા. તમારે વિશ્વનીયપરીય હાથમાં આંતરનીય અને, સેવામાંમાં આપ્યું હતું ત્યારે, તેમાં અધીશ એક પ્રતીતિથી તરીકે આપ્યા હતા, તે પરિપક્વ આપણ કરતાં તેઓએ કહ્યું હતું કે "આપણે આપણા પોતા પર કાણ મેળવશે એવું એક અર્થ ની ખીના આપણી સાથે આજે છે. હો એક નમ સેવક હું કે જે પુ. આપણે પમને માથવાનો પ્રયત્ન કરી છું. આ

એ જે તપ કહ્યું હતું તે બીજાને પોતે પ્રકાશ આપી હશે તેને મારે હતું ત્યારે આપણે આપણને પોતાને પ્રકાશ મળે તે માટે તપ કરવાની જરૂર છે." અને વધુમાં તેઓએ સુચન કહ્યું કે "આપણે સેવામાંમાં હાથ ભેલા ત્યારે તમારે દિવસના ઉપવાસ કરવા અને પ્રાર્થના કરવી. હાથની કૃપા બીના આપણે કશું પ્રાપ્ત થઈ નહીં."

પરીપક્વને આ બાબતની મધ્યી છી ડાપ પછી હતી. બધાને એક મધ્ય કે આ એક માપુને ખરી પ્રુષી છે. પરીપક્વે પોતાની બાબત અને આપણી બંધન કરવા, પરિપક્વને અર્થવાત પટેલ એડી બીનીટની સાંતી જળવી હાથ પ્રાર્થના કરી હતી. આંતરની-કેતનથી બધા સેવામાંમાં જઈ બીજા એકમાં ભેલામાં હતા પણ અધીશને પરિપક્વના હાથ પણ કાર્યમાં ભાગ ન લેતા તે પાવન બુધિપર ઉપવાસ અને પ્રાર્થના કરી પરિપક્વને પણ આપણું હતું.

પરિપક્વમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફોટી ગમે ફરી સત્યાગ્રહ ઉપવાસો હતા. ત્યારે અધીશને હાથ હતી કે આ હાથ ઉપર હાથે અર્થસક રહેશે કે તેમાં આમાંના એક અધીશ પણ હતા. આફ્રિકાની એક અને ફોટી ગમે એ ભાગે ગમેલો થયા વખતથી સત્યાગ્રહના જણાવ નીચે હતી. અધીશને એ હાથ હતો કે તેઓની હાથનો પાચેલ ગોડી સાચામાં હાથમાં પર હતો. એ જોડો એક વિચારતા કે બધા બીન-ગોરો અને એક અર્થવાતની હાથમાં પર હાથે તે દક્ષિણ આફ્રિકાના બધા હાથના એક ભેલા થઈ ગયા.

આ બાબતમાં બધા એ હતા કે, અર્થવાતની રાજ વગર થયા અધીશ મુખે મરત અને તેને બીજી ફોટી ફોટી નીકળત અને પછી તે કાણમાં રાખવી સુરેક થાત, આ હાથથી ભેલા ફરી તેઓ ન ભેલા તો તેમની સાથે ન રહેવાનું અધીશને નહીં કહ્યું. આજે હાથે કહ્યું પમણ ન બરી હો એ પણ તેમને પ્રુષી હતું. આ હાથમાં તેઓએ આ કુલથી વાતાવરણને બધી નાખવા માટે એકનીય દિવસના ઉપવાસ કર્યો. આ ઉપવાસને પ્રુષીમાં જેટલમ. મધ્યી પ્રસિદ્ધ થઈ હતી.

તેઓએ ભાગે ભેલા કે, આફ્રિકાના સત્યાગ્રહની હાથ મળ્યા હાથ અને અર્થસક રીતે થઈ રહ્યા છે ત્યારે તેઓને થઈ આજે મધ્ય હતું. અને તેથી તેઓએ વિચાર્યું કે તેઓ પણ એ હાથને સાથે આવે.

તેમને હાથમાં એક પ્રજા પ્રુષી હતો. કે, બીન-ગોરોના આજે બધા ગોરા મીટા થવા હતાં એક પણ ગોરા નથી કે જે સત્યાગ્રહમાં

ભાગે. આપણે મોરોને તીરકારી એ નહીં હાથ તેઓ પણ આપણા માથામાં છે. આપણે તેઓને હાથમાં નથી રહેવામાંની હાથ તેઓ જે હાથ છે તેને માટે આજે છે. આપણા સત્યાગ્રહના પ્રજામાં આપણે તેઓને આપણી તરફ મેળવશે ભેલા. પણ આ મધ્ય તેઓને પ્રુષી હતું હાથે કે એક પણ ગોરા તેમને સાથે આપવા તમાર નહોતો થતો.

પણ આ પ્રમોડે હાથ પણ આવી મળે કે ભાગે થોડાક ગોરામાં પણ આ હાથમાં સાથે થયા. ગોરામાં નો સહયોગ એ દક્ષિણ આફ્રિકાની હાથ માટે મળે અર્થવાત સાથે હતો. અધીશને પોતાના એક મિત્રને જણાવ્યું હતું કે, "મને લાગે છે કે, આ પ્રુષીમાં પુ. આપણે આજે કામ કરી રહી છે." તેઓ આજે રાજી હાથમાં સાથે થઈ ને ભેલા થયા હતા. હોમર જે તેઓની પ્રુષીમાં લીધા પછી મને એક ગાર અર્થ હતું કે, "તેઓ એક મહાન વિનાના પ્રુષી છે અને તેમને હાથમાં કામ કરે છે કે તેઓ પોતાના પિતાને પમને આવી નથી રહ્યા, પણ હું માનું છું તેઓ આજે છે."

અધીશને એ એક પ્રમોડે અર્થ હતું કે, "આફ્રિકામાં બધાને એક હોડાને અર્થસક રીતે ઉપવાસે અર્થ ની હાથનો પાચે અર્થવાત કરવાની

મધ્યી જરૂર છે." પણ પ્રુષીની પ્રુષી બીજી ન હતી.

અધીશને અર્થવાત આજે સુધી હાથમાં રહ્યા હતા. બધા તેઓએ હાથે પ્રુષી - ફોટી અને ભાગે પણ તેઓને જરૂર જણાઈ ત્યારે તેઓ નીકર પણ હાથમાં સાથે થયા હતા. એમનામાં એ આજેના હાથે હતો કે તેઓ મને તેવા અર્થવાતમાં પણ સત્યાગ્રહી પ્રુષી નહીં. આ પ્રુષી ભેલા માં હોય તો, તેની પાછળ બીજા બધા પ્રુષી તેમના આજે. એમના કુળીને નો અને દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રુષીને એક વિશ્વ કરવા હાથ છે તે એ કે અધીશને મારે જુદું કે જે માથે તેમના પિતાનો અર્થવાત હતો. અને તેમ ફરી નાખે હાથે રાખવો. દક્ષિણ આફ્રિકા જે માટે ફોટી રહ્યું છે તેથી તેમની તરફ ફોટીવાની નજર મંડાવવી રહે છે. અને ભાગે સુધી આજે રાખવોના વાડામાં કાચ રહેશે ત્યાં સુધી ફોટીમાં કાચ હાથ નહીં રાખવા. આપણામાં ભેલા સત્યાગ્રહ અને બધા હોય તો સત્યાગ્રહ અને એક ભાગવાન આપે છે ન. સત્યાગ્રહની અર્થવાતમાં સત્યાગ્રહના દિવસ મળેલો તે રહેશે ભેલા. હાથે એક હાથેના પ્રુષી ન આપવા હતાં કે અર્થવાતમાં દિવસ પ્રકાશી રહી છે હાથે બધા અર્થવાતમાં સાથે આવે છે.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhalsana" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Upon Stocks)

No.	Qty	per lb.	per lb.
1.	Only Tomatoes	1/3	1/3
2.	Chana chole	1/3	1/3
3.	Groundnut	1/3	1/3
4.	Urad Flour	1/3	1/3
5.	Urad Chole	1/3	1/3
6.	Mung Chole	1/3	1/3
7.	Wheat Flour	1/3	1/3
8.	Special Groundnut	1/3	1/3
9.	Groundnut	1/3	1/3
10.	Urad Flour	1/3	1/3
11.	Wheat Flour	1/3	1/3
12.	Wheat Flour	1/3	1/3
13.	Wheat Flour	1/3	1/3
14.	Wheat Flour	1/3	1/3
15.	Wheat Flour	1/3	1/3
16.	Wheat Flour	1/3	1/3
17.	Wheat Flour	1/3	1/3
18.	Wheat Flour	1/3	1/3
19.	Wheat Flour	1/3	1/3
20.	Wheat Flour	1/3	1/3

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Not our Ad. 11 Victoria St., DURBAN.

જાતિભેદનું અનૌચિત્ય

લેખક: શ્રી પ્રકાશ (લેખક ૩ નં.)

વિવિધ જાતિઓની સંસ્કૃતિ જુદી જુદી હોય છે. એમના રીત રિવાજો એકબીજાનાં જોવા નથી. એમનો પહેરવેશ પણ એક જાતિને બીજા જાતિથી જુદો પડી શકે છે. આ જોતાં, ધીનના પ્રખ્યાત તત્ત્વજ્ઞાની કોન્ફ્યુસિયસે (Confucius) કહેલ શબ્દ ખરું લાગે છે. એણે કહ્યું હતું કે માનવોની જાત સરખી છે પણ એમના રીતરિવાજોએ એમને વિવિધ જુદાંબાં બંધેલી દીધાં છે.

પ્રાચીન સંસ્કૃતિથી રચાયેલી ઇન્ડિયન પ્રજા જ રમણેશ્વરનાં માનવી હોવાથી હું અહીં એ સંસ્કૃતિનો ઉલ્લેખ કરીશ. પ્રાચીન સંસ્કૃતિથી અભિન્ન હોય તેવા દેશોની સંખ્યા નહીં જોવી છે. એવી જ તો ઇન્ડિયન ગોરી પ્રજાને બીજા સંસ્કૃતિઓ માટે માન નથી. એ સંસ્કૃતિમાં ઉછરેલા યોગીશિષ્યોએ કરેલી શોધો અને એમણે મેળવેલી રાજકીય જ્ઞાતા માટે તેઓ પ્રજા અર્થ લાગે છે. વિજ્ઞાને કરેલી પ્રગતિ પણ નિર્નિયત છે. તેઓ પ્રાચીન લોકોની શોધોએ જાણે માનવજાતિનાં સુખમાં ઇન્ડિયન વધારો કર્યો છે, એ પ્રજા હજી અણબમળેલા રહ્યા છે. અમેરિકા કે ઈંગ્લેન્ડનાં એક કારખાનામાં કામ કરેલો મજૂર દિવસ એક માસમાં રહી પેતી કરતાં આપણા કારખાનામાં કરતાં વધુ કાર્ક અને સુખી જીવન વિતાવે છે એમ કોણ કહી શકે!

ઈન્ડિયન ગોરી પ્રજા એમ પણ માનતી કે કામચાવી પરવારી ગોરી મનુષ્ય પેલાનો સમય વાચનમાં વિતાવે છે; ભારે પીળો મનુષ્ય જુવારે રમવા માં અને કાળો મનુષ્ય માવામાં કે નાચવામાં. વર્તમાન યુગની પાળા પ્રજાએ એ માન્યતામાં રહેલી અસાવતા પુરવાર કરી બતાવી છે.

અંતર મનુષ્યો કે બીજા સમાજના અનુભવોથી શીખવાની મહેતી તો પર સ્વતંત્રિની પ્રગતિ આધાર રાખે છે. માનવજાતિનો પ્રતિદંષ્ટ પણ એમાં સાક્ષી પૂરે છે. એમ એમ નવા નવા સમાજોની સ્ત્રીપ આવતાં જાણ્યો તેમ તેમ શિક્ષણીય અનુભવોની તક વધતી જાય. એ જાતિને એવી તો મળી ન હોય, અમર જે સાળા સમયથી યુવાઓમાં રહી હોય, અથવા જેને પર સંસ્કૃતિ મુજબ વર્તવાની દરજ પડી હોય તે જાતિની સંસ્કૃતિ પ્રગતિ શીઘ્ર હોતી નથી. પીળા અને કાળા લોકોનું એમ જ મધુ હતું. એશિયા અને આફ્રિકાના વતનીઓને એટલો જાણ પરંપરા સ્વચ્છ આજ કરીને

ઇન્ડિયન પ્રજા અને શ્રીમદ્-કેદાર દત્તો. એવી જોમને સ્વચ્છરૂતિના નિઃસ પ્રાટ અર્થત લેખોથી એવી તો મધુ શ્રી કે નહીં જેવી જ મળી હતી. તેમની નિરસરતા કુર કરવા માટે પણ પરંપરાઓએ પુરવા પ્રત્યેક થવી નહોતા.

પ્રાચીન સંસ્કૃતિમાં ઉછરેલા કેદાર દત્તો. એવી જોમને સ્વચ્છરૂતિના નિઃસ પ્રાટ અર્થત લેખોથી એવી તો મધુ શ્રી કે નહીં જેવી જ મળી હતી. તેમની નિરસરતા કુર કરવા માટે પણ પરંપરાઓએ પુરવા પ્રત્યેક થવી નહોતા.

જાતિય જિજ્ઞાસાની માન્યતા કુદરતી નથી. એક લેખકના કહેવા મુજબ, અમેરિકામાં જ્યાં ગોરા અને કાળા બાળકો સાથે જાણે છે ત્યાં ગોરા બાળકો, જ્યાં સુધી તેઓ પેતે કાળા બાળકોથી વિચ્છ જાતિનાં છે એમ કહેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, જાતિય જિજ્ઞાસાને વિચાર સુધા કરનાં નથી. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મધુ આફ્રિકન-ભારી (અથવા બાધાના નામથી કરનારી) જાણીએ પોતાનાં ગોરાં બાળકોને જાણપણથી જ 'અફ્રિકન', 'કલક', અને 'કન્ડીયન' કહેવાને રમણે અનુકરે 'કાલક', 'કોલ્ટનટાટ' અને 'કુલી' કહેતાં શિખવ્યાં છે. પરિણામે રીઝવ કાળા જ ગોરા બાળક બીનગોરી પ્રજા સાથે તાણાકાળા કે અસમબલે એમના શીખ છે (આ દેશમાં 'કુલી' કહેવાને અર્થ જાણે તેવા લોકોની સંખ્યા મધુ શ્રી કે કરણ કે તેની બહુમતી કહેવાયલા પાળા વિચક્ષ વવાની લાક્ષીક લક્ષ કરતી નથી.)

મુનીશ્રી સંતબાલજીની અંગલી

આ ભારત હું માત્ર આપની જે આપના કુટુંબની અથવા માત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાની નહીં, પરંતુ માનવતા માટે બધાને માટે મધ્યમાર એક મધ્યસ્થીની બીમારીની અદ્યત મરતો હતો. તાજા જ કાર્પમાંથી બાધુવા મળ્યું કે હવે તેઓએ કાપમ માટે એ સરીરને છોડી દીધું છે, આવા પ્રજા માટે તો સરીરનું પગલું. એ માત્ર જુનું મળેલું વચ્ચે છે, નહીં અન્યથાના પૂર્વ મંચન જેવું જ હોય! પણ આપને સાર આપા મળ્યુંત કાપીજન જવાનું એ અપાર દુઃખ પડ્યું છે, તેની સંજો માં વિશ્વસીજ થી 'રીતે વધુવાવ' કિંતુ આપ એક ભારતીય સમારી અને પૂ. બધુજીની કાવા નીચે વડતર પામેલો મદાન સી છે; એટલે આવા સ.પી.કારતા મળુને 'પા સહીને,' ઉલટ એમની પડેલી સમાજખામીને પૂરવામાં લાગી જશે, એ વિષે અને મદા છે. 'પ્રિન્સિપલ એપિનિયન' હાથ અને સંસ્થાનવાદ કે રમણેની શીખો વિશ્વની માનવજાતમાંથી કુર કરવા આપ શી મળીલોલ માંધાની વિશ્વને પડેલી એટ પુરવા માટે સતત મથશે, એવી આશા સાથે એ માન કાર્પમાં આપને અને આપના અભિ કરેલીએ અદેશ નાના સરખા કતા અપ્રકરપણે રિલાઈ અને મધુર એવા કુટુંબને પ્રજા પાર જીતારે, તેથી અંત. કરજીની પ્રાપ્તના ગુણે હું.

પોષ્ટરના ખજરખજના સમાચારથી અહીંનાં હાપ્ત એ મતલબનું બેલે છે: 'મી મળીલાલ બાધી નં, અત્યંત-મર્મનિષ્ઠ અને મુરત ચાકા હારી હતા. પિતાના એટલે પૂજ્ય જાણુજના-અહિં સાં તથા સવિનય અંમ ના ઉપદેશને કાક રીતે વળગી રહ્યા હતા અને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર ની રમણેની નીતિ સાથે તેમણે સતત લડત ચલાવી; કારણકા રહેશે હતો. એક નીક દિવસના ઉપવસો પણ કાર્ય હતા. એમ સતત ન્યાયને માટે બાધુને પડે સતત મથનારા પેકી ના તેઓ હતા. આ વિચારમાં હું મારો સર પુરાણું છું.

આને ભારતને રિરે અનાપ,સે કુદરતે વિશ્વ યાંતિ માટેની એક મદાન જાણવારી નાખી છે. દેશની મદાન સંસ્થા કે.એસને આને દેશના ભેકારી નિવારણ તથા આર્થિક આમાદાનીના કાર્પમાં પોતાની એક બાળુની સારી એવી યકિત મુખ્યત્વે રાજ્યદારા રાજની પડે છે અને બીજા બાળુની શીથી વધુ ગોરી યકિત સરકાર રક્ષણ માં તથા રાજ્ય પુરાદારા ભારત ની અખ યિત એકાલ દેશની રાખવામાં વપરાય છે. અને લાગે છે કે ભારતીય હોદ્દા રક્ષણ કરવું અને ભારતની અખ યિત એકાલ દેશની રાખવી, તે તથા ભેકારી નિવારણ અને આર્થિક આમાદાનીનું કામ કરવું, તે મુખ્યત્વે ભારતીય પ્રજા અને સાધુસંતો કે રમના તમ કાર્પકરોની જ દરજ છે. કેસિસ ને-એ મામદાં, સાધુ સંતો અને રમ નાતમક કાર્પકરો આ રિલા ઉપાડી કામને-રાજ્ય પાડે તો લરકરવાદ ની શક કે મુડીવાદ અથવા સરમુખ ત્યારીના આ દેશમાના ભમ સિવાય આતરરાષ્ટ્રીય જમતના લરકરવાદ, મુડી વાદ અને સરમુખત્યારી ભારતકરારા (અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૧૫૭)

સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને શ્રદ્ધાંજલી

(પ્રજા બહેન ઉરિલાલ ઘેઘા, કવચન)

દિવડો જુળ્યે આને (૨) ભારત દેશને દિવડો જુળ્યે અંમકાર હાપે આને (૨) ભારત દેશને દિવડો જુળ્યે. પેર અંમકાર કાકા વાણ માટે બાળુ આને અમકર દિશાએ ભારત દેશની દીસે છે આને કરેડોની આપણીયેનો તારણીયો જુળ્યે. સમ અહિં સા સમાનતાનો અર્થક હતો એ એક પુનરી એવો આને એક અમારો રમણેપિતા બોવાયો સિધાએ મુડીને અમને આને દેવતણે રમણ આને હમેને મુડીને માંયે મયે લાકકાએ. ભારત દેશને દિવડો જુળ્યે. એમોલ મહિનો સાલ ૧૯૫૬ પાંચમી તારીખને ગુરવા ભારતનો આ મુદર બાળ એક એક કરમાયો. ભારત દેશને દિવડો જુળ્યે. દેવ દેશીએ આને જેના અમર કિર્તિના ગુણે મારે અને જમતમાં આને હું જમકીશ મનાયો. ભારત દેશને દિવડો જુળ્યે.

મણીલાલની મહાનતા

(આભરભાઈ ચાવડા)

મણીલાલ મના! કાળા પેશાવાલો વચ્ચે અમરતો સિતલો અરત થયો. હાલિયુ આફ્રિકાના રાજદારી વચગાંધી તિરપણે દોડીએ ખડમે રહી, ભારતિય સરકારિને કિલ્લવણ ઉપાસક, ન્યાય, સત્યતા, અને સિદ્ધાંત ના આદર્શને જીવન પ્યેવ બનાવી વિદાય થયો;

ક્યાં છે એ જાજન વિજૂતી! જેનું જીવન સેવાના મોખા સ્વર્ગમાં હોમ, પુત્રી જેણે માન અપમાનને સમાન ગણી, જનજીવનિય પુણ્ય પિતાના પગે પગથણ આડ્યા; પિતાના જીવન સિદ્ધાંત ના મુરત પાલન પાળી અને કાકર ના ભવિષ્યનો આખ્યા; જીવન તપશ્ચરિ તેજસ્વી બનાવી; આત્મના ઉત્કર્ષ પાછા, પાછાડી મોખા થીના, જીવન જર ક્રમક્રમ કરી યુગી 'સેવાની' બ્યેવ સળખાવી, એ વિરલ ન્યેવિત ક્યાં અસ્તવ્ય થઈ

જમત પશુ ગુરૂ કદંશુ છે સાકર અને મુખા સેવકને આજની કુનીયા મેક આમે જુએ છે. આદર્શ પુણ્યની જામ અફિયુ તપાસવાની કાકરે પડી નથી. કાકર સાધના આકાદિ પાપાઓ સાબળવને બદલે બને કાનેમાં કુચાઓ મરમ છે. સેવાની નિ-ગમ સેવાઓ ઉપર કચરો દલામ છે. આજમરના ઉપાસકો પ્રાણો ઉટ પડે મેલી, પ્રણે પગલે માલનારને નાનો ભેમે છે; માનવ જર્જના મુરત જીવનપાને આજને અગકરો સમાજ રંમિત મરમાઓ વડે નિકળે છે. છતાં ફરજ, મર્મ, અને રેલી આજમોના ઉત્કર્ષ માટે પાવલ બનેલાને યાની પડી હોવા મણીલાલ કહેતા, "અને કદરની કાક પડી નથી, મારી પાછળ ડાહ્યુ આવે છે તે કું જોયો નથી, મારો આત્મા મને ને મારા જતાવે તે મારે માલી રજો પુ આકાદકરો આવે તે કહી લઈશ; અને તેમ કરતાં મોત આવે તો તેને મેરી લઈશ."

આ છે અપીરની અવતા. એ છે જીવનની અખડ બ્યેવ, એમાં છે આત્માનો અલોકિક આદર્શ; અને અલોકે એમાં સમાવેલ છે, માનવ જીવનની મોલી મન કામના;

હાલિયુ આફ્રિકાનું રાજદારી સેન મર્ફ કાંટાણુ છે. એમાં સતથબને; જનજીવન પદરી કુદનારને આજની કુનીયા વિજેતા બજે છે. પરંતુ પ્રુએ કાલે અપમાની માનવ આદર્શ ની પ્રતિતિ કરાવનાર તરે નજર કરવાનો કોણને સમય નથી.

પુણ જાપુજીએ પાકેલા પમપામાં પચ જીવને સપાળો બીવન શેવે છે.

પરંતુ તેની ગતીએ જીવન મજલ પટારવાનો પ્રસંગ આવે, ત્યારે મન દુ.ખવાની વેરના ઉભરી આવે છે. મણીલાલ કહેતા:

"જાપુજીના નામે સત્યાગ્રહ અને અદોષક સત્ત મહાત્માનારને ક્યા માન છે કે, તેઓ જાપુજીના અદોષના મુખ્ય સિદ્ધાંતોનું યુગ કરી રહ્યા છે. અદોષ અને એની જોડેના શ્રેષ્ઠિતા સખેડો ફક્ત બોલવા મરિ જ વપરાય છે. પાલન કરવા માટે વપરાતા નથી. અદોષના પ્રાબનારે જીવન ને કસોટી ઉપર મુકવું રજું. આજ ના અદોષના જીવના સરકારને જીવન મુખિની કંઈજ પડી નથી; વળતેલાં જ્યસનો અને નુ'ગારિક જીવનની મેરી આ જોધાકરે આત્મજળના અજાવે નેતાગીરી કરનારાઓ, બીજાના જીવન ઉપર યું અસર ઉપજાવી શકે એવા જ્યસનોનાં ચેસમાં કુ'મજાઈ ફાસો એ 'સિવાય બીજું પરિણામ શું હોય?"

આ વિચારો અને મંતવનાં ક્રાંતિ-વાતોમાં મણીલાલને આખો કુમેલા કચી ઉઠે. આત્માના અવાજને પકોચી વળવા, દીધનાં કાળાકરે સમારવા, જીવનની કુખ્ય ફરજને અમથમા મુકવા, એક વાદનાર દિવસે જુદાં જોલના બ્યેવિત સળીયા પાછળ પુરાવા; ભર્ગમજુબ તરીકેના પ્રુમ નથી. અર્થ જુદાં સવાના જોરનું સાકાલ્ય છે; અર્થ રંમસેદની ચક્રિમાં રાક બીચારા રિમાય છે. તે મમજેકનું જીવે જીવત પ્રવલ્લ અવસીકન હપું; અને માનવ આદર્શના મકાદુલ્ય મનેરવો મેળવવા પાદનાર પાતનાઓ મોમરી કુનીયાને સંજાવી દીધું છે.

"કાળા માનવીઓને માટે નકલેલ બીજ કુનીયામાં નથી; પરંતુ આજ

કુનીયામાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે."

જાપુજીના દિનીકસ આખમમાં જાપુજી ના જીવન પ્યેવને અનુસરતે પ્રતિકૃતિ તે મણીલાલ કતા. અનેકો મુર્ચીમતો ની સાથે કદરે લાખ જાપુજીના મંતવો, આદર્શો, પ્યેવને પકોચી વળવા અમામ પ્રિથમ વડે એ રમારકને મોખાવી રહ્યા હતા.

આને એ બ્યેવિત હોલવાઈ ગઈ; માનવ કુદરમાં ઉલ્લાસ પુરતી એ નોકા કુખી મહ; અને જાપુજીના રમાવર જાપુજીના જીવન સિદ્ધાંતો અને ભારતિય આદર્શોને યુગની આયમી મયો. બીતા તે કહે છે "આખો અમર છે" વેદો કહે છે: "કેક મરે છે પરંતુ રેક તરવો મરતા નથી" ઉપનિષદો કહે છે "અમરો જર્વન વ્યાપક છે" આ બધા આખ્યા-રિષક સંદેશો માનસિક નમારા પર રકાર મરે છે ત્યારે કહેવાય જાય છે મણીલાલ અમર છે. એમને જીવ આત્મા પોતાના પ્યેવને હજુવ વેમ આપયો અને ને આદર્શ પાછળ પોતાનું સમસ્ત જીવન કોમી દીધું છે, તે આદર્શનાં પુજન પાછળ તેમને અમર આત્મા નવ મુ'બન કરી, નવે મકાસ પાયરશે:

મણીલાલ 'અમર રહેા'!

પરચુરજી

—પાટીશાળના વડા પ્રધાન મી. મકમલ અલીએ આ વર્ષની આખરીએ પશ્ચિમ જર્મનીની મુલાકાત લેવા માટે અલેક્ષ આમત્રજીનો રવીકાર કર્યો છે.

—ડેલી ન્યુઝને 'ખજરખની' જણાવે છે કે હાલિયુ આફ્રિકામાં ભાર વર્ષનાં કામપર કામર કામરકરને જાણે પુરાક "નેક હોર ગેર કામરકર" ની કાલી-સ કપનીએ કરેલી પ્રસિદ્ધિને છાપાઓએ ભારે આજકાર આખો છે.

—મુ મોઈ 'મરકપુરી'નો ખખર પચી બ્યેવ છે કે એક મન કાકર બેન્કની ને રક માખ કોલરની એક ફેકરી નેક બોવાઈ મયેલી તે રકમ ૧૮ ઇન્સુરન્સ કંપનીએ જરપાઈ કરી છે. એવે ઇન્સુરન્સ કંપની એ જરકાર પાસેથી એ રકમ મેળવી લેશે. હજુ બોવાયેલી નોટની તપાસ ચાલુ છે.

—વાયોબી-કેનીયા કેલેનીમાં કોઈ ના ઉધોગની અસ્થિપત્ર કરી માર્કે-ટીંગ મે.કે.આ.વરે સુધી છ મુરે.પો વન કોઈ પ્લાન્સો જ હતા તેમા ઇનકાસમા પડેલી જ નજર વજુ આફ્રિકાને બો.ના સુખ્ય તરીકે સામેલ મથાનું આમત્રજી અપાણુ છે.

—ટેલીફોન અને ટેલીગ્રાફ માટે આને વપરાતા લોડના અમથા સાકાના માલકાને બદલે હવે કામના માલકા વાપરવામાં આવશે કહેવાય છે કે, આ માલકા વજુ રકાણું કરી.

સુનીશ્રી સંતખાલજીની અંજલી

(૧૫ પાતાનું અનુસંધાન)

સહેને દુર થાય તથા આર્થિક આપત્તી નો કાર્યક્રમ સહેને પાર પડે. આ માટે આતરરાષ્ટ્રીય સેને મણીલાલ મણી નેવા સલામકીનું ભારતને આપુનિમિતો ને એક નૈતિકપાદ જણ સહેને મળી રહેતું, તે દુર સતાં ભારતને 'અને વિશ્વની વ્યવસ્થિત નૈતિક તાકાતને ને આચરો કાળો, તે નાનો મૂનો નથી. થરમ કૃપણ પરમાત્મા એવી કચિન બ્યે' કે નેથી તે આચરો જાકી નથી તેવી નૈતિક તાકત જનમાવવાનું વિશ્વની માનવજાતમાં તથા ખાસ કરી ભારત માં ખપીર પ્રમટે. એકવાર ફરીને તમારી અંગત અને કોટુખીક રીતે પોલી આખોને કાવા દેવાની કિલ્લોજ પાડકું છું.

પમવારીક પંચાંગ						
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬	હીંદુ ૨૦૧૨	ગ્રેગરિયન ૧૯૫૫	પારસી ૧૩૨૫	સૂર્યોદય ક. મી.	સુચરિત ક. મી.
શુક્ર	૪	૧૬	૨૨	૬	૧-૨૭	૫-૧૧
રવિ	૫	૧૭	૨૩	૭	૧-૨૮	૫-૧૨
સોમ	૬	૧૮	૨૪	૮	૧-૨૯	૫-૧૩
મંગળ	૭	૧૯	૨૫	૯	૧-૩૦	૫-૧૪
બુધ	૮	૨૦	૨૬	૧૦	૧-૩૧	૫-૧૫
ગુરુ	૯	૨૧	૨૭	૧૧	૧-૩૨	૫-૧૬
શુક્ર	૧૦	૨૨	૨૮	૧૨	૧-૩૩	૫-૧૭
રવિ	૧૧	૨૩	૨૯	૧૩	૧-૩૪	૫-૧૮
સોમ	૧૨	૨૪	૩૦	૧૪	૧-૩૫	૫-૧૯
મંગળ	૧૩	૨૫	૩૧	૧૫	૧-૩૬	૫-૨૦
બુધ	૧૪	૨૬	૧	૧૬	૧-૩૭	૫-૨૧
ગુરુ	૧૫	૨૭	૨	૧૭	૧-૩૮	૫-૨૨
શુક્ર	૧૬	૨૮	૩	૧૮	૧-૩૯	૫-૨૩
રવિ	૧૭	૨૯	૪	૧૯	૧-૪૦	૫-૨૪

પહેચારી દંધરા

રેહના તમચબલ (હોરીપરથી)

સને ૧૯૩૫ની વાત છે. મધુરીયા આલ્યો સોજના રોક ઘેર જવા ઉઠ્યા. શી. સ્વામી બોલાનાયછને ત્યાં સભા અને આખાતીક નયો થઈ રહી હતી. સ્વામીજીએ એક વાત કહી નેની થયી હોડી જસર માસ મન પર કામગીરી થઈ છે. પ્રજા સમર્પણની ઉચ્ચત રીતની નયો કરતાં એમને કહ્યું...માં એક બંગી રસ્તા કાઢવાનું કામ કરવો. રસ્તામાં જતા આવતા રાહદારીઓને સલામ, પ્રજામ, કરતાં થજી આગેજ કોઇ તે સ્વીકારણ જાણવા તેના તરફ જાન દેવું. કારણ આખરે એક મરીમ થાયવી બંગીજન હતો ને?

"મરીમ જાવવાન તે એ બંગીને મોહરીમાં લાખ ગાપીયા મળ્યાં પછી શું? બંગી બાઈ એક રોડને સ્થાને પહોંચી ગયા અને ધીમે ધીમે વેપાર માં જામતા મળ્યા. હવે બીજી રોડને સલામ-પ્રજામ કરે. પંજુ કર વખત રોડ પંજુ પ્રજામ કે સલામ કરે તો બંગીરોડ એટલુંજ કહે કે "પહેચારી દંધરા." ત્રિજો વિચાર કરે કે રોડ શું પહેચારવાના છે અને કોણ પહેચારવાના છે?

એક વાર એક મિત્રે પ્રજામ કયાં એને પંજુ એજ જવામ મળ્યો. મિત્ર શાની પાછળ અને પાછળ છુપી રીતે કરતાં રહ્યા. પંજુ એમને કાંઈજ જાણવા ન મળ્યું. રિવસ પસાર થવા

આલ્યો સોજના રોક ઘેર જવા ઉઠ્યા. હજુ પંજુ ને કોઇ સલામ કે પ્રજામ કરે એને એજ જવામ મળતો. મિત્રે મર મુધી પંજો પકડવાનું નકરો કહ્યું. ઘેર જતાજ રોક દિવાન ખાનામાં પુકેલી લીભેરી પાસે ગયા. પેલા મિત્ર છુપાઈને, રોડની કિલચાલપર નજર રાખી રહ્યા હતાં. રોડે લીભેરી ઉપાડી અને બોલ્યા "માતા, હજી! હું તો ને પહેલા હતો તેજ છું. પંજુ છું ન્યારથી મારે ત્યાં જાગી છે ત્યાર થી હું રોડને પડે પહેલ્યો છું. આથી ને કોઈ અને સલામ પ્રજામ કરે છે તે મને નહીં પંજુ તને કરે. છે મારે હું તને તે પહેલ્યું છું. હજાણામાઝ એ સલામ મોકલ્યા છે. લીકણા બાજુ એ પ્રજામ કલા છે." વિગેરે જાખા દિવસની નામાવજી વાર રાખી છંદગી માતાને રોડે પહેચારી કરી. મિત્ર આશ્ચર્ય પામ્યો. માસ મારવા સુજળ પંજો જ કામગીરી પડે તે સીખ્યો અને નત મરતક સુપાકોડીથી તે ચાલી ગયો.

અમારા માં કહેવાનું વાક્ય "અલક મુલિસ્લાહ"નો પંજુ આજ અર્થ મામ છે "અપી તરીકે અલકાહની છે."

—પાઉન્ડ ૮,૫૦,૦૦૦ ની કિંમત સીધીયા કંપનીએ એક નવું જહાજ ખરીદ્યું છે.

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

ઈશ્કની ખુશ્નુ (નવલ કથા)	૧	૦
તેજવિજો (કથા જીવન મરીનો)	૭	૬
મહીદનો સરેસ	૪	૦
મહા બગિચા	૪	૦
ગેયમનુષ્ય	૭	૬
રૂપનાથ	૪	૦
કમાઈનો લોખ	૬	૦
વિવિધ લાખ	૫	૦
શ્રી જામર (જીવન મરીનો)	૫	૦
રાત રાણી નાટી	૬	૦
ગુલન રસિકમાં રોડીયું	૩	૬
ગોરેડીસની સફર	૨	૬
જીવતા વહેવારો (કા. મલેકહર)	૫	૦
જીવન માવા	૪	૦
ધ્યાનાવસ્થા (વિનોબા)	૧	૬
શિવતત્ત્વ ઇસનું	૪	૦
ગીતા અવધનો	૩	૦
મધુસૂર	૪	૦
જીવન દ્રષ્ટિ	૩	૬
ભાઈના તેર દિવસ	૧	૦
જેમાઈની સામના (નરહરિ પરિજ)	૭	૬
સત્યના પ્રસાદે-આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
લીલી કાવરી	૭	૬
જામનાથ	૨	૦
બાપુ આરી મા (મનુશિન)	૧	૬
મહાદેવભાઈની કાવરી (પાલ 'ભાગ')	૨	૬
કુન્દરાલ વિદ્યાપીઠનો બેઠણી કોસ	૧	૨
મહાદેવભાઈનું પુર્વ મરિય	૫	૩
માનવી ખરેખર (કાલેશ્વર)	૬	૦
વ્યાપક મત સાવના (ગાંધીજી)	૧	૦

"INDIAN OPINION", P. Bag Durban.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા ભવની	૬	૩
કેળવણી વિકાસ (જી. મહારવાળા)	૭	૦
જી પુ. અર્ચાદ	૪	૬
સમુદાય કાંતી	૪	૦
કેળવણી વડે કાંતી	૪	૬
આરી જીવન કથા (નંદર)	૧૫	૦
સરકાર વલ્લભભાઈ ભાગ ૧	૧૩	૦
એક મહત્ત્વ ધુજ (અમકાવારનો મનુરેની વારનો ઇતિહાસ)	૫	૦
માદના તેર દિવસ	૧	૦

ગાંધી સાહિત્ય

જાણવી કેળવણી (ગાંધીજી)	૩	૦
અમારા ભા (જીવનના ગાંધી)	૪	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે વચ્ચેવચકાર	૩	૦
બાપુની સેવામાં	૬	૦
કેન્દ્રવળા સ્થાપક અ'ક—('ઈન્ડિયન ઓપિનિયન')	૬	૬
ગાંધી સ્થાપક અ'ક	૨	૦
આપુના-આને પત્રો (જીવનના ૫૨ લખાવલા પત્રો)	૨	૬
દાસદેશી	૬	૬
મહાદેવભાઈ	૭	૬
મારી જીવન કથા (જીવનના સમગ્ર પાલ-દ્રષ્ટાએ)	૧૫	૦

Obtainable from

"Indian Opinion" P. Bag, Durban, Natal.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈકલિંગ પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કોરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું થજુ વિગતો માટે લખો:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD. SARNIA NATAL.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

પુરુષોત્તમ, સુસાધારી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હાઉસિંગ અને ફીનાન્સ કોર્સ પછી ભાગની હવાઈ ફ્લિપાઈ અને જાપાન
માટે સુસાધારી હવા પેર ધોળાં આપણી ચાર્ટરે પુરુષ હોય.

હાઉસ, આગ, ઘેરી, ફરક, બહુમાલ, ખેડખાસ, વિગેરેના વીમા અને
વરણની આપણે જાણે.

ઈન્સ્યુરન્સ, પારસનલ ટેક્સ, ફિસાલના ચોપડા ભાગવવા, રેવન્યુ કલેક્ટરના
સર્ટીફિકેટ કે રેપારના ભાવસે-સો પાસપોર્ટ ટેક્સ ઈમીગ્રેશનને સગી
ભાગલોમાં હર્થ પછી લીધા વિના અને ગરુવ સલાહ આપણે જાણે.

રેલવે ઓફિસના હાર્થ એજેન્સીઓના કોર્સ કોન્ટ્રીમાં અને યોર્કશાયર
ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29c Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એલ્યુમિનમ ફર્નિચર, લાઈનિંગ્સ ફર્નિચર, મોડર્નિઝમ, હેડરોલ એસ્ટ,
સાઈડ બોર્ડ બોર્ડિંગ ટેક્સ, પુરુષ કેસ, ટેબલ, લેડન કોર્મચલ
આવે જરીથી સફારી. અને પછારી કાણ લેવા ચુકેલા નહિ.

—એલ્યુમિનમ, ટેબલ અને ફીચન હેડર—

કે હમારી ટેબલ નીચે હાઈવર માથે છે. તેજો રોક હમેશાં હર્થ-
માથે રહે છે. આજ રોકના ભાવોના પ્રાર્થવ લીરક અમારો અને રેપાર
આવેલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG,
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ પુલ્લો ખુલ્લો માલ!

ન્યુ ધરા હાથેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર થી. ૪૬-૧
જીનીની કીનારવાળી બેસેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી બાલ વાળી

રેસમી હાથેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ૬૫૨
મેવડી કીનારની સાડી ૬૫ ૪૨" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૬૫૨

સુનરાઈ સાડીઓ હેલ્લી હળવા રંગના અને હાથે વાળી
પાલ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૬૫૨
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૬૫૨

C.O.D. અને દવાલથી આવેલા બોર્ડરને તુરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

ભેજો તે સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાનકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઈ બેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ ભત્તી હેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રેવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવરહેણું ચક્રેડ, લીલી, હાલખી રંગી. ૬-૦ રતલ	ખીરતા માવા ભરડી રંગી. ૬-૦ રતલ	પાવનદેવી ખાનગી મોળી રંગી. ૬-૦ રતલ
માવા ભરડી રંગી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા ભરડી ખીરતા રંગી. ૬-૦ રતલ	અણાનો અગળ રંગી. ૪-૦ રતલ
બદામ માવા ભરડી રંગી. ૬-૦ રતલ	બાળુનડીવા માવા પેડા રંગી. ૫-૦ રતલ	રેસર બેન્ડના મોડીયા રંગી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા રંગી. ૬-૦ રતલ	સુરવળી માવા ભારી રંગી. ૫-૦ રતલ	દાળખેરડી, પીંચ, નો મિનડો રંગી. ૬-૦ રતલ
બાળુનડીવા બદામી પેડા રંગી. ૬-૦ રતલ	બદામી માવા ભારી રંગી. ૬-૦ રતલ	પાપડ બેન્ડના નાના ૨૦૦ નંબરના રંગી. ૧૧-૦ અસાલ પાળા
સુરવળી ખીરતા માવા ભારી રંગી. ૬-૦ રતલ	અમલચરી મેસુર રંગી. ૪-૦ રતલ	પાપડ બેન્ડના અસાલ પાળા મીઠા, ૧૦૦ નંબરના રંગી. ૧૨-૦
સુવર્ણ લીસો બદામી ભરડો રંગી. ૬-૦ રતલ	મુન્ડીના ભારુ રંગી. ૩-૦ રતલ	દાળ, ફેડી રંગી. ૬-૦ રતલ
પોરબંદરી રંગી. ૫-૦ રતલ	ગુલાબ ભરડી રંગી. ૬-૦ રતલ	મીઠકા ફેડેલા રંગી. ૪-૦ રતલ
સુરમા ભારુ રંગી. ૩-૦ રતલ	—ફરસાણ—	
સપરમાચક રંગી. ૨-૬ રતલ		
માવા મોલનધાર રંગી. ૪-૦ રતલ		
	બાળુનડીવા સોડીયા ફાફડીયા રંગી. ૩-૦ રતલ	મીઠાઈ હીંગલી મીઠકા ૫-૦ રતલ
	ઝીણી મુદ્દાના મોલની રંગી. ૬-૦ રતલ	" " " ૪-૦ રતલ

પોસ્ટેજ : 'યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રેડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થન રેડેસીયા રંગી. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Note Our New Address :

Jethalal's Mithai House

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780

P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

SCOTTISH LIBRARY
16 MAY 1956

No. 17—Vol.—LIV

FRIDAY,
11TH MAY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

*

The Wonderful Thing

"As men we vary greatly in the character and expression of our feeling. Language and gestures which seem over-demonstrative to some, appear painfully inhibited to others. So in religion; for one kind of mind, the mystical experience is intense and frequent; for a different temperament, it is hesitant and rare. . . The wonderful thing is that we can enter at all into this kind of intimate relationship with the tremendous Will which is behind and beyond all things: that we can even dimly understand that our life is an expression of beneficent intelligence, and can respond to that Presence in terms of our own deep feeling."

—Frank O. Holmes.

*

GROUP AREAS CONFERENCE

(FROM OUR POLITICAL CORRESPONDENT)

ANOTHER chapter has been added to the history of the oppressed peoples of South Africa. A conference convened by the Natal Indian Congress was held in Durban on the 5th and 6th of May, 1956, to discuss the different aspects and implications of the Group Areas Act.

Papers were presented by ex-Chief A. J. Luthuli, President General African National Congress, Dr. S. Cooppan Ph.D., Dr. G. M. Naicker, President Natal Indian Congress, the Transvaal Indian Congress and Mrs. J. Arenstein, a European Democrat.

Labour M.P. Speaks Out

Mr. Leo Lovell, Labour Member of Parliament, in his personal capacity opened the conference with an inspiring speech delivered from a democratic platform. "Fortunately for its white protagonists in the Nationalist Party, the Group Areas Act was passed about 300 years too late. For if it had been one of the laws of the Dutch East India Company, it might have had the effect of confining Europeans to the South western tip of the Cape of Good Hope, leaving the rest of South Africa for occupation and ownership by its coloured or non-White inhabitants," said Mr. Lovell.

Mr. Lovell continued, "it is important to remember, however, that the mixture of the pattern was more often than not inspired if not instigated by European initiative. It was in this fashion that Africans were tempted or coerced from their tribal reserves into the so called European areas and Indians came to live in Natal. Thus by themselves on the one hand advancing and infiltrating into all areas of South Africa and on the other by establishing an economy which made incessant demands on the labour of non-Europeans, the Europeans broke down the natural boundaries of segregation which had hitherto existed between the various colour groups. And thus has developed at an ever-growing pace what (contrary to popular belief) may well be termed the traditional way of life in South Africa viz., racial integration." He went on to say, "I want to say a word or two about the impact of these laws on the minds of the average European (I exclude the racial fanatics and bigots whose pressure has caused them to be enacted). Most Europeans are quite unaffected personally by these measures and those who are, are well able to exert sufficient influence to escape their worst consequences."

Mr. Lovell concluded his address with the words, "it is because I believed that it would reveal the detailed features of this misshapen child of Apartheid that I welcomed the invitation to open this conference. I wish those who have come well. May your labours bring relief to those who suffer."

Messengers from local European democrats, Mrs. Vijayalakshmi Pandit, High Commissioner for India in United Kingdom, Mr. V. K. Menon, India's roving

(Continued on page 186)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company, Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bandwidth Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bamboo
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Bandwidth and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 24-30-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
23/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

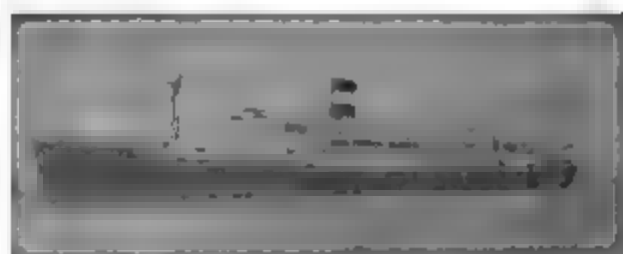
CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 5 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class Bunk			£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letter.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAFAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 11TH MAY, 1956

Group Areas Conference

A GROUP AREAS conference was held in Durban on the 5th and 6th of May. This conference was convened by the Natal Indian Congress and was attended by 191 delegates representing 63 organisations.

Three resolutions were passed at this conference, the gist of each being:

1. That it was important that all organisations rallied the non-European people to oppose the Group Areas Act, and to do everything possible to collect information regarding the Apartheid and Segregatory laws of this country and to publicise them as best possible.

2. To form vigilance committees in all provinces of South Africa.

3. Rejection and condemnation of the Tomlinson Report.

This conference was a success only to the extent that it was educational and informative. It exposed to those of us who were unaware the different aspects and implications of Group Areas Act. Undoubtedly, that is a step towards freedom but it is a very uncertain step. The time is nearing when we should decide to take a concrete step to abolish once and for all the evil of Racial discrimination from the face of this earth.

One very important matter was, I hope, inadvertently, omitted from discussion. That is the matter of Action! That is to

say what action were those victims of the obnoxious Group Areas Act were to take if they were asked to move out? Today the general opinion of the layman is that if the Government gives them a nice new home at a nominal sum why shouldn't they move? On the other hand if they are told that they should not identify themselves with the Government's plans but should fight for freedom. They reply: "Why should we join the Congress? What have they to offer us when our life possessions are in jeopardy? While we stand to gain by doing as the Government wants us to do. That is the trend in which the ordinary layman thinks.

This kind of thought is born in the minds of the ordinary layman because we lack sincere leadership. The kind of leaders India had. They sacrificed everything including their personal pleasures, their near and dear ones and all material selfishness, to fight for freedom. A freedom which they have now attained, after much sacrifice and suffering. A freedom of which they are justly proud, for they have attained it without making enemies. A freedom which was won by the successful use of "Satyagraha" which was born and nourished in South Africa.

A leader of high moral values will have to spring out from amongst us. One who can teach us to be unselfish,

and one who will not stop to think of his material gain. Then only we will qualify to fight for freedom, and lead a life with self-respect, and not remain subdued and down trodden for ever.

It was important that the conference discuss this matter and decide upon a concrete way to gain the confidence of the people. It is true that it was resolved to educate the people about the implications of these Apartheid and discriminatory laws. But in what way is this to be done? As a suggestion lecture tours could be arranged and through an independent journal of the people the implications of these nefarious laws explained.

Eid Greetings

The Management and Staff of 'Indian Opinion' extend their cordial greetings to all their Muslim friends and well-wishers for a very Happy Eid.

Today the vast Indian population in Duff's Road is living in a state of anxiety. Their future is unknown. They have been placed in such a position that they are unable to plan ahead for the future of their children. They live in constant fear of being asked to vacate at anytime in compliance with the Group Areas Act. The Nationalist Government wishes to snatch from them their hard earned possessions. These people have worked their "fingers to the bones" so to speak only to find their hopeful dreams shattering before their eyes, and their foundations for a sound future lying in a heap of debris.

Today it is their unfortunate plight; tomorrow it might be ours, and so it

will continue until we take a firmer stand against this tyranny. While we sit and discuss the matter the authorities are getting away with their nefarious game of playing with lives of innocent people. They are putting their thoughts into action while we are still planning our campaign. We will have to think faster and always be one jump ahead of the authorities if we want to bring an end to this period of tyrannical rule. We will have to reverse the procedure and put our thoughts into action while they still think of the procedure.

This country is in total darkness and the Nationalists are sweeping everything before them in their torrential power. A flood is raging which has reached its fullest might. It is raging with such fury that it is leveling everything in its wake. We are trapped in this flood and unless we find a pilot of high calibre to guide us through this flood we shall never again see the golden rays of dawn.

World Red Cross Conference To Be Held In India

THE 19th International Red Cross Conference will be held in New Delhi early next year, India's Health Minister, Rajkumari Amrit Kaur, has announced. She said the conference would discuss questions such as legal protection of civilian population against dangers of indiscriminate warfare and the Red Cross as a factor in world peace.

Red Cross leaders from all over the world and delegates from 85 Governments who are parties to the Geneva Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in the Armed Forces in the Field are expected to attend. She expressed the hope that the conference would make a significant contribution to the cause of peace.

The International Tuberculosis Conference would also be held in Delhi early in June next year.

Two Unwanted Bills

HAVING passed the Suppression of Communism Act and the two Swart Acts of 1953, having already amended the Urban Areas Act, Racial Assemblies Act and Native Administration Act so as to "close loopholes," the Government might seem armed with every conceivable power to ban, deport, persecute its subjects—especially Africans—that even it could desire.

It has been difficult enough, in the face of such legislation and the way the powers given by it have often been used, to defend ourselves from the accusation of being a police state. Now, just as Professor Toulmin has proclaimed in the world that "none can be exposed to arbitrary arrest or harassment" and while the Government is assiduously propagating the picture of the African people free, and enthusiastically endorsing apartheid, Dr Verwoerd has introduced his "Banishment Bill" and the dramatically revised Natives (Prohibition of Interdicts) Bill.

By
C. W. M. GELL

We may leave to the Government the impossible task of reconciling to the world the necessity for these draconian powers against Africans with its idyllic propaganda picture of apartheid. The interdicts Bill is the most explicitly discriminatory measure yet introduced, denying to African those the right of access to the courts when legality of a removal order is in question. When this Bill becomes law there will be theory as well as practice—the one law for the whites and another for the blacks. Banishment will stand naked and unashamed.

The Banishment Bill is no less obnoxious. It gives Municipalities the power to banish from their area any African whose presence they consider "prejudicial to the maintenance of peace and order." No evidence need be proved, no trial held, no appeal.

It has long been evident that Dr Verwoerd intends to give legislative effect to his conception of the African in the "white area" as a temporary sojourner without rights or security. Under Section 18 of the present Urban Areas Act any African may be ordered out of the town unless he was born there or

can prove exceptionally long periods of uninterrupted service. The Banishment Bill makes no such exceptions. It applies to all Africans without reservation, the slogan coined by an African paper "For Ever Hamba."

There may be that some small country towns which have asked for these new powers. Certainly, the chances of their gross abuse are more considerable there than in the larger towns, where the existence of a daily press and small groups of articulate democratic opinion will exercise a slightly restraining influence. But, however reluctant larger municipalities may now be to assume or use these powers, history proves that the temptation to solve some irritating deadlock by the short cut eventually becomes irresistible, if arbitrary powers are available to help.

The temptation will be increased by the very wide wording of the Bill. This makes it applicable to almost any action of which the Municipality disapproves—from the brewing and dissatisfaction with rents to open political activity. The tendency to label all critics of municipal policy—"or lack of firm agitation" is not unknown, even in Port Elizabeth.

In many towns there is a tradition—more honoured in the breach than the observance—of "keeping politics out of the council." Dr Verwoerd is now thrusting politics upon them. Why? It may well be that, having so successfully got Bantu Authorities and Bantu School Boards to do much of the Native Affairs Department's dirty work for it, he now hopes to make similar use of municipalities thus tying them too with the banishment brush.

Nor will it be sufficient defence against such a purpose merely to disclaim an intention of using these powers. Even if, in this case, it may not be possible for the provinces to compel local authorities to apply the purely permissive powers of a Union Statute—as with the Separate Amenities Act—Dr Verwoerd has shown himself an unscrupulous adept in the art of political blackmail. Set-and-service was forced on reluctant councils by the withholding of housing funds and other measures. The bulkhead of municipalities being pressed on this subject for inadequate action under the Banishment Bill is by no means remote.

There is not much that councils can do about the Bill now. But they can make it absolutely plain by public debate and resolution that they never asked for the Bill; that they never intend voluntarily to invoke its powers; and that it is being forced upon

them by the Minister for his own purpose. Then at least the record will be clear and the blame be seen to lie where it really belongs.

And the time to do this is now, before the Bill comes up for debate in Parliament.

Message From Mr. Krishna Menon

(Minister Of External Affairs—India)

THE passing away of Shri Mahatma Gandhi grieves us all. In South Africa, in India and indeed, in any land, where racial intolerance and injustice evoke adverse responses and the struggle for human rights and dignity claims the loyalty and regard of people, the news of the death of Shri Mahatma Gandhi was received not only with sorrow and sympathy but with many memories and thoughts.

It comes to our minds that he spanned a period of time, none too short, during which the peoples of Indian origin in South Africa joined by many courageous men and women of European race or birth and with an equally increasing number of courageous and long suffering Africans kept burning the fires of political and racial freedom which Mahatma Gandhi lit amongst them. Shri Mahatma's fight against this modern helotry, the only one of its kind surviving in our day and age, has witnessed half a century of resistance from the indomitable spirit of men. With this great human and historic episode the name of Shri Mahatma Gandhi would be identified for ever.

His death also recalls to our minds the teachings and the practice that took shape in South Africa, the Gandhian way, which stood the test of much violence to the spirit and a great deal of suppression. If non-violent non-cooperation, the identification of means with ends in conduct, belief in the force of example and of patience born of belief in the goal and in truth succeeded under Gandhian leadership in India, it was nourished in the soil of South Africa.

Today, in Africa, where non-violence is by no means a widespread much less accepted creed, and in the American continent, powerful in its prosperity as well as in its armed might, the underprivileged or the racially discriminated, of their own volition, pay the most sincere homage to the life and teaching of Gandhiji which, his son, Shri Mahatma, followed and has helped to foster among the small band of men and women in South Africa.

Men of the African race are today increasingly, by virtue of their own thinking and experience, turning to the Gandhian way for inspiration and, we hope, salvation.

The struggle for racial justice and human dignity in South Africa may appear sometime to have become deadlocked. But let us stop to think whether it is really so? Should we not be in the wider appeal that human rights make to the minds of men today and in the more extended and intensified endeavours in South Africa itself and in the advance of this cause itself, not victory rather than defeat—victory not yet achieved—but the victory of continuing belief and endeavour.

Shri Mahatma Gandhi was not merely a follower of a tradition. He has left South Africa and the rest of us the legacy of a tradition lived up to as the courageous and persistent exponent for the principles and the ways that Gandhiji has made part of human history. His life was one of great dedication.

In death as in life such men live. In life and in death they deserve our respectful and best tribute which is no less their pursuit of both the goal and the way to which they dedicated themselves.

Tolstoy—Secr And Prophet

COUNT LEO TOLSTOY has come to be known chiefly as a great novelist, and only secondarily as a notable Teacher; while his powers as a poet have either never been recognised—or it has been deliberately ignored.

The reason for the latter attitude may well be that his prophecies were not of the kind to appeal to the masses today, for he clearly perceived the peril inherent in the worship of the two modern Gods—Materialism in the East and experimental Science in both East and West; and people do not like to have their Gods discredited.

Prophets, however, are concerned not with popularity but with Truth; and Tolstoy, in company with all the world-teachers, seers and major philosophers, loudly proclaimed that the world could never be fundamentally better until the men who projected its conditions were ethically and spiritually better; and therefore the aim of all true educationists, scientists and sociologists should be to continue the spiritual evolution of the individual rather than the mere improvement of external conditions by scientific and technological means.

This being the case, he had no faith in and deplored the popularity of, the political economy of Karl Marx which "accepting the existing order of life as though it were what it ought to be, not only does not call on man to alter that order—that is to say, does not point out to them how they ought to live that their conditions may improve—but on the contrary...demands an increase in the cruelty of the existing order of things..."

The purges, slave labour camps, total thought control, tortures and scientific experimentation on the human psyche had have always been features of the Communist regime simply bear out Tolstoy's prognostication.

But it was the whole trend of the Modern Science of his day that he deeply distrusted and deplored, and about which he gave his profoundest warnings to the credulous youth of his time who were excitedly accepting the new idea that salvation could come to mankind by the discovery and external measures of science rather than from the

exercise of their own reason and conscience.

Until his era, he pointed out, true Science was the Higher Knowledge taught by such prophets as Moses, Solomon, Confucius, Gotama and Jesus, and was intended to show man how to live; and that was what the ordinary men really asked of the thinkers that he laboured to keep in luxury: the knowledge of how to live his life while he had it. But the experimental scientists preferred the much easier investigation of material things through microscopes and telescopes to the arduous task of improving human nature, and informed the common man that while Science would eventually know everything, and provide all the answers to the problems of life, it must first solve those of physics, chemistry, biology, physiology, and so on—all the external things that called for no effort to improve the moral nature of the scientist or his pupils.

By

ESME WYNNE-TYSON

"In our day," Tolstoy wrote and it is even more true of the present day, "what is considered to be the most real Science is, not the contemplation and investigation of how to make the life of man more kindly and happy, but...the pouring of liquids out of one glass bottle into another: the cultivation of bacteria, the cutting up of frogs and dogs, the investigation of X rays; etc."

A modern book, entitled "To-morrow is Already Here" by Robert Jungk, an international journalist who has had access to the scientific laboratories and experimental stations of modern America, provides ample evidence of Tolstoy's right to be considered a major prophet whose warnings the world has ignored to its exceeding great peril.

Today the folly of limiting science to materialistic observation and experimentation is terrifyingly exposed by Jungk's revelations.

In Richland, the employees in the Hanford Plutonium works where they are constantly exposed to the danger of contamination, are not only risking their own lives, but are burying, in huge, marked graves, radioactive refuse without any aware-

ness that these life-destroying poisons which, compared with the life of a man, are eternal, will not perform their deadly work on future generations who come upon these forgotten burial places without knowing what they contain. In the model town of Los Alamos the Atomic Energy Commission are sponsoring increasingly dangerous experiments in order to have the power to blast most of humanity from the face of the earth. And the experiments, noted by Tolstoy, on dogs and rats, has now been extended to human beings. In the aviation medicine laboratories young American airbombers, trained from their earliest days in the worship of Science, are now offering their bodies as living sacrifices upon its altars, leading themselves for speed tests that leave them physically broken, mentally distraught, and finally unconscious; to being shot vertically into the air by rocket propulsion, or autotomed in hermetically sealed pressure chambers until their blood boils. And at the end of each test the unconscious bodies are scientifically examined with the detachment that the vivisectionist of Tolstoy's day exhibited for his rats. This is the training for scientific super-machos that will conquer external nature and her laws and perhaps one day reach the moon! For that is the avowed aim of these devotees of modern Science who

want to control nature before they have learned to control themselves.

And Science is not only indifferent to man's bodies but also to their souls. In fact it is not concerned with humanity except as a means to add to the sum total of materialistic knowledge. Competitive industrialism in the U.S.A. demands the maximum of efficiency, and if the human being cannot produce this by natural means, he or she must be 'conditioned' by such measures as soul-engineering, 'deep psychology' and lie-detectors, which can, in fact alter the personality and make something very like robots visualised by the brothers Kapek, in the '30's, out of a normal human being. And people lead themselves to such experimentation because unless they can conform to the requirements of a scientific industrial age, they will feel their inability in their pay packets.

In fact, modern experimental Science, despite the popularity of its gadgets and wonders—its aeroplanes, hooovers, plastics, radio and television—is clearly revealed by Robert Jungk as the Moloch which Tolstoy warned us it could quite easily become, and a worse Moloch than any we read about in the primitive scriptures. For those false Gods only demanded a man's body; our Molochs of today insist also on his mind and spirit.

And Tolstoy saw it coming...

Tribute To Dr. Mabel Palmer

A PUBLIC function has been arranged at the Avalon Theatre, Durban, for Sunday morning at 10 o'clock on the 30th May, to present Dr. Mabel Palmer with an outstanding portrait done in oil by the well-known artist, Ross Hope.

This portrait has been purchased by the Indian community and will be presented to her to mark her retirement from active University work.

Mr. Ashwin Choudra, one of Dr. Palmer's old students, in an interview stated: "It was hoped that all sections of the community interested in University education will make it possible to be present at this function. This grand Old Lady, who has

given the best years of her life in the cause of non-European University education, now failing in health, will be heartened if she were to see large numbers of her ex-students and friends present at the presentation of the portrait."

The portrait will be a gift, said Mr. Choudra, "from the Indian community in appreciation of her lifelong labour in the field of education. Dr. Mabel Palmer will go down in the annals of the history of this country as one of the great fighters for liberty and freedom. It is due to her pioneering efforts that today so many non-Europeans have had the benefit of University training."

Group Areas Conference

(Continued from front page)

Ambassador, ex-Chief A. J. Luthuli and many other leaders were acknowledged.

Crippling Of Indian Education

The second day of the conference began with a paper presented by Dr S. Coopers, Ph.D. on the Implications of the Group Areas Act for Indian Education. This comprehensive and informative paper dealt with the problems that confront the Indians ever since the Group Areas Act was legislated. It goes on to explain in detail the multifarious expenses and inconveniences it involves. In this, 22 Indian Schools in Durban alone will be placed in zones other than those allocated for Indians. As it is customary in South Africa, not by choice but because of the laws, Indian schools are built on grounds purchased by Indians exclusively, thereafter receiving a £ to £ building grant from the Education Department.

"One could estimate the immediate replacement cost of these 22 school buildings. Let us make

the conservative assumption that the respective schools would continue carrying on their plateau schools (These "Plateau" schools provide accommodation for 2537 pupils). The morning schools had an attendance of 6234, and on this figure alone we would need to build about 156 class rooms (based on 40 pupils per classroom). At present day average cost of about £1,600 per classroom to local Indian school committees the total cost of replacement of the 22 buildings would be £249,600. To this we should add the cost of land. Land values in the Indian areas are high, and one would be lucky to purchase an acre in the proposed Indian area for less than £1,200 an acre. By departmental standards a primary Indian school requires at least four acres of ground. So we should have to purchase about 88 acres. At an average cost of £1,200 per acre this would total £105,600. The combined total estimate for land and buildings for these 22 schools would therefore amount to £355,200.

N.I.O. And The Group Areas Conference

(From Our Political Correspondent)

A QUESTION was asked by one of the delegates at the Group Areas Conference whether the Natal Indian Organisation were invited to send their delegates to attend this conference.

In reply the secretary of the Natal Indian Congress said that they were invited but did not know why they were not represented.

Our political correspondent decided that this was a matter to be investigated and so he interviewed Mr. P. R. Pather, an official of the N.I.O. In his interview, Mr. Pather said, "The N.I.O. attitude to the Group Areas Act is well known. The N.I.O. is totally opposed to the Group Areas Act and again and again the N.I.O. has made this perfectly clear. The N.I.O. feels also that the Group Areas Act is a law of the land and the Government is doing everything possible to implement it. The Indian people throughout South Africa have invested millions of pounds on landed properties. The N.I.O. is of the view that a negative attitude will not save the properties in the name of the Indian people."

He went on to say, "It is a well known fact that throughout Natal the Group Areas Board is holding its inquiry in regard to the demarcation of the areas for the various racial groups, and the various local authorities submit their plans to the Board at every session."

He said that, "the Indian people cannot sit complacently and allow the local authorities to submit their proposals and get away with them. The N.I.O. has taken the most sensible course in this connection. Unlike the Natal Indian Congress which takes up a negative attitude, the N.I.O. whilst objecting to the Act submits counter proposals under duress. In view of these circumstances the N.I.O. felt that there was no sense in attending a conference which for all intents and purposes would take up a negative attitude."

He concluded by saying, "there are 101 issues in South Africa which do not conform to the principles of the Indian people and yet every Indian, even the most violent agitator, meekly submits to whatever action the Government takes in these matters."

Ex-Chief Luthuli

A paper on "Aspects of the Apartheid Union Land Laws and Policy as Affecting Africans" was prepared by ex chief Luthuli, but because of a ban imposed on him he was unable to present it in person. The paper was read by Mr Simelane.

The paper began, "One fundamental cornerstone of human security is the possession of adequate and safely secured land rights for all citizens in a country. In so far as an African is concerned the Union apartheid land laws are notorious for denying him adequate and safely secured land rights."

expected of a judicial Committee. "Before stating our recommendations we feel that reference should be made to one matter which, strictly speaking, falls outside our terms of reference but which is so closely associated in the public mind with the Asiatic question that it has a determining influence on the evidence tendered to us and accordingly also on recommendations based on such evidence, and that is the possibility of repatriating the Asiatic from South Africa."

"There appears to be an ever growing belief in the public mind that the only satisfactory solution

Photo by Ronja Kelly

A section of the 191 delegates present at the Group Areas Conference on Sunday, May 8.

In his review, beginning from the Native Land Act of 1913 to the present day Tomlinson Report, Mr. Luthuli adequately dealt with the various inhuman laws passed by the different Governments of this country.

The conclusion of ex-Chief Luthuli's paper aroused the emotions of the delegates. It read "AWAY WITH APARTHEID WE STAND FOR A UNITED SOUTH AFRICA OF ALL THE PEOPLE; WE SAY AWAY WITH SECTIONALISM OF THE NATIONALISTS."

The N.I.C. Report

Dr. G. M. Nicker, another banned leader of the non-European community, referred to Dr. T. E. Danges, the Nationalist Minister of the Interior, who had appointed sub-committees to justify the Government's action in 1950, on the eve of the enactment of the Group Areas Act. The so-called Indian question seemed to have been uppermost in the mind of these sub-committees. Their findings are blatantly of a political nature and bear little resemblance to what may be

of the Asiatic question is repatriation, and that wherever, is done by way of legislation should be such as not to endanger the possibility of repatriation and deprive the public of one of its most cherished hopes."

"The fundamental theme of the evidence throughout the years has been and still is: repatriation, or failing which, compulsory segregation. In the most recent evidence there is noticeable a distinct tendency for this theme to assume the form of: repatriation and, PENDING which, compulsory segregation. In its most advanced form this theme reads: repatriation and failing which, compulsory segregation with boycott to induce repatriation."

One may observe that in the typical South African racialist pattern these committees use the word "public" to mean only the white racial group of the Union.

The Group Areas Act was born, with the contention that the Indian people are a foreign, alien and undoubted element to be expatriated.

We declare our total opposition to this law and no stage will

we have a party to its implementation, "for a law which is manifestly unjust cannot be applied justly."

It could be gathered from Mrs. J. Awassem's paper that properties to be taken away from Indians is valued at £9,000,000. These properties will be made available to the Europeans. Whereas the properties of which the Europeans would be deprived in favour of Indians is only worth £900,000, this is the eyes of all democrats is inhuman and unjust.

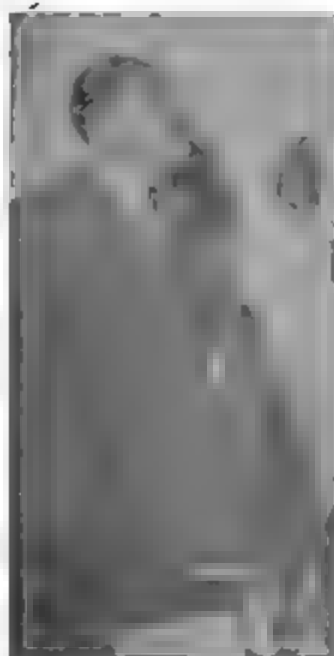

Photo by Rungel Kelly

Mr. A. E. Patel, Secretary of the Transvaal Indian Congress, presenting the paper on behalf of the Transvaal Indian Congress, at the Group Areas Conference.

Calling All Democrats

The paper prepared by the Transvaal Indian Congress exposed the nefarious and infamous practices of the town councils of the several outlying towns in both Transvaal and Natal, in dealing with the Group Areas Act in their respective towns. Mr. A. E. Patel, Secretary of the Transvaal Indian Congress, in commenting with the paper, berated the European liberals to expose themselves as true democrats by amalgamating with the non-Whites to organise an opposition to the Government's Apartheid policy and the Group Areas Act with all its implications.

Delegates Views

Mr. Moses Maphahla described how the Africans became the victims of the White man, who

exploited them for cheap labour and he went on to warn the Indian brothers to take heed and not to become the victims of the same folly. He assured the Indians that the Africans were with them in their fight against the obnoxious and segregatory laws of this country.

Mr. Peter Brown, (Liberal Party) said that it was very important for all the organisations to co-operate and collect material regarding the Apartheid laws and publicise them as widely as possible because "nothing hurts like facts." "This material will ultimately transform into bullets and hurt the very people who are responsible for these unjust laws."

Mr. Alan Paton (Liberal Party): I am aware of the wrongness involved in the Group Areas Act but the only way to liberate ourselves from it is to fight collectively—without any nationalism, for a common society is of paramount importance—a society which allows the development of

the individual to his fullest capacity."

"With the Nationalists Nationalism must go," said Mr. Paton.

Resolutions

1. Conference directs delegates representing the large number of organisations present here, that it is their urgent task and the urgent task of their organisations to rally the people of South Africa unitedly against these laws and against the entire evil policies of Apartheid and Segregation.

2. Vigilance against the Group Areas Act.

3. Rejection and the condemnation of the Tomlinson Report.

These three abridged resolutions were unanimously passed by the conference.

The general contention of the conference was "NOT ONLY HAVE WE TO BE UNITED BUT WE MUST BE FOR EVER VIGILANT"

Unbridgeable?

Dr. A. W. BLAXALL

IN the thirteenth chapter of his much discussed book, "Naught for your Comfort," Father Huddleston has these words:—

Between the Christian view and that of the totalitarian-racist-nationalist there is an unbridgeable gulf.

When Laurens van der Post was writing his book "The Dark Eye in Africa," he thought of translating it into Afrikaans in the hope that it would be read by a wider public. To test it out he sent a copy of the script to a friend in the Union who, in turn asked an opinion from a very well-known Afrikaans writer who owed him a widely read paper. The reply received from the author-journalist included the following sentence:

"Dit boek is tipies van wat dit gewoonlik afgeer as kunstenaars-waite die grootstes— in die rol van politieke voorligter probeer tees. Hy ignoreer eenvoudig die elementêre sête van die politiek, soos byvoorbeeld dat jy te doen het met onversoenbare elemente wat nooit een gemeenskap kan en sal word nie, en mynself daarvandaan voel op basis van 'n situasie wat nie bestaan nie. Enfin die tot daartoe toe."

Such statements raise the question: are they realist or defeatist? Actually there is an ele-

ment of each attitude in such words. It is realism to face the fact that there are some situations which are apparently irreconcilable; but it is defeatist to admit that that position has ever been reached by a given collection of events.

If Father Huddleston is correct surely totalitarian governments would go on for ever. But such governments, like all forms of government, are built up on the will of the people—a thing which can easily be swayed, moulded and disillusioned! The disillusionment is generally brought about by a combination of circumstances, including the building of bridges between individuals of differing convictions. Such bridge building may not take place between the organised State and organised forms of Christianity, but just because it goes on at the level of individuals it is like picking away at the mortar between the bricks which finally leads to the collapse of the wall.

The remark by the gentleman who tried to assess whether Laurens van der Post's book would appeal sufficiently to justify the trouble of translation, is a facing of certain facts which must be remembered, and from the standpoint of publishing techniques may well prove determining factors. But it must not be imagined that the whole of

the Afrikaners speaking people are irreconcilable. Emily Hobhouse proved that LOVE can go where nothing else can enter. So the question still remains: In what way can Love be enthroned in this sunny land, so dangerously over-run at present with all that divides and creates hatred in the hearts of men?

"This small book is typical of what generally happens when an artist—and this is a leading one—tries to assume the role of a political guide. He simply ignores the elementary fact of the position, for example, one is dealing with organized state elements who cannot possibly become a single community that he goes on positioning on the basis of a situation which does not exist."

STUDY

through The School of Accountancy will bring your greatest investment towards success in a well-paid business career. Your enquiry

BRINGS

you a FREE 72-page book "The Direct Way to Success", with details of The School's Postal Courses, which include Accountancy, Secretarial, Costing, Banking, Municipal Service, Business Societies, B.Com. Degree. The

SUCCESS

of thousands of men holding top executive positions in business originated in The School's successful methods of teaching, founded on 46 years of practical experience.

For The School's Complete Accountancy, The School of Accountancy, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

NAME _____
ADDRESS _____

46, Victoria Street, Johannesburg 20, S. A.

THE SCHOOL OF ACCOUNTANCY

ALL COURSES ARE GIVEN BY THE SCHOOL OF ACCOUNTANCY, 46, VICTORIA STREET, JOHANNESBURG 20, S. A. For full details of The School's Postal Courses

Cuticura

TALCUM POWDER

After the evening bath, a refreshing all-over dusting with fragrant Cuticura Talcum Powder will ensure sound sleep for a happy and contented baby, free from all chafing and irritation.

ABSORBENT AND COOLING

Bevan Supports Nehru's Kashmir Proposals

Pakistan's Use Of Military Alliances To Put Pressure Depreciated

IN an article in the 'Indian Express,' the British Labour Party leader, Mr. Aneurin Bevan said recently: "Pakistan should be told at once that neither of these alliances (SEATO and the Baghdad Pact) can be used either directly or indirectly, covertly or overtly to bring pressure to bear on India over Kashmir. That issue must be settled between India and Pakistan alone and must not be allowed to muddy other waters."

Blaming that Mr. Nehru's plan for settling the issue on the basis of the present cease-fire line was a realistic solution, Mr. Bevan said: "Mr. Nehru has made one of his characteristic wise practical suggestions. It is that the issue of Kashmir should be resolved by discussion on the present cease-fire line."

"Mr. Nehru does not concede that that part of Kashmir now occupied by Pakistan is hers by right. What he does appear to be saying is that the division has existed so long that events have given it authority and creditability it did not possess when the armies crossed the at that point."

The article goes on: "Mr. Nehru points out that developments have occurred in Kashmir, particularly in the economic field, which have changed the face of the country. There is danger of creating another refugee exodus of the kind that both India and Pakistan have suffered from so gravely since partition. It would be imprudent (to use no stronger language), not to speak of the misery and loss which would be the lot of millions of ordinary men and women. They have the right to look to their leaders for protection from such calamity. There should be a limit to the right of minorities whether they be Muslims or Hindus. The right ceased at the point where its assertion involves physical suffering and even loss of life of the minority."

"Statesmen have no right to

indulge their emotions at the expense of the ordinary folk. Apart from emotions of some Pakistani leaders, it is difficult to see any important objection to Mr. Nehru's proposal."

"Referring to Pakistani talk of democracy for Kashmir Mr. Bevan asked: "If Kashmir had been absorbed in Pakistan, would her people have enjoyed a full range of democratic rights? Have the people of Pakistan enjoyed them? Governments encouraged each other in Pakistan over the heads of the people, while the rulers have argued interminably about the constitution."

"In the meantime the Government in Kashmir goes ahead along with economic developments."

Referring to Mr. Nehru's statement that American military aid to Pakistan had changed the situation, Mr. Bevan said: "He points out that the Military aid Pakistan had received from the USA has brought about a pos-

sition which completely changes the old demands that Pakistan should withdraw her troops from Kashmir. If she withdrew them within 20 or 30 miles from the border, Mr. Nehru makes the point that this has been more than outweighed by the growth of Pakistani military strength derived from US aid."

"Thus Mr. Nehru argues with devastating logic that actions of Pakistan have altered all the conditions prevailing at the time of the original terms of settlement of the Kashmir problem."

"It is unreasonable to hold on to promises made in circumstances which have changed by Pakistan's own policies. Why should India stand still and only Pakistan make all the moves?"

Mr. Bevan added: "It is as natural for Mr. Nehru to reconsider his attitude in relation to the new situation thus created, as it is for Pakistan to attempt to use her alliances to push her case against India."

Apartheid Trouble In Britain And U.S.A.

—Sen. de Klerk

FOR the benefit of our foreign readers we quote a news item from the 'Natal Daily News' of May 7. Following the news is an ideal reply written by the Editor of the 'Daily News' published on the same day.

George, Monday.—Senator J. de Klerk, Minister of Labour, said at a Nationalist Party strydeg here during the week-end that nations such as the United States and Britain, which in the past had frowned on apartheid, were now growing concerned about conditions in their own countries.

In both England and America, where there were not one-millionth of the colour problems that South Africa had, it was being found difficult to apply

principles of racial equality, reports S.A. Press Association.

The 'Daily News' George correspondent reports that Senator de Klerk also said that the Industrial Conciliation Act of 1956 would probably come into force by the end of the year.

In future Europeans or Coloureds could have their own separate trade unions to protect their living standards.

Nothing To Do With The Case

Thus the 'Daily News'—

Anxiety is a facile weapon in the defence of a cause, but it will not always impress the sound thinker. In a speech at George over the week-end Senator J. de

Klerk, Minister of Labour, chose to tilt at Great Britain and America in defence of the Government's apartheid policy. These countries, he observed, were finding it difficult to apply principles of race equality.

This is a comparison which will win apartheid no new friends abroad. Great Britain's colour problem is really no national problem at all. The handful of Coloured citizens living there enjoy complete equality in law and in fact. There have been and probably always will be, instances of discrimination springing from private prejudices and not from State policy. But if a hotel-keeper slams an exclusive door in the face of a Coloured stranger this does not mean that the British as a race are practising or approving apartheid. Similarly the race situation in America cannot be glibly equated to that in South Africa. It is true that prejudices and discriminatory acts are manifest in the deep South. But the policy of America is racial equality and it is a policy affirmed by the Federal Supreme Court. Moreover while that equality may in some parts of the United States exist more in theory than in fact the trend of public and political public thinking is assuredly towards the emancipation of the non-Whites.

But the race policies of the Nationalist Party dismay the outside world because, when a slogan is stripped of its frail content, they offer the non-European so little hope of real advancement. Senator de Klerk's analogies will in fact be regarded as completely inconsequential by all who probe behind the glamour of the catchphrases of apartheid.

ANIRUDDHA JAMIDAR,
Box 10566, Nairobi, wants
1000 English parcel used
Stamps.

R. VITHAL
Bookkeeper, Writing up Sets of
Books, Balance Sheets, Income
Tax Returns.
Contact No. 212 Mission House,
Second Floor,
17 Commissioners Street,
Fort St. Louis.
Johannesburg. Phone 33-1654.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha in S.A.
—By M. K. Gandhi 15/-
Bhagwan's Letters To Ashram Members
—By Kaka Karelkar 2/-
Obtainable from:

'INDIAN OPINION,'
P.O. Bag, Durban, Natal.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, April 30.

INDUSTRIAL POLICY REVISION

NO revolutionary departure is envisaged in the new draft of the industrial policy statement of the Government of India from the resolution adopted by the Central Cabinet in April 1948, it is learnt.

The revised draft, which was inconclusively discussed by the Planning Commission, however, emphasises the role of the public sector in India's developing economy.

This is in keeping with the objective of establishing a socialist pattern of society embodied in the second Five-Year Plan.

The industrial policy resolution of 1948 retained the manufacture of arms and ammunition, the production and control of atomic energy and the ownership and management of railways as the monopoly of the Central Government. It provided that the State will be exclusively responsible for the establishment of new undertakings in the case of six other industries—coal, iron and steel, aircraft manufacture, shipbuilding, mineral oils and the manufacture of telephone, telegraph and wireless apparatus, excluding radios.

The revised draft of the industrial policy resolution is believed to have amalgamated these two lists and added heavy machine building industries and certain minerals, including copper, lead and zinc, to the category of industries in which new undertakings will be ordinarily established by the State.

Pak Troops Massed On Assam Border

Pakistan has concentrated a large number of troops on the Cachar-Sylhet border.

Heavy movement of troops has been reported from Patharia Hills (Assam), where there are some disputed areas.

It is also learnt that the joint survey undertaken by the officials of the Governments of India and Pakistan, which was in progress, has suddenly been stopped at the instance of the Pakistani Government. This move is viewed with grave concern following the massing of troops on the Indo-Pakistan border of Cachar.

Atomic Power In India

The Union Minister for Irrigation and Power, Mr. G. L. Nanda, disclosed in the Lok Sabha that schemes for generating atomic power were being prepared and "something might develop" during the second Five Year Plan period.

Mr. Nehru, however, hastened to add that, for the present, atomic power was not an economic proposition.

Hydro-electric and thermal power would be "much cheaper" for a long time to come.

India's hydro-electric power potential alone is estimated at 35 million k.w. The power target for the Second Plan is 65 million k.w.

Communal Trouble In Bhopal

Fifty persons, including five police officers and a journalist were injured in a communal clash which occurred at Bhopal on April 7. The police had to fire ten rounds to disperse two clashing groups in the Budh-wara locality.

The authorities had imposed Section 144 in the city. At midday, the situation in the various localities of the city appeared quiet but tense. A few shops were broken and a car standing on the roadside was damaged in the course of a clash between protestants and members of another community.

A 12 hour curfew from 6 p.m. to 6 a.m. has been imposed. A press note issued tonight said 50 persons, including five police officials, had been injured. The trouble started when a few persons from a hotel threw soda-water bottles on a procession.

53 persons including 6 Pakistanis and some Hindu Sabha workers have been arrested in this connection. Some Pakistan spies are suspected of having their hand in instigating communal trouble and an illegal transmitter transmitting reports regarding communal incidents in Bhopal is seized by the police. Bhopal has returned to normalcy since then and the curfew is withdrawn.

Curb On Air Aid To Goa

The Government of India has banned, initially for a period of two years, unauthorised flights of foreign aircraft into or over any part of the territory of India (including territorial waters) which is within ten miles from the boundary of any of the Portuguese possessions in India.

A Government notification, published in an extraordinary issue of "The Gazette of India," has specified that every such aircraft shall first land at Bombay or Ahmedabad airports and obtain a clearance certificate before proceeding to Portuguese possessions.

The Government of India has felt compelled to take these measures in view of an increasing number of clandestine flights being made between Karachi and Goa by Portuguese-registered or Portuguese-chartered aircraft.

Food Imports

The Union Government's anxiety to prevent any sharp increase in the prices of foodgrains was underlined by Mr. A. P. Jain the Food Minister.

Apart from assuring members of the Reserve Bank's preparedness to curb any inflationary

rise in prices, Mr. Jain said that the Government had decided to build its wheat and rice buffer of a million tons each by purchase from abroad.

Negotiations for procuring wheat from the United States had been under way for some time and a decision would be announced soon.

Government To Take Over Panna Mines

The Union Minister for Natural Resources, Mr. K. D. Malaviya, announced in the Lok Sabha the Government's decision to take over the Panna Diamond Mines. The nationalisation of these mines in Vindhya Pradesh, it is understood, will cost about Rs. one crore.

Mr. Malaviya also informed the House of the decision to bring copper mining directly under Government control. "It will also work in the nationalised sector," he added.

The question of taking over the copper mines in the private sector was "being tackled." To begin with, it was proposed to nationalise one "good copper mine" in Rajasthan during the Second Plan period.

MODERN OFFICES TO LET AT VALBRO CHAMBERS 115 VICTORIA STREET, DURBAN.

In the heart of Durban's Busiest Indian Commercial Centre VALBRO CHAMBERS provide for the most Modern in Indian office accommodation at modern rentals from £3-1-0 per month upwards.

MODERN DISPLAY CASES TO LET
In The Valbro Arcade. Rentals from £1-7-6 per month upwards.

For full particulars apply to:

THE MANAGER, VALBRO CHAMBERS,
80, 6th Floor, Valbro Chambers,
115 Victoria Street. DURBAN.
Phones: 20157-27080.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

PROPOSED YOUTH HOSTELS

THIS EDITOR, 'INDIAN OPINION'

SIR,—Having read the report of Mr. Catchpool's account of proposed youth hostels in this country, I feel it is a great mistake to start any scheme that involves apartheid in this multi-racial land. Let us believe that what ought to be done can be done. We have got with God's help to bring a miracle about and that can only be done by employing right means. There is already an International Club in Durban, an Interracial Community Centre at Wilgespruit, and St. Faith's Mission at Rusape. Would it not be better to try and organise more groups such as these, instead of "deeply regretting it would be impossible to provide multi-racial hostels here." But is it impossible? If so let us wait till smaller efforts have borne fruit, and realise that no great effort to "right the wrong" has ever in its initial stages been approved by Government.

"European only" Hostels would certainly intensify the ill-feeling that already prevails between White and Coloured races, and I fear the Nationalists would impress on the more liberal-minded European youth that they must at all costs maintain "white supremacy" and in order to do so all other races must be kept in subjection and that a programme of

total suppression must be carried out. Actions speak louder than words. It would be impossible to inculcate a spirit of love and tolerance to our neighbour whilst practising apartheid.

ELSIE MANNING.

Dr. Naicker On Father Huddleston's Book

Father Trevor Huddleston has done South Africa and the world a great service by publishing his book "Naught for your comfort," says Dr. G. M. Naicker, Acting President of the South African Indian Congress.

"It is only natural," adds Dr. Naicker, "that the Nationalist Government and for that matter all supporters of apartheid and segregation will find this book most unwelcome; but no one can challenge the truth behind this great contribution. Father Huddleston has done the cause of the oppressed people of the Union a great service by his outspokenness."

"During his stay in the Union he championed the cause of the underprivileged. Today overseas he is the best ambassador they could have sent out from South Africa."

"Every South African should read 'Naught For Your Comfort.'"

BONES
WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

NEW LATEST RECORDS AND
SONG BOOKS AVAILABLE

Name	Records	£2	9s.	6d.
Shabab	5	2	1	3
Auras	5	2	1	3
Alibab and Forty Thieves		1	13	0

Packing and Postage 5s. extra.

Latest Film Song Books in English

Taxi Driver, Aspar, Shabab, Deedar, Hamlog. 1s. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nastick, Udan-Kotah, Hardarshan, Shabab, Boor-Polish, Taxi Driver, Nagin, Jhamela, Rangila, Aspar, Badal, Alibab, Bazz, Chaur-Chand, Bewafa, Kalighara, Raag Rung, Bawre-Nain, Papee, Sagai, Tokar, Nobabar, Shikhar

Obtainable from

BHARAT MUSIC
SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

☆

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pystefal	12	5
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	5	0
DAPU—Murry P. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	5
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisanadas	12	5
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	2
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR—Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR—Vol. II—M. K. Gandhi	34	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhi	5	0
Cleanings—Mira	1	5
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhooda Yajna	2	0
Hardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. D'sai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramassu—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	5
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. D'sai	1	5
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	5
Basic Education—M. K. Gandhi	2	5
Gandhi's Letters to Mira (1924-48)	7	5
For Poetists—M. K. Gandhi	2	5
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi—M. S. Patel	8	5
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling—M. K. Gandhi	5	5
To the Students—M. K. Gandhi	8	5
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)—Mahadev Desai	5	5

Obtainable from:

Indian Opinion,**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?—Dr. V. K. R. V. Rao	2	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	5
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	5
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhi's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	25	0
DELHI DIARY—Gandhi	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	5
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-44)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE—T. L. Vaswani	8	5
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswani	8	5
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswani	7	5
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrowala	2	0
AMERICAN AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	1	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA—Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	5
GANDHILJINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	5
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER—G. Rajagopalachari	5	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—G. Rajagopalachari	5	5
INDIAN CHRISTIANS—G. A. Natesan	7	5

Obtainable from:

"Indian Opinion,"**P. Bag, Durban, Natal.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.****P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue,
DURBAN.**

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

**MANCHESTER TRADING
CO. LTD.****ESTABLISHED 1923**

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with. ...The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals.'

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

**FOR
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

FEDERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 81006.

P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

**The finest Indian Film Recordings
Just Arrived, New Theatres**The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal

NOW ON FOR SALE

	3 Records	£1 10s. 0d.
Shahjehan	3	1 10 0
Tansen	3	1 10 0
Dagot Sirdas	4	2 0 0
Lagan	4	2 0 0
Ranphool (Kannan Dev)	4	2 0 0
Tadblr & Majboor	3	1 0 0
Daman	3	1 0 0
Dorte Maths	2	1 0 0
Zindagi	3	1 0 0
Devadas & Street Singer	2	1 0 0
Mysidar	3	1 10 0
6 Loose Single Quavals	6	3 0 0
Rama & Jai at Film	4	2 0 0
Shama	4	2 0 0
Meera	6	3 0 0
Aamolgodhai	6	3 0 0
Karnath	6	3 0 0

Latest records Local Pressed and from India
you will always find them in our StockBooks, Magazines, Pictures arriving
by Every Mail**D. ROOPANAND BROS.**

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524,

DURBAN.

પ્રસ્તાવ ૫૪ મું—અ.ક ૧૭
તા. ૧૧ મે, ૧૯૫૬.
પ્રસ્ત નંબર પે. ૬
૬૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૭માં રચાયેલું.

ગરૂપ એરીયાઝ પરિષદ

★

ધર્મ ને દુસર સંસ્કૃતિ
સમાના
અ.ગમ નિગમ પૂરાણ
બખાના
એ 'સોઈ ધર્મ' કુલબ કરિ
પ.વા
તમે સો તિહુ પૂર
અધ્યયન છાવા.

—૦—

સ્વામિ સખા પિતૃ માતૃ ગરૂ
છનકે સખ સુમ લાલ
સિનકે અન અરિય વચકું
સીયા સહિય દોઢ જાત.

—૦—

નહિ સત સગ ભેમ જમ
ભાગા,
નહિ દ્રઢ અરણ્ય કમલ
અનુરાગા
એક જાનિ કહેણા નિધાનકી
સે.મિય નહિ ગતી ન આનકી

★

ના ટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે કરાવવામાં તા. ૫-૫-૫૬ અને ૬ ફેબ્રુઆરી એક સર્વપક્ષી પરીષદ ગરૂપ એરીયાઝ અને બીજા કાયદાઓ વિષે ચર્ચા કરવા ભરી હતી. આ પરિષદમાં સર્વો જાણીતી વ્યક્તિઓએ, આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ, ચિક લુહલી, ડૉ. એસ. કુપન, નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રમુખ, ડૉ. જી. એમ. નાથકર, દ્વાસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ, અને મીસીસ જે. આરએનકટીને, આ કાયદાઓની અસર અને અમલ વિશેના સુધારો અને માહિતીઓ લેખીત રજુ કરી હતી.

મી. લીવેલ લોવેલ લીબરલ પક્ષના ચેમ્બરે આ પરિષદને ઉધાડી મુકતા જણાવ્યું હતું કે, "નેશનલીસ્ટ પક્ષ નરીબદાર છે કે આ ગરૂપ એરીયાઝ એક્ટ ૩૦૦ વર્ષ પે.ટા થયો છે. તે હવે ઇન્ડિયા કંપનીએ આ એક્ટ હાથમ કર્યો છે. તે તો કંપની એક જુલુમાં બધા ગોરાઓને રાખી બીજો બધો સહય આફ્રિકાને ભાગ બીન-ગોરાઓ માટે રહેવા દીધો છે. તે. આને આપણે જો વાઢ શખસું જરૂરી છે કે, ગોરા બીન-ગોરાઓનું મીઠણ ગોરાઓને આભારી છે. પોતાને માટે કામ કરવાને માટે આફ્રિકાને તેમના રીઝર્વમાંથી શહેરોમાં ખેંચી લાવ્યા અને હીંદથી હીંદીઓને પણ તેજ કારણે હાથમ કર્યા. આમ પોતાના સ્વાર્થ માટે બધાને ભેગા કર્યા અને જે દુદરતી ઇલાયદાપણ હતું તેને દુર કર્યું. હવે આને બદલે બીન-ગોરાઓ અગળ વધી રહ્યા છે ભારે તેઓને તે કંઈ છે. હું જો એક વાતે, આ કાયદો સધારણ ગોરાને શી અસર કરે છે તે ઉપર કહેવા ઇચ્છું છું. મહા મે.ટા ભાગના ગોરાઓને આ કાયદાની કરી અસર નહીં થાય. અને જે કોઠાને યથે તે લોકોને અવાજ દેવાથી તેઓને બહુ મુકસાન નહીં થાય." અંતમાં મી. લોવેલે કહ્યું કે, "આ પરિષદ ઉધાડી મુકવાનું આમચલું મેં એ આશાએ સ્વીકાર્યું હતું કે ગરૂપ એરીયાઝની અસર વિશે અને વધુ જાણવાનું મળશે. અહીં આજે જે બધા ભેગા થયા છે તેમને હું મારી શુભેચ્છાઓ વ્યક્ત કરું છું અને આ પરિષદથી તમે જેઓને આ કાયદાઓથી સહન કરવું પડશે તેઓને સહત મળે એમ હું ઇચ્છું છું."

અહીંના ક્યાનીક ગોરાઓ, તેમજ મીસીસ વિલ્હાલ્ડની પંડીત, મી. વી. કે. મેનન અને ચીફ લુહલીના સંદેશોએ જણાવ્યા હતા.

બીજો દિવસે સવારે ડૉ. કુપને ગરૂપ એરીયાઝ એક્ટ બીન-ગોરાઓના શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં હું બાગ ભજવશે તેની માહિતીનો ઉપલબ્ધ રજુ કરતા જણાવ્યું હતું કે, "કરબનમાં જ ૨૨ હીંદી શળાઓ, બીજા લગાઓમાં ચાલી જશે, દક્ષિણ આફ્રિકાના કાયદા અનુસાર શળાની જમીન આપણે ખરીદવાની અને મકાનના અરસામાં અરસો ફીરકો આપણે તથા અરસો સરકારને રહે છે કરબનમાં શળાની અછતને લઈને જે વખત વગેરે સવારે અને સાંજના ચલાવવા પડે છે, આ રીતે આલીએ તો સવારની શળામાં ૬૨૩૪ વિદ્યાર્થીઓ તેને લાલ છે, અને કાયદા મુજબ આ જે આપણે શળા બાંધવી હોય તો ૧૫૬ વગેરે ભેદ્યો. કેળવણી ખાતાના ધારા મુજબ જો જોણામાં જોણા અરસે આ વગેરે બાંધવામાં આવે તો એક એક જમને ૧૬૦૦ પાઉંડ થાય. આ હિસાબ અનુસાર ૨૨ શળાઓ બાંધવાને ૨૪૯૬૦૦ પાઉંડનો ખર્ચ થાય. આમાં જમીન ખરીદને આકરો હજી ઉમેરવાનો છે. શહેરમાં હીંદી લગાઓમાં જમીનનો ભાવ ધણે. ઉચ્ચ છે. ૧૨૦૦ પાઉંડમાં જો એકર જમીન મળે તો આપણે નરીબદાર કેળવણી ખાતાના ધારા મુજબ પ્રત્યેક શળાને ૨૨ એકર જમીનને ૬૬૦૦ હોવો જોઈએ. આ મુજબ આપણે ૮૮ એકર જમીન ખરીદવાને ઉપલા હીસાબે જમીનનો હિસાબ ૧૦૫૬૦૦ પાઉંડ થાય. ૨૨ શળાઓ માટે આ હીસાબે હીંદીઓને મકાન અને જમીનને કુલ અરસ ૩૫૫૨૦૦ પાઉંડ થાય."

ચિક લુહલીએ એપાર્ટમેંટ અને ધુનીયન લેન્ડ લે.અ આ કાયદાઓ, આફ્રિકાને શી અસર કરનારા છે તે વગેરે પોતાના લેખીત ઉપલબ્ધમાં જણાવ્યું હતું. ચીફ ઉપર બેઠ હોવાથી પોતે હાજર નહોતા રહ્યા અને તેમને માટે સેક્રેટરીએ તે ઉપલબ્ધ વાંચ્યો હતો. ચરખાતમાં ઉપલબ્ધ, તેઓએ જણાવ્યું હતું કે, "આનર ચેરમેન હું"ના ઠરાવમાં એક ઠરાવ છે કે (અનુસંધાન માટે જુઓ ૧૮૫ પાનું)

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct. Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ ફેરફાર

સોનાના હાથના ખાસ અમારી બધી દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલું કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

રેડીમેસ, ગુદી ગુદી ફીકામની બંગલી બહેન, સાડીની ધૂન, વીંટી મકાસ એરોજ રીમેર નામનીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફેરફાર

હરબનનું કઠાઈ આદુ ૮ પેની રતલ, ગોડી કળીનું લસણ ૧૦ પેની રતલ, ખાપક નં.૨, રૂ. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, રૂ. ૮-૦ ૧૦૦, પોરોજ છાદુ.

કપુરી અને કવલી પાન મનર માન પોરોજ છાદુ. ગાડીક ઘી. ૧૦-૧ રતલ, કાળી અને ફેરફાર બાસીક રૂ. ૧૧ રતલ. કાંદા, બટકા (બાલુ) હમેશાં હમારે ત્યાંથી મળશે.

રોડીયા, ન્યાસ.સેન્ડ અને બસબસ કમિના કોરડાસે કપર પુરદ બાન બાપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીક કાલે બેસકશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

હવેન પ્રસંગે આટે

અમને મળે.

સુરતી જમણના અને રોસપલીસ્ટ છીએ.

શી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે કુનીયનના અને રોડીયાના કોઈ પણ ભાગમાં હમારે છુલકે બાપી રોસો કપાનો બાપે કઠાઈ કર્યું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અમને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના યુજાપર - હરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેસીપાચ : KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

કોઈને સારું પોસ્ટલ કોર્ડર મોકલવા પ્રકેરવાની કરવી. ખાસકરી કોઈત કપરાંત નીચે કુલમ પોરોજ કોરેવા વિનંતી છે.

મો. રોડીયા રૂ. ૧-૦ રતલ. સર્વેન રોડીયા ૬ પેની રતલ. કુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

પ્રાપ્ત હીસક મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

નવલ કથાઓ

કેર તો પીપા-કે બણી બણી	૧ ૬
સાગર કથા	૮ ૬
કાલુ મુલિય	૭ ૬
બાનવી કાલ	૫ ૦
નીલ પંખી (નવલ)	૫ ૦
મોહન (બંગાલીનો અનુવાદ) આન ૧. ૨. સેટના	૧૬ ૦
ચોરાની વાતો	૧ ૦
બાલીકાર	૧ ૦
સિવાઈ મંદિર	૬ ૬
પ્રવીય	૭ ૬
સાગર સાચાઈ	૧ ૦
કોરિની વાતો	૧ ૦
પોરણિક નાટકો	૨ ૬
ચોરાન કામ ૧. ૨. સેટની	૧૨ ૦
આસાદ બીજા ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨ ૦
દરીયા વાદ	૧૦ ૦
કાંઠી	૭ ૦
કાંઠિત હાથ અને કપડા	૬ ૬
વસુંધરા	૬ ૬
કેસરી પ્રવીય	૭ ૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩ ૬
દુર્ગ	૮ ૦
બાસીક સિદ્ધાંત	૧૦ ૦
મનમદાનો બીજામ	૧૫ ૦
પ્રભાત કોરણ	૮ ૦
માનવતાના પુલ	૭ ૦
કેસરી અભિનય	૬ ૬
કપાલ ફેરફાર (બંગાળી મંદ)	૬ ૬
અધ્યુક્ત ધારા	૭ ૬

"Indian Opinion", Private Bag, Durban.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

ચુકવાર તા. ૧૧ મે, ૧૯૫૬.

ગૃપ એરીયાઝ પરિષદ

શ્રુ ૫ એરીયાઝ પરિષદ ને તા. ૫ અને ૬ રોના મધ્યાહ્ન સમયે આગમન થયું હતું. તે નાદાલ ઇન્ડિયન કોમિશન તરફથી મોકલેલા વખાણ આપી હતી. જેમાં સરકારના ના ૧૯૧ પ્રતિનિધિઓએ એમાં હાજરી આપી હતી.

આ પરિષદમાં મહા હાજરી કરીને મતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતાં જેને કુલ ચાર ગિયે સુચન છે.

ઠરાવ એક

મહા પ્રતિનિધિઓએ જાન ગોવાઓ નું સંઘન કરી તેઓને ગૃપ એરીયાઝ અને એવા બીજા કાયદાઓનો સમાવેશ કરવા તબક્કા કરવા, તેમજ આ કાયદાઓની અસરોની માહિતીઓ મેળવી તેના પ્રચાર કરવો.

ઠરાવ બીજો

શિશુ આફ્રિકાના પ્રત્યેક પ્રાંતમાં માહિતીઓ મેળવી કરવા હાજરીઓ રખાવવી.

ઠરાવ ત્રીજો

ગોવામાં સરકાર દેવાલોના સખત વિરોધ કરવો અને તેને અવગણવો.

આ પરિષદ આખરે મતે એક પ્રાથમી સહાય મંચેથી મહામુલ્ય છે એ કે ગૃપ એરીયાઝ અને બીજા કાયદાઓના પ્રવેશના અમલો કર્યાં કર્યાં અને કેવી રીતે થશે અને કેટલું નુકસાન થશે તેની અભ્યાસ પૂર્ણ સંપૂર્ણ માહિતીની ક્ષતિઓ. બીજાએ કે આગાહી કરેલું આમળ વખવાનું આ એક પગલું હતું. પગલું તે એકાએક એટલું આગાહી પગલું અમને નથી અપાતું. આને હવે વખત કામ કરવો આપ્યો છે. ભત્તીએના સમાચાર સામે સકીય અદિસક મળવો. અભાતી કુનીયાના પદ પરથી તેના નામ કરવા માટે અપી બપુ પાડી.

એક મહો સુદાનો સમાલ આ પરિષદની બેઠકમાં ચર્ચા થઈ હતી, તે એ કે, એઓ આ કાયદાઓનો એમ અને કે તેઓએ હવે શું કરવું અને વિરોધ કેમ કરવો? સાધારણ જનતા આને એમ વિચારે છે કે, એ સરકાર સમરકાળ અને મહત્ત્વ કરવી પડેલી સમસ્યા કરી

દેવી હોય તે તેના શું કામ લાગ ન ભેરે, એ કે ત્યારે તેઓને એક કહેવામાં આવે છે કે, આવા અપમાન ભણી કમલોએ તાલે ન થતાં કેનેસની આગાહીની કામમાં સાથ આપવા તબક્કા થવું એકાએક ત્યારે તેઓ તરફથી એવા જવાબો આવે છે કે, કોમિશન આમાં શું બહુ કરશે? સવાલો કે કે સાધારણ જનતા આમ વીચારે.

આને આપણે પાસે ખરા નેતાઓ નથી તેથી જનતાના વિચારો આપું વલણ છે. હિંદની આગાહીની અદિસક લાગતે દેવા અને જનતાને અમારવા નેતાઓએ એમ સર્વવપનો એમ આપ્યો હતો. અને આ તે આગાહી તેઓએ થયા હતા અને કરશે. સદન કરી મેળવી છે અને તેને માટે તેઓ, પોતે રીતે અર્થ કરાવે છે. કારણ તેઓએ તે સહન પેદા કર્યું વચર મેળવી છે. પોતાનો એમ આપી એ આગાહી મેળવવા તેઓએ સમાવેશ કરી હાથેવારને ખરા અર્થથી વાપર્યું હતું કે જેનું જનમર્યાદા શિશુ આફ્રિકા છે.

આપણામાંથી એક એવો નેતા પાડવો જરૂરી છે કે જે ઉચ્ચ આદર્શો અને રચાયે રહીત બની આપણને તેને પગલે દેશે. એવા નેતાને પગલે આધીનેજ આપણે આપણી આગાહીની લાગ લગી રાશું. અને આ દેશમાં આનંદપૂર્વક રચાત આપણે ત્યારેજ મેળવશું, નહીં કે હમેશ માટે ઝુલમની ની એકી નીચે કમકામ રહીને.

અરી રીતે પરીવરે સકીય આગ દર્શન માટે ચર્ચાઓ કરવાની જરૂર હતી. અને આમ જનતાનો વિશ્વાસ મેળવી લેવાની જરૂર હતી.

એ સભ્ય છે કે પરીવરે જનતાને આ કાયદાઓનો વિરોધ કરવા અને કાગ લાગી સમજાવવા અને તબક્કા કરવા માટે સમન કર્યું હતું. પછી માર્ગની ૧૫ રેખાઓ નક્કી કરી -દેલી. અને ઇન્ડિયો હીએ કે એક પ્રચાર પ્રચાર ગોઠવવા અને નિરંતર વર્તમાન પગલાર આ કાયદાઓની અપી માહિતીઓ અને તેના અતીત પરીણામની માહિતીઓ થી જનતાને વોરે કરવામાં આવે અને વિરોધ માટે જનતા કરવામાં આવે.

આને કરવેની આપી હોઈ પ્રભુ ભવ બહુ છુપન વિતારે છે. તેઓ નથી જાણતા કે તેઓનું આવી શું છે. આને તેઓ એવા સંભેરોમાં છે કે નથી તેઓ પોતાના આવી મામને માટે કર્યું કરી સહતા, કે નથી પોતાના કુટુંબ માટે કર્યું કરી સહતા. રાત દિવસ દિલમાં ભવ રહે છે કે અને ત્યારે તેઓને કાપરેસર અદાથી ચાલ્યા જવાનું કહેવામાં આવે. નેશનલીસ્ટ સરકાર જનતાએ આને ને પોતાનો પરીસેવા પાડી ને કામ ભેરું કર્યું છે તે સુધી એવા માગે છે. પોતાની જાત રેનતાથી નેઓએ પોતાના જાતેના સુખના સખાઓ વચ્ચે હતાં તેઓ આને કુઝા સાથે તેના નામ થતા એક રચા છે. આને આ સ્થાતી તેઓની છે કરાવ્યું કારે બીજા કાયદાઓથી આપણી પછી કરવામાં આવશે. આ કમ કર જ રહેશે કે ભવ સુધી આપણે જાગીને આની સામે સખત સકીય પગલું નહીં કરીએ.

આપણે ત્યારે કહીએ મળી વિચારણાઓ કરીએ છીએ ત્યારે સરકાર પોતાનું કામ આજળ વધારી રહી છે અને પ્રજાના જીવન સાથે રમત

રમી રહી છે. કારણકે પ્રજાને તેના અમલ કરે થવા લાગ્યો છે ત્યારે કહીએ આપણે મ.મ. નક્કી કરવાની કમ રચાઈ. પછી રચા છીએ, આપણે એ ક.ક.ક. પારેજ કરવા મામતા હોઈએ તો આપણે કાયદાથી વિચરે કરના સિખવા ની જરૂર છે અને સરકારના કરતા એક પગલું આગળ રહેવાની જરૂર છે. સરકાર કહીએ અમલમાં મુકવાને વિચાર કરે તે પહેલા જ આપણે સકીય રીતે આપણે વિરોધ અમલમાં મુકા દેવો જોઈએ

નેશનલીસ્ટ એમને મળેલી સત્તાના મર્યાદી એમના મ.મ.માં ને કામ આવે તેને કામ કરી નાંખવા કહે છે. આને આ દેસ પૂર્ણ અંકારમાં જણાય છે. અને પૂરના પ્રગટમાં તે પૂર્ણ નોરથી જાહેર છે. એનો પ્રવાહ એરથો જળવાન છે કે, રસ્તામાં આવતી સ્વર્ વિભીને તે તથા જામ છે. આવા પૂરના મધ્યમાં આને આપણે પછી છીએ. આપણે ને સારા માર્ગદર્શક સુધારી નહીં મળે તો કાનરે જોતાની આદા બધાં છે.

કૃષ્ણ મેનનની અંગહી

શ્રી. કૃષ્ણ મેનન પ્રવાસમાં હોવાથી આ અંગહી ચોક્કસતા તેઓને હીલ થઈ હતી આથી. આ અંગેમાં અમે તે આપી એ છીએ :—અવસ્થાપક ઇ. એ.

શ્રી. મણીલાલ માધીના અવસાનથી આપણે જાણે આપણે લાગ્યો છે. શિશુ આફ્રિકામાં, હિંદમાં, અને બીજા દેશોમાં કે ત્યાં ભત્તીએ ને સવાલ ઉભા છે અને એઓ પાનવકક મારે લડી રચા છે તેઓ કરેને તેમના અવસાનથી મહુ કુ.મ. થયું છે.

આપણને લાગે છે કે તેઓ સુદર છુપન છુપી મળા. ૫. ગોંધીજીની રાજ કરેલી સામાજિકની મળવળ તેઓએ રાજ રાખી હતી અને તેમને થયા પુરેપુરવ આફ્રિકન અને હિંદી બે, પુણેએ સાથ આપ્યો હતો. શ્રી. મણીલાલ માધી માનવકકક મારેની આ લાગ લગમજ અરથી સકીય લડી રચા હતાં અને તેથી આપણીક માનવકકક મારેની કામતા છતીકાસ માં શ્રી મણીલાલ માધીનું નામ સહા માટે અમર રહેશે.

તેમનું મરણ આપણને એ પછી માલ કરાવે છે કે, સ.ક.મ. આફ્રિકામાં ગોંધીજીની આગાહી શિશુ અને કામ રાહતીને હોંસા અને મળાથી કમકામમાં આવી હતી છતાં તે છુપન રહી છે. આ અદાસ અને સત્તની લાગતને હીંદુવાને અમલ કરી કરોડ મેળવી

છે પછી તેના જનમ સકીય આફ્રિકામાં થયે હતો.

આને આફ્રિકામાં બધાં અદાસા મહુ જમતી વરતુ નથી અને જેને બહુ પ્રસિદ્ધ મળી નથી, તેમજ અમેરીકા કે ત્યાં લેખનની છેલ્લી કાગળ છે અને મુદતના કાગળથી કમજ છે જાની પછી ભત્તીએથી ખીડાતી માનવજાત છુપ જામણી કરી અંગહી માધીજીના જીવનને અને શિક્ષણને આપે છે કે, જેને થી, અર્જુનાલ માધીએ પોતાની રાહતી અનુસાર સકીય આફ્રિકાના સી પ્રવેશમાં દેલ.બહુ હતું.

આને આફ્રિકાની માનવજાત પોતા ના વિચારોથી અને અનુભવોથી માધીજીને માર્ગે વળી રહી છે કારણ તેઓને તેમાંજ આદા, રાહત, અને મિરચા દેવાય છે.

સકીય આફ્રિકાની માનવકક માટે ની અને ભત્તીએક સામેની કામ કામક વાર આપણને એમ લાગે છે કે, મરણ પામી છે. પછી આપણે કાતી થી વિચારે કરીએ કે શું અરેજ તેમ છે? શું આપણે એ ન જોઈએ કે સકીય આફ્રિકામાં માનવીજાતના મન

આજે માનવદહક માટે વંચાઈ રહ્યા છે અને ભગ્ના છે તેમજ વિદ્યા અને બળ તેઓમાં આવ્યું છે અને તેથીજ આપણે આ પ્રગતિને દાર કરતા છતાંની છટીયા નિકળીએ. બધે આપણને હજી છત નથી મળી પણ આપણે હજી તેને માટે પૂજા બળથી જામને કરી રહ્યા છીએ.

શ્રી. મણીલાલ શાધી રૂકત વરસાને અનુસરી નથી પણ એવો સાદિય આદીશ અને આપણે સર્વેને માટે

એક માર્ગે મુખી થયા છે કે જેને તેઓ દલપાથી અને બળથી અંત સુધી વળગી રહ્યાં હતા, કે જે માનવ જીવનના ઇતિહાસનો એક માગ છે, અને જે આપણને મતાવેલા હતા તેનો આદર્શ.

આપણે માણસો મરણ કે છતીત અવસ્થામાં જીવતાં હોય છે. મરણ કે છતીતમાં તેઓને આપણી માનસરી સર્વ મેળે એજ જાનવી હોઈ જાય છે, તેમના ધ્યેયને અને જાગૃતિને અનુસરવાને બળ આપે.

“માતા”

કોલકત્તાવાસી: અ. શ્રી. જનરાજીદેવ રજુદેવસાસ (કલકત્તા).

“માતા” કેટલો મધુર શબ્દ! હવેત એજ અસરનો શબ્દ છે પરંતુ તેમાં કેટલો મૃદુ અર્થ રહેલો છે! આપણે જનમીએ છીએ ત્યારે આપણામાં હોઈ પણ જાતની સંકેત હોતી નથી, પણ આપણે હોઈ પણ જાતનું જાન હોઈ નથી. ત્યારે સિદ્ધિત મળ્યા તેના બાવણમાંથી સરકાર પાછને દુઃખ રિપતિએ તેને પહેલાં છે. માતા કુનીયામાં જન્મે છે, માતા એ જાણની, બહેનની તેમજ પિતાની ગરજ સારી છે, માતાની બીક હોઈ દાણી રાઈ તેમ નથી.

માતાની રિપતિ તદ્દન ગરીબ હોય તો પણ તેના અતિશય પ્રેમને લીધે

કોયો માણસ પોતાની માતાની વિરહ નહ સુધી મરે! હવેત છે કે બાળક બાપની હવેલી માં ન સમાય, પરંતુ માતાની હાંટી માં સમાય છે, અત્યંત કે માતા પોતાનાં બાળકનું દળણું દળાને, ખાટણ ખાટીને અને મરુદી કરીને પણ પોષણ કરે છે.

આપણે તો તેમનાં મહત્ત્વ જ જાણીએ માતા સમાન એક દેવતા હોઈ જ નથી. લોકાકિત છે કે: “જનનીની એક સખી નાઈ જડે રે લે.લ.”

માતાનું સમરણ રાજ સવારનાં આ રીતે કરી નમન કરું સારા માળીનું શોભા કરું છે.

માતાની સાથ કદી વૃક્ષના કદી નો સગાય, માતાનું હેત કદી ચલુલીના-સગાય. માતા તથા સહુ તણી નહી રૂકે કોય, માતાની માથથી અને બહુ દર્પ શાય

મુલિયુ આટે

ખીરંજ

૧ શ્રી કમોદના મોખને પોણે શ્રી લીલા જરા શોકવાં દેવા પછી તેમાં ૧ શ્રી પાણીથી ૧ શ્રી પાણી રડું અને બાતની પેડે લીરે શ્રી અલ્લા દેવો. અલી ભાવ કે સાકર ૧ થી ૧૧ સુધી નાખાની બહુ પાણી ચુનાઈ જાય ત્યારે તેમાં એકથી, બદાય અને આખાં કરાઈ પ્રમાણ સર કોનેવાં પાણી રેકની વખતે કેસર જે આની બાર મેળવણું. લી. જનરાજીદેવ હાહાહાહાહી ખીજી દાસિયાહ.

ખીરંજમાં આઠ નાખ્યા પછી હોંપુનો રસ થોડી નાખવાથી બદાય સાથે બાત હુડો રહે છે.

નોંધ આજ બેને ૩૦-૫-૫૬ ના અંકમાં અમેજુ હોડળાંની—વિગલ છપી હતી જે સરત મુકથી નામ જાણું રહી ગયું હતું.

‘Indian Opinion’, P. Bag, Durban

અર્થાપ્ત

ગુજરાતી શિક્ષણ અને દક્ષિણ રેડેશીયા

પ્રિન્ડલન જોર્જિનિયનના અધિપતી

આશયી, — આ પ્રદેશમાં પણ સાઉથ આફ્રિકાની જેમ જ ઉંચા ટેલાર વધેથી ગુજરાતી વિદ્યાર્થીને પ્રથમ ઉચ્ચ સ્તરે પરચ કરી રહ્યો છે. દિન પ્રતિદિન વધતી જતી આપણી પ્રજાને મજબૂતમાનું જ્ઞાન આપવા પૂરતાં શિક્ષણ દેવાથી મેળવી શકતા નથી. આ અંગે કેટલેક અંશે આપણે સમાજ પણ દોષરૂપ મણી શકાય. સાદિય આદીશમાં તો શિક્ષણ તેમજ જનન મુસાદોને પણ મરેજ કરતા અટકાવાય છે. અને તે એક રીતે આપણા સમાજ માટે લાભદાયક જ મણી શકાય. અહીંની સરકાર હજી એટલી હદ સુધી મજ નથી. અને જેના પરિણામે અહીંની જનતાના દબરો પાછે-ક મહાર ધસાઈ ગયા છે. હવેત પ્રજાપોષાથીજ છે થી ૮ દળાર પ.કે-૬ બદાર સત વર્ષોમાં ગયા છે. અને જેને કાંઈ પણ લાભ અહીં ની જનતાને મળ્યો નથી. પરંતુ “પરનાં છોકરાં પરી થાટે અને પુત્રી ને આરે” જેવી પરિસ્થિતિ અહીંની

આપણી જનતાની છે. અને હજી પણ એવા કેટલાય લેખાજી જોવામાં આવે છે. અને પોણીએ, અહીંની જનતાને કુતી રચા છે. અને આપણી જનતા એવા હુનારામને સર્દકાર આપી રહી છે. એ એક કમનસીબી છે. કેટલીક વાર તો અહીંના મેળવી એ સંધ રહી એવા પુત્રાર, એને સદકાર આપી રાઈ એવું કહ કરાવી આવે છે. પરંતુ અહીં એમની જ પ્રજાને માટે તેઓ એજ આપવા તેવાર નથી. અહીંની શાળા, એ.માં કમની અનિવાર્ય જરૂરીયાત તથા શિક્ષણ માટે સારી વ્યવસ્થા તથા તેમના મેલન માટે કાંઈ પણ કરવામાં આવતું નથી. આવી શિક્ષકની કમનસીબી તથા આપણી જનતાની ઉપદ્રાવિત કપા મારે આપણને લાઈ જાય એ સમજી શકાઈ નથી.

મણેશચન્દ્ર કોકર મેહાન આશયી, અપવાક, હોઈ પિયાવમ, ગુજરાત.

લેડણી કોસ, મોટો

ગુજરાતી કે ગુજરાતી કીચનરી. પ્રિમત પા. ૧-૨-૧૧. મળવાનું કેમણું આ એશીસ ‘Indian Opinion’ P. Bag, Durban, Natal.

Phone 333651 F.O. Box 1549 Tel. Add ENNESEDER.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GENTS' STRAW & FELT HATS.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT EXPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેડથી તેમજ ગુજરાતી મપદ, ગુજન જઈ, ગુવ, બાગો માટેના બહુ જાણીતાં માથ, મર વપરાશ માટે તેમજ લખાઈ પ્રકોશોએ સમુદાય માટે રીજન કોરે. માટે આપણે તમામ વપરાશ કરવા જવાગણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

રસોઈઆની જરૂર

૭૦ મીન્ટ રોડ, જોહાનીસબર્ગમાં આવેલા શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે રસોઈ આની જરૂર છે. જે કોઈ અરજી કરવા ઇચ્છતા હોય તેમને નીચેના સ્થળે લખવા અથવા મળવા વિનંતી છે.

ફોન ૩૩-૨૬૫૧ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ઈદ મુબારક

અમે અમારા મુસ્લીમ બાળકો શુક્રવાર કે છતીવારે પવિત્ર રમજાન માસ પૂર્ણ કરશે અને ઈદ ઉલ્લગેસ તેમની સાથે તેમના આત્મિક અને માનવ જાતીને શાંતિ અને નીતીમાં દેવતાની બદલીયા તેમની સાથે સાથ આપણે છીએ અને મુસ્લીમ આશ્રમને રમજાન ઈદ મુબારક હમ્દીએ છીએ.

મરુદી કરીને તે પણ પોતાનાં બાળકોને સંતોષે છે માતા પોતાનાં બાળકો માટે અનેક જાતનાં કપ વેળીને, અનેક કપડોને ત્યાં કરીને તેમને હાઈ છે, તેની રિપતિ તદ્દન ગરીબ હોય તો પણ પોતાના દીકરાના દિલને ખાતર દાગીના વેચાને પણ તેને પરખાવે છે.

કુનીયામાં માથ પણ માણસ પોતાની માતાનો જાણે વાળી સંકો નથી, અને વાળી સંકો પણ નહિ. આપણે માતા માટે જે આપણી આમદીના નોડા કરાઈએ તો પણ તેની સેવાને બાલો વાળી શકાય નહિ. આ પ્રમાણે માતા આપણા માટે આટલું કદ વેડે છે, અને છતાં પણ આપણે ગોરા મુડ તેમની લખણી હુમારીએ કે વરોડીએ તો તે કહું કરતાં પણ વધારે અરજી કામ કરવા જરામદ છે.

ગ્રૂપ એરીયાઝ પારિષદ

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

પ્રત્યેક મનને જાગૃત મેળવવાનો હક્ક હોવો જોઈએ તે આ દેશમાં આપણને નથી." ૧૯૧૩નો નેશનલ રોડ એક્ટ અને હોલો રોમલીનસન રીપોર્ટ અને તે બાબતેના ઝીન્સ કમિશન વિશે ઘણાં યુગીન તેમજ હેવાલમાં અર્થો કરી હતી. અંતમાં તેઓએ આજીવન કરી હતી કે "એપાર્ટિડેઝ આપણે દુર કરવો છે, અને મુનાઇઝેડ ક્ષાલિત આદિકાના કુદાવર બધાનું સંમિલન કરી લાવવાનું છે. તેમ કરી આને નેશનલીસ્ટ સરકારના ને ટીમી વાડાએ છે તેને નાબુદ કરવા."

ડૉ. શ્રી. એચ. નામદર કે જેઓ પશુ એક દોષથી પેતાના ભેખીત હેવાલમાં, ડૉ. ટોમ્પ્સે ૧૯૫૦માં ગ્રૂપ એરીયાઝની સરખામ કરી ત્યારે

શ્રી. એ. ઈ. પટેલ દ્વારા આપેલ ઇન્ડિયન ઓપિનિયન મંત્રી પરિષદ સામે પોતાના હેવાલ રજુ કરે છે.

જે પેટા સમિતીઓ સ્થપાય હતી તે વિશે જણાવ્યું કે, આ સમિતિના ભેગમાં તે વખતે હોદ્દાઓના પ્રથમ જ સીધી વધુ મેડેશ હશે. અને તેથી તે ભેગાએ ને માહિતીઓ ભેગી કરી અને હેવાલ થયેલા હશે તે ન્યાયી ન હશે. આ કમીશનના હેવાલમાંની નોંધ કે અને ઉતાર્યું છે. "આમાં અમરે એથીવાડીઓને ઉલ્લેખ કરવો પડે છે કે, જે અમરાર કાર્યોને ભાગ નથી લેતા, કારણ તે ધવો જરૂરી છે અને તે એ કે, એથીવાડીઓને ધની સ્વભાવથી બીજા મોહથી હેવા થયું જરૂરી છે. જનરેલ અત્તાનો એવો અત છે કે આ મોહને અહીંથી રેપેરીએશન

કરવા અને કારાસભાએ કિંવા કાપડા બોને ધડવા કે જે આ માર્ગમાં આડ ખાલી રૂપ ન બને. ધણા વખતથી આ પશુ કમીશ એ હતું અને કાલ પશુ છે કે ને તેઓને આ દેશમાંથી બહાર ન કાઢી મુકી સકાય તે કસ્ટોમર ક્ષાલિત રાખવા. તેઓને આ દેશમાંથી દુર કરવા જ જોઈએ અને તેમ કરવાને ને અભિ પડે તેમ કરમાન કરજીવના કષ્ટવદાપણ અમલમાં મુકવું. આથી અમને હાજો છે કે એમને કાલના અને તેમ ન કરી સકાય તે તેઓને સંપૂર્ણ બહીષ્કાર કરવો કે નેથી તેઓ પેતે જ ચાલ્યા બાવ."

વધુમાં ડૉ. નામદર જણાવે છે કે, "ગ્રૂપ એરીયાઝ એ કુદાવર રચાયો છે કે હોદ્દાને પરદેશી અધિકાર અને તેઓની આ દેશમાં જરૂર નથી." આ કાપડાને અમે સંપૂર્ણ વિરોધ કરીએ છીએ અને તેને કદી સ્વીકારવો કે સાથ ન આપવો. કોનું નકામી કરીએ છીએ."

મીસીસ જે. આર.એન.દીને પેતાના હેવાલમાં જણાવ્યું હતું કે "હોદ્દાઓ પાસેથી ને મીસીસે ગેરાઓ ચાલે લાઇ હેવામાં આવશે એની કીમત ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉન્ડ થશે. અને ગેરાઓ પાસેથી ને મીસીસે હોદ્દાઓ ચાલે હેવામાં આવશે તે ૬,૦૦,૦૦૦ પાઉન્ડની હશે."

દ્રુસવાલ ઇન્ડિયન કે.એસ.ના હેવાલ મુજબ દ્રુસવાલના અને નાદામના નાના પરાઓની કસ્ટોમર કાઉન કાઉ સીસે ભાગના હોદ્દાઓ તરફ હેવા અમલમાં રીતે વર્તી રહી છે તે વિશે, જણાવ્યું હતું. મી. એ. ઇ. પટેલ દ્રુસવાલ ઇન્ડિયન કે.એસ.ના મંત્રીએ જણાવ્યું કે 'મીનરલ ગેરાઓ નેથી પરા પ્રબલતાવાદી છે તેઓએ બીન-ગેરાઓ સાથે મળીને સરકારના ગ્રૂપ એરીયાઝ એક્ટ અને ક્ષાલિત પધાના કાપડાઓનો સામનો કરવો જોઈએ. નાનાં કામકામની કાઉસીસે ને આ કાપડાઓના અમલ માટે બીન-ગેરાઓપર ને જુલમ ગુનરે છે તેનો પશુ અમલ વિરોધ તેઓએ બીન-ગેરાઓ સાથે બળી જાવે કરવો જોઈએ."

પ્રતિનિધિઓનો અત

મી. મોઝલ મારીઝએ જણાવ્યું કે અફિકનોની પાસેથી ગેરાઓ જાગૃત બીનની હાંધી અને અમને બેકાર જનામ્યા છે. કારણ કે, તેઓને સસ્તી મળુરો જોઈતી હતી. આજ રીતે હોદ્દાઓ પાસેથી પશુ મીસીસે અને પશુ ગ્રૂપ એરીયાઝના ક્ષાલિતપણને

બહાને પાત્રી લાઇ અમરી રથીતીમાં તેઓને કુલવને સરકારનો હરારો છે આ સામે હોદ્દાઓએ જુગ સત્તવેન રહેવાની જરૂર છે." તેઓએ વધુમાં જણાવ્યું કે "તમારી આ કાલના અમે તમારે પડવો જ રહી શું."

મી. પીટર બાજીને (કોનરલ પક્ષ) જણાવ્યું કે, "આસ કુદાનો સવાલ એ છે કે, બધી સરચાઓને ભેગા

કાપડાઓ કેટલા અમલાની અને જુલમ છે. અમલાથી આપણે મુક્ત થઈ હોય તે આપણે બધાએ સંમતિન થઈ તેનો સામનો કરવો જોઈએ. આપણે રંગ ભેદ કે ભતીએક ન કાખતાં એક એવો સમાજ જોવો કરવાનો છે કે જેમ કેલેક માનવને સમાન હકક મળે."

કરવો
૧.... પરીષદ પ્રતિનિધીઓને

૧૯૫૬ પ્રતિનિધીઓએ ગ્રૂપ એરીયાઝ પરીષદના હેવાલોને સ્વાભાવી સંમિલનમાં ભેગા કર્યાં હતાં. —સમુદાય કીનના કીનનાથી.

મજા ગ્રૂપ એરીયાઝ અને બીન કાપડા એ વીસે ને મળે તે બધી માહિતીઓ ભેગી કરી તેને આપણે પ્રતીકાઓ અને ભેગા કારણ બને તેટલો પ્રચાર કરવો. આને પરિણામે નેઓ આ કાપડાની અમલ વિશે પ્રતીકાઓ નથી તેઓને જાણ થશે."

મી. એલન પેટને (લીબરલ પક્ષના પ્રમુખ) કહ્યું કે, "હું જાણ્યું છું કે આ

મુશ્કેલ કાર્ય છે કે, તેઓએ અને તેઓની સંસ્થાઓએ ક્ષાલિત પધાની સામે ભડા આપના લોકોને તકવાર કરવા.

૨.....ગ્રૂપ એરીયાઝ એક્ટનો નાશ કરવો,

૩.....રોમલીનસન હેવાલનો નાશ કરવો

શ્રી. દ્રુસવાલ પ્રબલપતિ એસોસિએશનના

વાર્ષિક સંમેલનનો ઉદ્ઘાટ

શ્રી. દ્રુસવાલ પ્રબલપતિ એસોસિએશન નું ૩૬મું વાર્ષિક સંમેલન તા. ૩૦-૨-૫૬ને કુલવારે બપોરે બાદ સાંધી દોહમાં રસ્ટનમર્ગ નિવાસી શ્રીમાન જુલામાઈ પ્રેમના પ્રમુખપણા હેઠળ મળ્યું હતું. કુરુકુરથી પ્રબલપતિ ભાષણો સાંભળી સંબોધના કાનરી આપી હતી. બાળાઓની પ્રાર્થના તમા સ્વામતપ્રેત બાદ પ્રમુખમીએ સમાવર્તિપદ સંભાળ્યું હતું. સ્વામત પ્રમુખમી રમુજોઆઇ મનામાઈ તમા સ્વામત મંત્રોથી કાલામાઈ ગોવિંદજી ના ભાષણો બાદ સદાયક મંત્રીએ સંમેલનની આજતા ઇચ્છતા સંદેશાઓ વાંચ્યા હતા. તે પછી પ્રમુખમીએ એક મનનીય પ્રવચન કહ્યું હતું. મંત્રીઓના નિવેદન તથા અનંતચીના રીપોર્ટ બાદ સ્થાનિક આલમનું બહાજપત્ર રજુ કરાયું હતું. ત્યાર બાદ ને રાજીત પ્રબલપતિ ભાષણો મી સરમનદાસ કોળીદાસ પ્રબલપતિ

તેમજ મી મનમલાલ જીજ્ઞાસાઈ, જેઓ ચિકીત્સાના ક્ષેત્રમાં સેવા આપી રહ્યા છે તેમને સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો. હવે ત્યારબાદ સાપ.જીક સુધારણા માટેના નિયમે ને આવકારતા કારણ બહુમતિથી સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો.

વિચારિત બાદ આભાર દર્શાવના કરાવો થયા હતા. તે પછી આગામી વર્ષ મરેના કાર્યવાહકોની ચુટવણી થઈ હતી. તેમાં મંત્રી તરીકે શા વિજયદેવ રતનજી ગોસ્વી, અનંતચી તરીકે મીજીજીઆઈ કાલામાઈ પ્રબલપતિ તેમજ મોહીદર તરીકે મી નાથુમાઈ મેતીરામ મીસ્ટ્રી ચુટાવ્યા હતા. તે ઉપરાંત ૬ સિપ્ર પ્રમુખો, ૨ સદ વક મંત્રીઓ અને ૨૧ કમીટી, સભ્યો ચુટાયા હતા. ત્યારબાદ પ્રમુખમીની સુચનાથી પધારેલા ભાષણોએ બા.પણે રમી હતાં. ઉપરે અન્ય કામકામના અમારે વડે માતરપના મીનસકીત સમા નાજાસત થઈ હતી.

જાતિભેદનું અનૌચિત્ય

લેખક: શ્રી પ્રકાશ (લેખાંક ૪૯૫.)

ખાખસ એટલે ધિરતી ભોઠાનું ધર્મપુસ્તક. દર રવિવારે કેવલે જતા લોકો પણ રંગભેદમાં ગાને છે એ એક આશ્ચર્ય જ છે. જાતિભેદની ખાખસમાં ખાખસ અને ધર્મરક્ષા શું કહે છે તે જોઈએ. ખ્રીસ્તી ધર્મગ્રન્થ ના બે ભાગ છે: "જોહાડ રેડમન્ટ" અને "ન્યુ રેડમન્ટ".

ખાખસને, પ્રથમ ભાગ ખાખ કરીને ઇઝરાયલ (Israel) ને સમજાવે છે. એ છે એમાં ઇઝરાયલ અને જન્ટિલ્સ (Gentiles) લોકો વચ્ચેના ભેદને ધાન્ય રખાયો છે, તેણે જોઈના માનવ જાતિ સંપાદિત સિદ્ધાંતો ખાખ એકે છે:

અ. હમરે મનુષ્યને સર્જ્યો છે. જ એ હમરના પ્રતિબિંબમાથી બન્યો છે, એ સર્જનનું કિયર છે અને પૃથ્વી તથા પ્રાણીઓનું રાન્ય એની સર્જનામાં છે. દરેક જાતિનો વંશ આદિપુરુષ (Adam)માં છે.

બ. આખી માનવજાતિ સાથે હમર ને સંબંધ છે અને તેમના આલિ પર એનો અક્રુષ છે.

ક. આખી માનવજાતિ માનવમાંથી અને પાષાંથી છે.

ઉપરના ત્રણ સિદ્ધાંતો જોતાં એમ કાઢે છે કે ખાખસના પ્રથમ ભાગમાં જાતિભેદને માન્ય ગણાયો નથી. ઇઝરાયલ અને જન્ટિલ્સ લોકો વચ્ચે ને, ભેદ ધાર્યો કદો, જાતિય નહિ. ઉપરાંત એમાં દરરોજ કે હમરદત્ત જાતિય ભેદતા કે નિયતાનો પણ ઉલ્લેખ થયો નથી.

"જોહાડ રેડમન્ટ"ની વાર્તાઓ પુરથી લાગે છે કે એ સમયે આંતર જાતિય લગ્નો થતાં થતાં હતાં. સેમસન અને ડેવીડ પરદેશી સ્ત્રીઓને પાડવા હતા. સોલોમનનાં માખાપ પણ એક જાતિનાં નહોતાં. સેલોમને પણ પછી પરદેશી સ્ત્રીઓને પત્ની બનાવી હતી. બાઇબલ થતી ત્યાં સુધી સ્ત્રીઓને પકડવામાં આવતી. એ સ્ત્રીઓને પરદેશી પુરો સાથે સગમમાંથી જોવાનું પડતું. આ લગ્નોનું પરિણામ એ આવ્યું કે પકડી લોકોને કેલ મિલ પ્રળો. દેલ બની ગયો. વિદેશી ભોઠી સુખાખમાં હમેશાં ત્યાંની જાતિય શુદ્ધિ (Racial Purity) લાગે સમય દર્શી ન દર્શી.

જાતિય કે રાષ્ટ્રીય જુદાપણાં મારેનો એક સિદ્ધાંત "જોહાડ રેડમન્ટ"માં નથી. જેથીસાનિયન અને પર્સિયન, એથિયપીયન અને ગ્રીક, તથા શિણ અને કળી પ્રળના આંતરજાતિય સંબંધોને એમાં પકડારવામાં આવ્યા

નથી. ક્રમાં રંગભેદની માનવજાતિ ખાખસનું પ્રથમ પુસ્તક રેકાં આવતું નથી.

દવે ખાખસને બીજો અંશ (ભાગ) તપાસીએ એના એક પાટમાં આવતાં આર ઓઝોનાં નામે અચત્તની જણાવ છે. એ વાર્તામાં દુધ (Jehova) નામ ની બીન-મદદી છે. જેણે જેહોવા (Jehova) ના ધર્મનું પાલન કરવા પર અને દેલ ઓઝો છે. વાર્તામાં આ ઓનો સમાવેલ પુરવાર કરે છે કે હમર જાતિભેદ અને જાતિના પ્રવે દાનિદાસને નકારી એનામાં વિશ્વાસ મુકનરને આવકારે છે.

હમુના રોશપકાળ અને પોવનાવચ્ચા એવી જગાએ વિવાહ થતાં જાતિ ભેદ નહોતા. જાતિભેદથી વચિત રહીને એણે લોકોને ઉપરેલો રવ દરખ બનાવી હતી.

"ન્યુ રેડમન્ટ"માં માનવજાતિની ઉત્પત્તિ કે વંશ વિષે કાંઈ કહેવાનું નથી. સેન્ટ પાઉલ (St Paul) આદિપુરુષની વાત પછી માનવજાતિ એક સરખા વંશમાંથી ઉતરી આવી છે એમ માને છે. હમુજિત કારા હમરમાં માનતા સર્વના પિતા તરીકે એમાં હમરને જોગખાવાવ છે. હમર નું પિતૃત્વ સ્વીકારનાર મને તે જાતિ નો હોય કો; હમરની કાળજી આખી માનવજાતિ માટે સરખા રે. દરેક મનુષ્યને એ જીવન અર્થે છે, પ્રકૃતિ કારા એ જીવે માટે મુલો પડે છે. વિગેરે નોકરો માનવજાતિ વચ્ચે ભેદ બાંધો હોવા ન જોઈએ એનું મુકન કરે છે. સેન્ટ પીટરના રમટીકરજમા કહેવાનું છે કે પાષી સિરાપ કાંઈ પણ મનુષ્ય હમર આખા કુટુંબમાં નથી. એમાં અપાર્થકાં મનુષ્યજાતિ નાં વાપ, સ્વભાવ અને મુકિતસર સિદ્ધાંતો કાંઈ અમુક જાતિ માટે નહિ પણ આખી માનવજાતિને કાળુ પડે છે.

આંતરજાતિય લગ્નો પણ પ્રતિજ્ઞા મુકાયા હોવાનું એમાં કહેવાનું નથી. પકડી અને જન્ટિલ્સ લોકો વચ્ચેના પાર્થક ભેલાવને પણ એમા માન્ય રખાયો નથી. જાતિય કે સમાજિક ભેલાવને એમાં પકડારવા છે. નો દેવજામાં દરેક મનુષ્યને દરેક પ્રકારના ભેલાવો જુદી એકબીજાના સંપર્કમાં આવવાનું મુકવવામાં આવ્યું હોય તે દેવજાની વકાર પણ એ મુકવના માન્ય ન ગણાય. આ મનુષ્યમાં જાતિઓને નહિવત્ કરવાનું કહેવાનું નથી પણ નિષિત છે કે દરેક ખ્રીસ્તીને એમા માનવજાતિ માટે પ્રેમ ડેવવાનું કરે

માન વધું છે. ખ્રીસ્તી આખીનું માનસિક વલણ સેવત અને સંપ્ર પ્રતિ છે; જુદાપણાં તરફ નહિ.

દેવજ એક સહાયારી અને આખા દિવસ જગ છે જે પુરથી પરની વિવિધ જાતિઓ વચ્ચેના ભેલાવ સાથે એકમત થતું નથી. એના ધર્મ મનુષ્યમાં ખ્રિસ્તી ભોઠોને આખાવિષક સંપ માટે અપીલ કરવામાં આવી છે; રાનકીય સંપને એમાં મકલ ખપાવું નથી. એમાં કિમિબન સંમતમાં જે બંધુત્વનો ઉલ્લેખ થયો છે તે દેવજ મનુષ્યત્વ અને પરાંપકાર પર આધાર રાખતું નથી; વિવિધ સંસ્કૃતિ અને વિવિધ જાતિઓ પ્રત્યે પ્રેમથી નેવડનું એ ખ્રિસ્તીઓને ધીખવે છે. મંધુત્વ માં સ્વાર્થને આતમ પ્રતિતિનો પામે, મરણો છે.

હમર અને મનુષ્ય વચ્ચે, અધુર સંબંધ એટલે જ ખ્રિસ્તી ધર્મનું સર્વમપધ્યું (Universalism) દરેક વ્યક્તિને પોતાની કપાતી દરખાન ફનીયામાં કાંઈક રાજો આપવાને હોય છે. એની કાંઈ પણ પકડત કે નીતિ જે અમુક વ્યક્તિને પોતાનો રાજો, આપતી અટકાને કે એની અમલતાને અવગણે તેના ભકિતકાર કરવો એ દરેક સાચા ખ્રિસ્તીની દરખ બની રહે છે. જાતિભેદ અમુક જાતિને પોતાનો રાજો આપતી અટકાને છે. એ હમુ છે.

ખ્રિસ્તના અનુયાયીએ રંગભેદને માન્ય મણે તો સ્વધર્મનાં સર્વમપધ્યુને એમણે અવગણ્યું કહેવાન.

રંગભેદ જાતિને ભખમાં મુખી રહ્યો છે. નો ફનીયા સાંતિ ચાહતી હોય તો પર્સિયી રાન્યો તથા ફિણ જા- કોઠાના રાજનીતીઓએ રંગભેદની અનાવસ્થાતા સમજવી પડશે. એમ ન થાય અને ફનીયાની જે પ્રળજા વાલે કરીને રંગભેદના પ્રળો કોલે લાવી ન થકે તો નજીકના અનિયમમાં રંગભેદી અનિયોનું પરિમમ પ્રત્યક્ષ થકે માનવકક માટે કહાનરો જંગ વળે સુધી લંબાશે.

(સંપૂર્ણ)

—શ્રી મણીખદેન પરને કીલ્લા જામખી નેતાઓને દેલની જોઠા જળવાઈ રહે તે જોવા જાણીલ કરતા જણાવ્યું હતું કે રાનમપુનરચનાને પરિણામે વધુ ભાગલા ન પડે તે જોવાનું જોઈએ.

—ભારતમા જંગર જરખો કાલ નવો કર થયો છે તે વિશે પં. નેહરુએ જણાવ્યું કે માગમ ઉલોચ અને ખારી માં કાલમ આ મરખો કાંતી લાવશે. ખારીને જામ પ્રળ અપનાવે તે માટે તેના માવમાં થટાકો કરવાને આ મરખો ધણી મદદ કરશે એમ લાગે છે.

P.O. Box 2154 Tel. Add. "Bhaisans" Phone: 18298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant,
Importer of all kinds of Eastern Produce.
We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stock)

No.	per lb.	per lb.
1. City Toorhal	1/1	1/1
2. Chana uball	1/1	1/1
3. Chana flour	1/1	1/1
4. Urul flour	1/1	1/1
5. Urul flour	1/1	1/1
6. Special Toorhal	1/1	1/1
7. Mung Mung	1/1	1/1
8. Whole Urul	1/1	1/1
9. Special Toorhal	1/1	1/1
10. Ordinary Toorhal	1/1	1/1
11. Egyptian Rice	1/1	1/1
12. Whole Bk. Masoor	1/1	1/1
13. Masoor Urul Red	1/1	1/1
14. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
15. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
16. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
17. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
18. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
19. Tamarind (Amil)	1/1	1/1
20. Tamarind (Amil)	1/1	1/1

Prices Exr. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 21 Victoria St., DURBAN.

અમારી ચાહુ વાતો

ધુપ સુગંધ

કેળાક: સેધાન

પૂર્વકચાર: જ'સપર'જવાગલ ઉતરી આપેલી આનદાનીના અતીક સમા હરિવલ્લભ ને હૈલાસખને અધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. તરલિકા, એના નિકટની ગિર છે. કેલેજમાં ઓડું ધ્યાન જે'યતો કમલેશન નામનો વિદ્યાર્થી હરિ છે. પ્રવૃત્તિથી સ્વે છે. કેલેજના સુખાર'ભમાં અધવીને ગાપકે'કમાં રહેવાનું આમ'તલુ આપે છે, આ પવિત્રચથી એની હામણીએ લગલ થઇ ગય છે. ઓડું એક હાલ નો અથ છે ને કમલેશ પલ્લ તેના ઉપર મુગ્ધ અને છે જાતાપિતા એના વેલિરાળની યિતામાં આમલ્લ થયાં છે. આધવી તનના હાલો દબાવે છે. એમાંથી હામણીને જ'પલ' પેદા થાય છે. કુમાર તરફથી નૈતીતાલ આપવાનું આમ'તલુ મળે છે. આધવી કમલેશની સ્વનકથા લાલુવાનું નકકી કરે છે. કમલેશના મન ઉપર આ ગિતનની ધેરી અનર પડે છે. કમલેશ પોતાનો ભૂતકાળ સદ કરના હેલ છે રીતે એની સ્વનકથાનું આલેખન થાય છે. અ'તમાં આધવીને ઉરેસીને એના મુખમાંથી કાલ્પક'લિત એા સરી પડે છે. 'આધવી યેવ લલ છે ને નૈતીતાલ લવલો નિર્લુપ્ત લેવલ્લ અથ છે. કમલેશની સ્વનકથાનાં ધાનાં એ જ રીતે વ'ચાય છે અચાનક આધવી એની આપડી ઉપર આવી પડેલ છે. બ'ને અજ'નિદથી વિચાર અથ છે. અર્થમાં કમલેશ પોતાની કથા કરે છે. એ હામણીવલ્લ અને છે. એને સ'સાવના અર્માં આધવીને ઓડું થાય છે. એ અભારથ છે, 'હુડું' કોટ છે. ને પિતાની ચીંતા લાલુનાં કમલેશને ઓડી, કલ્પથી ચલ્લવતી એકદમ યેવ દેહી અથ છે' યેવ તેા પરિલિપિત નિચળી જ લેલ છે. આતા પિતા એની ચીંતા કરતા હેલ છે. એમને પ્રેમ ભરે અધવીને જહાતાપ થાય છે ને મનથી નિશ્ચય કરે છે, લલે આનું કરી નલિ કરે' તરલિકા એ નિશ્ચયમાં અથ પૂરે છે. આ ખાલુ કમલેશની સિધ્ધિ રલે સલેલ ખાલે અધી જ થાય છે. આધવી ને કમલેશ પેતપોતાનિ રીતે હામણી તીમતાં એાની કરી અર્ધકાપૂર્વક વર્તવાનો નિશ્ચય કરે છે. હલે આમળ વાંચો.

અકરમ્મ અગિયારમું

બીને રિલે આધવી કેલેજમાં અથ તાં સુધીમાં એના મનમાં થણી હથપથાથ મચી હતી. એડીનીઅથી રિલે એવા વિચારપ્રવાહો આવા દતા, પરંતુ અ'લે એલે મનમાં એથ નકકી કરું' હતું કે આતાપિતા પાસે રુડું એાની તેમને ઉતરવા પડે એવી રિલિપિયા તેા ન જ પ્રકાવું. કમલેશ પ્રયેતી પ્રેમ ને સહનુભૂતિની હામણી માં શેષમાલ રૂર પડેા નહોલો, પરંતુ આવા નિશ્ચયે કારણે એ હામણી પ્રલ્લ રૂપ એવી રિચીત પેદા થઇ હતી.

કમલેશને તેા એથ લાગી જ મધું હતું કે બીને રિલે આધવીના વર્તન માં અંબીર પહોલ આપી મલેા હતો. એલે આડી સીધું કે આધવીના હામણા એના પ્રલે મલે તેવા હાલો રમતા હેલ, પરંતુ તેની કુટુંબીક રિલિપિ અને પ્રકૃતિ નેત્તાં એ હાલો હલે વાણી વર્તનમાં અલ્લ થઇ રાકેો નલિ. આધવીની હામણી અલ્લત કે વેમવાન અને એવા પ્રેમ પલ્લ પ્રકારના વર્તનથી કુર રહેલો નિશ્ચય તલ્લ એલે કરી લીધા હલેા. એને મન આપી રિલિપિના રીકાર એલે હલ ની ભૂમળામલ્લ અલ્લતા તેા હલે પ્રલે વિપવાન. પલ્લ એ આડે એલે આંનલિક સકિત એકલ કરવા માંડી હતી. આધવીને કુખ ઉપર એલું કંઈ પલ્લ ન થય એવી કાળજી લાલે

એલે કેલેજ તરફ પલ્લમા આપ્યાં દતાં. તરલિકાનું મનોમથન આધવી કમલેશ એડું તીવ ને અમલ મિતત'મને હલ-મથમી નામે એલું પ્રમળ નહોલું, પરંતુ એમના વિચારોમાંથી એ પલ્લ પ્રલત થઇ રાકી નહોલી. એલે ધાવું' હતું કે કમલેશ સાથેનાં લાલ્લ 'સંજ'થ એાકી કરી નામવાના નિશ્ચય સાથે હલે આધવી આપડી અને મહારથી મલત હેખાતો અને અ'લે સુગમળ કવિહલ્લ પરાવલે: કમલેશ તેા સહન કરી રાકેો નલિ. એની સહનુભૂતિ કમલેશ તરફ હતી હતી - આધવી સંજ'થમાં એને કંઈક સ્પરથ કરી દેલો એવા વિચારથી એ નિપત સમલ પડેલા અર્માં કહાકે કેલેજ પડેાથી મલ હતી.

તરલિકાએ આનું હતું કે કમલેશ વહેલો આવરો, પરંતુ તેની આનતા યોડી પડી ને આધવી જ પ'લેક મીનીટ વહેલી આવી પડેાથી. તરલીકા એની આંખો ને એનું મુખમાલનું અવલેખન કરતાં એટલું ધાધી રાકી કે આધવીનું મન સ્પરથ નથી ને એના નેત્રો કમલેશને લાંબી રલાં છે. તરલિકાએ હરિને તેને આપકાર આપી કલ્લ સમાચાર પુજા અને મર્ધ કાલે તેના પછી કંઈ અનિદ તેા નપી અનું ને લેની ખાતરી કરી લીધી.

વર્માં અવાનો સમલ થતાં સુધી કમલેશ આપો નલે ત્યારે આધવી ને

તરલિકા માંતેના મનં એલેન બની મર્ધા, આધવીની આખો તેા કમલ્લા ભીની બની જલે. કે યું એલું પલ્લ થઇ મર્ધા, હથાલે પમલે એ વર્માં તરલે તેા વળી પલ્લ એલું મન ના પાલવા કરતું હતું. અ'લે જલ્લે એ ભેડી લે પછી પલ્લ નલર કરવાન તરલે અંડાપેલી હતી. અચાનક કમલેશ વર્માં હામલ થલેા. એના મુખ ઉપર વિરાળની કલ્પા હતી અને આંખ ના પોપલ દબાઈ હતો. આધવીએ લે નેલ્લ આખા દેહમાં એક અલ્લપ્તી અનુભવી, કમલેશ આપેા તેને આનંદ અને મુખરેખાઓ, અલ્લત થતી આનિના રીકમાં એલું મન એકે જ લાગુ હવા વિના તાલુ અનુભવા લાગું. તરલિકાએ સ્પરથ મિતે આ લાગું એલું.

વર્માં રા મલેા. વિદ્યાર્થીઓનાં તેા નો પલ્લ મીમે ધીમે રા થવા. કેાલે હામણું વિચાન બનાવી ચિહી દેા: 'વિરાળના પ્રવાલ મારે અભિનંદન' કેા ધીમેથી એાલું: 'હલે આ અંબીરતા ને સમળ લા ખાલે!' આધવી સમલમીને ભેરી રહી. કમલેશ

આધવીએ આ કમોા કામળીને હામણીમર્ધા' નેલે કમલેશ સાથે એલું ને વાણીમાં અલ્લત કપાં હિવામ કરી દીધું કે એના પોતાના મનની પલ્લ એ જ રિલિપિ છે.

તરલિકા એાડી: 'મને એથ લાલ છે કે ને કંઈ મનું છે લે વિલે લમે પુલ્લા ને હળવા રિલે થાલ કરી ભો એ જરૂરી છે. મને એથ પલ્લ હાલે છે કે મારે તમને જ'નેને આાલ આપવું નેલ્લે.'

'ના, ના.' આધવી તરલ જ એાડી કી: 'મ.રાધી આલે રાકાક કહાકે નલિ.'

કમલેશ અંબીર કુલે તેા કામળ લીધું. તરલિકા પલ્લ આધવીને મજરાલ ભેલ કંઈ એાડી રાકી નલિ. યોડી થલના મીવ પછી આધવીએ કલું. 'મને માલ કરલે, પલ્લ મારે હલે જલું નેલ્લે.'

'આ કરવા એલું' કંઈ નથી.' કમલેશી કલું, ને ઉમેલું: 'તમને કુખ ઉપર એલું' કંઈ જ ન કરવા નો મારો નિશ્ચય છે.'

આધવી ને કમલેશ બંને માનવા હાગ્યાં કે હાગણીના આ પ્રવાલો ને રૂંધી નાખ્યા વિના છુટકો જ નથી

પલ્લ એના મારે અલ્લપલ્લિ અલ્લપ એની અંબીરતાથી રાલ રલો મીલ ને મીલ વર્માં આલ કલું અનું નલિ, પરંતુ જ'નેનાં મન તેા અલ્લપલ્લ જ રલા. એ પછી વિર.મલેા સમલ આલતાં જ'નેને મ.પલ્લ અનુભવી પલ્લ કમલેશી અપથી ત્યાંથી ચાલી જલ્લે અને આધવીએ એ જ અલ્લા એ તરલિકા સાથે ભેરી રહીને પરિ-રિલિપિ સાથેથી લીધી.

કેલેજમાંથી છુટવાનો સમલ આપેા ત્યારે મનોમથનની પરાકાષ્ટા આવી. આધવીને મધું: 'મનનું તેા એલ્લેલ.' કમલેશી વિચાવું: 'સ્વાભાવિક ને અર્ધલિલ મિલનથી કુર રહેવાનું યોગ ન મળાય' તરલિકાએ લેાલ્લના થડી 'માંતેને એવળી આપી મન હળવા કરવાં એલ્લે.' તરલિકાએ આલેલે વર્માં અ'લે દારા કમલેશને લેાલ્લના નું કલું હતું અને આધવીને પલ્લ તે વિલે અલ્લપલ્લું હતું એટલે વર્માં પૂરો થતાં જ નલ્લે મ 'કપથી કેલેજની બહાર નીકળી ગર્ધા.

સ્પરમાં યોડીપર સુધી તલ્લેવ મર્ધા જ આલ્યાં. અલે કમલેશ આધવી તરલે ભેલ ભેલ્લે: 'મલ્લ કાલે મારે કારણે તમારે ને સહન કરતું પમનું તેા આડે અરેખર રિલગીર હું.

આધવી એની સાથે ભેલ રહી. અલેલે ઉદાસ હતો જ'નાં હલતાની રેખાએ ત્યાં અલ્લિત થલેલી હતી. તરલિકાને પલ્લ કે એલે હલે વચ્ચે પડવાનું યોગ્ય નથી.

આધવી ધીમા સહનુભૂતિમર્ધા રલે ભેાડી: 'તમારે કલેા રોપ હતો નલિ અને છે નલિ. કું નિર્મળ છું ને થણી અર્ધાલ્લેથી જ'કાપેલી છું.'

તરલિકા આધવીના આ અંડોધી અમર્ધા મર્ધા. એને એથ રાલ મધું કે આધવી પોતાની રિલિપિને અ'લેન સમલે છે ને તેનું કુખ અનુભવે છે તેા કેાલ રિલ્લ. એ જ'લેના એ તેા પલ્લ નાખલે. મનમાં વિચારનો એક તમકારો થલેા. 'એમાં યોડું' યું છે'

તરલિકા વધુ કંઈ વિચારે ત્યાં કમલેશ આધવીને કલું: 'આલારે'તો છુટા પડીએ. કેાલ્લાર સમલ મળલે ત્યારે એ વિલે વાલો કરીલું.'

આધવીએ અ'મનિના હાલ સાથે તરલિકા સાથે એલું. એ ભેાડી: 'મારે કમલેશ સાથે યોડી થાનો કરવી છે.'

કમલેશ જલ્લ અથકલે ને આધવીને પલ્લ આમર્ધા' મધું, પરંતુ તેલે તરલ જ ત્યાંથી વિદાન લીધી.

—કમલા

સમાચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવનું

—'હરદ લંગ્ગ ટેલી ડીરેક્ટર'ના તા. ૧-૫-૧૯૫૬ ના અંકમાં 'સેન્ટ્રી' નોષ મા ફોટોહેરને અવધાર આપતાં 'સા-ભાગ ફોટોહેર'ના અધ્યાના હેઠળ લખે છે તે 'ભાગ કુલવર્ધિ' (તા. ૨૫-૪-૫૬) ફોટોહેરની યુનીયનની કોલેજના ૭૦ વિદ્યાર્થીઓને કીમો આપી તે તેને માટે એક રૂાડ દોના જ તે ઉપરાંત એ પ્રકારે એક અભ્યાસક્રમ તને માટે પણ અર્થસૂચક હતો. અત્યંતેષ અને અવધારિતતાને કારણે એક વર્ષ પર એ કોલેજ બંધ થયેલી અને તેના સંબંધા વિદ્યાર્થીઓને ધર મે.કોલી દીધા હતા છતાં પાછી ફર કરવા માટેની સ્કાર તથા વિદ્યાર્થીઓએ બતાવેલી સક્તિ માસ ધ્યાનમાં લેવા જેવી છે. આવાજ ભવા છતાં આ વર્ષે યુનિયનના કોષ પણ સારા પરિણામ આપી દીધું છે એ સ્વભાવે અને કુલ-સંકલિત તથા વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીઓને અવધાર સાથે ધન્ય વાજ આપવા જેવું હતું છે. યુનિયનના તરફ અને એકાગ્ર સહકાર આપવામાં આવીને તે બાંકુ ભગતને જેવી ભાવનાતથા આજેસોની જરૂરી પાત છે તે પુરા પાડવાનું ફોટોહેર માણુ શખેરો એ વિશે અમને કહી પણ શકા નથી.

—એકાદશીકાળ—૧-૫-૫૬ તા. ૨૮ એપ્રિલે પુરા થતાં અઠવાડિયામાં સા. આફ્રિકન એરવેકેસ આક્રમક, આક્રમક નો આગલો રોડ નોડો છે. રેલ્વે હોસ્ટેલે પ્રસિદ્ધ કપી યુનિયન પાછા ૨,૧૬,૮૨૮ની અઠવાડિયે આવક ધરાવતી જે રૂામી એપ્રિલે પુરા થયેલાં આગમાં અઠવ ડિવા કરતાં ૧૧, ૧૩,૦૦૦ વધારે છે.

—અવનવા વિદ્યાર્થી એને થોડા દિવસોથી મ. પ્રમો અને વિદ્યાર્થીઓ મુખ દીધા છે. પહેલો એ છે કે યુનિયનની વસતી ઘણી આપતથી વધે છે. એકાદશીકા એ અવનવા પાસે રોડ અને નીક સાખના અભ્યાસ છે. એમાંથી અઠવ ઉપર એટલે ૧ અવનવા જ કરોડ ૧૦ લાખ એરીયામાં વસે છે. બીજો પ્રમો આ પુણીની મતિ હમણાં હમણાં પણ એકી થતી ભવ છે અગેળ કાચીના યુનીયને નિશ્ચિત હયું છે કે પુણી કરવાની મતિમાં એક સેકેન્ડ ૧૮ કરોડમાં ભગ એટલી એકી થયેલી છે. એટલે જખત કરે હુંકા થવા લાગે છે.

—ગ્રીડીરીયા ૧ ૫-૫૬ સ્વાનરદનના એક મેરીને ત્યાંના રેકોર્ડે મેરી

અવનવા એરીયા એકાદ યુનિયન (૧) યુનીયનમાં હાખલ થવા માટે (૨) મેકરી ૫૨ રહેવા માટે અને (૩) મેરીવ એરેસ ના અધિકારીની પરવાનગી વિના મેકરી આણુ શખવા માટે યુનેમાર કરાવી એક પાઉડનો દહ અમવા રથ રિનકાવી જેલની સજા કરેલી. જેની સામે અધીશ કરેલી તેનો ગ્રીડીરીયાની કોર્ટમાં યુકારે આપતાં મેરીવ એરેસ મેરીવે હયું હતું કે આ અતિ નજીક છે એના માટે માટે શિક્ષા થવા એ જીલ્લાપલ છે. જજ મોસેરે તેમની સામે અમત થઈ જણાવ્યું હતું કે, 'એ યાજુમને ત્યાં રહેવા કેમ ન હાં શકાય? એણે ભાદ્ર આપેલું છે. સ્વાનરદનની કોર્ટમાં પરવેરો છે અને ૧૮૫૨થી ત્યાં રહે છે. જજ પ્રસીડેટ મેરીવે એ સામે સહમત બની અધીશ મદાસ રાખીને સજા રદ કરી હતી.

—અણુ સકતીને સતીના ઉપયોગમાં વધુમાં વધુ વાપરી શકાય એવો કાળો આપનર મમે તે દેશના વિદ્યાર્થીને ફોર્ડ કંપનીએ ૬૨ વરસે રૂાપા સાડા પણ લાખ ધનામ આપવાનું નક્કી કર્યું છે.

સ્વદેશના સમાચાર

—અમેરીકન ફોર્ડ કંપનીએ ૫૦ કરોડ ડોલર એટલે અમલક ર. ૧૩૮ કરોડનું ધાન કે.એલે અને કે.ઈ.પી.એ. અ.ખું છે.

—પ્રતા વિવાદીમાં છાપખાનાનું કામ છિપવવાનું કર્યું હતું છે. કહેવાય છે કે હીંદી વિદ્યાર્થીમાં પુનઃએન આ પંચ કરી છે.

—દહાબાદના ડેલિવરે સાપ્રદાયક સમન કરી આર રવીવારે એક દહ મોરક લખ ૭૦૦ રૂાપા અચાખા હતા અને તે રેલ સંકર વિવાદમાં આપવામાં આવ્યા હતા. સંબંધનું આ જોર વિચારવા જેવું છે.

—અમલકાર કાલમાં સરકારી મહાનેમાં બીડી પીવાની અને મમે ત્યાં યુનિયનની સખત મનાઇ કરવામાં આવી છે.

—મિનની રાજધાની સુધાર કમીટીએ પ્રુપ લાપનો નિર્ણય કરી પેતાની કા હમર વાલે જીની લીધી ઉપરથી નીચે અને કામેપી જમણે લખાતી લીધોને બધે હને બધા લખે છે તેની રીતે જમણેથી ગમે આડી લીધી લખ વાળું અમલકાર મુકર દીધું છે અને કુક પ્રસારમાં રેલવન લીધોમાં લખાજો કરવાનું નાની હયું છે.

—સાદી એરેખીયાના રાજાએ ૧૭ દીનકના ભારતના પ્રવાસ દરમીયાન જે કાંઈ નબરે એણે તે ઉપરથી તેઓએ જાહેર હયું છે કે ભારતના માર કરોડ મુલકવાનેને ભારત સરકાર સમાનપણે રાખે છે.

—ભારત સરકાર ૧૦ લાખ ટન ધણ અને તેટલાજ ઓળા કરે.કરીના વખત માટે જમણમાં શખવા મમે છે આમ કરવાથી ભાવેમાં પણ સમજાવા જાયશે.

—ભારત સરકાર વિંધ પ્રદેશમાં આવેલી જવાની આણુ અને રાજધાનમાં આવેલી તાપાની આણુ આનગી માલોમાં પાસેથી લઈ પેતાને કબજે રાખશે. કામદારોની સહકારી મંડળી એને કામ માટે આમાં એકશે.

—પાકીસ્તાન નિરેસ પ્રધાન અને ભારતના પ્રના નસલક આપાના મધાનો

અમને દિલ્લી અમલક કરાખીમાં ભારતમાં બીનામુરદીમાં પાકીસ્તાનમાંથી રોજે ભંધ પાછા ફરે છે તે અંગે વાંટાપાંટો થશે. ૫ દીન નેકર આ દિનરતને પ્રુપ મંબાર માને છે ૪૦ લાખ હિન્-રતીમાં કોઈમાં હાખલ થઈ મવા છે.

—પશીમ ભંધાલમાં કુમીપુર ખાતે કીટીસ પેડી આઈ કરોડ પાઉડના અંગે લોખંડ અને પોલાદનું કરેખાનું કરનાર છે. આ કંપની દહ લાખ ટન પોલાદ ઉત્પાન કરશે

—કુકાપીમાં, બનકમ રેકસ રીડ-સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીસર અને ધનરેપોર-સ માટે મળે :

આર. વી.કુલ
૨૧૬ મેડીસા હાઉસ, ૧૭ કમીયનર રોડ, સેકન્ડ ફોર્મ, ફરેશસટાઉન, મેડાનીસપાઈ, રેન ૩૩-૧૧૫૪.

સ્વ. પૂજ્ય મણીભાઈને

આવળે આવળે આવળે રે
તમેરેશની સેવામાં આવળે.
મોંધી બાહુનું નામ તમે દિવાન્યું
રીનીકસને સામે દિવાન્યું રે..... તમે
વોળી પ્રભની સજા સપે રહીને
લે.કને છપી બતાવ્યું રે... તમે
કડવા એરના આલા મળાને
જેલમાં જરવ વીતાવ્યું રે .....તમે
બાહુએ હીંદને કડી દિવાળ્યો
આપે હીંદને દિવાળ્યો..... તમે
સ.લે મળાને રોવે પ્રાથના કરીએ
હમારી પ્રાથના રવીકરને રે... તમે
રીનીકસ આવળું હોરે બહુ છે
જરૂરી એકવાર આવળે રે.....તમે
જીવન

એકલ વધે બધો છે કે કેનેડાના વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ એન્ડ ફોર્ડ

ઉપરોક્ત કંપનીના કમો સમાચાર મિનર બધે.

ઉપરાંત

દિલ્લિ આરીસની વરિષ્ઠ આવાવળી કેપ યોર્ક કોષ પ્રાચીનસીયક ડીવીઝન મા સરકાર તરફથી તીવરિલ અધિક તથા સુખાદી ભાવનરકાર બીએ તેમજ અંગેની ઉગ્રમંચન અંગેઈ કોઈ પણ નવરૂં કામકામ વિના બીએ તરીક નવીએ વર્ક રહે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.

2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.

3. During 1955 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT
Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Counsellor.
Solemn Trustee.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624,
CAPETOWN
Phone 32390

માનવતાનો સુંદર નમુનો

વિરજનાર : બી. એ. ર :

અગાઉના વર્ષ પૂર્વે મહાસુદમાં આશુભોજનથી કમળજ્યોત્સવે હાથ માનવજીવની કામ કરવામાં આવી હતી. કીર્તિ અને એ અશુ- શક્તિને, મિહાણીએ જીવન વિહાર અને રેતવિનાશના શ્રેણે વાળી છે. એ અશુભિક જમાનાની સિદ્ધિ જ કહેવાય! આ અશુભિક કેન્સર જેવા અસાધ્ય રોગ મહાકાળના કાર્યમાં પણ લેવામાં આવશે.

છરછડાન નિવાસી, કાલ નેહાનીસમર્થમાં શુક્રાચ કરેલ પેટ્રોનેલા નામની ૧૧ વર્ષની બાળકીને આજથી બે વર્ષ પૂર્વે આકસ્મિક પદી જવાથી એક ધુટણમાં ધૂળ થઇ હતી. સ્વ-ચાર કરતાં તારકાલિત તો આરામ થયેલ કીર્તિ જત વર્ષે ને પત્નમાં ધૂળ થઈ હતી તે પત્ન સુખવા કાઝે. તપાસ કરતાં જણાયું કે, કેન્સર થયું છે. આ દેહમાં એને નાણુક કરવાને રોગ પણ જીજીવી હતી મળી નથી.

સ્વેચ્છાપીડિતોના કહેવા મુજબ તેને જાન જલ ત્યાંના કેન્સર સ્વેચ્છાપી- લીક સર રોગદર્શકે દેને માતવવામાં આવે તો કામ કામદો થાય.

પેટ્રોનેલાનું કુટુંબ પાંચનું કુટુંબના પિતા નોકરીપાત અને સાધારણ સ્થિતિના હતા. પેટ્રોનેલાને જાન જી રીતે લઇ જતી? એના માતાપ પછીજ મુશ્કેલીમાં પડી જવા. જોહા માં જોહા પ.ઉન્ડ ૧૫૦૦નો અર્થ જાન જાન જાન માત્રની મોટી રકમ લાવવી કપાથી? નોકરીમાંથી શી અર્થ થાય?

આ માતલી "રોગ"ના એક અગર પત્રોને અગર પત્રોથી તેની તપાસ કરી અને બીજે દિવસે પેટ્રોનેલાના દર્ અને એના પિતાની મુશ્કેલી કાપા માં રજુ કરી, તે સાથે એ પથ જણાવ્યું કે આ બાળકીને જીવના કુશળતાથી જાણવા થારે એવા કુટુંબ ને પાઉન્ડ ૧૫૦૦ની મદદની અગત્ય ની જરૂર છે.

તરતજ નાંચો.એ અપીલ વધાવી લઈ કાઢી દે કહે. અને ૪૮ કલાક માં તે ૧૫૦૦ એ આંકડો પહેચી પથુ મથો. રોડેચીવાના એક મુકરમ ને આ માતલી વળુ થતા પાઉન્ડ ૨૫૦ની ઉમદા રકમ, ૬.૫.માં ઉમેરી આ સમાચાર જેમ મસરતા મથ તેમ તેમ હાજારો આંકડો વધતો મથો. કેપટલિનની એક બાલી નામથી, આજ કેટલાક વર્ષોથી, પેટો વિશ્વવત કોલીકે મારે જનાર હોવાથી પેલા અચાવતી હતી તે સારીયે અચ રકમ તેથીએ

આ હાજારો મોકલી આપે અને સાથે લખ્યું કે "મારા મોજમજક કરતાં પેટ્રોનેલાની ચિકિત્સા અને રોગ નિવારણ, વધુ અગત્યનું છે." આવા આવા કેટલાકે માનવતાના ઉત્તમકાર્યો બરેલાઓએ ૧૦ દિવસની આ દરમ્યા પાઉન્ડ ૪૦૦૦ની સુદર રકમ ભેગી કરી આપી. આ નાણાની વ્યવસ્થા કેન્સર એસોસિએશન તરફથી કરવામાં આવી.

તા. ૨૦-૪-૫૧ને શુક્રવારના રકવારે ૧૦ વાગ્યે પેટ્રોનેલા અને તેના પિતા, વિમાન મારફતે જાન ઉપડી જવા. સાથે આંકડાન જેરેજના સંવાલકો એ, પ્રસારી લખ્યાન પેટ્રોનેલાને કંઈ પણ લક્ષણ ન પડે એ અંદે ખાસ બેઠક વિગેરેની વ્યવસ્થા કરી આપી હતી.

રોગ નાણા સિવાય, પેટ્રોનેલા માટે નવા કપડાં, રમકડાં અને અન્ય

મેટરોમાટે પણ ઉદારીથી અમિત એ તરફથી મળ્યા હતા.

આ અસાધ્યરથ અને અસાધ્ય રોગથી પીડાતી એક બાળકીની જર્જરી કદાલીથી ૬. આફ્રિકામાં વસતા અસંખ્ય યુરોપીયનોના હૃદય કંસી જવા. અને એવાવાકાનું કુઝ કુર કરવા અને રાહત આપવા, ઉમદા ભોજ આપ્યો. અને જોતજોતામાં પાઉન્ડ ૪૦૦૦ની રકમ કરી આપી.

આપણે હોંટાએ પરમજી કયાણ અને પવેપકારી કહેવાયએ છીએ, કીર્તિ આ યુરોપિયન જનતાના પરો- પકારી રમવાને તોયે આપણે અગી રાખીએ ખરા કે! ને પ્રત્યમાં અને સમાજમાં આવી માનવતા વસે છે અને ને માનવતાનું સુલ્કન કરી જાય છે, તેઓએ સુવં કરી અરત થતો નથી.

ભાર ઓછો કરો

શ્રી. મેકલમલાઈ હોરીયા

માથાપર ભાર રાખી કે.ક પંથુ માથુસ સુખી નથી થતો. ભારે ભારને નિચે કુઝરે તરે જ સુખી થાય છે ધણુ બાઈએને ભાર જિતારવાની તક મળે છે છતાં લાભ થતા નથી.

એક થોડા તમેજામાંથી જુદીને જાણેા પ્રાપ્તમાં એક ખૂંટ અથે કાલ જાઈ જતો હતો તેને થોડાને જોળાવ્યો અને ખડોના કારો મથે રાખી થોડાપર ભેસી મામમાં આથો. થડી થડી ખડની કારી એક કાથે માથાપર સંભાળે છે બીજે કાથે થોડાને દોરે છે. બજારમાંથી જતાં જથાને આ દેખાવ કાંતી ૬૫ લાગ્યો. નધા આ કારક જોવા લાગ્યા અને હસવા લાગ્યા. આ એક આકલને નમુનો છે. માગડના માથુસમાં અકલક કપાથી કોપ કે એને માથા પરથી જિતારી થોડા ઉપર લે એને મુખી પેતે હસકા થયું. જનવસાં મથા આવી વાલો કરતાં. આ સંભળી એક મહારાષ્ટ્ર કહ્યું જાણ્યો તમે પથુ તમારા મનમાં કુલાસો નહોં તમે પથુ એ અમલીઆ નેવાજ છે તમારે મથે પથુ ભાર છે. તેનો પહેલા વિચાર કરો. બધા આથપ પામી મદદમાને પ્રલપ કાગ્ય "મદદરાજ અમારે મથે તો કહ્યું નથી. આપ

કેમ આમ કહેો છે?" મદદરાજએ કહ્યું આ સંસાર રૂપી થોડાપર ભેસી તમે પથુ તમારે મથે ચીંતા, કુઝ કોપ, કામ વિગેરેના મોળે લઈ કહેો છો. પથુ સંસારરૂપી થોડાને હોરવાર સરજન કારને તમારી બધી ચીંતા સોપી રહ તમે ભાર સુકત નથી થતા. સમાજના જનો, કામની ભુલને ગ્રેમથી સુધારો, નાની મોટી જુસોને આકે કરો, તમારી નીંઠા કરનારનો ઉપકાર માનો, ને તમને તમારી જુલો જતલે તેનો અ.ભ.ર મનો અને એમ કરી

મામાનો ભાર ઓછો કરી આ ભર અને પરબ સુધારો.

મરજી

જોહાનીસમર્થના શ્રી. પ્રસાદભાઈ લાલભાઈ પટેલના પત્ની શીમલી અંબા બેનનું હોરપીટલમાં તા. ૨૧-૪-૫૧ની રાતે ૧૧-૨૫ના અકાળ અવસાન થયું હતું. બીજે દિવસે તેમનો અગ્નિ સંસ્કાર થયો હતો જેમાં ધણુએ.એ મરજીરને અંબલી આપી હતી. રવર્ગરમ ની આત્મને પ્રજા વિર શાલી આપો.

આખાર

શ્રી. પ્રસાદભાઈ લાલભાઈ પટેલ જોહાનીસમર્થ, પોતાની મતી શીમલી અંબાબેનના અવસાનથી થયેલા કુટુંબ ના કુઝમાં ને ને કાઈ જોનેએ દિલાસો રખારમાં કે તાર' રેલીડેન કે પમદાર આપ્યો છે તે સર્વે જાઈ જોનેનો આ પમદાર આખાર માને છે.

ભાટપુર માટે ફેળો

છાવેા સુરત, તા. ચો.પોથીના માંમ મોર ભાટમાં આવેલા "મ. કામનાથ મદદેવ-મંદિર"નાં જમ.ર કામ માટે આવેલી અરજી અહીંની જનતા સમક્ષ રજુ કરી હતી. એથી કહેલી કુલે ૨૬૫ પાઉન્ડ ૪૧-૧-૩ (રૂ. ૧૦૮-૧૩-૩૩)ની થઇ છે. તેમાંથી ભાટપુર અ.મના રહેવાસી શી ધરસાલ નારાયણ ઉપર પાઉન્ડ ૨૫-૦-૦ (રૂ. ૩૩-૦-૦) મોકલવામાં આવ્યા છે. બાકી ની રકમ અને ઉપરોક્ત સમાજ પાસે જમા છે. જરૂર પડેથી સમાજ મોકલવી આપશે.

આ ધાર્મિક કાર્યમાં હોંકુ સુસ્તીમ, પારસી વિગેરે જાઈ બહેનો એ "કુલ નહિ તો કુલની પાંખડી" જીાર રિથે અપંથુ કરી, તે બલે "મિત્ર સમાજ ભાઈ" સર્વનો કાંઈક આખાર માને છે.

સહી. મજનસાલ ના. માડાના, કુશીજાઈ ઉંડે બાણુભાઈ હીરાબાઈ ગિવ સમાજ ભાઈ.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઇપનીસદ્ ગીતાણ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના મ્લેકોપર પ્રવચન.

પ્રસાદાત્મ જિત (ઉપનીશદ્વા મ્લેકો)	૧ ૧
ગીતા પ્રવચન	૩ ૦
રિધામદલેન (ગીતાણનાં બીજા અધ્યાયનાં મ્લેકો)	૪ ૦
મધુકર (મિમેનો સંમલ)	૪ ૬
જીવન કદી (" ")	૩ ૬

©Bachchanbhai

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન બોજન મળી શકશે.

હાલ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને હોલંગની સગવડ

કાયમી બોડીંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ફર્નિચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા હોદ્દાઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના માપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ગ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

No. 18—Vol.—LIV

FRIDAY
18TH MAY, 1956

Published at the C.P.O. at Johannesburg

Price 6d.

SOUTH AFRICA—PRESS—LIBRARY
22 MAY 1956

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Indians & The State Information Office

By C. W. M. Gell

A RECENT issue of the State Information Office's Digest of South African Affairs summarised some of the addresses given at the recent conference of Sabra and the Institute of Race Relations about Indians in Africa. Interspersed in the columns, but unconnected with the letterpress, were five photographs under the title "The Indian In South Africa." The story told, or implied, by these five photos and their captions is so small a part of the truth about our Indians as to amount to gross misrepresentation.

The pictures showed (1) "Half-starved Indian labourers as originally imported for the Natal sugar plantations;" (2) Indian scholars at a "well equipped school in Pretoria, some of whom will go on to university;" (3) "one of the Indian sub-economic housing schemes near Durban;" (4) a luxurious Indian home in Durban; (5) "Bantu shacks on Indian property near Durban."

As details in the history of the South African Indian each one of these pictures is truthful in itself. As a representative commentary on Indian life here today the evidence has been selected so as to distort the true situation out of all recognition. And this offence is further aggravated by the captions.

Beneath the first photo it is said that these emaciated men were typical of the imported labourers. It is true that the bulk of the "coolies" came from the most impoverished areas in Madras and Bihar. They came in the hope (common to all emigrations) that they would improve their economic condition here. It is also true that hope has been partly fulfilled, though much less than for other immigrant races in the Union. But the suggestion that they built up "their health and savings," while under indenture at 10/- p.m. plus rations, is ludicrously far from the truth. When they left the plantations for other occupations, most went as wage labourers in the open market and a few settled as market gardeners on the free grants of land given them in lieu of return passages. They were not, as the caption infers, already small capitalists. To this day the descendants of the original "coolies" remain the poorest section of our Indian community, the bulk of which, in Natal, is no better off than the urban African, underfed, underemployed and ill-housed.

The picture of the "well-equipped Pretoria school" represents a small minority of Indian schools. Less than 60 per cent of Indian children are in any school at all, despite a voluntary effort by the Indian community in

building schools out of private funds and setting up educational trusts greater proportionately than that of any other race group. The percentage of Indians that get to university is infinitesimal, except by the abysmal standards achieved by this country for its African and Coloured peoples.

But the most vicious misrepresentation of these officially sponsored photos is reserved for the last three. Here is attempted a visual portrayal of white South Africa's stereotype of the Indian—the mercenary parasite and exploiter of other non-whites.

The caption beneath the third photo opens with the tremendous understatement: "While a fair number of Indian families live in hovels." A fair number? Nearly half of Durban's 160,000 Indians and a quite unknown number scattered throughout the town and country elsewhere. "The authorities are waging a never-ending battle to overtake the housing backlog," says the State Information Office. Are they, indeed? Not a house has been built for Indians in the Transvaal and the Cape since 1939 except by themselves, and practically none even of these in the Transvaal where Indians are restricted by law to the houses they occupied in 1946. In Durban between 1945 and 1953, against an estimated need of 14,000 sub-economic houses for Indians, 800 were built. Today all Indian housing projects are at a standstill awaiting schemes to evict Indians to or beyond Municipal boundaries under the Group Areas Act—schemes that will double or treble the already immense housing backlog.

(Continued on page 197)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

**NEW NYLON
SAREE MATERIALS**
— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Dordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgettes and Blouses
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Discharge material.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 64-15-0

Georgette Benares Cotton Embroidery
63-15-0

**CHILDREN'S
SCHOOL WEAR**

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gyns Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Hat
Size 3 to 7 18/5 pair

Also Leather 2/6 & 10/6 pair

Write For Samples (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £40-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 FINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAFAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 18TH MAY, 1956

One Implication Of The Tomlinson Report

UION came about in 1910 largely because the various racial groups which inhabited what later became South Africa realised that a fuller life was possible for them and only if they pooled their resources. The non-European had the labour. The Boer controlled the gold-bearing reefs of the Transvaal while the Briton had the capital and the technology. Labour, natural resources and capital could be used to best advantage only if the communities which possessed them were united.

From this perspective Union was a rejection of the concept of separate destinies for the different peoples who had entered Union. If our national motto had any meaning then, the unity out of which would flow South Africa's strength was to be an organic unity, something which would grow and expand and in the process embrace all the peoples who had made South Africa their home.

It is true that the leaders in the movement towards Union were White. But the fact that the non-Europeans did not revolt against Union indicates that they saw in an organic Union brighter prospects of a fuller life for themselves. And since Union they have spared no effort to make their distinctive contributions to the growth of South Africa. They did this in the belief that in the course of time the justice of their case would be universally

recognised and they would be free to participate as equal partners in the business of running the State.

It is this hope which for many years made the Africans of the Union fight shy of the ideal of AFRICA FOR THE AFRICANS. It was this hope which made the Indian resent being treated as though he were a foreigner.

Now comes the Tomlinson report to say that the things implied in the concept of Union were all wrong. Black and White can never belong to one community of the free. The Whites must dictate and the Blacks must thank their stars that they are still being promised colonies (in an age when men everywhere are revolting openly against colonialism.)

To us the most serious implication of the Tomlinson report is just here. Like Apartheid it rejects the concept of united nationhood. It prescribes separate destinies for the Black and White people. In this respect it is in conflict with the spirit of Union as expressed in our national motto. We oppose Apartheid because it is a repudiation of all that the Union ideal basically implied—a community in which the races would pool their resources and work together in harmony for their mutual good. The Tomlinson report tries to argue a case for drifting further away from the spirit of the Union ideal.

In doing this the commissioners who drew it up probably did not realise that to reject the non-European's stretched hand of friendship at this stage is to drive the man of colour into camps which are no friends of the Whiteman.

The chief weakness of the Tomlinson report, as well as of Apartheid, is that it is a disruptive piece of small thinking for a small world. For, there is nothing permanently constructive that will be achieved even if the report were to be implemented. Unfortunately the Government's White paper on the report clearly shows that nobody in the Union Buildings is going to bother much about implementing the report in full. Once more the non-White will be asked to sacrifice all he still has and in return get promises which nobody seriously means to fulfil.

All that the Tomlinson report can do is to widen the gap between Black and White and sow distrust and hatred where there should exist love and friendship. In this respect it will do a lot of harm and undo a lot of good work which many South Africans, on both sides of the colour line, are doing in bringing the races together.

But then it is not enough merely to point out the faults of the men of Apartheid. They are determined and stubborn little men. We are certain they are in error. But since they reject reason and morality in their dealings with the man of colour, those South Africans (of all colours) who oppose the satanic evil called Apartheid have the clear duty to oppose openly, with firmness and determination the process of disrupting the South African nation. And the only effective an-

swer to disruptive evils like Apartheid and the Tomlinson report is to produce a bold and courageous leadership which will unite all Africans, Europeans, Coloureds and Indians who are threatened by Apartheid. Now is the time for those who oppose race oppression to state clearly and unequivocally that race equality is the only way out for South Africa; to speak aloud advocating unity between Black and White. If that unity can be achieved neither Apartheid nor the Tomlinson report will disrupt Union in the end. We shall all return to the true spirit of the Union ideal.

My Responsibilities

Lead Kindly Light amid the on-
creeping gloom

Lead Thou me on.

AFTER much thought I have accepted the editorship of this newspaper, aware of the fact that it is a hazardous task. I am also aware that I do not possess the power and courage of the former editor. Even so, after being persuaded by the Trustees and friends, and realising my duty to fellow human beings, I have accepted this difficult and hazardous responsibility.

Whether to accept the responsibility or refuse it has been a constant thought. If this was a matter of inheriting an ordinary business, there would have been no reason for thought. But a person accepting this responsibility has to be prepared to sacrifice everything and devote one's all to continue this work. Although I consider myself incapable and inexperienced in running "Indian Opinion" I have accepted this enormous responsibility only because I realise that Mahatma Gandhi founded this paper with the hope that it would become a voice of the oppressed and under-privileged section of the South African community and also because this was the dream that the late Mr. Manilal Gandhi cherished. Therefore it would be shameful if I were to close the publication at this stage. I am confident that in this good work I will be blessed by the founder of this

Journal, Mahatma Gandhi, and I am sure the spirit of the former Editor, the late Mr. Manilal Gandhi, will guide me through the dark days that lie ahead.

If I have the faith, I am sure I will get the spiritual assistance but in worldly matters spiritual assistance is not enough, we are compelled to seek the assistance of compatriots, therefore I appeal to all friends and readers to assist me in every way and thus make my task less difficult.

I do not have the ability of the former editor to put into practice what I preach and also to decide about the intricate political matters but I shall endeavour to do my best.

The resolutions passed at the meeting of the Trustees of this Settlement are printed elsewhere in this issue.

Before I conclude I feel very sorry to have to say that because our subscribers are very irregular in posting their subscriptions we are experiencing great financial difficulties. Many friends and readers are requesting us to continue with the publication of this paper whereas the major part of our readers, I am sorry to say, are disinterested in the paper, hence the difficulty in obtaining their subscriptions. I hope, however, that the public will now take more interest in this only independent organ in South Africa watching the opinions of all liberal minded people. I request

all readers to make their friends our subscribers and to see that they themselves send their subscriptions regularly.

I have encountered many people who criticize the policy of this paper. I would like to express the opinion of Mahatma Gandhi on this matter. Mahatma Gandhi believed that there are two types of papers (1) A Newspaper—it obtains all sorts of news, good and bad, and prints it for the pleasure of its readers, without considering whether it is good for them or not, and,

(2) A Views-paper.—This type of paper only prints such news and views which it thinks are good for the people.

This paper is, therefore, a views paper of the latter type. It is our aim to uphold the principles of the founder, Mahatma Gandhi, and we aim to do so at all costs. The former editors of this paper performed their duties exceedingly well and thus they have not only brought their own names into the limelight but due to their unflinching labours and high morals, this paper has gained universal recognition.

We are now praying to God to grant us the strength and wisdom to enable us to uphold those high principles and remain true to the ideals of Mahatma Gandhi and thus increase the popularity of this paper without harming its good morals.

Tribute To Manilal Gandhi

By C. Rajagopalachari
Ex-Governor-General of India

ONCE upon a time the world was easy although it looked hard. Now it looks civilized, but it has become harder, full of fear, uncertainty and greed. Indians in South Africa as in all foreign parts have to take great care, and be very brave. We should ever remember Father Gandhi and do what would have pleased him if he were alive to see, and behave so as to earn the good opinion of the best elements among those around us. To be truthful and hard in the way to achieve this. To be tidy and clean is a duty we owe to our ancestral culture.

Brave Manilal Gandhi loyally kept up the tradition of his great father. He is gone. He was a saint. May his life be an inspiration to all Indians in South Africa. India has won an equal place among civilized nations and her children all over the world may be proud. But they should be proud over all also of great Gandhi, who placed Truth and God above all else and wanted men to be good to one another. South Africa and the trials of that place produced Gandhi. Let us acknowledge this and pay our tribute even to those that ill-treat and oppress us.

The Late Mr. Manilal Gandhi

By Swami Anand

AFTER leading for twenty years, the South African Indian fight for human rights, when Mahatma Gandhi relinquished the Captainship in 1914 in order to take up the Indian Independence, Manilal, his second son, though a grown up was comparatively younger for assuming the South African leadership. However he had made up his mind to continue in South Africa and held out a fair promise. With all the characteristic humility and candour he had inherited from his great father, he soon stepped into his shoes. Though young he was a chip of the old block and more than fulfilled the expectations. He was accepted without ado.

He piloted the affairs in South Africa with care and devotion and won the confidence and the respect not only of the Indian community but of Africans, Asiatics and Coloured people throughout South Africa. This confidence and this respect never suffered a set-back but increased steadily with the passage of years. He championed the cause fearlessly, fought doggedly and filled his role worthily. He suffered calumny, insults, imprisonments, persecution. He never flinched. At the close of his career he was undoubtedly the most universally respected of the Indian leaders after Gandhi in South Africa.

During the past 10 or 15 years of mounting Apartheid and the fight of Indians and all coloured peoples in Africa against it, Manilal's leadership matured considerably and his position and stature came to be recognized by many a leading men in England, America and other U.N. countries. Their eminent men, publicists, church dignitaries and missionaries of truly Christian spirit sympathized with and sought to help his cause. Names of Rev. Michael Scott and of Mr. Duncan (son of the former Governor-General of South Africa) are well known in recent history besides some eminent Church dignitaries.

In face of the most persistent aggressiveness of the whites, their unhampered avowal of racial superiority, the number of their determined legislative enactments to disenfranchise and segregate the vast coloured inhabitants and resident population in South Africa, their open defiance of world opinion and commonwealth obligations, their non-co operation with the U.N. bodies—Manilal seemed to be fighting a losing battle. But he never despaired. The inherent righteousness of the cause of upholding human rights and the dignity of man sustained him. He knew the racial superiority slogan of the whites was an exploded myth, wholly outdated in the fast shrinking modern world and was doomed like that of the Nazi Kultur.

In his life and work he followed Gandhian ideals of Truth and non-violence, of love and selfless service avidously. Like Gandhi he was deeply spiritual. Under trying situations he invited voluntary self-suffering and undertook long fasts lasting for one, two even three weeks, by way of penance or self-purification and in order to attain the inner peace and dispassionateness of mind.

He died poor. He and his family worked on the Phoenix Farm (Natal) founded by Gandhi nearly half a century ago, and lived frugally. From there he also conducted his father's old journal 'Indian Opinion' and the printing press attached to it. His devoted wife Mrs. Sushila Gandhi, two daughters and the now grown up son Arun—all assisted him in the work. It was an uphill task all along. For, I think, the journal could hardly ever pay its way fully. None the less, it was his medium of contact with the whole Indian community, and the principal organ of the Indian as well as coloured public opinion in South Africa. For he was a friend, philosopher and guide not only to the Indians there but to many Africans, Asiatics and coloured peoples in general.

For the last several weeks of his earthly sojourn Manilal lay bed ridden under an attack of paralysis. His family and friends in Africa and India tried hard at both ends to secure a permit to enable him to come to India. But the South African Government remained adamant in their refusal till the end.

He died a martyr's death in the truest sense.

Dr. Naicker Analyses Achievements Of The Group Areas Conference

"NOT only has the foundation been laid for the widest possible opposition to the implementation of the Group Areas Act and the Group Areas Development Act, but the conference, which was undoubtedly the most representative ever to be held in Natal, has totally rejected, in clearest possible terms, the submitting of any and all race zoning plans, or alternative plans before the Group Areas Board," says Dr. G. M. Naicker, honoed President of the Natal Indian Congress, in a statement issued in the Press, in which he evaluates the achievements and significance of the successful Group Areas Conference held in Durban a fortnight ago.

"I can, perhaps, evaluate the achievements of the conference most objectively," continues Dr. Naicker, "as the hon imposed on me by the Minister of Justice prevented my being present at the historic gathering.

Emphasis On What We Agree

"The first most important achievement of the conference, to my mind was its unanimity. This conference has laid down the pattern of attack against the policy of apartheid and segregation. African, European, Coloured and Indian delegates of differing political views unitedly condemned the Acts and have thus sharply focussed the importance of emphasising the points on which we agree in the anti-segregation and anti-apartheid camp.

"The critical situation facing the Union at present when civil liberties are daily attacked and when racial tension is on the increase, most urgently lead us to the formation of a truly democratic united front of the people, a front in which the emphasis must be on that on which we can collectively agree upon and not on what we, the component parts of this front, differ on.

"What has been achieved on the question of the Group Areas Act must be extended to other urgent and burning questions such as the Bantu Education Act and on many other Acts and Bills directly attacking civil liberties of all South Africans.

Race Zoning Or Alternative Plans

"The second most important achievement of the conference was its total and unambiguous declaration against submitting of any race zoning or alternative

plans before the Group Areas Board. The conference resolution on this point passed unanimously, has fully vindicated the stand of the Natal Indian Congress which has appeared before the Board, exposed the twisted nature of all plans before it but has refused to put forward any alternative plan itself. We know from experience that all alternative plans must in the very nature of the Group Areas Act, advocate the uprooting of some people, no matter how small the number.

"At the Group Areas Conference the Natal Indian Congress were numerically in the minority. Over two thirds of the delegates attending conference came from outside the ranks of the Natal Indian Congress and yet there was complete unanimity on the question of submitting race zoning or alternative plans before the Board. That fact should act as a clear warning to the few misguided people in our community who defy the will of the people and submit plans before the Board. The authorities and they themselves know that their plans have not the backing of the people.

N.I.C.'s Positive Stand

"The conference and the Natal Indian Congress stand on the question of plans before the Board, in a positive stand rejecting the unjustness and evil of the Group Areas Act. There is nothing negative about it. It springs from the bare truth that "no just plans can emanate from an unjust Act" and that "no good can come from evil." Those who submit plans are abandoning this positive stand and are becoming collaborators. They are in fact accepting the principle underlying the Act as matter how much they deny it and they are positively helping in the implementation of the Act. That is about the only positive thing they are doing. Such individuals must be fully exposed and isolated as they claim to speak in the name of our community. They are merely deluding themselves when they say that by submitting these alternative plans they are acting in the best interest of our people. Nothing could be farther from the truth.

Tasks Now Begin: Mobilise Natal

"The real tasks now begin. The Natal Vigilance Committee must be formed without delay and a province-wide campaign must be launched to give effect to the resolution of Mr. Alun

Paton so that we can have vigilance committees throughout Natal effectively functioning carrying out the task of educating our people and preparing them to meet the challenge of the Group Areas Act and the Group Areas Development Act."

Indians And The State Information Office

(Continued from front page)

It is true that "some Indians have prospered considerably," as stated beneath the photo of the luxurious home. Statements suggest that about 1,000 of Natal's 200,000 Indians, and perhaps another 1,000 outside Natal, belong with their families to the "luxury" class—perhaps 15,000 people out of nearly 400,000 Indians. The caption adds, begging all questions now before the Group Areas Board, that these "Indian residents will be required to move to Indian suburbs," where (it is not said) amenities will be rudimentary or lacking and apart from insecurity of tenure, there will be little inducement to live in a decent premises.

Finally, there is the photo of Indian-owned, African-occupied shacks in Cam Mamee beneath which we are told that "Indian prosperity rests largely on their ability as traders and landowners." "Indian prosperity" is a fine phrase concealing the squalor and poverty in which the vast majority of Indians live, especially in Natal. Throughout the series of photos the emphasis has been on the tiny rich minority. Their "ability as landlords" is a polite way of describing racketeering, reinforced by the caption's reference to the Indian property owners in "the Sophiatown (Bantu) slum near Johannesburg." Of course there are Indian "property racketeers" in Sophiatown, Cam Mamee, KwaZulu—anywhere, indeed, where the demand for non-white housing greatly exceeds the supply. White landlords are hardly less rapacious under much less tempting conditions. The remedy is not to stigmatise all Indians for the faults of a few, but to remove the temptations by building houses for all our non-white peoples.

If Mr. Low is genuinely concerned to see the truth—the whole truth and nothing but the truth published about South Africa, he ought make a start with the propaganda organs under his own immediate control.

You won't believe it until you've seen for yourself, so... try it! See the difference when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours

Shines and shines and shines in red... green... black at their brilliant best

His Heart And Ours

THE Rev. C. B. Brink, 'moderator of the largest Dutch Reformed Church in the Transvaal, is probably the most influential Afrikaner Churchman today. His speech at a recent conference of his church at Bethal was thought important enough for reproduction in the latest issue of the State Information Office's Digest of S.A. Affairs.

Is it Mr. Brink said that we cannot build a happy South Africa by legislation and statutory measures only. "I think the non-European wants to know from us whether our hearts are in accord with his heart. If we can give that proof, we need not think seriously about the complaints against us."

At the end of his address Mr. Brink said the D.R.C. was sometimes accused of following a policy wrong in principle. "We are accused of being dishonest, that we say we will accord the non-European everything he can attain, but that we know our policy will keep him where he is. But when someone makes me out a liar, then, as far as I am concerned, all discussion ends."

There seems a real danger here that Mr. Brink's statement may lead to a complacency no Christian church can afford in South Africa today. For the main charge against the D.R.C. (and distinct from the more blatant Nationalist proponents of bantustans) is not that it knows just its policy well, in effect, keep non-whites subservient. But that it perverts itself otherwise.

It is not enough to proclaim that our hearts are in accord with theirs. The Churches are called to declare the Christian attitude towards those policies of the State, which affect the opportunity of each individual, white or non-white, to develop the full potentiality of his God-given personality. Among these policies, certainly, is the concept of "separate development according to his capacity" mentioned by Mr. Brink. The D.R.C. may fairly be asked to say whether the repressive aspects of subordinating non-whites in the "white areas" coupled with the offer (by both Sabra and Prof. James Tomlinson) of seven fragmented "homelands" in which a proportion of our Africans may be allowed limited self-government, really constitutes the "proof in our behaviour towards those who are dependent on our example" that our heart and theirs are in accord, as Mr. Brink hoped.

Surely we shall be judged by not deeds, not our words. And

the challenge to the D.R.C. is the more pressing because, according to Mr. Brink, it is "in a special sense responsible for what is done and said today in regard to non-European affairs. We have committed ourselves too deeply to say that we have nothing to do with it." Although the Church was "not to league with the Government, there are constant discussions with the Government. Ministers are pre-

By

C. W. M. GELL

pared to listen to criticism and often adopt suggestions made by the Church." Unless the D.R.C. states its opinions authoritatively and publicly, it must be held partly responsible even for those practical measures to which Mr. Brink says it sometimes "has great objection."

The point emerges more clearly from certain practical measures which Mr. Brink actually discussed. Speaking of the Western Areas Removal, he said: "It would have been irresponsible of the Church to condone out of a new housing scheme to clear up slums." But this begs so many questions. Has the D.R.C. nothing to say about the deprivation of freehold rights; about the compulsory subjection of the inhabitants of free townships to location regulations; about the priority given to the Western Areas for political reasons, when far worse slums not immediately contiguous to

white suburbs are allowed to fester on; about the bulldozing of habitable buildings with the hovels and shacks, and the coercion that will eventually be required to evict those who live in the former?

Again, on Bantu Education, Mr. Brink is reported to have said: "The Church asked for such a measure because the old system was used to propagate all sorts of foreign ideas. In 1934 Synod decided that non-European education should be a preparation for his adjustment to Christian civilisation and of his natural environment. How can we complain if we get what we asked for?" How indeed? But did the Church ask for Africans to be taught that "there is no place for them in the European society above the level of certain forms of labour," as Dr. Verwoerd, said was the purpose of Bantu Education? Are the reserves the only "natural environment" of the African, the world of the Indian traders? Has Christian civilisation (and therefore non-European education) no other function to offer than manual labour for the millions of non-whites who will remain permanently in the "white areas" under all apartheid schemes? Were not some of the "foreign ideas" what the rest of the world recognises as Christian ideas?

These are questions that Mr. Brink left unasked and unanswered. But on their reply—not an unexceptionable generalisation—depends the ability of the D.R.C. to prove to the underprivileged that "our hearts are in accord with his heart." By our fruits shall we be known.

HEALTHY THOUGHTS "I saw Opinion." The Trustees recall with justifiable pride, the services of the late Mr. Manilal Mohandas Gandhi who in managing the Phoenix Settlement and in editing the "Indian Opinion" for a period of 39 years maintained unflinchingly the highest traditions built up by his illustrious father, Mahatma Gandhi; the Trustees in extending their deepest sympathy to Mrs. Sushila Manilal Gandhi and her family in the irreparable loss they have sustained, pray sincerely that they would bear the loss with fortitude and courage.

New Manager And Editor For "Indian Opinion":

"This meeting of the Trustees of the Phoenix Settlement resolves that Mrs. Sushila Manilal Gandhi be and is hereby appointed as the Manager of the Phoenix Settlement and Editor of the "Indian Opinion" and she shall be entitled to all the rights and privileges which were enjoyed by the late Mr. Manilal Mohandas Gandhi.

Fund For Erection of Memorial Mahatma Gandhi Hall Annex To Katarika Memorial Govt.-Aided Indian School and Permanent Maintenance of Phoenix Settlement And Its Activities:

That in view of the fact that there is a large number of children who have failed to gain admission to the Katarika Govt.-Aided Indian School through want of accommodation, the Trustees are hereby empowered to erect an annex to the school, the class rooms to have shifting partitions, so that the class rooms cum Hall could be named after the late Mr. Manilal Mohandas Gandhi to perpetuate his cherished memory and also to establish a permanent maintenance fund for Phoenix Settlement and its activities.

All above resolutions were unanimously adopted on behalf of the Trustees. The chairlady, Mrs. Sushila Manilal Gandhi asked Mr. Sorabjee Rustumjee to undertake the above collection of funds, to which Mr. Sorabjee consented, provided the Trustees agree to help, whenever called upon.

Mr. M. B. Naidoo thanked Mr. Sorabjee Rustumjee for his most valued advice and counsel.

The meeting terminated with a vote of thanks to the chairlady.

Phoenix Settlement And 'Indian Opinion'

A MEETING of the Trustees of the Phoenix Settlement Trust was held on Sunday, 33rd May, at Phoenix, Natal.

The Trustees, Mrs. Sushila Manilal Gandhi, Mr. Bhikhabhai Ushabhai Master, Mr. M. B. Naidoo, Mr. Rustum Jaliboy Rustumjee, Dr. Eduljee Jaliboy Rustumjee, Mr. Haberbhai Davji Chavda, Dr. Rustumjee Sorabjee Rustumjee and Mr. Arun Manilal Gandhi were all present. Mr. Sorabjee Rustumjee was present by invitation.

Mrs. Sushila Manilal Gandhi was unanimously elected chairlady. The minutes of the previous meeting were read and confirmed. The Trustees standing, passed the following resolution of condolence:—

"This meeting of the Trustees of the Phoenix Settlement Trust places on record its profound sense of grief and sorrow at the death of the late Mr. Manilal Mohandas Gandhi who until recently was a Trustee and Manager of the Phoenix Settlement."

Dr. Verwoerd Opens Tomlinson Debate

THREE major speeches marked the opening of the report of the Tomlinson Commission in the Parliament on Monday, May 14. Professor F. R. Tomlinson sat in the Prime Minister's bay, listening intently. Each of the three speakers addressed the House for one and half hours.

Defence and attack along the two well-known roads of apartheid and integration was the keynote of the speeches.

The Minister of Native Affairs went straight to the task he set himself of answering "some of the misapprehensions" that had arisen from the publication of the report and the White Paper.

He set his platform by one question: What was going to happen in the next few decades to the steadily increasing native population and how were they going to be treated?

2000 A.D.

Crystal gazing into the year 2000 A.D. Dr. Verwoerd described, with the backing of certain recommendations from the report, how an estimated total of 18,000,000 Natives would be jiggled around to fit into the pattern of apartheid.

On the question of expenses in the development of the Native area—Prof. Tomlinson puts at £10,000,000 over 10 years—the Minister said that as South Africa had spent that amount each year during the last war, "surely the maintenance of White civilisation in Africa was worth a mere £10,000,000 a year now."

In conclusion Dr. Verwoerd fired 13 "stand or fall" questions at the United Party on their attitude to the report, to the Government's apartheid policy and their own policy. Mr. Strauss, leader of the opposition (United Party) in reply found much to agree with the report except the cardinal conclusion that apartheid was the only choice open to the country. Mr. Strauss almost gave the impression that the United Party had turned "fooler father" on the report after its almost summary brushment into the "cold, cold snow" by his father, the Nationalist Party.

Mr. Strydom, Prime Minister, followed with a speech studded with heavy sections apparently directed to the United Party.

In conclusion he announced "for Mr. Strauss's satisfaction" that the Government intended this year to make provision for the first instalment on the development of the reserves to an amount of £3,500,000 over and above the present estimates.

With this the debate was adjourned till the following day.

Govt's Apartheid Policy Severely Criticised

The two opposition parties, the United Party and the Labour Party, in two fell swoops, appeared to cut the ground from under the feet of the Government. First the Labour Party put in its leader, Mr. Alex Hepple. Then the United Party put in Mr. Harry Oppenheimer and between the two they chopped away at many of the Nationalist theories of apartheid, either those based on their own conclusions or on those of the report.

The Government seemed to come up rather limp and tried desperately to hold some solid earth for a foothold but the stances looked like becoming too precarious.

Mr. Hepple made much capital of his discovery that South Africa, under the auspices of Dr. Verwoerd and Dr. Tomlinson, was going to have two separate societies. One of these would be a mixed society of all races including Europeans, and the other would be a society of Natives only.

With telling effect Mr. Hepple concluded by declaring, emphatically: "There is only one way out for South Africa. That is to accept the realism of integration and to begin now by giving more rights to the non-Europeans."

Mr. Oppenheimer, working within the realm of higher finance, subjected the theory of economic development to a very close scrutiny and emerged with the conclusion that the minimum cost of the programme for the establishment of secondary industries would be somewhere between £22,000,000 and £44,000,000 a year.

During The War

Following this line he rejected the Minister's argument that because South Africa had found the money necessary for the war years, they could find it now. Much development had been held up during those years while the war was on, he said.

Permanently he asked the Minister whether he intended to do it again and hold up development in the European areas while he developed the Native areas?

CIVIL RIGHTS LEAGUE

FOLLOWING are extracts from the News Letter published by the Civil Rights League (Cape Town) on 16th May—

More Blanket Powers

The "Star" says that under the Immigration Amendment Bill Dr. Douglas "is asking for unlimited powers to order the removal from the Union of any alien who has been convicted of any offence whatsoever, or whom he considers it to be 'in the public interest' to deport. No specific charge, therefore, need be laid and no offence need be proved in a court of law against anyone whom the Minister decides to banish from South Africa under this Bill. It is serious enough that one man should be able to exercise this far-reaching power without any possibility of his decision being questioned at law. Still more serious is the fact that he could use the power for political purposes. The way with people suspected of (agitation) is to establish the charge in a court of justice. If the offence is a grave one and the person concerned is not a South African national, the Minister should have the power to send him back where he came from. What Dr. Douglas wants, however, is to be given the arbitrary authority to punish without trial people whose only crime it might be that they hold views repugnant to the Government."

Chief Verwoerd

Mr. Julius Lewin, commenting on three Bills being brought before Parliament by the Minister of Native Affairs, says:

"The first Bill nominally makes the Governor-General (but actually makes Dr. Verwoerd) the supreme (ritual) chief of all Natives in the Union. This will allow Dr. Verwoerd to order the imprisonment of any Native for three months without any kind of trial. This power was granted the supreme chief under the old Natal code of Native Law, first drafted in 1878 and revised in 1891 and 1912. The Code expressly provides that the Supreme Court shall have no right to question the orders of the supreme chief. In recent cases heard in the Transvaal Supreme Court, he says, a judge held that as supreme chief the Minister need not observe 'the principles of natural justice,' including the principle of 'hear the other side.' This decision, however, was reversed by the Appellate Division."

"The second of the new Bills delegates to the local authority the power to expel a Native from any urban area. In many towns this will mean that a Native who is 'cheeky' to the superintendent of the location can promptly be removed by removal from the town where he lives and works...the third Bill prevents the banishment of a Native being delayed by the annoying tendency of the Supreme Court to try to maintain the rule of law. Year by year we see losing one phase after another of the struggle for law in South Africa."

Clearly, as Mr. Lewin says, "the theory of human equality, which inspires the rule of law, and the theory of White supremacy...have come into conflict."

A World Of Impossibilities

Dr. Edgar Brookes, addressing the Royal African and Royal Empire Societies in London after receiving the former Society's Welcome Medal for service to Africa, told his audience that "he was convinced that the structure of nationalism could never stand the power of facts." The non-European aspiration for equal rights, he said, was fully as intelligible as the desire of the Afrikaner to preserve his hard-won nationality. The difficulty was to see how the ideals of the African National Congress could be carried out peacefully, because "one of the most disturbing facts in the South African situation is the steady widening of the gap between the most the Europeans will give and the least the non-Europeans will take."

Dr. Brookes said of English-speaking South Africans that if they "all have, as a few have, moral stature equal to their calling, they might well be the mediators in this world of impossibilities."

He said: "There are three things which those who care for South Africa can do and must do—be honest in their thinking, be courageous in their speaking and do sincere and creative work in whatever sphere lies open to them. In literature, in art, in music and in science we

(Continued on page 202)

African Viewpoint

Russia And Ourselves—I

SOMETHING is happening in the Soviet Union; something whose implications will have a profound effect on our struggle for men equality. For this reason it is important that our own strategy should be planned in a way to bring us the best advantages when the changes now coming up on the international horizon make themselves felt inside South Africa.

We must be under no illusions about one thing: there is not the slightest indication that the changes going on in the Soviet Union are motivated by the desire to drift away from Communism. On the contrary, what might be happening is that the Soviet machine might be undergoing slight democratisation for its own purposes.

From this distance in space it is difficult for us to know precisely why the Russians have decided upon a change of policy. We cannot even know to what extent they genuinely mean to change their attitude to the rest of the world. In these circumstances we can only speculate on the possible causes of the changes noted to date.

It is quite possible that the Soviet Union is confident now that Communism has been firmly established within Russia and that the best way of winning more friends for it internally is to restore to the Soviet citizens a few of the liberties they have done without since 1917.

This restoration would, possibly, silence some of the critics of the Soviet Union in the West who charge that Russia is now a vast prison camp. There is not a better argument to silence this criticism than to open Russia to the free world and to allow foreign observers to travel wherever they like in Russia and meet whom they like. The West would believe the testimony of the ordinary Soviet citizens more than the evidence of specially selected 'personas' in conducted tours of the Soviet Union.

On the other hand it is quite possible that the USSR is feeling acutely the strain of mounting armaments. Even a dictatorship cannot go on being mobilised for ever. If it must be, then it must show returns for the heavy sacrifices it asks

its victims to make. In the present world set-up that would mean a head-on collision with America and a world war whose outcome nobody could ever foretell—not even the rabidest advocate of perpetual revolution in the Kremlin.

The leaders of the Soviet Union might be finding themselves free to choose one of only two ways: War or coming to terms with the free world. They might have chosen the latter course as the lesser evil. But such a choice could quite conceivably produce catastrophic reactions at home, where the

By

JORDAN K. NGUBANE

Soviet citizen has been brought up in fear, hatred, distrust and contempt for the West. To counter these reactions the hallowed name of Stalin has had to be sacrificed. If the average Russian has grown up believing that ghosts live in Wall Street and the City of London, he must now be given the shock-treatment of being told that Joseph Stalin was also a ghost; something worse than his capitalist counterparts because he preyed upon his own people for his own selfish ends.

The Soviet citizen will react more violently to the exposure of Stalin as an enemy of the people than to the prospect of peaceful co-existence with the West. The distress he will feel as a result of the shock-treatment will make it impossible for him to revolt against the prospect of Khrushchev going to London virtually to tell Eden that he considers giving up the idea of fomenting violent world revolution.

To me, this issue of war or peace explains a lot in current Soviet politics.

At the same time new power groupings have come to the fore in the Soviet Union—particularly since World War II. These are the managerial class in control of Soviet industry and agriculture and, of course, the army. Both of them might constitute serious rivals for the leadership of the Soviet Union—rivals with the Russian Communist Party. They cannot be

liquidated without catastrophic results to Russia's economy, agriculture and her preparedness for war. In the circumstances the Party bosses might have decided to come to terms with them in a collective dictatorship.

If this analysis is correct it would mean that the Russian Communist Party has had to pay a stiff price to remain on top. I am not in any way suggesting here that the army and the managers are not communists. My point is, they are communists of a different type. The managers want internal and external stability to do their job. Nobody knows better than the Russian army leaders the real consequences of an atomic war. I might be quite wrong, but it seems to me the two new partners in the leadership of the Soviet Union might be a moderating influence—and that what is happening in Russia might be the beginning of a process which has not also come to its end.

There is an external factor which might have influenced events in the direction they are taking. This is the rise of the Asian powers. Fresh from colonial oppression they are rightly in a hurry to raise their living standards and desperately want peace in order to reach the goals they have set themselves. International tensions, the cold war and the threat of war slow down the speed with which the Asians wish to free themselves from want. They will not have too much love for anybody who has a hand in intensifying these tensions. To express their disapproval they have, if South-East Asia is a good example, even taken quite an independent line in international affairs and kept clear of entanglements with either bloc in the cold war.

They have not just been negative and passive in their reactions; they have gone on the offensive and brought up an independent group—the Bandung Nations—to express their firm disapproval of anything which increases world tensions.

The Communists claim that they are the friends of the colonial peoples. The Asians say: "Our friends are those who work actively for peace." If Russia too stokes the fires of the

cold war she can have little reason to hope to be spectacularly popular in Asia.

On the other hand, Asia which saw in the Soviet Union a real apostle of peace would be a tremendous accession of strength to the Soviet side.

In short, then, Russia has a lot to gain by a skilful playing of her peace cards; much more than she would win by any war-like adventure. I have no doubt in my mind that the ends are not altered; the Communist domination of the world remains the aim. What might be undergoing change is the strategy. If peace will turn the world to communism quicker than violence, Karl Marx will be revised accordingly just as Stalin's name has been dragged in and out to facilitate the switch-over to peace as the new weapon to advance Communism in the world.

Whatever is in the mind of the Soviet leaders about peace, however, is irrelevant for purposes of this analysis. What we are interested in is the world situation as it will be affected by a possible return to peace. What effects will such a peace have on our own fight against race oppression?

Immigrant Turns £1 10s. Into £8,000

Sydney.—An immigrant lawyer who had never before worked with his hands, has laboured with pick and shovel to earn £8,000 from £1 10s. he brought to Australia. Immigration Department publication "The Good Neighbour" told of Mr. George Brankowski, who fled from Russia to Poland as a child, grew up in Poland, graduated as a Doctor of Laws at Lemberg University, and in 1940 again fled as the communist armies swarmed over Poland.

Eight years later he and his wife lost everything to the communists in Czechoslovakia. They emigrated to Australia and began a new life with £1 10s. in cash.

His dog ditches for £6 14s. a week and his wife cooked in camp. They bought a small farm on which he worked at night.

Mr. Brankowski, now 44 years of age, today grows oranges and raises chickens as a property worth £8,000, and in a few months he will apply to become an Australian citizen — Japa-Review.

18th May, 1954

INDIAN OPINION

Short Story By Millie Graham Polak

Music Hath Charms

MRS. WARING looked round the room, noting the placing of this and the playing of that, and thought that all was as satisfactory as it could be, only a bowl of flowers that she had brought in earlier someone had placed upon the piano. That seemed quite wrong "No music-lovers," she murmured "place anything upon a piano, and certainly not a glass bowl! Diana is most sensitive to music-theft!" She moved the bowl, then went upstairs to see if all was right for the night.

Mrs. Birch, the domestic help she had engaged for a few hours a day, had promised to see the furniture moved in, so she herself could not be there till later in the day. In the bedroom all was well.

Her recent widowhood had left her at first feeling lonely, but she was not given to self-pity, and as soon as she could she set about arranging life for herself. She knew that she had been very much her husband's echo during his lifetime, though he had never realised that he determined but unconsciously covered her life. She had loved and admired him, had two sons by him, both now away from her—one in the Navy, and the other killed in the late war. So now she stood alone. She had always loved doing pictures in needlework, and before leaving London she had obtained a share in West-end shop-window to display two of her pictures for sale.

She wondered what made her buy this little house in Wargrave, except that she had spent two pleasant holidays there with Charles in the early days of their marriage. She did not really know it, but the house had attracted her a few weeks ago when she first saw it, and as she had to dispose of the London house, it seemed sensible to start a new life somewhere fresh. The house had just four rooms—two up, two down, a small garden, and half a dozen houses quite near, the main street, such as it was, with its few shops, five minutes away, and the river, which she had always loved, equally near.

She was late in getting to bed, and lay awake reading, then, passing midnight she turned off the light and composed herself to sleep. Soon she moved, listened; it sounded as though

the piano in the room below was being played softly. That, of course, that could not be; she must be hearing someone's wireless. She would have to find out about it. She sat up.

A week went by; one or two near neighbours called to give her a welcome. To one she mentioned about someone having the wireless on wall midnight the first night she arrived. "Oh no, Mrs. Waring. I think you must be mistaken; we all go to bed really early along this little bit."

Saturday night again, and everything in order. Mrs. Waring settled down to sleep. Music again! Strange! "I am sure it sounds downstairs, and how beautifully it is being played. A Beethoven symphony, I believe." She lay and listened awhile. Then rose. "I must see if I can trace the sound properly." She went to the open window. All was quiet outside. Slipping on a gown, she went to the door, hesitated. "Yes, it does sound in the hall, but it can't be. However, I must see!" She went downstairs, the music still sounded, but as she opened the sitting-room door and switched on the light it suddenly ceased. Everything was as it should be, no disturbance anywhere. Puzzled, she went back to bed.

A month went by, and every Saturday night, except one, music sounded. That was at a week end when she had a guest staying with her. All was quiet then. "Tonight," she thought, "I will stay up and try to understand from where I get this music. It intrigues and puzzles me!" She undressed, put on a gown, went downstairs, got a book, arranged a reading-lamp at the head, and settled herself comfortably on the sofa in the sitting-room. Presently, she felt a presence enter the room. Nothing was to be seen, no real sound, but she felt it. There was nothing alarming about it, it was just strange and quickened her pulse slightly. Presently the music started, a few soft chords, then gloriously a great triumphant march was played. She watched the keys of the piano, which she had left upon; they did not move, only quivered slightly. It seemed as though the wires were struck directly inside the piano. She was entranced by the music, but be-

wildered by its source. It certainly came from the piano—but how?

On the following Monday Mrs. Waring telephoned the vicarage and asked to see the Vicar. She had heard that he was a sympathetic type of man, and thought she would like to have a talk with him. The Vicar himself opened the door. "Mrs. Waring," he exclaimed warmly, as he led the way in, "I am glad you called on me. I like to contact my new parishioners personally. I have been away, you know, and am a bit just back."

The usual little things were talked about; then Mrs. Waring got to the real subject of her visit. "Can you tell me something of the last people who occupied my little house?" "Oh, yes. A pleasant retired couple had it for some years. Mrs. Braid, the wife, died about two years ago, she had been rather so invalid for some time. A few months ago, old Mr. Braid had to go into a nursing home; he became paralysed—a stroke, you know. That was why the house came into the market. I heard he died about six weeks ago, that would have been just before you came here. A nice old couple, fond of music and kind to everyone."

"Thank you, Vicar. I do like to know the kind of people who lived in a house before I did. They leave an influence, something of themselves, I think. Do you believe in such things, Vicar?" "Perhaps. But, my dear Mrs. Waring, don't begin to get fanciful! Imagination does many dangerous things to lonely, sensitive women." Mrs. Waring laughed softly. "Oh, Vicar! I am rejoicing in being myself at the present time. My husband was a dear, good man; but he did overshadow people. I am not likely to give way to fanciful thoughts, as you have put it." "No, no, of course not! It was just a word of warning."

Saturday night again, and once more comfortably settled on the sofa, book in hand, the lamp just right, Mrs. Waring waited expectantly. The mysterious music had grown upon her. She must find what it all meant. Soon the music started, a prelude by Chopin—a piece she had always loved. It spoke to her of a farewell. She remembered

hearing it just after her beloved son was killed. She closed her eyes, the letter in which the music. Then it seemed as though in her ear a voice sounded.

"Thank you, dear lady, for letting me see your lovely place. I have always wanted to play on a grand, to get the full richness of its sound. When I first came over here, I think it was my one real regret. Then, somehow, I was back in this room, and I saw your place. My longing was great. I could not resist it. However, now I am satisfied. I will not be in this room again. So good-bye and God keep you!"

"How extraordinary! Mrs. Waring sat up. "It was so real! I have not imagined any of it, but I could not talk about it to anyone. I could not bear it if someone laughed at me about it. It has been a great experience. I am so glad I have had it. Good-bye, friend, and thank you for all you have given to me!" The room was empty. Mrs. Waring knew that the presence was withdrawn. She got up. "Now, it is bed. It is finished."

The Liberal Party Of S.A.

The Liberal Party of South Africa has arranged to hold a meeting at Lady Smith on Monday, May 21.

In addition the Party will sponsor an inter-racial variety concert to be held in the Wesley Hall, West Street, Durban on Thursday, May 24, at 7.45 p.m. The programme will include African Singing, Indian Ballet, a Coloured Quartette and Songs by European artists. All will be welcome.

ANIRUDDHA JAMIDAR, gaz 19546, Nairobi, wants 1800 English parcel used Stamp.

Cuticura

ANTISEPTIC OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, chafing and other irritations of the skin and nails. It also gives instant relief and before long speedy relief and comfort to sore, tired feet.

Comforts aching FEET!

Civil Rights League

(Continued from page 189)

can still serve South Africa. Only if we are obsessed by politics shall we consider this service unimportant or irrelevant."

The "Cape Times", in a leading article, quotes Dr. Brinkman further as saying, "The amount of self-deception among us is staggering. The crime of deceiving others, bad though it is, is far less evil, far less dangerous, than the crime of deceiving oneself," and comments: "If the metaphor may be forgiven, we have become blind over a large area of our field of vision. For many of us the Black man as a sentient human being like ourselves, with similar needs and ambitions, with the desire for a wife and the wish for the joy of children, just does not exist. He is an invisible man. And the blindness, the self-deception, the adaptation, is spreading further, for every year sees more and more of our democratic freedoms whittled away, and every year the cries of protest diminish in strength."

In apartheid the desire to escape from the uncomfortable question, "Who is my neighbour?"

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bats of Hooks, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macassar House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Johannesburg.

Phone 13-1654.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha in S.A.

—By M. K. Gandhi 1b/-

Bapoo's Letter To Ashram Sisters

—By Kaka Kalelkar 2/6

Which Way Lies Hope

—By R. B. Gregg 2/6

A Nation Builder At Work

By Pyarelal 1/6

Gandhi And Marx

—By K. G. Mambrowala 2/6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P/Bag, Durban, Natal.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

MODERN OFFICES TO LET

AT VALBRO CHAMBERS
115 VICTORIA STREET,
DURBAN.

In the heart of Durban's Busiest Indian Commercial Centre VALBRO CHAMBERS provide for the most Modern in Indian office accommodation at modern rentals from £6-13-0 per month upwards.

MODERN DISPLAY CASES TO LET
In The Valbro Arcade. Rentals from £1-7-5 per month upwards.

For full particulars apply to:

THE MANAGER, VALBRO CHAMBERS,
80, 6th Floor, Valbro Chambers,
115 Victoria Street, DURBAN.
Phones: 20157-27080.

NEW LATEST RECORDS AND SONG BOOKS AVAILABLE

	6 Records	£2	9s.	6d.
Nastik	5	2	1	3
Shabab	5	2	1	3
Aurat	5	2	1	3
Alibaba and Forty Thieves		1	13	0

Packing and Postage 5s. extra.

Latest Film Song Books in English

Text-Drive, Arpaar, Shabab, Deedar, Hamlog. 1s. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nastik, Udan-Katola, Haridarsan, Shabab, Boot-Polish, Taxi-Driver, Nagin, Jhamela, Rangila, Arpaar, Badal, Albela, Baaz, Chaur-Chand, Bewafa, Kalghata, Raag Rung, Hawa-Nain, Papee, Sagai, Tokar, Nobahar, Shikhat

Obtainable from

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

☆

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	6	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI:—Krusadasi	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	0	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhavadan Yajna	2	0
Bardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parakh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Datta	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Remanence—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Datta	1	8
Gandhian Ethics—Bisoy Gopal Ray	2	8
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	8
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi—M. S. Patel	2	6
To Women—Amrit Kaur	3	0
Drink, Drugs and Gambling—M. K. Gandhi	4	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)—Mahadev Desai	8	6

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?—Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	18	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-64)	3	0
A PROPHET OF THE PEOPLE—T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS—T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES—T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
ENNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—James T. Sunderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA, Facts And Facts—Stanley Powell	6	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH—M. K. Gandhi	16	6
UPANISHADS FOR THE LAY READER—C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA—C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS—C. A. Natani	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29362.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.****DELHI DIARY**

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:—

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with ....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals.'

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

**FOR
RUBBER STAMPS**

AND

PRINTING**CONTACT****STANDARD
PRINTING PRESS****GENERAL PRINTERS**

AND

RUBBER STAMP MAKERS**73 BEATRICE STREET,****DURBAN.**

PHONE 21006

P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

**The finest Indian Film Recordings
Just Arrived, New Theatres**The greatest artist of our time hailed from
All-India Radio, Colombo, America and BBC

There is Magic in his Voice—Saigal

NOW ON FOR SALE

	3 Records	£s	10s	6d.
Shubheban	3	1	10	0
Tansen	3	1	10	0
Begat Surdas	4	2	0	0
Lagan	4	2	0	0
Banphool (Kaptan Devi)	4	2	0	0
Tadmir & Majboor	2	1	0	0
Dewan	2	1	0	0
Dote Matha	2	1	0	0
Kindigi	2	1	0	0
Davadar & Street Singer	2	1	0	0
Mysuter	3	1	10	0
6 Lagan Single Quavaten	5	3	0	0
Remo & Juliet Film	4	2	0	0
Shama	4	2	0	0
Meera	6	3	0	0
Anmogodhai	6	3	0	0
Zeemath	6	3	0	0

Latest records Local Pressed and from India
you will always find them in our StockBooks, Magazines, Pictures arriving
by Every Mail**D. ROOPANAND BROS.**

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524.

DURBAN.

પુસ્તક પકડ્યું—અંક ૧૮
તા. ૧૮ મે, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર ૧. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

અક્ષરમાં આપીલના હસ્તે અને ૧૬-૦૩-૫૬ સ્થપાઈ.

★

સમાજ સેવાનું મુળ

સમાજની સેવાને, આરંભ કુટુંબ સેવાથી થાય. કુટુંબીએ પ્રત્યે સદ્-ભાવ રાખીને કુટુંબના નાનાં મોટાં સભ્યોને અંતઃ શાળાનું કાર્ય ભેગું કરે તેઓ એક રીતે સમાજની યોદ્ધા સેવા કરે છે એમ કહી શકાય. કારણ કે સમાજ કુટુંબોને, અને એ ને કુટુંબ ભક્તિશીલુ અને છે. એઓ પોતાના કુટુંબીઓને વધારે સારા નામવિકાસ પતાવવા માટે પ્રયત્ન કરે છે એ સમાજના વિકાસ માટે મેડેડ કામો આપે છે એમ કહી શકાય.

કોઈના અનર્થમાં વિચાર આવે કે કુટુંબી પ્રતિષ્ઠા માટે અધીએ તેમાં થતી સમાજની સેવા તેથી રીતે થવાં પડે છે એના ઉત્તર એ છે કે કુટુંબમાં ચાલતા કહેવા ને બીજા સભ્યોની અસર આપણા સમાજ-જીવન ઉપર બહુ જ ખરાબ પડે છે. એને પરિણામે આપણું સામાજિક જીવન મેલું ને નિર્ગળ બનેલું રહે છે.

★

દ્રુટીકીયનો સિદ્ધાંત

આપીલના દ્રુટીકીયના સિદ્ધાંતને ઠેરઠાં લેતાં એટલે અર્થ કરી રહ્યા છે એ વાત હું જાહેર કરવા માગું છું. દ્રુટીકીયનો પહેલો સિદ્ધાંત એ છે કે જેથી રીતે આપ પોતાના મોટાના પાસણ પોતાનું કરવામાં વધુ ધ્યાન આપે છે એ રીતે દ્રુટીકીય પોતાને બાપ બાનવે બેસાડે. ૩૬ માત્ર એમ નહીં કહે કે મારી સરકાર પુત્ર કરનાં વધુ કાં. દ્રુટીકીયનો બીજો સિદ્ધાંત એ છે કે બાપ પોતાનો કોઈક જગતીયા પોતાના જેવો સહ બાપ એવું કહે છે. પુત્ર પોતાના જેવી યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી પોતાનું સ્થાન સભાએ એવો કહેતા આપની કોષ છે. દ્રુટીકીયને આ રીતે વિચારવું એટલે આ રીતે આપીલ નો દ્રુટીકીયનો સિદ્ધાંત મેલો છે કે.

—વિનોબા

ભારતીય સંસ્કૃતી

કુમારી દેહાના નેયબલ

(હાંસપરથી અનુવાદ)

જેવી રીતે ઇશ્વર વિશે અનેક કલ્પનાઓ અને વ્યાખ્યાઓ છે તેવી જ રીતે સંસ્કૃતીની પણ અનેક વ્યાખ્યાઓ અને કલ્પનાઓ કરાય છે.

સંસ્કૃતી માટે આરી વ્યાખ્યા છે—“જીવનનો સર્વાંગી વિકાસ” સાધારણતા હોય સંસ્કૃતી અને સભ્યતાને. સુઘવાયો કરે છે. (Culture અને Civilization) માત્ર જાણથી સભ્યતા વ્યક્તિગત, જાનગી, સામાજિક, નાણીક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય અવકાશમાં સંસ્કૃતીની અભીવ્યક્ત છે. કોઈ પણ દેશની સંસ્કૃતીની પરખ તેને અપનાવેલા આધ્યાત્મિક અને ધોધિક, તેમજ સામાજિક અને કલ્પાત્મક અને બીજા આદરોથી કરી શકાય છે. જે માટે કોઈને ભારતીય સંસ્કૃતી વિશે કે ઇને કહેવું હોય તો માટે આદરોનોજ ખ્યાલ અને પરિચય આપવો રહ્યો, નહીં તો સંસ્કૃતી એટલે શું? સફીઓ અને નયો ઘણા હાંબા છે. અનેક અનુભવો પછી વિવિધ પ્રકારના આદરોનો એક સ્પષ્ટ અને સંકીર્ણ સંબંધ કરવામાં આવે છે અથવા થાય છે. આનેજ સંસ્કૃતી કહેવાય છે. આજ ધોરણે ભારતે અપનાવેલા આદરોથી હું ભારતની સંસ્કૃતીની તુલના કરીશ. આનો અર્થ એમ નથી કે પ્રત્યેક ભારતીય અથવા બહુ સમાજ અજ આદરોનું પાલન કરે છે. પણ જીવન યાત્રામાં એ આદરોનો ટેકો લે છે તે આદરોના સમુહને હું એમની સંસ્કૃતી કહું છું.

હવે આપણે જોઈએ કે આપણા જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં ભારતીય કયાં આદરોને અપનાવે છે. આપણે શું કામ કહીએ છીએ કે ભારત ત્યાજબી છે અને ભારતીય ત્યાજગ્રેમી છે. કારણ આપણે જોઈએ છીએ કે ભારતીય સાધુ સંતોને જેટલા અનુકરે છે તેટલા બીજા કોઈને નથી અનુસરતા. તેમને ગળે કોઈ પણ વાત ભારે જ ઉતરે છે કે જ્યારે તે ધર્મને નામે કહેવામાં આવે છે.

મારાં જોવામાં આવ્યું છે કે ભારતીય જીવનપર પુનરાગમનો યજ્ઞો પ્રભાવ હોય છે. આ માન્યતાથી અનેક ખરાબ કામોથી આપણે દુર હટીએ છીએ.

છતાં સંસારને નિયંત્રીત વ્યવહારમાં આપણી સંસ્કૃતી ઘણીજ કમબોર છે. સ્ત્રીને સતી, સપ્તવી, સદ્ધર્મચારીણી, ગૃહીણી વિગેરે કહેવામાં આવે છે પણ વ્યવહારમાં તેનાથી ઉંચુ જ લેવામાં આવે છે. બાળકો અને પશુઓ જાયે આપણા જેટલો દુરવ્યવહાર કયાંય જોવા માં નથી આવતો. આપણા સમાજને સ્ત્રી, બાળક, અને પશુઓની યોદ્ધા હાથ લાગી છે. સાથે સાથે ભારતીય સ્ત્રી માતાસ્વભાવ છે અને ભારતીય પુરુષ માતાજકત છે. સંયુક્ત કુટુંબમાં સ્ત્રીજ ઘરનું ચલણ અને સંચાલન કરનાર જણાયે તે ત્યાં સુધી કે કેટલીએ વાર મેં અંગ્રેજ બેનો પાસથી બાંબળ્યું છે કે, “એમ માનતા હતા કે ભારતીય સ્ત્રી દબાયલી હશે પણ અમે ઈર્ષાથી કહીએ છીએ કે, એ આઝાદી અને અદર અમને નથી કે એ ભારતીય સ્ત્રીઓને મળે છે” આ સાચું પણ છે અને જોડું પણ છે. સાચું તરીકે એમને ઘણી સત્તા મળે છે પણ વહુ તરીકે તો કબાલકી કમક વલી જ રહે છે. બાળકો સાથે લાડ અને પ્યાર ઘણા કરવામાં આવે છે, પરંતુ તેમના શિક્ષણ અને સંસ્કાર અને મન ઉજાવવા વરફ ઘણું જોખું ધ્યાન અપાય છે. અને પુત્ર પુત્રીઓમાં એ તફાવત કરવામાં આવે છે એ જોઈને તો મને સ્વાર્થ અને કુરતાની હલજ લાગે છે.

ભારતીય સ્વભાવમાં એ લેહલુતિ, અકંજી, અને વિસમાજતા જેવામાં આવે છે એ અમારી શુભામીનું પણ સુખ્ય કારણ બન્યું છે. બાળકોના શિક્ષણમાં પહેલી જરૂરીયાત આ-ધ્યાત્મિક અને નીતીકતાની છે. અને પ્રત્યેક ઘરમાં બાળકોને શિખવવામાં આવણું જોઈએ કે ખરાબને ગમે તે કોઈને જલું કરવું અને સારાને ગમે તે કોઈને સ્વીકારવું. સ્ત્રી, પુરુષ એક બીજાને આદર અને માન્યતા લેતા. શિષ્ટ, નીડરતા, સચ્ચાઈ, સંયમ, સભ્યતા, યોદ્ધાઓ સાથે (અનુસંધાન માટે જુઓ ૧૯૫૫ માન)

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

અવિસ કૅરટ

સોનાના કાગીના ખાસ અમદાવી બની રૂપરેખ નીચે અમને અપામણ કામ સંવેષ થાને એવા રીતે કરીને બીજી.

ગરમેસ, જુદી જુદી કીટાખની નમદી બીજા, સાકીની પોત, વીરી બીજા એરેંગ થીજે બનાવીને બીજી.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ

કરબનનું ટકાઉ બાફુ ૮ પેની રતલ, ઘોડી બળીતું કુસલુ ૧૦ પેની રતલ, પાપક નં.૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેન જુડ.

કુડી અને ચેમલી પાન બનાવે જાવ થાઈલેન્ડ બાફુ. બાફીડ રી. ૧૦-૦ ૮૦૦. ઘાની અને રહેરે બાફીડ રી. ૧૩ ૮૦૦.

ઘાઠ, બટકા (બાફુ) ઘમેલાં કાપે ત્યાંથી મળશે.

રેડીશીયા, બાસાલેન્ડ અને બેલકબન કીંગના બોરકો જાવ પુરુષ બાફુ બાફી કોઈ પણ વસ્તુ જરૂરી કાની મોકલશે.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામખાના અને રોયલ્લીસ બીજી.

બી ૧૩૧૧ની અંતર રેખરેખ નીચે કુનીવળના અને રોડીશીયાના કોઈ પણ સામગ્રી કાપે મુકામે બાવી રસોઈ કરવાનો અને બનાવ કરશે.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(બી કૅનર મીકાઈ હાઉસ)

ઝે અને ચિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - કરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૨૪. રેડીશીયા: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

બોર્ડર સાથે પોસ્ટલ બોર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીટાખની કીમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ કમિશન વિનંતી છે.

નો. રેડીશીયા રી. ૧-૦ રતલ, સુપ'ન રેડીશીયા ૬ પેની રતલ, કુનીવળમાં ૩ પેની રતલ.

મુખ્યસ હીરક મંગાલો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

નવલ કથાઓ

ઝેર સેા પોર્મ ૩ બજી નખી	1 1
સામર કાપ	૮ ૧
ઝલુ મુઝિત	૭ ૧
આપતી કાપ	૭ ૦
નીલ પ'ની (નાક)	૫ ૦
મીઠાન (બંગાલીને બલુવાઈ) સાથ ૧. ૨. સેલન	15 0
સોશની પાતે	1 0
બટીપકાવ	૫ ૦
ચિનાક મંદિર	1 0
પ્રદીપ	૭ ૧
સામર સંક્રાંત	1 0
દીવેની કાતે	1 0
પોરાધિક નાકો	૫ ૦
કોનલ સાથ ૧. ૨. સેલન	12 0
આપાલુ બીજ સાથ ૧. ૨. સેલન	14 0
કરીયા પાક	10 0
કાઠી	૭ ૦
સંકિત હાથ અને સંકુલ	૫ ૦
પમુપર	1 0
ઉલ્લો પ્રયોમ	૭ ૧
રેખામય સાથ ૧. ૨. સેલન	13 1
કુર્ગ	૮ ૦
બલચીક ચિખરાલ	10 0
આનવલાઈ બીજાં	14 0
પ્રમાદ કીરજો	૮ ૦
આનવલાઈ મુલ	૭ ૦
ઉલ્લો અભિનય	1 0
કપાલ કુટલા (બંગાળ વંદ)	૧ ૧
બાણુકા પાત	૭ ૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૮ મે, ૧૯૫૬.

ટોમલીન્સન હેવાલનું એક અનુમાન

દક્ષિણ આફ્રિકાનું કુનીયન ૧૯૨૦ માં સ્થપાયું હતું. કારણ આ દેશમાં વસાહત યુગેક બધા રંગની પ્રજાઓના કિતને અનુસરીને એક મારવામાં આવ્યું હતું કે, જો એક મિત્ર ગ્રુપ માટે તબી કુનીયા મનાવવી હોય તો એક સંધે રહેવું જોઈએ. આફ્રિકનો પાસે મરુદી હતી, બોરો પાસે સોનાનો કબજો ડાહ્યાવાલમાં હતો, સિટન પાસે નાણું અને સાધનો હતાં. મરુદી, નાણું સાધનો અને બનીબ પેલોના બધાને સામ દેશને ભારેજ મળે કે બધારે બધી વસ્તુના સકકારથી કામ ચાલ.

આ દેશીય કુનીયને એ નિતી રિતકારી હતી કે, કદેક પોતાને રસે જલ્દા આ નિતીમાં એ કદું કાલ હોય તો તેનાથી દક્ષિણ આફ્રિકાનું બધું વધે અને રિપસે રિપસે તે વધુ અને વધુ બળવાન થાય અને એ જે પ્રજાઓએ રિપસે આફ્રિકાને પોતાનું ધર માન્યું છે, તેઓ બધા જ ભેગા થઈ પોતાનો કામ બજવી શકે.

એ સમયે કે કુનીયન સ્થાપનાની કીસવાલ વખતે તેના સ્થાપકો બધા મોટા જ હતા. આ સામે બીન-મોરારોએ પોતાનો વિરોધ નહોતો કર્યો. કારણ તેઓએ કુનીયનમાં પોતાના જીવન માર્ગના આશોને પ્રકાશ તેમાં જોયો હતો. કુનીયનની સ્થાપના બાદ દક્ષિણ આફ્રિકાનું મકાના કામમાં બીન-મોરારોએ પોતાનો પુર્ણ માન તેથી જ અભાગ્ય કરતાં એ આશાએ કે વખત જતાં તેઓને કુનીયામાં જાણીતા કમોલા પોતાના સલાહ ને ન્યાય મળશે, અને તેમાં સમાન આગીદારીમાં આ દેશના રાજ્ય તંત્રને મહાવવા સ્વતંત્ર થશે.

આ આશાને લીધે આફ્રિકનોએ કદી એવો વિચાર નથી કર્યો કે આ-ફ્રિકા ફક્ત બ્રહ્મોક્ષમાં માટે જ છે. અને આજ આશાને લઈને કોઈએ પશુ એક કહેવું પસંદ નહોતું કરતા કે, તેઓ પરદેશી છે.

કુનીયા આખી સરથાનોને નાણુર કરવા માટે છે બધારે કુનીયન એ સરથાન વાદ રસ રાખવા તરફ જલ્દા છે.

આપણે માટે સૌથી બનીર ટોમ-લીન્સન હેવાલનું અનુમાન એ જ છે કે, તે બધારે કુનીયનની નિતિને અવમળે છે અને તેમ કરી તે, નકકી કરે છે કે, કાળા ગેરવાત જીવન માટે શુદ્ધ છે. આથી અને મનીએ છીએ કે, કુનીયનની નીતીથી આ ટોમલીન્સન હેવાલ વિરોધી છે. કુનીયનનો જે સકકારનો આદર્શ છે તેનાથી પ્રમાણ-પણાની નીતી વિરોધી છે અને તેથીજ આપણે તેનો વિરોધ કરીએ છીએ. કુનીયનની જે સકકી છે તેનાથી આ હેવાલ મણી મર્યાદા બહાર ચલે છે.

આ હેવાલને ધન્યારાઓએ અમારા મતે એ વસ્તુને બાવના નથી લીધી કે, બીન-મોરારો કે જેઓએ પોતાની મોતોને કામ લખાવ્યા છે તેને તરુ-કાચાઈ કારણ કે તેથી દેશી.

ટોમલીન્સન હેવાલ અને ક્રાંતિવાદી પક્ષની નીતી મણી સુકુચિત બાવના થી મકાલ છે. આ હેવાલનો અમલ મળે તો સરકારને કદી શમશે અમારા અમારથી નથી.

સરકારી હેવાલ મુજબ એક અભ્યાસ છે કે ટોમલીન્સન હેવાલનો પુર્ણ અમલ સરકાર નથી કરવા માગતી. જણી પાણું એક કહેવામાં આવશે કે બીન-મોરારો એવો કદાચારી મોરારો અને ભાગ કરશે અને વખતો અપરેઈ કે જે કદી પળાવવાના નથી.

આ હેવાલ એક વસ્તુ કરી સકકી આ અને તે એ કે, બીન-મોરારો અને મોરારો. જ્યો અંતર છે તેના કરવા વધુ રાઈ પાડશે અને સંધ, પ્રેમને ડેઝાલે કુલપ, કલવાસનો હેવાલે કરશે. મોરારો તથા બીન-મોરારોએ આ બધી જાણીએને સમીત કરવા જે કામ કામે કરી છે તેને કદું તક-સાલ આથી પહેલ્યે.

આપણે ફક્ત ક્રાંતિવાદીઓને ધન્યા રાખોનાર હોયે જ જોઈએ એ પુરતું નથી તેઓ કદ અને રીયા છે. આ પશુને ખાતી છે કે તેઓ મોટા છે. કારણ કે તેઓ રંગપણોના સાથે સંબંધ ન બાંધવામાં કદાચાર અને પોતાની કુનીયા અવલેકના કરી છે, આથી, પ્રત્યેક સંબંધ આફ્રિકાની-મધી જાણીઓના—એક જ કરે છે કે આનો ભાઈરમાં સખત વિરોધ કરવો જોઈએ.

આ અન્યાયી ક્રાંતિવાદીઓ સાથે અને ટોમલીન્સન હેવાલ સાથે અકરારક પત્રનું એક અભ્યાસ કે મકકમ, અને હેઝમતવાન નેત.બીરી કે જે આફ્રિકાન કુનીયન, કલ્યાં અને કોઈએને સંધ રીત કરે કે જેઓ ક્રાંતિવાદીઓનો મોમ જન્મા છે. આનો કદે વખત પાડ્યો છે કે જેઓ રંગરોની નીતિનો વિરોધ કરે છે તેઓએ જાણની હેતુ જોઈએ કે, રંગપણોની સમતા એક એક નીતી નથી છે. તેમજ ગેરવા કાળાના સંમતોને માન્ય કરવું. આ નીતી અપવાવવામાં આવશે તો કુનીયન સરકારની કલ્યાણ પક્ષની નીતી કરી અસર નહીં કરે અને કુનીયનને કદું પ્રકાશ નહીં થાય અને આપણે કુનીયનના મુજ આદર્શને મળગી રહીશું.

મારી જવાબદારી

પ્રમણ જોવાની કારો નાખવી મુજ જીવન પશુ કુલખ

દેશના કોઈ દિવસેના અને મધ્ય પછી આ પત્રનું તંત્રીપદ મેં સ્વીકાર્યું છે પુર્ણ જાન સાથે કે, એ કેવો કાંટાનો માર્ગ છે. અને એ પશુ જાન છે કે આ પત્રના મત તંત્રીના જેટલી મારી સકકી નથી. છતાં ફરદીઓની અને મિત્રોના આમદ ને વસ મજ અને, મારા કલ્પની બાવનાએને વસ મજ મેં આ મિત્ર મારે માટે અમદ અને જોખમ બધું સ્થાન રવીકાર્યું છે.

ન રવીકારવાના, અને રવીકારવાના અનેક વિચારો અનર્માં રાત દિવસ લોળાપા કપો હતાં. આ એક જો વસ પરંપરથી ચાલતો આવેલો મધી કાલ-નાણા મેળવવા માટેનો-તો આસ વિચાર ન આવત પશુ આ ક્ષેત્રમાં પડનારને ભોમ અને ભાગ તથા બાવનાની જરૂર રહે છે તે બધાનું જ માર્ગમાં દિવાળુ છે. આથી અન આ કામ રવીકારતા મુજ કોઈ પડ્યું છે. છતાં એ લાગણીએને વસ મજ હું કે, આ પશુ માર્ગીએ એ આશા અને રવાનોથી યુ રડું હતું કે, આ દેશમાં વસતી દોરી પ્રજા અને આ દેશના વતનીઓ જે કલ્યા-મલા અને મુશ્કેલીની દલામાં છે જેને અવગન નથી તેમનો અવગન આ પશુનાર અને વેટલા હેલાવેલો. દક્ષિણ આફ્રિકાને કપારેજે જરૂર નહોતી તેટલી આ પોતાનો અવાજ દેલાવવા ની જરૂર છે. તો તેવે કમમે માટે આ પશુ બધું કરવું બધું સરમજન મલુમ અને મેં મારી ફરજ સમજ એ આશાએ ફરદીએને કા પાડી છે કે અને ખાતી છે કે, સારા કામમાં

આ પત્રના પિતા મહાત્મા ગાંધીના આશિર્વાદ અને આશી અને મારા અંતરના કદું પોતોરથી જરૂર તેમને અને મારા પત્ની શ્રી. મણીલાલ ગાંધી નો આત્મા મારી સાથે રહી અને મારાં ફરજ કરાવશે.

આ આપવાત્મક મદદ તો મળી જ રહેશે જેટલી મારામાં મદદ કરી તેટલી, પશુ કુનીયની કામે કરવામાં માનવની મદદની પશુ જરૂર રહે છે. જો પછી માનવ દારા કદાચ જ મદદ કરવો હોય. આથી હું અમારા મિત્રો મારા બધાને અપીલ કરી છું કે મારા કામમાં મધી રીતે તેઓ મદદ થાય અને અને મારો માર્ગ સરથા જનારી શી તેટલો બનાવે.

મત તંત્રીની જેમ મારી પાસે વિચાર મુજ સકોપતા નથી. છતાં આ પત્રના રસ.પક અને મત તંત્રીને શીએ મેરી રીતે આ પત્રને મહાવવા તો મારા મુખ અમાણે હું પ્રમાણિક મપલ કરીશ. આ સરથાના ફરદી એએ જે ફરારો પાસા કપી છે તે બીજે આ પત્રમાં અપવામાં આપ્યા છે

અંતમાં આ પત્રને કમેલા નાણા બીડ રહે છે. કારણ કે, વાચકો પ્રમાણીકતાથી પોતાનું લખાવમ વખત સર મોકલી નથી દેતાં. આ પત્ર આણુ રાખવાનું અને તે કારા આ સરથાને જીવંત રાખવાનું મિત્રો મુજબે અને કલ.ક આપે છે. બધારે બીજા બાણુ તેને માણુ રાખવા પોતાનું લખાવમ પશુ મોકલી આપવા માટે વાચકો ઉદાસીન રહે છે. આશા છે વાચકો મેલે અને આકે ન હોય તો માથ અને હોય તો પોતાનું લખાવમ મોકલી આપે

આ પત્રની નિતી લખાઓને અમતી નથી. પશુ આપીએ બધારે બધારે પોતાના સ્થાપેલા પત્રો વિશે ઉકમારે કાલ્યા છે તારે તારે મળને જાણાયુ છે કે, અખરપત્ર અને, વિચારપત્ર એવા જે જાતના વતમાનપત્રે હોય છે. (News Paper and Views Paper) એક એક તે કોણે અખરે ભેગી કરી નાચકને પીરસી વાચકને પુલ કરે છે બધારે બીજું પ્રવર્માં જે વિચારોનો હેલાલ થવો જોઈએ એક અને તે વિચારોનો પત્રદાર પ્રચાર કરે છે. આ બીજા જાતનું આ પત્ર છે. અને તે પશુ તેના સ્થાપકના સિદ્ધાંત મુજબ અમાવવાની તેના વારસા ની અને ફરદીઓની ફરજ છે. નહિ કે તેનો આત્મા મારી નાખીને સંધ તેધ નાચકને મળગી અમાવવાની. અન અનુભાગીએ તે ફરજ સુંદર રીતે જાળવી પોતાનું અને આ પત્રનું વામ ઉભવવક કયું છે. કદે અમારા પર આપી પડેલી ફરજ અને પશુ સારી રીતે જાળવી બાણુને સંભાળી શીખાવ એક જાણનાર અને કમળા.

મણીલાલ ગાંધીને અંગ્રજીમાં

યજ્ઞનું બલીદાન

રવાખા જાન'૬

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઠાળી તેમજ રંગીન પ્રજાએ ઉપર મણી માટે બેઠેલાં ગેરજાતીની કુદમત અને તેમની રંગપેશ કરી નિતી સામે ૧૧ માં મળી ગાંધી આફ્રિકાવાસીઓ તેમજ વસાહતી એશીયાવાસીઓના ને પ્રશ્નો ને લઈને ઝાંખીછ ૨૦ વરસ લગી અનુભવ તેનો વારસો સાચવવા તેમજ અસાચવા પાછળ સફળત મણીલાલગાંધી ની છાંયગી થીતી. જે વારસાને દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી વસવાટ આણુ રાખીને અને ખીતને પગમે ચાપીને તેમના નેવાં જ કુઝ છાંયગીનાર એમણે રેવાં અને તેવીજ કિર્તી રમાઈ ને ત્યાજ એવણે પોતાનો દેહ છેલ્લો.

એમના "મરણને સાચા અર્થમાં અધિષ્ઠાન ન કરે એવું જોઈ ને. કારણ સરવાળા અંદાજમાં છેલ્લે વાચા ઇકિત પશુ એમણે ગ્રાસવાઈ હતી. પશુ આવી અંત અવસ્થાએ મુકા દક્ષિણ આફ્રિકા ની સરકારે એમને દોર આપવાનો પરવાનો છેલ્લે લગી નહ આપ્યો તે ગુજ આપ્યો.

૨૧. મણીલાલગાંધીએ પિતાને પગમે પગમે ચાલીને સુરેષ અનેરીકા એથીવા ના તમામ નિખાલસ દિલ્લામાં અંગ્રેજર સરકારી સ્ત્રી પ્રાંત ૧૧ પ્રેમ મેળાએ. પશ્ચિમની પ્રજાઓના ગેરતા મેટા પ્રસરીઓ, અમણીઓ, સપાકો, તેમજ ધર્મગુર પારીઓ, તેમને મ.ધીછ ના સાચા સુપુત અને પ્રતિભાધિ મણી ને આદર માનથી ભેટા અને કેટલાક તો તેમને પશુ લઈને પોતપોતાના મળ મુળમ દક્ષિણ આફ્રિકાના રંગપેશ રાજનીતી તેમજ આફ્રિકા, એથીવા વાસીઓના પ્રશ્નની રંગુમાત અને ઇન્સ કુની દિમાલત કરતા. આફ્રિકાવાસી ગેરજાતીઓમાંથી પશુ કેટલાક ન્યાય પ્રિય ઉપા અવસરવાળા લોકો પોતાની ડામને આપે એક વહેરી લઈને પશુ દંદીઓ તેમજ આફ્રિકાનોટી પ્રમેયોતો પદ્મસ્તા. તેમને ન્યાય આપવાની કોથી વધુ ચીવટ કરી અને સામવાજ પ્રમેય મહાવનાર પાદરી રેવ. રોહ તેમજ રવ. મણીલાલ ગાંધી સ મે સપાત્રદર્શા ભેગાને ભેજ ભોમવનાર માછ અવરનરના કુદમત રંગના રાજવાસી અણુત છે

રેવાસીઓમાં પશુ પારી, મુસલમાન, હિંદુ મહત્તી, ખિકતી, પંજાબી હા કેવ તેમને એક સરખા

આવરવાની ભેટા એમની નમરે મીઠ કુરતું કે પરાણું નીતું.

સત્ય, અહીંસા, તમામ વેરભાવના ના ત્યામ સંસારની કળા ગેરી રંગીન બધી પ્રજાઓને "એક પિતા પરિવાર" મણીને આણુ અને અન્યાય સામે સત્યાગ્રહના રાજાકે હમેશા અનુમતું આ ભા માંથીછના સિદ્ધાંતને તેમણે અનન્ય નિષ્ઠાપૂર્વક છાંયગીનાર પાછલા આદે તેમ કપડાં છાંયગીમાં પશુ તેનો અમલ કરવા માં તેમજ તેને વલગી રહેવામાં તેમણે કદી પાછું વાળી નેણું નથી

વળી જેમ નાની મેરી લાટો અને પ્રમેયો દરમ્યાન તેમણે અનેક વેળા કારવાસ વેળા તેમ પ્રમાણે સોહી ઉકાળવારી પરીસ્થિતીનો સામનો કરવા માં આત્મમુક્તી તેમજ આત્મ સતી અર્થે સત, ચોદ અને એકરીસ દિવસોના ઉપવાસો પશુ અનેક વેળા રેવા.

વેલે મ.ધીછએ સવમમ ૧૦ વર્ષ ૧૨ નાંલમાં રવાપેશા રીનીકસ આત્મમમાં કુદૃગ સક્રિય આવી સારી જાન મેમતની છાંયગી માળા અંદેર કામેથી ભમતા ભલે મળત કરકમેસ આત્મમની સંભાળ અને 'ઇન્ડિયન એપીનીયમ'નાં સંચાલનમાં કલપે. ખાજ અમ્યા સક્રિય આણુ કંકેમ આ કામેમાં રોમાયેણુ રહેણું "સુત ધીન દારા યીસ સમરવે" એ હરીના માર્ગે આલવારા સર માતોનો આલો તેમજ સ્ત્રીઓને હલે

સંસારના મ.ણેસા "કુ ને મારી વડુ તેમા આભા સડુ" એવી કુન્વપી ધરે ચાલીને છાંયગીની સરવ મેરે છે. પશુ "ભાખનમે એક" એવા ગાંધી નિરસા "અન-પશુ-અમલ કલ્પાણ થય પર કોહુ અંમ સો મારા"ના લલને પોતાની છાંયગીને કુતારો ભનાવીને પોતાનું અને પોતીકાઓનું છાંયગીનાર અધિષ્ઠાન કરવામાં છાંયગીનું સાધક અમલ છે. આ મે વર્ગ વચ્ચે જેટલો દેર વેદમેજ આપણી અને મણીલાલગાંધી વચ્ચે તારાવત. આ માર્ગ દિલ્લાજ સમગ્રએ નેએ એમથી આપણને સોને આપણી ઉપનીનું બીજ અંક એમ છે.

રાજગોપાલાચારીની અંગ્રજી

એક વખત હતો કે કુનીયા મણી સરળ અને સુમળિયો પિનાની 'દત્તી' એક, ભેવામાં છપન કંદણ અણુત. અને આને દેખાવ છે સરળ અને સરળ, પશુ આને વધુ કંદણ છપન બન્યું છે પુણું મળથી બરેણું અનિચિત અને લાલસામય.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેમજ કુનીયાના મને તે જામમાં દોડીઓએ મણું વિચારમય તમા સાવચેતી અણુ, છતાં બહાદુરીભણું છપન છાંયગીને.

માંથીછ છપતાં હોત તો તેઓને શું અમલ તેઓ રેવા મામ જતાવત અને તેમને મહી પશુ વિસાધી વિમર આપણે આપણું છપવનો મામ ધાવે જોઈએ. આથી આપણે પ્રમાણીકતા, સચ્ચાઈ, અને કવેકા ડેવવા જોઈએ. સાર દીસના અન કપટ રક્ષીત થવાની અ.પણી દ ન છે.

૨૧ મણીલાલ ગાંધીએ એમના મહાન પિતાનું કાવ મણી સારી રીતે સરે રાખ્યું હતું. આને તેઓ આપણી મચ્ચેથી કુર મળા છે. તેઓ એક સર્વ પ્રેમ હતા. એમનું છપન દક્ષિણ આફ્રિકાના દોડીઓને પ્રેમ્યા આપનારું હતું.

દરે આધુનિક કુનીયામાં સારે રમાન મેળવ્યું છે અને તેના સંતાને તેને માટે મર્ગ લઈ લઈ છે. મહાન પ્રેર માંથીછ માટે તેઓએ ખરો મર્ગ લેવા ની ભરર છે કે જેને સત્ય અને મળા થી ઉપર કથાને મણી અનુભવે સારો માનની બનાવી એક બીજા સાથે દળ મળીને રેવાનું સિખવડુ છે. દટણ આફ્રિકાએ રાખી કુરેચી અને પરીખામે મળી ઉપવાસ કયો આ બીજાન રંગીકારી એક આપણી ઉપર અભ્યાસારો કરે છે તેમને આખાર મનીમ.

ટોમલીનસન હેવાલપર ચર્ચા

ટોમલીનસન હેવાલ મારાસજામાં ગણુ આપણે અને મર્મોનો તા. ૧૪ મોના માલ હતી. મીનીરદર કોર નેટી. કોરેક ડે. એચ એક. દરવડ, એમને આ અમની સર જત કરી હતી. નિરોધ પડના નેતા મ. ને. છ. એન. રટ્ટે ૧૫૨ પછી બેસાઈ હતા અને તેમની પછી વડા પ્રધાન રહાપદમ બેસા. હતા

ડા. રૂપુકે પેલાના બાપણ દમી પાન પ્રજા મુખરો હતો કે, "આને આરોગન મળ વધી રહી છે ને આમળ જાત અમને માટે શું કરવા ના છે? બીજા ૪૦-૫૦ વર્ષ પછી ૧૮,૦૦૦,૦૦૦ની તેમોની વરતી અંક બરો ત્યારે તેઓને કેમ અને કયાં મહેકીને તેનો ઉકલ કરવામાં આપણે?" મીનીરદર રૂપુકે નારે એમ કહ્યું કે, તેની રીજમાં વધુ સમરડો કરી ને ત્યાં રાખવાની મેલના કરવી જોઈએ. ત્યારે તે કમને અપાને સાચ અભેદ હતો.

ઉપરોક્ત હેવાલમાં રીજવો બનાવવા મારેનો અરમ બાવતાં હેવાલ અણુને છે કે, "તેમ કરતા ૧૦ વર્ષ આમકે

અને ૧૦૪૦૦૦૦૦ પાકિન્ડો. અરમ મરો. દક્ષિણ અફ્રિકાએ છેલ્લા વિષ મુક દરમ્યાન સવમમ આપણે ન અર્થ રે વર્મે કયો હતો." મણુમાં તે રીપોર્ટ અણુવે છે કે, ચોરી સંસ્કૃતી અલગવા માટે આ અરમ કંઈ વિશાલ નો નથી."

અતમાં ડા. રૂપુકે મુનાકરેક પડીને આ હેવાલ તરફના તેમના વર્તન-નિષ્ઠે અને સરકારની કથાકથાપણની નીતી તરફના તેમના વર્તન માટે ૧૦ 'પ્રશ્નો મુખપા હતાં.

મી રટ્ટેકે (મુનાકરેક પડી) પોતાના બાપણમાં અણુવું હતું કે, "મણી આખામાં તેઓ સરકારની નીતી સાથે મળતા થાય છે પશુ એક ન્યાયતમાં તેઓ વિરોધ કરે છે. તે એક સરકારની નમરે આ હેવાલ બસા માટે ફક્ત એકમ રરતો ક્રિયાપદામણનો છે તે આખતમાં તેઓનો વિરોધ છે." અંતમાં સરકારની રીજવેની નીતી સાથે તેઓ સદમત થવા હતાં."

રહાપદમે અણુવું કે રીજવેને અરખર કરવા ને રર વર્મે અપાય છે તેન. કરતા ૩૫૦૦૦૦૦ વડુ આપવાનું આ વર્મે નકરો કયું" છે

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ અગિયારમું

(અંતિમ માત્ર)

એ જ્યાં પડતાં માધવીના મનમાં
 થોડીકવાર અપાત્ર ઉપાસ મળે.
 પછી થયું કે કષ્ટભેદ સાથે એ કોરો
 રીતે વર્તી. એ એની સકામ એમ
 નકામ્મ તે તે પછુ કામળ ને અધર
 રીતે કદી સકાત એનું મન આસોજ
 કરવા માગ્યું. એમાંથી નિરાશાનો
 ભાવ જન્મ્યો : 'હું એના મારે કંઈ
 કરી સકાય નહિ, મારો પ્રેમ નિષ્ફળ
 છે, એમાંથી કશું જ નીપજ્યું નહિ.'
 દત્તાત્રય અનુભવતી એ ઘેર આવી
 ત્યારે કુમાર તેની રાહ એકાએક બોલ
 લેતા. હરિવલ્લભ આને કોઈ સમાચાર
 રાખ્યા હતા. કેશવના બીજા ઓરડા
 માં હતાં. કુમારે માધવીને રોકે ને
 રિતપથી આજ્ઞાકર આપ્યો. માધવી
 પ્રુષ્ઠ મનથી તેના રવીકાર કરી શકી
 નહિ. 'કૃષ્ણ આનંદ સાથે નમસ્કાર
 કરી એ તેની સાથે મેળી. કુમારે ખીર
 થી પૂછ્યું :

'તમારા નાટક... કેમ ચાલે છે ?'
 માધવી તરત જવાબ આપી શકી
 નહિ. તે જુલુબધી કુમાર સાથે
 એ જીવંતકાલે વિચારવા લાગી ને પછી
 મંબીર સ્વરે બોલી :

'નાટકમાં આજે ભેગાને વિચાર મેં
 બંધ રાખ્યો છે.'

'શું થયું ?'

'પ્રભુ કંઈ નહીં, પણ મારે મન
 હવે તેમાં ભેગાવાનું નથી.'

'આપણે સુધી તે તમે એની તેપારી
 માં પડ્યાં હતાં ?' કુમારે બોલ્યો ને
 એની આંખો, માધવીનું મન માધવા
 તેના ચહેરા ઉપર ચંડાઈ રહી. માધવી
 શાંત મુદ્રા કંઈ કુમારે કંઈક આંદોર
 કરવા આ મધુ પૂછે છે. એને એ
 અન્યુ નહિ. તત્કાળ એના મુખ ઉપર
 મંબીરના વાપી મળે.

કેશવના ટીકાનવાનામા સામ્ય
 થતાં. કુમાર ને માધવીને મના મેકેમાં
 એક તરતે ભેગવા. 'અમ બંને મંબીર
 બની ચકાં છે.'

કુમાર તરત જ હર્યો. માધવીએ
 પગ પ્રવાનપર્યંક રિતત કહ્યું. કુમારે
 કહ્યું : 'કોઈએના નાટક વિષે એને
 પાત કરતાં હતાં માધવી કહે છે કે
 હવે એ નાટકમાં નહિ ભેગાવ.'

'નહિ ભેગાવ ? શું થયું ?' કેશવના
 એ આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું

'મન નથી હવે.' ઉત્તર બની
 માધવી બોલી.

'સારું કહ્યું.' અને તે પહેલેથી જ
 એ ક્યારે નહોતું.' કેશવના બોલી
 મના.

સાચું કહ્યું તે કું પછુ આવી જાય,
 નાટક, સમારંભની વિરહ, મધ અથો
 પૂરું કુમારે કહ્યું.

'હું રળ લઈ દેવે ?' માધવી
 મંબીરતાથી બેભાન થઈ ગઈ. કુમાર
 અને કેશવના સમગ્ર મના કે એમના
 વિચારો માધવીને મનાં નહિ. તેઓ
 કંઈ એવી સકામ નહિ ને માધવી
 પેતાના ઓરડામાં આવી મળે. અંદર
 પહેલાં જ એણે પાંચ વાગે પડ્યું
 મુઠું. આપણે સુધી ક્યાંય રાખી
 લાગણી આપ્યો વગે ઉભરાવા લાગી.

એવાર મીનીટમાં કુમારે વિદાય
 લીધી. જતી વખતે એ પેલું મંબીર
 બની મર્યો હતો. કેશવના એને
 વળાળીને માધવીના ઓરડામાં આનંદ.
 એમાંથી ઉપર મેં ક્યાંય - માધવી
 રાત્રી હતી તે તેઓ એક મના.
 એમનાથી કંઈ સમજાયું નહિ. પાસે
 આ બેઠકે માધવીના મના ઉપર
 નાટકમયથી હાથ ફેરવવા માંડ્યો.
 માધવીએ પ્રુષ્ઠ ફેરવ્યું તહિ કેશવના
 એ એવો આમલ રાખ્યો નહિ થોડી
 વાર સુધી એ જ રિતિમયા એને
 એમણે રાખા ટીપી માધવીએ જ
 થોડી વારે આજુ કુચમાં ને એ એડી
 મળે. કેશવનાએ તેની સામે પાણીને,
 ખાસો થયો. માધવીએ ઉભા થઈ
 આપ્યો-મેં પેલું કંઈક સ્વરમતા મેળવી.
 કેશવના એને કંઈ પછુ પૂછવા વિના
 મંબીર પ્રુષ્ઠે ત્યાંથી આસપાસ ચર્ચા.

માધવીના મનમાં હવે બધી
 લાગણી પ્રસરવા લાગી : 'કુમાર ઉપર
 શી અસર થઈ હતી ? એણે નાટક
 અથે તપાસ તે નહિ કરી હોય ?
 મારા જવાબ અને વર્તનથી એને
 જરૂર અસર થયું હશે. મારે એમ
 કા અરિ કરવું એમણે હતું...માને
 શું થયું હતું ? મારું મન કેવું નિર્બળ
 છે ? જરા વારમાં હું રહી પડું છું.
 કમલેશ પાસે પછુ વધુ રહેવાનું થયું
 હોત અથવા તે એ કોલેનમાં આપ્યો
 જ ન હોત તે મારી આંખો ઉભરાઈ
 જત...કુમાર અને બા શું મારે મારે
 વિશે ?'

માધવીની કાવના આમજ વધી :
 'માને મારમાં કંઈક પરિવર્તન થયું
 હોય એમ' હાથે છે. એમની શંકા
 હવે હા થઈ. એ કુમારને પૂછશે,

કામ્ય બીની સપાદ લેશે, એ કહેશે
 કે નાટકની તપાસી ? મારું મહાનું જ
 હતું. રહી નેનિતાસની વાત ઉપજશે...
 પછી બાપુજી પાસે બધી વાત જશે.
 એમનું મન મુંઝાશે. ઓંતથી તેઓ
 બ્યાકુળ બનશે. અને બોલવશે ને
 પૂછશે....'

માધવી આમજ કંઈક શરૂ નહિ.
 એણે ને હાથે પેતાની આંખો કાપી
 હા મનમાં વ્યાપેલા બધી કુક્ષિત
 મેળવવા પ્રયાસ કર્યો.

થોડીવાર પિતાજીને પ્રેમથી અવાજ
 કંબળાપો : 'માધવી નથી આવી કહો ?'
 'આવી, શું બાપુજી.' માધવી બોલી
 ને તરત જ સ્વરથ થઈ પેતાના અંડ
 ની બહાર આવી.

હરિવલ્લભ કહ્યો બહારથી જ ચાલી
 આવતા હતા માધવીએ એમને કેટ
 હાથમાં લઈ રાખ્યું આપ્યો ને પાણી
 લાવવાની સૂચના પણ આપી. હરિ-
 વલ્લભ નિરાંત કરી સોરા ઉપર બેઠા
 એટલે રાખ્યું ચાંદીની નાની સોટીમાં
 એમને પાણી આપ્યું.

માધવી સાથે મેળાં તેઓ મોભા :
 'હવે તે બધી પ્રવૃત્તિમાંથી નિવૃત્ત
 થઈ જવાની કમજા ચાપ છે. શરીર ને
 મન બંને હવે ધાકમાં છે.'

અનીતિ, અન્યાય, અનાયાર એતાં
 સમસ્ત સંસારપરથી-હરિવલ્લભનું
 મન ઉઠી જતું હતું

માધવી ચીંતામાં જા સાંભળી રહી.
 શું કહેવું તે એને અન્ય નહિ. રતન
 મોભાના દોષ એક હરિવલ્લભે કહ્યું :
 'આને લેલોમપતિઓના મંડળની એક
 સમા હતી. એમાં કરવેરા અને
 દરવ કરવાને હતો. એક બાણુ
 સરકાર અનિષ્ઠાસ ને હંડસાથી
 રૂમ લે ને બીજા બાણુ તેપારીએ
 નિષાસપાત નીવડવા કંઈ કરે જ નહિ.
 મજા ભણે શું વશે આ દેશનું ?'

માધવી હરિવલ્લભને રતનાવ બાણુતી
 હતી. કેલ પછું જવાએ અનીતિ,
 અન્યાય કે અનાયાર એતા એમનું
 વિષ હ મેર્યા કાણુ ઉત્તર આને
 પછુ એવું જ કંઈ થયું હતું એમ
 એણે માન્યું. પિતાજીની આવી રિતિ
 માં મે વસ્તુ એમને કાલવન આપતી
 તેની પાછુ માધવીને અપર હતી. 'એક
 તે કેશવનાને સહવાસ અને બીજું
 એનું જન્મ. માધવીનું મન જન્મ
 આપા એટલા ઉત્સાસમાં નકેવું એટલે
 એણે ત્યાંથી ઉભા થઈ જા પાસે
 જવાનું જ મેળવ માન્યું.

આશ્ચર્ય ! કેશવના કોઈ દિવસ
 નહિ ને બોલે સચી સાને કોરોજીની
 ઓરડામાં બેસી આપ મીંગીને

પ્રભુશ્વરજી કરતાં હતાં. અપ ઉપર
 ચીંતા ને વચનાના આથો વ્યાપેલા
 હતા. માધવી રામજી મળે કે એની
 રિતિ નિદાણને જા અવરથ બની
 મળાં હતા. એ તરત જ ત્યાંથી પાછી
 વળા અને મન અજણુ કરી કંઈક
 લાડ્યા એણે પિત જાને કહ્યું :

'નાટકમાં ભેગાવાનું મેં બંધ
 રાખ્યું છે. આપણે હવે વહેવાં
 નેનિતાથ જઈએ.'

'એક ? આથો, સારું કહ્યું', આમજ
 ને આનંદ સાથે હરિવલ્લભ બોલ્યા.
 તરત ઉમેર્યું : 'મધુજાલ ને કુમારને
 આને બોલવોએ. તેમજ આ જલ્લિને
 રાજ થશે.'

'કુમારભાઈ તે આને આવેલા,
 પછુ હું જઈ ચાકેલી હતી એટલે
 એમની સાથે સરખી વાત કરી શકી
 નહિ.' માધવીએ પ્રુષ્ઠાસો કર્યો.

'તારાં બા શું કરે છે ?'
 'કોરોજી પાસે મેળાં છે.'

'હમણા એમનું મન કેશવે નથી.
 અને કામ છે કે નિર્બંક ચીંતા કરે
 છે.' હરિવલ્લભ સામણીથી બોલ્યા.

માધવી કંઈ બહાનું કાઢી ત્યાંથી
 બીજા ઓરડામાં આવી મળે. એનું
 મન અત્યંત વેમથી વિચાર અરેલ

ઉપર મુખવા લાગી મળું હતું : 'આવી
 રિતિનો જાંત આજુએ જ નોંધ્યો.
 નાટકમાં હું નહિ રહી શકું. બા-
 બાણુજીનું મન યાત કરવા ને કુમારની
 શકા ટાળવા મારે જલ્લો નેનિતાથ
 જવું જોઈએ. કમલેશ...કમલેશ પછુ
 સમજ જતાં સ્વરથ થઈ જશે...તરિકા
 એને સંભળા બેશે. મારી રિતિને
 હું એને બ્યાસ આપીશ.'

કાલ નિશ્ચ કરી માધવી પાછી
 આવી ત્યારે કેશવના કોરોજીને
 મરતક નમતી ઉભાં ચતાં હતાં.
 માધવી એમની નજીક જઈને ઉભી
 રહી. કંઈકાસળ એ એના માથ ઉપર
 હાથ મુક્યો. માધવી બાણુ શુદ્ધ કે
 એ હાથ સંદેશ મુલતો હતો. તરત
 જ એ બોલી : 'આને બાણુજીનું
 મન બહુ આનિમાં છે.' માધવી
 બાણુતી હતી કે પિતાજીના કુખની
 વાત સાંભળતાં જ કેશવના બીજું
 બહુ કુખ જુદી જતાં ને પિતાજીની
 સેવક કરવાની ચેતના એમના દેહમન
 માં તત્કાળ પ્રસરી જતી. કેશવના
 એ પૂછ્યું :

'શું થયું છે ?'
 'આસ તે કંઈ નથી, સમજાવો

અન્યા છે એટલે." દેશાસપા દીવાન આનામાં આશ્ચર્ય. માધવી એમની પાછળ દાખલ થઈ. દિવસભર ચર્ચા થી સાંજના નર્ત્યાનપર્યે ગાજતા દગા. દેશાસપા બેઠાં કે તરત જ સમક્ષે પ્રસન્નતાથી કહ્યું :

"દરે જાણ્યું? માધવીએ નાટકમાં ભેગાવાનો વિચાર માઠી વાળ્યો. દરે નેનિતાલ જ્યાં એ ઉતાવળી થઈ છે."

કમ્પોઝિંગ અધ્યક્ષે માધવી સામે નિષ્ક રહ્યાં. માધવીએ નેત્રો ઢાળી દીધાં.

માધવીનું ચન દરે એ જ દિશામાં મતિ કરવા લાગ્યું. એણે સામે ચાલી કુમારને ફોન કર્યો કે કહ્યું કે સાંજે એ અવરજવ દલી એટલે જ નાત કરી શકી નહિ, દરે ડેલેન્ડમાં રજા પડતાં જ નેનિતાલ જવાનું છે.

બીજી દિવસે ડેલેન્ડમાં અને પ્રથમ તરિકા "મળી" એ કંઈ બોલે તે પહેલાં માધવીએ કહ્યું : "નાટકમાં નહિ ભેગાવાનો અને તરતમાં જ નેનિતાલ જવાનો નિશ્ચય મેં, કરી લીધો છે."

તરિકા આમર્ષ તો પામી, પરંતુ એણે તેમાં કંઈ પ્રસારતાં કહ્યું : "કમ્પોઝિંગ પછી એવું જ થાયું છે."

એવું જ એટલે?

"આ વર્ષે નાટક ન અભવ્યું અને વારી સાથેના સંજ્ઞા મનોદિત કરી લાગ્યો."

"તે કંઈ કહ્યું હતું." વિચાર કરતી હેઠ એમ માધવી બેતી.

"તારા કુટુંબની તે મનની રિયલિટી મેં અને આજ આપો, પરંતુ એણે તો ને પરેલાં જ નિશ્ચય કરી લીધો હતો. દરેકાએ સાથે પછી આ વિષે મેણે વાત કરી હતી."

"આ વિષે એટલે?"

"તારી છાત્રેની મૈત્રી ને લાગણી વિશે."

"શ્રુમ?" માધવી રિચારમાં પડી. એને થયું, કમ્પોઝિંગ આમ નહોતું કરવું એણે, પરંતુ એ બોલી નહિ.

ડેલેન્ડમાં કમ્પોઝિંગ મળ્યો ત્યારે સ્વચ્છ જણાવ્યો. માધવીનું મન પછી મેચ્યું નહિ. એ ગજાગરે "મળવાનું" પૂર્વ દાવે વિરોધ વિરુદ્ધાર ને સરેજ એક સાથે દરખાસ્તો-બેઠામાં પછી મનથી કંઈ હાથ નહિ. બીજાને ને ત્રીજાને કિસ્મ પછી એ રીતે પસાર થતા, એમની પ્રેમવાચન કાઢવાવાળે અવલોકન કરનારોએ તો એમ આશ્ચર્ય કે મોજા આશ્ચર્ય ને પસાર થઈ ગયું : તરિકાએ માન્યુ. "નનેના મન દરે બીજા દિશાએ નજી જશે."

માધવી આમની પેટ અવધાસમાં મગ્ન રહેતી અને સમય પ્રમાણે આવતી-જતી. એનામાં આશ્ચર્ય હતું. ફેર કેપ્તોલ નહોતો; પરંતુ કમ્પોઝિંગ પચાસ મણે હોય એમ જણાવે લાગતું હતું. એની અસ્તિ યાદી મગ્ન હતી.

નેની તેની મનમાં ઉઠાવવાનું એણે ઊંડી દીધું હતું. મુખ ઉપર રોક કે મનોરતાના આવે, નહોતા; પરંતુ આકર્ષક રિયલિટી પછી અમાલ દરે તરિકાને કમ્પોઝિંગ માત્ર : "માધવીએ આ રીતેથી કંઈ બોલ્યું નહિ. બ્યારે કમ્પોઝિંગ તો થઈ ગયાવી દીધું!"

રજાને આમલે દિવસે એણે માધવી ને કહ્યું પછી ખરું : "તું આજે પસારે. લેશે એમ મેં થાયું" નહોતું. આમાનક તને થઈ ગયું શું?"

"કંઈ જ થયું નથી, ને દલી તે જ હતું." માધવીએ ક્યાર આપ્યો. પછી તરિકાના મનમાં તે વરેલા નહિ. એને થયું, કમ્પોઝિંગ લાગણીનું પ્રમાણ માધવી પામી રહી નહિ.

માધવીના મનની વાત કોઈ જાણતું નહોતું. ડેલેન્ડમાં આવતાં પહેલાં એ પોતાના મનને દર કરી લેતી અને શેર માલો ફરતાં એનાં મુખ ગાતો દીર્ઘ પડી જતાં તેનું કોઈ જ સાક્ષી નહોતું. થેરુ એ આનંદમાં રહેવા

પ્રયાસ કરતી અને ડેલેન્ડમાં અવધાસ માં આજ પસારે દેતી. એનું મન ઉછળતું, પરંતુ નિશ્ચયના ખીલા સાથે અધાણે હોવાથી તેની ગતિ કોઈ જાણતું નહિ.

ડેલેન્ડમાં ને દિવસે રજા પડી તે દિવસે તરિકાએ એવી આજ રાખી હતી કે આજે તો માધવી કમ્પોઝિંગ નિરોધે મળશે ને નેનિતાલ જવાની ગાવ પછી કરશે, પરંતુ માધવી માટે એક સ્વચ્છ પછી ચોખવાનું કુરુકલ હતું. ડેલેન્ડ પૂરી થતાં એ સમયમાં ડેલેન્ડે મદાર નીકળી મગ્ન હતી અને પ્રપચી મોટરમાં ચડી બેઠી હતી. એની આશ્ચર્ય આંખોએ એ વખતે તેને એણે તેવો સાચ નહોતો આપ્યો. કુરુકી નત મરવે પચાસમાં ઉતરતા કમ્પોઝિંગ ઉપર તેની આજે મગ્ન મગ્ન હતી અને મોટર આજ પછી તે જીભવા લાગી હતી.

માધવીની આ રિયલિટી કોઈ જ જાણતું નહોતું.

—કમ્પોઝિંગ

વિવિધ વર્તમાન

કારમીરનું અધારણ

કારમીરના વડા પ્રધાન બીજી ગુલામ મદમદે એક નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે, "અમે કારમીરનું અધારણ ઉતાવળે મહી પૂર્ણ કરવાનો પ્રયાસ કરીએ છીએ જેથી અમે પછી કોંસ્ટાન્ટીન નેમ આવતે વર્ષે સુદરણી કરી શકીએ." વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે "ઉત્તર કોંસ્ટાન્ટીન પ્રદેશો મને સારા સમય રાખવા માટે ને કાઉન્સિલ રચવામાં છે એમાં કારમીર જોડાવ એમ અમે હમ્મીએ છીએ." બીજી ગુલામ મદમદના આ નિવેદનને આવકારતા નવી દિલ્હીના 'કોંસ્ટાન્ટીન ટાઇમ્સ'ે લખ્યું છે કે, "બીજી ગુલામ મદમદના આ નિવેદનથી પાકીસ્તાનમાં ને બોટા પ્રચાર થઈ રહ્યો છે એને જાણે કુરુકી લાગશે સાથે સાથે અમને આનંદ થાય છે કે, કારમીરની સરકાર પોતાના દેશને માટે રચનાત્મક કાર્યક્રમ મહી રહી છે. હાલ ને કારમીરનો આમ પાકીસ્તાન ના તામામાં છે તે બાબને કારમીર સાથે જોડાણ કરી દેવાનો બીજી ગુલામ મદમદ અને તેમના સાથીઓનો હાર્દા દતો. કારણ તેમના દેશવાસીઓ પાકીસ્તાનની સત્તા નિચે કમ્પોઝિંગ રહે છે, તે તેઓને અમતું નથી. હવે "કારમીરનો અધિકાર આજ પાકીસ્તાનમાં જ રહેશે" એ હોદ્દા નિર્ણયને તેઓએ સ્વીકારી લીધો છે. આવતી સુદરણીમાં આ પ્રયત્ન અર્થમાં નહીં આવે એમ લાગે છે. બીજી પંચ વર્ષીય શાળામાં ૫૧૦,૦૦૦,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાથી કારમીર પોતાનો જ એ રાક ઉત્પન્ન કરશે."

હાટીર તત્ત્વજ્ઞાનીની ડ્રાઈએ કોમ્યુનીઝમ

હોટનના જાણીતા તત્ત્વજ્ઞાની ગી બર્ટન રસલે એક લેખ લખ્યો છે કે જેનું માધ્યમ "કુ કોમ્યુનીઝમનો વિરોધ શું કામ કરે છું" લેખમાં તેઓ જણાવે છે કે કોમ્યુનીઝમ ને સિદ્ધાંત ના પાયાપર ઉચ્ચ કરવામાં આવ્યું છે તે સાચ બોલ છે. કોઈ પછી જાણતા રાજકીય આક્રોશને મડતા પહેલાં આપણે મેં કુરુકીએ વિચાર કરવો જોઈએ. એક એ કે આપણી નિતી ખરી છે? બીજા એ કે આપણી નિતી થી માનવ જાતને વધુ સુખ અને સદન મળવાના છે? મારા મત મુજબ આ બન્ને કટ્ટીથી કોમ્યુનીઝમ સાવજ કુર છે. કારણ તેની નિતી બોટી છે અને એ નિતીને અમલમાં મુકતાં, માનવજાતના સુખમાં નહીં પછી કુખમાં વધારો થયેલો જણાય છે. કોમ્યુનીઝમના સિદ્ધાંત મેરે બાજે માડલ પાસેથી લીધેલા છે. કુ માડલોને મેં કટ્ટીથી વિરોધ કરે છું. એકલો એ કે એની વિચાર સરળી મળી પોતાના બરી છે, અને બીજા એ કે એમના વિચારો રેખાંથી ઉદભવેલા છે. એમની મુશ્કાવતી વિચાર એણીથી કુનીયાને જઈ કુરુકી નથી મળે પછી એમના દેવીલા વિચારો કે એવી તેમના સરુને શિક્ષા કરવા હમ્મીએ અને પછી તેઓ મિત્રના સુખ કુખનો પછી વિચાર નહોતા કરતાં તેનાથી કુનીયાને મળે કુરુકીન થયું છે. આક્રોશમાં આજે સારો નહોતો જ અને લેનીન અને રેલીનના હાથમાં જઈ તે

વધુ બચાવ પામ્યો છે. પહેલા સત્તા રેક આખાની દલી તેમથી કુરુકીને જાણતાની સત્તા થઈ અને પછી એ બચાવીની સત્તા તે પરીણામ. માડલો ના કોમ્યુનીઝમના વિરોધ કરતાં અને આજના કોમ્યુનીઝમનો સખત વિરોધ છે. આ લોકોએ પ્રત્યક્ષતાક વિચારો ને સંવજ બાણ્યને મુખી દિધા છે અને તેથી કુ એ નાશને રસ્તે જનાર માનું છું. થોડા કુરુકીને લોકો પોતાની સત્તા આનગી પેલીએ મારકને અમારે તે મતકા બીના છે.

આખ બળપર કમાઈ

રહીયાતો એક બાળક બાગીને પેલાન્ડ મથો ત્યાં જણી મળીને વકીલ થયો, તેઓ મી. જોન બેનરો રહી લેખક હતાં. તેઓએ પોતાનામાં કોટીસ રાજ કરી ત્યાં કોમ્યુનીઝમનું બેર દાડી નિહળતા તે જોરોવેરોવા અથા અને ત્યાં મેળ વેલી બધી કુડી અને મીઠકા કોમ્યુનીઝમ કુડી થયા. ત્યાંથી માડ માડ બાગી ને કોરુકીયા અથા. પાની અને પોતાને માટે સુખવાનું સાધન હકત ૧૫૫ પાઉન્ડ ખાડી હતા. પોતે નિહતા ૧૫૫ પાઉન્ડ લેવે બાગ બોલવાનું કામ મેળવ્યું અને તેની પાનીએ કે પોતાના જાલ રસોયવ્યવસ્થા કામ મેળવ્યું. કાંઈક પેલા એમના થતા જમીન ખરીદીને બેતી રાજ કરી. તેમાં કોરુકી અને અરથા પાળ્યા અને તેમાંથી દરરો પાઉન્ડની આજે મીઠકા બેગી કરી સરથા છે. આજે તેમની વય ૪૪ વર્ષની છે.

આઈઝન હોવરની નીલમની સુત્રો

અમેરીકાના પ્રમુખ ક્વાઈટ ડી. આઈઝન હોવરની કુનીયાના મોટામાં મોટા નીલમમાંથી કોરી કોરેલી, નાનકડી પ્રતિમા તત્ત્વજ્ઞાન વોલીઝન માં પ્રદર્શિત કરવામાં આવી હતી કોઈ કોઈ જાણીતી અમેરીકાની પેટીએ બનાવેલી અમેરીકાન પ્રમુખોની નીલમની પ્રતિમાઓમાં આ પહેલા વોલીઝન અને કોંકનની પ્રતિમાઓ બનાવવામાં આવી હતી

પ્રતિમાની કીમત ૨,૫૦,૦૦૦ ડોલર કરતાં વધુ થયું છે. તે કુરુકી ઉચ ૪ કુરુકી પ્રદર્શિત થયેલા માધવી છે અને તેનું વજન ૧૪૪૪ પેરેટ છે. કોરી કોરેલીને ૨૦૬૧.૫ પેરેટના નીલમ માધવી પ્રતિમા કોરી કોરેલી છે

સુક્રીપીઝ, હનકમ રેકા રીટન્સ, લાઇસેન્સિંગ, મેવનુ કસીવરન્ડ અને હનકમ રેકા માટે મથો :

આર. વીકલ
૨૧૦ મેડિસા દાવિલ, ૧૭ કમીસનર મોડ, લેકન્ડ ર્થેર, ફેરાસ્ટાઈન, મેડાનીસમ, ફોન ૭૭-૧૧૫૬

સમાચાર સંગ્રહ

એમના લીધાને આવીજાવના કારણે પંજાબીએ એને એ સખલ રીતે મળી હતો.

—મરત અને ફરજમાં ડેવણી આપવા મરેના બંધારણના આર્થિક સિદ્ધાંતના અમલની પુર્વજામિકા તરીકે, રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલયે કરવાને બાવલ સરકારે નિર્ણય કર્યો છે. આ બંધે દાંસલ કરવાનું કેટલે અંશે શક્ય છે, અને નવે કર કે સેલ નાખી રાશિય રેલ છે કે કેમ, તે અંગે બાવલ સરકાર વિચારણા કરે છે. આ સુચન અનુસાર તાલીમ નહિ પામેલા શિક્ષીને પાંચવો પગાર હા. તાલીમ અને એડીક્યુસેટ-તાલીમી શિક્ષકને રૂ. ૫૦ પગાર મળે.

—૧૯૫૧-૫૨ ના હિંદના રચામી કેડ માધી નામી સુકવવા અખત અંગે ના એમેરિકાએન બીમને કોઈ પથ અંતરમાં વિના રાજકીયમાં મોડાસમાં થઈ પાણી મોકલવાનું છે. હિંદના નામી સુબીએ હિંદના પાણીરતાન પાસે નીકળત સેવા અંગે વાદાધારી અને ઈશ લાવવા માટે હિંદ આરવાનું આ મુજબ આપ્યું છે. શી કાલે કહ્યું હતું કે હિંદ સમગ્ર રૂ. ૨૦૦ મોડાનું સેવા હોવાનો કાલે કહ્યો છે અને પાણીરતાને આનો ઈન્કાર કર્યો છે.

—બરતની સરકારની બીજી બાબુએ (પશ્ચિમ પાક) અમુક સરકારી જમાવટ થઈ જેની અધિકારી બાવલ સરકાર પાસે આવી છે, તેમ વડા પ્રધાન શી મેહરએ અમુકનું કાલે-લેમએ વધુમાં જેમણે કહ્યું કે, આ બાબત પાણીરતાન સરકારનું બાવલ હોવામાં આપ્યું છે.

—ગુજરાતનાં નવાં રાજ્યની રચના પછી પથ, કચ્છ, સોરાષ્ટ્ર અને આંધ્ર ના ગુજરાત પ્રદેશની વહીવટી તંત્રને, કાલે પૂરતા એકમ પથમાંની સમ અમુક થઈ હોવાનું આપવા મળે છે. કચ્છની સરકારી હોયેરીએ એમને એમ રહેશે પથ, તેને એલમ દીવીઅલ માં ફેરવી નાંખવામાં આવશે. એવી જ રીતે, સોરાષ્ટ્રની હોયેરીએ પથ, એલમ દીવીઅલમાં ફેરવી નાંખવામાં આવશે. કચ્છ, સોરાષ્ટ્ર અને ગુજરાત નાં ગથ વહીવટી એલ રહેશે. આવારે, નવાં બનાવે જે જે કમચારીએ કામ કરે છે તેમની પથ, બરત વિના, મોટા પાયા પર બરતી કરવામાં નહિ આવે તેમ કાલે છે.

—રાજ્યની પુનઃરચના થવાની હોવાથી સુગલ સરકારે જે માસની પદેલી તારીખ પછી રટામાં વધારો નહિ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે તેમ અમુક મળે છે.

—સેના આજોનું રાષ્ટ્રપત્ર મળે પછી, કાપારના સુવર્ણ હેતોની આજો

અલાવવા મળે, એક રોડપોલિસની રથાપના કરવામાં આવશે. રાષ્ટ્રીય કરણ માટેનું બીજા ધારાસભાની સુગલ મેટમાં મોકલવાનું મકામાં આવશે. તાલેતરમાં, બાવલ સરકારના નિર્ણય તોલે કરેલી કોષ્ટકોએ પરિણામે અમુકનું છે, કે કેલમ પથાસ વર્ષમાં એટલું સેનું કાલવામાં આપ્યું છે, તેટલું જ સેનું કાલ તેમાં પાણી છે.

—સોરાષ્ટ્રના બંદરી વિકાસ માટે બીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં અલાવવાર બંદર માટે બજા વિસ્તાર વેળાના, વેરાવળ ખાલે અમુક બંદરની રચના તથા એડી બંદર ખાલે વધુ રોડેલ અને અમલી હેરેરની વધારાની સમવડો કરવા અને પોરબંદરની બંધી મોસમ માટેના બંદર તરીકે વિકાસવાનો કાલેકેમોનો સમાવેશ થાય છે. આ કાલેકેમોના અંગે માટે ત.તેતરમાં રૂ. એ કરોડ અને રૂ. રોડ કરોડના એમ બે બંદરી વિકાસના અંગેના રચવામાં આવ્યા છે.

—સોરાષ્ટ્રના ગુલા ગુલા બાલેમાં રોડ ના ૮૦ કમર રતલ એટલું પાણ્ય-સાધક દુધ ઉત્પન કરવા તથા આંબોની દુધ ઉત્પાદક સહિત વધારવા માટે રૂ. એક કરોડની યોજના તથા વધાર કરવામાં આવી છે. મોટી ડેરીએ દરેક બે રોજના દુધ કમર રતલ અને નાની ડેરી દરેક રોજના પાચ કમર રતલ દુધ ઉત્પન કરશે.

—ગાંધીનીરેલમાં અમુકી કા. તાન થાન નામની માધનીજ બાબા બી. એ. માં બંધાલી લાવામાં એલમ અંગે પ્રથમ વર્ષમાં પથાર થઈ.

—પાણીરતાનમાં એડી હમેલવારને જ એડીઅમત આપી કો છે. આ કાલે

પૂનરીની સુવર્ણ

સોરાષ્ટ્રનાં એક મામલમાં આ તરીકે વરસાદ ન પડ્યો હોયે ત્યાંના લોકોએ માથાની આંધેરની ગાંઠના પુનરીને લેવા કહ્યું. કાલે નકારી કોલ અમલે સો મેલા અમલ પ્રાથના કરવા મેલેલા લોકોને એડેને પૂનરી અમલે લોક વિચારમાં પડી ગયો અને પછી મેલેલો :

“આલે આપલે કાલે માટે એમા થવા કાલે ?”

“પ્રાથના કરવા માટે !” રોજાંએ મેલેલી અમલ આલેલો.

“યાની પ્રાથના કરવા માટે ?”

“વરસાદની.”

“પ્રાથનાની કાલેમાં તમને વિશ્વાસ છે ?”

“હા.”

“તો પછી તમે બધા હરીએ કીધા વિના કેમ આપ્યો છે ?”

લેગન

પેટાગિનનાં રવ નામરકાસ કવરજ ના બી. પુન થી બાબુલસ કાલે એકાનીસખર્મનાં પ્ર. નરોત્તમભાઈ કરસનજીની પુર્તી બી. પ્રભાવતી બેન ના સુભ કાલે માધી કોષ્ટકમાં (એક-નીકાબમ) તા. ૨-૪-૫૬ ના સોમવારે બી હરિકેડ એન. આર્મનાં સુભ કરેલે ગૈરિક લીધીથી થવાં કરતાં. એ પ્રકારે ગુડી ગુડી કરેલાંએ બી નરોત્તમ બાઈ કરસનજી તરફથી થવા થકિત મેટા, આપવામાં આવી હતી.

ગુલિમી માટે

સુવેરની શિંગના સુલેરા

બનાવવાની રીત

આમથી:- સુવેરની લીલી લિંમ ના કાજા ફેર ૧, રાંટલીને લેક ફેર ૧. તેમ, લી, નાળિયેર, આડ, લીલા મરચા, રોડબીર, મીંડુ હળવર કાલે સુમારે.

સુવેરની શિંગના કાજા બરત કરકરા વાટવા. મુલા ઉપર પેણી માં તેલ મુખી વાટકા કાજા અંદર નાખી લીલા તાપે કાલેલી ચાલી થવા પછી કાડી લેલ. ઉપર લખેલો અંકાલો સુમારે નાખી હલાવી માલો તથાવાર કરકરા. રાંટલીના મોટામાં ઘીન મોકલ છે મોટ બાલેલ. પછી તેના નાના કુલા માલી પાતળી પુરી વધુવી પુરી કાલમાં હાલ એક બાજુથી બરત મેલવી થાળી તથાવાર કરકરા માલો એક અમલો પુરીમાં મુખી, પુરી મેલવી થાળી રોડ કાળી ઝીલા આખળા પાવવા. મુલા ઉપર પેણીમાં તેલ મુખી, તેલ મરચ થાપ તાપે કુલરા માલે નાલે તળી મેલા. પસાવતી એક. નવસારીયા, ઉપકાલેલ.

એલેને નવી વાનગીએ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

એકથી ફેરા મોટા

ગુજરાતી કે ગુજરાતી લીકનરી. શીમત પા. ૧-૨-૬.

મળવાનું કાલે આ મોરીશ

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

પંચવાડીકે પંચાંગ

વાર	બીસી ૧૯૫૬ મે	હીંદુ ૨૦૧૨ વૈશાખ	મુસલમાન ૧૩૭૫ રજાબ	ખ્રિસ્તી ૧૯૨૪ સપ્ટેમ્બર આર્વા	સુરોદય ક. ખી.	અપોસ્ત ક. ખી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧૮	૨૬	૭	૨૦	૧-૨૪	૫-૨૮	
શનિ	૧૯	૨૭	૮	૨૧	૨-૨૫	૫-૨૯	
રવિ	૨૦	૨૮	૯	૨૨	૩-૨૫	૫-૩૦	
સોમ	૨૧	૨૯	૧૦	૨૩	૪-૨૬	૫-૩૧	
મંગળ	૨૨	૩૦	૧૧	૨૪	૫-૨૬	૫-૩૧	
બુધ	૨૩	૩૧	૧૨	૨૫	૬-૨૭	૫-૩૧	
ગુરુ	૨૪	૧	૧૩	૨૬	૬-૨૭	૫-૩૧	
શુક્ર	૨૫	૨	૧૪	૨૭	૬-૨૮	૫-૩૧	
શનિ	૨૬	૩	૧૫	૨૮	૬-૨૮	૫-૩૧	
રવિ	૨૭	૪	૧૬	૨૯	૬-૨૯	૫-૩૧	
સોમ	૨૮	૫	૧૭	૩૦	૬-૨૯	૫-૩૧	
મંગળ	૨૯	૬	૧૮	૩૧	૬-૩૦	૫-૩૧	
બુધ	૩૦	૭	૧૯	૩	૬-૩૦	૫-૩૧	
શુક્ર	૩૧	૮	૨૦	૪	૬-૩૧	૫-૩૧	

આ રીતે પિતે આમે અપરધ કરકારનું પોલીસવંત સમજ બનેલ છે.

સર્વોદય

કૃષિ પ્રમુખ થી દેશરે રચનાત્મક કાર્યકરો સાથેના એક વર્તીલાપરમા બજાવું હતું કે, સર્વોદય અને રચનાત્મક કાર્યકરમા માનતા બાધ્યા. કૃષિપ્રમા પશુ ધનપતીમાં છે. સર્વોદય વિના દેશનો ઉદાર નથી રેમ કરકાર અને કૃષિસે સમાજવવાની આપણી પર ભલામણી છે.

રચનાત્મક કાર્યકરોએ રાજકીય નીતી, સામાજિક નીતી કે આર્થિક નીતિનો, એક બીજાથી રચનાત્મક રીતે પીચાર કરવાની જરૂર નથી. જેઓ આવીછે રહે નિચાર કરે છે તેઓએ દેશના, સમાજ વિકાસ માટે પ્રયત્ન કરવાનો રહે છે. રાષ્ટ્ર છવનમ, કોષ એકાદ પાસાનો જ નિરાશ કરવો કે એની વિચારણા કરવી એ બોલું છે. આવીછતાં છવનકાળ કરમાન પશુ આ પ્રજા હમેશાં વિવરણક રહી હતો અને તેથી જ આવીછએ, રચનાત્મક રીતે અને રચનાત્મક કાર્યકર અપનાવેલો હોય.

નિરક્ષરતા નિવારણ કુખેશ

સોરઠા જરમા નિરક્ષરતા નિવારણ તી કુખેશ રજ ચક છે. સોરઠાની ૪૨ લાખની વસ્તીમાંથી ૧૪ લાખ અજણ છે! આ કુખેશ, અસિદ્ધ,

સુપરાર્થો, અજુર ચડેલો, સ.મા.છક કરચાઓ, આવા કેરેલેનો શિક્ષા ને વિદ્યાર્થીઓએ સા.જ આપેલ છે.

વે.વી.સે.થી પચીસસે જરમા સમાજ શિક્ષણ કેનો માલે છે. જેઓ એક ચા બીજા રચરે નિરક્ષરતા નિવારણ આપ છે.

સોરઠામાં ૪૪૩૩ હોરને ગામમાં છે. જેમાં ૩૩ ટીપા છે. ૩૦૦ ગામમાં ૧૦૦થી નીચેની વસ્તી છે, બાકી ૪૧૦૦માં ધરને ૪૦૦૦ ગ્રીડ શિક્ષણ કેનો રાજ થવા છે. આમે ગામો નિરક્ષરતા નિવારણ કેનો રજ કરી.

બીજા પંચવર્ષીય યોજનામાં આપ આરંભમાં આવી યોજના કલત સોરઠમાં છે.

દાદ લાખ માણસોને બે માધમા શિક્ષિત કરવાનું યોજનામાં આપું હશે છે.

શ્રી નરસિંહ મહેતા પંચ શતાબ્દિ

મહાશ્વરનાતના જાણીતા સાધિવકર અને સંશોધનાર શ્રી કે. કા. શાઓ ના પ્રમુખપદે જુનનમક આતે શ્રી નરસિંહ મહેતા પંચ શતાબ્દિ મહોત્સવ ની ઉજવણી થક હતી.

બે હાલાનો જરચ કાર્યકર યોજ વ.માં આવેલો. જેમાં જુરત અને ગુજરાતી જાણીતા ગજકરો શ્રી અમીન

આઝાદ, 'સીરતી', 'સુધારું', શ્રી 'અનીલ' જોરે આવેલા તેમનો જુર-વરે પશુ યોજનામાં આવેલો.

પ્રમુખ રચાનેથી બોલતાં શ્રી કે. કા. શાઓએ જકત કવિ નરસિંહ મહેતા અંજે ભોલતા તેમને આદિ કવિ તરીકે બરહાવેલા, અને કેહેલું કે આદિ કવિ તરીકેના વાસ્તવીક ભૂમિકા ઉપરનું જાન તો જીવ કવિઓને હાજી બંધ છે, પણ નરસિંહને તેના જુવણાં હવ અને હોવ ની અગ્રામતા માટે આપણે આદિ કવિ ગણવો જ પડે.

દાકાશીક બીબાનું તા. ૪-૫-૫૬ના લાખી આંદોળીયાક બવજાન થયું છે. મરકુપ આંદોળીયામાં પ્રથમ આવેલાઓ માંના એક હતો. તેઓ સીધી પહેમાં ૧૯૪૭માં આ દેશમાં આવ્યા હતાં રચબનેને થયેલી બોટમાં જે જે બાજ એએ રજરમા અથવા તાર રેલીરેલ કે પચદાતા દિસાસો પાદબો છે તેઓ સોનો શ્રી છોડુબાઈ ગાથ આ પચ હાસ આબાર બાને છે.

મેનેજર: અમે પરજુલા માણસને કામ માટે રાખવક હચીએ છીએ.

મરજુ અને આસારે ઉમેદવાર: શું કામ? પોટ એલીલામેથના જાણીતા વતી મેનેજર: કારણ કે એને હકમે તે શ્રી છોડુબાઈ ગાથના પિતાથી શ્રી. તામે ચતા આવડતું હતો.

એટલું જો નજો છે કે કેનેડાની વિજ વિચવાદ કંચની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

કપરોલ કંચનીના હમે સતાવાર એવન્ટ બીએ.

ઉપરાંત

ફિલ્ડ આંદોળીયાની વિજિ અજાલતની કેવ જોડું રૂડ હોપ પ્રેવી-સીવક કીવીન ના જરકાર તરફથી નીમા.વેલા અમેજ હવા જુવણી કાપાવકરકાર બીએ તેમજ અનેની કંમીમેસલ અમેજું રે.ઈ પણ ભવનું કમકામ વિના નીકળે વરીત વડીએ થઈ રહે છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Canada as first.

C. C. PALSANIA

GENERAL MANAGER

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants. Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624.

CAPETOWN Phone 32399

F.O. Box 2154 Tel. Add.: "Bhaisens" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1906)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Upon Stocks)

No.	Only	per lb.	No.	Only	per lb.
1	Only	1/3	17	Only	4/3
2	Only	1/3	18	Only	2/3
3	Only	1/3	19	Only	2/3
4	Only	1/3	20	Only	2/3
5	Only	1/3	21	Only	2/3
6	Only	1/3	22	Only	2/3
7	Only	1/3	23	Only	2/3
8	Only	1/3	24	Only	2/3
9	Only	1/3	25	Only	2/3
10	Only	1/3	26	Only	2/3
11	Only	1/3	27	Only	2/3
12	Only	1/3	28	Only	2/3
13	Only	1/3	29	Only	2/3
14	Only	1/3	30	Only	2/3
15	Only	1/3	31	Only	2/3
16	Only	1/3	32	Only	2/3

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

બોધએ છે
હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે દનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કારાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
જુલુ લિગલો માટે લખો:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જીકસીપર, જુસાફરી, લીખાનાં અને જનરલ એન્ટ
ઈફિરેસન અમલ દુનીયાના હાઈ પલ્સ બાબતી હવાઈ ઈરિધાઈ અમલ જમીન
ખાતે જુસાફરી કરવા થેર થઈ અખાસી આરતે લુઈય કરો.
જાંદો, આગ, ઘોરી, હુલસ, અકસ્માત, પેરામાલ, વિગેરેના નોગા અમે
કલરાની આપીએ છીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પરાસનક ટેક્સ, ડિસાનના થોપડા લખાવના રેવન્યુ ઈન્ડિયનસ
સર્વેક્ષેટ ડે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ ટ્રેસઅ ઈન્સ્યુરન્સને લખવી
વાળોનાં હાઈ પલ્સ હી લીખા વિના અમે માફ સલાહ આપીએ છીએ.
વેપારન અનુમુખલ લાઈસેન્સો, ઈન્સ્યુરન્સ કોર્સ આરટીસીવા અને પોર્ટલાન્ડ
ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમિટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

એક્સ જુટ, હાઈનાઈજ જુટ, પોર્ટલેન્ડ, હીસીંગ એસ્ટ,
આઈ એલ્ડે જોફીસ ટેક્સ, જુક ટેક્સ, ટેન્ક, લાલ પ્રીક્ષ્યલ
આને અધીરી સકરો. અલે પધારી લાલ લેવા સુકરો નહિ.

—એક્સ, ટેન્ક અને કીચન હેરેસર—

જે હમારી રેખરેખ નીચે લઈવાર લાલ છે. તેનો કોડ હમેશાં હાઈ,
લાલ રહે છે. આજ રોકડા લાવોના આઈસ કીસ્ટ અંચાલો અને વેપાર
આગલ લખો.

L. MISTRY

81 BREE STREET, BURGERSDORF, J'BURG.
PHONE 33-4691. - BOX 2626.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો સુકેલો માલ!

ન્યુ ઇસ લાપેલી નીનવ સાડીઓ. ૬ વાર થી. ૪૬-૬
જરીની 'કીનારનાળી નવેરલેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી માલ વાળી
રેસમી છાપેલી સાડી થા. ૭-૧૦-૦ થી ૯૫૨
વેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૯૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હાંખના રંગો અને છાપે વાળી

પાંચ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૯૫૨

૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૯૫૨

C.O.D. અને રપાલથી આવેલા એઈરેલેન તુરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

એકએ તો આમ્પલ એકલીથું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમિટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૭

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગતસ વેજિટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રાપામલર: જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

વેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન બોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર યુરોપ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે, ઓરડાએ નાં નહીં અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગત્ય તો દેશમયી અવગત હિતાઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના ચાપડ હમેશાં તૈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુરપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

No. 19—Vol.—LIV

FRIDAY,
23RD MAY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

SOUTH AFRICAN PRESS-LIBRARY
30 MAY 1956

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editors: Late Mr. Manilal Gandhi—1918-1956

Father Huddleston's Story

By The RT. REV. R. AMBROSE REEVES (Bishop Of Johannesburg) In 'The Forum'

THE City of Johannesburg can well count itself fortunate among the great cities of the world in having had a priest of the faith and charity of Father T. Huddleston, C.R. working in its midst for the past twelve years. During that time he not only consistently championed the cause of the under-privileged and dispossessed, but for the greater part of that time lived among them as Priest-in-charge of the Mission of Christ the King, Sophiatown.

It is this latter fact which gives particular importance to his book, "Naught for Your Comfort," for it is, in his own words, an attempt "to throw light upon one small corner of the country, and it springs from a personal experience which is limited and confessedly partial." But it is in just this that its value lies; it is a story of personal experience told simply and courageously; a story inspired by a great faith in Africa.

Such a story is bound to evoke strong reactions on the part of many readers, and already, as would be expected, it has been strongly criticised in some quarters. In so far as such criticism has been an attack on the author it can be disregarded, for, whilst vilification of personalities has become all too frequent a substitute for discussion among us, it has no valid bearing upon the truth or the falsity of a record which avowedly does not attempt to describe all the complexities of the South African scene.

Much play has been made by some critics of the suggestion that this book is partisan in character, drawing attention to the fact that quite early in the book the author declares, "I shall write this book as a partisan." Perhaps it is unfortunate that Father Huddleston used the word "partisan," even though the text makes it quite plain that all that he writes of his experience is judged from the standpoint of the Christian doctrine of man. Far from being a defect this is its great merit. The author takes his stand firmly on the Christian truth about man and evaluates the experiences that befell those whose lives crossed his, according to that truth.

Central Importance

But for me the central importance of this book is to be found in the fact that in its pages are depicted the stark and cruel effects that the stream of racial legislation which has been enacted in South Africa in these last years are having so often on the lives of actual human beings. To say this is not to overlook the fact that during this same period some steps have been taken which

have been beneficial to the non-European. For example, the labour bureaux which have been established are of assistance both to urban and rural Africans seeking work; a considerable number of salaried posts have been made available to non-Europeans in the Public Service; attempts have been made to grapple with the terrible housing shortage, the education vote has been steadily increased; very valuable work has been done in controlling disease.

But side by side with this there has been the enactment of legislation which has had and is having just the kind of consequence on individuals that is depicted in *Naught for Your Comfort*. So often these matters are discussed by the opponents as well as the champions of such legislation in such a theoretical fashion, as if all that was at stake was the merit of rival ideologies. Indeed there is a danger that those who have to do with these issues may be so taken up with the pros and cons of this or that matter that they become unmindful of the fact that their policies are bound to affect for good or ill the lives of beings who are human like themselves.

Legislators and administrators would do well to read and re-read *Naught for Your Comfort*, for then they will see the effects of their actions on the lives of others. They may dislike intensely much of that which they find set down here. They may say that, for example, the Suppression of Communism Act has not always affected those who have become subject to its provisions as grievously as it has done in the case of Oliver Tambo.

(Continued on page 310)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Bicores and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tons and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Colours Embroidery £3/15/0
Dordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knicker, Blazers, Vests, Socks, Girls Gym Dresses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Hosiery 5/11 to 7 12/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 3/6 & 12/6 pair

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg
Slipshort. Huge range now at clearing
Prices.

Write For Samples: (Not for Rhodisia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class - single without food	£92-0-0
Second " " "	£68-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food £11-10-0	Ordinary Food £4-18-0
Hindu Special Food £10-3-0	Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letter.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAFAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 25TH MAY, 1956

Republic And Non-Europeans

THE Prime Minister has once more reiterated the view that the Nationalist Party works for the attainment of the republican ideal and that the Party will never abandon this ideal. His case for the republic is that it holds out the best prospect of enabling the (White) people of South Africa to cultivate one sense of national loyalty.

Since South Africa is a mixed nation, made up of peoples with diverse historical backgrounds, it stands to reason that the republican form of government would be ideal for them. The monarchy is part of the tradition of a small section of the population. If the majority of the nation wanted a republic, to insist on having a monarchy would amount to frustrating the will of the majority.

But it is important that the distinction should be made between the republic that the Prime Minister would have and the republic that the majority of South Africans would like to have. This distinction is important because to support either form is in effect to express support for a certain quality of ideals and values of life.

The Strydom republic would certainly be a paradise for the White supremacist; for the oppressor of his fellowmen; for the citizen who believes that certain advantages and oppor-

tunities in life must be reserved for people with a White skin and that there must be no equality between Black and white. In the end the man of colour would be reduced to the position of a slave serving the ends of the Afrikaner master race in the republic.

The Commonwealth connection and the monarchy, on the other hand, symbolise quite a different set of values. In the Commonwealth people believe that the individual is an end in himself and that his personality is sacred regardless of his race or colour. What is more, most of the nations within the Commonwealth are committed to the job of seeing to it that the liberty which they want for themselves is shared and enjoyed by every human being regardless of race, colour or creed.

From this it will be seen that under no circumstances can the man of colour support an apartheid republic. On the contrary he regards it and propaganda made for it as positive menaces and his duty in the circumstances is to oppose these threats to his very survival.

To be effective such opposition does not need to be distinctly non-European in character. It should be the sort of thing where the non-European, who is threatened by apartheid, works hand in hand with the White democrat who sees in the republican ideal

as enunciated by the Prime Minister an unqualified evil.

Non-European policy should progressively be attuned to the end of discovering more points where the White and the non-White South Africans are jointly threatened and where, therefore, the chance is greatest for joint opposition to apartheid. It is only at these points that possibilities exist of the Black and White South Africans learning to work together and standing together in the defence of values of life they cherish together.

In a sense the march to the Strydom republic is a golden opportunity to non-European leadership to present before the country a line of approach which holds better prospects of uniting all our peoples than the Prime Minister's Police republic. In this context the non-European leader must realise that it is his duty to give a lead to the non-White South Africans as to the White in the direction of a greater South Africa where the ideals and values of life cherished by the anti-republicans in the White community will be guaranteed permanent survival by the simple and convincing fact that they shall be the common property of the majority.

At the same time we must point out to the White anti-republican that to regard this fight as a matter for people with a White skin is merely to play into the Prime Minister's hands. The anti-republicans represent only a minority in the White community and as long as this is the case, they stand no chance against Afrikaner Nationalism. On the other hand if they join

hands with the non-European on this issue, no power that the Prime Minister can ever command could bring about his Police republic.

The acid test of the determination of the White anti-republicans, then, is whether or not they are willing to ensure victory by getting non-White allies to their side. So far they have fought like people who want to be defeated. Small wonder the Prime Minister can say the Nationalist Party will never abandon the republican ideal! But if the White anti-republicans fight to be defeated, opposition to the Police republic is a very serious matter for the non-European.

Proposed Removal Of Sobantu Village

THE following on the proposed removal of Sobantu Village was submitted to a public meeting organised by the Liberal Party of South Africa in Pietermaritzburg on May 15:

This public meeting of citizens of Pietermaritzburg, representative of the four main racial groups living in the city, expresses its astonishment and concern at the Government's plans to remove the African inhabitants of Sobantu Village to a site at Edendale some miles further away from the City.

This meeting calls upon the City Council to resist this fantastic proposal by every means at its command and, if necessary, to refuse to co-operate with the Government in the implementation of its ridiculous plans.

This meeting is convinced that the City Council can count on the support of the vast majority of the inhabitants of Pietermaritzburg, of all races, in its opposition to this scheme and calls upon the members of the Council to act forthrightly and with imagination in conducting a vigorous opposition to the Government's plans.

The Late Mr. Manilal Gandhi

By Alan Paton

I AM glad of one thing, that I wrote from America to thank Manilal Gandhi for the encouragement that many of us had received from "Indian Opinion." That was true, was it not? What peace-loving man could write more resolutely than he? In that respect he was a true democrat, being most fierce in his defence of justice and truth. Few men had his gift of using temperate speech to speak the intemperate truth.

That is the gift of judgment, and he had it. He was the partisan of truth. No one doubted, no one could doubt, that the standards by which he judged were lofty and stern. Gentle he truly was, in all things but judgment.

If there was one thing above all that he judged ruthlessly, it was Apartheid. For him it was no practical policy for solving a difficult problem. He saw it for what it was, a withholding of all that is best, no matter what immediate benefits it might bring.

One allowed a man to become a sergeant in the police, but only on condition that he gave up the desire to be a Member of Parliament. You let him become an advocate, on condition that he could never become an Attorney-General. You let him become a doctor, but he could never become Minister of Health. No matter how great his gifts, how splendid his character, how deep his devotion to his country, he could not in his lifetime attain the stature of a man. You chopped a society into two, and the poorer half must, by some magic known only to the Nationalists, and in defiance of all the laws of competition, become a new society, equal in riches, majesty, and magnificence to the old.

Yet that is a materialistic view of society, not in itself evil, but wholly incomplete. Manilal Gandhi had in addition a profound understanding of the spiritual nature of society, and of the spiritual nature of man.

Anything that detracted from the dignity of the person, and from the dignity of a people, was evil, and not in the plan of God. It could not be in the plan of God, because God had a care for the person. "Precious thou art to me, right well beloved." And because man is precious, he partakes also of the divine. Harm man, and you strike at the heart of the divine intention. That is what Apartheid is doing.

Manilal Gandhi saw clearly that Apartheid had been elevated by its believers to those lofty regions that belong only to Goodness, Truth, and Beauty. Apartheid had become the Supreme Morality, the Inviolable Truth, the Ineffable Beauty. Justice, mercy, and love, could be attended to only after the demands of Apartheid had been satisfied. But to him justice, mercy, and love, were the attributes of God, while Apartheid was only a creation of man. Therefore he rejected it.

He tried to live his life in the light of these great precepts. He was beloved by Christians, because, like his father before him, he understood deeply the Christian doctrine of Man. Therefore he rejected utterly the worship of the State, of the group, of the race, of any principality or power that by seeking glory to itself, diminished the glory of man.

Yet he saw clearly that the mere worship of man led always to his enslavement. The paradoxes of humility and pride, of obedience and resistance, he understood. Power he hated and distrusted, except the power of fraternal love, which, when it reached its flowering in the souls of men like his father, was the master of all temporal power.

We weep for our loss, and give thanks for our gain. We remember his widow and children, and cherish his cause.

May his soul rest in peace.

Lecture By Alan Paton

"REPORT on the South" was the topic on which Mr. Alan Paton lectured at the University Main Buildings on Tuesday 22nd May at 8 p.m. This lecture was organized by the South African Institute of Race Relations.

Mr. Paton who has just returned from the United States of America spoke on a subject which he studied carefully during his sojourn in the U.S.A.

Although it was a very tricky topic to lecture on Mr. Paton did it superbly and gave his hearers a vivid picture of the exact situation in America.

In his lecture Mr. Paton dwelt on the fight for civil rights by the Negroes of America and the stand taken by the Government of that country. He also spoke on the historical ruling given by the Supreme Court of America on the 17th of May, 1954, i.e. complete integration in all schools, and the consequences in the Southern States of America, namely, Alabama, Georgia, and other neighbouring States, thereafter. Trouble had flared up in these parts after this ruling which Mr. Paton explained as being the "ripples after a stone is thrown into a pool."

Mr. Paton assured the audience that the situation was becoming better, as many of the States were

doing everything in their power to enforce the law of complete integration.

Mr. Paton went on to say that the younger generation i.e. the present college and university students on the whole did not mind integration. He stressed the point by narrating a story. He said, "last year the University of Georgia were going to play the most important football match of the year against the university of another State. This other State had a Negro player in their team and since the State of Georgia was against integration, the Governor wrote to say that they could come to play the University of Georgia only on one condition that they left the Negro player. To this they replied that in that case they preferred not to play the match. At this the students of the University of Georgia were infuriated and so 2000 strong they marched to the Governor to protest." In the end the Governor had to reconsider his decision."

This is the state of affairs in America. This lecture was most interesting and educational. We hope the Institute of Race Relations will in future organise more lectures of this type.

Court Unanimous In Upholding Senate Act

A full bench of the Cape Supreme Court, Cape Town, ruled the Senate Act, 1955 and the South Africa Act Amendment Act, 1956 to be valid. The Judgment was unanimous.

"The firm conclusion to which we come" the Judges said in the jointly prepared reasons, "is that no limitation can be implied upon the scope of powers, expressly granted to Parliament, no ordinary constitution, so as to preclude Parliament as an constituted from enacting the Senate Act."

Col R. D. Pakington Jordan, attorney for the applicants in the case said that an appeal against the judgment would be noted immediately.

The bench consisted of Mr. Justice de Villiers (Judge President), Mr. Justice Newton Thompson and Mr. Justice van Wieren.

The two Acts were challenged by Mr. William David Collins, a

Coloured merchant of Capetown, and Mr. Andrew James Breckels, a Coloured composer of Maitland.

Their applications for orders declaring the Acts invalid and restraining the Minister of Interior (Dr. T. E. Dönges) and the Electoral Officer, Capetown (Mr. C. de W. van Zyl) from removing their names from the Common voters roll were dismissed with costs.

The applicants were represented by Mr. Graeme Duncan, Q.C., Mr. H. Smithe, Q.C., and Mr. D. B. Molteno, Q.C.

Mr. D. P. de Villiers, Q.C., Mr. J. de Vos and Mr. G. van R. Muller (instructed by the Deputy Government Attorney, appeared for the Government.)

The Indian As An Integral Part Of South African Society

By Dr. S. COOPPAN And A. D. LAZARUS

Dr. S. Cooppan is full-time Indian Research Assistant in the Department of Economics of the University of Natal

Mr. A. D. Lazarus is Principal of Saint College, Durban, and Chairman of the Natal Indian Teachers' Association

[The following is a paper from the booklet "The Indian as a South African" (Price 4/3) published by the South African Institute Of Race Relations, P.O. Box 97, Johannesburg.]

FIVE years from now there will have been a hundred years of Indian settlement in Natal. European settlement in the province is about thirty years longer, but political propaganda has endeavoured to make the white electorate believe that the Indian is an alien, unassimilable element in South Africa, a threat to the 'white' civilization. Lately there has been an attempt to infect the African mind in the same way. It is hardly believable that it could seriously be held that less than 4,000,000 Indians could endanger the security of 2½ million Europeans and 8 million Africans!

This manner of thinking has been responsible for periodic waves of agitation demand for the repatriation of the Indians; and various forms of social, political, and economic pressure have been brought to bear upon them to compel them to seek repatriation voluntarily. Strange as it may seem, up to 1911, the demand for the importation of Indians was as strong as that for repatriation; and, though not vociferous, the importers of Indian labour were more determined and consequently importation far exceeded repatriation.

The policy of repatriation stimulated by a monetary inducement of £40 per adult, has been a failure. The failure has been admitted by the late General Smuts, Mr. Heston Nicholas, the former Administrator of Natal, and the present Prime Minister, Mr. J. G. Strijdom. But the electorate has been left to think along the old lines:—i.e., to retain a mental picture of the Indian as a bird of passage, a temporary dweller who does not, and cannot, fit into the South African pattern of life. The people of this country have not been told categorically and with sufficient repetition that repatriation is an unreal and unjust policy in the light of circumstances prevailing today. They have not been told clearly that from all points of view the Indian people are a permanent and integral part of the South African nation. Many, therefore, continue to speak as if the Indians were committing a

crime by ignoring the monetary inducement and by resisting the economic and social pressures to leave the country; they expect them to depart swiftly as if they were intruders, shiftless parasites.

In the past nine years South Africa has been contending at the United Nations, in the dispute with India on the treatment of South African Indians, that this was a matter of domestic jurisdiction. Indians were claimed to be South African nationals, and it was argued that their treatment was an internal affair. But

repatriatory aspects of the Cape Town Agreement. India was more concerned with the positive and unifying aspects of the Agreement, for she had an historical obligation to see that the original promises to the indentured labourers were carried out. South Africa, on the other hand, wanted to evade that obligation. Morally her stand is indefensible.

Urgent reasons have been set out by some for settling the Indian question by a vigorous policy of repatriation, amicably arrived at between the Governments of

Indian policy are reflections of the white man's dilemma—a dilemma of his own making—when he decided to make his home in a country and a continent inhabited predominantly by non-whites. So far as his relations with the Indians are concerned, he seeks to get out of his dilemma by trying to send them back to the land of their forefathers. The Indian Government has been consistently opposed to the compulsory repatriation of the Indian labourers or their descendents. It was not prepared to be a party to the 'sunkid oranges' policy of the labour-importing countries. Little sympathy can be expected from independent Asian and African nations for the efforts of white men to retain a position of supremacy in the non-white areas of the world.

The primary motive behind migration is to improve one's condition in life, and the inducements must be such as to overcome the deep attachment to the land of one's birth. The bonds are many, strong and subtle. No matter how adverse the conditions in the land of one's birth, there is a natural resistance to being pushed out of it by man or nature. So long as hope resides in the human breast, the tendency of mankind will be to work towards overcoming such adverse conditions.

It is not beyond the bounds of possibility that events in Africa may bring the same intense pressure to bear upon the white minority to return to Europe. Perhaps, the present reluctance to migrate will then be appreciated. But with a little kindling of our sympathetic imagination now, we need not wait for that unfortunate and distressing day in the future. One may even succeed in forestalling it. It is little realised that the repatriation slogan is easily learnt and is possible of extension from the Indian to the European. Let us drop it; it is a dangerous game! Eventually the European stands to lose more than the Indian.

It is submitted in this paper that in order to reduce Indo-European tension both at the domestic and international levels, the Europeans will have to face up to the fact that South Africa

India Celebrates 2,500 Years Of Buddhism

New Delhi.—Together with many other countries, India is this month celebrating the 2,500th anniversary of Lord Buddha.

The celebrations began when Prime Minister Nehru laid the foundation-stone of a commemorative monument in New Delhi on May 21. Next day, May 22 was declared a public holiday by the Indian Government. President Rajendra Prasad presided over a mass open-air meeting of citizens. Meetings and functions were held simultaneously in other Indian cities.

Indian post offices, on that day sold commemorative postage stamps and letters were despatched "2,500th Buddha Jayanti."

A film on Buddhism which had been produced with the help of the well-known director, Bimal Roy was shown on May 24. "2,500 Years of Buddhism," a Government of India publication was also on sale on that day.—(ISI)

We expect to publish an illustrated Biography of Lord Buddha next week. Owing to the pressure of other matter and the late arrival of the required matter we could not print it this week.

at the same time South Africa was prepared to meet India and Pakistan at a round-table conference in the hope of negotiating another repatriation scheme more satisfactory to herself. This is a contradiction in public policy.

Advocates of repatriation believe that the policy failed because India did not do enough for the repatriates on the other side. One cannot see what incentive there is for India, or any other country, to care for South African nationals who have already given of their best years to South Africa. India herself is not seeking immigrants. This was the basic weakness of the

India and Pakistan on the one hand and the Government of South Africa on the other. India is now an independent nation, her emergence as an Indian Ocean power with influence in Asia and Africa is recognized. It is believed that it would be a wiser course for South Africa, in the long run, to maintain friendly relations with the Asiatic powers. It is argued that India would have no cause to be at loggerheads with South Africa if there were no settled Indian population. Unavoidably subjected, from the white man's point of view, to the same disabilities as the African. The Union's Native policy and

THE INDIAN AS AN INTEGRAL PART OF S. A. SOCIETY

In the fatherland of the Indians too. In the speech made by the Governor-General during the Day of the Covenant celebrations at Pietermaritzburg in 1955, reference was made to the African people but the omission of all reference to the Indian community was conspicuous. On the same occasion the Prime Minister referred to the Coloured population as the 'natural ally' of the white man and he, too, had nothing specific to say about the Indian. South Africa should be given the facts that far from being a menace to the security of any other section of the population, the Indian minority is a proved asset to the country, contributing to the economic wealth and spiritual life of the country to the utmost of its present opportunities. By whatever arguments the European advances his claim to permanence, security of tenure, and the full rights of citizenship, the Indian people can do the same.

The great majority of South African Indians are descendants of the labourers imported into Natal from 1860 to 1911. The emigration was financed by the old Natal Government. The labourers were brought out in the interests of the white colonists. The migration of Indian labour was permitted only after long a promise with the Government of India. From the beginning this emigration to Natal (and to other parts of the world) had characteristics of permanent association. The earliest negotiations for a supply of Indian labour for Natal even held out the hope that the labourers could settle in the country and eventually achieve the status of party proprietors. Neither in the Natal laws governing indentured immigration nor in the contracts signed by the labourers at the time of their recruitment in India, was there an obligation on the part of the labourers to return home at the expiry of their contracts. In fact, the permanent settlement of these labourers was directed and induced in many ways by Natal. It was only from 1895 that the ex-indentured labourer was discouraged from settling, but even then there could be no compulsory repatriation. In permitting the emigration of labourers to these distant lands the Government of India took into account the probability of their permanent settlement, and consequently would not countenance compulsory repatriation. On the other hand, it also protected the immigrant by providing a condition for his return at the cost of the importing country, should he so desire.

(To be continued)

Father Huddleston's Story

(Continued from front page)

And they may say that Infusa Central does not operate as harshly always as it did in the case of Absalom of Alexandria. But let them not forget that Oliver Tambo is a real person and a devoted churchman, and that Absalom actually exists.

They also need to remember as they read that the incidents recorded here are neither isolated nor exceptional. Any who come into personal relationship with Africans in this city know full well that each happening set down by Father Huddleston could be paralleled by scores of instances from their own experience. Unfortunately they are so common that there is a grave danger that after a time they become accepted as a normal part of the pattern of life. One can hope that not only those who are responsible for the ordering of our social life but all that read it will heed this warning for "One of the terrible things that happens, after a while, to all of us in South Africa is the acceptance, unwilling or otherwise, of a situation which cannot be justified on any moral principle, but which is so universal, so much a part of the whole way of life, that the struggle against it seems too great an effort" (p. 34).

Memorable

Naturally, much of the material in this book is drawn from the author's experience in Sophiatown, the chapter on which is one of the most memorable in the whole book, for while, as Father Huddleston says, the vitality which in Sophiatown cannot be captured and held in words, he has more nearly succeeded than most of us would have thought possible. Even the casual visitor to Sophiatown can hardly fail to be impressed by the vitality of life there which contrasts so sharply with so many of the great urban locations which, while they may have a more uniform stand of living, never seem to be alive in the same way. But the complaint has been made that no credit has been given to all that has been done for those who have been removed from Sophiatown to Meadowlands, at of affection for Sophiatown has blinded the author to the squalor and the squalid conditions in which many people there live.

Nobody in their senses would try for one moment to defend squalid conditions anywhere, even though some of us have repeated-

ly pointed out that there were, and still are, far worse squalid conditions in the Orlando Shelters and the Moreka Shanty Town which cried out to be dealt with first. Further, those who care for Sophiatown were urgent in their demands for a genuine scheme of squalid clearance there long before the Western Areas Removal Scheme was put into operation. No doubt many of those who have gone to Meadowlands are better housed than they were in Sophiatown. The real objection to this scheme has never been opposition to squalid clearance. Any plan to remove the sub-tenants or reduce the density of the population in Sophiatown would be warmly welcomed by any who care for the African. But this is a very different thing from uprooting a whole population and taking away their freehold rights in the process.

As Father Huddleston says, "the Government's scheme was not squalid clearance but robbery: robbery carried out in the interests of and under pretence of the neighbouring white suburbs: a political manoeuvre." Even through the scheme of removal has been in operation for some time, and even if it had been completed, the story of Sophiatown still needed to be set down in black and white for all the world to read, for whatever may be said about the advantages of life in Meadowlands over that in Sophiatown, robbery remains robbery and our consciences ought to continue to be disturbed.

"Christian Dilemma"

Christians are bound to be concerned especially with the chapter in this book entitled "The Christian Dilemma." One wishes that here Father Huddleston had given recognition to the fact that in almost every Anglican congregation in the Southern Transvaal at least a few European members of the church are to be found who are as deeply aware as he is of the realities of the church situation at the present time. But I am sure that he would be the first to admit that in these pages he has not given by any means a complete picture of church life among us. In any case, what he has set down here is all too true to be uncomfortable. What he says is so disturbing because, when every alternative has been made for the complexities and difficulties of our situation, church people know in their

hearts that the church ought to be providing the setting within which those of different races can learn to understand, respect, and appreciate one another.

That the church is certainly not doing on anything like the scale that is required if Christians are to make any effective contribution to the resolution of our present dilemmas.

As I read and re-read this chapter I could not help recalling some words of Col. Laurens van der Post, "We may offer the African our faith every Sunday as we offer it in our diminishing selves, but at heart he is not impressed by that.....The African today is growing less and less impressed by what we preach in Church and profess in Parliament. He is influenced by what we do. He goes by the example we set. He may pick up a certain Christian pattern and find it convenient for the practical business of living or wear a Christian mask, so we do. But it does not take him long to see that there is a dark gulf between what we profess in Church on Sundays and practice in the week."

Here are words which any member of any church in South Africa would do well to ponder upon deeply, and in the light of them to read again the concluding paragraphs in this chapter in Father Huddleston's book.

And not only the concluding paragraphs of this particular chapter. Here is a book which, while it ought to be read by all who care for the future of Africa, has a special claim upon the attention of Christian people, especially those in South Africa. Whether they happen to like or dislike Father Huddleston, approve or disapprove of his methods, the experiences set down here are actual happenings, events that we would do well to take into account before it is too late.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Data of Books, Holocene Sheets, Insects Tax Returns.
Contact No. 213 Blomfontein, Second Floor,
17 Commissioner Street, Pietermaritzburg.
Phone 22-1054.

S.A.I. Organisation Attacked By Congress

A Statement Of What Transpired Wanted

THE South African Indian community is entitled to know the full facts of what transpired behind closed doors in Cape Town last week when the Prime Minister and the Minister of Interior met Messrs. A. J. Mistry, P. N. Patil and A. M. Moolji representing the South African Indian Organisation," says a press statement issued by Dr. G. M. Nairkar, acting President of the South African Indian Congress.

"According to a press report," adds Dr. Nairkar, "several proposals for the implementation of the Group Areas Act" formed part of these discussions. (This was disclosed in the 'Rand Daily Mail' of the 21st May 1956. There was also discussion on the separate Round Table Conference and on other matters.

"The South African Indian Organisation and the three men who represented it did not have the mandate of the Indian people to hold any talks with Mr. Strijdom and Dr. Dangee.

"The secrecy surrounding the discussions is a matter of grave concern to the entire Indian people and it is the duty of Messrs. Moolji, Patil and Mistry to make known immediately the full details of what led to these talks and the details of the discussions held."

"The South African Indian Organisation does not represent the Indian people of the Union nor are they qualified to make any proposals secret or otherwise to the Government on the question of the implementation of the Group Areas Act or on the question of the Round Table Conference.

"On the Group Areas Act the voice of Indian people was clearly heard at the 'All-India' Conference held in Durban on the 5th and 6th of this month. The conference convened by the Natal Indian Congress has unanimously rejected the Act and has made it clear that the Indian people will in no way participate in any form whatsoever in order to implement the Act. In keeping with that policy Conference rejected the submission of reasoning piece. That being the Indian viewpoint, what right have Messrs. Moolji, Patil and Mistry to submit proposals for

the implementation of the Group Areas Act as reported in the 'Rand Daily Mail'? The Natal Indian Organisation did not even attend the Group Areas Conference and they have lost all right to speak in the name of the Indian community on the Group Areas Act. What then S.A.I.

Organisation stands for and whom they represent is well-known to South African Indians, is well-known to the Government and peoples of India and Pakistan and is well known to Mr. Strijdom and Dr. Dangee.

"These discussions coming on the eve of Mr. Strijdom's departure to the Commonwealth Prime Minister's Conference will not help South African Indians or the Governments of India and Pakistan. They will be used by Mr. Strijdom and his Government for their own political ends."

Exiled Goan Leaders Return

Sympathy For Goa's Freedom Among Progressives In Portugal

PROFESSOR Parshottam Kakodkar and Dr. Rama Hegde who were sentenced by a military tribunal in Goa ten years ago and jailed in Portugal have arrived in Bombay after their release. They were arrested during the civil disobedience movement in Goa in 1946 and exiled to Portugal.

On landing at Bombay's airport, they said they were proud to have set foot for the first time on the soil of free India, but they would have been prouder to have set foot on the soil of free Goa.

The two Goan leaders said there was a great deal of sympathy for the cause of freedom of Goa among the Portuguese people.

Dr. Hegde in fact asserted that as many as 85 per cent of the population of Portugal showed sympathy for the Goan cause. He pointed out that the Portuguese themselves were not very happy under the present regime.

In this connection he pointed out the case of Professor Raul Gomes who, though he had been a candidate for the Presidency of Portugal in 1949 and is considered the highest authority on atomic energy in Portugal, was arrested and detained by the Salazar regime when he publicly called upon the people of Portugal to support the cause of freedom of Goa. Professor Gomes however had been released recently, he said.

The Goan leaders said that Mr. Nehru's stand on Goa had found widespread appreciation among progressive people in Europe.

They were given a very cordial reception by a large gathering of local Goans. Prominent among them were Mr. Peter Alvares, leader of the Goa National Congress, Dr. T. B. Cunha, chairman of the Goa Action Committee, Dr. M. U. Mupavanhu, former

Mayor of Bombay, Professor Dandekar, secretary of the Goa Emancipation Committee, and Dr. and Mrs. Pandarik Gaitondo.

Professor Kakodkar was freed during the general amnesty in 1950 but was prevented from returning to Goa and had to live in exile in Lisbon. He was asked to report daily to Lisbon police headquarters. He protested against this kind of treatment for which he was again sent to jail. Last month after the expiry of his sentence by the military tribunal in 1946, he was allowed to leave Lisbon but with a passport valid only for the U.K.

Mr. Kakodkar, who is 44, comes from the village of Kakode in Goa. He is an M.A. in literature and classical history. He came into close contact with Mahatma Gandhi and stayed with him for two years at Sevagram and became an ardent disciple. That was in 1940-41. Soon afterwards he returned to Goa to do social work.

Dr. Hegde also remained in exile for nearly ten years. He is a medical man, having graduated from Goa, and he also holds a degree from Lisbon.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Calendar, Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Akal, Bal Bharat (Hindi)	1/8 each
Manohar Keshavnagar, Maya, Nandorama (Hindi)	1/8 each
Paras Mahal (Gujarati Novel)	1 1/2

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	21/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	50/6
India And The Awakening East	18/6
Bhawanji Jambhani (Novel)	14/6
Dadi Ma Na Yodhan	25/6
Ghar Na Raps	52/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati and Hindi are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, May 14

CENTRE WILLING TO MAKE BOMBAY A CITY STATE

THE Home Minister, Pandit Pant, stated in the Rajya Sabha that the Government would even now prefer the establishment of a Bombay City State to its constitution as a Union territory.

Replying to a motion for reference of the States Reorganisation Bill to a joint select committee, he said that the change could still be made if the people of Bombay desired it.

The Home Minister did not indicate anything about the progress of the talks regarding Bombay in the context of the Maharashtra demand that the city should go to them.

Nor did he disclose any details of the administrative setup that was proposed for Bombay City, if it was to be retained as a Union territory. He merely stated that the administrative apparatus proposed would be one suitable to the conditions and importance of the city. A final decision would be taken after consulting the people interested in the problem.

The Government's endeavour was to concentrate on efforts that would restore good feelings and mutual regard between the leading sections of the city. No doors were locked. Mutually goodwill could open them.

Development Approves 2nd Plan

The National Development Council has approved the objectives, priorities and programmes of the second Five-Year Plan and called upon the citizens of India to work whole-heartedly for the full and timely realisation of the aims, tasks and targets set by it.

The Council, in its concluding session decided to establish a Programme Efficiency and Economy Promotion Committee with Union Home Minister, Mr. Govind Ballabh Pant, as chairman.

The Committee is likely to be empowered of seven members, including the vice-chairman of the Planning Commission, Mr. V. T. Krishnamachari, the Minister of Finance, Mr. C. D. Deshmukh, the Minister for Planning, Mr. Gulzarilal Nanda, and two Chief Ministers to be nominated by the Prime Minister.

The Committee will be expected to review the efficient execution of the Plan projects. While carrying out a project the committee will associate with it the Central Minister whose portfolio covers the relevant project.

Land Reforms Under Second Plan

The total amount of compensation and rehabilitation allowance payable to intermediaries as a result of the introduction of land reforms is estimated at Rs. 435 crores, excluding interest charges, according to the final draft Second Plan.

The report says that Uttar Pradesh and Bihar together account for 70 per cent. of the total compensation.

The draft report proceeds to elaborate the principles of land reforms outlined in the draft outline of the Plan two months ago, the subjects touched upon including tenancy reforms, distribution and size of holdings, dealing on agricultural holdings, agrarian reorganisation, land management practice, and administration of land reform programmes.

It is proposed that during the second Five-Year Plan, efforts on agricultural holdings should be implemented throughout the country.

The ceiling, it is suggested, may be placed at three family holdings, a family holding being defined as the sum of land which yields a net annual income of Rs. 1,200 and is not less than a plough unit.

Sales Tax Likely To Be Increased

The existing Sales Tax on certain articles is likely to be raised and many more commodities subjected to this tax, as the rates are required to realise an additional Rs. 112 crores by way of Sales Tax during the Second Plan period.

The Planning Commission has stated its Draft outline of the Second Plan, now approved by

the National Development Council, that the States must raise an additional Rs. 225 crores by way of taxation on which Rs. 112 crores are to come from Sales Tax alone. (The present revenue from sales tax in all States is estimated at Rs. 58 crores).

Other measures suggested for additional revenue for the States are land revenue surcharges (Rs. 37 crores), agricultural income tax (Rs. 12 crores), betterment levy (Rs. 16 crores), irrigation rates (Rs. 11 crores), electricity duty (Rs. 6 crores), motor vehicles tax, etc. (Rs. 14 crores) and other taxes mainly local property taxes (Rs. 17 crores).

Plan For Bengal-Bihar Union Dropped

West Bengal's Chief Minister, Dr. B. C. Roy, announced his decision to withdraw the proposal for the Union of West Bengal and Bihar.

The Government of India is being informed accordingly. He said he was doing this "in tune to the opinion of the people as expressed in the last parliamentary by-election" in the north-west Calcutta.

Shri M. K. Mitra, a nominee of the West Bengal Linguistic States Reorganisation Committee which has been opposing the merger proposal, was elected, defeating his Congress rival, Shri Ashok Sen.

Plan To Strengthen Congress

The Pradesh Congress Committee chiefs and secretaries who met at New Delhi recently appointed a sub-committee to prepare a statement containing a programme to be followed by Congress Committee during the next year.

The statement is to be prepared keeping in view the points raised in the reviews given by the Presidents of P.C.C.'s.

The conference discussed among other things various amendments proposed to be made in the Congress Constitution including one which changes the objective of the organisation into establishment of a "Socialist Cooperative Commonwealth."

Shri U. N. Chhabra, who was in the chair, summed up the points arising out of the reviews.

Shri Chhabra is understood to have said that it was now essential to pay greater attention to the quality rather than quantity of membership.

The Union Home Minister, Shri G. B. Pant, in a brief ad-

dress laid stress on the need for unity and solidarity among Congressmen.

Shri Pant laid stress on constructive work among women, youth and labour and the desirability of creating a sense of ennoblement among religious and linguistic minorities in the country.

Succession Bill

The Hindu Succession Bill, giving the daughter a share in her father's intestate property, has been passed by the Lok Sabha.

Practically, everybody congratulated the Minister for Legal Affairs, Mr. H. V. Pataskar, for the way he piloted the Bill, a difficult task well performed.

The Speaker, Mr. Annabhadra Ayyangar, felt that the measure would give a greater sense of security to daughters.

Parliament, he said, had taken the place of the matriarchs of old and framed the law for the guidance of society.

The Bill, as it was adopted, has undergone certain radical changes since it was transmitted from the Rajya Sabha, last year.

Apart from including the mother of a person dying intestate among the first category of preferential heirs and re-arranging the order of succession of an intestate woman's property so as to make the heirs of the husband next in the order of precedence after her children and husband, the House amended the clause relating to the right of residence in the father's dwelling house, of a daughter.

That right was enlarged to apply, besides to an unmarried daughter and a woman who had been deserted by her husband or a widow, also to one who had separated from her husband the proviso that such a right would be conferred when the husband had not left a dwelling house was dropped so that irrespective of whether a daughter had other dwelling houses she would still have the right of residence in her father's dwelling house.

Another important change made in the Bill was that the right of making a will, introduced by the Rajya Sabha, was made applicable to the Marumakkathayam and allied systems, besides the Mitakshara system of joint family.

Of Books And Textbooks

FIFTEEN years ago anyone looking at a school building might easily have mistaken it for a chapel or a private home. Times have changed and, today, schools in many parts of the world, with their long flat roofs and trim, bare surroundings, are more likely to be confused at first sight with factories.

This impression is not confined to the buildings. There is often an atmosphere of standardisation in school that reminds one of a modern factory.

One aspect of this standardisation is the fact that all the children in a class use the same textbook. "Read the second paragraph on page 21," says the teacher, "and answer the questions I am putting on the board." Too often, the teacher uses the text book as if he were a kind of machine with all his thinking done for him. He loses his initiative and the class suffers in consequence.

Times have changed and so have text books, but it is still difficult to write books which show that the truth can have more than one face, that science is the pursuit of the unknown rather than a mere exercise of memory, and that the study of language is an opportunity to learn to express oneself and not merely a chance for the teacher to mark how many mistakes are made.

Education should not consist of a teacher asking children about what is in the text book. It should aim at encouraging the children to ask questions and to learn to find the answer.

That is why good teachers today try to avoid an exclusive reliance on a single textbook. They want to encourage children to learn for themselves from varied sources. As soon as children start hunting for information in reference works and library books they are on their way to becoming real scholars who have mastered a method of study and embarked

on an intellectual adventure. They soon learn that there are several ways of looking at the same event.

Recently, a group of English fourteen-year-olds wrote to the American Embassy for literature about American history. They were amazed to find that there were at least three ways of describing the American War of Independence.

- (1) A glorious battle for freedom from British oppression.

By
NICHOLAS GILLET

- (2) A squalid refusal to help pay for the upkeep of the old British Navy.

- (3) A successful defeat of royal power—the Americans having deserted the British people who struggled alone for another century before achieving political freedom.

A good classroom or school library is a boon, especially for the brightest pupils who often get bored with textbook education and the limitations it imposes on the breadth of their reading. The children become the masters, not the victims, of facts. They learn how to use books as tools, looking up in the index or contents page the information that is relevant to their particular study. They examine sources and gain an appreciation, almost a reverence, for a second book.

The results of providing plenty of attractive books for pupils are easy to see. Little groups of children congregated in the corridors, discussing and comparing the books they have chosen. They take them home to read in the evenings and parents have to watch that eyes are not strained through excessive reading in bed.

Individual reading often leads to group work. One or two members of the team may be asked to make summaries of

articles in encyclopaedias or reference books, a third may be reading parts of other books, while the remainder—through sketches and notes—will be collecting the findings of the group as a whole. Working together is a fundamental skill which modern society needs and there is an appropriate kind of group work for children of every age. In the case of children old enough to read, it involves reaching an agreement about aims, analysing and dividing up the work, and replanning it when circumstances change.

Every teaching method has its problems, and many people will ask "What about the lazy boy? How does this method provide for him?" The following method may help to answer their question.

A few months ago, a headmaster, showing a group of visitors round his school, found a small boy alone in the corridor, almost in tears. "What's the matter, Michael?" he asked. "They won't have me," the boy answered tearfully. Michael's group, it seemed, considered that he was not pulling his weight and had told him he was not wanted. But everything ended happily when the headmaster spoke to the other boys and Michael promised to

turn over a new leaf.

In this particular school, written work has increased tenfold since group work was introduced and the amount and quality of reading has grown comparably. Some of the old textbooks have become reference works and a number of new books have been acquired as well as pamphlets obtained free of charge. Sometimes the children bring their own books from home. Often the Public Library lends a box of books dealing with the subject being studied.

This method of collecting material from different sources is particularly useful in social studies, history, geography, science and literature. The children learn how to find the information they need, how to vary and personalise their methods of work.

The question is not so much whether children of ten and over should use "real" books instead of textbooks. There will always be a place for the good textbook. What is important is to avoid excessive routine and conformity. The use of other books to supplement textbooks can help foster attitudes of mind that are better suited to the needs of our times. —(UNESCO).

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to.

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Things In General

Goan Nationalists On Hunger Strike

Mrs. Sudha Joshi, President of the Goa National Congress who is at present in police lock-up in Goa is understood to be on hunger-strike since May 14.

Other women satyagrahis detained in Portuguese lock-up for the last 14 months, including Miss Sindhu Desande, had gone on hunger strike on May 9.

The women went on fast because their repeated requests for transfer from police lock-up to the prison had been ignored.—ISI.

African Students Condemn Slavery

African students in India have drawn attention to slavery persisting in certain parts of Africa.

The African Students Association at its fourth general conference held in Bombay condemned "notorious Portuguese misrule" in Portuguese Africa and regretted that slavery in the form of forced labour continued to be practised there.

The conference, which adopted a number of resolutions on problems of Africa, also condemned the "brutal rule of the South African white minority" over millions of Africans—a rule which is based on the assertion of white supremacy and intolerance.

Other resolutions sympathised with nationalist aspirations in various parts of Africa.—ISI.

U.S. Honour For Indian Physicist

Dr. K. S. Krishnan, the Indian physicist who is Director of the National Physical Laboratory in New Delhi, has been elected a Foreign Associate of the National Academy of Sciences, Washington.

The Academy has expressed its "high appreciation" of Dr. Krishnan's services to science.

Like the Royal Society of England, the Academy is the premier scientific body of the U.S.A. Dr. Krishnan is the first Indian to have been elected to its foreign associateship.—ISI.

EARN

the big salaries which are paid to business executives who have reached their commanding positions because they have the required knowledge in financial administration. If you know how to get the

TOP

by taking The School of Accountancy Postal Courses, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Service, Building Societies, H.C.M. Degree. You will soon be on the road to a bigger

SALARY

if you write for the School's FREE 72-page book, "The Quick Way to Success", containing the correct and proven way to the success of thousands of students.

In the last 10 years, the School of Accountancy has been the only school in the world to have been successful in getting all details of the School's Postal Courses.

At the School of Accountancy, you can get the full details of the School's Postal Courses.

At the School of Accountancy, you can get the full details of the School's Postal Courses.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha in N.A.

—By M. K. Gandhi 15/-

Rajawade Letters To Ananda Kirtan

—By Kuba Kalikar 2/-

Which Way is Right?

—By H. H. George 2/6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

Souvenir

OF The

Passive Resistance

Movement

1906—1914

Price: 7s. 6d.

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

Cuticura

SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless

COMPLEXIONS

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	6	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSES	7	8
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadasa	13	4
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	16	0
NON VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Boss	10	0
Bhodesan Yojna	2	0
Rastar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Datta	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Romanama—M. K. Gandhi	2	0
An Album With Gandhi—Gora G. Rao	5	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Datta	1	8
Gandhian Ethics—Benny Gopal Roy	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1931-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	2	8
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi! (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	5	8

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	2	0
COFFAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-44)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	8	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashgurn	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jesse T. Sunderland	5	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	2	0
AMONG THE GREAT (Conversations with Romani Holland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anubhindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	4
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —O. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nataraj	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 89388.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says

"... In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.... The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals.'

Price: 2s. 6d.

Obtainable from.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

FOR... RUBBER STAMPS

PRINTING

CONTACT

STANDARD
PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.

P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

NEW LATEST RECORDS AND SONG BOOKS AVAILABLE

	6 Records	£2	9s	6d.
Nastik	5	2	1	3
Shahab	5	2	1	3
Aurat	5	2	1	3
Alibaba and Forty Thieves.		1	13	0

Packing and Postage 5s. extra.

Latest Film Song Books in English

Taxi-Driver, Arpaar, Shahab, Deedar, Hamlog. 1s. 6d. each.

Gujarati Film Song Books 9d. each

Nastik, Udan-Katola, Haridasban, Shahab, Boot-Pulsh,
Taxi-Driver, Nagin, Jhamela, Rangila, Arpaar, Barial, Albelia,
Baz, Chaur-Chand, Bewafa, Kalighata, Rang Rang, BawreNain,
Papaa, Sagai, Tokar, Nababar, Shikhar

Obtainable from

**BHARAT MUSIC
- SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Gray Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

☆

પુસ્તક પાઠ્ય—અંક ૧૯
તારીખ ૨૫ મે, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર પે. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરરોજ અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
આવ ત્રીજી ૨૬. અખીલાબ માંધો.

રાષ્ટ્રવાદ અને કોમવાદ

શ્રી અમરપાસાહેબ પટેલવર્ધન

૧૯૩૧ ના સમયની આ વાત છે મહાત્માજી અણ્ણાલાયથી ટૂંકમાં દીપ્તી બનાવે હતી. એક અમેરીકન વર્તમાન પત્રકારે પણ મહાત્માજીની સાથે વાતચીત કરવાના ઇરાદાથી તેજ ટૂંકમાં બનાવો વિચાર રાખ્યો. મહાત્માજી રોજને આવી પહેલે તે પહેલા તે પણ રોજન પર આવી પહેલ્યા. બારે મહાત્માજી રોજનમાં હાજર થયા હારે તેમના અનુયાયીનું ને રોજનું તેમની સાથે હતું તેવા તે હાજર થઇ ગયા. એક જોના વર્તમાન કહે છે કે જેમાં બરા બીક એકી બધાની હતી ત્યાં મહાત્માજી અને તેના મિત્રો આવીને હતા. તેમને સામાન તે કબજામાં ગોળવારો અને હાકમની ચેક કપર ટૂંકમાં મહાત્માજી બેઠા.

પેલા અમેરીકન લેખક એકાએક રાજામાંથી પસાર થઇ નાં મહાત્માજી પોતાના મિત્રો સાથે વાત કરતા હતા ત્યાં બારી આગળ આવી હાજર, અને કહ્યું મહાત્મા, આ હારે ગીરદીની અંદર આ કબજામાં આપ કચરાઇ રહેલા છે. મારી સાથે પહેલા વર્તમાન સંચુન છે. તે હું આપની સેવામાં રજા હું છું. આપને માટે ત્યાં વ્યવસ્થા કરી આપનામાં અને આત્મિક આનંદ થઇ મહાત્માજીએ હસીને બધામાં કહ્યું “સંચુનમાં મુશ્કેલી કરતાં નો હું મુખ્ય મેળની ચકતો કોઈ તો મારા દેશમાંથી અને સંચુનો આપી રહે છે.”

૧૯-૧-૧૯૩૧ ના ‘ઇ. એ.’ માંથી

દેશભિમાન એ વસ્તુતઃ કેટલી ઉંદાત્ત ભાવના છે! પણ એજ આજે માનવજાતિની પ્રગતિના માર્ગમાં મોટા મોટા અતરાય થઇ બેઠી છે. બહાર, માણસે આજે લગી જે સંસ્કૃતી કેળવીને વિકસાવી, તેને નાશ કરવા દેશભિમાન આજે સજ્જ થયેલું દેખાય છે. મારો દેશ હાથરનો લાડીલો દેશ છે, તે ગેલવની ટોચે ચડે, તે સીધી આગળ નાથ, પછી બીજા દેશોનું ગમે તે થાયો, એટલું જ નહીં, પણ બીજા રાષ્ટ્રો મારા રાષ્ટ્રની ખિતમત કરવા માટે સરભાયાં છે. વાથી તેમને જીવી કીધા વિના, મારો દેશ ઉત્તરિયો પહેંચી જ ન શકે; કેમ જાણે મારો જ દેશ પરમેશ્વરે સજ્જો છે અને બાકીના દેશો સેતાને સજ્જો છે, એવી ભાવનાથી લાગે. ગુરવીર, દિલદાર લડાઈયાઓ—દરેક દેશના મનુષ્યબળકૃષી હુધ પરની અલગ જેવા—અતિમ ત્યાગ માટે, પણ તેની સાથે જ ગમે તેવાં કિચકારાં ફૂટેલાં કરવા માટે તઈયાર થાય છે. ફનીયાના મોટા ભાગના અનધો, મારામરી, સુકો, રક્તપાત, વ્યુધમ, ફરજ, ચોક અને સુલવણો આ રાષ્ટ્રભિમાનને જ આભારી છે.

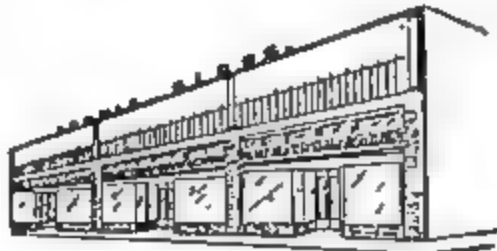
આ ઉપરાંત બીજો એક હુધ ચહે—કોમવાદ—હીંદુસ્તાનની કેટ પડયો છે. આપણે આખા જામને અથવા સુલકને પણ પોતાને કહેવા તઈયાર નથી. એક કહે છે, “હું હીંદુ છું. હીંદુ હીંદુ વચ્ચે કોઈ પણ જાતનો ભેદ મનવા હું કષુલ નથી; પણ “હીંદી” જેવો કોઈ વર્ગ છે એમ મનવા હું તઈયાર નથી.” તો બીજે એનો જ જાણ કહે છે, “હું બ્રાહ્મણ છું. આજે આખી ફનીયા બ્રાહ્મણની સાથે થઇ છે એવી નિયતિમાં બ્રાહ્મણો મજબુત સંગઠન નહીં કરે તો જીવવાની આરા પણ ન રાખી શકે. હું મારી બધી શક્તિ વાપરીને બ્રાહ્મણોતરોનો સામનો કરીશ” ત્રીજો કહે છે, “હું શિવપાવન છું. પેશવદીનો અંત આવ્યો ત્યારથી અમારી જે પડતી શરૂ થઇ તે કેટલે નીચે સુધી એમને લઇ જશે એ કાંઈ સમજાતું નથી. બીજી બધી જાતિઓ પેતાપેતાનું સંગઠન કરીને પેતા પૂરતી કાજલ લઇ રહી છે, તો અમે જ એકલા બાકાની કોમ બેસી રહીએ તો કેમ લાલો?”

સંકુચિત રાષ્ટ્રવાદ કહે છે: પડએતા પ્રદેશમાં જેઓ રહે છે તેટલા જ મારા, બાકીના દુરના તે મારા દુરમન; જ્યારે કોમવાદ પડે.શીઓને પણ પોતાના કહેવા તઈયાર નથી. તે કહે છે: આખા સુલકમાં કેકેકાણે છુટક છુટક વેરાયેલા મારી જાતિના લોકો એટલા જ મારા, બાકીના પારકા, અથવા સંચુઓ.

રાષ્ટ્રવાદ અને કોમવાદ એ બધા “મૂઠાઓ”—પરાણે અંતરમાં સંઘડેલી અનાદી કલ્પનાઓ—છે. પરમેશ્વરે તને માણસ બનાવ્યો, તને અસંખ્ય અંધુઓ આપ્યા, આખી ફનીયામાં કેકેકાણે ફેલાયેલા અંધુઓનું જોળાખાણ હોવું પણ તારે માટે અશક્ય હોય તો પણ તારા ગામના કમૈશના પરિચયના હબરે, અંધુઓ તને લાંબા છે. પરમેશ્વરે તને મહાન વારસો આપ્યો, આખો સુલક બહિસ આપ્યો; પણ તે કલખાગીએ તેને કાત મારી દુર કેટલી દીધો અને એક બુલો જ પકડીને હું બેઠો છે અને કહે છે, “આટલી જ મારી જગ્યા; આની બહાવ બધું જગલ છે, અને તેમાં હિંસ પશુઓ રહે છે; હું મારી કદની બહાર પગ મુકીશ નહીં, અને એ કદાચ સુકું તો બંદુક લઈ શિકાર કરવા પૂરતો જ મુકીશ” તું મહાસાગર છે; પણ, હું સાગર નથી, એક બા.એ.ચિયું છું, એવું માંડપણ વને જગમું છે. નસીબ તારું!

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ ફેરટ

સોનાના કામીના ખાસ અમારી બાંધી દેખરેખ નીચે અમને આપવધુ કામ સતિય પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

ગેસેસ, જુદી જુદી કીંગ્ડમની અંગૂઠી અકોર્ડ, સાદીની ખોન, વોટી બ્રાકેટ એસીંગ નીચે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

કરબનલું ટકાઉ આફુ ૮ પેની રતલ, ખાટી કળીયું લસખ ૧૦ પેની રતલ, પાપક નં.૧, રી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, રી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરેજ જુડુ.

કપુરી અને મેલથી પાન બનર કાવ પોરેજ જુડુ. ખાટીક ઘી. ૧૦-૧ ટકા; કાળી અને રહેર બારેકા ઘી. ૧૧ ટકા.

કાંસા, નાટલ (ખાદ) દરિયા કમારે ભાંખી ગળચે.

રોડેસીયા, ન્યુસાલેન્ડ અને બ્રિટિશ મોંગોના આરસે કપર પુરદ ખાન આપી રાઈ પણ જરૂર પડેલી કાળી મીઠાણ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

સરખ પ્રસંગો ખાટે

અમને મળો.

સુરતી જાણના અને રહેરથીર છીએ.

શી કેપીટનની જાળ દેખરેખ નીચે યુનીવર્સલ અને રોડેસીયાના રાઈ પણ કાવમાં કમારે કુશમે આવી રહેઈ કાવનો અને કપાક કલકું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોનર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને બ્રિટોસીયા સ્ટ્રીટના ખુલાખર - કરબન, ફોન નંબર ૨૩૪૨૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

બોર્ડર સાથે પોસ્ટલ બોર્ડર મોકલવા મહેરમાની કરવી. મોકાણની કિંમત કપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેસીયા રી. ૧-૦ રતલ, સર્વન રોડેસીયા ૬ પેની રતલ, યુનીવર્સલ ૩ પેની રતલ.

પ્રખસ લીસર અંગાંચો

154 GREY STREET,
DURBAN.

નવલ કથાઓ

ગર તો પોપાં છે નાનું નાની	૧ ૧
સાગર કથા	૮ ૧
અણ સુરિત	૭ ૧
આવની કાલ	૭ ૭
નોલ પંખી (નાટક)	૫ ૭
ગોરાન (અંધાલીનો અનુભવ) ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૬ ૭
ચેરાની વાતો	૬ ૭
બલીગાઈ	૧ ૭
વિવાહ ચંદિર	૭ ૬
પ્રતીપ	૭ ૬
સાગર સંભાલ	૧ ૭
દિવિની વાતો	૧ ૭
ચોરસિક બાટો	૫ ૬
ચોવન ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૨ ૭
અ.સા.પૂ. બીલ ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૪ ૭
કરીયા વાટ	૧૦ ૭
કાળી	૭ ૭
સંસ્કૃત હરણ અને સંકુલ	૭ ૭
વસુંધરા	૬ ૭
કેલો પ્રયાગ	૭ ૭
સ્વપ્નાવ ભાગ ૧, ૨, સેકન્ડ	૧૩ ૭
દુર્ગા	૮ ૭
અવસીક સિંદુરા	૧૦ ૭
માનવતાનો ઓગાંચ	૧૪ ૭
પ્રભાત ધીરજો	૮ ૭
માનવતાના ધ્રુવ	૭ ૭
કેલો અભિનવ	૧ ૭
કપાલ કથા (અંગીય અંદ)	૧ ૭
અણસર પાથ	૭ ૭

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૫ મે, ૧૯૫૬.

પ્રજાસત્તાક અને બીન-ગોરાઓ.

બીજા પ્રમાણે ફરી જાહેર કરું છે કે, "નેશનલીસ્ટ પક્ષ પ્રજાસત્તાક ચવાના સહ બીંદુને વળગી રહીને જ કામ કરી રહ્યું છે અને તેમના તે ક્ષેત્રથી તે કદી પાછું હટ્યો નહીં પ્રજાસત્તાક માટે આશરૂ સાબવાનું કારણ એ છે કે, આમાં માનવું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રજાસત્તાક સાથે તો દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ વધુ સંગઠીત થશે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં બધી પ્રિંસ કેમો વસે છે અને તે બધી કેમોની પાછળ ઇતિહાસીક ભૂમિકાઓ છે તેથી એ જરૂરી છે કે પ્રજાસત્તાક દક્ષિણ આફ્રિકા પોતાના પ્રજાસત્તાક રાજ્યની રચાવના કરે."

વધું મતે એ કોઇ પણ રાષ્ટ્ર પ્રજાસત્તાકની ભાગલૂ કદે તો તે તેને ન આપવું એ શુન્દે ગણાય. પણ મહત્વની બીજા બં છે કે, આપણે જાણવું જોઈએ કે, મી. સ્ટ્રામકમ કેવું પ્રજાસત્તાક મતે છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજા કેવું પ્રજાસત્તાક માટે છે. આ જાણવું જાણું અગત્યનું છે કારણ આપણે સાથ આપીએ તે પહેલાં પહેલાં આદરો કેવા છે અને શા છે તે જાણવા જોઈએ.

સ્ટ્રામકમનું પ્રજાસત્તાક એટલે ગોરાઓનું વર્ચસ્વ સ્વીકારનાર ગોરાઓનું સ્વર્ગ હશે. તે સ્વર્ગમાં એકા એક તેઓ પોતાના કાળા દેરા વાસીઓને કચડી શકે. આ મધા એવું માનનારા છે કે જીવન ક્ષેત્રમાં એ કાંઈ લાભો અને તકો મેળવી શકાય તે બધી ગોરાઓ માટે સુરક્ષિત રહેવી જોઈએ. ગોરા અને કાળાઓ વચ્ચે કદી સમાનતા ન હોઈ શકે એમ પણ તેઓને મહત્તમ મત છે. અને અતે એવો વખત આવશે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના રાજકર્તાઓની હુકમત નિમિત્તે રંગવર્ણીય શુભાગીની હસાને પામશે.

કોમનવેલ્થમાં ભાગીદાર નહીં

અથવા કોમનવેલ્થમાંથી છુટા થઈ જવું એ એમા લાભ દાનીનો વચ્ચે તફાવત છે. કોમનવેલ્થનો સીદાવ એ છે કે તે માનવ રંગ પરથી તેની કોમત નથી આકર્ષતું પણ માનવી તરીકે માનવની કોમત આકે છે. જે દેશો કોમન વેલ્થના સભ્યો છે તેઓની ફરજ છે કે, જે માનવ હકકો અને આઝાદી તેઓ ભોગવે છે તેવી જ આઝાદી અને હકકો બીજા બધાજ સભ્ય દેશોની પ્રજા પણ કોઈ પણ જાતના રંગ કે જાતીસેદ વગર ભોગવે.

આ ઉપરથી જણાય છે કે બીન-ગોરાઓ કોઈ પણ કાલત માં ઇલામદાપણને સ્વીકારી નજ શકે. આ નિતી તેઓને માટે ધાતકી છે તેથી તેનો સખવ વિરોધ તેઓએ કરવો રહ્યો. આવો વિરોધ ફક્ત બીન-ગોરાઓએ જ કરવો જોઈએ એમ નથી. ગોરાઓ એવો એવો મત ધરાવે છે કે, રંગભેદની નિતી ચારી નથી અને એ રંગ-ભેદની નિતીપત્ત રચાએલું રાજ્ય પણ હાનીકારક છે, એવા ગોરાઓએ પણ બીન-ગોરાઓ સાથે સંગઠીત થઈ વિરોધ જાહેર કરવો જોઈએ.

બીન-ગોરાઓની નિતી એ છે. બી જોઈએ કે તેઓ ગોરા તેમજ બીન-ગોરાઓને શું શું લાભ કારક છે અને શું શું હાનીકારક છે તે સહકારની દ્રષ્ટીએ નિકાળી, સંગઠીત થઈને વિરોધ કરે. આ વિચાર એવી ધીમ્ ગોરા અને કાળા બંનેને લાભ થશે અને તેમ કરવાથી જ બંને સાથે રહીને કાર્ય કરવાનું સિખરો, અને જે કાર્યને માટે તેઓ લડના માટે છે તેમાં તેઓ બંનેબંધો મીલાવી સત્વ આપી શકશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગોરા નેતાઓ માટે સ્ટ્રામકમનું પ્રજાસત્તાક વરદાન આ પગલું એક

મોનેરી તક છે. તેઓએ બીન-ગોરાઓને સંગઠીત કરીને એક નીચત માર્ગે વાળવા જોઈએ અને બતાવી દેવું જોઈએ કે તેઓનું બહુ વડા પ્રધાનના પે.લીસ પ્રજાસત્તાક કરતા આ માર્ગે આલ-વાથી વધુ યશ જીવવા લાભાલુ મુજબ બીન-ગોરા તેઓએ પોતાની ફરજ સમજીને બીન-ગોરાઓ અને ગોરાઓને દોરવણી આપવી જોઈએ કે જે તેઓને એક વિશાળ દક્ષિણ આફ્રિકા તરફ લઈ જાય, જે સુઠીભર ગોરાઓ આફ્રિકાને પ્રજાસત્તાક બનાવવાની નીતીનો વિરોધ કરી રહ્યા છે અને તેમના જે આદરો છે તેની તેવિશાળ સાઉથ આફ્રીકામાં જેથી કદર થાય.

અને અમે જણાવવા માગીએ છીએ કે પ્રજાસત્તાકના વિરોધી ગોરાઓએ એ આ વિરોધ ફક્ત ગોરાની પ્રીટીયજ કરશે તો રદીય હમને અનુકુળ તેઓ અનજાણતા પણ થશે. પ્રજાસત્તાકના

વિરોધીઓ આજે લઘુમતીમાં છે. અને જ્યાં સુધી તેઓ લઘુમતીમાં રહેશે ત્યાં સુધી આફ્રિકાના નેશનલીસ્ટો સાથે તેઓ કાવચે નહીં; પણ જો તેઓ બીન-ગોરાઓના સહકારથી વિરોધ કરશે તો વડા પ્રધાનની હીમ્મત નથી કે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રજાસત્તાક બનાવી શકે.

પ્રજાસત્તાકના વિરોધી ગોરાઓએ એ વિચારવાની ખાસ જરૂર છે કે, તેઓ પ્રજાસત્તાકનો વિરોધ કરવા માટે બીન-ગોરાઓનો સાથ ધરે છે કે નહીં, હાલ તો તેઓ હારની આશા રાખીનેજ લડી રહ્યા છે. અને તેમજ સ્ટ્રામકમ આજે કહી શકે છે કે, નેશનલીસ્ટો દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રજાસત્તાક બનાવવાનું ક્ષેત્ર ઠી છોડશે નહીં. અને તેથી જ ગોરાઓની પ્રજાસત્તાક વિરોધી લડત પોર્ટીસ પ્રજાસત્તાક વિરોધી બીન-ગોરાઓ માટે ઘણી અંબીર છે.

નોંધ અને સમાચાર

ગોરાઓના ઇચ્છાનુસાર

કેએસને પ્રકાર
"દક્ષિણ આફ્રિકાની હોદી પ્રજાને જાણવો કદક છે કે, આ. પી. આર. પથર, એ. આય, મી.ટી, અને એ. એમ, મુલ્લા, એઓ કેપટાઉન ખજ હોદી કોમવતી બંધનારને વડા પ્રધાન સ્ટ્રામકમ સાથે શું વાતો કરી આપ્યા." એ. નામકર એઓ કોમિશ ના પ્રમુખ છે તેમને એક નિવેદન પકાર પાઝા ઉપર મુજબ જણાવ્યું છે. વધુમાં તેઓ જણાવે છે કે, એસના હેવાસ મુજબ એ કોકોએ મર મેરીવાઝ એક્ટનો અમલ કેવી રીતે કરવો તેમજ એજમેન્ટ કરવા વિશે પણ વાતો થાતે કરી કોવાનું જણાવે છે. દક્ષિણ આફ્રિકાની કનિયન ગોરાઓનાં એક નેના આ તથે પ્રતીનીધીઓ અમલદારો છે તેમને હોદી કોમવતી મેલવાનો કુદો આધીકાર હોદી કોમે આપ્યો નહોતો.

"આ કુલ કાલ વિરોધી ખાતગીપણા થી હોદી કોમ વિમાસલ અને ચીતા માં પડી છે અને આ તથે અદર્યોની ફરજ છે કે તેઓ હોદી કોમને આ મુલાકાતવા દેવ અને પરીણામથી વાકેર કરે.

"જુપ એરીવાઝ એક્ટ સાથે હોદી કોમની શી વધજ છે તે તેઓએ ડરખતમાં જરાવથી પરિવર્તમાં વિરોધ નો દરખ કરી એજમેન્ટ જણાવી દિધું હતું. છતાં હોદી કોમવતી કેપવા નથ સભ્યો વાતાવારો કરી આજવા છે એ કેટલું જાણ્યો વેચવું છે."

"સાઉથ આફ્રિકાની હોદી પ્રજા કોલે અનુકરે છે અને એમનું પ્રતિનિધિત્વ કોલે ધરાવે છે તે સારી રીતે કોલે સરકાર જાણે છે, પાઈરતાન જાણે છે, અને એ. સ્ટ્રામકમ પણ જાણે છે.

"આ મુલાકાત બપોરે મી. સ્ટ્રામકમ કોમનવેલ્થમાં ભાગ લેવા નજ રથા છે ત્યારે મેલાલ છે. અને પરીણામે પાઈરતાન કે કોલેરતાનની સરકારને કદી માલ નહીં થાય પણ કુનીયન સરકાર પોતાના જમાવ મતે તેનો ખર ઉપયોગ કરશે."

ગોરાઓનાં ભુખલકતાવાપર

ગોવાના નેશનલ કોમિશનના પ્રમુખ ચીમતી સુધા જોયી એઓ ગોવાની નેશનમાં છે તેઓ મેરી ૧૪મી જુન હડતાળપર ઉતરી છે. બીજી પણ કેટલીક સી સત્યાગ્રહીઓ કે એએલ હેલ્ડા ચીર મ.સપી નેશનમાં છે તેઓ

માંથી ભીષ્મી સૌપ્તિક દેશપતિ પશુ એ તા. ૬મીથી ઉપવાસપર ઉતરી છે. આજે ચૈત્ર ચૈત્ર માસથી આ ભોળોને કામી નેશમાં અગત્યે ભોળવથી પડતી હોવાથી તે ભોળાએ તેજોને નેશમાં કાઢી જવા મટે આજે અંગણી કરી હતી પણ હાલ ન ગળતાં તેજોએ ઉપવાસપર ઉતરવાનું નહીં કહ્યું હતું. આક્રીકન વિદ્યાર્થીઓને.

ગુલામીનો ત્રિવેંશ

હાલમાંની આક્રમક રદુ-દસ બેસે રાજ્યેશની મોટી વર્ષોક પરિપર્યાયે પેશ્યુગીય આક્રમક. રરજીયન ગણુરીયે ગુલામીની ને પ્રવા છે તેનો હાલમાં ને આક્રમક વિદ્યાર્થીઓ છે તેમને સખત વિરોધ કરી દેતો.

આ પરિપર્યાયે આક્રમક અને ક્રમસી છે ને આક્રમકને કાણ પડે છે તેનાપર મર્યાદા કરી દરેક પસાર કરવામાં આપ્યાં હતા. તેમનો એક

રાજ આક્રમક રંગભેદની નિતીથી ને આજે આક્રમકને કમ્પ્રમિસ રાખવામાં આવે છે તે વિશે પણ દેતો.

રમ્પોનો છુદ્દ ભગવાનનો

જન્મ ઉત્સવ

તા. ૨ મી મે ૧૯૫૬ના છુદ્દ ભગવાનનો જન્મ ઉત્સવ ઘણી ધારમિક થી હોઈ આખામાં ઉજવવાનું નહીં કરાયું છે. આ ઉત્સવ તેના અનુયાયીઓએ એક માસ ઉજવેલી તા. ૨૪મીના, જાહેર રજા સરકારે જા ર કરી છે અને તેમની રજાની તરીકે આજ પેરેજન લીકાટી પણ ઉપાઈ છે. તા. ૨૪મીના ડે. ૨. ને-દમસા છુદ્દ, ભગવાન ઉપર જાહેર ભાવણ કરનાર છે.

તા. ૨૪મીના ને ને કાચનો પોટ મરે તેનાપર "૨૫૦૦મી છુદ્દ ભગવાન ની જમતી" ને ધીકો પેરદ ખાતા તરફથી મરશે.

મી. એલન પેટનું બાધણ

મી. એલન પેટન એએ. ડુંક પ્રવન પરમ અમેરીકાના પ્રવાસેથી પાછા ફર્યા છે તેમને તા. ૨૨મી મે ૧૯૫૬ની રાતે નાટકા ધુનીવરસીના મહાનમાં "મી રીપોર્ટ"ના સ ઉપ" ઉપર બાધણ કહ્યું હતું. સ.ઉપ આ-ક્રમક રેકોર્ડિંગને આ સમા મોટી હતી.

મી. પેટને ઘણાં પૂર્વે અમેરીકાની માહીતી ધણી અગ્રણ્યથી રીતે અને સુર રીતે રજુ કરી હતી. તેમને અમેરીકાના નિકો વિરો અને તેમની સમાજ હકની સળાગ વિરો તેમજ તેમા સરકાર કું ભાગ અગત્ય છે તે વિશે આસ આરપૂર્વે અગ્રણ્ય હતું. અમેરીકાની સુધીય ડીટ મે ૧૭ ૧૯૫૪માં ને જાહેર કહ્યું હતું કે અમેરીકાની બંધી લાગા આ અને રીતેઓમાં નિકો અને મોરારોને સાથે કિરક આપણું. આ ધલીકાસીક જાહેર નાખાપર તેઓએ ઉત્સવ પાડ્યો હતો. તેમજ આ જાહેરતા સાથે રેકાર્ડ પ્રદેશીયથી વિરોધ થવા હતાં તેનો પણ દેનાસ રજુ કરી દેતો.

અધ્યાત્મમાં અને બેરોડમાં પ્રદેશમાં આના વિરોધમાં ને તેમને યા હતા તેને વિરોધોમાં આ પેટને કહ્યું કે એ કાણીક તરંગો નેવા લોખાને હતાં વધુમાં તેઓએ જણા-યું કે આજ છતાં અમેરીકાની રંગ-ભેદ નીતી નાણુદ મર્યાદા ગેર થતી જાય છે. કારણ જુદમતી પ્રદેશો આનો અમલ કરેપથી કરી નિમોને રેગવણીમાં દાખલ કરતાં જાય છે. અમેરીકાની ઉત્તરી પેટીના ધુનાને આ સહાયકુને જરા પણ

સાધ્ય કે નિરોધ નથી. આ પ્રવાસ કરતાં તેઓએ સમા સાથે એક બનાવ રજુ કર્યો હતો. તેઓએ જણાવ્યું કે, મરે નો ધુનીવરસી કોઈ ભોળાવા વિદ્યાર્થીઓ આજ ધુનીવરસીના વિદ્યાર્થીઓ સાથે ગેય જોડાઈ હતી. તે પક્ષમાં એક નિકો રમનાર પણ હતો. આની જાણ સંચાલકોને અને મરનરને થતાં તેઓએ એક દુકમ નામ પાછી સરેના પદને અગ્રણ્ય કે તમે આ નિકોને સાથે ટ સાવતા. આના અવાજમાં તે પહે મેવ જાય કરી રેના અગ્રણ્ય કારણ તેઓ તે નિકોને સુધી રમના આપવા નેતા કહેતાં, આની જાણ કારે ભોળાના વિદ્યાર્થીઓને થઈ ત્યારે તેઓ સરમમ એ હવરના ટોળમાં ભેગ થઈ મરનરને ખમલે વિરોધ પ્રકાશ કરવા કૃત્ય કરી ગયા. પરિણામે મરનરને પોતાનો દુકમ પાછો ખેંચી લેવા પડ્યો અને મેક રમ્યા.

ડુંકમાં અમેરીકાની રાજકીય રંગ-ભેદની નીતીની આ પરિસ્થિતિ છે અને તે ગંભીર કુર થતી જાય છે. આ જાણુ પણ સુર અને આક્રીકીઓ થી અરેલ હતું. અમને આજા છે કે કન્ટ્રીટુદ એક રેક રીલેકન જનિય આ પણ આપા બાધણે મોટી.

રસુજ

એ વિદ્યાર્થીઓ ભેગ થઈ કામકામ મોહતા હતા. આજ રાતે આપણે આ કરણ એક પ્રુપ્ત. "કુ રેની લાકાઈ હું" બીજાએ કહ્યું. "એ તે જાતી પડે તો સિનેમામાં, કાંપી પડે તે સરકારમાં અને તેની કિનારપર ઉભી રહે તો જણાવે એવું."

રંગભેદની નિતી અને મણીકાલ ગાંધી

એલન પેટન

મને એક વાતનો સંભાવ છે કે મારા અમેરીકાના પ્રવાસ કરાખન મે' ૨૨. મણીકાલ ગાંધીને એક પત્ર લખીને આજારે આપ્યો હતો કે તેમના તત્તીપણા નિમે અલતા 'પ્રી-ડમ્પ એરિનિયન' પત્રથી અમને પણ ઉતોળન અને માહીતીઓ મળે છે.

આજે કયો રાતી' પ્રેમી આજુસ ભેમના કરતાં સાઈ જાપી રાઈ એમ છે? એજો સાચા લોક સાલન આદવારા હતા, અને સત્ય અને ન્યાય તે તેઓ મરે તે ભોળે વળગી રહેતા. પણ ધોમ આજુએ એવા કરી કે તેઓ મણીકાલ ગાંધીની નેમ સખ દાખલ ભેર વગર કાંઈએ કરીરે, તેઓ ને કામ કરેતાં તેની કામ કરા નેતા કરતાં અને કરી પણ નેતા સડના. કારણ તેઓ ને કમ્પ આક્રીક પર રહી ન્યાય કરતાં ને જણા કરણ અને સહાન હતા. ન્યાય વિવાદ એ ખીલ જાપી. વલેમાં પ્રુપ્ત નરમ હતાં અને ધારણી વડ રહેતા.

ખખામાં એમને રી- કામ કિહાદ વિમનો કમ રીતે ન્યાય કરી લેવા તો તે રંગભેદની નિતી કરી. આક્રીકા સપ હવો કોઈ રંગભેદથી જ સકે જિય તેઓ નેતા માનતા. તેઓએ રંગભેદની નિતીની ખરી જાણુ ભેગ હતી કે, નેમાં રંગભેદોએ પાસેથી જાણુ સાઈ પડાવી લેવા વિવાદ કરી જ કાપે નહોતો.

રંગભેદની નિતી જુ છે કે, રંગભેદો એને પોલીસમાં કાન્ટ-કુધી ઉપર મરવા દેવામાં આવે છે પણ એ ધારા સમાનો સરખ નથી જાતી કાકો, વગાય જાતી રાઈ છે જાજ નથી જાતી કાકો, રોકાર જાતી રાઈ છે પણ કામ દિશ આરેલ્ય પ્રધાન જાનવાની આવાજ નહી રાખી કાકા. ખાઈ અમે એનામાં તેને મારે ભોળતા જા જાણે લેવા. આ નિતી સમાજના અ.મમાં પાડે છે અને ને અર્થે આમ દવાપસો અવાજ કિન છે, તેઓ નેક નહીરના કાકા અમકારથી ઉતારીને મારે બની અને પૂર્વ આજાર અને જાન સમાજ તેમથી ઉતારી એમ રાજકીઓ મારે છે.

એ કામ આ અમકાર મારે છે એમ ખનવા પામે તો આર્થિક પ્રીતિ તેઓ આજાર માવ પણ કું, એટલું જ માનવ મટે પ્રુપ્ત છે.

મણીકાલ ગાંધી હવેલા અધાબને માપવાને એ મજ રાખતાં કે તે

આખાનીક રીતે કુલો, હવેલો "કુમો છે. નહી કે, રકત જન માનવ માનવનું માનવ તરીકે ભો માન ન અમરુદ્દ હોમ તો તેથી કામ પણ નિતી મણીકાલ ગાંધી પસંદ નેતા કરતાં. કારણ તેઓ પ્રાચી ન્યાય લે. હવ ન કો, પ્રાચર જાણને સમાવ નબરેલ જોય છે અને એને પ્રત્યેકને સમાવ પશો જ જાણુ આપેલું છે એમ તેઓ માનતા. પ્રાચર મનુષ્યને કૈવ જાનાઓ છે. એથી માનવનું અપમાન એ અમરુદ્દ અપમાન છે. કે ને આજે રંગભેદની નિતી કરી રહ્યું છે.

સરકાર પોતાની રંગભેદની નિતીને સર્વોપ જામની સુર લોખાવનારી નિતી તરીકે અને ન્યાયમને આધારે રધાપીત કરે છે. જાણી જિય પણ કહેવામાં આવે છે કે, તે નિતીથી રંગભેદોએ ન્યાય, ક્રિય, સુખ લાતી આજારી જાણુ મળ્યાં કાકી. અધારે મણીકાલ ગાંધી ૨૫૬ જાણુ ધરાવતા કે એ બધી વાલીવાત વાલો છે. માનવ મારે રધા, ક્રિય, ન્યાય એ કાકી છે, અને રંગભેદની નિતી એ માનવની કુતી છે. મણીકાલ ગાંધીએ પોતાનું જીવન આજ કમ્પ આક્રીકા ભેરુ હતું. તેમના મહાન પિતાની નેમ તેઓ ક્રિયન મળેલા પણ કોઈ અગ્રણ્ય ધરાવતાં તેથી તેઓ ક્રિયને માં પણ ક્રિય મળ પડ્યા હતા. મણીકાલ ગાંધી કામ પણ અકાતી કે સમાજ કે રેક એક ખીજ પર સરસા ભોળવી બીજને કમકે તેને ન્યાય નેતા સખજતાં, પણ તેને અધમ સખજતાં. માનવે કામ પણ માનવથી દમપસ રહેલું એ ગુલામી દસ છે. એમ પણ તેઓ માનતા.

આ જાણુ હોવા છતાં તેઓ નમ્રતા, સખજ અને સીસપર હમેજા કારે કુલતા. કામ પણ બીજ કાકીમાં તેઓ માનતા નહતા રકત તેમના પિતાની નેમ તેઓ પ્રાચી કાકીપર અકા રાખતા.

તેમના વિરોધે આપણે આજે આજુ કારી રહ્યાં છીએ. તેમ જાણુ આપણે એમની પાસેથી ને કામ મેળવ્યું છે તેને મારે આપણે ધારને અનુક્ર માનવોનો છે. આ કુ:ખને વખતે અમે તેમની ખાતીને અને જાણકોને વાદ કરીએ છીએ અને ને કામ મરે તેઓએ પોતાનું સમાજ જીવન અર્થે કહ્યું હતું. તેને પણ અમે વાદ કરીએ છીએ.

તેમજ અમને અમર કાકી મળે.

ટોમલીન્સન શું કામ સફળ નહિ થાય.

ચેરીઝ કંઈક

દિશ્વ આફ્રિકાનું ઉલોગીક મકનળ બધી કોમોના સદસ્યથી મળ્યું છે. હેરોડી દેનામ મળળ રદની આર્થિક આપક ૧૬૦૦૦૦૦૦ અમલ પાડેલી થઈ હતી. આ આપકમાં બધા રાજ્યોએ સહકાર આપ્યો. આ આપકમાં છે. આ નોત પ્રત્યેક જાતીને તેનો હાથ પામી મેળવવાનો પુર્વ હક રહે છે.

ટોમલીન્સન દેવાલ હેરોડી પાંચ વર્ષની સખત રહેત પછી એ હમણુ જ મહાર પડ્યો છે તે બસામણુ હર છે કે આફ્રિકાને આ સમયથી જાતજ કરતા નેહમે મળ્યા તે બધુએ છે કે આફ્રિકાને પામેથા આફ્રિકાને પોતાની જાત જુધી મળ્યાને અપાક ર પછુ હાથ લેવા નેહમે. આના બાધા તરીકે તેઓ સરકાર, સરવાનો કે તેઓને માટે આપક પ્રમાણ રાજવામાં આવશે તેના હકક અપાશે. આ હતામાં આધુનિક સમયનો નવી દેવા. પછુ આ દેવાલ વધુમાં જાયને છે કે સરકારે ૨૦૦૦૦૦૦૦ પાઉન્ડને અરથે આ લોગને આ સરકાર વસા દતો બાધી રવી તે બે દરીયા એક એ કે તેઓને મરને માટે આવકના હામમથી બાનક કરવામાં આવશે તેના વળતરમાં કે હક આપી જુટવા અને બીજુ એ કે એ લોગને પોતાની માનુ-જુગી ત્રેવા માટે જુમળો કુકો મળશે કે જેમાં તેઓએ સુખ અને સાતીથી રહેવાનું હશે.

નિયમો કરજોમર આ દેવાલ કાષ દિશ્વ પછુ અમલમાં મુદી થકે એમ મને નથી લાગતું.

એક કારણ કાલ આર્થિક રીતે કુનીયન થઈ નજી છે. આ કોરીક એ હાલ એ આર્થિક પોળનાએ માટે ૧૫૦૦૦૦૦ પાઉન્ડ આરવવાનું હતાં તે નથી ખરચી શક્યા. રહેને પાતાએના દેવાલ પરથી જાય છે કે કાલમા માનવ સકાતીની પછુ થયું તાય છે. અનામન કુકવાને પછુ ૨૦૦૦૦૦૦ પાઉન્ડ હાલમાં કોરીક એ પાસે નથી એમ જાયું હતું. તે હવે વિસ કરોડ પાઉન્ડ કમીપી કાદરી.

બીજુ આફ્રિકાને માટે વધુ વાપરવાનું તે બાળુએ રજી પછુ રેનીને એ હાલ અપાશે દૂતો, રકુલેમાં પોરાકો માટે તે પછુ પાછો લાક લેવામાં આવશે છે. તે સરકાર નીચ કરોડ ખરચશે ખરી!

ત્રીજુ આફ્રિકાને તમે મને તેવા સારા રહીત પરમણુએ આપે તે પછુ આફ્રિકાને તેમની આવજુથી ન મળવાનું કોમીપી સકવાના નથી. આ દેવાલ અવકારીક દરીએ સફળ

થાય એવો થકારો નથી. કારણ નીચ કરોડ ૫૦૦ આફ્રિકાને ની વસા દતો. માટે વાપરવામાં આવશે અને તેમથી આવક તે કમી જ વળતરમાં નહી મળે. વસાદનોમાં રહેલા આ-ફ્રિકાને તમે વીટ કરો આપશે તે તે કમી રીતે અને કમી અને તેમ વાપરવા, તે ખમર નહી પડે તે પછી એ મોરો ત્યાં હમણીરી કરવા જવા નો હશે તે પછી હસાપદાપછુ ની તમથી નીતી કમી રહી!

સમજીવ દરીએ પળ અને નકકા મો છે કારણ તે એ મોને એ પુર્વ આગાદી આપવામાં નહી આવે અને તે મોરી રાજકલ ની નીચે જ તેમણે તેઓની વસાદને રાજવાની હેલ તે આ બધા ખરચે છે અથ સરકારે સમજે કે તેઓને પુર્વ રાજકલના આપી દેનામ. આવશે તે શું તમે તેઓને રેરા સામે દુરમન તરીકે જમતે અટકાવી શકો.

મને લાગે છે કે આ દેવાલ ૧૫૦ વર્ષ મોરી પડાશે છે. અને માટે સર્વ વાતાવરણુ જમરે પહેલી આફ્રિકા નો સાથે લાકા થકા હતી ૧૭૭૮માં ત્યારે હતું. પછુ તે જખતે આની જમરે ન જાયો. ત્યારે પછી પછુ કોઈ છુટા થવા અને ફરી સહકારથી કામ કરી કરતાં અને તેમ છતાં આ બધાની જમરીપત કરી જમણ ન હતી. એ નીતી હેલશે વર્ષ સુધી અમલમાં મુદર નરોના કમર્ષા વે હવે આ કોકાડ એ વર્ષમાં કમીપી જ જુધી શકાયે!

ટોમલીન્સન દેવાલને સરકારી સંસ્થા નોને આફ્રિકાને વસાદત તરીકે

આપવાનો કહેવાનો છે. અધીકાર છે તે તેઓને કામવાનું જાન રેવા તે તેઓએ જાયુ નેહમે કે તે સંસ્થાને બીરીક અમલ નીચે છે. અને બીરીક સર-કાર તે કાલ દિશ્વ આપશે એવી આશા નથી. અને આ સંસ્થાને દિશ્વ આફ્રિકાના નેટીવ રીજર્જલ કરતાં પામ જાય મોટા હોવાથી વળ તરમાં તેઓ શું આપવા માગે છે?

દેવાલ મતાને છે કે પછુ તેમન-લીરીક આમલાની તરફેણ કરે છે. આ ઉપરથી જાયુ છે કે દિશ્વ આફ્રિકા ની નેટીવ પેલીસીની નીતી એ છે કે બીન-મેરાએ ઉપર રાજ કરતું તેમના હાથ હાલવે અને તેમને કળપવા રાખવા. ૧૮૩૦ માં જો-ક શીશી તા રાજમાં એ આમલા પામ્યા હેલ તે તે આફ્રિકાના કિતમાં મળ્યા. તેમ કરવાથી બધી જાતીએને કાકા અને આ પ તી એ માંથી ઉમરી હેલ. જોન રીથે તેથી જ જામલાની કર-ખાત મુદી હતી. આજે તેમને આ રાજકાલો રાજકોરી થાને છે. આજે આમલા જીટલે રાજીમ આપાદીમાંથી આફ્રિકાને ખાતમ રાખવા અને તેઓ ની રોહાની મળુરીના ફળને જોમવવા ન દેવા કુટની લેવાને અથ સામ છે હારે નેહનલીરીક તેને સ્વીકારવા તા-વાર થવા છે. આજ સુધી આફ્રિકાને એ કે પોતાની કળપ જાહેર નથી કરી તે એ છે કે તેઓ રાજીવ આ-ખાદીમાં સમાનતાં માને છે અને સમાન પછે દિશ્વ આફ્રિકામાં રહેવા હવે છે. આથી આ સંસ્થામાં તેઓની લાતને વેચ મળશે. પોતાના

ઉપરીપણનો હવે અંત આવશે છે, કુનીયનમાં અને કુનીયામાં બધે. અને તે કરવાથી કે વિચારવાથી તેમાં કશો ફેરાર બનવા નહીં પામે.

સરકાર આ દેવાલને અમલમાં મુકશે અને તેનો અમલ નહીં કરવા માટે કાંઈક બદલું જાહેર કરશે. અથી હસાપદાપછુના રજર્જલ સ્વમતા નો અંતની આ સંસ્થાત મળુરી. જે રામીએ પોતાનો દેવો કાલ રમી લીધો છે.

એક ચિત્ર દેવાલ છે કે, એક મળુન-કલાત હથીવાર સમજ મોરી ઉપર મોડો હતો. અને જુખ્યા, નામ, ઉપકા, આફ્રિકાનું રેણુ તેની પાસે આવશે. તે હશે આ જામ છે. અને એ કાલ મારી પાસે છે તેનો કળપને કું રાખવાને કું. આ-ફ્રિકાને જવામ અપશે કે એ તમારે આ રખત રખવી હેવા તે એ જાયુ થકે રમાય છે માટે અને જાને મશે હોવા છાએ.

“જામુડ આજે કાળી બીલાદી આપણા મરમાં મુરી છે.”
“એમ કાળી બીલાદી બેની એ સ રા નકીમ જાયુ છે.”
“હા! એ પોતે તે જમર નહીવ-કર છે કારણ તમારે જમવાનું એને મળી મળુ.”

સીકોના રહી: “એટા સીકોના પાખરા ઉપર કાલ ન મુકવો.”
નાનુ બાળક: “તમે અભરાથી નહી! કું એને કશી છળ નહીં કું.”

મુંબઈ રાજ્ય સાઉથ આફ્રિકન ખેડૂત કમીટીનો હિસાબ

તા. ૨-૬-૫૫થી તા. ૧૮-૫-૫૬ સુધીના

આવક		ખર્ચ	
શ્રી કુંક આલે જમા			
૨૫ = ૦	હસાપદા કલકર લેકેર, જોહાનીસબર્ગ	૩૩ ૧૮ ૬	ટેલીગ્રાફી ૨-૬-૫૫
૨૫ = ૦	લાલ જોવન	૦ ૧૧ ૬	મીનીટ જુક ૧૧-૬-૫૫
૫ ૫ = ૦	મળુનિયતે કા. પટેલ	૫૫ ૦ ૦	મોલવી માલવીયા મુખા ૨૩-૬-૫૫
૨૦ ૦ ૦	દાદાભાઈની કુ.	૦ ૬ ૬	ટેલીગ્રાફી રીનીકમ ૧૧-૬-૫૫
૫ ૦ ૦	એમ. એલ. આલેદ	૧૦ ૧૧ ૮	હસાપદા ૨૬-૬-૫૫ ૧૭-૬-૫૫ સુધીના
૧૦ ૦ ૦	મુલક હસનની કુ.	૬ ૧૫ ૦	મેમોરિયમ હસાપદા ૧૭-૬-૫૫
૧૦ ૦ ૦	અદમર રાઉલ કુકાદીયા		
૦ ૧ ૨	બાઈ રેડ		
૧૧ ૦ ૨		૧૧ ૦ ૨	

ઉપરોક્ત હિસાબના જુઠા જાહેરને માટે નિચેના સીલનામે દેખ પછુ વખતે તા. ૩-૫-૫૬ સુધી ખુલ્લા રહેશે.

અસમતવાઈ નાનાલા.ઉ, મળીલાલ બહાદુરજી પટેલ.

આ. મ. સીએલ: ડુ. સ. આ. ખેડૂત કમીટી. — ૨૪ હાથજોનાલ કેટીડ, — જોહાનીસબર્ગ.

જાહેર ખબર.

ગોવાનીઝ નેતાઓનો છુટકારો

વિવિધ વર્તમાન

શ્રી. પ્રસોત્તમ કાકોડકર અને કે. રાયા જેઠે જેઓ ગોવાની ઘરકરી પોલીસની ફેલમાં ૧૦ વર્ષ સુધી કાલ તેઓને ત્યાં ૧૯૪૭ માંના છુટકારા થયેા હતા અને તેઓ સીમા સુધી આવી પહોંચ્યા હતા. તેઓ ૧૯૪૮ના ગોવાના સીધીય સંચાલનમાં પકડાયા હતા.

હોલના સુનક્ષ્ણ વિમતી મધકે લતરત ન તેઓને જાણ્યું હતું કે, તેઓ ધણે મર્મ ધરાવે છે કે તેઓ ૧૯૪૭ ન વાર સ્વતંત્ર ભારતની જૂની પર આનંદભરે પગ છો છે. તેઓ અરેબર વધુ મર્મ ધરાવત ઓ તેઓ ગોવાની સ્વતંત્ર જૂનીપર પગ સુકા જાણ સળી થયા હતા.

ગોવાની આઝાદીની લડત મરે ગોવાના યોરમુખીએ ધણી રિલેશીય

વધુમાં તેમને જાણ્યું કે, પંડીત નેહરુ ગોવાની લડત તરફ વર્તન થયા સુગમીઓને નખાવ્યું છે. આ એ વ્યતીઓને સુગમના રચનીક ગોવાનીઓએ ધણે : જાણ આવકારે આપ્યો હતો. ગોવા નેશનલ કોંગ્રેસ ના નેતા શ્રી પીરુષ અલ્ખારે તેમજ ડો. દી. બી. કુના જેઓ ગોવા એકલ જાગીના પ્રમુખ ડો. એમ. કુ માલ હરિન્દાસ જેઓ ઘાટ સુનક્ષ્ણ એવર હતા તેઓ, એ સ્વાતંત્રતા ખાસ ભાગ લીધો હતો.

ડો. કાકોડકરને ૧૯૪૭ માં સુકત કરવામાં આવ્યા હતાં પણ તેઓને ગોવામાંથી દર પાર કરવામાં આવ્યા હતાં. અને રીજનલ જે ગોવાનું મુખ્ય મહેર છે તેમાં રહી નીચીન પોલીસ યોગે દાખરી ને.ધાવવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું. આ કુસમો વિરોધ કરવાથી તેઓને હરી કોલમાં પુરવામાં આવ્યા હતાં. ગયા આસમાં સુલત પુરી થતાં તેમને છુટા કરવામાં આવ્યા હતાં અને સુનાઇઝ કિમડમો ફક્ત પાસપોર્ટ આપવામાં આવ્યો હતો. તેઓની વય ૪૪ વર્ષની છે અને તેઓ કાકોડકર (ગોવાનો) વર્તની છે. શ્રી. કાકોડકર એમ. જી. ની પત્ની ધરાવે છે. તેઓએ મદદગાર માધીના પરીચરમાં આવવા એ વર્ષ સેવામર્મમાં ગળ્યા હતાં અને તેઓ માધીજના સુરત અનુયાયી છે. તેઓ ગોવામાં સામા છક કાપ કરતા હતા.

ડો. જેઠે સમગ્ર ૧૦ વર્ષ જેલ ભોમરી હતી. તેઓએ મેડીકલનો અભ્યાસ ગોવામાં કર્યો હતો અને વધુ દીધો રીકમનથી પગ-મેળસી હતી. તેઓ આજ ગોવાના વર્તની છે.

જોહાનીસબર્ગમાં

નવજોતની શુભ ક્રિયા

જોહાનીસબર્ગમાં શ્રી. કુરુજી જે. તવારીખાના પોતીબેટી તા. ૨૦-૫-૫૬ ના નવજોતની શુભ કાર્યોક ક્રિયા થઇ હતી. (જોહા પેરાવવાની).

જોહાનીસબર્ગનું નવું

હાંદુ સમરોહ

શ્રી હાંસવાલ હાંદુ સેવા સમાજ સંચાલિત હાંદુ સમરોહ સમિતિના પ્રવાસથી બંધાવવામાં આવનાર નવું સમરોહ અને પ્રાર્થનાયુક્તો પાંચે ધાર્મિક વિધિ અનુસાર, હવન અને હોમ ભાદ. સોશીની સારી સંધ્યા વચ્ચે, સમાજના પ્રમુખ શ્રી પ્રાણસંકર સોમે સર બેસીનાં હસ્તે તા ૧૨-૫-૫૬ના નાખવામાં આવ્યો હતો.

હાંસવાલની પહેલી

સુજરાતી નચ્

જોહાનીસબર્ગ નિવાસી શ્રી જનના દાસ અંગરામ જનીનાં પુત્રો કુમારી હરિભેન જની કુલ સુલકર સામાન્ય નર્સિંગની પરીક્ષામાં બન સાથે પસાર થયાં છે. આવી પરિક્ષા માં પસાર થનાર એ પહેલ વહેલી સુજરાતી ભેત છે. પોતે સુધીય અને સંસ્કારી છે. જે. સી. થયા બાદ ચાર વર્ષ થયાં તેભેરેગવાના કોસ્પીટલ માં કામ કરે છે.

શ્રી પ્રિટોરીઆ હાંદુ સેવા સમાજ

ઉપરોક્ત સંસ્થાની તા. ૧૪-૫-૫૬ ને દિને માર્શી સુલકરી કરવામાં આવી હતી અને એવું પરિણામ નીચે સુચન છે.

પાંચ આશવસાતઓ : કાપમંદે બાઈ, ધિરજભાઈ સોમાભાઈ, નરસિંક ભાઈ પ્રેમાભાઈ, ગીરધરભાઈ જે. ગોર ધન, કુલ્લભાઈ છ. કાધા.

પાંચ ઉપ-પ્રમુખો : પ્રભુભાઈ નાનો બાઈ, કલાચુભાઈ ભાજુભાઈ, બી. આર. મુલુ, મોરારભાઈ મીની, ભાજુભાઈ રદર.

પ્રમુખ : કલુભાઈ રામભાઈ, જે મંત્રીઓ : ધાણભાઈ પ્રેમાભાઈ, ભાનુભાઈ લાલભાઈ, ખલનચી : નારજી ભાઈ ભાજુભાઈ. ક્રેસાળ તપાસનીશ મોરારભાઈ મીની

એકવીસ સમિતિ સભ્યો : પરસોત્તમ ભાઈ પેાપટ, ક્યાળભાઈ રવજીભાઈ, ખંડુભાઈ નીચ્કાભાઈ, જનનાદાસ છીનાભાઈ, તીરમભાઈ માધવજી, અલ્ખ સતભાઈ નાનભાઈ, મોડળભાઈ નારજી ભાઈ, કાનુભાઈ રમુજીડજી, રતનજી ભાઈ મોસી, નારજીભાઈ બેમીભાઈ, મુનીલાલ ભાજુભાઈ, ક્રિમતલાલ છીના ભાઈ, કાકોડકરભાઈ પ્રભુભાઈ, મોહન ભાઈ નરસિંકભાઈ, અમનભાઈ ધીરજ ભાઈ, નડુભાઈ ભાજુભાઈ, પરસોત્તમ ભાઈ રમુજીડજી, મુકુનભાઈ ભેશી, શિવમભાઈ જીવનભાઈ. ક્રાંતિલાલ ગીર ધરાભાઈ. નાગીનભાઈ ડાહ્યાભાઈ.

સં. ૨૦૫૨ની "સુજરાતી"

પ્રેસનાં એટાં પંચાંગ.

૧ પંચાંગની રી. ૪-૬.

૨ પંચાંગની રી. ૬-૭.

૩ પંચાંગની રી. ૬-૮.

૪ પંચાંગની રી. ૬-૯.

૫ પંચાંગની રી. ૬-૧૦.

૬ પંચાંગની રી. ૬-૧૧.

૭ પંચાંગની રી. ૬-૧૨.

૮ પંચાંગની રી. ૬-૧૩.

૯ પંચાંગની રી. ૬-૧૪.

૧૦ પંચાંગની રી. ૬-૧૫.

૧૧ પંચાંગની રી. ૬-૧૬.

૧૨ પંચાંગની રી. ૬-૧૭.

૧૩ પંચાંગની રી. ૬-૧૮.

૧૪ પંચાંગની રી. ૬-૧૯.

૧૫ પંચાંગની રી. ૬-૨૦.

૧૬ પંચાંગની રી. ૬-૨૧.

૧૭ પંચાંગની રી. ૬-૨૨.

૧૮ પંચાંગની રી. ૬-૨૩.

૧૯ પંચાંગની રી. ૬-૨૪.

૨૦ પંચાંગની રી. ૬-૨૫.

૨૧ પંચાંગની રી. ૬-૨૬.

૨૨ પંચાંગની રી. ૬-૨૭.

૨૩ પંચાંગની રી. ૬-૨૮.

૨૪ પંચાંગની રી. ૬-૨૯.

૨૫ પંચાંગની રી. ૬-૩૦.

સુલકરી આદે

રકોન્સ

આમો સેર મેડા ચાર ચમચી મેર્મ પાવડ, ચાર ચમચા માખણ, ચોક્ક મીઠુ અને ચોક્ક ખાંડ, સોડામાં મધ નાખી ભેગ કરવું, ખોંડે ન નાખવી પેલે કપ કપ મધ એમાં ખાડ નાખવી અને છુપ હવાવડું. એનાથી લેટ મંધવેલ અરેષા કિષ ભડો રાંદમે રણી જેળ, કોંડજી, પી. કે. પવા અને લાપારજી ગરમ જોવનમાં પંદર મીનીટ ભેગ કરવા. આ રોન્સ ક્યારના નાસ્તામાં પચા જ સારા થાય છે.

કુમારી બદાવતી મીંચી દીયાઈ, હાંસવાલ.

- એનેને નથી વાનગીએ નીચેના સરનામે મોકલવ. વિનંતી છે.
 "Indian Opinion",
 P. Bag, Durban.

ધરાવે છે. એમ ડો. જેઠે કમ્પ્યુટરમાં એમ કમ્પ્યુટર સમગ્ર ત્યાની વસ્તીના ચોક્ક સો ૮૩૧ સોશી આ લાતને ધણી રિલેશીય નજરથી જલ છે. ધણાએને આજ ની આજ રાજનીતીમાં સતોપ નથી. શ્રી. રેલ કોમેલ જેઓ ૧૯૪૮માં ગોવાના પ્રમુખની સુલકરીમાં એક ઉમેરવાર હતા, અને પેડુડેજ આટમીક એનરજીના ખાસ જાણકાર હતાં તેઓ એ જ્યારે ગોવાની આઝાદીની લાતને સાથ આપવા જાહેરને કમ્પ્યુટરે તેઓને પચ કદ કરવામાં આવ્યા હતા, તેઓ કુલ સુલકરજ સુકા થયા છે.

પરખાવીકે પંચાંગ							ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ મે-જુન	હાંદુ વૈશાખ	સુલકયાન ૧૩૫૫ સપ્તમ	પારમી ૧૪૨૫ સહેરેપર આર્વા	સુરોક્ષ ૬. મી.	સુપોસા ૬. મી.	
મુક્ર	૨૫	૧૬ ૧	૧૪	૨૭	૧-૩૬	૫-૦૫	પંચક
સની	૨૬	૧૭ ૨	૧૫	૨૮	૧-૩૭	૫-૦૪	
રવી	૨૭	૧૮ ૩	૧૬	૨૯	૧-૩૮	૫-૦૩	
સો.મ	૨૮	૧૯ ૪	૧૭	૩૦	૧-૩૯	૫-૦૨	
મંગળ	૨૯	૨૦ ૫	૧૮	૧	૧-૪૦	૫-૦૧	
શુક્ર	૩૦	૨૧ ૬	૧૯	૨	૧-૪૧	૫-૦૦	
શન	૩૧	૨૨ ૭	૨૦	૩	૧-૪૨	૫-૦૦	
સો.મ	૧	૨૩ ૮	૨૧	૪	૧-૪૩	૫-૦૧	
રવી	૨	૨૪ ૯	૨૨	૫	૧-૪૪	૫-૦૨	
સો.મ	૩	૨૫ ૧૦	૨૩	૬	૧-૪૫	૫-૦૩	
મંગળ	૪	૨૬ ૧૧	૨૪	૭	૧-૪૬	૫-૦૪	અપરા એકાદશી, ભીમાલ ૮-૩, સુધી છે.
શુક્ર	૫	૨૭ ૧૨	૨૫	૮	૧-૪૭	૫-૦૫	
શન	૬	૨૮ ૧૩	૨૬	૯	૧-૪૮	૫-૦૬	
સો.મ	૭	૨૯ ૧૪	૨૭	૧૦	૧-૪૯	૫-૦૭	

કેટલીક લોકવાયકા

સુખંત મહેતા

માધવી દીવાનખાનામાંથી બીજી ખંડની પરજાણમાં જઈને ઊભી હતી. નાથે નાનો ખામ હતો. કુર રસોતો હતો હતો. બીજી કુર દરિયા દેખાતો હતો. માધવીની આંખો એ બધું દરતી હતી પણ અનર્થ તો મંડવજી મો ૧૦૫ પાર નહેતો હતી કસીને શાવક ઉડતો હતો: 'એ બન્યું છે તે બધું સુકાત અનર્થ કહી કહી' પણ એ કાચા ઉડતો મળતો નહોતો, પરિણામને જ્યાં કોઈ પ્રકારે જાણ હતું માધવી કહેતી હતી: 'પિતાજી આ બધું જાણે તો એમની કલ્પનાની મુનિતો જાગીને છુટી જાય. પિતાજી એ સદન કરી' તો નહિ. એમના દિશને પ્રવેશ આપાત લાગે.

એ બોલી તો મહા દત્તી કે ડાલે મધુ' કહીશ, પણ કહેવાનું મહેલ નહેતું. માધવી એ જાણે તો કંઈ નિર્ણય કરી શકે નહિ. અને સાતિ આપણા ભેળુ પુરતો ને સામાન્યે ઉપર નવરે ફેરવવા માટે સાજ નથી એટલે ત્યાં જ બેસીને એણે બસને.

હિંદના વધનારા કરવેરા

દુષ્કર્મ કાલ અભીરુ કુમારા જેવી પરિચિતિ ઊભી થાય તેવા ભવ કાલે કદવા માટે, આ યોજના પંચે, બીજી પંચ વર્ષોનું ચેલના દરમ્યાન વધારના કરવેરા હાલ જા. આજ આજ ભવ જન, ઘણાના હતા. તેને નરસે રૂ. ૨૫૦ આઠ અમળ હિંદ કરવાનું મુકવ કહ્યું છે.

બીજી પંચવર્ષીય ચેલના દરમ્યાન ૬૦ લાખ ટન અનાજની આપાત કરવાનું પણ મુકવ કહ્યું છે. જેમાંથી ૧૬ કી. ગ્રામી, ચેલનાના પ્રથમ વર્ષો આપણા આપણે. અનાજના વધારના વધારાને પહેલી વળવા આ આપાત થશે.

બીજી ચેલનાના ચેલવુ વેરા હાલ રાજ્યોએ વધારના રૂ. ૧૬૬ કરોડ ઉપા કરવાના છે, તેથી કેટલીક આંતરે પ્રવેશ વર્તમાન ચેલવુ વેરા વધશે, અને કેટલીક વધુ આંતરે ચેલવુ વેરા હેલ જ, તેથી હાલના છે.

રાષ્ટ્રીય નિકાસ સમિતિએ મંજુર રાખેલા બીજી ચેલનાના અરજામાં 'આયોજન પંચે અજાણ્ય છે કે, રાજ્યો એ વધારના કરવેરા હાલ રૂ. ૨૨૫ કરોડ હિંદ કરવાના રહેશે, જેમાંથી રૂ. ૧૨૨ કરોડ માત્ર ચેલવુ વેરાના આરંભ

આપણે તમામ રાજ્યોને ચેલવુ વેરામાંથી ૫૮ કરોડની આપણ રહે છે. રાજ્યોની આગ કવરવા માટેનાં બીજા મુકવવાના પગલાંમાં, અખીન મહેલુ સરકારે રૂ. ૨૦ કરોડ,

આજ માંડવા, એક મે, મધુ બનને સુધી દરિયામાં અને કિનારના સાંત ચિત્તે દીવાનખાનામાં બેસી રહ્યા. પછી ત્યાંથી ઉડી કલ્પન અનર્થ એ આજ આપણા માધવી હસતી હસતી ઊભી થઈ. ચેલીવાર પહેલાનું વાતાવરણ તદ્દન બદલાઈ ગયું: બહે કંઈ બન્યું જ ન હોય એમ સો પોતાની પ્રિય પ્રવૃત્તિમાં પડ્યા સાંતથી સુધે બેસી બેઠાન કહ્યું અને સમય મતા સુરાની તકનીકી પણ કરવા માંડી.

કલ્પનામાં દરિયામાં કહ્યું 'કહે આઈ રિવસ નીતાવવા કરતાં નેનિતાવ માથે બધું જો તે અને કીક લાગે છે. તમે પણ માકા છે. માધવીનું મન પણ ત્યાં હજારું મશે.'

દરિયામાં જો બિચાર મળે, આજે જ પાદ આપણે. માધવી કહે કંઈ કહેવાની છે. મંજીરતાથી તેઓ બેઠા: 'માધવીને તમે કહે કંઈ પૂછો નહિ, કહેશે નહિ, જ્યારે અનર્થ આવે ને વાત કરે તો કીક છે, આપણે સાતિ રાખી.'

—કમલ

બેલી રિપબ્લિક આનકરે: ૧૨ કરોડ, મેટરોન્ટ લેવી ૧૬ કરોડ, હાલકરોડી ૫૫૮ ૬ કરોડ, મેટર વેલીકર ટેકસ, એપ્પ કસુડી અને કાટ' થી વિગેરે ૧૪ કરોડ અને બીજા કરોડ આસ કરીને રચનિક પિકકત વેરાના રૂ. ૧૭ કરોડને અધારેલા થાય છે.

બીજી ચેલનામાં બેલી સુધારા

બીજી પંચવર્ષીય ચેલના હેલ, લાખ થનારા અખીન સુધારાને કારણે વધવા કિતોને વળતર કે પુનર્લેવાત અધ્યક્ષો આપણામાં, હટપ કરોડ રૂપિયા હાલવવામાં આવશે, એમ રાષ્ટ્રીય નિકાસ કમિટીએ અમલ રજુ કરેલ આપણી અરજી રહી છે. આ રકમમાં અખીનો અધારેલા થશે નથી.

આ વળતરમાંથી ૭૦ ટકા જેટલો આજ રૂ. ૫૮. અને નિહારમાં જશે, એવો અંદાજ નીકળે છે. આપણી અરજામાં અજાણ્ય સુધારા, પુન: મહેલુ, રાજ્ય' અમાણ, તથા સુધારા તમ જેવા કોમમાં અપનાવવા ના સિદ્ધાંતો નિકાસવામાં આવે છે.

એમ સુમવામાં આવે છે કે, બીજી પંચવર્ષીય ચેલના દરમ્યાન, ફેલરમાં અખીન પારણ ૫૨ રાજ્ય કચાકુ કાચક કરી દેખુ મેળવે.

આ રાજ્ય કચાકુ વધુ કુદ્દાલેજ જેટલું અધારી. કુદ્દાલ લેજ એટલે, અર્થ તથા કરવેરા ભતાં વર્ષો ૧૨૦૦ રૂપિયાની એકમી આપણ આપી રહે તેટલી અખીન અજાણમાં આવે છે.

દિલ્લીમાં એક લોકવાયકા છે. એમ કહેવાય છે કે જ્યારે નિયંત્રકમિ- (અધ્યક્ષ) આરનદેશને ખાતે માણસો હાથ માંડ્યા ત્યારે તેણે રાજ્યાત કાશ્મીરથી કરી. બીજી પાસે જે સાધનસામગ્રી હતી તે જરા વધારે છુટથી વાપરી અને મુકર પાટના, ખુલ્લારત ભંડુપુરે એણે રાક્યા. તેમની સામગ્રી વેરી. નાક નમણા, લીલા, આખે સુરે, દેલવાદ સુર. પંખા અને ઉત્તર પ્રદેશ સુધી પહેંચ્યા પછી એને ખબર પડી કે જે આદલી બધી છુટથી સોંપ આપી દેવાથી તેણે કંઈ દક્ષિણ સુધી પહોંચશે નહીં, તેથી જેમ જેમ એ દક્ષિણ દિશામાં ઉતરેલો ગયો તેમ તેમ તેની કોઈ આપવાની સામગ્રી વધારે કરકસરથી વાપરવી પડી, તેનું પરિણામ આપણે આજે જોઈ રહ્યા છીએ. રિપબ્લિકની દક્ષિણના ભાગને ખુબ અન્યાય થયો. જેમ જેમ વધારે દક્ષિણમાં જાએ તેમ મતુષહેલનું સોનું આપણે મતુ ગયું, બધારે રિપબ્લિક દક્ષિણને હેર પહેંચ્યો ત્યારે આ બધી દક્ષિણની પ્રજાઓનું એક કેપ્ટુરેશન તેને મળવાને મળ્યું અને પોતાને કવેલા અન્યાયની રજુઆત કરી. ફોલો કરવાની જરૂર જ નહોતી કારણ કે અન્યાય દેખાઈ આવતો હતો. નિયંત્રકમિએ આ નવાં પોતા મતુષેના કરીશમાં શુદ્ધિ ત્રવા માડી અને ધીમે ધીમે ઉત્તરમાં અધ્યા માર્યું. દક્ષિણના ભાગમાં એણે જરા છુટથી છુટ આપી અને અરબર ન્યાયસર-વર્લ્ડવર્ગી કરી સજા નહીં તેથી એ બધારે પંખા અને ઉત્તર પ્રદેશ અને કાશ્મીર પહોંચ્યો ત્યારે બીજી પાસે શુદ્ધિને અધ્યા ખુટવા

લાગ્યો અને તેથી બહુ કરકસર કરવી પડી, પરિણામ એ આવ્યું કે ઉત્તર પ્રદેશમાં ૩૫ વધારે અપાઈ ગયું અને શુદ્ધિ આપી અપાઈ.

દરેક દેશના રમીશોની અધિક અધિક બાલકીક રાષ્ટ્રિયો હોય છે એવી જગતમાં એક માન્યતા છે. જેમ કે રોટમેનના ભોટા અર્થાત કરકસરિયા અને કપુસ મધુ. છે. ઇંગ્લેન્ડના ભોટા અત્રા અને બોલાભોલા. આય- લેન્ડના ભોટા અનર્થ, રમુટ અને વાલોમાં કંઈ આકુ અવળુ ખાડી નાથે તેવા. તેવી જ રીતે કાન્સ, સ્પેઇન અને અર્જન્ટીના ભોટાનું પણ છે. આપણા દેશના પ્રવે.માં પણ તેનું જ છે. અમારાની જીર્ણોદ્ધિ પ્રજાના સાદિત અને કળાને પ્રેમ છે, ઉત્તર પ્રદેશની અમલ પ્રજામાં અર્જન્ટીના છે, પંખામાં કારીરખા અને સોય છે. રમુટનામાં રમુટ અને રેક છે, મુલવાતીમાં વિવેકમુદિ અને કાચકલ છે, મદારાદીમાં દેલવે અને ચિવહા છે, તમીલ પ્રજામાં (એને) રમુટ તામીલ નથી) વિવેકલ શુદ્ધિ હોય છે આવી એક લોકમાન્યતા છે.

સુક્રીપીય, કનકમ રેકસ રીલ્સ, લાલેસેન્સ, રેવનુ કવીર-સ અને કનસેર-સ માટે ગોઠા:

આર. વી. પુલ

૨૧૮ મેડિસન હાઉસ, ૧૭ કમીસન રડી, રોન્ડ રોડ, ફેરાસટાન, નેહાનીશનમ. ફોન ૩૩-૧૫૪.

એક ટપે બજો છે કે કેનેડાની નિયંત્રકમિ કંપની

સન ઇમ્પ્રુ બોર્ડ કનેડા

વધારના કંપનીના હોદ્દા સત્તાવાર ચેલના બોર્ડ

જાણક

દક્ષિણ આફ્રિકાની નિયંત્રકમિએ ૧૫ મે ૧૯૫૬ રૂ. ૬૦૫ પ્રાચીન-સીલ દીવાન ના અમલ વધારી નીમારેલા અધિક લખા હાલમાં આપણને જાણે તેમજ અધેની કમિટીએ અમલ રૂ. ૬૦૫ અમલ કમલના વિના નીમાર વધારે અધે વધારે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.

2. Prompt settlement of claims is a matter of the Company's Management.

3. During 1951 the Company paid over £3,000,000 to its shareholders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Custom, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

108 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624.

CAPE TOWN Phone 32390

સમાચાર સંગ્રહ

—મુંબઈના નવા મહારાષ્ટ્રના ભોડા ક્ષેત્રે તે તેને સીડી સ્ટેપર બનવવા ની નજરથી જુદા પ્રધાન પંડીત પતે રાજ સમાચાર દસોવી હતી. મુંબઈ વિશે કાંઈ નવી જાહેરાત કરવાને બદલે તેમણે કહેવા મુનરાવચાર કપો હતો કે હો પ્રધાન આપણે જુદી જુદી કેમો વચ્ચે જુએછા રસપવામાં આપણી સહિતઓને રોકવી જોઈએ.

—બીજા પ મયૂરોય રોગનામાં અનાજ અને હોલોગોના રિકાસ પર પ્વાન દેવમાં આવશે. જેથી અનાજના આવ ઉચા ન વળવ.

—હીંદની નવી સુદણી આમાં સાર્વ માં કરવાનું હસ નકરી કરવામાં આવ્યું છે હીંદનું કારણ એ બધું જ જાણા આવ્યું છે કે રાજ્ય ચરદદ વિસ્તારને કારણે મત વિસ્તારો પછુ નવા ચેન્નવા પડશે. અને અના-સુધી રાજ્ય સરદદ નકરી ન માપ ત્યા ભગી સુદણી નકરી ન કરી શકાય.

—હીંદ નવા કરોગાથી આપે હોલોગ ની ચિત્તેને બાળત રાખી છે. તેમજ મરીમોને વાપરવાની ચિત્તેને પછુ બાદ કરી કરી વધારો છે.

—રાષ્ટ્રભાષા પ્રચાર અમિતી તરફથી “મહાભારતે શાધી પરીનાયક” ને ૧૨ વર્ષે ૧૯૦૧ નું અપાન છે તે આ વર્ષે પંડીત સુખસાગરને અપાવવાનું છે મને વર્ષ વિનોબાજીને અપાવામાં આવ્યું હતું.

—મુલરાલી લેખક વિનોબાજી મહેશને અધીસ બારત રેડીવના અમરાવાદ મથકેથી વાગોવાય વિભાગના વ્હા અધિકારી નીમવામાં આવ્યા છે.

—બારતને રમાનીય તરફથી ૪૫, ૫૦,૦૦૦ રૂપિયાની હિ મતને રેસના કારખાનાને મરેલમ ને હોપુ ભગીન માધી લેક કાલકે તે પુર પાડવામાં આવનાર છે. અને રમાનીયાના કમ નેરે તેની તાલીય છે માસમાં બારત મા કમનેરેને અ.પરી.

—હીંદની સુનીવર્કીડી કોર નીકે, શીમતી વિન્યા લક્ષી પંડીતને કોકરે કોર બેની પકરી એના.પલ ,કરી છે.

—હીંદના આરોગ્ય પ્રધાન શીમતી રાજકુમારી અમરનંદરે જીનિયા લક અનેરિકા બવા હિપરર્ષ છે રોડે કાઉન્સેલના આમંત્રણને માન આપી આ બવાસ રેમો કરી રચો છે. પ.બ ૬૨તા રોગીયા મનીષા, કોમર્શિય, રેડન, લક હીંદ આવશે.

આપુલ એકીસ વર્ષ છે અને ઉગેવ ના માધુસનું જેતાપીસ વરસ છે. તે અમેલપ્કોટી કરતાં જેટલાવર્ષે ૧૫૫ જીવે છે તે કાંઈ.

નાના નાના બાળકોએ જ નહિ, પણ જોડા બલુસાનલેના કોકોએ પણ નવાજ આપો કે, અમલું જીવે છે.

જે એ બધાને નાચાજ કપો. જે ૧૫૫ કે, ‘મેકવીસથી બમણા જેતાપીસ મ.વ છે એ ખર્ડ છે. પણ ફરક માધુસનાં આપુલનાં પહેલાં ચોક વરસ છે હી રવાં લોકમે; કારણ એ વરસો નો સમાવને કંઈ ઉપયોગ નથી. આ ચોક વરસ કોડી ૬૬૫૫ે તે કીડુરતાનને માધુસ સાત વરસ અને હુએન્ડનો અહીંસીસ વરસ જીવે છે એટલે કે હીંદી કરતાં અમેલ જમલું નહીં પણ આરમલું જીવે છે.

—વિનોબાજી.

હિન્દ

પોર્ટ એલીઝાબેથના મી. રણસાગર મે.પાલજના પુત્ર શી મણીલાલના લગ પોર્ટ એલીઝાબેથના મી. બી. બી. રામજીની પુત્રી શીમતી વિમલા સાથે તા. ૨૦-૫-૫૬ના પોર્ટ એલીઝાબેથ મા મથા હતી. તે સુખ પ્રસમે નવ-દેપતીને અનેક આશિષો મળી હતી.

૪૨૬ સંકલન મી. કાલકોબાજી ભેચર બાલના; પુત્ર મી. રમણસાગરના લગ એકાનીસનર્ગના મી. કાલકોબાજી જુલા બાલની પુત્ર શીમતી અરુણાદેવી સાથે તા. ૧૦-૫-૫૬ના પાડીસાર હોસમાં મથા હતી.

નવલ કથાઓ

ઉડીસની આપવીતી	૫	૩
છેલ્લો, અબીનય	૬	૬
બીજા પુસ્તકો		
જુલન વલ	૨	૦
એવાર્ધની આપના		
(પીરોસ્લાય મરદવાગાનું જીવન	૭	૬
હીંદોરલાલ મરાઠવાળા ફૂલ		
સંસાર કથ	૧	૦
રીધ (નવર્ષકું (૧૯૦૬)	૭	૦
મળવાનું કેડાણું અ. એડીસ		

‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.

હિન્દુઓની સાચી દીત

એક વાર એક સમાચાર મેં પ્રમ પૂઠ્યો, ‘હીંદુસાનના માધુસનું કસાસરી

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phonor 18298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Qty	per lb.	per lb.
1.	1/2	1/2	1/2
2.	1/2	1/2	1/2
3.	1/2	1/2	1/2
4.	1/2	1/2	1/2
5.	1/2	1/2	1/2
6.	1/2	1/2	1/2
7.	1/2	1/2	1/2
8.	1/2	1/2	1/2
9.	1/2	1/2	1/2
10.	1/2	1/2	1/2
11.	1/2	1/2	1/2
12.	1/2	1/2	1/2
13.	1/2	1/2	1/2
14.	1/2	1/2	1/2
15.	1/2	1/2	1/2
16.	1/2	1/2	1/2
17.	1/2	1/2	1/2
18.	1/2	1/2	1/2
19.	1/2	1/2	1/2
20.	1/2	1/2	1/2
21.	1/2	1/2	1/2
22.	1/2	1/2	1/2
23.	1/2	1/2	1/2
24.	1/2	1/2	1/2
25.	1/2	1/2	1/2
26.	1/2	1/2	1/2
27.	1/2	1/2	1/2
28.	1/2	1/2	1/2
29.	1/2	1/2	1/2
30.	1/2	1/2	1/2
31.	1/2	1/2	1/2
32.	1/2	1/2	1/2
33.	1/2	1/2	1/2
34.	1/2	1/2	1/2
35.	1/2	1/2	1/2
36.	1/2	1/2	1/2
37.	1/2	1/2	1/2
38.	1/2	1/2	1/2
39.	1/2	1/2	1/2
40.	1/2	1/2	1/2
41.	1/2	1/2	1/2
42.	1/2	1/2	1/2
43.	1/2	1/2	1/2
44.	1/2	1/2	1/2
45.	1/2	1/2	1/2
46.	1/2	1/2	1/2
47.	1/2	1/2	1/2
48.	1/2	1/2	1/2
49.	1/2	1/2	1/2
50.	1/2	1/2	1/2
51.	1/2	1/2	1/2
52.	1/2	1/2	1/2
53.	1/2	1/2	1/2
54.	1/2	1/2	1/2
55.	1/2	1/2	1/2
56.	1/2	1/2	1/2
57.	1/2	1/2	1/2
58.	1/2	1/2	1/2
59.	1/2	1/2	1/2
60.	1/2	1/2	1/2
61.	1/2	1/2	1/2
62.	1/2	1/2	1/2
63.	1/2	1/2	1/2
64.	1/2	1/2	1/2
65.	1/2	1/2	1/2
66.	1/2	1/2	1/2
67.	1/2	1/2	1/2
68.	1/2	1/2	1/2
69.	1/2	1/2	1/2
70.	1/2	1/2	1/2
71.	1/2	1/2	1/2
72.	1/2	1/2	1/2
73.	1/2	1/2	1/2
74.	1/2	1/2	1/2
75.	1/2	1/2	1/2
76.	1/2	1/2	1/2
77.	1/2	1/2	1/2
78.	1/2	1/2	1/2
79.	1/2	1/2	1/2
80.	1/2	1/2	1/2
81.	1/2	1/2	1/2
82.	1/2	1/2	1/2
83.	1/2	1/2	1/2
84.	1/2	1/2	1/2
85.	1/2	1/2	1/2
86.	1/2	1/2	1/2
87.	1/2	1/2	1/2
88.	1/2	1/2	1/2
89.	1/2	1/2	1/2
90.	1/2	1/2	1/2
91.	1/2	1/2	1/2
92.	1/2	1/2	1/2
93.	1/2	1/2	1/2
94.	1/2	1/2	1/2
95.	1/2	1/2	1/2
96.	1/2	1/2	1/2
97.	1/2	1/2	1/2
98.	1/2	1/2	1/2
99.	1/2	1/2	1/2
100.	1/2	1/2	1/2

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Phone 332851 P.O. Box 1549 Tel. Add. ENKEDEDE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GENTS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકમી રેમલ સુલકાજ કપડા, હુકન નર્સી, જુલ, બાગસે મરેલે નલ બલને માલ, પર વપરાશ માટે રેમલ લખાદિ પ્રકરે.એ સહુવાર માટે રીબન મહેરે માટે અમારે જાં પ્રમા કપાસ કરના સલામજી છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બેલકસ ૧૫૪૬.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબાજી બાવે પુત્ર શીપનીયદ્ ગીતાજી વિશેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના મ્યોફિપર પ્રમથન.

પરાવાસ જંતિ (શિવ-પીલકાન્ત, મ્યોફિપર)	૧	૬
ગીતા પ્રમથન	૩	૦
રિમતપ્રસાદન (ગીતાજીના બીજા અખ્યાનના મનોગ)	૪	૦
મધુકર (સિંધોના સંગ્રહ)	૪	૧
જીવન કીટી (ન ન)	૩	૬

Obtainable at:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

સુક્રમીપર, સુસાદરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડા
ફીફ્ટરવાળા અમર યુનીવાર્સ ડોઈ પશુ કામગીરી હાઈડ્રોઈડ અમર જમીન
માથે સુસાદરી કરવા તે જાણી અમારી ખાતરને સુક્રમી કો.
ઈકમી, આમ, યોદી, દુરુક, અનુભાવ, પીટવાસ, વિવેચક વીમા અને
વિવેચક વીમાએ જીએ.

ઈ-કમીટી, પ્રસન્નક ટેક, હિસાબના ચાપડા સમાવના જેવનું હાઈવરન્ક
સાઈફીકેડ કે વેપારના કામગીરીના પાસપોર્ટ જેવનું હાઈવરન્કને કમીટી
વાળાઓમાં ફોઈ પશુ ફી લીધા વિના અધિક ગણતર સલાહ આપીએ જીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસિએશન કોર્ડ કોર્પોરેશન અને ધોઈવાસર
ઈન્ટરન્યુઅલ હાઈવરન્ક વીમાકોર્પોરેશન પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર,
સાઈફીકેડ કોર્પોરેશન, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર, ફરનીચર,
આને જાણી સકો. જાતે જાણી સકો જોવા સુક્રમી નહિ.

—એકર્સ, ટેબલ અને ફીચર ફરનીચર—

જે હાઈવરન્ક નીચે જાણી સકો. તેમાં ફરનીચર ફરનીચર ફરનીચર ફરનીચર
વાર ફરનીચર, આજે ફરનીચર ફરનીચર ફરનીચર ફરનીચર અને ફરનીચર
આજે જાણી સકો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ !

ન્યુ ધર કાપેલી નીનન સાઈફી ૧ વાર શી. ૪૬-૬
જનીની ફીનરવાળી જમીનને ૪૫" ૧૧-૧૦

પાટલી પાસર અને આખી જાત વાળી

રેસમી કાપેલી સાઈ ૫૦-૧૦-૦ થી ૬૫-૨
મેનડી ફીનરની સાઈ ૪૫-૪૫" ૧૧-૧૦ થી ૬૫-૨

મુતરાઈ સાઈફી છેલ્લી હબના ફરનીચર અને કાપેલા વાળી

પાસ વાર શી. ૨૭-૬ થી ૬૫-૨
૭ વાર શી. ૩૬-૬ થી ૬૫-૨

C.O.D. અને હાલથી આવેલા જોઈફીને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

જેલ્યે તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, કરમન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. જો. બોક્સ ૮૨૨.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee, Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ જીએ.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

—આખો દિવસ વેન્ટેરીઅન બોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બ્રાઈડિંગ અને લોહંગની સગવડ

દાયમી બ્રાઈડિંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને ઓધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ગ્રાહકોની સિબંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

RECEIVED 23 FEBRUARY
6 JUN 1956

No. 20—Vol.—LIV

FRIDAY,
1ST JUNE, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903
Former Editors: Late Mr. Manilal Gandhi—1918-1956

STATE PROPAGANDA

By C. W. M. Gell

MR. ERIC LOUW continually expresses concern over the misrepresentation to which South Africa is subjected at home and overseas. In order to correct this the State Information Office, operating closely under Mr. Louw's control, issues a fortnightly Digest of South African Affairs, which is said to circulate in 110 countries as well as widely in the Union. It promises "factual and authentic information," according to Mr. H. H. Bierman of "poison-pen" fame and Chief State Information Officer in Pretoria.

It is, of course, counter-propaganda. Most of its bias lies in the selection and presentation of items, few of which are actually untrue in themselves.

As an instance, one might cite a recent article headed "wide choice of work for skilled non-Whites." This was introduced by explaining that separation of the races was opening many avenues of employment to non-Whites, which "had previously been closed by White trade union and community leaders." As examples are quoted the nursing profession, police force, building workers, medical profession, teaching, commerce, civil service. In three only of these seven—building, police and civil service—can the Government really make out some sort of case and in only one were trade unions partly responsible.

The reason that "Bantu, Coloureds and Indians are found practising professions and undertaking skilled work in fields where non-White was rarely if ever seen ten years ago" is, as regards the other four, merely the result of additional years of training. African nurses are in fact likely to be degraded in status by being given different uniforms, by being made ineligible for state registration and by being excluded from representation on the Nursing Council. The additional number being offered employment is partly due to the refusal of White nurses to work for non-White patients. African teachers face a quandary under Bantu education and cuts in pay and security of services that, naturally, are not discussed by the Information Office. . . . And the article ends with a paragraph on "Outstanding Individual Achievements" among which

Mr. Duma Nokwe's admission to the Transvaal bar is featured. The facts that the ban on his movements had to be lifted to enable him to attend the ceremony and that there was an uproar in the Afrikaans press against the invasion of the bar by Natives are not mentioned.

Apparently parallel to the Digest is a cyclostyled newsletter called "South Africa reports," despatched by the Union's Information Office in Washington to selected U.S. citizens. Its December 15th issue included a protest by Mr. Louw against "criticism by generalization." Immediately below is the startling headline "3,000 non-Whites at universities in South Africa. However, it transpires that over 2,000 of these are "enrolled at the University of South Africa in Pretoria, because there it is possible for students to receive tuition by correspondence and at vacation schools." Since this is the University of South Africa's only method of functioning—the university nor being an institution that one can attend in the normal sense—this description is a factually correct and completely misleading generalization.

Early in the present parliamentary session Colonel Jordan asked Mr. Louw about an article in the December 9th 'Digest' entitled "New Senate Act comes into Operation." The Minister said that the article was intended to correct misrepresentations. "The article presents the facts objectively. Col. Jordan should be grateful for the fair manner in which this Government's publication also sets out the attitude of the Opposition."

(Continued on page 222)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon 48" 12/6 yd.	Real Bomare and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tons and Halobow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Diapers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS Fancy Taps with Heel 5 to 7 18/6 pair Also Leather 8/6 & 10/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	

BLOUSES

Printed Georgette and Bomare
Skippers. Huge range now at clearing
Prices.

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th May. Sailing 4th June 1956.
For Bombay.

S.S. Karanja due 1st July. Sailing 5th July 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food £11-10-0	Ordinary Food £4-13-0
Hindu Special Food £10-3-0	Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAIAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 1ST JUNE, 1956

Apartheid Hotels For Non-White Statesmen

ACCORDING to Press reports the government is interested in the idea of having hotels with no colour bar where visiting non-White diplomats, leaders and statesmen would be accommodated.

The interest would be a welcome awakening to reality if it were not so foolish. On the one hand the Prime Minister works himself to the bone these days trying to create the impression that South Africa is the friend and not the enemy of race equality in Africa. The fact that he regards it as essential for the survival of the Whiteman in the Union to befriend the non-White states coming up in Africa is in itself a shrewd and realistic bowing to the inevitable. But to be convincing, the trick must not be so hollow.

If the Sudanese diplomat comes to South Africa he is entitled to treatment which would be meted out to a man of similar status from any part in the West. To say to him he should agree to a special form of courtesy, is tantamount to branding him the inferior of his European counterpart. It is difficult to see a more effective way of making enemies with the non-White states in Africa.

The Prime Minister must realise that friendship between Black and White cannot be built on the basis of

master and servant—no matter how concealed the underlying pattern is. He must realise, also, that he cannot make friends with African states before he has made peace with his non-European community. The non-White states have deep sympathy with the non-European. It does not mean that just because they are free they have forgotten the pain and injury of being a subject race. They have fought and conquered race oppression in their countries and regard its existence anywhere in the world and particularly in Africa as a direct threat to their newly-won independence.

This truth has been proved by developments in South-East Asia on several occasions. The Asians have kept clear of any world move which was silent on the issue of colonialism. The new Asian states have gone out of their way to fight colonialism anywhere in the world because its existence is a threat to their future.

The West Africans have made it quite plain that they will not rest before Africa has been rid of the scourge of race oppression. These have been clear and unmistakable warnings. To heed them is statesmanship. But that is a word which is unknown in the Nationalist political dictionary. To come with the offer of colour-bar hotels in

the face of these warnings is amusing—because it is so naive.

On the other hand the non-White statesman from both Asia and Africa have a clear duty to the oppressed non-White peoples. That duty is not to do anything which will in any way strengthen the hand of the oppressors of their fellow-men. In practical terms this means that the non-White statesmen must refuse to visit South Africa as long as there is the colour bar.

When distinguished White South Africans visit African states they are not segregated and accommodated in special hotels. They are

given the courtesy due to them with no regard whatsoever for their colour. In the circumstances it seems logical to us that the African states, if South Africa persists in her wrongheadedness, should in turn set up apartheid hotels marked **FOR WHITE SOUTH AFRICANS ONLY**. Perhaps that type of race consciousness would gladden the heart of the Prime Minister.

The other people, unfortunately, are too decent to give White South Africa this honour. But for our part, we think the apartheiders are due for it, not only to shock them out of their diseased thinking

Resolution Calling For A Cultural Boycott Of S.A.

THE following resolution passed by the Executive Committee of the Transvaal Indian Youth Congress will be submitted to its 11th annual general meeting to be held at the Durban Hall on Sunday, June 17.

The effectiveness of a cultural boycott of South Africa as part of a universal move to isolate this country and bring about pressure to bear in the fight against racial discrimination was discussed at length by the Executive Committee of the Transvaal Indian Youth Congress.

The Committee welcomed with gratitude the spontaneous initiative taken by several overseas artists and by the British Musicians Union which contribute in some measure towards this aim. It expressed its belief that similar action taken by more and more artists with a view to enveloping the cultural world in a universal boycott, would:

- (a) serve to impress upon racialist South Africans that in their Herrenvolk policies they stand isolated from the rest of the civilised world,
- (b) give rise to greater political consciousness among Euro-

pean South Africans and will contribute to bring about more sympathy and support for the national liberation movement;

- (c) leave an indelible political impact on increasing numbers of non-White people and constantly re-assure them of the tremendous support they enjoy in their struggle for freedom.

While declaring its attitude in favour of an international cultural boycott of South Africa, the Executive Committee believes that such an aim cannot be effectively furthered in the absence of a precise policy of the National organisations on the question.

Therefore, in its aim to initiate discussion and flowing from it a national policy, the Executive Committee calls upon the 11th annual general meeting of the Transvaal Indian Youth Congress to declare its attitude in favour of an international cultural boycott of South Africa.

It further calls upon the annual general Meeting to resolve to do all in its power to secure a similar decision by the South African Indian Congress.

A GOOD SIGN OR A BAD ONE

SOME weeks ago the Nationalist Party in Natal announced with satisfaction that it now had some thousand English speaking members in the province. On the face of it the Party had good reason to be satisfied and the best of the country had some reason to be alarmed. But, looking a little below the surface, is it not possible that this new recruiting success, if it continues, may prove a mixed blessing to the Government?

This article will not be an attempt to make a particularly searching analysis of this question. It will simply try to point out some possible consequences of a flow of English-speaking recruits to the Nationalists, not all of them of advantage to the powers-that-be.

Taking a comparatively narrow view of this movement (if it is actually taking place and proved to continue) the least that it can be expected to do is to lead to a modification of some of the Nationalists' more extreme and exclusive battle-cries. It is unlikely that it will cause them to modify their racial policy—the new recruits don't want that—but the peculiarly Afrikaans bias of their appeal, so successful in the past, will have to be toned down if the new members are going to feel at all at home. This modification can do no one but the Nationalists harm. It may not even harm them. But it is at least possible that some supporters of the Government, seeing the image of total apartheid evaporating under the glare of the Tomlinson report, will start to ask questions. If simultaneously the old and well-tried anti-British slogans are not available to confuse the issue, the questions may become quite pointed.

But there is a broader aspect to this question. Anyone who knows anything about Natal realises full well that many white people who vote against them in elections have only one real objection to the Nationalists. It is the fact that they speak Afrikaans. On questions of policy designed to ensure white domination in South Africa, they differ not at all. Surely it is all to the good that these people should now begin to move to where they rightly belong? Surely this will only serve to clarify the issues which confront us and to make a more realistic distribution of

the forces involved? More important still, these English-speaking Nationalists will no longer act as a brake on the actions of others of more progressive views in such organisations as the United Party. Their departure may mean that some of the Government's more compromising opponents will adopt a more forthright line and become more vocal in their opposition. This cannot benefit the Government either.

Against these possible benefits which might stem from this shift of political support the danger which must stare us in the face is that what it really represents is a consolidation of the

By

Peter Brown

forces which stand for white domination. That this is a sign of the development of an intractable white bloc which will inevitably give rise to an equally intractable black bloc. If that is what is happening then nobody who believes in the non-violent emergence of a common society in South Africa can view the present development with equanimity. But does the fact that these particular people now decide to join the Nationalist Party mean that they have undergone a radical change of views? Is it not simply that they have believed in white domination and have now come to accept, what is obvious to any thinking person, that the Nationalist Party is the best instrument to secure that domination?

Perhaps the most important possible result of this slight change in the composition of the Nationalist Party is one which will not manifest itself for some time. As the tensions mount in this country it is possible that more and more English speaking people will turn to the Nationalists for their salvation. As the tensions mount it is possible that nationalism will come increasingly to appeal to some Africans. But as the tensions mount an ever-increasing number of South Africans of all groups will be forced to the realisation that it is only through a convincing common effort on their part that a clash between these two irreconcilables can be avoided. English

speaking Nationalist sympathisers may well be doing us a service by joining the Party. They put those they leave behind them, both English and Afrikaans speaking, in a position where they will be much more accessible to ideas of a common, shared future for all South Africans. It

is up to those who believe in a common society already to show the doubting Thomases on both sides of the colour line that such a society can be made to work quite easily. It is what they do, more than what they say, that will carry the necessary conviction, and in the end, carry the day.

Afrikaans Press Says India Is An Agitator

THE following are extracts from editorial comment in the Afrikaans Press during the past week—

The "Transvaler" (Johannesburg) said that in no other land was there so much spoken and written about Africa as in India.

If this arose from a genuine concern for the country and its inhabitants, it would be possible to value this interest, but unfortunately practical experience had shown that India's interest in Africa could be compared with that of a cat for a mouse.

A short time ago the fourth annual meeting of the "African Students' Association (India)" had been held in India.

Nehru, the Prime Minister, had considered the occasion to be of sufficient importance to warrant him leaving his work and addressing the conference.

In the course of his speech he had expressed the following thoughts: "We live in a world of violence, and yet it is admitted on all sides that violence produces no results today. I hope earnestly that the problems

of Africa will be solved peacefully."

The newspaper comments: "That is a nice thought, but it is significant in the extreme that together with Moscow there is no greater agitator in Africa than New Delhi, the home of Nehru."

"It should be quite possible for the inhabitants of Africa to live with each other in peace, but that is definitely not the desire of Nehru, in spite of his smooth words to the students."

"Much of the unrest which prevails in certain parts of Africa must be laid at the door of India. The Whites of Kenya have complained many times that the difficulties which they have with the Natives are the result of agitation from India."

"If Nehru truly desires that there should be no violence in Africa, then he and his Government have a contribution to make towards the goal of peace."

"It consists in withdrawing completely from Africa and leaving it to the inhabitants of this continent to solve their own problems.—Natal Mercury."

Language Group Unity, Republic, Are Nat. Ideals

The Minister of Posts and Telegraphs and Social Welfare, Mr. J. J. Serfontein, said at a Nationalist Party meeting at Bithal that it was the avowed intention of the Government to provide separate areas for the non-European people, and that this authority was given by the people and must be carried out.

He said the Government, chosen by the people, had to heed the voice of the people. It was his Government's ideal to unite the language groups in South Africa and also establish a Republic.

He said all Europeans in the

country must be Afrikaans, the English as well as the Afrikaans, and they should get away from the idea of having loyalty to another country.

Mr. Serfontein said the Native Representatives agreed with the Opposition because "they saw in this a way to set Whites against Whites."

The Coloureds or Natives should not be the arbiter between the European groups in South Africa he said. Without the White man, the Coloured people in the Union would destroy themselves.—Sapa.

The Indian As An Integral Part Of South African Society

By Dr. S. COOPPAN And A. D. LAZARUS

Dr. S. Cooppan is full-time Indian Research Assistant in the Department of Economics of the University of Natal

Mr. A. D. Lazarus is Principal of Sastri College, Durban, and Chairman of the Natal Indian Teachers' Association

(Continued from last week)

[The following is a paper from the booklet "The Indian as a South African" (Price 4/3) published by the South African Institute Of Race Relations, P.O. Box 97, Johannesburg.]

ON the satisfactory completion of the first five-year period of the contract the labourer had the option of a free passage back to India or a piece of crown-land in lieu of the passage. The interesting point is that the option could not be exercised unless he had spent another five years of 'industrial residence' in Natal. In other words, he had to spend five years in Natal before he could get a free passage or a piece of land.

There is also evidence in the official documents that the authorities had considered the possibility of extending the stay of the labourer beyond the ten-year period without his forfeiting the right to a free passage or a piece of land. The Attorney General found that the law allowed a period of grace up to eighteen months within which the option had to be exercised, and that the Lieutenant-Governor had powers of discretion to extend the period of grace for another eighteen months.

It is obvious that the intention of Natal was to keep the Indian labourer in the country because the growing economy of the young colony demanded a steady supply of labour. The ex-indentured labourer who preferred to sell his labour on the free market to the highest bidder found ready buyers. It does not require much imagination to see that a period of ten years of continuous residence in a country is a sufficiently long time for acclimatization and adaptation. The promise under the law that a free passage could be exchanged for land raised the hopes of many labourers of becoming 'petty proprietors,' and so they decided to settle in Natal. But only a fortunate few got grants of land; the rest of the applicants were kept waiting for years and the law was finally rescinded in 1891.

Indian traders followed in the wake of the labourers to cater for their needs. Indians, therefore, could then buy in Natal the commodities, spices, medicines, grains, clothing, and trinkets they were accustomed to, and Natal was beginning to look like a second

India to them. The immigrants developed family ties in Natal, erected schools and temples, started various societies and associations, and gradually developed a coherent social organization in the new land. All this made it easier for succeeding batches of immigrants to settle down in Natal. The employers of Indian labour had no cause to be dissatisfied with this development. A permanent pool of labour was

Indians are thoroughly South African.

Owing to restrictions placed upon the movement of Indians, about four-fifths of them are settled in Natal, chiefly in the coastal region and in the main towns. About 40,000 are living in the Transvaal, and 20,000 in the Cape Province. More than three-quarters of the Indian people in the Union live in urban areas. They have become in

the West—more to the West than to the East, I think. He is an easterner, very much at home in the western cultural milieu. Others may propound the doctrine that he is an alien, unassimilable in the western cultural milieu, but we say the South African-born Indian does not find the western patterns of living so alien or unattractive. If the entire mass of Indians has not become more thoroughly westernized than it is now, it is because the European has segregated him and denied him full access to western forms of living. It is not so much a question of the Indian refusing to adapt himself to western standards of living, as the refusal of the European to permit him the economic means and social opportunities to do so.

Some Europeans oppose free cultural exchange because they fear it will lead to cultural equality, and from this an undeniable claim for equal political and economic rights and privileges. Cultural exchange would, of course, make meaningless the politically useful slogan that western civilization needs protection from the Orientals.

Though the schools are conducted on a segregatory basis, Indian children are instructed through the medium of English or Afrikaans. The curricula and syllabuses are exactly the same for Indian and European children, and they appear for the same examinations. The underlying assumption in education is that the Indian child is being prepared to live in South Africa, in a milieu that is western in orientation. It is true that educational facilities for Indians are not equal to those provided for European children, but the education provided is on western lines. A significant decision has been taken by the Indian teachers of Natal in regard to religious instruction. There has been a demand from some sections of the Indian public for the inclusion of instruction in Hinduism and Islam in the curricula of Indian schools. Christianity was already an optional subject. In a referendum conducted by the Natal Indian Teachers' Society, the Indian teachers voted by an overwhelming for teaching the basic tenets of all religions in schools as preference to teaching each child his own religion only. The Indian teachers doubtless had in

The Real Challenge

THE East London 'Daily Dispatch' writes as follows in its issue of May 19: From the welter of words recorded in Hansard during the three days that Parliament devoted to the Tomlinson Report this week, we select for special comment a mere 56 words that we espoke by Mr. L. R. Lee Warden (Natives' representative, Cape Western) because, to our way of thinking, nothing that was said during the debate was more important. Mr. Lee Warden said:

"Even the Tomlinson Commission, which has covered up a great deal of what it should have exposed, had to point out that 25 per cent. of live African births die before the age of one. One has to turn elsewhere to find that 46 per cent. of children born alive never reach the age of 16."

Here is the evidence—and all the evidence that is needed—to support the plea for the creation of healthier and better living conditions, not only in the Native Reserves but in the large urban areas where Africans congregate. The figures given by the Tomlinson Commission constitute a real challenge to both political parties in the Union. Such a death-rate is staggering, and until it is greatly reduced the country should put its ideological differences on one side and get down to the business of improving and expanding the facilities offered Africans to earn a decent living.

built up by the time India prohibited indentured emigration to Natal.

The Indian population began to grow by natural increase, and the emergence of the South African-born Indian, gradually changed the character of Indian society. Over 90 per cent. of today's Indian population in South Africa is born, and most of them have no idea of conditions in India, except what they read in books and in the press. The Indian community is now in its fourth and fifth generation, and thus by birth and residence the

integrated into urban commercial and industrial life.

Since life in the South African towns is patterned after the dominant western culture, Indians have come under its influence in spite of the segregation of the races. The South African-born Indian knows no other pattern except that provided by his home and the general environment. The twin processes of urbanization and westernization have shaped his mode of living and his look upon life.

The South African Indian is oriented both to the East and to

THE INDIAN AS AN INTEGRAL PART OF S. A. SOCIETY

mind the demands of living in a plural society such as ours.

Another instance of the degree to which Indians have become South Africanized and westernized is the rapidity with which English or Afrikaans is replacing the Indian languages in the home and elsewhere. In an investigation now being carried out among 1,300 pupils in standards VI, VII, and X in twenty-five different Indian schools in Durban, nearly every pupil stated that he or she could read, write, and speak best in English. Most of them could not read or write in their traditional Indian languages, but a few claimed to be able to speak them.

In the two papers by Dr. Hilde Kuper and Mrs. B. A. and J. Naidoo, an insight has been given into the changes that have come over Indian family life, caste concepts, and the mode of living under South African conditions. It is not necessary, therefore, to refer to those aspects again to show how the South African Indian is responding to the process of acculturation. It is necessary to emphasize that South African Indians are not nearly so pre-occupied with caste as their compatriots in India. On the other hand, they have escaped Indian 'casteism' only to be trapped in the coils of South African racism. It matters not whether one is high-born or twice-born, for all are of a lower caste in relation to the white man.

It is not to be concluded from what has been stated above that one cannot discern certain features of their life which are distinctly Indian. For instance, the mode of dress of Indian women, the kind of jewellery worn by them, and their hair-dos are conspicuously different from the other groups. Unmarried girls, however, have taken to western frocks with great enthusiasm. The Indian has changed least in regard to religion. Although hundreds are converted annually to Christianity, 70 per cent. are still Hindu and 20 per cent. Muslim. With increasing sophistication certain of the religious practices have been dropped and there is a trend towards the higher, mystical, and less ritualistic features of their traditional religion. In matters spiritual the Indian is very definitely proud of his heritage, and suffers from no inferiority complex in this regard. Since among the Indians religion is so closely bound up with music, they keep alive their traditional forms of music. Yet

again, the Indian people are fairly easily identifiable by their abhorrence of aggressiveness and physical violence in inter personal relations. Perhaps this is sometimes carried to the point of helplessness passivity in situations requiring a more vigorous physical response.

These characteristic features of Indian society do not by any means justify the denial of their claim to permanence and a curity of tenure and full citizenship rights. Though the dominant pattern of living is western, it is open to question whether cultural diversity should be, or can be, eliminated altogether in a plural society. It is even more open to question whether continued affiliation in such highly developed cultures as that inherited by the Hindus and the Muslims can be regarded as disqualification for the enjoyment of full political and economic rights. It will be shown later that cultural diversity has certainly not been regarded as an obstacle to the employment of Indian labour in European-controlled commerce and industry. It is submitted that Hindu and Islamic spiritual culture and artistic expression enrich the national life of South Africa. Indians have not hesitated to borrow from the West, and have enriched their personalities and social life as a result of that. The European and the African also stand to benefit by making a closer study of Indian life and religion.

(To be Continued)

STATE PROPAGANDA

(Continued from front page)

The December 15th issue of "South Africa reports," which unlike the Digest is not normally seen by South Africans, carries an article, "New Senate Comes into Being." From this all mention of the Opposition camp is excluded. The article states that "the House is elected on a different basis from the former Senate and gives the Government a considerably increased majority in Parliament as a whole." After describing "the limitations imposed on the sovereignty of Parliament by the British South Africa Act" and the new method of electing senators, the article naively adds: "This majority gives the Government a two-thirds majority of 171 seats." Very disarming, isn't it, for Americans who can hardly be expected to know all the background? What is not said is often as significant as what is stated, especially for those who will not be able to spot the omissions.

Colonel Jordan might ask a few more questions.

T.I.O.'s Secret Proposals

Disapproved By T.I.C.

Following is the statement issued by Mr. Ahmed E. Patel, Joint Secretary, Transvaal Indian Congress:—

THE Transvaal Indian Congress views with grave concern the statement issued by Mr. A. I. Minty, President of the Transvaal Indian Organisation, stating that secret proposals for the implementation of the Group Areas Act were made to the Prime Minister by a three-man deputation which met him recently in Cape Town. The Indian people are entitled to know the exact nature of these secret proposals, as these may have serious and far-reaching effects on their existence and future well being. It is therefore incumbent upon Mr. Minty to acquaint the Transvaal Indians with the details of these talks which were held behind closed doors in Cape Town. A failure to make public facts of the secret discussion would justifiably give rise to a feeling that the proposals were not in the true interests of the Indian people

and that the South African Indian Organisation were surrendering to the policy of apartheid.

It is not without significance that the Prime Minister met the S.A.I.O. delegation on the eve of his departure to the Commonwealth Prime Ministers' Conference. It may well be that these discussions would be useful to Mr. Sirjdom to help counter the criticism of the Nationalist Party's apartheid policy which he is bound to encounter during his trip overseas.

The Transvaal Indian Congress is of the firm opinion that both the Government and the S.A.I.O. will fail in their efforts to weaken the united stand of the Indian people against the Group Areas Act and pull them into a sense of false security by their secret manoeuvres. The Union Government can never convince world opinion that the Indian people will never accept apartheid and be a party to their own destruction.

Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda	Sri J. Nair	2
Work and a Secret	Swami Vivekananda	1
Thought and Liberation	"	1
The Powers of Mind	"	1
Sadism and Preparation for a Life	"	1
Is Vedanta the Future Religion	"	1
Chari the Messenger	"	1
How Independent India	"	1
The Path to Detention	Ramakrishna	1
On What is God	J. Gyantha	1
Vedanta Philosophy	Vivekananda	1
The Immortality of God	M. M. Malhotra	1
Six and Sadha	Sri Sri Nivedita	1
The Gory of the Vedas	P. D. V. Vachaspathi	1
Divine Message	H. Poddar	1
Wavelets of India	"	1
Six Lessons in Raja Yoga	Swami Vivekananda	1
In Defense and Essentials of Hinduism	"	1

Obtainable At Our
Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

African Viewpoint

Russia And Ourselves—II

THE disbandment of the Communist Information Bureau (Cominform) would seem to be an indication that Russia is serious about coming to terms with the West, that is about stabilising world peace. If, as a result of what looks like a change in Russia's attitude to the non-Communist world, peace depends on the international scene, a new situation will arise in the relations between Black and White in South Africa. The most remarkable feature of that situation will be that the initiative to set the pace of political progress will slip out of the hands of the White rulers into the hands of the oppressed non-whites.

We are lucky that this change will come about peacefully. In Asia and parts of Africa, the oppressed have had to shed blood for this initiative.

But to understand the new situation that will arise, let us have a bird's eye view of what is happening at present. At the moment the Whiteman has the initiative to set the pace of our political progress. Up to the time of the resistance movement the ruler had this initiative plus the initiative to prescribe the direction along which we were to develop.

He had built up a caste society and up to then had got us to co-operate in keeping it intact. Colour determined one's position in that system. We were called Natives and we gladly referred to ourselves as Natives. Our finest tribute took on public platforms and spoke of us as the Native People. In the resistance movement we destroyed all that. If people want to give offence today, let them talk of NATIVE.

We achieved more than just fossil self-confidence in our people and awakened them to consciousness of great powers within them. We were able to prove that values of life and not blood or race are better bonds for uniting the people of South Africa of all colours.

In other words we succeeded in showing that salvation for us all regardless of colour, lay in seeing the prospect of a fuller life for ourselves in a society where all of us, again regardless of race or colour, could pool our resources and build for ourselves a world after

our design—in short, an egalitarian society. This is the correct direction we asked South Africa to take when we launched the defiance campaign. We decided to go in the direction of a society based firmly on race equality.

When we did that there were significant changes on the Whiteside. There were democrats who decided to start marching actively in this new direction.

But to choose a direction and to march along it are two different things. We had got the initiative to choose our direction but did not have the initiative to march to our chosen goal with the speed we liked. The position was that the rulers—because they controlled Parliament, the Army, the Police and the Law Courts—still had the initiative to set the pace of our progress to our goal.

By

JORDAN K. NGUBANE

To this advantage were added two others—which are directly connected with the changes going on in the Soviet Union at the moment. The first of them was that the heretofore government could guarantee economic stability in a world almost turned by economic instability. With gold and uranium as important ingredients a situation arose where the West saw in South Africa the safest field for investment. For a period the Western investor, no matter how odious the philosophy of South Africa's rulers was to him, found himself compelled by the sheer pressure of international events to sink his money in South Africa. And this, in turn, created a world climate in which those who had their money in South Africa could not encourage (certainly not openly) efforts to attack South Africa's racial policies beyond a certain point.

The other advantage was the fact that as long as war clouds hung over the world Strijdom could, by shouting loudly enough against the Commun-

ists—real and imaginary—confuse the free world on the real issues at stake here.

With the return to peace, men's minds might no longer be preoccupied with the prospects of nuclear warfare. People will be free to combat what—the real cause of war and will no longer be forced to see in South Africa the only safe field for their investments. The new countries will clamour for foreign investments and the western investor will find it extremely profitable to put his money where it will give him his returns as well as serve humanitarian ends.

But the greatest blessing which might come to us as a result of peace returning to the world is that people overseas will pay more effective attention or be actually hostile to anything which might be a possible cause of war. Of course they will require to be educated on what is happening here—on a bigger scale. And here, people like Alan Paton, Trevor Hudson and Solly Sachs are making a contribution to the struggle for a democratic South Africa which can be described, in all soberness, as decisive.

In an atmosphere permeated by man's desire to combat what Apartheid will emerge clearly as a possible cause of future wars. Its goals and methods could quite conceivably bring about war between South Africa and India; between South Africa and China or civil war—between Black and White or an international war in the future between White and non-White peoples.

Once this fact is appreciated, foreign investments will no longer flow into this wretched country. No matter what happened after that, the Apartheid economy would collapse. But let us be quite clear in our minds about one thing: Apartheid would go down with South Africa. And if that happened nobody would be hit harder than the South African.

Consequently it is conceivable that the process of col-

louring might bring about riots—between the Africans and the Indians, the Africans and the Whites, the non-Whites and the Whites and, strange as it might sound, between one African group and another, in the groups where ethnic grouping is enforced.

In my opinion there are the things on which the African National Congress should be spending money, energy and sleepless nights and not on fights from reality like the Freedom Charter. People should be prepared for the trials and opportunities that lie in the immediate future.

In these circumstances, what is the duty of the true democrat? Firstly, we must realise frankly and in all honesty that to free

CORRECTION

We had reprinted a letter from the "Peace News", London, which appeared on the front page of our March 30 issue. We omitted to mention there that "the letter by Peter de Morny appeared in the columns of "Peace News" as one view among several in a discussion on "Gandhi and Satyagraha" and "Peace News" was not committed to any of the views expressed.

We apologise to the Editor of "Peace News" for this oversight.—Ed. IO

the spirit of race consciousness will pale dynamite for the days of economic upheaval. That would only be a weapon in the hands of the apartheidists. We must preach with greater determination the truth that South Africa is a mixed nation; that salvation for all of us lies in standing together.

Secondly, the true democrat will work untiringly to ensure that all sides are made ready to give a lot. The African must be willing to give up many things. So must the Indian be—and the European. This is a job in which the individual can play an important role. He should not be afraid to cross the colour line to make friends with people on the other side. It is not an easy thing, but if we are going to build a new nation on the ideal of equality

the relations between Black and White must be right on the personal level.

Against the foregoing we can then see the future course of political action from a clearer perspective. The greatest task at the moment is firstly, to make the African freedom-conscious and, secondly, to forge a powerful, living and effective unity between Black and White. The third is to attract more and more White people to this united front. The White citizens must be convinced, in ever increasing numbers, that salvation for him lies, not in his skin but in joining up with the majority which will guarantee the survival of the ideals he cherishes. African nationalism is a flea by the side of Black-White front based on democratic ideals.

Fourthly, it is time the true democrat launched on the offensive to ensure the isolation of the apartheid. The Nationalists have shut their minds to reason. They need a little shock-treatment to return them to their senses. Nothing will be so good for their souls as to place them in the position where they will stand alone and become aware of their real weakness.

Fifthly, the democrat needs now, more than ever, to work with greater determination to educate the world on the situation developing in this country. Eric Louw says the Government will soon be publishing a book to refute Father Huddleston's "Naught For Your Comfort." That is a brilliant idea. Let them place their case before world opinion. We will attack it on their evidence.

Finally, it is time more serious efforts were made to co-ordinate the activities of the Black and White opponents of apartheid. One big advantage the apartheidists have is that their opponents are so hopelessly divided. Such co-ordination must not mean the imposition of ideologies on people who

'Yehudi Menuhin's Tribute To Music Of The East

London, May 25.—Yehudi Menuhin, the famous violinist last week told the Asian Music Circle in London, of which he is President, that the West had a great deal to learn from intimate understanding of the music of the East.

Speaking at a reception held in his honour by the Circle, Mr. Menuhin said that "the music of the East had sprung from very long usage and continuity of effort and self-expression and expression of the infinite.

It was very closely associated

with the culture of the East, and almost every religion of the East had developed a flavour of music peculiar to that religion.

"We in the West who have gone on the road of practical universality in music have much to learn from this precious characteristic of the East," said Mr. Menuhin.

There was much to be achieved by the union of these elements of Eastern music with the music of the West.

The music of India and Japan

was already having a great impact on the United States.

"We have come to a point where we must draw upon the East and this is going to happen more and more in the future," he concluded.

U.S. Managed Hotels For India

American-managed hotels may soon be constructed in India by Hilton Hotels Corporation, the largest hotel chain in the world.

"We want to be in New Delhi and Bombay because India holds the key to the great neutral bloc," Mr. Conrad N. Hilton the Corporation's president said last week while addressing the Commonwealth Club at San Francisco.

IT'S
NOTICEABLE

...THE IMPRESSION MADE
BY WELL-POLISHED SHOES.

The rich stains in Nugget restore the colour of shoes. The finely blended waxes bring a deep glow and gleam, keep the leather supple, give that noticeable Nugget shine!

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, May 14.

GENERAL ELECTIONS

THE Congress Parliamentary Executive decided that the general elections should be held by March 1957, as scheduled.

The Executive felt that the delay that might be caused in the passage of the States Bills and inauguration of new States need not postpone the poll.

It emphasised that the Congress as the Party in power, was not interested in putting off the elections.

Significance was attached to the presence at the meeting of the Congress President, Mr. U. N. Dhotar, who is believed to have stressed the imperative need of holding elections according to schedule and avoiding suspense and uncertainty.

It was however agreed that Parliament should adjourn on May 31 and should meet again in the second week of July to resume consideration of the Bills relating to the States' Reorganisation.

"So far as the Government are concerned, they are anxious to have next general elections as usual in March next," said Mr. Nehru in the Lok Sabha.

Increasing Food Output

New discussions between the representatives of the Planning Commission and the Union Ministry of Food and Agriculture will be held next week to devise ways and means of stepping up food production by 40 per cent as against 35 per cent during the second Five-Year Plan as recommended by the National Development Council.

The Food and Agriculture Ministry is of the view that an additional allocation of funds would be essential to achieve the target now proposed.

It was indicated in a note submitted to the National Development Council by the Deputy Chairman of the Planning Commission, Mr. V. T. Krishnamachari, that a 40 per cent increase in food production could be achieved by adopting intensive and modern methods of cultivation.

I.N.T.U.C. Session

Mr. G. D. Ambekar, President of I.N.T.U.C., held at Surat,

called for "a new and fair deal" for the nation's workers embarking on the second Five-Year Plan.

Delivering his presidential address to the eighth annual session of the I.N.T.U.C., Mr. Ambekar said "It is high time that a new wage policy based on certain fixed principles, not going behind the principles already accepted in the Fair Wages Committee report, is evolved and the whole wage structure is revised."

The labour leader warned that "without a revision of wages, no enthusiasm can be created in the working class and among the public for the successful implementation of the second Five-Year Plan, and their voluntary co-operation in the national development will be very difficult."

Mr. B. R. Vasavada, Ahmedabad labour leader, was unanimously elected President of the Indian National Trade Union Congress for next year by the general council. The new President said that the I.N.T.U.C. would work for the betterment not only of labour but society as a whole.

The Congress concluded the two-day session after passing 14 resolutions. Among the resolutions passed by the session was one on the participation of labour in management. It directed the workers to educate and equip themselves for shouldering the new responsibility.

The wage policy resolution demanded constitution of wage boards for the organised industries and a pay commission for the public sector and fixation of minimum wages in the agricultural sector and the small-scale industries.

No Ceiling On Incomes

A ceiling on incomes is not contemplated by the Government, according to the new draft plan of the Planning Commission.

"Obviously a ceiling cannot be imposed by legislation" says the Commission. "Reduction of inequalities in income and wealth can follow only from the totality of measures and institutional changes undertaken as part of the plan."

In the two-fold process of reducing inequalities—the raising of incomes at the lowest levels and the simultaneous reduction of incomes at the top—the former is regarded as basically more important, although "early and purposeful action in regard to the second aspect is also called for."

The Commission also observes that a ceiling on incomes has little significance, unless it also involves a ceiling on property. Incomes from property, in the form of business, are difficult to regulate, except in so far as they come under the normal system of personal taxation.

Replacing English By Hindi

A great majority of members of the Official Language Com-

mission are of the view that the time limit (1965), set out in the Constitution, for replacing English by Hindi as the official language, should be strictly adhered to.

The Commission, which will meet at Srinagar in the second week of June to finalise its report, has examined about 7,000 witnesses, including individuals and institutions, and representatives of States and of various language organisations in the country. It was to have reported to the President by the end of April this year, but now it is expected to do so by the beginning of August.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Macross House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferozeshah, Johannesburg. Phone 33-1854.

Sunbeam—
that name means
sunshine in your
home! Easy to spread
too. And see how it
shines...and shines...
and shines.

For floors and furniture

Short Story

The River

The folktales of the world are like a giant tree with branches spread out in every land. Some of them are very old, almost as old as man himself. But though they originated in widely separated parts of the earth, their themes are often similar. They stress ideals which are common to people the world over, the desire to live in peace with the chance to make the best of their lives. And sometimes they point up man's foolishness and the saving grace of commonsense. Here is a tale from Italy which has universal application:

It was a magnificent river. A river that ran for over a thousand miles. It flowed through many countries, in fact through a whole continent. It was more than a mile wide near the mouth, and it had little grassy islands in the middle and forests on either bank.

One day, a wandering tribe, the Blue Tribe, came across the river, after many months of travelling to the East. They were looking for a rich land to settle in when they came to the bank of the beautiful river.

The Chief of the Blue Tribe spoke first, and very fierce and magnificent he looked in his blue cloak and tall blue head-dress.

"Look men," he cried, "a river, a wonderful river as broad as the sea. From now on it is ours. I shall call it the Blue River. Light the fires, pitch the tents. Let us feast to celebrate."

And so the Blue Tribe turned and kindled fires of rejoicing. Very soon there was a delicious smell of roasting meat on the eastern bank of the river.

But at the very same moment another wandering tribe, the Green Tribe, had arrived on the western bank of the river, which was just as green and beautiful as the eastern bank. The Green Tribe was also looking for a rich land to settle in, and they thought the western bank would be the right place for them.

Now both sides were very surprised to see other people on the opposite bank. So the two chiefs met and talked, and as they talked they grew more angry. For each wanted to claim the river as his own. As they argued, so their angry voices grew louder, until finally the Blue Chief stood up in his boat, nearly upsetting it, and shook his fist at the Green Chief shouting:

"This river is mine. It is the Blue River."

"No, it is mine," retorted the Green Chief. "It is the Green River."

"I shall declare war on your people," shouted the Blue Chief.

"I shall declare war on yours," shouted the Green Chief.

And they both rowed back to their sides of the river and decided to go to war.

"We must march upstream until we get to a place where the river is narrower," decided the Blue Chief. "Then we can reach each other. And then we'll show this Green Chief who is master of the river."

Meanwhile, on the other side of the river, the Green Tribe had reached the same decision.

So the two tribes started on their long march to the north, one on each bank of the river. At first they marched briskly because the first part of the journey was across a level plain. And all the time, the wide river flowed peacefully and majestically between them. But then

each grew steeper and steeper and the water boiled and foamed over the rocks. "Until at long last the two tribes reached the source of the river and faced each other across the spring.

Then the two chiefs, the Blue and the Green, stepped forward ready for battle.

"This river is mine," said the Blue Chief. "See, I have put my foot into its waters!"

"No, it is mine," retorted the Green Chief. "I, too, have touched its waters!"

The men of the two tribes drew their swords and made ready for battle. But suddenly a voice was heard in the stillness, the low, lilting voice of the river:

"Stop this foolishness," the river said. "None of you can own me—however much you fight. I belong to the whole world. I belong to everybody, yet nobody can hold me. Year after year, century after century, I flow from my mountain cradle until I reach the sea. I am endless, I am old, yet you may

drink from my springs—and the water is always fresh, for I am also forever young. How can you, either of you, Blue Chief or Green Chief, hope to pick me up and carry me away, any more than you carry bits of the world away. Let me hear no more of this nonsense. Show me as equals and be at peace."

And so the two chiefs, at the source of the river, stretched out their hands and lived together in peace. (UNESCO).

Cuticura
TALCUM POWDER
After the evening bath, a refreshing all-over dusting with fragrant Cuticura Talcum Powder will ensure sound sleep for a happy and contented baby, free from all chafing and irritation.
ABSORBENT AND COOLING

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually.

" " " 15s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union £1 15s. Annually.

" " " 17s. 6d. Half-yearly.

Become a Subscriber and persuade our friends

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	8	0
BAPU—Merry P. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	2	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadasa	12	6
A BIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Dessi	2	2
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	8	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM TERAVDA MANSUR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Goss	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramnamas—M. K. Gandhi	2	0
An Aikant With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	3	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1934-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	4	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	8	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. Y. K. R. V. Rao	8	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	8	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	8
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1922-51)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	6	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrowale	2	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—John T. Sunderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	6	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPLES FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Babrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	4	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	6
UPANISHADS FOR THE LAY READER —O. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —O. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN". Phone 29358.
P. HARGOVAN & CO.
 (PTY.) LTD.
**WHOLESALE MERCHANTS
 AND IMPORTERS.**
 P. O. BOX 1250.
 155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.
MANCHESTER TRADING
 CO. LTD.
ESTABLISHED 1923
 Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
 &
 Direct Importers.
**47, Commissioner Street,
 JOHANNESBURG.**

For an antiseptic to fulfill the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'.

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

**FOR RUBBER STAMPS
 AND
 PRINTING**
CONTACT
**STANDARD
 PRINTING PRESS**
**GENERAL PRINTERS
 AND
 RUBBER STAMP MAKERS**
73 BEATRICE STREET, — DURBAN.
 PHONE 61005. TELEGRAPHIC ADDRESS
 P.O. BOX 2782. "BUICKPRINT"
 ESTABLISHED 1927

India Is Now Coming To The Golden Age.

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956 1 5/6
 Illustrated Weekly Of India 2/-
 Caravan: Proforma Of India 2/-
 Dargwayag, Ajkal, Bol
 Bharti (Hindi) 1/6 each
 Manohar Khandiyar, Mags.
 Laxorams (Hindi) 1/6 each
 Parle Mahal (Gujarati
 Novel) 12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story 15/6
 Women Behind Mahatma Gandhi 21/6
 Primitive India — Illustrated Only 31/-
 Just Half A World Away — Faith In India 22/6
 History Of India — Past And Present 66/6
 India And The Awakening East 18/6
 Bhowani Junction (Novel) 14/6
 Dadi Ma Na Yudha 28/6
 Ghar Na Reel 32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati and Hindi are sold by us

D. ROOPANAND BROS

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. P.O. Box 2524.
 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

પુસ્તક પૃષ્ઠ ૫૪—અંક ૨૦
તા. ૧ જુન, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પે. ૬
૬૨ મુકામે. ખર્ચ ૫૩ છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

અલગ લેખી ૨૦. મળીલાલ માધી.

★

પૂર્વનાં અને પશ્ચિમનાં મૂલ્યો

૨ જૂન ૧૯૫૬

ભારતમાં નારીનું સ્થાન વિશિષ્ટ છે. આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિના પુરાણો કાળમાં ઓઝોતું સ્થાન સુવૈચ્છિક હતું. આપણી શુદ્ધાત્મિક ઓઝોતે પણ શુદ્ધાત્મિક બની ગઈ. પણ હવે હરીયાળાઓએ સુદા સ્થાન છોડ્યું. એટલે ભારતની ઓઝો એમની સંસ્કૃતિમાંથી છતાં શુદ્ધ સંસ્કૃતિને નાશ આપશે એવી આશા રાખી શકાય. સમાજની રિધર ના, માનવજીવનનું પાલિક અને મનુષ્યની નીતિમત્તને આધારરૂપ ભૂમિ માતા છે. ઓઝો પરાવાર સંસ્કૃતિ સાથે જોડાયેલ છે કપડાં અને પાતળાઓ વેડે છે. હાલમાં જાતને ચાતા દેનારીઓ છે, અમરના છે. ભારતની સંસ્કૃતિનું મહામુલ્ય આપણે પણ ભારતની નારી! એ મનમાં રાખીએ.

—D.

જોઈ પુત્ર કે નંદા સમાજની ઓઝો એમની આ જાત જુનિકામાંથી અસિત થવાની જુલ કરતી ભેવામાં આવે છે. આધુનિક ઓઝો સમાજનાં, સંકુચિત અને મનમથકે અર્થ કરીને પુરોનાની નકલ કરે છે. પુરોનાનાં ભેવાં પોતાનાં પહેરવામાં પુરોનાની મહા દુમપાન કરવામાં કે પુરોનાની જમ વાળ કપાલ વર્મા સમાજનાં નથી. એવી નકલ કરીને ઓઝો એમની મળી જાય જાત જુનિકામાંથી અસિત થાય છે.

—સાધુજીવન

★

શુદ્ધ, અને. સુધારો સુરોપીયનો માટે જરૂર અનુકૂળ છે, પણ જે આપણે એની નકલ કરવા બેઠા છીએ તે. તેમાં હોસ્તાવની પાલમાંથી થયે. આમ કહેવાનો અર્થ એ નથી કે આપણે એમાં જે સાફ અને સ્વચ્છ હોય તેનું અકલ્પ ન કરવું તેમ એનો અર્થ એ પણ નથી કે એમાં જે ખરાબ વસ્તુ યુક્તી ગઈ હોય તે. સુરોપીયનોને પણ નહીં છોડવી પડે શારીરિક ભોજનોની અવિરત શોધ અને તેનો વધારો એ એવી એક ખરાબ વસ્તુ છે, અને હું કિંમત ભેર કહું છું કે જે ભોજનો તેઓ શુદ્ધાત્મિક બની રહ્યા છે તેના જગત તળે ઘણાંને તેમને પાલ માલ થઈ ન હોય તે તેમને ચોતાને પણ તેમની જીવનદરિદ્રાને નવું રૂપ આપવું પડે. મારો અભિપ્રાય એટલો હોય એમ બને, પણ એટલું તો હું જાણું છું કે હોંદને માટે સુવર્ણમુગ પાછળ હોકાં જે અનુકૂળ થોત વહેરવ. બરોબર છે. 'સાદી રહેણી અને ઉચ્ચ વિચાર' એ એક પશ્ચિમના શીક્ષકનું સુત આપણે અપણા જીવન પર કે તરી રાખીએ. અ જે એટલું તો શીક્ષક છે કે કરોડોને ઉચ્ચ રહેણી મળવી અસંભવિત છે, અને આપણે સુકીબર માણસો—જેઓ આમલગને માટે વિચાર કરવાનો દાવો કરીએ છીએ તેઓ—ઉચ્ચ રહેણીની મિત્રતા ચો. માં ઉચ્ચ વિચારને થોડાં બેસવાનું ભેજમ એકી રહ્યા છીએ.

—ગાંધીજી

કયાં કુલ વધે ?

બાળમાં પુલો, તે. અનેક પ્રકારનાં—ભાતનાં તનાં હોય છે. કેઈ ભાલ તો કેઈ પીળા, કેઈ કેસરી તો કેઈ વળી સફેદ, કેઈ સુલાખી તો કેઈ વાદળી, કેઈ કાંટાં તો કેઈ સુવાળાં; કેઈ શુદ્ધાદાર તો કેઈ વળી આછાં ભાતીયાળ પણ હોય છે.

પણ આજો બાળ જેનાંથી મહેકી ઉઠે છે અને પ્રાણીમાત્રને જે પોતા તરફ આકર્ષી રહે છે તેવાં તો કયાંક સુલેખાંચરે કે આડા અવળાં પડેલાં શુલાખાં અને કેવડાનાં જ પુલ હોય છે.

યંગબેરથી વનમનિયાનાં પુલમાં માત્ર જહાડની સબવટ હોય છે ત્યારે સુલાખ અને કેવડા જેવાં કુલોમાં તેની અંતરની સુવાસ ભલકતી હોય છે.

લોકો વનમનિયાનાં કુલને જોઈને રાજ થયે અને પછી ફેંકી ફેંકે, અથવા સુલાખ અને કેવડા જેવાં સુવાસિત પુલોને છાતી સરસા આપશે, દેવમંદિરે વડાવશે, આદર કરશે.

પ્રાણીમાત્ર અને માનવીથી બરેલાં વિચરૂં બાળમાં પણ શું એવું જ નથી ?

—પુરુષોત્તમ વાઢેર.

K.M. Lodia

& Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરટ

સેનાના રાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલ શ્રમ સંતોષ પ.એ એવા રીતે કરાવે છીએ.

રૂઝેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની જાંમડી અબોહા, સાડીની પીન, વીંટી વગર અંગ્રેજી બીજેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફરુદ

આંગ્રા અબાધ, લીલી અબાધ અને મુરખની મોસમ આલુ છે. આલુ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૧૦ પેની રતલ. પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

હુરી અને મેલી પાન બાજુ બાજુ પોરેલ અલુ. મારકીટ ચી. ૧૦-૧ દરમિયાન લાંબી અને રહેર મારકીટ ચી. ૧૧-૧ દરમિયાન.

રેડેસીયા, નવાસોન્ટ અને વિલગ્ગન કોમોના બોરડો કપર કુવડ ખાન આપી રાઈ પલુ નરુ. પવરીટ કલાવી મોલમુ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અને સ્પેસલીટ છીએ.

છી કેપીટનની અંગ્રેજ દેખરેખ નીચે મુતીપત્તા અને રેડેસીયાના રાઈ પલુ બાજુમાં લગાવે મુકામે બાવી રસોઈ કરવાનો અર્થ દર્શાવેલ છે.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - દરબન. ફોન નંબર ૨૩૧૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

મારે સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા અવશ્યકની કરવી. મોકલવાની કોમ્પાઈટ કપરોત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઓર્ડરના વિનંતી છે

ના. રેડેસીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રેડેસીયા ૬ પેની રતલે. મુતીપત્તામાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

નવલ કપાઓ

કેપીટન પીપા જે બધી જાણી	૧ ૧
સાગર કપા	૮ ૧
મણુ મુલિય	૭ ૧
આપતી કાથ	૭ ૦
નીલ પેપા (નારક)	૫ ૦
ગોદાન (જાંમડીનો અનુવાદ) બાજુ ૧. ૨. સેડના	૧૬ ૦
વોરાની વાલો	૧ ૦
બલોધાર	૧ ૦
વિષાલ મંદિર	૧ ૬
મરીપ	૭ ૧
સાગર-સાગર	૧ ૦
કીરેની વાલો	૧ ૦
પીપાલિક નારકો	૫ ૬
કોવન સામ ૧. ૨. સેડના	૧૨ ૦
આટાનું બીજ બાજુ ૧. ૨. સેડના	૧૨ ૦
ફરીયા વાલ	૧૨ ૦
કાલી	૭ ૦
રાજીત હાથ અને સંકુલ	૭ ૦
પરુપર	૧ ૦
ઉલ્લા પ્રેમગ	૭ ૧
સ્વામ્યાથ બાજુ ૧. ૨. સેડના	૧૩ ૬
કુર્મ	૮ ૦
જયસીંહ સિંહરાજ	૧૦ ૦
માનવતાના બીજાં	૧૫ ૦
પ્રવાલ પ્રેમગ	૮ ૦
માનવતાના મુલ	૭ ૦
ઉલ્લા અભિનય	૧ ૬
કપાલ કુંડલા (જાંમડી મંદ)	૧ ૧
અણુપ્રકાશ	૭ ૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

“હિન્દિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧ જુન, ૧૯૫૬.

બીન-ગોરા નેતાઓ માટે ઇલાયદી હોટેલ

પ્રેમ સના ખુબર મુજબ સરકાર બીન-ગોરા નેતાઓ અને કાર્યકર્તા પ્રવાસીઓ માટે એક રંગભેદ વગરની હોટેલ ઉઘાડવા ના પ્રયત્નને મહત્વથી વિચારી રહ્યા છે.

આ વિચારણાને મુખ્યત્વે ભરી ન હોત તો મળી આવકાર ને માત્ર ચાત. પણ પ્રધાન બતાવવા માગે છે કે, આફ્રિકા ના રંગભેદ વિરોધી અન્ય સંસ્થાઓ તે દુસ્મન નથી પણ મિત્ર છે. કારણ તેઓ માને છે કે, મિત્રતા રાખવી એ યુનીયન ના ગોરાઓના ભલા માટે છે જે તેઓ આ વાત પુરવાર કરવા માંગતા હોય તો તે ખેડી રીતે ન કસાવવી જોઈએ.

યુનિયન કાર્યકર્તાને આ દેશમાં આવે તો દુનીયાના બીજા પશ્ચીમ દેશોમાં તેની રિથિતીનો મહત્વને જેવી જાણીએ મળે તેવીજ તેમને આ દેશમાં મળવી જોઈએ. જોમની તરફ આસ આદર ભાવ બતાવવો એ, એ સિદ્ધ કરશે કે એ તેના કથીતીના ગોરા માણસ કરતાં નિષ્ણ છે. આથી મિત્રતા બંધાવવી તો બાલુએ રહી પણ. દુસ્મનનાઈ વધવાનો વધુ સંભવ રહેશે.

વડા પ્રધાને એ પણ વિચાર્યું જોઈએ કે, કાળા અને ગોરા વચ્ચે કોની શેઠ અને નોકરને નાતે કવી બાધી નહીં થકાય. પછી જલે એ ગમે તેટલા તેમના વિચારોને કાઢવાનો પ્રયાત્ન કરે, બીજી એ પણ વિચારી લેવું જરૂરી છે કે; ક્યાં સુધી સરકાર દેશની અંદરના બીન-ગોરા કાર્યકર્તાઓ અને પ્રજાઓ સાથે સમાન ભાવે જોવાતું નહીં રવી કારે ત્યાં સુધી પહોંચના બીન-ગોરાઓ તેમના કૃતિમ આદરથી છેતરાયે નહીં. પુરદેશના બીન-ગોરા કાર્યકર્તાઓને આ દેશના બીન-ગોરા કાર્યકર્તાઓ માટે મળી દિકસેણ છે. આજે જલે

કેટલાક આફ્રિકાના સરકારને સ્વતંત્ર થયા છે.ય તેથી તે લોકો એ નથી જુલી ગયા કે, તેમના પહેરણો અને સાથીઓ હજી કચકાયલા છે, અને નથી જુલી ગયા તેમના જાતકાળને. તે લોકો એ પોતાના દેશની સ્વતંત્રતા કહીને કે જુલીને લીધી છે અને તેથી દુનીયામાં બીજે ત્યાં ત્યાં જુલમી રથીતી લેય, ખાસ કરીને આફ્રિકામાં—તો તેઓને પોતાની તા.જીય મળેલી સ્વતંત્રતા માટે બલ અને જોખમ જણાય છે.

પશ્ચીમ આફ્રિકાના વત્નીઓ એ તો જાહેરમાં કહીને વિધુ છે કે આફ્રિકા ખડમાથી ત્યાં સુધી રંગભેદ દૂર નહીં થાય ત્યાં સુધી તેઓ શાત બેસનાર નથી. આ સાથે ચેતવણી રૂપ મળ્યું જોઈએ. અને તેને સ્વીકારી લેવી એ ખરી ‘મતસદી’ જેવો ગણાય. પણ ‘મતસદી’ જેવો શબ્દ નેચનલીસ્ટોના જોડણી દેશમાં મળતોજ નથી. આવી ચેતવણી સામે એક ઇલાયદી રંગભેદ વગરની હોટેલ બાંધવા ની સુચના કરવી એ કારણપદ બીના છે. કારણ આ મૂખ્યઈ ભયો તરંગ છે.

બીજા બાજુથી બીન-ગોરા દેશો ની-આફ્રિકા કે જોરીયા-ના અહીંના બીન-ગોરાઓ તરફ, એક ચોખ્ખી દરજ્જ છે તે એ કે, તેઓએ એક પણ જર્તન જોડું ન હોતું જોઈએ કે જેનાથી અહીંની સરકારને પોતાના માર્ગ મા આગળ વધવાનું જોર મળે. આથી અમને લાગે છે કે, ત્યાં સુધી આ દેશમાં રંગભેદ ભરી છે ત્યાં સુધી બીન-ગોરા કાર્યકર્તાઓએ આ દેશની મુલાકાતે આવવુંજ નહીં. એ હઠાપણ જણાયે.

અહીંના ગોરા કાર્યકર્તાઓ આફ્રિકાના સ્વતંત્ર સંસ્થાઓમા જ્યારે બલ છે ત્યારે તેઓ તરફ ઇલાયકાપણું નથી બતાવતું પણ

તેમાં રંગભેદ વિચાર ક્યાં મેગર તેમને તેમના ઓળા મુજબ અપવડું જોઈએ તેટલું માન આપવામાં આવે છે.

જે આ સંજોગોમાં સરકાર પોતાના મતને વળગીજ રહે તો, એમ કરવામાં આવે કે બહારના આઝાદ બીન-ગોરા દેશોમાં એક ઇલાયદી હોટેલ બનાવી તેના પર હાથમા આવે કે ‘ફક્ત દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરા માટે.’ તો વડા પ્રધાન પુરા થશે, રંગભેદની અપમાન ભરી નિતીથી બીજાને થું લાગે

છે તે તેમને આથી અનુવાદ થાય. ઇલાયદી અપમાન અપવડું ભરી અને હઠા મુજબ ગમે ત્યાં જડું આવડું જ્યારે તેઓનાથી નબળે ત્યારે તેમનું દિલ કેટલું દુઝાય છે એ અહીં ના રાજકર્તાઓ જાણી શકશે.

પણ બીજા દેશો, સાથેજ આફ્રિકાને આવી જતાંલુક ત્યારે જ બતાવવા ખુશી નથી પણ અમારા મટે ઇલાયકાપણુંના સર્જનારને આવા અનુભવની જરૂર છે કારણ તેવા આધારથી તેમની નજર ઉઘડશે.

નોંધ અને સમાચાર

હોંદને આફ્રિકામાં રસ

ડરખાનના ‘નાટલ મરકમરી’ના તા. ૨૪-૫-૫૬ ના અક્રમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રસીદ્ધ થતાં એ કાપાનો હેવલ મસિક કથો છે તે અંગે આપીએ છીએ.

જેકાનીસખતનું ‘ફ સરાતર’ લખે છે કે:

“આખા દુનીયામાં એક એવો બીજે દેલ નથી કે જેને આફ્રિકાના ગારામાં હોંદના જેટલું સખુ અપવા કમું હોય. આ લામણી ને તે આ દેલના અને તેની પ્રાપ્તતા બધા માટે બતાવતું હોય તો પણ સંતોષની બીના છે. પણ અમારો જાતકાળનો અનુભવ અમને કહે છે કે તેને આફ્રિકામાં રસ એટલો જ છે કે જેટલો બીજાને ઉદરમાં હોય છે.

“કમળા યાંડા વખત પર જ આફ્રિકાને વિલાપીઓની ચોથી પરીવડ દીધા બરાબ હતી. બી. નેકરને એ સમેલન એટલું સખુ અમલનું જણ્યું કે તેમના બધા કામો બાજુએ મુકીને તેઓ આ પરિપદમાં આપણ કરવા મથા દતાં તેમના આપણમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે “આજે આપણે એક હોંદક જમતામા વસી રહ્યા છીએ, છતાં બધા જ પહેલે કમળા કરે છે કે આફ્રિકાના પ્રજો ઈતિથી જોડી શકાય તેમ છે.”

આ વખત નાં વધુમાં જણાવે છે કે, “જાત પછી સારી બાવના છે. પણ વખતે જણાય છે કે, ગોરાની જેમ દક્ષિણ આફ્રિકા સામે દુનીયાને ઉશ્કેરનારે બીજે કાંઈ દેલ હોય તો તે હોંદનું નુ દીલ્લી નેકરનું પર છે આફ્રિકામાં જ્યાં જ ઈતિથી વસી રહે છે પણ તે બીના બી. નેકરને વસતી જણાતી નથી, જલે તેઓ

બીના રાખેથી વિચારીએને લક્ષ્યાવતા હોય તો પણ.

“આફ્રિકાના કેટલાક જાગેયા હોય જે ઉશ્કેરણીઓ જણાય છે તેના કુળ મા હોંદ છે. ડીનીયાન ગોરાઓએ પછીવાર જણાવ્યું છે કે, ત્યાં તેઓને ને આફ્રિકાને સાથે વસતામા અડચણ આવે છે તેનું કારણ એ છે કે, હોંદ તેઓને ઉશ્કેરે છે.

“જે પહેલેથી નેકર એમ કમળા હોય કે આફ્રિકામાં હોંદના ન રહી નિજાને તેર બી. નેકર માટે અને હોંદ માટે એકજ મત” છે કે, તેઓએ આફ્રિકાને પાડ્યું કુકુ જોઈએ અને પોતાના સવલને સ્વતંત્રપણે જોમવા દેવ. જોઈએ.”

એક ખરી ચેતવણી

સતીવાર તા. ૧૬-૫-૫૬ ના ‘ડેલી રીપેચર’ વર્તમાન પત્ર અમલોખમાં લખતાં જણાવે છે કે, “આજ કલાએ પોતાના જલ્મ કીમતી કીવસે ટોમલીન્સન હેવલની ચર્ચા થપર અમલના દર્તાં લે ચર્ચા દરમ્યાન ઝીંધી કીમતી બી. એલ. વી. લીવેડન (નેડીવેના પ્રતિનિધી કેપ) એલ્યા દતા, કારણ અમારા માત મનમ તેઓના જેવી સારી સમાક બીજા ટોમએ આપી નહોતી. તેઓએ જણાવ્યું હતું કે,

“ટોમલીન્સન હેવલમાં જે બિનાને જાહેર કરવાની જરૂર હતી તેને કાકવા નો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. છતાં એટલું તો એમાં જણાવવામાં આવ્યું જ છે કે ૨૫ ટક આફ્રિકાને જનમના પહેલા વરસની અંદર જ મરણ પામે છે. બીજા હેવાએ મુજબ ૪૧ ટક બાળકે, ૧૬ વરસની ઉંમર સુધી હોવાતા નથી.”

આ પુરતો પુરાવો છે, આફ્રિકાને માટે સારી રહેણીની જરૂર હવે નેટીવ રીઝર્વેશનના નથી પણ રહેણીમાં પણ વધુ ન જરૂર છે.

ઉપર જણાવેલ આંકડાઓ ને તરફેર થયા છે તે ધારાસભાના કુનીયનના બંને પક્ષોને એવળખી રૂપ છે આ પ્રશ્ન પ્રધાન્ય બાદુ કમ કર મથાપ નાં સુધી આ પ્રશ્ન બંધાઈ ન શકાય ત્યાં સુધી બીજા બંધા સગાંભાણુએ શુદ્ધી આ દેશે આફ્રિકાને માટે સારું જીવન નિર્માણનું યતન, સારી રહેણી, અને સારા ધરોળી સમવેડા કરી દેવી જોઈએ.

“ઈલામદાપાલુ અમલમાં

સુકાવણું જ જોઈએ”

તાર દયાલુ ખાતાના પ્રધાન બી. જી. સરસ્વતીને બેઠામાં જાહેરી નેશનલ પક્ષની સભામાં બાકતા જણાવ્યું હતું કે, “સરકારની કચ્છા બીન-એરે એ માટે જુદા વિભાગો કરવાની

છે, અને સોફા તરફથી સરકારને તે પ્રવાસની અપાઈ છે તે તે અમલમાં મુકાવની જ જોઈએ.”

વધુમાં એમણે કહ્યું “સરકાર સોફા તરફથી સુદાવણી છે અને તેથી તેણે લોખના અવાજને સંભળવો જ જોઈએ. સરકારની કચ્છા છે કે, બા.મ.નું જોડાણ દરી (ઈન્ડીયા અને કચ્છ) દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રત્યક્ષતા જનાવડું.”

“આ દેશમાં વસતા બધા યુરોપીયનો આફ્રિકાનાર તરીકે ઓળખાવવા જોઈએ — કચ્છની જેમ જ ઈન્ડીયા પ્રત્યક્ષ પણ. અને તેઓએ જો ભાવનને યુદ્ધ દેવી જોઈએ કે બીજા કાઈ દેશને તે વસાવાર રહેશે. એ રા સારું જો, વિરોધમાં હોયો રહે તેમાં નેટીવ પ્રતિનિધિને પોતાનો આર્થ દેખાવ છે. બે જોરી કામે વચ્ચે નેટીવ કે કચ્છ ને આપવા ન દેવા જોઈએ. કારણ તેઓ, આપણા વચ્ચે પોતાનો નાશ કરશે.”

આફ્રિકાની ઝોરીસ તરફથી ૫૬૨ પોલી ઘણા અમેરીકાને તે જોડાવા માં આવે છે એમાં અવર દતાં કે “સાઉથ આફ્રિકાની યુનીયન યુનીયન-શીનીયા ૩૦૦૦ બીન જોરા વિધાયોગી છે. આમાં પણ સત્વ દરજીએ એ છે કે, ૨-૨૦ વિધાયોગી પત્રવ્યવહાર થી ચિહ્ન મેળવવા અને રજના વખતે દરમ્યાન અક્ષતા બીન-ઝોરાઓ ના કલાકમાં જવા તેઓ જોડાયા છે.

ધારા સમાની એક જોડામાં ૫૫૦૨૮ ના હિસાબર દર્શાવતા અર્થમાં “નવો સેનેટને, દાખલો અમલમાં મુકાયો” એ માધ્યમાં નિચે એક લેખ પ્રસિદ્ધ થયો હતો તેને વિશે કરનલ જોડાન તરફથી પ્રત્યક્ષ પુષ્ટતામાં આવ્યો હતો. જવાબમાં પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે “આ ધારામાં ઘણા ખોટા સમાચારો, પ્રસિદ્ધ થવા હતાં તેથી આ છાપ્યો હતો.” વધુમાં પ્રધાને જણાવ્યું કે,

“કરનલ જોડાને આધાર માનવો જોઈએ કે આ લેખમાં બધીજ સત્વ દર્શાવતો અપાઈ છે અને વધુમાં વિરોધી પક્ષનો મત પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે.”

હિસાબરની ૧૧મીના “સાઉથ આફ્રિકા રીપોર્ટ”માં ઉપરુક્ત લેખ છપાયો હતો પણ તેમાં વિરોધ પક્ષના મતનું જો કયાણ હતું એ કપાઈ મધુ હતું. વધુમાં તેમાં તે લેખે છે, આ એક્ટ જુદા ૫૫.૫૨ રચાયો છે અને તેના અમલથી ધારાસભામાં વધુમતો સરકારને મળશે. “ઈન્ડીયા સાઉથ આફ્રિકા પાલીમેન્ટ એક્ટ”માં ધારા સભા પર ઘણા દખલો, દતાં. અને તેથી આ નવો એક્ટ ધારા: ૫૨મો છે. સરકારને ૨/૩ વધુમતી મળે છે.” આ ખબરો અમેરીકાને આવવામાં આવ્યાં છે અને તેઓને પાછડી યુરોપી અવર ન હોય તેથી તેઓ, સત્વ બંધી પણ ન શકે.

સ્ટેટનો પ્રચાર

રી. ડમરુ. એમ. જીલ

મી. એરીક લો હોમ્સ ઓના બ્યાર હો છે કે, સાઉથ આફ્રિકાના સત્તાધીનો આ દેશમાં અને પરદેશોમાં ઘણો ખોટો પ્રચાર કરવામાં આવે છે. આ ઓતોના નિવારણ માટે સરકારે એરીક લોના ખાતાના પ્રકાશન નીચે એક પત્રવ્યવહાર “સાઉથ આફ્રિકાન ડાયરેક્ટ” નામનું ઓપાનીયુ કાર્યા માડ્યું છે. આ પ્રકાશન ૧૧૦ દેશોમાં અને યુનીયનમાં જોડાયા છે. વિશ્વ હોમ્સેસ આફ્રિકાન એચ. એચ. વીરમેન (પોટેરીય), ખાતરી આવે છે કે, આમાં સત્વ દર્શાવતો અપવા મા આવે છે.

આ એક સ્ટેટનો પ્રચાર છે એ લોના ધિત્રા અવરો અને લેખો છાપે છે જે તેમની નિતીને ટેકા આપનારા દેશ અને ઇલકા સત્વથી વેમળા પણ દેવ છે.

દાખલા તરીકે દમરુજ ધોડા ખતપર તેમાં એક લેખ છપાયો હતો જેમાં ઘણામાં આંખું હતું કે, બીન જોરાઓ માટે વિચાળ સ્ત્રેષ કામ માટે છે. વધુમાં તેમાં જણાવતા આંખું હતું કે, ઘણા સ્ત્રેષ માં પેલા જોરાઓના ટ્રેડ યુનીયન અને

થી બીજા ચારમાં બા.કુ, કસડ, અને દોદીયો વધુ દેખાતું થયા છે, કારણ કે, એમને તેનું ચિહ્ન મળ્યું છે નહીં કે, તેનાવર પ્રતિનિધિ હોવાથી લાધો તેથી. આફ્રિકાન નસોટું જોરી નશો કરતાં જુદો જાતનું સુનિર્દેશ (મણવેચ) આપી અપમાન કરવામાં આવે છે. અને તે લોનાને રજીસ્ટર થવાની પુષ્ટ નથી. નશોએ કાઉન્સિલમાં તેમનું પ્રતિનિધીત્વ પણ નથી હોતું. આ સ્ત્રેષ એટલા જ માટે ઘણાં સુકવામાં આપ્યું છે કે જોરી નશો બીન જોરા એની સુશુદ્ધા કરવા નથી માગતી.

આફ્રિકાન ચિહ્નને માન્ય એવું સન એક્ટ અવવાથી પચાર જોઈએ થશે અને હોમ્સ તે સમાન અનિશીલ હશે. આ પાત તો તેમાં ચર્ચાવામાં નથી આવી.

આ લેખના અંતમાં આર્થિક મા આંખું છે અને નામાં વળી આપવામાં આવી છે કે જેઓએ આ સ્ત્રેષમાં કચ્છ મેળવ્યું છે. બી. કુપા નેકલે એના વધીય તરીકે દા.સ જ એ સત્વમાં પ્રવેશ્યું છે, તેમનું નામ પણ છે. સત્વ દર્શાવતો એ છે કે, પદવી

પાકીસ્તાન-કાશ્મીર સવાલ

હિલા પ્રધાન થી. વિ. કે. કૃષ્ણ

મેનને જણાવ્યું હતું કે,

“હોંદ મુલક અધાની નહીં છે કે,

મે.યર દેશો એમાં યદ સ્વતંત્ર દેશોને

સમતા સત્તાઓને નિવેડો લશ્કરી

કરારો પર સહી કરાવે આવે.” આ

નગરના પ્રવાસ દરમ્યાન કાશ્મીરના

વડા પ્રધાને કરેલા સમાવતના સમારભ

માં તેઓએ બાબતુ કરતા ઉપર મુખ્ય.

જણાવ્યું હતું વધુમાં તેઓએ કહ્યું,

“કાશ્મીર અને દોંદો સંજ્ઞા મોખ

પણ જાતના કરારોથી નથી જોડાયો.

કુનીયાને વાદ દેવગવાની જરૂર છે કે

સોથી પહેલાં કાશ્મીરના સમાવના

ન્યાય માટે દોંદો પરલો પકકાર કરો

હતો કારણ દોંદો જોડું કે, પાકીસ્તાન

કાશ્મીરમાં બજાબરીથી ધરતુ જાય

છે આથી પાકીસ્તાન સુનેમાર

ના પાંતરામાં હતું તેથી દોંદો સ.મે

આને તે સમાન કંદાચિ હણુ નથી

રહી શકતું. આ સવાલને નિવેડો

પરેજ આવશે કે, જવાબે પાકીસ્તાન

કાશ્મીરને જો આમ જાણી બેકુ છે

તે મુદ્દો રે.

“કાશ્મીર ઘણા થોડો સુધી દોંદોના એક

આમ રૂપેજ હતું, અલ્પધામીક રીતે

અને સંસ્કૃતીક રીતે, ૧૯૪૮માં દોંદો

સીકમરીકી કાઉન્સિલ પાસે પાકીસ્તાન

ના કાશ્મીરવરના કુમલા માટે કરીવાદ

અને આરા સમીએ છીએ કે, એક

દિસ એવો જરૂર આવશે કે જવાબે

આ બે દેશો વચ્ચે મીડો સંબંધ થશે.

પાકીસ્તાનની આપાદી એ દોંદોની

પણ અ.બાદી છે. દોંદોમાં એક ઘણા

બંને કામેમાં છે કે જેઓને આ

જાતલા થયા તે પકકા-હોતા. આમવા

એટલા ખાતર રહીકાથી કે, સ્વાતંત્રની

પ્રાપ્તી માટે ૧૬ જોવાની આપણી

ધીરજ શુદ્ધી મધ હતી.”

“સેદો, અને બચદા કરાર વિશે

બેઠલા થી મેનને કહ્યું કે, “દોંદો

હમેસા આવા કરારોને વિરોધ કરે

છે તે એટલા માટે નહીં કે મંડે યુદ્ધ

તેના દરવાજો આપી ને ઉઘરી, પણ એ

એનું તંજ વાતાવરણ સરજે છે તે કપારે

હાદી નિકળશે એ કહી ન શકાય,

તેથીજ વિરોધ કરે છે. દોંદો એ

રહીકાનું છે કે આવા કરારો દોંદોના

વિરોધમાં નથી. ઘડાતા, પણ દોંદો

સખત વિરોધ કરે છે, કે દોંદોના

ન્યાય અને તે દેશો કરવા જેવો, પંડો

તે ન્યાય કરનાર સનીલા, બચદા,

કે કરાચી અને તે દેશો દેખ. અને

આમાં અને સત્તાધીસ દેસ છીએ અને

અને આ ચલાવી નહીં લઈ શકાય.

સીકા અને બચદા કરારમાં

કાશ્મીરનો સવાલ ચર્ચાઓ હતો. હું

એ લોડોને વાદ દેવગવામાં આંખું હતું કે,

આપણે અને એકચત્તા

કરકાનકાસ કાલીદાસ પ્રબોધિત

આપણે અને એકચત્તા એ સિપ્પે કાસ અવગુણ સાથે. પણ આને આપણને નેટથી અલગતાની જરૂર છે. નેટથી બીજા કલાની નથી. ગાનિ, સમાજ કે રાષ્ટ્રને ઉત્તર બનાવવામાં અલગતા (Unity) બહુ જ મોટો ભાગ ભજવે છે. ભાઈ અલગતા તાનું પ્રમાણ વિશેષ પ્રમાણમાં ભજવતા આવે છે. હાં દમિસ સરળતા પ્રાપ્ત થયેલી હોય છે. તેથી આ દેશમાં જે આપણે માનવી તરીકે ઉચ્ચ જીવન જીવવા માંગતા હોઈએ, તે આપણે સૌ પ્રથમ એકચત્તાની ભાવના જાગવી જરૂરી છે. કાલે અને કલનાં અંદર આપણે એક પક્ષી જીવન જીવવા જઈ શું તો આપણે આંચે રચાવ રહેવાનું નથી.

અન્યથા કુટા કુટી કાણુ આપણને કામ અપાતા નથી. તેમને ભેગા કરવાની જ આપણે તેની સાથે ઉપ-ભોગ કરી શકીએ છીએ. તેથી જ રીતે આપણે જ્યાં એક થઈએ તો જ કંઈક કરી શકીએ.

આપણામાં કહેવત છે, 'સુખ ત્યાં જ'પ. સુખ-અલગતાના અભાવે આપણે રેડોટલ્લ ગુમાવ્યું છે. દેશનો ઇતિહાસ કહે છે કે મદમદ મજાની જોવા પડેલી રાજાનેની આપણે વચને રજપૂત રાજાઓએ સુખ-અલગતાના અભાવે પોતાના રાજા ગુમાવ્યા છે. એજ અલગતાના અભાવે સોમનાથનું પતન થયું. એજ કારણે ૧૮૫૭ નો મળવો નિષ્ફળ નીવડ્યો. આવા તો ઇતિહાસમાં કેટલાય પ્રસંગો છે કે જેમનું અલગતાના અભાવે પતન થયું છે.

અમેજ પ્રભુ જીમ આટલી અમળ વધેલી છે? તેઓ અલગતાને સારી રીતે સમજે છે, અને અમરમાં મુગી જાણે છે. 'પંચમી કાલી એકાં લોક'તો તેઓ કરસ રીતે જીવનમાં અમલ કરી જાણે છે. બસે તેઓ આપસમાં ઘડતા હશે, પણ તેઓના દેશની કે તેમના કિતની વાત જ્યારે આમળ આવે છે ત્યારે ત્યારે તેઓ પોતાના કમડો ભૂંડી જઈ એક બની જાય છે જ્યારે આપણે ઉલટું જ વર્તન બતાવીએ છીએ! એજ આપણી કમન સીધી છે.

અલગતાની સરળતાની વાતો આ પશુ. સાધિતમાં થયી છે. કણુતર અને પરાધીની વાત આપણે કા નથી જાણતા! જાનના સપાસએજ કણુતરનું જે અલગતા-સપાસ કરે છે જ આપણી જાણ થયેલી જઈ, જમી જવા પડેલું.

એક થરડા બાપે પોતાના દીકરા એને છુટી છુટી સાકડી રોડીનું કહે છે. દીકરાઓ તોડે છે. પછી સાકડીનો ભારો તેમનાનું કહે છે. દીકર. એ તેની સજ્જતા નથી. તે ઉપરથી કહે છે. "છુટા છુટા રહેશે તો સાકડીની માથે ટુટી જશે. સાકડીના ભારની માથે રહેશે તો સુખી થશે."

એજ અલગતાના મને' આપણનું આપણા મહાપુરોહ પોશરી પોશરીને કહી કયા છે. અહીં રંજેશની નીતી નસે રહેલ આપણે ભારતીયોને અલગતાની કેટલી જરૂર છે તે જાણાય આવશે.

ગોડેક દુર રતબા થઈ દેશે રહી અને અભાવમાં માણુક પણ વિશ્વાસ રાખવો કે તેમ તેનો જાણે વિચાર કરતો હોય તેમ જી. જોરન તરફ દેખી આડી જોડ રહી

ખી. બીજે કહ્યું "આલગત" અભ-રાવની જરૂર નથી એ મારા દોરત છે." આ વાક્યોની ભાવનાથી નામ રાતીથી આવી કુશ થી આલગત થયે.

નામને જાતે જોઈ જોરન કાલક સાવ થયા અને બીજાને કાલક આપત. અવાજે કહ્યું "જેવા ચોતાન સચે તે દેશની કરી છે! તને શું એ મને છે! બીજે કહ્યું "કું જાણું કું કે આલગત" પ્રકરણ પાત્ર આણી નથી છતાં મને તે પસંદ છે કહત રીમખાની રતે જ્યારે તે ચારા બીજાનમાં આવી મારી પડેએ છુવા માથે છે.ત્યારે મારે તેને તેની જાસોટમાં મુકવે પડે છે."

જોરને જાણવા માગ્યું કે આ જગી નામ સચે બીજાને દોરતી થઈ આપી? તેથી બીજે કહ્યું "એક રાતે કું વાતો બોડા હતો. આ નામ સાવ ૧૩૨૬ મારી પાસે આવી જાઓ. હશે મને તે તરફ જવાનું જ્યારે તેનો કુશાલી સાવ નજીકમાં મેં સાબળ્યો ત્યારે જ અમુ કું મજારનો પજુ પછી તરત રવરમ થયો અને તેની સાથે વાતો કરવા લાગ્યો. મેં મારા આલગતી દેનાથી કુશ લઈ તેની સાથે મુકાય તે પડી જર થઈ ગયો અને ધમે રહી અમળ વધી કુશ પડી છીડ. ત્યારથી તે રોજ કુશ પીતા મારી પાસે આવે છે.

જોરને તેને, મારી નાખવા કહ્યું બીજે ના પાડી. કણી મચી પછી બીજે જોરન મારવા માંગતો હોય તો પોતે ના ના પાડે એમ જાણાવ્યું બીજે કિવસે જોરન પોશરીને નામ કુશ પીતા આપ્યો ત્યારે તેને વીધી નાખ્યો! પણ પરિણામ શું આવ્યું. રાતના બીજ ને સુતો હતો તે રહી ઉઠવા ન પા-

મ્યો. તપાસ કરતાં જાણાયું કે નાખી વેર વાજ્યુ. જોરને પ્રુણ્યું ત્યારે ત્યા ના જમવાપાસીઓએ કહ્યું કે તમને ન કરતી કારન મે ના મન ન હતું. અને તેવ વિશ્વાસ ઘાત બીજે કાંધો એમ નામજો માન્યું દશે.

પાકીસ્તાન-કાશ્મીર સવાલ (૨૨મી પાનાથી ચાલુ)

અને રાજ્ય સ્થાપવા રહેશે? જે જામ કાશ્મીરનો આજે દોઈમાં છે તેને પોતાનું બંધન છે અને પ્રબલતાક રાજ્ય છે. પોતાની સુદાયલી મારા સમા છે અને તેા રિશ્તો પાત્ર પાત્ર છે અને જામ પાત્રનાન. તાજ મની કાશ્મીરની અજ કમલથી વીજ ત્યારે બીજા જામ મરે અને તેની આજાવી મરે ભે.થવા ને પાકીસ્તાનને મું જાગીકાર છે!"

શી. જોરને પોતાના જાણાવ્યા હોઈ આજાઈ. બાદ કેટલી પ્રવતી કરી છે તે વિશે જાણાવનાં કહ્યું હતું કે, "હોઈ એક પ્રબલતાક દેસ છે ત્યા રૂદન.ર પ્રત્યેક રી. પુરતો પ્રત્યેક જોવા સમાન કહક છે. હોઈની પ્રા એક નવા દોઈના યાગમળ કામમાં મચ્યો છે"

શી. જોરને આવકારતાં કાશ્મીરના વડા પ્રધાને જાણાવ્યું કે, 'કાશ્મીર પોતાનું ભારી નડી કયું છે. એકકસ બનાવો પડેલી સમાજ છે કે, થજાનેા મત ભેગો છે કે, કાશ્મીરે હોઈ સાથે જોડાય જઈ અને કાશ્મીરને કરી કણુ કરવા અમારા બધી શક્તી અરથવા મળીએ છીએ અને અમે અમને દોઈના જ એક જામ તરીકે મનીએ છીએ. અમને અને અમારે મારે અપાતી થમકીઓથી અને કરી નવા જવાના."

વિશ્વાસ ઘાત

એ. કે. સાખી (શિડીયા)

વિશ્વાસવાન એ કણી છુટી વરણ છે. જે ભક્તીમાં આપણે આમા વિશ્વાસ હોય છે. અને તે વિશ્વાસ જમ કરે ત્યારે આપણને કુન્યા કમળી સાથે છે. અને આપણે એકલતામાં થય જઈએ છીએ.

કેટલીક વાત એવા બનાવો બને છે- કે તેમા અલગથ વરણ પર વિશ્વાસ રાખવામાં આવતા હોય છે. કારણુ વિશ્વાસ રિજેમનપટ છોડા હોય છે. રિજેમન જોસરતાં જ માણુસ વિશ્વાસ જમ કરે છે. અને જાનવર પશુ. આ એક સાચો બનાવ છે ચોડાક વધો પર ને.ધ' શોધીયામાં જી. જોરન કરીને એક છુટાપીવન રહેતાં હતા. તેઓ સરમીરી બેલીવાડી ખાતામાં કામ કરતાં હતા. એક ઉપેના મેને

જર જી. બીસ હતાં વધુ વાર જી. જોરને તે દીપોપર જવાનું થયું. એક વાર મવા હતાં ત્યારે રાત ત્યાં જ આજવાની જરૂર પડી. આથી તેઓ જી. બીસના મેમોન થયા. વાણુ બાક જી. બીસ એકદમ ઉભા થયા તે પોતા ની સાથે જ વાત કરતા તોય તેમ જોશવા "અરે કું આલગતને સાવળ છુટી મયો!" તેઓએ એક કપમાં કુશ બહુ અને ધોમેથી સોડી વમાડી. વડ જુધા કરમીવાન જોરન એમ માનતા કે કાંઈ કાંઈ જીસાડો પાળ્યો દશે અને તેનું નામ આલગત' દશે. પણ જ્યારે સોડી વાજતાં મેડા નામને આમ તેમ નજરે નાખતો સરકાત જોરકામાં પ્રવેશતો જોઈ જી. જોરન થરીક મારે મજારા મવા. નામ વણુ

એકલું હમે ભલે કા કે કેનેડાની વિધ વિશ્વાસ કપની

સુન કાલકે એકલું કનેડા

કપોલ્લ કપનીના ટોનો સતપાર જોરન બીને.

ઉપરાંત

કિશિય બાકીમળી વિધિ અલગલની કેપ એફ પ્રક દો.પ ધો.બી.સી.પલ ડીવીઝન ના કરસાઈ કરકથી નીમાથેલા અધિષ્ટ તથા કુન્યાડી અવાનસકાર' બીએ તેમજ અરેની હાંધીયેયન અગિયું મર્ક વણુ જાણુ કામસન વિધ થીતએ તરીક નડીએ થઈ ચો છે.

1. Whenever there is a particular Life Assurance Problem a Son Life of Canada Plan can solve it.

2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.

3. During 1955 the Company paid over £31,000 to its annuitants, policy holders and their families.

The Son Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants.

Swatan Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN

P.O. Box 4624. Phone 32190

અમારી ચાલુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોમાન

પ્રકરણ બારમું

(અનાધી ચાલુ)

આ બધી પોતાની પધારીમાં પડી પડી પથ્થુ આ જ વિચાર કરતી હતી એને થતું હતું કે દિવસ એકીને વાન કરવાનું શરૂ નથી, એથી આતપિતાનું ફાળ હળવું થવા ને બલ્લે થવાનું છે. ને તે પછી તેની પ્રાયેક પ્રવૃત્તિ તરફ દેખાઈ શકે ને બીજાથી બોલાવા છે. એક એવો વિચાર પથ્થુ અનર્થ બાધી ગયો. 'કમલેશને પુછવા વિના એના રિધે મારાથી કેમ કહી શકાય?...કમલેશ સાથે બધા સમય છોડવો છે, અંતર ની લાગણીને અળગી કરવાનું તે. શરૂ નથી, કરવી પથ્થુ નથી.'

અન કમલેશ બાધુ વળ્યું, કરીને પથ્થુવાળીની લાગણી ઉભરાવા લાગી : 'એનો તો કંઈ કંઈ જ નથી, કેટલા વિચારથી એણે આવી પાસે જીવન વિતાવ્યું પાનાં પુષ્પોં કયો? આણે તો, એટલી જ હશે ને કે હું એના જાળ્યોને રંગાવુ અથવા તો, નિર્મળ લામણીના જાળ્યો એના તપેલા અંતર ને ઘીંતળતા અથું!... અરે, મેં શું કહ્યું?' માધવીનું અન બીજી જ દુનીયા માં જાણે આવી ગયું, એણે પુષ્પોં પ્રાંત બહાર નજર કરી, અંધારી રાતના અમઠતા તાગ્યો તેને કશું જ નહોતું કે મારોડેન બાધી શક્યા નહિ.

માધવીએ ઉમ, થઇ બતો પુઝાથી નિદા બેરાના નિર્મળ સાથે આખ ચીંગી. ખનમાં પ્રજુનામનું રંધણ પથ્થુ કરવા લાગી. એકાર કમોડ સુધી એણે અન સાથે કમોડમાં કહ્યું. 'પડખા ફેરવા, થીદરિનું નામ કુખ થા પથ્થુ ગજુઅણી, એકાર એ વાર પધારીમાં બેસીને એણે અનને રિધર કરવા પ્રયાન કર્યો ને તેમ, નિર્મળ જતા ખનઅમતી કમ્પનામાં રમણ કરવાનો પ્રયાસ પથ્થુ બાધ્યો. પરંતુ બધું જ મિથ્યા નીવડ્યું. અંતરમાંથી રિધરોને એવો બાધ વહેવા રાડ્યો હતો કે બીજી કોઇ કમ્પના કે અરિન તેને ફીંધી શકવા સમર્થ ન થઇ શક્યાં.

માધવીએ કાન મીડ્યા. ધરમા શાંતિ મદરી ગઈ હતી. એ બાધેથી બહાર આવી, પિતા-કુતા અંકમ, અધાર હતું. જા પથ્થુ નિદ્રાથી થઇ થવા હેલ્ય એમ લાગ્યું. એણે એવો મા પાતા આવી પળવાર વિચારી બાધ્યા અંદરથી વાર્ધા અને રેખા-લેખ સળગાવી અન,માંથી કાગળ-

પેન હતી બહાર મૂક્યાં, કરી એ રિધારમાં પડી. થોડીવાર બારી પાસે બેસી રહી. અન આખે આકાશ તરફ જોયું. બહાર કુર સુધી નજર ફેરવી, યુખના આર જોનાર ત્યાં કોઇ નહોતું ને તેથી એ નિર્મળ રીતે અંતરનું પ્રનિર્મળ ત્યાં પડવા દેતી હતી.

અંતર એકાદું હતું 'કમલેશને શાંતિ આપવી જોઇએ. મારા અનની સાચી રિધતિનું ચિત્ર તેની પાસે રચુ કરવું જોઇએ. હું કોઇ લામણી હીન નહીં હોવાની ક-મા નથી, પથ્થુ કોમળ લામણીએ, ધરણુ છું ને તેના ચિત્તને શાંતિ આપવા અથું છું તે મારે તેને જાણવું જોઇએ હું નિર્મળ છું, લાગ્યાર છું મારે બીજા મને છે, કન'બો છે, માનવિતાને આધાર ઉપર એવું કંઈ જ મારાથી બની શકે એમ નથી, એ બધું મારે એને કહેવું જોઇએ.

ધોમે ધોમે આ લામણીમાં વેમ આવતો ગયો ને અંતે તેનાથી રહેવાનું નહિ એટલે રેખા પાસે જઈ એણે કામળ-પેન લામણી લીધાં ને પધારીમાં બેસી કમલેશને પથ લખવા એ પ્રયત્ન થઇ.

સદજ રીતે જ સંબોધન લખાણું : 'કન કમલેશ!'

પથ આમળ મલ્યો :

'મારા દિલમાં તમે કવિ નહિ, ચિત્ર હો, પાંત્ર કવિ' બોલતા ને લખતાં એ મેઝોમ, મુદરત, ને મધુરતા બાધી જતી હોવા-એમ લાગે છે. એમ પથ્થુ લાવ છે કે તમ ફે-તાર્દ-થું કહી રંધુ કોમળ છે. કવિને કોઇ દર, કહે છે, કોઇ પાજલ કરે છે. હું એને શી રીતે જોળણું છું તે લખવા ની હોંમત થતી નથી. અવીશ જાળ્યો ને કહું તો જામ પ્રેમ નહિ ત્યા કામ્ય નહિ, કવિ નહિ.

'પથ્થુ આ બધું' હું શું લખું છું? અનેક આલુસખા, નિયતો ને મયોહાઓ ને ધરમાં પ્રવેશ' છે ત્યાં બેસીને આ પથ લખું છું. છતાં કોણ જાણે કેમ બધાં નધનો આ લાજે તો તૂટી ગયાં છે. મારા આર ના બારણાં અંદરથી વાલેલ છે. મધરાતનો સમય છે. કપાધથી કશેો અવાજ આવતો નથી. પિતા,કુ ને માતાજી નિદ્રાથી થઇ મર્ધા હેલ્ય એમ લાગે છે, પરંતુ હું જાણું છું. અંતરને જોરો, તદન કીધકી ગયો છે, એને વાલેલી બોલ્યો

કોઇએ તોડી છે...તે જ, કમલેશ તે તે હોમ પથ્થુ મારાથી તે અનુસાર જ એ તોડી નાખી છે...કામળના જીવન છતી શકાય એમ નથી, મને પ્રહારથી જ ને...બહાર શાંતિ છે, અંતરમાં અશાંતિ બરી છે. આ પથમાં બધું જ કીધકી દેવાની જગ્યા થાય છે.

'આ બધું' છું ત્યારે જ સમજાવ છે કમલેશ, કે આ સારી સરસ મેઝી નથી, કંઈ બીજું છે ને તેથી જ મદીસો ને કુનીયાથી કહી છું, તારાથી કુર બાધું છું તારું નાટક, તારાં કામ્યો, તારી જીવનકથા એ બધું! તારું, ને તેથી જ જાણે મારું, બની ગયું છે. અંતરમાં બાધી અથું છે એ બધું લખવા બેઠી ત્યારે એમ હતું કે તારા ચિત્તને શાંતિ માપ ને મારી રિધતિ તું સમજે એવું હું લખીશ, પથ્થુ સમજ નથી પડતી આ બધું કપાંચા ને શી રીતે આવે છે!

'કવિ તને મેં કોડી દીધો છે એમ કપા કરી માનીશ નહિ. શી રીતે છે કુ? કદવની માલ બંધાર્દ દેત ને અતિ મજાસુત દેત તો એ કોડી નાખતા, ન છુટત તે કાપી નાખતા, પથ્થુ તું તો બાધી ગયો છે સમજ અંતરમાં છોડવા-તોડવા જેવું કંઈ રહ્યું જ નથી. માળપથ્થુમાં મોરાના

તે હોમ પથ્થુ મારાથી તે અનુસાર જીવન છતી શકાય એમ નથી, મને પ્રહારથી જ ને...બહાર શાંતિ છે, અંતરમાં અશાંતિ બરી છે. આ પથમાં બધું જ કીધકી દેવાની જગ્યા થાય છે. મારાથી નાટકમાં નહિ રહેવાય, રિધ જરીને તારા કામ્યો નહિ સંભળી શકાય...અને મારાં ગીતોમાં તારા અંતર દેવાને શાંતિમાં પથ્થુ નહિ જોળી શકાય. હું મધ્યથી કુરથી...બાધું જ કુરથી તારું કમ્પાથ્થુ બાળીશ...કાચું' કહ્યું તને પ્રેમ કરીશ...પથ્થુ બાળ રીતે તો જાણે તને જોળામતી જ નથી ને તારે તથા મારે કંઈ જ સંબંધ નથી એમ હું વર્તીશ.

'કમલેશ, તારી સાથે મારે વિચાર મ, એ વધુ નીચે બેસી રહેવું જોઇએ હતું. સાજ તમે ને રાતના અંધારા ઉતરે તો મેં કોણુ નરોડું જોઇએ.. જીવનકથા કહેવાને પરિણામે તારું મન બાળી થઇ ગયું હતું, મારા પ્રેમ થા તેને બરી દેવું જોઇએ હતું...તે દિવસે દરિયાકાંઠે પવનની બહેરોમાં તારી જોડે જ મારે ઉભા રહેવું જોઇએ હતું... અને ગઈ કાલે મેં મારી માડીમાંથી તને પથ્થુમાં જીતરતો

માધવી પ્રયત્નપૂર્વક સ્વસ્થતાથી વિચારે છે ને કમલેશને પત્ર લખવા પ્રેરાય છે

અનનો માર્ગ તે શું આ ગિરધર મારો દેખ્યો ચાલત કમલનવન કો! તારું નામ કમલનવન ને કે માધવી, તું કમલનવન! હું 'દરિદરથન'ની પાસી...તું બોલ, કવિ! તું સાની પાસ ધરાવે છે!

માધવીએ લખતાં લખતાં યુખ થયું કહ્યું, કોઈકની ર.ધિદાના બાવે એના મુખ ઉપર કરી વળ્યા હતા. પ્રેમની સુરખી હવાઈ અઇ હતી. આખે,મા અનેકુલેજ બાધેલું હતું. એણે કોઈક ઉપર નજર નેધી, ત્યાં રાજા નહિ, ગીરાનું એક ચિત્ર લટકતું હતું. સ્વેત વરખાદિણી ગીરા... માધવી ત્યાં જોઇ જ રહી. અનના બાધે,એ જાણે મદોડી લીધે... આપથી એણે લખવા માડ્યું.

'માલ કરને, કમલેશ, હું રાજા નથી, મીરા નથી...મારે અન તું કમલનવન છે છતાં હું તો એક સામાન્ય ક-મા જ છું. દળર બંધનેથી બંધાયેલી છું. સાચાઓ, કાત'બંધના બાધો પથ્થુ ધરાવુ છું. શું રોગ ને શું બોલે,તે તેના વિચાર કરવાની આગરે કશિત નથી. આધરે તો અન જોસે થાયું છે. એટલું સમજાવ છું કે અંતરના ઉઠા બાધ મને

જોસે હતો. તારી ચાલમાં પ્રમારી નહોતી. અંધિમાંથી મરતીના કોષાં જોસવણ ગમ, હતા. કહેવો મેં, કતાઈ, ઉલસ છું ચાલ્યો જતો હતો! મારે દેહીને ત્યાં બાવડું જોઇએ હતું! —પથ્થુ મારાથી કંઈ બની શક્યું નહિ, આજેવ બની શકે એમ નથી, બિધિપદમાં પથ્થુ બનશે નહિ.

'કમલેશ, તારી કમા મામવાની પુમ્હા માપ છે પથ્થુ સાથે જ એમ લાગે છે કે મારા આ વધણ પ્રાવે તને રાય ઉપર, તાર, અનમાં માર, પ્રત્યે અજુમ્મો પેલા થાવ કે તરરકાર પ્રખે તેમ બેવી લામણીને પથ્થુ તું ફીંધીશ નહિ. કોઈક દિવસ હું એ જાણીશ તોયે મને તેનું ફાળ થશે નહિ, એમ જ માનીશ કે હું એને જ મોગ્ય છું!

'શું લખું...! કમલ જાણતાં પહેલાં અનમાં બધું ચોડ્યું હતું. અમરિધત બાધુ જાણું હતું પથ્થુ મારાથી કંઈ બની શક્યું નહિ. પામમ માનવીના પ્રમાપ જેવું બધું લખાઈ ગયું. પ્રેમની વાતોની અવે નિદામની વતો લખી નાખી. અમુતની સાથે વિધ મેં બેળવી દીધું! પથ્થુ શું કહ્યું! માધવીને જાણ થઈ મને આલણુ લખતાં. એનાં માત્રો પથ્થુ રિધિશ

મગ લાખો. મહેશા ઉપર માનનાં
પિકનો ભણાવ્યાં. એણે કામગીરો
ને બાળપણથી જ પધારીયાં લખાવ્યાં.
આજે મોંઘી એ મોંઘી વાર પડી
રહી. હતાશાનું વારણ પસાર થઈ
જતાં વિચાર પ્રવેશમાં કંઈક ઘણાં
મનો હોય એમ લાગ્યું. એ વિચારના
માગી: 'શું લખી નાખ્યું એ? કમલેશ
ને આ લખીને શું થશે?...આવે
પછે મોહલપણું મોઝા છે? ગાંધી વચ્ચે
તે? નહીં તે?'

રિચારો તો બધા ને ચીંતા પ્રેર
નારા આવ્યા, પરંતુ માધવીનું બન
એથી મુઝાનું નહિ. એણે સુતાં સુતાં
જ કહેલો પત્ર લખવામાં લાગ્યો. તે
વાંચવા લાગી. પત્ર પૂરો વાંચી
રહી ત્યારે એણે સ્નેહભાવે આંખનાં
પેપર સાથે છાપ્યો. કળવેથી એ
મેડી થઈ, તે કલમ બધી નીચે ધોળે:

'આ પત્ર જોઈ છે તેવો તને
મેહલું છું. એમાં મારું જે છે તે
સ્વાસ્થ્ય છે. સુરતા ને કુરતા,
સિંચતા ને વાંચતા, કલ્પને આલેશ
ને તેની નિર્જાતા બધું' એ' એમાં
પહોળી દીધું છે. તું કવિ છે...તને
હી અસર થશે આ પત્રની તેની
કલ્પના કરવા કું માનતી નથી. તને
એવું વિચારું તો આ પત્ર મોહલી
રહી નહિ, અને તો માધવીની ચિત્ત-
વહનું, વધારાં ચિત્ત ઘાટી પાસે રળ્યું,
પછી રહે ન નહિ

'કમલેશ, હવે ક્યારે મળાશે તે
હી સક્તી નથી...હા, પિતાજી ને
માતાજી ચારે મે' તને કંઈ કહ્યું નથી,
કમળું નથી. એ બંને આરા મારે
પરવાર પ્રેમ ધરાવે છે, એમની કું
લાક્ષી જ નથી, જીવનનો આપાર
પણ છે...કમલેશ મારે આ અંતરમાં
મે અપાર પ્રેમ છે, તે માતાપિતા
મારે અનહદ ભક્તિના કાવે પહે છે...
મનની નિર્જાતા ને આ ભક્તિ અને
મારાથી કુર લાઇ જાય છે...પણ કુર
તો રળ્યો રીતે જ ને?

'એકાદ-એ દિવસમાં મારે નિતાશ
મધ્યે. રમના દિવસો તો માળીશ.
દિવાલપનાં જાન્યો ને પર્વનામાં
મેઘની જે કુદરત અંખના આરા
અંતરમાં પડેલી છે તેથી તો ત્યાં
જાનું એવાજી મનમાં જાનવું મોહ્યો,
પરંતુ એમની દોષીએ અને હરજીએ
ભાંધી' એવી મારી રિપતિ થઈ ગઈ
છે.

'પણ જાણું છું, કમલેશ! સ્વરમ
રહેજે, સાંતિ રાખજે...ને મારો કંઈ
દેખ લાગે તો આ માધવીને નિર્જા
સમજી મારી આપજે.

તારી માધવી'

પત્ર પૂરો કરી માધવીએ જાતી
જાતી પધારીમાં લખાવ્યું.
કાંઈક સુધી એની આંખમાં નિદ્રા
એ મરેલ કમી નહિ, પણ મન હવે

કાત પડી ચલું હતું. કમલેશ કુર
હતો, કુર જ રહેવાનો હતો છતાં આ
પત્રની અસર તમે એ નિહાળનારો
અનુભવ કરવા લાગી હતી. નિદ્રાએ
ક્યારે તેનાં પેપરના ઉપર સાંતિનાં
ગુલાબ પાંચમાં તેની તેને અંધાર નહોતી.
સવારે જ્યારે મોડે સુધી એ જાગી
નહિ ત્યારે કેલાસના આંખમાં પારખ્યા
એમણે જાંબુ ભેળા ને દંધામાં ફરકાટ
પેલ થયો. તરત જ મહેશ આરતા
એમણે શ્રમ પાડી: 'માધવી!'

માધવી જાગી યહ. કેલ મધુર
સ્વપ્નમાં હોય એવા આવ કુખ ઉપર
રમતા હતા. આંખમાંથી આસપાસ
એણે ને વરુણચિત્રનું જાન જાન જ
મેલો:

'આણું છું, ઉપાડું છું.'

કમલેશને કહેલો પત્ર એણે ઝડપથી
રેમલના આનામાં મૂકી દીધો ને
બારણાં બોલ્યાં કેલાસના એની
રિચારો એક વિરમ પામતાં બોલ્યાં:
'ઉપતી હતી!'

માધવી હસી કેલાસનામાં અચ્ચતો
તરત જ હસી પડ્યા.

માધવી ઝડપથી વધવાર થઈ મહ
એણે વિચાર્યું, પત્ર તરલિકા સાથે
મોહલપણું જ અતુલ્ય આવશે.
સ્નાનપૂજાથી પધારી એકાંત મળતાં
એણે તરલિકાને ફોન કર્યો. તે
દરમિયાન આ-આપણને મહ કાલની
વાતના અનુસંધાનમાં શું રહેવું તેના
વિચારો પછી કરી લીધા. મનમાં
એણે નકારે કહ્યું: 'તો એવી વાત
નીએ જ નહિ તે પોતે રાખ્યું'
તેજા પૂછે કે કહેવું કે તમે મારા
વેવિશાળ ને સમ ભવે ચીંતા રાખો
જો તેથી કું મનીર રહું છું.' માધવી
એ ત્યાં સુધી વિચાર્યું કે, વાત
આમજી ચાલે તો એમ પણ જાણવું
કે આ ધર જોડ્યું નથી, માતાપિતા
ની હાલમાં જ જીવનભર રહેવું છે.

આણું નકરી કરતાં માધવીને એવો
વિચાર આવ્યો નહિ કે તે અસંભવ
બોલે છે ને માતાપિતાને હેતરે છે.
એને તો ઉભરું એમ થયું કે, માતા
પિતાને એકલતા લાગે નહિ તે ગાટે
તે અરબર એમની સાથેજ રહેવા.
પ્રમ્તે છે, પછી આણું કહેવામાં બોલું
શું? અણે સ્વરમ ચિત્તે ધરનું કામ
કહ્યું ને નિતાશની વાતમાં પછી
રસ લેવા માડ્યો. હરિવલ્લભે બ્યારે
મધુલાલ ને કમાર સાથે નકરી કરવા
નું કહ્યું ત્યારે તેણે સામે ચાલીને જ
ફોન કર્યો ને બે દિવસ પાછી ફરીઅર
મેલમાં બનાવું છે એમ મોહલી દીધું.
હરિવલ્લભ એની રુતો ને સરળતાથી
પ્રુથ થયા, કેલાસનાના દિવસથી
વહેમનાં નાજો, વિચારાઇ થયા.

બ્યારે પછી તરલિકા આવી, એ
મનીર હતી. માધવી તેને મોતાના
ખંડમાં થઈ મહ. એ કંઈ પૂછે કે
કહે ત્યાં તરલિકા બોલી: 'અર્ધ કાલ
તું ટાઈ જતો નિયંત્રક હતો. ત્રી
આમ વતો' તે કું કમી પણ થઈ નહિ.'

માધવી સહેજ અંબવાઈ, પણ એ
વિશે ચર્ચો કરવાની હજી એને ત
થઈ. ધનમાં વિચાર્યું: 'તરલિકા
ભલે એમ પાર, કમલેશ તો મારો
પત્ર લખ્યો એટલે બધું સમજી જશે.'

માધવીને નિરુત્તર એક તરલિકાએ
સહેજ રાપમાં કહ્યું: 'પવનના
એક જ અપારે તારી મેંચીની આખી
અંધાર પાપમાંથી છુટી પડશે એમ
મે' થાયું' નહોતું.'

માધવીથી કહે ન રહેવું. એ
બોલી: 'એનો જવાબ જાવજી આવશે.
અપારે તો મારે એટલું જાણવું છે કે
માફ એક પવિત્ર ને અંબીર કામ તું
કરશે?'

'શું છે?'

'કમલેશને એક પત્ર આપવો છે.'

તરલિકા મળી મહ. એના મન
માં એક સાથે થયી કલ્પનાઓ આવી
મહ. એણે ધીમા સ્વરે પૂછ્યું: 'એ
પત્રના અનુસંધાનમાં કંઈ જાનવું છે?'

'ના,' માધવી બોલી, તરલિકા
વિચારમાં પડી ગઈ.

'તારો પત્ર કું પહેંચાડીશ.' અંબીર
સ્વરે એણે કહ્યું.

માધવીએ તરત જ આનામાંથી પત્ર
કાઢ્યો ને એક કમરમાં નાખી બંધ
કરી તેને આપ્યો. તરલિકા આંખમાં
થી તેની સામે એક રહી ને પછી
તેણે પૂછ્યું.

'હવે જઈ બીવું કંઈ કામ છે?'

'કામ થયું છે, વાત પછી થયી
કરવી છે, પરંતુ અપારે નહિ'

માધવીએ કહ્યું.

'આનો જવાબ મેહરો?

'ના' માધવીએ એકાદરી ઉતર
આપ્યો.

તો જઈ છું' તરલિકા બોલી થઈ
માધવી તેની સાથે મુખ્ય દરવાજા
સુધી આવી. બળાવતાં પહેલાં ધીમે
થી કંઈક આભાર ને માનનાભાવ
સાથે એનીથી બોલાર્ધ કહ્યું.

'એમાં મારું જીવન છે, તારા
વિશ્વાસે આ મોંઘું છું.'

તરલિકા કંઈ બોલે તે પહેલાં
માધવી પાછી જતી મહ.

—કમરના

સુકાંચીમ, કમલક રેકસ રીટન્સ',
લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર-સ અને
કનસ્ટેબલ મરે મળ્યા.

આર. વીકલ

૨૧૭ મેકાસા કાલિસ, ૧૭ કમીશનર
રફોલ, સેક્ટર ૬ મોર, ફેરાસટાલિન,
મેકાનીસમ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

પાપવાડીકે પંચાંગ						
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ મે-જુન	હીંદુ ૨૦૧૨ વૈશાખ-જેઠ	ગ્રુસલમાન ૧૩૭૧ સુવાલ	પારસી ૧૩૨૫ સહેરવર આર્વા	સુરોદય કે. ખી.	સુપરિત કે. ખી.
શુક્ર	૧	૫૬	૨૧	૪	૬-૪૨	૫-૪૫
રવિ	૨	૫૭	૨૨	૫	૬-૪૩	૫-૪૬
સોમ	૩	૫૮	૨૩	૬	૬-૪૪	૫-૪૭
મંગલ	૪	૫૯	૨૪	૭	૬-૪૫	૫-૪૮
બુધ	૫	૬૦	૨૫	૮	૬-૪૬	૫-૪૯
ગુરુ	૬	૬૧	૨૬	૯	૬-૪૭	૫-૫૦
શુક્ર	૭	૬૨	૨૭	૧૦	૬-૪૮	૫-૫૧
રવિ	૮	૬૩	૨૮	૧૧	૬-૪૯	૫-૫૨
સોમ	૯	૬૪	૨૯	૧૨	૬-૫૦	૫-૫૩
મંગલ	૧૦	૬૫	૩૦	૧૩	૬-૫૧	૫-૫૪
બુધ	૧૧	૬૬	૩૧	૧૪	૬-૫૨	૫-૫૫
ગુરુ	૧૨	૬૭	૩૨	૧૫	૬-૫૩	૫-૫૬
શુક્ર	૧૩	૬૮	૩૩	૧૬	૬-૫૪	૫-૫૭
રવિ	૧૪	૬૯	૩૪	૧૭	૬-૫૫	૫-૫૮

ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો

અપરા એકાદશી ઉરવાત ૮-૩ સુધી છે

શિવરાત્રિ. ચોરસને: સુખ છે

સમાચાર સંગ્રહ

—સૌરાષ્ટ્ર સરકાર તુરતમાં જ, આમ રસ્તા સુધારણાની કુમેચ ઉપાડશે, તેમ જાણવા મળે છે. અસારે આલતી કિલ્લુ કુમેચ અસરકારક તમકો પહેંચી અઈ હોઈને, હવે રસ્તા સુધારણાની નવી કુમેચ તરફ શક્તિ આને કેન્દ્રીત કરવામાં આવશે. રસ્તા આ પડે સૌરાષ્ટ્ર સરકારે અમ કરવા ધાડું છે, પણ સુચિત કુમેચ મુખ્યત્વે કરીને, એમદાન પર અવલંબિત રહેશે, તેમ સમજાય છે.

—ભારતીય હસ્તરના સર સેનાપતિ જનરલ થી નામેશે ખાસ હસ્તરી વિમાનમાં જામનાગરની મુલાકાત લીધી હતી. તેમની સાથે સર્વેન કમાન્ડના વડા લેફ. જનરલ થીંગેયા પણ આવ્યા હતા. તેમની આ મુલાકાત હસ્તરી નીરીક્ષણ બારામાં હોવાનું જાણવા મળે છે. ભારતના સર સેના પતિ થી નામેશ તથા સર્વેન કમાન્ડના વડા થી થીંગેયાએ તેમના ખાસ વિમાન માં કચ્છ સરદારનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું.

—સૌરાષ્ટ્ર કાષ્ટકોટ નાર કોસોસોચ-ચાનની કાવંવાક સમિતિએ, મુંબઈના મુખ્ય પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈ પાસે એક રેપુટેશન એ કલવાનો નિર્ણય લીધો હોવાનું જાણવા મળે છે. રાજ્ય પુનઃરચના બાદ, સૌરાષ્ટ્રમાં કાષ્ટકોટની એમ રાખવાના પ્રશ્ન પર આ રેપુટેશન મોકલવામાં આવશે તેમ જાણવા મળે છે.

—ભારતમાં જહો મટે "રુદ્રશ્વર" (પુરુષો માટે) કાઢવાનું કેટલાક સમાજ સેવકો એ નક્કી કર્યું છે. અને તેણે જ કેશીમજો માટે પણ એક ધર કાઢવાની વાતો થઈ રહી છે.

—ભારતની પંચવર્ષીય યોજના એ પૂરી થઈ છે તેનાથી જાણકાર રાજન, સાકા સાત લોકો યોરક અને વરસ ના જાણકાર સત વાર કાપડ વધુ મળતું થયું છે.

—કુનાઈટ રોટકમાં હાલ ૭૩૦૦૦ સંસ્થાઓ કાન કરનારી સંસ્થાઓ છે જે અનેક દેશોની રેખવણી સંસ્થાઓ ને સહાય કરવા વરસે રૂ. ૧૪૦ કરોડ ખર્ચે છે.

—ઝોરીકાની પ્રાંત્ય ઉરોશટમાં આવી જઈ ત્યાંના રોશનનો નાશ કર્યો હતો. તે હરી બાધવા પ્રજાપર વધુ કર નાખી લે ઉવરંવવાનું સુચન થયું હતું. પણ ભારત સરકારના રેવે પ્રધાને તેમ ન કરતાં ચરચાપાત ફંડ ઉધરાવ વાનું કળને કહી તે નાણા એમ કરી પ્રજા પાસે જ હરી રોશન બંધાવવાનું નક્કી કર્યું છે.

—ઈરાનમાં સાત ખોલોએ નક્કી કર્યું છે કે જે કામદારોએ ૧૦ વરસ કામ કર્યું હોય એવ. કામદારને સુડીને ચરુરો ચીતના આડમાં દીરકરને કેકાણે રાખી શકે છે.

શ્રુતિભૂમિ માટે

કુમાલ વડી

સામગ્રી: ૧ વાટકો મણાનો લોટ, ૧ વાટકો પાણી, આકુ, મરચા, કોપરું, કાચબીર.

બનાવવાની રીત: ૧ વાટકો મણાનો લોટ લઈને ૧ વાટકો પાણી માં બરાબર કાલવે પછી અંદર મીઠું, સહેજ હળદર, આકુ મરચાં વાટેલાં, સહેજ કાંમ, કોપરાનું ખમણું, કાચબીર ત્રીણી સમારીને નાખીને સમડી પર ચૂરું અને દલાવ દલાવ કર્યું. દલાવતાં મદ ધાપ અને બરાબર પાંચરવા જેવું કાચે એટલે થાળીમાં એક કુમાલ પાંચરવે અને એ કુમાલપર સર્વજ તેલનો દાઢ દેવે. પછી પેલો તકવાર થયેલો લોટ તેના પર યોજવાપડી મારક પાંચરી દેવે. કાંકદમ ચોમલા પડે એવે. હરી જલ્ય એટલે કુમાલને ભેવડો વાળી દેવે. પછી 'કુમાલ કાંદી' લેવે અને લીટા 'જેવી વડી થઈ જલ્ય એટલે એને આપુથી કાપીને પાંતસ જેવા નાના કટકા કરવા અને તેલમાં તળવા.

સુખમાં

એનેને નવી વાનગીએ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

—જપાને લાકડામાંથી ખાંડ બનાવ 'બંદેથી થતો તે બંધ કરવાથી વાની રોષ કરી છે. આ એપ્રોલથી તે રશીયા ખારત કરવો પડશે. આથી રીતે ખાંડ બનાવવાનું નક્કી થયું છે અને તે આગરથી બાજરમાં મુકાલે અને તે ખાંડ જાપાનમાં આવે છે આવાત થાય છે તેના કરતા ૨૦ ટકા સસ્તી બનશે.

—જાપાનના વિજ્ઞાનીઓએ એરક્યુ, કાલ્સે, અને પેટ્રોલમાંથી કાપડ બનાવ્યું છે. જે સાધારણ સુતરનું કાપડ કરતાં વધુ સારું જણાયું છે.

—પાકીસ્તાન (પુર)માં અનાજની ધણી તંગી જણાવ છે અને તેથી રેશ નીમ પ્રથા ચક્ર કરવામાં આવી છે. પુર્વ પાકીસ્તાનમાં સૌંધ પ્રદેશ આપ્યો છે. જે ઘઉં માટે પ્રખ્યાત છે. અને બંધાધનો પણ અમુક જે ચોખા માટે પ્રખ્યાત છે પણ કુદરતી કેનારતે આમ બનવા પામ્યાની અરકલ છે.

—જાપાનીસધાનનો આવત નિકાસ વહેવાર અ.જ સુધી પાકીસ્તાનને

જાણો છો ?

અજ આરામ અને પોષકની માફક આવાખ પણ સરીર સ્વાસ્થ્ય અટે અત્યંત આવરવક છે.

ધડી દળવાથી ક્ષય લીડરીવા અને બંધકોચ જેવા રોગો પણ નાશુક થાય છે એટલું જ નહિ પણ તેથી સ્ત્રીની પ્રજનન શક્તિ ઉપર પણ કુદરતી અંકુશ મુકાય છે.

તુકરીના ઊંડમાં અંજિ પ્રદીપ્ત કરવાનો કલ્પ મળ્યુત કરવાનો શુભ અને દુર્ગંધ નાશુક કરવાનો તેમજ લેડી સાફ કરવાનો શુભ ફોલ તુકરી પાન ખાવાથી કે તેની આ કરી પીવા થી લવો ફાપો થાય છે.

—અનલિપિ કેસરીમાંથી.

હંચે જા

રામ કીરવી તિલાલ.
(રચનાર: રમણકાલ ત્રિવેદી)

મન તું હંચે હંચે જા (૨)
અતમના દિવ્ય પ્રકારે નદા—મન.
પરમ પ્રભુનાં પાનલકારી, ગીત મધુરાં જા
હોડ દેવે આ નીચું જોડું, હંચે ભેલું મા—મન.
જુગ જુગથી તું નીચે જમતું, જૂઠી તારો રાહ
અમણતું અહિં તહિં અંગાને વિતનિત સહેતું થા—મન.
કુક્તિ માટે કર જાનો હું, બંધન છુડું થા
કુકાળી પાંચો મનસા હું, હંચે હડી જા—મન.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં રોશન કે સાઈડિંગ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરા ' જરી પાછી મોકલી આપી

—જુસ્તર કા.બી.એ. માને છે કે, —કે.વેડ નાનકડો રેશ છે છતાં તા

દરીયાંપારના ભારતી વસ્તીના આંકડા

અંદાજે ૪૦ લાખ ભારતીયો દેશથી બહાર વસે છે જેમાંના મધ્યમગણિત આમ ધોરીક ૧૬૫૦૦૦૦ વસેલા છે. જે ૧૯૫૪ ની અંકતરી મુજબ આંક આપ્યા છે.

યુનાઈટેડ કિંગડમ : ૭૦ થી ૮૦ લાખ

સીલોન : ૬૬૦૦૦.

મલાયા : ૧૯૧૪૩૨ થી નવા વસતીઓને ૧૯૩૮ થી બધી છે

શીંગાપાર : ૬૧૦૨૯.

ફીલિપાઇન્સ : ૧૧૦૩૦૦ વધુ પ્રમાણ માં આપના કારણના કામ કરનારા છે. અને બીજા વિદેશ, વાસો સરખા પ્રતીનીધિત્વ ધરાવે છે.

આરીટપસ : ૩૫૨૪૦૫ થેટ બાજે સીરિયા ભેતમાં કામ કરનારાઓ અને યેતુને. કારાસખમાં થોડોને ૬૬૬ છે તરુ બંધારણ કામ લઘુમતીને ન્યાય આપવા થકાઈ રહ્યું છે.

યુ.કે.વન આફ્રિકા : ૨૬૧૧૪૬ કુલ વસતી મધ્ય ૮૬૦, કામ બંધને અવજ નથી રાખે છે.

ફોરેટીયા અને ન્ય સાયેન્સ : ૧૭૦૦૦

હિતર ફોરેટીયા : ૧૦૦૦.

ન્યાયકેન્સ : ૭૬૦૦. કારાસખ માં એક એકાવન પ્રતિનિધી છે

ઈસ્ટ આફ્રીકા

કેનીયા : ૧૨૭૦૦૦. મોશ કરતા મધ્ય અધી ભારતીઓની વસતી. મેડે બાજે વેપારીઓ અને કારીગરો તથા મોટરીયાત. કારાસખમાં અવાજ છે,

હાગાનીઝ : ૧૮૫૦૦. સરખા પ્રતીનીધિત્વ ધરાવે છે

એકન : ૧૫૦૦૦૦. વરગીના ૧૩૫૬૬૬ હોડીએ.

આઝીમાર : ૧૫૮૯૨. વર્ગિત વેપારી મોટે ભાજે કારાસખમાં એક વસે છે.

બ્રીટીશ ફેરીબીયન : અગ્રે મલખમાંથી કુર ફોર્મી પ્રકોમી સરખામી ઉતરેલા રાજકીય અન્યાય ની બે.અ અનેલા નથી અને અવાજ છે.

ફીનીશ્વ અને રોમેગો : ૨૫૦ ૮૦૦ આપોદી બે.વરતી વરતી વેપારી તથા બીજા અવાજ.

મીયાના : ૨૧૫૨૧૦ આફ્રિકન અને ફીજીઓ વચ્ચે ફરીકાઈ જેટુ આ ફેરમાં છે.

જાગેકા : ૨૬૦૦૦. રાજકીય અન્યાય મોડી નથી

વીન્ડવર્ડ કાપુઓ : ૬૦૦૦.

બ્રીટીશ હિન્દુસ : ૨૦૦૦.

મોરોક્કોનીય, બોર્નોના, સરાવાઈ પ્રયેક માં ૨૦૦૦.

નાઇજીરીયા કાપુઓ : ૨૦૦,

ગ્રીસેલ, ૨૮૫.

બારબેડોસ : ૧૪૦.

લીવર : ૨૦૦.

સિસિલીયોન : ૭૧.

લ્યાબાકા : ૪૧.

માસ્ટ : ૩૭.

વિદેશ

બર્મા : ૭૧૦૦૦૦ ફીજીઓ. ભારતે યુએસ રેવરન્સએ પ્રવેશ પ્રતિવંધ.

ડચ ઈન્ડોનેઝ : ૭૧૦૦૦. ૮૦ વર્ષ પર અગ્રે નરીએ મેલેસા. રાજકીય સેતમાં અવાજ છે

ઇન્ડોન એરીયા : ૪૦૭૦૦.

નેપાલ : ૧૦૨૪૧.

સાયામ : ૧૧૨૪૫.

આદાપાસ્ટર : ૬૬૫૫.

પોરન્થ્રીક યુર્વ આફ્રિકા : ૫૦૦૦.

બહરેઇન : ૨૦૦૦ બનિહ.

કુવૈટ : ૨૫૦૦.

સીડી એરેબીયા : ૨૦૦.

સીયુનીયન : ૨૨૦૦.

ફ્રેન્ક ઇસ્રાઈ : ૨૪૭૧. મોટા પ્રમાણમાં વેપારી

અન્ય દેશો

યુથોબીયા અને ઓરીડીયા : ૧૧૪૫.

યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ : ૧૪૨૮.

ફીલ્ડીપીન્સ : ૧૨૬૫.

એક્સપન કોંગો : ૧૨૨૭.

મસ્તક : ૧૧૪૫.

પાનામા : ૬૦૮.

પરાક : ૮૫૦.

વર્ધોયા : ૮૦૦.

કવેકર : ૮૦૦.

રોમકીયા : ૧૦૦૦.

જાપાન : ૫૦૧.

હાન્સ : ૨૬૦.

આર્જન્ટીન : ૩૦૦.

સ્વીડેન : ૨૫૦.

અફગાનિસ્તાન : ૨૨૧.

રાયેટપાઈ (પર્સીયન સ્ટા) : ૨૫૦.

ક્રોમીયા : ૨૦૦.

હાલી : ૧૧૩.

સ્વીડન : ૩૬.

એક્સપન : ૭૨

આઝીક : ૧૦.

લેબેનોન : ૧૬.
પ્રકારોલ અને કોરકાન : ૫૧.
ઓસ્ટ્રીયા : ૪૧
બર્મની : ૩૫
ડનમાર્ક : ૨૦
સોનીયર : ૧૫
સીરીયા : ૧૩
'હાઉસ ટાઈન'પરથી.

ગુજરાત રાજ્યના કામ ચલાઉ સુખ્ય મંત્રી-ડો. જીવરાજ મહેતા

કચ્છ, સોરાષ્ટ્ર અને ગુજરાત સમેત નાં નવાં ગુજરાત રાજ્યની રચના એક-ટાંબરમાં થશે. ૧૯૫૬ ના ઓક્ટોબર થી ૧૯૫૭ ના માર્ચ સુધી કામચલાઉ પ્રધાન મંત્રીની નિમણૂક કરવામાં આવશે. આ કામચલાઉ પ્રધાન મંત્રી ના મુખ્ય મંત્રી તરીકે ડો. જીવરાજ મહેતાની પદ્મગી થઈ છે. ૧૯૫૭ માર્ચ માસમાં નવી સુદાએથી કારાસખનો મદ્યમતી પદ પેનાના નવા નેતાની સુદાથી કરશે. ડો. જીવરાજ મહેતા ૧૯૫૭ ના માર્ચ પછી રાજ્ય કાર્યક્રમથી નિવૃત્ત થશે.

ગુજરાત વચગાળાના પ્રધાન મંત્રી માં સોરાષ્ટ્રનો એકામાં એ.ઈ. બે છે.

અને વધુમાં મધ્ય ગણ પ્રધાનો રહેશે. જેમાં કામના પ્રધાન બી રસીકભાઈ પરીખ તથા વિકાસ પ્રધાન બી રત્ન આકાશીના નામ બોલાય છે.

આંબર ચરખો

કાપડની ખાખતમાં એકામાં એ.ઈ. સે. માથેને રવાવળની જનાવવાને સોરાષ્ટ્ર સરકારે નિમણૂક કર્યો છે. તેમ નમણા મળે છે. આંબર ચરખા કારાસખગળાને આ કામકામ હાથ કરી ને, સે. માથેને વચની ખાખતમાં રવાવળની જનાવવા મારે, ૧૨-૧૬ તારીખે અને કમગમ સવાસે. જેટલી કામ પચાવતોના સરખાઓને એક સંગ્રહન વિકાસ પ્રધાન બી રત્નભાઈ અકાશીએ બોલાવ્યું હતું

પાંચસો માથુસોની વસ્તીના એક ગામની કાપડની સરેરાશ જરૂરીયાત સમગ્રમ દશ હજાર વારે મળ્યા. આ મારે ૨૫૦ મધ્ય કેપાસ, તેને ભેડવા મારે આરે અરખા, ૨ પાંજવા મારે બે મંત્ર પાંજવા, અને ૨૦ મધ્ય અરખાના સેટ એકાએ. આ દેશ માંને ઉપર સરકાર ૫૦ દેશ સપાસીદી આપશે એટલે, કુલ રોકાણ ૧૬૨૦ રૂ. થી વધશે નહિ.

સોરાષ્ટ્ર બાદી આમેયોય ભેડે એ મારે એક ખાસ પેનાના સપાસ કરી માં સોરાષ્ટ્રનો એકામાં એ.ઈ. બે છે.

P.O. Box 2155 Tel. Add.: "Bhaibhans" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods (Open Stocks)

No.	Only	per lb.	per lb.
1	Onion	1/3	4/3
2	Chana dal	1/4	7/
3	Chana flour	1/5	3/6
4	Urad Flour	1/7	2/
5	Urad Dal	1/5	2/
6	Mung Dal	1/	2/
7	Whole Mustard	6d.	1/3
8	Whole Mustard	6d.	1/3
9	Special Peas	10d.	1/3
10	Ordinary Peas	7d.	1/3
11	Egyptian Rice	10d.	3/
12	White Rice	7d.	2/
13	Mustard Oil	1/	2/
14	Tamarind (Amli)	2/	2/

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices Low. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જુહાપુર, કુસાઈવી, પીઆના અને જાવલ એજન્ડ

દીર્ઘકાળ અગર કુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાદ અગર જમીન માટે ખુસાઈવી કરવા પેર કોઈ અખતી આરંભે જાહેર કરે.

ઈન્ડી, બાવ, ચોરી, કુલ્લક, નક્કમત, પોલ્લકાલ, વિવેચના નીચા અને જાવલની નાખીએ બીએ.

ઈન્ડમટેકલ, પરચનલ ટેકલ, વિસાલના ચોપડા સમાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના કાલેસેન્સે પાસપોર્ટ તેમજ 'ઈમીગ્રેશન'ને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ કી લેખા વિના અને ગરૂત સલાહ આપીએ બીએ.

મેલનલ સ્ટુડ્યુઅલ કાર્ડ્સ એસોસિએશન કોર્સ કોરસૂવીયા અને ધોઈલાલર ઈન્ટરકુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

એકલુક કુલ, લાઈનીઅરુમ કુલ, વોઈટેલ, હરેસીલ એસલ, સાઈલ બોઈ કોફીસ ટેસલ, લુક ટેસ, ટેલલ, તકન કીકાલલ અને ખરીદી સકરો. ભાતે પધારી કાલ લેલ સુકરો નલિ.

—બોલેસ, ટેપલ અને કીચન હરેસર—

એ કપારી કેખરેલ નીચે લઈવાર થાય છે. તેનો ટેલક લમેરોં લઈવાર રહે છે. માન, ટેલકા કાલેલ સાઈલ લીસલ ખંચાલ અને વેપાર આનલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2525.

બીબી કેટલાંક પુસ્તકો

ઈરકની પુસ્તક (નવલ કથા)	1 0
નેલ્લિયો (ક્રીડા જીવન ચરીત)	3 1
સરીલ્લો સરેલ	1 0
મર બચિલા	1 0
મેલપુલ્લ	3 1
રૂપનાલ	3 0
કમાલો ભાલ	1 0
ત્રિવિધ લાલ	1 0
લુલ ચાલર (જીવન ચરીત)	1 0
સાલ ચાલી નારીલ	1 0
લુલ ચાલરનાં કોપીલુ	3 1
સો ફેરીલની સરે	2 1
જાલો લલેલાલો (કા. લલેલાલ)	1 0
જીવન ચાલો	1 0
કમાલસલ (વિનોભા)	1 1
વિલ્લપલ દરેલ	1 0
ગીલા પ્રવચનો	1 0
મધુકર	1 0
જીવન ક્રીડા	1 0
જાલનાં લેલ વિલ્લ	1 0
એમાઈની સાલના (નવલ પલિય)	3 1
સલના પ્રવેલો-આલ કથા (ગાંધી)	3 1
લીલ્લી લાલો	3 1
સામાલ	1 0
બાલુ ચાલી મા (મધુલિ)	1 1
મલ, લેલમાઈલ લાલો (પાંચ બાલ)	1 10 3
સુલ્લાલ વિલ્લપાલો લેલની કોલ	1 2 1
મલ, લેલમાઈલ પુલ ચરિત	1 2
માનવી ચાલો (મલેલાલ)	1 0
બાલક મલ કાલના (ગાંધી)	1 0

'INDIAN OPINION', P. Bag Durban.

યુનીલાલ પ્રધર્સ**હમણાંજ પુલ્લો મુલ્લો માલ!**ન્યુ ધરા કારેલી નીનલ સારીઓ 1 વાર ચી. ૪૬-૬
જવીની કીનારવાળી બોલેલેટ ૪૫" વારની ચી. ૧૫-૦

પાલવી પાલવ અને આખી જાલ વાળી

રેલમી કારેલી સારી ચા. ૭-૧૦ થી ૭૫૨

મેલવી કીનારની સારી કેપ ૪૫" વારની ચી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

સુલરાઈ સારીઓ છેલ્લી હવના રંગો અને કાપો વાળી

પાલ વાર ચી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨

૭ વાર ચી. ૨૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને કપાલથી આવેલા કોઈકેને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

લોલકો તો 'સામ્પલ મોકલીયું.'

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(મી.) લીમીટેડ

૧૩ પીકેટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોલેલ ૮૨૨.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા લવની	1 3
કેળવણી વિલાલ (મી. મલ્લાલ)	2 0
લી પુ. સપાલ	1 1
સાલુની કાંતી	1 0
કેળવણી વલે કાંતી	1 0
સારી જીવન કથા (નલ)	1 0
સરકાર લલેલાલ માલ 1	1 0
એક લર્મ લુલ (અમલવાલો સમ્પરોની લલેલો પ્રવિલાલ)	1 3
આલના લેલ વિલ્લ	1 0

ગાંધી સાહિત્ય

પાપાની કેળવણી (ગાંધી)	1 0
આલના મા (સરના માંધી)	1 0
ગાંધીલો સરકાર સાંધે પલ્લવલ	3 0
આપુની લેલામાં	1 0
કેલુરના રમાલક અંક—('ઈન્ડિયન ઓપિનિયન')	1 1
ગાંધી રમાલક અંક	1 0
આપુના-આને પલે (સરના પલે અપાલના પલે)	1 1
લાલેલાઈલ	1 1
માલ-આપાલ	1 1
મારી જીવન કથા (આલના સાંધાની લલે-દ્રસાલ)	1 0

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWETMEEATS".

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન કોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલિંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહું અને આધુનિક હથેતું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમયી આવતા હિતાચારી માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

બોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

INDIAN-AFRICA 19 JUN 1956

No. 22—Vol.—LIV

FRIDAY,
15TH JUNE, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Late Mr. Mandal Gandhi—1918-1956

*

A Challenge

"The challenge I fling to you is the greatest to which ever men have been invited to respond. It is the challenge to put off your gait of the mill-horse pacing his round; it is the challenge to live of your own motion, like free spirits as you are; it is the challenge to use institutions, instead of being used by them; it is the challenge to unsaddle things from the saddle of destiny and to seat there instead the human soul. Is it not worth effort, thought, imagination, faith? What in comparison are our petty quarrels about yours and mine? You and I alike own nothing but ourselves. Of that let us make ourselves masters; the rest will be added unto us.

—G. Lowes Dickinson.

—o—

The living man has his true protection in his spiritual ideals, which have their vital connection with his life and grow with his growth.

—Rabindranath Tagore.

*

How Prayer Increases Spiritual Strength

By KEDARNATHJEE

AS much as a man requires a healthy and robust body and education to gain knowledge just as much he requires mental development. A human being should develop all three, body, mind and soul. If a person develops only his body and acquires much strength that does not mean that he is complete. A person should develop his body to such an extent that he becomes full of zest, healthy and able to withstand any weather or ordeal. Likewise a person should gain all the knowledge he can. This knowledge must be pure and refined because if this knowledge is not pure then it can bring bad repercussions. Like the knowledge of a thief. The world does not benefit from his knowledge instead with such influence a person ceases to be a human and becomes a Satan. Everybody possesses the power to build and to destroy. If this power is misused then it makes the person a devil, but if he uses it for a good purpose then he is regarded as a civilised being. The world today believes that the country which possess the best destructive elements such as the A. Bomb and the H. Bomb that country is very powerful.

Advise From The East

For this reason the Saints of the East stress the necessity of developing the mind. How is this done? To develop the body one has to exercise. To gain knowledge one has to study extensively. Likewise development of the mind is a type of study. Merely by the number of examinations you have passed one cannot gauge your knowledge. Your knowledge is only gauged when you can show your powers of imagination, show that you are inventive, your powers of remembrance and show your power to use these powers with discretion. These are all parts of knowledge. By reading a person only develops his imagination but not the other three. The method of writing examinations nowadays develops the power of remembrance in a student as he has to remember all that he reads.

We take for example a peasant in the east. He may not have the ability to read and write but the knowledge he possesses of the soil and the seed is incomparable. Another example is a tradesman. He pursues his work daily leaving him no time at all to read and so he does not develop his power of remembrance.

As a person increases his knowledge he rises above all other living beings. A person who is merciful, friendly, generous, loving and affectionate is fully developed. The expansion of these sentiments is to work for the upliftment of the whole human civilisation.

The love to serve and to co-operate with others unifies the human race. Mental power increases with good feeling. The power to take solemn vows and fulfil them is a great power and if that is mastered then the mind becomes more developed.

(Continued on page 246)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd. Best Zenaris and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd. Georgette Jari Work Sarees All colours 24-10-0

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd. Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 1/11 yd.

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Diapers, Vests, Socks. Girls Gyn Blouses etc. At Reduced Prices.

BLOUSES

Printed Georgette and Darnberg Silk. You can choose at election

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Head. Size 3 to 7 18/6 pair

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 1st July. Sailing 5th July 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£48-15-0
Third Class	Bunk		

INDIAN OPINION

FRIDAY, 15TH JUNE, 1956

Group Areas Vigilance Committees

THE Vigilance Committee set up to awaken public opinion to the dangers of the Group Areas Act has possibilities of doing a lot of good while the danger remains also that it might not live up to the great hopes on which it was set up.

On the one hand the committee has the distinctive value of being mixed. In it the Black and the White opponents of the apartheid madness will learn to work together against a common threat. As Dr. Naicker has publicly pointed out, the greatest need of the moment is for the opponents of apartheid to stand together; to wage a joint struggle against apartheid in a united front where emphasis will be on the things agreed upon and not on the differences.

There is urgent need for the differences to be pushed to background if apartheid is to be effectively opposed. But a main prerequisite for such a thing to happen is the creation of an atmosphere of mutual trust and confidence. No group or section must be made to feel that advantage is taken, in the united front, to advance any particular ideological interests. There must be a frank and open acknowledgement of the existence of the differences and an equally frank and open realisation that now is not the time for people to go into them. Agreement must be con-

fined to the things opposed. If that is what Dr. Naicker has in mind, we would gladly proclaim our agreement with him.

But the process of awakening public opinion must not be confined to Durban. A start was made with the conference held in Durban. Plans are being made for another to be held in Durban again. There might be very good reasons for this, but it has two dangers. Firstly, Durban is not Natal. If the dangers of the Group Areas Act are to be brought home to the people of Natal, these educative conferences should be held in various parts of Natal. Maitzberg, Ladysmith and Newcastle are vitally interested in Group Areas developments.

Secondly, it is known that the Group Areas Act is primarily designed to make things difficult for the Indian section of the nation. While the African has been gravely hit as well, there is no doubt in the mind of the apartheid political adventurers that they are hitting the Indian where he is weakest. By regarding Durban as the place where Group Areas conferences are to be held the danger grows that people might confine themselves to an area where the Indian population is concentrated and in that way tend to isolate the Africans of northern Natal in a struggle which is vitally theirs as well. Nothing would suit the

apartheid better. To make their full impact these conferences must be held as much where the Indians are concentrated as where the Africans are.

On the other hand the establishment of the vigilance committee must be regarded only as the first step in the movement of ideas in a certain direction.

The real goal must at all times be a united front in which the African, European, Coloured and Indian opponents of apartheid must stand and resist apartheid together. For, in the final reckoning, the defeat of the Group Areas Act would not by any means herald the fall of race oppression. It would certainly be a major defeat for the race oppressor but race oppression would still be very strong elsewhere.

At the very best it would be wisdom to view the vigilance committee as nothing more than an essay in inactive co-operation on the part of the opponents of apartheid. As such it has very great possibilities—

and limitations. Up to now collaboration has been made difficult by the failure to push ideological differences to the background. Platforms where the races could stand together against apartheid have in the end proved irresistibly attractive to people keen to advance ideological interests. But there is no surer way to destroy the will to co-operate than the enthusiasm of these people; what is more, their very enthusiasm tends to make talk of joint action suspect where this should not be the case.

But it is the possibilities that must override every other consideration. If the African, European, Coloured and Indian democrats stand together against apartheid, no force that the government can put up can ever be of any avail. The real test for the vigilance committee, then, will be whether or not it allows itself to be guided by statesmanship in tackling the problems it has been set up to grapple with. If it does it will advance the cause of democracy a step forward.

NOTES AND NEWS

T.I.C. Secretary Banned

The joint secretary of the Transvaal Indian Congress, Mr. Ahmed E. Patel, was served with a banning notice. He was restricted for a period of five years to the magisterial district of Johannesburg, and forbidden to attend any gathering in any place within that magisterial district. This is the first such notice Mr. Patel has received. He has not been named.

Dr. Arthur E. Letele

Dr. Arthur E. Letele of Kimberley, the Treasurer-General of the African National Congress, who has accepted the invitation of the Natal Indian Congress to open their 9th Annual Provincial Conference at the Mahatma Gandhi Hall on Friday the 22nd

June, is one of the leading lights of the African National Congress, particularly so, in the absence of Chief A.J. Lutshuli, President-General of the African National Congress and Mr. Oliver Tambo, the Secretary General of the African National Congress who have been banned from active political participation by the Minister of Justice, Mr. C. R. Swart.

Dr. Letele played a major role in the Conference of the Congress of the People and delivered one of the main addresses on behalf of the African National Congress to the delegates at Kliptown last year. He is fully in accord with the principles of the Freedom Charter which was finally adopted at the Conference.

An Unworthy And Stupid Reply

(C. W. M. GELL)

THE State Information Office's Digest of S.A. Affairs for May 11th devotes four pages to Father Huddleston's book. Three of these are filled with selected opinions about its merits and its author. The first page consists of an article entitled "Virulent Attack on S.A. Becomes Best Seller Abroad."

Presumably the intention of the article is to disparage Father Huddleston personally and the veracity of his book. Taxpayers, who foot the bill for this Digest and its free circulation in 117 territories, may well wonder if their money is being wisely spent, whatever their personal opinion of the controversial book.

"Jugged with phrasestical falshment and noxious content" and went on to sneer at "your brand of Christian piety." Personal denigration of this sort only defiles its user, not the object of the vituperation. It is the lowest and least effective method of carrying on political controversy because it exposes the paucity of one's own arguments.

The more factual parts of the article refers to Sophiatown as "one of Johannesburg's worst Bantu slums." Those who know that city well agree with Father Huddleston that any schemes of pure slum clearance would of necessity have given first priority to the far worse areas of the Pinetown Tanka (built as "sem-

Opinion is still far more divided over the new Bantu Education syllabuses than the anonymous author pretends. For instance, the substitution of something called "environmental studies" for history and geography seems to restrict African horizons to their tribal stories and duties towards the Native Affairs Department. Mother tongue education sets them off from all but departmentally prepared text books. And it is far from clear that Father Huddleston opened Christ the King school "in defiance of the new regulations." Far more probably, the Department lost his previous applications.

The Government has, of course, long called the A.N.C. and S.A. Indian Congress "Communist-inspired". But many well-informed people dispute this verdict. The Congress' chief aim obviously is uncompromising opposition to the Government's racial policies and they are not alone in being called "Communists" for that reason. Whether it helps to use phrases like "breeding the hate-

all path with Moscow as the goal" is very doubtful, especially now that western statesmen are wooing B and K.

Almost anyone and anything that stands up to the Government's racial ideology is "leftist," and, therefore, liable to "the indignity of a police inquiry." This has an adverse effect on world opinion because it offends Western standards of freedom—because it happens here in a widespread and indiscriminate way without charges being brought or people tried and convicted, not because it is misrepresented. And the same may be said of Father Huddleston's "grizzly revelations." They happen all too often.

If they are not the whole truth or, to the opinion of the Government, unrepresentative, let it reply as constructively as it can. This spiteful, sneering, often petty article will do nothing to advance White South Africa's case against Father Huddleston's book. Or haven't we perhaps got one?

Catching Up With Truth

THE following by "Cassandra" appears in the 'Daily Mirror' dated April 30:—I am delighted to see that Mr. Eric Louw, the Minister of External Affairs in South Africa, is worried about the immense success of Father Huddleston's book "Naught for Your Comfort."

Mr. Louw says that the book is "doing incalculable harm"—and so it is, to Mr. Louw and his friends. He remarks that "the windows of every bookshop in London are piled high with copies of Father Huddleston's book." He then goes on to say how his Government is going to deal with the ugly published facts of the real meaning of their policy of apartheid.

Through the State Information Office they are going to publish a book refuting the arguments of "Naught for Your Comfort."

How does Mr. Eric Louw propose to overtake the truth about the real barbarity of the South African police State that has spread round the world? All the official propaganda pumped out from the State Information Office will not conceal, diminish or tarnish Father Huddleston's great indictment.

It is surely deplorable that an official publication should stoop to sarcastic phrases like "bathed in the odour of sanctity," "the solemnly near-martyr" and "all that is left is to return to the hallowed ground of the mission headquarters and from there to meditate on the slum dwellers, the dark humans with the warm smile." Even those who differ

poorly accommodation" fifty years ago, the Orlando breeze-block shelters, the Moroka Bantustan Camp and parts of Jabato.

In fact, the Government's decision to "erase the slum for a variety of reasons" was ably motivated by the desire to remove a "black spot" out of the middle of the smothering White

Fell Distorts True Picture Of Non-White Soccer In S.A.

THE distorted picture of non-white soccer in South Africa painted by Mr. F. W. Fell, president of the South African Football Association, at the meeting of the International Federation of Football Association (F.I.F.A.) at Lisbon recently was criticised by Mr. George Singh, secretary of the S.A. Soccer Federation, the non-white body.

"The statement that non-white soccer has a negligible investment in the sport is sheer piffle," said Mr. Singh in an interview. "Being the national game, non-whites have more money invested in soccer than in any other game," Mr. Singh continued.

"It was also disappointing to learn that Mr. Lotsy, vice-president of F.I.F.A. had thrown his weight partially on the side of the white body—we at least expected impartiality from the F.I.F.A. delegation that visited South Africa," he added.

Durban Parliamentary Debating Society

ON the 4th June, the Durban Parliamentary Debating Society had a debate. Mr. Ronald W. Morris Member for Marico and Minister for Information and External Affairs moved a motion commending the stand taken by the Reverend Father Huddleston on behalf of the oppressed peoples of South Africa. The house recommended the motion without a division. The following is the text of Mr. Morris's speech:—

The fact that this motion is even considered debatable is, in itself, as shocking an indictment of South African treachery to fundamental democratic principles and rights, as anything Father Huddleston has done, written or said.

Just consider how far the debatability of this motion takes us from the great democratic ideal of Voltaire, when he said: "I disagree with every word you say, but I will fight to the death for your right to say it."

It is bad enough that anything approaching true democratic rights is denied to 75 per cent of the total population of the Union and that we are only too prone to forget that Africans, Coloureds and Indians enjoyed greater democratic rights in 1910, than they do today. But, what is worse, is that this diminution of rights has taken place in a country which claims to be the bastion of Christianity and Western Civilisation in Africa. Adding insult to injury, not only our Government, in an inferior house, but many of our people, dispute the right of Father Huddleston, a European South African to voice his true opinions outside South Africa.

Father Huddleston maintains that, as long as the Christian civilised Africans are denied any elementary direct representation in the legislation that affects them most directly, our claim is false. I have yet to see or hear any ONE of his detractors rebut this charge.

Father Huddleston further maintains that the whole approach to Apartheid is that the end justifies the means, that it completely ignores the individual as an individual, the family as a family and the fundamental human rights which are increasingly accorded to all men in civilised communities, (and some not nearly so civilised) throughout the Chris-

tian world. His detractors are silent on this point.

As a practising Christian, Father Huddleston is concerned with people as people and with families as families. To this extent, he is partisan. If Christianity is a living religion, a way of life, how can he be otherwise?

is not impressed by by-products of legislation which may appear beneficial to the African for, as he rightly points out, Wilberforce would never have succeeded in abolishing slavery if he had listened to the kind hearted but wrong headed slave owners. To quote Father Huddleston, him-

Schoeman Fears Liberals Would Hand Nation To Non-Whites

THE Minister of Transport, Mr. B. J. Schoeman, said at a stryddag festival at Maraisburg during the weekend that the Liberals would hand over South Africa to the Natives without hesitation.

During the recent parliamentary session, more proof than ever was witnessed about the differences in the colour policy of the Government and the Opposition. It was apartheid versus integration.

The apartheid policy of the Government protected the European in all phases of life.

The United Party, the Labour Party and the Native Representatives found themselves on common ground. The only difference was that the Labour Party and the Native Representatives wanted to go further than the United Party had been prepared to go so far.

But there was no difference in their opposition to apartheid. But there was a fundamental difference in the viewpoint of the Liberalist and the Nationalist.

The Liberalist was convinced that if education were given to the Native he would at the same time become civilised. To them education and civilisation meant the same thing.

Give the Native education they say. Then he would be civilized and able to hold his own. Then, they say, he could exercise the

right to vote on an equal basis with the European, and also undertake the responsibilities of government.

Because the Liberalist was honestly convinced of this viewpoint he was an essential danger to White South Africa. He would without hesitation, hand South Africa over to the Natives, the Minister said.

"We have to deal with an Opposition which is moving on the road towards Liberalism. We also have to deal with an unscrupulous Party without principles and who do not have the slightest conception of political morality," he said.

The Minister said the Government would not put the Natives on a common voters' roll, no matter how much education they had. It took us hundreds of years to reach our present standard of civilisation. If a European was illiterate he was still a civilised being.

The Minister of Labour, Senator J. de Klerk said at a stryddag function at Van der Bijl Park on Saturday that the essence of the parliamentary session was a struggle between apartheid and integration.

The Minister said the speeches of some Members of Parliament were bordering on incitement. He said that such speeches could only have a bad effect on the Natives.—Sapa.

when it so dominates the thought of a whole country. South Africans are very fond of describing their multi racial society as unique; as a problem which does not confront other nations; as a situation demanding sympathy and understanding from the rest of the world. Equally they are almost pathologically sensitive to criticism from outside, whether it is expressed by a committee of U.N.O. or by Canon Collins. Invariably the defence is that none can understand South Africa's problems except White South Africans. No one apparently, can understand the "native" except his boss or his "missus." And none should dare to bring the bar of world opinion (or of the Christian conscience outside the Union) such complicated problems. To do so is to be a traitor to one's country; an "unclander" who refuses to recognise its claim to loyalty—in any case a person whose opinions are valueless and can be ignored.

"The truth is that the overwhelming majority of South Africans of the 'White' group have no conception whatever of human relationships except that based on racial domination. The only Africans they know, they know as servants or as employees. Whilst the centre of the South African scene has shifted inevitably to the cities and their industrial areas, the vast majority of 'Europeans' have no knowledge whatever of the urban African and his background. The greatest tragedy, in one sense, of the present situation is the total ignorance of those in responsible positions of government of the way in which young Africa thinks, feels and lives. At least here, after twelve years of the closest possible contact with the urbanised African, I can claim an authority to speak at first hand. I would not dare to say that I can interpret the position perfectly, still less that I can prophesy when and in what form the inevitable revolt against present policies will come. That it WILL come I am entirely convinced. That there is no time to lose in breaking the present government I am also convinced. And, unlike many whose opinions I greatly respect, I believe that to do this the whole weight of world influence and world opinion should be brought to bear. If this is disloyalty to South Africa, then I am disloyal. I prefer to believe, however, that Christians are called to a higher obedience, a more profound patriotism than that due to a 'de facto' government. The South Africa I love; the land to which I give all the loyalty that can be demanded if

is it Father Huddleston's fault that the logical application of the Christian ethic is uncomfortable to his detractors, or can they offer a superior ethic in its place?

As he insists, the Christian conception necessarily carries with it the idea that the State exists for the individual and not the individual for the State. He

self, at some length on this point as essential to proper understanding of his case. He writes:

"No advance can be made against prejudice and fear unless these things are seen as irrational and brought into the fierce light of day. There is no room for compromise or fence-sitting over a question such as racial ideology

15th June, 1956

but which is built on a curer and more permanent foundation than White supremacy. It is the land which, at present, exists only in the hopes, perhaps only in the dreams of a few: a land whose motto is even now emblazoned on the Union coat-of-arms: "En Unitate Vires," but whose behaviour and attitude is expressed in a real unity of races and a real strength of moral principle."

But it is impossible in 20 minutes to even provide a DIGEST of Father Huddleston's treatment of the problems of the past laws; housing migratory labour; the Western Areas Removal Scheme; of whether Christian Africans can remain Christian under Apartheid; the economics of and education for crime; the problems of domestic servants, marriage, recreation and illegitimacy; Bantu and Western culture and the individual problems of Yusuf Cachalia and Stephen Ramasodi, but I will quote five brief extracts which are particularly revealing as to why Father Huddleston's detractors have NOT attempted to answer his charges, but have preferred to vilify him.

On Justice

"I suppose it would be true to say that in England one of the bulwarks of the legal system is trial by jury. In South Africa no African will elect to be tried by jury (he will choose the alternative of a judge and two assessors) because the jury must be White."

On The Dutch Reformed Church

"And so it was possible, at the World Council of Churches in 1954, for the South African representatives of the D.R.C. to withhold their assent from the declaration which affirmed any form of racial discrimination to be contrary to the will of God. They stood entirely alone in Christendom on this issue; separated from their parent Church in Holland."

On Our Need Of The African

"There is no place says Dr. Verwoerd, 'for the Native in European society above the level of certain forms of labour.' We

post. — Sooner than grant him this, we are prepared to watch him rot away, morally, spiritually, physically even, in our splendid cities. The 'isolet' is the supreme symbol of a society which does not care. His knife and his revolver are significant not only for today but for tomorrow.

On Orlando Township And Power Station

"It is not untypical of the 'location' concept, that in Johannesburg the largest power station in the Southern hemisphere stands at the gate of Orlando. It supplies electricity to the city. Orlando is lit by candles and paraffin lights. Churches, schools and clinics exist in locations through the effort of the various missionary and voluntary organisations. Municipal social workers go about their business. Men and women live there and make their family life a reality. But always I have the feeling (and I am sure I am meant to have it, as are the inhabitants themselves) that a location cannot BELONG to anyone except the people who control it, the European officials who live far away in the city, that other abstraction; the 'municipality.'"

And, finally, a summary of "Apartheid" as Father Huddleston and many other thinking people see it:—"The Government of South Africa believes it can no plan society in the Union that white supremacy will be maintained within its borders for all time. This, at least is what again and again its leaders have told the world is their conviction and their aim. Every aspect of policy is, therefore, directed to this end. What happens between this moment and the moment of achievement (1976 is for some reason Dr. Verwoerd's date for victory) is of secondary importance. If it involves the uprooting of thousands of families; if it means the separation of members of the same family; if it means the creation of inferior educational amenities, if it means a rigid and almost absolute curtailment of freedom to move or to speak publicly or gather socially—these are incidental sufferings. For, in the kind of planned future which the doctrine of white supremacy means, the person, as a person cannot count for much. He is subordinate

maliciously distorted' or misrepresented the truth to serve his own ends.

(3) That you are not even asked to support Father Huddleston as I, personally, most emphatically do, but merely to commend his stand on behalf of the oppressed peoples, and, perhaps, by implication, to commend him for having the courage of his own convictions and to recognize his fundamental democratic right as a South African to express his honest convictions and opinions wherever he may be, regardless of whether you agree with those convictions and opinions or not. In short, to

grant him the right to criticize what he believes to be wrong, just as you have the right to criticize the truth of what he says.

To deny this motion, without proving Father Huddleston wrong, is to deny democracy, Christianity and justice and to brand yourselves the victims of racial prejudice and totalitarian arrogance.

I have much pleasure in formally moving the motion standing in my name, that "this House commends Rev Father Huddleston for his stand on behalf of the oppressed peoples of South Africa."

How Prayer Increases Spiritual Strength

(Continued from front page)

Vibrations In The Air

Those who have seen huge dams walled, realize how the knowledge and power of a person has stopped water from flowing away uselessly and put it to some useful work like irrigation and obtaining electricity. Likewise the power of our mind which is wasted by desire, anger, greed, fondness, hope, could be gathered and create a great power. These can be gathered only by prayers. In prayers we must concentrate on God so that we forget the surroundings and become engrossed in the thought of the great power called God.

As we obtain electricity and water in our homes from great distances through pipes and wires, similarly our powers can be conveyed to our fellow beings through the vibrations in the air, like the radio. The atmosphere contains a life giving power which we call God. Radio and television will prove that the atmosphere is full of vibrations and through these vibrations one human being influences another. Like the Radio and television attracts these vibrations and produces sound from them. We can also obtain the power of attract-

Passions

Meditation and prayers are ways in which one can get the peace of mind. When praying we must clear our minds of all thoughts and concentrate on the prayer.

The Indian custom of bringing flowers and burning sandal wood when praying is done to please the mind and thus bring about a pleasant atmosphere. The adherence of the moral laws is to stop the mind from being desisted. That can only be done by prayer. A person should get his mind away from all the passions of life and attach it to something holy. When a person wants to become rich he has to be thrifty similarly a person who wants to increase his power he has to check the wastage of this power in futile worldly passions.

The power of our mind is dependent on the useable power which we call God.

The general desire for the upliftment of humanity, the power of mind, the love of all living beings, purity, the natural desire to control oneself and create good

The Indian As An Integral Part Of South African Society

By Dr. S. COOPAN And A. D. LAZARUS

(Concluded from last week)

[The following is a paper from the booklet "The Indian as a South African" (Price 4/3) published by the South African Institute Of Race Relations, P.O. Box 97, Johannesburg.]

THIS policy is now to be carried out by the expropriatory provisions of the Group Areas Act to make room for the emergent Afrikaner trader and other late-comers in the field, who wield more political power than the Indian minority. It would seem that the present set-up of South African society tends to encourage the expression of elemental passions, however much these may be disguised in the refined and complex language of the law.

An interesting feature of the history of the Indian commercial class is that whereas they were once unpopular because of their alleged habit of transferring profits to India, they are now being restricted precisely because they have sunk their profits and savings in this country in profitable investments. The fact that Indians have invested millions of pounds (the exact amount is only guesswork) in real estate in South Africa, is an indication of the extent to which this class, too, has come to regard South Africa as its permanent home. This class has given its full support to the erection of Indian schools, hospitals, and places of worship.

To turn now to the political side the Indian Government expected the labourers who settled permanently in Natal to enjoy the same political rights as other citizens. As a matter of fact, both the indentured labourer and the free immigrant were eligible for the parliamentary franchise in Natal, until they were deprived of this privilege in 1896. Then in 1924 they were deprived of the municipal franchise. It is clear that the Indian people were an integral part of the political structure for many decades before they were excluded.

General Smuts enacted legislation in 1946 providing for indirect communal representation of the Indians in the Union Parliament and direct communal representation in the Natal Provin-

cial Council. The Indian people rejected the indirect and communal form of representation. The present Government rescinded this piece of legislation. The inquiry of taxation without representation can hardly be defended in this age, but the practice continues.

One cannot, however, wave away a problem, especially when it is a matter concerning basic human rights. The Indians are *de facto* and *de jure* an integral part of South African society. It remains to translate this fact into full political and economic integration in accordance with the Charter of the United Nations, to which South Africa is signatory.

The Indian has neither the aspiration nor the hope of ever ruling over the African or European peoples. Once the provincial barriers to their inter-provincial migration are thrown open, they will be so spread out that there will be no concentration of Indians in any strength to cause a sense of insecurity in anybody. Though they are a tiny minority, Indians have not feared their neighbours on the grounds of religion, race, culture, or numbers. Nor are they intolerant of other people's customs and manners. Left alone they are sure of achieving a higher synthesis of living in this plural society. No Christian, Muslim, or pagan has need to fear the religion of the Hindus, for Hinduism is not a militant, proselytizing religion. Marriage taboos are still strong enough to prevent miscegenation on a wide scale. The sanction of the Mixed Marriages Act is not as strong as the traditional taboos. Indians are, of course, conscious of their cultural heritage—a heritage which has made contributions to world civilization. Their adherence to some aspects of their ancient heritage is not incompatible with their participation in government or in the exercise of their skills in the economic sphere. From Dr. Hilda Kuper's account of their family life, and from the account of their mode of living,

there seems no reason why any exception should be taken by Europeans to the Indian way of life in South Africa. They are frank admirers of the achievements of the West and have not hesitated to borrow elements of western culture. They are also acknowledged to be an industrious, peace-loving people.

The argument of this paper has been that in spite of certain observable differences in appearance and cultural practices, the Indian people are by birth, length of residence, acclimatisation, kinship associations, education, acculturation, and economic pursuits an integral part of South African society. They enrich South African culture by their very differences. A broad South Africanism does not imply the obliteration of all national characteristics. South Africa is not populated by a homogeneous group of people. The only goal for such a nation is to achieve unity in diversity. On the other

hand, the setting up of rigidly defined enclaves for different nationalities will neither lead to the growth of a common patriotism and common nationhood nor ensure the perpetual dominance of the white group, which some seek to achieve. In truth, loyalty to a broad South Africanism just does not exist in our country today. The Europeans are primarily concerned with building up a South African nation composed only of the Afrikaners and the English-speaking peoples. Their loyalty is to the concept of race supremacy. The place of the non-whites in such a nation will not be different from that of colonial subjects. There is also growing up a form of African nationalism which treads the same path of seeking to subordinate all non-Africans.

The only way out for us is to build a common nationhood in which every national element is regarded as an integral and indispensable element, to work towards an inclusive, in drawing social framework in which the fruits of peace and prosperity, and the anxieties and sacrifices of danger are shared together.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Urban Areas Bill "Callous And Inhuman"

It was the duty of the Government to protect the non-Europeans against injustice, said Mr. Ronald Butcher (U.P., Durban Beres) in the House of Assembly during the Opposition attack on the Natives (Urban Areas) Amendment Bill. The Bill was pursuing a callous, inhuman, unsympathetic and discriminating line he added, and was directed against the Natives purely because of the colour of their skin.

Mr Butcher said that the Government was for the first time denying Natives access to the courts, and it was probable that in due course the same denial of the rights would be extended to the Coloured and Indian population who were represented in his constituency.

While the Minister had not mentioned Durban as one of the municipalities which had asked for help in combating bad conditions in its Native townships, he was concerned with the deplorable conditions existing at Cato Manor, regarded as a transit camp for Natives.

It was unfortunate that ill-digested legislation was being introduced at a time when the Prime Minister was proceeding to London to attend the Prime Ministers' conference, as nothing was calculated to create a more disastrous atmosphere on his arrival in London. The Bill was against the trend of world opinion towards the extension of

human rights.

The Opposition opened its attack on the Bill with a hard-hitting speech by Dr. Douglas Smit (U.P., East London City). But whatever the quality of Dr. Smit's attack on this measure, which gives blanket powers to municipalities to banish Africans from their areas without the need to give reasons or hold an inquiry, much of its force was lost because of the poor support he had from the House.

At most 20 members (of a total of 51) of the United Party were in their seats. There were three (out of five) members of the Labour Party; not one Natives Representative—some are ill—and not one member of the Conservative Party.

This poor attendance—at times only 16 members of the Government were in their seats—continued all morning. Yet the Bill is considered one of the most repulsive measures of the present session.

Dr. Smit said that the stage had been reached where the Minister's administration of Native Affairs was breaking down "under the strain of his disruptive policy."

"We are living in a fool's paradise. It is urgently necessary that everybody should be made aware of the dangers threatening us if the present policy is pursued."

After further debate the second reading was passed.

More Oppressive Nationalist Legislation

There is no doubt that the recent passing of more oppressive legislation by the Nationalist Government whereby further legal rights and liberties of the great mass of the South African people have been curtailed will come under fire at the conference.

Conference will welcome the newly formed Provincial Vigilance Committee whose chief task is to protect the people's rights threatened under the Group Areas Laws.

Indian Unemployment

Conference will have before it a comprehensive report dealing with the recent unemployment trends among the Indian people, in the Trade Union activities etc. This report will form the basis for a broad discussion and a plan of action to meet this new contingency.

Messages To Conference

In a special message to the conference Father Huddleston says: "I am glad to send to conference a message of goodwill and support on this historic occasion—the first anniversary of the Congress of the People."

The past year has been a momentous one in the struggle for freedom against racial oppression in South Africa. It is my personal belief that there are already signs that this struggle is not in vain and I hope and pray that each year it may grow in strength until South Africa becomes a country where freedom and equality are known and practised by all.

In another message the Rev. Oonoo Collins states, "In these darkest days for South Africa the work of the Indian and African Congresses is vitally important. May they, by their persistent resistance to evil and by the continuing loyalty of their followers to the principles for which the Congress have stood, help to bring light into the darkness."

Rice Gift To E. Pakistan

The Government of India have offered 5,000 tons of rice for free distribution in East Pakistan to relieve distress. In a message to Mr. Nehru, Pakistan Prime Minister Mr. Mohammed Ali has expressed his Government's gratefulness for the gift.

The name describes it exactly...
Sunbeam is tinned Sunshine!
Spreads so easily, too. And it
shines...and shines...and shines...

9th Provincial Conference Of The N.I.C.

THE ninth Provincial Conference of the Natal Indian Congress will be opened by Dr. Letele, Treasurer General of the African National Congress at the Mahatma Gandhi Hall on Friday the 22nd June, at

when the historic Freedom Charter was adopted. To mark the first anniversary of the Congress of the People, conferences, meetings, demonstrations and processions will be held on the week-end of the

African Viewpoint

Helping The African

From time to time people overseas write to ask what they can do to help the African in his struggle against race oppression. This is a welcome evaluation to the dangers developing in this country as a result of race oppression and serves to show that in the final reckoning colour is not a permanent bond between peoples but that values of life are.

To be effective such help can either be practical or moral. One is inclined to feel that on the practical plane foreign help at this stage can be effective only up to a certain point. There is always the danger that it can be regarded by the apartheidists as foreign interference to subversion. If it were regarded as such, it would have the effect of complicating matters in an already difficult situation.

Having made this qualification one can go on to enumerate a few fields where help can be given directly in ways which would produce maximum good for the African people. At the moment there are hundreds of non-European leaders who have been banned by the Minister of Justice. Some of them have been exiled to remote corners of South Africa while others have been subjected to virtual house imprisonment for years now. The overwhelming majority of these men are poor. Now, in South Africa a man is poor not because he is lazy or has not made the best use of his opportunities. The State has set itself the goal of keeping the African people poor for purposes of forcing them to subserve the interests of the master race.

The banned men are exceptionally talented men. What is more, they have tremendous courage and have been willing to suffer for those values of life they regard as desirable to keep peace in a multi-racial society. The apartheidists are afraid of them. They have, in some instances, isolated them from their families. Almost in every case the bats have imposed economic hardships on their victims. Most of these men wage a continuing struggle to maintain themselves in exile as well as keep their families if they stay apart.

If monetary help could be sent to the banned people, that

would be direct help where it is badly needed. The Johannesburg head office of the African National Congress has, I am sure, a complete list of the men who have been banned. Not all of them, of course, are Congressmen and membership of the ANC should not be a qualification for such help in the event it was forthcoming. A man should be helped because he has been willing to suffer for values of life considered sacred in the democratic tradition.

Help can also take the form of inviting African spokesmen to tour Great Britain and America to tell these countries of the actual conditions in which they live. At the moment the Union Government is spending large sums of money trying

JORDAN K. NGUSANE

to convince the free world that the coercion that goes with apartheid is a good thing for the African. Very often facts are twisted to give wholly misleading meanings to events in this country. What the West now and then needs might be to hear the truth from the men affected directly by apartheid.

Of course, this would not be very easy. So it brings us to the third form of help. It efforts could be made to enable African thinkers to write and publish books, pamphlets, etc., in England and America, that would go a long way towards giving effective help. For, one of our greatest needs at the moment is a world opinion fully informed and awakened to the dangers developing in this country.

Finally, democrats and Christians overseas can give us direct help by giving every possible support to men like Michael Scott, Trevor Huddleston, Solly Sachs and others who have been thrown out of South Africa for their courageous opposition to apartheid. Whenever possible, ask them to come and speak. Read the things they write and rely and act where they send calls and appeals.

Our goal is the creation of a world opinion which will express itself so powerfully and effectively against apartheid

that the race supremacists will be forced to realize that they are heading straight for disaster. We must create a world climate in which it will not be possible for apartheid to survive for long. The friends of our cause in Europe and America can give a lot of help in this direction because of their contacts.

This does not in any way mean that we are shifting the struggle to a more comfortable plane. It merely means that we open the fight on another front. We are fighting on the domestic front and will fight on until democracy returns to this unhappy land. But in attack on other fronts at this stage does not only give strength to our effort, it actually weakens the apartheid and that is precisely what we want to do.

Quite a lot can be done on the moral plane as well. At the moment non-European sporting bodies have launched a campaign to get themselves recognized for purposes of participating in international sporting events. There will be a long and uphill fight. Powerful and effective backing for their case from overseas "leads to weaken the colour bar on the homefront. More and more bodies might raise the issue of the colour bar within the next few years and they will need all the support they can get.

For a number of years the Friends of our cause at the United Nations have been trying to make that body conscious of the evils of apartheid. To express public sympathy with them as well as to win more supporters for their case, which is our case, is to give us direct moral help.

On the other hand South Africa makes great play of the fact that some of the leading artists of our age like to visit the land of gold. It would help us if a world opinion existed in which no artist worthy of being called such ever accepted an invitation to come and perform in South Africa while the colour bar lasts.

People will say: What has the colour bar to do with Beethoven's "Emperor Concerto"? It has a lot. A work of art is the creation of a free spirit. In creating art we are like God. Whoever and whatever impedes

Man's movement in the direction of creating art is evil. Evil because it distorts the growth of the personality of Man—the God-factor in us. Apartheid sets ceilings beyond which the African must not rise; not because he is unable, but because he is not a White man. For this reason Apartheid is evil and no true artist should want to receive money from the dirty hands of an apartheidist. Men devoted to true art, to beauty and the truth must refuse to come and perform in South Africa while the colour bar lasts.

Finally, I have the feeling that there is a very great need for the establishment of direct contact; for the setting up of human relations on the personal level between the African people in South Africa and the friends of our cause in America and Europe. It makes all the difference when you know the man you are dealing with; that is, if you know him as a person and a friend.

I dare not pretend that this is an exhaustive list of the things that can be done to help where help is needed. Its chief value lies in the fact that it indicates the direction in which ideas are moving in the African community. The foreign friend can choose for himself how best to help when he knows which way ideas move here.

Floating Hospital For Islands

New Delhi.—A floating dispensary, complete with surgical equipment, has started work among the hundreds of fisherfolk islands in the Andaman and Nicobar group in the Bay of Bengal.

The dispensary, the motor vessel *Industral*, has been equipped by the Australian Government to India under the Colombo plan.

She has accommodation for a medical officer, two nursing orderlies, two dispensers and a crew of eight, as well as a dispensary, an operating theatre and a hospital "ward" with six berths.—Japa Kruter.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Bills of Docks, Unlamin Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Macosha House,

Second Floor,

17 Commissioner Street,

Fernandopolis,

Johannesburg.

Phone 33 684.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

World Sportsmen's League

THE EDITOR, "INDIAN OPINION."

DEAR SIR,—I have been appealing for support for a World Sportsmen's League here, in U.S.A., India, Pakistan and elsewhere for some time past and I would be glad if you will publish this letter.

The objects of the World Sportsmen's League will be to promote harmony, good sportsmanship and good fellowship in sport and to abolish all race and colour discrimination.

The so-called sportsmen of the Union of South Africa ban coloured sportsmen from playing with or against them.

Such people must be boycotted from all sports. My friends and myself are trying to make this boycott effective at the Olympic Games as well as in every other part of the world.

No South African who accepts a ban on coloured sportsmen or sportswomen should be allowed to join any club or play in any games anywhere in the world.

Sport must be kept clean and not allowed to be degraded and contaminated by colourphobes. An amusing side to the South African colour bar is the number of people of obviously mixed blood who have "passed" into white society. One has noticed over here some of these, and these are unusually the most glamorous colourphobes. I derisively all Indians in South Africa have seen such types.

I have read that Prime Minister Nehru of India has banned certain types of African films from India. As one who has frequently condemned such films, I heartily applaud Mr. Nehru's action. The World Sportsmen's League should throw all its weight against any attempt to degrade coloured people on the screen as well as in sports grounds.

South Africa has also banned coloured artists. We must all South Afri-

years and have seen white South Africans at their best and at their worst. I do not deny that there are good men and women in the Union. But the peoples of Germany, Japan and Italy were punished for the misdeeds and crimes of a section of their population; so all South Africans must be punished for the crimes and misdeeds of their colourphobic section. Their remedy is to force their colourphobes out of office and repeal the colour ban.

I am of European descent myself. I saw white South Africans in action in East Africa in World War One and I saw Africans in action in that war. If any South African who was up in East Africa between 1914 and 1919 asserts that the whites were superior to the Africans then I would like to meet him and tell him what I saw. So in a minority of African peoples the whites of South Africa had better stop insulting men and women who, if it ever comes again to war, might be on the other side. Not only on the other side, but on the side of 99 per cent of mankind which abhors the South African racial policy.

I realise that white South Africans are terror-stricken. But they can keep their jongs away from coloured girls who are far more attractive than the average leathern-skinned Afrikaner girls?

That's the Achilles' Heel of White Supremacy.

Yours faithfully,

A. J. BIGGINS

5, Broughton Gardens,
Highgate, London N. 6.

Cuticura

BOOKS FOR SALE

Remembrance—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. U. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benooy Gopal Ray	2	6
Go to Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1921-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
—M. B. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
—M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or		
The Gita According to Gandhiji		
(Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
—Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d. Annually
" " "	15s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	£1 15s. Annually
" " "	17s. 6d. Half-yearly

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA —D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	6	0
PILGRIMAGE FOR PEACE —Pyarelal	12	6
TO STUDENTS —M. K. Gandhi	8	0
HAPU —Marry P. Hare	4	0
COMMUNAL UNITY —M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform —Gandhi	5	0
Cleanings —Mira	1	6
Selections from Gandhi —N. Hare	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I) —N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai —V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx By K. G. Mashrawala	2	3
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Napoe's Letters To Abraham Sisters —By Kaka Kulkarni	2	6
Which Way Lies Right —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

Set Kamakrishna and Swami Vivekananda	Swami Vivekananda	1	9
Work and a Secret	"	1	3
Practical of Literature	"	1	3
The Powers of Mind	"	1	6
Sadhana or Preparation for Higher Life	"	1	3
In Vedanta the State Religion	"	1	6
Christ the Messenger	"	1	3
His Independence India	"	1	3
The Path to Perfection	Rama-Hishnanda	1	3
On What a God	J. Geyandka	1	3
Vedanta Philosophy	Vivekananda	1	6
The Immortality of Soul	M. M. Malaviya	1	3
Siva and Rudra	Sri Nivedita	1	6
The Grace of the Vedas	D. V. Vachaspathi	1	3
Divine Message	L. Poddar	1	9
Worship of the Self	"	1	3
Six Lessons in Raja Yoga	Swami Vivekananda	1	0
In Defence and Exaltation of Hinduism	"	1	6

Obtainable At Our
Only Address:BHARAT MUSIC
SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286, Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY —Prof. Rao	2	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	11	6
INDIAN STATE-PROBLEM (Gandhi's Writings on Literature)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which produced two world wars)—K. T. Shah	15	0
DELHI DIARY —Gandhi	10	0
MY GANDHI —Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-35)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	2	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA —K. G. Mashrawala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Past and Future—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Einstein, Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subramanyam	5	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Kritadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	6
GANDHI AS WE KNOW HIM —Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM TERAVIDA MANIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING —CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Seven Months With Mahatma Gandhi.

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

DELHI DIARY

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"... In these pages one can read the anguish

FOR... RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73, BEATRICE STREET,

DURBAN.

PHONE 61008

P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

QUICKPRINT

ESTABLISHED 1927

India Is Now 'Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Garvan: Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Ajkal, Bal Bharti (Hindi)	1/6 each
Mancher Kabanlyan, Maya, Manorama (Hindi)	1/6 each
Paris Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowani Junction (Novel)	14/6
Dadi Ma Na Yodha	28/6
Ghat Na Rani	32/6

પુસ્તક ૫૪ સુ—અંક ૨૨
તા. ૧૫ જુન, ૧૯૫૬.
પુસ્તક નંબર પે. ૬
૬૨ શુક્રવારે બપોર ૫૩૦ છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ગાંધી દેવી રવ. મળીકાલ ગાંધી

★

ઇશ્વરભક્તિથી આપણા મનની શક્તિ વધે છે

(ડી. કે. રામનાથ)

મનની જીવનને જેમ શારીરિક અને બૌદ્ધિક શક્તિની જરૂર છે તેમ આનંસિક શક્તિની પણ જરૂર છે. મનની આ વિકાસ આ ત્રણે દિશામાં થયે. ભૌદિક, શારીરિક શક્તિ વધારેને કાંઈ માણસ પહેલવન હકુ બને તે. તે વિકાસ ન કહેવાય. તેનું શરીર, માનવી-શરીર વિદ્યુતચારિત હેલુ ભેદજો શરીર જેમ જેમ ખીલે તેમ તેમ તેનામાં અપજતા, રચિત, ઉત્સાહ, હલતા વગેરે વધવા ભેદજો. વળી બળવન શરીર નિરોગી પણ હોવું ભેદજો. આ જ રીતે બુદ્ધિને, વિકાસ થયે ભેદજો. બુદ્ધિની વૃદ્ધિ સાથે જો શુદ્ધિ નહિ હે.ય તો તે અનર્થકારી નીવડશે ચોરી કરનાર ચોર પણ બુદ્ધિમાન હોય છે, પણ તેના ચાતુર્યથી કેમકે કલ્યાણ નથી થતું. ઉદાહરણ માનવ, માનવ મટી દાનવ બને છે. સંહાર કરનાર તેમ જ પાલન કરનાર, શક્તિ તો બન્નેને છે, પરંતુ એક શક્તિ મનુષ્યને રાક્ષસ બનાવે છે બધારે બીજી શક્તિ તેને સંસ્કૃત બનાવે છે. આજે તો એવું મનાવ લાગ્યું છે કે જે વધુ સંહાર કરી શકે તે શ્રેષ્ઠ. જેની પાસે એટલું બોમ્બ, હાઇડ્રોજન બોમ્બ વગેરે વિનાશકશક્તિ હે.ય તે શ્રેષ્ઠ.

પરિણામ

આથી મનની શક્તિને ખીલવવા પૂર્વના સંતો કહે છે. હવે પ્રશ્ન એ છે કે મનની શક્તિ વધારવા કું કરવું? શરીર શક્તિ ખીલવવા જેમ વ્યાયામ, આસન, પ્રાણાયામનો અભ્યાસ કરવો પડે છે, બુદ્ધિની શક્તિ વધારવા શાળા-કોલેજોમાં જવું પડે છે, તેમ મનની શક્તિના વિકાસનો પણ એકસ કમ છે. ફક્ત પરીક્ષાઓ પસાર કરવાથી બુદ્ધિનું માપ ન નીકળી શકે. કલ્પનાશક્તિ, યોજનાશક્તિ, ચ.દશક્તિ અને વિવેક આ સૌ બુદ્ધિશક્તિના વિભાગો છે. પુસ્તકો, વાંચનથી રચિત ખીલે છે, પણ ખીલત અંગે અવિકસિત રહે છે. વિદ્યાર્થીઓ આજની પરીક્ષાની રીતથી ચ.દશક્તિ વેળવે છે પણ આથી તો બુદ્ધિનો એક ભાગ જ વધે છે. અભણ એટલું જ દક્ષાંત હકુજો. તેને પુસ્તકિયા જ્ઞાન નહિ હે.ય, છતાં જમીનને, મકાર, ખીજની બત, વપોતવૃત્ત જ્ઞાન એ બધામ. એની બરેબરી કેઈ નહિ કરી શકે. તે જ રીતે એક કારીગરનો દાખલો હકુજો. તેની પણ બુદ્ધિ ખીલેલી છે, પણ તેની ચ.દશક્તિનો વિકાસ નથી થયો. જેમ મનુષ્યની બુદ્ધિમતા વધે છે તેમ તેમ તે અન્ય પ્રાણીઓ કરતાં શ્રેષ્ઠ બને છે. જેનામાં હયા, પ્રેમ, ક્રોધ, ઉદારતા, પ્રેમ, ચાલસલ્ય વગેરે બાવે.નો વિકાસ થયો છે તે મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ છે. આ બાવે.ના વિકાસથી માનવ સંસ્કૃતિ નિર્મોલ્ય થાય છે સેવ,ચુતિ અને સહકાર-વૃત્તિને લીધે સંગઠન નિર્મોલ્ય થાય છે. મનની શક્તિ સદ્ભાવથી વધે છે. સંકલ્પ શક્તિ તે આપણને મળેલી એક મહાન શક્તિ છે અને તેના પ્રતાપે મનની શક્તિ ખીલે છે. મન:શક્તિનો વિકાસ ચિત્તની શુદ્ધિથી પણ થાય છે.

આંદોલનો

જેણે પાણીના બપો બોયા હશે તેને તેનો ખ્યાલ આવશે કે, એક વિચારક અને કલ્પના શીલ મનુષ્યની ચોજનાથી નકામાં વડી જતાં વસંતઠન. પાણીને એકનિત કરીને તેના બળથી વિદ્યુત ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. આવી રીતે મનની આમરેમ દેલાઈ જતી કામ, કોષ, લે.કા, એ.કે, આ.શા, વૃષ્ટામા વિન.શ પામતી, અને વેકકાર્થ જતી શક્તિને એકનિત કરવાથી મહાન શક્તિ નિર્મોલ્ય થાય છે. મનની આવી એકાગ્રતા ઈશ્વરભક્તિથી આવે છે. આ તલ્લીનતાન સમયે ચાલુ મન એટલે કે રોજનું મન બુલાઈ જાય છે, અતરમનનું નોકાણ વિચન. મન: તરવ સાથે થાય છે. આ અનુસંધાનને લીધે જેમ વિદ્યુતન, તાર મારફતે આપણા ઘરમાં તેના પ્રવાહ આવે છે, પાઇપો દા.ક. પાણી આપણા ઘરમાં આવે છે, તેમ અતરમન બાંધત અવસ્થા (અનુસંધાન મંત્રિ જુઓ રચ પાનું)

ચૂંકરચાક્રમ

શુદ્ધરથ જીવન મનુષ્યની ઉભવિત કે પ્રવૃત્તિને બાબતે પ્રતિજ્ઞા છે. એમ રમે માનકો. પોતાને કેવળ સંસારી ન સમજતાં મનુષ્યે ખરેખર ચૂંકરચાક્રમી સમજવું જોઈએ. ચૂંકરચાક્રમ સીધી શેષ છે. ઉભવિતનું અર્થાત્મ સાધન છે. આજે બીજા આશ્રમોની જેમ શ્રમયાત્રા પણ ખલ થયેલી છે. ભણે શુદ્ધરથ એટલે કામી, કોષી, લે.કા, લ.પટ, ચાલસલ્યન બીજાનું સુખ શરી ન ચક્રનાર, રવાઈ સાધ નરો, કેવળ પોતાના સુખમાં જ રહ્યો. પરમે: રહેનારો; જેનો પ્રેમ અતલખી, જેની ભક્તિ અતલખી, જેની બહારથી દેખાતી ઉદારતા પણ અતલખી, પોતાની સ્તુતિ અને બીજાની નિંદા કરવામાં નિપુણ, બાલ જમનનાં સુખનું જ વિરે ભેદિકર; આખાપ અંગે ભક્તિ નથી, જેમને કલ્યાણને વિચાર નથી, રાષ્ટ્રપ્રેમ કે માનવપ્રેમનો રચક નથી. આધિ-વ્યાધિ અને ઉપાધિથી જે બચ છે, એ અજના શુદ્ધરથની રચિત છે.

—ડી. કે. રામનાથ.

—૦—

એકવાર મિથિલાના અહારાજ નચિ ને દાહનર 'લઈ' એવો ઉપચારથો રાણીઓ ચંદન-કેસરનો લેપ લમાવવા લાગી. પરંતુ લેપ થસતાં કંગોળના બાળપણથી રાગના ભેચેન મનને મુકુ હલ થતું હતું. આથી તમામ કંગોળો ઉતારી નાખવામાં આવ્યાં હતાં સૌભાગ્ય સુધા એક-એક કંગોળ રહેવા દેવામાં આવ્યું. આમ થતાં બાળ-ખણાટ બંધ થઈ ગયો. આ જોઈ રાગનું અંતર જાન બગી ઉઠ્યું—'તો સંધર્ષ' એવોના સંકલ્પમાં જ છે અપરિચકમાં નહિ. દસ કમને સાથે પહેરતા બપોરે છે, એક નહિ! —તો પછી દુ પવ સંગઠન, એ.દતે. ત્યાં કરી પટમ-સુખ સાધન કેમ ન કરે?

હંમેશા કરતા આજે બધાના દૈવ્યમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા લાવે, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કેવલો વીમા બધા તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અર્થો તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકો છો.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
2095

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૫ જુન, ૧૯૫૬.

રૂપ એરીયાઝ કમીટી

રૂપ એરીયાઝ કમીટીએ જે ભહેર જનતાને તે કાયદા ના ગેરલાઓની ભણ કરવા માટે ઠેક ઠેકાણે નિમણ છે તેનું પરીણામ સાફ આવવાનો મણો સંભવ છે, છતાં મનાયુ છે એટલુ તે સાફ કરી શકશે કે કેમ એ પણ એક શંકા છે.

આ કમીટીએ બધા મિત્ર સભ્યોની ભનેલી છે. ગેરા અને કાળા, જેઓ આ ઇલાયદાપણા ના વિદોષીઓ છે તેઓ આથી એકત્રીત થઈ સામનો કરતાં થશે. ટો નાયકરે ભહેરમા જણાવ્યું હતું તેમ કાલ દુરત માટે એ મકલ્પવું છે કે, બધા વિદોષી ઓ ગેરા બીન-ગેરા સંગીત થાય, અને પોતાના બધા મત હોદા છુલી જઈ આ એક સુખ્ય અનિષ્ઠની સામે સામનો કરવા ની અળવળમાં ભેડાઈ બા.

વહેલમાં વહેલી તકે બધા મતલોદોને પાછળ હટાવી દઈ તર્કયાર થવું એ ઘણું મહત્વવું છે. જો પ્રેરણર ઇલાયદાપણા ના વિદોષીની અળવળ સફળ કરવી હોય તો, સુખ્ય વસ્થુ એ છે કે, આ પરીસ્થિતી ઉત્પન્ન કરવા વિશ્વાસ અને એરલીલીનુ વાત વરણ નિર્માણ થવું જોઈએ. મીત્ર સંગઠનનો સાળ કેંઈ એકાદ સમૂહ પોતાના જ હિતમાં રહીને મેળવવાની હાનવ ન હોવી જોઈએ. પોતાના મતલોદો અને આશાઓ, યુલે પ્રુલ્લી કમીટીને જણાવી દેવી જોઈએ, અને જોખપા શરૂઆતમાં એ પણ કહી દેવાવું જોઈએ કે કાલમાં મતલોદોને અમર્યતા આપવાનો સમય નથી અને તેથી તે બાલુએ મુકી આ એકજ ધેયને અમે વળગી, સંબંધીત થવામાં માનીએ છીએ. આ અમારા મતને જો ટો નાયકર પણ પૂછું અળતા હોય તો અમારે તેઓને અપૂર્ણ દેહો છે.

ભહેર જનતાને કેળવીને તર્કયાર કરવાનું કાર્ય અમારા મતે ફક્ત કરવાનું પૂરતું મર્યાદીત નથી. એક શરૂવાતની પરીવર કરવાનમા હમણ જ શરૂાઈ હતી. અને બીજી પણ કરવાનમા જરવા ની વિચારણાઓ ચાલુ છે. કદાચ એમ કરવા માટે આસ કારણો હશે, પણ તેમાં તુકસાન પણ છે. રહેલું એ કે કરવાન એટલે નાટાલ નથી, જો રૂપ એરીયાઝ કાયદો નાટાલની જનતાને આંગણે બચવનક રીતે આવીને ઉભો રહેવાનો છે તો જરૂરી છે કે પરીવર નાટાલના ખીન જાગે. મા ભરાય. મેરીટજર્ગ, લેડી સમીધ અને ન્યુકાસલ, તે રહેરે, પણ આમાં રસ થરાવે છે.

ખીલું એ કે, અણીતી ખીના છે કે રૂપ એરીયાઝની ગોઠવણ એવી રીતે રચાઈ છે કે, હાંદી સમુહને વધારે તુકસાન રહેાવે જો કે, આફ્રીકનોને પણ આ, કાયદો તુકસાન રહેાવકરો, પણ ઇલાયદાપણાના સરજનારઓને ખતરી છે કે, તેઓએ હાંદીઓના નબળા માં નબળા સાગવર ઘા કર્યો છે. પણ કય એ છે કે, જો કરવાન માંજ પરિવરે. અને અળવળો થયા કહે કે, જ્યાં હાંદીઓની પધુ વસ્તી છે તો સંભવ છે કે ઉત્તર નટાલમાં કે જ્યાં આફ્રીકનો ની વસ્તી વધુ છે તેઓ આમાથી બાતલ રહી બા. જ્યારે અમારી દ્રષ્ટીએ તેઓને પણ આમાં સ.મેલ કરવાની એટલીજ અગત્ય છે. આ પરિણુ, અ આવશે તો ઇલાય દાપણાના સરજનારઓ રાજી થશે એમા શંકા નથી. આથી આ પરિવરે જુદા જુદા સમુહોની શાહુમતી વાળા રચણામાં જરવી વધુ લાભ દાર્થ થઈ પડે એમ અમે માનીએ છીએ.

અ, બધી કમીટીએ, રચણ છે એ આપણી અળવળનું રહેલુ જ પડખીયું છે. આપણો આખરી

સિદ્ધાંત એ હોવો જોઈએ કે ઇલાયદાપણાના વિદોષીઓ—અ-ફ્રીકન, કલંડ, ગેરા અને હાંદી સર્વેનું સંગીત બળ એકત્ર કરી રંગભેદની નીતીના એ અનિષ્ઠનો સ.મનો કરી તેનો નાશ કરવો. આતે જો આપણે રૂપ એરીયાઝ કાયદાનો નાશ કરી શક્યું તો એનો અર્થ એ તો નહીંજ થાય કે આપણે રંગભેદની નિતી નો નાશ કરી શક્યા છીએ. એ એક બહુ સખત ફેટકો આ રંગભેદની નિતીને થશે છતાં તે ઘણી બળવાન રહેશે.

આ કમીટીએને ઇલાયદાપણા ની નિતીના વિદોષીઓની એક સલહારક ગણાવવી એ સાફ અને લાભકાયક છે. એ મર્યાદીત છે છતાં એને ઘણી લકો પણ છે. આજ સુધીનો અનુભવ એમ માનવાને પ્રેરે છે કે, આપણે બધા પોતાના મતલોદો હજી ફગાવી દઈ શક્યા નથી. એક સખત હતો કે એકજ મંચપરથી પ્રત્યેક સમૂહ રૂપ એરીયાઝ કાયદાનો વિરોધ કરતો હતો ત્યારે જાને

પોતાના મતલોદોને આગળ લાવવા માં ફેટલાદો માનતા થયા છે. આથી સંગઠનનું જે ધેય હતું તે નેનયુ પડનાનો મણો લાપ રહે છે. જો એમ બનશે તો જનતામાં આજે જે સંગીત થઈને સામનો કરવાની ઉત્સાહની લાગણી જણાય છે તે કંઠી પડશે અને મિત્ર સંગઠનના ધેયને માટે આશંકા ઓ લાગશે.

આ એક મહત્વની વાત છે કે, જેનો વિચાર કરવાની આજે ઘણી જરૂરત છે. મંચશાસન વાદી—આફ્રીકન, ગેરા, કલંડ અને હાંદીઓ બધા સાથે થઈ જો ઉભા રહે તો સરકાર પાસે એવું એક પણ સાધન નથી કે જે તેઓની આ લડતને સાંબી પાડે, આથી આ કમીટીની ખરી પરીક્ષા ત્યારે જ થશે કે જ્યારે તેઓ એમને સોંપ.યલા સવાલોનો ઉકેલ ખરી નિતીથી કરશે. આમાં જો તેઓ ઉત્તીલું થશે તો આપણે આપણા ધેયમાં એક પગલું આગળ વધ્યા ગણાશું.

નોંધ અને સમાચાર

આફ્રીકનોને ભય ?
ચરાખતમમાં ભાવણ કરતાં આપત ખાતાના પ્રધાન શી. બી. જે. રણુએ જણાવ્યું હતું કે “સાલિય આફ્રીકાના લીપરરે વમર હાંદીએ આ દેશને આફ્રીકનોના કાયદા સોંપી દેશે. હાલની ધારાસભાની બેઠક પરથી જણાય છે કે સરકારની અને સરકારના વિદોષી એ.ની રંગભેદની નીતી થી છે. સરકારની નીતી ઇલાયદાપણાની છે બપારે, વિદોષી પડાની નીતી એકત્રીત સંગઠનની છે. સરકારની ઇલાયદાપણા ની નિતી બધા ગેરાઓને રક્ષણ આપનારી છે. મુનાઇરેડ પડા લીપરર પડા, અને નેરીવ પ્રતિનીધી, એ જણ ની નિતી સખામ એકજ છે. હરક એટલેજ છે કે, મુનાઇરેડ પડા કરતા આ બીજ એ પહેલ વધુ આગળ વધવામાં માનનારા છે. પણ આ ત્રણે ઇલાયદાપણાની નીતીના વિદોષીઓ છે એમાં જરૂર શંકા નથી. લીપરરે માને છે કે, આફ્રીકનોને વિશ્વ આપવાથી તે લોકો સરકાર બનશે. એ લોકોને મન જીવણી અને સરકારી એ છે. એ લોકો એમ પણ માને

છે કે આફ્રીકનોને કેળવણી આપવાની જ જોઈએ કે જેથી કરીને તેઓ સખ સરકારી નાગરિક બની શકે અને ગેરાઓની સાથે સમાન કરવાને લાપડ બની મત મિકારનો કકર મેળવી શકે. આગળ જતા તમો સરકાર માં પણ જવાગતરીના ફેર.પર આતવા માટે લાવક બને. આ લીપરરેના વિચારો હોવાથી તેઓ “ગેરા સાલિય આફ્રીકા” માટે ઘણા અપકર છે. અમારે એવા વિદોષી પડો સાથે કામ કરવું પડે છે કે, જેઓને નથી કરી આદલો કે નથી મીડું કરવાની કચી બ્લોક અને આ બધા પડો ધારે ધારે લીપરર મતના ચર્તા બા.

વધુમાં પ્રધાને જણાવ્યું કે, સરકાર હાલ લીપર પધ અફ્રીકનોને સમાન કરવાની રચીનીમા આવવા તર્ફ કે પડી કલે અને તેટલુ તેઓનું વિદાય અને સરકારે વખા હશે. આજ ને કરવાને રહે.જતાં અમને ઘણા બંતો લાગ્યા છે. એક ગેરા પડો બલે તે અમાણ હોય પણ તે સખ અને સરકાર. દે.પ છે.

સુખાંબીના સ્વર્ગમાં

“સરકારની કસ્ટ હાલે છે અન્ધાપણને બીન-ગેરકાયદે ને રક્ષણ આપવું.”

હરખના સભ્ય શ્રી. આર. ભુવરે મારાનભાઈ સહેર વિસ્તાર બીજાપર નવા. ચળા કિપાસાકરો કલા દત્ત.

બુધન લેખાએ કહ્યું હતું કે, આ બી. કાનૂની. વીરે. અને અમારોસી છે કાનૂન તે રૂઝવણી વર્ણુ કિપર ને રક્ષણ છે. આ પહેલે. નેવે બીન-ગેર છે કે સરકાર આરોગ્યને છે કે આ દાખલ થવાની મનાઈ કરશે અને બનવા નોમ છે કે, અધિકારમાં આજ રીતે કોઈએ અને કસ્ટોને પણ કરશે.

વધુમાં તેઓ કહે છે કે, હરખ ની મુનીશીપાલિટી નેટીવોના રહેઠાણ સુધારણ ને અરદની મગરૂરી કરી હતી તેને કોઈએ કસ્ટેશન પ્રધાને કયો નહીં આપી જણાવે છે કે, તેઓને નેટીવો માટે ડેટલી જાયણું અને ચાના મ.

આતુ બીજ એવે વખતે રાકુ કરાયું છે કે ભારે વડા પ્રધાન બંધનમાં બંધ નારી વડા પ્રધાનોની પરીપરમા કાનૂની અપવા જવાની પ્રમાણમાં છે તેવી દે મગો દીક્ષીતર છું. આ તખે આ બીજ લાવવામાં આવ્યું છે તેવી લગ્ન માં થયી હોદા થશે કારણ આ બીજ કુનીયાની નિતીથી ગિરક છે.

ડો. હરખ રમીટના કાકા બાપથ ધી આ બીજના વિરોધની રક્ષાત થઈ હતી. તેમનું કાકા બાપથ પથ એકે નયું કારણ તેઓને રેકા મળ્યો ન હતો.

આ બીજ દરેક સહેરની મુનીશી-પાતરીઓને એ સત્તા આપશે કે કલા પથ તપાસ વખર કે કલા પથ કારણ વખર નેટીવોને રહેઠાણ ખાલી કરી ચાલવા જવાનું કહી શકશે. આ બીજ આટલું મદદરતું હોવા છતાં મળ્યાં એકા પ્રધાનો અને સંખેએ કાનૂની આપી હતી.

ડો. સમરે કહ્યું હતું કે આપણે એ ટોચે એવેવા છીએ કે હવે આપણું નેટીવ અરેવસનું ભેર આ ખરાબ નિતીને લઈ આપી પડ્યું છે. આપણે એક મુખોજોના સ્વર્ગમાં વસી રહ્યા છીએ અને આપણી હરખ છે કે, આપણે મધને જણાવવું એટલે કે આ કાનૂની કેટલું પ્રકાસ થવાનું છે.

એક સુખાંબી સહેરો અરદાવ

“સાકેય આરોગ્ય કિપર કુમરો કરતું પ્રતક ને પરદેશમાં મુખ પ્રખ્યાતી પામ્યું છે”

આ લખાણની પ્રસિદ્ધ એ દટીપી કદામ કરાઈ કશે કે કાપર હરખને અને નેના કામને તથા ચે.પટીના વેચાણને પ્રકાસ રંગ્યાતમ.

શ્રી. એ. ડી. પટેલ પર
મનાઈ હુકમ

ક્રમશઃ કાનૂનીય પ્રોસેસના મંત્રી શ્રી. પટેલ પર તા. ૨૧-૧-૫૬થી મનાઈ હુકમ બેનકવામાં આવ્યો છે. તેમને કહેવામાં આવ્યું છે કે, “કાકા પથ જાતના ભાવે મેલાવકાઓમાં જામ નહીં ભેરો અને બેઠાનીયનની નકાર નહીં જરૂર” આ કુમ પથ વરસ માટે મુકાયો છે.”

હરકરી ખર્ચમાં ઘટાડો
માનતા શ્રી ભાવે ને રાજાજી

આચાર્ય વિનોબા કાવેએ તથા શ્રી. રામજીપાલકારીએ દોઢ સરકારને, રેસનાં કંઈક રજીમાં ઘટાડો કરીને કુનીય. ભરમા કાપરો બેસાડવાનો અનુરોધ કર્યો છે. બંને આગેવાનો એ પરપર મંત્રણાએ કયો નાદ અલગ નિવેદન દ્વારા આવું સુચન કર્યું છે.

આચાર્ય કાવેએ એક પ્રાર્થના સભાને સંબોધતાં જણાવેલ કે, તે ને કંઈ થરતો અલગ કરે તે વિચારમાં અપનાવણ તેવી રિયતિમાં દોઢ આવ્યું હોતને, તે ને હરકરી ખર્ચમાં ઘટાડો કરશે તો, કુનીયાં તેને અનુભરશે

શ્રી. રામજીપાલકારીએ સર્વોચ્ચ સભેસનમાં આવું સુચન કર્યું છે અને તે દાલીક રોકા આવ્યું છે.

ગરૂપ એરીમાજનો ભય

સર્વ પક્ષીય પરીપરમાં ને કમીટી નિમવામાં આવી હતી તેની પહેલી બેઠક સુરત હોદુ એસોસીએશનના હોલમાં રજા મુનના મરાઈ હતી. તેમાં નિમણી બીનાએ ચર્ચાઈ હતી.

મારાસનાની અણ બેઠકમાં સરકારે ને.પા. ૧૦૦૦૦૦૦ની વધુ મદદ આપવા નો નિર્ણય કયો છે. અને આ મદદ ને બોર્ડ ગરૂપ એરીમાજ કાપરને અમલ માં લાવવાનું કાર્ય કરે છે તેને અપાયે. રક્ષાતમાં આ રકમ અરંધા મંત્રુર થઈ હતી હવે એને બેવડી કરવામાં સરકારનો ધો. હેતું છે. શું કાંઈ વધુ મોટું કાર્ય સરકાર કાપ થરવા

સત્ય હંડીમતો

એપ્રીલ ૨૦ ૧૯૫૧ના ડેલી મોરર (સંકલ)ના વર્તમાન પત્રમાં “પ્રેસેન્ડા” તખ્તમુસથી એક અમર પ્રસિદ્ધ થય છે ને તિયે અમે આપીએ છીએ.

કાપર હરખતની એ.પટી ‘નો.૯’ રે રુબોર કંઈની હંડનમાં થઈ રહેલી પ્રસિદ્ધિથી કંઈક આકાંક્ષા પહેલે જાતના પ્રધાન શ્રી. એરીક લેને ને ચીતા થઈ રહી છે તે સાંજથી તે અને મજોલ સતેષ અને આનંદ થાય છે.

“શ્રી. લોનું મામલું છે કે, આ એ.પટી થયી અપભવક છે—કા જે તુકસાનકારક અને અપભવક શ્રી. લો અને જોના દોરતો માટે છે. શ્રી. લોનું વધુમાં કહેવું છે કે, આ એ.પટી થોડો અંધ હંડનમાં વેચાય છે અને સરકાર આ પ્રતકમાં ને બોટી ખરોડ પ્રસિદ્ધ મધ છે તેને બોટી ખૂવાયે કરવા શુ કરવાની છે તે પણ તેઓ જણાવે છે.

સરકારી પ્રકાસન આતા તરફથી એક પ્રતક પ્રસિદ્ધ થવાનું છે કે ને આ પ્રતકના જવાબ રૂપ કરશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની પોલીસરાજની સજા હંડીમતો ને કુનીયામાં ફેલાઈ મધ છે તેને શ્રી. લો કહી રીતે પાછી ખેંચી શકશે તે અમે અમલ ચકતાં નથી.

સરકારી પ્રકાસન આવું અને ટેટલા પ્રકાસનો બહાર પાડી પોતાની નિતી દોઢવા અપલ કરશે પણ તે કહી દકારી નહીં.

ક્રીટનની લુદ્ધાન
અવૃત્તિને અહદ

હંડનના ક્રીટનવાસીઓએ એક અપીલ કરી હંડ કિપરવાનું નકાકી કર્યું છે. તે હંડ આચાર્ય વિનોબા ભાને ને જુદાન મરતિ કરી રહ્યા છે તેને અહદ કરવા માટે કિપરવામાં આવશે. આ અપીલ ‘ગ્રેવેરર માર્ગવન’માં પ્રસિદ્ધ થઈ હતી. આમાં

અજાતવામાં આવ્યું છે ને એકોતો ને જમી આપવામાં આવી છે તેઓને બેતીના બોમરો ખરીડવા નાજાની જરૂર છે. આમાં સહી કરનારાઓમાં જણીતા, બરેન્ડરસમ, મે માલુ કિપરર પ્રધાનો અર્થ બોઈ. લીટીટાઈ, અને શ્રી. મેફેડ મોલન મોરર, લોડ અડુડ અને કોટી કાંઈ છે આમાં વધુમાં જણાવવા અનુકૂળ છે કે, આ નાજા ને કામડાનામ મરુતપત મરુડી કરવા રરખસેરો ને નરેર મોજના ને મદદ કરવા અપા છે તે ગામડાઓ ને આપવામાં આવીશે.

શ્રીનીકસ સંસ્થાને લેટ

શ્રી. વિ. વસન્તજીએ (હરખ) પાઉન્ડ.સાડા જણાવેને ખરચે શ્રીનીકસ સંસ્થાને કુખમાંથી પાણી બેચેવાને પવન ચકકરી મેકરી દીધી છે, તેને માટે સંસ્થા તેમની થયી જણી છે. આ પાણી કાળાના જનરમાં છે ને સેપ્ટીક ડેકના કરાવા છે તેને પણ પુર પાડે છે અને સંસ્થાને પણ મળે છે. આ નોમ થયુ મરીનાએ પેરેલા લેવાઈ જવી જાતલી હતી પણ આ પત્રના તરીના મરેવાડને લઈ અની નેધિ હાલમાં પડી રહી હતી. ને આજે અમારા ભેવામાં આવતાં તે થી વફજમભાઈની કામા યાચના સાથે અને આપીએ છીએ.

નવલ કથાઓ

દીદારના આપવીતી	૫	૭
છેલ્લે અબીનવ	૬	૧
બીજા પ્રતકો		
જુદાન વધ	૨	૭
એવાર્ડની સમના		
(કોશીરમાલ મરુવાળાનું ઇત્તન	૭	૧
કોશીરમાલ મરુવાળા કૃત		
સંસાર ધર્મ	૬	૭
દીપ બનાવજી (દર્શક)	૭	૭
મળવાનું ટેકાણું આ એરીસ		
‘Indian Opinion’,		
P. Bag, Durban.		

Phone 314651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEDEE-
MASTER BROS.
 (PTY) LTD.
 33 West Street, JOHANNESBURG.
 MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
 WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
 HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ભારતનો પત્ર

(આમારા અગ્રપત્રી તરફથી)

તા. ૨૪-૫-૫૬

સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર અંગેની યોજનાઓ

ભારત સરકારના કાયદા ભાગતના પ્રધાન શ્રી. એચ. વી. પાટસકરે પણ પ્રધાન શ્રી નેહરુ સમક્ષ સુમધ્ય ગોરના પ્રધાન શ્રી નેહરુ અંગે નવી ફોર્મ્યુલા રજૂ કરી હોવાનું જાણવા મળે છે.

શ્રી પાટસકર અને શ્રી નેહરુ વચ્ચે ગાંધી મીનીટ વાતચીત થતા પછી હતી. શ્રી પાટસકર શ્રી નેહરુને મળવા અથવા તે અગાઉ આખા દિવસ દરમિયાન આ નવી ફોર્મ્યુલા ઘડી કાઢતા માટે મહારાષ્ટ્રના કોંગ્રેસી નેતાઓએ મંત્રણા આપી હતી.

નવી ફોર્મ્યુલામાં બે ધી ગણુ વર્ષ સુધી સુમધ્ય ગોર કેન્દ્ર-વહીવટ હેઠળ રાખવું, પાલોગેન્ડ બીજી કશું નહીં ન કરે તો તે પછી સુમધ્ય ગોર આપે આપ મહારાષ્ટ્રમાં ભવ્ય અને વચમાળા સમય દરમિયાન મહારાષ્ટ્ર પાટનગર સુમધ્યમાં રહે આ મુદ્દાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે.

શ્રી પાટસકર ગૃહપ્રધાન શ્રી જંતને પણ મળ્યા હતા. મહારાષ્ટ્રી નેતાઓ ની આ મંત્રણાઓમાં બે કક્ષાક સુધી નાણા પ્રધાન શ્રી દેરાયુએ ભાગ લીધો હતો.

જ્યા પ્રધાન શ્રી નેહરુ સમક્ષ સુમધ્ય અંગે રજૂ કરવામાં આવેલી ધી પાટસકરની નવી ફોર્મ્યુલા અંગે કુલ સમયમાં જ્યા પ્રધાન ચેતનો અત મહારાષ્ટ્રી નેતાઓને જણાવશે એમ લાગુ થાય છે.

આગરે રાજ્ય

સુમધ્ય-ગોરને અધ્યક્ષ વહીવટ નીચે રાખવા સંગે, નાણા પ્રધાન શ્રી દેરાયુ અને કેટલાક મહારાષ્ટ્રીય કાયદાકારો વિરમ છે. એના એક વિશ્લેષ તારીકે, પશ્ચિમ માટની પશ્ચિમે રહેતા આગર પ્રદેશનું એક નવું 'સાગર' રાજ્ય રચવાની જાહેરાત રજૂ થઈ હોવાનું

સુચિત સાગર રાજ્યની વસ્તી આગરે ૧ કરોડ ૧૦-લાખની રહેશે અને સુમધ્ય ગોર તેનું પાટનગર રહે તો આ નવા રાજ્યને આર્થિક રીતે કોઈ મુશ્કેલી નહીં નહીં તેવી માન્યતા છે.

નવા સાગર રાજ્યની જાહેરાતને મહારાષ્ટ્રીય મંત્રણાઓમાં ટોચ મળે તે દિશામાં પ્રયત્નો આવી રહ્યા છે.

લોકશાહી આયોજન

પંડીત નેહરુએ જાહેર કહ્યું હતું કે, લોકશાહી પદ્ધતિની આયોજન થાય તેજ જલેતર છે. આપણે જે પ્રકારની સમાજ રચના કરવા માગીએ છીએ તેના મેકેકસ અને અસરકારક ધારતર માટે, લોકશાહી આયોજન પદ્ધતિ જરૂરી છે.

બીજી પંચવર્ષીય યોજનાના સિદ્ધિતા, ધ્યેય અને કાર્યક્રમમાં રાજ્ય સમાની અજીરી મળતો હશે પણ ચેત કરતાં પંડીત નેહરુ એવી રચના હતા. આ યોજના સરકારી કુલમ કે દરમિયાની થઈ શકે નહીં. એટલે, તેની પ્રક્રિયા લોકો બરાબર સમજે એ જરૂરી છે.

સક્રમ તેટલા પ્રમાણમાં વધુમાં વધુ માણસોનો સહકાર મળે તે માટે આપણે પ્રયત્નો કરીએ છીએ. છતાંના અને આ ધોરણે આપણા લોકો આયોજન નો જાણકાર થઈ ગયા છે તેમ આપણે આને કહી શકીએ તેમ જીએ.

સુધાન

જુવાન શિક્ષણ ૧૯૫૭ માં વિભાજી પરિણામ બતાવશે, એવી આશા આમાર્થ વિનોબા ભાવેએ દર્શાવી હતી. આ હેતુ સિદ્ધ કરવા માટે, સર્વોદયી કાર્યકરોને વિરમ આપે કામ કરવા ની તથા કુશલતા તેમજ શિક્ષણમાં વિશ્વાસ રાખવાની સલાહ આપી હતી.

સર્વોદય પુરમ ખાતે મળેલ સર્વોદય

આમાર્થ વિનોબા ભાવેએ, બેખાતે તથા પત્રકારોને, તેમના યાનનો એકાગ્રાં એ.કે. હડી ભાગ, બુદ્ધાનની શિક્ષણને વેમ. આપવા માટે ૫.૫૨ નાનો અનુદાન કર્યો છે.

તેજ. શ્રી હોદી પ્રચાર સમાને સંમેલી રવાં હતી. તેમણે જણાવેલ કે એ જાનીનદરો પાસેથી તથા શ્રીમતે પાસેથી જાનીન તથા પેસા ચેતવેલ છે. પરંતુ લેખો અને પત્રકારો પાસેથી પેસા લેવાની આશા રાખી રાખ નહીં, કારણ કે તેમની પાસે આપવા પણ કશું હોતું નથી, તે હું જાણું છું. તેમની સંપત્તિ તેમના જાનમાં સમાઈ ગય છે, એટલે તેમની પાસેથી-જુમન માટે કશા આમનું નાન આપું, તે જાણવી છે.

સદાચોરી સામેની યુગ્મેશ

જે ચોખા અને કમોદની માફક અન્ય ગીએમાં પણ સદાચોરી વધશે તો, ચોખા અને કમોદ સામેના ધીરાણ બારમાં જે આદર્શ રીકર જે-એ આપે છે, તેવા જ આદર્શ અન્ય ગીએ માટે પણ અપાયે. તેમ નમન નાણા પ્રધાન શ્રી આલીરામ બમટે જણાવ્યું છે.

દેશના બાપારી અને ઔદ્યોગિક કેન્દ્રોમાં ધીરાણ રિપતિ મુશ્કેલ બની છે, અને જો તેમ હોય તો તેનાં શું કારણો છે, તેવા પ્રધાન જવાબમાં નાણા નાણા પ્રધાને કહ્યું હતું કે વાત સાચી છે.

તેમણે ઉમેર્યું હતું કે ચોસમી નાણા બીડ એ તો હોડી નાણાં બાજરમાં રાખેલા મુજબ જેમ બનતું હોય તેમ બને છે. ઉપર વાસના કેન્દ્રોમાંથી પાક બજારમાં લાવવા માટે નાણાની જરૂર પડતી હોય છે. આ જો નાણા બીડ જરા વિશેષ છે.

આનંદ ઉત્પાદનમાં ૪૦

ટકોનો સંસ્કરણ વધારો

બીજી પંચવર્ષીય યોજનાના સમય દરમિયાન આ ઉત્પાદનમાં મુળ મણવી મુજબ. ૧૫ ટકાને બદલે ૪૫ થી ૪૦ ટકા જેટલો વધારો કરવાનું સક્રમ બનશે એમ વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુએ લોકસભામાં જણાવ્યું હતું.

તેજાથી બીજી પંચ વર્ષીય યોજના ની ચર્ચાનો દોર ચેતો ચોલી રચા હતો. વિદેશી કુડીપામણની આપને

પુણ્ય જન્મતિ

માનવજાતનું અસીમ કલ્યાણ કરી શકે અથવા તેનો સર્વનાશ કરી શકે તેવા જાણુસેના આ યુગમાં જન્મવાન તથામતનું જાનનું તત્વજાન અને તેમ નો સરિય આસ મહાવના બની રહે છે એમ રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. રાજેન્દ્રનાથુએ જણાવ્યું હતું.

જન્મવાન પુણ્યની ૨૫૦૦ થી અન્ય જન્મતિ પ્રસંગે રાષ્ટ્ર જોડું પ્રવચન કરતાં રાષ્ટ્રપતિએ ઉપરના કાન્દે કલ્યાણી હતી. તેમણે કહ્યું વધુમાં હતું કે, પુણ્ય જન્મવાનું જાન સરિયરું હતું.

ડૉ. રાજેન્દ્રનાથુએ, ભારતમાં અને ભારતની બહાર વસતી ભૌદધર્મ પ્રભુ ને આ પ્રસંગે યુગ્મેશાઓ પાઠવતાં જણાવ્યું છે કે, આખી ૨૫૦૦ વર્ષ પહેલાં થઈ ગયેલા જન્મવાન યુગ્મે, જન્મતે શાખત યાતિને સરિયો આપે છે. અથવા આખા કાળમાં અને તે મહાત્મો બની રહે છે.

ભારત બરમાં, કાશમીરથી કન્યા કુમારી સુધી, આજે, જન્મવાન પુણ્યની ૨૫૦૦ થી જન્મતિની યાનદાર લેખવધી થઈ હતી. નવી દીલ્લીમાં સાંજે મળેલી એક વિરાટ જલેરસભામાં પંડીત નેહરુ એ જન્મવાન તથામતને સરિયો જાન મા વણી લેવાને કોંગ્રેસે અનુરોધ કર્યો હતો. 'કેરેકર' આ ઉત્સવ ચોળાયો હતો.

ગોલ્ડ જર્મના-૨૫૦૦-વર્ષીય એ રિપક હેઠળ કેન્દ્રના અધિતિ ખાતાએ બહાર પાડેલું પ્રતિક પુણ્ય ઉત્સવ સચિતન અવલોક કે. રાધાકૃષ્ણને હરતે, આજે ભારત પ્રમુખ ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદને અપેક્ષ કરવામાં આવ્યું હતું.

અટલજીયા અંગે નેહરુનો

ઉદ્દેશ વડા પ્રધાન નેહરુએ લોકસભામાં અટલજીયા વિષે મહત્વનું નિવેદન કરતાં કાન્સ અને અટલજીયાન રાષ્ટ્રવાદી બને તે હિતર આદિકન પ્રદેસમાં 'સાંતી અને સમાધાનના પ્રથમ પગલાં' તરીકે દર્શાવે અને લોકી વહાવવાનું બંધ કરવાની અપેક્ષ કરી હતી.

વડા પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે, આ પ્રમાણે અત લવવા હોઈ પાંચ મુદ્દા આ સુચવશે. તેમણે માદ આંખેલી કે સાંતી મારેની આવી જ આપીલને છ-૧. આપનાની ખાખતમાં સારા જવાબ મળે છે. બીજી નેહરુએ અટલજીયાની પ્રભાના ઉદ્દેશ માટે પાંચ કાળો ચલ્યા હતા.

અમારી માતૃ ભાષા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ: તેરમું

(અંતકથા આધુ)

તરિકા છુટી પડી સારે સામે જ તે આવી જવા હવે પછી હતી. માધવીના પતની વિચારો જાણવાનું સેક-માન કલુદસ એના મનમાં નહેતું. બને પ્રત્યે સદાનુકૂળિ જ માત્ર હતી એના દિલમાં. પરંતુ બસ-રેન્ડ ઉપર એને વિચાર આવ્યો કે પોતે માયું છે તેનાથી કંઈક જિપરીત માધવી એ કાપ્યું હોય ને કમલેશ તેનો આપાત અનુભવે તો? આ વિચારના અનુ-સંધાનમાં એમ પણ સૂચ્યું કે એ ગમ ત્યારે માધવી હતીકે કે ઉદાસ નહોતી. કમલેશ વિશે કંઈ વાત કરવાની આતુરતાનો પણ એનામાં અભાવ હતો. માધવીએ ને છેલ્લું વાક્ય કુચ્છાણુ તે બીજા જ કોઈ સંદર્ભમાં હોય તો? તરિકાના દિલમાં ચીંતાના આવે પ્રગટ્યા કે તરત જ એ પાછી વળી હતી.

કમલેશે જ્યારે પ્રેમસમાધિમાંથી આંધ્ર ખોલી સારે એની નજર તરિકા ઉપર પડી, પણવાર એમ એવું લાગ્યું. તરત જ રસમ મ્હ કરાવે તરિકાને એણે આજકારી. 'એ જ કારી હતી ને માધવીનો આ પત્ર?' એ પ્રકાર ની લાગણી કમલેશના અંતરમાં પ્રગટી. આવી, તરિકાને એણે કહ્યું: 'માધવી વિષે મારા દિલમાં હવે કરી વેદના નથી, ચીંતા નથી...બને સાચું કંઈ તો અપેક્ષા પણ નથી.'

તરિકા આશ્ચર્યથી આ શબ્દો સાંભળી રહી. માધવીના પત્રમાં કમલેશના આ ઉદગારને ગ્રેસ્ત કપુ તરત હશે તે એનાથી સમજાતું નહિ. એવું પુછવાનું થોડા ન મણાય એમ યાની એણે આપેલ અગત કરી શાંતિ શાખી.

કમલેશે કહ્યું: માધવી માટે તમે પણ હવે ચીંતા ન હોયશો.'

તરિકાએ જવાબ આપ્યો: 'મને માધવીની નહિ, તમારી ચીંતા થતી હતી.'

'મારી માટે મટે ચીંતા કરવા

હું તો, પે બોલું નથી.'

તરિકાનું આશ્ચર્ય વધી પડ્યું. મનમાં એકસામટા પ્રશ્નો ઉઠ્યા: 'માધવી નેનિતાલ નહિ જાણે માતા પિતાનો હર કોઈ કમલેશ સાથેની મેત્રી આધુ શાખી...એના સંભાળની અર્થાત્તે તોડી નાખશે?...કમલેશ સાથે...કમલેશ સાથે...' તરિકાના આ-અર્થની ખાત્રા એટલી વધી પડી કે તે આગળ કંઈ વિચારી શકી નહિ. આ સમય દરમિયાન કમલેશ પ્રસન્ન થયો એના આશ્ચર્યનું અવલોકન કરી રહ્યો હતો. તરિકાએ રસમતા મેળવી એની સામે, જોઈને સારે એ ખેલ્યો:

'તમને આશ્ચર્ય થાય છે? તમને એમ લાગે છે કે આધવી આજુ કંઈ કરી શકે નહિ, લખી શકે નહિ?'

'સાચે જ આશ્ચર્ય થાય છે.' તરિકા બોલી.

'પત્ર વાંચના આપુ?' કમલેશ સરળ ભાવે બોલ્યો. તરિકાનું આશ્ચર્ય એક વધી ગયું. એ તરત જ બોલી હતી:

'ના, ના. એની જરૂર નથી, મારા થી એ વાંચી સકાય નહિ.'

કમલેશ દસીને/બોલ્યો: 'એવું કંઈ નથી એનાં પત્રમાં,' પછી મંત્રીરત્ના થી ઉમેર્યું: 'માધવીને જીવનપ્રવાસ કમલેશ સાથે છે તેમ જ આશરો. તમે કોઈ અવનવી કલ્પના કરી બેસતા નહિ. એ નેનિતાલ જશે, નાટકમાં નહિ રહે ને નાટક બજાવશે પણ નહિ. રમ પૂરી કરી એ કોનેજમાં અડતી સાથે પણ. ને મર્વાડા કે સુકોચની દમણાં વર્તની હતી તેમ જ વર્તશે. એના જ શબ્દોમાં કહ્યું તો 'બાલ રીને તો જાણે એ મને જોજામતી જ નથી, મારે ને એને કંઈ સંબંધ જ નથી એમ એ વર્તશે...છતાં મારા દિલમાં શાંતિ છે, સંતોષ છે.'

તરિકા હવે બધું સમજી ગઈ. 'બાલ રીને' એ શબ્દોએ એનાં અંતર જાગ્યા આવી.

રિપતિ ડેસો-સમય અર્થથી સકારી કમલેશ એકલવિદારી છે, જ્યારે માધવીના માતાપિતા એના ભાવિનો વિચાર કરી વિના રહી શકે નહિ. તરિકાનું મન આ શંકાઓથી ભરાઈ ગયું: 'પરંતુ તરત જ એણે વિચાર્યું કે કમલેશની શાંતિ હુટાઈ એવું કંઈ બોલ્યું એણે નહિ. આજ રિપતિ સંધે એણે કહ્યું: 'મારી ચીંતા હવે હર થઈ.'

કમલેશ સમજી શક્યો કે તરિકા ના આં શબ્દોમાં ઉદ્ઘાસ કરતાં શિષ્ટા મરુ પ્રમાણુ વિશેષ છે છતાં તેણે એ આનંદથી કીટ્યા ને કહ્યું: 'તમારી લાગણી માટે આભાર માનું છું.' તરિકા દસીને લખી થઈ. જતાં જતાં કહ્યું: 'તે મુંબઈ બદલ ન જાણના હો તો મને ખબર આપજો. હું તો રમ જઈ જાણવાની છું.' કપલેશે સમતિસૂચક રિપતિ 'કપુ' ને તરિકાએ વિદાય લીધી.

કમલેશ એકસો પડ્યો, કાચની રુદ્રણા થઈ હોય એમ એ કંઈક અણગમવા લાગ્યો. પછી 'પત્ર-લેખાડી' મધુરસનું પાન કરતો હોય એમ કરી ને નિરતિ વાંચવા લાગ્યો. બીજા વાચને મનમાં કદેજ ચીંતા પ્રગટી. એમ થયું કે માધવીને હવે ને પ્રકારે જીવન શરૂ પડશે. આંતર અને ખાલોડો સંધર્ષ એ શરવી સકશે નહિ. 'કેટલી કામળ છે એ?' એવું મન બોલી કહ્યું. સદાનુકૂળિના કદવ્યાં હૃદયમાં પ્રગટી આખ્યાં. માધવીએ એની ઉપર મહા ઉપકારો કર્યા હોય ને જોતે તેને વર્તિતિત પણ જાણે ન આપી સકતો હોય એવી લાગણીથી એવું મન ઉભરાવા લાગ્યું.

અચાનક એક વિચાર એની ઝોરડી માં દાખલ થયો. કમલેશે યમકી જાજ પત્ર સાચવી લીધો. આવનારે સંદેશો આવશે કે દેવસાહેબ એને બોલાવે છે. કમલેશે કંઈ સમજાતું નહિ, પણ નવી પરિધિતિમાં જવાનું સાચું લાગ્યું હોય કેમ એ તેવાર થઈ તરત જ દેવસાહેબને ઘેર જવા બહાર નીકળ્યો. દેવસાહેબ શા માટે બોલાવતા દસી નેની માર્ગમાં કલ્પના કરી- પણ કંઈ સૂઝતું નહિ. સાચે ચાંતર વિચારો ને એણે પુછ્યું: 'શું કામ છે તે કહ્યું છે?'

'મને કશું નથી, પણ નાટક અંગે કંઈક હશે એમ માનું છું.' એણે જવાબ આપ્યો.

નહિ એમ એને તરત જ લાગ્યું. 'તો પછી શું જુદું બોલ્યું? કંઈક બધાનું કાલું?' રાખથી એવું મન બોલ્યું. કમલેશે અસલ ઉચ્ચતવામાં લીધાપત લાગી દેવસાહેબને સાં પહેંચનાં મુધી માં એ કાંઈ નિર્ણય કરી શક્યો નહિ. 'એમ ચલાવું હશે તેમ થશે.' એમ વિચારી એ ઘરમાં દાખલ થયો. દેવસાહેબ એકલા જ મેદાં હતો. કમલેશે નમસ્કાર કરી સામેની ખુરશી ઉપર બેઠક લીધી. દેવસાહેબ એક પળ શાંત-રવી બેઠકાડ.

'આજે તમારી સાથે નિષ્કાલ્પ બાલે થોડીક મંજીર વાળે કરવી છે.' કમલેશે કંઈ બેઠકા વિના બાલથી સાંભળી રહ્યો.

'તે દિવસના અનુસંધાનમાં જ મારે કહેવાનું છે.' દેવસાહેબે બીજી વાક્ય ઉચ્છાણું. કમલેશે ખોન જ રાખ્યું. 'મે' સાંભળ્યું છે કે કંઈ જ કારણ આજા વિના તમે નાટક બજાવવાને કારણે જ રાખ્યો છે.'

'સાચું છે.' ઉદાહરણથી બોલ્યો હોય એમ કમલેશે કહ્યું.

'વિદ્યાર્થીનું અનુમાન એવું છે કે માધવીએ અમકરદમાં રહેવાની ના પાડી તેનું આ પરિણામ છે.' દેવસાહેબ મંજીર રવરે બેઠી. કમલેશ સામે જોઈ રહ્યો. કમલેશ પણવાર નીચું જોઈ ગયો, પછી બારે અગ્રીને બોલ્યો: 'એ અનુમાન ખરું છે.'

'મને લાગે છે કે આ મેઝા નથી થયું.' દેવસાહેબને રવર બરા બદલાયો. કમલેશ મંજીરતા ખાલ્યું, કરી યુપ બેસી રહ્યો.

'તમારી અંત લાગણીઓને કારણે, કમની રવે ન લાગવી જોઈએ એવો મારો મત છે.' દેવસાહેબે એ જ બારમા કહ્યું.

કમલેશના મનમાં આ રવર અને શબ્દોએ ઉરોરાટ પેદા કર્યો ને દોઢ ઉપરવાક્ય ધર્યું: 'મારો અભિપ્રાય એથી જુદો છે?' પણ એણે વિના ખાતર ખોન રાખ્યું. દેવસાહેબને કે અમ્યું નહિ. તેઓ બોલ્યા:

'તમને આ સંબંધમાં સ્પષ્ટતા કરવું જોઈએ.'

કમલેશ-હવે ન રહી શક્યો. બોલ્યો 'નાટક બજાવવા છોડી મારી માનસિક રિધિતિ નથી, ને મારી એ કરજ પણ નથી. બીજા વિદ્યાર્થીઓ, હજી તે એ બજાવી શકે છે.' દેવસાહેબે આવે ઉતર-મારો

ભાગે ઉપર પણ પડે પડી જાય. તમારે તમારા સંબંધો રિવાજી આવા સંબંધોથી દૂર રહેવું જોઈએ.'

રવેશદેવ ભોલી અપા. કમલેશ તાતળા ઉભા થઈ ગયા. રવેશદેવના પ્રત્યેક વાક્યે એના હૃદય ઉપર પ્રદાર કર્યા હતા એમ એણે મુખ સાથે બની ચલુ જાણેલા અવાજે એ બોલ્યો.

'એ કાણ છું કહ્યું નથી, કાઠાની સહનુવૃત્તિની આજે જાહેર નથી, મારું જાણે છે એથી જાહેર.'

રવેશદેવ અમણા અવા. તેઓ પણ ઉભા, ધીમા સમજાવવાની રીતે કમલે કહ્યું: 'તમે કહ્યું જ છું નહિ કહ્યું હોય તે રવીશ કહ્યું પરંતુ આ વસ્તુ અજાણ નહીં અને સંજોગ છે, એને વિચાર કરેરાઈથી કરવાનું થાય નથી. તમને કેાકની પરા ન હોય તે સંકલિત છે, પરંતુ ખાજાની લાગણીએ પ્રત્યે બેઠેરાજ જનતાનું પક્ષ લેવા નથી.'

કમલેથી બહારથી ચાત રહી આ સાંજના, પરંતુ તેના મનમાં આનાનું કશું વસ્તુ નહીં, રવેશદેવે જાણત

કમલે: 'હું એ કહ્યું છું તે પર સાંતિ થી વિચાર કરજો અને મને મળવા જેવું લાગે તો મળજો.'

કમલેએ નજાતથી માથું હાથમાં તે નમસ્કાર કરી વિદાય લીધી. વળતી વખતે એના પગમાં વધુ અડપડી પડતા હતા. જીવનનો કાંઈ નવો આત્મ શોધવાનો દેવ એ રીતે મનમાં ઉપસવાયક મચી હતી. ઘેર પહોંચતા, સુધીમાં એ એણે નક્કી કરી નાખ્યું કે આજની રાત્રેની સાગણી જાણી રાખવા માટે એ મુલ્ય સુકવડું પડશે તે એને મનમાં જુદું જ હતું. એ સાગણી નું તે જીવનની સર્વશ્રેષ્ઠ મિલકત તરીકે જાણત કરશે.

એટલી ઉપર આવી એણે માથવા નો ખમ્મ કરીને હાથમાં લીધા તે આખ ના ચોપચાને રપર્સ કરાવી મૂકતાથી તે રેખાના આનામાં મુક્યો આટલી ક્રિયા કરતા તેના મનને ઉત્ક્રાંતિ થઈ એને ને મિલકત વિચિત્ર પ્રકારની ચારત હવાઈ અંત.

—કમલે:

એ એક મેમો એના ટેબલ ઉપર મૂક્યો. એમાં લખ્યું હતું: 'આપણા સંસ્થા નો ફરક નોકર આજે ૧૪ સિલિંગ અને એ પેન્સ જેટલી રકમ નાણાંદાર અલિફાઈન કારી હમજમ નીકળેલી છે. તમા મિત્રને મોકલવા ધાજી ખરો છે. આપણી કંપનીના ચાલીસ નોકરોમાંનો ફરક જલ્દી એ રકમ બચાવે તો ઘુલ્લુ પડવામાં આવે. પણ આજી જ મદદ કરી શકોએ.'

એ સંસ્થાના માણસોને આ વિચાર પ્રાપ્ત થયો અને કુલે ૧૮ પાઉંડ, ૭ સિલિંગ અને ૮ પેન્સ જેટલી રકમ જમા થઈ, ઘુલ્લુ ટરમી-જાન જેમણે આ તમા બાપ બંને સુમાર્યા હતા એવા વધુ બાળોની એ રકમ પુરો પાડવા રાખતા માણસ પડ્યા. આ રકમમાંથી એ કુલે અને કંપની, જાળવણ અને બીજી જરૂરિયાત ની થીએ ઉપરાંત રમકડાં તથા અરમ પાણી માટે જેલની વ્યવસ્થા થઈ ગઈ. બીજે વર્ગે આ રકમથી માર જીવનમાંને આજી જાણવા માટે રિપરિસિયો અપાઈ.

આ જાતની પ્રથા પ્રતિ વર્ષે ત્યાં મેગવાન જનતા જાય છે. આપણે આનું ન કરી શકીએ.

કાળની એરણે

સ્ટિ સવત્સર	...	૧૯૦૨૬૪૬૦૫
ચીની	...	૬૬૦૦૨૪૫૫
પરગી	...	૧૮૬૨૨૨
કાલિ	...	૫૦૫૭
સુપિટર	...	૪૩૧૫
જુપા	...	૩૫૨૮
ઓક (સુનાની)	...	૨૭૨૩
લેન (પીર)	...	૨૪૮૩
સુક	...	૨૫૦૦
વિક્રમ	...	૨૦૧૨
જમ્મલન	...	૧૬૫૬
સાલિવાદન (૨.૩)	...	૧૮૭૭
હીલરી સન	...	૧૩૭૫

પીસર	...	૨૭૬૦૮
કરાન	...	૬૬૬૦
મહુડી	...	૫૭૧૭
કમ્પાઉન્ડ	...	૩૮૭૬
રપાટી	...	૩૬૫૬
રોમ	...	૨૭૦૮
બેરો રપાટન	...	૧૨૨૫
બંધાણી	...	૧૩૧૩
સુવન, નક	...	૪૮૬
કવાન'ક	...	૧૭૧
માધી જન	...	૮

સામાર સ્વીકાર

મયા અંકને, સરવળો કુલ ૪૩ ૧૪	...	...
અમત અધક્ષ (જો'બમ')	૫	...
પ્રિન્સેસ ટેલરક (બીનાની)	૧	૧
રામા અધક્ષ (જો'બમ')	૧	૧
અમત એન્ડ અધક્ષ	૫	૫
પી. બી. યેલ	૫	૬
રેમાલાઈ બાલ	૧	૧
જીવનમાઈ બાલ	૧	૧
બાલામાઈ માવણ	૧	૧
એન્ડ કાલા (પીરીનીરી)	૨	૨
એન્ડ પ્રેમણ એન્ડ (સુકસ-ક્રીકાર)	૫	૫
એન્ડ હરી એન્ડ સન્સ (પરલંડન)	૧	૮
વાલણ લાલા (સુકીમીર)	૧	૧
આર. હરીમાઈ (મિમ્પાઈન)	૧	૧
જો. મોવન (કે કાલિ)	૫	૫
આર. કુલમ (પીડેસ'બમ')	૩	૦
કુલ સરવાળો	૭૮	૧૫ ૮

લેગન

બી. રામાલાઈ પરસોલમ બેલા-નીસમના ધુલ મી. બગવાનલાસના અમ કુંક સુલપર થયા હતા.

વિવિધ વર્તમાન

રામકૃષ્ણ સેન્ટરની ઉજવણી

ઉપરાંત સરસાના અમય માણત બાળોના કલમે પોતાને, બીજા માણે ઉત્સવ ઉજવેલા હતા તે વખતે સારુ-શાંતિ બાળોની પ્રવૃત્તિ, સરપક્ષ રાજામાં આપ્યું હતું. — આમાં મે.દામોએ પણ ભાગ લીધો હતો. આ ઉત્સવનો કાર્યક્રમ ૧૦મી જુન ૧૯૫૬ને રવીવારે હમજમ આપે. દીવસ આપેલા હતા કે-સી કેસ, પ્રાર્થના, મેવન, મોગની સાધના, નાક, (ધાર્મિક) વિગેર શાખામાં આપ્યા હતા. ૧૩મી જુન ૧૯૫૬ના ૭-૩૦ વાગે ટાઉન હોલમાં રામકૃષ્ણ સેન્ટર તરફથી કે.પરી (ઈંગ્લીશ) નાટક બજવામાં આવનાર છે.

કોણનું ઉત્પાદન

ભારતમાં ૬૦,૦૦૦ ટન કાણુ પાઉ છે. સારી કુનીયામાં આ સોથી વધુ માં વધુ છે. કાણુ એ આંતરરેડીય મેમો છે. આંતરરેડીય મેમો જાળર માં ભારત કાણુના મેમોમાં ૬૦ ટકા જેટલી હમજમ એકાદમ સરસાઈ બોલે છે. મોટે ભાગે અમેરીકા ને ઉર્ગાઈમાં ભારતના કાણુની સારી માંગ રહે છે. ૭૫ ટકા જેટલો કાણુ આ અર્થે છે અને બાકીનો અહીં વપરાય છે. કાણુનું ઉત્પાદન મુખ્યત્વે સાગર કાનામાં પ્રદેશમાં ભાડીને દક્ષિણમાં કાનામાંથી સુધી થાય છે. કાણુની નીચળમાં એક દરે ૩૧. ૧૦૦ થી ૩૦૦ જેટલો નોક મેમો હોય છે. અવાર

ભારતમાં કુલ ૨ લાખ ૨૨ હજાર એકરમાં કાણુની ખેતી થાય છે. કાણુ રિયા કાંઈનાં સમુદ્ર કાપાટીથી ૨૦૦૦ થી ૭૫૦૦ માળી જમીનમાં પાઉ છે. ૩૦ થી ૧૩૦ ઈંચ જેટલો વરસાદ એ જરૂરી છે.

સંત્ય ઘટના

ઈંગ્લેન્ડમાં સામી જાતેલી આ ચાત છે.

૧૯૫૫ની નાટાલ પહેલાં સીવરમુલ સિલિંગ કંપનીના મેનેજરના એકેટરી

પ્રખ્યાતીક પંચાગ							
વાર	ખોસ્તી ૧૯૫૬ ૧૭૧	૨-૬૬ ૨-૧૨ ૭૬	સરકામ ૧૩૭૫ ૨૫૬૬	પારસી ૧૩૨૫ ૨૬૨૫૨ માલામા	સુગોંદવ કે. મી.	સુગોંદવ કે. મી.	માર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
કુક	૧૫	૭૬	૭	૧૮	૬-૪૬	૫-૦૩	
ચીની	૧૬	૧૧	૬	૧૯	૬-૪૭	૫-૦૩	
રવી	૧૭	૧૧	૬	૨૦	૬-૪૮	૫-૦૩	
સોમ	૧૮	૧૧	૬	૨૧	૬-૪૯	૫-૦૩	
મંગલ	૧૯	૧૧	૬	૨૨	૬-૪૯	૫-૦૩	
બુધ	૨૦	૧૧	૬	૨૩	૬-૪૯	૫-૦૩	
ગુરુ	૨૧	૧૧	૬	૨૪	૬-૪૯	૫-૦૩	
શુક્ર	૨૨	૧૧	૬	૨૫	૬-૪૯	૫-૦૩	
સનિ	૨૩	૧૧	૬	૨૬	૬-૪૯	૫-૦૩	
રવી	૨૪	૧૧	૬	૨૭	૬-૪૯	૫-૦૩	
સોમ	૨૫	૧૧	૬	૨૮	૬-૪૯	૫-૦૩	
મંગલ	૨૬	૧૧	૬	૨૯	૬-૪૯	૫-૦૩	
બુધ	૨૭	૧૧	૬	૩૦	૬-૪૯	૫-૦૩	
ગુરુ	૨૮	૧૧	૬	૩૧	૬-૪૯	૫-૦૩	

K.M. Lodhia

& CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિષ્કાર કેરફ

સેનાના ઘાતીના ખાસ અમલી જાતી કેમરેખ નીચે અમને અપાયેલ
કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

મેકમેસ, જુદી જુદી હીનાઇનની અંગૂઠી અંગૂઠા, સાડીની પીન, વીરિ
અકલ્પ એરોગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

કેરફની પ્રારંભ (નવમ ક્ષણ)	૧ ૦
તેજસ્વિની (કૃષ્ણ અવન ચરિત્ર)	૭ ૬
ચક્રવર્તી, સંદેશ	૪ ૦
અરુ ભૂમિર્મ	૪ ૦
મિથિલપત્ર	૪ ૧
રૂપનાથ	૭ ૬
કથાકોશ કોશ	૬ ૦
ત્રિવિધ તાપ	૫ ૦
હાથ ખામર (અવન ચરિત્ર)	૫ ૦
સાન્ન શાસ્ત્રી નાટીક	૩ ૧
સુવન ચરિત્રનાં ગોળીક	૩ ૧
સોહેલીકની કવિ	૨ ૧
અવન ચરિત્ર (કા. મહેશ્વર)	૫ ૦
અવન ચરિત્ર	૫ ૦
કથાકોશ (વિનોબા)	૨ ૧
સ્વિત્તમ્ભ દર્શન	૫ ૦
ગીતા પ્રવચનો	૪ ૦
અધ્યક્ષ	૫ ૦
અવન દર્શન	૪ ૬
આજના ત્રેર દિવસ	૧ ૦
અંશાપીની સાધના (નવદિ પ્રવચન)	૭ ૬

એક જીવન માટે જીવનના વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઇફ ઓફ કેનેડા

કપરોલ કંપનીના કમી કસ્ટોમર એજન્ટ બીએ.

ઉપરાંત

વિશ્વ આસીકાની નરિશ્વ અસલગની કેપ એફ કુદ કોપ પ્રોવીન્સિયલ ડીપાર્ટમેન્ટ
ના કરકાર વચ્ચેની નીમણેશ અમેલિય વચ્ચે કુલવાદી કાપલવરમર બીએ
તેમજ અમેલી કંપનીએસન અમેલિય કાફ પદ અવન કામકામ વિના વીજા
તરીકે નવીએ થઈ રહે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

CAPETOWN
Phone 32390

જોઈએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડગિ

પહેંચતાં કરવા માટે

અમે દનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કોચમાં ભરી પાછી મોકલી આપીશું
જેમ વિગતો માટે લખો:

THE

BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા માટે ૧૫ કપનીસદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
મોરોપર પ્રવચન.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

પુરુષોપક, પુરુષોપી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડ
હિંદુસ્તાન અને દુનીયાના ઠોઠ પશુ માનવી હાથેઈ હરિશ્ચંદ્ર અને અખીન
માથે પુરુષોપી અને એ જોઈ ભગવાની પાસેથી પુરુષોપી કરે.
જાહેરી, આજ, મારી, હરિશ્ચંદ્ર, નાથક, પીરુભાઈ, વિરોધના વીમા અને
વરુષની આપોએ બીએ.

ઈન્ડિયન, પુરુષોપી, હિંદુસ્તાન, પીરુભાઈ અને પુરુષોપી
સર્વોપીર કે પેપરના કાપસે-સે પાસપોર્ટ તેમજ ઉપરોક્તને લગતી
માનવોમાં કઈ પશુ પી કીધા રિવા અને ગાંઠ સલાહ આપોએ બીએ.
નેશનલ યુનિયનના હાઈ એક્ઝિક્યુટિવ ઓફ મોરુલીયા અને મોરુલીયા
ઈન્ડિયન ઈન્ડિયન કીમોરુના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

મેક્સીમ કુલ, ટાર્ગેટિંગ કુલ, મોડેલિંગ, હેરોલ્ડ એસ્ટ,
સાઈકલો એક્સિસ ટેસ્ટ, પુલ ટેસ્ટ, ટેલક, લાલ કોશાયત
આને બીલી સહીયા. અને પધારી લાલ લેવા સુકસી નહિ.

—બોક્સ, ટેલક અને કીચન હેરસર—

એ હાથની કેમરેન નીચે ટર્ગેટ વાલ છે. તેને સ્ટોક હેમેઈ ટર્ગેટ
વાર રહે છે. આજ રોકડા કાલના પ્રાઈસ શીટ મેંકાવે અને વેપાર
આગલ નધારી.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDOOP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સ**હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ!**

ન્યુ ઇરા કાપેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૮-૬
ભરીની કીનારવાળી ન્યોરોજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી ખાત વાળી

રેશમી કાપેલી સાડી શી. ૫-૧૦-૦ થી ૬૫૨
મેરડી કીનારની સાડી ૬૫ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ૬૫૨

મુતરાઈ સાડીઓ ઉલ્લી કબળા રંગો અને કાપેલા વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ૬૫૨
૭ વાર શી. ૩૬-૬ થી ૬૫૨

C.O.D. અને કપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

જોઈએ તો સામ્પલ ઓફરીયું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(મો.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

Phone 32905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. ખીલાની કીમત
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે

નો. રાઉટરીયા શી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રાઉટરીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.
પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને સ્પેશલીસ્ટ બીએ.

શી કેપીટનની અંગત કેમરેન નીચે યુનીયનના અને રાઉટરીયાના કાઈ
પશુ માનમાં તમારે સુધારે આવી રસોઈ કરવાના અને કન્ડાક્ટ વર્કશુ.

કેપીટન-સ બાલ્કની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુણ્યાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આંખા અબાઈ, લીલી અબાઈ અને સુરજની મોસમ માલુ છે.
આડુ ૧૦ પેની રતલ, લસણુ ૧૦ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કુરુ અને મેવલી પાન બબર બાન પોસ્ટલ બુક. માર્કશીટ ૪૦.
૧૦-૬ હબગાં બોળી અને રહેવે ભાસ્કીટ શી. ૧૬-૬ ૪૩૫.

રાઉટરીયા, ન્યાસાસેન્ડ અને બેલગ્ગન કોચના ઓર્ડરો ઉપર પુરક
ધ્યાન આપી કોઈ પશુ વસ્તુ પરમાઈ હાલી મોકલ્યું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને હોલંગની સગવડ

કાયમી બોડીંગને ખસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિવાર્યાઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો મત્ર પુરુષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ચોરડાઓમાં નહીં અને આધુનિક ઢંગતું કરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવના ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવ માટે રહેવની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરતું આથેલું અચાલું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

No. 23—VOL.—LIV

FRIDAY,
22ND JUNE, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

WOMAN / FRIDAY / 22ND JUNE / 1956 / 26 JUN 1956

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editors: Late Mr. Manilal Gandhi—1918-1956

*

Make Big Plans

*"Make no little plans
They have no magic to stir
up a blood, and probably
themselves will not be re-
spected. Make big plans. Aim
high in hope and work,
remembering that a noble
logical diagram, once re-
corded, will never die, but
long after we are gone, will
be a living thing, asserting
itself with ever growing
insistency. Let your watch-
word be order and your
beacon beauty."*

—Daniel L. Burnham.

—o—

True Piety

*"True piety hath in it
nothing weak, nothing sad,
nothing constrained. It en-
larges the heart; it is
simple, free and attrac-
tive"*

—François De La Fenelon.

The Modern World In Search Of Its Soul

By Dr. S. Radhakrishnan

MODERN civilization with its scientific temper, human-
istic spirit, and secular view of life is uprooting the
world over the customs of long centuries and creating a
fused mass of restlessness.

The new world cannot remain a confused mass of needs and im-
pulses, ambitions and activities, without any control or guidance of the
spirit. The void created by abandoned superstitions and uprooted be-
liefs calls for a spiritual filling.

The world has found itself as one body. But physical unity and economic
interdependence are not by themselves sufficient to create a universal human com-
munity. For this we require a human consciousness of community, a sense of
personal relationship among men. Though this human consciousness was till
recently limited to the members of the political States, there has been a rapid
extension of it after the War. The modes and customs of all men are now part of
the consciousness of all men. Man has become the spectator of man. A new
humanism is on the horizon. But this time it embraces the whole of mankind.
An intimate mutual knowledge between peoples is producing an enrichment of
world-consciousness. We can no more escape being members of a world com-
munity than we can jump out of our own skin.

Yet to our dismay we find that the world is anarchical and unruly. Its mind
is in confusion; its brain out of kilter. More than ever before, the world is today
divided and afflicted by formidable evils.

The cause of the present tension and disorder is the lack of adjustment be-
tween the process of life, which is one of increasing interdependence, and the
'ideology' of life, the integrating habits of mind, loyalties, and affections embodied
in our laws and institutions. Education, which has for its aim the transmission
not only of skills and techniques, but of ideals and loyalties, of affections and
appreciations, is busy in the new world with the old ideals of national sovereignty
and economic self-sufficiency.

The present organisation of the world is inconsistent with the *Zatger*
shining on the distant horizon as well as the true spirit of religion. To say that
there is only one God is to affirm that there is only one community of mankind.
The obstacles to the organisation of human society in an international common-
wealth are in the minds of men who have not developed the sense of the duty they
owe to each other. We have to touch the soul of mankind. 'For soul is form and
doth the body make.' We must evolve ideas, habits, and sentiments which would

(Continued on page 2-7)

*

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. 24-30-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery 23/15/6
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	

BLOUSES

Printed Georgette and Benares

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS

Plastic Fancy Tops with Hoel

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 1st July. Sailing 5th July 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class,	single	without	food	£92-0-0
Second "	"	"	"	£40-15-0

INDIAN OPINION

FRIDAY, 22ND JUNE, 1956

Colour Bar In Britain

THE real significance of the Bill now before the House of Commons to outlaw the colour bar in Britain lies not so much in the fact that Britain is at last realising the need for a positive declaration of war against race prejudice within her own borders as in its being a realistic awakening to the fact that the days of White domination in the world are numbered.

There was always something ironic in the fact that whereas Britain had learnt how to retreat gracefully before the storms of awakened nationalism in her colonies; that is, she had learnt that there is wisdom in accepting the man of colour as an equal, the British Isles adhered to certain forms of the colour bar.

The British colour bar was quite different from the South American or South African types. The State did not, as in South Africa, insist on an environment where the man of colour would forever remain the inferior of the Whiteman. Rather, it was left to the individual citizen to have the colour if he chose. In a democracy, it is theoretically proper that the citizen should be free to live as he thinks best as long as he does not do harm to his fellow citizens. As long as the men of colour in Asia and Africa were colonials the colour-conscious Englishman could have the colour bar and the State hesitated to act direct-

ly against him in the form of passing a specific law making it a crime to have the colour bar.

The rise of the new powers of Asia and Africa has created a world atmosphere in which the colour bar in any shape or form is an affront to the peoples of Asia and Africa. The forward marching Asians and Africans regard the colour bar as an unqualified insult. To stick to it is to invite their hostility. And no country in its senses can afford to ignore the sensibilities of the peoples of Asia and Africa today. Britain, which is noted for its sanity in most things, realises that it weakens her position tremendously in the non-White world if she can be counted among those who are hostile to the man of colour. The anti-colour bar Bill is, from this perspective, a friendly gesture to the non-White peoples.

But to see it only from this perspective would be to miss its real significance. To us in South Africa the bill is a clear warning to the apartheiders that they need no longer count very much on British support for their wicked attitude on the race question. It is a warning that unless they read the signs of the times quickly and act accordingly, they will be left alone. For, a Britain which did not have the colour bar in any shape or form would not often hesitate in voting openly and clearly against the col-

our bar at the United Nations.

What is more, the Bill will make it infinitely more difficult for South Africa to make much headway in her demands for the incorporation of the Protectorates. Britain could never acquiesce to the handing over of the African to race supremacists when she had abandoned the colour bar. And no African in his senses, both in the Union and the Protectorates, would support incorporation.

But the most important thing to us about the Bill is that it is part of a move by the Great Powers of the West to declare war on the colour bar. In other words a world climate is being created in which apartheid will be seen as the mean little idea that it is. In America they are throwing the colour bar overboard. They are following suit in England. With America, Great Britain and the Soviet Union against the colour bar, a new world climate will prevail. And when that happens, the apartheiders

will not have all things their way.

The South African opponents of the colour bar would be unwise in the extreme if they saw in the coming isolation of the apartheid their hour of victory. Apartheid is a disease which affects the minds of its victims. Like all diseases it will respond only to direct treatment. Consequently our aim should at all times be to make things thoroughly difficult for apartheid first. This is a dangerous piece of work. But if apartheid is to be defeated, its opponents must be ready to suffer and die for the values of life they cherish. They can do this more readily in the knowledge that they are not alone in this fight, in the knowledge that they have with them the Great Powers of the East and the West.

For, in the final reckoning our duty in South Africa is to make it plain to the apartheiders that the days of White domination are over.

CONGRESS STATEMENT ON BANNING OF T.I.C. SECRETARY

THE action of the Minister of Justice in prohibiting for five years the Secretary of the Transvaal Indian Congress, Mr. A. B. Patel, from attending gatherings and confining him to the Magisterial district of Johannesburg is strongly condemned in a statement issued by the Secretariat of the Transvaal Indian Congress.

According to the notices, signed by the Minister of Justice, Mr. Patel is banned from gatherings because in the "opinion" of Mr. Swart "there is reason to believe that the achievement of the objects of Communism would be furthered" if (Mr. Patel) were to attend "any gathering in any place within the Magisterial district of Johannesburg."

In the second Notice under the Riotous Assemblies Act Mr. Patel is confined to the Magisterial district of Johannesburg for the next five years because Mr. C. R. Swart is "satisfied" that

(Mr. Patel) is promoting feelings of hostility in the Province of Transvaal between the Europeans and non-Europeans.

The Transvaal Indian Congress maintains that both these allegations are without foundation. The Minister has used his arbitrary powers as he is unable to substantiate them in a court of law. It is a known fact that Mr. Patel is not a listed Communist and has never been convicted of any charge under the Suppression of Communism Act.

The Congress declares that such attacks against its officials will not deter the Indian people away from the path of mobilising the maximum forces to bring about the defeat of racism and injustice. It calls upon the Indian people of South Africa to reply to this attack by rallying in greater number than ever before behind the banner of the Congress movement.

Messages Of Goodwill To N.I.C. Conference

TO the Provincial Conference of the Natal Indian Congress which is to be opened by Dr. A. E. Letele, Treasurer-General of the African National Congress at 2.32 p.m. on Friday the 22nd June, 1956, at the Mahatma Gandhi Hall, Lorne Street, Durban, the South African Congress of Democrats and the South African Coloured Peoples' Organisation have sent their greetings and messages of goodwill for a successful conference.

S.A. Congress Of Democrats

In his message, the National Secretary of the Congress of Democrats says: "We are deeply confronting democratic opinion in this country and our tasks of winning white anti-Nationalist support for the Congress movement around the Freedom Charter is uppermost in the minds and activities of our members, but in this task," the message adds, "we are strengthened by the knowledge of the undaunted valour of the South African Indian Congress, with its long history of courageous disciplined struggle."

Auspicious Occasion

"Your conference," continues the message, "falls on an auspicious occasion. The dates set down for your conclusion coincides with the dates chosen by the people of South Africa to celebrate the first anniversary of the Freedom Charter, which grew out of the mighty Congress of the People held at Kiplown on June 25-26 last year. Not only will June 24 be a celebration, it will also be a day of re-dedication for those who participated in the Charter's first flowering and for the many others who have since been won over to the aspirations and demands of the people written into the Charter."

S.A. Coloured Peoples Organisation

The Chairman, Mr. Alex La Guma, of the South African Coloured Peoples' Organisation, whose headquarters are in Cape Town, in wishing the conference success recalls the struggle of the Indian people in the Passive Resistance and the Defiance Campaigns. "The struggles of the Indian people of South Africa for liberation," he says, "is well known to the Coloured people, and for that matter to the whole country and the world. From the time of your founder, Mahatma Gandhi, up to the present day, the Indian people have contributed to the cause of Freedom for the non-white peoples in the

heroic passive resistance and the defiance campaigns.

"Only a mighty people's front against the Nationalists will defeat them. We of the Congress movement have commenced to forge that front. With the glorious Freedom Charter uniting us we will go forward to build a new South Africa as more and more people turn to the Congress for leadership."

African National Congress

"In extending to you on behalf of the African National Congress our best wishes for yet another successful annual conference, I would like to say that we, in the African National Congress have come to value and cherish most dearly our co-operation with you in the struggle for the liberation of the oppressed people in the Union of South Africa who constitute the majority in the country," says Chief Albert J. Lutuli in his message on the eve of the 9th Provincial Conference of the Natal Indian Congress.

"I am proud," he adds, "to testify to the fact that our co-operation has become an active and effective force that is striking terror in the hearts of our oppressors, the white government of the Union, representing whites only."

"The haste and ferocity with which the Nationalist Party Government is implementing its oppressive apartheid policy is a measure of its recognition that our Congresses have become a political force in the country; in consequence of this fact the intensification of our oppression should be an urge and an inspiration to us to redouble our efforts in prosecuting our struggle for freedom."

"We should not allow relatively minor considerations such as petty jealousies, temporary setbacks in our efforts to discourage us or side-track us from main task. Unfortunately there are

some in our communities who when the house is on fire, would like to see us divided and fighting amongst ourselves instead of attacking the one responsible for arson—the white rulers of this country."

Dadoo-Xuma Agreement Recalled

"We are indebted to the Dadoo Xuma Agreement for the establishment of this closer understanding between our organisations and except for rabid Nationalists and quail ogis in our respective communities, this spirit of comradeship in arms which

religates the relationship between our organisations is slowly but surely percolating to our masses

"I feel sure that history will vindicate our policy of co-operation and posterity will cheer us for it. For reasons of practical consideration our organisations should maintain their organic independence for some time whilst developing in spirit and action a unity that will grow from strength to strength until we reach the stage when all in our country who will give it undivided loyalty will be Africans regardless of their origin."

Passing Away Of Mr. J. V. Gokal

THE untimely death of Mr. Jagjivandas Vitaldas Gokal at the early age of 44 years in Bombay on last Friday night cast a shadow of gloom over the Indian community in South Africa.

The Late Mr. J. V. Gokal

Born in Louis Trichardt in 1912 early in life he became the managing director of the business house of V. Gokal & Co. In 1941 he was the first of the Gokals who established a large wholesale business in Johannesburg. During the war years he built up an union wide organisation with branches in the other parts of the world. He gained great popularity in South Africa as a public figure whose purse was freely at the disposal of any charitable, educational or other deserving cause. His company of V. Gokal & Co of which he

was a director was one of the four donors who re-erected late Mahatma Gandhi's residence at the Phoenix Settlement known as "Sarvodaya," which was opened by Pandit Kumbha head of the Indian delegation. A man of great charm and winning personality he was familiarly known as "Sir John." In 1949 he set up the business house of Messrs. J. V. Gokal & Co., Ltd. in Bombay, from where he conducted several business transactions all over the world.

South African Indians have suffered a great loss and even there would be sorrow in many homes in India. He is survived by a family of a bereaved wife, 5 sons and 2 daughters, mother and three brothers and 5 sisters, to mourn their loss.

Two New Doctors

News has reached us that Kamal D. Bhoola, son of Mrs. and the late Mr. Dayabhai N. Bhoola and Abraham Seedat, son of Dr. and Mrs. K. M. Seedat, both of Durban, have successfully passed their final examinations at the University of Dublin and they have thus become doctors.

We congratulate them and hope that through their knowledge they will bring relief to the suffering non-European masses in South Africa.

Ministers Sermon On Late Mr. Manilal Gandhi

We notice that even at this late stage tributes are still being paid to the late Mr. Manilal Gandhi. The following was said by Dr. John Haynes Holmes, Minister Emeritus of the Community Church of New York

We reproduce it from the 'Community News' an organ of the Community Church of New York. We had written to Dr. Holmes for a message for the Memorial Number but it did not arrive in time. This is a wonderful tribute paid by a great man to a great man and therefore we do not hesitate to reproduce it.

WE shall not soon forget that night in 1949 here at the church when Manilal Mohandas Gandhi, son of the great Mahatma of India, sat at the head table of the dinner which we had organized in his honour. Manilal was so like his father in his gentleness of spirit, his sweetness of temper,

and published on behalf of the persecuted. Like his father, Manilal believed and practised the methods of non-violence in reform, and himself proved its power as a force of attack as well as of defense. He sought voluntary imprisonment as a demonstration of the effectiveness of

which failed in its immediate results but unleashed the moral force which, more than we commonly realize, won in the end the victory sought. Manilal himself was unmolested by the authorities, but many of his followers were arrested and penalized. Today the movement in South Africa seems to be in eclipse, but this is "best for a time."

Manilal Gandhi was often confused with his father, who did triumphantly in India what his son tried to do in Africa. It is true that the two men were not after the same pattern and used much of the same cloth. The 'New York Times,' in eulogy of Manilal, says of him: "He was a meek looking, mild-mannered man, a vegetarian who neither drank nor smoked. Deeply religious, he was a true son of his

father." This is sound diagnosis of a personality who was as pure as he was unique. But anybody who thinks that Manilal was "a true son of his father" only, and practised his methods after the father's example, makes a sad mistake in estimating a great soul who was himself the master of his thought and life.

Manilal did not live to see the triumph of his years of sacrifice and wise leadership. But victory will come in due course, and at the heart of it all, sacred in memory, will stand this man. In his later years Manilal was ill, and his strength weakened. But his fame, like an eternal light, burned everywhere for men to see. It may be said of him: His "ways were ways of pleasantness and all (his) paths were peace."

A Memorable Day In New York

R. to L.: Rev. Donald Harrington, Minister of the Community Church of New York, Dr. John Haynes Holmes, Minister Emeritus of the Community Church of New York and the late Mr. Manilal Gandhi

his courage, determination and utter consecration! By a strange accident of fortune, or was it by deliberate design, Manilal, most unexpectedly, was brought here to New York. We lost no time in grabbing him, and it seemed as though we had the father with us as well as the son.

Manilal Gandhi, born in India sixty-four years ago, had spent his mature years in South Africa, just as his father had in the preceding years, and joined there in the great struggle for the freedom of his fellow countrymen. It is amazing how these two men, enlisted in the same cause and in the same part of the world, duplicated one another. Thus, for many years, Manilal edited 'Indian Opinion,' a Natal paper which Gandhi himself had edited

non-violence and as a weapon of liberty, and like the Mahatma, who was Manilal's perfect example, went to jail more times than he could remember. Fasting was always close at hand, and its effectiveness was proved by him as well as by his father in the early days.

Typical was Manilal's great exploit in 1948, shortly after the assassination of the Mahatma. Thinking that the fever of the hour was favourable to revolt, he organized and led a march of Indians from Natal to the Transvaal in protest against the laws forbidding the free transit of Indians across the boundary line of the states. It was like his father's famous march to Dandi,

The Modern World In Search Of Its Soul

(Continued from front page)

enable us to build up a world community; live in a co-operative commonwealth working for the faith; so long as one man is in prison, I am not free; so long as one community is enslaved I belong to it."

The supreme task of our generation is to give a soul to the growing world consciousness, to develop ideals and institutions necessary for the creative expression of the world-soul, to transmit these loyalties and impulses to future generations and train them into world citizens. To this great work of creating a new pattern of living, some of the fundamental insights of Eastern religions, especially Hinduism and Buddhism, seem to be particularly relevant.

No culture, no country, lives or has a right to live for itself. If it has any contribution to make towards the enrichment of the human spirit, it owes that contribution to the widest circle that it can reach. The contributions of ancient Greece, of the Roman Empire, of Renaissance Italy to the progress of humanity do not concern only the inhabitants of modern Greece or modern

Italy. They are a part of the heritage of humanity. In the life of mind and spirit we cannot afford to display a mood of provincialism. At any rate, a mobilization of the wisdom of the world may have some justification at a time when so many other forms of mobilization are threatening it.—JST.

Dug For Treasure: Found A Murder

Athens.—Treasure hunting Greeks, digging close to Larissa, in central Greece, found a human skeleton which had had its skull fractured.

The diggers were looking for the treasure of Turkish Pasha Hassan Bey which is reputed to have been hidden in the area. They said that finding the skeleton has reinforced their hopes of finding the treasure soon, for they believe that it must be the remnant of the workman employed by Hassan Bey to conceal his treasure.

They think that Hassan may have killed him to keep the secret really safe—Saps-Reuters.

Mr. Gell's Reply To Mr. L. Karovsky

The original of the following letter was sent to the 'Daily Telegraph,' London. This is a copy sent to us by Mr. C. W. M. Gell.

DEAR SIR,—Mr. Louis Karovsky's letter of May 28th deserves reply from a South African. He attaches quite unwarranted importance to the Tomlinson Report. This was the work of a body of well known Nationalists appointed by the Government to study the rehabilitation of our Native reserves—in reality to draw up a theoretical "blue-print" for "Bantu homelands" which would justify the withholding of all political rights and economic opportunities above the level of manual labour from Africans in the "white areas."

Since the Government has now stated that it does not propose to implement even the strictly limited and totally inadequate recommendations of the Report, it is hardly necessary to discuss it seriously. And the S.A. State Information Office's claim that "the Report is South Africa's challenge to the outside world, a witness to her bona fides and her endeavour to solve a human problem that has no equal elsewhere is merely preposterous."

Nowhere in the Report is "full political equality" for Africans mentioned. While the Report does suggest the establishment of industries in the reserves by white capital, the Government has turned this down and will limit industrial development there to what Dr. Verwoerd has called "the home industry type" (e.g. broom and basket making). At all times close political supervision by Whites is intended and

the most Africans could hope to achieve would be a limited form of local autonomy.

The three High Commission territories were strictly outside the scope of the Tomlinson Commission. However, it was forced to drag them in because the Union's Native reserves only total some 12 per cent of the country for nearly 70 per cent of the population (although only 40 per cent of our Africans actually live there). The addition of the already overpopulated mountains of Basutoland, the arid steppe of the Kalahari (three fifths of the area of the Union) and Swaziland bring the "Bantu homelands" up to the rather more respectable figure of 45 per cent of "the area of greater South Africa"; but add little or nothing to the carrying capacity of the "Native areas."

Mr. Karovsky seems to think that South Africa is an illuminating example of Britain's ability to turn the enemies of yesterday into the friends of today. In regard to Afrikaner Nationalism I would suggest it is the one obvious historical exception to its rule. Even if (as is certain) the surrender of the three High Commission territories to South Africa were to reverse the estrangement of Nationalist whites, could that conceivably outweigh the odium Britain would earn throughout Africa and the outside world by such a betrayal of the African inhabitants of the Protectorates?

Yours faithfully,
O. W. M. GELL
Indian Civil Service (retd.)

non-white peoples. Some observers have, also felt that the South African Government are not as insensitive to international opinion as they appear to be. It is true that they appeal to other white nations to stand behind them so that European civilisation may withstand the tremendous pressure of the Afro-Asian awakening. But they are also aware of the march of events in the northern part of the African continent. They have taken to preaching a kind of co-existence between the apartheid State and the States run independently by

non-Europeans.

The South African Government realise quite well that India has played a beneficent part in African awakening and have tried hard, occasionally with success, to set Africans against Indians. They know, too, the role of India in the United Nations, where apartheid has been condemned often. They view India and people of Indian origin in South Africa with particular dislike. That is why they have refused to accept the United Nations suggestion of direct negotiations.

'Hindu,' June 7.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

Dr. Verwoerd's Unworthy Speech

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION.'

DEAR SIR,—Dr. Verwoerd's speech on Friday night gave the impression that we in Port Elizabeth are living in a state of siege. This is absolutely untrue. If any proof of this were needed, it was provided by the presence of City Councillors, in New Brighton at the Choir Competition—where they were addressed by an African on the subject of race harmony—and identically the same time as Dr. Verwoerd was scaring the wits out of Parliament.

Only on two occasions in the past twelve months has there been racial tension affecting Alice. First, when the Port Elizabeth City Council gratuitously and unjustifiably extended the ban on African meetings to the entire district. But African anger was caused by the ban—not vice versa.

On the second occasion an African was shot by the police in a midnight melee. The police account of that affair has been dismissed in court with contempt. The full account of what happened has yet to be made public.

If the Minister really believed the statements he quoted from some of our municipal officials, it is curious that he never used his powers of banishment under the Native Administration Act, and that it took him four months

in the dark. Thus municipal policy affecting Africans has been virtually dictated by the Special Branch.

We demand the immediate publication of the date, circumstances and full text of all documents quoted by Dr. Verwoerd and supplied by municipal officials. Secret police rule should be no part of local government. If the Nationalist Government is determined to persecute African political leaders, let it do its own dirty work without our help or collaboration.

As for the much abused A.N.C., its goals are the goals of liberal democracy, the cornerstone of western civilisation. We should like to assure it that it has white friends, though we are not very numerous.

It would be a tragedy for the future of our country if the A.N.C. should be provoked by discriminatory treatment and unjust accusations into any departure from its declared policy of non-violence. In fact, its influence is a stabilising force in New Brighton and its meetings—until banned—were conspicuously orderly.

We fully associate ourselves with its demand for equal status

Editorials Of The Week

Indians In South Africa

THE South African Government is engaged in its most intensive programme of apartheid so far; and numerous projects of segregation which have been hanging fire for several years are now finally to be disposed of in practice. The notorious Group

South Africa are still content to sit on the fence, aloof and unconcerned.

'Times Of India,' June 8.

The South African Government have made no secret of their

African Viewpoint

Goodwill Between Indians
And Africans

A SHORT while ago the Government of India imposed a ban on the showing of films which gave offence to the peoples of Africa. It is a pity that this important development in the relations between our people and the people of India has not been given the publicity it deserves by the Press which is read by the Africans.

In spite of this the ban is a most welcome demonstration of Indian goodwill towards the Africans. That single concrete act has done more to make India better understood by the Africans than very many professions of goodwill that could have been made. It creates an atmosphere of friendliness which can best have only the best results for all concerned.

The action of the Indian Government has a direct moral force in South Africa, where both the Indian and the African are victims of a cruel tyranny based on race. Both need to stand together in opposition to an evil which crushes them because of their colour. Enlightened thinkers on both sides are in such standing together the only shortcut to a true assistance for the man of colour.

In these circumstances the action of the Indian Government should inspire in a new willingness to assess afresh the relations between the Indian and the African in this country. And if that assessment could be in the direction of removing the remaining points of friction between the Indian and the African, they would be a most welcome complement to the move by the Indian Government.

The fashion in this country is to act as if points of friction between the Indian and the African do not exist. This is unwise wishful thinking. There is no valid reason to substantiate the generally held view that all is well between the African and the Indian. Unfortunately very many leaders of both the African and the Indian rush to the view that anybody who works for a genuine improvement of relations between the two oppressed peoples is a racialist. Criticism of the Indian where he offends the African is becoming an unforgivable sin in some political circles.

But the true advocate of genuine accord between the Indian and the African should not be deterred by this nor by the possibility of being misunderstood or called names. He should speak the truth as he sees it and always bear in mind the need for a constructive approach to a problem which is certainly complicated.

By

JORDAN K. NGUBANE

On the one hand the Indian enjoys privileges which the African is denied. As any sensible man knows, this is through no fault of the Indian. The race oppressor has arranged things in such a way that this very fact itself should be a point of friction. The true friend of Afro-Indian accord will work for the effective removal of these points of friction. He will not condone them or act as if they did not exist.

In actual practice where do these points exist? Firstly, in the bioscope. For many years progressive Africans and Indians fought what was an un-concealed colour bar against the African. Officially, bioscopes do not have the colour bar. But in actual practice the atmosphere in some of them is still characterised by a thinly disguised reluctance to accept the African as an equal of the other people of colour.

One finds it hard to understand what the Indians who practice the colour bar in the cinemas against the Africans get because the African is a substantial supporter of their establishments. If the African decided to withdraw his support and boycotted the bioscopes it is the cinema owners who would suffer most.

Secondly, one finds a most offensive form of Indian prejudice against the African in the hotels and restaurants. Africans as a racial group are refused service in these establishments strictly on the ground that they are African. I am not talking about something I have not

seen here. I have tried the leading Indian restaurants in Durban when I have had a friend or when I had a strong liking for Indian meals—I have an abiding love for Indian dishes. And in every case I was told that I could not be served because I was an African.

There is truth here. The owners of these establishments take the line that their licences are "endorsed" against serving the African people. So far so good. We live in a country where wicked things are done in the name of race. But the fact of the matter is that no Indian is compelled to take out an "endorsed" licence. They ask for the endorsement themselves either for purposes of attracting White business or of shutting out the African.

I have entered Indian restaurants in other parts of Natal and have had no trouble whatsoever. I remember the charming, well-mannered Indian gentleman and his cultured wife at Dundee who gave me a delicious meal after a long and tiresome trip. From the moment I stepped into his establishment I was made to feel that I was most welcome. And then I remember also the quietly-spoken and courteous proprietor of an Indian restaurant at Stanger who always greets me with a smile. He does not know me; nor did the Dundee people know me. My first point here is that they treated me as a human being—which is what I expect of civilised human beings. The second is that if such treatment is profitable in small country places, where the colour bar is harsher, it can be profitable also in Durban. The third is that not all Indian restaurant proprietors are race-conscious. My fourth and last point is that those who are do more than good.

In one leading restaurant in Durban an American journalist invited me to a meal. Just as we were being served the manager thought there was something funny about my hair. In the end we were told that we could not be served because I am an African. What the American (who was White) said can be left untold.

Now, there is another side to this story. It has been said to me that if I had told the proprietors who I was I would be treated differently. But why should I produce another "Pass" to satisfy the hotel owner that I am worthy of being served where I pay? It is the principle that one objects to so strongly. When Nehru does so much to better relations between us and the local Indian, such incidents do the exact opposite.

The third field in which very many points of friction exist is in commerce. The first cause of friction here is in the refusal to give Africans better-paid jobs in Indian establishments. Where the African gives support he is entitled to better employment. To take him only as a scavenger is only to lay the foundations for a boycott movement which would certainly not be in the best interests of the Indian who is colour-conscious.

Even when it comes to the distribution of goods as between manufacturer, wholesaler or retailer, African traders have come to me complaining of discrimination. Normally we expect the White man to do that sort of thing against the African but not the Indian, who is our comrade in chains.

The question of trade is rather complicated and delicate. I would not like to discuss its details in the Press. But it is about time the organisations of all the parties concerned appointed a standing committee to go thoroughly into the whole question of Afro-Indian relations in trade for purposes of removing points of friction and creating closer friendship. If the Natal Indian Congress and the Natal Indian Organisation took the initiative, there would be a prompt response from the African side.

The apartheid is busy setting one non-White group against the other. We who oppose him should not act as if we cannot be split. Rather, we should be busier still building lasting bridges of accord as between one oppressed group and another in the first instance. What is more, we should even go out of our way to encourage more Indians and Africans to know one another on the personal plane. Nothing would produce better results for both sides; nothing would hasten the day of apartheid's fall more; nothing would be a better complement to what Pandit Nehru is doing.

Welcome To Britain

Bradford Lytle Tells Of His Two And One-half Hour Grilling By Immigration Agents

PASSENGERS who were disembarking at Southampton made their way to the stern lounge of the *Alcanadam* when they learned that the British immigration agents were aboard the ship.

Shortly, four uniformed gentlemen appeared, established themselves at tables in the lounge, and the passengers queued to be interviewed. When my turn came, I was directed to a distinguished looking officer who, I observed to myself, might be mistaken for Humphrey Bogart.

He greeted me in a charming British accent, asked me to be seated, and began to examine my passport.

"How long do you expect to be in England?" he asked.

"Two or three months."

"What do you plan to do here?"

"Study and travel."

"Where will you study? Are you registered with a university?"

"No, I'm not registered in any university. I expect to study the peace movement." Bogart cocked his head, looked at me suspiciously. "Peace movement, eh? What part of the peace movement interests you?" He paused, then. "You know, there are all kinds of peace movements."

"I'm interested in the pacifist movement in England, communitarian societies and non-violent political and religious movements of all kinds. I hope to study them in Britain and in other countries on the Continent and in Asia."

"Political movements? What political movements? The Communist movement, are you going to study that?"

"Probably; after all, Communism is one of the most dynamic forces in the world today. It's foolish to be uninformed about it. But I'm not a Communist, I'm a pacifist, or

ris, General Secretary of PPU, and from two or three Members of Parliament."

"Who are the MPs?"

"Fenner Brockway, Victor Gollancz."

"Fenner Brockway! You don't agree with him, do you?"

"Seems to me he represents the finest English political tradition; that which includes John Bright."

"Hub...well, you know Harry Pollitt?"

"No."

"He's the head of the Communist Party here. Look," Bogart leaned forward, "why don't you get off at Amsterdam? The British Government would be very happy if you did."

"England's the first step on my trip."

"How long is this trip of yours?"

"From England I'll go to the Continent: France, Germany, Denmark, Yugoslavia, perhaps Russia, then India, Burma, Indonesia..."

"Do you know what a job that is? What are you going to Russia for, anyway?"

"Sure it's a job. I expect to be gone for one or two years. In Russia I want to study the people and culture."

"Well, you may be a pacifist now, but after that trip you'll be a Communist. See here, we'll have to talk with you more.

Wait until we're thru with others. I'll keep your passport."

Same passport I waited until the remaining passengers had been interviewed. Then, I gently chided the agent for his suspicions.

"I expected that England would be the easiest country to enter. I'm a Yankee pacifist over here to study the peace movement. Is that strange?"

"Our great British tradition of liberty and democracy? You'll find Britain's the high wall. If you can get over this the Continent's easy. They don't care who comes in. Now, we're interested in who's financing this trip of yours. Who's behind you?"

"I'm financing it myself. No one's behind me."

"What's your business?"

"I'm a research engineer."

"Who's carrying on your business in your absence?"

"I closed it. I'm owner and operator. My equipment is in the basement of my father's home. Here's one of my business cards."

Bogart scrutinized the card. He shook his head. "Son, do your parents approve of this trip?"

"Completely."

"Well, we'll have to talk to you more at headquarters. Here's a pass that will get you to shore."—"Peace News."

(To be Continued)

Indian Scientist Leaving For Berlin

Bombay, June 16.—The Indian scientist, Dr. C. V. Varman will shortly leave for Berlin to attend a conference of the world Nobel Prize winners to be held at Linda (Bavaria) from June 25 to 29. He won the prize for physics in 1930.—(S.I.)

Heads Of Three States To Visit India

New Delhi, June 16.—At the invitation of the President of India, the Emperor of Ethiopia will pay a visit to India this winter.

The President of Syria will be another distinguished guest in India later this year.

Dr. Sukarno, President of the Indonesian Republic has also been invited by India's President to visit India this winter. The invitation has been accepted.—(S.I.)

Carrying Scientific Knowledge To The Peasant

New Delhi, June 16.—About fifty "temples of science," institutions to bring the benefit of scientific knowledge to the people, are to be opened in India in the next few months. The scheme aims at spreading education through science popularization centres in the villages. These centres will collect data on research and local diseases of crops, the nature of the soil and the quantity of water and information on general conditions of health and hygiene of a locality.

Arrangements will be made for dissemination of scientific information through audio visual methods.—(S.I.)

Work Starts On Another Dam

Lucknow, June 16.—Work has started on the Rs. 275.9 million Renganga project which on completion will provide irrigating facilities to over 700,000 acres in the Western part of the State of Uttar Pradesh.—(S.I.)

NEWS FROM INDIA

Warsaw Honour For India's Vice-President

Warsaw, June 16.—India's Vice-President, Dr. Radhakrishnan was awarded the honorary degree of Doctor of Philosophy by the Warsaw University in Poland last Tuesday.

Dr. Radhakrishnan, who is on a goodwill visit to Poland later arrived in Cracow. A

he is staying, and also visited the cathedral and Royal crypts as well as a museum of sculptures by Wit Atwers, the great Polish sculptor of the 15th century.—(S.I.)

London To Honour India's Prime Minister

London, June 16.—Freedom of the City of London—the

Cuticura

Health Of Non-Europeans - In South Africa

(From Our Special Medical Correspondent)

In all modern civilised countries of the world today, Social Services and Health are assuming a prominent place in the general structure of the community. The maintenance of health of the people lies not only in the hands of the state, but in public organisations, societies, philanthropic agencies and in the hands of individuals themselves. The subject of the health of the non-European has been a matter of much talk, much discussion, and much writing by various authorities and interested people alarmed at the serious position. It is unfortunate that in a country like South Africa where Nature has been beautiful, Nature as generous, we find mortality rate and incidence of disease as high amongst us. It is no exaggeration to say that the health of the average non-European has deteriorated within recent times. Whilst it is true that much has been done and is still being done in the field of Preventive Medicine, but compared to the alarming figures of unemployment, poverty, undernourishment and attendant evils, the picture is indeed a frightening one. The position was bad ten years ago, when the cost of living had not skyrocketed to high, when the question of unemployment was not so acute, and comparatively speaking, the economic situation was not so distressing.

Vital statistics provide the most accurate criteria of a community. Unfortunately, statistics are lacking or unreliable for the greater part of the population. There is no compulsory registration of births and deaths for non-Europeans outside the urban areas. In the rural districts it is optional and deaths of Africans, even those due to notifiable diseases is seldom reported. However, the Blackman Report, though outdated, is the most accurate that can be obtained in South Africa. Most of my references and figures are taken from the *Living Relations Book* and from the survey made by the Natal University College.

The birth rate of Europeans is slightly less than 10 per 1,000, as low as any in the world, but for non-Europeans it is 20 and over. Infantile mortality rate for Europeans is less than 50

per 1,000 live births, for Natives it is not less than 150 anywhere and in some areas as high as 600 and 700. The maternal mortality rate per 1,000 live births for non-Europeans is twice as high as for Europeans. Here we see that the death rate of infants is far greater than that of the non-European adult.

The incidence of malnutrition ranges from 30 per cent for European school boys, 57 per cent for Coloureds, 57 per cent for Indians and 70 per cent for Africans. Intellectual parasites are common amongst Natives and the incidence of Diabetes and Malaria is about 100 per cent. Tuberculosis and Syphilis—the

price of civilisation is the highest in the world. The principal cause of the high incidence of Venereal Disease is the destruction of normal family life and disturbance of old tribal social customs, consequent upon the system of migrant labour.

The chief cause of T. B. amongst non-Europeans is the rapid industrialisation, at a time when housing and sanitation are hopelessly inadequate. Over-crowding, grossly in unhygienic slums often favours the spread of infection. Chronic malnutrition provides the soil in which the infection flourishes. Neither syphilis nor tuberculosis can be eradicated by establishing clinics or building hospitals, although these services are necessary to deal with existing cases. The overall campaign must include radical changes in the socio-economic system under which non-European labour is recruited, housed and fed.

(To be continued)

Things In General

British Films At Berlin Festival

Berlin.—Bob Hope's British film 'The Iron Petticoat' in which he stars with Katherine Hepburn was one of several British films shown at the Berlin International Film Festival which opened on Friday, June 5.

Other British films were 'Richard III' of which Sir Laurence Olivier is not only the star but also the producer and director, 'Loser Takes All' with Glynnis Johns and 'The Long Arm' starring Charles Fennell and Jack Hawkins.

32 nations have entered their films for the festival as compared with 22 last year. They are—Argentina, Austria, Belgium, Brazil, Congo, Canada, Ceylon, Denmark, Egypt, Finland, France, Britain, India, Indonesia, Israel, Italy, Japan, Mexico, Netherlands, New Zealand, Pakistan, Peru, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, South Africa, Uruguay, the United States, Venezuela, Yugoslavia and Germany.—Sapa-Reuters.

Deer For Buddhist

Pilgrims

Agra (North India).—The deer park at Saranath, near Benares, where the Buddha preached his first sermon, is to be restocked with spotted deer.

Twenty deer from the gardens round the tomb of the Moghul Emperor Akbar at Sikandra, near

Agra, have been sent to Saranath to increase the deer population.

During the coming Buddhist year, Saranath will be one of the main places of pilgrimage for Buddhists commemorating the 2,500th anniversary of the Buddha's death.—Sapa-Reuters.

Record Bag For A Prince

New Delhi.—The Maharajah of Vizianagaram, India's sporting Prince and cricketer, has put up a record 'bag' of 300 tigers and other big game trophies in the past 30 years.

Among his trophies are two rhinos and six tigers. He shot his first tiger in 1926 and completed his score of 300 big game trophies with the shooting of a tiger this spring.—Sapa-Reuters.

Artist Draws With

His Mouth

Buenos Aires.—The cartoonist Enrique Alize Orsini, a cripple with polio soon after he was married in 1942, was left almost totally incapacitated, capable only of moving his head.

He has managed to maintain his home and educate three children aged five to nine by drawing, holding a pencil with his mouth.

Mate Orsini has also corrected the proofs of several books by the same method.—Sapa-Reuters.

Searcher-Girls Wanted

Kuala Lumpur (Malaya).—The Malayan Government is planning to engage about 1,000 women to search women villagers as security forces tighten their operations to deny food to the Communist terrorists.

The searchers examine people entering or leaving villages.

In the past women villagers in Malaya have complained about male searchers and a public inquiry recently followed some complaints.—Sapa-Reuters.

Plant Food From The Air

Wellington (New Zealand).—Aerial topdressers spread a most 350,000 tons of fertiliser in New Zealand in the year ended March 31, 1956.

The area topdressed was estimated at 3,421,000 acres.—Sapa-Reuters.

Children's International Congress

Copenhagen. What is claimed to be the first international congress with child delegates will be held in Copenhagen from August 4 to 11.

Its members will be the children of about 2,000 delegates taking part in the 41st World Esperanto Congress which is taking place at the same time.

Among the children's activities will be folk-dancing. They will speak to each other in esperanto.—Sapa-Reuters.

All-Women Fire Brigade

Goes (Southern Holland).—Holland's first all woman fire brigade has been created at Goes on the initiative of the local civil defence organisation.

It will have 15 women fire fighters and a woman commander.—Sapa-Reuters.

No Car—Until He's 80

Sydney.—A judge has disqualified a man from holding a driver's licence until he is 80.

The man, now aged 66, appealing against a six months' gaol sentence for driving while drunk and had the sentence varied to a £50 fine and 14 years' disqualification.—Sapa-Reuters.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns

Contact No. 12 Baskin's Arcade,

38 Market Street

Car Diagonals & Market St.

Johannesburg. Phone 23,1654

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	0
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yatra	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mohdrowala	2	2
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lead Hope —By H. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

Sh. Ramakrishna and Swami Vivekananda Work and its Secret	1	9
Phakti or Devotion	2	3
The Powers of Mind	1	6
Sadhana or Preparation for Higher Life	1	3
Is Vedanta the Future Religion...	1	6
Christ the Messenger	1	9
Halt Independent India	1	2
The Path to Perfection	2	3
On What is God	1	3
Vedanta Philosophy	1	3
The Immortality of God	1	3
Shiva and Buddha	1	3
The Glory of the Vedas	1	3
Divine Message	1	3
Wardlets of Bliss	1	3
Six Lessons in Raja Yoga	1	3
In Defence and Essentials of Hinduism	1	3
Sh. J. Nehru	1	9
Swami Vivekananda	2	3
"	1	3
"	1	6
"	1	3
"	1	6
Ramakrishnananda	2	3
J. Goyandke	1	3
Vivekananda	2	6
M. M. Malaviya	2	3
Sister Nivedita	2	6
B. D. V. Vachaspathi	1	3
H. Poddar	1	3
Swami Vivekananda	2	9
"	2	6

Obtainable At Our
Only Address:BHARAT MUSIC
SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lewis Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	8
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	6	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1954-55)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	8
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	8
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mohdrowala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	2	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Benjamin Sellaad, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	8
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Netem	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadasa	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
PROM YERAYDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from.

"Indian Opinion,"

P. Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 89888.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250,
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals

Price: 2s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

DELHI DIARY

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

FOR... RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 81006.

TELEGRAPHIC ADDRESS:

P.O. BOX 2782

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Charatan: Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Ajkal, Bal, Sherti (Hindi)	1/6 each
Manohar Kabanlyan, Maya, Manorama (Hindi)	1/6 each
Parlo Mabel (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Action Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhawanji Junction (Novel)	...

★

૨૪ ટકુ

પ્રભુ ભક્તિ કરવી એટલે પ્રભુને મને તેજ કામ કરવું. પ્રભુ શીરે છે ભક્તિના કામથી, સંતોષથી, તમે એક કામ કરો કે પરિણામે જનતાનું મન થાય. જનતા એ જ જનતાનું નિરાદર રક્ષક છે. એટલે જ કામ કામ કરો. કારણ મને પ્રભુ કે આના થી જનતાનું મન થશે ખરી જ ન સેવા એ જ પ્રભુ સેવા છે.

તમારા પર હસ્તે કરનારા કુરમને, થી કરતા ના પણ તમારી પ્રજામત કરનારા મિત્રથી સાવધ રહેજો.

જીવનની પ્રતિષ્ઠાથી કારો નહિ, નિરાશાઓથી એકેન ન જોતા, સુખચેન મા સૌ કામ છોડી પસાર કરી જાય છે, પણ પ્રતિષ્ઠામાં છોડી પસાર કરી તેનું નામ જ ખરું જીવન છે.

વિમાનથી રથન પાતી નહીં, વિમાન છે વિમાન કંઈ હોય, પણ વિમાન રથન એકલે. હા જાવના હોય એકલે વિમાનમાં વિમાન અને હસ્તમાં અગ્નિ હોય એકલે. પણ આજકાલના નવજુવાનોની કાલત, ભગુનર, એવી કિટકીય રહે છે.

હું ભારે પુરુષની વાત કરું છું ત્યારે સ્વર્ગ સોડમાં મહેલનારા પુરુષ ની વાત નથી કરતો, બહુ, આ કુનીયા મા સ્વર્ગ માલનારા પુરુષની વાત કરું છું.

—વિનોબા.

આત્માને જેલમાંથી મુક્ત કરો

(શ્રી. વિનોબાજી)

આ જે પૈસાએ બધાને ભરણી લીધા છે. પરીણામ રૂપે ક્યાંય કોઈ સુખી નથી દેખાતું. અમારા એક વર્ગીય મિત્ર છે. એઓ અને એમણા પિતાજી કોઈમાં વર્ગીલાત કરે છે. આખરી દિવસ આવશે ત્યાં સુધી તેમણે પછસા કમાવવા સિવાય બીજી કોઈ વાત સુજતી નથી. બીજા બધામાંથી તેમનો રસ ઉડી જ જાય છે જો તેમાં ધન પ્રાપ્તિનો મોડો નથી હોતો તો.

આ એક એવા પ્રશ્ન છે કે, ગમે તેટલું ઉપરથી ભયજન કરે પણ એ કોઈ ભરણી જ નહીં. ચાલણીમાં ગમે તેટલું ખાણી ભરે એ વહી જ જશે. આવી જ રીતે કોઈ પણ માણસ એમ નહીં કહે, “અસ હવે બહુ થયું હું” તમ છું, મારે હવે કોઈ વાસના નથી.” પણ એ કહેશે, “મારી થણી તૃપ્તિઓ અને વાસનાઓ પૂર્ણ થઈ છે પણ ફક્ત મારા પુત્રના લગ્ન કરવા બાકી છે.” બીજે કહેશે, “મારા પુત્રના લગ્ન તો થઈ ગયા છે, પણ હાલમાં એની પત્ની ગર્ભવતી છે, પૌત્રનું મુખ જોઈ લઈ રહ્યા છું.” ત્રીજે કહેશે, “મારે હવે કશી ચિંતાઓ નથી, પણ મારો પુત્ર દર છાસ વારે માંદો પડે છે.” આવી બધી ચિંતાઓથી આપણે પોતે ક્યારે મુક્ત થઈ શકશું? એક દિવસ થમરાજ તેડવા આવશે અને આપણ ને લઈ જશે. અને કહેશે, તારે આવડું તો પડશે. પણ ચિંતા નથી તારી જે વાસ નાઓ બાકી છે, તે તારી વિપયસુખ હવે માનવ દેહમાં ક્યારે પણ તૃપ્ત નહીં થાય આથી તને આવડે જન્મે ગવેડાનો જન્મ અપાવીશ. ત્યાં તારી બધી વાસ નાઓ પૂર્ણ થશે.”

બીજાની ઇર્ષ્યા કરવાની જે વાસના બાકી રહી હશે તો તે પણ માનવ દેહમાં પૂર્ણ નહીં થાય એને માટે વડનો જન્મ લેવો. પડશે. કારણ આ બધી વાસનાઓ માનવ દેહમાં આ જન્મે કદી પણ તૃપ્ત થઈ જ ન શકે. કદાચ તમે એમ માનતા હશો કે, વાસનાઓ એને મેળેજ સંતોષનો શાસ લઈ તમને કહેશે “અસ અસ હવે બહુ થયું” પણ એક ક્યારે પણ થશે જ નહીં. આપણે ખલાસ થયું પણ તે અમર રહેશે. આથી વિવેક પૂર્વક, વિચારથી, સંયમ, વૈરાગ્ય વિગેરે રૂપી છુરીથી તેનો નાશ કરવો પડશે. થોડું પણ આ માર્ગે આપણે આગળ પગલું ભરશું તો જરૂર આપણે ઉત્તર થઈશું.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આત્મની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા લાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો શહે, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આવરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આસ્તમાં મહદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જયેશ વીમે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આત્મ આપી શકો છો, અને એમો તમારી સેવા કરી આત્મ લઈ શકો છો.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસર

ફ્રેમ્સલ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૨ જુન, ૧૯૫૬.

બ્રિટનમાં રંગભેદ

હાલમાં કેમન સાથે રંગભેદના નાશ માટેનું એ બીજા આગ્રહ છે તેનું મહત્વ એ નથી કે હવે બ્રિટન જેવી ગણ છે કે બ્રિટનમાંથી રંગભેદને દૂર કરવાની ચળવળને અંત હવે આવી ગયો છે, પણ ખરે ખરણ એ છે કે, તેઓ બાળી ગયા છે કે, ચોરાઓના ઉપરીપણના દિવસોનો દુનિયામાંથી હવે અંત આવ્યો છે. એ એક વિચિત્ર ઘટના છે કે, બ્રિટન જ્યારે એટલી ગણ હતું કે, આ રંગભેદના વટોળાથી રંગના સંસ્થાનોમાં ઉરકેરણી થતા પાત્રો તે પહેલાં એટલી જાણ ખરેખરી જાણે છે અને એ પણ બાળી લીધું કે રંગભેદને દૂર કરવાનું પહેલું હવે રાખવું એવું. ભારે બ્રિટીશ ટાપુઓમાં આ રંગભેદને દૂર કરવાની નિતીને નહોતો સ્વીકાર થયો.

બ્રિટીશ રંગભેદની નિતી સાથે અમેરીકાની અથવા સાઉથ આફ્રીકાની રીત કરતાં સાવ જુદી હતી. બ્રિટને રંગભેદને હવેશ સાથે આફ્રીકાની જેમ ક્યારેક રાખવાની નિતી કદી નહોતી સ્વીકારી, પણ અરણ્યમાં ઇલાયદાપણની નિતી સ્વીકારી હતી. અલગતાઈ રાજ્ય માટે એજ સારી રાજનીતી છે કે, અલગતાઈ નામની રૂઝેલું સ્વતંત્રતા, રહેવાની, ફરવાની, વિચારવાની અને પોતાના વિચાર મુજબ જીવવાની, હાથ. એ તેઓ તે માર્ગથી બીજા નાગરીકોને તુક્યાન ક્યો મગર, પસાર થતાં હોય. જ્યાં સુધી એશીયા, અને આફ્રીકાના વસાહતીઓ બ્રિટીશ સંસ્થાનના તાબામાં હતા ત્યાં સુધી ઇન્ડિયન લોકોએ રંગભેદને અપનાવ્યો. હવે અને તેથી બ્રિટીશ રાજ્ય ત્યારે રંગભેદના નાશનો કાયદો કરતાં અચકાતું હતું.

એશીયા અને આફ્રીકાના નવા બળના ઉદયથી આખા વિશ્વ

વાતાવરણ એવું થયું છે કે, રંગભેદની નિતી અને તે પ્રકારની હોય તો પણ તે એશીયા અને આફ્રીકાના લોકો માટે એક ચોતવણી રૂપ બન્યો એનો અદાવાત સેવતાં થયા છે. જે લોકો એશીયા અને આફ્રીકાના આગેવાનો છે તેઓને માટે રંગભેદ એક અપમાન ભરેલી બીના થઈ પડે છે. આ બધું બાળ્ય છતાં અને એમાં છતાં એને વળગી રહેવું એ એક ઇસ્તગીને કારણ અ.પ.વ. બાગર બાળ્ય. આજે જે સમૂહ તટસ્થ રીતે વિચાર કરી શકવાની શક્તી ધરાવે છે તેઓ તેથી આવા અપમાનને ખીકારે છે. બ્રિટન જે એક સમજદાર રાષ્ટ્ર છે તે બધું છે કે, અજે બીન-ગોરા સમૂહ સાથે હવે ખીલાની ને માન સેર વર્તવ ન કરી શકાય તો પોતે ઘણું બળગતું થઈ જશે. આથી આ “એ.ટી. કલર્ડબાર બીલ” લાગીને તેઓએ બીન-ગોરાઓ સાથે મીત્રીના કાય લખાવ્યો છે.

પણ આપણે હકત આજ દરેક બીલથી એકને તેવું ખરે મહત્વ વિચારવું નહીં એવું. સાઉથ આફ્રીકાના રંગભેદના પ્રયોગોને આ એક સારું ચોતવણી રૂપ છે કે, વા.શ. રંગભેદની નિતીને હવે બ્રિટન સાથે નહીં આપી શકે. સાથે સાથે તે એમ પણ જણાવી રહ્યું છે કે, આજે અડધા સેર બહુલતા દુનિયા સાથે તેઓ જે થાલી નહીં શકે તો તેઓ એકલા અર્થ પકડે. એ બ્રિટને પોતાના કાય રંગભેદની નિતીને નાશ કરી સારું ક્યો કર્યો તો તે સુન-ઇન્ડિયન સંસ્થાનમાં રંગભેદની નિતીને વિરોધ કરી તેને સામનો કરતાં જરા પણ અચકાસે નહીં. વધુમાં આજે સાઉથ આફ્રીકા પોતાની આસ પાસના સંસ્થાનોને સુનીયનમાં ભેળવી દેવાની જે ચળવળ કરી રહ્યું છે તેમાં પણ તે આગળ

વધી નહીં શકે. બ્રિટન પોતાના સંસ્થાનો રંગભેદની નિતીના પ્રયોગોના તાબામાં કદી નહીં ચોપી શકે કે જ્યાં તે પોતે રંગભેદનો વિરોધ કરી તેનો નાશ કરે છે. હાલ પણ આફ્રીકાને કે જે સ્થિતિમાં વિચાર કરી શકતાં હશે પછી ભલે તેઓ સુનીયનના કે સુનીયન બહારના સંસ્થાનોના હશે, સુનીયન સાથે સંસ્થાનોને એક કરી દેવાના સંવાદને કદી સાથ નહીં આપી શકે.

આજે અમે સૌથી સતોપની બીના એ છે કે, પશ્ચિમના બળવાન સમૂહ રંગભેદની નિતી નો ભેદ કરી સામનો કરી રહ્યાં છે. અને રંગભેદને કલંક રૂપે કે ગદી રૂપે નિહાળવાનું વા.વ.વ. તેઓ ફેલાવી રહ્યાં છે. અમેરીકા પણ આજે રંગભેદનો નાશ કરી રહ્યું છે અને બ્રિટન પણ તેજ પગલે ચાલે છે. ગ્રેટ બ્રિટન, અમેરીકા અને સોવીયેટ રશીયા આજે રંગભેદના વિરોધી થયા છે, આથી એક સ્વચ્છ વાતાવરણ ફેલાઈ રહ્યું છે. આ કારણે ઇલાયદાપણના સરજનારાઓની ધારણા હવે સફળ થવાનો કે.ઇ. સંભવ નથી રહેતો.

બીજો કાય સાઉથ આફ્રીકા નો હલ. ઇલાયદાપણના વિરોધીઓ એમ નથી સમજવાનું કે આથી તેઓ વિશ્વ માન્ય કરવાના માર્ગે એક પગલું આગળ વધ્યા છે. ઇલાયદાપણનો રોગ એવો છે કે, તે તેના લોચ બનેલાઓના મગજને અસર કરે છે. બીજા બાધ રોગોની જેમ તે પણ ત્યારે જ સારો થશે કે એને સીધી અસર પડે. અજે. આપણું ધ્યેય એવું છે કે એવું એવું કે ઇલાયદાપણની નિતીને અમલ આપણે અસર કરી સુધીએ. આ એક અડકર સંવાદ છે. આ ઇલાયદાપણના નાશ ને માટે એ આપણે આપણા ધ્યેયને અને આદર્શને બળવવ. હવે તો જીવો પણ અ.પ.વી પડે. આથી ઇલાયદાપણના નાશના લક્ષ્યોએને હકત એજ સતોપ મળશે કે તેઓ એકલા નથી પણ તેમને એશીયા અને પશ્ચિમના મહાન બળોનો નૈતિક સાથ છે.

આપણી આજે એ ફરજ છે કે, ઇલાયદાપણના પ્રયોગોને આપણે ચોખ્ખું જણાવી દઈએ કે, “ગોરી હુકમત”ના દિવસો નો હવે અંત આવ્યો છે.

નોંધ અને સમાચાર

જર્મીન ખરીદીમાં સમાનતા માટે આફ્રીકામાં સુએઝ કોર્પોરેશન પરીષદ ને નવસાલના માં સલીમાર ચકેરગા બરાઇ હતી તેમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે, બીટીશ વસાહતોની ઇસ્ટ અને સેન્ટર આફ્રીકામાં જે જગ્યા છે તે બધી બ્રિટીશ ગણસેને સમતપણે ખરીદવાનો હકક ધરાવે એવું. વધુમાં એવું પણ આ પરીષદમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે, જ્યાં તે ભાગી કે રંગના પ્રાયેક મુજબ પાસે જ જાશે. તે માલીકી હકક છે તેનો સ્વીકાર થશે એવું. આજ સુધી જે જાશે ના માલીકી હકક મોરોચેન હતો તેને ખરીદવાનો અપના કલ્પી માટે ભારતી હકક ગણી ભાગીએને ફોવા એવું.

આ પરીષદ બીટી એ માનવી કરી હતી કે, સમાન જવાબદારી અને તો નાજા, તથા મેનત કરવારોએને પમાર નું ધારણ સરખું હેવું એવું. પછી ભલે તે મોરો હોય જા બીન-ગોરા હોય.

આ પરીષદના ઉદ્ઘાટન સમયે જી. સે.સ. કનડર જે.ટ. નેઓ ભાગીતા સાઉથ આફ્રીકન સેન્ટ છે અને આ-ફ્રીકન સમાલોના નિષ્ણાત છે એમનું સેપીસ નિવેશન થવાનું હતું. તેમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે, “નવા આફ્રીકાને સર્જવાને માટે ભેદની જગ્યા અને બીજા આજની આપણે માનવ ભાગી છીએ, બીન-ગોરા અને ગે.રા મને કલ્પો ભેદભાવ છે એ વિશે હું પૂર્ણ માહિત્યાર છું. બધી ઈમેને એક સરખા માર્ગે દોરવાને માટેની શાખામાં આફ્રીકાનર આજે હાર પામ્યો છે. આફ્રીકાનરોના વિચારો પણ સકારાત છે અને તેથી તેમની દરેક હકક રંગોના ભેદ ભેવા માં જ સુચવાઈ ગઈ છે.”

આ પરીષદે ગાંધીને સરખો અલ-ધીમાર મળે તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો. વધુમાં આ પરીષદમાં એ પણ દારવામાં આવ્યું હતું કે, “રંગભેદની નિતી નો પૂર્ણ નાશ કરતાં ધણી સમય જરા પણ બધી સરકારોએ આ રિયામ

વિવિધ વર્તમાન

જેરકાર પ્રવેશ લેવાની પોતાનું બનવું કરવું નોંધ્યો. બધી ડોમોને ભેગી કરવા માટે રાષ્ટ્રીય ભાષા તરીકે ઇંગ્લીસને રથન આપવાની અમલદારી પર આ પરિણે ભાર મુક્યો હતો.

રંગભેદની નિતીનો અવધાન

પરદેશની વિષયોના પ્રશ્ન વિષયો આ અહીં રંગભેદની અને હંડાપડાપણાની નિતીનો અભ્યાસ કરવા આવ્યા છે. શ્રી. એચ. પ્રિન્સેન, જેઓ એમરેટર ડેમ યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓની કઉન્સિલના પ્રમુખ છે, શ્રી. શ્રી. રીચી આયરીશ રુડન્ટ એસેસી-એસનના પ્રમુખ અને શ્રી. એ. ઝાન્ડનર્ગ જેઓ રીચીસ એન્થ્રોપોલોજીકલ સુપીરન એન્ડ રુડન્ટના ઉપ-પ્રમુખ છે. આ લોકોએ અત્રે આવી કોઈપણ, અને જે. સ્ટેટરસુથ યુનીવર્સિટી કીંગ્સન બીજા પાંચે યુનિવર્સિટી નો રંગભેદનો અભ્યાસ

કરી લીધો છે. આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓની પરીષદ તરફથી આ લેખો આવ્યા છે. તેઓ અહીં પોતાના અભ્યાસ વિશે કાંઈક કહ્યું જાહેર કરવા નથી હાથેડા. "અમે બધી માહિતીઓ મેળવી છે." એમ એક પ્રમુખે તમામ તેઓએ જણાવ્યું હતું. "પણ ત્યાં સુધી અમારો અભ્યાસ પૂરું ન થાય ત્યાં સુધી અમે ખોન રહેતા. હમણીએ છીએ."

હાંડન તરફથી ભારતનાં પ્રધાનનું બહુમાન

ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નેહરુ ત્યારે પ્રધાનોની પરીષદમાં બામ સેવા હાંડન જનાર છે ત્યારે તેમને હાંડન તરફથી જે હાંડનની સૌથી ઉંચામાં ઉંચી પદવી છે "કોમ્પ્યુટર ડીપી સીડી એન્ડ લેફ્ટનન્ટ" તે એનાયત કરવામાં આવનાર છે, આ પદવીદાન સમયે જાણીતી સીડી ગીલ્ડેસની ડીપ એન્ડ મેમન કાઉન્સિલમાં થનાર છે.

હિંદીઓની સભામાં

શ્રી. આઈ. ડી. પ્રિન્સેનના મુખ્ય કોમિસની વાર્ષિક સભા હાંડન જે સભા બરાબર દરેક તરફે સી આઈ. ડી.ઓ પ્રવેશદર પર પહેરા કરનાં ભેગામાં આવ્યાં હતાં સગરના ફેટલાક સાથે કપડામાં સજ્જ થયેલા ગેરા રી. આઈ. ડી. ઓએ ગોદરમાં બેસાડેલા ચોરીનું કામ કર્યું હતું. જયોરના તેઓને ખસેડી ખીન-ગોરાઓને જાં કુકાયામાં આવ્યાં હતાં.

વંધુ છે નવા કોકેટરો

કરમનના જણીતા ડો. કે. એમ. સીંઘતના પુત્ર શ્રી. હંડાલીમ સીંઘત કમલીનમાં જેઓ અભ્યાસ કરી રહ્યા હતાં તેઓએ કોકેટરની ડીપો મેળવી છે. તેમજ રવ. કાલાબાઈ સુઝાના પુત્ર શ્રી. કાન્તીલલ સુઝા જેઓ કમલીનમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા હતાં તેઓએ પણ કોકેટરની ડીપો મેળવી છે.

કેનીયા વસાહતી કાયદો

કેનીયા સરકારે બીજા દેશના વસાહતીઓ સામે પ્રતિજ્ઞા મુજબ ફેરવ બિડીકરો માટે પોતાના દ્વાર ઉપડા મુક્યા છે. આ કાયદે કેનીયાની દોડી કોમિસે સખાન વિરોધ પ્રદર્શીત કર્યું છે. રાષ્ટ્ર સમુદાના બીજા દેશોમાં આથી અપમાન થઈ રહ્યું છે અને તેની સામે રાષ્ટ્ર સમુદાના બીજા દેશો અને રાષ્ટ્રસમુદાયે પોકારે કાઢવાનો નોંધ્યો એમ પણ સૂચન કર્યું છે.

શ્રી નેહરુના જીવન પર અસર

શ્રી નેહરુએ એક વાર્તાલાપ વખતે જણાવ્યું હતું કે મારા જીવન પર સૌથી વધારે જે વ્યક્તિઓની અસર થઈ છે. હું આને જે હું તે મારા પોતાને પ્રતારે અને માધીજને પ્રતારે છું. આ ઉપરાંત મારી મોટી વયે મારા પર કબીરે દાગોરની પણ ઠીક ઠીક અસર પડી હતી.

મારા પિતા બધા પ્રેમાળ હોવા છતાં બધા જ દેશકે શિસ્તપાલક હતાં અને ઉપદેશ વ્યક્તીત્વ ધરાવતા.

સામાજિક અનિષ્ટોના સુખ

અમદાવાદમાં આ દાયકાની એક પરીષદ-અથા માસમાં બરાબર હતી. એમાં બધી અર્થિક બાબતો કરવા,

- ઉદ્યોગ દ્વારો, સિખરવા અને કમ અપાવવું
- ક. એને નિર્ભય કરવા રજાનું માટે તાલીમ આપવી.
- ચ. ઓઓનું પેશીસત્ત્વ ઉત્તુ કરવું.
- ખ. ઓઓ માટે એ ડોપર ઉભા કરવા
- દ. કપડામાં જે કાંઈક કુદીઓ હોય તે દુર દરાવવા કુદીસ છાંનવી.
- ઙ. ઓઓમાંથી મરીખી, અઘાન, ગોઠારી ટાળવા સરકારની સાહયતા મેળવી ઉપયોગ થયેલા.

કેન્દ્રના પ્રધાન તરીકે શ્રી મનુભાઈ શાહની નિમણૂકની બહુશાલ

સોશાલિસ્ટ સભાના સભ્ય શ્રી મનહરલાલ મનસુખલાલ શાહની કેન્દ્રના પ્રધાન તરીકે અને લોકસભાના સભ્ય ડો. મનમોહન દાસની નાનક પ્રધાન તરીકેની નિમણૂક સત્તાવાર રીતે જાહેર કરાઈ છે.

મનુભાઈ શાહ ઓલોમિક નિકાસના રૂપરૂપના દેહી ધરાવશે અને વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતા સહાય સંકળાયેલા રહેશે, જ્યારે ડો. દાસ શિક્ષણ ખાતાના નાણા પ્રધાન ચૂંટાશે.

ગુજરાતી ભાષાને સુવર્ણચંદ્રક

કચ્છના ખાતે અખિલ હિંદ તરફથી કાંતજી દરીશાઈ યોગાલ હતા, તેમાં કચ્છવાળાના ઉદ્યોગ શિક્ષક શ્રી રણેશભાઈ પટેલ એક કચ્છમાં ૪૦૩ તારે કાતી સૌ પ્રથમ આવ્યા હતા. મનુભાઈ શાહને તેમને સુવર્ણચંદ્રક, ડા. ૧૨૫ રાંડડા અને ૧૦ વાર કીણી ખાદીના હતાં. આવ્યા હતાં. મુગલ ખાતે યોગાલે મુગલ પ્રાંતની હરીશાખમાં પણ તેઓ સૌ પ્રથમ આવ્યા હતા.

હોસ્ટેલ-કોટી તરીકે અનાજ

કચ્છની કાંઈ રૂઢની હોસ્ટેલમાં રહેતા વિદ્યાર્થીઓને તેમની હોસ્ટેલ શીનું ભરણ અનાજ દ્વારા ભરવાની સમજા આપવામાં આવી છે. "એક્ટુના કુદો આ રીતે હોસ્ટેલનો બાબત થઈ શકે" તેવા અ.અ.પથી આ પગલું લેવામાં આવ્યું છે." એમ હોસ્ટેલના મંત્રીશ્રીએ જાણના આ એક સમયે જાણવાનું જણાવ્યું હતું.

આપણે આ હરી કાઢી શકીશું ?

શ્રી. રામકે જીવનનો મુગ્ધાના દુઃખપલ એક હાંડીમાં એક લેખ છે જે વિચારવા જેવો હોવાથી અને હલેલો છે. -તંત્રી.

ભારતવાસીઓ પરદેશમાં જ્યાં જ્યાં જઈને વસ્યા છે તેમાંથી કેટલાક મુશીમાંથી હવે તેમને પોતાના પ્રકારે ઉપાસા થઈ છે તે જાણીને મને નવાઈ નથી લાગતી. એવા કેટલાક દેશની સરકારે ભારતવાસીઓને તેમના વતન આ પછા ગોઠવવાનાં પગલાં જારી છે તે અહીં દુર ભેડાં કદાચ આપાથી લાગશે, પણ ભારત સરકારની સિખરતિ મેળવીને અરેબીઆથી અહીં અભ્યાસ કરવા આવેલા એક વિદ્યાર્થી તરીકે મને લાગે છે કે, નિરોહીની એવી સરકારો અને પ્રજાઓના ખમાખમાં બધું કહી શકાય તેમ છે.

અમારે ત્યાં એવાનાં દસ દજારથી વધુ ભારતવાસીઓ દરે. અખરો કાપડનો વેપાર, કેટલાક મદરવા હોયો તે સરકારી દેશ એમના કામમાં છે, એટલે એમની ધન્યજ્ઞતા મહેલો સુખી છે. ભારતમાં તે સગને પણ ન જોઈ હોય તેની સાબળી તેઓ અહીં જોખે છે. પણ આદર્શ ગામ લખવા નહીં વરસો કરીપાન પણ જ નો અગા

અજમ ડામ તરીકે જ જાણ્યો છે-કુકમાં ફિલિયુ અરેબીઆની વચ્ચેવચ એમણે એક ભારત જ ઉત્તુ કર્યું છે. આ જ્યાં હોયે એમના ને જમારા જીવન વચ્ચે સુમેળ થો નથી. અમારે કાપડ લેવું હોય ત્યારે એમની પાસે જઈએ, એમને કાપડ લેવું હોય ત્યારે અમારી પાસે આવે. પણ, ત્યાં અમારા સંબંધો પૂરા થયા. એમને મળવાહળવા માટે જુદી કસબો છે, એમની જુદી શાળાઓ છે, રમતમગતનાં જુદાં મેદાનો છે. દેખાતી રીતે જ, અમે સાથે મળીને કામ વરતોને ઉપયોગ ન કરતાં હોઈએ એટલે અમને એમની ઉપર બધું હેત ઉભરતું નથી. આવા અત્યાપજાનું એક પરિણામ એ આવ્યું કે મુનિસિપાલિટી અને પારાસભાની ચૂંટણીઓમાં હોડીઓને ઉપરાઉપરી હાર મળી. એક પણ હોડી એમાં ચૂંટાયો નહિ. ભારતમાં ભારતવાસીઓ માટે અને માન છે; તે જ રીતે અરેબીઆમાં અમને ભારત કેસ માટે પણ માન જ છે. પણ નિરોહીમાં હોડીએ પોતાનું અત્યાપજું ઓછું કરવાનો સમય હવે આવી ગયો છે. ને દેશો આ જાણે એ વસ્યા છે તે તેમનાં કામથી વતન છે-માત્ર બન ભો

બાળકો અને પ્રાર્થના

કરસનદાસ કાલીદાસ પ્રભુપતિ
(વિષયક : શ્રી બાંધી બારણ વિદ્યાલય—જોડખા)

[આ લેખ મા બાંધી બાળકોને સમજાવે એમ હવેથી છીએ.—તંત્રી]
૨૬ ધર્મના પ્રાર્થનાને અમરવતુ—
દિ પહેલું રથાન અપાયેલું છે. એની પાછળ કારણ છે. અને તે એ કે પ્રાર્થના આપણને (મનુષ્યને) અને પ્રભુને જોડતી એક સંકળણ છે. અને તેથી જ આપણે એક યા બીજા પ્રકારે દરરોજ પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

સાથે સાથે આપણે એક નાના બાળકોને પણ પ્રાર્થના કરાવતાં હોઈએ છીએ. આપણે એ નાના બાળકને કહીએ છીએ. "બાળક, હાથ નોડ, મેલ, રામ સીતા રામ," બાળક હાથ નોડીને તેની કાલી કાલી ભાખામાં "લામ છીતા લામ" કરે છે. આપણને રમુજ મામ છે. તે બાળકને મળ પડે છે. પછી તે બાળક મોડું થતા (ફિઝીકલ અવસ્થામાં આવતા) વ્યવસ્થિત રીતે હાથ નોડી, પ્રાર્થના કરવું યથ જાય છે. પણ આપણે તેમને હાથ સા માટે જોડવા ને પ્રાર્થના કરા માટે કરવી તે બધું રિગતવાર સમજાવતા નથી. અથવા આપણને સમજાવવા જેટલો સમય મળતો નથી ! પરિણામે બાળક તેની ઝૂનપણની ટેવ અનુસાર મા દેખાડેખાથી પ્રાર્થના કરવાનો રીત (I) કરતો યથ જાય છે.

બાળકોના મન અંગણ હોય છે. અને કહેને કંઈ પ્રતિ કરવી એ એમને સ્વાભાવિક થાય છે. થયાં બાળકો પ્રાર્થના કરવી વખતે હળવી મરતી કરતાં, કોઈના કાનમાં બામળી નાખતા, કોઈનો હાથ જેવતા, આગળ ની છોડીની રીખન છોડી નાખતા કે પાખતા, અમરવિધાં કરતા હોય છે. અમરવત, આ બધું તેઓ કરે છે તે એવી રીતે કે કોઈ જોઈ ન જાય એ રીતે ! અને આવી રીતે 'કંઈક' પ્રતિ કરતા તે કુદરત જોઈ જાય તે બાળક વહેલો વહેલો હાથ નોડી, આંખ મીચી માયું નીચું નમાવી પ્રાર્થનામાં તરતીન બની અવાનો હોમ કરે છે ! આપણે બાળકને હાથ નોડાવી, માયું નીચું રાખવાની ટેવ પડેલો જ પડાવી છે. એટલે તે

જાય છે. તેવી જ છગાસાં પ્રાર્થનાની બાબતમાં પણ એક બાળકને યથ થયાં બાળકોને થતી કરી. પણ પૂછવાની હિંમત કદાચ ન હોય-તે બાળક ને યથેલી છગાસાનો મતલબ આ હોય : "પ્રરુદ્ધ, હાથ નોડીને, -આંખ મીચી, માયું નીચું નમાવીને જ અમારે આ માટે પ્રાર્થના કરવી જોઈએ ! આપણ તો જાહેર પ્રાર્થનામાં આવી રીતે નથી કરતાં. પણ જાણતો સીધા જ હોમ રહે છે ને હાથ પછ નથી નોડતા."

બાળકનો પ્રથમ અરેખર સાચો છે જતે જોડેલા રસને જોઈ આવા પ્રશ્નો ઉદ્ભવે એ સ્વાભાવિક છે. થયાં વડીલો, પ્રાર્થના વખતે હાથ નોડતા નથી, પરંતુ કેવળ, કોઈવાર 'દેવિ-માર'ની રિયતિમાં કે અલગવાળીને જ હોમ રહેતા સાધમ પડે છે !

બાળકના પ્રશ્નોનો જવાબ આપવે જ જોઈએ, અને તેમણે આ માટે એ અલગવાર કરવાના છે, એ સમજાવવા ના હેતુથી જ પ્રાર્થના વિષે બીજી વિવરણ ન કરતા એ આ પ્રશ્નો કહ્યું :

"વડીલો તો રિયર લુદિતા છે. પ્રાર્થના વખતે એમનું મન એકચિત થય રો છે, જ્યારે તમને મન સદે-ભાષી એકચિત થઈ શકતું નથી. (આ કથન દરેક વડીલોને લાગુ પડે છે જ એવું નથી, પણ બાળકોને અલગવારનો યેવ સમજાવવા આ પ્રશ્નો કહેલું) તમારે હાથ જોડવા માટે જોડવાના છે કે પ્રાર્થના સામગ્રી હોય સારે તમારા હાથ બીજા કરા કરમમાં રોકાયેલા રહે નહીં. એ તમારા હાથ છુટા રહેવા દેવામાં આવે તો તમને આગળ પાછળ હોમેલા વિવરણોને કંઈ દીખણ કરવાનું મન થય આવે, અને એમ કરવાથી તમે તો પ્રાર્થના યુગો જ, સાથે બીજાને પણ અલેખ પડેલાકો. તેથી પ્રાર્થના માં અલેખ ન પડે-એ અને શિસ્ત જાય વાલ રહે એ હેતુથી તમારા હાથ નોડી દેવા એમ કહેવામાં આવે છે. હાથ નોડેલા હોય એટલે સ્વાભાવિક તમે કંઈ પણ દારવારક પ્રતિ કરતા અટકી જાઓ.

બાળકોને વડીલો આગળ "દેવેશ નમ જ બનવું જોઈએ, પ્રભુ તો મહાન પિતા છે. અને એ મહાન પિતાને આપણું મરતા નમાવવું જ જોઈએ. પ્રાર્થના કરતા આપણે ધણીવાર જોઈએ છીએ, "નમસ્તે અમારા, અલો ! માણતા." આપણે, પ્રભુને નમસ્તે કરીએ છીએ. નમસ્તે (નમઃ નતે નમસ્તે) નો અર્થ જ તમને નમન, એમ થાય છે. અને નમન માયું નીચું રાખીને જ થાય ને ! તેથી આપણે પ્રાર્થના વખતે માયું નીચું રાખવું જોઈએ."

આર આ જવાબથી તેમની સંકાત સમાધાન થયું. આજ નિયમ પ્રાર્થના કરવા માટે છે એવું નથી. પણ અણતા બાળકો માટે તો આજ રીત લેવા છે.—સહજ છે. કુદની વાત તમે જાણો છો. બધું જ કાચીવખમાં તેઓ જ અમમાં તપ કરવા ચાલ્યા ગયા હતા. કોઈ પણ દિસાએ પ્રભુ દર્શન કરવાની તેમને તાલાવેલી લાગી હતી. અને તેથી જ તેમણે તપ આદ્ય. તપ એ પ્રાર્થનાનો જ એક પ્રકાર છે. તમે જાણો છો કે તેઓ કોઈવાર પમ ના અંશુા પર પણ લેલા રહેતા ! કોઈ વાર કંઈકુળ બાળકો તે કોઈવાર જાડના પાદડા ખાઈને ચલાવી લેતા. આ બધા યાલાવાર, કેવળ મન ને રિયર કરી, પ્રાર્થના કરવાની રીત છે. તમને કદાચ ખગર નહોં દે.પ કે આપણા દેશ-ભારતમાં-દિમાલયની યુગમાં કેટલાય સાધુ પ્રાણામ કરી (પાસ રાખીને) તો કેટલાક શિષોસન કરી (માથા પર જોના રમીને) પ્રાર્થના કરતા હોય છે !

પ્રાર્થનાના યાલાવાર કેવળ મનને રિયર કરવા માટે જ છે. ઉપર જણાવેલા યાલાવાર સમજાવે એ બાળકો પ્રાર્થના કરશે તો જ તેમની પ્રાર્થના સરળ થયેલી અણાશે.

શ્રી. છ. વી. જોડલનું
અવસાન

-લુહરોપાટ અને દસિવતની બંધોતી વેપારી વેડીઓના શ્રી. જમ-જનન જોડનું મુંબઈમાં ૪૪ વર્ષની પુરાન વયમાં તા. ૧૫-૬-૫૬ના અચાનક અવસાન થયાના કુખર ખબર અમે અજાં કરતાં.

વિ. જોડલની વેડીના તેઓ મુખ્ય

નાજની બેટમાં તેઓની વેડી પણ એક હતી.

૧૯૪૬માં તેઓ હાલ જમ વરવા અને ત્યાં તેમણે "છ. વિ. જોડલ એન્ડ કુ."ની નવી વેડી યથ કરી હતી. તેમના અવસાનથી સારથ આક્રીહા ના હોડીઓને થોડી જોડ થઈ છે. અરજનાર વેડીના પાછળ ૧૬ માતા,

અમરવત શ્રી. છ. વી. જોડલ અણ બાળકો પાંચ એવે, પાંચ યુગો એ યુગીઓ અને પાંચીને દસ બહેનો કુટુંબને રોડ કરતાં યુગી ગયા છે. અરજનારના અ.માને કપર ચાલી આપો અને કુટુંબીઓને કુઃખ સહન કરવાની શક્તી આપો.

સામાર સ્વીકાર

મતાઓ કુલ સરવાળો	૭૮	૧૫	૮
બી. યુ. ખીરવી (પ્રોટેસ્ટાન્ટ)	૧	૨	૧
નરુ ટાભા (કામળ)	૧	૧	૦
દેલી યુગ દેવરસ	૨	૨	૦
કારગો દેવરસ	૧	૧	૦
બી. નારણ (જોડખા)	૧	૧	૦
એસ. વી. દેસાઈ	૫	૦	૦
એમ. કે. દેસાઈ	૨	૨	૦
એસ. જોડાણ	૧	૧	૦
ડી. કે. પટેલ	૧	૧	૦
એ. બી. રી. બાર	૧	૧	૦
દશામ મનનલલ	૩	૦	૦
જે. કટીર	૬	૦	૦
ડી. પરશુ	૧	૧	૦
ડી. રામજી (સામમસદ, જન)	૧	૧	૦
પી. બાલ (દમકમળ)	૧૦	૧	૦
એ. એમ. બલત (પીટરીટી)	૧	૧	૦
ડી. ડ. આમ. ભોરત (રેવર)	૧	૦	૦
એ. ડ. સેમ વો. હલીક, એ	૧	૦	૦

સ્વ. ગાંધીને ડા. હોમસની અંગૂઠી

હાલમાં અઢી મહુ મસ પછી સ્વ. મણીલાલ ગાંધીને તેમના પરેશ ના મોતે અને આથીઓ તરફથી અંગૂઠીઓ, આપવા કરે છે. એમાં કામ્યુનીટી ચર્ચના મીનીસ્ટર ડો. બ્રેન, હેર્બર્ટ હોમ્સ જેઓ મહાત્મા ગાંધીજીના મૃત્યુવખા આપ્યા હતાં અને તેમના મહાન અક્ત છે તેમને મોહસેલ લેખ અને આપીએ છીએ. તેઓએ આ લેખ આપ્યો છે માટે મોહસેલ હતાં પણ તે વખત સર મળી ન શક્યો આ એક મહાન માણસની મહાન મહુસને હિમ્મત અંગૂઠી છે.

અંગૂઠી

કામ્યુનીટી ચર્ચ તરફથી શ્રી. મણી-લાલ ગાંધીના મનમાં તેમના અને-રીકાના પ્રસન્ન વખતે ૧૯૪૬મ, મોખન

માં ગાંધીજીએ રજાપેલા 'કમ્યુનિસ્ટ ઓપીનિયન' હ.પ.નું સમાધાન મણી-લાલ ગાંધીએ પેતાના આખા જીવન દરમિયાન કર્યું હતું. તેઓ પેતાના પિતાની નેમ અહિંસામાં મનનારા હતાં, અને તેઓએ પેતાના અતેક આચરણોથી તે ખતબુ દર્શાવે છે અહિંસામાં જેથી અખુદ રાકતી બરી છે.

મણીજીએ ૧૯૪૮માં તેમના પિતા ના અવસાન બાદ તુરત કરેલી સર. મહત્તી મળવરે મણીજી મહત્તની હતી, આ એક મુદ્દર તક હતી કે ત્યારે મહાત્માજીને આત્મક આપવાની રીતે બધે ફેલાવેલે. હતાં ત્યારે સમુદ સરખા મહ કરી હિંસાવાદની હાથ ધરી, અત્ત વિચારી તે દરમિયાન આ લાલ કોપાડમાં આવી હતી. આ કુચ દોઢની દાદી કુચની માય જેવી જ

તે ચાલુગાર દિવસ

સ્વ. હોમસ હેર્બર્ટ ડો. બ્રેન, હેર્બર્ટ હોમ્સ તથા સ્વ. મણીલાલ ગાંધી.

કમ્યુનિસ્ટ ગોઠવવામાં આવ્યું હતું અને તેઓ તેમના કુખ્ય સ્થાન પર અમર રહેવા માટે દતા તે રાત અમે જલ્દી છુટી રહીશું નહીં. તેઓ મહાન પિતાના પુત્ર હતાં. મોટા સ્વભાવ અને બધામાં બધું જવાની સાદી તથા સ્વચ્છતા, બહાદુરી, દક્ષતા વિશેષમાં મણીલાલ પેતાના પિતાને મળ્યા મળતા જણાયા હતા. કુદરતનું કલ્પનું કે, મણીલાલને અમાનક અમારી વચ્ચે આવવાને સોદેઃ મળેલો. અને એ પ્રસન્ન વગર દોસે કાંઈ છીએ અને અને અખુલમુદ્દ કે, અમારી વચ્ચે તે મહાન પિતા અને તેના પુત્ર બન્ને તે રાતે હાજર હતાં.

મોક્ષ વર્ષ પહેલાં મણીલાલ મોટી દોષમાં જન્મ્યા હતાં. તેઓએ પેતાની આખી જીંદગી સાથે આઝીઝાની સેવામાં પિતાની, આ સેવાના કાલ દરમિયાન અનેક કષ્ટોમાં તેઓએ

ભાગ લીધો અને કારવાસ મોખવો. આ એક આત્મની બીના છે કે, આ એ પિતા-પુત્ર દેવતા બધા એક બીજાને મળતા આવતા હતા. નહીંસ હતી. સામાનમાં બધે તેની કળી અસર ન જણાય હતાં કે આત્મકી માટેનું પહેલું પગથીયું હતું. આ વખતે મણીલાલને પક્ષવામાં નહોતા આપ્યા પણ તેમના સાથીઓને પક્ષવામાં આપ્યા હતાં.

મણીજીએ જે અહિંસક હાલ સરળ રીતે દોષમાં અમારી હતી તેને આક્રિશ્માં મગાવવાને પ્રથમ મણીલાલ ગાંધીએ કમો દતો 'સુપ્રેમ ટાઇટલ' માં એમનું ખર્ચ મિત્ર દોરવામાં આવ્યું હતું. તે કમો છે, 'સુપ્રેમ' સીધો, અને કમ્યુનિસ્ટના વાલિદ, બીડી, કાર કે મસ મગાવતા. વપસન વમરને, મણીજી દર્શાવેલે વલિદોવાળો એ માનવ એના પિતાને ખરા પુત્ર હતા.

આ એમને મણી પોત્ર અંગૂઠી અપ'જી થઈ છે. પણ એ લોકો એમ માનશે કે તેઓ ફક્ત તેમના મહાન પિતાને અનુસરવાને એક ખરા પુત્ર હતા તે તેઓ મણી પોત્રી ગુલ કરે છે. કે રથ તેઓ પેતેજ એક મહાન માનવ હતા. મણીલાલને. વધોતો ત્યામ અને દોરવણીથી આવનાર પરિણામ તેના તેઓ દેખત ન રહી શક્યા આ એક કુખની બીના છે. જીત બરર મળી. ત્યારે જીત મળશે ત્યારે તેને મારે જાણીશો આપનાર, એના કલિ-મણીલાલ કલિમાં મોખરેનું રમાન એમવશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગે.રાઓનું આરોગ્ય (૨૫૦માં પાનાથી આશુ)

મહાત્મા કમીસને ૧૯૪૨-૪૪માં રાષ્ટ્રના આરોગ્ય માટે દેટલીક મણી સારી સુખનાઓ રમશેલ વમર બધી પ્રતીબંધની વરતી મરે કરી હતી. મહાત્મા કમીસને આરોગ્ય માટે દેટલીક સુખનાઓ કરી દરી તેમાંની 'હેલ્થ સેટ' આજે ને છે તે એક છે. બીજી ચારમાંની એક છે. તંદુરસ્તી સુધારણા ક.પ' (૧) સારા મોરાક, બધી રીતે મુખાકારી, અવધાસ, કસરત, રમત

મમતાના સાધનો, લિંગમમાં સુખક કારી, આરોગ્ય વિશે જ્ઞાન, અને પૂરતો ખચાદ સુદ પછી થયોના વમરો વધ્યા છે એ બીના ને કે સત્ય છે, પણ નાજુની કીમત મતી અંધ છે એ પણ વધ નમાં લેવું એકએ, અક એનનો હેવાલ જણાવે છે કે, મણી લોકો સારી રીતે રહી શકે, અને સારે જીવન જીવી શકે, એટલું જમતા નથી ત્યારે સુધી રહેણીનું અને જીવનનું પોરણુ હેતુ નહીં બને ત્યા સુધી સરકાર ને કાંઈ કરી રહી છે તેનો મણી જીવન કાવદા નહીં વત થશે. કહેરમાં રહેનાર મરીબની પછી તે અને તે જાતીના હોય મણી કહેલી જીંદગી હેતુ છે. કારણ એને એણે મળતા નાણા પરજ જીવન નિવાલ કરવું પડે છે. ત્યારે મ.મગાનું જીવન તેને કાંઈ અને કાંઈ રીતે બીન લિંગમ થી મદદરૂબ બને છે.

—અધુરું.

નવલ કલાઓ

દોરીસની આપવીતી	૫	૩
છલો અબીનય	૯	૬
બીજા પુસ્તકો		
જુડાન વલ	૨	૫
એવાઈની સાધના		
(દોરીસના મરજવાળાનું જીવન છે મળવાનું ટેકાણું આ આપીએ		

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaibhais" Phone. 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1903)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	per lb.		per lb.
1. Oily Tounhall	2/3	1/Grade Loose Tea	4/3
2. Chana Shell	3/4	Serendhami Sopari	7/
3. Chana Bour	1/	S. D. Nuts No 2.	5/6
4. Urad Flour	1/2	Jacks	2/
5. Urad Dhali	1/3	Varied (Soomph)	2/
6. Mung Dhali	2/1	Musard Seeds	2/
7. Whole Moong	6/	Shilli Seeds	1/3
8. Whole Urad	6/	Whole Lilians	1/3
9. Special Peasdhali	10/	Taggory (Gar)	1/3
10. Ordinary Peasdhali	7/1	Pale Chilli Powder	2/
11. Egyptian Rice	10/	White Haldi Powder	2/
12. Whole 21. Masoor	7/1	Cocanuta (1 each) (Various)	2/
13. Masoor Dhali Red	1/		
14. Tamarind (Amis)	3/3		

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ત્રેસું

(મતાંકી આજુ)

કમલેશ બીજે દિવસે ધરમાં જ બેસી રહ્યો. એ જાણતો હતો કે માધવી હજી મુંઝામાં જ છે અને ધારે તો તે મળી શકે એમ થયું છે. પરંતુ તેને એવી ધ્રુવ ધર જ નહિ. દેસાઈએ સાથેની અવાજો વિચારો જાળ્યા ખરા, પરંતુ માધવીની પ્રેમ અંજલિથી એ એટલો તૃપ્ત થયો હતો કે કાંઈ બનાવ તેના ચિત્તની પ્રસન્નતાને હાલી શકે નહિ. રજાના દિવસેમાં મુંઝાઈ છોડીને બહાર જવા નું એણે નક્કી કરી લીધું હતું. પરંતુ તે પછી માધવીની વિદાય પછી જ એ કરવા માગતો હતો. એક વિચાર મનમાં આવી જતો હતો: 'માધવી ને મારા મનની રિયલિટી જાણવું એને ખબર આપું કે એનો આ પ્રમ વધે સુધી વિચાર સહેવાની સક્રિય આવી શકે એમ છે.'

પછી આ વિચાર આમળ વધતો નહોતો. માધવીના દિલમાં કાંઈ પ્રકારનું મનોમંથન થેલ કરવા એ ધ્રુવતો નહોતો. માધવીએ એને પ્રેમ કર્યો, એ એક હકીકત જ એને રાત્રી સંતાપ આપવા માટે પૂરતી હતી. માધવીના દિલમાં આવી લામણી કેમ પ્રગટી હશે એવો વિચાર એને આવી મથો હતો, પરંતુ તેને ઉત્તર શોધવા એ મથો નહોતો. માધવીએ પોતે પછી એ વિશે ક્યારે વિચાર્યું હતું? હા, તરિકા પોતાને ઘેર જઈને એણે વિચારતી હતી ખરી, અને આંતરે તેણે શોધી પણ કાઢ્યું હતું કે અપોદામાં રહેલી માધવી કમલેશની મરતીથી આકર્ષિત હતી. સદાય સંતાપમાં વિહરતું એણે ચિત્ત. કમલેશની કંઈક અમર્યને શોધતી તે સદાય ઉદાસ રહેતી આખોને ભેદ એમાં ગમ્યું હતું. માધવીના વર્તનનું એને આશ્ચર્ય થતું હતું, હતાં તેમાં અસ્વાભવિકતા લાગતી જાણતી. માનવીના ચિત્તમાં પ્રેમનો પ્રવેશ થાય હારે અચ્છાપાત્ર પરિવર્તન થઈ જાય એવું તરિકા

કવિ આત્મને આજે તો એટલાથી નિર્મિત મળી ગઈ હતી. એણે આખો દિવસ એ આનંદમાં જ પસાર કરી દીધો હતો.

ત્રીજે દિવસે કમલેશનું અંતર કંઈક અનિચ્છાકિત ધ્રુવ ધોવ એમ દેખાયું. સવારથી જ મન એવેન રહેવા લાગ્યું. માધવીને પ્રત્યક્ષ રૂપમાં મળવાની ધ્રુવ તો ન થઈ, પરંતુ આંતરિક સમસ્યા એને લાવવા માટે લામણીમાં પ્રભવ થવા લાગી. આ લેદનામાંથી પ્રથમ તો પેલી કાલ્પકળી જ ચિત્તમાં રુચી. એ મજબૂતપો: 'તુંહી તુંહી બસ એ જ આત્મની, પરમ પ્રેમકલા ખીલાવી રાજી' પરંતુ એ લા થોડો નહિ. થોડી વારમાં તો દ્વંદ્વમંથનને અંતે પ્રાપ્ત થયેલા અમૃતના જાણે કુંઠ દલવાવા લાગ્યા! કવિ કમલેશના દેવામાંથી કાલ્પની સ્વપ્ન સરવાણી કુટી અને રથૂગ રૂપે એ કામળ ઉપર વહેવા લાગી.

બરાબર એ વખતે જ માધવી દિલમાં એણું રમરમ કરતી અને બાહ્ય રીતે એને સરિખત નમસ્કાર કરતી નિર્ભાવ જવા માટે મુંઝામાં રહેવાની વિદાય લઈ રહી હતી.

પ્રકરણ ચૌદમું

તરિકાએ કમલેશ પાસેથી વિદાય લીધી હારે તે ચીતાચુકત તો થઈ હતી. પરંતુ એની મુશ્કિતની સાથે મનનો સપ્તો ભાર ઉતરી જવો એણે, તેણે ગમ્યું નહોતું. 'માધવી અને કમલેશ આ પ્રકારે લામણીના સ્વપ્ન તંત્રને બંધાયેલા કેટલો સમય રહી શકે, એકમેકનો વિયોગ કેટલો સહેલો, બાહ્ય અને આંતરિક વચ્ચે ને દીવાસ ઉભી થશે તે ક્યાં સુધી અબેલ રાખી શકશે' એવો વિચારો તો એને આવતા જ હતો, પરંતુ માધવી પ્રત્યે કમલેશનો એણે ને ઉલટ આવ જોયો, માધવીના પત્નમાં અલગ થયેલી લામણીથી એની આંખમાં ને નિર્મિત

સમજી રહી નહિ, પરંતુ સમય જતાં એણે શોધી કાઢ્યું કે કમલેશ પ્રત્યે એ તરિકા માથે ભેદ-વિચારી હતી તે રિયલિટી આ પ્રસંગ પછી ફેર પડી ગયો છે. ચીતો મધ છે ને સહનુભૂતિ ની કમલેશને જરૂર નથી હતાં કેપામાં એને મળવાની ને એના વિશે પછી ભણવાની રીત રહ્યા કરે છે.

તરિકા તે વખતે તો ઘેર પહેંચી ગઈ. માધવી ને કમલેશના રૂનેક તથા આકર્ષણનું એણે પ્રયત્ન કર્યું, કાર્વ-કારણના સંબંધ વિશે પણ વિચાર્યું. બીજે દિવસે એને મધ્ય કે માધવી પાસે જઈને કમલેશના ખબર આપું. મનમાં એ સમજતી હતી કે માધવીએ એની અપેક્ષા રાખી નથી. હતાં જાં જવા ને કમલેશ વિશે વાતો કરવા એનું મન ભેર કરતું રહ્યું. તરિકાનો સ્વભાવ પુષ્કરચુનો. હતો હતાં પોતાની આવી લામણી માટે વિચાર કરવા એ થોડી રહી નહિ તે વહેલો સવારમાં જ એ માધવી પાસે પહોંચી ગઈ.

માધવી એને ભેદ પ્રસન્ન થઈ બા-બાણની સાથે બેસીને આજે એણે પ્રાર્થના કરી હતી. મીરાના પુણ્ય.

તરિકા બેસી: 'તું રાજપુત્રીથી નવ છે!'

'એણું વિચારતી જ નથી.'

'મન ઉપર તને ભાર નથી લાગતો?'

'સહેલ લાગે છે, પણ તે મને છે.'

સરળ માથે માધવીએ કહ્યું.

તરિકાને એ વિશે કંઈ વધુ પૂછવા નું યોગ્ય લાગ્યું નહિ એટલે એ બેસી: 'કમલેશ તો કદાચ અહીં જ રળ માળશે.'

'અરે હા, એણું સરનામું. રું!'

આશ્ચર્ય બહત કરતી એ કામળ-પેન લેવા દોડી. મધ. તરિકાનું વિરમવ વધી પડ્યું. કામળ-પેન લઈ આવી માધવીએ કહ્યું: 'તારું સરન મું પછી સ.થે નોંધવું.'

તરિકાને નવાઈ ઉપજતી હતી કે કમલેશ વિશે એ કેમ કંઈ પૂછતી જ નથી, પરંતુ તે લામણી એ બ્યક્ત કરી રહી નહિ. કામળ ઉપર જને સરનામાં એણે લખી આપ્યાં, માધવી એ સદન રીતે કહ્યું: 'તું જાં પહેંચીને પત્ર લખીશ.'

'તારું લાંનું સરનામું?' તરિકાએ એણે પ્રાર્થના કરી હતી. મીરાના પુણ્ય.

આ વાર્તા વિશે

"ધુપ સુગંધ" હવે ઘણી આમળ વધી છે આ સંજોગમાં આગલા પ્રકરણનો સારલખી જગા રોકવી વ્યાજવી નથી એમ લાગે છે. આથી હવે તે નહીં અમાય.—વ્યવસ્થાપક.

મુંઝૂર જાનનાં મળ્યાં હતાં. એની આંખમાં ને એના હલનચલનમાં આનંદ દેખાતો હતો. તરિકાને આ રિયલિટી માટે આશ્ચર્ય થયું ખરું. પરંતુ તરિકા જ એને ખ્યાલ આણ્યો કે કમલેશની પોઠે એ પછી કમળ દેવની સ્વપ્ન લામણીમાં જ અભારે રાત્રી રહી છે. એણે હસીને માધવીને કહ્યું: 'તારું કામ પૂરું થયું' છે, ને ખબર આપવા આવી છું કે કમલેશ પ્રસન્ન છે. તારો પત્ર વાંચી એના ચિત્તમાં સંતાપ નો પ્રકાશ પથરાઈ ગયો છે.'

માધવી આનંદમાં તો હતી, આ સંજોગો તેમાં રહી મધ. તરિકાએ કાણું હતું તેમ એણે કમલેશ વિશે કહ્યું પૂછ્યું નહિ, કહ્યું નહિ, સરિખત પ્રેમકલા નમને એ માત્ર ભેદ જ રહી. આ રિયલિટી તરિકા કંઈક મુંઝાઈ પડી. તરિકા જ એણે વાતનો

'એની જરૂર નથી.' માધવી લાંબ યી બેસી મધ. એના મુખ પરની રેખામાં એ વખતે થોડો ફેર પડી ગયો. તરિકાએ તે જોયો પછી ખરા, પરંતુ તે વિશે એ કંઈ પૂછે તે પહેલાં માધવીએ વહેણ જાણ્યું: 'કામે રહેને આવશે ને?'

'જરૂર આવીશ.' તરિકાએ જવાબ આપ્યો. માધવીના મુખમાળ ઉપરથી એ સમજી મધ કે હવે તેણે જનું ભોજન, એણે ઉઠવાની ચેલ કરી. માધવીએ પૂછ્યું: 'આ નથી પાતી?'

'ના, ના. પાતે જ આની છું.' તરિકાએ ઉભા થઈ કહ્યું. માધવી એ ને રજીસારી લીધું.

તરિકા કમળ તરિકા પછી એટલે માધવી તેની સાથે આવી. એક છુદો

આપની તરફથી ને વળતી પાછી આવી હશે એનાં માટે સિધ્ધિ મળી હતી. એ દીકરાને એ નડકના મોઢા ઉપર આપ મીઠાને બેસી રહી. ૫ મી ધવનપૂર્વે પોતાના મનને એણે કામમાં બેઠું. તરફથી એ કહી મને, એ પછી મને તેનું રમરમું પથ કમની સાથે કરવા લાગી. મનમાં ખાતરી થઈ કે એના પત્ની કમલના પિતૃ ઉપર શ્રુત ને સુંદર અસર થઈ છે. 'એવી વિદેષ મારે એ બેઠું હતું' એ મનોમન બોલી ને કમલ દળવી બની કમલા ગુલાબ ગાઈ.

બીજે દિવસે ઘરમાં લગાવેલું વાત-વચન રજૂ હતું. પિતાશ્રીને મળવા મારે સર્ગ-નરેહીયા ને બાબરના મણુએ આપ્યાં હતાં. અબુબાક ને કુમાર પછી સુવરે આપ્યા હતાં. કુમારના હાથમાં કાંઈક પડે નહોતો. આપની એણે કહ્યું : 'બા, બાપુજી ને વડીલો બસે બ'નલાખો બેસી રહે, આપણે તો નીકાવિદાર / ડીથું ને પડીશું ઉપર પછી ફરીશું' આપણેએ દસીને સંપતિ આપી હતી.

સાળ સુધી એણે મન રચાય રજૂ હતું રહેતો જઈ પહેલા વખતેના રૂપમાં બધા ગોઠવાયા તે પછી કમલ એકલા લામવા આડી હતી. પેટે ભય છે, કુર કુર ને કોણી જ ભય છે એવા ભાવ મનમાં વેદા થયે હતા. એના પરિચિતો પછી રહેતો આપ્યા હતા અને તેમાં તરફિકા પછી હતી. પરંતુ જેને એ કંબલી હતી તેની સાંપી પછી દુર્લભ હતી. ગાડી ઉપરમાં પહેલાં તરફિકાએ અને સહેજ એક ગાજી થઈ જઈને કહ્યું હતું : 'આનંદમાં રહેજે, આદોની કહી ચીત, કરતી નહિ.' આ વખતે એના હોઠ સહેજ ફેરવે મધા હતા અને પ્રવળથી જ તે બેઠી ઠંડી હતી : 'કમલેસ આનંદમાં રહે એમ કરજે'

એ પછી તે વિચારમાં કમલેસનું રમરમું ને છાતો વિપાક, શુભ ઉપર હારવ ને પ્રવલની મધુર વાતો : આ વિચિત્રા એણે સુવર્ણ છોડ્યું હતું ગાડી ઉપરવા બાક પાંચે મીનીટ બા, વિચિત્ર તે રાખી સજા તે પછી 'શ્યામ કાથે છે' એમ કહી આપ મીઠાને તે એક માણુ બેસી મહ.

ગાડી પુરવાદ આવી જતી હતી. ધીમેધીમે કો આનંદકરો, સની વાતો આ મુલાવા બાકમાં હતાં. કુમાર સોના મનને મળકથી મહેલાવતે હતો. ભવભગવાન દુકાશી, કહી વાતાવરણ ને કળી રાખતો હતો. માથની ઠોઠ વાર પોપમાં કોપારી ભેંજ લેતી હતી, દસી લેતી હતી, સમજી શકતી હતી કે કુમારના આ બધા પ્રવલો તેને પ્રસન્ન કરવા માટે હતા, પછી એના મનમાં એની પ્રસન્નતા મનદની જ

નહોતી. વિચારો આપતા હતા : 'કમલેસ અસરે એની આંસીમાં એકમેક જ દસી. કમલ દરિયા ઉપર કરવા મળે દસી તો હાં પછી માણુસો ની બીક વચ્ચે એ એકસો જ...તરફિકા,

અસરે તો રાત્રી જાગ્યાં આવતી કામે જી જરી, કહેરી કે કું આનંદમાં હતી. એને સારું લાગશે...પછી તે પછી હું'

—કમલા:

સમાચાર સંગ્રહ

—દોહમાં આ વર્ષે વધુ ગણ રાજવી મેમ, ને નૂ અ.મમન દોહના પ્રમુખના આમતણુને મન આપી ચનાર છે. એણેળીયાના, રાજવી, સામેરીયાના પ્રમુખ અને રીંગાણીક હાંડે નેએરીયા ના પ્રમુખ આવશે.

—દોહમાં ૫૦ સામ-સના ડે-સી લેલાડવા માં આવશે કે જે બામડાઓમાં શાક, જમીન, પાણી આરોગ્ય, અને એશક વિગેરેનું સંસોધન કામ કરી તે વિશેષ જ્ઞાન જનતામાં ફેલાવશે.

—જનર પ્રદેશમાં એક બીજા નવા તળાવનું કામ શરૂ કરાયું છે, જેને પરીણાએ ૭૦૦૦૦ એકર જમીનને નેકેરથી પાણી પુર પડવામાં આવશે.

—મીકમાં બોદ કામ કરતા એક મહુબનું કાક પોન્નર મહુ. જેના મધિમાં મેટી કાક જાણતી હતી. કાકના મેપ પાસાના ખમનાની તેઓ રોષ કરતાં હતાં ત્યારે આ મળી આવ્યું હતું આ કાક પોન્નર મળતાં તે ખમને કમલાસની વધુ આજા તેઓ ને મળી છે, કારણ એમ કહેવાય છે કે, પાસાએ જેને ખમના માટે ખાતો બોલવા રાખ્યો હતો તેને ખમને કાક મધા પછી મારી નાખી કાઢી દીધી હતો.

—મલાયા સરકાર ૧૦૦૦ ઓએને કામે રાખવાનું વિચારી રહી છે. કામ્યુનીસ્ટ ભળવાએદાને બોદાક પદોચડનાર ગામનાની ઓએની ઉપર

દેખાયે રાખવાનું કામ આ સ્વીએને સે પવ હાંડે છે.

—સુડીને-કમા મત્તે ૧૯૫૬માં પુરા થતા વરસ કરમ્પાન ૩૫૦૦૦૦ ટન ખાતર એજોએનથી બેતરોમાં વેગરામા અ.મુ હતું. તેનો ૩૪૨૧૦૦૦ એકર જમીનને લાભ મળ્યો હતો.

—ડેનમાર્કમાં પહેલી બાળકોની આતર રાષ્ટ્રીય ડેએસ બરાવવાની છે. જેમા બળો કોલોએટ તરીકે આવશે. જે વિષની એક પરીવદ ડેનમાર્કમાં બરાવવાની છે તેના અ.વનારા પ્રતી-નીધીએના માળેસ આમાં ભાગ લેશે. આમાં રમત રમત કાન્સ અને સંવાદો ત્યાંની બાકમાં થશે

—કોચનામાં પહેલી ઓએની કુકડી અ.મ દોસરવત, બંગાળેનું કામ કરવા માટે રથાપર્વમાં આવી છે. બહુજ કામ ઓએ કરશે.

—ભારતના ઉપ પ્રમુખ શી રામકૃષ્ણન ને પોલાન્ડની વેદરવે. સુનીવરસીએ કાકટરની પદવી એનાવત કરી છે.

—રથા. અને બ્રીટન વચ્ચેના વેપાર પછો વધી જવા સંભવ છે.

—વસ્તી સંખ્યામાં ચિનને નંબર પહેલો છે તેની વસ્તી ૫૮ કરોડની છે બપારે ભારતનો બીજો છે તેની વસ્તી ૩૮ કરોડની છે.

—ભારતની અંદ જ સુગીતીના પ્રમુખ ધા. બળમત રામ મેતાએ અધીને દેશીલ કારકુનો તરીકે કામ અ.પવ.ની બલામકુ કરી છે.

—લ્ધારામ રવામી ઉર્ફે રામ પીર એએ જન્મે મુસલમાન હતાં અને વેદાંતી બન્યા હતાં તેએએ પશ્ચીમ રાજસ્થાનમ. ૧૯૨૫માં પડેસો આકરે. દુકાળ વખતે એકલે કાથે એક તળાવ બોદવનું નાકરે કરી ઉદ્ધ. ત્રીસ વરસ સુધી તે બોદ કામ જારી રાખ્યું હતું. એ તળાવ ૫૨૦ વાર લાંબુ ૧૦૦ વાર પહેલુ બન્યું છે. એટલું કામ કરતાં એણેમાં એણા એક સાખ રૂપીયાને ખરચ માપ. આ માટે દોહ સરકારે તેમની કલર કરી ૨૦૦૦ રૂપીયાનું પારીતોષક અ.પી સન્માન કહ્યું હતું.

—ભારતની સરકારે પૂર્વ પ્રદેશના મુસલિમ કલ્લે એએ. ફરી ભારતમાં વસવાટ કરવા આપ્યા છે તેમણે ૨૦૦ રોકેટ મદદ અને ૫૦૦૦૦ વેપાર માટે પીરાણુ આપવાનું નાકી કહ્યું છે.

—ભારતના લલકરના લગભગ ૬૪ ટકા સીપાઈઓ અને ઓરીસાએ કોઈક ભાવા ભખતાં બોલતાં, થાપી લીધી છે.

—ભારતના શીશુ સેન્સર બોર્ડે ભગ-ભગ ૪૮ શીશુ એ જાતીય ક્રોરણી અને શુન્ધાપોરીથી બરપર હતી તેના પવ પ્રતિબંધ મુક્યે છે.

—બ્રીટનની મેનચેસ્ટર અને લંડોનાવ ની મીલોને ભારતના કપડાને અંજે મલી બોલને પરીણાએ ત્યાંના ક્રોશ મંડલે પા. ૨૫૦૦૦૦ના ખરચે મુએક ઉઠાવી બ્રીટીશ કપડે વાપરવાનું બધાને સુચન કરશે.

—ગોલસાની તંગીને લઈ પાકીસતાન ની તજી કામક મીલો બંધ થઈ હે.વા નું સમજાય છે

—ચરિતરની રાણા કામની પરીવદ છે, જેમાં ૭૦૦૦ રાણાએએ ભાગ લીધો. હતો તેમાં કાંઈ બંધીથી પોતાની કામને શું કાવડો થયો છે તેનો ઉલ્લેખ કરી કહ્યું મચત કયો હતો.

પંખવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોસ્ટી ૧૯૫૬ જુન- જુલાઈ	દીકુ ૨૦૧૨ જેક	મુસલમાન રજાબ સપ્તમી	પાસતી ૧૯૨૫ ગરેરેવર ગાકાવા	સુરોદય ક. મી.	અપોસત ક. મી.	માસિક તહેવારો-જેસરો
શુક્ર	૨૨	૨૬ ૧૪	૧૨	૨૫	૬-૫૫	૫-૦૩	
રવિ	૨૩	૨૭ ૧૫	૧૩	૨૬	૬-૫૬	૫-૦૪	
સો.મ	૨૪	૨૮ ૧૬	૧૪	૨૭	૬-૫૭	૫-૦૫	
મં.અ	૨૫	૨૯ ૧૭	૧૫	૨૮	૬-૫૮	૫-૦૬	
શુભ	૨૬	૩૦ ૧૮	૧૬	૨૯	૬-૫૯	૫-૦૭	
શુક્ર	૨૭	૩૧ ૧૯	૧૭	૩૦	૬-૬૦	૫-૦૮	
શનિ	૨૮	૧ ૨૦	૧૮	૩૧	૬-૬૧	૫-૦૯	
રવિ	૨૯	૨ ૨૧	૧૯	૧	૬-૬૨	૫-૧૦	
સો.મ	૩૦	૩ ૨૨	૨૦	૨	૬-૬૩	૫-૧૧	
મં.અ	૩૧	૪ ૨૩	૨૧	૩	૬-૬૪	૫-૧૨	
શુભ	૧	૫ ૨૪	૨૨	૪	૬-૬૫	૫-૧૩	
શુક્ર	૨	૬ ૨૫	૨૩	૫	૬-૬૬	૫-૧૪	

ઉદ્ઘાટન કોષ્ટકો

વિનોબાજીનો સર્વોદય મેળો

મહાસભા વિનોબાજીના "સર્વોદય" ના સંપર્કોને જોઈ મેળો ભરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદે કાબરી આવી હતી અને સુરેશ માધવ કપૂરે હતું. આ મેળાની વિશીષ્ટતા એ હતી કે, ખુબ સાદી રીતે આવનારા જોની રહેવાની સમવડા કરવામાં આવી હતી. ૧૦૦૦ માણસોને કેંપમાં પડાવ નાખી રહેવાનું હતું. આમાં ઝીંઝો અને ધરતો હતો. જુના કાપી મુનીઓની પાદચર્ય વિનોબાજી ના પ્રયોગો થઈ બહોળી ધાર્મિક વાતાવરણ બને રહેવા છે. હેવાલ છે કે આટલા બધા મેળા ગાય મામના મળ્યા હતા અને ઉધારી કાનડીમાં પડ્યા હતાં છતાં એકાદ નાની સરખી કોઈની ચીજ વસ્તુ મળાની દ્રીયા નહોતી. "હર" કરે રહેવોની પણ આસ તે વખત દરમ્યાન અરથો દર રાખી સમવડ કરી હતી. તે સમયમાં થી. વિનોબાજીએ તથા ઉપવાસ કર્યો હતો. સાધારણ રીતે વિનોબાજી ઉપવાસપર જોઈ છે. રોજ તથા એક ગાસ દુધ અને નહીં નેતું કુંદ એલ એમનો મધુ વખત થી ચોરાઈ છે.

મરણ નોંધ

રેલ (૩૫) નાં નાણાંની વાલી શ્રી ગોવિંદ પ્રસાદ વાઘાવાળાનો તા. ૧૭-૫-૫૬ના રોજે રવિવાસ થયો હતો. તેમનાં આત્માચાતી અર્થે તા. ૧૭-૫-૫૬, ૨૫-૫-૫૬ અને ૨૬-૫-૫૬ નાં રોજે હવનાદી કીયા કરાવી જુદી જુદી સંસ્થાને દાન આપવામાં આવ્યું હતું.

જીવવાયોના નાણાંની વાલી શ્રી ચાનસાહ દુસસના પાની શ્રીમતી કાશીબેનનું તા. ૧-૬-૫૬ના હૃદય અર્થ પડવાથી ૧૦-૫૬ની ઉમરે અચાનક સાંજના અવસાન થયું હતું. અગ્ની સંસ્કાર થીજે દીવસે કરવામાં આવ્યો હતો. મરણાવની પાદમાં શ્રી મહાનભાઈ અનેક સંસ્થાઓને દાન થયું હતું.

આભાર

શ્રી મહાનભાઈ દુસસ પોતાની પાની ના અવસાનથી મુક્તિ દુઃખમાં ને

૨૪ કે જી

સહજુથી કદાચ ૧૦૪ વાર તેમ પ્રકાશી ન પડ્યું હોય પણ સુરજથી તે નંદર મોડું કાણું થઈ જાય.

સંપર્ક. જેની પાસે છે તેની તે નથી પણ ને તેને એમની—વાપરી નાણું છે તેની છે.

—એનલમીન.

શ્રીમતી માટે ઉપચોગી

કંદનો શીરો

શીરો-કંદનો અવનમાં ૨.૨૨ થવા રહે, અવનમાં ટેકાઈ મયા પછી હોલીને અમયા મહેલુંદી કાંદવો. તથા અમયા થી મૂળી સેડી દસ મીનીટ પછી અંદર આ નામથી મોડીવાર મયા રેયા આ શીરો મજીન રવાદરત લાગશે.

—૦—

અટેટાના પતેરિયા

ખોટાને ખાવના પછી તેને છુંદી કાદના અને પછી એમાં મીઠું મસાલો લીડો અને ફળદર અને લેમન નીચું સુગર અને લીલાધાણું નાખી બધું ભેજું— કરવું. પરી નો લોટ બાધી રેડી પૂરી વધી તેમાં આ ભેજું કરેલું પાથરવું અને વીટી કરવે. કદાચ તેમાં મૂળી તળવું મેટા થાય તે કાપીને ટુકડા કરીને તળવા.

કુટુમ. મનભાઈ પટેલ, જો'બર્ડ.

જેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban

સં. ૨૦૧૨ના "ગુજરાતી" મેસમાં મોટા પંચાંગ.

૧ પંચાગની રી. ૭-૬.
પોસ્ટલની ૭ પેની વધુ મોકલવી.

૨ પંચાગની રી. ૬-૦.
પોસ્ટલની ૬ પેની વધુ મોકલવી.

૩ પંચાગની રી. ૭-૧.
પોસ્ટલની ૬ પેની વધુ મોકલવી.

મળવાનું દેખાણ આ મોટીસ

Phone 331651 P.O. Box 1549 Tel. A44 ENDEDEDE.

MASTER BROS.
(PTY) LTD.
33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુવરાલ કપડા, સુવન બર્ડો, ગુલ, માળડો મારેનો બદ નવનો માલ, ધર વપરાય માટે તેમજ હાથિ પ્રસંગોએ યજમાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ ટપાસ કરવા અવાગણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.
બોક્સ ૧૫૪૬.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ દેરત

ચોનાના કાગીનાં આસ અમારી બતી રેખરેખ નીચે અમને અપાયેલું કામ સંતોષ પામે એવું રીતે કરીને બાજી.

નરસેસ, જુદી જુદી દીઝાઈનની બંગડી અંગૂઠા, સાંદીની પીન, વીંદી માલક એરોંગ વીગેરે મનાવીએ બાજી.

106 Prince Edward Street, Durban.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા બાવે કુત ઉપનીસદ્ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જુહાપુર, મુમ્બઈ, થીયાન અને જનરલ એલન
હીરુભાઈ અને પુત્રીના રૂઢિ પક્ષ માનની હવે હીરુભાઈ અને પુત્રી
માર્ગે મુમ્બઈ જવા પેરે જોઈ અમારી માર્ગે જુઓ હશે.

જીવન, આજ, પોરી, દુલ્હન, અક્ષત, પોરો, વિગેરેના નીચા અને
ઉપરાની આપોએ જાઓ.

ઈન્ડિયા, પર્સનલ ટેલ, દિવાળી મેપા લખાવના રેવન્યુ સ્ટીપેન્ડ
સ્ટીપેન્ડ કે મેપાવના લખાવેલો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમિગ્રેશનને જાણી
માનવોમાં રૂઢિ પક્ષ ફી લીધા વિના અને રૂઢિ સલાહ આપોએ જાઓ.

રેવન્યુ મુખ્યમંત્રી હાઈ એક્ઝીક્યુટિવ કોર્ટ કોમ્પ્લેક્સ અને પોર્ટલેન્ડ
ઈન્ડિયાના ઈપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

વેલ્ફાર્મ કુટ, હાઈનીમર કુટ, વેલ્ફાર્મ, હેરોઈન કુટ,
સાઈકોલોજીકલ કુટ, કુટ કેસ, ટેલ, તબીબી કુટ
આને જરીકી કુટ. આને પધારી કુટ લેવા કુટ. નહિ.

—બોક્સ, ટેલ અને ફીચર હેરોઈન—

જે હમારી હેરોઈન નીચે હાઈવર લેવા છે. તેને જોડા હેરોઈન હાઈ-
વર છે. આ રોડા લેવાના પ્રાર્થક કોઈક મંજૂર અને લેવા
માનવ મંજૂર.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

મોડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા અવેરનાની કરવી. મોકલનાની કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ કોમલના વિનંતી છે

નો. રોડસીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રોડસીયા
૬ પેની રતલે. મુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત હીરુ મંગાલો

154 GREY STREET,
DURBAN.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાં જ ખુલ્લો મુકલો માલ!

ન્યુ ધરા હાપેલી નીચા કાઢીઓ ૧ વાર , શી. ૪૮-૬
જરીની કોનારના ન્યોરનેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી ખાસ અને આપી માલ વાળી

રેશમી હાપેલી સાડી ૫૫. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેરલી કોનારની સાડી કેપ ૪૪" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

મુલશક સાડીઓ છેલ્લી કપના રંગો અને હાપેલી વાળી

૫૫ થી ૨૭-૬ થી ઉપર

૭ વાર થી, ૩૮-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને હમાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

લેઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૧૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અને રેસપેક્ટિવ છીએ.

મી કેપીટનની અંતર હેરોઈન નીચે મુનીયનના અને રોડસીયાના રૂઢિ
પક્ષ માનમાં તમારે મુમ્બઈ આવી રોડસીયા ઈમ્પોર્ટ અને અન્ડરકલ લઈશું.

કેપીટન બ્રધર્સ બ્રાઉકની હોટેલ

(પી કેનર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના જુહાપુર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંખા અમ્બ, લીલી અમ્બ અને મુરખની ગ્રાસમ આહુ છે.
આહુ ૧૦ પેની રતલ, સસમ ૧૦ પેની રતલ,
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

હુરી અને મેવલી પાન બનર માન પોરોન જુડ. બ્રાસીલ શી.
૧૦-૬ હમણાં લાગી અને રહેર માસીક શી. ૧૧-૬ હમણાં.

રોડસીયા, ન્યુસાલેન્ડ અને મિસરન રીંગિયા બોરડો ૭૫૨ પુરક
માન આપી રૂઢિ પક્ષ વરુ પાપીક કોની મેલમણ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

હવે પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડોઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

3 JUL 1956

No. 24—VOL.—LIV

FRIDAY,
29TH JUNE, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Late Mr. Mahatma Gandhi 1916-1951

FORWARD FROM STALIN

By PATRICK DUNCAN

THE London 'Observer' of June 10 took the unprecedented step of devoting eight of its twelve pages to a single item—the full text of Khrushchev's speech to the twentieth Congress of the Communist Party in February this year.

It is to be congratulated on doing this, for this speech is one of the great milestones in the history of the human race, and the shortened versions that have so far appeared in the world press have not done it justice. The speech itself is a blend of courage, self-humiliation, and sanity.

It removes at a blow the greatest threat to the peace of the world—the existence of a world-wide conspiracy of communist parties composed of people who had sold their souls to one of the worst tyrants of history, and who were ready to do his bidding regardless of the interests of their own countries. By implication Khrushchev holds out his hand in friendship to the West. I believe it to be one of the greatest offers ever made to one time opponents. In our precarious situation, with the very existence of the human race threatened by atomic weapons, it is necessary for every thinking person to read this speech. It is also necessary for this offer of friendship not to be underrated and not to be rejected.

The speech corresponds with astonishing exactitude with the past findings of Stalin's critics, who have for so long been denounced by Moscow, and by the communists everywhere, as

malicious slanderers. It is an indictment of a government by its legal successor without parallel in history. It tells of the mass deportation of whole nations, including old people and young children. It tells of Stalin's signed order commanding the use of torture. It tells of loyal Bolsheviks appealing fruitlessly to the tyrant from the pit in which their minds and lives were being annihilated. It tells of the shooting of seventy percent of all those elected to the Seventeenth Congress of the Communist Party. It tells of murder by stealth, murder by judicial sentence, and in numberless cases, murder by simple shooting. It tells of a whole state controlled by terror. It tells of the evil suspicions of this second Hitler in whose eyes Marshal Voroshilov, now President of the Soviet Union, was an 'English agent'. It tells of Stalin's sickening self glorification. In a book written by Stalin this occurs among

(Continued on page 268)

India's Peace Efforts Praised

Moscow Welcome For Radhakrishnan

Moscow June 18.

"Salute To India"

THE hope, that if the Peoples Republic of China was admitted to the United Nations that body would become a really representative organisation working for universal peace was expressed by India's Vice-President, Dr. S. Radhakrishnan at a State reception given in Moscow June 15 by the Soviet President, Marshal Voroshilov.

He said India and Soviet Union had common aims inspite of the different paths chosen by them to attain their destinies. He added 'Our and your experiences have led us to be against colonialism in all its forms. The troubles in Algeria, Cyprus or Singapore are not made by communism. If we want peace we must create conditions for peace'

Earlier Marshal Voroshilov spoke of the links between the peoples of the Soviet Union and India. The Marshal thought conditions had become particularly propitious for this friendship since India attained her independence. The two countries pursued the same noble ends of strengthening peace. The Soviet Union, he said, appreciated India's efforts for peace, for the liquidation of military blocs and for co-operation among the nations.

Marshal Voroshilov said, 'In your person we salute the people of India who are following the road of liberty, independence and friendship with the people of all the countries.'—ISI

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd	Real Emures and Jari Gold Georgette Sarees and Borders, Dig mugs in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours 24/10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery 23/15/8
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	

BLOUSES

Printed Georgette and Damask
10/11

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Diapers, Vests,
Socks Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Taps with Heel
5/6-3 in 7 18/6 per

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 1st July. Sailing 5th July 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third C			

INDIAN OPINION

FRIDAY, 29TH JUNE, 1956

Strydom Speaks

SO the Prime Minister has spoken in London at last. There was nothing really important which he said except to trot out the old Nationalist Party line of veiled threats, cajolements, unconscious distortions and violent race prejudice. The remarkable thing is that he spoke so temperately. Perhaps he had good reason to.

There is nothing to be wondered at at the fact that the Prime Minister said nothing new. That in itself is, really, a blessing. Mr. Strydom is not basically a thinker. He is essentially a glorified party functionary. And when you get such a man in the role of thinker for a philosophy like apartheid you do not get the subtlety and persuasiveness which a keener brain would readily resort to create impressions abroad which are not in accord with the facts on the race front as we know them. Mr. Strydom spoke bluntly to Britain and beneath that bluntness the keen-witted Britons read a lot.

We have said that it was a blessing that the Prime Minister spoke as he did because if there is anything he did he told Great Britain the naked truth. The Afrikaner Nationalist is in no mood to respect the right to freedom of the man of colour because he sees in that a threat to his banaskap. Mr. Strydom made it plain to the people of Britain that if they have money to in-

vest, it is welcome in South Africa. But beyond that he made it quite plain also that he does not want anybody, with or without money, to tell him about how to deal with the — of colour in South Africa. He knows what to do. His people have dealt with the man of colour for three hundred years and the experience accumulated in that period is good enough for eternity.

Now, when the British people attack these views, they will certainly be doing the Union the courtesy of commenting on the evidence of the highest authority on the White supremacist side.

There is another reason why Mr. Strydom's speech was such a blessing. There are in England at the moment representatives of Commonwealth countries who hold views the exact opposite of Mr. Strydom's. They will seize on his pronouncements, publicly or privately, to point out precisely where the apartheid policy is a menace to Commonwealth solidarity.

On the other hand the Prime Minister did one thing which was unmistakably wise. He said he would make no comment on the emergence of Black sovereign independent States in Africa. His predecessor in office, Dr. Mulian, did the exact opposite. He rushed to protest vehemently against what was happening in the

Gold Coast. Mr. Strydom made it plain that he would not follow that line. To the extent that this indicated a realistic awakening to the inevitable, it was a piece of very rare and very welcome wisdom.

He went farther. He even spoke of the African States seeing problems of defence from a common perspective. Here we think the Prime Minister was a little blind to the facts. The States that are coming up in Africa are not being created by the grace of the Whiteman. The Black peoples have fought and shed blood for their freedom from white domination. They have known what it is to be victims of wicked ideologies based on race and colour and their highest ambition is to see Africa rid of the scourge of colour and apartheid with the greatest haste possible.

For them, then, to see in South Africa a real friend and ally, they would have to be assured that South Africa is not one vast prison camp where the souls of Black men are slowly being destroyed. Mr. Strydom has said that there is no hope for this to happen. This is certainly not the best way of winning the African States confidence. For the Prime Minister to base his policies for the continent on this glaring contradiction is to invite certain failure in the end. The Black peoples of Africa are not the friends of apartheid.

On the other hand it is very significant that the Prime Minister went to great pains to paint a very rosy picture of things on the economic side.

He promised the investor stability and handsome returns. There is no doubt

that at the moment South Africa is a reasonably safe field for foreign investments. At least we have a very high prison population and a heavily armed police force and farm gangs to ensure that nobody disturbs this stability. But the pains the Prime Minister took to assure people in Britain that all is well indicates that Afrikaner Nationalism is weakest on the economic front. The Prime Minister has realised at last that South Africa cannot have its way in the modern world without inviting trouble. He has felt the impact of the pressure of world opinion. Which is a very good thing. From now onwards the duty of the South African democrat is to keep the world fully informed on the exact state of affairs in this country—if to speak to the Afrikaner Nationalist the language he will understand through men he is obliged to respect.

In spite of its vehemence on the race question, the Prime Minister's speech was really the plea of a man who realises he is beginning to be doomed, begging Britain not to abandon him. The friends of democracy should not relax their pressure on the Nationalists. Press them very hard even when they squeal in Wall Street and the City of London. Press them until they realise that apartheid spells disaster for the country. The Prime Minister's speech in London was, in this sense, a welcome awakening to the fact that the sands are slowly washing away beneath the apartheid leader's feet.

Forward From Stalin

(Continued from front page)

many other magnificent passages: "At the various stages of the war Stalin's genius found the correct solutions that took account of all the circumstances of the situation." (This has quite a South African ring—see the recent issues of *Bantu-Bantu*.) Khrushchev tells in his speech of Stalin's plans to eliminate the old members of the Politburo, such as Mikoyan, Molotov, and probably Voroshilov and Andreyev too. It is impossible in a few columns to do justice to this enormous and terrifying document. Reading it left me limp, and thinking God that the greatness of the Russian people has been able, even to this qualified extent, to free itself from a rule of terror that at one time seemed permanent.

Another remarkable revelation about Stalin was made a month ago. In *'Life International'* of May 11 appear two articles. One is by Alexander Olov, who is a refugee from Stalin's police force, and who has written a book about the USSR. The other is by Isaac Don Levine. The latter is illustrated by a photographic copy of a document which has been authenticated, and which shows that Stalin was not, before the revolution, a genuine Bolshevik; he was a police spy, an agent of the Okhrana, the secret Tsarist special branch. Olov's article tells the same story, backed by the names of witnesses. No one who has followed Stalin's career can doubt that this staggering allegation may well be true. (Our special branch should read these articles—the possibilities of promotion to the highest positions even after defeat should cheer them!)

Years ago Trotsky wrote his *'Life of Stalin'* but class biography left unfinished because the subject assassinated the author. In it Trotsky compared Stalin to the Borgias—to the utter outclassing of the Borgias.

This great work is not the mere result of disappointed ambition and personal hatred. It is a brilliant and documented prosecution case, and may well be used in the posthumous trial of Stalin which Khrushchev is expected as planning to stage. It speaks of crimes which Khrushchev has not yet hinted at, such as the fabrication of evidence for a false history of the civil war and the October revolution.

Other reports from the USSR of the highest importance are to

the effect that the slave camps are being closed down, and that the whole system will be ended within eighteen months. We have had first hand accounts of them given by prisoners who have been released after working for years in Siberia close to the Arctic circle. These accounts confirm earlier accounts, such as Dallin's on the vast system of prison and rehabilitation camps in which some 20 million people were confined. Here too we see the inherent decency of a great people replacing step by step the brutalities of a communist dictatorship.

I see the hand of friendship extended by the following: the withdrawal from the military bases such as Porkkala in Finland; the visit to Britain the unilateral reduction in arms; the visit of Soviet tourists to Europe—the first time ordinary citizens of the USSR have been allowed to see the outside world since the revolution; the dissolution of the Cominform; and the admission to Tito that he was not to blame for the quarrel.

Now sceptical Americans are saying: "Be careful—this is just another trick. They want us to relax our vigilance." I do not believe that it is a trick. Many things that Khrushchev has done has involved self-humiliation, and if you are playing for mental advantage you do not usually humiliate yourself. After all, on Khrushchev's own account of the past twenty years he, too, is guilty. He has been a member of the Politburo since 1939. But he and the peoples of the USSR are entering a new phase, a phase of struggle to get away from the rigidities of a one-party and aggressive system, and what he is doing is all that he could do, short of actual crawling, to prove to the world his good faith. We dare not reject these advances. We are living on too small a planet; we are too highly armed; war is still too unattractive, to be able to afford the luxury of an indecently prolonged cold war. The political wisdom of the West is now on trial. For if such advances are proudly or stubbornly rejected, and if as a result armageddon should come, then indelible guilt will attach to the West.

If the Americans reject this man's honest effort to become friends, they will do so at their, and at the world's peril. Let the

United States continue for some time to debate Khrushchev's honesty, but let them make their minds up soon. And in the mean time, while this debate continues, let them call off immediately their campaign of disruption against the countries of Eastern Europe. Even if those countries were illegally conquered for world communism, they have now only one road back to democracy—the road that lies through their own institutions. To persist in a campaign aimed at destroying these institutions is to try to do something impossible, and that will only produce continued tension and resentment and fear. Let the balloons stop flying; let the Voice of America become a voice of good relations.

Similarly the rest of the world has the right to expect Khrushchev to call off world communist disruption. The USSR has for many years now supported these local parties which aimed at the forcible overthrow of their own governments in the interest of a world-wide conspiracy. So long as there is no formal disavowal of them, so long will the world's governments be suspicious of the USSR. The dissolution of the Cominform was a notable step in the right direction, but what is still needed is a formal act of dissociation. Take England for instance. The Communist Party of Great Britain has for years instigated 'class war' and has tried to upset the British state. As the years have passed so it has progressively shrunk. Today it has less influence on national policies than the SPCA. So its energies have been directed into the last sphere where there is a chance of influencing the nation—the field of the trade unions, and here it has pursued purely destructive aims. The aim of communism in Britain has been to weaken Britain because it has seen in Britain an enemy of the USSR. If genuine friendship comes between the two governments, then it follows that the USSR will do what it can to call off this campaign of wrecking. That this is likely is shown by the recent conversations between the governments of the USSR and of France. Khrushchev admitted that the Algerian problem was one purely internal to France and that there would be no intervention by the USSR against the interests of France.

Finally, to come to South Africa. This great speech can turn out to be of immense benefit to us in our struggle for freedom from race domination. Up till today we were on the side of freedom but admitted the enorm-

ous change that the speech has wrought in the world. We have seen a few articles admitting that Stalin went in for 'the cult of the individual'. But there have been no admissions that for twenty years the USSR was ruled by terrorism, that it has been a great prison ruled by a super-Borgia. We need to face this. Some of us need to realise that with the worst said about the Nazis—their exactions, their police brutality, their use of torture, their insane pushing around of innocent people, things here are not half as bad as they were in the USSR under Stalin. With this realisation must come another realisation that our fight here must be dissociated from the remains of the Stalinist world conspiracy.

The campaign of vilification and hatred against the United States and Britain must stop. If socialism in South Africa can bring themselves to do these things, two important benefits will be realised. Firstly the liberation fight will receive the support of many who have withheld it in the past—people who are 100 per cent for full freedom, yet were not prepared to do anything to help Stalin. We can build a united front against the herrenvolk. Secondly, it will remove Strijdom's most powerful propaganda weapon. He will no longer be able to pose as the great defender of the West against communism. He and his gang will face utter isolation.

For the Liberal Party this is a moment charged with fate. It has always stood for liberation and against Stalinism and fascism, and for a true all-embracing South African patriotism. We regard Khrushchev's speech as of immense importance, for it enables us to get on with the job of winning freedom here without having to argue whether or not Stalin was right. From now on that argument is settled, and it has been settled in our favour by the USSR itself.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Avenue, 38 Market Street, For Duquesne & Market Sts. Johannesburg. Phone 33 1894.

A Reply To Mr. Jordan K. Ngubane's Attacks

On The African National Congress

By ALBERT J. LUTULI

(President-General, African National Congress)

MR NGUBANE has written most voluminously in several issues of the "Indian Opinion" making nothing and no-judged remarks about the African National Congress and its leadership.

It is my duty as President-General of the African National Congress to be its protector and sponsor. In this capacity and from personal convictions I shall attempt to reply to some of the charges Mr. Ngubane levels against Congress and its leadership. It is impossible for me to remember all that he has said, but relying on memory, I shall reply to some of his main criticisms:

Gross Inaccuracies

And Insults

In his articles Mr. Ngubane makes a lot of unfounded and

inaccurate allegations which he proceeds to use as a basis for his arguments that Congress is taking a wrong course, or is going to Moscow, or is moribund, or inactive. I find it my duty to expose the inaccuracies of these allegations and to ask Mr. Ngubane to employ the services of a more reliable detective agency than the one he is apparently relying on for his facts and information about Congress.

Let me start on a personal note. There is no foundation to the allegation that I had attached conditions to my reelection as President-General of the African National Congress in December last year. If I had

made such conditions I would have told Congress so before allowing my name to stand for reelection. Even the conditions he alleges I made in such that it would never have been constitutionally carried out by Congress for it is not Congress that determines where Congress headquarters shall be; this is the duty of the National Executive Committee at its first meeting after election. The Congress Constitution does not provide that the Headquarters should receive around the President-General, but merely requires the Working Committee to be elected from among members of the National Executive Committee who are resident within a fifty mile radius from the Headquarters with the President-General as an official member of the Working Committee.

Great injustice is done to me by this incorrect Ngubane statement which he uses as a basis for a false accusation that a section of Congress is using me for its own ends. Throughout his articles in reference to myself Mr. Ngubane breathes in some form or another insulting allegations that I am so weak as to allow myself to be used by unscrupulous men in Congress. He represents me as a feeble helpless man unable to challenge the forces that are "making me the laughing stock of the world," or as too glibly immature to appreciate the significance of the alleged misdeeds, or as so wedded to office that I would hold it at the expense of my personal honour. How else could one explain Mr. Ngubane's statement that the "Left is committing me to ridiculous policies in an attempt to make me the laughing stock of the world?" He adds insult to injury when he presents me as an unprincipled leader by suggesting that I am opposed to present Congress policies. The world must be wondering why I am not resigning from Congress.

He continues to heap insult on injury when he poses as my confidant and thereby insinuates that I am so loyal to Congress that I disclose to him Congress confidential and internal matters. How otherwise could any one

interpret his statement that "in Congress things are done behind my back" unless it be that I told him so?

It is not true that I declined an invitation to visit one of the People's Republics. I never had such an invitation. My attitude towards countries of the world is one of neutrality. I realise that there are good and bad things from both the West and East and I am prepared to take from each what I regard as good for Africa.

I would be glad to visit any country in the world if an opportunity presented itself. I would decline a visit to a country only if I felt that such a visit would not be in the best interest of our liberation movement in the Union of South Africa.

May I add that my attitude towards world trends or ideologies is fairly definite and set and no visit to any country is likely to change my views on the current ideological philosophies and practices.

What I regard as important, as I have already said, is to gain the sympathy of liberal and progressive people in all countries with no other purpose than to further the cause of peace and freedom in Africa in particular, and in the world in general.

When I say Freedom I mean true freedom and not the false freedom of the fraudulent apartheid policy of the Nationalist Government followed on the people of the Union of South Africa by the Nationalist Party.

The implication that I have special followers in Natal who were thrown out of the National Executive Committee is not in accord with truth in that I have no special followers in Natal who, as it were, are my clique. I am personally very much averse to cliques in any organisation. If there are cliques or pressure groups in Congress I am not associated with any. My followers are all Congressmen and women in the Union and many others not formally registered in Congress books but

(Continued on page 274)

Duffs Road Indians In A Quandary

(From Our Own Correspondent)

APPROXIMATELY 4,000 Indians in Duffs Road are victims of the obnoxious Group Areas Act. The Durban City Council is proposing a Native House Scheme in Duffs Road and if this scheme is approved then the 4,000 Indian residents in Duffs Road will have to vacate. According to the Council officials they are merely waiting for the requisite approval, on receipt of which immediate steps will be taken. They say that "the owners will have to sell their properties to the City Council after they have been valued by an independent panel of valuers."

If agreement could not be reached as to the values then the City Council will seek the approval of the Administrator and the Minister of Health to "the acquisition of the properties by way of expropriation in terms of the regulations framed under the Housing (Emergency Powers) Act No. 45 of 1945 in which event compensation will be limited in accordance with the provisions of the Act."

Seeing the urgency and the tenseness of the situation in Duffs Road, I went to interview Mr. G. Mangrey, Chairman of the Duffs Road Indian Land-Owners Association, who said, "According to the plans, the entire Duffs Road Village and a portion of the Duffs Road Indian Township is affected by the scheme." He pointed out that those portions on which the Housing Scheme will encroach

are predominantly owned and occupied by Indians. He went on to say that "if the scheme, as envisaged by the City Council is approved, then the property owners and residents of Duffs Road will be confronted with untold hardships for they hardly have any alternate properties where they could settle." According to Mr. Mangrey the "majority of the people are from the lower income group and below the poverty datum line, and they will be the hardest hit." "Besides the difficulties the scheme will bring in its wake," Mr. Mangrey said, "it will definitely uproot a community which has served in Duffs Road close on to 30 years. Some of the families are in the fourth generation and have made Duffs Road their life-long abode," concluded Mr. Mangrey.

Welcome To Britain

Bradford Lytle Tells Of His Two And One-half Hour Grilling By Immigration Agents

(Concluded from last week)

WHEN Bogart arrived at the terminal, he accompanied me to the baggage room and while we were waiting for my luggage to be examined he lit a cigarette and began to talk.

"A Yankee in England studying the Pacific movement. I've got some sympathy with that. I was in France in the last war. Where are we now? This country's a second rate power. Our Empire's gone or going. We're loaded with taxes. You've got the money now. You call the tune and we dance. We're an American air base, that's about it."

"I know. Doesn't seem to me that's the way it should be."

"That's the way it is." He shrugged. "But when you've got a wolf at your door you have to have a gun and the United States have the biggest gun."

"This wolf you're trying to scare with H-bombs?"

Bogart looked thoughtfully at his cigarette. "It would take about three or four insulars America or Russia decide they want to fight it out and 50 million people have had it. Well, you be a pacifist, I'll take out an insurance policy!" He left me as I went in search of a customs inspector.

My clothing, books, papers and notes were carefully searched at the terminal. Two other immigration agents joined Bogart and we drove to the Southampton immigration headquarters.

There I was left in an office while the three agents and the head of the service vanished with the case containing my books and papers. After about 25 minutes, one of the men poked his head into the room.

"How about some tea? It's not hot, but it's tea."

"Fine!"

While I was sipping a cup of lukewarm English tea, Bogart and one of the agents came in. Bogart sat on a desk. The agent with him resumed the interrogation in a fatherly tone.

"Now, son, we're interested in what you mean by a peace movement, there've all kinds you know."

"I know. I've been active in the American pacifist movement for some years. Probably it's the

Socialist peace movement that worries you. The Socialists equate peace with revolution of the proletariat. Since they believe that this revolution now has its economic, political and military power centre in Soviet Russia, they identify peace with the national interests of the Soviet Union.

"While I understand their point of view, I don't agree with it. War seems to me to be a means by which man tries to solve the problem of international conflict, and this conflict clearly can have other than economic causes."

"War is an unjust and violent means for resolving international conflict. I believe this conflict must be overcome by non-violent means. My position is similar to Mr. Gandhi's."

"In terms of United States foreign policy, I believe that the United States should oppose Socialism with non-violent resistance, not 'massive retaliation'."

"Gandhi didn't force us out of India, we were leaving anyway," interjected Bogart. "We'd have stayed if we had wanted to!"

"Gandhi made you want to leave."

There was no reply to this statement and the two men left to study my papers and think of more questions. In a little while Bogart reappeared.

"How'd you like an orange?" he asked.

"Thanks." As I was eating it, Bogart asked, "Had dinner?"

"No. I don't want to eat until I get to London. I think better hungry."

Bogart grinned. "Boy, we are just about opposite on everything!"

Two other agents joined us. They had more questions.

"Now, we've found some names in your things. Who's Pierre Jelliot Curie?"

"He's a French Communist scientist."

"How about Kathleen Lonsdale?"

"She's a Quaker crystallographer at London University; a member of the Royal Society."

The agent frowned. "She's a what?" Then he paused. "Oh, yes, think I've heard of her. But what about Curie?"

"Those names were given me by a friend in America who recently visited Russia. He suggested that I consult them before applying for a Russian visa. Kathleen Lonsdale visited the Soviet Union some years ago and, obviously, Curie could be very helpful in supplying Russian contacts."

The agent changed course. "With your ideas you couldn't have served in the United States military forces. What's your draft status?"

"Over-age, and, I'm an ex-convict. In 1953 I violated the United States Selective Service Law for conscientious reasons and from 1954 to 1955 served nine months of a year and a day sentence. Gentlemen, I'm a felon."

"A philosophic felon?"

"To the government, a felon."

Bogart remained while his colleagues retired for another conference. "Your job must be interesting," I observed.

"Yes it is," he answered, looking up quizzically. "It is. Thousands of people come into England each week. Most of them are OK, but ... Here he peered at me menacingly, "there's always that one rotten apple in a thousand and sometimes we've got to chop it pretty fine to find the worm!"

Bogart squashed his cigarette in an ashtray, and left to join his colleagues, leaving me to ponder his metaphor.

My final visitation was from the four agents together. They brought back my briefcase and returned my passport.

"This passport is good for one month." The chief of the service said. "If you want to renew it phone or write this office." He handed me a small blue folder on which an address was indicated. I turned the folder over. On its face were the words "WELCOME TO BRITAIN."

"All right, no cracks!" Bogart said, grinning sheepishly. "You can catch a cab outside that'll take you to the station. Trains leave every hour for London. Might find some reporters, too."

"No, you don't, gentlemen! I've given you two hours of my time and I've missed our train already. You drove me here, the least I would expect of British hospitality is that you drive me to the station!"

The agents looked at each other, one of them saw the point to my argument and volunteered to drop me at the station on his way home.

"See here," he said, as we wound through the Southampton streets, "you've worked for the Quakers, haven't you?"

Yes, for the American Friends Service Committee in Chicago and Des Moines, Iowa. By the way, what's that old wall we're passing?

"Oh, that's the wall of the old city of Southampton. ... say, how would you like to see a Tudor house? A very fine one here."

We visited the Tudor house that had been converted into a museum and then the immigration agent drove me to a Fifteenth Century stone warehouse.

We climbed into its attic and examined the roof that was constructed of pieces of old sailing ships. The rafters were black with the smoke of centuries of fires and candles.

They were carved with the names of French soldiers who had been imprisoned in the warehouse after the Battle of Waterloo.

Two reporters found me on the station platform.

"Grilled you for two and a half hours at the Immigration Headquarters? ... Here to study the peace movement? ... Are you a Communist? ... No? ... Gandhian non-violence, is that it?"

As the train pulled out, one of the reporters ran alongside and held out his hand.

"Good luck boy!" he said.

—Peace News.

MR. M. GOPALA MENON

New York, June 18.

Mr. M. Gopala Menon, India's Consul General in New York has been elected Vice-President of United Nations Sugar Conference which is to resume its meeting in Geneva early in October. The Conference at its recent meeting in New York discussed proposals to revise the international sugar agreement, to which India is not a signatory.

Mr. Menon told the conference that while India stood for international trade agreements she could not accept limitations on her plan for increased production of sugar or any other commodity. —ISI.

African Viewpoint

Dr. Malherbe On African Totalitarians

In a recent interview with the "Natal Mercury" Dr. E. G. Matherbe is reported to have stated, among other things that if the Whitesman was thrown out of South Africa the land would be left to the communists and the African idolaters.

Now, Dr. Makhube is a very important man. He is principal of the University of Natal and is one of the topmost educational leaders and thinkers in the land. Not only that. He is an educationist with an international reputation. For these reasons what he says is important—not only because it is the product of penetrating thinking on the part of a highly-trained mind but also because very many people attach importance to the pronouncements of so distinguished a scholar. Because of all this he has the view that the Africans are instantaneous deserving examination.

In the first place it is not a proven fact that if the Whiteman were to be thrown out, the land would be left to the communists and the totalitarians. At best this is only a hypothesis. Dr. Matherus has every right to believe it. But I think I have the right to believe that if the White supremacist, by his witrich-like stupidity, qualifies as a document for expulsion from this part of the world, it will not be the communists who will have chased him out but the African nations and I have no reason to believe that automatically, just because the White supremacy will have been thrown out then the communists will take over. On the contrary, it is quite possible that African Nationalism would take over.

Dr. Mather's basis is not merely the fact that between about 1818 and 1828 and also between 1828 and 1838 the Zulu people of Natal were ruled by people he regards as tyrants. For purposes of this discussion we shall work on the assumption that Shaka who ruled during the first decade and Dingane, his immediate successor, were tyrants.

This raises two questions (a) Is sound reasoning to conclude from the behaviour of any nation during a certain period in its history that it will conform to that pattern for all time? (b) Is it sound reasoning (even for a scholar of Dr. Malherbe's standing) to infer that just because a minority of the African people allowed

themselves to be ruled by tyrants at a certain period than all the African national groups are tyrants?

Let us turn to (a). Shaka ruled over the Zulus between the years 1818 and 1828. In that period the Zulus truly lived under a tyranny. But the fact which Mr. Malherbe conveniently ignores is that they did not submit meekly. The murders Shaka committed are eloquent proof that he was not having all things his way all the time. Secondly, as every schoolboy knows, whole tribes broke away from the Zulu empire in protest against the Shakan tyranny. Mdikane kaWashobane Kumalo would not submit to the Shakan tyranny. He ran away with his

[illegible]

By
JORDAN K. NGUMANE

people and founded the Ndebele nation in what is today Southern Rhodesia. There were others who chose *izinde* rather than accept any form of tyranny. Ngungunyana of the Amasi was one of them and Shoshangane, who built the Shazungu as we know it, was another. I could quote other examples, but the point has been made now, I am sure.

The next point to note is that Zulu law recognises rebellion as a legitimate weapon to destroy a tyrannical Shaka. Shaka did not die peacefully. He was murdered by those who could, if they were able, have rebelled openly against his rule. The murder of Shaka was an act of moral protest against tyranny. To insist in the face of these facts that the Zulus were totalitarian is to reach beyond the confines of fact and reason.

What are the facts about Dikane and the Zulus? From my knowledge of Zulu history, which, I submit, might not be as thorough as Dr. Malherbe's, the Zulu nation was divided by the time he died. The cause of this, as in the case of Shaka, was that there had been periods when he resorted to the spear to remove political opposition. Nkande, upholding the Zulu tradition of freedom, broke away from the main Zulu nation, allied himself with the Boers and in that way facilitated the victory of Blood River.

In these circumstances it is reasonable to come to the conclusion that while for a period of only twenty years the Zulus

were subjected to "tyranny." They fought against it with demonstrable vigour. The fact that the two "tyrants" died violently is still proof that tyranny is foreign to the Zulu tradition. It might be inferred from this, also, that where tyranny seemed all-powerful, only a section of the Zulu people supported it. To argue, in the face of these facts, that the Zulus have a tradition of totalitarianism is not only historically incorrect, it is unscientific.

But the question is whether or not it is reasonable to infer from the behaviour of a nation at a certain period that it will always conform to that pattern. The reply is a definite NO! If we are to believe with Dr Milnerbe that this is the case, we shall find ourselves in an uncomfortable position. For example, if his thesis is valid, it means that since the Germans under Hitler had a totalitarian regime they the Germans will be totalitarian in the future. Which is nonsense. To come nearer home, Dr Milnerbe's own people, the Afrikaners, have a long tradition of slave-driving. Would it be right to infer from this that they will always want to be slave-owners?

We have dealt so far with the *Zulus* to point out that Dr. Matherbe's main thesis is incorrect even in detail. We now come to (3). The *Zulus* are only a fraction of the African people of the Union. As a matter of fact they are a minority—a little less than a third, approximately. They speak their own language, have a history of their own and a culture which is distinctly their own. To take what this minority did in a period of twenty years and hold it up against the *Basutos*, the *Xhosas*, the *Shanganas* and others (the majority), who were going in quite different ways in those twenty years, is a bit of audacious nonsense, remarkable not so much because it is blind to the facts of history as that it is indistinguishable from thinking with the blood.

It might be argued, in the defence of Dr Makhosana's thesis, that fundamentally, the culture of the Zulus has a lot in common with the cultures of the other African groups. We shall concede that readily. But a common cultural background is no reason for regarding all who cherish its values as tainted.

with the crimes of the worst elements in that culture, Western civilization has produced its own scoundrels. It would be wrong to argue from this that the people of the West are scoundrels. In like manner it is wrong for Dr. Malherbe to say that just because the civilization of the Africa has produced its own tyrants the African people are tyrants at heart. Human beings everywhere produce and destroy tyrants.

There is another aspect which must be deplored in all this. Dr. Marikhebe, in his presentation of the Whiteman's case, obviously is not above exaggeration. In his view what a minority did the majority will always do. This, to put it mildly, is a distressing piece of exaggeration. The case of the Whiteman's remaining in South Africa is too strong to need to be buttressed by these tactics. Firstly, the Whiteman is a human being. The world belongs to human beings. Wherever human beings live, other human beings must live no matter what their colour. There is a second reason. The Whiteman brought to this part of the world better ways of making better use of our lives. It is true that the price the African has paid for this is wholly disproportionate with what he has got. But that is not the point we are arguing. The point is: the Whiteman is in this country because he is making a positive contribution towards its growth. When the African finally takes over—that is not socialist thinking; it so happens the African has the numbers and we have just to face that fact whether we think it is good or bad. He will find that he has lovely cities, prosperous seaports, rich mines, modern lines of communication, etc.

But, basically, the real trouble in this country is not the clash of colour. It is the conflict of values of life. We on the African side of the colour line do not oppose apartheid just because it comes from people who are white. We fight it because we believe it is the worst basis possible on which to build the nation because we know it is a threat to our very existence. The Whites who are a threat to us are not our enemy. When the time comes to throw out the White supremacists (as a matter of fact he will go out of his own accord) the White democrat will stay in this country and work with us to build a civilisation which will be the finest tribute to the genius of Man. This is the goal the majority of us on the African side are working for. If De Mulharg calls this communism and totalitarianism, then words have ceased to have any meaning for him.

Call For International Cultural Struggle For Freedom With Faith And Courage

—Fr. Huddleston C.R.

AT its eleventh annual general meeting held in Johannesburg on the 17th June, 1956, the Transvaal Indian Youth Congress in a resolution condemned: "Those elements in our community who are responsible for charging exorbitant rents and goodwill as they are forcing the Indian people in Group Areas, and indirectly are doing the work of the Government."

The meeting took to task the South African Indian Organisation for accepting the Group Areas Act by proposing residential segregation for the Indian people. On this question as well as on other questions of S.A.I.O. policy, the Indian Youth Congress challenged the Organisation to a public meeting.

The meeting which was opened by Dr. H. Moses, Joint Honorary Secretary of the South African Indian Organisation, on behalf of Dr. M. M. Motlale, Chairman of the Natal Indian Congress (Pietermaritzburg Branch) who was prevented from coming due to immigration restrictions—was well attended with young people coming from several country towns. A significant feature of the meeting was the large attendance and keen interest displayed by young Indian girls. The meeting listened to and discussed comprehensive papers on various aspects of life affecting Indian youth in particular, and the rest of the people in general. On these questions a number of resolutions were adopted.

As part of a universal move to isolate South Africa and to bring

about pressure to bear in the fight against racial discrimination the annual general meeting declared its policy in favour of an international cultural boycott of South Africa. It noted the absence of a policy on this question by the National Organisations and resolved to do all in its power to secure a similar decision by the South African Indian Congress.

The meeting welcomed "the decision arrived at by the International Table Tennis Union in banning the white South African Table Tennis Union," and congratulated the South African Table Tennis Federation for its affiliation to the international body. It supported the move of the South African Soccer Federation to achieve a similar object in international football, and declared that the "presence of the South African Football Association as an affiliated member of the F.I.F.A. is inimical to the best interests of that organisation, as colour bar in sports runs counter to the objects of F.I.F.A."

Declaring that the Olympic team from South Africa does not represent all sections of the South African population, the meeting called upon the Olympic Games Committee to ban South Africa from participation. It further suggested that mass multi-national sports rallies be organised on the opening day of the Olympic Games—If South Africa is not debarred—as a protest against the "unrepresentative team from South Africa."

THE following message has been received by the Transvaal Congress Consultative Committee on the occasion of the 1st Anniversary of the Freedom Charter which was celebrated by the Congress Movement on the 24th June, 1956 at Kiptown (the same place as the Congress of the People:—

"Friends,

I wish with all my heart that I could be with you today as I was a year ago at Kiptown. Yet I believe you know that my whole heart and soul are with those people in our country of South Africa, of all races, who are striving for the freedom of that beloved land: freedom from want, from prejudice and from foolish baseless fears. I bid you dedicate yourselves afresh to that objective and to that great end.

"Commit yourselves and your cause to Almighty God,

"Renew your faith and hope in this power,

"And go forward this year in confident trust that your cause is right, using the ways of honest labour to achieve your purposes.

"I pray that, one day, I may be with you again: for I never forget you.

AFRIKA!

TREVOR HUDDLESTON C.R.
(Inzwalandwe)

The title of "Inzwalandwe" was accorded him by the Congress movement last year at the Congress of the People.

Tailpiece

'Ilunga lase Natal' says of the Prohibition of Interdolls Bill, "Ye, somewhere in its voluminous pages, the Tomlinson Commission assures all of us, regardless of our colour, that 'the individuals of all population groups are equal in the eyes of the law'."

Dusky Nightingales

I wish Mr. Strydom, the Prime Minister of South Africa, nothing but the best of health during his stay in England next month—it for no better reason than it will not delay his return.

We wish to have no part of him here. But should calamity befall and he were forced to take advantage of our excellent free medical services, then it would be a good thing if he were placed under the care of some of the coloured nurses from the West Indies who are helping in our hospitals.

It would be a salutary treatment for this coarse and ignorant man.

I found them most excellent and gentle and kind.

Mr. Strydom, of course, would regard them as little better than cattle to be deprived of the rights of citizenship and exploited as dirt cheap labour.

The situation would be reminiscent of some of the more ardent Nazi racialists who, after being wounded and captured in battle were sometimes given blood transfusions from Negro plasma.

It did them a power of good—in every respect.

—CASSANDRA.

"Daily Mirror," May 29, 1956.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSES	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Boss	10	0
Dhodes Yajun	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Masbunwala	2	2
Satyagraha In B.A. —By M. K. Gandhi	16	6
Bepo's Letters To Ashram Sisters —By Zaba Kalekar	9	6
Which Way Lies Hope —By E. B. Gregg	2	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

Health Of Non-Europeans In South Africa

(From Our Special Medical Correspondent)

(Concluded from last week)

THE GLUCKMAN Commission of 1943-44 made some remarkable recommendations and reforms with a non-racial approach to national health needs, for all sections of the population of the Union of South Africa. The Gluckman Report devised an ideal system of health services under which the present health centres are organised. The classification is grouped under four categories.

1. Promotive Health Services.—Nutrition, general welfare, education, physical exercise and recreation, industrial welfare, hygiene, adequate wages. While there has been marked increase in wages during the war years, amongst all groups of the population, there has been a simultaneous decrease of the purchasing power of money. The Gluckman Report says, "vast numbers of people in this country do not earn enough to purchase the minimum of food, shelter and clothing to maintain themselves in health." Unless and until this position is remedied the health and social services maintained by the State will be tantamount to a perpetual system of poor relief. The position of poverty stricken town dweller, of whatever race, is particularly unfortunate, as he is completely dependent upon his cash wage, he cannot as he might in the country, eke out his cash income through the home growing of field crops and the keeping of cattle and poultry etc.

2. Preventive Health Services.—Immuno-medical continuation of school children, care of the expectant mother, workers in industries, active immunisation against infectious diseases and special medical and dental care. There is no sharp dividing line between Promotive and Preventive Health Services. The former is concerned with social welfare generally, whereas the latter is more specifically concerned with the prevention of illness.

3. The Curative Health Services.—Medical services are unduly under-stood, i.e. hospital patients and out patients and what needed, referring cases to private Doctors.

4.—Rehabilitative Services. Accident or illness may result in psychological and economic as well as purely physical injury. Medical services alone can at best repair only the physical injury. Even when they can, and more often when they cannot the psychological and economic consequences of ill health may necessitate vocational retraining and labour replacement of the injured individual.

Arising out of the Gluckman Report, there were established a series of health centres by the Union Government, doing invaluable service to the people.

A greater number of these services should be extended throughout every district and all Native Reserves.

Amongst the non-Europeans, ill health has its roots to a large extent in poverty. The poverty datum line figures as supplied by the University College being:—Europeans 5.2, Coloureds 38.5, Africans 24.8, Indians rank the highest, being 79.6.

Housing.—Lack of planning and bad planning together with the policy of territorial segregation often places the non-Europeans so far from their place of work that they have to spend much time, energy and disproportionate part of their incomes in travelling to and from work everyday, either on bicycles or on overcrowded trains. The rentals, even of sub-economic houses are often so high that they absorb unduly large percentage of their income, so that there is very little left for food and clothing. The overcrowding which is a feature of all non-European houses, is an important contributory cause to the spread of crowd diseases such as T.B. As a result, it often means a crowding together of adolescents of both sexes which does not obtain under conditions in the Reserves. There are separate huts provided for each sex. This herding together is undoubtedly a factor in the spread of V.D. During epidemics one can understand how rapidly

infection can spread under these existing conditions.

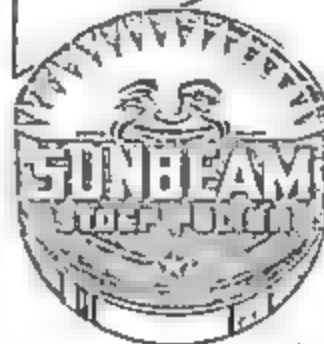
Ignorance, malnutrition, bad housing, together with the hard conditions seem to be the chief agents. A mere increase of curative and even of personal preventive health services cannot diminish the incidence of disease. There must also be simultaneous or indeed antecedent increase of promotive health services as well. First and foremost, there is a need for improved nutrition of the people. All else is secondary, including the medical services themselves. It is a sad reflection on the Government that whilst appreciating the state of malnutrition of Africans and being fully aware of the causes of diseases and deaths, that school feeding has been stopped for Africans. In the rural areas, where malnutrition is rife, the African children have to go hungry again. The C3 population we are now building will be a blot on S.A. crime. Juvenile delinquency in all its ugly forms, including dagga smoking, Habituees, Pillers will be on the increase. Adequate nutrition is the very foundation of good health. The most deplorable single fact with regard to the health of the Union is that the majority at least of its child population is malnourished.

Many immediate reforms and suggestions like the following are necessary:—Creches for mothers, more nursery schools and kindergarten classes, recreational facilities for juveniles and adults, health classes for adults and gymnastic schools for body building and propaganda work by means of the Press, Radio, Cinemas, Churches and public institutions, better housing, employment and increases in wages, lifting of barriers in industry and opening the doors to skilled work, more schools, encourage home industries, more land for farming and cottage gardening.

We should keep in step with other countries where men and women all over the world are on the march physically, intellectually and spiritually, for the non-European must make his contribution felt for a better and healthier South Africa where all its population will be a credit to this land of sun.

You won't believe it
until you've seen for
yourself, so... try it!
See the difference
when your stoeps
and window ledges
are gleaming
with Sunbeam's
rich glowing
colours

Shines...
and shines...
and shines...
in red...green...black
at their brilliant best

A REPLY TO MR. NGUBANE'S ATTACKS

(Continued from page 269)

fully sharing Congress aspirations and accepting unquestioningly its leadership in the political sphere. My unanimous re-election last year to the position of President General shows that I claim all Congressmen and women as my followers. I would be most untrue to this position if I thought and acted otherwise.

I am happy to feel that our Natal men who were not re-elected to the National Executive Committee do not, as Mr. Ngubane apparently does, see in their non-re-election "a deliberate move to show the world who the real bosses are in Congress." In passing let me suggest to Mr. Ngubane that the boss in Congress is the democratic majority obtained in voting on any issue. Our Natal men who were not re-elected accept gracefully the result of a democratic election. They are not petty or sour about the results. Mr. Ngubane's statement is a veiled insult to them in that it suggests that they are so irregular in their outlook that they would allow sectional and parochial considerations to outweigh national interests. I am happy to feel that responsible Congressmen in Natal are above such pettiness and insularity.

(To be continued)

News In Brief

Austin, Texas,

A method of de-laking waste paper that is both economical and efficient has been developed by Dr. Norman Haskerman of the University of Texas, Chemistry Department, and William J. Kradel, employed by a California Chemical Company. The new process, which promises to alleviate the chronic newsprint shortage, chemically removes the ink from the cellulose.

Washington.

Air transportation for more than 1000 Afghan Muslim pilgrims to Mecca for this year's Hajj will be provided by the United States, the International Cooperation Administration announced. The United States, at the request of the Afghanistan Government, will assist Argonne, the Afghan Airline in getting pilgrims to Mecca with a plane supplied by the Pan American

World Airways. The plane will be in service for 60 day period during which 20 round trips will be made to Jidda, the port of Mecca on the Red Sea.

New York.

A Mechanical reaper for harvesting underwater crops of seaweed will be tested at new Bedford, Mass. If the reaper is successful, prices may be lowered on extralives, which are of growing importance to the food, drug and chemical industries.

USIS.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—GO, LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

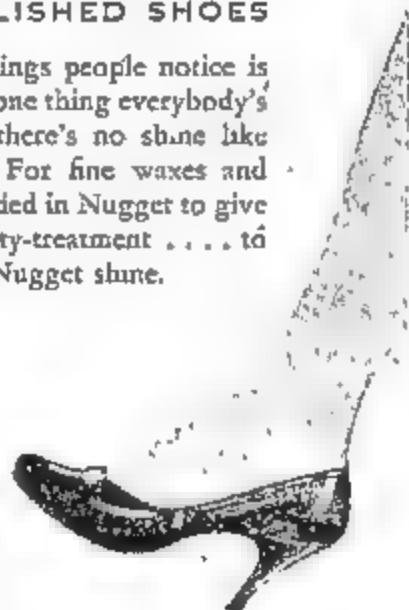
47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

IT'S
REMARKABLE

...THE IMPRESSION MADE
BY WELL-POLISHED SHOES

One of the first things people notice is ...your shoes. And one thing everybody's agreed on is that "there's no shine like a Nugget shine". For fine waxes and rich stains are blended in Nugget to give shoes a daily beauty-treatment ... to give that noticeable Nugget shine.

NUGGET - THE SHINE OF GOOD SHOES

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda	1 11
Work and Its Secret	1 9
Bhakti or Devotion	1 3
The Power of Man	1 2
Sadhana or Preparation for Higher Life	1 6
Is Vedanta the Future Religion?	1 3
Chitra the Messenger	1 4
Will Independent India	1 7
The Path to Perfection	1 3
On What is God	1 7
Vedanta Philosophy	1 6
The Immanence of God	1 3
Siva and Rudra	1 6
The Glory of the Vedas	1 3
Divine Message	1 7
Wardens of Dharma	1 1
Six Lessons in Raja Yoga	1 9
In Defence and Essentials of Hinduism	1 6
Swami Vivekananda	1 9
Swami Vivekananda	1 6

Obtainable At Our
Only Address:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof Rao	2	8
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	5
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1931-34)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	5	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mathurwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Fables—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Bismarck, Bolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anandabhai)—Dilip Kumar Roy	28	0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N. A.	11	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subramanyam	2	5
GANDHISJYAN TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	4
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nataran	7	5
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Kalamand	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	5	5
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
PROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

ATTENTION INDIAN BUSINESSMEN AND INVESTORS

DOUGLAS B. PORRITT & CO.

Duly Instructed by

V. V. INVESTMENTS (PTY) LTD.

Will offer for sale by PUBLIC AUCTION in their Land
Saleroom at 9/13 Carlyle Arcade, Pietermaritzburg.

ON WEDNESDAY 11th JULY 1956, commencing at 11 A.M.
the following magnificent property being described as:—

Sub. division 1 and 2 of A of Lot 53 Church Street, Pietermaritzburg, situated at lower PIETERMARITZ STREET

This is a newly constructed and substantially built block comprising 18 self-contained flats plus 2 large shops, situated in a predominantly Indian area of this City.

The flats are beautifully sited on a valuable block of land being approximately 18,500 sq ft in extent; having a frontage of 79 ft. to Pietermaritz Street and depth of 235 ft.

The building is mainly double storied excepting for a section fronting Pietermaritz Street which has three floors and must be seen to be appreciated as the workmanship and finish is of the best. Each flat comprises: 3 large livingrooms, kitchen, bathroom and balcony. The shops are approximately 30' x 25' with large attractive shop fronts.

The flats and shops completely tenanted should reflect a minimum Gross Return of £3,780 per annum and a Net Return in excess of £3,000 p.a.

FINANCE: Exceptional opportunity to purchase with a low deposit with balance on Bond at attractive rates of interest.

For further particulars apply:

DOUGLAS B. PORRITT & CO.,

Box 335. Phone 29991.

Pietermaritzburg.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29383.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

FOR RUBBER STAMPS

AND PRINTING

CONTACT

STANDARD
PRINTING PRESS

GENERAL PAINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET

DURBAN

PHONE 51006

P.O. BOX 2742

ESTABLISHED 1922

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Garayan, Preface Of India	2/-
Dharmayog, Ajkal, Bel Bharil (Hindi)	1/6 each
Manohar Khandiyon, Mayas, Manorama (Hindi)	1/6 each
Foris Mohal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowani Junction (Novel)	14/6
Dadi Ne Na Yodhu	28/6

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મદરાસ પ્રેસિડેન્સી પ્રેસ અને ૧૮૦૩માં સ્થાપ્યું.

આવૃત્તિ તારી ૨૨, અગસ્ટ ૧૯૦૩

પુસ્તક ૫૪ મુ—૨૫૬ ૨૪

તા. ૨૬ જુન, ૧૯૫૬.

કુટુંબ નંબર ૫૬.

૨૨ મુકવાઈ બજાર ૫૩૦ ૭.

★

સુવાસ

જે સમય લોહી સાચી સલાહ આપવાને લાયક છે તે લોહી સલાહ ન આપવા જેટલા સમય લોહી છે.

★ ★ ★

પ્રસંગ કરનારની લાયકાત જાણવી જોઈએ. કારણ પ્રસંગ કરવા છે ત્યારે હંમેશા પોતાની સાથે અરખામણી કરવામાં આવે છે.

★ ★ ★

જૂનકાળ જોવા કરનાર અધિકારી દિવાના ફર્જન નથી કરી શકે.

★ ★ ★

સરજ માથે પસંદ કરનારાને રસ્તા માં કડિયા જાંબરા વાગવાના જ અને તેથી ચાલતું વધારે મુશ્કેલ બનવાનું.

★ ★ ★

પ્રયત્ન કરનારનું સરજ કે નિષ્ફળ બન્યું છે. જે નિષ્ફળ હોય છે તેને સરજ નિષ્ફળ થવા પછીજ નથી હોતું.

★ ★ ★

એકલો હોયો રહી શકે તે મ.યુ.સ. સોથી બળવાન છે.

★ ★ ★

આપણે આપણને ન જાણે એ જાણાર છે, પણ જીવનમાં કોરને પ્રમદાવસા માટે આપણીઓની અનિ-વાઈ આવરવડા છે, માટે જ એને પ્રસંગ રિલે સહન કરવી જોઈએ.

★ ★ ★

જેટલી બીજા પસંદી આસા રાખી એ તેટલું આપણે બીજા માટે કરીએ તો કરી નીરાલ થવાનો વખત ન આવે.

★

મનુષ્યોચિત સુખ

(શ્રી. કેદારનાથજી)

આ પછે એક વસ્તુ જાણનાર સમજી લેવી જોઈએ કે આપણે મનુષ્ય છીએ અને મનુષ્યો ચિત્ત સુખને માટે જન્મ્યા છીએ. ગમે તે રીતે સુખી થવાની આશા, ઈચ્છા અથવા વિચાર પણ હોય તેવા જોઈએ. જેને જે પ્રકારનું જીવન ગાળવાની ઈચ્છા હોય તે પ્રકારનું જીવન ચલાવવાને આ જગતમાં તેને અવકાશ છે. પરંતુ આપણે એટલા બધા વાસનાને વશ થઈ જઈએ છીએ કે વિચાર કરવાની પુરસદ પણ નથી રહેતી. નરસિંહ મહેતાએ લેખ્યુવળન ના લક્ષણો કહેલા કહ્યું છે કે “પરધન નવ જાણે હાથ દે.” પણ આપણી બાજતમાં તો પર-ધનને આપણો હાથ અડતાંજ તે સ્વધન બની જાય છે. (લાંબચી)

★

★

બીજા પાસે વધારે પૈસા જોઈ કેટલાકને અટકાઈ આવે છે ને તેઓ દુઃખી થાય છે. જીવનમાં હંમેશા દુઃખ, ત્રિષ્ટ, ઉદ્વેગ સહન કરવા. છતાં, આપણા વિચારમાં, આપણી જીવન પદ્ધતિમાં કયાંક કઈંક દોષ હોય એવો વિચાર સરખો પણ આપણને આવતો નથી. આપણી આજીવ્યાજીવું વાતાવરણ પણ એવા જ પ્રકારનું હોય. જીવનની તુલના કરીને જોવાનું મળતું નથી. સમાજમાં બધા જ દુર્બળ હોય તો કોણ કોનાથી શરમાશે? એકાદ વ્યક્તિ જે સચકત અને બળવાન હોય તો બીજાઓને પોતાની દુર્બળતાનો ખ્યાલ અવશે.

★

★

આપણે સારી રીતે સમજીએ છીએ કે આપણે મનુષ્યજાતિના દે.રોને લીધે દુઃખી અને સફરોને લીધે સુખી થઈએ છીએ. પણ જેમ વ્યક્તિ માણસ કેટલી વસ્તુઓની માત્રા વધારીને પોતાની વ્યાકુળતા અને તલપ શાંત કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે તેવી જ રીતે આપણે વર્તીએ છીએ. કોપી કોપથી થયેલો ઉપદ્રવ અધિક કોપી બનીને ટાળવા મથે છે. હારેલો જીતારી બમણું રમે તેજુ આપણું વર્તન હોય છે. કોપીને પોતાના કોપની સૂઝ ચડતી નથી પરંતુ તે તો તેને પોતાનું જીવન સમજે છે. ધણા જ એકા મ.યુ.સ. સમજે છે કે જે કંઈ તેમને લોભવતું પડે છે તેમને તેમનો પોતાનો પણ કંઈ વાંક-ચુનો દેવ છે જ.

સ્વાર્થને લીધે આવનારી સુખીબતો આપણે વધુ સ્વાર્થી મૂકને ટાળવા મથીએ છીએ. જોગતા અનિષ્ટ પરિણામો જોગ દ.ર. જ નિવારવાનો આપણો પ્રયત્ન હોય છે. પરંતુ કોપને લીધે થયેલું દુઃખ ઉદારતાથી સ્વાર્થનું નિઃસ્વાર્થતાથી અને જોગતું સયમથી દૂર કરવાનું આ-પણને સુઝતું નથી. એ જ સુઝશે તો આપણે બધાં સુખી થઈશું.

★

★

મનુષ્ય સુખની ઈચ્છા કરે તે સ્વાભાવિક છે. સુખ આકર્ષણ તે જીવનનો ધર્મ છે. પણ દેવા પ્રકારના સુખને સાચું સુખ માનવું તેનો નિર્ણય માનવીધર્મ કરે છે. ચોરી કરીને આણે લો જોગ કંઈ કડવો નથી લાગતો. પરંતુ વિવેકી મનુષ્ય આત્મ જોડ કામ કરશે જ નહિ અને ચોરીનો જોગ એને કડવો તો નહિ લાગે પણ એને મળે જ નહિ ઉતરે. મનુષ્ય ધર્મને માટે આપણો જન્મ છે. તેની જગતિ જેને જેને હશે તે કદીયે જોડ કામ નહિ કરે. જીવનમાં વૈરાગ્યની જરૂર છે, પણ તે વૈરાગ્ય જોડા સુખ માટેનો નહિ! સજ્જનને તો હંમેશાં આનંદ, સતોષ અને પ્રસન્નતા મળે છે, કારણ કે તેઓ સતત ધર્મને માર્ગ ચાલે છે. પ્રાણા પંથુ કરવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે પણ તેઓ, દુઃખી ન થતા સુખી જ રહે છે. એવે પ્રસંગે તો તેમની આંતરિક તેજસ્વિતા વધે છે. ડેરનો ખાલો પીતી વળતે સોફ્ટીસ વધુમાં વધુ સંતોષી અને આનંદી હતા.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના દૈન્યમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારમાં સારી વસ્તુ ને ક્રમા બાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આસ્તમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કપડો વીમે કદ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસર

ફ્રસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ જુન, ૧૯૫૬.

સ્વાયત્તતા બોલ્યા

આ તે દક્ષિણ આફ્રિકાના વડા પ્રધાને લંડનમાં ભાષણ કર્યું. એમના ભાષણમાં ખાસ અગત્યનું અમને કંઈજ જણાયું નથી. હમેશા યુજ્જન નેશનલીસ્ટ પક્ષની ઇલાયદાપક્ષીની નિતીના વિષે બોલેલા હતાં, અમને ફક્ત એજ આશ્ચર્ય લાગે છે કે તેઓ વિષયની અગત્યમાં રહીને બોલ્યા કદાચ આને માટે ખાસ કારણ હોય.

આશ્ચર્ય જનતા નથી કે તેઓએ ખાસ કર્યું નવીન ન કર્યું. એઓ કર્યું નહું ન બોલ્યા, એને આપણે આશિર્વાદ રૂપ માની લેવું જોઈએ. મી. સ્વાયત્તતા બહુ વિચારી પુતિના નથી. એઓ પોતાના પક્ષના નેતા માત્ર છે. આથી તેઓ ઇલાયદાપક્ષીના યુજ્જન એક વિચારી માણસ જેવી રીતે રજુ કરે તેવી રીતે રજુ નથી કરી શક્યા. લંડનનું તેમનું ભાષણ આખાખા માત્ર હતાં. ત્યાં તેમને સાલગનના મરસીઓ તેના પ્રેરે આવાઈ સમજી ગયા હશેજ.

અમે આ ભાષણને આંશીવોદ રૂપ વર્ણવ્યું છે કારણ કે વડા પ્રધાને આ દેશની રંગભેદની પરીસ્થિતિનો ખરો ચીતાર પર-દેશમાં રજુ કર્યો છે. આફ્રિકાના નેશનલીસ્ટો, સંયમે સમજવાજ નથી માસતા કે રંગભેદીઓને પણ આઝાદી બેળ-વળનો હક છે, કારણ તેઓની અમલશાહીને તેથી તુકસાન પડેલું છે. મી. સ્વાયત્તતા પ્રીટનની મંજૂરે સાચ બોલ્યું કહી શકે કે તેઓ પાસે રોકવા માટે નાણા હોય તો તેઓને સાલિય આફ્રિકા આવકારશે. બીજી બાત એ પણ જણાવી શકી કે, પેસાદાર કે ગરીબ ગમે તે હોય તેઓને રંગભેદીઓ તરફની નિતી વિશે અમને કમું કહેવાનો કંઈજ અધિકાર નથી. અમે અમારું કાવું જણી

એ છીએ. અમે અને અમારા પૂર્વજો ૩૦૦ વર્ષથી રંગભેદીઓના સહવાસમાં રહ્યા છીએ અને તે કાળ દરમ્યાન અમે જે અનુભવો ગેળવ્યા છે તે પુરતા છે.

યુરોપના લોકો હવે પછી ક્યારેય જો અમારી નિતીની ટીકા કરશે તો હુનીયાની મોરી અમલ શાહીની મોટામાં મોટી નિતીનો તેઓ વિરોધ કરે છે એમ મનાશે.

મી. સ્વાયત્તતા ભાષણ આશી-વોદ રૂપ છે એને માટે બીજી કારણ પણ અમને હેતુભય છે અને તે એ છે, હાલ પ્રીટનમાં કે.મનવેલ્લના બીજા દેરોના સમયે હાજર છે કે એઓ મી. સ્વાયત્તતા કરતાં આ નિતી વિશે જુદા વિચારો ધરવે છે. તેઓ બહેરમા અને ખાનગીમાં આ ભાષણની ચર્ચાઓ કરી વિચારી શકશે કે કેમનવેલ્લના સંગઠન ને આ નિતીથી કેટલું તુકસાન પડેલું.

બીજી એક બાત પણ મી. સ્વાયત્તતા કહી છે તે ખરેખર હકાપણ જરૂરી છે. તે એ છે, આફ્રિકાના બીન-ગેરા સ્વતંત્ર સંસ્થાનો જે લાગ્યા છે, તે વિશે તેઓ મોંઘ રહેશે, એમ જણાવ્યું હતું. એમના પૂર્વજાની રો. મલાન્ડ જ્યારે પ્રધાન પડે હતાં ત્યારે તેઓએ લંડનના ભાષણમાં આથી જુદું જ કહ્યું હતું. તેઓએ ગોઠક કોરટની ચળવળનો સ્વેા જોર ચોરથી વિરોધ કર્યો હતો. મી. સ્વાયત્તતા સાર સાર કહી દિયું કે હું એ માર્ગ નથી લેવાનો, આથી અમને લાગે છે કે મી. સ્વાયત્તતા હું કહીપણ મળું આવકારને પાત્ર છે.

વધુ એક પગલુ આગળ વધી મી. સ્વાયત્તતા કહ્યું કે આફ્રિકાના આ સંસ્થાનો અને બીજા બધા આફ્રિકાના

દેશોએ સંસ્થાનના સ્વાસોને એક થઈ એકજ હાથી બાંધી શી લેવાના છે. અમારી હાથી થી ભેતા અમને એમ જણાય છે કે, અહીં વડા પ્રધાન ભુલ કર છે. આજે જે સંસ્થાનો આઝાદ થયા છે એ ગે.શઓની રૂપાને પરીણામે નથી થયા. ત્યાંના કાળાઓએ આઝાદી માટે લડતાં આપી છે અને પ્રાણો પણ જોયા છે, તેઓ જાણે છે કે રંગ અને જાતીના વિચારોના બોગ બનવું એ કેટલું ભયંકર છે. આથી તેઓ ધન છે કે આખા આફ્રિકા ખંડમાંથી રંગ અને જાતીની નિતીની જે ખરાબ હવા ફેલાઈ રહી છે તેનો જેમ અને તેમ જલદીથી નાશ થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાને બીન-ગેરા સંસ્થાનોને મિત્ર તરીકે સ્વીકારવા ઈચ્છતું હોય તો તેઓને પૂર્ણ ખાતરી આપવી પડશે કે કાળાઓને તે સમાન હકો આપશે અને રંગ કે જાતીના ભેગ નહીં બનાવે. પણ મી. સ્વાયત્તતા કહ્યું છે કે આણું કંઠી બની શકે તેમ નથી. આ સ્થિતિમાં અમે નથી સમજી શકતાં કે સંસ્થાનોને તે મિત્ર તરીકે કેવી રીતે જીતી લેશે આફ્રિકાના કાળા લોકો ઇલાયદા-પક્ષીની નીતીના મિત્ર નથી.

બીજી બાતથી વડા પ્રધાને જુગ રહેતા કઈ આફ્રિકાનું આર્થિક દ્રષ્ટીએ એક તુકર સુચોબીત મિત્ર રજુ કર્યું હતું. નાણા રોકનારાઓને તેઓએ બધી તકો આપવાનું યુચન કર્યું હતું. શકાને સ્થાન નથી કે હાલમાં પરદેશીઓ માટે નાણા રોકવા માટે દક્ષિણ આફ્રિકા એક સારું સ્થળ છે. અહીં કેરીઓની સંખ્યા વિશાળ છે અને તેને કાણમાં રાખવા શરૂ સજ્જ પોલીસની સંખ્યા પણ ઘણી જારી છે. અને મોટી બધી "કેરી બેતી"ની જમીન છે. આથી નાણા રોકનારાઓના નાણા સંચવાઈ રહેશે અને દેશમાં પણ અમને લાગે છે કે, પૂર્ણ ચાલી જળવાઈ રહેશે. વડા પ્રધાનને આફ્રિકાની અંદર નાણા રોકનારાઓને લાલચો બતાવવા તરફી લેવી પડી તે બતાવે છે કે નેશનલીસ્ટ પક્ષની નાણા કીચ સ્થિતિ ઘણી નબળી છે.

વડા પ્રધાને એટલું અંતે સ્વીકાર્યું "છે કે, આજના આધુનિક જગતમાં દક્ષિણ આફ્રિકા પોતાને કાવે તેવી રીતે વર્તી શકશે નહીં. આ બોલો ખાલજ જણાય છે કે હુનીયાનું કળાણ તેમને અકળાવી રહ્યું છે. આ અમારે મન એક સંતોષની ખીના છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજાસત્તાક વીચારો ધરાવનારા યોની ફરજ છે કે તેઓએ બહારની હુનીયા સમજી દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિનો પૂર્ણ ચિતાર રજુ કરવો. પરીણામ એ આવશે કે આપણા વિરોધને પરીણામે બહારની હુનીયા વધુ કળાણ લાવશે અને તેના અવાજ નેશનલીસ્ટોને સાંભળવો જ પડશે અને સ્વીકારવો પણ પડશે.

રંગ અને જાતીની નિતીના વિચારોને કહ્યું મહત્વ આપવા માં આવ્યાં હતાં, મી. સ્વાયત્તતા નું ભાષણ એમ બતાવે છે કે, તે એક એવા માનવી તરફથી બોલાયું છે કે જે કહે છે કે, તમે મને હવે કંઠો ન સુકતાં. મન માં તે પૂર્ણ સમજી ગયો છે કે આ નિતીનો નાશ હવે નશ્વર આવ્યો છે. અ.થીજ પ્રીટનને યાચના કરવી પડે છે, જે લોકો પ્રજાસત્તાકના સાથીઓ છે તેઓ જે નેશનલીસ્ટ પક્ષપર કળાણ વધુ નેરથી કરવું જોઈએ કે જ્યાં સુધી તેઓ પોતાની ઇલાયદાપક્ષીની નિતીને એક ખરાબ નિતી સમજી ફેરી ન કે કે અમને ઊંડી કોચા નહીં.

અમે વિચારીએ છીએ, એ વિચાર ધારા બરાબર હોય તો હવે જખત આવશે છે કે, ઇલાયદા પક્ષીના સળંગેના પગ નીચેથી ધરતી સરતી વાય છે.

સુવાક્ય

સત્તાનું સંપત્તિનું ભળવું, રૂપનું, કુળનું નિર્ધારનું અનુભવનું કારણનું એમ નવમ્ અભિપ્રાય છે. પણ અને અભિપ્રાય નથી એવો બા.સ થાપ બેતા જેવું બીજું કાંઈ અભિપ્રાય નથી.

કે હવે અમે તારી પાસે એવમ્ નથી આવતા. આગીએ ક્યો એટલું જ કે અને સન્માનપરથી અગિત ન મળે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગેરાઓનું આરોગ્ય

(અમારા ખાસ એડીટર બલકવંચી તરફથી)
(ગત્રાંતી આણ)

રોગને નાશુદ કરવાનું કાર્ય

(૨)

આ કાર્ય માટે દર થોડે થોડે દિવસે સાળાના આળકાની તપાસ કરવી. સુવાવક વખતે માની 'સારી માવજત કરવાની સમજ કરવી. ઉલ્લેખ ના છેવટમાં કામ કરનારાઓનું આરોગ્ય જળવાય તેને ગાંઠે દેખાઈ રાખી સલામત સુચનો આપવા એવી રીતે થી નવાજવા હિસાબે લેવા. કામ અને બીજી બધી તંદુરસ્તીને માટે જરૂરી સંજ્ઞાઓ લેવી. તંદુરસ્તી સુધારણા અને રોગને નાશુદ કરવાનું કાર્ય એ બે કાર્યો વચ્ચે ખાસ એક તફાવત નથી પહેલું આધારભૂત સામાજિક કાર્ય છે બપોરે બીજું રોગને દેખતા અલ-કાવાના હિસાબે કરવાનું. હોય છે

આરોગ્ય સુધારણા કાર્ય (૩)

હોસ્પિટલ દવાખાના અને કાઉન્સેલરોને સરકાર આ કાર્ય હોય છે.

ફરી તંદુરસ્તી કાર્ય (૪)

અકસ્માતો અથવા મંદગત એ સર્વ સામાજિક રીતે માનસીક, શારીરિક અથવા આર્થિક અસર પ્રત્યેકને કરે છે. ક્યા કસથી ને કાઈ શારીરિક નુકસાન થયું હોય તે દુર કરી કાઢાય છે. શારીરિક રોગોની સારવાર કરવા માં આવે અથવા ન કરાય તે પછી બધી વાર અથવા રોગોએને માનસીક અને આર્થિક બચાવે ભે.વાવે પડે છે અને તેથી થન ઉપર થયેા બાર રહેવાથી તેને નેહરી માનસીક આરામ આપતી અથવા માનસીક કંઈ વચરની રોગવરી પડે છે.

અકસ્માતે હેવાઈને પરીણામે સરકારે તંદુરસ્તી જળવવાના બધા મથકો ઉપાસ્યા હતાં ને સોંપેને બધા ક્ષેત્રોની સહ પ્રયાસ હતા. પણ આવા મુશ્કેલ મામલે મામલે અને ખાસ કરી નેટીવ વસ હતામાં સ્થપાવવા નોંધ્યો.

બીન-ગેરાઓમાં રોગનું મૂળ જોડે બાજે જરીયીને લખે છે. જરીયીના આક્રમક નાટકીય સુનીવર્ણીતીની તપાસ પ્રમાણે નીચે ચુલ્લ છે.

સોએ ગેરાઓ પાંચ પેઢીએ બે છે. કશીમાં આગનીક પેઢીએ બે છે. આફ્રિકેમાં આગનીક પેઢીએ આઠ છે. દ્વિતીએ ૩ ને કીથી વધારે છે તેઓ સીસોર-પેઢીએ ૭ છે.

રહેઠાણે

ધોના કારા બેન ન કરવા અને સેમેસેનની નિતી આને લખે બીન-

ગેરાઓના ગેરા બાગના થોડે ને નોકરીએ આવવા જવા માટે ભય, ડેરો અને જખવ ભરખાડે ભય છે. તેઓને ટૂંકમાં કે સાધકમ પર પ્રવાસ કરવો પડે છે. બધીવાર ધરભ કે પછી ધાર્મ વધુ પડતું હોય છે કે ત્યાં આવકનો મોટો ભાગ પલાઈ જાય છે. બીન ગેરાઓના નાના ધોળા માં મોટા કુટુંબો સમ.નેસ એ પછી કામ નેરા રેમ અને એક કારણ છે. આફ્રિકેમાં, પછી એકો સનેરખા રહે તેઓ સી અને પુરુષો જુદા પાડે રહે છે અને તેને સીએ આવીના રામના ભાષ બને છે. રે.એ. કાની નિકળે છે અને રીની રીતે દેખાય છે ને આ કારણેથી હવે સમજાયે

અગાળ, ખરાબ એ રાક, ખરાબ ધોરા, અને બોહા રીત રીરામ્ને એ બધા રોગોનું મૂળ છે. રોગોને દેખાવતા અકસ્માતોથી અથવા, સેવા સુચક પીજ એ રોગોના નસ નહોં થાય. સોયી સપ્તે તે એક હોય કે રોગોને તેના મૂળ માંથી ન ઉમેરી નાથે એવું કાર્ય થયું નોંધ્યો. એને માટે સારા યોગદાની-સમયો. યરી નોંધ્યો. આ મુખ્ય વસ્તુ છે. આ સીરાય કા- નિમેરે બધુ જન-નકોષ્ટ મળાય.

સરકાર કાર્યે એક મોટો આરોગ્ય છે કે, તે જાણતી હતી કે આફ્રિકેને સારો યોગદા નથી મળતો અને તેને માટે સારા યોગદાની સમય કરવાની જરૂરત હોવા હતાં. અને તેમ ન કરતા કુપરાંત સાળાઓમાં મળતાં જાળોન, યોરાકાનું બધુ નાંક કરી દેવું. આથી આફ્રિકેને પરાઓમાં ખરાબ યોરાક મળતો હતો અને હવે આફ્રિકન છોડ રાખેને તેને માટે વધુ ભેગવવું પડ્યો, આને ને પેહી આવી રીતે ઉછેરી રહી છે તે સારી આફ્રિકેની કશ-કીર્તીમાં એક મહાન કાંક સમાન છે. આ બધા કારણોથી આફ્રિકેમાં અને જરીબ બીન-ગેરાઓમાં સુ-દાઈ પ્રમાણ વધ્યો અને માને તમાકુ, કાચ, વિગેરેનું અસન વધ્યો અને આ બધુ આરોગ્યને નુકસાન કરતાં હોય છે. આથી સર્વ પહેલા સારો યોગદા એજ એક પ્રખ્ય વસ્તુ મળાય છે. સાથે આફ્રિકાના જાળોનાં વધુ દકા જાળો આને સારા યોગદા વગર જુએ મરે છે.

આ બધામાં બધો સુધારો થવાની જરૂર છે. એમાં નીચેના સુધારા

(૧) માતાઓને સકલ આપવા યોગ્ય મરે.

(૨) મોટાઓ અને બાળકો માટે રમત મમતાના મનર-જનના સાધનો

(૩) અરોગ્યના કમસો અને સમાન આપવું.
કસરત સાળાઓ.
(૪) છાપાઓ, રેડીઓ, ચર્ચો નિમેરે નહેરે સંરખાઓ તરફથી આરોગ્યનો પ્રગટ.
(૫) સારી નોકરી અને ગેરાય પમાર.

(૬) ઉલ્લેખ અને કારખાતાઓમાં બીન-ગેરાઓને ને અસરગો છે તેને દુર કરી બીન ઉલ્લેખ વેપારમાં લખે

(૭) વપારે કાળાઓ.
(૮) આગે ઉલ્લેખો નિહાસ.
(૯) મેની અને બીન હોગો માટે અગીન.

સારા નિરોગી સાથે આફ્રિકાની-પૂનરચન, કરવા માટે બીન-ગેરાઓને ચૂરી નહીં મળી તેઓના અગાળ ના સુધરેલા જમતમાં બધાની સાથે કિમત નેહુ ઉચું ઝાવવું નોંધ્યો.

શરીરો શશુમાર

"ઓ પુરુષો! કરતાં જમરે શશુમાર કેમ સજતી કરો? શું તેનામાં વધારે અભિમાન છે? શું તેનામાં સોન-નું વધારે બાન છે? ના, અને તો કેટલી બેનોએ કહ્યું છે કે, પુરુષોને ભૂલ કરવા માટે જ એ અપદ્વા રોમ કરે છે. બારે તો પ્રારે લખેને કહેવું નોંધ્યો કે, તો તમારે કાઈ બે.કેમેવનું કામ કરવું હોય, તો તમારે જુગ કવવાનો થયો છે.તમે નોંધ્યો. તમે હું સી હોન તો ભરે કમી પોતાનું રમત મન-નરા પુરવતી સામે ખસે ન ન-ગાંધીય.

પ્રકુટ

આ દેશમાં આપણે કયા વસ્તી મળે? સર્વા બીએ. યાગુ તો આ દેશને પોતાની આજુબી મળે છે. કારણ તેઓ અદાઈ જન-મયા છે અને બીએ દેસ આગે જ નોંધેા કમી. એવાં મુજબતી કામમાં ને કે આજા હશે. -દિ-સ-થેનો ચે.કો સંગ'પ હે.સ હતાં કામની પ્રાત દરિયુ આફ્રિકાને પોતાનું વ્હાણ વતન સમજે છે અને તે પુરવતી છે.

તે આપણે આ દેશને આપણે વતન સમજાયે તો પછી આપણી આ દેસ માટેની રાજ્ય પામુ આપણે વિચારવી નોંધ્યો.

આપણે દોંદુરતાન ભરે પરાંતનું દુનું, દુરોપીયતોનાં હાથમાં દુનું. ભારે આપણને તે કુશમાં રહા મમતી નહીં, અને આપણી કુશમાં માટે તેઓને દેવ હતા, આને આ દેશમાં અદાંના વતની આફ્રિકેના પછી કુશમાં રહ્યા છે. તેઓને એમ લાગે છે કે દોંદી એ અને ગેરાઓ વાને તેઓના જન-સિલ હકોપર તથાપ મારે છે. અને અમારાજ દેશમાં અમને કન-પાસા રાખવામાં આવે છે કન-પ કે આપણે તેઓને માનવ તરીકે છુપા દેતાં નથી. અને નથી જ્યો તરફ માનવના અસર ખતાવતાં. ધરમાં તોડર, હોય કે, કુશમાં નોકર હોય તે બે કાળા હોય તો તેને અ-રથી બે.સાવેા કે આપણી નેમ જ તેને પછી સુખદુ એ સ્થરતની જરૂરીયતો છે તે નોંધું. એ આપણને મમતુ નથી. એની સાથે સેલતા કિંમત, ટૂંન, દમમ, આપણે સુનાસએ બીએ. તો પછી આપણે ગેરા પાસે આપણુથી તે ન સુધાય મેરી આપા. કેમ જ રાખી રહ્યા?

મ.જુક અવજ મ.જુકમરી સુમ.મ. પછી બસે તે મથે તે રંમ કે જનતોને હોય. પછી રન-પ આણુસ, બીબ રવ-પ માજસ તરફ આરે, પ્રેમ અને ન્યાયથી વરે એજ યોગ્ય વર્તન

પરિણુ આપણે આ દેશને વધારે રહેવું નોંધ્યો. એ આ દેશને આપણે આપણે વતન ખતાવ્યું છે. એ તેના જ થન થાન-મથી આપણે રહીર પોષ્ય છે અને તેના જ વાતાવરણમાંથી આપણે આપણું જન રોગવરી મન અને હલ-પેળવા છે. તો તેના તરફની આપણી રાજ્યની આપણે અગી ન થવું નોંધ્યો. આ દેશને એવ લાભ થતા રોમ કેવું-એક પછી કાર્ આપણે ન કનું નોંધ્યો. પ્રાયેક પમલું બરતાં પહેલાં આપણે વિચારવું નોંધ્યો કે રામને વસ મઈ હું આ દેશને તુકસન તો નથી પડેચાડતીને.

ધરૂપાર આપણે નોંધ્યો બીએ કે, યોગક લાભ, અને સુખ સમાવડ ખાતર આપણે આ દેશને જ નહોં પછી દોંદીને પછી ભેગા થઈએ છીએ. આપણે પડેરવા જોડખતો મોહ, ધર વખરીનો મોહ, આપણને તે લેવા કે, ભાગ્ય નથી દેતા કે, આ ચિત્ર હું ખરીદું હું તો તેનાથી હું કેવે રંપો કે પુ કાંબે તુરુગાન કંઈ છું? રકત મનને મથે છે, આખ ને મુંડ લાગે છે. અને તે લેવી છે આ આવના હોય છે. આવી ભાવના થી દોંદીની આવનાર બધી બેને, પર-દેશના માસના પટારા બરીને આવે છે. અને આ દેશમાંથી જતાં પછી પવરેશનાં માસના પટારા ભરી જઈએ છીએ. તેમાં ચેડાનો પેસો નથી દોંદીને કમદાર્ય કે નથી આ દેશને હાવકુપ. બેન-મથે પોતાના મુગ્ધ શશુમાર કરતાં પહેલાં વિચારવા જેવી આ બીના છે. શશુમાર ભરે તમે કરો. પછી કાંઈને પછી તુકસાન કરી ન કને, એ જુલો

આપણે મુર રાજમારથી ચે ડીક વાર દિપણ તેનું તેજ માણસને થઈ ભર આજથી પછી જમતો હકમનો શશુમાર હમેશાં બીજન વસ કરવો હમેશા આજથી, અને તમે હમેશા રિપદો.

મારા ઘરમાં કોણ આવી શકે ?

દિલ્હી આંદોલનમાં પોલીસ શબ્દ પણ રહ્યું છે અને ગોરખો ભરે છે કે તેમની ઘરની અંદર શું લાવે તે બંધી.

એ બિહોલ મહાનના "બેન્ક ટીક" નામના ચોપાનીવામાં ઉપસા માથાના નીચે પ્રસિદ્ધ થયેલા બેખોલે કહેલા માર્ગશી નીચે ઉતરી જાય છે. "સાધારણ મેના રીવાજ છે કે ભેને આપણે આગળથી જાણ્યું હોય તેમના આપણે ત્યાં આવે. પણ આજે મુખ્ય પ્રશ્ન છે કે પોલીસને મારે શું આવવાને શું હશે કે? આ પ્રશ્ન કોઈપણ પહેલા બેઠાની સમયની સુખીમ કેટલાં ૧૯૪૫ થી ગયાં પો કહેતા. ત્યારે કોઈએ કોઈ કેમો-કેમીના સમયે કોઈની પરવાનગી માગી હતી કે પોલીસને પરીવરમાંથી કોઈ કાઢવાને હક છે. કારણ કે તેમને ત્યાં આવી જઈ મુલતી દબાવે બીરી કરવાને કરી અધીકાર નથી. આને ન્યાય એ મને, હવે, કે પોલીસ ને બંદો કે ખાનગી મેળાવાએ મા આવેલા હક છે ભે તે પુરવાર કરે કે તેની ગેરકાયદેથી ત્યાં ઉતરવા અને અશાલી થતા હોય. અને ભે તે સિદ્ધ ન કરી શકે તે તેમને લાં રહેવાને હક નથી. આ કેમમાં તેમને એ સિદ્ધ કરી શકાય નહીં.

સમાચાર સંગ્રહ

—આ જમાનામાં અમેરિકામાં કેટલાક ૩૦-૩૦ માળનાં મોટાં મોટાં મકાનો બેઠાં બેઠાં બિલ્ડિંગમાં જ આવેલા છે. સુખનાં ફિરંગી પરવાનગી કરવાની શક્તિ બધી થાતીને કરતાં બિલ્ડિંગ નિર્માણ એક હોવાથી દરેક આવતા મકાનેમાં તે વપરાય છે. એજ સાથે પણ તે શાર્દ રહેણ આવે છે.

—યુરોપના દેશોમાં આજનાં ભેપ પોમો-ધાન એવું બોલવેલ તથાપર કરવાનું નહીં રહ્યું છે. જોકે કેટલાં ના અંધ બાળકો મારે અમેરિકાના કેન્સાસ શહેરમાં આવેલાં હોય છે.

—મારત મેરેડીયાના ઉપરવાને સામનો કરવા માપતા હોવાને શરૂ રહ્યું છે. આમાં કરીશમાં રખાઈ હતી તેમાં મેરેડીયાને ભાગે પહેલું જનામ મળ્યું છે. મેરેડીયાથી બચાવવા મારે મેરેડીયા આંતરરાષ્ટ્રીય પોલીસ મુખ્ય ન્યાયકેન્દ્રે રખેલા છે.

—કનીયા ધરાશક્તાના આદિકન સમયે હકત પુરોધીપને નીજ બેઠેલી હોય એવી સલામતીની રચના સાથે પોતાને સખત વિરોધ ત્યારે કરે છે.

—જાપાની એક કુટુંબીએ સિમાધના ત્રીજી શીખર પર આવેલી હતી પણ

"આ પછી ન્યાય ખાતાના પ્રધાને જાણેર કહ્યું હતું કે "હવે પછી એવો દરજ્જો કરવામાં આવશે કે જ્યાં જ્યાં તે જાનના બધા જણાય ત્યાં ત્યાં પોલીસ ને જાન નપાસ કરવાને હક રહેશે. આથી હવે નવા કામદારી પોલીસ મને ત્યાં મને ત્યારે મારે મારે જાન તપાસ કરી અમલ કરવા કરી હશે. આમ કરવાનું કારણ એ માતાવણ છે કે, મારે મારે રાકે ભેવા માં તોફાન થવાનું હોય તે મારે જાન અમલ કરવાને બંધી જાય પછી પમલ, ભરવા અમલ મને છે. તેથી શાલી મારે કે કાર્ડ કરી જાય ત્યારે કરવાની સચા તેને આવવામાં આવી છે. કમ, મળ, શા. શ. હ. મને તે વાપરી તેને મારે આવવાની પરવાનગી આવવામાં આવી છે.

—સાથે આફ્રિકાની મળેને પોતાના પુત્રા યાલીથી હકરવા જન પોતાના ધરમની રવતના અને કાલી પર આવેલા હોયે આપ છે તેને વિરોધ કરવાને એક એક આજ કરી મારા સમય આફ્રિકાએ, કારણ બીજા મારાએ તે કહેલા દેશોમાં પોલીસે એક જાન, જા. જા. છે.

મેળવે છે. ૨૬૪૦૦ કુટુંબ આ સિખર છે.

—પુરુષ દરેકમાં બેઠાં કહેલને કહેલમાં વડા પ્રધાન શી નેકરે એક છે, "કે કોઈ કુપિયમિત (વેલીવારી નિબંધ) નથી કે તમારી સાથે જાણ કરવી જેમ વાતો કરી શકે" એટલે કોરપ્શન એક કારણ બેઠાં વડે જ

મે. શી કહેલ: "કારણે આપનું નામ જાણેલ જાણેલ નેકરે છે ને!" ત્યારે કારણે મે. શી નેકરે એક છે: "મે. શી: એ તો કેવળ કામળ ઉપરને જ પોતે છે."

—બીજા પુરુષની કિંમતી અંતિકારીક પ્રયત્નોમાં એક "અસર મહાત્મા" તરીકે પોતે છે. જ. ક. ૧૯૪૬ આજ પાસ મહાત્માને બંધાવેલ આ પ્રમારત મુળ તો એક વ્યાપારત તરીકે વિચારાઈ હતી પણ પાછળથી તેને અમલ કરેલ એક નામ આવ્યું હતું. અસર મહાત્મા એ મોટા બંદોને બંદોને કોતે અને જુદા જુદા યાજાઓથી તેની કોતે રોકે મળેલા કોતે. કોતમાં એક મેરેડી પણ હતી, કોત અને વાંચનાની અંતરિત કાલત વિશે ભારત સરકારને જાણ કરાઈ હતી. અને પુરાતત્વ ખાતાના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ તાજેતર મા તેનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું, અને જુદા પણ સમારકામ કરવામાં આવ્યું પણ હતું.

—કેટલાં દેશોની સુવર્ણે જાણેલ સુધી અખતરો કરે પણ કરવાને દરજ્જો સિનેન પાસે-કે પાસ કરે છે.

—જુદા પહેલે દેશો દેશને બંદો અખતરન કેટલી સખત મને

—એક મને કીલરીએ કહ્યું છે કે તે પુત્રા એવરેક્ટ પર માપના છે. આ વખતે તેમને કિલર બાળુથી એટલે કે કીલરીની બાળુ એવી આવે.

—અમેરિકાએ એક એવું વડ શોધ્યું છે કે જે સાવરને તજાએ જાણેલ જાણેલ જાણેલ કરાને કરાને બંધ કરે આવે. આ અંધ. શીખા તેને અખતરો થવા નો છે. આ પ્રમાર સરજ મને તો કરીશમાં ખાતર જે વડું ઉપરેથી મનાય છે તે ખાતર તરીકે લેવા મા આવે અને ખાતરના આવમાં મદાઈ થવા સંભવ રહેશે.

—કેટલાં પુત્રીવર્ણીના પ્રાદેશ અને કેટલાં ખાતાના સંચાલકો મળે એક

મે. શી શોધ કરી છે કે જેથી કોષેલ વતંચન પહેલાં પરીતી શાકી સખત થઈ કરી ઉપરેમાં લાઈ શકાય, આથી ઉપરના કામગીરી બાંધ કાંઈ અંદરે કરે થવા સંભવ છે.

—અંદરના ૧૦૦૦ માતાએને વિષાળની સમય મકા હજાર થવા જવા માટે મુનાકાદે રેક્ટ તરફથી કરી દેવામાં આવે. આ સમય અંદરના નીચાનની સરકારની માર્ગશીમાં આવવામાં આવી છે. કોઈ વિષાળ અંદર મળે અને તે ૨૦ હેરા કરશે.

—પટાલિતના શી નામુના કાળીદાસ ને લા એમના મુળ રજ. કેટલાંકની નવમી સવરકારીને માટે તા. ૨૦-૫-૫૬ નાં હવન કરવામાં આવેલાં કોતે. અને દાન થઈ જાય કોત.

—બીજા વખતે કાલકાલે આવવાને ત્યાં હવન કરવામાં આવેલાં કોત.

બેનેની ફરિયાદ

(૨૧૮૫ માનાથી માણ)

અમારા શરીરમાં તમે વસાઈ જારીને રાખો. અમને બંધે જાણે એવી શા સાર નથી મીતરતા અને નથી રજાઓ અને અપસરમાં કે નથી અને સુધાપદી હાસીએ. અને પણ પુરજ જેવાં રવતે મળેલાં જાણે. શા માટે અમને કીમતી તરીકે વર્ણવવા છે ?

આ છે નિવેશનને કારણે આવે એક પ્રકારે જાણીએ પુરવોને સલાહ આપી હતી કે મેના વિશે મોભર્ત કે લખર્ત પહેલા આમ આગળ માતાને-જનની ને માર કરી પછી જાણે મારે સખત. એ કલમ કે વાણીમાં જે સાથેલ જુદી તે કુદર. આકારમાં જેમ વધો કરે છે તેમ. કરી અને સોરપ જનનીની જેમ પુરુષી જનની.

ભાષા જ્ઞાન

આ દેશમાં આવેલે ને આ દેશવાસીએ સાથે સંપર્ક રહેલું હોય તો આવેલે તેમની ભાષા જાણવી જાણી આવેલ છે. પણ મોટું વડું જાણે છે પણ તે "બેનીનીની ભાષા" અને જાણ રાખીએ જાણે કે જે કરે આવેલ ને આ કે.કમમાં લેવા કરેલ આવવામાં આવેલે તેને શીખી મેવાને પ્રખન વચો કરશે.

અંગ્રેજી	કુટુંબ	આફ્રિકાન્સ
Book (બુક)	Netwads (નેટવર્ડ)	Boek (બુક)
Pen (પેન)	Pen (પેન)	Pen
Ink (ઇન્ક)	Ink (ઇન્ક)	Ink
Paper (પેપર)	Shaphe (શેપા)	Papier (પાપિયર)
School (સ્કૂલ)	Iskole (ઈસ્કોલ)	Skool (સ્કૂલ)
Road (રોડ)	Mgwanaga (મગ્વાના)	Pad (પાડ)
Day (ડે)	Mfini (મ્ફિની)	Dag (ડેગ)
Morning (મોર્નિંગ)	Kusena (કુસેના)	Afore (ઓર)
Night (નાઈટ)	Busuku (બુસુકુ)	Nag (નાગ)
Dark (ડાર્ક)	Aluma (અલુમા)	Donker (ડોન્કર)

તીમેટનું જાણવા જેવું

તીમેટ હિમાચલની તીમેટીમાં આવેલો એક શુદ્ધ અનુપામીયો, યા તસેલો રેલ છે. આજ સુધી ત્યાં દુનિયાની એક પણ આધુનિક હવાનો પગપેસારો થયો નહોતો.

આ રેલ ફનીયાથી સુલુ જુદો આજ સુધી હતો. તીમેટ રેલની ચારે બાજુ સિમાયવાળા પાકોડોની ગીરીમાળા આવી છે. આથી અંદર પ્રવેશવાના રસ્તાં યથા હેતુવાળા છે. અહીં શુદ્ધ સંપ્રદાયનું સમાજ આજ સુધી હતું. ત્યાંની વસ્તી ૩૦૦૦૦૦ની સંખ્યા છે. એમાં પાંચમો ભાગ સામ જોનો છે. (ધર્મગુરુ) જામાણિયાં સૌથી ને વડો હોય એનું રાજ્ય આજ સુધી મચાવ્યું.

ત્યાંની પ્રાચીન ધર્મી દંડી હે.મ છે. મન્યની નીચે ચારે ૪૦ અક્ષ સેન્ડીમેન્ટ નીચે જાય એવી આહરી દંડી ત્યાં વસવાટ કરી ગયા છે. પોર ૧૪ ઈ.મ પડે અને અરબી પણ સખત હોય છે.

જોશકમ ખાખચ, નં.૩, ખેટા, જોઆ, શ.૩, સહરજન, ચેરી, પીચ, તમાકુ આદિ એ મુખ્ય વસ્તુઓ છે. આદિ, મીઠું અને આખચ નાખીને તેઓ પીએ છે. તીમેટમાં મીઠાની ખાણો હોય, પારેશુ, પોટાસ, રૂપું તાણુ સોડું જ્વેલ, પારેશ, અંધક ઝવેરાતના પથ્થરો વિગેરે પણ થોડા થોડા પ્રમાણે આ મળે છે.

ત્યાં પાક નામનું પ્રાચીન રેલ છે જેની પુછીના વાળની અમરીઓ અને છે કે જે આપણે મહારાષ્ટ્રમાં વાપરીએ છીએ. આપણે તેને "અમરીમાય" નામે જાણીએ છીએ.

આ રેલમાં એ અતિ પ્રખ્યાત સરેવર છે એક ખાનસારોવર અને ખીચુ હોરખાસો સરોવર મળે સરોવરને હોંડીઓ અને તીમેટીપનો આવી પવન મળે છે. ભાઈ ખરા દસો છે. આ થોડું સરોવર સાગર સપારીથી ૧૫૦૦૦ ફુટ ઉંચું છે. ખીચુ હોરખાસો સરોવર ૩૫૦૦૦ ફુટ પાસે છે. જે સાગર સપારીથી ૧૭૦૦૦ ફુટ ઉંચું છે. તીમેટનો વડેક સામા જે વખતે અને જે પરીએ મરણ પામે તેજ વખતે અને તેજ પરીએ જે બાળક જન્મે તેમાં તે સામાનો આમા પ્રવેશે છે એમ ત્યાના લોકો માને છે અને તેથી તેઓ તે બાળકને સામા તરીકે સ્થાપી ઉછેરે છે.

૧૯૫૧થી ત્યાં પ્રજાસત્તાક ચીનનું રાજ થયું છે. ૧૫ દાળ રસ્તા, ૮૨, ૮૫૦, મોતીના સાંધો વિગેરે હાર પછી જ કરવામાં આવ્યા અને જીવનનું ધોરણ ઉંચું ઊઠવામાં આવ્યું છે. છતાં તીમેટ રવતમ છે. સૌથી પહેલું કાપુ તે રેલમાં કાકમાં જ પ્રસીદ્ધ થયા સાચું છે.

આ રેલમાં એક અંદરે ધણી પત્ની હોય છે અને સાથેતો ધણી પત્નીઓ કરે છે. આ રીવાજ મરીખીને લીધે છે એમ કહેવાય છે. ચીનના રાજ્ય પછી ત્યાંની પ્રજા ઉદમી અને ધીમત થતી જાય છે. ધીમે ધીમે ફૂનીયાના ખીજ રેલો સાથે આ રેલ જોડાતી થશે.

મોટા માણસની નાની વાત

પુર્વપ્રાચીન પ્રયુષે સાધારણ માણસ માની સેવાય એવા કપડા પોષા હોય અને તેના દાખમાં દીપ આપી યજ્ઞય એવો એનો સારો રીવાજ હોય.

દિવાન અમનસાલના જીવનમાં જનશેઠો આ પ્રસંગ છે. પરદેશમાં યુસાફરી કરતા તેઓ પુર્વપ્રાચીન પ્રસંગોનું ચહેરમાં આવી પડેલા, અહીંની એક પ્રખ્યાત હોટેલ "પાડ"માં તેઓ ઉતર્યા.

આપણે ત્યાં તાજમકાક છે એવી જ જાણ આ હોટેલ છે. મોટા મોટા માણસો અહીં જ ઉતરે છે. દિવાન થોડા દિવસો રોકાયા અને જે કંઈ કામકાજ કરવું હતું તે પતાવી લીધું, હોટેલના મોકરો એમને એક મોટા મહેમાન તરીકે મળવા હતા કારણ કે દિવાન હોંડ સરકાર તરફથી આવ્યા હતા. યુરોપની મધી હોટેલમાં પ્રિદાય થોડી વખતે નોકરીને બેઠ (ટીપ) આપવાનો રિવાજ છે. રેલે નોકરીને ટીપ આપવા માં, દિવાન અમનસાલે છુટા સિંકાઓ મંજૂરી લીધા અને ખીજે રિલે સવારે બપોરે

તેઓ નીકળ્યા ત્યારે મોકરોને દારમાં ઉભેલા એવા દિવાન ધણી જ ઉતારવા માં હતા. એક પછી એક તેમણે રેલના કાકમાં પૈસા 'હુકમ' આપ્યા, ઉભેલે દરવાજા પાસે આવ્યા ત્યારે એક માણસ સાથે પોસાકમાં ત્યાં હશે. કોનો, ભરા દુર, દિવાન સાથે એના કાચમાં પણ પૈસા હુકમ અને તેઓ મોટર પાસે પહોંચી ગયા. પૈસાને, રીકાર કરનાર થોડા માણસના મુખ ઉપર રિલે રૂપી રહ્યું અને મોકરો જાણ અમનસાલમાં મરકાવ થઈ ગયા.

એક નોકરે દેડતો દેડતો દિવાન પાસે પહેાંચ્યો અને અમરોડમાં તેમને કંઈ કંઈ. દિવાન સાથેના આશ્ચર્ય નો પાર ન રહ્યો. તે એકદમ પાછા ફર્યા અને ઉતારવામાં જે માણસના કાચ માં પૈસા મુકી દીધા હતા તેની પાસે રોકાયા અને કુખ સાથે બેઠા, અને માર કરતો, મારી જુલ થઈ

મર્મ. પેલ પ્રવે નકતોથી જવાબ આપ્યો, 'એમા માક કરવા નેવું કંઈ છે જ નહિ. મે' આપને મળવા મારે હ.મ લખાઓ તો આગે મારા દાખમાં પૈસા મુકવા! કાવદો તો મને થયો છે.'

આટલું કહી તે અડખડાટ દરમી પડ્યા થી દિવાન આ મહાપુરુષની નજરોને ભેજાવ રહ્યા. એ ટોચ હતી! એ દંતા પુર્વપ્રાચીન મોરોડી-ટ થી હોનોડ! તેઓ દિવાન અમનસાલ ને બજાવ મારે આવ્યા હતા પણ હોટેલમે.મ પારીને માં, દિવાને એમના દાખમાં પૈસા મુકી લીધા!

સામાર સ્વીકાર

મતારનો કુલ સરવાળો ૧૧૨ ૧૦ ૭ એલ. સી. લીવાળા (૧૧૮, ઉન) ૪ ૧૪ ૧

દીક્ષણ જોશકમ (૯૬૦) ૨૦ ૦ ૦ (હરતક રોનન ૧.લી-૪) એલ.મ. મરદેટ (લોનમ) ૧૦ ૧ ૩.લા ગોપાલ ૧ ૧ ૦ પેલ સટન અને મીસીસ ફ્રેમટનન એલ.મ. (મે'મર્મ) ૪૫ ૦ ૦

ડો. કે. એમ. સીદાત (ડરખન) ૨૫ ૦ ૦ બેનજો એલ.સી ૧ ૧ ૦ એમ. એ. પાલીયા (ડરખન) ૨ ૨ ૦ મીસીસ એલ.સી. ૧ ૧ ૦ એમ. આન્હ અમીન (રેમર) ૧ ૧ ૦ ચામતી મણીએન મેહનસાલ (રે-ડરખન) ૧૦ ૧ એ. મોર્મીઝ (પે, એલ.મ.મે.મ) ૨ ૧૦ ૦ અ.ર. બી. મરેશ (રમોજન) ૨ ૨ ૦ આર. નેરામ (એલીસ) ૧ ૧ ૦ ને પના (પેટાઈન) ૨ ૩ ૦ એચ. જનપાણી (મરપીમે) ૧ ૧૨ ૦ કુલ સરવાળો ૨૧૩ ૬ ૭

વૈધકીય કુચકા

સંમલેટ : રમણલાલ ત્રિવેદી (સાલસભરી) પ્રિમ વાયક : નીચેના હોદરાઓ અને માપાકમાં ને વૈધક શાન સમર્પુ છે તે ખરેખર જાનુશર સિદ્ધ છે. જીવનમાં ખૂબ ઉપયોગી છે. અને સમગ્રી કંઈક કરવું જોઈએ. એપિનિયનના ખીજ અંકમાં એનું વિવરણ વિવરણ આપવામાં આવશે. નીચેના રહેશે

ઓછી રાત્રી ને કરે, નરજી કરડે ખાવ, કુધ વ.ગુ ને કરે, તે ધર વૈધ ન જાય, તામે પાણી ને પીએ, સોડી દેવર ખાવ, બે.વ પધરી ને કરે, તે ધર વૈધ ન જાય, મને ગોખા અગાળા, સાકર થાંધી ખાવ, રહપણું ઝાપે નહિ, રોમ સમજો જાય, મલકાને નીર પીએ, રાતે ફુંકો ખાવ, અધ્યા-ટે મોજન કરે, તે ધર વૈધ ન જાય, રાત દરના દરદથી, ખમજ ને જન અડાળ, મારી વારી કામને, હોપ કર નજ આગ મરડો મરડો રોમ છે, ખમ્પી વેદના ચાવ કરડે કરડો મુલ્કી, ૫ મ કાંડાએ જાય, કરીઆવ પિતપાપડો, તાવ તાણું અનુપાન, સમદમીના રોગમાં, છાસ ધરવી મુલ્ય ન કાકાસ અતિસરમાં, અજો ઘણી અનુપાન, કચીલો ને કાવો, રૂઝ તણું અનુપાન, ચ.સ કાસ ને કમ મદિ, બે નેમીનું મુળ, મુજળ સસલું ને દમથી, જલ્લ માણ ને મુળ, પ્રમેદ મારે મહુ કુળી, પ્રદરમાં મધ ખા. ચિત્રમ વાણુ ફેર, ૫ નો વજથી નાસ, સોનુ હાથમાં મેલ છે, જળો સતની સાવ, પિસાખ પચરી રોગમાં, સિદ્ધ.જીત થો હાથ, મોની અરજા રોગમાં, નેન રોમ પશુ જાય, લોડી નુધારે મછા નો, સાકર સોવ ખાવ.

આબે પાણી રાતે કુધ, પેટન ભરીએ મારે કુધ, કાણું પડવું કાળી કુએ, નેટુ કુખ સીવાડે રૂએ, સખ રોગન કે બીચ મે, દવા બડી ઉપવાસ, જળ તક કુધ કુધ નહિ, જળ તક બોજન માસ.

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

અંકરણ ચૌદસુ

(અંતર્યામી ચાલુ)

મા પત્ની પેતાના પગમાં બળત કરેલા મનોમાલ અને પરિ-રિપતિવશ થયેલા નિર્બળને જાણે બહી જ મધ હતી. પિતાજીએ એની મનોમાલ લોહ રેનેટથી ન પૂડ્યું હોત કે, 'માથવી હું તો વિચારમ, પડી મધ છે?' તો જા. રિપતિમાંથી તે ઘણી-વાર સુધી નમત જ નહિ. હસીને એણે તરત જવાબ આપ્યો: 'કેંક વિચારની નથી.'

'કુમારના જા ટુકા સાબને છે તે?' આનંદના આવધી હરિવલ્લભે પૂછ્યું.

'સાબણું હું' પ્રકંડાના આવ સાથે તે બોલી

'સાબળતાં દરો, પણ મન યુગલ મા રાખીને!' કુમારે કહ્યું. બહારે હસી પડ્યા. માથવી પણ તેમાં સામેલ થઈ.

થોડી વારે જા-નારતાની વાતે, યજ્ઞ, માથવીએ અનિચ્છા અંતરની, પણ સીને જા 16 થયે ક્યારેક એ પણ તેમાં ભોળા. તે પછી સુતારી તેપારી થવા લાગી માથવીને એ મરજી. એણે કાંઈ પહેલાં જાણ્યું. રહેક ગીતીટમ. સાતિ હવાઈ મળ માંડીના ધરમરદ સિવાય બીજો કોઈ અવાજ આવતો નહોતો. સુધામી કંઠી અને કુખપક્ષના દિવસે, દત્તા એટલે બહાર નજર કરવાનો પ્રયત્ન નહોતો. માથવી સાંતિથી વિચારવા લાગી: 'મારે જા મારે કુખી થવું જોઈએ? કમકેશ કંઈ છે, એની કવિતા વે એને સકાશ રૂપ થયે જ ને? તરિક્ષા છે, બીજા પણ બધા મિત્રો છે. કશાં એ બહાર પણ જશે, જો એની સાથે મારે બાહ્ય સંબંધ રાખવાનો જ નથી નો આવી ચીંતાનો જો અર્થ છે?'

મન નજી સાજવણ તરફ વળ્યું તે બેઠું. 'હું તો થોડા દિવસથી જ એના પરિચયમાં આવી છું. આટલાં વર્ષો એણે મરતી ને મદાનગીથી માળ્યા છે. મારી પહે એ પણ નિર્બળ હશે એમ જા મારે મારે માનવું. અને રજી કરતા સુદમને, પ્રભાવ કે વિરોધ નથી!'

માથવીનું મન સાત થવા લાગ્યું. કોઈ સ્વેચ્છા ઉપર મારી ધબકે રહી જા હરિવલ્લભે કોઈ જા એમ જણાવ્યું. માથવી એમને નોંધ રહી. પટેલી જ વાર જલ્દી ખાત મળ્યું કે પિતાજી કહે 26 અને જસકલ થતા જા છે, તરત

જ એણે કિશાસનને બોલાવતાં બોલ્યા. પ્રીયેથી એમણે પૂછ્યું: 'કેંક જોઈએ છે?' હરિવલ્લભે ના પાડી. કિશાસના પડ્યું ફરી મમાં. હરિવલ્લભ પણ સુધ મના. માથવીની નજર સામેની બચે ઉપર પડી. જા કુમાર સુતો હતો. એણે જોયું તો એ જાગ્યો. લાગ્યો. વિચારે આંખો: 'મારા તરફ કેટલી બધી લાગણી રાખે છે? મે ના પાડી હોત તો પ્રવાસ માત જ નહિ.'

કુમારના યુગ્મદર્શન તરફ મનના જાણે વળવા લાગ્યા. કુમારની આ મુઠો કદાપિ સ્વાથે વિનાની કેવળ કૃત્રિમિક સંબંધ જેવી જ એમ, એણે જાણ્યું. મધુભાઈ તરફ એના દિલમાં આકર્ષ હતો. સમગ્રણ વે કંટા દઈ નહિ પરંતુ છેક બાલપણથી પિતા સાથેનો એમનો ધર્મિક સંબંધ એ જાણતી હતી. નાનપણમાં મધુભાઈને કાઠા કહેવાનો પ્રયત્ન થયો હતો. પરંતુ જા ને બાલક મધુભાઈ કહેતા એટલે એની જલે પણ એ જા આવી મધુ દઈ. કુમાર એનાથી એ પ્રજી વર્ષે મેટો હતો, પણ જાને સુરખાં જ હોય એમ જાનતા હતા રહેવાનું ફર દઈ એટલે સદવાસ મધુભાઈ હતો પરંતુ એટલે હતો તેટલો રોહકભવી ને મધુર હતો.

માથવી જોતી હતી કે કુમાર એની નાની મહેનો કરતા મે તેના તરફ પણ બાજ રાખતો હતો. છેક બાળ પણ થી જા રિપતિ હતી. કુમાર પ્રવાસ નો જાખીત હતો. કામનું સાધારણ નિમિત્ત મળતાં પણ એ બહાર નીકળી જતો, ને રમણીય રમણે જોઈ આવતો. થેર આવી માથવી પાસે એ વર્ણન કરતો ક્યારે માથવીનું મન કષ્ટના રિકાર કરવા લાગી જતું કોઈ વાર એ બોલી પણ જતી: 'પ્રવાસની મજા તો તમારી સાથે જ આવે.' જા જાણે કુમારે જ નેનિતાસનો પ્રવાસ જોઈએ હતો અને માથવીને મધુભાઈ માં રાખી હતી તેથી માથવીના દિલમાં આભારની લાગણી થેડા મધ આવી.

માથવી થોડી વાર સુધી ભિન્નભિન્ન વિચારોમાં મગજ કરતી નિદ્રાધિન થઈ ગઈ. આંધરે એ જાગી સારે સો થી પ્રથમ કુમાર ઉપર એની નજર પડી. એણે મનમાં માથવીને નમસ્કાર કર્યો, માથવીએ એ જાણ સાથે તે ઝીંક્યા. પિતાજીએ પૂછ્યું: 'તેમ

સારી આવી બેટા?' માથવીએ દસી ને જા પાડી ને સામે પૂછ્યું: 'તમને?' હરિવલ્લભે કહ્યું: 'હું વિચારે મરી મર્યો હતો. એમ મળ્યું કે આપણે બધાં જોડા દિવસ મધુર રોહક જા છે તે?' બોલતા બોલતાં એમણે મધુભાઈ સાથે જોયું. કોઈનો એ સામે વિરોધ નહોતો. હરિવલ્લભ કહે એટલે કોઈ વિરોધ કરે નહિ એની ગ્રાહ્યલિકા જ હતી છતાં જા અચ્ચત તો એને સ્વતંત્ર રીતે પણ એની મળ્યું હતું.

કિશાસના બોલ્યા: 'એક દિવસ વધારે રહીને જોવાન પણ જા આવીએ.'

'એક જ દિવસમાં બધું પતી જશે.' અનુભવીની બહારી કુમારે કહ્યું.

હરિવલ્લભે દરવા ને બોલ્યા 'એ જોયું જ હોય તો એક દિવસમાં બધું જ પતી જાય, પરંતુ અમે તો જાણી પુરાણા બાપક રૂપિના માથુસો એટલે પુરાણા! દઈને, ઝીંકેન બધામાં વખત લાગે.'

કુમાર, યુવ રહ્યો, એણે માથવી સામે જોયું. માથવી બોલી: 'જાને મમથી જા સુધી રહીશું.'

કે મધુર પ્રવાસ ને વાતની વતો રાજ મળ માથવીને એમાં રસ તો આવતો, હતો, પણ મધુરિત. એણે કુમારને કહ્યું: 'આપણે મે એટલે જાં કલક થોપી કાઢ્યો.'

'નરર.' કુમાર ઉત્સાહથી બોલ્યો. કિશાસના રાજ થયાં.

માડીનો સમય આનંદમાં પસાર કરી સાંજના ચારેક વાગે બધા મધુર, ઘટ્ટી પડ્યાં. માથવી પરછી જ વાર આવતી હતી. સામાન વગેરે વેલ્ટમ રમમાં મુક્યો ને હરિવલ્લભના એક જાના વેપારી રહેડીને જા. ખબર મેળવ્યાં. થોડી વારમાં તેઓ મેટર લખને આવી પહોંચ્યા. આખી મંડળી આનંદ કરતી એમને થેર પહોંચી મળ. તરત જ કાર્યક્રમ થવા લાગ્યો. જા-નારતા જા આરતી વખતે મુખ્ય મંદિરે પહોંચવાનું નાકી થયું. કુમારે માથવી સામે જોયું. માથવીએ કહ્યું 'મે' સાબણું છે કે જમુના નદીમાં તરતા દિવ જા બહુ સુદર લાગે છે.'

'આપણે પણ દિવ મુકીશું' કુમારે કહ્યું.

કમલ થતાં મંડળી જા જવા તથાપર મળ. કિશાસનાના આમકથી જમણા જાણનું નકાદી થયું. માગ ની ગીરદી, મંદા રસના, મારે બાઈ નો કોલાહલ, માથાણેનું માથપણ વગેરે જોઈને માથવીને થોડીક અરૂચ મળ, પરંતુ કુમાર એની સાથે ચાલતો વાતાવરણને દળનું બતાવતો જતો હતો એટલે બધું સજા નમ્યું. કુમાર ની મળકથી સો કોઈ હસતાં હતાં, કિશાસના પણ એમાં અપરાધ નહોતો. કાકતો ને તીથરવાનોની મરકરી એમને

રવે તો નહિ, પરંતુ કુમાર ને માથવી જા રીતે નિકટ આવી રવા છે એમ જાની તેઓ સતોષ થેનાં રાજ થતાં હતાં.

કસેક મીનીટ' માથવા પછી પણ જમનાનો કિન, રો દેખાવો નહિ સારે માથવી અકબીકને બોલી: 'હજ કેટલું ફર છે?'

કુમારે કહ્યું. 'જા હજા ઉપર મંદિરે દુખાપ છે તેની પાછળ જમુના નદી વહે છે.'

'મંદિરે દરો?' માથવી પ્રશ્નનાથી બોલી.

'મુખ ન' મંદિરે' કુમારે કહે પૂં. 'આપણે થોડીમાં બેસી જાવ જા થુ ને બરાબર અધવાસે દીસાએ તરતા ગામું.' માથવી કંઈપણ બોલી.

જા જાણે મધુભાઈ માથવીને કંઈક કહેતા જતા હતા. પરંતુ તેમને અદ-કારીને ક્યારે કહ્યું: 'વડીયો બધાં જા કહે રહેતો ને કિનારા પાસે દીવા જો મુકી. આપણે પ્રથમ સામે કંઈ જાણ્યું. સમી સુપોત જોઈશું, મંદિર અને માટનાં દઈને ફરીશું ને પછી વળતી વખતે જા જાંધલ મળે સારે મળ પ્રવાસમાં દીવાએ મુકીશું.'

માથવી જા સુમનથી પ્રસન્ન થઈ. એમની વાત મધુભાઈ સિવાય બીજા કોઈ સાંભળી નહોતી અને મધુભાઈ તો જાણી જોઈને જ મુખ રચા હતા. મંદિર આવી મધુ. ખંદેર જેવો આમળનો જામ વડાવી તેઓ જાંદર દાખલ થયા. સુખના બીડ હતી.

બીખારાએનો પાર નહોતો, આસ-પાસની કુખે અને ગીરદીથી માથવી તાસતી હતી છતાં એની ખીર, એ આપેલો જમુનાનો કોઈ જોઈ એનું દિલ અધીર જની મળ્યું હતું. ગીરદી જા બીસાતી એ આમળ થવી ને મંદિરનાં ચોકમાં આવી. અજેન બુલથી દવાનો રપથ થયો એકની વચ્ચે મુજની ને આરતીની બ્યવરથા હોય એમ લાગ્યું. એકની તજ બાજ મહાન કે મંદિરથી રોહથેલી હતી, થોડી બાજુએ આઠાહ હતું. માથવી ની આંખો જમુનાનાથીને થોંપ્યા. એ બાજુ ફરી જાગી, પરંતુ ગીરદીમાં કંઈ દેખાયું નહિ. 'કુમારભાઈની સાથે હું થોડીમાં જાઈ છું' એમ કિશાસનને કહેતી ગીરદી બીપતી તે એ બાજુ ચાલી. કુમાર એની સાથે જ હતો. થોડી વારમાં જ તેઓ કિનારે થયાં. માથવીએ જમુના ઉપર નજર ફેરવી ને એના રિપતિ ગિરદા આંખી મળ. કુમાર એની સામે તાસી નજરે જોતો અજાકમાં હસી રહ્યો હતો.

'જા કંઈવતી મધુના?' માથવી બોલી થી.

'અને જા તરતા દીવા' કુમારે ખ્યાન બેઠું.

માથવીએ જોયું તો કેટલાક મંદા જોઈએ કાઠા ઉપરના કોણાએ

પાણીમાં ટીલા મૂકવાનું કામ કરતા હતો. માધવીની કબજામાં ભાંગી પડી. મધુરા જ એને તે મધુરું નહોતું. માથેને ભેંસ એ વડી હતી. અંદરના થોડામાં અથોડા ટીલાદળો અને થોડા યોગ દત્તે. હવે એણે પાણીના એક પગાળા વરેળા જેવી જાણનાને એણે ભેંસ! રોડીમાં તે અંદર હતી. પરંતુ તેને દેરાણી. બેંચી પડી હતી! સારો કે ધુલુ દેરાણી હતી આસપાસમાં આજ કે દેવુ હરે એવું કેંઈ હતું જ નહિ. માધવીનું નિઃશ્વાસ નાખ્યો.

‘ઓહો, હવે આપણે દીપમાળા લઈ ને ક્યાં પધરાવીશું!’ કુમાર બોલ્યો. ‘ધેર!’ માધવીએ જવાબ આપ્યો. થોડી વાર પછી પૂછ્યું: ‘કેમણે આજુ જ લેવા છે?’

‘એક આજુ તો નહિ, આ વરસે કુપાળ જેવું છે. નેધી વધુ મધુરું થાએ છે, પણ તમાર. ધીરેથી જાણના તો કનેમાની સાથે જ મધુરું હશે!’

માધવીનું મન ભાંગી ગયું. એને થયું કે મધુરા ના આપણું ફોલ તે સારું હતું. એકાદ, ટીલા, મધુરા, મધુરા, કનેમે જે એની આસપાસની કથાઓમાં એ દેરાણી રાખતી હતી! ગાંધીના ગાંધીના આ સંસ્કારો આપણા કનેમે દેરાણી એ અનુભવતી હતી.

કુમાર એની જવાબી આપ્યું અનુભવને દત્તે. માધવીને લઈ નિરાશમાં ભેંસ લગાડ કરતો એ માથે થયો. માધવીનું મન ભેંસે બા-માપુર તરફ દેવું. માધવી ભેંસ રહી, પિતાજી નેત્રો કળી પૂળરીની પાસે ઉભા હતા. કપડાસામાં કામ ભેંસવા હતાં એ જાનેના મુખ ઉપર કુપાળવાળા બાળો રમતા હતા.

માધવી વિચારમાં પડી અર્ધ, આરતી નાં દર્શન પૂ. કરી થેર પાછા ફરત. એ અંદરના તેઓ મળા. ત્યાં પણ માધવીને કંઈ અમુક નહિ. થેર આપ્યા પછી પણ એ અંદર રહી ત્યારે મધુરાજીએ કહ્યું.

થેર ને ભક્તિ પ્રગટે ત્યાં મધુરું સુંદર લાગે. માનવીની દૃષ્ટિ જ એ રિધતિ માં બદલાઈ જાય.’

માધવી પિતાજીની સાથે ભેંસ રહી મધુરાની આગળી ને આ સુંદર કનેમારનાં એમને દેરાણી આનંદ થતો હતો તે એ ભેંસ રહી. એણે ધીમે ધીમે પૂછ્યું: ‘શીશુએ લીલા કરી હતી એ વખતે જે મધુરા આવી જ હતી?’

‘એ તો શીશુએ જ માથે. સંભવ છે, આવી ન હોય, પરંતુ જ્યારે તે ભેંસે મ આ ગાંધીમાં ધાપુરવાની લીલા ની ગાંધી સાથે છે. તારા બાળે વિરોધ થતી હતી.

માધવી બોલી નહિ, વિચારમાં પડી ગઈ. પિતાજીની માથેમાં એને તરફ લાગ્યું. કુમાર પણ આ સામળતો હતો. એનું આશ્ચર્ય હતું શમ્યું નહોતું. બેરેરે માધવી સાથે નિરાંતે વાત કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો. ત્યારે એણે પૂછ્યું:

‘આવી વાત તારા મન ઉપર અટલી જાંબાં અંસર કરી જાય છે!’

માધવી જવાબમાં માન દસી કુમારે કહ્યું: ‘મને તો બાપુજીનું એ વાત મધુરું કે પ્રેમ ને ભક્તિ પ્રગટે કારે બધું સુંદર લાગે.’

‘મને પણ એ મધુરું. પ્રસન્નતાથી માધવી બોલી. કુમાર એની સાથે પગભર અનિચિંધ નધને ભેંસ રહી. માધવીએ નંદર ફેરવી.

‘માધવી!’ કુમાર લાગણીભર્યા સ્વરે બેસ્યો: ‘આપણે કંઈએ છીએ એમ કે આપણી બધું દેખાય છે ને કાનથી સભળાય છે, પરંતુ પુખ્તપર તો એ બધું મન વહે જ અને છે.’

‘વાહ! વાહ!’ માધવી હતીને બોલી ઉઠી. ‘કુમારબાબુ આ બોલે છે!’

‘તને આશ્ચર્ય થાય છે?’

‘આશ્ચર્ય જ ને!’ કુમારે જ તમને પ્રભ થયો કે આ અમુક ભેંસને મને

આટલી બધી અસર કેમ થઈ મધુરું તમને હવે ખામરી થઈને કે આપણે સૌએ આપણી જે ભેંસુ તે તો સરખું જ હતું. પણ સૌનાં મન ઉપર તેની

શુદ્ધિ માટે ઉપચાર

ગાળવું હલવો

સામગ્રી: થોડા માનર પાણીર સે. ૨૦, એક પાઉન્ડ કુખ. પ્રમાણ: સર પાઉન્ડ, જરા કે. ૫ થી ૬ થી અને ખાજોલ કેપર.

બનાવવાની રીત

પ્રથમ માનર લઈ પાણીમાં બારવા ગાળવું રહેથી ઉપરની છાસ કાઢી તેનું અમલું કરવું, તપેલીમાં પ્રમાણસર થી મુખી પાણીર સે. ૨૦ સેકવી. જરા સામાસ રંગની થાય ત્યારે તેમાં અમલું માનર નાખી સેકવા રહેવું અને ભેંસુ થી નાખતા રહેવું. માનર બહારથી રંગની થાય ત્યારે તેમાં એક પાઉન્ડ કુખ અને પ્રમાણસર પા. ૩ નાખી દડાવતા રહેવું કુખ અને ખાંડ મુલામ ભવ. થી ઉતારી લેવું ઉપર. વારેલી એકથી તથા અમલુંલ કેપર વગેરે નાખવું. દે. ૩ પડેલી થલોજ રવાઈટ કામરી.

જમના છાંદન મિશ્રી.

આવીજ રીતે કાળા-પતકાળા-તો દસથો પછુ બહુ સારો થાએ છે.

બેંસને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban

‘આપણે જે વાક્ય કિયાયું’ તે અર્થમાં.’

કુમાર લાગણીથી બે. થયો, પણ માધવી તેમાં કંઈ સમજી નહિ એ વાતમાં એને ખાસ રસ ન હોય એમ એ બોલી:

‘મધુરાના ઓનિટાસિક રથના ભોવા મળે છે.’

‘જરૂર જાહેર.’ કુમાર હસ થતો બોલ્યો.

માધવી તરત જ કપડાસામાં પાસે મધ, એમણે હરિવલ્લભને પૂછવાનું કહ્યું એટલે જા પડેલી. ‘હરિવલ્લભ પગભર વિચારમાં પડી મળા, પછી બોલ્યા.

‘આપણે બધા જ જાહેરે તો!’

‘બધાને મજા આવશે!’ માધવીએ તરત જ પ્રજ કયો. હરિવલ્લભ ફરી વિચારમાં પડ્યા.

કુમાર પાસે જ ઉભો હતો. એણે કહ્યું: ‘અને એ કલાકમાં પાછા આવી જાહેર.’

હરિવલ્લભ ના પારી સકયા નહિ ને કુમાર તથા માધવી વચ્ચેનાની મેટર લઈ મધુરાનાં પ્રાચીન રથના ભોવા નીકળી પાયાં, બનેના અને રાખ નિરાળાં હતાં, છતાં બાહ્ય રીતે તેઓ સરખાં જ પ્રસન્ન હતાં.

—કમશા

આર. વીકલ

૨૧૩ મેડેસા હાઉસ, ૧૭ કમીટનર રહોડ, સેકન્ડ ફોર, ફેરસાદાઉન, બેહાનીસપર્સ, હોન ૩૦-૧૧૫૪.

‘આપણે પ્રવુદ્ધન પ્રાપ્ત થયા ને એમની લાડલી કીડરીનું દિલ કુપાણું.’

‘શું મધુરું’ હરિવલ્લભે ચમકીને પૂછ્યું.

‘કંઈ નહિ.’ ધીમેથી માધવી બોલી, હરિવલ્લભે કુમાર સાથે ભેંસ. એ બોલ્યો:

‘માધવીની કબજામાં મૂર્તો અંકિત થઈ.’

‘શું કહ્યું?’ હરિવલ્લભે. સ્વરમાં, સોતા આવી અર્ધ.

મધુરાજી બોલ્યા ‘આ મધુરા, બધ મંદિરે, આ આરતી, આ મધુરા બધું ભેંસને માધવી નિરાશ થઈ ગઈ.’

‘ઓહો!’ હરિવલ્લભ હતી પડ્યા ને માધવી સાથે ભેંસને બોલ્યા.

‘ગાંધીના ગાંધીનાં અંકિતરસ વહે છે મેટા! એ પ્રેમદીવાની હતી. બધા

પામવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોત્તી ૧૯૫૬ જુલાઈ	દીકુ ૨૦૧૨ જુન	પ્રસન્નમાન ૧૩૦૫ સપ્તાહ	પારસી ૧૩૨૫ સપ્તેમ્બર માહિયા	સુરોદય ૬. મી.	સુપરિસ ૬. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો.
શુક્ર	૨૬	૨૬	૧૬	૨	૧-૫૧	૫-૦૧	
રવિ	૨૭	૨૭	૨૭	૩	૧-૫૧	૫-૦૧	
સોમ	૨૮	૨૮	૨૮	૪	૧-૫૦	૫-૦૧	જુલાઈ માસ મેટા
મંગળ	૨૯	૨૯	૨૯	૫	૧-૫૦	૫-૦૧	
બુધ	૩૦	૩૦	૩૦	૬	૧-૪૯	૫-૦૧	
ગુરુ	૩૧	૩૧	૩૧	૭	૧-૪૯	૫-૦૧	
શુક્ર	૧	૧	૧	૮	૧-૪૮	૫-૦૧	
રવિ	૨	૨	૨	૯	૧-૪૮	૫-૦૧	
સોમ	૩	૩	૩	૧૦	૧-૪૮	૫-૦૧	
મંગળ	૪	૪	૪	૧૧	૧-૪૮	૫-૦૧	
બુધ	૫	૫	૫	૧૨	૧-૪૮	૫-૦૧	
ગુરુ	૬	૬	૬	૧૩	૧-૪૮	૫-૦૧	
શુક્ર	૭	૭	૭	૧૪	૧-૪૮	૫-૦૧	
રવિ	૮	૮	૮	૧૫	૧-૪૮	૫-૦૧	
સોમ	૯	૯	૯	૧૬	૧-૪૮	૫-૦૧	
મંગળ	૧૦	૧૦	૧૦	૧૭	૧-૪૮	૫-૦૧	સોમવારે બીજાને લાવ છે
બુધ	૧૧	૧૧	૧૧	૧૮	૧-૪૮	૫-૦૧	બાપા મ મ મ બેડા.
ગુરુ	૧૨	૧૨	૧૨	૧૯	૧-૪૮	૫-૦૧	મંગળવારે મો. દરમિયાન માથે મોડા.

લુલ સુધાર

સુધાર તા. ૮ જુન થઈના પ્રગટ થયેલ 'પુનઃપ્રાપ્તિ'માં દાંસવાળા કુનાઈટ બોથી સોસાયટીના તા. ૨૭-૫-૫૬ના રોજ રવિવરે થયેલ સુટથી પરિણામો દેવાય આપવામાં આવ્યો હતો. જેમાં થોડીક જુઓ રહી જ્યાં પામી છે. જે ખાસી સાથે સુધારી પ્રગટ કરીએ છીએ.

(૧) મંત્રી : સુનીલાલ ભટ્ટની જગ્યાએ-મંત્રી : સુનીલાલ ભટ્ટ, (૨) કમિયોની સુટી કરવામાં આવી હતી ની જગ્યાએ-સુપરેને સુટી કાઢવામાં આવ્યા હતા. (૩) પ્રશ્નો : શ્રી ગાંધીભાઈ પરજીવણ, મનસાલ બચાવનારી જગ્યાએ-મનનિય પ્રશ્નો : શ્રી ગાંધીભાઈ પરજીવણ અને પ્રશ્નો, શ્રી મનસાલ બચાવનારી. (૪) સદા-મંત્રીઓ, શ્રી રમણલાલ બચાવનારી

હાજીરનાની જગ્યાએ મંત્રીઓ શ્રી રમણલાલ બચાવ અને હાજીર ભાઈ ગાંધીભાઈ હે.વું જોઈએ.

—શ્રી. એમ. ગોપાલા સેનન જેઓ હોંદના ન્યુપોર્કમાં કાઉન્સિલ જનરલ છે એમને કુનાઈટ નેસ-સના સુગર ટેન્ડર-સના ઉપ પ્રશ્ન તરીકે સુટવા માં આવ્યા છે. આ કાઉન્સિલની પરીષદ છનીવામાં આક્ટોબરમાં ભરાવવાની છે.

નવલ કથાઓ

છોટરાની આપનીતી ૫ ૩
છેલ્લો અભીનવ ૯ ૬
છીન્ન પુસ્તકો
જૂલન પદ ૨ ૬
કોપાર્થીની સાધના
(પ્રીતી, રમણ મહાવાળાનું જીવન ૭ ૬
મળવાનું ટેકાણું આ મોટીસ

Phone 332691 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBRODER.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ફેશન સેમલ સુગર કપડા, કુલન જર્સી, કલ, બાળકો માટેના બલ બલનો માથા, પર વપરાતા માટે સેમલ લાલિ પ્રસંગોએ કલકત્તા માટે રીપર્ડ વગેરે માટે આપણે ત્યાં પ્રથમ ક્ષણે કલકત્તા સલામત છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

જોઈએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગ

પહોંચતાં કરવા માટે

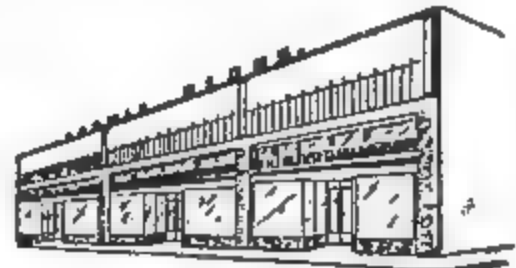
અમે ટનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કોચમાં ભરી પાછી મોકલી આપીશું

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ ફેરટ

સેનાના કાગીના ખાસ અપારી ભાતી દેખાડેખ નીચે અમને અપાયેલ કામ સતીય પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

જેલેસ, જુદી જુદી રીઝાઈનની મંચડી અંગોડા, સાડીની પીન, વીડી ખાસ એરોન વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add: "Bhaisons" Phone: 25298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1908)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.		per lb.		per lb.
No.	Olly Toordhall	1/3	1/Grade Lome Tea	4/3
"	Chana Dhal	1/4	Sevendha's Sopori	7/1
Pure	Chana Dhal	1/4	S.L. Nuts No 2	2/6
"	Urad Flour	1/2	Jenna	2/1
"	Urad Dhal	1/3	Varial (Sonnaph)	2/1
"	Mung Dhal	1/1	Mustard Seeds	2/1
"	Whole Mung	8/4	Mustard Seeds	1/3
"	Whole Urad	6/1	Whole Dhana	1/3
"	Special Peas	10/1	Jaggery (Geri)	1/3
"	Ordinary Peas	7/1	Pure Chilli Powder	3/1
"	Egyptian Rice	10/1	Pure Mustard Powder	2/1
"	Whole Bk. Masoor	7/1	Cocoanuts (Fresh Watery)	4/75 per bag of 75
"	Masoor Dhal Red	1/1		
"	Tomato (Amul)	3/3		

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

ધીરુભાઈ પી. નાયક

સુક્રીપર, કુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હિંદુસ્તાન બન્ડર ફ્રીપોર્ટના ડેપુટી મેજિસ્ટ્રેટ હિંદુભાઈ નાયક નામીન
માર્ગે કુસાફરી કરવા યેર બેઠાં બચાવી આરંભે પ્રારંભ કરેલ.
લંકા, ત્યાજ, ઘાસ, દારૂ, અસ્ત્રમાત્ર, પેશાબ, વિગેરેના વેચા અને
વસતી આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન, પર્સિયન ટેકસ, હિંદુસ્તાન ધોરણ કાપાળના રેપ-સુ કમ્પોઝિટ
સર્વિસેર કે નેપાળના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી
બાબતોમાં કાંઈ પણ ફી લીધા વિના અને મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ એડ્યુકેશનલ સર્વિસ એસોસિએશન એફ એસટીવા અને ધોરણપર
ઈન્ડિયન કંપની લીમિટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcada,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેસ્ટ્રીસ સુત, લાઈનિંગ્સ સુત, બેલ્ડિંગ, ટેક્સ્ટાઈલ એસેસ,
સાઈકો બોર્ડ ઓફિસ ટેક્સ, યુક ટેક્સ, ટેબલ, તુલન કોમ્પારિસન
લાઈ બેરીટી સર્વિસ. બેસ્ટ્રીસ લાઈસેન્સ લેવા કુલેશી નહિ.

—બેસ્ટ્રીસ, ટેબલ અને કીચન ફેરનિચર—

જે કાપડી ટેપરેશન નીચે ટાઈપાઈ માય છે. તેના રેકોર્ડ હાથેમાં લઈ-
વાર રહે છે. માત્ર રેકોર્ડ, આરોના પ્રારંભ થોડા પગારો અને નેપાર
માત્ર વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2826.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એડ્રેસ સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મોકલતી કોમલ
કેપિટાન નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઓફિસના વિનંતી છે

મો. રેડક્રીયા સ્ટી. ૧-૦ રતલે, સર્વિસ રેડક્રીયા
૬ પેની રતલે, સુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાથમ લીસ્ટ જગાએ

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

યુનીલાલ પ્રધર્સે

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

નુ ધરા જ. રેલી નીનન સાદીઓ ૧ વાર થી. ૪૬-૬
જરીની કોનારવાળી બેપારનેક ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પારલી પાસલ અને આપી બાલ વાળી

રેશમી હાથેલી સાડી ૫૫. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
મેવડી કોનારની સાડી ૬૫ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ કલેક્ટી દબના રંગો અને હાથે વાળી
પામ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
જ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

બેસ્ટ્રીસે તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

(પ્રા.) લીમિટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બેસ્ટ્રીસ ૮૨૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામણના અને રેપરમલીટ છીએ.

બી રેપરમલીટ બન્ડર ટેપરેશન નીચે સુનીયનના અને રેડક્રીયાના કાંઈ
પણ કામમાં લગાવે મુકાવે આવી રહેલું કરવાનો અને કન્સ્ટ્રક્શન

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીડલ કાઉન્સ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આખા અબજ, લીલી અબજ અને સુરભૂમી મેસમ માલુ છે.

આફ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૧૦ પેની રતલ.

પાપક નંબર ૧ સી. ૧૦, નંબર ૨ સી. ૮ ૧૦૦.

ફરૂટ અને મેસમી પાન બન્ડર બાન પોસ્ટલ હાઉસ, માર્કેટ થી.
૧૦-૬ રતલ; લાંબી અને રહેર વાસીટ થી ૧૧-૬ રતલ.

રેડક્રીયા, ન્યાસલેન્ડ અને બેસ્ટ્રીસ કેપિટાન બોરડો વપર મુરદ
ધ્યાન આપી કાંઈ પણ વસ્તુ પચમીટ હવાની મોકલશે.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS".

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેજિટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોત શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બેકીંગ અને લોન્ગની સગવડ

કાયમી બેકરીને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો મત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક હબનુ ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

No. 25—Vol.—LIV

FRIDAY,

6TH JULY, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Late Mr. Manilal Gandhi—1918-1956

The Cure For Racial Discrimination

By ESME WYNNE-TYSON

IN the editorial of 'Indian Opinion' (May 11) we read: The time is nearing when we should decide to take a concrete step to abolish once and for all the evil of Racial discrimination from the face of the earth.

Considering those words, the nature of this 'concrete step,' if it is to be radical, became apparent. Men everywhere must learn to know their true and essential nature; must be able to answer the question of "What is Man?" When they can answer this truly, racial discrimination will, in that same moment, be seen for what it has always been,—a primitive practice based on ignorance.

But where shall we go for this vitally urgent knowledge? Who can speak with authority on such a subject? Surely to those whose knowledge is greatest, as we go for all other information, to the experts and specialists in whatever happens to be our line of enquiry.

The most popular source of wisdom in the present age seems to be science, so let us see how two of the greatest Western physicists describe the Source of all, and therefore the essential nature of man.

In his book, *The Mysterious Universe*, Sir James Jeans writes:

The stream of knowledge is heading towards a non-mechanical reality, the universe begins to look more like a great thought than like a great machine.

and.
The universe can best be pictured as consisting of pure thought....its creation must have been an act of thought.

While Professor Eddington in *The Nature of the Physical World* declared 'To put the conclusion crudely—the stuff of the world is mind-stuff.'

The Hindu will recognize, and find it easy to accept that definition, for Patanjali, the father of Indian Yoga philosophy spoke of *chitta*, or mind-stuff before the West had even conceived of what is called modern science. The Vedantist has always thought that the Ultimate Reality is Pure Consciousness, Gotama, the Knower, defined it as Supreme Intelligence (Adi Buddha). Such advanced Christian mystics as the late Archdeacon Basil Wilberforce constantly referred to God as Divine Mind, and wrote in his book, *There is No Death*:

Man in his inmost nature, is the product of the Divine Mind...a thought of God, and his real being, his inmost self, his individuality, whether he knows it or not, is forever

(Continued on page 28)

GOODWILL ON THE INANDA HILLS

TOWARDS the end of the half year a unique function took place at Moonsamy's Government-aided Indian School, seven miles from Verulam, Natal. Mr. S. David, Principal of Verulam High School, was called upon to speak. His subject was "Our Relationship to our African Neighbours."

He said that our future depends on the goodwill of the Africans. This is their country, not that of the Indians, who came about one hundred years ago, nor that of the Europeans, who had come earlier.

Indians had come for a specific purpose in the first place, bringing with them their knowledge of gardening and skill in farming and the great traditions of a highly cultured people.

A solid contribution had been made by them to the progress of East Africa. Later, Indian traders had come to the south and set

an example in good business management.

Here a warning was sounded. To keep the goodwill of the African advantage must not be taken of his lack of education. He must not be exploited by unfair dealing in the store or by inadequate pay for his services. It is our duty to endeavour to take away the feeling of inferiority in him and plant a sense of equality and to take the African into partnership. To keep his goodwill we must show to him and his family the respect and courtesy due to every human being. Help him to feel on the same rung of the ladder as yourself. Address him as "Mr. So-and-so," do not use the word "Native" but "African" in speaking to him. Refrain from saying "Kaffir," "Nigger" and "Boy." It is urgent that each one of us should make some contribution towards fostering the goodwill of the African

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon 48" 12/6 yd.	Real Benarzi and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. 24-30-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/12 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery 23/15-0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/8 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks, Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Taps with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Benarzi Skippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th July. Sailing 4th August 1956.
For Bombay.

S.S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class Bunk			£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-8-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 6TH JULY, 1956

Crisis For Communism

THE Russian Communist Party has formally, through Mr. Nikita Khrushchev, its general secretary, admitted that communism in Russia under Stalin was organised thuggery. The point has been made several times by the free world that what the communists of the world now know through Mr. Khrushchev has been known and openly denounced in the free world for years. The other point, that Stalin had accomplices in the crimes he committed against humanity has also been made on several occasions. We would like to underline them here because they are likely to have a bearing on the future conduct of communism on the one hand and on the attitude of the democrats on the other.

Mr. Khrushchev's revelations have certainly thrown the communists everywhere into what at present looks like a catastrophe. But this will not mean the end of communism. Powerful ideas do not die like that. Nor is it likely to bring about an exodus of disillusioned men from the communist parties of the world. The earnest heart-searchings going on in the communist world are themselves an indication that communism will benefit a lot from the Khrushchev crisis.

What the crisis will certainly do is that it will weaken considerably, for some time at least, Russia's hold on the communist

parties of the world—that is, those which were affiliated to the Cominform. What will remain and which might be strengthened by the Bulganin-Khrushchev policy of conciliation will be the ideological unity of the communists. Since the communists have all the right to believe the truth as it is revealed to them few real democrats will quarrel with communism's ideological unity.

The question all this raises is: What will South African communism do in South Africa? Underground communism in this country is in the very happy and safe position of being sheltered by the State. The Suppression of Communism Act drove the communists underground and from there the country cannot see their reactions to the Khrushchev crisis in the clearest of light.

But even then, certain things are beginning to take shape which indicate in some way the course events might take. From their underground haunts the men and women who still believe that communism will save humanity are directing their activities in the direction of intensifying organisational pressure on the non-European side. This means that they believe their real hope now lies in shaking up the non-White proletarian majority. They have, of course, believed this since 1924 when they dropped the colour bar from their party. In the inter-

vening period they have endeavoured, by the trial and error method, to build up Black White proletarian unity. This policy is not likely to be abandoned—at least so long as African opinion refuses to be anti-White. At the same time the situation is being realistically appreciated. Underground communism realises that with apartheid in power the African will progressively see salvation for himself in working for the expulsion of the White supremacist from this part of the world.

The new line, then, is to prepare panels of leaders of the African who will be sympathetically disposed towards the White intelligentsia on the one hand and, on the other, to give all possible assistance to the awakening African.

What effect will all this have on the relations between the various peoples of South Africa? Behind the scenes communism has always been a complicating factor in the relations between Black and White. Early in its history it allied openly with the Nationalists of Hertzog and Creswell's Labour Party. By doing that it paved the way for Strydom and Verwoerd and is not wholly without its responsibility for landing the African in disaster.

But it learnt its lessons. Towards the thirties its policy changed. The African was wooed with untiring zeal. So was the Indian. That change has produced handsome results taking into consideration the peculiar nature of the South African situation. But then as the gulf between White and black widens, the results and achievements of the past are threatened. Disaster will ostensibly be averted by bringing up a

generation of African leaders who are sympathetically disposed towards communism.

What all this will mean in practice is that there will be a fierce struggle between the non-European democrat and the underground communist. It might assume proportions where neither will ask for nor give quarter. It is obvious that the people who will benefit from this will be the apartheidists and the other White supremacists. There might be splits as well in the anti-apartheid front on the non-White side. This will be unfortunate but perhaps not really avoidable in the circumstances created by the Khrushchev revelations and the mood into which it has thrown communism in this country.

Apartheid In Theatres

Johannesburg, Sunday.

The Musicians' Union and the Actors' Equity in London have both recently instructed members not to play to audiences from which non-Europeans are excluded.

As this decision vitally affected South African actors, Mr. Stuart Brown convened a meeting to discuss the implications and to decide what action should be taken.

It was decided, however, that as various interested organisations were not represented at the meeting, a further meeting would be held at 4.45 p.m. on Wednesday at the Brian Brooke Theatre and invitations sent to all interested parties.—'Sunday Times'.

Tact is the knack of keeping quiet at the right time, of being so agreeable yourself that no one can be disagreeable to you, of making inferiority feel like equality. A tactful man can pull the sting from a bee, without getting stung.

—G. H. Lorimer,

Pather Receives A Hot Reception

MR. P. R. PATHER, President of the Natal Indian Organisation, made his first venture to explain the Natal Indian Organisation's policy to the public at the meeting of the Clarendon Literary and Debating Society on the 28th June 1956. The effort was a dismal failure. In a packed hall the N.I.O.'s policy did not receive support from a single person. It may be mentioned in passing that since the coming into existence of the N.I.O. some ten years ago, this was the first attempt to enunciate to the public its policy.

The sum total of Mr. Pather's speech to the Society boils down to the fact that the existence of the N.I.O. was brought about by the necessity of maintaining good relationship between the Europeans and Indians. The N.I.O. believes in doing nothing that would embarrass the Government or antagonise the white population of the country. They consider their stand a realistic one, and while not accepting the colour bar, it does not believe in challenging the supremacy of the white ruling class in South Africa. In fact they believe in the maintenance of the status quo.

Mr. Pather spoke about the policy in the most vague and general terms. But close questioning by the audience for some 85 minutes, had elicited some amazing and interesting answers, as will be noted from the following questions and answers.

(1) Question: Has the N.I.O. ever passed a resolution in support of Universal Franchise?

Answer: No.

(2) Question: As you are on the Council of the M. L. Sultan Technical College, what is your attitude towards the Council's resolution approving of the exclusion of African students from the College?

Answer: The Council has passed no such resolution. In fact the Council has passed a resolution opposing the exclusion of African students from the College.

(3) Question: If you are opposed to the Group Areas Act, why did the N.I.O. not attend the recent All Group Areas Conference convened by the Natal Indian Congress?

Answer: I refuse to answer this question.

(4) Question: At the recent interview between the S.A.I.O. and the Prime Minister did the S.A.I.O. propose that if their business interests were protected, they were prepared to accept residential apartheid?

Answer: I refuse to answer that question.

(5) Question: Why did you not convene a meeting of the public to obtain their mandate before interviewing the Prime Minister?

Answer: I had the mandate of my Working Committee.

(6) Question: Are you in favour of the Nationalist Government's Mixed Marriages Act and the Immorality Act?

Answer: Yes.

(7) Question: Are you against the right of freedom of marriage? (Embodied in the United Nations Charter)

Answer: Yes. The N.I.O. is against it in principle. We believe that each race must maintain its purity, but we are not opposed to freedom of marriage between Indians, for example marriages between Tamil and Hindustani.

(8) Question: What is the attitude of the N.I.O. on the recently enacted Industrial Conciliation Act which seeks to divide the workers on racial lines and their trade unions, and reserve certain occupations for each racial group?

Answer: That is a matter for the trade unions themselves, and the N.I.O. has no policy in the matter.

(9) Question: What is the attitude of the N.I.O. towards the Freedom Charter?

Answer: I have no answer.

(10) Question: You said that the N.I.O. believes in co-operating with racial groups on matters of common interests. Has the N.I.O. ever met the African National Congress or ever worked with them on any occasion?

Answer: The N.I.O. has never met or worked with the A.N.C.

(11) Question: You have said that the N.I.O. believes in a multi-racial society in South Africa. What is the N.I.O. doing towards bringing about a truly democratic South Africa for all racial groups?

Answer: I have no answer. (12) Question: What is the N.I.O.'s attitude towards people in colonial and semi colonial countries striving for their independence and freedom, and fighting against imperialism?

Answer: No Answer.

Vote Of No Confidence In The N.I.O.

The chairman of the meeting turned down a request from the

members of the audience who wished to move a resolution of No Confidence in the N.I.O. and Mr. Pather. As the resolution was being read out the chairman hurriedly closed the meeting and left accompanying Mr. Pather. However, the majority of the audience who remained, passed a unanimous resolution of no confidence in the N.I.O. and a vote of confidence in the Natal Indian Congress.

National Executive Of The Liberal Party Of S.A.

THE National Executive of the Liberal Party of South Africa met in Johannesburg on Sunday, June 24th. There were present members from the Transvaal, Natal, Orange Free State and Cape, including Professor L. Kuper, who presided, Mr. V. M. L. Ballinger M.P., Senators Ballinger and Rubin, Mr. Alan Paton, Mr. F. M. Brown, Mr. E. V. Mohamed, Dr. Lebana, Mr. Jordan Ngubane, Mr. Patrick Duncan and Mr. J. van Riet.

Mr. Alan Paton accepted appointment as National Chairman of the Party. Professor Leo Kuper had been acting Chairman since Dr. Oscar Wolheim resigned from the position to go overseas at the end of 1955.

It was decided that the National Congress of the Liberal Party would be held in Cape Town on the 12/13th January, 1957.

The meeting adopted a statement condemning the recent Native Administration Amendment Act, Natives (Prohibition of Intercourse) Act and the Natives (Urban Areas) Amendment Act. The Party also condemned the introduction of passes for African women and the action of the Johannesburg City Council in implementing the "Locations in the Sky" Act.

A delegate from the Orange Free State drew attention to the fact that in one of the towns in the O.F.S., African farm workers were not allowed to enter a neighbouring location in order to attend church services without obtaining permits.

Statement Issued By The National Executive Of The Liberal Party Of S.A.

The Liberal Party of South Africa strongly condemns the steps taken during the last session of Parliament to diminish

ish still further the civil liberties of the African people.

The Native Administration Amendment Act extends to the Cape Province the autocratic powers hitherto possessed in the other three provinces by the Governor-General (which means in practice the Minister of Native Affairs) in his capacity as "Supreme Chief" of the African peoples. This device, first introduced in Natal in the 19th Century, is characteristic of unmodified methods of ruling primitive nations and has no legitimate place in the government of a modern civilised state; the time is right for its abolition rather than its extension. No need for these powers has ever been felt in the Cape before, and no justification can be shown for their introduction now.

The Natives (Prohibition of Intercourse) Act is the most flagrant contravention of the rule of law that has yet been seen in South Africa and is the most striking proof the Nationalist Government has yet given of its contempt for individual rights. Its object is to prevent any consideration of justice to individuals from delaying for so much as a day, the progress of the apartheid juggernaut.

The Natives (Urban Areas) Amendment Act destroys the last vestige of security for the African population in Urban Areas. In the past any African born in an urban area, or resident there for 15 years, could be removed from it only by the proclamation of the Governor-General. Now all local authorities, from city councils to village health committees, have power to banish Africans from their areas at any time, without trial and without giving any reasons. There is no appeal and no supervision of these powers. They are to be exercised

(Continued on page 283)

The Cure For Racial Discrimination

(Continued from front page)

and over a fact in the Divine Mind, wholly apart from its external form.

In complete agreement with this view Dr. H. H. Krishnam describes the real man, or *Atman*, as 'nothing but intelligence.' For the Soul, Divine knowledge is the reality from which all proceeds, and the Knower is the ideal, or real man.

Unless we are to reject this great bulk of opinion formed by some of the greatest thinkers and wisest men of the human race both of East and West, we shall be forced to accept the premise that the essential nature of man, that is, of all men, is Consciousness, consciousness in varying degrees of evolution from, as far as it can be at present traced, the man of the stone age to men of the stature of the Buddha, or Jesus Christ; of Hecataeus, or Shankara, or, in our day, of Gandhi.

Therefore to go about saying: I am a white man, I am a black man, I am a yellow man, I am a coloured man is not only absurd but shows complete ignorance of what the individual really is. Such statements always spring from the false identification of man with the flesh, the *maya* that comes and goes and is never any part of the real and enduring *Atman*. "The flesh profiteth nothing," said Jesus of Nazareth. "The flesh warreth against the Spirit and the Spirit against the flesh, and these are contrary the one to the other," said Paul of Tarsus, who also reminded his hearers of the universal Truth that the things which are seen are temporal (*maya*); but the things which are not seen are eternal, (and therefore real).

Therefore consciousness that cannot be seen and so cannot be destroyed is the essential nature of every man; and all men are that ONE thing.

But if we accept this premise we cannot also maintain the prevalent illusion about present equality that which people are everywhere claiming and busily trying to secure by dragging consciousness down to the wholly materialistic, utilitarian level. It is strange that Indians, who have always held their *Gurus* and *Rishis*—men in obviously advanced or highly evolved states of consciousness—

some victims of this delusion. Does anyone really believe that the *chackra* is the equal of the *Guru*? If so, how can he learn from him? Can we say that a European of the under-world or a homeless and tyrant like Hitler, is really the equal of a Buddha or a Gandhi? or that a primitive head-hunter is the equal of, let us say, Dr. Albert Schweitzer? or that a 'white' prize fighter is the equal of a man like Rabindranath Tagore? Such suppositions are too absurd for consideration. Potentially these men are equal, all being of the nature of Mind or Consciousness, but they can only prove themselves to be equal when they are equally evolved, spiritually; when each man has attained to the *Atman*, the Knower, or son-of-God within.

If people would only keep this basic truth in mind, there could be no more talk or thought of 'colour'; his state of consciousness would be understood to be all that divided one man from another and the remedy would lie with the individual. Instead of wasting time talking about equality or trying to claim what had not been earned, each man would be employed in making himself the equal of the highest mentality he knew, whether that was the mind of Buddha, the mind of Christ, or of Gandhi or Vinoba Bhave.

Spiritual evolution would be seen to be the one aim of life, the whole meaning of life, and would replace the present policy of revolution and counter-revolution which has steadily brought mankind to the verge of self-destruction by the inevitable increase of violence; making men no better inwardly and therefore making the world—the aggregate of humanity—no better outwardly.

Let us, then, for the first time in history judge righteous judgment: judging men not by the colour of his skin but by the quality of his mind and spirit. Then we shall marvel at our former false sense of value, the absurd and childish importances and power we have attributed to pigment. We shall remember that the whole Western world has been heading the knee for nearly two thousand years to a dark-skinned *Rishi* from Gailan and has based its civilization on the

ably even darker named of the Arabian desert; while some of the most brutal animalistic tyrants, from Nero to Mussolini, have been 'white,' and one of the most notable Christians of modern times, Toyohiko Kagawa, was 'yellow.' What made these men what they were? That which makes all men what they are—their state of consciousness. Let humanity accept this humbling fact, and start availing itself all over again on the basis of Truth instead of delusion. In the full knowledge of what man is and what he has in him he becomes. Only then can his achievement be judged. Only then can life have meaning. As the great psychologist, C. G. Jung, has pointed out in his book, *Modern Man in Search of a*

Soul materialistic theories, such as those held by Freud and the Marxists, do not give meaning enough to life, and so can never heal the wounded spirit of humanity. "It is only the meaningful that sets us free," he tells us. And the great meaning of life, the only worthy goal of man, he said, all long ago told an unheeding world, is spiritual evolution, which banish a far over the ignorant and illusory premises that was the poison of Apartheid and racial discrimination, since the evolutionist cannot fail to realize that every man, woman and child has the same right as he has himself to develop. "I—the *Atman* within, the evolutionary potential, and my Father" (Pura Consciousness) are ONE."

"Bantu Education"

THE following letter dated 4th June was addressed to the 'New Statesman and Nation' (London), by Mr. C. W. M. Gell:

Dear Sir,—The Rev. P. G. Cammer says "there are at present no signs of African children receiving inferior education."

Even if (as I do not agree) this were true of the "Bantu" syllabuses, it is important to remember that the Churches had to decide their attitude to "Bantu education" before the syllabuses were published; when all they knew was Dr. Verwoerd's assurance that "the Native has to learn there is no place for him in the White society above the level of certain forms of labour."

In the agonising choice then laid upon them, I believe that the Bishop of Johannesburg and his African partners alone rightly decided to close their schools and refuse all form of co-operation (e.g. lease of buildings etc.) But there are Whites and non-Whites who conscientiously disagree without condoning "Bantu Education."

My basic reason—and I believe that also of Father Huddleston and Bishop Reave—is that any education conceived with the underlying motive given by Dr. Verwoerd must be inferior and un-Christian. And, secondly, any form of collaboration will inevitably lead to gradual, if unwilling, acquiescence as one small regression succeeds another in the unhappy belief that "a rotten education is better than

When the syllabuses were published, the primary school day for Africans was cut from 4 hours to 2½ hours. If this has no adverse effect on the child, why is the same cut not applied to White primary schools?

I cannot accept (though some have) that the replacement of history and geography in the primary syllabuses by "environmental studies" implies no diminution of African education, since the latter limits historical horizons to the tribal past and ties to the Africans' relationship with the Native Affairs Department and its agents. Nor do I believe that insistence on "mother-tongue medium," which Africans themselves do not want, is wholly unconnected with the desire to confine children to departmentally re-written text-books (not yet available) in languages free from association with the outside world.

If these things do not arouse Mr. Cammer's misgivings, he might ponder the clear intention of the Minister not to allow private schools for Africans—to compete with his "Bantu schools" in any area where their respective waiting lists could be compared.

The implications of all this are so obvious that the future developments of "Bantu Education" can easily be predicted. Father Huddleston merely had the prescience to see them from the

A Reply To Mr. Jordan K. Ngubane's Attacks

On The African National Congress

Incorrect Allegations Affecting Other Leaders In Congress

By ALBERT J. LUTULI

(President-General, African National Congress)

(Continued from last week)

MR. NGUBANE makes incorrect statements affecting other leaders in Congress. About Professor Z. K. Matthews: It is not true that Professor Matthews was forced to refuse to stand for re-election as President of the Cape Branch of the African National Congress by the so-called Left wing. The fact is that Professor Matthews asked to be excused this year from holding a responsible position in Congress for a reason Congress accepted as reasonable and justified. If we accept Mr. Ngubane's version of why Professor Matthews was not re-elected to the Cape Presidency then Professor Matthews becomes guilty of misleading Congress by a false reason he proffered and Congress takes no better for this version makes it to appear so unintelligent as not to see through Professor Matthews' false excuses. What an injustice this baseness Ngubane version does to both Professor Matthews and to Congress! I would in all earnestness ask Mr. Ngubane whether

he realises how much damage, directly or by implication, his unfounded and unfair statements make to people's names and honour.

About Dr. J. L. Z. Njongwe: Is trying to justify his theory that Congress is controlled by Moscow Mr. Ngubane says that Dr. Njongwe "has been quietly shouted out of the limelight." I should point out that no doubt Dr. Njongwe will ever remain Congress in spirit, but his active participation in Congress was terminated by the order of the Minister of Justice, Mr. Swart, who ordered him to resign from the African National Congress. Why does Mr. Ngubane not accuse Mr. Swart of "quietly shouting out of the limelight Dr. Njongwe?" Is it because Mr. Ngubane is not aware of this fact? I wonder!

He certainly cannot be trying to appease Mr. Swart. This would be very much unlike the Ngubane we have known all along.

A Charge That Congress Is Going To Moscow

An unfair and unfounded charge that Congress is communist runs through almost all of Mr. Ngubane's articles on the African National Congress. Mr. Ngubane must be aware that this is a very serious charge to make against any person or organisation and when one takes into account the fact that communism has been outlawed in this country one would expect him to make more thorough investigations before rushing to print. I have in the past said that Congress has always had amongst its rank and file people who are communistically orientated. I have never been related in this statement. It was so even before Dr. Xuma's time and it is still so even today. I would say that some people have taken an active part in Congress (that some of them have been in the National Executive for years long before I became an active leader in Congress). It is significant that the "African Claims," a document drawn by the African National Congress in 1944 during Dr. Xuma's presidency, bears the signatures, among others, of at least two known members of the then Communist Party of South Africa. Could it be seriously suggested that "African Claims" was leading Congress to Moscow? I might remind Mr. Ngubane that his own Vice-President, when he was President of the African National Congress Youth League in Natal, was also at the same time Chairman of the Durban District of the Communist Party. Was Mr. Ngubane's Youth League going to Moscow?

Let me examine some of the reasons Mr. Ngubane advances to show that Congress has gone red. He gives as one of his reasons the old shouldering by the African National Congress

conference of a letter written by Dr. Xuma. Can it be suggested that a body like Congress in a conference with a heavy agenda (which incidentally was not finished) should suspend its proceedings to attend to representations made in an indirect manner?

Another reason that Mr. Ngubane advances is that some Congress officials have decided to shut their minds to anyone not favourable to the Congress of Democrats. Mr. Ngubane forgets that officials are elected representatives of conference and for their action are answerable to delegates at conference and not to interested and inspired individuals who come to them to make representations at odd times and places. If Mr. Ngubane, Dr. Xuma and others are really concerned about Congress and her policies they have the channels open to them in the Xuma Constitution of Congress (which incidentally is still in force). They have to start at their local branch meetings and from there carry their representations to conference. This is the only democratic way of influencing conference. I do not see anything odd there, Mr. Ngubane; or are we seeing with different spectacles? After all Congress is an organised and responsible body with a set programme and rules of procedure.

The Freedom Charter

Mr. Ngubane reserves his bitterest attack on Congress for its participation in the Congress of the People and for its subsequent ratification of the Freedom Charter made at this assembly, the Congress of the People. Here, surely, is naked Communism for all to see; the nationalisation of certain branches of industry and commerce, the redistribution of land amongst those who work it etc. Perhaps, before we proceed to answer this charge an historical background of the Congress of the People and the Freedom Charter would be called for. The African National Congress at its conference in Queenstown in 1933 on a motion of the Cape Provincial Conference accepted a proposal of having a Union-wide assembly to draw up a Charter of

AIR-INDIA INTERNATIONAL'S SUPER-G CONSTELLATION ARRIVES IN BOMBAY

THE "Rani of Nilgiris," the first of the three SUPER-G Constellation Aircraft ordered by the Air-India International, landed at the Sarda Cress Airport, Bombay, on Monday, the 11th of June, 1956.

The "Rani of Nilgiris" was named at the Lockheed Aircraft Corporation base at Burbank, California, and was handed over on behalf of Lockheed Aircraft Corporation by Miss Arlene Fraucher, a well-known Television Star of the United States.

A successor to the World famous 304 C and E types of Super Constellation, the "Rani of Nilgiris," is a bigger aircraft with greater range and capacity. World famous interior decorator, Henry Dryden has designed the passenger cabin of this new aircraft, the major innovation is the use of the real grained wood making for an atmosphere of greater luxury and relaxation.

"Kashmir Princess Crash" Consolation Grant To Bereaved Families And Survivors

Air-India International has been informed by the People's Republic of China of a grant of Rs. 35,375/- (approximately £6,178) to be distributed to the survivors and bereaved families of the crew who were killed in the "Kashmir Princess" crash in April, 1953.

Accepting this generous contribution made by the Chinese Government, Air-India International Corporation, as directed by the President of India, will distribute the amount.

The "Kashmir Princess" crashed in the South China Sea on the 11th April, 1953, as a result of an act of sabotage. The plane was on a special charter flight from Hong Kong to Djakarta, carrying 33 Chinese and Viet Namese officials and journalists to the Bandung Conference. Everyone of them died. Out of the crew of 8, only 3 members survived.

Freedom. The African National Congress immediately sought the co-operation of its allies in the freedom movement who at that time were the South African Indian Congress, the South African Congress of Democrats and the South African Coloured People's Organisation as it was duty and honour-bound to do so before it could invite the co-operation of other bodies. Jointly with her allies the African National Congress proceeded to invite other groups. Finally, the African National Congress conference had to bring the Freedom Charter before its conference for ratification or otherwise. Does Mr. Ngubane blame the majority in conference for having expressed itself against the Ngubane or any other minority wish? I might, whilst on this, explain that it is not correct to say that the Natal conference objected to the Freedom Charter. It merely thought it unwise to have padded the Charter with variable details in an all-time charter.

Mr. Ngubane poses us an experiment on the Communist doctrines of Marx, Lenin and Engels and finds the Freedom Charter a Congress implementation of these doctrines. I do not claim to be such an expert, but I dare categorically Mr. Ngubane's charges and I dare him to prove them. The most that could be said about the Freedom Charter is that it breathes in some of its clauses a socialistic and welfare state outlook, and certainly not a Moscow communist outlook. Mr. Ngubane is concerned that the Charter calls for the nationalisation of certain branches of commerce and industry—in actual fact the number of such industries and commercial undertakings so mentioned is very limited; the Charter in this regard reads, "The national wealth of our country, the heritage of all South Africans, shall be restored to the people; the mineral wealth beneath the soil, the banks and monopoly industry shall be transferred to the ownership of the people as a whole; all other industry and trade shall be controlled to assist the well-being of the people; all people shall have equal rights in trade where they choose, to manufacture and to enter all trades, crafts and professions." The land shall be shared among those who work it." Mr. Ngubane would like the world to believe that this is a document preaching the Moscow communist creed. In modern society, even amongst the so-called capitalist countries, nationalisation of certain industries and commercial un-

derstandings has become an accepted and established fact. Only the uninitiated and ignorant would suggest that the Union of South Africa is going to Moscow because its Railways, Broadcasting and Post Office services are nationalised. Some industries in South Africa have been nationalised—or partially so—and are owned completely or in the main by the Government. Such is the position in the industrial sphere of the Electricity Supply Commission, Industrial Steel Corporation, Sarsel and some others. We have the South African Reserve Bank, the Meat Control Board, the Maize Control Board and the Deciduous Fruit Control Board etc., which are Government-controlled agencies that are set up to ensure that the economic even balance is maintained in the supply of money, of meat, of maize and fruit etc., and through which the Government maintains an effective measure of control over certain commercial and industrial undertakings. Would Mr. Ngubane because of all these agencies of control call South Africa a socialist state, to say nothing of calling it a communist state? Would Mr. Ngubane say of the British Welfare State and the Indian Socialist State that they are going to Moscow? The Nationalist Government in our country has passed an Act against monopolies. Would Mr. Ngubane seriously suggest that because of this Union of South Africa is on the road to Moscow?

The Freedom Charter calls for ownership of land in freehold and proposes that the land, regardless of colour, should be fairly distributed among those who use it. Is this not in conformity with the old established Congress policy of claiming a right for any individual to live and engage himself in any occupation of his choosing anywhere in South Africa? Certainly those Africans who have to live on the land must be assured of sufficient land on which to make a living and this cannot be done with the Africans possessing at the most thirteen per cent of the land. Would Mr. Ngubane rather support the Tomlinson's Commission Report which confines the so-called African farmers to peasant farming promising each family not more than ten acres of land?

(To be continued)

'Inhuman Repression In Goa'

Mass Arrests Continue

New Delhi, June 25.

ACCORDING to a Press Trust of India report from Bombay, Nationalist Goan leaders have appealed to Prime Minister Nehru to exert his influence on free nations and the Commonwealth countries "to halt the inhuman repression" and mass arrests of Goan citizens launched by the Portuguese Government in its Indian colonies.

The leaders sent a cable on June 24 to the Prime Minister—now in London—drawing his attention to the "unprecedented wave of repression" in Goa which, they said, had resulted in death due to torture of a Goan citizen and arrests of at least 30 prominent persons. To date, the cable added, the number of persons arrested since 15-4 was nearly 3,000. Among those arrested, the cable said, were Dr. Alvaro Costa, Editor of 'Diário da Goa,' Mr. Alvaro Faria, ex-President, Salapito Municipal, besides a number of leading doctors, lawyers, businessmen and landlords.

The cable said "the majority of arrested people had been tortured for extracting information" from them. Mr. Krishna Forcel, it added, had "actually died as a result of Portuguese torture in prison" though the Portuguese Government had alleged that he had been shot dead while attempting to escape from prison in Goa after his arrest. The wave of repression was "reminiscent of fascist methods of exterminating opponents" and has driven the Goan people to desperate acts of violence and sabotage, the cable continued. Repression had driven Goans to attack police stations while ferry and steamer services and mines in the colony had stopped working.

"All these incidents in the heart of Goa," the cable said "are the work of desperate Goans, though the Portuguese allege that there is no nationalist movement" inside the colony — 'India News.'

NATIONAL EXECUTIVE OF THE LIBERAL PARTY OF SOUTH AFRICA

(Continued from page 280)

cised in complete arbitrary freedom by bodies which are subject to higher authority in almost every other act which they perform. A municipality requires the approval of the Administrator to pass a traffic by-law and the approval of the Minister of Native Affairs to alter the boundaries of a location, if it refuses entry to an African from outside the area, he has the right of appeal to the Native Commissioner. In banishing a man from his home, it is subject to no supervision whatsoever, although it may be consigning a man to a state of permanent homelessness, and thus imposing a more severe sentence than the Supreme Court can do after convicting a man of a serious offence.

With cynical frankness Dr. Verwoerd has declared that he has introduced this measure in order to "pass the responsibility" to municipalities which have in the past unsuccessfully

appealed to him to use his powers against "agitators." In other words, he has licensed local officials to perforce acts of tyranny which have in the past seemed even to him to be unjustified.

The repeal of all three Acts must become a primary objective of all right thinking South Africans.

Next Meeting Of National Executive

The next meeting of the National Executive of the Liberal Party of South Africa will take place on September 25th in the Orange Free State.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Cor. Dingaan & Market Sts Johannesburg. Phone 33 1454

African Viewpoint

Comment On Mr. Luthuli's Reply—I

IN last week's issue 'Indian Opinion' published a statement signed by Mr. A. J. Luthuli in which he claims to reply to attacks and criticisms of Congress policy some of which he says, at the very opening of the statement, he does not remember.

Two things struck me deeply about the reply. Those who know Mr. Luthuli agree with me that he could not possibly have written that document. If he signed it fully aware of what he was doing, it is quite possible that Mr. Luthuli has changed considerably from what the public knows him to be.

The Luthuli I and very many people know is courteous, objective, self-confident, responsible and with a scrupulous regard for facts. He avoids harshness in his judgments and weighs every word he utters.

The man who emerges in this long statement is a man who is tortured by a feeling of inferiority at every point. In the first instalment the word "insult" is mentioned no less than five times. As everybody knows, Mr. Luthuli has a distinguished public career and a public man knows that fair criticism of his policies is no insult. The man who emerges from this angry statement is a "Mr. Luthuli" who is extremely touchy and seems insult where no insult was meant or intended. This "Mr. Luthuli" is surely quite different from the Mr. Luthuli we all know.

Not only that. "Mr. Luthuli" now emerges in the role of a man who has a reckless disregard for facts. So much so that in fact he no longer cares to draw the distinction between fact and abuse and fiction. Quite early in his statement he admits that his attacks on me are based, not on the facts as I wrote them, but on his memory. He certainly does not have a photographic memory. I am sure he forgets certain things like all human beings. But, what is really important is that his memory would be superhumanly remarkable if it were able to remember the exact circumstances in which my attacks and criticisms of Congress policy were made from time to time. For him then to pass judgment on these when he said nothing on them when they were published; for him to pass judgment based on memory without taking into account the special circumstances prevailing at the time of the criticisms betrays a sense of

responsibility in the new "Mr. Luthuli" which is certainly not to my liking.

I know it for a fact that I have not written one single line which was unfair to the person of Mr. Luthuli. He himself has failed to produce documentary evidence

By

JORDAN K. NGUBANE

to prove his point here. If I erred in writing about him I showed him up too much in good light. I know there are people very close to him who hate me for this. I understand their difficulty. But if they can away Mr. Luthuli to the point where

he was in his house and he was the Luthuli I had always known. On the second occasion, as a matter of fact, I took along my wife. If our personalities clashed, I would not have gone to his house and would certainly not have asked my wife to come along. At the time of writing I have a letter from him in which he makes polite inquiries after the health of my family.

In so far as I am concerned and in so far as one can ascertain beneath the fire and brimstone he breathes in his letter, the cleavage arises basically from principle. I will describe the true facts fully in my second letter. For the moment I want to say

BANTU STUDY CONGRESS

Integration Would Bring Destruction Of Both Races

Bloomfontein, Saturday.

CAREFULLY avoiding any reference to the Government's rejection of the main recommendations of the Tomlinson report, the "Peoples Congress on the Future of the Bantu in South Africa," which ended in Bloomfontein, expressed its approval both of the report and of the policy of the Minister of Native Affairs.

An hour-and-a-half before the Congress was due to end, a number of resolutions were submitted to the delegates and accepted unanimously with hardly any discussion.

One of the most important of these, declared that there is no possibility for the peaceful evolutionary development of whites and non whites in South Africa into a unified society and that the policy of integration can lead only to "increasing racial tension and conflict and ultimately to the destruction of one or both the groups."

The resolution voiced the Congress's unequivocal rejection of the policy of integration and said that the only acceptable and practical policy was that of separate development or apartheid.

The Congress ended with the 800 delegates being urged to go out and help educate the public to accept the implications of the policy of separate development—"Sunday Times."

he sees evil where no evil is meant or intended the conclusion I am forced to come to is that "Mr. Luthuli" is no longer master of his own mind. If he still is, then his memory fails him catastrophically, as I shall soon show.

In these circumstances my duty, in replying, is to raise and keep the debate above the level of abuse to which "Mr. Luthuli" has lowered it. In so far as I know the source of trouble is not a clash of personalities between me and Mr. Luthuli. Just a few months ago I spent two

that since the debate is on national policy, for my part I shall keep the fight clean in order not to confuse the real issues at stake.

Mr. Luthuli's own position in the public eye as well as mine are such that our quarrel must have a certain impact on public opinion. While I deplore "Mr. Luthuli's" new manners and tactics I would plead very strongly with my readers not to rush to pass judgment on Mr. Luthuli. A man who is a prisoner of circumstances stands in a special position which entitles him to a measure of tolerance which would

be wasted on him in a different situation. I am not making this plea for myself. I want to be judged on what I write.

Now, for "Mr. Luthuli's" specific charges. He denies that Congress is coming under Communist domination. I say it is. Since this is the main point of my quarrel with the ANC, I propose to deal fully with this point in my second instalment.

"Mr. Luthuli" accuses me of making incorrect allegations against the ANC and advises me to employ a "more reliable detective agency" to get my facts about the ANC. In the first place, of course, I do not employ a detective agency to know what is happening in the ANC. This is a reckless charge which Mr. Luthuli should be above making. If I want to know anything about any turn in Congress policy what I do is, to travel all the way either to Grootville or Stanger to meet him personally and discuss things with him as man to man. We have done that for years. I am surprised to find that he suddenly talks of a detective agency. But then, "Mr. Luthuli" is a responsible man and occupies a responsible position. I must ask him to say precisely where he gets the information that I employ a detective agency and who the detectives are who inform me on ANC policy. I give him the right to make public every statement I have made to him in confidence if this will help him prove his charge against me.

What I know is, that on all major issues on which I have disagreed with the ANC, I have had full consultations with him, either on my own initiative or on his own.

Let me take three issues on which I have expressed myself strongly and on which my views remain unchanged: the Sophiatown removals; Bantu Education and the so-called Freedom Charter.

On the Sophiatown issue he wrote me a personal letter, which I can produce, asking me to come to Grootville for consultations on the whole situation. Next he sent me a telegram, which I will have. Finally, he sent me a telephone message, of which the Post Office at Inanda has a record. I hired a special car, took my wife along and went to his house. When I got there I found Mr. Hyacinth Bengu. Mr. Luthuli explained to me that he had asked me to come to get my views on Sophiatown and that he had asked Mr. Bengu to bring him news of the latest developments in Sophiatown.

gave him my views candidly—which, incidentally I had also made public. Mr. Bengu made a frank and detailed report. After that the three of us (three other prominent Congressmen had joined us then) had a frank discussion of things in the ANC. Mr. Luthuli laid before us views which I do not feel free to make public for reasons of security. The important point is that these views gave information on what was going on in Congress. They were expressed to me in the presence of responsible witnesses. Subsequently, I wrote in the Press having as background the information given us by Mr. Luthuli himself. These men who were with me are willing to bear witness to my testimony on this.

For "Mr. Luthuli" suddenly to forget what he himself told me in the presence of witnesses and to ascribe it to a detective agency which he knows I do not have is a bit of small-minded sneering which he should be above resorting to in the discussion of an important subject.

What are the facts on Bantu Education? I have described our decision here made in Durban as stupid. I still think it stupid. It was an unconvincing excuse for inactivity; a cowardly sheltering behind the boycott to run away from the challenge that Verwoerd poses. We must accept the challenge and go to jail and die there if necessary, instead of telling people not to send their children to school when everywhere the African is determined to send his child to school no matter what happens. Our policy here is completely unrealistic and not in tune with African opinion.

After the boycott decision I saw Mr. Luthuli and told him frankly how I felt about the mistake we had made. There is no question of security involved here so I can write freely. He agreed with much of what I said. Subsequently he wrote to Professor Matthews. When the latter replied, Mr. Luthuli was good enough to show me the confidential correspondence between him and Professor Matthews. I might add that on one occasion I helped at his request, with the drafting of the letter to Professor Matthews. When Professor Matthews replied again, Mr. Luthuli was kind enough to show me the letter. Again here, some of these letters were given to me in the presence of a witness.

The information they contained plus the views Mr. Luthuli himself expressed to me formed the basis of my subsequent line criticising ANC policy in this

regard. I must make one point clear. Mr. Luthuli did not in any way whatsoever suggest to me that I should attack. At the same time he realised I am a responsible citizen free to make the best use of the information public men placed at my disposal and, where necessary, to treat it with the necessary confidence.

For him to say I employed private detectives when he himself gave me the Matthews letters is a bit of twisting facts which might suggest to me that Mr. Luthuli and the "Mr. Luthuli" who drafted the letter are two different personalities. I have too high a personal regard for Mr. Luthuli to suspect that in these events Mr. Luthuli was running with the hares and chasing with the hounds. I incline to the view that Mr. Luthuli did not keep "Mr. Luthuli" fully informed on the ground our conversations covered.

"Mr. Luthuli" accuses me of posing as his confidant and by implication denies this vehemently. But even here, this is surely a very unkind charge. For very many years he continued to create the impression that I, enjoyed his confidence. If I did not he was quite free not to tell me Congress secrets. Since he told these to me, his denial means one of two things: either that he treats confidences wrecklessly, telling them to people he does not trust or he has a limited appreciation of what confidence is. I took him freely into my confidence on very many things because he took me freely into his. For him to say that he did not do this leaves me shocked and pained.

Mr. Luthuli gave me lengthy details of the circumstances of Sisulu's departure for Bucharest. I am willing to reveal these particulars before the national executive committee of the ANC and to cross-examine certain leading personalities in the movement to establish the veracity of my facts as given to me in confidence by Mr. Luthuli.

On quite another occasion he gave me also the details of Moses Kotane's mission to Bandung. Again, these things cannot be discussed in public. But if the national executive were interested, I would not mind confronting Mr. Luthuli and the fellow who drafted the letter for him and cross-examining them and being cross-examined by them to establish the authenticity of my information.

On the Freedom Charter, I travelled especially to Stanger, after fixing an appointment with him. We met in an Indian

restaurant and had a frank and full discussion of the Charter. Again he told me of certain things about it in confidence which I cannot make public but which I could reveal freely in the national executive committee because I think it is the responsible body before which these confidential details can be revealed. If, in telling me all these things Mr. Luthuli was not showing I enjoy his confidence on these matters, then I am constrained to believe that he is really no longer master of his mind.

That bit about the Peace Conference invitation. That is a minor detail. But Mr. Luthuli himself told me about it when I visited him at his house. I told him about a similar invitation I myself had received previously to a Peace Conference which I had ignored. He told me that he had reacted differently from what I had done. He replied to say that he felt that the most important contribution he can make to our struggle at the moment was to stay in this country. Now he denies it.

(To be Continued)

TO CORRESPONDENTS

If you've got a thought that's happy,
Boil it down.

Make it crisp, and short, and snappy.
Boil it down.

When your brain its coin has minted
Down the page your pen has sprinted—
If you want to get it printed
Boil it down.

When you've got a thing to mention,
Boil it down.

Shortest pars get most attention,
Boil it down.

Life is short—a fleeting vapour—
Don't take up the whole blamed paper
With a tale of someone's caper,
Boil it down.

Give us news without the trimmings—
Boil it down.

Skim it well—then skim the skimmings,
Boil it down.

When your tale's got little in it,
You can write it in a minute,
Think it out ere you begin it,
Boil it down.

Boil it down until it simmers,
Boil it down.

Polish it until it glimmers,
Boil it down.

When you think 'twould be a sin to
Cut another sentence in two,
Send it in—and we'll begin to
Boil it down.

In "The Indian Opinion" space is restricted,
Boil it down.

Hence comment is interdicted,
Boil it down.

Use short words—they're always better—
Do not add an extra letter,
Have a thought for our typesetter!
Boil it down.

With acknowledgments to "The Reef,"
The Safety Magazine of the Mining Industry

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	6	0
PILOGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	8	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parakh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—Y. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Meshram's	2	6
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	16	0
Bapu's Letters To Ashra'f Sisters —By Koko Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"...In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate .... It puts soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it."

Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an Introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramaguna—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Guru G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—Y. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Benoy Copel Roy	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	0
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	0
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9865.

MANCHESTER TRADING

CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**Seven Months With Mahatma Gandhi**

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1911-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard H. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Prices: 2s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda
Work and its Secret
Bhakti or Devotion
The Powers of Man
Sadness as Preparation for Higher Life
Is Vedanta the Future Religion
Christ the Messenger
Hill Independent India
The Path to Perfection
On What is God
Vedanta Philosophy
The Immanence of God
Siva and Suddha
The Glory of the Vedas
Divine Message
Wavelets of Bliss
Six Lessons in Raja Yoga
In Defense and Essentials of Hinduism

	Sr. J. Nehru	Swami Vivekananda
1	2	3
2	3	4
3	4	5
4	5	6
5	6	7
6	7	8
7	8	9
8	9	10
9	10	11
10	11	12
11	12	13
12	13	14
13	14	15
14	15	16
15	16	17
16	17	18
17	18	19
18	19	20
19	20	21
20	21	22
21	22	23
22	23	24
23	24	25
24	25	26
25	26	27
26	27	28
27	28	29
28	29	30
29	30	31
30	31	32
31	32	33
32	33	34
33	34	35
34	35	36
35	36	37
36	37	38
37	38	39
38	39	40
39	40	41
40	41	42
41	42	43
42	43	44
43	44	45
44	45	46
45	46	47
46	47	48
47	48	49
48	49	50
49	50	51
50	51	52
51	52	53
52	53	54
53	54	55
54	55	56
55	56	57
56	57	58
57	58	59
58	59	60
59	60	61
60	61	62
61	62	63
62	63	64
63	64	65
64	65	66
65	66	67
66	67	68
67	68	69
68	69	70
69	70	71
70	71	72
71	72	73
72	73	74
73	74	75
74	75	76
75	76	77
76	77	78
77	78	79
78	79	80
79	80	81
80	81	82
81	82	83
82	83	84
83	84	85
84	85	86
85	86	87
86	87	88
87	88	89
88	89	90
89	90	91
90	91	92
91	92	93
92	93	94
93	94	95
94	95	96
95	96	97
96	97	98
97	98	99
98	99	100

Obtainable At Our
Only Address**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

**COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN
INDIAN ECONOMY**—Prof. Rao 2 6

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life
of the joint family) 4 6

INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on
Utterances)—M. K. Gandhi 10 0

FOUNDATIONS OF PEACE (Original study of the
conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah 14 0

DELHI DIARY—Gandhiji 10 0

MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes 12 6

A SURVEY OF RACE RELATIONS (1924-54) 5 0

A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami 8 6

GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami 8 6

KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami 7 6

A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrowala 2 0

SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA
Facts And Fables—Stanley Powell 2 0

AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland,
Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath
Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy 23 0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A. 14 0

WHY CRIPPS FAILED (Document - Account from the
Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam 2 6

GANDHIJINNAH TALKS (Text of Correspondence
and other relevant matter) 2 6

INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan 7 6

SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krishnadas 12 6

A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai 2 6

GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and
delightful incidents by various writers 9 0

NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR
Vol. I.—M. K. Gandhi 26 0

NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR
Vol. II.—M. K. Gandhi 14 0

FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi 1 6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

ATTENTION INDIAN BUSINESSMEN AND INVESTORS

DOUGLAS B. PORRITT & CO.

Duly Instructed by

V. V. INVESTMENTS (PTY) LTD.

Will offer for sale by PUBLIC AUCTION in their Land
Salesroom at 9/13 Carlyle Arcade, Pietermaritzburg.

ON WEDNESDAY 11th JULY 1956, commencing at 11 A.M.
the following magnificent property being described as:—

Sub. division 1 and 2 of A of Lot 53 Church Street, Pieter-
maritzburg, situated at lower PIETERMARIITZ STREET.

This is a newly constructed and substantially built block
comprising 18 self-contained flats plus 2 large shops, situated in
a predominantly Indian area of this City.

The flats are beautifully sited on a valuable block of land
being approximately 18,500 sq ft in extent; having a frontage
of 79 ft to Pietermaritz Street and depth of 235 ft.

The building is mainly double storied excepting for a section
fronting Pietermaritz Street which has three floors and must be
seen to be appreciated as the workmanship and finish is of the
best. Each flat comprises: 3 large livingrooms, kitchen, bath-
room and balcony. The shops are approximately 30' x 25' with
large attractive shop fronts.

The flats and shops completely tenanted should reflect a
minimum Gross Return of £3,780 per annum and a Nett Return
in excess of £3,000 p.a.

FINANCE: Exceptional opportunity to purchase with a
low deposit with balance on Bond at attractive rates of interest.

For further particulars apply:

DOUGLAS B. PORRITT & CO.,

Box 335. Phone 29991.

Pietermaritzburg.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN;

FOR... RUBBER STAMPS

AND PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN.

PHONE 21006 TELEGRAPHIC ADDRESS
PO BOX 2782 CUNEIFRINT

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	3/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Caravan, Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Aikar, Bel Sharfi (Hindi)	1/6 each
Manohar Kahanlyan, Maye, Manoreme (Hindi)	1/6 each
Parla Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	21/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhawanji Jonction (Novel)	14/6
Dadi Na Na Yudha	28/6
Ghar Na Ranj	32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati
and Hindi are sold by us

પુસ્તક પૃષ્ઠ—અંક ૨૫
તા. ૬ જુલાઈ, ૧૯૫૬.
કુલ નકલ પે. ૧
૬૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

પદ્માભા માંથી છાંયે દરરોજ અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

આદ્ય તબીબ સ્વ. અણીલાલ માંધી

ટીકાકારો

“મારા હૃદય થતા ટીકાના પ્રકારો ના બધાનો આપણું તે આપણે રહ્યું. પરંતુ જો હું તે વાચવાને પણ બેસું તે બીજું બધું કામ મારે પડ્યું મુઠી હેવું પડે. મારી આવડત સુભળ મારાથી બને તેટલું હું કરી છું છું. અને આખર લગી તેમ કરવાનું આજ રાખવાનો ખું. આખરે જો પૂરું સારું મધ રહેશે તો મારી સામે નેપથ્ય કહેવાયું હશે તેની મને કશી ચિંતા નથી. આખરે જો બધું યોગ્ય નીવડશે તો હસ દિશતાઓ સોમંથી પોઠારશે કે હું ખરો હતો તો પણ હવે રળવાનું નથી.”

—એબ્રહમ લીંકન.

અંતર્ગત બની વિચારીશ તો તરત સમજાશે કે આપણા ધણા દુ:ખોના નિમોષ કરનાર આપણે પોતે જીએ. ધરમા કોઈ ચીજ ન મળે તો તરત વિચાર આવે છે કે કોઈ લઈ લેવું હશે અથવા તો નોકર-ચાકરે આડી અવળી મૂકી હશે. પણ જોને શુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવી છે તે પોતાનો વિચાર પહેલાં કરશે. પોતે જ કોઈ જગ્યાએ તો તે મુઠી નથી ને તેની તપાસ કરશે. જે જાણત છે. વિચારવશ નથી, બાત નોવશ છે તેને સાચો વિચાર રહુ છે. આપણને અપચો કામ તો આપણે જ ખાવામાં કષ્ટ હોય ક્યો હશે તેનો વિચાર ન કરતાં આયોદ્યનો હોમ કાઢીએ જીએ. આપણા હૈય પર અનેક આક્રમણો થયાં ને આપણે ગુલામ થતાં બધાં તેમાં આપણી જ જ સંક્રમિતતા દુર્ભાગતા તથા કુલ પ એ કારણો હશે એવો વિચાર ન કરતા ‘હમરની કમ્પા.’ ‘નસીબમાં જે પ્રખ્યું હશે તે થશે’ એવા નિરાશાજનક વિદ્યાર્થો કાઢવા લાગ્યા. જે વિચાર થાત છે. જેને શુદ્ધ ધરું છે, તે પ્રથમ પોતા તરફ જુએ છે અને દીકર કસેમ માં પોતાની તો બૂઝ થતી નથી ને તેની ચોકસાઈ રાખે છે.

—શ્રી. કેદારનાથજી

વિચારનું બળ

સાક્ષર : સ્વ. અણીલાલ ત. દિવેદી

બીજી વાત માણસના વિચાર ઉપર આધાર-રાખે છે. મનમાં જે અમુક નિશ્ચય હોય, તો તેજ પ્રમાણે માણસ વર્તવાનું. વિચાર માત્ર કોઈ ને કોઈ રૂપે ફળ્યા વિના રહેતા નથી. જેટલા જેટલા વિચાર થાય છે; તેટલા બધા આપણા કામ રૂપે કોઈ ને કોઈ સમયે પણ પરિણામ પામ્ય. વિના રહેતા નથી. સ્વપ્નનો જે અનુભવ આપણને થાય છે; તેથી સહજ સમજાય છે કે; કેટલાક નહવા અને આપણને સ્મરણ પણ ન હોય તેવા વિચાર કેવાં કેવાં રૂપ ધારણ કરે છે; ને કેવી કેવી અસરો પેદા કરે છે. વળી એમ પણ બને છે કે, કોઈ વિષયનો વિચાર મનમાં વારંવાર ઘોળાયા કરે; તો તેનો રંગ બેસા વિના રહેતો નથી. આથી નકાશી કે સારી જે વાતનો રંગ માણસને ચઢાવવો હોય તેનો જ વિચાર કરવો જોઈએ.

એથી આગળ જઈએ તો મનુષ્યોની ઉત્તમમાં ઉત્તમવૃત્તિ, ઉત્તમમાં ઉત્તમ અમર કીર્તિ, એક વિચાર માત્રને જ વળગી રહેવાથી થઈ છે. અને તેથી મહાન સંતો અને મહાત્માઓ પેદા થાય છે.

જેટલી સોબત રાખવી, જેટલું વાંચન કરવું, તે બધામાંથી જે વિચારોનો સંગ્રહ કરવો તે ઉત્તમ પ્રકારનો જ જોઈએ. નકાશી વૃત્તિ પેદા કરે તેવા લોકોનો સંબંધ એટલા માટે જ તજવો જોઈએ. અથોગ્ય વિચારોમાં ક્યારે પણ ઉતરી જવું નહીં, તેમજ નકાશું વાંચન પણ ન કરવું. રાત દિવસ મનમાં ઉચ્ચ આદર્શ રમરો જોઈએ જેથી ક્યારે પણ તેની અસર થાય જ. અને પોતાના વિચારોને બળ મળે, પાકા કરે, તેવા પુસ્તકો સાહીત્ય વાંચવું. એજ જીવનનું સાદૃશ્ય છે.

એવો કોઈ વિચાર કર્યો છે, એવો કોઈ નિશ્ચય કર્યો છે, કે જેને અવલંબી તમે આ સંસારનાં દુઃખમાં પણ સુખે પ્રમાણ કરો? જેને પૂર્ણ કરવાના પ્રયત્નમાં જ આંતંદ માનો, એને માટે તમારો જીવ પણ અર્પણ કરો?

આવો વિચાર અને તેને દ્રઢપણે મરણ પર્યંત વળગવું એજ માનવ જીવનનું ધ્યેય છે.

હંમેશાં કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાના સારામાં સારી વસ્તુ ન ક્ષમા બાવ, મંત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો શહ, પિતા માટે ગ અને માન, માતા અભીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય મના અને ધર્માદિ

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના સલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઇન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જુઓ મિત્રો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ. વીમા બાબતની સાચી જાણ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT).

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજિટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પ્રતી પાડીએ બીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૬ જુલાઈ, ૧૯૫૮.

કૅમ્યુનીઝમનો આપત્તી કાળ

કૅમ્યુનીસ્ટ પક્ષના જનરલ સેક્રેટરી શ્રી કુકરોવે સત્તાવાર જાહેર કર્યું છે કે રશીયામાં રહેલીનના નેતૃત્વ નીચે રૂઝ ‘સએલો કૅમ્યુનીસ્ટ પક્ષ એક જુદાની ટીપ્પી જેવો હતો. પણ મુખ્ય વસ્તુ એ છે કે, આજે જે આપણે કુકરોવને મોટે સાંજળી એ છીએ તે કુનિયાના ઘણા દો’એ આજ પહેલા ઘણી વાર જાહેર કર્યું હતું, પણ તેને ઇન્કારમાં આવ્યું હતું. રહેલીને જે કાંઈ શુન્દાઓ કાપી હતી એમાં એના સાથીદારોનો ભાગ હતો એ પણ એક જાણીતી વાત છે અને આ અહીં નોંધીએ છીએ. કારણ આગળ જતાં આની અસર કૅમ્યુનીસ્ટોના વર્તન પર જણાશે અને પ્રજાસાધનવાદીઓ પર પણ જણાશે.

શ્રી. કુકરોવે આ બધી શુદ્ધ માહિતીઓ સત્તાવાર રીતે જાહેર કરીને કુનીયાના બધા દેશોના કૅમ્યુનીસ્ટોને ચિંતાજનક સ્થિતિ માં મુકી દીધા છે. આનો અર્થ એમ પણ નથી થતો કે કૅમ્યુનીઝમનો અંત હવે આવી ગયો. શકતીયાળી આદરોનો આવી રીતે અંત નથી આવતો. તેમજ એમ પણ નથી સમજવાનું કે કુનીયાના બધાજ દેશોના કૅમ્યુનીસ્ટ પક્ષોને આ બીના અસરથી કરી મુકશે. આજે જુદાજુદીનું આ કાર્ય જે બધે ચાલુ છે તેનથી તે પક્ષને ઘણો લાભ મશે.

આજે કુનીયાના બધા દેશોનો કૅમ્યુનીસ્ટ પક્ષ જે આજ સુધી રશીયાની દોરવણી નીચે હતો, બનવા લેગ છે કે તે હવે આ કારણે કદાચ તેની દોરવણી નીચે કેટલાક વખત માટે નહીં રહે.

આથી એટલો કાર્યકાર થશે ખરો અને તે જળવાશે, કે બધા કૅમ્યુનીસ્ટોમાં અદર્શનો સુમેળ થશે અને બલશેરીયન અને કુકરોવની

આ નીતીથી તેઓને વધારે બળ મળશે. આ ચિન્ત કેવી રીતે રચ્યુ કરાયું છે અને કેટલું સત્ય છે માનવાનું કામ તેમની મનસુકી પર છે. પ્રજાસાધનવાદી એને તેના પર બ્લેમ લાવવાનો અધીકાર નથી.

આ બધું વિચારતાં એક પ્રશ્ન ઉઠાવે છે કે, હવે સાઉથ આફ્રીકાના કૅમ્યુનીસ્ટો શું વલણ લેશે? આ દેશનું કૅમ્યુનીઝમ જુગર્જમાં ઘણું જળવાન થઇ રહ્યું છે કારણ સરકારની તેઓ માટેની નીતી તેઓને રક્ષણ રૂપ બને છે. “સપ્રેશન એન્ડ કૅમ્યુનીઝમ એક્ટ”ના અમલને લઇને આ દેશના કૅમ્યુનીસ્ટોને જુગર્જ પ્રવૃત્તી ઓમાં ઉતારી દિધા છે અને તેથી આપણને ખબર નથી પડતી કે આ કુકરોવના ભાષણની અસર તેઓને શું થઇ છે.

પણ છતાં આ દેશમાં કેટલીક હિલચાલો એવી થવા પામી છે કે જેનાથી હવે બીજા પક્ષનું શું કારણે તે જણાઇ આવે છે. જુગર્જમાં તેઓના સ્થાનમાં રહી તેઓ એમ માને છે કે, કૅમ્યુનીઝમ જ કુનીયાને શાંતી આપી શકશે તેથી તેઓ પોતાના પક્ષને સહાર બનાવવા સંસ્થેના સંઘાનને મહત્વ આપી બીન-ગોરાઓને પણ તેમાં વધુ પ્રમાણ માં સામેલ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. જો કે ૧૯૨૯થી જ આ સીદાંતને તેઓએ અપનાવ્યો હતો અને તેઓની સંસ્થામાંથી તેઓએ રાંચબેઠને દૂર કર્યો હતો. ત્યારથી આજ સુધી તેઓએ કેટલાક પ્રયત્નો કાળા-અને ગોરા વચ્ચે સંઘ કરવા માટે કર્યા છે. હાલમાં એવો કામ સફળ નથી જણાતો કે તેઓ આ નીતીને છૂટી દે, તેમ તેઓ એમ પણ માને છે કે ઇલાયદાપણની નીતીના અમલને લઇને, બીન-ગોરાઓ એમ પણ વધુ અને વધુ ઇચ્છતા જશે કે

ગોરાઓનું ઉપરીપણ કુનીયાના આ ભાગમાંથી દૂર કરવું જ હોય.

આપણે હવે એવી નેતાગીરીની જરૂર છે કે, જે નેતા ગોરા તરફ સાત્તાવારથી લેય અને બીજા તરફથી આક્રિશ્ન પ્રત્યે બની રહી છે તેને ખાતેદર્શક રૂપ ધણ બને.

હસિયુ આફ્રિકાની બીજા બધી કોમો વચ્ચેના સંબંધને અર્થ દેવી અસર થશે એ એક પ્રશ્ન થાય છે. કૅમ્યુનીઝમ હમેશા ગોરા અને કાળા વચ્ચેના સંબંધ માં આકર્ષીલીરૂપ રહ્યું છે. કદાચ આતમાં કૅમ્યુનીસ્ટો હટકોગ નેશનલીસ્ટ પક્ષ, અને કેશવેલ લેબર પક્ષ સાથે ઘણા મળતા રહેતાં હતાં. આમ થવાથી રૂઝા-કમ તથા ફરવુકને માટે માર્ગ ઉઘાટો કરી દીધો છે અને આજે જે દશમાં આફ્રિકા છે તે દશમાં મુકવા માટે તેઓ ઘણું અર્થ જવાબદાર છે. પણ હવે તેઓ ખાલ રીખ્યા છે. ૧૯૩૦ની તજકમાં આવતાં તેઓની નીતી એ પલટો લીધો. ત્યાર પછી હાંદીઓને અને આફ્રીકોને સા-બકવાનું શરૂ કર્યું. તેઓ એ પોતાની આ નીતી બદલી તેથી પોતાના પક્ષ માટે

ઘણા સારા પરીણામે તેઓએ ગેળબંધ, પણ કાળા અને ગોરા વચ્ચેનું અંતર તેમી દિનપ્રતિદિન વધતું જાય છે, આથી એમ બનવા સલામ છે કે, કૅમ્યુનીસ્ટોની સંઘમાં વધારો થયો છે અને દિન-પ્રતિ-દિન ચતોં પણ રહેશે અને તેઓમાં અનેક નેતાઓ પાકશે તો જનતાના નાશની પણ આવી ઉબશે એમ આમને બધ છે.

જુગર્જના કૅમ્યુનીસ્ટો અને બીન-ગોરા પ્રત્યે સત્તા કવાલી એ વચ્ચે એક મોટો વિરોધનો વંદોળ ઉઠશે. અને તે ઘણા મોટા પાયાપર થશે એમ લાગે છે અને એમાંથી એક પણ નમતું મુકે તેમ નથી. આ બધાથી જો કોઈ ને પણ લાગા થવાનો હશે તો તે ઇલાયદાપણના સર્જનારઓને થશે. ‘સંભવ’ છે કે આને પરીણામે આજે જે ઇલાયદાપણની નીતી સ.મે સામનો કરવામાં બીન-ગોરાઓ એક સંપથી ઉભા છે તેઓમાં પણ ભાગલા પડશે, કારણ ઘણા કૅમ્યુનીસ્ટ તરફ દલી પડશે. જો લાગલા પડશે તો તે ઘણા અનિ-વાઈ હશે કારણ કુકરોવનાભાષણ થી કેવા સંજોગે, મા તેઓ, મુકાવા છે તેના પર તેનો આધાર રહેશે.

ડરબનની શુજરાતી બેનાનો ઉત્સાહ

ડરબનની શુજરાતી બેના રૂપરી મહોત્સવ ઉજવી રહી છે. અને તેઓમાં નવું ચેતન દેખાય છે. આજે અંદાજ ૨૫ વર્ષ પુરા કરી બીજા મા સદીમાં પ્રવેશે છે. અલગ બેના તરફથી શરૂ થયેલા અંદાજના સંચાલનનો દોર હવે ભણેલ જુવાન બેનાના હાથમાં ગયો છે. જાવી એ બેનાની શક્તિ વિશે કહેશે.—તંત્રી

ડરબન શુજરાતી હાંકુ મહીલા મંડળ પોતાના ૨૫ વર્ષનો રૂપરી મહોત્સવ ઉજવી રહ્યું છે. આ સંસ્થા આજથી ૨૫ વર્ષ પર એટલે કે ૧૯૩૦ માં ૨૫. પ્રવેરબેન શાહમાધ પટેલ તરફથી સ્થપાઈ હતી. તેઓ પોતે માત્ર માંડ લખી વાંચી શકતાં છતાં લેખના અવસાન સુધી એટલે કે ૧૯૫૧ સુધી મહાબલ સંચાલનનો મુખ્ય આધાર તેઓજ હતાં. ત્યાર માં કેટલીક જુવાન ભણેલ બેનાએ તેનું સંચાલન હાથમાં લીધું. અને ધીમી ધીમી પ્રગતી કરતું ગયું. જો કે તેનું કાર્ય સંતોષજનક નજર નથી આવતું. હજારો પ્રશ્નો બેનાએ એક નાની પુસ્તકીક બહાર પાડી છે. તે પાછળ અને નવું દિવસના વિવિધ કાર્યક્રમ

પાછળ બેનાએ ઘણી જરૂરમત છાત્રાવી છે. સતીવાર તા. ૭-૬-૫૮ના આ ઉજવણીના સમારંભની ઉદ્ઘાટન વિધી માં ગોવન ગણીને હસ્તે ચરો. અને ત્યાર પછી ગીતા હરીશંકર, રંગેશભી હરીશંકર, કવાયત, નારિક, બાળકો માટે ખાસ પ્રાથમિક વિગેરે કાર્યક્રમો થશે. આથી શુજરાતી બેનામાં નવું જોમ અને ચેતન પ્રગટેલ જણાય છે. અને આસા રાખીએ કે, આ જોમ બેના ચેતન તેમનું દેહ ન પડે અને વધુ અને વધુ તેજ બને અને અંદાજ ને સંતોષ જનક કાર્ય કરવાની ચિચાંત એ મુકે. ભણેલ જુવાન બેના પોતાની શક્તિનો ખ્યાલ આવી પાસે મુદર સંતોષજનક રીતે અપાવશે જ.

રોહીન કરતાં આગે કદમ

વૈદિક કંડન (ગાંધીજીપરથી)

દા.લ.ન એ.ગાંધીજી નામના કંડન ના વર્તમાન પદે દેશ ગુરુના અગ્રણી પેતના ૧૨ પાન ગાંધી અંક પના એકજ વિષયથી, ભરી દતા. એ વિષય તે રશીયાના કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષ ના પ્રમુખ કુરચેવનું ભાષણ. આ માટે એ પત્રને અભિનંદન કરે છે. કારણ આત્મ જાતિના હિતદાસમાં આ એક ધણ મહત્વનું ભાષણ હતું. બીજા વર્તમાન પત્રોએ કુંડા અને કુંડા, છવાયા કુંડા એ. હાથી અને ન્યાય નકોતે. આથી. આ ભાષણને પરિણામે વિશ્વની સતી તે ને જાણ હતો તે દૂર થયો છે.

ભવનું કારણ એ હતું કે, આજે દુનિયામાં બધે જ કોમ્યુનિઝમ ફેલાયું છે અને તેના સભ્યો અદર ખાતે પ્રગળાએ ચલાવી જ રહ્યા છે. એ સભ્યો એવા છે કે જેઓ અને તેને એવો, પેતાના દેશનું કિંતુ કે, અહીંન વિશ્વની વગર એક એવા અનુભૂતિ માનવને પેતાનું અતર પેઢી દીધું એ અનુભૂતિ કહી કુરચેવે પશ્ચિમ સાથે મીતોને દા.લ.જાણ્યો છે. મારા માટે આ એક સારામાં સારી માગણી છે. જ્યારે દુનિયાની હવનદેરી "એટમીક" ઉપર તોલાર્ રહી છે અને કુંડાનું પુરું કે દુનિયાના વિચાર રીતિ લેણા આ ભાષણને આપ્યું વાંચે, માર દિલમાં આ વિચાર મારે જાણ્યો હાથને તરફાર, નહીં એ પછી એટલું જ મહત્વનું છે.

આ ભાષણ રોહીનના વખોડનાર એવા ધણા જોઈ પરેશાન. કથનને કે જેને પહેલા દેશ પરદેશના કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષ વખોડી કુંડાનું હતું તેને કહ્યું મળતું આવે છે. આ ભાષણ કિલક પાડ છે કે માનવજાતીના હિતદાસમાં જે વસ્તુ ક્યારેયે થયા નકોતી પામી તે આ એક માન્યસે કરી હતી. સત્ય રીતે પ્રગળાને રીતે રીતે દેશ નીકામ કરી હતી એવું પણ આ ભાષણમાં જણાવે છે. રોહીનની સહી વાળા રીયાસતી પ્રદેશના કુંડાને પછી મળી આવ્યા હતા. જે સોશી આ કુંડાના ભાગ ભાગ દતા તે સોશી કારણાનક રીતે સતીની રીતે માંગણી કરતાં હતા તે પણ એમને જણાવ્યું હતું.

કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષની ૧૭મી વાર્ષિક પરિષદમાં જેમણે ભોરેશો અને સભ્યો તરીકે સુદામાં દતા તેઓમાંના રીતેર દકાને રીતે રીતે એમાં દાખા હતા એ બીજા પણ ગદાર પાડી હતી. વખોડ તેમને એ પછી મળાવ્યું કે, વગર કારણે અધ્યક્ષ નહીં હારજે સોશીને ગેળાને રીતે રીતે રોજામાં આવતા. અને આથી પ્રવચન રીતે ભવની માગણી રાજ દિલ્લ પચાસી રહેતી.

આ બીજો વિલસર કંડનો સંકોચીય હતો એ જાણના એમને જણાવ્યું કે આજના સોશીયલ ગુનીવનના પ્રગળા મર્જન ફોરોસીએને તેઓને પેતાના ઉચીચ ગુણવત્તર તરીકે નિષ્ણા હતા. અને એ પરથી આપણને જણાય છે કે રોહીન કંડને ૨૨૨૨ પ્રિય હતો. મર્જન ફોરોસીએ જણાવે છે કે: રોહીનની રીતે રીતે પે.જા.વા. આપણ સરથાના મા.જા.સેને કતમ કરવાને માટે હતી.

આ વિષયને કુંડા જમાના નમ આપણે મળે મરજી છે. કુંડા એ નામત.જા. દા.લો મળે મરજી અને ભવવાનને આજાર માન્યો કે રશીયાની પ્રાગ મોટી મોટી પછી જામી ખરી.

રોહીન વિશે સત્કારમાં પણ થોડાક વિષયો, પહેલા, જે સારા લેખો આપ્યા હતા. એમાંના એક લેખમાં રોહીન ના કંડનક કંડનને છે. છવાયા હતા ને જા.ને છે કે રોહીન સત્કાર મોલ સેરીક નકોત. પણ એક છવી પે.સી.ક નો મુતવર દતા.

ખી. ફોટોગ્રાફે રોહીનનું છાન મરિય જણ્યું હતું પણ તે અપૂર્વ રહ્યું. મા.જા. એને પણ રોહીને મારી નખાવ્યો હતો. એમાં સત્ય કહીએ તો આપણમાં આવી છે. એમાં પછી કુંડાએ એના અ.પ.માં આવ્યા છે ને કુરચેવે પણ કહ્યું જાણે કહ્યો નથી.

રશીયાથી ને બીજા દેશો આને છે તે પરથી જણાય છે કે: "ગુલામો ની ધીંગીરોને કાપ ભેર અંત કાચી રહી છે. આજ રીતે તે કામ મળુ રહી છે. ૧૮ માસમાં તેનું નામ નીકાન રશીયામાંથી લેવાયું જશે. આ સત્ય મળના છે એની સાબીતી એ છે કે, જે સોશી આ કંડ દતા તેઓ કુંડીને આરોને આપણને આ બીજા જણાવે છે. ત્યાંથી આનેકાએ. પાસેથી જણાવ્યા મર્જન છે કે ત્યાં આવી ધીંગીરોમાં કમ ભગ ૨૦,૦૦૦,૦૦૦ માણસોને કે કરવામાં આવ્યા હતા. આ પરથી આપણને જણાય છે કે તેઓ પેતાની એક કુંડા રાજ સત્કારના રીતે અંત દેવે ભાવી રહ્યા છે. રીનસેડમાંથી તેઓએ ભરકર ખસેડી લીધું અને, સોટનની મુખકાને આ.વા. તેમજ સત્કારવનમમાં પડાયા કપો એ જણ મુરવાર કરે છે કે તેઓ મેની માટે ચોખ્ખો કામ લગાવી રહ્યા છે. રશીયાની આમ જાનકાને દેવે કુરચે મા તમા બીજે કરતા જા.ની કુંડો આપણમાં આવી છે.

આ બધી બીજાને અમેરીકા કંડા મરીલી નહીં જોય છે. તે કંડ છે કે,

આપણે ચેતતા રહેવું જોઈએ. આ પણ એક તેઓની ચાલનાર છે. આપણે થોડા પણ માધત રહેવું તો તે આપણને મળી જશે. પણ કુંડો પોતે નથી માનતા કે આ આપણા કુંડો કુંડોને કહેલી ધણી ચિન્તેમાં પોતે પેતાની પણ પોષ છતી કરી છે. અને કાણે છે કે, આપણા કરવાર પેતાની બદનાકી ન કરે. એવા રીતે વર્તના દેવાક મુજબ એ પોતે પણ મુનેમાર કરે છે. એઓ "પોલીટબ્યુરો" સંસ્થાના રહકદથી સભ્ય છે.

રશીયાની પ્રાગ અને કુંડોવ આજે નજા વિચારો અપનાવી રહ્યા છે અને કુંડોવાને તેઓ પેતાના વિચારોની જાણ કરવાને જાણ કરી રહ્યા છે. તેથીજ આ મીચતાના લગાવવા કાથને તરફે રહ્યા નહીં જોઈએ પચોમનું રાજનીતીનું કડાપણ કંડોરીએ મળ્યું છે. આપણે ને આમાં નાપાક મળ્યું અને લગાવેલા મીચતાના કાથને તરફે છાવ્યું તો મહા ભવકર કુંડા જમાન વનો મોટો દેવ પચોમને સિરે કાદ વામાં આવશે.

અમેરીકા ને આ મીચતાના કંડાવવા દગતની સતતા તરફ સહયથી જોઈ અને તરફેરો તો તેને જ નહીં પણ સત્કાર દુનિયાને નુકસાન પહોંચાડશે. અમેરીકા સત્ય કોમવામાં વખત લગાડે તે પે.જા. છે પણ અસત્ય ન રહેવે એ જાણી છે. અને તેઓ નકોત ન કરી હો ત્યા સુધી પૂર્વ કુરચેવમાં જે કામસરજાએ એમ કરી રહ્યા છે તેને કોભાસી રહે જાણી છે. અને કુંડા એ છાંએ કે અમેરીકાને અવાજ એક સારા સંખપનો અવાજ જાણી રહે.

કુંડોવા આજે એમ કહી રહી કે: કુરચેવ આજ પ્રમણે સમરત વિષ માયા કોમ્યુનિઝમનો નાદ કરાવી નામે. ધણા મંપોથી સુધી રશીયા પરદેશના કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષને કહ્યા આવે છે કે, ને પશોની નેમ છે કે, દેશની સરકારને તોડી પાડી કોમ્યુ નીસ્ટ સરકારની રચના કરવી. બધા સુધી આ પરદેશની સાખાઓ સાથેના સંખપ સાવ તોડી નહીં નામે ત્યાં સુધી દુનિયાના મર્જક દેશની સરકાર રશીયા તરફ વહેમની નહીં જોય તે અચોગ ન મળી કહાય. રશીયાએ ને એક સંસ્થાને તોડી પાડી છે તે તેઓનું એક સામુ પચમુ મળ્યા. પણ આટલું જ ગણ નથી. કુરચેવે ભવેર કરી દેવાની જાણ છે કે કોમ્યુ નીસ્ટ પક્ષ કાથે હવે તેને કશી મેગ દેવા નથી.

દા.લ.જા. તરીકે ઉપજાડે બધાએ ત્યાંને કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષ આમચળવળ કરીને બીજી સંસ્થાને લેણાવી પાડવાનો પ્રયત્ન મર્જોથી કરતો હતો. નેમ. નેમ જોી વીતતા મપા તેમ તેમ તેનું ભેર એ.જી. ધણ. આજે એ વિષયિતા છે કે, એનું કાજ જ મધજી નથી. એ થી તેઓ દેવે બીજા અને કુંડો રાજ અજા.તવા માગે છે, તે એ કે, કુંડા કુંડોવનમાં આમણ પાડવાનો: કિંદનના કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષનું રીત એ છે કે તેઓ કિંદનને ન.જા. કુંડા છે કારણ તેઓ, કિંદનને રશીયાનું કુંડાન સમજે છે. એ જા.ને દેશ વચ્ચે ખરી મિત્ર.મારી જોી માવ તો આ બધું પણ મધ મળું જોઈએ. રશીયા અને કુંડા વચ્ચેની કમજા થમ્સી વાટાપાટોથી એમ મરની સમા છે કે, રશીયા પેતાથી જાણ કરી કો એવા સંલેગમાં છે. કુંડામાં અસરોડીવા મામમાં મળ રહેલા મુલા મરજીના કુંડાને વિશ્વ કુંડોવે ચોખ્ખું કરી દિધું કે તે કુંડોને સવાલ છે અને એમાં કહ્યું કરી છાંએ તેમ નથી.

અંતમાં રશિયન આક્રિષ્ટા વિષે થોડું. કુંડોવનું આ ભાષણ આપણી આજારી ની કાત મારે મળ્યું મદદરૂપ બનશે. સત્કારવાના આદવારોએ આજ કુંડોવના આ ભાષણને કંપથી વધાવ્યું નથી. મંડાક લેખો મારા વિચારમાં આવ્યા છે કે નેમાં રોહીન વિશે કુંડોવાવું છે. પણ તેઓ એ પણ એ નથી જોઈ કે બીજા વધે સારી રશીયા જાણીમના પંજ નીચે હતું, અને એક વિલાળ કુંડાવાનું બની રહ્યું હતું. આ વિશ્વ આપણે વિચારવું કરે છે. નેકનાસીસ્ટ સરકારના કાર્યો કુંડા અરણ છે એ આપણે જાણવું જોઈએ; અહીંની પોલીસોની તોલકાદ એમને જાણ, અને બીજા મુનેમારોને કાચા કરવા, આ મધા કાર્યો રોહીનની સરથામણી માં પચાસ દંડો જ મળ્યા. આ સાથે આપણે બીજા એ પણ વિચારવું જોઈએ કે, આપણી ઘાન કોમ્યુનિસ્ટોના કાથ માં નહીં જાણી જોઈએ.

આજે ને અવજન ચાલી રહી છે કે, કિંદન અને મુનારેડ રોહીનના આ પછે વિશ્વથી થઈ જાયું, એ અવજન બંધ થવી જોઈએ. સવિધ આક્રિષ્ટ ના કોમ્યુનિસ્ટોને આજ કુંડો કરી છાં તે આપણને ને કાવડા મટે. એક એ કે આજારી મારે કો દંડા નેઓ ઉત્સુર છે પણ તેઓ કોમ્યુનિસ્ટોને સાથ આપવા નથી માગતાં તેઓને સાથ મેળવશે, અને બીજા રજામક ને મે.કે તાણ મારી છાંશે. પછી એઓ અને એમની રેળી એકસા થઈ જશે. એમ કહેવાને કે આ કોમ્યુ નીસ્ટોને જાણા છે.

લીજરક પદા મારે આ ધણે દાંડા મરજો મે.કે. છે. લીજરક મધા કહેવા આજારીને અ.વા.રતી હતી

અને તેને કોમ્યુનિઝમ અને એક દલિત રાજ્ય સત્તાની સરખામણી દીધી વિરોધ કર્યો છે. અને એક સાચા સાહિત્ય આદિત્વ રાષ્ટ્રની જિંદગી માટે લાગી હતી. આને કુલેશવરુ સામણી કહેવાય.

મદદરજા સમજાવે છીએ, કારણ કે, અહીંની આઝાદીની લડતને વેગ મળી શકે અને ગેરહિંસા મોટી છે કે સાચો તેને વિશે હવે ચર્ચા નહીં કરવી પડે.

ઈન્ડિયાના પહાડપરથી શુભેચ્છા

ઈન્ડિયામાં આવેલી ઈન્ડિયન ગવર્નમેન્ટ એક રજૂઆત આપી વર્ષની આખરીની રજાઓમાં એક સમારંભ યોજાવેલો હતો.

એમાં વેકસમ દાહરજુલના પ્રિન્સીપલ મી. એસ. ડેવીડે પેતાના બાળપણમાં જન્મ્યાનું દર્દુ કે, "આપણું બાળી આદીકોનોની શુભેચ્છાપર અવધાનું છે. આ દેશ એ કોઈકોનો છે. નથી આપણો કે નથી કુરોષીયોનો. દોઢાંએ અહીં પેતાની સાથે ખેતીની વીલા અને બાગચાન, કામની કળા તેના આજ્ઞા અને અહીં રમવાની ચપા. કદર આદીકોની પ્રતીકમાં આપણો મોટો ભાગ હતો. અહીં પણ દોઢી વેપારી એ આજ્ઞા અને વેપારની પ્રજા લેતાં આજ્ઞા." આમજી જના મી. ડેવીડે ચેતવણી કરે જણાવ્યું કે, "આદીકોની શુભેચ્છા એ આપણે મેળવવી હોય તો તેઓના અજ્ઞાનને આપણે કામ ઉઠાવવો નહીં જોઈએ. આપણે એમને ખોટા સાચા સંજોગે મોટરીમાં

જેતરવા નહીં જોઈએ અને વેપારમાં કે કુકલમાં પણ તેમને જેતરી કુટવાની નિતી નહીં રાખવી જોઈએ. એમને માં પેતાને માટે જે દલકાપણનો ભાગ છે તે આપણે તેમની સાથે મેટી બાધી તેઓ પણ માનવ છે એ જાન કરાવી દુર કરાવવો એ આપણી ફરજ છે. આપણે જો તેઓની શુભેચ્છા પ્રજ્ઞતાં હોઈએ તો તેઓને માન અને વિવેચી આવકાર કે જે ખીજ માનવી એને આપણે આપતાં હોઈએ તેના કદરકર સમજાવે આપણે જોઈએ. એ કોઈને આપણે કદર કે નેહીવ કહીએ છીએ તે મનદુ નથી તો આપણી ફરજ છે કે, આપણે તેઓને આદીકોન કહેવા. ભોમ, કદર, નિમર, વિગેરે પ્રજ્ઞકારના શબ્દોને આપણે આપણા સંબંધોમાંથી રજા આપવી જોઈએ, આને આપણી ફરજ છે પદાનીજ કે, આદીકોનોની શુભેચ્છા મેળવવા આપણે ખતલી દાખીશ કરીએ.

ગોવામાં જુહમી વર્તન

ત્રિસ દરજના દેવાસ યુગ્મજ નેશનાલીસ્ટ ગોવાના નેતાઓએ ખરીત નેહરુને એક તાર મારી જણાવ્યું છે કે, પોતાની કામગીરી વાપરી કોમનવેલ્થને ચરજ કરે કે ગોવામાં થતા તે જાને અને ખરા વર્તન બંધ કરવાને કહ્યું કરે. આ નેતાઓએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, ગોવામાં પોલીસનું જુલમ અને રીખામણી દિવસે દિવસે વધતી જાય છે. હાલમાં એક માણસને રીખાવી રીખાવી આરી નાખવામાં આવ્યો અને ૮૦ તેનાએને નેશના પ્રજામાં આવ્યા છે. ૧૬૫૪થી આજ સુધીમાં ૩૦૦૦ ને નેશમાં પ્રવેશ દેવામાં આવ્યા છે. વધુમાં તેઓ જણાવે છે કે, કેદીઓ

ઉપર અસહ્ય જુલમ ચાલેવામાં આવે છે અને તેઓ પાસેથી માલીતીઓ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરાય છે. કુલ્લા પેરેલો જેઓ આવી રીખામણીથી ચરજ પામ્યા હતા તેને માટે ગોવાનીઝ સરકારે એમ જાહેર કહ્યું હતું કે, તે નેશમાંથી નાસી જતા હતાં તેથી તેમને ગોવાએ કીધા હતાં. આવા જુલમથી ગોવાની પ્રજા ઉચકેરાય છે અને એમાંથી હિંસાત્મક વળવેલો ફાટવાની બીજ રહે છે. કેટલાક ગોવાનીસેએ પોલીસ એજી ઉપર ફરિયાદ કર્યો હતો, તેમજ કોર્ટમાં મોટો, રીમરો અને ખાણીનું કામ સાવ બંધ થઈ ગયું છે.

ખાન્ડુ રજુન્ટસ કોંગ્રેસ

ખન્ડુ મહાનગરમાં મવા મહીનામાં ખાન્ડુ રજુન્ટસ કોંગ્રેસની સભા ભરાઈ હતી. એમાં એ લોકોએ રોમલીનસન દેવાને અને નેહીવ પ્રજા ની સરકારની નિતીને આવકારી હતી પણ દરજો પ્રતીનિધિઓ સાથે મુકાબા દળા જે વચર ચર્ચાએ પાસ કરવામાં આવ્યા હતાં આમાં એક દરજા હતો.

જે નેશ એમ કહેવાયું હતું કે, ખીજ ગોવાએ અને ગોવાએને કદી સુમેળ નહીં થાય અને જો બધાને એક કરવા માં આવશે તો એમાંથી એક પ્રજાનો નાશ થશે. એક પ્રજાની નિતીના આ કોંગ્રેસ વિરોધ કરે છે અને જણાવે છે કે, અહીં પ્રજાઓએ અસહ્ય અસહ્ય રહેવું એજી જોઈએ છે.

સ્વ. મણિલાલ ગાંધી સમારક ફંડ

પૂ. બાણુજીએ સ્થાપેલા શ્રીનીકસ આશ્રમમાં પૂ. કરતુરખા અંધીનો યાદગીરીમાં એક અવર્નમેન્ટ એકાઉન્ટ શાખા આવી રહી છે. શાખા નું મકાન હાલમાં થયું નાનું પાતું હોવાથી તેમાં બીજા આર રૂનો નવા બાંધવા અને તેજ પ્રકાર રજા અધીસાસ અંધીના સમારક ફંડ તરીકે ઉપ-યોગમાં લેવું. એવો નિર્ણય શ્રીનીકસ સંસ્થાના દરજીઓએ કર્યો છે. તે માટે જરૂરી નાણા ઉપરાવવાનું કાર્ય પણ શરૂ થઈ ગયું છે. આ યોજનામાંથી ઉપયુક્ત ફંડ બાંધવામાં આવે તેમજ જ. એ. ના નિભાવની કામગીરી આવક થાય એવી મોટી રકમ એકઠી કરવામાં જનતાનો પ્રવેશ સાથે મળશે એવી અસા રાખવામાં આવે છે.

નીચે જણાવેલી વ્યક્તિઓએ ઉદારતાથી એ કાવને ખાર પાડવા જે દાન કર્યું છે. તે બદલ શ્રી. સોરાળજી જરતમજી અને દરજીઓ દાનાઓને દરજી આભાર અને છે. ઉપરાંત જોડાનીસગમના શ્રી. મોહનજીજી અમરશી નેતાજી તથા પ્રિયોદીપાના જીવ. છ. કામ. કુ ના નાનાજીજી મોરખનદાસ, જીવસદીખાટના શ્રી. જાણમાજી કમ્પાજીજી સુરજી તેમજ વ્યવસાય ઉગ્રિય રાંકર મહેતા એ સર્વેએ જીવસદીખાટ તેમજ ખીટસગમની તેમજી દાન મારેની યુસાફરી સહજ કરવામાં જે તબ મન ખનથી સાથ આપ્યો છે તે જાણ શ્રી. સોરાળજી તથા દરજીઓ એ વધા બાંધ્યોનો અંતઃકરણ પુરક આભાર વ્યક્ત કરે છે. એવીજ રીતે સર્વે બાંધ્યો સાથે આપતા રહેશે એવી તેઓ આશા રાખે છે.

જોડાનીસગમ

શ્રીમતી એમ. કે. ગોકળ	૨૧૦ ૦ ૦
મારતર અમરજી	૨૧૦ ૦ ૦

કરખન

શ્રીમતી સિરીનજીજી જલજાજી જરતમજી અને	
સોરાળજી જરતમજી	૨૧૦ ૦ ૦
મી. એસ. સીંગ અને કમ્પા. એસ. સીંગ	૨૧૧ ૦ ૦

ખીટસગમ

એસ. એમ. હસા (ખીટી) ભીખોરક	૧૦૫ ૦ ૦
એમ. જી. ખાવા એન્ડ કુ.	૧૦૫ ૦ ૦

દયુમરિખાટ

ગદેતા એન્ડ સન્સ	૧૦૫ ૦ ૦
કે. સુરજી એન્ડ સન્સ	૧૦૫ ૦ ૦
કે. કે. રાદીપ એન્ડ સન્સ	૧૦૫ ૦ ૦
વિ. એમ. વેલણી એન્ડ કુ.	૫૧ ૦ ૦
રામજીસ રોર	૪૫ ૦ ૦
એમ. પ્રેમજી એન્ડ સન્સ	૫૧ ૦ ૦
જોન્સ બ્રાદર	૨૫ ૦ ૦
સુરત ટ્રેડિંગ કુ.	૨૬ ૦ ૦
કરજી કાનજી, એન્ડ કુ.	૩૫ ૦ ૦
દેવે અમરજી	૨૨ ૦ ૦
ગોવાની રોર	૩૫ ૦ ૦
છ. કે. પટેલ	૨૫ ૦ ૦
કેમ કુસી રોર (બી. એસ. રાણા)	૩૦ ૦ ૦
એમ. એસ. દેરાજ	૩૫ ૦ ૦
બી. હરીભાઈ એન્ડ કુ.	૧૦ ૦ ૦
એમ. કે. પટેલ	૭ ૦ ૦
ખોન્ડો અમરજી	૫ ૫ ૦
કોમોન્ડો સુમ રોર	૭ ૭ ૦
બી. એમ. ગદેતા	૫ ૫ ૦
કન્ડુકમર કે. જી. ૬	૫ ૦ ૦
બી. કે. પટેલ	૭ ૦ ૦
દેવી રેસ્ટ સપલાય રોર	૧૫ ૧૫ ૦

કુલ સરખાવો ૧૮૪૧ ૧૮ ૦

ભારતમાં લગ્નની પ્રથા

ઈ. સ. પૂર્વે ૧૧૦૨માં દીપંતમાં એક સ્ત્રી માંની પહેલપહેલી લગ્ન-આત કરી હતી. આદિપર્વમાં જણાવ્યું છે કે દીપંતમાં અધૂરું કામ છે. સ. પૂર્વે ૬૦૦ સમયમાં સ્વેતોદ્યુમે પૂરું કર્યું. સ્વેતોદ્યુ સંજયી એક રમણીય વાત છે. એક દિવસ અગ્નિ દે તેના માતા-પિતા સાથે વાત કરતો હતો. આને એક અનુભવો માણુષ આવી તે તેની માતાને સહવાસ આરે લઈ ગયો. તે ગ્રસ્તાથી લાલચેન થઈ ગયો. તેના પિતાએ તેને ધીરજ રાખ્યા વગરનાર કહ્યું પણ સ્વેતોદ્યુમે તે સમજાવ્યું નહીં તેણે કાપડો કાપ્યો કે પહેલેથી જો કાપડો હતો તેના પતિ સિવાય કોઈની સાથે સહવાસ કરશે નહીં તેના પુત્ર પુત્રી પેલી સિવાય કોઈની સાથે સહવાસ કરશે તેના બંને અર્ધપાતના ગુનેગાર ગણાશે.

સ્વેતોદ્યુ પછી અનુના નામનો નિર્દેશ કરી લગ્ન, તેણે આ પ્રકારના લગ્નને આરે સંગતિ આપી છે.

(૧) રાક્ષસ વિવાહ : કન્યાના સમાને આવી નાખી તેના ઘરને નાશ કરી કન્યાને કેપાદી બળ લગ્ન કરવા ને. આ બંધો રિવાજ છે પણ અસારના ભયનામાં પણ તે પ્રચલિત છે. મધ્યકાલમાં દોરમાં રાજપૂત કન્યાઓ ને મહાજનરીથી ગ્રહસ્થિતો સાથે પાશુપતી દાખના કામમાં કલિકાલમાં પુત્ર લગ્ન કરી છે. પૂર્વ મમાજ તથા પંડિતમાં મધ્યે લાગેલરના વેદાનોમાં પણ અપકરણો તથા ભગવાનના કરવામાં આવેલા કમોની અપ્પા નાનીયની નથી.

(૨) પિશાચ લગ્ન : તેમાં કાઠ પાણી ને કન્યાન વિષદિવા લગ્ન કરવામાં આવે છે.

(૩) આસુર લગ્ન : તેમાં માણસ પાસેથી કન્યાને ખરીદ કરવામાં આવે છે. પ્રપંચાલ માં દોરમાં તથા ભાં અગ્નિ, ગરીબાં અને વહેંચું કાસા ભવ કનું તેમાં મીનમાં આ ભતના ભવ પ્રચલિત હતા.

(૪) આર્ષ લગ્ન : તેમાં મા આપને ભેટ આપીને લગ્ન કરવામાં આવે છે.

(૫) દેવ લગ્ન : તેમાં ધર્મ વિધિ કરાવનાર મેલની રીતે ભણે લગ્નમાં કન્યાનો રીતીકર કરવામાં આવે છે.

(૬) આશ લગ્ન : તેમાં કન્યાના માતા પિતા પાસેથી કરિયાવરનો રીતીકર કરવામાં આવે છે. આ પ્રથા માત્ર અપ્પગુપ્તમાં નહિ પણ અસરે પણ દેર દેર પ્રચલિત છે. મહાત્મા સાંપીછના સિદ્ધાવોથી વિરુદ્ધ આ પ્રથા વેદ તેન અટકાવવા આરે પ્રુત્ર પ્રપ્તો થઈ રહ્યા છે. આની વિરુદ્ધ દોડી કાપડા કમીડીને પારો

કર્યો છે કે માતા-પિતાના મરણ પછી મિશ્રિત પ્રુત્ર તથા પુત્રીઓ વચ્ચે સમાન ભાવે વહેંચી દેવી.

(૭) મળજ.વ અપ્પવા સમયાંકપુ લગ્ન : આપણે અસરે ભારતમાં (દોડી ભતિયા) રીતે સમયે છૂટા તથા આતમા પ્રકારના લગ્ન ભેદને જાણે.

(૮) ગાંધર્વ લગ્ન : તેમાં પરાપર પ્રેમની ભવજ છે. આ પ્રકારના લગ્ન મેરે ભાગે પશ્ચિમના તથા પૂર્વના પ્રુત્ર સુપરેલા કુટુંબોમાં પ્રચલિત છે. સ્વર્ગવરના સ્વરૂપમાં પણ પ્રચલિત છે. આ રીતે આપણે ભોળાં જાણે કે લગ્નના કેટલાક પ્રકારો દર્શાવ્યા છે. છુટા ભાગમાં કષ્ટ પ્રચલિત છે પરંતુ પૂર્વના દેશોમાં ભલે લગ્ન તથા પશ્ચિમમાં અધર્મ લગ્ન ભલે સામાન્ય છે. આપણે લાં મધિર્ લગ્નના કેટલાક કામમાં મળી આવે છે. જેમ કે સ્વસ્થાના કુખંત સાથે ના લગ્ન. પરંતુ વસ્તુતઃ આપણા કોઈને અધર્મ લગ્ન પસંદ નથી.

એમ કહેવાય છે કે ભારત આરે અધર્મ લગ્ન આવડે અણુપાત્ર ભેદને. અધર્મ લગ્નમાં સારાઈ ભણે કોવ પરંતુ તેની સાથે અનિષ્ટો સંકળાઈ રહેલા છે. પશ્ચિમના દેશોમાં રિતી કરતાં અણુપાત્ર કે છુટાછેડા તથા પ્રુત્રલગ્નો લાં વસ્થા ભવ છે. પરિણામે વચ્ચે સંકરનું લગ્ન થયો. તેથી સમયાંકપુ તથા સ્વસ્થની ભવસ્થિત પ્રમાણેના સુધારા સાથે અગ્ન લગ્ન ભારત આરે વેદ મેલ ગણાશે. ભારત માં અધર્મ લગ્નને અગ્ન છુટાછેડાની સંખ્યા વધતી જઈ છે. એ કે પ્રાચીન ભારતમાં છુટાછેડાનું પણ અસ્તિત્વ હતું. અધર્મલગ્નમાં લગ્ન છે કે અણુપાત્ર પૂરો કમો પછી કન્યાએ પોતાના પતિની પસંદગી કરવી. તેમ પ્રમાણે વસ્થાને પોતાની પસંદગી પ્રમાણેની કન્યા પસંદ કરવાનું કહેવા માં આવે છે. પરંતુ અણુપાત્ર સંભોગ માં છુટાછેડાની છુટ આપવામાં આવી છે. પતિની સમતિથી જ પત્ની લગ્ન અધર્મમાંથી પ્રકટ થઈ ટો. પરંતુ ભલે મીનના વેરને અગ્ન છુટાછેડા મેલની લગ્ન અને પતિની મિશ્રિતપર પત્નીનો લગ્ન રહે નહિ બંને રીતીથી લગ્ન કરી શકે.

જે વિધિમાં પ્રુત્રલગ્નની છુટ આપવામાં આવી હતી તે વિધિ અણુપાત્ર ભવજ છે. અગર કોઈને ભાણે ન થતું હોય ભારે પતિએ આ વસ્થા સુધી શકે ભેવી. એ સ્ત્રી મરણ પામેલ બાળકને ભવજ આવે તે શકે ભેવાને સમય ફક્ત વર્ષનો કરવો. એ પ્રમાણે ભવજ આપવી હોય તે ભાર વર્ષ સુધી શકે ભેવી. આ વિધિમાં ભવજ થતા ભોને માત્ર સારી

રામ આપવી પાતી એટલું જ નહિ પણ સરારમાં પણ દંડ ભરવો પડતો. અસાર સુધી આપણે પ્રાપ્તી રિતી-રિવાજોમાં રિવાજ કર્યો છે. સ્ત્રી આના પહે ભારપૂર્વક કહ્યું છે કે, ભે પતિ આંગે હોય, રાજદોષી કે દેવ દોષી હોય, તે પત્નીને તેનો ભાગ

કરવો. ભે આપણે આપણી સંસ્કૃતિનું હાઈ સમજીને તેને અણુપાત્ર લગ્ન પ્રથા રીતીકારી શુ તે ભૂતકાળમાં સ્વપ્ને પણ ન પાડ્યું હોય તેનું સ્થાન આપણા આત્મને મળશે. —'મીડી'માંથી,

ગુજરાતી બાઈઓને સંદેશો

વિચિત્ર મહારાજ

કોઈ બાઈની કરનાર અપમાન સાથે અપમાન રહે છે. અને ભોલું માણુષ છુટિયા જલે માનપૂર્વક રાજશે આપ છે. એ અસાર સુધી નહોતું રેખાનું કહે રીકને સ્વપ્ન અણુપાત્ર લગ્ન છે. એ પ્રુત્ર મિલ છે. આ એકલા દર્શિયુ આરિયા કે-કોડુસ્તાન માં જ નથી. પરંતુ આપી કુનિયામાં આ રામ ભોલાવતા પ્રમાણમાં રેખાઓ છે. તેનું કારણ શું છે તેની રીતે થકાપુરો કરી રહ્યા છે. મોપીછને તે કુનિયાની લાલીમની અધિક કોડુસ્તાનને આપી છે, એ કોડુસ્તાને સ્વસ્થી નહીં પણ કોડુસ્તાનમાં તે પ્રયોગ કર્યો વચ્ચેની પરી રીક છે. એનો ભે પ્રમાર થયો તે કોડુસ્તાનના કુ.ભો કુર થઈ માણુષ મૂકે તે પાપી નથી. પણ રોનો પ્રમાર કોવ છે. એ રો (છુટો) ભે નાન પછથી પાટનામાં આવે તે રીક રીક માણુષ કામ કરીને સ્વે. રીકે માણુષ વેદાનિક દર્શિયા થીએ. લાન સિવાય નહીં અને રીક રાખી કમ વિનિતો ન હોય. એ રીકે માન અને કમનો મેલ થાય તે રીકે સ્વસ્થ-કરનારી આવડે આપી આપ પછી એમાં કમ ભણે તે પરિણામે રીકે પાપનું મૂલ છે અને જેમાંથી મોડુરિતિ થતી થાય છે તે ભવજ થાય. આપણું દેશમાં પણ આર્થિક અસમાનતા ભોલા નવા પ્રમાણમાં પરાપૂર્વથી આભતી આવેલી છે. તેને નાશ કરવાનું ભીક કમ પૂર્વક થી વિનિષ્કલને કેપાટનું છે. ૧૯૫૭ સુધી મેટા પ્રમાણમાં વિચાર પ્રમાર કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે. તે આચારમાં પરિણામે તેવી આપા છે.

જુ ગાણુછના વસ્થામાં જે ભલે ભત્રાવવાની કક્ષિ આપણા મોઢામાં હતી. તે આજે નથી એટલું કારણ લગ્નમાં જે અસ્થા પેસી, માસનો પેસી આપણી પાસે આવેલા તેણે માણુષના મો કોડુસ્તાન નુર મોડું કહ્યું છે એણે વિનિષ્કલ ભત્રાવે છે. આકાર મુદિ વિના મિત્રમુદિ થતી નથી. (ભવજ એવા મોડકાર) કિનેમટી ભાઈ એ પરિવ્રજમાંથી ભવજ થયેલા રામ છે; અને એ રામ રેખાનું કેટલાક વિદોષ માણુષને પસંદ

મારતા ભવ છે. પૂળ વિનિષ્કાની પ્રકૃતિ કોડુસ્તાનમાં થાય છે તે સ્વસ્થ થયો તે (સામ રીકે) એની અસર મુરોષ અને કુનિયાના મીન રીકો કેપર આપક થયો.

આપણા આરિયામાં વસ્થા ભાઈ એ, એ લાના રાખનિક વતનીઓ સાથે પ્રુત્ર આદિમપતા ભેલવી ભેદને. મ.પી એ પ્રુત્ર આવે છે કે કુનિયાના કામ પણ આપમાં કેપના કેપર લગ્ન થકાવવા કે ભેદના મીને કામ રીકે સ્વસ્થ નહિ. આપણા બાઈઓને મારો વચર માંગ્યો સંદેશો છે કે : આપણું સ્વસ્થ ભેદનું પવિત્ર અને મહાદ પ્રુટવની રિતિ.ગુ કોઈ એટલા આપણે સુખી થઈશું તથા આરે સાથે કોડુસ્તાનની પ્રતિષ્ઠા પણ વધરી છડીશું પેસી એ નાશવંત છે. વેપર ના ભવમાં કંઈક ભૂટ રહેલી કોવ છે ન તેથી કામ તેના ભોમ ભવતાં ખીનય તે તે કલભવિક માની તેના કેપર પ્રિય ભેલવે ભેદને.

બી કસે લગ્ન કોડુ મોસાવરી થી કસે લગ્ન કોડુ મોસાવરીની કરતો વાપીક ભવજ થીડીમ રીવાર તા. ૧૨-૭-૫૬ના ભવેરે મળુ લગ્ન કોડુ અંધિરના કોવમાં, ૨૩ મેસેન રીકે પરા નીચેના કોવો ખારે મળશે જેમાં કોવે મેંભરને મેલ.કર પધારવા વિનવી છે.

કાર્યો : (૧) મીનીટ (૨) થી (૩) વાપીક રીવાર (૪) કસેપુ (૫) કાવેલા કોનો કુટણી (૬) પરાપૂર્વ ભવજ નાં કોવો.

કેરીલાપ નાથ, પ્રુત્ર ભવજાઈ કેરામ, ઉપ-પ્રુત્ર મોહનલાલ લ. કેરીલાપ, મંચી એડીરાનલાલ છવણ, ઉપ-મંચી વલ્લભલાલ કરસન, રેખાપણ

આખરી આજી વાતો

ધુપ સુગંધ

સેખાક : સોપાન

શુદ્ધતા સૂણીમાં કે માનવીની દ્રષ્ટિમાં? આખરી વિચાર છે. ચોક્કસદર્શનની સાથેજ સ્મૃતિ અંદીરની આસર વાગે છે. ને મનની સ્થિતિ પશ્ચાત્તપ છે. અને હૃદયનું મનો અંધન છાંયથી થઇ રહ્યું છે. કુમારે આખરીને આકાશવા પાતાના અંતરમાં કરે છે. છતાં?

સૂણી અને દષ્ટિ

પ્રકરણ પંદરમું

મહત્તી અને કુમાર એતિકાસિક રમણો એવા પ્રાણીઓમાં હતા આનંદમાં, પરંતુ જનના આનંદ નાં કારણો જુદાં હતાં. આખરી મન ને બીજા બાજુ વાળવા હાજરી હતી, કુમાર હાજરી હતો આખરીને સહવાસ. એકાદ ને રમણે જતાં જ જનને ઉત્સાહ એકાદ ઘણાં હાજરી. આખરી દરેક જગ્યાએ તેને પૂર્વ પ્રતિકાસ અને તે જગ્યાએ અવિચલ સ્થિતિ હતી. કુમાર એ વિશે જીવંતીન હતો. એ આખરીને વિવિધ પ્રકારના પ્રયોગ પછી એને જીવનરસ, જીની મહત્ત્વા-હાસિયા, એના મમા-અલમમા વગેરે જાણવા પ્રયત્ન કરતો હતો, પરંતુ આખરી રસપૂર્વક તેના જગ્યા આખરી યાત્રી નહિ. એક વાર તે એણે કહ્યું પશુ ખરું? આખરી બધી વાતો તે પેર પશુ થઈ ગયે, અહીં તે એ એવાનું છે તેમાં જ મન પરાવનું નેહાએ. કુમારને આ સંબોધી થાકું હાજર હતું અને તેણે યોદ્ધાવાર અંબીરતા પશુ થાવણ કરી હતી, પશુ આંતે આખરીને જ બીજા-બીજા વાતોમાં તેને કંઈક આનંદમાં આવ્યો હતો.

એ કહ્યાને જાતે તેણે પાત્ર રૂપી ત્યારે કુમાર કે આખરી એવાથી ગાઈ જાણમાં નહોતાં. હરિવલ્લભે પૂછ્યું ત્યારે આખરીએ કહ્યું: "આ મધાં રમણા એકને તે એક માથ છે કે માપુજી અમવાનની લીધા મકરોએ અને હરિઓએ વર્ણવી છે તેવી નહિ હોય અથવા તે એમના જીવનપ્રજ્ઞાએ. સાથે જ રમણા એકી હેવામાં આપ્યા છે તે સાચાં નહિ હોય." હરિવલ્લભ એ સામળને સામ હસ્યા જ હતા. કુમારને એમણે પૂછ્યું ત્યારે એણે જવાબ આપ્યો: "મને કુદરતી સીદ્ધાંત, રવાવલ અને કહ્યામાં રસ છે, એતિકાસિક દષ્ટિએ અણુક કામું દશે કે પોકુ તેની આચારમાં કું પડેતો નથી."

અણુભાષને ભાગ્યું કે કુમારના આ જવાબથી આખરી જરા પાછી પડી જશે એટલે એમણે પૂછ્યું: "તારી એ દષ્ટિએ અણુ કેનું કામું?"

'તદન નિરાશ.ભનક.' કુમાર બોલ્યો ને તરત તેણે જોયું: "એટલે જ કું કહેતો હતો કે અહીં તે એકી વરમા બધુ જોઈ શકાય એમ છે, હકીકતમાં કંઈ એવા જેવું જ નથી."

આ અર્થે આમળ ચાલી નહિ અને સવારે નકશી કર્યાં પ્રમાણે તેઓ જોડણ-જોડણ જગ્યાની તપાસ કરવા હાજર. આખરી કે કુમાર ત્યાં જગ્યા ઉત્સાહિત નહોતા, પરંતુ આ-બાપુજી ને નારીજ કરવાં નહિ એ વૃત્તિથી તેઓ પશુ તપાસ કર્યાં. રાત્રે જાગે પાત્ર આપ્યાં ત્યારે હરિવલ્લભ અને તે કરતાં એ વિશેષ ઉત્સાહમાં પ્રસન્ન હતાં. અણુભાષ ને જીમનાં પાત્રીમાં કંઈ દેર પડ્યો નહોતો, જગારે કુમાર અને આખરી યાત્રી થયાં હતાં.

રાત્રે જાગે નિરાસ રાહ જાગે. સવારમાં કરી ફેવલસન, પૂનપાક અને જાનપર્વનું કામ આપ્યું. આખરી દિવસ એ રીતે પસાર કરી જગારે કોઈ નેનિ-તામ માટે તપાસ કરવા ત્યારે આખરી ના દિવમાં આનંદ પ્રમદ્યો. એને થયું કે હવે એનું સાતપત્ર દેવું સાતા અણુભાષે એવું વાતાવરણ પ્રાપ્ત થશે. કુમારને તે નૈસર્ગિક સૌન્દર્ય અમનું હતું. વિશેષમાં એણે માન્યું કે આખરી ત્યાં પ્રસન્ન રહેશે ને તેને નિહાળે પરિચય પશુ કાપી શકાય.

આડીમાં કો બેઠાં એટલે આમળની પેરે કુમાર કેન્દ્રમાં આવી ગયો અને એણે કોને આનંદમાં કાપ્યાં. વરેલી સવારે ટ્રેન કાચગોદામ પહોંચવા આખરી તે પહેલાં કો જગ્યા મળ્યા હતાં અને આસપાસની વનથી અને નજીકની કુંમરમાળા જોઈ પ્રસન્નતા અણુભવતાં હતાં. કુમાર કહેતો હતો: "અહીંથી જામમાં કે મોટરમાં જવા જઈ ત્યારે તે જોર મગા આવશે." આખરી પૂછતી હતી: "નેનિતામ જગ્યાને જામ કુંદર છે કે નેનિતામ પોતે જ?" કુમાર કહેતો હતો: "એ કું નહિ કુંદર, શુદ્ધતા દરમ્યાં નથી, દષ્ટિમાં છે. પૂછી છામે બાપુજીને?"

આમ આનંદ કબોલ કરતાં તેઓ રોડમાં ઉપર જતાં. હરિવલ્લભની

મુશ્કતાથી ને મોટરમાં બેઠી એવા માં આવી અને આ-નારો. સમને તેઓ તરત જ રવાના થયાં. કુમાર અને આખરી એક જ મોટરમાં હતા પરંતુ કુમાર આમળ બેઠો હતો, આખરી તેના બા-બાપુજી સાથે પાછળ દરેક ઝુલર દરમ્યાં કુમાર એ તરતે કાનું બાન જેવો હતો અને એ વિશે પોતે જ જાણતો હતો તે વર્ણવી જાતાવતો હતો. આખરી કુમારના આ ઉત્સાહથી આનંદિત થતી હતી. હરિવલ્લભ અને દેવસામાને પશુ તે મમનું હતું.

અભિપ્રાય વાગે તેઓ નેનિતામમાં કામળ થયાં. જેમ ઉપર આનંદ જતાં હતાં તેમ હવા આપ્રકારક બનતી હતી અને આસપાસની રમણીયતાથી આખરી ને મન દર્શાવે હતાં, પરંતુ નેનિતામ પહોંચતા તેઓ નેની સરોવર ની પાસે આપ્યાં ત્યારે તે આખરીના આનંદની પરાકાષ્ટા આવી. એણે તરત જ મોટર બંધી રાખવાનું સૂચન કર્યું.

હરિવલ્લભ અને દેવસામા આખરીના આ ઉત્સાહથી હરખાયાં. એમણે પશુ નેની સરોવર અને તેને ઘેરી વચેલી કુંમરમાળા જોઈ આનંદ અણુભવ્યો. પરંતુ આખરીને આનંદ એમનાથી વધારે હતો. આસપાસની રમણા પાણીમાં કોડકાઓ તરતા હતા, તે બાજુ આજો કુલો તરકા પથરાયો હતો. બીજા બાજુ પાસેજ જોએ પકાક અને વનરાજીના પ્રતિધોઓ પાણીમાં કુમતાં હતા. આખરી આ બધું જોતા મનની મસ્તીમાં આવતી હોય એમ કુમારને લાગ્યું. આખરીના સુખ ઉપર અવર્ણનીય આનંદ વધારેશે એણે કુમાર આમળ અણુભવતો હતો. આખરી શુંદર તો હતી જ, પરંતુ આ આનંદ પ્રમદાવેલી સુદમ્નીથી આપારે દેખાં જાને અણી જદિ થઈ હોય એમ કુમારને લાગ્યું.

અચાનક આખરીની નજર કિનારા તરતે આવી રહેલી એક હેડી ઉપર પડી. એના જેવી જ આજી નીસરંગી સાડી પહેરેલી એક કુંમરમાળી કુવતી તેમાં બેઠી હતી અને તેની પાસે હતો કમલોલ જેવો છત્રની સંધળી એપરવાઈ થારણ કરીને બેઠેલો એવા જ વિખરા-મેકાં બાળ અને અમરપને. શે,કતી હોય એવી આમવાણી કુમર! આખરી રતબ્ધ બની એમને નિરખી રહી. કોણે કંઈ કામળનું નહિ, પરંતુ આખરીના પાસની મતિ જાણે પળવાર મળી મળ.

"શુ જુલો છે મેઠા! કોઈ પરિચિત છે? હરિવલ્લભે પૂછ્યું.

આખરી અમળી થઈ. અજાણમાં બેઠી ઊઠી: "ના, ના, કોઈ પરિચિત નથી. યાહો, તારી આમળ અથાનો."

મોટર સ્ટાર્ટ થઈ. આખરીએ સરોવર ઉપરથી દષ્ટિ ફેરવી લીધી. કુમાર કોડા વિચારમાં પડી-ગયો. આખરીની અનોખીદર્શન જાણે કુમારના જગ્યા મળ્યું.

એક રમેલીના આવી પડેલા અંધમાં જીવનવાની-જોડણ થતી. ચોડી વરમાં જ તારી ત્યાં આખરી પહોંચી. સરોવરની સામે પાર, જરા ઉપરના આમળાં જાંબો હતો તારી ચોડીક સુધી જામ જેવી રહી એટલે જામ નીચે જતાં. કુમારે સરેવુંક પૂછ્યું: "આખરી, હવે તું જ કહે કે આમળ શુંદર કે નેનિતામ?"

"નેની સરોવર." આખરીએ સ્પષ્ટ જવાબ આપ્યો.

કુમાર તેના રિપતને મન કાપણ છામે નહિ, કહેજુ કે એકી દસ ધોનીટમાં મનની રમણિય ઉપર કેવા કેવાં હશે. અજાણ મધાં હતાં તેની એને સેરામાન ગાંધી કંઈ નહોતી. આખરી સામેલાય સ્વરમ અને આનંદ બની મુગી હતી. કમલોલની રમ્પિ એ એને અજાણથી મુગી હતી. "એ નથી" તેના વિચારે વેદના પ્રમદી હતી ખરી, પરંતુ તે પછી ચોડી વરમાં જ મન પાડું જાણવા લાગ્યું હતું.

—અમર:

મોટાઓની રમણ

બાપુજી મરખીના દિવસમાં એકવાર મમ લીધું પાણી મરમ મરમ પીતા હતા ત્યારે સરોવરની નાજુ આમળા અને કહે "આજુ મરમ મરમ શુ પીએ છે સાહે લીધું કું શુંદર હૃદય સરવળ મનની કહે."

બાપુ કહે "એની કંઈક કાલુ રહેશે. પશુ મારું આ મરમ પીએ" ત્યારે પોતે જુલે."

મીસીસ નાજુ—એ જાણ છુડાને જોણુ કા! આખરા હોય તો આઈસ ખરી.

બાપુએ અખરા તો આપ્યા પશુ મરમ મમ અને લીધું પાણી પશુ સાથે આપ્યું.

મીસીસ નાજુ—"આ તો મળું" રવાઈક પીએ" એ "એવામાં પડીત નેકર આમળા મીસીસ નાજુએ એમને કહ્યું અને પડીતછને પશુ આ પીએ નો વ્હાસ આપ્યો.

હવે મારા આ સરખતના પૈકા ભરવા પડશે. કહીને બાપુજીએ મીસીસ નાજુને કહ્યું.

મીસીસ નાજુ "પશુ મરમ પીશે. તમરો આ પીયાનો હૈ અચાર કંઈ કું અને આપણા "વરા પ્રધાન"ને પશુ ઉત્સાહથી પાડું કું તેનું કાંઈ નહો." અને બધા હસી પડ્યા.

સમાચાર સંગ્રહ

—સોશલિસ્ટ લીગ અને લાલુ પ્રસાદ યાદવે આગેવાની ભરોશામાં રાજીનામું આપવામાં આવ્યું હતું. આ તેમના રાજીનામું તરીકે અંતિમ નોંધ અને અંતિમ અંક રચનાનું નકશું થયું છે.

—અમેરીકામાં એવી રીતે બનાવવામાં આવી છે કે જે પત્ની પાળના નયનમાં, શાત પાડી રહે. આ રીતે આ લગ્નની વિધી વખતની સમતપરી અને ખીંટા વિધીઓને ઉતારવામાં આવી છે. મનાય છે કે આને ૭૦ ટકા સરખાતા મળી છે.

—અખિલ ભારત આદી અને આગેવાનો મો. ૩૦ યદેવી સાદી વચ્ચેની પ્રતિનિધિતાને પ્રતિનિધિત કરવાની ચોક્કસ માર્ગ કાઢી છે. આશિષ પાસેના અદેવી આમના આદિઓના વચ્ચેના નિર્ણયો દ્વારા અને એમાં લાભ મેળવવા માટે આગેવાનો લેખિત સહમતિથી છે જે તેમને તેના પાસેના પ્રતિનિધિતા હાથે પાછા લાવેલા હોવાને આધારમાં આવશે. આજ વચ્ચેની કાળની અદેવાઓની યોજીએ તેમના અંગ્રી કાપી નાખ્યા હતાં. તેમ જીલ્લા અને સુદેશ વચ્ચેની હરી સહમત કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવશે.

—સાક્ષિ એડવોકેટ તરફથી રજીસ્ટર અને દોષી એડવોકેટ કોલ કાપવાનો વિચાર રહે છે જેમાં ૫૦,૦૦૦ રૂબા અને એક હજાર પાતા તેના દરે ૧૯૫૭માં આ પદાર પડ્યા વધી છે.

—અમેરીકાના આગેવાનો હોવર મોટો હોવાથી આ નવાકરણમાં પોતાની અમેરીકાની મુલાકાત લાલ મોકુર રાખી છે.

—અંગ્રીનીરતાના લાલ પ્રધાને દોષ ના લાલ પ્રધાને સરેલો આપતા જણાવ્યું કે, કે 'તમારા દેશમાં પડતી કંપને લીધે અતિ વિશાળ પાયા પર નુકસાન થયું છે તેને માટે દોષ દિગ્ગીર છે. અને આમરોપી બનતી મદદ મોકલવાનું અમે વિચારી રહ્યા છીએ.'

—મને વર્ષ જે 'કાશ્મીર પ્રિન્સિપલ' નામનું વિમાન આપવા જતાં. દુરી નયનું હતું તેને માટે પ્રમુખતામાં અને રજીસ્ટર દરમિયાન આપવા છે કે, જે તેમાં લાલ મોકેલાના કુટુંબીઓને નિર્વાહ માટે ભારત સરકારે આપવા. દોષના પ્રમુખે આ હિસાર એટ આમર સાથે રજીસ્ટરી છે. અને તેમાં એલે ન સુચન કરશે તેવી રીતે તે આપવામાં આવશે.

—'રાષ્ટ્રીય એક નિયમીત' નામનું નવું વિમાન 'અમે પ્રિન્સિપલ' અરી-

લું છે. આ રીતે રજીસ્ટરીમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું. અને તે સુધન અમેરીકાની નરી ચીસ અ.રલીને ને-રેસને દરેક થયું હતું.

—અ.અર તળાવને લીધે, ૪૫ મામડા અને (વિનયી) સમયમાં આપવામાં આવી છે અને ખીલ થોડાક સમય બાદ ખીલ ૬૦ મામડાઓને પશુ આપવામાં આવશે. આશા રાખે છે કે મધુ ચાર વર્ષે રજીસ્ટર ૩૦૦ મામડાઓને વિનયી પુરી પડી શકશે.

—મોકેલા આવી રહેલા રમખાણમાં હરેવાલ છે કે, હજારો ક્રીડાને દાર કરવામાં આવ્યા છે. પશુ ક્રીડાના લાલ પ્રધાન સર એ-મની છાને હતું કે તે મોકુ છે. માલ પાર ન મોકે, ને મ.પા છે.

—પ્રેમીશીમાં સરકાર જે એક લાલ ને ૮૫ હજારને બેસે છે અને પડાડી ને એક લાલનું રખામાં આવશે.

—દોષી સરકાર પ્રતિનિધિ મંડળ રજીસ્ટર અને રહેલાક પુરના સુરોપના દોષીની મુલાકાતે નિહાળ્યા છે. આ કક સંખ્યા અનીલ, કે અંદા પરદેશ આવતા રેમુટી મીનીરટરની નેતામીરી નીચે પ્રવાસે નિહાળ્યા છે.

—રાષ્ટ્રીય પ્રતાપનું તળાવનું 'પુર' ક.મ અને માપી સામર તળાવનું લગભગ પોષા ભાગનું કામ બા. ૨૫ પંચ વર્ષીય મોનનામાં પુર્ણ થશે. આથી સામર રેમમાંથી વિનયી ૧૯૫૬થી અપાતી થશે પશુ ૧૯૬૦ સુધીમાં પાણી પુર પાડશે.

—કાલુશ રીપોના સમાચાર અલુસાર સુકપના આંચકાથી કાલુશમાં ફરો

મોકેલા માપી અમાં છે કે સુચ થયાં છે. લણી નાની નદીઓના પ્રવાહ બદલાઈ ગયા છે તે રહેલી નરી ન નદીઓ પેદા થયું છે.

—સુરરાતના પાટનગરની પસંદગીનું કામ' સ. મે.સારજી દેશાને સોંપાયું હતું. સુરરાત વિમાનને અને સામર મતી આપમની આંસપાસની પાચેક હજાર એકર જમીન અરીદી ત્યાં લેકે-ટરીમેટ અને બીલ દરેકરો અને સર કરી રહેલા વિનયે કરવા એમ તેમને નકશું મોકુ મોકાવું મનાય છે.

—૧૯૫૪ ક્રીસ્ટમસમાં અમેરીકામાં રાષ્ટ્રવાદી પ્રતિ અલુ થયું તારથી

આજ કાગીમાં ૧૦ હજાર નેટલા અરએ.એ જાન ગુમાવ્યા છે. સલા મતી દોલ પહે એક હજારની મુવારી થય છે.

—જમ વંચલીને બળીયા દેવાથી રેસ નો વચ્ચે સોરાટ મેલને અકરમત થયો હતો. જેમાં સાલ મ.પો ગંધા અને પચ્ચીસેક મંપલ થયા હતા.

—સોરાટમાં સરકારે નીરસરતા નિવા રણ મુલેસ રા કરી છે તેનો લાલ દોષક લાલ નેટલા લોલ ૪૮૦૦ નેટલા નીરસરતા. નીવરણ ૬-દો કારા લાલ રહ્યા છે. રહેલામ વિતારોમાં તે રીઓ લાલમાં પાડી ને મોકુ રાષ્ટ્રવાદી પ્રતિ અલુ થયું તારથી લાલે દોરી છે રી અલુ લાગી છે.

કોણ અને કોણે ?

એક પ્રશ્ન તરંગી

કોણ અને કોણે ?

રહતાને કોણ હસાવે ?

દીવડો તે જુનાઈ મધે. ને દેવાયું અ'ધા...૨

અધવચ્ચે અટવાઈ ગયો પુ. કોણ ચરી રે માઈ ?

મને આરજ કોણ બતાવે ?

રહતાને કોણ હસાવે ?

જીવન પંથે કાઢા-ત્રેણા, આરજ આગમવર્ણ...૨

કલોક દરિયો, કલોક નદીઓ, અડ, આવે નાળાં,

મને કંઠી કોણ બતાવે ?

રહતાને કોણ હસાવે ?

રજારમની જાલ ઉઠાને કોણ, પ્રપંચની જાઈ પાળો...૨

નાવડી ગારી કોણ આજે, તોફાની છે દરિયો,

નાવ પાર કોણ બતાવે ?

રહતા ને કોણ હસાવે ?

સાચાઓની હાર થતી જ્યાં, જુદાંઓની જીત...૨

વાહ રે કલત, વાહ રે વિલુવર ! રાતી આંચી ઝીત,

જી જ મને કોણે.

રહતાને જી જ હસાવે.

પંચવટીકે પંચાંગ

વાર	ખાંતી ૧૯૫૬ જુલાઈ	કોઈ ૨૦૧૨ જેડ આપડ	મુસમાવ ૧૩૫૫ સવાઈ ૨૪૬૦	પારસી ૧૨૨૫ સહેરેવર માહાવા	સુરોદન ક. મી.	સુરોદન ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧	૨૬ ૧૩	૨૬	૬	૬-૫૨	૫-૬૬	
શનિ	૨	૨૭ ૧૪	૨૭	૭	૬-૫૩	૫-૬૭	
રવિ	૩	૨૮ ૧૫	૨૮	૮	૬-૫૪	૫-૬૮	
સોમ	૪	૨૯ ૧૬	૨૯	૯	૬-૫૫	૫-૬૯	
મંગળ	૫	૩૦ ૧૭	૩૦	૧૦	૬-૫૬	૫-૭૦	
બુધ	૬	૩૧ ૧૮	૩૧	૧૧	૬-૫૭	૫-૭૧	
ગુરુ	૭	૧ ૧૯	૧	૧૨	૬-૫૮	૫-૭૨	
શનિ	૮	૨ ૨૦	૨	૧૩	૬-૫૯	૫-૭૩	
રવિ	૯	૩ ૨૧	૩	૧૪	૬-૬૦	૫-૭૪	
સોમ	૧૦	૪ ૨૨	૪	૧૫	૬-૬૧	૫-૭૫	
મંગળ	૧૧	૫ ૨૩	૫	૧૬	૬-૬૨	૫-૭૬	
બુધ	૧૨	૬ ૨૪	૬	૧૭	૬-૬૩	૫-૭૭	
ગુરુ	૧૩	૭ ૨૫	૭	૧૮	૬-૬૪	૫-૭૮	
શનિ	૧૪	૮ ૨૬	૮	૧૯	૬-૬૫	૫-૭૯	
રવિ	૧૫	૯ ૨૭	૯	૨૦	૬-૬૬	૫-૮૦	
સોમ	૧૬	૧૦ ૨૮	૧૦	૨૧	૬-૬૭	૫-૮૧	
મંગળ	૧૭	૧૧ ૨૯	૧૧	૨૨	૬-૬૮	૫-૮૨	
બુધ	૧૮	૧૨ ૩૦	૧૨	૨૩	૬-૬૯	૫-૮૩	
ગુરુ	૧૯	૧૩ ૩૧	૧૩	૨૪	૬-૭૦	૫-૮૪	

બીજાનો કા. આપડ માસ બેટો.

છાંદલ માસ બેટો.

દસિયાપન બેટો.

દેવશમની એકાદશી.

પાકરી ૬૬

વિવિધ વર્તમાન

લંડનમાં રંગભેદનો નાશ

લંડનના સંગીતકારો અને નટ નટીઓની સંસ્થાઓએ ભાદેર ૬૫૦ છે કે, ભાઈ ભાઈ રંગભેદ દોષ લાં તો તેઓએ પોતાના જાણસા અચર્યા ખેડ ન કરવા. આ નિયમ અદિ દક્ષિણ આફ્રિકાના સંગીતકારો અને નટોને પણ લાગુ પડે છે તેથી આ સાથે શું પગલું ભરવું તેના વિચાર કરવા એક સભા ભરવામાં આવી હતી. આ સભામાં બધી સંસ્થાઓ હાજર નહોતી રહી શકી તેથી બીજી સભા દુકેમાં જ બોલાવવામાં આવશે.

કપડીઓની વિશ્વ કોષ્ટતાની હરીફાઈ

આ હરીફાઈમાં વિશ્વના બધા કપડીઓ ભાગ લેશે અને સર્વે એક આવનારને ૭૦૦ પાઉન્ડ પ્રનામ મળશે જે કપડીઓએ આ પહેલાં મોખમ પરીતોષ મેળવ્યું છે તેઓ આમાં બામ નહીં લઈ શકે. વિશ્વ સમસ્તની આવનારને સાકળી લેતી જે દેવતા કપડીની કૃતિ ને પસંદગી આપશે. આના પરીક્ષણ કુનીયામાંથી મુદ્દવામાં આવ્યાં છે. હોંનના વિરે રમવાન તેના એક પરીક્ષક છે. આ હરીફાઈ એકાગ્રમમાં ભરાશે.

મરણ નોંધ

કેપટાઈનનાં ભવિષ્ય કાંઈકેય થીમાને ગોર્વીલ્સાઈલ લાસુભાઈ પટેલ (ફોર્સવાળા) નું હૃદય બંધ પડવાથી તા. ૧૬-૧-૫૬ ના દિવસે આકાળ અવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થ પટેલ એન્ડ કંપનીના મુખ્ય સચાલક હતા અને હોટ એસોસીએશન સંસ્થાના સમાજીક કાર્યો ઉપરાંત હોટ વિલા મંદિરમાં હોમ રક્ષ ધરાવતા હતા.

ભવગ્રસ્થ શ્રીમાન ગોર્વીલ્સાઈલ લાસુભાઈ પટેલ

કેપટાઈનના સ્વર્ગે ભાદેર કાર્ગેમાં તેઓ પોતાનો સુદર શયો રચી કરતા: પીમાન દ્વારા સ્વર્ગે જવાની સંધ્યો તપ્પારીઓ કરી શાપી હતી જે દરમ્યાન ઓર્ગેનિસ્ટ પુરુષ થયું ધરનાર, એમની પાછળ પાની અને ચાર ભાળકોને શોક કરતા મુગી ગયા છે.

દ્વિસંવાલના મોહસળમ નોર્મન થી દેવાભાઈ વસનજીના પિતામાં થી વસન જી નાનાભાઈ હોદમાં તેમના વતન દેમામમાં તા. ૧૭-૫-૫૬ના રોજ હૃદય રોગની વધે સ્વર્ગવાસ મળ્યા છે. સ્વર્ગસ્થ હોદમાં ૨૭ વર્ષથી હોદમાં જ રહેતાં હતાં.

આશ્વાર દર્શન

સોલ્ડાઈ એન્ડ કંપની (સુઆન્સા) ના થી જન્મલાઈ જી. સોલ્ડાઈ એમના પિતાથી મોખાળજી હીરાભાઈ (કાસ-વાળા)ના સ્વર્ગવાસ નિમિત્તે એવો પ્રત્યે પ્રેમ અને લાભણી રાખનાર રનેલી મિત્રે તેમજ સંબંધીઓ તરફથી દિલસોજી તેમજ હમદર્દી વ્યક્ત કરતા લાભણી મુક્ત તાર તેમજ પગે દેશ વિદેશથી મળ્યા છે તે, બદલ તેથી સર્વેના અત્યંત આભારી તેમજ સભ્ય છે. સર્વે રનેલીઓને વ્યક્તિગત પત્ર પાઠવી આભાર માની શ્રદ્ધા અસમર્થ હોઈ સર્વેની શ્રદ્ધા સ્મરણ આપિનિવન દ્વારા થયે છે.

એ.કસળમ નોર્મન થી દેવાભાઈ વસનજી તેમના પિતામીના અવસાનથી

મજેલા કુટુંબના કુખમાં જે જે મીત્રો એ તેમને હોશિયા પાડ્યા છે તે સર્વે નો આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

આભાર સ્વીકાર

મતાંકોને કૃત્ય સરવાળો ૨૧૭ ૬ ૭
આર. આજી (ભાંખર) ૨ ૨ ૦
લીપરી કોલોમન ૨ ૧ ૧
એસ. યુ. ડ્રેમ કંપની (રેન્ક) ૨ ૪ ૦
યુ. રામજી (બુધમહેશ) ૧ ૨ ૦
કૃત્ય સરવાળો ૨૨૧ ૮ ૮

સુકાશીબાઈ, પ્રનામ ટેકક રીટન્સ, લાઈસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ધનસ્થેરન્સ માટે મળે:

આર. વીક્રમ

૧૨ બાઈલી આર્કેડ, ૭૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, હોનર ડાયમેનશન અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, નેહાનીસગર્મ, રોન ૩૩-૧૧૫૪.

લોકલિ કોશ મોટો

યુનિસાલી કુ યુનિસાલી રીકચનરી. કીમત પા. ૧-૨-૬.

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

Phone 337691 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GENTS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકમ્ડ તેમજ સુતરાઈ કપડાં, ગુલન જર્સી, ગુલ, બાગડો માટેના બદ બદને માલ, ધર વપરાશ માટે તેમજ અન્ય પ્રસંગોએ સજ્જાઈ માટે રીબન વગેરે માટે અમારે જાં પ્રથમ લપાસ કરવા લાગામજી છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
બોક્સ ૧૫૪૯.

મળુ શક્તિઓ

મોક પુરાણમાં મળુ જરી બહેનોની વાત આવે છે ભારે જાણી એકીઓ હતી એ! પણ મળેપની વચ્ચે એક જ આખ દહી એક જ આંખથી મળેય જારાકરતી ભેતી. મોક વીરપુરુષ પરમુખસ એ મળેય માથાઓ પર કબળે મેળવવા માનવો હતો પણ એમાં કેવળ બળથી કામ પાર પડે તેવું નહોતું. એટલે એણે કળથી કામ લીધું. એક બહેન પાસેથી બીજી બહેન આપ સંતી હતી તે વખતે એણે અપદ મારીને આંખ બીનવી લીધી. મળેય બહેનો આંધળા થઇ ગઇ અને પરમુખસ છતી મરો.

આને વિગાન, મંત્ર અને રાજસત્તા એ મળેય શક્તિઓનું પણ આતું જ થયું છે. લોહા કહે છે કે મળેય એક આંખે જુલે છે. કે રહે હું કે આજ-કાલના પરમુખસ એમની એકની એક આંખને કીનવી ગયા છે. કેવળ છે એ વીરપુરુષો કે ભગવાન સત્યાધારીઓ, - આજ કનકોવર અને શુભાનિન!

વિગાન, મંત્ર અને રાજસત્તા એ મળેય આને આંધળી શક્તિઓ છે. જન્મતલા સત્યાધારી માધાનાઓ એમને જે રહે દોરવે છે તે રહે જ જાય છે. -દાદા ધર્મોચિત્કારી.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ ફેરટ

સોનાના કાગીના ખાસ આધારી જાતી કેમરેખ નીચે અમને અપાયું. કામ સતોય પામે આં રીતે કરીએ બીજ.

મેલેસ, જુદી જુદી હીરામની બંગલી અમેયા, કાફીની પીન, વીંદી બકલ એસંગ વીગેરે બનાવીએ બીજ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

હાલ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ખાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલિંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડિંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઔરંગઝોમાં નહીં અને આધુનિક કબજા ફરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમયી આવતા ઉતાડોઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

બોર્ડરથી શિખંડ અને દુવપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

A non-violent fight is as sharp as the edge of a sword—sharpened on the Whetstone of the heart.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

18 JUL 1956

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Mahatma Gandhi—1918-1956

We who seek justice will have to do justice to others

—Mahatma Gandhi.

No. 26 —Vol. LIV.

Friday, 13th July, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

THE VISION OF A NEW WORLD

By DR. SARVAPALLI RADHAKRISHNAN

(Address at the McGill University, Canada)

If a future historian is called upon to describe the central characteristic of our age, he will not speak of the political upheavals, the economic dislocation and the wars and rumours of wars, which fill the headlines of our newspapers, but he will speak about the growing unity of mankind. If there is one feature more than another which characterises our age, it is this emerging unity of mankind.

It is to build up that unity that the Universities ought to act as pioneers. They have to promote international studies and international contacts. However, we are still oscillating between the legacy of the past, which is intense nationalism, and this hope of the future, which is a united world.

The obstacles to the establishment of this united world are in the minds of men. We do not yet recognise our sense of duty to each other. It is, therefore, our duty, the duty of all University men and all men to work for this growing unity of mankind.

There are people who tell us that scientific and technological changes have affected our social, economic and political life, that they have brought the world together. The unity of the world may also perhaps be built on science and technology but those who look into this matter will find the external devices cannot bring about that psychological understanding and that spiritual unity which are essential for any true world community. If you want to build a human community, you have to build it on the plane of mind and spirit and with all the scientific and the technological appliances which are available for us to implement

that psychological and spiritual unity.

We are informed by the advocates of scientific naturalism or scientific humanism that the bane of religion has been intolerance. We look upon those who belong to our community with favour and we develop a sense of hatred for those who do not belong to it. We should do something to remove this fundamental difficulty which faces us in the religious field. Different parts of the world are jostling each other, different dogmas of major religions have been brought into close proximity and if on the level of the spirit we have to build up some kind of unity, we must develop mutual respect, toleration and understanding.

We are not asking for any fusion of religions: what we are asking for is a recognition of the fact that there are certain fundamental insights common to all religions and they are

(Continued on page 291)

Durban Indian And Coloured Juvenile Affairs Board

Annual Report 1955

IN April the Board received an invitation to send three representatives to a conference convened by the Durban Child Welfare Society for making recommendation to the Durban City Council in connection with the control of street trading by juveniles.

The Board co-operated with the Natal Technical College in giving publicity to its commercial classes for coloured students.

The total number of Indian juveniles registered were 221 boys and 85 girls. 25 per cent of the boys and 20 per cent of the girls were placed in employment. The majority of these juveniles had very poor qualifications.

Of the Coloured juveniles there were registered 121 boys and 70 girls. Although comparatively few placements were effected through the exchange, Coloured boys with fair qualifications did not find difficulty in obtaining situations.

Practically all the girls went to clothing factories. Most of those who go beyond standard six aim at entering the teaching or nursing professions.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tones and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 3/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgettes and Bomberg
Skippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Huge range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 64-10-4

Georgette Sarees Cotton Embroidery
43/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodensis)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th July. Sailing 4th August 1956.
For Bombay.

S. S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 13TH JULY, 1956

Self-Government For Basutoland

THE Prime Minister of South Africa took great pains to press home while in Great Britain, his government's case for the incorporation of the protectorates. At about the same time the African National Congress of Basutoland sent a message to the British Government in which it asked for self-government for the Basuto.

In his statement, Mr. Ntsu Mokhehle, President of the Basutoland Congress, says that Basutoland will, if the time ever comes for her to want to be incorporated, want to do so on the basis of equality with South Africa. Basutoland is not opposed to the principle of incorporation. The Basuto realise that both geographically and economically they are part of South Africa. At the same time the wicked system of apartheid which dominates every phase of life in this country has no attractions for them.

If they must choose between apartheid and a precarious existence away from apartheid, there is no doubt they will choose the latter. Their attitude here is not one of bias as the advocates of apartheid argue. Apartheid provokes a strong reaction from the African because it condemns him for the fact that he does not have a White skin. In an atmosphere dominated by apartheid all the best things in life are the exclusive preserve of the Whiteman.

The African can look forward only to getting the second best. In these circumstances the attitude taken up by the Basutoland National Congress shows precisely how apartheid has no real place in the new Africa.

The new African sees in it a threat to his survival. Basutoland will come into Union only when apartheid has been thrown into the waste-paper basket. If that cannot happen Basutoland is quite prepared to go her own way to independence. This places the responsibility for proving good intentions on South Africa. If South Africa really means good by the man of colour, meet the Basuto in one of two ways: either support their claim for self-government or abandon the colour bar.

Africans And Indians

LAST week we printed portions of an address delivered before an Indian audience by Mr. S. David, principal of Verulam Indian High School in which he said some very sound things on the relations between the African and the Indian and on what to do to improve these relations. We would like to commend Mr. David's remarks to the extent that they are a recognition of the duty every civilised man owes to his fellowmen.

The relations between the African and the Indian are far from what they should be. This is bad not only because it means that human groups have wrong attitudes towards one another; it is bad also because it complicates the race problem internally and tends to place the friends of the non-European overseas in a position where he cannot help being confused on precisely what is happening among the non-European oppressed.

There are well-known historical and other reasons for the difficulties which exist between the Indian and the African. But both are threatened by an evil ideology which will destroy the African as surely as it will destroy the Indian in spite of all his talk about having an ancient civilisation. The correct thing to do in these circumstances is to reassess the entire field of Afro-Indian relations and seek new bridges of accord by which to narrow the gap between the two as well as to make them feel that they belong together.

We know that this is an extremely difficult job in this country. Both communities have been brought up with their own prejudices against each other. But since every intelligent man on both sides sees the harm these prejudices continue to do, is it not about time that reasonable people on both sides rolled up their sleeves and refused to sit down and do nothing about a situation which is clearly not developing in the direction of doing the African and the Indian any good?

For our part we are satis-

fied that it is time every reasonable man in both communities started finding practical ways and means of making both our peoples conscious of the fact that they belong together. To be effective, that must be done on the basis of strict equality. The Indian will find that the less he boasts about his ancient civilisation which has not done much good for the African in this country, the sooner will he find it easier to be accepted by the African as a genuine friend. The African, too, will have to learn that he should not take up attitudes towards the Indian which help the race oppressor.

For both sides the job is a difficult one, perhaps a little more difficult for the Indian who is in the minority and has been transplanted from a foreign land. The African has the numbers and the land belongs to him. If he is a little slow to respond enthusiastically to the prospects of closer bonds of friendship the Indian will do himself much good if he is patient.

It was particularly gratifying to hear a prominent teacher, who moulds the attitudes of thousands of Indian children, speak in the way Mr. David spoke. On the White side the apartheidists are busy teaching their children to hate. No wonder they have lost the real fight on the issue of values. It is now only a matter of time before their wicked ideology collapses. Let the democrats help it destroy itself while they in turn bring up their children on the ideals of mutual love and respect.

Father Huddleston's Facts

FEW people question the veracity of the actual incidents related in Father Huddleston's splendid book about South Africa ("Naught For Your Comfort," by Trevor Huddleston, CR). There has been some quibbling over the story of Jacob Ledwaba who died from a kick in the bladder by a policeman while under detention. True, Father Huddleston has given only the case for Ledwaba which the court refused to accept. The police defence was a complete denial of the incident and medical proof that Joseph suffered advanced congenital syphilis. But the truth remains that he died because of a kick which might not have proved fatal to a fully healthy man. Legal and moral guilt are not always synonymous.

This story recalls another not known to Father Huddleston. A large Afrikaner, notoriously a local bully, picked a fight in the main street of a Transvaal country town at 2.30 p.m. on a Saturday afternoon with an African who failed to get off the pavement for him. The African was out-thought and died during his thrashing. The Afrikaner was tried for murder. But medical evidence was led that the African had some physical weakness which caused death, where normally he would just have had a severe beating. The sentence was one year's hard labour for culpable homicide, totally suspended (i.e. the Afrikaner walked out a free man) unless he committed another crime of violence in the next three years.

It was, of course, a case of serious assault for which a wholly suspended sentence was anyway inadequate. But the most grievous feature of the case never came in court. The fight had been witnessed by about fifteen white men (including the local magistrate), not one of whom came forward with evidence. The case depended on the evidence of two relatives of the deceased, interested and illiterate persons soon tied up by the expert lawyers for the defence, and two white women who were too far away really to see what happened. When the accused was released after the "sentence", the scene in the court room looked like the celebration of some major sporting or political triumph as crowds of whites congratulated a man most of them in their hearts despised as a bad character. This could not have happened if the

victim had been white. But he had been black and "cheeky".

This is the all too frequent atmosphere that Father Huddleston is trying to put across in his book. All his stories could be documented. He tells only one story whose facts were not known to him personally—that of the Transvaal farmer accused of beating a convict-labourer to death. That story is true in every detail. It happened in the town where I lived. I was the source of Father Huddleston's information.

But if they cannot refute his case histories, Father Huddleston's critics and opponents in South Africa do challenge his perspective. They say he has grossly exaggerated, has chosen only the bad and the worst, not put these incidents in the context of the ordinary life of ordinary African citizens for whose welfare and uplift white South Africa "does so much."

C. W. M. GELL

This charge needs to be broken down. It is true that Father Huddleston has not told the whole story of South Africa. He himself admits it quite specifically. He has not attempted to show, so the State Information Office is always plugging, that we spend "more per head on our African population than any other territory in Africa." As a fact this is indisputable—equally indisputable is the other fact that we spend less in proportion to our national income as by far the wealthiest, industrial state in Africa, than most other territories. But both these facts are irrelevant to the Huddleston story, which is the personal testimony of one man couched in terms of treatment and attitudes, status and opportunities.

If it is true (as it probably is) that he has given due weight to the considerable minority exceptions to his general indictment against white South Africa, it is no less true that he has omitted much (the conditions of African labour in some of the mining compounds, for instance) that is even more degrading than anything he has described in Sophiatown. But his book accurately reflects urban African life in South Africa.

This, of course, has been a shock to the whites, most easily

met by denying its truth. But they don't know what they are talking about—neither the politicians, nor leader writers, nor officials of the Native Affairs Department. For none of them has shared African life, as Father Huddleston has done; at the receiving end of *apartheid*, which meant to the African only the repression, denial of rights and opportunities, endless harassment under pass laws etc. of the policy of "white man boss." A deliberate Government policy fed on prejudice and itself again feeding prejudice—a vicious circle not yet broken.

How great is the gulf, how abysmal the ignorance from which white habitually speaks of black I know in my own experience, though it is much more limited than Father Huddleston's. Anchored to bed and iron lung by polio, my nine years in South Africa have been passed in comparative social seclusion. Yet from reading and having a number of non-white friends, I can easily, without conceit, meet and defeat the inevitable demand of most white controversialists, "What do you know about the Native?" And if I, how much more readily can Father Huddleston.

Read him then, if you are interested in a faithfully representative segment of urban African life in South Africa. Whether you agree with his arguments and conclusions will depend on your philosophy of life, your religion, your faith. But you may depend on his facts.

You will be reading about a country which has since announced its intention of imposing *apartheid* on the nursing profession; which is deaf to the pleas of eminent doctors that it will make itself a laughing stock in the world if it insists on labelling blood for transfusions "European" and "non-European" which appointed a specially selected commission to draw up a minimum blue-print for "Bantu Homelands" in its Native reserves, so as to justify the withholding of all rights from millions of Africans outside these "homelands"; and which has yet turned down even the inadequate recommendations of that commission.

It is a country whose State Information Office widely publishes the photograph of Mr. P. Duma Nokwe, recently admitted African barrister in the Transvaal Supreme Court as proof of African opportunities; but which glides over the fact that Mr. Nokwe is (by administrative action on the basis of tainted police "evidence") a proscribed statutory communist confined to one magisterial district, whose law had to be lifted to enable him to be admitted to the bar and over whose admission there was a tremendous uproar in the Afrikaans press.

And Father Huddleston will take you into the heart of the Transvaal, the country's richest and most populous province, also its most viciously racist; where gangs of white university students or hoodlums operate the "sport" of beating up inoffensive Africans, especially the better dressed and vice-versa, of course by African gangs; where a motor accident (involving white and black) is usually interpreted by the latter as deliberate malice on the former's part with just enough foundation to make the suspicion plausible; where one of the largest municipalities, backed by two Afrikaner Nationalist M.P.'s and a senator, has recently demanded permission to surround its African township with a "man-proof" fence; where urban Africans arrested for trivial pass offences are often drafted to country districts to serve their sentences as labour-hungry white farms.

A sad country of arrogant but frightened whites; of frustrated, resentful but tremendously resilient blacks who know that the future is on their side but whose present, as Father Huddleston shows, is pretty mean.

Yes, a sad little country, the solution of whose great human problems will probably decide the future of a continent and perhaps of Christianity.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkyn Avenue, 34 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1854.

A Reply To Mr. Jordan K. Ngubane's Attacks

On The African National Congress

Incorrect Allegations Affecting Other Leaders In Congress

By ALBERT J. LUTULI

(President-General, African National Congress)

(Continued from last week)

AFTER attacking the African National Congress of going to Moscow, Mr. Ngubane, with his half baked knowledge of Congress affairs, proceeds to suggest that the Congress of the People is being made a permanent organisation the motive being to make Congress a subsidiary body of the so-called Congress of the People. We would remind Mr. Ngubane that it was never intended that the Congress of the People should be a permanent organisation. It was merely a name given to an organisation that was to assemble for the purpose of drawing up a Freedom Charter and it ended upon fulfilling its function of drawing up such a Charter in Kliptown, Johannesburg, on June 26, 1955. Now, from where does Mr. Ngubane get this secret information that there is a move to make the Congress of the People a permanent organisation?

What we have is a Consultative Body. To consolidate our experiences gained during the Defiance Campaign and the Congress of the People campaign and to co-ordinate our future joint efforts in the Freedom Struggle we wisely established a Co-ordinating Committee in which the allied Congresses are equally represented. It must be noted, however, that this Committee is purely advisory. The Executive Committee of each Congress and the conference of each Congress are free to accept, reject or modify in any way the recommendations of this committee. I see nothing in this to warrant the suggestion that it is a trick to create an organisation in which the African National Congress will be a junior partner. Why should Mr. Ngubane insinuate that the other allied organisations would league against Congress and not work with it in a friendly way? Shall we infer from this allegation of his that in the Liberal Party he is suspicious of his fellow-members who belong to other racial groups other than his own white, coloured and Indian? If he is not, why should he insinuate that the relations among the allied Congresses are governed by suspicion of one another? The overriding interest of the African National Congress is in creating an atmosphere of trust in our multi-racial nation. The fears expressed by Mr. Ngubane that

the African National Congress would be in the minority and so committed to policies it does not like if it accepts the principle of co-ordinating committees fall apart in the light of the petition explained above. The African National Congress is not interested in making its African majority a tyranny to other groups. It appreciates that the essence of true democracy lies in the majority seeking through discussion rather than in the mere counting of heads to accommodate to the whims of the legitimate wishes of the minority. The African National Congress has no desire to make the African majority the "tyranny of numbers." It is only interested in establishing a bond of true friendship amongst all sections of the South African population on the basis of true democracy.

It is unworthy of Mr. Ngubane to attempt to frighten the African National Congress and the African people generally from co-operating with other national organisations representing other racial groups by wrongly suggesting that Africans would be called upon to make sacrifices other sections of the South African community are not willing to make. I consider this approach to the Freedom struggle as being narrow and nationalistic and unworthy of a liberal. Mr. Ngubane claims he is a fighter for freedom in this country are continually being drawn from all sections of our population. The African National Congress is the spearhead of this movement and does not intend to shirk its responsibility in this regard, especially as the busy ground that Africans are being called upon to make more sacrifices than other sections of the population. Besides, the insinuation is not true, and is unfair to people in the other racial communities who have sacrificed for freedom in our land as proved by those who participated in the 1950 Protest Day and in the Great Defiance Campaign of 1952. In these campaigns all racial groups in South Africa actively participated and made

sacrifices deserving of praise and not scorn by anyone genuinely desiring the liberation of Africa. I have said it in the past, and I repeat it here, that to me Africa is a land for all who are in it who give it undivided loyalty, whatever their racial origin might be. I believe and work for the acceptance of the conception of all in Africa being known as Africans and merely differentiating, if such a differentiation must be made, by referring to their racial origin.

Mr. Ngubane Accusing The ANC Of Not Being Nationalistic

I am aware that the 1949 Programme of Action of the African National Congress is based on African Nationalism as a philosophy of struggle. The African National Congress has not abandoned this philosophy of building up national consciousness amongst its tribalistic people. In the present state of development of the African people it feels this is its major duty and a necessary contribution to the building up of a broader African outlook: the united democratic nation of South Africa and eventually the United States of Africa. The African National Congress is opposed to the narrow chauvinistic nationalism (which is nothing but racialism or tribalism) relentlessly pursued by the Nationalist Party in the Union and echoed by some misguided individuals in our own community.

It is being wrongly suggested in some quarters that the African National Congress has abandoned its 1949 Programme of Action by its acceptance of the Freedom Charter, and by co-operation in the political field with other groups sharing its hopes and convictions. Nothing could be further from the truth. The Freedom Charter merely lays

down certain broad objectives on the basis of equality and fairness we would strive to realise through the liberatory movement in our multi-racial nation, but the 1949 Programme of Action, a purely African National Congress document, was the first map the African National Congress took in plotting out a militant programme of Action, as distinct from objectives. It is naive to suggest that this was the first word in the laying down of the fighting programme of Congress. Since then important developments in the prosecution of the struggle have taken place, and these would of necessity cause the African National Congress to revise its programme in the light of the needs and circumstances of the day. Since then we have had such developments in joint action as the Dadoo-Xuma Agreement which established closer co-operation between the African National Congress and the South African Indian Congress; June 26, 1950 Protest Day; June 26, 1952 Defiance Campaign; June 26, 1955 Congress of the People.

Elsewhere on his article Mr. Ngubane concedes that "one of the changes brought about by the Defiance Campaign was that it transformed what was the liberation struggle of the African people into the fight of all democrats against apartheid-totalitarianism;" but he narrows down his outlook by seeking to get the African National Congress to continue its co-operation in the Liberal Party, whereas the African National Congress is interested in forming as broad a liberation front as possible which could include the Liberal Party even with its qualified programme. I charge that Mr. Ngubane reveals himself as a mere propagandist for the Liberal Party, concerned with getting recruits for his Party by falsely vilifying the African National Congress, especially its leadership.

(To be continued)

The Vision Of A New World

(Continued from front page)

the insights which can give a soul to this world which has become a body and which is now seeking for its soul.

The basic principles of human civilisation, as proclaimed by all religions, have been the dignity of the individual and the sense of brotherhood. We, in our country, long ago said that the human being is a ray of the Divine that 'art Thou.' The Buddhists and the Jains contend that it is possible for each human individual, given the opportunity, to develop the divine possibilities which are in him. The spirit of the man is the Danda of the Lord, the kingdom of

Obriallaga call it love—a love which is universal, which is alive, which rejects nothing, excludes nobody, takes up the sin of the world, and converts it into goodness and the joy of living. That is the love which we are called upon to practise. If we adopt that attitude our present predicament will be much less serious than it happens to be.

There is a legend in India which makes out that the demons and the deities are both the descendants of one common father. If you look penetratingly into the heart of your enemy, you will see your twin brother. In the abstract world, freedom and tyranny may be diametrically opposed to each other but in the actual concrete world there are no groups which can be distinguished as wholly black or wholly white. You will be able to discover that if the fault were on one side, there would be no quarrel at all. It is because that in any kind of conflict we have dissidences on both sides that trouble arises in every kind of conflict. In such circumstances we are called upon to adopt an attitude of friendliness, of understanding and of trying to get beyond the battling crowd to work for the restoration of friendly and peaceful relations in this world. That is what we are called upon to do.

But unfortunately this attitude requires a revolution in man's minds and hearts. It cannot be achieved by merely talking about it. In actual practice we have the professions which we make in our religions and in our international discourses. What is essential is the spirit of understanding which enables us to get to the other side and understand the other man, what he is doing, why he is doing it and whether it is possible for us to come together with an idea which lifts above the contending voices themselves. This means the exercise of human will and intelligence. Progress is not a law of Nature. It depends on the efforts and endeavours of men. It is essential for us to use our intelligence and our will for the purpose of furthering the ideas for which we happen to stand.

It is for the Universities to

produce men and women who are poets, priests and philosophers, scientists and scholars, inventors and discoverers. They can do so only if they are allowed to pursue truth in a free and unfettered manner. But there are forces gathering strength which seem to fetter and regiment the minds of men. Political fanaticism is not yet dead, and it is essential for our University men to insist on an immunity from interference by any outside agency so far as our single minded pursuit of truth is concerned. I have faith that the young men and women from

our Universities, with all the immortal waywardness and personal restlessness of youth, will be able to overcome the tyranny which is sought to be enforced upon us. It is my prayer, my ambition, my earnest hope that the young men and women who leave the Universities today, will speak with deep conviction, with utter simplicity on behalf of the future of the world, and on behalf of the peaceful world which will be based on equality, justice, friendship and fellowship, an ideal for which millions have suffered and died even in recent years.—187.

Apartheid Is Evil, Says British Newspaper

THREE British newspapers—two Left-wing and one Conservative—refer to Mr. J. G. Strydom (South African Prime Minister) and the racial policies of the Union.

The 'Daily Herald,' principal organ of the Labour Party, has a sub-leader entitled "Be Blunt".

It says that Members of Parliament associated with the Movement for Colonial Freedom have presented a petition to Mr. Strydom protesting against the racial policies of his Government.

"It is good that he should be told the truth in the bluntest language. None of the courtesies offered to a visitor or at a Commonwealth conference can be allowed to conceal it.

"The policy of apartheid is utterly evil, and the British people will continue to denounce it until this damnable business is ended."

The Left wing 'Daily Mirror,' severest of newspaper critics of South Africa, has a cartoon of Mr. Strydom, showing him with his outstretched right hand smudged.

Underneath is this caption: "There, I give you my word that you have a false and distorted picture of South African racial policy."

The Conservative 'Yorkshire Post's' radio critic says: "Listeners to Mr. Strydom's speech were left in no doubts about his view of the need and justification of apartheid, which he called 'separate development,' as a means of ensuring the survival of the White race and harmony among the racial groups.

The critic also refers to the series of broadcast talks which the B.B.C. is at present giving on the South African scene.

"By accident or design the talks on contemporary aspects of South African life got to apartheid in time to serve as background material for Mr. Strydom's broadcast speech in London," he says.

It seems that in South Africa, even in academic circles, there is no middle position in this question.—Sapa-Reuters.

Progress Of Japanese Women

JAPANESE women are this year celebrating ten years' participation in political life with a wide programme of political education. Since they gained the right to vote in 1945, women have played an increasing role in the country's affairs. 25 women have seats in the Diet, and are studying in the Ministry of Foreign Affairs to become Consular-General or cultural attachés in Embassies abroad.

God is within you. St Paul uttered, 'Know you not that you are the temple of God and the spirit of God dwells in you?' Mohammed tells us that God is closer to us than the very artery of our neck.

In other words, all of them recognise that there is a spiritual dimension to the human soul and if we were to provide the material and the intellectual apparatus for each individual, it would enable the individual to grow into the reality which he is. It is not merely this; there is another feature which is also common to all religions and that is love. Religions may wear many faces, speak in many dialects, but there is one authentic voice of true religion and that is compassion for suffering humanity. We call it Ahimsa, non-hatred or non-violence. Buddha calls it Karuna or Compassion,

Freedom Of City Conferred On Mr. Nehru

FREEDOM of the City of London was conferred on the Prime Minister of India, Mr. Jawaharlal Nehru, and on New Zealand Prime Minister, Mr. Sidney George Holland, at a special ceremony last week. The ceremony took place before a distinguished company at Guildhall, London. The Prime Ministers were received at Guildhall porch by the Chairman of the City Lands Committee. Ignoring a slight drizzle of rain, Mr. Nehru waved to crowds who watched from the pavements.

The Chamberlain, Sir Irving Gaxe welcomed the both Prime Ministers and said, "It is with feelings of particular pride that the corporation of London welcomes to this historic Guildhall today to receive its most treasured honour—the Freedom of the City—two great leaders of the Commonwealth, Mr. Jawaharlal Nehru, Prime Minister of India, and Mr. S. G. Holland, Prime Minister of New Zealand." Addressing the Lord Mayor, he went on to pay tribute to the two premiers for their fine achievements in promoting goodwill throughout the world.

The Chamberlain concluded, "Believing, as many of us do, that the powers of good must in the end prevail over the powers of evil, it is our constant prayer that the leaders of this wonderful Brotherhood of Nations (Commonwealth Nations) may be guided so to use this great force as to bring us to our goal—a universal Brotherhood of Man—in a world of lasting peace and prosperity."

Replying to the address of welcome Prime Minister Nehru said, "I feel happy and privileged to find myself as a free man of London in the long and distinguished line of men who have been honoured by your City for their services to their countries, to the world and to mankind."

"Conscious as I am that the distinction that you have conferred on me is a personal tribute, I am, however, well aware that your decision to confer the Freedom of the City on me, the Prime Minister of India, is a token of regard to India and her people and a happy reminder of the present free association of our two lands."

Mr. Nehru went on to say that, "India has become a great democracy, perhaps the largest democracy in the world. She has fashioned for herself a constitutional structure fit for free peoples, with free Parliaments and responsible Executives based on free elections and open debates."

Mr. Nehru added that, "Our generation is a troubled one. We have passed into an era where great forces and energies, social and physical, greater than anything we have known, stand on the threshold of large-scale release—the Atomic Age.

We could profit by them and, indeed, we can only survive them by the equation of means to ends. It is only through right means that right ends can be achieved. These great forces can be used for the benefit of

humanity as well as for evil and disastrous ends. It is only by tolerance and compassion that we can overcome the evil with which the Atomic Age threatens to overwhelm us. Two thousand three hundred year

old message of Ashoka, an Emperor of India, reads: 'persons of other faiths should be suitably honoured. Acting in this manner, one certainly exalts one's own faith and helps persons of other faiths. Acting in a contrary manner, one injures one's own faith and also does disservice to others.' My Lord Mayor, to these ends, with faith and fellowship, may your people and ours dedicate themselves," concluded Mr. Nehru.

Death Of Gandhiji's Secretary In South Africa

THE shocking news of the death of Miss Schlesin came as a great shock not only to all those who were associated with Gandhiji but to the entire Indian community of South Africa. It is understood that Miss Schlesin died on the 5th of January, 1956 at the Johannesburg General Hospital.

She first came into contact with Mahatma Gandhi when Gandhiji began practising as a lawyer. At the age of 17 she was given the post of a typist in the office. Being in contact with Bapuji she became one of his ardent followers and was later known as Mahatma's daughter. She remained his private secretary as long as Bapuji stayed

in this country.

In his autobiography Mahatma devotes a whole chapter in describing her character and her unique personality. He describes her as being a very brave woman fearing nobody. She was not colour conscious and would not hesitate to reprove anybody if they were wrong.

After Mahatma's departure from this country she went back to the University to complete her M.A. Thereafter she devoted the major part of her life in educating the underprivileged section of the South African community. Whenever she came to Phoenix she was overcome with nostalgic memories of the past and therefore she refused to stay here. On

many occasions she told us that because Mahatma was not going to come back to this place any more we should go away from here or else she would break contact with us. That is why we were not aware of her tragic death.

We understand that just before she died she was studying in Durban for her L.L.B. degree. In April 1955 she went to Johannesburg to meet her only relative, a sister.

Although it is late we take the liberty of conveying to her sister, Miss Rose Schlesin, the heartfelt sympathies of the entire Indian community of South Africa. May her Soul rest in Peace.

Miss Rose Schlesin, Box 2284, Johannesburg, is her sister's address.

Portuguese "Civilising Mission" In Africa

By JOAQUIM SEQUEIRA VAS

The author of this article is a Goan who has worked in Mozambique for seven years as an Administrative Officer of the Portuguese Government in that colony. He, therefore, brings to the subject of the article, first-hand knowledge and evidence of how the Africans are governed by Portugal, which boasts of being a leader among the Christian Nations of the West.

It is pertinent to ask why when we hear of the political rights of the Africans being talked of or fought for in Kenya, Tanganyika, Nyasaland, the Rhodesias or even in race ridden South Africa, nothing is heard about the natives of the soil either in Mozambique or Angola, between which most of these territories lie almost sandwiched.

Is it because Portugal, in the pompous words of her Foreign Minister, Dr. Paulo Cunha, has succeeded in her "civilising mission" in these two colonies and thus has conferred on the Africans the "great benefits" of Dr. Salazar's "Estado Novo,"

Or is it because after two centuries of "Portuguese civilisation" the native population has been so overrated and dehumanised that it has stopped thinking in terms of human values?

Without doubt the benighted land of Africa has been looked upon as a land populated by sub-humans, by all Europeans, who felt that in the scheme of God's creation the African was meant to be the beast of burden and slave of the white man. But in the British territories, particularly, it cannot be denied that there has been some visible progress in the advancement of the Africans, though it still falls far below world standards. Even in South Africa, the doctrine of "apartheid" is itself an indirect admission of the fact that the Africans are on the march.

But in Angola and Mozambique it is a death pall that hangs over Africans. It is estimated that in Angola there are now many more slaves than there were 50 years ago. Basil Davidson, in his "The African Awakening," says that the files of the Native Affairs Department of Luanda, the capital of Angola, show 379,000 "contradados" or forced workers, who are really slaves.

In this article, however, I shall concentrate on slavery as it exists in Mozambique, about which I can claim to have first hand knowledge, having been an Administrative Officer for nearly seven years in the Public Works Department of the Government of Mozambique, which employs Africans in thousands in various construction works and exports many more to the adjacent territories in Africa.

Employment of African labour is conducted like a business proposition very much in the manner of buying and selling cattle or sheep. It is, in fact, an exclusive business, only Europeans being allowed to draft or conscript the workers.

There are three kinds of recruitment agents. These are the "Administradores" or "Chefes de Posto" who are official government agents. And then, there are private firms whose main business is recruitment of African labour.

The "Administradores" and the "Chefes de Posto" mainly

The biggest river in Mozambique, the Zambezi, is still crossed by primitive methods. A large float is towed from the shore by African slaves with ropes. This crossing is at the town of Reuague in the district of Tete. The slaves are supposed to be on duty night and day on either bank. No houses are provided for them, with the result that many of them are swallowed by crocodiles that infest the Zambezi or killed by lions that roam the country side.

recruit labour for Mozambique Government. Being Government officials they enjoy unlimited powers in the matter of conscripting African labour. They get a commission for every man they recruit and as a result they are most unscrupulous in their selection. It is a matter of supreme indifference to them whether an African is old and incapable of work or a mere child of 14. All that matters to them is the commission they get for every person recruited. For, to Portugal it is a mission to see that Africans are not kept idle. According to Portugal's "high principles" "forced labour is imposed on natives who fail to perform their obligations to labour and who lead a life of idleness."

But the demand for labour in Mozambique itself is not so great because the Portuguese, apart from construction works, have not any big industries. So, in the main, African labour is exported to the neighbouring states of Nyasaland, the Rhodesias and South Africa or to the islands of Sao Thome and Principe.

The Mozambique Government itself is the biggest exporter of African labour. When it is realised that for every African recruited, the recruiting agent receives a commission of 1,500 to 2,000 escudos (£18 to £20) it is not difficult to understand why

the "Administradores" and the "Chefes de Posto" prefer to forego any promotion and work only as recruiting agents. They will give up their posts only if they secure a Government licence to carry on the same business in their private capacity or a job in such notorious companies as the Mafica Trading Company and other at Beira that trade in slaves.

The United Nations Ad Hoc Committee on Forced Labour found in 1953 that provision was made in 1925 and 1927 for the recruitment of workers in Angola, Mozambique and Cape Verde, for work in Principe and Sao Thome for a period of four years through the Sao Thome and Principe Emigration Company. The Committee also found that an agreement was made in 1928 between the Government of Mozambique and the Union of South Africa for the recruitment of 100,000 workers a year in Mozambique for work in the gold and coal mines of South Africa at a fee of 35 shillings for every worker recruited. This is the kind of "high code" that places on Portugal "the moral obligation of providing subsistence for the African by labour, and thereby promoting the general interest of mankind."

This is how Mozambique is being depopulated of her African
(Continued on page 298)

This is a scene at Tete on the Zambezi. Tete is a district headquarters from where Africans are—conscripted for work in the near-by coal mines at Moatize. Though Tete has tap water, the Africans are supposed to do their washing, bathing etc, only with the river water.

African Viewpoint

Comment On Mr. Luthuli's Reply—II

I HAD hoped that in this, the second instalment of my comments on Mr. Luthuli's reply to my criticisms of Congress policy, I would deal at length with the so-called Freedom Charter. I notice, from his second letter, that he still continues to disregard fact in favour of abuse or memory and this places me in the position where I must again correct his allegations both to keep the record straight and for purposes of enabling readers of this controversy to judge the issues involved in clearer light.

"Mr. Luthuli" shows a sensitiveness about people's honour which I really find hard to understand. When a man takes up a public career and sets himself the goal of influencing public policy he also takes the risk of having his notions discussed and criticised in a manner which would not normally be permissible in the case of a private citizen. For my part my comments on Professor Matthews have always been fair comment. I have not always agreed with him in everything he did, but I have treated him fairly and I deny that his honour has been damaged by my suggestion that he is one of those now being shouted out of the movement. His honour is not an ideal, surely!

On the other hand I readily concede the fact that Professor Matthews' duties at Fort Hare might require a little more of his time. But right through his public career Professor Matthews has belonged to both politics and Fort Hare—I refer to his work from the day he went to Fort Hare. As a result, what might be his own personal actions often lend themselves to being seen against the background of the political climate at any given time. When these actions tally with developments on the political horizon, I think it is fair to regard his actions as having a measure of relevant significance.

I do not intend to go into Professor Matthews' private reasons for refusing to continue to lead the Cape. I believe they are valid, as stated by "Mr. Luthuli." But I also want to take of Professor Matthews' political actions because they shed valuable light on my remarks on him.

In so far as I know the real father of the idea of the Free-

dom Charter was Professor Matthews. His own idea was that a national convention should be called to draft South Africa's version of the Magna Carta. That convention he called the Parliament of the People. The idea made an impression on some Congressmen. Even those, like Mr. Luthuli and I, who did not understand precisely what it was all about were sufficiently interested in it to seek to find more about it.

As a result of this public interest the underground communists started boosting up Professor Matthews' idea with so much zeal that by the time it got to Klipdown there was no doubt that the master-minds behind the Freedom Charter wanted their own document to be accepted on their own terms. I am informed that Professor Matthews, although the author of the idea, did not go to Klipdown to see his suggestion take concrete form.

By

JORDAN K. NGUBANE

Since then he has not been particularly articulate in his advocacy of the Freedom Charter. In addition there have been developments in the policy of the ANC in the Cape which created a situation where a man like Professor Matthews would be happier if he confined himself to work at Fort Hare.

My intention is not just to wash dirty linen in public. It is to expose policies I consider wrong and to do that with the minimum harm to all the people concerned. For this reason the developments I have referred to here would be best revealed in an executive inquiry in which I would call witnesses myself and cross-examine certain leaders of the ANC. I want such an inquiry and I assure Mr. Luthuli (and "Mr. Luthuli" who drafted the statement) that in such an inquiry I would speak freely and show precisely where Congress is on the wrong road.

I want to deal with that hit about Dr. Njongwe. Here again "Mr. Luthuli" insinuates that I am blind to the fact that Dr. Njongwe has been thrown out of public life by Minister Swart's bear. He makes the insinuation, by implication, that in fact my sympathies are with

Swart. I said in my letter last week that the chief feature of the "Mr. Luthuli" who drafted the statement signed by Mr. Luthuli is that he has a wreck-his-disregard-for-facts. To him it is the easiest thing to make charges which he cannot prove. I asked him to prove that I have a detective agency or else admit that he is not above making false statements. I ask him similarly to prove the suggestion in his insinuation.

At the same time I want to face certain facts about Dr. Njongwe. One notable thing about the Leftist Press is that it is a fairly reliable barometer by which to tell who of the ANC leaders are trusted by the ANC's new masters. In fact you can even tell the progress of an African political figure sometimes by looking at his record as revealed in the publicity given him by this Press.

I readily concede "Mr. Luthuli's" obvious point that Dr. Njongwe has been handicapped by the ban. But I charge at the same time that Dr. Njongwe is not the only prominent leader of the ANC to be so handicapped. His case, like others I know, is unique in that this Press says a little about him as possible when it keeps those it favours in the limelight on every possible occasion.

My point here is: If convenient excuses can be found for keeping other banned people in the limelight why is it that similarly convenient excuses cannot be found for keeping Dr. Njongwe in the limelight? Dr. Njongwe is important enough to be kept before the public eye if the intention is to defeat Swart and enable the masses to see their leaders in the proper perspective.

"Mr. Luthuli" desires that Congress is going in the Moscow direction. I am very eager to make as detailed and factual reply to this as possible. For this reason I am going to ask my readers to bear with me a little longer and wait for the next issue since such details would make this instalment too long.

At the same time I want to point out that I readily agree with both Mr. Luthuli and "Mr. Luthuli" that the charge I have made here is a very serious one. I made it after taking every possible factor into consideration and after a long

period of discussion with various ANC top-men. In view of its gravity, I want to say here that if Mr. Luthuli feels that my views are slender, I give the ANC the permission to go to Court for redress. I took that risk into account. If the ANC likes, it can expel me from the movement if it believes that would suppress the truth. I shall then be free to discuss the issues as I like. Or the executive can order an inquiry in which I would be given every opportunity to prove my case. I took this into account also. After I had done all that and not knowing what would happen to me, I decided to go on the offensive because I can prove my charge to the hilt. I have refrained from making any revelations because I want to criticize constructively and not to do harm where this can be avoided. Secondly I have outdone any exposures because I want to avoid a split in the ANC. I believe that if there is an inquiry, such a split would not occur.

There are two minor points I want to dispose of here quickly. "Mr. Luthuli" claims that the Xuma constitution is still in force. In theory, perhaps. In any case I am surprised that the President-General is not aware that there are now two controlling authorities in the ANC—the authority set up by the Xuma constitution and the Secretariat. I shall have more to say on the Secretariat in my next article.

In the meantime "Mr. Luthuli" wants to know if Dr. Numa's "African's Cinema" initiated Congress was going to Moscow just because some of the signatories to that document were members of the Communist Party then. My reply is a clear NO. But there is an important principle in the process by which "African's Cinema" was drafted and published. I can trace its history from its first word and can now precisely tell who paid the printing costs. As much cannot be said of certain things now being done in the name of the African National Congress. This is a big difference in determining the new Congress direction.

"Mr. Luthuli" also wants to know if the Congress Youth League could be said to have been going to Moscow just because when I was elected its president my next in command was a communist. Here I am an extremely familiar to him and my reply can be testified to not only by Mr. Luthuli but

"Mr. Luthuli." I can call as witnesses people who are definitely on his side in this controversy. One of those is Mr. M. B. Yeagwa who was my secretary at the time.

All of us in the League executive realised that it had been a minor calamity to have had a communist on to the executive. And all of us agreed that he should be driven out at the earliest opportunity. The phrase we used was that he should be "chewed" out of the executive and the job of doing this was entrusted to none other than Mr. Yeagwa. To this glory, he did a magnificent job. I have the letters in which he and I exchanged ideas on how this could best be done. If Mr. Luthuli wants to see them I can place them before the executive inquiry.

I did not think it was good for the Youth League to allow the communists to have a foothold in it because if that happened that could conceivably mean that the Moscow camel was putting its head through the tent of the Youth League. As legend has it, a famous camel allowed to do this ended up by

driving the owner outside his own tent! I was in no mood to allow this process in a movement of which I was executive head. In this respect I differed from very many Congress leaders. I am glad "Mr. Luthuli" has raised this point because it shows precisely how I behaved myself towards the communists when confronted with the situation which today I criticise in the ANC. Here, as elsewhere, there are written records which could be used freely in an executive inquiry.

People do not realise that we are making history. They take a particular course today without paying due regard to its consequences. In later years they forget what they wrote in the past. I do not want to embarrass anybody but I have been somewhat careful about keeping my political records because I do not want to make any unfair statement about any of my fellowmen. At the same time I have the duty to remind them of their own declarations when they forget them and trust memory.

(To be continued)

Pather Attacks: Congress Adopting Fascist Methods

[In our last week's issue we published a report which was sent to us by the Natal Indian Youth Congress. The report was of a meeting in Clairwood which was addressed by Mr. P. R. Pather. This week we reviewed a statement made by Mr. Pather in which he states that the facts were distorted and far from the truth.]

THE report of my address to the Clairwood Literary Debating Society evidently sent to you by the Natal Indian Youth Congress, is a series of distortion of facts—interspersed with a little truth. I was asked by the Clairwood Literary Debating Society—a purely cultural Society, to address the Society, and the officials readily agreed to my speaking on the policy of the N.I.O. I went to the meeting with the Hon. Treasurer of the

be remembered that Hitler's example in this regard was closely followed by the now discredited Stalin and his stooges.

The Chairman of the meeting, after I had finished with my address asked for questions. But the knowledge of the Congress officials is very limited in so far as asking questions is concerned. One after another repeated the time-worn phraseology which the community has heard ad nauseam. One of the

peas and vice versa. This categorical answer did not, of course, suit many teenagers who were present at the meeting. Another question asked of me was in relation to the S.A.I.O. talks with the Prime Minister. There was nothing to hide and I told the meeting the details of the talks.

It is a fabrication of the truth to suggest that I said that nothing should be done to embarrass the Government. What I did say was that South Africa did not belong to any particular section of the population. It belonged to all and that the N.I.O.'s aim was to build up a multi-racial society in South Africa so that every section could live in perfect harmony with one another.

Questions with statements on

international problems were asked but I was not to be drawn in.

As is the practice with Fascists and Communists, the Congress officials tried to force a resolution, at a purely cultural meeting. The Chairman was no fool. He refused to accept the resolution and after the termination of the meeting and as I was walking out the resolution was being read to a crowd in the Hall. It is this resolution that the Congress gleats having passed, but in their heart of hearts, the Congress know full well that the resolution is not worth the paper that it was written on. I need only assure the Congress that the N.I.O. will never sleep so low as some of their adherents did at the meeting of the Clairwood Debating Society.

Portuguese "Civilising Mission" In Africa

(Continued from page 280)

population. Besides, Africans in hundreds keep fleeing across the border to the neighbouring territories because they say in Portugal's Christian country the "maungo branco" (white man) does not like the black men because "we have no God." In neighbouring Nyasaland or the Rhodesia the African can perform any kind of labour that he has an aptitude for and become skilled in it. But to the Portuguese they are no better than animals who are fit only for drudgery. In 1950, the density of the population in Mozambique had gone down to one African for every 135 000 sq. m. It has been estimated that during 1937 and 1940 the permanent loss of population in Guinea, Mozambique and Angola has been no less than one million people.

While the old type of extreme punishments when "Administrações" could shoot "disobedient" Africans in order to set an example to the others, has disappeared, the punishment meted out today to the Africans can hardly be considered civilized. Corporal punishment is still in vogue and the "República do Negolho Indígena" (Office for

work) which means anything but voluntary. As "voluntario" he is attached to a household as a cook, servant, dhobie etc. As with "contradados" the contract has to be endorsed by the Administrative Officer and the employer has to deposit the salary of the "voluntario" with the Administrator. At the most he is allowed to advance a sum of 20 escudos to the workers (5/- to 6/-)

And after having undergone all this suffering and torture because of Portugal's "moral obligation" to see that they are not idle what are the earnings of these "contradados"? If a "contradado" has worked on a contract of six months for 12 hours a day he will be due a total salary of 480 escudos. Out of this, a sum of nearly 360 escudos is deducted as "Imposto Indígena." Thus there are other charges. This gives a clear idea of what the "contradado" receives finally for six months of sweated labour. These salaries are paid only after the end of the contract with the result that the salaries of those who have died before

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'.

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

FOR RUBBER STAMPS

AND PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73. BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 21005.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Sunbeam—
that name means
sunshine in your
home! Easy to spread
too. And see how it
shines...and shines...
and shines.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Garvao: Proforma Of India	2/-
Dharmayog, Ajfel, Bal Bharti (Hindi)	1/6 each
Manohar Keshavnayan, Maya, Manorama (Hindi)	1/6 each
Parla Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowal Junction (Novel)	14/6
Dadi Ma Na Yodha	23/6
Gher Na Rani	32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati

પુસ્તક પદ્મ સુ—૨૫૬૨૬
તા. ૧૩ જુલાઈ, ૧૯૫૬.
પૃષ્ઠ નંબર ૫. ૬
૧૨ સુકનારે બહાર પડે છે

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૭માં સ્થપાયું.
આવૃત્તિ ૬૧. મણીલાલ ગાંધી

કેળવણી

(ગાંધીજી)

૨ જા કે જી

કોઈ પણ ભોળે સ્વમાનને નિર્ભય-
તાથી કેળવવું.

મનુષ્યે જીવનભર વિદ્યાર્થી રહેવું
જોઈએ.

પ્રભુને પ હોં અ વા મું પમયિકું!
નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ અને આત્મ સેવા.

—ગાંધીજી.

મહાન મનવાનો કલાજન જેટલો
સમય આપણે પરિનિર્ણય માળાએ
છીએ તેટલો સમય આપણે આપણ.
આત્મ વિકાસમાં માળાએ લો મહાન
મની શકીએ.

—અશ્વાઠા લિંકન.

બાળક જેટલો ચેતનનો કુવારો,
પ્રભુનો પપત્તનર, આશાનો જિનારો.

—કવિ નાનાસાલ.

રાહોના ગતિ અને લેખવા દો,
પછી પચા નથી અને કે રાહના કાપદા
કેળવો છે ?

—આશુરીશ.

૨૫ વર્ષના યુવાન કરતાં ૨૦ વર્ષ
નો શ્રીદ પુરુષ વધારે હરામખોર છે.

—એવાણી.

અંશદક ક. પ્રભવતિ.

“**શ્રી કેળવણી**” નામના પુસ્તકમાં ગાંધીજીએ ૧૯૧૭ માં કેળવણી પરિપદ
વખતે આપેલું ભાષણ “આપણી કેળવણીના મહત્વના મુદ્દાઓ”
શીર્ષક નીચે આપવામાં આવ્યું છે. ભાષણ ધણું લાંબુ છે છતાં અંગ્રેજ
રાજ્ય વખતે ભારતને કેવા પાંગળા બનાવ્યા હતાં અને બધી કેળવણી અંગ્રેજ
રાજકર્તાઓ પોતાના દૃષ્ટિબિંદુથી આપણે મારે શું સારું અને શું ખરાબ તે
વિચારતાં હતાં અને આથી આપણને શું નુકશાન થયું તે ગાંધીજી ભાષણમાં
આમાં કહ્યું છે. એમાંનું થોડુંક અમે ઉતારીએ છીએ.

વ્યાયામ

વ્યાયામ શબ્દમાં રમતો ઇલાહિનો સમાવેશ થયો છે. તેનો પણ જાણ યુગયો નથી.
દેશી પદ્ધતિને ત્યાગ થયો છે. અને ટેનિસ ક્રિકેટ, ને ફુટબોલનું સામાન્ય ક્યપાયું છે. આ
જણ રમતોમાં રસ છે એમ કયુલ કરવામાં બાધ નથી. પણ જો આપણે પાશ્ચાત્ય વસ્તુઓથી
ચોક્કાઈ ન ગયા હોત તો આપણે એટલી જ રસિક, ખરથ વિનાની રમતો, જેવી કે, ગેડીકડો,
ચોઈ કાંઠિયો, યોએ, મગમાટલી, હુડતુલુ, જો.જો પાટ, નવ નાગેલિયો, સાત લાળી, વગેરે
નો ત્યાગ ન કરત. કસરત જેમાં આઠે અંગને પૂરતી લાલીમ મળે છે અને જેમાં ઘણું રહસ્ય
રહ્યું છે તેનો અને કુસ્તીના અખાડાનો લગભગ લે.૫ ઘંટ થયો છે. જો કે.ઈ પણ પાશ્ચાત્ય
વસ્તુની નકલ કરવી થોડી હોય તો “ફિલ”ની નકલ કરવા જેવું છે એમ મને લાગે છે.
ફિલ ઘણું શેવમાં કામ લાગે છે. દાખલા તરીકે ડુબેલાને મદદ કરવામાં, માંદાને ડોળીમાં
લઈ જવામાં, આગ-હોલવવામાં, ફિલ એક કિંમતી સાધન છે. આ આપણા જીવનમાં દાખલ
કરવાની ઘણી આવશ્યકતા છે.

શ્રી કેળવણી

પ્રાયશઃ કેળવણી બન્નેની સામાન્ય હોય છે. પુરુષ શ્રી સ્ત્રી બન્ને બે કુદરતી લોક છે.
તેઓજ લોક શિક્ષણમાં પણ હોવો જોઈએ. સંસારમાં બન્ને સરખા છે. પણ કાર્યમાં તેમના
વિભાગ છે. શ્રી જૂદ રાજ્ય ભોગવે છે. બહારની વ્યવસ્થા પુરુષ કરે છે પુરુષ આલેખિકા
લાવનાર છે, શ્રી સંચલ કરનાર અને વ્યય કરનાર છે. બાળકનો ઉછેર શ્રી કરે છે. તેના
ચારિત્રને શ્રી ઘટે છે તેથી તે પ્રજાની મતા છે. પુરુષ પ્રજાનો પિતા નથી. અમુક મુદત પછી
પિતાની અસર પુત્ર ઉપર થોડી રહે છે. માતા પોતાનો દરજ્જો કઢી છેડતી નથી. બાળક પુરુષ
અવસ્થાએ પહોંચ્યા પછી પણ માતાની પાસે બાળકની જેમ ગેલ કરે છે. પિતાની સાથે
એવો સંબંધ નથી રાખી શકતો. આ યોજના કુદરતી હોય, થોડી હોય તો શ્રીને સારૂ
સ્વતંત્ર કમાણી કરવાનો પ્રયત્ન ન હોય. જ્યાં શ્રીઓને : બહારનું કામ કરવું પડે છે ત્યાં
સુખ્યવસ્થાનો ભંડ થયેલો હોવો જોઈએ, તે પ્રજાએ શક્તિયું દેવાનું કાંઈક હોવું જોઈએ.
આથી એક તરફ શ્રીને અધિકારમાં પણ ન રાખવી જોઈએ. તેમ શ્રીને પુરુષના કામ કરતી
પણ ન કરવી જોઈએ એવી કેળવણી અપાવવી જોઈએ. આથી અમુક ઉમરે શ્રી આવતાં
તેના અભ્યાસની દિશા નોખી થવી જોઈએ.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુઃખનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે હાથ લાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેજ આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી બેટ છે.

હવેલા વીમે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ. વીમા બાજતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસર

ફ્રેસ્ટમલ્ડ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કેવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૩ જુલાઈ, ૧૯૫૬.

બસુદુલેંડ માટે પ્રજાતંત્ર

દક્ષિણ આફ્રિકાના વડા પ્રધાન પેતાના હિંદીય સંસ્થાને સુનીયનમાં ભેળવી દેવા માટે પેતાના રાજતંત્રની નિતીની તરફેણમાં પ્રેટ પ્રિટનનું માનસ ઠેળવવા માટે ઘણી જહેમત ઉઠાવી રહ્યા છે. આજ વખતે હિંદીય ગવર્ને-ટપર આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે એક સંકેતો ચોકલી જણાવ્યું છે કે, બસુદુલેંડને પ્રજાસત્તાક તંત્ર ભેંધ્યે છે. આ નિવેદનમાં પ્રમુખ શ્રી નટસુ મે.ખેલે હાથે કે "બસુદુલેંડનો વખત પ.કે અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં તેને ભેડાઈ પડે તો પણ તે દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે સમાનતાના જવાબદાર જ ભેડાયે. બસુદુલેંડ સંયુક્ત પ્રજાતંત્રનું વિરોધી નથી. બસુદુલેંડને માન છે કે હોમોલિક તેમજ આર્થિક દૃષ્ટિએ તે દક્ષિણ આફ્રિકાનું જ એક અંગ છે. પણ ઇલાયદાપણની દુષ્ટ નીતિ કે જે આ દેશના જીવનના દરેક અંગ પર સત્તા જમાવી રહી છે તેને માટે તેઓ ને જરાય સહાનુભૂતિ નથી."

જો તેઓને ઇલાયદાપણની નીતિ અથવા તેનાથી વિરોધી અસ્થિર રાજનીતિમાંથી એકને પસંદ કરવાનું હોવામાં આવે તો નક્કી તેઓ ઉદ્ધીનેજ પસંદ કરશે. ઇલાયદાપણની નીતિના હિમાયતીઓ કહે છે તેમ આ નીતિ અનના સ્વાભાવિક વલણ પર નથી રચાઈ. આ ઇલાયદાપણની નીતિ આફ્રિકનોને ઉસ્કેરી મૂકે છે કારણ કે તે તેમને નાશ કરનારી નિતિ છે અને તે એટલાજ ખાતર કે તેની પાસે ગોરી આમકી નથી. ઇલાયદાપણની નીતિની જ્યાં આજુ પ્રવર્તતી હોય ત્યાં જીવનની માધી જ સારી વસ્તુઓ પર ગોરા એનો એકલનોજ ઉભરો થઈ પડે છે. આફ્રિકનો ત્યાર પછીની ઉત્તરવી વસ્તુઓ પરજ નજર નાખી શકે છે. આવા સંજોગો

માં બસુદુલેંડની નેશનલ કોંગ્રેસે જે વલણ બતાવ્યું છે તે જરૂરી સહેને દેખાઈ આવે છે કે નૂતન આફ્રિકામાં ઇલાયદાપણની નીતિ ને કંઈ પણ સ્થાન નથી.

નૂતન આફ્રિકા તેમાં પેતાના સ્થાયીપણ માટેની સહયતા ભેંધ શકે છે. બસુદુલેંડ સુનીયનમાં તોજ આવશે કે જ્યારે ઇલાયદાપણની નીતિ કચરાપેટીમાં નાખી દેવામાં આવશે. અને જો તેમ ન થાય તો તે પેતાની આઝાદી ના માર્ગમાં આગળ વધવા તર્ફવાર છે. આથી દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર પેતાની સાચી દાનત પુરવાર કરવા માટેની જવાબદારી બાવી પડે છે. દક્ષિણ આફ્રિકા જે ખરેખર રંગીન પ્રજાતંત્ર કલ્યાણ માચ્છતું તે તેણે બસુદુલેંડને મળી જવું ભેંધ્યે કાંતો તેઓની સ્વતંત્ર રાજ્ય વ્યવસ્થા માટેની માંગણી સ્વિકારવી ભેંધ્યે અથવા તો રંગદેવની આ નીતિને તિલાંજલી આપવી ભેંધ્યે.

આફ્રિકનો અને હિંદીઓ

આ અઠવાડિયે અમે વેરુદમ હાથ સુલના પ્રિન્સીપલ શ્રી. એસ. ડેવીડે. કહેલા ભાષણમાંથી એકો ભાગ વચ્ચે હોય કહ્યો હતો તેમાં તેમણે આફ્રિકન તથા હિંદીઓ વચ્ચેના સંબંધો વિષે કેટલીક જરૂરી વાતો કહી હતી અને તે સંબંધને સુધારવા માટે શું કરવું ભેંધ્યે તે પણ જણાવ્યું હતું. શ્રી. ડેવીડે કહેલા સૂચનો એ એક સંસ્કારી નાગરિક બીજા તરફ પેતાની દુરજ અદા કરે તેવા સૂચનો છે.

આજે એક આફ્રિકન અને હિંદી વચ્ચે જે ભાતનો સંબંધ હોયો ભેંધ્યે તે નથી. આ સાંઈ નથી કારણ કે માણસોના સમુદાય એક બીજા તરફ રાખવું ભેંધ્યે તેવું વચ્ચે તેઓ એક

બીજા તરફ ધરાવતા નથી. પણ એ એટલા માટે બરાબર નથી કે રંગભેદનો કે.મદો તેને અંદર ખાનેથી છુટકાવ્યો જયો બનાવી મૂકે છે. તે બીજા ગોરી પ્રજાના દરિયાપારના મિત્રો ને એવી સ્થિતિમાં મુકી દે છે કે તેઓ અત્રેના બીજા-ગોરાની કચડ થેલ છુટામી સ્થિતિ વિષે સુખવચ્ચમાં રહે છે.

હિંદી અને આફ્રિકન વચ્ચે આપવી મુશ્કેલીઓ માટે એવાં કેટલાંક ઐતિહાસિક અને બીજાં કારણો છે. બન્ને કે.મ. એની દુષ્ટ ભાવનાથી પડકારાયેલી છે કે જે આફ્રિકનને તેમજ હિંદીઓને તેની ગમે તેટલી પુરાણી સંસ્કૃતિ હોવા છતાં તેનો નાશ કરવા તરફર બને છે.

જરી વરતુ તો એ કરવાની છે કે આવા સંજોગોમાં આફ્રિકન તથા હિંદી સંબંધોના કાર્યક્રમની ફરી આંકણી કરી બન્ને વચ્ચેના ગાઢ સળપો બાધી મતભેદો દુર કરી બંને કે.મ.માં એકસતાની ભાવના ઉત્પન્ન કરવી. આપણે જાણીએ છીએ કે આ દેશમાં આ ભાતનું કાર્ય ઘણું કઠિન છે. બન્ને કે.મ. એક બીજાના વિરોધી પૂર્વગ્રહો બાંધીને જ બાળપણથી વૃદ્ધિ પામી છે. પણ જ્યારે બન્ને કે.મ.ના દરેક સમજી આણસ ભેંધ શકે છે કે આવા પૂર્વગ્રહો

ને કારણે બન્ને બાણુ કેટલું મુશ્કામ થઈ રહ્યું છે અને છતાં બન્ને માટે કામ થઈ કહણ છે. તેમાંય હિંદી કે.મ. માટે વધુ કઠિન છે કારણ કે તે બીજા દેશમાંથી બાવી છે અને હાલુ-મતિમાં છે. જ્યારે આફ્રિકનો સજવા પણ ઘણી છે અને દેશ પણ પોતાનો છે. જો આફ્રિકનો ભાઈ આરાની એકચવૃત્તિને અપનાવવામાં જરા દીક્ર કરે, તો હિંદીઓ વધુ ખીરજ ઠેળવશે તો તેમને જ યજ્ઞો હાલ થશે.

શ્રી. ડેવીડે જે મનના હાથ નીચે હાલરો હિંદી બાળકોનું ઘડતણ સાથ છે એવા ઉચ્ચ કક્ષાના શિક્ષકના મુખેથી આવેા મુખેચ્છાનો સંદેશો સાંભળવ. મળે છે તે એક ઘણીજ આનંદની અને સંતોષની ઘટના છે.

ગોરા પક્ષ કે જે ઇલાયદાપણ ના હિમાયતીઓ છે તેઓ પેતાના બાળકોને ધુવાની ભાવના સીખવી રહ્યા છે. તેમાં જરાય શંકા નથી કે સદુદ્યુના સંચાલનમાં તેઓ હાથો છે. તે તો બાવી જ બતાવ્યે અને અતે તેમની નીતિ પડી બાંગયે. પ્રજા સ.રાન-વાહીઓજ તેનો નાશ કરવામાં સહાયભૂત થશે અને તેમના પેતાના બાળકોને બીજા કે.મ.ના બાળકો તરફ અરસપરસ પ્રિય અને આંદર તથા માનની નજરે તેમજ આદરોને વળગીને રહેવાનું સીખવશે

કુમારી સ્લેશિનનું અવસાન

કુમારી સ્લેશિનથી ઇન્ડિયન ઓપિનિયનના જુના વાંચકો જાણીતા છે. તેમના મરણની તોષ લેવા અમને ઘણું દુઃખ થાય છે. તેમના અવસાનથી આ દેશના બીજા-ગોરાઓએ એક ઉમદા કુબેચ્છક ગીત મુખાવ્યો છે. તેઓ આજીવન ઘડવારી હોવા ઉપરાંત મદદમાં માધીજના આજીવન જાત હતાં. મદદમાં માધીજ ન્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સર્વ પ્રથમ જ્યારે વર્ણભાત કરતા હતા ત્યારે કુમારી સ્લેશિન દાખીરત તરીકે પ્રથમ પરિચયમાં આવ્યા અને તેમની બાપુજી સાથે કામ કરવાની ખમશ બાપુજી માટેની બક્ષિતે કારણે તેમને ઉચેટ બાપુજીની કુખી તરીકેનું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું હતું. બાપુજીએ તેમને સુખી-સારી મતી-મિતું બદલ મનુ નામ આપ્યું હતું બાપુજી

ના ખાનગી મંત્રી તરીકે બાપુજી અત્રે રહ્યા ત્યાં સુધી તેમણે તન મનથી સેવા આપી હતી. આગમ્યવા બાપુજી તેમના વિષે લખે છે. "મારી પસી તે આરી કારે તેની ઉત્તર સત્તર વર્ષની હતી. તેની કેટલીક વિચિત્રતા થી. કેલનેક અને હું કારતા તે કંઈ નોકરી કરવા ન્દોની આવી તેને તો અનુભવો મેળવવા હતા. તેના હાડમાં કપાલ રંગદેવ નહેતો જ. તેને કે.મ.ની પરવા પણ ન હતી મને તેનું અપમાન કરતાં ન હો, અને પેતાના અનર્થો જેને વિષે જે વિચાર આવે તે હૃદયનાં સંક્રાંચ ન રાખે. આ સ્વભાવથી તે કેટલીક વાર મને મુશ્કેલીમાં મુકતી, પણ તેનો નિખાલસ સ્વભાવ બધા મુશ્કેલીઓ દુર કરતો. તેનું અંગેચ્છ યાન મેં હૃદયમાં મારા કરતાં હૃદય (અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૨૬૪)

ગુજરાતી હિંદુ મહિલા મંડળ

ધારી દિવસના રીંચ મહોત્સવના કાર્યક્રમનો રૂંક હોવાથી

ઉપરોક્ત ગંડાને ૨૫ વર્ષ પૂરાં થતાં
 હોવાથી રીપ અફોલ્ડરના કાર્મ
 કમની રાખાત બાદ ૧ હોલમાં લા.
 ૬-૭-૫૬ બપોરે બે વાગ્યાથી થય
 હોય આ કાર્યક્રમ ફક્ત બાળોઝાં આદિ
 યોજનામાં અર્જો દત્તે. કાર્યક્રમના
 નાટિકા રૂપ મરખા વગેરેનાં મનો-
 રંજક કાર્યક્રમ યોજાયો દત્તે. જલેર
 કાર્ત્ત આનંદ ચાલ છે કે હોલ બાળોઝાં
 થી બરચક હોવા છતાં જરૂર મરખા
 કે અચાંતિ જણાઈ નથી. દરબનનાં
 બાળકોને જાણ મરખાક ધો છે.
 જાણનાક અનિવાર સરારે હા થી
 ૧૨ : ૩૫ રંગીની દરિદ્રા યોજ-
 નામાં આવી હતી અ બાતલી દરિ
 હા ૩૫ મરખા પ્રમખ જોવાનું હોવા
 છતાં સમય ૨૦ મરખાએ બામ
 સીકા દત્તે અને જાણ રંગીની
 િયાં કં મરખા પ્રમખ મરખા હતી
 થી રતનજીવ ક સે.ની, થી રંગીન
 પાણી, પ્રામલી વાસંતીમદેન અમીન
 વિરૂપ તરીકે હતા અને મરખાએ
 મરે નીચેની બેનેને પ્રમખ કદાએ
 રમાત આપું હતું રંગીની રિખામમાં
 થી જાણીમદેન રંગ પ્ર તથા તેમના
 સતીયાદ દંભામદેન રંગાદ, રંગ-
 રિખામમાં થી રંગા જરેન તથા જા
 બોન આપું. તથા આક રિખામમાં
 થી નમંદાજીવન તથા જાણીમદેન
 રંગાદેન.

રંગોળીમાં બીજ નંબરે શ્રી કમળા
બહેન અહેતા તથા ચંદ્રકાન્તબહેન ગોઠી
અને ચેન્દ્ર રિત્તગમાં બીજ નંબરે
સુશીલાબહેન પરેશ તથા મુખાબહેન
બીખાભાઈ આપ્યા હતા. સતીવારે
બપોરે તથા વાગે રો'મ મહોલસવને
ઉત્સાહન વિધિ થી આવન અધિકાર
ના સુખ હતે કરવામાં આવ્યે હતો
તે પ્રસંગે સંજ્ઞાના પ્રમુખશ્રી દિવાળી
બહેન હાલે, શ્રી ગોવત્તમાબહેન કપડા
મંદી બનાવેલ હાલકાક દારે (સાન્તા
બહેન ચોદલે બનાવેલ) અર્પણ કર્યો
હો તથા બાઈઓના સદબર આટ
પકકર કર્યો હતો શ્રી ગોવત્તમાબહે
પણ પ્રસંગેચિત ગ્રેરહાંથી પ્રવચન
કર્યું હતું તે પ્રસંગથી જોનામાં
જદિ કરનાર સદૃશકથો તથા સમાચી
ઓમાં શ્રી નિલકાન્તદાસ, શ્રી પી. આર.
પાપર, એસ. આર. પાપર, જો'બમ
શ્રી શ્રી પી. એસ. જોડી, ઉપિપાશકર
જોનાકાક, બીખાભાઈ મારતર હાલર
હતા. શ્રી સત્યદેવ, શ્રી એમ. બી.
નામક, શ્રી સુશીલાબેન ગા.પી, કુમારી
મુકામી તથા શ્રીસંકે મુકામી વગેરે હાલવી
આપી અને પ્રસંગેચિત બે સંજ્ઞો
પણ જોરપા હતા. આ ઉપરાંત
મુરોપીયન બાઈ બહેનોમાં શ્રી કેન્દ્ર

તથા પારકે હાજરી આપી હતી.
ગુજરાતી માળાની બાબાઓએ પણ
અસંખ્યાતિ કાર્યક્રમ રચ્ય ક્ષેત્રે હતો.
નિષ્કામિક અથ તરફથી રંગેણીની દરિ
હાઇનું પરિણામ નહા રે પાઠશાળા
આગળ તથા રંગેણીનું અદર્શન પ્રુક્ત
શુભાં અને આ પ્રુપાપદેન દેશાંબે
આભાર દર્શન ક્ષેત્રે બાદ—તો રંગેણી
નું અદર્શન બેંકે છુટા પડ્યા.

રવિવાર તા. ૯-૭-૫૬ રાત્રે ૭
વાગે આરત હોઝારા બહેનોના આસ
રીખ મહોત્સવનો કાર્યક્રમ યોગ્યમે
હતો.

તેમાં ખાસ તો ગીતાપાઠની હરિશ્ચંદ્ર
 યોજનામાં આવી હતી આ જાતની
 હરિશ્ચંદ્ર પ્રથમ વાર જ યોજાઈ હતી
 વળી મોટી સમરની જાહેરોએ પણ
 પ્રથમ વાર જ રોજ થઈ જાહેર હરિ-
 શ્ચંદ્રમાં ખાસ લેવાની કિંમત ભલામી
 હતી. તેમાં નિયુક્ત તરીકે- શ્રીમતી
 ચંપાબેન શુક્લ, શ્રી જોગદમશ્રી તમ
 શ્રી નરિનચંદ્ર દેસાઈ હતા તેમજ
 ગીતાપાઠમાં પ્રથમ આવનાર શ્રી
 કમળાજીવેન આવી તમાર તારૂતાપાઠને
 ચંપી, હસમુખ મોરી દેસાઈ, ધન

સરખી રેસાઈ—ગીત નંબરે ઓ ભપકા
ગહેન રેસાઈ તમા જાણ નંબરે ભપકા
પરેલ કીતીયું થયાં દત્તા, તપાવવા
સંગીત પુરણી, લગણી, ફેરવેલ જે
રમતો ફેરવેલ નાની મોટી બહેનોએ
અળા નિહોંલ આનંદ જાણે દત્તા
ગુસ્સાતી સાળાની બહેનોએ થયું
સંગીત સ્મિતમ ગીત વગેરે કાવ્ય
રજા કરી સખાઈ અને રંગત કપડું
કંટુ.

સોમવરે રાત્રે સાત- વાગે જારત
જોઈમાં ડરખનદ નરનારીઓ સુંઝે
વસોઈમાં ને સારી સંખ્યામાં હાજરી
આવી હતી તે પ્રસંગે “ખાનદાની”
તથા “જાલ” ને કહેશે તહિ” વામ
ની સહિષા અંડળની મહેનોએ સરસ
નાટિકાએ રજુ કરી હતી તથા સાળા
ની શિક્ષકાઓએ અપાઝ મહેનત કરી
ખાળીધાએને મર્યા દાવ અભિનય-
‘વગેરે શીખરી રજુ કર્યાં હતાં. છંદર-
વક્ત્ર વખતે અહિંમાં અંડળનો મંત્રો
ઓમતી પ્રુખાએવ દેરાઈ તરફથી
અજરાતી સાંપાની બાંગિકાએને દ્રોષી
અપંજી કરવામાં આવી હતી. તથા
તે પ્રસંગે અંડળના બન્ને ડાયાવક્ત્ર

ના શુભ દરેતે મંડળના રાષ્ટ્ર મહોત્સવ પ્રસંગે યોજાયેલ હરિદાહમાં ભિત્તીકુંથેયેશ બહેનેને તથા જે જે બહેનેએ મંડળતા કાપમાં બાજ લીધેા હતો તે સર્વને બંધનમની વહેંચણી થઇ, હતી શોચાવાની આ રાત્રે આપણા મામા, બોદનમશાહ મજી એ પોતાની રવાના-વિષ રમુજ અને વાચાળતાથી સમાજ

ଅନୁସନ୍ଧାନ ୫୧୧

જાતો બનાવીને જમો
આરહની દાળની ચરણી

સો પ્રથમ નવટાકે આડેની દાળ
લેલ તેને મહેલીમાં સેડા. તેને
રંચ ગુલાબી જોવે સખ્ત ખાન ખાને
તેમાંથી જાસ ખાવવા દાને કોટલે
તેને સમડી પરથી કિતારી, તેમાં
કાષામીર, ગરબેળ કુડીનાના પાંદડા,
લીમાં ધરનાં, છંદાં, મીઠું, ચેડું
આદિ વગેરે મધાચુસદ નાખે. તેને
ખરખરે વારી નાખે.

આમલી નાખતી હોય તો આમલી
ને ૧૫ મીનિટ પહેલાં પાણીમાં
પકાવળી તેને રંગેરથી નાચોતી તેનો
પાણી કઠ ઠંડી ખાતી ખનાવો,
અને તે સોદી અઢતની દાળ સાથે
મેળવો.

દહી નાખવું દેવ તો દહીને
 સરસી જેવું જનાડિને બાફેલી અડદ
 ની દાળ સાથે મેળવવું.

મીઠું અને ડાહરાનું છીંચ
મેળવી ફરીથી વાટવું. પછી
તેમાં દશાળિય, પ્રમાણે આમલીનો
ખટો, દહીં અથવા બીજાનો રસ
મેળવી તેમાં ચૂકું મરચું પ્રમાણસર
નાખી રાંધતો વધાર કરવો. ।

જો આપણીને ખરી નાખે
 દોષ તો સોશી અડતી દાળમાં
 ખાઈ અમરા ત્રોળ અમાણસર
 નાખવાં, તેથી અટકીમાં જોર
 રજાદ અવરશે.

पश्चिमोत्तर समुद्रसिद्धि वाद

—'ପାଠକ ଶ୍ରୀମତୀ'ମାତୁଳି.

★
 . બેસાને નળી જાડમીચ્યા નીચેના
 સરનામે મોકલવ્યા વિનંતી છે.

*'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.*

મોને પેટ પકડીને દસાંખ્યા હતા. બધા
ના સહકારથી આખો ચેં કાનકેમ
પુણજ સારી રીતે ઉઠી ગયો. પશુ
ધાધી કરતાં થાકું મેકું મધું કંઈ.
હતાં હોવામાં મોટાં નાનાં સર્વે એ
પુણજ ચાલિ જાળવી હતી. સૌમતી
પુષ્પાળદેવે દેસાઈએ સળોગી આજા, ૨
દયાનંદ મુનશીમાં કહ્યું અને મીમતી
મંપાળદેવે જુઠાંએ અંમેજીમાં આજાર
દયાનંદ કહ્યું સારખાદ નાની પાળાકા
ઓનાં વિષયગીતથી સજા કદખરત
કરનામાં આવી હતી.

વડા પ્રધાન શ્રી નેહરુને એનાયત કરેલ "હિંદુ અધિકારની સ્વતંત્રતા"નો ઇલકાખ. ગીલ્ડહોલ્ડની રંગીન ઉલ્લખણી

હિંદુના વડા પ્રધાન પંડિત જવાહરલાલ નેહરુને જાને ન્યુઝીલેન્ડના વડા પ્રધાન સીડની બેલોન્ડે દેલેન્ડને "હિંદુ અધિકારની સ્વતંત્રતા"નો ઇલકાખ તથા અલગીયે એનાયત કરવામાં આવ્યો. આ સમારંભ ગીલ્ડહોલ્ડમાં પ્રતિષ્ઠિત આયુરોની કાનરીમાં યોજાયો હતો.

પંડિત જવાહરલાલ નેહરુ સ્વામત ગીલ્ડહોલ્ડના હરજાનમાં સીડી સેન્ડઝ કમીટીના પ્રમુખ તરફથી કરવામાં આવ્યું હતું આપારણ્ય કરસાદની અરમરને ન મળતાં પંડિત નેહરુએ બહાર રહતા પર નિહાળતી ઉભેલી મેડની તરફ દાખ કરકાઓ. અને તેઓના સ્વામતને વધાવ્યું હતું.

રાજ કારમારી સર હરવીન ગેને બન્ને વડા પ્રધાનેનું સ્વામત કરતાં કહ્યું "હિંદુ અધિકારની મુનિસિપાલિટી ખાસ મોરબરી સામયીથી આવાં એતિકાસિઝ બીલ્ડહોલ્ડના સમારંભમાં બન્ને વડા પ્રધાનેનું સ્વામત કરી ચેતાને મહામુલો કિંમતી હરકાખ "અધિકારની આગ્રહી" કામનવેલ્થના આ એ મહાન નેતાઓને એનાયત કરે છે.

લેડ' ગેવરને ઉદેશીને હવેનાં તેમણે બન્ને વડા પ્રધાનેને તેમની જમતમાર દેલ વિરેલની 'વચ્ચેની કલ્યાણના વડા તથા યુલેલ્ડાની મુલોગી સિલિ મટે અંજળી આપી હતી અંતમાં કહે હતું કે "જેમ આપણે બધા માનીએ છીએ કે સત્તાને અંતે તે અસલ પર જમજ છે તેમ અમારી સતત પ્રાર્થના છે કે વિષ-બેધુલ્લમા માનવારા કામનવેલ્થના આ નેતાઓને પ્રભુ આ મહાન સંમદને એને અપણેને અતીત ધ્યેય તરફ દેરે અને અમુક પ્રેરણ આપે અને જેથી કુનીમમાં સદા શાંતી અને સમૃદ્ધિનું સામંભ રહે!

પંડિત નેહરુએ સ્વામતના પ્રવચનને ઉલ્લેખ આપતાં કહ્યું હતું કે જે આયુરો આ ચેતાના દેલ, જમત અને સારીથી માનવજાતની સેવા કરી છે તેવા અમદાધારણ્ય પ્રવેશનું તમે આ હરકાખ આપી બહુ માન જુલકાજમાં કરતા આભાર છે. અને તેવા મહાનુભાવોની હરિજામાં અને સ્વામત આપ્યું છે તે બેધ અને આનંદ તથા મોરવ ઉત્તમ દાખ છે.

બને બાન છે કે તમે જે માન મારા પર લાવ્યું છે તે એક અંત અંજલિ છે પણ અને આતરી છે કે લખાવે મારા પર આ હરકાખ એનાયત કરવા માં હિંદુના વડા પ્રધાન પર આ એક તમારી દિલ અને તેની પ્રભા મારેની

લામણી અને માનનું પ્રતિક છે. તમા બન્ને દેશની વચ્ચેના દા.વના સ્વતંત્ર આરા સમયોની સુખ વાદારાન છે.

પ્રિવિલી મટે ઉપધોગી લેટી કેની (અંગ્રાજી મીકાઈ)

પહેલાં એક શેર દુધ લઈ તેને મરમ કરવા મકનું. બપોરે તે દુધ ઉકળે ત્યારે તેમાં એક ટીપ્પુ નીચેથી કાઢીને નાખવું. પછી તેને નીચે ઉતારી કપડેથી ગળા લેવું. કપડા ઉપર ને દુધને દુધા રગી તેને ઉપયોગ કરવો. (નીચે રહેલ દુધ માંથી નીકળેલ પાણી કમળાના રાગીને પાનથી કાપવું. ૨૬ છે). લમજમ તે રહેલ દુધ ના રોર દેલ તે તેમાં નવટાક મેદો તથા નવટાક માવાને ગુડો મેળવે. તેમાં એક ચમચો લેડો પાણીર પણ નાખી સેવો. પછી બરાબર મેળવી લેવું. કણક જેવું મધુ તે રાખવું.

બીજો નવટાક જેટલો માવો લઈ, જુડો કરી, તેમાં ક-કાત બદમની પાતળી કાતરી તથા એક ચમચો એલ્ડીને ગુડો તથા એક ચમચો વટેલ આંક મેલવે. આંક મેળવ્યા પડેલાં માવાને જરૂરીમાં રોશ લેવે; ને નીચે ઉતારી પછી આંક મેળવી ગિલાનુ નેવાર કરવું.

પછી પેલી દુધની કમજમથી નાનો છુલો કરી જરૂર, થીરાળો દાખ કરી, ધાખી, તેમાં માવાનું પુરણ મોટું મુડી દળવે દાખે મેળવે અને તે નમતાવા મેળવે કરવા. પછી તે મેળવેલો થીમ, તણે સેવા. ભાગી ન બપ તેમ સાવચેતી રાખવી. પછી એક શેર આંદની આસણી (પુરવા જેવી) દોલ-મે લારી નીચે ઉતારી તેમાં પેલો મેળો નાખી મુકવા. લમજમ માં કણક પછી માવાના ઉપયોગ માં લેવા. આ મીકાઈ લમજમ મુસાળાનું જેવી દેલ છે. રંમ પણ લમજમ તેવા વર દાખ છે.

સૌ. શાસ્ત્રાચેન આંકડ

લેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban

શ્રી જવાહરલાલ નેહરુ આમળ જતાં કહેવા લાગ્યા "ભારત એ એક મહાન પ્રાવસતાક રાજ્ય બન્યું છે. કદાચ મોટામાં મોટી પ્રવસતાક સત્તા આખા જમતમારમાં મળ્યા. તેણે ચેતાને મટે આગ્રહ જમતાને લાપકજ રાજ્ય બંધારણ મકનું છે. તેમજ પાલોમેન્ટ પણ સ્વતંત્ર જવાબદાર એકોગ્યુટીવઝ કે જે જમત મુકલ સુલધી અને સધાદી અગ્રોમો પર મંડાયેલ છે.

શ્રી નેહરુ વધુ ઉમેરતાં કહે છે "આપણી પેલી આજની બળબળાટ અનુભવી રહેલ છે. આપણે એવા સંકેતિ કાળમાં આવી સુખા છીએ કે જ્યાં મોટાં મોટાં બળો અને પરિબળો-સામંજસ સારીક અને મોટામાં મોટા જે આજ જુદી જાણતા પણ ન હતા તે મોટા પાયા પરવા વિનાચના સાધને અમુક યુગના ઉમરે લેલા છે. આપણે તેના સારે રસે ઉપયોગ કરી તેના વિનાચના સાધ્ય તરીકેના જીવનને અંત લાવવો જોઈએ.

દેશમાં શુભ સાધનેથી જ શુભ ધ્યેયને પડેલી રાકાય. આ મહાન બળોને ઉપયોગ મળવજાતના કમજમ મટે તેમજ માનવજાતના શુરા તથા ખતરના કાંઈક મટે પણ મધ સો છે. હવે સહનશીલતા અને બસાધીજ આપણે અમુક યુગની

શુરાધ્યો પર જીત મેળવીશું. ૨૩૦૦ વર્ષ પડેના ચક્રવર્તી ભારત સમ્રાટ અશોકનો શીલાલેખ કહે છે "શ્રીલકા ધર્મના માયુસેને પડતું માન અપાવણ્ય જોઈએ. આ પ્રમાણે વર્તતાં જરૂર ચેતાના ધર્મની ઉત્તતિ કરી બીજાના ધર્મની સેવા કરી શકાય છે. આથી વિરોધી માર્ગે જતાં માયુસ ચેતાના ધર્મને તેમજ સામાના ધર્મને પણ હાનિ પડેલાં છે. અંતમાં પં. નેહરુએ કહ્યું "એક" ગેવર-આ આદર્શને મહા તથા સહનવનાથી જળગરિને તમરી રબલ તથા અમરી પ્રભા ચેતાના જીવનને રંગાવણ કરે."

ગાણો છે ?

કાન્સે ૧૯૨૬ માં બની રોરો પાકવાની સીધી પરેલી રોષ કરી હતી. ૧૯૭૩ માં રોષ રાહદરની રોષ મધ છે.

૧૯૭૬ માં અમેરીકાએ રેલીન રોષો હતો.

૧૯૭૩ માં અમેરીકાએ વિમાનની રોષ કરી હતી.

૧૯૬૩ માં બીને હાપવાન બીમાની રોષ કરી હતી.

૧૨૦૦માં કો.કા વર્ગની રોષ મધ છે. મિઠે રોષ કરી લખાણમાં વિરામ ચિ-દો મુકવા માંડ્યા હતાં.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhalsons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. 1.	Qty Toorhall	per lb.	1/2 Grade Long Tea	per lb.
Port	Chana chail	114.	Sevenahat Soyari	4/3
	Chana flour	1/	S. D. Nuts No 2.	7/
	Urad Flour	1/2	Jeera	2/6
	Urad Dhal	1/3	Vanar (Sungoli)	2/
	Moong Dhal	1/1	Munari Seeds	2/
	Whole Moong	6/5	Meth. Seeds	1/3
	Whole Urad	6/5	Whole Dhana	1/3
	Special Peasbhal	10d.	Jaggery (Gori)	1/3
	Ordinary Peasbhal	7d.	Pure Chai Powder	1/3
	Egyptian Rice	10d.	Pure Haldi Powder	3/
	Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	2/
	Masoor Dhal Red	1/		
	Tamarind (Am)	3/3		

47,6 per bag of 75
All orders to accompany cash

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

માટી અને આરોગ્ય

(વિષ વિજ્ઞાનપાથી કુકારીને)

લેખક : ડૉ. રાણીલાલ ભા. અમીન

[સરતામાં સરતી માટીના અદિ અમહારિક પ્રયોગો આલેખવામાં આવ્યા છે સરતી અને અસરકારક આપણી દેશ દીકડ પડતી છાત્રી ત્રિલાયતી ખર્ચા પડતી તરફ વલણ લઈ રહેલાં જનસામાજ્ય પર આ લેખ અનનિષ થઈ પડે તેવો છે.—ત.વી.]

આ પછી મહર્ષિઓએ જણાવ્યું છે કે, આ જમતમાં અર્જન કાઢી કાઢી છે. તેમાંના કેટલાકને આપણે રેતિશાપથી ભેજ સુકીએ છીએ તેમાં રહેલ ક્ષત અવસ્થા પાણીની ઉત્પત્તિ પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ એ પંચ તત્ત્વો વડે થયેલી છે. આ તત્ત્વોને પંચ મહાભૂતો પણ કહેવામાં આવે છે.

આપણું શરીર પણ પંચ મહા ભૂતોની એક માપ છે. આમાં સુધી આ પંચ મહાભૂતો ચોખ્ખી રીતિ અને પ્રમાણમાં આ શરીરમાં વ્યાપી રહેલા હોય છે ત્યાં સુધી જ આરોગ્યતા જળવાઈ રહે છે. તેમાંનું એક પચ તત્ત્વ એણું. વધારે કે ત્રિફળ ચર્તા રોગો ઉત્પન્ન થાય છે. અને તેને પાણું ચોખ્ખી રીતિમાં સુકવાથી રોગો જતા રહે છે. આ પંચ મહાભૂતોને ઉપયોગ કરી રાગ નિવારણ કરવાની પદ્ધતિ એજ સર્વત્રિય છે.

આ પંચ મહાભૂતોને સમજાવવામાં આવે તો આપણી પ્રમુખ વિશ્વ કોષ પચ જાતનું રહે જરૂર થઈ શકે નથી. રહે એ અકસ્માત નથી પરંતુ આપણી પ્રવૃત્તિ અને આપણા તે પ્રમાણના કાર્યો આકાશીય આવેશ રજા છે. છતાં ચો પંચ મહાભૂતોને સમજાવવા અને વિશેષ પુરું ઉપયોગ કરવામાં આવે તો નકામાં પેસા ખર્ચ નહિ દેવકા પડે, કાચા, વિવિધકા, માંસ-મહિરા કે લેડીની ભવાવરો વાળા વિજાતિય દ્રવ્યો પ્રવાહી ક્ર-નેકસરો દ્વારા શરીરમાં ભરી એકાદ રાગને દુર કરી ખીજ અનેક રોગો આવતા અટકાવી શકાય. કેવો સરેસો, સરળ અને સરતો રહેતો છે ?

રોગોને દૂર કરવા માટે પંચ મહા ભૂતોના યોગ ઉપયોગની અને પ્રમાણ ની જરૂર પડે છે તેમ છતાં આ પૃથ્વી ઉપર અવેશા છત્ર-જાતિ-પક્ષી-માણી પૃથ્વી તત્ત્વથી ઉત્પન્ન થયેલ હોય આપણા શરીરમાં પણ માટીનો ખામ વિશેષ પ્રમાણમાં છે. જેથી થઈ શકે છે. રોગોની ઉત્પત્તિ પૃથ્વી તત્ત્વમાં ફેરફાર થવાથી જ થાય છે. તેનું નિવારણ પણ તેના ઉપયોગથીજ થાય છે. આજે આપણે બિ.કે. લઈએ છીએ તે પણ નથી સારકીન પૃથ્વી તત્ત્વ વાળો છે. તેમાં કે જળી આપણે એવા બિરાહોને લગીન કે રોગોને પાળન આપ તત્ત્વોને પણ વિદાય કરી

એ છીએ. એટલું જ નહિ પણ પૃથ્વી તત્ત્વના તેજનો સર્વનાશ કરીએ છીએ. લોખે અગવાન થયો સ્થાનર છે. તેમજ આ તત્ત્વોને પુરક કરવા કેર કેર માટી ની વ્યવસ્થા રાખેલ હોય છતાં આપણે આકાશી માફક આભસ અને પ્રાણને ભરી દેતા કુદરતના બળોને છોડી દઈ ચેલન્ટ દવાઓ અને ડાહડેશ પાછળ

પડી જાન, મન, ધન અને જીવન ચકિત ની ભરમાલી કરી રહ્યા છીએ તેમજ દેશની અનેક વિધ સમૃદ્ધિને પણ પર-દેશમાં વિદાય કરી રહ્યા છીએ.

આ જ્યારે આપણે આરતીઓ પર દેશી પદ્ધતિઓ પાછળ સાચાં છીએ ત્યારે યુરોપ, અમેરીકા વગેરે દેશોમાં પંચ મહાભૂતોનું યાચુ લેવાઈ રહ્યું છે તેમજ “એનોપથી” એ માણસ ને વાચાવવાના જાન કરતાં માણસને મારી નાખવાનું અજ્ઞાન છે તેમ જાર પુર્વક જણાવી નેચરોપેથી, હાઈડ્રોપેથી, જોરશોપેથી, સનખાથ વગેરે પદ્ધતિઓ નો જોરશોરથી પ્રચાર અને રચીકાર કરી રહ્યા છે.

આટલો વિવેચન પછી માટીનો આરોગ્ય જળાવવા અને રાગ નિવારણ માં કો ઉપયોગ છે તે આપણે વિચારી યું.

કુમારી રહેશિનનું અવસાન

(રંદામાં પાનાનું અનુસંધાન)

પ્રકારનું આનું હતું તેથી, ને તેની વધારી ઉપર પુરું વિષામ દેવાથી તેણે ટાળપ કરેલા થઈ કાચામાં દૂં કરી તપાસ્યા વિના સહી કરેલો.

“તેની ત્યાગ વૃત્તિનો પાર નહોતો તેણે મારી પાસેથી થઈ કાળ કાળી તો જરૂર માણે છે પાછું જ લીધા ને ઉવડ કાળી રહથી વધારે લેવાની

ચોખ્ખીતાજ પાડી. હું જો વધારે લેવાનું હતું તે અને ધમકાવી કહેતી.” હું કંઈ પમાર લેતા નથી રહી. અને તો તમારી સાથે આ કામ કરનું મને છે ને તમ.રા આદર્શી અને મને છે તેથી રહી છું.”

“તેની ત્યાગ વૃત્તિ જેવી તીવ્ર હતી તેવીજ તેની કોમલ હતી સ્પષ્ટિકરમણી

જેટલી પવિત્રતાવાળી અને સુચીને શોભે તેવી વીરતાવાળી બાઈઓને મળવાનું સદ્બાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયું છે. તેમાંની એક આ બાળાને હું મારું છું. આજે તો તે માટી પ્રોઠ કુમારિકા છે. મારા અનુભવોમાનો આ બાળાનો અનુભવ મારે સાથ ક’મેશાં અમુલ્ય રમરણ રહેશે.”

“તેણે કામ કરવામાં નથી રાતનો કે નથી દિવસનો તોર જાણ્યો, તે અધરાત મધરાત એકલી ગમે ત્યાં જવાનું હોય તેણે માફી જાણ, ને હું જો કોઈને તેની સાથે જોડાવાનું થય તો તે મારી સાથે રાત્રી આંખ કરે. કનરો દાડી વાળા હોઈએ પણ તેને મનની નજરે જોતા અને તેનું વચન સીધતા. જ્યારે જ્યારે જ્યાં જોઈમાં કંતા જવાપદાર પુરુષ આવે કોઈ બદાર કને, ત્યારે તે એકલી આખી લડતને સંભાળી રહી હતી. સાંધેને. કિસાળ તેના હાથમાં, બધો પત્રવ્યવહાર તેના હાથમાં ને ‘હાનિયન એપીનિયન’ પણ તેના હાથમાં, એવી સ્થિતિ હતી પણ તેને થાક નહોતો લાગ્યો.

“મિત્ર રહેશિન વિષે લખનાં હું થાકુ તેમ નથી પણ ગોપ્યતેનું પ્રમાણ પત્ર દર્શાવે હું આ પૂરું કરીશ. ગોપ્યતેને મારા બધા સાથીઓનો પરિચય કયો હતો તેમને બધામાં ચારિત્ર્યના આંક સંક્રાનો શોખ હતો. બધા હોઈ અને (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૨૬૭)

એમ. કે. માપી કુમારી કોષ. રહેશિન એમ. કે. કાશનપાડ

અમારી માણુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ પંદરમું

(અંતઃકથા માણુ)

માધવીના મનમાં સ્પષ્ટ-અસ્પષ્ટ વિચારો આપ્યા હતા : 'કમલેશ નથી, પણ શી રીતે એ હે.પી...આ સરોવરનું દે તેને વર્ણન લખીશ...અમારે હું એકલી હોડીમાં એસીને બહોં વિકાર કરીશ તારે કમલેશ જણુ રૂપે નહિ હે.પ, પરંતુ સ્વપ્ન રૂપે તેને આવતો મેણુ અટકા શકે એમ છે...અને વટે મનમાં નહીં થયું હતું કે એના મનની વ્યથા-ભરી રિયલિટી દિલે એ તો મુબ્બ કરતાં અહોનું વાતાવરણ થલું સારું છે.'

કુમાર એ વખતે તો માધવીનો છતર સાંભળી ચૂપ રહ્યો, પરંતુ તેઓ બંધુકમાં પહેલેમાં અને આરે બાજુ ફરી બધું જોવા લાગ્યા તારે એકાંત શોધી એણે પૂછ્યું :

'માધવી! તારા મનની રિયલિટી હું સમજી શક્યો નહિ.'

માધવી હસી અધબત, ફિનિમ. પછી બોલી : 'સમજવા એવું કંઈ હતું જ નહિ.'

'એમ તો નહિ કહી શકાય' કુમાર બોલ્યો : 'નેની સરોવરને જોતાં તું પ્રસન્નતાથી પામક બની ગઈ હતી. આવાનક જાણે કંઈક જોયું ને આનંદ ના સ્વેચ્છ દિખર ઉપરથી શોકની છોડા બીજામાં અબડી પડી!'

'અહારે ક્યાં છું?' માધવી હસતી જ રહી.

'એ સમજાવું નથી તેથી જ પૂછું છું.'

'હવું ને કે સમજવા એવું કંઈ છે જ નહિ. હવે-શોડાનાં મેળાથી હું પર બની ગઈ છું, અથવા કહો કે બની જવા માણું છું.'

કુમારનું આશ્ચર્ય આ જવાબોથી વધી પડ્યું. એણે આનંદપૂર્વક એના મહેરા ઉપર દિલ દેરવી તે તેણે ધારી લીધું કે કોઈ કાણુ કુ.બ માધવીનાં દેખાનાં પડ્યું છે.

કુમાર એ ખબી ધમ્મીવાર સુધી અંબીર-રહ્યો. સીતે નવાજ ઉપર એ એવી એ અંબીરતા હતી. માધવીને એમ થયું ત્યારે કે છેલ્લા સપ્તો ઉચ્ચાર-મામાં એ બ્રુહ કરી બેઠી છે, પરંતુ એનું સ્વપ્ન હેયું વધુ સમય કુચિમતા તાપી શક્યું નહિ એટલે એ નિરપાય હતી. એણે પછુ કુમારને આનંદમાં આવવાના ચોક્કસ પ્રયત્ન કર્યો, પરંતુ તેમાં સફળતા મળી નહિ.

કુમારે બહાર જવાની તૈયારી કરી દરિયલજ સામે જોડને પૂછ્યું : 'જમવા ની વ્યવસ્થા કરી આણું.'

દરિયલજ તરત બોલ્યા : 'આપણને કોરેજનું નહિ રહે, અહીં રસોણ ઘરો આરે જ જમીશું.' માધવી સામે જોઈ એમણે ઉચ્ચાર્યું : 'તારે શું કરવું છે? તમારે જાનને કોરેજમાં જડું હે.પ તો જાણે.'

'ના, ના, હું તો મેર જ જમીશ.' માધવી બોલી.

કુમારે કહ્યું : 'હું પણ મેર જ જમીશ, પણ જરા બહાર જઈ આણું.'

'સ્નાન વગેરે પતાવડું નથી.' મધુભાઈ બોલ્યા.

'આણું હું હમણાં.' એટલું બોલતા કુમાર ચાલી ગયો. જતાં જતાં એણે માધવી સામે જોયું. ત્યાં કંઈક ચીંતા ના આવે તેણે નિરખ્યા.

કુમાર દુર ક્યાંક ગયો જ નહિ. બનવાના પાનમાં કરવા લાગ્યો. એ રમણ અર્ચત સુંદર હતું. નેનિસરોવરનું પૂર્ણ રસન આવી થઈ શક્યું હતું. દુર બળદ દેખાતી હતી, પાસે વિશાળ મેદાન હતું સામે રહેલો આગ્રહાદિત કંઈક હતો. કુમાર એ બધું જોતો હતો અને તેની મન ઉપર સારી અસર પડતી હતી, પરંતુ માધવી ના વર્તનમાં થયેલું પરિવર્તન અને એણે ઉચ્ચારેલાં ઉણા સંબંધોનાં મર્મ અને સમજાતાં નહોતાં.

કુમારે હવેને એક બાજુ મથા છુલિયું તરણ ચોધું. વિચારવા લાગ્યો, માધવી ક્યારે આનંદમાં હતી અને ક્યારે એ શોકમાં કુચીટ કરી ક્યારે એ સ્વપ્ન બની ગઈ કે છુલિએ બની બાજુ રહીં માયો, પણ કંઈ સ્પષ્ટ પડી નહિ. છુલિ થકવા આવી હાં એક વિચાર ગળાયો : 'કોઈવાર અહારણુ પણ હવેનો પ્રકાશ ને શોક ની છાપા ચિતમાં નથી વ્યાપી જતાં' પછી તો એનું મન એ બાજુ વળ્યું : 'એ કોઈ ઉડી લામણી એણે અનુભવી હે.પ તો પાંચ-દસ મીનીટમાં પ્રસન્ન કેમ બની જાય?' કુમાર સહેજ હસી પડ્યો. મનોમન બોલ્યો : 'મારી પેલાની લામણી જ સ્વપ્નમાંથી વહિ રમતી હે.પ એમ લાગે છે?'

એ પછી માધવીનું હેમ્સ વર્તન મન સામે આણું. એણે જાણું, માધવી એને શણ કરવા મથતી હતી, એને અંબીર જોઈ કુ.બી મની હતી, એ

બહાર આવ્યો તારે તેની આખમાં ચીંતા ઉપસી આવી હતી! કુમાર બુદ્ધિનો પ્રદેશ હોડી હવેની સરહદમાં પ્રવરવા લાગ્યો, ચિતમાં જાણે સંતોષ વ્યાપ્યો. એણે તારે બાજુ નબર દેરવી હાં જમવાનાં ઉપરનાં માળની ખારીમાં માધવી હતી હે.પ એમ લાગ્યું. એણે જોયું તો માધવીની નબર એના તરફ હતી. કુમારનું હેયું ઉલ્લા આણું. એણે આનંદથી હાથ હમો કરી હલાવ્યો. માધવીએ તે રીતે જ એનો જવાબ આપ્યો. કુમાર ઝડપથી બંધવા તરફ ચાલ્યો ને જો મેચાર કમને માધવીની સામે જોવા લાગ્યો.

- કુમારને ચે.હીવારમાં જ પાછો આવ્યો જોઈ દરિયલજે પૂછ્યું : 'એટલી ધારમાં ક્યાં જઈ આવ્યો?'

'અહીં પામમાં જ.'

માધવી ઊવળખાનામાં આવી પહોંચી એણે જોયું કે કુમાર ઉણાસથી ઉલળતો હતો. કારણ કે સમજાયું નહિ, પરંતુ કુમારની અંબીરતા દુર થઈ તેથી એ શણ થઈ. સાદાસથી એણે કહ્યું : 'અહીંયાં નેનિતાલનું સંપૂર્ણ દર્શન થઈ શકે છે.'

'એમાં સીધી સુંદર શું છે?' ક્યાંની અરતી ચડી હે.પ એમ કુમારે પૂછ્યું.

'નેની સરોવર જ.'

'અને સરોવરમાં?'

'તરતી હોડીમાં.' માધવીએ જવાબ આપ્યો.

મધુભાઈ હસીને બચ્ચે બોલ્યા : 'હવે પૂછતો નહિ કે હોડીમાં સુંદર શું છે?'

બધાં હસી પડ્યાં. વાતાવરણ હળવું થઈ ગયું. ફો પોતાનાં નિબ કંઈમાં પરાવાયા. માધવીનો કંઈ વહેવા લાગ્યો. કુમારનું હેયું એ બાજુ બે.માણુ રહ્યું.

જોજાનને અંતે આરામ કરી એક સાથે બધા દરવા મારે બહાર નીકળ્યા કુમાર અને માધવી તો ડીક, પણ વડીલો પણ નેનિતાલની શોભા જોઈ પુરા થતાં હતાં માધવીનાં આગ્રહથી શાંતિ સરોવરમાં ને કાપિકાર કપો અને કિનારા ઉપર અદીતહો મૂક્યા. કેશાસુનાની નબર એક મંદિર ઉપર જતાં બધાં હાં પણ જઈ આવ્યાં. આખાં થવા આણું તારે બચવા ઉપર પાછાં આવ્યાં. રાત્રે માધવીનાં બાજુનો કાર્યક્રમ સમજવામાં આવ્યો હતો. માધવી પ્રસન્ન હતી અને કુમારના આનંદનો તો પાર નહોતો કેશાસુના અને દરિયલજ સૂચવતાં બધાં ને માધવી મીરાંનાં બાજુનાં આવ્યા લાગી. ચારેક બાજુનાં પછી એ કંઈક માયી હે.પ એમ લાગ્યું. દરિયલજે સંતોષ વ્યક્ત કરી બાજુનાં બંધ કરવા ની અનુમતિ ઉચ્ચારી, પણ કેશાસુના ના જીવને કંઈ તલિ થઈ નહોતી.

તેણી બોલ્યા : 'માધવી, મને ચાકર રાખો છું' મા.'

માધવી એમની સામે જોઈ રહી. સહજ રીતે અને ધીમા સૂરે એણે મીત ઉપાડ્યું, પરંતુ એક હીટી થઈ પૂરી ન થઈ હાં તો એને કે.લેન્ડા પુરતકાલમ ખંડમાં એ બીત કમલેશ સમજા બાણું હતું તેનું સ્વપ્ન થઈ આવ્યું. અવાજમાં સહેજ કંપ આવી મથો, પરંતુ તે તો પળવારે જ. એ પછી મીતમાં અંતરનાં કાવો રેલાવા લાગ્યા. ચાર બાજુનાં સોનાં દિશ બીનાં બનળ્યાં હતાં, આ બાજુને તેને પરવશ બનાવી દીધા. કુમાર આનિમિષ નબર માધવીની સામે જોઈ રહ્યો હતો. એના બીજાવેલા નેત્રો અંતરનાં કાવો જાણે સર્વિશય વ્યક્ત કરતાં હતાં. બાજુ પૂરું થયું ને માધવીએ આંખ ઉધાડી તારે તેની નબર કુમાર ઉપર પડી. એ પ્રશંસાનાં મુખ બાવો સહે તેને જોતો હતો. માધવીએ એની સામે મીટું હસી દિલિ બીજા બાજુ દેરવી લીધી. દરિયલજ બોલ્યા : 'એમ થાથ છે કે મીરાએ જ દેરીને અવતર લીધો છે?'

એક કુમાર સિવાય કોઈનાં રાત કાંતિમાં પસાર થઈ. કુમાર માધવી ના વિચારોમાંથી છુટી શક્યો નહિ. માધવી તો પચારીમાં પડતાં જ નિદા-ધીન થઈ જઈ હતી. હોડાં બાજુને એને જાણે કમલેશનું મિલન કરાવો આણું હતું. સવારમાં સો વહેવા ઉણા ને કામમાં પરાવાયા. કુમારે કરવા જવાની આગાહી કરી, પણ માધવીએ ઉણાક બતાવ્યો નહિ. કુમાર એકસો બંધારમાં જવા નીકળ્યો ને તે પછી માધવી બંધારની બહાર કંઈક ઉપર બહાર મારવા નીકળ્યા. એનું મન આનંદમાં હતું, તારે બાજુ બે.પેણું સો-દય નીરખતા એની આંખો ઘા.હતી નહોતી. મનમાં વિચાર આવ્યો 'આજે કમલેશને મન લખીશ. ને બન્યું. અનુજાણુ તે બધું જાણીયીય. મન લાયતા એને કાગલો કે માધવી સામે એરોને જ બધી વાત કરી રહી છે?'

એ જમવા ઉપર આવી તારે કુમાર બાજુમાંથી હળકુશની ખરીદી કરીને આવી ગયે. હતો, માધવી તે જોડને પ્રશ થઈ. કુમારને એણે કહ્યું : 'મને મને એવું બાણું જ તમે લાગ્યા છે.' કુમાર શણ થયો. માધવીનાં આનંદથી વિશ્વ એને શું જોઈ હતું?

જોજાન સુધી માધવી અને કુમાર બચ્ચે નેનિતાલ તથા તેની આસપાસ ના પ્રદેશો વિશે વાતો થઈ. કુમારની ક્ષમ્યા આડેક દિવસમાં જ વધુ આગળ જવાની હતી. માધવી પણ તેમાં સંમત હતી, પરંતુ પિતાજી તે સ્વીકારશે જ એવી એને ખાતરી નહોતી.

જમી-પરમારી વડીલો આરામમાં પડ્યાં. તારે કુમારે માધવીને પૂછ્યું :

‘તારો હવે શું કામ કરે?’

માધવીએ કહ્યું: ‘ટપાલ સંખ્યાનો.’
‘ટપાલ? કોને?’ કુમારથી પૂછી
જવાબ, પણ માધવી કંઈ મોઢી નહિ
ઝેટલે એ સુખ રહી ને ગંભીર બની
ત્યાંથી પસી થયો.

જાંઘો ઝેટલો સુંદર હતો તેટલો
જ વિશાળ હતો. આઁ ઝેટલો અને
માર સુંદર વરંડા. ઉપર પણ એ
ઝેટલો ને નાનકડી અટારી. આસપાસ
સરસ જામ બનાવ્યો હતો. નેની
સરેવર ત્યાંથી ઝેટલું સુંદર લાગતું કે
નજીક જાએ જોવાની ઉમ્મણ રહે
નહિ કુમાર ને માધવીએ જ ઝેટલો
એ પસંદ કર્યો હતા એમની વચ્ચે
માત્ર હરિવલ્લભનો ખંડ હતો. કપાસ-
મા એમની સાથે જ હતો.

કુમાર પોતાના ઝેટલામાં ગયો તે
પછી માધવી પોતાના ખંડમાં આવી
મઠ એની જાડીમાંથી બહારની
રમણીયતા બેઠ સારી હતી. થોડી-
વાર એ પ્રસન્ન ચિત્તે બેસી જ રહી,
પછી પસંદ ઉપર આડી પડી. શીતળ
પવનની સહરીઓ આવતી હતી. એની
આંખા નિદ્રામાં મીઝાઈ મઠ.

કુમાર એકમો પડ્યો પણ રવરથ
રહી સહ્યો નહિ. એનું મન એવેલ
બની ચલ્યું. માધવી કેને પણ લખતી
હતી તે જાણવાની કુમળા બળવર
બળવરમાંથી, પણ ફરી પૂછવાનો અર્થ
નહોતો. ‘તોલેજની કાંઈ મિત્રને
લખાતી હશે’ એવે મન ચલાવ્યું,
પણ યાદ મઠ નહિ જાંખ મીઝી
એવે પણ યાદને પ્રવાસ થયો, પણ
જાણતા મળી નહિ. અમાનક પવન
ની મનિયા ને અસરમાં ફરક પડતો
હોય એમ લાગ્યું. બહાર જુએ તો
સામેના કુમાર ઉપર માળા ઘેરાતા
હોય અમ જણ્યું. સરેવરના નીરમાં
વિવિધ પ્રકારના પ્રતિજોનો ઉઠતા
લાગ્યાં. સરેવરનું સોંઠવું વધી ચલ્યું.
એના દિલમાં ઉમળો એક ધાકારો
થયો ને એ ઝાપથી કીને માધવીના
ખંડ તરફ ચાલ્યો.

પણ બારણામાં જ એ યાંચી થયો.
માધવી નિદ્રામીન હતી. સામાન્ય રીતે
ખંડના બારણાં વાટીને જ એ સૂએ
તે કુમાર સમજતો હતો એટલે એને
થયું. અમલગતો જ ઉઘી મઠ ફરી
અથવા તો અમરતી જ આંખ મીઝી
હશે. એ ધીમે પડતો અંદર લાખથ
થયો. માધવીનું પાન એ ગાળ્યું
વેંચાણું નહિ. પવનનું એક મોળું
આંખું ને માધવીના વાળ સહેજ
વિખરાયા, મુખ ઉપર પધરાયા કુમાર
અમળ થયો કે માધવી પસંદમાં ઉઘે
છે. એ અકારણ ડરવા લાગ્યો ને
ઝેટલ પછે દિલ દિલ ફરી તરલ જ
પાછો વળી પ્રયો. પોતાના ઝેટલામાં
જાંઘો તથા તેનો જાણ જાતીમાં
સમાવે નહોતો, કંઈ જ નહોતું નહોતું

હતાં કંઈકની ગમ્મત હોય એમ મન
મારે થઈ ગયું.

એ પછી તો કુમાર ઝેટલાની
બહાર નીકળ્યો જ નહિ. માધવી
પવનનાં મોળાઓથી જ આંખે ભરી
મઠ. બહાર નજર નાખતાં એનું મન
વિશેષ પ્રસન્ન થયું, આકાશમાં એક
જ બાજુએ વાદળોં ફર્તો એટલે એની
નજીકનાં સૂર્યકિરણોં મુખ જ સુંદર
લાગતાં હતાં. માધવી થોડી થઈ.

સમાચાર સંગ્રહ

—કોમ્યોની ડેમોક્રેટિક કન્યા યાજ્ઞા
તરફથી સિલોનના વડા પ્રધાનની પુત્રી
ને ઇંગ્લીશમાં પહેલું કન્યા પ્રજનું છે.
થોડા દિવસ પહેલાંજ વડા પ્રધાને
પારાસભ્યમાં કલ્પું હતું કે સિલોનની
રાજસભા તરીકે ઇંગ્લીશ રાખવી.

—ચીન પાસેના એક મામ નજીક
ધરતીમાં એક મોટો ત્રીસડ પડ્યો છે
જે ૧૫ માઇલ લાંબો અને જે કુટ
પડેલો છે. અને ઘણે ઘણાં જોડો
ઉપજાઈ પડ્યા છે અને ધરા ઉભા
થઈ ગયા છે. ચોપાના કપાસમાં
થી ઉપજાને લઈને મધુ પાણી વહી
મધુ છે.

—‘રેડીન’ કાંતી પારીતોષા
નાપાનના એ માફસોને મળ્યું છે.
એક સંગીત રાજો અને બીજો
યુનીવર્સિટીને લેકચરર છે. લેકચરર
પોતાના મળેલા એક નાણામંદા વીસ
હજાર પાઉન્ડ નાપાનના લાંબા કારણ
ટેક્સ પેટે સરકારને તેમાંથી મળ્યા
આપવા પડે અને તે નાણા સરકાર
સુક સરલમ માટે વાપરે હાલ માટે
તે રવીંદરવેન્ડમમાં રાખ્યા છે.

—નાપાનના વિદ્યાર્થીઓ જે ધર
બહાર વસી અભ્યાસ કરે છે તેમને

થોડીવાર વરંડામાં ઉભી રહી. મનની
પ્રસન્નતા સંપૂર્ણતઃ બપોરે એને ધરોહ
જણાયું તથા તે ઝેટલામાં આવી ને
નાનકડી એક ઉપાડી અંદરથી કાગળ
ને વેન બહાર કાઢ્યાં, તરત જ કંઈક
વિચાર આવતાં ઝેટલાનાં બારણાં,
એણે વાંચ્યાં.

માધવી કમલેયને પત્ર લખવા મેળી.

—કમલા

—નાપાનની ઓમો રાજકીય ક્ષેત્રમાં
નારીના પ્રવેશને દલ ૧૧૧ થયા તેથી
તેની ઉત્ખળી આ વર્ગે કરે છે.
૧૯૪૬થી ઓમોને મતાધિકાર મળ્યો
હતો ત્યારથી નાપાનની ઓમોએ
ધણી ફેંસની પ્રવૃત્તિમાં આમ લાંબો
હતો અને ઓમોની ઉન્નતી પણ
ધણી મઠ છે ૨૫ ઓમો હાલ નાપાન
ની પારાસભ્યમાં ચુંટાઈને રથાન
બોમ્બે છે. પરંતુ ખતામાં ધણી
મેટો સિફતુ કાલ રહી છે કે નેથી
તેઓ પરદેશની-એકથી તરિકે અથવા
ધીરે હોમો લઈ શકે.

—સુક્રાપીંગ, બંનકમ ટેક્સ રીટર્ન-સ,
સાઇસેન્સીમ, રેવન્યુ કમીશનર અને
બનરવૈરન્સ માટે મળો.

આર. વીકલ

૧૨ બાર્ડલી બાર્ડ, ૩૮ બાર્ડ રીટ,
કોરનર ડાવોનલ અને બાર્ડ રીટ,
નેહાનીસમ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

નવલ કથાઓ

ઉદારની આપવીતી	૫	૩
ઉદારની અબીનય	૬	૬
બીજા પુસ્તકો		
બુદ્ધન વગ	૨	૦
એવાર્ડની સાધના		
(કોરોરલાલ મહાવાળાનું જીવન ૭	૬	૬
કોરોરલાલ મહાવાળાનું જીવન		
સંસાર ધર્મ	૬	૦
દીપ મિત્રાણ (દર્શક)	૭	૦
મળવાનું મોળું આ ઓરીસા		
'Indian Opinion', P. Bag, Durban.		

મહાવાહીક પંચાંગ

વાર	બોલી	કોડ	પુલકમાન	પારસી	સુગોદય	સુગોદય	માર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
	૧૯૫૬	૨૦૧૨	૧૩૭૫	૧૩૨૫	ક. મી.	ક. મી.	
	ચુલ્લા	આપ	સવાસ	સહેરવર			
			૭૭૬૭	૭૭૬૭			
સુક	૧૩	સુક ૬	૪	૧૬	૬-૫૧	૫-૧૧	
કની	૧૪	૧૫	૫	૧૭	૬-૫૦	૫-૧૨	
રવી	૧૫	૧૬	૬	૧૮	૬-૫૦	૫-૧૨	
સોમ	૧૬	૧૭	૭	૧૯	૬-૪૯	૫-૧૨	શિશ્યાવન બેનું.
મંગળ	૧૭	૧૮	૮	૨૦	૬-૪૯	૫-૧૩	
બુધ	૧૮	૧૯	૯	૨૧	૬-૪૮	૫-૧૩	રવલમની એકાદશી
ગુરુ	૧૯	૨૦	૧૦	૨૨	૬-૪૮	૫-૧૩	બારી ૬૬
શુક્ર	૨૦	૨૧	૧૧	૨૩	૬-૪૭	૫-૧૪	
કની	૨૧	૨૨	૧૨	૨૪	૬-૪૭	૫-૧૪	
રવી	૨૨	૨૩	૧૩	૨૫	૬-૪૬	૫-૧૪	
સોમ	૨૩	૨૪	૧૪	૨૬	૬-૪૬	૫-૧૪	
મંગળ	૨૪	૨૫	૧૫	૨૭	૬-૪૫	૫-૧૫	૫-૧૬
બુધ	૨૫	૨૬	૧૬	૨૮	૬-૪૫	૫-૧૫	
ગુરુ	૨૬	૨૭	૧૭	૨૯	૬-૪૪	૫-૧૬	

બહેનોનો સુમાર્ગ

લેખિકા : સાનુભતિ કેરેલા (૯૪૮)

એક સમય હતો ભણે રહેને માનવા ના કાંઈમાં અને દેશની વસાહત ને રહેરા થોડા રૂપ આપવાના મૂળ-ભૂત પ્રયત્નોમાં ભાગપડેતેત અને કુદિ ક રા મદદ આપવા માટે આપણને આ-દિકામાં ભાગવામાં આવ્યાં હતાં. આ બે કાંઈવાર, મુરદેશીએના આપ ના મારેની કિશીલતા અને કિંમત નો ઉપયોગ કરવાનું આપણાં હિરે હતું. આ તમકા પછી થયું હતી આ તે તે પ્રદેશમાં વેપાર ચાલવાર કરતાં મધ્ય પરદા કુટુંબોને હોરમાન રાખતા અને અનુકૂળતા પ્રમે ત્યારે કાઢસો બેડી વતન નજ આવી પાછા રહતા. ચોમે તમકા એ આવ્યો ભારે આ અધિને પેતાની કરી વતન ઓડી કુટુંબકીઓએ કાચે આપણે અડી વસવા ઘરમાં, અને આપણા કામકામ છાનનાં બીજ રૂપાવાં. આવીક ઉમતિ અને અપ્પરકિની કાચે આપણે કામકામ છાન નિરમ્. આપણા રિવાજો, કુટુંબ ચર્ચાઓ રિચેર રમજાણને અનુસ નજવા દેરનારે કાચે નજાઈ રવાં બધાંય છે. આવીક ઉમતિ અને બીજાં બેનિ આ કાચે કાચે મેળાવ મવાનાં પરિ કામકામ એક પરિવર્તન શકુ આપણી રિચેરકું બધાંય છે તે પેતાને 'આપુનિક' બતાવવાની કૃતિનું. છુપ પ્રસાર પામતી બતી આ આપુનિકતા કાચે આપણે કાંઈ 'પેતાનો' અમે નથી. આપુનિકતાના ઉપયોગી અને કિમતિવારી વકસો કોમકાચિત મુકા રિમે કનુત મળવું, એક બીજા પાસે 'કાંઈ શીખવું' શીખવવું, કાંઈને કાંઈવરા, આવા કામકામો આપણા કામકામ રતરને ઉમે કાચે તેવા પ્રયત્નો કરવા રિચેર માટે આપણે ભેદભે નેરમે પરિપ્રમ કરતાં નથી. તેથી તે, હાલ મેળવી કાઢતાં કામે મેળવતા નથી. કુદે કપડાં, ને પ્રકાશનેતેન કુમરેકાપણું કરી કામ નહીં. આપણી ઉપરકાલી થાકી મુક નેડી અનુકરણરતિ એ આપણા કામકામ ને વર્ગે વચે ભાંખારપદ હમે કમે છે. પાછલી પેડી નવા વર્ગને 'આકાસો' કહે છે. નવા વર્ગ પાછલાને 'વનરાપી' કહે છે—આ બંને વર્ગોનો નમકાપુરક કમનમ કરીએ ત્યારે બધાંય છે ૩ હાલ રિશુદિ અને શુમારવો દારા ને કાંઈનો રમવા ભેદભે તે આપણે રમી કામ નથી.

જુના, (ધનાર), રિવાજોથી કુર બપ રમકાનાથીને કુર એરે પાચ' કુમકાપ કરાવી કાનર કુમકાનનો અભાવ આપણાં કોરેમાં ખટો તેવો. ક. અકરવાન દેવ તેમજે પથ

સુવાંચનનો રસ કોજરેમે હેતો નથી, તેા નવરાઓને કાઢોના ટેલકાપાન વધારે આકર્ષક કામે છે. આમ છાન ની આપોડ' વચે વચુ બીતરથી આલિસ કોવી પરિશિત સોરકમાં પ્રવર્તતી દેખાવ છે. કપડાં પરેણું માટે કાલિ થી વધારે ખર્ચો દેખારેખામે ઉપજાવેમ્ અનુકરણ, નજીની અનુમિતિએ ઉપ-ભવેમાં 'કિરતીરીખ' નેવાં હો, દોરા મામા પાછળ કામ ને કાંઈનો કુપ થોમ નેવાં રેકાંને અનિદી સુવાંચન ના અમારે ન ટકી રવાં છે.

આપણી બહેનો એવી દલીલ મથુ કરે છે કે નેમે પેતાનું છાન સારી રીતે છવી મર્ધા, કુર અધાવનું, નાજો કુકરવા તેમે અકરવાનના અમારે રું અપુરું રવાં 1 એમના કાંઈએઆ કામ તેમે અનુભવ, પરપર દારા મમેકા જાનથી મકાવી કાચાં હમે, પરદા એ કાવ જુવાનું ન ભેદમે કે કામકોઈનમાથી ઉપજેમાં સતેવ 'નૃતિ' નથી. અમારમાં છાન ખારણ કરી કામ તેથી પ્રકાશનાં અસ્તિત્વનો ન જ-કાર કરેરે મુર્ખતા છે. આપણે આને કિમ્મતપુરક કમવવા પરિવર્તનો તપાસવા પડે.

રતિની અંગતાન આપણું પથ નખે, કામા રવાન અને મરેરે રવકા દ તાના માટે આપણે ભરી વર્ગ ન વકાવ વે રિમે આપણાં અંકેએ રિવાર કામકામ, અમિએ ચેબની ભેદમે-અકરવાન, નાજા ઉમે, નાજા રિશુદને કોરવાની કમલ, કુનીવાના વાતાવરણની વોરકારી કુમકાવ રિચેરે રિશુદોમાં આપણે વધુકારી મેળવવી ન રહી. આનંદ કોરમે હ રા કાંઈત, કાંઈત, અવમાઓ, રિચેરે કામકામની ખીજણી, કોચી નથી દારા રમવાનક કામકામોના રિશુદ રિચેરે કોરેમાં કિમતિની બરત છે. આપણે નિરોક્તો નમા રવતંચ દેશની પ્રદ છીએ. આપણું આરિય

પાતર, આવા સુમારેં અમાથી ન થપ કામકામ છે. આપણી આરિ પેડીને રિશિ પ્રભેમે વચે અમાન પુર્ગ છાનવાનો માટે આપણે અને આપણા દારા થતા તેમના પાતરથી નિજામે ભેદભે—આ દેશ કાંઈ રવન સેક નથી, કે કામે કોરતું કાંઈ નતા રહીરું. અરિત, અમુત અને અમત ની ઉત્પાદક કાંઈતિના વારસદાર પ્રવતા રવમાન આપણે છાનું દે. મ તેા આરિયનની સેવા, કુનીતિમપ છાન, અરે કામકામ પ્રમે મેરકારી કે આપ ચીપામણું મારે નહી. સમાન છાનની આપણિયા નહેને છે. ધાનરનું અભિમ તેમના ક.વર્મા છે. નહેને ના રાંમેની પ્રરતિઓ કર્મકામકોની પોરક હો—આપણે અનુગામી નહી પથુ પથપ્રકાર' જની રકીએ એવા સારુતિક વારસો આ-પણી પસે છે. પરમામા આપણે આ સુમારેં ભેવનું મળ આપો.

[આ સેવ પ્રવન દિંકુ અદિમા મંડળના અક માટે અમે હવો. પથે. મેડો મમેકો તેથી તેના અકમાં નથી કાંઈ રકારો. તેથી અમે અમે વાંચાના કામાર' મેખકાની પરવાનગીથી કાચી એ છીએ —તમી]

કુમારી રહેશિનનું અવસ્થાન (રહમત પાનાથી માથુ)

કુરોપીન સાથીએમા મિસ રહેશિનને તેમજે પ્રધાનપદ આપ્યું હતું. "આરમેક રમા, આરલી પરિચતા આરલી નિર્મળતા અને આરલી કુમકામ એ' પોમમાં ભેદ છે. મારી નબરે તેા મિસ રહેશિન તારા સાથીએમા પ્રથમ પર કોમરે છે."

આપણના આ દેશ કોમકા માક તેમજે રિશુદો તરીકે કામ કુર્ અને H. L. L. નો અવધાક પૂરો કમે. ત્યાર માક આપણા અવધાન પછી અરે ભારે તેમે શીનીકસ આપતા ત્યારે તેમને આપણી માક એરલી કાવાતી કે તેમે અમે રહેવ ન ન અમતા વળે અમને પથુ કાંઈક કરતાં કે નાપુ કરી પાછા શીનીકસ અ.વશ નહિ તમે શીનીકસ કોરી હો નહિ તેા તમારી કાચે હ

અમારે રાખેલ ન નહિ—અને આ મેર કુર્ પથુ તેમજ. મધ્ય ભ-મુમારીની ફરી તારીએ તેમેએ રેકતવામ કમે પથુ મકકામ કુર્થી અમને તેનાં કામ સમાચાર મળ્યા ન નહિ. આને મોડા મોડા પથુ અમે તેમના મુત આપમાને અંબકિ અપીએ છીએ અને અમારે પ્રેમ આ દાર તમા કાવ તે દારા અકર કરીએ છીએ. તેમની પાછળ રહેક તેમનાં બહેનને અમે રિશુદો પાઠવાં છીએ તમા દોરી કામ માટે તેમજે કોરી અાપ્રવન સેવાની મેંમ કામે છીએ

[મીસ રહેશિનની ભેન નેમેએ આ બીના અધારી હતી તેમેાનું સરનામું નિમે મુખ્ય છે : મીસ રેક રહેશિન, મેકક રરક, ભેકાનીસમમ.]

મામીની માલ

એક વખત એક વાચીએ પેતાના રામીના મામના પ્રતિશિત અને પ્રમાણિક માથુએને કાં સામવવા મુકમા આ માથુસ તેની પ્રમણિકતા માટે રિખ્યાત હવે. પરદા તેના કામકામ કુર્કિ આપી. અમારે રેસો માત્રી પામે કમે, અને રામીના પાછા સેવા આ.મે ત્યારે રામીના રેવા ને વાલ કવી એ પ્રમાણે અવધા અપેરે. વાચી એ પૂળ રિનતિ અને આપણ કરી પરદા માથુસને એક વખત સે.મ-કાચક ઉપમ મામ છે ત્યારે તેનું કાન નજ પામે છે. આ કામચે નિરાશ અમેકા વાચીને એક રિચકા અાદથી મળી અમે. તેને કાંઈ કે અમુક રિચસે કામકામ માર વાચે તેજે ફરીથી મામકા અનું અમારે તે પોતે ત્યાં મેડો હવે. હાલમે દીવસે આ રિચકા અાદથી રેશા પ્રતિષ્ઠ તમસને ત્યાં અમે અને તેની પ્રમાણિકતાના ખૂબ વખાણુ કરી કાંઈ કે પોતે મામાએ અમાર છે ને પોતા પાસે નમુ અવધા થન છે તે તેને ત્યાં સામવવા મુકમે. આ કામચે રેસો વાચી ત્યાં આવી પહેંએ અને રામીનાની મામકી કરી. હવે તેા ના પાકે-તો રેસો પેતાનું અવધા થન મકા નહિ ત્યારે એ અવ હવે. વાચીને તેા એના રામીના પાછા અથી મધા અને મેડા કામચ પછી રેશા પ્રતિશિત અ.વધો રિચકા અાદથી ની મિડી મળી કે કાંઈએકાસા તેનું ભામા અપાનું મુકતવી રમું છે.

ભાષા જ્ઞાન

શુભશતી	ઇંગ્લીશ	હિંદી	અસાદીકાન્ક
વખત	Time (ટામ)	Iskhat (અસીકાટી)	Tyd (ટાઇ)
મધીવાળ	Watch (વેા)	Iwashi (વેાશી)	Oorlose (કોરલોસી)
કામ	Tree (ટી)	Umuth (ઉમથી)	Boom (બુમ)
જોડા	Shoes (શુઝ)	Isi Cathulo (સીકાટુલો)	Skoon (સ્કુન)
ખાપુ	Newspaper-ન્યુસપેપર	Nynaphopha (ન્યુનીપેપા)	Koerant (કોરન્ટ)
કાતર	Scissors (સીસર)	Seese (સેસે)	Sker (સ્કેર)
કોઈ	Needle (નીડલ)	Naliti (નાલીટી)	Nalid (નાલિડ)
દોરો	Cotton (કોટન)	Iz Niambo (ઈઝી-નિઅમો)	Kalpen (કાલપન)
કપડે	Cloth (ક્લોથ)	Indwangn (ઇન્ડવાંગ્ન)	Kledugstof (ક્લેડુગસ્ટોફ)
કીવડ	Saw (સો)	Tunga (ટુંગા)	Nani (નાનિ)

સામાર સ્વીકાર

મતાંગેનો કુલ સરવાળો	૨૨૧	૩	૧
હરી બાઈ (બી-૮ યુ. પાઠ)	૬	૮	૫
બી. યુ. માસ્ટર (બેકાનીસબર્ગ)	૪	૦	૦
ડી. રામકૃષ્ણ (પ્રિટોરીયા)	૧	૦	૦
એન. કરકાશ	૨	૨	૦
આર. કે. પ્રકાશ સે.સી. (બે'બર્ગ)	૧	૦	૦
એ. ડાહ્યા એન્ડ સન્સ (પ્રિટોરીયા)	૨	૨	૦
આર. બી. પટેલ (રૂડિંગ)	૨	૨	૦
આર. ગુલામ (પ્રિટોરીયા)	૧	૦	૦
સી. ડી. ડાહ્યા (અમ્બી-ડે)	૧	૧	૦
એ. ડાહ્યા (અમ્બી-ડે)	૧	૧	૦
મકાનસ ડેલ બ્રાદર (કાસરવા)	૧	૧	૦
એ. ગુલામ (પ્રિટોરીયા)	૨	૨	૦
એમ. બેગી (પ્રિટોરીયા)	૧	૧	૦
કુલ સરવાળો	૨૪૮	૧૬	૧

લગન
બેન્ડ યુ. પાઠ દસવાળા બી. હરિભાઈ બચાવ.પત્તા વેરમા નિવાસી ના પુત્ર બી. જમનાદાસના કાળ તા. ૨૦-૫-૫૬ના દરમિયાન બી. જમજીવન બાઈ દાસકૃષ્ણ બાઈની પુત્રી શીમલી શારદાબેન સાથે દરબનમાં થયા હતા.

આજાર
બેકાનીસબર્ગ અને હુઈરદીપાઈનમાં બી. રાજદાસ વિદ્યુદાસ, બુવતર.૫ વિદ્યુદાસ અને શાંતિલાલ વિદ્યુદાસ તેમના રવે વડિલખંડુ જમજીવનદાસ વિદ્યુદાસ એ.કે.લના અવસાન નિધિને રચાનિક તેમજ રેલવેદેશથી તાર, પત્ર કે રેલવેલ તેમજ રૂબરૂ ગુલામદાસ દ્વારા હાથમેળવ બતાવનાર સર્વે બાઈ બેગીના આ પત્રદાર આજાર માને છે.

બી. હરીભાઈ બચાવ.પત્તા પુત્ર બી. જમનાદાસના લગન પ્રસંગે એ બે બાઈ બેગીએ અંતત અથવા તાર રેલવેલ દ્વારા નવદંપતીને આશુભ પ્રતીક હવે તે સર્વેનો તેમજ લગનના કામકામમાં એ બે બાઈ બેગીએ મદદ કરી હતી તે સર્વેનો બી. હરીભાઈ બચાવ.પત્તા આ પત્રથી આજાર માને છે.

મરણ અને આજાર
હીકબાઈનખંડે બી. હાલાદીમ આજમના પિતાજી બી. આજમ સભેડ નું તા. ૨૭ ૬-૫૬ના અવસાન થયું છે. તેમના અવસાનથી કેટલો સમય થયો છે. બાઈ બેગીએ અંતત મળીને કે તાર રેલવેલ કે પત્રદાર દ્વારા આજાર માને છે. તેઓ સર્વેનો બી. હાલાદીમ તેમજ કેટલા પત્રી આજાર માને છે.

બેઈએ છે હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગ પહોંચતાં કરવા માટે અમે દનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ધીરાયું બરી પાછી મોકલી આપીશું
બધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેલબી તેમજ મુલરાવ કાપડ, કુલન બર્થ, કુલ, બાગેકો માટેનો બલ બલને માલ, બર વપરાશ માટે તેમજ લગ્ન પ્રસંગે રાખનાર માટે રીબન વગેરે માટે આપણે ત્રી પ્રથમ તપાસ કરવા બલામણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેકાનીસબર્ગ.
બેકાસ ૧૫૪૬.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનિભા બાવે રૂ. ૭૫નીચે ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના મોડોપર પ્રવચન.

ધર્માચાર્ય જીવ (ઉપનીશદના મોડો)	૧	૧
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રવચન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના મોડો)	૪	૦
મધુકર (સેઓના સંપ્રદાય)	૪	૧
જીવન કદો (.. ..)	૩	૬

Obtainable at
INDIAN OPINION
P/Bag, Durban, Natal.

બીબી કેટલાંક પુસ્તકો

ઈસ્કની સુરક્ષા (નવમ કથા)	૬	૦
તેલવિગે (કુંડા જીવન ચરીતો)	૪	૬
સાહીત્ય સંદેશ	૪	૦
મરુ બચિમાં	૪	૦
મિથપદ્ધતિ	૪	૦
૧૫નામ	૪	૦
કામદેવે કોમ	૪	૦
વિનિધ હાપ	૪	૦
કુલ આજાર (જીવન ચરીત)	૪	૦
રાબ સમી નાદીસ	૪	૦
લલન રસિયામાં રાગીયું	૪	૦
સોલેટીસની સફર	૪	૦
જીવતા લલેવારો (કા. કારકાર)	૪	૦
જીવન ચરીત	૪	૦
ધર્માચાર્ય (વિનિભા)	૪	૦
સ્થિતપ્રવચન	૪	૦
બીબી પ્રવચનો	૪	૦
મધુકર	૪	૦
જીવન કદો	૪	૦
બાઈના તેર કિવસ	૪	૦
બેવાઈની આખના (નવદંદિ પરિણ)	૪	૦
જલના પ્રધાનો-આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૪	૦
હીકદી રામરી	૪	૦
રામનમ	૪	૦
આયુ ખારી મા (અનુભવ)	૪	૦
મદદાઈવમાઈની કાપરી (પાંચ ભાગ)	૪	૦
કુલરાવ વિશાપીકરો બેકાની કોમ	૪	૦
મદદાઈવમાઈનું જુવ અવિન	૪	૦
સાનગી ખાંડેરો (કાંચેવાર)	૪	૦
મધાપક પર્મ આખના (ગાંધીજી)	૪	૦

INDIAN OPINION, P. Bag Durban.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેન્ટેરીઅન બોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તે માત્ર ત્રણ વર્ગોને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તે દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે દુકાનને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ધરતું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાખડ હંમેશાં તૈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

Whilst we may attack measures and systems, we may not, must not, attack men. Imperfect ourselves, we must be tender toward others and must be slow to impute motives.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

24 JUL 1956

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Mantilal Gandhi (1918-1956)

It is better in prayer to have a heart without words, than words without heart.

—Mahatma Gandhi.

No. 27 —Vol. LIV.

Friday, 20th July, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

A NEW AFRICA?

WE hope our readers have been following with interest the reports of the meeting of the Capricorn Africa Society held at Salima, Nyasaland, last month.

At this meeting there was signed a contract between Europeans, Africans and Asians, which aims at creating a state of security for all races "in which it would be constitutionally impossible for one race to advance at the expense of another race."

The contract says that the members of the Society will strive to have adopted in the Rhodesias, Nyasaland, Tanganyika and Kenya a written constitution aimed at:

(1) a society free from racial discrimination;

(2) a common voters' roll with the proviso that a vote is a responsibility, not a natural right;

(3) a stable, non-racial government to develop Africa in an orderly manner,

(4) equality for all races in freedom of speech, movement, religion and association and the right to own land and premises in all areas.

The 'Friend' compares the approach at Lake Nyasa with that in the Union

where "the rabidly racist political party in power, its thoughts shackled within the narrow limitations implicit in any nationalist creed, can offer no other solution than apartheid—which, by definition, is, in any degree, no solution at all, but a negative doctrine of despair and an evasion of realities." The paper quotes the words of Col. Laurens van der Post at the Conference regarding "that immense inflowing of strength which comes to the individual who has burst through the racial barrier..." and says: "On this constructive basis they have suggested a framework within which they consider it should be possible for men of all races to work side by side in a common

loyalty and faith transcending the barriers of race. The road to the realisation of that ideal will be long and hard, but it will be worth following, for it is the path of those who have

seen that the road of nationalism, White, Black or Brown, leads nowhere except to disaster, because, as we are learning to our cost in South Africa, nationalism, begetting nationalism in others, hides within itself the seed of its own destruction."

It is significant that the Capricorn Africa Society is pledged not to become a political party, although it is prepared to allow its programme to be implemented by any political party which will accept the whole of it.

The Contemporary Press

Whites Should Not Pay To Educate The Non-Whites

We reproduce this letter from the Johannesburg Star dated July 9. It originally appeared in the 'Transvaaler'.

I AM convinced that 90 per cent of the farmers agree with me that the Natives on the farms are no danger, never have been and never will be. We realize that the black spots must be cleared away in the towns, for there where they are crammed together has been fertile soil for communism.

If the Native wants education let him pay for it from his own pocket, but do not tax us whites out of existence to educate the non-Whites.

Here on the platteland we have to sweat blood to make a living and then we have to pay taxes to give the non-Whites education.

As soon as they are educated and can stand on their own they will push the Whites off the chair and go and sit there themselves.

What shall we then be but hewers of wood and drawers of water, and you people who plead so much for their education and development will be responsible.

I AM A TIED AND TESTED NATIONALIST

Critics

"If I were to try to read, much less to answer all the attacks made on me, this shop might as well be closed for any other business. I do the very best I know how—the very best I can; and I mean to keep doing so until the end. If the end brings me out all right, then what is said against me won't matter. If the end brings me out wrong, then ten angels swearing I was right would make no difference."

—Abraham Lincoln.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
88" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tons and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgettes and Domborg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3/15/8

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks, Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Hoel
Size 3 to 7 11/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th July. Sailing 4th August 1956.
For Bombay.

S. S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept, 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £66-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 20TH JULY, 1956.

North Africa And Ourselves

MR NEHRU meets Colonel Nasser of Egypt and Marshal Tito of Yugoslavia this week in a conference which is bound to be of vital interest to the non-European peoples of the continent. One of the subjects to be discussed will obviously be the situation in North Africa. Marshal Tito and Colonel Nasser are vitally interested in what happens in that part of the world. And in recent years a lot has been happening which both had good reason to regard as threatening peace in their part of the world.

Their participating in a conference with Mr. Nehru suggests strongly that what they want now is the creation of an atmosphere in the Mediterranean where peace will be stabilised. For, whether people agree with India in her foreign policy or not, there is no doubt in the minds of men and women who study India's foreign policy impartially that Pandit Nehru is a living symbol of mankind's desire for peace. Practice is coming to create a climate where his very presence becomes a sign that peace is in sight.

From this angle his attending the conference with the two Mediterranean leaders is really a good augury.

It is good not only for world peace generally; it is good for our own struggle against race oppression. The stabilisation of peace in North Africa will create

a climate in which Prime Minister Strydom's talk of danger from the North might lose much of its meaning.

A week ago he was talking in London of South Africa being now ready to stand by the side of the Western Powers in the fight against communism. If by implication the Prime Minister now realises that his own Party was dangerously short-sighted in its attitude towards Hitler during the last war, his change of outlook is a welcome awakening to realities which have the potential to crush apartheid. We are not saying that apartheid has any reason whatsoever to survive. The sooner this country is rid of this satanic evil, the sooner all will be well for all concerned. What we are really interested in is that the Prime Minister now realises that he needs the bigger world; that he has a vital interest in being in the good books of that world.

This realisation might persuade him or his colleagues that the world has no time for a philosophy of violence like apartheid. The ruthless suppression of the man of colour is the only source of apartheid's strength. Because apartheid depends so heavily on force, violence anywhere in the world or the threat of violence tends to create a world atmosphere which reinforces apartheid.

While this threat exists

apartheid always has the initiative to exploit that state of affairs to convince the foreign investor that Police State conditions in South Africa are the only guarantee of profits. Since the outside world has limited knowledge of what goes on in this country, all the men of apartheid need to do is to talk of communism to emerge as the lily-white champions of the cause of suppressing communism and, therefore, to be accepted by the West as fine fellows.

The removal of the threat of violence in the world will mean that the bottom will have been taken off apartheid's strongest argument in foreign cars. What is more, the stabilisation of peace in North Africa, as well as anywhere in the world, will create an atmosphere where apartheid will stand in all its nakedness as a philosophy of force. We should welcome that because it will mean that the West, which is slow to see apartheid for the evil it is, will no longer accept uncritically the scares that the men of apartheid raise to confuse the real issues at stake.

To the extent that the Nehru-Tito-Nasser conference will stabilise peace in the north as well as destroy one of apartheid's strongest arguments, we welcome it and pray that the three statesmen might succeed in the job of bringing about peace in the Mediterranean.

Indo-African Bridges Of Accord

 ONE of the gravest defects in the non-White peoples' fight against race oppression is that nobody has really undertaken to establish relations between the Indian and the African on

a really sound basis. The fashion has been to assume that just because the Indian and the African were oppressed both of them would automatically regard each other as comrades. The Afro-Indian riots of 1949 are eloquent proof that such thinking is wishful to a dangerous degree.

While the relations between the Indian have improved since 1949, largely because very many people realised that the policy of drift would land all concerned in a worse disaster later and accordingly started working in a specific direction, it is true that not enough has been done to make the African and the Indian feel that they belong to one community or that they are interdependent parts of one whole.

In recent months the cause of Afro-Indian accord has received very severe shocks. The government's apartheid policy which is intended to drive the Africans out of the M. L. Sultan college can only widen the gulf between the African and the Indian. If this has been the case the argument becomes stronger that more should be done to bring the Indian and African closer together.

This must not be done simply because the Indian and the African are Black or simply because both are oppressed. It must be done because the more human beings on both sides of the racial line are brought together, the better they will be fitted to make this a country fit for free men to live in. We must preach this accord because it is the hallmark of a good South African to be on good terms with his neighbour across the racial line.

We should like to make a strong appeal to Indian organisations in connection

very seriously the possibility of establishing regular and effective bridges of accord between their community and the African side. This, we know, will not be an easy thing. In some cases it might mean a num-

ber of sacrifices, but if the Indian community genuinely seeks not to be misunderstood by the African it has no alternative but to sacrifice to build up effective and lasting friendship with the African.

Editorials Of The Week

Strydom's Refusal To Meet British M.P.s

IT is not at all surprising because the Nationalist Government of South Africa has defied the United Nations on this issue. Mr. Fenner Brockway and his colleagues of the Movement for Colonial Freedom have done a great service to the cause of racial equality by presenting a memorial to Mr. Strydom expressing their deep concern and unmitigated opposition to perpetuation of the racial bar in any shape or form, not only in South Africa but also in other countries of the world.

A continuous and systematic endeavour is being made by the Strydom Government to annihilate black and coloured people politically, economically and socially so that they may not be in a position to raise their heads again. In this design it will never succeed. Africans and Asians are fully awakened today and they will give determined battle to the whites. In this struggle they may have to undergo sufferings and sacrifices. But consciousness that right and justice are on their side, and that world opinion will surely assert

itself in their favour, will sustain them in their struggle. Strydom and his supporters are too arrogant to recognise the iniquity and indignity involved in their racial policy. But they will have soon to repent for their folly. They are playing with fire and they have not the sense to understand that consequences will be disastrous for them.

"Tribune," July 5

The South African Government's contention that apartheid would serve to promote the interests of whites and non-whites alike was shown up in all its falsity when it accepted that part of the Tomlinson Commission's report rejecting racial integrity but was not prepared to provide the £104 million proposed by the commission for development of African areas. Refusal to render any account of the administration of South-West Africa to the U.N. and flouting of all mandatory obligations has only discredited the South African Government further in the eyes of the world.

"Hindustan Times", July 6.

Thousands Cheer Radhakrishnan In African Cities

Great Welcome For India's Vice-President

INDIA'S Vice-President, Dr. Sarvapalli Radhakrishnan, received a rousing welcome from the people of Africa during his goodwill tour. Summaries of reports will show the enthusiastic reception that he was accorded. How unfortunate we in South Africa are that we could not grasp the opportunity of meeting with such an eminent personality because of our Government's policy.

In Dar-es-Salaam: Thousands of people lined the gaily

decorated streets of Dar-es-Salaam and thousands more crowded all approaches to the airport to welcome India's Vice-President, Dr. Radhakrishnan, when he arrived on Saturday, July 7th.

The Tanganyika Police struck up the Indian National Anthem and "God Save the Queen" as the Governor, Sir Edward Twining escorted the guest to inspect a guard of honour presented by smart African soldiers of the 6th K.A.R.

Then accompanied by the Governor, Dr. Radhakrishnan sat in an open car and drove through cheering crowds, under a triumphal arch inscribed with a welcome greeting. At the Acacia Avenue crowds were so dense that the side lanes began filling up. The street was a riot of colour, flags flying from house tops, bunting streaming cross over the acacia trees and shop windows displaying large "We Welcome Radhakrishnan" posters, which were besides pasted on car fronts, on doors, on hoardings, in fact everywhere.

In Nairobi: Cheering crowds waving flags and streamers lined the crowded streets of Nairobi on Tuesday, July 11, to give the Vice-President of India and the Governor Sir Evelyn Baring one of the most magnificent welcomes that the city has ever given to a visiting dignitary.

The Governor and Dr. Radhakrishnan drove in an open car, escorted by five motor cycles. At several points on the lavishly decorated route they were stopped to be garlanded by representatives of the various communities. It is difficult to esti-

mate the mixed crowd which came out of the streets but it is believed to be about 40,000 to 50,000. There were so many garlands that they had to be carried in two police vans.

As the evening fell the elaborate illumination was switched on and the streets blazed in festive lights.

Mombasa Reception: On his arrival the Vice-President was met at the Mombasa airport by Mr. A. B. Patel, Minister in the Kenya Government and Mr. O'Hagan, the Provincial Commissioner.

The Royal East African Navy presented a Guard of Honour and the Police Band played the National Anthem.

Mombasa had been colourfully decorated for the visit. A beautiful arch had been erected just beyond the Makupa Bridge and the crowds lined the streets from there right up to the Government House and frequently clapped and cheered as the Vice-President drove through. A more imposing arch had been set up by the Mombasa Municipality at Treasury Square.

Premier Nehru's Visit To Ireland

Dublin Doctorate Conferred On Him

Dublin: Prime Minister Nehru received the honorary degree of Doctor of Laws of the University of Ireland. The degree was conferred on him by Mr. Eamon de Valera, Chancellor of the University.

Introducing Mr. Nehru, Vice-Chancellor of the University, Prof. Michael Tierney said, "The fortunate opportunity of the Prime Minister's Conference in London has given us an occasion to do what many of us have long wished; to confer the highest honour in our power on the Prime Minister and the Leader of a great country between whose people and our own there has existed for a long period a bond of sympathy and of mutual understanding born of similar experience."

The Vice-Chancellor added: "Our honorary graduate of today has all the qualities of a leader of his people. He is the most designated and worthy successor of the revered Mahatma Gandhi."

"In offering today our honorary degree of Doctor of Laws to the statesman who has for so long played the leading role

in so stupendous a drama, and on so great a stage, we wish him long life and still greater success, and send, through him to his magnificent people the love and admiration of the people of Ireland," concluded the Vice-Chancellor.

Eid Greetings

The Muslim world has celebrated their Eid Festival on Thursday, July 19. Indian Opinion takes this opportunity of wishing all its Muslim readers every joy and happiness on their great occasion.

Publicity On Visit

"Irish Press" on July 7 carried an article on Mr. Nehru written by Mr. Desmond Fisher. Concluding the article Mr. Fisher said: "It is undoubtedly on his performance in the international field that posterity will judge Jawaharlal Nehru. Whatever the judgment of the future, Nehru is one of the keymen of the present age and one of those who is deciding the destinies of the world."

The Significance Of Salima

TO many South Africans it may seem that an inter-racial conference on the shores of Lake Nyasa, some hundreds of miles north of the Limpopo, has little relevance to their lives. They are probably mistaken.

Not only do meetings between Africans, Asians and Europeans anywhere in Africa affect us, particularly when they live together without social distinction, talk together without embarrassment and reach agreement. But the nature of their agreements may well be of importance out of all proportion to the size of the gathering.

Of course, the delegates to the convention of the Capricorn African Society represent no one but themselves. The society has at present only some 4,500 members scattered throughout the Federation of Rhodesia and Nyasaland, Tanganyika and Kenya. But many of these are influential people in their communities. And, in any case, a cohesive pressure group working to certain basic principles and a common plan can achieve surprising results in a continent as fluid as Africa is today.

There will be criticism of many of the details of the convention's decisions, now to be embodied in the Capricorn Contract. Conservatives will say that the society is trying to go too fast, trying to force the pace. Especially they will object to the suggestion that Governments should take the initiative vigorously towards eliminating the colour bar. It has always been an axiom of British colonial—and domestic—policy, that racial discrimination must be allowed to relax gradually as prejudice voluntarily diminishes. This attitude has not been con-

spicuously successful. On the other hand the Capricorn delegates probably had in mind the examples of America and India where, in regard to segregation in schools and the untouchables, deliberate legal pressure is moving mountains, though much still remains to be done.

By
C. W. M. GELL

Liberal-minded people may doubt the wisdom of the fancy franchise with multiple votes which the Capricorn Contract now embodies. It seems unlikely that Africans will accept less than universal franchise as the ultimate objective. An African journalist from Salisbury told the convention that one-man-one vote "had failed, being not suitable to African conditions." But it has never yet been tried in Africa. There may be a case for an interim loaded franchise. But eventually Africa is likely to agree with Sir Winston Churchill that universal suffrage democracy "is the worst possible system of Government, except all the others that have yet been tried."

However, the Capricorn Society began as an instrument for retaining British power in East and Central Africa. It proved the flexibility of its leaders' minds by yielding gracefully to non-white pressure and dropping its ideas about an East African Federation linked to C.A.F. So it may yet advance to a more defensible position about the franchise goal. And it has come to its senses on the subject of "equal pay for equal work," about which it was originally confused, by stressing that this can only be fully

achieved when all have access to equal education and training facilities.

In approving multi-racial trade unions, in refusing to lay down hard and fast immigration policies either in regard to Europeans or Indians, in stressing the need for speed and a sense of urgency, the Society showed its correct appreciation of the African situation today. Events are moving too fast for the old "gradualism" to be effective in time. The loyalty of Africa will go to those who come forward with positive and constructive policies to meet the many and great needs of this backward continent in time. This is the challenge of the hour. It is good to know that there will be, in the territories to our north, a band of devoted people of all races working with deliberate purpose to meet that challenge. May they succeed. At least they have got off to a pretty good start.

In South Africa we may well ask ourselves where we stand in relation to that challenge. Clearly

our colour policies, whether they be *baaskap*, or "white leadership with 'justice'" or any other variant of our traditional white supremacy will find no welcome outside the Union except among the more reactionary white settler groups.

We should do well to listen to Col Laurens van der Post an Afrikaner who sadly described himself as "no longer having a tribal home." The Capricorn movement, he said, is no longer concerned with crippling and paralytic pre-occupations with race, with the colour of people's skins, the shape of their noses, the texture of their hair and God knows what else. It is concerned only with values—the maintenance and advancement of fundamental human values. I know how greatly exaggerated are the differences between white and non-white in Africa.

"The Capricorn idea of Africa is the end of my sense of failure as an Afrikaner—shackled to a dead and decaying past."

And not only Afrikaners, he might have added, are so shackled.

Bigotry A "Disorder Of Man's Nature"

Eminent Authority On Race Prejudice

MY desire is to bring the perspective of social philosophy and of social science to bear upon man's age-long struggle with the disorder of bigotry that has deeply embedded in his own nature. The net effect of modern science is to show that white prejudice may make for short-run emotional gains for the individual, in the long run it is necessarily fateful for violence and for war, terrifying to human reason, stultifying alike to its possessor and its victim. Prejudice is not, never has been and never will be a good thing in human society."

These are the views of Professor Gordon W. Allport, Professor of Psychology at Harvard University, (U.S.A.), and an international authority whose works on prejudice, rumour and social tensions are standard works in many of the world's leading universities.

Professor Allport, who is in the Union as Visiting Consultant to the Institute of Social Research, Natal University, and who was guest speaker at the annual conference of the South African Psychological Association on July 12, delivered the annual public Hertzke Memorial Lecture for

the South African Institute of Race Relations in the Wesley Hall, Durban, on Tuesday night (July 17). It was on "Prejudice in Modern Perspective."

Professor Allport, who saw much of violence and social disorder in Germany and Turkey as a young man immediately after the First World War, holds that science has "fairly certainly" established that racial membership accounts for only a negligible portion of human attributes—for complexion, hair, form and shape of skullbone but not for intelligence, temper, talent, outlook, virtue and worth. There are no instructive overtones of human races toward one another, he says. They are built into children, and with difficulty.

Economic studies, he maintains, prove that in almost every case where segregation is practised the financial loss is enormous, thus lowering the standards of nutrition, meat, shelter, health, recreation and freedom for all groups concerned. Prejudice sows only economic disvalue and most hostility arises not from unacceptable characteristics in other people but from private emotional disorders in ourselves for which the hated group is not responsible.

African Leaders Prepare For Big Conference On Apartheid

THE biggest Conference of African leaders that has been held for 25 years will take place in Bloemfontein from October 4 to 7.

It has been called by the Federation of Interdenominational Ministers and will be representative of all shades of African opinion. Delegates will be from all political, religious, sporting, cultural and educational organisations.

One of the main functions of the Conference will be to attempt to find a basis for African Unity. Delegates hope, too, to give

for the first time representative African opinion on Apartheid.

A statement issued by the President of the Federation, the Rev. Z. R. Mahabane, says that the "grave national anxiety of the African people created by recent legislation" has led to the calling of the Conference which will be under the aegis of the Bantu Churches.

Students Asked To Imbibe Mahatma Gandhi's Ideals

Dr. Radhakrishnan Opens Memorial Academy

NAIROBI, July 12—Inaugurating the Gandhi Memorial wing of the Royal Technical College of East Africa at a gathering of over three thousand people today, the Vice President of India, Dr. Radhakrishnan said he hoped the students of different races studying together in the College would be able to imbibe something of the grandeur of Gandhi's inspiration and his loyalty to lofty ideals.

"Great men like Gandhi," he said, "do not belong only to the nation in which they are born. Rulers, warriors and people like them, may take hold of fleeting moments of history, shine for a moment and then disappear. But it is great souls who contribute to humanity's life to nobility who live forever."

The Governor of Kenya, Sir Evelyn Baring, introduced the Vice President as a man who has had "a most impressive worldwide renown as philosopher" and had distinguished himself in the service of his country.

He said he was very glad that among those present was Sir Philip Mitchell, a former Governor of Kenya, largely due to whom the idea of the College had taken shape and who had laid the foundation stone in 1952.

He praised the Indian community for their generous contribution of over £300,000 towards this first multi-racial educational institution. "Our sons and daughters will now be educated in the country and more money will be available for further expansion of education."

Mr. A. B. Patel, vice-chairman of the Gandhi Memorial Board in an introductory speech explained how the idea of a college as memorial to Mahatma Gandhi had taken shape.

The function, held in front of the modern four storey building of the Royal Technical College, was most impressive. African, Indian and European students, men and women, wearing red gowns and the balacones behind the door, making a glowing pattern of red and black against the building's grey and white. Spread over the grounds on a neatly arranged vast semi circle of seats were distinguished speakers from all parts of East Africa. The Uganda K.A.B. band played before the ceremony.

Dr. Radhakrishnan said it was appropriate that they were trying to put the Gandhian ideal of racial harmony into practice in starting this College in this part of the world, because it was in

Africa that Gandhi began his struggle against racial antagonism and the doctrine of race superiority. In that struggle he proved that the human spirit, lit by divine fire, was mightier than the most mighty weapons.

Two methods Gandhi adopted were consistent with those of other great spirits, like Socrates and Jesus. He wielded the weapon of still disobedience, "a weapon which asks us to recognise evil but not any enemy. Evil is a disease, a derangement of some kind. When one tries to attack it, one must see that the man who is guilty will one day become a friend. That was the attitude he adopted."

"He was certain that love and truth shall not be beaten. He was absolutely sure of the future of humanity provided we heed the human message of removing injustice and making this world a safe place for humanity. In 1928 he was giving instructions to his followers and he put it to them: If you are assaulted, bear it cheerfully; if you are arrested, go to prison; if you are shot, die peacefully."

"That is the message which he gave us and he followed it. The problem that he had to attack was racial oppression and he tried to establish a racial harmony. That is what your institution is attempting to do."

"You want to bring together peoples of different races and nationalities and make them live together so that they may understand and accept one another. When we do not know people we become angry, frightened, hysterical. When we know them we understand their good points, their weakness and accept them."

"You know the story of Alexander the Great. He was taught by Aristotle to look upon all Asians as fit only to be slayer, but when he went on his expeditions and met them, he felt they were as human, as cultured as the Greeks themselves. He heaved for harmony—the unity of mind and spirit—in his speech at the last banquet he had before

his death. There were nearly 9,000 people assembled there, before whom he prayed for peace and partnership among the peoples of the world. He himself encouraged inter-marriages by marrying a Persian princess and asking his soldiers to do likewise."

Dr. Radhakrishnan said he hoped in this College, "you will be able to make the students realise that they all belong to one human family. That is the dream of the prophets, is the hope of our enlightenment. In this college if you are able to build up that kind of feeling, loyalty to the spirit, you will be able then to realise the great ideal on earth of one family."

"I am also delighted that this wing of the Gandhi Memorial Academy will be devoted to what we call the humanities. It is true that this country requires engineers, technologists, teachers, medical men. But more than all that every country requires human beings, who are able to live with one another. You may have any amount of scientific achievement, but unless you develop humanity in the people that achievement will become a source of danger. We can split the atom, we have achieved

alarming proportions of scientific advance, yet we feel terribly depressed that we are not able to settle down to peace and tranquillity. The humanising of young men and women is to be undertaken only by that brush to which, I believe, the Gandhi Memorial Academy is devoted, namely arts, science, architecture.

"Unfortunately, today we have no time to sit still and read a book from beginning to end. We go to a cinema, witness television hear a radio, read newspapers. We are drifting towards trivialities indulging in conditioned reflexes, having no kind of spirit. This is a danger we face in our great speed and hurry. We are empty within and when we are faced with trouble, we depend on external diversions."

"When you come to realise how all achievements of science were achieved, you will be surprised to know that they were brought about by individuals who were able to get away from the crowd. But individuals have today no time to concentrate on great problems of life."

Concluding, Dr. Radhakrishnan hoped that the statue of Mahatma Gandhi he unveiled "will stand as a symbol of the great ideals of Gandhi, of the spirit of humanity, of the ideals of reconciliation of peoples."

Later in the evening the Vice-President attended a banquet given by the Commissioner for India and Mrs. Vimala Krishna, where the Governor, Sir Evelyn Baring was present.—IBI.

VISITING U.S. PROFESSOR TREMBLES AT THOUGHT OF UNION'S FUTURE

DURING his stay in South Africa, Prof. J. J. Fienhaugh, of New York—who is a visiting lecturer at the University of Cape Town—has been shocked at the presence of bars and grilles on the windows, and at the indifference of the Europeans to the life of the Native.

"This indifference," he told the Goodwill Club, "seems to me to be one of the shocking and terrible things in South Africa."

"I don't see how you can possibly be indifferent to the life of a group of people and expect them not to be indifferent to your life or property or both. It terrifies me even as a visitor to the country, and it would terrify me even more if I were a student."

No group of people could stand frustration continuously, he said. With the denial of elementary human rights, frustration must intensify and get worse and worse and then something would

happen.

"Apartheid was not a practical thing, and to talk about it as something that might come about was to talk nonsense. It was also nonsense to pretend not to agree with apartheid but to practice it in everyday life."

"You are going to have to start to act as if your servants were the human beings that they undoubtedly are. You are going to have to start paying them the wages that they are entitled to as human beings."

"If this is not done I tremble to think what the results are going to be."—"Star" Johannesburg.

A Reply To Mr. Jordan K. Ngubane's Attacks

On The African National Congress

Incorrect Allegations Affecting Other Leaders In Congress

By ALBERT J. LUTULI

(President-General, African National Congress)

(Concluded from last week)

MR. NGUBANE is disturbed by the groundless fears that in working with its present allies Congress is losing its identity and independence, (could he say this if Congress were in alliance with the Liberal Party which it would have sought were it not for the limiting aspects in the Liberal Party programme)? In doing so Mr. Ngubane reveals himself as a racist and not a true liberal and, alternatively, as ignorant or unaware of the profound political changes that this country has undergone since 1918. These changes, I dare say, have far from making Congress a weak and dependent organisation, enhanced its prestige and strength amongst the African people, amongst the other racial groups in the country and in the eyes of the world at large.

I am not surprised that Mr. Ngubane's knowledge of the African National Congress affairs and its inner working has become so rusty and imperfect because since he ceased to be President of the African National Congress Youth League, Natal, in 1950, he has never held a position of leadership in any of the organs of the African National Congress and Youth League. It is obvious, therefore, that Mr. Ngubane relies on hearsay information about the African National Congress; some of it, no doubt, emanating from enemies of the African National Congress. I cannot, therefore, excuse Mr. Ngubane for posing as an expert in African National Congress affairs and as one of its leaders when he ceased long ago to be a member of Congress.

Mr. Ngubane in his fertile imagination sees a rift in Congress which I honestly have not discerned. I have said before that Congress being an omnicolour liberatory movement rather than a party must inevitably have within its fold people with different political inclinations, but all subjecting their personal inclinations to the overriding needs of our day which are to fight and defeat apartheid in whatever form it might be masquerading. It is conceivable that there would be different shades of opinion within Congress ranging from the Left wing to the Right wing, but these have not organised themselves

into schools of thought acting as pressure groups within Congress. Mr. Ngubane allows his imagination to manufacture active opposing groups each struggling for supremacy over the other and he even makes bold to give these wings leaders, hence the "Sisulu Wing," "The Liberal Christian Centre Wing," presumably led by me, and we have only to wait for a few more instalments by Mr. Ngubane to have the Right Wing leader named.

I know my mind very well and require no one to interpret it for me. I note that Mr. Ngubane assigns me to what he describes as the Christian Centre group. I stress being labelled, but even more seriously I resent the suggestion that if I were given a free hand I, and others he assigns to the Centre, would choose to work with the Liberal Party, thus implying that some forces which he terms the Left wing, are forcing us against our will into channels we do not desire. As a Congressman I cannot conscientiously work in unqualified alliance with the Liberal Party with its present qualified programme of action limited to fighting on constitutional lines and limiting franchise by an educational qualification.

To us in the African National Congress these are fundamental deficiencies in the Liberal Party Programme. But, notwithstanding these limitations in the Liberal Party, the African National Congress, in its eagerness to make as broad a freedom front as possible, has established a friendly relationship with the Liberal Party by entering into a mutual understanding of co-operating on specific issues whenever the views of the two groups do not conflict.

Mr. Ngubane is being extremely unfair and false when he suggests that it is the Liberals only who stand for "a clearcut policy of equality and opposition to the Colour Bar." Whatever we may dislike in the Congress of Democrats, we cannot honestly accuse them of being racialistic;

indeed one wonders whether in actual practice they do not show freedom from prejudice much more than any other white group in the country and desire without limitation to extend to non-Europeans all the benefits of modern civilisation; in short, they accept in full the African National Congress objectives and programme of action.

In my opinion Mr. Ngubane seems to suffer from an illness of divided loyalties, and he strives hard to appear a member and supporter of the African National Congress and the Liberal Party at one and the same time, thus in an impossible position which will eventually earn him the dislike and contempt of both.

With what he regards as an air of sweet reasonableness Mr. Ngubane concludes his diatribe against Congress and its leader-

ship by what he calls a "constructive approach." I confess I could not find in words or in spirit any constructiveness in the so-called "Constructive Approach," as Mr. Ngubane more than anything else elaborated the alleged sins of commission and omission of the African National Congress and elevated to heights of glory the Liberal Party of South Africa which, according to him, should be called the "Greater South African Party."

The African National Congress knows where it is going—and Mr. Ngubane has deviated a long way from the path he once trod in 1950 and before as the Youth League leader. The African National Congress on the basis of its Programme of Action will strive to attain the ideals enshrined in the Freedom Charter with a full sense of responsibility to the African people and their aspirations. The African National Congress will carry on the programme of African liberation and freedom for all to the best of its ability, praying as it works: "HELP US GOD."

All We Want Is Your Friendship U.S. Told

NEW YORK.—The South African Ambassador to the United States, Dr. J. R. Holloway, said that large sections of the American Press, radio and television "have unwittingly become the tool of the Leftists in their attempt to detach from you a staunch ally in the fight for freedom."

Dr. Holloway was making what he called his valedictory address to the Pan-Africa Society in New York before going to London to become the South African High Commissioner in Britain.

He said: "All I ask of Americans is to use their intelligence when faced with the large amount of what I shall frankly call brainwashing to which they are regularly being subjected about South Africa."

"They say that we oppress the Africans. Will you ask yourself whether this accords with the established fact that hundreds of thousands of Africans from territories adjoining the Union are regularly invading our country some admittedly legally, other,

crossing our borders in spite of our immigration laws?"

"Do the Africans like to be oppressed? If not, why do those who are not subject to our laws voluntarily come to us year after year to seek oppression?"

He continued: "While reports reflecting on the South African Government's race policy are given much prominence in the American Press, anything favourable to the South African record is either hidden in the back pages or suppressed."

Dr. Holloway concluded: "All we want from you is your friendship"—The "Star," Johannesburg.

Christianity And European Leadership "Dishonest"

African Editor Talks On BBC

WHITE leadership or Christian trusteeship has become a chimera to African intellectuals, Mr Ezekiel Mphahlele, Section Editor of "Drum", said in a B.B.C. broadcast. By intellectuals, he said, he simply meant a class of men who are interested in cultural matters for their own sake and for their relevance to affairs beyond the individual's own immediate personal good.

Mr. Mphahlele said that the life of an African intellectual is a lonely one. He is not taken seriously by his own people yet could not keep aloof from them and their daily miseries.

The fact is that White Industrialists and Lawyers do not want the African worker who is "too educated", they are content if the worker can read and write, speak English intelligibly and understand instructions of the simplest kind. They are inclined to suspect the higher-educated worker.

A Menace

"He is regarded as a creature that always gets in the way, if not a positive menace. The Whites prefer illiterates or semi-literate, who accept their humble stations, and who sun down and by sandwiches or a bunch of flowers for the typist and sometimes a packet of cigarettes for her boy friend."

"It must be the humble typo who accepts a ticky or the left

overs from a typists lunch with a grateful grin, and who goes about the premises like a trained animal—a humiliating role for anybody, according to the degree of sensitivity.

Missionaries

"The Church in South Africa has been on the retreat for many years. The story of Missionary work is also a story of compromise. We have become disillusioned in missionary teaching because, while we were being evangelised and taught to tolerate our oppressor, very little, if any, similar evangelising was being done among Whites."

"The African Intellectual is prepared to live with the White man. But he asks for paternal benevolence. He wants justice, a universal justice. The text for a South African sermon will always be one given by Mr. Adler Stevenson when he ended his visit here: 'Be just to your neighbour and let God take care of the rest.'"

Organisation has not prevented poverty or stopped wars. Atom Bombs are still in a stence for destruction. Something must be done that another unfolding of Light may save the world.

Jesus Christ taught that men must die to self in order to be saved. The outer material must be set at naught so that spiritual life may be developed and the soul of man may be reformed.

That East and West could never meet was an erroneous statement. East and West met in the field of spiritual illumina-

tion. The gospels of the Christian new testament, the Gita and other sacred literature spoke to mankind with one voice.

A hand full of people believe and practice this way of life. To them he has given the charge of study, to spend hours in concentration to bring healing to sufferers and to realise the Divine Life. That Life is waiting to be poured out from the sources of all Love and Life and Light, bringing healing of body, mind and spirit to a sick world.

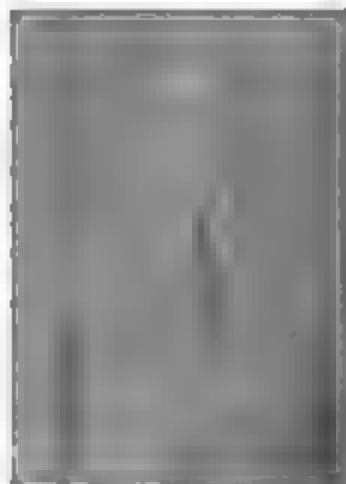
Prominent Indian Doctor Goes On Pilgrimage

DR K. M. SEEDAT, a prominent Durban Doctor who was born in Newcastle, Natal, on the 21st of February, 1897, left with his family on a pilgrimage to Mecca and two months vacation in the United Kingdom. Whilst in London, Dr. Seedat attended the graduation ceremony of his eldest son, Yakoob, who graduated as a Doctor from the Dublin National University on the 14th of July, 1956.

Dr. Seedat studied medicine at the University of Bombay. He graduated in 1922 and then proceeded to the University of London to study further. He completed his studies in 1930 and returned to Durban to open a practice at 173 Grey Street, Durban, where he is practising to this day.

The Indian community of Durban will remember him for the unflinching service he rendered during the Malaria epidemic in 1932.

His youngest son Ebrahim Seedat is also studying to be a

Dr. K. M. Seedat

doctor. He is in his final year.

Dr. Seedat is the Chairman of the Indian Medical Trust and as such was responsible for the collection of large funds to enlarge the St. Aidan's Indian Hospital.

He is accompanied by his wife and daughter Zubaida. There was a very large gathering at the Durban airport to see them off.

East Meets West

Divine Life Society At Work

ON Sunday June 17th a meeting was held at 4 p.m. at the Mahatma Gandhi Hall, Lorne Street, to bring together members of the Divine Life Society to meet Joel E. Goldsmith from Honolulu. Mr. Dami in introducing the speaker said that Joel E. Goldsmith was known internationally. He had found the causes of the maladies of the world and was pointing us to the remedies. It was a great privilege for the Indian members of this group to meet Mr. Goldsmith as he had recently visited the Ashram of Swami Remdas. Be it Indian or European the need is

one and the same namely spiritual unfoldment.

Mr. Goldsmith said he was indeed honoured by the Indians—religion came from the East, and we all owe something to the religions of India. 2000 years ago Jesus Christ came to this world to bring his message. 2500 years ago Buddha brought his revelations to Mankind. But the same tragedy spoiled his work as in later days spoiled the work of Jesus Christ. Christianity became over-organised, men centred attention on the letter and the spirit disappeared. The principal of Life that he called God was lost sight of.

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahatma Dadasaheb
Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Apartheid Attacked At UNO

NEW YORK—South Africa's apartheid policy in South-West Africa was attacked in the United Nations when members of the Committee on South-West Africa met to prepare a draft report on conditions in the territory or submission to the General Assembly.

The draft report to the executive committee on the movements of non-Europeans and the penalties imposed on Natives entering or living in urban areas without permission.

The Committee agreed that these restrictions are "clearly inconsistent" with the principles and purposes of the mandate system and with the Universal Declaration of Human Rights.

It recommended as a matter of immediate necessity, the elimination of "these discriminatory restrictions" which the Uruguayan delegate, Prof. Enrique Rodriguez Fabregat, said "reduces men to the level of beasts."

The Committee criticised the removal of non-European locations from areas considered

European.

It said that it views with satisfaction the construction of new and improved houses for non-Europeans, but it "deeply deplores" the residential restrictions imposed on the inhabitants.

Want Repeal

"The Committee considers these restrictions, based on a policy of racial separation or apartheid, to be contrary to the universal declaration of human rights, the principles of the mandate system and the United Nations Charter, and it accordingly recommends that the mandatory power discontinue such measures in practice and repeal racially discriminatory restrictions in residence in the laws of the territory."

Universal Table Tennis Club

The Universal Table Tennis Club held their First Club Championship at the Milne Hall, Newbray, Capetown, on July 8th, 1956. On this occasion Dr. K. Nagan and Mr. G. B. Patel (Principal Gandhi Memorial School) stressed great encouragement for all sports especially Table Tennis. Light was also focussed on the wonderful achievement in the sporting field among the Hindu community in the Cape.

The following Trophies were awarded:—

B. D. Chavda's Floating Trophy (Singles Champion) winner Mr. B. U. Chavda.

Bhaga's Floating Trophy (Doubles Champions) winners Messrs. B. U. Chavda and Mohan Bhaga.

Jagan's Floating Trophy (Rugby) Mr. V. Daya.

U. D. Chavda's Floating Trophy (Junior Champion) winner Himat M. Patilam.

Scholarships Worth 14s. A Month

Life is hard for Japanese students who live away from their home.

Highschool students, scholarships are 7s/- and for the University students, £3 a month for 1956.

The Japanese Scholarship Society is unable to increase the number of students receiving aid, at present 220,000.

Soviet Actors May Visit London

Actors and Actresses of the Moscow Arts Theatre may visit London next year. They have recently done a month's tour of Yugoslavia where they received a great welcome. Belgrade public has become accustomed to a high standard. What the audience found outstanding with the Moscow Arts Theatre was the working of the company as a team. An actor who appeared on the stage for five minutes gave just as polished performance as one in a leading role, no star outshone the others.—Sapa-Reuters.

Second U.S. Nuclear Engineers Congress

More than 3,000 engineers and scientists from industry, business, education and government are expected to attend the Congress to be held in Philadelphia from March 7th to March 15th, 1957.—U.S.I.S.

Buddist Art A Pilgrimage

Across the world, and especially in Asia, more than 500,000,000 people are celebrating the 2500 anniversary of the Supreme Enlightenment of Buddha, and observance that began on May the 24th will continue until the full moon of May, 1957.

In this commemoration of that great event in the realm of human thought, "the UNESCO Courier" illustrated monthly magazine, devotes its current issue, a special edition of sixty pages, to "2500 years of Buddhist art and thought."

Goose Fruit Combination

Fruit growing and goose keeping can be combined with a substantial reduction of costs, according to a Danish experiment.

The cost of keeping orchards clean was reduced by sowing them with grass, and the cost of mowing by turning the geese on to the grass to graze. The result provided free food for the geese from the grass and windfalls. The geese gave free fertilizer. This also provided a beneficial biological effect on pests, therefore saving on spraying trees.—Sapa-Reuters.

Danish Radio Reporters To Visit Russia

The Danish State Radio is to send reporters to Russia after a delay of four years. The Radio plans to send two chiefs of the Radio department to Moscow later this year. They intend gathering material for a number of feature programmes on daily life in Russia.—Sapa-Reuters.

New York.—

The Ford Foundation has announced a \$750,000 dollars programme to enable leading economists to conduct research of their own choosing. The aim is to assist scholars or small colleges as well as at five major institutions by the establishment of permanent research professorships in economics.

—U.S.I.S.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 25 Market Street, Cor. Diagonal & Market Str. Johannesburg. Phone 33-1854.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

Book On Indians In South Africa

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION.'

DEAR SIR,—Your readers are no doubt aware that in three more years, over 400,000 Indians in South Africa will be entering a period of pageantry—the centenary of the arrival of their ancestors on the shores of Natal. The importance of the event may lead many a scholar to compile the history of the Indian community. The writer of this letter, however, wishes to synchronise the memorable day by portraying the lives of the Indian planters and succeeding generations in a work of fiction.

In this novel, typical characters would be traversing through a number of generations, depicting their adventures and heroism, their loves and passions and their struggle and achievements.

Though the work leaves enough scope for illustrative imaginations, it is the intention of the writer to weave the theme around actual facts. But since there are no precise documents reflecting the environment and social phase of bygone days, the writer has to

depend on readers for help. Documents, family correspondence and photographs, newspaper cuttings, all relevant information and addresses of persons and institutions, are among matter that can be of great help. In addition, there may be a number of aged persons whom the writer would like to interview for authentic information; their names and addresses will be gratefully appreciated. Members of the Tamil community are of special interest, since their ancestors were the first to settle in this country.

Will helpful readers kindly communicate with the undersigned?

A. QAISE,
P.O. Box 15, Athlone, C.P.

Washington.—

The House authorized the expenditure of \$357,472,000 for military and economic and technical assistance to friendly countries during 1957.—U.S.I.S.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Mary F. Darr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0
FAMOUS PARSIS	7	8
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yojna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	18	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala	3	2
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Gandhi's Letters To Ashram Sisters —By Zaka Kalkar	2	0
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramdas—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	0
Gandhi's Letters to Mira (1924-25)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	8
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	6	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	0
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 28388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.****P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.****LATEST RECORDS IN STOCK**

	6	Records	Rs	9s.	6d.
Udan Katola	5	"	2	1	3
Shahab	5	"	2	1	3
Railway Platform	5	"	2	1	3
Dile-Nadan	5	"	2	1	3
Aulad	4	"	1	13	0
Nastick	6	"	2	9	6
Alibaba & 40 Thieves	4	"	1	13	0
Nagin	6	"	2	9	6
Sungata	5	"	1	18	9
Nav Jawan	3	"	1	4	9

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katola, Shree 420, Nagin, Shahab, Nastik, Vachan, Azzad, Chakradhara, Jagrati, Arpan, Dost, Miliap, Yasmin, Pooja, Parvato, Sailesh, Papar, Now Bahar, Hawre Nain, Kali Ghata, Char Chand, Albelia, Jhamela, Cinema Suggest Special Number 5/4.

Gujarati Detective Novel 2/3.

Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Gray Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	8-	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	5	8
INDIAN STATES' PROBLEM (Vandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	8
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	14	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIARY—Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadasa	12	8
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A BRIGHTER STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	2	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mestruwala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	11	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	28	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: "I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

"Indian Opinion," P. Bag, Durban, Natal

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2s

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

FOR...

RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT...

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 51006.

TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2782.

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956 3/6

Illustrated Weekly Of
India 2/-

Caravan: Proforma Of
India 2/-

Dharmayug, Ajkali, Bal
Bharti (Hindi) 1/6 each

Manohar Kabanigan, Maya,
Mansuram (Hindi) 1/6 each

Parlo Mahal (Gujarati
Novel) 12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story 13/6

Women Behind Mahatma Gandhi .. . 21/6

Primitive India — Illustrated Only .. . 31/-

Just Half A World Away — Faith In India .. . 22/6

History Of India — Past And Present 66/6

India And The Awakening East 18/6

Shawant Junction (Novel) 14/6

Dadi Ma Na Yashu 28/6

Ghar Na Raol 32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati

એક નવું આદિકા

અમે આશા રાખીએ છીએ કે અમારા વાંચકોને કેપરીકોન આફ્રિકા સંસાધનોના હેવાલ વાંચવો ગમશે જેની સભા ન્યાસાલેન્ડમાં ગયા મહીનામાં ભરાઈ હતી.

આ સલામાં ગોરા, બીન-ગોરા અને એશીયનો વચ્ચે એક બાહેધરી આપવામાં આવી હતી કે, “બીચ ટોમનું અદ્વિત કરી આમે અમારું હિત નહીં વિચારીએ.”

આહેં મરીમાં જલ્લાવવામાં આવી ની અને સામાજિક છૂટ સવળી
બુ ડે કે, શેહેરીયા, નવાસા મળે.

લેન્ડ, ટાંગાનીકા, અને ઢેનીયામાં
જે બંધારણ અમે ઘડ્યું છે
તે અમલમાં લાવવાનું પગલું
બરડું. બંધારણમાં છે કે :

(૫) જમીન પ્રજાને હકમાન બાબે
ગમે ત્યાં વસવાનો અને રહેવાનો
આંશવાનો હક રહે.

(૧) અમારે જાતિભેદના વિષય
પર મુકલ રહેવું.

(૨) ગધાને મલાધી કારનો
લોક રહે.

(૩) સારી અને જાતિગ્રેહ વગર
ની સરકારને ટેકો આપવો કે જે
આફ્રિકાને સુખાગોં સર્ધ જાય.

(૪) બધી પ્રવૃત્તિને હરવા, હરવાની સમંતી, પોતાના બ્યવહારો.

ની અને સામાજિક હિત સરખી
મળે.

(૫) બધી પ્રજાને સમાન જાણે
જામે ત્યાં વસવાનો અને રહેઠાણો.
આંધવાનો હક રહે.

“૧-૬” નામનું બહુમંડળીનું
પત્ર સુનીયનની અને લેકન્યાસા
કે જ્યાં આ પરીપદ ભારાઈ દેતી
તેની નિતીની સુલતા કરતાં
જણાયે છે કે, “સુનીયનમાં કાલ
ને રાજ કરતો પણ અવિશેષની
નીતીમાં માનવ્યરો છે તેમનો
માર્ગ ધણે સંકટો છે. તેઓ
ઇલાચદાપણ શીવાય આદિકાના
સવાલનો બીજો કોઈ રીતે ઉકેલ

ભાવવાનું નિવારીજ નથી શકતાં. ઈલામકાપણુ એ આનું નિવારણ નથી. એ તો સભ્યને કાંઠી હેવા નું એક બકાતું છે.” વધુમા આ પત્રે કનૈલ લોરેન્સ ફાન્ડર પોસ્ટના ભાવણુની ક્રંત નોંધ લીધી છે. અને આગળ જતાં કહે છે કે, “આ ધરીપટે એક પત્ર નિવારણુ બતાવ્યું છે અને એક હરાવ થણુ પાસ થયો છે જેથી બધી ટે.મે. એક ક્ષયને માટેવશકારીથી સાથે ઉભા રહી જાતીસેક કૃપી શત્રુનો નાશ કરવા સમાન કક્ષા એ લડી શકે. આ સુચીત આગે જાડું કદાચ પ્રત્ન

કલ્પ હોયે પણ એજ એક સાથે,
હિતકર માનું છે. નેશનલીસ્ટો
ની નીતી કેટલી સચકર છે એ
જો લોકોએ જોઈ અને જાણી છે
તેઓ માટે આજ એક માનું છે.
નેશનાલીસ્ટ પોતાનો જ નિમઃ
કરનાર હોયે વૃક્ષનાબીને પોતાની
અંદર ઉછેરી રહ્યું છે.”

કેપરીકન અરિક, સોહાયદીનું
 હોય છે કે તે રાજદ્રારી સંસ્થા
 નહીં બને પણ તેઓને આદેશ
 બને તેઓના કાર્યક્રમમાં બાબ
 બીજા દોષ પણ સંદેશ લેવા
 ઇચ્છે તો તેમ કદબાની છૂટ
 તેઓએ સખી છે.

દાખલ કરું કે, સત્યાગ્રહ એ એક જાન
વાન રાજ્ય છે.

માંથી અને મારું જીવન મદાન
પુરુષોના મારું સાથે મળતો હતો.
તેણે કે સોફીસ્ટ અને હાસ્ય, તેઓએ
સહાયમદના રાજને સર્વેન દેહાનુ છે.
"એ કોનું રાજ છે કે નહીં છુટાકોતી
માર કરે છે પણ કુરમન નથી છતાં
કરતું છુટાકોતી એ કોનું એવી રાજ છે.
એ કોતો કામનો કરે છે એને કમળકું
એકાએક કે એ જે ગુનેહવારનો સામનો
કરે છે તે કાલ દિવસ પોતાની કુલ
એકે અને મીત્ર બનશે. અને એજ
એમનો મારું હતો."

૧.એકોએ ખાતી હતી કે, કેમ
 અને સાચેને કદી પરાજય નથી થતો.
 એમને જાણીતી ખાતી કે માનવ
 નાત જરૂર એક દિવસ જાનવાયનો.
 અ.મને, કદી આ દુનિયાને માનવી માટે
 સુરક્ષિત રાખ્યા જનારો. ૧૬૨૮માં
 એમના સાથીઓને સજાએ આપતા
 એમને જણાવ્યું હતું કે, "જો" તમને
 કારણમાં આવે તો તમે તે કરો તે કુચ
 થી બંને. જો તમને કેદ કરવામાં
 આવે તો જેસ બોમબ જો. અને જો
 અને જાણીએ કે તો સાતીથી પુણ્યને
 લેતો."

આ એમને કહેશે. આમણે મારે
કે ને તેઓએ આવશ્યકમાં શ્રીશે.
તો. એમને ને સ્વાલના સામતો.

કરવાનો હતો તે વાતથી અસમાનતાને
ભાગને કદી વિષ બાધાવની સમપના
કરવાનો તેઓએ પ્રયાત કર્યો હતો.
એજ પ્રયાત તમારે પણ કરવાનો છે.

“તમારે બધી જગતની અને બધી
વસ્તુની પ્રજાને જોવી કરી કાંપથી એમ
રહેતા અને એક બીજાને સમજા એક
બીજાને આપતારે એ સિધ્ધવાનું છે.
ત્યારે આપણે એક બીજાને જોવાખતા
નથી હોતા ત્યારે આપણે યુરસાં
બીક અને મુલત અનુભવીએ છીએ
ત્યારે જોવાખીએ છીએ ત્યારે તેમની
કારક જોઈ શકીએ છીએ અને તેમની
અખાલસી પણ વધારી શકીએ છીએ
અને તેમને અપનાવીએ છીએ.”

“તમને મહાન એલેક્ઝાન્ડરની વાત
મપાડે છે? એને એક મહત્ત્વેય
અનુસંધાન આરે ગ્રુઓ પાણી કહ્યું)

ଆମ୍ଭେ ଜାଣି

निमग्न बगल में बैठ कर काम न कर, दो-
आँक हाथों में आटे पकड़ निमग्न हो तो
आ.पु. सुख में आरत आरत आरत आरत
करे।

જેની આપે કુટિ ગણ છે તે
આપણે નથી પણ જે પોતાના દેવ
હો છે તે આપણે છે.

વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના આદર્શને અતુલસરે

સર રાધાકૃષ્ણનની જીવિત

૬૨૮ આગ્રીકાર્મ દેવલ ટેનીકલ
 કોલેજમાં અધીકારીક વિભાગ
 નું શિક્ષણ કરતા હો. તમામુખ્યત્વે
 ગ્રામીણ બેદરશી સંબંધિત
 કામ હાલ કે, “અધીકારીક વિભાગ
 માં આ વિભાગને કામ કરાવી અધી
 કરતા કરવામાં અધીકારીક અને
 તેઓના અધીકારીક અનુસરવાને કારણ
 કરશે તેવી કે આગ્રીકાર્મ રાજ્ય

“આંધી જેવા અકાળ માણસો”
એમને કહેવામાં આવે છે. તે રાજધાની
માંથી જેવા જેવા છે તેમનાજ નથી કોઈ
રાજકર્તાઓ, ચોદાઓ અને તેમના
જેવા પીળા માણસો કદાચ ખતીયાલના

ધાનાઓમાં ચમકશે અને પછી આંખા
પણ પડી જશે. પશુ મહાન આત્મા
એ છે કે જેને મનવીઓના હૃદયમાં
અમર પર મેળવ્યું છે.

વધુમાં કે. રાધાકૃષ્ણને કમ્પ્યુટર, આયોગ્ય હેન્ડે, આ દેશમાં આધીનતા આ.દર્શ કે, જે પાત્રી જાતિને સમજાવે છે તેને કહેવાય છે તેનું કારણ આ રીતેના આરદ્રને સુરક્ષા આપવાના અર્થના એક જાગૃત્તાઈ-દર્શક જાતિકારમાંથી આ અવધાનને સામને કરવાનું આધીનતાને કારણે કમ્પ્યુટર, એ કારણમાં, અધીનતાને કુનીયાને જાત્રાવી

વિશ્વની માહિતીઓ

ગત માસની બનાવોની ઝાંખી રેખા

મેક્સિકોમાં પ્રચલિત મહાસાગરમાં અને બ્રિટને કોસ્ટીકોના જાણના જાનિતરમાં દાહરોજન બેરોન ફેડ વાના ને ગાનવહીનતાના પ્રદર્શન કરતા અખતર કપી, એથી આખી ફીનીયામાં બળખળાટ થઈ રહ્યો હતો. અમેરીકાના અનેક વિગાન પંડિતોએ તરેર કુપું છે કે અભુષોગના આ રીતના અખતરોએ જગતની માનવ આરોગ્યની સ્થામતીને બચાવે છે. આ અખતરોએના પરિણામે જાપાન વાળુ અનેક રથો રેડિયોયુક્ત (રેડિયો એક્ટીવ) વસ્ત્રો પહેવા હતા. જાપાન માની ઉદ્ધૃ છે. એ અમેરીકા પાસે વિરોધ ઉપર રિસેપ્શની ગાદીએ મોકલી, આ અખતરો બંધ રાખવા આજીવન રહે છે અમેરીકાના પ્રમુખ આઈઝનહૌરને જાપાનને અત્યંત ઉદ્દતાઈથી દેહાતીને જાણ આપે છે: "આપણે જાણે છે અને આજ અખતરો, જરૂરી છે!"

ન્યુઝીલેન્ડ વાળુના અનેક જાગમાં રેડિયો-યુક્ત વસ્ત્રો પહેવા એનું પાણી ન થીવા ત્યાંની સરકારે જ બંદોબસ્તમાં માની કમને ચેતવણી આપી હતી! અને આ બંધ જાગમાં વિતરણ કરનાર અખતરો કપા થાય છે જાણે છે! એસિડેટ જાગનિરતરમાં! એથી માત્ર પ્રત્યની પામગાહીના બોલે અને રીકા-બ્રિટન-એરોપીયા પોતાના કહેવાતા કુપમને ઉપર સરકાર ગોળવળા આ જાણ રક્ષણી ધમપણા કરી રહ્યા છે.

જ્યા માસમાં હજીખમાં બે સકવર્તી બનાવો બની ગયા. એક તે સુએઝ ની નહેરમાં આલે આસરે ૮૦ થી વધુ વર્ગોથી બ્રિટન પોતાનું કારકરી માણું જમતીને મેકું હતું તે ત્યાંથી પૂરેપૂરી જતું રહ્યું છે. બ્રિટીશ કારકર નો ઉલ્લી દુકરી એમને ૨૦૫૧૪ યુનીયન નેક હજીખની ધરતી ઉપરથી કિવારી ત્યાંથી ચાલી ગયા છે. હજીખ ની ધરતી ઉપરની બ્રિટનની દાદાગારી નો આ રીતે આટલા વર્ષે જવે આ-બો, એ મહાવર્તની ઉગરણી હજીખે એના પ્રમુખ જર્જ નાસરની સરકારી નીચે પ્રમ પામવુંપથી કરી.

હજીખે એના લાંબિયા રાજ દારક તે માફી ઉપરથી ઉગાડીને હાકી ગયો તે પછી ત્યારથી તે બાજુ થયી હજીખ માં એક પ્રકારનું કારકરી રાજ્ય હતું. જર્જ નાસરે એ કારકરી રાજ્યને અત્યંત અપયો છે. 'પ્રવચ્છતાક રાજ્યો ના ધારણે હજીખનું નવું રાજ્ય પામ્યું પમય છે. હજીખની પ્રમને ગુલન સુદગીમાં દારા બદ્ જાળી બદ્ધતાએ એ બધાંજને ગણુર રાખ્યું છે, અને

જર્જ નાસરને હજીખના પહેલા રાષ્ટ્ર પ્રમુખ તરીકે સુદી કાલમાં આપ્યા છે. હજીખના આ રાષ્ટ્ર વિધાનની બાગીચ કાર્યમાં રામ-સુધવળી નેક સમા જર્જ નાસરે ને બંધ રાખે આપે છે તે એ દેશના ઉત્ક્રિષ્ઠમાં સોનાના અધીરોએ લખાશે.

બ્રિટનમાં કોમનવેલ્થ (રાષ્ટ્રસમુદાય) દેશના વડા પ્રધાનોની દાહ પરિવર થયી ચક્ર તેમાં કારકર વતી થી નેકર પશુ બાગ લેવા મધ દતા. સતેજ ની વાત એ છે કે કારકર ને બંદો રાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠા મેળવી છે અને લીધે થી નેકર ને ને શુધનાએ રણ કરે છે એની ઉપર બ્રિટનના શાહુ ગુલસી

એ બંધોરતાથી વિચાર કરી રહ્યા છે. જર્જનથી પાછા ફરતા સુરોપના ડેટમાક રેશની મુલાકાતે થી નેકર જનાર છે. દાહ બાપરેકેન્ક બાપ છે. જર્જેસા-રિયા ખાતે હજીખના પ્રમુખ જર્જ નાસર, નેકર અને એ દેશના પ્રમુખ માચેલ ડિટો મિકા મળનાર છે.

અહરૂઆમાં કોન્સ ત્યાંના રાષ્ટ્ર વાદીએની નિર્મિતતાથી કસાઈથી પશુ છુરી રીતે ને કપેઆમ ચંકાવી રહ્યું છે એને અમેરીકાએ સંગતિ આપી પોતાની કીર્તિ ઉપર કાલખતો એક વધુ કળક દોળ્યો છે. બ્રિટનના જર્જની કે મુસોલીનીના હટાલીના જેવો જ એક પ્રકારનો કુદ-ઉ-સાદ બમે-રીકાને વળ્યો છે એમ જ એનાં આ પચસાઓ ઉપરથી કિતિ થાય છે.

બ્રિટની વાળુના સાધમસ દાપમાં ને કારકરી જમાવટ કરી બ્રિટન બેસી

અનું છે તેને લાંબી હાંકી 'કાલ' આઈ પ્રસના રાષ્ટ્રવાદીએ અરણિયા પ્રપનો કરી રહ્યા છે. બ્રિટનની જમનનીતી ત્યાં જવા મ કાળી રાકી નથી. સાઈ પ્રસ જાગત થી નેકર અને બ્રિટનના વડા પ્રધાન થી એ-વતી હડન વચ્ચે 'બંડનમાં વાતચીત થઈ છે. સંબળાય છે કે કલમ સાઈપ્રસને સંતોષ થાય એનું નવું બંધારણ બ્રિટન મોડા જમત થી સાઈપ્રસને આપશે.

આસામના સીમાકે અગિયુર રાજ્ય છે. ગમનચુબી નિરિમાળાઓમાં વસતા નામ આરિયાસીઆ રેશ ડેટમાકે મોટા શીખવણીથી સરકાર સામે દોહાન અમાની બારે રંગડ કરવા માંદી છે. બારત સરકારે ત્યાં 'કેકક બંદોબસ્ત માટે કારકર મોકલ્યું છે. ગુલપ્રધાન થી મોર્વિંદ જલ્લજ પંત દાહમાં જ ત્યાંની બવરથા એવા જાતે બંધ આપ્યા. અમલકાલ દાહ.

ગોરાઓએ બીન-ગોરાઓના શિક્ષણમાં ફાળો ન આપવો

"દ્વાંસરાસ" નામના વર્તમાનપત્રમાં એક મર્ચાપત "નેશનલીસ્ટ"ના નામથી ઉપમા આધાના નીચે પ્રસીદ થયો છે. જેમાં લખવામાં આવ્યું છે કે, "હું માનું છું કે, નેવું દહા બેડોતો થારી સાથે સદમત થશે કે આફ્રીકનો કહી એતરમાં ભાવકર નહેતા અને ભાવકર થવાના પશુ નથી. હું કસુષ કહે છું કે, સરેશમાં જ્યાં જ્યાં 'કાળા કાળાઓ' છે તેને ખસેડવા પડશે કારણ તે ગામપુતીઅમના દેશમાં માટે થવો સારી જગા છે."

દેશીએ પોતાના બાળોને શિક્ષણ આપવું હોય તે તેઓ પોતે બરે ખરમ કરે અને ગોરાઓ તેના ખરમ રૂ કામ પુરો પાડીને!

"એતરમાં અને અમારા સોઠીનું પાળી કરી ફેસા કમાઈએ છીએ અને પછી અમારે રેકસ આપવાનો અને પચાવી પાડે.

"આ આપણે કરી આટલા કાપતાં અને પાણી બરતાં થઈ જાયુ. આ માટે જરામરર આપે જેએ સમાન હકકની માતો કરી ચળવળ કરી રહ્યા છે તેઓ હશે."

—બાઈસ્ટાનના ભુખમરાના જોશ બનેસા આ તથા બાળોને સુનાઈડ નેશન્સ તરફથી ચોખાનો બંધો મોકલવામાં આવ્યો છે. જે ૧૧૬૦૦૦ હોડાઓને તથા માતાઓને જુનથી સપ્ટેમ્બર સુધી ફેરવના ૧૨ આઈશ લેવે પુરા પાડવામાં આવશે. આ ઉપરાંત આજુ વાકલ માટે કુપને પાવકર પશુ સુનાઈડ નેશન્સ તરફથી પુરા પાડવામાં આવે છે.

પાખવાડીક પંચાંગ							ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
વાર	બોરતી ૧૯૫૬ જુલાઈ ક્રોગરક	કોડું ૨૦૫૨ આગાડ	પ્રસસપાન 1954 સપ્તાહ અનંદજ	પારસી 1322 સહેરેવડ ગાહાવા	સુરોદય ક. મી.	સપોરત ક. મી.	
સુક્ર	૨૦	સુક્ર ૧૩	૧૧	૨૩	૬-૪૮	૫-૧૫	પંચક
શની	૨૧	શ ૧૪	૧૨	૨૪	૬-૪૯	૫-૧૬	
રવિ	૨૨	શ ૧૫	૧૩	૨૫	૬-૪૯	૫-૧૬	
સોમ	૨૩	સ ૧૬	૧૪	૨૬	૬-૪૯	૫-૧૭	
મંગળ	૨૪	શ ૧૭	૧૫	૨૭	૬-૪૯	૫-૧૭	
બુધ	૨૫	શ ૧૮	૧૬	૨૮	૬-૪૯	૫-૧૮	
ગુરુ	૨૬	શ ૧૯	૧૭	૨૯	૬-૪૯	૫-૧૮	
શુક્ર	૨૭	શ ૨૦	૧૮	૩૦	૬-૪૯	૫-૧૮	
શની	૨૮	શ ૨૧	૧૯	૧	૬-૪૯	૫-૧૯	
રવિ	૨૯	શ ૨૨	૨૦	૨	૬-૪૯	૫-૨૦	
સોમ	૩૦	શ ૨૩	૨૧	૩	૬-૪૯	૫-૨૦	સપ્તમેના સુમ છે. કેમિકા એકાદશી.
મંગળ	૩૧	શ ૨૪	૨૨	૪	૬-૪૯	૫-૨૧	
બુધ	૧	શ ૨૫	૨૩	૫	૬-૪૯	૫-૨૧	
ગુરુ	૨	શ ૨૬	૨૪	૬	૬-૪૯	૫-૨૨	

મતની આવશ્યકતા

એવો એક સંપ્રદાય અને તે પ્રગળ છે, જે કહે છે 'અનુક્રમીય' નીયમોનું પાલન કરવું ઉચિત છે, પણ તે વિશે મત લેવાની આવશ્યકતા નથી, એટલુંજ નહીં પણ તે મનની નબળાઈ સુચવે છે અને હાનિકારક પણ હોય છે. વળી મત લીધા પછી એવો નિયમ અગવડરૂપ લાગે, અથવા પાપરૂપ લાગે તોયે તેને વળગી રહેવું પડે એ તો અસહ્ય છે." તેઓ કહે છે, "હાથલા તરીકે, દાડ ન ખીચો; સાફ છે તેથી ન ખીચો, પણ કોઈ વાર ધિવારો તો શું થયું? હવ તરીકે તે ખીચો જ લેખકો. એટલે તે ન ખીવાવું મત એ તો ગમે હાંસલી થાક્યા જેવું થાય. અને જેમ દાડનું તેમ બીજી બાબતમાં, અસત્ય પણ લોકોને સાફ કાં ન કહીએ?" અને આ દલીલોમાં વળુદ લાગતું નથી. મત એટલે અડગ નિશ્ચય. અગવડોને ઝોળાંની જવા સાફ તો મતોની આવશ્યકતા છે. અગવડ સહન કરે છતાં તુટે નહીં તેજ અડગ નિશ્ચય ગણાય. એવા નિશ્ચય વિના માણસ ઉત્તરોત્તર ચડી જ ન શકે એમ આખરે જગતનો અનુભવ સાક્ષી પૂરે છે. જે પાપરૂપ હોય એનો નિશ્ચય એ મત ન કહેવાય. એ રાક્ષસી વૃત્તિ છે. અને અનુક્રમીય નિશ્ચય જે પુનઃપુનઃ જણાવે છે તે આખરે પાપરૂપ સિદ્ધ થાય તો તે હોદવાનો ધર્મ અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. પણ એવી વસ્તુ મત કોઈ હેતુ નથી. જે સર્વ સામાન્ય ધર્મ મણાવે છે પણ જે આચરવાની આવશ્યકતા ટેવ નથી તેને વિશે મત હોય. દાડ લેવાથી દેહ રહેશે જ એવો પટ્ટો કેણુ લખાવી શકે છે? દેહ જાએ અથવા રહે, મારે તો ધર્મ પાળવો જ છે એ ભવ્ય નિશ્ચય કરનારા જ ધર્મરત્રી આખી કોઈ કાળે કરી શકે છે. મત એ નબળાઈ સુચક નથી પણ સુચક છે. તેથી મતની આવશ્યકતા વિશે આવશ્યક મનમાં કદી શંકા નજા ઉઠે.

— ગાંધીજી.

વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના આદર્શને અનુસરે

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

મારેને જાણ્યું હતું કે એવીમને: હવત કુલામ થવાને જ લાગના છે. પણ ત્યારે અને પોતે તેમને એવા અને જાણ્યા ત્યારે એને જણાવું કે તેઓ પણ એક માનવીના એટલાજ સંકુલ સભ્ય અને સારા છે. એટલા સીધા છે. મન તથા આત્માની એકતા મોટે તે પછી તે જાણતા રહ્યો, એના મરણ પહેલાં એને એ દર્શાવ્યું પણ હતું. નવ દબર માણસોની સાથે ફુનીયાના માનવીમાં એકતા અને શાંતીની જ્યોત પ્રગટાવવા એમને અપીલ કરી હતી. એમને પેટે આંતરરાષ્ટ્રીય ભ્રમ કરી બીજાને તેમ કરવા જણાવ્યું હતું.

ડૉ. રાધાકૃષ્ણને વધુમાં કહ્યું. "હું આજ રાત્રી હું કે, તમે વિદ્યાર્થીઓને એમ પાનતા કરી શકો. કે તેઓ એક જ માનવ કુટુંબના સભ્યો છે. એ આવશ્યક બાકી મહારાષ્ટ્રોનું સ્વયં છે અને આવશ્યક અંતરની હબ્બા છે. તમે જે તે સ્વામને આ કોમળમાં સિદ્ધ કરી શકો. તો પછી વિશ્વના એક વિશાળ કુટુંબના આદર્શને પહેલી વળવા અમર્ષ થશે.

'હું એવી પણ આજ રાત્રી' હું કે આ 'ગાંધી સ્મારક વિમાન' પોતાના સર્જકને એમ માનવ એકતાને સુખ્ય સ્થાન આપશે. એ ખર્ચ છે કે આ દેશને ઈંગ્લીશ, ડોક્કર, સિંકો, વિગેની વધુ જરૂર છે પણ તે બધાથી પણ વધુ અત્યેક દેશને માનવતાની વધુ જરૂર છે કે જે એક બીજા સાથે હળી મળાને સંપર્કી છવન છરી ભાવે. બહે તમારી પાસે વિજ્ઞાનની મજે દેટલી સિદ્ધિઓ હોય પણ નો તમે માનવતા કેળવી નહીં હોય તો તે સીદ્ધિઓ અપ્રકર પરીણામ લાવશે. આવશ્યક અભ્યાસ બાદથી સજાએ છીએ, વિજ્ઞાનની અનેક પ્રવૃત્તિઓ અને સીદ્ધિઓ મેળવી છે - છતાં આવશ્યક શાંતી થી કદરતને બેલે રમી નથી શકતાં. આ આથી વિજ્ઞાનમાં પ્રગા, નિરૂત, અને શીષ્યશાસ્ત્ર મારેને જુગાન બી પુરોને માનવતાનું માન અને એમ ઈચ્છું છું. આજે કમનસીમે આવશ્યક સારા પુસ્તકો વાંચવાનો વખત નથી મળતો. આવશ્યક રીતેમા ટેલીવીઝન દેશીયો અને વર્તમાન થશે એક જાણે.

બીજે. આવી નજીવી બાબતોને આવશ્યક પાન આપી આવશ્યક જીવન ગંધારણ પદીએ છીએ અને મંદાન જે શકતી છે તેના તરફ એપરવા બનીએ છીએ. આ આજેને આવશ્યક આવશ્યકી ઉતાવળા અને અર્થાત જીવન પ્રવૃત્તિથી નોતરી છે. આથી આવશ્યકી આવા બળકિન-ખાલી-જણાય છે અને તેથી કોઈ પણ આજેને સ્થામનો કરવા આવશ્યકી ભોગીક સાધનોનો આવશ્યક સેવાએ છીએ.

આવશ્યકી જ્યારે જણીએ છીએ કે આજે થયેલી વિજ્ઞાનની શોધો એવા આજે સર્વેને મળે."

માણસેએ કરી છે કે એઓ માનવ સમુદાયી દુર હતાં ત્યારે આવશ્યકને અ.બધાં થાય છે. સામાન્ય રીતે આજે પોતાના જીવનના ઉંડા પ્રશ્નો ઉપર એક ચિત્ત થવાનો કોઈને પણ વખત નથી મળતો.

અંતમાં ડૉ. રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે જે આજે જે મહાત્મા ગાંધીજીનું કુળી ઉપાકરું મુક્યું છે એ તેમના આદર્શનું પ્રતીક બનીને રહો અને તે દારા પ્રેમ સંપ અને આત્માવાને આજે સર્વેને મળે."

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEERDEE-

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ફેશન સેમ્પલ સુતરાઈ કપડાં, સુવન જર્સી, સુલ, બાલ્કો મટિને, ભત્રે ભત્રે, ધર વપરાય આજે સેમ્પલ લગાવે પ્રવૃત્તિઓ સમુચાર માટે રીબન વગેરે મોટે આમારે લાંબા પ્રવાસ કરવા લલાખજ છે.

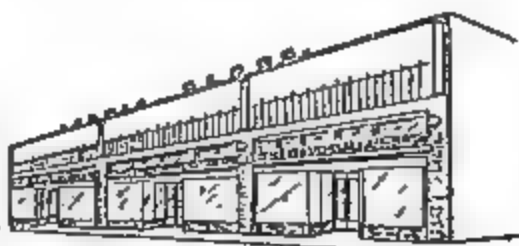
માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ગોલ્ડસ ૧૫૪૯.

K.M. Loodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ ફેરટ

સોનાના શાંકીના આસ આમારી જાતી દેખાવે નીચે અમને અપાવશ્યક કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

તેમજ, જુદી જુદી કીંગ્ડમની બંગરી અહોડા, સાકીની પીત, વીંડી વગેરે એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા બાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ. તમારા બાળકો માટે સાચો શિક્ષક, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા,

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બાલા માટે તેઓની આકૃતમાં અદ્દગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી બેટે છે.

ઉપલે વીમો જો તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી રહ્યા છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ રહ્યાં છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસર

ફ્રેસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

પ્રુકાશક, સુસાફરી, ધીમાનાં અને જમરણ એજન્ડ
હીરુભાઈ અને કુનીયાના મોઢ પશુ સામગ્રી હાથમાં રાખીને અમાર જમીન
માંથી કુસાફરી કરવા થા માં અમારી પ્રાર્થના કરો.

અંગ્રી, આંગ, ચોરી, દુકાન, અમરમાલ, પેટામાલ, વિગેરેના બીજા અને
ઉત્તરના આપોએ જાણે.

ઈન્ડિયન, પરચુરસ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવના રેન્ડુ ક્ષીપરન્સ
સાફીકરક કે વેપારના લાભસેન્સો. પાસપોર્ટ સેમ્પલ ઈમીગ્રેશનને લખવી
ખાખાઓમાં કઈ પણ ફી લીધા વિના અમે શકેલ સલાહ આપીએ છીએ.

રેઇનલ ગ્રુપ્પુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એન્ડ એરડ્રીયા અને વેલ્ફેરાયર
ઈન્ડિયન-સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

મોડીયુ છુદ, ટાઈનિયરુ છુદ, વોર્ડરિંગ, હરેસીંગ એસ્ટ,
સાઈકલ બોર્ડ એફીસ ટેસ્ટ, છુક ટેસ, ટેબલ, લકન કીમીયલ
આવે અરીરી લકરો. અમે પધારી લાલ લેવા છુકશી નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

એ હમારી રેખરેખ નીચે લઈવાર વાલ છે. તેમે રોડ હરેસાં લઈ
વાર રહે છે. આપ રોડમાં લાવેના પ્રાર્થના લીધે મંગલો અને વેપાર
ખાખલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

મોડર સાથે પોસ્ટલ મોડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મોકલના કોપલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ લેગેરવા વિનંતી છે

નો. રેડેસીયા સ્ટી. ૧-૦ રતલે, સર્પન રેડેસીયા
૬ પેની રતલે, મુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.
પ્રાથમ લીસ મંગાલો

154 GREY STREET,
DURBAN.

ચુનીલાલ પ્રધર્સે**હમણાં જ ખુલ્લો મુકેલો માલ!**

નવું કરા છપેલી નીનન કાઢીઓ ૧ વાર સી. ૪૬-૧
જરીની કીનારવાળી ક્યોરનેટ ૪૫" વારની સી. ૧૫-૦

પાટલી પાલર અને આખી માલ વાળી
રેશમી છપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવરી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની સી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી હવાના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર સી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર સી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને દપાલથી આવેલ ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

લેખએ તો સાચાલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ પ્રધર્સે

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેપેરમીસ્ટ છીએ.

હી રેપીટની અંગત રેખરેખ નીચે મુનીયનના અને રેડેસીયાના મોઢ
પશુ સામગ્રી હાથમાં રાખી રસોઈ કરવાને અને કન્ડાક લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીઠાઈ હોલિસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના છુકાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીયામ: KAPITAN.

તાબું ઉમદા ફરુટ

આંખા અમળ, લીલી અખા અને સુરજની માસમ આહ છે.
આહ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૧૦ પેની રતલ,
પાંચક નંબર ૧ સી. ૧૦, નંબર ૨ સી. ૮ ૧૦૦.

કુચરી અને ચેલ્લી પાન બનર માલ પોસ્ટલ લઈ. ખારકોક શી.
૧૦-૬ દરબજ લાંબી અને રહેર નાસીટ શી. ૧૧-૬ દરબ.

રેડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને કોલકાન રંગેરના મોરદો કપર સુરક
માન આપી મોઢ પશુ વરુ પશમીટ હાવી રોકાવશું.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251, DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન બોજન મળી શકશે.

હવે પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડીંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહું અને આધુનિક હાથનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

બોર્ડરથી સિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

It is better to grope in the dark and wade through a million errors to Truth than to entrust oneself to one who "knows not that he knows not."

—Mahatma Gandhi.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Mahatma Gandhi—1918-1956

If Jesus came to earth again, he would disown many things that are being done in the name of Christianity.

—Mahatma Gandhi.

No. 28 —Vol. LIV.

Friday, 27th July, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

PASS AND PENALTY

By
C. W. M. GELL

JUST the other day a Johannesburg daily paper reported that a meeting of the Transvaal Agricultural Union in Pretoria broke up in confusion. The cause? Arrival of a Native Affairs Dept. official with "several hundred young Natives available for work on farms."

One farmer had just asked a question about weed control. Before he could be answered, the announcement of the official's arrival was made and about twenty farmers (including the questioner) "formed something resembling a Rugby scrum at the door of the hall," as they scrambled to get there first. For farm labour is scarce in the Transvaal.

Just how scarce was brought home by a thoroughly attested story told me by a completely reliable Johannesburg professional man.

He has known an African "garden boy" for 5 years, a simple, steady, reliable man, not a political type nor a gangster. A decent hard working fellow.

One day recently Talbot Mokageng (though that is not his name) was arrested by the police at 5 p.m. on his way home to Alexandra Township in the north of Johannesburg. All his papers were in order, but the police told him he lacked a permit from the Native Commissioner allowing him to live in Alexandra. Talbot has lived there for many

years, but he hadn't heard about this permit.

Nor had the Native Commissioner (when Talbot's employer later phoned him). He said he issued no such permits. But Talbot must get one from the Alexandra Health Committee. He has now got one from the Influx Control Officer. So it seems that Talbot wasn't the only person in ignorance of the law.

However, that is no legal excuse. Talbot spent the night in the cells at Alexandra and was next day sentenced to £3 or one month's hard labour. At home Talbot had more than enough money to meet the fine. But he did not have the money on him. He was refused permission to

contact his friends or phone his employer. And because he could not therefore pay the fine, he was removed to "the Big Prison called Number 4" in Johannesburg.

There he spent two nights, during which he was beaten up 'by an African constable with an African sergeant watching. Here the story begins to sound like one of those "exaggerations" from *Naught For Your Comfort*. On the third morning he and other "convicts" were transferred to a farm near Heidelberg.

This must have been under the 9d. a day scheme, which was designed to protect short-term prisoners from contact with hardened criminals in jail. But farm
(Continued on page 318)

UNIVERSITY APARTHEID

THE 'Star' reports that more than 100 graduates of the University of the Witwatersrand have signed a petition calling for a special general meeting of Convocation at which a motion on non-segregation in the University can be discussed.

NUSAS is appealing to the public to take a firm stand on the question of the autonomy of the Universities. We know that our own members support the attitude the League's Committee has taken in the past on university apartheid, and we appeal to them to watch the Press for developments, and to support opposition to it in any way they can. (The Minister of Education, Arts and Science has already foreshadowed the introduction of legislation to deal with the matter next year.)

The late Dr. Davie said: "I am of the opinion that a university in any community is a real and full university only to the extent that within its walls it welcomes and encourages, within reasonable limitations, as wide an admixture of students as possible, in order that by their very differences of race and creed, of background and future prospects, of culture and primitiveness, they contribute to all there gathered that multi-sided consideration of all human problems which alone can form the basis of real knowledge and understanding."—Civil Rights League.

Christianity

God did not bear the cross only 1,900 years ago but He bears it today and He dies, and is resurrected from day to day. It would be poor comfort to the world if it had to depend upon a historical God who died 2,000 years ago. Do not then preach the God of history, but show Him as He lives today through you.

—Mahatma Gandhi.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/11 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/5 yd.

Two Tons and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Domborg
Shoppers. Huge range now at clearing
Prices.

Heat Resistant and Jet Gold Georgette
Sarees and Borders. Discreet in stock.

Georgette Jarl Work Sarees
All colours. 14-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
23/11/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 10/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodania)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th July. Sailing 4th August 1956.
For Bombay.

S.S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0
Second " " " £60-15-0
Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0
Hindu Special Food £10-3-0, Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 FINE STREET, Telephone 10432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAJAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 27TH JULY, 1956

Strains In Central African Federation

ALL is not well in the Central African Federation—in the relations between Black and White as well as in the relations among the White groups themselves. To regard these as the mere itching troubles through which a new State must go is dangerous in the extreme because it would be based on an assumption, which might not be wholly based on fact, that the two communities on either side of the colour line are going through the process of learning to live together.

Something more is involved in this situation Black and White—or, better still, the majority on either side interprets the ideal of partnership in the light of its own experiences and this light does not show things in the same proportion all the time.

On the White side the majority seem of opinion that the Whiteman, who is in the minority, must dominate for the longest time possible and that in the meantime the African must prove his readiness to be accepted as an equal partner in the business of running the State.

Behind the apparent unwillingness to introduce too many reforms in a hurry is a fear in the White bosom that these might destroy the experiment of partnership altogether. This is not a fear which is wholly unjustified. The White community is in the minority. It has developed cer-

tain institutions which it regards as vital for its survival. It is afraid that if the African majority were to take over in a hurry these institutions would be destroyed. With that destruction would come the end of the Whiteman.

No man has the right to expect his neighbour to acquiesce to his destruction.

But having made this important concession we must turn to the African side as well. For generations the African in the territories under discussion have been under foreign rule. Their land was taken away from them and, to a very large extent, even their liberty. Britain did not show any particular enthusiasm to develop these territories for the good of the Africans to the same extent that she worked to advance what were very largely White interests.

As a result of this not one of the countries in the Central African Federation has a really first-class educational system for its African people. For years all three of them sent their ablest young men to South Africa where they could have access to university education.

Nor were the industrial resources of these countries developed much to the benefit of the African. If they had been we would not be having in the race-conscious Union of South Africa so many Africans from the Rhodesias and Nyasaland.

Our argument here is not that South Africa is a paradise for the African. In fact, it is the exact opposite. The point is: The fact that the Africans from the north elected to fling themselves into the racial hell that South Africa has become indicates to us that economic conditions must be on the extremely bad side for the African in the territories to our north.

In these circumstances it was inevitable that when the ideal of partnership was dangled before the Africans, they should receive it with mixed feelings. Would the Central African Federation be a real and workable experiment in partnership or it would be one more White united front against the man of Africa, as had happened in South Africa when Union was formed?

In the years that the Central African Federation has been in existence there certainly have been indications that some White people desire partnership to be real and living. But on balance the African has had reason to suspect that these forces which want the Central African Federation to be a White united front to ensure the dominance of the Whiteman for the longest time possible are in the ascendancy.

In these circumstances the African feels he must not commit himself too far lest he might later find himself in the position of his like in the Union of South Africa where he has been reduced to the status of a serf.

It will have been clear by now that the White Rhodesians in particular and all those who side with them in the other territories think with their blood a good deal of the way. The logical consequence of this is, of course, that it turns the

African away from the ideal of partnership and gives him reliance on appeals to racial feeling. In that atmosphere he is bound to see salvation and a better future for himself only in driving the Whiteman out of Africa—exactly in the way that the peoples of Asia have been able to free themselves.

The question which both Black and White in Central Africa have to ask is: Is a full and free life for the oppressed African possible only, (a) where Black and White live together or, (b) where the African is the dominant influence? We are afraid that what the White community is doing in the Central African Federation; that is, its refusal to meet with realistic haste the legitimate demands of the African, will gravely jeopardise the experiment of partnership and convince the African that the only road to survival and a better future for himself is the road along which Asia marched.

If the ideal of partnership fails in the Central African Federation it has no chance of succeeding anywhere in Africa south of the equator. Its failure there will have tragic repercussions in South Africa, where people on both sides of the colour line watch developments in the Federation with unconcealed interest. If the experiment collapses, Strydom will be able to tell the whole world that he has always been right in saying that Black and White can never belong to a common society; that White people should stand together against the man of colour. But if statesmanship triumphs, the Federation can point a new way whereby peoples with diverse cultural and racial

(Continued on next page)

The Bloemfontein Conference

THE capital city of the Orange Free State has long been regarded as the best centre for a conference that is likely to draw delegates from every corner of the Union—unless some of those African Indians who are prohibited by law from sharing the pleasures of the Fountain of Flowers!

There was no danger that that would happen with the conference convened for the end of June 1956. In fact no one was present whose skin was not pure white (except, of course, a few domestics helping to make tea and those whose duty it would be to sweep the floor). This in spite of the fact that the subject to be discussed was none other than the place of African people in the life and economy of the Southernmost part of their own continent.

To an innocent reader a subject of such importance would have implied that those most concerned with the decisions should be present to help frame them. But that is not the way of South Africans in the middle twentieth century, when the whole world around them is buzzing with the voices of those who are struggling towards the realization of 'ONE WORLD: ONE PEOPLE'.

The Bloemfontein meeting was convened by the South African Bureau for Racial Affairs, with whom co-operated several Afrikaner churches and cultural societies. The turnout was impressive—about 500 accredited delegates, with observers from parallel organisations, such as the Institute of Race Relations, the Christian Council and others. Further, quite a handful of visit-

ors from overseas legations were present for whom were provided ear phones so that the speeches could be translated from Afrikaans to English for their benefit. Altogether the hall was crowded with at least 800 persons.

The meeting arrangements, amplification, refreshments and hotel accommodation left nothing to be desired. It was a good conference by all accepted standards, sending the delegates to their homes with a brightening sense of self-satisfaction that God should have chosen them the African people, from among the smallest nations of the earth, to the high destiny of proving to a sceptical world that separation is still a law of nature, and 'Apartheid' will be made to work because it is right!

By

Dr. A. W. BLAXALL

Others, among whom I count myself, were more than ever confused and puzzled. We went to Bloemfontein thinking that at long last we would hear a careful, critical exposure as to how the official policy of Nationalist South Africa can be made to work in the complicated pattern of modern society. It is true that the report of the Government Commission on the Development of the Native Reserves was the subject of the conference. It is an indisputable fact that a lot of very hard work, to say nothing of an enormous sum of money, has gone into the production of a stupendous document which had to be officially abridged for popular consumption, and has further been made still shorter

and popularised, for world wide propaganda. No reasonable person will deny that there is a great deal of valuable data which ought to form the basis of instructive programmes; there are also several suggestions well worthy of study. But there are also a number of statistics open to question, and conclusions which ought to be subjected to the searchlight of objective criticism by experts. Moreover even the Government itself has re-acted with a White Paper which does not hide the fact that some of the recommendations at the end of the report are unacceptable.

Several members of the commission were present, including the Chairman, after whom the document is popularly known as the Tomlinson Report. So there was every opportunity for a very thorough discussion, carefully weighing different policies and proposals. But it just simply did not happen.

The chief speakers, who dealt with sections of the report, took a lot of time summarizing what should have been read by the delegates before the conference. Speeches from the floor followed in rapid succession, and were often full of fervour, delivered with great emotion.

It was indeed yet one more piece of mass hypnotisation, calculated to send the delegates away with a deeper sense of mission.

There does not say that there was no criticism. Only delegates were permitted to speak, observers and visitors had to be content with listening although they did have opportunity during the tea intervals to discuss queries which were in their minds. So when a speaker was disposed to be critical he or she invariably began with a strong assertion of faith in the main principle of separate development. Even so critical questions were few and far between, and the most direct questions were seldom answered.

So the position apparently is as it ever has been. Government policy must justify itself: a Commission is appointed, for several years administrative changes and developments by private enterprise, are delayed because "the Government is waiting to see what the Tomlinson Commission will report," the report appears there is a fanfare of trumpets, newspapers and magazines are filled to capacity. Every national organisation of consequence finds an excuse for a conference—and

all the time the silent march of Africans into every department of South African life goes on.

True that they are harmed and harmed by the one side more and more freedoms are torn from the masses while on the other side carefully guided privileges are handed out to those who will accept them;—so that the overall picture is not unlike that of fabled King Canute placed by his courtiers in a chair on the sea shore so that he could tell the waves to come no further.

As I came away from the Volkskroeg at Bloemfontein I was forcibly reminded of an incident which took place in Johannesburg some years ago when Muriel Lester was visiting. She had expressed a desire to hear from members of her own sex an explanation of many things in the South African pattern of human relations which puzzled her. So a morning tea meeting was arranged attended by a score and a half leading Afrikaner ladies. At noon I went to collect Muriel—in my car I asked her of the meeting. "Oh," she said with a sigh, "they are such darlings, but they have not the slightest idea of the world in which they are living."

In the meanwhile we note with great interest that early in October another conference will take place, also in Bloemfontein and also mainly concerned with the Tomlinson report. This time it will be convened by the Inter-denominational African Ministers' Association. I hope they will permit observers, if not I must certainly hide under the chairman's table.

At the end of the year, or the beginning of next, the Fellowship of Reconciliation plans to organise a forum on the question: Is there a third Way in South Africa?

Multi-Racial Universities

THE opening of new African Universities "brings the principle of race equality to the forefront in central Africa" states a recent report of the U. N. General Assembly's Committee on Information from non-self governing territories. The growing list of universities in African non-self governing territories could prove an important factor in changing a race situation, it adds.

Among the 92 students last autumn at the University of Leopoldville in the Belgian Congo, which opened its courses in 1954, 77 were Africans and 15 were Europeans. The report also quotes a British statement that the new Rhodesia Nyasaland University will be on a multi-racial basis which, it is hoped, will prove a potent influence on the improvement of race relations in this part of Africa within the concept of partnership "UNESCO

Strains In Central African Federation

(Continued from previous page)

backgrounds can live together in peace, united by a common loyalty.

The people with the power to make or break the partnership experiment are, of course, those who have the biggest say in the political life and government of the Federation. There is a grave responsibility.

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western World"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, July 27

(Greetings From The Western Hemisphere's Glitter Capitol)

WESTERN AMERICA's latest tourist attraction is the sometimes hazardous pastime of making a trip down the Colorado River or Snake River in a rubber life raft. Both streams are violently turbulent and command considerable respect even at a distance. The promotion of this activity is carried on by a grandmotherly type named Mrs. Georgia White, and it costs 10.00¢ (US) per day for relatively smooth water and 15.00¢ per day for rough or white water. The company favours with rates at some of this area's more modest resorts, where the thrills are not so frequent. There's nothing like being bashed about by boulders the size of houses to really persuade one they've had a bang-up vacation.

Most interesting book to show up this past fortnight is the work of that eminent product of Manchester University Mr. John Crompton, who enterprisingly presents the "Life of the Spider." This latest edition is in paper back format. Did you know that a spider's web was covered with sticky pellets to entrap flying insects? The spider herself would be trapped, however, because she is familiar with the construction of the web, who avoids stepping in the glue. It is interesting to note that Mr. Crompton successfully steered his chapters on courtship past the eyes of the censors. This is a triumph for the naturalists, however small the stir caused by the book on the West Coast.

The California Teenagers are fluttered over one Elvis Presley, who has squirmed his way into national prominence by appearing on several network television programmes. This certainly demonstrates the advantages or disadvantages of Mass Communication. For every one of "pelvis" Presley's palpitating admirers, one will find a pair of parents who would like to wring his neck.

Mr. Louis Sachmo Armstrong (who used to be called Satchel-Mouth-Why, I'll never suspect) has returned to the land of his birth, and has been whooping it up rather stylishly on various

variety hours on television since his return. The purpose of 'Sachmo's' visit to your continent was to provide cinema footage for the study of Jazz music for a future TEVVE network series. Fortunately, the fame of the sponsor eclipses me.

If you think I spend a lot of time watching TEVVE you are right. It is absolutely the world's finest time waster. There are seven channels telecasting here in the Hollywood-Los Angeles area, and no matter how tight the degree of your discrimination you are always apt to find something of interest if you'll just twitch the dial long enough. I must admit however to the

ownership of a switch, which when touched, cuts off the sound on the "Commercials". Such behaviour is considered dirty and unfair by most TeeVee addicts, however I sometimes start to read during a silent commercial and forget all about the Video.

Baron and Bally's world famed railway Circus folded its tent tightly for the last time this past week, claiming that Television was responsible for its demise. More years ago than I care to remember, I interviewed John Ringling North, the boss of this floating menagerie, and with easy assurance he predicted that that there would always be a circus. Circuses were failing in clutches even then, however they didn't have the competition of close to ten million 'picture boxes'. The impact of television has changed the eating habits and even affected the conversational output here in the United States. Whether or not it is a blessing or moor, as each viewer automatically becomes a critic of what he views, and whether the criticism is justifiable is debatable.

That's all for now. Mebe I'll stand on my head for you next time. adios.

Scandalous Dealing By Govt. Condemned

"THE Natal Indian Congress most vigorously condemns the Government's continued profiteering in one of the Nation's staple foods—rice which has come to be the staple diet of the Indian, African, European and Coloured. The recent disclosure by the Associated Chamber of Commerce in Johannesburg that the Department of Nutrition netted a profit of more than one million pounds simply bears out this fact," says the statement issued by the Natal Indian Congress.

"At a time when the vast majority of the people of South Africa were living on the poverty line the Government unashamedly continued to remain the sole importer of rice and scored immense profits. We call on the Government to subsidise this essential food as a necessity and assist in a more equitable distribution of the food at a price within the reach of the

working people," continues the statement.

"There is no doubt that the Government through this scandalous profiteering has proved that its apartheid policy is an expensive fraud and were it not for such dealings it will not be able to finance and perpetuate its inhuman policy of apartheid and racial discrimination.

"We welcome the stand taken by the Associated Chamber of Commerce in focusing public attention to the Government's rice deals and support their demand in requesting the authorities to permit private concerns the opportunity of importing rice for we feel that such a move will result in a reduction of the price and a benefit to the consumer."

"At the same time just as Congress has done during the war years," says the statement, "we call on private retailers to

refrain from purchasing this commodity at a price above the controlled price and reselling it at blackmarket prices. We also call upon consumers of all sections of the population to refrain from co-operating with blackmarketers and voice their criticism against the Government's continued profiteering as widely as possible so that such profiteering is ended."

Editorials Of The Week

COLONIALISM AND SOUTH AFRICA

RACIALISM and colonialism are two of the greatest evils that have caused confusion and division in the world. Colonialism is fast marching towards its inevitable doom. During the last eight or nine years several countries groaning under the yoke of foreign domination have broken their shackles and become independent. Others still under the heels of colonial Powers have before them an early prospect of breathing the air of freedom.

The position is a bit different with racialism. The countries which have made racialism the cardinal principle of their policy are trying their utmost to consolidate white supremacy. The worst offender in this respect is the Union of South Africa, which has been extending apartheid to all spheres of public life blatantly and with vengeance.

It must be said to the credit of Sir Anthony (reference to the refusal of Sir Anthony Eden to agree to Mr. Strijdom's demand that the three protectorates of Bechuanaland, Basutoland and Swaziland be handed over to South Africa) that he point-blank refused to accept the South African Government's demand. The demand was preposterous on the face of it because of what is happening in South Africa and the manner in which the South African Government has been discharging its mandate in South-West Africa.

The question is how to end this outrageous violation of human rights in South Africa. The time has come when some positive steps have to be adopted to prevent the conflict from assuming a serious shape. The failure to rise to the occasion has ominous potentialities.

"Tribune" July 15.

(Continued on page 318)

Nehru-Nasser Talks End In Cairo

Joint Statement With Tito Welcomes Relaxation In World Tension

Cairo, July 21.

PRIME MINISTER NEHRU is today leaving for Beirut after talks with Col. Nasser, the Egyptian President.

They were joined in the talks by Mr. Krishna Menon, Indian Minister without portfolio, who earlier flew from London.

Last night President Nasser gave a dinner in Mr. Nehru's honour at the Tahira Palace.

Earlier President Tito, Col. Nasser and Mr. Nehru issued a joint statement on their discussions at the Yugoslav island of Beloni.

The three statesmen noted with satisfaction that "recent developments, contacts and talks between leaders of various countries following different policies have contributed to a better understanding of each other's viewpoint and a growing recognition of the principles of peaceful and active co-existence."

The joint statement said: "Progress towards disarmament is essential in order to lessen fears of conflict. This progress should

be made primarily within the framework of the United Nations and should include both nuclear and thermo nuclear and conventional armaments and ensure adequate supervision of carrying out of the agreement made. Explosion of weapons of mass destruction even for experimental purposes should be suspended."

In the course of their talks, the three Heads of Government emphasised the great importance of removing embargoes and obstacles to normal flow and extension of international trade.

The statement said: "Three principal areas of tension and possible conflict are Central Europe, the Far East of Asia and the Middle East region between Europe and Asia. The problems of Far East cannot be adequately solved without full co-operation of the Peoples Republic of China, which should be represented in the United Nations. Also, those countries which have applied for membership and are qualified in

accordance with the Charter should be admitted to the United Nations.

"The problems of Central Europe are intimately connected with that of Germany. This important question should be solved in conformity with the wishes of the German people by peaceful, negotiated settlement.

"In the Middle East, conflicting interests of great powers have added to the difficulties of the situation. These problems should be considered on their merits, safeguarding legitimate economic interests, but basing the solutions on freedom of the people concerned. Freedom and goodwill of the people of those areas are not only essential for peace but also to safeguard the legitimate economic interests. The situation in Palestine is particularly one of danger to world peace. The heads of Government support the resolution of the Bandung Conference in this regard.

"The three heads of Government considered the situation in Algeria, which in their opinion is not only of great importance but requires urgent attention both from the point of view of basic rights of the people of Algeria and of consolidation of peace in that part of the world. Believing as they do that colonial domination is wholly undesirable and is injurious to those who rule and those who are ruled, they must express their sympathy for the desire for freedom of the people of Algeria.

"They recognise that there are considerable number of people in Algeria of European descent whose interest should be protected, but this should not come in way of recognition of the legitimate rights of Algerians.

"They warmly support all efforts directed towards the finding of a just and peaceful solution and particularly toward cessation of violent conflicts in this area. A ceasefire and negotiations between the parties concerned should lead to a peaceful settlement of the problem.

"The Heads of the Government recognise that the problems

of the world cannot be settled at one step and that it is necessary to persevere patiently and with goodwill in attempts to find solutions. It is essential however that every effort should be made to create a climate of peace and to act in accordance with the basic principles laid down in the charter of the United Nations."

—151.

Pass And Penalty

(Continued from front page)

convict-labourers are supposed to volunteer, and Talbot did not volunteer. He was drafted. And conditions on these unsupervised farms are often deplorable, as the notorious "hose-pipe murder" case in Rustenburg district revealed.

When Talbot arrived, he was again beaten up, this time by the boss-boy. His clothes were removed and he was given sacks to wear, so discouraging him from running away. And so he would have served his month's sentence, if a friend had not succeeded in tracing him through the police. On the fifth day he arrived back at his employer's place in a wretched physical condition, deeply shocked that a law-abiding person could be treated so ("I thought the Government looked after us and only treated shirkers like that", silent (until his employer dragged the story out of him) for fear of victimization).

And like him are how many others, sentenced (in effect) to hard labour without the option for these petty offences, untraced among all the thousands of pass offenders by their anxious relatives, losing not only their freedom but their wages, probably their job and possibly their "right" to live in an African township and work in the local white town?

This is a true story from the Transvaal. But, except that some of the more blatant brutalities might be missing, it could also be a tale of the Eastern Cape. There sort of things do happen in South Africa, every day somewhere.

Editorials Of The Week

(Continued from page 317)

INDIANS IN SOUTH AFRICA

THERE have been Indians in Natal for nearly 100 years—or about three-quarters of the period of European settlement there—but the hoary old legend persists that they are sojourners who will one day be "repatriated," although no one knows how or when. The Institute of Race Relations has driven one more nail into the coffin of the repatriation myth with its publication of a booklet* which emphasises the Indians status as a permanent member of South African society, and which in effect challenges the European to assume the responsibility for this minority of 400,000 which its presence here warrants. The history of Indian immigration is recalled, and so are the efforts, all unsuccessful, to reverse the process. The Indians are now a permanent part of the population, and since their alleged failure to adopt Western standards is often held against them, it is clearly to everyone's advantage that they

should be assimilated. This booklet shows how far assimilation has already gone, even in the face of indifference or hostility. Class distinctions based on wealth, education and occupation have replaced the traditional caste structure, and monogamy has become the rule. There are few child marriages. Indians are keen on Western education for their children, and increasing numbers of girls are qualifying for professional and other posts. There is, of course, no pretence that the Indian community is fully westernized, but enough is said to show that the charge of "unassimilability" cannot be sustained. Assimilation can be speeded by sympathetic government, of which there is at present small sign.—Cape Times.

*The Indian as a South African: Papers presented at the meeting of the Council of the South African Institute of Race Relations in Durban in January, 1956. (South African Institute of Race Relations, 1s. 3d.)

African Viewpoint

Comments On Mr. Luthuli's Reply—III

IN the statement published on July 6 "Mr. Luthuli" makes a bitter attack on me and accuses me of posing as an expert on Marx, Lenin and Engels. As readers of my criticisms will remember I certainly have not done this. What I have done has been to draw heavily on the performance of the communists in other lands in efforts to show that what has happened there, where they have infiltrated into national liberation movements, is happening here.

He goes further. He challenges me to prove that the African National Congress is, in fact, on the slippery road to Moscow. I am indebted to him for this challenge which I gladly accept.

I had promised to discuss the Freedom Charter in this instalment of my commentary. Before I do that I would like to make two points clear. If "Mr. Luthuli" denies that he gave me details of the circumstances of Biko's departure for Bucharest; if, further, he denies having passed on to me information he described as confidential on the Freedom Charter I must now insist that Congress should go to Court against me for my charge that the movement is at the moment under communist influence. I challenge "Mr. Luthuli" to carry out the threat implied in his reference to the fact that I have made serious allegations in my criticisms. In a Court of law the whole truth will come out and the public will judge for itself who is telling the truth and who is misleading public opinion, me or the man who drafted the Congress reply.

Alternatively, if the ANC is scared of going to Court, I demand an executive inquiry in which I shall have legal representation. If "Mr. Luthuli" denies the two statements I have made above, I shall also insist on going to that inquiry with a tape recorder for purposes of obtaining myself since he will have denied things which Mr. Luthuli told me himself.

Having made these two points, I must now turn to the Freedom Charter. I have a twofold objection to it. Firstly its history, content and the methods used to impose it on the African people do not commend themselves to me. Broadly, in my opinion it is but one more

which will, in the end, leave the African National Congress a communist front.

In my last letter I described how the idea of a Parliament of the People originated from Professor Matthews. One of the things I left out was that when the Left got interested in the idea it began to be transformed into something very much like the World Festival of Youth organised in communist lands. At one stage grandiose plans were suggested in which the peasants, workers and intellectuals would do things which I can, in all soberness, describe as fantastic in a country like South Africa. So much was the enthusiasm to give a red hue to the whole demonstration! In the end, of course, the follies borrowed from World Festivals of Youth were dropped.

By

JORDAN K. NGUBANE

Incidentally, there was no genuine desire, on the part of the real authors of the Charter, to get genuine opponents of race oppression from the Centre to co-sponsor the Charter. What happened was that the tendency was to confront such people with a situation where they would find themselves required to sign on the dotted line only and to give to the Charter the character of a representative document.

I am informed that Dr. Witsam Omon, an exceptionally gifted young man who has an abiding loyalty to the Congress cause and Mr. Luthuli's right-hand man in Natal saw the Freedom Charter for the first time in Kilsnoy. If this is true it lends significance to another fact—that the Natal executive committee of the ANC actually drafted amendments to the Charter which were subsequently not even considered in conference. If Congress was a real co-sponsor of the Freedom Charter why was it necessary for Mr. Luthuli and the Natal executive to make separate amendments? He told me about the amendments. The proper time and place for these were in the initial drafting stage, long before the thing took form in public. The fact that this was not done; the fact that the President-General himself was party to the drafting of the Natal

amendments suggests to me that either he knew very little about the Freedom Charter's real text or he knew nothing at all.

To talk of the ANC having been a co-sponsor in these circumstances is one way of admitting that Congress merely signed on the dotted line; which is also one way of saying that Congress is no longer master of its own house at the moment.

So much for the history. Now for the content. The most important thing about the Freedom Charter is its principle of nationalisation. Unlike Mr. Luthuli, I am not a socialist. I have always said that I belong to the Centre. I respect Mr. Luthuli's socialist sympathies and I understand fully why he sees nothing wrong with the Charter.

But my point is that the African National Congress is a really liberation movement and not a political party. Its members belong to all shades of opinion. They're united by their common desire to overthrow race oppression. While they fight for national liberation there has always been a gentleman's agreement that no particular economic ideology would be

pressed forward at the expense of the goal of national liberation. For any group of people in Congress to give a socialist twist to its policies is not much of an act of political good faith; nor is it good statesmanship—for the simple reason that it makes those of other persuasions revolt. A good leader ensures that his house is not divided in the hour of crisis.

"Mr. Luthuli" quotes to me the example of a number of South African undertakings which are State-owned. He concludes from these that the Freedom Charter introduces nothing new. Here, I disagree, with all possible respect. Surely, there is a vast difference between State-ownership as practised in a capitalist country like South Africa and as it is in countries where the emphasis is on the "people." The Charter's phraseology and its undertones are all heavily charged with a tendentious sympathy with "the people." All this stuff which has been taken so easily with what we hear from "the people's democracies" might be heaven as earth for some people; they certainly are not for me. To borrow too many ideas from (consciously or not, as in the grandiose plans, signing on the dotted line, nationalisation) is a development I do not regard as healthy.

(To be continued)

International Parliamentary Debating Society

MR. A. M. MOOLLA, President of the South African Indian Organisation, will be the guest speaker at the next session of the International Parliamentary which will be held at the Sons of England Hall, Smith Street, Durban, on Wednesday, 1st August, 1956, at 7.45 p.m.

Mr. Moolla will move that "Indians should not rely solely on world opinion for a solution to the Indian question in South Africa."

Mr. Moolla is well-known in business and financial circles, and in June of this year he had a deputation of 3 to the Prime Minister on behalf of the F.A.I.O.

The International Parliamentary Debating Society holds fortnightly sessions, and members of the public are always welcome. It is perhaps the only Debating Forum in the Union with its membership open to all.

Mr. Ronald J. Morris, well-known Liberal, is its Prime

Minister, and Mr. Ishtar Amin, a Durban Attorney, is Leader of the Opposition. The Speaker is Mr. Pat Footwallingam, another leading member of the Liberal Party.

Africans And Parliament

Dr. Verwoerd refused to grant an interview to delegates from the Johannesburg Joint Advisory Board who had come to ask him to abandon the Native (Urban Areas) Amendment Bill, the Natives (Prohibition of Interdicts) Bill and the Natives Administration Bill. The leader of the delegation said in Cape Town that the delegation represented all the Native Advisory Boards of Johannesburg and spoke for half a million people. Its members had all been chosen unanimously. These Bills were all passed during the last few days of the session.

Need For A Scientific, Ethical Universal Religion

Dr. Radhakrishnan's Lecture At Makerere College

Kampala, July 15.

AN audience of over 200 people listened this evening with rapt attention to the Vice President of India, Dr. Radhakrishnan speak on the roll of a scientific, ethical, universal religion in the present world.

The Governor of Uganda, Sir Andrew Cohen, who presided over the lecture, introduced Dr. Radhakrishnan as an eminent philosopher. Hundreds of people stood outside on the lawns of the Makerere college to hear the lecture, held under the auspices of the Uganda Society, relayed over loud speaker.

Dr. Radhakrishnan said there was a tendency to criticise religion for being unscientific, for being escapist and anti-social and being a dividing force.

He said the scientific method had become a part of the mental outfit of educated men, who wished to test everything by the canons of science. There had been a tendency to disregard religion and philosophy. Science had disturbed faith in religion.

Another criticism was regarding the way in which religion had been applied in social affairs. Some had used it as an escape from life and retreated to exile, others to defend the status quo.

Then there was the claim that religion stood in the way of the emerging world unity. It was possible to make nations join in a League of Nations, or a United Nations organisation. But different, intolerant religions claimed absolute finality. While the world was becoming a whole, religious instead of fostering unity happened to divide humanity into compartments.

All these conclusions, Dr. Radhakrishnan said, were inevitable because of our hostility towards religion.

However, all great religions have taught us that we are called upon to pursue truth more or less by the same methods which science puts before us. The Buddha pointed out that one should not accept anything unless one could test it by one's logic. Jesus asked us to work for truth.

He said, "There is a possibility for the human being to escape from the wheel of time. This possibility is guaranteed

by the eternity in man's nature. The urge that we should escape (rather, is witness to the presence of the eternal in the heart of man. In him there is an element which transcends time, enables him to live in self-consciousness.

"When this is put to analysis, the study both of the physical universe and of mental facts gives us an ideal of something supreme which is beyond the transitory, beyond the psychological nature of ourselves.

"There are people who reform us that they had communion with the eternal. There are moments of our life when we are near eternity.

"From early to modern times there are people who have been able to assert that they have felt the pulse of supreme reality. That is not unscientific.

"We are adopting the method of science, the analysis of psychology, in asserting that there is a consciousness of good which speaks to us. We are again adopting the method of science when we state the facts of spiritual life.

"What is religion? It is not doctrine, or orthodoxy. It is not ceremonial piety. It is an awakening of the spirit of man, reconditioning of his own nature. Religion is a transformation of the human being which we call 'gyan' or enlightenment.

"All those who quarrel about names, about decisions, about finalities, will not quarrel if they understand. We should judge religion by the fruits.

"The gift of spirit is to bring about tranquility. Such understanding of religion will lead to agreement and will enable us to understand that we belong to one humanity. The religion which will help us to attain that kind of unity is scientific, ethical and universal."

Earlier, the Mayor of Kampala gave a garden party in honour of the Vice President at which 1,500 people were present.

The Commissioner for India gave a reception which was attended among others by the Omukama of Toro and the rulers of Bunyoro and Ankole.

The Governor and Lady Cohen were present in both the receptions.

The Kabaka and the Buganda Government gave a reception at the Palace at Mpigi.—ISI.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Dhanpaul—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	5	0
BAPU—Marry P. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	0
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhodon Yojna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Doshi	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashroovani	2	0
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	14	0
Bapu's Letters To Acharya Sisters —By Kaka Kalelkar	2	0
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	5	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramprasad—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Doshi	1	0
Gandhian Ethics—Benny Copel Ray	2	0
Basic Education—M. K. Gandhi	2	0
Bapu's Letters to Mira (1921-28)	7	0
For Parsis—M. K. Gandhi	2	0
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	6	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	0
To the Students—M. K. Gandhi	2	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original to Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Short Story By Millie Graham Polak

Dangerous Matters

MRS. NORA STRANGMAN heard the street door open and close. "That is Philip," she thought and roused herself from the brooding position that she had fallen into, after her return from Dr. Callen's.

"Well, Nora," Mr. Strangman began, as soon as he had greeted her. "What did Dr. Callen say about our girl?"

"He went very thoroughly over her, testing heart and nerve reflexes; then he said that he could not find anything really wrong. There was a slightly jumping pulse and she was possibly somewhat excitable; but such symptoms were quite normal with girls of her age—except in out of our stage of development and not settled in the nerve. When the body settles into the new rhythm, she would be quite all right. He did not seem quite to understand."

"Did you tell him about those queer fits of extreme faintness, then unaccountable temper?"

"You know I told him all that when I saw him before—when I was with him alone. It was quite evident that he thought I had exaggerated the whole condition. However, when I told him that we had been asked to remove Stella from school, he seemed to take a different view and suggested that I should take her to a psychiatrist. I agreed to that, and he has given me the name of a man—a very special, Dr. Callen says—Mr. Thornton, who deals with hidden mental cases. He has a clinic in London and a home somewhere in the country. I know we cannot have things as they are, so I am making an appointment with him as early as possible. You agree, of course?"

There was a look of strain, as Mrs. Strangman looked at her husband. "Yes, I agree that she should see this man; but I want no experiments with her. I don't like this probing into the subconscious." "But we both know she is not normal and we must get advice, if possible, we must do something." "Well, don't worry too much. I suppose the present condition will clear." He looked round the room. "Where is the boy?"

"She went along to see her friend, Anne, at the corner."

Just then the door opened and a tall, charming, but rather fragile looking girl came in.

"Hello, Daddy!" she kissed him. "Mumzie, can I go to Anne after dinner? We want to make a blouse. I can cut it out."

"Yes, of course; but don't be late. You are supposed to get plenty of sleep."

"I'm not a cabbage!" She turned to her father. "Anything special happened, Daddy, today at the office, no fresh liabilities?" she teased him. "No, it's you that seem to be my special liability at the moment. How did you like Dr. Callen?"

"Quite nice; he said there was nothing really wrong with me. Mumzie had told him about these wretched fits of really bad depression, and then getting into terrible tempers. I can't think why myself, and I don't believe Dr. Callen thought much about it either."

"I'm relieved to hear all that, but certainly your nerves do go to pieces. You ought not to have these hysterical attacks. And now to have to remove you from school is a blow to your mother and me. Swearing and abuse of your teachers doesn't seem normal for any decently brought-up young girl."

"Yes, Daddy, I know, and truly I'm sorry; but something seems to get hold of me. I can't help it, and I just don't know what causes it."

"Dinner is ready," Mrs. Strangman interrupted. All cold things this evening; but come along."

A week later, Mrs. Strangman and Stella were seated in the consulting-room of Mr. Thornton. Preliminaries were finished. "Would you mind going into the waiting-room, Mrs. Strangman? I would like to have a little talk with your daughter." He rose and escorted her to the door. "You can leave her safely in me. She will probably be much more inclined to talk if you are not present."

Half an hour passed, and the mother was growing out, wondering what was happening in the next room. She turned as she heard a noise and moved towards the door. A nurse came in, bringing Stella with her. The girl looked as though she had been crying. Addressing Mrs. Strangman, the nurse said:

"Mr. Thornton would like to see you. Will you go in, please?" Mrs. Strangman looked with worried eyes at the nurse, as she entered the room.

"Sit down, M^rs. Strangman," he said. "I believe I can tell you straight away that I think I have got at the basic trouble with your daughter—serious enough, but it can be dealt with." He paused. "You say that this change in her, these conditions of inertia and violent temper, commenced a year ago?"

"Yes, that is so. She was always a delightful, happy child, perfectly normal, good at school, heaps of friends, loving poetry and music. Then quite suddenly all that changed. She became moody, excitable, with fits of weeping. We have been really alarmed for her. It was so unlike our daughter!"

"Yes, I understand. The first time you noticed this—'abnormality' shall I call it?—was after she had been staying with a young house-party. Did you know that they had what they called a 'spook' evening, table-capping, and eventually one of the youths present, older than the others, hypnotised her? She was a very susceptible subject for such an experiment, I expect, at that time."

"You are telling me something I did not know, Mr. Thornton; Stella did not tell me anything about that. I wonder why? She used always to confide in me."

"No, I thought you did not know this. Apparently, there was some difficulty in getting her back to normal, and all the young people got rather frightened. Stella certainly was, and all agreed not to talk about it to anyone. She thought you and her father would be angry if she told you, and therefore did not do so."

Mrs. Strangman looked puzzled and worried. "But," she said, "how could such an experiment produce this trouble? I really can't understand."

"It all happened a year ago, dabbling in psychic matters and states of mind should never be undertaken by the ignorant. Your daughter is evidently sensitive to conditions somewhat outside normal knowledge, and she laid herself open, oh, quite innocently, I am sure, to an evil condition, so that another mind and personality

could deeply impress her and take definite hold upon her."

"You alarm me, Mr. Thornton! It all seems so dreadful. What must we do? Could it lead to insanity?"

"No, no, Mrs. Strangman! We can deal with it, I believe."

"She can be cured?" Mrs. Strangman rose from her chair, with a nervous movement.

"Please listen. Sit down again. I would like her to come into my home for a month, possibly two. Build her up physically, nervously, and what I would call psychically. She must learn to understand herself and never touch this field of abnormality again. There is much danger in it for the unwary."

"I trust you, Mr. Thornton. She is our only child; but what you are telling me about these psychic states is all new to me. Frankly, it always seemed either trickery, or unholy, or simply silly."

Mr. Thornton smiled. "You take the usual view. There is nothing unholy in the subject at all. It should be purely scientific for the investigator, but dangerous for the unwary and ignorant experimenter. Do you know the young man that hypnotised Stella?"

"I can't say I know him. I believe I met him once with a young nephew of mine, a Tony Barclay."

"Can you get him? I would like to see him."

"I think so. I must, if you need him."

As Mr. Thornton had expected, when later on he managed to get Tony Barclay to see him, he was a young man of unstable mentality, brilliantly clever along some lines, dramatic, excitable, yet subject to moods of great depression. Mr. Thornton diagnosed Stella's condition as still being under the influence of this character, both young people being quite ignorant of the matter. A link had been formed, and Stella had reacted to a somewhat exaggerated way to Tony's moods. Tony had no intention to cause or knowledge that he had caused, and still was causing injury to the young girl, and was horrified to hear how serious his experiment with her had been. He promised that on no account would he attempt to see her again or dwell upon her in thought, and thus, so far as he was concerned, break the link that had bound them together. Neither would he play about with these forces again. He realized the danger now.

At the end of two months, Mrs. Strangman brought Stella home, a more mature, self-controlled girl, looking well and happy. She and her parents were sitting quietly the first evening of her return.

"So your stay at Mr. Thornton's home has been a happy one," said her father.

"You look well, and I need not say how relieved your mother and I feel that you are yourself again. What was it like?"

"Oh, at first I just hated it, Daddy! I did not know anyone. I thought I would have to run away. Then another girl came, and we found two or three companionable young people, and somehow we all got along together quite well. Of course, we had self-training lessons, physical exercises, and lectures on training the mind. It was amazing, Daddy, to find how loose most of our minds are, like kittens darting about everywhere. Stupid, of course, but I expect most people are like that."

"Mr. Thornton seemed quite pleased with the way you reacted to the treatment, Stella. He said so when I saw him today to fetch you home. He said you were intelligent and quickly understood the situation."

Stella reddened, but looked pleased. "Yes, Mumsie, I believe he was pleased. As soon as I really understood what was happening to me, of course, I set to work to cure the trouble. I really had been frightened of myself sometimes, and I did not dare to tell anyone. But I did not know myself! How could I talk about it?"

"You could have told us, darling; we would have tried to understand."

"Oh, Mumsie, dear, you know you don't know anything about hypnotic suggestion, and Daddy would have been angry—probably called it hocus-pocus. However, it's all over now. Never again will I play with such things."

"There is still your education to consider, Stella. That's not finished," said her father.

"No, I know that, but I seem to have grown so much from being a school-girl. Please listen, both of you. I have thought a lot about this. I am not going back to any kind of ordinary school. Oh, don't protest! That last year was really frightful! I want to go

to a special horticultural college and later become a qualified horticulturist. Mr. Thornton's secretary told me something about our, I have always loved nature studies and I am sure I will get along. Please say you agree, both of you, and I will work hard to succeed. Oh!"

"Darling, of course we agree, if that is what you really want," interrupted her mother. "I will write to the secretary for any information she can give me, and if possible you can start your studies in the autumn. What a good thought that is! Daddy and I will be most pleased that you have chosen a career so wisely!"

The Reasonableness Of Dr. Verwoerd

Dr. Verwoerd in the House of Assembly described the Natives Prohibition of Interdicts Bill as "a reasonable measure." The "Friend" comments: "Dr. Verwoerd is no doubt perfectly sincere in his description of the Bill, but an examination of it suggests that his conception of what is reasonable is far removed from that held by many democratic citizens who believe that all men should be equal before the law. The freedom and rights of the individual should come before the convenience of the Government, and the fewer the cases in which it will be neces-

sary to use these undesirable powers, the less justification there is for them. They are unjust, unfair and unnecessary, and can only breed still more unhappiness and discontent among the Natives."

SHOP FOR SALE

General Dealer, Ginger and Fruit Shop, Stock with 2500. 174ings north 2650. Apply or phone 34433. E. FARGAT, 3 Main Street, Johannesburg.

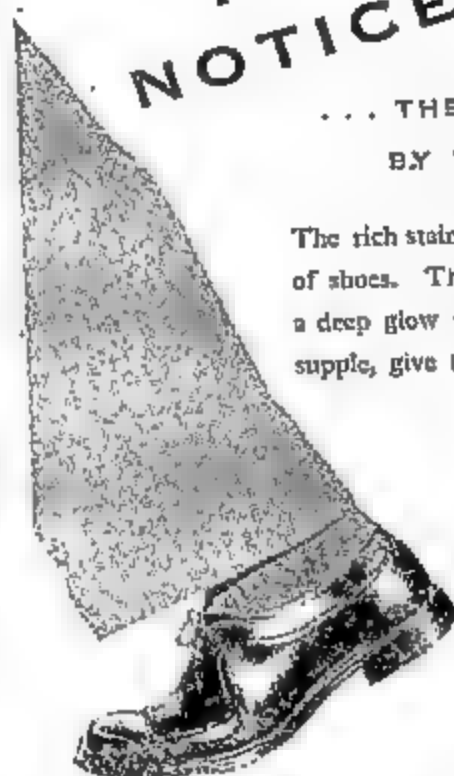
R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1854.

IT'S NOTICEABLE

... THE IMPRESSION MADE BY WELL POLISHED SHOES

The rich stains in Nugget restore the colour of shoes. The finely blended waxes bring a deep glow and gleam, keep the leather supple, give that noticeable Nugget shine!

NUGGET - THE SHINE OF GOOD SHOES

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8865.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Saff & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 20300.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

**155/7 Warwick Avenue
DURBAN.****LATEST RECORDS IN STOCK**

	Records	Rs	g.	hd.
Udan Katoja	6	"	2	1
Shabab	5	"	2	1
Railway Platform	5	"	2	1
Dile-Nadan	5	"	2	1
Aulad	4	"	1	13
Nastik	4	"	2	9
A. Isha & 10 Thieves	4	"	1	13
Nagla	6	"	2	2
Sungeeta	5	"	1	15
Nav Jawaan	3	"	1	4

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katoja, Shree 420, Nagla, Shabab, Nastik, Vachan, Aulad, Chakradhara, Jagrati, Arpan, Dasi, Milap, Yasmud, Pooja, Parvati, Soisab, Paper, Now. Bahar, Hare Nam, Kali Ghata, Char Ghata, Albelia, Jasmala, Cinema Sungeet Special Number 5/4.

Gujarati Detective Novel 2/8.

Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY —Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhi's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—H. T. Shah	15	0
DELHI DIARY —Gandhi	10	0
MY GANDHI —Mr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-35)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	2	6
KRISHNA STORIES T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA —K. G. Mashrowala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Ramsay Bolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nataran	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHI AS WE KNOW HIM —Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	13	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

The name describes it exactly...
Sunbeam is tinned Sunshine!
Spreads so easily, too. And it
shines...and shines...and shines

For floors and furniture

74781

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the

FOR...
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Caravan: Proforma Of India	2/-
Dharmayog, Ajkat, Bal Bharti (Hindi)	1/6 each
Manohar Khandekar, Maya, Manorama (Hindi)	1/6 each
Forle Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	21/-
Just Half A World Away — Faith In India	32/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowani Junction (Novel)	21/6
Dadi Ma Na Yudha	28/6
Ghar Na Rani	32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati

જે લોકો ક્રમર પરજ આધાર
રાખે છે તે મરેલાં કે જીવતાં
માનવી પર કદી આધાર નહીં
રાખે. આ વિચાર તું દિલમાં
ઘસારી તો કદી શોક નહીં કરે.
—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે ચર્ચે ૧૯૦૭માં સ્થપાયું.
આવૃત્તિ દરરોજ. મળીતાલ આંધી

'આપણે ધન છીએ અને ધનથી
પણ છીએ આ શરીર ધન છે
અને આત્મા તેનો ધન છે. આનો
તારો તને મળેલા ધન પાસેથી ધન
ના ભેટું કાઢી લેવાનું છે.
—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૪ મુ—અંક ૨૮

તા. ૨૭ જુલાઈ, ૧૯૫૬.

કુલક નકલ પે. ૧

પશ્ચિમ તરફથી મોટું પૂર્વ તરફ ફેરવો

રવીશંકર મહારાજ

હું જીવન જીવું, જીવનને ઉચ્ચ કક્ષાએ લઈ જવું એ પશ્ચિમ ના શબ્દો છે. આપણે ત્યાં પણ એવા શબ્દો તો છે. પશ્ચ આપણા શબ્દોમાં એ ભાવ છે તેમાં અને પશ્ચિમના શબ્દોના ભાવ માં જમીન આસમાનનું અંતર છે. આપણે ત્યાં ઉચ્ચ જીવન બોલતા ત્યારે તે આત્માને લક્ષમાં રાખીને બોલતા. જ્યારે પશ્ચિમ ના લોકો ઉચ્ચ જીવનની એ વાત કરે છે તે શરીરને લક્ષમાં રાખીને બોલે છે. એટલે તેમનો બધો પ્રયત્ન શરીરને સુખી, મંદર અને એક બનાવવાનો હોય છે. જેની જરૂરિયાતો વધારે એટલું જીવન ત્યાં ઉચ્ચ ગણાય છે. આપણે ત્યાં એથી તારન ઉલટી વાત હતી. આપણા દેશમાં જેની જરૂરિયાતો ઓછી તે ઉચ્ચ ગણાતો. જરૂરિયાતો પણ એટલી હદ સુધી ઓછી કરતા કે દિગંબર થતા, અને એટલા પવિત્ર થઈને સમાજમાં આવતા કે ત્રીએ પણ નિર્જય બનીને તેમની પાસે જતી.

કેટલાક બકતો કહેતા : 'જ્યારે મોક્ષ નથી મળેતો, અમે સેવા કરીશું. સેવા એ જ અમારો મોક્ષ છે.' પણ મોટા ભાગના તે સંસારને મિથ્યા માની જગલમાં તપ કરનારા જ હતા. ભગવાન બોલે, તેમનો મોક્ષ થયો હશે કે નહિ !

મોક્ષની આ પ્રાચીન કલ્પનામાં ગાંધીજીએ સમૂળી ક્રાંતિ કરી. તેમણે કહ્યું કે તમારું જ્ઞાન અને તપ તરફ સમાજમાં વહેંચતા રહો. સાચે જ સુખદુઃખ આવે તે પણ વહેંચતા રહો. ગાંધીજી કહેતા મોક્ષ આપણને નાથો. આપણને જે કંઈ મળે તે બધું સમાજ માટે છે. ભગવાને જે શરીર આપ્યું છે તે પણ સમાજ માટે છે. શરીરને બરાબર સાચવો જેથી સમાજની સેવા સારી રીતે કરી શકો. કારણ કે શરીર ભોગને સાફ નહિ, પણ સમાજ સેવા કરતાં કરતાં આત્મહર્ષન કરવા માટે છે. મળી જે પ્રવૃત્તિ કરે તે સમાજહિતની દૃષ્ટિએ કરે. અને પવિત્ર થઈ હોય તો તમારી પવિત્રતા સમાજમાં વહેંચો.

પણ કાળક્રમે આપણી સંસ્કૃતિમાં સડો પડે. દિને દિને તે બગડતી ગઈ, અને અંતેજે આવ્યા ત્યારથી ઉચ્ચ જીવન વિશેની આપણી કલ્પના શરીર-લક્ષી બની. અંતેજેજે આપણી જીવવાની રીતો ખુબ મુક્તિપૂર્વક ફેરવી નાખી. પરિણામે આપણી જરૂરિયાતો ખુબ વધી એટલું જ નહિ પણ વધારે જરૂરિયાતોવાળો મોટો ગણાવા લાગ્યો. ને એની જરૂરિયાતોવાળો હલકો ગણાવા લાગ્યો. વ્યવસ્થિત કરીને ખાનારની પ્રતિષ્ઠા, ઘડી ને ઘેઠે બેઠે પારકાની મહેનત ઉપર જીવનારની પ્રતિષ્ઠા વધી. આપણું મોટું ત્યાગ તરફ હતું તે ભોગ તરફ વળ્યું. તેથી દેખાવે સુખી હોવા છતાં આપણા હૃદયનો પાર નથી.

સંપત્તિ એટલે રૂપિયા એમ આપણે માનીએ છીએ પણ રૂપિયાવાળો કોઈ સુખી દેખાતો નથી. છુદ્ધિ, બળ, પૈસા બધું શરીર-સુખ માટે હોવાથી એટલું એટલું મળે છે તેટલું બધું ઓછું પડે છે. ઓછા વાળો વધારવાળાને નેઈ કુખી થાય છે.

આપણા દેશમાં અસંખ્ય તેજસ્વી અને જ્ઞાની સાધુ પુરોહિત યથા જ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં એમણે ખુબ વૃદ્ધિ કરી. પણ એમનું જ્ઞાન એટલું એટલું વધતું ગયું તેટલા તેટલા તે સમાજથી અલગ થતા ગયા. તેથી તેમનું જ્ઞાન અલ્પત તેજસ્વી હોવા છતાં સમાજ ને તે અપ જ લાગ્યું.

આપણા જ્ઞાની સાધુપુરોહિત જ્ઞાન અને યોધો, બધું પોતાની સાથે શુદ્ધિમાં લઈ ગયા, સમાજને તેનો લાભ ન મળ્યો.

માણસ ઉંમર, વિચાર અને ક્રિયામાં ફેર ને ફેર આગળ બધીને એ ક્યાં બધ છે. જે તરફ મોટું હોય તે તરફ ચોરનું મોટું ચોરી તરફ હોય તો તે ચોરીમાં આગળ વધે છે. કોઈ સદાચારી પ્રયત્ન મોટું સદાચાર તરફ મળેલું હોય તો દિવસે દિવસે એ સદાચારના માર્ગે આગળ વધે છે. કોઈ સેવક એવાકાશ તરફ વળેલો હોય તો ઉત્તરોત્તર તે સેવાપથે આગળ વધતો જાય છે. પણ મોટું ફેરવવા માગથી કામ પતતું નથી. જ્યાં જવાનું હોય એ તરફ ગતિ કરવી પડે છે. પશ્ચિમ તરફથી આપણે મોટું ફેરવી પૂર્વ તરફ કરીએ ત્યાં ઉગતા સૂર્યના બાળ કીરણે આપણને નવું જીવન આપશે.

આજના જેમ પુરાણ કાળમાં થ હોકો અસુક પ્રમાણમાં સુકીનો સંબંધ તો કરતા. પણ એ બ્યકિતગત સુખ માટે નહોતા કરતા. તે સુકી ગામની સુખાકારી અને સગવડ માટે જપરાતી હતી. શીખાન એ જમાનામાં ઇશ્વરી વિશ્વલિ ભણાતો. કારણ, તે ધર્મપૂર્વક પૈસા કમાતો ને તેનો ધર્મ ઉપયોગ કરતો. આવે તો કોઈની પાસે વધારે પૈસા બેગા થઈ જાય તો હોકો તેની નીંદા કરે છે. તેના દોષ છુએ છે. કહે છે : 'કાળા બબર કરીને તો આ વાડી-વણકા કંભાં નહિ ક્યાં હોય ?' કોઈ શ્રીમંત કાન કરે તો કહે છે, 'એરણી ચોરી કરી એમનું જ્ઞાન કરવા બેઠો છે ?' આમ સુકીનું સુખ્યાંકન બદલાઈ ગયું છે. સુકીવાદની ચોર બેઠાઈ સુકી છે.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કામા લાવ, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો શાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આવરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જ્યારે તમે તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને જ્યારે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકો છો.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કં. લી.

ગુપ્ત એજીસ્ટ્રેડ

ફ્રેસ્ટમલ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર: જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૬ જુલાઈ, ૧૯૫૬.

મધ્ય આફ્રિકાના સમુદ્ધ રાજ્ય તંત્રમાં અસ્થિરતા

મધ્ય આફ્રિકા સમુદ્ધ રાજ્ય તંત્રમાં—ફેડરેશનમાં—બહુ અસ્થિરતા પ્રવર્તી રહી છે. ત્યાં ગોરા અને કાળા તથા ગોરા અને મોરા વચ્ચે પણ સંઘર્ષ મીઠા નથી જણાતો નવા રાજ્ય-તંત્રની આ એક નજીવી અઘરામણ છે એમ માનવું એ ઘણું જાણકાર છે. રંગવણીઓ બધા સંઘર્ષ રહેવાનું શીખી રહ્યા છે એમ કહેવું કદાચ સરખ બીના જણાશે.

પણ આ કરતાં વિશેષ બીજી કારણ પણ તેનું જણાય છે. ગોરા એ અને કાળા અથવા તો એમ કહીએ કે બન્ને બાજુની મોટી બહુમતી ભાગીદારીને અર્થ પોતાના અનુભવ અને સમજણ સુજળ કરી બીજાને તેમ કસાવવા માગે છે. જે ખર્ચ ભેટાં સત્ય ન પણ હોઈ શકે.

ગોરાઓ કે જે હાલમાં લઘુ-મતીમાં છે તેઓની બહુમતી એમ માને છે કે ગોરાઓનું બીન-ગોરાઓ પર સાશન હોવું જરૂરી છે અને તે હરમ્યાન બીન-ગોરાઓએ પોતે રાજ્યનો દોર ઝાલવા શક્તી માન ચલા છે એમ ભતાવી આપવું પડશે. ગોરા એને કમ છે કે નો તેઓ વધારે પડતી છુટછાટો બીન-ગોરાઓને આપે તો તેનો ગેરલાભ ઉઠાવી આફ્રિકાને ભાગીદારીના હેતુને નિષ્ફળ કરે. આવો મત ધરાવવા નો તેઓને પૂર્વ અધીકાર છે. ગોરા કેમ લઘુમતીમાં છે. ગોરા એએ જે બંધારણ ધકકું છે. અને જે પૂરવાર કરે છે કે તેઓ સ્વાઈ વસવાટ ધરે છે અને આફ્રિકાને જે બહુમતીમાં છે, તેઓ નો અડપથી રાજસત્તા હાથ માં લઈ લે તો આ બંધારણનો નાશ થાય અને એને પરીણામે ગોરા પ્રજાનો આ દેશમાં અસ્ત થાય.

કોઈ પણ માનવે એવું ધરવું

હીક નથી કે તેને. પાડેથી તેને નાશ કરશે.

આપણે એક બાજુ જે ખાસ મહત્વની હતી તે વિચારી અને હવે આફ્રિકાને તરફની બીજી બાજુ પણ અવલોકવી જોઈએ. ઘણા સમયથી આ સંસ્થાનોના આફ્રિકાનો પરદેશી સરકાર નીચે ઉછર્યા છે. તેઓની આત્મ ઈલકત અને મોટા ભાગની સ્વતંત્રતા પણ હુટવી લેવામાં આવી છે. આ સંસ્થાનોના આફ્રિકાના હિતની કોઈપણ ભતની પ્રગતી કરવાની પ્રીટનની ધમ્કા ભાણવામાં નથી આવી કે જેવી ગોરા પ્રજાની પ્રગતીની જણાય છે.

આ કારણ સર મધ્ય આફ્રિકાના એક પણ સંસ્થાનોમાં આફ્રિકાને માટે કેળવણીનું એક પણ સાફ સાધન હજી સુધી નથી. વગેરે તેઓ પોતાના તેજસ્વી બાળકોને સાઉથ આફ્રિકાની યુનીવર્સિટીમાં જવા મળે તો મોકલ્યા કરે છે.

ઉદાગ-ધંધા પણ તેઓએ એવી દ્રષ્ટિએ નથી ખીલવ્યા કે જેનાથી આફ્રિકાને લાભ થાય. નો એ દ્રષ્ટીએ ખીલવ્યા હોત તો આજે સાઉથ આફ્રિકામાં જ્યાં ઇલાયદાપણની અથકર નીતી આરે બાબુ પથરાયલી છે ત્યાં મોટા પ્રમાણમાં ન્યાસ-લેન્ડ અને રાદેશીયાના આફ્રિકાને, રાજ્ય માટે આવ્યા ન હોત

આનો અર્થ એ નથી કે બીન-ગોરાના સંસ્થાનો કરતાં બીન-ગોરાઓ માટે સાઉથ આફ્રિકા સ્વર્ગભૂમિ છે. નો સત્ય કહીએ તો તેનાથી સાવ વિકલ્પ સામી બાજુએ તે છે. પણ આ બાબતમાં ખરેખર સુગે છે કે ન્યાસ-લેન્ડ અને રાદેશીયા ના સંસ્થાનોની આર્થિક સ્થિતિ ઘણી નબળી છે.

આ કારણે સર ભાગીદારી નો જે હેતુ છે તે તરફ આફ્રિકાને

શકા સરી નજરે લેવા તો તે ગેરબ્યાજબી ન ગણાય. યુની-યનની સ્થાપના કરી જેમ સાઉથ આફ્રિકાના ગોરાઓ યુની-યનના હેતુની સારખ બાજુએ મુકી બીન-ગોરાઓને બનાવી ગયા છે તેમ આ ભાગીદારી ના હેતુ વિશે પણ બનવાનો કમ આફ્રિકાને લાગે છે. વરતુ પોતે ગમે તેટલી સારી હોય પણ તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે થાય છે તેના પર તેનો આધાર રહેલો હોય છે.

મધ્ય આફ્રિકાનાં સમુદ્ધ રાજ્ય તંત્રની જ્યારથી સ્થાપના થઈ છે ત્યારથી કેટલાક ગોરાઓ ભાગીદારીની નીતી હુદયપૂર્વક આવકારતા જણાય છે. પણ આફ્રિકાને સર્વે બાજુનો વિચાર કયા બાદ એમ માને છે કે, જે ગોરાઓ જે મતના છે કે ભાગીદારીમાં ગોરાએ તુલ્ય સ્વજ કાયમ રહેવું જોઈએ તેમનું જોર દિન પર દિન વધતું જાય છે.

આ બધા વાતાવરણને નિહાળ તો એમ લાગે છે કે મધ્ય આફ્રિકાના આફ્રિકાને એ ઉદા વિચાર કરી પગલું ભરવું ઘણું જરૂરી છે. નહીં તો તેમના પડોશી દેશ બાંધવો—સાઉથ આફ્રિકાને, જેવી તેમની પણ સ્થિતિ સવાનો કમ રહેશે.

ગોરાઓ અને ખાસ કરીને રાદેશીયાના ગોરાઓ માણસની પ્રકૃતિ પોતાની યુદ્ધિથી નથી કરતાં પણ સાગી વ્યક્તિના રંગ ને જોઈને કરે છે. આથી ભાગીદારીના હેતુથી તેઓ ઘણા દૂર જાય છે અને ભતીભેદની નીતીની ઘણી નજીકમાં આવતાં જાય છે.

આ કારણથી તેમજ જે ગેરી વાતાવરણ અધે ફેલાયતું રહે છે તેને લીધે આફ્રિકાને પોતાનું મુંઝવે ભાવી સરખવાને જોશીયાના દેશોએ જેમ ગોરાને ખસેડ્યા તેમ અસેડ્યા તરફજ તેઓનું વલણ રહેશે.

બન્ને-ગોરા અને કાળાએ પોતાને એક પ્રકાર પુછવાનો છે કે, હાથલેલા આફ્રિકાને તું કિત સામા છે? ગોરા અને આફ્રિકાનો સંગ-હણમાં કે આફ્રિકાનો હાથમાં વધુ સત્તા આપવામાં અમને કમ છે કે મધ્ય આફ્રિકાના સમુદ્ધ રાજ્ય તંત્રની ગેરી પ્રજા ને કરી રહી

છે—આફ્રિકાને જે માગે છે તે તુરત ન આપવાની જાતો—તેનાથી ભાગીદારીના અ.દર્શને કમમા મુકશે અને તેથી આફ્રિકાને કદાચ જોશીયા જે માગે ગયું તે માગે જવા પ્રેરાશે.

ભાગીદારીનો જે આ અ.દર્શ મધ્ય આફ્રિકામાં સફળ નહી થાય તો આફ્રિકાના ધરી રાજ્ય ના હસિણ બાગમાં કયાંય તેને સ્થાન નહીં મળે.

આ ભાગીદારીના પ્રયોગની અસફળતા સાઉથ આફ્રિકા માટે ઘણી ખરાબ નિવડશે. કારણ અહીંના ગોરા અને બીન-ગોરા ઘણી આતુરતાથી આ પ્રયોગને નિહાળી રહ્યા છે.

આ પ્રયોગ નો અસફળ થશે તો ફેડરેશન હુનિયાને છાવી ઠેકીને જણાવશે કે હું સાચો હતો એમ કહેવાને કે, ગોરા અને કાળા કદી સાચે ન રહી શકે. હાંમેશા બોરતું ઉપરીપણું જ હોવું જોઈએ.

આ પ્રયોગ સફળ થશે તો આપણને એક ભાગીદારીના એક નવા માગનું હર્શન થશે કે જેમાં જુદી જુદી સંસ્કૃતીના અને જુદી જુદી ભતીના તથા રંગના માનવો સંપ અને શાંતીથી રહી શકે છે.

આ પ્રયોગને સફળ કરવા કે અસફળ એ તેઓના હાથમાં છે કે જેઓનું આ સમુદ્ધ રાજ્ય તંત્રમાં થયણ છે. અને તેથી તેઓને માથે આ એક મોટી જવાબદારી છે.

રજકલુ

ફ.ખના પોતોશી કંપા રહેલાં તથા અનિદના સંયોગથી કુલ અને પ્રિયના અમાવણા નરોમા રહેલુ સાઈ પરદુ ફુનનની સોગતમાં રહેલુ સાઈ નહીં.

પ.સ અને કાકાઈ સગતેલો અગિ જેમ સાઈ થતો નથી, તેમ કામગોમની ઉરગોમ વડે તથા કદી સમતી નથી.

જ્યાં ખાલિસ મોમો ભેમા થયા હોય તે સમાન બીજાણું દેવ તોપણ નિર્જન હોય છે; પરંતુ એક જ રોની માણસ જ્યાં હોય, તે નિર્જન સમાન પણ મોમોથી ભરેલું જણાયું.

નેહરુ-નાઝર વાટાઘાટોનો કેરોમાં આવેલો અંત

ભારતના વડા પ્રધાન નેહરુ શુભાષ રૂઝીની કોરોનસ નાઝર-કેરોમાં પ્રમુખ સાથે વાટાઘાટો પૂર્ણ કરી બીજા જવા ઉપરથી ગયા છે.

વાટાઘાટોમાં બેઠક વચરના પ્રધાન કુલુ કેનને તેમજની સાથે ભાગ લીધો હતો. તેને આગે રિસે પ્રમુખ નાઝર નેહરુના માનવા જમણનો વખત સમારંભ મોજાનો હતો.

કુલુ મુલ પહેલા પ્રમુખ દીરે, કે.વોનસ નાઝર અને ધી નેહરુએ એક સેપુકત નિવેદન વાટાઘાટોના પરીણ મ વિશે બહાર પાડ્યું છે.

તેણે શાનદારીએ સંતોષજનક નેધિ લીધી હતી કે, "શુભા શુભા દેશો ના નેતાઓને મળીને અને શુભા શુભા નીતીઓ પર વાટાઘાટો કરીને આગે એક બીજાના ઇતેને સમજી શક્યા છીએ અને એવા મત પર આપ્યા છીએ કે હળીમળીને સાથે સંપથી રહેવું હાથપણ દેશ માટે અવશ્ય નથી." આ નિવેદન વધુમાં જણાવે છે કે "મુલ સરજનને જલુ મદદ ન આપવું એ મલુ જરૂરી છે અને તે માટે પરેશ મુનાઈટ નેસને કરી નેહરુએ. પ્રયોગોને બાદર પલુ ને હાની કારક પ્રયોગોના અખતર કરવા મા આવે છે તે પલુ બંધ થવા નેહરુએ.

દેશ દેશો વચ્ચે પલુ વેપારની સમ વડે વધુ થતી નેહરુએ.

મધ્ય મુરોપ અને ફરના મુરબાઓ તથા એસીયામાં પરીસ્થાતી થણી નજી સેડી છે. ફરના મુરબાઓના સમાપોનો કોલ આન પ્રભસત્રાકની મદદથી મલુ કો તેમ છે. અને તે સવામ મુનાઈટ નેસનસમાં મગીરવે નેહરુએ.

મધ્ય મુરોપના હવાઓમાં જરમની નો સવામ અસ વલુસેનો હ અને તેનો કોલ જરમન પ્રભની મદદ પ્રમાણે કાર્તીયા આવુવે નેહરુએ.

મધ્ય મુરબાં મોટી શકતીઓ વચ્ચે થઈએ થવા કરે છે. આ સવાપોનો કોલ વિચાર મુરક તોફાને થવો નેહરુએ. એ પલુ રિચારતું નેહરુએ કે આર્થિક, અને પ્રભની સ્વતંત્રતાને કથી હાની ન પહેલે, આ બાંચોમા પ્રભ વચ્ચે કાર્તી જળની રાખવી એ મળે અમાપવે સવામ છે. આને વેતેરનાનમાં ને પરિસ્થિતિ ઘણી મલ છે એનાથી ફનીયામાં જેરી વાતા-વચ્ચ દેશરો.

એલછરીયામાં આવે ને પરીસ્થિતી ઉપરથીત મલ છે તેનો નિકસ પલુ તરતમાં જ થવો નેહરુએ. અમે એમ આનીએ છીએ કે એલછરીયાના ભો, ને સ્વતંત્રતા મળવી નેહરુએ એલછરીયા માં જરતલ કાર્તી સમાપત્તી નેહરુએ. કોલ પલુ એક પ્રભ બીજી પ્રભપર ફાલ કરે એ અમારી દ્રષ્ટિથી શાનકારીએ તથા ને "પ્રભપર રાજ કરે છે તે બને માટે હાનીકારક બીના છે. એલછરીયાની પ્રભને અમે સકામુરુતી પાઠવીએ છીએ. એલછરીયાના તાગરીક મેરાએ પલુ છે અને તેઓનું કિત પલુ વિચારતું નેહરુએ. આ પ્રભના કોલ માટે ને કાંઈ કાર્તીને માટે પમુ બરાવ તેમાં અમારો મુલુ સામ રહેશે.

ફનીયાના સવાપોનો કોલ એકલ મયસાથી મેવાનો નથી પલુ તેનો કાર્તીથી કોલ કરવાનું માસુ જ રાખવું નેહરુએ. આ કાર્તીથી લારે જ આવશે કે જારે આપલુ મુખ્ય મેવે કાર્તી તળાવવું કોવ અને મુનાઈટ નેસનસ ના બાદરોને અનુસરી આપણે આપલુ મારજુ મરીએ.

મુનાઈટ કિંગડમના લેખર પક્ષની પરિષદ

ઉપરોક્ત પરીષદમાં રૂઝ સાલિય આફ્રિકાની નિકસા કરાવે મુખ્યમાં આપ્યા હતા. આ એકરીસમાંથી તે સાલિય આફ્રિકાને કેમનવેલ્થમાંથી કારી મુકવાના કરાવે હતા.

મુનાઈટ કિંગડમની સેનર પક્ષની પરીષદમાં ને રૂઝ કરાવે કોલમાં હતા તેમાના તે કરાવેમાં દલ કે સાલિય આફ્રિકાને કેમનવેલ્થમાંથી ફર કરે તે કરાવે આમાથી સેનર પક્ષની પરીષદ ને અકે.જરની પહેલાથી પાચની મરી બરવવાની છે તેની માવ પરીમા મુકા છે. સેનર પક્ષની

કોસરરની સાખાએ પોતાના કરાવમાં જણાવ્યું છે કે, "સેનર પક્ષે સાલિય આફ્રિકાની સરકારની રંમસેની નીતી નો નોરદાર અને અસરકારક સામને કરવો નેહરુએ. વધુમાં તે જણાવે છે કે, આમ કરવા છતાં જો સાલિય આફ્રિકા પોતાની નીતી ન કોલે તે તેને કેમનવેલ્થમાંથી ન નહીં પલુ

મુનાઈટ કિંગડમમાંથી પલુ કારી મુકવું નેહરુએ.

કાસોની સાખાએ જણાવ્યું છે કે, "બીટીસ સરકાર સાલિય આફ્રિકા ના રંમસેની અમારે અમારે અમારો મુનાઈટ સામ છે ત્યાર તરસ રહે છે તેમ કરવું હવે બંધ કરી તેની નીતીને સખત નિરામ કરે એમ અમે હાજી કો છીએ, તે ઉપરાંત બીટીસ સરકારે મધ્ય રાખવું કે કોલપલુ સનેરમાં આફ્રિકાના બીટીસ સરકારો આફ્રિકા ના તાખામાં ન જવા પામે."

કોર્મો ક્રેમ (નિકસાવર) એની સાખા જણાવે છે કે, "સાલિય આફ્રિકાને તેની જાતીએની નીતીને અમે તથા મોટી સ્વતંત્રતાની નીતીને હપને તેને કેમનવેલ્થમાંથી નીતલ કરવું નેહરુએ. માનવ કાપકથી આ નીતી થણી નિકસ છે."

મે.ન.માલિક અને કાપક, અમંતી સાખાએ જણાવ્યું છે કે, "અમને બલ છે કે બીટીસ સરકારની નીતીથી આફ્રિકાને એમ માનતા થવા છે કે

આફ્રિકાની રંમસેની નીતી સાથે બીટન મળતું છે."

મેસકોની સાખા જણાવે છે કે, "સેનર પક્ષ અમારે સત્તામાં આવે ત્યારે સાલિય આફ્રિકા અને ક્રેટ બીટન વચ્ચે ને કેમનવેલ્થનો સંબંધ છે તે મોટી નાખવો નેહરુએ."

સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશન વિચીના બે કરાવે પલુ હતા. સેન્ટ્રલ આખર શાપર આખના ફેરાવમાં છે કે, સેન્ટ્રલ આફ્રિકામાં એક મુનીવરરોટી બંધવ. માટે ને નાખા મદદ હાસની બીટનની સરકાર આપી રહી છે તેથી પ્રધાવલ પલુની નીતીને કોલ મળે છે.

બીજા એક કરાવમાં છે કે, સેન્ટ્રલ આફ્રિકામાં પ્રભસત્રાક રાખ્ય રથપામ અને મદે બનતા ચાપેતા ઉપાયો કરવા નેહરુએ.

બિટનમાં પલુ રંમવણી મોટા આવે છે તેમને માટે બધી સગવડો પરી થાવ તે બિટને નેહરુ નેહરુએ તેમજ બિટનમાં રંમસેને સવામ ન મળે એ પલુ નેહરુ નેહરુએ

આ કલગાડીયાનો તંત્રી લેખ

સાલિય આફ્રિકાના હિંદીઓ

કુલુ મુલ પહેલા પ્રમુખ દીરે, કે.વોનસ નાઝર અને ધી નેહરુએ એક સેપુકત નિવેદન વાટાઘાટોના પરીણ મ વિશે બહાર પાડ્યું છે. તેણે શાનદારીએ સંતોષજનક નેધિ લીધી હતી કે, "શુભા શુભા દેશો ના નેતાઓને મળીને અને શુભા શુભા નીતીઓ પર વાટાઘાટો કરીને આગે એક બીજાના ઇતેને સમજી શક્યા છીએ અને એવા મત પર આપ્યા છીએ કે હળીમળીને સાથે સંપથી રહેવું હાથપણ દેશ માટે અવશ્ય નથી." આ નિવેદન વધુમાં જણાવે છે કે "મુલ સરજનને જલુ મદદ ન આપવું એ મલુ જરૂરી છે અને તે માટે પરેશ મુનાઈટ નેસને કરી નેહરુએ. પ્રયોગોને બાદર પલુ ને હાની કારક પ્રયોગોના અખતર કરવા મા આવે છે તે પલુ બંધ થવા નેહરુએ.

તેઓમાં જાતીએની પ્રવર્તતા હવે બ.અસા થન, ફેરાવણી, અને થવા ઉપરથી તેમનું સવામ નકકી થાવ છે અને બાગસા પડે છે. અને એકલ પતી ફેવાને રીચાજ અમનાઓ છે. બાગ લગોનું પ્રમાણ પલુ થલું થરી મલુ છે. હિંદીઓ પક્ષિમની ફેરાવણી મેરા માટે મલુ આતુર છે. અને આને મળી મુવાન બાગાએ. સમાજ માં બદારનું મામ કરવા આમળ આવી છે. અમે એમ નથી કહેવા કે હિંદી સમાજ પૂરો પક્ષિમી ધોરણ માં આવી થવો છે પલુ મેકકસ હ. સુધી આતી થવો છે કે, નેથી હવે હળી મળને રહેવામાં બામ નહીં આવે. સરકાર ને બીન-મેરાએ. તરક લામણી વાળી કોવ તો આ મેળ કાપથી માવ પલુ હાસ એવા કરા થિન્ડો જણાતાં નથી

મે.ન.માલિક અને કાપક, અમંતી સાખાએ જણાવ્યું છે કે, "અમને બલ છે કે બીટીસ સરકારની નીતીથી આફ્રિકાને એમ માનતા થવા છે કે

સંદેશો સાચવી રાથે એવો રેલિફાન

તમને કેમ રેલિફાન કરે ને તમે મેર કે કોરીસમાં હાજર ન હો તો પલુ હવે આલશે. તમારો રેલિફાન નવા આવેલા સંદેશોની રેકડ જેતારી આપલે અને તમે જમારે બહારથી બાવરો ત્યારે એ રેકડ પરથી સંદેશો, સંભળી શકશે. આ નવા રેલિફાનની સાથે રેકડ જેતારાનું મસાન કાનકના મેસીયે મોખુ છે. આ નવા રેલિફાનનું નામ "મેસીયે ફોન" છે.

હુનીયાની એકજ સરકાર છે જે પ્રતીબંધ

પરચુરણ

મુકે છે

વડા પ્રધાન નેહરુએ પરદેશ નીતી પર શાસકશાખા બેઠવા બધું જુલું હતું.

"પોતાના દેશની અંદર પરદેશીઓ વસવાટ માટે પ્રવેશ કરે તેની ઉપર દરેક સરકાર અંકુશ રાખે છે. જોટન ત્રી અંદર ઠાણ પશુ જાતની પરવાનગી વગર ભારત વાસીઓ દાખલ થઈ શકે છે. અફઘાનિસ્તાન, અર્જન્ટીના, બ્રાઝિલ, ઇટાલી, જાપાન, મેક્સિકો, મોરોક્કો, તથા ડોમીનિકાના પ્રવેશવાનો "વિસા" લાગી સરકાર પાસેથી મેળવવા પછી ખીત કર્યાં નિયમોના વગર ભારતવાસીઓ એમાં દખલ થઈ શકે છે. કેનેડાએ વરસના ૧૫૦ ભારત વાસીઓને વસવાટ માટે પ્રવેશવા દેવાની છુટ આપી છે. યુનાઈટેડ

સ્ટેટ્સ (અમેરીકા) એ ૧૦૦ની, શીલી-લાન્ડ-સે ૫૦ની, અને યા.ઇ.સી. ૨૦ની, ભારતવાસીઓ સંભોન વારાંજો અને પાકીસતાનીઓ મળીને કુલ ૬૦૦ માણસો ઇન્ડોનેશીયામાં દર વરસે દાખલ થઈ શકે છે. સીયોન અને જર્મનમાં તથા બ્રિટીશ સંસ્થાનોમાં દોહાઓના પ્રવેશ સામે ડોમ અસમ પ્રતીબંધો નથી. પશુ ત્યાના કામદારો ભણે એવા પ્રવેશ પર કડક નિયંત્રણ રહે છે. પાકીસતાનમાં વસવાટ કરવા કમલત ભાગન વારીઓ ઉપર તે વિચાર ના ભારત-પાકીસતાની કરારનું નિયંત્રણ રહે છે. ભારત વાસીઓના પ્રવેશ સામે સમૂહનો પ્રતિબંધ ચુકવારી એક જ સરકાર હુનીયામાં છે. તે હંદિયુ આફ્રિકાની."

—બાબોના કદાચ મારે પહેલી રાષ્ટ્રીય પરીષદ ડા. કેસરના પ્રમુખ પદે ભરાઈ હતી તેમાં "બાબ સમિતિ" વધુ પ્રમાણમાં થયું છે. એક મિત્ર નકરી કરવામાં આવ્યું હતું.

—મુખ્ય મુનીવર્સીની સાતમી હળા મા તાના કેપનીએ પાંચ લાખ રૂપિયા આપ્યા છે.

—વિભાગીય બ.વેએ તાબીક નાકમાં પચ પાળા પ્રવાસ-સર કર્યો છે. અને ત્યાં સમ્પત્તીવાન માગે છે જે ને મલો સાં. આવેકાર મળ્યો છે

—ફેરારી પ્રાણ નામનો એક અંગ્રેજ વિદ્યાર્થી હંદનથી ભારતની બાજ એ પચપામે અ ની રજો છે. આ વિદ્યાર્થી સાતોવાડી છે. તે હન્સ, જર્મની, એન્ડ્રીયા, સુએઝકાનિયા, ગ્રીસ, ટુર્કી-રતાન, સીરિયા, ઇરાક, અફઘાનિસ્તાન અને પાકીસતાનના રસ્તે ભારત આવશે. આ વિદ્યાર્થીની ઉંમર ૨૨ વરસની છે. મદદમાં અંધીયરું સાહિત્ય વાંચીને એ યાંત્રીવાદી બન્યો છે. પ્રવાસમાં તેણે કુલ ૨૦ રતમ વળન ની સરકારી પદ્ધતિની ચેલી સાથે રાખી છે. આ ચેલીમાં થોડા બોરાક, હવા બરવાથી તથાપર થતું ખિતનું અને થોડા કપડાં રાખ્યા છે.

—એકમાત્ર બાબરમાંધર ટિજનું છત્રન ચરિત્ર હાથ રસિયન બાબરમાં તથાપર પર્ષ રજુ છે. એક બાબરમાં નિહાને આ છત્રનચરિત્રનો રસિયન બાબરમાં અનુવાદ કર્યો છે. તા. ૧લી જોમરે લેકામાનની અન્ધ બાબરમાં પ્રસંગે રસિયન બાબરમાં છપાયેલું આ છત્રનચરિત્ર રસિયામાં પ્રમટ કરવામાં આવશે. ભારત સરકાર તા. ૨૪મી જુલાઈએ ટિજનની છાપવાળી ટપાલની ટિપ્પી રજુ બહાર પાડી હતી.

—એશીયાના વિદ્યાર્થીઓએ એક મેળાવડો થોડા અને ૪૪૦૦ પાઉન્ડ ભેગા કરી તે નાણા ન્યુ સાઉથ વેલ્સ ની આધિગાએની સંસ્થાને આપ્યા હતા.

—૧૯૪૦માં હંદિ વિદેશમાંથી સુડાનીસ લાખ ૮૦ અનાજની આયાત કરેલી તે આંકડો ૧૯૪૫માં થોડા અન્ધ લાખ ઉપર આવી ગયો હતો

—સાચ રસ્તેવને પરીણમે મુખ્યમા ૧૯૫૨થી ૧૯૫૪ સુધીમાં ૧૮૫૨ થોલીસો તથા અમલદારોને સળ કરવા માં આવી હતી.

—ભારતમાં પરદેશી પ્રવાસીઓ ૧૯૫૧ માં વીસ હજાર આવા હતાં. ૧૯૫૪ માં બ્રીટીશ મુસાફરો ૭૬૧૯ અને અંગ્રેજીકન ૯૧૮૦ આવા હતાં.

—અમરેલીમાં કાઠીનાર અને થોપા તાણકામાં, વડોદરા શહેર અને ભરૂચ

છાંલમાં, તથા અંકુશરના હજાર માંગે કરેલી ગેલ મળી આવ્યો છે. આ એકનો થોડા ઉપયોગ કરવા માટે સરકારી તંત્ર વિચાર કરી રહ્યું છે.

—મુઝીબેન્દા એક હંપતીનું બર તેઓની ચેર કાચરીમાં બળીને સાવ રાખ થઈ મધું હતું જે પરદેશના પ્રવાસે મળી હતી અને પુરૂષ મોઢું રમવા મર્યા કર્યો. તેઓને પડોશીઓએ મદદ કરી માર દિવસમાં મધું બર વસાવી દીધું

જુલિયી માટે ઉપયોગી
[આ છાપામાં વાનીઓ મોકલવામાં આવે તે સાધારણ રીતે કાપક નથી હોય અને આપણા મોઢામાં ભૂલુ પ્રચલીત ન હોય તે જ મોકલાય એમ ખ્યાલોએ બીએ - તંત્રી.]

ફરસી પૂરી
બાબરવાની રીત
ના રતમ પડેનો લેટ તથા ના રતમ રવો બેળી અંદર ગીકું. હળદર, મરીની બુજા અને છાં સુધારે નાખી પાથોર ફીતુ થોડા રેડું. લેટને કુધથી કાચ માપવો. પછી લૂઆ પાકી હાથેયો જેવી ભાડી પૂરી બનાવી થેલીમાં થી મૂકી લીધા તારે તળી લેરી પુરીનો લેટ એમ કાચ કરો તેમ પૂરી સારી થયો. આ ફરસી પૂરી થયા દિવસ સુધી જમવાની નથી

★
શકરિયાની તથા પૂરી
બાબરવાની રીત
૧ રતમ શકરિયા સર. બધ બાબરમાં થોડા તેની બાજ કાઠી માવો બનાવી અંદર ના રતમ પડેનો લેટ તથા લીધા મર્યા, અડું મીકું, હોમ, હરણ, લાખા છાં સુધારે નાખી માવો તાંપાવ કરવો. આ ઉપર તવો મૂકી અંદર થોડું તેમ જૂની તથાપર પદાર્થની વાની પૂરી કાચ વડ બતાવી તથા ઉપર થીમે તાંપ તળી લેરી થોડું થોડું તેમ ઉપર નીચે મૂકી તથાપૂરી લાચ રંગે બનાવવી ઉપર પ્રમાણે રતાણુનું અગર બહાકાની તથા પૂરી પચ મારી બને છે.

પદમાવતી એસ. નવસારીયા કેપટાઉન.

એનેને નવી વાતગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

ચંત્રવાદનો નાશ થશે

અમારી વાચ એ એક "Albion School" કપારિક તત્ત્વજ્ઞાન હોય તો કમારેક અંગેજીસાચ દરરું ફરતું વિચારિય.મય જ ભેષ સો ને! એમાં પરદેશ પ્રયોગતરી પશુ માવે. એક પ્રમ પુકાચો "બાબા, આજ કાલ રસિયાના નેતા કુરોપનો પ્રવાસ કરી રહ્યા છે. કુરોપનાં એ પ્રવચનો પછ રહ્યા છે એ સંજોષી આપનું રું થાનું છે?

બાબા હસતા હસતા કહેલ વાચા અરે! રસિયામાં થઈ રહ્યું છે તેથી એક રીતે અને હમણું પશુ આવે છે ને ખીજ એમની રવા આવે છે. કુરોપનાં અને સુમશાનીનનાં ઉચ્ચના પ્રવચનોમાં અને ગાંધીજી એલી રહ્યા હોય એવું લાગે છે. બાબુની એમ મુલ કમુલ કરી રહ્યા છે, અને નવેસરથી અંબાર રીતે વિચારતા થયા છે. અને તો તેમના હેતુમાં હંધ જ રહ્યા નથી આવતી. સુધથી રું પ્રાપ્ત થવાનું છે? તેનું મિત્તવ તેમને મોઢે મોઢે પશુ સમજાયું. આજે રાહીની રું હસા થઈ એનાં મિત્રો પશુ તેઓ બદેરમાં રાખવા નથી જામતા અરે! નવો બનિદાસ રસિયામાં ન લખાય ત્યાં સુધી કલિદાસ બાબાવમે જ નહીં એમ તેમણે નકરી કયું છે. પંચોની અલો નીકળતાં બાબા કહેવા જાણ્યા, મનથી પોતે જ પોતાના હાથે એકવાર રાહસી વચ્ચેનો નાશ કરવાનો છે, આ હીવસો મધુ દુર નથી. નજીકનાં કાવિમાં એ વનશે.

તેજસ્વી બાળકો માટે આર્ટ્સ ડારવીનનું સુચન

બ્રિટનની મુજેનીકસ સોસાયટીના પ્રમુખ શર આર્ટ્સ ડારવીને એરટેસીયામાં તેજસ્વી બાળકોના અભ્યાસને વધુ જાળી પેશ કરવા માટે ઉત્તેજન આપવા માટે એક ફંડ રચાવવાની હીમાયત કરી છે. તેમણે એવી સુચના કરી છે કે સિદ્ધાંતે પોતાના જર્મમાં સીધી તેજસ્વી. બાળકોની પસંદગી કરવાને જાણવું છે. એ જો આ બાળકોનાં અભ્યાસો નાણાં જાવ એમ તેમણે જણાવ્યું હતું.

કુતુહલ

જી. સરથુ કાલીઆ

[આ લેખ મહાત્મા ગાંધીના રોમ સ્થિતી અંક માટે મંડળના આયોજકોને માન આપી મોકલાયો હતો પણ મોટા પડખાથી અને લેખિકાની રજા સમયે અને આપીને બીજા. —તબી]

માનવમાનસ કુતુહલ રૂઝિ રહેલી રોમ ના છે, કદાચ તેનું સ્વભાવ ગુણ રહેલું હશે માનવ સ્વભાવ આજ સાર જાણક જરાક સમજાવું થાય છે તારાથીજ તેની આ રૂઝિ જાણક આવે છે, તેને નીચે સુવાણું હોય અથવા તેના ધોડીયામાં હોય, તે આજે જાણુ આજ ફેરવીને બાણુ નીરખ્યા કરવું હોય છે. કાંઈ એ રૂમમાં આવે જાય અથવા તેને જે દિશા કરે તેમાં તેની જીતસા દેખાઈ જ આવે છે તેની આંખો મારાજન. અને આ તે બધાનોજ જાતી અનુભવ હતો જ. અસખત, ત્યારે તેને કરી સમજાવું તે નથી પડતી હોતી પોતાની નિરીક્ષતાને મારણે. પણ અપારે તે મોટું થઈ જાય છે ત્યારે!

ત્યારે તેની કુતુહલતા વધતીજ જાય છે. 'આ બીજા થી રીતે બની હશે' 'અનુક વસ્તુ આમજા કેમ રહેલી હશે' 'નાનાં માથા બહેનને ભેષ તેને જરૂર પડે છે કે જે કપાળી આવ્યું' 'નાનાં રમકાં ની. જગીને કે આમ તેમ જોવાની પાઈ સરખાં કરવા મયથી, વડીભોને જાતબંધતા પ્રતી પૂછીને પોતેજ સતેવ મેળવવાં પ્રયત્ન કરશે અને ભે સરખો જાણુ નહીં થશે તે તે મૂંઝાઈ જશે અથવા મોટરા જો પ્રત્યે માન ગુમાવશે. અને પ્રક્રમ આપુજ અને જે કેમકે તેના ફરક પ્રતી નથી સંતોષી શકતા પણ એ પ્રથમ આપારે આપણે બાણુએ રાખ્યો પાસે કેમકે આપણે તે કુતુહલ વિશેજ કુતુહલ સંતોષવાનું છે ને!

મોટાં થઈ પછી આપણી જા. રેવ જરા જુદે રૂપે વિકસે છે. અને તેમાં આપણે સ્વભાવ કુખલને જાગ જાણવે છે, જે આપણું રાત સ્વભાવના હોઈ જે અને આપણામાં અરૂણ રહેતાં હોઈએ તે તે જાણુ મહુ વાંધે નથી આવતો, આપણી આ રૂઝિ આપણી કુનીયામાંજ સમાઈ જાય છે પણ આખાં માણસો તેા ફેટલાકે નીકળે! મોટે ભાજે તેા આડોલી પાડોશી રું કરે છે, રું ખાવ પીએ છે એ કહ્યાં જાય છે વિ. એમાંજ આપણે વખત જવો હોય છે. 'જાણી બહેને આજે શી રસોઈ બનાવી હતી' અનુક જાણ મહે રાત્રે બહારથી મોટા આપ્યા હતા, કવા રોડાવા હશે! આજે એને ત્યાં કાંઈક કરમાં બેસીને આપણું કહ્યું. ફાણુ હતી? 'ત્યારે ત્યાં ફેટાટર કેમ આપ્યા હતા!' 'આજે આટલા બધા પડીકાં દેતાં બધામ્યા હશે!' સીએ

હશે તેા પૂછશે કે 'આ સારી કપાળી લીધી, ફેટલાની આવી?

'આ સેટ તમારો કુંદર છે, ક્યાં કરાવે! વિ. આવી નાની નાની જાણતોમાં પણ આપણે માર્યાં માર્યાં જ કરીએ છીએ કે એટલે સુધી કે બધી વખત આપણું નામ વચરે છપાયે પંચાતીઆ તરીકે છપાઈ જાય છે. એ કે ફેરકને આવી એક સરખી રેવ તેા નથી હોતી પણ એમ બનવું અસંભવ નથી.

થઈ માણસો એવાં હોય છે કે મામમાં કાંઈ નવીન જોણસ આવ્યું હોય તેા તે દેખાય ત્યાં સુધી તેની તરફ દીકા દીકાને ભોપા કરશે અથવા તેા તેની કંઈ કંઈ વાતો કથી કરશે ખાસ કરીને પુરોમાં આ રેવ વધારે પ્રમાણમાં હોય છે ભે કે સીએ પણ તેમાં સતરે તેમ નથી દોતી. કાંઈ ભોડું ફરવું દેખારી તેા માસે દાંધ મૂકીને તરત ભોલશે 'કાંઈ બાપ, આને તેા કાંઈ સરખા નથી જામતી' પોતે પાછી સરખો આવતાર બરીને ભે કે આપરે તેા એ નવાઈ રહી નથી પણ સાવ નાણુક પણ નથી થઈ.

અને આ જમામાં નિરીક્ષતા હોય ત્યાં સુધી તેા વાંધો નથી આવતો પણ ભે તેમાં નીકળે અને અદેખાઈ જાવ્યા તેા ન પૂછે વાત જાણનાં મામમાં તેા હાટા વેરી થકે જે પણ જોજ આમમા પોતાનું જીવન પણ બચાડી મૂકે છે. કારણ કે પછી રેવજ એવી પડી જાય છે કે સામા માણસ

ના જીવનમાંથી તે છોડે. રોડાખજ કરે છે અને તેની નખળી બાણુ પકડી લઈને આપો વખત જોજ વાતો કર્યા કરે છે પોતાના વર્તુલમાં, જેવી પરી-જુએ પોતાના માનસ તથા પોતાના સંતાનો બન્નેમાં જોજ વસ્તુ સચોટ રીતે ઉતરી જતાં પીછું કંઈ સજાવુંજ નથી અને આ રેવ કુતુહલમાંથી નીકળેલીમાં ઉતરી પડે છે.

આ કુતુહલતા માટે ક્યારેક મૂખ પછ મણાઈ જવું પડે છે. બોલી રીતે જીજાસાને ઉતરીએ અને પછી કાવળામાંથી ગિલાડની માફક કંઈ માર ન નીકળે ત્યારે તેની રજા થાય છે! જે પોતે એક વખત આવી મૂખાઈ કરી હતી તે પ્રસન્ન જરા વર્ણવું તેા અરમાને નહીં જવાય. મારા ધરની સામેની મુટપાય પર એક વાર જરા જાડા સરખો સ્વામરંગી માણસ ઉભો હતો, એમ સામનું હતું કે એ કાંઈની રાહ જુએ છે અને એ જરા વિચીત્ર લાગતા માણસને ભેષને મારી કુતુહલ રૂઝિ એટલી બધી ઉતરાઈ પડી કે બાપ, જે પછુ જોવાનું હશે કે કાણુ છે એ પેલાને આટલી રાહ જોવરાવનાર! મરુ, આપણા રામ પણ કામ પડવું મૂકીને અડો જમાવી ને ઉભા. એક માણસને તેની તરફ જતા ભેષને થઈ કે રું આ જોને. મિત્ર હતો તે માટે ઉભો છે પણ ના તે માણસ તેા આલ્યો અથો સંધિજ, હવે! વેડીવાર થઈને અમાનક કાંઈ બસ ત્યાં આવીને અટકી મજ ને જે 'ધાયું' કે આને ક્યાંમાં થઈવું હતો પણ એ પણ ચાલી ગઈ. જ્યાં એક સાકાકસ રમાર આવીને ત્યાં અટક્યો અને લાગ્યું કે હવે તેા આ માણસ કેપડાનોજ પણ નિરાશાજા સંપડી. સાકાકસ પણ ચલી મજ પછી એક સી ત્યાંથી નીકળીને મેં માનું કે આની સંજાથી સામે છે પણ એ વાત

તેથી! અને અતે એ માણસ તેા ત્યાંથી એકલોજ ચાલ્યો મયો પણ તમે માનસો! જે મારો જમજમ રોડેક કલાક જેટલો દાખમ જુમાળ્યો અને ઉપરથી કુતુહલતા તેા ન સંતોષાઈ બોલો, આ કુખોઈજ કહેવાયને!

પણ આપણી કુતુહલતા જ્યાં સુધી તુકસાન નથી કરતી ત્યાં સુધી તેા કીક છે પણ પછી એમાં જોડી રીતે ઉપર જણાવ્યું તેમ પંચાતીઆ મણાઈ જાયે ત્યાં સુધીની જીજાસા ન રાખવી જોઈએ.

કાલીઆવાડ હિંદુ સેવા સમાજની નવી શાળા

ઉપરોક્ત સમાજ તરફથી એક નવી શાળા પ્રાથમિકી શરૂ થઈ છે. તેમાં દાખ કરનારા શાતાઓ તરફથી તેને પાવો નામવાનો ઉત્સવ થશે હતા.

કાલીઆવાડ હિંદુ સેવા સમાજ તરફથી કરીક શાક્ટિનમાં પ્રાથમિકી શાળા અને કાંઈ રકુલનો પાવો તા. ૨૦મી જુલાઈ ૧૯૫૬ ના નખાવો હતો. મણીલાલ વાલજી મવરમેન્ટ એકેડે ઇન્ડિયન રકુલ અને એમ. કે. ભેડીયા ઇન્ડિયન કાંઈ રકુલ તથા માંધી-રેશાઈ હોસના મુખ્ય શાતાઓએ હવન વિધી કરી શાળાનું પાવો નાખ્યો હતો. શાળાનું મકાન મુમ વિશાળ બંધાય વાનું છે.

દુકાન વેચવાની છે

જનરલ ડીસર, મે.સર, અને કુટું-રોપ, રોડ ૮૫૦, શ્રીદેવ ૧૫૦. ફોન ૩૪-૨૪૩૩.

હરવાસુ - ડી. રાજેન્ડ, ૩ મેન સ્ટ્રીટ, તોલનામજા.

પંચાતીક પંચાંગ							
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ જુલાઈ ઓગસ્ટ	ઈંદુ ૨=૧૨ આવડ	સુવચન ૧૩મ સરખો જીવજન	પરસી ૧૩૨૫ સરેવર માહાવા	સૂર્યોદય ક. મી.	સૂર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૨૭	૧૬	૪	૧૮	૭=	૬=૪૫	૫-૧૮
રવિ	૨૮	"	૫	૧૯	૧	૬=૪૪	૫-૨૦
રવિ	૨૯	"	૬	૨૦	૨	૬=૪૪	૫-૨૦
સોમ	૩૦	"	૭	૨૧	૩	૬=૪૩	૫-૨૧
મંગળ	૩૧	"	૮	૨૨	૪	૬=૪૩	૫-૨૧
બુધ	૧	"	૯	૨૩	૫	૬=૪૨	૫-૨૨
ગુરુ	૨	"	૧૦	૨૪	૬	૬=૪૨	૫-૨૨
શુક્ર	૩	"	૧૧	૨૫	૭	૬=૪૧	૫-૨૩
રવિ	૪	"	૧૨	૨૬	૮	૬=૪૧	૫-૨૩
રવિ	૫	"	૧૩	૨૭	૯	૬=૪૦	૫-૨૪
સોમ	૬	"	૧૪	૨૮	૧૦	૬=૪૦	૫-૨૪
મંગળ	૭	"	૧૫	૨૯	૧૧	૬=૩૯	૫-૨૫
બુધ	૮	"	૧૬	૩૦	૧૨	૬=૩૯	૫-૨૫
ગુરુ	૯	"	૧૭	૩૧	૧૩	૬=૩૮	૫-૨૬

સમયનો ભૂલ છે.
કમિશ એકાદશી.
શિવરાત્રિ
દીપાવળ
વિનાયકી ચતુર્થી

આમારી આજુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોળસુ

મન સુકાય છે, પથ્થુ દ્વાર ઉપક્રાંત નથી, બંને સાથે ફેરે છે, નાભુક-ગાલીર વાતો કરે છે, પથ્થુ ચિત્તમાં સંતોષ પ્રગટતો નથી. આકાશ અને ધરતીના છાં સંધિ એવો કોઈ કવિ દર્શી ખરો?

અકરણ સોળસુ

કુમારે પારેણ કે માધવી રામાનિક છે રીતે-અમલે સારે એવે મળવા આવશે, પરંતુ આ લેખને સમય થયો ને નોકર અને બોલાવવા આવ્યો. હાં મુખી કાધવી કેપાઇ નહિ તેથી આજે અનુભવો એ પોતાના ખંડ ની બહાર નીકળ્યો. બાણના કોરડા માં નજર કરી તો દરિવસ અને ઉલાસના કંઈક વાતો કરતાં બેઠાં અને એમની પાસેના માધવીને ખંડ બંધ કરાવ્યો. કુમારે અનુભવ કર્યું કે માધવી વચ્ચે ભગી ભત્તા બારણા વાસી અંધ હશે અને હજી સુધી નિદ્રા માન પડી હશે. માધવીને મળવાની ઇચ્છાએ નેર તો હતું, પરંતુ પારણા ઉપર ટકોરો મારવાની દોષલ આવી નહિ.

કુમાર એવન ખંડમાં ચાના રમણ ઉપર પહેલ્યો સારે હાં ઠાપ નહોતું. નોકર ચાનારતો લાવ્યો, પથ્થુ 'કમળ' નહિ' એટલું કહી એ પાછો પોતાના કોરડામાં આવી ગયો. દરિવસ અને ઉલાસના બોલાવવા પથ્થુ નોકર આવ્યો હતો, પરંતુ એ બંને ગાંધીર વાતમાં હતાં એટલે તરત જીડી લાકડાં નહોતાં. વાત તો માધવી અને કુમાર ની જ હતી. ઉલાસના દરિવસને પૂછતાં હતો કે બંનેના વર્તન ઉપર ધી એમને શું લાગે છે. દરિવસ અભિપ્રાય આપવા હતા કે ખાતરી પૂરે તો કંઈ કરી શકાય એમ નથી, પથ્થુ બંને કચ્ચે મનનો મેળ પછી જોઈ રહેવા તો છે. ઉલાસના ને આ ભેરજ દિવસના કુમાર-માધવી ના સંપર્કથી એમ અનુભવ હતું કે એ બંનેને બોલવા માટે વર્તિએ કશા કંઈ જ અવકાશ નહિ કરે, પો?

મનથી હળવા થઈ દરિવસ અને ઉલાસના બંધારે નોકર નીકળ્યા. બંને સફળ રીતે માધવીના કોરડા તરફ એમણે નજર નાખી. બારણાં બંધ બેઠા ઉલાસના અમળી ગયાં. દરિવસ તરત જ બોલ્યા: 'માધવી હજી નિરાંતે ઉપતી લાગે છે.' ઉલાસનાને એ સાંચું લાગ્યું ને એમનું આજ્ઞા સ્થગી ગયું. ધીમેથી એમણે બારણું અખડાવ્યું. માધવી તરત જ બોલી, 'ઉલાસ' પુ.

અને સંપૂર્ણ કાગળ રેખાના ખાના માં ચોટી ઇ એણે બારણું ખોલ્યું.

ઉલાસનાએ બેઠું, એ ઉપમાં નહોતી, પથ્થુ લખીવાંચીને ચાટી મધ હોય એવી એવી આબો જણાવી હતી. સફળ રીતે પૂછ્યું: 'શું કરતી હતી?' માધવી સહેજ મુઝાઈ, પથ્થુ તરત જ બોલી: 'મુંજા પત્ર લખતી હતી.' 'પત્ર?' ઉલાસના અમળી ગયાં. માધવીએ તે બેઠું. એણે ઉપર આપ્યો:

'પહેલાં તો ઉધી ગયેલી, પછી તરિકાને મધુરા ને નિતાંબનું વર્ણન લખતી હતી.'

ઉલાસનાને આસ નીચે મેટો.

દરિવસ આ બધું ભેટાં હતા. એ માધવી સામે બેઠાં-ધીમેથી બોલ્યા: 'બેટા, તારા કોરડાના બારણાં બંધ બેટા તારા ખાનો જીવ હશે. અંધ ભવ છે આસ કારણ ન હોય તો બારણાં હંમેશાં ખુલ્લા રાખ્યાં.'

માધવીએ નીચી આંખે સંભળી કીધું ને તે પછી તેજા આ પીવા ચાલ્યાં. મધુરા અને એમનાં પત્રો રાક બેઠાને બેઠાં હતાં. કુમાર નહોતો એટલે દરિવસને તેને બેઠાવાનું સૂચન હતું. તરત જ એ આવી પહેલ્યો, એની નજર માધવી પર અંધ. માધવીએ હસીને તેને આવકાર આપ્યો. કુમારનું મન એવી હળવુ થયું. ગા-નારતો પતાની બધા બહાર નીકળ્યાં એટલે કુમારે પૂછ્યું:

'ઉલાસનું વર્તણૂક?'

'ના, થોડું દટા બાકી છે.'

રિયતિ પથ્થુ એ જ હતી. કમલેકને લખાતો પત્ર પૂરો થતો જ નહોતો. નાના પેઠા સાત પાનાં તો એણે લખી નાખ્યાં હતાં. મુંજા ઉલાસ પરીસાની રિયતિથી ઉલ્લી લાજુ સુધી ને અદેવાલ અને બધા જ પ્રસંગોની પદ્યદશ્યમાં પ્રગટતા સામગ્રીના ધગધગા અનુભવ રીતે એ વર્ણવતી હતી. કુમારને માધવીનો આ જવાબ અચે તો નહિ, પથ્થુ હસતું ધુપ રાખા એણે કહ્યું: 'પત્રો પરા ધાપ એટલે કરે. ચારે તારી સાથે થોડી વાત કરવી છે.'

માધવીએ હસીને એ સુમનને રવીર કર્યો, પરંતુ કોરડામાં આવતાં જ એને યક્ષ કે હવે બારણાં બંધ કરવાનું બોલ્યું નથી અને મુક્ત રાખી ને તે આ પત્ર લખી શકાય જ નહિ રેખાના ખાનામાંથી પત્ર લઈ એણે

બેમમાં મુક્યો ને તેને ચાવી મારી એ વરડામાં જઈને લગી રહી. સર્વ પ્રથમ આ-આપણનાં વસણના વિચારો આવ્યા. એમનાંથી કંઈ પથ્થુ ધુપ-વવાનું એને સ્વપ્ન જ નહોતું. પરંતુ પ્રમટ રીતે કમલેક સાથે સંબંધ રાખવાનું કામ નથી એ-પથ્થુ તે સમજતી હતી. મનમાં એણે ગોઠવ્યું: 'એક કમલેક સિવાય બીજા કોઈ બાળત માતા પિતાથી ગ્રુપ રાખીશ નહિ' આ નિર્ણયના સમર્થનમાં લુકિએ, થોડીક રલીટો પથ્થુ કરી: 'એમને કુખ ન' થાય તે માટે જ આટલું ગ્રુપ રાખવું પડે છે.' અંતર ની લામણી સિવાય મારે ક્યાં બીજો કોઈ સંબંધ જોવાયે છે? ધીમે ધીમે માધવીએ પોતાના અંતરાત્માને ભણે ખાતરી કરાવવા માટે કે આટલું ગ્રુપ રાખ્યા વિના તો છુટકો જ નથી. આ પ્રેમસંબંધ સદાય ધરતીના પેટાળ માં વહેતાં જળમય, હતી પેટે જમતથી છાને જ રહેવાનો છે તો માનવિતા પથ્થુ તે ન ભણે એ જ ચોક્કસ છે.

માધવી પ્રસન્ન થયે કોરડાની બહાર આવી જારે કુમાર અપખંડમા દરિવસની સાથે બેઠો મેટો કંઈક વાતો કરી રહ્યો હોય એમ તેને લાગ્યું. એ હસતી હસતી હાં, વચોચી અને તરત જ બોલી: 'આને ક્યારે કાપકમ છે?' 'આમના ઠોક.' કુમાર તરત જ બોલ્યો. 'એ તો વહેલી સવારમાં જ ફરે. અભારે તો આજુબાજુમાં જ ક્યાંક જઈએ.' માધવીએ કહ્યું. 'આમરે તો આજે દુર જવાનો લિયાર નથી, મેડાનમાં જઈને બહાર

મેડાનમાં જઈએ. 'સમગ્ર નહિ.' ઉલાસના બોલ્યા. 'કુમાર અને માધવીનું મન મળતું જઈ હોય એમ લાગે છે, પરંતુ પરિચય વધે અને પછી કંઈ પરિણામ ન આવે તો રિયતિ ચીંતાબળક થાય... તમે માધવીને ક્યારેક પૂછી લો તે?' ઉલાસના દરિવસના આ ચીંતા બધો હામરોથી સરેજ વિચારમાં કુપી ગયાં. એમને ઘટું હતું: 'આ જમાનામાં પરિચય જોવામાં તો વધી લઈ શકાય નહિ, અને કુમાર ક્યાં અનુભવે છે? બંને નાનપણથી એકબીજાને જાણે તો છે જ.' આમ છતાં દરિવસની ચીંતાએ એમને થોડીક અસર કરી. 'ધીમા' રપરે એમણે પૂછ્યું:

'આરક દિવસ જવા કમલે તો?' 'એમ કરીએ,' દરિવસને તરત સંમતિ આપી. ઉલાસનાને સાં, લાગ્યું.

—કમલા

જોઈએ છે
હાડકાં.

તમારાં રોશન કે સાઈડિંગ
પહેંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
ખા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

શ્રી આદર્શ યુવક મંડળની સભા

શ્રી આદર્શ યુવક મંડળ તરફથી તા. ૧૯-૭-૫૬ના દિને સાંજે ૭:૩૦ વાગે, આપી હોલમાં, મંડળના કાર્ય-કેન્દ્રે કાર્યકરોના પ્રમુખ શ્રી અમરજીભાઈ આર. શરણના પ્રમુખ પદે એક સરકાર સભા રીજવામાં આવી હતી. તે સભામાં કારાર, એના પ્રમાણમાં સર્વત્રથી હાજર પડેલા હાજરી આપી હતી. મંડળ, રાજાનના, રીજાનના સાથે સેલેબ્રેટીના રજાપદ, શ્રી વી નિવાસન તે આજનજી આપેલું હતું. મંડળે તેમજ કુલકારથી રજાગત હતું હતું. તેઓ શ્રી હમજીભાઈ શેઠા સમયપર

દરોહ-મારત જઈ આવ્યા છે. તેઓ પ્રોફેસર "સિવાનંદ અને તેનો સમ" એ વિષય પર વિરત પ્રચન હતું હતું. તેમના પત્ની શ્રી દી. દી. સેવા સમાજ ના પ્રમુખ થી પી. એસ. ભોળીએ પ્રસંગને અનુરૂપ એવું પ્રેરક ભાષણ હતું હતું. ત્યારબાદ રજાથી શ્રી વિદ્યાનંદ સરસ્વતીના ભાષણની રેકપ-રેકોર્ડ સંજાવવામાં આવી હતી. અંતમાં આસનોની રજાકાળ બાબતમાં આદ સભા સાતિથી વિસર્જન થઈ હતી."

પરચુરણ

—કુડીશિ-ના એક શાકની પરીવાળ ૧૩ વરસ પહેલાં ચોરાઈ હતી. તે પરીવાળ એક માણસે ગોરથી, કુડીશી હતી ત્યાંથી ખરીદી અને અંદર નાખી નોંધ રેવે. એ ને હે.ર.પી.ટ.કમાં પરીવાળ નો ખરો માલિક હતો તેજ હે.ર.પી.ટ.કમાં અને તેની નજીકના જોડમાં ખરીદનાર બાબને પચ્ચ મરુ પડ્યું અને ત્યાં ખરો માલિક મળી આવતા તેમને તે આપી દેવામાં આવી.

—સ્વીટરસે-ડમાં ગાયેના વાગમાંથી કુધ દોરી પાછપ વારે ડેરીમાં મેલ્યુ કરવામાં આવે છે. ખેરડીકના પાછપ વારે મીનીટના એ એલન સેએ કુધ મેલ્યુ કરાય છે. આ પ્રમે.મ સકળ થઈ શકે પાચ માલિક કાળી મેટી પાછપો નાખી કુધ મેલ્યુ કરાશે.

મરણ

પોટ' એડીસબેથના ભણીતા વેપારી મહન બાણુના પત્ની અને પ્રમુખાઈ તથા નિકમનાઈ બાણુના ખાણુથી

શ્રીમતી કલ્પદેવેન મહન બાણુના તા. ૨૦-૭-૫૬ની કુક સાહગીયાદ ૧૫ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે. કલ્પદેવેન મહન બાણુ તેમના અવસાન નો વિશ્વસેવનો સરેશો તેમના કુકથી એક પદ પાઠવેલો હતો. અને મરણારના આગાને કાંતી કમળીએ છીએ અને કુકથીએને કુકમ સકન કરવાની સકતી.

નોવા (રોડેશીય)ના પત્ની શ્રી. નારણભાઈ માધવભાઈ પટેલનું તા. ૧૯-૭-૫૬ના દુષ્પ રોમના કુમળાથી ૨૫ વરસની યુવાન વયે અચાનક

૨૫. નારણભાઈ મા. પટેલ

અવસાન થયું છે. તેઓ સમાજમાં તેમજ આક્રોશનોમાં થયું સાઈ રવાન પામ્યા હતાં, મરણનાર પોતાની પાછળ યુવાન બિંધવા અને ૧૫ દિવસનો યુગયુગી મળા છે. અને મરણાર ના આરખાને યાત્રી કમળીએ છીએ અને કુકમળીએને કુકમ સકન કરવા ની સકતી.

નવલ કથાઓ

હીરાની આપરીતી ૫ ૨
હીરા અબીનય ૬ ૬
બીલાં પ્રુસ્ટકો
શુદ્ધન વગ ૨ ૦
એવાઈની કામના
(મીરોરવાઈ મરણવાળાનું કવન ૭ ૬
હીરાસલાહ મરણવાળા કુત
સંસાર મળ ૬ ૦
દીપ નિવાળ (દશક) ૭ ૦
મળવાનું ડેકાઈ આ એવીસ

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

એકલ્પી કેશ મોટો

યુગયુગી કુ યુગયુગી કીશનરી.
મીમત પા. ૧-૨-૬.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના કાગીના ખાસ અમરી જાતી રેખરેખ નીએ અમને અપાયલ
અમ સતોમ પામે એવું રીતે કરીએ છીએ.

મેસેજ, યુદી યુદી કીશનરી જંગલી અજેડા, સાડીની પીન, વીડી
ખાસ એવીસ નીએ મનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhairsans" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. r.	Only Toordhall	per lb.	17 Grade Loose Tea	per lb.
Pure	Chana dhal	11d.	Servethan Sopari	27/-
"	Chana dhal	11d.	S.B. Nuts No 2	27/-
"	Urad Flour	1/7	feen	27/-
"	Urad Dhal	1/3	Vajari (Sourph)	27/-
"	Moong Dhal	1/1	Mupara Seeds	27/-
"	Whole Moong	6d.	Me hi Seeds	1/3
"	Whole Urad	6d.	Whole Lihnan	1/3
"	Special Panchhal	10d	Jaggory (Gor)	1/3
"	Ordinary Panchhal	7d.	Pure Childe Powder	27/-
"	Egg and Rice	10d.	Lute Field Powder	27/-
"	Whole Ek. Masoor	7d.	Cocconis (Fresh Water)	47/- per bag of 75
"	Masoor Dhal Red	1/1	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	
"	Tomato (Lima)	3/3		

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહિત્ય

કપાલ કુંડલા (જંગમ વંદ)	૧ ૧
નવલીકાઓ (મિથાબા)	૧ ૧
સોલમી માયા ૪	૧ ૧
સેધ પર્વિટ	૭ ૫
કલ્પી વાદ	૮ ૬
વિનયન	૭ ૭
કાલી સહયશી	૫ ૭
અજ્ઞાન મુદ્રા	૭ ૬
સાદીરોનો સંદેશ (આધર લેખકના વાલી)	૪ ૭
આનંદલાલ કિશોર દેવીપેઠ ભિષગ અનુવાદક સચીન ભોજા	૬૫ ૭
સોનેરી કાથા	૬૭ ૭
કાથા પ્રકાશ	૧૩ ૧

૨. મ. દેસાઈ ફૂલ

વિવરિ	૧૨ ૭
માનવી જાદીચેરો (એક દસ પિત્તીની આત્મ કથા)	૧ ૭
લોક ભાવવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ દ્વારા) શ્રીમદભાવવતની કથાઓ	૧૬ ૭
સીમીયામારો (૧૮ અઢાન નાનારીઓનો ૩૬ પરીપત્ર)	
પરોપકર મહેલ	૧ ૭
સાન્સલ કથિયા (નવમભાઈ સાલ) ફાન સાથે આનંદ	
આજની નવલ કથા	૭ ૧
સુન્દર વંચી	૮ ૭
સાગા	૧૭ ૬

અખાતુ કૅકાણ આ જોડીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહિત્ય

૬. ગા. નો પ્રતીકાશ	૭ ૧
મહાદેવ દેસાઈનું જીવન અરીત	૫ ૭
મહાદેવ દેસાઈની કાવ્યશી	૭૫. ૬
" " " "	૭૫. ૬
" " " "	૭૫. ૭
" " " "	૭૫. ૭
" " " "	૭૫. ૭
આપુની કાવ્યકાવ્યની કાવ્યકાવ્ય	૭૫ ૭
કવિ લીલીત કવિ સ્વરાજ્ય	૭ ૭
આત્મ કથા (ગાંધી)	૭ ૭
અંધીલની સાંધીપત આત્મ કથા	૨ ૧
આપુની ગાંધી (કાકા કાલેશ્વર)	૩ ૭
શમ નામ (ગાંધી)	૨ ૭
આપુ આવી આ (મદ ગાંધી)	૧ ૧
આપુની પ્રસાદી	૫ ૭
ગાંધીજી અને સાચ્યવાદ (શ્રી. મધાનગા)	૩ ૭
નીતી નામને માગે (ગાંધી)	૧ ૭
આનાસકતી મેળ (ગાંધીજીને ગીતાજીને શ્રેષ્ઠ અનુવાદ)	૧ ૭
અમૃત આ જોડી (ગાંધી)	૧ ૭
આત્મ ભાવનાવલી	૭ ૭
દીલના કોમી ગીતોજી (શમવાદ વિશે લખેલ)	૧ ૭
આદ્યજીની વાવી	૧ ૧
ગીત કૅલિ એવ સાદસથી ભરપૂર ભાવ વાલ	૩ ૭

મળવાનું કેઠાણ: આ જોડીસ.

'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

કે તે પીધા કે અમી અમી	૧ ૧
સાગર કથા	૮ ૧
જાન્યુ મુક્તિ	૭ ૧
આજની કાલ	૭ ૭
નીલ વંચી (નાટક)	૫ ૭
સોલમી (જંગમભાઈ અનુવાદ) સામ ૧. ૨. સોલમી	૧૧ ૭
સોરાની વાલો	૧ ૭
મહીમા	૧ ૭
વિવાલ મંદિર	૧ ૭
પરીપ	૭ ૧
સાગર સામલ	૧ ૭
દોરેની વાલો	૧ ૭
સોરાજી નાટક	૫ ૭
સોલમી સામ ૧. ૨. સોલમી	૧૨ ૭
અ.સાંડુ બીજ સામ ૧. ૨. સોલમી	૧૨ ૭
કવી વાદ	૧૦ ૭
કાલી	૭ ૭
સંકિત કવિ અને સંપ્રકાશ	૬ ૭
પરોપકર	૧ ૭
સેલો પ્રવેશ	૭ ૧
સ્વપ્રકાશ સામ ૧. ૨. સોલમી	૧૩ ૧
દુર્ગા	૮ ૭
અવસાન સિદ્ધાન્ત	૧૭ ૭
આનંદલાલ બીજામ	૧૫ ૭
પ્રભાત ગીરજી	૮ ૭
આનંદલાલ મુલ	૭ ૭
સેલો અભિનય	૧ ૭
કપાલ કુંડલા (જંગમ વંદ)	૧ ૧
અવજ્ઞાન પારા	૭ ૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવસુગ વાચન આજા	
પુસ્તક મેલ	૩ ૭
પુસ્તક લેખન લાલિમી વન	
સામ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રતીકાની	૧ ૭
આલો લખીઓ	
સામ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રતીકાની	૧ ૭
સામલો પ્રતીકાની સામ ૧	૨ ૭
દેવ વિદેશ સામ ૧	૨ ૭
સુખચંદ્ર ગીરજ	૨ ૭
દીલના પ્રતીકાની રૂપરૂપ સામ ૨.	૨ ૭
દેવ કીપકો	૨ ૭
સુખચંદ્ર પરીપક સામ ૩	૧ ૭
" " સામ ૪	૨ ૭
આપીન સમગ્રની રસમ.ઓ	૧ ૭
મીલ સુલ અને અભિદ સામ ૫.	૨ ૭
મીલ અભિદ સામ ૧	૧ ૭
" " સામ ૩	૨ ૭

આ પુસ્તકો કલેબ જાંધી લેનારને ૧૫ ટકા ઠગીસલ આપવામાં આવશે.

સી. જી. ડી. મી સાલ મીલકવામાં નહીં આવે.

Obtainable from

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુરુષોપર, મુસાફરી, લીઝાન્સ અને લાન્ડરસ એજન્ડા
હાઈકોસ્ટ અપર કુનીયાના કોર્ટ પલ્લુ કાનની હાઈકોસ્ટ રિસર્ચ અપર લખીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા પર કોર્ટ અપારી આપેલે મુકાબલો કરો.
ઈંગ્લીશ, બાંગ, ચીની, ફ્રેન્ચ, ગરમ્માલ, પોસ્ટમાલ, મિનેરેલા નીમા અને
હવેની આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન, પરાયણ રેન્સ, હિસાબના કોપડા હમાનના રેવન્યુ ક્લેમ્પરન્સ
સર્ટિફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ હાઈકોસ્ટને લખવી
માનવે.માં કોર્ટ પલ્લુ કી લીપા મિત્ર અર્થે મુકાબલો આપીએ છીએ.
રેસનલ ગ્રુપ્પુમલ કોર્ટ કોસે.સીએસન કોર્ટ કોસ્ટુલીયા અને રી.ઈંગ્લીશ
ઈન્ડિયન કોર્ટ કીમોટરના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

મેડીયમ સુટ, હાઈનીમીડમ સુટ, બોઈફાઇ, લેડીઝીમ સુટ,
સાઈડ બોઈ કોપીસ રેન્સ, યુકે રેન્સ, રેન્સ, લાંબા કીમોટર
લાંબે ખરીદી કરો. અને પધારી લાગુ કરવા મુકાબલો નહિ.

—જોડેસ, રેન્સ અને કીચન હરેસર—

અહમ્મી રેખરેખ મીચે હાઈવાર પાલ છે. તેનો રેન્સ હવેમાં લઈ
વાર નહિ છે. આજ નેલસ કાલોના કોર્ટ કીમોટર મંજાનો અને વેપાર
આગળ પધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905 - Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

જોડેસ સાથે પોસ્ટલ કોર્ટ મોકલવા અવેરખાની કરવી. મોકલવાની કોમલ
કેપાઈટ નીચે મુજબ પોસ્ટલ કોર્ટના નિર્દેશો છે

નો. રોડેશીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રોડેશીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

ખાસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

યુનીલાલ બ્રધર્સ**હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ!**

ન્યુ ધરા કાપેલી નીલ સાડીઓ ૬ વાર રી. ૪૮-૬
જરીની કીમારવળી ન્યેરનેટ ૪૫" વારની રી. ૧૫-૦

પાલ્લી પાલવ અને આપી માત વાળી

રેશમી કાપેલી સાડી ૫૮ ૭-૧૦-૦ થી ૬૫૨

મેવડી કીમારની સાડી કેપ ૪૨" વારની રી. ૩/૧ થી ૬૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને કાપો વાળી
પાંચ વાર રી. ૨૭-૬ થી ૬૫૨
૭ વાર રી. ૩૬-૬ થી ૬૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા કોર્ટફોને હુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

નોંધએ તો સામ્પલ મોકલ્લીશું.

યુનીલાલ બ્રધર્સ

(મી.) લીમીટેડ

૧૩ બીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. જોડેસ ૮૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેપેસલીટ છીએ.

શી રેપીડની અંગત રેખરેખ નીચે મુનીયનના અને રોડેશીયાના કોર્ટ
પલ્લુ કાનમાં હમણે મુકલે આવી રહીએ મવાને અને કોર્ટફોને વર્કશુ.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અને બિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુણાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેડીયામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

આંબા અબાંધ, લીલી અબાંધ અને સુરખુની મોસમ ચાલુ છે.
આડુ ૧૦ પેની રતલ, લસણુ ૬ પેની રતલ,
પાપલ નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને મેવડી પાલ બનર માવ પોસ્ટલ લેડુ. માર્કાઈ રી.
૧૦-૬ દરમ; લાખી અને રેમેર માર્કાઈ રી. ૧૧-૬ દરમ.

રોડેશીયા, નવાસેન્ડ અને બેલચન રોમના કોર્ટફોને ૬૫૨ પુરવ
ધ્યાન આપી કોર્ટ પલ્લુ પધાર મોકલો મોકલો.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન કોળન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને હોલંગની સગવડ

કાચમી બોડીંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને ડિફેન્ડેન્સ વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હોલમાં તો માત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહુ અને આધુનિક ઢંઢનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા હિતાલુઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ગોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

The Salvation of the people depends upon themselves upon their capacity for suffering and sacrifice.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Murali Gandhi—1918-1956

NEWSPAPER LIBRARY
8 AUG 1956

Non-violence is the law of our species as violence is the law of the brute.

—Mahatma Gandhi.

No. 29 —Vol. LIV.

Friday, 3rd August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: SIX PENCE.

COMMONWEALTH CAN'T ENDURE WITH COLOUR BAR

IF the Commonwealth is to endure, then its member nations must end all forms of racial discrimination, Mr. Edgar McInnes, a visiting Canadian expert on international affairs, told a Rotary lunch in Johannesburg.

"Any discrimination or duality of status," he said, "is quite incompatible with the principles of British democracy on which the Commonwealth has been built."

Mr. McInnes, who is president of the Canadian Institute of International Affairs, is on a six week study tour of South Africa. He is a former professor of history at the University of Toronto and former member of Canada's delegation to the UN General Assembly.

He said the Commonwealth was becoming increasingly multi-racial. The process that had started after the war with the evolution of the Asian dominions, was not yet ended. Already West Africa was knocking at the door. Britain could not stop this development.

Also developing was the problem of plural communities within the Commonwealth, with multi-racial communities like the Central African Federation,

Malaya and the coming West Indian Federation.

Given this kind of picture, there could be no discrimination between races within the Commonwealth.

"By and large the risks of freedom are usually less than the risks of oppression

Time is now pressing. If you delay too long, you will get not the peaceful devolution the British have had in Asia, but a violent break-away such as the French are experiencing.

"The stakes are high. On this depends whether the great continents of Asia and Africa will be aligned or not in a friendly union with the Western world

British Press Investigates Concentration Camp Charges

TWO of Britain's biggest national daily newspapers have flown senior staff journalists to the Union to investigate "Strijdom's Black Bolsens"—as alleged in 'Reynold's News.'

After the publication of the article in 'Reynold's News'—taken from the Rand magazine 'Drum'—Dr. H. F. Verwoerd, Minister of Native Affairs, replied to the allegations.

He said "It is absolutely untrue that there are any concentration camps for Natives anywhere in South Africa."

Exactly the same procedure for the banishment of Natives was followed today as was followed by previous governments including that of General Smuts.

When a Native in a Bantu area was found to be responsible for disturbing order, he was sent to another Bantu area where he could not have the same subversive influence. This was done in the interests of the Bantu community, not of the European.

In this new Bantu area the Government saw that there was suitable accommodation for the Native and his family. Often accommodation was provided on a Native trust farm inside a Native area such as in the case of Frenchdale.

(Frenchdale is described in the 'Drum' magazine article.)

There were very few places where more than one person was sent. In the first case it was the policy of past governments and the present not to create the slightest impression of a concentration camp.

(Continued on page 330.)

Protest Against Banishment Law

A PETITION signed by more than 50 East London ratepayers calling on the Mayor (Councillor H. N. Goddard) to call a public meeting on the Native (Urban Areas) Amendment Act, was handed to the Town Clerk (Mr. I. T. McPharson) recently.

Mr. B. P. H. Curran, M.P.C., and Mr. P. A. Stakeure, who presented the petition on behalf of the municipal voters, afterwards made a joint statement expressing their opposition to the operation of the Act.

They said the Act gave

local authorities the power to order any African to leave the area under their control if, in their opinion, his presence was "detrimental to the maintenance of peace and order."

"Thus all local authorities
(Continued on page 330.)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tons and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/6
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	

BLOUSES

Printed Georgette and Damborg
Slippers. Huge range now at clearing
prices.

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knicker, Biazars, Vests,
Socks. Girls Gown Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fairy Tops with Reel
Size 1 to 7 18/6 pair
Also Leather 3/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th July. Sailing 4th August 1956.
For Bombay.

S.S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£40-15-0
Third Class Bunk			£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0	Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0	Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
- Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 3RD AUGUST, 1956

South African "Belsen" Camps

THE African Magazine "Drum" recently published a report by one of its reporters on the detention camp at Frenchdale where Africans in the bad books of the apartheid overlords are kept. The revelation to the world of the existence of such an institution seems to have upset the Union Government very badly. So much so that there has been a spate of denials of the existence of a concentration camp.

People everywhere ask themselves: What is the real position in these camps? In the first place it would not be strictly correct to call them concentration camps—certainly not in the sense in which they are known to be run in Nazi Germany. They have certain things in common with the Nazi institutions and to these we shall return shortly.

These camps do exist in South Africa where political prisoners, very largely, are detained. The system of detention is not as rigid as it was at Belsen. Those who like are free to bring along their families. There are no systematic murders as were found in Germany. There are no large concentrations of populations inside these camps. To the extent that this is the case, it is not proper to speak of concentration camps as yet.

But the real issue is not whether or not large numbers of people are locked

up in any one camp. It is whether or not large numbers of people, whose political activities the powers that be dislike, are denied their liberty and locked up in detention camps all over the Union. The Government has not denied that people of this type are detained at different points in South Africa. The point that emerges from this is that each detention camp as such cannot be properly described as a concentration camp; but their sum total constitutes an institution which has some of the important features of a concentration camp in the making.

The real point that matters, then, is that it is wrong for any government to rob the citizen of his liberty simply because he holds views not palatable to the rulers. From this emerges another point: that a system which uses imprisonment of any form to silence legitimate political criticism is bound to resort more and more to the concentration camp as its victims revolt against its authority.

If we do not have a South African Belsen as yet, the day is not far when we shall have one. By its very nature, apartheid is bound to produce its own Belsens. Any system which reduces human beings in the mass to the level of thinking with the blood ultimately produces concentration camps and gas chambers.

In opposing apartheid we do not stand for a different South Africa; we also want to spare the country the horrors of living in an atmosphere dominated by the concentration camp mentality. And here, a glance at the catalogue of laws passed by Parliament while the Nationalists were in power leaves no sane man in doubt about the fact that the Nationalists are heavily handicapped by their concentration camp mentality.

Conference In Cairo

AN important conference of African peoples is meeting this week in Cairo to work out ways and means of freeing Africa from the yoke of foreign domination. Various colonial territories have been asked to send representatives and if not much has been said about the conference there is no doubt whatsoever that the conference is the most important development on the continent within the last three hundred years.

For the first time in that period the peoples of Africa have risen as one man with the set purpose of freeing Africa from White domination. Because the conference has set itself the goal of ridding Africa of the scourge of race oppression we wish it every success. It has set itself a noble goal—to remove an evil which stunts the free development of the human personality on the continent.

There is one thing of very great significance to us in South Africa in the conference. The coming together of the victims of White domination on the continent might make the concept of partnership less and less attractive to the African. African Irredent

ism, the motivating urge behind the Cairo gathering, might come to be the new force giving form and direction to the relations between Black and White as much in the continent as in South Africa itself.

Partnership has not worked out well in the Central African Federation, largely because it does not seem as if White people there really wanted and effective and convincing partnership. What they seem to have had in mind was a state of affairs where they would be masters for the longest time possible. In the process the African was bound to reach a point where he would be convinced he was being led down a blind alley. That point has been reached in Northern Rhodesia and Nyasaland and these two countries now think of breaking away from the Federation.

Against the motivating urges which have produced the Cairo conference, it is reasonable to infer that the idea of partnership in the Federation itself might become less and less attractive to the African. More and more Africans might be drawn within the orbit of an All-African front against White domination.

If that happens what will become of the Whiteman in Africa who genuinely evaluates human worth on the basis of merit and not colour or race? What should he do? Firstly, he should ask himself whether or not the issues at stake do not centre fundamentally around values. If he does that he will find that the awakening of the African is really a rejection of ideals which say a man's value depends on his race. He will see that the developing quarrel is essentially over values of

(Continued on next page)

People And Events

Nasser, Pan-Africanism And Bandung Again

Eyes On Egypt

WORLD interest this week centres on Egypt for two reasons: The Suez Canal crisis and the conference of African peoples engaged in the fight against White domination which opened in Cairo this week.

Egypt's decision to nationalise the Suez Canal has not, by itself, all the makings of the blow that the West says it is. In the British House of Lords, Lord Kilgallen, who once served as British Ambassador to Egypt, expressed surprise at the fact that the British Government behaved as if the development was an unexpected bolt from the blue. In other words the West somehow knew that sooner or later events in the Middle East might take a turn which might force Egypt to assume complete control of the Suez Canal.

On the other hand Nasser himself does not seem to have been guided by the same wisdom in his decision to take over the complete control of the Canal. He engaged in the armed deal with the Israelis now seems to have been a bit thinly disguised highball of the West designed to frighten the West into backing the Aswan Dam project. Unfortunately for him, the Egyptian leader seems to

have slightly overrated his real importance as a result (even in the Arab world) and when Belgrade and Moscow went to London and expressed interest in the stabilisation of the situation then developing in the Middle East Nasser's bluff was called off. Today he finds himself in the position where neither Russia nor the West are too much in a hurry to come to his aid.

The real significance of the Suez crisis for us is not in the move to which Nasser has got himself nor is it in the fact that the West itself has acted a little too precipitately and unwisely in this matter, but in the fact that the nationalisation of the Suez will enhance both Africa's importance as a half way house between East and West. From this angle it brings upon us strength to England's elbow.

Pan-African Conference

On the other hand the eyes of the world are on Cairo also for the fact that this week saw the opening of a conference which purports to alter the basis of relations between Black and White on the continent.

At this conference the various peoples who live under the yoke of White domination on the continent will meet for the first time, share experiences and agree on how best to present a 'united front against' an evil which threatens them all because of their belonging to Africa.

There is no valid reason why the conference should be of our mind on everything. There will certainly be differences of approach. There might not be unanimity on the methods to reach the common goal. But there is no doubt whatsoever that the ideal of expelling the White supremacists from Africa is so powerful in the hearts of the victims of race oppression that whatever differences might be in the conference will be overruled by the urgent desire to throw off the yoke of White domination.

Consultations have been going on for years among interested groups on the need for such a gathering. That it comes now, when apartheid is so much in the news, makes the conference of especial interest to us in South Africa.

(By Our Political Correspondent)

In a very special sense it is the logical sequel to the Bandung gathering. As will be remembered the Bandung conference was an assembly attended by representatives of Asian and African governments, important and representative organisations on the continent merely sent observers. Need was felt everywhere for a direct link between the peoples of Africa and the peoples of Asia. The Cairo conference is not such a link. But it is a very important step in the direction of forging such a link. For Asia and Africa to work together on the basis of equality for their mutual good, it is essential that the various peoples of our continent should become Africa-conscious and the Cairo conference will first and foremost inculcate this consciousness into them. From here, efforts might then be directed towards establishing closer bonds between the peoples and non-White governments of Africa and the peoples and governments of Asia. Such a unity, based on similar experiences under foreign domination and motivated by a common and very intense desire to secure that the man of our colour plays his rightful role in the direction of world events is bound to be a powerful force in world affairs.

Asian Domination?

Most White people in South Africa and a fair number of Africans suspect that the overthrow of White domination will mean its substitution by Asian domination. It is African suspicion which are important here. They are important because although they need not exist they are given form very largely by the behaviour of most Asians here towards the African.

Colonialism is going out of fashion in the world—at least the old imperialistic type is. It is inevitable that that very Asia which has itself thrown off its neck the yoke of foreign domination would like to impose it on others. And in any case, Asia has so much to do by way of internal reconstruction and rehabilitation that she will not, for a very long time to come, (if ever, have the time to dream about colonial empires.

Indeed, such ambitions in Asia become would merely drive the Africans into the hands of the West and finally place

Asia in an isolated position. For these reasons the fear of Asian domination is rather premature and therefore unjustified.

Asia has a clear and definite interest in the overthrow of White domination in Africa. There is no need to mince words about that. Asia regards Western power groupings as a threat to world peace. Peace in the cornerstone of stability and a guarantee of success of the great social and political experiments now being tried out in all parts of Asia.

By herself Asia is not so powerful enough to drill a little more peaceful commensurate into the heads of Western statesmen. As Africa, which was friendly disposed towards Asia, friendly because it would have been helped by the latter to attain its independence, would be a valuable ally on Asia's side and an effective guarantee of peace—at least in Africa and Asia. Without Africa and Asia the Western Powers would be forced to see a little more reason on the problems of Africa and Asia.

But Asian States are not alone in needing peace for the consolidation of their newly-gained liberty and the stabilisation of their economies. The African countries now attaining independence need peace exactly for the same reasons that the Asians need it. Here the interests of the Asians and of the Africans become exactly identical. Their common defence becomes inescapably obligatory on both.

Bandung Again

This common interest is a new dynamic among the forces which give form and direction to Black-White relations in South Africa. Both the peoples of Asia and Africa seem determined not to rest before their common goal is reached.

This, in turn, focuses attention on events on an altogether different plane but which have a direct bearing on what is going on in Cairo. This is the conference of African and Asian journalists designed to make friends from Africa and Asia conscious of the common interest described above. Steps have been taken to see that it is held in the not distant future and with the success of the Bandung gathering in mind, the organisers of the 'Journalists' conference have asked Indonesia to make the necessary arrangements.

Conference In Cairo

(Continued from previous page) life. Those who believe that the human personality must develop to the highest it can attain are coming together to free themselves from race oppression. The place of the White democrat, then, will not be on the side of the White oppressors. He will take his stand fully and proudly by the side of those out to overthrow White domination. For this reason he will see in the Cairo conference a gathering of strength for the final assault on the stronghold of race oppression everywhere on the continent. He will welcome it much in the same way that we welcome it ourselves.

All these developments mean only one thing: that the peoples of Africa and Asia now endeavour to move consciously towards the ideal of united action. The Press conference will mean that co-ordination of thinking along these lines is being attained.

What effects will all this have on the Africans of the Union? One or more of the following might happen: (a) The African National Congress might establish closer bonds with similar movements in Africa. If that happens, those who want Africa for the Africans inside the ANC will become more vocal and increasingly more effective. Their battles will evoke powerful cheers and a very warm response from the rest of Africa—particularly against the background of the difficulties the partnership concept is going through in the Central African Federation.

Or, (b), the African National Congress might insist on a new interpretation of the partner-

ship ideal which would provide room for the White opponent of White domination as well as remain in keeping with the spirit of being Africa-conscious. Unhappily the interpretation might initially divide African opinion very sharply. There will not be ready unanimity on which progressive Whites are a reliable friend of the new spirit now pervading the African atmosphere.

Or, (c) The African National Congress will reassess its strategy in terms of the need to present a united African front based on broad agreement on long-term objectives as well as a relegation to the rear of issues which might divide its members at the moment. Such a course would be aimed at and would be particularly effective for the ideological isolation of apartheid and the White supremacist as the main prerequisite in the process of awakening the West to the inadequacy of apartheid as a solution to South Africa's race problems.

Muriel Lester Meets The Great Vinoba Bhave

Miss Muriel Lester is a member of the International Fellowship of Reconciliation. She is an ardent follower of Mahatma Gandhi. When Mahatma Gandhi went to London to attend the Round Table Conference he resided at her home. She was on a visit to India and Pakistan when she met Vinoba Bhave. This is what she thinks of her visit:

A FEELING of pride and renewed confidence in my fellow human beings swept over me after I had been for a few hours with Vinoba Bhave and his group in Kadian and Rajamundry. I had heard and read so much good about Bhoodan ever since it began. I was expecting a great experience but the actual thing was far greater.

We reached Kadian just as the afternoon meeting was beginning; and took our seats among the 2,000 or so villagers. Vinoba Bhave was telling them about God's will for them all: that they should co-operate with him in tending the land and never abusing it by growing unnecessary crops like tobacco; that they should look on themselves and their neighbours as children of God; that if they are willing to be generous and share their labour or their possessions let them remember that the very same spirit is in others also. In this expectation he asked for 5 minutes silent prayer. It was a very

creative silence. Then Vinoba Bhave continued his talk on good husbandry, and good citizenship till darkness came and we retired to the Panchayat Offices and the supper provided by the village. Then sleep.

At 3 o'clock we were awakened for prayer and found it a very virile, well shared, varied sort of prayer, not a moment of dullness in it and very little repetition. The Lord's prayer at the end seemed to sum it up.

This seems to be a highly vitalized group of men and women, carefree and gay, full of quiet confidence not just in their leaders but in each other, in the villagers of India and in God's actual presence.

After packing up the camp etc we set out on the very stroke of five and began to walk under starlight and in silence for an hour. Then as light dawned, there often appeared at the road side, inhabitants from distant villages to greet Vinoba Bhave

with some flowers or a banana.

Then we took the car some one had brought for us. And after resting a little at the Orphanage where we were all to be entertained we went back to meet him in the town. At quarter to nine he reached Rajamundry High School, gave away prizes and held a big meeting.

On arrival at the Orphanage a company of some 10 or 12 Brahmans (evidently very orthodox

ones) were waiting for him seated on the verandah. He stood in front of them with no look of weariness, rather of elation, exhilaration as though in the greatest harmony with them, he said "but I am one of you. I too love our great Vedic literature, our songs and prayer are often on my lips, but their truth and beauty must be worked out in every day life which we must share with the villagers."

U.S. University Publishes Book On Khrushchev's Anti-Stalin Speech

New York, July 26

A BOOK dealing with the anti-Stalin speech, which Communist Party Secretary Khrushchev delivered before the 20th Congress of the Communist Party of the Soviet Union last February, will be published here tomorrow by the Columbia University Press.

Entitled "The Anti-Stalin Campaign and International Communism" the publication is edited by Columbia's Russian Institute, with a foreword by Henry L. Roberts.

Roberts is Professor of History and Institute Director.

The book will also contain the response of the Communist parties in the major Western countries, since the Khrushchev speech was made public by the U.S. State Department on June 4, the Columbia announcement stated.

Khrushchev's speech was delivered to a closed session, at which foreign Communists were barred. "The publication of this report by a non-Communist government appears to mark a new stage, because of the extensive and harsh indictment of Stalin which the report contains, because of the manner in which it has been made public, as well as because of the many questions which its appearance and contents raised, but did not answer," Professor Roberts said.

"Apart from the statements of the Soviet Communist Party, the documents relate only to the Communist parties of Italy, France, Great Britain and the United States, though there have

been some corresponding repercussions in the smaller countries of Western Europe. Thus far, there has been, except for a Chinese article of April 3, referring to the public statements of the 20th Party Congress, little open reaction in the Communist parties of Asia.

"In the Communist parties of the Soviet Orbit of Eastern Europe, there have been no public expressions of dissent from the position taken by the CPSU on this question. In general, the problem has appeared most acute in those European countries and the United States, where the Communist parties, while having varying degrees of political strength, are not in power," Roberts noted.

With the exception of one article by a left-wing Socialist—Pietro Nenni—since the articles in the book are reproduced in their entirety. Except for the first document, Khrushchev's secret report, for which no Soviet text is currently available, all translations are from the original printed text.

The Columbia University Press publication will also be published in Great Britain, Canada, India and Pakistan by the Oxford University Press.—USIS.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns

Contact No. 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1856.

British Press Investigates Concentration Camp Charges

(Continued from front page)

Secondly, it was not desired to put a group of people together who had already been responsible for creating disorder, so that they could form a nucleus of trouble-making in their new environment.

Generally it was sufficient to transfer a Native to an area occupied by another tribe, because usually his influence was limited to members of his own tribal group. There had been a few cases of a Native abusing his freedom in a new area to which he might have been sent and it became necessary for him to be transferred to another area.

Dr. Verwoerd said that during the passage of the Native Administration Amendment Act during the last session of Parliament he had clearly said that the number of Natives which the various municipalities wished to have removed from their municipal areas was so large that if the Government allowed the implementation of these removals it might become necessary to place large numbers of undesirable Natives together.

But because the Government was unwilling to create the slightest impression on concentration camps he had refused to allow banded Natives to be sent to any one particular place.

This year's amendment of the Native Administration Act was aimed at a more gentle handling of the situation and provision was made to allow every municipality to ban subversive Natives from their particular municipal areas.

In this way any form of banishment of numbers of Natives to a particular area was avoided and possibility of concentration camps developing was eliminated.

'Drum' Article

The 'Drum' article said: "South Africa has a 'concentration camp' for political offenders and people whose presence in other places has been considered 'incidental to peace and good order.' The camp was discovered by 'Drum' reporter Can Themba. It is at Farm Frenchdale, 50 miles from Makheng and 10 miles from the village of Pitsani. It is fenced in with smooth wire, and consists of 12 huts, two for each of the six detainees who are there at the moment. It is about 300 yards long by 150 yards wide and farming is impossible. The detainees complain that apart from

providing the huts the Government does not support any of them and life is hard.

"There has been legal argument about whether they are allowed to leave the camp at all and go into the town 'on parole.' It is true there are no barbed-wire fences, no armed sentries, no forced labour—and Dr. T. S. van Rooyen, Chief Journalist of the Native Affairs Department, says that it is technically incorrect to refer to Frenchdale as a 'concentration camp'.

"He explains that a removal order may be served upon any African under Section 5 of the Native Administration Act of 1927 (which, he says is a consolidation of all similar legislation prior to Union), if the Governor-General deems it in the public

interest that such people can be taken from any part of the Union and dumped in one small district out in the bush. They must remain there, Dr. Van Rooyen says. They are offered work there and if incapable of it are given an allowance.

"In the district of Makheng it just so happens that these people are also offered accommodation at the camp, known as Farm Frenchdale. They are not confined there, he says. "In the other areas like Bushbuck Ridge and Veyburg there is no such accommodation and the people live in the district.

"It is only in 'exceptional cases' like that of people going about with sticks of dynamite that they may be confined to a camp."

The article then discusses cases of individuals confined to camps.

It concludes, after discussing one Alcott Gwentzhe, "As we left the camp, Gwentzhe sadly said: 'You leave the place sadder and quieter than it was'."

Statement From The Liberal Party Of South Africa On Adams College

THE virtual closing down of Adams College by Dr. Verwoerd is a vital event in our history. It is the end of the freedom that missionary enterprise has enjoyed in South Africa for a century and a half. It is the closing of another door on English speaking enterprise, which is already virtually shut out from any responsibility for administration or public welfare. It is a declaration that it is the Nationalists, and only the Nationalists, who know what is best for everybody.

Adams College has a record of service equal to that of the best missionary institutions of South Africa. It is a famous school itself, and is as highly regarded in Britain and America as it is here. But its ideas of what education means are not acceptable to the Nationalists, though they are the ideas accepted in all the democratic countries of the West.

Western education differs from Nationalist indoctrination in one important respect. The child is introduced to those ideas on which our civilization and culture are based, and is encouraged to consider them critically, and to make his choice, all this under wise and tolerant leadership. This combination of freedom and discipline is intended for all

children, no matter what their social position or racial origin.

Why have the Nationalists taken this radical step? It is partly because they have an exaggerated idea of the importance of the State, and of its right to control the lives and thoughts of its citizens. It is partly because they are wedded to the idea of a separate destiny for the African people, under European control.

But there is another important historical factor at work. The Nationalists have never forgiven Philip, Moffat, Livingstone and other missionaries who had a vision of equal opportunity and dignity for the African people in the new society which the Europeans had created. These missionaries rebelled against the notion that the African was forever doomed to be the serf in this new society. Even Philip, who himself conceived of a kind of apartheid, came under condemnation, because there was no element of banishment in his philosophy. This action the State is an act of revenge for the work of these early missionaries. In future, the education of the African people must be in the hands of the Nationalists, who think they alone know what is good for everybody.

What will be the future of the Roman Catholic schools? Will the Nationalists dare to attack them also? Undoubtedly this is the next step in the plan to bring all South Africa under the Nationalist heel.

Protest Against Banishment Law

(Continued from front page)

ties which normally are not able to pass a traffic by-law or alter the boundaries of a location without the approval of the Administrator or the Minister of Native Affairs, will have the power to banish. This power will apply to any African resident and can be exercised at any time, without trial and without supervision. The local authority has no need to give reasons and there is no appeal against its decision.

"The Act destroys the last vestiges of security for the African population of the urban areas. Previously, an African born in an urban area or resident there for 15 years could be removed from it only by proclamation of the Governor-General. In banishing a man from his home the local authority may be condemning him to a state of perpetual 'homelessness,' and thus imposing a more severe sentence than the Supreme Court may do after convicting a man of a more serious offence."

The statement says the banishment powers are quite unnecessary to deal with any people whose presence is undesirable. The Government already has powers of banishment under no fewer than five Acts.

"For a municipal authority to use the powers is a usurpation of its correct function. It is no part of a municipality's function to punish any citizen for political opinions. If the Government insists on political persecution, let it do the deed itself and not put the onus on the municipality."

The statement says the existence of these powers will cause suspicion and fear and can lead only to a deterioration in the relations between the races.

"At the meeting we want to get a clear indication of the Council's intentions and we hope for an assurance that the powers will not be invoked. If this assurance is not given, a resolution will be moved asking the Council to tell its employees that the banishment power will not be used by it. This will show the Council that the voters do not wish to have these wicked powers exercised in their name."

Appeasing The Nationalists

THE following article has appeared in 'The Nation,' the famous liberal weekly published in New York.

Because it says a number of important things that have not been put into print before in South Africa, we reproduce the article for the information of our readers:

The Jews in South Africa are prosperous but nervous. They are afraid of the ruling race, the Afrikaners. They recently produced a large volume, *The Jews in South Africa: a History* edited by Gustav Saron and Louis Matz, designed to show Afrikaners how much the Jewish community has contributed to the prosperity of its adopted country and how friendly the relations between the two races had always been. (Well, not quite always. When Huler was at the zenith of his power, some of the present Nationalist leaders—notably Eric Louw, the present foreign minister, who was then in opposition—indulged in open anti-Semitism. The new *History* tactfully gives only a couple of pages to that significant period in Nationalist politics.) Yet the book has failed to please the two leading Nationalist dailies, which published reviews disturbing to more people than the authors.

The reception given the book was part of a policy. The Nationalists behind the present government are determined to keep the Jewish community neutral in South African politics and the Jews as a whole have not been unwilling to accept the role. For one thing, they nearly all enjoy a degree of financial success undreamed of in other countries; for another, Mr. Strijdom's government, like Dr. Malan's before him, has discovered a cordial attitude toward Israel and has given South African Jews (who are second only to American Jews in their zeal for Israel's cause) every possible facility to export money and goods to that small country. As if to seal this strange interracial harmony, the Minister of Justice appointed Mr. Simon Kuper, the president of the South African Zionist Federation, to the Transvaal bench. This shrewd appointment came last year at a time when most people were saying that an Jewish lawyer, however eminent, would reach the bench by nomination of the Strijdom regime.

Yet the nasty taste left by the

two book reviews was no illusion. Only a few months earlier, one of the same newspapers had suggested that South African Jewish organizations should try to restrain the Israeli delegation to the U.N. from condemning South Africa by its vote on certain resolutions. In plain words, the Afrikaner attitude is a species of political blackmail. If Jews will refrain from any kind of effective criticism of the Nationalists, then the Nationalists will not discriminate against Jews, who are, after all counted among the white folk.

By
JULIUS LEWIN

The English Press

It is not only the Jews who have been tempted to appease Mr. Strijdom. Ever since the United Party lost the general election three years ago, the British business men who lead it have made a habit of adjusting themselves to life under the Nationalists. Harry Oppenheimer, M.P., one of the central pillars of the gigantic Anglo-American mining and finance Corporation, led the way by promptly terminating the activities of his foundation, an organization designed "to save democracy" in the Union. This source of funds was suddenly denied to the party and its allied organizations, which, as a result, came near to bankruptcy. Under its present spineless leadership the United Party will never recover the vigor it temporarily showed before the last election; nor is its leadership challenged.

The English press in South Africa controlled by the wealthy mine owners, reflects the same attitude of "don't-be-nasty-to-the-Nationalists." Circulation managers have a special reason to justify their policy. They discovered that the Afrikaners, who already form nearly 60 per cent of the white population, are the customers who count most in the eyes of advertisers. Afrikaners prefer the English dailies because of their brighter features; the Afrikaner papers are subject to the influence of the Dutch Reformed Church, which disapproves of subjects like sex unless veiled to the point of no circulation return. But to their Afrikaner readers, English papers must be careful not to offend popular prejudices—particularly political ones.

The English press has yet another reason for a policy of appeasement. The Nationalists are determined to curb the power of the press which, even in its current self-censored form, they regard as one of the few remaining obstacles to the desired coordination of public opinion throughout the country. The press commission, now preparing the way for a new law, has privately cross-examined all the English editors; it has amassed a mountain of evidence to prove how hostile English newspapers are to this benevolent government, how ignorant they are of African culture and how wickedly garbled are the stories sent from their editorial offices to papers abroad. No journalist seriously doubts that in the next year or two there will be a new press law important enough to be headlined.

Not that the press is free from legal restraints today. "Editing a newspaper in South Africa," Horace Plathet, editor of the Johannesburg *Star*, the leading conservative daily, told the International Press Institute, "is like walking blind-fold through a mine field." He was thinking of the laws against the publication of anything remotely likely to encourage "communism" or the creation of "ill-feeling" between the races. So apprehensive are editors today that they would rather avert their gaze from a first-class news story than run the (often imaginary) risk of publishing it. Such a story broke last year when 4,000 Africans, overcoming all obstacles gathered from all parts of the country in the wild near Johannesburg at a "congress of the people. This unique conference attended by

people of all races, adopted a dramatic "freedom charter" expressing their demand not only for elementary human rights but for a more equal distribution of wealth, including land. No doubt the pen that drafted the charter was inspired by literature of a type banned in South Africa, a surmise confirmed by messages of good will to the congress from well-known Socialists abroad. Not one per cent of white South Africans heard of the charter because it was hardly mentioned in their newspapers. Only one Nationalist daily commented on its significance.

In South Africa today "communism" can mean not only any form of socialism, but also of liberalism. Since cabinet ministers do not draw a clear distinction among the three creeds, it is no wonder that their simpler-minded followers lump them together as the hydra-headed monster threatening Christendom. Accordingly, journalists find it easier to keep all radical thoughts out of print.

Steadily the Nationalists pursue their own purpose. Now that the voters' roll has been "purified" of all coloured elements, the ruling party can be completely confident of winning the next election, due in 1958, by a bigger majority than the last. They can then proceed to declare a Republic, whether it will be within or outside the British Commonwealth hardly matters. White people opposed to the government have lost heart and their morale has never been lower. As for black or brown people harsh laws, tightened year by year, are applied so stringently that the African National Congress and its sister organizations have been crippled. Everything, in fact, is now under control—except the aims and aspirations of ten million people.

India's "Literary Workshops"

A "LITERARY WORKSHOP," one of a series organized by the Government of India as part of its campaign against illiteracy, was held at Trivandrum, Madras State, last Spring. The aim of these workshops is to encourage the production of reading materials for new literates in the many languages spoken in India.

The programme at Trivandrum, devoted to Malayalam literature, was divided into three main parts. Discussions were

first held on the form and content of the books to be prepared. Participants, who included authors and educators, were then required to produce a booklet incorporating these principles, and lastly the materials were used by students of literacy classes and their reactions noted.

Results have shown that these workshops not only provide materials for the campaign against illiteracy, but often give a fresh impetus to regional literature. —(UNESCO.)

African Viewpoint

Comments On Mr. Luthuli's Reply—IV

MY other objection to the Charter is that its principle of nationalisation is a move to acclimatise the African people to Left-wing angles of approach. Viewed in this light the Charter is a clever instrument for softening-up African opinion and preparing it for the leadership now being trained by well-known communists in this country from their underground hideouts.

"Mr. Luthuli" wants to know if I would regard the British Welfare State or Nehru's India as going to Moscow. My reply is: If Britain and India signed on the dotted line as the leaders of the African National Congress would appear to have done, I would be suspicious. Happily for the world neither India nor Britain has done that; which means that "Mr. Luthuli's" parallel is really a wrong one.

If there was need for an all-time document of the intention had not been to bring about a crisis in the ANC if the desire was to produce a document which could have united the people of South Africa (which could have certainly brought together the opponents of apartheid) I do not see why the African National Congress rejected the Charter of the United Nations. But underground communism wants to smash the the ANC and that is precisely why a controversial document was produced.

In his depressing denegard for facts "Mr. Luthuli" accuses me (and others) of being inspired "to come and make representations at odd times and places." I find this shocking from a responsible leader. First, I am shocked by the suggestion that I have been inspired. The truth here is that there is nothing of the sort. "Mr. Luthuli" here makes a wretched charge which he cannot prove. I have heard it hurled against me from other quarters. On what then, is it based? Mr. M. B. Yeungwa, a very close official adviser of Mr. Luthuli's once complained very bitterly to me over the fact that I had joined the Liberal Party. The charge was that I had weakened the national liberation movement by so doing. I denied that because it is great nonsense to suggest that an ordinary individual like me can, by merely joining them with whom he agrees, weaken the

ANC. My other reason for joining the Liberal Party was that if people were free to make friends in Moscow and Peking I was certainly free to make friends in the Liberal Party.

But the hurting part is here: The Liberal Party has nothing whatsoever to do with my criticisms of communist infiltrations into the ANC. I started my fight against the communists long before there was even thought of the Liberal Party. I have stuck to that line ever since. To say they have inspired me is just to be blind to facts.

By

JORDAN K. NGUBANE

On the other hand, the underlying implication is that people who can inspire me are dangerous. There is something funny here because both Mr. Luthuli and I have been guest speakers in a Liberal Party gathering. If it was such an on to associate with the Liberals, I am sure he would not have stood on the same platform with me and said the things he said and which were so encouraging to the Liberals.

My point here is that "Mr. Luthuli" confronts me with a situation where I have to say myself precisely what is wrong with him to write so irresponsibly.

Second, I am surprised he talks of visits to him at odd times and places. In the first place, why is he national leader if representations must not be made to him? Secondly, if he is available at odd times in odd places, he is unkind to blame us for that state of affairs. I think we have every right to go to him there—until he ceases to be a responsible official. For him to sneer at all this is really in bad taste for a leader of his standing. But all this failure to distinguish between the obvious and the intrinsic explains to me also his failure to grasp the real significance of the campaign of infiltration which has been going on for a long, long time. Nationalism is the only one step forward in that process. I am inclined to believe he will see it as such one day.

My last point is my objection to the methods employed to

force the Charter down the throats of the African people. "Mr. Luthuli" has described at length the processes whereby the policy of a movement can be changed a democratic movement like the African National Congress. Changes have to start from the branches, he says upwards. I agree entirely. Now, let us see if democratic processes as described by "Mr. Luthuli" were used in getting the Charter to be adopted by the ANC.

Let us start with events from the Kliptown conference. This was one of the largest political gatherings that Kliptown had seen in many years. The best and most important feature of the gathering, for purposes of my argument, was that a very substantial number of people present were not members of any of the sponsoring organisations. I know personally some of the people who attended who were not members of any of the organisations behind the Charter. Yet this polyglot assembly could enunciate principles and produce policies which were put to the world as the considered opinion of the African National Congress, among others.

The second important point is that the formulation of amendments to the Charter by Mr. Luthuli and his Natal executive indicates that the President-General, through his official representative, Dr. Coates, who presided, in fact asked the thousands gathered at Kliptown to accept a document whose contents he had not had the opportunity to study fully or whose implications he had not by then considered. The Mr. Luthuli I know would just never do a thing like that. But the facts are there. He sent Dr. Wilton Coates to Kliptown to act on his behalf and gave his blessings to the Freedom Charter first and on second thoughts came along with amendments. I still refuse to believe that Mr. Luthuli has gone to such extremes of irresponsibility. The fact is that he is a prisoner of circumstances and in that situation he has become a political football.

Thirdly, after Kliptown, Congress members were asked to sign the Freedom Charter—even before it had come before the national conference of this body. It must be noted also that a substantial portion of

the people who signed were not members. The million signatures sought could not have been got from Congress members who are nowhere near this number. Subsequently, when the ANC conference met it was faced with the accomplished fact of a signed document. This was a piece of political blackmail which "Mr. Luthuli" regards as normal democratic procedure.

Before the national conference met, I asked Mr. Luthuli for an appointment to discuss the Freedom Charter, as was our practice. We met at a time and place he now considers odd. During the course of that interview one of the things he suggested and which influenced my attitude profoundly, was that I should decide on what to do after I had seen how the Natal amendments fared. I honestly respected Mr. Luthuli's judgment and although I was upset by what was being done in our name I decided to take his advice.

The special conference came and adopted the Freedom Charter. Now Mr. Luthuli's amendments fared is really irrelevant. The only thing to note is that they were, if Mr. P. H. Simelane's testimony is to be believed (and which he made to me in the presence of witnesses) not even considered in conference. Here, conference might not be entirely to blame. It is quite possible that Natal's executive sent either disloyal representatives or amateurs who just lost their head when they got to Johannesburg.

Since then we have had conflicting statements on precisely what the Freedom Charter is. Some say it is established Congress policy; others, like Dr. W. Coates, talk of it in tones of calculated ambiguity.

But the really important thing is that a dangerous precedent has been set. If you want to change the policy of the ANC and you are scared that the majority might be against you, all you have to do is to call any polyglot assembly, get your chairman to do the shouting, harangue the gathering into cheering you and, by presto, you have a new policy approved by "the people." If this is what "Mr. Luthuli" calls Congress responsibility, I have a name for it which is not so complimentary. It is the democratic process of which he has said so much. I also have another name for it. But it all adds up to make the Charter unacceptable to me.

(To be continued)

ORIGINAL CORRESPONDENCE

More Questions For Mr. Pather

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION'

The Secretary of the Natal Indian Youth Congress writes.

It is quite obvious from Mr. P. R. Pather's recent outburst in the non-European Press that he felt his pride injured by the brief report issued by my organisation of what transpired at the meeting of the Clarewood Literary Debating Society. How true is the old saying that "the truth hurts." And it is gratifying to note that Mr. Pather has not become impervious to criticism.

Our report dealt mainly with twelve of the many questions that were put to him and the answers that he gave. Now it is indeed significant that in his interview with the Press he merely touches on the answers he gave to questions relating to the Immorality Act and the recent interview between the South African Indian Organisation and Mr. Strydom. Since he has nothing to say about the other ten questions, we must assume that he accepts them to be correctly reported.

If that is so then may we ask why Mr. Pather is so informed? If the Natal Indian Organisation claims to represent a section of the Indian community, then it is in the interests of the entire community that its policy (assuming it has one) should be brought out of the darkness to the light of day so that it may be subjected to the test of reason. And every individual who has the interest of the Indian community at heart has a perfect right to question the N.I.O. and its spokesmen on matters of vital importance to the community whenever and wherever an opportunity presents itself. Only a fraction of those present at the meeting were Congress supporters, and because not one person in that full hall stood up to support the views of Mr. Pather he has concluded that Congress supporters packed the hall.

Mr. Pather's outbursts against Congress officials to the effect that they are Communists and Fascists hardly does him credit and is an old example of how so-called leaders seek to counter criticism levelled against their "policy." This sounds very much like his Master's Voice (Swart, Verwoerd & Co.)

I am glad that Mr. Pather at least admits that a resolution of no-confidence in him and the N.I.O. was carried on the substance of himself and the Chairman of the meeting. However,

he adds that the "resolution is not worth the paper that it is written on." Only a politician who holds the public in contempt can make such a remark. The fact that he was present or absent when the resolution was passed is not a material point, but what is important is that the public present passed such a resolution of no-confidence and indicated in no uncertain terms what it thinks of Mr. Pather and the policy of his organisation.

I have no doubt that such a resolution would have been passed even if he was present.

Nigerian And British Scholars To Investigate History Of Benin

A TEAM of scholars from Nigeria and the United Kingdom, headed by Dr. K. O. Awuke Dike of University College, Ibadan, will begin this year an investigation into the history of Benin, one of the oldest and largest West African kingdoms.

The origin of the Kingdom of Benin are still a mystery, but it is known that, when the Portuguese first landed in Nigeria in the late 15th century, they found a highly organised society whose influence extended over peoples of widely differing languages and cultures. Benin became the only Nigerian state with which the Portuguese maintained diplomatic relations, and between the 15th and 19th centuries many European travellers visited Benin City and brought back descriptions of life and conditions there.

These records, and other historical documents still existing in European archives and museums, will be studied by the research team, and examples of Benin art work—brass castings, ivory and wood carvings—will be shown to old men from the regions who still have knowledge of their historical significance. The many legends and anecdotes still told among the Benin people will provide valuable material for historians and anthropologists.

The study, which is financed jointly by the British and Nigerian Governments and the Carnegie Corporation of New York will provide a useful starting point for reconstructing the cultural history of Southern Nigeria.—UNESCO.

Caneland Causerie

By "PARDESI"

HELLO there! It's Yours Truly back at his typewriter again; back from the snow-bound interior of Natal. I had taken leave of you rather abruptly, I know; but it was only to make my annual winter pilgrimage to my old neighbourhood in the foothills of the Drakensberg, thirteen miles west of Charlestown. I had to look over my tumble down cottage, the Majuba Hill which had always defied my early mountain-rearing spirit, and of course my few heads of cattle.

Well it is nice to be back in Phoenix again. Nothing seems to have changed here. Plenty of sunshine, balmy sea winds and a village coaxed by a soothing tranquillity. And of course, nobody minds those croaking hallfrogs that slip out from the wells and get lost in the canelands.

Say, I am getting too poetic! I must hasten on and say something.

Return To The Old Guard

Let's talk about football and berraplay. Of late, local Indian footballers seem to be getting all mixed up. The South African Indian team which was so harshly trounced by a virtually provincial African team at Durban recently were not quite sure what game they were to play. Eleven players were chasing after one wee ball. They looked all so silly, and at the end of their ninety minute ordeal, they seemed as if they had just emerged from a rugby scrum! A pathetic sight they were. Somebody should have given them tranquilliser pills to soften the blow.

Well, if that is the best Indian team the selectors could make up, then it means that I will have to come out of retirement! Selectors Mr. George Singh and old man "S. L." may also make a come back, and a few more old codgers who represented South Africa against All India in the thirties will surely turn in a good performance.

If Cyril Washbrook still on the right side of 50 could play such a gallant innings in the second cricket test against Australia, then our selectors need have no less about quality.

Gandhi On A Yankee Disc

The paragraph in this caption may seem misleading. I am not referring to Gandhi's spirit-

ual message to the world recorded a few years before his death. A new American release played often over Springbok Radio gives Gandhi a new role. It is a love song wafted by a love-lorn Romeo to his sweet heart. "You are my Napoleon, you are my Gandhi," he tells.

What A World!

A graduate teacher friend of mine blew off all the street lamps in his village. He had touched the positive and negative terminals of his electric kettle cord, carefully insulated the two wires together, switched on the power and then discovered that he had plunged his village in darkness. An elementary course in electricity should be included in the degree curriculum, don't you think?

No Drinks At Government Banquets

Colombo, July 24.

CEYLON'S Prohibition Commission has urged that the following propaganda measures be taken prior to the introduction of legislation prohibiting the consumption of liquor in Ceylon.

(1) No liquor should be served at any State function or at the restaurants attached to the Senate, the House of Representatives and the Hostel for members of Parliament.

(2) The Government should enlist the voluntary services of societies, religious bodies and individuals to support prohibition for the purposes of furthering its campaign.

(3) Social workers with "a conspicuous position in actual field work" should be chosen and encouraged; and

(4) The Government should make use of departments like those of education, health and rural development, the Government Film Unit and the Ministry of Home Affairs for propaganda work.

In keeping with the interim recommendations, Government has already banned liquor being served at State functions. Sapa-Reuters.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER. TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses
which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish
which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort
which he was making to restore and re-establish
human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings
on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others.
While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between
Hindus and Muslims only but between all those who
believe in India to be their home, no matter to what
faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadass

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an
abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through
them. And the facts appear to me to be correctly
set forth and exhaustively dealt with.....The volumes
are the only narrative we have of the seven months
with which Krishnadass deals.'

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it.

"It (the book) teaches the gospel of love in
place of that of hate.....It pits soul force against
brute force. It has gone through several editions and
I commend it to those who would care to read it."
Written in 1903 it contains in essence Gandhiji's later
teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Tel. Add: "Churular" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.****P. O. BOX 1250.
15517 Warwick Avenue
DURBAN.****LATEST RECORDS IN STOCK**

Udan Katala	Records	Rs	92	6d.
Shabab	5	"	2	1 3
Railway Platform	5	"	2	1 3
Dile-Nadan	5	"	2	1 3
Aulad	4	"	2	1 3
Nastik	6	"	2	1 3
Alibaba & 40 Thieves	4	"	2	1 3
Nagina	6	"	2	1 3
Sungeta	5	"	2	1 3
Nar-Jawan	5	"	2	1 3

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d Each.

Udan Katala, Shree 420, Nagin, Shabab, Nastik, Vachan, Anand,
Chakradhar, Jagrati, Arpan, Udat, Milap, Yashwan, Pooja, Parvati,
Kailash, Papar, Now Bahar, Bawa Nain, Kali Ghata, Chur Ghad,
Aibala, Jhamela, Cinema Special Number 5/4.
Gujarati Detective Novel 2/8.Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE**COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN****INDIAN ECONOMY—Prof. Rao** 2 6**THE DELIVERANCE** (A picture of the palpitating life
of the joint family) 4 6**INDIAN STATES' PROBLEM** (Gandhi's Writings on
Unrest)—M. K. Gandhi 10 0**FOUNDATIONS OF PEACE** (Critical study of the
conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah 18 0**DELHI DIARY—Gandhi** 10 0**MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes** 12 6**A SURVEY OF RACE RELATIONS (1964-54)** 5 0**A PROPHET OF THE PEOPLE**
—T. L. Vaswani 2 6**GITA MEDITATIONS**
—T. L. Vaswani 8 6**KRISHNA STORIES**
—T. L. Vaswani 7 6**A VISION OF FUTURE INDIA—E. G. Mathewson** 2 0**SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA**
Facts And Facts—Stanley Powell 5 0**AMONG THE GREAT** (Conversation with Romain Rolland,
Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath

Tagore and Sri Anubhindo)—Dilip Kumar Roy 23 0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT

—An account of the trial of the Officers of the I.N.A. 14 0

WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the
Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam 2 6**GANDHI-JINNAR TALKS** (Text of Correspondence
and other relevant matter) 2 6**INDIAN CHRISTIANS**
—G. A. Natesan 7 6**SEVEN MONTHS WITH GANDHI**
—Krisnadat 12 6**A RIGHTEOUS STRUGGLE**
—Mahadev Desai 2 3**GANDHIJI AS WE KNOW HIM**—Intimate and
delightful incidents by various writers 2 0**NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR**
Vol. I.—M. K. Gandhi 16 0**NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR**
Vol. II.—M. K. Gandhi 14 0**FROM YERAVDA MANDIR**
—M. K. Gandhi 1 0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	8	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
HAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhi	8	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	14	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Bolder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala	2	8
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	16	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gung	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Romances—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	5
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	3	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi, —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

FOR RUBBER STAMPS

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAMS: ANDRUPR

"STANDARD PRINTING"

ESTABLISHED 1927.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Caravan: Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Ajkal, Bal Bharati (Hindi)	1/6 each
Manohar Khatunji, Maya, Maooroma (Hindi)	1/6 each
Purbi Mahal (Gujarati Novel)	13/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	21/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	65/6
India And The Awakening East	18/6
Bhawanji Junction (Novel)	114/6
Dadi Ma Na Yudhu	28/6
Ghar Na Rani	32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati and Hindi are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524.

DURBAN.

મ:શ્વસને. આધાર તે ૫.સે દોષ
તેજ મળે તેમ નથી. વિચાર દ્વારા
અને અગ્નિ પામેલાના સદ્ગુણો
દ્વારા તેની શોખત એળવી શકાય
છે.

—xix—

એવું વિચારે કે, ઇશ્વર મારા
માં નથી છે અને તે મારી પાસે
સર્વ કંઈ કરાવે છે. પણ મારે
કુળ કેવું ?

—સાંખ્ય.

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਾਤਰ ਮੁੰ—ਸ਼ਾਹਿਦ ਰਾਇ

ପା. ୩. ଆମ୍ବିକା, ପୃଷ୍ଠ ୫୫.

[illegible]

विनोबा भावेनी मुलाकाते मुरीयल लेस्टर

શ્રીમતી ખુરીયલ લેસ્લરે બાણીમાં શાંતીવાદી છે. તે ઉપરાંત જી. ગાંધીજીના આત્મવાચી પણ છે. ગાંધીજી ૧૯૩૧માં બાળવેળ પરિષદમાં બધાં જ લોકોનું આ ત્યાં જે તેમને ત્યાં હિતમાં હતાં. તેઓ ધોડાક વર્ષોપર સહિષ્ણુ અમેરિકાની મુલાકાતે પણ આવ્યા હતાં.

શ્રી મતી પુરીવલ સેરદાર જેઠે,
વિનોબાજીની પ્રધાનતાએ
મળા હતી તેઓ સુધાકારનું વર્ણન
કાળમાં બળે છે કે, “વિનોબાજીને કુંડ
પ્રથમ મટે છે મળી અને દુરબળ
સાવનવળતી મારેલા આરા આશ્રમ,
પહેલો વખતો ચેલો, જુદાન મરતિ
કાવરથી શરૂ થઈ કાવરથી મેં તે બાદ
માં બધું સાંભળ્યું હતું અને વાંચ્યું
હતું.”

ક્રીડાન (તામીલ નાડ) પહેલેથી
 રાષ્ટ્રના સ્વામીની સુભાની તાલપારીએ
 બાળી રહી હતી. ૨૦૦૪ આપકીયાની
 કાનરી હતી ૧૫ અને ૫૫ બેડા.
 વિભાગીય તેઓને સમજાવી રહ્યા હતા
 કે 'શ્રી'બરની સેઓ 'બાટે' શ્રી ૬૦૭

કે. ઇશ્વર પ્રજ્ઞે છે કે તમે અને સાથે
આપો અને જમીનની કહેવણી કરો.
જમીનમાં અને તે વાવી તેનું અપ્રમા-
ન કરો. જેવા કે લખાણ વિગેરે.
આપણે પૌતાને તેમજ આપણા
પોતાઓને ઇશ્વરના આગે
પ્રજ્ઞા માન આપવું જોઈએ. જે
આપણે સિદ્ધિદેવિ હોઈએ અને આપણી
જમીન આપણે બીજને આપવા ઇચ્છુ
હોઈએ તો તમારે માનવું કે આપણા
જેવાજ ઇસાઈ બીજમાં પણ હોય-
છે. આમ કહીને પ્રાંત ચીનીટની
ચાલી પારથ કરી પ્રાપ્ત કરી. આ
મણી કિલ્લાકે પ્રેરક ચાલી હતી. ત્યાર
પછી વિનોબાજીએ સાચા નામદેવ
અને હાસ પતીની શું કદમ્બે છે તે
વિશે જણાવ્યું.

આ માટે અમે બધા જાનને કાચું
કેમ બેટોપી સુત્ર સવારના નજી
વાગે અર્થના બાટે જમાડવા. કુ
આકર્ષ પામી કે આટલી સવારના
માનવ મેદની અર્થના બાટે ભેગી થઈ

दिनेश आर्चे

દત્તો. સગારના ઇતિહાસ પૂર્વેક વર્ણન
નિરૂપિત મકારની પ્રાર્થના અર્થ તેમજ
સૂચના કથા, મેવામાં ન આવી. પ્રાર્થ
ના બાદ સામન્ય તથા પર કરી બરાબર
પ્રમાણે દોઢે બધાને કૃત્ય સર્જ કરી
દેવ આધાર દત્તો અને આકાશમાં

તાશો. ચરકતાં કાં. ચાકતાં
ચાકતાં જ એક કથાકની સાતી રાખી
દતી.

અગત્ય તો પચસાતું અંકુ ઝાને
અર્ધની ઘણાં અમી ત્વારે રતાવા
આવતાં નાનકે આમકઝીના લોકો
વિનોબાજીના રસન મારે છોલે
જ્યોત્સના, ડોલકે દાસ્યા કુલ સાથે
તો કાષ્ઠ ઝળાં વિગેરે કળ સાથે.

અમારે મારે કાર મ'આવી હતી
તેમાં જેથી અમે બધા. આર.મ અને
બોબન બાદ અમે વિનાશાલને ખાસ
મળ્યા. એણે નવ વાગે રાજ મંડી
કાંઈ રૂઝમાં મોટી સભા બારાઈ હતી
ત્યાં અમે ગયા. ત્યાં પહેલેથી ત્યાં
તેમની બુલાકાતે કેટલાક આગળે બા-
વ્યા હતી. વિને.બાજી તેમને બધા
કોસાદથી અગા. તેમના અંદરે પર
સાક કે કેટલા જરાપણુ કેપાને, ન
હતો. વિને.બાજીએ કહ્યું કે તમારા
જોવા જ એક છું. અને કહ્યું બધાં પર
બધો પ્રેમ છે. આપણા વેદ અને
ઉપનીષદો અને તેની પ્રાચીનતા. આરે
પણ મોઢે છે. કે રાજ પ્રાચીન કે
છું. પણ ખરૂં તો એ છે કે તેમાં
રહેલી સત્ય અને સુંદરતા ત્યાં જ
દિવે કે જગાં આપણે તેને આપણા
રાજના છવનમાં વીધી લીધી હોય.

કેામનવેલ્થ અને રંગદેશ સાથે ન હોઈ શકે

[illegible]

જાતીએ કે રામએ મને તેરી નીતી
પર રચાયે હોય તેા પણ તે
કામનેમર્યાના કિલ્લાની વિરૂદ્ધ છે.
મા એજનેચ એએા રેનેકાની ધનદી-
દ્યુદ આપ ધનદરનેકનલ એકેકેના
અમુખ છે તેએા છ અપારીયા ખાડે
સાથે આકિલાની પરીચીતીએ અપારા
દરવા હાડી આપ્યા છે. એએા જુન
પુરે રેકો-રેકો કુનીપસીટીવા કતીલાક
ના અમુખ છે અને કુતોની જનવલ
એએાનીમાં મહેલા રેનેકાના પ્રતીનીપી
મંથના જુલપુરે રુજા છે.

કોઈ નવેશ હાથે રીલસ મધુ વિરિય
 યાજોનો સમુદ્ર ખાતું નવ જ. મુક
 યોરોધમાં જે અશ્વહીની યાજ-
 ના સદ મધ કરી તેને કહ્યું ખાતું નથી
 યાજો. જયોમ અશ્વિ કુંડે મુદત
 યાજી રત્ન ન મુકે. આ ખરીચિતિમાં
 યાજોને કાંઈ નવેશમાં રથાન ન
 (પા. ૪૦)

દને એ સમય આખો છે કે જ્યોત
ને આજાદી મેલવવાનો અધીકાર
હોવો જોઈએ. એ આ આજાદી દ્વારા
થી નહીં જવાવ દો એશીયની જેમ

સર્વોચ્ચ ગોરાગ્નિને દૂધ નહીં કરવામાં આવે પણ કાષ્ઠમાં જ્યેષ્ઠ દ્વિતીય દર્શી દારી નિકળ્યા છે તેવી દારી નિકળશે. અને બાજે છે કે જોશીયા અને અરિકા અને કુંક સમય બાદ મીઠાનનો.

તરવરે રૂઝી ખાતાં બધી
 સરવર પીયે ન નીર
 કપાઈ ન હોયે અંત ને
 પરદિત બહે સમાર.

૫૨ સજ્જ્યા બીજા મનો.
 ૫૩ સજ્જ્યા ત્રીજા.
 ૫૪ સજ્જ્યા ચોથા.
 ૫૫ સજ્જ્યા પાંચમી.

ਸੁਖਾਨੀ

આથી કાચે આવીને
જવાંત્રી આવી કાચ.
છતાંય મરુખ આનંદી
ભરે આનંદથી વાચ.

ଅବନୟା ନାନାମା ନାନୀ ସମସ୍ତ ପର
 ସମସ୍ତ ସାଧୁଙ୍କୁ ଶେଷେ ଏ ଅବନୟୀ
 ମୋହର ସମାପ୍ତେଶୁ ॥

—**ਧਿਆਨ** ਵੇਲੀਅਨ.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા હોય, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના કલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્ડગીનાં વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જપલો વાગે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની આચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

મુકબાર તા. ૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

સાઉથ આફ્રિકાની એકાંતવાસ કેપ

આફ્રિકાનું માસિક પત્ર 'કેપ' નું ૬૬૬ સુધી પહોંચી ગયું છે. આ પત્રના અંતિમ પાના પર તેના અંતિમ પાનાએ એક જાહેર ઘોષણા છે. તેમાં કેપના ઇલાયદાપણના વિશેષી આફ્રિકાને પુરી દેવા માં આવે છે. આવી એક લાંબા લગાડનારી જેલ અહીં હસ્તીમાં છે એ જાહેર ઘોષણા પાઠ્યા તેનાથી સુનિયમ સરકારને પણ ગોઠું લાગ્યું છે. એથી તે એટલે હલે નય છે કે એવી કેપ જેલ હસ્તી જ મરાવતી નથી એમ ઘોષણામાં જાહેર કરે છે.

જ્યાં જલુવા પુત્ર આપુર છે કે આ જેલ કેવી છે અને ત્યાં વાતાવરણ કેવું છે. સૌથી પહેલાં એને "એકાંત જેલ" નામ આપ્યું છે એ અમને સત્ય નથી લાગતું. કારણ નાની જગ મનીમાં એ જેવી હતી તેની આ નથી. છતાં એ જાહેરમાં કાંઈક મળતાં પણ જરૂર છે.

આવી કેપ સાઉથ આફ્રિકામાં છે ખરી અને ત્યાં એટલો ભાગ ના રાજદારી ટેલીએને પુરવામાં આવે છે. આ કેપના ટેલીએનું જીવન નાની જગમનીના કેપ જેલ જેવું કડક નથી. અહીં કેપમાં પુરાવલા ટેલીની ઇલાયદા તે તે પોતાના કુટુંબ સાથે ત્યાં વસી રહે છે. જગમનીમાં વગર અગાધે જાન લેવાતા તેવું અહીં નથી ચતું. આમાં બહુ ટેલીએ હજી નથી પુરવામાં આવ્યાં, અને તેથી જ એને "એકાંત જેલ"નું નામ આપ્યું અમને યોગ્ય નથી લાગતું.

અહીં સવાલ એ નથી ઉભો થતો કે તેમાં કેટલા ટેલી છે પણ સવાલ એ છે કે બહે એકાંત પુર રાજદારી લોકોને તેમની રાજ-

કીય હિલચાલો અને વિરોધી વિચારોને લીધે પોતાની આજારી સુમાવી તેઓને અહીં પુરાવલું પડે છે. સરકારે આ સાથે પોતાનો વિરોધ જાહેર નથી કર્યો. આમ છતાં આ જેલને આપણે "એકાંત જેલ"નું નામ નથી આપી શકતાં. પૂર્ણ વિચાર કર્યા પછી એમ જણાય છે કે આ જેલ સાથે નાની "એકાંત જેલ" કેપ ને બહુ મળતાં પણ રહેતું છે.

કેપ પણ સરકારને તેનો નાગ રીક તેના કરતાં જુદા વિચારો ધરાવતો હોય તેથી તેની સ્વતંત્રતા સુધી લેવાનો કોઈ અધીકાર નથી. વિરોધીઓને ઇલાયદા સખી તેમના વિરોધને જાહેર ચર્ચા અટકાવવામાં જે સરકાર માને છે તે સરકાર ચાલતે દીવસે "એકાંત જેલ" કેપમાં પણ માનવી ચલાવે ઘણા સંજય રહે છે.

સાઉથ આફ્રિકામાં બેદરશન જેવી નાની જગમની જેલ નથી પણ હવે એવો વખત આવ્યો છે કે, તેવી જેલ ઉભી કરવાને બહુ વખત નહીં લાગે. આવી કેપો ને હસ્તીમાં આવશે તો તેનું મૂળ ઇલાયદાપણમાં હશે. કેપ પણ પ્રજા બીજી માનવ પ્રજાને હલકાપણની દ્રષ્ટિથી જોતી થાય તો પરીણામે એકાંત જેલ કેપો અને એસના જોરદારો હસ્તીમાં આવે જ, અને ઇલાયદા પણાને વિરોધ કરી ફક્ત એમજ નથી ઇચ્છતાં કે એક નવું સાઉથ આફ્રિકા નિર્માણ થયે પણ એમ આ દેશને એકાંત જેલ કેપની મનોદયામાંથી પણ ઉઠારી લેવા ઇચ્છીએ છીએ. આપણે નેસનલીસ્ટ સરકારે પાસ કરેલા કાયદાઓની યાદીને એ અવલોકીએ તો આપણને જણાયે કે સરકાર એકાંત જેલ કેપની-મનોદયામાંથી જમી રેવી છે.

કેપમાં પરિપદ

આફ્રિકા માટે ઘણીજ અગત્યની પરિપદ આ અઢવાડિયામાં કેપે આપે છે. અગત્યની પરિપદ આપવાની છે આમાં આફ્રિકાને પરદેશી ખુસરી નિચેથી કેમ સ્વતંત્ર કરવું તેની વિચારણાઓ થવાની છે. આફ્રિકાના બધા દેશોને પોતાના પ્રતિનિધિએ મેકલવાના અમત્તે આ પરીપદને બોલાવનારાઓ તરફથી આપ્યા છે. આ પરિપદને બહેરાત જાહેર બહુ ન મળી હોય છતાં એમાં જરાય સંકા નથી કે આફ્રિકા ખંડમાં હેલા વણસો વખતમાં નથી અસરમાં અગત્ય છે આ પરીપદ અસરમાં પગલું બર પુ છે.

વધુ એ વરસમાં પહેલીજ વાર આફ્રિકા ખંડના બધા દેશો એ ભેગા મળીને આફ્રિકા ખંડ ને ગોરાના પાંખમાંથી શુકલ કરવાનો એક સંપી ઘોષાર કર્યો છે. આ પરિપદે એવો ઇરાદો જાહેર કર્યો છે કે, આફ્રિકામાંથી રંગભેદ અને જાતીભેદને દૂર કરવો છે. તેથી અમે તેને સફળતાં ઇચ્છીએ છીએ. આથી પરીપદ મહાન વિચાર સરળી પર રચાય છે એમ અમને લાગે છે.

આ પરિપદ એકજ અગત્યના વિશય તરફ આપણું ધ્યાન દોરે છે. તે એ કે જ્યાં કચકાવદા આફ્રિકાને એક કેકાણે ભેગા થવા થી ભાગીદારીનાં રાજ્યતત્વ-તરફ અણગમો વધુ અને વધુ થતો જશે. આ કેપ પરીપદ ને સફળ કરો તો તે ગેરા અને બીન-ગોરાના સંજયને સુધારવા નો માર્ગ ફક્ત આફ્રિકા ખંડને જ નહીં પણ સાઉથ આફ્રિકાને પણ બતાવશે.

મધ્ય આફ્રિકામાં ભાગીદારી નો પ્રયોગ બહુ સફળ નથી થયો જણાતો કારણ ગેરાઓ ભાગીદારીના ભેયને સત્યતાથી વળગીને તેનો અમલ નથી કરતા. એ લોકોની વિચાર સરળી એવી જણાય છે કે જ્યાં સુધી જાની સકે ત્યાં સુધી ગોરાઓ સાલીક બનીને રાજ કરે. ભાગીદારીનું રાજ્ય તત્વ આજ રહેશે તે સમય દરમીયાન આફ્રિકાને એ કે પહેલું એ શાન યત્ન જશે કે અમે જોડે રસ્તે દોરવાઈ રહ્યાં

છીએ. ઉત્તર આફ્રિકા અને ન્યાસ લેન્ડમાં તો આફ્રિકાને એ ટેલિ પહેાવવા જ છે કે તેઓ આ ભાગીદારીમાંથી છુટા થવાની હિલચાલો કરી રહ્યા છે. આ કેપ પરીપદમાં કહાય ભાગીદારી તંત્રનો વિરોધ કરવા માં આવે અને ગોરા હબાણ સામે સમસ્ત કચકાવેલ આફ્રિકન જાતીનો સંઘર્ષ સામનો ઉભો કરવામાં આવે

આનું એ બને તો જ ગોરાઓ રંગભેદમાં માનતા નથી તેવા ગોરાઓનું કયાં સ્થાન રહેશે? એ લોકોએ શું કરવું? સૌથી પહેલાં એ લોકોએ એ વિચારવું જોઈએ કે આ હડત માનવની ઈમ્મન આંકનારી છે કે નહીં? એ તેઓ વિચાર કરશે તો તેઓ ને જણાશે કે આજે માનવની કીમત તેની જાતીપરથી થાય છે અને તેથી તે વિચાર સરળીને નાશ માટે આ હડત ઉભી કરવામાં આવી છે. એ લોકો એમ માનનારા છે કે, માનવ પોતાની પ્રજાતી જેટલે ઉચે સુધી કરી સકે તેટલી કરવા ની છે આ વિચાર સરળીના લોકો બધા ભેગા થઈ અને જાતીભેદન. ઇલાયદા નાશ કરવા હડત ઉપાદી રહ્યા છે. આથી ગોરા પ્રજાસત્તાકવાદીઓનું સ્થાન ગેરા જુલમગારોની સાથે નહીં રહે. તેઓનું સ્થાન ગોરા જુલમગારોના નાશ કરનારોની સાથે રહેશે. કેપે પરિપદના નિરક્ષણથી આપણને જણાશે કે ગોરા જુલમગારોના નાશની હડતનું બળ વધતું જાય છે, આથી જે ઉત્સાહથી અમે બીન-ગેરાઓ આ પરીપદને આવકારી એ છીએ તેજ ઉત્સાહથી અમારા ગેરા મિત્રો પણ તેને આવકારે એમ અમે ઇચ્છીએ છીએ.

બીજેલા વિચારો

ગિના કહત કે સત્યજીત, પુરે પરજી આય કીન કહત કે સપડી, ધર ધર કરો પ્રકાર-કપીર.

સુખ સંપત કિર જી મિત્રો, નહી જોળા અંદોળન. સમજો એ સંસારજો, એક જનમ જ-સાન-કપીર.

માર વરુ મએલી પાળી આવતી નથી: (૧) ભોલાભેશા ભોલા, (૨) અમેદુ જીવન, (૩) ફેરફાર માણ, (૪) કાપમાંથી મયેલી તક.

આફ્રિકા એક સૈકા સુધી આઝાદી માટે વાટ નહીં જાય

ઇજીપ્ટ પર દ્રષ્ટીપાત

તેમજ રેડીયોમાંના પાલોમેન્ટના અફીઝન સભ્ય મી. ડેરી મેમ્બરોએ ફેરેફાનની પાલોમેન્ટમાં કહ્યું હતું કે, "મધુ સંબંધે તોલોને" આપોટ કરતા "એને ક સુધી નહીં રાખી શકાય તેવા". ઉમ્મા ચરો, જે શા નસાદતીએ પશુ આગળ વળી રહ્યા છે. એ તેઓ પોતાનો જુદા જાત નહીં કરે તો પરીણામ ભયંકર આવશે. મી ડેરી બાન્ડ નેશનલીઝમના જુના અગ્રણી હરનારામાંના એક છે.

વૃક્ષમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે, અમે દક્ષિણ એશિયા અને બહાર મેળવી સંતોષ અને શાંતિથી નહીં મેસી રહી એ જો અમને રાજદ્વારી સેવમાં આગળ વધવાની તક આપવામાં નહીં આવે તો આઝીતરીના રાજ્યતંત્રની વળી તો અમને એક ફેસલામણી લાગે છે. મોરા એને આફીઝનોને કચાવાના સંધન રૂપે તે કોષ મેવું જણાય છે. અમને સર-કારી રાજ્ય તંત્ર અમારવાની નાની મોટી તકો અપાવવી જોઈએ.

અમેરીકા સ્ટેલીનના બારામાં પુસ્તક છાપશે

અ. ફેલ્ડમાર્ચલ રશીયાની વિદ્યમા પ્રિસિસ કમ્પ્રાસ તેના મંત્રી આ કુચેને ને સ્ટેલીન વિશે કાવચુ કહ્યું હતું તેવું પુસ્તક ફેલ્ડમાર્ચલ વિદ્યમાર્ચલ (અમેરીકાની) તરફથી રશીયા જુદાણ એ બહાર પાડવામાં આવ્યું છે. "સ્ટેલીનને નીચેના અને આંતર રાષ્ટ્રીય રાજ્યવાસ" એ પુસ્તકનું નામ છે. આની પ્રસ્તાવના મે. ફેલ્ડર દેવી એલ. રેન્ડે જણા છે. તેઓ કતીદાસના પ્રોફેસર છે અને ફેલ્ડમાર્ચલ વિદ્યમાર્ચલ ના રશીયન ઇન્સ્ટીટ્યુટના સંચાલક છે. વૃક્ષમાં આ પુસ્તકમાં કુચેરતા આપણ વિશે જણાવતા વિદ્યમાર્ચલે શ્રી આશી-પ્રત્ય છે તે પશુ આપવામાં આવ્યો છે. આ પુસ્તકમાં બીજા રશીયની ઇન્સ્ટીટ્યુટ પરીક્ષાના અભિપ્રાયો પશુ છાપવામાં આવ્યા છે - એવીયા ની ફેલ્ડમાર્ચલ માર્ટીએ આ વિશે કહ્યું હતું જરૂર નથી કહ્યું. વિદ્યમાર્ચલ ના રશીયા એક સંજ પ્રસીદ્ધ થયો છે. આ પુસ્તક એટ બાંદલ, કેનેડા, હોંડ અને પાકિસ્તાનની એકસ હોડી સુતિવણીની તરફથી પશુ છપાશે.

સીલોનમાં સરકારી બાણાઓમાં દાડુ નહીં અપાય

સીલોનના દાડુ બાંધી કમીસને એવી અમણી કરી છે કે, નિચે પ્રમાણ ને પ્રચાર દાડુબંધી માટે કરવે, નોંધએ (૧) સરકારી બાણાઓમાં કે, પાલોમેન્ટમાં અધિક, સરકારી કમીસની આસપાસની રોડેઓમાં અને પાલોમેન્ટ ના જીલ્લાના મેળાવડાઓમાં દાડુ પોરવાવવા નહીં જોઈએ (૨) જરૂર હાંસાઓ, ધામો, સંસ્કારો અને વ્યવસ્થા રીતે તેનો નાશ કરવા માટે પ્રચાર કરવાની મરજી લેવી. (૩) લોક ડોર નેતાઓની મરજી પશુ આમણી કરવી. (૪) સરકારે ડોરબંધી બાંધું આવેલ આગ, ફિરો, વિજેરે ચારફેને એચ.ર કરવો જોઈએ. આ કમીસનના હેવાલ પછી સરકારે પેતાના મેળાવડાઓમાં દાડુ પોરવા ની મનાઇ કરી દીધી છે.

સુદાન હોંડ શીવાય બીજે પશુ થાય છે

જાણમાં જુદાન પ્રજાતિ સર થય છે. "લેવોર" મતોક ત્યાં થય પશુ છે. નાની જમીનો એમી કરી એક વિચાર પાયે બેતીની ત્યાં જરૂર રહે છે કારણ ત્યાં વસતી નધારે અને જમીન એકા છે. આથી "જુદાન" મામી વિચાર સેવમાં બેતી કરવાનું નકાશી થયું છે. સંકેતે તો વિદ્યમાર્ચલના "જુદાન"ને મદદ કરવા નાજી ઉપરાંતી મોક્ષવાનું થયે કહ્યું જ છે. અમેરીકામાં પશુ ને અમેરીકન એક્સા હોંડમાં હતાં તે નિશ્ચ થયે રીડી અમેરીકા અથા છે અને ત્યાં હોંડ એજુ કરી વિદ્યમાર્ચલને મોક્ષવાના છે. જમીના સવાસનો ઉકેલ ને રીતે હોંડ કરે છે તેમાં વિચારશીલ રહેશે રસ છે. કારણ તે સવાલ મધ્યમ સમયને એક પા આંજ રીતે ઉગે છે.

આ બંને દુનીયાની તરફ આને ઇજીપ્ટ પર એ કારણ કર મંડાપણ છે. એક તો સુધ્ધ કનક માટે અને બીજી આફીઝન પરીણ ને રેડમાં બરતવાની હતી તેને માટે. ઇજીપ્ટ ને સુધ્ધ કનક માટે પશુ અણું છે તેના પરીણામ વિશે પશ્ચિમ નેટલું મદદ આપે છે તેટલું આપવા ની જરૂર નથી.

બોરીસ કાલિનિન એક લેડના લેડ પ્રાંશન ને ઇજીપ્ટમાં થીલનવા એવથી હતાં તેઓને થોડને ને આ પશુને મદદ આપું છે તે જણી આમર્થ થયું હતું. તેઓ કહે છે કે આ એમાંનું જાનવા નથી પામ્યું. પશ્ચિમને આ વાનની જાણ હતીજ કે મધ્ય પૂર્વમાં એવા જાનવા જાનશે કે જેથી ઇજીપ્ટ સુધ્ધ કનક મનેા કમલે આપેા લઇ લેશે.

બીજી બાજુ એવા નાજરે આ પશુ અવિચારી અણું જણાય છે. એકાદવાની આ કાચે ને કરાર લસરી સરજન અવિચારી. કયો દતો તેથી તે પશ્ચિમને જામણી જાત. જાત મ. મળું હતું અને તેમ કરી અરવાન કેમ વાંધવા માટે નાજી મેળવવા મામળું હતું.

ઇજીપ્ટના આ નેત્ર પોતા માટે પશુ વધુ પડતું માન મરવતાં લાગે છે. આથી જવારે કુદેવ લંડન અમા હતાં અને તેઓએ જવારે કહ્યું કે ઇજીપ્ટના સ્વાભાવ ઉકેલ માટે કાંઈક કરવું જોઈએ લાગે નાજરને પોતાની જુલ જણાઇ હતી, આને એ ઇજીપ્ટ ને એવી સ્વીતીમાં મુકવું છે કે રશીય અને પશ્ચિમ એમાંથી એક પશુ એની મદદ આપવાનની ઇચ્છવું.

સુમેર કેનાલના આ બંધાવથી આ પશુ માટે એ મદદનું નથી કે નાજરે પોતાને અરણ પરીસ્થિતીમાં. મુખી દીધા છે અથવા એ પશુ મદલતુ નથી કે, પશ્ચિમના સમજાવે લોકોએ વધુ મદલ આપ્યું છે અને અવિચારી પશુ કરી જયોડે છે. પશુ આપણે માટે એ મદલતુ છે કે આ કેનાલ જામ થતાં થરડ અને રેડ જાયો "દાડુ દાડુ" તરીકે સાચ્ય આફીઝનો ઉપયોગ થશે. અને તેથી સ્ટેલોનને વધુ જળ થાયશે.

સંતોનો વિનોદ "લલરિ"

સાક્ષિત્યેને અમતમાં મારતને દીપાવ નાર કવિર રવિન્દનાથ ટાગોર ની ૧૫મી નિબંધુ જાવિ ઉમી એમ-રે આવે છે. એ રિતે વિજયમરમાં એમની રજીત સાથે અંજલી આપશે.

૧૯૨૦ માં સામરમતિના સંત આંધો છ સાતિનિત્યમાં પ્રકેવને મળવો એવા. ઉભવનાં દેવાં એમણી ઉભરાતાં હતાં. લોકિક કષ્ટિએ બનેલી સામના દેશીભવિ મારેની જ દેખાવી હતી, પશુત વાતવિક રીતે તેા ઉભવનુ સદ્વ મિકુ તો સમય વિચારા કરવાનું જ રહેતું. રવિનાથની બ્યાખ્યામાં આત્મા ના સામોજ્યની બારના અરોભાર તરવરતી હતી. સંતની "સતિના પદ્મા કમમની કેરીએ ઉતરતા, અને કવિવરની કાતીના રજુકા કામની પકિતમાં નીતરતા હતા. અરુદ ગીતના તાનમાં કવિવરે કરી કરી નામી પશુ ઉતારા.

એવી જ એક સુલમ પક્ષે તેમણે સામરમતિના સંતને કહ્યું : તમે કેમ નથી નાચતાં સંતે જવાબ આપ્યો : જવારે રવિનાથ મળશે ત્યારે હું પશુ નામીશઃ કવિવરને પોતાના ઉભાસ બધી તાનમાં સાવ ન મળ્યો. પુનઃ કહ્યું : તમે નાચતાં નથી પશુ તંદુરસ્તી દીક જાણરી રહ્યા છે. જેવાના તપરવી બોલવાં એવું કારણ. તમે એવ રીતે વર્તતા નથી. અમારી જેમ તમે પશુ વર્તન રાખો તો તંદુરસ્તી થોડે જેમ અને મંદીમાનનેા કલાન અને છે, તેમ તમને પશુ મળે. કલાન વિનોદથી દરખા.

કવિવર ને તારાભવતા સાંતિનિકેતન આ જીતમવતા, તે તારાભવ મહાભા છ જેસની અંદર આપત કરતા હતા. જેવાં કમવરે પોતાને-જનસંકિત થોમ, અંજળ પ્રભાત અને કાશવાસની કલાથી જેવાં જીવનપ્રમ સચિત્ય વરેને જનતાને મળેલા છે. "ગીતાંબલિ" એ ટાગોરની "ગીતા" અને "અનાસકિત-થોમ" એ મધાજીની "સુગીતા" છે. સાલેરમના વિદ્યાજ સેવમાં એ રત્નો લાળા કાળ સુધી પ્રકાશતા રહી અને ઇજાકુંડના અમ રસક જાનશે.

સુબોધાસુતન

નિતનિત સુરજ તપ તપે સાથે પુણું વિલાસ પથ કરે તેમ આદરી પામે રિવ પ્રકાસ સાથે કંધયે ના જવું જાણે છે શ્રી ભૈ. માઈ માઈ કરી અરે છો ન તુલ્યા લોખ

બાળકો ભય મુક્ત

(અમારા બાલ મિત્રોને અવરખતો તરૂંથી)

હું હમેશાં બાલ શરીર નિરોગી અને સ્વચ્છ રાખવાનો પ્રયત્ન કરીશ. એમ જાણીને કે બાળ (બચ્ચર) હમેશાં મારી સાથે યસો છે.—કોચર.

બાળોની છત્રનમાં વધુ અને વધુ ઉપયોગીતા અણતી જાય છે. એવું કામ સુખ્ય છે કે, રોગપ્રતી રાક્ષસ આપવાનું. નાના બાળોની મરજી નેધી આપણે જોઈએ તો આપણને અણતો કે શિતળા રાક્ષસથી બાળ મરજી પ્રમાણ રૂટથી એવું થયું છે. ઉલ્કેશનો રોગથી મુક્ત નથી કરતાં પણ રોગને દળવે બનાવી તેની સામે રાક્ષસ અને રક્ષણ આપે છે.

દીપરેશી, કુર્પીય રોગ, ટીરેનીયસ, રોગપ્રતી, દાહરોગ, ટોમેરા અને કામ સામે બાળના સમયમાં બાળોને ઉલ્કેશનથી રક્ષણ આપવામાં આવે છે. રોગથી સામે વધુ કામ ઉલ્કેશન સોધાયું છે અને તે, હરજીવાન રોગ માળોને આપવાનું નકી કરાયું છે. આ દવા અમેરીકાના રોગ પ્રત્યે અદો સુધ્ય આફ્રિકામાં ગેરીકસ રીકેન્ડે બનાવી છે તેને મારે અને ધણે મર્યાદામાં લીએ.

કુર્પીય રોગનો ભય ઉપરમ વખતે નથી વધુ તેનું પરીણામ ને પાછળથી આવે છે તેમાં રહેલું છે. એને પરીણામે છાતી નળી પડે છે અને મનજ માં પાંચ વાવ છે. એ ઉલ્કેશન આપવામાં આવે તો તેનો ભય પરી જાય છે.

દીપરેશીમાં વધુ જો ઉલ્કેશન આપવામાં આવે તો તેનો ભય પરી જાય અને કુર્પીય થઈ નરમ બને.

રોગીબોના ઉલ્કેશનના પરીણામની હજી જાણ નથી થઈ. જે જે વધુ રોગો માં તેમાં પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે તેમાં એક રોગીને ઉલ્કેશન આપ્યું છે અને કુર્પીયમાં વધુ થોડાને આપવામાં આવ્યા છે અને બીજાને નથી આપ્યા. આનું પરીણામ એ અણતું છે કે કુર્પીય થવા છતાં ઉલ્કેશન લેનારોને તે થણો નરમ હતો અને હાથ પગ સાર કસાઈ નહોતા મળા.

બાળકના જન્મ વખતે જ એના થોડીયાં એવું જન્મ રહેલું હોય છે કે નેનાથી એ થોડકા રોગો સામે ઝગડી શકે છે. આ જન્મ થોડકા સુદત થઈ શરીરમાં દઈ છે અને પછી નર થાય છે આથી તે પહેલાં બાળકને શિતળા દાહવા જોઈએ.

બાળકને કુર્પી ઉલ્કેશન પહેલું આપવું તે બાળકની ચોતાની તંદુરસ્તી

અને કુર્પીના છતીકાસ, તથા આણ બાળના વાતાવરણ પર અવરખે છે. એ તે કામ વાળ કુર્પીમાં અવરખે છે. તે તેને રોગપ્રતીક પહેલાં કુર્પી ઉલ્કેશન આપી તેને રક્ષણ આપવું જોઈએ.

રોગેક કે જે મળા મર્જાકાળમાં થોડે જ અધિક રોગીના ઉલ્કેશન તે છે જેથી બાળકને જન્મના રક્ષણ મળે

બાળકને શિતળા દાહવા હોય તો વધુ ચાર માસની ઉંમરે આપવા સારા. કામ પ્રેમ આપવાથી એ ભય રહે કે તેના થોડીયાં જન્મ રાખ્ય

“નારી કુદરત”

જો મારા કાવતરો દેખ, નથી સમજ્યા એક નરી કદરવુ થર હોમા તમાર રમરજી બને, કમી કમી આપ સદગુણ તમારા પ્રવણ ને વિદા વરસ થયા, સંદા કાળ રહે છે. સાથ સુખ દુઃખમાં જોમ દે, તમે ન ગણકાવું એક દિન તેમે સમજાવે કહો છે તમે ચાહતી નથી હું અને એક દિન આરજો તમારે આપ કદાચો આ નારી કદરવુ આ કવલુઆ-સાથી “એક એન” એ નામે અમને થયું છે. “નારી કદરવુ”ની પ્રથમ ખતીને આ એક કવલુ આપીસ છે. પ્રથમ ચોતાની એવરજી નેવ અને ચેને.—તંત્રી

સહ જાણ અને ખીજુ એ વધુ કારણ રહે છે, કોટર માટે તેના કુમળા મન પર ભવની અસર કામ રહો જન્મ. બાળક વધુ માસકુ માય તે પહેલાં તેને દીપરેશી, કુર્પીય રોગ અને ટેન-સના ઉલ્કેશન આપી દેવા જોઈએ. આ મારે એક જ ઉલ્કેશન એવું આવે છે જે થણે મારે હોય છે. આ વધુ વખત થોડું થોડું કરી આપાય છે. દીપરેશીને પાચ થઈ મારે તે રક્ષણ આપે છે અને કુર્પીય રોગ, જન્મકામ રર થઈ અપાવવું જોઈએ.

કામના કુર્પી વાળા બાળકને આ ઉપલા ઉલ્કેશન પહેલાં કામ સામેના રક્ષણ ઉલ્કેશન આપવું જોઈએ.

આ જન્મ જન્મ દેખ છે તેથી એ રી આપવાની અવરખતા નથી રહેતી

શિતળાપણ જન્મ હોય છે, તે વધુ ઉપલા વધુ ઉલ્કેશનને આપવા પછી આપી સકાય છે. રોગેક દાહ દાહ અને મરજો રોગના ઉલ્કેશનો તો તે રોગ માળો સડે હોય તમારે જ આપવાની અવરખતા ઉભી થાય છે. અમવા પહેલે જન્મકુ હોય તો સારા ચોટી મારે આપવું પડે છે.

આજના સમયમાં આ બધા આરોગ્ય મરેના આરોગ્ય અંગેનું પ્રાયેક આરોગ્ય રક્ષણ માં કામ કરના કોટરો ને તેની અણ કોવાથી તે તેનો ઉપ

ગોમ કરે છે. અને બાળકને રક્ષણ આપે છે.

સાપ્તેહીનક પમવા બારીએ તો બાળ મરજીને ભય દળે અને તેમને બળવાન બહાદુર નામરીક બનાવી સકાય.

જીકકીપીય, કદરવુ રોગ રીટ-સ, કાપરેન્સીય, રેવ-પુ કલીવર-સ અને ઇનરોર-સ માટે થણો.

આર. વીકુલ

૧૨ બાર્કીથી આરોગ, ૪૮ માર્કીટ રીટ, હોરનર કામગીર અને માર્કીટ રીટ, બેકાનીસપર્મ, રોન ૩૩-૧૬૫૪.

અમેરીકા-વિશ્વમેમનું પ્રતીક બને

થોડા વખત પહેલાં અમેરીકાથી એક પત્રકાર બહેન મીસ જન બેરેટ ભારતની યાત્રાએ ગયા હતા, જેનાં છત્રના એક નાના મામમાં વિનોબાજીનો પદાવ હતો. ત્યાં આ બહેન બાળના દર્શન મારે આવ્યા. માળાની સાથે એક દીવસ થાના કરી અને પ્રુખ પ્રસન્નતા બનુબવી સન્નેગવસાત તેઓ વધુ સમય ન રોકાઈ કામાં એટલે એક દિવસ સાથે રહીને કતોળ માન્યો. વિશ્વ મતા પહેલાં એમણે એક પ્રુખ ન મંદર નો પ્રથ બાળને પ્રુખો હતો.

મીસ બેરેટ : ગેટલાક દિવસેથી ભારતના સમાગર પહેલાં ભારત ના સંબંધમાં અમેરીકન પરેશી નીતીની દીકા કરવામાં આવે છે. અમે સોના વામક રીતે સગી સહાયતાથી ભારતને સહાયતા કરવ. માગીએ છીએ પરંતુ અમને એવું લાગે છે કે અમે નેટલી સહાયતા કરવા માગી એ છીએ. તે નથી કરી સકતા અને ગેરસમજીથી વધતી જ જાય છે. તો ભારતને અમારે કેવી રીતે સહાયતા કરવી? અને અમેરીકા કંઈ રીતે ભારતનું કાનું અને અધિક પ્રીમી રાષ્ટ્ર બની શકે?

વિનોબા : હું ખાનું છું કે ભારતને મારે અમેરિકાની સુચોતમ સહાયતા એ જ હશે કે તે પોતાનો પ્રેમ કેવળ ભારતના કનિજ નહીં પરંતુ વિશ્વના જમાં રાષ્ટ્રો પ્રત્યે બતાવે જેમાં રસિયા, ચીન પણ સામેલ થોના જોઈએ. રહીયા તરફથી અમેરીકાને કંઈક ભાવ અનુભવી રહ્યા છે. પ્રેમનો વિસ્તાર એટલો વધારો કે તેમાં કેવળ અમારો દેશ જ નહીં વિશ્વ ના બધા દેશો સામેલ થયા હોય.

આપણે આપણા પડોશીને એટલા ચાહવા જોઈએ કે નેટલા આપણે આપણા મતને ચાહીએ છીએ. પ્રેમ સર્વવ્યાપી બનાવવો જોઈએ. ભાઈ આટલો પ્રેમ હોય છે ત્યાં—તંત્રી કીવળ થાય છે. અમેરીકાને માટે સુચોતમ મામ એ છે કે તે ને કંઈ છે તે પ્રથાણે થોડકાથી રીતે આજળ વધે અને પછી તો અમેરીકા ને કંઈ થોડકા કરે તેમાં સંદેહ કરી જ નહીં શકાય. સૌથી અગત્યની માટી તો એ છે કે પહેલાં બધા સરેકને હુ કરવ-જોઈએ. આપણી દેકત ભારતને મારે જ લાગુ પડે છે એમ નથી. બધા દેશોને મારે આપ થવું જોઈએ.

બ.જે રહીવાથી અમેરીકા રહે છે. અમેરીકાથી રહીયા રહે છે જેમ પાકીરતામ અને ભારત એકબીજાથી રહે છે. આને સંદેહ અરે માનવીનાં હૃદયને જાકી રાખ્યું છે. અને પરિણામે સન્ન-સન્નની દોહ આવી રહી છે.

અને તો થાગે છે કે તે જ રાષ્ટ્ર સહાયતા પ્રાપ્ત કરશે ને કરને કુર કરશે આમ મતા તે પોતાને તો જમાવશે જ પણ આપ્યા સંસારને બચવી શકશે.

અમેરીકા એ એક મેકું પ્રમુખ પ્રિયતી રાષ્ટ્ર છે. તેને મર્મ રિમાસ છે. જન્મ એની ધાસેથી ને આપેશા રાખે છે તે મારે ન વિશ્વાસ અપાવે. તેનાથી પ્રકાશ દેશો, પરંતુ હું એ નથી જાણતો કે આ દિશમાં થોણ પહેલું પપલું બરેક અને બધાપેલા જમને કુર કરશે? કેમકે એને મારે સહાયપણ કુરદિપણ જાગી છે અને પ્રેમ તો જાગી છે જ.

નાગરિક ધર્મ

પ્રગીલા જ. સરેયા, એમ. એ. (જી.જી. યુગાનંદ)

આ લેખ મહાત્મા મંડળના રીધ રમિત બંધે મરિ મંડળના આર્થિક અને માન આપી મોકલવામા આવેલા કલે પછી મોટા મળતાં તેમ જાણી નથી સરખા તેથી લેખીકાના આમાર સાથે અને મુદ્રે આપીએ છીએ.—તંત્રી.

એમ કહેવાય છે કે દિલ્હીનામાં મહાત્મા મંડળના રીધ રમિત બંધે મરિ મંડળના આર્થિક અને માન આપી મોકલવામા આવેલા કલે પછી મોટા મળતાં તેમ જાણી નથી સરખા તેથી લેખીકાના આમાર સાથે અને મુદ્રે આપીએ છીએ.—તંત્રી.

પ્રત્યેની ફરજ. આની કારણાત પછી નાના ફરજાતી થાય છે અને તે છેવટે એક મોટા ફરજાતી થાય છે. અંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે "Charity brings at home," એટલે કે મરો દની કારણાત ઘરમાંથી થાય છે. તેવી જ રીતે નાગરિક ધર્મની કારણાત ઘરથી થાય છે અને તે દેશ સુધી પહોંચે છે. દરેક કુટુંબના સભ્યે પોતાના કુટુંબ પ્રત્યેની ફરજ પૂરેપૂરી ભાવવધી જોડે. ત્યાર પછી તેણે જાણી, અન્ય સંસ્થાઓ (સામાજિક, ધાર્મિક વિ.), નામ, સમાજ, પોતાના મામ અધવા ઘરે પ્રત્યે અને છેવટે પોતાના દેશ પ્રત્યેની ફરજ સારી રીતે બાળવધી જોડે. આ સિલસુલી કારણાત પછી ઘરથીજ થાય છે. બાળક જન્મે સરથીજ તેનામાં આ ભાવના સંસ્કાર દેવા જોઈએ. તે એ પોતાના કુટુંબ પ્રત્યેની ફરજ સારી રીતે સમજશે તો આગળ જતા તે તેની સાજાના સભ્યો પ્રત્યેની ભાવવધી સમજશે. આમ ધીમે ધીમે ભવિષ્યમાં તે એક જમણા નાગરિક બનશે અને પોતાના દેશ પ્રત્યેની ફરજ સમજાવધી બાળવધી સારી.

મનુષ્ય એક સામાજિક પ્રાણી છે. અને બીજા પ્રાણી કરતાં એનામાં ફેર આવેલો છે કે એનામાં કશું વિચાર સક્ષિત આપી છે, એના એણે પુરુષો ઉપયોગ કરવા થકે છે. એ સામાજિક પ્રાણી છે તેથી એને પછી દરેક મળ્યા છે, પરંતુ દરેક સાથે ફરજ પછી થાય છે તે એણે બાળ્યું નહિ જોડે. તે એક નાગરિક છે તેના અર્થ એ થાય છે કે એને દરેક છે તેમ ફરજ પછી છે. નાગરિક એટલે આપણે નમરવો રહેવાથી એ અર્થ કરી થકાએ છીએ. એની પ્રથમ ફરજ એ છે કે પોતે નાગરિકતાની ભાવના સારી રીતે પોતાનામાં જોડે. આ ફરજે રક્ષિત ની ફરજને પછી ખડે મળતી આવે છે. રક્ષિતની ફરજ એ છે કે તેણે ફરજે સાથે કર્તવ્ય કરવું જોડે. આમ નાગરિક ધર્મ અને રક્ષિતની ફરજ એ બનેમા, પોતાના પોતાની પ્રત્યે તથા આગળના પ્રત્યે એમ સમજાવે, તે ઉપરાંત, સમાજના કિત મરિ કંઈક કરવું એ ફરજે સમાજેની છે. જ્યારે આપણે બીજાનું કંઈક કામ કરી થકાએ છીએ ત્યારે આપણને મનમાં ફેરવો આવે થાય છે! નાગરિક ધર્મ માટે દરેક પોતાની ફરજ સમજાવે મનથી કર્તવ્ય કરવાનું છે. એમાં બહારથી દબાવ કરી હોય નહિ થકે એમ હું માનું છું. ભવિષ્યના દેશ માં તો નાગરિક ધર્મનું ઉત્તરવન કરનારને કાપડેસર સિદ્ધ કરવામાં આવે છે, પરંતુ તે એનું અગ્રણ્ય આપણે નહિ કરવું હોય તો એકજ રસ્તા છે કે એને મારેની ઉગવધી ફરજને બાળ પછીજ જ મળવી જોઈએ. નાગરિક ધર્મ એટલે દેશના એક રહેવાથી તરીકે આપણી દેશ-સમાજ

તો સુધારવું જોઈએ. આમ કહેવું ને પછી એ આપણે આપણો નામ રીક ધર્મ બાળવધું તો સાથે જ સારી એવી કાતિ કરી મળાશે. તેને સીધે આપણો સમાજ તથા દેશ પછી ઉપર આવશે અને વિજય બીજા રાજ્યો આગળ સારી જાય પાડી થકાનું નાની નાની બાળવધામાં તે આપણે એક બીજાના કામાલામને વિચાર કરતાં થકાનું તે તેની અસર આપણી ચારિત્ર ઉપર પછી પડ્યા વિના નહિ રહે. આપણે જો સામા સાલુસ પ્રત્યે માપણુ વર્તન રાખતાં થીખીયું તો આપણે બધી જાણ્યું કે આપણી પ્રત્યે કાલ નિષ્કુર બન્યું કરવું. આપણે જો આપણું વર્તન યુદ્ધ રાખીયું તો આપણને બીજા માણસોના કામમાં ખામી જોવાની રેવ નહિ રહે. તેવી જ રીતે જો આપણે પ્રકુલિત મરેદો રાખીયું અને બીજા સોદાને આનંદિત બનાવવાને પ્રયત્ન કરીયું તો આપણે આપણા કુ.બો પડી અર માટે બધી જાણ્યું. આપણે જો આપણું વર્તન સામા મામ ઉપર રાખીયું તો આપણે આપણી પોતાની જાણીયું જોવાનું વિસરી જાણ્યું. આમ નાના કાર્યોથી માંડીને મોટા કાર્યો સુધી જો આપણે બીજાને વિચાર કરતાં થીખીયું તો આપણે આપણો નાગરિક ધર્મ પૂરી રીતે બાળવધા થીખી થકાનું.

કંઈકોના કાચું બેવ થું છે! એવું કે આપણે બીજાનું જાણ કરીએ. આમાં એક બીજા માટે સહાનુભૂતિ ધરાવવી એ મુખ્ય વસ્તુ છે. દરેક માનવી આ ભવતમાંથી વહેનો મોડો વિદાય મળાવો છે તો તે તેની કંઈક કામાતીને સારામાં સારો ઉપયોગ માનવતાની સેવા દારા કરી થકે તેમ છે. આમ નાગરિક ધર્મ અંકુશિત કિંચિત તથા વિશાળ કિંચિત જોડે થકાનું છે; અને તેના અમલ એ અંકુશી રીતે થાય તો ભવતના મોટા બામનાં પ્રયો જોડા થકા જાય તેમ છે, તથા સુદેક, સારિત પછી રમવાય જાય તેમ છે, આગળ બાળ્યું તેમ આ ફરજની સમજણ બાળક જન્મે ત્યારથી જ આપવાની જરૂર છે. અને તે માટે ઉછરતી પ્રજાને માટે તે છત્રત, પ્રવક્ષ કામોમાં બની રહે અને તેમને તેમણી કાચું માર્ગદર્શન મળી રહે. આથી તેઓ બ્યક્તિમત રીતે તથા સંમતિ રીતે એમ બંને રીતે કામ કરતા થીખીએ એમાં થકા નથી.

જોડેથી કેશ મોટો
યુગરાતી કુ યુગરાતી કીકવરી.
કીમત પા. ૧-૨-૧.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phones: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Qty	per lb.	per lb.
1.	Oil	100	4/3
2.	Chana dal	100	7/1
3.	Chana flour	100	2/6
4.	Urad dal	100	2/4
5.	Moong dal	100	2/4
6.	Whole Moong	100	2/4
7.	Whole Urad	100	2/4
8.	Special Peas	100	2/4
9.	Ordinary Peas	100	2/4
10.	Egyptian Rice	100	2/4
11.	Whole Bk. Masoor	100	2/4
12.	Whole Bk. Red	100	2/4
13.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
14.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
15.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
16.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
17.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
18.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
19.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4
20.	Whole Bk. (Amli)	100	2/4

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

જામણી ચાલુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોખાન

કુમારની વાણીને મર્મ માધવી ખામી ટાકી નહિ, પરંતુ અનોમંચન જગાડતા અનો તો એના અંતરમાં જેદા થયા જ.

અંતરણ્ય સોળસુ

(વર્તાકથી ચાલુ)

કુમાર અને માધવી એકબી વિદાય થઈ શકે છે આશ્વર્સ જાહેર નીચળાં ત્યારે કેવલચાના અનર્માં ધુપ : 'તેથી ચળની એટી લાગે છે!' પણ એ સંબો, હોંઠ ઉપર આળા નહિ.

કુમાર મહાર નીચળતાં એલો : 'ક્યાં જઈશું? શું કરીશું?'

માધવીએ કહ્યું : 'જાન્ય નટાનીને આમળ જલજે...તમારી શી કાંઠા છે?'

કુમાર સરોવર તરફ જોઈને કહ્યું : 'હોડીમાં લહાર મારીએ, આને આપણે બોલીએ કરીએ.'

'અને ક્યાં ફાંસે છે?'

'હું મેરી રહેને.' કુમારે જિલ્લાદથી જવાબ આપ્યો, પણ માધવીના મુખ ઉપર કષ્ટાક્ષ પ્રગટ્યો નહિ, એ મુગ્ધ રહી. કુમારે કહ્યું :

'તો જાન્ય તરફ જઈએ.'

માધવી એમ કહીને ઢાળી અને એ જાણુ ચાલ્યાં. મોડીવાર જીન અને મહીરના જળવાઈ રહ્યા. મળ્ય નટાની તેઓ એકાંત 'આમ' ઉપર આળાં હારે કુમારે પૂછ્યું :

'કંઈ વિચારમાં પડી છે?'

'ના, ના.' માધવીએ તરત જ કહ્યું.

'અને એમ કાંઈ છે કે ઠીક વાર છ તદન મોવાઈ જાય છે, જાણે કેક અહીં જ દોષ ને મન બીજો ક્યાંક જીડી મળું હોય?'

'અરે, વાકે! તમે પણ કાંઈ લખ્યો કે શું?' માધવી સ્વલકમાં બોલી.

'કાંઈ તમે મને કહો?' કુમારે લામણીથી પૂછ્યું. માધવી જવાબ આપે તે પહેલાં જ એણે ઉમેર્યું : 'મોલેજમાં મેં એવા પ્રયત્ન કર્યો.'

'શાલુ' કહો છો? તો પછી વેપારમાં કેમ પડી ગયા?'

'કાંઈને અને વેપારને મેર છે?'

'છે કે નહિ તે તો કહ્યું જાણે, પણ હોયું જોઈએ.'

'શા મારે?'

'કાંઈમાં નિર્મળ કલ્પનાવિકાર અને વેપારમાં પાઈએ પાછને પહેલ ની મજલતરી!'

'શાલુ' છે, અને પણ એમ મળું કે એ કવિ મજલ તો હું કવામાં જીડી

જલજ, ખરતી નિચારી સુધી પડી જશે.' કુમારે મોલો ને આવા સુદર ને અર્થ મહીર જીવ્યારો. મારે પ્રથમ લખ્યો દોષ એમ એણે માધવી સામે જોઈ, પણ માધવી એ કવિ કમલેટું રમરણ હારે જામી મળું હતું.

કુમારનું મન પાછું પાછું, એ ચોડી વાર મૂકે રહી છતાં માધવીનું તે તરફ લક્ષ મળું નહિ એટલે એણે કહ્યું : 'માધવી, કલ્પનાવિકાર કરવા માટે તને પ્રુજળ પ્રમાણમાં એકાંત મળે છે. બીજું ઠીક સાથે લેવ હારે પણ અન્યે આ રીતે વિદરવા રેવું તે મોઝ છે?'

માધવી ચમકી મઝ. 'કુમારને એના અંતરભાવની ખબર પડી મઝ કે શું?' એને જાણ રેદા મળે ને એ બોલી 'તમે કહ્યું તે મેં સાંભળ્યું છે, એ વિશે જ હું વિચારતી હતી.'

'શું વિચાર્યું?'

'એ જ કે આ ખરતી ઉપરથી નજર જીડી લઈ ઠીક આકાશમાં જીડે તો ખરતી સુધી પડે ખરી?...એમ નથી કાનઈ કે એ રીતે તો ખરતી ઉપરથી મોડીક જીડી જોઈ શકાય?'

'શાલુ?' કુમારે દરોહવાર કાઢ્યા. એને મળું કે માધવીએ એના જામ જીવ્યારો સંભળ્યા હતા એટલું જ નહિ, પણ તે ઉપર અંતન પણ કહ્યું હતું.

માધવી બોલી, 'આકાશ અને ખરતી જાનેના છેડા સાધી સો એવો ઠીક કવિ કવો કે નહિ?'

'જરૂર કવો, દેવોજ જોઈએ.' કુમારે મોલો.

જાને ઠીક ઠીક કુર નીચળી મળું હતા. મૂર્વ 'કવે પશિય જાણુએ નમવા કાંઈ કવો. કવામાં દંડીની અમર મળતી હતી. માધવીએ મોડીવાર ના બીન પછી કહ્યું :

'કવે પાછાં કરીએ.'

'જાણું છે? સુવર્ણને તો કહ્યું મળી વાર છે.'

'અમલ ઉપર પહેલમાં આમાં મળા આપી.'

'તો જાણું, પણ મને એમ મળે છે કે ચોડી વાર ઠીક સુદર જામ્યાં

મેરીએ.'

'કંઈ વાદ કરવી છે?'

'હા, મેં કહ્યું હતું ને!'

'જાણું ઉપર જ કરીએ તો?'

'તો કંઈ બધું નથી. પણ એકલા વધુ ફાવશે.'

'જામમાં મેરીએ.' માધવી મોલી.

કુમાર પાસે કવે ઠીક જવાબ ન મેલો એટલે તે કલ્પ મળે ને મને પાછાં કવો.

તેઓ અમલ પાસે આળાં હારે ખરેખર આમાં મળું મળું અને જાહેરના વરંડામાં એકની રાક જોતાં લેવ એમ મળું મેલું હતું. કુમારને મળું કે આપરે આમાં મળું મળું મળું નથી એટલે એણે માધવી સામે નજર કરી. માધવી મોલી : 'સવારે મળીશું.'

કુમાર પણ એ જ કહેવા માગતો હતો એટલે મને કસતાં કસતાં તે મે મળ્યાં અને જીકાક કલાક જ મેરીને પ્રુજા-નેનતામની - મળે કરી રાતના મે જાન પછી સોજે પેતાના જોરમાં રથાન લીધું અને સમય મળાં જાણુ જામ લામ્યાં. કુમાર નું મન એ વખતે 'મારે હતું, માધવી સાથે ને વાતો કરવાનું એણે વિચાર્યું' હતું તે અનર્માં જીવ્યારી હતી અને અસાધિ પણ જીવ્યારી હતી.

માધવીને કાંઈક કમલેટું ઉપરને પત પૂરો કરવાનો હતો, પરંતુ એકાંત મળતાં એનું મન પણ કુમાર સાથે મળેલી વાતોમાં મળ્યા લેવા લાગ્યું. કુમારનાં વલ્લભના ને વાતોમાં એને કષ્ટ જાણુઆરિતા જાણુતી હતી. કુમાર એની સાથે એકાંત લેખતો લેવ ને એના પ્રાને વધુ જાન જોમ્યા એમ વળેલો દોષ એનું પ્રાધવીને લાગ્યું. ઠીક જાણુ પરત્વે એ નિર્જય કરી સમી નહિ, ને નિર્દાષાન મળાં કુધીમાં એનું મન ઠીક પ્રમાણમાં મારે મળ મળ.

બીજા સવારે એ જહેલી જામી જીડી. પત પૂરો કરવાનો વિચાર તરત જ જામ્યો પણ કુમાર એની સાથે એકાંતમાં કંઈક અમલની વાદ કરવા જાણું છે તેનું રમરણ મળ આળ્યું. કુમારે એના અનોવિકાર જાણું ને જીવ્યારો કાંઈક હતા તે પણ એને અર્ધપૂર્ણ જાણું. જીકાક લેવ એમ પણ મળું કે કુમાર કમલેટું વિશે કંઈક જાણુતો લેવ જાણુ તો તે જાણુમાં પૂછવાનો લેવ? આથી વિચારમય વિચિત્રમાં માધવી પ્રાતઃક્રમેમાં પ્રગટ મળ અને રનાતરથી પુરવાથી પછી કાલ જીડીને જામમાં જીકાક મારવા લાગી.

અર્ધેક કલાક વીચા પછી એ જાણુ તાકો આળ્યો એટલે એ જાણુએ તે બોલી, આ દરમિયાન કુમારે જાણુંને લેની તપાસ કરી લીધી હતી અને જાણુથી તે તપાસ મળા કાંઈક હતું. માધવી જાણુમાં

જાણુ લેની મળ કે કુમાર જાણુમાં જાણુ રહે. માધવી સમજી મળ કે જાણુ વાત કરવા જાણું છે એટલે તે મળે મળ. કુમારે પૂછ્યું : 'જીકાક જાણું જીડી છે?'

'જાણું નથી.' કસીને માધવીએ કહ્યું.

'જાણું કરીશું?'

'કરીએ.'

જાણું તાકો પુરવાનો જાણું - કસી જાણું મળિએ જાણું જાણુમાં જાણું, એ જાણું મળિએ કુધી બીન રજું એટલે માધવીએ પૂછ્યું : 'તમે શી વાત કરવાના હતા?'

'કહે છું.' એટલું બોલી કુમારે રમરણ મળા ને મળમાં વાત જોણવા પ્રયત્ન કર્યો. પછી એણે : 'મારે જીકાક જાણું પૂછ્યું છે. હું જાણું આપીશ?'

'અમલ?' માધવીએ રમરણથી જ સાથે પ્રથમ કવો ને ઉમેર્યું : 'અમલ એનું તો મારે કહ્યું છે જ નહિ.'

'તો વિચારવા માટે પૂછું છું એમ કમલજી.' કુમારે કહ્યું.

માધવી મોલી : પૂરો, ને કસી તે કસી.

'અમલ પછી શું કરવું તેનો વિચાર તને ઠીક વાર આવે છે?'

'જાણું વિચાર કરવા એનું શું રો?'

'હું એમ પૂછું છું કે જાણું જાણું વિશે હું ઠીક વાર વિચારે છે? જાણું માં જીકાક જાણું, મહારજાણું, રજાનાં ખરં કે નહિ?'

'એનું કંઈ હું વિચારતી જ નથી.'

કસીને માધવીએ કહ્યું.

'એ તો મોઝ જાણું. રરેક માનવીએ જાણુંનો મહીરતાથી વિચાર કરવો જોઈએ.'

'તમે રરો છો? માધવીએ એ જ કલ્પનાથી પૂછ્યું.

'હું? કુમાર જરૂર જામી મળે. 'મારે જાણું તે જાણું મળું મળાવ.' એણે ઉમેર્યું.

'મળું પણ મારે જાણું. સમજવા જાણું માધવીએ મેરીકારી લાગી.

'હું વાતને જાણું છે.' કુમારે મહીરતાથી બોલ્યો.

'અને તમે રીધી રીતે પૂછતા નથી.' માધવીએ ઉત્તર આપ્યો.

કુમાર કસીને જાણું પૂછ્યો ને તરત કંઈ બોલી કસી નહિ, માધવી એ કહ્યું :

'કવે જાણું, જા-જાણું રાક જોતાં કવો.'

'એનો જાણું એ કે હું જાણું કવો માણું છું તે તારે મહીરતાથી સાંભળ્યું નથી.' કુમારેના રમરમાં કસીને લેવ આપી મળે.

માધવીએ કહ્યું : 'હું તો સાંભળવા તપવાર છું; પણ તમે રમર કંઈ કસી કસી જ નથી.'

સામાર સ્વીકાર

ગતાક્રમે કુલ સરવાળો	૨૪૮	૧૧	૧
પરામણી રામભાઈ (બેચ.મ)	૧	૧	૦
રજીસ્ટ્રાર એન્ડ સન્ડ (પોર્ટ એલીમિએશ)	૧	૧	૦
મીસ્ટ્રી કેસ રેડેર (એલ. ડી.)	૧	૧	૦
મી. ગંગારામ (ડરબન)	૨	૨	૦
એમ. એમ. એલ. એન્ડ સન્ડ (પરિશીત)	૨	૨	૦
એ. બી.બા	૧	૦	૦
વેન્ડર પ્રીતમ પાંડે રોડ (પ્રાંસવાલ)	૨	૨	૦
એલ. ડી. મીસ્ટ્રી (રેન્ડ હો-ટીન)	૧	૧	૦
ને. ડાલ	૧	૧	૦
કેસલ જુલા (પોર્ટીટરર)	૧	૧૪	૦
જીવજીભાઈ હીરા (પરદર્શન)	૧	૧	૦
પાનીસેન જીવન	૧	૧	૦
લખુભાઈ કેસલ (રજીસ્ટ્રાર)	૧	૧	૦
ને. પરસોત્તમ (એ.બી.મ)	૧	૦	૦
ર.પા મીસ્ટ્રી (કેપ)	૧	૧	૧
એમ. બી.બા (મીડીલબર્ગ)	૧	૧	૦
પી. કે. ટેલરસ (લોકસભા)	૧	૧	૦
કુલ સરવાળો	૨૬૮	૧૭	૭

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?

Phone 332551 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBERDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકમી તેમજ સુવરણ કાપડ, ગુલન બર્સી, ગુલ, ભાગ્યો માટેના બદ બદનેલ
માલ, ધર મધરાસ માટે તેમજ બનાવે પ્રકારોએ સમુચિત માટે રીબલ વગેરે
માટે ભગાદે લાં પ્રવચ તથાસ કરવા બહામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

લોકસ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા અને ૧૮ કીપનીય મીતાણ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
એકાગર પ્રવચન.

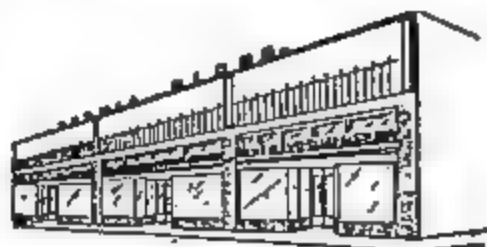
કલાવારસ રૂન (કીપનીયના સ્ત્રોત)	૧	૧
મીતા પ્રવચન	૨	૦
વિશ્વત્રયપ્રદર્શન (મીતાણના બીજા બધાપાનના સ્ત્રોત)	૪	૦
મધુકર (વિવેચના સંગ્રહ)	૪	૧
જીવન રહી (૫ ૫)	૩	૬

Obtainable :

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ દેશ

સેનાના ઘાતીના ખાસ અમારી જાતી રેખરેખ નીચે અમને અપાયેલ
કામ સંતોષ માને એક રીતે કરીએ છીએ.

જાહેસ, જીડી જુડી હીમાજનની બંધી અગ્રેહ, ઘાતીની પોન, વીડી
વાલસ એરીય નીચેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

બીજા કેટલાંક પુસ્તકો

કેરંની પુસ્ત (નવમ કથા)	૧	૦
તેલવિગે (કેસ જીવન વગીર)	૭	૧
સહીતો સરિશ	૪	૦
મય બુધિગા	૪	૦
મિધમુખ્ય	૭	૧
જીવનાથ	૭	૦
કલાપનો સેલ	૬	૦
વિવિધ લાપ	૪	૦
સુધ પામર (જીવન વગીર)	૫	૦
શાન સમી નાદીક	૧	૦
જીવન વગીરના ઠોળીય	૩	૩
સોફીસની સફર	૨	૧
અમલો વહેવારે (ક. કાલેકર)	૫	૦
જીવન માના	૨	૦
પ્રસાવાર (વિનોબા)	૧	૧
વિશ્વત્રય પ્રદર્શન	૪	૦
મીતા પ્રવચનો	૩	૦
મધુકર	૪	૦
જીવન રહી	૩	૬
માર્ગના તેર વિવર	૧	૦
લેવાપની સમના (નવરતિ પ્રવિષ)	૭	૧
સમના પ્રવેશ-બાલ્ય કથા (ગાંધીજી)	૭	૧
હીરો હાવરી	૭	૧
સમનાથ	૧	૦
બાપુ મારી ગા. (પ્રવચન)	૧	૧
મદદેવનાથની કાવરી (પ્રવચ માન.)	૨	૧૬
સુવરણ વિધાપીકો ગિરજી કેસ	૧	૧
મદદેવનાથનું ગુરુ વરિય	૨	૩
માનવી મટેશ (મસેલકર)	૧	૦
બાપુ ૫૫૦ બાવના (ગાંધીજી)	૧	૦

INDIAN OPINION, P. Bag Durban.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુલ્કશીપર, મુસાફરી, લીલાલાં અને જનરલ એજન્ડા
ઈન્ડિયાન મગર કુનીયાના ઠોઠ પથુ કાવળી કબાઈ ફિવાઈ અને જાપાન
માર્ગે પ્રસારી કરવા જેર કાઠાં આપારી આરંભે પ્રારંભ છે.
ઈન્ડિયા, આન, ચોરી, ફરકા, બાઈમાલ, પોલ્કા, વિગેરના લીલા અને
જનરલ આપારી છે.

ઈન્ડિયાન, પરચનક ટેક, ડિસાનના ચાપડા જાપાનના રેન્ડુ કબીવરન્સ
સર્વિસેર કે વેપારના લાયસેન્સ પાસપોર્ટ તેમજ ઈન્ડિયાનને લખી
આપારીમાં કઈ પથુ ફી લીલા વિના અને ગરુ સલાહ આપારી છે.

મેચનક ગુપ્તચાક કાઈ એસોસિએટન કોર્પોરેશનના અને પોર્ટલેન્ડ
ઈન્ડિયાનના ઈન્ડિયાન લીલાલાં પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

કોલેજીયલ, ડાઈનીંગરુમ, સુટ, વોઈટીંગ, ટેરેસીયલ એસ્ટ,
સાઈડ કોર્ટ, કોફીન ટેરેસ, પુલ્ક ટેક, ટેમલ, તલન કીશાન
આને જાલીની સરસો. માને પથારી કાલ લેવા સુકીયા તલિ.

—એકસ, ટેમલ અને કીચન ડરેસર—

કે જમારી રેન્ડેન નીચે લઈવાર પાવ છે. તેમે સ્ટોક લેવામાં લઈ
માર રહે છે. માને રોકડા આપેલા પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આનક મારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સ**હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!**

ન્યુ ધરા કાપેલી નીનન સારીઓ. ૧ વાર થી. ૪૬-૧
જરીની કીનારવાળી ક્યોરનેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦
પાટલી પાલન અને આપી માલ વાળી
રેશમી કાપેલી કાઠી થા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવડી કીનારની કાઠી કેપ ૪૫" વારની થી. ૭/૧૧ થી. ઉપર

સુતરાઈ સાડીઓ એકલી રંગના રંગો અને હોપો વાળી
પાવ વાર થી. ૨૫-૧ થી ઉપર
૭ વાર થી. ૩૬-૧ થી ઉપર

C.O.D. અને રપાલથી આવેલા કોર્ડરોને તુરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

જોઈએ તે સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(મી.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨૨

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ગ્રાહક શ્રીએ પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. ખાસકરી કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ હોમરવા વિનંતી છે

નો. રોડેરીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્વિસ રોડેરીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાથમ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મંગો.

સુરતી જામજુના અને રેસેપ્શીસ્ટ છીએ.

શી કપીટનની અંગત રેન્ડેન નીચે યુનીયનના અને રોડેરીયાના કાઈ
પથુ લાગમાં લગારે પ્રકારે આવી રસોઈ કરવાનો અને કન્ડાક્ટ કરીશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

શ્રી અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુખ્તપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરફ

આંખા અબાધ, લીલી અબાધ અને સુરજની મોસમ માલુ છે.
આલુ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૨૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને મેવડી પાન જનર કાવ પોસ્ટલ માર્ક. આરજીઠ થી.
૧૦-૬ હમન; લાંબી અને રહેર આરજીઠ થી. ૧૧-૧ હમન.

રોડેરીયા, ન્યાસાવેન્ડ અને બિલ્લવન રોડેરીયા કોર્પોરેશન ૧૫૨ પુરવ
આન આપી કાઈ પથુ વસ્તુ પાસેટ કાંઈ મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન કોબન મળી શકશે.

હાથ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાંહે મળી શકશે.

બોડીંગ અને લોલંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. જોરડાઓમાં નહીં અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવના ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તૈયાર હોય છે.

ગ્રોઈરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

My notion of democracy is that under it the weakest should have the same opportunities as the strongest.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

SOUTH AFRICAN WORLD LIBRARY

16 AUG 1956

If a single "Satyagrahi" holds out to the end, victory is absolutely certain

—Mahatma Gandhi.

No. 30 —Vol. LIV.

Friday, 10th August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE

YET ANOTHER VICTORY BY PEACEFUL RESISTANCE AMERICAN HOUSEWIVES WIN A BATTLE AGAINST NEW YORK CITY

New York, July 23.

THE militant mothers of a section of New York's Central Park Area, celebrated their victory yesterday after a long struggle against the attempt by the City to allot part of their childrens play ground for construction of a private parking plot for a restaurant

When the announcement was made, mothers came with their baby carriages, and stood in the path of the bulldozers to prevent construction. Some of them wept when they saw their favourite trees cut down and fences erected in the pre-dawn hours to keep them off the the construction site. But that did not stop them. They continued picketing and sent delegations to the Mayor.

The mothers of the neighbourhood, stating that the area was the only spot of

green that ensured their children some fresh air as an escape from the "gasoline filled streets," took the City to Court demanding an injunction against those who would deprive them of

this bit of park. Their determined stand won, and the City announced that instead of a parking lot, they would build a childrens play ground on the land.
—W.I.D.F.

'NEW YORK TIMES' URGES "SOBER AND RESPONSIBLE TALKS" ON SUEZ SITUATION

New York, July 31.

THE 'New York Times' says handling of the situation in the Suez Canal calls for "sober and responsible talk."

The 'Times' editorial says:

"...The question of the Suez, related as it is to the world's commerce and to the world's diplomatic structure, cannot be decided by vituperation. Yesterday even (Egypt's President) Nasser himself seemed to have realized this fact, for

he sent for U.S. Ambassador Henry Byroade, and had a 90 minute conversation with him

"There has been some foolish talk—more in France and Britain than here—about using force to keep the Canal open in case Nasser decided to close it.

"The Canal, even though technically "nationalized" was not closed yesterday. Ships were moving through it. President Nasser seems to have lifted his earlier ban on exports to the sterling

area. He is even willing, as a sensible man might be, to take sterling checks in payment for canal tolls.

"However, the future of transport through the Canal cannot be safely left dependent on the mood of the Egyptian President or his possible successors. The Canal runs through Egyptian territory, but is an amenity intended for all the converging sea commerce of the earth...

"This is no time for battleships and planes. It is time for sober and responsible talk.....

Overseas Artists To Perform To Non-Europeans

TRANSVAAL papers report that several of the artists engaged to perform during the Johannesburg Festival later this year have refused to stand by their contracts unless they are free to perform to non-European audiences on the same basis as they are performing to European audiences. Accordingly arrangements are now being made for a series of concerts during the Festival weeks which will be open to non white audiences. Some will be held in the great hall of the University, almost certainly at least one in the City Hall, and others in local halls

While it is good to know that the firm stand taken by these overseas friends has had such a happy outcome, it simply goes to show how absurd South Africa's practices must appear to the larger world.

A CHANCE

To See Ourselves As Others See Us

By DR. A. W. BLAXALL

SEE PAGE 340

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 11/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tones and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 3/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Denberg
Slippers. Huge range now at clearing
27/100.

Wool Squares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. The range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 14-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
13/11/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Head
Size 5 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £80-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAJAT."

INDIAN OPINION.

FRIDAY, 10TH AUGUST, 1956

Adams College

THE Governing Council of Adams College has announced that it has decided to hand back to the American Board of Foreign Missions the college which has been in existence for well over a century serving the African section of the nation. On the face of it this decision looks like a victory for apartheid. As such it is quite disturbing. On closer view, however, it is something far more serious than a tactical victory: it is a bad setback for the ideal of united nationhood.

This conclusion has to be seen against the background of the things that Adams has stood for for well over a century. The American board set out to establish a school where the intention was to develop the full man; where the personality of Man was evaluated not in terms of race but in terms of its potentialities. In other words the individual was regarded as an end in himself and the development of his latent powers to the greatest attainable point of perfection the finest act of service to God.

It was inevitable that where the intention was to develop the full man the creative forces in the African's personality would be released and men and women would be produced whose record of performance and achievements would shatter all the myths about race superiority or inferiority. It was inevitable also that when this happened, those who regarded the individual as a means to an end; who believed that the individual existed to subserve the interests of the group; who believed in educating whole communities for particular niches in society would see in Adams College a menacing challenge to everything they stood for.

When the men of apartheid got to power it was to be expected that they would work with untiring zeal to eliminate those institutions which produced men and women who were living proof of the truth that all men are created with an equal potential to achieve. Adams has fallen under the axe as an independent institution. It will now be a State college designed to produce teachers who will drill into the minds of African children the doctrine that virtue in the African lies in obeying the will of the Whiteman.

This development is tragic in two ways. Firstly, Adams, as an independent school, worked actively for the establishment of more bridges of accord between Black and White in this country. In other words it produced that type of individual who could have a broad view of the realities of the South African situation; the man or woman who saw brighter prospects for himself not in seeking to destroy or oppress his fellow-men but in sharing with them that freedom he wanted

for himself and his children. That type of human being will no longer be produced.

Secondly, once the door to building bridges of accord has been shut new outlets will emerge for the dynamic urges which motivate African thought and action. Those outlets will be based on African group-consciousness; on the rejection of the ideal of united nationhood; on the conviction that salvation for the man of colour lies in driving the Whiteman out of Africa; on the belief that Black and White cannot live side by side in peace in this country.

In short the pressure put on the Governing Council to make things impossible for it to function merely widens the gap between Black and White by eliminating those points where the races can learn the habit of working together for the good of their country. The African is being told to go his own way away from the Whiteman; so is the Whiteman told to turn his back on the African. But both belong to South Africa and one day they will meet again and when they do it will not be in peaceful circumstances. It might well be on the battlefield. And when that happens, the experiment of Union will collapse. This is the fundamental significance of the tragedy of Adams—that it is one more decisive step in the process of disrupting Union. The ideal of united nationhood is being rejected by the apartheid political adventurers. The African is being made to believe that Union is a synonym for insecurity and ruin for himself. Here, surely, is tragedy which gives point to the expression: 'Cry, the Beloved Country!'

Greek Women Appeal Against Inhuman Treatment In Cyprus

Berlin, Ju'y 23

THE W I F has issued a news brief calling for support to the world wide appeal of the Greek Women's Committee for Cyprus to all international and national organisations, especially to their women's sections. The appeal of the Greek women states in part:

'We think that it is our duty to protest before the peoples of the world against the crimes committed against the Greek people in Cyprus, who ask only for the right to immediate self-determination.

"As women and mothers, we strongly protest against the new bloodshed and the sacrificing of the lives of hundreds of young people fighting in the two opposed camps. They have the right to life, but they are being sacrificed for the safeguarding of the interests of British Colonialism.

"We also protest because the conflagration raging in this danger spot in the world constitutes a serious danger for world peace and a provocation in this period of relaxing international tension."

The appeal reveals the shocking condition of life of the Cypriot people: "Schools have been closed; churches are often searched and pillaged. Greek shops have also been closed for months. Twelve thousand fruit trees have been cut down or uprooted and buildings worth a fortune destroyed. The economic life of the country is completely ruined."

The appeal concludes with a plea: "We urge you to use all your influence to convince your governments that they should defend the just demand of this small island for immediate self-determination to all international bodies and organisations and support the people of Cyprus in their struggle for independence."

A CHANCE

To See Ourselves As Others See Us

MANY visitors to South Africa have returned to their own countries to write books calculated to tell their fellow citizens what thought of people they are in that far away land about which everyone seems so interested. Some of these books have also been most informative to those of us who are South Africans, especially if we happen to belong to the small group of people who are what is called 'open-minded', and 'anxious to learn'.

The latest book of this class comes from Holland, a country which has many links with South Africa.

As one has learned to expect from Dutch publishing firms, the book is beautifully printed and bound, a joy to handle as well as read. But naturally it is in Dutch and will therefore be closed to many people in the Union who would like very much to know what led the writer to arrive at such a forthright title. For the book is called:

SOUTH AFRICA'S APARTHEID POLICY—UNACCEPTABLE.

It so happens that the author spent some hours at Phoenix during his visit to South Africa, and has also been a reader of "Indian Opinion" ever since he met the founder of the paper at his home in India a few months before his tragic death. For these reasons he has graciously granted to "Indian Opinion" the first right for serial publication of an English translation of his book, and we are glad to announce that the extracts will start to appear at the beginning of September. The work of translation has been done by a Minister of the Dutch Reformed Church who prefers to remain anonymous, while the work of slight abridgement for serial publication will be carried out by me. The International Fellowship of Reconciliation made his visit possible.

A few words about the writer: The Reverend Jan J. Buitendijk is a Minister of the Dutch Reformed Church in Amsterdam, and the author of a number of books. When Rotterdam was bombed he was a Minister of one of the city churches and so had intimate contact with the horrors of war; soon after he accepted a call to

Amsterdam and was there when the German occupation took place. As he mentions in his present book he was particularly horrified by the treatment meted out to the Jews, and in fact took a leading part in resistance movements against some of the worst tyrannies of the occupation. As a result of his firm stand he was arrested and after a time in prison was transferred to a concentration camp where he spent eighteen months until the end of the war.

In the years since the war he has been actively engaged in peace work of various kinds, in connection with which he attended the well known conference in India in 1948 at which he met the late editor of this paper, Mahatma Gandhi. Jan Buitendijk is one of those men whose sincerity is transparent, with the result that during the three months

By

DR. A. W. BLAXALL

he travelled round the Union he made many friends who will be especially glad to have this opportunity of reading his considered conclusions. Unfortunately after his return to Holland he was laid aside for several months with a sickness which has worried him since the days he spent in prison, but it had the result of making his book even more the fruit of much prayer and thought. It is obvious that he greatly loves all men, not excepting those he most strongly criticises.

Concerning the book itself it is difficult to comment in a few words. However many books one may have read about South Africa, and their unique 'policy' called apartheid, this book is still readable: there is something different about it, both in matter and manner of presentation. World famous journalists have written biting books, laying bare our sores but pouring in no animating kindness; writers have been equally scathing, but have tried to mollify their hard conclusions; Jan Buitendijk handles us as a skilled surgeon the body of one who is greatly beloved—the surgeon's knife must be used, but infinite care must be taken that no wrong ligament is severed or nerve cut—moreover there

must always be the binding up again, the ointment of healing which gives promise of health and happiness. To take but a few examples:—

Having written of the century old tensions between the two main sections of the white population, he concludes:

"Everything can be said in favour of the view that the English who live in South Africa should regard South Africa as their fatherland. Let it not, however, be thought in South Africa that, if that were to happen and certain tensions between Afrikaners and English were thus abolished, the antithesis between whites and non-whites would simultaneously disappear."

Chapter 5 is entitled 'The fatal policy of Apartheid' and begins with an account of Buitendijk's own experience of practical application. The story may appear to many South Africans as trivial, in fact Buitendijk himself admits that when he discussed it with several people on both sides of the colour line he found that such things no longer give much cause for personal disturbance; but this is how it finally affected him:—

"A Hollander who cannot forget the German occupation, and remembers the notice JEWS FORBIDDEN has the feeling, from the time he sets foot in South Africa, that something is wrong here. Meanwhile no Afrikaner can deny that Apartheid is being discussed, and not only in the outside world. In South Africa itself it is being discussed. I could not lay hands on a newspaper—whether it was an English or Afrikaner newspaper—in which I did not read news or articles on the struggle over apartheid... I cannot escape the impression that apartheid threatens to become an ideology and an obsession for many in South Africa. That would certainly not have been the case if it had been obvious and self-evident matter, or if there had been unanimity along the whole line. That is not the case and one can be sure that the discussions will for the time being not stop."

As an example of Buitendijk's gift of seeing to the root of a matter we give one more quotation from the same chapter 5.

"In Europe one usually thinks of apartheid and discrimination as synonymous. Perhaps it will be clear at the end of the chapter that the intuitive evaluation of apartheid as discrimination is essentially correct. Yet we cannot be satisfied with this intuitive judgment especially as most sincere Afrikaners are the first to deny that apartheid means domination by the whites, and discrimination against the non-whites. They do not deny that there is an apartheid which means just that, but according to them that is just bad apartheid which they condemn to make way for the good apartheid which they propagate. We will have to differentiate as we seek an answer to the question what Afrikaners mean by apartheid."

As well as the introductory and concluding chapters there are ten sections in the book:—

Dangerous isolationism; The faith and church of the Afrikaners; Tension between Boer and Briton; The fatal policy of apartheid, increasing bitterness and growing resistance; Oases in the wilderness of apartheid.

This is a book one does not easily forget; as an Afrikaner-speaking gentleman said to me, "My word, but Dr. Buitendijk knows us. As I read his book I felt I was being stripped bare—but still by a friend." He then proceeded to ask how he could get a few more copies to send some to all his friends.

Debate On 'Freedom Charter'

The "Freedom Charter" is the subject of a debate at the next session of the International Parliamentary Debating Society, to be held at the S.O.E. Hall, Durban, on Wednesday the 15th August, at 7.45 p.m.

The motion has been tabled by Mr. A. K. M. Decraq who heads the Crossbench, and a lively debate is promised.

The public is cordially invited to attend.

AHMED I. BHOLA,
Publicity Officer.

People And Events

Strijdom, African Irredentism, Suez

Call For National Convention

(By Our Political Correspondent)

ACCORDING to Press reports the South African Bond has asked the Prime Minister to sponsor the calling of a national convention to be attended by spokesmen of representative organisations to work out a formula by which the race question might be taken out of politics. The Bond has explained that it would call such a gathering if the Prime Minister backed it.

On the face of it there is no valid reason why Strijdom should bother himself about such a conference. He just will not understand precisely why it is necessary to call it.

The Bond, of course, is an exclusively White organisation. This fact is both a handicap and an advantage. That a White group, no matter what its size, now seriously thinks of a new approach to the race problem is not something to brush aside off-hand if the intention is to seek a workable solution to the race problem. On the other hand the Bond seems peculiarly unrealistic when it thinks that the race problem can be taken out of the realm of politics.

Perhaps one is not wholly fair to the Bond. It is quite possible that they believe that the White people can agree on what to do with the man of colour. But such an agreement is possible on only one basis; if the White people would all suddenly decide to present a united racial front for the joint oppression of the man of colour. It is unthinkable that that sort of thing can happen in the twentieth century and if the Bond thinks the White people can be fooled into taking such a stupid course, it better devote its energies to other causes.

Firstly, it is not every White South African who wants to oppress his fellowmen. There are very many who would gladly lay down their lives by the side of the African in the defence of values of life which are the exact opposite of apartheid. Secondly, the man of colour would certainly be provoked into retaliating. Nobody can forestall what the consequences of such a collision would be over the years.

On the other hand there is one thing commendable in the Bond's

request: that it manifests the will to find out a workable solution. In these circumstances its invitation is handicapped by one thing: the fact that it leaves the key factors in any discussion of the race problem out. According to Press reports the African National Congress and Indian and Coloured organisations have not been invited. The Liberal Party together with the Churches have, on the other hand been invited, if Press reports tell the whole story. It is difficult to see how the Liberal Party or the Churches could attend such a conference without the non-White peoples being present.

These omissions make what otherwise is a good intention worthless.

Awakening Africa

It is of very great importance that those who seek solutions to the race problem should realise that changes going on in the world as well as on the continent are creating situations where the old concepts on the question of race must be seen in a new light or abandoned if the race problem will be solved.

Strijdom sometimes still talks of White basiskap. So do other Nationalists. But that is a concept which is fast losing its meaning. Basiskap was valid as long as the non-White did not challenge it seriously. To-day he does that. To bring the basiskap mentality to the solution of the race problem creates a situation where the non-White sees no valid reason why he should determine his own future independently of the Whitesman.

At the time of writing the Cairo conference is in session. Whatever its decisions, it has brought into being a new dynamic among these forces which play on the race situation. If the Whitesman goes the way of basiskap and apartheid, the African will turn his eyes to Cairo, to the other Africans now freeing themselves and even elsewhere.

Suez Crisis

Deepening gloom is about the best description of the Suez Canal situation as we go to Press. A slight error now might ignite what could very well be a world

conflagration. France, somewhat easily, is already rattling the sabre in company with Britain. Egypt has replied to this by what virtually amounts to mobilisation.

The noise of arms on either side tends to confuse some of the real issues at stake. On the one hand Egypt has an undeniable right to the mastery of the Suez Canal. It is in Egyptian territory. To have it controlled by foreign hands against the Egyptian wishes is not wholly indistinguishable from an infringement of Egyptian sovereignty. What is more, this authority in the Canal was established at a time and in circumstances when Egypt's wishes were not given the attention Egypt has now made them deserve.

On the other hand very many nations have a vital interest in the Canal. It is the most important

link connecting the East and the West and Egypt's geographical position places her, vis-a-vis the world, in the position of having certain obligations to those nations whose economies rest heavily on transit through the Canal.

This argument would seem to give weight to the principle of international control of the Canal. But the establishment of an international authority boycotted by Egypt would not be of much value. Egypt's own guarantee of keeping the Canal open do not amount to a very convincing attempt to solve a tangled problem.

Perhaps an international authority with an Egyptian chairman and in which Egypt would have a big say and in which Egypt's claims would receive due and sympathetic consideration might in the end be one way out.

"Non-European—Educational, Cultural And Religious Rights Threatened By Group Areas Act"—T.I.C.

"THE educational, cultural and religious rights of our people are seriously threatened by the implementation of the Group Areas Act. Once the Group Areas Act is proclaimed our mosques, temples and churches, our schools and cultural bodies will have to be held up. There will be very little future for them in the ghettos," reads an appeal issued by the Transvaal Indian Congress.

"Our professional men and women who are newly set out in practice are gravely handicapped by the operation of the Act. They cannot practise their professions where they want because the Group Areas Act restricts the right of occupation."

"The government makes no secret of the ultimate purpose of the Group Areas Act so far as the Indian community is concerned. When introducing the law in Parliament, Dr. Danga said openly that it aimed at making life so difficult for our people that it would force us to leave South Africa."

"Until now the government and the local Town and City

Councils have not succeeded in getting the Indian community to leave their homes and businesses and go to the locations and "Asiatic Bazaars" which are being prepared for them. Why? Only because the people stood together, united, and as one man opposed the implementation of the Group Areas Act.

"If we accept group areas of ghettos then we are doomed to a life of misery. If we are workers then we have no safeguards, that we will be given permission to seek work outside our group areas. If we are scholars the limited avenues upon to us once we finish schooling, will forever be closed. In fact the progress of all our people—workers, scholars, professional men and teachers—will be limited by our acceptance of group areas."

"Such a policy can never be accepted by the Indian people."

"We can never allow ourselves to be enslaved."

"The All-India Group Areas Conference will be held on Friday and Saturday 24th and 25th, August at the Gandhi Hall, 50 Fox Street, Johannesburg."

Editorials Of The Week

Repression In Goa

THE latest statement on Goa and other Portuguese pockets made by the Prime Minister in Lok Sabha a couple of days ago reveals that the Portuguese rulers there have further intensified the campaign of repression they have let loose on Goan citizens. Those who happen to incur even the least suspicion that they are nationalist-minded are not only arrested and clamped in jail but also tortured. This brutal treatment of under-tries and prisoners, shocking as it is, should not cause much surprise, for the Portuguese are making a desperate bid to hold on to their colonial empire in the face of daily growing opposition. They are panicked by the rising tide of anti-colonialism all over the world and appear to be making a last-ditch stand against Goan nationalism.

Portugal, it will have to be admitted, has fairly successfully camouflaged her purpose and design in Goa, particularly among her Western friends and allies. But colonialism has been so much exposed by this time that no country apart from Portugal dare openly side with it. Kicks which are being administered to this pernicious system all over the East make its days numbered even in the backwash of the Portuguese Empire.

—Tribune, July 31.

South Africa

SOUTH AFRICAN Premier Strydom is reported to have told a Press conference at Cape Town that as a result of his visit to Britain for the Commonwealth Conference, he was convinced that sympathy for his Government's racial policy would increase in the near future. Mr. Strydom is entitled to his own estimate of British opinion, but it is only fair to point out that a view which directly contradicts his outlook has also been put before the British people. Speaking at the Duke of Edinburgh's Study Conference at Oxford, Mr. H. F. Oppenheimer, leading South African industrialist and member of Parliament for Kimberley, plainly stated that "there is no real possibility of turning South Africa and Rhodesia into white countries or black countries, so dividing them effectively into white or black areas." Mr. Oppenheimer went on to say that essentially the multi-racial charac-

ter of South Africa (Boers, Britons, Indians and Bantu Africans are only four of the races) could not now be changed. The choice was not whether black or white should live together or not but whether living together, they should quarrel or co-operate."

It was plain that apartheid, if carried out to any significant extent, would destroy the economy of South Africa with disastrous results for all races in it. Now apartheid—or racial separation—is a policy beloved of Strydom and his Boer nationalists. They think they can separate Africans and Indians from those of European stock in racially segregated areas. But neither industry nor agriculture in South Africa can exist without coloured labour. What the Boers contemplate is not partition of the country but forcing of Africans into ghettos. They would live separately but they would work for low wages in field and factory with no hope of advancement or higher education. British or any other civilised opinion is not likely to be enthusiastic over this solution. This is not what the British mean by partnership between white and black in Africa. South African racists have already been tried before the bar of world opinion at the United Nations and found guilty of racial discrimination.

—Hindu, July 29

"Untouchables" Admitted To Temples

COLOMBO.—Untouchables, also known as Harijans, have been admitted into Hindu temples in Jaffna, in Northern Ceylon, for the first time in history in a bid to break the prevalent practice of discrimination based on caste.

On the first day thousands of "Harijan" devotees offered prayers at the three main temples of the city which were chosen for entry. The devotees were led by Mr. C. Coomaraswamy, former High Commissioner for Ceylon in India.

Representatives of the various political parties of the area also participated in the "poosam" (offerings) organised to mark the event.

Leaders of the "Temple entry movement," headed by Mr. Coomaraswamy, expressed the hope that the example of Jaffna would be followed in other areas of the island where Harijans were forbidden from entering temples. —Sapa Reuter.

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western Hemisphere"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, July 27

If anyone is still interested in a few words from the Western World—Please listen to the story of the old lady in Michigan who tied her cow away out in the centre of a large pasture. Reason? The cow had eaten 14 dynamite caps and the o. k. was naturally worried. The story however has a happy ending...the cow never exploded.

Perhaps you've forgotten by now, one of the funniest films ever 'collected' in France. Monsieur Jacques Tail was the star of "Mr. Hulot's Holiday" and the sustained buoyancy of that film was most delicious. It's hard not to forget that wonderful scene where Mr. Hulot's penguin is hindered by a large dog in the road, and as he runs up against him in that richety slopy with bicycle tyres, the dog arises, turns and begins wagging his tail as he looks at M. Tail. And now that the old film has been re-released, how about a glimpse or so of "Moby Dick"?

"Moby Dick" is the product of Mr. John Huston, son of the late Walter Huston and one of Hollywood's master craftsmen. The colour scheme is tremendously effective and beautiful to behold. Orson Welles appears briefly and needlessly. Although some of the sea shots must have been made in the studio 'tank,' they were effective. Gregory Peck as Captain Ahab, equipped with a scotch-tape facial scar that becomes progressively worse as the picture unfolds, is certainly foreboding and mysterious. That is a film in really shake your timbers. In short: Good entertainment.

Do the blind dream? And how would a person, blind from birth, know what to dream about? If you have any ideas on this subject, would you please convey them to me via 'Indian Opinion.'

Hacking back to "Moby Dick" for a moment, perhaps I did John Huston an injustice by failing to mention the spectacular whaling shots, which comprise considerable footage. The film cost in excess six million dollars, and is a spectacle to be remembered.

In beginning to look as though the Republican National Committee is determined to nominate Dwight Eisenhower as their Presidential candidate. Even if it required rolling him into the San Francisco Convention hall on a sled. I admired General Eisenhower as a military leader, but I do not think that his tenure of the Presidency has been a brilliant success. For one thing this current administration has been preoccupied with big business, and has bestowed power over and other natural resources upon private firms, when these power sites, forests and other God given items should be considered as the natural national inheritance of the American people.

A recently witnessed TEEVEE programme brought Gilda Gray, oldtime 'shimmy' Queen of the 20's to the tiny screen. Surprising thing was that Gilda claimed she taught Africa, or at least, none of the tribesmen, how to shake their shoulders and "Shimmy." I hesitate to check too closely on this item, however, anyone recalling Miss Gray's African visit please stand and shout "Hey!"

Another item for Africa today concerns a well travelled diplomatic type named Akyasame Nso from the Gold Coast who is lending his name to propaganda for Braka Vodka in all of the slick-papered magazines. These testimonials are sometimes taken seriously, and I don't care how many cases of vodka M. Nso got for his testimonial, I just wish he hadn't done it.

A news release this week calculates as how ten of every one hundred motor cars in the entire world are running on the Los Angeles Freeways. At the moment there are over a hundred miles of freeways in Los Angeles County, and their expansion is being extended daily. It is possible to travel 60 miles an hour through congested districts where the authorized speed is much less. If in freeways you are interested

I'll bring you a whole mass of statistics in the early future. Thanks for the visit...and see you soon.

African Viewpoint

Comments On Mr. Luthuli's Reply—V

MY second objection to the Freedom Charter is that it is but one more characteristic of the process of softening African opinion for the ultimate acceptance of the Moscow line. People of undoubted goodwill have said to me that the Charter is not worth bothering about because in any case it will soon be forgotten. My own view is that in all countries where communism has triumphed good people underestimated the subtlety, intelligence and skill of the communists. When stunts were put across allegedly to advance the cause of national liberation but in reality to advance the communist cause, good people said these stunts would soon be forgotten.

My second reply to these people is that to say the Freedom Charter is not important is to fail to grasp the real aims of communism in South Africa. Marxist communism aims ultimately at the violent overthrow of the capitalist economy. In this direction I am not interested in capitalism as such. It is the element of violence which I balk at. I am opposed to the use of violence as an argument for use in settling human problems. I trust negotiation and persuasion and peaceful pressures. I am myself moving to the position where I should finally accept no compromise with violence.

I am convinced in my mind that violence, used now or later, will create for the African, as whose ultimate victory I have no shakeable faith, problems infinitely more complicated than what we are faced with today. And I think the communists want precisely to create these problems for us.

The communists are convinced that African nationalism and Afrikaner nationalism are the only two forces in this country with the potential to collide with enough violence to produce that degree of chaos, confusion and bitterness which would make possible the seizure of power by underground communism at the appropriate moment. They have played these forces against each other very skilfully since 1924. They continue to do that even now.

On what facts do I base my serious allegation? Let us turn to the history of the Communist Party since 1927 when it was formed. Between the

years 1927 and 1934 the Communist Party of South Africa was an apartheid party; it shut its doors against the African. At a conference of the Party held in Johannesburg in 1924 it was decided that the colour bar should be dropped.

At the same time the communists supported the agreement whereby the Afrikaner Nationalists and the all-white Labour Party stood together as a bloc in opposition to Smuts. For purposes of the election in 1934 they published a manifesto in which they actually supported the Pact coalition. In other words they actually supported the Afrikaner Nationalists and gave them the first chance to participate in the process of ruling as well as governing the country.

By

JORDAN K. NGUBANE

The communists knew very well that every vote for Afrikaner nationalism was a vote for African oppression. But because they were not interested in the real fate of the African, other than a useful tool in their hands, they voted for his oppression—if only to stake the first of the conflict for which they have worked ever since.

After placing the Nationalists securely in power, in other words, after giving the Nationalists the initiative to attack the African, the communists then turned to the African in efforts to work up opposing pressure from below upwards. In the process they did magnificent work in training the African in trade union organisation. This was complemented by efforts to woo the African middle class from which the leaders of the African's awakening nationalism came.

Young Africans with ability were sent to Russia for training in the theory and practice of Marxism.

As soon as the communists had satisfied themselves that the process of wooing had gone far enough they began to show their hand. They published a manifesto advocating a Black Republic. Note that the Republic was specifically Black. The obvious idea behind giving a 'bear republic' a racial bias was,

of course, to sharpen conflict and to widen the gulf between Black and White as much as possible. For, only when this happened would the drift to a collision be accelerated; only when the collision came about would the revolution for which they, as true Marxists work, be attained.

Here again, the communists knew that to advocate a Black Republic would intensify African nationalist feelings in the direction where they would ultimately be irreconcilable with White aspirations or security. They knew also that to stand for such an ideal would unite White opinion in a solid racial bloc; give more power to the elbow of the Nationalist Party and encourage it to pursue more aggressively its policies of provoking and oppressing the African. Either eventually would suit their book admirably.

African opinion was not visibly attracted to the ideal of a racial republic. But White opinion was hardened in such a way that the Hereng Nationalists got to power on their own steam. That was in 1948.

In this year, as in 1934, the communists had played their cards in such a way that Afrikaner nationalism would be reinforced for purposes of enabling it to embark on aggressively anti-African policies. When that happened the African would be swung into a racial war.

The first round of the collision came during the election. Pirow and Hereng made maximum of African opposition to their racial policies. To conceal its real intentions the Communist Party allowed itself to be attacked also.

Important changes of internal character were taking place in the Communist Party at about this time. Moscow had given directives to the effect that the CP should not be a mass movement; that it should remain a Party of the elite. The Party was to remain a solid core of revolutionaries who were to infiltrate into the national liberation movements and work through these to accelerate progress to the point of collision between African and Afrikaner nationalisms.

What happened when this was the new line dictated by Moscow? The communists were determined to ensure that there

never existed a powerful African leadership if it was independent of them. The All African Convention came up and they had a full hand in stirring up suspicion and distrust which finally rendered it impotent. They did that to the Congress Youth League. They are doing that to the African National Congress today.

This process went on right through the resistance movement. This campaign was a significant demonstration of African strength. It made a profound impression on the communists. After that their efforts to dominate the ANC were intensified. The strategy was threefold: First, it was to get trusted CP men to hold an increasing number of key posts in the ANC and to give all possible help to men who, while not being communists themselves, were friendly-disposed towards the C.P. Joint-Action committees were set up where equality was based, not on sacrifices made or on responsibilities borne but on the mere fact of counting heads. In practice this worked out in such a way that in the Joint-Action Congresses found themselves often in the minority. This evoked very powerful protests from non-communist Congressmen.

While the joint-action committees were in fashion active steps were being taken to bring some of the promising Congress Youth in closer contact with youth from communist countries. Thirdly, secret cadres were organised for purposes of training future Congress leaders who would be sympathetically disposed to the communists.

(To be continued)

Joint Norwegian-Russian Power Scheme

OSLO—

Norwegian and Russian experts have been meeting to discuss the practical details of a scheme for joint exploitation of the hydro-electric potential in the Pasvik River which forms part of the frontier between Norway and the Soviet Union in the Far North.

According to the Norwegian Minister of Industry, Mr. Gustav Sjaastad, preliminary agreement has been reached for building power stations at two places, Skoltefoss and Skogfoss.

The stations could have a capacity of about 37,000 kilowatts each. —*Apia Presser.*

Building For UNESCO Conference In Delhi Near Completion

PREPARING for the sixth General Conference of Unesco, the Government of India is rushing to completion three buildings in New Delhi erected especially for the big international meeting that begins on November 5.

First of the three to be finished is the six-storey office building with 250 rooms for the Unesco Secretariat and the delegations' staffs, a library, auditorium, canteens and recreation rooms.

The grand scale of India's preparations for the hundreds of arrivals from all parts of the world is most evident in the new Conference Building in which the sessions will be held. The main hall will have seats for 700 participants in meetings and for 300 spectators in the balconies. Apparatus for simultaneous translation in five languages will be installed for the first time in India. Air-conditioning is planned for the entire building.

Now nearing completion, the three-storey Conference Building will contain also a foyer, lounges for the delegates and for the press, cafeteria, a post office, five committee rooms, two co-transaction rooms and a

projector room. Buddhist architectural style is used for the main entrance, to be done in black marble. Otherwise the exterior will be executed in a simple and modern Indian style.

Besides the Central Vista parkway area of the city, the Conference Building and the office building are on King Edward Road. Near at hand, on the Jan Path, is the six-storey hotel being erected for the conference. The three are within a half-mile radius of one another.

Structural work on the five wings and the central corridors of the hotel has been finished, and the entire task is expected to be done on schedule, by the end of September. The 5,600,000-rupees (about \$1,76,000) hotel will have 193 single-room suites, 39 double-room suites, a dining room, a lounge, two elevators, and a four-storey service annex building.

Preparations for putting the new buildings into early functional operation are going forward. On October 1 the Indian mails will serve a new address: Unesco, Conference Hall, King Edward Road, New Delhi. (UNESCO).

Indian Newspapers Report On 'Guerilla War' In Tibet

NEW DELHI, July 31.

INDIAN newspapers today report that a special Chinese Communist mission has arrived in Lhasa with instructions to try to negotiate with Tibetan rebel leaders.

A dispatch from Kalispang, India-Tibet border town, said the revolt against the Communist occupying forces entered Eastern Tibet with "diversified" Tibetan carrying on guerrilla war.

Commenting on the persistent reports of Tibetan unrest under Chinese Communist rule, the India weekly "Thought" observed:

"Evidently the near crisis of discontent in Communist colonies is not confined to the Soviet Union. There are tell-tale tremors in the paradise being constructed on the roof of the world. The trouble in Eastern Tibet seems to have

spread to the provinces of Golog, Kharok, Derge, Nyarong, Chautin, Litbang, Mang Kham and Mheli.

"Tibetan resistance leaders have alleged that several (Buddhist) monasteries have been bombed by Chinese aircraft."

"Heavy taxation interference with the Dalai Lama's authority, contempt of the Tibetan Government shown in the dismissal of two Prime Ministers and setting up of military administrative offices, crippling land reforms, and of course the desire for independence—are said to have been some of the causes of the disturbances."

"The disturbances have shown that the spirit of liberty is very much alive in the Tibetans and that they have not yet resigned themselves to Chinese overlordship."

Chinese Communist troops occupied Tibet about five years ago.

Caneland Causerie

By "PARDESI"

ONE of the annoying maladies of our time is the habit of our Old Guard to put young people in the pillory and take pot-shots at them. I also belong to the grey-haired variety of Homo Sapiens, having paddled my own canoe for the most of my life. My guiding star was the inspiring legacy of courage I had inherited from a generation of labourers who had worked these canelands and got nothing in return.

This legacy of courage has not been lost. The younger members of the present generation of Indians have plenty of it. I have every faith in these young people. They will in their lifetime attain a worthy place in the South African sun for the coming generation of Indians.

I hope I don't hear any more of this business of pampered youth.

Little Madharay

Here is a moving little story of a nine-year-old Indian lad who is in the second grade at Kasturba Gandhi. Madharay is his name, and up till last Wednesday he had an unblemished attendance record. From Milkwood Kral to the school at Phoenix is about five miles; and Madharay trudged this distance every day. Rain or storm he came, barefooted always.

When he was not at school on Thursday, the class teacher knew something terrible had happened.

But Madharay came to school the next day. He had stayed away because his cat had been run over by a lorry.....

Lady In White

In the corridor of one of the courtrooms at Durban sits a familiar figure. She sits there silently, always dressed in white, with a little bag by her side. She takes her place when the courtroom opens and leaves when it closes. She has been doing this for thirteen years. Ever since her husband was sentenced in the same courtroom. He is no more in prison. No one knows where he is.

But the Lady in White, day after day for thirteen years, has been waiting for him to come out of that courtroom.....

That Brook Street Library

I went to the Brook Street Library one day this week to spend a few moments of leisure; but I had to come scurrying out, for the quiet I had sought wasn't there. Oh, those terrible trains which thunder past ever so often! Ironically, there are a gas in twelve-inch lettering questioning silence.

If only those engine drivers could read them ..

No More Snoring?

A doctor in Tokyo said last week that snoring can be prevented by removing a section of the upper part of the mouth.

Bad news, isn't it? No more nocturnal melodies.

Journalism And Good Taste

This month's issue of the "Drum" is a revolting affair. There is such a tblog as newspaper ethics, and especially in non-European journalism a high standard must be set and maintained.

"The Drum" carries a distasteful picture spread over two pages showing the five Topham sisters hanging from a tree. Surely whoever had composed that picture should have considered the feelings of the parents concerned in the tragedy.

MAPS FOR BLIND CHILDREN

The National Institute for the Blind in the United Kingdom has developed plastic relief maps for use by blind schoolchildren in geography classes. Previously cardboard maps without much detail or bulky paper mache models had been used. (UNESCO)

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly's Arcade, 28 Market Street, Cnr. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 23-1634.

The Immunization Of Children

(From Our Special Medical Correspondent)

Life of my life, I shall ever try to keep my body pure, knowing that thy living touch is upon all my limbs.—Tagore.

THE importance of preventive medicine is being recognised increasingly and one of its most necessary measures is that of immunisation. Statistics of infantile mortality have been particularly rewarding when taken of communities whose children have been immunised, and thereby "protected." This "protection" entails no guarantee against the disease occurring, but simply a modification of the condition should it occur and with the minimum of complications.

Today children can be immunised against diphtheria, whooping cough, tetanus/ small pox, typhoid, cholera, and tuberculosis. Immunisation with polio-myelitis vaccine is now on every modern child health programme. We in South Africa are particularly proud of the Institute of Medical Research, which under the direction of Dr. Gair, has succeeded in producing a vaccine, which with some modifications follows the principles and practice described by Dr. Salk who originally developed the vaccine in America.

The hazards of whooping cough lie not in the distressing cough as in the complications which often result. These may include a chronic 'weak chest', and abscess of the brain in children who have been immunised the chances of complications developing are very few. Diphtheria if it does occur in children who have been immunised, occurs in a mild form, seldom producing the laryngeal paralysis and stridor which the anguish of parents and children before active immunisation came into being.

The effectiveness of the polio-myelitis vaccine does not result in definite convulsions, due to the small number of children immunised in South Africa. Its efficiency has been observed however, in families where some children had received vaccination and others had not. During a subsequent epidemic, the non-vaccinated children developed a paralytic form of the disease, but some of the vaccinated children who became infected, never developed a paralysis.

At birth, a child inherits certain antibodies in his circulation known as antibodies, which afford protection from certain diseases. These antibodies lose their potency within a few months and can be reproduced in the child, by vaccinating against any of the diseases mentioned above. The general reaction of immunisation varies, depending upon the health of the child, his environment, and the social services at hand. Thus a child with a family history of tuberculosis, should first be adequately protected from this condition before the question of small-pox vaccination is considered. In certain countries, successful protection of babies is obtained by antenatal inoculation of mothers against diphtheria and whooping cough. Immunity in the child in this way may last until it is about six months old.

Generally, an active procedure for immunisation should be considered when the child is about 3-4 months old. If left much later, there is a greater possibility of a general disturbance and psychological upset, involving fear and dislike of doctor and needle.

At about three months the child should be immunised against diphtheria, whooping cough and tetanus. Protection against these may be obtained by vaccination with a combined triple antigen. This is administered in three divided doses at intervals of three to four weeks. Diphtheria vaccination may be repeated at the age of five years, whilst 'boosting' doses of whooping cough vaccine may be given at yearly intervals.

Should the child be exposed to tuberculosis infection in the family, the vaccination against tuberculosis, known as B.C.G. vaccination should be given prior to the triple antigen. The vaccine contains a living virus which produces a higher potency than most other vaccines, and hence does not require to be repeated.

Small-pox vaccine also contains a living virus. The child may be vaccinated against this after the triple antigen has been administered around the sixth month.

Protection against cholera, typhoid, yellow fever, may be considered during exposure or an epidemic, and vaccination against these save in international travel, carry on hard and fast rules.

Today, Child Guidance Clinics, Welfare Centres, Health Organisations as well as family doctors, are well equipped in the knowledge and the means of aiding the infant by methods which include inoculation, over its most hazardous period of its life, namely the first year.

With proper and wise care, there is no reason why the infant mortality rate cannot be efficiently reduced to produce strong and healthy citizens for the future. Perhaps in no field of medicine, can it be said so wisely, that Prevention is better than Cure.

No Mention Of Suez At Brieni And Cairo

NEW DELHI, July 29.

AN official spokesman of the Ministry of External Affairs said here on July 28 that no mention of the Suez Canal was made at the central talks to Brieni and Cairo in which Prime Minister Nehru took part. There was no reference to Anglo-Egyptian relations either.

The spokesman made the statement in reply to inquiries from the Press following reports published abroad that the Suez Canal question was discussed during these talks.

Mr. Nehru's Comment

Prime Minister Nehru has commented on the Nationalisation of the Suez Canal Company. He told a mass meeting in Poona on August 7 that what was happening over the Suez Canal was symbolic of gradual lessening of European influence in Asia and Africa.

New forces of freedom were emerging in these two continents and were growing, Mr. Nehru added. The nations of Asia and Africa were throwing off the colonial yoke. India, he said, would have to understand the new forces at work; only then could she frame her policy properly.

*****
A "Distinct-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distinct-Sagseeds Ltd., P.O. Box 1040, Johannesburg.
*****

For the modest cost of a tin of Sunbeam you can improve the whole appearance of your home. See the difference for yourself...when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours

in red...green...black at their brilliant best

BOOKS FOR SALE

Ramprasad—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book 1)—V. G. Desai	1	0
Gandhian Ethics—Renu Gopal Ray	2	0
Basic Education—M. K. Gandhi	2	0
Gandhi's Letters to Mira (1921-18)	7	0
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	0
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi, —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	0
To the Students—M. K. Gandhi	3	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Believer Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d. Annually
" " "	15s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	£1 15s. Annually
" " "	17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

**Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadass

Abridged and edited by Richard H. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with. The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadass deals."

Price: 2s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches 'the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it.' Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics."

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai
Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Tel. Add: "Charotar". Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.**LATEST RECORDS IN STOCK**

	Records	Rs	gm.	Gd.
Udan Katola	6	"	"	"
Shahab	5	"	"	"
Railway Platform	5	"	"	"
Dile-Nadan	5	"	"	"
Aulad	4	"	"	"
Nastick	6	"	"	"
Alibaba & 40 Thieves	4	"	"	"
Nagin	6	"	"	"
Sungarla	5	"	"	"
Nav-Jawan	3	"	"	"

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/5 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katola, Shires 420, Nagio, Shahab, Nastick, Vachan, Arad,
Chakradharce, Jagrati, Arpan, Dast, Milap, Yasm n, Pooja, Parnen-
te, Saitab, Paper, Now Bahar, Bawra Nasa, Kali Ghata, Uhar Ohand
Abela, Jhamela, Cinema Sungret Special Number 5/4.
Gujarati Detective Novel 2/4.Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lotus Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah)	10	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	1	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	5	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrawala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Domini Holland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIFTS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

FOR... RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BERTRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.

TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2762

QUICKPRINT

ESTABLISHED 1927

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Murry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	8
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yojna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	12	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala	2	2
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapu's Letters To Ashwin Sinha —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Caravan: Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Ajit, Boli	
Bharti (Hindi)	1/6 each
Manohar Khandayon, Mays,	
Manorama (Hindi)	1/6 each
Parla Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowsol Junction (Novel)	14/6
Dadi Ma Na Yudha	38/6
Ghar Na Rent	32/6

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, Gujarati and Hindi are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

મરજીદનું રમરખું કરી રહ્યું છે પણ કાનિહારક છે. આત્માને ત્યે આપે, જામલ કરે તે રમરખું સાથે.

—આંખીછ.

ઈન્ડીયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજી દરરો સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
જૂનિયર્ન ઇન્ડીયન-અંગ્રીજીમાં ગાંધી

મધુ કવનને હપર છે અને તે ને કરે છે તે જાણને મારે જ કરે છે, એમ સમજીને આનંદમાં રહે.

—આંખીછ.

પુસ્તક ધરૂ ધુ—અંક ૩૦ તા. ૧૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬. કુલક નકલ પે. ૬

આપણી માતાએનું ગૌરવ

સ માનના કલ્યાણને આપણે આરિયની શુદ્ધિ ઉપર રહેલો છે. આ બાબતમાં આપણા ઓરમ્ પર ખાસ જવાબદારી રહેલી છે. પુરવો તો જુદાં એમ કામનું નથી. એ એક આવા હોય તો એ આપણા ઓરમ્ની છે.

અર્થનું હયું ધોરણ અને નિહારના ખાલી જગ્યાને લીધે પેસો એ આપણા જીવનનું એકમાત્ર ધ્યેય બની ગયો છે; એનું આપણા પર વચરેન બની ગયું છે. આની કસર આપણા ઓરમ્ ઉપર પડ્યું છે; અને એ વસ્તુ જ ખરેખર આજનાં એવી છે. આપણા સમાજના એકેએક ફેરમાં ખાસ જુદું સંદેશથી જામલ થઈ ગયો છે.

એકેએક પોતાની કોઈ વધારે કોઈતી મૂળજૂત વસ્તુને જાતી કરવી ન જોઈએ. એ રીતે જ આપણા દેશની માતાએ સક્રિયતાથી, તેજસ્વી અને સાધુચરિત બણી રાહશે. અવિખ્યની પેઢીના બધે આપણે આપણી માતાએની શક્તિ અને સાધુતા ઉપર જ છે. સામાજિક કલ્યાણને એ વિચાર કરીએ તો થર એ સત્તી માતાની કૃપાથીની શાળા, વિનયપરિહર (કાઈ-રૂઢ) તેમ જ અદાવિલાસ છે; અને માતા એજ આત્મા તેમ જ પાર્થિવ માનસેવર છે.

—રાજાછ.

ન્યુયોર્ક ટાઈમ્સ સુએઝના સવાલપર

ન્યુયોર્ક ટાઈમ્સ લખે છે કે સુએઝ કનલને સરાલ કરાંતી અને ડોકા પળથી ઉઠેલો જોઈએ.

હા ઇશ પોતાના અગ્રણેયમાં જાણે છે કે સુએઝ કનાલ નો સવાલ કુનીશનો જાણ છે. તેથી તેનો ઇકલ બળથી નહીં થઈ શકે.

.....હજીજના પ્રયુષ નાહર પછુ એ વિચાર કરાવતાં હોય એમ લાગે છે કારણ એમને અમેરીકન એલબીને મોલાવી એમની સાથે હોલ કલાક સુધી આ વિશે પર ચર્ચા કરી હતી.

૧૮મીક મુખાઈ બરી વાતો ક્રાંસ અને બિલનમાં થઈ છે અને તેઓ એમ કહે છે કે, સુધા કનાલ નો નષ કરી દેવામાં આવશે તો તેઓ નાજબનીયી તે સવાલી નાખશે.

કનલને બંધ કરવામાં નથી આવી પછુ તેને રાષ્ટ્રીય આંતરની કરી છે. આવી રીતેમરોની આવજા પર કરો પ્રતિજ્ઞ પ્રકાશો નથી. પ્રયુષ નાહર ૩૦૫ પછુ મલકી આજુસ કણુચ થાય તેમ કણુચ લેવા છે કે તેકલ એકમાં પછુ રવીકારશે.

આ કનલનું બાવી નકામું થઈ જઈ જોઈએ. એ હાલના હજીજના પ્રયુષ ના તોર ઉપર અથવા અનુમાનોની નકેરવાની પર કોઈનું કચીત નથી. કનલ હજીજની જુખીપર બંધાઈ છે અને તેનો આચય હતો કે તે બધા દેશોના લાભ માટે વપરાય.

આજે એવો સમય નથી કે જેવાર પ્લેન અને સુદ્ધ કર્જનબની બંદીક બતાવી સરાલને કોઈલ લાતી રહે. પછુ ગાંધી-પછુ અને સાંતીથી વિચાર પૂર્ક ઇકલ લાવશે જોઈએ.

સુધારાની નેમ ઉજુપ દુર કરવાની હોવી જોઈએ; ઉજુપની દીકા કરવા ની નહિ.

આપણી સામ્રાજ સારાસારની વિચાર કરવામાં સુવર્ણ પ્રમીની જાંખી છે, જુલકાળમાં નહીં.

—ડા. રાધાકૃષ્ણન.

ટીમેટના તોફાન પર હોંદના છાપાને મત

હોંદના વર્તમાન પત્રોના દેવાલ કુલમ્ ચીનથી ને પ્રતિનીધી મંડળ ટીમેટ આપ્યું છે તેને ચીન સરકાર તરફથી સલાહ આપાય છે કે ટીમેટના નેતાઓ સાથે વીટાલિટા-કરી સાંતીથી આ પ્રયત્નો ઇકલ લાવવો.

ચીનનું ને કોમ્યુનિસ્ટ સરકાર ટીમેટ માં છે તેજ આ તોફાનનું મૂળ છે. હોંદ ના એક વર્તમાન પત્રે આ તોફાન વિશે જણાવ્યું છે કે, 'કોમ્યુનિસ્ટના પ્રયોગમાં અસાંતી અને અસંતોષ ફક્ત સોવીયેટ યુનીયનમાં જ નથી પછુ બીજા કોમ્યુનિસ્ટ પ્રદેશમાં પછુ તે વિશાળ રીતે જણાય છે.

પૂર્વ ટીમેટના જામત્રા આ તોફાન થઈ થઈ છે અને તે ધીમે ધીમે સમસ્ત દેશમાં ફેલાતું જાય છે ટીમેટના નેતા એ જણાવે છે કે ચીનના સરકારી વિમાનોએ થઈ મંદીરોને બોમ્બથી તુલકાન કર્યું છે.

તોફાન મવાનું કારણ વડુ પડતો તેકલ અને આજ સુધી ને જામા—ધર્મ અર્થનું ત્યાં, રાજ્ય અર્થનું હતું તેનો સંપર્ક હકક બીનની લીધો છે તે જણાય છે. આ કારણે સર ટીમેટ ની સરકાર માટે લોડોને આદર નથી. એ પ્રધાનેને કાઢી મુકી બચકરી માણુ માં કરી દેવામાં આવ્યું છે.

આ તોફાનથી જણાય છે કે ટીમેટ-ટીપનો આજાદ થિય છે અને ચીનથી જામાત્રા રહેવા કચ્છતા નથી.

આ ટેકાણે વાદ રાખ્યું જરૂરી છે કે ટીમેટમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષથી જ ચીન પ્રબલતાકર્તુ રાજ્ય લાવ્યું છે તે પહેલા ધર્મ કુર જામાએજ તેનો વહીવટ કરતાં.

અમેરીકાની બેનોનો સત્યાગ્રહ

ન્યુયોર્ક જુલાઈ ૨૩:— ન્યુયોર્ક સે-ફ્લ પાર્ટની ઉત્સાહી માંએ કે ન્યુયોર્ક પોતાના બાળોનું રમત મમતનું મેદાન સીડી કાઢે-સીડી હેટલ માટે અને મેટરો ઇવી રાખવાની જગ્યા 'પાર્કિંગ એરીયા' માટે લઈ લીધી હતી તેને વિરોધ કર્યો હતો.

આ પાર્ટમાં બપોરે ટ્રેકટરો બોલ કાપ કરવા અટકાવા ત્યારે બધી માંએ પોતાના બાળોને બાળા માડી માં મેસાડી ટ્રેકટરો સામે સાંતીથી ઇવી રહી ગઈ હતી.

બીજે દીવસે સવારના હઠી બપોરે તેઓએ નેયુર્ક રાજના ટ્રેકટરોએ કામ કરી ને તેમના થઈ પ્રિય જાડોને જીલ્લાની નાખ્યા છે ત્યારે તેઓ થઈ કુન્પી થયા અને ખાંસ સારવા લાગ્યા. પછુ એટલેથી જ તેઓ હારી ન જતાં ત્યાં તેઓએ અડે જામાથો અને બેનો નું એક પ્રતિનીધી મંડળ મેદાને મળ્યું. અને આ સાથે તેઓએ હોર્ડનું કુકમ નાણુ મેળવ્યું હતું. તેમાં જણાવવાય આપ્યું હતું કે, અમારે માટે આજ એક જમા છે કે જેમાં અમારે બાળોને રમત મમત માટે થોડી મેકાળા અને છુટી કરવા મળ્યા શકે છે.

આપરે આ સાંતીથી સામનો કરી તેઓ જીત્યા અને સીડી કાઢે-સીડી નકરી કર્યું, કે ત્યાં ઉઠરાવો માટે આર્ડન અને રમત મમતનું મેદાન બાંધ્યું.

માનવીની મહત્તા બીની અર્થિક સહકારમાં નથી. કપટના કાવ બેલતા સમૃદ્ધિવાને, પ્રમાણિક જીવન જીવતા સામાન્ય રાહરીથી કાઢ રીતે મરીવાતા નથી.

—ડા. રાધાકૃષ્ણન.

કુમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા બાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધાં મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મકાંડા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા. આટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કપલો વીગે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ બાપી છો છો, અને તમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ રહો છો.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમોરી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

ફ્રેન્ક મેજ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ બીજી.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

ગુજરાત તા. ૧૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

એડમસ ફેલોજ

એડમસ ફેલોજની કાર્યવાહક સમીતીએ જાહેર કહ્યું છે કે, "સમીતીએ નક્કી કર્યું છે કે, એડમસ ફેલોજ જે આજે લગભગ સૌ વર્ષથી આફ્રીકાના નાગરીકોની સેવા કરતી હતી તેને "અમેરીકન બોર્ડ ઓફ ફેરીન મીશન"ને સુપ્રત ઠરી દેવી." આ નિર્ણયને ઉપરથી નિકાળતા એમ જણાયે છે કે ઇલાયદાપણની નિતીની આ એક છાવ છે. પણ ખરી જોતા આ એક વ્યથા કરેનારી ખીના છે. પણ આફ્રીકાઇથી જોતા એમ જણાય છે કે ફક્ત છાવ કરતા પણ આ એક વધુ બાંધીર બનાવ છે. તેમજ બધા રંગવણી જોના સંગઠણના આદર્શને પાછું પાડનાર આ એક પગલું છે.

આ નિર્ણય પાછળની ભૂમિકાને આપણે જોઇએ તો આપણને જણાયે છે એડમસ ફેલોજ છેલ્લા સો વર્ષ દરમિયાન કેવા આદર્શોથી અને એક ભાવે ચલાવવામાં હતી. અમેરીકન બોર્ડને એવી શાળા સ્થાપવાનો ઇરાદો હતો કે, જ્યાં કેળવણી પામી શકે તેવા પુરુષો માનવ બને, અને તેને પોતાની જાતી અથવા રંગથી નહીં પણ પોતાની આવડત દ્વારા મારીથી સ્થાન મળે. દુકામાં માનવને જોખળી "તેની છુદ્ધી અને તેની તેજસ્વીતાને જોઇ અને કેળવી તેને પુરુ માનવ બનાવવા એ એક ઉદ્દેશની સારમાં સારી સેવા છે. - આવી ભાવનાથી જ્યાં માનવીને કેળવવામાં આવતા હતાં તેથી આફ્રીકાની તેજસ્વીતા ત્યાં પુરુ રૂપે વિકસી શકી હતી અને જાતીભેદના જે ખાસ કુદરતો છે કે ગોરા સંસ્કારી માનવ છે અને આફ્રીકાને જંગલી સંસ્કાર વીઢીય છે તે સુધીને ભાંગીને છુદ્ધ કરનારા અનેક સ્ત્રી-પુરુષો તે સંસ્થામાંથી પુરુ માનવ બની પહોર પડ્યા હતાં. આથી જે

હોદ્દા પ્રજાના મેટા ભાગપર પોતાનું પ્રભુત્વ ધરાવી તેને કચકાયલી રાખવા માગે છે અને ઇચ્છે છે કે એ કચકાયલી પ્રજાને અત્યુક્ત કદ સુધીના શિક્ષણ આપાવવું જોઇએ તેઓને એડમસ ફેલોજ અવરૂપ જણાઈ.

ભારથી ઈ.સ. ૫૬૫ પછી ન. સર્જકે સત્તાપર આવ્યા ત્યારથી એ શક્યતાને ભય હતો જ કે આવી સંસ્થાઓ કે જ્યાં માનવને પુરુ વિકાસ થાય છે અને એક છાવના ભાગતા સત્ય પુરાવા રૂપે તે દુનિયાને બતાવી શકે છે કે પ્રત્યેક માનવને તક મળતી તે પણ દુનિયાને ઉત્તમમાં ઉત્તમ માનવી ઘડી શકે છે તેનો ઇલાયદાપણના હિમાઈથી જો નાશ કરાયે, અને એમના એ કુકાડાના ઘડી એડમસ ફેલોજ નો નાશ થયો છે. એડમસ ફેલોજ હવે સત્તાધીશોના હાથમાં જશે અને તેમાં જોવા શિક્ષકો રાખવામાં આવશે કે જેઓ આફ્રીકન ભાજકોના મગજપર એક કસાવશે કે, તેઓનું હિત ગોરાઓના હાથ નીચે કચકાયલા રહેવામાં જ છે.

આ સ્થિતિ જે સુરાઓથી નુકસાનકારક છે. એક એ કે એડમસ ફેલોજ સ્વતંત્ર શાળા હતી અને તેને હેતુ ગોરા અને કાળાઓ બન્ને સારો સંબંધ બંધાય એવો હતો. બીજી રીતે ઠીકે તે એ એવા સ્ત્રી પુરુષોને ઘડતી હતી કે જે બહોળા વિચારો ધરાવતા અને સાઉથ આફ્રીકાની પરીસ્થિતિને બહોળી રીતે જોતા અને પોતાનું તેજસ્વી ભાવી બીજાનો નાશ કરી ને ઘડવાની ભાવના ન થયે પણ જે સ્વતંત્રતા તેઓ અને તેમના બાળકો ઝાંખે છે તે સ્વતંત્રતા તેમના સાથીઓ સાથે જાળી બાંધી શકી હશે. પણ હવે આજે તેવા સ્ત્રી પુરુષોનું ઘડતર અર્ધ અસહ્ય બન્યું છે.

બીજો નુકસાન કરનાર સુતો એ છે કે, એકવાર સંગઠણના પુરુષો માગે બંધ કરી દેવાશે તો બીજા નવા માગેને આફ્રીકનો પોતાના ઇરાદાઓ અને ઇચ્છાઓ સિદ્ધ કરવા શોધશે. સંભવ છે કે એ નવો માગ કદાચ આફ્રીકનોને આફ્રીકન રાષ્ટ્રવાદ તરફ લઈ જશે કે, જે માગ વિવિધ રાષ્ટ્રની પ્રજાઓના સંગઠણના આકર્ષી વિરુદ્ધ હશે અને કદાચ એનું પણ માનતા થશે કે, રંગવણીઓનું હિત ગોરાઓને આફ્રીકામાંથી કાઢવામાં જ છે. કાળા અને ગોરાઓ સાથે સાથે આ દેશમાં નહીં વસી શકે એવા મતનો બહોળો પ્રચાર પણ આથી થશે. દુકામાં કાર્યવાહક સમીતીપર જે કબાણુ ઝુકાયું છે તેનાથી કાળા અને ગોરાઓ વચ્ચેનું અંતર વધારવામાં આવ્યું છે. ગોરા અને કાળાઓ સારો રહી કામ કરવાનું શીખીને આ દેશનું હિત કરવા સામગ્રી હતાં તે માગે આમ થવાથી બંધ કરાયો છે.

આફ્રીકનોને કહેવામાં આવ્યું છે કે ગોરાઓ કરતાં જુદા તેઓના પોતાના માગે તેઓએ જવાનું છે એટલે કે ગોરાને પોતાની આફ્રીકનો તરફ ખીંટ ફેરવવાનું કહી દેવામાં આવ્યું છે. પણ બન્ને સાઉથ આફ્રીકામાં જ અને એક દિવસ બન્ને જરૂર સામ સામા થશે પણ સંભવ છે કે, ત્યારે કાંતીભાઈ વાતાવરણ નહીં હોય, કદાચ સમરાંજણમાં ભેળા થશે. અને આમ બનશે ત્યારે યુનીયનનો પ્રયોગ નિષ્ફળ નિવડશે. એડમસને બંધ કરીને યુનીયનના આદર્શોને ભાંગી પાડી તેનો નાશ કરવા માટે આ પગલું ભારત્યું છે. બધી પ્રજાના સંગઠણના આદર્શને ઇલાયદાપણમાં આવ્યા છે. આફ્રીકનોને એમ કસાવવામાં આવે છે કે તેઓ માટે "યુનિયન". શબ્દ એ અસ્થીર અને નાશજનક છે. "અનાથ દેશનું વૃદ્ધ" આપુરતકનો સાવ આ કહેણતાં સિદ્ધ કરે છે.

ગુજરાત રાજ્ય રચનાની ચર્ચ રહેલી પુર્વ તૈયારીઓ : સઉરાષ્ટ્ર-ગુજરાતના વીકાસ અર્થે ચાલુ થનાર રેલવે સરવે :

ગુજરાતની રચના પહેલી નવેમ્બરે થવાની છે ગુજરાત રાજ્યને વહીવટી અમલદાર બાતર મધુ વિભાગે થાં પહેલાં નાખવામાં આવશે, એક વિભાગ ઉત્તર ગુજરાતનો બનશે. બીજો રક્ષિય ગુજરાત અને બીજો સોરાષ્ટ્રનો અને - મુખ્ય રાજ્યનો અમરેલી જિલ્લો, જોખા, રાણપુર વગેરે જે વિસ્તારો સોરાષ્ટ્રમાં છે તે સોરાષ્ટ્રમાં જોડી દેવામાં આવશે. કચ્છને ઉત્તર ગુજરાતમાં ભેળવવાનું નક્કી થયું છે.

ગુજરાતના સેક્રેટરીએટને નળ ખાતા એમાં પહેલી દેવામાં આવશે ને રેલ ખાતામાં સેક્રેટરી તરીકે એક એક આઈ. સી. એસ. અધિકારી રહેશે. મુખ્ય રાજ્યના આઈ. સી. એસ. અધિકારીઓમાંથી ૨૬ ગુજરાતને શોધે આવશે. આ ઉપરાંત સોરાષ્ટ્રના ૧૬ ને ગુજરાતના જેટલા દોષ વેટલા આઈ. સી. એસ. અધિકારીઓ જુદા. બીજો સેક્રેટરી તરીકે સંધ્યા રીમના વાઈ એક્ઝીક્યુટીવ બી. બી. ડે, પટેલ નું નામ યોજાય છે. મી. મુગસમાનું નામ ગુજરાતના પોલીસ વડા તરીકે યોજાય રહ્યું છે. સોરાષ્ટ્રમાં અમરેલી જિલ્લાને ભેળવવામાં આવનાર દોષ તેને જુદા જુદા પનાવવામાં આવશે. આમ સોરાષ્ટ્રના કામના પાંચ જિલ્લાને બહેન છે છતાં બનશે. પાટનગર અને હમણાં જેવું નક્કી થવનું મનાય છે કે કામચલાઉ પાટનગર અમદાવાદ રાખવું, અને તેમાં પણ બધીજ કચેરીઓ અમદાવાદ ખાતે ન રાખતાં વડોદરા, રાજકોટ, ભાવનગર, પાલનપુર વગેરે રચાયે જુદી જુદી કચેરીઓ રાખવી. ગુજરાત રાજ્યની રચનાનો તખ્તો મોટાપર રચો છે ત્યારે સોરાષ્ટ્રના ને ગુજરાતના વિકાસમાં રેલવેઓ સેરાઈને ગુજરાત સાથે જોડતી બોડ એમ રેલ્વે લાઇનની સરવેનું કામ હાથ ધરવાનું નક્કી કર્યું છે, આ માટે સામવામાં આવેલા નાણાં પણ અગ્રુર કરવામાં આવ્યાં છે.

શ્રી સીઓનો વિરોધ

“શ્રી” યુને-સ કમીટી”એ એક નિવેદન મહાર પાટી કુનિયાની ઇન્ટરનેશનલ સંસ્થાઓને અને ખાસ કરી સીઓનો સંસ્થાઓને અપીલ કરી છે કે તેઓએ તેમના નિરોધને સાથ આપવો.

“સાવધાની જનતાને પ્રુત્ત અશ” હાજનમાં રાખવામાં આવે છે તે નીતી સમે કોઈ સંજોગો પોતાનો સખન નિરોધ ને ધારે છે.” ઉપલા વાક્યોમાં “સાવધાની” શબ્દવાત કરી છે. અપીલ વધુમાં જણાવે છે કે, “અમારી ફરજ છે કે સાવધાની અલ મારેની અમારી સામગ્રી અને કુનીયાની સામે બેઠક કરીએ.”

“આપ કરી એક નારી જાતી તરીકે, અને ખાસાએ તરીકે અમારી સખત વિરોધ આ સે.કીયાળ મુદ્દા સામે બેઠક કરીએ છીએ કે જે બને છે—શ્રી. અને સાવધાની નવ જુવાનેના જાનની પ્રુત્તારી કરી રહ્યું છે.” આ મુદ્દા સાવધાની અને અંદર વચ્ચે સર્વ છે તે માલ રાખી છે. આ અધીશા જે પ્રતિ રોજ રવા છે કે અંદર પોતાનું પ્રજાત તા ચાલે રાખી શકે. સાવધાની પડે છે અને ધણા મોક નવજુવાનો મારે મવા છે. આ નીવેદન વધુમાં જણાવે છે કે, “અમારી નીરોધ બીજા એક કારણ સર પણ છે અને તે એ કે આ દેશ બે અસાતીના કાર્ટા સમરત કુનીયાને હારી અને કુનિયાને મુદ્દા અંધારા અપે માતાઓ અને નારીઓ અપીલ કરીએ છીએ.”

સાવધાનીમાં કાગાઓ ના બીજ મુદ્દા છે અને અંધારામાં પોલીસોનું રાજ્ય થયું છે. મોક સે.કી ની કુકાને પણ સે.કી અધીશાએ બીજ કરી દેવારાવામાં આવી છે. ૧૯૦૦ કુનિયા કહેલો નાહ કયો છે એવી એવી કમરોડો જે હજારો પાલિન્કા કિમત બી કરી તેનો પણ નાહ કયો છે. આખી રીતે આ રેકની કાલ પાવવાની કરી છે.

અતમા અપીલ જણાવે છે કે, “અમે કુનીયાની માતાઓ રાસે એ અંધારા છીએ કે તમારી સામરમને. ઉપરથી કરી બીજી સરકારને આ પદ્ધતિ પાલું ખેંચવા પ્રમુખને. અને સાવધાની આગાહીની હાલમાં બળ અને એના સાથ આપો.”

પરદેશથી આવેલા એક્ટરો બીન-ગેરાઓ માટે ખેલ કરશે

સાવધાની વર્તમાન પત્રમાં જણાવે છે કે જુદા જુદા દેશોના એક્ટરો જે કાંસવાલ આવશે અને એકાનીસ-માની સો વર્ષની ઉંમરવણીમાં કામ લેનાર છે તેઓએ ઉંમરવણીની સમીતી ને જણાવ્યું છે કે, જે રીતે ગેરાઓ માટે અમારા જમસાએ ગેરાઓના જે તેવાળ બીન ગેરાઓ માટે જા ગેરાવા તો અને દરિયા આક્રિષ નહીં આવી એ. આ એક્ટરો અમેરીકા અને પ્રેન્કલ વિગેરે દેશોથી આવનાર છે એમાં સમીર ર.ઓ અને બીજા એક્ટરો પણ છે.

આથી ઉંમરવણી સમીતીએ કેટલાક એવા જમસાએ રાખ્યા છે કે જેમાં બીન-ગેરાઓને રખાન મળશે. આ જમસાએ જુદા જુદા દેશોમાં બરાબર. મેટા કામના કુનીયાની હોલ માં અને એક સીટી હોલમાં હશે. તેમને બાહીના રમતો બીજા હોલમાં બરાબર આ જાનવાર પરથી જણાય છે કે મહારની કુનીયાને સાલ્ય આક્રિષની રમતોની હાલ. વદા પછાની નીટી કેટલી પ્રુત્તારી સામે છે.

દિલ્હીમાં અંધ.તી યુનેસ્કોની ત્રણ મેટી ઈમારતો

યુનેસ્કોની નવમી પરીપા ને નવેમ્બરની પામખીએ દિલ્હીમાં જાનાર છે તેને માટે દિલ્હી સરકાર પચીસાવ તપમારીઓ કરી રહી છે. આ પરીપદમાં દેશ પરદેશના જે કમીતીઓએ આવવાર છે તેને માટે સમગ્ર કરવા બારત સરકાર તરફથી ત્રણ મેટી ઈમારતો બંધાઈ રહી છે. જે સમગ્ર પૂરી થવા આવી છે.

પહેલું મકાન જે કોઈ વિજાળ અને જાન છે તે એવીસ તરીકે વાપરવામાં આવશે. તે બે મળતું અને એવીસ માટે ૧૫૦ ગેરાઓ. અને તે ઉપરાંત બ.પે.સી. એક હોલ. બીજે, જે હાલ યુનેસ્કોના સખ અને હાલ માટે હશે.

બીજું મકાન જે જાન અને મુ.ર મુકે તે એક માટે હોલ કે જેમાં

પરિપદ બરાબર છે. આ હોલમાં ૭૦૦ સખે. અને ૩૦૦ મેમ્બરો. માટે મેલવાની અને સાવળવાની સમગ્ર હશે. આમાં એક ખાસ ગેરાઓ જે ધરો કે અને તે બાધમાં કામચુ કરું હોય તે જ વખતે પ્રુત્ત પામ કાપા એમાં તેનું કાપાતર તરત જ ચડું જાય અને તે પરીપદ દ્વારા તે જે કાપાના મેલવા. ૨૫૦. મે. જાનાર.

આ ગેરાઓ દિલ્હી પહેલી જ વાર મુ. પામાં આવશે જે કાળા આરખના રહી છે. અને દવાની મે.કવણો પણ પચારતું જનાવાશે. આ ઉપરાંત જે બીજું મકાન ધરો તે રહેઠાણો માટે અને જમવા મુદ્દાની સમગ્ર માટે બે મળતી હોલ હશે. અરથા મે.કવણો રોજવામાં આ બ.પે.સી. હોલમાં ૧૬૨ સીંગર રખ હશે. ૩૦ કમગ્રમ હશે એક કાપનીંગ રમ, એક મેલવા માટેનો હોલ અને બે સીટ હશે

અને અને તેના પ્રકો

જાતીએદને ઉકેલ શોધતાં ગેરાઓ

પ્રેક્ષના હેવાલ પ્રુત્ત સાલ્ય આક્રિષમાં એક નેવા પણ હશે અને એ “સાલ્ય આક્રિષ-મેડ” નામે. આ મેડિ વડા પ્રધાનને એક અરજ કરી છે કે, સખળી સંસ્થાઓનું પ્રતિનિધીત્વ મરાવતી એક પરીપદ મે.કવણના કાંઈને તેઓ મદદ કરે અને તે પરીપદના કાંઈકાંઈને એના મુદ્દા એવા ઉકેલ શોધે કે જેથી જાતી એદનો સવાલ રાજનીતીમાંથી દુર થાય.”

“મેડ” વધુમાં કહે છે કે જે વડા પ્રધાન અમને સાથ આપશે તો અને આથી એક પરિપદ મે.કવણ થયું. અને નથી સમગ્ર કાર્તા કે આ પરિપદ બરાબર મે.કવણ થી રડ.પામ થા માટે જે કામ તેઓ સમગ્રે પણ નહીં કે આ પરિપદ મે.કવણ થી જીવનીમાં છે.

“મેડ” સો દરેક ગેરાઓની રોચા છે. આ હાજીત દાપકાકાર તેમજ ગેરાઓ કરનારી નીવડી કહે છે. એક ગેરા. પણ ખજી બસે તે અને તેટલા માનો હે.મ પણ તે ને આ કરાંલના ઉકેલ માટે આજ સોલવાનો પ્રધાન કરવા કમ્પટો હોય તો આપણે તેને અનમથવો નહીં જોઈએ.

બપરે બીજા બાગુ “મેડ” ને પ્રિમીટુ મરાવે છે કે, “રાજનીતિ જેવે માથી જાતીએદને દુર કરવો” એ અમને મળું વિચીત લાગે છે. કાલ્ય તેઓ એક મળતાં હશે કે ગેરાઓ એમાં મુદ્દા એકમત થશે કે બીન-ગેરાઓનું રું કરવું. અમારા જમ.સ પ્રુત્ત આ એક જ રીતે ઉઠી સકાય અને તે એ રીતે કે સર્વે ગેરાઓ એકમત થઈ સર્વે જાતીના લોગને મેલ કરે અને આ જાતીએદ ના કુકા કરી નાખે અને સર્વે માટે આગાહીના પારણા ઉપામ કરે. આ બીજા સીટીમાં તેમ જાવડું અમને અરજ બાગે છે. અને ને “મેડ” માવડું હે.મ કે એ ગેરાઓને જાતી જશે તો તેઓ પ્રુત્ત કરે છે એવા કરતા તો વધુ સાફ છે કે, તેઓ પોતાની દિશા બદલે.

બધા ગેરાઓ તેમજ બીન-ગેરા કાથીઓને કમગ્રમમાં રાખવા નથી માંમતા. એવા ધણ છે કે, એમાં પ્રુત્તારી પોતાનું જાન આક્રિષને સાફ બેઠી રહે અને જે ગેરાઓ આક્રિષને હો છે તે મળવા તેઓ પણ જાતને એમને તપવાર થશે. બીજું “મેડ” ના પગલાથી જે

પરીપામ પણ આવવા સંભવ છે કે બીન-ગેરાઓને વધુ ઉકેલથી દુર રાખ મથે અને એવી ઉકેલથી બ.પે.સી. થી કામ બંધવશે જે આપે કહી નથી રાહતું ને કે. એક રીતે જોતાં “મેડ”ની આ અપીલ કારી છે. કારણ કે, તેઓએ એક પ્રુત્ત દખા જાહેર કરી છે અને કાંઈક કરવાની કાળખી કરી છે. પણ તેમાં એક કહી પ્રુત્ત છે અને તે એ કે જાતી એદના સવાલના ઉકેલ માટે જે પ્રુત્ત વરતું છે તેને તેમાંથી બાંધક રાખે છે. પ્રેક્ષના હેવાલ પ્રુત્ત આક્રિષને ઉકેલ, કાંઈકાંઈ ઉકેલ, અને કાંઈકાંઈ એ.રમનાપરેસવને આમાં આમંત્રણ નથી જાણ્યું. જે પ્રેક્ષના હેવાલ સાચો હોય તો બધાં મથો, કીમરલ પણ, વિગેરે સંસ્થાઓને આમંત્રણ મળ્યા છે.

જે એક મુદ્દીત કરી બીના છે કે મથો અને લીમરલ પણ બીન-ગેરાઓના સાથ મર તાં કરી રીતે કાનરી આપશે. આ એક વરતને લઈને આ પ્રુત્ત કામના નિષ્ફળ નહીં એવા અમને ભવ છે.

જાન્યુત કલો આક્રિષના ખંક એ ધણ મહત્વનું છે કે જેઓ જાતીએદના સવાલના ઉકેલ શોધવા મથે છે તેઓએ જે સાપને નહીં નિશારતું જોઈએ કે કુનીયા જેમ આ-મળ નથી રહી છે તેમજ આક્રિષ અંક પણ અંધાર નથી રહી છે. આ કામગી મમતાં જમનામાં જાતીએદના પુરાણા ખધાને વણ દેવા જોઈએ અથવા નવા પ્રકારથી તેને જોડે જોઈએ અને ઉકેલવે જોઈએ.

રૂઢામમ હજી કપરિક કપરિક ગેરાઓના પ્રુત્તારી વાતો કરે છે અને નેક-નહીરો પણ. તેને બીન-ગેરાઓએ જાં સુધી પડાણું” નથી લાં સુધી તે નળી લાગ્યું હને બીન-ગેરાઓ તેને જાંનીર પણ પડારે છે. જાતીએદના સવાલ ને ઉકેલ કરવામાં જાંને ગેરા પ્રુત્તાર

સામે ધરનામાં આવે છે ત્યારે બીજા-
જોડાએને એક પ્રશ્ન થોડો છે કે "શા
માટે ગૌરના બાલીના મારોથી અમારા
બાપી મારી શુદ્ધ હોવા?"

આ સમયે છે ત્યારે પ્રશ્નમાં પરીવર્ત
યાવું છે. એનું પરિણામ અને તે
આવે પણ આ બાલીબેદથી ક્યાંયના
ખંડમાં એક નવું ચેતન અને એક
તેને પ્રગટાવું છે. હવે જો ગૌરના
પોતાનાં પ્રભુત્વ માટે અને ક્યાંયના-
પણ માટે વિચાર કરશે તો એ
અવગત આવશે છે કે આફ્રિકાના પ્રેર
તરફ અથવા જે આફ્રિકાના બાજે
આજાક થયા છે તે તરફ હમ બરશે.

સુએઝ કેનાલનું સોદ્ધન

આ સમયની વખતે સુએઝ કેનાલના
સવાલની પ્રવૃત્તિ અંગ્રીસની દુનીયામાં
પ્રસરેલી જાય છે. એક નાની છુપ
આખી દુનીયાના વાતાવરણને ગરમ
કરી દે છે. ફ્રાંસ અને બ્રિટન
પોતાના યોગેના રણમંત્ર કરી રહ્યાં
છે અને ઇજીપ્ટ પણ તેના સમયે
જવાબ આપી રહ્યું છે.

બન્ને માણુ પોતાના શુદ્ધતા શરો
નકબાર કરવામાં એવા મશગુલ થયા
છે કે એથી જે કરવાનું છે તે કોરે
શુદ્ધ થઈ છે. ઇજીપ્ટને હક છે

કે, તે સુએઝ કેનાલને પોતાની માલીકી
માં કરી લે. કારણ એ ઇજીપ્ટની
ગુપ્તમાં છે. ઇજીપ્ટની કુલા ગિરદ
પરદેશની એના પર સત્તા રહે એ
ઇજીપ્ટને અન્યથા માથ આ રીવાજ
પરદેશને એની માલીકી એવે વખતે
સાધ લીધે હતી કે બપોરે ઇજીપ્ટનો
કરો અવાજ નહોતો.

બીજી રીતે એ પણ એટલું જ સલ
છે કે બીજા રાષ્ટ્રો માટે પણ આ
કેનાલ ધણી મહત્વની છે પૂર્વ અને
પશ્ચિમ વચ્ચે અવરજવર કરવા માટે
આ કેનાલ ધણી સમવક જારી છે.
ઇજીપ્ટ આજે એ સંભિમમાં છે કે,
તેને બીજા રાષ્ટ્રોની આર્થિક સ્થિતિનો
પણ વિચાર કરવો જોઈએ.

આથી એમ થાય છે કે, સન'શન
આમ' એમ છે કે, આ કેનાલ પર
આંતર રાષ્ટ્રીય કબજો રહેવો જોઈએ.
પણ એ આંતરરાષ્ટ્રીય કબજાને ઇજીપ્ટ
ન રહીકારે તો ક્યાંકે હરી અંધવાપ.જ
ઇજીપ્ટે જે કમ્પ્રમીસ આપે છે કે આ
કેનાલ તે સર્વને માટે ઉપાદી રાખશે
જે વિશ્વના શાન સામતી નથી.
ઇજીપ્ટની મિત્રીઓને આનમાં લઈ
એક પ્રત્યક્ષનક શરમા રથાપી એને
કબજો સોંપાય તો ક્યાંય આનો ઉકેલ
માથ.

આવે. માત્ર ૧, ૨, ૩ અને ૧૦
નવા પૈસાના સિક્કાઓ અગ્રણ્યમાં
ગણતરી ગણના સિક્કાઓ પાસગણી
અસંખ્યમાં મુકાયો પણ વર્ષમાં નવા
નવા સિક્કાઓ અમરમા આવી જાયો
તે દરમ્યાન રુપના અને નાણા સિક્કા
ઓનો સંબંધ લોખંડી બાગુને
આરંભ છે.

ધરણી

—કેવલ પરદેશમાં બસો કરના વધારે
ઓનો ખોટલમાં બરાનરી "પુરેન્દ્ર
પ્રત્યક્ષનક લીમ"ની પરીવર્તમાં બામ
મેશે. આ લીમ શાલી અને રવત'વના
માટે પ્રયત્ન કરે છે.

—અપારે એવા બેદરત અને અવરજ
પ્રદેશમાં હવા મ.પવના પવના નબળા
હવા થઈ છે કે જે બપોર મન
માટે જાગુનો દેવાલ કરે કેનાલ
છાપીને આપ્યા કરે. તુલેડીના રહેલો
ને આથી તક મળશે કે રેસાડા - એ
ચેતના રહી શકશે દર છ માને
તેમાં તેને જોડેલા પાવર બર 1 માટે
જ તથા જરૂં પડશે.

—બીજાએના ગીના મવરનની દસ
મી અંતરિત્તિ છપાઈ રહી છે. ૨૦૦
પાનાનાં આ પ્રવરતની કમિન રક્ત
એક રૂપિયાજ રાખવામાં આવી છે
કારણ કે એટલે, વધારે પ્રચાર માથ
એટલે કરવાની જરૂર જાય છે.

—અધિમાં રહેતાં એક યુરોપીયન
મદરથ મી. પીવસને પોતાની અળીસ
એકર જમીનમાંથી નિસ એકર જમીન
મુદતમાં આપી છે

—ને.વે' અને રહીયા બન્ને મળી પત્ર
પીક નદીમાંથી વિજળી ઉત્પન્ન કરી
બન્ને દેશમાં તેને ઉપયોગ કરવાના
પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે.

ધન્ય યુવરાજ

રણુ કરનાર 2 આગુલાઈ નગીનદાસ
સેક્રા [ક્રિમકેસ]

એક યુવરાતી એકલે, હે.પે. વે,
કમાણી કરવા માટે આફ્રિકા
જાને સાહસ કરના નિયત કરે.

જે યુવરાતીઓ ભેગા રહે તો,
જાગણના આદિપતી હડી પેક ૧.

વણુ યુવરાતીઓ ભેગા રહે તો
સેવ મમર મંગાવે.
ગાર યુવરાતીઓ એકલા મળે તો
પતા પેલે.

પાન યુવરાતીઓ એકલા મળે તો
મંગળની રમ.પના કરે.

છ યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
ગામ છેડી જવાની યેજનના થકે.

સાલ યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
મગે તેના બર પડે કરવા બહાર પડે.

આઠ યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
રતને ના. પેનિસ.બની મારલ.ની તક-
મારીઓ આડે

નવ યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
સગાના ગારણે સંભિગવના વકાર પડે.

દસ યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
મુગરાતની અશક્તિએની વિમતે

ગુપ્ત કરે અ.જતી કરે
અભિપાર યુવરાતીઓ એકલા મળે
તો, ભજન મંગાવે, પ્રવંધ કરે.

બાર યુવરાતીઓ એકલા મળે તો,
મજબૂર્માં કેણુ દંધ નાંમે છે એની
બામરી વેકે

તેર યુવરાતીઓ એકલા મળે તો.
ગોડમા યુવરાતીની પાટ જુએ.

શુદ્ધિ માટે ઉપચારો

બરશી

બરશીવરની રીત

આ રીતે કુખા, ખાડ હોલ શેર,
કસાયથી લાણુ તેથી ના, બદામ
પીરતાની કાતરી ખાસેર, કુષ ને
એક તપેલીમાં નાખી મુએ જુડી
તેનો દાણાદર માથે બનાવશે.
પછી તે નીચે ઉતારીને બીજા
તપેલામાં ખાડ નાખી તેની જે
અદી તારની આસપાસ બનાવી પછી
તેની બાદર પેલો તપેલા કરશે
માથે તથા કસાયીના લાણુ નાખી
એક માળીમાં નાખી કરવા શુદ્ધુ'
ઉપર બદામ, પીરતા, અરોળીની
કાતરી કરીને બમરાવથી અને ઉપર
સોનાના કે રૂપાના વર્ણ ચોડવા
કેસરીમાં કરવી દોષ તો અંદર કેસર
ધુડીને નાખવું. બદામની કરવી
લોષ તો અંદર શેર માવામાં આડે.
શેર પાડવાને ખાડીને નાખવી
પરતાની કરવી હોવ તો પરતા ના
શેર ખાડી ને અંદર નાખવા
બદામમાં કેસરનાખવું પણ પીરતાની
બરશીમાં કેસર નાખવું નહીં. જે
બરશી ખાવામાં બહુ રવ.દીપ્ત માથ
છે.

—રતનબહેન લાલજીભાઈ.
ડરબન.

એનેતે નવી શાનથી નીચેના
સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

ચલણમાં આવતા નવા સિક્કા અને ચાલુ સિક્કાઓનો સંબંધ

તા. ૧લી એપ્રિલ ૧૯૫૭થી અમલમાં આવતા દર્શાવ અસજ્જના સિક્કાઓ,
અસજ્જ ચાલુ સિક્કા એટલા મરો તેની વિશુલ સમજૂતી આપની એક માદી
મહાર માદી છે. જે પ્રકારના સિક્કાઓ અસજ્જમાં શ્વેલ તેથી જનતાને
મંજાવ.નું કારણ નથી, કારણ કે બને સિક્કાઓ કાવલેસર મજાશે.

દર્શાવ પદ્ધતિના અલણમાં એક	૫ નવા પૈસા = ૧ આને:
રૂપીયાના ૧૦૦ નવો પૈસા મળશે.	૨૦ નવા પૈસા = ૨ આના
આવારે એક રૂપીયાના ૬૪ પૈસા મળે	૨૫ નવા પૈસા = ૪ આના
છે. છુના અને નવા સિક્કાઓનો	૫૦ નવા પૈસા = ૮ આના
સંબંધ નીચે સૂચવ રહેશે	૧૦૦ નવા પૈસા = ૧૬ આના
નવા સિક્કા ચાલુ સિક્કા	૧ રૂપીઓ = ૧ રૂપીઓ
૧ નવા પૈસા = ૧ પૈસા	તા. ૧ લી એપ્રિલે તમામ સિક્કા
૨ નવા પૈસા = ૨ પૈસા	એ અલણમાં લાખ કરવામાં નહિ

ભાષા જ્ઞાન (૪)

ગુજરાતી	ઇંગ્લીશ	જંજી	અ.હીંદી-સ
સોમવાર	Monday (મન્ડે)	Umsambuluko (ઓમસામબુલુકો)	Maandag (માન્ડાગ)
મંગળવાર	Tuesday (ટુવેડે)	Olwesibili (ઓલવેસિબીલી)	Dinsdag (ડિન્સડાગ)
બુધવાર	Wednesday (વેડન્સડે)	Olwesithato (ઓલવેસિથાટો)	Wonsdag (વન્સડાગ)
ગુરવાર	Thursday (થર્સડે)	Olwesine (ઓલવેસીને)	Donerdag (ડોનરડાગ)
શુક્રવાર	Friday (ફ્રાઇડે)	Olwesihlanu (ઓલવેસીહ્લાનુ)	Frydag (ફ્રાઇડાગ)
શનિવાર	Saturday (સેટરડે)	Umgqibelo (અમગ્ગીબેલો)	Saterdag (સેટરડાગ)
રવિવાર	Sunday (સન્ડે)	Isonto (ઇસોન્ટો)	Sondag (સોનડાગ)

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

દિવાળી સુઝી આવે! રબી કેણ પામી જાય! કુમાર પ્રથમ આપણ મળીએ છે. પરંતુ તે પછી કોના મનમાં અંશયનાં વાદળાંઓ ઘેરાવા માંડે છે સરોવરમાં એ એકલી ધુમતી નદી, સુરમ રૂપે કેણ એની સાથે હોય છે.

પ્રકરણ ૨૧૨૨મું

મા પછી અમલો કોડી સરોવરના કિનારા યુધી પહોંચી જાય તેા એનું મન કુમારે જગડેલા અંધન માધી મુઠલ થઈ ગયું. આસપાસના સોઈઈનું અપુલ આંખોએ ધીધુ ને ચિત્તમાં પ્રસન્નતા આપી ગઈ. દોડીમાં એલી એ સરોવરની અંધમાં આવી હારે અંતરણી ગીતને ગુજારવ શરૂ થયો. સપ્તમે કે સૂરો દોડીની મધોદા નટાવીને બહાર ને આજ્યા, પરંતુ તેની અસર સમગ્ર ચિત્તમુદ્રિ ઉપર પ્રસારી વિના રહી નહિ.

માધવીને થયું : 'કમલેશ સાથે દોપ તો બહો સ્વર્ગ રચાય જાય' અને વિચારો આજ્યા : 'કમલેશ કામ છે, આ બધું જોઈને એના અંતરમાંથી કામ્યની સરવાળી નહિ, અંગ ન થઈવા હાલે!' મન કમલેશના વિચારે ચાલું એટલે આજ્ઞાપાત્રનું માન જુઠાઈ. કમલેશને બધી રીંખેલો પત્ર રમરણે ચડ્યો. ધણું જાણું હતું છતાં તે પત્ર પૂરો થયો નહોતો. કમલેશને એ વાચીને ટેલી સામળી થઈ એવો વિચાર પ્રગટતાં કમળનાથનું સાથે એને ચહેરો જાણે ભરવા લાગ્યો. માધવીએ કમલેશની આખમાં જણાવી નેહ. ધુપ કંઈક કરમાયેલું લાગ્યું. એ નિહાળ્યું તે સસ નથી, કેવળ કમળના જ એવું બાન માધવીને ફર્યું નહિ. ચિત્તમાં અધારેલી પ્રસન્નતા પહોંચવામાં આવી ગઈ.

દોડીનાજાએ પૂછ્યું : 'સાથે કિનારે જરું છે કે, વચ્ચે જ રહેજું?'

માધવીએ જવાબ આપ્યો : 'હવે જ રહેજું છે.'

એને ખબર નહોતી કે કુમાર એને શોધતો જાં આવી પહોંચ્યો છે. માધવીની દોડીએ વળકે લીધો કે કુમારનો અગાળ સંજાગો : 'માધવી!'

માધવી ચમકી ગઈ. એણે પાંજરા નજર કરી તો કુમાર જાતે જ હસેલાં ચારતો નાની દોડી હાથે પાસે આવી ચડ્યો હતો. માધવી કૃત્રિમ રીતે પથ્થ તેને આપકોડી શકી નહિ, આંહારે એને એકાગ્રી, સચેસાચ તો કમળના ના જમતમા કમલેશની સાંનિધ્યની અસંત અસર હતી, પરંતુ કુમાર એની સાથે આવતા કમલેશને જાણે કાંઈકે કાંઈકે આંખો દોપ સ્મરે

સામળી એના મનમાં ઉભરાઈ આવી. દોડીનાજાએ માધવીને પૂછ્યા વિના જ દોડી ધીધી કરવા માંડી તે એને અમુ નહિ, પરંતુ તે કશું જોલી શકી નહિ. કુમારે એ પાસે આવી ઉપાસથી કહ્યું : 'માધવી, આ દોડીમાં આવી જ, એકાદ એ અંધર સાથે જ હજારીએ.'

માધવી ઉદાસ ચહેરે તેની સાથે માન એક જ રહી. કુમાર પાછો પડી ગયો. એ કંઈ જોલે તે પહેલાં તો દોડીવાલો પથ્થ પરિચિતિ સમજી ગયો હોય એમ તેણે હસેલાં માર્યા. માધવીની દોડી સહેજ દૂર ખસી કે તરત જ તે કુમારને જોઈને એલી : 'મારે એકલાં રહેજું છે, મારું ન થવાડયો.'

માધવીએ જોયું નહિ કે કુમારના ધુપ ઉપર પ્રથમ દતારા ને પછી રોષના આંખો હારે કરી જવા હતા અને એણે અસંત અપથી પોતાની દોડી સામેના કિનારા વચ્ચે વચેલી મુકી હતી.

માધવી એકલી તો પડી, પથ્થ એનું ચિત્ત અસ્વસ્થ બની ગયું. કમલેશનું મધુર રમરણ પછી જાણું નહિ, એનું સાંનિધ્ય મેળવી શકાયું નહિ, એ અંધાર વિશે કે પોતાના જીવન વિશે તેનાથી કશું વિચારી શકાયું નહિ. દૂરી દૂરીને એની આંખ કુમારની દોડી તરફ જળવા લાગી ને મનમાં થયું : 'એ બાપુજી પાસે અસંતોષ અસંત નથી વિના રહેશે નહિ અને પ્રવાસની બધી મજા હુડેલાં જશે!'

માધવી એ ચોંટાઈથી મુઠલ ન થઈ શકી એટલે અંધારા ઉપર પાછી આવી. એણે જોયું તો કુમાર હજી આંખો નહોતો. કેસાજાએ પૂછ્યું : 'હું એકલી જ મઠ હતી? તો પછી કુમાર કંઈ જાણ્યું મર્યો?' માધવીએ કહ્યો જવાબ આપ્યો નહિ. હરિવલ્લભ સદાગુણિની બોલ્યા : 'આજે તો મેટા, સવારમાં જ નીકળી પડી!' માધવીએ માન રિખત કયું.

માધવી અંજરમુમાં હતી જાં કુમાર આવી પહોંચ્યો. માધવી એના ચહેરા ઉપર હાથેલો રોષ જોઈ શકી, કંઈક નિશ્ચય કરીને એ આંખો દોપ એમ પથ્થ દેખાઈ. — માધવી પ્રથમ પૂરું

એની સાથે એકલે 'હસી હારે એ બોલ્યા : 'મારૂં કર્યો, તમારો એકાંત થાં આમ પડાવવા હું આંખો હલો તે માટે!'

માધવી કંઈ જોલી નહિ. કુમાર હર્યો, સ્વાભાવિક રીતે એ રીતે, પથ્થ માધવી તેની કૃત્રિમતા જોઈ શકી. કુમારે કહ્યું : 'બીજી વાર હવે એને પ્રવાસ નહિ થાય તેની ખાતરી રાખજો. મેં માનેલું કે મારી સાથે રવાના થમને મથશે!'

માધવી આ સંબંધને અણ મઠ. કુમાર પથ્થ તે પછી ધુપ રચી ને પોતાની અગાળમાં પડેલાયો. માધવી આ પ્રસંગ વિશે વિચાર કરતી પોતા ના આંખો વચ્ચેમાં જાંઈને જોલી રહી. દરેક મિનિટ એ રિખતમાં પ્રસાર થઈ. કંઈ સમય નહિ એટલે ધીમે ધીમે એ બહાર આવી. 'કુમારના મનનું સમાધાન થઈ જાય તો સાઈ' એવો આંખો આંખ મનમાં રહુરવા લાગ્યો. એણે અંધારમાં નજર નાખી. કુમાર એક પુરતક હાથે વાંચવા બેઠો હતો. માધવીને જાં જવાની ઇચ્છા થઈ, પરંતુ યુ કહેતું તે સમય નહિ એટલે જોલી રહી.

કુમારની એ તરફ દિટિ જતાં માધવી એ પથ્થ ઉપાડ્યો. કુમારે પુરતક બાજુમાં મૂક્યું. માધવી કંઈ જોલ્યા વિના સામેની સોનાપુરથી ઉપર બેસી ગઈ. દોડી વાર જાંઈ મુકા બેસી રહ્યાં. અંતે કુમારે જ કહ્યું : 'મારા મનમાં તારે માટે રોષ છે એમ તું માનતી નહિ. હા, મને તાર મનનું અમુ નહિ એટલું ખૂં છે. હવે હું જાણી છું કે કારણ શું હતું?'

'કાગાર માણસનું મન અસ્વસ્થ ન હોય?' માધવી કોમળ સ્વરે બોલી. કુમારના મન ઉપર આ સંબંધ 'ને રરની અસર થઈ, પરંતુ માધવીનું વલણ તેને સમજાયું નહિ. થોડો વિચાર કરી એ બોલ્યો : 'મન અસ્વસ્થ થાય એનું તો બહો કશું જાણ્યું નથી, બની શકે એમ પથ્થ નથી.'

'મારૂં મન જ એવું છે,' માધવીએ એના જ આંખ સાથે કહ્યું. કુમારે મુંઝવે. એના મનમાં માધવી ને અસ્વસ્થતાનું કારણ પૂછવાની જાં તે દુર કરવામાં સહાયતા થવાની ઇચ્છા તરતજ જામત થઈ, પરંતુ તે અંધાર કરવાની દીપત માલી નહિ. કુમારને વિચારમાં પડેલો જોઈ માધવી એ કહ્યું

'આજનો પ્રસંગ જુલો જઈ ન શકાય!'

કુમારમાં દીપત આવી માધવી સાથે સામળીબધી નેત્રે જોતાં એ બોલ્યો : 'હું એ રીતે વિચારતો જ નથી. મારા મનમાં એવી જ સામળી પેદા થઈ હતી તે બંધાઈ ગઈ છે. હવે તો એ વિચાર હું કે માધવીની અસ્વ-

સ્થતા દુર કરવામાં કુમાર કંઈ ઉપદેશો ન થઈ શકે!' એમાં સંબંધો સાથે માધવીના ચહેરા ઉપર એની નજર સ્થિર થઈ ગઈ.

માધવી કુમારની દિટિ ગીલી શકી નહિ. એણે નીચું જોઈ પળવાર વિચાર્યું ને પછી તે બોલી : 'આપણે આ વિશે ચર્ચા ન કરીએ ને બધું મુશી જ જાણીએ તો?'

'એનું અંજીર શું બની ગયું છે?' કુમાર બોલી ઉઠ્યો : 'આંખ છતાં મને સમજાયું નથી કે ચર્ચા શા. માટે ન કરી શકાય!'

માધવીના મનની અકાશમય એની આંખમાં પ્રગટી આવી. કુમારના મુખમાળ એ જોઈને તરત જ અલ્પમા.

'હું તમારી કોઈ અંગત વાત જાણવા માગું છું એમ માનજો નહિ. સદન રીતે વિશ્વાસથી વાત ન કરી શકાય તો આ ચર્ચા બંધ કરવાનું તમારું મૂલ્યન યોગ્ય છે.' કુમાર હાથેલા આંખો જાંઈ કંઈક ઉમતાથી બોલ્યા ને પોતે આંખો હલો થઈ જવા ખામતો લેવા એવી એણે એકા કરી.

માધવીથી આ સહન થયું નહિ. એ તરત જ હડીને બહાર ચાલી ગઈ. કુમારે મુંઝવે. એને જાણ્યું કે જુલ થઈ ગઈ, પરંતુ એ કંઈ જોલે કે કરે તે પહેલાં તો માધવી એના આંખમાં પહોંચી ગઈ. કુમાર વિચારમાં જાં જ બેસી રહ્યો.

યોડીવારે બોલનાં આંખમાં જાંઈ ચર્ચા હારે કુમારે પરિચિતિ સુધારવાનો પ્રયાસ કર્યો. હસીપુડીથી એણે સો ની સાથે બાંતો કરવા માંડી. માધવીને પથ્થ એકાદ એ વાર કંઈ પૂછ્યું. વાતાવરણમાં થોડાક દેર પડ્યો, પથ્થ માધવીના મનનો હારે આંખો થયો નહિ. બોલનાં જાંઈ સહેજ એકાંત મળતાં કુમારે કહ્યું : 'મારૂં અપમાન જ કપી કરેજું છે!'

માધવી બોલી : 'મારે એવો જરોડો હતો નહિ, છે નહિ.'

'એ આપણે આનંદમાં નહિ રહી એ તો હાલે આનંદ આંખો થઈ જશે ને આ પ્રવાસ બોલાવવા મનશે.' કુમારે કહ્યું.

'હું પથ્થ એમ જ માનું છું.' માધવી એ જ અંજીરતા બોલી નેહ. 'તો આ અંજીરતા બોલી નેહ. 'તમારે પથ્થ બોલી નેહ. 'મેં દોડી દીધી.' કુમાર હર્યો.

માધવી કુમારની પેટે હસી શકી નહિ, પથ્થ સહેજ હળવાશ લાગીને બોલી : 'મેં પથ્થ દોડી દીધી!'

એ પછી એકાદાં અંજીરતા થોડાક વાર ગયાં સાથે મેઠાં અને નેત્રિતાબની આસપાસનાં કપાં કપાં રચના એના જવાં છે તેવી ચર્ચા આંખો. કુમાર ધીમે ધીમે ઉત્સાહમાં આવવા લાગ્યો. માધવી પથ્થ નવાં રચનાં જોવામાં

સંગતિ આપવા લાગી, પરંતુ રાજ્યને ઉદ્ધાર એ કામગીરી સારી નહિ. અંતે એમ કહ્યું કે આર પાંચ દિવસ પછી બાંધાએ સાથે રાષ્ટ્રપિતેત ભેગા મારે મરુ.

આરમ્ભ કરવા ક્ષેત્ર મુદ્દા પડ્યાં. માધવીએ પેતાના કોરડામાં આવી બારણા બંધ કર્યાં. એ બધી રીતે યાત્રી મધ દત્તી એટલે પધારીમાં પડી. એણે બાંધા મીંગી. કુમાર સાથે ને કંઈ બન્યું હતું તે સમયે મથવા લાગ્યું ને મનને બેભાન રાખવા કાળે, માધવીએ એ વિચારને કુર પાલવા પ્રયત્ન કર્યો, પણ અજ્ઞતા ન મળી. અંતે એ બીજી મધ. થોડીવાર વરડામાં જઈને બીજી રસ્તા આસપાસની મુશ્કેલીનું પથ નિરીક્ષણ કર્યું, પરંતુ મન કોઈ પરીણામ નહિ. અંતે એણે એમ કહ્યું કે કમલેસને કમલેસે પત્ર કાલે. બારણા એ વખતે જ બારેણે ટોરે પાડ્યો. એણે માન્યું કે કેસાસના કરી. અપધી પત્ર મુદ્દી રૂપ સ્વપ્નાને ઉપાસ્યો.

એણે ભેટું તો કુમાર પ્રાનિભડાં મરે ત્યાં કહેલો હતો.

માધવીએ બાળપણથી જાણ કરી મંજીર સ્વરે પૂછ્યું: 'કંઈ કમ છે?' કુમારે કીચેથી કહ્યું: 'થોડી વાત કરવી છે.'

'કાલે કરીશું' માધવીના સ્વરમાં અજુગમે આવી ગયો.

'મારે માત્ર દિશગીરી જ 'સાવની છે.' કુમારે કહ્યું. માધવી કંઈ બેસવા જાય ત્યાં બાળપણ કોરડામાંથી દરિવલ્લ પકારે આમ્યા. પળવારમાં જ માધવીના અંદરે ઉપરના ભાગે બાલ્યા. દરિવલ્લ કંઈ પૂછે તે પહેલાં એ બેસી જીડી:

'કેમ બાપુજી, કંઈ જોઈએ છે?'

'ના, ના. મને મરુ છે. એ ક્ષેત્ર! કુમારે સા મરે બારણુ ઉપાસ્યું.'

'હું જાગતી જ હતી બાપુજી! માધવી કમને બોલી.

દરિવલ્લ વધુ કંઈ બોલ્યા વિના જાગ મંજીર અંદરે કોરડામાં આવી મથા. માધવીએ તે પછી વિરોધ અજુગમા સાથે કુમાર સાથે ભેટું ને કુમાર આંખ નીચી નમાવી ભાંચી આમતો મથે.

માધવીએ ફરી બારણું બંધ કર્યો. પત્ર કેસાસે મળી રહ્યું, એ આંખ મીંચીને અનેક વિચારોમાં મથવા ભેગી પધારીમાં પડી રહી.

કેસાસના અને દરિવલ્લ સવારથી જ માધવી અને કુમારનું નિરીક્ષણ કરી રહ્યા હતાં. કુમાર કે માધવી તે બધામાં નહોતાં. કેસાસના કહેતાં હતાં: 'માધવી કુમારને મન આપતી નથી.' દરિવલ્લ જાણ આપવા હતા: 'બળમધવીથી કાંઈનું મન

વાળી કામ નહિ. તમે અને કંઈ કહેશો નહિ.'

એમની વચ્ચે પ્રમટ રીતે વિરોધ મથા થતી નહોતી, પરંતુ વિચારોની દિશા જુદી હતી એટલું તો રપટ બધાંજ આનંદ હતું. કેસાસના ભેટાં હતાં કે કુમાર માધવીને પ્રસન્ન કરવા પ્રયત્ન જ આણે કેમ છે. પણ માધવી એની દરકાર કરતી નથી. દરિવલ્લને લાગતું હતું કે આ કીકરી ના દિશમાં કમને. કે એવા એમને વિચાર કરી કાંઈક મધ સારી નહિ એટલે કાંઈક તેવો પ્રયત્ન નહિ કરવો જોઈએ.

દરિવલ્લ પાછા ફરી કોરડામાં આવ્યા ત્યારે એમણે બંધાર સ્વરે કહ્યું: 'માધવી ને કુમારની વાત વમારે હવે મનમાંથી કાઢી નાખવી. મને ખાતરી થઈ મધ છે કે તમે કંઈકો છે તે જાનવાનું નથી.'

કેસાસનાને દરિવલ્લનું આ વિધાન લાગ્યું ન લાગ્યું, પરંતુ સ્વભાવ પ્રમાણે એમણે ત્યારે મ્ત્રા રહેવાનું જ. પછે કહ્યું: 'મનમાં એવા વિચારો આવ્યા કે પ્રસન્ન મળે તેમજ માધવીને સમજાવશે અને કુમાર બાળુ જાણશે.

કુમાર અને માધવી જુદાં પડ્યાં પછી એ વિચારોમાંથી જુદી કામ નહિ. બંનેનાં મન ભિન્ન દિશામાં વહેતાં હતાં. છતાં તેઓ એક જ નિર્ણય ઉપર આવ્યાં હતાં એમ સ્પષ્ટ સુધીમાં દેખાઈ આવ્યું. માધવી દળથી રીતે કોની સાથે જાગતી હતી. કુમાર પણ કંઈ જ ન બન્યું કેમ એમ બધાંની સાથે ને સંવિદ્યે દરિવલ્લ સાથે વર્તેલો હતો. મનની સ્થિતિ નિરાશી હતી છતાં જાણ વર્તેનમાં એકતા આવી મધ હતી.

બરેરની આ વખતે મેડાં મધમાં મારવડાં સૌ સામેલ હતા. સત્રે કરવા જતી વખતે કેમ જુદું પડ્યું

નહિ. દરિવલ્લનું મનને બાર પથુ ઊતરી ગયો હતો. માત્ર કેસાસના ઝીણવટથી નિરીક્ષણ કરતાં હતા. એમને લાગતું હતું કે માધવી ને કુમાર જેટલા દળમાં કેસાસ છે તેટલા ખરેખર નથી, છતાં માધવી કુમારની અવગણના કરતી નથી એ જોઈ એમને આનંદ થતો હતો.

માધવી રાત્રે બારે એકલી પડી ત્યારે એનું મન પ્રસન્ન હતું થોડે નિશ્ચય પ્રમાણે વર્તી જાય તેનો મનમાં સંતોષ હતો. થોડીવાર જે તે વાંચવા માં સમય પસાર કરી એણે કોરડાના બારણા બંધ કર્યાં ને પેલી બેગ કિપડી. કમલેસને પત્ર કાઢી એ વાંચવા લાગી. એક પછી એક પાના ફેરવતાં એની ચિત્તસંદિમાં નવા આનંદ પ્રસન્નતા લાગ્યો. હાથથી એનું કંપુ ઉછળવા લાગ્યું. પેક અને પેન લઈ પત્ર પૂરા કરવા એ મેરી મધ. એકદર કલાક કેમ પસાર થઈ ગયે, એનું જાન રહ્યું નહિ. પત્ર પૂરા કરી ફરી વાંચ્યો, પછી દળવેથી તે કવર માં મુક્યો, ઉપર ત્રેસ અંદરે સરનામું કંપુ ને ટિકિટ થોડી. પત્ર જાળવી ને બેગમાં મુકી માધવી વરડામાં જતીને બીજી રહી.

એ વખતે સામેની પહાડી બરાલીને મંદ આકાશમાં આવી ગયો હતો. ઇશ્વરી વચ્ચેથી તેનાં શીતળ કિરણો સરોવરમાં ફેલાતા હતાં. રક્ષાશુકલ. લાગા પડાયાની વચ્ચે પ્રકાશનાં વર્ણો રમતાં હતાં સહેજ પવન ઠોવાથી સરોવરના જળમાં ધીમા આકાશને કિતા હતા. કંઠીનો ચમકારો લાગ્યો એટલે માધવી સહેજ કૂંટા મધ. કોરડામાં આવી એણે સાથ લીધી ને ફરી પાછી ત્યાં જઈને બેસી રહી.

માધવીને વિચાર આવ્યો: 'આખું જાગણ સુધ જાય ત્યારે મારે અવસાનું

ને કમલેસને મળવાનું!' એ ધીણુ કરી. પત્રમાં આ લાગણી ઉમેરવાનું મન મરુ. પરંતુ એવું તો થયું બધું જોવા લાગી નાખ્યું હતું એટલે જેવે સંતોષ માન્યો.

કમલમ મધરાત સુધી માધવીએ આ પ્રકારે કમલેસની સાથે માનસિક સાનિધ્ય અનુભવ્યું. એ નિદ્રાપીન થઈ ત્યારે એનાં મન ઉપર કોઈ જ બાર નહોતો ને બ્યારે એ જાગી ત્યારે પણ પ્રસન્ન હતી. એણે તરત જ બારણું ઉપાડી નાખ્યાં હતાં અને કુમાર સહિત સૌનું આનંદભર્યા મહેરે સવાગત કંપુ હતું. દરિવલ્લ એની આ પ્રસન્નતાથી પ્રુણ રાહ જવા હતા. રાત્રે કેસાસનાએ એમને મીઠે ધોમે સમજાવવા હતા કે કુમાર અને માધવી ની માખનમાં ખાસ પ્રવલ ન કરીએ, પણ તે વિરે થોડાક પ્રકારે મનમાં મોંઘ પાળી મેલ્યું પણ થોડાક નથી માધવીને કુમાર સાથે જાળની એકને આ વિચારોમાં દરિવલ્લને તથા જાણ્યું હતું.

માધવીના મનમાં હવે ટપાલ નાખવા ના વિચારો ચરૂ થવા હતા. પ્રાતઃ કમથી પધારી એ કુમારની પાસે મધ ને સંવિદ્યે થોડી: 'મન જે પથુ મરે એકલાં જ જાગરમાં અને નૌકારિકાર કરવા જઈ છે. તમે નારાજ તો નહિ થાઓ ને?'

કુમાર એની સાથે પળવાર જોઈ રહી ને પછી બોલ્યો: 'આજે જ નહિ, હવે કાંઈ દિવસ હું નારાજ થવાને નથી.'

કુમારે જે નિશ્ચય કર્યો હતો તેને અનુકૂળ જ આ સંદેહ હતા છતાં અત્યારે તમા હૃદયની ઉધા પથુ આવી મધ હતી. મધ કાલે એણે નડકી કંપુ હતું કે માધવી નેનડ પ્રવે ઉડગીન છે, લાગણી તરત એમાં દેખાતું નથી, છતાં બાજુ રીતે તેની

પ્રખ્યાતીક પંચાંગ							
વાર	મોડી ૧૯૫૬ ચિત્રાવટ	દીકુ ૨૦૧૨ મ.વજ	મુસલમાન ૧૩૭૫ મોહરમ	પારસી ૧૩૨૫ ફરવદીન	સુનીસ ૬. ખી.	સુધીય ૬. ખી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
સુક્ર	૧૦	૧૨	૨	૧૪	૬-૩૪	૫-૨૭	
શનિ	૧૧	૧૩	૩	૧૫	૬-૩૫	૫-૨૮	નામ પચવી
રવિ	૧૨	૧૪	૪	૧૬	૬-૩૬	૫-૨૯	શીતળ સંતપ્તી
સોમ	૧૩	૧૫	૫	૧૭	૬-૩૭	૫-૩૦	કુર્બાની
મંગળ	૧૪	૧૬	૬	૧૮	૬-૩૮	૫-૩૧	ને.બી.ને.મ
બુધ	૧૫	૧૭	૭	૧૯	૬-૩૯	૫-૩૨	
ગુરુ	૧૬	૧૮	૮	૨૦	૬-૪૦	૫-૩૩	પવિત્ર બગીચાસ
શુક્ર	૧૭	૧૯	૯	૨૧	૬-૪૧	૫-૩૪	
શનિ	૧૮	૨૦	૧૦	૨૨	૬-૪૨	૫-૩૫	
રવિ	૧૯	૨૧	૧૧	૨૩	૬-૪૩	૫-૩૬	
સોમ	૨૦	૨૨	૧૨	૨૪	૬-૪૪	૫-૩૭	
મંગળ	૨૧	૨૩	૧૩	૨૫	૬-૪૫	૫-૩૮	પચક આવણી પૂર્ણિમા ગણેશ
બુધ	૨૨	૨૪	૧૪	૨૬	૬-૪૬	૫-૩૯	
ગુરુ	૨૩	૨૫	૧૫	૨૭	૬-૪૭	૫-૪૦	

સાથે પ્રશ્ન-નતા અને મધુરતાથી રહેલું મેહજો, આવાને માધવીએ તેની રમ જે રીતે લીધી તેથી એને એમ થઈ ગયું કે માધવીની પ્રતિ જ હંધક નિરણી છે!

માધવી બા-ન પુછતી મંદુરે પથુ લઈ મળ હતી. બગર તરે વળ્યા પછી એણે બંગલા ઉપર નજર ફેરવી. ટેક વહારે દેખાયું નહિ. પત્ર સંતાડી રાખ્યો હતો તે બહાર કાઢી, તેના ઉપર પ્રમથરી નજર કરી દેખાણની પેટીમાં તે નાખી દીધી. ટેક મહાન કામ ચાલિથી પત્ની ચાકું ડોમ એવો સંતોષ એના મુખ ઉપર ફરી વળ્યો, પણ ફાણ જાણે રું થયું. થોડીવારમાં જ મન ખામી સામવા માડ્યું. હરખમાં હંધક અકળામણ થવા માંડી. માધવીને આરંભમાં તે સમજાયું નહિ કે આમ શાથી બની રહ્યું છે! પ્રથમ આવ પ્રસંગો ને પછી મનના તરંગો માંડ કરી તે પૂછકરણ કરવા માગી. મહાની પ્રગરે એણે તે કહ્યું જ માંડ આપ્યું નહિ. સંતોષન બોલી: 'વારે શું કમલેસને લખેલો પત્ર મારાથી ચુકે પડ્યો તેનું આ પરિણામ હશે?' માધવી લગભગી મનમાં જ હસી પડી.

સરોવર પાસે જઈ મળ કાલના દોડીવાળાને શોધવા એણે નજર ઝાડી ત્યાં તે એજ સાથે આવીને ઉભો રહ્યો. હસીને બોલ્યો:

'હું આપની રાહ ભેટે, દતો.' માધવીના મુખ ઉપર રિમત ફરતી ગયું. એણે પીગેથી પુછ્યું: 'અહીં ને જ વતની છે?' તે રી વાળ એ મધુર દિલોષ ઉતર આવ્યો: 'નહિ, લખતી સે આપા દુ દર લાલ દોને સિત્તન મે આપા દુ.'

માધવી પુછ થઈ. એ વખતે જ એને ખાન થયું કે નૈનિતાલ ઉતર પ્રેસનો જ બામ છે ને તેથી કમલેસનું વતન છે. અચાનક વિચાર કળકળે: 'કમલેસના પિતા, મામા, બીજા ટેક સમો અહીં આપમાં હશે... કમલેસ અહીં ન આવી શકે?'

દોડીમાં ભેસી એ સરેવરમાં આમળ નધાને આ વિચારો પથુ અંતિ કરવા લાગ્યા: 'કમલેસ પત્ર વાચ્યો કે એણે મન અહીં આવવા ઉત્સુક બની જશે... મેં તે માફ સરનામું પથુ મહત્વ નથી. એ શી રીતે પિતાની લાગણી અમત કરી શકશે?' માધવીને આ ચિંતિત માટે કહક મુઝામણ થવા લાગી, સકળ રીતે એની નજર બંગલા તરફ ખેંચાઈ, એણે તે બા-બાપુજી અને કુમાર એની ડોડી તરફ જ નોંધ રજા દતાં. માધવીને વિચાર આવ્યો: 'માફે આજ ને આંતર છુરન મે, મિલ બનું બાપ છે!' મનમાં શાકુ પથુતો ઉલ થયો ડોમ એમ તે મનો-મન બોલી. 'મે' રીતે જ વિચારીને આ સ્થિતિ સીકારી છે. બાપા રીતે

દુ માતા પિતાની છ.મામાં ને આતરિક રીતે કમલેસનાં ધાનિયમાં?' માધવી ના ડોડ રિમતથી ત્યારે મલકી ગયા.

એ પછી મળુ માર દિવસ સમયથી પમાર થયા. એના રે જના કાવંકમ મા એકવાર તે એકલા ફરવાનું અને નોકાનિદાર કરવું જાહેર. એ વખતે તે મન ભરીને કમલેસને મળી લે. રાત્રે એને પત્ર લખે ને લાગણી નાં જરામાં તેમાં વકાવી દે. દિવસ આખો, કુમાર, બા-બાપુજી, મધુભાઈ અને બીજા નવા પરિચિતો સાથે આનંદમાં રહે માર દિવસ પછી રાણીએત જવાને, કાવંકમ ગોડવાયો ત્યારે તેણે ઉલ્લાસથી તેમાં સાથ આપ્યો. 'આસ મેટરની મવરથ, કરવા કુમાર અને તે સાથે જ ગયા. 'મામા' આ કુમારે કહ્યું: 'હવે તથાસ દિવસ તરો નોકા વિદાર અટકી જશે.'

માધવી હસીને બોલી. 'મનોનિદાર ને કેણુ અટકાવવાનું છે!'

સાથે જ ત્યારે તે એની મરતીમાં હતી. કુમારના મન ઉપર એ કળેલોના ટેકા પ્રાપ્તિ, જેવા તે માધવીના મનમાં આપ્યું નહિ. કુમારે પુછ્યું: 'તને એકલાં વધુ મરે, ખરું?'

'સાથે જ વધુ મરે.' માધવી ઉત્તરમાંથી બોલી.

કુમારે વાત આમળ બંગાળી નહિ. રાણીએત લઈ જવા માટે એ મે,દરેનું નકકી કરી જાને પાછા ફર્યો ત્યારે કુમારની હુક્કિ માધવીની એકાતમિયાનું રહસ્ય શોધવા લગી મળ હતી અને માધવી કમલેસને સખેલો બીજો પત્ર મુરો કરી ક્યારે અને શી રીતે તે દેખાવવા નાખ્યો તેના વિચારમાં પડી હતી બંગલા પાસે આવતા માધવીએ પુછ્યું:

'આપણને અહીંથી નીકળનાં હજી બેતલુ ક્યાક તે લાગશે' ખરું?

કુમાર હસીને ને આશ્ચર્યથી બેતો બોલ્યો:

'એકથી વાર નોકાનિદાર કરી મેરો છે?'

'ના, ના.' માધવી વિચારમાં જ બોલી.

દેખાણ પુરી કરવી છે? કુમારે પ્રવળપૂર્વક રવાબરિકતા આપી પુછ્યું.

'હા, થોડુંક લખવું ખાતી છે.' માધવી બોલી મળ.

'સરેને મે ક્યાક નીકળી જશે, હું નિરાતે દેખાવનું પતાવી શકશે.' કુમારે રવરથ રહી જવાળ આખો, પથુ આ કળેલોની સાથે જ તેના મનમાં મંદવનાં લાગણ્યો મેરાવા લાગ્યાં હતાં. માધવીને તેના પમાસ આવી શાથે.

કુમાર શુભ રીતે રાણીએતની તરફ ચારીમાં ને સદૃષ રીતે માધવીના મનનું રહસ્ય ખોલવાના કામમાં લાગી ગયો. માધવી ખારણાં બંધ કરી દેખાણ પુરી કરવામાં પ્રવળ મળ. અહીં ક્યાકમાં

જ તે બહાર આવી. કુમારે હસીને પુછ્યું:

'પતાભુ?'

માધવીએ કહારમાં માથું હલાવ્યું. કુમાર બોલ્યો: 'હું જાઉં છું જી બાણ, દેખાણ કહ જવું!'

માધવી મંજાળ પડી. હુટકે રવરે બોલી: 'ના, ના. મારે પથુ એ બાણ જવું છે.'

કુમારની આંખમાં કંકા ને કટાક બને આવી મર્પા ને માધવીએ તે તેમાં. મનથી એ કરી મળ. છાતી સાથે જખતી રાખેલ પત્ર ઉપર એને કાથ પહેલી ગયો. એ કહાયથી બંગલાની બહાર નીકળી બાગર તરફ ચાલવા લાગી કુમાર વ્યંગમાં હર્યો. પણ માધવીનું તે તરફ પાન મધુ નહિ. એણે તે કહાયથી જઈ હેલ ના ચૂક બાલેના પ્રતિબિંબ ઝીકતો. કમલેસ ઉપરનો પત્ર દેખ પેટીમાં પધરાવી દીધો!

માધવી પાછી આવી ત્યારે કુમારનું વર્તન પલટાઈ ગયું હતું. એના મુખ ઉપર રેવ કે અચ્ચમ્મો તે શું, મનક ના આવે, પથુ નહોતા. દેખાણનું જાણે કંઈ બન્યું જ નથી ને રાણીએતની નિશ્ચયલિયા બેવા જ એનું મન ઉત્સુક બન્યું હોય એમ એ આનંદથી વાતો કરવા લાગ્યો. માધવી

ને આ પરિવર્તનનું કારણ સમજાયું નહિ. મનથી મુઝાતી છતાં જાણથી હસતી એ કુમારની વાતોમાં સાથ પુરાવવા લાગી.

તે પછી થોડીવારમાં જ્યાં રાખીએત જવાને રવાના થયાં.

—કમલા

હરીજનોને સીલોનમાં મંદીર પ્રવેશ

સીલોનના જાહના શહેરના મંદીર માં પહેલી જ વાર હરીજનોને પ્રવેશ કરવાની છુટ આપી રાખ્યા કરવામાં આપ્યા હતા કે જેથી જાતીભેદ દુર થાય. પહેલે જ દિવસ સમજન દળે. ની સખામાં હરીજનોએ તથા મંદીરે માં જઈ આવ બરી પ્રાર્થના કરી હતી. જાહેર કાવંકમો તેઓની સાથે જળન અને પ્રાર્થનામાં સામેલ થયા હતાં. કુમારસાગી જે 'માથ રીતેલના દોડમાના એકથી છે તેઓએ જણાવ્યું કે 'આ જાહનાના રાખસોને સીલોનના બીજા ચંદ્રો અનુકરણ કરશે એવી દુ આશા રાખું છું.'

—સીકના ધારાસભાના સભ્યો અને જાહેર કાવંકમો યીનની મુકાબલે આવેને મહીને જશે.

P.O. Box 2156 Tel. Add. "Bhaisons" Phone: 28198

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1906)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. & Part	Qty. Ton/Unit	Price	1/Grade Loose Tea	Price
Cham Cham	112	112	Sevedhian Sogor	71
Cham Cham	112	112	S. B. Nuts Ma	276
Grat Fruit	112	112	Jeera	27
Grat Fruit	112	112	Varia (Sourish)	27
Grat Fruit	112	112	Mustard Seed	27
Whole Mustard	112	112	Ma (S) Seeds	112
Whole Mustard	112	112	Whole Mustard	112
Special Mustard	112	112	Jeera (Sogor)	112
Ordinary Mustard	112	112	Pure Chilli Powder	27
Egyptian Rice	112	112	Pure Chilli Powder	27
Whole Rice, Mustard	112	112	Cocoon (Fresh Water)	27
Mustard Oil	112	112		
Mustard Oil	112	112		

Prices C.O.P. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Prices on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

વિવિધ ખબરો

ઈસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

કેરોલ્ટ સંસ્થાની સરખી વાર્ષિક મતદેશ મીટીંગ તા. ૨૨-૭-૫૬ના રોજ શ્રી હરિભાઈ નાયુભાઈના પ્રમુખ પદે વિરોધીયા રહોટના હોમમાં મળી હતી. કેયોરના પ્રુવે સંસ્થાના એક મજા પ્રમુખ અને સિદ્ધક રજ. રવજા બાઈ તવડીયાનું કુંક પ્રસ્તવર મધેલા અવસાન અંગે હપર અર્પના થઈ હતી. મંત્રોને રીપેટ અને ખબરની તુ સરવાલું રજા થયા પછી આશાની વર્ધ માટે નીચેના કાર્યવાહીની સુદ્ધા થઈ હતી: પ્રમુખ: શ્રી હરિભાઈ નાયુભાઈ; ઉપ-પ્રમુખ: શ્રી રામુભાઈ નેરામભાઈ; મંત્રી: શ્રી મોહનભાઈ હરિભાઈ; ઉપમંત્રી: શ્રી કેડીસનભાઈ ને. મકન; ખબરની: શ્રી વરુભાઈ બાઈ કરસન. કમીટી: મેક્સ રવજા બાઈ જી. મોરાર; પ્રમુખાઈ બાઈ: બાઈ; રામભાઈ સ. હરિભાઈ; લાલ બાઈ છીયાલ, c. પ્રમાણ ની

શીખા; જીવનભાઈ મકન અને કનેયા લલ રામભાઈ.

શ્રી ઈસ્ટ લંડન રજપુત

ચૌહાણ મંદવા કપોલન સંસ્થાની ૧૨મી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૧૭-૭-૫૬નાં અપેરે મળી હતી, પ્રમુખ પ્રાથ્ નાગી સરખાત કરી મંત્રી તરફથી રીપોર્ટ તથા કોષ્ટકો તરફથી સરવૈયું રજા થયું હતું જેના રવીકારે "બાઈ, આવતાં વર્ષ માટે નિચેનાં કાર્યવાહી નિયુક્ત થયાં હતાં.

પ્રમુખ: વરુભાઈ કરસન, ઉપ-પ્રમુખ: મયુભાઈ જીવન, મંત્રી: હપરભાઈ વિરુભાઈ, ઉપ-મંત્રી: મણીલાલભાઈ પ્રેમા, ખબરની: મકન ભાઈ પ્રેમી, કમીટી: જીવનભાઈ મકન, પ્રેમાભાઈ દુરુભાઈ, વિરુભાઈ દુરુભાઈ, રામભાઈ કરસન, છોટુભાઈ વિદ્ય. મોટી કમીટી: નેડીસનભાઈ જીવન અને કોલેસભાઈ દુરુભાઈ.

ઈસ્ટ લંડનમાં અવસાન

ઈસ્ટલંડનના એક જુના અને મણીના સામાજિક કાર્યકર્તા શ્રી રવજાભાઈ મકનજી તવડીયાનું ૧૫ વર્ષ ની ઉંમરે તા. ૭-૭-૫૬ના રોજ અલ્પકાળ રોજીના કારણે શાંતિથી અવસાન થયું હતું. એમની રમ્યાન યાવતમાં સ્થાનિક હિંદીઓ ઉપરાંત

નાં કાર્યોમાં પણ હંમેશાં આમળ પડતો આમ સેવા રચા હતા. ૧૯૩૫ માં સ્થાનિક હિંદુ સોસાયટીનાં મંત્રી ૧૯૪૮માં દૂરદી અને ૧૯૪૪માં પ્રમુખ પદે ચુંટાયા હતા. ગુજરાતી શાળા ના વિદ્યાર્થી તરફની જવાબદારી પણ રેટલેક સમય ઉઠાવી હતી.

અન વર્ષના આરંભમાં તેમને હાઈઅરેક મવાયી સમાજના પ્રમુખ પદેથી અને શાળાના અધ્યાપકી કુલત બન્યા હતા. તેમના એકના એક પુત્ર શ્રી રવજાભાઈ અને જમાન શ્રી જાવાન-ભાઈ જેવાળને ખીજનેસ સુખત કરી નિરાત જીવન ગુજારતા હતા. એમના પતિન પુત્ર પીવ અને કુટુંબીજનોને આ શોકચરત પ્રસંગે મિત્રોએ જે વિશ્વોદ્ધ દર્શાવી છે, તે માટે તેઓ હાર્તિક આભાર માને છે. પરમાત્મા એમના આત્માને શાંતિ બોલો એવ અભ્યર્થના.

આભાર

રેપટાગિનના રજ. જીવનભાઈ લજીવન, અકાળ મૃત્યુથી તેમના કુટુંબ પર આવી પડેલ અસહ્ય દુઃખમાં જે લાલ બહેને, એ જણ મળી તાર ફોન અને પત્રથી વિશ્વગીરી આપવી આપાશવ આપ્યું હતું તે "કવે" રનેડીજનેને આ પત્ર મારફતે કોષ્ટકો લખ્યા અને એમના કુટુંબીએ, આભાર કાઢત કરે છે.

સુકાદીપીંગ, ખનદમ રેક્સ રીટર્ન, લાઈસેન્સીંગ, વેન્યુ કસીપરન્સ અને ધનસંચારન્સ માટે મળે:

આર. વીક્રમ

૧૨ બાર્ડીવી આર્ડેડ, ૩૮ આર્ડેડ રહોટ, કોરનર ડાવગોનલ અને માર્કેટ રહોટ, મોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

માટીના ઈલાલે

આ નાની પુસ્તીકા આ પત્રમાં જે માટીના સેઓ દાદમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા લખાયેલી આ ઓશીસેયી મળશે. કિંમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

ઈરાની આપવીતી ૫ ૩
છેલ્લો અબાનલ ૬ ૬
બીના પુસ્તકો

બુકન પત્ર ૨ ૦
સેવામીના સાધના
(કોરોરમાલ મર્યાવાળાનું જીવન ૭ ૧

કીશોરલાલ મરાઠવાળા કુત
સસવ ધર્મ ૧ ૦
દીપ નિર્વાણ (ઈશ્ક) ૭ ૦
મળવાનું કેકાલું આ ઓશીસ

નોકણી કોશ મોટો

ગુજરાતી કે ગુજરાતી લીકસનરી.
કિંમત ૫૦. ૧-૨-૬.

'Indian Opinion'

P. Bag, Durban, Natal.

Phone 332651 P.O. Box 1547 Tel. Add ENDEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકમી તેમજ સુવર્ણ કપડાં, ઉલ્લ જર્સી, લુલ, જાળકો માર્કેટો બલ બલનો માલ, પર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નકાલે પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીંગલ વગેરે માટે અમારે હાં પ્રથમ વખતે કરવા બતામણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, મોહાનીસબર્ગ.

બેકસ ૧૫૪૬.

જોઈએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈગિ

પહોંચતાં કરવા માટે

અમે દનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો ફેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

BULLBRAND

FERTILIZERS LTD.

SARNIA

NATAL.

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ કેરટ

સોનાના કામીના ખાસ અમરી જાતી કેમરેખ નીમે અમને અપાયદ્ધ કામ સંતોષ પ મે એક રીતે કરીમે છીએ.

સેલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની જંગમી અછેડા, સારીની પાન, વીરી બકકસ એરોંગ વીએર બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ગાંધી સાહિત્ય

૬. આ. ને ઉત્તીકાસ	૭ ૧
મહાદેવ દેસાઈનું સમગ્ર ચરિત્ર	૧ ૪
મહાદેવ દેસાઈની રાધરી	૧૦- ૧
" " "	૧૧ ૭
" " "	૧૧ ૧
" " "	૧૧ ૭
" " "	૧૧ ૭
ખાપુની કાવાવાસની કાલાવળી	૧૫ ૦
હરેક લીખીત હોઈ સ્વચાલ્ય	૪ ૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૪ ૩
ગાંધીજીની સંસ્કૃતિ આત્મ કથા	૧ ૧
ખાપુની લાંબી (કલકા કાલેકર)	૨ ૦
સામ નાથ (ગાંધીજી)	૧ ૦
ખાપુ મારી મા (મહા ગાંધી)	૧ ૧
ખાપુની મસાદી	૧ ૦
ગાંધીજી અને સ્વચાલ્ય (ડી. મહાવાળા)	૩ ૦
નીતી નાશને મારો (ગાંધીજી)	૧ ૦
અન્યાસકર્તી ધામ (ગાંધીજીને ગીલાલને કહેલા અલપાદ)	૧ ૧
ધર્મોભા મોખરે (ગાંધીજી)	૧ ૦
આત્મક વાચનાવળી	૧ ૦
હાંદોનો ડેઝાઈ નીકેલ (સામનાથ વિશે વચેદ)	૧ ૦
આત્મકાવની સાધી	૧ ૧
ડી.એ. કેમ એક સાદસથી મરણુર બાળ વાલ	૧ ૦

મળવાનું ડેઝાઈ : આ એડીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

આરા સારા મેખકેલું સુંદર સાહિત્ય

ક'પાલ કુ'લકા (જંગમ વંદ)	૧ ૧
નવલકાઓ (મેખકેલું)	૧ ૧
એવરી માયા , ૪	૧ ૧
મેધ બીડુ	૭ ૦
વકી વાલ	૮ ૧
વંદવલ	૭ ૦
સલાની સદચરી	૫ ૦
અજાણું પાંડા	૭ ૧
સદીરોનો સંવેસ (આચર લેન્ડના સારી)	૪ ૦
સામવાળાના સિલામ ડેખીકા કેરીમેલ નિમર અલપાદક સચીન એકા	૧૫ ૦
સોનેરી કાયા	૧૦ ૦
આયા મહારા	૧૩ ૧

૨. મ. દેસાઈ કુલ

વિવડી	૧૫ ૦
આત્મી અ'ગીચેરો (એક વકલ વિવિની આત્મ કથા)	૧ ૦
કોડ આત્મવલ (નાનાકાઈ ભલ કુલ) સિમરવાલવની કથા એકા	૧૦ ૦
પ્રીતીધામારો (૧૮ મદાન નરનારીઓનો કુલ જરીયવ)	૧ ૦
વરીપદ મહેલ	૧ ૦
સર્જીતા કુર્પિયા (નવલકાઈ લાલ) જાન સારી આત્મક	૭ ૧
આત્મી નવલ કથા	૭ ૧
સુદલ જ'ખી	૮ ૦
વાગા	૧૦ ૦

મળવાનું ડેઝાઈ : આ એડીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર લક

નિશાળના પુસ્તકો

નવસુગ વાચન માળા	
પુસ્તક માલ	૩ ૦
લુતન લેખન લાક્ષીની વલ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪ અલેકની	૧ ૦
આલેક લાખીએ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, પ્રવેશની	૧ ૩
આલેક લેખન માલ ૧	૨ ૦
દેસ વિદેસ ભાગ ૧	૨ ૦
ગુજરાતનું ઓરવ	૧ ૦
હાંદોના કલિલાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨ ૨
દેસ લીપકો	૨ ૦
શુભાલ, પરીચય ભાગ ૩	૧ ૧૦
" " ભાગ ૪	૨ ૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧ ૦
મોડલ સ્કુલ અ'ક ગર્જિત ભાગ ૧.	૨ ૦
માર્ક સર્જીક ભાગ ૧	૧ ૩
" " ભાગ ૩	૧ ૫

આ પુસ્તકો લલન બ'ધી લેનારને ૧૫ હકા કમીસલ આપવામાં આવશે.

સી. એ. ડી. થી માલ મોડલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પ્રુકશીપન, છુસારી, બીઆનાં અને જનરલ એજન્ડ
ઈન્ડિયાન બેન્ક ટુનીયાના ડેઈ પલ્લુ સામની હવાઈ હરિયાઈ જનર જાપીન
માર્ગે છુસારી કરવા પેર બેઈ જાપારી આપુને છુકોઈ કરો.

જાંબી, આન, ચીની, હાંબક, જાંબાદ, પોંકાંકાસ, વિગેરેના બીમા અને
વેસાની આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયાન, પારસનલ ટેલેક, ટિસાનના ચોપડા હાંબાનના રેન્ડુ સ્વીચરન્ડ
સર્વિસીસ કે વેપારના ચાપરોન્સો ખાસપેઈ તેમજ હાંબીચાનને લગતી
બાજતોઈ ડેઈ પલ્લુ ફી લીધા વિના અને રહેત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ બુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એફ એસટીયા અને પોઈંકાવર
ઈન્ડિયાન હાંબી લીઆરેન્ડ પ્રેસિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

વિદ્યુત્ત ચુક, હાઈનીચર ચુક, વોઈટેલ, હાઈલી ચેસ, સાઈકલો ઓફીસ ટેલેક, ચુક ટેલ, ટેબલ, લાન કીચન અને જરીફા સહી. બાંને પધારી લાલ લેવા છુકોઈ નહિ.

—બેકસ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

કે હમારી રેખરેખ નીચે હાંબાર ચાપ છે. તેના રોજ હાંબેઈ હાંબાર રહે છે. ખાસ રી.લા આપેના પ્રાઈસ લીસ્ટ જમાવે અને વેપાર આગલે વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant.**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના-આહુકેને ખાસ સુચના

બોર્ડર સાથે પોસ્ટલ બોર્ડર ચોક્કસ મહેરબાની કરવી. ખાસની કીમત
વપરાંત નીચે પ્રમાણ પોસ્ટલ લેખરવા વિનંતી છે

નો. રાડરશીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રાડરશીયા
૬ પેની રતલે. ટુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મળાવે

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

ચુનીલાલ પ્રધર્સ**હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ!**

ન્યુ ઇસ લાવેલી નીનલ સહીઓ ૧ વાર રી. ૪૬-૧
જરીની કીનારવાળી બોરનેઈ ૪૫" વારની રી. ૧૫-૦

પાલ્લી પાથલ અને આખી માલ વાળી
રેખી લાવેલી સહી ૫૫ ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
વેપરી કીનારની સહી ૬૫ ૪૫" વારની રી. ૭/૧૨ થી ૭/૫૨

સુતરાઈ સાહીઆ હેલ્લી કળના રંગે અને લાપે વાળી
પાંચ વાર રી. ૨૭-૧ થી ૭/૫૨
૭ વાર રી. ૨૬-૧ થી ૭/૫૨

C.O.D. અને હપાલથી આવેલા બોર્ડરને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

લેઈએ તેા સામ્પલ મોકલીયું.

ચુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. બેકસ ૮૨૨૦

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામણના અને રેખલીસ્ટ છીએ.

બી રેખીનની જામલ રેખરેખ નીચે ટુનીયનના અને રે.રેશીયાના ડેઈ
પલ્લુ જામમાં લમારે છુકાઈ આવેલી રોઈ કરવાનો અને કન્ડાક હાઈ.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર રીહાઈ હાઉસ)

એ અને વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૨૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આંખા અબધ, લીલી અબધ અને સુરજની ખાસમ ખાલુ છે.
આફ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ,
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

હુરી અને ચેવલી પાન જનર કા.પ રે.રેશીયા લાઈ. માર્શીયા રી.
૧૦-૧ હાંબ; લાંબી અને રહેર માર્શીયા રી. ૧૧-૧ હાંબ.

રે.રેશીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલગલ કોમોના બોર્ડરે વપર પ્રાઈ
માન આપી ડેઈ પલ્લુ વરુ પધારી હાંબી મોકલ્યું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન મોજન મળી શકશે.

હવે પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલિંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહુ અને આધુનિક ટાઇલ ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અઘાણું અને સારી જાતના ખાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

બોર્ડરથી શિખંડ અને કુચપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

If man will only realise that it is unmanly to obey laws that are unjust, no man's tyranny will enslave him. This is the key to self—and home—rule.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manohar Gandhi—1918-1956

SOVIET-AFRICAN-INDIAN LIBRARY
22 AUG 1956

Prayer is the key to the morning and the bolt of the evening

—Mahatma Gandhi.

No. 31 —Vol. LIV.

Friday, 17th August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: SIX PENCE.

19 PACIFISTS ARRESTED IN NEW YORK

REFUSED TO TAKE PART IN CIVIL DEFENCE TEST

New York.

AMONG 19 persons arrested in Washington Square Park recently for refusing to take part in a civil defence test, were four women. Protesting against a simulated alert over simulated bombs,

One of the objects of a newspaper is to understand popular feeling and to give expression to it, another is to arouse among the people certain desirable sentiments, and the third is fearlessly to expose popular defects.

—Mahatma Gandhi.

which claimed a dummed-up total of 2,528,744 deaths, for Manhattan and 1,397,374 for Brooklyn, they attempted to sit in park benches and refused to take shelter.

Arrested were.....Miss Dorothy Day, veteran Editor of the 'Catholic Worker' who, in June 1955, had been given a suspended

sentence for a similar protest. Miss Dean Mowrer, also of the 'Catholic Worker,' who carried a sign bearing a quotation from the Pope, "War is not a Political Error.....It is Moral guilt," Mrs. Elizabeth Quigley, housewife and mother

of three children who travelled from her home in Agawan, Massachusetts, to express her Quaker convictions against war and Mrs. Patricia Daw, a young mother-to-be member of the War resisters league of New York.

EISENHOWER SAYS UNDERSTANDING IS KEY TO SCHOOL INTEGRATION

Washington.

PRESIDENT Eisenhower said recently that he considers a general understanding, not law alone, could best achieve racial integration in public schools in those parts of the nation where separate schools have been established under local custom.

In discussing the subject at his news conference, Mr. Eisenhower noted that the

Supreme Court decision declaring separate schools unconstitutional, recognised the traditional practice and recommended that integration of students be achieved as rapidly as local conditions warrant.

He observed that changes in a community's thinking could not be effected by law, but education and understanding of the need for change.—U.S.I.S.

Anecdotes. Relating To The Life Of Mahatma Gandhi

A Birthday Message:

Gandhiji sent the following reply to the organisers of the World Fellowship of Faiths, who had requested him to send them a "Message" on the occasion of his birthday (2nd October.)

"What message can I send through the pen, if I am not sending any through the life I am living?"

His Religion:

While he was engaged with Mahatmaji, a young American Missionary asked him what religion he professed and what shape the future religion of India was likely to assume.

His reply was very brief. Pointing to the two sick persons in the room, he said, "To serve is my religion. I do not worry about the future."

Goat-Minding For Dangerous Motorists

A small, smelly black African goat helps to keep down the traffic accident score of the United States Air Force's 69th Tactical Missile Squadron.

Any member of the Squadron having an accident looks after the goat until the next man has an accident and takes over.

A member of the squadron brought the goat from Tripoli where the Squadron goes for its firing practice.

A good idea for some of our local motorists, don't you think?

Story By Esme Wynne-Tyson

POOR DEAR MARGARET

SEE PAGE 306

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bedforded Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Dombing
Shippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Dordere. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. 14-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
13/15/8

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Head
Size 3 to 7 18/6 each

Also Leather 2/6 & 10/6 each

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 21st August, Sailing 5th Sept, 1956,
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £68-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN -OPINION

FRIDAY, 17TH AUGUST, 1956

'Freedom To Protest

AROUND a week ago ten thousand women marched to Union Buildings to protest against the move to make it compulsory for African women to carry Passes. By all reports the demonstration was orderly and peaceful. In spite of this the Minister of Labour has since threatened to bring before Parliament a Bill making it a crime for people who have no business to go to Union Building.

This is a most remarkable decision. On the one hand a person who feels he or she should make representations to the Prime Minister or any of his Cabinet colleagues surely has all the business to be at Union Buildings. It comes ill of a government which calls itself democratic to tell the citizens when they should protest. In effect it means telling the public what they should like and what they should not like.

On the other hand the Minister's threat indicates the contempt in which democratic traditions and practice are held by the Nationalists. Fundamentally, the threat, if carried out, means that it might soon be a crime to criticise the government. For, what are protests of the type mentioned above, if they are not expressions of criticism of government policies?

There is another danger in the light of which the Minister's threat should be seen. At the moment so many laws have been passed making it well nigh impossible for the non-white people to organise themselves. The Police have shocking powers over the lives and activities of the non-white people—as Frenchdale amply proves. In these circumstances it is really a miracle that 10,000 women should have been organised peacefully, quietly, until they got to Pretoria. We are inclined to believe that the government, with its Police and army of spies, would certainly never have allowed the demonstration to get under way.

The significant fact which emerges from this is that the laws which drive non-white opposition to oppression underground create situations where nobody can be certain about what is happening in this country at any time. In an atmosphere where this is the case lack of confidence and insecurity are generated. All this piles up the racial dynamite which must one day explode with terrible fury.

The wise and democratic thing to do is to allow the non-white majority to work in the open. To drive them underground is to create situations which the Nationalists will never in the end control, no matter what they do. We certainly would regard it as tragic if they held the initiative in these situations forever be-

cause all they do is to intensify fear and suspicion in the nation's life and hasten the advent of the day when the people of South Africa shall regard one another as enemies.

The second danger which came to light from the Minister's threat was that he condemned those Europeans who had sided with the Africans against the Passes. He said he did not mind if the Africans protested against what they regarded as oppression. But he seemed to be very cross about the fact that White women had joined Black women against the White-imposed Passes. The Minister revealed that type of mentality which is the bane of South African politics. Firstly, he failed to realise that underlying this country's problems is a fundamental conflict of values and not, as he would like to believe, the conflict of race. It is not every White person who hates or fears the man of colour; nor does every man of colour hate or fear every White person. As a matter of fact more and more permanent friendships and other bridges of accord are being built across the race barrier to bring Black and White closer together as both human beings and fellow countrymen.

The Minister sees everything from the perspective of race. And anything which threatens to show that there are more reliable criteria by which to assess human worth than race is, in the Minister's view, wicked in the extreme.

It is hardly surprising then, that the Minister spoke as if it was a disreputable thing for White women to take sides with African women. For our part we think it was a jolly good thing that White women took their courage in their hands and marched side by side with the African women to Pretoria. There are too many White South Africans who sit down and do little to oppose the evil which is apartheid, very largely because it does not harm them in the way that it hurts the man of colour. When some White people rise up and take their side firmly on the side of the oppressed, that gives us hope in the Greater South Africa. Only when we have more White men and women taking a similar stand by the side of more Black men and women will this country really be on the road to the promising future that could be its own.

There is a second factor in the Minister's mentality which is to be regretted. By denying the fact that White women sided with African women he implies that what has been done by a Whiteman against a Black man must not be regarded by a fellow Whiteman as evil. That is a terrible proposition. But terrible thinking is part and parcel of the evil called apartheid. People think terribly and say terrible things where race is the beginning and end of all virtue.

For our part we see nothing but disaster for all if this sort of thinking continues unchecked. We would like to urge more and more Europeans, Indians, Coloureds and Africans to disregard the colour line; to make friends across the race barrier and to work hand in hand together in every sphere; to do this with greater determination and courage—for only in doing this lies salvation for them all.

History Of Suez Canal

(By Our Political Correspondent)

THE Suez crisis has, at the time of writing, entered the phase where each side jockey for position. The West could credibly claim a justification move by convening a conference of 24 nations interested in the use of the Suez Canal. President Nasser has replied by taking his stand on the principle that the people who have a rightful say in the Canal are the signatories to the Constantinople Convention by which the Canal was to remain an open highway for all to use in war and peace.

For the moment the situation is somewhat complicated by Russia's attitude in the whole business. Earlier in the crisis the Russians announced that they would not attend a Canal conference if Egypt declined the invitation. As we go to Press, the Press announces that the Soviet Foreign Minister, Mr. Shaplov, will attend the Canal talks.

Obviously it is clear that on second thoughts the Russians realise that their own interests will suffer if they keep out of the London talk.

On the other hand President Nasser has decided not to attend the London talks and has consequently organised his own show. What does he stand to gain by such a move? Which could be quite effectively boycotted by the Great Powers and his decisions therefore rendered nugatory? Keeping out of the London talks enables President Nasser to have a free hand later for purposes of negotiating a new settlement on terms more acceptable to him.

In the meantime he has been saying a lot about the Constantinople Convention by which he seems to set great store. To appreciate his stand here we have to go right back to the early days of the Suez Canal.

The Suez Canal is about 103 miles long. It was built by a company in which the French had the majority of shares. Its headquarters are in France. The British were originally given the opportunity to participate actively in digging the Canal. They doubted if the scheme would be feasible and consequently declined to undertake the job. Subsequently the French undertook the digging and completed it in 1869.

The Canal Company has a board of Directors, 21 of whom

are French, 10 British and 1 Dutch. The biggest user of the Canal is, of course, Britain.

The question this raises is: How did Britain gain so much influence when she had refused to join in the undertaking to build the Suez Canal? Part of the explanation has to be found in historical and part in political developments in Egypt since 1869.

In 1875 the Khedive (the Turkish title of the head of the Egyptian State) got into financial difficulties. He had 176,603 shares out of a total of 400,000 in the Suez Canal Company. He sold these to Britain. Internal unrest developed in Egypt in 1882. Britain intervened to restore peace. It was said at the time that occupation would be only for a time. But British troops remained on Egyptian soil until only a very short while ago.

This placed Britain in the position of tremendous influence over the course of events in Egypt and strengthened her position on the Canal.

In 1888 a conference of interested Powers met in Constantinople and signed the Constantinople Treaty. This guaranteed the neutrality of the Canal. The Powers agreed that the Suez Canal should "always be free and open, in time of war as in time of peace, to every vessel of commerce or of war, without distinction of flag."

President Nasser regards this as an adequate safeguard for the interests of the nations using the Canal. But his case is seriously weakened by two developments after the Constantinople Convention. In 1898 Spain was at war with the United States. Her ships were not allowed to pass through the Canal on their way to the Philippine Islands which then belonged to Spain. During the two world wars enemy shipping could not use the Canal because Britain was the dominant influence in Egypt.

African Women Protest Against Passes

Marched To Union Buildings, But Told Prime Minister "Not In."

AN estimated 20,000 women stood for half an hour with thumbs raised as a mark of protest in the Union Buildings amphitheatre in Pretoria, after they had tried to convey their protests against the carrying of reference books to the Prime Minister Mr. Strydom.

Nine leaders of the huge gathering—some European, but mainly Native, Indian and Coloured—were refused permission to enter the Union Buildings and the doors were locked against them.

After discussion between Mrs. Helen Joseph, one of the leaders, and the doorkeepers, five women were eventually allowed in. They went to Mr. Strydom's private secretary, who told them the Prime Minister "was not in."

When the five women reached the Prime Minister's office, they gave Mr. Keyser massive bundles of protest forms.

This afternoon's proceedings were the climax to a day in which thousands of women streamed into the capital from many parts of the Union.

Earlier, police searched the winding stairways, lift shafts and rooms in the vicinity of the Prime Minister's suite. Special Branch men were in evidence and photographs were taken. There were no incidents.

The leaders of the women stood out in green blouses, and there were gay splashes of colour from a few in tribal dress, notably from the Eastern Province.

Native, Indian and Coloured women walked from the Native bus terminus in the centre of Pretoria in small groups.

Trainloads of women arrived from Johannesburg, and from the nation boarded buses into town. There was no suggestion of a march or a procession.

When they reached the lower lawns of the Union Buildings they sat down quietly, and took out their sandwiches, buns and cold drinks and refreshed themselves.

As each woman entered the veranda to the grounds of the Union Buildings, she was handed a copy of the protest, which she signed and handed back to one of the leaders.

From Port Elizabeth 100 women came to Pretoria in two special coaches at a cost of £800. The money for their fares was raised

by the Port Elizabeth branches of the Federation of South African Women and the African National Congress Women's League.

Others came from Cape Town, Kimberley, Bloemfontein, Grahamstown, East London, the Transkei, Durban and Maritzburg, as well as from all parts of the Transvaal. The women were not organized in a body, each one was responsible for bringing her self.

All-In Group Areas Conference

Messages Of Goodwill

Father Trevor Huddleston's

FATHER TREVOR HUDDLESTON in a message to Mr. Ahmed E. Patel Joint Secretary of the Transvaal Indian Congress for the All-In Group Areas Conference which will be held on the 25th and 26th August, 1936 at the Qandb Hill says, "I have always believed that your Congress could make and indeed is making a major contribution to the solution of some of the worst problems arising out of the racialist policy."

"Indians in South Africa must be prepared to make every kind of sacrifice in order that their people may be free, with all other groups in South Africa, to build a united and strong nation, free of any taint of overlords."

Mr. C. W. M. Gell:

Mr. C. W. M. Gell in a message to the Conference says, "Such a conference is particularly timely. The Group Areas recently proclaimed for parts of Johannesburg give an exact indication of what sort of justice and fairplay non-Europeans may expect under the Act."

"Indians especially are disastrously affected—All Indians, the rich and the poor, the merchant and the workman, Hindu, Muslim and Christian alike."

"Even this country has known few more brutal Acts of unashamed exploitation and feathering of the nest of private European speculators at the expense of our most vulnerable racial minority."

"We are all in this together. Because I believe that Conference to be timely because of my several years constructive co-operation with the Transvaal Indian Congress and the Friendship made there, and with the African National Congress and because I am devoted to the future, multi-racial South Africa, I send you my warmest greetings and best wishes."

Editorials Of The Week

Justice Unlimited?

WE envy Dr. J. F. J. van Rensburg the touching faith in mankind in general and his Government in particular which must underlie his ringing assurance this week that if he felt the Group Areas Act was not "aimed" impartially at all elements of the population he would have nothing to do with it. By a conscious effort we can imagine the Group Areas Act as theoretically conceived to operate without favour or prejudice to any race group. But we find it difficult to share Dr. Van Rensburg's belief that this law could ever be so applied. Perhaps it might bolster our failing faith if Dr. Van Rensburg, as chairman of the Group Areas inquiry in the Peninsula, would undertake to provide a reckoning, when the Group Areas plan has been carried out in full, showing that no one race group has been penalized more than another by the application of the Act. In the meantime he might draw up an interim balance sheet to disabuse us of our impression that in its application so far the Act has already weighed heavily against the various non-White groups.

Can Dr. Van Rensburg also guarantee that no municipality, no matter what the pressure brought to bear by its White ratepayers, will put forward Group Areas proposals unduly prejudiced in favour of the Whites? Recalling the eagerness with which the town councils of Nylstroom, Nelspruit, Lydenburg, White River and Rustenburg tried to get their Indian communities banished to remote sites outside their boundaries, and the enthusiasm with which Belfair seized on what it saw as an opportunity to get rid of its Coloured people, we will understand if Dr. Van Rensburg feels hesitant on this point. We would not press him too hard, either, for any assurance that other White communities, like that represented by the Huguenot-Blaauwburgers at Paarl, will not react indignantly when the Act threatens to "turn against" them. Nor would we require him to pledge that no more Nationalist

MPs will emulate the example of Mr. M. D. C. de Wet Nel, who promised before a Group Areas hearing that "the Indians will get Sandfontein over my dead body."

—'Cape Times,' August 9.

A Victory For Bigotry

APART from being a victory for bigotry and race prejudice, the decision to deny Mr. Nkomo, a Native barrister, the right to occupy chambers in a city building housing all the other advocates, helps to reveal apartheid for the fraud it is—a doctrine which purports to provide non-Whites with all the opportunities they desire, but which in fact denies them facilities of fully realizing their aim. There is as yet no law to prevent Natives from becoming barristers; in fact, Government propagandists delight in telling the outside world of those who qualify, and hold them up as "proof" of the benevolence of apartheid's protagonists. But at the same time a law is invoked which makes it extremely difficult for them to operate effectively, and places them at a serious disadvantage with other professional men.

In the present case the barrister concerned has been told to try to find accommodation "in one of the municipal Native residential areas"—the kind of sit-and-sevice suggestion to which the Government so often has recourse. But Mr. Nkomo is not practising in a residential area; he appears in courts in the city and must have access to all those facilities advocates need. The very least the Government can do, if they persist in these stubborn injustices, is to provide reasonable accommodation near the courts for Native advocates.

One of the statutes under which the authorities are discriminating against Mr. Nkomo is the Group Areas Act, consistently revealing itself as cover for the grossest invasion of privacy and personal liberty, and a heaven sent vehicle for snoopers and informers. Last week it was reported from Port Elizabeth how a man and his wife were woken up at dead of night by inspectors, acting on private advice, looking for illegal lodgers. Two days ago the Act

was used by police to enter a private home in Johannesburg at night. And now a Native barrister is being denied a right White barristers possess as a matter of course, again under the Group Areas Act.

—'Star'

Fah-Fee Farce

RESIDENTS of two western Native townships have to answer a "quiz" before being given special permits to continue living there. The idea is so engaging that it surely calls for application to everyone in Johannesburg. Packview and Parkwood residents, for example, would be allowed to continue living where they are if they could say what the shortest distance is between the deepest and the shallowest points in the Zoo Lake, taking a line through Emmarentia Dam and the Magaliesberg Mountains, but ignoring the magnetic content, if any, of the ironstone

there, if any. Houghton, Edward and dozens of neighbouring suburbs might be asked to name their local poker king and "rock 'n roll" queen. And Hospital Hill flat-dwellers could be asked who their M.P. is, although it would obviously be childish to expect them to say when he (or she) last addressed a meeting there.

The variations of this "know-your-neighbour" game are infinite. Yet in its absurdity there is significance. The authorities go to endless trouble to issue reference books to Natives, who are harried and harassed with permits and documents and heaven knows what—all to pinpoint and control them day and night. Yet when the identity of a township dweller has to be established, he is "quizzed" and asked to name the Chinese fab-let king in his area.

It is farcical, of course, but it is another pin pricked into a body whose absorptive capacity must some day become exhausted.

—'Star'

Sunny South Africa

By CASSANDRA

(Daily Mirror, Tuesday, July 3)

SOME time ago the "Rand Daily Mail" which is published in Johannesburg, printed this extract about what Mr. Strydom said at his Press Conference at London Airport: "Come to sunny South Africa. I don't want you to be afraid. Don't believe all those stupid stories you have read about a Police State. You can come to South Africa without fear and I assure you that in our streets you will be no more stalked around corners by policemen than you will be in your own country. Indeed, I believe we have fewer police in our streets than you have in your country."

On the same front page that the Rand Daily Mail reported this charming invitation, there is a large picture of a meeting of the Freedom Charter Movement. It was held in Kiptown, near Johannesburg, on the same day that Prime Minister Strydom was making his jolly tourist-travel speech in London.

The gathering was attended by sixty of Strydom's detectives from the Special Branch and a number of armed constables. Many of the people listening to the speeches were photographed and a verbatim in short-hand was taken of everything that was said from the platform.

Also on the same page there is news of a secret wireless trans-

mission in South Africa that operates under the name of "Freedom Radio"—you know, just like we used to have in Europe when Hitler was holding Europe down by armed force.

As for Strydom's miserable little boast about the number of policemen in South Africa being fewer than in Britain, this is hardly surprising inasmuch as we have five times the population.

It is astonishing the number of people who write to me from South Africa commenting on the Afrikaner Gestapo that Strydom has built up.

Most of them do not send their addresses, for the mails are searched. Some of them do not even risk signing their names. But all are embittered and outraged at the evil regime in which they are forced to live.

Will Sir Anthony Eden make any comment to this South African Prime Minister whose policies are an insult to everything this country fought for during the last war and an affront to what most of us believe in now?

Will he drop a hint that what Strydom says and does is an insult to the ideals of the Commonwealth?

I doubt it. However, if he shirks the job he should delegate it to Mr. Nkomo who has some pretty clearcut ideas on the subject.

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western Hemisphere"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, July 27

"TIME MAGAZINE" for July 30th, 1954 bears a cover portrait of Jawaharlal Nehru and a not always-flattering word portrait. I hesitate to quote from the article, not wishing to offend by taking paragraphs out of context, which can be misleading. The article, flattering or not, is most revealing to Americans.

Now, to yank a few paragraphs out of the tervet set...Some of you may recall Oscar Levant as a brilliant piano performer in the '40's, and the works of George Gershwin, for his recordings are widely known. This past season has seen Levant's emergence as the West Coast's number one teevet blabbermouth—trading well chosen, and rehearsed, insults with various gifted and talented panel members. Several of the lady, lunatics have lanced Oscars ego with hapless thrusts. Despite the shows awkward format Mr Levant manages considerable spontaneity, and in so doing, presents one of California's most enjoyable video hours.

Don't go away, I'm not through with the tiny screen yet. My own vexation for the person with the least idea of hygiene and most unkempt beard on the teevet is Commander Whitehead of the "Schwitzer Tonic Water Company, who positively couldn't be more repulsive. This Commander individual is possessed of a highly juicy Anglo accent that positively reverberates through the apartment, and a stringy beard that flutters in the breeze, and insults our living rooms with his unkempt appearance. And I say to Commander Whitehead, his admirers, advisors, advertising agencies etc, here and now—either trim that beard or stay away from my teevet antenna.

And now, a sample gag from the tiny screen, and I must tell you that it is stuff like this, that keeps the uss continually doubled up laughing...8 or 9 thousand

miles may make some slight difference in the degree of fun however, so bear 'up. A rural type is reading a letter from the old homestead and says, "Grand-maw Potter got her hair bobbed... and now she no longer looks like and old woman...(and after a lengthy pause)—she looks like an old man.

You undoubtedly know of the admiration of the Chinese people for one of Nature's nocturnal musicians, the cricket (family Gryllidae). Years ago, a familiar sight in Tientsin China, were the dignified old gentlemen carrying small bamboo cages, with crickets within, catching a bit of fresh air. The Tientsin crickets have quite likely been liquidated by now. I am advised, however, that their Hong Kong cousins continue to "catch the air" in their miniature bamboo palaces.

A recent guest from Mexico expressed great admiration for our nocturnal music makers, and only then did it occur that I'd never heard cricket music in Mexico City. The altitude there is too great for these leg-tawing musicians.

Experts explain that one can determine temperatures by counting the number of times a cricket chirps, and then either adding or subtracting 22. The number involved varies in different sections of our land. Mr. Martin, entomologist of the Los Angeles County Museum, relates that the calculation would be different for the Union of South Africa, and adds that the British Museum in London, could furnish the exact number to add or subtract, because their knowledge of your crickets is most extensive. Don't say I didn't "clue" you on how to derive a thermometer out of a cricket and a watch.

Pardon me, while I sell a stamp.

A Mr. Jack Johnson, formerly of Bury England, and now living near San Francisco, was a guard at the Tower of London. Jack is a wit from Lancashire. If ever there was one. (It's about time something decent was said about the British after taking Com-

mander Whitehead apart a few paragraphs back.) Long before entering the portals of London's great landmark, I'd heard Jack tell about it, and familiarity with the Tower certainly never ever made me contemptuous of it. It's a marvellous old stack of stones, one of the western world's foremost jail (gaol) houses. I can

see Jack now, polishing the markers where Lady Jane Grey and some of the spouses of King Henry the VIII lost their noggins. This will advise Jack that I hope his history continues as long as that of the Tower of London.

And now, 'ows about a cup of tea and a trifle?
See you soon.

The Contemporary Press

The Price Is Too High

I DO not agree with the Tomlinson report that there are two ways of handling our race question.

The apartheid direction (separate development and territorial separation) is completely impracticable and can never be carried out. The Tomlinson report itself is proof of that fact.

The price that White South Africa will have to pay for total apartheid—the surrender of ground and non-White labour and the disruption of our economy—is too high and will not be authorized.

—From letter to the "Volksblad."

English Press Is The Only Real Opposition

It is now becoming clearer by the day that the real opposition to the Nationalist Government lies not with the United Party but with the English Press in South Africa.

The English Press is showing plainly that it is heart and soul in favour of Britain's policy of racial integration, and every individual who raises his voice against the Government's apartheid policy is welcomed and greeted with songs of jubilation, so that little men are inflated to bursting point in the process.

The British Press in South Africa shows only too obviously that it would love to see the British flag flying over our country once more and in a hundred and one ways it invokes the loyalty of the English-speaking person towards his overseas homeland.

The English-speaking South Africans today face a vital choice: will he support integration with all its implications and complications, and in addition the prospect of a colour-coloured posterity, or will he help to maintain White authority in the land—that he (and his forefathers) helped to build up?

It is in present circumstances particularly regrettable that so many of our fellow-citizens are unwilling and thus receive their enlightenment from one source only.

The Afrikaner, bilingual almost without exception, is in a better position to compare standpoints and form his own judgment.

—From leading article in the "Vaderland."

Native School Meals Negligible.

To The Editor of the "Star," Johannesburg:

SIR,—It is timely that attention should be drawn to the lack of school feeding for the poorest part of population. The allowance was lessened from 1d. to one-and-a-half of a penny; children of 14 years were not allowed to take part, now the supervisors of school feeding, who held positions parallel to those of supervisors of schools, have had their posts terminated. Another new curtailment has been doing away with the caretakers of Bantu schools. The children are evidently to keep them clean and in repair themselves!

I have visited dozens of country schools and only once have I seen children who were not spindly shanked or potbellied and that exception was in a betterment area where they each had a ration of milk every day.

If the authorities are adamant about Bantu school feeding, let people of goodwill step in and plan it, not forgetting the rural areas, which are hungrier by far than the towns. There is a European school where the children each bring at 6d. a month for African school feeding. We might do much for South Africa by making our children aware of the need of the hungry Bantu children, thus rousing in them the unselfishness and pity which are so often lacking in this land.

(MRS.) JESSIE HERTZLER.

African Viewpoint

Comments On Mr. Luthuli's Reply—VI

SIDE by side with this strategy was a determined effort to condition African opinion for the acceptance of the ideals advocated by the leaders trained in the secret cells. The Freedom Charter is the programme to familiarise African opinion with the line which will be taken by the younger generation of leftist leaders when they attain national status.

The Charter is an important in communist calculations that very large sums of money are being spent on making propaganda in favour of it. Some top level Congress leaders say it openly is private that they realise they have been taken on a ride on this Charter business. I hope they will have the courage to say this openly one day.

A point of interest worthy of note in passing is that everybody knows that since the Charter election Congress has steadily been becoming efficient. As much so that where before it could hardly pay its rent bills it can now afford regular paid organisers. I am aware that at the moment there is a levy imposed on the ANC membership. But the sums of money trickling in as a result of this are not enough to cover the heavy expenses of the movement. The real point I am driving in that I am certain the funds which make it possible for the ANC to do much of its work would dry up the moment a regime took over which was unmistakably anti-communist.

A political movement must not be judged only on its paper declarations. Account must be taken of the interests represented in it; the popular prejudices; its internal and external associations and preferences; its manners. Let us see what the ANC does against these yardsticks.

Firstly, although the official policy is one of non-alignment with any power bloc, there is a clear bias in favour of the Soviet Union. A correspondent who signed himself an important member of the African National Congress (and who, in fact is since his visit to Russia) recently published an article in "Fighting Talk" in which he made it quite clear that the ANC takes its stand on the side of the Soviet bloc.

Even in the choice of foreign friends the ANC seems to prefer looking to Moscow and Peking; at least it tells the people more about visits to these places. For my part I would like more visits to London and Washington. But my own wishes are unimportant just now. However, it would be an impressive demonstration of the ANC's dislike of non-alignment if New Delhi, Karachi and Colombo were as frequently mentioned or visited as Peking and Moscow are. For example both Bloum and Kotane went to Peking. The Press has been told a lot about the visits to China, New Delhi, which does so much for the cause of African freedom as any other capital, lies on the

ANC are no longer welcome in the ANC office in Durban.

The expulsions; the suppression of criticism within the movement; the branding of opponents as agents of Swart without proof; the expulsion of the Press from Congress assemblies, including the national conference; the secret cells; the centralisation of power in the Secretariat, all these things confirm my fears that the communist influence is becoming dangerously powerful in the ANC. I am reinforced in this fear by the admission of many top Congressmen that they themselves realise that there is an unhealthy influence in the ANC.

To me they are disturbing indications that the Left is gaining more control in the ANC. The techniques they use to do this are similar to the methods they used in those lands where they are now the victors.

Finally, I do not know if Mr. Luthuli really meant it that I had not been a member of the ANC for years. It is possible that again here he relied on memory or that his office did

not give him the correct facts. But then he should have remembered that between the time when he says I was a member and now I have been entrusted with a number of key missions both by himself and by the Natal executive. He will remember, surely, that I was asked to take a leading role in the Natal Congress delegation which went to Johannesburg, where he was elected. Why did he choose me for such a responsible role if he did not recognise me as a member? But the real fact is that at the time when he wrote I was a fully-paid member of the ANC. My ticket is Number 5397, issued to me in the presence of a witness by Mr. Erasmus on July 18, 1955. Up to July 18 I was a member in good standing and by that time he had already told the world that I am not a member of the ANC. But then I have arranged things in such a way that I am also a member of the Congress Youth League. My tickets for it and the ANC do not run concurrently. That of the Youth League has not yet expired. On that score I regard myself as a member.

Congress is going to disaster if it will continue its present policies. And if Mr. Luthuli will continue to do nothing but virtue in his new friends, I am certain he is riding on a tiger.

(Concluded)

Dispute Over City Office For Native Advocate To Go To Verwoerd

THE dispute in the Society of Advocates in Johannesburg about the rights and privileges of Mr. P. F. D. Nokwe, an African advocate who has been admitted as a member of the society but refused permission to practise in His Majesty's Building, where other advocates have chambers, is to be brought to the notice of the Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd.

Mr. J. L. Snyman, Q.C., leader of the group that opposes the sharing by Mr. Nokwe of social amenities provided for European advocates, explained his attitude recently.

"The Government have, in terms of the Natives (Urban Areas) Act and the Group Areas Act decided that Mr. Nokwe is not to practise among European advocates."

"The Bar Council has decided to protest against this and we do not agree. We are making arrangements to see Dr. Verwoerd to explain our attitude."

Referring to a report in "The Star," Mr. Snyman said that many more than 20 advocates support his group.

"We want to get the record absolutely straight. There has been no dispute whatever about admitting Mr. Nokwe to the society or of according him full professional status. Nobody has kept him away from the building and he has full library facilities."

"We accept Mr. Nokwe fully in a professional capacity and, as senior barrister, would accept him as my junior in a court."

"Our attitude is that there should be separate social amenities. It is a matter for compromise on the basis that the social aspects should be recognised, but a meeting that was to have been held to discuss the matter has been postponed indefinitely."

(See Editorial in "Editorials of the Week Column")

Short Story

Poor Dear Margaret

POOR dear Margaret, yes, on and, Well, they call it a nervous breakdown, but it was impossible to keep her at home—she had to be sent away. No, not exactly a mental home, but somewhere where she can be looked after. They take just a few cases. Terribly hard on Dick. No, she's not violent, but says the most awful things to everybody...and you know how sweet and kind and tactful she always was...Of course she never really got over Peter being killed, and then Sir Edgar...Poor dear Margaret!

Margaret was being looked after. She felt their eyes following her wherever she went. Unpleasant, but she didn't worry much about it. There were so many other things that worried her more, that she wanted to understand. Things that the doctor said she mustn't think of, but they kept coming to her, and she didn't know how to prevent them. Thoughts of how kind everyone had been to Peter when he was a baby. Fondly, lovably kind, all of them. Repeating his little sayings among themselves...going on as though he were the only baby in the world. They couldn't do enough for him—always bringing him gifts—even poor Emma who had so little money and time. All through his life she had blatted for him, right till the end—pullovers, scarves, socks...the adoring maiden aunt!

Yes, but they'd all adored him. She could hear their voices, now.

"Oh! isn't he lovely, Margaret?" "Oh! Margaret, you are lucky. How glad you must have been that he was a boy!" "Oh! do let me hold him. Isn't he the sweetest thing?"

Then why, why had they behaved as they did when he was only seventeen years older, with all the baby still in his young, bewildered eyes when he had said goodbye? Why had they wanted him to go?

She remembered when war was first declared that ice-cold feeling that had closed in round her heart as she realised that, within a year, Peter would be a calling-up age. How she had prayed for a swift ending of it! But it had just dragged on, month after month. And Peter had grown broader and taller, and people had supposed

that he would be joining up soon...They had looked rather sympathetic, and she and Dick had just not talked of it. What was the good?

And then one day Peter had returned from College with a new seriousness about him. There was a fellow in his form, he said, who didn't believe in fighting. Religious sort of chap. Said the ten commandments were meant to be obeyed, so why chuck the sixth one about directly the various governments decided that they must have a war? If the people who called themselves Christians in every country would refuse to kill, and remind their governments that there was a law which forbade killing, a law which Jesus had expressly emphasised, wars would not be possible between Christian people. And somebody had to start! The fellow at College was going to start. He was going to refuse to kill even if they shot him for it.

By

ESME WYNNE-TYSON

Peter had been immensely impressed by this exhibition of moral courage which had enabled his classmate to proclaim his religion openly. "Do you think he was right, Mum?" he had asked.

After the first conventional reaction, fortunately not uttered, it had dawned on Margaret that he might be. Peter had been sent to Sunday School where he had been taught that the ten commandments and the Sermon on the Mount contained the law and will of God. If they really were His law and will, why should Peter reject them, at the demand of a worldly government? And out of a strengthening conviction, and a blinding gleam of hope, she had replied:

"Yes, I think he's quite right."

But it was then that the opposition of the Family had begun. First the immediate and stubborn opposition of Dick, which had so surprised and appalled her.

"Good Lord, I'd die of shame if my son were a conscientious objector!"

But why? Why could't a boy, or 'man' as they called them when they wanted them to kill other boys, conscientiously object to breaking the law of God?

Yet everyone had backed Dick up. Even dear mother: "Yes, dear, I know. War is a dreadful, dreadful thing; and of course the ten commandments should be obeyed, but when one's country is attacked...I'm sure God never meant that we were not to fight in self-defence."

But Jesus hadn't fought in self-defence.

"Jesus was different, my dear. He was the son of God."

Hadn't someone said: "Now we see the cost of God?" Then what was it all about? If Jesus's life wasn't the example for all men, what good was it?

And Peter, darling, tormented Peter, wanting so much to do what was right, wanting so much to understand, going from one to another, getting their reactions, listening gravely, trying to get to the truth of it, in how what he ought to do; and met on all sides with the parrot cries that were always brought out in wartime but which were totally irrelevant to the conditions of modern warfare: "Would you stand by and see your mother attacked?" Modern enemies didn't attack like that; they dropped bombs on mothers and babies from the air while the sons did the same to enemy mothers and babies. That was what war was, now, and nobody seemed to notice that it had changed since the days when men put on uniform in order to keep war in the colonies or on the continent.

Of course they didn't want him to go, they said, but he'd simply have to—he couldn't let the others fight for him.

But the others also had the power to refuse to fight!

Refuse to fight? They made it sound a reproach, a disgrace, something utterly impossible for a man.

How horrified the young girls—coquettish, bright-haired, bright-eyed and always so adoring, had been! "Gosh! Peter, what would they say at school if we said we had a conscience in the family?"

And Emma, who Margaret knew had loved him only less than she herself, had her grip slip against his assurance and, at the end, said gruffly: "Well, if you ask my opinion, I should say you ought to take a change, jibe the others!"

Take a change! as though he were just trying to save his own skin, and that his wish to obey God was a pose!

Margaret had watched him as he had gone from one to another; had noted his sensitiveness to their unbelief, their inability to understand what was not in their own thought; their quick attribution of the unworthy motive that would have been their own! And, with a fading heart, she had seen Peter flinch, weaken, doubt...

She had longed to cling her arms about him, and say: "Be strong. Be strong!" But she knew that by absolving her love she would be invalidating her support in his eyes.

And of course that was what happened. When he came to her with all his young, new faith weakened by the Family's opposition, and she had reiterated the arguments that he had once given her, he had looked into her eyes, and said: "It's because you don't want me to go. It's because you love me too much. You never thought of it before I told you about the chap at College."

That was true. She ought to have thought of it before; but her conviction was genuine and surely wasn't invalidated just because her heart was in agreement with her head? But Peter wouldn't believe her, and there had been no way of proving it; so the Family had won.

And when the Battle of Britain started, and Peter's friends joined those few others who cleared the skies of the invader, and anti-aircraft flooded the moon to the exclusion of reason, Peter joined the Air Force and became incredibly young, light-hearted and care-free again. It was as though he had thrown off a tremendous burden when he parted with his scruples—scruples that, after all, had such tender roots. The Air Force sang came tripping off his lips when he came home on leave. He had looked more handsome than ever in his uniform. The Family hovered round admiring, adoring, completely satisfied. They had got their own way. And Dick had smirked about proud that the boy had "got over all that nonsense..."

Peter had been shot down in a night attack and caught up in the highest boughs of a tree, where he had hung with part of his back blown away, until morning, when he had been discovered and brought down. He was not dead, and had lingered for three days in the

hospital, Margaret had seen his eyes through the bandages... that was all.

Well, other mothers had had it to bear.

Margaret often wondered what comfort that remark was supposed to hold. Did they, too, see the eyes of the son they had borne look at them every night when they tried to get to sleep? Eyes that pleaded, begged, frantic for release? Oh! God! Oh! God!—if there was one. There might have been—if people had been obedient to His law. Only they wouldn't let you be, wouldn't let your son be. They wanted to have a

here in the Family, a dead here—so much better than a living boy.

No, no, she mustn't think like that, she mustn't. Only why, why, when they had seemed to love him so much, had seemed so absurdly fond when he was a baby, why had they died so determined that he must die?

And because she couldn't understand that, couldn't understand why they had killed him with their unbelief—and couldn't help asking them—she had been put...where she could be looked after. And they were looking after her, now.

Poor, dear Margaret!

Levelling Of Whites And Non-Whites Certain Way Of "Degeneration"

—Sen. de Klerk

THOUSANDS of Europeans in South Africa, because of physical or mental handicaps, could not compete equally with non-Europeans and there was a danger that the lowest group of Whites would meet the highest of the non-Europeans, with detrimental consequences to the living standards of the Whites, said the Minister of Labour, Senator de Klerk, who has opened a two-day meeting of the South African rehabilitation council in Pretoria recently.

Senator de Klerk said that these Whites were condemned to unskilled work or even un-

employment unless they could get State aid.

The levelling of White and non-White "is the certain way which leads to degeneration, with the sure consequences of bastardization and the eventual destruction of the White race, particularly in a country such as ours where the numbers are loaded in favour of the non-European," said the Minister.

The Government would give the necessary help and it was one of the important functions of the council to draw up plans for the rehabilitation of this White group. Financial aid would be forthcoming.

Resolutions Adopted At The Working Committee Of The T.I.C.

About The Suez

THE Working Committee of the Transvaal Indian Congress which met in Johannesburg, on Sunday the 5th August 1956 reiterated its views that the people of different countries have the complete right to determine their own destiny. It is the right of a Government representative of the people of its country to make decisions and carry them out in the interest of the country without external interference.

In view of the above the Working Committee regards the recent proposal by the Egyptian Government to nationalise the Suez Canal as a matter concerning the Egyptian people and con-

demns any armed move by foreign Governments to alter the decision of the Egyptian Government.

The S. A. Indian

Organization

The working Committee of the Transvaal Indian Congress also condemns the recent overtures made by the South African Indian Organisation to the Prime Minister and the Minister of Interior in May of this year.

The Working Committee states unequivocally that it is opposed to all forms of secret negotiations that are carried on by individuals supposedly on behalf of the Indian people without a mandate from the people.

The futility of such back-door negotiations has been shown by the proclamation of Group Areas in Johannesburg. The proclamation has shown that the Government is intent on pursuing its policy of apartheid and reducing our people to the status of permanent helotry.

Bus Boycott In Evaton

It also congratulates the people of Evaton for the successful

carrying out of the Bus Boycott for the last 13 months against the increased fares, it however views with grave concern the situation that has now developed and especially condemns the inability of the authorities to return peace and order. It supports the appeal made by Bishop Reeves, Mr. Hepple, Senator Ballinger and Mrs. Friedman for the holding of a Judicial Inquiry.

Caneland Causerie

By "PARDESI".

JUPITER PLUVIUS slithered into Phoenix at 4 p.m. on Tuesday drenching our sun-baked fields and ushering in springtime.

"Blanes from heaven" say all the smiling farmers here in Happy Valley who have just taken in the worst cane harvest for many, many years.

The protracted drought had caused a lot of anxiety to our sons of the soil, and only their remarkable fatalism that tided them over these drought-stricken months.

Your shifty scribe, however, is still wallowing about in Tuesday's mud...

Canal Busters

"When quacks with pills political would dope us, When politics absorbs the the lifelong day.

I like to think about the star Canopus,
So far, so far away."

—Berl Weston Taylor.

Ah, Mr. Taylor, you are a man after my own heart! All this hot air about the Suez—about bursting it, about diverting the headwaters of the Nile to dry Egypt and Nasser up—have given me an acute attack of political dyspepsia.

The world is so full of political cranks all strutting about trigger happy like Hopalong Cassidy in one of them horse operas!

Oh, where is Canopus?

Poser For Strydom

If an American doctor's experiment in making "all mankind alike" succeeds, Premier Strydom and his die-hard "apartheid" comrades in the cabinet will have a problem on their hands.

The American medical has a concoction which will turn people tawny brown and also lighten dark skins. Indian scientists, too, have some such "muti"! I understand.

If there must be uniformity in pigmentation, then I am all in favour of that stuff which turns light skins into tawny brown.

Who Is Primitive?

"In countries where the inhabitants are homogeneous this is had enough, but in a country such as South Africa where we live side by side with a primitive and semi-savage race, the dangers of indiscreetly showing off the more intimate parts of a woman's body can lead to tragic results."

I am quoting from an article which was recently published in a South African magazine.

These are the irresponsible statements, even if written by a Yahoo from the Fietland, which drive the wedge between Euro-African goodwill. Scantily dressed females have no business to flaunt around their physique. This is primitive in itself, and would arouse the same primitive reactions from any male—black or white.

After all, we are all God's children...

Indian Films

And now to end on an amiable note, I was grumpy in some of the preceding paragraphs, but I guess all old codgers are entitled to gifts of ill-temper sometimes!

Let's talk about that Indian film which won a few awards at the Cannes Film Festival recently and was screened at a local cinema this week—"3broo 420."

It was the first entertaining Indian film I had seen. Photography, acting and music were wonderful. It had its flaws, but those days of disappearing hands and vanishing heads are gone.

The Indian film industry, it seems, will soon give Hollywood a run for its money.

*****
"Distins-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distins-Sagseeds Ltd., P.O. Box 1260, Johannesburg.
*****

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Berklys Arcade, 35 Market Street.
Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of **INDIAN OPINION** to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tishk-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2s.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadeo Desai
Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

**MANCHESTER TRADING
CO. LTD.****ESTABLISHED 1923**

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 20368.

**P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.****WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.****P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.****LATEST RECORDS IN STOCK**

	6	Records	£s	ys.	6d.
Udan Katola	5	"	2	2	3
Shabab	5	"	2	2	3
Railway Platform	5	"	2	2	3
Dile-Nadan	5	"	2	2	3
Anand	4	"	2	13	0
Nastik	6	"	2	9	0
Alibaba & 40 Thieves	4	"	1	13	0
Nagin	4	"	2	8	0
Sungenta	5	"	2	8	0
Nay Jawan	3	"	2	4	9

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/8 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d Each.

Udan Katola, Bhira 450, Naglo, Shabab, Nastik, Yachan, Arand,
Chakradharas, Jagrati, Arpaar, Daul, Milap, Yamin, Pooja, Pateen-
ta, Satish, Paper, Now Behar, Bawre Nao, Kali Qunta, Ghar Chand,
Aibella, Jhamela, Cinema Sangeet Special Number 5/4.
Gujarati Detective Novel 2/3.Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

**286 Grey Street,
Phone: 26070.
DURBAN.**

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY -Prof Rao	2	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHIJINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	14	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	0
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-53)	5	0	GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	10	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	0	NON VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	0	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mathurwala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	3	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Ray	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

Remembrance—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benny Gosai Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	3	8
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	6	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says.

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Seven Months With Mahatma Gandhi

Belongs Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Kriehnamdas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 81008.

TELEGRAMS ADDRESS

P.O. BOX 2782.

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5.	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	8	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	8
Diet and Diet Reform—Gandhiji	6	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	14	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. C. Mathurwala	2	3
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

★
સીધા રસ્તો: જોયો સરળ છે
તેવો ન કઠણ છે. એમ ન હોત
તો સો સીધો રસ્તો ન મેલ.
—ગાંધીજી.
★

ઈન્ડીયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
જૂથપૂર્વ તંત્રી રવ. ગણેશલાલ ગાંધી

★
અરી વરણ પાછળ વખત આપ-
વાનું આપણને ખુબી છે. નહીં
વરણ પાછળ ખુબાર મધ્યે જાએ
ને ખુબ મધ્યે જાએ.
—ગાંધીજી:
★

પુસ્તક ૫૪ રૂ.—અંક ૩૧

તા. ૧૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

કુલક નંકલ પે. ૧

આપણો સ્વભાવ દોષ

કાકા સાહેબ હાલેલકર

આજના વખતમાં કે ક્યારે ગાંધીજીના નામનો ઉપયોગ પોતાની પ્રતિષ્ઠા વધારવા કરવા માં આવે છે અને આચારમાં ગાંધીજીના એક નિયમનો પાલન નથી હોતી. પછી કાલે તે નાનામાં નાનો ગાંધીજીનો વિચાર હોય. આદીથી લઈ અદીસા સુધીના ગાંધીજીના ૧૬ થય નિયમો છે તેમાંથી જે આપણે વિચાર કરી કેટલા નિયમનો પાળીએ હોય એ વિષે સત્ય શોધ કરીએ તો મને લાગે છે કે પ્રત્યેકની ઉપર થોડી સુકવી પડે. “આપણો સ્વભાવ દોષ” પણ એક એવો જ વિષય છે. જે દાહ સમસ્ત સાહિત્ય આદિકામાં આપણા તુચ્છ લાભો ખાતર આપણે તેને ઊંછેર્યો છે. આ કાકા સાહેબનો લેખ એ આશાએ આપવામાં આવે છે કે જે થોડા બધા સમજી વિચારવાન સમાજના આગેવાનો છે તેઓ આનો વિચાર કરે અને બીજાને ત્રીસે ચાલવાનો આદાય ન શખતાં સત્ય માર્ગે ચાલવાનો થોડો મણો મધ્ય પ્રયાન કરે-તાંત્રી.

જે મનુષ્ય માત્ર પોતાના સ્વાર્થનો વિચાર કરે છે તે અદુર દર્શી ગણાયો અને તુચ્છ છે. એની સ્વાર્થની આંખો તેજ દોવાથી એ લાગે તો મધ્ય કમલ છે પણ એનું જીવન કીન અને કીધું થઈ જાય છે.

મન સમૃદ્ધ પરંતુ જીવન-હરિદી જીવંતી શા કામની?

થોડાક મોઢા આ સ્વાર્થને વધારીને પોતાની જાતે કયવા જનતાના સ્વાર્થ નો વિચાર કરે છે. એનું ખાસ કારણ એ છે કે દરેકને જાત વાળાઓ તરફથી સારા ખાદા, ખાન્ને કામોમાં સહાય મળે છે. દરેક આદ્યોને કામ કરવા વાળાઓની નિમ્હાની જરૂર રહે છે. સારા કે ખોટા જાને જાતનાં કામોમાં એમની પાસેથી જમકતી નિમ્હા મળે છે એમને એની જિમત આપવા માટે દરેક માણસ રાજી હોય છે.

આથી આપણા દેશમાં એક જુદી જાત પડી ગઈ છે. દેશભિત્તે મીઠા સમજીને પોતાની અજાણતા તેમજ પોતાની જાતના સ્વાર્થની તરફ જાન આપાય જાય છે. આ સ્વભાવને સીધે રીતે દરેક જાતીનું પલન થઈ છે.

આ જાતી સ્વભાવ મોઢાને એ રીતે ખમડે છે. એ કોઈ ના હાથમાં કાકા પણ અધીકાર આપી મરે તો તે આંધળો થઈને પોતાનને અને પોતાની જાતિવાળાઓને હાથમાં પકો-મણવા તરફ દળી જાય છે.

આ પણ આપણી પાખાની નિર્જાતી. બીજા કમનેરી આનામાંથી બહાર

છે. કોઈ અધિકારી એ આ જાતી સ્વભાવથી જોયે જાહેને નેજાથી નિષ્પણ પ્રાંતપણે કામ કરે તો એને વિશે કાંઈ એક કહેવા વાળા મોઢા આપણા દેશ માં મળે જ છે. અને કુઝની વાત તો એ છે કે કોઈ પણ જાતના કોઈ જુદી વર્ત સંભળવા મળે તો મોઢા એની ઉપર વિશ્વાસ મુકવાનું જ પસંદ કરે છે. મોઢા માને છે કે જ્યારે કોઈને વિષે એક મોઢાપણ છે તો કાળ મા જરૂર કયાંક ને કયાંક કાળું હશે.

તપાસ કરવાની તકનીક કોઈ હોવાનું નથી.

પરિણામ એ આવે છે કે, અવા કોઈના અને કુતમતાના વાતાવરણમાં કામ કરતાં સારા માણસો યાદી જાય છે અને નિરાશ થઈ ખસી જાય છે અને સારા મોઢાની અનુચિત નિંદાની પાછાડે જુરા અને માથા ભારે મોઢા રક્ષણ પામે છે. સૌના મોઢાને મેલ લગાડવાથી જીવળા-કાળાને એક નાહુદ થાય છે!

ફેડરેશનમાંથી રંગબેદનો નાશ

મુખ્ય આફ્રિકાના ફેડરેશન સરચાનમાંથી જાહેર કોમોપર્ટી રંગબેદને કાઢી નાખવામાં આવ્યો છે. કામ કરનારાઓને આજ સુધી જાતી અને રંગ ભેદને પમારતું ધોરણ રાખવામાં આવ્યું હતું. આ નીતીને હવે મધ્ય આફ્રિકા છોડે છે.

મોડ માલવન જોયો મધ્ય આફ્રિકા ની ફેડરેશન મારાસમાના વડા પ્રધાન છે તેઓએ જાહેર કર્યું છે કે આ સરચાનમાં હવે પછી જાહેર કામ કરનારાઓને તેની જાતી કે રંગ ભેદ પમારતું ધોરણ નહીં નહીં કરાય પણ કામ ભેદ નહીં કરાયે.

આ જાહેરાત એમણે થઈ છે કે ક્યાં કરી હતી એવી બીજા સંબો તેનો ખરાબર અર્થ સ્પષ્ટતા પામ્યા નહોતા.

મી. જેસપરે સાવાનડું જોયો મારાસમાના નેટીય સંજ્ઞ છે અને

ફેડરેશન પસના સંજ્ઞ છે. તેઓએ અર્થો ફરમાવ કર્યું હતું કે; સરકારે એક જાહેર નિવેદન દારા જાણવડું જોઈએ કે આફ્રિકાને સરકારે રાજ્ય રીય જોનમાં કે જાહેર કોમોર્ટ ક્યા સુધી આગળ આપવા છડે છે.

તેઓએ અધારણને એક ફરે વામતા જાણવડું કર્યું કે આ અધારણ મુજબ ફેડરેશના કોઈ પણ કામમાંથી કોઈ પણ માણસને તેનો રંગ વા જાતીને કારણે કામ કરવો રોકી નહીં સકાય પણ તે માણસે શું કામ કરવું અને

શું નહીં કરવું એ કદી સકાય. અંતમાં મી. જેસપરે જાણવડું કે આ જાણત માં જે કમીશન મેકે હતું તેનો કામ ક્યા સુધી આગળ વધ્યું છે અને તે જેવાલ ક્યારે પ્રસીદ્ધ થવાનું છે તે જાણવા અને જાણવડું જાણે.

આના જવાબમાં મોડ માલવને કર્યું હતું કે કાલે આ જોઈ જારાએ તે પહેલા તે જેવાલ જાણવા મળે. અને જ્યારે પછી જોઈએ જે અંકવાદીયા જાહેર જાહેર કામ વિશે ની સરકારની નીતી જાણવી થયીશ. આ પ્રતમાં એક વધુ સુધારો તેઓએ જાણવડો હતો કે; સર્વોધમાં કામ કરનારાઓની પાસેથી જોરા અને બીજા-જોરા લખવામાં આવે છે તેને બાલે હવે નંબર જ રખાય. અને આને પરીણાએ જોરાને તે જોરા છે તેથી પમારતું ધોરણ નહીં અંકાય પણ કામ ઉપરથી અંકાયે.

કોઈ પણ માણસ મોઢાકસ કામનું શિક્ષણ મેળવી પ્રમાણ પત્ર ધરવતો હશે તો તેને જે પમારતું નહીં કનેક્ષ ધોરણ છે તેજ આપાયે. ચરવાતમાં તેઓને પમાર જોઈએ મળશે અરે પણ જે આફ્રિકાને ખરાબર જાન મેળવી આગળ વધશે તો તેમનો રંગ —જાતી—કે કોઈ પણ બીના તેઓને આગળ જતા રોકશે નહીં.

યુનેસ્કોમાં એકક આરે ચીનની હાલત

રાષ્ટ્રીય ચીન યુનેસ્કો પોતા માટે એક મેળવવા હાલ કોપાકવા છડે છે. નવેમ્બરમાં ન્યુયોર્કમાં જે યુનાઇટેડ નેશનસની પરીપદ બરાવવાની છે તેમાં ચીન ભાગ લેવા છડે છે.

ચીન માને છે કે રંગ દેશના સંજો તેનો વિરોધ કરશે. વર્તમાન પત્રના જેવાલ મુજબ ચીન આ જાણત માં પૂર્વના દેશોનો સાથ મેળવા થઈ જાહેરત ઉઠાવી રહ્યું છે. કેમ્પુનીસ્ટ ચીનને સેવરા અને છડાવેનો કામ મળવાથી રાષ્ટ્રીય ચીનની આ હાલતે ધોર પહેલવા સંભવ છે. દાહ દુરત માટે રાષ્ટ્રીય ચીનને છડમાંથી જાની આશા છે.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કશા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો મહા, પિતા માટે મર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના કલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી.

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો જીમો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સારી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય કોફીસરો

ફ્રેસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

ગુરુવાર તા. ૧૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

વિરોધ કરવાની સ્વતંત્રતા

આ ફીકન સીએને ૬૨૯ થાત પાસે કદાવી તે સાથે હંમેશા રાખવાનો જે નયો કાયદો હાલમાં કરવામાં આવ્યો છે તેનો વિરોધ કરવા હાલમાં ૧૦૦૦૦ સીએ કુનીયન બીલ્ડર્સ સામે લેગી થઈ હતી. (દ્વાંસવાલ ના છાપાના હેવાલ મુજબ ૨૦૦૦૦ ની સંખ્યા હતી) છાપા ના હેવાલો મુજબ આ પગલુ વિચાર પુર્વક-સંચાલન કરી, અને શાંતીથી સરવામાં આવ્યું હોવાનું જણાય છે. આવા બીજા દેખાવા ન થાય તે માટે એક કાયદો પસાર કરી તેને અટકાવવાની પ્રધાને ધમકી આપી હતી.

આ એક આશ્ચર્યજનક બીનાં છે. એક રીતે જોતા કોઈ પણ વ્યક્તિને પોતાનો વિરોધ બતાવવા કે પ્રધાન સાથે ચર્ચા કરવાની જરૂર જણાય તો તેને કુનીયન બીલ્ડર્સ પર જવાનો અધીકાર છે. જે સરકાર બીજાઓને હસાવવા માગે છે કે, તે પ્રજા શાસનવાલી સરકાર છે તો તે કેવી રીતે પ્રજાને પોતાના વિચારો જણાવતા અથવા શાંતીથી વિરોધ વ્યક્ત કરતાં રોકી શકે? દુક માં આ સરકાર પ્રજાને શીખવવા માગે છે કે તેઓ પ્રદેશનું સાક છે અને શું ખરાબ છે. અથવા તેઓને શું ગમતું લેઈએ અને શું ન ગમતું લેઈએ?

સરકારની આ ધમકી એ બતાવે છે કે; નેશનલીસ્ટોનો પ્રજાશાસનનો આદર્શ કેવો છે. આ ધમકી એ અમલમાં મુકાયે તો કદાચ આગળપર સરકાર સામે જે કોઈ વિરોધી અવાજ કરશે તો તે એક સુ-હો ગણાયે, કારણ આ વિરોધનો જનાવ પણ સરકારની નીતીનો વિરોધ કરવા માટે જ હતો.

પ્રધાનની ધમકીમાં એક બીજો ભય પણ છુપાયેલો છે કે જે આપણે વિચારવો લેઈએ. હમણાં હમણાં એટલા જાણ કાયદાઓ

પસાર કરવામાં આવ્યા છે કે જેથી આફ્રિકાને સમુદાય એક ત્રીત થવું હાલમાં અશક્ય બન્યું છે. આફ્રિકાની હિલચાલ પર અને તેમના જીવન પર પોલીસનો ચંલો ઢાળાયો છે. તેથીજ આ એક આશ્ચર્યજનક બીના અમને લાગે છે કે આ બધા વાતાવરણમાં એકત્રીત થઈ પુર્વ તથા પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો સામે વિરોધ કરવા ૧૦૦૦૦ સીએ કેવી રીતે લેગી થઈ શકી. જો આનીએ છીએ કે જે પોલીસને આની પહેલેથી જાણ થઈ હોત તો કદાચ આ પગલુ અરતા પહેલાજ એને રોકી લીધું હોત.

આ પરથી એમ દેખાઈ આવે છે કે; સરકારની આવી કડક વલણને લઈને બીન-ગોરાઓની વિરોધી હિલચાલો ક્યાં અને કેવી રીતે અને કેમ થઈ રહી છે તે જાણવું સરકારે થઈ પડ્યું છે. આથી આપસ આપસ માં વિચાર જાણું વાતાવરણ નથી રહેતું. પાપનો થયે ધીમે ધીમે અસતો જાય છે જે એક દિવસ પુટ્યે અને કેવો નાચ સરજ્યે તે કહી શકાય તેમ નથી.

સરકારે એવી પરિસ્થિતિ નહીં ઉભી કરવી જોઈએ કે જેથી બીન-ગોરાઓ પોતાની હિલચાલ છાની રીતે કરે. આવા સંજોગ પરીણામ એ આવશે કે આ હિલચાલો એવે તબક્કે પહોંચી હશે કે જેને પછી સરકાર કાણુ માં રાખી નહીં શકે.

નેશનલીસ્ટો જે આવી નીતી જ રાખશે તો અમે તેને માટે ઘણા હિલચાલ થઈશું. કારણ આથી અવિશ્વાસભર, અસંત વાતાવરણ દેખાયે અને સાઉથ આફ્રિકામાં બધા એક બીજાને દુશ્મનની દ્રષ્ટિથી નીકળવામાં થશે.

બીજો ભય પણ આ ધમકીમાં હતો અને તે એ કે કેટલીક ગોરી

સીએએ આફ્રિકન સીએ સાથે આ વિરોધમાં જાગ લીધો તેની તરફ વડા પ્રધાને પોતાનો સખત અણગમો દર્શાવ્યો હતો. પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે આફ્રિકન સીએ એકલી પોતાને વિરોધ બતાવવા અને તેમ કરે તે સામે તેમને કશું જ કહેવાનું નથી. પણ આ દેશના શાસકો માટે ગોરાઓ જે કાંઈ પગલું ભરે તેનો સામનો કાળે સાથે મળી જઈને ગોરાઓ કરે એ સામે અને સખત ધીકાર છે.

વડા પ્રધાન એ નથી જાણતા કે આ દેશનો મુખ્ય સ્વાલ જ એ છે કે; માણસની કીમત તેના જ્ઞાન અને આવડત તથા માણસાઈથી આફ્રિકાની છે નહીં કે તેના રંગ કે જાતિ પરથી. હરેક ગોરા બીન-ગોરાઓનો દુશ્મન નથી અને તેથી બીન-ગોરાઓથી તેને ભય રાખવાનું કશું કારણ નથી. તેવી જ રીતે હરેક બીન-ગોરાઓ ગોરાના દુશ્મન નથી અને તેનાથી તેઓ ડરતાં નથી. સત્ય ઘટના તો એ છે કે હાલ માં વધુ અને વધુ ગોરા-અને બીન-ગોરાઓ એકત્રીત થઈ હોયે મળે છે. તે ફક્ત માનવ તરીકે નહીં પણ એક દેશના રહેવાસી તરીકે મળે છે.

વડા પ્રધાન પોતાના રંગભેદના ચારમાથી બહુ ભય છે. જે કોઈ પ્રધાનને જાનાવે કે જાતી ભેદ અને રંગભેદ શીવાય પણ માનવની કીમત આફ્રિકાના બીજા ઘણા ભાગો છે તો તે વ્યક્તી પ્રધાનની નજરમાં દુશ્મન રૂપે દેખાય છે. આથી જ વડા પ્રધાન જે બેઠવા કે બીન-ગોરી સીએ સાથે ગોરી સીએઓ બાળી જવું એ સાવ નિયમ કમ છે તેથી અમને જરા પણ આશ્ચર્ય નથી થતું. ઘણી હપની બીના છે કે ગોરી સીએ હિંમત બતાવી આફ્રિકન સીએ સાથે છેક પ્રિટોરીયા સુધી ગઈ. એવા ઘણા સાઉથ આફ્રિકન ગોરાઓ છે કે તેઓએ આ બધા અન્યાયો સામે ધીર-ધારણ કર્યું છે. કારણમાં તો એમજ કહી શકાય કે ઇલાયદાપણની નીતી જેટલી બીન-ગોરાઓને અસર કરે છે તેટલી તેઓને નથી કરતી. આથી અમે પણ ગોરાઓ હિંમત પુર્વક બીન-ગોરાઓની ચળવળમાં

જામ લે છે ત્યારે અમારા હૃદયમાં આશાની ચીનગરી પ્રગટે છે. જ્યારે વધુ-ગોરાઓ આગળ વધી બીન-ગોરાઓની અન્યાય સામે રોકાર ઉઠાવવાની ચળવળમાં જાગ લેશે ત્યારે આ દેશનું જાતી વધુ અ.શાન્તક બનશે.

પ્રધાનના આપણમાં એક બીજો પણ સુર છે જેને બ્યાનમાં લેવો ઘણો જરૂરી છે. એમનું જે કહેવાનું છે કે, ‘ગોરાઓ બીન-ગોરાઓ સામે જે થયું’ ભરે છે તેને ગોરા સ.થીઓએ અન્યાય અથવા અનઉચીત પગલુ મ.ની વિરોધ ન કરવો જોઈએ.’ આ એક ઘણી પુરી એવવળી છે. ઇલાયદાપણ જેવી નિતીના સ્થાપકો આવી વોલવળીઓ આપે એમાં શું? નવાઈ, જ્યારે રંગ અને જાતી ઉપરજ બધો આધાર રાખવાનો હોય ત્યારે તેવાઓના સમજમાં વિચારો ખરાબજ આવે અને તેથી વાણી દ્વારા તેવાજ ઉદ્ગારો બહાર થાય. પણ આ સ્થિતી વધુ વચલ કાયમ રહેશે તો અમારી નજરે વિનાશના ચી-હો જણાય છે. અમે ઇચ્છીએ છીએ કે ઇલાયદાપણને હર હંમેશી ગોરા, કલંડ, આફ્રિકન, અને હીંદીઓ હળી મળીને જાધાની પ્રગતીનું કાર્ય કરે.

હારી ન જતા વધુ ઉત્સાહ અને હિંમતથી આવા સમુદાય સામે ચાલુ રાખે કે જેમાં સમસ્ત સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજા નું હોત છે.

રંગ કે છુ

કાર્પ માર્ગ બંધન છે, સહ મારો દેવતા છે.

હું જે કામ કરું છું તે પ્રથુ માટે કંઈ છું, અને પ્રથુને બે.જાણેન કરીય.

નાસરત દેહના અંતમાં જન્મ નથી પણ એ તો પ્રત્યક્ષ સત્યાગ્રહો રહેલું છે.

—રંગમી વિવેકાનંદ

માનવી જીવન એવું તો નિમિત્ર પડતાંથીથી બરેલું છે કે રંગને પણ ન કાપીએ તેવી વાતે પ્રત્યક્ષ જીવનમાં જ સામ હરીકેત તરીકે જાતી બેસે છે.

—વિ. અ. આદેકર

અમેરીકાની આફ્રિકનેને દિલસોછ

રીપબ્લીકનેના અભ્યાસ મીશનને હેવાલ

અમેરીકાના રીપબ્લીકન ડેમોક્રેસી સભ્યોએ આફ્રિકા વિશે એક અવલોકન કરતાં જણાવ્યું હતું કે, "અમે અહીંએ જાણે કે આ ઝાંઝી જીવન અને ટેટલી જીવન છે તેથી અમે તમારે માટે દીલસોછ પ્રવાસીએ જીએ."

મીશન યોર. પી. એલ્ટર કે જેઓ ફોર્સીબલ એરેન્જના મુખ્ય હિસ્સા છે તેઓએ કદાચ વરસમાં આફ્રિકાના સંસ્કૃતિની અને દેશની—૨૪ જેટલા દેશની—અભ્યાસ પૂર્ણ સુસાધરી કરી હતી તેઓએ પોતાનો હેવાલ સંસ્થાને રજુ કર્યો હતો.

એમણે એમ જણાવ્યું છે કે; "આફ્રિકાના જે દેશો રજાતં મળ્યા છે તેમની સાથે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે યોગ્ય ભરો સંબંધ વધારવો જોઈએ અને પેપારી સંબંધ પણ રાખવો જોઈએ. આ ઉપરાંત જે દેશો દરમિયાન છે તેઓને આશા આપવની જોઈએ કે તેમના વિષયોના અભવમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ હમેશાં તેને પડશે જ રહેશે."

સાથે આફ્રિકાના બારમા કહેતા તેઓએ જણાવ્યું છે કે, "સાથે આફ્રિકા પશ્ચિમ સુધર ફરતની કૃપા વાળો દેશ છે પણ અમેરીકા માટે તેઓ ધણી ગેર સમજુતી ધરાવે છે. ઇલાવવાપણની નીતીએ પુરવાર કરે છે કે તેઓ એમ માને છે કે ગેર અનુભવ એ જીવરી છે. આથી તેઓએ એક વાતાવરણ ઉત્પન્ન કર્યું છે કે અવિશ્વાસી ભરે તોફાન ફાટી નિકળવાનો ભય રહે છે."

સામાન્ય ગમથુ આફ્રિકાને અભેલુ આફ્રિકાનેની જેમ જાન માટે જીરુજી જણાવ્યા છે. અને આમળ વધારા ઉત્તર છે. આમ હોવા છતાં તેઓને ગોરા સ્વાધીપત્ય દેશમાં પહોંત રાખામાં આવે છે.

બાન્ડુએના સાથ વગર આજની આધુનિક દુનિયામાં સાથેય આફ્રિકા રચાન નહીં મેળવી શકે એ એક સાચ કહેણ બીનડા છે. આથી સાથેય આફ્રિકાનુ બારી બાન્ડુએની પ્રગતી પર અવલોકેલુ રહેશે."

વધુમાં તેમને "એકેડેમી" સમિતી માટે આદર વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું હતું કે "તેઓ યુગ સુધર કામ બજાવી રહ્યા છે. આ સંસ્થાની સ્તન એક પ્રાર્થના છે કે અધ્યયનને અપમાન કરવામાં આવ્યું છે તેને ફરી સુધારી લેવામાં આવે. આ યજ્ઞજળ પરીજાપ બાવી કહી શકો, અને નથી જાણતા."

સાથે આફ્રિકાની સરકારના અમલ દારો કહેતા એ મત જાહેર કરે છે કે "અમેરીકાને એમ માને છે કે,

અમેરીકાના નિર્ધાર લેવા જ સાથેય આફ્રિકાના બાન્ડુએ છે. પણ આ સાચ નથી. નિર્ધાર ગોરાના જીવન ગોરાજીની રીતે રહે, એ છે જ્યારે બાન્ડુ દરમિયાન લીએ છે. અને નાંહોએ પરીક્ષા ની અપકારી માટે થયું કમું છે જ્યારે

વગર પરવાનાની બાન્ડુ-શાળાને દંડ

અંતરે પંખા વગર પરવાનાએ બાન્ડુ શાળા પાંચ દિવસની જેલની સજા નોંધમાં નોંધાવવી જોઈએ. અને તે પછી

પી. એન. મોર્ટીસીપાને કે જેઓએ વગર પરવાને શાળા ચલાવી હતી તેમને પાઉન્ડ ૧૫ નો દંડ અથવા પાંચ દિવસની જેલની સજા કરવામાં આવી છે.

"એડ્વોકેટ લા. ૪ થીના મુકેટીપાનેના વાર્તા ૨૦ જાળોને લેવા દર્તા અને તેઓ તેમની સાથે જાહેર વતો કરી કરી રહ્યા દર્તા." પોલીસના વડાએ કોર્ટમાં જણાવી આપતાં કિસ્સે મુજબ જણાવ્યું હતું વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે "પી. મોર્ટીસીપાનેના ધરમાં પાંચ જાહેરમાં અદાર રહેતા વધા કોર્ટમાં પ્રસ્તુતો તેમને લેવા દર્તા."

પોલીસના કહેવા મુજબ આર વર્ષથી ચોંટ વર્ષ સુધીના જાળો ત્યાં દર્તા.

બાન્ડુએ કહ્યું નથી કમું. "ઇલાવવાપણને અભ્યાસ મેં પશ્ચે કર્યો. અર્થમાં પ્રસ્તી, વિચરે પણ ઇલાવ વાંચ્યા આથી મેં એક પ્રજા પ્રત્યેક ને પ્રુષ્ઠો હતો કે, આફ્રિકાને સાચા છોક હોવામાં, ડેવરજીના હોવામાં, અને રાજકારી હોવામાં, આગળ વધ્યા છે તો તેઓ મેં કાપે સરી રીતે કરે છે કે નહીં? આ પ્રસંગે ડાહ્યો અને જવાબ નહોતા આપેલ."

શાળા, અલગવા માટે ૧૫ પાઉન્ડ દંડ કરવામાં આવી હતી. શાળામાં રજીસ્ટર પરવાના સાથે જ શાળા ચલાવી શકાય તેમના એક ચોંટ વર્ષના બાળકે જણાવ્યું કે પી. મોર્ટીસીપાના પાસરી છે અને અમને વાચતા અખતા શીખવતા દર્તા. અને પ્રત્યેક બાળક પાસે માસીક એ શીર્ષીક શી લેતા દર્તા.

બાન્ડુ એડ્વોકેટના ઇન્સ્પેક્ટરે જણાવ્યું હતું કે પી. મોર્ટીસીપાને અને બીજા આફ્રિકાને મરી એ.પી.સે આભ્યા દર્તા અને શાળાની સરચાત કેવી રીતે અને કેમ કરવી તે વિશે પ્રજા તપાસ કરી હતી. મેં તેમને શાળા રજીસ્ટર કરી પરવાને મેળવી ચલાવવા એમ જણાવ્યું હતું. અને એક દોષ બરીને મોટલી આપિવા જણાવ્યું હતું પણ તે દોષ અને પાછુ મળ્યું તથી.

અળકેલું સાથે આફ્રિકા

અળકેલું ડેલી મોરરમા આવેલો કહેવડોને એક પત્ર ઇલાવ મારાજાથી ઇલાવે છે તેમાં તે લખે છે કે "એકાદ વખત પર જોહાનીસબર્ગના બેન્ડ ડેલી મોરે" રજામકના સંવત્સર આયજના અવર પ્રસીદ્ધ કર્યો દર્તા તેમાં રજામક કહે છે કે, તમે અધ્યયનના સરજી મકાસના સાથેય આફ્રિકામાં આવો. કોઈ એ વહીવાની જરૂર નથી. તમે વગર અરે આવી શકો છો અને હું તમને ખાસે આપુ છું કે તમા પ્રવેશતાં તમને ઇલાવપણુ અખતશીરી કરશે નહીં. અને ખાસે છે કે, અમારા રસ્તાઓ પર તમારે ત્યાં રસ્તાઓ પર મેન્ડીસા કરે છે તેના કરતાં ઘણા ઓછા કરે છે, વધુમાં રજામક કહે છે કે; તમે કહો છો-કે સાથેય આફ્રિકામાં પોલીસ રાજ મહ અર્થ છે તે હું માનતો નથી."

એક અંગેના પહેલા પાના પર ૧૨-૬ ડેલી મોરે દેતા સાથે "ફોર્મ માફ"ની જે લાગ માટે મોર્ટીસીપાનેના હાની તેના અવર પણ હાથા દર્તા. આ મોર્ટીસીપાનેના હાની જે દીવસે વધા પ્રધાન હાંકનામાં મોલતા દર્તા તેજ દીવસે જાહેર દર્તા.

આ અવર મુજબ આ મોર્ટીસીપાનેના રજામકના ૧૦ પોલીસે અને કોર્ટમાં પોલીસ અધીકારીઓએ હાજરી આપી હતી. જે હાંકો સાળગત આભ્યા દર્તા તેઓના દેશમાં પાંચમાં આ-

ભ્યા દર્તા અને એક એક વાકયની નોંધ લેવાઈ હતી.

તેજ અંગેના તેજ પાના પર વધુ માં બીજા એક અવર દર્તા કે સાથેય આફ્રિકામાં એક છુપો રહેલો છે કે, જેનું નામ "આઝાદ રહેલો" છે, કોર્ટસરના અખતમાં જેઓ છુપો પ્રચાર કરવા રહેલો સર કરાયો હતો તેવો જ આ છે.

રજામક એ મર્મશી કહે છે કે સાથેય આફ્રિકામાં પોલીસે ઓછા છે, તેઓ નથી જોતા કે સાથેય આફ્રિકા

કરતા અને પાંચ ઘણા વધારે જીએ.

એક વિચીત્ર વાત છે કે; ઘણા લોગો આફ્રિકાથી અને પત્ર લખી જણાવે છે કે; આફ્રિકાને ટેટલી અરજ્ય રથીતી આફ્રિકાની કરી છે. તેમના ઘણા એડેસો મધી અખતોં કરણુ સેન્સરના તેઓને ભય રહેલો હોય છે. ઘણા તો પોતાનું અર્થનામ પણ અખતોં કરે છે.

એવા જ આ રાજથી કરે કંઠાઈવા છે અને ન છુટકે ત્યાં રહેલું થરે છે એ કુકમાં કમીમત છે.

જો કારણ સર આપણે મધુ કુદ લાખા દર્તા અને આપણા હાથમાં જે આફ્રી છે તેને તુલસાન કરતી સાથેય આફ્રિકાની નીતી છે તે; સર અન્યની એક સાથેય આફ્રિકાના વધા પ્રધાનને આને કંઈ જવાબ વાળ્યો કે નહીં? રજામકને ચેતવતી આપવી જોઈએ કે જે એ કહે છે અને કરે છે તે કામન મેથના અવસરો જામ કરનાઈ છે!

અને આશા નથી, છતાંએ એ એ પોતે એ ચેતવણી ન આપવા માંગતા હોય તો શ્રી તેહરુને આ કામ સોંપી દેલુ જોઈએ કે જે એ કામ માટે શોખ વ્યકતી છે.

ગોરાઓ માટેના

ખાસ કામે

સાથે આફ્રિકાના મજુર પ્રધાને એવું જાહેર કર્યું છે કે; કોર્ટમાં ચોક્કસ કામેના હોંચા ગોરાઓ માટે ઇલાવવા રાખવામાં આવશે.

કેપ્ટાઇનની મ્યુનીસીપાલિટીએ જાહેર કર્યું હતું કે આજ જોખવવાના કામમાં કમીને લાખક કરવામાં આવશે. આ ના જવાબમાં ઉપરાંત જાહેરાત પ્રધાન તરફથી કરવામાં આવી છે. વધુમાં પ્રધાને કહ્યું કે આ કામમાં ગોરાઓની અછત નથી તો પછી કમીને તેમાં સમિલ કરવાને હેતુ છે એ તે મારી જાણમાં નથી આવતું. મારી સલામી મર્મશા બહારની વાત છે કે; હાલમાં હું તું કાંઈ પણ વધુ તેઓને કહી શકું. પણ કુદ મુદત મામ કામ બંધા અર્થેનું એક બીજા પસાર થશે લેવડી ચોક્કસ કામેમાં ફક્ત ગોરાઓ જ રાખી શકશે. પ્રધાને કેપના મેપરને જણાવ્યું છે કે; જો આ કામ માટે સારા ગોરાઓ ન મળતાં હોય તો અમે તે મેળવી લેવા તમને મદદ કરશું.

જીવનશૈલી નવીના વહેલુ વહી મળા પછી ફરી આવતા નથી.

અન્યના અર્થ કુમેનું ઓછા ગ્રામ છે.

દ્રાસવાલ ઝડપ એરીયાઝ પરીષદ

તેને મળેલા શુભેચ્છાના સંદેશાઓ

દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ બોર્ડના આદીવાસી ઝડપ એરીયાઝ પરીષદ ના, રૂપ અને રાષ્ટ્રીય આગરે આદી હોલ બેઠાનીસમજમાં બસવાની છે. તે પ્રસંગે પરીષદને કેટલાક સંદેશાઓ મળ્યા છે જે નીચે આપીએ છીએ.

ફાધર હડલસન

“તેને હમેશા વિશ્વાસ છે કે તમારી ટ્રેડિંગ સાથે આદીવાસી રાજ્યોના પ્રજાનો હોમ કરવામાં સહાય થશે. સાથે આદીવાસી હોદી બોને સાથે આદીવાસી જીવન પ્રાપ્તિ સાથે બગી જાવને આજીવી જીવનના માટે યથોત્થામ અને અલીદાને આપવા પડશે.” વધુમાં તેઓએ અભ્યર્થના છે કે, “એક ‘કુનાઈટ યેન’ ની રચનામાં કરવાની યત્ન કરો.”

મી. સી. હબલ્ડયુ. એમ. બેલ
“આ પરીષદ તમે ઘણી અણીને તો બરવાનું નકામી કયું છે. બેઠાનીસમજના કેટલાક ભાગોમાં પ્રજાસાધનામાં અમલ રાજ થશે. છે તેનાપર થી આપણને જાણ્યું છે કે બીનગેરા બોને તે નિતીના અમલમાં કેટલા ન્યાય અને સમાન વર્તન બતાવવામાં આવે છે.”

“આસ કરીને હોદીઓને આમા વધુ

સહન કરવું પડે છે. વેપારીઓ અને બીન વેપારીઓ વચ્ચે તત્કાલ, હોદુ ધરતીમાં વિસ્તી બધાને આમાં સહન કરવાનું છે. આ દેશમાં પશુ આ કાવદા કરતાં વધુ ખરાબ કાવદો મારી જાણમાં નથી. આ કાવદો બીનગેરાઓને મનમ મરે છે અને કેટલાક ગેરાઓ તેઓ મીલકતદારો છે તેઓને આથી લાભ થાય છે.

આપણે બધા આ વિષે એક મત લાવે. હું આ જામત સરની માનું છું તેથી, અને ઘણા વર્ષોના દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ સાથેના સંબંધ અને તેને લીધે પરીણમેલી ગૌરી, અને તેમજ આદીવાસી નેશનલ ટ્રેડિંગ સાથેની ગૌરી તેમજ લાથી માટે હું શુભ આશા સેવન રા છું કે એક સંઘટિત સાથે આદીવાસી નો હિત થાય તેથી હું આ તમે મારી અસહકારની કુભેચ્છા અને શુભ આશાઓ પાઠવું છું.”

દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ પસાર કરેલા ઠરાવો

દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગની કાર્યવાહક સમીતીની બેઠક ને ખાંચી બેઠકે મળી હતી તેને નીચેના ઠરાવો સર્વાનું મતે પસાર કર્યા હતા.

સુધ્ધ કરનારા

પ્રત્યેક દેશની પ્રજાને પોતાના બાળી નો નિર્ણય કરવાનો અધિકાર હોવો જોઈએ. હરેક સરકાર જે તે પ્રજાનું પ્રતીનિધીત્વ કરાવતી હોય તે પ્રજાના હિતને માટે ને પશુ બરજ પડે તે બરવાનો અને તેનો સારી રીતે અમલ થાય તે જોવાનો તેની ફરજ છે. આથી આ સમીતી હુકમ ની અરજીનું સુધ્ધ કરનારને શોધના તાબમાં લેવાનું પશુ ને પ્રજાની હિતમાં સાર લેવાનું છે તેને વધારે છે અને તેની સાથે ને લઘુ સામનો કરવાની પરદેશી સરકારોને મમજી આપી છે તેને મિત્રારે છે.

સા. આ. ઇન્ડિયન એર-ગનાઈઝેશન

આ દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગની કાર્યવાહક સમીતી, સાથે આદીવાસી ઇન્ડિયન આરબનાઈઝેશન તરફથી મળે મે મે વડા પ્રધાનને અને ઓનિસ્ટર કોલ ઇન્ડિયનને મળવા ને પ્રવાસ થશે હોવા તેની નોંધ લે છે.

આ સમીતી વચ્ચે સંકેતે મહેર કરે છે કે; હોદી કામ વતી કોઈ પશુ અક્ષતી કે સંરથા હોદી કામની પરજાનગી વચ્ચે લાના કામ કરે તેનો સખત વિરોધ કરવો જરૂરી છે.

આરું પાછમે બારણે કામ કરવું નકામું છે એ બેઠાનીસમજમાં રૂપ એરીયાઝના અમલથી જાણ્યું છે. આથી સરકારની નિતી અણુધ આવે છે કે; મને તેને ભોજે પશુ તે રૂપ એરીયાઝને અમલ કરશે ન અને આપણને પુષ્કારી કાઢશે.

ભેંભર્ગમાં બસનો અસહકાર

આ સમીતી ધરેશનના લોકોએ હોમા ૧૬ મહીનાથી ને સફળ રીતે બસનો અસહકાર ‘જાન વધાર’ સાથે કર્યો છે તેને અબીનદે છે, અને ત્યાંની કુખર્ષ પરિસ્થિતીને સહાયથી પૂર્વક નિહાળે છે. પસના સંચાલકો આ પરિસ્થિતીનો નિર્ણય તાબેકથી નથી લાવતા તેને માટે અમે ઘણું

વિશ્ચાર લીએ. આથી બીચા રીનસ મમ માટે અરજ કરી તપાસ ફિસ્ટીલી અને ટી. ટેપલ તથા સેનેટર બેઠાઈબજ ની મીમણી કરી છે તેને અમે પશુ અને બીસીસ કોંગ્રેસ જેઓએ આ રેકા આપીએ છીએ.

શાંતીવાદીઓની ધરપકડ

વોર્લ્ડવટન રોવર પાર્કમાં (અમેરીકા) ૧૬ શાંતીવાદીઓ કે જેઓએ અમેરીકા ને અણુ અને હાઇડ્રોજન બોમ્બના પ્રયોગો કરે છે અને તેનાથી દુનિયાને ને ગુફમાન થાય છે તેનો વિરોધ કર્યો હતો તેથી તેમને પકડવામાં આવ્યા હતાં. તેમાં આર એમે. પશુ હતી.

સરકાર તરફથી શુદ્ધ થાય તો તે સંભોગમાં પ્રાપ્તિ થું કરવું તેની તાલીમ અપાઈ રહી હતી. બોટા બોમ્બ નાખતા હતા અને પ્રજાને રક્ષણ માટે કરેલી હાવણીમાં દોડીને પડેથી જવાનું શીખવામાં રહ્યું હતું. તેનો અમલ આ ૧૬ વ્યક્તીઓએ ન કરતા. જાહેર પ.ક.ના બેચપર પોરટમે સ.વે બેચી રજા હતી. પે.સ્ટેમોપર સખવા માં આપ્યું હતું કે ‘‘કુનીયા ગીતન શુદ્ધને નથી હાંચતી.’’

‘‘જે ને શાંતીવાદીઓ જાણીતા અને અણુબલ્ક બધાં બધાં શુદ્ધને વિરોધ કરી પકડાયા છે તેમના માનમાં રહેથી ટીસેબર ‘‘શાંતી દીન’’ રાખવાનું નકી કરવામાં આવ્યું છે.’’ ઉપલી જાહેરાત શુદ્ધને વિરોધ કરનારી આંતરરાષ્ટ્રીય સમીતી તરફથી કરવામાં આવી છે.

જે ને લોકો જોવામાં છે તેઓને ઉપલી સંરથા તરફથી અબીનદેન કાઢે મેકમવામાં આવશે. આ હમત આ સંરથાઓને તરી કરવા તું પશુ જે ને સંરથાઓ તેમાં માનતી હોય તેનો નેજા પશુ સ.થ

પડે છે. કેટલાક શાંતીવાદીઓ તે હિસે ઉપવાસ કરશે.

આ સંરથા વધુમાં જણાવે છે કે, ‘‘બીજાએ પોત પોતાના વિચાર અનુસાર આ અણુરથને ઉપયોગી માતાવરણ તે ફિરસે સરજ કરે છે અને સરકારને શુદ્ધને જાનતા નથી હાંચતી એથી કાપ પાડે એમ અમે હાંચીએ છીએ.’’

સામાર રવીકાર

મતાંકનો કુલ સરવાળો	૨૪૮ ૧૬ ૧
અણીધ.સ ને. પટેલ	
(ને.અમ.)	૧ ૧ ૦
અંબારામ કુવરજી (ગાકુરડ)	૧ ૧ ૦
સી. સરવતીબેન	
અંબારામ	૨ ૨ ૦
કાળા રથ.	૨ ૨ ૦
મકનભાઈ ઘણ (ને.અમ.)	૧૦ ૧
મેસાર હકીર (ડરબન)	૧૦ ૧
જી. બ.વા (બીરારીયા)	૪ ૦ ૦
કુલ સરવાળો	૨૫૬ ૩ ૧

પરચુરણ

વેના-ડની મુનીરીપાલટી ૧૧૦૦૦ ૦૦૦ પ.ઈન્ડને ખરથે એક શુભર ફેક્ટરી અને પેપર ફેક્ટરી રચાવવા ના છે. આ પેપર બીલમાં કામળ ચોખાના મ.સ-પર.ળ-માથી જાના-વવામાં આવશે.

—જમનીયાં યુનાઈટેડ રેટસના એવર ફેલ્ડે જંપ પાસે બુક મે.ટરના અક-રવાલે મતા હતા તેથી તેઓએ એક ન્દાનો આદીવાસી બકરો ને ઘણે મધામ તે રાખ્યો છે. ને કોઈ ત્યાં અકરમાત કરે તેને બીજો અકરમાત થાય ત્યાં સુધી તે બકરો સાથે રાખવા નો નિયમ કર્યો છે. આને પરીણાને અકરમાતે, પશુ આજી, રાખાવાનું જાણવાય છે.

—અવર. માગીપુરમાં (અંબુકત માંત મા) અને તેથી આસપાસના ગામોમાં અવર, બનાવવામાં આવે છે. તેનાં પશુ કારખાનાં છે. માગીપુરની

નજીક કુખાખાના મોટા જમ્બો છે. કુખાખા, કેવડા, હીનો, નારંગી વગેરે ના અતરો જાણીતા છે. જાખનજીના અતરો સારા આવે છે.

માટીના ઇલાલે

આ નાની પુસ્તીકા આ પવર્માં ને માટીના લેવો હાલમાં પ્રસીદ થયા છે તેજ લેવક દારા લખાવથી આ બોરીસેથી મળશે. કીમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

‘Indian Opinion’, P. Bag, Durban, Natal.

નેકેહી કૈશ મોટો

યુનિવર્સી કે યુનિવર્સી ડીકનરી. કીમત ૫. ૧-૨-૩.

‘Indian Opinion’ P. Bag, Durban, Natal.

અભેદશ

રમણલાલ શાહ

અભેદશના માણ વાણ પ્રધાને ચોક્કસ દેશના ઉપર એક પ્રવચનમાં એક બહુ અગત્યની વાત કહી હતી. અસાર ની જગતની અનેક સમસ્યાઓ ઉપર એ વેધક પ્રકારે પાડે છે. એમણે કહ્યું : "આજ ભગી ચોક્કસ પશ્ચિમી રાજ્યો એશિયા-આફ્રિકાનાં અધિકૃતિત રાજ્યો નું સંસ્થાનવદ દ્વારા ચોક્કસ કરતાં હતી, અને એ માટે જરૂર પડે ખુલ્લી સામ્રાજ્યો આજેનાં હોતાં હતાં. જમણેનાં બદલાયો છે. હવે એવાં અધુરવિકસિત રાજ્યોને હરકરી મદદ, અસરકારી અને નાણાંની મદદ આપી, એ દેશો ઉપર વચરજ જમાવવાની કળા આવા રાજ્યોએ સાધી છે. આવી રીતે સહાય દેનાર રાજ્ય એ રાજ્યનું એક રીતે તાબેદાર રાજ્ય જ બની જાય છે."

ઇંગ્લેન્ડ

પોતાના સાચિયા રાજ્ય હરકને મદદી ઉપરથી કોઈકી કાઠી યુગમાં બાદ ઇંગ્લેન્ડ રાજ્યના અધ્યક્ષના પદ-પદને હુકા અને વેરના પ્રદેશ છે. એની આજ દિને એક મન આધાર નાણક નહીં છે. એ નહીં ઉપર અસરના નાણા રચણે ગોટા બંધ બંધવામાં આવે તો નીધાનદીના પાણી માંથી ખેતીવાડીને જાણ સરસ વિભાજ સાધી રાખ્યા અને ઇંગ્લેન્ડ આપેલ બને. આજે નાણી સાદક એકરે હાથે કરવા જેવી આ નવા રમાયણ રાજ્યની વાંકાત નથી. એટલે સંપુરણ શાહસરના જતી અમેરીકા, બ્રિટન, વિશ્વ એન્ક, વગેરે ઇંગ્લેન્ડને આ મદદ ભાગીદાર કરવામાં મદદ કરવા તકવાર થવાં હતાં.

પણ હરખીવાન એક અધુ અગત્યને, બનાવ નવી મયો. શુભેચ્છક દેશના પ્રમુખ માર્શલ ટિટો, ઇંગ્લેન્ડના પમુખ હન્રી નાસર અને જાણતા વડા પ્રધાન શી નેહરુ હાથમાં જ શુભેચ્છક-રિયા ખાતે એકાગ્ર મળ્યા. જમતમાં શાંતિ રચવા અને સમગ્ર વિશ્વની પ્રગતિ, એક-બીજા સહાયે કળી મળાને રહે એ માટે એમણે એક નિવેદન બહાર પાડ્યું.

જમત આપારે એ સત્તાપુરુષો વચ્ચે મહેનતવદ છે. બ્રિટન-અમેરીકા વગેરે પશ્ચિમી રાજ્યો અને રશીયા વગેરે સામ્રાજ્યો રાજ્યો. ભારત અને બીજાં રાજ્યો આ જાનેમાંથી યોગ પણુ જુગ મા રહેવાની સાથે ના પાડે છે તમ.મ રાજ્યો સાથે-બીજી સંબંધ તો આજુ જ રાખવા માંગે છે. પહેલાં તો ભારતની ઉપેક્ષા, તિરસ્કાર વગેરે થયાં.

તે પછી એને માટે અભુજમતી અને આજારી વેણુ હરેવામાં મળ્યાં. એમ હતી ભારત ડગ્ગુ નહિ. એશિયા-આફ્રિકાનાં દેશોએ ભારતની નીતીનું રહસ્ય બહાર જોઈ લીધું. ભારત પ્રત્યે આજારણુ હરકરતું ચેમખનરમ પરાવનાર પાકીરતાને માંદ કરીએ તો ભારત, અબદેશ, ઈસોન, ઇન્ડોને-સિયા, કામ્બોડિયા, કમ્બોડિયા, હીંદી ચીન, ઇંગ્લેન્ડ, વગેરે એશિયા-આફ્રિકા ના દેશોએ ભારતની નીતીને રોડ આપેલ. હવે શુભેચ્છક દેશમાં શુભે-ચ્છાવિયાએ પણુ ભારતની નીતીને મહેર-મારી. આમ એશીયા આફ્રિકા અને યુરોપને અદ્યતન વિવેચી સંમમ રચાયાં.

દેખીતી રીતે જ યુનાઈટેડ રોટસ, બ્રિટન વગેરે સરવાળવાદી અથવા શુધેચ્છક સરવાળવાદી દેશોના માથાતા એને આ અભ્ય સિદ્ધિ આપ્યાં કણાં ની મારક પુચી.

એને પડયોં તરતજ પડયો. અમે-રીકા અને બ્રિટને ઇંગ્લેન્ડને અવસાન બંધ મટે નાણાં આપવા સાથે ના પડી દીધી છે. અમેરીકાની પ્રચંડ શામવજ દેશની વિશ્વ એન્ક હરકરતે પણુ ઇંગ્લેન્ડને અસવાન બંધ મટે નાણાંનીય મદદ આપવાની ના શુધાવી દીધી છે. હરેવાક છે કે પાકીરતાન, ત્રી વગેરે બ્રિટન-અમેરીકાને અંગળી આસીને જ પા-પા પમલી કરી રહેનાર દેશોએ બ્રિટન-અમેરીકાને આજારતરી ઉશોરણી કરી હતી.

એ જે હોય તે. ઇંગ્લેન્ડે સાથે સાથે જાહેર કહ્યું છે કે એ પોતાના દેશની સ્વતંત્રતા અને આર્થિકતલ ગીરો મૂળ અસવાન બંધ મટે નાણાં લેવા મામલું નથી.

રશીયા

શિયાળે એશીયા-આફ્રિકાના દેશો ને મદદ કરવા આ અમાલ જાહેર કહ્યું હતું. શિયાળી એ વાતે, પોલી હતી કે એમાં કાંઈ તરફ હતું, એ વાત હવે એ ઇંગ્લેન્ડને મદદ કરવા આમળ બાવે છે કે નહિ, એ ઉપરથી સમાગમ જરૂર.

હિંદ

ભારતે પણુ આ ઉપરથી ચેતવાનું છે. શોક્ષ વખત પછી હાથ્ય એવો પણુ વખત આવે કે અમેરીકા અને બ્રિટન ઇંગ્લેન્ડની જેમ ભારતને પણુ મંચવર્થીય મેળનામાં મદદ કરવા ના પાડે. ભારતે પોતાના પગ ઉપર જ જીવ રહી શોક્ષ એક સાથે તાણવાની

રીત અભારથી જ અમલમાં ચૂકવી પડશે. પાછળથી આવે વખત આવે તો યુનાઈટેડ ન હોવી થાય એ મટે, અભારથી જ તકવારી કરી રાખવી પડશે.

ફ્રાંસ

અભારથીયામાં ફ્રાંસ જાની નિરોપ પ્રળાં ખતો ઉપર ખૂતો કરી પોતાની સચા ઉપા હેતનાનીય અને પદ્યજળથી નજારી રાખવાનાં હવાતિયાં મારી રહ્યું છે. બ્રિટન નજરદાખી કહે છે કે સામ્રાજ્યનો પ્રથ એકલી સામ્રાજ્યની પ્રળનો જ નથી, પણ એમાં અનેક અનરરકારી ડાકો સે વાપમા છે. આ કારણથી એ સામ્રાજ્યને સ્વતંત્રતા આપવા નનીપો મલ્લે છે.

આઈસલાન્ડ

આઈસલાન્ડ મદાસામરમા આવેલ આઈસલાન્ડ દેશમાં નરી સરકાર રચાઈ છે. એલે અમેરીકાને પોતાની (આઈસ લેન્ડ) બગી ઉપરથી હરકરી થાણાં ઉશાવી લેવા અરજ કરવાનું નકરી કહ્યું છે આમ અમેરીકાની નાણાની કૈદમાં ને ચિતા પડેપડેની વાતેમાં હવે જમતનાં (પાકીરતાન ત્રી હરિજી મેરીયા કેમેલસ જેવા યોગ દેશ બીદ કરતા) કેમ દેશોને નિષ્કે કે પદા રહી નથી. ઇંગ્લેન્ડ ની આજારી મામલુંને કે હરે માયો

પછી તો ખીણ પ્રળજોની રહી-સહી મદદ દૂરી તે પણ નાથ પામશે.

કચ્છમાં ધરતી કંપ

શુભાખ્યા સનિવાર તા. ૨૨ની રાત્રે કચ્છ-પ્રદેશમાં શુભ ખાતે ધરતી કંપ ના તણુ પ્રચંડ આચકાં સાવ્યા. ૧૧૪ માલસે મરણુ પોમ્યા. કોંકેકા ધાવણ થયા. હમરો ધરો પડી મળાં શુભની આજુબાજુનાં દેશમાં એ મ.મેને ભારે નુકસાન થયું છે. કુ-આચક વાત એ છે કે યુગ તો એ આજુ પાણીની તાણુ, તમા વણા કુવાઓનાં પાણી વણુ સાવજા અને આજોં મળ મળાં છે. કહે છે કે હેમાં ૧૩૦ વર્ષ મળાં ધરતી કંપની આવી તારાજ કચ્છમાં થઈ નથી. ખાસ કરી કૈન આઈસો અને યુસમમાન આઈસોની જનદાની અને માલ મિલ્કતને નુકસાન મિશ્ર થયું છે. દોઢ કરોડના આજો નુકસાન થમાને અંકાજ છે.

શુક્રાખીમ, બનદખ દેશ રીટ-સ, સામસે-સીમ, રેવ-જી કમીવર-સ અને ઇનધોર-સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૧૨ બારીલી આઈડ, ૩૮ માઈટ રહીદ, કોરનર કપચોનક અને માઈટ રહીદ, બેદાનીસમર્મ, ફોન ૩૩-૧૧૪.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Sheltons" Phone: 16198

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1908)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Qty	Foodstuffs	per lb.	1/1 Grade	Leaves Tea	per lb.
1	Chana dhall	114		2	Sarvadhani Gopani	77
2	Chamdoor	11		3	S.D. Nuts No 3	27
3	Grnd Flour	177		4	Jeera	21
4	Grnd Dhal	175		5	Cardam (Soomph)	21
5	Mango Dhal	171		6	Mustard Seeds	21
6	Whole Moong	61		7	Methi Seeds	21
7	Whole Urad	61		8	Whole Almonds	175
8	Special Peasdhali	110		9	Jaggery (white)	21
9	Ordnary Peasdhali	71		10	Powd Chilli Powder	21
10	Grnd Peasdhali	101		11	Pure Jaldi Powder	21
11	Whole Bk. Almonds	71		12	Cocoanuts (Fresh Water)	21
12	Slower Bk. Red	17				
13	Smoked (Apple)	37				

47 1/2 per bag of 75

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

અમરો આજુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

રાષ્ટ્રીયોતની ધરતી, પ્રગ્ભસના અઢાસાગર ને આકાશના રંગો મિલન સંસ્કૃત આપી શકતાં નથી. શબ્દમાં સ્વરમાં ને નયનોમાં પ્રગટ થાય છે અંતરની બેદના. આધવીના ઇયનમાં ડોહ વલ્લભ ધુપાયું હોય એમ કુમારને લાગે છે ને તેના પાર પામવાનો એ નિશ્ચય કરે છે. આતાપિનાં હૃદયં પુત્રી પાસે ઉપડે છે, પરંતુ પુત્રી તો આજ આંત્ર્યહીન જવાબ આપી શકે છે.

પ્રકરણ ચઢારજી

નૈનિતાલ અને રાષ્ટ્રીયોત વચ્ચેનો યાત્રાં પલ્લો કુદરે હતો અને કુમાર તથા માધવી એક જ મોટરમાં પ્રવાસ કરતાં હતાં, પરંતુ કુમાર એ વિશે મુલ્ય ઉત્કર્ષિત દેખાતો નહોતો. રાષ્ટ્રીયોત નહતો આપતાં વનધીની શેઠામાં જોઈ વધારે થયો હતો તેા તે તેનું પાન એ બાજુ બેઠાનું નહોતું. માધવી આસપાસની સુંદરતા નીચેથી વચ્ચે વચ્ચે પુલ થઈ હતી અને બા-પાણીનું પાન પણ ક્યારેક એ બાજુ દોરતી હતી, પરંતુ એના મનમાં કુમારના માધવેશ વલણ પ્રતેની સીતા દુર થતી નહોતી કુમારનું મન તો માધવી સાથેના બધા જ પ્રકારના આનંદપ્રસાદો શોધવાનું. આગી ગયું હતું. માધવીએ બપોરથી નાટકમાં ભોગવાની વાત કરી હતી અને પેર એ મોટી આવાજા હતી હતી. કારણી કુમારે શોષ આરંભી દીધી. ભૂતકાળનું અવશેષન અને સંકામનો મનની છાંયણ એમ આમળ વધતાં મર્મા તેમ તેમ એને લાગવા માંડ્યું કે માધવીના ઇયનમાં કંઈક તો રહ્યુંય છે જ.

કુમારે કોલેજની દુનિયા ભેડી હતી. અનેક જવમિયાઓના પરિચયમાં પહોં વે આપ્યો હતો. માધવી અર્ધાશય અને શીઘ્રચલન થઈ એ એક એ પાનતો હતો છતાં વિચારમાં આમળ વધતાં એનું મન કહેવા લાગ્યું કે માધવી આમળ નેથી સરળ નથી, પ્રશ્ન નથી, ચપુર નથી; કંઈકોઈ ની ભરતી અનેક વેળા તેના ચહેરા ઉપર દેખાય છે, એને નોઝરિફાર પણ ભાગ્યભાગિક છે અને ટપાલની ઇપતા તો કોઈ પ્રેમ સંબંધની કુપતા તો જ આજ આપે છે. કુમારના વિચારો એક બાજુ કુદરતની અને બીજી બાજુ કપાની રૂઝિત જગતી પડી. એને પેતાને કિંદા કોઈ આજ આપે નહોતો કે તે કપાના રંગનો ભોગ થઈ પડ્યો છે. એને તો એમ થતું હતું કે માધવી એવાથી ને છાનુ રાખે છે તે એણે શોધી કાઢ્યું ભેદને અને પોતાની હૃદિ-ઉત્કળને પરિચય આપી તેને કંઈક અંતરવર્ણમાં મૂકી દેતી ભેદને!

કુમારના મનમાં બપોરે આ વિશે ચેતનાએ ઘસાતી હતી ત્યારે માધવી વિચારતી હતી: 'કુમારના વિચારો કંઈક પ્રચલી છે. એની કમ્પાનિયનરે હું વર્તતી નથી તેથી તેનો રોગ કરે છુટી જ વિચારમાં વહેવા લાગશે. કોઈક દિવસ એ કમ્પેક્ષ જાણેતો મારો સંબંધ ભણી જશે તો... મારો કોઈ પત્ર જ તેના હાથમાં આવી પડશે તો?' માધવી આટલું વિચારતાં તો ભણી કુદરત મળે ને એની આનંદિત રિયલિટા જ એને લાગ્યું: 'અને એ પત્રની વાત એ કરે બા-પાણીને તો?' માધવી આમળ કલ્પના કરી રહી નહિ. એણે જાણે મીઠી દીધી, સિકારીને ભેડ સોણું' ક્યારેક મીઠી કે છે એમ!

રાષ્ટ્રીયોતની હદમાં દાખલ થતાં માધવીનું મન એ અપમાયી કંઈક મુકા ગયું. બા-પાણીનું વાગે, મા એણે શોધી રહી થી અને કોઈક વાર હંમત કરી રાષ્ટ્રીયોતનાં ભેવા-લામ રમ્યા વિશે કુમારને પણ એણે પૂછ્યું. કુમારે જવાબ આપ્યો: 'મરો, પરંતુ તેમાં ઉત્કર્ષ નહોતો. માધવી એ કહ્યું: 'ભીલું કંઈક ભેવાનું ન હોય તો જે આ જાડી તો અને છુલ જ મરે છે.' કુમારે માધવીના આ ઉદ્ગારો આનંદમાં જ લીધા નહિ.

માર દિવસ તેજો. રાષ્ટ્રીયોતમાં શેઠાના સુંદર અને સમ્પત્તિશીરો દોરેલ માં ઉત્કર્ષો હતાં. કોથી પણ બહાર ની દુનિયા આહવંક લાગતી હતી. હરવાનું બર્ધાનું સાથે થતું હતું. માધવી ભેતી હતી કે કુમાર તેની સાથે જેમ એકાંત શોધવાનો મેલમાન-પ્રવન કરતો નહોતો તેમ બહારથી-સરેજ અંબીર પણ રહેતો નહોતો એના વર્તનમાં માધવી સિવાય બીજા કાળે કયો ફેર દેખાતો નહોતો. માધવીને રાષ્ટ્રીયોત અગ્નું હતું. એક સરોવરને બાદ કરતાં તો નૈનિતાલથી જે એ સુંદર હતું, નૈનિતાલ પહાડીથી ઘેરાયેલું હતું. બપોરે રાષ્ટ્રીયોતમાં પહાડની ડિનારી ઉપર જોવા રહી કુપ્રમ્ભને: મહાસાગર અને મિતિભમાં જીવતા આકાશી રંગે સુંદર રીતે ભેડ લાગતા હતા. માધવીને એકલા બેસવા ને

હરવા માટે અગ્નિ રમ્યા પસંદ પડી મર્મા હતાં, પરંતુ મનમાં બપોરેલી બીજા તેને તેમ કરતાં બહારવતી હતી. રાત્રીનાં એકાંતમાં ને બપોરના આરામ વખતે કમ્પેક્ષનું રામણ થઈ આવતું ને ક્યારેક તે તીવ્ર પણ બનતું. પણ પત્રમાં એ લાગણી વધાવવાની દંભત પ્રયત્નતી નહોતી. એક દિવસ હરિવલ્લભે કહ્યું:

'નેન સરોવરમાં હું એકલી કુમવા નીકળી પડતી તેમ બહો નથી જતી, કેમ?'

માધવીએ તેને જીતર આપ્યો, નહિ. કેલસળા બોલ્યા: 'એકલા જતા રહતી હતી.'

માધવીને ડર સાથે વિરેધ કરવાની કમ્પાનિયન, પરંતુ એ વૃષ જ રહી. નૈનિતાલ પાછા કરવાની વાત નીકળ્યા બાદ પણ તેણે મૈત્ર જ રાખ્યું. અધુ-ભાગ્યે કહ્યું: 'મને તો રાષ્ટ્રીયોત પણ મને છે, નૈનિતાલ કંઈક બંધિવાર નેવું છે. સરોવર સિવાય બીજું કંઈ મળે જ નહિ. આધુનિક પણ કંઈક થયું પડ્યું.'

હરિવલ્લભે એમના વિચારોમાં સુર પુરાવ્યો. પછી માધવી સાથે ભેદને કહ્યું: 'પણ સરોવરને સહેલો બાદ કરી શકાય નહિ, માધવી તો એની પાછળ પામશે છે.'

આ સાંભળી કુમાર કર્યો. માધવી ને એ હાથ કરાકપુલ લાગ્યું. એ બેમાથી કેમકે મર્મામાં ભાગ લીધો નહિ ને તેમો પંચમાં દિવસની મરેલી સવારે નૈનિતાલ માટે પાછાં હતાં. મર્મામાં માધવીએ પૂછ્યું: 'આશ-મેલા ક્યારે જઈશું?'

હરિવલ્લભે કરીને જવાબ આપ્યો: 'મહેનજાની કમ્પાનિયન કારે.'

માધવીએ કુમારને પૂછ્યું: 'તમને નૈનિતાલ, રાષ્ટ્રીયોત ને આશમેલાન. પણ કયું સ્થળ મરે?'

કુમારે મેરઠારીથી જવાબ આપ્યો: 'એ 'કંપની' અને 'જૂઝ' ઉપર આપાર રાખે છે.'

'એટલે કે સહવાસ અને મનની રિયલિટા? કહિવલ્લભે કરીને બોલ્યા. 'હા.' કુમારે તરત જ કહ્યું: 'માધવી ની પેટે અને એકલા એકલા તેડીમાં મેસીને હરવાનું મરે નહિ. પહાડીમાં પ્રમવાનું હોય તો એવું કાલવાર ન મરે. કેઈ સુંદર સ્થળે મેસીને કુરતનું અવશેષન જ કંઈ કરવું હોય તો એકલા પણ મરે... પરંતુ સામાન્ય રીતે મારે સહવાસ ભેદને, એ વિના મજા ન આવે.'

માધવી કુમારને એકેએક કાળે, ખાનધી સમજાતી હતી. દેશાકળાનું પણ મજા હતું. પણ હેટુ છુટી હતો. તેમો બોલ્યા: 'આશુસને માલુસની જૂમ હોય એ સહજ છે, મને. પણ ક્યાંએ એકલાં મરે નહિ, હું તો એવી રિયલિટામાં મુકાઈ જ જાઉં. માધવી

અમરો જરા ખીસાં નેવી છે એટલે એકલી હોય તો જે આનંદ આપી શકે.'

કુમારે માધવીના ધુપ ઉપર મળવ.ર નબર રિયર કરી, પછી કરીને પૂછ્યું: 'બા કાચું કહે છે?'

માધવી કંઈ બોલી નહિ.

નૈનિતાલ પહેલમાં સુધીમાં બેચાર વાર પાલો કરવાના પ્રયત્નો આજ્યા. પણ માધવીએ ભેડું કે કુમાર સરળતા થી કંઈ ભોલતો નથી ને એના સ્વર માં પ્રથમ ને બાંધણીની બીનાશ દેખાતી હતી તેને. હવે આજ્યા મણુપ પડે છે. કુમાર માધવીની અભરામણ ને અંતરવર્ણ પાળી જતો હતો અને તેથી એના મનની કંઈક વિશેષ રહ થતી હતી. એણે નિવારપૂર્વક કારી લીધું હતું કે નૈનિતાલ પહેલમાં પછી માધવી આ રીતે રહી સકશે નહિ. એકલી નીકળિફાર કરવા જશે અને પત્રો પણ લખવા માંડશે!

નૈનિતાલ પહેલમાં માધવીનું મન કળતું થયું. સરોવર ઉપર નબર પડતાં આનંદની લહેરો પણ રિયર્માં ફરી. અંતરવર્ણ ઉપર જઈ મર્મા સ્વરથ મર્મામાં સુધી એ સોની કારે જ રહી, પછી વરંડામાં જઈ એકલી જતી રહી. સામેની પહાડી ઉપર એની નબર રિયર હતી લાં પાછળથી અવાજ અંતરવર્ણે.

'ભાગરમાં આવડું છે, માધવી!'

માધવી ચમકી મજા. બાદજ્યામાં કુમાર ઉભો હતો. હાથમાં બીટામેલી એક થેલી હતી. માધવી અંતરવર્ણમાં જ મોહી: 'આમરે?... બાપરે તો નથી આવડું.' બોલતાં એના અવાજ ઢાલો પડ્યો. કુમારે હસતો કહ્યો: 'માધવી અપેક. માધવી કોઈકમાં આવી વિચારમય રિયલિટા સોદાપુરથી ઉપર મેસી મજા.

અવાજ એને થયું. 'હું શા મરે કુમારથી આટલી બધી ઢાં છે છું? હું બેડું કયું છે મેં?' કિંદરમ એ ઉભી થઈ ને વરંડામાં બાવી મજા. વિચારોમાં થેડો વેગ આવ્યો: 'કુમાર મારી સાથે આજ તો મરે વર્તનું ભેદને? કદાચે કરવાનો એને શો અધિકાર છે? હું મરે લાં ભજ, મરે તેને પણ લખું' તેમાં તેને થું? માધવીના મનનું ભેદ વધવા લાગ્યું.

ઉપાસળા એ વખતે તેના મોરડા મા દાખલ થયાં. માધવીની ઉકે નહતો આપીને મોભર્ગ: 'બહોં તને પણ મરે છે, ખૂં ને?'

માધવીએ કરીને હા પાડી.

'કુમાર સાથે ભાગરમાં મજા દોત તો! મેં જ એને કહ્યું હતું કે માધવી ને સાથે લઈ જાવે.'

માધવીને આશ્ચર્ય થયું, છતાં એ બાવ દગાની તે બોલી: 'એમકે મને એવું કહ્યું નહિ.'

‘તે’ તરત જ ના પાડી દીધી હતી. કામ તો કંઈ નહોતું, પણ તે એવો સેવા ભોગ હતો. અને પૂછવા આવ્યો કે કંઈ મમાવણું છે, ત્યાં તારા પાપુણ એ કહ્યું, માધવીને પૂછી જો. અને થયું કે હું સાથે જ જા, એટલે મેં એમ કહ્યું, કલ્યાણના એ બધું વહીવટી બતાવ્યું. માધવી બા ઉપર પુરા થઈ કેલ્યાણના તો, આનંદ તો પડે છે.’

માધવી કંઈ બોલી નહિ, તેમ જા સંજો પાછળ ફેલાયો તો કોઈ હેતુ છે કે કંઈ તે થઈ નહીં કરી શકી નહિ. એને વિચારમાં પડેલી એમ કલ્યાણના બોલ્યાં :

‘બહુ હેતુવાર છે. આપણું તો એ જ કંઈ જ ગણાય. તારા પાપુણ હું ને મારું બધું માન રાખે છે. મહુ-બાઈના બધા સહયોગી એનામાં ભલે છે.’

માધવીના મનમાં યાંત્રણા પ્રતો થયા, પણ એણે મોન રાખ્યું. કેલ્યાણના અટકમાં નહિ, એમણે વાતલપથી કહ્યું : ‘કોઈ વાર મને એમ થાય છે, માધવી! જાણે હું કુમારની સામસુગી દરકાર જ ન કરતી હો! એ બીચારો તને પસંદ આવે એવું બધું કરવા ઉત્સુક હોય છે પણ હું મન આપતી જ નથી એને!’

આ સાંભળી માધવીની જાણ પડેલી બની ગઈ. હજી મેં એને સમજાવ્યું નહિ કે કેલ્યાણના રૂ. કહે છે! આશ્ચર્યથી એ બોલી ઉઠી. ‘હું તો, એમની સાથે સારી જ રીતે વર્તું છું.’

‘હું એની ક્યા ના કંઈ છું?’

‘તો!’

‘એની સામસુગી પણ તારે જોવી એમણે ને?’ કેલ્યાણના આમળ વધ્યા. એમના રસમાં ચીંતા પણ પ્રગટી આવી.

‘પણ એમનો સ્વભાવ કાંઈવાર મને મમતો નથી. સાથે ને સાથે જ રહેવા હજી તો કંઈ જ ન આવી જાય!’ માધવી અલગાઈને બોલી.

કેલ્યાણના રતબ જની ખળવાર તેને ચરોત્રે એક રહ્યા. વાતને લંબાવવા ની એમની હાંમત ન રહી. જોણી પુત્રીને હેતના મેં સંજો કરી એમણે વિદાય લીધી.

માધવી વિચારમાં પડી. ‘કુમાર સાથે એ અભેદ રીતે વર્તે છે!’ બધું વાર કરતાં એવું કંઈ એને દેખાયું નહિ, છતાં પાનકા સંવેગ માટે કાળજી રાખવાનું એણે નહીં કહ્યું. કુમાર બળદમાંથી પાછો આવ્યો સારે તે સાથે જઈને જઈ રહી. અચૂરે સામાનનો ટોપલો ઉતાર્યો એટલે હાંથી બોલી : ‘આખી ગળદર ઉઠાવી લાખા છે કે શું!’

કુમાર એથી પુરા થયો હોય એમ કાઢ્યું. એણે રોપણમાંથી એક સફરજન

મળ તેની સામે ધણું. માધવી તે સેતાં બોલી : ‘સરસ છે. મને આવવા જ સફરજન આવે છે’

કેલ્યાણના નજર જ નહોતો. આ ઉદ્યોગને ને વર્તનથી તેઓ બુદ્ધ થયાં. પાસે આવી કુમાર તરફ એમણે એમણે કહ્યું

‘તે’ માધવીને કહ્યું જ નહિ કે મેં તેને સાથે મળ જવાનું કહ્યું છે?’

‘એ ‘મડ’માં નહોતી. કમાલ બોલાય મળ હતી?’ કુમાર બોલ્યો. માધવી સમજી નહિ કે એ આનંદના ઉદ્યોગ છે કે કટાક્ષના. એ સુખ રહી.

સા.જે કુમારે માધવી પાસે આનંદ બધી લહેલાઈ દરખાસ મૂકી : ‘બોલો, આજે સાથે મોકાવિકાર કરીશું!’

‘કરીએ.’

માધવીના રસમાં ઉત્સાહ નહોતો. કુમાર તે સમજ્યો ને બોલ્યો :

‘મમરી?’

‘એમણું.’ એની જ હાંકણી માધવી એ જવાબ આપ્યો. કુમારે પેશવાર વિચાર કરી રાખ ને અણખમે. દયાબાં ને સાથે જવાનું આપ્યું. માધવીને થોડી રૂ. પછી થયું બધું કે કુમારના આવવા પ્રતોનો ઉતર એણે નકારમાં આપવો એમણે હતો, પરંતુ તે સમત થઈ હતી એટલે બા-બાપુણની રજા લઈ કુમારની સાથે સરોવર ઉપર ગઈ.

કુમાર ‘બોટીંગ’ વાણતો હતો. એણે હલેસાં કાચમાં લીધા, માધવી સામે બેઠી. પ્રયાન પૂર્વક સ્વસ્થતા ધારણ કરી તે આનંદથી વર્તવા લાગી. થોડી થોડી દુર ગઈ ત્યારે કુમારે ચારે બાજુ નજર ફેરવી માધવીને કહ્યું : ‘શાંખીબેનના સર્વ સોંદર’ કરતાં આ સરોવરનું સોંદર’ ચી જાય.’

માધવીને કુમારે પહેલાં ઉચ્ચારેલા સંજો વાર આવી ગયા. એણે પણ આસપાસ નજર ફેરવી. સૂર્ય પહોલ

ની પાછળ ચાલી ગયો હતો, એનાં ફિરંગીથી છેક રાખ ઉપરનાં પુલો બે હલે પ્રકાશ મેળવતાં હતાં. સરોવરમાં પહોળો પડાણો પથરાય ગયો હતો. ચાતાવરણ તો માધવીને પણ અજુ. પણ એવું અતર ખાલી થયું નહિ. અચાનક કુમારે કહ્યું : ‘હવે જારીને બુધંદ ચૂરે જાવાનું મન થાય એવું બધું લાગે છે.’

‘લગાડો તાર.’ માધવી હસીને બોલી.

‘એ અણખમે. કોત તો તારી પેટે એકલવિકાર ન કરતી!’ કુમાર બોલ્યો ને બરપૂર લાગણીથી માધવી સામે જોઈ રહ્યો. માધવીએ નજર ખીણ બાજુ ફેરવી લીધી.

થોડી સાચા કિનારાની નજર પહોંચવા આવી હતી. કુમારનું તે તરફ ખ્યાન જતાં એણે ચકાવો સેવા માટે તે ફેરવી. આ વખતે સૂર્ય કુળી ગયો હતો. પ્રકાશ ને પડાણનો ભેર રહ્યો નહોતો, આખરે હજી થયું નહોતું. પરંતુ અર્ધકે કલકમાં થઈ જઈ એમ લાગ્યું હતું. માધવી બોલી : ‘હવે આપણે કિનારે જઈએ.’

‘ઉતારણ છે?’

‘ઉતારણ તો સી હોય, પણ બા-બાપુણ ચીંતા કરશે.’

‘તેઓ ચીંતા નહિ કરે, હું સાથે છું ને? હસીને કુમારે કહ્યું.

‘તો પણ જઈએ.’ માધવી કંઈક હતાપી બોલી.

‘જુ’ હોય તો જઈએ, પણ મને લાગે છે કે મોકાવિકારની ખરી સેવા હવે જ છે. બધી થોડીઓ કિનારા બાજુ થુમે છે, આપણે જ માત્ર અધ-અધે જઈએ.’

‘આપણે પણ કિનારે જઈએ.’ હંડા છતાં મક્કમ આવળે માધવીએ કહ્યું. કુમારને એ ગમ્યું નહિ, પણ એણે કાપથી થોડી કિનારા તરફ

સેવા માંડી. થોડી વારના મોન પછી એ બોલ્યો :

‘માધવી, હું એકલી હો તો આપા સમયે પણ ફરજ મને ખરૂં!’

‘એ મનની રિયલિટી ઉપર આધાર રાખે છે.’ માધવી કુમારના અંદરમાં જ બોલી, પણ તે સમજ્યો નહિ.

કુટિયુગી માટે ઉપચોગી

કેલ્યાણનાં પાતરાં

પતરવેલિયાનાં પાનના નેમ જાટા બનાવીને આપણે પાતરાં બનાવીએ છીએ તેથી જ રીતે કેળીનાં પાતરાં પાનની સકાય છે.

એને પાટ પડેલાં ગરદાને બારી ને ઝીણાં છીણીને મેળવી નાખો. પછી જરૂર પ્રમાણે એમાં માંડ, મરી, કોમળી, લીલા મરચાં ને આકુ વાડીને નાખો. આ મસાલા ને કેળીના પાંદડાને પકોણું કરી પતરવેલિયા પર જમાડીએ તેમ લખાડી દો. પછી એનાં જોળ વાટા વાળી ઘાલ ધાપ ત્યાં સુધી, થેપલાની નેમ તેમમાં થોડી લગાવ અથવા તો બારીને પછી ચટી ભવ એટલે વધારી શકાય. પછી એના નાના નાના ટુકડા કરી સો સરસ લાગશે.

એક બેન.

મેરોને નવી વાનગીઓ તીવેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

*‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.*

કિનારો નજર આવતા કુમારનાં હલેસાં મદ પડ્યા. થોડા સમયમાં બધું કહી દેવું હોય એમ કાચ દીધા કરી એણે કહ્યું :

‘માધવી, હું મારી કમ અવગમના કરે છે!’

પાપણાડીક પંચાંગ							
વાર	ખ્રિસ્તી ૧૯૫૬ ઓગસ્ટ	હીંદુ ૨૦૧૨ શ્રવણ	મુસલમાન ૧૩૭૫ મોહર્રમ	ખ્રિસ્તી ૧૯૨૫ ફેબ્રુઆરી	સુરોદય ક. મી.	સુચીત ક. મી.	ખામિત તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧૭	૨૬	૧૦	૨૧	૬-૨૮	૫-૩૨	પવિત્ર અગીયારસ
શનિ	૧૮	૨૭	૧૧	૨૨	૬-૨૭	૫-૩૩	
રવિ	૧૯	૨૮	૧૨	૨૩	૬-૨૭	૫-૩૩	
સોમ	૨૦	૨૯	૧૩	૨૪	૬-૨૬	૫-૩૪	
મંગળ	૨૧	૩૦	૧૪	૨૫	૬-૨૬	૫-૩૪	પંચક આવણી પૂર્ણિમા બહેન
બુધ	૨૨	૩૧	૧૫	૨૬	૬-૨૫	૫-૩૫	"
ગુરુ	૨૩	૧	૧૬	૨૭	૬-૨૫	૫-૩૫	"
શુક્ર	૨૪	૨	૧૭	૨૮	૬-૨૪	૫-૩૬	"
શનિ	૨૫	૩	૧૮	૨૯	૬-૨૪	૫-૩૬	"
રવિ	૨૬	૪	૧૯	૩૦	૬-૨૩	૫-૩૭	"
સોમ	૨૭	૫	૨૦	૧	૬-૨૩	૫-૩૭	શ્રીકૃષ્ણજન્મ-તી
મંગળ	૨૮	૬	૨૧	૨	૬-૨૨	૫-૩૮	ઝાકુલાઈથી
બુધ	૨૯	૭	૨૨	૩	૬-૨૨	૫-૩૮	
ગુરુ	૩૦	૮	૨૩	૪	૬-૨૧	૫-૩૯	

'અપ્રમથતા' ? મમકાને માધવીએ પૂછ્યું.

'મારી કામચૂી તારા પ્યાનમાં જ આગવી નથી ?'

કુમાર એટલે ને માધવીની આંખો ફાટી રહી પડેલી જ વાર એને 'કામચૂી' નો વિચાર ને વિશિષ્ટ અર્થ સમજાવ્યો. એણે કહ્યો જ હિતર ન આપે. કુમાર પણ તે પછી કંઈ બોલી શક્યો નહિ.

બસા સુધી ગમે મુર્ખ જ રહ્યો. કામચૂીને માધવીને કહ્યું: 'આજે તમે જાને કાંઈ મર્ધા તે મને બહુ મર્યું.'

માધવી કંઈ બોલી નહિ, પણ તે કામચૂી જ એનું જર્ન બદલાઈ ગયું. રાત સુધી એ મંબીર જ રહી. મનમાં બેઠું કે ધમકાણું પણ આવ્યું. 'કુમારે આ મારે જ નિતાનને પ્રવાસ જાણ્યો કહી?.. પાની પણ એવી જ કમળા દશે?.. અને બાપુજી? માધવીનું માથું.' ફરવા લાગ્યું. એને મર્યું કે કુમાર સાથે જવામાં ને મુક્ત રીતે રહેવામાં જીવ મરજી મળે છે. મનોમન એણે સગવળની મર્યાદા નક્કી કરી લીધી.

બાળે રિવસે સવારે માધવી બાજાઈ મળે હતી. સૌની સાથે એ દળતી મળતી હતી. કુમાર પણ તેમાં બાજ નહેતો, પરંતુ એના મનની સદિમા કામને પ્રવેશ થતો નહેતો. મીઠાંનાં જે બજાને એને પ્રિય હતો તે હવે મધુ પ્રમાણમાં ઝામ ઉપર આવતાં હતાં. વરંડામાં એ ઉબી રહેતી ત્યારે વિચારે નહેતી કરતી, મંજરો મધુમલતી હતી.

એ પછી કુમાર એની પાસે સાથે ફરવાની માગણી મૂકી શકતા નહેતો અને તે તો એકલી આલી જ જતી હતી. કામચૂી કમળા કંઈક બોલે તો તે પ્યાન ઉપર લેતી નહેતી. મારજી દિવસમાં તો એ કરેલ જીવનને સંતોષે એકલી જ ને કાવિદાર કરવા લાગી. શાલની દીઠીમાં ઘણી વાર એકલી જ એ બાજામાં આંટા મારતી હતી. એ દિવસ હરિવલ્લભ આ દેશના તરફ પ્યાન મર્યું ને એમણે માધવીને પૂછ્યું:

'તેમ બેઠા હમણાં એકલી જ રહે છે ?'

'એકલી જ છે.' એણે નમ્રતાથી ઉત્તર આપ્યો. હરિવલ્લભ કંઈ બોલ્યા નહિ.

કુમાર મનથી બધી પરિશિષ્ટિ પામી મર્યો હતો. એ બરાબર પ્યાન રાખતો હતો કે માધવી કામને દપ્પ કમળે છે કે નહિ, કોઈ સાથે કંઈ બોલે છે કે નહિ, પરંતુ માધવીએ વિચારપૂર્વક એ બધું બધું રાખ્યું હતું. એના અંતરમાં કમળેલું રહ્યું વધુ હતું. કોઈ વાર કંઈક વખતે એકલી એ ને કાવિદાર કરતી ત્યારે,

દળતી રાત્રીને જોઈ એ મનમાં બોલતો: 'કામચૂીના હૃદયની આગી જ રિશિતિ દશે.' કેમ વાર નિતાનસમ થી મન ઉડી જતું ને મુખમાં આલી જવાની દગલ મળે, પરંતુ એ બધી કામચૂી દળતીને એ બેટી હતી.

એક દિવસ એ જાનને જાતે જાણ્યા આનંદા મેઠા દળા ત્યારે કુમારે સુગમ મુખે 'હવે મરેક દિવસ આગ્રમે હા ને કોસાની બાપુ બંધ આપીએ તેમ ?'

સામ બેસાઈ બતાવ્યો. હરિવલ્લભ બેટી પણ મર્યા: 'હા, તે પછી અહીં આવી એક દિવસ અપરમ લાજ મુજબ ઉપડી જાયએ.'

પણ માધવી બેટી નહિ. હરિવલ્લભ એનું મંબીર મોન જોઈ આમંધ પડ્યા. દેવથી પૂછ્યું: 'તું કેમ ચૂપ રહી, માધવી? આગ્રમે હા ને કોસાની તો તને મુખ જ મર્યો.'

'મારું મન હવે કામ જવાનું રહ્યું નથી, મુખ જ જાયએ.' માધવી બેટી. એનો કેટ સરેજ ફેંકી મર્યો. હરિવલ્લભ. મરેક ઉપર આંતા કરી વળી. દરોને તેણે બોલ્યા.

'તો એમ કરીશ, પરંતુ એને આરવો બેસા બાર જા મરે ?'

માધવી દશે, પણ શિક્કે !

તે રાતે હરિવલ્લભ અને કમળાસખા વચ્ચે ટેલીક મર્યા મળે. કમળાસખા એ હરિવલ્લભને એટલી ખાતરી કરાવી દીધી કે માધવીનું મન જીવલુ હવે તેની સાથે રપઈ વાત કરી લેવી એમણે, દીકરી મેટી મળે છે, સુશિક્ષિત છે. બહુ સમજે છે. એટલે વાત કરવાનો સંકોચ ન રાખવો એમણે.

હરિવલ્લભ સંમત મળાં કમળાસખા માધવીને બોલારી લાવ્યા. વાતાવરણ મર્યા મંબીરતા ટાળવાનો મેરોડાક પ્રયત્ન દશે, પણ તેમાં સફળતા ન મળી અને કમળાસખાએ કહ્યું:

'તારા બાપુજી આજે તારી સાથે મેટીક અગવળી ને મંબીર વાત કરવાના છે.'

માધવી એણે કંઈક સમજ્યું તો ગળે હતી એટલે તેને અ.અ. ન મર્યું. એણે હરિવલ્લભ સાથે બેસ્યું.

વાતચીત અને સંકોચમર્યા રતરે હરિવલ્લભ બેટી: 'જો, બેટા! મન ઉપર જરા પણ બાર રાખવાનો નથી, તેમ બસરાવતું નથી. તારી કમળા ને સંમતિ વિના કંઈ જ મર્યા નથી.' આટલું બોલી તેઓ આટક્યા, પછી બેસ્યું: 'તારાં બાને એમ લાગે છે કે તું હવે મેટી મળે છે, તારા અવિખાનો વિચાર કરવાની અમર્યા ફરજ છે. તારા મનમાં એ વિચાર કે કંઈ વિચાર આવતા હોય તે સંકોચ ટેડીને તારા બાને હવે તારે કહેવા જોઈએ.'

હરિવલ્લભ આગળે કંઈ બોલી જાય નહિ. માધવીના મનમાં અ.

વેલી મુંઝવણ આંધુ વારે બહાર આવવા મળતી હતી, પણ પ્રથમપુર્વક એ રાજ્ય રહી. કમળાસખાને લાગ્યું કે વાત અધુરો રહે છે, એટલે એમણે કહ્યું.

'અમારી નજરમાં જે કોઈ દેવ તે તારું અમર્યા તારું પ્યાન બેસ્યું' એમણે આટક્યા તુ સમજ્યું તો મળે દશે.'

કમળાસખાના ઉદ્દેશ શબ્દોએ માધવી ના અ.અ. રોકવાના પ્રયાસોને નિષ્ફળ બનાવ્યા. મર્યા રીતે કુમાર મરે મરેલું મર્યા એ સમજ્યું મળે. કમળાસખા ને જોતાં એના મંબીરો બંધક.વા લાગ્યાં, હરિવલ્લભ અરજરજ બની મર્યા. કમળાસખા પણ ઉડી મુંઝવણ મળે પડ્યા.

માધવી કંઈતા રતરે બોલી: 'મને એવું કંઈ કહેશે નહિ, કુલશી નહિ, મારી આંતા તમે કરશે નહિ.'

પણ એ બોલી રહી નહિ, બીજું કોઈ તેને પૂછી શક્યું નહિ.

—કરાચી

મોહું કાણુ ? પતિ કે પત્ની ?

પત્ની અર્થે પ્રતિમા સંપૂર્ણતા ચુએ છે. પતિની નિષ્ઠાન મા સદિકમ ની અનિયમિતતાને દાખ દેએ છે,

અને તેની સર્વે ખામીઓમાં જનસમાજ ને વાક રેએ છે. પત્નીમાં બેટી જ સંપૂર્ણતા પતિ ચુએ તો પરચિત ૭૬મી ટેવી ધર્મણ રહિત બની જાય!

અને રુખનો પારાવાર ઉમરામ! બમનડાનમાં ખાસ કરીને હોંડુ બમન ઝગમગ પતિ જ પડેલા કારણથી હોય છે. તેણે પેટી ઉતારે કળવેલી મેટાઈ તેને પત્ની ઉપર એકત.

રમાપવા ગ્રેર છે. અને એમતામાથી સહજ જનમતી દલકાઈ તેની પત્નીની ખામીઓ તરફ ઉઠાર મનતા અટકાવે છે એટલું જ નહિ, તેને પત્નીમાં ન દોષ ત્યાં આગીએ બેસા કરેર છે.

કંઈતી ઝગમગ ઉપર પડેલો રતરે મુરજ જ મારે છે પતિ અને પત્ની એ બંનેમાં સ્વાર્થ સ્વાર્થ કોનો વધારે? પત્નીને પતિ સરખી મૂન લાગી દોષ તો તે મૂનને રવીકારી લેતા કમો પતિ તેવાર મરે? અને પત્ની તો પતિની નમળાઈએ-પતિની નિશિવતાઓને આવકારતી, પતિથી પુટા પડવાની ચામતો. અમમ પણ સહી શકતી નથી મોહું કાણુ ? પતિ કે પત્ની ?

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગનું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

રતી પુરમ મર્યાદા ૭ ૧
હમણો આનંદ ૧૨ ૧
દેખીક સિખમ મારે

Learn English through
easy Medium of English ૧ ૧
સીનેમા સંગીત (૫૦૦ શુદ્ધ)
કટેલા સીનેમાના ઓતોનો
ચંચલ) મેડ ૧૦ ૧
પતી મહેમ ૧૨ ૧
અરજપુત આનંદ રમખ ૧ ૬
ધરની રામી ૩૨ ૧
હાલી માર્ડ બેટ ૨૮ ૦

★

આ લિપાલ લેકો સાચી નવમ
કપાઓ સામાજીક મુજરાતી પુસ્તકો
બસતળી રામે અમે રેખાઓ બેસે.

★

બેટી બતના: લિટી પુસ્તકો, તેમજ ઈતિહાસીક પુસ્તકો અમે રેખાઓ બેસે.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

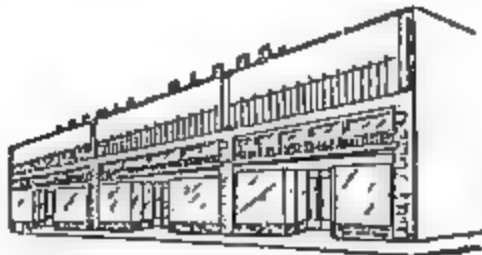
85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

K.M. Loodhia

& CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિશ્કરેટ

સેનાના હામીના ખાસ અમરી ભાતી રેખરેખ નીચે અમને અપાયેલ
કામ સંતોષ થામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

મેકેસ, છુદી છુદી રીઝાઇનની બંગરી અછામ, સાંધીની ધોળ, વીડી
ખાસકેસ એરોમ નીચેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ગાંધી સાહિત્ય

૧. આ. ને ઉત્તીકાસ	૧૦ ૧
મહારાજ દેસાઈનું સ્મરણ વારીય	૨ ૩
મહારાજ દેસાઈની કાચરી	૧૦ ૫
" " "	૧૧ ૦
" " "	૧૧ ૧
" " "	૮ ૦
" " "	૧૧ ૦
આપુની કાશાવાસની કોલોલો	૧૫ ૦
કરત ટીપીય હીંદ સ્વરાજ્ય	૪ ૦
આર્ય કથા (ગાંધી)	૭ ૫
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આર્ય કથા	૨ ૧
આપુની ગાંધી (કાલ કલેક્ટર)	૩ ૫
રામ નાથ (ગાંધી)	૨ ૦
આપુ આરી આ (મહા ગાંધી)	૨ ૧
આપુની અસારી	૧ ૫
ગાંધીજી અને સ્વરાજ્યવાદ (બી. અચાર્યા)	૩ ૦
નીતી નાશને માંગે (ગાંધી)	૨ ૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીને ગીતાજીને રેખા અનુવાદ)	૨ ૧
ધર્મભાગ્યે (ગાંધી)	૨ ૫
આર્ય સ્વરાજ્યવાદી	૨ ૦
હીંદને કોઈ ત્રીકોય (કાશવાદ વિશે તમેજી)	૧ ૦
આર્યજાતની યાત્રી	૨ ૧
કોઈ કોઈ આર્ય કાલકાળી ભરપૂર માળ વાલ	૩ ૦

મળવાનું દેહાલુ : આ એરીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

Phone 332651

P.O. Box 1349

Tel. Add ENNEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકોર્ડો તેમજ સુવર્ણ કાપડ, ગુલ્મ બર્ડો, ગુલ્મ, બાળકો માટેનો નવ નવનો
માલ, થર વપરાય માટે તેમજ કપડાં પ્રકારોએ સજાગાર માટે રીજન વગેરે
માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા અહામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

ટેલેફોન ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિશેષ આને પૂત ઇપનીયક ગીતાજી વિશેરે ધાર્મિક પુસ્તકોન,
એનોપર પ્રચન.

પ્રધાનરત્ન રત્ન (ઇપનીયકના ગ્રંથો)	૧ ૧
ગીતા પ્રચન	૩ ૦
સ્થિતપત્વકેન (ગીતાજીના બીજા અપવાયના ગ્રંથો)	૪ ૦
મધુકર (સિમેનો ક્રમક)	૪ ૧
કલ્પન કલો (" ")	૩ ૫

Obtainable from

INDIAN OPINION,
P/Bag, Durban, Natal.

શુભરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવપુત્ર માયન માળા	
પુસ્તક માલ	૨ ૦
સુતન લેખન તાલીમી વર્ગ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૨, ૬૩, ૬૪, ૬૫, ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૬૯, ૭૦, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૭૬, ૭૭, ૭૮, ૭૯, ૮૦, ૮૧, ૮૨, ૮૩, ૮૪, ૮૫, ૮૬, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦, ૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭, ૯૮, ૯૯, ૧૦૦	૧ ૦
આલો લખીએ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૨, ૬૩, ૬૪, ૬૫, ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૬૯, ૭૦, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૭૬, ૭૭, ૭૮, ૭૯, ૮૦, ૮૧, ૮૨, ૮૩, ૮૪, ૮૫, ૮૬, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦, ૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭, ૯૮, ૯૯, ૧૦૦	૧ ૩
આવળે ઉત્તીકાસ ભાગ ૧	૨ ૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨ ૦
મુલરાવડ ગોરમ	૨ ૫
હીંદના ઉત્તીકાસની રૂપરેખા ભાગ ૧	૨ ૨
દેશ રીપરો	૨ ૦
શુભરાતી પરીચય ભાગ ૩	૧ ૧૦
" " ભાગ ૪	૨ ૩
પ્રાચીન સમયની રસમમાલ	૧ ૫
ગોલ્ડ સ્ક્રીન બેંક અનિલ ભાગ ૧	૨ ૫
ગાંધી ગાંધી ભાગ ૧	૧ ૩
" " ભાગ ૨	૧ ૧

આ પુસ્તકો તમારે જાંધી લેતાવને ૧૫ ટકા કમીસન
આપવામાં આવશે.

સી. એ. ટી. થી માલ મોકલવામાં તરફ આવે.

Obtainable from

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

ધીરુભાઈ .પી. નાથક

પ્રકાશક, કુસાહરી, બીજામાં અને બનરસ કોલન
હીંદુસ્તાન અને દુનીયાના 100 થી વધુ ભાગની હાઈ લિટરેચર અને જાણીતા
માર્ગે પ્રકાશક કરવા થી ભાગી આરંભે. પ્રથમ 1951.
જાણી, આજ, ચોરી, દુલ્હન, અમરમાલ, ધોરમાલ, વિવેચના બીજા અને
વિવેચના બીજા બીજા.

ઈન્ડિયન, પદસનક દેસ, વિદ્યાભાગ મે. પદા હાથલખા રેવન્યુ સ્વીચરન્સ
સર્વિસ 1 ને નેપાલના .ભાગ્યેન્સો પાસપોર્ટ ટેમ્પલ .ઈન્ડિયનને લખી
બાળકોમાં 100 થી 100 થી વિદ્યા અને ગાંધી સવાઈ આપીએ છીએ.
વેળાના બુધ્ધિમાન હાઈ કોલોસીએલ બોર્ડ સોસાયટી અને રોડીયા. 1951
ઈન્ડિયન 100 થી 100 થી સોસાયટી પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

મેડિકલ સુટ, ટાઈનીંગ સુટ, બોર્ડિંગ, ટેસ્ટિંગ સુટ,
સાઈકલ મેઈકિંગ સુટ, ટ્રક ટેસ્ટ, ટેબલ, તાલન કીટાચર
આને જાણીતી સરસી. બહે પદાર્થો લાભ લેવા સુકસી નહિ.

—મેડિકલ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

26 કરનારી રોડ નીચે હાથલખા પાસ છે. તેના રોડ હાથલખા હાથ-
લખા રહે છે. માત્ર રોડ, હાથલખા પ્રાઈસ લીસ્ટ જાણવા અને નેપાલ
આગળ નમારો.

L. MISTRY

61 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

બોર્ડ સાથે પોસ્ટલ બોર્ડ ને. કલપા મહેરબાની કરવી. મીકાઈની કોમ્પ
કેપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ બોર્ડના બિનતી છે

નો. રોડેસીયા સી. 1-0 રતલે. સર્વન રોડેસીયા
કે પેની રતલે. સુનીયનમાં 3 પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

હમણાં જ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા હાથેલી નીલન સાઈમો 1 વાર સી. 10-1
જાણીતી હાથલખા જ્યોરજેટ 1951 વારની સી. 19-1

પાટલી પાલન અને આખી માલ વાળી

રેશમી હાથેલી સાઈ 1951 10-1 થી 1952
મેવડી હાથલખા સાઈ કેપ 1951 વારની સી. 3/1 થી 1952

મુતરકા સાઈમો હેલ્થી હબના રંગો અને હાથેલી વાળી
પાંચ વાર સી. 10-1 થી 1952
10 વાર સી. 10-1 થી 1952

C.O.D. અને હાથલખી આવેલા બોર્ડિંગને હરેત ક્યાન
રવામાં આવે છે.

જોઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

(ગ્રા.) લીમીટેડ

13 વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: 22002

પી. બો. બોર્ડ 1222.

હબ પ્રધર્સે માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અને રેવેન્સલીટ બીજા.

બી રોડીનની અન્ન રેવેન્સ નીચે સુનીયનના અને રોડેસીયાના રોડ
પણ સામગ્રી હાથેલી મુકામે આવી રહેઈ હરબાનો અને હાથલખા હાથલખા.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાથલખા)

બી અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - હરબન.
ફોન નંબર 23414 ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમકા ફરૂટ

આંખા બાલક, લીલી બાલક અને મુરતી બોક્સ બાલક છે.
આંખ 10 પેની રતલ, લસણ 10 પેની રતલ.
પાપલ નંબર 1 સી. 10, નંબર 2 સી. 10.

—કપુરી અને મેવડી પાન બાલક બાલક પોસ્ટલ હાથલખા. મારકીટ થી.
10-1 હાથલખા સાઈ અને રોડેસીયા સી. 11-1 હાથલખા.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલગમ રોડીના બોર્ડરે હાથલખા 1952
ખાન આપી રોડ પછી વરુ મારકીટ માંથી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251, DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન સોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાંહે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલિંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરને ખસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને પ્રધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવના ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પોપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપોક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

29 AUG 1954

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: *Mental Control*—1918-1956

When we fear God, then we shall fear no man, however highly placed he may be, and if you want to follow the voice of truth, then fearlessness is absolutely necessary.

—Mahatma Gandhi.

Real suffering bravely borne
melts even a heart of
stone

—Mahatma Gandhi.

No. 32 — Vol. LIV.

Friday, 24th August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE

BANTU EDUCATION DE LUXE?

DR. A. VERWOERD now says that "enough patience has been displayed" (shades of Hitler!) in connection with University Apartheid and that the time has now come for "separate Universities for Natives in their own territories." The Bantu, he says, will receive education at these Universities which will "make him (sic) think in terms of service to his own people."

Those who know the African are well aware that the best, and best educated, of them certainly think in those terms already: but unfortunately such a pronouncement as this is not likely to dispel the suspicions of African leaders like Dr. A. B. Xuma, who said recently in Pretoria, "The motive of so-called Bantu education" is not the progress of the African, but "to make him controllable and to 'keep him in his place'", and added, "if we are going to develop on our own lines it is not for the outsider to define those lines: it is for

us to decide in the interests of our people."

We are reminded of the U.S. Supreme Court ruling on school segregation given in May, 1954: "In the field of public education the

doctrine of "separate but equal" has no place. Separate educational facilities are inherently unequal."

Of course, Dr. Verwoerd hasn't said they will be equal. . .

"Is that the Home for Feeble-Minded Girls?"

An indignant voice replied, "This is the Cape Town University."

AFRIKANER LIBERALS

WE are grateful for the clear-headed honesty of Prof. Ben Marais, professor of Theology at Pretoria University, who pointed out in a symposium on "Segregation with reference to the Tomlinson Report" that "if the Bantu were to develop along their own lines and against their own background it could only mean a return to heathendom. As a definite Bantu nationalism developed it would only lead to a return to their own past and to a reaction against everything foreign and Western. It would lead to a return to their own religious past and a cry of 'Away with Christendom because it's a foreign religion, a religion of the White man.'

Mr. W. A. Kleynhans said that if complete territorial separation was accepted, with the Bantu in their own areas "to live out their political aspirations, then they should have that right to attain unlimited heights. It would be a realistic and honest conception."

PEOPLE OF CHICAGO PROTEST AGAINST DISCRIMINATION IN HOSPITALS

Chicago.
A DEMAND was made here last week for the full use of new city and state laws to end the wholesale discrimination in Chicago hospitals which was bared by a report of the Chicago Commission on Human Relations.

The majority of Negro mothers who gave birth to children last year were jammed into three overcrowded public hospitals, the report disclosed. Forty private hospitals which have 64 per cent of the maternal

care facilities in the city delivered only two per cent of the Negro babies, declared Commission director Francis W. McPeck.

Labour and Civic groups which joined in securing new laws against discrimination demanded that they be enforced. The Harvey-Campbell Ordinance forbids hospital discrimination against Negroes and provides for penalties. A new State law also provides that the tax exemption be removed for hospitals which practice discrimination.

HOW TO COPE WITH LIFE AND ITS PROBLEMS

"Dig a big hole in the garden of your thoughts. Into it put all your disillusionings, disappointments, regrets, worries, troubles, doubts and fears—and forget. Cover well with the earth of fruitfulness. Water it from the well of content. Sow on top the seeds of hope, courage, strength, patience and love. Then, when the time of gathering, may your harvest be rich and fruitful one."—Hoard's Dairyman.

TAILPIECE

In the early days when Wynberg was a separate exchange, a friend in Cape Town wanted a Wynberg number but failed to say so. When a male voice answered she was surprised, so asked:

"Is that the Home for Feeble-Minded Girls?"

"W. H. G. F."

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 6/3 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 1/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgettes and Hamburg
Skippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Decore and Jarl Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jarl Work Sarees
All colours. 54-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
12/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tape with Heat
Size 3 to 7 10/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk " " £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-10-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

370 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 24TH AUGUST, 1956

Sultan College Against Africans

AT the moment relations between the Indian and African communities have been strained by the unfortunate events at the M. L. Sultan Technical College. The cause of the trouble is that the College has now imposed a race bar against Africans as students doing full-time courses.

Earlier, statements from the College authorities created the impression that the introduction of apartheid in the full-time courses was something imposed on the College by the government. At the opening of the college, however, the Minister of Education, Arts and Science made it plain that the racial bar against the Africans had been imposed by the College on its own initiative.

Up to the time of writing the College authorities have not denied or repudiated the Minister's statement.

This raises quite a number of unpleasant issues. Firstly, it seems most strange that the Indian community should bar the doors to education against the African when for very many years Fort Hare University College has enabled scores of Indians to go through it and from there to proceed to the professions. Fort Hare, an African institution, has played no small part in the uplift of the Indian. From this angle the African people can rightly claim that through opening their door to Indians at Fort Hare they made important contributions to the progress of the Indian in this country.

For the authorities of M. L. Sultan College to reciprocate this courtesy by barring their own doors to the African is anything but wise.

The second issue raised by the Sultan College race barrier is that it places the Indian community in the position of conveniently resorting to apartheid in its dealings with the African when it openly resents being discriminated against by the White community. We find it hard to understand precisely what it is the Indian objects to in apartheid if he will not hesitate to discriminate against the African when it suits him.

There is another angle from which the closing of the doors against the African might be viewed. It is known that facilities for the technical instruction of African students are limited in the extreme. Those of the type available at Sultan College would have enabled the African community to have at its disposal services which it badly needs at the moment. To deny the African the opportunity to be trained by giving these services, is in fact, tantamount to aiding and abetting the processes whereby the progress of the African people is being retarded.

Because of all these reasons we think the decision to keep the African students out of the full-time courses is unwise, selfish and shortsighted. In the long run the Indian community will find that it has cut its nose to spite its own face.

For this reason we would urge the College authorities, in all earnestness, to reconsider their decision. They have started a bad precedent and no one can tell what it will lead to. What if Fort Hare were suddenly to decide that it will not take Indian students any more? It is quite possible that alternative arrangements would be made for them. But the real tragedy in all that would be here; the gulf between the Indian and the African would have been widened in a field where it should be bridged. And the people who would have started the process of widening would have been a non-White community.

What the College authorities have done is certainly not in the best interests of the South Africa we believe the M. L. Sultan Technical College was set up for. The South African Mr. Sultan and others must have had in mind was a country where people would freely give where they freely received. In this case Sultan College has taken the attitude that the Indian must only receive and be not the giver. That attitude of mind is quite distinctly un-South African.

Fortunately for South Africa there are large sections of the Indian community which have been shocked by what is being done by the College. Some have pleaded with the College to reconsider its attitude. We think it would be a fine thing for this country if the volume of protest against an injustice to those who need technical education must increased until the College changed its present policy.

A Correction

OWING to lack of space we were compelled to omit certain portions of Mr. Ngubane's reply to Mr. Luthuli. However as Mr. Ngubane feels that the paragraph given below is of great importance and that without it his reply is incomplete, we print it hereunder.—Ed. I.O.

I am certain Mr. Luthuli knows the things I write about. The tragedy is that he has now taken the position of defending them publicly. He sees nothing wrong with them. To me they are disturbing indications that the Left is gaining more control in the ANC. The techniques they use to do this are similar to the methods they used in those lands where they are now the victors. Mr. Luthuli says there is next to nothing wrong with all this, in effect. But in a famous interview with 'Drum' he stated that he would resign from the leadership of the ANC if Congress went the Moscow direction. May I ask him precisely what signs and developments will he accept as indicative of progress in the direction of Moscow. Having made such a pledge publicly, he has the duty to define in the clearest terms possible precisely what he meant.

Trouble In Nigeria

(By Our Political Correspondent)

NIGERIAN delegates were due in London next month to discuss with Mr. Lennox-Boyd, the Secretary of State for the Colonies, constitutional reforms designed to give Nigeria her independence. In view of the crisis which has developed in Nigeria and in which the principal actors are two of the most important people in Nigeria at the moment—Dr. Nnamdi Azikiwe, Premier of Eastern Nigeria, and Governor Plowden—the London talks have been postponed while Mr. Lennox-Boyd has appointed a commission to investigate the corruption charges brought up against the Azikiwe administration.

The Nigerian situation is a complex one. A variety of factors enter into it. On the one hand it is clear that the personalities of the Governor and his Eastern Premier clash badly. Nobody denies that Nigerian public life suffers from a measure of corruption. Thirdly, it is clear, from the tone of Dr. Azikiwe's public pronouncements, that Nigeria is impatient with the progress being made in self-government.

Dr. Azikiwe is in a hurry to see Nigeria self-governing. He feels he has too many problems to tackle and delay in constitutional progress merely piles these up for the people of Nigeria. He is a popular figure in Nigeria and in his own Eastern Province is clearly a power to reckon with. He sometimes allows impetuosity to take the upper hand, but on the whole he is a sober and responsible statesman. One thing is certain: he is an unyielding enemy of imperialism.

The Governor, while a man of admitted personal integrity, does not seem wholly above being tempted by the prospects of dividing the Nigerians on the eve of great constitutional changes. He appears to have been keen to give support to Azikiwe's chief critic, Mr. Eyo, who demanded that a commission of inquiry should be set up to investigate Azikiwe's financial relations with the African Continental Bank.

Much of Nigeria's administration centres about the Bank. It was licensed in September 1955 and was founded by Dr. Azikiwe. For some time he was its chairman and governing director. He no longer occupies these positions though he still

has a substantial interest in the Bank.

The last blow was to deposit government funds in the Bank of British West Africa—presumably an all White establishment. Azikiwe was in no mood to perpetuate this tradition—which he regarded as one way of strangulating Nigeria economically. Political progress would be meaningless as long as British banks handled Nigerian public funds.

His political opponents accused him of using public funds for his own personal ends. Controversy on this subject has been violent and bitter, with Azikiwe insisting on clearing his name in a court of law while the Governor and Mr. Eyo want a commission of inquiry.

Azikiwe's case against a commission is based on the fact that the commission will accept evidence which would not be admissible in a court of law.

That would make it possible for those who dislike him to cook up any story to damage his good name.

There are, of course, a few disturbing factors in the whole affair. The appointment of a commission while Azikiwe has instituted legal proceedings to establish his guilt or innocence might prejudice his case. In addition, Mr. Eyo has, up to the time of writing, thrice published in the Nigerian Press motions he was to move in the Eastern Nigerian Parliament for their vote on the Order Paper.

Two possibilities emerge from the whole situation. Either the campaign now afoot is a piece of smearing designed to weaken Azikiwe's bargaining strength at the London constitutional talks or it is a justified movement of protest against practices which Azikiwe has either connived at or showed little enthusiasm to curb.

On the evidence available, Azikiwe seems to have a good case for going to court and insisting on this to prevent his enemies making political capital out of commission investigations.

may be advanced by the principal in support of this decision can ever be justified—and all reference to the wishes of the donor the late M. L. Sultan in this regard must surely be unacceptable to all reasonable people for two reasons:—

(1) During the lifetime of the late M. L. Sultan the admission of African students to the Technical College was an accepted fact. For example, in 1953, over 500 non-Indian students were enrolled at the College, representing approximately one sixth of the total enrolment of that year.

(2) It is also well known that at no time did the late M. L. Sultan—a great humanitarian and a believer in the equality of men, ever stated that the college was to be exclusively for Indians or that Africans and Coloureds were not to be admitted to the college. It is also noteworthy that some of the subsequent donors stipulated any condition regarding the exclusion of non-Indian students.

Despite the argument advanced by the Principal that the admission of the Africans as full time students to the College is restricted as a result of the operation of the Bantu Education Act, Congress is of the opinion that there is nothing in law to prohibit the Technical College from enrolling full time African students to vocational and technical courses.

The Natal Indian Congress believes that Technical Institutions such as the M. L. Sultan Technical College should be open to all sections of our multi-racial society for it is only by studying and working together that peace and racial harmony can be established on a firm foundation. Congress stands for racial equality and believes that segregated institutions are used by our rulers to further their aims of racial discrimination and apartheid.

We therefore strongly urge the members of the College Council to reconsider their decision and put right a wrong committed against the African people.

Barring Of Africans To M. L. Sultan Tech. College, Deplored

THE announcement by the Minister of Education, Arts and Science Mr. Viljoen at the opening of the M. L. Sultan Technical College that the admission to the college for full time courses will be restricted to Indian students, as a result of the decision "by the College Council entirely of its own accord" has shocked the Indian people.

The impression given to the public by the principle of the M. L. Sultan Technical College was that this decision to debar African students was taken by the Council as a result of pressure from officials of the Department of Education, Arts and Science.

In a statement issued by the Principal of the College on 28th April, 1956, he went to considerable pains to establish that it had been the intention of the late M. L. Sultan that the Technical College should be "for the benefit of the Indian

community of Natal irrespective of creed, caste, sex or religion, and the principal who sought to establish that it was the policy of the Department of Education, Arts and Science that the College should be for the benefit of the Indian community.

The policy of Apartheid of the present Government in all spheres of life is well known to our people. The Indian people have time and again rejected any policy that savours of racial discrimination whether it is called segregation or Apartheid.

It is therefore astounding that the College Council should allow themselves to be used to advance this obnoxious policy of Apartheid in the field of education by taking a decision which discriminates against African students, and particularly so when it has taken this decision "entirely on its own accord." No argument that

The War Of Words

MR. ERIC LOUW'S decision to resign the Ministry of External Affairs instead of the Ministry of Finance is not due to any personal modesty. Nor is his preference due mainly to the increasing importance given to foreign affairs by the Government. It is an exact measure of South Africa's isolated position in world affairs that the most able member of the Cabinet has decided to forego the political "plum" of finance, to which he is known to be much attached, in order to direct the "war of words" in which this country's racial policies have involved it.

This phrase—"the war of words"—is used in the latest annual report of the State Information Office, which falls within the portfolio of External Affairs. And, as references in

Mr. Louw's letter of resignation made clear, it is this aspect of his new portfolio which particularly engages the attention of such an irrepressible political controversialist.

The State Information Office has become the propaganda bulwark of emboldened Nationalist Afrikaanderdom. It disclaims any intention of trying to convert "the ideological apostle abroad, whose convictions are as hard as hostility is unbridled." It treats its publications towards "the impartial observer." It hopes to combat "world opinion," which strikes in "compel the Union to conform to an allegedly ideal pattern of human relations which does not recognize the validity of separate racial entities or the desirability of their separate development."

By

C. W. M. GELL

Anecdotes Relating To The Life Of Mahatma Gandhi

Wild Man Of God

During his stay in London in connection with the second Round Table Conference in 1931 Lady Astor invited Gandhi to a luncheon party given by her. As he sat in shirt and loincloth at her table Lady Astor, always vivacious, characterised her distinguished guest as a "wild man of God." The reference amused him to laughter and he retorted "And you are a wild woman of God."

A Poor Woman's Gift

The woman's response to Gandhi's appeals for work and money always filled him with hope and joy. To him it was the sincerity behind the action that counted. At a woman's meeting at Tani, an old, manifestly poor woman, nearly 75 years old, bent double with the weight of her years, but with a benign face and carrying sparkling eyes, put into his hands four annas (three pence) without any apology traceable in those near-to-be-forgotten eyes. Immediately after, a half-clad middle-aged woman put into his hands five rupees (ten shillings). Gandhi straight-away asked her "Whose donation is greater, your's, or this old sister's?"

Out came the bold decisive reply: "Both are equal." "I was unprepared for this most intelligent and penetrating reply. I was flustered beyond measure, and was glad to be non-plussed," said Gandhi referring to this incident.

omitting Councillor Schauder's by now notorious and controversial contribution on behalf of the non-Nationalist city of Port Elizabeth. But not a word is said of all the questions which were neither asked nor answered about the implications of the Tomlinson Report, to which significant silence foreign press correspondents have already drawn attention.

Another page and a half is devoted to Mr. H. Mackay Bates' "South Africa Without Prejudice", though this turgid piece of pro-Nationalist special pleading was published months ago and has been virtually unsold on the shelves of bookshops here and abroad who were rash enough to order it.

But the most entertaining feature of this Digest is two pages about the issue of Newweek in which "the Boer Strijdom" and his "White Mastery" were discussed. South Africans have been denied the opportunity of reading this article in the original by a benevolent censorship. They are now treated to excerpts, with the official commentary on each.

The Digest feature is introduced sarcastically by reference to this "price-worshipping horror story" being a useful stopgap in a week otherwise devoid of sensation. Says the Digest—with blithe disregard for its own polemics against Father Huddleston which contained all these faults—Newweek made "the worst of all forms of criticism: personal attack, innuendo, the muckraker."

The excerpts from the Newweek article on which comment is then offered were no doubt selected so as to show official policy in the best light. Nevertheless, it is positively dishonest to rebut the accusation that "apartheid denies the right to own houses" by reference to "house ownership"; when an African is never allowed freehold title and his security of tenure is at the mercy of local authorities or the N.A.D. Already one family has been ejected from Meadowlands and returned to Sophiatown because the parent, in whose name the house was held, died.

Nor does it constitute a fair reply to the charge that "Negroes are denied the right to learn" (by Bantu Education) to say that there are "2,300 Bantu now undergoing university training" (most of them by correspondence with the University of South Africa) and to refer to "plans to set up Bantu universities in the major Bantu areas." Will not overseas opinion rightly question the motives that inspire new,

Inferior, segregated and ethnically divided "Bantu universities" instead of expanding African opportunities at our existing universities?

And assuredly no informed and impartial foreign observer will believe that the "initial allocation of an additional £3½ million" to develop the reserve measures up to Professor Tomlinson's minimum requirement of £10 millions annually; that the Government has accepted "all but a few" of the Tomlinson recommendations (correct numerically, but the exceptions are the major points); or that the Volkskongres's "acceptance of the ideal of separate development" in any way merits the Newweek doubt that "total segregation is unworkable."

This issue of the Digest, indeed suggests that South Africa is losing the war of words, as inevitably it must when its case rests on emotion, prejudice, pride and cantistry. Mr. Louw has a mission to perform as the Nationalist Minister vainly trying to stem the swirling tide of world opinion.

Aims Of Asian Foundation

"THE Asia Foundation" arose out of the desire of the American people to give help to Asia in ways which are most acceptable to Asian peoples. After an experimental stage as the Committee for Free Asia created by outlaws in California during the Korean War, the Foundation was reorganised in 1953 with the realisation "that the most fruitful area of co-operation was on racial and religious discrimination, directed and guided by Asians." The new Foundation concentrates its thirteen main efforts on the work of building up a new Asia to displace the old one. No effort is considered unless it is a significant support in a significant, if not major, part of the total undertaking.

The variety of help given to great, schools, libraries and student centres, literary and adult education programmes, co-operation with educational institutions. In Japan there is a long range effort to encourage research towards a formulation of an original philosophy of democratic education rooted in the tradition of Oriental thought.

African Describes Forced Farm Labour Conditions

Savage And Brutal Treatment Had To Pick Mealies From Sunrise To Sunset

AN AFRICAN workman who has just served a 40-day prison sentence as a farm labourer said in Johannesburg that he was forced to pick mealies from sunrise to sunset each day, without being allowed water, and that he was mercilessly beaten with sticks every day by farm boss boys.

This story was confirmed by another African who reported a similar incident a day later.

Mr. G. W. Prinsloo, Chief Information Officer of the Department of Native Affairs, said that his department "will immediately investigate to find out if the Africans concerned were placed in the service of the farmer by the Labour Bureau."

After reading the story the Prisons Department and Mr. Prinsloo asked the "Rand Daily Mail" for details—name of the African, name of the farm and name of the farmer in charge. This information was supplied and an investigation instituted.

The African, who was arrested for a minor trespassing offence, has cuts on his arm and back, a head injury, festering sores and a long sore around his hip. These, he says, were caused by blows and ill-treatment and by the chiding sack he was forced to wear and by the strap put around his waist to support a heavy mealie sack.

He says that some convicts who fell down in the fields from exhaustion were kicked and hit with keeries by the bullying boss boys until they got up again.

If we are part of his story, as he told it after his release a few days ago.

Arrested

He was arrested by the Railway Police for trespassing when he took a short cut not far from the Dania Spuria Ground, Johannesburg. He was convicted at Cleveland and fined £4 with the alternative of 49 days' imprisonment.

He only had eight shillings. This was taken away and he was told the money would shorten his sentence by a few days.

After a few days in the Port a European farmer took him, and about five other Africans, to his farm 20 miles from Johannesburg.

"There were many other prisoners there. I was locked in a concrete room with 20 or 30 other prisoners. We slept on the floor on old mealie sacks and three of us had to share a blanket.

Clothing Taken

"Our clothing was confiscated and we were given, with holes

cut for our heads and arms. On Sundays we were allowed to get our clothes, but were kept locked in all day after cleaning out the room.

"The only coverings in the concrete room was a bucket put in a corner which the prisoners took turns to empty.

"We had to get up before sunrise and were given porridge and coffee. We were loaded into a trailer and taken out to the fields about sunrise.

"The boss boys accompanied us in the trailer. We picked mealies. We all had belts tied around our waists, on to which mealie bags (200-lb. size) were fixed.

"We picked the mealies until 3 p.m. without any break at all and then we were given a handful of porridge with potatoes. We were allowed to eat for about 10 minutes. Until this break we received neither food nor anything to drink.

"The boss boys kept constant patrol while we were picking, and assaulted us frequently with their keeries—sticks of about one inch diameter. They often broke their sticks over us, but had a fresh supply in the trailer.

"The boss boys appointed certain of the long-term convicts as boss boys as well. They were also armed with these keeries, and if they did not assault us frequently they were hit by the full-time boss boys.

"I received about 20 blows a day, mostly on my back and legs, from these boss boys. I was only hit on my head once, because I managed to defend my head with my arms—and as a result of one blow I received I

have a four-inch scar on my arm.

Used Belts

"I was never arrogant or cheeky to any of the boss boys and never tried to escape. I can see no reason why I should be so assaulted. The boss boys said we weren't picking fast enough. Some convicts fell down from exhaustion, but they were kicked and hit by keeries until they got up. The boss boys also used their belts to hit us."

He went on to say: "At 3 p.m., when we had our porridge and potatoes, we had had to hold out our hands and get only as much as we could hold, and nothing to drink. If we did not eat quick enough we were beaten."

Injuries Treated

"We then continued to reap the mealies until after sunset, and then we were taken back to the room. The food, consisting of porridge, was thrown on to a sack on the floor, and we each

got a tin of coffee. There were no washing facilities, and we only got one tin of water each for drinking."

The African said that no first aid was given for the lacerations caused by the beatings out in the fields, but on Sundays a European farmer brought aspirin and ointments. Occasionally, during the week, the more severe injuries were treated.

"When the White farmer came to the fields to watch us we were assaulted even more."

Medical Evidence

A doctor who saw him said, in a report, that he was suffering from "grossly septic festering wounds overlying both legs from cut to heel."

He also reported that the African had septic wounds over his left hip and thigh. They were old wounds—probably about a month old.

He reported other wounds, four inches long and two inches wide.—"Rand Daily Mail."

Liberals Condemn Threat To ANC

THE Liberal Party of South Africa wishes to comment on the statement by the Minister of Labour, Mr. Jan de Klerk, that he was drawing up a law to prevent anyone coming to the Union Buildings who had no business there. It is typical of the Nationalists' philosophy of Government that they think they can control all conduct by making a law. They have no true grasp of the way in which a society ought to be governed.

Why should the women of South Africa have no right to go to the Union Buildings to protest against any measure that will affect them? In what other way can African women, for example, make known their wishes to the Government? How else will they approach the Prime Minister, or make their views known to the Minister of Native Affairs, who has many times boasted of his accessibility to the people whose affairs he administers? What attention has been paid to their Parliamentary Representatives, who assured the Minister

that the legislation introducing passes was abhorrent to African women? What attention was paid by the Government to the Joint Advisory Boards of Johannesburg, whose unanimously appointed delegation to Cape Town was refused access to the Minister of Native Affairs, when it wished to protest against recent restrictive laws?

The Nationalist belief that anything can be controlled by the mere making of a law is again exemplified in the reported intention of Dr. Verwoerd to take action against the African National Congress "when the time comes." What a preposterous way to deal with the most representative African body that South Africa has yet produced.

The Liberal Party of South Africa protests in the strongest terms against the threat to restrict by law the right of South Africans to gather at the Union Buildings and the further threat to the continued existence of the African National Congress as a legal organisation.

Africa At Chicago

AMERICA is preoccupied with the campaign for President of the United States—and will be preoccupied until November. Both candidates will run for election on party platforms which tend to promise, as in all countries, all things to all people. The Democratic Party is now in the midst of selecting here in Chicago the planks on which it will build its platform and on which its presidential candidate will stand. The most crucial planks are foreign policy and civil rights—race relations.

The Platform Committee is composed of 106 leading members of the Democratic Party. Half are women, a few are Negroes. They met for five days of open hearings. One full day was devoted to witnesses from 40 different organisations testifying on American foreign policy. How much testimony was devoted to Africa? Not much, except for the Suez situation—which is really the Middle East. A number of liberal organisations spoke in favour of increased aid to the economically underdeveloped countries of the world, and on a long term basis, with money increasingly channelled through the U.N. Even if these suggestions were adopted by the Democratic Party—which is likely—and ultimately by the U.S. Government, this might not immediately affect much of Africa, since colonial held areas do not generally petition for such American aid. Also several organisations spoke in favour of SUNFED—the Special U.N. Fund for Economic Development which would provide help to many countries.

As for the freedom of vast areas in Africa (and the few remaining areas in Asia) still under colonial domination, there were the usual generalities. The Americans for Democratic Action, the most militant, left-of-centre political group in America, asked that for these "remnants of colonialism" there be "a more positive and less equivocal U.S. policy." It asked the Democrats to have the U.S. "encourage the orderly progress of the remaining colonial people towards self-government." Twenty-eight American organisations in a joint statement to both party platform committees said that "the U.S. struck the first blow against the colonial system in 1776" and urged a firm pledge in both party platforms that "the U.S. will support the legitimate aspirations of people for freedom and self-government according to the goal set up by the U.N. Charter."

The most outspoken testimony, before the platform committee, against colonialism came from "Toward Freedom," an anti-colonial newsletter. Mr. William B. Lloyd, Jr., its editor and spokesman, asked the U.S. to give full support to U.N. mediation in "potential colonial trouble spots like Kenya and Singapore, as well as in active conflicts like that in Algeria." In relation to the Portuguese colonies, including Goa and Mozambique, he asked "the Democrats to insist that all new U.N. members list their non-self-governing territories for information reports to the U.N. before taking their seats in the General Assembly this coming November." "Toward Freedom" also called for "full support of the U.S. for setting up timetables for self government or independence for all colonial countries, according to their particular circumstances and development."

By

Dr. Homer A. Jack

As for South Africa itself, not one word of testimony was given urging that it be mentioned in the party platform. This is not so much a sin of commission as of omission. Most of the organisations appearing in Chicago seemed to be preoccupied with what to them, are larger world issues: especially war in the Middle East or war growing out of Formosa or Germany if not Israel or Suez. Several of the organisations have previously gone on record against apartheid in South Africa, but they seem unable to know how to do more than that at this distance, and before a political platform committee. However, several organisations could have at least urged the U.S. to modify its attitude within the U.N. and vote with those Asian African nations which feel that colonialism in Algeria or apartheid in South Africa are both very legitimate items for any U.N. agenda.

It is doubtful if the final Democratic platform will discuss Africa, except in the most general terms. The Republican platform will be similarly evasive, although its architects will have the advantage of having the completed Democratic platform before them for study. One can predict, however, that the platforms of the major political parties in 1960 will show quite different emphases and be much more concerned

about Africa. In any case, the presidential candidate for the Democrats—Adlai Stevenson—has had the advantage of having visited Africa and South Africa recently.

Even as the Democratic platform is released in Chicago, an equal number of Republicans will be sitting in San Francisco for an equal number of days listening to an equal number of

earnest organisational representatives. Basically the same speeches will be made before the Republican Platform Committee. The same factors will ultimately be weighed before that document is released. Then the American voter—and the world—can compare the two platform documents, be they mere human synopses to attract voters or DDT to repel them.

Afrikanerdom's "Gravest Peril From Within"

COLONEL LAURENS VAN DER POST, the South African author and traveller, made a challenging statement before returning to England after his recent "eight months" stay in South Africa. He said, *inter alia*:

"There is something happening in the Union which is fought entirely as politics, but which, fundamentally, is of overriding human importance.

"And as a human being I can't stand aside without taking part. I can't see how any South African can stand aside, without having an attitude, without coming to terms with himself.

"I want to make it clear that I speak purely as an Afrikaner.

"This thing that is being done to the Coloured people, and to the Blacks, is so evil and so dishonourable that the nation must inevitably perish.

"The methods used to perpetrate this system of injustice are so far reaching that it is not the coloured people and the Blacks who are being endangered—history proves that the persecuted eventually triumph—but the soul and whole existence of White South Africa.

"Afrikanerdom is facing the gravest peril in its history—a peril the Afrikaner people are constituting for themselves.

"It doesn't come from outside. It is an internal injury inflicted by the Afrikaner nation on itself.

"For the first time in my life I have found something (in the last eight months) in South Africa that I never found before—fear. Fear of the State, and fear of the Government. People are afraid of speaking their minds.

"It is most humiliating for an Afrikaner like myself to see Afrikaner people—with their heroic history—capable of this cowardly behaviour. It is beyond my comprehension.

"I think the Afrikaner is justified in being afraid. His peril is very real. The whole survival of the race is at stake. It is being destroyed from within.

"In destroying itself, Afrikanerdom is following a classical pattern suppression of liberties, and the glorification of the State.

"Our universities, schools, Civil Service, churches, are full of people who know they are doing the wrong thing, but too afraid to stop.

"Unless South Africa, and particularly Afrikanerdom, is capable of looking at the very ugly reflection of himself, showing out from his politics and his policies, full in the face, and disowning it, he is heading for disaster.

"Unless we are capable of a complete act of renewal I'm certain we are doomed, I blame our churches, universities, schools, all institutions which by tradition are watchdogs of the national spirit.

"The English speaking South African is equally at fault.

"The English speaking businessman digs his head like an unseeing ostrich into his bank ledger and that is all that concerns him.

"That attitude is even more reprehensible. It is typical of the attitude of businessmen in Nazi Germany."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 28 Market Street, Cor. Diagonal & Market St. Johannesburg. Phone 32-1654.

Editorials Of The Week

The Protest Of The Bantu Women

YESTERDAY some thousands of women, predominantly Natives, assembled at the Union Buildings in Pretoria and attempted to hand a petition to the Prime Minister. He had previously refused to see them and was not there.

People of a class who have to count every penny—many of them were in tribal dress—they had paid good money in order to travel to Pretoria, coming as they did from as far afield as Cape Town, Port Elizabeth, Durban and Bloemfontein.

Granted that 'agitators' and political bodies such as the Federation of South African Women and the African National Congress Women's League had organized this demonstration, nevertheless, the expense and fatigue fell upon individuals and they must have been greatly disturbed emotionally to have done what they did.

The cause was something that touches the Native peoples of the Union very deeply, and that was the issue of reference books, required by the Population Registration Act, to Native women. Legal niceties and quibbling will not convince the Natives that these are not gasses, which by recognized and respected tradition Native women have never had to carry.

The tradition is grounded in the heart and soul of the Bantu. Men reluctantly accept having to carry passes and show them to policemen on demand, but they are not prepared to allow their women to be subjected to the indignities, and even worse, that can follow for a woman who is thus exposed to being accosted at any time, or who has been arrested by a Native policeman for not carrying a pass. Over the years this feeling has become ever stronger and the principle has been accepted by Native and European without question.

Then ideology, not always consonant with the dependence of good government upon human relations, stepped in and flouted the tradition. These women

assembled in Pretoria in the thousands are still only a small reflection of the deep resentment that this unnecessary legislation has aroused. To ignore them and what they represent deepens stupidity into monumental folly.

'The Cape Argus',

August 16.

'A Fair Price'

DR. VAN RENSBURG, chairman of the Group Areas Inquiry in the Peninsula, continues to dispense cold comfort. On Monday he assured the Coloured people that the Group Areas Act was not "aimed" at any particular element of the population—whichever, of course, is not the same as saying it will not in practice "hit" one section harder than another. On Wednesday Dr. Van Rensburg assured Indian shop-owners that they would get "a fair price" for their businesses—which is not the same as saying they will be compensated for the permanent loss of their livelihood. That is in fact what removal under the Group Areas Act would mean to most Indian traders. No matter how princely the prices they receive when they are forced to sell their businesses, few would be able to live and provide for their families on the income from investment of that capital. How, then, are they to live? Must the Indian greengrocer displaced from Athlone sell his vegetables to the displaced Indian greengrocers from Woodstock, Claremont and Wynberg who are forced to become his new neighbours in an all-Indian zone? Must general dealer sell to general dealer and cafe proprietor act host to cafe proprietor? Dr. Van Rensburg may quite correctly point out that the Act does not provide for the contingency that the majority of a certain race group might be engaged in different parts of the city in the same type of occupation and, therefore, if lumped together in one area, be ill-equipped to remodel themselves into a self-sufficient diversified economy. But then that is

one of the reasons why it is such a very bad Act.

'Cape Times', August 11,

—o—

A Nasty Remark

THE Minister of Native Affairs, speaking in Port Elizabeth last Friday, committed himself to one of the most irresponsible statements that have ever poisoned the political air in South Africa. He said that, well-meaning as they were, the churches did not really have schools for Natives; all they succeeded in doing was to make a "Black Englishman" out of the Native.

We are not concerned at the moment with the merits or demerits of church education for Natives. What is immediately important is to contemplate the state of mind of a Cabinet Minister who can so far forget his responsibility in his position as to use such phrases in a public speech. There may be some people who think that the best hope for the Native is, indeed, just that—he become a Black Englishman—and in that sense Dr. Verwoerd's remarks might be interpreted as a compliment to the church schools, the Natives and the English. But nobody supposes that he meant it that way. He was speaking with a sneer, and he intended his audience to appreciate the sneer. He was hoping to score off the churches, the Natives and the "English" at the same time.

How can a country in South Africa's position afford to continue with a Minister who is in that state of mind? Is Dr. Verwoerd determined to quarrel with half the European population, the entire Native population and the churches at the same time? It certainly looks like it.

In the same speech Dr. Verwoerd said: "Our whole future is bound up in the question of colour and the work of my own Department. In this country, the problem is the basis of life." In other words, as he has so often claimed before, he is running one of the most important portfolios in the Government. And yet he is apparently quite happy to use his position to hurt the feelings of the churches and the English-speaking people in South Africa.

The ordinary voter is entitled to ask himself, almost in despair, when Cabinet Ministers will begin to realize that they have ceased to be party hacks and are now speaking for the country as a whole. In Dr. Verwoerd's case, this kind of irresponsibility is even more reprehensible than it might be in the case of some of

his 'colleagues'. He has taken over the "empire" of our Native peoples, but continues to speak of his "subjects" as if they were some foreign, alien and even enemy race. We are used to his talking about the "English" as if they were enemies, but at least he might treat the Black people, whom he claims to have taken under his wing, in a more friendly spirit.

'Rand Daily Mail',

August 14.

—o—

Indian Conception Of The Commonwealth

THE 'Manchester Guardian' (June 26th, 1956) editorial that the most constructive and original thought at the present time with regard to the Commonwealth comes perhaps from India.

"The Indian conception is that, while in the past it was understandable that the prime interest in the Commonwealth should lie in trying to achieve, within limits, a common foreign policy among self-governing units, today this has been displaced. The prime aim of the Commonwealth today, it is said in India, is to maintain and declare to the world certain general conceptions about political behaviour, most of them proceeding from the principles of freedom, toleration, and humanity. To preserve these and extend their sway in the world is the Commonwealth's first purpose.... If the guiding principle were common ideas, each part of the Commonwealth could not condemn apartheid while another practised it. Countries could not co-exist as members while abhorring each other's ideals."

Eisenhower Renews Invitation To Nehru To Visit U.S.

Washington, August 14.

PRESIDENT EISENHOWER has renewed his invitation to Prime Minister Nehru of India to visit the United States for a series of informal conferences, the White House announced today.

White House Press Secretary James C. Hagerly said "The date would be left to the choice of the Prime Minister."

Mr. Eisenhower and Nehru were to have met July 7-10 but the Prime Minister suggested a postponement because, of the President's illness.

African Viewpoint

Crisis In CAF Deepening

EVENTS in the Central African Federation tend to move in directions which give one little cause to be cheerful. While opinion is hardening and clamours for firm handling of the Africans of the north. African leaders, alarmed at this behaviour as if they are convinced the whole concept of partnership is just a bit of humbug.

African fears have been intensified somewhat by the fact that the pro-segregation groups in the Federation have been steadily gaining ground. Another fact is that these elements are backed by a substantial portion of politically-conscious Afrikaners in the Federation.

With Afrikaner nationalism making a thorough-going mess of the African's life in the Union, the Black people in the north feel it is time they made it plain that they will not allow themselves to be led to what they fear might ultimately be their own destruction. They feel that they are in the position at the moment to do one of two things to prevent events drifting in the direction of disaster for them. They might break away from the Central African Federation or exert peaceful pressures to liberalise White opinion in the direction of getting it to acquiesce to an interpretation of partnership which would be acceptable to the African people.

What are the prospects of either course? The ideal of an independent African State carved out of Northern Rhodesia and Nyasaland has a very powerful emotional appeal to people who have been subjected to foreign domination and who feel that they can look after themselves. The point whether or not they can set up a viable state is irrelevant at this stage for we are dealing with a human situation charged and which might progressively be charged with emotion.

The Africans of the northern states do not regard as decisive the fact that they will encounter tremendous difficulties in setting up their state. They are concerned with keeping clear of an entanglement in which they might one day find themselves reduced to the posi-

tion of the African in the Union. What is more, they seem to be getting in mood to risk every danger to get away from segregation to sovereign independence. To disregard this vital fact would not only be unrealistic; it would be failure to grasp the real significance of the dynamic forces at work in the north within the Central African Federation. It would, in fact, be a rejection in advance of approaches which might hold out the possibility of a peaceful solution of the race problem in the Central African Federation.

At the same time continued opposition to what are, in fact, legitimate African aspirations might, in the not very distant future, even lead to the creation of a situation

By

JORDAN K. NGUBANE

through which Kenya has just gone. The more White opinion clamours for Police action against the political organisations of the Africans in the north, the more African opinion will be stirred against the Central African Federation concept. With the races drifting apart in that way, it is difficult to see how conflict could be delayed for long.

On the other hand the pressure now exerted by the northern Africans might liberalise White opinion in the direction of making it seek a new basis on which to establish relations between Black and White in the Federation. This, naturally, would lead to an interpretation of partnership which might be more acceptable to the African. If that happened, the Federation would perhaps weather what has all the makings of a coming racial storm.

Indications at the moment are not very reassuring. Conflicting tendencies continue to make themselves manifest in the Federation. On the other hand the Government has plans for the large-scale education of the African population. On the other hand White opinion demands what might one day be

the suppression of the African National Congress in the north.

The situation is one to which we in South Africa cannot be indifferent. Whichever trend triumphs will affect our own life profoundly. In the meantime one thing seems clear; The Central African Federation,

like South Africa, lacks men of sufficient intellectual stature to give the ideal of partnership a meaning which will be reassuring to all the citizens of the Federation, regardless of race or colour.

*****
"Distinct-Sage Seeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distrit-Sage Seeds Ltd, P.O. Box 1060, Johannesburg.
*****

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT: Full-page photographs and biographical sketches of 20 Indian Filmstars. 5s. 6d.
FILMVOICE ALBUM: Photographs and biographical shorts of stars, directors, play-backs etc. 3s. 3d.
STAR'S SMILE: Photographic biography of Filmstar Nargis 3s. 6d.
STAR'S PROFILE: Photographic biography of India's top Filmstar Nand 4s. 6d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance to:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'.

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Caneland Causerie

By "PARDESI"

HARD by the Umgeni, five miles outside the busy metropolis of Durban is the straggling little village of Springfield. It nestles comfortably between two hills, and the people living here are mostly city labourers who live a matter-of-fact unpretentious existence in the rudely built Corporation houses.

A little way up, towards the northern perimeter of Springfield there has risen in recent years an exclusive teachers' township.

It is commonly understood that if you are a parish (professionally, I mean), then you will have to confine yourself to Lower Springfield.

I didn't know teachers were such snobs.....

Sweet Samaritans

What are little boys made of? Nobody knows for certain. Some say "slops, and snails and puppy tails;" but who has thought of icecream and sweets? The quickest way to a boy's heart is through his icecream and sweet passages.

This fact has been put to good use by a nurse who is in charge of the Animal Clinic at Overport. When the clinic was opened for the first time in that district last week, nobody was interested in bringing his pet along.

Then the nurse had a brain wave.

The news went round that icecream and sweets were being given for pets brought in.

That started it. Boys began straggling in with all sorts of pets. Mostly pathetic looking wails picked up from the roadside! Some even brought their neighbour's pets along.

The most worried (?) people now are the teachers in the area who are finding their charges staying away on Clinic Day.

Bon Voyage

When the Durban-P.E. bound ship slipped out of our harbour last Friday morning, hundreds

of spectators who had gathered at the dockside became hysterical. They would have all liked to be on that ship.

Reason? Dorothy Mzuka, South Africa's sultry-voiced siren whose record sales are sky-rocketing daily, and her band of top-notch "African Jazz and Variety" artistes were leaving the shores of our city. Destination: Port Elizabeth.

From the time the gangplank was taken out till the ship sailed away out of the harbour, Dorothy Mzuka and gravel-voiced "Satchmo" assisted by a brilliant company of singers had yours Truly literally swaying at the dockside.

It was all so wonderful, something which one feels but cannot adequately describe.

Rajoo Hits Big Time

When Rajoo, a big-sized, gawky schoolboy left one of the schools on this side of the Umgeni half way through standard three and set out to find employment in one of our

beachfront hotels, his teacher despaired for the poor lad. No amount of convincing could make him stay on. Rajoo was still poorly equipped to fulfil the role of a waiter, and a few more years at school would have been to his advantage.

Somehow he had managed to find himself a job at a leading hotel on the North Beach. Starting wage: £8.

Tuesday this week was Rajoo's old day. He went to his old school to say hello to his teacher. With a cigarette dangling from his mouth.

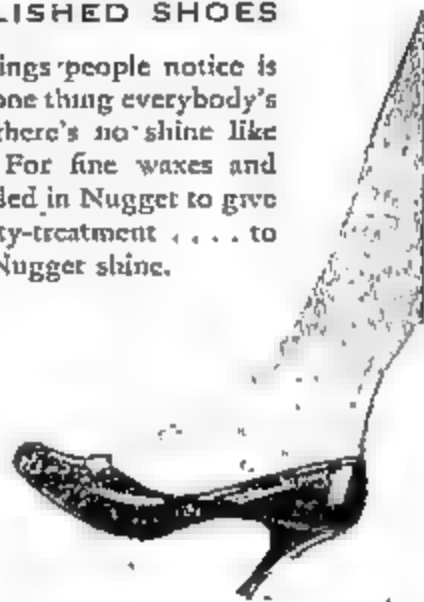
Yes, Rajoo had made good...

IT'S
REMARKABLE

... THE IMPRESSION MADE
BY WELL-POLISHED SHOES

One of the first things people notice is ... your shoes. And one thing everybody's agreed on is that "there's no shine like a Nugget shine". For fine waxes and rich stains are blended in Nugget to give shoes a daily beauty-treatment ... to give that noticeable Nugget shine.

NUGGET - THE SHINE OF GOOD SHOES

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.- 47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: 'HARGOVAN'.

Phone 29363.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.**LATEST RECORDS IN STOCK**

	6	Records	£s	9s.	6d.
Udan Katola	5	"	2	1	3
Shabab	5	"	2	1	3
Railway Platform	5	"	2	1	3
Dile Naden	5	"	2	1	3
Aulad	4	"	1	13	0
Nastick	4	"	2	9	6
Alibaba & 40 Thieves	4	"	1	13	0
Nagin	6	"	2	9	6
Sungatta	5	"	1	18	0
Nay Jawan	3	"	1	4	0

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katola, Shree 430, Nagin, Shabab, Nastick, Vachan, Arad,
Chakradhuree, Jugarati, Arpaar, Dast, Masy, Yamin, Pooja, Parvati,
Sallab, Paper, Now Bahar, Bawre Nain, Kali Gauri, Ohar Ohar,
Albela, Jhamela, Cinema Sungat Special Number 5/4.

Gujarati Detective Novel 2/4.

Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Laros Streets)

284 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	14	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-34)	5	0	GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	2	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	3	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrawala	3	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramnam—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	0
Gandhian Ethics—Benoj Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	9	0
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

FOR... RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD
PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	8	0
BAPU—Harry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashrawala	2	6
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

★

આણસથી આપણને કુઝ થશે
તો આપણે આપણું નહીં રહીએ.
એજ રીતે આપણને - અભિચારથી
કુઝ થશે તો આપણે અભિચારી
નહી બનીએ, નહીં રહીએ.

★

—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩મા રચાયેલું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી રવ. અણ્ણિલાલ ગાંધી

★

શુદ્ધ હૃદયમાંથી નીકળેલું વચન
કદી નિખળ નથી થતું. અને
સાચું કામ કદી નકામું નથી થતું.
સાચું વચન અને કદી અશીય
નથી થતું.

★

—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૩૨

તા. ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

પૃષ્ઠ ૧૭૯૯ થી, ૬

રશીયા વધુ શું કરે ?

(દાદા મર્ઝાખીઝરી)

રશીયાએ પોતાનું હરકર અને રાષ્ટ્ર સંસ્કૃતિ ઘડાડી હાથ પહેલું પગલું લાગુ અને હવે તે પશ્ચીમના રાજ્યોને કહે છે "આપ પણ હવે હરકર અને રાષ્ટ્ર સંસ્કૃતિ ઘડાડી આપણા કરો." અમેરીકા આ વાતનો ઇન્કાર નથી કરી શકતું. અમેરિકન રશિયાએ એક પગલું આગળ લાગુ છે, પણ એને રશીયાની દાનત પર અવિશ્વાસ છે. તે માને છે "આમા કોઈક કાણું છે હરકર ઘડાડું કરી રશિયા દુનિયા પર પોતાની છાપ જમાવવા માંગે છે. આથી તે મીત્રી માટે ઉત્સુક નથી પણ પોતાનું અસ્તિત્વ જમાવવા હિતુક છે."

રશીયાના પગલાને અવિશ્વાસથી જોવાને કશું કારણ છે. અહીં ત્યાં માટે પણ કોઈક કારણોની જરૂર તો હોયજ છે. અને એ કારણ એ છે કે, હવે ઘડાડું હેતુ અને રીતો બદલાઈ ગયા છે. ઘડાડું હવે હથોળી-પરોપી રમખાણોમાં નહીં થાય. હવે દારૂ છત્તો યુદ્ધાવસ્થા ઉપાસના જેવું થઈ ગયું છે. મનમાં ને આખા વર્તણૂક એજ બદલાઈ ગયો. યોદ્ધા વર્ગો પર મીઠી રૂબરૂ ભારત આપવા ત્યારે તેઓએ એક મહત્વની વાત કહી હતી કે, "હવે ઘડાડું માટે આખા જાતે રેડીની જરૂર છે." મતલબમાં ઉત્પાદન પણ સરચાઈ કરવા માટે અને દુનિયાપર પ્રભુત્વ મેળવવા માટે જરૂર નથી રહ્યું છે. રશિયા શાંતિ ઇચ્છે છે તે વિશે કોઇને સંકા હાવવા ની જરૂર નથી. સવાલ એજ છે કે, તે મીત્રી પણ ઇચ્છે છે અહીં ને ઇચ્છતું હોય તો તેની ઓછી સરસ પ્રતીક એ છે કે, જાતે રાષ્ટ્રીય રમખાણ અને પ્રભુત્વને આર્થિક રૂબરૂ સાથે મેડનું નહીં જોઈએ. અને આજ અમેરીકાને ખબર છે કે રશીયા કદી પોપી ન બનતા "કોલોની"થી તો નહીં હોતો.

આ સુધી એક બીજાના ઉત્કર્ષમાં એક બીજાને આનંદ નહીં- સાથ સાંકળી અને ઘડાડુંની રીતો કે જેજ બદલાય પણ કોઇને કોઈ રીતે ઘડાડું ચાલુ ન રહેશે. એથીયા અને પૂર્વ યુરોપમાં રશીયાની પ્રભુત્વ વધેલી જોઈએ અમેરીકાના કાન ઊંચા થઈ. અને ને અમેરીકાની વધી તો રશીયા ચમકશે. એકની મોઢાઈમાં બીજાને પોતાની હાર દેખાય છે. આ મીત્રીની વિશ્વાસી નથી. આ તો અતિ-

રમખાણની દરીયાઈ રીત છે. શી કુરોવે લંકનમાં થયું મર્ઝાખીઝરી વાણી માં કહ્યું હતું કે, "આપ કોમ્યુનિઝમ નથી ઇચ્છતા અને ઇચ્છતા નથી ઇચ્છતા. તેમ છતાં આ કુનીયામાં અને તમારી સાથે કળીમળાને રહેવા ઇચ્છીએ છીએ અને આપ પણ અહીં આમારી સાથે રહેવા ઇચ્છો. હો પડોશી કોઈ યોજવા નથી જતું ભગવાને આપેલા પડોશી સાથે કળીમળાને ચમન થી રહેતું જરૂરી છે." અતવાદોથી મનુષ્ય મોટે છે જ્યારે દરિયાઈ અને હોડાઈ પડોશી મોટે છે આ પારણા રશિયાની આર્થિક અને રાજનીતીક નીતીમાં ને અહીં પ્રમટ થશે તે અંદાજમાં પૂર્વ અને પશ્ચીમમાં પરસ્પર અવિશ્વાસનું વાતાવરણ જોઈતું થશે અને કુનીયામાં અહીં શાંતિના બીજ રોપાશે.

રશીયાએ અહીં માર્ગે ન પહેલું પગલું લાગુ છે. તેથી તે અભિનંદનને પાત્ર છે. શાંતિ માટે કઈપાર એકા કરવા એ પહેલી શરત હતી. પણ એટલું જ બસ નથી. ઘડાડું કઈપારમાં નથી હતી દીલમાં થાય છે. ત્યાંથી તેના મૂળ ઉભેલું જોઈએ. ને અહીં પગલું ભરે છે તેની પાસેજ બીજા પગલાની પણ આજ રખાય છે એમાં. એની ઇચ્છાત વધે છે. જ્યારે એક પડોશીની તાકાત વધે છે તો બીજાની હિંમત અને સુરક્ષિતાની સાવના વધેલી જોઈએ. આ પડોશીની ઉચ્ચતી અને ઘુમ માટે કુઝનું હરગીજ કારણ ન થતું જોઈએ. રશિયામાં ને રાષ્ટ્ર નીતીક પરીવર્તન થઈ રહ્યું છે તેનું પરીણામ શું અહીં શાંતિમાં આવશે અહીં ?

બાન્ડુ કેળવણી વિશે

કો કુટુંબ કાલમાં જાહેર કુટુંબ છે કે, "યુનીવર્સિટીમાં ઇલામદાવણની નીતીએ અમલ કરવા માટે અને થયું પીરજ રાખી છે પણ આદિકોના માટે જુદી યુનીવર્સિટીએ તેમના ઇલામદા સત્તાઓમાં કરવાને હવે સમજ આપી પડેલો છે. આ ઇલામદા યુનીવર્સિટીમાં બાન્ડુએને એવી કેળવણી આપશે કે તેઓ બીજા વિચારો તરફ ન દોડતા ફક્ત પોતાના મોઢાની સેવા કરવા તરફજ જ વળે." ને મોઢા આદિકોને જોળણે છે તેઓ જાણે છે કે; આદિકોમાં વધારે કેળવણી અને આખા જાણુ રચાવ

ધરાવતા આદિકોના આજ વિચાર સરળી મુજબ વિચારે છે. પણ આ આપણેથી આદિકોના મનમાં ને શંકાએ પર કુટુંબ છે તે કુર નહીં થાય.

ટા. એ.બી. કુમારિ ઇટોરિયામાં એક કાવ્યમાં જણાવ્યું હતું કે; "બાન્ડુ એજ્યુકેશન એકદ ને નવો કાપડો કરવામાં આવ્યો છે તે એ આસપડી નથી કરાવે કે; બાન્ડુએને તે ઉચ્ચત કદે પણ તે બાન્ડુએને તેના રથાન પરજ રાખવા માટે છે કે એ વધારે પાત્ર દેશની ઉંડે નહીં. ને સરકાર એમજ જાણતી હોય તો અમને અમાર. સવાસો યોગી દા. અમારે

સરકારની મદદ નથી જોઈતી. અમારે માટે ને સાઈ હશે તે અમે પસંદ કરી અમારે માન થક શું."

મે ૧૯૫૪માં અમેરીકાની સુપ્રીમ કોર્ટ કેળવણી માટે પસાર કરેલો દરજ્જા અમે પાદ આવે છે. એમાં કુટુંબ કે "બહેર કેળવણીમાં ઇલામદાવણ અને સમાન" પહે એ બીજા કદી બનીજ શકે નહીં. કેળવણી ને પડોશી ને જુદે ધોરણે અપાતી હોય તો તે અસમાન ન રહે સમાનપણે નજ આપી શકાય.

હોસ્પિટલમાં રંગભેદ નો અમેરીકાની પ્રશ્નએ કરેલો વિરોધ

શ્રી કાચો (અમેરીકા)ની એક સરચાએ એક માંગણી કરી છે કે; ત્યાંની હોસ્પિટલમાં રંગભેદ પ્રવર્તે છે તેનો નાશ કરવા માટે કાયદાથી મદદી તેના અમલથી રંગભેદનો નાશ કરવો જોઈએ.

વધુમાં તે સરચા જણાવે છે કે, "એ વર્ગે કેટલીક નિયો માતાએને પ્રસૂતી માટે છઠ્ઠો ક્ષણ બરાબરી હોસ પીટમેનો આસરો લેવો પડ્યો હતો. યોગીસ ખાલગી હોસ્પિટલો છે કે ને ૬૪ ટકા પ્રસૂતીને માટેની સમરકો મરાવે છે તેમાં ફક્ત મળા વરસ દર-મીયાન એ ટકા જ નિયો માળગોના જન્મ થયા હતાં.

ધણી મજૂર અને સામાજિક સંસ્થા એ.એ.આ વિરોધને સાથ આપે છે. ચિકાગોમાં એક કાપડો છે તેને ધોરણે ને નિયો સાથે રંગભેદ નીતી અમલદાર કરવામાં આવે તો તે અન્ધો મથાય છે અને તેની સખત સળ દરવામાં આવે છે. એક બીજો નવો કાપડો પણ ઇલામદા આપે છે કે, ને હોસ્પિટલને સરકાર ટેક્સ ભરવા માંથી છૂટ છોડે આપતી હોય છે તેમાં ને રંગભેદ જણાશે તો છૂટ છોડ નહીં આપવામાં આવે.

અન્યના સાગતી સાચી કદર તો સાચ કરનાર ન કરી શકે!
—રમાબી વિવેકનંદ.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુરમનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ ન હોવા છતાં, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આવરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જ્યોતી ગીચો પણ તમારા વધાઈઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ રહીએ છીએ.

વીમા બાબતની આચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય કોફીસરો

રસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. J. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર : જી. જી. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

આફ્રિકનોની વિરૂદ્ધ સુલતાન કેલેજ

આને હીંદી અને આફ્રિકનોનો વચ્ચેનો સંબંધ સુલતાન કેલેજના પગલાથી તંગ થયેલો જણાય છે. આમ થવાનું કારણ સુલતાન કેલેજે ભત્રીજાની નીતીને અપનાવી પુણું સમય માટે ભણતા વિદ્યાર્થીઓને ન હેવાનો કહેલો નિર્ણય છે.

કેલેજે જે નિર્ણયો લેશે કયા હતાં તેનાથી એમ સમજાતું હતું કે સરકારની ઇલાયદાપણાની નીતીને લઈને આ પગલું ભરવાની તેઓને ન છૂટકે ફરજ પડી છે. પણ કેલેજના ઉદ્ધાટન વખતે કેળવણી આપના પ્રધાને પોતાના ભાવણમાં એજ વટ કરી હતી કે ઇલાયદાપણાની નીતીના અમલનું આ પગલું કેલેજે પોતે જ ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી તેથી ભરવામાં આવ્યું છે.

કેલેજ તરફથી આ લખીએ છીએ ત્યાં સુધીમાં આ પ્રધાનના કથનનો ઇન્કાર કરનારો સુલતાનો કરવામાં આવ્યો નથી.

આથી કેટલાક સવાલો ઉભા થાય છે. કોઈ પ્રથમ એ પછી અનુગત્ત જણાય છે કે, શું હીંદી કેમ આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓની કેળવણી માટે પોતાના ફરવાલ હમેશને માટે બંધ કરશે? વળી કોઈ કેલેજ વિદ્યાર્થીઓને માટે પોતાના બારણા ઉપાડા રાખ્યા છે તેમ છતાં? ફોર્ટ હેર અને બીજા આફ્રિકન કેળવણીની સંસ્થાઓએ હીંદી કેમ ની ઉત્તરીમાં એણે ભાગ નથી ભજવ્યો. આ દ્રષ્ટીબોધથી જોતા આફ્રિકનો જરૂર કાવો કરી શકે છે કે, ફોર્ટ હેરના બારણા હીંદી વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપાડા રાખી, હીંદી કેમની ગાડું અગ્રુદ્ય સેવા આ દેશમાં તેઓની ઉત્તરી માટે તેઓએ કરી છે.

સુલતાન કેલેજના સંચાલકોએ પોતાના બારણા બંધ કરી

તેઓને માટે કહેલા સારા કામ નો ગરહો આવી રીતે વાળ્યો જણાય છે તે જરાય કાંઈપણ ભયું નથી જણાતું.

બીજો પ્રશ્ન આ પગલાથી એ ઉદ્ભવે છે કે; હીંદી કેમ એ સંભોગેમાં સુકાઈ છે કે; એમ કહી શકાય કે તે ઇલાયદાપણાની નીતી આફ્રિકનો માટે જાહેરમાં આવકારે છે પણ એવાઓ તેઓ તરફ ઇલાયદાપણા ગતાવે તેમ તે નથી ઇચ્છતી. આથી અમે નથી સમજી શકતાં કે હીંદી કેમને શું અપીકાર છે કે તે ઇલાયદાપણાનો વિરોધ કરે, કે જ્યારે તે પોતે પોતાની મરજી માં આવે ત્યારે આફ્રિકનોને તે નીતીનો લોગ બનાવતી હોય.

આ ફરજન આફ્રિકનો સામે બંધ કરવાના પગલાને એક બીજી રીતે પણ જોઈએ. એ જાહેર બીના છે કે આ દેશમાં આફ્રિકનો માટે ટેકનીકલ શિક્ષણ માટેની સગવડો ઘણી જુદી છે. સુલતાન કેલેજમાં જે કેળવણી તેઓને મળતી હતી તે આફ્રિકનો માટે ઘણી અગત્યની હતી. આથી આફ્રિકનોને મળતી આ કેળવણીની તકને ગ્રાંટવી લઈ હીંદી કેમ સરકારની નીતી છે—આફ્રિકનોને પછાત રાજવાની તેને સાથ આપ્યો છે.

અમે કેલેજના આ નિર્ણયને—આફ્રિકનોને પુણું સમયના વર્ગોમાંથી ગાતલ રાખવાના— ઘણું સુખાંધ લયો, સ્વાયં અને ટુંકી દ્રષ્ટીનો ગળીએ છીએ. વિચારનજરથી જોતા જણાય છે કે ભાવીમાં હીંદી કેમને જણાયે કે તેઓએ આ પગલું શરી પોતાના પગપરજ કહાડે ગાયો છે.

આ કારણે અમે કેલેજના સંચાલકોને અપીલ કરીએ છીએ કે પોતાનું બનતું કરી આ નિર્ણયને ફેરવે. કેલેજે એક અણુ ઇચ્છનીય માર્ગે જવાની પહેલ

કરી છે અને અંત સેમા અને કેમ આવશે એ તથા કહી શકતા. ફોર્ટ હેર આ પગલાનું અનુકરણ કરશે તો તેનું પરીણામ શું આવશે? કદાચ બનવા ભેગ છે કે; હીંદીઓ પોતાને માટે સગવડો કરી લઈ શકશે. પણ ખરી કજીતા એ છે કે; આફ્રિકનો અને હીંદીઓ વચ્ચે એળ કરવાની જરૂર જ્યારે ઉભી થઈ છે ત્યારે આપુ પગલું શરી એરના બીજા રાખ્યા છે. જે થોડા ઘણા લોકો બીન-ગોરાઓમાં એળલાસ વર્તાવે અને સંધ કરવાને માર્ગે પ્રયત્નો કરે છે તેઓને આથી ઘણું દુઃખ થશે.

હાતાએ જે એક વિચાર—દ્રષ્ટિ થી સંભાવત આપી એક નવા સાઉથ આફ્રિકાના સ્વયં સેવ્યા હતાં તેનો આ પગલાથી નાશ કરવામાં આવ્યો છે. હાતાની નજરમાં જે નવા આફ્રિકાનું દ્રશ્ય હતું તે અમારી સમજ જુજળા સર્વે માટે સ્વતંત્ર રીતે બધે ફરવા કરવાના બારણા ઉપાડા હોય તેવું હતું. માણસ વગર અડચણે કેળવણી પામે તો તે વગર સંકેતે આપી પણ શકે. કેલેજના આ પગલાથી એવું વાતવરણ સરળશે કે આફ્રિકનોના દિલમાં એમ થશે કે, હીંદી હોતા જાણે છે આપી નથી શકતા. આનુજ જે આપણુ વળણ હોય તો તે “નવા સાઉથ આફ્રિકા” માટે વિરોધી ગણાય. આને સાઉથ આફ્રિકા માટે એ એક સતોપજનક બીના છે કે મોટા ભાગના હીંદીઓ આ પગલાની જાહેરાતને અસંતોષથી નિહાળે છે અને ખુબજાળી ઉઠયા છે. ઘણાઓએ કેલેજને અરજ કરી આ તેના નિર્ણયને ફરવા જણાવ્યું છે. અમે પણ એમ ઇચ્છીએ છીએ કે, આ નિર્ણય સામે વિરોધ જગાડી કેલેજના આ પગલાને પાછુ હેવાની તેઓને ફરજ પાડવામાં આવે.

મારી ફરજની કસોટી મુશીલાં ગાંધી

ફરી એક વાર આફ્રિકાને ચેતવવાનો સમય આવ્યો જણાય છે આને “ઇન્ડિયન ઓપિનિયન” વિશે કેટલીક ચોખ્ખી વાતો ગુજરાતી ભાષામાં કરવા ઇચ્છું

છું. આજ લખાણ ઇંગ્લીશમાં કરતાં બનને દુઃખ થાય છે કારણ માત્ર હું કે આપણા સંવાદને તેથી તુલ્યતા થશે.

આ પત્રનો ભાર એ શબ્દ મુશીલી એક વાત માટે ઉપાડ્યો છે. મારી ફરજ સમજાને કે; મારા પતીના કામના ભરાબર બંને પાસા જોડાવી દેવા જો મારી ધાર્મિક ફરજ ગણાય. દીસેમ્બરની આખરી સુધીના ગયાના લવાજમો તેથી જ ઉધરવવાનું રાખ્યું છે. મારા આ પગલાને ઘણા ભાઈઓએ આવકાર્યું છે. ખાસ કરીને અહીંની પરિસ્થિતિમાં રસ પરાવત. પરદેશના રાજ દારી કાર્ય કરતાંઓએ. જે કે તેઓને મારા આ નિર્ણયની જાણ નથી કે; હું ત્યાર પછી છાપાને બંધ કરવા અથવા ફરજી બોને સોંપી દેવા ઇચ્છું છું.

આપણની સુચના મુજબ એ છાપા બાબતની સીદાંત મુજબ ન ચલાવય તો તે અમારે બંધ કરવું. પહેલા પણ હું જણાવી ગઈ છું તેમ આ છાપાનું સંચાલન, આર્થિક દ્રષ્ટીએ ઘણું કષ્ટ કર છે. હીંદીઓની વિચાર વસ્તી વળા આ દેશમાં બને તે પણ ત્યારે કે, જ્યારે તેઓના રાદલા અને હસ્તીનો સવાલ ગંભીરપણે સામે ડરાવતો ઉભો છે ત્યારે પણ તેમના પેકારનો દેશ પરદેશ સુર પહોંચાડતું આ એકજ વાણન પણ નભાવવા કે તેના અડેલા નાણા મેકલી આપવા હીંદી પ્રજા ઉદાસીનતા સેવે છે.

પરદેશના પ્રવાસીઓ ફીનીકસની સુલાકાતે આવે છે અને તેઓ પ્રશ્ન પુછે છે કે; છાપાની કેટલી નકલો છાપો છે? જવળમાં ૧૨૦૦ કહેતા મન ખચકાય છે. સામે સવાલ થાય છે. અહીં હીંદીઓની વસ્તી કેટલી? આનો જવાબ સામળી તેઓ આવકય પામે છે. અને કદાચ વિચારતાં પણ હશે કે આવા કાર્ય તરફ ઉદાસીનતા ધરવતી જે પ્રજા હોય એની હસ્તી નાશ પામવા થોડા જ છે.

આ બીના દુઃખ સામે લખું છું માટે છાપા વિશે કાંઈ પણ પગલું ભરતા પહેલા જાહેરમાં હીંદી જનતાની ઇચ્છા જાણવી જોઈએ. તેથી જ આ લખું છું.

પહેલા જણાવી જાય છીએ તેમ-આજે જુના તંત્રીની હેઠાળી ન હોવા છતાં-અમને એટલું તો ખચીત લાગે છે કે આ છપ્પ આપણા સવાલ માટે ઘણું જરૂરી છે. અને અમારા એ મતને આજે આવતાં પરદેશી પ્રવાસીઓ ટેકા આપે છે.

આજે આ સંસ્થામાં અને પત્રમાં પરદેશના માણસો અને સંસ્થાઓ ઘણો રસ ધરાવે છે. (અંગ્રેજી) નો મદદ મેળવવા હાથ લગાવું તો મદદ મળવાની સંપૂર્ણ આશા છે પણ તેનાથી આ છાપાની સ્વતંત્રતા જળવાય કે કેમ એ લાય છે. આથી સામેથી મદદની અંમણી છતાં મારે મૌન ધારણ કરવું પડ્યું છે.

આ છાપાનું સંચાલન કરવા પાછળ મારો કે મારા પુત્ર અરુણનો એકજ હેતુ છે અને તે વડીલે એ જો સેવા કાર્ય શરૂ કર્યું છે તે નમ્રવી સેવા કે જાનો, પણ સેવા. પણ પરાણે લાંબી નથી શકાતી. આથી અમારે દુઃખ સાથે જ દેડકેને જણાવવું પડે છે કે; નાણા જરૂર મા અને છાપા તરફ આવી ઉદાસીનતા સેવવાથી ને આ પત્ર બંધ થાય તો તેને માટે જવાબ દાર હું કે મારો પુત્ર અરુણ કે આ સંસ્થાના દુશ્મનો નહીં પણ આ દેશની હોંડી કોમ હશે.

અંતમાં અમે અમારાથી બનતા બધા પ્રયત્નો અને જહેમત ઉઠાવી આણુ રાખવા કોશીસ કરીએ છીએ. હોંડી જનતા ને ઇચ્છતી હોય તો આ છાપાને નાણાની લીડમાંથી મુક્ત કરવા કેપૂર આહુકો કરી દે. અને એટલા લગાજમે દુરત મોકલી દે. મારા આ કાર્યને મદદ કરનાર જાણથી સેવાભર ફરતમણ પત્રમાં ઇશ મવાથી પધારી વસ છે છતાં એટલે લગાજમેની ઉધરાણી તેઓ પોસ્ટ થી મોકલવા અજબપર અજબ કર્યા જ કરે છે. આ ગાડુ આવા સંભો-ગો,માં અને પિકટ આગના પંથપર આહુકું તેથી જ અશક્ય જણાય છે. શક્ય રીતે જ અને કે વાંચકો અને હોંડી કોમ તેમની આ દેશની હરતીને માટે આ પત્રને ઉપયોગી સમજે અને તેને

અપનાવી દે. સવાલ ફક્ત વરસના દોઢ પાઉડનો જ છે.

આ છાપાને માસીક ખર્ચ ૨૦૦૦ નો છે. અને અમારો ધર ખર્ચ ૫૦ ઉમેરતા માસીક અહીં સોનો ખર્ચ જણતા વાર્ષિક ત્રણ સારી ત્રણ હજારના ખર્ચનો સવાલ હોંડી જનતા સામે છે. આ ત્રણ હજારમાં વરસના ૧૨૫૦ ધરખ માટે લાય છે. પસંદ હોય તમારે કરવાનું છે કે આ છાપુ નબળાવું જરૂરી છે કે બંધ કરવું.

આ છાપાના આહુકો પોરતુગીઝ સંસ્થાનોમાં જતાં સરકાર તરફથી

બંધ કરવામાં આવ્યા છે. પણ યુનીયનના ત્રણ પ્રાંતમાં નીચે સુધે જ આહુકો છે.

નાટાલ-૧૬૪.

કેપ-૨૦૨.

ટ્રાંસવાલ-૬૨૪.

આ ઉપરાંત બીજા કોઈ બીજે લાય છે.

હું હવે છું ઇંગ્લીસ જણુનાર લાઇબ્રેરને આનો તરણુ મો ગુજરાતી બાઈબો વાંચી સંભળાવે, ૧ જાના ઉત્તર પર મારો નિર્ણય અવલંબેલો રહેશે.

અગત અને તેના પ્રકારો

નાઈજીરીયામાં અશાંતી

આ વતા માસમાં નાઈજીરીયાનું એક પ્રતીનિધી "એડ્વેન્સ" દ્વારા નોંધાયેલું છે. તેને એ કહે છે જણાયું છે કે નાઈજીરીયાને સ્વતંત્રતા આપવા વિશે વાટાઘાટો કરવા મળનાર હતું. એ મુકાબલા પડી જાગી છે. નાઈજીરીયા ને બળભળાટ - યજ રહ્યો છે અને ત્યાંના વડા પ્રધાન ડો. નમીર અઝીકી અને મરનાર પોસ્ટ ડેવો દાખમાં જે વિરોધી કુખ્ય કુતધારો છે. તેમના વિરોધ પહે વડા પ્રધાન ઉપર લાય ફરતમણીનો આરોપ મુકાયો છે. આથી તેની પહેલા તપાસ કરવાની જરૂર હોઈ જાય કમીસન નીમાંથી એમ મી. રેનેલ મોહટે જણાવ્યું છે.

નાઈજીરીયાનો આ સવાલ મળેલું મુકાયું જાય છે. આમાંથી મળ્યા જુદા જુદા સવાલો ઉદ્ભવે છે. એ જાણીતી વાત છે કે; મરનાર અને વડા પ્રધાનને મેળ નથી. બીજી બીના એ છે કે નાઈજીરીયા લાગીયું થઈ ગયું છે એ આરોપનો વિરોધ નથી મળે. મીજુ કારણ વડા પ્રધાનના કામગીરી પરથી એમણે રેન.ઇ આરે છે કે; નાઈજીરીયા આમાંથી મારે જણુ અધીરું થયું છે.

વડા પ્રધાન નાઈજીરીયામાં પ્રાગની સરકાર સ્થાપવાને મળ્યા ઉત્તમણા થયા છે. તેઓ માને છે કે; કાલમાં નાઈજીરીયા સામે મળ્યા સવાલો ઉદ્ભવ માટે જાય છે તે ઉપરાંત બંધારણ ધારમાં નો દીક્ર થઈ રહી છે તે તેમાં ઉમેરો કરે છે. વડા પ્રધાન નાઈજીરીયામાં મળ્યા માનીતા છે અને તેઓ મળી સવા મરણે છે. તેઓ ને કે મળીવાર ઉત્તમણા થઈ ગય છે પણ ઉંડો અભાસ કરતાં જણાય છે કે, તેઓ એક જાણીવાર વ્યક્તી છે. સવા બીના એ છે કે; તેઓ શાહીવાદના સખત વિરોધી છે.

મરનાર મળ્યું ઉડ્યું બ્યક્તીત્વ મરણે છે. પણ તેમના વિચારોપરથી જણાય છે કે; નાઈજીરીયામાં તેઓ કુસંપના થી વાલી રહ્યા છે. વડા પ્રધાનના મુખ્ય વિરોધી સાથે મળ્યો તેઓ એ આ કમીસનની મુકાયી કરી 'હતી' કે, વડા પ્રધાન અને આરોગ્ય ડેવોનેટસ એક વચ્ચે શું અર્થ છે તેની તપાસ કરે.

નાઈજીરીયાની અશાંતીનું મુખ્ય કારણ આ બેકનો સવાલ છે. ૧૬૫૫ માં આ બેકે વડા પ્રધાને સ્થાપી હતી. ડેવોલ વખત મળી આ બેક ના તેઓ એવરનેન હતો અને મરનાર ૧૫૨૬૨ હતો. હવે તેઓ આ દોઢ નથી મરણતાં પણ તેઓ

મોટા પ્રમાણમાં કોરે મરણે છે.

સરમારના નાણા બેક એક બીરીવ વેસ્ટ બાફીકમાં મુકવાનો રીવાજ હતો કે ને બેક મોરમોએ સ્થાપેલી છે અને મોરમો સંચાલીત છે. વડા પ્રધાન અઝીકીએ આ રીવાજને મળગી રહેતા નોંધતા હતા. તેઓ માને છે કે, ને સરકારના નાણા બિરીસ મેકના તાળામાં રહે તો નાઈજીરીયાની પ્રમતી અશક્ય બને. વિરોધીઓને મેનાપર આરોપ છે કે તે એવર નાણા પોતાના ખાતગી જરૂરીયાતો માટે વાપરે છે. આ સવાલે મળી કડવાસ પેશ કરી છે. વડા પ્રધાન પોતાની નાણાથી કરનારાઓને કોર્ટમાં મળ બંધ બંધામોનો ફેસ લગાવે છે એ બેક વિરોધીઓ કમીસન છાંટે છે.

આ કમીસનનો વડા પ્રધાન વિરોધ કરે છે. કારણ ને પુરાવાઓ કોર્ટ માં નાખવી કટીએ રવીકારી નહીં શકાય તેવા પુરાવાઓ કમીસન રવીકારે આથી વિરોધીઓ મનાવરી પુરાવાઓ મેળા કરી, કમીસન સામે રણ કરી કે તેઓ તેમને લાય છે.

વડા પ્રધાને કેસ કોર્ટમાં, કાબજ કરી દીધો છે તેને કમચે કમીસનનું મેસજુ તેમના કસને કુસાન કારક માય એવો પણ લાય છે.

આ સવાલથી મે પ્રજો ઉભા થાય છે. એક એ કે વિરોધીઓ વડા પ્રધાન ની ને બંધનાથી કરી રહ્યા છે તે કારણ બંધારણ ધારા માટે ને વાટાઘાટો શું મળાની હતી તેમાં જનાણ કરવા અને બીજુ કામ વિરોધીઓ સાથે મળ્યું હોઈ શકે.

આજ સુધી એવર મળેલો પુરાવા એક પરથી જમને જણાય છે કે, વડા પ્રધાનનો પણ સવા છે અને તેનો કેસ મળજીત છે.

આફ્રીકનો સામે દરવાજા બંધ

સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજ

નાટાલ ઇન્ડીયન કોમિટી એક પ્રેસ નોંધ નિવેદન જાર પાડતાં જણાવ્યું છે કે, મેગાથી આગતા પ્રધાને સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજના નવા મકાનનું ઉદ્ઘાટન કરતાં જણાવ્યું હતું કે; "પર્ય સમયના કાલસોમાં આફ્રીકન વિદ્યાર્થીઓને ન મેળવો નિર્ણય ડોલેન કમિટીએ કર્યો છે."

આ જાહેરાતથી જમને મળેલો આમાત થયો છે. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજ ના પ્રિન્સીપલે હમણા સુધી જાહેરને એમ સમજાવ્યું હતું કે; આફ્રીકનો ને કાબજ ન કરવાનું પત્રકું કેસેલ કાલેન્ડરીમે સરકારના જમાણને લખે બહુ હતું. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજ ના પ્રિન્સીપલે તા. ૨૮, એપ્રિલ ૧૯૫૬

ના એક નિવેદન જાર પાડી જણાવ્યું હતું કે;

રજગરજ એમ. એલ. સુલતાનની હમણ હતી કે આ કોલેજ ફક્ત હોંડીએ મારે જ ઉપાધી રખાય પછી તે કાયે મે તે મર્મ અને જાતીના દોષ, અને તે ઉપરાંત સરકારી કેળવણી આતાની પણ એ નિતી છે કે, હોંડીઓએ પોતાનું ઉપાધી સમજે કરવી એવમ."

આ સરકારની ઉપાધારપણાની નિતી આપણે કારી રીતે જાણીએ છીએ. સરકારની આ નિતીના હોંડી મેને કર હમેશ વિરોધ કર્યો છે.

આથી આમર્મ લાય છે કે, કોલેજ સગીતીએ પોતે ધમને કેળવણીના શેવ

માં પ્રભાવદાયકતાની નીતી અપનાવી લીધી છે.

19-સીપ્ટેમ્બર મંત્રે તે બંધાવું બતાવી આ પદમાંને આવી કહેવા પ્રવળ કરે પણ આપણે તે સ્વીકારી નહીં સહીએ. આ બધું રૂબ. એમ. એલ. સુલતાન પર દોષી દેવામાં આવે છે તે અમે એ કારણે સર સ્વીકારી નથી. સહતાં.

આ કારણે તે એ કે; રૂબ. સુલતાનને બધારે પોતે જીવતાં કરતાં ત્યારે તેમના જીવન દરમિયાન આક્રમક વિવાર્ધિઓને હાથે કરવામાં આવતાં કરતાં. ઈ. ત. ૧૯૫૩માં કોલેજમાં નથી સહતાં.

બાજુના વિવાર્ધિઓના કુલ સંખ્યાનો કોઈ બાજુ ખીન દીધીએનો કોનો એટલે કે ૫૦૦નો.

ખીનું કારણ એ કે, રૂબ. સુલતાને કહી એમ કહ્યું જ નોવું કે આ કોલેજમાં કોઈ કે આક્રમકોને હાથે નહીં કરવા નોંધએ. આ એક સત્ય થી વેળવી ખીના છે.

આથી અને માનીએ છીએ કે આ પદમાં પાકું એવી લેવાનું સાચુ કાપું કે. એલ. કરશે. કાવરો આક્રમકોને આ કોલેજમાં આવતા અટકાવી નથી સહતાં.

આક્રમકોને સીએ માટે ને પાસ કલાવવાનો કાવરો કરવામાં આવે છે તેનો વિરોધ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.

ખી કારનેસને પોતા તરફ પોલીસ ને આવતા એક જાણ કરાવીયા હાડી ને ફેરી દીધા કરતાં. આથી પોલીસ ત્યાંથી જતા રહ્યા. પોલીસો ગયા પછી તેમને ખીન મંચારી ફરી બધા ને આવવાનું હાથ સર કરી દીધું હતું.

ઇલેક્ટ્રીક શકુનની ઉત્સવર્તી

કરવાને રેલમના કુપાથી ધમતો તેમાંથી એક અપરાધિક સહતી પેલા યતી યુનાનના રોજનિક એકને બજાઈ. યુનાનમાં કરવાને ઇલેક્ટ્રીક હશે છે. આથી આ ને યાત્રી બજાઈ તે વિપુલ હતી અને તેને ઇલેક્ટ્રીક નામ આપવામાં આવ્યું. બાળોને કરવા પહેલાવવાનું કારણ પણ આજ છે એમ જણાયું છે. કરવા બાળો સાથે ધસાતા તેમાંથી ધીથી વિપુલ યકતી પેલા યાજ બાળકમાં તે અવેશે છે. આથી બાળકોને મજા રેલોમાંથી તે બચાવી લે છે.

સુદાન પટ્ટરતી

ઉદ્ધાર પાંચ વર્ષથી પદવાના કરી થી વિનોપાછ એક નવા સમાજની રચાવના અને પ્રચાર કરી રહ્યા છે. યકતાવતા તેઓ ઘોડી જમીન મામતા પછી લોકોને કહેતાં "શુ તમરો છો બાઈ છું અને મારો હીરસો અ. પો" ત્યાર પછી મામતા અને મામતા 11 ન માં લેશની યકતાવ કરી. પાંચ વર્ષ પછી જોરા એક હાલર મામતાએ તેમને હાનમાં મળ્યાં છે.

હવે તેઓ જાહેર છે કે મામતાએ ને તેમને હાનમાં મળ્યા છે તે મામતા એ કોલેજ સંકલ્પ કરે કે પ્રત્યેક સ્ત્રી તે વસ્ત્રો પહેલા મામતામાં બનાવી લેવાય. અને મામતાની ઝીજ મામતામાં જ પાચે એવી એક સમુદાયક કુશન થાય. આમ કરવાથી મામતાની કરીજ લોકો બેકાર ન થાય અને રોજ મારે મામતા સહેરો તરફ ન જાય.

એસ્કોમાં હીંદી નાટક

એસ્કોમાં રચીવન કલાકારો તરફથી રચીવન આપમાં દીધું પૂરાણ કાળનું મુખ્યકર્તા નાટક (માડીનું મહા) "સાફ કમર" ('White Lotus') ને નામે ક.લમાં જાળવાયું હતું ૧૯૫૬ માં સાકુનલ નાટક રચીવાએ જાળવ્યું હતું પહેરવેશ પહેરે અજન્ટની ગ્રા ના ચિત્રો પરથી અનુકરણ કરી ૧૪૦૦ વર્ષ પુર્વેના વાતાવરણ સરજ લોકોને સુખ કર્યાં કરતાં. હિરોઇન ને ધીમતી મેનને-એએ દીધા સ્થિતિ ના પાતી છે તેઓએ-એક કુંદર સાડી બેઠ આપી હતી. નાટકનું છેલ્લું ધ્રુવ વિશે યુજન હતું.

"યસો ના. થી છે." "અનિષ્ટ અને કમનસો સદાને માટે નાશ છે!"

"ગોરવવંતા ભારતના નામરિકો કહેશે સુખીને રક્તજ છે!"

ધરતી કેપની કેહાણી

ખ. સ. ૧૭૫૫માં ઇંગ્લીશ એવે ધરતી કેપ થયે હવે કે તેમાં જે સહેરો કટાઈ થયાં હતાં.

ખ. સ. ૧૭૫૫માં પોર્ટુગાલમાં ૨૦૦૦ માણસો મળ્યાં ગયાં હતાં.

ખ. સ. ૧૮૮૩માં બધામાં ૩૬૦૦૦ મળ્યાં ગયાં હતાં.

૧૯૦૨ માં વેરડ ઇન્ડિયામાં સેન્ટ-પીએર સહેર નાશ પામ્યું અને ૪૦૦૦૦ માણસો મળ્યાં ગયાં.

૧૯૦૬માં સાનફ્રાન્સિસ્કોમાં ૫૦૦ મળ્યાં ગયાં.

૧૯૦૮માં મીસીસીપીમાં ૮૦૦૦૦ મળ્યાં ગયાં.

૧૯૨૩ માં બપાનમાં ૯૦૦૦૦ માણસો મળ્યાં ગયાં.

૧૯૩૫માં કનેકટમાં ૧૦૦૦૦૦ મળ્યાં ગયાં.

૧૯૩૯ માં ટર્કીમાં ૧૦૦૦૦૦ માણસો મળ્યાં ગયાં.

૧૯૩૯માં બીલીમ ૩૦૦૦૦ માળ મળ્યાં.

૧૯૫૦ અસામમાં ૩૦૦૦૦ મળ્યાં ગયાં.

સોવીયેટ યાનાં સંસ્મરણ

ડો. સુધાકૃષ્ણનનું મંતવ્ય

ડો. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણને પોતાની સોવીયેટ યાનામાં સંસ્મરણ પ્રકટ કર્યાં છે.

નવી દિલ્લી ખાતે એમણે કહ્યું કે સરકારનાર સાહીત્યો વિરોધ. જાદમાં ચર્ચાની સ્વતંત્રતા અને સામુદાયિક નેતૃત્વની માગ એ સોવીયેટ રાજનાં હિતર સાસનનીદામાં પ્રથમ કક્ષ કહી શકાય. ધાર્મિક-સ્વતંત્રતાનું મહત્વ વધી રહ્યું છે. સરકાર ધર્મની હિમાયત નથી કરતી; કિન્તુ સાથે સાથે એ પ્રગતી કેહ પ્રજાસીદાએનો વિરોધ પણ નથી કરતી. સામ્યવાદી એ સામ્યકાંપિતતા પર રમવાયેલ ધર્મ ના વિરોધી છે કે ને ધર્મ લોકોને નાના મામલોમાં વિલગત કરે છે. રહીયાએ પુર્વરૂપે ભતિ-એકતા હાંસલ કરી છે. લીધી જાતીએ સુખારે હળામળોને રહે છે ને પેતાને એકજ દેશના નામરિકો માને છે.

સત્ય નારાયણની કથા

એક યત

સત્ય નારાયણની કથા, ને કહેવામાં આવે છે તેનું મહાકાવ્ય જિજ્ઞાસુ નથી પાંચ એ સત્ય નારાયણનું યત છે. એટલે સત્ય બોલવાનું યત એ યત ને કરે છે, તેનું એવ સાધ છે. કારણકે કયાના પુરતકમાં સરઆતમાં એક મોઢા આવે છે તેને અમ્ એવો માય છે કે, હે મહાસુનિ, કયું યત અને કયું તપ કરવાથી મનોવાસિત રૂબ મળે છે તે મને કહે! એ ઉપરથી એ વાતી કહેવાય છે. એમાં નેણે નેણે સત્ય નારાયણના યત કર્યાં તેની તે વાતી એ છે. વાતચિત્થી કેહ શુભ રૂબ મળે નહિ, પણ યત કરવાથી મળે. આ પુરતક સામાન્ય માણસોને માટે લખાયેલ છે.

ધર્મ શાંતિને સમજાવવાની તથા રીતો છે. ધર્માર્થ, અમાનક અને રાયક એ તથા રીતોમાંની આ રાયક વાત છે કે એ તથે સત્યનું પાલન કરશે તે, તમને ધનલાભ મળશે. ડેટલીક વખત બધ જાતવામાં આવે છે કે, આ નહિ કરો તો ૧૫ ૨૫ નરકમાં પડશો. અને ત્યાં તમને અનેક પ્રકારની આપત્તિ એ પડશે. ધર્માર્થ રીતમાં જાન પુર્વક સહચારનું પાલન કરતાં ને સાંતી મળે તેનું વર્ણન છે. એટલે સત્ય નારાયણનું યત કરનાર માણસ શ્રેષ્ઠ મતિ પામે છે, કયાથી નહિ.

પરમેશ્વરે માણસનામાં ડેટલીક નિર્બળતાએ પ્રગા છે. એટલે કેહ કેહ વાર માણસ તેનો ભોગ બની જાય છે આપણે તે બધને પ્રાર્થાએ કે, અમે આવા જીવેલાં રહેવે ન જાણએ એ બાળતમાં હું અમારી સંજાળ રાખતે આરણ કહીને એસી તો ન રહેવાય પણ ભ્યાં ભ્યાં આપણી નજાણાએ. હોય ત્યાં જાણત રહીને, આપણા ભગની કસીદી કરવાનો પ્રસન્ન આવે ત્યારે મેલીએ.—શ્વેતશંકર મહારાજ,

વિવિધ વર્તમાન

કેપની સીએનો વિરોધ

બસો આક્રમક સીએને પાસ કલાવવાની આવીસ સામે ભેગી થઇ પાસ ના કાવરોનો વિરોધ કર્યો હતો. એ કલાક સુધી ભાષેલા સુત્રો કાપમાં રાખી પાસ એ.સી.સ સામે ભેગી રહી હતી. આ વખત દરમિયાન આ સીએનું પ્રતિનિધી મંડળ નેટીવ કમીયનર સાથે વહામણો કરવા અંદર અડ્યું હતું. બહાર ભાવી તેઓએ પ્રેસને જણાવ્યું હતું કે, તેઓએ વિરોધની અપીલ પર ૮૦૦ સહીએ લીધી હતી અને તે કમીયનરને આપવામાં આવ્યું હતું. "અમને ખાતી આપવામાં આવી છે", તેઓએ વધુમાં પ્રેસને જણાવ્યું. "આ

અરજ પ્રેરારીયા હેઠ કોલેસે મોકલવા માં આવશે."

જુધી પોલીસ અને જોરી સીએ પથુ મોટા પ્રમાણમાં ત્યાં ભેગી થઇ હતી.

પોલીસે જાત કરેલા કાગળો

આસ જુધી પોલીસના એ પોલીસો એ રેપટાકિનના પાલોનેટના માછ સમ્મ થી. બી. થી. બ-ટીજ નેએ ડેટલાક ફરદારીઓ વેદવ્યતા કરતા અને તેવીજ રીતે ઓ. ક્રીડ કારને સત્વ પથુ વહેવતાં કરતાં એને જાત કર્યાં કરતાં.

પ્રજાવાદી કેસિસ તરફથી આ ફરદારીયા પ્રસિદ્ધ થયાં હતાં. આમાં

ભારત સ્વાતંત્ર્ય દિન

ભોજાનીસભ્યમાં સમારંભ

શ્રી દસિવાલ દીક્રુ સેવા સમાજની તરફે સભા ભોજાનીસભ્યના આધી દેશમાં ભારત સ્વાતંત્ર્યનો જન્મ દિન ઉજવવા મળી હતી. પ્રમુખ રચાનેથી પ્રવચન કરતાં શ્રી ભોજાને આજાદીનાં દસ વર્ષનું વિદગાવલોકન કર્યું હતું. તેઓએ કહ્યું કે ૧૯૪૭ પહેલાં આપણે એકજ પ્રધાન પ્રજા આજાદી પ્રાપ્ત કરવાનો દલો. આજનો પ્રજા આજાદી રખવાનો અને પ્રજાનું ઉત્થાન કરવા નો છે. કોઇ પણ પ્રજા માટે વિશ્વ યુદ્ધ આશરૂપ છે એટલે આપણે વિશ્વ શાંતિ આપીએ છીએ. ભારતની આજાદી મેળા પોર્ટુગલના હાથમાં રહે ત્યાં સુધી અધૂરી હોવાથી એટલે આપણે મેળા મંગીએ છીએ. વિશ્વ માં એક પણ પરાધીન રહે તો શાંતિ ભોજામાં એટલે આપણે હાળી, ગેરી, રંગીન દરેક પ્રજાની સ્વાતંત્ર્યતા માટે પગાર કરીએ છીએ. આપણા આ દેશનો પ્રજા હિંદની પ્રજાસંઘમાં ચાલતી પ્રજાતિમાં સમાવ થવ છે.

શ્રી જસમતભાઈ નાનાભાઈએ કહ્યું કે છેલ્લાં સાત વર્ષમાં ભારતે શાંતિનું વાતાવરણ વિશ્વભરમાં પ્રસારવાનો ભારે સુભ પ્રયાસ કર્યો છે. રાષ્ટ્રપિતા આંધીજીનો શાંતિનો સંદેશ દરેક રાષ્ટ્રો સંભળવા લાગ્યો છે. ભારતની સંસ્કૃતિને દેશ વિદેશમાં પડ્યો પડ્યો છે અને રાષ્ટ્રપિતા અને મહાભારતનાં ભાષાંતર રસિયન ભાષામાં પણ થયાં છે. અહિંસાની વાત છે કે વિશ્વમાં આજાદીના સુરો સંભળાય છે, ત્યારે અહીં પ્રજાને પ્રજામાં બનાવવાના, ગ્રંથ એરીયાજ નેવા પ્રયોગો થાય છે. આપણી પ્રજાએ અમરામાં વગર હાંમત થી તેનો સામનો કરવો પડે છે.

શ્રી નાયુભાઈ ખોજી, શ્રી ડાહ્યાભાઈ પટેલ, શ્રી કુવરજી, તલવિયા, શ્રી હરિ-શંકર આર્ચ અને શ્રી અમીભાઈ પટેલે પણ પ્રસંગાનુસાર પ્રવચન કર્યું હતું. શ્રી હરિભાઈ મહારાજે મધુર સ્વરે હાથને હાથકારો રાષ્ટ્રીય ગીતો અને શ્રી હામોદરભાઈ ધનજીએ ભજનો ગાયાં હતાં.

સભા પછી પ્રધાન શ્રી નેહરુનાં નેતૃત્વ હેઠળ ભારત કરેલી ઝુંદર પ્રજાતિની ઓરવ પ્રજા હાથે નોંધ લેનારો અને દેશનાં હાથે અથા હાથે રહેલા કેટલાક પ્રજાનો તોડ અમુકના પ્રયાસની સફળતા માટે પ્રાર્થના કરનારો હરાવ ભાષા થઈ સનોનુમતે મહા ભા આંધીજીની ભવ ના પોષારો વચ્ચે પસાર કર્યો હતો.

"જય જય જન"નું રાષ્ટ્રગીત ગવાયાં માત્ર સભા સમાપ્ત થઈ હતી.

શ્રી. કૃષ્ણ જયંતી

બ કુ હ

ગીતાના જાનાર અને અનેક હાથોમાં ગીતારૂપે વસેલા શ્રી કૃષ્ણ પ્રજાની જન્મ જયંતી તા. ૨૮મીના છે. પ્રવેશ હાંદીઓ માટે એ એક પવિત્ર દિવસ છે. વર્ગો પહેલા અધુરોના પ્રાસથી પરીણાસ થયેથી પ્રજાને ઉગારવા કૃષ્ણરૂપે ભગવાન પધાર્યા હતાં. વર્ગો પછી પણ ક્રૂરત ચીખીકે ભક્તિ કરી આપણે તેમના આધારે છીએ. એ આશા સાથે કે એક દિવસ પ્રજા માધી હાથમાં પ્રવેશે પ્રજામાં એ ગીતાના જાનારને ભાષા ભાષા વહેનાં કરશે આ એક અંજલી કાળ રૂપે મરણે થઈ શું.

ઈશ ચાચના

ગમને તારલીયાનો મેળો,
પૂર્વી પર માનવ મેળો.
અગને તારલીયા ગમમે,
પૂર્વી ભાગે માનવ મેળો.

ગમને તારલીયાને જેમ ચંદ્ર પ્રકાશે
તું "કૃષ્ણ ચંદ્ર" હાથે અદાશે. ૧

આ કુનીયા નામ પ્રજાનો,
રખવા કુદવા આપો અમને
તેમ કા આ વેરઝેર સિંધ્યા
કા આ ઉંચ નિચ બાંધબધો.

કાલ કહે કું ગોરો કું બળવાળો,
કેલ કહે કું ધીમત કું વિભાવાળો, ૨
પ્રજા તારા સર્વે ભાગે
તું જ આંખે કહે રમે હશે.
એવા હાથ કાલ સરખા
કા માટે કાળજીમાં રમડોળ્યા.

કાલ કહે આ મામ મોહ બગે,
કાલ કહે કુંદર ગોમ બગે, ૩
કું રમણ રમણ તારા પ્રજા
કુવરમાં હાથનાં ફલાવાપ્રા

સભા અને કુંદર તે છબન
કુંદરને લાધો તેમાં આનંદ
બસે પછી તે કોઈ કાલે નહ જ માયો
મને તેનો શો અણ લેલ ગળાપો. ૪

નેવા મેં કુલ કુલમાં
પ્રજા તારા પધુરા ચહેરા.
નેવા મેં માનવ હાથે પ્રજા
તારા અંદર ગ્રેમ ભર્મા.

કેવો આ કુનીયાનો નામ પ્રજા તે સરખા.
તારા લાકડાં ભાગેને કુદવા અંધો. ૫

તારા પ્રજા વાતો કુદરું
તારી "ગીતા" હાથે ભરશું
તારા જરેરી તાલ અગને માને
સુણી અમ-દેશ નાચે.

પ્રજા તારે માને કુદી નાચી રમશું.
અંતે તું જ મરણે શીર નખી વિરમશું. ૬

શ્રી સુરત આર્ચ ભજન
(સંગીત) અંડળ, હરખન
અખંડ કિર્તન અને ભજન
સપ્તાહ

ઉપરોક્ત સંસ્થા તરફથી સંવત
૨૦૧૨ ના આવણ સુદ પુનેમ અને
મંગળવાર તા. ૨૧-૮-૫૬ના રોજ
સવારે ૭ વાગે શ્રી રમણસાલ માધ્ય-
સંકર ભોરીના યુગ હરતે પ્રજાને
નિધાથી અખંડકિર્તન સપ્તાહ (ભજન
અને ધૂન) રમણ શ્રી નાયુભાઈ જોષ
જીવાની ખમાર (joire house) નિઃ-
શરીયા રોડ પેસેજમાં પાલળ) ઉજ
વવાનો કાર્યક્રમ શરૂ થયો છે. સપ્તાહ
ની પ્રચીકૃતી આવણ વદ બાદશને
મંગળવાર તા. ૨૮-૮-૫૬ના સાંજે
માર વાગે શરૂ થશે અને ૭ વાગે
(સમાધીની આકૃતી હોમવામાં આવશે).
આજ રમણે ઉપરોક્ત સંસ્થા તરફથી
શ્રી કૃષ્ણ જયંતી નિમીત્તે ૨૮મીની
રાતે ૮ વાગવાથી એક માત્રા સુધી
કિર્તન અને ભજનો થશે. આ કાર્ય
ક્રમમાં ભાગ લેવા ઇચ્છનાર ભાગીદ
દીક્રુ ભાઈ બેનેએ સંસ્થાના મંત્રીને
અળાને નિમંત્રોનો પ્રુકાસો મેળવી
સામેલ થવા કૃપા કરવી.

મંત્રી
કેશવભાઈ બીખાભાઈ.
શ્રી. સ. આ. ભજન મંડળ, હરખન.

ભોજાની સેવા મોટો
જનરાતી કે જનરાતી ડીકરની.
કિમત પા. ૧-૨-૬.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

ભાષા જ્ઞાન (૫)

જનરાતી	ઇંગ્લીશ	કુદ	આફ્રીકાન્સ
માસ	January	nNhlolanja (-રમેભા-અ)	January (જાનકરી)
ફાગલ	February	nNidasa (-ડાસ)	February (ફેબરી)
ચેત્ર	March	nNidasa (ઉપગાસ)	Maart (માર્ટ)
ગેશાખ	April	nNhlalanja (-કુમસીયુયે)	April (આપ્રિલ)
જેઠ	May	nNhlaba (-સલાબા)	Mei (મેય)
અસાદ	June	nLuthundlani (સુતુહાના)	June (જુની)
આવણ	July	nNlaguwa (માજવાખા)	Julie (જુલી)
ભાદરવે	August	nNcwaba (-બાવા)	Augustus (ઓગસ્ટસ)
આસો	September	nNlandula (ઉપા-કુસો)	September (સપ્ટેમ્બર)
ઠાતિંક	October	nNsumfu (ઉપકુમકુ)	Oktober (ઓક્ટોબર)
માર્ગશીર્ષ	November	nNbandlela (ઉભા-ડેલે)	November (નોવેમ્બર)
પોષ	December	nNlasingana (ઉમાસીમાના)	December (ડીસેમ્બર)

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

માધવી વિના સર્વજ્ઞ ગુપ્તતા જ આરો છે હૃદયમાં રહેજ દુલ્હનાં બને છે, આલસોમાની યાત્રા પછી બધાં મુંબાંધ પાછાં ફરે છે, પરંતુ પ્રવાસ પછી પણ કહલાસાખાના અનમાંથી ખિન્નતાની લાગણી અસતી નથી. યુદ્ધ એક યોદ્ધા છે, હૃદય બીજું અનુભવે છે તરલિકાની અત્યાવધાનો કોઈ પાર નથી.

અકરેણુ ૧૯૫૬

માધવી પણ સમય હાં મેરડી સળી નહિ. ચાતપિતા પણ મંજીરે ધાન અને માધવીના મુખ ઉપર આપેલી કશ્ચામિશીત મૂલવણથી અજાણતા હતાં. માધવી ના મધા પછી દરિવણને કેમાસખને કહ્યું: 'તમારા અભિપ્રાયમાં હું એવાઈ જઈ છું, પરંતુ મને વધુ ને વધુ ખાતરી થતી જાય છે કે માધવી અત્યંત મારે સરભાઈ જ નથી, બીજી કન્યાઓ કરતાં એનું જીવન તરૂં નિરાળું છે. હવે પછી કોઈ દિવસ આનો પ્રયત્ન આપજે ન કરવો નોંધજી.'

કેમાસખા પાછાં પડી મધાં હતાં એટલે આ સાંભળીને મુખ ભેંસી રહ્યા. માધવીનું વચ્ચે એમને અચળ્ય નહોતું અને દરિવણના વિચારો એમનાથી સ્વીકારી શકતા નહોતાં. આજ છતાં એટલી ખાતરી તો એમને મધ-જ મધ કે કુમાર અને 'માધવીનું' નોડાણ હવે શક્ય નથી. અનમા એક વિચાર આવ્યો: 'મધુભાઈ ને કુમારના મનમાં માધવી મારે આશા ઉપલ મધ છે તો એમને સાચી રિપ્તિ જણાવી દેવી જોઈએ, પરંતુ દરિવણની મુખપ્રધા ભેટમાં આ વિચાર અચળ કરવાની હોંનત આવી નહિ, પણ હવે એક વહેલી તકે કરી મેલું છે એટલું એમણે મનમાં નકાળી કરી લીધું.

માધવીએ પોતાના અંકમા જઈ પારણાં વારમાં ને આસુ સારી દેવું દળવું કહ્યું. એ પછી અનમાં મોળાતા વિચારો અલેપમાં એણે હામળ ઉપર મૂક્યા. આ-આપણને એણે લખ્યું: 'મારા ઘન કરવાનો વિચાર તમારા મનમાંથી કાઢી નાખજો. અનની મને જરૂરી પણ કમળા નથી. હું સખ કરી શકું એમ પણ નથી. તમારાં પ્રેમ ને વાસણને હું સમજી શકું છું. તમારા જેવા ખાતપિતા મેળવવા માટે હું મને પરમ આમણાણી આનું છું. જીવનજ તમારી હાથમાં રહી તમારી સેવા કરીશ. તમે બીજું કંઈ જત,વરો! મેં તે પણ કરીશ, પરંતુ અનનું તો હવે પછી અને કહી કહેશે જ નહિ...

'અને કુમારભાઈ વિષે તમને કહી દઈ. એમના પ્રત્યે મારા વિચારો બાજ હતા, હવે નથી. એ બાજ

આપણાં કોડુભિર અખંધને: એટલે કે જન્મેને જાણ પ્રત્યે દેવ તેવો હતો તમારા અનમાં મને એમની સમે ભેટવાનો વિચાર આવ્યો: એથી જ મને વધુ આપણાં લાગ્યો, કુમાર ભાઈ હવે જાણને રચાને રહેવાને પણ ચોગ્ય નથી એવા મારા અનુભવ થયો છે. એમને હું ગિરરકારતી નથી. કોડુભિર તિરકારીય નહિ, આપણાં કોડુભિર સંગમમાં વિલેપ આવે એવું કંઈ જ મારાથી જનશે નહિ એની ખાતરી રાખજો.

'આશરોડા જવા મારી કમળા નથી. કેસાની તો નહિ જ નહિ. હાનું વર્ણન સામળ્યા પછી અને એમ થાય છે કે કોડુક દિવસ તમારી રજા જાણને હું એકલી જ હાં જાણ, પરંતુ મધુભાઈ અને કુમારભાઈની મરજી હોવ તો આલોડા હું આવીશ ને આનંદમાં રહીશ. કુમારભાઈ કે મધુભાઈને નારાજ કરવાની મારી દેશમાજ છુટા નથી.'

મહુનીનું મન આટલું લખતાં દળવ મહુ. કમળા તો કમલેસને પણ પમ લખવાની મધ, પરંતુ તે કમળા એણે ભારે રજાની લીધી. પચેક મિનિટ વિચાર કમી પછી આ-આપણને લખેસો! પમ એણે કવરમાં બંધ કર્યો અને તોડરને ભેલાવી વિતાળને મેલકાંવી આપેસ.

રસેક મિનિટમાં જ મધુનીનું પારણું અખાડું કોણ હશે તે એ સમજી મધ. પ્રયત્નથી દોઢ ઉપર રિપ્ત તે એ લાવી રાજી, પણ આ-આપણને ભેટમાં આપો બીડી જતી મધ.

જન્મે એના જોરડામાં 'આનંદ', માધવીને આજુમાં લઈ કેમાસખા ભેટાં ને સામે દરિવણને રચાવ લીધું

એમની વચ્ચે કંઈ પણ વાત સંગ થાય તે પહેલાં કુમાર આરજામાં દેખાવે! બધાં અમળી બધાં, રાત કીક પ્રમાણમાં વીડી હતી, 'પરંતુ કુમારનું મન પણ આજ અસાત,હવું માધવીની પ્રત્યેક પ્રતિનિતિ નિરાશજી એ કરતો હતો દરિવણ અને કેમાસખા સામે થયેલી વાતો એણે સંપૂર્ણ સંભળી નહોતી, પરંતુ પરિ-રિપ્તિ પાછી જવાથી મોરારા શબ્દો: ઝીંઝવાનો પ્રયત્ન એણે કર્યો હતો.

માધવીની જિંદી લઈ મોઢર દરિવણના પાસે બધાં દતો ને પણ ભેમેલું. એને પાછી ખાતરી લઈ હતી કે માધવી સામે ભેટવાનું હવે શક્ય જ નથી. એની અવકાશજીવિએ ગુજાડ્ય કે હવે તો સામે આવીને જ આ જાળતને દળવી જનાવી દેવાનું દિલકર છે. એથી માધવી અને તેનાં વડીલોનાં વિભાં એના વિષે કોઈ કંઈકો બાવ પેદા થયો દશે તો તે પણ કુર, કરી લકરો.

કુમારને જોઈ બધાને આશ્ચર્ય થયું. દરિવણના મુખ ઉપર તે: આજુમરો પણ આવી અમે. કુમારે આ મધુ ભેટું છતાં એ અંદર આવ્યો ને બાધી પડેલી ખુરશી ઉપર બેઠો. દરિવણના મુખ ઉપર રાખતી રેખાએ ઉપરી આવે તે પહેલાં એ મોલ્યો:

'એક રપડતા કરવા જ આવ્યો છું.'

કોઈએ જવાબ ન આપ્યો. એણે આજળ મધાનું:

'માધવી પ્રત્યે મારા વિભાં લાગણી હતી, કંઈ પણ છે. મેં એમ માનેલું કે વડીલો અમારું નોડાણ કમળ છે ને માધવી પણ મારા પ્રત્યે એવે, કંઈક બાવ રાખે છે...'

માધવીના મુખ ઉપર સખતાઈ આવી મધ, 'કુમાર તે તરફ કુલેશ કરી આમળ વખો: 'પણ હવે અને ખાતરી મધ મધ છે કે હું અમમા દતો. આ જાણ પછી મારા મન માં હવે કંઈ જ નહી. તમે મારા વડીલા છે ને માધવી મારી...'

'અને છે.' દરિવણને વાડમ પડે કહ્યું: કુમારે મારું' દલાવી સંમતિ ક્યારી. વાતાવરણમાં તરત જ ફેર પડી ગયો. માધવીની સખતાઈ કુમાર ના ઉછા લખેલા ક્યારણ સામે જ ચાલી મધ. એને તો એમ પણ મધ મધ કે કુમારને સમજવામાં એ મધ જ કરી બેઠી હતી'

કુમાર તરત જ નવરકાર કરી ચાલતો થયો. એણે ભેટું તો ફાંના મુખ ઉપર એના વકતબની સારી અસર થઈ હતી, કુમારનાં મધા પછી કેમાસખાએ કેસાદળી કહ્યું:

'આનંદાનનું ફરજ છે તેનો આ પુરાવો.'

'પણ માધવીને અનુભવ જુદો છે.' દરિવણને કહ્યું.

માધવી તરત જ મોલી ઉઠી: 'ના, ના. બા કહે છે તે સાચું છે. કુમારભાઈના વતનમાં કંઈ દોષ દતો એમ હવે મને લાગતું નથી.'

વાતાવરણ દળવું મધ મધ. દરિ-વણનું દેલ ઉમરાણું ને તેઓ મોલ્યા. 'ભે,ભે, હવે કપરે મુંબા જવું છે!'

'આલોડા જાણ આવ્યા પછી.' હમાને માધવીનું ઉત્તર આપ્યો.

ફાંની સલ સારિમાં પસાર થઇ બીજે દિવસે સવારે કેસાદબેર આજ

મોડાની વાતો મધી ને તોજે દિવસે તો બે મે રડા લખને બધાં એ દિવાના લાળાં પ્રવાસે ઉપકાપાં પણ ખર્ચા.

આ પ્રવાસને: અનુભવ રાણીયેત થી નિરાળો નીવડ્યો. કો સકલ રીતે દળતા મળતાં ને આનંદ કરતાં દોષ ભેટું જતી મધુ. કુમાર અને માધવી પણ કંઈક અસોધથી, છતાં સદજ બાવે વાતો કરતાં હતાં અને કરતાં હતાં. એકલા ફરવાની વાત તો અહીં કોઈએ ઉચ્ચારી જ નહોતી. આલોડામાં આ આનંદમળા અને રામકુણ્ણ પરમહસને આમજ છે એમ માધવીએ સાંભળ્યું હતું એટલે ખાજ સમય મેળવીને તેઓ હાં બધાં. મધુભાઈએ મળકમળ દરિવણને કહ્યું: 'કેલક દિવસ તમારી માધવી અહીં આવીને મેરડી જશે'

દરિવણ અનકને ઝીલતા તરત જ બોલ્યા: 'તો આપણે ફર્જ કરવા આવીશું. કીકરીની સાધનામાં વિલેપ નહિ નાખીએ.'

માધવીને પિતાજીનું આ વળજ મળ્યું. એ પ્રસન્ન મધ. કુમાર સહેજ હસ્યો, પણ એના હાલવો બાવ નિરાળો દતો.

એ દિવસ આલોડામાં રહી બધાં નેનિતામ પાછા આનંદાં લા આલ-પાસનાં મુંદર રચો નિદાલમાં ને પછી મુંબાને પ્રાંતે પ્રવાણ કહ્યું. ઉલ્લે દિવસે માધવી એકલી જ નેડ વિહાર કરી આવી. નેનિતામનું સમજું 'હોઈય' હવેમાં જરી લીધું દોષ ને મુંબા જાઈ કમલેસની સમજ તે મુંબાં કરવું હોવ એવી એના અનની રિપ્તિ હતી. મુંબાં પાછાં ફરતાં એક વરણું કુખ મનમાં વ્યાપી રહ્યું હતું. એણે કેલક બધા દિવસથી કમલેસને પમ જ લખ્યો. નહોતો! વિચારતી હતી: 'એમ પમ ન લખ્યો હોત તો એના અનમાં આશા પેદા ન થાન, એ કંઈ અનુભવ કે ચીંતા પણ ન કરત.' માધવીને મધું કે કમલેસ ફરેજ સવાર બપોર ને સાંજ એની ટપાલની રાહ ભેતો હશે, તરલિકા એને મળતી હશે, બીજા કોઈ પાસે તો શું મોલે, પણ તરલિકા પાસે એ નિવાસ હ.લવતો હશે!

આનંદની એક સકર પ્રમટાવતો વિચાર પણ અનમાં આવી જતો હતો: 'મુંબાં પહોંચીને તેજ સાંજે દોરેજ માં જઈ એની સામે ઉભી રહીશ. કેજું 'આમન' થશે એને?' આજુ સામે કમલેસની ઓરડી અને તેમાંનું બધું જ આવી જતું હતું. મુંબની રજાઓ પણ રપડ દેખાતી હતી. કમલેસ કંઈક પાલતો ફીકો પડી મધો દોષ એમ પણ લાગતું હતું.

અને હકીકત પણ એ જ હતી ને?

માધવીને તરલિકાની સામે મોલેસેથા પચથી કમલેસનું મિત્ર પ્રસન્નતાની પરાકાષ્ટાએ પહોંચ્યું હતું. તરલિકા

પણ એ બેઠા આમને આમ કુબી મળી હતી અને તેના મનમાં અમર્ય હાથે હાથે હતો. બીજા દિવસે રવિસાહેબ સાથેની ચર્ચાથી કમલેશનું મન વધુ હલ અને સ્પષ્ટ થયું હતું. માધવીએ એના હૃદયસંક્રાંતિ ઉપર ઓરવશ્ય રચાન જમાવ્યું હતું.

માધવી ને દિવસે ગઈ તેને બીજો દિવસે તરલિકા કમલેશને મળવા આવી હતી. માધવીએ હવાસથી વિદાય લીધી છે એવા સમાચારથી એ પ્રસન્ન થયો હતો. ધીમેથી એણે પૂછ્યું હતું: 'પેટલાક દિવસ ક્યાં રહો?' તરલિકાએ કહ્યું હતું: 'ત્રણેક અઠવાડિયાં.' કમલેશ સહેજ અંબીર બની તે સાંભળી લીધું હતું. એ પછી તરલિકા ધણીવાર મળવા આવતી. 'વિના કામે રમના દિવસો મુજબમાં ત્યાં મારે બાળવા ભેજા' એમ કહેતી, 'પરંતુ કમલેશ ને તો સાંજ રાત્રિ હતી. તરલિકા ની સાથે જાતો કરવાનું એને મન હતું. ગાંધી વાર કરવા પશુ જતો. એકાદ બેવાર તેઓ મિત્ર બેસા પશુ ગયાં હતાં, પરંતુ તરલિકા એવો અતુલ્ય કરતી કે કમલેશ સ્પષ્ટ રૂપે જ તેની સાથે હોય છે, સ્વપ્ન રૂપમાં માધવીને સહવાસ એ બાળવી રાખે છે.

એક દિવસ તરલિકાએ હામત કરી પૂછ્યું હતું: 'મારી સહની તમારી ઝીંડી સ્વતંત્ર છે કે માધવીની ઝીંડીનું અનુસંધાન છે?' હસીને એણે જવાબ આપ્યો હતો: 'પ્રથમ સ્વતંત્ર હતી, હવે અનુસંધાન છે.'

તરલિકાને એ ઉજર રચ્યો નહોતો. થોડી એ અંબીર પશુ થઈ હતી, પરંતુ મળવાનું ને કરવાનું એણે માણ ન રાખ્યું હતું. અચાનક એક દિવસે કમલેશ એને કહ્યું હતું: 'માધવીનો પત્ર આવ્યો છે. બાળે સાથે મેસીને જ ભેજતી હોય, હોજ હસતા હોય, એવળ ચમકતી હોય, ગાંધી ઉપર સુરખા હવાતી હોય, એવું કાચે છે.' તરલિકા પ્રમત્તપૂર્વક હસીને બોલી હતી: 'કવિઆતમાં માધવીએ જમાડી દીધો છે.' કમલેશે યુક્ત કાચ સાથે જવાબ આપ્યો હતો: 'તમારું અનુમાન સાચું-તદન સાચું છે. માધવી ના આગમન પહેલાં પશુ એ કાંચે રચ્યાં હતાં, પરંતુ હવે તો એ જ મારી કાંચકલાની પે.પા બની મળી છે.' કમલેશને અપાર નહેતી પડી કે તરલિકા એના હૃદયને ઝીંડી રાખી નહોતી, એના સંપર્કે તો સાંભળી પશુ થઈ નહોતી.

એક દિવસ તરલિકાએ કહ્યું હતું.

રે.દિ. મેણુ કહે છે, કાચ ને પત્રદારા પશુ મિલન મેણુનું મું છતાં એ સામગ્રીને વાણીમાં વહાવતાં કમલેશ મના આવે છે. તમે એ સાંભળીને મારા પર ઉપકાર જ કરો છો.'

આ વખતે તરલિકાએ પૂછ્યું હતું: 'તમે મને 'તમે' કહેવાનું બંધ ન કરી છો?' કમલેશે હસીને કહ્યું હતું: 'આપણે જાને એમ કરી છો એ તો મને કહ્યું છે.' તરલિકાએ તે સ્વીકાર્યું હતું ને તેના મનમાં એવી થોડાક આનંદ પશુ પ્રગટ્યો હતો.

એ પછી માધવીનો બીજો પત્ર એને મળ્યો હતો. એની વાત પશુ એટલા જ હૃદયસમી કમલેશ તરલિકા ને કરી હતી. તરલિકાએ મન મનગુત કરી તે સાંભળી લીધી હતી. આ બીજા પત્ર પછી સંધે જ કમલેશ દરોજ માધવીના પત્રની આરા રાખતો હતો અને ક્યારેક તો મૂર્ખ દેખાય આ મુખી તેની તપાસ પશુ કરતો હતો. આઠેક દિવસ મુખી કમલેશ માધવીના પત્રની વાત જ ન ઉચ્ચારી કારે તરલિકાએ તે મિત્રે પૂછ્યું હતું. નિઃશ્વાસ નાખીને કમલેશ બોલ્યો હતો: 'કમલેશ નથી પડતી, અચાનક પત્રો કેમ બંધ પડી ગયા છે?' તરલિકાએ કહ્યું હતું: 'પ્રવાસમાં આમળ વપરા કરો, કિમાલમની ગોદ વધુ ખીંચી લાગી કરો.' કમલેશ કારે કંઈ બોલ્યો નહોતો.

બીજા મારેક દિવસ પસાર થયું પછી કમલેશ અને તરલિકા મળ્યા કારે કમલેશ કંઈક ઉદાસ અને યાકેલે કામતો હતો. તરલિકાએ તપિપતનું પૂછતાં એણે કહ્યું હતું: 'રાત્રે સારી લૂંબ આવતી નથી, સહેજ ખાંસી અને શરદી પશુ છે.' તરલિકા એ આ વખતે પશુ બકાર જવાનું સૂચન કર્યું હતું, પરંતુ કમલેશ ના પાડી હતી.

રિવરો આમ વીતતા જતા હતા. તરલિકા મુંઝાતી હતી. કમલેશને માધવી પ્રાપ્તિના ગ્રેમ અપાર છે અને માધવીના હૃદયની પશુ એ જ રિયલિટી છે તે એ સમજ મળી હતી. એની શુદ્ધિ બોધતી હતી: 'એ અને ભેજાઈ જાય એમ તારે કરવું ભેજાઈ. આરો ગ્રેમ ને નિમ્બળ જાય તો છળનમાંથી રસ આવ્યો જાય.' વળી મનમાં થતું હતું: 'કમલેશને તો કાંઈ અંતરાય નથી, પશુ માધવી એવી હાંમત કરી રાકે છે?' એની શુદ્ધિ ક્યારેક ભેજ પશુ કરી જતી હતી: 'માધવીને હું મદદ કરીશ. એના માતાપિતા સમજ ને સ્વીકારે તો છત્રમ, નહિ તો તેમની સાથે થઈને પશુ કમલેશ સાથે એણે ભેજાઈ જવું ભેજાઈ એમ હું કહીશ' ગ્રેમથી વિરોધ મૂકવાન આ પૂર્વી સંપર કર્યું છે જ નહિ.

-પશુ આ મુજુ તો શુદ્ધિના પ્રદેશમાં હતું. અંતરજાતમાં સામગ્રીનાં કરણ કંઈક જુદા જ દિશામાં વહેતાં હતાં અને હવે તરલિકાને તે છેક અભ્યુદય પશુ રચ્યાં નહોતાં. પ્રપાતપૂર્વક એવા વિચારોને તે કુર દેલતી હતી છતાં સમજતી હતી કે કમલેશ તરફ એ વેમપૂર્વક ઘોસાઈ રહી છે. માધવીને અન્યાય ન કરવો, કમલેશને એના ગ્રેમમાંથી વાળવો નહિ, આવા નિષ્કોષ મનમાં ક્યારેક સ્પષ્ટ રીતે ને ક્યારેક અસ્પષ્ટ રીતે પ્રગટતા, પરંતુ કમલેશને બ્યારે એ મળતી કારે રોમરોમમાં એમ મળ જતું કે હવે એ માધવીની વાત ન ઉચ્ચારે તે બીજી કાંઈ વાતમાં મન પરાવી કે એ કેવું સાચું! કમલેશનું સુકાઈ જવું મુખ ને વેદનાભરી આંખો ભેજાઈ એવું અંતર અધિત થઈ જતું. સામગ્રીથી જ એ કહેતી: 'હવે તો મારે જ દિવસ બકાર કરી જ આવીએ.' કમલેશ

હસીને શરણભાવે બોલી દેતો: 'હવે માધવી આવી જતી ભોજાઈ, એ આવે ને આપણે અહીં ન હોઈએ 'તે કેવું' વિચિત્ર બને!' .

તરલિકા એ જવાબને મળી જતી. એકલી પડતી કારે થતું: 'આતંત્રની પેટ માધવીની રાંધ જુએ છે, માધવી એ હવે જમણી આવી જવું ભેજાઈ. બીજી પક્ષે વિચાર આવતો: 'માધવી ના આગમ પછી કમલેશ મને મળશે પશુ ખરો?' મન એવું ગાનિયક બરાબ જતું.

માધવી નેનિનાસથી મુંઝાવ આવતી હતી ત્યારે આ રિયલિટી પ્રવર્તતી હતી.

એને તો આ વિરે કસી અપર જ નહેતી. માર્ગમાં કુમાર એની સાથે સારી રીતે જાયો હતો. એવું મન પશુ પ્રમથમાં આનંદમાં રજું હતું. હરિવલ્લભ અને મધુભાઈ પશુ પ્રવાસ ના અનુભવથી ખુશ હતાં. અગાનિમથ રિયલિટી હતી એક કેસાસખાની. એમને થતું હતું કે પ્રવાસ નિમ્બળ મયો ને એમની આરા પૂરી થઈ નહિ!

મુંઝાવ આવી માધવીએ તરત જ તરલિકા ને ત્યાં ફોન કર્યો, જવાબ મળ્યો: 'બકાર મળ છે.' પૂછ્યું: 'ક્યારે આવશે?' કંટાળાભરી સ્વરે કાંઈક કહ્યું: 'એમનું કંઈ કેકાણું થોડું નથી.' માધવીથી છતાં પશુ ન રહેનારું. એણે પૂછ્યું: 'ક્યાં ગયા હશે?' જવાબમાં કહેરતા આવી: 'અપર નથી.' માધવીએ ફોન મૂકી દીધો.

કમલેશને પોતાના આગવાના સંમાચાર જમ અને તેમ જમણી પહેલાડી દેવા એ ઉત્સુક હતી, પશુ તરલિકા વિના તો એ કાચ જ નહોતું એટલે એ સમજીને મેસી રહી. દિવસમાં જ સમસિંધીએ મળવા આગમ તેની સાથે એ હૃદયસમી વાતો કરી થઈ નહિ. કાંઈ જમણે નથી ને

પાંચવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રસિદ્ધિ ૧૯૫૬ ઓગસ્ટ સપ્ટેમ્બર	દીર્ઘ ૨૦૧૨ આવધ	મુસલમાન ૧૩૭૫ મોહરમ	પારસી ૧૩૨૫ ફરવદીન	સુરોહ કે. પી.	સુપરોત કે. પી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૨૪	૨૬	૧૭	૨૭	૬-૨૨	૫-૩૬	પંચમ
શનિ	૨૫	૨૭	૧૮	૨૮	૬-૨૩	૫-૩૭	"
રવિ	૨૬	૨૮	૧૯	૨૯	૬-૨૪	૫-૩૮	"
સોમ	૨૭	૨૯	૨૦	૩૦	૬-૨૫	૫-૩૯	"
મંગળ	૨૮	૩૦	૨૧	૩૧	૬-૨૬	૫-૪૦	શ્રીકૃષ્ણજન્મતી
બુધ	૨૯	૩૧	૨૨	૩૨	૬-૨૭	૫-૪૧	ગોકુલાષ્ટમી
ગુરુ	૩૦	૩૨	૨૩	૩૩	૬-૨૮	૫-૪૨	"
શુક્ર	૩૧	૩૩	૨૪	૩૪	૬-૨૯	૫-૪૩	"

સમાચાર સંગ્રહ

આધારે થવા આવ્યું હોય તે એ ગુણગામણ અનુભવના સાગી. હરિને એણે જોનારો આભય લીધા. આ વખતે તે સંરણ મણ: તરિકા જ હતી હોત ઉપર અને ઉલ્લાસથી એણે 'હાને' કહ્યું હતું. પરંતુ કોણ તથે થું મધુ કે એના અવાજ સામળતા જ તરિકાનો મૂર મ'દ પાી મયો. કાંઈ જી ખીજાંથી મોવતી હોય એમ એ યોદ્ધા: 'તળિયત સારી છે કે પારે હું જાવી' માધવીએ કહ્યું: 'સારી છે. તારી કેમ છે?' અને કમલેચતું તો એ કંઈ પૂછી શકી નહિ. તરિકાએ પણ એ વિશે મીન શમ્યું:

હોત પૂરો મયો ને માધવી કમલો મણ પાસેની છુરથી ઉપર મેલી પડી. પવિત્ર મીનીટ પછી હોતની ધડકી વાગી. એણે કિન્નક કહે રીસીવર કપાયું. અવાજ તરિકાનો હતો. એ સ્વરથી રીતે મોલતી હતી: 'કમલેચ ના સમાચાર તો તે પૂછવા જ નહિ?' માધવીએ કહ્યું: 'મને કહ્યું કે હું કહેશે. એ કેમ છે? ક્યા છે?' 'અહીં જ છે, તળિયત સારી નથી.' 'સારી નથી? હું છે?' માધવીથી

લમલમ વીસ પડાઈ ગઇ. શરીર પથ્થુ મૂલ્ય કીકું. - 'આસ કંઈ નથી. સહેજ તાવ-ઉધરસ.'

'દેહરેમમાં છે?' 'ખીજે ક્યા હોય?' 'મારા ખખર તું પહોંચાડશે એનો' સ્વરમા સાચારી આવી ગઇ.

'જરૂર પડેવાડીયા કમણાં જ એનો દેવ આવશે એમને.' 'હોત' માધવીના મનમાં વિચાર નવડયો: 'કમલેચ અહીં પથ્થુ હોત કરે તો?' પથ્થુ એ મોલી રાધી નહિ. તરિકાએ સાંતિથી જવાબ આપ્યો:

'હા, અહારે એનો દેવ આવવાનો છે. હું જાની છે એમ કું એને કહીશ અને સ્વરે તને મળવા આવીશ. કંઈ ચીંતા કરીશ નહિ.'

હોત પૂરો મયો, માધવી બાન બૂલી હોય એમ આસપાસ જોવા લાગી. કૈલાસના પાસે જ હતાં તેની એને ખખર નહોતી. તેણી પથ્થુ નજીક આવ્યાં ને માધવીને એમણે ઇલાળી લીધી.

—કમલ

—અણુ ગુપ્તમાં જ-મેલ્યા બાળકો: વધુ કુશીમાર હોવાનું વિજ્ઞાનીકોની તપાસ માં જણાવતું બહેર મધું છે.

—મુખપના વડા પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈને તેમની ૧૧મી વર્ષગંઢે એક સાજા ઉદ્દેશ્યરતી મેલી મેટ આપવા માં આવી હતી. આ પૈકા તેઓએ જીદી જીદી સંરવાઓને મેટ આપી દીધા હતાં. તેમાંથી ૨૪ હજાર રૂપાં કાંચન કે ભાં આંધીજીએ કુરતી ઇલાજોને માટે એક હે.રપીટલ કલાકી છે તેને આપ્યા છે.

—આસ બાળકો માટે તથમાર મળુ બારતીપ ચીજ 'ગાલ સીને સોસામટી' તરિકાથી પ્રથમ બાળ ચીજ તરીકે 'સાઇટ કાઇસ' નામનું ચીજ રજૂ કર્યું છે. આ સોસામટી ઇચ્છે છે કે, નિર્જીવ બાળ મનોરંજક મીનિઝ આસ બાળકો માટે કરે.

—ચીનને હુનોમાં રક્ત ન આપવા અમેરીકાએ એક દરખાસ કર્યો છે કે 'આ પગલું અમકરે મણતો.' આનો દરખાસ ૧૯૫૧થી કરે છે અને માવજી ના મંજુર કરે છે.

—અતીટીને લીધે સોશાલિસ્ટ ક્યાંક ક્યાંક મોટું મુકદ્દમા થવા પામ્યું છે.

ઇર્તા બેકુનો પાકે સારો થવાની આશા રોવે છે.

—મખતમરે ખાતેની આયુરેક સંસે, ૫૧ સંરયાને આયુરેકના સંરોધન માટે બારત સરકારે હા. છે. બાખની માંટ આપી છે.

—પડીત નેહરને અમેરીકાના પ્રમુખ આપ્રનજોવરે અમેરીકા આવવાનું આમંત્રણ ને પહેલાં આપ્યું હતું તે કરી આપ્યું છે. અને કેટલીક પરી-પરોમાં મચોઓ તથા વારીપાટો કરવા ની કમલા વ્યક્ત કરી છે. ક્યારે આ આમંત્રણ સ્વીકારી શકાશે તેના વખત નક્કી કરવાનું પડીત નેહર પરે છે. આ કુલાકત આધ-અન હોવાની ગાંઠીને કપને કુલાકી રખાઈ હતી.

માટીના ઇલાજો

આ નાની પુસ્તીક આ પુત્રમાં ને માટીના મેલો દા.લમાં પ્રસીદ થવા છે તેજ લેખકે કારા લખાવલી આ યોરીસેધી મળશે. કીમત ૧/- પેરેરજ સ.યે

'Indian Opinion', P. Sar, Durban, Natal.

શ્રી: આદર્શ સુવક મંડળ

જોદાનીસખમાંના આદર્શ સુવક મંડળે તા. ૧૨-૮-૫૬ના બી. મખમાઇ વાલજીભાઇના પ્રમુખપદે વાર્ષિક બહેર સમામાં ચોતાને હેવાલ રજુ કર્યો હતો.

અત્વર્ધે રરમ્યાન બામવત સખાંદની ઉલ્લવણી અને ચોળવેલા આંધી સખાંક માં સકકાર, ગોડલ આદમ, કીવાજન ઘોંડીના મીનીવાસનને આમંત્રી તેમના મવચનને લાભ, વાર્ષિક કિસ્સા ૨૮-૨૬મી એપ્રિલે ઉલ્લવી તેમાં બેનવેલી મારીકા, તથા સંવરો વિગેરે ક મકમ કમીનું બહેર કર્યું હતું.

આ ઉપરાંત મંડળે ચોતાનું ૭૦ પાઈનને ખરચે એક રાખ રાખરે પમાયું છે.

ને જે સંરવાઓને તેમજ કલાલી-મિએ સકકાર આપ્યો છે તેના ચંદને આભાર આપ્યો હતો.

કાર્યકર્તાઓની સુંદણી

મંડળના આમલતાના: (૧) નારણ બાઇ વાલજીભાઇ પટેલ, (૨) રાવજી બાઇ કવરજીભાઇ, (૩) કે. રસિકલાલ મરેતા. માનનીય પ્રમુખ: કાલાબાઇ કવિજીભાઇ; પ્રમુખ: મખતમાઇ વાલજી-બાઇ બાટપુરિયા; ઉપ-પ્રમુખ: રતી-લાલ કાલજીભાઇ બાટપુરિયા; મનો: કવરજીભાઇ કાલીલાલ પ્રભાવતિ; સક

મંત્રી: રમણભાઇ મખેરજીભાઇ ખખતમી: હરિલાલ કાલાબાઇ; યોદીદર: રવજી બાઇ રામજીભાઇ; સંચાલક સમિતિના સચો: (૧) મણીલાલ જ્ઞાતાભાઇ (૨) નાયુભાઇ ચોકાણુ (૩) અમરલાલ આર. પરાજી (૪) મણીલાલ મોરારજી (૫) જાવંતીલાલ નરસીંહ (૬) કાનજી બાઇ લાલભાઇ.

કાર્યવાહક કમિટી

(૧) મણીલાલ જ્ઞાતાભાઇ પટેલ (પ્રમુખ) (૨) નાયુભાઇ ચોકાણુ (મંત્રી) (૩) મણીલાલ મોરારજી (૪) કવરજી બાઇ રામજીભાઇ (૫) અમરલાલ આર. પરાજી (૬) સ-પ્રમુખભાઇ કાલા બાઇ (૭) હરિલાલ કવરજીભાઇ (૮) દિનકરજીભાઇ હરિજીભાઇ (૯) પ્રેમાજીભાઇ કાલાબાઇ.

ઉપના રવજો કરતાં જાન્યન અર-ચનાં રવજો વધારે તાલ આપે છે.

સુકમીમી, હનજમ કેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલિવરન્સ અને કનસેરવન્સ માટે મળે:

આર. વીકલ

૧૨ બાર્કલી આર્ડર, ૩૮ મોર્ટ રટીટ, કોરનર કમ્પોનમ અને મોર્ટ રટીટ, મોદાનીસખમાં, હોત ૩૩-૧૬૫૪.

F.O. Box 2156 Tel. Add.: 'Bhalsara' Phone: 26298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	City	per lb.	per lb.	per lb.
1	City Tomatillo	1/3	1/Grade Louis Tea	4/3
"	Chana dhali	1/4	Servetkhasi Sopari	7/1
2	Chana flour	1/4	S.M. Nuts No 2	3/6
"	Lentil Flour	1/7	Jeeva	2/1
"	Urad dhali	1/3	Varlati (Soomph)	2/1
"	Moong dhali	1/1	Mustard Seeds	2/1
"	Whole Moong	6/1	Mechi Seeds	1/3
"	Whole Urad	6/1	Whole Linna	1/3
"	Special Freshness	20/1	Jaggery (Gor)	1/3
"	Ordinary Freshness	7/1	Pure Chilli Powder	2/1
"	Egyptian Rice	20/1	Pure Hara Powder	2/1
"	Whole Jk. Masoor	7/1	Cocoanuts (Fresh Watery)	47/6 per bag of 75
"	Masoor dhali Red	1/1		
"	Tamarind (Amli)	2/3		

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

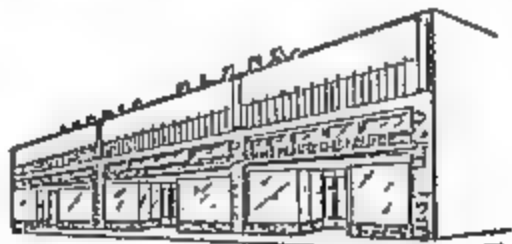
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

K.M. Lodia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના કાગીના ખાસ આપણી ભત્રી દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલ કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

સરવેશ, શુદી શુદી સીસાપનની બંગલો અગ્રેલા, સાકીની પીન, વીરી બક્ષિસ એરિંગ વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651

P.O. Box 1549

Tel. Add ENBEEDEB.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GENTS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ફેશન તેમજ સુતરાઉ કાપડ, હુમન બર્ડી, હુમ, ભાષી, ગાર્ટેનો ભંડ બલનો માલ, બર વપસલ માટે તેમજ કાપડો પ્રસંગોએ કપડામાર માટે રીલન વગેરે માટે આપણે લો પ્રવચ દુપાસ કરવા સલામત છીએ.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિશેષ ભાવે ૧૫ રૂપીયાથી ગીતાણ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના પ્રેક્ષાપર પ્રવચન.

પ્રતાપસ્ય વ્રતિ (ગુપ્તીયના પ્રેક્ષા)	૧	૧
ગીતા પ્રવચન	૨	૫
વિશ્વવ્રતવચન (ગીતાણના બીજા અપાયના પ્રેક્ષા)	૪	૫
મધુકર (સેબોનો સંચક)	૪	૧
કવન દીપ્તિ (૧ ૧)	૩	૬

Obtainable at

INDIAN OPINION-
P/Bag, Durban, Natal.

ત્રેમ, લક્ષ અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આપ્યું છે.

સી પુસ્તક અર્પણ ૭ ૧

અનનો આનંદ ૧૨ ૧

ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે

Learn English through
easy Medium of English. ૧૦ ૧

સીમેન્ટ સંગીત (પ્રા. શુદી

કાદવા સીમેન્ટના ગોળાનો

સંચક) રોક ૧૦ ૧

પરી ગદ્ય ૧૨ ૬

આપણું અંગ્રાન વચન ૧ ૬

પરની રાણી ૩૧ ૧

કાલો ગાદી બેઠું ૨૮ ૦

★

આ સિવાય રોકો: સારી નવલ
કાવ્યો, સામાજીક, હુમનાની પુસ્તકો
અપાણી રાણી અથવા વચનો તોએ.

★

આપણી ભત્રીની વિશી પુસ્તકો, તેમજ ઉત્તરવચ્ચીક પુસ્તકો અમે
વેચીએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?

જોઈએ છે

હાડકાં.

તમારા સ્ટેશન કે સાઈડિંગ

પહોંચતાં કરવા માટે

અમે દનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો ફેલ કાચું લંડો પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

**BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA NATAL.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જુલોડીપર, જુલોડી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડા
હિંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ જાગતી હવાઈ હિંદિયાઈ અગર જમીન
માથે જુલોડી કરવા થેર ક્યાં અમારી ખાસતે કુર્મોચ કરો.
જાંતો, આમ, થોડી, દુલ્લહ, અલ્લમાલ, પોસ્ટમાલ, વિગેરેના વીમા અને
જનરલ આપોએ બીએ.

ઈ-કમ્પ્યુટર, પારસનલ ટેક્સ, હિંદુસ્તાન યોગદા કરવાના રેવન્યુ કમીશનર-ક
સર્વિસીઝ કે વેપારના આપોએ-સો. પાસપોર્ટ ટ્રેમલ કમીશનરને જમતી
બાળકોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અને ચક્રિત સલાહ આપોએ બીએ.
નેશનલ યુનિયનલ કોર્સ એસોસીએશન ઓફ કોમર્સીયલ અને થોડાંવાર
ઈન્ટરનશનલ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

એલ્ફ્રેડ જુલ, કાર્બોનિયમ જુલ, લોડશીપ, હેરસીંગ એસ્ટ,
આર્થક મોડેલ જોડીસ ટેસ્ટ, જુલ ટેસ્ટ, જુલ ટેસ્ટ, જુલ ટેસ્ટ
આને જુલોડી કમી. જાતે જુલોડી લાભ લેવા જુલોડી નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હેરસર—

કે હમારી રેખરેખ નીચે લઈવાર વાલ છે. લેગે રોડા હેરસી કમી-
વાર રહે છે. આવ રે.કદા જાવેના પ્રાર્થક થોડા અંચલો અને વેપાર
આવક વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORF, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ગ્રાહક સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીમત
કેપસીટ નીચે મુજબ પોસ્ટલ કોચરના વિનંતી છે

ના. ફોરેસ્ટીયા રી, ૧-૦ રતલે. સર્વિસ ફોરેસ્ટીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ અંગાલે

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

યુનીલાલ પ્રધર્સે**હમણાંજ ખુલ્લો ખુલ્લો માલ!**

ન્યુ ધ્રા જાપેલી નીનન કાર્ડીઓ ૧ વાર થી. ૪૮-૬
જરીની કોનારવાળી જોડેરજેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦
પારલી ખાલવ અને આપી માલ વાળી
રેશમી જાપેલી કાઢી ૫૮-૧૦-૦ થી ૭૫૨
મેચલી કોનારની કાઢી કેપ ૪૨" વારની થી. ૭/૧૨ થી ૭૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી કમ્પના રંગો અને જાપો વાળી
પાંચ વાર થી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

જોઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સે

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રોસપલીટ બીએ.

જો કેપીટનની અંચલ રેખરેખ નીચે યુનીયનના અને ફોરેસ્ટીયાના કોઈ
પણ જાગતો તમારે ગ્રાહ્યે આવી રસોઈ કરવાનો અર્થે કમીસ કમીસ.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

આંખા અજાય, લીલી અજાય અને સુરજની મોસમ માલુ છે.
આડુ ૧૦ પેની રતલ, લસણુ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને મેચલી માલ જાનર આમ પોસ્ટલ લાઈ. આરજી. થી.
૧૦-૬ રતલ; લાખી અને રેકેવ બારજી. થી. ૧૧-૬ રતલ.

રેકેવરીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને એલચરન કોમોના ઓરડો વચર કુર્ડ
આમ આપી કોઈ પણ રતલ જાગતો હોખી મોકલશું.

All prices subject to market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોડીંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિવાર્યાઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાર્યાઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ગોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

The only safe and sure way to destroy an enemy is to make him your friend.
—Aron.

INDIAN

South Africa Weekly Opinion
4 SEP 1956

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Mahatma Gandhi—1918-1956

People are lonely because they build walls instead of bridges.

—Newton.

No. 33 —Vol. LIV.

Friday, 31st August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

African Awarded Damages Against Minister Assaulted By Police "Without Reason Or Provocation"

IN my view it has been shown on a balance of probabilities that the plaintiff was assaulted without reason or provocation, and I may add further, that in my opinion the conduct of the two policemen is deserving of the severest censure," said Mr Justice Brierley in a judgment handed in to the Supreme Court in Pretoria.

He was giving judgment for £35 damages with costs to Fernando Kumbula, an employee of St. Paul's Church, Parkhurst, who had sued the Minister of Justice for £200 damages for alleged assault by two policemen.

The assault was alleged to have occurred on April 18 at Parkhurst about 9.30 p.m. In his evidence, Fernando said that he and another African were walking along a Parkhurst street when a police Flying Squad car approached them. Thinking that he would be required to produce his pass, he put his hands in his pocket to do so and the policemen began to assault him. His companion ran away whereupon the police fired three shots.

Police Evidence Unreliable

"In my view, a reasonable man, paying due regard to the real nature of the evidence, would, I think,

have had no difficulty in finding that the evidence of the two policemen could not be believed, and that the evidence of the plaintiff was consistent and acceptable in itself, said the judge.

It was a matter for comment that no effort was made to search the two nor was any serious attempt made to investigate alleged robberies referred to in evidence for the policemen.
—'Star.'

U.S. Paper Foresees S.A. "Blood Bath"

"Iron Fist Of Stridom Regime"

Washington, Monday.
THE 'Washington Post' recently said that the free nations of the world could not long endure South Africa's policy of apartheid.

In a strong editorial attack, the 'Post' said that the "iron fist of Prime Minister Johannes Stridom's obsessed regime at Johannesburg has been felt again with the banishing of another 100,000 non-Whites from their homes to the Black reserve.

The 'Post' said the Whites of South Africa seemed determined to stave

off integration until it came in an inevitable blood bath.

"It is perhaps one of the world's greatest tragedies, being played out to an end that the actors, no less than the audience, know must come," the 'Post' added.

"Is there no voice of moderation that can lead South Africa to a rational solution of its awful problem? Why cannot the Rhodesian policy of 'partnership' under which non-Whites are brought into political equality, at least, as they are ready for it, work in South Africa?

"If the British Common-

wealth has any influence left of its desperately unhappy South African member, it ought somehow to persuade it to face up to these questions.

"Apartheid is a cancer that a world society of free nations cannot long endure."
—Sapa-Reuter.

7,668 Japanese Still Suffering Atomic Bomb Effects

Tokyo.

SYMPOMS of leukemia are evident in four crew members of the Japanese freighter 'Derroka' which ran into radio-active rain, on the coast of the Philippine island of Luzon.

A 14-year-old Japanese girl stricken with leukemia, has died in a Hiroshima hospital, the twelfth person taken to die this year as a result of the atom-bombing of Hiroshima in 1945.

Delegates to the second world Conference for the banning of Atom and Hydrogen Bombs, meeting in Nagasaki, were informed of another young Japanese girl who, in desperation over an incurable illness resulting from the Atom bomb attack on Nagasaki in 1945, committed suicide even while the conference was in session.

In a survey of persons who were in the City of Hiroshima at the time of the atom bombing in 1945, it was found that 7,668 were still suffering after effects

POLICE INSPECTOR WHO WAS A PICKPOCKET

In Tokyo, Police Inspector Shunpachi Utsumi retired after 35 years as Japan's No. 1 for 'of pickpockets. He was so expert that sometimes to save time when he saw a pickpocket pick a pocket he picked the pickpocket's pocket and repocketed the pickings in the pocket of the man whose pocket the pickpocket had picked and went on about his business without saying a word.—'Life.'

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fairy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Decorated Georgettes
All Shades 45" 5/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Damberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£2/5/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys' Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks Girls' Gym Dresses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 1 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodessa)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st August, Sailing 5th Sept. 1956,
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Sept. Sailing 4th Oct. 1956,
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " £60-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 31ST AUGUST, 1956

Ruin For The Indian

THE government has announced its plans for the removal of about 10,000 Indians from the western areas of Johannesburg to Lenasia, about twenty-two miles outside Johannesburg. The land thus vacated will be given to the European or Coloured communities or will be used as a buffer zone.

The forced removal of these thousands is in itself only part of a bigger plan of separating the races. Its tragedy lies as much in the fact that it is an absolute repudiation of human values as it will, in the end, stand out in history as having been an act of gross provocation of the man of colour.

AN APPEAL

TO increase our subscribers we have decided to publish in an abridged form the book written by Dr. Buskes called "South Africa's Apartheid Policy—Unacceptable."

You will find inserted in this issue a red pamphlet describing the book and a short biography of the Author. Below the pamphlet is a coupon. We urge you to assist us by getting only **ONE** friend who is not already a subscriber to fill the coupon and send it to us with the remittance. This we are sure is not a very difficult task.

The survival of this paper is to the benefit of all non-Europeans in particular and all liberals in general.

Its destiny is in your hands. Act now before it is too late.

Editor INDIAN OPINION.

The motive is quite clear. It is to remove the Indian from those sections of the community which he has served as a trader and in that way strangle him economically so that in the end he will find himself compelled to think seriously of returning to India. In these circumstances we are often surprised to find that a few Indians think they can ever work out compromise solutions with the people who rule the country at the moment.

The clear lesson to be learnt from the forced removal of the Indians from the Western Areas of Johannesburg is that there can be no compromise with apartheid. It has declared total war against the man of colour. The only language it will understand, the only thing to stop the madness which has ruined the African and now ruins the Indian, is a total war against

apartheid. Neither the Indian nor the African nor any section of the South African nation can allow itself to be crushed so brutally forever. Sooner or later the point must be reached when this satanic thing called apartheid must be stopped, cost what it may.

For a long time the Indian community sat smugly, deceiving themselves with the thought that what was happening to the African would possibly not happen to them. For many years the Coloured people committed the same blunder. To-day both are being ground down to the level of the African. Like the African they must realise that the only effective answer against race oppression is to have the will to go to jail against those things which condemn one for the reason that one was not created with a White skin. There is no other cause open to the Indian community. Jail is the only way open to them.

National Organiser For Liberal Party

NEWs came through as we went to Press that Mr. Patrick Duncan had been appointed national organiser of the Liberal Party of South Africa. The decision to appoint him is a wise one and the Party is to be congratulated on procuring the services of so distinguished a man to bridge the gulf between Black and White.

The Liberal Party is a political organisation, in the direct line of succession to forming a government. At the moment there is no reason to hope that White opinion will change so radically as to make the election of a Liberal government a matter of immediate practical politics. At the same time the gulf between Black and White is widening so tragically that the greatest need of the moment is not the capture of parliamentary seats but the creation of an atmosphere in which it will be possible for Black and White to meet as human beings, as fellow South Africans; as people with a common interest in the survival of the experiment of Union. The Liberal Party has, with a commendable sense of realism, applied itself to this task. In the final reckoning Black and White cannot work out a feasible solution of the race problem before they have created this atmosphere of mutual trust. The appointment of Mr. Duncan is a positive indication that the Party means business in its determination to create this atmosphere.

There is another aspect to this matter. The Liberal Party is not a White organisation—although its leadership remains largely White. The reasons for this are partly that political organisations on the non-White side were of no real value since the latter did not have the vote. But somehow a formula had to be found whereby the Black and the White people who saw the race problem from similar perspectives could work together to create the atmosphere referred to above. That formula was in the formation of the Liberal Party and the enunciation of its principles. But since then it has become increasingly important that the idea of a common society based on race equality should be propounded with greater determination.

Better still if this is a determination which has authority behind it. Few White South Africans have the qualifications that Mr. Patrick Duncan has for preaching the gospel of a common society on both sides of the colour line.

On his side he comes from one of the topmost families in the White community and has extremely valuable connections not only in this country but in the Commonwealth as a whole. On the other hand his understanding and sympathies with the aspirations of the non-White peoples led him to volunteer to go in jail during the resistance movement. That has given him a prestige and respect in the non-White communities which few White South Africans ever hope to have. He will be eminently placed to approach the non-European not as a pedlar selling an idea but as one who feels the sting of race oppression so acutely that he had to suffer tribulation by the side of the non-European. No man could desire a better qualification.

If his appointment raises quite a number of hopes, it is because the dangers he will face and the obstacles he will need to overcome in a country torn asunder with race hatred, are so great.

Group Areas Move Will Uproot 22,000 Indians

MORE than 22,000 Indians, owning property in Johannesburg valued at something like £10-million, will be uprooted under the Group Areas Act and made to move to Lenasia, a privately owned township about 20 miles from Johannesburg and off the main railway line.

A Johannesburg city councillor, Mr. A. J. Cutten, told 'The Star': "For all the Government's well-known apathy to the Indians, to take from them Pageview Township—especially set aside for Indians by the council and recog-

Mr. Cutten expressed equally strong views about the proclamations as they affect the 3,000 Coloured people of Albertville who he says, have been dealt a "disastrous blow."

"In a poorly serviced township notwithstanding its great age, this Coloured community has built up its area into a respectable suburb with houses worth up to £4,000 and totalling £500,000 in value.

"The people have not been told by what date they must go or sell, but as compensation they are offered the use of the township of Mopeloa and New Basmont (adjoining Newclare which they may 'occupy,' but in which the declaration does not say they may 'buy'").

Mr. Cutten asked whether this action by the Government is yet another move (as in the Western Areas) to destroy property rights of the non-European.

"This implication, coupled with the fact that these new areas are both industrial townships in which the land is extremely expensive makes this particular action all the more shameful."

Elsewhere in his statement Mr. Cutten described the Group Areas Act as "the latest of the Government's instruments of torture."

"What its practical consequences will be nobody can say, except that it will bring impoverishment, hardship, misery and suffering to many thousands of human beings."

"The provisions of these declarations are unreasonable. They are unjust and they are unmerciful."

"Horrible," Says Mrs. Helen Suzman

"Shocked" By Union's Bad Name

SOUTH AFRICANS travelling abroad could not help being shocked by the bad reputation that the Union had gained overseas, Mrs. Helen Suzman, M.P., said recently at a United Party meeting at Randfontein.

Mrs. Suzman recently returned from a visit to the United States and Europe.

"The contrast between our standing in the outside world in 1945 and our standing today is nothing short of horrifying," she said.

Legislation passed by the Government during the last session of Parliament had confirmed the impression abroad that South Africa was a retrogressive country intent on pursuing policies that were anathema to the Western democracies.

"However loudly the Government may complain about exaggerated foreign reports, and however many pamphlets are put out by the State Information

Department, nothing can gainsay the cold facts relating to the removal of the Coloureds from the common roll, and the drastic restriction of the rights of Africans by laws introduced this year," said Mrs. Suzman.

Further harm would be done to South Africa's reputation by the latest example of "apartheid with justice," the ludicrous proclamations under the Group Areas Act that enforced a reshuffling of racial groups which must have disastrous effects on the lives of thousands of Indians and Coloureds.

"I do not envy the Government official who is given the task of justifying the removal of nearly 10,000 Indians from the houses and businesses they have occupied for years to an area 2½ miles outside Johannesburg, a city that has provided them with a livelihood for so many years. And how can the removal of hundreds of Coloured families from the decent little township of Albertville be justified?"

"The reaction of the outside world to Nationalist policies is reflected not only in the economic sphere and by our sorry immigration figures, but also in the everyday assessment of the 'man-in-the-street' in England and the United States."

"He has written South Africa off, and an enormous task now faces all of us who are not steeped in blind Nationalism. We must re-establish South Africa as a democratic country in the eyes of the world. The only way to do that is to get rid of the onerous Government." —'Rand Daily Mail'

Whites Must Not Make Enemies Of Non-Whites

—Mr. Strijdom

WHILE the Europeans in the Union must maintain the White race "our actions must be such as not to make enemies of the 200-million non-Whites on the continent of Africa," said Mr. Strijdom, the Prime Minister, when he spoke to his constituents on a farm in the Warmbad district.

There was a time when Ethiopia and Liberia were the only two non-White independent states in Africa, he said. Today the position is entirely different. More and more non-White states are arising.—Saps.

Anecdotes Relating To The Life Of Mahatma Gandhi

One of the last foreign press correspondents to interview Gandhi before his death was Miss Margaret Bourke-White of U.S.A. One of the questions she put to him was:

"Americans are filled with foreboding, particularly about Atomic Bombs. How could you use non-violence against Atomic Bombs?"

Gandhi answered, "How shall I answer that query? Atomic Bombs could be met by prayerful action."

Question: "Would you pray while planes are overhead?"

Answer: "I would come out in the open and let the pilot see that I have not the face of evil against him. The pilot of course, cannot see my face at such a height, but that longing in my heart that he should not come to harm would reach up to him and his eyes would open. If those who were done to death in Hiroshima by the Atom Bomb had died with that prayerful action and died openly with prayer in their hearts without uttering a groan, the war would not have ended as disgracefully as it has. It is a question now whether the victors are really victors or victims. The world is not at peace. It is still more dreadful."

Parsee New Year

On September 1st Parsees throughout the world will celebrate their New Year. We wish our Parsee readers and friends a very happy 1. 9 562.E.

nized as such by both Houses of Parliament in 1941—and give absolutely nothing in return must surely be one of the most callous acts even in the history of this Government."

Mr. Cutten qualified his use of the word "nothing" by saying that it indicated his opinion of Lenasia.

He added that the recent proclamations must have brought shivers of horror and dismay to all tolerant people not only in South Africa, but to enlightened public opinion all over the world.

Schweitzer's Design For Destiny

TIMES of anguish and trouble, historian Arnold Toynbee says often produce the most creative leaders and the most vigorous societies.

Contemporary peoples everywhere are grasping their way through a period of history imperilled with many trigger zones of tension, any one of which could plunge the world into the homicidal atomic abyss.

Beneath the prosperous facade of the Union of South Africa there is also anguish and trouble with many trigger zones of tension.

If we scan the globe in general and the continent of Africa in particular, for a creative leader with a new design for a better destiny, one imposing figure stands out. Dr. Albert Schweitzer at Lambarene, French Equatorial Africa, may be dark, Africa's brightest diamond and the world's beacon of salvation.

What is Dr. Schweitzer's design for destiny and how does it fit the Union's problems and opportunities? A bold application of the principles proposed in his vast library of wisdom provide a framework for analysis.

Dr. Schweitzer says in the world and therefore in the Union of South Africa frantically extending its material miracles, that all is imperilled by our ethical ignorance.

Ethics are the material values men live by in the state of nature, in the family, in the tribe, in the state, nation, league or commonwealth of nations. They govern and guide relations between races, cultures, religious creeds and political and economic practices. Man is ignoring his best ethical heritage particularly in the Union.

On what specific grounds can South Africa be judged ethically ignorant? Are ethics exact and specific or vague and what is the ephemeral order of their importance.

According to principles enumerated in Schweitzer's books it is the Europeans that are becoming detribalized from the community of ethical ideals, sanctioned by human experience and are growing progressively more primitive. They are one by one forsaking the global ethical standards, particularly those set by the eighteenth century thinkers in Europe.

When the great philosophers spoke of human rights they did not specify English or African even when only. They used

such words and phrases as self-evident truths, inalienable sovereign birth rights. Some cried man is born free, though everywhere he is in chains. Liberty, equality and fraternity were qualities that rested on nature not on divine rights. Governments to be legitimate had to be based on the consent of a sovereign individual. These were the ethics that overpowered the feudal conspiracy between Church and State, authoritarian ethics that claimed that the right to punish and kill was a divine absolute ordinance from God given to temporal rulers.

By

HERBERT M. PHILLIPS

It seems to a traveller, versed in Schweitzer's ethical principles that the bilingual, multilateral community of men representing the so called Union do not have at this juncture, a community of ideals and a common conscience established by consent of all—the governed. Freedom of speech, action, conscience, will, thought, press and assembly, and academic freedom, political, social and economic freedom, are not even granted in the European population, to say nothing of the Africans who are forced to live on locations by the power sustained by an unrepresentative minority.

There are older ethics claimed by white westerners from which the Europeans in the Union are detribalized. The Bible of the western world claims the ten commandments of the Mosaic Law. Many claim the divinity of Jesus who spoke of universal love and the blessedness of the poor, the meek, the righteous, the peacemakers, the persecuted, for these were just inheritors of the earth. The policy of Apartheid and segregation would indicate that the leaders of the Union are detribalized from the golden rule, gospel of love and the articles of universal brotherhood held sacred in orthodox Christian ethics.

Like the Union, the Greeks befit the birth of Jesus, practiced democracy but only for the chosen citizens, not the slaves. The early Stoics however preached the humanitarianism of complete and unqualified human equality, irrespective of race, religion or nationality, and this in the pre-Christian era. The ethics in the Union have retrogressed to an early Greek level.

The power to rule in the Union was usurped by conquest and then re-ordered by a bloody struggle between the two tribes of the white European invaders.

All this might sound like a one-sided indictment of the community of successful technical experts who have directed the cultivation of lands and modernizing and enriching of urban centres and the efficient exploitation of the resources buried in the earth. But the experts in material matters pretend to be ethical experts as well. This is the rub.

At the moment the detribalized Africans seem to have the direction of struggling for liberty, equality, fraternity, brotherhood, justice and equity in economics, politics and in social relations. Above all they champion and cherish each and every freedom ever written and treasured by the Western World. It cannot be argued, however, that the African's struggle is conceived in love. At the moment they have adopted the new Western god of gold, the gospel of materialism and the commandments of monetary, not spiritual success. Both groups—Africans and Europeans—glare over their arbitrary borders, equally detribalized in a spirit of hostility, malice and often naked hate.

In what specific way could the Schweitzer symbol be a practical guide to a better tomorrow for all conflicting interests?

First it will be realized that this gentle Westerner has not tried to detribalize the Africans. He has submitted his ethical thesis to the Western world. He has demonstrated his ethics can be lived. He is a model to the Western world of an ethically mature man. He acknowledges no barrier between man and man. He espouses each earlier rung of the ladder of ethics. He has suggested some new upward steps. He came to Africa to give, and not to get. He offers Western technical help and skill without presuming the West is the sole custodian of man's heritage of ethical culture. He is supported by the abundance of the West but he refuses to recognize standards of living that are not based on ethics. He despairs that freedom is going out of fashion in the West and the idiosyncratic wealth and trivial amenities measure the stature of men in many places. All these indictments would seem apply by implication, to the Union of South Africa.

Schweitzer's ethics are not based on cheap platitudes nor

special wisdom or exclusive revelations. By scholarship, reason and freedom he arrives at the conclusion that "the will to live" is shared equally by all life. Only if we assume that life is sacred and must be revered, can man defend his right to dignity and liberty for each sovereign individual. This is the ethics of Jesus widened into even greater universality. It is the gospel of love broadened to its widest reaches by modern scholarship and reason discoverable by all scholars. It provides an exact measure of progress for individuals, families, states, nations, leagues of nations and all reasoning humanity. This may be the new gospel of freedom needed to meet and defeat new and old forms of tyranny.

Leaders have outlawed communism in the Union, pretending that thoughts can be controlled by legislation. The danger to the causes of global communism are ignored. Communism follows historian Toynbee's thesis. It was born in adversity. It was sired by philosopher Hegel. It was whipped into a monolithic gospel by scholar prophet Marx and carried by missionaries of persecution and coercion to a third of the world's multitudes, in less than 90 years. It is shocking to think they have stolen the dream of a "classless" society and are marketing it as under their tutelage, while the apparent hatred of prejudice, persecution and tyranny is ascribed by them to us.

Adversity in the Union shaped and honed a perfect instrument of human freedom in the great Mahatma Gandhi. His ethical dreams liberated India. We raise the question will Schweitzer or some other ethical giant of the Union of Africa or of the free world affirm a new fresh vital vision of freedom as an integrating community of ideals in time, to co-ordinate the freedom-loving people, win neutral nations and purge the tyranny from communist converts.

I submit this portrait of qualification not as an expert but as one trying to make a minor contribution to the hosts of people of differing views who in good conscience gave us the benefit of their opinions. Perhaps in the hottest collision of prejudices a new truth will be born. Maybe the prophet of this new truth is living out the autumn years of his illustrious life at Lambarene, while we ponder in confusion and darkness the fading destiny of freedom in human affairs.

Book Review

DRUM

By ANTHONY SAMPSON (Collins) 16s.

THIS is a first-class and most entertaining piece of reporting about the men who will eventually decide South Africa's future—the urban Africans.

Tony Sampson's job as editor of the monthly magazine 'Drum' brought him into contact with a rich variety of people and problems of which the ordinary White South African remains blissfully unaware. For him as for few others "the anonymity of the black world" as he calls it, was lifted and Africans came to life as people, vital and resilient personalities as varied and complicated as any other people. In his book there are scholars and gangsters, journalists, absentee queens, prostitutes, actresses, jack-knives, politicians and taxists, Fats Huddleston ("the only white man who could walk safely through locations at night—except the police")

There are also descriptions of several "Drum" scoops—the story of the Bethal farm labourers, Mr. Drum goes to jail, working on Soyman's farm near Rustenburg no longer after an African canvas labourer had been flogged to death there. And a well-deserved tribute is paid to that dozen of African journalists, Henry Nxumalo, who in the highest traditions of his profession underwent various rigorous and dangerous assignments that he might write authoritatively of African sufferings from the receiving end. "An admirable example of the method of participatory observation," said a lecturer in sociology, when a beaten up Henry returned from Soyman's farm "Whatever it was, it was hell," said Henry.

Sampson's descriptions and very occasional judgments carry the greater conviction because he is obviously concerned not to preach but to report. This is a book without rancour, with much laughter and some tears, the good, the bad and the indifferent about people on whom racialism is being forced against the natural humanity and inter-

our fallibilities and quite a lot of stereotyped thinking in reverse. "No European is a hero to his 'boy'."

A few small errors might be corrected in a second edition, lest they be used by state propagandists to support an otherwise untenable charge of inaccuracy. It is true that most Afrikaners themselves object to the word "African" because it cannot be translated into Afrikaans—"Afrikaner" already being reserved for Afrikaners speaking people of European descent (page 59). But the big Afrikaans dictionary quite happily refers to Afrikaner as an indigenous inhabitant or native, and adds for good measure "Die Bantoe is Afrikaner."

The difference between African men and women in regard to trade unions (page 74) has now been largely eliminated by the latest Industrial Conciliation Act. Africans can join trade unions, but their unions cannot be registered, cannot use the strike weapon and are, therefore, pretty impotent, though less so than Mr. Schoeman and Mr. de Klerk intend.

I don't think Mr. Sampson will be able to name many African communists who "took refuge in the A.N.C. after the Suppression of Communism Act" (page 129). The few real Communists in Congress have been members for 20 years or so. And while many Coloureds have been "demoted" to Natives (page 209), very few whites (certainly not "hundreds") have yet been demoted to Coloureds, though that may yet happen. Finally, the maximum penalty under the Immorality Act is 2 years hard labour, not 6 months (page 216). The usual sentence has been 4-6 months, though this is now showing a tendency to rise, as the Act fails to prevent intercourse between the races. A recent sentence of one year in Port Elizabeth drew adverse comment from the appeal judge, though it was upheld.

and to develop an African nationalism and self-consciousness as a reaction and protection against white domination."

There is particular wisdom in the insistence that some Africans are closer to the traditions and culture of Europe than "white men misleadingly called Europeans." The author disposes summarily of all this nonsense about "civilised" whites being producers of 2,000 years, and stresses that the conflict between civilisation and savagery is not one between races, "but between individuals and within individuals." This is vividly illustrated in some of his African portraits. And I like especially his apt use of the word "cockney" to describe some urban Africans and his comparisons with Tudor and early 19th century England. "In the face of this new industrial proletariat the old illiterate Africa of blankets and reserves, however picturesque, is insignificant."

Mr. Sampson sees clearly that the Nationalists are a catalytic force in South Africa, as the ineffective, double-talking U.P. can never be. Despite the apparent surface calm, due to police suppression and the natural African preference for the prosperity of an expanding economy rather

than the painful pursuit of liberty the basic question remains—"not whether whites will tolerate blacks, but whether blacks will tolerate whites."

As yet no African leader calls for "Africa for the Africans." But apartheid and bantustan seem to be designed to set all blacks against all whites. Anthony Sampson does not believe Africans, with their gaudy, humour and vitality will easily despair. But there must be a real danger that, in the words of Maimonides in *Cry, the Beloved Country*, "when the white are turned to loving, we will have turned to hating." And the author notes that the most politically active township in South Africa—New Brighton—is also, as we so often hear locally, a model apartheid location, consisting almost entirely of one ethnic group. As a resident explained: "we've got no white friends to prevent us being anti-white; we can be as nationalist as we like." Local "do-gooders," please note!

Finally, a word of congratulations to Messrs. Collins for completing so excellent a trilogy as "Naught for your Comfort," "Episode" and "Drum."

C.W.M.G.

Prof. Matthews Attacks Tomlinson Report

"Easier For A Camel . . ."

IN the first authoritative statement on the report of the Tomlinson Commission to be made by an African Professor Z. K. Matthews, acting principal of Fort Hare, says that the scheme of separate development put forward by the commission "can only be looked on by Africans as a facade to conceal the white man's intention of keeping the Africans at his beck and call forever."

Writing in the latest issue of "Drum" Prof. Matthews says: "If the development that is envisaged by the Tomlinson Commission were carried out, and the Reserves were able to carry a bigger and more prosperous population than at present, would the African population be content to do so in the white man's tune?

their compatriots living in the so-called white areas as hawkers of wood and drawers of water?

"Just as a developed India and a developed Pakistan are not prepared to stand by and look on while people of Indian origin are denied human rights in a South Africa they have helped to develop, so it can hardly be expected that the African 'national homes' will abandon the Africans in the white areas of the Union to their sad fate."

Professor Matthews concludes: "One comes away from a perusal of the Tomlinson report with a feeling that one has been living for a time in a completely unrealistic world—a world of blueprints and plans and beautifully

Editorials Of The Week

Ban, Ban, Ban

WITH typical casualness Senator De Klerk announces another little piece of legislation to stop someone from doing something. He was annoyed because African women went to the Union Buildings as a demonstration against what they considered to be the incursions to themselves of the Union's past laws. So, within a day or so of the event, he is 'busy drawing up legislation which will prohibit anyone from coming to the Union Buildings unless he has business there' (*ie: to make hell*). Has anything more absurd, been concocted in any civilized country?

It is the public, not Mr. De Klerk or his Nationalist Party, which owns and pays for the Union Buildings. If anyone misbehaves himself or makes a nuisance of himself in a public or any other kind of building there are more than enough laws to deal with him. As far as we can see the protesting African women did not misbehave themselves and merely used an age-old method of presenting their views forcibly to the politicians. They could, of course, have stayed at home and written letters to Dr. Verwoerd in the certainty that their eloquence would be consigned to the ministerial wastepaper-basket. What does Senator De Klerk think African women should do if they feel that they have something to protest about? If Senator De Klerk treated protesting Nationalists in the same way there would be a short sharp answer by means of the ballot-box. But the Africans have no vote. Does that also mean that they have no right to make any other kind of protest?

Once again our race-bummed politicians, representing a minority of the voters and a fraction of the people, invoke their powers to deprive others of their rights. It does not matter to them that they are making our country the laughing stock of the world. There is apparently no politician in the Nationalist ranks with the statesmanship to realize that pretence of piety expressed do far less harm than protest which is suppressed by methods which the victims regard as tyrannical. It will be interesting to see how far Senator De Klerk intends to go. Is he aiming at African women protesting about passes?

Or is he proposing to stop all protests which take place on any public property? In other words, is he talking about protesting African women while intending to put a stop to Black Sabotage at railway stations and airports?

—*"Cape Times," August 14.*

—2—

Group Ghettos

THE protest of the Wynberg Dutch Reformed Mission Church against the threat of a religious ghetto system under the Group Areas Act deserves the Government's most serious consideration. The breaking up of harmoniously settled residential communities into their component race groups and the subdivision of these again into "ethnic, linguistic, or cultural" groups will cause suffering

enough without religious distinctions multiplying the Act's cruelties. As the Church's representatives pointed out at the Group Areas inquiry in the Peninsula this week, the difference between a "Malay" and a "Coloured person" in Cape Town is often only one of religion. Are families to be split up and forced to live apart merely because one member follows the Moslem religion and another is a Christian? The chairman of the inquiry, Dr. Van Rensburg, himself drew attention to one of the tragically ridiculous situations that could arise: If a Coloured girl married a Malay man, thus becoming a Malay, her mother, who remained Coloured, would need a permit to live with her daughter. It may be possible to soften this aspect of the Act without fresh legislation, as definition of sub-groups is carried out by proclamation. But even if yet another amending Bill is required, Dr. Hoeges should pocket his pride and produce the necessary patch.

—*"Cape Times," August 16.*

Professor Keet Attacks Indefinite Guardianship

SAID Professor B. B. Keet in a challenging address recently to the theological students and others at Stellenbosch on Christian Guardianship in South Africa.

Prof. Keet continued *inter alia*: "All forms of guardianship are of a temporary nature only. They have their limits and cannot continue indefinitely. They end when the child has attained adulthood and they are privileges valid only during the period of childhood." When the child reached adulthood he would not be ruled, but would share the responsibility for the healthy development of the household in which he grew up.

Historical associations had caused the opinion among Europeans that the Africans of Africa would always remain under a violent... This caused the attitude of permanent guardianship. "Our planning makes no provision for any other possibilities, our eyes have not yet opened to the changed situation that has set in everywhere." The Europeans' attitude was essentially being defended by supplying statistics on the large sums of money being spent on the Africans' betterment. But it was often forgotten that they were "human beings with whom we are dealing—people who greatly

prefer being treated as persons and not as slaves in a strict sense." While not all Africans had yet reached a stage of maturity justifying the granting of various rights and responsibilities, "they did have their leaders—responsible and educated men" who could be compared with European "so-called leaders."

He pointed out that European benevolence was sometimes patronizing and easily changed into contempt and vituperation for the Black creature who does not know his place.

"...as long as we continue to consider the problem of racial relations in the light of conditions 50 or 60 years ago, we shall never realize how totally the matter has changed in our time. In a word, our guardianship is not permanent. It will come to an end some time. What kind of guardianship is this which makes such an arbitrary discrimination between the son of the house and the adopted child? I need only put the question—the answer is obvious."

At the root of this was the fact that the Non-European were never regarded as individuals, but as members of a group which remained unchanged in spite of all changes and improvements which arose individually in the group—"a caste system

of the worst kind, for a man could raise himself to a higher caste, but never out of a colour group—the colour of the skin is permanent..."

There was the objection that the Non-European as a group were not ready to take upon themselves responsibility of government. At present the granting of group rights would mean the loss of "all we hold dear". It was precisely for this reason that the Non-European should not be regarded as a group but as individuals. Indeed, they do not form a homogeneous group, but this policy will drive them into a homogeneous hostile group.

The first necessity to get the co-operation of the Non-European was honesty and openness which would win their confidence. He thought they would be ready to co-operate to preserve our common heritage "In any case, we are faced with the choice: either co-operation or the heaping up of a harvest of wrath to the day of reckoning. The future lies almost completely in the hands of the White man, whether he is willing to make the sacrifice of a radical change in his attitude towards the Non-European and thus become guardian in reality, or if he regards his guardianship as a permanent institution to maintain the permanent subjection of the ward." (With acknowledgments to the "Cape Times").

M. K. Gandhi Library And Parsee Rustomjee Hall

The thirty-fifth annual general meeting and the anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall will be held together with the celebration of the Parsee New Year (Papeti) on Saturday the 1st September at 3.30 p.m. in the Parsee Rustomjee Hall, 140 Queen Street, Durban.

J. Perde, Esq., who is the guest speaker will speak on "Libraries and the Influence on Culture."

A cordial invitation is extended to the general public.

N. J. RANDERIA,
Hon. Secretary.

M. K. Gandhi Library and
Parsee Rustomjee Hall
Committee.

African Viewpoint

Mr. Strijdom And African States

SPEAKING at a meeting of his constituents at Warburton recently the Prime Minister said that while the Europeans in the Union must maintain the White race his "actions must be such as not to make enemies of the 600 million non-Whites on the the continent of Africa." This raises the question: What actions are likely to convert Africa's 600 million (which includes 30,000,000 Union Africans) into enemies of the White South Africans? From the non-European viewpoint race oppression is the most potent force at work turning the mass of colour in Africa against the White South Africans.

In these circumstances what does the statement by the Prime Minister really mean? In the first place he alone can give an accurate interpretation of it for the simple reason that the men of apartheid often tend to say so many contradictory things that their statements are not always capable of intelligent and logical interpretation.

Having made this qualification we might turn to the statement itself—which was rather significant, from a Strijdom. Mr. Strijdom is a confirmed apostle of the principle that the Whites must remain boss in this country. Since his rise to power, however, he has been learning to discipline his tongue a little and he has not been markedly inclined to provoke non-European opinion in the way he was wont to do in the days when he sat in the Opposition benches in Parliament.

This can be explained partly by the fact that he is now in a responsible position where he has to make decisions and take full blame for their consequences. But this is only part of the story; only a small part at that.

Other factors seemed to have impressed the Prime Minister in recent years. The first of these is the pressure of world opinion. Non-European leaders have exploited the few avenues

What is worse, they are in no mood whatsoever to let it slip out of their grip. With African states coming up on the continent this initiative could quite conceivably be used for purposes of exerting direct political and economic pressure on South Africa. These States might readily line up against South Africa and use collective diplomatic pressure in the outside world to make things thoroughly uncomfortable for the Union Government.

That sort of thing cannot be stopped by bans on the leaders of the non-White peoples nor by the system of dispersed concentration camps like the one at Ferechdale.

By

JORDAN K. NGUBANE

The Prime Minister is not a Nut who takes fright easily. When he begins to change his manners something serious must have happened. A short while ago he attended the Commonwealth Prime Ministers' conference with his Finance and External Affairs Minister Louw. On their return Minister Louw tendered his resignation from the Finance portfolio and stuck to External Affairs.

I thought that very significant. The Finance portfolio is traditionally a stepping-stone to the premiership and that prospect could not have been unattractive to Mr. Louw. But he decided to give it up in favour of External Affairs—a job very much like trying to use a razor blade to cut a tree. It is true that he might have found his work in the Treasury too much. It is true also, that the signs on the financial horizon have been slightly less reassuring. Financial houses and investors overseas are visibly disturbed over what is happening in this country. They are in apartheid the sweet meats of provoking the African to drive the Whites out of

a Nationalist Cabinet Minister could pass.

What all this boils down to is that the Prime Minister is beginning to feel the threat of economic isolation. In the past (since 1948) South Africa suffered largely from what was political isolation; her name was blackened in the assemblies of the free world. That did not matter much as long as the funds continued to flow in. But with the emergence of African States it is quite conceivable that they would start pressing to stop the flow of funds to South Africa and possibly agitate for military interventions. When that happened, the Nationalists would have to throw up the sponge. That prospect seems to have given the Prime Minister a real fright.

There is reason to believe that Great Britain and America, up to now South Africa's most powerful supporters, now realise that to continue to back the White rulers just because they control the gold and uranium mines is to antagonise Asia and the rest of Africa and in the end to surrender the initiative to the communists—particularly

against their new technique of peaceful conquest of the world. That seems to explain why the British Government gladly seized the opportunity provided by Mr. Strijdom's demand for the incorporation of the Protectorates to administer a first-class rebuff to him; a corrective snub you might call it. Leading American statesmen now have the habit of saying things which get very much on the nerves of sensitive Mr. Louw. If that sort of thing goes on too far, South Africa might soon find herself isolated diplomatically, economically as well as politically—some people already demand the expulsion of South Africa from the Commonwealth.

The Prime Minister feels it is time he stopped the verbal floods. And that Warburton appeal—for it was nothing less—was a warning to the faithful that they should start changing their ways. But then Mr. Strijdom's instincts are all wrong. The proper people to placate are the non-Europeans of the Union whom apartheid has wounded and crushed. If they are, the world will be silenced. If the Prime Minister really wants to avoid giving offence to the African States, let him give up the apartheid nonsense which he has been preaching all these years and which some of his own Afrikaner people rightly attack as a menace to their own survival.

"Draupadi" For Johannesburg Festival

THE Johannesburg Festival Committee has included Draupadi as an attraction for the 1956 Festival. Draupadi is the only Indian Play on the festival programme. Draupadi was staged by the Ramakrishna Centre at the Durban City Hall on the 13th June, 1956, to a packed audience.

Draupadi is a gripping drama from the pages of the Mahabharata and is produced by Swami Nischalananda and is his fourth production. The last two "Boy Gopala" and the "Banishment of Rama" were very successful and were presented thrice on public request.

Draupadi is to be staged at

ashram. A four and a half acre site has been acquired at Tongaat beach on the North Coast for this purpose and will benefit the Indian community of the other provinces as well.

The story of the Mahabharata or the Great Epic is about the ancient Kingdom of the Kurus which flourished along the upper course of the Ganges and the Epic is based on the Great War which took place between the Kurus and the neighbouring tribe the Pandavas, in the 13th or 14th century before Christ.

Tickets for the play are obtainable from Mr. B. D. Maiter, 33 West Street, Johannesburg.

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western Hemisphere"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, August 31

THE King and I is really a lurk and beautiful film. It was worth the two bucks to get inside the Chinese Theatre, although I usually holler and hellow every time an entertainment costs that much. The two stars are perfectly cast, Yul Brynner gives a virile portrayal of the King of Siam, while Deborah Kerr sings in a small voice that is ample for the Rodgers and Hammerstein score. This year was filmed once before, sans music, as 'Anna and the King of Siam' with Romy Harriman and Irene Rich as the school-mistress of the King's many children.

In this opulent production the King's youngsters really steal the picture—and it's interesting to note that they are not Chinese kids but Mexican youngsters.

VIVA MEXICO! Hamming up: Well worth the admission price.

The Britannia 100, Britain's latest and finest hope in the jet transport field, arrived in Los Angeles this past fortnight, and will remain in this hemisphere until August 30th. It's the first British aircraft ever to arrive bearing a sales message—and it's about time. We've sold the Britons many aircraft, and turnabout is fairplay. The plane, incidentally, becomes airborne 14 seconds after take off, and hauls 92 passengers.

Right after the ending of WWII in Europe, the warm war, that is, there was an overwhelming demand on the part of the Soviet Forces for watches. The troops of the USSR had 'liberated' all of the 'tickers' in Berlin, and still the supply could not keep up with the demand. This vacuum was unnecessary, for there was considerable travel between Berlin and Bruxelles (Belgium). My own contribution to the traffic situation was 'six by six' trucks loaded with empty beer kegs enroute to the fields and full of beer for the forward troops on the return trip to

Berlin. The "Beer" Segl, also was loaded with watches. (I don't claim I had a truck load of 'em.) The ones with black dials were preferred by the Soviet troops, and the black dialed 'Mickey Mouse' type were outstanding sensations.

One crafty watch salesman had a half used bottle of scarlet hager nail polish which enabled him to equip his wares with an alarming number of extra 'jewels.' These jewels were most important in the sales strategy, for the Russian troops insisted on seeing the inlaid of the watches, so that they could be sure that the tick was real, and not caused by some hard working bed bug on a treadmill. Despite some of the underhand work on the part of some of the BTO's (Big Time Operators) the watches did a great deal for American Russian relationships. I attended the equivalent of a USO show in Berlin Russian Zone, as the guest of a Russian sergeant and was thoroughly 'constituted' in being recognized by several Soviet troopers who swung their arms toward the ceiling, pointed toward their watches and grinned.

Do you think it appropriate to enquire now about the whereabouts of the Ambassador to Afghanistan, who was in Berlin when the Russian Army moved. One week later I showed up at the Embassy for an interview with his Excellency. The Afghanistan flag was still fluttering in the breezes of the Spree river, but the Charge d'Affaires said the Ambassador had been flown to Moscow. I wonder sometimes, did he ever get home again.

Special offer this week. Send in 3 watermelons for a 'do it yourself Brain surgery kit' This should prove popular. Every bit as popular as the chap who sat off the cannon cracker in the British Museum.

The Democratic Presidential Candidate has been chosen by the convention delegates, and

they have a fine candidate in Adlai E. Stevenson. The two National political conventions as seen on television, were as different as night and day. The Democratic convention had suspense and drama, and the Republican convention has appeared dull and dismal. The poor Republicans did not

even have a choice for Vice-President. "Tricky Dicky" Nixon was shoved down their throats. I regret falling apart in this final paragraph in this manner, but the name Nixon gives me an indescribable feeling of 'ickyness.' Gosh, here we are at the bottom again—see you soon.

Caneland Causerie

By "PARDESI"

★ ★ ★

I WAS sitting on the steps of the "Sarovaya," Gandhi's first country cottage, last Tuesday evening, sipping orange juice and gazing meditatively at the evening star, suspended so majestically from the vault of heaven. It gave your humble, stilted scribe an exciting, ethereal comfort, making up for Happy Valley's lost cane plants which have just fallen under the farmer's harsh cane knife. Heaven sometimes is also kind...

Ambition And Toil

For many years now, soon after sundown, a thin, lanky Indian lad with his inevitable basket of boiled "chennas" has taken his place outside a hotel in St. George's Street in the City. Hundreds of people who see him every day just pass him off as a poor lad earning a few pennies for his keep.

But the story of that quiet-spoken, pleasant youngster is a saga in itself. He is presently a first year Matriculation student at Sansi, paying his way through college with the small profit he gets from his "chennas". He has no folks, and the good people with whom he is staying help him along.

After he matriculates, he wants to become a schoolmaster. The noble profession will indeed be richer by his presence...

Pillow Case Pushpa

Time does strange things to a man's mind.

Five years ago, Pushpa was a clumsy, coy girl at school with very awkward manners. She always wore a baggy ankle-length dress, and her teacher liked to leave her about this.

Well, that was five years ago.

Pushpa is now a wonderful specimen of womanhood generally built, sophisticated somewhat, and with two lovely kids of her own. So when she accidentally bumped into her old teacher and accosted him in Gray Street last week, the old boy was somewhat embarrassed. Then Pushpa explained "Remember me, sir? You taught me in standard four. You always used to call me 'Pillow Case' because of my baggy dress."

The old boy remembered. It did his heart good to see Pillow Case Pushpa again.

His gawky schoolgirl was now a wonderful mother.

African Ditties

Following the surprising success of "Fasagalo," South African song-writers are coming out with siller African ditties.

"Isibaximb" and "Hamba Gashile" two new recordings, might soon top the hit parade.

Somebody should put an end to this sort of music-madness.

Uncle Sam's Dilemma

In a recent issue of an English periodical a writer makes these observations about America: "So, saturated with automobiles is this country that if you buy one second hand, the dealer will often give you another car—an old, old unreliable 1949 model—for hunting trips, or for Junior to crash his first gears on."

No Comment

*****
"Distina-Sagooder Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distina-Sagooder Ltd, P.O. Box 1040, Johannesburg.
*****

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT: Full-page photographs and biographical sketches of 20 Indian Filmstars. 5s. 0d.
FILMVOICE ALBUM: Photographs and biographical shorts of stars, directors, play-backs etc. 3s. 3d.
STAR'S SMILE: Photographic biography of Filmstar Nargis 3s. 0d.
STAR'S PROFILE: Photographic biography of India's top Filmstar Nini 5s. 0d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of **INDIAN OPINION** to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak, Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2s.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
if not, Why not?

DELHI DIARY

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says

"... In these pages one can read the anguish which he (Gandhi) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhi

An up-to-date collection of Gandhi's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhi says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhi

Gandhi says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhi's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an Introductory essay by Mahadeo Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadass

Abridged and edited by Richard D. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadass deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

**155/7 Warwick Avenue
DURBAN.****LATEST RECORDS IN STOCK**

	6 Records	£s	5s.	6d.
Udan Katols	5	"	2	1 3
Shabab	5	"	2	1 3
Railway Platform	5	"	2	1 3
Dile-Nadon	5	"	2	1 3
Aulad	4	"	1	13 0
Nastick	6	"	2	9 6
Alibaba & 40 Thieves	4	"	1	13 0
Nagin	6	"	2	9 6
Sungela	5	"	1	18 9
Nay Jawan	3	"	1	4 9

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katols, Shree 420, Nagin, Shabab, Nastick, Vachan, Azad,
Chakradhar, Jegrati, Arpaar, Dost, Milap, Yasmin, Pooja, Parsh-
ta, Salish, Papee, Now Bohar, Bawre Nain, Kali Ghata, Char Ohand,
Albela, Jhamela, Cinema, Sangeet Special Number 5/4,
Gujarati Detective Novel 3/5.Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lucas Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	3	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—R. T. Shob	16	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	5
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashrowala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	6	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Ramsay Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'**P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

Ramnama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book D)—Y. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	5
Basic Education—M. K. Gandhi	2	5
Bapu's Letters to Mica (1924-48)	7	5
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	2	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	2	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

FOR... RUBBER STAMPS

PRINTING

CONTACT
**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 21005. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	13	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAFU—Marry F. Harr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mica	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Bardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—Y. G. Desai	15	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashrawala	2	3
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	14	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By E. B. Gregg	2	0

INDIAN

OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

are honoured to announce that they have been granted serial rights for the English translation of the book:

'South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable'

by Dr. J. J. Buskes of Amsterdam, Holland

FIRST INSTALMENT: Thursday September 7th, 1956.

Dr. J. J. BUSKES: Wrote this vivid analysis of South Africa in the last three months in the Union during 1955. He first met the late Editor, Mahatma Gandhi during the Peace Conference in India in 1950. Previously during the German occupation of Holland, he took a leading part in resistance of unjust laws, for which he spent nearly two years in Prison and Concentration Camps. Dr. Buskes reveals a profound understanding of South Africa but is deeply convinced that Apartheid must fall because of its fundamental disregard of human values.

PUBLISHING THIS BOOK, 'Indian Opinion' maintains its reputation as the MOST INDEPENDENT PAPER IN SOUTH AFRICA

SPECIAL OFFER

For months subscription at 15s. post free, beginning with the issue of 7th September, 1956, or one year at only 30s. post free.

Post this with your cheque, or postal order, to:

The Manager, 'Indian Opinion,' Private Bag, Durban.

Name in block letters.

Mrs. Mrs. Mrs.

Address.

You are invited to attach names and addresses of friends to whom a sample copy may be sent.

અમલમાં લેવા પ્રકરના કરને
અભાવ હોવા જોઈએ. જે.તે.
૩૧, માર્ચ ૧૯૫૬ના ૩૨, જુલાઈના ૩૨,
અપ્રમાણના ૩૨, લોક સાથેના ૩૨,
કાંઈના કાંઈના ૩૨, આ બધા
અને એવા કરથી પ્રકારી તે અભાવ.

—મંડાલ.

કુલક નકલ પે. ૬

થી મંગેલા રામને જોય બની હતી
તે હમણાજ મરણ પામી છે. આ
વર્ષે રામનાયક મંગેલી મરણ સંપન્ન
આ આ જાણા બારમી હતી.

જયલમાં હાલમાં જોઈલા એટલ
જોય અને હાલમાં જોઈલા વિરોધ
કરનાર કમીસન સામે એક તાલે ન
કેસ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો કે,
આ જોઈલા પરીણને એક જુવાન
જયપતીજી જુવતી ને રામથી પીણ
રહી હતી અને તે સારી ધરાની જરાય
આસા ન હોવાથી તેણે આપવાત કરી
કળનને અંત આણ્યો છે.

વેવેસ્ટીમામા વસતી પ્રમાણથી
તપાસ કરતાં જણાવું હતું કે; આ
જોઈલા પરીણને નીપજતા રામના
જોય બનેલા જાહેર રામીના ૬૭
પીણ છે.

આ એટલ જુવતી કરણ વલના.

વિનતી

તા ૭ સપ્ટેમ્બરથી ઈંગ્લીશમાં
ને સમાજ સવારું છે તેને
જેટલો ફેલાવો કરી શકાય તે
કરવો એ આ દેશમાં આપણે
કરતી માટે જરૂરી છે. અમે
આપણા મહા સાહસીઓ આ
કરકરીયા સીધા ચે.કચવાજ છે.
આસા રાખીએ છીએ કે અમારી
આ યોજનાને સફળ કરવા પ્રયત્ન
વાંચક મદદ કરશેજ.

બંધસ્થાપક

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'.

આપણી અમાથી હશે. તેથી જ નિંદા એ જેનીક શ્રદ્ધ છે, નિંદા પ્રદેશ
ઉપર ભારતીયા તત્કાલ જ સમુદાય સુધી જાય તે એવી વધી જીવી અસર
યાવ છે. રામન વમરની નિંદા આવે છે. સારી અને વિચારક આપણ
માવ છે. આથી રાતની પ્રવૃત્તિના વધી આવવા છે. અમન કિર્તનમાં
મન શ્રદ્ધા જુવાન, જાણી, કરી, પ્રગ્ન મહાત્મા પ્રકરને જોલે સાથુ
સુધી સુધી જાય.

—વિનોબાજી.

"તા. ૧૮મી એપ્રિલના રાતના હું
અને મારો મિત્ર રસતામા મામતા
હતા" જુવાની આપણાં દરનાંએ
હવું હતું. જુવાન તેને જણાવ્યું કે;
"યોસીસની એક કાર અમારી પાસે
આવી હતી રહી. ચે.લીસ મારી પાસે
"પાસ" માટે તે પહેલાં જ હું આપણ
એ કરાવાથી એ શ્રદ્ધા કલવા અમારમાં

પાવાદાર જણાવ છે. કારણ જુવાની
પરથી જણાવ છે કે, જોઈલા તેજો
યોથી રવા થતાં અને આમના ઉપર
શ્રદ્ધા જતા તેજોએ તેમને જોર પા.માં
હવે, પ્રગ્ન જોઈલાની તપાસ કરવા
માટે કચવાજ જમણા તેજોએ જોઈ
કેવાનું-માર સીરાવ-જમણામાં નથી
અપણું."

માહત્તો, સુરેષીયન કલંક કે
આફ્રીકન હોય તો નધારે સાર.

આપણની વાતો

આપણને 'સત્યાગ્રહ આશ્રમ'ની સ્થાપના કરી ત્યાર પછી ચોડા
કિલોસ નાજ એક મીમંત જુદરજ આપણને મળવા આવ્યા, તે મીમંતે
હાથમાં પડો લખને પાણી ભરવા જતા એક સાણુને પૂછ્યું: "જાણ,
મારે વાંધીયને મળવું છે. તેજો હાથ કપાં મળશે એ મને કહેશો!"
તેજો સાણુએ કહ્યું: "મારી સાથે આવો. એમનો જોગપાટું કરાવી કહ્યું."
જને જણ્યું કપાં પર મળા. તેજો સાણુને આપ નિરાતે પાણી
ભરતો જોઈને મીમંતે જરા અધીરાઈથી પૂછ્યું: "અરે જાણ, જમણી કહે જે,
અધીરજ હમણું કપાં હશે? મારે એમનું મળવું જ અમત કામ છે."
તેજો સાણુએ મધુરે કહ્યું: "મીમંતો; હું જ મ.પા. છું. હું
કામ હતું મારું!"

અધી જાણીના રહેવા મદતમાણે આજા મળ.સવા જોઈને તેજો
મીમંત જુદરજ તો જક મધ જવા!

અભયમાં બધા પ્રકારના કરતો
અભય હોયો ભોલો, મોતને
દર, મારપીટને દર, જુખોને દર,
અપમાનને દર, કોઈ કાળને દર,
જાણના કાળને દર, આ બધા
અને કોઈ દરથી યુક્તી તે અભય.
—ગાંધીજી.

★
અસંતોષને અર્થ ચોરી ન કરવી
એટલેજ નથી, જે વસ્તુની આપણ
ને ભરે નથી તે ચોરી, ચોરી,
તે પણ ચોરી છે. ચોરીમાં કોંસા
તો જરૂરી ન છે.
★ —ગાંધીજી.

પુરતક ૫૪ સુ — ૫૬ ૩૩

તા. ૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

છુટકે મકલ પૃ. ૬

વગર વાંકે મારનાર સામે આફ્રીકને કોર્ટમાં નોંધાવેલી તુકસાનીની અપીલ

પ્રી ઠારીવાના ન્યાયાધીશ (જરૂરી) એકલકે મુકારા આપતાં જણાવ્યું કે, અને પક્ષને
કેસ સાંભળ્યા પછી અને લાગે છે કે ઠારીવારી આફ્રીકને વગર વાંકે મારવામાં આવ્યો કે,
એને તેથી અને એમ લાગે છે કે; મારનાર બંને પોલીસોને સખત રાજ થવી જોઈએ.

કરના-કો મુ'વીલા જેમો ભોખમની
સેન્ટ પોલ મર્યામાં કામ કરે છે તેમો.
એ બે પોલીસોએ તેને મારી માર્યો
પાયો હોય તે માને માનીસરે મોઢ
જરૂરીએ તુકસાનીની અપીલ કરી
હતી. આ કેસનો બધો ખર્ચ અને
૩૫ પાઉન્ડ તુકસાની તેને
આપવાનો મુકારો ન્યાયાધીશે આપ્યો
હોય.

લાલ નાખ્યો, અને એ જાણવું
કે પોલીસોએ માર કાંઈ પણ ભોમે
અને થા થા મારવા માંડ્યો છે." વધુ
માં તેને જણાવ્યું કે; "અને માર પડતો
જોઈને મારો મિત્ર ઠારી મર્યો. પોલી-
સોએ એને પાછળથી સડ કપો જો કે
તે તેનો ભોગ થતો નથી મર્યો હતો."
ન્યાયાધીશે મુકારો આપતાં જણાવ્યું
હતું કે "પોલીસની જુલાની બિન-

સાત હજાર ઉપરાંત બપનીસો
એટલે બોળના ભોગ
બંધા છે

૧૬૪માં જે સોથી પ્રથમ એટલે
બોળના પ્રયોગ ઠારીશમાં થયો
હતો, તેનાથી હાલ બપનીસો તેના
ભોગ નથી છે. અને આજ સગી
પોણ છે. એક ચોક્કસ વર્ષની
ભપનીજ બાળા તે બોળના અંગે,

ધી યએલા રોમનો ભોગ બની હતી
તે કમણાજ મરણ પામી છે. આ
વાર્ષ કરમીશનમાં ચએલી મરણ સંખ્યા
માં આ માળા મારમી હતી
બપનામાં કાલમાં જોડેલા એટલે
મોળ અને હાપડીબન મોળનો વિરોધ
કરનાર કપીસન સામે એક તાળે ન
કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે;
આ બોળને પરીણએ એક જુવાન
ભપનીજ યુવતી જે રોમથી પીલક
રહો હતી અને તે સારી ધનાની જરૂર
આયા ન હોવાથી તેણે આપવાત કરી
જીવનનો અંત આણ્યો છે.

કેરેસીમાંમાં વસતી પ્રજામાંથી
તપાસ કરતાં જણાવ્યું હતું કે; આ
બોળને પરીણએ નીમળતા રોમના
ભોગ બનેલા હાલ કરીયા દલ
પીલામ છે.
આ એટલે મુળની કશું થતના.

મોર્થનાનું મહત્વ

સવારના એક કલાકે મન થયું પ્રવૃત્ત રહે છે. આ વખતે વિદ્યાર્થી
જો વિદ્યાર્થીને હરે તો તે જરૂર કામદારક ગમે. સંધ્યા કાલે પ્રાર્થના
કરવી. બાજનો અને કીર્તનો ગવાય અને તેનું મનન કરતાં જાણીએ અને
ચોક્કા છુટ જાય. હાલમાં કહ્યું છે કે, જીવનના કાંતમાં મનુષ્ય કમરની
ભકતી કરતો દેહતલસે તો એને ચીરવાતી મળે. અંતકાળનું આટલું
મહત્વ છે. મજરથી જેનું હાથ જોડ્યું છે અને દીલમાં સતી છે. એવે
વખતે અંતકાળ આવવો જોઈએ, તો પછીને જ નમ હૃદય મળશે અને
પરમ શાંતી મળશે. એમ આ નિયમ જીવનના કાંતને કાપું પડે છે તેમ
તે નિયમ દીવસના અંતને પણ કાપું પડે છે. દીવસના અંતે રાતના
આપણે સુવા નમ્રએ જીએ. એક રીતે એ પણ આપણ રોજનું મૂલ્ય છે.
બીજે દિવસે કમર જમાડશે તો જમણું નહીં તો જુતા ન રહેણું અને એ
આપણી સમાધી હશે. તેથી જ નિંદા એ દૈનીક થાય છે. નિંદા પહેલા
કમર ભકતીમાં તનમય થઈ મનુષ્ય છુટ જાય તો એની પ્રણી હંડી અસર
થાય છે. જમન વચરની નિંદા આવે છે. શાંતી અને શિશાક શાંત
થાય છે. આથી રાતની પ્રાર્થના થઈ આવશ્યક છે. બાજન કિર્તનમાં
મન યથ છુટ, જીવન, જાણો, સી, પ્રકૃતિ બધા ન કમરને જેણે પ્રાપ્ત
સુધી મુક જાય.

—ચિત્રાબાહ.

વાંચકોને વિનતી

એક સુરોપીયન મિત્રની
સહકથી અમે આહંકો
વધારવા માટે એક ચોજના કરી
છે. તે સુજબ આ સાથે એક
લાલ ફરફરીયું પ્રત્યેક વાંચકને
મળશે. વાંચકોને અમારી વિનતી
છે કે પ્રત્યેક વાંચક એક નવો
આહંક કરી ફરફરીવાના કુપનમાં
તેનું નામ સરનામું ભરી રીસા
બેળવી અમને મોકલી આપે.
આહંકો સુરોપીયન કલંડ કે
આફ્રીકને હોય તો વધારે સારું.

તા. ૭ સપ્ટેમ્બરથી ઈંગ્લીશમાં
જો લખાણ મળ્યું છે તેને
જેટલો ફોલો કરી શકાય તે
કરવો એ આ દેશમાં આપણી
હસતી માટે જરૂરી છે. અમે
જાણીતા પ્રણા અ.ઇ.એ.પર આ
ફરફરીવા સીધા ચોક્કસાજ છે.
આથી રાખીએ છીએ કે અમારી
આ ચોજનાને સફળ કરવા પ્રત્યેક
વાંચક સહક કરશેજ.

અધ્યક્ષ ૧૬૬
'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'.

બાપુજીની વાતો

બાપુજીએ 'સત્યાગ્રહ અભિમ'ની રચના કરી સ્વાર પછી ચોક્કા
દિવસ બાદ એક બીમંત ચુકરમ બાપુજીને મળવા આવ્યા. તે બીમંતે
કાલમાં બહો લખેને પાણી કરવા જતાં એક સાથુએ પૂછ્યું: "માર્ક,
મારે માંધીએ મળ્યું છે. તેમો કાલ ક્યાં મળશે એ મને કહેવો?"
ચેલા માણસે કહ્યું: "મારી સાથે ચાલો, એમને મેળાપ હું કરાવી દઈશ."
બંને જથ્થે રૂપ પર ગયા. ચેલા માણસને આમ નિરાસે પાણી
મરતો જોઈને બીમંતે જરા અધીરોઈથી પૂછ્યું: "અરે માર્ક, બાજી કેમને,
માંધીજી હમણાં ક્યાં હતો? મારે એમનું મળ્યું ન અંત કામ છે."
ચેલા માણસે મહુઈ કહ્યું: "મેલો; હું જ મ.ધી. પૂ. મું
કામ હતું મારું?"
બંને જથ્થે રૂપ રૂપેલા મહાત્માજીને આજીવનમાં જોઈને ચેલા
બીમંત ચુકરમ તો હાથ મુક ગયો.

"તા. ૧૮મી એપ્રિલના રાતના ૬
અને મારો મિત્ર રસતમાં આપતાં
હતા" જુલાની આપતાં કરના-કોએ
કહ્યું હતું. વધુમાં તેને જણાવ્યું કે;
"પોલીસની એક દાર અમારી પાસે
આવી જીબ રહી. પોલીસ મારી પાસે
"માર્ક" માંએ તે પહેલા જ હું આપ
જે પ્રસાધી મે પાછ કાલના મળવામાં
પાપાકાર જણાવ્યું છે. કારણ જુલાની
પરથી જણાય છે કે; મારને તેમો,
ચોખી રવાા હતાં અને અમના ઉપર
સક જતા તેમને તેમને ચોર થવા
હતો. પણ ચોરીની તપાસ કરવા
માટે કાંઈજ પગલા તેમને એવો
કોવાનુ-મારે શીવાય-જણાવવામાં નથી
આવ્યું."

હંમેશા દરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કામા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા ગાલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના કાલા માટે તેઓની આરુત્તમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

જ્યારે તમે તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને જ્યારે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકો છો.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય કોમ્પાઈસર

રેસ્ટમંટ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાઈટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

આચારી સાહેબ વાતો

ધુપ સુગંધ

કેમકે : સોપાન

લાગણીનાં ફૂલો તારાં કચકાઈ જતાં હોય ! દુઃખ તો સ્પષ્ટ લોઈ ચકાસ છે, પરંતુ તેનું કારણ સ્પષ્ટ નથી અને તેથી તેનું નિવારણ પણ શોધી શકાયું નથી. આધવીનો સંદેશો લઈ તરિકા લાગ છે. પણ કમલેશનું ફૂલ એનું હૃદય લાંગી નાથે છે.

અકરણુ રંગુ

એ જાણના આધારે જોતાં આશ્ચર્ય થઈ શકે છે કે પછી શોધી શકાય છે. આધવી એમના જોવામાં થોડાં છુપાઈને પડી જ રહી. એણે ક્યારે માંસુ કમુ કમુ કરી દેશાસનાં એ મુદાનુનિભાઈ રહે પુણ્ય. 'ગાની ચીનાઈ તું પડી અથ છે' દેશની તનિયત આગ લે'.

આધવીએ જાણ આપે : 'ના, ના. એ તો તરિકાનો ફોન હતો, એના આગની વાત કરતી હતી.'

'એમાં આપણું મનરાઈ જરા નેતુ થુ હતું' દેશાસનાં પુણ્ય. આધવી તેનો જવાબ આપી કરી નહિ દેશાસના. ચીત્ત મનુભવતાં કાચી છદ્મી ને જોતાંને કામે 'વળગ્યાં. આધવી સંમત થઈ કે દેશાસનાંને એના જવાબ માં વિશ્વસ મેડા નથી, પરંતુ એ બીજું કંઈ જોવાની રિધતિમાં જ રાખે હતી.

દેશાસના અને આધવી બંનેની આ રત જવાબમાં પચાસ થઈ. અવ સના થાકને કારણે આવી ફાત વીતતાં પહેલાં નિદ્રા તો આવી મહ, પરંતુ તે નિમિત્ત માં થે સ્પર્શ થઈ કરી નહિ દેશાસના એક વાર અરપટ જાવડી નહીં થયા. ત્યારે વાતે તો પરમા ઠાપ હતું દોષ એવો વહેમ પણ એમના મનમાં થોડાં જાની કરી નેતુ તો તે જમણા જ હતી. એમને જાતરી થઈ હતી કે આધવીએ અમુક વાત છુપાવી છે. આધવી આડું કરે—કરી રહે તે એમવાળી આની સમાપ્ત નહોતું. 'આધવીને એનું તે શું દુઃખ હોય કે તેણે રાત્રી પડે' દિલ એણી ને વાત કરે તો આદો દેશાસ એને પ્રશ્ન આપે એમ છે' મારાથી—એની આંખી એણે કા જાતે કંઈ છુપાવતું જોઈએ' આડું બધું દેશાસના, ને મહું હતું અને મનમાં જોડ વધાવી જતો હતો.

આધવીની રિધતિ એક દિલે એમનાથી નિરાળી બીજી દિલે એમના જેવી જ હતી. રાત્રે પચારીમાં પડી જારે માંસુ કરી થઈ મહું હતું. કરીર પણ દુઃખથી કળાઈ. વિચારો કરવાની રીતિ કેમકે જાતે તે બોધ મેળી હતી. 'કમલેશ બીમાર છે'

અને 'આના રિક્ષા મારે વિરે કંઈ પ્રગટી છે' એ જાને વિચારે જુલુ જુલુ થઈ જોના ચિત્તને મુલ્ય કરી જાતા હતા. એ નિદ્રાધીન થઈ પછી સારે કંઈ જાણી હતી. આખ એણે જોવાની જારે મહુંને પ્રકાશ એના ખડની ગરીમાં કાપક મહું મેલો હતો અને પરમા જા-આપણ અને મારાની પ્રવિ પચ રાત્રી હતી; પરંતુ મન અને કરીરથી તો એને એમ જાત્રું હતું કે જાણે તે જુલુ જાવી જ નથી. કરીર કુખ્યું હતું ને માથું પણ જારે હતું. આખ રાત્રી મનની પ્રવિ આંખા જ કરી હે. એવો આ જામલો હતો. રવનાં વાદ નહોતાં રહ્યાં, પરંતુ તેની સંજ્ઞા પાર રિનાની હતી અને તે જાધા જ આદર્શિયેરક હતો એવી અમર ચિત્ત ઉપર રહી અથ હતી.

જેવા પછી તરત જ એને તરિકા આજવાની છે એ વાતનું સ્મરણ થયું. આધવી છદ્મી એણે કાતજુપાણી કરી અને રનાનમુંદમાં જતાં પહેલાં જા-આપણ પાસે જાને જરા કરીનેથી આવી. મન કંઈક હળવું થતાં એ નહારા મહું કરી તરિકા આવી પકોચી દેશાસનાંને તેને 'આપકાર આપે. તરિકાએ સોનાં કુલ્લ સમય રની કાચે નેનિત. થની ધીરિક વાતો પૂછી. એ પછી દેશાસનાંને કાચે પુણ્ય : 'કાલે કાલે તે ફોન કરે' હતો ?

'હા, પહેલાં આધવીને ફોન આવેલો, પછી એ' કમો...પણ કંઈ કામ હતું'

'ના, ના.' દેશાસના કંઈક વિચાર માં હોય તેમ જોવા. 'તારા ફોન પછી આધવી ચીંતા ને અમરાઈમાં પડી અથ...તારા માંડુ છે તમારે ત્યાં'

તરિકા પળવારમાં માથું સમજ મહ. મુખ ઉપર રજાચરિત્તો આજી તે જોયો : 'હા, મારા આગની તનિયત કમલે જામડી છે, મારે પણ કમળાં કરે નથી રહેલું.'

દેશાસના આ સાંભળતાં એના મુખ ઉપર તાણી રહ્યાં હતા. તરિકા પણ સ્વસ્થ હતી એટલે એમની આંખ માં વિશ્વાસ નહોતો એટલું સંજ્ઞામાં

તેને મુશ્કેલી ન આવી. એ તરત જોયો :

'આધવીને તો જાણે તારા માંડુ'

'હા, નીકળી જ જોઈએ.' એમ જોવામાં દેશાસના જાણ ને આધવીએ રનાનમુંદનું આરણું ઉપાડ્યું. તરિકા ને આવેથી જોઈ તેના મુખ ઉપર આજરો, આનંદ અને ચીંતા. એમ વિવિધ આનો કરી વધ્યા. દેશાસના ને તરિકા પાસેથી જતાં પણ એણે જોયો.

આધવીના મનમાં તરત જ વિચારો થઈ મહ મવા : 'તરિકાને હાને મારા ખડમાં કાંઈ જાણ અને કંઈ પૂછીશ તો જાની કંઈક વધારી નહિ' એમણે નહિ પુણ્ય ફોન ફોન વિરે... કમલેશની તનિયતના સમયાર પૂછી કરીને સંતોષ માનું 'તો...જાણ જાણું કરે તો'.

આધવી તવાર થતી હતી આ જાને તરિકાએ જોની આ વિચારમાળા તોડી. પોરેથી કમું : 'ચીંતા કે અમરાઈ અનુભવનાં જેટલું કંઈ જ નથી. ફોન આવી મહ છે એટલે કમલેશ હાને સારો થઈ જશે.'

આધવીના ફોન ઉપર રિધતિ આવી મહું. એણે પુણ્ય : 'તો ફોન ફોન આવ્યું કે ફોન ચીંતા ને અમરાઈમાં છુટી'

આજવાણુ જોઈ તરિકાએ કમું : 'ફોન પણ કામણીને જાણી' કે છુપાવી રાખવાની તારી રીતિ છે ખરી' પણ પણ સમજ મવાં હતાં મહું.

'કંઈ પુણ્ય એમણે' અમથી આધવી જોયો.

'હા, પણ એ' કમું : 'મારા માથ ને જાની તનિયત મારાજ નથી.'

આધવીએ નિર્મતો આજ હમિ. જા જામલે કમલેશના એ બાણુ આજમાં ને કમલેશનાં આજર વરુ જો કાલતાં જોવામાં : 'આજે તો તમારી વાતે જુલુ જ નહિ.' પછી તરિકા તવાર કરીને પુણ્ય : 'તું ઠાપ રિવસ નેનિતાથ મહ છે કે નહિ, તાર'.

'ના, ના.' કરીને તરિકા જોયો. ને પછી આધવી કાચે જોઈ કમું. 'નાએ મને તાર-કચી જોવાની તે વધુ જાણું નથી કામણું' હાને કું પણ તરિકાને જાણે તુ જ કહેલો.

દેશાસનાં કમ્યાં. આધવીમાં કોપત આવી. એણે કમું : 'અને જાણે જાણે જોવા દેશાસનાં આવી જામલ.

દેશાસનાંને જુલુથી કા પાડી. એમની કાને મળે આધવી કે તરિકા સમજ સમ્યાં નહિ. દેશાસનાંને આદર કમળમાં વિચારી લીધું હતું કે દીકરીનું અને બે બીકથી જાજ જ રહેશે તો તેનું નિપરીત પરિણામ આજર...અને રા જા. હા મહું પછી અને કમ્યાં મહું પુણ્ય નથી' માનું રેલું જોવાનું હતું : 'આજ તો બીચારી

પારેવા જોવી છે, કરી અથ છે' મારે જોવાની નથી.'

આધવી તો જાની સંજ્ઞાતથી જુલુ આનંદમાં આવી મહ. તરિકાને પણ પ્રથમ તો કાઈ કાચું, પણ તે પછી તરત મહું : 'કમલેશને મળવા જવા તો નહિ જાણી દોમ'.

'જોઈ, ક્યાં જાણું' દેશાસના આધવીએ પુણ્ય ને તે જોવી પણ મહ. 'તારી થી કમ્યાં છે'.

'મારે તો તારી પાસેથી બધું જાણું છે.'

'બધું એટલે' તરિકાએ કરીને પુણ્ય.

'બધું એટલે બધું જ.'

'તો કાંઈ જામલ' કે રેસેરામાં જામલ.

'તારે ઘેર નહિ'.

'ના, જાં જે વાત નહિ મહ રાજે.'

આધવી જાણી નહોતી કે તરિકા ના ઘરનાં જ્યાં કમલેશના નામથી, ફોનથી, કંટાળે મવા હતા.

જામલો છોડી રજા ઉપર આવતાં આધવીએ કમું : 'હાને કહેવા આંડ. પહેલાં તનિયતનું કરે.'

'મહી'.

'એમ જામલ નહિ, વાત કર.'

આધવીના સ્વરમાં જાણ ને અધીરતા બંને આવી મવા. તરિકાના મહેરા ઉપર તે જોઈને એક વિચારવાળી કરી મહ.

એ જોયો : 'કમલેશ તારી જામલ જામલ છે, તું જામલનાં આવી જામલ જામલ જામલથી રજાના રિવસોમાં કમ્યાં જામલ મવા નથી, તારા પહેલી એણે ચીંતા પૂરક રાજે જોઈ કરી છે.'

'મારો એવ થઈ નથી મળે'.

'એ મળવાનું છે કહેતો હતો.'

'એ ને જામલે. તે વાંચે છે'.

'એવા પચે વચાવ' કમલેશ કહેલું જા, પણ એ' ના પાડી હતી.

'તારાથી કંઈ જાણું નથી, તાર' આધવી કામણીથી જોયો.

ધીમે પચે તેઓ રજાનાં નાકા ઉપર આજમાં ને એક રેસેરાની ડિનમાં એટવામાં. તરિકાએ તે મહ રાતે જ નિર્ણય કરી લીધો હતો કે જોતાની સપણી જોઈએને જાણી ફોન બંને કમલેશ-આધવીના સંજ્ઞાની વચે ન આજરું એટલું જ નહિ, પરંતુ તેને આ પ્રેસંજ્ઞામાં પૂરા કાચ પણ આપે. આધવીના અરેશ ઉપર બેઠેલા દેશાસના આધીરતા જોતાં એણે નકરી કમું : 'આધવી કાચે આપારે કમલેશ સિવાય બીજી કંઈ વાત જ કરતી નહિ !

સમય પસાર કરવા એમણે એ તે વચે મે મજાવવા કરી. આધવી પુણ્ય મહ અને તરિકા વિચારથી કમલેશ ની વાતે કરેલી અથ બંને જોઈ : 'તારા સિવાય બીજી કાંઈ વાત અને

કરી નથી. કપડેકાની કુનિયામાં પ્રાપ્તી સિવાય રાહ હોય જ નહિ એવો અનુભવ આટલા દિવસમાં મને થયો છે.

“મારી કુનીયાની પથ્થ એ જ રિયલિટી છે.” મેં ત્રા નીચાં દાળી મ.સવી બોલી એનું મન પ્રસન્નતાથી એનું હોતે.મમ ભરાઈ કહ્યું કે કાલ્ય વેશનાનો પથ્થ અવગણ ન રહે.

એકાદ કમલ પછી બંને હાથ

થવાં સારે માથની પૂર્ણ સંતોષમાં હતી. એણે કહ્યું : “કમલેકને કહેજે કે હું એને વહેલી તકે મળીશ...અને ઉમેર્યું કે મેં એની તબિયત સારી નહિ એવું તો મને પારખવાર કુંજ થશે.”

“હવે તબિયત સારી થઈ જ નથી.” તરલિકા કહીને બોલી અને બંને મહાર આવી છુટા પડ્યાં.

—કમલા

વિવિધ વર્તમાન

પ્રથમ સુગન્ધા માનવીની જોષરી

રાસિકતામાં શોધ કરનારાઓને એક પ્રથમ સુગન્ધા માનવીની જોષરી અને બીજા કેટલા અવધવાના કાઠાઓ મેશનગોડા ખાતે મળ્યા છે. તેજ જમાએ પાંચરના અને દરજીના કાઠા જોષરી બનાવેલા દર્ધિયારે મળ્યા આઠમા તેપરથી માનવામાં આવે છે કે આ દાઢીબર પથ્થર સુગન્ધા માનવી નું હતો. સીલોનમાં મળેલી બીજી વસ્તુઓ કરતાં આ થઈ પુરાણી વસ્તુ મળી આવી છે. આથી જણાય છે કે, પ્રાચીન દર્ધ તે કરતાં થયું થયે વચ્ચે પૂરે સીલોનમાં માનવાની વસ્તી વધી હતી.

દરીયો પૂરી મેધરેન્ક વિશાળ કરાય છે

૧૯-માં મેધરેન્કમાં થઈ કરેલ દરીયો પૂરનાનું કાર્ય મધ્ય આગળ વધી રહ્યું છે. આજ સુધી મધ્ય કટકાઓ દરીયો પૂરને મેળવવા કોવાનું જાહેર થયું છે. આને પરીણમે મેધરેન્કને ૧૭૭૦૦૦ એકર જમીન મધ્ય મળી છે. મારે આજ દરીયાના મોટાકા કામને પેરી સેવામાં આવશે પછી કંચે જે દરીયા નું પાણી રહી જશે તેને પંજીન મહાનથી બેચી કાઢ જમીનપર કદી દેવામાં આવશે આ રીતેજ જમીન ખાતરથી કારપુર છે અને મેધરેન્કના કટકીપરે માને છે કે આવતા વર્ષે દરયાન બેચો વાવણીને લાખર જમીન કદી કરશે. આ જમીનપર યરેરા રસ્તાઓ અને બેનરેના રેલેના કરવામાં આવ્યા છે. એક કુટકાપર તો કોલ્પીટલ, બીનમા, કુકાને, મણ્ડરે ના બેરેકસો તથા કોશીકના મકાનો બંધાઈ ગયાં છે. તેમાં માને છે કે આ કાર્ય પૂર્ણ થતા ૭૦૦૦૦ માણસો માટે રહેવાની જગ્યા થશે

નથી શાળાનો શીલ્લા નેપથ્ય વિધી

શાળાવાલ દોડુ સેવા સમાજની નવી શાળા, પ્રાપ્તરી અને દાખ રકમ ખર્ચવાની જે રકમ થઈ છે તેનો સીલ

રાપણ વિધી તા. ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૫૬ ના યનીવારે એકમીનરેટર મી. ડી. જી. રોપરટને કરતે થયે હતો.

કેટલાક કારણો સર આ મકાનમાં બંધાવી દાખ રકમ થી એમ. કે. બેલીઆના નામની યવાની હતી તે બેલી બહીએ કાતાએ કાનની રકમ આપવાનીના પાડતા તે નામની હવે નવી થાય એમ મેળાવકમાં જાહેર થયું હતું.

મેળાવકે સારી રીતે ઉજવાયો હતો.

સુવાન કલા કારનું અવસ્થાન

આવનગરના જાણીતા સુવાન કલા કાર જમદિય તિરાણીનું કલ્પ વધે ૫૨૨.થી ગયા માસમાં અવસાન થયું હતું. રેતે હોલેકદીક એન્જનીયર હતો. પથ્થ કળા તરફ એમ રોવાથી કળાના ઉપાસક થયા. તેઓ સારા માણસ, અદ્યત વાગવાર અને કળી દતા. અને તેથી તેઓ રેડીઓપર દમેલા સંમળતા. આ ઉપરાંત તેઓ સુદર વૃત્ત અને ચિત્રકળા તથા સીપ્પ કળા પથ્થ જાણતા હતા. અને આમજનતામાં કળાની બોવના જમાના વા તેઓએ એક સંસ્થા કુંક કુતવપર ઉભાવી હતી. એમના અવસાનથી કળા ક્ષેત્રમાં એક ભણી એક પડી છે.

લુસાકા ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ ક્લબ

ઉપરોક્ત ક્લબની વ તોફ જનરલ મીટીંગ તા. ૧૮-૬-૫૬ના રોજ મળ્યું હતું, જેમાં આજુ વર્ષ માટે નીચે મુજબના કોષ્ટકોની વસ્તુ કરવામાં આવી હતી :

પ્રમુખ : શ્રી મોહનભાઈ આર પટેલ સેક્રેટરી : શ્રી રમણભાઈ અને પટેલ ખમનગી : વલ્લભભાઈ કે પટેલ.

કોષ્ટક કેપ્ટન : સ-ડે લીમ સી બી. પટેલ, વાઇસ કેપ્ટન : એ. એમ. રેયા, ૨૫ ઓગસ્ટ લીમ : ડી. ડી. મોહી, વાઇસ કેપ્ટન : કે. પી. રજુકેડ

કોષ્ટક : કેપ્ટન મ.લુભાઈ ડી. ગોરે વાઇસ કેપ્ટન : એમ. એમ. લાડ.

વોલી બોલ કેપ્ટન : નીલભાઈ પટેલ વાઇસ કેપ્ટન : મધુભ દેસાઈ.

કમ્પી સંચો : હાસનભાઈ જે. પટેલ, આર. આર. પટેલ, 'કે. પી. રજુકેડ, કે. કે. નાથ, એમ. કે. પટેલ.

—ઉપ પ્રમુખ રાધાકૃષ્ણને કેટલાક મુ'ડી કાટેલા સુદર પુરનમાં રેડીસીયા અને ન્યાસાથે-કરી મુનીવરસીડીને કોટ આપ્યા છે. જેમાંના શોડા તેમના પોતાના પ્રકારનો છે.

—ચિન પાણીથી બેલી વિજા જાણી લેતા માટે અને તેમના કાર્યનું નિરીક્ષણ કરવા માટે દોહથી બે પ્રતીનિધી મંડળ ચિન મધ્ય છે.

મરણ નોંધ

મેદમરડાઉનના જુના વાની શ્રી. રજુકેડભાઈ કરીભાઈ સુરત નિવાસીનું ૭૬ વર્ષની ઉંમરે તા. ૧૮-૬-૫૬ કાટ' એટકથી અણધાર્યું અવસાન થયું છે. તેઓ કામાજી કાર્માં થયો રકમ કરવામાં દોષ સમાજમાં લોક પ્રિય હતાં. તેઓના અગ્ની સંસ્કારમાં પથ્થા નજીકના અને પોટ' એલીકામેષ તેમજ મુરનદેમના ભાઈઓએ ભાગ લીધો હતો અને રવર્મરને અતીમ અંજલી આપી હતી. રવર્મર ૧૯૪૩માં રવાનીક લોથી મંડળના પ્રમુખ હતાં. રવર્મર તેમની પાછળ વિધવા બે પુત્રો અને પોતેના મોરે.જી કુટુંબ મુકી ગયા છે. કમર તેમના આત્માને યાત્રી આપે

મુરનદેમના શ્રી જમજવન મ.માર મ ના પુત્ર રમેશભાઈ અવસાન થયું છે. મરણ નીધીરો કુટુંબીઓએ હવન તા. ૧૭ ૭-૫૬ના કપી હતો.

આભાર

મેદમરડાઉનના શ્રી. મોપાલભાઈ અને મોર્ડેલાઈ રજુકેડાઈ પોતાના પિતા શ્રી. રજુકેડાઈ કરીભાઈના અવસાનથી કુટુંબને થયેલા કુ-ખમાં સર્વે ભાઈ બેનો એ તાર દવાલ કે રૂપરમાં મળી દિવાસી આપ્યો છે તે માટે આ પ્રવહારા તે સર્વેનો આભાર માને છે.

અન્યના લાગની સત્તી કરે તો આમ કરનાર જ કરી થશે !

કુનીયાને હેતરની સહેલી છે, પથ્થ માણસ પોતાની જાતને ઉતરી સુખી નથી થઈ યાત્રી !

એમ. કે. ગાંધી લાખલેરી અને પારસી રસ્તમજી હોલ એમ કે ગાંધી લાખલેરી અને પારસી રસ્તમજી હોલની કમ્પી વાપી સામાન્ય સમા રાનીવાર તા. ૧ સપ્ટેમ્બરના બરેરના ક-કળા પારસી રસ્તમજી હોલ ૧૪૦ કવીન ર્હોટમાં મરાશે.

આમાં મુખ્ય વક્તા તરીકે મી. જે. ૫૨૩ “પુરતકાલયો અને તેની મારીતપર અસર” આ વિશવપર મોલનાર છે. કવે ભાઈ બેનેને આમાં ભાગ લેવા વિનંતી છે.

એમ. જે. રાંદેરીયા - માનનીય મંત્રી એમ. કે. ગાંધી લાખલેરી અને પારસી રસ્તમજી હોલ કમ્પી.

જુકાપીમ, કમકમ રેકલ રીડ-સ', લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને કનસેર-સ માટે મળે :

આર. વીકુલ ૧૨ બારીલી બારીક, ૩૮ માર્કેટ ર્હોટ, કોરેનર કાપોનલ અને માર્કેટ ર્હોટ, એકાનીસપ્ક, હોન ૩૩-૧૧૪.

માટીના ઇલાજો

આ નાની પુરતીકા અ. પવર્માં જે માટીના લેસો કામમાં પ્રસીદ થવા છે તેજ લેસો કારા મળાપછી આ જોષીસેથી મળશે. કીમર ૧/- પોરેજ સાથે.

'Indian Opinion', F. Bag, Durban, Natal.

એકથી કોશ મોટો

શુભરાતી કે શુભરાતી રીકમનરી. કીમર પા. ૧-૨-૬.

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

ઉદારની આપવીતી	૫	૩
ઉરમે અબીનય	૯	૬
— બીજા પુરતકે		
મુરન ૫૪	૫	૦
એવામીની સાધના		
(પરીરેમાલ મરુવાળાનું જીવન	૭	૬
કીસોરલાલ મરાઠવાળા	૬	૭
સંસાર ધર્મ	૬	૦
દીપ નિર્વાણ (૧૯૬૬)	૭	૦
મળનાનું ડેકાર્ડ આ એ.રીક		
'Indian Opinion',		
P. Bag, Durban.		

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ દેર

સોનાના શાંતિના ખાસ અમારી જાતી રૂબરૂ નીચે અમને અપાયેલ
શામ સંતોષ પામે એવું રીતે કરીએ છીએ.

ગરબેસ; જુદી જુદી દીપાવનની ખંચડી અગ્રણી, સાફીની પીન, વીંટી
અગ્રણી એવોગ વીંટી જાનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332631 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેલમુ લેમન મુલકો કાપડ, રુબન જર્સી, રુબ, આગરો મારેને, લંડ-લંડને
માથ, ધર જપ્પરસ મારે લેમન કન્ઝાર્ડિ પ્રકારોએ રાજુવાર મારે રીભન જગેર
મારે અમારે ત્યા પ્રથમ લખાસ કરવા બહામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

- 33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, - જોહાનનિસબર્ગ.

બેલકસ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિશેષતા આવે પૂત જીવનીસદ્ ગીતાછ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
સ્કેમીયર પ્રવચન.

મહાવાસ્ય વૃત્તિ (જીવનીસદ્ ગીતા)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
રિષતપ્રમુદ્ધન (ગીતાછતા ગીત અખ્યાનના ગ્રંથો)	૪	૦
મધુકર (વિષ્ણુના સંપ્રદ)	૪	૬
છવર્ન કટી (" ")	૪	૬

Obtainable :

INDIAN OPINION.

P/Bag. Durban, Natal.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

શ્રી પ્રથમ અર્થકા ૭ ૬
શ્રીમતે આનંદ ૧૨ ૬
ઈંગ્લીશ લિખના મારે

Learn English through
easy Medium of English. ૧ ૬

શ્રીમતે સંતોષ (૧૫૦ ચુરી
હદેશ સંતોષના શ્રીમતે)

ચંપદ) રીસ ૧૦ ૬

પરી મદદ ૧૨ ૬

અગ્રણી અગ્રણી ૬ ૬

પરી રાણી ૨૩ ૬

કરી માનુ રીસ ૨૮ ૭

★

આ સિવાય રીસો કારી નવજ
અગ્રણી, કામાકા, ગુલરાની પુસ્તકો
આગ્રણી રીસે અગ્રે રેગ્રણી છીએ.

★

અમી જીતના વિદી પુસ્તકો, લેમન ઈંગ્લીશ પુસ્તકો અને
રેગ્રણી છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524.

DURBAN.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No. 1.	per lb.	per lb.	
Olly Toothall	1/3	1/Grade Loma Tea	4/3
Chana dhal	1/3	Sevachal Supal	7/-
Chana flour	1/-	S. B. Kola No 2.	2/6
Urad Flour	1/3	Jeera	2/-
Urad Dhal	1/3	Vatani (Sompal)	2/-
Moong Dhal	1/3	Mustard Seeds	2/-
Whole Moong	6/-	Mustard Seeds	1/3
Whole Urad	6/-	Whole Lohana	1/3
Special Panchhal	10/-	Jaggery (Gar)	1/3
Ordinary Panchhal	7/-	Pure Chalk Powder	2/-
Egyptian Rice	10/-	Pure Chalk Powder	2/-
Whole Bk. Beans	7/-	Coccamate (Fresh Watery)	2/-
Masoor Dhal Red	1/-		
Samalim (Amli)	2/-		

47/6 per bag of 75

ALL ORDERS TO ACCOUNTANT, C.A.K.U.

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

સુક્રીપર, સુસાદરી, વીમાનાં અને જનરલ બેન્ક
દીપ્તિવાન અમર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ટિકિટ અમર જીવન
માથે પ્રસારી કરવા પૈસા આપી આપણે સુક્રીપર કરો.
જાંજી, આંગ, મોરી, દુરગા, નાગપાલ, પોલિયાસ, વિગેટના નોગા અને
જાંજીની નાપીએ બીજા.

ઈન્ડિયન, પરાયણ દેશ, વિદ્યાલના આપણા જમાવના રેવન્યુ હોલીવુડ
સાઈટીફિકેટ કે સુપરના સાઈટીફિકેટ, પાસપોર્ટ તેમજ કોમિશનને હવે
જાણતામાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે તમને સલાહ આપીએ છીએ.
તેમજ સુક્રીપર કોઈ એસોસિએશન કોર્સ કોમ્પ્યુટીંગ અને પોસ્ટાલ
ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

વેડીંગ સુટ, ટાઈનીંગ સુટ, સેલફેશન, હેરફેશન ચેસ્ટ,
સાઈકલ બોર્ડ કોફીસ ટેબલ, છુક કેસ, ટેબલ, વગેરે કોમ્પ્યુટ
આને ખરીદી લોકો. તમે પછારી લાગે તેવા સુક્રીપર નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેચર—

જે હમણી રેપરેન નીચે તમને મળે છે. તેને સ્ટોક હોલમાં તમે
વાર રહે છે. આજ રોજના કારણે હોલમાં ખાસ અને સુપર
ખાસ પછારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સ**હમણાં જ ખુલ્લો મુકેલો માલ!**

ન્યુ ધરા હાથેલી નીવન, સાઈકો ૧ વાર શી. ૪૬-૬
જીનીની કાનવાળી બોયરનેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આપણી માલ વાળી
રેશમી હાથેલી સાડી ૫૮-૧૦-૦ થી ૬૫૨
મેચડી કાનવાળી સાડી ૬૫ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ૬૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ હેલ્લી કપડા રંગો અને હાથે વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૧ થી ૬૫૨
૭ વાર શી. ૩૬-૧ થી ૬૫૨

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા કોર્ડરોને તુરંત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

નોંધ્યો તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એલ. બોક્સ ૮૨૨.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

~~~~~

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

કોઈ સારું પોસ્ટલ કોર્ડ મોકલવા મહેરબાની કરવી. ખાસતી કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે

ના. રોડશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સર્વિસ રોડશીયા
૬ પેની રતલે. સુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને સ્પેશિયલ છીએ.

જો કોઈનું અંગત રેપરેન નીચે યુનીલાલ અને રોડશીયાના કોઈ
પણ ભાગમાં હમણે મુલાકાતે આવો રસોઈ કરવાનો અને કોઈક ભરખું.

કેપીટન્સ બ્રાઉકની હોટેલ

(ધી કોન્ટેર મીઠાઈ હાઉસ)

મે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરફ

બાંબા અખાંધ, લીલી અખાંધ અને સુરખની ગ્રાસમ માલુ છે.
આફ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ,
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કુચી અને ચેવલી પાન ભાલર બાલ રોડશીયા હાઉસ. પાસેના શી.
૧૦-૧ હજાર સાબી અને રહેતર બરફીટ શી. ૧૧-૧ હજાર.

રોડશીયા, ન્યાસારોડ અને વિલાસન રોડશીયા કોર્ડરો ૬૫૨ ૫૩૬
ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરામીક કોઈની મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન ભોજન મળી શકશે!

હાથ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને લોહંગની સગવડ.

કાયમી બોર્ડરોને ખસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ટબ્બલું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેખાયાથી આવના ઉતાવળો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથિલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તૈયાર હોય છે.

બોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1905

Former Editor: Mahatma Gandhi—1916-1956

The test of orderliness in a country is not the number of millionaires it owns, but the absence of starvation among its masses.

—Mahatma Gandhi.

The teachers' work lies more outside than inside the classroom.

—Mahatma Gandhi.

No. 35 —Vol. LIV.

Friday, 14th September, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

AFRICAN WOMEN AND PASSES

THE statement of protest against the issue of "reference books" to African women, handed in recently at the Union Buildings to the Prime Minister's Office by a delegation supported by thousands of African women, said that homes would be broken up when women were arrested under the pass laws; children would be left uncared for, and mothers would be torn from their babies for failure to produce a pass; women and young girls would be exposed to humiliation and degradation at the hands of pass-searching policemen.

And yet *Die Volksblad* says that the protest was led and inspired by Europeans who "are creating underground grievances". And Senator de Klerk is now busy drafting legislation "to prevent people coming to the Union Buildings who have no business there!"

The 'Natal Witness' comments: "The question of the rightness of the 'passes' for Native women is a separate question. There are imperious arguments for controlling the influx into the urban areas, and the incidence of crime caused by 'shebeen queens' heads the list. To achieve this end and justify it the Government has gone to the length of making 'reference books' obligatory for all

racess. Laws such as these however, are a most formidable undertaking when the Government of the day is fixed in the idea that an unpassable barrier exists between the races. If the intellectuals among the non-Europeans had at least a con-

sultative share in government policy it might be possible to make them co-operate...At this rate it might eventually be simpler to list what the people of South Africa may do than legislate for what they may not do.

JAPANESE MOTHER'S FIGHT FOR HAPPINESS

THE Second Congress of Japanese Mothers opened in Tokyo, August 27. Three thousand delegates from over 2,000 national and local organisations attended.

Chairman of the Working Committee, Mme Natsu Kawasaki, said in an opening address that the Japanese Mothers were still suffering from the effects of the last war and atomic and hydrogen bombs and it

was time for all Japanese mothers to fight for their children and themselves.

The Congress discussed three subjects: (1) children's welfare, (2) the protection of the happiness of mothers and (3) the winning of peace and prosperity.

Delegates from other countries who attended the Second World Congress for Prohibiting Atomic and Hydrogen bombs were also present at the Congress.

terates," and therefore syllabuses "could not be referred to them for suggestions and criticisms."

One pertinent criticism made in the Bunga is that the new first year Junior Certificate course does not include Latin or Mathematics, thus barring Africans from training for, e.g., the medical and legal professions.

GROUP AREAS IN THE CAPE

ADDRESSING the Black Sash recently Mrs. Marie Grant (a member of the C.R.L. Committee) said that the authorities were setting out to bring about a complete revolution in the way of life of the people of Cape Town. The population was about half White and half Coloured, and the proposals would adversely affect roughly half the population. In Port, too, it was proposed to move a Coloured population of 14,000 (the White population being 11,000) to the outskirts of the town and to disrupt and uproot a large progressive community. If the zoning proposals for the Peninsula were implemented it would be "a most shocking case of injustice to the Coloured people." Mrs Grant urged her audience to do everything in their power to force the authorities to stay their hands. It was their duty to affect public opinion to ensure that such a thing was not done.

"BANTU EDUCATION" AND DEMOCRACY

SPEAKING of the new syllabuses introduced under the Bantu Education Act, 'Umthunywa' says: "The community as a whole has not come within reach of the syllabuses; formerly there used to be quite sufficient time allowed for teachers to criticise constructively

syllabuses, before they came to their final stages." The paper says school committees and boards should also have had opportunities for criticism, but adds: "It is a well known fact that, in most of the rural areas, these are composed of men who never appeared in a class-room to learn ill-

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Damberg
Slippers. Large range now at clearing
Prices.

Real Banarasi and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£2/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS 1

Plastic Fancy Tops with Hat
Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

**S.S. Kampala due 29th Sept. Sailing 4th Oct. 1956,
For Bombay.**

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £66-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAFAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 14TH SEPTEMBER, 1956

Strijdom Contradicts Himself

IN a recent interview with 'U.S. News and World Report,' a paper which is read widely in American financial and industrial circles, the Prime Minister is reported to have justified the denial to the African of citizenship rights on the score that he (the African) is still very largely in the primitive stage of development and from there went on to say that apartheid holds out the only hope for the man of Africa.

If the criticism levelled against the African is that he is still very largely a backward community it is fair to infer from this the conclusion that if he had accepted Western ways of life to a greater extent he would not be denied citizenship rights. We must get our thinking straight here. The Prime Minister has always been at pains to hold out the virtues of White civilisation (presumably civilisation as evolved by Man in Europe and America) as the pillars without which South Africa cannot survive. Without in any way suggesting that sole and exclusive virtue exists in the West only, we might say too that a stable social order cannot be set up in our country without the ideals of individual liberty and the freedoms which issue from it as its main inspirations.

What might be legitimately asked then is: If the African is denied citizenship rights because he has not accepted Western ways of life to a wider extent is it not wisdom to do everything possible to convince him that a more willing acceptance of these values—supposing it were true that he has been reluctant to accept them and which, fortunately, is not the case—would be in his own interest? In that event the Prime Minister would have a very strong case if he complained about failure on the part of the African to co-operate in accelerating progress towards complete acceptance.

But the Prime Minister does not want to see the African accept these values; he does not want to see the African a democrat; he does not want to see the African an equal citizen with his White countryman. In these circumstances it seems a little cynical for the head of the government to justify the oppression of the African on the grounds that the man of Africa is not that which apartheid does not want him to be.

On the other hand the Prime Minister was at pains to point out that separate development for the races holds out the only hope for a fuller national life for all.

If the African, as the majority group, must develop along his own lines it stands to reason that the first thing he must do must be to prepare for war with the Whiteman to restore Southern Africa to the position

as it existed before 1838. The lines of his own development were broken finally in the Boer War of 1838 and in the English War of 1879. If the lines along which the African developed at that time were good—and all the Great White Elephants of the Nationalist Party say they were—Dingane and Catuswayo must be promptly rehabilitated and held out before the African child as the heroes whose example the younger generation must emulate.

The Prime Minister would have to go farther. In 1838 and 1879 the African was master of his own destiny. There was no Whiteman to lay down the law for him. Development along his lines inevitably can only mean that he must seek to be his own master in his own country once more. By a piece of ironic logic the Prime Minister means, by implication, that the White South African has no business to regard South Africa as his home, because if he did that would be in direct conflict with the African's own lines of development.

But we happen to know that the Prime Minister has not the slightest thought of advising White South Africa to return to continents inhabited largely by White peoples.

Why then does he speak with two conflicting voices? The fact is that deep in his heart, the Prime Minister knows that it is wrong for any human being to oppress his fellowman. He knows that apartheid is wickedly in the wrong in all the things it does to oppress the man of colour. He knows, further, that world opinion is against him and that it is only a question of time before apartheid and all the wickedness it stands for are swept off the face of the earth never to rise again. The Prime Minister is, in the face of this knowledge, a bewildered and frightened man. He knows he has led his people along wrong paths to an end which must mean their ultimate destruction. The lords of the Nationalist Party know this. But they do not have the courage and not even the strength, it might be noted, to change the course of events they have set in motion.

In the hope of delaying nemesis for the longest time possible the Prime Minister will mouth transparent contradictions in the belief that the outside world will be fooled for a little longer. Once more the Prime Minister will learn—as he has learnt that it is dangerous to antagonise African States—that the world will not be fooled forever. Apartheid is wicked; oppressive and destructive of the very being of the majority of South Africans. The sooner decent men and women stand up as one and wipe it off the face of the country, the better it will be for all concerned—and for nobody better than the Prime Minister!

Power resides in the people and it is entrusted for the time being to those whom they may choose as their representatives. Parliaments have no power or even existence independently of the people.

—Mahatma Gandhi.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

A MAN like Professor Sarton (a Hollander who has been living in South Africa for many years, talks in a similar way of the psychological influence of the isolation which has until now been the chief feature of the geographical position of South Africa. To see things in their right perspective from a distance of four thousand miles requires study and practice. The inexperienced is apt to see things deformed by the perspective. Europe seems to him to be a place of endless quarrels over futile matters, over unimaginably small bits of land, an ever flowing stream of unnecessary troubles for the rest of the humanity. And on the other hand he sees his own immediate surroundings as large and all-important. In this way it is even possible to think of a world war as something which happens at an unknown distance and affects us only through its influence on economic matters.

Isolationism is indeed a great danger threatening South Africa. To understand this isolationism one must not only think of the geographical position of South Africa, but also know its history. The Afrikaners have lived in isolation for ages and have so in speak stepped over from the nineteenth century into the twentieth. On the 6th April, 1652 Jan van Riebeeck landed in South Africa. The settlers had left Holland in December 1651.

Long ago the Bushman lived in South Africa. However, they were driven back by tribes coming from the north-east. At the present moment there are only a few hundred living in a large reserve in the Kibaberi desert.

The mixture of the negro tribe from the north-east with the Bushmen resulted in a new race the Hottentots. It was the Hottentots which Jan Van Riebeeck found at the Southern most point of Africa. Two short wars forced the Hottentots to recognise the Dutch settlers. They hired themselves to them as farm labourers and household servants.

The East India Company imported slaves from the East Coast and Madagascar.

Jan Van Riebeeck left the Cape in 1662. Men regard him as the founder of the European civilisation in South Africa. It is to be questioned, however, whether he himself had any aspirations in this direction. At his departure

fifty families were farming at the Cape. They came into conflict with the East India Company because they wanted free trade while the Company demanded the monopoly for itself. Simon Van Der Stel, one of Van Riebeeck's successors, was the first to make the settlement into a real colony.

Holland and Germany provided some new immigrants and towards the end of the seventeenth century two hundred French Huguenots were taken into the population.

By

Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

The Company sent Dutch orphan arrivals for the settlers. Thus the population increased. At the beginning of the eighteenth century there were about one thousand seven hundred Europeans and ten thousand slaves. Colonisation, however, developed very gradually because the Company opposed it.

According to Scholtz three mistakes were made, historical mistakes which still influence the national life.

The first mistake is the fact that during the Dutch occupation at the Cape there never was planned colonisation. There was no organised immigration so that the size of the colony remained small.

The second mistake is that the Company opposed the economic development of the colony in all possible ways. For the settlers there was only one calling and that was farming. Trade, industry and shipping was closed to the settlers. This caused the national character of the Afrikaners to be developed in a very detrimental way. The Afrikaner played no part in the exploitation of the economic riches of his fatherland.

The third and most important mistake is the fact that right from the start use was made of labour of the non-Whites. If the labour of Whites only had been used then the "present" generation would have a much less difficult situation to face. The number of slaves soon exceeded the number of Whites. The large majority of Whites learned

to despise manual labour. Afrikaners lost the art of becoming good artisans. The whole economic life of the Union rests upon the labour of the non-Whites.

We have continually been speaking of Afrikaners. The name refers to the settlers who were Europeans but who were neither Dutch, nor German, nor French any more. The most striking characteristic of these Afrikaners was their passion for individual freedom and their dislike of governmental control. They were typical seventeenth century Calvinists. Professor Leo Marquard calls them undisciplined individualists. They possessed slaves and a surplus of land. The climate was congenial, the land fertile, the number of settlers small. The settlers were used to being obeyed by Hottentots and slaves. They did not take much notice of the law, did not like interference from outside and regarded the government at Cape Town as an institution which had to protect them without troubling them. That meant that the government had to see to it that the farmer had enough work and that the prices for his agricultural products were as high as possible. A section of the farmers became migrant farmers. They did not possess the land on which their cattle grazed. They hired and led a nomadic life. When, after a few generations, the government decided to intervene, the migrant farmers regarded it as a threat to their personal freedom. These migrant farmers, too, were Calvinists. Their life was very simple in spiritual and cultural as well as in material matters. The only thing they wanted was to be left alone.

At the end of the eighteenth century the migrant farmers came into contact with what we now call Africans, the so-called Bantu, who had come from the north to the south. They were beathen with a strong tribal life. They had their own political and social customs and way of life. At the head of the tribe was the chief who was no despot, being under the control of the tribal council and the tribe itself. The social life of the Bantu was based on communal land tenure.

The contact between the Afrikaners and the Bantu led to the Christianizing of a large number of Bantu and to a number of wars

in which the Bantu were beaten but not conquered. Another result was that the migration of the farmers came to an end.

In 1795 the English occupied the Cape, leaving it again in 1802. In 1806 the Cape permanently went over into English hands. At that time there were 30,000 Europeans: 50% of Dutch, 15% of French and 35% of German extraction. From 1652 to 1806 the Afrikaners lived in isolation—the French Revolution passed unnoticed—and this isolation remained unchanged after 1806. The year 1806 marked the beginning of the struggle between Boer and Briton.

The English assumed their governmental responsibilities much more seriously than the East India Company. Courts of law began to interfere in matters which the Afrikaners had regarded as their personal affairs.

In 1820 five thousand British immigrants arrived. Their arrival was of the utmost importance for the history of South Africa. These five thousand formed a completely new element. They spoke English and were closely bound to England.

The first years after 1806 were years of tremendous economic expansion and administrative changes, but were also years of continual conflicts. English was proclaimed as the only official language, a fact which unbelievably embittered the Afrikaners.

No less radical was the attitude of the English to the racial question. In 1812 Sir John Craddock ruled that Whites and non-Whites were to have equal rights in courts of law. English missionaries laid a series of charges against the Afrikaners for ill-treating their servants and murdering their slaves. In 1815 such a charge was laid. The accused refused to appear in court. The governor sent black soldiers to arrest him. He resisted and was shot. A revolt followed. The revolt was put down and five Boers were hanged. At a critical moment the gallows broke. The spectators saw in the happening the hand of God and pleaded for mercy. In vain. The men were hanged again. The Boers called the place of execution "Slachtersnek" (Butcher's Neck).

(To be continued)

Two Shocking Group Areas Cases

WHEN the Group Areas Act was passed, its critics emphasised the likelihood of such legislation leading to abuse and victimisation. Government spokesmen replied that, on the contrary, it was "the cornerstone of apartheid" for Europeans, "while giving justice and fairplay to the non-European."

Since then the critics' forecast has been abundantly justified, though most of the victims have been non-white. But two recent Port Elizabeth cases showed that Europeans, too, can be involved in embarrassing and expensive litigation in which personal malice and business rivalry may be among the motives.

By
C. W. M. GELL

Briefly to recapitulate the facts, a certain person bought a property in Walmer. A European already inhabiting the area canvassed a petition, which various other residents were induced to sign, that the purchaser was a Coloured and should be disallowed from buying property there by the Group Areas Board. In order to clear his name, the purchaser sued the petitioner for damages and was awarded £150 for defamation.

In his judgment Mr. Justice Sampson noted that the petitioner, who owns a filling station, was anxious to prevent another filling station being opened in the same area, as was the purchaser's likely intention. He believed that the two men involved were probably on friendly terms originally, although the petitioner (a European) probably genuinely suspected the purchaser to be Coloured. It also appeared in evidence that the petitioner was a local committee member (honorary) of the Nationalist Party and the purchaser possibly a supporter of the United Party.

All these factors no doubt played their part in the events from which the case originated. There was also much evidence about the complexion of the purchaser's children, the status and associates of his wife and her relatives. Witnesses were cross-examined about their opinion on these and other matters. As one said, "It is very hard taking people by their looks." On which the judge commented:

"That unfortunately is what the law says we must do."

Altogether it was a most unsavoury episode even if it had ended there. But for some extraordinary reason the Crown then saw fit to prosecute the purchaser under the Group Areas Act, on the ground that he was a Coloured, in spite of the fact (mentioned in the civil case) that both he and his wife have birth certificates describing them as European and the immediate finding of the magistrate at the start of the criminal case that the accused "is obviously White by appearance."

Much of the evidence followed that given in the civil case. The only new and startling feature was the allegation by a prosecution witness that he had been suborned into giving evidence under threats of action against himself by a Group Areas official, who had also been prominent in the previous case. Not only did the witness say that he was thus forced to testify but he said he was actually told what to say.

Hardly surprisingly the accused was acquitted without being called upon to lead defence evidence. Rather more surprising was the magistrate's refusal to comment on the case or on defence counsel's plea that the papers be forwarded to the Solicitor-General for consideration of a charge of perjury.

While we may hope that, despite his silence, the magistrate will not allow the matter to rest with the acquittal, there are two general issues that call for public comment.

First, in the confirmation given by these two cases to the fear that racially discriminatory legislation of this sort lends itself to abuse for reasons of personal hostility or self-interest. The late J. H. Hofmeyr always held, and was once expelled from his party caucus for saying, that the campaign to segregate Indian merchants was largely the result of commercial competition. In a small way these Port Elizabeth cases illustrate how true that can be, and how other sordid and selfish motives will attempt to use the opportunities of mischief-making given by such laws.

Secondly, it will be said that such cases will not recur once everyone is ticketed and labelled under the Population Registration Act. In a sense this is true,

though no one can say when that will be. But these cases have made very clear something of what lies ahead during the process of assigning race classifications to everyone. Many of the people involved on both sides in the two Group Areas cases are going to have a very harrowing time and some will be racially divided from near relatives and friends.

So far the classification tests have concerned mostly the doubtful border between the Coloured and African communities. Sooner or later, however, the Race Classifications Board will have to tackle the politically much more "delicate" border between the Coloured and European communities. The things at stake are the same at both ends of the Coloured community—status, opportunity, jobs and homes. In a society stratified by "race", non-Whites are not lacking in

"race pride" (i.e. self respect) as is so often alleged (though, if ever the term were an anomaly it is in regard to the Coloured people). But they are fighting for such few privileges that some possess more than others.

It is no secret that many who pass as Europeans today have non-whites among their ancestors and that such people are not confined to non-Nationalist. When, therefore, the Board takes up the very large doubtful area between European and Coloured, it will be threatening the security of a large segment of the white electorate, of the only nearly free people in South Africa.

If the events which gave rise to these two Group Areas cases are any augury for the future, much sorrow and trouble lies ahead for many people in pursuit of a purpose deemed essential by the Nationalist Party, but by no other civilised people.

"White Spot" Residents Up In Arms: They Want The Area "Black"

JOHANNESBURG'S biggest "White Spot"—Nancefield, which is bounded on three sides by non-European residential areas and on the fourth by a sewerage disposal works—is up in arms because the Government have so far refused to declare the area a non-European area. This would enable the property owners to sell and get their money back.

Nancefield is bordered by Dimville, Lenasia, Moroka and Kliptown and by the municipal sewerage farm.

A former member of the Nationalist Party committee in the area, who was a Nationalist candidate in the 1949 Provincial Council election, said that the inhabitants have, in effect, been told that the area is to remain White.

Last year a petition was organised to ask that Nancefield be proclaimed a non-European area but, though nine-tenths of the landowners were in favour, nothing has been done about it.

"Instead of acceding to our request and carrying out the policy of our party by removing this 'White spot,' the Minister of Transport, Mr. Schoeman, who is M.P. for the area, has advised us to 'stay White.'"

The Nationalist M.P.C. for the area, Mr. A. C. van Wyk, is carrying out an opinion poll in Nancefield but this is apparently a party-political undertaking. As a Nationalist I consider this un-

fair because it is a matter for all Nancefield landowners and not for Nationalists only.

"We have been told that it is not the Government policy to let Africans, Coloureds and Indians live together. In Nancefield they are allowing Africans, Whites, Coloureds and Indians to live together because Kliptown is predominantly Coloured and Indian, the African areas border on Nancefield and there has already been infiltration into the White area."

The Nationalists said that it is impossible for those who wish to leave Nancefield to sell their property or to get back the money they paid shortly after the war.

"We have no option but to stay on or lose what we have built up through these years."

The Minister of Transport addressed a meeting at Nancefield two weeks ago, but it was a political meeting at which all residents and the vigilance association were not represented.

"It was then that Mr. Schoeman advised us to 'stay White.'"

The Nationalist supporter said that there are about 2,000 Europeans in Nancefield and it is estimated that there are more than 2,000 European supporters.

"All those I know think the same as I do."

Nancefield is in Mr. Schoeman's constituency, Maraburg.

Africans, Europeans And Indians Mobilise Against Group Areas

THE Natal Provincial Vigilance Committee which was constituted by the recent All-in-Conference on Group Areas convened by the Natal Indian Congress opened its campaign in Northern Natal a short while ago. Mass meetings on the implications of the Group Areas Act were held at Newcastle, Ladysmith and Dundee," says the statement issued by the Natal Provincial Vigilance Committee.

At all the mass meetings resolutions were passed condemning and rejecting the Group Areas Act which sought to enforce the Government's policy of apartheid. About 900 people attending at the three meetings affirmed that they would not co-operate with those who were entrusted with the task of implementing this unjust and obnoxious law. They expressed their very strong indignation about the recent proclamations in Johannesburg where areas under the Act have been proclaimed for the different racial groups. They demanded that the Government withdraw the proclamations and rescinded their full support to the people of Transvaal in their determined struggle against the uprooting of settled communities, destruction of homes, impoverishment, degradation and humiliation.

Vigilance Units

They agreed to mobilise the people of their respective towns against the Act and establish local Vigilance Committees as units of the Natal Provincial Vigilance Committee. At Ladysmith where the Group Areas Board has not had a sitting the people resolved not to submit race zoning plans to the Group Areas Board.

The meetings were addressed by speakers from the Natal Provincial Vigilance Committee, namely: Mr G. Hurbans, Mr. Alan Paton, Mr. Archie Gumede, Adv. A. E. Mail, Mr. N. T. Naicker, Dr. Sader, Mr. C. K. Hall, Dr. M. M. Motlale, Mr. Migan Mitha, Jr. Secretary of the Transvaal Indian Congress also addressed the meeting at Newcastle.

Speakers Hit Out At Group Areas Act

M. G. Hurbans, the Chairman of the Natal Provincial Vigilance Committee reminded the people that in another few years the Indian people would be celebrating the anniversary of the coming of their forebears. It would not be a happy anniversary because since the Indian people have been in South Africa they have faced struggles. We have a

catalogue of anti Indian restrictions and no respect has been given to us to make our contribution to the general welfare of South Africa. The Group Areas Act was a measure designed to ruin us completely. We can have no illusions about what the Government intends to do because in Johannesburg despite assurances the recent proclamations showed that the Indian people are to be removed to distant outlying and undeveloped areas.

Mr. Alan Paton said that one of the worst apartheid laws is the Group Areas Act, as it took away the fundamental right to own property. The forebears of the Indian people came to South Africa lawfully, bought land lawfully, bought houses lawfully and now the Government intends to take away what they have by toil, industry and skill built up over many years. The Indians, Africans and the Coloureds were not the only people who were facing a crisis but also Europeans who faced a spiritual crisis—a bankruptcy of their spirituality. Any Indian person who accepts the Group Areas Act is accepting an inferior status for himself, for his children and his grand children. We are utterly opposed to Group Areas because we do not think it will achieve harmony, but it will create divisions. There will be people who will call us extremists. If we have to choose between right and wrong one must be an extremist and if one has to choose between just and injustice, one must be an extremist.

Mr. Mail speaking at Dundee and Ladysmith said that the Government was ruthless and determined to crush the Indian minority and the time had come for the Indian people not to depend on promises made by local authorities. It was the duty of Town Councils to protect the interests of the ratepayers but instead they were "contributing themselves as a menace to our rights. We have reached the position where we have to protect ourselves against these Councils, and we must cease "barnabbing" with government authorities. There could be no com-

promise on the Group Areas. We should work for a society free of racial discrimination and free from fear and hate.

Mr. N. T. Naicker informed the meetings of the latest position in the Transvaal in regard to the proclamations. Facts and figures of the proposed removals were given to the people and the decision of the recent All in Confer-

ence convened by the Transvaal Indian Congress was conveyed.

Mr. A. Gumede described the plight of the African people as a result of continued oppressive laws directed against the social and economic degradation of the African people. He warned that what had been done to the Africans was being done to the Indians to destroy them.

Sultan Technical College Clarifies Position Regarding African Students

TO clarify the position regarding the admission of Africans to the M. L. Sultan Technical College the College issued a statement to the Press.

In the statement the College Council states that they had NEVER taken any decision to exclude either Africans or other students from any of its full-time or part-time classes.

Extract From Minutes Of Annual Meeting Of Council Dated 22nd March 1956

"The matter was discussed at length and members of Council reiterated that it was NOT their desire or intention to exclude any student from benefiting from the full facilities offered at the College. The position bristled with difficulties, but if departmental regulations precluded non-Indian students from attending at the College, Council was NOT responsible for such action or regulation."

The statement goes on to say that the present enrolment of Africans is 695 which is 44 more than in 1955 and is the highest on record. This in itself is a direct denial of the so-called "exclusion" of Africans from College facilities."

The Council maintains that instructions were received from the Department of Education in 1950 that no African should be admitted to Standards I to IV in any centre where there was a

Bantu Adult Night School in operation but no African has yet been refused admission to any approved full-time class or to any part-time class excepting those covered by the instruction referred to above.

Written instructions, signed by the Acting Secretary for Education, Arts and Science and confirmed verbally by the Under-Secretary for Native Education on his recent visit to the College, which have been received from Pretoria state:—

"In view of these developments and to obviate hardship in the interim the Department is prepared to agree to your College continuing to provide the present educational facilities to those Bantu who have been admitted until such time as a final decision is reached with the Department of Native Affairs when the terms of any agreement concluded will take effect. You will however understand that under no circumstances can the Department agree that in the interim you admit any further Bantu students to your College."

Discussions between the two Government Departments are now taking place but no decision has been received, as yet, from Pretoria.

The College Council has assured both Departments of its willingness and desire to admit African students in every way possible.

14th September, 1956

INDIAN OPINION

School Integration Still Spreading

Nashville, Tennessee,
Sept. 10.

THE latest survey of the progress of the racial integration of the public school systems of the Southern States reveals slow, but steady progress toward desegregation.

The Southern Educational Reporting Service, which conducts the survey, reports that as the schools opened in previously segregated states there were 300,000 Negro students in "integrated situations," an increase of about 45,000 over last year.

The survey also reports the total of 723 desegregated districts is 186 higher than last year. They represent areas that were admitting students without regard to race for the first time, or had gone through the desegregation process quietly last year, without public announcement.

The survey covered 16 states and the District of Columbia, as schools opened for the third time since the Supreme Court outlawed racial segregation in 1954.

Eight states in the "Deep South" remain wholly segregated on the public primary and secondary school level, with court cases pending in various of these states to hasten compliance with the Supreme Court ruling.

Among the school districts desegregating this Fall or disclosing that the process was effected last year are three in West Virginia, one in Delaware, six in Missouri, one in Tennessee, 46 in Kentucky, 35 in Texas, 85 in Oklahoma and nine in Maryland.

The survey gave the following state-by-state reports as the school term opened: Alabama—remains wholly segregated with a widely-disputed legislative act passed to withhold state funds from schools faced with "forcible integration"—Delaware fourteen of 63 school districts with more Negroes integrated, with 4,199 of the some 11,000 Negro students in the State integrated.

District of Columbia—completely integrated.

Florida—official confusion appeared over the mechanics of operating the state's wholly segregated school system and as new laws adopted by the state legislature.

Georgia—segregation maintained at every level of public education.

Kentucky—schools opened with integration in all but 75 of the state's 120 counties, involving 180,000 White and 20,000 Negro children.

Louisiana—remained segregated with new state laws enacted to maintain segregation.

Maryland—schools opened on desegregated basis to nearly 85 per cent. of the state's Negro students. Plans are under way to have complete desegregation by next school term.

Mississippi—remained completely segregated.

Missouri—88 per cent of the state's Negro students enrolled

in wholly or partly integrated systems.

North Carolina—primary and secondary schools remain segregated.

Oklahoma—173 school districts integrated.

South Carolina—remained segregated.

Tennessee—a few Negroes attended Clinton High School under a federal court order—the first instance of desegregation in a state-supported lower school.

Texas—more than 100 school districts integrated, 27 from last year, with additional districts to be integrated in 1957. An estimated 500,000 White and 25,000 Negro students integrated.

Virginia—remained segregated.

West Virginia—20 county systems fully desegregated, 21 partly desegregated and three still segregated.

Protest Issued After Meeting At Bishop Reeves's House

A STATEMENT protesting against the implementation of the recently-proclaimed plan for group areas in Johannesburg was issued after a meeting during the weekend at the home of the Bishop of Johannesburg, the Right Rev. R. Ambrose Reeves.

The statement was signed by those who attended the meeting including the Bishop himself, and Mr. Alan Paton the author, and Chairman of the Liberal Party.

In part the statement read: "The harshness and injustice of the recently proclaimed plan of group areas in Johannesburg must shock everyone in realising the cruel effect that the Group Areas Act and the Group Areas Development Act can have on the non-White communities of South Africa.

'Bophiatown, Fegerview, Newclare and Albertville have long been predominantly non-White areas. The proclamation relating to these areas will uproot settled Indian, Malay, Coloured and Chinese communities.

"New houses will have to be built on the distant areas. Hundreds of traders will be deprived of access to their present customers and compelled to seek living among themselves in the separate areas.

"This will result in financial ruin through the loss of goodwill and trade connections, built up over a long period. A further consequence will be unemployment among thousands of workers.

"In the name of religion and humanity we urge the Government to halt the application of the Group Areas Act before too many are ruined.

"We call on all white South Africans to join with us in this appeal. We dare not stand silently aside while our non-White fellow South Africans face mass uprooting and economic ruin." — Says.

Human Rights Violated In Kenya

The International League for Human Rights has protested to Dag Hammarskjöld, General Secretary of the U.N.O., against the violation of human rights in Kenya. The statement of the League declares that the British colonial Government in Kenya has violated six articles of the Declaration on Human Rights of the U.N.O. These articles deal with forced labour, torture, as well as with keeping thousands of Africans in concentration camps. The League appeals to the U.N.O. to take steps to end the terror regime in Kenya.

Wit And Humour

An African who boarded one of the Durban Municipal buses was told by the rude White conductor that the bus was full and that he should "go to hell." Whereupon the African promptly replied: "I went there but I saw a board saying: 'FOR EUROPEANS ONLY.'"

—o—

"Excuse me, sir," said a shabby caller at a city office, "are you satisfied with the amount of your present life insurance?"

"Yes," replied the Manager, shortly.

"Could I interest you in a morocco-bound edition of the works of Thackeray?"

"You could not."

"Would you invest in a good second-hand cornet if you could get one cheap?"

"Not a bit!"

"In that case," said the caller, "would you be willing to buy a tin of shoe polish just to get rid of me?"

"I'd love to!"

"Thank! Good day, sir."

—o—

"But, darling," said a prospective bride, "if I marry you, I'll lose my job."

Can't we have our marriage a secret?" asked her fiancé.

"But suppose we have a baby?"

"Oh, we'll tell the baby, of course."

—o—

"I've just been congratulating Colonel Pep," said a guest at a luncheon.

"He's been appointed governor of a jail."

"Really?" asked his pretty neighbour. "Now, for a job like that does one need influence, or does one start as a convict and rise from the ranks?"

—o—

"Why was Adam made first?" asked the inquisitive child.

"To give him a chance to say a word or two, I suppose," replied his father, wearily.

*****

"Distinct-Sageeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distinct-Sageeds Ltd., P.O. Box 1040, Johannesburg.

*****

Short Story

The Overpowering Male

(Continued from last week)

SEVERAL days later they heard from Mr. McMaster. "You're a bum yourself, Grady," the letter said, "but you scared me with that sheriff pitch. Nick Ransom is a happy scout-draft, and as for Mr. McGuire, he just wanted to get back in that poker game, but I never could cure him of drawing to inside straight. Here's my check."

Molly looked over the letter and the check, decided not to raise Mr. Grady's blood pressure, sent in the check and filed the correspondence.

Two days later Mr. McMaster's check bounced. In addition, several Northwestern Hotels sent in statements for Mr. McMaster. They totaled six hundred and fifty-two dollars, and were far overdue. The last most of them had heard, he was in Alaska.

More than a little bit curious about Mr. McMaster, Molly looked up his record. He was listed as owning the McMaster Construction Company, had offices in the Winthrop Building, several banks were listed as referees, and his credit card had been approved by Mr. Grady. Molly guessed that the McMaster Construction Company was just about on the rocks. She called the matter to Mr. Grady's attention.

Mr. Grady smiled evilly. "Take a letter," he said. Molly whipped out her pad. "Listen, you teamp," he dictated. "We have you nailed now. Your check came back 'no account,' and if you don't show up around here within twelve hours, we'll throw the book at you. Matter of fact, we might throw it at you anyway."

"Mr. Grady," Molly said, "are you sure you want to send out this letter?"

"No, I'm not. I should write me myself in longhand, and in language he'd understand, but I haven't time."

"It isn't very diplomatic," Molly said.

"McMasters doesn't understand diplomacy," Mr. Grady said.

Molly transcribed the letters and took them in for Mr. Grady's signature. He was leaning back in his chair with his eyes closed. She felt his forehead and then picked up

the phone and called the house physician.

Half an hour later, Mr. Grady was in the hospital, and not long afterward was resting, more or less comfortably, in a hospital bed, minus his appendix, which had been hotter than a runaway cogline. Molly, the next morning, signed all his correspondence, and then was called into Eddie Bartlett's office.

Eddie Bartlett was executive vice-president of Northwestern Hotels. He was short, dark, young, and as full of energy as a pound of uranium.

"Miss Hanneegan, I don't think I'll get anyone in to take over while Grady is laid up. You can handle it, can't you?"

"Yes, Mr. Bartlett," Molly said.

By

STEVE McNEIL

In The Saturday Evening POST

"One thing we want from the credit officials tact and diplomacy. People don't like nasty letters from a credit office."

"Yes, sir," she thought of Mr. Grady's letters to Mr. McMaster and winced. Nasty letters were precisely what had been transmitted to Mr. McMaster in the matter of the rubber checks.

"Anything wrong?" Mr. Bartlett said.

"Oh, no, sir."

"All right. If you have any trouble, see Mr. Hammer."

The only trouble in store was that the next day Molly was informed that a Mr. Kelly McMaster was in the outer office. She cleared her desk for action, rehearsed several speeches and had the man sent in.

He ambled into the office. He was about six feet three, blue-eyed, with a bulch haircut. He was wearing an old pair of gray flannels and an old tweed jacket with leather patches at the elbows.

He peered at Molly. "You don't look a bit like George Grady."

Molly said, coldly, that she was Miss Hanneegan, and that

Mr. Grady was in the hospital with an appendix missing.

"Serves him right," Mr. McMaster said. "Wonder it wasn't an ulcer." He griened at her. His teeth were very white against the bronze of his face. "Here I thought I was going to see old sourpuss, and here you are, pretty as a field of daffodils."

Molly took a deep breath, disenchanted with a man cautious enough to dummies an appendicitis operation so casually. "Mr. McMaster, no doubt you have some ridiculous explanation for your actions, but this office is not amused by a succession of worthless checks from you and your friends."

"Well, for pity's sake," he said. "You metted?"

"No, but that is beside—"

"Care to have dinner with me tonight?"

"Certainly not, Mr. McMaster, these checks—"

"Girl as pretty as you, sitting behind a big old desk, worrying about a few bum checks. Seems a waste, sort of."

"Mr. McMaster," Molly said, a bit confused, "you wrote a rubber check in payment for two of her rubber—"

"I used to have money in that bank. I just forgot."

"You forgot?"

"Uh-huh. I've been in Alaska. You happen to have a check on the Citizen's Bank?"

Wordlessly, Molly handed him a folder of checks. "There is also," she said, "the matter of six hundred and fifty-two dollars for hotel bills."

"That so?" He fished out a check. "There you go. Now let's get back to talking about dinner, shall we?"

Molly picked up the phone. She was connected with the Citizen's Bank and Trust Company. "Kelly McMaster?" the man said. "Nine hundred and fifty-two? Certainly, Miss Hanneegan, that's all right."

She hung up the phone. "I would suggest that in the future you manage to be a less vague about such things as bank accounts."

"You know, that's what Grady keeps telling me."

"And does he also tell you to be careful about endorsing checks for people?"

"McGuire will get wait some night in a poker game and pay up. As for Nick Ransom, just seeing the bum again is worth a hundred bucks. Now about dinner—"

"Sorry," she said.

"When you're an old maid, sitting and staring at a bunch of old credit cards, you'll be sorry."

"I do not intend—"

"I know you don't, but you know what is paved with good intentions. One of these years you'll look in the mirror, see a wrinkle and grab the first man who comes along. Now me, I'm single, thirty, got all my own hair and teeth, and I'm hungry. Over a good steak I could tell you more."

"I'm sure you could," Molly said. "Thank you for the check, Mr. McMaster."

He peered at her. "By golly, maybe old Grady was wrong."

"About what?"

"Told me he had a secretary who was as pretty as a hundred-dollar bill, smart, and maybe a little bit lonesome." Molly was more than a little bit lonesome, but she wasn't going to admit it to this one. "If Mr. Grady said that, he couldn't be more wrong." She picked some correspondence out of an "in" basket and beat her head. Kelly McMaster ambled out of her office.

That evening she went up to St. Luke's Hospital to see Mr. Grady. He was propped up in bed, smoking a cigar and reading the evening paper. "Well," he said, "you're the best-looking thing I've seen all day, not counting this cigar, which is the best one I've had. What's new?"

Molly said that nothing was new, except that Mr. McMaster had paid up and had been in the office that day.

"Ask you out to dinner?" Mr. Grady said.

"Yes."

"But you wouldn't go?"

"I should say not."

"Why not?"

"First of all, he called you an old sourpuss; secondly, he was surprised that you didn't have an ulcer instead of appendicitis; and last of all, he's too fresh."

"Sounds like Kelly McMaster, all right," Mr. Grady said. He abated his cigar. "You have any steady boy friend, Molly?"

Molly did not want to admit that she did not have any boy friend at all, steady or otherwise. "Mr. Grady, I'd better be going."

(To be Continued)

Things In General

New French Ambassador Confers With Dulles On Suez

The newly-arrived French Ambassador Herre Alphand said in Washington that France will exhaust all peaceful means in settling the Suez crisis.

He said France "wants to act in the spirit of the United Nations Charter," in the dispute. At the same time, Alphand said France does not exclude the use of force in any situation "where vital interests are involved."

Alphand talked with newsmen following a meeting with Secretary of State Dulles. The primary purpose of his visit, Alphand said, was to present a copy of his credentials as new Ambassador to the United States.

Eisenhower Receives Tunisian Ambassador

President Eisenhower recently received Tunisia's first Ambassador to the U.S. and told the envoy the United States regards the Tunisian people as "friends and partners" in the work of achieving lasting world peace.

Ambassador Mongi Slim, presenting his credentials to the President at the White House, termed him a man "who has led the fight for freedom" and added: "The goodwill and the friendly aid...of the American Democracy will most assuredly not fail Tunisia at a time when our country is shouldering the full responsibilities for which it has struggled so long."

India To Hold International Exhibition Of Children's Paintings

An exhibition of paintings by children of all nationalities is to be held in Calcutta in November, as part of birthday celebrations honouring India's Prime Minister, Pandit Jawaharlal Nehru. Children under 14 years of age in any country may submit pictures, the size of which must not exceed 11 inches by 14 inches. Entries should reach the Secretary-General, Academy of Juvenile Arts and Crafts, P-3, C.I.T. Road, Calcutta 14, India, not later than 7th October 1955. (UNESCO).

India's First Atomic Reactor

India's first atomic reactor started operation on August 4 this year, marking a new phase in the development of atomic

energy in India. The reactor, of the "swimming pool" type, is located on the island of Trombay, some 12 miles from Bombay and has been constructed entirely through the efforts of Indian atomic scientists and engineers.

Announcing the event, Dr. Homi Bhabha, President of the Indian Commission for Atomic Energy, stated that the reactor was the first of a series planned to give preliminary training to the technicians from India and neighbouring countries who will eventually work in more advanced atomic installations. It will also produce radio-isotopes for experimental use in medicine, agriculture and industry. (UNESCO).

1700-Year-Old Buddha Found In Sweden

A 1700-year-old bronze statue of Buddha has been discovered at Lilloe, an island in Lake Malaren, near Stockholm, where Swedish scientists are excavating an ancient trading centre. The statuette is said to be the second of its kind to be found on European soil, the first having been unearthed at the Forum in Rome.

When found, the image had a ring around its neck which, on cleaning, proved to be a piece of leather, indicating that the Buddha had probably been worn as an amulet. The discovery is causing historians much speculation on the movements of inhabitants of Scandinavia in centuries before the Vikings started on their voyages. (UNESCO).

Preserving Blood For Generations

New techniques of preserving blood so that it may be preserved indefinitely, possibly for generations, has been reported in Boston by Dr. Patrick L. Hollison, of London's post-graduate medical school, and Dr. Ivan W. Brown Jr., of Duke University, North Carolina. The British blood specialist and the American researcher reported their work in mixing blood with glycerine and keeping the mixture at 80 centigrade degrees below zero. They told the joint session of the International Society of Blood Transfusion and the American Association of Blood Banks that this technique seems to make possible blood preservation for future generations.

Caneland Causerie

By "PARDESI"

IT is indeed a tragedy of our times when, half way through the twentieth century, racial antagonism should be permitted to reach such a violent crescendo, reducing other pressing problems into insignificant echoes.

The recent ugly racial riots in America, the deepening colour prejudices that are surreptitiously stealing over all England, and coming near home, our own local "bushy" set-up all add a pathetic piquancy to the future of God's black children all over the world.

However, looking at life philosophically, I find it comforting to convince myself that, after all, God had deliberately planned this idea of racial superiority. Now, it is the white man's turn. Ours will be the next. A few million's time, maybe, but it should come. The present racial disturbances in different parts of the world are perhaps the beginning of the white man's end.

Marconi's Rival!

As I fumble with my ancient typewriter, searching for the letters on a defaced keyboard in the half light of a Phoenician twilight, my room-mate is deeply engrossed in his crude wireless contraption. A set of home-made earphones, two carbon sticks taken from dry cell batteries, a razor blade and a few yards of brass wire are his equipment.

Poor Marconi must be turning in his grave by now.....

Samooza Vendor

Every time I walk through Darban's Madras Arcade, my gastronomical senses get all kicked up, and keeping my palate disciplined becomes bit of a problem. Really, that old pavement samooza vendor should be proud of himself. He plies his trade without a care in the world. I have always seen him puffing away placidly at his pipe, his deeply lined face serene and contented. Unlike many people in the same trade, he sells his samoozas hot from the "even"—a small charcoal fire which he manages to keep alive for the whole day.

Thinking of becoming a samooza vendor?

Hornets' Nest

I seem to have unwittingly brought a hornet's nest about my ears. My references last week about a milk-splut high school poster (the unfortunate word being "Othello" instead of "Othello") has made the good people of the school in question get hot around the collar. I was only writing in a light vein, and did not mean to hurt the sentiments of the people who had "perused" the poster.

We all make mistakes sometimes and should not take a gentle rebuke too hard....

The Missing Boxing Scribe

In Town last week, the African, Indian, and Coloured Art group was busily engaged in the production of "Othello." A well-known boxing scribe was elected to take an important part in the dramatic personnel; but on the night of an important rehearsal, there was a boxing tournament at the City Hall—the Louis Joshua-Peter Maledi fight. So our scribe had a reasonable excuse to be absent from rehearsal.

But the following evening, he never turned up. At the time of writing, he is still reported as missing.

I wonder if Joshua got stuck into the wrong man....

Washington Gossip

Washington gossip has it that Mr. D. Harpo, the big nose and flower man, found himself seated next to glamorous Clara Booth Luce at a concert. The famous gentleman held out a hand and announced: "I am Harpo." The famous lady replied: "I quite understand. I am often troubled that way myself."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 2nd Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 15-1452.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

**THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

BOOKS FOR SALE

Paintings—M. K. Gandhi	2	0
An Athlete With Gandhi—Gopal G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book 1)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benny Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	8
Bapu's Letters to Mira (1921-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	0
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	8	0
To the Students—M. K. Gandhi	8	0
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhi (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadevi Desai	8	0

Obtainable from:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

**Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?**

DELHI DIARY

By Gandhi.

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhi) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhi

An up-to-date collection of Gandhi's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhi says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhi

Gandhi says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhi's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadevi Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 39383.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

LATEST RECORDS IN STOCK

	6	Records	£s	9d.	6d.
Udan Katoth	5	"	2	1	3
Shabab	5	"	2	1	3
Railway Platform	5	"	2	1	3
Dile-Nadno	5	"	2	1	3
Aulad	4	"	1	13	0
Nastick	6	"	2	9	6
Alibaba & 40 Thieves	4	"	1	13	0
Nagin	6	"	2	9	6
Sungeeta	5	"	1	13	0
Nav Jawan	3	"	1	4	9

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katoth, Shree 420, Nagin Shabab, Nastik, Vachan, Azzad, Chhatradhar, Jagrati, Arpan, Dast, Milap, Yasmin, Pooja, Parenni, Sastab, Papoo, Now Bihar, Bawre Nain, Kahi Ghata, Chhat Chhat, Alibella, Jhameela, Cinema Sangeet Special Number 5/6.
Gujarati Detective Novel 2/6.Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	5
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the jofat family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	16	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	5
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	5
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	5
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Masbrowala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Bismarck, Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0

TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	5
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadax	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET

DURBAN.

PHONE 81008

PO BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT: Full page photographs and biographical sketches of
20 Indian Filmstars. 5s. 0d.

FILMVOICE ALBUM: Photographs and biographical shorts
of stars, directors, play-backs etc. 3s. 3d.

STAR'S SMILES: Photographic biography of Filmstar Nargis 3s. 0d.

STAR'S PROFILE: Photographic biography of
India's top Filmstar Nishi 4s. 0d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of *INDIAN OPINION* to com-
memorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for
Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak-
Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A bibliography of Gandhian Literature).	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Merry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Chandings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Hooded Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—Y. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashrowala	2	3
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	16	0
Bapu's Letters To Ashrova Sisters —By Kaka Kandelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By H. B. Gregg	2	6

જે માણસ કોઈ એક વસ્તુ
ઉપર એક નિષ્ઠાથી કામ કરે છે
તે અતિ બધીજ વસ્તુઓ કરવાની
શક્તિ મેળવશે.

—અધીષ્ઠ.

અમવાન નિજ પ્રુમે કરે છે કે;
પોતે સર્વે પ્રાણીઓમાં વિદ્યાર કરે
છે, સારે આપણે માત્રી સાથે વેર
રાખીશું.

—અધીષ્ઠ.

પુસ્તક પકડુ—પૃષ્ઠ ૩૫

તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬.

પ્રકાશક નકલ પૃ. ૬

આફ્રિકન સ્ત્રીઓ અને પાસ

આફ્રિકન સ્ત્રીઓએ પાસ કાયદા સામે વિરોધ કર નાઈ નિવેદન સુનીવન બીજીકલા ચોક્ક માં જઈ હતી હાથ આપ્યું હતું તે નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે; "આ પાસ કાયદાને કાંપે આફ્રિક નોના બધા ધરમાં ક્રૌડેલીક છવનો નેશનલ જશે. કારણ આને કાંપે બધી સ્ત્રીઓને પાસ માટે નેશનમાં પુરવામાં આવશે. જાતાઓને બાળોથી વિખુટી પાસવામાં આવશે અને બાળોને તેની પાસેથી છુટી માતાઓને નેશનમાં પુરવામાં આવશે. માતાઓને તમા જીવન વધુ દીકરીઓને પાસ માટે પોલીસ તરફથી થયું સહન કરવું પડશે."

આમ જતાં એક કમ વર્તમાન પત્ર 'દી હેલ્થ ઓફ' લખે છે કે, કેટલાક દુરોપયોગી આ દેશમાં અચાતી કરવા કરે છે, તેઓએ આ ગળવળ કરી કરી છે. સેનેટર ડી. કલાર્ક એક એવો કાર્યો કરી રહ્યા છે કે; કામ ન હોય તેવા લોકોને સુનીવન બીજીક પાસે આવવા ન દેવા. આથી આવા વિરોધના રાજાઓ આવતાં બટકશે.

'નાટાલ વિટનેસ' આ બારમાં લખે છે કે; આફ્રિકન સ્ત્રીઓ માટે પાસનો કાયદો સારો છે મા જરામ એ સવાજુ જુદો છે. આમસામાયી સરેરાશ બસારો થઈ રહ્યો છે. તેને રોકવા માટે બધા કદો રહ્યા છે અને પરીણામે જે ગુન્હાઓ પ્રમાણ વધી રહ્યું છે અને "સીમાના" (દિશી વર માં જનારોમાં હાથ) બનાવાય છે અને તેને પરીણામે મતાં તેનાને વિરોધ પદ પણ અંતર કુશળતા એકલ એકી પણ બધાની મનથી છે, આથી અંતર કુશળતા માટે સરકારે બધા જીમને "જોગ્ય પાસ" રાખવાનું કસ્ટોડિયન કરવાનો વિચાર કર્યો છે. જાતી જાતી વચ્ચે એક એકી જુદાઈ ની રિવાજ છે અને તેને પરીણામે સર્વે જાતી હળી કુળોને રહી ન શકે આવા વિચાર ધરાવતી સરકાર માટે આવા પાસના કાયદા કરવા જોગ્ય

કારક છે. સરકારની નીતી વિશે બીજા-જોરા વિદાન લોકોને નો વિચાર રહીવવાનો કચક પણ અપાયો હોત તે કામ તેમનો સહકાર મેળવી

શકાત. આને પરીણામે અભિયં આ કોનો રું રું ન કરી શકે એની પાસે થવા કરતાં રું રું કરી શકે એની પાસે આવણે બકી રાહરું.

કેપમાં ગરુપ એરીમાઝ

પ્રેક્ષ સેવની એક સભામાં આવણ કરતાં બીજીક સારી માટે કહ્યું હતું કે; "સત્તાધીશો કેપની જનતા ના જીવન માંને સવ ખરતી નામ વાની પ્રેરણા કરી રહ્યા છે. કેપની વસતીને અરધો ભાગ એરિમાઝને અને અરધો કસ્ટોનેર છે. આથી અરધો અરધ જનતાને આથી તુકસાન જોમવું પડશે. પાસના વાર હજાર જોરાઓ; માથી મોટ હજાર કસ્ટોનેર દુર કરી આમ જકાર કાઢવાનો એન પણ અમલમાં મુકાવવાની તકવારીમાં છે.

એટલે કે મોટ હજાર કસ્ટોનેર વસશે. ની પોતાની કમાઈ અને હરજ પાસ વામાં આવશે મુજી નવી છંદગી રાજ કરવાની રહેશે. આવા કેપમાં આ નામેલ ગ્રુપ એરીમાઝને અમલ થશે તો કસ્ટોનેર માટે થયું તુકસાન કરતાં તમા કેપ માટે ભોખમકારક બનશે." બીજીક માટે અંતમાં પોતાના સભ્યોને "એક સેક"ને—અરજ કરી કે; આ જાણ મહું રોકવા આવણે આવણાથી જાનતું બધું કરવું એજ આવણી હરજ છે.

સુખ માટે જાપનીઝ માતાઓની હાલત

દો કાંપોમાં તા. ૨૦મી એપ્રિલે જાપનીઝ માતાઓની કોમિસન બીજી અધીવેસન બસારું હતું. દેસ પરેશની જે હજાર સંરવાઓના ગણ હજાર પ્રતીનીધીઓએ તેમા હાજરી આપી હતી.

આ કોમિસની કાંપવાક સમિતિના પ્રમુખ બીમલી નામક કાવાસાકે પોતા ના બાવણમાં જણાવ્યું હતું કે; "કેહો મુકમાં ફેરીકમામા નાખાવલા એટલ મોંબીથી જાપનીઝ માતાઓને અને જનતા હજી જોમવું પડે છે. આથી હવે જાપનીઝ માતાઓએ જાનત યજ પોતા માટે તેમજ બાળો માટે પોતા નો અવાજ કોઠાવી હાલત ઉપાડવાનો સમય આવી શક્યો છે."

આ અધીવેસનમાં બાળકોની સુખા કારી, માતાઓને સુખ અને શાંતી, તમા શાંતી અને આર્થિક જીમતી એ ગણ વિસ્થાપની અર્થ કરવામાં આવી હતી.

કાંપોબંધ અને એટલ જોમનો વિરોધ કરવા વિધની કોમિસન બીજી

અધીવેસન ને બસારું હતું તેમાં ને પ્રતીનીધીઓએ જામ લીધો હતો તેમના કેટલાક આ અધીવેસનમાં આવ્યા હતાં.

બાપુ સમરણ

૧૯૨૧ ની સાલમાં કોમિસની મહા સમિતિએ મોકમાન્ય દીગકના સમારક માટે એક કોરા રૂપિયા ઉપરાધવાનું કસારું હતું.

એક દિવસ એક બાઈ બધપૂડને આવીને શુભા થી રીતે ઉપરાધવે. એની વાતો કરતા મોલ્યા; "આપણા પ્રતિની સુખ્ય પ્રુખ્ય નાટક કંપનીઓ મળીને પોતા પોતાના કારણમાં સારા નહીં કારો કોઈ સાઈ નાટક બન્યે તે

ઈતિહાસને મહત્વ ન આપો

આપણે બાળોને નાટક હતિ કાસ શીખવવાની જુમે-કારી લીધી છે. ને મરી બવા છે, તેઓ સારી રીતે પદર જીતયો છે. તો હવે અમરો તે મે કોને અર આવણા રીત પદર સા માટે કલિહાસને કારણે રજાવતો વિવદ મર કે, મરાહા વિવદ થીખ, નોખપુર વિવદ જાપુર આદી કસ'પોના અને કુશમાવટના દરેયો સરજામ છે. અને પુરની જુસાઈ ગમેલી રમતીએ. ફરી જામે છે. કાજમાં ને મુખમાં અમકા થવા તેની પાછળ આજ કલિહાસ નિષ્ઠા થા ધતીહાસ પૂના છે.

આપણે પુરનીએ કલોક કોજમાં ઉતમમાં જીતમ અંચો લખ્યા. કોઈ એમ અ.મળી નહીં ચીધી શકે કે અરજત બાવામાં અમુક વિચર પદ કાંઈ જ લખાયું નથી, પણ તેમા એક અપવાદ છે અને તે કલિહાસ. પુરનીએ કલિહાસ પદ કર્યું જ લખ્યું નથી તે એટલે સુધી કે અંકર, રામાનુજ આદી પુતકો લખતાં પદેલા પોતાના બાવણ નામ પણ લખતાં નહોતા. તેમના જન્મ થા રહેણા વિશે પણ કર્યું ન થયો કો. - આ કેવળ રું અરમાલ હતો કે પછી વિચાર પુરકરું કાંઈ હતું? કલિહાસના બારમાં પુરની અટલા બધા કેમ લેકરકાર રહ્યા? એજ કારણ એ છે કે, તેઓ કલિહાસને બધાનીથી વધુ મહત્વ નહોતા આપતાં.

દીવસે બાપુ મિલેકરમાં આવે તો એ બેમલી જધી કમાણી દીગક સવરાજ રૂંમાં આવવા તકવાર મામ. આ રીતે હજારો નહીં, લાખો રૂપિયા મળી શકે એમ છે. કારણ કે દીકારોની કિમત મનમાની રાખવાની છે."

આ સંજ્ઞાને બાપુજી તરજ જ મોલી ઉઠ્યા; "એ ન બને. કે કદી બંધાવરી નહીં નાટક નેવા નથી જતો. કોઈ કોઈ રૂપિયા આવે તો પણ કે મારો નિવમ ન લોહું."

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬.

સ્વાયત્તમનુ વિરોધા બાસી બોલવું

આ ચેરીકાનું એક વર્તમાન ગ્રુપ દો સ્વીકારવા આફ્રિકનો પત્ર "યુ. એફ. જોન્સ હીએ" કે ને પહેલા પ્રમાણમાં આર્થિક અને ઉદ્યોગિક ક્ષેત્રમાં પહેલા અમેરીકનો માટે છે તેના ખબરપત્રીને સુધાકાર આપતાં વડા પ્રધાન સ્વાયત્તમને કહ્યું કે, "આફ્રિકનોને નાગરીક ના હોય નથી આપવામાં આવતાં કારણ કે તેઓ ચોટી સંજ્ઞામાં હજી પહોંચ્યા છે, અને અપીકાર ન આપવો એ તેમના લાભકાર છે. આમળ જતાં તેઓએ કહ્યું કે "ઇલાયદાપણું તેઓ માટે એક આસા પાવો માર્ગ છે."

આ હકીકત નાગરીક માનવ હોય ન આપવા માટે નો થતી હોય તો કોનો અર્થ એ કે, આફ્રિકનોને પશ્ચીમી ભૂગત વધુ પ્રમાણમાં અપનાવ્યું હોય તો તેઓને નાગરીક હોય, મળત. અર્થાત આપણે વિચાર ની લેખા વડે કરવાની જરૂર રહે છે. વડા પ્રધાન હોય એ શું વગાડે છે કે, ગોરી સરકારી વડેજ સાક્રિય આફ્રિકા દેશો રહ્યા છે. ગોરા સુધારના આદર્શ મુજબ પ્રત્યેક ને જ્યાં સુધી નાગરીક હોયે, જ્યાં આપવામાં આવે ત્યાં સુધી અમારા મત મુજબ એક આસા સમાજની સ્થાપના આ દેશમાં થવી અશક્ય જણાય છે. હરગી જ અમે એમ કહેવા નથી હમણતાં કે ગોરા સુધારામાંજ બધું સાફ છે.

આથી કેટલાક પ્રશ્નો ઊંડે છે. સૌથી પ્રથમ એ પ્રશ્ન ઉઠાય છે કે, પશ્ચીમ સુધારા અપનાવતા નથી તેથી જ આફ્રિકનોને નાગરીક હોય ન આપવામાં આવતાં હોય તો, તેઓને તે સ્વીકારવા માટે સમજાવવાનો પ્રયત્ન કયો લેખ્યો કે, તમે પશ્ચીમ સુધારા સ્વિકારો તોજ તમને નાગરીક હોય મળશે. કદાચ સત્તાધીશો એમ જવાબ આપી શકશે કે આ

અને આફ્રિકન બાળકો સામે તે આદર્શ તરીકે સુધારો લેખ્યો. વડા પ્રધાને હજી આમળ વધારું પર્યે ૧૯૩૮માં અને ૧૯૪૬માં આફ્રિકનો પોતે જ પોતાનું બાવી શકનારા હતા. ત્યારે ગોરા માનવ તેમને માથે કામદા લાદવા માટે નહોતો. આથી પ્રગતી માટે તેને ફરી પાછું પોતાના દેશમાં પોતાનું સ્વામીત્વ સ્વીકારવું રહ્યું. વડા પ્રધાનના આ ઉલ્લેખ ન્યાયશાસ્ત્રથી એવું અનુમાન બંધાય છે કે, ગોરા સાક્રિય આફ્રિકનોને અહીં પોતાનું ઘર કરી રહેવાની કરી જરૂર નથી કારણ તેથી આફ્રિકનોની પ્રગતીના માર્ગમાં અડધા માર્ગ મળવાનો અર્થ છે. પણ આપણને ખબર છે કે, વડા પ્રધાનના મનમાં ઉઠે ઉઠે પણ એમ નથી કે, ગોરા સાક્રિય આફ્રિકનોને પાછા ગોરાથી વસાયેલા "ખંડમાં" આલેશ જવાનું કહેવું.

તે પછી શું કામ એ ને વિરુદ્ધ મુરો કાઢે છે? કારણ અત્ર માર્ગ તેઓ સમજે છે કે, એક અનુભવી બીજા માનવ ઉપર ભુલમ સુચરવો એ ખોટું છે. તેઓ એ પણ જાણે છે કે, રંગીનો માટે ઇલાયદા પાછું હુલતા ભરી રીતે ખોટું છે. તેઓ વધુમાં એ પણ જાણે છે કે, ફનીયાનો મત તેમની વિરુદ્ધમાં છે. અને એજ આજનો એક પાનરો.

સુએઝ નહેરનો ઇતિહાસ

આ ને વિષ સમજાવું ખાન ખેડવો સવાલ સુએઝ નહેરનું શીપરફ્ટ કરવાનું ઇચ્છાનું પત્ર હતું. આ નહેર વિશે થયું જનજીવન જેવું છે. સુએઝ નહેર ઇચ્છાનું અમ બામમાંથી પસાર થાય છે. અને તે બામ પાની કારણ હજી કરી પથ તે પહેલો વળી શકે એવી નાણાની સિમ્તી નહોતી. આથી કેટલાક દેશો વેચવા કાલ્યા અને મોટા ભાગના દેશો તે વેચવાના-૧૯૫૬ના-વડા પ્રધાન ડીઝામેસને ખરીદી અને હવે જ્યાં પહોં પહોં કરાવી લીધો. આ કારણ ૧૯૫૬માં અમાસ થઈ. પણ આ પહેલા જ ઇચ્છાને આ પત્ર હતું કેમ જાયું?

સુએઝ નહેરનું ખાસ કામ ૧૯૫૬ એના કરવામાંથી ૧૦ કરોડ રૂબાઈ થી શરૂ થયું હતું. ૧૦૧ માર્ગ વસના મળે છે. બામાંથી સાત દેશો લાંબી આ નહેર ઇચ્છા દેશના મધ્ય ઇચ્છાને મળે છે. આ કેપની આદ્ય માંથી પસાર થાય છે. પહેલાજ લાખ થોડ મારા છે તેમાંથી બીજાને ૧૬૪ રીટ છે. ઉદાહરણ ૩૪ રીટ છે. આ નહેરમાંથી દર વર્સે ૧૨થી ૧૪ કરોડ રૂબાઈ આપનાર કરે છે. માટે ઉપરોક્ત લેખ તેથી બંધ

અ.પ.વાની મેળાના ક'છાટે કરી હતી. તે માટે જોઈતા નાણા નિષ્ક્રિય છે અને અમેરીકા તથા બિટને આપવાનું કમિટી દ્વારા. પણ કહેવાય છે કે વાંઝક પરીપક્ષમાં બી નેકરને પાટલે ન જો મેળાને આ મદદ મળતી જોઈ છે. જોને જોને પરીપક્ષને નાકરે આ પમથું મળ્યું છે. આ નકરે નાંધવા માટે એક લાખ નિષ્ક દબાર છ'છાટી પડે છે જાન જોવા હતાં.

ચીટનના માટી રંગ પ્રધાન બધાને છે કે કમરવધમાંથી રંગ માલસ હાંપી નકરે જોઈ સકાય છે. અને એ રીતે મિલનનો જળ માગે રેતન સ્થર છે. ઉજ્જા પાંચ વર્ષમાં આ ફેનાસ કંપનીએ સુએઝના કરમાંથી ૩૨૦ કરોડનો મોજબો નફો કર્યો છે. આથી આ નાણાની ખાણ સગી નકરે કોઈનને કુચની મમતી નથી.

થી જેને રીવસે ગોપાલ ગોજન મનેને આપવામાં આવ્યું હતું. સુવક અંકળ, પોર્ટ જોડી-

મહાસન (મુવક) કાપીડ : છાટુસાલ કાચાબાઈ, કિતમસાલ રજીસ્ટર, બીજાસાલ જવણી, ૧ જીલાલ રજી-છાટ, આગાસાલ કાલાબાઈ, નમીન કસ બાણામ, રમણલાલ મરચંદ, બીરજાસાલ પ્રા.છ, મોહનલાલ બલ-સારા, સુર્ગકાલ બગત, કામેદર રતન, સુગીલાલ દુલમલાઈ, જમ જવનલાલ બ.સા, ચાતીલાલ બાંસલા, મંડળનો વાર્ષિક સજારના તેજ રીવસે બપોરે ૫ વાગે રા.વામાં આવ્યો હતો. આગંનીજ વડીલોએ અને આમ ના ગુપ્તને જે રોક સંમેલનમાં કાનરી આવી હતી. પ્રમુખશ્રીએ તથા અંત્રી થીએ તેમના નિવેદનો રજુ કર્યા હતા. પાર્ટી બહુ મંત્રીની સુનીલાલ દુલમ જાણ્યો પપરેલ વાલમોને અંતકરણ પુરક આભારે માંગેા દેવો.

મિટોરીયાની ખાળાઓ તરફથી ભેટ

મિટોરીયાની ખાળાઓ કે જોઓ, ગુજરાતી અલ્પાંશ થી નિઝામીય મારતર પાસે કરે છે તેઓએ રક્ષા બંધનને દિવસે મેળવેલી ભેટ રકમ સાંધી પાઉન્ડ ૬૪ ગુરૂતના પ્રિતસાકન થી રજ. મળીલાલ આથી રમારક ફાળા માટે અમને મે.કમ્યા છે. ખાળા જોડું આ કાર્ય અમને અમારા કામ માં પ્રિતસાકન આપનારે ગમ્યું છે. અને આ સંસ્થા માટે તેમજ આ છાપા માટે અમને કાંઈક આશા બંધાય છે. અમે ખાળાઓના આભાર સાથે તે રવિકોરીએ છીએ. આ જો કે ઘણી નાની રકમ છે પણ નાની ખાળાઓનું જે માનસ તેથી જોજવ જોજ મોટી વસ્તુ છે. અમે હમ્મુ કે ખાળાઓ પોતાનું નામ છાપામાં આવે એની બધું કોશ ન કરાવે. ખાળ માનસને જે મિલકો તે તરફ જોવે તે બાધી પેટી આજની જમાનાની જમ જોડી મોટાઈ અને કિર્તીની બાલસા મરાવનાર ન બને. આજે જમાનો

છે કે; છાપામાં નામ ફેટા આવે તે માલુસ હરખોવ અને નાશ અને ફેટા માટે તે ગમે તેવા રી છાપાઓને આસરે ભે છે અને પોતાની વહાવા કરાવે છે. આજે આ પમ પછુ બધા ના ફેટાઓ છાપુરૂં માપ તેા એની નકરે પછુ છાટી થાય બાળ માનસ વિશ્વો જોવે કે, મોટા કાર્ય કરશે તે કીર્તીનો તમારો કળલ આપ મેલે અજકરે. એને માટે તમારે સરા બનવું. આથી ભાવી ન.મરીકો મોટી મે ટાણથી મચરો.

ખાળાઓ કહેવન નાટીલીક દરો કે; આ કાંઈ આરેલા જાનની બીજી કાયને પમ્ જમ્ ન થવી જોઈએ. એવું કારણું શું છે? આપણે કરેલા કામનું આપણને અગીમાનનું જે ન મરે. આ કોરથી અનને જમાવવાની ઘણી જરૂર છે. એ કામ સુરુજું છે. ખાળાઓએ ભેગી કરેલી રકમમાંથી પ્રીટોરીયામાં ભેગો તરફથી માલવા ગીતા મંડળને પણ છ પાઉંક ખાળા જોએ ભેટ આપવા છે.

પ્રકાશન વિભાગ તેમજ રીલમ (સિનેમા) સમીતી તરફથી હેવાલો રજુ થવા હતા. જલ્લે હિસાબો અને હેવાલે સર્વોમ્મતે પાસ થવા હતા.

તે પછી નવા કાર્યવાહકોની સુટબુથી ચર્ચ હતી : પ્રમુખ : પ્રાણજીવનલાલ ભાવવાનલાલ; ઉપપ્રમુખ : મણીલાલ રજીસ્ટર, મ.તો. સુર્ગકાલમણ બગત; સહ-મંત્રી : દલરામલાલ કાલા બાઈ, અનનથી : ચાતીલાલ રવજા બાઈ, એ ટીટર : છાટુલાઈ કાલાબાઈ, કાપીડી સંભો : બીજલાલ જવણી અને કિતમસાલ રજીસ્ટર.

પુરતકાલ્ય કાપીડી (લાઇબેરી) : દયા રામલાઈ કાલાબાઈ, મંદારામ રજી છેડછ તથા સુનીલાલ દુલમલાઈ.

અંતમાં, સગા, રાજ બીતથી બીજા જન મહં હતી.

શુક્રકીર્તી, હનકમ ટેકસ રીટ-સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને ઇનવેસ્ટમેન્ટ માટે મળે.

આર. વીકલ

૧૨ બાર્કીની આર્ક, ૬૮ મોર્ડ રીટ, કોરનર કાંગોળાસ અને મોર્ડ રીટ, મોહાનીસમર્, હાન ૩૩-૧૧૫૪.

અર્ચના

(મંદકાન્થા છંદ)

(૧)

વેરાં વેરાં ગમન મદી કંઈ વાણીઓ છવાઈ, વધી ફેરા પ્રણય ગીતમાં કેમ આજે બીલીવડી પૃથ્વી ફેરા અસુર મનુને માગે સારાજ દ્વિ; ને આ ભેગે અતિ વિષદ કે હર્મના બેજનરા, સત્તાના એ પ્રમત મદમાં વૃક્ષ ગાંડવા વિચિત્ર; આ પુરને કુઝળ મળી કરે આપુરોના અનુવર.

(૨)

સૂરે રરયાં જન લીધવને આપ પેને ગિરાળે, રાહે જુલ્યા મનુજ વંદને આપ રાહે અવાલે; સંતાપ્યાનું સરણુ ટુંજ છે, ટુંજ પિયુષ કુપ, આવાં તદારાં જનન મદો એક આધાર ટું છે.

(૩)

તે નિમ્નુ છે અર્ચન ઉપરે રમને યાવવાનું, ને નિમ્નુ છે વિરૂત પ્રકૃતિ અંક નિહારવાનું; ને નિમ્નુ છે કુખદ પથ અર વિધનો કાપવાનું, બાપેલા છે પ્રણય જમાનાં દિવ વિગતિ આપ.

(૪)

તેં કિમ્નુ ટું 'સુન સરજને કૌપને ખારે પકારે,' એવાં એવા વચન છને આપ આજે ઉદારે, હે પારા! ટું કર કર મહી ગ્રેમને ટું પરીવ, સદિ શું છે કે જીવન શું ને માનવીનાં મનસે?

(૫)

રાધેશામી! વિગુવર પ્રભે! બાપને પ્રાથિએ હંધ, શુદ્ધિ-શાંતિ અમ ઉર મદો આપ પે.તે પ્રયોજે, આ સંસારે વિરહ વનમાં આપ આરમ-દામ, હે પુલિ કે ટું કસપાલ અને સર્વે તદારાં જાઈ. ધી.

વિવિધ વર્તમાન

કેનીયામાં માનવ હકનો

કેનિયામાં માનવ હકનો અંગ્રેજી દુષ્પ્રમ રાઈટસ સરચાએ પ્રતાપીડ નેગન્સના ચંચોને ફરીયાદ કરી હતી કે કેનીયા માં માનવ હકના ખરીતાનો અંમ થઈ રહ્યો છે. વધુમાં આ સંસ્થા બધાને છે કે; માનવ હકના ખરીતાની છ કલગોનો અંમ કેનીયામાં કરવામાં આવ્યો છે. બાળજાનીયી મનુરી કરાવવી, મનુરેને રીખાવવા અને હનરેને ઉપડી જેથ કેવમા રાખવા આ જલ્લ આસ જુલ્મી રીતોનો અંત લાવવા માટે કુનેએ પોતાની સામયમ વાપરવી એવી બસામજી લીગે કેવી છે.

સુરત અધર્મ જાળન

(સંગીત) મંકળ, હરખન તા. ૨૧-૮-૫૬ થી તા ૨૮ સુધી ઉપરાક્ત સંસ્થા તરફથી કુખ્જ બધેલી નીમેસે અધર્મ જાળન અને કીર્તન સત્તાક રાખવામાં આવ્યો હતો. આ

કાર્યક્રમમાં બાઈ મેનોએ ઉત્સાહ ભેર સામ મહ મંડળને ઉત્તેજન આપ્યું હતું. અલેક જલ્લ પોતાના નિર્ણત સમયે આવી પોતાના ભાગનો સમય આપી જાળન કિર્તની અધર્મ દુષ્પ્રમા રાખતાં. મેનોએ મંડળની સજવટ સુત્રીની પરીવતા અને અ સ પાસ રવજીના જાળવવા મંડેનત ઉઠાવી હતી. આરો અધર્મ સત્તાક આ રેશમાં પ્રમમવાર જ જીવનવામાં આવ્યો છે. આથી સજ્જાતમાં સભ્યોને કંકા હતી કે આ સજ્જ મરો કે કેમ? પણ હજર ફપાએ થલે. સાથ મળ્યો હતો. પ્રજોક્તીને ઉજ્જે દીવસે પણ વરસાદ દેવા જતાં ઘણા માર્ગિક બાઈ મેનોએ સાથ આપ્યો હતો. આ સત્તાકના ડરખન સહેને એક મંદીરની ઘણી જરૂર છે અને નામરીયા તે કામ કામ કરવા નિયારે છે તેના જલ્લો અમલ કરે એવી આશા અંત િ બપલ કરાઈ હતી. ચીમાન કેલજાઈ બાણા તરફ

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ ફેરટ

સોનાના રાગીના ખાસ અમારી બની રેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરાવે છીએ.

ગ્રેમ્સ, ટુરી સુદી હીરાબની જમદી અગ્રેયા, સાદીની પીત, વીરી નામક ચેરિંગ રીંગરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 311651 P.O. Box 1549 Tel. Add. ENDEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેડમી તેમજ સુવર્ણ કાપડ, સુવર્ણ જર્સી, સુવર્ણ, જાનરો ખાટેનો બલ બલને માલ, પર નખચક માટે તેમજ લગભગ પ્રસંગોએ સંલગ્ન માટે રીંગન નખેરે માટે અમારે લાંબા પ્રયત્ન લખાસ કર્યા સલામત છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનિસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિશેષ ભાવે ૧૮ રૂપનીચલ ગ્રીનાઇ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના પ્રકાશન.

પ્રકાશન વર્તિ (રૂપનીચલ ગ્રીનાઇ)	૧ ૬
ગ્રીનાઇ પ્રવચન	૩ ૦
રિચનપ્રવચન (ગ્રીનાઇ) ખીન અપાવન ગ્રીનાઇ	૪ ૦
અધુર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪ ૬
રૂપન રી (૧ ૧)	૩ ૬

ઉદ્દેશ્યકાર :

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગનું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

બી પ્રથમ અવર્ગ	૩ ૬
દ્વિતીય અવર્ગ	૧૨ ૬
ત્રીતીય અવર્ગ	૧૨ ૬
Learn English through easy Medium of English.	૧૦ ૬
સીનેમા સંમીલ (૫૦૦ પુરી શરેલા સીનેમાના ખીતોને સંમીલ) સેટ	૧૦ ૬
પરી મહેલ	૧૨ ૬
અધુર અવર્ગ ૧૫૦	૧ ૦
પરની રાત્રી	૩૧ ૬
હાલી ખાદ ગોડ	૧૮ ૦

આ સિવાય રેડમી સારી નવલ કથાઓ સામાન્ય સુવર્ણની પ્રવચનો અમારની રાત્રે અમે રેખાએ છીએ.

અધી જાતના વિદી પુસ્તકો, તેમજ ઉત્તરધાર્મિક પુસ્તકો અમે રેખાએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

85 VICTORIA STREET,

P.O. Box 2524.
DURBAN.

P.O. Box 2156 Tel. Add. "Bhaibhais" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.		per lb.			per lb.
"	Oily Toonhull	7 1/2	1/3 Scale Loose Tea	4 1/2	7 1/2
"	Chana dhall	11 1/2	Sevendean Sugars	7 1/2	7 1/2
Price	Chana flour	11 1/2	S.H. Nut No 2	7 1/2	7 1/2
"	Urad flour	11 1/2	Jeera	2 1/2	2 1/2
	Urad Dhall	7 1/2	Vanana (Soomph)	2 1/2	2 1/2
	Mung Dhaf	7 1/2	Masoori Seeds	2 1/2	2 1/2
	White Mung	6 1/2	Mella Seeds	11 1/2	11 1/2
	Whole Urad	6 1/2	Whole Alana	11 1/2	11 1/2
	Sweet without	11 1/2	Jaggery (Loose)	11 1/2	11 1/2
	Ordinary P. dhall	7 1/2	Pure Chilli Powder	3 1/2	3 1/2
	Egyptian Rice	10 1/2	Pure Haldi Powder	2 1/2	2 1/2
	Whole Rice	7 1/2	Cocoanuts (Fresh Water)	47 1/2 per bag of 75	
	Masoor Dhali Red	11 1/2			
	Pasmali (oil)	3 1/2			

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries invited

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુરંમનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મિત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીભાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બધા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીનાં વીમાની પોલીસી.

એ એક ખરેખર સાચી બેટ છે.

જપલે લીધે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે, આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ. વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફિસ:

ફ્રેસ્ટમલ્ડ, (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2048.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન બોજન મળી શકશે!

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોડીંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક હાથનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુદમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

God never answers the prayers of the arrogant, nor the prayers of those who bargain with Him.

—Mahatma Gandhi.

INDIAN

12 OCT 1956

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1936

If we are prepared to sacrifice our lives for the cause, money is nothing.

—Mahatma Gandhi.

No. 38 —Vol. LIV.

Friday, 5th October, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

WEST WARNED AGAINST USING ECONOMIC OR POLITICAL PRESSURE AGAINST EGYPT

JOINT STATEMENT BY MR. NEHRU AND KING SAUD

New Delhi, Sept. 28.

IN a joint statement issued at the end of Mr. Nehru's goodwill visit to Saudi Arabia, the Indian Premier and King Saud have expressed the hope that there would be no recourse to political or economic pressure in dealing with the Suez question.

Such pressure, they have warned, would only retard a peaceful settlement and would have, besides, undesirable and far-reaching consequences.

The statement was simultaneously released in New Delhi and Riyadh today (Friday).

The two leaders said, "Both Saudi Arabia and India are deeply interested in a peaceful settlement of the dispute relating to the Suez maritime canal, which is a waterway of vital importance to their own economic wellbeing as also to that of many other countries in the world.

"There can be no settlement of the dispute by methods of conflict or by denial of the sovereign rights of Egypt over the Suez canal. The right of

all countries to free navigation through the canal on payment of reasonable dues has been accepted. His Majesty the King and the Prime Minister are convinced that in spite of the difficulties and tensions that have arisen over this question it is possible to reach a settlement negotiated between the parties concerned without any derogation from Egyptian sovereignty and authority and maintaining the interests of other countries in unrestricted use of the canal as an open waterway.

The statement said: "His Majesty the King and the Prime Minister reiterate their resolve to work together in the common interests of their two countries and of peace, progress and freedom in the world."

It said the two leaders had considered recent developments in the international situation as well as the further growth of friendly relations between their two countries. They declared their adherence to the declaration made by the Bandung Conference "which laid down the principles which should govern inter-

national relations."

These principles included respect for fundamental human rights and purposes and the principles of the Charter of the United Nations; respect for the sovereignty of and territorial integrity of all nations; recognition of the equality of

all races; abstention from intervention or interference in the internal affairs of another country and refraining from acts or threats of aggression or use of force against the territorial integrity or political independence of any country. —I.S.I.

AFRICAN MINER RISKED HIS LIFE TO SAVE EUROPEAN IN FALL

HARMONY, Sunday.—An African, Simano Putlane, to-day received the highest award of the gold mining industry for outstanding bravery when on July 6 he saved the life of the underground manager of the mine, Mr. Fransos, risking his own life to do so.

Putlane was presented with a golden hat at the Harmony Gold Mine by the vice-president of the Chamber of Mines, Mr. P. H. Anderson.

The underground manager and a mine captain, Mr. A. MacCrae, were carrying out an examination of an ore pass 170 feet long and dipping at 30 degrees.

They were accompanied by Putlane and another African.

As they neared the top of the ore pass the two Europeans were overcome by gas and the mine captain fell 100 feet.

When Mr. Fransos started to fall Simano caught hold

of him and held him with one hand while holding on to a safety chain with his other hand for half an hour before help arrived.

Putlane was subjected to a great strain for he also was affected by the gas.

The other African ran for help and Putlane was alone with Mr. Fransos. When help finally arrived he was barely conscious.

Both Mr. Fransos and Putlane were taken to hospital, where they recovered.

The mine captain, Mr. A. MacCrae, was taken to hospital in Johannesburg suffering from multiple injuries. He remained unconscious for ten days before he died.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 42" 12/6 yd
Real Denaris and Jari Gold Georgette
Sarees and Borders. In large stock.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tones and Rainbow Georgettes 45" 4/11 yd.
All Shades

Bordered Georgettes 45" 3/11 yd.
All Shades

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3/11/6

**CHILDREN'S
SCHOOL WEAR**
Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS!
Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 10/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

BLOUSES
Printed Georgette and Domborg
Shippers. Huge range now at clearing
Price.

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 31st-Oct. Sailing 5th Nov. 1956,
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Nov. Sailing 4th Dec. 1956,
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 5TH OCTOBER, 1956

Motives Behind The Group Areas Act

THE recent proclamation of Group Areas in Johannesburg came as a shock. This should not have been so. Every injustice contained in them—the fact that they will uproot 100,000 non-Europeans and not a single European, that long-established middle-class Coloured communities like Albertville are to be transplanted, and that Indians are to be expelled 20 miles out of the city—all these grievous injustices were implicit in the original Act.

The Group Areas Act was originally aimed particularly at our Indian population. It was the direct successor to a long line of Land Tenure laws which began with the old Transvaal Republic's law 3 of 1885 and ended with General Smuts's Asiatic Land Tenure Act of 1946. The purposes of these laws was to "peg" Indian penetration of European living areas and to restrict Indian trade. In 1929 a Natal M.P. asked Dr. Malan: "Whether under the repatriation agreement any of the Indian trading classes have taken advantage of the scheme? If it does not touch their classes, the scheme is no solution of the Asiatic problem." And many present proposals affecting Indians are justified by challenging their "divine right to trade" or their "unfair" share of trade licences.

All laws previous to 1950 merely sought to prevent further penetration. But the Nationalist Government intended something much more drastic. As long ago as 1925 Dr. Malan told Parliament that "the Indian is an alien element in the population and no solution of the question will be acceptable unless it results in a very considerable reduction of the Indian population in this country." And the Commission which prepared the Group Areas Act discussed "repatriation, and failing which, compulsory segregation with boycott to induce repatriation."

The Group Areas Act was passed in 1950. Its essence is simple. It recognises no established rights. Each locality calls for proposals for racial zoning. These are advertised, comments

and objections invited, discussed at a public hearing of the Group Areas Board which then submits its recommendations privately to the Minister of the Interior. Finally, the Minister proclaims Group Areas.

This quasi-judicial procedure has been considerably curtailed since, in order to prevent time being "wasted" on proposals that the Board considers "fantastic, frivolous, obstructive or not in keeping with the spirit of the Act." But the really important point is that not even the original procedure—and much less the amended one—contains the normal safeguards against arbitrary injustice. After all the proposing and arguing, a Board appointed by the Minister makes secret recommendations to him. Neither it nor he need at any stage give reasons for their decisions and at no time can they be taken on appeal to the courts.

This had to be so, because the Act envisages such a tremendous invasion of the basic rights to home, livelihood etc. whose protection is one of the main functions of the courts and legal system. Even if, therefore, the Minister and the Board were angels, the temptation to yield to pressures, prejudice, electoral considerations and colour ideology would be irresistible. How it works out in practice very soon became evident from the proposals submitted by municipalities (especially on the Transvaal plainland) for their Indians. Without exception these were to be put out of town onto the veld, across the railway, on barren hill-sides, next to sewage farms, over the spruit—anywhere so long as they were to be well away from the customers of those who run shops.

The purpose is to make it appear that the "demand" for racial zoning comes from the local coloured, thus relieving the Board and the Minister of most of the odium. But the extent to which it has, in fact, been generally directed was revealed by counsel (now Mr. Acting Justice Hienstra) for White River municipality on November 5th, 1954, when the Board was considering a counter-proposal allowing In-

dians to remain in a portion of the town: "After the official encouragement which municipalities have received to make the (total) rejection type of proposal, it is bewildering to see the Board gravely consider as a proposal completely at variance with that principle...each of the other towns I have represented (and he represented many), the councils have been led to believe that the Indians will be removed to a place outside, whether it is hilly or not. In the impression which has been so widely fostered, to the knowledge of the Board, completely unfounded?"

In regard to the Indians, the purpose of those who conceived the Act is clear—by forcing "parasite to prey on parasite" to wreck their businesses, and thus oblige them to depart from the Union or become labourers. Though this partly derives from an exaggerated idea of the extent of Indian business (they own one-seventh as many shops as Europeans, i.e. in exactly their population ratio), it also reveals a more significant White prejudice—the dislike of any non-European who emerges from inferior status. As the Commission which prepared the 1946 Land Tenure Act reported: "Indian peasants and labourers fulfil a useful function, but the Indians of the more affluent class is a menace to white civilisation."

This prejudice is now operating the Group Areas procedure against Coloured. The particular offences of the Indians are the affluence of a few, the backing of a powerful state and their growing political awareness. This last is spreading among Coloureds, as the Nationalist bulldozer forces all non-Europeans to make common cause. While Coloureds have no particular external friend, they have more European friends here than the Indians. And although few Coloureds are as rich as the very really wealthy Indians, they have their own particular source of offence to White South Africa—the fact that some are so poor that they are indistinguishable from Europeans, while their brothers and sisters may be indistinguishable from Africans.

This challenge to Nationalist racial theories—the possibility of a "bridge" between our racial castes—is partly met by racial classification which "demotes" the darkest Coloureds to the category of Africans and interposes a theoretically impassable barrier between the fairest Coloured and the wealthiest European. And, secondly, by compulsorily segregating all Coloureds in separate townships. In this aspect, the application of the Act to Coloureds illustrates both the inflexibility of the apartheid

ideology, which can afford to permit no exception to the general rule that white and non-white are two quite distinct and separate species; and the way that absolute powers will be abused, if they happen to be available. For all over the Union, but particularly in the Cape, Europeans and Coloureds have lived side by side and intermingled for generations without friction. In South End, Port Elizabeth, which (like Johannesburg's Western Areas) was a non-European location before European suburbs surrounded and encroached into it, and all over the Cape Peninsula it is not the "uncivilized" non-white who has become a nuisance to the "civilized" white. The recent growth of racialism between Coloured and European has been almost wholly due to the increasing intolerance of the latter, and the opportunities now offered him under the Group Areas Act to remove his less fortunate neighbours.

And that is the tragic pattern now unfolding. In Durban originally 15,000 Europeans were to be moved. But public outcry has reduced this to 3,000 (about 2 per cent of the City's white population); while the City Council proposes to move about 120,000 Africans (80 per cent), 106,000 Indians (65 per cent); and 13,000 Coloureds (75 per cent). In Port Elizabeth the Council's proposals will move perhaps 2,000 Europeans (but more probably only a few hundred), 25,000 Africans (33 per cent), 5,000 Asiatics (100 per cent) and 20,000 Coloureds (45 per cent). Firm proposals and reliable figures are lacking for the Cape Town proposals. But they will involve several hundred thousand Coloureds and many thousand more Europeans than anywhere else in the Union, because the existing residential pattern in the peninsula is so mixed.

In terms of money the compensation is no less one-sided. In Durban non-Europeans will lose property worth some £25 million against Europeans £2 million. Some of this discrepancy will be made up in cash, when the complicated procedure of the Group Areas Development Act comes into operation.

But a substantial injustice will always remain. Losses of goodwill and trade, for which no compensation is provided, will cost non-Europeans many millions more. For few other towns are reliable estimates available in Port Elizabeth Indians alone will lose £2 millions of property, the Chinese perhaps one million. In Rustenburg, one of the less drastic plainland towns, Indians

will exchange their properties worth over £250,000 for European properties worth £30,000, and will lose half their £100,000 gross income from trade. Both they and the Coloured community are being offered an area where the subsoil is so shifting that building societies will not advance loans.

Everywhere the pattern is the same—few Europeans are to move and those not very large numbers of non-Europeans are to move towards the outskirts of the towns or beyond, further

from their work, into undeveloped areas where they will have "God's own fresh air" and not much else, leaving behind their churches, mosques, schools, halls, shops, cinemas.

Whether it can all be done, even by a law outside the law like the Group Areas Act, is yet unproved. How long it will last before further expansion requires more mass moves is anyone's guess. But that it will be tried is certain—and that in itself condemns the civilisation for which we profess to stand.

Basutoland: A Bad Blunder

EVENTS have moved rather rapidly in Basutoland. The man whom the Basuto had refused to accept as Resident Commissioner is now in Basutoland. The British government has decided that it is more important (for it to avoid annoying a White government at Union Buildings) than respect the wishes of hundreds of thousands of the Basuto, who are not White people.

The Basuto have been saddled with a man on top in whom they have either limited or no confidence. They have made it clear that they have nothing against the man as a person. It is his associations; the fact that he is a South African which makes them feel extremely uncomfortable. And who would blame them if they feel thus towards a land where race is deified?

What does the future hold out in store for Basutoland now? If history in other colonial countries is any guide, Basutoland has taken the irrevocable step to strife forever until the people get their sovereign independence. It will be extremely difficult for the Basuto to co-operate with a man whom they knew to have very strong blood links with South Africa. He himself might be in sympathy with their aspirations—but the disturbing fact in Basuto eyes is that to accept a South African might in itself be construed as a softening of attitude towards incorporation.

Britain has blundered badly in deciding to force the new Resident Commissioner down the throats of the Basuto, that is imperialist arrogance in its worst form.

WORDS OF WISDOM

The only real use of books is to make a man think for himself. If a book will not set one thinking, it is not worth shelf-room.

If there is something of interest to you on every page of the daily paper—foreign news, home news, sports, the theatre, music, books, stock exchange—you are very much alive. Not only does this mean a continually enlarging curiosity, but it is the best form of insurance against old age.

—William Lyon Phelps,
Autobiography with letters. (Oxford)

University Freedom "Must Be Complete Or It Is Useless"

PROFESSOR T. W. THORNTON-WHITE, a senior member of the Capetown University Senate, said at a lunch hour meeting of students on Tuesday that if the freedom at the University of Cape Town was in any way weakened it would degenerate not into a second-class, but into a tenth-class university.

About 700 students crowded the hall to listen to five speakers discussing university apartheid.

Professor Thornton White said the ultimate analysis of the reputation of any university in the world depended on the intellectual integrity of both staff and student.

"You cannot possibly have intellectual honesty and intellectual integrity without intellectual freedom."

"Any university should be absolutely free to decide what it should think and what it should do—even if it wants to limit itself."

He said some universities in the world restricted their students on religious and political grounds.

"There have not got intellectual

honesty and intellectual integrity.

"Freedom has got to be either 100 per cent. freedom or it is useless."

"You are not being asked to believe in apartheid—that is a red herring. You are being asked to believe in university freedom."

Mr. N. Bromberger, a senior student, said: "Apartheid is seen as a final criterion of South African politics."

"It is a creeping process—segregation in trade unions, blood banks, interference with freedom of travel and passports."

"Now it is the universities that must be segregated to prevent the reading of wrong liberal ideas and education."

"We must realise with a jerk we are now involved in this creeping process."

"The very democratic framework of this country is being tampered with and democratic principles are being violated."

"Martin Luther took a stand and refused to budge. We must take a stand, oppose university apartheid and refuse to budge,"—Saps.

Liberal Party Of South Africa

National Executive Committee Meeting

AT the meeting of the National Executive Committee of the Liberal Party of South Africa held at Ladybrand O. F. S. over the week-end of September 22/23 representatives of the four provincial Divisions of the Party were present.

Preliminary arrangements for the National Congress of the Party were completed. The Congress will take place in Cape Town on January 11, 12 and 13 next year.

The National Executive Committee agreed that the Party's newsletter CONTACT, should be enlarged as from the October issue and that this should be the first step towards establishing a Liberal Party newspaper. Mr. Patrick Duncan the Party's newly-appointed National Organiser, will visit Johannesburg with Mr. Alan Paton during October. They will spend a week in the City raising funds and conducting recruiting meetings. Mr. Duncan will then visit Natal for the Provincial Congress of the Party on October 27th and will return to the

Transvaal for the Transvaal Provincial Congress on November 2nd and 3rd. During November, Mr. Duncan, Mr. Paton, and Mr. Brown will spend some time in the Western Cape consulting with local members of the Party.

Natal

In preparation for the provincial Congress, which is to be held in Pietermaritzburg on October 27th, all branches of the Party in Natal are holding meetings to prepare resolutions and to elect delegates. Meetings have already been held at Edendale and Greytown. Other meetings planned for the next few weeks are Kiool, October 21st, Verulam, Oct. 22nd, Pietermaritzburg Oct. 23rd, Winterton Oct. 24th. Other meetings are to be held at 'Charlesstown, Kosi, Stanger, Nottingham Rd and Festrach. These meetings will be attended by the Provincial Secretary of the party, Mr. Peter Brown.

Cedric Wildman

It does not often happen that a young man retains the simplicity of single-minded youth up to the hour of death, nor that within a short span of less than thirty years should be realised a life which has a message for beyond the areas in which it was lived. Cedric Wildman was such a man: Let one who knew him speak—

CEDRIC WILDMAN was a farm labourer in England. He had a deep feeling that he must come to Africa—somehow. So he wrote—and wrote, and then in 1937 he got aboard a ship and came to St. Faith's. He worked his passage, looking after pedigree bulls to be delivered to the farmers of South West Africa. He left the peace of the English country-side to enter the swirling troubled torrent that is Africa today.

He got off the train at Rosape at 3 o'clock one cold grey early morning, a small slight figure looking younger than his 24 years, but with a maturity of spirit far beyond them. He remained a labourer throughout, refusing to be other and receiving other than a labourer's wage—£3 a month and his food,—not wanting ever to be higher than the lowest. He did not smoke nor drink. He travelled sometimes, but then he "hitch-hiked", or went "j-b class on the train with an African friend". Conductors were suspicious, but in the end drew up their hands and left him to the company he sought.

He lived in his own little house, round with a grass-thatched roof, next to the farm manager, John Mulasa, whose close friend and loyal assistant he became. He was "one of the family", helping himself to his food waiting cooked by the fire in the little smoked kitchen, when he came in late at night; chopping the firewood for days, in spite of her indignation; playing chess with John when the work was done and loving and trying again. Mayi Mulasa was his "mother" and the children were his devoted companions around his door. With a quick and discerning ear, he learnt to speak Shona as it is spoken, and observed the customs which go with it. He was accepted in every house, and was a friend to the lowliest who came to his door. Yet he talked with the highest,—of indigenuous cattle with a Governor-General, of politics with an Archbishop,—as readily as he walked with those more lowly.

He worked from the ground level upwards, making sure of the foundations of every job in which he put his hand, and his hand ever took the hardest and dirtiest job for himself.

He was ever learning himself and giving of his knowledge to others,—his knowledge of farming and his knowledge of life together. He taught through example, telling nothing which he could not perform himself. He must master the difficult task himself before he could hand it on. His purpose in that it was to help those who had least, by their own effort, to attain to the higher standard of living which he knew that they could and should achieve. He was very jealous for this purpose; nothing must be spent or wasted which could contribute to it. If wages or bonus at the lowest level could be raised but by a shilling, it must be done; and yet the whole economy must run on a sound and rational basis, which the people must understand. He was not soft; he was as hard as nails. He kept his slight frame going with spasmodic swigs from the bottle of cod-liver-oil,—and his own undying spirit. His sense of justice was stern. His love was as

strong as it was tender.

He belonged to no religious denomination, though he was closely associated with the Society of Friends. He was a member of the Peace Pledge Union, believing that peace must be created through love and service, rather than war prevented by arms. He attended services in Church because he was a member of a community whose custom it was. He knew where he stood towards God, as a son to a Father, and Christ was his leader. The Gospels were his wisdom; the "Sermon on the Mount" was his directive, literally to be lived in every sphere from his private life to national affairs.

A friend took him to Nyasaland for a needed holiday. On 21st August 1956, returning from Ncheu, they stopped by the Shire River. Below the thundering Murchison falls, the pool beckoned Cedric in to swim. He went. The splashers of one who did not count himself? Or in his mission dear, his present life fulfilled, and he is called beyond by impulse deeper than his own? The moving waters swelled him out into the tumbling cataract below the falls. They drew him under, and in their gaily, their sternness and their love embraced the one who is "their light."—G.C.B.

At the palace, Mr. Nehru was received by King Saud. The entrance was lined by the King's bodyguards.

On his arrival at Bahra, Mr. Nehru was received by the Governor of the Eastern Province, Prince Saeed Ibn Jalvi, India's Minister in Saudi Arabia, Mr. V. K. Kidwai and local officials.

In a brief address of welcome, the Governor said the people of Saudi Arabia held Mr. Nehru in the highest esteem. "Saudi Arabian people know and recognise the good feelings of the Government and people of India towards Arabs and Muslims in general."

In his reply, Mr. Nehru said it was great joy to him to be for first time on the soil of Saudi Arabia. "It is an event I will remember all my life. I will remember it because of the cordiality which you have been gracious enough to extend to me."

"You have referred to peace and you have been good enough to say that I am king of the messengers of peace. May I say that in the world of today every intelligent person is messenger of peace."

He said one hoped that the overwhelming desire for peace all over the world would prevail and people would not have to face at any time anywhere the horror of war.

"From this land long ago the message of peace and brotherhood of man went out to distant parts of the world. To this land every year millions of people come for pilgrimage. I have also come here as a pilgrim in search of peace and friendship. I am sure I shall find it here in your hearts and minds."

"I have come here not only in my individual capacity, but as bearer of the greetings of the people of India to the people of Saudi Arabia. Last year it was our privilege and honour in India to welcome His Majesty the King of Saudi Arabia and this visit is still remembered by our people. I hope that the friendly relations existing between the people of this country and my country will become stronger and that we both will co-operate in the cause of peace."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkiya Arcade.

35 Market Street,

Cor. Diagonal & Market Sts.

Johannesburg. Phone 33-1834

Thousands Cheer Nehru As He Arrives In Saudi Arabia

Three-Day Goodwill Visit

Riyadh, Sept. 26.

THOUSANDS of people gathered at the Riyadh airport gave Prime Minister Nehru a warm welcome when he arrived yesterday for a three-day goodwill visit to Saudi Arabia.

The crowds cheered and clapped as the Indian Premier stepped out of his plane and shouts went up of "Welcome to you, Prophet of Peace."

At Bahrain airport an hour earlier, hundreds of people collected at the airport and shouted "Marhaba Nehru Kanaul Al Salam" (Welcome Nehru Prophet of Peace). Among them were a large number of Arab women in purdah. Sitting in cushioned trucks and abroad caddies, they had a glimpse of Mr. Nehru from behind their veils as he came down the steps.

At Riyadh, Crown Prince

Faisal, Prime Minister of Saudi Arabia, received Mr. Nehru. He introduced him to Saudi Arabian Ministers and other dignitaries. Mr. Nehru then inspected a guard of honour and took the salute as the national anthems of India and Saudi Arabia were played.

After this formal ceremony, Mr. Nehru left by car to pay a courtesy call on King Saud at his palace seven miles away. Seated by the side of the Crown Prince, drove in an open Cadillac preceded by two red jeeps mounted with machine guns. Two other jeeps followed the Premier's car.

Thousands of people greeted the Indian Premier all along the seven-mile route from the airport to the palace which was decorated with arches and banners. Six outriders with screaming sirens accompanied the car.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

III—The Faith And The Church Of The Afrikaners

THE Afrikaners are Calvinists. For them the Bible is the Word of God, the whole Bible from Genesis 1 to Revelation 22. Their confession of faith is contained in the "Confession Belgica" and the "Dordt Articles of Faith." Predestination and election are the core of their faith. God had chosen the Boers to be the bearers of the Christian and white civilisation to South Africa.

A people which had no unmistakably been kept by the Hand of God must surely have received a special divine calling. When fear of the future comes into the heart of the Afrikaners "What we do in the thought that the Almighty Creator will never let his people with such a special calling perish."

When Dominicus Jon. Dreyer preached on the Day of the Covenant in 1952 on the text in Deuteronomy 7-6 "The Lord thy God hath chosen thee," words which were spoken to Israel by Moses, he compared, in a way familiar to the Afrikaners, the Afrikaner nation with Israel: "As Abraham and as Israel lived in the midst of the gentile nations about them, so also our people. Here then is the task or one of the tasks which God has destined for our people. Election to a special task and a special calling: At the founding of the Christian Church on the southernmost point of our land 300 years ago God let a new signifying be made to plant the banner of the cross here and to let it be borne into the hinterland of Africa. God did not choose Israel and plant them in the promised land for their own sakes but for the sake of the task which He had given his people. So God did not plant our nation as He a people in South Africa on account of our righteousness and exalted in advance of other nations but because He had a task for us as a nation. By the grace of God the first battle of Blood River was won. That is why we are here and will exist as a nation. The second battle of Blood River has already started. The impetus of Dagonan are not backed by his Indians any more but possibly by leaders from overseas.

Who will gain the victory this time? On whom will our nation

rely this time for victory? If not on God we will perish... Realising that we have been chosen by God to proclaim His mighty deeds we must not become proud but humble. The fact of election should not fill the chosen one with pride and make him pray like the Pharisee but should humble him in his own eyes and let him pray with the Publican.

Our election as a nation, yes, our every God-given privilege, lays a duty on us; our descent, our good and wealthy land, our talents. Let us take our task as a nation, prayerfully trusting Him, the God of our fathers, and fulfil it in the power and grace which He gives. And He, the Lord our God, will prosper us."

By

DR. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

The bond between the life of Church and that of the nation is very strong. The Church has played an important, if not the most important, role in the history of South Africa. Not all the ministers are members of the National Party but, with a few exceptions, they support the National Party. Just how strong the unity of Church and nation can be seen from the fact that during the war of 1939-1945 it was difficult to find ministers who were prepared to become Army Chaplains although 70 per cent of the troops spoke Afrikaners. The Nationalist Party was against South Africa participating in the war. Not all the members of the Church are members of the Nationalist Party. Quite a large number belong to Stroum's United Party (the Smuts Party) but they have little influence in Church matters.

It is said that the Afrikaner Church controls politics to a large extent. I am not so sure. During a conversation with a number of Black Justiceists I asked whether the Church controlled the State or the State the Church. The most conflicting answers were given. Personally I do not think that the Church has a great influence on politics.

The political leaders do as they like and not would rather say, as

Dr. Visser 't Hooft did after his visit to South Africa, that the Afrikaner Church are too inclined to accept the policy of the Government without criticism. A really independent and critical attitude of the Church hardly exists, to say nothing of a prophetic attitude. There is some truth in this view. One is so convinced of the immensely difficult task of the Government that you do not wish to hamper it. Yet I do not think that this view reflects the situation as a whole. On different occasions the Church has sounded a critical note. And I have been assured that there is a critical contact between the leaders of the Church and the Government where the former very often mention their objections to the policy of the latter. Nevertheless, it is true that Church, Government and Nationalist Party form quite a strong unity. It often happens therefore, that the ending of the Church and the calling of the nation are identified.

The migration from the rural areas to the large cities has confronted the Afrikaner Churches with problems which we in Holland also know but which have appeared in a much more direct form in South Africa on account of the swift and dynamic economic development. The Dutch Reformed Church published a very detailed and valuable paper on the subject in 1947, entitled: "Church and City." The Church used to be a farmer's church. Now it has been placed in a completely new situation as a result of the migration of many thousands of its members to the cities. The patriarchal way of life was a feature of the farming people. The distance between the pious farming community in the secluded country and the cosmopolitan cities is indeed very great. It is the distance between the Karoo and Johannesburg. To which must be added the fact that the influence of the cities on the farm life is much greater than vice versa. The search for wealth, the moral views on luxury and the love of ease, the passion for sport and gambling, drink and exploitation infiltrate the rural areas. A new view on the Church, religion and the Sabbath arose. The virtue and simplicity of family life, the traditional hos-

pitality, neighbourly love and confidence became questionable. When one realises that the characteristic features of the Dutch Reformed Church have their roots in its rural background for a few centuries the Church was isolated from life—then one understands something of the great difficulties by which his Church is confronted today.

Regarding its relation to the English Churches there used to be continuous contact. The Afrikaner Churches were also represented in the Christian Council of South Africa. During the last years, however, the tension became so great that the co-operation was ended. It is certainly not only the fault of the Afrikaner Churches. Nevertheless, the fact is to be regretted.

The English Protestant Churches are much more splintered than those of the Afrikaners. The five most important Churches comprise 25 per cent of the white population: the Anglicans, the Methodists, the Presbyterians, the Baptists and the Congregationalists.

One should not forget that up till now we have only spoken of the white Christians. If we include the non-white Christians in our vision then the relations become completely different. About twice as many Whites are members of the Churches of the Afrikaners than of all the other Churches combined. But there are about nine times as many Bantu and twice as many Coloureds in all the other Churches than of the Afrikaners which means that the Churches of the Afrikaners have the most influence in the world of the Whites and the English Churches have the most influence in the world of the non-whites. Vice versa the non-Whites have the greatest influence in the English speaking Churches. There are probably hundreds of different Negro Churches. Reasons for these divisions must be sought in personal ambition and jealousy, the desire to combine Christianity with the primitive belief of the

Negroes and the growing nationalism which demands a separate and independent ecclesiastical organisation. The forming of one generation and United Bantu Church has been proposed. The reason was the further development of the Bantu required unity. The leaders of the most important Bantu Churches rejected the proposal. They do not want the unity of the Church for the sake of worldly motives. And they regarded it as important that Christians of different races should be united in Christian fellowship as far as possible.

Among the black Christians there are thus very conflicting tendencies. The Roman Catholic Church comprises 5 per cent of the white population and has a large non-white membership.

Chapter 4 analyses the tensions between Boer and Briton. This chapter is omitted in order to give more space for extracts from chapter 5.

5-The Fatal Policy Of Apartheid

South Africa is the land of apartheid.

Everyone who visits South Africa is struck by the separation of Whites and Blacks. The trains have separate saloons, the stations have separate entrances and exits, the post offices have separate counters for Whites and Blacks. In most cities there are separate buses for the Whites and—(if any)—separate buses for the Blacks. In the parks the benches have notices: Europeans Only! The Blacks work in the mines and the factories, on the farms and in the houses. They do not live in the cities. They live in locations outside the city and in the compounds on the mines. The higher posts are reserved for the Whites. The Blacks are labourers who cannot rise higher than a certain level while their wages are much lower than those of the White labourers. A small number of Blacks have studied at Universities, but they are not given a place in society of the Whites. Thus I would be able to fill 6-ans.

With regard to the Indians and Coloureds the relations are slightly different but with them apartheid is also the predominant reality. The present Government wants to extend apartheid to all spheres and to every extreme.

A Hollander who cannot forget the German occupation and remembers the notices "Jews Forbidden" has the feeling, from

the time he sets foot in South Africa, that something is wrong here. Africans never stop saying that apartheid between Whites and Blacks in South Africa has a completely different background than the anti-Semitism of the Nazis and that after a long enough stay in South Africa and with a better knowledge of the relations and concepts apartheid as it is applied there because it is the best and only solution not only for the Whites but also for the Blacks.

Meanwhile no Afrikaner can deny that apartheid is being discussed and not only in the outside world. In South Africa itself it is being discussed. I could not lay my hands on a newspaper—whether it was an English or an Afrikaner newspaper in which I did not read news or articles on the struggle over apartheid.

Especially during the weeks when the debates in Parliament were chiefly concerned with two questions the question whether South Africa should in the future become a Republic and the question concerning the policy of apartheid of the Government, the discussions were passionate and fierce. They were conducted by the representatives of the Nationalist Party on the one hand and those of the United Party, the Labour Party and the Natives on the other. The editors of the different newspapers have no less to say. I cannot escape the impression that apartheid threatens to become an ideology and an obsession for many in South Africa. That would certainly not have been the case if it had been an obvious and self-evident matter or if there had been unanimity along the whole line. That is not the case and one can be sure that the discussions will for the time being not stop.

In Holland, of course, I had heard and read a lot about apartheid in South Africa. I did not, however, have a clear conception of the background and meaning of the policy of apartheid. During the months I spent in South Africa I have learnt much, not only through all kinds of literature which cannot be easily obtained in Holland, but also through many conversations with the Whites as well as non-Whites.

Now life presents me with experiences which make a deep impression. Such an experience was my first intimate contact with the question of apartheid. It was an experience on the second day of my stay in South

Africa. My host had to meet two friends at the station in Johannesburg: a White lady and a Black minister, a Dantu-person. My host would keep a look-out for the White lady, I for the Black colleague. I found him quite easily. The meeting was hearty and we were deep in conversation when my host arrived with the White lady. I never gave apartheid a thought. But

suddenly its full reality was forced upon me. We could not leave the station together. The three Whites went to the left and my Black colleague went to the right. Because the exit for the Whites was to the left and that for the non-Whites to the right. And about five minutes later we met again outside the station.

(To be continued)

Readers' Views

Science Bows Its Head To Politics Over Blood Labels

To the Editor of 'The Star.'

SIR,—I was surprised to read in 'The Star' on September 8 that a body of scientific men constituting the South African Medical Council can succumb to the apartheid mania. That they should agree to the principle of labelling "black" and "white" blood, makes the medical profession of this country the laughing stock of the world.

One can imagine a Nationalist father of a bleeding child refusing the administration of a life-saving blood transfusion in the event of only "black" blood being available owing to excessive demands on the supply of "white" blood.

What makes the situation more ludicrous is the scientific fact that the donor's cells do not survive in the patient for longer than 70 to 100 days; after this period none of the transfused cells is found in the patient.

What of the sera and nutrients that are used in the treatment and prevention of disease? Apparently it is better to be injected with the serum of a monkey or a horse than that of a human whose pigment layer of his skin is not more than one cell in thickness.

No, sir, it is a sorry day for this country when science bows its head to politics.

SOUTH AFRICAN SURGEON

Black, White, Yellow, Red And Blue Blood

To the Editor, 'Rand Daily Mail.'

SIR,—Some "hot-bloods" cold-bloodedly suggest that blood banks should mark all stocks of

European blood with white labels and those of Africans' blood with black labels. That is not a bad idea, but I still believe that black hens also lay white eggs.

Why not make a bloody good job of it and add yellow labels for Eastern races, blue labels for nobility and red labels for Communists.

The white labels could also be marked clearly "A" for Afrikaners and "E" for English, and the various coloured labels (including the black and white) should be further subdivided into either "M" for male or "F" for female. The age group is also very important, and should I personally at any time be in urgent need of a transfusion, I would object most vehemently to receiving in my hardened arteries the blood of for instance a Rock-'n-Roll teenager. I would rather have a monkey-glaid injection.

Persons with a bad criminal record should be prohibited by law from donating their blood altogether, even if completely drained and refilled.

Then again a distinction could be drawn between the blood donated by Roman Catholics, atheists, Dutch Reformed, Methodists, Buddhists and Mohammedans.

WHITE CONFUSION.

*****
"Distans-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distans-Sagseeds Ltd., P.O. Box 1060, Johannesburg.
*****

Dr. Sarvapalli Radhakrishnan

A Biographical Sketch Of India's Vice-President

HISTORY provides few instances of philosophers rising to positions of great responsibility in the Government of a country. Dr. Sarvapalli Radhakrishnan is such an exception. He is Vice-President of a Republic of 360 millions and one of the greatest living thinkers.

Born on September 5, 1888 in an orthodox Hindu family at Tirumali in South India, which is even today a centre of religious pilgrimage, he studied in Christian missionary institutions for 12 years.

As a young student of 17 in the Madras Christian College, he chose the difficult subject of philosophy for his degree. Very soon he developed a deep love for Indian philosophy and for his M.A. he wrote a thesis on "The Ethics of the Vedanta," a work which was highly commended by his teachers.

From 1909 to 1917, he taught philosophy in the Madras Presidency College. He was then appointed Professor of Philosophy in the Mysore University. Here, he wrote his first two major works—"The Philosophy of Rabindranath Tagore" and "The Reign of Religion in Contemporary Philosophy."

From 1921 to 1931, Dr. Radhakrishnan occupied the Chair of Philosophy at Calcutta University. It was during this time that he published his monumental work in two volumes entitled "Indian Philosophy," constituting the first account of the different phases of philosophical development in India from 3,000 B.C. This work, his magnum opus, helped the spread of a knowledge and understanding of Indian philosophy throughout the world and enabled the subject to be included in the curricula of universities for systematic and formal study.

Two other works followed—"An Idealist View of Life" and "Eastern Religions and Western Thought." The first was a collection of the Hibbert lectures delivered by him at the Universities of London and Manchester in 1929. The second

was based on lectures delivered during 1936-1938 at Oxford, where he had been appointed to the Spalding Professorship of Eastern Religions and Ethics, the first Indian to occupy a chair at that University. These two books created a stir among the philosophers of the West.

His international renown won him nomination to the League of Nations Committee for Intellectual Co-operation in 1931. In the same year he became Vice-Chancellor of the Andhra University. Later in the thirties came another rare honour the Fellowship of the British Academy. It was on the occasion of his election to it that he delivered his celebrated address on the Buddha—an address hailed as the exposition of the master mind by another. In 1939, he became Vice-Chancellor of the Banaras Hindu University. In 1944, at the invitation of the Chinese Government, he delivered a series of lectures in China which were later published as a book under the title, "India and China."

After the War were published "Religion and Society," embodying his Karmala Lectures to the Calcutta University, and "The Bhagavad Gita," one of the most widely read commentaries on this sacred text. It was in "Religion and Society" that he paid his prophetic tribute to Mahatma Gandhi—that Gandhi would some day throw away his life "to give his people life."

More recently Radhakrishnan has returned to the theme of a mutual perception of Eastern and Western philosophies in his "East and West: Some Reflections," which embodies the lectures he delivered at the McGill University in Canada. Among the writings on Radhakrishnan and his work the most well-known, and perhaps the most exhaustive, are the collection of essays presented in his honour on his 65th birthday and the volume on him in the American series "Library of Living Philosophers."

Among the universities that

have conferred honorary doctorates on him are Oxford, Cambridge, London, Columbia, Harvard, McGill, Rome, Buenos Aires, Ceylon and several in India.

In 1946 Radhakrishnan went on a lecture tour of the United States. In the same year he led the Indian delegation to the first conference of UNESCO, on whose Executive Board he has served since.

In 1949 he was appointed India's Ambassador to the Soviet Union. His ability, frankness and obvious love of peace made a deep impression in Moscow.

In May 1952, Dr. Radhakrishnan was elected Vice-

President of India. In that capacity he is also President of the Rajya Sabha—the Upper House of the Indian Parliament.

This great thinker leads a life of extreme simplicity; a vegetarian, non-smoker and non-totaliter, his favourite pastime is reading and writing. He spends most of his spare time with his family. He likes cricket and often tries his hand at the game while playing with his grandchildren, whose company he particularly loves. He is a man of great personal charm and wit. And he is one most felicitous and forceful speakers known to the English-speaking world.

Dr. Radhakrishnan has done more than any other living philosopher to bring the East and the West closer. He is the protagonist of an intellectual synthesis for the formation of a world philosophy.—ISL

"Face Lift" For Muslim Cemetery

THE Hon. Secretary of Anjuman-e-Islam, Mr. E. Esmaili reports that he with Mr. A. B. Kajeer and A. D. Ali met the Parks, Recreation and Diseases Committee of the City Council in a discussion on the 6th September.

Mr. A. B. Kajeer led the deputation and asked the City Council to provide for material to build a suitable brick wall surrounding the Muslim Cemetery in Brook Street, Durban and suggested that the Muslim community will be prepared to bear the cost of labour, but insisted that the entire material required for the building of this wall should be supplied by the City Council.

Amongst other suggestions which were made was another that a new gate be provided because on festive occasions and religious nights the congestion at the main entrance was great that people have to que up there causing hardships. Mr. Kajeer also asked that 6 flood-lights be provided in the Cemetery because during night burials and also on festive nights the community has to undergo hardships owing to darkness.

Mr. Kajeer complained that the foot paths in the Cemetery were built of broken and old bricks and also are not macadamised and asked for better foot-paths to be provided. He also asked

that a special room be provided where the spades, shovels, watering cans and other requirements could be kept safely under lock.

Mr. Kajeer stressed the point that by the City Council providing the above it will not only add to the beauty of the City but will also be doing something respectable for the dead ones who cannot speak for themselves.

The deputation was given a satisfactory hearing and has been promised a careful and sympathetic consideration.

Exchange Of Paintings Between Japanese And French Miners

Japanese miners are offering to exchange watercolour and oil painting with miners in France. The proposal, announced by the International Confederation of Free Trade Unions, came principally from miners in the Hokkaido region of Japan, who hope that such exchanges will promote friendship between workers in the two countries. The ICFTU has promised to arrange shipment of paintings from France to Japan.—UNESCO.

Book Review

'Africa South': A New Magazine

A NEW magazine 'Africa South', published from Capetown, has just come on the market. The magazine is in many ways unique—unique in the sense that it approaches the problems of our country with that breadth of tolerance in which lies the only hope of salvation for a multi-racial society like ours in this country.

'Africa South' is a serious magazine; serious in the best sense of the word. Within the pages of its first number can be found the ideals adhered to by people in virtually all the main schools of political thought in South Africa. All are placed side by side, very often by recognised authorities in a way which goes farther than merely recognise their exponents right to believe in their validity, but which poses the vitally important question of their compatibility. We have reached the stage in our national growth as a country when we need to ask ourselves whether or not certain outlooks and habits developed at certain periods in our history are compatible with the needs of our times. Going through the pages of 'Africa South' enables each individual reader to answer this question for himself or herself. Even if this were the only reason for publishing 'Africa South' its existence would be something every South African who loves his country would welcome with both hands.

But then there is a second, also important reason why we strongly commend the magazine. The contributors are drawn from both sides of the colour line and from many walks of life. This enables 'Africa South' to give a truly representative picture of South African life and thought at present as well as reveal to the world the wealth of talent and wisdom which lie hidden in very many of our peoples. Incidentally, the quality of the thinking brought out in the journal should draw attention to the fact that apartheid and similar doctrines based on race discrimination are stupid also because they deny the country the benefits of having all its finest brains being used for purposes of creating a better future and present for all concerned.

'Africa South' is a commendable experiment not only in race co-operation but in encouraging the races to think together; that is, to do a job together to create a better world for themselves. The three shillings and ninepence the reader spends on a copy is about the best investment that every good South African can make.—J.K.N.

Things In General

Plan To Build A Memorial For Two Great Women In India

THE President of the All-India Women's Association, Mrs. L. Menon, has announced in New Delhi that a memorial is being planned to perpetuate the memory of the late Mrs. Sarojini Naidu and Margaret Cousins. Mrs. Naidu was a well-known Indian poetess and was also a member of the Congress. She was the first lady Governor in India.

The memorial will consist of a large hall, a library in which books written by the women of the world will be kept and an international hostel in which women from overseas who desire to study the life of Indian women can live.

Another hostel is to be built for young girls who work in towns and theatres for children in several large cities of India. This project is estimated to cost approximately £100,000.

The collection of this Fund has begun and Mrs. Menon, President of the All India Women's Association is expected to travel to East Africa to collect there.

If any of our readers desire to send contributions to this fund they are requested to send it to Mrs. L. Menon, President All India Women's Association, New Delhi, India.

Apartheid In Blood To Be Debated

"Blood apartheid"—the labelling of "Black" and "White" blood used for transfusion—is likely to be discussed at the next session of Parliament, which begins in January. Medical experts expect the debate to be a heated one. The Government propose in draft regulations for the control of blood transfusion services that blood from non-Europeans should bear a black label to prevent the possibility of its being transfused into a European patient.

These draft regulations form part of an amendment to the Medical, Dental and Pharmacy Act which will have to be passed by Parliament before they can be promulgated.

Parliament began discussing the amendment at its last session but became bogged down on the question of whether doctors should be allowed to dispense medicines—a subject which forms part of the amendment. The debate on the amendment was postponed until the next session.

Derisive Remarks About Women Banned

Derisive remarks about women, and particularly about women Ministers, have been banned in India's Parliament.

The step follows remarks made by a member of Congress, Mr. Thandurdas Bhargava, who accused the woman Health Minister, Rajkumari Amrit Kaur, of failing to protect the interests of refugees being evicted for their houses to be demolished.

"Aurat hakim, ghazab Khuda," he added in Urdu—"When a woman is administrator, God help the people."

The Minister, Rajkumari Amrit Kaur, protested and brought the remark to the notice of the Speaker, who promptly banned such comments for the future.—SAPA-Reuters

UNESCO Sends Swedish Research Engineer To Calcutta University

Students of electronics at Calcutta's Institute of Radio Physics and Electronics will have an instructor this year a research engineer of long practical industrial experience. He is Herbert Steyskal, appointed by Unesco to teach electronic science and to aid in research development at the University of Calcutta in co-operation with Indian educational authorities. His work for Unesco is part of the United Nations world programme of technical assistance.

A Swedish citizen, born and educated in Vienna, Mr. Steyskal has done research work in electronic engineering in Vienna and Berlin. He received a degree of Doctor of Engineering Sciences from the University of Technology of Danzig in 1948. For the past eight years he has been on the research staff of Sweden's Research Institute of National Defence at Stockholm where he specialized in the development of microwave tubes.

At Calcutta he will give basic instruction on the building of electronic tubes and in the planning of experiment work to post-graduate students in science and technology.—UNESCO.

Cape African Teachers Sue The Native Affairs Dept.

THERE are several developments in the court action being instituted in challenging the dismissal of quite a number of African teachers by the Bantu School Boards under the Native Affairs Department. When some members of the Cape African Teachers' Association were dismissed from their posts as teachers without any reason being given by the Bantu School Boards, the Association decided to test the validity of this action in the courts of law. Upon the introduction of the system of "bantuisation" education for the Africans, the CATA, exercising its democratic right of free and open criticism, came out uncompromisingly against the violation of universally accepted principles of education embodied in the so-called "Bantu Education." This Association rejected all ideas of inferiority and the introduction of racial politics into education; they stood for free, compulsory, and democratic education for all in South Africa, irrespective of race, colour, or creed. It was in defence of these principles that the CATA decided to challenge these dismissals.

The hearing of the case has been set down for the 18th October, 1956 if unopposed, or for the 25th October if opposed, in the Supreme Court, Grahamstown; the Secretary for Native Affairs and the Bantu School Boards are being sued. Two applications are being made, and there will be heard simultaneously. The men involved are: Mr. L. L. Sibihi a former teacher of Butterworth, and Mr. A. X. Mangcu, a former teacher of Glen Grey.

In an interview the General Secretary of CATA said: "While acknowledging with thanks previous donations to the CATA Legal Defence Fund, we are again appealing for contributions from our supporters and the general public. The case is costing hundreds of pounds, and this is a heavy drain on our resources. In this, we are not unmindful of the great hardship the people and the teachers have to bear. We hope many will give freely and generously."

All contributions to be sent to Mr. Z. K. MZIMBA, General Secretary, CATA, P.O. Ntshulu, Umtata, C.P.

Fund For Mahatma Gandhi Memorial And Permanent Maintenance of Phoenix Settlement

Previously acknowledged	645	0	0
E. M. Biss (Pty) Ltd.	105	0	0
H. G. Bava & Co.	105	0	0
Mrs. H. K. Gokal	210	0	0
Master Bros.	310	0	0
B. S. Singh & W. S. Singh	251	0	0
V. M. Ghelani & Co.	51	0	0
Ranjil Stores	35	0	0
M. Premjee & Sons	51	0	0
Total	£1663	0	0

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

"Indian Opinion," P. Bag, Durban, Natal

Wit And Humour

They were discussing a certain club member, known for his opinions.

"Well," summed up one man "I'll say this about him. He might have typhoid and recover; he might have pneumonia and recover; he might have cerebral meningitis and recover; he might have yellow fever and he'd recover! But—if he ever had lockjaw, I tell you he'd burst!"

—o—

"You seem very quiet to-night, dear," commented a pretty girl, "Are—are you sure you love me?"

"Love you!" Zoland exclaimed. "Good Heavens, darling, when we were saying good-bye at the gate last night your dog bit a piece out

to whether the fare was to be five or ten cents. Finally the disgusted conductor picked up the Scot's suitcase and tossed it off the train just as they were crossing a long bridge.

"Hoot, man," screamed Sandy, "first you try to rob me and now you have drowned my little boy!"

—o—

A wealthy broker sought admission to the pearly gates.

"Who are you?" asked St. Peter.

"I'm a Wall St. Broker."

"What have you done that entitles you to permission?"

"Well, I saw a decrepit woman

Daffy Definitions

BACHELOR: A man with no lies except those that need cleaning.

CHIVALRY: The attitude of a man toward somebody else's wife.

BIGAMIST: A person who's taken one too many.

COWARD: One who when trouble threatens thinks with his legs.

GAG WRITER: A person who has a good memory and hopes other people haven't.

COCKTAIL PARTY: Where a handful gather for a snootful and an earful.

DIPLOMAT: A fellow who can tell you to go to hell so tactfully that you look forward to the trip.

of my leg, and I didn't even notice it until I got home."

—o—

The door of the Henpecked Club burst open one evening and a very large woman entered. She stormed over to a meek-looking man and grabbed him by his collar.

"Come on out, you beast! You're not henpecked!"

—o—

A Scotsman had to send an urgent telegram, and not wishing to send more money than necessary wrote like this: "Bruce is hurt, erased afford erected analysis hurt too infectious dead."

The Scotsman who received it immediately decoded it as: "Bruce is hurt. He rode a Ford. He wrecked it and Alice is hurt too. In fact she is dead."

—o—

A canny Scot was engaged in an argument with the conductor as

on Broadway the other day and gave her two cents."

"Gabriel, is that on the records?"

"Yes, Saint Peter."

"What else have you done?"

"Well, I crossed the Brooklyn Bridge the other night and met a newspaper boy half frozen to death and gave him a penny."

"Gabriel, is that on the records?"

"Yes, Saint Peter."

"What else have you done?"

"That's all I can think of."

"What do you think we ought to do with this guy, Gabriel?"

"Give him back his three cents and tell him to go to hell."

—o—

"You should be more careful to pull your shades at night; I saw you kiss your wife last night."

"Ho, ha, ha, the jokes on you; I wasn't home last night."

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29385.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

The name describes it exactly...
Sunbeam is tinned Sunshine!
Spreads so easily, too. And it
shines...and shines...and shines

For floors and furniture

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	12	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Nataran	7	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krishnaswami	13	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	3	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	24	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mathuram	3	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romulo Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

Film Star Printed Cards 12 poses	...	4	3	Per Doz.
Religious Printed Cards 4 "	...	4	3	"
Cheque Books in English Only	1s. 3d. & 2s. 3d.	Each		
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted) 1s. Each				
Technicolour Extra Large Photos (Tinted) 1s. 3d. Each				
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Plain 9/6 doz.				
" " " " " " Tinted 12/6 "				
" " " " " " (Large) Plain 18/6 "				
" " " " " " Tinted 24/6 "				

Real Photo Aum, Namaste, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhi, and Nehru, Gandhiji's Life and Government: Medium 9/6. Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

Film Star Medium Folder Cards Plain	...	2s. 6d. per doz.
" " " " " Tinted	...	12s. 6d. "
Romantic Cards in 20 poses	"	18s. 6d. "
De Luxe Extra Large Plain	"	18s. 6d. "
De Luxe Extra Large Tinted	...	24s. 6d. "
Floral Hankies 2/5 Each. Film Star Hankies 2/6 Each.		

C.O.D. Charges 2s Extra.

Postage Free.

Obtainable At Our
Only Address:

**BHARAT MUSIC
SALOON**
AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)
206 Grey Street,
Phone: 26070.
DURBAN.

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT. Full-page photographs and biographical sketches of 20 Indian Filmstars.	5s. 6d.
FILMVOICE ALBUM: Photographs and biographical shorts of stars, directors, play-backs etc.	3s. 3d.
STAR'S LIFE: Photographic biography of Filmstar Nargis	3s. 6d.
STAR'S DOUBLE: Photographic biography of India's top Filmstar Netai	6s. 6d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

FOR RUBBER STAMPS AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

79 BENTLEY STREET

DURBAN

PHONE: 26070
26071

TELEGRAMS: 1603
1604

For an antiseptic to fulfill the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'.

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

★

તેજાનમાં જે સુધારી સુધાર
પર કાણ રાખી શકે છે, તે સહી
સહાયતા રહે છે. તેથી જ રીતે
ચિંતની અસરમાં જે રામનામનો
આશય છે તે જીતી જાય છે.

—મોખીય.

★

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા મોખીયના હસ્તે સને 1૯૦૭માં સ્થપાયું.

મુલ્ય ૫૦૦ તા. રૂ. ૨૫. મુલ્યકાલ મોખી

★

અપરિચિતો અર્થ એ છે કે,
આપણને જેની આજે જરૂર
નથી તેવી કાંઈ ચીજનો આપણે
સંમત ન કરીએ.

—મોખીય.

★

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૩૮

તા. ૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬

કુલક નંબર પે. ૬

મુનીશ્રી સંતબાલજીનો સંદેશો

સુશીલા મોખી

જી રમના હોઈ મહિલા મંડળના રોષ મહોત્સવ પ્રસંગે મુનિશ્રી સંતબાલજી મહારાજ પાસે મહીલા મંડળ
વતી સંદેશની વિનંતી કરતો પત્ર મેં લખ્યો હતો. તેના જવાબમાં તેઓએ સંદેશો પાઠવ્યો હતો અને
મારા પત્રમાં લીધા કરતાં જણાવ્યું હતું કે :

“મને હોઈ રાખે ‘મહીલા મંડળ’ સાથે નથી ગમ્યો; આપણને તે સારતનાં આનંદીઓને
બાધુએ બિજા કશું મુનિઓના ઉપદેશ અનુસરે રીત આપી જ છે કે, ‘હોઈ સુસ્તીમ લાઇ
લાઇ’ આવી ખરી વિનંતી છે કે એ નામમાંથી હોઈ રાખે નીકળી જાય.”

એ તેનો જવાબ આપતાં ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ માટે બાધુની જગતી પ્રસંગે સંદેશ મ.એ. હતો.
તે સંદેશો બરબર ખીટી ઓક્ટોબરની સવારે મને મળ્યો છે તે વાચકોની સામે પ્રકાશ પુ. અને તેમની વિનંતીને
આનંદેવામાં આવે એમ ઇચ્છું છું.

હિંદ અને વિશ્વ

(શ્રી. સંતબાલજી)

“જમતની માનવજન ભારત પાસે
સૌથી વધુ આસા રાખે છે, એવું
સુખ કારણ દોરને વારંવાર મનેથી
વિશ્વાસ કરાવે છે. એ સંસ્કૃતિને
કરજે જ બાધુ (મોખીય) ભારે આક્રિ-
કમાં મળ્યા, ભારે આના રંગબેરંગી
વિશ્વાસ રૂપી અનુભવને સાખી ન રાખ્યા.
એક ભારતવાસી માનવી તરીકે એમના
દીક્ષમાં રૂપે હતું ‘આ આપણું’ વિષ
એક જ પરમ પિતાનો પરિવાર છે.”
‘વસુધૈવ કુટુંબક’ એ સુખ ભારત
વાસી માનવે મનુષ્યથી માંથી પરાય છે.
ખીટી બાધુ એ પછી શીખવાય છે કે
વતારસપ્તહિંદુઓ મુલ્ય : ‘જન્મે છે,
તે અમર છે’ એ જાણી પોતાના
જનમાસને બોલે પછી ભારતનો માનવી
માનવ માનવ વચ્ચેના ભેદને સહી
કાઢે નથી. વચ્ચે અસહ્ય જંગ-
તિમત્તવા’ એટલે કે આત્માના અમર
કા વિષે તે ભારતીય નાગરિકની
પ્રાર્થના હોય છે. તેથી એ જીવંત
૧૫ સોય સિદ્ધાંત આતર જીવંત
લી કરવા આતર એ તરત તબકાર
મળાય છે.

બાધુએ આ બધાં મુદ્દો પચાવી
લીધો હતો. તેમને એ પણ ખ્યાલ
તો કે માનવી એ કુદરતનું ઉત્પાદ
‘મું’ સર્જન દોરા છતાં અનામ જેમ
પુત્રીઓ છે, તેમ બાધુએ પણ જાણ
આવી આપણે જનમુત રહી જેમ કે
કે હિંદીએ નહીં, જન્મ રીતે ભારતના
હોને કાળવા જતરક ન જાય, તે
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૨૫)

કાળાએ-ગોરાનો જન બચાવો

આ બાળમાં સૌથી મોટામાં મેડી બરોડા અધ્યક્ષ છે તેવી બરોડા
એક આક્રિષ્ટને ગોરા મેનેજરનો જનને બેચેન બચાવવા માટે
આપવામાં આવી હતી. આજી આત્માના પ્રશ્નને એને સુવંચ રૂપે એનાયત
કર્મી કરેલ.

જનમનો મનો અને બાધુ આત્મા
તો કેપ્ટન જનમની શ્રી ને ૧૭૦
શ્રી લાખી હતી અને જે હાથથી
હતી તેની તપાસ કરી રહ્યા હતાં.
એમની સુધે બે આક્રિષ્ટને પણ હતા.
ભારે તેઓ પ્રશ્નમાં પહેલેથી તપે
તેઓને અંદરના મેનેજરનો કુમલો
મળે. આને પરીણે બાધુ આત્મા
તો કેપ્ટન એકદમ સો જીત નીચે
જમડી ગયો. અને મેનેજરને પડતો

ભેદ એક આક્રિષ્ટને એક બ.એમાં તેને
પડતી રાખી ખીલ દ.યથી સંકળ
પડતી હમણાં અરથો કસાક લા ઉભો.
રહો મેનની અસર મેને પણ જણાતી
હતી છતાં પણ પોતાનું ભેર વાપરી
એને પોતાના મતલબને ખચવવા પ્રયત્ન
કર્મી હતો. ખીલે આક્રિષ્ટ તે દર-
મીવાન મદદ મેળવવા માટે દેડ્યો
હતો. મદદ આવી પડેલી તપે આ
આક્રિષ્ટ હમણાં પોતાની શુદ્ધી પોષ

બાધુ સ્મરણ

બાધુજી જ્યાં નિવાસ કરે ત્યાં મહેમનોની મોટ ન હોય. પરંતુ
તોને માટે સમજ કરી આપે. એક વખત એવું બન્યું કે એક બરધવાળીને
લાના રસોઈમાં સૂચે જાણના એક સાથીને કષ્ટ મોઝાલાઈ મળ્યો. એ
રસોઈમાં એક કાચ બનાવીને એ સાથીનું કષ્ટ બાધુમાન કપું. તેથી
પેલા સાથીને ગુસ્સો મડવા અને તેણે પેલા રસોઈવાળેને ભેરથી વાપડ સારી :

એ હરિવાદ બાધુજી પાસે ગયા. બાધુજીએ પેલા સાથીને બે.વાળીને
કહ્યું : “માનિકે બે.વાળીમાં કાચની સાથે તમારે અપડો મળે હોત, તો
તમ આમ વાપડ ન કરાવત. આ બિચારો ને કર એટલે તમે દાખ
ઉપાધો. હમણાં જ જમને મળી મ.રી માંગો.”

પેલા સાથી મારી માંગવા તપાસ નહોતો. એટલે બાધુજી બોલ્યા :
“તરવા અનુભવનો દાખ પોષ ન કરો તો તમારે મારો સંગ છોડવો
જોઈશે.”

પેલા સાથી આ સંજોગોને તરત જ રસોઈમાં પાસે ગયા અને તેની
મારી માંગી આજી.

મેં હો. કેપ્ટન મરણ પામ્યો
હો. અને આ બંને સરવારને
એતે સાળ થયા હતા.

મેં બરતા વાજા પ્રસંગે એટ
આપતાં જણાવ્યું હતું કે, સાથે આ-
શીકામાં કાળ નહીં તો માનના-
બાધુમાં-સંપ છે.

ઈજા સામે આર્થિક

દબાણ લાવવા સામે

પશ્ચીમને ચેતવણી

પંડીત નહેરુ અને રાજા
કૌશલનું સંયુક્ત નિવેદન

શ્રી નહેરુના સાથે ભેરેખીપના
પ્રગણના ઉત્તરે દિવસે
એક સંયુક્ત નિવેદન નહેરુ અને રીયલ
ની સહી સાથે બહાર પાડવામાં આ-
વ્યું હતું. એ આસા દર્શાવતું કે, સુએઝ
કનાલના સલામતો ઉપર લાવવા, માટે
ઇજીપ્ટ સામે આર્થિક અથવા રાજ-
નેતીક દબાણનો ઉપયોગ નહીં કરવા
માં આવે.

એવા દબાણને પરીણામે સાતીથી
અનામ ઉડવાના આર્થિક અડચણો
હવી થશે અને તેથી પ્રશ્ન વધુ
સુઅસા બર્ધો અને ન.ર.ર બનશે.
આ સંપુર્ણ નિવેદન ન્યૂ ટીલીય
અને સાઉદ અરેબીયામાં એક જ વખતે
પ્રસીદ્ધ કરાયું હતું.

બંને નેતાઓએ જણાવ્યું છે કે,
સાઉદ અરેબીયા અને હોઈ બંને થયા
આતુર છે કે સુએઝ કનાલનો ઉપ
સાતીથી આવે. આ કનાલ ખીલ
રાષ્ટ્રોની જેમ અમારે માટે પણ બ-
ર્થક દરિયે બણી ઉપયોગી છે. કુલ
થી અથવા ઇજીપ્ટના હકને સુદથી
લેવાથી આ પ્રશ્નનો ઉકેલ લાવી
નહીં શકાય. બધાજ રાષ્ટ્રોને
કનાલમાંથી જરૂરત આપીને પસાર
થવાનો હક્ક છે. રાજા તથા વડા
પ્રધાન એમ માને છે કે, સુએઝ
સંલગ્નને લઇને આ સવાલને મંબીટ
રૂપ આપી દેવ. એ છે છતાં એઓ
આસા સેવે છે કે આ સવાલનો સાતી
કર્મી ઉપર આણી રાકશે. પરીણામે
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૨૫)

હાંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કશા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના સલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી.

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

હવે તમે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફિસર.

ફ્રસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. H. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

મુકબાર તા. ૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬.

સાઉથ આફ્રીકામાં આપણી સ્થિતિ

મળીયાદ માંથી

આ લેખ અમને જુની કાંડેલા વિકલાવતાં મળ્યો છે. ક્યારે અને કેમ લખાયો હતો તે જાણી શકાતું નથી પણ હાલના સંજોગોમાં તે ઉપયોગી જણાતાં અને આપણી ઈચ્છાઓને પૂરી કરી શકે તેવાં છે.

આ દેશમાં આપણી સ્થિતિ નહિ ધરના નહિ ઘાટના જેવી થઈ પડી છે. સ્વદેશથી વિરુદ્ધ થઈ જવાથી નથી આપણી પોતાની, સરકારી જાળવી રાખ્યા અને આ દેશમાં આપણી ઉપરના અનેક પ્રતિબંધોને કારણે નથી આપણે અંગ્રેજો માંથી કે તેઓની સરકારમાંથી કંઈ પણ સારું મેળવવા શક્યા. શિક્ષિત અને સરકારી કોલેજો સ્વદેશથી ભાગ્યેજ કે.ઈ.આ. દેશમાં આવી શક્યા છે. જે આખ્યા તે કેવળ પેટના કારણે અને તેથી પેટનું ભોજનમાં બીજી રીતે આપણી ઉન્નતિ કરવા નો આપણને અવકાશ મળ્યો નહિ. અંગ્રેજોની સ્થિતિ જુદી હતી. તેઓ પોતાની સરકારના સંપૂર્ણ ઉત્તરજન અને મદદથી આખ્યા અને તેથી આર્થિક ઉન્નતિ સાથે કેળવણી વિગેરે બાબતોમાં ઉન્નતિના સધળાં સાધનો તેઓને પુરાં પાડવામાં આવ્યાં. આપણા કોલેજો આ દેશમાં આજ-મન થયું ત્યારે આપણા દેશમાં આપણી સરકાર જેવી વસ્તુ તો હતીજ નહિ. પરદેશી સરકારની સુવર્ણ કૌશલ આપણે સમજી રહ્યા હતાં. એ સરકારને આપણી ઉન્નતિની કશી પડી નહોતી. આપણું શોષણ કરવા માંજ તે પ્રયત્ન હતો. એટલે તેની મદદ આપણને હોયજ ક્યાંથી? એટલે આપણે આપણા પોતાનાજ અદ્ય સાધનોપર આધાર રાખવો રહ્યો. ખરા શુશિક્ષિત સરકારી કોલેજો સ્વદેશની બહાર પણ મુકવાની જરૂર પડ્યું હતું હોય? અને નો

મુકવા પારે તો પણ ખાસ કરી આફ્રિકામાં જ્યાં આપણે સર્વથી ઓછા સમૂહમાં વસેલા છીએ ત્યાં તેઓને માટે અનેક પ્રતિબંધિત કાયદાઓ વડે દરવાજા બંધ કરી દેવામાં આવ્યા છે. પછી ક્યાંથીજ આવે? આખ્યા કોલેજો સંજોગોમાં પણ આપણે એક સો વર્ષ સુધી નથી રાખ્યા છીએ અને આપણી હરિત ટકાવી રાખ્યા છીએ એ ઉપરની મહેરબાની જ ગણાય. અત્યાર સુધી તો આપણે આર્થિક ઉન્નતિની પાછળ જ પડ્યા હતાં. આપણે કૌટુંબીક જીવન માળતા થયા અને આપણી પ્રજા ઉત્પન્ન થવા લાગી એટલે હવે આપણામાં જાગૃતિ આવવા લાગી છે. આપણી ભાવિ પ્રજાની કેળવણી સરકાર વિગેરેની ચીંતા રવા લાગી છે. એ ચીંતા થવી એ એક શુભ ચિન્હ છે. આપણા પોતાના અદ્ય અને અત્યંત મર્યાદિત સાધનો વડે આપણે તેથી સગવડો પણ ઉભા કરવા લાગ્યા છીએ. જે વસ્તુ આપણે હમણાજ ઉભાં થએલાં સરકાર મંડળો, હોદ્દો વિદ્યામંદીરો, મુકા મંડળો વિગેરે પરથી ભેઈ રહીએ છીએ, એ મંડળોને તોડી નહિ પાડતાં તેને પોષવાં એ આપણો ધર્મ છે. એ સાથે એ મંડળોના સ્થાપકોએ ભોવાણ છે કે તે આપણે ઓછાં અર્થે નહિ પણ બિરુદ્ધ સેવા સાંસ્કૃતિક સ્થાપનાઓ હોવા જોઈએ. આજે આપણે સચેત થવાની અને સચેત રહી સવેગે કામ કરવાની જરૂર છે. રાજકીય, સામાજિક, ધાર્મિક કે કેળવણીની બાબતમાં એ સિધ્ધિ રહીશું તો એ સધળી બાબતોમાં આપણું અધઃપતન થવાનું છે. દુનીયાબરમાં આજે અનિષ્ટ તત્વો વર્ચસ્વ ધરાવવા લાગ્યાં છે. સારાં તરણોનું ભર પ્રમાણમાં કંઈજ નથી એમ કહીએ તો

ચાલે. આપણા સમજમાં સરે તરીકે થયું વિદ્યાર્થીઓ ઉપર પેટેલો ભેઈએ છીએ ત્યારે હૃદય અમેરીકા ભય ત્યાં માંસ મંદીરો ચીરાઈ ભય છે. કેનું શેષ એ લેતા થઈ ભય છે. કારણ દેશ એ બખર પડતી નથી. મુવાનો તેવો વેશ. (અમારા અધ્યક્ષ કહે છે કે વડીલો અધ્યક્ષ કરી મુજબ આ દેશમાં પણ રહ્યા છે. વડીલો કહે છે કે તે ઠીક ઠીક પ્રસરવા પામ્યો છે.) પરંતુ એ તેને ખરે નો જવાબ છે. વડીલોમાં અર્થ નથી. ખરો અર્થ સહિષ્ણુતાની ખામી છે મુવાનો એ છે કે એ દેશને બાની રહે માં વિવેકની ખામી છે. બને તેટલા અનુકૂળ થઈને રહેવું નો મુખેળ હશે તેજ સમજ દહી શકશે અને આગળ વધી શકશે. અક્ષરજ્ઞાનની પાછળ આપણે બહુ મઠી પડ્યા છીએ. પરંતુ મુજબ ભણેલો હશે પણ મણેલો નહિ હોય તો તેની કરી જ કોમત નથી. મણેલો નહિ હોય પણ મણેલો હશે તો તેની કોમત અનુપમ છે. આપણા પૂર્વજોનો ઇતિહાસ તપાસી શું તો એ વાતનું સ્વયં આશ્ચર્ય પડશે. આજે આપણે ચીંતામાં પડી ગયા છીએ કે સફર હાથ રૂકે બીસ માઇક દુર કાઢ્યો તો આપણા ઉત્કર્ષોના શિક્ષણનું શું થશે? હું માનું છું કે તેની ચીંતા કરવાના કરતાં આપણે આપણા ઇતિહાસને સારા સંસ્કારો, નીતી, ધર્મ શીખવવાની વધારે ચીંતા કરવી જોઈએ. અને તેની સાથે જેટલું અક્ષરજ્ઞાન આપી શકાય તેટલું આપી સતોષ માનવો જોઈએ. માતૃભાષા, સંસ્કૃત હોદ્દો વિગેરે ની જે પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે એ ખરેખર પ્રશંસનીય છે. જે માળાપેલે પોતાના ઉત્કર્ષોને સ્વદેશ મોહથી આપણી ભાષાનું અને આપણી સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન આપણે છે તેઓને ધન્યવાદ થયે છે. અને એ જ્ઞાન સપાદન કરીને જે મુવાનો તેને હાથ આપણી કોમને આપી રહ્યા છે તેઓને હોદ્દો અભિનંદન થયે છે તેઓ ના કુદર કાર્યને આપણા સમાજે ઉત્કર્ષી નહિ પાડતાં અપનાવી લેવું જોઈએ. એ શિક્ષણદાતા આપણામાં સારા સંસ્કારો પડશે. એ સાથે સાથે એક વાત હું કહેવા ઇચ્છું છું. દેશ તેવો વેશ એ કહેવતની પાછળ રહસ્ય રહેલું છે. તેમાં સ્વદેશીનો અર્થ સમાઈ જાય છે. થયું કોલેજો તેનો કુલથ કરી જે દેશમાં રહેલા હોય એ દેશની બહીએ ઘરત અહમ્મ કરી લે છે. હાખલા

ચાલે. આપણા સમજમાં સરે તરીકે થયું વિદ્યાર્થીઓ ઉપર પેટેલો ભેઈએ છીએ ત્યારે હૃદય અમેરીકા ભય ત્યાં માંસ મંદીરો ચીરાઈ ભય છે. કેનું શેષ એ લેતા થઈ ભય છે. કારણ દેશ એ બખર પડતી નથી. મુવાનો તેવો વેશ. (અમારા અધ્યક્ષ કહે છે કે વડીલો અધ્યક્ષ કરી મુજબ આ દેશમાં પણ રહ્યા છે. વડીલો કહે છે કે તે ઠીક ઠીક પ્રસરવા પામ્યો છે.) પરંતુ એ તેને ખરે નો જવાબ છે. વડીલોમાં અર્થ નથી. ખરો અર્થ સહિષ્ણુતાની ખામી છે મુવાનો એ છે કે એ દેશને બાની રહે માં વિવેકની ખામી છે. બને તેટલા અનુકૂળ થઈને રહેવું નો મુખેળ હશે તેજ સમજ દહી શકશે અને આગળ વધી શકશે. અક્ષરજ્ઞાનની પાછળ આપણે બહુ મઠી પડ્યા છીએ. પરંતુ મુજબ ભણેલો હશે પણ મણેલો નહિ હોય તો તેની કરી જ કોમત નથી. મણેલો નહિ હોય પણ મણેલો હશે તો તેની કોમત અનુપમ છે. આપણા પૂર્વજોનો ઇતિહાસ તપાસી શું તો એ વાતનું સ્વયં આશ્ચર્ય પડશે. આજે આપણે ચીંતામાં પડી ગયા છીએ કે સફર હાથ રૂકે બીસ માઇક દુર કાઢ્યો તો આપણા ઉત્કર્ષોના શિક્ષણનું શું થશે? હું માનું છું કે તેની ચીંતા કરવાના કરતાં આપણે આપણા ઇતિહાસને સારા સંસ્કારો, નીતી, ધર્મ શીખવવાની વધારે ચીંતા કરવી જોઈએ. અને તેની સાથે જેટલું અક્ષરજ્ઞાન આપી શકાય તેટલું આપી સતોષ માનવો જોઈએ. માતૃભાષા, સંસ્કૃત હોદ્દો વિગેરે ની જે પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે એ ખરેખર પ્રશંસનીય છે. જે માળાપેલે પોતાના ઉત્કર્ષોને સ્વદેશ મોહથી આપણી ભાષાનું અને આપણી સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન આપણે છે તેઓને ધન્યવાદ થયે છે. અને એ જ્ઞાન સપાદન કરીને જે મુવાનો તેને હાથ આપણી કોમને આપી રહ્યા છે તેઓને હોદ્દો અભિનંદન થયે છે તેઓ ના કુદર કાર્યને આપણા સમાજે ઉત્કર્ષી નહિ પાડતાં અપનાવી લેવું જોઈએ. એ શિક્ષણદાતા આપણામાં સારા સંસ્કારો પડશે. એ સાથે સાથે એક વાત હું કહેવા ઇચ્છું છું. દેશ તેવો વેશ એ કહેવતની પાછળ રહસ્ય રહેલું છે. તેમાં સ્વદેશીનો અર્થ સમાઈ જાય છે. થયું કોલેજો તેનો કુલથ કરી જે દેશમાં રહેલા હોય એ દેશની બહીએ ઘરત અહમ્મ કરી લે છે. હાખલા

અમારી વિનતીને વળતો જવાબ

આ પત્રના માલિકે વધારવાની વિનતી સીમતી કુદીયા મંથિએ આ પત્રના તંત્રી સ્વામીની હતી કે, પ્રત્યેક માલિક એક નવો માલિક બનાવી મે.કે. આનો જવાબ અમને નિયમા વધુ માલિક તરફ થીઆજ સુધી મળ્યો છે. મૌસીસ એચ. લાજાર. બી. સી. આર. કોલ. અને એક પ્રિયોરિયાના માલિક કે જેમને નામ નથી આપ્યું. પણ પાને માલિક હોવાનું જણાયું છે. અમન આતા છે કે અમારી વિનતીને અમને જવાબ થીને થીને મળતો. રહેશ જ.

નહેર સાઉદ અરેબીયાની મુલાકાતે

આ રેતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેર સાઉદ અરેબીયાના રાજાના આમંત્રણ ને માન આપી તથા દિવસની સાઉદ અરેબીયાની મુલાકાતે મવા કરતા તેઓ ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે હજરતની મેદનીએ તેમનું ભાવ બધું સ્વામત કર્યું હતું.

અત્રે નહેર વિમાનમાંથી ઉતાર નિકળ્યા સારે માનવ મેદનીએ તાળાએ અને "શાંતીના પથ"નું સ્વામતની શોધણાથી તેમને આવકાપી કરતાં. મેદનીમાં ધણી પરદેશીન ભેતો પછુ હતી કે જેઓ પરદાવાળી લોકીઓમાં અને ફેરલી ફેરલીકારમાં ભેટી હતી અને તેઓએ પછુ પરદા પાછળથી નહેરના દર્શન કર્યાં કરતાં.

રાજપુત કુવર દેવજી અને સાઉદ અરેબીયાના વડા પ્રધાને એકાદીમપર નહેરને આવકાપી કરતાં. આ ભેગા

પહેરે ઘુંઘઘાએ આવતાં તેમને હાંદ ના હાથ કમીસનર અને ત્યાંના ભવરમર તરફથી આવકારવામાં આવ્યા કરતાં. આવકારતાં ભવરનરે બધાનું કહ્યું કે "સાઉદ અરેબીયાની પ્રજા પંડીત નહેર મટે ધણ માન કરાવે છે. સાઉદ અરેબીયાની પ્રજા વાંદર છે કે, હાંદ સરકાર અને હાંદની પ્રજા પ્રસીમે અને આવશે તરફ સાફ વલણ કરાવે છે."

નહેરને જવાબ આપતાં બધાનું કે, "સાઉદ અરેબીયાની જુમીપર પહેલીજ વાર પત્ર ગ્રહાં અને ધણી ખુશી થાય છે. અને આ પ્રવાસ અને હમેશા વાદ રહેશે. વમારો પ્રેમ અને સ્નેહ જાણી આવકાર હમેશા તમારું સ્મરણ જાગૃત કરશે. તમે શાંતી માટે જે ભાવના છો અને શાંતીના પ્રચારકોનો અને મુખ્ય કુલ બનાવે તે મટે હું તમારો ધણી મળી છું. પછુ સાફ માનવું છે કે, આજ ની આ કુનીયામાં હાંદ શાંતી આજુક શાંતીનો પ્રચારક છે.

"હું છાપું છું કે કુનીયામાં જે શાંતીની વાદના છે તે જરૂર પૂર્વ થશે અને કુદનો સામનો કુનીયાને કરી નહિ કરવો પડે. આ જુમીપરથી શાંતીનો પ્રચાર આખી કુનીયામાં ફેલાવવામાં આવશે. હવે આ કુનીયાના કરોડો લોકો પવિત્ર સ્થળ સમજી જવા કરવા આવે છે. હું પછુ એક જનાણુ તરીકે શાંતી અને શ્રેષ્ઠ ની શોધમાં આવ્યો છું. અને પૂર્વ આશા છે કે મને તે મળશે."

"હું બહારી તરીકે નથી આવ્યો. પછુ આરતની કરોડોની પ્રજાના એક સદેશ વાદક તરીકે તેમની મુલાકાતે હાજર આવ્યો છું. અને વરસે આરતમાં તમારા રાજાને આવકારવાનું અમને માન મળ્યું હતું. અને તેમનું હાંદનું આવમન હાંદના લોકો કહી કર્યાં વાદ કરે છે. મારો દેશ અને તમારો દેશ આપણે સાથે થઈ શાંતી અને શ્રેષ્ઠતા સદેશ કુનીયામાં ફેલાવવા જેવી કું આશા રાખું છું."

આફ્રિકાનર મટે અને ઈંગ્લીશ મટે. આમાં પછુ કહી કલાવકાપણને અવકાશ છે. આ અને પ્રસન્ન લોકો શુદ્ધ રાખવા અને ઉત્તમર પછુ બધા રાખવા જેવી આપત છે. હાંદ ઉત્તમર લાવક સાથેજ ને નાના ઉમતા જુવાનનું લોકો આપી દેવામાં આવે અને લોકો પોતાનો બામ જાનવે તો શું માય ?

જેકે એવો કાપરો પછુ લોકો ભેડાએ જે જોઈ ગુ-દેમારો, ખુનીઓ, વિગેરે અનિતીવાન મનુષ્યનું લોકો લેવું નહીં, નહીંતો જેનું લોકો આપણે હાંદને તો ખુની કાકુ થઈ જાયું. આ ઉપરાંત કહી એમાં પછુ વધુ કલાવકાપણ થયું જેમણે અને તે ધમકોના કમે. ખિસ્તી, વળી ખિસ્તીમાં પછુ રોમન કેથલીક કે રમ રિશમ અર્થવાળા કે અનવાનમાં ન માનનારા કે, જુધીય કે હાંદ કે પ્રસીમ એ પછુ હાંદ તો હાંદ કે એક ધર્મનું લોકો ખીલ ધર્મને ન અપાય.

સાઉદ અફ્રીકાની બેનોની ફરજ

મુસીલા નાંધી
હાંદની અખીલ આરત મદિલા પરીપકે થીમતી સરેજની નાપકુ અને થી ખાગરેટ કઝીન્સ જેઓ મોરવ પામેલા સી રતો છે તેમનું સ્મારક કરવાનું ઉચ્ચીત કાર્ય સ્વિકાર્યું છે. થીમતી મેલન જેઓ મદિલા પરી પદના પ્રમુખ છે તેઓ પૂર્વ આફ્રીકા ઉપરાણું કરવા આવનાર છે. આપણે અનસીને તેઓ સાઉદ નહીં આવી શકે પછુ અને હાંદ છે કે આ દેશની મજા પ્રાંતની સી સરમા આ એક બીજી સાથે સંપર્ક સાધી હાંદ ઉપરાંત પોતાનો કાળો થીમતી મેલનપર મોકલાવી આપવો જોઈએ. અને તેમ કરી આ મહાન સીમેન્ટ મોરવ કવુ આ દેશની બેનો માટે ધણ ઉચ્ચીત છે. આ કાળામાં હાંદની તમામ મેનો પોતા નો કાળો ઉદાર બાવે આવે એમ કું છાપું છું. સાઉદ આફ્રીકા પાછળ ન પડે.

પરિમલ

પાવકોમાં કારા એટલે કે કળાવક કરીને, ઉતરીને, ભેળજેળ કરીને અને કોની ખીજ અને ન કરવા જેવી મરતિઓ કરીને, જે મનુષ્યો થન પેશ કરે છે તેઓ હાંદમાં કલાવકા હાંદ કુદુળ અને સમાજ અમરતમાં વેરવતિના પેલા બને છે અને અંદા કામે નરકમતિને પાવે છે.

—અમરમાક સુત.

વિનોબાજી સ્મરણ

જુમિદાન અંજે વિનોબાજી એક આમકામાં મવા ત્યાં ઓજોએ સ્વામતના અંજલ ગીત માધ સંત રું સ્વામત કર્યું. એક માતાએ હાથ માં આવતી અને જુળની સામગ્રી થી વિનોબાજીને વધાવ્યાં. દક્ષિણ આપતાં જુદક મધ મધ.

વિનોબાજીએ કહ્યું "મેમ કાંઈક કરેનું છે?"

ધામે રહી અજુપણું મેત્ર તેથીએ કહ્યું "મેમ વાર એકર જીવીન છે. હરમાં પાંચ જણુ છીએ. હવે છતાં આપ થવા છે. બે એકર આવના આમની આણું છું તે રિવકારવા કૃપા કરો."

સાંભળના પ્રાથના પ્રવચનમાં બાનંદ અજુની ધાસ સાથે વિનોબાજીએ કહ્યું. "અમે બે એકર જીવીન મારે મારે બે લાખ એકર જીવીન મેટલી છે. આ એક માતાના મારા કામને આરોપ છે."

ધનેલા પ્રતીકીવ નામરીકોની તેઓને ઓળખ કરાવવામાં આવી હતી.

ત્યાર બાદ તેમને રાજ્ય મહેલપર રાજાને મળવા લાગ જવામાં આવ્યા કરતા. ઉપલી મોટરમાં રાજકુમાર સાથે તેઓ બેઠાં કરતાં. અને તેમની સાથે તથા પાછળ મહાન મન સાથે ની બે લાલ ટપ કરો કરી સાત માઈલના અંજામને મુંદર શયમારવા માં આવ્યાં હવે અને માર્ગની બન્ને બાજુએ હજરતની સંખ્યામાં મેદની તેમને આવકારવા લાગી હતી. મહેલમાં સમાવી આપવા મહેલનું શુદ્ધકરણ કર્યું હતું.

લોહીમાં ઈલાયદાપણું રાખવા માટે રાજદ્વારી દ્રષ્ટીએ દોરવાયલું સાયન્સ

આ મધાળા નિચે જોદાનીસપાંગના 'રદાર'માં એક સાઉથ આફ્રીકન સુરજને પત્ર લખ્યો છે. તેઓ તેમાં જણાવે છે કે, સપ્ટેમ્બર ૧૮મીના 'રદાર'માં સાઉથ આફ્રીકન મેડીકલ કાઉન્સીલના વિદ્યા નિદેએ-સોહીમાં કલાવકાપણનો નિર્ણય કર્યો છે એ વાપીને અને મણું આશય થયું છે. આ વિદ્યાનીકો રાજદ્વારી નેતાઓથી દોરવાલ મવા છે. અને એમણે એમ પછુ માનવામાં આવે છે કે, તેઓ એમ માનતા કરી કે કાણુ અને સફેદ લોકો આ દેશને વિદ્યાનીક ક્રેડીએ અસર કરે છે કે, જે ખીના કુનીયામાં હાંસી પાન બની છે.

કાંઈ એમ વિચારી શકે છે અર્ક કે, એક નેશનલીસ્ટ પિતા પોતાના અલક ને લોકોની જરૂર પડે ત્યારે સફેદ લોકોને જાંભાવે કાણુ લોકો મળવું હોય તો બાળકોને જાન બચાવવા તે આપવાની ના પાડે?

લોકોમાં જે ટુવન તરો હોય છે તે ૭૦ થી ૧૦૦ દિવસ પછી મરણ પામે છે અને નવાજ તરો તે લોકો પેશ કરે છે આ ખીના જાણવારને આ નિર્ણય મુખીક કાયેલી જણાવે.

આ ભોતા એમ લાગે છે કે આફ્રીકાનરોને જાનાવરનું લોકો સેતા

કદમ આવકો નહીં આવે પછુ રકન રમને કારણે કાળા મનુષ્યનું લોકો સેતા અંચકારી. સાયન્સ રાજનિતી તરફ ધણું છે તે ભોતા આ દેશ વિનાશ તરફ જઈ રહી બાવે છે.

કાણુ સફેદ પિણું લાલ અને લુહું લોહી

રૂઝ ૩૬૧ ગેલ'માં "સફેદ રકત કણ"ના તખ્તસપી એક લાઇએ નિચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો છે.

એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે, સફેદ લોકો ઉપર સફેદ ટપકું અને કાળા લોકો ઉપર કાણુ ટપકું મોટલ ઉપર રાખી અલક લોકો રાખવું જોઈએ. કું કહી એમ ભતો નું કે, કાણુ મરણુ સફેદ કાળામાં પેશ થાય છે.

પછુ જો અરેબ અંબીરપણે લોકોને અલક રાખવું હોય તો પૂર્વની પ્રજા માટે પિણુ ટપકું, ઉચ્ચ ધરાણના ઉપરાણના લોકો માટે લુહું અને કાણુનીરો માટે લાલ ટપકું રાખવું જોઈએ. સફેદ લોકો ઉપર પછુ ન અને ઈ ના અસરોનું ચિન્હ રાખીને કલાવકાપણું કરવું આવરમક છે.

પ્રજા અને તેના પ્રશ્નો

(સંપર્કેશ્વર માસનું તારણ)

સુએઝની નહેર માટેની ધમત્રાકાંડીથી જન્મતું વાતાવરણ ખળભળાટ રજૂ છે. બ્રિટનમાં બરાકેલી પરિપદ માથી મેન્ડીસ સમિતિ મારફતે પાંચ રાષ્ટ્રો વતી ઇંગ્લેન્ડની પાસે બ્રિટન-ફ્રાંસે ટેલીફ્રાફ મામણીઓ રજૂ કરી. આ મામણીઓ અલગ અલગ હતી, અને એમનું કાંઈ પણ સંબંધવાની ઇંગ્લેન્ડ પાસે ના પાડી.

બ્રિટન-ફ્રાંસના રાજકોના પાર નથી. અમેરીકા પણ આ ઘટાગીરીની હિસાબમાં ભેડાવું છે એ ભારે અપેક્ષા ની વાત છે. હાલના ખાતે કહેવાતા ૧૯ દેશોની પરિપદ બરાબ હતી તેથી ખીજા વાર ઇંગ્લેન્ડ આમળ એમની દબાવી વાળી સરતો રજૂ કરશે. રાષ્ટ્રીયક રીતે જ ઇંગ્લેન્ડ પોતાના સાર્વભૌમત્વને બાંધ બાંધે એવી સરતો રજાકારના ના પાડશે.

સુએઝની નહેરનો ઉપયોગ કરનાર દેશોનું એક મંડળ રચાયું અને એના તામામાં સુએઝની નહેરનો વહીવટ રહે એવી મામણી ઇંગ્લેન્ડ પાસે બ્રિટન-ફ્રાંસે કરી રહેલ છે. તે ઇંગ્લેન્ડ સાનું થાને! સુએઝ નહેરની સુધિ ઇંગ્લેન્ડની છે. એવાથી પસાર થતા વહાણોની અવરજા સન ૧૯૮૭થી આજ સગી થતી આવી છે એમ આજ રાખવા ઇંગ્લેન્ડ બાંહેધરી આપે છે. બ્રિટન-ફ્રાંસેને એ પરવારું નથી. દરમીયાન નહેર સંજોગો ઇંગ્લેન્ડે પણ અનેક દેશોની એક ભેદક બોલાવી છે.

બ્રિટન-ફ્રાંસ-અમેરીકા વગેરે એ ઇંગ્લેન્ડની અનામત અસરકારક તો રચાવેલી કરી ઇંગ્લેન્ડને આર્થિક રીતે પાપમણ કરવાની બાજુ રચી ભેદ. નહેરમાંથી વહાણો સમાપત રીતે જલ યો માટે ખાસ ડેખાવણા પાઠવેલો ભેદકો. એ પાઠવેલો પૈકી જે પોતાના દેશના હતા તે બ્રિટન-ફ્રાંસ-અમેરીકા એ જે-કે-કે સુએઝ નહેરનું વહાણનું મંજૂરી દેવાની સુધિત આજ માત્રી. ઇંગ્લેન્ડેએથી જવા મ જન. રાખા વગર રશિયા, પોલાન્ડ અને ખીજા દેશોના નવા પાઠવેલો રાખી લીધા. આમ આજ સગી બ્રિટન-ફ્રાંસ-અમેરીકાના દમ-કાટીના બધા પ્રયત્નો ઇંગ્લેન્ડે નિષ્ફળ- બતાવ્યા છે.

આફ્રિકાના ગોઠક ફાટના પ્રજા બનેને બ્રિટન સરકાર આપી દીધું છે. હવેથી એ પ્રદેશ 'અના' એવા નામે જાણખારી. સુધાન પ્રજા જોડા ટેકરને સ્વરાજ્ય આપી બ્રિટન પોતાની ધીરોમાં વધારો કર્યો છે. અતે તો આવા પ્રજાત મધેલા દેશોની સ્થેતિક મોનાચારીથી બ્રિટનને લાભ ન થતો.

જે તે બ્રિટન હવે પાળી સમજી રહ્યો. વરસાદે આ વેળા બારતમાં કીકીક અવળગાવેલા કર્યા છે. યુજ્જરાતમાં એકધારે સમજાવે દરેક વરસાદ પડ્યા ન કર્યો. આથી બેતી બરાબર થઈ ન શકી. હવે એક-એ સારા વરસાદની ખરેખરી જરૂર હતી ત્યારે વરસાદ વખતસર પડ્યો છે. હાલ અને સિવાળ પાકને સારો લાભ થવા સંભવ છે. સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છમાં પણ પાછળથી થોડો વરસાદ પડ્યોથી બેતી વાડી બાબત બની છે અને બરમક પાક ઉતરવાની આશા રખાય છે.

ઉત્તર પ્રદેશના પુર્વ ભાગમાં આ વખતે વરસાદે યુગ દેશનજતી કરી છે. રાપતી, મામરા, મંજા, મંડક, અને ખીજા બનેક નદીઓમાં પ્રચંડ પુર બાબ્યાં છે. કોથી માલુસેક મરી

મર્યા છે. દરેક તજાક મર્યા છે. હજારો બીધા જમીનમાંની બેતીની ભારે પાપમણ થઈ મર્યા છે. હજારો કાચાં પરી પડી જઈ લેકા ભારે સંકટમાં મુકાઈ અબ છે.

યુજ્જરાતમાં ખૂબ દિલાવી મુળક રાખ્યો રચના અતે જે પ્રચંડ અસર, પની આગ મળી રહી છે એની સામે મુળક રાખ્યોની કેએસ બેદરકાર હોય એમ લગાય છે. એથી અગત્યની વાત એ છે કે જોગરક મર્યાની તા. ૮માં એ અમલકાઈમાં પોલીસે જે અત્યંત કુર અને નિર્દય ગોળીબારો કર્યો, અને જનકાની થઈ તે તથા તે પછીના દિવસેનું પોલીસેનું બેદરકારમનું વર્તન પ્રગટા દેવામાં રાખ્યો મારક બોલાવ્યું છે. એ જાણતમાં પ્રજાની મામણી યુજ્જ ગોળીબાર અને દમનની નિખાલ બાજુથી અપ-તપસ ની માગણીને કેએસ સ્વીકારવી જોઈએ રમણલાલ રાહુ.

મુનીશ્રી સંતબાલજીને સંદેશો

(પદેશ પત્રનું અનુસંધાન)

પણ ભેટું ભેટું. જો આપણે ઉત્તર પાનું ચલાવી લઈએ, તો ઉત્તરગરી વૃત્તિને સમાજમાં છોડે દેર થઈ જાય! કે જે ખુદ ઉત્તર નારન; અહિનમાં પરિણમે, કુમોધનની ઉત્તરપોડીને બાધા આપે. આંધ્રો જે સાંપી લીધી, અભાવી લીધી તો તે સરવાળે પાડેને માત્ર નહીં અલકે દેશને, કુનીવરને અને કુમોધનને પોતાને પણ વેટું પાડું પણ આમ માનીને દરેક કંપર સંકાની નજરે ભેટા થઈ. તે પણ કાંઈ બરાબર નહીં મજાવ. રાવણ પોતે રામ વિરોધી અને કુમુધુ કિરોમણિ હતો, છતાં રાવણના માંક વિભીષણમાં જામેલી સદગુણી ભાવના તો રામે લાભ લઈ લીધા. આપણે આથી વિચાળ નજર રાખી હતી તેથી જ બ્રિટન સામે અદીક રીતે દીવ (એસપુર્વક) લાડું છતાં બ્રિટન, અમેરીકા અને રશિયા જેવાં વિગ રાખ્યોનાં બધા માનવ બાકે પ્રત્યે કુસ્મનાષક ન દેખાડી. પરિણામે કેએસને પદે દેશપરદેશનાં ધર્ષા જર્ષા નેતિક બલોની મદદ મળી મળ. મિસ સરલેક (મી.સેન) જેવી અમેરીકાની સુપ્રતીને બાપુ પોતાની દાકરીની જેમ રાખી રાખ્યા. આને સુએઝ નહેર જેવા વિષ પ્રજામાં દીવની સમજ લેવાય છે અને આશા રખાય છે, તેનું કારણ તે વખતનો હાલ વારસો છે.

ભારત પાકિસ્તાનના બાગલા બાપુને ચમત્તા નહોતા, પણ ત્યારે બીજો ઉપાય નહે.તો રચો. હવે આપણે ભેદ રચી છીએ કે એ અમલનું

પાપ આપણને અને દુનીયાને ડેટુ નહીં રજૂ છે! આપણે એવાથી ધોડા લઈએ! જો દીવના માંક રાખ્યો રચ ન ના પ્રજામાં યુજ્જરાત, મદારાક પ્રત વાડું હેર લઈને અલકે પ્રજા હેલ તો સોનો નરસ માત્ર પણ કુદરતે સોને ગયાવી લીધાં ન મુખધનું રાખ્યો મદારાકાથી તરીકે નકકી થઈ અને આશા છે, આ પરથી પ્રજા પાક લઈને લખાઈ મહિલા મંડળ જેવા ઉપર બકું આશા છે, તે 'દીવ' રાખને બદલે વિષને સાગે રાખી-દીવ રાખ વાપરે

ઇંગ્લેન્ડ સામે ગાળીક દબાણ લાવવા સામે પશ્ચીમને ચેતવાળી

(પદેશ પત્રનું અનુસંધાન)

ઇંગ્લેન્ડ પોતાનું માન અને દકક સાચવી રાકશે તોજા ખીજા રાષ્ટ્રો પણ માન બરી રીતે ત્યાંથી પ્રસાર થઈ સકશે.

રામ તથા વડા પ્રધાને એમ ભારે કહ્યું છે કે તેએ બને સંપર્ષી સુધે ગળી પોતાના દેશના સુખ શાંતિના હાપમાં મદદ કરશે તેમજ દુનીયાની શાંતિ અને સ્વતંત્રતા માં પોતાનાથી ખનનું કરશે. બંદુક પરીપદમાં જે દરજા કરવામાં આવ્યો હતો તેને વળગી રહેવાનો બનેએ કરી નિર્ણય કર્યોનું ભારે કારણ આપ્યું હતું.

આ દરજામાં માનવહકને માન અપણું અને યુનાઇટેડ નેશન્સના માંકેર નો આગ કરવાના પ્રયત્ને સ્વયં આપનો. અને દરેક રાષ્ટ્રનું માન જાળવવું. દરેક પ્રજાને સ્વતંત્ર ભારે ભેવી. દરેક દેશના પોતાના પર ગમ્મુ સ્વાયેદગર્ વચ્ચે ન પડવું. અને કાંઈ પણ દેશ સામે ગમે તે કારણ સર પણ વાપરવું નહીં તેમજ દેશની સ્વતંત્ર રાજ્યની ભેખમાં મુકાય એવું કહ્યું ન કરવું.

રૂઢિણી માટે ઉપયોગી
એકલેટ
ખનાખનાની રીત
પાસેર આવો ઢોળ તો એમ આસરે પાસેર ખાંક નાખી તાપપર મૂકી દલાબા કરવું. માવો યદ અને સદેવ બદલી રંગનો 'લાખ ત્યારે એમાં ચાર-પાંચ ચમચી બરીને કોઠો અને જરા ચેતીલાતું એસેન્સ નાખવું. એલેલી બદામ, અખરોટ વગેરેના ટકકા પણ આમાં વાળી સકાય. પણ જરાબર બળી જાય ત્યારે માળીમાં કારીને નાના ચોરસ કટકા પાડવા. પરી બનાવેલી અ. એ.કલેટ સરતી પણ પડે અને સ્વાદમાં તેમજ તથિયતને મારે સરી રહે.

૪૬
પેપરમીન્ડ
ખાડને પાનુ નાપા વગર પીમ તારે મુકીને એના રસ થવા દેવો. નીચે ગળે નરિ અંદામાં મટે દમવાતા રહેવું. ખાંડ બરાબર ક્યારણી જાય એટલે કંતે નીચે ઉતારીને બંદર લીજીને રસ રેડવો અને જરા નર ગીડુ એસેન્સ નાખવું. પછી દલાવીને સરસુ કરીને એક માળીમાં થી ચોપડીને કાડી લેવું. સવેજ દંડે પડે એટલે જોળ જોળ પિપરમેન્ડ વાળી દેવી.

એનેટ ૧ કંચલ વચ્ચે વચ્ચે કાડી બજ પછી તે ઉપયોગ માટે નકામી થઈ જાય છે. એના કાટેલા વાગને રડુ કરી અ.ખા એનેટ ૧૨ સડીનનું કપડું મડની વચ્ચે દાંકા લઈ લીધા દોષ તો એક નતી રચલજ તજવાર થશે. એના પર દરેલી સદેર સારી કે પોતિયાનું પાનણ કવક કરી સકાય જેથી સાડીનનું કપડું મેલું ન થાય તે કવર બધારે મેલું થાય ત્યારે પાંક પાનુ સકાય.

બેનેને નખીંવાનગીઆ નાંચેનાં સરતને મોડવવા વિનતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban

રૂ. ૧૦ લાખના ખર્ચે દિલ્હીમાં રચવામાં આવનારું સ્મારક

અખ્યાલ ભારત મહિલા પરિષદ દિલ્હી ખાતે ૨૧, શીમતી સરોજની નામક અને શ્રી અમોરેટ કોની-સર્નું ૧૧ ૧૦ લાખના અંદાજિત ખર્ચે એક સંયુક્ત સ્મારક બંધ કરવા માટે છે એવું અખિલ ભારત મહિલા પરિષદની પ્રમુખ શીમતી ઇસ્મી મેનને જણાવ્યું હતું.

શીમતી મેનને કહ્યું કે આ હોલ માટે મહિલા પરિષદ, આ બે મહાન મહિલાઓએ દેવની કરેલી કીમતી સેવાઓને 'માન આપનાર' અંકિત કર્યા અને વિવિધ રાજ્યો પાસેથી ભરતું ફંડ એકત્રી કરી રહેલ છે.

શીમતી મેનને કહ્યું કે સ્મારક સંભાળમાં મોખરે રહેનાર ૨૧, શીમતી નામક માટે યોગ્ય સ્મારક કરવાનું હજી સુધી કોઈ અંદાજો કે સરકારે વિચાર્યું નથી. આ મહાન સમાજીના આત્મામાં તેમનું સ્મારક રચવા કરતા તેમજ તેમના નામે કોઈના માટેની કયાંય-સ રચાઓ શરૂ કરવા કરતાં વધુ સાચું કામ ભારતની સ્ત્રીઓ કરી શકે નહિ.

પૂર્વે આફ્રીકાનો પ્રવાસ
શીમતી મેનને આગળ ગાદીમાં જણાવ્યું કે આ સ્મારક કોને નામ, મેળવવા મહિલા પરિષદે કોઈ પણ વિદેશી સરવાળા સંપર્ક સાધ્યો નથી; કેમકે તે માને છે કે આ માટેની જરૂરી રકમ સહ્ય દેવ આસુથી ભારતીય નામરિશ પાસેથી, દેશમાં રહેતા નામરિશ પાસેથી આવવી જોઈએ. આમ છતાં આ સંબંધમાં

કુ પૂર્વે આફ્રીકાની રાજકાર્ય જાણના કાર્યક્રમ વિચાર કું અને અને આપા છે કે પૂર્વે આફ્રીકામાં રહેતા ભારતીય વસ.હતીઓ પાસેથી ભર - સ્મારક- અંકિતમાં સારી રકમ મળશે.

શીમતી મેનનન જણાવ્યા પ્રમ.એ, મહિલા પરિષદની તેમજ તેમની સાખાઓ દ્વારા ઉપરાવવામાં પડી શકે છે અને કેટલીક રાજ્ય સરકારોએ આમાં રા.શા પશુ આપ્યો છે.

સ્મારકનું સ્વરૂપ
સ્મારકની યોજના સમજાવતાં તેમણે

જણાવ્યું કે આ યોજનામાં એક મોટું ખર્ચ, ભારતમાં અને અન્ય દેશોની સ્ત્રી-સમાજના હજાર અને હામ અંગેનાં પુસ્તકો, વગેરેનું વાચનાલય, ભારતીય સ્ત્રીઓ વિશે અભ્યાસ કરવા આગતી વિદેશી સમાજીઓ એવા અર્થથી સુખ-સુગમથી વડી સ્ત્રી સેવી આંતરરાષ્ટ્રીય ફેવરેલ, મોઢરી કરતી ક-પાશ્વિ. 'મરે એક બીજી દોરડેલ અને દેશના, જુદા જુદા ભાગે આ બાળકો માટેનાં ચિત્રેદેશ બાંધવા-એટલી બાબતોનો સમાવેશ થાય છે

નાગા પ્રદેશમાં રૂ. ૩૦ લાખના વિકાસ કામો

નાગા દેશી મોવાળા દ્વારા આપક બાંધકામો કરવા માટે રાજ્યનું ભંડાર બાંધકામ ખર્ચે દાંડ રિમતવાર યોજનાઓ તબક્કા કરી રહ્યું છે. આ હેતુ માટે 'યુરુરી કોમેન્સ સિપ્ક' નીચે અંકુશ વર્ગમાં રસ્તાઓ અને મહાન બાંધકા રાજ્ય સરકારે કરી એવી રકમની ભેગમણ કરી છે. સરકારે રૂ. સહા દંધ લાખના અંદાજિત ખર્ચે કોઠીમાંથી વે.આ સુધીનો એક રસ્તો બાંધવાનું અંદુર કયું છે. આ રસ્તાનું કામ હાથ ચાલી પશુ રહ્યું છે અને આ મહત્વ ની સમક બંધાઈ જશે કારે નાગા દેશીઓનો વિશાળ વિસ્તાર દ્વારો, ના વડા અથવા શાલે ભેગાઈ જશે.

આવી મહત્વની બીજી સમકનું બંધકામ આતા સિવામાં ભેર શેરથી કામ મહાવાની મારણા છે. વે.આ-મારન નામની આ સમકનું અંદાજિત ખર્ચ રૂ. ૨ લાખ અને ૮૬ હજારનું છે. વે.આથી મોઢાયુમ સુધી અને વે.આથી બંધારી સુધી રસ્તો કરવા માટે મોલણી કરવાનો પશુ સરકારે નિર્ણય કયો છે. આ કામ માટે રૂ. ૫૦ હજારની રકમ અલગ કાલવામાં આવી છે.

આ ઉપરાંત, કોઠીમાં-દેવદા રોડ અને કોઠીમાં-વેલકુરી રસ્તાઓના કામ પશુ કામમાં સેવામાં આવનાર છે. આમાંના કેટલાક રસ્તાઓની યોજનાઓની બીજી પચવર્ષીય યોજના માં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે અને આ ખર્ચ કામોનો અંદાજિત ખર્ચ રૂ. ચીક લાખનો છે.

વિવિધ મકાનો
જુદા જુદા મકાનોના પાંચે બાંધવા વર્ષે દરમિયાન આશરે રૂ. ૫ લાખની

નો સમાવેશ થાય છે.
ખીરમાં અને આંગેમાં ખાલે દવા-ખાતાઓનાં મકાનો બાંધવાની પશુ યોજના છે.

કોઠીમાં નમદ બહારની કાષ રુકા ના વિસ્તાર સહિત કોઠીમાંને વધારે પાણી પુર પાડવાની શ. બે લાખના અંદાજિત ખર્ચની અગત્યની યોજના ને પશુ રાજ્ય સરકારે અંદુર કરી છે.

આ ઉપરાંત, મોઢાયુમ ખાને પશુ હોશર કેદી સહિત કેદો માટેનું એ દવાખાનું ઉશું કરવાનું કામ પશુ કામમાં સેવામાં આવ્યું છે. આ ખર્ચ આશરે રૂ. ૫૦ હજારનું છે.

આમકુરી મોઢાયુમ રોડ નાવાઓ બંધવામાં તેમજ કોઠી વગેરેમાં રોડની સુધારણા કરવા અલગ રૂ. ૬ લાખ નું ખર્ચ થવાનો અંદાજ છે.

૫૨ જુરજી

—ઓઝો તરફ અને ખાસ કરી મારાસનાની અર્ધા દરમિયાન સ્ત્રી પ્રધાનો તરફ બે અદમ્યીવી ન મોલવાની મારા સભાએ મનાઈ કરી છે. આ પમકુ ખાસ કરીને કેમેસના એક સભ્ય રાજકુમારી અમૃતકુમાર માટે બે મોલવા કતાં તેને અનુસરીને સેવામાં આવ્યું છે.

—ભંપ,નીક બાણ નાળાએ,એ ફૂંચ બાણનાળાએ,એ ચિત્રકળાઓની અદસા બદલી કરવા પહેલ કરી હતી. આમ કરવાનું બે કારણ બતાવ્યું હતું કે અને દેશના અંદુરે વચ્ચે 'આથી મેત્રીની ગાંઠ બારી મરે.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડગિ પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કોચનું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
BARNIA NATAL.

કોટા બંધ
—જયપુર, અંબાને કિનારે આવેલા એનિકાસિઝ કોટા સહેરથી થોડેક દુર રાજસ્થાન અને અંબા ભારતની ખાસી ધરતીને હોંચના માટે કોટા બંધ તબક્કાને પહોં રખો છે. અંબા નદી પર કુલ અંબ બંધ બંધવાના છે. મંધિ કામરે બંધ અને શાણા પ્રતાપ સામર બંધ, જળચક્રિતના ઉપયોગ દ્વારા વિદ્યુતચક્રિત વિધીયુ કરશે અપારે કોટા બંધ જમીનની હોંચાઈ માટે પાણી અંકરશે. કોટાથી આઠ માઈલ ૫૧ બંધાઈ રહેશે. આ બંધ ૧૯૭૦ કુદ લામે અને નદીની સપાટીથી ૧૨૦ કુદ ઉંચો હશે. બંધનો એક ૧૦૧૦ કુદ લામે ભાગ રામી-દે કો-કોટો બંધારે અપારે બંધનો ૬૬૦ કુદ લામે ભાગ મારા બંધ હશે. આ બંધ રાજસ્થાનની ૪ લાખ એકર જમીનને પાણી પુરે પાડશે.

સમાચાર સંગ્રહ

(અમારા અનુભવમાં તરફથી)

—અંબાત નામરિક મહાન પ્રમુખ અને ભણીતા પાસાસરની થી કાપડિયા તરફથી અંબાત વિરતારના તેલ સંકેત-મન અંગે સરકારને અધિકાર પત્રના જ્ઞાપનામાં મોહન એન્ડ નેચરલ ગેસ કમ્પાનીના કુટુંબ અધીકારી થી પી. રામચંદ્ર રાવ તરફથી જ્ઞાપનામાં છે કે નીચ પચપત્તિયે રોજના દરમિયાન કમ્પાની અંબાત સુધીના વિરતારના કસોબનની પ્રાથમિક સરખાત કરવા માં આવનાર છે. આ પત્રમાં નાણા હોદ માખત અંગે જ્ઞાપનામાં છે કે હાલિયન પાછળ કૌંસાં નાણાં ખચોરી તે કહેવું મુશ્કેલ છે. આમ અંબાત વિરતારના તેલ સંકેતપન પાછળ સરકાર કારો કીરો અપાન કરી રહી હાવાનું જ્ઞાપ છે.

—કારાણ કમને રહેલે કરતે એટી રેવા માટે રહેલે એટી તરફથી કંડમા દીક્ષા રહેલેના સાપખિયાળી રોહનેથી હોરાજની રહીસરા પ્રાણિયા રહેલેના રોહન સુધી ચોરીસ માંકળની એક નથી રહેલે માધવાની ચોળના કને મુન રવર લઈ રહી હોવાનું ચોક્કસપણે જ્ઞાપના મળે છે. આ રહેલે હાલનનું માધિયાજ નીચ પચપત્તિયે ચોળના હોજન હાથ મરવામા આવશે.

—અમરેથી છગવામાં રહી મોહરોબર થી એસ. ડી. ગજ સર્વિસો રા રહી એનું ઉદ્ધાટન છે. છગવામાં અહેવા કરશે.

—હોરાજમાં વેરાવળ ખાતે ને કચ્છ રેલેન સિલ્ક પ્લાન્ટ નાખવાની ચોળના હતી તે હવે મુલતરી રહી છે. તેને ખસેલે હવે એ પ્લાન્ટ ચોક્કસવાડ પોર્ટ વિહારમાં નાખવાનું અંબીરપણે વિચારાનું હોવાના સમાચાર મળે છે.

—ચોધરામાં રસતોએને રાટ્ટીય નેતા આનાં નામે આવવામાં આવનાર છે.

—એક ચોડર ચોડરના કુડા નચ્છ થઈને રહેતી નહીને સરકારે ૧૧ લાખ રૂપિયા અર્થેને એ રપર જાપીને કુર ખસેલતાં ચોડર વડેલે ગારે કારે મુલ-કેથી કેવી થવા પામી છે. આ મુશ્કેલી ને કારણે ચોડાની પ્રળને છેલ્લે ભાર દીવસથી કુવાનું અજ્ઞમમનું હવે પાણી હરખાત પીકું પડ્યું અને બહેનેને નહીને પાણી ભરવા જનું પડે છે.

—ચેટલાઈર્મ્સ જાળ મેલનલ એન્કની ટાપાનું ઉદ્ધારન થી નરીનખન ચંક કાલ જરીખને કરતે મડું હડું.

—ચોધરામાં એક મુશ્કેલી પાસેથી ચીક તોવા નેટલું બધીજી મળી આવતાં તેની મરપક કરવામાં આવી છે. આ મુશ્કેલીનું નામ ફેવાખન ઓસા જાણ છે અને સિલામનો વતની છે.

—વેરાવળમાં હોમ કોડા સમપથી ભારત સરકાર તરફથી સરખાત સરકારી કવાઈ કાફો રેવા નહીને વિનારે પડેલો છે. તેની કેટલીક છુપી રીતે નાતીઓ મેળવતા અને છપીઓ મેતા ચારેક મુરિમજ જાણસોને તેમજે કાપી લીધા હોવાના અને હવાઈ કારવાના સુવાધીશીએ વધુ તપાસ માટે જામન મર અસેડા હાવાના સમાચાર મળે છે.

—ભારત સેવક સમાજના અગેવાન થી રાવજીભાઈ, મ. પટેલે ડાયરન આખમમાં અંબર કાપડીઓને અંબર મરખાનું અધિકાર્ય સમજવતાં જ્ઞાપ-નું હતું કે હતા, સંપતિ અને ઉલોગો ની સગી સોશાલે માટે વિન્ટી કરવાની જરૂર છે.

—મહાનિ ન્દાનામાલ કુરે તરફથી થી પ્રમુદસ જાણનાઈ પટવારીએ એક બહેરાતમા જ્ઞાપનામાં છે કે સને ૧૯૪૯ અને ૧૫ની સાલમાં થી રેશનજી પર મરના પ્રંથ ઉત્તરાવનને મેષ્ટ કામ્ય પ્રંથ માટેનું મહાકામ્ય ન્દાનામાલ પારિતોષિક આવવામાં આવશે. પ્રો વિલ્ડપસાદ વિવેદી, થી ઉપાસંકર નેટી, પ્રો. જાનંતરાય સુસળ અને થી જાણનાઈ રાવતની પસંદગી સમિતિ એ રાતતો નિર્ણય સ્વર્ણપુલે ઉતારા થયુંની તરફેલમાં આવશે હોઈ મહા-કવિ ન્દાનામાલ પારિતોષિક થી રેશન જી પરમારને આવવામાં આવશે.

—જલુકરમા મામ ચાર જાનાની ઉપરાથી માટે મુન થયું હાવાના સમા ચાર મળે છે. નિમત એવી છે કે કાળો મમલા નામનો વાધરી જલુકર મહાઈ નામના એક જલુ પાસે ચાર જાના મામતો હતો. જેમંથ તે આવવામાં વિલંબ કરતો હતો. આથી કાળા મમલા તથા તેની સ્ત્રી કાળીએ જેમંથ પાસે જામને ચાર જાના માટે ઉપરાણી કરી. એમાંથી મે લાભાલી થઈ. તકરાર વધી પડતાં કાળા મમલાએ જેમંથના પેટમાં જામીરો કુલાવી દીધે. જેમંથનું મરણ થયું. જાની કાળા મમલા અને એની થયીયાણી માલ કાળીની મરપક થઈ છે અને જલુકર જામના દી. એસ. પી. ઓનમરરર વધુ તપાસ ચલાવી રહ્યા છે.

—કેરલા સમાચાર પ્રમાણે થી ચોરાઈ છપાઈ આવતી સામાન્ય મુદ્દાઓમાં મોગર લાં સુધી મુજબનાં કુખ્ય પ્રધાન પટે આજી રહેશે એવી પાકે પાથે ખબર મળે છે. હાલનું પ્રધાન મંડળ જેમ છે, તેમ આજી નહીં રહે, પણ તેની પ્રત્યેચના કરવામાં આવશે.

—જાણ તામુકાના કાનામાલ મામે રામજાઈ નામની આવજાઈ કરસન

નામના એક કાળી પટેલની ચોર વરસની દીકરી તપાસમાં કુળતી એ છેકરીએને અચાવવા જતાં તળાવમાં કુળી જવાથી થયું પામી હતી.

—મહાકતી ભતિનાં કુટુંબોને જમાવવા માટે સરકારે ચોળના કરી છે, એ પ્રમાણે રેક કુટુંબને એક મકરી, એક મરણ કે બાતની એક મરણ અપાશે. જ્યારે કુજાઈ દોર ફક્ત કિંમતો ચોથે ભાગ લઈને અપાશે. —રાજકોટની મર્ગેન્સિલ્ક ડાલેજના રેકનિલ્ક પ્રન્ટીટમુટના ૨૦૦ વિચારો એ.એ. હોરેઈમાં પાણીની ને તંગી પડે છે, તે અંગે જાનનું પ્લાન જેમલા કુવાસ પટેલને સરખા કાઢ વાનો નિર્ણય મળે છે.

—કાઠી તામુકાના વામજ મને માલજી વાળા વાસમા એક મકાન તુરી પડતાં એ રહીઓ અને એક અજાણીનાં કમ્પુ થયું નીપજાઈ હોરાના સમચાર મળે છે.

—વાઠા સિનેર તામુકા ડેમિસ સમીતી ને આખરે ચોળવેલી એક સભામાં અ.યજી કરતાં એડા છપ્પા સમિતિના મંત્રી થી મતવજાઈ સાહે જલુ,નું હતું રવતંત્રતા ટકાવથી હોય તે કાળા વાદ કામચો પડશે.

—મણુવરના ૧૨૬ કલાક મેચરેટ થી પી. પી. ગોવાને કોરાઈ હાઈ કોર્ટના કુકમપી સરખેન્ડ કરવામાં આ-ભા હોવાનું જાણવા મળે છે. તેમની સારે આજીવરના એક કમ્પની પાસ પેટ અંગેના કમજોમાં તપાસ કર્યા મરણ છકી કરવાનો અને ગેરરીત આચરવાનો આરોપ મુકાયો છે.

—નીચ મોહરોબરને માધી જામતીના મમજ પ્રભાતથી મુજબ દોઢી વચ્ચે દેનાર દી-મજ જાનતાં દેન સુરત રોહને ચોળવાની નથી. આથી તેનો કારે વિરોધ કર્યો છે; આ દેન જા કરવામાં આવશે એવી સર્વ પ્રથમ જાહેરાત દેનાર રહેલે પ્રધાન થી કામ મહાકુર સાજોએ મુરતમાં જ કરી હતી, એ એનિકાસીક, રહેલે જ કસન જેવ. રથેજ એ દેન ચોળવાની નથી. એવી જ રીતે ચોધરા થયું એ ચોળ વાની નથી એ સામે વિરોધ વ્યક્ત કરતો જમ ચોધરા મકીલ મંડળના મંત્રીને પશ્ચિમ રહેલેના મેનેજરને પાળ્યો છે.

—મમુ-કાલમીરના વડા પ્રધાન બધી પ્રમામ મહમદે ઓનમરમ્ જાહેર કમ્પ છે કે સરકાર કાલમીરને એથીવાનું રિટરરેન્ડ જાનાવવા માંગે છે. આથી મે કુનીવાના મોઠાં આ ટુંદર અને રણિયામણા રથે આને એજી હમ્મે છે. કાલમીરની પ્રળએ આને હોંટના આતરિક ભાગ તરીકે જાનાવવા તમામ પ્રમામ કરવા મેંઈએ, કાલ મીરીઓએ, આ મુસકને વધુ ટુંદર અને આજાદ જાનાવવાના પ્રમાસો કરવા મેંઈએ. કાલમીર રાખનું કામચેસરનું

સ્થાન હોંટમાં છે અને અવિધમાં પડ્યું તે હોંટના મહમદેના ભાગ જાની રહેશે એવી આજા રાખતી અરથાને નથી.

—જાણદર દીકરીની એક જાહેરસભા માં ભાવજી કરતા જાણાનું કે હોંટની આમાંથી મુદ્દાઓમાં પડેલી સત્તાએ પેસા આખીને મુદ્દાઓમાં માલમેલ કરે એવી અંબલિતા છે. કેટલાક અખ-મારે રેહનાં કિતતી વિલ્ક કામ કરી રહ્યા છે. તેમને સખત હ.વે કાપી રેવાં મેંઈએ. જ્યારે એ પજી જાણાનું કે પડેલી કેટલીક ચે.રડીએ ખૂબ સરતા જા.વમાં હોંટ આવે છે. ને મધુ પ્રકાસન સરથાએ એમાંથી મળેા જાહેરો નહીં કરે છે.

—નીકારમાં મેટીકારી છપ્પામાં સતત મરસાદ ને રેહને પરિણમે હળોરો મરો પડી મળ્યાં છે, પરિણમે એક જાખ આજીસો મરમાર વિનાનાં જાન્યાં છે.

—મુજબ મુનીવરસીડીમાં સંગીત ને રજ માટે મુનીવરસીડી તરફથી અલમ વિભાજ જોસવામાં આવે છે, અને એ વિવેપોમાં મુનીવરસીડીની પડીઓ આવવામાં આવશે.

—જાણીતા હરિજન નેતા, અને હોંટ ના જાધારજના મરેવા. કે. આમેઝ કરે ચોદની મોહરોબર નામપુરમાં જલુકરના અંગીકાર કરશે, એ મમીતરની કિયાજીલ બિખ્યુક્ષી કરશે. —જાણીતા ડેમિસ નેતા, ને જાખીયત અલ જોવાના સક્રિય સભ્ય મોહાના મુશીન બીકારી જોવામાં થયું પાખ્યા છે.

—કેરંચીમાં મુશીય લીમ કે ને સભા પરથી જામેડી પડી છે. તેજે જાહેરસભા ને સરખા કામ્યાં હતાં ને હોંટ વિલ્ક સજો ઉચ્ચારી જાણકરની પ્રતિમાને જોડાને હાર પહેરાવી જાણા હતી. તેમજ “હીંદુતાન મુરદાપાદ” જાણકર મુરદાપાદના મુરો ઉચ્ચારી ને હીંદુતાન સામે લડાઈની મંત્રણી કરી હતી ને મુશી જાખી હતી.

—આસામની સરકાર પર આવેલા નામા પર્વતમાં, આ.દિવાસીઓએ હોંટની સામે કાચ ઉગાળી રવતંથ નમજ રાખવાની જાણણી કરી હતી. તેમના નેતાઓએ કારતોની સોંપણી કરી હોંટને સરજે મળા છે.

—કેપટાઈનના થી નરીતમજાઈ નાચુ માખના કુટુંબી રવમરેજ ત્રિમજાઈ અજાના પ્રમાથે હવન કરવામાં આવ્યો હતો.

—મુકાબીય, જાનક્ય રેકસ રીટ-સ, લાખસે-સોમ, રેવન્યુ કમીશનર અને કનસેર-રસ માટે મળા :

અમર. વીકુલ

૧૨ જાડોથી આઈ.ડ, ૩૮ માર્ચ રહીટ, કોરનર લાખસેનાલ અને માર્ચ રહીટ, જોહાનીસમ, રોન ૪૪-૧૫૪.

આવતી કાલની નેતાગીરીને પંડીત નહેરુનો સંદેશો

મુખ્ય રાજ્ય પારિષદના પદના કુલ પત્ર પ્રેક્ષકપદ પ્રવેશિતના પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલા આજી મહિનાના આસ "બુદ્ધ દિવસી" કુલ રાજ્ય રમના આંક" માટે સંદેશો પાઠવતાં વડા પ્રધાન શ્રી. જવાહરલાલ નેહરુએ જણાવ્યું છે કે: "અમારું વિચારણા બાદ આખરે મુખ્યપત્ર બુદ્ધ સંપૂર્ણ રાજ્ય બનાવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. આ બુદ્ધ રાજ્ય એ માસના ગણતરના અંતિમમાં આવશે."

શ્રી નેહરુએ આ સંદેશમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે "અણુ વર્ષ કરીયાન મુખ્ય યદેર, મહારાષ્ટ્ર અને ગુજરાત માં બનેલા યજ્ઞ કુ:બદ બનાવેલા આ પછી મધ્યે દીગધીરી સાથે માદ રાખવા બેઠા. આ સંપાત્ર મળ્યા બાદ મુખ્ય પાંડિત્યર સાથે આ વિચાર રાખવો જન્ય થયો છે. જૂતકાળની પાતો બધી જાત ને કાંઈ બન્યું છે તેને વાદ કરવાનો કાંઈ અર્થ નથી. આખરી નિર્ણય એ સારો અને સાચો નિર્ણય છે, એ અમે મારા દીપામમાં ઠાઈ રાંઠા નથી; પણ અને જવાસ છે કે તે એકાએક લેવાયો હોય અને તેનાથી યજ્ઞથી યજ્ઞ લેવાને અર્થ મે"

થયો હતો. પરંતુ તેમ છતાં તે સાચો નિર્ણય હતો અને મને ખાતરી છે કે કાલીથી વિચાર કરતાં ને ભોડાએ આ નિર્ણયની સામે વિરોધમાં અભિ પ્રાપ્ત થયેલ કયો હતો, તેમને પણ લાગશે કે આ નિર્ણય સાચો હતો.

"આ વિચાર રાખવા બાદો માટે તો એ નિર્ણય સાચો હતો, એટલું જ નહીં, ભારત માટે એ નિર્ણય એટલે જે વધુ સાચો હતો, નવા મુખ્ય રાજ્ય ના દરેક ભાગને ઇતિહાસ નહીં, પરંતુ આપણા સમયને અને આગામી જન દરમિયાનનો પણ મુખ્ય સંદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત અને મોરારજી તેમને ભાગ સારી રીતે જાણ્યો છે. હવે નવું કામ આવ્યું છે અને સહકારના પ્રયાસમાં તેમણે પેતાની યાદિ જાતન વાની છે. અને ખાતરી છે કે જાત કાલ યજ્ઞ પ્રદેશની જેમ આ કામ માં તેઓ વિશ્વ નીવારો. આસ હરીને આ વિશ્વ રાખવો બોલ રાખવાનું કુવેશ અને કુવતીઓ પર રહેશે છે. તેમનામાં આવતી કામ ની ભારતની નેતાગીરી આવવાની છે."

એણે પોતેવાની સંભાવના વતીય છે. આમ સતત એ વર્ષ કુધી અનાજની પેદાશમાં આવેલા જંગી પ્રમાણમાં ઘટાડો થાય તે અત્યંત ગંભીર બેખાત્રુ ભેદશે.

આથી શ્રી. ડી. ડી. કિશ્વભાચારી એ અને પંડીત નહેરુએ ખીટ પંચ વર્ષીય યોજનામાં અનુદાન ઉત્પાદન ઉપર વધુ ધ્યાન આપવાનો સવાલ પર મુખ્ય ભાર મુકાયો હતો.

વિવિધ વર્તમાન

તેલ શુદ્ધકે કારખાનાની યેર દીલી

ભારતના તેલ શુદ્ધકે કારખાના મહાવતી એક કંપની પી. એ. સી. એ તેને મહેલા જાત રક્ષણનો લાભ રચેલા એ જાતો કયો છે. સરકાર સાથે મહેલા કરત મુજબ તે કંપનીને દર વર્ષે માટે જનકમુકન રાખવામાં આવતી હતી. આથી આ કંપનીએ અધિકાર જાતો કયો તેથી દેશમાં જનતા મોટર સ્પીડી પર સરકારને ક યી જ કરાડની વધુ આવક થવા સંભવ છે. આ યિવાવ ખીલ એ કારખાના ભારતમાં છે એ તે પણ આ કંપનીને પમલે વાલે તો સરકારને ખીલ આર કરાડનો વધારો થશે.

ડરબનમાં ગંધી જયંતીની ઉજવણી

ડરબનનું હીંદુ મહીલા મંડળ, કડી આવામ હીંદુ મંડળ, સુરત હીંદુ એસોસીએશન આ ત્રણે સંસ્થાઓ તરફથી ગંધી જયંતી ઉજવવામાં આવી હતી. મહિલા મંડળે રાંધવા બારસને ફિરસે જાળન ફિતન અને આખખાને કરી ઉજવી હતી.

ખીટ એ સંસ્થાઓએ અક્ટોબર ખીટના ઉજવી હતી તે પ્રસંગને અનુ સરીને ગંધીજીના જન્મકાળ જીવન પ્રસંગો તેમજ તેમણે જમતને આપેલા અણુવં સંદેશો વિષે જુદી જુદી દરોએ રજુ કરવામાં આવી હતી.

શ્રી ભારત યુવકે મંદળ

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષિક અરેર સમા તા. ૧૧-૬-૫૬ના રવિવારે ગંધી હોલમાં મળી હતી. મીનીટસ અને ત્યાર બાદ ગવ વર્ગના સંત્રી જાણથી મનનલાલ રવજીભાઈ રીપોર્ટ રજુ કયો હતો. જેમાં ગવ વર્ગે દરમ્યાનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના દેવાલ આપવામાં આવ્યો હતો ત્યાર પછી જાણથી રતીલાલ ત્રીભોવનદાસે આવકે જાવકને વર્ષિક દીસાજ તથા રીપોર્ટ રજુ કયો હતો અને અંતમાં કાવંજીભાઈની મુદરણીનું કામ હ.થ મરાણું હતું આભયલાલએ પરસોતમ ભાઈ ખીજલાલ, વંસનભાઈ નાચરજી, નાયુભાઈ મેલીરામભાઈ, મોહનભાઈ એ, મોહન, રાવજીભાઈ કપરભાઈ, નરસીંહભાઈ પ્રજુકલાથ, અને નરસીંહ

ભાઈ પ્રજુભાઈ; માનનીય પ્રમુખ: જસમતભાઈ નાનાભાઈ; પ્રમુખ: રામ દેવભાઈ વજસભાઈ; ઉપ-પ્રમુખ: જીવજીભાઈ મોપળજી, જ્વાળભાઈ કુશભ ભાઈ; સંત્રીઓ: મોતીલાલ પ્રામજી, મનનલાલ રાવજીભાઈ; અખનથી: રતીલાલ માડાભાઈ; મોટીટર: રતીલાલ ત્રીભોવનદાસ; કાવંજીસંઘ સમિતી: રવજીભાઈ ડાલાભાઈ, રમજીભાઈ, જયુભાઈ, મોમજી જસમતભાઈ, રવિન્દ્ર નરોત્તમ, રાજુભાઈ ડાલાભાઈ, પ્રજુભાઈ માવજભાઈ, કાન્તીલાલ લક્ષ્મી ભાઈ, અને મેતીલાલ પરસોતમ.

પરેલુરુ

—જોગસમાં અવસાન પામેલા બંધાલ ના મવરનરે ૩૯. હરેન્દ્રમાર મુકરજી એક આદર્શ મવરનરે હતો. મવરનરે તરીકે તેમને ૫૫૦૦ મહીને ખમાર મળતો પણ પદામાં ગંધીજીના આ દેશને અનુસરી તેઓ ૫૦૦ રાખી બાકીના ૫૦૦૦ હમેશા ધનમાં આપી રહ્યાં. હલકયા મુનીવરસીટીને ૧૫ લાખ રૂપિયાની ગાદસાઈ સખાવત તેઓએ કરી હતી. સ્વયં વખતે તેઓ ૮૦ વર્ષના હતા.

—૧૫મી એપ્રિલથી રાજસ્થાન પ્રાસે નાં સુરત ગામ ખાતે સરકાર સંચાલીત રહીયન ખેતી મુજબનું સૌથી પ્રથમ ખેતી કામ સર કયું છે. આમાં ધાર્ત્રીક સહાયોથી કામ થશે. જા. ૭૫૦૦૦૦ની કીમતના સમનો રાખવામાં આવ્યા છે. જમીન ખેડ, ખીવા વાવવા અને પંક્તિ લણી મેનાશ પંચેનો સમાવેશ થતું છે.

લેટ

જેરામભાઈ જેવર કંદલ બંડન પા. ૧-૧-૫૦.

માટીના ટુકાં

આ નાની પ્રતીકા આ વખતે ને માટીના ટુકાં હાથમાં પ્રસિદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દાશ લખાવથી આ એડીસેધી મળશે. કીમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

સ્થેશને પર સુધારાઓ

જેમ છંદ્રકામાં ૧૯૫૭-૫૮ના વર્ષ માટે રૂપિયાની એક જાખને ખચે ૩૬ જેટલાં સ્થેશને પર ઉતારાએ માટેની વિનિષ સમવડે માટેની જોગવાઈ કરવામાં આવનાર છે, જિની વિશ્વેશ નીચે મુજબ છે.

નાવલી સ્ટેશન પર પાણી માટેની એક યોરડી બધાથી. આજુદ સ્થેશને પાક નવા પાણીના નળ નંબાથી જે રવાની સ્થેશને બન્ને એટફર્મ પર પાણીના નળ તપાસી. ઉપર સડા સ્થેશને જે રજા જનજી બંધાઈ નહિ માદ સ્થેશને નેરે જેલ સ્થેશનની નદી સુગીય મોટીસ થશે; પાણીના નળ વધુ નંખાશે, પેલાખ ખાનાં થશે. ગોદાવર સ્થેશને આર બાકડા મુકાશે, મહેમદાવાદ સ્થેશને ઈક નથે લેકટાઈસ હોલ બંધાશે. નેનપુર સ્થેશને લાઇટની બપરથા થશે. પાણીની યોરડી થશે. કરમસદ સ્થેશને જે જનજી બંધાશે, મેરુમાદ સ્થેશને નાની લાઇન ૫૧ મીલ વર્ષે માટે કોષ્ટક થશે. આર હાલ જનજી થશે. આર હાલજના ખચે એટફર્મ થશે. મોડ સ્થેશને દસ બાકડા મુકાશે કાસરી સ્થેશને આડ અને લડાપુર સ્થેશને આંર બાકડા મુકાશે. અમલ સ્ટેશનનું બેવલ જીયું

લાવવામાં આવશે. વડાનાથ સ્થેશને વાર જનજી થશે. જાદરજી સ્થેશને પાણીના રેક મુકાશે કડાસ સ્થેશને વધુ બાકડા મુકાશે; બધારે દેવા, જસ-તજ, આંકલાવ અને ડમેજ સ્થેશને પાણીની બપરથા થશે. સમવડે બાખત ની સમિતિના સજ્ઞ થી મુકસિદ્ધક ડાખીએરેલવે મુકાશે માટેની સમવડે બાખતની સમિતિના સજ્ઞ છે; તેમના જવાબેને લઈને જ એડ, છંદ્રકાનાં આ રેલવે સ્થેશનેને સમવડે મળશે.

અનાજ ઉત્પાદનમાં વધારો

શ્રી ડી. ડી. કિશ્વભાચારીએ અનાજ ના આવેલ વધવડ પાડળની જૂમિદા પ્રકટ કરતાં અનાજનું ઉત્પાદન ધટ્યું તેને પણ ભાગ વધારાનું એક કારણ હોવાનું પારસભાઈ દસોળ્યે કહ્યું ૧૯૫૪-૫૫માં ૫૮-૫૯ના પ્રમાણમાં થીસ લાખ દન અનાજનું ઉત્પાદન મોણું નેધાણું હતું અને ૫૫-૫૬ની સાથમાં પચાસ લાખ દન અનાજ

આમાથી માણુ વાલી

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૨૨મું

(પ્રતાપથી માણુ)

‘હા જાણ કરવા પડ્યુંની જ નથી’ તરસિકાએ હાંમત કરી સાંધું જ પૂછ્યું.

‘જાન...ખુબ વિચાર્યું નથી, પરંતુ જાન તો સ્પષ્ટ જ નથી ને હવે.’

‘માધવી!’ અંદર રહે તરસિકા બોલી: ‘અને પ્રશ્નથી એમ કાળા જ કરે છે કે તું કામણીના અવાકમાં બેસાઈ છે ને બુદ્ધિથી કશું વિચારતી જ નથી.’

‘શું વિચારું?’ અંતરમાંથી રહે માધવીએ પૂછ્યું.

‘શોધી પહેલાં તો તારે એ નકકી કરી લેવું જોઈએ કે જીવનમાં/જાનની તરફ તું રહીશો છે કે નહિ, તે પછી વિચારવું જોઈએ કે કમલેશ સાથે જીવન શરૂ કરવા કેવળ મીઠાઈના જ છે કે પ્રશ્નપત્રો; અને છેલ્લે એ નકકી કરવું જોઈએ કે કમલેશ સાથે જીવનથી એકાદ યાદી કે નહિ...આખાનું કંઈ તે વિચારવું છે અરે!’

માધવીએ ઉત્તર આપ્યો નહિ. કેવળ આંદર ને આંદરના કાવ બમ્બત કરતી એની બોળા આંખો તરસિકા ના ચહેરા ઉપર મંડાઈ રહી. તરસિકા નો ઉત્સાહ નષ્ટો.

‘અને યાજે છે કે તારા પ્રેમની નીકા પવનની મતિને આપારે જ આમળ સાથે છે. કોઈ વાર આ દિશામાં ને કોઈ વાર પેલી દિશામાં...’

‘તું જુલુ કરે છે તરસિકા.’ માધવી વચ્ચે બેઠી હતી: ‘તારી જ કૃપા વાપરતીને કહું તો એ નીકાને સુદિનાં સહસ્રકાળ આપ્યાં નથી, પરંતુ તેની મતિ તો એ જ દિશામાં છે. કમલેશ વિદાય અન્ય કોઈ પ્રાણે હવેનું અરણ્ય પહોં નથી.’

‘મારું કહેવાનું તું ન સુમણ, માધવી!’ તરસિકાએ તેને અટકાવીને કહ્યું: ‘તું તો એમ કહેતી હતી કે તારું ચિત્તનજ કેવળ કામણીને આપારે જ ચાલે છે. કમલેશનો વિચાર કરે છે હારે બીજા બધા સંબંધોને બૂલી જાય છે, ને બા-ભણુની લાગણીનો અનુભવ કરે છે હારે જીવનની દિશામાં વિચારે છે. કું જાણું છું કે કમલેશ તારા હૃદયમાં ને સ્થાન મેળવ્યું છે તે બીજા કોઈએ કરી મેળવ્યું નથી ને મેળવી પણ શકે નહિ; પરંતુ તેથી તો આ પ્રશ્ન વધુ નહિ જાણે છે એમ નથી કામણી!’

માધવી આ સાંભળતાં ઉભી રહી મઠ. તરસિકાને એણે કહ્યું: ‘ક્યાં જીવે બેસીએ તો!’

‘કોલેજમાં નથી જવું!’ તરસિકા આશ્ચર્ય વાપતી બોલી.

‘જવું તો છે, પણ આ પ્રશ્નો અંત કાળા વિના મને હવે ચાલિ યશે નહિ.’

‘અને તો આમાં કંઈ મંડવણું જેવું કામણું જ નથી. એ કહ્યું તેટલું જ વિચારવાનું છે. એ કમલેશ સાથે જીવન જોડવાનું એટલે કે જીવન કરવા નું શક્ય ન જ હોય તો આ સંબંધ બીજે બીજે જોડા કરી દેવા જોઈએ.’

‘એ પણ ક્યાં શક્ય છે?’ ઉદગાર રાખતી હોય એમ માધવી બોલી ને તરત જોયું: ‘અને આ સંબંધમાં અવેગલ પણ શું છે? કમલેશ ને કું જીવનભર જુડા રહી લાગણીભર્યાં મનિષ્ટ સંબંધ ન રાખી શકીએ! જીવન વિના મુલક-મુલતી વચ્ચે કોઈ જાવ રહી શકે જ નહિ!’

તરસિકા એના ભોળાપણુ પર હસતી હોય એમ બોલી: ‘પો કમલેશની રિયલિટી કોઈ રિયલ વિચાર કર્યો છે?’

‘હું જાણું છું કે એને મારાં અને પારાવાર લાગણી છે.’

‘તે તો કું પણ જાણું છું, પરંતુ એના હૃદયમાં તારું સ્થાન હોય ત્યાં સુધી બીજું કોઈ પ્રવેશી શકે નહિ એ તું સમજે છે! કમલેશ પણ તારી પેટે જ જીવનથી દુર રહી જીવનભર આપો લાગણીભર્યાં સંબંધ રાખવા ઇચ્છતો હશે!’

તરસિકાએ કંઈક જોડતી ઉભા રાખે! કમ્પાની ને એણે જોડ્યું તો માધવી એ કમ્પાની સાથે ઉઠી અંતરણ્ય માં કુંબી બહા, પળવારમાં જ એના ચહેરા ઉપર આંદરની વ્યથાના કાળો ઉપરથી આગળ.

બનેતરં પમણાં તો કોલેજ તરફ જ આમળ વધતાં હતાં. એ પછી માધવી કંઈ મેલી નહિ ને તરસિકાએ પણ બીજા રાખ્યું. માધવીની વિચારધારિ માં કુંમલક ઉપાકું હતું તેથી એને કંઈ જ અડતું નહોતું. તરસિકા રચય હતી, પરંતુ એના મનોભાવ બીજે બીજે પલટાવા લાગ્યા હતાં. માધવી ની વ્યથાની એના ચિત્ત ઉપર ઘેરી અસર પડી હતી. અતરંગમાધી નજી કોઈ કહેતું હતું: ‘માધવીને

કમલેશ મળે કે નહિ, તારે તો એમની વચ્ચેથી ખસી જ જવું જોઈએ.’ માધવીના આગળ પહેલાં મનમાં એ જોસાક પેદા થયો હતો તે કાળમ રહ્યો, પરંતુ તેનું સ્વરૂપ મુળ અકપથી બદલાવા લાગ્યું.

કોલેજની નજીક તેઓ આગળ આરે પશુ માધવીના નેજા પરથી વિચારનો ભાર જોડા થયો નહિ, પરંતુ તરસિકા જીવન બની મઠ. એણે માધવીનો કંઈક પકડીને કહ્યું: ‘આ રીતે રહેશે તો કમલેશને કેવું લાગશે? તારે કું જાણે એ જોઈ શકે નહિ એટલું સમજે છે કે નહિ!’

માધવી એની સાથે જોઈ રહી. હો! સહેજ દુરંદા, પણ આંખો એની બીની બની મઠ. બીજેથી બોલી: ‘એમ થાય છે કે પાછી જ નવતી રહે.’

‘કમલેશને મળવા વિના જ?’

‘ના, મળી શકે ને એની રચન પણ લઈ લઉં.’

‘માનસ વાની મઠ છે!’ તરસિકા કપકાળમાં રહે બેઠી. ‘તારે સમજવું જોઈએ કે હવે તું જોડતી નથી. કોઈ પણ રિયલિટીનીગરતા કે પમણું જરૂરતાં તારે વિચારવું જોઈએ.’ ‘કે કમલેશ ઉપર તેની શી અસર થશે. અન સ્વરચ કરે તે પ્રત્યક્ષપૂર્વક પણ પ્રસન્ન રહે.’

માધવી લાળાભણું હસી મઠ, તરસિકાએ તરત જ કોલેજના મકાન તરફ શાંત કરી કહ્યું: ‘કવિરાજ દરવાજામાં જ તારી રાક જોડને ઉભા કરો.’

‘આજે એને મળવાની હાંમત થતી નથી.’ હીમા રહે માધવી બોલી.

‘એવું શું બની ગયું છે? મોટી ચર્ચા થઈ તેમાં આટલી બધી નિમજળતા આવી?’ તરસિકા બળ પ્રેરતી હોય એમ બોલી.

તેઓ કોલેજની પાસે આગળ ને સામેકાલ કુંમલ દાર પાસે જ કમલેશ ઉભેલો દેખાયો. એના હાથમાં બે મોટી તોટણકો હતી, તરસિકા તરત બોલી: ‘કવિનાં કામો ને પત્રો આવી ગયાં છે!’

માધવી કમલેશને જોતાં બાલ ભૂલી મઠ હોય એમ તાણી રહી. એક ગાળુ કમલેશને અન્યાય કર્યાના કારને અને બીજા બાળુ તેની સાથે એકરૂપ થઈ જવાની તીવ્રતા મનમાં વ્યાપી થતાં. તરસિકાએ માધવીનાં મુખ ઉપર આ લાગણીઓને તરવરતી જોઈ લીધી. એ બીજેથી બોલી: ‘માધવી, આ કોલેજ છે, સેકેન્ડ વિદ્યાર્થીઓની આંખ આપણા ઉપર મંડાયેલી છે તે જાણતી નહિ.’

માધવી જામલ મઠ. બીજેથી હસતી એ કમલેશની સામે ઉભી રહી. કમલેશ કોઈની પડખા કર્યા વિના પ્રેમપૂર્ણ નેજ

તેનું વડન જોઈ રહ્યો ને પછી મંદ હસતો બોલ્યો: ‘આજે તું જ ઉપર આજનાં બીજું પડખા લાગે છે!’

માધવીની આંખો બીની બની મઠ. તરસિકાએ આ રિયલિટી નિહાળતાં જ કમલેશને કુંદીશીને કહ્યું: ‘માધવી આજે સ્વરચ નથી. તમે બંને કોલેજ માં અનવાનું મોટી વાળા ને ક્યાંક કરવા ચાક્યા જાઓ એ જરૂરનું છે.’

કમલેશના મુખ ઉપર ચીંતા કરી વળી. એણે માધવી સાથે જોડ્યું. ત્યાં મૂંઝી સંમતિ હતી. એ જ વખતે ક.લેશનેના સમય થયો ને તરસિકાએ વિદાય લીધી. માધવી ને કમલેશ અનેક વિદ્યાર્થીઓની કટાક્ષાદિની ચીંતા કર્યા વિના બીજા દિશાએ આમળા લાગ્યાં.

તરસિકા વચમાં હાથલ થઈ હારે તેણે કેટલોક મધુમધુલ સંભળ્યો, એવું મન કરી અસ્વરચ બનવા લાગ્યું, પરંતુ કોરણ તદ્દન નિરાશુ જ હતું. ‘ના, ના, હું વચ્ચેથી ખસી જાય તેટલું પૂરતું નથી.’ તરસિકાના અંતર દેવતા બોલતા હતા: ‘તારે માધવીને બળ આપવું જોઈએ, એની પ્રેમતીકા ને ને બુદ્ધિનાં યવ-સુકાન નથી તો તારે તે કામ બળવડું જોડવું. કમલેશ ને તું આહતી હતી ને? માધવી તારા માં અપરંપાર વિશ્વાસ ધરાવે છે ને? તો એ બંનેને જોડવાનો તારો ધર્મ છે. એમાંથી જ તું પ્રેમ મેળવજો-સાંતિ મેળવજો-હૃદયની સમૃદ્ધિ મેળવજો.’

અંતરેવતાની આ વાણી સાંભળવા પછી તરસિકા વચમાં ખાન અન્યો સમી નહિ. મનનપૂર્વક થોડો સમય એણે પસાર કરી દીધો ને વચ પૂરે મતાં એ પણ કોઈની સાથે વાત કર્યા વિના કોલેજની ગાદાર ચાલી નીકળી. દરવાજામાં કોઈ મેલતું સંભળાયું:

‘કોલેજી બાણુ જીતવા જાય છે.’

તરસિકા મનોમન બોલી: ‘શામુ છે, કોલેજી બાણુ જીતવા જાઉં છું, પણ મારી હાર ને મારી હાલ ફુનીયા નાં પ્રચલિત થોરજેથી નિરંજાં છે.’

—કમલા

જોડતી છે અનુભવી ગુજરાતી શિક્ષક

કુસલાલમાં સર્વિસ ખાતે આવેલી શ્રી નેકર ગુજરાતી શાળામાં ગુજરાતી તેમજ હિંદીના અનુભવી શિક્ષક જોડતી છે. પચાસ લાગતા પ્રશ્નો અપવા માં આપશે.

અરજદારને પે.ત.ના અભ્યાસનો તેમજ અનુભવનો પરિચય આપવા નવ વિનંતી છે.

પે.ત. નો. ૧૧૦, કાશીનાથ મજુબાનથ સર્વિસ, હાલકાપાલ જિલ્લાકાલ દાંડવાલ. મલ. મંત્રીશા.

Phone 332451 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEEDES

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICESરેડમી તેમજ સુવર્ણ કાપડ, હાથનું કપડું, હાથ, બાજી મોટીને બદલે બતને
આવ, મર નવરાસ માટે તેમજ લગાદિ પ્રકારે શરૂઆત માટે રીમન વગેરે
માટે આપણે લગ પ્રથમ લગાવે કરવા સલામત છે.**માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ**

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

પોસ્ટલ ૧૫૪૬.

ધાર્મિક પુસ્તકોવિદ્યાના આલેખ પુત્ર સ્વપ્નિદા શ્રીતાલ વિશેષ ધાર્મિક પુસ્તકોના
મોડેલો પર પ્રવચન.

પ્રસાદાસ દાસ (સંપાદકના મોડેલો)	૧	૧
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
રિયલિટી (ગીતાલના બીજા અધ્યાયના મોડેલો)	૪	૦
મધુકર (લેખકના સંગ્રહ)	૪	૧
જ્ઞાન દ્રશી (.. ..)	૩	૬

Obtainable:

INDIAN OPINION
P/Bag, Durban, Natal.**પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી**

ને લગતું સાહિત્ય.

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

ગ્રીક પુસ્તક	૭	૧
હાનના આનંદ	૧૨	૧
ઈંગ્લીશ શિખવા માટે		
Learn English through		
easy Medium of English	૧૦	૧
સરેલા સંગ્રહ (૫૦૦ જેટલી)		
મોટી સોનેશના - ગીતોના		
સંગ્રહ) સેટ	૧૦	૧
પરી મહેલ	૧૨	૧
આશુત્થ ગુણવત્તા સંગ્રહ	૧	૬
પરની શાળા	૩૨	૧
શાળી માર્ગ નેટ	૨૮	૦

આ શિખવા સેટો કારી નવમ
શાળા સામાજિક ગુણવત્તા પુસ્તકો
આજની રાત્રે અમે લેવાએ છીએ.અધી જાતનાં પિંડી પુસ્તકો, તેમજ પંતીવાસીક પુસ્તકો અમે
લેવાએ છીએ.**D. ROOPANAND BROS.**

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. P.O. Box 2524,
85 VICTORIA STREET, DURBAN.**K.M. Lodia & Co.**

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ ફેરટસેનાના શમીના આસ આપણી જાતી દેખરેખ નીચે અમને આપણું
દામ સંતોષ પામે એવું રીતે કરીએ છીએ.મેસેસ, શુદ્ધી જુદી-રીજાખતની અંગરૂઠા, શાકીની ખાન, વીડી
ગામના એવોમ નીચે આપણીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28199

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1908)

Wholesale Produce and General Merchant

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of E.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No.	t.		per lb.			per lb.
		Oil Teardhal	1/5		F/Grade Lower Tea	4/3
		Chana Dhal	1/6		Servadhai Super	7/-
Part		Chana flour	1/-		S.S. Nuts No 2	2/6
"		Urad Flour	1/7		Jeera	2/-
		Urad Dhal	1/3		Varari (Soomph)	2/-
		Moong Dhal	1/3		Mustard Seeds	2/-
		Whole Moong	6/-		Mechi Seeds	1/3
		Whole Urad	6/-		Whole Lebanon	1/3
		Special Peas	10/-		Jaggery (Clar)	7/3
		Ordinary Peas	7/-		Pure Chilli Powder	3/-
		Egypt an Rice	10/-		Pure Maldi Powder	2/-
		Whole Sk. Mustard	7/-		Cocconuts (Fresh Water)	2/-
		Mustard Dhal Red	1/-			
		Tamarind (Small)	2/3			

4 7/8 per bag of 75

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices L.O.R. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Enquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાથકે

ખુશીયન, ખુશીયરી, ધીમાનાં અને જનરલ એન્ડ
હીફરવાન અન્ડર ડુનીયાના થર્ડ પલ્સ કામની કમર્સ હિરિયાઈ અન્ડર જમીન
ખાઈ ખુશીયરી કમ્પા ધેર કોઈ જમ્પારી મારફતે પુર્ણ થશે.
ઈન્ડી, આમ, ચેરી, દુકાન, બારમાલ, પેરેમ્પાલ, વિજેરના નીચા અને
વતરાની બાપીએ જાણે.
ઈન્ડિયન, પેરેમ્પાલ ટેલ, હિસાબના ચેપડા કમ્પાનના રેવન્યુ કલેક્ટર-સ
સીડીકેટ કે વેપારના કાયદેસરના પારપોઈ તેમજ હિમાયેશને કમ્પી
બાળકોમાં હર્થ પલ્સ પી લીધા વિના અને ગુરૂત સત્તાદ બાપીએ જાણે.
રેશનલ ગુપ્તગુપ્ત કાઈરે એસોસીએશન કોઈ એરડીયો અને પોઈસામર
ઈન્ડિયન કમ્પની કીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેઝુક છુદ, કાઈનિબુક છુદ, વેઈવેલ, હેસીલ એસ્ટ,
સાઈ કોઈ બોફીસ ટેરક, છુદ કેસ, ટેબલ, તકન કીધાયત
ભાવે ખરીદી શકશે. અને પધારી લાલ લેવા ચુકશે નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હેસ્ટર—

કે હમ્પારી કેપરેખ નીચે તઈવાર વાલ છે. તેનો રંગ હવેઈ તઈ-
વાર રહે છે. આજ રોડના કાચના પ્રાઈસ હીરે મ'બારો અને વેપાર
આમલ નમારો.

L. MISTRY

51 BREL STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4591. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાંસ સુચના

ખોઈર સાથે પોસ્ટલ ખોઈર મોકલવા અહેવાની કરવી. મીકાઈની કમ્પ
કમ્પાઈ નીચે મુજબ પોસ્ટલ હમેરવા વિનંતી છે

ના. રોડીયા રી. ૧-૦ રતલે, કુર્ધન રોડીયા
૬ પેની રતલે, મુનીયનમાં ૩ પેની રતલે,
પ્રાઈસ લીસ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

ચુનીલાલ પ્રધર્સ**દમણાંજ ખુલ્લો ખુલ્લો માલ!**

ન્યુ ઇરા કાપેલી નીનલ સાડીઓ ૧ વાર થી. ૪૮-૬
જરીની કાપેલી નીનલ સાડીઓ ૧૫" વારની થી. ૧૫-૨૦
પાટલી પાલવ અને આપી બાલ વાળી
રેશમી કાપેલી સાડી પા. ૫-૧૦-૦ થી ઉપર
વેવડી કાપેલી સાડી ૧૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી. ૪/૫૨

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી કમ્પના રંગો અને કાપેલા વાળી
પાંચ વાર થી. ૨૫-૬ થી ઉપર
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને સ્થાલથી આવેલા કોઈકેને તુરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

જોઈએ તે સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૧૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

લગભગ પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને સ્પેશીયલ કીઓ.

શી કોપીટની અંગત કેપરેખ નીચે મુનીયનના અને રોડીયાના થર્ડ
પલ્સ કામમાં તમારે મુજબે આવી રસોઈ કરવાની અને કમ્પાઈ કરીશું

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીકાઈ હાઉસ)

થે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુશાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરુદ

આંબા અળખ, લીલી અળખ અને મુરજની ગ્રેસમ આલુ છે.
આલુ રી ૧-૩ રતલ, હસલુ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કુચી અને કીચી પાલ બન્નર કાપ પોસ્ટલ કોઈ. બારીયા થી.
૧૦-૧ ટકનુ કાપી અને રસોઈ મોકલી રી. ૧૧-૬ હવન.

રોડીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલકમન રોડીયા કોઈકેને ઉપર પુરવ
ધ્યાન આપી થર્ડ પલ્સ પસંદ કરવાની મોકલું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન ભોજન મળી શકશે,

હવે પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલિંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરેને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તે માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ઔરંગઝેમાં તબુ અને આધુનિક હમનું હરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તે દેશમાંથી આવનાર ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓરિથી શિખડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ગ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

That is rightly called wasted time, which is spent neither in the service of God, nor for the good of our neighbours.

—Antonio Guevara.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1950

An error does not become truth by reason of multiplied propagation, nor does truth become error because nobody sees it.

—Mahatma Gandhi.

No. 38 — Vol. LIV.

Friday, 12th October, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: SIX PENCE.

"AGGRESSION PURE AND SIMPLE"

—RAJAGOPALACHARI

INDIA'S elder statesman, Mr. C. Rajagopalachari, said in Madras on September 17 that the British Government's policy "to take over the Suez Canal with military and naval force is aggression pure and simple." Speaking at a meeting on the latest developments in the Suez Canal crisis, Mr. Rajagopalachari said that the new western proposal of the Canal Users' Association was "a technical way of bringing the matter to a crisis."

The new threat, he said, was taking the world to "another brink of war." This threat was directed not only against Egypt but against all neutral nations, including India. The United Kingdom, he said, was thinking of threatening them with nuclear war. Britain knew that Russia was against nuclear war. She also knew that India and other nations, friendly to Egypt, would realise the seriousness of nuclear war and would therefore get President Nasser to agree to some amicable settlement on the Suez issue.

"They want to disgrace President Nasser," Mr. Rajagopalachari said. He

added it was a pity that those who pretend to be interested in the free navigation of the Canal were taking away pilots, while

those who were not to be trusted in the operation of the Canal were working day and night to keep navigation going.

MOVING APPEAL BY CYPRIOT WOMEN TO WOMEN OF BRITAIN

"WE LOVE OUR CHILDREN...
USE INFLUENCE TO STOP BLOODSHED"

London, Sept. 24.

CYPRIOT women yesterday made a moving appeal to the women of Britain to use their influence to end bloodshed and repression in Cyprus.

"We love our children, husbands and brothers and desire to live away from bloodshed, military measures, collective punishments, curfews and detention camps," said the appeal which was signed by 6,000 women. "We don't hate the British people, only what is being done here on the British people's behalf."

The appeal ended with an offer of a handshake with "all British wives, fiancées, sisters and mothers," and an appeal for united action to achieve the following...

No more bloodshed in Cyprus; no more hangings; put an end to violence from

whatever quarter it may come; bring Archbishop Makarios and other deportees back, free all political detainees and abolish the emergency regulations."

The appeal expresses the hope of Cypriot women that British women would reciprocate these wishes.

TORY MP SEES NASSER

M. R. WILLIAM YATES, Conservative MP for The Wrekin, arrived in Cairo from Karachi and had an hour's discussion with Colonel Nasser.

The whole situation would be solved by an international conference to revise the 1888 Convention, he said afterwards.

Egypt would grant all Canal user and the United Nations explicit guarantees

on rights of passage and tolls, and would submit to the United Nations accounts showing how much of the income went to Canal development and how much to the Egyptian Treasury.

He had also understood, he said, that an advisory board for the Egyptian company would be acceptable to Egypt.

Any complaints concerning such a new convention could, he thought be referred to the Security Council or the International Court.

Later Mr. Yates said that Britain's "ridiculous" reaction had made her a laughing stock from Suez to Singapore.

STUDENTS CONFERENCE

AN International Students' Conference in Kandy (Ceylon) has condemned opening of tribal universities in South Africa and proposed imposition of apartheid on universities in Capetown and Witwatersrand.

The conference, which concluded its session on September 23, was attended by students from more than 50 countries including India, the Soviet Union, China and East Europe.

It also discussed a paper on racial segregation in South Africa and commended the stand taken by the National Union of Students against imposition of apartheid on education.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgette 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Denim
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Braas and Jari Cold Georgette
Sarees and Holders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
£3-15-0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys' Shirts, Knickers, Blazers, Vests,
Socks. Girls' Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Hoel
5 to 7 10/6 pair

Also Leather 2/6 & 10/6 pair

Write For Samples (Not for Rhodensis)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 31st Oct. Sailing 5th Nov. 1956.
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Nov. Sailing 4th Dec. 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-8-8

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk " " £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-10-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 12TH OCTOBER, 1956

An Historic Gathering

THE conference which met at Bloemfontein last week end made history. It was attended by leaders of opinion in every major field of activity in the African community. Outstanding personalities representing the professions, the Church, law, business, the working class, the Press, etc., met to express African reactions to the Tomlinson report and, in so doing, to pass judgment on apartheid in clear and authoritative terms.

This judgment had never been made before. Not because the need to make it had not been urgent. The African National Congress, which is at the head of the emancipation movement, long made it unmistakably clear that apartheid is a threat to the survival of the African people. It has taken nearly ten years for the African community as a whole to make up its united mind on precisely what apartheid means. For this reason the decision taken cannot under any circumstances be said to have been made in a hurry or as a result of incitement by so-called agitators. What the African people said about apartheid and the Tomlinson report was the considered verdict of a whole community after ten years' study of the whole apartheid philosophy.

Because of this no reasonable human being, both in this country and outside, should ever again be fooled by Chief Verwoerd's propaganda that more and more Africans are accepting apartheid. What the Great White Chief means by this is that oppression is becoming more and more ruthless in the face of determined and unbroken opposition to it.

And, precisely, what was the decision? It was that the Africans reject the Tomlinson report totally. The reasons were given fully in a considered statement we publish elsewhere in this issue and which took the finest and most distinguished minds in the African community three days to produce. Again, the men who drafted the rejection statement were not members of any one political or other groups. They were drawn from very many walks of life—one member of the committee is actually a distinguished personality in the Dutch Reformed Church.

The special conference did not stop merely at condemning apartheid and the Tomlinson report. They pointed out that the only hope for South Africa and all its peoples lies in a policy which fosters race co-operation based on acceptance of the people's interdependence. This was positive thinking at its best, designed not to set one race against another but to bring about better understanding. The special appeal to the Dutch

Reformed Church to re-examine its attitude on the race question should silence those who say the Africans are being mobilised by the English-speaking to line up against Afrikanerdom. On the one hand the Africans, by making this appeal, made it clear that they want and insist on their right to think independently on issues which affect them. Secondly, they made it known that they are not opposed to anybody because of race. If the Dutch Reformed Church is willing to examine its own premises there is no reason why the greatest stumbling block to race co-operation might not be removed.

In pursuance of this constructive approach the conference decided to appeal to all organisations to mobilise opinion in a united national front against the evil apartheid philosophy. The conference made it clear that this will not be a racial front. It will be a coming-together of all the peoples who believe apartheid is wicked. In its ranks Afrikaners and members of the Dutch Reformed Church will be accorded the same welcome as the African or any other group.

In these columns we have ourselves appeared without tiring for such a front as the only effective and decisive answer to apartheid. There are others, in every part of the country, who have felt for a long time too that such a front is the only way to bring apartheid toppling to its knees. But it would have been premature to organise such a front without the co-operation of the majority group. Now that the Africans themselves have decided on their own that it is time they joined in such a front every democrat should work for its being turned speedily into a living reality.

A note of warning must be sounded here. To create such a front will not be an easy thing; to make it work will be more difficult in the initial stages. The various peoples of our land have been brought up on suspicion. Political differences have become sharper under the impact of race oppression. The enemy will do all in his power to widen these differences. The first prerequisite, then, for the organisation of such a front must be the creation of an atmosphere of conciliation in which it will be possible for the various groups to approach each other with confidence. From this angle we commend the spirit shown by the Liberal Party of South Africa which has readily come forward when called upon by the ANC and freely contributed to efforts to improve relations between Black and White. We single out the Liberal Party because it was the fashion in the past to cast suspicion on its intentions. In spite of this the Party has forged ahead with its policy of seeking to strengthen genuine opponents of apartheid and genuine democrats. Nowhere was this policy more convincingly demonstrated than in the way the Party rallied to the call to lead discussions on the Tomlinson report in Natal.

Our own special appeal to all the peoples of South Africa is for the creation of an atmosphere in which mutual trust will be established. This is the first essential step towards a lasting and effective unity.

Unpardonable Hooliganism

ABOUT a fortnight ago the Sons of Young Africa convened a meeting to protest against the apartheid applied by the M. L. Sultan (Indian) Technical College against the African students who, after next year, will not be allowed admission to the college.

The public gathered in due course. Then something happened which must be viewed with all possible anxiety. Groups inside the movement started heckling and booing and making catcalls until blows were exchanged. In the end the meeting broke up without achieving the purpose for which it had been called.

The interesting thing is that the people who helped break up the meeting were neither the Security Police nor the Apartheiders. They were largely members of the Natal Indian Congress and a few belonged to the African National Congress; in other words they were groups from organisations which are bitterly opposed to the madness of apartheid and what the M. L. Sultan Technical College has done against the African community as a whole. We saw the remarkable spectacle of one oppressed group saying to another oppressed group: "You shut up! Don't protest against oppression. If you do we'll break up your meeting."

But to stop at this would be an over-simplification. In important essentials the NIC-ANC demonstration was in retaliation, among other things, for what the NEUM, of which SOYA is the junior wing, had done to guest speakers at the special public meeting convened at Dundee over a month ago. The NEUM called in hooligans and broke up the meeting. On the face of it the hooligans in the ANC and the NIC might have felt justified to pay back the NEUM in its own coin.

But that is not the democracy the Natal Indian Congress and the African National Congress are fighting for. The Non-European Unity Movement calls in the hooligans because it cannot face the challenging truths for which the Natal Indian Congress, the African National Congress and the Liberal Party stood at the Dundee meeting. The NEUM simply has no answer to the Group Areas legislation. They know that they have none! They know, further, that if the NIC, the ANC and the Liberal Party came together in a united front against the Group Areas, something positive would come of it. That something positive would, among other things, expose the NEUM for the group of demagogues that it is and eliminate it from the political scene. Against this background one can understand why the NEUM can resort to hooliganism where its logic fails. But that members of organisations led by men like Chief Luthuli and Dr. Naicker should sink to the levels of the NEUM is very hard to explain. The NIC and the ANC have the strength of numbers on their side; they have worked up a practical programme; they have got the co-operation of other groups and, all in all are making encouraging progress. Why should they waste their good work by sinking to the low levels where people think in terms of hooliganism? We appeal to Mr. Luthuli and Dr. Naicker, presidents respectively of the ANC and the NIC, to use their influence to ensure that such a thing never happens again—because it gives their organisations names which do not do anybody any good. What is more, these tactics destroy that spirit of conciliation we all need at the moment.

WORDS OF WISDOM

Even though you have ten thousand fields, you can eat but one measure of rice a day; even though your dwelling contains a thousand rooms, you can use but eight square feet of space a night.

—Old Chinese Proverb.

Christian Leader Prays For A Prophet In South Africa

DR. A. W. BLAXALL, secretary of the Christian Council, told the National conference of African leaders in Bloemfontein recently that his prayer was that God should raise up a prophet to lead all the people of South Africa in a united country, in which all sections could live a full and free life.

Various blueprints for South Africa's future were being prepared. One of these is the Tomlinson report, another the Freedom Charter.

"To both groups I want to say, 'Take them away and think a little more. There is something good in them' but think a little more."

To the Architects of the Freedom Charter he wanted to say that the sketch was excellent, but the details

should be filled in.

To those who worshipped the Tomlinson Report, he wanted to say, hold it down to the cardinal points so that people could see how vitally it touched upon the principles of their lives.

"With all this, we Christian people ask ourselves, 'Is there no middle course?' I believe there is. But first we must look at our goal, which I believe is not the seven heavenly homes which is the pattern of ethnic grouping, but one united continent South Africa. We very often criticise one another but do we look at ourselves?"

He agreed that a multi-racial conference should be called but there should be no illusions about it. It would take much hard work. —Sapa.

Labels For Blood—"Shameful"

DR. G. H. ELLCOMBE, senior medical officer at the Daff Scott Memorial Native Hospital, Bloemfontein, in the South African Medical Journal expresses his "amusement, shame and disgust" that the South African Medical and Dental Council should have "weakly fallen into line with the height of apartheid stupidity—the integration of European and non-European blood."

He says, "The Government's proposals have already received world-wide publicity and the professions in this country can now expect the scorn of the whole civilised world for accepting this principle for which there is no scientific basis."

"During the last war, thousands of pints of blood were transfused

in the field and much of this blood came from the United States. Some of it was of Negro origin and was given to all races in the forces. And were any ill-effects ever noticed?"

Emergency

"Would members of the Council refuse non-European blood for their children in an emergency should it be the only blood available?"

Dr. Ellcombe appeals for reasons for the decision to be published in the Medical Journal.

He also urges the Council to reconsider their decision and to "reject this proposal with the contempt it deserves." —Sapa.

The Contemporary Press

Hitler's Germany Cited As Example For Afrikaners

THE Minister of Labour, Senator de Klerk, has made the significant remark that the Afrikaners must not reach the stage when he forgets how to work. The danger naturally is that, because non-White labour is available, he will be inclined to let the reins go.

Such a tendency holds a real danger for the nation. Relaxation can only lead to retrogression.

It has been said of Hitler that

he was able to wage the Second World War only because his subjects were hard working—that he had no special wealth of raw materials or money but that he could sustain that long war because of the diligence of the German.

That was his great strength and his great wealth.

It is in that sense that Senator de Klerk would like to see the Afrikaner growing rich.

A more leading article in the "Herald."

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

V—The Fatal Policy Of Apartheid

NOTHING unusual in South Africa. Neither was it something unknown to me I knew it long ago. And yet I only really knew it when I experienced it on the second day.

I asked many Afrikaners whether it did not mean discrimination and whether they did not find it painful and detestable that I, a White person, could not leave the station with my Black colleague. What did they reply?

That they could well understand that I found the case painful but that was because I viewed the case in isolation. I should see and evaluate it against the background of the great problem of the relations between Whites and Blacks in South Africa. I should consider the larger context. There was no discrimination. That could only be the judgment of an outsider who was wrongly informed and who did not know the facts. I promised to do my best to come to know the larger context.

I asked my Black colleague the same question. Not at the outset. I wanted to know him better first. He was obviously a simple, sincere and convinced Christian. A man who felt no hatred for the Whites and who, when there was any danger of his being infected by hatred for the Whites, knew that he was called by Christ to fight and overcome his feelings of hatred.

When I told him how painful the moment on the station in Johannesburg was for me and asked him how he felt he replied: Oh, we have become accustomed to it, but of course we feel it as discrimination.

I could not brush this first experience aside as unimportant. I am still unable to undo it. I, a White person, went to the left and my Black colleague went to the right. It had to be so. He could not accompany me to the left and I could not accompany him to the right because he was Black and I was White.

What is the why and the wherefore of apartheid?

One will indeed have to look for the background and the meaning of apartheid, look for the larger context.

South Africa is inhabited by more than 13 million people who

form no real unity. One can speak of the population of South Africa but the population is made up of five groups who differ so much that it is impossible to speak of a South African nation unless one single group is given the right to this name to the exclusion of the other groups.

The first thing to be looked for is the background of the policy of apartheid. In this connection we must first of all mention the strong sense of vocation of the Afrikaners.

By
Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

God sent them to South Africa and formed them into a nation. This nation was called by God to be the representatives of the White Christian civilization in South Africa and to preach the gospel to the non-Whites. The Afrikaners can only obey this divine calling by maintaining themselves as a White and Christian nation. Mixing with the non-Whites would make them disloyal to this calling. Therefore they must live apart as a White nation.

The Council of Churches of the Federated Dutch Reformed Churches declared in 1949: "We believe and confess with our whole hearts: (a) that the founding of a nation in 1652 was a gracious act of God to establish and extend His Kingdom in Southern Africa; (b) that the nation which was born on the 6th April 1652 was especially called to this task; (c) that this calling gives this nation the right to exist and to continue existing; (d) that the obedience to this calling will mean life to it and the disobedience death." In the meeting which made this declaration Dr. Viljoen said: "Through apartheid alone the knowledge of the Lord can survive and spread in our fatherland."

At great national gatherings it is emphatically proclaimed, according to Scholtz, that the task which God entrusted to the Afrikaner nation lies therein that the light of Christianity, which is

synonymous with White civilization, be carried into the dark interior of Africa. The second background is the strong racial feeling.

Totius, the poet, the theological professor at the Potchefstroom University lectured at the "Peoples' Congress" in 1944 on the subject: "The Racial Policy of the Afrikaners and Scripture."

When asked to give one Bible text which proves that segregation is in accordance with the teaching of the Bible he replied that he had no single text but the whole Bible; at the Creation God acts as "Hamabdil," as "Differentiator." He does not want oneness but multiplicity: "The mass of created things do not therefore come into being all mixed up but each is separated into its own fold." That is what the word segregation means, God has made of one blood all nations of men. In the providence of God all the nations sprung from that one blood, therefore, not a heap of undifferentiated people. God commanded man to be fruitful and to multiply and to fill the earth. That means: trek and trek means the birth of nations, "Only when our fathers left the lowlands by the sea in the vicinity of Cape Town and trekked to the highlands of the interior of South Africa did we become a nation. What was then begun the Great Trek completed. By His command: 'Fill the earth' God got His approval on the birth of nations."

In his conceit man did not agree to this. The building of the Tower of Babel tells us the story. God again came as the "Differentiator." By the confusion of tongues God scattered mankind over the whole face of the earth. The watch-word of the builders of the Tower of Babel was: we shall not trek but stay together! Totius quotes Dr. A. Kuyper who says in his "Common Grace" that the Cape Boers would have withstood the will of God if they had not trekked.

Every nation is called by God and must therefore maintain itself as a nation. Nations and Kingdoms come into being according to the will of God. Empires do not.

Totius then takes the Hamabdil to task who, with a view in

the equality of Whites and non-Whites, appeal to Colossians 3:11. Paul speaks of the new man which is renewed in knowledge after the image of him that created him, "where there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian, Scythian, bond nor free but Christ is all and in all." He who quotes this text for the sake of the idea of equality forgets that the Greek and the Jew, the Barbarian, the slave and the freeman all still exist. In Galatians 3:28 the same is said of man and woman. There is neither male nor female, for all are one in Christ. But in 1 Corinthians 12:2—16 Paul argues in favour of the difference between man and woman. The solution lies in the keyword: in Christ! The earthly differences remain but in Christ there is a spiritual unity.

In Africa, "our black part of the world," the most general barbarism has reached its highest triumph. Africa is a black mass. How much civilisation has been swallowed by Africa. The light has tried to infiltrate Africa from the north. It has always died. The same applies to Christianity. The way in which the gospel was preached to the Natives was wrong. They were bewildered and frightened off by the imposition of a strange world of ideas and a strange civilisation. The Natives differ from all other nations. That is as it should be. In them too the multiplicity of human expressions of life and the diversity of human forms of life are revealed. They represent a separate type of human nature. After the dark ages God brings something wonderful about in history. The Boer nation, a new type, resulting from a wonderful confluence of blood, knocks at the door.

The views of Totius are, according to Dr. Busk who has great influence at the moment, the current views in the Afrikaner Churches. He who denounces these views forgets that unity in Christ is a matter of faith and not a matter of visible demonstration. He misjudges the spiritual and eschatological character of the Kingdom of God.

To what extreme views the state of vocation and racial feel-

ing can drive some Africans out is obvious from a paper which Prof. Strauss read at the Calvinistic Conference at Bloemfontein in 1950 in which he advocates a Christian trusteeship on the basis of the Bible. Only in and through Christ is the Christian nation of the Africans the guardian of the Africans. Therefore war must be waged on the un-Christian democracy. The demand for political equality is folly. He who makes such a demand has a different faith from the Calvinist. The leaders of the Resistance Movement of the Africans are revolutionary spirits who deny Christ and despise the omnipotence of God. Only a Christian can bear full political responsibility. But the Africans who

had become a Christian has not yet come of age and can therefore not bear the responsibility of Christian civilisation. "He is unable to have a responsible say in the choice of those who should be in the office of government. He cannot speak for himself much less for the White, to say nothing of the White Christian." What should the Africans do then? "Although they are equal before God and equally damnable yet the White Christian are clothed with official authority over the Africans and therefore we are mutually unequal. Therefore the Africans must obey us. He must even bear our chastisement in the name of the Lord because it delivers him from the slavery of sin." (To be continued)

Homes No Longer Castles

"LIBERTY is indivisible" runs the old adage. Thus interference with the rights and liberties of any one section of the community inevitably lead on to interference with the rights and liberties of all sections. This was clearly demonstrated by two recent official pronouncements.

The first was Mr. Swart's speech to the Transvaal Congress of the Nationalist Party in which he said it was not practicable to make more laws prohibiting association between whites and non-whites. "It is not practicable"—not "it is undesirable." Mr. Swart evidently agreed with the backwoodsmen from the West Rand who objected to "mixed gatherings in private houses" and who thought that "some people indulge in activities of this kind simply to embarrass the Government."

"Might they just happen to share the Government's bleak racial ideology? Might they not actually enjoy the friendship of people across the colour bar and feel that there was work they might constructively do for South Africa together? But Mr. Swart and his Nationalist backwoodsmen are determined to deny them the opportunity. Although further restrictive legislation is not at present "practicable," the Minister hopes that "the development of a strong public opinion will be sufficient to exclude inter-racial activities."

What a paralyzing, fear-ridden attitude this has terrified those whites and non-whites may grow to know each other as people and thus undermine the whole basis of apartheid. In

pursuit of it "public opinion," if not yet the law, is to invade our homes and choose our friends for us.

But as the law gradually and inexorably eliminates public inter-racial contact so the demand for private contacts will grow. Already in the last year inter-racial clubs have been established at East London, Port Elizabeth, Paternosterburg—and there is

By
C. W. M. GELL

considerable inter-racial communication in Cape Town, Durban and Johannesburg. As this increases, will not Mr. Swart be tempted—or forced by the pressure of his own backwoodsmen—into trying the impossible, into attempting to legislate it away?

A strong hint of how the official mind works in these cases came from the annual conference of the Institute of Administrators of non-European Affairs in Bloemfontein. There the Manager of non-European Affairs at Klerksdorp made what in any other "free" country would be a startling speech. At Bloemfontein it was apparently hailed as "bold and revealing." It caused general applause. It was queried only on the suggestion that, when a location regulation is declared invalid in court, it should remain in force until validated. In other words, Mr. J. Roux was asking for the law to be amended so that an African can win a case against a municipality. Even for a country that has prohibited

Africans from obtaining interdicts, this was thought to be going a little too far—at present.

Mr. Roux's main contention was that "the country's Native policy" could be carried out if only Europeans and non-European co-operated and no one challenged the comparatively few laws that would be necessary. Naturally, if we were a nation of saints who did only and exactly what we were told, this thesis would be true. In fact, no laws would be necessary at all. Everything could be done by administrative order. — Dr. Verwoerd's imperial paradise would be here and now.

But since South African people do, in fact, object to being ordered round and have their own distinct and often perverse views about what is "good" for them, the orders have to be made under laws which can, if necessary, be enforced. Here the trouble begins. Because the more drastically the law interferes with what people think are their rights and liberties, the more sure they will they challenge its validity or find a way round it. So testing cases have to be fought, and loopholes have to be closed by amending laws and extending the restrictions.

At present, of course, the main burden of this new legislation has been directed against Africans. Mr. Roux said that these "so-called oppressive laws have been placed on the Statute Book only for the protection of the Bantu and in accordance with his tribal customs." But Africans don't want this kind of "protection" nor do they wish to be forced back into the disintegrating framework of tribalism from which they are emerging.

Therefore, "for their own good" (the classical excuse of the tyrant) they have to be compelled.

"You only chastise those you love," said Mr. Roux with sanctimonious paternalism.

Worst of all, it appeared to Mr. Roux that some Europeans were prepared to fight for the rights of Africans.

So that, even if under threat of banishment and other pressures, African protests should diminish, there was no guarantee that the "agitation" would cease. And these protests, according to Mr. Roux, were not based on "sound principles of South African law" (good heavens, on the Prohibition of Interdicts Act or the Urban Areas Act or the Native Administration Act) but on the Declaration of Human Rights.

So it seems that neither among Whites nor non-Whites have "the sound principles" of all our new laws yet succeeded in extinguishing the flame of freedom. Nor can they ever; despite Mr. Roux's urgent plea that "something be done about the matter, even if it meant encroaching on existing rights, to prevent the misuse of the courts" (note again the classical excuse of the despot). But no doubt Messrs. Swart, Verwoerd and Co. will have some further shots at it. They must do. It is the inevitable, inescapable logic of their racial ethic. It will soon spill over from non-Whites into attacks on White liberties too. Bless them, our Ministers "love" us all and 'will undoubtedly chastise us for what they believe to be our, ultimate benefit. And we shall continue to fight back as best we can, until we win through again to sanity, justice, tolerance, democracy.

"Walls Of Segregation Are Crumbling"

—Dr. Bunche

DR RALPH BUNCHE, the United Nations Under-Secretary, who is descended from a Negro slave, said in Indianapolis that "the walls of segregation" were crumbling.

In a speech honouring the late Dr. George Washington Carver, the famous Negro scientist, he said that there was substantial evidence that "the younger generations of White Southerners are considerably less preoccupied with fear of the spectre of Negro equality than are their elders."

He was giving the principal address at the dedication of the new Carver Science Hall, presented to Simpson College in

Indianola by Mr. Garner Cowles, president of the Cowles Foundation and 'Look' magazine.

Dr. Bunche said the Carver story must be multiplied many times in the United States if it were to become "the unspoken rule rather than the spectacular exception."

Noting the progress made by the American Negro in recent years, Dr. Bunche said: "The American Negro will continue to progress at a still faster pace. There is a new Negro today—especially in the South—with new attitudes, new outlook, new determination and new courage." —Sapa-Reuters.

JETHALAL'S MITHAI HOUSE

86 QUEEN STREET, DURBAN

Phone 27780

Telegrams: "SWEETMEATS"

P.O. Box 2043

DIWALI SWEETMEATS

DELICIOUS — APPETISING — NOURISHING
THE LARGEST, MOST MODERN AND UP-TO-DATE SWEETMEAT HOUSE
WE ARE HERE TO PLEASE YOU!

Khambat Suterfeni (asst. colours)	6/-	Boondi Ladoo	3/-
Porbandar Khajli	7/-	Choorma Ladoo	3/-
Porbandar Satha	6/-	Gulab Jambao (Mawa)	4/-
Surat Mawa Burfi	6/-	Mawa Goghra	5/-
" " Kesri Burfi	6/-	Gulab Jambao	2/6
" " Pista Burfi	6/-	Kupra Pak (asst. colours)	2/6
" " Badami Burfi	6/-	Dahintra (Unsweet)	4/-
Surat Mawa Chari	6/-	Batasa (asst. colours)	1/6
" " Pista Chari	6/-	Papad Massala — Large	100 12/-
" " Badami Chari	6/-	" " Medium	100 10/-
Bhannwadia Mawa Penda	5/-	Bhaja, Sev, Nuts, Dholi and	
" " Kesri Penda	6/-	Sakarpara	2/-
" " Badami Penda	6/-	Deshi Mamma (Fried)	5/-
" " Pista Penda	6/-	Daria (Channa)	3/6
Bombay Badami Halwa	6/-	Ganthia Fafadia	3/-
" " Pista Halwa	6/-	Ganthia (Star Brand)	3/-
" " Charoli Halwa	6/-	Deshi Pava Chevda	5/-
Kuthiawadi Mawa Monthar	5/-	Mixed Chiblic Bites	2/-
Channa Magaj	5/-	Surti Bhooson	4/-
Jamungr Special Mescholi	5/-	Cashew Nuts	6/6

DIWALI HAMPERs — 2 lb. Choice Assorted Sweetmeats 10/-

3 lb. 15/- — 4 lb. 21/-

We also stock Roasted and unroasted Sopari (Beetelnuts), Pista, Charoli and Agarhatti, Deshi Mamma, Pawa, Kharak, Elachi, etc.

WRITE FOR PRICE LIST

Postage to Northern Rhodesia 1/- per lb. — To Southern Rhodesia 9d. per lb.

In the Union 3d. per lb.

LATEST POSTING DATE for Rhodesia 25th October — For Union 27th October
No C.O.D. Orders will be accepted. All orders must include Postal or C.O.D. Orders.
Not responsible for loss in transit. Clients are specially requested to post their orders early to avoid disappointment.

BOARDING AND LODGING

We have up-to-date facilities for boarding and lodging for up-country and overseas visitors. Wedding Parties also catered for.

A Special Discount will be allowed for orders over £5/- in value to Schools, Public Institutions and Charitable Organizations.

EXTRA SPECIAL ANNOUNCEMENT: Bombay Badami, Charoli Pista Halwas are now obtainable to your satisfaction in ½ lb. tins at 3/6.

UNIVERSAL FRANCHISE WORKS, 6 Queen Street, Durban

political aspect—such an arrangement on their own premises could logically only mean sovereign independence for the so-called Bantu Areas.

2. The Report states the choice before South Africa in the following terms, Chapter 25, paragraph 42: The Commission believes that it is possible so to regulate our race relations in this country, so as to ensure to both groups a maximum degree of satisfaction. It is evident that one group should not seek to further its interests and future position at the cost of the other.

Satisfaction can only be obtained on the basis of an ethical formula which meets all the requirements of justice and equity. This can be stated as follows:—

the net result of the implementation of the Tomlinson Report will be a continuation of the status quo and indeed an aggravation of the worst evils of the present system including their extension to the protectorates. Under the present conditions the policy and practice of Apartheid denies the African inalienable and basic human rights on the pretext that the African is a threat to white survival and denies him:—

(a) A share in the government of the country,

(b) inviolability of the home,

(c) economic rights; the right to collective bargaining and to sell labour on the best market,

(d) the right to free assembly and freedom of travel, movement and association,

and harmonious relations between black and white in South Africa.

Economic

This conference has examined the detailed plans for the economic development of the Reserves put forward by the Commission but can find no justification for the view that this development should be linked with the application of the policy of Apartheid. The conference maintains that any programme of rehabilitation and development of these distressed areas of the Union based upon this ideological approach will not command the desired support and co-operation of the African people.

The general economic development of the resources of all parts of a country in which the skills and abilities of all its people is used is a sound

But a separate plan for development of the African need on the policy of aid and the concept of the National homes for them, coupled with the vision of basic and economic opportunities and rights rest of the country is not totally unacceptable conference.

termers this conference at the Government itself White Paper on the report vote — of the principle — significant recommendations of the Commission and has thus undertaken the goals which it sets achieve. Thus the claim of Government is moving direction of these goals as a hollow political

tion

recommendations of the son Report on Education unrealistic as they prepare pupils for a life society which is completely Bantustan. and world forces channel African dream in the opposite direction co-operation and inter-race,

of the tests of a good social system is whether it is to throw up leaders of ability and character, in the promise of full employment opportunities in the separate sphere, it is the training of leaders

ers does not occupy a very high place in the priorities of the new system. Thoroughness, breadth of vision and individual excellence are being played down as over against the superficial education of the mass of the people.

Further, the compulsory use of the African languages as media of instruction throughout the educational system will tend to reduce horizons and make true University education impossible by diminishing the opportunities of inter-communication between the African groups themselves and the wider world in general of which they form a part.

The contemplated establishment of a Bantu University of South Africa with constituent colleges organised on an ethnic grouping would be a further threat to academic freedom. The colleges established under

Full Text Of Statement Issued By The African Conference At Bloemfontein

THE African people of the Union of South Africa, at the invitation of the Inter-denominational African Ministers' Federation assembled in a National Conference held in Bloemfontein from October 4th-6th, 1956, to consider the Tomlinson Report.

The representative character of the Conference was indicated by the fact that 394 delegates drawn from all parts of the country, both rural and urban, and representing all shades of African political and other opinion, were in attendance.

Careful consideration was given to all aspects of the report, the discussion being preceded by papers prepared by leaders of African thought who are acknowledged authorities in the field with which they dealt.

After detailed examination of the principles and policies enunciated in the report, the Conference desires to place on record its total rejection of the report as a comprehensive plan for the implementation of Apartheid in South Africa, for the following reasons—

1. The Tomlinson Report conceded at Chapter 25, paragraph 22, "That a solution of this problem will only have been achieved when a satisfactory arrangement is agreed to in the political aspect, is arrived at."

This Conference can find nothing in the Report remotely resembling "a satisfactory arrangement" in regard to the political aspect—such an arrangement on their own premises could logically only mean sovereign independence for the so-called Bantu Areas.

2. The Report states the choice before South Africa in the following terms, Chapter 25, paragraph 42. The Commission believes that it is possible to regulate our race relations in this country, so as to ensure to both groups a maximum degree of satisfaction. It is evident that one group should not seek to further its interests and future position at the cost of the other.

Satisfaction can only be obtained on the basis of an ethical formula which meets all the requirements of justice and equity. This can be stated as follows:—

That, as the Bantu comes to share our Christian principles and our civilisation, and their sense of duty and of responsibility develops, all rights and privileges, as well as duties and responsibilities will have to be accorded them either (a) together with the Europeans, (i.e. as part and parcel of the European community; or, (b) together as Bantu (i.e. citizens in the future. Indeed, the present so-called middle way leads, as already pointed out, inescapably towards integration. The only alternatives available are, therefore, either the path of ultimate integration, (i.e. of fusion with Europeans), or that of ultimate complete separation between Europeans and Bantus."

This Conference does not subscribe to the view that the choice before South Africa consists only of two alternatives—viz "ultimate complete integration" or "ultimate complete separation between Europeans and Bantus." Conference maintains that a proper reading of the South African situation calls for co-operation and interdependence between the various races comprising the South African nation and denies that this arrangement would constitute a threat to the survival of the White man in South Africa.

3. The Conference finds that the net result of the implementation of the Tomlinson Report will be a continuation of the status quo and indeed an aggravation of the worst evils of the present system including their extension to the protectorate. Under the present conditions the policy and practice of Apartheid denies the African inalienable and basic human rights on the pretext that the African is a threat to white survival and denies him:—

- (a) A share in the government of the country.
- (b) Inviolability of the home.
- (c) Economic rights; the right to collective bargaining and to sell labour on the best market.
- (d) The right to free assembly and freedom of travel, movement and association.

(e) Inviolability of the person.

Civil Rights

In dealing with the question of civil liberties, the Tomlinson Report is at pains to prove that in regard to their "wider civil rights" the Africans are "substantially in no worse position than other sections of the population."

This conference rejects this false picture of the South African situation which seeks to gloss over the glaring inequalities and disabilities from which the African suffers under the mounting discriminatory legislation of a Parliament in which they have no effective representation.

The continuation of this policy has already created a grave situation in which orderly government and the foundations of South Africa as a viable state are seriously threatened. Police raids, banishment orders, dismissals for political non-conformity, extension of the pass system to women, detention camps, farm prisons, convict labour, the slave markets euphemistically called the labour bureau and all the other trappings of a police state constitute an insufferable burden to the African people.

The conference reiterates the demand of the African people for the abolition of discriminatory laws and the extension of full citizenship rights to all which will guarantee peaceful and harmonious relations between black and white in South Africa.

Economic

This conference has examined the detailed plans for the economic development of the Reserves put forward by the Commission but can find no justification for the view that this development should be linked with the application of the policy of Apartheid. The conference maintains that any programme of rehabilitation and development of these distressed areas of the Union based upon this ideological approach will not command the desired support and co-operation of the African people.

The general economic development of the resources of all parts of a country in which the skills and abilities of all its people is used is a sound

policy. But a separate plan for the redevelopment of the African areas based on the policy of Apartheid and the concept of separate National homes for the Africans, coupled with the deprivation of basic and economic opportunities and rights in the rest of the country is something totally unacceptable to this conference.

Furthermore this conference notes that the Government itself in its White Paper on the report has rejected "... of the principal and a significant recommendation of the Commission and has thus undermined the goals which it sets out to achieve. Thus the claim that the Government is moving in the direction of these goals emerges as a hollow political bluff.

Education

The recommendations of the Tomlinson Report on Education are unrealistic as they propose to prepare pupils for a life in a society which is non-existent—a mythical Bantustan. Economic and world forces tend to channel African development in the opposite direction of co-operation and interdependence.

One of the tests of a good educational system is whether it is able to throw up leaders of ability and character, in spite of the promise of full development opportunities in the future separate sphere, it seems that the training of leaders does not occupy a very high place in the priorities of the new system. Thoroughness, breadth of vision and individual excellence are being played down as over against the superficial education of the mass of the people.

Further, the compulsory use of the African languages as media of instruction throughout the educational system will tend to reduce horizons and make true University education impossible by diminishing the opportunities of inter-communication between the African groups themselves and the wider world in general of which they form a part.

The contemplated establishment of a Bantu University of South Africa with constituent colleges organised on an ethnic grouping would be a further threat to academic freedom. The colleges established under

such a scheme of differentiation would not only be starved of adequate financial support but would also lead to isolation from the other university institutions of the country and deterioration in academic standards, staff and personnel.

Churches

The commission looks upon the church or churches as something to be controlled and used by the Government to further its own schemes. The Conference disagrees with the Commission on the grounds that the Churches are the instruments of God for the establishment of His Kingdom on earth, and therefore answerable only to God with a right to intervene to moral issues affecting the nation as a whole.

Separate Areas And National Homes

Conference rejects the theory that there can be in South Africa so-called European Areas and Bantu Areas, Africans and other non-Europeans claim that there is not an inch of South African soil to which they are entitled on an equal basis with the Europeans. Conference therefore asserts that Africans and other non-Europeans are entitled to all rights, privileges and immunities enjoyed by Europeans wherever they live and work.

Conference therefore rejects the main removals of non-Europeans and their dispossession of freehold rights under the Native Settlement Act of 1951 and the Group Areas Act of 1950 as amended and similar legislation.

Conference rejects the concept of National homes for Africans in certain arbitrarily defined areas for the following reasons:

- (a) Africans are the indigenous inhabitants of the country with an indisputable claim to the whole of South Africa as their home.
- (b) They reject the concept on the further ground that there is no part of the country to whose development they have not made their full contribution.
- (c) They reject the concept finally because it facilitates the exploitation and economic strangulation of the Africans and perpetuates White domination.

Taxation

The Tomlinson Report suggested a revision of direct taxation paid by the Africans:

"With a view to an increase in such taxation

commensurate with their high earning capacity and the low monetary value of the pound."

In the opinion of this conference it is difficult to appreciate the Commission's suggestion and reasoning because for precisely the same reason of a low monetary value of the pound the earning capacity and ability to pay direct taxation of the Africans are affected. It must be noted further that the Commission seems to have taken no account in recent years of the number of Africans who pay income tax on the basis as Europeans. The Commission has also not considered the iniquity of the present system of direct taxation of the Africans upon which it has based its recommendations nor can direct taxation alone be a true index of the full contribution of the African people to the total revenue of the country without taking into account their contribution in indirect taxation.

The belief so widely held by White South Africans that it is so-called White money that is financing African services and welfare is in total disregard of the fact that the very profits and incomes made by the Europeans are the result of the use of Africans as an essential factor in production and a low wage is paid to them. In other words it is the Africans who are subsidising Europeans and not vice-versa.

Conclusions

This Conference is convinced that the present policy of apartheid constitutes a threat to race relations in the country. Therefore in the interests of all the people and the future of our country this conference calls upon all National Organisations to mobilise all people irrespective of race, colour or creed to form a united front against apartheid.

This conference welcomes the initiative of the IDAMF in bringing together African leaders to consider the Tomlinson Report and its implications for South Africa and appeals to the Christian Churches of South Africa to take a clear and unequivocal stand in the defence of Christian and human values now being trampled underfoot in the name of Apartheid.

Conference appeals to that strong and powerful body of opinion for which the Dutch Reformed Church speaks with recognised authority to re-examine its approach to the race question.

Conference calls upon all South Africans who realise the dangers and effects of apartheid to take positive steps to break down the colour bar in group relations.

We urge them furthermore to ensure that democratic and

Christian opinion expresses its will on discriminatory legislation in ways most likely to impress on the mind of the people of South Africa the urgent need for a positive alternative to apartheid or separate development.

There's Still Time For My Suez Plan

By HUGH J. SCHONFIELD

Historian Of The Suez Canal; Author Of "The Suez Canal In World Affairs"

ON August 14, two days before the London Conference met, "The Times" published a letter from me setting out my proposals for the equitable settlement of the Suez Canal dispute. These proposals were informed by personal knowledge acquired as historian of the Canal and its affairs during the past twenty years, and represented a strictly impartial approach to the problem.

The Conference should have made a careful study of the Six Points I put forward. Instead, the idea of internationalisation in a most unsatisfactory form was pressed without any apparent realisation by those responsible that its rejection by Colonel Nasser was inevitable. The decision of the 15 Powers as conveyed to Nasser by the Committee of Five, led by Mr. Menzies, offered no basis for negotiation at all.

Mazyx's Useless Journey

Following that useless journey a project was presented to Parliament to implement the Conference majority decision by the formation of a Canal Users Association to operate and maintain the Canal, subject to the co-operation of Egypt, with again the foregoing conclusion that this scheme would also be rejected. The debate from both sides of the House was conducted with quite extraordinary lack of insight, the opposition offering nothing of any constructive value. At the time I am writing, a second London Conference is studying a draft plan for the Users Association, which is likely to be a somewhat modified form to be adopted and presented to Egypt. Its acceptance is hardly to be expected, and the situation may then become really grave.

There is still time, however, for an alteration of policy, and in this country there are some signs of support for my original proposals as a basis for negotiation. If they should be considered and adopted by the Labour Party Conference there might be a chance of a speedy and peaceful settlement. I am glad, therefore, to be given the opportunity to explain my proposals.

Against Spirit Of Charter

My first point dealt with the nationalisation of the Universal Suez Canal Company. Whatever the causes may have been which led to this decision, and knowing something of the strains and stresses behind the action, the way in which it was done was arbitrary and contrary both to the letter and spirit of the Charter of Concession. Possibly it would not have been done had it not been that one Government, and one Government alone, namely Great Britain, was a shareholder in the Company holding 44 per cent. of the shares, the rest being in private hands, and that with these shares that Government enjoyed the right of appointing three Directors to the Board of the Company. The British holding, purchased in 1875 by Disraeli's administration, had been Egypt's holding awarded on Egypt's behalf by the Khedive. By nationalising the Company, an Egyptian Company by registration, the one Foreign Power, identified with the Company would be eliminated and paid out, anticipating what would have happened in any case in 1968 when the concession terminated.

My proposal provided that although the date had been advanced by twelve years the required equitable terms of transfer

set out in the Articles of the Concession should still be followed.

Egypt's position would gain greatly in equality by offering this.

Serving All Nations

My second point, invited Egypt, in view of the unchanged purpose that the Canal should serve the maritime needs of all nations without distinction, to reassure the principal users of the continuance of this policy by clear definition of the constitution and structure of the new Egyptian Operating Agency. To this no exception could be taken.

My third point dealt with the Canal's international character as a universal waterway while respecting Egypt's rights as the territorial Power.

I proposed an agreement between Egypt and the United Nations to clarify this in a binding instrument, and in my fourth point I recommended that the agreement should replace the much violated and out-dated Convention of 1888, and also the Suez Base agreement between Egypt and Britain in 1954.

The 1888 Convention was made between a number of Powers, there being at that time no Authority representing the family of nations. It also gave a special position to Britain in the alterations contained in the Peace Treaties after the 1914-1918 War, when Britain as regards the defence of the Canal stepped into the shoes of the former Ottoman Empire.

Now that the United Nations exists it is proper that a new instrument should be agreed between Egypt and that Organisation, governing the neutrality and operation of the Canal in keeping with modern requirements and the concept of World Law, also taking account of air power not visualised in the old Convention.

Such an agreement, any more than the 1888 document, would not give external control of the Canal. This would remain with the operating Agency, in this case the Egyptian Board substituted for the Suez Canal Company.

But I recommended that the agreement should form part of the statutes of the Agency, thus closely linking the United Nations with the Agency for the protection and satisfaction of all users.

Ending Interference

My proposal would do away with any interference in the affairs of Egypt by any Power or group of Powers, so that what was always emphasised should hold good, namely that in the matter of the Canal there should be no favoured nation or combination of nations.

My fifth point proposed that as a guarantee of the good faith of Egypt—and to this no exception is taken by Egypt—the United Nations should, if deemed necessary, create a Suez Canal Authority to maintain continuing relations with Egypt in respect of the observance of the terms of the agreement.

If there should be any violation of the agreement or dispute connected with it, the UN Suez Canal Authority would be able to take steps to have the matter brought immediately before the Security Council or the International Court as might be appropriate.

My final point suggested that as part of the general settlement consideration should be given to a UN loan to Egypt, possibly through the World Bank, of a sum sufficient to compensate the Suez Canal Company in full, this loan to be paid over a period of years by a charge on a fixed percentage of the profits of the operating Canal.

This would assist Egypt economically in finding the very considerable capital sum involved, so that the efficiency of the Canal would not be in danger, neither would there be a risk to users of a heavy increase in charges, due to financial problems.

Role Of Users Association

I do not see any objection, in addition to these proposals, to there being a Canal Users Association to hold a watching brief on behalf of maritime commercial interests, with right of appeal to the UN Suez Canal Authority.

This Association, however, must not represent Powers, but essentially trade and shipping bodies of the countries concerned.

It would not have any right of control or management, but conceivably a right to be represented at an annual meeting of the operating Agency and to receive all policy statements and regular reports comparable to those published by the Suez Canal Company.

In my submission the proposals I have made would meet fairly and honourably all the requirements of the situation,

and present a true basis for negotiation taking into account the contentions of all parties concerned.

"Peaceful Solution Of Suez Dispute Imperative"—Italian Women

IN a message sent to the women of Egypt, France and England, the Union of Italian Women (Rome) appeals to them to act for a peaceful solution of the Suez Canal question.

The message states in part... "Women know, better than anyone, that a policy of force cannot resolve differences. On the contrary it can only aggravate them. War has never served the interests of the peoples but has always done them harm without providing a remedy. It has created hatreds and divisions,

ruin and slaughter."

The appeal expresses the opinion of the Union of Italian Women that "it is possible to resolve the Suez Canal conflict in an honourable way and in the interests of all concerned, a way which would safeguard the sovereignty of a people on their own territory and which would at the same time keep open the great communication route built by the work and intelligence of men, for the transport of goods, for travel and for the exchange of ideas."

Life Of Gandhi On Radio

THE first of four programmes featuring the life of Mahatma Gandhi was broadcast in the BBC's Third Programme on Sunday last and was repeated on Wednesday, October 10.

The producer, Maurice Brown, and the narrator, Francis Watson, have spent two years preparing the four feature programmes. They edited well over ten miles of magnetic tape after three months intensive work in India.

Titles for the four programmes are: "A Portrait"; "The Conquest of India"; "Gandhi in England"; and "Gandhi—the Last Phase". Chakravarti Rajagopalachari was among those whose voices were heard.

Rajendra Prasad, President of India and former vice-president of the War Resisters International, Mr.

Nehru, Earl Mountbatten, and Gandhi's son, Devadas, and, grand-daughter, Sumitra, were included in a long list of other recordings.

Offer Of Scholarship To Any Women

The Union of Jewish Women of Southern Africa is inviting applications for the TONI SAPHIRA BURSARY for advanced study. The bursary is open to any woman, irrespective of race, creed or colour, who holds a suitable degree or professional qualification, and whose proposed course of study will equip her more effectively to render some form of social service to the South African community. The maximum amount of the bursary is £250 per annum, renewable annually, subject to satisfactory progress. The closing date for applications is December 31st.

Further particulars may be obtained from the Secretary, Union of Jewish Women of Southern Africa, P.O. Box 3623, Johannesburg.

New Look In Asia

Vast Industrial Drive Changing The Face Of India

New Delhi.

THE label, "Made in India," will appear more and more on products in this country during the next five years as rapid industrialization reduces the need for imports of manufactured goods from Britain, Japan and the industrialized countries of the West.

As the second five-year plan gets into its swing, giant new plants turning out steel, machinery, chemicals, plastics, newspapers, petroleum and textiles will cover the agricultural landscapes.

Nearly 20 per cent. of the money earmarked for the second plan, which began this year, will go to build indigenous industries and reduce India's dependence on imports.

The industrial centres will be scattered in order to spread opportunities for employment to all parts of the country. Many of the new industrial plants will be built near the hydro-electric dams constructed during the first five-year plan to provide both irrigation and power.

In northern and central India, industrial sites are planned not only in the already industrialised coal and steel country of West Bengal and Bihar, but also in the virgin jungle area round Bhilai, in Madhya Pradesh, where a steel factory will form the nucleus of a thriving township, in Bhopal where a heavy electrical equipment plant is to be built, and in the agricultural plains of the Punjab, where the Nagar dam will provide power for a joint fertilizer and heavy-water plant.

In South India, hitherto lacking in the coal needed for industrialization, the Government are now hoping to build up a widespread industrial economy from a rich field of lignite, newly discovered at Neyveli, in Madras State, and declared by experts to be workable.

Bangalore, too, is well on the way to becoming the "Coventry" of India, with the development of numerous light industries as well as the manufacture of aircraft and railway coaches.

The emphasis in India's development plans during the next five years will be on heavy industry. As a basis for industrialization, three big steel plants,

each with 1,000,000 tons capacity, are being built by the Government with British, Russian and German aid.

In addition, the privately owned Tata iron and steel company is to expand with American help.

By the end of the second five-year plan, India expects to produce nearly three times her present output of steel.

For the first time India is also setting out to manufacture the

machines which make machines. A Government-owned machine-tool plant will turn out high-speed lathes, milling machines and drilling machines.

By 1961 India hopes to produce £2,300,000 worth of machine tools each year. These at present have to be imported.

Industrial machinery will be produced for the cotton and jute industries, for sugar and paper mills and for the manufacture of cement.

To support the manufacture of locomotives, Diesel engines, tanks, machinery, tractors and earth-moving equipment, the Government are setting up foundries and forge shops to turn out heavy castings—Bengal, Roorkee.

Indian Women Appeal To Exercise Franchise Advantageously In Election

IN preparation for the coming general election in India, the National Federation of Indian Women has issued an appeal to the women of the country. Recalling that this is the second general election since India won its freedom and women of India have the right to vote, the Federation calls on all women to exercise their franchise "in the best advantage of our country and the womenfolk of India."

It asks women to support candidates in the election who will fight effectively for "freeing the country from want and poverty, from unemployment and the scourge of high prices, and for building a

happy and prosperous India; equal rights to women in all spheres of life, economic, political and social, and proper legislation to protect these rights; rapid expansion of women's education and facilities for their participation in cultural life so as to bring them out of the depths of ignorance and darkness to which centuries of dual exploitation of imperialism and feudalism has condemned them; expansion of opportunities of employment of women in all spheres; extensive arrangements for the welfare and education of children, such as maternal centres, child clinics, more schools within the reach of every household."

Recreational Tours For Indian Boys And Girls

During December 1956, the Johannesburg Indian Youth Cultural Society is organising recreational tours for young Indian boys and girls to the coast. The boys' tour will be to the Eastern Cape, visiting the Orange Caves, Mossel Bay, Knysna, Port Elizabeth, East London etc., etc. The girls' tour will be to Natal, visiting Newquate, Ladysmith, Pietermaritzburg, Durban, the South and North Coasts etc., etc.)

Arrangements have been made with responsible people to be in charge of the tours. Similar tours to Natal and the

Cape in the past have proved very successful—educational and interesting.

The costs are so low as to allow every Indian Youth to participate. Both tours will be for approximately two weeks, starting on 26th December 1956.

The costs which include transport, food, accommodation, entertainment, etc., will be as follows: Boys: £15; Girls: £7 10s.

Applications can be sent to: The Secretary, Indian Youth Cultural Society, P.O. Box 119, Fordsburg, Johannesburg.

Wit And Humour

The old Sarge was having himself a trying time with the latest batch of green recruits. They were on the rifle range for the first time and the wild misfires of one rookie in particular attracted the attention of the sarge. He stopped the shooting, stomped over to where the rookie was lying. "Son," he bellowed for all to hear, "where the blazes are your shots going?"

The rookie looked up innocently. "I dunno, sir," he replied. "They're leaving this and alright."

Mother and daughter were very busy with the wedding plans. "We have so much to do," said the bride-to-be, "we must not forget the most insignificant detail."

"Oh," answered her mother, "don't worry about him; he'll be there."

A railroad agent in Africa had been bawled out for doing things without orders from headquarters. One day his boss received the following startling telegram: "Tiger on platform eating conductor. Wire instructions."

"And did you knit all this lovely sweater by yourself?" the teacher asked the little girl.

"Yes, teacher," replied the Child. "That is, all except the hole you put your head through—that was there when I started."

A sound knowledge of bookkeeping is essential to every commercial career. The School of Accountancy's home-study course, backed by 47 years of successful educational service, have helped thousands to succeed. Write for free book "The Direct Way To Success." The School Of Accountancy, P. O. Box 4593 (Z), Johannesburg.

"Distinct-Sage Seeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If you free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distinct-Sage Seeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Baskin Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts., Johannesburg. Phone 33-1884

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western Hemisphere"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, October 12.

THIS past week saw the re-releasing of "High Society," participated in by Bing Crosby, Grace Kelly, and Frank Sinatra at the Pantages Theatre in Hollywood. If you should be fortunate enough to miss this glib little operetta, don't fret. It's been around once before as the "Philadelphia Story" with Katherine Hepburn, and I believe Spencer Tracy. Although the older version carried no score by the renowned Cole Porter, the music did nothing for the present version. Cole Porter has done better. Much.

Bing Crosby, in his usual relaxed manner nearly charms one to sleep. Grace Kelly earns her money by acting all over the place, and it is nice to note that that activity is no longer necessary. The less said about Frank Sinatra the better. Whenever he is mentioned I get a sensation that something has crept from beneath the wall paper and is staring at me. I disapprove heartily of his treatment of the press and his personal life. So if you miss "High Society" bear up—There'll be better films made—and in 1956 too.

In fact, I can recommend a regular "Lollypop" to you. "War and Peace" adapted from the renowned novel by Leo Tolstoy, and directed with great vigour and style by Mr. King Vidor, the film, as viewed last week at the Paramount Theater in Hollywood, runs for three and one half hours. Practically long enough to paralyze the posterior, but the film is well worth the discomfort. Members of the Spanish Army were used in the fantastically beautiful mob scenes, as well as in the formidable battle scenes, and they are SOMETHING. This extraordinary effort of Mr. King Vidor was well worth the two bucks required for admission.

Audrey Hepburn and Mel Ferrer give great depth to their acting—however, Henry Fonda as an 'off beat' nobleman has the greater grasp on his material, and turns in a splendid portrayal. Herbert Lom, who has been crowding our tiny tea ven screens for the past several seasons as 57 varieties of crooks has the key

role of Napoleon, and he adds lustre to his past laurels in this role.

Leo Tolstoy provided enough material in his monumental novel to furnish another 12 hours of film. The novel was truly a landmark. I read it as a youngster, and though partially forgotten, the film follows the plot closely and the scaled portions are for the great part unimportant.

I'm having a feud with the Hollywood Roosevelt Hotel over, guess what? STUFFY-ness. In this land of freedom of speech and action, and adams apples I usually wear sports shirts without neckties. Upon being politely requested not to dance at a birthday festa last Saturday evening—I almost lashed out in fury, however, after reflection, I gathered in my egoisms and moved onward to less stuffy atmosphere. However, if ever the management should see these words, I wish them a hearty and happy bankruptcy.

So many of the one time glamorous personalities who reigned supreme over Hollywood during the 20's and 30's have subsided, and in recent years have developed an affinity for strong likker. News eventually percolates thru the studios that alcohol has made their appearances somewhat unreliable, and when a producer sees his profits sliding down the drain, that DOES it. One cinema queen of the 20's avoided a tea ven appearance recently because of being "Three sheets in the Wind." This is a sad commentary at best, and one that I am most reluctant to make.

On the floor before my teaven last evening I tried to assume the Lotus Pose of Yoga, in an effort to relate my action to what was occurring on my teaven. Please don't chuckle in my face when I tell you that nearly thirty minutes were required to resume my normal posture. Hoping everyone is flourishing, and that I'll see you soon, and NKOSI HIKOLELE AFRIKA.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	£1 15s.	Annually
" " "	17s. 6d.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

Religious Printed Cards 4 " " 4 31 Per Doz.
Cheque Books in English Only 1s. 3d. & 2s. 3d. Each
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted) 1s. Each
Technicolour Extra Large Photos (Tinted) 1s. 3d. Each
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Plain 9/6 doz.
" " " " " Tinted 12/6 "
" " " " " (Large) Plain 18/6 "
" " " " " Tinted 24/6 "

Real Photo Aun, Namesa, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhiji
and Nehru, Gandhiji's Life and Garmantra. Medium 9/6,
Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

De Luxe Extra Large Plain " " " 18s. 6d. per doz.
De Luxe Extra Large Tinted " " " 31s. 6d. " "
Floral Hankies 2/6 Each. Film Star Hankies 3/6 Each.

C.O.D. Charges 2s Extra. Postage Free.

Obtainable At Our
Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT: Full-page photographs and biographical sketches of
20 Indian Filmstars. 5s. 0d.

FILMVOICES ALBUM: Photographs and biographical shorts
of stars, directors, play-backs etc. 3s. 3d.

STAR'S SMILE: Photographic biography of Filmstar Nargis 3s. 0d.

STAR'S PROFILE: Photographic biography of
India's top Filmstar Nimi 4s. 0d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

FOR ... RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT ...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 81006

TELEGRAMS ADDRESS

P.O. BOX 2782

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1937

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 28589.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING

— CO. LTD. —

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

— & —

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

જમવાન નથી ખંદીરમાં કે નથી
મહીદમાં, નથી અંદર કે નથી
બહાર, ક્યાંય હોય તો ધીન જનોની
બુધ્ધ તરસમાં છે. આલો આપણે
તેમની જુખતરસ સંતાડવા માટે
શાંત કાંતીએ અમવા તેમને નિષીરો
રામનામ લઈને એવી જાત રંગેનલ
કરીએ કે જેથી તેમની જુખતરસ
જાણે.—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરેકે અને ૧૯૦૭માં સ્વપાયું.
જૂન ૧૯૧૧ તા.ની રવ. અગ્નિશાલ ગાંધી

એ તે કોની વાત છે, આપણે
સામાન્ય રીતે પણ જુદાથી કુદ નથી
રહેતા! બસે એ સરખ છે અને
કરણે કમ ન હોય. તેના કરતાં
આપણે ઓન જ મારણ કરીએ
અમવા અંદર અંદર નીકર સહને
આપણા મનમાં હોય તેવું જ કહીએ
તો આર નહીં!
—ગાંધીજી.

પુસ્તક પઠ મુ—૫૪ ૩૮

તા. ૧૨ અક્ટોબર, ૧૯૫૬.

પૃષ્ઠ નંબર ૫. ૬

નાઝરની મુલાકાતે ઇંગ્લંડના નેતા

મી વિલીયમ પેટર જેઓ
જાણીતા પ્રખ્યાત ડોનરરવેલી
પદના આરાસભાના સભ્ય છે તેઓ
કરાચી થઈ પહેલાંના હતા અને તે
દરમિયાન તેઓએ કનૈસ નાઝર સાથે
એક કલાક વાટાઘાટો કરી હતી.
મુલાકાત બાદ તેઓએ કહ્યું હતું
કે, “મેં હરી આતરશીય પરીષદ
બરાબ અને ૧૯૮૮માં જો કનાલ વિશે
ના નિર્ણયો થયા હતાં તેમાં મુધારો
કરામાં આવે તો મુબેક કનાલ
ના પ્રકરેના દુરન ઉકેલ આપી શકાય.
“હજારો કહ્યું હતું કે, પ્રત્યેક
દેશ જો કનાલને ઉપયોગ કરે છે તેને
અને મુનાઈટ નેશનને તે વિશાલ
આપે છે કે જેમ પહેલાં વહાણ વપ-
કાર દાર હતા તેમજ અને તેટલીજ
જાણ સાથે તે દાર રહેશે. આ

ઉપરાંત તે કબુલ થયું છે કે, મુનાઈટ
નેશનને તે મોખો લેવામાં આવતું
રહેશે તેમાં કેટલા વેસા કનાલને
સુરક્ષિત રાખવા અરજવા અને કેટલા
છછપે લીધા તે બતાવશે.
વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે, “અને એમ
લાગ્યું કે, મુનાઈટ નેશનની
એક સલાહકાર સમીતી નિમાય તે

છછપટ થઈ નહીં તે.
“નવા મુધારાઓ થાય તેમાં જો
કાંઈ કરીમાદ કરવી હોય
તે તે મુનાઈટ નેશનને અમવા
આતરશીય કોર્ટ ને કરી શકે છે.
“જોડેને આ મુખતી બધું”
પગલુ ભરીને કુનીમામાં હારમને
પામ જન્યુ છે.”

અસેડી એ છે અને જેઓ મરાયર નહીં
મધાવી શો એમ મનાતું હતું તેઓ
પોતાના પાપમેટની મદદથી રાત દિવસ
મહેનત કરી કનાલનો બ્યવહાર વમર
રહાવે ચક્ર રાખી રહ્યા છે.”

સત્યનો ડર

શ્રી. ઠેદારનાથજી

આ જાણ આપણને અસલ
આચરણ કરવાનો ડર
સામવાને બદલે સત્ય અસરણ કરવા
નો ડર લાગે છે. ખરી રીતે જો ડર
છે તે મનનો ડર છે. સત્યને માર્ગે
ન ચાલી શકીએ તે આપણી નજાણ
છે. સત્ય જો આચરણીય ન હોય તો
તેનું મદદર થઈ શકે પણ કળા કે
વિદ્યા સંપાદન કરવી હોય તો શર
આતમાં તે કલિન જણાય છે પણ
પાછળથી તે રવાનાવિષ બની જાય છે.
જેમ પક્ષીને આકાશનો ડર નથી,
સિંહને જમણની બીક નથી, માછલીને
પાણીનો, જમ નથી, તેમ સત્યનો
સંકેતથી ગભરાતા નથી. તેઓ સમજે
છે કે સંકેતમાજ તેમનાં સદ્ગુણો
ની પરીક્ષા થાય છે. પરીક્ષા સમયે
જેણે તપધારી નહિ કરી હોય એવો
વિષયો મળારથી પણ જેણે પૂર્ણ તપ-
ધારી કરી છે તે તો પરીક્ષાને આનંદ
થી આવકારશે. જે જેવે, પ્રપત્ત કરે
છે તેવી તેને સિદ્ધિ મળે છે. જેવે
નિશ્ચય કરીએ તેવી જીંદગી જીવી
શકીએ, પરંતુ પોતાના હોયો છુપાવવા
અને ‘શુદ્ધ રીતે વેપાર ચાલી જ ન શકે’
જેવા ખોટા સિદ્ધાંતો જીવનમાં ન અપ-
નાવી બેસીએ તેની ખાસ તોશારી
રાખવી જોઈએ.

ગાંધીજીનું જીવન ચરીત્ર રેડીયો ઉપર

મહાત્મા ગાંધીજીના જીવન ચરીત્ર
ના ચાર હપ્તા ચાલે પહેલાં
હરો મયા રવિવાર તા. ૭મી અક્ટોબર
ના બી. બી. સી. ના ત્રીજા કાર્યક્રમ
પરથી ચર્ચા હતો. અને શુધવાર
તા. ૧૦મીના તેજ પાછો ફરીને ચર્ચો.
આ ચાર ભાગમાં ગાંધીજીનું જીવન
ચરીત્ર ગોઠવનાર ચોરીસ બાઈન અને
રેડીયો પર બોલનારા દ.સીસ વેલકન
કે જેઓ એ આ કાર્યક્રમને એકવવા
ને વર્ષ સુધી રંગેનલ કરી હતી.
દિવમાં પ્રવાસ કરી વધુ માસના
કાર્યની તેઓએ ૧૦ માઈલ લાંબી
રોડ કરી હતી.
મારદખાના જીવન ચરીત્રના ભાગ
નિચે મુજબ કમચાર છે. “જીવન
ચરીત્ર” “હોઈની આકાશની જાત”
“માધી ઇંગ્લંડમાં” ગાંધીજીનું અતીત
કાર્ય.”
આ કાર્યક્રમમાં શ્રી. રાજકુમાર પણ
પ્રવચન છે. તેમજ બીજા બોલનારા
ચાગાં ડો. ર.જેન્ડરસાહ પંડીત નહેરુ
માઈન વેદન દેવદાસ ગાંધી અને
સુમીત્રા ગાંધીને સમાવેશ થાય છે.

નરી હિટલર શાહી

શ્રી રામજીએ બ્રિટીશના
મુખ્ય કનાલ વિસેના
વધુ અને મોલતા જણાવ્યું હતું કે,
“બ્રિટીશ સરકારનો પ્રયત્નો મુખ્ય
કનાલને ફરી પોતાને હસ્તક લઈ લેવા
નો છે તે એક મુદ્દા મારેનું મોખ્ય
કહેવું છે. મુખ્ય કનાલની જેમ
પરીસ્થિતી વિશે એક સમાચાર મોલતા
તેઓએ કહ્યું કે, “પ્રત્યેક કનાલ
વિશેના નવો મુદ્દો આ સવાલને વધુ
મુમવનારો બનાવે છે.
તેઓએ કહ્યું કે આ કમકા
કુનીયાને મુદ્દ તરફ ધસી જાય છે.
અને તે કમકા ફક્ત છછપડેનજ નહેલી
પણ હોઈ સાથે. બધાજ તરફ રાણી

આપુ રમરણ

એક વખત બાપુ રસ્તે ચાલ્યા બતા હતા—રસ્તામાં એક હોફ બંધ
જિખારી બેઠો હતો—બાપુ પદપા આગળ છે તે વાત જિખારીએ
સામળી હતી. બાપુનાં જર્જન તે, અંધ જિખારી કપાથી કરી ચક્ર!
બાપુના ચરણપરની કંખના જિખારીને થઈ. બાપુ પછાર મતા હતા
તેની ખખર પગતાં બાપુને ઉભા રાખ્યા. જિહાર કુચીમ રાહત દરમાં
૩-૪-૦ આપ્યા. દીવસમાં જે કમ પાક પેસે બીખમાં મલેસા તેમાં
થી એકડા થયેલા ચાર આના હતા. બાપુની ગળીમાં તે નાખી દીધા.
બાપુએ એ અંધ જિખારીનો વાચો થાળયો. ચાર આના તે આમ
નજી વરણ મજાવ પરંતુ હોફાની વેરવિલા એક મલ પહેલા કુચીમ
ભાઈ બહેનેલા સહનિવાસી થઈ એક હોફ અને તે પણ એક જિખારી
ચાર આના બધાન આપે એ પ્રસંગ જ ડેરકા આપનારો હતો. બાપુ
પ્રુસ થઈ ગયા. જિખારી જેવાએ પણ પોતાના પેટમાં આ પેસા ન
નાખતાં ખાસ નામ પાડી કુચીમ રહત હોઈ મટે તે આપ્યા! તેની
સરખામણી ચારી દિલે તે ચાર કરોડ કરતાં વધારે છે. આનું નામ
સાંચુ દાન. એમ બાપુ બોલ્યા.

આપણે જન્મ માનવીશુખ મારે
છે, તેથી માનવીશુખ કિવાવતા બીજા
સુખોને મુખ્ય માનવા જોઈએ. તે
માટે મોહ, લાલચ, પ્રતિષ્ઠા, સોજ,
મદ, મત્સર વિગેરેથી મળનારા સુખોને
આપણે ત્યાજ્ય મજાવ જોઈએ. ગ્રેમ,
વાત્સલ્ય, અહા, અકિત, નિષ્ઠા,
સત્યનો અને સાતાપિતા વિશે આદર
વિનય, સત્ય પ્રામાણિકતા, ક્ષમા,
આળસ, બીજના સંતોષમાં સંતોષ
માનવાની રીત, એ બધાં હારા મળ
નારા સુખોને જ આપણે મુખ્ય અને
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૪૩૭)

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કશા બાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો સહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી.

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કપલો વીમે લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

ફ્રેસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગતસ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬.

એક ઇતિહાસીક પરીષદ

આ અઠવાડિયામાં જુન-હન્ડીનમાં જે પરીષદ ભરાઈ હતી તેને ઇતિહાસમાં એક પાર્લુ ઉમેરું છે. આ પરીષદમાં હરેક આફ્રીકન પક્ષના નેતાઓનો અવગણ હતો કે જેઓ આફ્રીકન સમાજ જેવમાં આગળ પડતો ભાગ લેનારા હતાં. સચો, જીકો, વેપારી, કામકાસ, અને પ્રેસ વિગેરે કોષ્ટકમાં આગળ પડતા કામ કરનાર.એનો આમાં સમાવેશ થાય છે. તેઓ બધાએ ભેગા મળી ટોમલીન્સન હેવાલ ની અને ઇલાયદાપણાની નીતીની આફ્રિકનો ઉપર અને બીન-ગોરાઓ ઉપર શું અસર થાય છે તે વિશે ચર્ચાઓ કરી હતી.

આશું પચણું પહેલા કદી જરવામાં આવ્યું નહોતું. એ કારણે નહીં કે, તેની આ પહેલા આ-વરવરતા જવાઈ નહોતી. આ-ફ્રીકન કેએસ કે, જે આફ્રિકનોની અ.જ.દીની અણવળમાં આ-ગળ પડતો ભાગ લેનારી 'સુખ્ય સંસ્થા' છે, એ સરકારને પહેલા મજબૂત ચોખ્ખા ચુકોમાં જાહેર કર્યું જ છે કે, ઇલાયદાપણુ આ ફીકનો માટે અવકાર પરીણ, અલાવના છે. આફ્રિકનોને એક જ અર્થ ઇલાયદાપણાની ગતીરતાં સમજવા માટે દશ વર્ષ લાગ્યા. આ ભેટા એક નહીં કર્હી શકાય કે, આ પરીષદમાં જે નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે તે, ઉતાવળીઓ, અથવા ઉરકેરવીના પરીણામે કરાયો છે, કશા દશ વર્ષના અભ્યાસને પરીણામે આ નિર્ણય ફનીમૂત થયો છે.

આથી એ ચોખ્ખુ થાય છે કે, મી. ફરુકનું એમ કહેવું છે કે, "આફ્રિકનો નહુ સંખ્યામાં દિન પ્રતિદન ઇલાયદાપણાને સ્વિકારતાં જાય છે" તેનો આ દેશમાં કે પરદેશમાં અસ્વિકાર થયો નેહજો. કારણ એ સિદ્ધ થાય છે કે, મી. ફરુકે ખરી

રીતે એવો પ્રચાર કરવો નેહજો કે, 'વિરોધ વધતો જાય છે તેથી અમારું સાચન નહુ કડક બનતું જાય છે.'

પરીષદનું શું પરીણામ આવ્યું? પરીષદે ટોમલીન્સન હેવાલનો સખત વિરોધ કર્યો અને તેના કારણે આ અંક માં બીજો સ્થળે તેનો હેવાલ આપવામાં આવ્યો છે તેમાં બતાવાયા છે. આ હેવાલ આ-ફ્રીકનોના વિદ્વાન નેતાઓને ધડતા નહુ દિવસ લાગ્યા હતાં. જે હોકાએ ટોમલીન્સન હેવાલના વિરોધના કારણેનો હેવાલ ધડ્યો હતો તેઓ એક પક્ષી સંસ્થાના કાયકારો નહોતા. પણ બધા જ જુદે જુદા પક્ષના હતાં અને તેમાંના એક કચ રીફોર્મ ચર્ચ ના પણ હતા.

આ પરીષદ ફક્ત વિરોધ કરીનેજ નથી વિખેરાઈ ગઈ. પણ તેઓએ ચોખ્ખુ જણાવ્યું છે કે, સાઉથ આફ્રીકન પ્રજા સામે એકજ આશા ભર્યો અર્થ છે કે, સમસ્ત આફ્રિકાની જુદી જુદી પ્રજાઓ વચ્ચે સંગઠણ અને સંધ કેળવી આગળ વધવું. અને એ સભ્ય પણ સ્વિકારવામાં આવ્યું છે કે, એક બીજા પર એક બીજાના સુખ દુઃખો અવલંબેલા રહેલા છે. આ વિચાર ઘણો આવકારદાયક છે. આથી જાતી જાતી વચ્ચે કુસંધ ન થતાં બધા વચ્ચે એખલાસ બધું પાતાવરણ સરજશે. નહુમાં આ પરીષદે વિનવી કરતો કસવ કરી કચ રીફોર્મ ચર્ચને ઇલાયદાપણાની નીતી સ્વિકારનારો નિર્ણય કરી આ વિચારી જવા અપીલ કરી છે. આ જાતાને છે કે, જેઓ એવો આરોપ આ પરીષદપર મુકે છે કે, ઇંગ્લીશ હોકાની ઉરકેરવીથી આફ્રિકનો આફ્રિકાનરો સામે આશું ઉચ્ચ રહ્યા છે તે આરોપ આથી ખોટો પુરવાર થાય છે. બીજુ આ

હેવાલ અને અરજી એ તરફ અવિશ્વાસની નજરે પુરવાર કરે છે કે, તેઓને જે નિહાળવાના શિશુ દ્વારા ઉછેર થયો છે. જાતીગેદને પરીણામે વિચાર અને નિર્ણય આફ્રિકનો સ્વતંત્રપણે કરી શકે છે. બીજુ તેઓએ એ પણ ચોખ્ખુ જણાવ્યું છે કે જાતીને કારણે તેઓ કોઈ સામે દુરમનાવટ નથી સેવતાં. કચ રીફોર્મ ચર્ચ એ કરી વિચાર કરી ઇલાયદાપણાની નીતીને ટેકા ન આપવાનો નિર્ણય લે, તે આપણે સવાલ ધણો સરળ બનવાનો સંભવ છે.

પરીષદે એક એવો કસવ પણ સર્જાનુંમતે કર્યો છે કે, બધી સંસ્થાઓનું અને પક્ષોનું પ્રતિ-નીધીત્વ ધરાવતી એક નવી સંસ્થા-યુનાઇટેડ નેશનલ ફ્રન્ટ-સ્થાપવામાં આવે અને તે દ્વારા ઇલાયદાપણાની નીતીનો સામનો કરવામાં આવે. આ ફ્રન્ટ માટે પરીષદે જાહેર કર્યું હતું કે, આમાં જાતીલેદને રચાન નથી અને જે હોકા જાતી લેદના વિરોધીઓ છે તેઓ સર્વેને માટે આના કરવાના ઉધાડા રહેશે તેમજ જે માનસકું રચાન બીજાઓને અને આફ્રિકનોને મળશે તેજ કચ રીફોર્મ ચર્ચ ના આફ્રિકાનરો જે આમાં સામેલ થવા ઇચ્છશે તેમને પણ મળશે.

આ વચની કટારોમાં અમે ધણીવાર આશું એક ફ્રન્ટ સ્થાપવા માટે લખી ગયા છીએ કે એક સંકુલ ફ્રન્ટ દ્વારા અફ્રીની રાજ નીતી નો સખત સામનો કરવો નેહજો, આ દેશમાં ઘણા એ મતને માન નારોઓ છે કે, આવા ફ્રન્ટથીજ આ દેશની નીતીનો સામનો કરી શકાયો. એ એવો ફ્રન્ટ બહુમતી ના સાથ વગર સ્થાપવામાં આવ્યો હોત તો તે કાયદા કરતાં પ્રકસન કરતા બનત. આને જ્યારે આફ્રિકનોએ બહુમતીએ એ પગલુ ભરવાનો કસવ કર્યો છે તો પ્રત્યેક પ્રજાસત્તાકવાદી જોની ફરજ છે કે, આ નિર્ણય ને વધાની લઈ વગર ઢીલે તેને અપનાવી સાચ આવે.

અમે એક ચેતવણી આપના ઇચ્છીએ છીએ. આ ફ્રન્ટને નબાવનું સહેલું નથી. એને સક્રીય કરવું શરૂઆતમાં કદાચ ઘણું સુરેલ જણાયો. બધીજ જાતની પ્રજાઓનો એક બીજા

એ તરફ અવિશ્વાસની નજરે નિહાળવાના શિશુ દ્વારા ઉછેર થયો છે. જાતીગેદને પરીણામે રાજદ્વારી મતલેદો ઘણા પ્રખર બન્યા છે. આ મતલેદોને જુલુ પ્રખર કરવા કરતાં તેને નાશ કરવાની આપણે બધાએ જહેમન ઉઠાવવી પડશે. આથી સીધી પહેલા આપણે એ કાય કરવું પડશે કે, જેનાથી વાતા-વરણ એવું ફેલાય કે પ્રત્યેક જાતી કે પક્ષના હોકા એક બીજા તરફ વિશ્વાસની નજરે ભેટા થાય, અને હળે મળે અને વિચારોની આપણે નિખાલસતા થી-કરે. આથી અમે લીબરલ પક્ષનું મતનું અવકારીએ છીએ. તેઓને આફ્રિકનોએ મઠકને માટે આમંત્રણ આપ્યું તે તેઓએ સકલ રીતીકારી પરી-પદમાં હાજરી આપી હતી અને યોરા-તથા બીન-ગેરાઓ વચ્ચે સંધ બધું પાતાવરણ સરજવા પેતાથી બનતું કર્યું હતું. અમે લીબરલ પક્ષનો ઉદ્દેશ્ય કરીએ છીએ કારણ ભૂતકાળમાં તેના તરફ અવિશ્વાસથી જોવાની આપણને આદત પડી હતી. આ ઉપરાંત આ પક્ષની નીતી એ છે કે ઇલાયદાપણા ના વિરોધીઓનું સંગઠણ કરવું અને સુષેષ સાધવો અને આ નીતીનો તે અમલ કરી રહ્યું છે. પક્ષની આ નીતીનો ઔચુક પુરાવો એ છે કે, આ પક્ષ આફ્રિકન પરીષદના આમંત્રણને માન આપી તેમાં ભાગ લેવા તર્ધવાર થયો.

સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજાને અમારી વિનવી છે કે, મરમાં અને બહાર પ્રત્યેક જાતી માટે આદર અને વિશ્વાસનું પાતાવરણ સરજ નિખાલસ હોજ તર્ધવાર કરે. આ આપણું ધારેલા સંધને સ્થળે પહેચવા માટેનું પહેલું મસખીયું મણાયો.

આમારી વિનવીનો જવાબ

આફ્રિકનો એક નવો આકલ વધારી દેવા માટે અમે જે વિનવી કરી હતી તેનો આ અઠવાડિયે નિચલી વ્યકતીઓ વરકવી અમને સહકાર મળ્યો છે. ફરીક ફરી, હરબન એક હરકીયાન પરચોતમ શુકવેન, જે નવા આફ્રિકા,

આફ્રિકન પરિપદનો હેવાલ

સુમતા દેશના આફ્રિકનો અક્ટોબર ચાર પાંચ ને છ તારીખનાં બહુમ-ફન્ડીન ખાતે એવા થયા હતાં અને ટોચી-સન હેવાલપર ચર્ચો કરી હતી.

આ પરિપદમાં ૨૯૪ સુબો એવા થયા હતાં. જેઓ દેશના છુદા છુદા ભાગોમાંથી અને છુદી છુદી સંસ્થાઓમાંના હતાં.

ટોચી-સન હેવાલ ઉપર જરીખાણ થી આમાં વિચાર પૂરક ચર્ચો કરવા મા આવી હતી. અને અંતે એનો અખત વિશેષ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું.

કારણો

(૧) ટોચી-સન હેવાલમાં ૨૫ માં માર્ચમાં ૨૨માં ફરારમાં છે કે,

“આ પ્રશ્નો સોલ લવારેન મરો કે ભયાર શામકારી વિચારોથી તેનો અમલ થાય.”

પરીપદ એવું કહ્યું આ હેવાલમાં એની નથી કે શામકારી વિચારોથી હેવાલે ટોચ જતને સારો કોલ જતાઓ હોય. આથી અને એન નિર્ણયપર આવી યાજો હોય કે હેવાલ એમ કહેવા માટે છે કે પ્રયોગ છુદા પ્રકાશવામાંથી તે તે ભતી ની સત્તા રહે.

(૨) દેવાલ સાથે આફ્રિકને એક મામ્ જતાવે છે કે જે પ્રકાર રખના ફરાર કરમાં છે. તે જણાવે છે કે,

“કમીસન એમ માને છે કે, આ દેશમાં ભતી ભતી વચ્ચે અંધારી રીતે કરી રાખે તેમ છે કે એથી બધી ભતીઓને સરોય થાય.

એ પણ એવું જોઈએ કે એક ભતીના એકે બીજા ભતીની ઉત્તરી ન કરવામાં આવે. બધાને સતોય કારણ થાય કે આ હવાલો કોલે ન્યાય અને સહાયતાથી કરવામાં આવે, તે નિયે મુજબ કરી યાજાય.

“આને બાન્ડુ આપણી જિસ્તી નિતી અને પમોચની રહેણીને સ્વીકારવો ચરો છે. આથી તેની ફરજતી બાવના અને જવાબદારી એ વધતી નય છે તેથી તેમને હોડો નિયે જણાવવા પ્રમાણેના આપવાની જરૂર રહેશે.

(૩) બધા જોરાઓ સાથે તેમના ભગી ભય.

(૪) અથવા બાન્ડુએને સ્વતંત્ર સ્થળ હોમીયોનોની કપલ મીરી વધરતું આપવું.

કાલના સંજોગો એવા વચરો મામ્ બધી ભતીઓના સંજોગમાં જણાય છે. આ એવા સાથે આફ્રિકા માટે એન રસ્તા છે. એક

બધાનું મિથ આફ્રિકા અથવા બધા ને છુદા છુદા સાથે પ્રકાશવા રાખવા.

આ પરિપદ એનો સ્વીકારી નથી યાતી કે સાથે આફ્રિકા સાથે ફરત એન માંગો છે. પૂર્ણ સ્વતંત્રતા મા પૂર્ણ પ્રકાશવાપણું એવા અને બાન્ડુ વચ્ચે. પરીપદ પરીપદોથીપર વિચાર કરતી એમ માને છે કે, સાથે આ-ફ્રિકામાં વસ્તી બધી ભતીઓ વચ્ચે સહકાર અને એક બીજા પર અવલન ની માટે ભાવના ડેખવાની જોઈએ અને નિતીથી સાથે આફ્રિકાના જોરાને કરો. બધ ન હોઈ રહે.

(ક) આ પરિપદ એમ માને છે કે, ટોચી-સન હેવાલને અમલમાં યુકવા થી સાથે આફ્રિકામાં નહીં પણ બીજા આફ્રિકાના વસાહતોમાં અંતર પરીપદોથી હોઈ મરો. કાલના જોચક કામકામો અનુસાર આફ્રિકનો ને સામાન્ય નામરીક કહોડો પણ આપવામાં નથી આવતાં કારણ જોરા એ માને છે કે, તેમ જણાવી જોરાઓ નું સાથે આફ્રિકામાં વસતું અવરખ મળશે. આફ્રિકનોને,

(ખ) આ દેશની સરકારમાં ભાગ નથી.

(ગ) પોતાના ધરમાં પણ નીભાય રહી નથી રાખે.

(ઘ) આર્થિક હકોને અભાવ. ધમ્મા મુજબ કાપ કરવા પર બાન્ડુ.

(ઙ) દેશમાં સ્વતંત્ર રીતે કરવા કરવા અને હળવા અળવા પર કમીમ.

(ઞ) માનવ તરીકે પોતાને ભયા કરવાનો પણ હક નહીં.

નામરીક કહોડો

ટોચી-સન હેવાલમાં બધી ભતી એને. સમાન રીતે નામરીક કહોડો આપવામાં આવ્યા છે તે પ્રકાર કરવા માટે પછો પ્રવન તે કમીયને કરો છે.

આ પરિપદ એનો વિરોધ કરે છે, કારણ સાથે આફ્રિકાની ખરી પરિ-સ્થિતીની એ એવી બાણ જતાવાઈ છે. આ પરિપદ એમ માને છે કે, સાથે આફ્રિકાના બીન-જોરા સોકોને પ્રકાશવાપણની નિતીના કાપડાઓના એટલા બધા બંધનમાં છે કે તેઓને પ્રત્યેક પમલે અચર્યો જણાય છે.

આ નિતીને વળગી રહીને સરકાર સાથે આફ્રિકાને ભરમાં કુટ્યું છે. ભમાં પોલીસના ફોરસી પડે છે. સોતોને ફેલ નીકાલ કરવામાં આવે છે. એઓ સરકારની નિતી સાથે માયુ કમો વેઓને હકપર કરાય છે, અને એઓ માટે પાસનો કાપડો અમલમાં યુકવામાં આવે છે. સમાદી કાવણીઓમાં પ્રવવામાં આવે છે,

એવી જેઓમાં યુકામગીરીએ કરવાય છે. આવા બધા “પોલીસ રાજ”ના કાપડાઓથી આફ્રિકનનું ઝગન નુંધી નય કુ છે.

આ પરિપદ આફ્રિકનોની માંગણી ને સહકાર અને સાથ આપે છે કે; પ્રકાશવાપણની નીતીનો અમલ ન કરવો અને જોરાઓની જેમન તેઓ ને પૂર્ણ નામરીક કહોડો આપવા.

આ એક જાણ અને જોરાઓ ની વચ્ચે સાંતી અને સુરેક કરવો મામ્ અમને દેખાય છે.

આર્થિક

ટોચી-સન હેવાલનું સુચન એવી રીતરસમાં આર્થિક પ્રમતી કરવાનું છે. આ પરિપદ એ કદી બોલેને સહકાર નથી વતી કારણ કે એને પ્રકાશવાપણની નિતી સાથે જોરામાં બાન્ડુ છે. આથી આ પરિપદ માને છે કે, કમીયને જે રીતરસમાં સુધારણા એ માટે આફ્રિકનોના સહકારની આવા રાખી છે તે તેઓને નહીં મળે.

અને તે દેશની આર્થિક પ્રમતી માટે પ્રત્યેક માનવીની અકલ અને ફરીપારી નો કપડો કરવામાં આવે તો એ દેશની નિતી સારી મણાય.

પણ એવી પ્રકાશવાપણની નિતીને અનુસરીને આર્થિક પ્રમતી આફ્રિકનો માટે છુદી યજવામાં આવે અને રહેકો. પણ છુદા કરવામાં આવે અને સામાન્ય તથા આર્થિક કહોડો પણ છુદા હોય તેવી નિતીનો આ પરિપદ અખત વિરોધ કરે છે.

આ પરિપદ વધુમાં એની નેમ છે કે, ટોચી-સન હેવાલમાં જે કાંઈ સારી સુચનાઓ કરવામાં આવી હતી-તેને સરકારે તેમાંથી બાતલ કરી છે. આથી સરકારનો કાગલો નું બધુ કરવા મારેના જે હાથે છે તે જોરા કરે છે.

કેળવણી

ટોચી-સન હેવાલની કેળવણી વિષે ની સુચના કદી અમલમાં યુકવા થાય નથી. એ સુચના મુજબની કેળવણી આફ્રિકનોને એ આપવામાં આવે તો તે કેળવણી પામેલો આફ્રિકન આજની કુતીમાંની પ્રમતી સાથે કરી-સહકાર સાધી ન કરે. કેળવણી સારી છે કે, નહીં એની પાસા છીંદી એ- છે કે, તે કેળવણી પામેલા સમાજમાંથી ચારીત્ર વાન અને સારા નામરીકો અને નેતા એ આપણને મળે છે કે નહીં. સર-કાર આને કાવો કરે છે કે, જે પ્રકાર કાવડાઓ બાંધવામાં આવશે તેમાં વેઓને બોલતી બધી જ સમજા કરવા માં આવશે. પણ જુમારા વિચાર મુજબ કેળવણીમાં આને જે પ્રકારના પણ કહ્યું છે તેનાથી આફ્રિકનોમાં

સારા નામરીકો કે નેતાઓ અળવ અકલ બનશે. આફ્રિકનો માટે ફરત આફ્રિકન ભાષામાં જ બધુ જ્ઞાન આપવાની આજની સરકારની નીતીથી બકારની કુતીયા સરકારે આકોચનેનો. અંધાર છુદી પડે અને યુનીવર્સીટીનું શિક્ષણ તેઓ માટે સાન બંધ થશે.

સાથે આફ્રિકામાં બાન્ડુ યુનીવર્સીટીમાં બાંધવાથી કેળવણીનું એવ ફાટી. આવી યુનીવર્સીટીઓને માટે આર્થિક સહકાર નહીં મળે એટલું જ નહીં પણ દેશમાંની બીજા યુનીવર્સીટીઓ સાથની કલનામાં કેળવણીના જેનું ધોરણ પણ નીચું બનશે.

અર્થો

ટોચી-સન હેવાલ એવોને માટે એ સહકાર આપે છે કે અર્થો ઉપર સર-કારનો કાણ હોય અને સરકારની ચોખ્ખાઓનો અમલ કરાવવા માટે તે સાધનરખ બને. આ પરિપદ કમીયન ના એ મત સાથે સહકાર નથી વતી કારણ આ પરિપદ માને છે કે, અર્થો આર્થિક સંસ્થાઓ છે અને તેનો ઉત્પાદન ફરત “કુતીયાપર” બધરનું રાત્ર સ્થાપવા માટે જ કરવામાં આવશે એવું. આથી દેશના નેતીક કાપડા એવો બંધ મળ રહો હોય તેમાં તે સાથ આપી ન હો.

પ્રકાશવાપણો અને શાધીક થશે.

આ પરિપદ એ સ્વીકારી નથી યાતી કે સાથે આફ્રિકામાં જોરા વાડા અને બાન્ડુ વાડા એમ બે છુદા વાડા વાડા રાકશે. આફ્રિકનો તેમજ બીન-જોરાઓ એમ કહેવા માટે છે કે સાથે આફ્રિકામાં એક જાણ પણ જમીન એવી નથી કે, જે પર જોરા એવો કહોડ હોય અને બીન-જોરાઓ નો ન કોલ. તેથી આ પરિપદ એમ માને છે કે, જોરાઓના એટલાજ બધા કહોડ બીન-જોરાઓને હોવા જોઈએ.

આ પરિપદ આથી આને જે હળશે બીન-જોરાઓને પોતાને વચનેથી પ્રકાશવાપણના અમલ માટે અચર્યા માં આવે છે તેનો અખત વિરોધ કરે છે.

આ પરિપદ આફ્રિકનો માટે “શાધીક થશે”નો વિરોધ નિયેલા કારણોસર કરે છે:

(૧) આફ્રિકનો આ દેશના ભતી છે અને તેથી અમલ આફ્રિકા તેઓનું મર છે એવો કાવો તે કરી રાકે છે.

(૨) દેશમાં એકે એવું રમળ નથી કે, જેની પ્રમતી માટે આ-ફ્રિકનોને સાથ ન આપે હોય.

(૩) આ કારણથી આફ્રિકનોને આ-ર્થિક કદીએ નમળા બનાવવામાં

માં આવશે અને તેથી હવેના
ગાંધી પ્રજાનુ કાયમ રહેશે.

કરો.

રેન્ડી-સન દેવાએ સુચના કરી છે
કે, આફ્રિકાને એ કરો કરે તેના પર
વિચાર કરવો જોઈએ અને તે એ
દેશોએ કે, તેઓમાં વધુ કમાવવાની
છકતી છે અને સાથે સાથે એ વધુ
ખાનમાં રાખવું જોઈએ કે પાકિસ્તાની
રૂપિય મરવા પામી છે.

પરીપત્રને આ સુચના સ્વીકારવી
મધુરી અસમ્ભવ લાગે છે. કારણ
પાકિસ્તાની રૂપિય મરવાથી કમાવણી
વધુ નથી થતી અને તેથી કદાચ
આપવાની તેઓની સહતી વધુ વધતી
નથી. સાથે સાથે એ વધુ ખાનમાં
રાખવું અસમ્ભવ છે કે, અને કપીસન
તેની નોંધ લેતા સુધ્ય છે કે, કાલના
વર્ષમાં એવા વધારા છે કે, જેઓ
પુરાણીપત્રના નેટવેર્ક પર રહે છે.

આફ્રિકાને આને એ સમજા
મળે છે તે મધુરી ગોરાના કરામતી મળે
કે એમ આને આફ્રિકાના ગ્રેટ
ભાષના ગોરાઓ માને છે. તેઓએ એ
બોના ખાનમાં રાખવાની જરૂર છે કે,
ગોરાઓ એ કમાવણી આ દેશમાં કરી
રાખ્યા છે તે ખીન-ગોરાઓના પરસીના
ને અને મદનતને આધારી છે. આથી
સત્ત્વ વરત તે એ ગણાય કે, ખીન-
ગોરાને જોને ગોરાઓ સુખ સમજા
ગેવાને છે.

અંત

આ પરીપત્ર આ એક ખીના પર
મરતુમને સહમત છે કે આ દેશના ભત્તી
ભત્તી વચ્ચેના સંબંધો માટે પ્રધાનમંત્રી
પ્રજાની નિતી મધુરી જોઈએકારક છે.

તેથી આ પરીપત્ર એક નકકી કરે છે
કે, આ દેશની ભાષા વર્તુની પ્રજા એ
પ્રધાનમંત્રીપણાની નિતીની વિરોધી કેપ,
કાળે-ગોરી કે પીળા એ અધી ભેગી
મળી એક સંયુક્ત રાજ રચાવી આ
નિતીને જોરદાર સામનો કરે.

આ પરીપત્ર એકેએ મોલાની છે
તેઓને અહીં એમ મળેલા અબીનદિ છે
કારણ તેને પરીપત્રને ભાષા ભેગા મધ
રેન્ડી-સન દેવાએના અભ્યાસ અને
મધો કરી રાખ્યા છે.

અંતમાં આ પરીપત્ર ખિસ્તી મધો
ને અરજ કરે છે. એ પ્રધાનમંત્રી-
પણાની નિતીને હાથે ખિસ્તી
મધો અને માનવ મધો અમલ
રહો છે. તેના મધોએ અને મધકમ
સામનો કરે.

કે રહેવામાં મધોની એ શાખા
પ્રધાનમંત્રીપણાની નિતીને સ્વીકાર કરે
કે તેને પરીપત્ર અરજ કરે છે કે,
તેના નિર્ણયને કરી વિચારી જોઈ
નિર્ણયને રહેવે.

પરીપત્ર એ લોહી પ્રધાનમંત્રીપણાની
મંમોરતા અને જોઈએ જોઈ છે અને
જોઈ છે તેઓને અરજ કરે છે કે,
તેના અરજીકાર કરે
અને અંતમાં અરજ કરીએ જોઈએ

કે, પ્રધાનમંત્રીપણાની અને ખિસ્તી
મધો પ્રધાનમંત્રીપણાની નીતી સામે પોતા
નો એક જાળવાન અવાજ ઉઠાવે કે જેના
થી સારી આફ્રિકાના પ્રધાનમંત્રીપણાના
સળંગના હાથે પરીવર્તન થાય.

પ્રકાશમાં લાગે કે જેઓ પહેલા શાહી
વાદને હાથે અને પછી રીત રીવાજોને
મધો અધિકારમાં પડી હતી. આથી
પોતાનું કિત વિચારી મોજ ગાણને
જ મળ આપવા.

ખિસ્તની સીઓને સાઈમસની સીઓની અપીલ

“આ એ આપણા બાળોને ખાદ કરી
એ જોઈએ.”—લોકોની નિર્મો
ન વહે તે માટે તમારી સમજવનો
જોઈએકારક કરો.” આ મુજબની અરજ
સામપ્રસની સીઓએ ખિસ્તની સીઓ
ને કરી હતી.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે,
આપણા મુજબ-પતી આઈ અને પિતાને
એક જુગ મારીએ જોઈએ. અને
કમ્પીએ જોઈએ કે લોકોવાળા કાલીથી,
લસકરી વળથી, શિક્ષાઓથી, કસ્ટુથી
અને કપાલી જેલ જાવણીઓથી તેઓ
મરેલા રહે.”

આ અરજી પર ૬૦૦૦ મેનોની
સહીએ હતી. વધુમાં તેમાં હતું.
“અને ખિસ્તની પ્રજાને કીકારતા
નથી વધુ એ ખિસ્તને નામે થાય છે
તેને કીકારીએ જોઈએ.”

અપીલના અંતમાં તેઓએ કમ્પા

વ્યક્ત કરી હતી કે, ૧૯૫૬ ૧૯૬,
ખિસ્તની વધુ, કિસ્કરી, અને આ સાથે
હાથ મોલાવવા પ્રજાએ જોઈએ અને
અરજ કરીએ જોઈએ કે, સામપ્રસમાં
એ લોકો રજાઈ રહ્યું છે તેના અંત
લાગે, તેમજ રહેલોનો, તમા અને
તેને લોગે રાઇ વધુ તરફની કોસનો
અસ્વીકાર કરો.

સામપ્રસના આઈ ખીસપ મકારી-
મોલ તેમજ ખીસ એ સામપ્રસના
એને રેલ પર કપા છે તેમને કરી
રેલમાં ભાવવા માટે અમારી સાથે
ભેગા મધ પોકાર. ઉદાહરણ. તેમજ
રેલ રાખકારી રેલને મુક્ત કરવા
હશે.

સામપ્રસની સીઓ અંતમાં આપણા
વ્યક્ત કરે છે કે ખિસ્તની મેનો તેમની
અરજને સ્વીકારશે અને તેમને સાથ
આપશે.

સુઈઝ કેનાલનો શાંતીથી ઉકેલ

જુલૅન ક્રાસ અને ખિસ્તની સીઓ પર મોલાનેલા સરેલમાં હટાલીપન
સીઓની મુનીવને અરજ કરી છે કે, સુઈઝ કેનાલનો ઉકેલ શાંતીથી
કાવવામાં આવે તે માટે પોતાથી બનવું તેઓએ કરવું.

કેન્દ્રમાં આ સરેલો જણાવે છે કે,
“ખીસ કરતા મધો પ્રમાણમાં સીઓ
એક મળે છે કે, કમાવણી અધવા મળ
જમરી અને કમ્પીથી આવા સવાલો
કરી કોલાતાં નથી. તેમ કરવાથી
કોસ ન થતાં વધુ સુખવડો હોવા માય
છે અને પ્રસ મધુ અંબીર બને છે.

મુખે માનવભત્તી માટે કર્યું કાલ
સાઇ રાજ નથી આપ્યું. પરંતુ કુઝ
અને માલનાઓ આપી છે. મુખે કુની-
પામાં શિક્ષક, માનસ, નાસ અને

મુના મરજીનું સાલન જમાવ્યું છે.
હટાલીપન સીઓના મુનીવને પોતા
નો જાળીપાપ વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું
હતું કે “સુઈઝ કેનાલનો ઉકેલ શાંતી
થી અને માન પુર્વક કોલી સકાય તેવો
છે. જેથી જુલૅન ખાન સુખવાપ
અને સથે સાથે માનવની મદનત અને
અકલથી એ આઈ સમજી છે કે
જેથી રાષ્ટ્રો રાષ્ટ્રો વચ્ચે મધ તેમજ
આરોની આપશે માય છે તે વધુ
માય રહે.

હિંદની સુદાણી

આ મામી કોલી સુદાણીની તકવારીમાં રાષ્ટ્રીય સીઓના મુનીવને કોલી
સીઓને અરજ કરી છે કે, “કોલી આજની પછીની આ ખીસ સુદાણી છે
જેમાં સીઓને મત આપવાનો અધિકાર છે. તેથી આપણે સીઓને પોતાનો
કમ્પા રેલના અને પોતાના કિત માટે વિચાર પુર્વક આપવો જોઈએ.

મેકારી ક્રાસ લાગેને, દુર કરી જેમ
કોલને આઈ અને સુખવાણ
ખાવવા કાલ નિષ્કાથી કાલ કરનાર છે
તેઓને અત આપી સુદાણી કાળજ

મેનોએ લેવા જોઈએ. સીઓને બધા
જોઈએ એક સમન હટા આપનાર છે
તેમજ એકો સીઓની કિમ્પનીએ
છે અને સીઓને એકો અનંતમાંથી

ઓલ ઈન્ડિયા રેડીયો ગાંધીજીના પ્રસંગો આલેખશે

નવી દિલ્હી, અમવાલ મુદ્દની ભત્તક
કમાવેને લગભગ પોરજો ગાંધીજીના
જીવનમાંથી વીલેલી પ્રસંગિકાઓ
આવવી આથી જવતીના દિવસથી
રેલ અફન.દીએ આકાશવાણી પરથી
કોલી અને પ્રદેશક આપણેમાં રજુ
કરવામાં આવશે. આવી રેલ પ્રસંગિકા
ના પ્રારંભ પહેલાં ગાંધીજીને ગમતી
પ્રાપ્તિઓ અને જાળેનામાંથી અકે
વરતુ રજુ કરવામાં આવશે. જેમ
રેલકાક મહિનાઓથી આકાશવાણી
મધો આ અંગેનું કાલિત્ય એકત
કરી રહેલ છે. ગાંધીજીના એ એ
જીવનપ્રસંગો પ્રસિદ્ધ મા છે તેમાંથી
સામ હશે તે ખુદ જોઈએ દારા જ
રજુ કરવામાં આવશે. આ અંગે
ગાંધીજીના કેટલાક હવાત સમકાલીનો
ને વધુ સમજાવવામાં આવ્યા છે.
પ્રસંગની પસંદગી તેની સમયાઈ અને
મદરવ પર મરી. ઓકોરોપરની રજુ
તારીએ રાત્રે ૯ વાગે પ્રથમ વાર
આવી રજુઆત થઈ હતી હાર પછી
૧૨ ટુંકારે એ રજુ કરવામાં આવશે.

સત્યનો ૬૨

(પરેલ પાનાનું અનુક્રમણ)
કાલ અણવાં જોઈએ. આપણા કુરુજો
અને હોપાનું સમન, સંપમ, પ્રેમ,
નિનય, કોલારતા વગેરે સકલજોથી કરજું
જોઈએ. પચાણાજ વડે હોપાનું પરિ-
માર્જન કરવું કે કોલને લીધે પેલ
મધેલા કુખર્તુ પ્રેમથી સમન કરવામાં
આપણને કુખર્તા ન લાગતી જોઈએ.
સંપમમાં કીવૃપત ન લાગતી જોઈએ.
કોલને જવળ પ્રેમથી આપવો તે
કુખર્તા નથી વધુ માનવતા છે હોપ
માય તેને કમા. આપતી એમાં તે
આપણી ઉદારતા છે. સામે કામ
માને ને આપણે આપીએ તેમાં આપણું
શું માન રહ્યું છે તે એકે જ મધુ.
વિવેક મધુપ સકલજોનું માન ખીસ
ને કેમ જવા દે? કમ્પા મેળવવાની
ખાલતમાં કે સુખ પ્રાપ્ત કરવાની
ખાલતમાં પ્રથમ મવાની એ અનોખી
છે તેજ અનોખી માનવતા અને
સમજનતાથી મળતાં માન માટે વધુ
દેતી જોઈએ.

વિદ્યાપીઠના ચોગાનમાં ચોજાયેલી નહેરૂની સમામાં ધાંધલ

સમાચાર સંગ્રહ

(અમારા ખબરપત્રો તરફથી)

અમદાવાદ : ગુજરાત યુનીવર્સિટીના ચોગાનમાં સમગ્ર માર દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ સમગ્ર વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ તા. ૩૭ આગેવાનોના પ્રવચન કરી રહ્યા હતા ત્યારે વિદ્યાર્થીઓએ એક વ્યુત્ક્રમ સ્વરૂપે ૩૨૬ રૂપિયા ખર્ચે પહેલાં ચાલુ રહ્યું હતું. શ્રી નહેરૂએ આ દેખાવને હાંસીવાદી પદ્ધતિના, આનંદિક દત્તાચાર્યાના પરિણામ રૂપ, ભાગ્યોના ગુનાઓર આનંદના આલિંગ્ય રૂપ, ગણાવેને કહ્યું હતું. "વિદ્યાર્થીઓ આ રીતે વર્તે છે એથી અને સરખા છે." વડા પ્રધાને આ દેખાવ કરનારાઓને સાંત રહેવા માટે ચાર-ચાર સમ-ભવનાં હતાં પરંતુ તેમને નિષ્ફળતા મળી હતી. કેટલાક પાસે કાળા વાવટાઓ પથ હતા. પંડિત નહેરૂએ તેમને યાદ અપાડ્યાં હતાં કે, ભલે તમારી આ ખર્ચેલ માણુ રહે પણ હું તમને કોઈપણ માણુ રાખીશ. તમને મળવાનો, તમારી સમક્ષ બેઠવાનો અને સમગ્ર રોડ કચાક સુધી તમારી સામે રહેવાનો મારો કારણ છે.

તમે આંખ ઠોત બંધ ન કરો. પોતાનું પ્રવચન પૂરું કરતાં પહેલાં પંડિત નહેરૂએ જાહેર કહ્યું હતું : "ગુજરાતની વરિષ્ઠ સત્તા લોકજાણના નિષ્ણુને દેવતા શરે તેવી કામ ચક્રિત આ પૂરની પર નથી અસમ્પત, તેના નિષ્ણુને પામ ફલ થશે" સમગ્રવટથી કે તમારી સાત તેને અમે ઉતારાવીને દેવતા શકાય; પરંતુ આ રીતે મારો અસમ્પત દેવતા મારે તમે માર પર લખાવ ન કરી શકો. હું કોઈ રાજ નથી કે મારા કુમા પ્રમાણે કંઈ પણ કરવી શકું. તેમણે ઉમેર્યું : ભારત ગુજરાત કરતાં વધુ મહાન છે અને દેશની ઇતિહાસના અમલ થશે. હું ચારે ત્રણ તરફવાર હું કે ભારતનો નવો નાશો નહેરૂની ૧લી તારીખે આકાર લેશે જ, એને એક અધિના ની વાર છે... દેશની પ્રગતિયને ધ્યાની રાં એવી કામ તાકાત નથી. મી નહેરૂ સમાચારમાં આવ્યા ત્યારે પાંચસે એટલા વિદ્યાર્થીઓ મેડાનથી ખસી વાર એટલે કુર "અમને મહા-ગુજરાત ભેજો" એવાં સુત્રો પોષાવતાં ઉભા હતા; તેમનાં કેટલાક પાંચે કાળા વાવટાઓ હતા. શ્રી નહેરૂ અંદર પ્રવેશ ત્યારે આ દેખાવ કરનારાઓ સમાની અંદર ધુસી ગયા હતા અને સુવેચકાર કરવા લાગ્યા હતા. પોલીસે કેટલાક ભેજાણ તરફને મંચ તરફ પામતા રોક્યાં હતાં. આખ છતાં શ્રી નહેરૂના હા ગોળીદમ પ્રવચન દરમિયાન તેમણે ધોધાટ તે માણુ જ રાખ્યો હતો.

ઉપકુલપતિની અધીલ પથુ નિષ્ક્રિય ગઈ

ગુજરાત યુનીવર્સિટીના ઉપકુલપતિ શ્રી હરસિદ્ધાંત દિવેડીયાએ વિદ્યાર્થીઓને સાંત રહેવાની અધીલ દરી હતી પરંતુ તેમની અધીલ નિષ્ક્રિય અઈ હતી.

વડા પ્રધાન વિદ્યાર્થીઓને સંબોધવાનાં એમના નિયમમાં ૬૬ હતા. આખ છતાં એ એ સંબોધે તેઓ

સંપૂર્ણ સાંત અનુભવી રહ્યા હતા. કેટલેક પ્રસંગે એમની તરફ રિતેલ યાચિતો પણ તેઓ સારા ઉપયોગ કરી લેતા હતા. કામલા તરીકે સુત્રો પોષાવનારાઓએ અંજીરમાં "અમારે મહાગુજરાત ભેજો" એવું સુત્ર પોષાવ્યું ત્યારે શ્રી નહેરૂએ સાંતીથી કહ્યું કે તમારો સુત્ર પોષાવતી મળ્યે તે જાણમાં જોણું હોઈ કે ગુજરાતીનો ઉપયોગ કરો. ઉવરે અટકુ તો ધીઓ!

સામાર સ્વીકાર

જન્મભુમિ પુર્વાંગ

સંવત ૨૦૧૭નું જન્મભુમિ પુર્વાંગ અમને મળ્યું છે. એકા અગિવાર વર્ષમાં વેદનિક અને અવતન સંસ્કૃતિની તંદુરુદ્ધ કરેલ આ પુર્વાંગ દ્વારા જનતાની ભવિષ્યવાણી તરફ અભિવ્યક્તિ કરવામાં આવી છે. અને જનતા રાજ્યપરિવર્તનાં કાર્યો નેવાં કે ધાર્મિક ઉત્સવો, યોજા, ઉપવનન, વિવાહ, પ્રતિષ્ઠા, દીક્ષા, વાસ્તુ વગેરેના યાજ્ઞિક સમયોનું આર્મદર્શન સરળતાથી અને મેળવી શકે તેવી રીતે લે તંદુરુદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. સામાન્ય માણુસ એ તેને એવી યાજ્ઞમાં ઘોડે પણ રસ લેવ અને અભિનંદન સામાન્ય જાન લેવ તે આ પુર્વાંગના ઉપયોગથી કુડથી બનાવવાથી આડીને રાજ-મ-નેાનું આવી પણ સહેલાઈથી સમજ શકે. રાજ્યપરિવર્તનાં પ્રતી મટે પરાવર્તની ન જનતાં જાહેર નેવો કોઈ મેળવી શકે એ જરૂરથી પુર્વાંગના નિયમો, જન્મકુડથી તથા માનવજીવનમાં તેના ઉપયોગ સંબંધીનું સરખા આર્મદર્શન આપી આ પુર્વાંગને જનતાનું પુર્વાંગ બનાવવાના પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યા છે. વિવિધ માહિતીઓ આપતાં આ પુર્વાંગની કિમત હાલ પોણા મે રૂપીયા છે.

—રાજ્યપરિવર્તનાં જવાદર પહેલી અગેર-મટે તથા ખીજ અગેરને અપા ત્યારે અનેક સંચાલોમાં એમણે ભાવણો આપ્યા, જવાદરે આ જવાનો અંતર રાષ્ટ્રીય અવકાશને છે એમ જણાવી કોઈ પણ દેસ ખીજા દેસથી અલગ આ અવ્યુત્ક્રમમાં રહી શકે નહિ તેમ જણાવ્યું. જવાદરે આ યુગમાં માન અહીંસા જ સરોપરી નાજ છે એમ પણ કહ્યું.

—અધી જન્મ દિનથી દીંદ સરકારે નવી યોજના બરી છે, તે અનુસાર ૩૧,૦૦૦ ગ્રામડાંઓને આખ વિદ્યાસ યોજનાનો લાભ મળશે. ત્યાં શિક્ષણ, તબીબી સહકા, કુશ, રરતા, વગેરેનો લાભ આ ગાંધીઓને મળશે.

—ધીયોની સંરથા અકાશીલે રાજ્ય કારણમાંથી નિરુતિ લેવાનું નકરી કહ્યું છે.

—શ્રીમતી નાધીબાઈ દ.મોદર કાકરથી અધિયા વિદ્યાર્થીનું નવું મહાન વીંચ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે ગાંધીવામાં આવશે.

—અધીજની વર્ષમાંને દીવસે, રેડીયો પરથી અધીજનાં ભાવણોની રેકોર્ડો, તથા અધીજને અવંત પિપ યિવા બળનેનો ખાસ કાર્કમ. દીંદના બધા રેડીયો રરરનો પરથી યોજવામાં આવ્યે હોનો.

—જનની મરુતિવાતની વરુઓના આપ વધવાને કારણે ગોમવતી પડતી કાકારીઓને કારણે હલકતાએ સવારથી સાજ સુધીની કડતાલ ખારી હતી.

—ગુજાના વડા પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈ પહેલી નવેબરે જવારે નવાં રાજ્યોની રચના થાય ત્યારે કે-દરમ સરકારમાં મારે ઉલોગેના પ્રધાન તરીકે જશે. અને ગુજાના મહા દિલાપી રાજ્યનું પ્રધાનપદ શી અવાન સંભાળશે.

—પાકીસ્તાનના વિરેશ પ્રધાન મલીક વિરોધખાનું જાહેર કહ્યું છે કે પાકીસ્તાન ભગદાદ કરારને હલકથી વળગી રહેશે, અને ભગદાદ કરારથી પાકીસ્તાન વધારે અનુલ જન્યું છે.

—શ્રી રાજ્યએ મહાસમાં જાહેર કહ્યું કે કેન્ડુનીરુદ્ધિ હવે લોમને ઉતરવાને પ્રયત્ન કરતો નથી, પણ લોમો પયોગી કામે કરે છે.

—અમદાવાદના જવાદરે જાહેર સમાર્મ પ્રવચન કહ્યું ત્યારે એ સમાર્મ એ લાખ માણુસે એ કાજરી આપી હતી. જવારે એની વિરુદ્ધમાં મહાગુજરાત

વરિવની જાહેર સમાર્મ કાકા વણ લાખ માણુસે કાજરે હતા. જનતા પરિવર્તની સમાર્મ અધીજની મોટી છળીને દાર પહેરવી અધીજને અજલી આપી સમાની શરૂઆત કરી હતી ઇન્દુલાલ પાણિ મહાગુજરાતના પ્રમ પદ સુદરુણી લાગ્યે એવી જાહેરાત કરી હતી.

—ગુજરાત યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ સમગ્ર જવારે જવાદરે ભાવણ કરવા લાગ્યા, ત્યારે વિદ્યાર્થીઓએ ધાંધલ મચાવી જવાદરના ભાવણમાં ધાંધલ કહ્યું હતું. "મહાગુજરાત લે કે રહેશે"નાં જાહેરાતથી ઉત્તરણે કરતાં હતાં.

—અધી જન્મતીને દિને મધ્ય પ્રદેશમાં જુદાં કાર્કરેએ ભેગી રેડી ૧૮૦૦૦ એકર જમીન જમીનીને વહેંચવામાં આવી હતી.

—નંધીતા નામો નેતા પુરકાએ તેજી થી આ કાર જે અત્યાર સુધી જમળે હતા તે પોલીસને કારણે મળા છે.

—પોટ એલીકાએપમાંથી ૧૩૬૦ આ કીકનેને અગેરની ૧૨મી પહેલા યુનીવર્સિટી દરવાજા અવાને કુકમ સરકારે ક્યો છે. આ લોમો 'મિસે-લેનો લેન્ડ'થી ૬ વરસ ત્યાં આવી વરસા હતાં અને આક્રોહ બનાવવાનો થયો કરતાં હતાં.

—શ્રી અત્યા આદેમ પતે અણાણુ હતું કે પાકીસ્તાન સરકારે દીંદ મટે પોટી રીતે જુરલીમેને જરૂરે છે કે દીંદમાં જુરલીમેને સારી વર્તણુ નથી મળતી. પણ આને સુએડ કનાલનો લખલો ખતારે છે કે જુરલીમેનું મીન દીંદ છે કે પાકીસ્તાન, પાકીસ્તાન શિટનને પડ્યે ઉજુ છે જવારે દીંદ છજાડને લાખ આરે છે.

—મી એરીક લો જેમે યુનીવર્સિટી પ્રતીતીથી મંડળ જે યુનો માટે જાણતું છે તેના નેતા છે તેઓએ જણાવ્યું છે કે, "હીરે રૂપી અપણા સવાલોમાં રખણગીરી કરી છે તેથી અમે યુનોમાં તેનો વિરોધ કરવા જઈ રહ્યા છીએ."

આટીના ઈલાલે

આ નાની પુસ્તીકા આ પત્રમાં જે માટીના લેખો કામમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા લીખાપથી આ યોગીયેથી મળશે. દીપ્ત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', F. Bag, Durban, Natal.

અમારી આજુ બાતી

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૨૩મું

રનેદ ને શકિત સાથે જ પ્રાપ્ત થાય છે તરલિકા બોલે છે: 'મારે તમને બંનેને સુકત પંખીની પેઠે સાથે જ વિદાર કરતાં જોવાં છે કમલેશ કહે છે: 'અતરની વ્યથા સમજી' છું; પરંતુ કમળનાં કારણો અને સમજતાં નથી,' જો કુમારે કુમારી પ્રગટાવી તે જ કુમારની સમસ્થા ઉદ્દેશવાની છે!

આશ્ચર્યની ચરંપરા

માધવી અને કમલેશ કાલેજ છેડે સાથે તીકળાં પાછી થોડીવાર સુધી ચૂંચાં ચૂંચાં જ ચાલ્યાં. બંનેનાં મન વિચારોથી ભરેલાં હતાં, છતાં તેને અપેક્ષામાં અવકાશ દર્શાવેલું. કમલેશ વિચારતો હતો: 'મારી મેઝી પહેલાં માધવીનું જીવન શાંત અરણ્યની પેઠે સરહતાથી વહી જઈ હતું. એના યુગ્મ ઉપર દુઃખ, વ્યથા કે મંત્રવલ્લના ભાવો કદી દેખાતા નહોતા.' માધવીને યદુ હતું: 'કમલેશ ને હું છી રીતે આરા મનની રિયતિ સમજાવી શકીશ કે દુઃખ છે તે મેં જાતે જ સમજી છે, એનો અર્થ સેદ્યમાન રોગ નથી. એ કેવી મરતી થી જીવન ગુમરતો હતો! મારા પ્રત્યે ની લાગણી પછી એ જાણે તદન મુલતકા મર્યા છે. મારા સ્નેહનું આરું પરિણામ કેમ આજુ હતું?'

બંનેના મનસાગરમાં વિચારોની ભરતી વધી હતી. એક પછી એક મોજાઓ આગા કરતાં હતાં. જોકે જિનિટ સુધી તેઓ ધીમે પગલે આગતાં જ રહ્યાં. અધાનક એમની પાસે આવી એક મોટર કબો રહી. બંને સમજી મર્યા, માધવીએ જોયું તો માડી કુમારની હતી, તે જ સ્થાવરો હતો. માધવીને જોતાં હરિને મોજા: 'કંઈ વિશેષ તો નથી પાડ્યો ને મેં?'

માધવી એને જોતાં જ કુટ મર્યા હતી. એણે કુમારેણું પાક્ય એણે અર્ધુ જ સાબળું. જવાબ આપવા ની દીમત કે સ્વસ્થતા એનામાં પ્રગટવાં નહિ. કમલેશ સહેજ આશ્ચર્યને રોપથી કુમારના ચહેરા સાથે જોઈ રહ્યો. કુમારે એ દિનના ભાવો જોળાયા, પરંતુ જાણી જોઈને એ તરફ બેઠકાર રહ્યો. માધવી તો માડી જોતાં જ ચંબી મર્યા હતી અને પ્રાથમિક કુમારની પછી તેનાં માત્રા ઢીલોં પડી મર્યા હતાં એટલે તે આમળ મર્યા થઈ નહિ તેમ કશો ઉત્તર પશ્ચ આપી શકી નહિ.

કુમાર હરીને મોજા: 'મારે કરતો. મારે આજુ કર્યું કામ નહોતું. સહેજે જોવાં એટલે માડી આ આજુ ફેરવી.

આમ તો હું સાચી બાણ્યેથી જતો હતો.'

માધવી આમ - છતાં કંઈ મોલી થઈ નહિ. કમલેશની જોળાયાણું કરાવવાનું કે કુચળ સમાચાર પૂછવાનું પશ્ચ તેને સમજું નહિ. કુમારે પળવાર એની સામે ને પછી કમલેશ તરફ એક કલાકભરી દિટ ફેંકી માડી બાણ્ય કરી. માધવીમાં એ વખતે સહેજ દીમત આવી તે વિદાય આપતી હોય એમ જોઈું દસી એણે કામ જોયો. કમલેશ કુમારે 'જાણ માધ' કરી માડી કહારી મર્યા. માધવી વિચારસુ-પ બની થોડીવાર ત્યાં જ બેઠી રહી મર્યા.

કમલેશ પૂછ્યું: 'જાણ હતું કે?'

'અમારા સ્નેહી છે.'

'તો આટલો બધો મભરાટ શા માટે?' કમલેશને આશ્ચર્ય થયું. ને કંઈક વિચાર આવતાં એણે કમલેશ: 'બા-બાણ્યને એ કંઈ કહેશે એનો કર છે?'

'એથી વધુ એ કરશે.' સ્વમત બોલતી હોય એમ માધવીએ કહ્યું.

'તારી સામે એને કંઈ વિરોધ છે?'

'હોવાં જોઈએ.'

'મારે તો કેલેજ છોડવાથી તારી અસ્વસ્થતા ઘટવાને બદલે મર્યા મર્યા.'

કમલેશ બોલ્યો.

માધવી મૂગી રહી વિચારવા લાગી: 'હવે કરવું શું? કુમાર આ પ્રસંગને અર્દો જ કોડી ફેરો નહિ અને કીધી થા આકતરી રીતે બા-બાણ્યને કણા વિના પશ્ચ રહેશે નહિ. સુચે જ વિચાર આજો: 'હવે કેલેજમાં જવાથી પશ્ચ શો લાભ?...ચેર જવાનો પશ્ચ શો અર્થ?'

કમલેશ માધવીની આ રિયતિથી માત્રો હોય એમ બોલ્યો: 'અર્દો જ કમ્પા રહેવું છે?'

માધવીએ સમજાવે કમલેશ સામે જોયું. એના યુગ્મ ઉપર કંઈક ન સમજાય એવા ભાવો માધવીએ તીર-ખ્યા. કોઈ દિવસ કમલેશના ચહેરા ઉપર આગા ભાવો એણે જોયા નહોતા. પ્રથમ અસ્તીના રંગો જોયા હતા. કંઈવાર ઉદારી જોઈ હતી, એ પછી

કુમારની લાગણ્યોને ચહેરા ઉપર રમતી જોયેલી અને આ ભાવો માધવી ની આરપાર સ્નેહનો શીતળ સ્પર્શ એણે અનુભવ્યો હતો. આજો જાણે એના ચહેરા ઉપર અણુમઆની રેખા આ ઉપસી આવી હોય એમ માધવી ને લાગ્યું. એ કંઈ બોલ્યા. વિના કશામિથિત આશ્ચર્ય સાથે તેની સામે તારી રહી.

માધવીની આબોજી, સર્વકરણની હુમ્મત પર અસર થાય એવી અસર કમલેશના ચહેરા ઉપર ઉપજી. રોમ કે અણુમઆનાં આજો નાદ્યા તરત જ વિચારાણું મર્યા ને લાગણ્યથી ફરેલા હૃદયનું પ્રતિબીંબ આ ઉપસી આજુ. ધીમેથી એ બોલ્યો: 'તારા હુમ્મને હું સમજી શકતો નથી એમ તને લાગે છે ને માધવી?'

આ સંબળતાં માધવીની આબો જીની બની મર્યા હોત, પરંતુ આજુ બાણ્ય જોઈ એણે દીમત મેળવી ને પગલાં પગ ઉપાડ્યાં. થોડે દુર જઈ કહ્યું:

'કંઈક જોતીએ, માત્ર લાગે છે.'

કમલેશ તરત જ રેરોરો તરફ આંખો ઝીંકી ને બંને એ બાણ્ય વચ્ચે. ફરી અંબીર મોન છવાઈ મર્યા.

'કંઈ લેવું છે? આ પીવી છે?'

એક ઊભીનમાં મેઝા પછી કમલેશ પૂછ્યું.

માધવી સહેજ કસી ને બોલી: 'એમના માટે પશ્ચ કંઈક લેવું જોઈશે ને?'

કમલેશ આનો જોડાર આજો ને નિરાત કરીને એ જોઈ. માધવીનું મન પશ્ચ કંઈક કળવું મર્યા લાગ્યું. અચાનક એવો આભાસ મર્યા કે ઊભીનમાં બારણા પાસે ડાઘ છણું છે. તકાજ કમળના દેડી: 'કુમાર હશે?'

માધવીથી રહેવાનું નહિ. એણે બારણા તરફ નજર કરી કમલેશને કહ્યું. 'પેલા આજુ અર્દો સુધી તો નથી આગા ને?'

'બહુ કર લાગે છે તને?'

એમના કમલેશ ઉઠ્યો ને બારણું સહેજ ઉપાડી એણે જોયું. કસીને કહ્યું: 'મેઈલર છે.'

કમલેશ એ પછી મર્યા બંબીર બની મર્યા. આ આવી તે એણે ચૂંચા ચૂંચા જ પાછી. માધવી એને ચીંતાથી નિરખી રહી છે તે એણે જોયું મર્યા, પરંતુ તેના મનની રિયતિ આ ફેર પડ્યો નહિ. માધવીથી આ સ્વદન ન થયું એટલે એ બોલી: 'તારી મેઝી માટે હું ચે.મ નથી.'

કમલેશ સમજી મર્યા ને આશ્ચર્યથી માધવી સામે જોઈ રહ્યો. માધવીએ એ જ સ્વસ્થમાં કહ્યું: 'હું નિર્જન ને કરપોક છું. તારા સાચીદર બનવાની મર્યા થોડાવા નથી.'

'આ અર્ધ છે શું તે મને સમજાવું નથી. એ જાણ હતું શું કરે છે?'

કુલંબ સાથે એને શો સંજ્ઞ છે? એનો આટલો બધો કર શા માટે?'

કમલેશ તરફથી બોલી મર્યા. 'એ કંઈ છું.' માધવી બોલી: 'એમનું નામ કુમાર છે. પિતાજીના નિકટના મિત્રનાં પુત્ર છે. એમના જ અમદથી અમે નેનિતાલ મર્યા હતાં. એમના જ કારણે હું પાછલા દિવસોમાં તને પગ લખી શકી નહોતી.'

'પશ્ચ એનાથી અલગ શું કારણ છે?'

'એટલું પશ્ચ નથી સમજાવું?'

'એ પિતાજીને કહેશે ને તેઓ નાશાળ મર્યા એમ જ ને?'

કમલેશ થોડી બેઠકારીથી બોલ્યો: 'પછી સહેજ ઉરકરાટથી કમલેશ: 'એ શા માટે કહે? તારી સામે એને શો વિરોધ હોય? એ કંઈ કુટ છે?'

એ કુટ હોય કે નહિ તે હું નથી જાણતી, સંભવ છે કે ન હોય, પરંતુ મારાથી એ કુભાવેલા છે, કદાચ એમના વિશ્વમાં મારે માટે રોમ પશ્ચ હતો...'

કમલેશ આટલું સાંભળતાં જ વિચાર મર્યા પડી મર્યા. ધીમે ધીમે એને સમજવા લાગ્યું: 'માધવી રાજાસત માતાપિતાની પુત્રી છે, કુમાર એના પિતાના ધનિજ સ્નેહીનો પુત્ર છે, મધવીના માતાપિતાની હુમ્મત...બંને હા. કુમાર જ ઉત્સાહપૂર્વક એને નેનિતાલ લઈ મર્યા હતો...લાં બંને વચ્ચે મર્યા થયું હોય...'

કમલેશનું હૃદય માધવી પ્રત્યે પ્રેમથી ઊભાવા લાગ્યું. માધવી એના ચહેરાના ભાવે અવલોકતી હતી લાં એ મોલી ઉઠ્યો: 'હું સમજી મર્યા બધું. કુમાર માધવીને સ્નેહ હુમ્મતો હતો, માતા-પિતાની પશ્ચ કદાચ એવી જ અભિ-લાવા હશે. માધવી.'

માધવી કમલેશમાં આવી વચ્ચે મોલી હતી: 'કમલેશ સિવાય બીજું કશું નહિ જોઈ શકતી હોય?'

બંને પ્રસન્ન મિત્ર એક બીજા સામે જોઈ રહ્યાં. તેઓના તાર કુચ ના તાર બની રહ્યા.

—નેહાનીસમજના શ્રી. પ્રાણાભ નીકમભાઈ અને આનંદભાઈ નીકમ ભાઈના પિતાથી શ્રી નીકમભાઈ ભાણુ ભાઈનું કોલેજમાં અવસાન થયું છે પિતાના પુણ્યાર્થે મનને બાઈએએ થાન કમ્પું હતું.

શ્રીકમળ, કમલકમ ટેકા રીટ-સી, લાઈસેન્સિંગ, રેવન્યુ કમીશનર અને કમલેશ-સ માટે મર્યા:

અમાર. વીકુલ
૧૨ બાઈસી આઈડી, ૩૮ માર્કેટ રોડ, કોલકાતા ડાયોનાસ અને માર્કેટ રોડ, નેહાનીસમજ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

વૈદ્યકીય દ્રવ્યકા

(વિવેચક : સમયસાલ ત્રિવેદી (સોલસજરી)

વિવિધ વર્તમાન

તા. ૨૬મી જુનના 'ઓપીનિયન'ના અંકમાં પ્રગટ થયેલા વૈદ્યકીય દ્રવ્યકાનો તેના વિમલવાર પ્રકાશને અને વાચકો સમક્ષ રજૂ કરીએ છીએ. આરોગ્યની બાબતમાં આપણે યુગ બેદરકાર અને પાછળ છોડી પડેલા આપણે રોગીષ્ટ, કુખળ અને આર્થિક સ્થિતિમાં પશુ કંચાળ બનતા જઈએ છીએ. આરોગ્યના વિષયમાં બને તેટલું હરેક વ્યક્તિ અને તેનો અમલ કરવો એ આજની મુખ્ય જરૂરીયાત છે.

ઓઝી ઘાતળ જે હરે તરબૂાં
હરે ખાધ,
દુધે વાળુ જે હરે તે મરે વેદ
ન જાય.

અર્થ સાહે અને રપદ છે. ઘાતળ કરતી વખતે ઉધરી કરી એવો અર્થ નથી. ઈંત, મરો, મળું અને નાક વિગેરે બરાબર રજૂ થાય એ રીતે વખત લઈ ઘાતળ કરવું જોઈએ. આજે સોમાર્થી નવાણું પાણી મરાબર ઘાતળ કરતા નથી. ધંધ અને ચેરટ કે પાવર વાપરી જલપટ એ વિધી પતાવી દે છે. પણ એ તદ્દન મોડું અને હાનીકારક છે. આ દેશમાં લીસાં ઘાતળ (બાવળ, લીમડો, વડ વિગેરેનાં) મળતાં નથી એટલે ઘાત અને પાઉરથી ચલાવવામાં આવે છે. લીસાં ઘાતળની મરજી સારે એવું આપણી પાસે મીઠું છે. મરીય તબીબ સહુના ઘરમાં એ દોષ છે. માનવીની કોઈ પણ ચેરટ કે પાઉર કરતાં એ મીઠું અને સરવું છે. ઘાત સારી રીતે ઘસવાને માટે અમવાને આપણને આજનાં આપી છે. મીઠાથી આંગળી વડે સારી રીતે ઘાત પસીએ, જામ ઉપર, તાજાંમાં અને મળામાં કાઠાની આલખાંસ આમળાં પડે મીઠું થતીએ તો યુગ સરસ ઘાતળ સાધ. મીઠું સાફ થાય. આમ છુરે કુર્મું મટે, આ ગણું સરેજે મહત્તમ થઈ જાય. આજ કાલ અને દમ એવા બાધીએ સાધ નહિ. ઈંત ઉપરનું એનેમલ સાબુન રહે-વેડું રજૂ લોખીથી ચમકદાર રહે પાણીવાન ઈંત ઘાતો કુખળો અને મોનાં ચાંચાં એનાં બાધીએ થતા આડો. છેલ્લે એપાઇમાં એક ચરણ આવે છે 'આંખ પાણી ફાંતે લુણું' ઘાતળ કરતી અને એ પાણી વખતે પૂડા પાણીનાં બાંધણાં આજે ઘાટવા જોઈએ એમી આજની દિલ્હિ સાબુન રહે, નિર્મળ અને તેજસ્વી રહે. ચોમક એ તો નાક વડે પણ દંડ પાણી પીવા જખા-વું છે જેને 'મેતાની કોમ' કહે છે અને મળું તથા જરૂર સાફ થાય એવી 'ધાતી'ની કોમ પણ જખાવી છે પણ સામાન્ય જીવનમાં એ કોમએ માટે અવકાશ અને સમયો નથી એટલે ઉપર જખાવા પ્રમાણે ઘાત કરે તેટલું સંપૂર્ણ ઘાતળ હરેક કરવું જોઈએ.

જોડાનીસખર્ગમાં ગાંધી,
જયંતિ સુખા

શ્રી કાસવાલ હોડુ મેવા સમાજની તા. ૨-૧૦-૫૬ના રોજ રાષ્ટ્રપિતાની જન્મ જયંતિ ઉજવવા શ્રી. પ્રા. સો. નેશીના પ્રમુખપદે ગાંધી દોડમાં એક સમા. મળી હતી. એ પ્રસંગે પૂ. ગાંધીજીના પ્રિય ભવનો અને રાષ્ટ્ર ગીતો મવાયાં હતાં, સમાજે રાષ્ટ્રપિતાને વંદન કરું હવું અને વક્તાઓએ બકિતપૂર્ણ જયંતિ બતી હતી.

શ્રી નેશીએ કહ્યું કે કાળને અંજો પૂ. ગાંધીજી આપણી 'વચ્ચેથી' સ્મૃતિ પથમાં આવવા મયા છે. પરંતુ એ વિધિને અનંતકાળ સુધી મનુષ્ય હૃદય માં અમર રહેશે. દક્ષિણ આફ્રિકાના દાને છે કે પૂ. ગાંધીજી તેના હૃદય તેણે એ એક ભારત અને. વિશ્વને ચરણે ધરી. અહીંન તેણે સમના પ્રથોએ ક્યાં. અહીંન તેમના દિવ્ય જીવનનો પાલો નખાયેલ. એમના પ્રતારે આપણે આ દેશમાં હજી રહ્યા છીએ. આજે પણ આપણે આપણી કરતી-કામવા માટે એમણે ચીખ્યા મારેજ સાલવું પડશે.

શ્રી નાનુભાઈ ભગતભાઈએ દક્ષિણ આફ્રિકાના સમાજક કુમળાં ડેલ્લાંક

સંવર રમરવો રજુ કર્યાં હતાં. અને રાષ્ટ્રપિતાને અંજલિ અર્પી હતી.

શ્રી કુંવરજીભાઈ તલરીવા અને શ્રી મનભાઈએ રાષ્ટ્રપિતાની સ્મૃતિપદ 'પ્રતિયન ઓપિનિયન'ને દોકાવી રાખવા માટે ઉદાર મદદ કરવા પ્રભને જીરસાન. હાર પાકાર કર્યો હતો.

નવરસમી ઉત્સવ અને ગરબી.

દર વર્ષે પ્રમાણે કરખનની પદણી સોશીયલ કલ્પ તરફથી તા. ૪-૧૦-૫૬ થી તે ૧૩-૧૦-૫૬ સુધી નવરસમી ઉત્સવ અને ગરબી ચર થયા છે. ૧૨-૧૦-૫૬ના સવારના હવન કર થશે અને સાંજે ૫-૧૫ વાગે પૂર્ણોદ્ધિ થશે. ગરબી રોજ સોજના ૭-૩૦થી ચર છે.

સુખકના દિવાળી રાજ્યને રાજાજીના આરોપિય

સુખકનું દિવાળી રાજ્ય છે, જેને માટે અનેક તોરણો અને જાત હાની એા થઈ તેને આરોપ આપતાં. રાજ્યો રાજાજીએ કહ્યું કે, 'એમ જણાય છે કે, સોકયાન તિથક અને મહાત્મા ગાંધી કંઈ જીવંત છે. અને મોટી મોટી આસ્તોમાંથી આપણને જખાવી માત્રે રજા કરાવે છે."

મૃતિમુખી માટે ઉપયોગી

સાબુદાણાની ખીચડી

બનાવવાની રીત

સાબુદાણા કીર ૧, મીડું, લીધા મરચા, ગઠાકા ચીર નાં આદુ, લસણ ૧૫૫, કોથમીર.

બટાકાની કાતરી કરી જરા મીઠું નાખી જોવનમાં રોકવા. સાબુદાણા પોષ નિતારી તપેલીમાં થી મુખી જીરાને વધાર કરી અંદર સાબુદાણા, ચોરસ બટાકા, તેમજ મીઠું મરચા, આદુ, લસણ નાખી દલાવી ને, મીઠું પાણી રડી ધોયા તાપે પુકી. થોડીવાર દલાવવું. ખીચડી ચાંદે તલવાર થાય ત્યારે કે.પર તથા કોથમીર નાખી હલાવીને ઉતારી લેવી.

પદ્મસવતી ક્ષેત્ર. વચસારીયા, કેપરસિન.

જેનેને નવી બાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રિકા

ધાર્મિક ચિચવાળા (ઘડી કરેલા)	શ્રી. ૪-૬ 'હજન
" " ૩૫૪ કાઈ	" ૧૪-૦ "
" " ૬૫૪ પોસ્ટ કાઈ	" ૧૫-૦ "
રંગબેરંગી ધાર્મિક ચિચવાળા	
પોસ્ટ કાઈ નંગની	" ૨-૦ "
હાંદુસ્તાનની સીનરી વાળા ૩૫૪ કાઈ	" ૧૫-૦ "
રંગબેરંગી સાઉથ આફ્રિકન સીનરી	" ૮-૦ "

આ સિવાય ખીજ પણ જાત જાતની પત્રિકાઓ છે જે બખાજખી ભાવે અમે વેચીએ છીએ.

તમારો ઓર્ડર જલદી નોંધાવો.

ધી. ગાંધી ટ્રેડીંગ સ્ટોર

બોક્સ ૨૪૨૧

ડરબન.

Phone 332651 P.O. Box 2549 Tel. Add. ENBERDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેડમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, કુલ્લ જર્સી, કુલ્લ, બાવલ માટેનાં બદલો માલ, 48 નંબરના માટે તેમજ બનાવે પ્રદર્શનોએ ઘણાંયર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે હાં પ્રથમ દરખાસ કરવા અભયમ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

લોકસ 1482.

ધાર્મિક પુસ્તકો

નિતોના માને કુલ ઉપનીવદ્ધ ગીતાઇ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના મેગીપર પ્રચન.

પ્રણાવ્યમ જાતિ (ઉપનીવદ્ધના મેગી)	૧	૬
ગીતા પ્રચન	૩	૦
વિષતમદ્ધન (ગીતાઇના બીજા અપાવના મેગી)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન કદી (" ")	૩	૬

Obtainable :

INDIAN OPINION-
P/Bag, Durban, Natal.

મેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

હેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

ગ્રી પુસ્તક ખર્ચા	૭	૬
લગ્નનો આનંદ	12	૬
ઉચ્છેદ સિખમ. માટે		
Learn English through		
easy Medium of English.	1*	૬
સીનેમ કમીટ (૫૦૦ સુદી		
કહેલા સીનેમાનાં ગીતોનો		
સંગ્રહ) સે	10	૬
પરી મહેલ	12	૬
મારફત અમલ સખન -	૬	૬
પરની રાણી	32	૬
જાદી માટ ગેદ	20	૦

આ સિવાય હેલ્લી સારી નવઢ કમાચો સામાન્ય ગ્રન્થાતી પુસ્તકો વ્યાનવી હાથે અમે વેચીએ છીએ.

અખી ભત્તનક કિટી પુસ્તકો, તેમજ ઉત્તીકાસીક પુસ્તકો અમે વેચીએ છીએ.

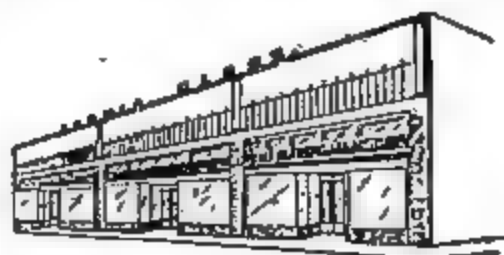
D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ગાવિસ ફેરડ

સેવાના કાગીત ખાસ અમારી બતી રેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ હામ સંતોષ થામે એવી રીતે કરીએ છીએ.

મેલેસ, જીદી જીદી કીજાનની બંધી અમેગા, સાદીની ખીન, વીડી બાકસ એવેંગ વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add. "Bhaisans" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Qty	per lb.	No.	Qty	per lb.
1	Only Tondhall	1/3	7	F/Grade Loose Ten	4/3
"	Chana Dhall	1/4	"	Sevandi Sopari	7/6
"	Chana Dhall	1/4	"	S. B. Muts No 2	2/6
"	Urad Flour	1/7	"	Jecra	2/6
"	Urad Dhall	1/3	"	Varial (Sampah)	2/6
"	Moong Dhall	2/8	"	Mustard Seeds	2/6
"	Whole Moong	6d.	"	Musti Seeds	2/3
"	Whole Urad	6d.	"	Whole Urad	1/3
"	Special Tondhall	10d.	"	Jaggery (Gor)	1/3
"	Ordinary Tondhall	7d.	"	Pure Chilli Powder	3/6
"	Egyptian Rice	10d.	"	Pure Baku Powder	2/6
"	Whole Bk. Masoor	7d.	"	Cocoanuts (Fresh Water)	47/6 per bag of 75
"	Masoor Dhall Red	1/6	"	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	
"	Tamoned (Amir)	3/3			

Prices E.O.R. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

TRY US FOR OUR DIWALI SWEETMEATS

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન સોજન મળી શકશે

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાંહે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર સજવમાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેડી, અને કાચી તેમજ ઘાણાની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના ખાંપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ગોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ભાવ માટે જુઓ અમાર લીસ્ટ —→

દિવાળીના શુભ પ્રસંગે તમારા મીત્રોના મોઢા મીઠા કરાવો જેઠાલાલ મીઠાઈ હાઉસ

દીની મીઠાઈ નંબર ૧

ધારખંદરી મોળા દુધનો આવે
શી. ૧૦-૦ રતલ
ધારખંદરી મોળી ખાજલી
શી. ૭-૦ રતલ
ખંડાતની મુતરફેણી લીલી, સફેદ,
ચુલાખી કેસરી, શી. ૬-૦ રતલ
ધારખંદરી મીઠા સાદા શી. ૬-૦ રતલ
સુરતી માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની કેસરી માવા બરફી
શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા માવા બરફી
શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની બદામી માવા બરફી
શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની માવા ધારી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા ધારી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની બદામી માવા ધારી
શી. ૬-૦ રતલ
ભાજીવડીયા માવા પેંડા શી. ૫-૦ રતલ
ભાજીવડીયા ફરારીયા પેંડા શી. ૫-૦ રતલ
ભાજીવડીયા કેસરી માવા પેંડા
શી. ૬-૦ રતલ
ભાજીવડીયા બદામી માવા પેંડા
શી. ૬-૦ રતલ

ભાજીવડીયા પીરતા માવા પેંડા
શી. ૬-૦ રતલ
ખુંબઘ બદામી લીલો હલવો
શી. ૬-૦ રતલ
ખુંબઘ પીરતાનો લીલો હલવો
શી. ૬-૦ રતલ
ખુંબઘ બારોલી લીલો હલવો
શી. ૬-૦ રતલ
કાઠીઆવાડી માવા મોહનધાળ
શી. ૫-૦ રતલ
ખમનગરી ચેસુર શી. ૫-૦ રતલ
માવાના ધુધરા ... શી. ૫-૦ રતલ
ચણાનો અમર ... શી. ૪-૦ રતલ
ચુન્દીના લાડુ સ્પેશીયલ શી. ૩-૦ રતલ
નાન ખઠાઈ ... શી. ૩-૦ રતલ
સુરમાં લાડુ ... શી. ૩-૦ રતલ
ચુલાખ નળુ માવાના શી. ૪-૦ રતલ
ચુલાખ નળુ સાદા શી. ૩-૬ રતલ
કોપરાપાક કેસરી લીલો પીગર
શી. ૨-૬ રતલ,
કંઢી ઘરા મોળા ... શી. ૪-૦ રતલ
કંઢી ઘરા મીઠા ... શી. ૨-૦ રતલ
ખતાસા ... શી. ૧-૬ રતલ
દિવાળી મીઠસ મીઠાઈ નંબર ૧
શી. ૫-૦ રતલ
દિવાળી મીઠસ મીઠાઈ નંબર ૨
શી. ૪-૦ રતલ

— ફરસાણુ —

કાળુ સ્પેશીઅલ શી. ૬-૬ રતલ
રાજવંરી દેશી પોવાનો ચેવડા
શી. ૬-૦ રતલ
દેશી અમરા મસાલાવાળા શી. ૫-૦ રતલ
સુરતી ભુચુ મીઠા શી. ૪-૦ રતલ
ભાવનગરના કોકડીયા ગાંઠીયા
શી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગરી સ્વાર જેન્ડ ગાંઠીયા
શી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગર લીખા ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
લીખી અસાલા ચુન્દી શી. ૩-૦ રતલ
લીણી ચણાના લોટની સેવ
શી. ૩-૬ રતલ
મટર, ફેફલી, દાળ, શાકરખરા
શી. ૨-૦ રતલ

— પાપક —

અઢના મેરા ૧૦૦, નંગના અસાલાવાળા
શી. ૧૨-૦
અઢના નાના ૧૦૦, નંગના અસાલાવાળા
શી. ૧૦-૦

પોસ્ટેજ : ચિતવણી

સાઉથ રોડેશીયા ૯ પેની રતલે.
નોર્થ રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે.
સાઉથ આફ્રીકા ૯ પેની રતલે.

રોડેશીયાના ઓર્ડર તા. ૨૦-૧૦-૫૬ પહેલા મળવા જોઈએ, જેથી પોસ્ટમાં વેળાસર મળે. ઓર્ડર મોકલ મળશે તો પણ પોસ્ટ કરશું, પણ વખતસર મળે તેની ગરંટી નહિ. પોસ્ટ થઈ મયા પછી શુભ થાય તો પણ અમારી જવાબદારી નહિ રહે.

ટ્રાંસવાલના ઓર્ડર તા. ૨૫-૧૦-૫૬ પોસ્ટ સુધી થવા જોઈએ તેથી ઓર્ડર તે પહેલા મોકલો.

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

સી. એ. ડી. ઓર્ડર સ્વીકારશું નહિ.

અમારું નવું સરનામું :

ફોન : ૨૭૭૯૦

પી. એ. બેંક ૨૦૪૩

ટેલીગ્રામ : સ્વીટમીટસ

૮૬ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

ધીરુભાઈ પી. નાથકે

જુહાપીઠ, મુસાફરી, વીમાનાં અને બનરસ એજન્ડા
હાઈસ્ટ્રાન અથવા દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાદ અથવા અખીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા યેર ભાઈ અમારી અવરતે જુલોન કરો.
લંડન, આર, ચીની, ફ્રાન્સ, નામરમાર, પોલેન્ડ, વિગેરેના બોમા અને
ઉત્તરાની બાપીએ બીએ.

ઈન્ડિયન, પરાસનક ટેકસ, હિસાબના ચોપડા હમાયના રેવન્યુ સ્ટીપરન્ડ
સર્ટીફિકેટ રે વેમારના કાપસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ હાંપીચનને ભગી
ભાગતોમા કોઈ પણ ફી લીધા વિના અને માર્ગ સલાહ આપીએ બીએ.
રેસનલ મ્યુચ્યુઅલ કાર્ક એસોસિએશન કોર્ક એસોસીયા અને ચેઈસાપર
ઈન્ટરનરન્સ કોર્કની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

ભોજન, પુન, હાઈનિચરમ પુન, વોઈસીંગ, હરેસીંગ એસ, કોર્ક
કોર્ક કોર્ક કોર્ક કોર્ક કોર્ક, કોર્ક કોર્ક, ટેમલ, લાલ કોર્કાપર
કોર્ક અરીરી સહસી. જાતે પમારી લાભ લેવા સુકસી નહિ.

—બોક્સ, ટેમલ અને કીચન હરેચર—

કે હમારી હેમરેજ નીચે હાંપીર પાવ છે. તેમા સોલ હમેકા હાંપી
ચાર રહે છે. માત્ર ચોક્કા કોર્કાપર પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગલો અને વેપાર
આગલ વમારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ અધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા હાપેલી નીનન સાડીએ ૧ માર રી. ૪૬-૬
અરીની કીનારવાળી ન્યેરનેટ ૪૫" વારની રી. ૧૫-૦
પાઠલી પાલવ અને આપી ખાત વાળી
રેશમી હાપેલી સાડી ૫૦-૧૦-૦ થી ઉપર
મેચલી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની રી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઈ સાડીએ છેલ્લી હવના રંગો અને હાપે વાળી
ખાંચ વાર રી. ૨૦-૧ થી ઉપર
૭ વાર. રી. ૨૬-૧ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

લેધએ તે આવપલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ અધર્સ

(મો.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૬૨૨.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

ખહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

એડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરમાની કરવી. મીઠાઈની કીમત
ઉપરાંત ત્રીચે ગ્રાન પોસ્ટલ લેમેરવા વિનંતી છે

ના. રાઉટીયા રી. ૧-૦ રતલ. સર્ધન રાઉટીયા
૬ પેની રતલ. મુનીયનમાં ૩ પેની રતલ.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રોસલીસ્ટ બીએ.

મી કેપીટનની અંગત હેમરેજ નીચે મુનીયનના અને રાઉટીયાના કોર્ક
પણ ભાગમાં હમારે મુકામે આની રસોઈ કરવાનો અને કન્સાલ્સ વર્ડરો.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
(ધી કેનર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુચાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાળું ઉમદા ફફટ

આંખા અમલ, લીલી આખા અને સુરતની મોક્ષમ બાહુ છે.
આફુ રી ૧-૩ રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ.
પાંચક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

હુરી અને ચેવલી પાંચ બલર જાન પોસ્ટલ બાહુ. નાસીર રી.
૧૦-૧ લગન; લાંબી અને રહેરે ભાસીક રી. ૧૧-૩ હવન.

રાઉટીયા, ન્યારાલેન્ડ અને બ્રાહ્મન રેમિંગ બોલરો હવર પુરત
ખાન આપી કોર્ક પણ વરતુ પરામીક હાપી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251, DURBAN.

23 OCT 1956

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi - 1918-1956

Courteousness must not be mistaken for flattery nor impudence for fearlessness.
—Mahatma Gandhi.

We who seek justice will have to do justice to others
—Mahatma Gandhi.

No. 39 —Vol. LIV.

Friday, 19th October, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

EGYPTIAN SEES 'SERIOUS EFFORT' TO REACH SUEZ CANAL SOLUTION

UNITED NATIONS, N.Y., October 11.

EGYPTIAN Foreign Minister Fawzi today said that in the secret talks here "a serious effort in many directions" is underway "to reach a peaceful solution of the Suez problem."

He referred to his discussions with the British and French Foreign Ministers and UN Secretary-General Dag Hammarskjöld which are now in their third day.

At a luncheon given in

his honour by United Nations correspondents, Fawzi replied to questions, but declined to comment on Egypt's attitude a proposal for an international body to advise, consult and impose sanctions in case of violation of a treaty covering the canal operations. He recalled that "in general way, Egypt of course wants to co-operate and do anything constructive" to work toward a solution of the Suez issue. "That is our over-ail yardsuck," Fawzi said.

Asked whether India's

Ambassador Menon had submitted 'A new compromise plan' for a Suez settlement to Egypt, Fawzi said he "had been comparing notes with many friends," including the Indian diplomat.

As to whether the purpose of the private talks were designed to reach a solution at the UN or to achieve a basis for further negotiations, Fawzi said, "If we can reach agreement here, Egypt will be happy indeed—if not we can try to find a basis for negotiation."

BAN ON GANGSTER COMICS

Colombo, October 1.

AS stated in a report in the 'Hindustan Standard' the government of Ceylon is planning to prohibit the distribution of gangster comics. A Bill has been presented to parliament which provides for severe penalties against those engaged in selling and distributing these comics.

INCIDENTS OF RACE PREJUDICE IN AMERICA

New York, Sept. 30.

BECAUSE she visited a restaurant in the company of a Negro nurse, the American public health doctor, Deborah Coggins, was dismissed by the Florida state authorities.

In Clinton, state of Kentucky, racists set off explosives near the home of a Negro family because they had sent their child to the public school there.

WHERE DO WE COME IN?

AT the Transvaal Congress of the United Party recently Senator H. G. Swart said that the allegation by the Nationalists that the United Party favoured equality between White and non-White was the greatest untruth ever perpetrated in South Africa. *There was no place in South Africa for anyone who stood for equality between White and non-White!*

'Die Volk'

Dr Louis Steenkamp, M.P., recently told a United

Party gathering that the United Party would take no steps regarding the Africans unless the people of South Africa were unanimously agreed upon them.

Well, that ought to satisfy the Africans, anyway but would it satisfy Senator Swart?

16th VICTIM OF ATOM BOMB

Tokyo, Sept. 30.

A 33-year-old woman of Hiroshima, ill with leukaemia since 1952, died in a Red Cross hospital in Tokyo. She was the sixteenth victim this year of radiation sickness resulting from the atom bombing of Hiroshima eleven years ago.

WORDS OF WISDOM

All men are by nature equal, made, all, of the same earth by the same creator, and however we deceive ourselves, as dear to God is the poor peasant as the mighty prince.

—Plato.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylon 48" 11/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. 64-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery 63/15/0
Beckered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks, Girls Gym Dresses etc. At Reduced Prices.
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS I Plastic Fancy Yogs with Heel Size 3 to 7 10/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgettes and Bamberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 31st Oct. Sailing 5th Nov, 1956,
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Nov. Sailing 4th Dec. 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food £11-10-0	Ordinary Food £4-18-0
Hindu Special Food £10-3-0	Ordinary Food £4-5-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 19TH OCTOBER, 1956

Call From Bloemfontein

THE Bloemfontein conference of African leaders asked organisations in this country to mobilise opinion into a united front for purposes of opposing apartheid effectively. We underline this appeal because we ourselves have pointed out in these columns that such a front is the only answer which apartheid can respect.

In its wisdom the conference refrained from saying precisely what form such a front would take. We say in its wisdom because it will not be a very easy thing to bring such a front into existence. And no single group has the right to lay down the law for the other sides. What will have to be done is that the various interested in such a front will discuss a number of ways in which such a front can be formed. In the end, such discussion might lead to the type of all-in conference of all the races hinted at by Chief Luthuli in his address to the conference.

Such a conference, it seems to us, might be best qualified to decide on the nature of the front.

In the meantime, however, it would be fine thing if little time were wasted in opening negotiations among interested organisations with a view to calling the conference at the earliest possible date. For this reason we urge all interested organisations to start conditioning opinion for such a conference.

It is of the utmost importance, of course, that if and when such a front is created sectarian interests should not be pushed to the fore at the expense of any others. With this in mind it is as well that people should be clear in their minds on the two forms such a front might take.

On the one hand it might take the form of an alliance in which the groups composing the front preserved their individual identity and decided to co-operate on the specific issue of overthrowing apartheid. Such a loose organisation would have its advantages as well as its weak spots. The looseness would make it easier for divergent viewpoints to co-exist in an atmosphere of confidence inspired by the knowledge that all parties realised that success lay in pushing sectarian interests to the background.

It would have two fatal weaknesses. In the event of a crisis within the front it would tend to break up. This is a real danger when it is remembered that the races have not as yet learnt fully the habit of working together.

The other danger is that it would be most likely to break up the moment apartheid was thrown toppling to the ground. This would give way to a new struggle

for power in which the allies of yesterday would be at each other's throats. Whether the ideal of race co-operation would be strong enough to survive such a disaster is something on which time alone could tell.

The other type of front would be based essentially on values cherished in common by all who joined such an alliance. The weakness here is that it would take a much longer time to convince the peoples of the Union of the need to give to such a bloc their wholehearted alliance. People have been nurtured on race consciousness and they might not readily find it easy to find in values and ideals stronger bonds than race or blood.

but it has one overruling advantage. It would be the best insurance against splitting up under duress from the apartheid side. And, after the overthrow of apartheid would constitute a solid and tested foundation for that mixed, egalitarian society for which every true democrat works.

On the other hand wisdom might lie in a short-term programme which would prepare ground for new developments spread over a long period of time. For the immediate purpose of opposing apartheid effectively a loose front could be created which would gradually develop into a solid front of the like-minded as time went on.

In the end a situation might arise when purely racial political and other organisations might be driven out of business. A situation might arise when, for example, the existence of the African National Congress would be incompatible with the existence of the united front. That goes for the Indian Congress or any similar organisation. We must weigh the pros and cons of the developments into which events have thrown all of us carefully if to avoid the bunders we all made during the resistance campaign—when we did not make adequate provision for situations that we should have known would arise from the launching of the defiance campaign.

Unite To Thrash Out Common Problems

THE total rejection of the Tomlinson Report by the Interdenominational African Ministers' Conference held in Bloemfontein is an event of the greatest importance. It involves a complete and emphatic rejection by responsible African Christian leadership of the whole basis of apartheid. At the same time it is a challenge to every White South African to turn from the destructive paths of sectionalism.

Far from expressing a narrow and exclusive nationalism the African people made a call for co-operation in building a common society.

This is an example that every South African would do well to follow and a call he dare not ignore. Let all those who are genuinely interested in the welfare of our country come together now and thrash out our common problems in a constructive plan for the future.

The Banishment Bill Debate

I—The Government Case

OWING to the pressure, no press space of the space of legislation introduced in the last ten days of the session, the Banishment Bill debate could not be adequately reported. Hanzard is now available and its pages are a revelation to read.

The foremost impression conveyed to the reader is the essential duplicity of Dr. Verwoerd's arguments. Explaining why he did not wish to use his existing "banishment powers under Section 5 of the Native Administration Act, he said that these were intended for use when "a Native community in the Reserves" requests the removal for "a direct breaking of law and order." Section 5 was not intended for banishing the urban "universal type of Native agitator who becomes a source of trouble in any place he is sent to" and who, in any case, would then have to be removed to rural conditions "quite different" to those he is accustomed to. It seems incredible that no one during the debate recalled that Dr. Verwoerd has, in fact, already used Section 5 against at least two ANC leaders from East London and one from Durban, to whom everyone of these objections apply.

Dr. Verwoerd's second main objection was that under existing powers, removal has to be to a specific place for a specific period; and he does not like "so short a period as two years" with the described then "returning as a martyr." Nor does he wish to be obliged to "spread these agitators over a whole series of Native areas to become potential sources of agitation there" or to "send them off to one particular farm where their confinement would necessarily assume the character of a concentration camp"—a point on which the Minister was especially sensitive even before the "Dum" now blew up over him. So what did he propose under the Banishment Bill? He proposed "the far more honest method" of banishing them indefinitely from particular urban areas, where they will "lose their living and their place of residence," and be scattered indiscriminately all over the country-side by any of 500 local authorities.

The Minister's third and, no doubt, real intention was to assert that Municipalities should be the ones and the odium themselves. Here, of course, he had a point. If we are to have arbitrary banishment without trial, it

is only too easy for local authorities to recommend this and that to the Minister, to blame him for trouble if he fails to accept their advice and to saddle his party with the odium in this country and outside if he does. And up and down the country Opposition-controlled Municipalities like East London and Port Elizabeth have been playing into the Minister's hands by sending along such recommendations, albeit at the active instigation of the Special Branch. Thus Dr. Verwoerd could support his case with demands from "U.P.-controlled municipalities who are not my political partners," though he made a plain misstatement by saying that "with the possible exception of one," all the municipalities quoted are under U.P. control. At least two of the six have Nationalist majorities. And Dr. Verwoerd has the queer notion that "all members of the P.E. City Council will probably be members of the U.P."

By
C. W. M. GELL

Some idea of the extent of banishment envisaged is conveyed by the figures quoted. Port Elizabeth asked for four, Pietermaritzburg for four, Benoni four, Brakpan seven, Germiston seven—a total of 24. And these are only "a brief list of the most important areas"—presumably selected also with a view to embarrassing the U.P. As Mr. Morris Steyn said: "If there is one memory that will remain with me of the 1950 session, it will be the smirk on the Minister's face when he referred to putting the onus on the U.P." A little later Mr. Mente admitted that "there are so many of these cases that, if the Minister were to put all who have been banned in one place, there would be misery and chaos."

Yet the Minister (a doctor of psychology) prided himself that he has found "a compassionate means" to deal with "a few individuals who oppose our efforts to uphold law and order... I take into account the effect of certain measures on the human psyche and how by psychological means, I can achieve my object, viz. good order." Which ran into the devastating report from Mr. Lovell that tried legal procedures embody the experience of centuries of civilisation and "any departure from them is going

back to a much older age when humanity did not have the experience that dictates our modern methods, that is a fair trial before an impartial tribunal." In other words, Dr. Verwoerd is merely wishing the big stick of fear in a rather crudely tyrannical form.

At no stage did the Minister, or anyone else, define "agitator." Its meaning varied from those "who are a terrible nuisance to City Councils" to the actual perpetrators of crimes of violence. But it never during the debate strayed very far from the ANC which might take the attention paid to it by both main parties as something of a compliment. Dr. Verwoerd admitted that requests to banish ANC leaders had come from "moderate Native leaders" and (more than once) Bantu school boards. The U.P., too, had its "moderate Native leaders." Both Parties disowned the ANC like the plague and Mr. Harry Lawrence, who did "not approve of impudence," happily agreed to "taking action against agitators!" But, as Mr. Freeman put it with irresistible logic, "all the moderate leaders" are on the side of the Government. Who are the "moderate leaders" the U.P. wants us to control? They are the agitators. How can we negotiate with those against whom we are making the laws?

Other Nationalist "historical masterpieces" included a denunciation between "the communist poison" and the "liberalistic spiritual poison" (Mr. J. E. Potgieter); a passionate avowal that unlike Kenya, Rhodesia etc., "we have never had such a peaceful situation as today, I challenge Hon. members to name one place (but then why this Bill) where there is an explosive situation today" (Mr. de Wet Nel); a whimsical argument by Mr. D. J. Potgieter that the Government "seeks to enable the Native tradition by giving him an opportunity to go to court by this Bill," which virtually precludes such opportunity. Dr. Verwoerd graciously conceded Africans "the right to have differences of opinion" and even to "actual forms of resistance," but drew the limit at "agitation," "actual offences" and "incitement," all of which are punishable under previously existing legislation.

More than one Nationalist spokesman asserted the necessity for "strong Government" and condemned "consultation" as merely a sign of weakness.

Senator Grobbé frankly confessed that the Bill was a protective measure for the European people and, almost incidentally, for "the broad mass of the Bantu people." By a process of elimination the Bill appears to be expressly aimed at African born or long resident in the urban areas, who know no other home and who, being at present exempt from labour control, may presume upon the "right" to be in the towns to the extent of being "cheeky", "truculent" or even "defiant." In a revealing passage Dr. Verwoerd amplified the apartheid theme of the African as a "temporary measure in our midst—with the opportunity 'to work, to live, to find a source of income. All that is granted to them' Provided 'one thing only; and that is to behave normally and decently'."

Finally, there were several irrelevant little asides from Nationalist political thought. Mr. P. M. K. de Ruiter did not regard his white birth as an accident. It was "the decision of a Higher Hand." Having been born White, he was "by essence and descent the product of a civilisation which is thousands (sic) of years old." Fully alive to the necessity of "uplifting the non-White," he yet considered "it would take several thousands of years" before they attain White levels of civilisation. Dr. Verwoerd has hitherto always spoken in terms of a few hundred years; but perhaps it hardly matters. Inconceivable as it would seem anywhere else, Mr. de Ruiter is being tipped for promotion to Cabinet rank.

And then there was the intervention in the debate (through the mouth of Nationalists) of "the spiritual father of the U.P."—Father Huddleston. Dr. Verwoerd felt that Senator Rubin was in the pulpit of St. Paul's "out-fathering and out-colleagu-ing the gentlemen of whom we already know so much." And Mr. Freeman, with typical Old Testament fervour, saw in the Opposition arguments "the hand of Kinn, but I hear the voice of Jacob and the voice of Jacob I hear is the voice of Father Huddleston." Someone is evidently getting on someone else's nerves!

(The Opposition arguments will be discussed in a second article.)

Bloemfontein Conference On The Tomlinson Report

WHEN it was announced in the middle of the year that the Interdenominational African Ministers Federation (IDAMF) had decided at their executive meeting to call an All-African conference to discuss the recommendations of the Tomlinson Report, and aspects of African life affected thereby, the news was received with great satisfaction in many circles. Since this important report was tabled in Parliament several bodies have met to discuss it but at none of them were Africans present. As the recommendations of the report are of vital concern to the African community it is not surprising that their leaders have given

the former was otherwise engaged and the latter was touring his Diocese. The conference was then opened formally by the Archbishop of Bloemfontein, the Ven. D. A. Bailey, who made reference to the fact that Bloemfontein is notable as a conference city but it is probable that a long time has passed since a more important conference has taken place.

It is impossible in a short note to review the speeches, discussion and questions that were asked. I will content myself by saying that the standard was extremely high, very few indeed of the speeches being irresponsible and only one of a fiery nature calculated to cause a split among the listeners. (This did not succeed and it was only the firm insistence of the Chairman that secured for the speaker a patient hearing). This is now the third conference I have attended with the report of the Tomlinson Commission discussed, and I am bound to say that several of the speeches given this time revealed a more thorough knowledge of the contents of the report than those I heard on other occasions. The two conferences which spring to my mind by their complete contrast is the Volkskongres organised in June by SABRA and a few other organisations and this conference upon which I am now commenting. Both were held in Bloemfontein. The SABRA sponsored conference, attended only by white people, was notable for the way in which the report was hailed as the supreme masterpiece which will settle once and for all the relations towards the races in South Africa—even if it takes until the end of the century to complete the work. As I said in a column the Sunday after that conference, I was genuinely horrified by the tone of some of the speeches which seem to me to verge dangerously on idol worship, and uncritical exaltation of a document which clearly demands most careful approach.

The second conference was frankly critical but at the same time by no means merely destructive. The recommendations of the commission were examined, not against the background of liberalised thinking by one group of people as to what is good for another group, but against the harsh realities of the group most affected. Two things which were said by several Africans were (1) there can be no ultimate settlement of race relations in South Africa without

assimilation at all levels up to the highest and, (2) thinking in South Africa should be in terms of that which is good for the nation as a whole and not merely for one section of it. Another important thing which stays with me is the way in which frequent reference was made to the role which the churches play in South Africa if only they can reach greater unity of outlook and inner fellowship in service. There was very little evidence of bitter African nationalism which is sometimes associated with such gatherings, in fact I cannot help thinking that a visitor viewing the conference objectively would say that there is great hope for the future of South Africa if only those who have the power of Government can realise the essential human nature of the problems which confront the country.

Towards the end of the second day it was decided that a statement must be issued and a small committee was appointed to draft one. This committee was composed only of Africans; the

document which they produced reflects completely the minds of Africans without any direct influence from other groups whatsoever. It is a noble document and I hope that the full text will be very carefully studied by all who have peace and goodwill at heart. It is also to be hoped that the appeal for a truly representative inter-racial conference will not fall on deaf ears. The question is who can rightly convene such a conference? The first thing is to awaken as widely as possible a sense of urgency, and a determination in the hearts of as many people as possible that South Africa shall be saved from the strife which always follows on division. Then no doubt will arise an organisation which can rally the forces of goodwill in an atmosphere beyond party politics, and all those other influences which disrupt life.

1956 may well be memorable as a year of conference; may 1957 be a year of growing co-operation because the days are becoming few,

By

Dr. A. W. BLAXALL

thought to the matter. IDAMF is a non-political organisation. It is the national committee which co-ordinates a number of interdenominational bodies in the four Provinces. The response was very gratifying. In fact it was truly said when the conference actually met that "it is probably the most representative gathering of Africans that has come together since the memorable meetings before the 1946 legislation."

When the conference opened in the Paradise Hall, Bloemfontein, on Thursday morning, 4th October, 390 delegates had assembled from all parts of the Union. University lecturers, Ministers of religion, professional men and women, workers and representatives of cultural organisations, all of them were there together with a very small group of observers from the Christian Council of South Africa and the Institute of Race Relations. Four of the Parliamentary representatives of the African people were also interested listeners while the press, both South African and overseas, had reporters in attendance. Needless to say the Government was represented by members of the Police.

It was a matter for regret that the Mayor of Bloemfontein did not find it possible to welcome the delegates and formally open the conference. The President of IDAMF, the Rev. Z. K. Makhabeane, said that he then invited the Moderator of the Dutch Reformed Church and the Anglican Bishop, but unfortunately

Disposal Of 83 Building Sites At Springfield

Natal Indian Congress Objection

THE Natal Indian Congress wishes to inform the Indian public that its objection to the disposal of eighty-three building sites by the Durban City Council at Springfield was based on the ground that there was no assurance by the City Council that these sites would be made available to only of those who were on the Council's waiting list in order of priority.

In a notice in the Press recently the Durban City Council indicated that it would either sell by private treaty under Ordinance 31 of 1912 or utilize for the construction of dwellings thereon, under the Housing Act, 83 sites at Springfield. The notice also called for objections from interested parties. Congress objected to the proposed disposal and later informed the Council that if it "was ascertained that the sites will be disposed to prospective purchasers

from the Council's waiting list in order of priority Congress will reconsider its decision." So far the Council has not given the assurance.

In the sale by private treaty the City Council should not go outside its waiting list. We have no quarrel at this stage with Ordinance 21 of 1912 which enables people without habitable homes to obtain a plot of ground and a loan up to £2,400 to erect a dwelling, nor do we have quarrel with Section 5 of the Housing Act which provides for Corporation built homes to be let to the people.

Congress wishes to repudiate rumours that it objected to the proposed disposal because there was no public auction of the sites. Public auction would be the last thing that Congress would suggest as such a scheme would open the door for unscrupulous investors.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

V—The Fatal Policy Of Apartheid

ALONGSIDE this racial feeling based on principle there is a racial feeling which is acquired by practice. I call it acquired because it is not inborn. In many countries where different races live next to each other the children obviously have very little racial feeling.

White and Black children play and wrestle with each other and have little or no consciousness of the contrast. The famous missionary Oldham remarks on the fact, and a man like Prof. Davinck thinks that it can be confirmed by one's own experience. Racial feeling only becomes active at a later age. It certainly does not have the definite instinctive basis one was led to suppose. During his visit to South Africa Prof. Davinck saw a Negro woman, a servant in the home of a White family, carrying her own child on the one arm and a child of the white family on the other and the two children were quite satisfied.

The third background is fear. Unless the Whites maintain themselves through apartheid their supremacy will be irreversibly lost. Apartheid is a matter of survival. In Pretoria I had a discussion on apartheid with a number of young Afrikaners. One of them, a youth of about eighteen, said: "I do not care whether the policy of apartheid can be defended on Biblical grounds or not; the alternative for us is apartheid or the sea."

"It is possible that the existing aversion and discrimination stems from prejudice which cannot be justified by science or ethics. But the prejudice is there. It is so strong and deep-rooted that statesmen have to take it into consideration or else their policies will founder. Separation may be the confession of the failure to solve the colour problem by the application of the loftiest principles. It may be that by it the decision in a great ethical controversy is being avoided. But some kind of separation is the only pattern of living which the majority of Whites in South Africa will accept."

"The would-be reformer must not so much look at what is ethically preferable but at what is politically expedient."

And with such a background the

South African embassy in The Hague makes propaganda for the policy of apartheid.

The question arises what the Afrikaners actually mean by apartheid. In the whole world this word is used with care and yet it is indeed not easy to define its meaning. Malen gave the word currency. Previously the word segregation was used. But that is a somewhat vague expression. While science strives after a stricter definition of concepts, politics, according to Prof. Serres, like to beat about the bush. It must try and keep men of widely differing view together under one banner for as long as possible. If you read the literature on apartheid and listen to the way the word is used in daily conversation it becomes clear that apartheid can have several widely differing meanings.

By

Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

In Europe one usually thinks of apartheid and discrimination as synonyms. Perhaps it will be clear at the end of the chapter that the intuitive evaluation of apartheid as discrimination is essentially correct. Yet we cannot be satisfied with this intuitive judgment especially as the most sincere Afrikaners are the first to deny that apartheid means domination by the Whites and discrimination against the non-Whites. They do not deny that there is an apartheid which means just that but according to them that is bad apartheid which they condemn to make way for the good apartheid which they propagate. We will have to differentiate as we seek an answer to the question what Afrikaners mean by apartheid.

1. Apartheid can mean the complete territorial separation of Whites and non-Whites. This is called radical vertical apartheid.

2. Apartheid can also mean that one supports the vertical apartheid but is convinced at the same time that the Whites cannot do without the Black as a labour force so that the radical part of vertical apartheid is partly abolished.

3. Apartheid can finally mean that the territorial separation of Whites and non-Whites is regarded as only partly possible. Thus a horizontal instead of a vertical separation is propagated. Whites and non-Whites live in the same area but in this area a maximum of separation is effected. It is immediately clear that this apartheid means domination by the Whites and discrimination against the non-Whites. If society is compared with a house it could be said that this horizontal apartheid means that the Whites live in the house and the non-Whites in the cellar or the basement.

Let us first discuss radical vertical apartheid. Actually, those who propagate it have strong objections against the word apartheid. It is too negative. They prefer to speak of separate development.

Who are they who support this radical separate development? It is not the politicians but the Church leaders who agree with the views of Totius.

Of special importance was the paper on the social aspect of the African question. Economic and social development had affected African life to the core. Industrialisation has drawn millions of Africans to the industrial areas and the mining districts. More than sixty percent of the Africans live outside the Reserves. In South Africa this process is called detribalisation. The African is transplanted from a collective to an individual existence. He is uprooted and finds himself in a completely foreign society.

The speaker makes no bones about it that the contact with Western civilisation has completely disrupted the social structure of African life. The indigenous institutions and views have lost their power. The result is far-reaching disintegration and social chaos.

In addition to the Missions the industrial development of South Africa played a very important part in the disintegration. White society absorbed the Africans as a labour force. Thousands of Africans migrated and still migrate to the large cities. Increasingly less men remained in the Reserves—the tribal areas. Married life became disrupted.

The position of the women was changed. The men acquired a completely new way of life. The traditional pattern of life was maintained in the Reserves but it did not have the same meaning which it had had in the past. The Reserves remained undeveloped and overpopulated. Tradition ceased to function. People changed. Families became dependent on the income of the men in the large cities. The life of the African on the farms changed the least.

The large cities caused the greatest changes. There the Africans live in compounds on the mines, in locations, the African townships in the neighbourhood of the cities, the slums, the squatter camps and the homes of the employers. Nothing remained of the old traditional way of life.

In the resolutions it is said that no healthy synthesis between the valuable cultural elements of the Bantu society and Western culture came into being. African policy must aim at this synthesis. Therefore the Reserves must have the opportunity for economic development. They must be remade into a real home for the Africans so that they will not be enticed to the cities.

There should be no possibility of miscegenation.

The treatment of the social aspect was followed by that of the economic aspect.

In the resolutions the Conference declares that the present situation is confusing and dangerous because the Africans do not know where they are being led in the political sphere and that raises a false expectation with many. The policy of intermingling is rejected, because it leads to unnecessary conflict between the two races and the undermining of the future of the White race and to the detriment of the development of Christian civilisation in Africa.

The policy of separate development is accepted as a sound foundation on which both the White and the Bantu can live happily together. The political future of the Bantu must be described in a long term policy. In his own press the Bantu must be frustrated by Christian civilisation according to his own na-

least background and brought to full nationhood by natural means in the areas of the Whites he will never be able to claim political rights. And the principle of Christian trusteeship must be maintained as long as it is necessary for the welfare of Whites and Bantu.

I have given such a detailed description of the contents of the papers and the resolutions of the Conference (the bulk of the quotations have been omitted in this abridged version) because the

church leaders at this Conference pronounced themselves in favour of apartheid, but at the same time unambiguously stated that only a radical vertical apartheid can be a fair solution of the racial problem in South Africa. Of course integration and assimilation are rejected but the horizontal and non-radical, vertical form of apartheid, too, because this means domination by the Whites and discrimination against the non-Whites.

(To be continued)

Editorials Of The Week

Clash Of Colour

THE South African Labour Party, like the Anglian Chur^{ch} a that unhappy country, has condemned the present treatment of non-whites as "incessant and intense persecution in every sphere of their daily lives." The British Labour Party too has expressed grave concern at the incompatibility between the Union's policies and Commonwealth principles. The students of Capetown University have by an overwhelming majority demanded freedom for the universities to decide whom to admit or whom to reject. Wewatersrand has already taken an active stand against segregation and incurred the wrath of Dr. Viljoen and Dr. Verwoerd. But despite protests all round, the implementation of the Group Areas Act goes on relentlessly. An African lawyer in Johannesburg is refused chambers where he can conveniently meet clients or witnesses and whole communities of non-whites are uprooted and replanted in "near-B-lan" camps.

At a national conference of African leaders which met to consider the Tomlinson report, Dr. Xuma has exposed the hollowness and utter unworkability of the expensive "separate development" scheme which is only a nice new name for Apartheid. It means, not national homes for the Bantus, but discrimination, differential treatment and denial of all rights to Africans, making the country safe for continued exploitation and white domination. Already, as the President of the Interdenominational Ministers' Federation bewails, Africans have been reduced to such political impotence that they are homeless, landless, penniless and powerless. The cynical claim that Apartheid "protects the interests of non-whites as well as

whites" has been exposed by every measure taken under the Group Areas Act, which in effect shifts Africans and Indians into areas unsuitable for trade and business, if not also for residence. The threat to move a prosperous African tribe from a fertile North Transvaal valley, where they have lived for 200 years, and to replace them by whites who will use African labour, is typical of a process which is called "separation" but is really suppression.

No wonder, African leaders despair of co-operation and economic integration ever becoming possible under white leadership and are now thinking in terms of "total Apartheid" by which they mean division of the land and assets of the country on an equitable basis with due regard to the population ratio. This is a proposal which finds no place in Mr. Alan Paton's charming book on South Africa, which makes it out that the only alternatives for the future are white domination, black domination and a common society under white leadership. Granted the fear of the whites that recognition of the rights of Africans will lead to black domination and consequent unwillingness to assume responsibility for developing a common society, the African and Indian Congresses are forced to suggest other alternatives and seek the good offices of the U.N. to save South Africa, if necessary, by dividing it. It is up to the Afro-Asian nations to see that racism is driven out of its last stronghold. The nineteenth century myth that Christianity and Western civilisation are supreme values to be adopted by all mankind has been exploded with a bang by the Whites in South Africa.

—Indian Express, Oct. 7,

South Africa

THE Apartheid policy pursued by the South African Government has been discussed threadbare in the U.N. and the majority of its members has accepted the obvious fact that Apartheid and its evils are the concern of the conscience of the whole civilised world. We should not be surprised if South Africa should walk out of the next session of the General Assembly. That too would be nothing unusual, South Africa's point of view will also receive support from the usual group of colonial Powers, some of whom are following quite a liberal policy towards people in their subject territories but who, surprisingly enough, do not seem to think it morally essential that they should support any move which tends to give to all races in South Africa the benefit of rule based on justice and liberty. Concentration of all power in the hands of whites and denial of equality for all races to non-whites is something so anachronistic that the world body is bound to lodge its protest against it, even though it has not been able to correct the tyrannous ways of the South African Government.

Mr. Louw has again painted the usual picture of the Indian community in South Africa which is so well satisfied with its conditions that it does not wish to take advantage of offers of repatriation to India so "generously" held out by the Government. This picture bears little relation to fact. As a result of applications in practice of Apartheid, the Indian community is being uprooted from areas where it has lived for years making a living as best it could. All the best urban and agricultural areas are being grabbed by whites. It is no secret that the Government are out to destroy even the little commercial prosperity won after years of toil by people of Indian origin and held on a completely precarious tenure. Mr. Louw forgets that these people have all identified themselves so completely with South Africa that they think only of that country as their home. Such people are naturally unwilling to cut themselves off from the place they consider their home and go to a country where they will feel entirely like strangers.

It is the duty of the United Nations to try to win for these people who have been in South Africa for generations the rights

enshrined in the Charter, which is the basis of all ideals and activities of the world organisation.

—Hindu, Oct. 7.

SOUTH AFRICA has, it seems, become immune to all criticism. It will reject the Labour Party Conference's criticism with the same contempt as it has been dismissing United Nations requests and demands. The Nationalist Government is out to defy the world and is persisting with vehemence in its implementation of Apartheid. It is trying to suppress agitation against the policy on the part of non-Europeans with an iron hand. Reason and argument does not appeal to it. That is because it knows that it can hurl defiance at others, including the United Nations, with impunity. Other big Powers do not utter a word of support for it but they do not favour positive action. This policy of drift is dangerous and its consequences cannot be foreseen. They may be disastrous.

The reason why certain countries like America are not agreeable to take steps to end racial discrimination is because this problem exists in some form there also. For instance, the Negro problem in the southern states of America and the manner in which certain sections of whites are behaving have sullied the reputation of that country. The majority of people do not want any sort of discrimination against negroes, whether in schools or elsewhere. Courts have also pronounced their verdict against any racial discrimination.

The U.S. Administration and the majority of American people may not believe in racial discrimination. But the evil tendency that is persisting in certain states is making functioning of normal life difficult in the areas concerned. This evil tendency must be fought and uprooted in a concerted manner. It is only when racial discrimination is completely abolished in those countries can they speak against Apartheid with authority, sincerity and clear conscience. There can be no peace and justice in the world if equality of races is not only accepted in theory but also enforced in practice.

—Tribune, Oct. 9.

"Implementation Of Group Areas Means Genocide"

—Advocate J. Slovo

Group Areas Hearing At Ladysmith

IN a brilliant thirty-minute address to the Group Areas Board at its hearing at Ladysmith on Monday 15th October 1956, Advocate Joe Slovo of Johannesburg, representing the Ladysmith Rent and Ratepayers Association said that the implementation of the Group Areas Act meant genocide as far as the Indian community was concerned.

Mr. Slovo who was given an uninterrupted hearing by the Board outlined to it the reasons why his clients were withdrawing from the enquiry. The packed Town Hall consisting of a majority of Indians, a number of Africans, Coloureds and Europeans heard Mr. Slovo's indictment of the Act, the general pattern of race zoning and the hardships which the Act would inflict on the Indian community, in a tense atmosphere.

The Board, said Mr. Slovo, wielded tremendous powers. "I doubt whether in judicial history," he continued, "a precedent can be found for enormity and vastness of your powers. Therefore I say Mr. Chairman, that your Board has a terrible responsibility. It has the responsibility of recommending whether or not a peaceful, industrious and law-abiding community ought to be broken materially and spiritually. It has the terrible responsibility of deciding whether it should make itself a party to what I can only describe as genocide—a word which has recently come into use amongst civilized peoples to describe the extermination of a community or racial groups."

Dealing with the race zoning proposals which were before the Board Mr. Slovo said that had his clients continued to participate in the proceedings they would have shown that there were 4000 Indians who stood to lose over £1,000,000 if the plan were implemented.

After adding that that was terrible enough, Mr. Slovo said "but, this is half the picture. The other half, the more important half is that each one of these individuals is a human being. He has a wife and child. He has done no wrong. He has committed no crime. Yet, he is told by the proposers of the plan 'You and your kin and his must give up the gains you

have made by virtue of your industry and intelligence.'"

Giving the facts relating to one of his clients, seventy-two year old Mr. Hajee Cassim Aaleman Amaal, a pioneer of Ladysmith, Advocate Slovo said that in consultations held with his clients, Mr. Amaal when asked whether he would move into the proposed Indian zone—undeveloped veld—Mr. Amaal had said that he would rather slit his throat and then let his body be carried to that area.

Emphasising the role of the Board Mr. Slovo said that its function was not to advise the carving up of Ladysmith into racial zones but in the first place to determine the desirability or otherwise of having Group Areas. "The toll of human suffering which such divisions will cause must weigh heavily on one side of the scale...It amounts to having an intellectual disrespect for the integrity and the quasi-judicial nature of your tribunal if the proposers assume that your Board is a mechanical separator, whose function it is to implement sectional desires for the stratification of the Indian community."

Mr. Slovo then referred to "another familiar pattern which has become monotonously obvious." This pattern was expressed in the following terms. "Everything for the White man and the Indians to the Veld."

He ascribed what possible legal or moral justification there could be for such an attitude and said: "an all-white body places before your Board a scheme for the division of Ladysmith."

"It is a notorious fact, considered unfortunate by my clients, that they have no recognised constitutional means of influencing the final decision nor have they any voice in the organs which are responsible for these schemes."

"In such circumstances one would expect those persons and bodies who claim to be 'trustees' and 'guardians' to present an attitude which has a semblance of fairness. At the very least one would expect such persons to be ashamed into a realisation of their responsibility. But no. Their attitude is—and this is more than borne out, by this and other proposals, that 'we consider this a White

man's law. It is there to protect us. The administrative and constitutional machinery is in our hands. You are aliens in the land of your birth.'"

Mr. Slovo then graphically dealt with the situation which would arise on the reversal of the role. If his clients had made a proposal to uproot 4000 Europeans from their homes and business places in Ladysmith they would have justly been dubbed as social criminals. If that would have

been the position with such a proposal coming from his clients "what possible basis can there be for having a different reaction to the reverse proposal submitted by Europeans now before the Board."

In conclusion Mr. Slovo said, "Mr. Chairmen, has it reached the sorry pass that the degree of suffering of human beings has reference only to the colour of their skin? No, Mr. Chairman. Although my clients in similar matters have come to suspect it the Group Areas Act has not yet adopted as part of its title the words 'To provide for the removal of Indians from favourable positions and to protect the white community from economic competition.'"

Banishment Of Africans

Following is a copy of a letter sent to the 'Economist' London, by Mr. C. W. M. Gell:

SIR,—Your excellent review of the books by Mr. Alexander Steward and Mr. Anthony Sampson about South Africa (August 25th) has only just reached me. May I suggest two small modifications?

"No tears need be shed for Sophiatown." But many African tears are, in fact, shed. For Sophiatown, despite its slums, was a free township, not subject to all the petty restrictions of location regulations operating in every "far superior housing estate." And if "virtually all Africans who have been moved are glad," that is largely because only the worst slum areas have so far been "cleared." Will the 30,000 or so, who live in habitable houses, be as "glad" when it is their turn?

Secondly, your reviewer refers to "a new law enabling a junior magistrate to exile an African from his home without appeal to the courts." The reality is far worse. The law allows any one of 600 local authorities (which, in practice, means the petty municipal official known as the location superintendent) to banish anyone whose presence is deemed "detrimental to law and order." No judicial officer comes into the picture and no appeal lies to the courts. The local authorities range from the City Council of Johannesburg, Cape Town, Durban etc., to the town councils of tiny country hamlets and even

Village Management Boards. No local authority may amend a by-law without higher sanction. But there is no control over their banishment of Africans.

Conference Of The S.A.I.C.

THE 22nd Conference of the South African Indian Congress will be held in the Grand Hall, Johannesburg on the 29th and 30th and the 1st October, 1956.

According to the Press statement issued by the Congress, "the Conference will consider the grave issues confronting the Indian people of South Africa and will consider ways and means of opposing the Group Areas Act in a practical way on a South Africa wide basis."

The Conference will be attended by 105 delegates from the Transvaal, Natal and the Cape. The Natal Indian Congress, the Transvaal Indian Congress and the Cape Provincial Indian Assembly are the constituent bodies of the South African Indian Congress.

S.A. Hindu Mahasabha
Deepavali Friday, 2nd November 1956.

All Hindus will observe this Festival.

R. Raghunath,
Act. General, Secy.

47 Lorne St.,
Durban.

Walk-Out Staged At Group Areas Hearing At Ladysmith

An application to the Supreme Court to test the validity of the ruling given by the Group Areas Board was foreshadowed when a major walk-out was staged by the Indian, African and Coloured people and their legal representatives when the Board met at the Town Hall, Ladysmith, on Monday 15th October.

The Board had met to consider a proposal for race zoning and it emerged at the commencement of the hearing that the proposal before the Board came from the Board itself. Advocate Mr. J. B. Macaulay, Q.C., who appeared with Advocate Mr. H. E. Mall asked the Board to recuse itself on the ground that in submitting a proposal before the hearing it had in some measure prejudged the issue on the desirability of declaring Group Areas for Ladysmith.

Mr. Macaulay's contention was supported by Advocate Mr. J. Slovo, and Messrs. J. N. Singh, I. C. Meer, N. T. Naicker, D. J. Christopher and G. Huribhai who were appearing for a large number of organisations and individuals.

The Board refused the application for recusal and also refused an application for an adjournment to enable the Board to be tested in the Supreme Court.

It was this refusal which led to a major walk-out from the crowded Ladysmith Town Hall leaving behind an almost empty building with the Board, members of the Town Council and a legal representative representing only thirty-two local residents.

Before the withdrawal took place the legal representatives of those who walked out of the hearing explained to the Board the reasons which prompted them to take this course of action.

Mr. Macaulay informed the Board that his clients felt that the Board had prejudged the issue and that they had no option but to make an application to the Supreme Court.

Advocate J. Slovo in a lengthy address to the Board outlined the disastrous effects the Group Areas Act would have on the Indian people in particular. He stated that the general pattern followed in respect of race zoning amounted to genocide—the extermination of groups or communities on racial grounds. Genocide, he

added, had been declared a crime by the United Nations.

Giving details of the effect of the Act and race zoning if carried in Ladysmith Mr. Slovo said that the plan before the Board envisaged the uprooting of over 4,000 Indians. If the Indian community had put forward proposals to uproot 40-50 Europeans from their homes their proposal would have been laughed out of Court. He said the test which was to be applied when it was sought to uproot a European should apply in the case of non-White peoples when proposals are made for their uprooting.

Mr. J. N. Singh severely criticised the plan before the Board and said that the Group Areas Act was totally unacceptable to the Indian people. He showed how unjust the proposals before the Board were and added that his clients had no option but to withdraw from the proceedings in view of the ruling of the Board.

Mr. Singh pointed out that the proposal before the Board if accepted would affect 231 acres of Indian owned land valued at £627,740 as compared to 2 acres of European owned land valued at £5,295. Whereas 4,000 Indians were affected under the proposals the total number of Europeans was only 14.

Mr. I. C. Meer told the Board that the Indian people who had no say in the enactment of the Group Areas Act, viewed the law with great apprehension. The Board was the only machinery before which they could appear to express their opposition to the Act itself.

Criticising the ruling of the Board he said that by submitting its own race zoning proposals at the enquiry at Ladysmith the Board, which was acting as judges, had "descended into the arena and in doing so the vision of its members was likely to be obscured by the dust of the conflict in the arena."

Mr. Meer said the Board by its ruling at Ladysmith was creating a very grave precedent likely to affect the Indian people throughout the Union. The Board should never present its own proposals. Its function was to judge.

Mr. Meer added that his instructions were to withdraw from the proceedings.

African Students Asked To Equip Themselves For Responsibilities

New Delhi, Oct. 13.

ADDRESSING the Association of African Students in India on Thursday here, Prime Minister Nehru said it was his conviction that countries of Africa struggling for freedom would be free "not in the distant, but in the very near future."

Some African countries, he added, had achieved freedom, but they had many problems to face. Others were still involved in the struggle for liberation from foreign rule. "Many of you who have come here will have to shoulder all kinds of responsibilities."

"It is inevitable that your countries will attain freedom. After that it will be for the likes of you to shoulder the burden of freedom. It is a very heavy burden and therefore you must equip yourselves to shoulder these responsibilities."

The Prime Minister expressed the hope that people, particularly the students in India would learn more about Africa. The Department of African Studies at the Delhi University would, he hoped, continue to get eminent teachers and scholars from Africa to visit various Indian Universities and other institutions.

Prof. Blackett On India's Neutrality

Professor P. M. S. Blackett, leading British physicist, told a London audience that the policy that Prime Minister of India Nehru was pursuing in international affairs had done enormous good to India and the world. He told the *Mela* (Indian Festival) arranged by the London Mail that India was playing a very important part in world affairs and had made a very large contribution to their solution by its policy of 'independent neutrality.' Professor Blackett is professor of physics in the London University and honorary fellow of the Indian Academy of Sciences.

When Policeman Meets African

Mrs. E. W. Anderson writes as follows to the "Rand Daily Mail".—

N.C.—I have just seen an incident from my balcony which filled me with disgust.

Two Africans and two Afri-

can women were standing on a corner quietly talking, seriously doing no-one any harm, when a police car drove up and out jumped two policemen.

One snatched a cane walking stick out of an elderly African's hand, pounced him in the stomach, emptied his pockets, dropping some of the contents on the pavement and leaving it for the African to pick up.

He eventually found the cane, which was evidently in order for he handed it back to the African with his stick, which he took away again and tried to break.

I do not think any African objects to showing his pass but why, oh why, cannot the police treat them with a little respect?

This report is being investigated by the police.

White Blood vs. Black Blood

Blackett's English language evening daily 'Liberty' on October 3 editorially commented on South Africa's decision to segregate blood in hospitals for transudans. Captioned "White Blood vs. Black Blood" the editorial said the action "gives the finishing touch to colour discrimination which has made South Africa extremely outcast and low in the international estimation."

"The Brydon Government are blindingly ignorant of the stern fact that Whites are immigrants to South Africa and that the country rightfully belongs to Blacks and Coloureds whom the Whites despise."

Concluding, the editorial said South African Whites may congratulate themselves for upholding "race supremacy," but "they should know at the same time that most White nations of the world feel ashamed because of their talk and behaviour."

Australian Team's Visit

Prime Minister Nehru has described the forthcoming visit of the first official Australian cricket team to India as "an event in our cricket history" and hoped the visit will lead to the people of India developing greater contacts with Australia.

Mr. Nehru was welcoming the Australian team in a message to the Official Secrétaire in the published by the Board of Control for Cricket in India on the occasion of the Australian team's visit on its way home from the United Kingdom.

All-In African Conference On The Tomlinson Report

The following is a copy of a letter sent to "Die Transvaler" by Mr. J. K. Ngakane —

SIR,—The reaction of "Die Transvaler" to the statement issued by the Bloemfontein Congress of African leaders on the Tomlinson Commission Report does not come as a surprise. It could almost have been forecast before the conference took place; and for this reason Africans and the majority of thinking non-Nationalist Europeans will attach no more importance to it than to other statements published by "Die Transvaler" in pursuit of its policies of repression and division.

But what must be challenged—and challenged to the extent that a copy of this letter goes out to every journal in this country—is the distortion of fact made in the leading article, "One Sided Resistance," which appeared in "Die Transvaler" on October 8.

The statement that the recent Bloemfontein Conference of African leaders was "held by a number of Natives and a couple of Europeans" is a childish travesty of the truth. And to further describe the African leaders as "a few intellectuals and individuals from the membership of the African National Congress," and to imply that "a couple of known European liberals" were associated with them, reveals "Die Transvaler's" leading article for what it is: a frightened whistling in the dark to reassure itself, an attempt to pretend that something of which it is afraid, does not exist.

No European whomsoever had anything whatever to do with the Conference, though interested Europeans were welcome to attend. The African Parliamentary representatives and two or three other Europeans who were interested in the African viewpoint, and who realised that in the end the African viewpoint will have to be taken into account, did attend. The Dutch Reformed Church, too, was welcome to send observers, though none came.

The simple, inescapable truth of the matter—a truth which must have increasing historical significance, however much "Die Transvaler" and the Nationalist Party may whistle in the dark and badevil the future, is that the Bloemfontein congress

which has just ended was the most vital effort of its kind since the Nationalists came into their disastrous power in 1948. From the African point of view, it was completely successful. The 400 delegates called together by the African Ministers' Federation did that very thing which "Die Transvaler" most fears. It did represent the broad powerful mass of African feeling. It has hardened and given form to the inextinguishable resistance of all but a group of Afri-

can sycophants (the small potential fifth columnists who are to be found among any people) to the Nationalist Party and its apartheid doctrine.

"Die Transvaler" and anyone else interested may care to read the papers of the Conference, which are shortly to be issued in simple bound form. Perhaps that journal will then stop whistling in the dark and face up to the inescapable truth that the bitter problems of South Africa, problems so dreadfully complicated by the Nationalist Party, will only be, and can only be, solved on a basis of co-operation of Black and White.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 35 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

*****
"Distina-Sageeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distina-Sageeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg.
*****

IT'S
REMARKABLE

... THE IMPRESSION MADE
BY WELL-POLISHED SHOES

One of the first things people notice is ... your shoes. And one thing everybody's agreed on is that "there's no shine like a Nugget shine". For fine waxes and rich stains are blended in Nugget to give shoes a daily beauty-treatment... to give that noticeable Nugget shine.

NUGGET - THE SHINE OF GOOD SHOES

Drunkenness Convictions

FOR some years past, the S.A. Temperance Alliance has been privileged with access to official reports which has made practicable the compilation of a quinquennial statement showing the number of convictions for drunkenness in the Union and South West Africa. The 1955 figures have just become available and extracts from the quinquennial statistics are appended:

	Europeans	Africans	Asiatics	Coloureds	Total
1951	11,667	32,898	1,319	30,382	76,256
1955	11,789	43,306	2,281	41,623	100,999
1951-1955	62,345	191,897	9,399	175,840	439,460

It is generally accepted that for every case of drunkenness resulting in a conviction, there have been half-a-dozen simultaneous instances in which no arrests have been made; a large percentage of assault cases in which drink has been the major factor, are not included in the appalling total of nearly half-a-million convictions for drunkenness within the last five years.

Indian Films For Foreign Audiences

Minister's Address At Presentation Of Awards

IN New Delhi recently Prime Minister Nehru gave away awards for the best films of last year.

Speaking on the occasion, the Minister for Information and Broadcasting, Dr. Karkar, said a notable feature of development in the field of films during the last two or three years was the increasing efforts made by Indian

films to attract audiences abroad; Indian films had found recognition at a number of international film festivals.

Dr. Karkar also spoke of steps the Government had decided to take to help the film industry produce better films and organize the industry on a better basis. It was proposed to establish a national film board. This would have as

its constituent units the present censorship organisation, Production Bureau and Film Institute. The Production Bureau would help producers in looking through scripts in an advisory capacity. The Film Institute would be a centre for expert and technical training to photographers and other technicians of the industry. Dr. Karkar said it was proposed to introduce legislation for the National Film Board during the coming session of Parliament. Another important step which the Government proposed to take was a form of film finance corporation to begin with on a small scale. Details of structure of the corporation were under consideration.

Selections

Selections were made on the recommendations of the Central Committee of Awards. The committee did not find any of the films entered in the children's category to be of sufficiently high standard to qualify for the Prime Minister's Gold Medal or a Certificate of Merit. As recommended by the committee, All India Certificate of merit were awarded to the Marathi film *Shirdiche Shri Sai Baba* and the Hindi film *Jhank Jhank Payal Booji*. Among documentary films, *Wonder of Work* and *Education for Life* won Certificates of Merit.

Awards for the best feature films in various languages were given in accordance with the recommendations of the regional committees in Bombay, Madras and Calcutta.

Cricketers To Be Honoured

THE Steering Committee of the Board of Control for Cricket in India, which met in Benares recently, decided to present a silver salver each to Vinoo Mankad and Pankaj Roy as a mark of appreciation of their creating a new world record in first-wicket partnership in Test Cricket and breaking the previous record held by Len Hutton and Cyril Washbrook by scoring 415 runs in the fifth and final Test between India and New Zealand at Madras in January.

The Maharajahmaram of Vizianagaram, President of the Board, told Pressmen that the presentation would be made at a garden party to be given in honour of the Australians at the Rajaji Stadium, Eden Garden, Calcutta, during the third and final Test against Australia on November 4.

On September 18 Mankad resigned to play for Stockport in the Central Lancashire League next season.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

For the modest cost of a tin of Sunbeam you can improve the whole appearance of your home. See the difference for yourself...when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours

in red...green...black at their brilliant best

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

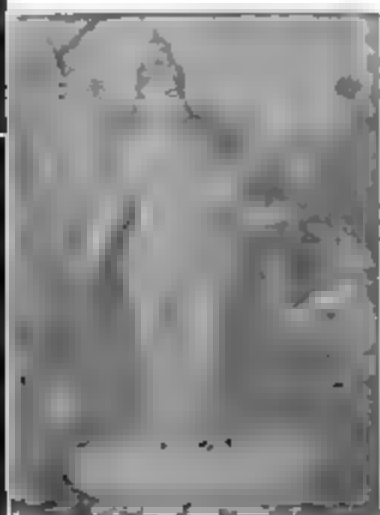
Religious Printed Cards 4 " ... 4 3	Per Doz.
Obeque Books in English Only 1a. 3d. & 2s. 3d.	Each
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted) 1s.	Each
Technicolour Extra Large Photos (Tinted) 1s. 3d.	Each
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Pisto 9/6 doz.	
" " " " " " Tinted 12/6 "	
" " " " " " (Large) Pisto 18/6 "	
" " " " " " Tinted 24/6 "	

Real Photo Ann, Nameals, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhiji and Nehru, Gandhiji's Life and Gandhianism, Medium 9/6, Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

De Luxe Extra Large Plain " " ... 18s. 6d. per doz.
De-Luxe Extra Large Tinted ... 21s. 6d. " "
Floral Hackles 2/6 Each. Film Star Hackles 2/6 Each.

C.O.D. Charges 2s Extra. Postage Free.

Obtainable At Our
Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Gray & Lorne Streets)

284 Gray Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

FOR... RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 31008.

P.O. BOX 2762.

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-8885.

MANCHESTER TRADING —CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Sals & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

★

જિંદગીનો સમુદ્ર મળીને-જેમ
સાગર અને છે તેમ આપણે મેળી
કરીને મેળીના કા.નર મની કાઠમે
છીએ. અને જનતામાં સૌ એક
ખીલ જાણે મિત્રતાને રહે તો
જનતાનું રૂપ બદલાઈ જાય.

—અંધીલ.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે લખે 16-3-37 સ્વપાત્રું.

બુલ્લેટ પત્રની રૂબ. મણીલાલ આંધી

★

અનાસક્તિક કેમ બધે? શુભ
અને દુઃખ, મિત્ર અને ઇત્રુ, પેતા
નું અને પારકું-બધું સમાન સમજ
વાથી અનાસક્તિ બધે છે. તેથી
અનાસક્તિનું બીજું નામ સમતાન
છે.

—અંધીલ.

પુસ્તક પદ્મ સુ—અંક ૪૦

તા. ૧૯ અક્ટોબર, ૧૯૫૬.

પુસ્તક નકલ પે. ૬

ઈજાપટ સુએઝ કનાલના ઉકેલ માટે આતુર છે

યુનાઈટેડ નેશન્સ-ઈજાપટના પરદેશ ખાતાના પ્રધાને તા. ૧૧ના બજાબનું
હતું કે. યુનાઈટેડ નેશન્સમાં જે ખાતગી અગ્રીમો સુએઝ કનાલના ઉકેલ
માટે થઈ રહી છે તેમાં યશી અવકાશ સુચનાઓ કરવામાં આવી છે.

આ ખાતગી વાટાઘાટો ત્રણ દિવસ
થવા આવી રહી છે. ઈજાપટના પર
દેશ ખાતાના પ્રધાન, તથા કાસ અને
જિટનના પરદેશ ખાતાના પ્રધાનો અને
યુનાઈટેડ નેશન્સના મંત્રી, આ વાટા-
ઘાટમાં સામેલ છે.

પરદેશની પરીસ્થિતિ તેમને જે
પ્રશ્નો પુછવામાં આવ્યા હતાં તેમાં
એક પ્રશ્ન એ પણ પુછવામાં આવ્યો-
હતો કે "એક આંતરરાષ્ટ્રીય સંમિતિ"
આ કનાલના વહીવટ માટે ઈજાપટમાં
સ્થાપવામાં આવે તે વિશે તમારો શું
અભિપ્રાય છે? એનો જવાબ આપ
વાનું તેમને નાકાનું હતું.

તેમણે એક પ્રથમ જવાબમાં
જણાવ્યું હતું કે સુએઝના આ સ્થાન
નો ઉકેલ યાંત્રીકી આવે તેને માટે
ખતનું બધું કરવા ઈજાપટ તૈયાર છે.

તેમણે એક પ્રશ્ન એ પુછ્યો હતો
કે શી મેનને સુએઝના જોસ પ્રદે
સમાં કાંઈ સલાહ આપી છે કે કેમ?
તેનો જવાબ આપતા પ્રધાને જણાવ્યું
હતું કે, મેનને તેમજ ખીલ જણાવે
પણી સલાહ અને સુચનો આપ્યા છે.
અને જ્યારે તે પર વિચાર કરીએ છીએ.

ખીલ પ્રશ્નો પુછતાં વર્તમાન થયતા
પ્રતિનિધીઓએ પુછ્યું હતું કે, આ
ખાતગી વાટાઘાટો અમલમાં ઉત્તર માટે

થઈ રહી છે કે, તેના ઉકેલ માટેની
પરીપટો તરવા માટે છે?

આને તે અધિક ઉત્તર થઈ જાય
તો, અમને ધણે આનંદ થશે. પ્રધાને
જણાવ્યું તથા તેમણે કહ્યું, જવાબ
આપતા પણ જ્યારે તેમ ન બને તો
ખીલ તરફને પણ ઈજાપટ તૈયારી લેશે.

એકએક ઇન્ડિયનમાં એટલી સહિત છે
તેનો સફળતામાં કરીશું તો કાલ્યા
ખાતગી બનીશું અને ફરિયાદો કરીશું
તો ફરિયાદો બનીશું. માનવજાતમાં
જ રામકૃષ્ણ, બુદ્ધ, મહાવીર, ખ્રીષ્ટ,
ગાંધીજી જેવી દિવ્ય વ્યક્તિઓ પેદા
થઈ છે અને તેજ માનવજાતમાં તેમની
વિશ્વના કરનાર, તેમનો કોઈ કરનાર,
તેમનો પ્રાણ લેનાર ઉત્પન્ન થવા છે.

સાધુશ્રીઓએ જણાવે તે તે આપણી
શ્રેષ્ઠતા છે. તેમનાં વચનને આદર-
ણીય ગણીએ, તેમના પ્રયત્નોને સેવા
પૂર્ણ કરીએ, પરંતુ તેને સાચો બોધ
ન થઈએ તો આ કામનું! મંદન,
અંધતાનું રચન હૃદય છે, નહિ કે
પુસ્તકાલય. તેમ ન હોત તો હાપ
ખાતગીનું ભરત કંઈપણ થઈ શકતું
હોત. પરંતુ વરણ રાખવાની જગ્યા માનવ
હૃદય આદરુ ઈશ્વરી હૃદય હોવા
છતાં પછી જ્યારે તેમાં ફરિયાદો સંપરી
એ તો શું થાય?

સાચું દાન: સાચો ત્યાગ

કેદારનાથજી

વ્યવહાર-શુદ્ધિમાં અવકાર
આટલો કેવળ આપર
એવો સંકલિત અર્થ નથી લેવાનો:
પણ જનજન્યાયક બધા કમો એ
અવકાર એવો અર્થ સમજવાનો છે.
આ બધાં કમો શુદ્ધ રીતે થવા
જોઈએ, શુદ્ધ કમોને અંતે પ્રજ્ઞતા,
સામાજિક અને સાંતિ અને છે, એટલું
જ નહિ પણ અવરે અવરે તેનું સ્મરણ
થાય છે. ત્યારે પણ સંતોષ અનુભવાય
છે. મીતામાં સારિવક દાનને દાન
મણેલું છે. સારિવક દાન એટલે રાજ્ય
પ્રધાનીને કરેલું દાન. આંગણે આવેલા
મિત્રારીની કટકટમાંથી બચવા માટે
કરેલું દાન કે કચવતે અને કે.ઇ. દેવ
રાજામાં આવેલું દાન એ સાચું દાન
નથી. એ દાનમાં સાંતિ નથી. દાન
આટલે ત્યાગ. જે ત્યાગ કમો પછી
સંતોષ રહે તે સાચો, ત્યાગ. શુદ્ધ
સામાજિક તો પણ મનોમતનો ત્યાગ
કરવો પડે છે, પણ શું તે પ્રધાની
કરાય છે? જે દાન કે ત્યાગ કમો
પછી હરિય તે સાચું દાન નથી-સાચો
ત્યાગ નથી. પરંપ્રકાર, નિર્દોષ અને
શુદ્ધ કમોથી આત્માની ઉન્નતિ થાય
છે. આપણે ત્યાં આપણું પ્રકારથી
ચીજ પાછી આપીએ છીએ એવી
આવના દાન કરતી વખતે આપણામાં
હોતી ભ્રમણ.

સ્થિતિ છોડીએ કદાચ તુ હંસા-
હંસા. આજકાલ તો આપણું માનવો
નું વર્તન જામણી પશુઓને થોડે તેનું
જામણું છે. પરંતુ બોદો, પ્રાંતના
ભાષાના બોદો ભોળાપ છે. અને તેમાં
પણ પોતાનું કુળ અને પોતે કોથી
કેવલ એમ ધન્યા છે. આથી સમ-
જાતી કે મનુષ્યમાં અહીં ફેટસો બધો
વડ બનેલો છે. આને તો અમુક
સાચુસ શુદ્ધતા છે કે મહારાષ્ટ્રીય;
પત્ન્યો છે કે સીખ, બંગાળી છે કે
મરાઠી તે પરંતુ ભોળાપ છે. પણ
પછીઆની કુનીયામાં પણ આટલો
ખાતગી વર્તીવ નથી હોતો.

આપણે અન ધરડો

અંદર ખરાબ ચીજ નહિ હોય તો
તે બહાર ફેરી રીતે આવશે? પાણીથી
બરેલા મકાને માટે વાલે તો પાણી
બહાર ફેળાશે. કુખના મકામાંથી કુખ
ફેળાશે આપણે ત્યાં કે.ઇ. મામલા
આવે તો તે ફાંસીને જે વાની બનાવી
હશે તેજ આપીશું આ દષ્ટિએ વિચાર
કરતાં સમજાશે કે અમુક વ્યક્તિ કોથી
કેમ છે? તેના મોંમાંથી અપરજાતો
કેમ નીકળે છે? જેની પાછે જે હોય
છે તે આવે છે. માણસ જેવા સંસ્કાર
અને તેમના બને છે. તેનામાં કેવ બન
વાની સાપકાત પણ છે અને હાનવ
માનવાની સાપકાત પણ છે. જે કામ
થી કાલાને તમારો અરુપ તેજ કામ
થી મારાની સેવા પણ થાય.

માટે મીલ મધુર સંબોધી આપણે
સૌને આપણા તરફ આકર્ષવા જોઈએ.
આ વર્ણીકરણ મંત્ર છે. આપણી

આપણું સ્થાન કયાં?

યુનાઈટેડ પસંતી ટ્રાંસવાલની ડેવિસ
મા ચેનેટર એચ. ઇ. સ્વાર્ટ
જણાવ્યું હતું કે, બીન-ગેરાઓ
અને ગેરાઓ વચ્ચે અંતર્યુ કરવાનો જે
આરોપ તેજનક પાટી યુનાઈટેડ પાટી
પર થયે છે તે સાર જોરો છે. "જે
હોલો બીન-ગેરા અને ગેરા વચ્ચે
અંતર્યુ કરવાનું કાર્ય કરે છે
તેઓ માટે ગેરા આફ્રિકામાં
જમા નથી."

આંધળા આફ્રિકનો
નોકરી કરે છે

કુનીયામાં જે દીનમાંથી કેન બનાવ-
વાની ફેટરીઓ છે તેમાં પણ
આંધળા આફ્રિકનોને કામ પર રાખે
છે. આ આંધળાઓ પહેલા તેઓ
માટેની ખાસ શાળામાં કામ કરતા
હોય છે અને ત્યાર પછી આ ફેટરી
માં તેઓ કામ કરે છે ફેટરીના
માલીકો આ પ્રયોગ ધણો વલગરી
થયેલો જણાવે છે.

અમેરીકામાં જાતીએક

નું ઝેર

અમેરીકાના ફેલ્ડ અર્બીસમાં જે
સી ડાહર ડેવેરા ડાગીન
કામ કરતાં હતાં તેઓને એક રેરોરામાં
નીચો નજી સાથે ગયા એ ડાહર
માટે કામ પડ્યો ખાતલ કરવામાં
આવ્યો છે.

અમેરીકાના એક મામલા ત્યાંની
પુરોધીયન શાળામાં ફેલ્ડક નીચો
ખાળકો જણતાં હતાં તેથી ત્યાંના
પુરોધીયનોએ તે ખાળકોના ધરો સાથે
માળાખાલક સંલેખાઓ હતો.

ફેલ્ડકની નિંદા, હિંસા, ઇજા-કપટ
ન થાય. તેની સ્થિતિ રક્ષિતના જેવી
અંદરથી તેમજ બહારથી નિર્મળ
હોય છે. પરંતુ આને તો આ ત્યાં
નાટકી મધુરતા દેખાય છે. મધુરિ-

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

TRY US FOR OUR DIWALI SWEETMEATS

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ધીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેન્ટેરીઅન કોજન મળી શકશે.

હવે પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બાઈંગ અને લોન્ગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તે માત્ર પુરુષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક હપ્પતું ફરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તે દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવશ્વની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, આરેક, પિસ્તા, અને આરેલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ભાવ માટે જુઓ અમાર લીસ્ટ →

દિવાળીના શુભ પ્રસંગે તમારા મીત્રોના મોઢા મીઠા કરાવો જેઠાલાલ મીઠાઈ હાઉસ

ઘીની મીઠાઈ નંબર ૧

પારખંદરી મોળા દુધનો માવો	શી. ૧૦-૦ રતલ
પારખંદરી મોળી ખાજલી	શી. ૭-૦ રતલ
ખંભાતની સુતરફણી લીલી, સફેદ, ચુલાળી કેસરી, શી. ૬-૦ રતલ	
પારખંદરી મીઠા સારા	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતી માવા ખરદી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની કેસરી માવા ખરદી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા માવા ખરદી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની ખડામી માવા ખરદી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની માવા ધારી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા ધારી	શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની ખડામી માવા ધારી	શી. ૬-૦ રતલ
ભાજવડીયા માવા પેઠા	શી. ૫-૦ રતલ
ભાજવડીયા ફરારીયા પેઠા	શી. ૫-૦ રતલ
ભાજવડીયા કેસરી માવા પેઠા	શી. ૬-૦ રતલ
ભાજવડીયા ખડામી માવા પેઠા	શી. ૬-૦ રતલ

ભાજવડીયા પીરતા માવા પેઠા	શી. ૬-૦ રતલ
સુખાઈ ખડામી લીલો હલવો	શી. ૬-૦ રતલ
સુખાઈ પીરતાનો લીલો હલવો	શી. ૬-૦ રતલ
સુખાઈ ચારોલી લીલો હલવો	શી. ૬-૦ રતલ
ઠાઠીઆવાડી માવા મોહનમાળ	શી. ૫-૦ રતલ
ભાજવડીયા મેસુર	શી. ૫-૦ રતલ
માવાના મુઘરા ...	શી. ૫-૦ રતલ
મળાનો મમળ ...	શી. ૪-૦ રતલ
જુન્દીના લાકડ રેપેશીલ	શી. ૩-૦ રતલ
નાન પારાઇ ...	શી. ૩-૦ રતલ
સુરમાં લાકડ ...	શી. ૩-૦ રતલ
સુલાખ બાજુ માવાના	શી. ૪-૦ રતલ
સુલાખ બાજુ સાદા	શી. ૨-૬ રતલ
કોપરાપાક કેસરી લીલો વીંગર	શી. ૨-૬ રતલ
ફંદી ચણ મોળા ...	શી. ૪-૦ રતલ
ફંદી ચણ મીઠા ...	શી. ૨-૦ રતલ
પનાચા ...	શી. ૬-૬ રતલ
દિવાળી ગીકસ મીઠાઈ નંબર ૧	શી. ૫-૦ રતલ
દિવાળી બીકસ મીઠાઈ નંબર ૨	શી. ૪-૦ રતલ

— ફરસાણ —

કાણુ રેપેશીઅલ	શી. ૬-૬ રતલ
રાજવંશી રશી પોવાનો ચેવડો	શી. ૬-૦ રતલ
રશી મમરા મસાલાવાળા	શી. ૫-૦ રતલ
સુરતી જુઝુ બીકસ	શી. ૪-૦ રતલ
ભાજવડીયા ફાફડીયા ગાંડીયા	શી. ૩-૦ રતલ
ભાજવડીયા રસર જોન્ડ ગાંડીયા	શી. ૩-૦ રતલ
ભાજવડીયા તીખા ગાંડીયા	શી. ૩-૦ રતલ
તીખી મસાલા જુન્દી	શી. ૩-૦ રતલ
ઝીણી ચણાના લોટની સેવ	શી. ૨-૬ રતલ
મરર, ફેલ્લી, દાળ, રાકરપારા	શી. ૨-૦ રતલ

— પાપડ —

ખડાના મોઢા ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા	શી. ૧૨-૦
ખડાના નાના ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા	શી. ૧૦-૦

પોરબેજ : ચેતવણી

સાઉથ રોડેશીયા ૯ પેની રતલે.
નોર્થ રોડેશીયા ૧૧-૦ રતલે.
સાઉથ આફ્રીકા ૩ પેની રતલે.

રોડેશીયાના ઓર્ડર તા. ૨૦-૧૦-૫૬ પરેલા મળવા જોઈએ, જેથી પોસ્ટમાં વેળાસર મળે. ઓર્ડર મોઢા મળશે તો પણ પોસ્ટ કરશું, પણ વખતસર મળે તેની ગારંટી નહિ. પોસ્ટ થઈ ગયા પછી શુભ થાય તો પણ અમારી જવાબદારી નહિ રહે.

દ્રોસવાલના ઓર્ડર તા. ૨૫-૧૦-૫૬ પોસ્ટ સુધી થવા જોઈએ તેથી ઓર્ડર તે પહેલા મોકલો.

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

સી. જો. ડી. ઓર્ડર સ્વીકારશું નહિ.

અમારું નવું સરનામું :

ફોન : ૨૬૭૮૦

પી. જો. બેકસ ૨૦૪૩

ટેલીગ્રામ : સ્વીટમીટસ

૮૬ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા બાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે મર્મ અને માન, માતા અભીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના મલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક અરેખર સાચી ભેટ છે.

હવેનો તમે બધ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી છો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ બધ રાખીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય એજન્સી

ફરતમજ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશિલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૯ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬.

બહુમતીનનો અવાજ

આ ફીકન નેત્રાની બહુમતી ફીકનમાં મળેલી પરીપદ, આ દેશની બધી સંસ્થાઓને એક "યુનાઇટેડ ફ્રંટ" સ્થાપવા માટે જણાવે છે કે, જે દ્વારા ઇલાયદાપણની નિતીનો વિરોધ કરી શકાય. અમે આને આવકારીએ છીએ. કારણ અમે જણાવી જ ગયા છીએ કે એવા સંઘર્ષોએ એક ફ્રંટની આજના વખતમાં ઘણી જરૂર છે કે, જે ઇલાયદાપણની નિતીને પ્રત્યુત્તર આપી શકે.

પરીપદે આ ફ્રંટનું શું કાર્ય છે તેને બહેર નથી કહ્યું એ અમારે અતે દહાપણ બહુ છે.

અમે આને ઇલાયદાપણ બહુ કહીએ છીએ કારણ કે, આનું ફ્રંટ સ્થાપનું એ સહેલું નથી. અને તેથી તે સ્પષ્ટપણે પહેલા તેની નિતીનું ધરતર બીજાઓના સહકાર વગર એક તરફી કરવું શક્ય ન બહુાય. આથી આ ફ્રંટ એક સહેલાય છે, બધાએ લેગા મળી બુધ સ્થાપી અને તે બુધ શું કરે તેનો નિર્ણય કરવો. આવા સમુદાયનું લેશું ચલું એટલે કે બધી જાતીઓની એક લેગી પરીપદ તેને કહી શકાય કે, જેનો વિદ્વિગ્ધ હુકમીએ પોતાના આપણમાં ઇસારો કર્યો હોતો.

આવી પરીપદને અમે આવકારીએ છીએ, એવા સમુદાય સંચલનમાં ફ્રંટની આવશ્યકતા અને તેના કાર્યક્રમ કે નિતીનું ધરતર કરવું એ પ્રત્યેક જાતીને અને મતને ન્યાય આપનાર હશે.

અમે એમ માનીએ છીએ કે, વગર હીલે જે જે સંસ્થાઓ આ મતને સ્વીકારતી હોય તે સંસ્થાઓએ એક પરીપદ બોલાવી આ બહુમતીનના નિર્ણયને અમલમાં મુકતા થઈ જવું એવું છે. એ આવશ્યક છે કે, જે આમાં બાજુ લેવાના હોય તેઓએ પરીપદમાં શું

કરવાનું છે તેનો વિચારપૂર્વક એક સુસદો પહેલેથી તઈયાર કરી રાખવો એવું છે.

અહીં એ પણ વિચારવું ઘણું અગત્યનું છે કે, આવી પરીપદ બોલાવી ફ્રંટ હવે કરતાં તેમાં વર્ગ વાકાઓને સ્થાન ન આપાય. આ સુચનને ધ્યાનમાં રાખી આપણી સામે જે જે માર્ગો છે તેમાંથી એક પસંદ કરવાનો છે.

એક માર્ગ એ છે કે, પરીપદમાં એક ગ્રુપ સ્થાપી બેઠકની મહત્વ ન આપતા ગ્રુપને મહત્વ આપી કાર્ય શરૂ કરવું. આવા ગ્રુપથી કાર્યદો અને નુકસાન બાને સંભવે છે. સમાજમાં જાત જાતના વિચારો ધરાવનારા આ ફ્રંટમાં લેગા થઈ પોતાના અતલોદો જીવી જઈ એક અનિષ્ટ સામે લડવા તઈયાર થશે એ આ ફ્રંટનો ફાયદો કહી શકાય, કારણ તેથી એક વિશ્વાસનું તેમજ એખલાસનું વાતાવરણ સમાજમાં ફેલાશે.

આમાં જે ગંભીર ગેર કાર્યદો એ અમને જણાય છે. જે ગ્રુપમાં કાંઈક વિન આપે તો તે તુટી પડવાનો મોટો સંભવ છે. આપણે આ ગંભીર કામનો ખ્યાલ કરવો એવું છે. આપણે આ ફ્રંટ સ્થાપતાં પહેલાં જે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે કે, આપણને બધી જાતીઓને એક બીજા તરફ વિશ્વાસથી નીહાળી સાથે કામ કરવાની આદત નથી.

બીજો કામ એ છે કે, જે આ ફ્રંટ ઇલાયદાપણને નાશ કરી શકશે તે કાર્ય પૂર્ણ થતાં તે વીખેરાઈ જશે. આથી એમ બનવા સંભવ છે કે, વીખેરાઈ ગયેલા થઈ કાલના બધા સાથે આ પછી સવા મેળબવા એક બીજા સાથે ગેરચા માંડશે. આથી આવા જાતી સહકારના સમુદાયને એ કંઈક આશ્વસનો

આમનો કરવાનો પ્રયત્ન આવે તો તે તેનો આમનો કરી શકશે કે પછી ભાંગશે એ આને કહેવું મુશ્કેલ છે.

બીજો માર્ગ એ છે કે બહુમતીના આદરોને માન આપી ફ્રંટ સ્થાપવું. આમાં એક અઠગ વજ્ર એ છે કે, સમસ્ત યુનીયનની પ્રબલ સમત્વવત્તા અને એક કરતા મોટો સમય જાય. આપણે બધાનો ઉદ્દેશ જાતીઓની વિચાર સરણીપર થએલો હોવાથી જાતી સહકારને બદલે આદરોના સહકારને તેઓ વધુ મહત્વ આપશે. આથી એક ખાસે લાભ થશે. ઇલાયદાપણના સંસ્કારોની જુદમી નિતીથી તે પછી નહીં જાશે. તેમજ ઇલાયદાપણના નાશ પછી જેઓ પ્રબલ સાશનમાં માનનારા છે તેમને એક મજબુત મસુદ બની શકશે.

બીજી રીતે વિચાર કરીએ તો એમ પણ કરી શકાય કે બહુ લાંબો વિચાર કરવા કરતાં હાલ તુરત સામે જે કામ છે તેને માટે જે તારકાળીક માર્ગ લઈ શકાય તે લઈ લેવો અને જાવીને માટે ક્ષેત્ર તઈયાર કરવું. ઇલાયદાપણના નાશ માટે પહેલો જે માર્ગ અમે બતાવ્યો

છે તે સ્વીકારી પછી ધીમે ધીમે તેનું કામ બદલી બીજા માર્ગ પર લેવું લઈ આવવું જરૂરી થઈ પડશે.

કદાચ એવો વખત આવે કે બધી રાજદારી તથા જાતી સંસ્થાઓને બંધ કરવી પડે. હામલા તરીકે આપણે વિચારીએ કે, કદાચ આદિકર્મ કે.એ.એ.ને બંધ કરવી પડે કારણ યુનાઈટેડ ફ્રંટ હસ્તીમાં આવ્યું હશે

અમારી વિનતીનો જવાબ

આહકોની સંખ્યા વધારવા અમે આહકોને જે અપીલ કરી હતી તેનો આ અઠવાડિયાનો જવાબ.

એસ. એ. ગાંધી, હરબન. પાંગળી. ડી. આવડા, કેપ. છ

આજ ન્યાય હોડી કેસિંગ અને બીજા બેવી સંસ્થાઓને લાગુ પડે છે. આ નવા મસલને હીપે આવનારા આ બધા કચેરીની શક્યતા જણાય છે. તેનો ઉદો વિચાર પહેલાજ કરી લેવો ચોખ્ખો બહુમતી કે જેથી આગળ જતાં આપણને પીછે હઠ કરવાનો વારો ન આવે કે, જેવો પ્રસંગ સરચાસલ શરૂ થયો બાદ આવ્યો હોતો

નોંધ અને સમાચાર

પાકિસ્તાનની સમસ્યા

પાકિસ્તાનના સત્તાધારી મુશ્તક કાશ્મીરની ધાર હપર ચાલવા જેનો હેતુ છે, પરંતુ તેમાં હોમલ, બેનિમિયા કે જનતાના વિશ્વાસની એટલી જરૂર નથી પડતી, જેટલી જરૂર મુસલમાનીના હાવની અને સામે આવતા અંતરાયોને પ્રકૃતિપૂર્વક એળેંગી જવાની શક્તિની પડે છે. પાકિસ્તાનના રાજકર્તાઓ આને અનેક વિકટ સમસ્યાએ પડેલી છે તેમની એકનો સામનો કરવાનો કામ જાવો હતો અને તેમાં સત્તાધારી મુશ્તક કાશ્મીર છે. સમસ્યા કતી સંકુલ છે બિન મતાધિકારી. અવાંધી લીમ, જેના નેતા સંકુલ પહાન નેતાને વડા પ્રધાન છે તે સંકુલ મતાધિકારમાં માટે છે અને પ્રભુસવાક પહા, જે સંકુલ પહામાં એખી મુશ્તકી થરવે છે તે પશ્ચિમ પાકિસ્તાનમાં સત્તાધારી છે તે બિન મતાધિકારમાં પાકિસ્તાનનું અને સમુદાયનું એવ

શું છે. સમસ્યાના આ બંધક હપર સંકુલ પહાની નીકા બાંધી પડે એવો ભવ ઉલો થશે હોતો. પરંતુ પહાના આમેવાનેથી અને ખાસ કરીને જ મુશ્તક કાશ્મીર એમની નીકાને કુલપતા થી બચાવી લીધી છે. અહીં એ વાર સંકુલ એવું છે કે કીરમાં બિલીવ રાજ્ય નખતે જુદો મત ધિકાર હતો અને તેને પરીણામે પાકિસ્તાન જન્મ ના પામ્યું છે. પાકિસ્તાનમાં ૧ કરોડ નેટલ હોડીયા વસે છે. એમાં જરૂર સંકા નથી કે, સંકુલ મતાધિકારથી એકતાની બાજના મજબુત અને છે. અને એક બીજા તરફ મુશ્તક કાશ્મીર એવ છે. પાકિસ્તાનના વડા પ્રધાને સ્વચ્છ વિચાર પૂરકનું પગલું બહુ છે.

મી. મેનન ન્યુયોર્કમાં

સુએઝ, હોડવી પાટાવટના બાદ લેવા મી. મેનન ન્યુયોર્ક તાં હ મીના પહોંચ્યા છે. બ્રીટીશ પરદા પ્રધાનની તેઓએ તેજ દિરસે અધિકાન

લીધી હતી. તેમના પ્રવાસ દરમ્યાન લંડનમાં તેઓ લંડનના ટીરેન્સ ખીનીસ્ટરને અને ખીન પશુ અમાય ના અમલદારને મળ્યા હતા.

કેશ એરોડોગપર પ્રેસિડેન્ટ નામર ની મોટી યુક્તિયત પછી તેઓએ જાહેર કહ્યું હતું કે આ કલાકોના ઉદ્દેશ શાંતિ બંધી લાવવાની પુરી સમ્મતિ અપાય છે.

સમય જતાં જર્મનીના દિન પ્રતિદિન એ.બી. સ્ત્રી નવ્ય છે અને તેથી ઉદ્દેશ પશુ સરળ બનવા સંભવ છે. ભેરો મન તેઓએ જાહેર કહ્યો હતો.

વર્તમાન પત્રના અનુસંધાને તેમને પ્રુક્ટ્યું હતું કે, “અરુદા છે કે, તમે નાકરના ખાસ સહકારકાર છે. એ સાચું છે.”

એને, જવાબ આપતી મી. પ્રેનને જણાવ્યું કે, “અમારી સરકારની એવી નિતી નથી કે, તે ખીન દેશની સરકારપર પેતાના મનો લાગે.”

આવૃત્તિ સુદૃષ્ટીની

તથાશીઓ

જુલિની સુદૃષ્ટી સમીતીએ જાહેર કહ્યું છે કે, “શ્રીજીવની કથાતમા જે સામાન્ય સુદૃષ્ટી યજ્ઞ તી છે તેને ગરેબી બધી પૂર્વ તથાશી એ જુદા જુદા છે. મત આપવાનો જોગમાં જોડો, વખત બે અઢવાડીયા નો રાજવામાં આવે છે.

પહેલા કરતાં મતદાનમાં પંચ દહા નો વખતો વરતી વધારને લીધે યવા સંભવ છે. અમે વખતે મતદાનમાં ના સંખ્યા ૧૭૩ કરોડા અને બે પોષ્ટ-દેહતા. આમાં ૪૫ દહા બી એા હતી. ૫૧૦ કરોડા મત પચોા હપાઈ રહ્યા છે.

સુદૃષ્ટી સમીતીએ મવા વખતના અનુભવથી એવું નક્કી કહ્યું છે કે સોશીલી જાણ મટે સુચનાઓ અને માહિતીઓ આપતી એક પ્રસીદ્ધા જાણી સોશીને આપવી.

એસ્ટ્રેલીયાના વિદ્યાર્થીઓને વિનોબાજીને પરીચય અપાય છે

એક જુવાન સીમની. એસ્ટ્રેલીયન જેઓ ને મારા દીવના પ્રવાસે ગયા હતા અને વિનોબાજી સાથે જુવાન તી યાત્રોમાં થોડા વખત આજ્યો હતો તેઓ “બી રીવલ ઇન્ડિયા” “સાચુ હોઈ” એ બોધતા એસ્ટ્રેલીયનોને પેતાનો અનુભવ જણાવે છે.

આ જુવાન ડેનારડ બીન બે પ્રતીવરતીનીના વિવ.પંચેા. સાથે ૨૫૫ જોયા હોઈ મવા હતા. આ જોડવજી પ્રજા “સોલ મીલાપ” સમીતી ને આસરે વિદ્યાર્થીઓને હોઈમાંથી પરદેશમાં અને પરદેશમાંથી હોઈમાં જોડાવવા ત્યાં જોડાવવામાં આવે છે તે પ્રવાથી આજ્યા હતા.

આ પ્રવા નિમે આવેશ અનેરીકન રવાડીય, અને જર્મન ચેવાનો દોના આનચી ધરોમાં રહે છે અને હોઈ વિધી સાચી મ.હતીઓ અને જોગબ ની ક્રવાસ લઈ જાય છે.

ડેનારડે જણાવ્યું ને દોઈમાં બહુ જોડું. વિદી તાજ આકાસ અને હોઈની ખીજ પછી મચતીઓ નેની મારા મનપર પછી જાય પડી છે. પશુ રીવાથી વધુ મહત્વના મારા માર દિવસના પચ પાળા વિનોબાજી સાથે નો જામડોના પ્રવાસ અને જણાય છે. તેની મારા મનપર બહુ જોડી જાય પડી છે.

“સોશીના મનપર વિનોબાજીને જે પ્રેમનું રવાન જેવળું છે એ જોડને મને બધો અચ્ચો મયો હતો” ડેનારડે પેતાના જાવડમાં જેવળાનું હતું. તેઓએ વિનોબાજીના વાતોલાપની રેવ

રેકાંસ કરી છે. અને તે પશુ એસ્ટ્રેલીયામાં જાહેરને જામવાને છે.

સાભારે સ્વીકાર

મતાંકનો કુલ સરવાળો	૫૨૬	૧૭	૭
દી. કે. પરેશ (પ્રેસીદીય)	૧	૦	૦
જે. મહમદ	૧	૧	૦
રવા જોન કન્સ (સુસાહ)	૧	૦	૦
એલ.બી. દેલાઈ(મરાઠામંડ)	૨	૦	૦
જી. દી. પરેશ (નડોલ)	૫	૫	૦
બી. જી. કાળીવાપડી ચેા.			
કુ. મંડળ	૫	૫	૦
એમ. જે. પરેશ (જે.બી.)	૧	૧	૦
કુમેરા (પ્રેકસ્ટાઈન)	૧	૦	૦
કુમેરા આલિટ ચીટર (કામન)	૧૦	૧	૦
એચ. બી. પરેશ (જે.બી.)	૧	૧	૦
અહમદ કુ. પરેશ (રેવ)	૨	૦	૦
સી. બી.બા (જે.બી.)	૧	૦	૦
એમ. જીવન એન્ડ જન્સ			
(રમીંગ)	૨	૨	૦
પી. એચ. એલી (જે.બી.)	૧	૧	૦
કે. રવજીવજી (જોગી)	૮	૮	૦
લાલુ દેવ જાજર (જાલપાઈન)	૨	૨	૦
દી. વાલા (પોટાંએલીનાયે)	૧	૧	૦
કીલન રેવરક (જે.બી.)	૬	૧	૦
દી. બી.બાજી (જે. બંડન)	૧૨	૦	૦
અમલા જીવન (પાવમીલી)	૨	૦	૦
મંડળી એમ. કમલુદ્દીન			
(પ્રેસીદીય)	૨	૨	૦
જે. એ. કે. જાન			
(પ્રેસીદીય)	૧	૧	૦
માલુજી મીમી (સુસાહ)	૧	૦	૦
કુલ સરવાળો	૩૧૫	૨૭	૦

બાપુ સમરણ

હીંદુસ્તાન જેવા મોટી વસ્તી વાળા દેશમાં પ્રજાની પ્રતીમાજ અને મોટીના નિવરણ અર્થે રીડોએ અને આમે.લોમની અધીજીએ વિશાલ કરી હતી. આમે.લોમની પ્રવૃત્તિ દેશબરમાં બાપુ તે મારે તેમજ અખિલ ભારત આમે.લોમ સંઘની રચાવના કરી હતી અને કાવંતીઓને પ્રવણ દોરવણી આપવો મારે સંધના વડા અમા મનવાડીમાં રહેવા મવા હતા.

આમમની હમે જ મનવાડીનાં ડેરધાં રાજાં કાવોં માસતાં હતાં. આમમના નિવરેા જાણી કીધા પછી અધીજીએ પેતાનો દેનિક કાવંકમ તે પ્રમાણે નેડવી કીધો. તે વેળા મનવાડીમાં એક-નિવમ હતો કે રેક જાવિતમે ડેરલીક પ્રવૃત્તિમાં જાય સેવો. તેમાં અધીજી પશુ અપવાદ રૂપ ન હતા. એક કીવસ અધીજીના રામે રસોડાના વાસજો. માંભવાનું કામ આન્યું. અધીજીને સરીરજમનાં બધાં જ કાવોં પ્રવે રસ. એટલે નક્કી કરેલે સમયે રસોડામાં વાસજી માંભવા આવી પહોંચ્યા. તે કીવસે અધીજીના સાધી તરીકે કુમારખાને વરો હવો. બંને જણ વાસજો ઉચ્ચી કુવા પ.સે લઈ ગયા. પાસે રાજ અને મારીની દમતી સુધી કામ થાં ન.ગિવેવડું. એકું-સહ બંને જણ વાસજો માંભવા કાવ્યા.

અધીજીના જોવડામાં તેમની ગેરહાજરી જોઈ કરતુરના વિચાર કરવ. કાવ્યા “અરે! બાપુ ક્યાં મવા હશે?” એકાદ જણને પ્રુકીને જાણુ નિયે તેમજો જાણી કીધુ એટલે તરત જ તે ક્યા તરફ ચાલી નીકળ્યાં.

હુચી કુશ તરફ જ વર્તા કુમારખાને તેમને જોયા. અધીજી વાસજી માંભવા, મવા છે એ વાત સંબળી બા અકળાતાં હતાં. આ જાહેરે વધુ પડતા અમથી અધીજીની તખિલત જમડે તેની બાને પ્રુવ ચિન્તા હતી. આવી ડેરલીક બાખતોમાં અધીજીને આચક બાને અમતો ન હતા. પાસે આવી રામ અને કપડાંભરી આંખે થોડી મીનીટ સુધી દગરદગર તે અધીજી તરફ જોઈ રહ્યાં. પશુ અધીજી તો કામમાં જેવા મચ્યુસ કે આંખ ઉચી કરી બા તરફ તેમજો જોડું પશુ નહીં! બાધી આ હુચ જકન મર્દુ ન હતું. તે રાખમાં અધીજીને કપડાં જા.પતાં જોભ્યાં “અરે! આ કામ સિવમ તમારા જેવાને કંઈ બીજો બંધો નથી? મર્દુ મહરવન” કામે તમારે કરવાનાં છે તે કરાને. આનું કામ કરનારાં તો ખીન પશુ છે.” બાના કપડાંથી રમુજ અનુભવતાં અધીજી સિમક કરતા કરતા વાસજી માંભવે જતા હતા. બાની ધીરજનેા હવે અંત આવી એલ. “કહે તમે કોઠા અધીજી” કીધી અધીજીના કામમાંથી બાને એકાદ વાસજી કુટતો કુટતી કીધું લેવાની મપજતાથી બલે મોડા પડી મવા કોપ તેમ એક કામ મારી અને રાખથી અપ્રાચેયે અને ખીન કામમાં પેલું એકું પકડી અધીજી કુમારખા તરફ જોઈ મેભ્યાં.

“કુમારખા! તમે સુખી જાણસ છે, કારણ કે આ રીતે તમારા પર રાજ કરવા તમારે જાની નથી, પશુ મારે તો મારા મરની સાંતી જાળવવા મટે બાની આચાનું પાલન કરવું જ રહ્યું. તેથી તમારાં કામમાં એડીકાર તરીકે બાને પ્રુકી જાઉં તો તમે મને કુમા કરશો.

પેતાની જીવન સાધનામાં આડે ન આવે એવી બાખતોમાં “બાને માડું લાગશે”-“રમેને બા કપડાં જા.પતાં” એવો બાની જામણીને વિચાર કરી અધીજી બાને નમતું આ.વતા. આમ બાની લામણીને વજ વજ અધીજી કામપમ ઘોષ પેતાની એસડી તરફ ચાલ્યા ગયા. - પછી બાને કુમારખાને મદદ કરી વાસજો-માંભવાનું કામ પૂર્ણ કહ્યું.

ત્યાંથી પરવારી બા અધીજીની એસડીમાં સીધા જ પહોંચ્યાં અને કંઈ પશુ જોભવા ચાલ્યા ત્રિના સુમાં સુમાં જોમાં રહ્યાં. “કુ જવતી મેડી હું ત્યાં સુધી તમને આનું કામ નહીં કરવા દઈ” એમ તેમનું હેમ્ જોભવ હતું. પશુ “કહે પાછી બાપુ” કરી.” એવો કપોા તેમની પ્રિમ નીતરતી આંખો બાપી રહી હતી.

હીંદીસ સામાજ્ય જેવી મહાન સંસ્તનને નમાવનાર વિશ્વ પ્રુખને કપોા આપવાનો અધિકાર બા જેવી-આવી સમારીએ ચેલવો હતો તેવા પ્રુજમાં તેમની આવા પ્રકારની સેવા અને અનન્ય પતિમકિત હતી.

—અધીજીના પાવન અમે.જો.

ક્રાંતિનો અનોખો માર્ગ

ડાનાલ્ડ ગ્રેમ

શ્રી ડાનાલ્ડ ગ્રેમ પંદર વર્ષથી હાઈડ્રુથાનમાં સેવા કામ કરી રહ્યા છે, અને હાલ તેઓ વિનોબાજી સાથે ખડવામાં સામેલ થયા છે.—સં.]

તેને આશ્ચર્ય થશે કે એક અંગ્રેજ જુદાની યાત્રામાં સામેલ થશે છે. પણ આજે પશ્ચિમી જાતી પ્રજા સંગ વિનોબાજીના આન્દોલન તરફ ધીરે ધીરે આંસુ ભરી નજરે જોઈ રહી છે.

હું જુવાન હતો. ૧૯૧૪થી ૧૯૨૫થી મહાસુધ્ધ આંદોલન રજૂ હતું. હું બહુ કસોટી કર્યો. પણ એક યુવકના સ્વભાવથી મારામાં પ્રિયતા આવી. મને મુલક તરફ નજર હતી. સાંતાનો માર્ગ દુકાન બાજુથી જાયેલા નથી એની અને જાણ થઈ. પ્રિયતા મારા જ હું ધરમાંથી બહાર નીકળી પડ્યો. રેલવે-ઝોન, કેટલેક વખત મારે જેવેમાં પણ રહેવું પડ્યું. અને માંધીઓને મેં અવાજ સાંભળ્યો અને હું હાલ આજે.

મુલક વખતે જોઈ પડતા હતાં. જોઈને લીધે માનવોની હાલત મુલક કરતાં પણ સોમનીય થાય છે. હું એવે એક રથને પકડીને ત્યારે જુઓ પીગાં સોડોને મારી પાસે બિરખાટ હતાં તેમાંથી એક એક આપ્યાં. પણ બધાને કપાથી અપાયું નહીં એને ન મળ્યા તેઓને જેને મળ્યા હતાં તેઓએ થોડા થોડા આપ્યાં ને આપ્યાં. આ માનવી જીવનની અદાનુજીત મનુષ્યના જીવનપર જેની અસર કરે છે તે એક સ્વેચ્છા કામ કરવું હતું માનવતાથી મધુનું હતું.

હું ત્યારે હાલ આજે ત્યારે હાલની હાલત ત્યાંના કરતાં પણ કુપ્રસદ હતી. મને આશ્ચર્ય થયું કે માનવ કેટલેક લોભી મની થયે છે? અને એ પણ જોયું કે તે કેટલેક મેંકાર, અને આજે જુઓ પીગાં થયે છે. જુઓને સદા કરી છે એ પણ કામ કરવાની ઇચ્છા નથી સેવતો. આ વાત મને બધી અજાણ જણાઈ અને વિચારો આવતાં કે આ દેશના લોકો જુઓને છે છતાં જુઓ તરફ કીધા, વધારે મેંકાર અહીંના નથી કરતાં? શું અહીંના લોકો? કે દેશની સંસ્કૃતિ અને ધર્મને છોડે? ને આ દેશના લોકો પરદેશ તરફ છે તેઓને તો આ દેશની સંસ્કૃતિનું કંઈ જ જાન નથી જણાયું.

ત્યારે બીજી તરફ પ્રેમ અને કામ મારા બધું. અહીંના આ દેશમાં જુઓ થો છે! વિનોબાજીના માંધીજી જેની કાતી સમયેથી છે કે, જે માનવ કરવામાં પેસી તેને પ્રકાશ જોય.

મધ્ય દેશમાં ભરતો હોય છે. પણ આ દેશમાં તેજ યુગ્મ નથી. આ એક જાણવા જેવી બીજી છે. બીજી દેશમાં એક સિદ્ધાંત હોય છે અને તેને સરળ કરવા એક નેતા હોય છે. પ્રજા તેના જોઈ અથવા સરકારી તાકાત પર મી રહે છે. જનતા તેના તરફ જવ ભરી નજરે જોય છે. બધાને તે પોતાના આંખ કાંને અને અન્યથી અધનતો હોય છે. સ્વતંત્ર રીતે કામ વિચારીને શરૂ નથી રેલવેમાં જોઈ જોઈ પડ્યા ત્યારે હું ત્યાં હતો. પકાર કર એક નાણામાં કરાઈને જન બધા થો હતો. એજ હોંસક કાતી આજે પણ બધા દેશોએ પકારી રાખી છે. આજે તેનાથી મનરાજી રહીએ છીએ અને પૂર્વ તરફ આંસુ ભરી નજર અહીંએ છીએ.

જો સવ વાત છે કે બધા આજે હાલ તરફ આંસુ ભરી નજરથી જોય છે. નહિ તો કુનીયાનો અને આપણો જરૂર નાશ છે. અરીખી અને અપીરી નો સનાથ હોંસવા અને દેશમાં અને રીતે ક્રાંતિઓ થઈ. તેનાથી હિંસક તાકાત જળવાન બની પણ કામ ને કામથી જોઈ જણાતો નથી. આજે હાલ તે પ્રેમ જળથી કરવા હવે છે. આ પ્રયોગને આંસુ ભરી અંગે જોઈ રહ્યાં છીએ કારણ તેનાથી જ માનવતાની કસોટી અમરજી બનશે. અને આશ્ચર્ય થાય છે કે, આ ભારત દેશમાં જેવું કશું જાણ છે ને અહિંસક કાંતી પેદા કરે છે? મારા મારવા યુગ્મ આ દેશનો ધર્મ અને સંસ્કૃતિ જ તેને આભારી છે. અને તેના કાસ આ જુદાન માત્રમાં કસો ને ખમશે થાય છે. સોડોને કહેતાં સાંભળ્યું હતું કે, “આ જુઓ અમવાનું છે આમાં કશું નથી.” આથી જેની પાસે છે તે આજે છે અને નથી તે છે.

તમારામાં ત્યાગની આવડત રહે રહે અને આસોઆસમાં ભરી છે. આજે છે. અને કહે, જોઈ, સંત વિનોબાજી જેવા તમને અમારા અભ્યા છે ને સંકારને-કુનીયાને તારો.

જો નિત્ય એવું સેવન કરવામાં આવે તો મરણ કાળ સુધી માનવી નિરાંતી રહે એમાં શક નથી માંધીવદ્ધ કરનારને ત્યાં જો મળે છે. એને દિવસમાં રોડોને અગર એમને એમ વારીને સુરજ બનાવી શકાય છે. મેંકાર માણસ મારે એક વખતની માત્રા (પ્રમાણ) પાવલીય ર સમાન્ય રીતે જાણવી. એની સાથે મેળવવાના અનુપાનનું પ્રમાણ માંધે આવે તેવું રાખવું.

સાતનું વાળુ દમણાં દમ સાથે કરવું જોઈએ, કુપ જેવો પૌષ્ટિક અને અત્યંત અધવાળો પદાર્થ બીજો એક નથી. કુપ અને હાસ યુગ્મ લોકમાં અત્યંત જ છે. પ્રથમ કુપ પોતાની આત્માને એક છે અને સર્વ પ્રાણીમાં આપનું કુપ સ્વદિષ્ટ, અભિર, ધન, કાંતી કારક, સુધિ પ્રકા, મેધા, દુષ્ટિ, પ્રુષ્ટિ, અને વીર્યની વૃદ્ધિ કરનાર છે. કુપને જાણ આપનાર રસાયન અને પ્રવરણ પ્રદ છે. એના નિત્ય સેવનથી લીધો યુગિ થવાય છે. એટલાજ મારે સાતનું વાળુ કુપ સાથે કરવાને નીચમ રાખવા જણાયું છે. દિવસના અમર્યા સરીર ને પ્રકારો પકોથે છે તે એનાથી પુરાતો રહે છે અને સુદ્ધ અને પુષ્ટ બનાવી વૈદ્ય કોડરને મારે કરવાળા બંધ કરે છે. પરંતુ આસોસની વાત એ કે આજના કહેવાત સમયે અત્યંત અમાગીઓ કુપને કેડોને રાજ સાથે સાતનું વાળુ કરે છે ને જોઈતા મરી જાય છે.

—કમલ

વૈદ્યકીય દ્રવ્યકા

(વિવેચક : રમણલાલ વિવેકી સોલસબરી)

(મતાતથી માણું)

નરવે મેં-એટલે કામજી કપો પછા ચકા મારી કે કુપ કંઈ પણ લઈએ તે પહેલાં-દરેકનું સેવન કરવા જણાવ્યું છે. આજે વેચકમાં કરેલી મારે પ્રતિષ્ઠા અંકકારમાં આવી છે. એના શ્રેણી અમરપાર છે. કરેલે વિવે જેલે વિચતવાર જણવું હોય તે “આમ” જોઈક નાખને લેવાને પ્રથમ જુઓ. કરેલે વિવે સામાન્ય હકોકત આ કમલે છે. “નારિત મરમ શુદ્ધે માતા તરમ માતા દરિતકો” જેને પોતાની મા નથી તેને કરેલે માતા સમાન છે. આ દમણા કમ્પાજીમાં રહે છે તેમ કરેલે પણ માનવ માત્રને કમ્પાજીમાં છે.

કરેલે : કસ, સ્વચ્છ, અગ્નિ દિષક, સુધિ વર્ધક, અપુર, રસાયન, નેચરેલે કિલકર, આયુષ્ય વર્ધક, શરીરનાં તત્વોની વૃદ્ધિ કરનાર અને વાણુ અનુસેવન કરનાર છે. એનાથી, શ્વેત, કાસ, પ્રમેહ, અર્શ, કોદ સોળે, જીરુ કરેલે, રાસ, રાસજ, મળાવરોધ, વિષમજનર, ગ્રામ, આદ-ખાન, તપા, કોઈ, કોઈ, અરજ, કોપ રોગ, કમળો શુક્ર, પીડા, વૃત્ત,

યુગ્મજા તથા કુમારત વિવેર મારે છે. કરેલે નિરેધ : જેને માવવાથી, કામ કરવાથી અને કસરતથી અત્યંત માક મરવે હોય, કુપજા અને સુકકરી હોય, ઉપવાસી હોય, અહીંયા વા થયો હોય, તાવની ઘરમાત હોય, જેના શરીરમાંથી લોહી વહી મધુ રોમ અથવા કાઠકમાં આવ્યું હોય, ને અરી મર્ણીથી હોય એનાઓને કરેલે આપવી નહિ.

કરેલે સિંધવ સાથે આવાથી કરેલે નાશ કરે છે. કાકર સાથે આવાથી પિત્તનો નાશ કરે છે. લીની સાથે આવાથી વાસુ રોગને નાશ કરે છે તથા જોઈ સાથે આવાથી સર્વ રોગને નાશ કરે છે.

ગ્રીષ્મ ઋતુમાં જોઈ સાથે, વર્ષા ઋતુમાં સિંધવ સાથે, શરદ ઋતુમાં કાકર સાથે, હેમંત ઋતુમાં કુક સાથે, સિંધવ ઋતુમાં લીંદીથીપર સાથે અને વસંત ઋતુમાં મધ સાથે આવી પિત-કારક છે.

કેપર જણાવ્યા પ્રમાણે કરેલેના શુદ્ધ રોગ છે. એના વિવે વૈદ્યક અથો જોઈ અનુભવીઓની સલાહ લઈ

વિનોબાજીની યાત્રા

ડાસીમાનું કાન

તો મીલકારમાં જ્યાં હાલ વિનોબાજી જુદાન માત્રા કરી રહ્યા છે ત્યાં નો જમલ અને પદકે, ની વચ્ચે પસેલા એક નાના મામમાંની ડાસીમા જેની પાસે વીસ એકર જમીન હતી તેમાંથી વીસ એકર તુલસીપત્ર સાથે વિનોબાજીના મરજોળા અપર્ણ કરતાં તેઓ જોઈયા “મારી અનેક જન્મેની કચ્છા પુણ” મની જોણુ.”

બીજી એક બેન પોતાની આર દીરીએ સાથે વિનોબાજીના હસને આવી હતી અને પથ સામનાં દિશી એને કહ્યું “એમના કુરથી દર્યાન કપો અને મારા હૃદયમાં પ્રકાશ થયો જાણે સ્વપ્ન” જમવાન જ પધારે છે.” અને મદમદ મધ દાન આપ્યું.

વિનોબાજીએ રહીએને અંજોધાને કહ્યું “માતા તમારો બેનોએ બધા જાળો પોતાના છે એમ માની પ્રત્યેક ને પ્રેમથી આવહારત. રીખ્યુ જોઈએ.”

વિવિધ વર્તમાન

કેદારની સોનાની ખાણો

બેંગલોર, કે.સરની સોનાની ખાણો નું સંચાલન કરનાર જર્મન રેલવે એન્ડ સન્ટ્ર નામની પ્રિલિસ પેટીને એક ફેર ૧૪ લાખ રૂપિયા ખર્ચા નરીકે આપવાની મંદિત્તર મરહુમે સંમતિ આપી છે. નવેમ્બરની ૨૦મી નારીય સુધીમાં ખાણોને ૩૦૦૦ લેકા નું કામ સમાપ્ત થઈ જશે. રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્રના અધિકારીઓ તથા પ્રિલિસ કંપનીના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે ચાલેલી ત્રિપક્ષીય ચર્ચાઓને પરિણામે ઉપરોક્ત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આ ખાણોનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવને વડત્તો અરેકે રાજ્ય વિધાનસભામાં રજૂ કરવામાં આવ્યો છે અને તે અરેકે ના, ૨૦મી ઓક્ટોબર સુધીમાં પસાર થઈ જવાની સંભાવના છે. આ રીતે વિદેશી કંપનીનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવામાં રાજ્ય સરકારેલા પ્રતિનિધિ સોમી પ્રથમ આવે છે.

હુઆન્ગ્યા હીટી શાખાને

મેળાવકા

તા. ૨૨-૬-૫૬ને દિને હુઆન્ગ્યા હીટી શાખા તરફથી બીએ વાર્ષિક ર્થેટ્સ મેળાવો હતો. હુઆન્ગ્યાના વતની ઓનરેબલ માધ્યમસને કાર્યક્રમ ની ઉદ્ઘાટન વિધિ કરી બાદ-બાળોએ એ શાખાના નામના પ્રથમ અધ્યક્ષે એલ. આઈ. એલ-રંગીન સુશોભિત રંગના કાપડો, પીંદપર લગાવી આવી મેળાવના મધ્ય ભાગમાં મેળાવકા બંધ- કરી ખતાવ્યા હતા. કારણકે મેળાવ પર હુમ કરી હુઆન્ગ્યાના મેળવને સજામાં આપી હતી. તે પછી સમૂહ કથાવત, સમૂહ કાઠી, વિજેટોડ, જૂઝ્યાં પછી, ક્રાંતિકારી રીલ, બરાકા દોડ, કાઠ પકડ, ક્રાંતિયોર, વિવચકો, લંબરી દોડ અને વિરામીડ એવી વીસેકે રંગતો પૂરી થયા બાદ રોન એન્ડરોપ (હુઆન્ગ્યા) પાઠન એનેજરના પત્ની વિલિસ વાન્સનના કાલ હરીદાશમાં વિજય પ્રાપ્ત કરતાઓને હતામે વહેંચવાના આજ્ઞા હતા. મિ. વોક્સને પ્રમોશન કુટુંબ પ્રથમ કરી હીટી ખાણોને ઉદ્દેશ્ય હતા.

રાષ્ટ્રીય ગીત આટેની

મોંગણી

મહાત્માની 'રાષ્ટ્રીય ગીત'ની સમીતી એ રાષ્ટ્રીય ગીતની એ આતરરાષ્ટ્રીય હરીદાશ થોડા છે તેમાં કુનીયાના જુદા જુદા મોંગણીએ એક ૧૦૦ રૂપિયો કરદાએ બામ લીધો છે.

કળા અને વિજ્ઞાન આટે

નવા હીટી શાખો

હીટના કલવધી અંશ કળા અને વિજ્ઞાન આટે ૧૦૦૦૦ નવા કલવો હીટી અને ગીટ ૧૬૬૦૦ ગાપ-ઓમાં થોડા રહી છે. આ કામ આ વર્ષની આખરી સુધીમાં પૂર્ણ થવા સંભવ છે. કેદના વિદ્યાન માવા શાસ્ત્રીઓ આ કાર્ય બંધી રહ્યા છે. વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર, અધિન-શાસ્ત્ર, રસાયનશાસ્ત્ર, વનસ્પતી વિજ્ઞાન, અને સમાજશાસ્ત્ર વિજ્ઞાન, વિદેશી હીટી કલવોને કેદ લખમજ પૂર્ણ થયો છે ને શાખાના પુસ્તકો આટે ઉપયોગી થાયશે.

બીએ કળાને વિજ્ઞાન ને સંયોજન કાર્ય કરવા મંદિ થોળવો છે તે પુરાતન મંદિરો અને રમ્યાના વિદ્યા લેખોને તથા જુના પુસ્તકોને અવલોકન તથા સંરક્ષણ કરી તેને હીટીમાં તરજુઓ કરશે. આ કાર્ય આટે કેદના વિદ્યાને પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

બિહારમાં પુરે સર્જેલી

તારોશ

પદશૂ. તા. ૬-૧૦-૫૬-બિહાર ના માર્કિટી ખાતાના પ્રધાન શી. એમ. પી. કીંકાએ મજ કાલે મુજર-પુરમાં પત્રાકાર પરિષદમાં જણવ્યું હતું કે તિરકટ હીટીનમાં ઉદ્યે આવેલા પુરને લીધે ત્રીરસો ચોરસ માઇલનો વિસ્તરમાં પાણી ફરી વળ્યાં હતાં. ૧૬ લાખ પડ હજાર માણસો ની વસતિને એની અસર પડેલી હતી. દરમંયા, મુજરપુર, સારથ અને અંપારજ છંદાઓને આ પ્રદેશ છે.

એમણે વિશેષમાં કહ્યું હતું કે ચાર લાખ એકરમાં ડાંગરના પાકને બારે તુકસાન થયું છે. આ ઉપરાંત ૧ લાખ ૪૪ હજાર એકરના વિસ્તારમાં મકાઈના પાકને હાનિ પડેલી છે. લખમજ પાંચ ફરેક રૂપિયાની રીંગત ના પાકને તુકસાન થયું છે.

જમ્મણપુરથી આવે અહીં આવેલા અરેવાસ મુજબ સતત વરસાદને લીધે ગાહના નદીમાં પૂર આવ્યું હતું અને બામલપુર એવીર સરહદપર આવેલી પાંચ માઇલની ખેતીની જમીન પર રેલી પથરાઈ ગઈ હતી.

હીટમાં સીઓની

સામાજિક ઉન્નતિ

૨૫૫મી રાજેન્દ્રસદે સીઓની

૫% પર વિચાર કર્યો હતો. તેમાં સામાની સીઓની સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સુધારણા કરી તેઓને સરે ને દરજ્જે રેલી રીતે લાવી રાખા તે વિચાર્યું હતું.

રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું હતું કે, સંસ્થા અથવા કોઈ પણ વ્યક્તિ એક વા સરુક્ષમા ને રીક આ સેવા કાર્ય કરવા માથનું કોષ તે સર્વેને સરકારે આપા ફર્યોમાં મદદ કરશે. આ પરીપદમાં સમરત રેચના સાંક નેટલા સરુપો હતાં.

પોર્ટ એલીઆબેથ હીટુ

સેવા સમાજ

પોર્ટ એલીઆબેથ હીટુ સેવા સમાજ ની હી વાર્ષિક જનરલ મેંટશી મીટીંગ હોડમાઇ કાલામાઇના પ્રમુખપણા હોળ મુજરલી હોડમાં તા. ૨૩-૬-૫૬ ના રાજે બેરે ૫-૩૦ વાગે મળી હતી.

મી. નરેન્દ્રભાઈ કાલામાઇ, મી. નરસીંહભાઈ વાગપારીઆ, તેમજ કુવ-કારખેન મકનકભાઈ બાલામાઇના અવસાનને આટે- બેક હોવવામાં આવ્યા હતા. અને એમના આજ્ઞા એની સાંતી આટે પ્રાર્થના થઈ હતી.

મંત્રી મી. રાંતીલાલ કાલામાઇ જુલાશક્રમે મત વાર્ષિક મેંટશી મીટીંગની મીટીંગ તથા વાર્ષિક અહેવાલ, અને તિવેલ વાંચી સંભળાવ્યો હતો ને સર્વોત્તમને પસાર થયો હતો.

ખમનગી અંબેલકા છે, ખમનગીએ આવકે જનરલે હિસાબ સમા કમલ રજુ કર્યો હતો. બાક આજુ વર્ષને આટે નીચે જુજ્જ કાર્યકર્તાઓની નિમજ્જ થઈ હતી.

કરેલીઓ : કાલામાઇ ચોડાજી, ખમનલાલ મળવર, હોડુભાઈ કાલામાઇ, નરોત્તમભાઈ પાંસલા, કોરભાઈ રૂકીર દુલ્લમ; પ્રમુખ : હોડુભાઈ કાલામાઇ; ઉપ-પ્રમુખ : કાલામાઇ ચોડાજી, ખમનલાલ મળવર, રજુહોડા-ભાઈ કરા, જુલરીલાલ ખમનજી; મંત્રી : રાંતીલાલ હી. જુલાલજી; સહ-મંત્રી : હોડાદર રતનજી રથા; ખમનગી : અંબેલકા છે. બગતજી; જોડીદર : બીજુભાઈ રામજી; કમીટી મેમ્બરો : પરશુભાઈ મકનજી, ખમન-લાલ અમથા, મોદનલાલ બલસારા, કોરભાઈ રૂકીર દુલ્લમ, બાલામાઇ રાજ, નરોત્તમભાઈ રૂકીર પાંસલા, નગીનભાઈ પી. આમલી, જીતમલાલ રજુહોડા, ચીંકમલાલ મકનજી, હરચીલાલ હીલા, પીરજલાલ એમ. પ્રામ, જીનલાલ ને. ચોવીરજી અને કાર્ય-કર્તાઓ. પી. છા. રાળા સમીતી : જોડનલાલ બલસારા, જુલરીલાલ બગતજી, કાલામાઇ ચોડાજી, ખમન-લાલ મળવર, પ્રણીલાલ રજુહોડાજી, કોરભાઈ રૂકીર દુલ્લમ; પ્રમુખ અને મંત્રી : મુટનકેમ રાળા સમીતી : અંબેલાલ કુંવરજી, પીરજલાલ પ્રામ ચીંકમલાલ મકનજી.

નૂતન વર્ષની

દિવાળીની પત્રીકાઓ

રંગમેરંગી હીઆઇન-સુદર અને આડપંક હપાઇ સાથે તબધાર થઈ શુકી છે.

★

જેમાં

હીંદના કુખો,
ધાર્મિકચીત્રો
અને ફાટાઓ,
તથા બીજા
ફાટાઓનો
અસાવેશ
કરવામાં
આવ્યો છે.

★

તમારી જરૂરીયાત આટે આજે જ લેઓ.

ઉદાર હિંદુ ધર્મ

હિંદુ ધર્મે આપણને એ અધિકાર આપ્યો છે કે, જો તમને શમ આદર્શ પ્રત્ય ન લગ્યાપ અને શામાયત્વ નમને આદર્શ અંત ન થાયે તો તમે તે ન વાચો, બીજો ધર્મ અંત વાચેમ હોંદુ ધર્મની આજ સુધી વિશેષ વિવેચતા અને જીદારતા છે. આ આપણે બીજા કોઈ ધર્મમાં નહીં જણાવ. બધાજ ધર્મોમાં ધણી સારી ચીજો છે અને એ આપણે જાણીએ છીએ અને મદદ પલ કરીએ છીએ. પણ કોઈ ખ્રિસ્તી મણસ એમ નહોં કહે કે, જો તમને બાઈબલ પસંદ નથી તો તમે એ છુટા દો અને બીજો મંથ વાચો. જો તમને બાઈબલ પસંદ નથી તો તમે ખ્રિસ્તીજ નથી એમ એ કહેશે. આમજ પ્રલેખ પલ્લુ એમ નહોં કહે કે જો તમને કુરાન પસંદ નથી તો તમે બીજો મંથ વાચો. પણ તે પલ્લુ એમજ કહેશે કે જો તમને કુરાન પસંદ નથી તો તમે સામા હરકાતી નથી પણ હોંદુ ધર્મ એમ નથી કહેતો. એ કહે છે તમને શામાયત્વ પસંદ નથી તો સામવત વાચો, એ પલ્લુ ન પસંદ હોય તો ખીતા વાચો, ઉપનિષદ વાચો કોઈ પણ એકજ વ્યક્તીના નાથ સાથે

હોંદુ ધર્મ સંકેતીય નથી. રામ ભક્ત
ર માધવ્ય વાગે, કૃષ્ણભક્ત ભામવન
વાગે, શિવ ભક્ત શિવપુરાણ વાગે.
એવા પંચ મહાત્મ્ય ઝંઝા હોંદુ ધર્મ
માં છે. એમાં એક બીજાની બિન
મતો કહેનારા પણ ઝંઝા છે. છતાં
એમાંથી એ જે એક પુરતક તમે
વાગે તે તમારા ચિત્તની કુદિ કરશે.
અને એજ હોંદુ ધર્મનો ઉદ્દેશ છે.
જેમ બિસ્તી ધર્મ ઇશુ સાથે જોડાયે
છે, કરસામ ચક્રચક્ર સાથે તેમ હોંદુ
ધર્મ રામ, કૃષ્ણ, શિવ, બુદ્ધ કે ઈશ
પણ એક બ્યક્તી સાથે નથી જોડાયો.
અને નથી તે નિંચું કે સચું સાથે
જોડાયો. અને તે તો એક કદીસ છે
તે ઇશ્વર સાથે પણ નથી જોડાયો.
એવા ઉદાર ધર્મમાં આપણે છીએ.
ચિત્ત શુદ્ધી કરી આત્માની ઉત્તી
કરી એજ મનુષ્ય માવ છે અને
એજ હોંદુ ધર્મ ચીખવે છે.

નિરોધ હરખ સાથે, હમ્ ડે.
આ ચિત્ર મુખીને માટે રામાયણ,
જન્મવત, ગીતા, લેખનિય, ડે હેડ
પણ સત મહાત્માના પ્રલે, તમને
પોતાને ઉપદેશી જણાવ તે લલિ.
પ્રલે આપણે માટે છે આપણે પ્રથમે
માટે નથી, જેમ હોઈ હમ્ શીખવે છે.

ની મુલાકાત લીધા પછી ભારત-ની
મુલાકાત બેઠી.

—પ્રમતી નાધીભાઈ જરમથી દરરોજી
મુનીવસોડી જોઈ લીએન (કેવે મુની),
તરફથી અભરાતના પ્રથમ એ સેન્સ-
મુએડ, અભરાતી સમિતિય પરિપદના
પરેડર અધીવેશનનાં અમુખ, અભરાત
વિશ્વાસુભાનાં આનંદ મંત્રી, વિદુષી
અને વ્યક્તિનાં સમાજ સેવિકા લેટી
વિશ્વાસેન રમણભાઈ નીલકરને, જોમની
વિજયોપાસના અસરમાં લઈ ને દી શિલ
(કાકરકે જોઈ સિદ્ધેશ્વરી)ની આનંદ
કિપાથી અ.પદમા આવી છે.

—આવર્તા પામ્ય દસ વર્ષમાં મુખ્ય
રાજ્યપાથી નિરક્ષરતા નિવારવાનું કામ
ગરબ ખનસે એમ મુખ્ય રાજ્યપ-
તિસભ્ય પ્રધાન શ્રી દિનકરરાવ દેસાઈએ
ખરેરે કહ્યું હતું. આમ વિસ્તારોમાં
દરેકમાં પ્રાથમિક સિસભ્ય અપાશે
—દીક્ષિતજી રજીસ્ટ્રાર હેવાલ મુજબ
રશિયોનમાં કાઠિયાવાડી કોળીમાં કંપર
આપત પ્રતિષ્ઠા થકારો છે, સિસોન
પાર સખામાં એક ખીસ લાવવામાં
આવ્યું છે તે મુજબ ને પ્રાપ્ત આવા
સાધિયો વેચારો કે ખરીદારો તેઓને
સખન સજ્જ કરવામાં આવશે.

—૧૯૫૨ માં હોરીસખામાં જે એટમ બોમ નાખવામાં આવ્યો હતો તેનાથી જે લોકોને અસર થઇ હતી તેખાની ૩૨ વરસની—આ ૪૨સનના તેવા અરજીમાં ૧૬—ખીસી હાથમાં મરી ગઇ છે.

—મયા સદા મુખ્ય વખતે શ્રોતાસાગીવા
ના એક મામ ધિરિસ હિપર અપામાર
રૂપે હળહાડી મ.મને જમીનદાસ કરી
ન.શુક કરવાનું હતું નાત્રીમોક્ષિ હતું
હતું. આથી મુક માદ તે મામ ને
અમરે કરવા "શાલી ખામ" ન.મે
તાં મોટો પામ અનામ.મં અ.વે, છે.

—બિહારની અબીલ બારતીય ખાદી
સંસ્થાની સ્થાપ.એ. ૩૧૭૨ અને અબી
હારી વર્ષ બંધાને એક સરખું ભેતાન
આપવાનું એકોત્રથી રાઈ કહ્યું છે.
પહેલે વર્ષે પ્રાથેકને ૬૦ હપ્તીયા બીજો
વર્ષે ૧૭૫ અને ત્રીજો વર્ષે ૧૦૦ અબી
વામા અંદ છે.

—આંધ્રના એક જામરાએ જામ
પંચાલની આગે બેઠો હતો એને
પુટીને એક નવેક પ્રયોગ કરવાનું
વિચારું હતું.

—કચ્છના, તા ૯ અક્ટોબર નેતાજી
ભાષા ૫ થીના ત્રણ સમયોમાંના એક
મી. સુરેશચંદ બોઝ જેમણે ૫ થીના
સપ્તાહને અંગ્રેજી ૫૨ સદી ફરેલી
૫ થી તેમણે પોતાનો શ્રુતિ મત
અર્પિત કર્યો. અંગ્રેજીના આરત
કરનાર સમયે થેરા કર્યો છે. કુલ
૧૦૮ પાનાનાં મી. બોઝના એ અંગ્રેજી
ની વિષયો અખબારો, સ્નેહી, જાહેર
કરનાર બધી હતા એમ જણાવ્યું. મરુપ
એ ૩ તેમણે એ જાહેરકરનાર ૧૪૫૦૫

છે કે વિમાની અકસ્માત થયો ન હતો
અને તેથી વિમાની અકસ્માતમાં નેતાજી
મરણ નથી.

—સંધ્યાના વડા પ્રધાન બેરનનાથે
બહેર કહ્યું છે કે સંધ્યાનાથનાં કોઈ
એને પ્રથમ દિવસે વાટાઘાટથી ને
સમજાવીથી બંને સરકારોને સંપૂર્ણ
સંતોષ થાય એવો ઊંચ લાખી શકાય.
સંધ્યાનાથે પ્રથમ દિવસે આશીર્વાદ
પ્રમથી તદ્દન જુદો છે, કારણ કે
દિવસ આફ્રિકાની સરકાર સમજાવી
માટે તબક્કા નથી. વળી દિવસે આ-
ફ્રિકાની સરકારની જેમ બંને દરિ-
એને અર્થથી કાઢી કદબદ માનતા
નથી, પણ અમારી ભૂમિમાં માનવેર
શખત મુશ્કેલી છે.

—કાસમીરનું બંધારણ કાસમીરની
ધારાસભામાં ૨૭૫ ઠરાવોમાં આપ્યું છે.
તે તેમાં કાસમીરને હિંદી સંબંધ એક
ભાગ તરીકે ગણવામાં આવ્યું છે. તેમ
જે હિંદી સંબંધ પ્રચલિત કાસમીરના
સદરે. રીયાસતની નિમણૂક કરવાનો
અધિકાર આપે છે. કાસમીરનું
બંધારણ સભામાં ૨૭૫ ઠરાવો
આપ્યાં ત્યાં પ્રધાન બક્ષી ગુલામ મહમદે
બતાવ્યું કે “કાસમીરનું હિંદી ભોજન”
જોગણ સદર છે અને કુનીયાતી કે.૯
પણ સહિત એ બંધનને હળવું કરી
શે એક નથી. કાસમીર એ હિંદનો
જ એક ભાગ છે ને પહેરો.”

—પાકિસ્તાનની પાકિસ્તાન-૨ કે જેની
એક દાકામાં મળી છે. તેમાં પાકિ-
સ્તાનમાં સમુદાય અતાધીકાર હોવા
જોઈએ એ પ્રશ્નનો એક ખરો રજૂ
કરતા પાકિસ્તાનના વડા પ્રધાન સુબ-
હનની એ જાણમાં હતું કે પાકિસ્તાન
માં પણ સમુદાય અતાધીકાર જોઈએ.
સમુદાય અતાધીકાર જોઈએ માટે
ફિતવાઈ છે. જે ફિરકા બાવલાને
પરિણમે પાકિસ્તાનની રચના થઈ તે
ફિરકાની બાવલા દ્વારા રાજાની રજા
જોઈએ કારણ કે, જો કે જુદાં બર્મો
એ જુદાં રાષ્ટ્રો છે જેની વચ્ચે આપણે
કર્તા રહીએ. તે પાકિસ્તાનનાં કોઈ
એ જુદાં રાષ્ટ્ર માટે અને પાકિસ્તાન
ના બર્મો રાષ્ટ્રો પણ આજના પક્ષે.

પોષિતપદાર્થો જો સુદ ઘટેલા હો
તેની વ્યવસ્થા મટે દીર્ઘ સમયને એક
અમિતિ નીચી છે. ને તેમાં અમરેશ,
અમ્મેડિયા, સીસાન, ચીન, જાપાન,
અમેરિકા, યાજ્ઞેન્ડ, સંધ્યા ને જુતાન
દા પ્રતિનીધીઓને લીધા છે.

—મુંબઈની કોલેજના રૂબરૂ વિદ્યાર્થી
એ રજાએ દરમીયાન મુંબઈના પાસે
નારણી જ મળ્યા બધી યુગ્મોમાં ચાલી
કે એકે રહેતે પોતાના કમળ
દર્શો.

—અનાજનક વધતર જતા ભ.વેને
કેસમાં લેવાના માટે કરકાને ૫૫
લાખ રૂને અનાજની અપાત કરવાનું
કાર્ય ૩૫% છે.

સમાચાર સંગ્રહ

(અમારા અનુદાન તરફથી)

—જોધરામાં એક સખામાં ભાગ્ય
કરતા ઠાંસેલ પ્રમુખ ધી રેખરે જાણ્યું
હતું કે દરિદ્રનારાયણેને જોએ મુશ્કેલીમાં
રાખ્ય અને તે પછી જાણીને એમણે
નહો.

—નુંક વિશાળ સંયુક્ત મુખ્ય રાજ્ય
મનતા હોરજનના આગીત કલ્પને કમ
માસિઓમથી કાતસોયી આસોતી
મુખ્ય બદલી થશે. મુખ્યતા સરકારી
નારોને અપાના તમામ કામો તેમને
અપાશે.

—નવી રિઠ્ઠીથી મારે આજસને ચાંતરે
આવેલા અલીપુર ખાને કેસેલ અદલ
સમિતિએ ચોપાયા અમ પિકાસ ચોપા
નાના કેન્દ્ર ખાલે કેસેલ કાર્ગડોના
સિતિરને અલોપતાં થી નહેડકે અલપા
મુલ દર્દે કેસેલ અને તિરકકરના
મોળીથી દોરમાં આંતર અને ભય
વિમલ કાદી નીકળશે. સમ્યવાદ એ
દોરના અભોદો 'શીખ છે, એમ
પારખું એ અપોલ ભવું છે.

—अमरावाम्ना धी नदी नया त्वादे
नाछ जेःभोःभदे जेमनी सामे विद्याधी

એ.એ. કૃષિના વારંવારથી, ગુજરાત
સુતીવસીટીના સ્થપકપતિ શ્રી દરશિદ
બાબ દિવેદિયા ખુજા નારાજ થયા
છે એને એ સુતીવસીટીમાં પોતાનું
સ્થાન ક્યાં છે તેજ તેમને જામજાતું
નથી એનું કંઈ નિવેદનમાં લેખે
જમ્યાનું છે. આ વાદરવેમાં, કૃષિ
કર્તા ડોલોનના એક પ્રત્યાપક થયું
યાહુ વેબે રીટી થયા હતા.

—પ.કીર્તિદાસના વડા પ્રધાન સુદરાવર્ધી
૧૮મી ઓક્ટોબરના મીનની બાર ટીવસ
ની પ્રસારણે જોઈ. તેમની સાથે
ગીતા: પ્રધાન મંત્રી રિરેઝ બાન
નું પણ મીન જવાઈ છે.

—જા.ર.ન.ના જીવદાકૃપિતિ ડો. રાખા
કુબ્જવ કૌશલ્યોથી ચીનના દક્ષ દીવસ
ના પ્રવાસે જનાર હતા, પરંતુ અદાસ
માં તેમના પત્નીની અદિગીના સમાચાર
અચાતી દેએ લગ્નજ પ્રવાસ રદ કરીને
આવળ પાછાં ફર્યાં છે.

—મીનના પ્રમુખ મારવો તો હું
જાવતા જઈતી ચાલ્યાતમા પ્રાણેશીયા

હાનની પાંચ પાંચ

વ્યાખ્યાઓ

જુદા જુદા લોકોને હાન વિષયે તેમને પચાસ થું છે એ પ્રમાણમાં આવેલું. દરેક પોતપોતાની રીતે તેના ઉપર આવેલો છે—

દરકર : હાન એવા તાવ છે જે મરતી સામનાં આવે છે તે દહીં સામનાં પ્રેરે થઈ જાય છે.

વકીલ : હાન એ કારનાથું છે, અથવા અકારનાથું પણ એને કહી શકાય.

અભિનેતા : હાન એ આનંદ અને કુખ્યાનું એક નાટક છે, જે ભોળાને પ્રેમી તાણી નમાડે છે.

સંગીતકાર : હાન એ સંગીત મંચી છે જેમાં સ્ત્રી સીતાર છે, પ્રથમ મન્દરો છે અને સીતારના હાન તારમાંથી હાનનાર એક રાગ મહાગાની પ્રતિક્ષામાં કહું વાગ્યા વિના રાત પુરી થઈ જાય છે.

રીતિ : હાન એવું કુદ છે જે કદિ પંદર દિવસ આવે છે, કદીક પંદર વરસ—“આવિલ”

જરૂર કહો

એક ભણીત વિદ્વાને બાળ્યનામાં કહ્યું : “હાન માણસો હવેના યુગ શીવ હોય છે. યુર્ષા ન દેવેના પોતાની માન્યતામાં છે હોય છે.”

તમે આ સિદ્ધાંતને હતાપુર્વક માનો છે.1” એક ઓતાએ પ્રજ્ઞે. જરૂર, જરૂર જરૂર!1” વિદ્વાને મહામતાથી કહ્યું.

મિત્ર : તમને આટલી બધી કમાણી કરી શકવાની પ્રેરણા ક્યાંથી મળેલી? ઉદ્યોગ પતિ : એક રીતે કહીએ તો મારી-પાની પાસેથી.

ગ્રીમ : તેણે તમને મદદ કરી કશે. ઉદ્યોગપતિ : ના, મજા જે વધુમાં વધુ કેટલું ખર્ચો થકે છે તેવું મામ કાઢના માટે હું મારી કમાણી વધારતો મર્યો.

પંચાંગ

કુજરાતી ગ્રેમના પંચામ પ/1
દત્તન વધુ પડીકા પ/1-૧૨/-૧૫/-૪૪૪

Parbhoo Stores

6a Cross Street,
URBAN.

સાઈ વાંચન સારા સંસ્કાર ધરે છે

તમારા પ્રિય જનોને દિવાળીની ભેટ આપવા

ગાંધી સાહિત્ય

ખરીદો

જીવ્યો અમારા પુસ્તકોનું સુચી પદ.

ઇન્ડિયન એપિનિયન,

પ્રાઇવેટ લેગ,—હરબન.

ભાષા જ્ઞાન (૭)

ગુજરાતી	ઇંગ્લીશ	હિંદી	આદીકાન્સ
ટેલીફોન	Telephone (ટેલીફોન)	Ucango (યુનગો)	Telephone (ટેલીફોન)
રેડિયો	Radio (રેડિયો)	IRadio (પ્રેડીયો)	Radio (રાડિયો)
ચુરસી	Charr (ચેર)	Ishtale (ઇશ્ટાલે)	Steel (સ્ટીલ)
ઘર	House (હાઉસ)	Indln (ઇન્ડલ્ન)	Hnis (હેનિસ)
હોટેલનામ	Hotel (હોટેલ)	Iwotela (ઇવોટેલા)	Hotel (હેટેલ)
રીવર	Sea (સી)	Ulonadic (યુલોનાડિક)	Oseaan (ઓસીઆન)
નદી	River (રીવર)	Unfula (ઉનફુલા)	Rivior (રીવીવર)
ધોબ	Falls (ફોલ્સ)	Impoponio (ઇમ્પોપોનિયો)	Pat (પાટ)
વરસાદ	Rain (રેન)	Inivula (ઇનિવુલા)	Rzen (રીઝન)

—મહાગુજરાત પરિવહન પ્રમુખ શ્રી બ-પુલાલ યાદવે, મહાગુજરાત માટે કાર્યકરનારા લોકોને કેશિસ વાદીઓને ફેરાન ન કરવા, કે કેશિસવાદીઓની સજામાં બંધાવું ન યાચવા વિનંતિ કરી છે.

—શકામાં પશ્ચિમ પાકીસ્તાનના પ્રતિનિધીઓએ અલગ મતાધીકારની શિખા મળ કરવા સખા કરેલી પણ એ સખા માં પુર્વ પાકીસ્તાનના ધુરથીઓએ તેમણે કરી બંધાવું યાચવું, તે કહ્યું કે પુર્વ પાકીસ્તાનને પશ્ચિમ પાકીસ્તાન ના લોકો નથી ખપતા. સખામાં નેહા દેશમાં ને આવશે સખા કરી શકાય નહિ.

ગૃહિણી માટે ઉપચારો

લેગાણનું રસક

અનુભવાની રીત

નાનાં રૂંધણીને બધ, તેની બાલ કાઢી ધોણ નાખવા ચોટાં ચોળાં કટકા કરી અંદર ચીકું, હળદર, જવા બાલ મરચું અને આઠ નાખી ચોળા પહેળા વાસણમાં ચીક મટે મુકીએ તેટલું તેલ મુકી મુકી દેવા. સતતબ મઢી રહેવા આવે ત્યારે બહાર નેટકું માપ હોમ તો અડધે. ટેવ ચણીને ભોટ, જેની અંદર પહેલેથી ચીકું, હોથમીર, લીલા મરચાના કકડા ભેળવવા અને તે ઉપર અભરાવવા, અને ટાંકણું ઘાગી દેવું. વરાળમાં ભોટ બાકાડ જઈ. ચોટી વાર પછી ઘાકણુ ઘાકી છેવે ગરમ કરેલું તેલ રેવું. કટકા બાકી ન જાય તેવું પ્યાન રાખવું પછી થોડી વાર રહેવા છપ તેને બહાર કાઢી ઉપર ડોપવા. ડોથમીર અભરાવવાં અને એની ઉપર ચોણુ કહી નાખવું. બાખરી, રોટલી ખાત સાથે-તે ખાવામાં સમ શકાય છે.

—એક બહેન.

*

મેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સુદનાએ મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

—ખરેલી નવેમ્બરે હોંદને નકશો બદલાયે તે નવાં રાજ્યોનું નિર્માણ થશે. નવાં રાજ્યોમાં, યુગપણું દિવાળી રાખ્ય, વિચાળ મગ્ન પ્રદેશ અને યમ્મ ભારતને કમાવેલ થઈ જાય છે તે; વિચાળ ભૂમિ જેમાં અભારનું એક ને હપ્તાવાદને કમાવવામાં આવ્યું છે; ને મહાપ્રજ્જ્વળ, તેમાં અભારનું પંચમ ને રેષ્યુ બને સમાવી દેવામાં આવ્યા છે, તે રહેશે. બાકીના પ્રદેશો અભારે છે તેમ જ રહેશે.

—કાઠમીરનો પ્રમ વળી પાછો મુલો થમશ રજા કરવાનું પાકીસ્તાનની

મરણ નોંધ

મરુખા રેડેલ. પાના ૨૧. મોરાર
કુલભાઈ પુત્ર શી સુનીલાઈ મોરાર
તા. ૨-૬-૫૬ના મોટર અકસ્માતથી
૩૨ વર્ષની બર જીવાન વયે અવસાન
પામ્યું છે. સ્વર્ગસ્થ થોતાની પાછળ

સ્વ. સુનીલાઈ મોરાર

પત્ની તથા પાંચ બાળકોને વિલાપ
કરતા મુકી મયા છે. તેમના સ્વજનો
તેમના આ કુટુંબના વખતમાં જે જે
બાંધ બેનોએ દિસાસો આપ્યા છે તે
સર્વેનો આ પત્રદારો આભાર માને છે.

* *

સુલભાઈના શી પ્રરોધાત્મક
નિદ્રાભાષ પદમાર, શી. નગીનભાઈ
અને શાંતિલાલ બાઈના પિતાશી
નિદ્રાભાષ ગ્રીષ્માભાઈ ૬૭ વર્ષની
વયે તા. ૨૩-૬-૫૬ના દિને સ્વર્ગસ્થ
હોયા (બીસીઓર) આવે અવસાન
પામના કુટુંબ પ્રક્રમે અનેક મિત્રો
અને સ્નેહીઓએ રૂબરૂ આ તેમજ
ટેલીગ્રામ અને પત્રદારો દિલસોટા
બજાવ કરી દિસાસો આપવા બદલ
સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો આ પત્ર
દારો સૌનો હાર્દિક આભાર માને
છે.

સદ્ગતના આત્માની આતિ ગર્વે
તા. ૨૪-૬-૫૬ અને તા. ૪-૭-૫૬
૫૬ના રોજ સમુદીક કવન-પ્રાચીનો
ને કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હશે.

સ્વ. નિદ્રાભાષ ગ્રીષ્માભાઈની પુણ્ય
સ્મૃતિમાં નંગા સ્વસ્થ માથ શીખી
અને પુત્ર તરફથી અનેક સંસ્થાઓને
ધન કરવામાં આવ્યું હતું.

સુકાપીંગ, જનકમ રેકસ રીટર્ન્સ,
બાઇસ-સીમ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને
કનસ્ટ્રક્શન માટે મળે :

આર. વીક્રમ

૧૨ બાર્ડોલી બાર્ડો, ૩૮ માર્કેટ રોડ,
ડોલનર કમ્પોઝિશન અને માર્કેટ રોડ,
ભોદાનીસખર્, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૭ની સાલનું

(ગુજરાતી કેલેન્ડર

- (૧) મહિના, વાવ, તિથિ અને અંગ્રેજી તારીખ.
- (૨) દરેક માસના કુળ્ય દેશી તથા વારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે
- (૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની શક્તિ અને તેની ગતિઓનો સમય હિસાબ આપીશ ના રેન્ડર્સ સમય પ્રમાણે.
- (૪) રાશીના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવા માટે ખાસ અનુવર્તી).
- (૫) દિવસ અને રાત્રીના ચોપડીયાં.
- (૬) આટલું પેપર ઉપર સુંદર પ્રાંતિક ચિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુંબમાં આ
કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું જોઈએ. ક્રીમ
શી. ૨-૦૦ દપાલ ખર્ચ સાથે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા. શી ગુજરાતી કવચલ
સેતુપટ્ટી, પો. જો. નં. ૧૮૦,
કરબન. (નાટાલ).

મળવાના સ્થળ

કોંકણાલ : શી હિમપાલકર એમ.
ભોખાડર, ૩, ગાંધી હોલ, ૫૦ ફોર્સ
રોડ, ભોદાનીસખર્.

કેપ્ડાઈન : શી બાળવમ. પ્રમાણ,
૧-૪ મેન રોડ, ગોએ.

પ્રસ્થાનક : મેક્સ એલ. ફેરી એન્ડ
સન્સ, ૧૦૧ સેન્ટ ઇવેલીન રોડ.

ગોઈ એલીઝાબેથ : શી એમ.
એમ. મલ્હારા, ૧૬ પાર્લીમેન્ટ રોડ.

નાટાલ : શી ગુજરાતી સરકાર
મંડળ, (પ્રકાશન વિભાગ) પો. જો.
નં. ૨૪૭૭, કરબન, નાટાલ.

આટીના ઈલાલે

આ નાની પ્રસ્તીકા આ પત્રમાં
જે આટીના લેખો હાલમાં પ્રસીદ્ધ
થયા છે તેમ લેખક દ્વારા લખાવણી
આ એ.શીસીયો મળશે. ક્રીમ ૧/-
પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag,
Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

ઉદારની આપવીતી	૫	૩
ઉમ્મો અલીનમ	૬	૧
બીજા પ્રસ્તીકા		
ગુહન પા	૨	૦
મિયાપીની સાબના		
(ગ્રીસીરલાલ મહાવાળાનું કવન ૭	૧	૧
હીસાકુલાલ અશરવાળા કવન		
જસાર મપ	૬	૦
હીપ નિર્માણ (સર્જક)	૭	૦
મળવાનું કેકાણું આ એ.શીસી		
'Indian Opinion',		
P. Bag, Durban.		

લવાજમ અને જાહેર ખબરના દરો 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન'

પત્રનું વર્ષીક લવાજમ

ફક્ત ગુજરાતી નકલ માટે	પા.	૧	૧૦	૬
ગુજરાતી અને ઈંગ્લીશ બન્ને માટે	૨	૦	૬	
અરબા વરસનું ફક્ત એક નકલ માટે	૧૫	૬		
સુનીયન ભદારના દરો માટે				
વરસનું લવાજમ	૧	૧૫	૬	
અરબા વરસનું		૧૭	૬	

જાહેર ખબર

પ્રત્યેક ઇંચે એક વખત માટે રી. ૭-૬.

વલુ માટે લખો આ મળે :

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Phone 332651 P.O. Box 1509 Tel. Add ENBERDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

23 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેટમાં સેમલ સુતરાઈ કાપડ, કલન નર્સી, કલ, બાળકો માટેનો ભદ ભતનો,
આથ, બર વપરાસ માટે સેમલ લગ્નાઈ પ્રક્રમેજો શાશુમાર માટે રીંગન મગર
માટે બગારે લો પ્રવન લખાસ કરવા બલામણુ છે

માસ્ટર પ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, ભોદાનીસખર્.

બોક્સ ૧૫૪૬.

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રિકા

ધાર્મિક ચિત્રવાળા (ઘડી કરેલા)	શી. ૪-૬ ડઝન
" " ૩૦૪ કાર્ડ	" ૧૪-૦ "
" " ૬૫૪ પોસ્ટ કાર્ડ	" ૧૫-૦ "
રંગબેરંગી ધાર્મિક ચિત્રવાળા	
પોસ્ટ કાર્ડ નંગની	" ૨-૦ "
ઈલુસ્ટ્રેશનની સીનરી વાળા ૩૦૪ કાર્ડ	" ૧૫-૦ "
રંગબેરંગી શ્રાઉથ આક્રિકન સીનરી	" ૮-૦ "

આ સિવાય બીજી પથુ જાત જાતની પત્રિકાઓ
છે જે ંયાજબી ભાવે અમે વેંચીએ છીએ.

તમારો ઓર્ડર જલદી નુંધાવો.

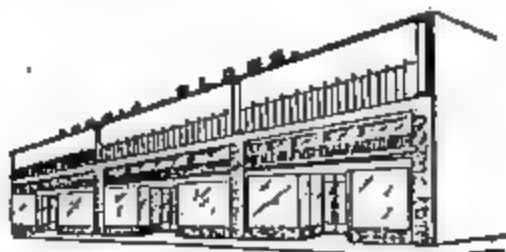
શી. ગાંધી ટ્રેડીંગ સ્ટોર

બોક્સ ૨૪૨૧

ડરબન.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and Gemetal Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના કામીના ખાસ અમારી જાતી કેમરેખ નીચે અમને અપાયેલ
કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

ગેસેસ, જુદી જુદી કીમતોની જાંબડી અંગૂઠા, કાડીની પેન, વીંટી
અંગૂઠા એરેંજ નીચેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવેલું છે:

શ્રી પ્રાપ્ત મણિ ૭ ૧

અમને આનંદ ૧૨ ૧

ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે

Learn English through

easy Medium of English. ૧૦ ૧

સીનેમા સંગીત (૫૦૦ શ્રુતી

કાંદ્યા સીનેમાના આતોના

સંગીત) સેટ ૧૦ ૧

પરી મહેલ ૧૨ ૬

અરજીનું અદ્યતન રૂબરૂ ૧ ૬

પરની રાણી ૩૨ ૧

કાંઈ માન્ય નેદ ૨૮ ૦

★

આ સિવાય જેટલા સારી નવલ

અથવા સામાન્ય ગ્રન્થોની પુસ્તકો

આવેલી હાલે અને ને થીએ છીએ

★

બધી જાતના વિદી પુસ્તકો, તેમજ ઇતીહાસીક પુસ્તકો અને
ને થીએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaibhais" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No.	per lb.	per lb.	
1. Oily Tooriball	1/3	1/Grade Loose Tea	4/3
" Chana dhall	11/3	Beverdhal Supari	7/
Price Chana dhal	1/-	S.B. Nuts No 2	2/0
" Grad Flour	1/7	Jowar	2/-
Urad Dhall	1/5	Varied (Sorghum)	2/-
Mung Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
Whole Moong	6/-	Ma hi Seeds	1/3
Whole Urad	6/-	Whole Udhana	1/3
Special Peasball	10/-	Jowar (Urad)	1/3
Ordinary Peasball	7/-	Pure Chilli Powder	3/-
Egyptian Rice	10/-	Pure Haldi Powder	2/-
Whole Bk. Masoor	7/-	Cococasta (Larb Watery)	
Masoor Dhall Red	1/-		
Tomatoed (Amal)	2/3		

47/6 per bag of 75
 ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices Co.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

નવલ કથાઓ

જેર તો પોતાં છે બધી બધી	૧ ૩
સાગર કથા	૮ ૧
જાલ મુક્તિ	૭ ૧
આવતી કાલ	૭ ૦
નીલ પંખી (નવલ)	૫ ૦
મેહાન (પંખીની અવધાર) સાથે ૧. ૨. રોડના	૧૬ ૦
બોરાની વાતો	૫ ૦
બીજાંદર	૧ ૦
વિવાહ મંદિર	૧ ૦
પ્રતિષ્ઠા	૭ ૧
સાચા સાચા	૧ ૦
હિંદીની વાતો	૧ ૦
પોસ્ટલિક નવલો	૧ ૦
મીમલ સાથે ૧. ૨. રોડના	૧૬ ૦
આસાદ બીજા સાથે ૧. ૨. રોડના	૧૬ ૦
દરેક વાત	૧૦ ૦
કાંઈ	૧૩ ૦
શક્તિ હેતુ અને સંપૂર્ણ	૬ ૦
અમુક	૧ ૦
ઉચ્ચ પ્રયોગ	૭ ૧
રૂબરૂ સાથે ૧. ૨. રોડના	૧૬ ૦
કુચ	૮ ૦
નવલો સિદ્ધાંત	૧૦ ૦
પ્રવાસ કીરતો	૮ ૦
માનવતાના મુદ્દા	૭ ૦
ઉચ્ચ અભિનય	૧ ૦
કથા કથા (બીજા સાથે)	૧ ૦
અમુક મારા	૭ ૧

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

અમારી માતૃ ભાષા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

અકરણ રૂઝુ

(મતાંથી માયુ)

કમલેશ! માધવી સામળીપત્ર રવેરે મેલી: 'એ બધા તે અન્ને ભેદ તેનું કારણ હવે તું જાણ કર્યો હશે.'

'એ કમલેશ યુ' હું, પણ માધવી તો હર અને સમન્તા નથી. એનું યુ વ્યં આપણે ક્યુ' છે કે બીજાથી હરીએ અને આપણી જાતને છુપાવી આવી...પણ તને કુ.અ. યાપ, યાસ માપ, તારે કંઈ સહન કરતું પડે એનું ક્યુ' જ કુ કરવા પ્રયત્ન નથી. તું કહે તો મળવાનું પણ બંધ કરે.' હેલા હાખી એવી અંબીરતાથી કમલેશે કમ્યાની કે.આપણીથી તે સહન થઈ શક્યા નહિ.

એ મેલી હરી: 'કમલેશ, મને મળું હવે કે મરા સહવાસથી તે રૂંદ થી તને ધુપ ઉપજશે, તારો રવિ આપણા પ્રસન્નતા અનુભવશે, તારી હાથપીણી.'

'પણ કાલે તને ક્યુ' કે એનું નથી થતું! માધવીની મેરી મેળવી કમલેશ સમૃદ્ધ બન્યો છે.'

'હું એક વાત પૂછું, કમલેશ!' માધવી કમ્યાની પેટી છિપાવતી હેમ એવી પ્રસન્નતા ને અંબીરતાથી મેલી. 'એ નહિ, અમેક વાતો પૂછવાને તું હકારાર છે' હેલાસથી કમલેશે જવાબ આપ્યો.

'તો અને કહે, માધવી તને ઊઠી નવ, કદી મળી શકે નહિ, તને ચાહે માત્ર અંતરથી-અંતરના બંને અર્થ માં, એટલે કે હૃદયથી અને કુરબી, તો તું હું કરે!'

'તો તો મને માધવીની નિર્જનતા પર પરાવાર કુ:અ. યાપ.' કમલેશ મોહ્યો.

માધવીએ સુદી જ અપેક્ષા રાખી હતી એટલે આ જવાબ સામન્તા એ પાછી પટી મધ એના અંદર છપર મંજવણના બાવો ફરી મળ્યા.

કમલેશ એ ભેતાં તરત મોહ્યો: 'આનો અર્થ' એ નહિ કે માધવી એની છબી કે સામળીની વિશ્વ જાળ કંઈ કરે એવી કુ અપેક્ષા રાખું.'

'પણ માધવી તને ઊઠી નવ, કદી મળે જ નહિ તે તું સહન કરી શકે!' સામળીમરપુર રવેરે માધવીએ પૂછ્યું. કમલેશ સદંત્ર કર્યો ને મોહ્યો: 'એ રૂંદ કરવાની યક્તિ આપે છે તે સહન કરવાની તાકાત પણ જાહે છે એમ હું માનું છું...પણ એવી રિપતિ

મારી કમ્યાનામાં આવતી જ નથી.'

'રૂંદ કરવામાં યક્તિની અરે પડે!' યક્તિ વિના રૂંદ માત્ર જ નહિ. માધવી પોતાને નિર્જન અને છે છતાં છેક અજાણ્ય ને પરદેશી જેવા તદ્દન એકાગ્રી આકર્ષી આપે ક્યાં સુધી આમળ થાથી આવી છે તેને! તું વિચાર કરશે તો તને આતરી મશે કે રૂંદકમા યક્તિ ન હોત તો આમ મની શકત નહિ.'

માધવી પ્રસન્નતા પ્રગ્ભ બાવે કમલેશ સામે ભેદ રહી. એ જ નખતે વેકટર પારણ હવાઈ અંદર દાખલ થયો. બહાર બીજું કોઈ પ્રગ્ભ ફેલેલું પણ જણાયું. બંને લાપી હવા થયાં.

બહાર આવી કમલેશે પૂછ્યું: 'હવે ક્યાં જઈશું?'

'કોલેશમાં.'

'વર્ગમાં જઈએ છીં?'

'ના પ્રતિકાસમાં મેરી વાંચીશું.'

'મન ફળવું મધ મયું!' હરીને કમલેશે પૂછ્યું.

'અહારે તો એનું બાવે છે.' પ્રસન્નતાથી માધવીએ કહ્યું.

પ્રત્યક્ષને કોલેશ આવી અરો હોય એવો અનુભવ યાપ છે?'

'એવો અનુભવ નથી થતો, પણ મનને કાંઈ લાગે છે.' માધવી સરળતા થી મેલી.

કોલેશ જાવવા મટે તેમો પાછો ફરી સારે પગમાં પ્રગ્ભથી ઉપકર્તા હતા. ચિંતા ઊરે એવા વિચારોની લહેરો આવી જતી હતી, પરંતુ મન ઉપર તેની ખાસ અસર થતી નહોતી. માધવીને કૃત્તકમાં ભેદ કમલેશે પૂછ્યું: 'વેશ નિરસરને હર હવે મનમાં થી મયો?'

'અહારે તો મયો છે.' હરીને માધવીએ કહ્યું.

'ફરી અંદરો ખરો!'

'એ તો કોણ જાણે, પણ આ લણે કિમ લાગે છે કે જે મયાનું હોય તે બંદો થાય.'

કમલેશ એ જવાબથી પ્રસન્ન થયો. માધવીએ તે પ્રસન્નતા ભેદ સંતોષ અનુભવ્યો. કોલેશ પાછે પહેલના કમલેશે કહ્યું. 'હું તો હવે હોરોથ ઉપર જ જઈશ, કામે ચગાડું.'

માધવીએ - તે સ્વીકારી લીધું ને રૂંદકમરી આપે બંનેએ વિદાય લીધી-લીધી.

કોલેશને સમય પૂરો થતાં સુધી માધવી પ્રતિકાસમાં રોકાઈ રહી. એ તે વાંચવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પરંતુ કદા આં મન પરાવારું નહિ. કમલેશે એને રૂંદ તો યજ્ઞ સમયથી આપ્યો હતો, આને કંઈક વિશીષ્ટ પ્રદાન કરી મયો, હોય એવી જાવના મનમાં આવી મધ હતી. કુમાર મળવાનું સમયનું જુસાનું નહોતું, સુવાયુ નહોતું છતાં ને જાને ફરી ઓંતા મનમાં પ્રમટલી નહોતી, કોલેશ પૂરી થતાં તરમકા ને મળવાનું એણે મ.રી રાખ્યું હતું. તરિકા પ્રત્યેતા પ્રેમ ને આરેના જાવમાં આને વધારો મયો હતો. એણે જ કમલેશને પોતાની સાથે મહાર જવા પ્રેયો હતો અને મનની સાચી રિપતિને ખાસ પણ એણે જ આપ્યો હતો.

સમય થતાં માધવી પ્રતિકાસખંડ ની મહાર આવી. વિશ્વથીનો નજો માધી મહાર નીકળતા હતા તેનું એણે નિરીક્ષણ કરવા માંડ્યું. પણ તરિકા કેપાઈ નહિ. એ નીચે ઉતરી નજી આવી સારે કેટલાકે તેની સામે કુરકલથી ભેડ્યું, પરંતુ માધવી એ તે વિષ દરકાર કર્યા વિના એક વિચારોનીને તરિકાના સમાચાર પૂછ્યા. એણે આશ્ચર્યથી જવાબ આપ્યો: 'વર્ગ' પુરા થતાં જ એ સાચી નીકળી હતી, તમને મળે નથી!'

માધવી પગવાર વિરમમમાં પડી મધ, પછી તરિકાને લાં જવાનો વિચાર આપ્યો ને સંપથી આલતી મધ. સમય પ્રમાણે તેની મેટર આવી પહેતી હતી. માધવી તેમાં મેસી તરિકાને ધેર આવી. તરિકાના બા આશ્ચર્યથી તેની સામે ભેદ રવા. સમાચાર પૂછતાં જાણવા મળ્યું કે તરિકા કોલેશથી હજી પાછી આવી નથી! માધવી પાછી વળી વિચારવા લાગી: 'તરિકા અમને શોધવા તો નહિ નીકળી હોય!' તરત મધુ: 'અમારો પતો નહિ મળતાં એ કમલેશ ને લાં મધ કરી...હું તેની તપાસ કરી...સપ્તર મીનીટથી વધુ મેં નહિ માપ.'

માધવીએ માઠી એ બાણી લેવાનું સમન ક્યું. મોટીવારમાં જ એ હોરોથમાં આવી પહેતી, પણ એણે આશ્ચર્ય વચ્ચે ભેડ્યું તો કમલેશની ઓરડી નજી હતી અને તેના વિષે માહિતી મેળવવાનું કોઈ કામન નહોતું. આશ્ચર્ય અને નિરાસા અનુભવતી માધવી પોતાના ધર તરફ જ પાછી ફરી. ધેર આવી સારે કલ્પસાજ એની શક ભેતાં હોય કિમ લાગ્યું. એમણે અંબીરતાથી કહ્યું. 'આને તારા બાણી તાવમાં પટકાઈ પડ્યા છે.'

'તાવમાં?' માધવી તરત જ પિતા:ના કમનખંડ તરફ ફેલી. હરિવલ્લભ આજ ઓંતોને સૂતા હતાં એટલે

મારણમાં આવતાં જ એ થંબી મધ, પાછો કલ્પસાજા આજ્યા ને ભોંભા 'જામતા જ હશે'

હરિવલ્લભે આજ ઉપાડી, માધવીને ભેતાં ધુપ ઉપર પ્રસન્નતા જગાઈ. માધવી છેક પડે આવી પદમંજ ઉપર મેસી મધ ને પિતાના કપાળ ઉપર કામ મુક્યો. બા સામે ભેદ પૂછ્યું: 'દના લીધી?'

'આને નથી લેવી,' હરિવલ્લભ ભોંભા, 'નામથી શરીરનું ઝેર નીકળી નથી, કાલે નહિ ઉતરે તો વિચારીશું.'

'પણ અમાનક કેમ તાવ આવી મયો!?' ચીંતાથી માધવીએ પૂછ્યું.

'અમાનક તો આપણને લાગે, શરીરમાં એની તપાસી સાચા સમયથી માલતી હતી. આ વખતે મળ્યા વરસે અંદરો આવી.' હરિવલ્લભ સ્વસ્થતાથી ભોંભા. માધવીનું મન કંઈક ફળવું મધુ.

એ પછી માધવી મળીવાર સુધી લાં જ એક સોશાપુરથી ઉપર મેસી રહી, હરિવલ્લભ આંખ મીંચી આરામ કરવા લાગ્યા. માધવીના મનમાં કમલેશ ને તરિકાના વિચારો ટાં મધ મળ્યા. તરિકા કોલેશ ઉઠી કેમ આવી મધ હશે ને કમલેશ મળ્યું ક્યાં મયો હશે એ વિષે તે ક્યાં અનુમાન કરી શકી નહિ. બંને સાથે હોય એવી એક કમ્યાના આવી ખરી, પરંતુ મનમાં તે વિષે વિશ્વસ થેર થયો નહિ.

અમાનક હોનતી મંટરી વાગી માધવીએ ફેરીને ફેલ લીધો. કલ્પસાજા એ બાણી આવતાં અટકા મયા. હોન મળ્યાપણે હતો. પૂછતા હતા: 'બાણી આને બાગરમાં કેમ નથી આપ્યા? તપિયત તો સારી છે ને?' માધવીએ તાવ આપ્યો. હોનના બાગર આપ્યા, મળ્યાપણે ચીંતા પ્રમટ કરી કહ્યું: 'રાતે હું આવી જઈશ.' નિરંય થઈ માધવીએ હોન મૂર દીધો ને લીધા સ્વરે કલ્પસાજાને એ વિષે બાગર આપ્યા.

રાત પડતાં સુધી બીજે કોઈ સંદેશ આપ્યો નહિ માધવી હવે અધીર બની. એણે જ તરિકાને હોન કર્યો જવામ મળ્યો: 'હજી આવી નથી. આમશે સારે છટકો આપીશું.' માધવીનું આશ્ચર્ય વધી પડ્યું. મનમાં કંઈક ઓંતાં પણ થયા લાગી. બાના આમલથી એ જાગી ખરી, પણ તેમાં મન ન લાગ્યું.

રાતે મળ્યાપણે એમના પાલી અને કુમાર સાથે આપ્યા. કુમારને ભેતાં માધવીનું મન વધુ અસ્વસ્થ બન્યું. એણે કલ્પસાજાં દરેક નમરકાર કર્યો. માધવીએ સદંત્ર મેટલી સરળતા રાખી તે કીધા. કંઈ ભોભા પના એ મધાને પિતાના ઓરડામાં ફેરી મધ. હરિવલ્લભને તાવ ઉતરેલા બને હતા, પરંતુ અલકિત જાગવાથી તેમને

પ્રધાનીમા પરી રજા હતા. મધુભાઈ ને જોઈ તેજો રાજી થયા. યોદીવાર તનિષ્ઠતાથી વાતો ચાલી, પછી બંને મિત્રો બીજી વાતોએ વળગ્યા. કંઈક કામ આવતાં માધવી ઉઠીને દોવાન ખાનામાં આવી. કુમાર તરત જ એની પાછળ આવ્યો ને માધવી કાંબળમા માથે છે કે નહિ તેની દરકાર કરી વિના બોલ્યો: 'હું નથી ખાસતો કે મારાથી તમારો કંઈ અપરાધ થયો છે?'

'કાલુ કહે છે અપરાધ થયો છે! માધવીએ સહેજ રોષમાં કહ્યું. 'તો આટલી અંબીરતા ને બેરકારી શા માટે છે?'

'તમારું વલણ અને અમતું બધી તેથી.' માધવી સ્પષ્ટ બોલી અંધ.

'સાથે કાલુ હતું?'

'એક મિત્ર.'

'એ તો હું સમજ્યો, પણ નામ લખી રહ્યું?'

'નામ જ નહિ, બધું જાણી છો, પરંતુ આ રીતે દટાણમાં નહિ.' માધવી રોષમાં બોલી. કુમારે એની વાણીમાં કે આંખમાં આંખી કરેલા કડી જોઈ નહોતી એટલે એ કષાઈ મર્યા.

માથેથી એ બોલ્યો: 'સહેજ મળક પછુ ન થઈ શકે?'

'એ અલગ નહોતી.'

'તો શું હતું?'

'તે તમારા હૃદયને જ યુગો.' માધવી આટલું બોલી બીજા ઓરડા તરફ ચાલી નીકળી. કુમાર અચાનક થી તેને જોઈ રહ્યો.

પાંચક મીનીટમાં માધવી પાછી ફરી. કુમાર સાથે નજર કરી વિના પિતાશ્રના ઓરડામાં આવી અંધ. એ જ વખતે ટેલીફોનની ધંટડી રણ્ણી. માધવી દોડીને મેથા જઈ તે પહેલા કુમારે રીસીવર ઉપાડી 'હલો' કહી દીધું હતું. ગાંધ સાથેથી બોલ્યું ને એણે માધવી તરફ જોઈ કહ્યું: 'તરિક્કાનો ફોન છે, તને બોલાવે છે.'

માધવીએ પ્રથમપૂર્વક સ્વરમન, જાળવી ફોન લીધો ને ધીમેથી પૂછ્યું: 'કુમાર આપી?' જવાબ મળ્યો: 'હમણું જ.'

'ક્યાં અંધ હતી?'

'રખડવા.'

'ગાંધી સાથે?'

'એકલી જ.'

'વાહ વાહ! માધવીના સ્વરમાં ઉદ્ધાસ આવ્યો, એણે આશ્ચર્યથી બોલ્યું તો કુમારે લાંબો નહોતો, ધીમેથી પૂછ્યું: 'પછી મન દબાઈ થયું કે નહિ?'

'થોડું થયું.'

'પુત્ર ક્યાં રહેશે?'

'માધવી ને કમલેસને પ્રગત ૪૫ની ની પેટ સાથે જ વિકરતાં જોઈશ છારે.'

'શું બોલે છે હું?'

'સાચું કહ્યું છે. હું કાલે તને અળાઈ ને મારા મનની બધી વાત કહીશ.'

'કમલેસ ક્યાં જાયો?'

'મને? અને એ ક્યાં ગયો? એ તો તારી સાથે હશે ને?'

'માધવી?' કેસાસખાનો અવાજ અંજળાયો. 'તારા બાપુજી બોલાવે છે.'

માધવી ફોનમાં ઝડપથી બોલી અંધ: 'બા બોલાવે છે, એટલે જઈ છું. બાપુજી આલે તાવમાં પેટકાઈ પડ્યા છે, કાલે કાલેજમાં વહેલી આવશે.'

માધવી ફોન મૂકી હરિવલ્લભના ઓરડામાં દોડી આવી. હરિવલ્લભ કરી ને બોલ્યો: 'મધુભાઈ તને એક કામ સોંપવા માગે છે.'

માધવી છતાસાથી જોઈ રહી.

'કુમારભાઈ માટે એક કન્યા જોવા ની છે. હું સાથે જઈશ' હરિવલ્લભે પૂછ્યું.

'હું? હું?' માધવી આશ્ચર્યથી બોલી ઉઠી. મધુભાઈ હસીને બોલ્યો:

'હા, પ્રથમ કુમારના બા અને હું જોઈ આવો, પછી એ બંને મળશે.'

માધવીનો શ્વાસ નીચે ખેંઠો. એણે કુમાર સાથે જોયું. કુમાર મંદ હસ્યો. હરિવલ્લભે કહ્યું: 'મધુભાઈને તારી પસંદગીમાં બહુ વિશ્વાસ છે.'

'અને કુમારને પણ એવો જ વિશ્વાસ હશે એવી અને આતરી છે.' મધુભાઈ બોલ્યો. વાતાવરણમાં હાસ્ય પ્રસરી અંધ. મૂર્ખા ને અંબીર રજા માન દેવાસખા.

માધવી ક્યો નિર્ણય આપી શકા નહિ, ઉચ્ચારી છડી 'નહિ. મુજબ જ એ મંગી રહી તેને મધુભાઈ અને હરિવલ્લભે સંમતિ આપી લીધી ને આવતી કાલે શું કરવાનું છે તેની ચોખ્ખા એમણે ધડી ઘાટી

રાત્રે દસેક વાગે, તેઓ ઉઠ્યાં. આ વખતે કુમારનું વલણ માધવીને

આશ્ચર્યની કેમ તણે એક પરંપરા જ ચાલી હોય એમ એને લાગતું હતું. આપત-પ્રત્યાપત અને હર્ષશીલતાં ભરતીએટને અતે શું કૈય રહ્યું તેનું તારતમ્ય એણે શોધ્યું નહોતું. પરંતુ મન એનું પ્રજ્વલન હતું અને તેથી જ એ પ્રધાનીમાં પડવા પછી કહી શકે કહેલી વિના નિદ્રમ બની સ્વપ્નસોહ માં વિકરવાને શક્તિમાન બની અંધ.

—કેમરા:

દિબાષી મુંબઈ

રાજ્ય

તા. ૧લી નવેમ્બર ૧૯૫૬થી અમલ માં આવતા બુદ્ધ દિબાષી મુંબઈ રાજ્યની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે.

મુંબઈના દિબાષી રાજ્યને, વિસ્તાર ૧,૬૦,૧૯૦ ચોરસ માઈલનો છે. એટલે કે સમગ્ર ભારતનો તે ૧૪ દહા બામ થાય છે. તેની વસ્તી ૪૮૨ લાખ એટલે સમગ્ર ભારતની વસ્તીને ૧૩મું દહા બામ થાય. વિશાળ દિબાષી મુંબઈ રાજ્યમાં ૨,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાની રાષ્ટ્રીય આવક કરી એટલે કે દેશની કુલ રાષ્ટ્રીય આવકનો ૧/૫ ભાગ રહેશે. મુંબઈના નવા વિશાળ દિબાષી રાજ્યમાં સમગ્ર ગુજરાતી બાષી પ્રદેશ એક વહીવટ હેઠળ આવે છે. એ જ રીતે મરાઠી બાષી વિસ્તારો પણ એક સાથે આવે છે.

મુંબઈના નવા વિશાળ દિબાષી રાજ્યની વર્ષીક આવક રૂ. ૧૦૨ કરોડની કરી ન્યારે તેની સિદ્ધિવડ મની એસેટ રૂ. ૬૦ કરોડની હતી. અમોલ રાજ્યની સરખાતે રૂ. ૬૦ કરોડની ચૂકી સાથે થશે.

૧૯૫૬-૫૭ ના બાંકડા પ્રમાણે ગુજરાતને વર્ષીક રૂ. ૩.૭૫ કરોડની, મહારાષ્ટ્રને રૂ. ૩.૩૫ કરોડની અને કર્ણાટકને રૂ. ૩.૨૫ કરોડની ખામ રહે છે. ન્યારે સંપૂર્ણ મુંબઈ રાજ્યમાં મુંબઈ ઇકોનોમી વર્ષીક ૧૬ કરોડની પુરવિતો શાળ પધારે મળશે.

કર્ણાટક કાશના મુંબઈ રાજ્યમાંથી નીકળી જતાં તેને અંજે રૂ. ૩.૨૫ કરોડની ને આપ થતી હતી તે પુરાત માં ફેરવાશે અને વિદર્ભની રૂ. ૧ કરોડની ૨૫ લાખની પુરાવિતો તેમાં ઉમેરા થશે.

સમગ્ર ભારતના કામદારના કપ દહા કામદારો નવા રાજ્યમાં રહેશે, તેથી ઉલોગોનું નિયમન અને આયોજન કરવાનું સરળ પડશે.

દિબાષી મુંબઈ રાજ્યમાં રાજ્ય વિધાન સભાની કહફ બેઠોડા કરી. રાજ્ય વિધાન પરિવર્ધની ૭૨ બેઠોડા કરી. કુલ વસ્તી ૪,૮૨,૧૫,૧૭૪ કરી. ઓલોગિક વિસ્તાર ૧૧,૮૦,૭૪,૮૦૦ ચોરસો કરી.

દિબાષી મુંબઈ રાજ્યમાં કુલ છછા ૪૪ કરી.

ગુજરાતી બોલતી વસ્તી, ૧,૬૦,૦૦૦,૮૨૫ હશે, મરાઠી બોલતી વસ્તી ૪,૦૧,૨૧,૬૩૪ કરી.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારા સ્ટેશન કે સાંઈડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ધીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું અધુ વિગતો માટે લખો:

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જુકેશીપદ, જુસાફરી, બીજાનાં અને જાનવલ કોલનક
હીંદુસ્તાન અમર દુનીયાના ઠાંઈ પશુ સાગની હવાઈ રવિવાઈ અમર નગર
માર્ગે યુવાદેવી કરવા પદ ઠાંઈ અમારી માવજતે સર્વોચ્ચ હશે.
સંકળી, આમ, ધારી, દુકાન, અમરમાલ, પેટપેટાસ, વિગેરેના બીજા અને
વહાની વાપરીએ છીએ.

ઈન્ડિયન, પચસનક ટેકસ, હિસાબના ચાપડા હવાવવા રેવન્યુ કમીશનર-
સર્વેક્ષક ૧ નેપાલના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ કમીશનરને લખાઈ
જાવેલામાં હઈ પશુ ફી લીધા વિના અમે મુલ સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ યુનિયનના ભાઈ જોસેફીએલ આર્ટ જોરજીયા અને પોર્ટસાથ
ઈન્ડિયનના કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

લેક્ટર જુદ, લાઈનીંગ્સ જુદ, વોલપેપર, હાર્ડવેઈઝ, સેલ્ડોન
સાઈક બોર્ડ, બ્રોફીસ ટેકસ, જુક ટેક, ટેબલ, લાઈન કીટાવલ
આને અરીદી કરીએ. ભલે વધારી કાઢા લેવા જુકરી નહિ.

—જોકસ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

જે-હવાની રેવરેખ નીચે લઈવાર ધાવ છે. તેનો રંગ કમીમાં લઈ-
વાર રહે છે. માત્ર રંગના આવતા પ્રાઈસ લીધે મંગાનો અને વેપાર
આવક વધારે.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાં જ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા હાવેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૬-૬
નરીની કીનારવાળી ન્યેરલેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આપી મંગા વાળી

રેશમી હાવેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨

વેપરી કીનારની સાડી ૬૫ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

જુલશાઈ સાડીઓ ટેલ્લી કબના રંગો અને હાવેલી વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૪-૧ થી ૭૫૨
૭ વાર શી. ૨૬-૧ થી ૭૫૨

C.O.D. અને હવાલથી આવેલા ઓર્ડરોને પ્રેરત ધ્યાન
રવામાં આવે છે.

ભેજ્યે તો આમ્પલ મોકલીયું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૧૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩ થી. ઓ. જોકસ ૮૨૨.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

*****

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ગ્રાહક સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર ગ્રાહકના મહેરબાની કરવી. ગ્રાહકની કમીત
જપણત નીચે યુનિયન પોસ્ટલ કમિશન વિનંતી છે

નો. રેડીસીયા રી. ૧-૦ રતલે. સર્વન રેડીસીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.
પ્રાઈસ લીસ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળી.

સુરતી જામણના અને રોસલીટ છીએ.

શી રેડીસીયા અંગત રેવરેખ નીચે યુનીયનમાં અને રેડીસીયાના ઠાંઈ
પશુ સામગ્રી તમારે યુનિયન આવી રસોઈ કરવાનો અને કમીસ કરવું.

કેપીટનસ બ્રાઉકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેડીસીયા : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંખા અલખ, લીલી અળદ અને સુરફની મોસમ માલું છે.
આડુ રી ૧-૩ રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

પુરી અને ચણી પાન જાનર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર. ભારતીય શી.
૧૦-૧ રતલ સાથે અને રહેરે ભારતીય શી. ૧૧-૧ રતલ.

રેડીસીયા, નવાસલેન્ડ અને જલ્લબન મોશના ગોરડા ૬૫૨ પ્રેરત
ધ્યાન આપી ઠાંઈ પશુ વસ્તુ પચમાડ કાઢી મોકલ્યું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

The worst of governments
are always the most change-
able, and cost the people
dearest

—Bueker.

INDIAN

OPINION

*Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Mahatma Gandhi—1916-1936

31 OCT 1956

Do the truth ye know, and
you shall learn the truth you
need to know.

G. Macdonald.

No. 41—Vol. LIV.

Friday, 26th October, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

FIGHT AGAINST APARTHEID

AIM FOR UNITY WITH AFRICAN BRETHREN

—Says Mr. Dhebar

THE Congress President, Mr. U. N. Dhebar, has urged the South African Indian Congress not to submit or surrender to the "racist tyranny" of the South African Government, but resist it "with all your might."

"But your weapon should always be the weapon of non-violence, the efficacy of which has been more than tested in our own struggle for independence," he said in the course of a message to a conference which the South African Indian Congress held in Johannesburg on October 19.

Mr. Dhebar said, "It is a matter of shame and dis-

appointment that in the present age of enlightened universalism we should still be suffering from the malady of colour prejudice and racial discrimination.

The South African Union Government betrays yet no signs of giving up its Apartheid policy

"Need I emphasise that during your struggle against racialism, as also ever afterwards unity should be your watchword—unity not only among yourselves but also with your African brethren and all others who are your co-sufferers and comrades. P.T.I.

STEVENSON SEES 'BIG STEP TOWARD FREEDOM IN POLAND'

Libertyville, Illinois, October 22

ADLAI STEVENSON said yesterday that recent events in Poland are "a big step toward freedom for Poland."

In a statement on Polish developments, the Democratic Party's Presidential candidate said he did not believe that in the long run the Polish people will submit to foreign domination in any form. He considered the Polish events paralleled

Marshal Tito's declaration of Yugoslav independence from Soviet rule.

He noted, however, that the change in leadership in Poland is "only a substitution of Communist ministers."

President Eisenhower said in a week-end statement that "All friends of the Polish people recognize and sympathize with their traditional yearning for liberty and independence."

FLOODS IN BENGAL AND DELHI

10,000 square miles constituting 1/3 of Bengal was submerged in water because of the recent floods. 110,000 dwellings were destroyed leaving 750,000 people homeless, according to official statements.

Another report states that owing to the River Jamna being flooded the whole city of Delhi is submerged in three feet of water. The people have evacuated their homes. The damage has not been calculated so far.

'OUR CHILDREN WILL STARVE'

THIS Government is determined to see us not as human beings but as beasts of burden," said Miss Elizabeth Masingoe, leading woman of the African National Congress in Trans-

vaal, in commenting on the announcement by Minister Verwoerd that beginning in 1957 African women will also have to pay taxes.

Miss Masingoe said, "In our campaign against pass-laws we continually warned

the women that the acceptance of the pass would bring with it the other evils felt by our people. Our fears have been justified."

Low wages and the high cost of living, she declared, meant that African men could barely support their families and educate their children. Women have to go to work to supplement the wages of their husbands and even then many African families cannot make ends meet.

Now, she said, "Verwoerd wants to deprive us of the last penny we have in our pockets by levying taxes on the women too. Our children will starve."

WORDS OF WISDOM

How a minority, reaching majority, seizing authority, hates a minority.

—L. H. Robbins.

In the gates of eternity the black hand and the white hold each other with an equal clasp.

—Mrs. Stowe.

A more glorious victory cannot be gained over another man, than this, that when the injury began on his part, the kindness should begin on ours.

—Tillotson.

He that would govern others, first should be master of himself, richly endowed with depth of understanding and height of knowledge.

—Massinger.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 26TH OCTOBER, 1956

SAIC And Group Areas

AT its conference held recently the South African Indian Congress used strong language to condemn the Group Areas Act. Strong language is the mildest means of expressing opinions on the policy of the Nationalist Government. But when the policy is designed to force a whole community to abandon its nationality and emigrate from its own fatherland something more forceful than mere strong language is called for.

The conference itself realised that things had got to the pass where it was no longer sufficient to say the Group Areas Act was bad, where the Indian community had to do something quickly, effectively to call a halt to the tide of madness which threatens their very existence as a community. The delegates decided to join forces with the front suggested by the Bloemfontein conference of African leaders.

This decision is important and people must not confuse it with what it is not. It is one thing to awaken to the fact that the danger which threatens the Indian to-day is exactly the same menace which has been riving the African since Union. It is quite another thing to think in terms of alignment with the majority group in the hope that the latter will fight your battles for you.

Race consciousness is a vicious poison. It has entered the lives of all the people of South Africa. No community can say that it has not practised it against the others. Consequently the Indian, when he pledges himself to fight to the bitter end by the side of the other South Africans, must go to great pains to make it quite clear to the African in particular that he is defending values on which the future of all the South Africans depends. Sacrifices will have to be made in the months that lie ahead of us; they will be colossal and often crushing. If the South African Indian Congress, by its pledge, meant that it is ready to make these sacrifices we can say that we wish it all possible success.

For the race problem concerns everybody. The downfall of one group is the ruin of the others. Recent history shows clearly that that same fatal process which reduced the African to serfdom in the land of his birth has brought the Indian more or less to a similar position. The English-speaking South African is on the slide downwards. In fact all who oppose the diktats of the apartheid are going to be reduced to the level of serfs. It will not be until they realise this fact and rise together and take a firm and resolute stand in self defence against apartheid that the current race madness will be stopped.

This fight against the 'apartheid' madness is not the sort of thing which any single community can undertake by itself. The African, in spite of his numbers, has realised that fighting alone victory will be a long time coming his way. In the meantime apartheid will be destroying innocent souls and causing many innocent men and women to suffer untold and unnecessary pain of body and mind. For, apartheid is basically a philosophy of persecution. In this light opposition to it is humanitarian work as well. So that to fight apartheid becomes more than a political obligation, it becomes a moral duty. There are no two ways about it.

For this reason the Africans have decided to call for a united national front against apartheid. But in doing that they have asked all South Africans to march along a new revolutionary road to a new society based on race equality. That will call for a recasting of attitudes on all sides. If the decision of the South African Indian Congress means that the Indian community is ready to march by the side of the other South Africans to the bitter end, there is no reason to feel that the Indian is doomed by the paucity of his numbers. If that is the case, the logical thing will be to take suitable action to match action to words.

For our part we think the South African Indian spoke for a slowly growing number of Indians who realise that the African holds the key into South Africa's race problem. We wish very much we could say that the Congress speaks for the majority of the Indian people. And in mentioning this fact we wish to emphasise the need for a recasting of attitudes within the SAIC itself for purposes of freeing it from the political sectarianism which hampers it in its work. This would broaden its scope and bring it to the humblest Indian and in that way enable it to speak with demonstrable authority and be able to count solidly on the support of the community in its participation in the proposed front.

Bishop Reeves Says S.A. Society Is Diseased

THE Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. R. Ambrose Reeves, described South African Society as diseased, and said there is a "noticeable deterioration in the general standards of conduct in every section of the population," in his charge to the Diocesan Synod, delivered in St. Mary's Cathedral.

Much that is happening in South Africa is a judgment on the church—a measure of the failure of church people to live by the gospel, he said.

"So the first step we have to take as a church, and as members of the church, is the step of penitence.

He suggested that European Anglicans should seek opportunities to worship together with non-Europeans.

"The prevalent racial sectarianism in our midst is nothing more than a desperate attempt to maintain White domination, even at the cost of terrible human misery and distress.

"As citizens we may legitimately have different views as to the best way of ordering life in a multi-racial society such as our own.

"But, as churchmen, we cannot be indifferent to all that is being done in this land to so many of our fellow human beings that degrades them, treats them as things and not as persons and which is causing a rising tide of resentment—not only against those who are directly responsible but also against all whose skins are white."

"Group Areas Spells Utter Doom To Coloureds And Indians"

—Chief Lutuli

S.A.I. CONGRESS CONFERENCE DEMANDS IMMEDIATE REPEAL

THE keynote of the deliberations of the 22nd biennial Conference of the South African Indian Congress was the total rejection of apartheid and all its ramifications. The conference, in a resolution declared that the policy of Apartheid is purely and solely aimed at bringing about an oppressive fascist dictatorship of the minority over the masses of the people of South Africa. It noted that the implementation of apartheid was causing bitter racial contention and conflict in South Africa, being based on the ideology of race superiority and that it most inevitably led to racial oppression and strife. It therefore constituted a serious threat to world peace.

Delegates at conference unanimously acclaimed the bold, courageous decisions taken by the leaders and organisations of the African people at the Bloemfontein Conference. The conference representing as it does, South Africans of Indian origin, solemnly pledged that it will do everything in its power to assist in the convening of a national multi-racial conference to form a broad, united front against apartheid.

The most critical issue that faced the delegates at the conference was the implementation of the Group Areas Act which means the uprooting of thousands of people in settled communities from their homes and businesses. In a resolution the Conference rejected the Group Areas Act and demanded its immediate repeal. Conference expressed its strong determination to defend in the utmost Indian homes, places of business and means of livelihood and all the social, educational, cultural and religious institutions which were built and fostered with sweat and toil. The conference called for the establishment of regional and local committees of all sections of the people to bring into united action all those who are opposed to the Group Areas Act, and also called on the executives of the constituent bodies of the S.A.I.C. to organise a day of National (strike) and prayer to denote the condemnation of South Africa and the world.

Conference also called on the Indian people of South Africa not to aid or acquiesce in the implementation of the Group

Areas in any manner whatsoever and not to move into proposed Group Areas proclaimed for Indians.

Conference also spent considerable time in discussing the trend in South Africa during the last two years towards a one-party dictatorial regime of a fascist character.

Opening Address

Mr. G. Hurdant of Natal presided throughout the sessions of the Conference which was opened by Chief A. J. Lutuli, President-General of the African National Congress. Chief Lutuli in his opening address said: "The grim story of oppressive rule over the non-Whites of successive White Governments in the Union of South Africa climaxed by the tyrannical rule of the Nationalist Party Government, which has plagued the Union of South Africa for eight hard years, has confronted the non-Whites of the Union with an inescapable challenge. Either they meet it fearlessly to their honour and the salvation of South Africa or send it to their dying shame and the destruction of our beloved land, South Africa."

He continued: "When we are faced with a Government that is carrying out a policy that is a negation of all that is best and noble in a civilised country—justice, fairplay, it is time you in co-operation with other decent people in the land stood up unequivocally in defence—not of your property or property rights, but of your souls and human values that are being trampled under foot by the Nationalist Party Government and those White people who unfortunately accept the leadership of the Nationalist Party when it comes to the treatment of non-Whites."

"The Group Areas Act in all its tyrannical provisions and its nefarious objectives as voiced by some leaders of the Nationalist Party including Cabinet Ministers, spells utter doom to the Indian community and the Coloured community as does the uprooting process among Africans carried out under the Resettlement of Natives Act, recent encroachments on the Union Areas Act and the inhuman action of the elimination of so-called 'Black-spots' in town areas under the provisions of the Native Land Act of 1913, as

amended and the Native Land and Trust Act of 1936 as amended."

"I assure you of the support not only of the African National Congress, but of the responsible people in our community typified by the 349 leaders and delegates who attended the recent All-In Conference of the African people in Bloemfontein who with one unanimous voice said: No to the Tomlinson Commission report as an instrument of Apartheid. May the South African Indian Congress continue its laudable efforts of seeking to co-operate with all people of goodwill who love and believe in freedom for all and with all such people for a liberatory movement that will oppose and eventually defeat enemies of freedom in our land South Africa, wherever they may be and wherever they may be."

Presidential Address

Dr. Naicker in his presidential speech delivered in eloquence as Dr. Naicker is a borned man and read by Dr. M. N. Padayachee said: "I am addressing this conference in absentia owing to the ban which has been imposed on me but I share with you, one and all the great joy that Chief Lutuli is once again actively with us. We are proud to have him once again to declare this 22nd Conference of our Congress open. Chief Albert J. Lutuli has become the foremost spokesman of the underprivileged South Africans of all races. We rightly claim him to be our leader just as the African National Congress does. His inspiring address will live long in the memory of freedom loving South Africans."

Referring to the threatened removals under the Group Areas Act he said: "This conference meets on the eve of contemplated forced expulsion of our peoples from the Western suburbs of Johannesburg. The proclamation of Group Areas in certain parts of Johannesburg has successfully brought to the notice of South Africa and the world the truth of our contention that the Act spoils our economic row."

"I am sure that the conference will give detailed consideration to the threat which faces our people from the Group Areas Act and the Group Areas Development Act. It is for the South African Indian Congress

and its constituent bodies to give our people a clear lead in every city, town and village in the Union. We have seen how effective our policy of a United Front can be by the way in which democratic forces rallied to the call issued by our Congress against the Group Areas Act both in Natal and in Transvaal. We must strengthen that United Front and go forward until we defeat this abominable law."

Dr. Naicker concluded "This country under Nationalist rule has become a fully fledged police state. It is our task to prevent South Africa drifting further on the road to disaster and chaos."

Diwali Greetings

THE Management & Staff of 'Indian Opinion' wish friends and readers a Happy Diwali and the Gujarati friends a Prosperous New Year.

Broad Democratic Front

In his secretarial report Dr. Naicker declared: "If South Africa is to be saved from the horrors of race conflict then all the advanced elements—both White and non-White—must join hands and create an effective opposition to apartheid."

"In the difficult days that lie ahead we will be called upon to make the greatest sacrifice if we are to save ourselves from the terrible onslaughts of the fascists. We can only do so if we are able to unite our people completely and mobilise them effectively."

"The Indian people have in the past withstood persecutory onslaughts by carrying on determined struggles for the vindication of their honour and self respect, he added."

"Our struggle at home is difficult but we shall not fail; we organise and go forward; we maintain an allegiance with our loyal and true friends, the African people headed by the African National Congress, that we must go forward. We do not expect others to fight for us as we depend on ourselves."

Nehru's Message For Olympic Games Brochure

"OLYMPIC games should rise above the spirit and the mentality of war and should represent a real coming together of the peoples of the world as represented by their finest physical specimens," says Prime Minister Nehru in a message to be published in a brochure being brought out on the occasion of the XVI Olympiad in Melbourne.

The following is the text of the

"The Olympic games, by their very name, take us back to the days of ancient Greece. The world has changed greatly since then, and we pride ourselves on the magnificent achievements of

ing together of people from the different City States, even though they were at war with each other. In these days when in the intervals between great wars, we have invented the cold war, it is well to remember this.

"There will be, and should be, intense rivalry between these representatives so that success and achievement may come to them. But this rivalry should nevertheless be a friendly rivalry and the contests and the games should be conducted in the spirit of the game. Thus, the Olympic Games will not only help in raising physical standards and the fitness of the race, but also help in creating a better and a more friendly atmosphere for the consideration and solution of some of the world's problems.

"I hope the Indian contingent to the Olympic Games will always keep this in mind and maintain the dignity of our country and display the friendly spirit which animates us for all other countries."

NOTICE

OWING to the Dewali Holidays there will be no issue of 'Indian Opinion' next week (November 2). Our next issue will be on November 3.

— Ed. 'Indian Opinion'.

science and technology. And yet, it may well be that we have much to learn still from the wisdom of the ancient civilisations; whether of Greek or Indian or other E-UNITED.

"The Olympic games in ancient Greece represented a com-

be able to see that though the caste system may have its sanction in religious prejudice, what really sustains the system is the economic and social backwardness of the Scheduled Castes. Ultimately

It is social and economic measures designed to create better and wider opportunities for the Harajans, and not mass conversions, which will improve their lot and do away with untouchability.

'New York Times' Backs Eisenhower For Re-Election

THE 'New York Times' came out in favour of President Eisenhower for re-election.

The paper editorially listed two "persuasive arguments" for its choice.

"First, despite disappointments," it said, "there is much in the record of President Eisenhower's administration (that is of real and lasting value to the country. Second, it is a matter of major importance that the moderation of the Republican Party and its rescue from the rut of reaction into which it had fallen after 20 years out of power be carried forward on her stage under the leadership of Mr. Eisenhower.

Meanwhile the newspaper trade publication, 'Editor and Publisher', reports that 59.5 per cent of U.S. dailies support Mr.

Eisenhower for re-election, 17.2 per cent endorse the Democratic candidate, Adlai Stevenson and 27.3 per cent are undeclared.

The survey was made before the 'New York Times' declared its position.

Of Mr. Stevenson, the editorial says:

"Mr. Stevenson has hit harder than he hit in 1952, but for the most part he has stayed within the bounds of propriety and fairness. The tone and temper of his speeches have been on a generally high level.

"We said in 1952 that we thought Mr. Stevenson is the strongest candidate his party could nominate for the Presidency. We reaffirmed this opinion before the Democratic Convention met, last August. We continue to hold it today."

"The Curse Of White South Africa"

'Non-European Made' To Feel Inferior

THE curse of European South Africa had been its attempt to make non-European South Africa feel inferior, the Rev. William Hlesley (President of the Conference of the Methodist Church in South Africa) said in his address to the representative session of the conference in Cape Town.

Mr. Hilsley is warden of the Moroka Institution at Thaba Nchu in the Free State.

"We Methodists refuse to acknowledge divisions of human society because we know in our hearts that such divisions of superiority and inferiority are false."

The pernicious policy of Apartheid, he said, not merely restricted growth towards Christian personality but aimed at a "development" that pointed the Africans back towards tribalism.

Mr. Hiley said that the Methodist had objected to the Dento Education Bill because

of statements made by the Minister of Native Affairs that "If the Africans, in any kind of school in existence, be being taught to expect that he will live his adult life under a policy of equal rights he is making a big mistake," and "There is no place for him in the European community above the level of certain forms of labour."

When, however, they saw the Bill assuming better shape in the Act, they saw possibilities of co-operation in the interests of the Africans.

The Group Areas Act was another inhuman attack on the freedom of the individual.

"The public utterances of Dr. Ben M. Davis, Dr. C. D. Bryant, Professor Keet and other are indications that many Africans are deeply concerned to bring a spiritual solution to the race problem."—*same*.

Dr. Ambedkar And His New Faith

FEW will grudge Dr. B. R. Ambedkar and his followers the solace of a new faith. It is their personal choice and no one has the right to question the reasoning which has led them to it. But it is a tragic irony that even the ardour of a new faith should have failed to quench Dr. Ambedkar's embittered feelings and that he should have used the occasion of his conversion to Buddhism for an unseemly attack on Hinduism.

It is true that Buddhism makes no distinction between castes and that Hinduism has still to do away with the scourge of untouchability. But in fairness to Hinduism Dr. Ambedkar must at least concede that the impulse for

reform and for doing away with the more ugly features of the caste system has in recent years come from the Hindus themselves. In fact untouchability is already outlawed and all that remains to be done is to implement the new law in the spirit in which it has been passed.

Buddhism itself was a reform movement within Hindu Society and Dr. Ambedkar does not help the cause of either religion by putting the two faiths on opposite sides of the barricade. As Dr. M. B. Niyogi who also embraced Buddhism at the same conversion ceremony was quick to point out, denunciation of Hinduism had no place in the original Buddhist ritual.

Dr. Ambedkar moreover should

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

V—The Fatal Policy Of Apartheid

RADICAL territorial apartheid is a pipe-dream. On its own merits it could be described as a fair solution. But there is no need for discussion. It is a theoretical construction of people who have no regard for the hard facts. I have spoken to many of its supporters. There were lovable and sincere idealists among them. But all were unable to answer the question how, considering the factual situation in South Africa, they conceived of their dream being translated into reality. The only reply I got was: We will have to make sacrifices, and, you must not think that we are able to accomplish our plan within a few years! And then 50, 75 or 100 years are spoken of. We in Europe who have experienced National Socialism and known Communism are afraid of five- and ten-year plans. But here we have a plan of at least half a century, if not a whole century. Besides the economic situation there are at the moment, with regard to the whole or half century, so many uncertain and unknown factors that such a hundred-year-plan is completely unrealistic.

Christians especially should realise this. I do not say that politicians should not consider the future but that politics is a very objective and sober business, a wrestling with the facts, with the hard realities of the present. Pelagianism cannot play the role of Providence. One would have to be the good Lord Himself to draw up a plan for realisation of which a hundred years are needed. Do the Afrikaners really think that they can determine the future for a century? Do they think that they can prescribe for the generations to come the relationship which must exist between Whites and non-Whites, the social structure, the lines of economic development, the political history. When the possibility of integration is mentioned they say: Never, never, never! But, as Edgar Brooke rightly remarked, they would be wise to listen to the words of Napoleon III. In politics one must never say never! The history of ages has taught us that it is impossible to predict the future. Men have been too sure and convinced at one day before a great catastrophe. It is a message and

incomprehensible fact that the Whites in South Africa are busy deciding how to determine the future of the Bantu in the Union for a hundred years.

The truth in South Africa is that horizontal apartheid is increasingly being applied in South Africa because vertical apartheid is economically impossible. It is so for other reasons as well.

The idea of separate development need not be rejected but it would be well to ask the question in what extent separate development is possible. There is a lot of romanticism in the views of the Afrikaners on separate development.

By

Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

The fact that the non-Whites have come into contact with Western civilisation cannot be undone. Western civilisation implies, or has been and even now and more so in the future a complete change from ancient African society. It is still a question in what extent it can be said that there is such a thing as Bantu culture. If there is such a thing it is in any case on the point of disappearing. Europe is not only a geographical concept. It is also a cultural and spiritual reality. The non-Whites who come into contact with this reality can never escape it. The desire to partake of European culture cannot be rejected as illegitimate. Even if it could be done the desire will not weaken as the years pass but become stronger. All attempts to leave it unfulfilled will fail. Where contact between Whites and non-Whites remains, in whatever form, the desire in whatever form, will continue demanding fulfilment. Separate development will only be possible in a relative sense, never in an absolute sense.

And now I have not yet mentioned the most important objection against apartheid whatever form it may take.

Separate development is possible on condition that it is not a development which is imposed on the non-Whites and prescribed for them by the Whites.

The Afrikaners regard themselves as trustees of the non-Whites by divine right. They speak of Christian trusteeship. In practice it means with you, above you, without you! At the Bloemfontein Conference where the future of the Africans was decided not a single African spoke. That means that in South Africa the future of 9 million Africans, more than a million Coloureds and almost half a million Indians is decided by a handful of Whites without one African, one Indian, one Coloured having any say in the matter while in fact there are thousands of Africans, Coloureds and Indians who are not behind the Afrikaners in development, in many cases have even surpassed them in development. The whole policy of apartheid is based on the supremacy of the Whites.

The exclusion of the non-Whites from discussions on the future of South Africa means that an honest and just solution is impossible. Without realising it the Afrikaners, when discussing the race question, are Whites first and only then human beings. If they were human beings first and only then Whites they would realise that the non-Whites too are human beings first and only then non-Whites and that an honest and just solution is only possible when Whites and non-Whites deliberate as human beings. I am not being abstract. The people of whom I am writing are Whites and non-Whites. The question, however, is what is most important being White and non-White or being human? I do not deny the differences between nations and races. But God created of one blood the whole of mankind. It is completely unchristian to lay all the stress on the differences between nations and races and to ignore the unity of mankind. The unity is of more importance than the differences. Christ did not come for one nation or one race. He came because God loved the world and wished to reconcile the world to Himself. I belong to Holland but also to the world. The best that Holland has produced is man spiritually but also the best the world has produced.

I cannot deny my nation but neither can I deny the world. The latter is at least as evil as the former. I belong to the people of Holland and the White race but I am a human being and I and my fellow Hollanders and Whites have no right to decide the future of other nations and races on the basis of our supremacy. The motto "with you, above you, without you" is unacceptable to everyone who wishes to be a human being and most of all to them who in order to be truly human, are Christians or at least try to be.

The question must be asked what actual apartheid in South Africa means. Before we do that we must say that the idea many people in Europe have that the Government in South Africa does nothing for the non-Whites is absolutely wrong. The Union spends very much more on education, housing, medical services, health care etc. than the average in the British African colonies: about 16 million pounds a year. Europe is completely ignorant of the fact that non-Whites also receive old age pensions and that the blind and cripple receive state pensions. It is also impossible to say that they feel no responsibility towards the non-Whites. In that sense they cannot be compared with the Nazis. At the same time it is true that all sums that are drawn on the budget for the non-Whites are drawn within the framework of the policy of apartheid.

The Afrikaners do not hesitate consciously and with some pride to draw attention to what they do for the non-Whites. I do not blame them. They are mistaken, however, if they think that they can make their policy of apartheid acceptable in this way. The policy will have to be judged on its own merits. Moreover it must not be forgotten that the prosperity of South Africa is largely the result of the labour of the non-Whites.

(To be continued)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS —JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarries and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarries All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarries Cotton Embroidery £3-15-0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS I Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 in 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Lencer 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Bemberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 31st Oct. Sailing 5th Nov, 1956,
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 19th Nov. Sailing 4th Dec, 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food £11-10-0	Ordinary Food £4-18-0
Hindu Special Food £10-3-0	Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

India's Suez Policy

Union Minister's Address

DR. SYED MAHMUD, Union Minister for External Affairs, said in Patna on October 4 that Egypt's nationalisation of the Suez Canal was the mere exercise of its right of sovereignty. But for President Nasser's cool handling of the Suez situation, despite constant provocation, a third world war might have been on by now, he said.

The Minister was speaking on "India and the Middle East" at a meeting held under the auspices of the Indo-Arab Association, Patna. He said India had always pleaded with Britain and other Western Powers that economic sanctions against Egypt would go directly against her own interests. India maintained that only a negotiated settlement between disputants could solve the Suez crisis. Dr. Mahmud

said: "This was interpreted by some Western Powers as India's partiality towards Egypt. Nothing could be farther from the truth."

Dr. Mahmud said India was strongly opposed to application of economic sanctions against Egypt, and her efforts were directed from the very beginning towards peaceful solution of the Suez crisis. He said it went to the credit of President Nasser that he refused to be rattled by provocation from the Western Powers. One such attempt was to withdraw abruptly European pilots operating the Canal. He said Mr. Nehru's policy in the Suez dispute had profoundly impressed the whole Arab world where, during his recent visit, he was hailed as the leader of Asia.

Bhave and the Bhodan movement. He was interested in the idea and learned that Vinoba was making a trip in Hyderabad State. On his arrival he wrote to him, and received an invitation to join his (Vinoba's) party.

He was the first Australian to go on such a journey with

Vinoba, and the only European among the party of 25 on his tour. The others were Indian journalists, a Japanese Buddhist priest and assistants. It was wonderful for Donald to see Vinoba's effect on the people. Donald made a number of tape recordings while on these walks for broadcasts in Australia.

Landmark In History Of Kashmir

SPEAKING in the Kashmir Constituent Assembly on October 10 the State Premier, Bakshi Ghulam Mohammed, described the presentation of the Constitution as a "landmark in the history of Kashmir," and said: "The Constitution reflects our urges and aspirations of being part and parcel of the great people of India who, under the leadership of Mr. Nehru, make triumphant marches on the path of progress."

Bakshi Ghulam Mohammed explained to the Assembly the salient features of the Constitution and said it was in line with the socialist pattern conceived by the Indian National Congress under Mr. Nehru. He appealed to the people of the

State to work with confidence for building New Kashmir in which poverty, disease and illiteracy could be abolished. He said, "No power on earth can undo the decisions taken by this sovereign house."

Part Of Republic

The House, the Premier said, was giving the people a constitution for the first time in history. People all over the State would have equal opportunity under the Constitution in all walks of life. He said that all doubts about Kashmir had been "buried very deep," and no power could separate the three units of the State—Jammu, Kashmir and Ladakh—from one another and from the great Republic of India.

Sydney Student Tells Australians Of Vinoba Bhave

A YOUNG Sydney student is busy telling fellow-Australians of a two-months visit to India, during which he walked as a member of Acharya Vinoba Bhave's Bhodan party in Hyderabad State, according

to Donald's experiences in India have been widely publicised in Australian newspapers since his return, and he is lecturing about it to meetings of Australian students.

He was one of three Australian university students who visited India during the long summer vacation, at the invitation of Lok Mitap, an organisation interested in intercultural exchanges of literature, films, music, art and, above all, people.

Effect On The People

Students from America, Sweden and other European countries have already taken part in the scheme, by which people of various nationalities are invited to visit India to meet the people and stay in Indian homes.

Donald was impressed by the success of community development projects in a district he visited in the Delhi area. From Delhi, he made special trips to the Himalayas, and visited the Taj Mahal in Agra.

Donald said that the most memorable part of his trip was the four days spent visiting Indian villages with Vinoba.

Before he left Australia, Donald had acquainted himself with the saintly life of Vinoba

ON December 2, viewers and cinemagoers in 28 countries—in fact the largest audience ever to view one film at the same time—will watch the filmed report on UNICEF that the actor Danny Kaye has brought back from a seven-week tour of Europe, the Middle East and Africa as the Fund's travelling ambassador.

This account of UNICEF's efforts to help sick and hungry children was shot by a Columbia Broadcasting System cameraman who accompanied Danny Kaye on his tour. Twenty hours of film have been condensed into a 55-minute television programme which will be shown throughout the United States, and in 27 other countries.

The story that Danny Kaye will tell the world on December 2, is his discovery of the other world of under-privileged children, where the margin between laughter and sorrow, sickness

and health, is often as narrow as a single shot of penicillin, a tube of vitamin or a daily mug of hot milk.

A seemingly instinctive understanding of children enabled Danny Kaye to meet the youngsters as equals in his own inimitable kingdom of humour and cheer. In Nigeria, he met leper boys, now on the road to recovery; in Morocco, he watched the drive to suppress the trachoma eye disease that sometimes mutes the children of an entire village; in Israel he conducted the National Philharmonic Symphony Orchestra, and in Belgrade, he led community singing.

Danny Kaye's first film for UNICEF—"Assignment Children"—a 29-minute technicolour short made in Hongkong, India, Korea, Japan and Thailand, has been seen by nearly 100 million people and shown in 23 languages.—UNESCO.

Negro Champion Breaks Colour Bar

Miss Althea Gibson, negro tennis player from New York, recently won the O'Keefe tennis tournament in Canada.

Breaking through the colour bar in top tennis circles in the United States, Miss Gibson reached the finals this year in both British and U.S. championship play. During the past year she has won the French, Italian and other major European titles and has defeated nearly every top-ranking player in the game.

Miss Gibson learned her game on New York's streets, hitting the ball against a wall.

to an Australian Press release. The student, 27-year-old Donald Gibson, has described his visit as unforgettable and says it enabled him to discover "the real India."

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

Religious Printed Cards 4 " ... 4 3 Per Doz.	
Cheque Books in English Only 1s. 3d. & 2s. 3d. Each	
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted) 1s. Each	
Technicolour Extra Large Photos (Tinted) 1s. 3d. Each	
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Plain 9/6 doz.	
" " " " " " Tinted 12/6 "	
" " " " " " (Large) Plain 18/6 "	
" " " " " " Tinted 24/6 "	

Real Photo Acme: Nameals, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhiji and Nehru, Gandhiji's Life and Government. Medium 9/6, Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

De Luxe Extra Large Plain " " ... 35s. 6d. per doz.
De-Luxe Extra Large Tinted " " ... 24s. 6d. " "
Floral Bankies 2/5 Each, Film Star Bankies 2/5 Each.

C.O.D. Charges 2s Extra.

Postage Free.

Obtainable At Our
Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

284 Grey Street,

Phone: 26070,

DURBAN.

★

FOR RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN.

PHONE 2700

PO BOX 2752

TELEGRAMS ADDRESS

QUICKPRINT

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29362.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims, Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

— CO. LTD. —

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

— & —

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

The Banishment Bill Debate

II—The Opposition Argument

QUITE the most effective replies to the Government's case for Municipal banishment of African "agitators" came from two Labour Party members. Mr. Hepple pointed out that "agitators" were, in fact anyone opposed to the policies of the Government or City Council. "They are the people who have risen above tribal status and become the equals of white people in intelligence and understanding of democratic society"—members of Advisory Boards, the ANC and professional men (doctors, lawyers etc.)

Mr. Hepple most strongly opposed the wholesale condemnation of the ANC. He considered South Africa "very lucky" to have this African political move-

ment in the unproclaimed (i.e. rural) areas "where they cannot follow their professions, make a living or be of service to their own people." It is "a means of intimidation and terror against Africans who are striving to raise the status of their own people and against persons who do not take lying down many of the things which are done to them by municipalities."

Mr. Lovell regarded the Bill as the "quite inevitable" result of treating the towns as "European enclaves in which the Natives have no rights," but cast as "some labour commodity" to be moved about at the will of municipalities or the "Wit bank." The Minister, who is supposed to be "Supreme Chief of our Native population, is now creating 500 other supreme (or I shall call them petty?) chiefs, 500 accomplices of what the Minister can already do under Section 5 of the Native Administration Act" in order to teach the U.P. a political lesson and make its municipalities look after their own troubles. Since no municipality is going to take a Native's word against one of their officials, it will depend "on the size of the location superintendent's foot" what the word "agitator" means, who is a person whose presence is "detrimental to peace and good order," and what "detrimental to peace and good order" means.

The effect of an order of banishment is comparable to medieval excommunication. The banished will become "wanderers on the face of the earth, cut off from job and home, with no where to rest the sole of their feet"—a more severe punishment than for even assault or robbery.

The third best Opposition speech was delivered by Senator Rubin, almost unsupported in the vast, hostile Senate. He could not think of "a more barbarous punishment vested in a less responsible, minor official" than the Bill would permit location superintendents to inflict. On behalf of his party he condemned "unhesitatingly" the U.P. controlled municipalities sought to solve their local troubles by banishment.

If the Labour and Liberal Parties come well out of the debate, the performance of the United Party was like the curate's egg, good and bad in parts. By far the most thorough and effective speech was Dr. Smuts,

which is omitted here only because it was well publicised at the time. Col. Jordan said the U.P. was "not prepared to support agitators, but even an agitator is entitled to be tried in court." Mr. Lawrence thought the Bill's procedure created a sort of Gestapo. Mr. Gay called it "a scandalous and disgraceful Bill." He pictured Mayors and Councilors "throwing the bones" to find out what potential agitators were scheming, so that they could help the Minister "stop this Native revolution which is always in danger of almost breaking out." Unlike the Nationalist Senator Lategan who thought "future generations would praise the Minister" for saving White civilisation, Mr. Gay expected this "vicious" Bill as a "blatant breakdown of democratic principles", whose price might be "no more and no less than the future security of the leadership of the White man in Southern Africa." It was "perilously near to the last straw and God help us when we do reach that day."

Major van der Byl was a little upset about the possible effect of the Bill on the stock market but added that agitation could only thrive on genuine grievances. Mr. Marais Steyn pleaded for the African to be given a stake in the country instead of being outcast. Prof Faurie saw the Bill as a declaration of cold war against the non-Europeans. The denial of access to the courts meant the destruction of civilisation, and no Africans could be expected to respect a civilisation in which there was one law for them and another for whites. Mr. Hughes stressed that, although the Minister expected banishment cases to be publicly debated in open Council, the Bill did not make this obligatory, nor did it prohibit the application of the Interdicts Bill to banishment cases, though the Minister gave a verbal assurance that it would not be so applied.

Both sides sought to make debating points about the degree of trustworthiness of town councils. But it is strange that Dr. Verwoerd and his friends, who expressed explicit faith, still require them to submit all amendments to bye-laws for approval.

And even Dr. Verwoerd was "inclined to think that some of the municipalities exaggerated their claims about disturbances." Yet they seem to have unfettered power to banish Africans!

On the debit side was much ambivalent phrasing by the U.P. speakers. Senator Butler considered the Bill to be "the grandfather of all pernicious legislation." But he also found his party "in accord" with the Minister over "a problem of this nature and the attitude of the Government." The U.P. does "not wish to see our African labourers put to unnecessary inconvenience," it wishes to have "happy and efficient servants." Senator Butler was also "at one with the Government over education." Inter-white school apartheid and Bantu education?

Throughout the debate U.P. speakers, beginning with the ex-liberal Mr. Cope and continuing through Mr. Lawrence, Mr. R. A. F. Swart, etc. were in trouble over their "moderate Native leaders"—evidently men so moderate that they have no followers and therefore are not "leaders." Mr. Cope offered the co-operation of "stable elements" and the "moderate leadership" in order to avert the Bill but the proposal fell through because the "elements" were not leaderable nor the basis on which they would co-operate. In fact, Mr. Gay undermined the whole offer by admitting that Dr. Verwoerd had so discredited "moderates" in the eyes of their own people that they had been replaced by "extremists," who "are prepared to gamble with the future of their people and demand nothing less than equality."

One final example of the U.P.'s Facing-Both Ways attitude was Mr. Bowker's concern lest "the bad boys from the municipality" should be driven onto his farms. Which ran into the unanswerable Nationalist retort that on his last, pre-election broadcast Mr. Strauss had promised to unload all urban, convicted Africans onto the plateland. One cannot forbid the Nationalists at their own game.

By
C. W. M. GELL

ment as a constitutional organisation "modelled upon the pattern of our own legitimate political parties". It "meets in public (except where prevented), elects its leaders by democratic processes and holds democratic congresses." Certainly, its leaders disagree with white policies because they have aspirations for their own people above the level of subservience. "Let us remember that our own white predecessors were agitators... that the rights and liberties of the white man were obtained by cause of the agitators of the past." But if we drive the ANC underground, said Mr. Hepple, then we open the door for all manner of irresponsible leadership, possibly terrorism, and we never all hope of negotiation with our African population.

Mr. Hepple also disposed of the argument that municipalities were free agents who "know their Natives." He showed that they would necessarily have to depend on the Special Branch warden advice they would not dare reject on their own responsibility. "In other words, they will have to do the dirty work dictated by the Department of Justice and the Minister will not have to take the shame or suffer the opprobrium of this evil measure." As for the banished, it was a mere debating point by the Minister to suggest that other U.P. controlled towns would admit them. The Bill will condemn these better-class, educated men to a life of imple-

U.S. Press Sees Soviet Empire Weakened By Polish Revolt

FOLLOWING are representative editorial comments by American newspapers on the Polish situation. All of them believe that success in the Polish move for greater independence would inevitably weaken Soviet control over other satellite states, and on the other hand if the USSR tried to crush the Polish "revolution" by force, it would inflame the very sentiments of patriotism it seeks to thwart.

The leaders of the Polish nation, while to be admired for standing up to the Soviet Union, are still Communists.

"Washington Post":

"For the first time since Marshal Tito of Yugoslavia revolted against Stalin's domination eight years ago, a satellite country has openly defied Moscow and asserted its determination to go its own way. What the outcome will be is not yet certain, but it is clear that Wladyslaw Gomulka, the Polish leader who was purged by Stalin and rehabilitated in the wake of Nikita Khrushchev's de-Stalinization campaign, has involved the Kremlin in the most serious crisis it has faced since the war in Korea.

"There should be no illusions about Gomulka's declaration that Poland is on the road to 'democratization' in the Communist sense. In other words he was not promising the Polish people freedom but only freedom from continued Moscow domination. What he and his associates are fighting for is the right to evolve their own brand of Communism on terms of equality with other Communist states. Their willingness to retain friendly relations with Moscow does not, however, alter the nature of the crisis they have thrust upon the Khrushchev Regime.

"Stalin's successor appears to have maneuvered himself into a position from which disaster threatens whichever way he may turn."

"The New York Times"

"We still do not know how Moscow will finally react to the humiliating rebuff it has received in Poland. The evidence seems clear now that for a few hours the Moscowite forces thought of resorting to a coup d'état in Poland, and there is no

sure guarantee that some similar move of desperation may not yet be attempted. For Moscow, after all, it is not only Poland which is at stake. The wider issue is Moscow's control over all Eastern Europe, a control which Poland's successful defiance could well destroy.

"The two leading elements in the Polish revolution are clear. One is Polish nationalism—the second leading element is clearly economic. As Mr. Gomulka made plain in his speech, Communist rule over the Polish economy has had catastrophic

consequences. Though a convinced Communist, he felt compelled to suggest even that private enterprise be called upon to help in the emergency and to raise the question of dissolving the large number of uneconomic collective farms.

"In the present situation it would seem plain that Mr. Gomulka and his colleagues are playing a progressive role. They stand for Polish independence and sovereignty. In that stand they have the admiration and moral support of the entire free world."

Nehru Attacks Red Neighbours

THERE is a new mood in the Indian air. Hitherto Mr. Nehru had merely accused the Communists of atheism; he had refrained from throwing the stone of obscenity across the border at his Communist neighbours, though he has always said their ways were not India's.

Last week he attacked the Communism of Moscow, saying that India could not accept the principle of international banks and hatred.

The Russians made Stalin their god, and then after his death called him a tyrant. This was the result of choosing the wrong path.

Moreover, Mr. Nehru reminded his party followers, in Russia there was no discussion or pretence about equality.

Indian confidence in Communist good behaviour and peaceful co-existence has been severely shaken by the little Anschluss that they tried to bring off in the Wa states of Burma, a country which has been rigidly neutral and with whom China had signed all the principles of co-existence in the world.

Achilles' Heel

Besides Burma, China's sudden friendship and concern for Nepal—India's Achilles' heel—has been alarming indeed. People in

Delhi wonder why Peking should wish to pass into Nepalese hands aid to the tune of more than £4,000,000 without any sort of strings.

The final reason for being so critical of the Communists as if they were Western democratic capitalists is that Indian relations with the totalitarian countries are now so well established that India need no longer be especially polite to them.

Just as India lets the West have it when she thinks she deserves it, so the Russians and Chinese may from now on be told where they get off.

Indian Delegation For U.N. General Assembly

The Indian Delegation to the eleventh session of the United Nations General Assembly, beginning in New York on November 12, will be led by Mr. V. K. Krishna Menon, Union Minister Without Portfolio.

Other members of the delegation are: Mr. Ali Yavar Jung, India's Ambassador to Egypt; Mr. G. S. Pathak, advocate; Mr. Arthur B. Lal, India's Permanent Representative at the United Nations; and the Maharajah of Patiala.

Alternate delegates will be the Rev. J. D'Souza; Mr. H. Vekateswaram, M.P.; Mr. K. Raghunath, M.P.; Mr. M. Gopala Menon, India's Consul General in New York; and Mrs. Zarina Cusimbhoy, of Bombay.

SKYSCRAPERS BUILT OF BRONZE

New York.

The builders of the House of Seagram, the world's first bronze skyscraper now under construction in New York, were commended by the Republic of Chile at recent ceremonies marking the placing of the first bronze millions on the building.

The citation was made by Mr. Enrique Baez, Chilean Consul-General in New York, to Mr. Samuel Hoenigman, head of the Seagram organisation, for pioneering in the use of bronze in building construction.

The citation read: "In recognition of an outstanding and original contribution to world architecture embodying copper, one of Chile's primary natural resources. The creation of the House of Seagram, whose bronze curtain walls have ushered in a new concept of metal-clad structures, bespeaks initiative and enterprise of the highest order."—Sapa-Reuter.

DOGS VIGIL AT SCENE OF ACCIDENT

Greenville (Virginia)

Two dogs have taken up a vigil at a spot where their master and mistress and a third dog were killed in a motoring accident nearly two months ago.

The dogs arrive at various times during the day, sit by the road and howl.

Mr. and Mrs. Antonio Marquez died in the accident. A third dog was injured and died later.

A man who saw the accident said that one of the dogs was thrown from the car. About two weeks ago the dogs returned, one still limping from a leg injury.

Owners of a nearby restaurant feed the dogs, who refuse any other approaches.

A friend of Mr. and Mrs. Marquez said the couple had been travelling with their three dogs.—Sapa-Reuter.

BOOKKEEPING is necessary in commercial success, 45 years' of successful educational service by the School of Accountancy guarantees to build careers by home-study methods. Write for free book, "The Direct Way to Success" which gives details of courses. The School of Accountancy, P. O. Box 4393 (2), Johannesburg.

Things In General

Women Not Prepared To Be Abused

African women factory workers in Port Elizabeth are refusing to register with the Labour Bureau, because, they say, this is the first step in the introduction of passes for African women.

When notices were put up in some factories demanding their registration, the women refused to do so, even on threat of dismissal. At one factory the Coloured women employees stood with the African women and said that if the management asked the African women for refusing to carry passes, they too would walk off the job.

When appealed to by a factory foreman to persuade the women to agree to carry passes, Mrs. Frances Beard, branch secretary of the African Food and Canteen Workers' Union, replied: "The women are not prepared to be abused and hustled about by the police on account of the pass."

Pakistani Judges In America

Chief Justice Amib Ahmed and Justice Hamoodur Rahman of the East Pakistan High Court left Washington last week for a coast-to-coast tour under the Leader's Exchange Programme. Prior to their departure from Washington they visited the Howard University Law School and the Supreme Court where they met Chief Justice Warren, Justice Douglas and other jurists. The American Chief Justice has invited the Pakistani Chief Justice to sit on the bench when the Supreme Court resumes after its current recess.

Appointed Minister Of State

Mr. Raza Razi Mandal was sworn-in as Minister of State of the Government of Pakistan at the Prime Minister's House on September 26th. The oath was administered by Mr. Abdul Wahab Khan, Speaker of the National Assembly.

President's Visit To Nepal

President Rajendra Prasad left New Delhi on Sunday, October 21, for a four-day visit to Nepal. This was the first time the President visited a foreign country.

Nepal is India's closest and

friendly neighbour, and his visit will cement ties of friendship that have bound the two countries for centuries.

The President was accompanied, among others, by the Union Minister for Planning, Mr. Guzarilal Nanda, the Foreign Secretary, the President's Secretary, and the President's Military Secretary.

While in Nepal, the President gave a State banquet in honour of their Majesties the King and Queen of Nepal, and attended a civic reception at Thundikhel and a State banquet by their Majesties. Dr. Rajendra Prasad also visited places of historical and religious importance.

Morarji Desai Transferred To Central Assembly

Mr. Morarji Desai who was the Chief Minister for Bombay will be transferred to the Central Assembly as the Minister of Trade and Industries, from the 10th of November.

Mr. Morarji Desai has been succeeded by Mr. Yashwantrao Chavan as the Chief Minister of the bi-lingual State of Bombay. He will also lead the Congress Party in the Assembly.

There were two candidates for the election of the Chief Minister. They were Mr. Hithe and Mr. Chouhan. When the votes were counted it was found that Mr. Hithe had 111 and Mr. Chouhan 333. Mr. Chouhan won by an overwhelming majority of 222 votes.

Preparations For General Elections

All preparations are being made by the Election Commission for holding the next general elections in New Delhi in the early part of February or from the third week of that month. The minimum period required for polling will be a fortnight.

A five per cent increase in the number of votes is expected, due to increase in the population. The total number of voters in the last general elections was 178.2 million. Of this, 46 per cent were women. Printing of 510 million ballot papers has been ordered.

Final electoral rolls in a number of States have already been published. In others they are expected

to be published before November.

The Election Commission is also preparing handbooks for the guidance of voters and polling officers in the light of experience gained in the last general elections.

China Crosses Pears With Apples

Korean minorities living in Manchuria have reported brisk production of "apple-pears", a new fruit they have developed by crossbreeding the two fruits, according to Peking radio.

Both in taste and shape the fruit were crosses between apples and pears and were big and juicy, the Radio added.—Sapa-Reuters.

Amuse Yourself

The Rockefeller Touch

John D. Rockefeller, Jr., has long been interested in Tuskegee Institute. On a visit there, the class in business methods was reciting, and giving demonstrations on the blackboard for his benefit.

One of the brightest students was asked to write a correct promissory note. The boy complied, in a fine Spencerian hand, as follows:—

"I promise to pay to Tuskegee Institute the sum of \$10,000 (Sgd.) John D. Rockefeller, Jr."

The millionaire was so

amused that he wrote out a cheque for the amount.

Religious Art

While at the home of a patron of the arts, Abraham Lincoln was asked to view a recently acquired painting. After gazing at the canvas without comment, Lincoln asked that more lights be focused on it. Then he stated firmly, "The artist was undoubtedly a religious man."

"About that I don't know," the puzzled host replied. "But why do you say so, Mr. Lincoln?"

"Well," drawled Abe, "obviously he has observed the Commandments, for he hath not made unto himself the likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth!"

Copyright "Caravan", New Delhi.

*****
"Dislins-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Dislins-Sagseeds Ltd., P.O. Box 1040, Johannesburg.
*****

*****
R. VITHAL
Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts., Johannesburg. Phone 33-1554.
*****

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

"Pack hoofs and horns separately. We pay 15/- per 100 lbs.

For Full Particulars write to

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Wit And Humour

A couple of American G. I.'s, on leave in Sweden, decided to drop by one of the churches and participate in the services. Not understanding Swedish, they just watched the man in front of them and did everything he did.

After a while the Minister made a special announcement and the man in front of them stood up. The soldiers also quickly jumped to their feet. A ripple of laughter spread through the Church. These three men were the only ones standing.

When the services were over the soldiers sought out the Minister and asked why the people had laughed.

"Because," said the Minister in uncertain English, "I announced a baptism and asked the father to stand."

Women (to a friend at races) "I've backed a horse and it's sure

to win, because it starts at twenty to one and the race isn't till one o'clock."

One reason why so many children are seen on the streets at night is that they're afraid to stay home alone.

"Now, children," said the teacher trying to encourage the sale of class photographs, just think how you'll enjoy looking at the pictures when you grow up. You'll be able to say to yourself, "There's Tom, he's a judge," "there's Jean, she's a nurse," "there's Michael he's a doctor," "there's—"

"There's Teacher," cut in little Sammy, "she's dead."

An Irish tramp approached a prosperous-looking individual one day, soliciting alms. When he

saw the man "put his hand in the pocket the bum cried out, "May the blessing of God follow you all of your life." But when the wealthy one pulled out only his handkerchief, the tramp immediately added, "—And never overtake you."

The thrifty Scotsman asked the bank for the loan of a dollar and was told he must pay four per cent interest at the end of the year.

"That's four cents?" asked the Scotnan.

"Yes," said the banker "Do you have any security?"

"I do. Fifty thousand dollars in U.S. bonds."

The bank accepted the bonds and gave him a dollar. At the end of a year, the Scotsman came back with a dollar and four cents to clean up his debts, and asked for his fifty thousand in bonds back.

As he returned the bonds, the banker asked, "I don't want to be personal, but if you have all these bonds, why did you have to borrow a dollar?"

"Well," replied the Scotsman, "do you know any other way I can get a safety deposit vault for four cents a year?"

For many years a mining Co. out West employed a Chinese cook and one evening after an unusually good dinner the Superintendent decided to raise his wages. The next day was pay day and the Chinese noted the extra money in his envelope.

"Why you pay me more?" he asked.

"Because," replied the Superintendent, "you've been such a good cook all these years."

The Chinese thought it over, then said, "you been cheating me long time, eh?"

S.A. Hindu Mahasabha
Deepavali Friday, 2nd November 1956.

All Hindus will observe this Festival.

R. Raghunath,
Act. General Sec.

47 Lorne St.,
Durban.

THERE'S PERSONALITY IN KAMILLEN PREPARATIONS

Here's why well-groomed men choose KAMILLEN OIL, KAMILLEN BRILLIANTINE and KAMILLEN CREME...

KAMILLEN contains no animal fats, its pure, pure ingredients are for your hair, give you that look of personality. Start using KAMILLEN today and you'll see!

Other famous KAMILLEN preparations include: "SWEET MISS" for the Ladies, "YOUR OWN" Bath Oil, "YOUR OWN" Cream for the face and hands.

Kamillen

for the well-groomed man who prefers the finest Brilliantine

your personality
Creme for distinctive
looks day and night.

★
 કાચો અને યથા શક્તિ પ્રયત્ન
 થતો હોય તો પ્રયત્નથી આપણે
 સંતોષ મળીએ. પરિશ્રમ કેવળ
 પ્રયત્ન પર આધાર નથી રાખવો.
 બીજા પક્ષ કેટલીક વસ્તુઓ હોય
 છે જેમના પર આપણો અંકુશ
 નથી હોતો..
 —મોંપોહ.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

પ્રકાશન શરૂ કરવા દરરોજ સોને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
 બ્રુક્લિન નાની રેલ. મળિયાલક માંથી

★
 યથા શક્તિ હોને કહેવાય
 પોતાની બધી શક્તિ જરાયે સંકોચ
 વગર વાપરવી તે. એવા શુભ પ્રયત્ન
 માં થઈ કરીને સફળતા મળે છે.
 —મોંપોહ.

પુસ્તક ૫૪ પૃ—૫૩ ૪૬

તા. ૨૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬.

શુદ્ધ નકલ છે. ૧

શ્રી. ડેબરની હાકલ

ઈલાયદાપણા સામે હાકલ

અખિલ ભારત રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી. ઉ. ડેબરે ક્રાંસ-
 વાલમાં કારાવેલી સાક્રિય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પરિષદને
 સંદેશો આપવાના જણાવ્યું છે કે,

“સા. ઉપ આફ્રિકાની કાંઈકે
 હાલપણાપણાની નીતી
 ને નમસ્ત ન આપતા તેને બીજા બળ
 થી સામનો કરવો જોઈએ. અને
 જામરી આઝાદીની હાલમાં જે હયા
 મારનો અખતરો કરી જોયો છે તે
 “અફ્રિકા”ના હયાવારથી તમારે પણ
 તમારી હાલ હાલની છે.

“અને તમને હા” થાય છે કે,
 તમે તમારા સવાસોની વાદાવાદ માટે
 સાક્રિય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની
 પરીષદ બરી છે. સરકાર બરી નીરાણા
 બનકે વાત છે કે અત્યારે ફુલીય, વિશ્વ
 બંધુત્વ તરફ પોતાની મતી કરી રહી

આ નવા વર્ષે આપણે નિર્ધાર
 કરીએ કે નવું બેઠું વર્ષ, “શુદ્ધ” થાય
 અને અવસ ન પામે, તે દરમિયાન,
 આપણે અવિષ્ય કાળમાં ઈશિર્તા
 રચવો. વર્તમાન કાળની વધારે
 નજીક એવી કાલીએ અને ફુલીયાની
 તવારીખની બિતાવણા એક જોબરવી
 પાતું જોરવીએ.

—મંદીત નેકર.

રશીયા કરતા જુદી કાંતીની જરૂર

બંધ આકાશ નારાયણ

આ. પછા દેશમાં કેટલાક જામીન
 માલીકો છે. અને કેટલાક
 મજૂરો છે. વિશ્વમતા મેટા પ્રમાણ
 માં છે. આ સ્થિતિ બની ચી રીને કે
 એ મરીમોએ વિચારવું જોઈએ. મરીમો
 કહે છે, અમીરો બન હુરી લે, છે.

બાનો અર્થ હોય બિમતો પર કેળ
 ઘામ અરો. તમારો એમાં કોઈ
 દાખ નથી કે તમે નથી હચ્છતા કે
 (અનુસંધાન માટે જુઓ કોલમ ૪)

છે ત્યારે તમારે કામદાપણાનો
 તુલ્ય ખ્યાલોનો ભોગ બનવું પડે છે.
 “સાક્રિય આફ્રિકાની સરકાર હાલ
 દાપણાની નીતીને કુદા કેવા તકવાર
 હોય એવા જરા પણ ચિન્હો અમને
 આજે તો જણાતા નથી.

“મારે એ કહેવાની જરૂર નહ
 હોય કે, આજે હાલતના સમયે
 અને ત્યાર પછી પણ તમારું ખોમ
 સર્વ જાતીના સંપ તરફ હોવું જોઈએ.
 રૂબેન દોદી જાહમોઆ જ નહોં પણ
 આફ્રિકાના બળ વાળીએ કે જેઓ
 તમારી જેમ બોમ બનેલા છે અને
 કમ્પાસ રહ્યા છે તેમની સાથે પણ
 એક મધ રહેવું જોઈએ.”

અન્યાય સામે પ્રતિકાર

(શ્રી કે.રનાથજી)

આ. પછી આજુબાજુ. ચારે-
 ઠોર આપણે ચોર અન્યાય
 થો. જોઈએ છીએ, તે હતા આપણે
 કેમ કઈ કરતા નથી, તેના વિશે આજે
 વિચાર કરીશું.

અન્યાય સા.પી ભેવાની આ વૃત્તિ
 આપણી અનેક દિવિની કુર્મજાન. તે
 સુચવે જ છે, પરંતુ એ સિવાય પણ
 બીજાના કુ બ વિશે જેટલી સદાગ્રહિતિ
 આપણને થવી જોઈએ, તેટલી મતી
 નથી એ વાત પણ એ કહી જાય છે.
 આપણી પોતા પછાની બાપ્પા
 થઈ સંક્રમિત છે. હજી સુધી આ-

પણમાં બાપક સામાજિક જાત નિર્માણ
 થયો નથી, પરંતુ સા.પી રીને જોઈશું
 તો સમજાયે કે સપાળના સુખદુઃખમાં
 જ આપણું સુખદુ. ખ સમાવેલું છે.
 સમાજમાં કોઈ પણ રથાને કુલત, હોય,
 અન્યાય હોય તો તેને યથા શક્તિ દૂર
 કરવા પ્રયત્ન કરવો તે આપણું કર્તવ્ય
 છે. આપણે બસે કેહવો: મકાનને
 આમ ન કમાડતા હોઈએ પણ કોઈ
 બીજો હમાડતો હોય તે જોવા કરીએ
 તો તે પણ ચેત્ય નથી. આપણી
 એ નિષ્ક્રિયતા અન્યાયના કાર્યમાં
 જાગીદાર સમાન છે.

સામવાયનાનું લક્ષણ
 આપણા પર અન્યાય થતો હોય
 અને બીજા સામ ઉમા ઉમા જોયા
 કરતાં હોય તો આપણામાં તેમને વિશે
 કેવો જા.વ ઉત્પન્ન થાય છે? અન્યાય
 કરનાર તો કુલ ઉજ્જ પક્ષ તે જોનાર,
 એ પણ કઈ એ હા શુનેમાર નથી.
 “આતમવત્ સર્વે જ્ઞાન્તુ” પોતાની
 આજ્ઞ બીજાને અજ્ઞવા તેવું નામ દયા.
 કુ હમા કોહને કુ બ થવું હોય તે
 આપણા ચિત્તમાં કરી કાગણી પેદા
 થતી નથી, અને ધાય તોયે તે કુ બ
 નિવારણ કરતા માટે જોઈતા ધર્મ,
 ગુણધર્મ અને સામર્થ્ય પણ આપણામાં
 નથી. વળી કોઈ પ્રસંગે અપાવેલો પણ
 હાકને, બીજા પર થતા, અન્યાયનો
 પ્રતિકાર કરવા કોઈ હિંમો થાય તો
 તેને મદદ કરવા જેટલી પણ ન્યાય
 સંવેદના હોઈએ નથી. —આપણે તે
 એકલો પડી જાય છે. અસહાયતાને
 લીધે કામાર બની જાય છે. આપણે
 અન્યેક પ્રસંગે બનવાથી તેની ન્યાય-
 (અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૪૭૫)

રશીયા કરતા જુદી કાંતીની જરૂર

(પહેલા કોલમથી ચાલુ)

તમારી પાસે પણ સો, બસો. પાંચ
 સો એક જામીન હોય કે તમે એમ
 વિચારો. ખરા કે આટલી બધી જામીન
 અને રાખણ તો કેટલાએ મરીમો
 જામીન વચરના રહેશે. સન્ન કહેવું
 નહીં તમને હજી દબારની થી જી આ.પુ
 તો એને કોઈ હાઈ મારવા તકવાર
 થતે ખરા કે કે.હ એમ કહેવો ખરા.
 કે તમે જે આપો છો તે અને બધા
 વહેલી હાઈએ.

તમારો દિશા પણ એજ લે.જ ને
 મોક છે. કુ જો તમને થન અ.પુ
 તો તમે તેને હાથ લેશો. કોઈ એમ
 નહીં કહે કે મરીમોને, કોળીએ કુદરી
 લેવો એ પા.પ છે. અન્યાય તેવું કા વધુ
 થશે.

સી પો.ત પોતાના રા.ય ખા.ર
 સડે છે. વધુ પા વધુ મેળવવા મટે
 સડે છે.

આપી વિનોઆજીએ જે કાંતી
 સરણ છે તેજ સાચી કાંતી છે તમારો
 દિશ સાર કરો.

બાપુ સમરણ

આપણે આ જગતમાં સેવા કરવાને સર્વવેશા છીએ, સેવાનું કાર્ય
 કરવા હમણીએ છીએ. આપણે જે જામત રહેતા હોઈએ તો આપણી
 પ્રવૃત્તિ દેવી દરો, રાક્ષસી ન હોય. મનુષ્યનો જન્મ રાક્ષસી હોવાનો નથી,
 દેવી હોવાનો છે, એટલે મનુષ્ય આર્યનામય રહેતો હશે તો તેની બધી
 પ્રવૃત્તિ દેવી હશે, રાક્ષસી ન હોય. પણ આર્યનારહિત માણસની પ્રવૃત્તિ
 આ.સુરી હશે, તેનો અવરહાર જાણક હશે, આપ્રમાણિક હશે. એકનો
 અવરહાર પોતાને અને સસારને સુખી કરનાર છે. એટલે પરમેશ્વરી
 વાત કોઈ હાઈએ તોપણ આ લોકમાં પણ સાતી અને શુભ આપનાર
 સાધન આર્યના છે. કવિએ હનુમાન લંકા મથા કોરડું રાવણના મહેલનું
 વર્ણન આપેલું છે. એ મહેલ તો હતો, પણ તેમાં બધું અસ્વચ્છત હતું,
 પોતાના અંતરું કેહને જાન નહોતું: રાક્ષસી નમરીમાં સુખવરથા હોઈ જ
 ન શકે. આપણે આપણી દેહનમરીને દેવી બનાવી તેમાં સુખવરથા લાવ-
 નાને મટે આર્યના આરવક છે.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬.

દિવાળી અને નવું વર્ષ

કાળનું ચક્ર ફરતું કરે છે. દિવાળી આવે છે નવું વર્ષ છે એ અને ફરી દિવાળી આવે છે અને ફરી એક વર્ષ નવા વર્ષનું સ્વાગત કરવા આપણે ત્યાંથી ઉત્સુક બનીએ છીએ.

અહીં ભોતા એમ તો બધા દિવસ સરખા જોવા છે. પણ તહેવારને દિવસે કાર્પાસ ભાવ ના આપણા હૃદયમાં કેળવેલી કોવાથી તે દિવસોનું મહત્વ આપણને વધારે જણાય છે. અને તેની અસર પણ માનવ સમાજ પર વધારે હોય છે.

દિવાળીના દિને ઉમંગથી ખસાર કરી આપણે તા. ૩૯

પણ તે તો વેપારનો, હિસાબ, પાઉન્ડ શીર્સિંગ ચેન્સનો. આ સહેલું છે પણ ચોટું કામ તો એ કરવાનું છે કે, વર્ષ દરમિયાન જે મતભેદ, અસર કે દ્વેષ અને અહંમતથી જે કલકો કયાં હોય અને આપણામાં તે ભાવો જેટલા બાકી રહ્યા હોય, તેનો સરવાળો બાદ બાકી કરી ચુકવે કરી નવા વર્ષમાં પ્રવેશ કરવો જોઈએ.

મતભેદોને અને અહંમતાને કામ સમાજમાં ઘણાં વેર જેર ઉફાલે છે. અહંમતાને લીધે બીજાને માટે પ્રત્યેકના મનમાં દ્વેષ અને હુસ્કતા હોય છે. આ જો મનમાંથી કદી નાખવામાં આવે તો સમાજમાં શાંતિ અને શુભનું રાજ્ય સ્થપાય.

આ દેશમાં અનેક દિવાળીઓ આપણે વિતાવી પણ આ નવું વર્ષ આગામી પસાર કરશું કે કેમ? એ સવાલ હાલ સમજાવવાને મુજબતો હશે. આપણે જો તે આગામી પસાર કરવા માંગતાં હોઈએ અને બીજા દિવાળીઓ આ દેશમાં ઉજવવા ઇચ્છતાં હોઈએ તો આપણે સંપત્તિ કેળવવાની અને બીજાને માટે હુસ્કતાના ભાવોને દૂર કરવાની ઘણી જરૂર છે.

અહંમતા સંપત્તિ હશે ત્યાં ફરી કળી પ્રવેશી નથી શકતો. નથી ત્યાં શત્રુ હુકશાન કરી શકતો. પણ કુસંપત્તિ ગમે તેવા ચોટા બળવાન સમાજનો નાશ કરવાને પુરતો છે.

અહંમતા સમાજમાં શું ભાવ બજાવે છે તે વિશે વિનોબાલાલ ના લેખમાંથી નિચેનું હાંથણ આપણું ઠીક લગાશે.

"આજે દુનિયામાં વધુ ધણુ ચોટા વિચાર પ્રવાહો ભેવાના મળે છે. તે વધુ, નાહીવાદ સામયવાદ અને ત્રીજો આંધીલ નો વિચાર પ્રવાહ.

"આમાનો એક વાદ હીંદમાં અને જે યુરોપમાં જન્મ્યા છે. સામાન્ય પણે ભેદજે તો પ્રત્યેક વર્ષમાં શુભ અને દોષ બન્ને હશેજ. શુભો તરફ દુર્લભ કરવાથી તે વાદ અમર થાય છે. તેથી દરેક વાદમાં જે શુભો છે તે બધી લેવા જોઈએ. આ દ્રષ્ટીથી નાહીવાદ પુરાણ પ્રિય અશીમાન વૃત્તિ પર ઉભો થશે છે.

"અમે જર્મનના લોકો એક છીએ. અમારા ઇતિહાસમાં બળવતા છે. પરંતુ અમર કાળક્રમમાં એક મહાન કાર્ય અમને સોંપેલું છે. અમારા મહાન શુભોની આસાએ રચવાનું અને તેનો વિસ્તાર વધારવાનું."

"આ પૂર્વ પરંપરાના પ્રેમને કારણે નાહીવાદની ઉત્તપત્તિ થઈ છે અને તેનો શુભ મહત્વ કરી તેને આપણે અપનાવ્યો છે. આપણે "મરાઠા", "અમે શુજરાતી", "અમારી સંસ્કૃતિ", "આપણાં તિલક" "અમારા ગાંધી" અને આવા બીજા કેટલાક અહંમને લઈને નાહીવાદ આજે પોતાનું મરંજવું હીંદમાં બતાવી રહ્યો છે."

આપણી આ અહંમતાએ હીંદમાં આજે કેવા કેવા વસ્તુ બના છે તે વાંચકો જાણે છે.

આજના મંમલ પ્રભાતે પ્રાર્થના સાથે લકિય બની આપણે તે અહંમતાનો નાશ કરી માનવી માત્રને આદરથી ભોતા થઈએ, ગાંધીદેશવાસીઓ તરીકે ચોક્કસ જો, ભારતનું નામ દિવાળી એ, ઉન્નત બનીએ. આજની એજ આપણી અમલ કામના રહેા.

કેંગ્રેસ અને ગરૂપ એરીયાઝ

આ ઉચ આફ્રિકાની ઇન્ડિયન કેંગ્રેસની પરીપદ અથા અઠવાડીયામાં દ્વિસપ્તાહમાં ભરાઈ હતી. આ પરીપદ ગરૂપ એરીયાઝ ને યુગ સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢ્યો હતો. નેશનલીસ્ટ સરકારની નીતીનો સામનો કરવા ને ફક્ત સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢવું પુરતું નથી, કારણ કે

સરકારની નીતી એક પ્રબલ પોતાની વિતુલગીમાંથી ઉભેલી નાથી દૂર કરવાની છે તેનો સામનો કરવાને સખત શબ્દો ઉપરાંત સક્રિય વિરોધ કરવો જોઈએ.

કેંગ્રેસે જો કે આ પરીપદમાં એ નકકી કહ્યું કે પરીસ્થિતી ઘણી બગડતી જાય છે ફક્ત વિરોધ કરવો પુરતો નથી. અને પરીપદે તે પણ શિવકાશુ છે કે, આ ઇલાવદાપણના ગાંધીપણનો નાશ કરવો હોય અને હીંદી કોમ તરીકે આ દેશમાં પોતાની હસ્તી બળવી શખવી હોય તો ઉતાવળે કાંઈક થયું ભરવાની જરૂર ઉભી થાય છે. આ પરીપદ માં લોગા થયેલા પ્રતિનિધિઓ સર્વોત્તમને એ નિર્ણય પર આવ્યા હતાં કે ઇન્ડિયન પરીપદે જે

અભિનંદન

દિવાળીના તહેવારો અને નવા વર્ષના શુભ પ્રસંગે અમે સર્વેને શુભેચ્છાઓ પાઠવીએ છીએ. ઇશ્વરના આશીર્વાદથી, સુખ શાંતિ અને આનંદનું પૃથ્વીપર રાજ્ય સ્થપાય, એ જ આજની અમારી મંમલ કામના અને પ્રાર્થના.

અર્ધપદી ફંટ રથાપવાની હાંકલ કરી હતી તેમાં કેંગ્રેસે જોડાઈ જવું.

આ નિર્ણય ઘણો મહત્વનો છે. અને તેથી લોકોની ગેર સમજ ન થાય તે જોડું જોઈએ, આજે જે ભય હીંદી કોમ ઉપર તોળાઈ રહ્યો છે જરાબર તેવોજ ભય યુનીયનની સ્વ.પનાના સમયથી આફ્રિકાને પર તોળાતો આવ્યો છે. પણ તેથી એમ વિચારવું કે, બહુમતી લઘુમતીના લાભો માટે લડે અને બન્નેને, તેથી લાભ મળી રહે એ ઠીક નથી.

ભતીસેક એ એક બહુ જલદ જેર છે. જે સાઉથ આફ્રિકાની સર્વે મનાના જીવનમાં પ્રવેશી ગયે છે. એક પણ કેમ એમ કહી શકે એમ નથી કે ઇલાવદા પાણું તેઓમાં એક બીજા કેવો

વ્યવસ્થાપકની નોંધ

દિવાળીના તહેવારોને લઈને અમારો તા. ૨૯ નવેમ્બરનો અંક બંધ રહેશે અને તા. ૬મીના અંક હવે પછી નિકાલશે એની વાંચકો નોંધ લે.

નવેમ્બરના નવા વર્ષનું દાર ઉપહાસ ગત વર્ષ તરફ ઉઠતી દ્રષ્ટી નાથી લેતા પસાર થયેલ વર્ષ બહુ આશા આપનાર નહોતું એમ કહેવું જોઈ નહીં ગણાય.

આ દેશમાં દિનપર દિન આપણે માટે નવા ક.વદઓ પસાર થતાં જાય છે. આજ પસાર થયું ક.લ કેવી ઉગશે એવો ભય આપણા બધાના હિલમાં રહે છે. એવી જ રીતે ગત વર્ષ પસાર થયું હવે આવતું વર્ષ કેવું પસાર થશે એ પ્રશ્ન પણ આપણે વિચારવો પડે છે.

દિવાળીના દિવસોમાં વેપારીઓ પોતાનો ગત વર્ષનો ચોપટો મેળવી લે છે અને જમા ઉધાર પાસા મેળવી નફો ટોટો જોય છે. અને તેના ઉપર મહાર ગાંધી નવા વર્ષમાં પ્રવેશે છે.

અમો પ્રચરણ નથી. આમી હીંદીઓ જ્યાંએ એમ કહે છે કે, અમે બીજાઓ સાથે લોગા ચઇ લઇશું ત્યાંએ તેઓએ પૂરવાર કરવાની જરૂર રહે છે કે બીજા બો જે સિદ્ધાંત માટે લડવા માંગે છે તેજ સિદ્ધાંત માટે તેઓ પણ લડવા ઇચ્છે છે. આ આપણી લડત આપણી માથે પછે મોટો ભાગ અને બાલિદાન માંગ્યો. જો સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કેએસ લાંબ અને બલિદાન માટે તઇયાર છે એમ કહેતી હોય તો અમે શક્ય તે બધી ફરોહ તેને ઇવજીએ છીએ.

ઇલાયદાપણની નિતી બધાને જ લાગુ પડે છે. એક કેમનો નાશ અચવા પતન એ બધી

ઇલાયદાપણ સાથે કેઈપલ એક કેમ લડત લડી શકે એવો આ સવાલ નથી. આફ્રિકનોની વિશાળ વસ્તી હોવા છતાં તે પણ માને છે કે તેને માટે એકલે હ.એ આ. ગાંઠપણનો સામનો કરવો અને તેમાં ફરોહ મર્ણ ઘણું અમર છે. તેમજ તેને વણા ગણીદાનો આપવા પડશે અને સી બાળકોને ઘણા દુઃખો સહન કરવા પડશે.

ઇલાયદાપણું જાતેજ દુઃખ કર છે. આથી એમ પુરવાર થાય છે કે, એ અનિષ્ટ સાથે લડવું એ માનવ જાતની ફરજ છે. ઇલાયદાપણા સાથે લડત લડવી એ ફક્ત રાજદારી ભ્રમમાંજ જરૂરી નથી પણ માનવતા જન્મ સિદ્ધ હકક માટે

નાશ થશે એ કદ તેઓએ રાખવાની કશી જરૂર નહીં રહે. આજના સંલોગમાં સૌથી સાફ છે છે કે, આ નિર્ણયનો જુરત અમલ કરતાં અમ જઈ.

અમે એમ માનીએ છીએ કે હીંદી કેમમાં જેઓ એ સમજતાં થયા છે કે, સાઉથ આફ્રિકનોના દાધમાંજ આ જાતીલેદના સવાલ ની ચવી છે તેમના વતી તેઓ બોલે છે, અમે ઇવજીએ છીએ કે, અમે એમ કહી શકીએ કે કેએસ સાઉથ આફ્રિકાના હીંદી બોની બહુમતીનો અવાજ સંજનાવે છે. આ તકનો લાભ લઈ અમે કેએસને જણાવવા ઇવજીએ છીએ કે, તે પોતાનું વર્તન ધારણર તંપાસી જાય અને કેએસમાં પાંચ જે રાજદારી મત લેદોને લઈ લાગલો પડ્યા છે તેને ફરી સાંધી દે એથી તે આ કાર્માં અડચણ કરતાં ન બને. આમ થશે તો કેએસનો નિસ્તાર પડેલો થશે અને તે વધુ સત્તા ધી બે.હી શકશે તેમજ તે જે કાર્ ઉપરકયા ઇચ્છે છે તેમાં કેમનો તેને વધુ સાથ મળશે.

સાંધીએ છીએ, પણ અમોના સચ્ચો તરીકે, આપણે આજના આ કમક નારા કાપદાઓ કે જે આપણા સાધી બોને ઘુમ્મ સમજી ધુલારે છે અને માનવ તરીકે તેને ભેવલે તઇયાર નથી તે સાથે મીન મારણા કરી ન શકીએ. આથી તેઓના મનમાં ફક્ત કાપદાઓ લગનાર સાથે જ નહીં પણ બપી મોટી આમડી મરાવનાર સાથે તિરસ્કાર અને અણમૂલનો બાર ફળવાશે."

લાલ પટેશીને નહેરૂની ચેતવણી

હિંદના વાતાવરણે એક નવું વનજી લીધું છે કે જે આજ પહેલાં નવોઈ. બેર ધું દીંદના વાઝ પ્રધાન પડીત નહેરૂએ બે કે હંગેશા બાવેર કમું છે કે ગોતરોનો ખામ જે આપણો ખામ નથી. પણ બધા અકવરીએ તેઓએ મોશોન કેમ્પુનીરોને પણ ચેતવણી આપી છે કે, હીંદ આતરીક કમક અને તિરસ્કાર ની ભાવનાને નથી રવીકારવા હમ્મક.

રશીયાએ રેલીને ઇશર બન.ઓ અને તેના મરજી બાદ હવે તેને ચેતાન દેશલોકી કહેવામાં આવે છે આ બોટ. કાર્મ કહણ કરવાનું રૂપ છે.

સાઉથ આફ્રિકાના સમાજમાં સડો પેડા છે

જો દાનીસખર્મના ગિરાપ રીલે અચ ના મીનીરડેની એક મીટીંગમાં મોક્તા જણાવ્યું કે, "સાઉથ આફ્રિકાના સમાજમાં સડો પેડા છે અને બોખજી જણાવ્યું આવે છે કે, સમસ્ત વસ્તીના પ્રત્યેક સમુહનું વર્તન નીચુ જીતરડું જાય છે. "આને સાઉથ આફ્રિકામાં જે પરીસ્થીતી ઉભી થઇ છે તેનું કારણ અમો છે. કારણ અમો બાપજને અનુમરતા નથી. આથી અમોની ફરજ છે કે સૌથી પહેલા ઉભન થયા માટે પોતેજ પરેડું પમથીનું મરડું ભેપજે. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે "પહેલા પમથીવા તરીકે, મોરાઓએ બીન-મોરાઓ સાથે એક અર્થમાં ભેગા મધ પ્રાર્થના કરવી જોઈએ. "આને જે ઇલાયદાપણાની નીતી અમલમાં મુકાઈ રહી છે તે ફક્ત-મને તેને ભે.એ પણ મોટી સર્વેપરીતા કાપમ રાખવા માટે છે.

"નામરીક તરીકે આ દેશની ત્રિય પ્રજાના સવાલોનો ઉકાળ મીરીતે લાવવે, તેને માટે બિજા મોટા આપણે મરાધી

સમાનતા નથી

નહેરૂએ પોતાના પરાને ઉરડાના કમું કે રશીયામાં સમાનતાના કસા ચિન્નો જણાવ્યા નથી.

હીંદને અ.યા હતી કે, કેમ્પુનીરડું વર્તન તેની તરફ સાફ રહેશે, તે આશાને બહો લાવ્યો છે જ્યારે બધો ના એક યુધ્ધમાં "લાલ અને" પાંને મ.યો છે.

બમો હીવાપપણ લાલ મીનની નેપાલ તરફની વર્તણૂકને લઇને પણ હીંદને તેની શુભેચ્છાપર સંજ લાવવાને ફરજ કારણ મળ્યું છે. હીંદ વિચાર કરે છે કે, નેપાલને લાલ ચિન કાઈ પણ સરત વચર ૪૦૦૦૦૦૦ પાઉન્ડ આપવા હમ્મક છે એમાં શું હેતુ છે ?

છેલ્લુ કારણ આ ચેતવણી આપવા માટેનું છે તે એ કે, પમામ સાથે હીંદને માદ સંજનું બધાથો છે ક્રિંટને લાલ મીન જે કાઢ કરે તે શાતીથી સદન કરવું ઉચ્ચીત નથી.

હીંદ એમ પમીમને તેના બોટા કાપોં મટિ વચર સમયે જણાવતું હતું તેમ હવે રશીયા અને મીનને પણ જણાવશે અને તેને લે સાબળનું પારી.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

શ્રીનીકસ મંચના દરદીએની મીટીંગ તા. ૧૨-૧૦-૧૯ના ડરખનમાં મળી હતી. તેમાં બધા જ દરદીઓ કાજર હતાં. તેમાં 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઉપર મુખ્યત્વે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. બહુમતે દરદીઓએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' આજુ રાખવાનો નિર્ણય કરી હતો, અને તે નિર્ણય ને માન આપી થીમતી સુશીલા મધીએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' આજુ રાખવાનું રવીકામું છે.

આથી આ પત્રના ચાકો ૧૬૫૬ના જેઓના લવાજમો દઇ નથી ભરાયા તેઓ તે જુરત મરી દે અને વર્ષ સમાપ્ત થતાં નવા વર્ષના લવાજમો મો આકેડે મળતાજ પોતાના લવાજમો મરી રૂપ આ પત્ર મલાવવામાં મદદ કરે એવી આશા સાથે અમે ચિનતી કરીએ છીએ.

અચરથાપક
'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'.

કેમના નાશ અને પતનને બ્લેક છે. આજના આજુ બનાવો પરથી આપણે ભેદ શકીએ છીએ કે, આ દેશના સુખ વડીઓને પોતાની આતુખીમાંજ તરછોડી કચડવામાં આવે છે અને તેવીજ સ્થિતી હીંદીઓની પણ થવામાં છે. સાઉથ આફ્રિકાના અંગ્રેએ પણ પોતાના મોક્તા લયાં સ્થાન પરથી પતીત થતાં જાય છે. હુકમાં આ સરકારની ઇલાયદાપણાની નિતીનો જે કોઈ વિરોધ કરે છે તે સર્વેનો નાશ કરવાનો આ સરકારે આગ લીધો છે. આ સ્થલ હકીકતનો આપણે બે સ્વીકાર કરશું અને લોગા મળીને ઇલાયદાપણાનો સામનો નહીં કરીએ બાં સુધી ઇલાયદાપણાના કાંડપણનો નાશ નથી અવાનો.

લડવાની જરૂર છે. આ શિવાય બીજો રસ્તો અમે ભેતા નથી.

હવે સાઉથ આફ્રિકન કોએએ એક સુનાઇટેડ ફ્રંટ સ્થાપવાનું નકહી કહ્યું છે. અને સંજકણ કરવા માટે બધા સ.ઉથ આફ્રિકનોને અપીલ કરતાં તે જણાયે છે કે 'આ એક એવા સમાજ તરફ જવાનો આગ છે કે, જેમાં બધા સમાન હકક થી ઉભા રહેશે" આમ થશે તો પ્રત્યેક સમુહને પોતાની કેટલીક રીત જાતો બદલવી પડશે. સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કેએસના આ નિર્ણયનો જે એમ અર્થ થતો હોય કે હીંદીએ સાઉથ આફ્રિકનો સાથે લોગા અઈ લડવા તઇયાર છે તો તેઓ લઘુમતી હોવાથી તેઓને

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

TRY US FOR OUR DIWALI SWEETMEATS

આમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન બોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાટે મળી શકશે.

બોડીંગ અને લોહંગની સગવડ

હાપમી બોડીંગને ખસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ચોરદાઓમાં નહીં અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવના ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવરધની ચોપારી સેકેટી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, ખારેક, ચિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ઘરનું આથેલું અચાથું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

ગોઈરથી શિખંડ અને દુવેપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ભાવ માટે જુઓ અમારૂ લીસ્ટ

દિવાળીના શુભ પ્રસંગે તમારા મીત્રોના મોઢા મીઠા કરાવાં જેઠાલાલ મીઠાઈ હાઉસ

ધીની મીઠાઈ નંબર ૧

પોરબંદરી ચાખા દુધનો આવો રી. ૧૦-૦ રતલ
પોરબંદરી ચાખા ખાજલી રી. ૭-૦ રતલ
ખંભાતની ચુતરફણી લીલી, સડેડ, ચુલાળી કેસરી, રી. ૬-૦ રતલ
પોરબંદરી મીઠા સાદા રી. ૬-૦ રતલ
સુરતી માયા બરફી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની કેસરી માયા બરફી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા માયા બરફી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની ખદામી માયા બરફી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની માયા ધારી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીરતા ધારી રી. ૬-૦ રતલ
સુરતની ખદામી માયા ધારી રી. ૬-૦ રતલ
ભાજવડીયા માયા પેંડા રી. ૫-૦ રતલ
ભાજવડીયા ફરાદીયા પેંડા રી. ૫-૦ રતલ
ભાજવડીયા કેસરી માયા પેંડા રી. ૬-૦ રતલ
ભાજવડીયા ખદામી માયા પેંડા રી. ૬-૦ રતલ

ભાજવડીયા પીરતા માયા પેંડા રી. ૬-૦ રતલ
મુંબઈ ખદામી લીલી હલવો રી. ૬-૦ રતલ
મુંબઈ પીરતાનો લીલો હલવો રી. ૬-૦ રતલ
મુંબઈ ચાણલી લીલો હલવો રી. ૬-૦ રતલ
ઠાઠીઆવાડી માયા મોહનચાખ રી. ૫-૦ રતલ
જામનગરી મેસુર રી. ૫-૦ રતલ
માવાના દુધરા ... રી. ૫-૦ રતલ
અણનો મગજ ... રી. ૪-૦ રતલ
બુન્દીના લાકુ રેપેશીયલ રી. ૩-૦ રતલ
નાન ખમણ ... રી. ૩-૦ રતલ
ચુરમાં લાકુ ... રી. ૩-૦ રતલ
ચુલાળા વાંછુ માવાના રી. ૪-૦ રતલ
ચુલાળા - જાંછુ સાદા રી. ૨-૬ રતલ
કોપરાપાક કેસરી લીલો વીજેરે રી. ૨-૬ રતલ
ઢંઢી થરા મોળા ... રી. ૪-૦ રતલ
ઢંઢી થરા મીઠા ... રી. ૨-૦ રતલ
પતાકા ... રી. ૧-૬ રતલ
દિવાળી મીઠસ મીઠાઈ નંબર ૧ રી. ૫-૦ રતલ
દિવાળી મીઠસ મીઠાઈ નંબર ૨ રી. ૪-૦ રતલ

— ફરસાણુ —

કાણુ રેપેશીયલ રી. ૬-૬ રતલ
રાજવંદરી ફરાદી પીરતાનો ચેવડો રી. ૬-૦ રતલ
દેરી મગજ મસાલાવાળા રી. ૫-૦ રતલ
સુરતી છુમ્મ મીઠા રી. ૪-૦ રતલ
ભાવનગરના ફારૂડીયા ગાંઠીયા રી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગરી રતાર ચેન ગાંઠીયા રી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગર લીખા ગાંઠીયા રી. ૩-૦ રતલ
લીખી મસાલા બુન્દી રી. ૩-૦ રતલ
ઝીણી ચાખાના દોરની રેવ રી. ૨-૬ રતલ
મદર, ફલ્લી, ફાળ, રાકડરપારા રી. ૨-૦ રતલ

— પાંપક —

આઠના તોડા ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા રી. ૧૨ ૦
આઠના તોડા ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા રી. ૧૦-૦

પોરબંદરી : ચેતનણી

સાઉથ રેડેશીયા ૯ પેની રતલે.
નોર્થ રેડેશીયા રી. ૧-૦ રતલે.
સાઉથ આફ્રીકા ૩ પેની રતલે.

રેડેશીયાના ઓર્ડર તા. ૨૦-૧૦-૫૬ પહેલા મળવા જોઈએ, જેથી પોસ્ટમાં વેળાસર મળે. ઓર્ડર મોઢા મળશે તો પણ પોસ્ટ કરશું, પણ વખતસર મળે તેની ગરંટી નહિ. પોસ્ટ થઈ અથા પછી ગુમ થાય તો પણ અમારી જવાબદારી નહિ રહે.

દાંસવાલના ઓર્ડર તા. ૨૫-૧૦-૫૬ પોસ્ટ સુધી થવા જોઈએ તેથી ઓર્ડર તે પહેલા મોકલો.

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

સી. એ. ડી. ઓર્ડર સ્વીકારશું નહિ.

અમારું નવું સરનામું :

ફોન : ૨૭૭૮૦

પી. એ. બેંક ૨૦૪૩

ટેલીગ્રામ : સ્વીટમીટલ

૮૬ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

ચુંટણીમાં 'ન્યુથોર્ક' ટાઈમ્સ'નો આઈઝન હોવરને સાથ

અમેરિકામાં ફરી ને નવી ચુંટણી થવાની છે તેમાં 'ન્યુ થોર્ક' ટાઈમ્સ' આઈઝન હોવરને સાથ આપી રહ્યું છે. સાથ આપવાના કારણોમાં તે પત્રે ચોતાના તંત્રી લેખમાં બે કારણો જણાવ્યા છે.

તંત્રી લેખમાં પહેલું કારણ જણાવતાં તે પત્ર લખે છે કે, "નીરાશાજનક હોવા છતાં પણ આઈઝન હોવરની પ્રમુખ તરીકેની કારકીર્દીમાં આપણા દેશ ના અણ અટ્ટે કરેલી ઘણી એવી ખીનાઓ છે કે જે અમને તેમને સાથ આપવા પ્રેરે છે.

"બીજું કારણ છેકલા વીસ વરસથી રાષ્ટ્રપતિશ્રીન પાર્ટી રાજકારી લેખમાંથી દુર થઈ ગઈ હોવાથી તે પક્ષને થોડું એક તક આપવાનો પણ અમારો હેતુ છે."

ત્રીસ સંસ્કારોને જાહેર કર્યું છે કે, અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિશ્રીન પત્રોમાંથી પહેલું ટકા આપણને હોવરને સાથ આપી રહ્યા છે. ૧૯૪૨ ટકા ડેમોક્રેટીક પક્ષના સ્વીકૃતિપત્રને સાથ આપે છે, ૨૩-૨૬ ટકાએ હજી આ આરમાં મોન પારણ કર્યું છે.

મી. સ્વીકૃતિપત્રના આરમાં ટાઈમ્સ ચોતાના અમલોમાં જણાવે છે કે, "૧૯૫૨માં ચુંટણી નવું છત્તવાને મી. ફીલ્ડને ને પ્રપાસો કર્યો હતો તેના કરતાં ૧૫૫ જણથી આ વખતે તેઓ ઘટે છે. પણ તેમ છતાં તેઓ નો પ્રપાસ મનોહીત છે. એમના આપણો ધણા જીવન જીવ્યાના છે. ૧૯૫૨માં અમે કહ્યું હતું કે, તેઓજ સૌથી વધુ ચોગ્ય ઉમેરવા છે. છેલ્લાં જીવનમાં ડેમોક્રેટીક પક્ષની પરીપદ આપી હતી ત્યારે પણ અમે અમરતા એ મતને વળગીને જાહેર

કર્યું હતું. અને આજે પણ અમારો એજ મત છે.

"આપણા બાળકો હુકે મરશે...."

૧૯૫૨માં નક્કી કર્યું છે કે, માનવ તરીકેનું નહીં પણ કામ કરનાર પશુના જેવું અમારી તરફ વસણ આતાવતું."

પ્રધાન ફરવડે ૧૯૫૭થી આઈઝન ઓમોએ ટેકસ કરવો એમ ને હાથ માં કર્યું છે તેનો જવાબ આપતાં ઉપલા વાક્યો મીમતી એલીઝાબેથ મેડીગા કે નેઓ ફાસિવાથ આઈઝન કાસિસના એક સ્ત્રી નેતા છે તેઓએ જણાવો હતા.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે, "સ્ત્રીઓ ને પાસ ન સ્વીકારવાની મારી સહાઈ છે કારણ આજે ને જુદાં અને દેશન ગતીઓ આપણા પુરવો જોમવે છે તે આપણને જો તે રિજકારણે તો બેગવણી પડશે."

"જીવું છતાં ધારણ અને કમણી જીવ ને લખને આઈઝન આજે ચોતા નો કુકળનો માડ માંડ નિર્ણય કરી શકે છે. ત્યાં માળકોના રિજકણે સવાલ જ કર્યા રહે છે. ધણા કમણા આપાં સીમ્યાને પણ નેકરી કરવી પડે છે અને છતાં તેઓ કુકળનું ચોણણ બરાબર નથી કરી શકતાં.

"આજે પ્રધાન ફરવડે ઓમોપર ટેકસ નાજવાની વાતો કરી અમારા ખીસા માની છેકી પેનીસર નજર દોમવે છે. અને અમારા માળકોને તેથી જીવ મરના જોમ જનકું પડશે."

સુખડનો વેપાર

હિંદમાં સુખડનો ઉપયોગ હજારો વર્ષોથી થતો આવ્યો છે. અમવાન કોટિલપના વખતમાં પણ પુન પાક અને સીંઈઈ દુધિના સાધન તરીકે ચંદનનો ઉપયોગ થતો એવો ઉલ્લેખ પુરાણોમાં છે. પૃથ્વી પર આરત ધીરામ ખીજે કપાળ સુખડ થતું નથી. ખીજે કેકાજી ને સુખડ વાવવામાં આવે છે તેમાં સુખડ નથી હોતી.

ચંદનનું વજન ૪૦ શીટ લાગુ થાય છે. તેની વિશીષતા એ છે કે તે એકલા જીવી કાઢી કુસી શકતાં નથી. એની આસપાસ "સેટના" નાનાની મેસોને કમકારી પડે છે. આ વેસો કાઢા નાંગો હોય છે. કહેવાય છે કે આ

વાડ ન હોય તો ચંદનને સુખડ નથી મળતી. જો કે વેસમાં સુખડ મુકવ નથી હોતી.

મદનસ. મપસોર અને મુખડમાં ૬૦ ટકા સુખડ થાય છે. અને માળકોના ૨૦ ટકા મુખડ મતમાં. સૌથી મુખ્ય વેદાસ મપસોરમાં થાય છે.

પહેલાં આપણે માસ પરદેશમાં જતા અને તેઓ તેલ કાઢી હોઈને પાકું વેંમતા. ૧૯૧૧માં મપસોર રાજ્યે તેલનું કારખાનું કાઢ્યું અને સુખડનો વેપાર રાજ્ય હસ્તક રાખ્યો.

હવે વરસે ૪૦૦૦ ટન સુખડ હોઈ માં થાય છે. તેમાંથી ૨૪૦૦ ટન

મપસોરમાં થાય છે. ૧ ટન કાઢાને, બાવ ૨૦૦૦ થી ૩૦૦૦ સુધી મળે છે. ૨૫ રતલ વેસના ૩૦૦૦નો બાવ હજાર રૂપિયા હોય છે.

ગાંધી જયંતી સપ્તાહ

શ્રી મારતંદ મેન્સન રામજી મહિર, નેહાનીસમર્પના આસપાસ હેઠળ ૫ માણસની ટટમી જયંતી નિમિત્તે તા. ૨-૧૦-૫૬થી તા. ૧૦-૧૦-૫૬ સુધી ગાંધી હોલમાં માણસોના જાનો કામ કરવા લાગ્યા હતા. જેમાં આજમની સંજની પ્રાર્થના થયા બાદ ફરોજ જીવણ જીવણ વિવરો-જેવ, કે માણસની છવન કરમર, એમની વિચાર સરણી અને કામસેવ, આસિવતો, વિવિધ વચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, એમના સિદ્ધિઓ, પાવન પ્રસંગો તથા બેનેને સોનેરી સિંચામણ મહેરેનું વાચન પ્રવચન થયું હતું. છેલ્લા રિવસે પુણ્ય બાપુજીના સમારક રૂપે, પ્રમટ થયું અને દોઢી જનતાને પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન આપતું પત્ર ધર્મનિમન ઓપિનિવનને વધુને વધુ રિજકાવવા તથા તેનો પ્રચાર કરવા તથા દરેક હોઈએ તેના પ્રાકક મર્ધ જવા કર્મકરી રિનંતી કરવામાં આવી હતી તા. ૨૧-થી ૨૪ સુધી નવરાત્રી ઉત્સવ નિમિત્તે મેનેના ગરબા નો કાવંકમ ચોલવો હતો તેમાં મોટા આજમની બેને,એ સારો આમ લીધે હતો.

ભારતમાં દોકસાહી પ્રયોગ

રાજકોટ, તા. ૧૬: બિહનના જૂન પુર્વ વડા પ્રધાન અર્ધ એટલીએ આજે અહીં જાહેર રીતે આપણેલા મહાપત્ર ના જવાબમાં જણાવ્યું હતું: "અમેરિકા અને આફ્રિકામાં દોકસાહીને વ્યાપક બનતી જોઈને અને અમેરિકા જીવન બાનંદ થાય છે."

શ્રી એટલીએ કહ્યું હતું: "હું તે હવે મરડો અને અખડી અમેરિકા રાજનીતીનું છું. દુનીયાના ધણા જાનોમ દોકસાહીના બાવિ વિષે ચંકા સેવા રહી છે ત્યારે મહા ચિત્ત એટલીપ તરફ અને આસ કરીને ભારત તરફ મળે છે. ભારતની જાહેર દોકસાહી ની માળતમાં બહાન પ્રયોગ થઈ રહ્યો છે. જે જમતનાં ધણા દુરાગ્રહો બાં રસપુર્વક નિકાળી રહ્યાં છે. જાં આજે ભારત દુનીયા ભરની પરિષદે માં બાનેવાની ભયો ભ.મ. સમર્પ રહ્યું છે. આજે વિષ પરિપદોમાં ભારત રથાન ધણું લંચું છે.

અર્ધ એટલીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે રાજકોટ, આજે એકખીત પાસેથી ધણી થીઅપાતું છે. તેમજ તાળીઓના મહામહાની વચ્ચે મહાત્મ માધીજીની મહાપ્રજાળી નેતાગીરી નિદોસ કર્યો હતો અને અધીજી જોટન આતેની યુસાકાતરી કાંઈ તાક કરી હતી.

હું, ઈ. એ. ટકું છું

કવસનદાસ ઠાકીદાસ પ્રજાપતિ-એ'જર્નલ."

અરર હોઈ જાનો, ટુંજ સંજે મુજ બાગ્ય કેવા, બધાં જુટાં છે લક્ષ્મી, ત્યાં મુજ હાથ કેવા! બાપનું ખાઈ એવું હું, બાળ પડતું જાગીને અરર, કાલ ન જોઈ, રે! હું કેવું કમખાની! મુજ કામ તમે જુઓ, જાસે રોપ હો આમનસાધા, હું નિષ્ક કાલુ કાસી! એ મુજને રો કહેવા, તમ ચોકારો હું, જુઓ જાહેરમાં જાણું. હું, તમ સરેશો હું, જુઓ, વિષમાં પકોચાકું હું. નથી કદર તમને મુજની, એજ આધર્પ છે. નથી કદર તમને મુજની, એજ આધર્પ છે! નથી તમને પરવા, એ રું રે, ક્યારે જો! કાને બાદથી ઉદાસીવતા! હું કમખાની કેવું રે! બધાં વસે હોઈઓ! એ બધાં અજણ નાહું રે! (પણ અહા! તે અરવાહ છે; આઠે માર્ગે રે! ને ટુંજ માટે, ચો આ સી વિમુખ થાય છે) પોંડ એક ને દસ, છે - કદર મુજ માટે, ન કહે જો, તમે સી, નથી એટલું અમ પાસે! જાણું હું, તમે સી, જા, દયાળુ ને દાની. પણ વાત રહી જાય છે આ આજસ મહી, એમ ન યાસે, કહું હું તેથી, "ઉઠો, જાઓ તમ કાને, કમર કરી, મુજને સાથ દો."

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીઝને માટે પ્રેમ. તમારા બાળકો માટે સાચો શાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના સલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાક તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કપડો જેમો સહ તમારા વહાલાઓને તમે, આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી અનંદ છો. સાચો જીવો, વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

— ધી —

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

ગુપ્ત એ.જી.સર.

ફ્રેસ્ટમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ.

મેળાવકાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અને મીઠાઈઓ ખરી પાડીએ જીએ.

સમાચાર સંગ્રહ

(અમરા ખબરખાત તરફથી)

—અમેરીકન નીચો કોર્ટમાં એકલા ગીલ્ડન ડેવિડના ટેનીસ કુરુતમિન્ટના "ગ્રોહી" જુલો છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ માં ઉપરના મર્મ્સ રૂમને નાક પામેલા દેવાથી ગીલ્ડન ખોરીસ, અને યુ. એસ. એપ્પેલેટીય સુપી આ વરસે પડેલા દના તેમજ ટેનીસ રમવાનું રત્નાઓમાં દિશાએ ૫૨ બોલ નાખી રમવામાંથી રીખ્યા હતા.

—નાણા પ્રધાન શ્રી કૃષ્ણભાઈ એ પેતાના આપણમાં જણાવું હતું કે, ૬૫૭૦ ગાલ તારાલીક જનારવામાં નહીં આવે તો સરકાર તેના પર અડધા સુક્રો અને અડધે રાખે હરગઠ કાપક ઉલોચ લઈ લેતા સંકાપથી નહીં

—ગુનીવામાં કોઈ પ્રથમ કાસાનું મહાન નુપોડમાં જપાલ રહ્યું છે. જે "દાઉસ યોદ સીએમ" નામ આપવામાં આવ્યું છે.

—મુખ્ય ન્યાયાધીશ અમીન અદમદ અને ન્યાયાધીશ અમુદા રહેમાન જેઓ પાકીસ્તાનના અને છે તેઓ અમેરીકા ને પ્રવાસે ગયા છે. વોશીંગ ટનની દાવડ યુનીવર્સિટીની તેઓએ સુલકાન લીધે હતી—અમેરીકાના ચિદ જરડીએ પાકીસ્તાનના ચિદ જરડીએ કાઢે સરૂ મુખ ત્યારે ન્યાયાધીશની જે અપર આવી બેઠવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે.

—ગુજરાત પ્રદેશ ડેવિસ સમિતિના કામના ૭૦ વર્ષના પ્રમુખ શ્રી કનેયા લાલ નાનામાલ દેસાઈ પેતાની નાફુ-રસત તળિયતને કારણે નિરંતરિ લેવા મામતા લોક તેમને રવાને ના પ્રમુખ ની વરણી કરવા મટે ગુજરાત પ્રદેશ સમિતિની ૨૮મી એક્ટોબરે મળનારી બેઠકમાં શ્રી મનમોહન શંકરભાઈ પટેલ પ્રમુખ તરીકે ચુકારી એલ વહી છે. ૧૯૪૨માં સરકાર વધમમ્માઈ પટેલે ગુજરાત પ્રદેશ કે ક્રેસ સમિતિ ના પ્રમુખ તરીકેને હોરો હોયો ત્યારથી આજ સુધી તેઓ એ રવાન સંભાળી રહ્યા છે. સમિતિના ઉપ-પ્રમુખ ન. બોગીલાલ લાલાએ દિશાથી રાખ્યે રચનાના વિરોધમાં રાજગણ્ય આપ્યું હોવાથી કમની અગામે નવા ઉપ-પ્રમુખની તેમજ અન્ય મહાધિકારી એની ચુકણી પસૂ આ સમાચાર યરો આમાથી સામાન્ય ચુકણીથી અંગે પસૂ વિચારણા થશે.

—અમિયાર જેટલા બેટુનેની એક કુકી દિશાથી ગાળની તરફેણ દિશાથી રાખ્યે અમર રવો, ગુજરાતી-મરડી બાઈ બાઈ વિગેરે સુત્રો પોકારતી અમદાવાદ સરકારમાં મેવેલી ત્યારે મહા-

ગુજરાતવાળાઓએ તેનો પીછો પકડી "મહાગુજરાત ગ્રીધાલ"નાં સુત્રો પોકારી હતાં અને તેમનાં કપડાં ફાડી નાખ્યાં હતાં, તેમના પર લેડા ફેંક્યા હતાં અને નારપણ માર્યો હતો. હિં-મારપંપ પોલીસ દિશાથી અંગેની સમજુતી મેળવવા આવેલી આ કુકી ને ડેવેલેશ જુરન સુધી લઈ ગઈ હતી.

—મુખ્ય કારાસમાના કોંગ્રેસ પક્ષના નેતા તરીકે તેમજ નવા વિભાજન મુખ્ય રાજ્યના મુખ્ય પ્રધાન તરીકે હાલમાં રમાનિક રવરાજ ખાતાના પ્રધાન શ્રી પારવંતરાન ચવાનની વરણી થઈ છે. આજે મેવેલી પક્ષની સભામાં શ્રી મોર, રજી દેસાઈનું નામ સુચવાયું હતું, તે પછી શ્રી કીરેના નામની દરખાસત રજૂ થઈ એટલે શ્રી મોરારજીભાઈએ હરીદાઈમાંથી ખસી જવાનું ક્ષેત્રિત માનીને પેતાનું નામ પાડ્યું જેથી લીધું હતું. શ્રી કીરે અને ચવાન વચ્ચે હરીફાઈ થઈ હતી, શ્રી કીરેને ૧૧૨ અને શ્રી ચવાનને ૩૩૩ અલ મળતાં શ્રી ચવાન ચુંદામેલા જલેર થયા હતા.

—મુખ્ય કારાસમાના કોંગ્રેસ પક્ષના નેતા તરીકે શ્રી ચવાન ની વરણી અંગે પુણ્યેલા એક મુશના જવાબમાં શ્રી મોરારજીભાઈએ જણાવ્યું હતું કે મને એવી આનંદ છે, જે મારા સિદ્ધાંતોના ભેગ આપેલા નથી. માલુસ પોતાના સિદ્ધાંતોની જાળરણી કરી શકે છે, ત્યારે તેને રવાનવિક

રીતે જ આનંદ થાય છે. આજની ચુંદણી સમામાં જે જે નિર્ણય લીધા છે તે સિવાય બીજો કોઈ નિર્ણય લેવા તું મારે મારે લક્ષ્ય ન લેશું.

—૧૮મીથી સરૂ થનારા પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન સુહરાવર્દીના ચીનની પાંચ દિવસની મુલાકાત મારેના કાર્યક્રમની સમાચાર જલેરત પરથી જાણવા મળે છે કે પાકીસ્તાનના વિદેશ મંત્રી શ્રી હિરાજખાન નૂર જેઓનું મહ કાલ સુધા સુહરાવર્દી સાથે ચીન જવાનું નિશ્ચિત હતું તેમને પડતા મુશ્કેલીમાં આવ્યા છે; આ પરથી એવું માનવાને કારણ મળે છે કે વિદેશી આગેવાને લગતા અત્તા પર સુહરાવર્દી હવે પેતાનું ખાન રીફત કરશે. સુહરા વર્દી સાથે ચીનની મુલાકાત પ્રવચમાં જનારાઓમાં વિદેશ મંત્રી એમ. એ. બેગ, વિદેશખાતાના બે અન્ય અમલ દારો, પાકીસ્તાનની ઓકોમિત વીઠાએ કારવેરેલનના મંત્રી શુદામ કારકને સમાવેશ થાય છે. વિદેશ પ્રધાન હિરાજખાન વનનાં પાની બેમમ વન પસૂ આ પ્રવાસમાં જશે.

—૨૦મી નવેમ્બરથી મોરારજી દેસાઈ દીલીની અપરથ સરકારના મોટા ઉલોમે, તથા અપાર ખાતાના પ્રધાન તરીકેના હોરો સંભાળશે.

—મિદારમાં કમમમાં કુમપુલનું સર-પસ જણું હતું તેની પર ગુસ્સીએ લાડીથી અને છરીથી હલ્લો કર્યો તેને પરિણામે પોલીસે એળીપાર કર્યો. એને લીધે ૫ માણસો માર્યા ગયા છે, અને ૪૫ને ધન મર્યા છે.

—દિલીમાં જમના નદીમાં, મળાનક પુર આબડું, ને પાણી દીલી યરેરમાં

પ્રસરી મળું, આથી લોહા ધરનાર ડોહીને ભાગ્યા.

—મંજાનામાં નદીઓમાં પુર આવ્યું તેને લીધે મંજાનાનો ત્રીજો જામ-દહ હળર મોરલ-મર્ધક-પાણીમાં કુબે. એક લાખ દહ હળર વર ૫૬૧ મયાં, ૭,૫૦,૦૦૦ આબડું ધરનાર વિનના લઈ ગયા, એક જમાન સર-કારની એક પાકી જણાવે છે.

—પાકીસ્તાનમાં લખુમિતો, હવે પેતાની મીલકતને વેચી શકશે, અને હેરેર કરી-સકશે, એવી જલેરત પાકીસ્તાનના પ્રધાન અમીર-આમદ ખાને હાલમાં કરી.

—ગુરેરો તરફથી કોઈના સમાવચ્ચ, મહાભારત, રાનેપરની ગીતા, કુરાલ નામના તામીલ કવિની કૃતિ તથા કીપોના મંથ સાહેબનું અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર પ્રમદ થશે.

—ડો. આબેકરે એમનાં ૭૫,૦૦૦ અનુપાત્રો સમિતિ સુદ લખેને અંગીકાર કર્યો છે. ધર્મોતરની વિધિ બહારેના મહાચીવર ચન્દમણી નામ ના ધર્મગુરુએ કરી હતી. શુદ્ધમર્ વિરે કો. આબેકરે કહ્યું હતું કે એમાં ઉચીચીના એક લધી, એમાં નીતિ પ્રથા નથી, પસૂ સમાનતા છે. આ વિધિ અદાનંદ પેઠ-નામપુરમાં ખાસ મંડપમાં થઈ હતી. પછાત યાતિને હરિજનોને મળતા બધા અધિ કારો શુદ્ધમર્ અંગીકાર કર્યો પછી પસૂ શુદ્ધમર્ગુપ્તો હરિજનોને મળશે જ એની જલેરત એમણે કરી હતી. અને કોઈ ધર્મે હરિજનોના વિકાસને ફાં નાખ્યો હતો. એ પરલે એમણે કોઈધર્મની સખત દીકા કરી હતી.

—દીલી ખાતે મળેલી અખિશ ભારત અખબારી તંત્રી પરીપદની, રમાઈ સમિતિએ જુદાં જુદાં રાજ્યોમાં રાખ્ય પુર્નચના અંગે ઉપાડવામાં આવેલા આહવાનને પરીણાએ ખાસ કરીને સરકાર ને અખબારો વચ્ચેના વચ્ચુલતા જતા સંબંધો અંગેના પ્રશ્નોની અમી વિચારણા કરી હતી ને પેતાના-અંત બધી ઉલ્લાં મંતવ્યો બ્યકત કરનાર અખબારો પર જમરજરતી કરવાની ડેટાક વોરાની પ્રતિ પરલે ચિંતા બ્યકત કરી હતી.

—ભારતના મોરક પ્રધાન શ્રી જેને વેપારીઓને અનામના બાળ નીચા લાવવામાં સરકાર સાથે સહકાર કરવા અનુરોધ કર્યો હતો. ને એવી ચેતવણી કમવારી હતી કે કોઈ પંથ સંજોગમાં નહામેરી નહીં મલાથી લેવાય. તેમણે કહ્યું કે વેપારીઓના એક વર્ગની સમાજ વિરોધી ને દેશલક વિદેશી પ્રતિભેથી પીર ન નો અંત આવી ગયો છે. ડેટાક વેપારીઓએ ભારતમાંથી પાકીસ્તાન ને ગોવા ખાતે નહો લઈ લેવામાં લેડવા છે. આવા લે કો સાથે હે કામ મલાવવા વિચાર્યું છે.

ચિંતા ચિંતા સમાન

વિચારો ૫૨ અંકુશ રાખવાથી જ ચિંતાથી માલુસ અમી સહે એવે અનુભવ છે. અને જે તે કાણ મેળવી લીધો હોય તો મને તેથી પરીસ્થિતી માં જીવન આનંદમાં માલુસ માળી સહે છે.

કોઈને માનસિક તો કોઈને આર્થિક અને કોઈને શારીરિક ચિંતાઓ હોય છે. આમાં મોટા ભાગની કાલ્પનિક ચિંતાઓ હોય છે. આમ થશે, અથવા તેમ થશે તો? આ પ્રશ્ન પર મુશ્કેલી માલુસ વિચાર કરી ચિંતા કરે છે.

સુખી અને લાંબુ જીવન મારે માલુસે અને કામમાં પડેલી ડેવું ભેંકમે. આવતી કાલની ચિંતા કર કરવી જ નહીં, જે જીવન પર વિચાર જ કર્યું કર્યું અને મહ કાલની નિષ્ફળતા અથવા આવતી કાલના ભાવિ ના થેડા થવા કર્યું તો આપણે જરૂર તેના ચિંતાર બની જશું. અંત થી કામ કરો, જીવનમાં રહ પુરો, કામમાં રહ પુરો, તો તમારી જીંદગી જીવવા જેવી જણાશે. નકામાં વિચારો કરી ચિંતા મારે મનના દરવાજા ઉપાડ ન મુકો.

જીવનમાં માલનારને કોઈક વાને છે. કાંઈ છે કે કુને છે કાંઈ છે અને કરમાય છે, ફરી નવા અંકુરો કુટે છે. જીવનની વેકને પસૂ આજ ફરતનો કાલકો લાગુ પડે છે. તકલી, જાપેલા, સુખ, કુખ, આજવાના અને જવાના ચતુરમે તેનો બહાદુરીથી સામનો કરવાનો અને જીવનને વિપાવવાનો જ વિચાર કરવાનો હોય. નહો કે જવનાના સુખ કુખોને વિચારી કરીને કુખી થઈ જીવન નઈ કરવાનો.

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૨૪૩

જીવન ભર આકાશમાં જ વિહરું છું! માધવી કુમારે આરે કન્યા જીએ છે ને જાણે છે કે કોના દિશામાં ડોઈ કન્યા હવે વસતી નથી. હરિવલ્લભ કહે છે, માધવીની છાંછા વિના કોના જીવનમાં કે ધરમાં કશું? બની શકે નહિ કંબલેશ કવિ છે, કલ્પક છે, છતાં કેવળ મુદ્દમમાં રાત્રી શકે એમ નથી.

આકાશ અને ધરતી

મધવી સુનરે બધી ભારે એવું મન આનંદમાં હતું. પિતાજી ની તળિયત સારી છે કે નહિ તેનો એને વિચાર આવી શક્યો નહિ. કુમારના પ્રશ્નમાં રસ લેવાનું આજુ તેથી તેના વિષેના અવકાશ થયે, કવો. કમલેશ સાથેની વાતોમાંથી જળ મળ્યું હતું તરસિકાએ ને રોહ-મહા વ્યક્ત કર્યો તેની પણ મન પર અસર હતી. ભગવા પછી થોડી વાર પછી એ પ્રસન્ન થિતો સાંતિથી પગારીમાં પડી જ રહી. અચાનક બપોરે પિતાજી ની માછળીનું રમરમું થયું ભારે જ તે જી અને કંઈપણી પરવારી જઈ હરિવલ્લભના ભોરડામાં પહોંચી મઠ. હરિવલ્લભ અભારે રડતાં જાણતા હતા. પગારીમાં તરિકાને અંદરોને મેડા મેડા પેતેઓ આ પોતા હતા. બાજુની ખુરશી ઉપર કેશવના હતા. માધવીને જોઈ હરિવલ્લભ હસીને બોલ્યા: 'તાવ મહામતે વિશ્વ શીધી છે.' માધવી એ સાંભળી શક્ય યથા. એ પછી ધર-કુટુંબની સામાન્ય વાતો કરતા તેઓ કુમારની વાત ઉપર આવી પહોંચ્યા. કેશવનાએ કહ્યું: 'એ કન્યાને મેં જોઈ છે, કુમારને આરે તે ચોખ નહિ થાય.' હરિવલ્લભે કહ્યું: 'આપણે તો ફરજ બાળવાની, મધુભાઈ એ કહ્યું છે એટલે માધવીએ જન્મ જોઈએ'

માધવી ગૂંચી જ રહી. કન્યા સામાન્ય છે એમ સમજતાં એને ચોતાનું કામ થયું સરળ લાગ્યું. વાત આમજી માલતા કેશવના મેડી ગયાં: 'મધુ-ભાઈની વિચારવાની કમળા તો આપણી સાથે જ સંબંધ માધવીની હતી!' હરિવલ્લભ અને માધવીએ નહિ સાંભળવા જેવું કહ્યું એટલે એ હૃદયમાં અર્ધ વિનાશ બની ગયા. થોડીવાર માધવી હાંધી જી રનાન કરવા મઠ. એ પછી થોડો સમય એણે પૂજની ભોરડીમાં મળ્યો. આજે રાત્રેનાંમાંથી એ વરેલી છુટકાની હતી અને અરેશ વાગે કન્યા જોવાનું હતું એટલે કોના મન ઉપર કશો મોજો નહોતો. તરસિકાએ વહેલ આવાનું સ્વપ્ન કહ્યું

હવે તેથી જતાવળે તપવાર થઈ અંતો ક્યાંક વહેલી નીકળી પડી. તરસિકાને સાથે લેવા એણે તેના ધર પાસે બાઢી થોભાવી આં તરસિકા આવી પહોંચી. એ તેની જ રાક જોતી હતી. અઢ કાલે કોલેજમાંથી મહાર નીકળી એ બાજમાં આવી મઠ હતી જાત જોડાત થોધી એ ક્યાંક નેટલો સમય વાચવને બહાને આં એણે વિતાવ્યો હતો. પ્રતિક્ષણે એનું મન થયું દે જન્મ-કુટુંબ, કોઈવાર એમ પણ થઈ ગયું હતું કે કમલેશ પ્રત્યે ને જાગણી પ્રગટી તે અપોચ હતી, એવી કલ્પના સુદાં કોના મન માં જાગવી નરોતી જોઈતી. બીજી કણે એવી કલ્પના પણ કોની સુદાં કરતી હતી: 'આરી જાગણી કુમિત્ર નહોતી, એમાં કોઈનું કશું છુટી લેવા ની વાત નરોતી, મેકના પ્રત્યે ગ્રેમ પ્રગટે તેમાં અપરાધ નથી. હા, કોઈ ને અન્યાય ન થયો એટલે ને વિશ્વાસ ખાતને તો મહાપાપ જ મળ્યું જોઈએ'

તરસિકા તે પછી એક મહેનપણીને આં આવી મળ હતી. આં એનું મન હળવું થયું હતું. જમીને એ ધર પહેંચેલી ભારે માધવીને સરેશ તેને પળ્યો હતો. મનની રિશિત તે વખતે જ એણે પ્રગટ કરી દોષી હતી. સુવારે પણ એજ નિષ્કા ને વલણ કાપમ રહ્યાં હતાં. માધવીને જોતા એ પ્રસન્ન થઈ. માઢીમાં ભેરી એણે માધવીને કાચ ચોતાના ને કાચમાં લીધો ને તેનાં નેત્રોમાં નેત્રો પરોતી ને ઉઘાસથી બોલી: 'માધવી, તું ખરેખર સુદર છે, નિર્મળ છે. કમલેશ પણ ભારી પેટે જ દેહ અને રિશિત કોઈનું-ધરારે છે. તમે જાને એક બીજને આરે જ નિમોષ થયાં છો.'

માધવી એ સાંભળતી ને તેનો ઉઘાસ જોતી જાગ હતી જ રહી. માઢી તો કોલેજના માર્ગે દોઢી જતી હતી. જાનેમાંથી કોઈનું જાગ રતા ઉપર નહોતું. એની બાજુમાંથી કુમારની આઢી પસાર થઈ ને તેણે એ તરફ નજર પણ કરી, પરંતુ માધવીનું બ્યાન એમાં નહિ. તરસિકાના

જાહેરમાં આભારવલ બની એણે આંખ ના ચોખમાં સહેજ ઢાળી દોષાં હતાં. તરસિકાએ કહ્યું: 'તે કમલેશ સાથે મળ કાલે બધી વાત તો કરી હશે.'

'જાને વિશે?' માધવીએ પૂછ્યું.

'વાહ!' આશ્ચર્ય વ્યક્ત કરતી તરસિકા બોલી.

'જાત તો આરાધી યથા રહતી જ નથી, છતાં એ બધું સમજી ગયો છે ને એણે મને દોષિત પણ આપી છે.'

તરસિકા જળવાર વિચારમાં પડી અને પછી થોધા છતાં દેહ અવાજે બોલી:

'તું તને રક્ષક પૂછવા માગું છું કે તમે જાને પરસ્પર તીવ્ર જાગણી ધરાવો છો તે તો આખી કોલેજ હવે જાણે છે પણ તેનું અંતિમ પરિણામ શું?...જગતથી જોડાવાનું કમલે અને થી રીતે તે હું કહી શક્યો.'

માધવી સહેજ જમરાયેલા થીમા રવરે બોલી: 'એવું કંઈ એ' વિચારું નથી ને એનું કંઈ આરાધી યથા રહશે પણ નહિ.'

'તો તમારા જાને ઉપર કુખના કંઈક ખાકાથી એમ ખાતરીથી માન્યો.'

તરસિકાથી સહેજ ઉતાવળે બોલાયું. માધવીએ જોતા મો ઉપર હથેળી ઢાળી.

આઢી કોલેજ પાસે આવી પહોંચી. બંને નીચે કિતરી વચમાં જ-આશ્ચર્ય અર્થ. વચ' સર થવાને વાર હતી, છતાં આં વાત કરવાનું વધુ કાવશે એમ એમણે માન્યું હતું. પરંતુ હા જમને જીએ તો એક જીએ કમલેશ મેડા મેડા કંઈક થપતો હતો! કોના અરેશ ઉપર ઉઘાસી છારવેલી હતી. તરસિકા ને માધવી અર્ધમાં કામજ થયાં તે તરફ એનું બ્યાન ગયું નહિ. તરસિકાએ દરોને જમીન સાથે સહેજ અંધકા ધરવું. સાથે કમલેશ એ બાજુ જોયું. એની ઉઘાસીનતા તરત જ સરી પડી. હસતો. હસતો એ જોઈ થયો ને રાત્રે આવ્યો.

'હું આસતું હતું?' તરસિકાએ પૂછ્યું

'જીવનની જાગણ.' કમલેશ બોલ્યો.

'જાગણ? તારી?' તરસિકાએ આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું. માધવી જોતાથી સામાણી રહી.

'તું પણ છત્ર છું ને વ્યવહારની આ કુનીવામાં પણ રહું છું એટલે જાગણથી સર' આ પ્રકારે તો કેમ રહી શકું?' કમલેશે કહ્યું ને તરત જોયું:

'આલો, જગા દો, એ તો જેમ માનતું હશે તેમ આલશે...તમે કેમ છો?'

'માધવી સાથે કલ્પના એણે ઉઘાસ થઈ જીવ્યું.'

'આનંદ છે.' માધવી કરીને બોલી.

'અઢ કાલે ક્યાં સુધી કોલેજમાં રહ્યાં હતાં?'

'ઉવલ સુધી, પણ આપ હોરડેશ મળી ક્યાં પધારી ગયા હતાં?'

'તું આવી હતી? કમલેશ આશ્ચર્ય થી કમલેશ પૂછ્યું.

'સાંભળો.'

'કેશવેશને આં ગયો હતો.' સહેજ અંધારે બની કમલેશ બોલ્યો.

ધીમે ધીમે બીજા વિચારોએ વચ' આં આવતા અપા એટલે તેઓ છુટા થયાં. માધવી એટલું સમજી કે કમલેશ કંઈક ચિન્તામાં છે ને તેનું કારણ કનેસાહેબે લેવા જોઈએ, પણ વધુ વાત કરવાનું બની શક્યું નહિ. કેલેજ પૂરી કર્યાં એને તરત જ જવાનું હતું એટલે કમલેશ પાસે ચોતાની ચિન્તા કે જીગ્સા પ્રગટ ક્યાં ચિન્તા જ માલ' રીતે પ્રસંગતા લેવતી એ માલી નીકળી. તરસિકા ને કમલેશ કંઈક વાતો કરતાં થોડીવાર કોલેજની મહાર જમાં રહ્યાં.

માધવી ધર પહેંચી ભારે કુમારનાં આ આં બાની ગયાં હતા ચાનારતા પછી કુમારના પસંદગીના પોરણ ઉપર ગયો આથી કેશવના પાસે જ જોડાં હતાં. હરિવલ્લભની તળિયત સારી રહી હતી ને તેઓ આરામમાં હતા એટલે માધવી આં અઢ જ નરોતી.

કુમારનાં બાજે કહ્યું: 'કુમારનું મન ક્યાંય જોડવાનું નથી, પણ આપણે તો જોડું જોઈએ ને?'

'તેમને ચોતે જ પસંદ નથી. કરી મેડા?' માધવીએ સહેજ કાચે પૂછ્યું.

'એક બાજુની પસંદગીથી થોડું જ કંઈ પરિણામ આવે છે?' માધવી ને જવાબ મળ્યો.

'કુમારનાકાને કેની કન્યા ગમે?'

માધવીએ પ્રશ્ન રૂપ બદલ્યું.

'એમ તો એ ઉપચલ છે, સમજે છે કે અનર્થ ને મૂર્તો રચાય તે તો મળે નહિ જાને. જગન તો કરવા જ જોઈએ એટલે સાધારણ રૂપ, કુણ, ધિસણ, સરેશર લેવા તો કરી જોવાની એની તપમારી પુરી.'

'તો પછી કુસોદી ક્યાં આવે?'

'કુસોદી? જો ખરી વાત કહું.' કુમારનાં આ બોલમાં: કોઈ પણ કન્યાની વાત આવે એટલે એ તારી સાથે સરખામણી કરવા લાગી જાય ને પછી એનું મન તરત કિતરી જાય છે.'

માધવી આ સાંભળતાં મૂંઝાણ પડી. કોના અરેશ ઉપર અંધારતા છવાઈ મઠ. કુમારના બાજી તે જોયું ને તરત બોલ્યાં: 'આવી બાજતમાં મન તું ધાયું ન થાય એમ બધાં સમજે છે એટલે એ વાત હવે મૂર્તી દોષી છે...સાચું કહું તો એ કમળા જોવા ની જ ના પાડે છે. કહે છે કે આરજ મહિના પછી વાત, પણ મારી ચિન્તા પાસે એને વધુ મઠવું પડે છે.'

'તમને ચિન્તા થાય છે?'

‘મિત્રતા બીજી તો શી હોય? કુમાર માટે એક નહિ, હજાર કન્યા સાથેથી આવે, પણ એનું મન માનવું નેહાંને ને કુદરતમાં જે સમરસ થઈ શકે એવા એના સંસ્કાર નેહાંને. મારી તમિલ સ્ત્રી રહેતી નથી એટલે ધણીવાર મન નળણું પડી જાય છે. એમ માથે છે કે હું ભેદી છું ત્યાં જ મર્યાદા દીધો મગદી જાય તો શાઈ.’

માધવી વાતને આગળ ચલાવી સમી નીકે ને કંઠાસખા તો મોન રાખીને જ મોડાં હતો એટલે ચર્ચા પૂરી થઈ. એ પછી કુમારનાં મુલોનું અને આ નંદી રવજાનું વર્ણન માધવીએ સાંભળ્યું. એકાદ કલાક પછી તેઓ કન્યાને ભેળવા ગયા. તે ત્યાં આવી કલાક બેસી પછાં વળ્યા ત્યાં સુધીમાં માધવી સ્વપ્ન રીતે સમસ્ત મન કે કુમારનાં આ સ્વાભાવિક દેખાવ તે રીતે પશુ એવું મન કુમાર તરફ વાળવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યાં છે. માધવીને એ વિશે કશું કુખ કે આશંક ન થઈ. હવે એનું મન એટલું પડાવું હતું, પરંતુ આણું વલણ એને મગ્યું નહિ.

તે કન્યાને તેઓ ભેળવા અર્થાં હતો તે અરેખર સ્પષ્ટાન્ય હતી. માધવીને પશુ મગ્યું કે તે કુમારને માટે ચોક્કસ નથી. કુમારના આ વે પાછાં ફરતા ભેલમાં પશુ અર્થાં કે આં કુમાર ને ક્યાં આઈ મારો કુમાર આની સાથે નવર કરતાં જ કરમાઈ જાય, કુમારને તો નેહાંને સુચીલ, સુંદર, સરસ ને સુશીલિત કન્યા.

માધવીએ જવાબમાં એક સબ્દ કહ્યોયો નહિ એટલે તે સહેલાઈથી છુટી થઈ. ધેર આવી તેણે આ નાણુએ સાભારણું અદેવાય આવી પરિણામ જણાવી દીધું. એ વિષે કશી ચર્ચા ત્યારે તો થઈ નહિ, પરંતુ માધવી ત્યાંથી જી પોતાના અંતમાં માલી ગઈ ને હરિવલ્લભ તથા કંઠાસખા એ કહ્યું :

‘માધવી સાથે મન લાગ્યા પછી કુમારને બીજી કોઈ કન્યા નજરમાં આવતી નથી એમ મદનભેન કહેતા હતા.’

‘સંભવ છે, પણ એમ તો આપણા થી શું થઈ શકે?’ કુમાર કહતા હોય એમ હરિવલ્લભ બોલ્યા.

‘પશુ માધવી માટે વરેસેમેરે આ પણે વિચારવું તો પડશે ને?’

‘કુમારે કાણું કહે તેમ થશે.’ એ જ ઉદાહરણથી હરિવલ્લભે જવાબ આપ્યો. દેશાસખાને આ વલણ કમ્યું નહિ, પરંતુ તેઓ વાત આગળ સંભળી શક્યા નહિ.

માધવી તો તે પછી આનંદમાં જ રહી. આતાપિતા વચ્ચે ચર્ચેથી વાત નીતની તેને કશી આકિંતી, નંદાતી. એ પછી સમજાય એક અકાવચિત્તું કલા જે અદરવના જવાબ વિનાનું

નીતી મગ્યું. આ સમય દરમિયાન કે સમિતારે કમલેશ પાસેથી તેના પત્રો ને કાળેની નોટણી કાઢી આવી હતી અને મોટી રાતે આરણાં વસી એ પ્રેમાચતનું તેણે પાન કમ્યું હતું. એમાં મોડાં પાનાં રોજનીશી જેવાં હતાં. માધવી આને કમલેશના મનમાં ઉતારી મુલામત ભાવેનું એમાં વર્ણન કર્યું. ત્યારે પત્રો, દપાલપેટીમાં નાખ્યા તિનાના એમાં સંમરણા હતા અને કાળેનાં તો ફેટલાય અરણા એના હેવાને બીજાવવા માટે કમલેશ વહાળ્યાં હતાં.

આ મધુ વચિત્તાં માધવીને પાછી આતરી થઈ કે કમલેશને મન આ મોત્રો કેલેજના સમય પૂરતી જાયવા તો ને અર્વાદા એણે કમ્પી હતી તે પ્રકારની નથી. અર્વાતની પાત્રાએ ખાતે સાથે જ વિહરવાના હોય એવા કાળે ભાવો ને સહકરવનાં જનકાર ની કુનીચમાં રહી કંઈક અવનવું કરવું હોય એવા સ્વર્નાં જે એમાં મુલાવેલા હતા. તરિકા અપરવવાર માધવીના મન ઉપર એ દેશાવવા મામતી હતી તેનું સમયન આ સામગ્રીમાંથી માધવીને મળ્યું હતું.

તરિકાનું મન આ સમય દરમિયાન તદન હળવું જતી મગ્યું હતું. કતવ્ય ભાવના એટલી જળવાન જતી અંધ હતી કે કાળેથીએનાં જોળાએ ઉપર કાણુ રાખવામાં એને કશી મુશ્કેલી પડતી નહોતી. એની મિત્રતા માત્ર એટલી જ હતી કે માધવી કમ્પી પશુ આ સંબંધની કે પોતાના બાવિ છાવન ની મંજીરતા અમળતી નથી. કુમાર તો આ આવાદીયામાં કોઈ વાર દેખાવો જ નહોતો અને કમલેશ હવે-સાહેબ સાથે મોટી અગામધુમાં ઉતર્યો હોવા છતાં પ્રસન્ન જ હતો. માધવી એ એકવાર કમલેશને એ વિશે પૂછ્યું હતું, પરંતુ તેણે એ વાત હસી કાઢી હતી.

હરિવલ્લભ તદન સાનહારા મન પેડી ઉપર જવા લાગ્યા હતા. માધવી ને દિવસે કમલેશ પાસેથી નોટણી કાઢી આવેલી તે દિવસે એના મનમાં મોડો દર તો હતો છતાં તે વચ્ચે પછી મોટીક હોમલ પ્રગટતી હતી. નકકી ક્યાં પ્રમાણે બીજા મોખવારે નોટણી પાછી કાઢી જવાની હતી, પરંતુ તેણે એ વરમાંજ રાખી મૂકી. કમલેશે જ્યારે પૂછ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું : ‘એ મધુ સામગ્રીને રાખ્યું છે, કમ્પી જેવજી વાર એનું વાંચન કરવું છે.’ કમલેશને આ સાંભળી મિત્રતા થયેલી ખરેખર છતાં માધવીમાં આ પ્રકારની હોમલ આવી તેથી તે રાષ્ટ થયો.

દિવસો રાતિથી પસાર થતા હતા. રનેદતી માત્રા વધવાનો અગાધ હોય તો તે વપતી હતી એમ પશુ કહી શકાય. એક બાજુ તરિકા ને બીજા બાજુ કમલેશની વતો સંભળતા

માધવીની હોમલતા મજબૂતવાર વધારો થયો હતો. પેલી નોટણી બીજા માર દિવસ પશુ એ પાછી ન જતી ત્યારે કમલેશે માધવીને નહિ, પશુ તરિકાને કહ્યું : ‘માધવી પોતાની રિયતિ વિષે મેરકાર થતી જતી હે મ એનું મને લાગે છે. એ ચોપડીમાં બીજા કોઈના કામમાં અગળતાં પશુ જશે તો દાવાલજ જણાવી ઉતરી.’

તરિકાએ સાંજે પાછા ફરતાં એ વાત માધવીને કહી અને કમલેશ : ‘ખા-ખાણુછી સાથે ઉભવાની અને કામમાં વાત કહી દેવાની તરામાં હોમલ આવી હોય તો એ ચોપડીમાં પ્રતીધી હું રાખા નહિ તો પ્રુખ જાળવીને તારે એ કમલેશને પાછી આવી દેવી નેહાંને.’

માધવીએ જવાબમાં રિયતિ બોલીને કહ્યું : ‘એથી હોમલ પ્રગટી નથી, પરંતુ રોજ રાતે એ વચિત્તા મારું મન સ્વમંજીમાં વિહરતું હોય એવો અનુભવ ફી પુ. કમલેશના પ્રત્યક્ષ મિલનથીયે ધણીવાર એ મિલનમાં વધુ જ નંદ આવે છે. અને મન કામથી મેં પશુ એ ચોપડીના પાછા પાના એમાં મારું હૃદય કાલવવા માંડ્યું છે.’

તરિકા આ સાંભળી અમઝી મન ને માધવી સદાય કમ્પનાના ક્યોમમાં જ વિહરશે કે શું, એવી મિત્રતા પશુ એના મનમાં આવી ગઈ. એણે માધવીને કહ્યું : ‘તારો પ્રેમ તો અપરંપાર છે, પરંતુ તેને તારે સદા જે આરમાનમાં જ રાખવો છે? એ પ્રેમને ધરતી ઉપર ઉતારી આનવીનું જમાન્ય છાવન તારે કમ્પી જ નથી કે શું?’

માધવી પ્રજની મંજીરતા ન સમજી હોય એમ કલ્પવા લાગી ને બોલી : ‘એ આસપાનમાં જ આનંદ હોય તો ધરતી પર આવવાની જરૂર જ થી છે.’

તરિકાએ તરત જ કહ્યું : ‘ફરી મારે તને કમલેશની રિયતિનું સ્મરણ કરાવવું પડશે.’

‘એ કવિ છે.’ માધવી એ જ શ્લોક ક યી બોલી જી : ‘એને આસપાનમાં વિહરવાનું મારા કરતા સહેલું હશે.’

‘હું બૂલે છે, માધવી!’ તરિકાએ કહ્યું. ‘કમલેશ કવિ છે ને અમન-વિહારની સંકિત પશુ થવાને છે, પરંતુ ધરતી સાથે એના પગ જ નહિ, દેહું પશુ જવાપેલું છે. કમલેશ કવિ હોવા છતાં, કેવળ કમ્પનાવિહારી નથી. મુખાદ્યોની બાબી સફર કરીને તે જાહી સુધી પહોંચ્યો છે. ધરતીનું મૂલ્ય એ સમજે છે ને તેને મહોખાત પશુ કરે છે. એમ ન હોત તો માધવીના વિરહમાં આટલા કાળે ન લખામાં હોત, આટલું પત્રો ન મિતરાવા હોત...’

‘પશુ એ તો કમ્પનાનો નિહાર જ જણાય ને.’

‘ના, એ એમ જ હોત તો એનું સરીર સુકાઈ ન હોત, વદન ઉપર રિકાસ ન આવી હોત, તરિકાની પાસે કલાકે સુધી એણે માધવીનું રહ્યું ન કમ્યું હોત. આ વધુ બતાવે છે કે કમલેશ સ્વજીને-ધરતીને પશુ ચાહે છે ને તે મેળવવા તમસે પશુ છે.’

માધવી હવે કંઈક મંજીર જતી વિચારવા લાગી. પોતાની રિયતિનું એને સ્મરણ મગ્યું. મિત્રતાનો નોકા-નિહાર સ્મરણે થયો. કમલેશની કમ્પના માનવી એ કેવી કુખ જતી જતી ને તેને ઉદાસ બેસાં જ એનું દેહું મેનું ફરતી ઉતરું તેનું સ્મરણ થઈ આવ્યું. તરિકાને તો એણે એટલું જ કમ્યું કે આવતી કાલે તે ચોપડીમાં કાઢી આવશે, પરંતુ તેના પોતાના મનમાં આ ચર્ચાએ તીવ્ર મંથન જગાડી દીધું.

માધવી વિચારવા લાગી કે કમલેશ કાળેના અર્વાત કામધીમય કન્યાનું અંતે થશે શું? દિવસો પહેલાં એણે ગાંધ વાળી હતી કે તે પોતાનો પ્રેમ અંતરની જીદી ચૂરમાં છુપાવી રાખશે, ત્યાં રોજ એ કમલેશનું સાંનિધ્ય મેળવશે ને વાહારથી મધુ કાઢી રાખશે, તે શું થાય છે? કમલેશ એ રિયતિ સ્વીકારે? અને સ્વીકારે તો જે સંકલન કરી શકે? ચોતે પશુ કમલેશને સ્વજી રીતે અન્યા વિના, તેના છાવનપ્રવાહને અવરોધવા વિના રહી શકે?

માધવીને અચાનક વિચાર આવ્યો : ‘કમલેશ મારો પડી જાય તો?... તાવથી ફફડતો હોય તો... એનું મારું કાટલું હોય તો?’ કમ્પના આગળ વધી : ‘કમલેશ કોઈ અઠરમાત માં સપકાઈ જાય તો?’ માધવી કમ્પી જી. રોમેરામ જાણે મોલી ઉઠ્યું : ‘ના, ના, કેવળ કમ્પનાવિહાર કમ્પ નથી, કેવળ કમ્પના સુદ્ધ મિલનથી સંતોષ મળે શકે એમ નથી!’

માધવીએ આવી માનસિક અવસ્થા માં પોતાનો કપાટ બોલી સુડીએની કપાટ વચ્ચે છુપાવેલી એક ચોપડી ખદાર કાઢી. સોકા ઉપર મેરી તે ઉપાડવા જાય ત્યાં પિતાછત્રો અવાજ આવ્યો. એ મુજબ મઠ. કમ્પથી એણે ચોપડી મૂકી દીધી ને દીવાનખાના તરફ કોડી ગઈ. હરિવલ્લભ તરફ એની નજર જાય ન જાય ત્યાં તો કુમાર એમની સાથે એકઠો દેખાયો. તેજ કણે એને માદ આવ્યું કે ચેતે કપાટ પંથ કરવાનો જૂલી મઠ છે! કમ્પથી પાછા વળી તે કપાટ ખંખે કરી આવી ને આસમેર દીવાનખાના માં આવી પહોંચી.

હરિવલ્લભે ચીંતાથી પૂછ્યું : ‘શું થયું? કેમ આટલી અસ્વસ્થ છે?’

‘નહિ, કંઈ નહિ.’ માધવી અસ્વસ્થ માં બોલી ગઈ.

કુમારે શાંતિથી પૂછ્યું: 'તમિલન સારી નથી?'

'ના, ના. સારી જ છે.' માધવી બોલી તે પ્રધાનપૂર્વક અને ઉપર કાણ મેળવી તે સુરથી ઉપર બેસી ગઇ.

ચોક્કસવારમાં હરિવલ્લભે કુમાર સાથે મોઢ જે વાતો કરવા માડી તે ઉપરથી માધવીને શાંત્યું કે ચિન્તા કરવા જેવું કંઈ જ નથી. તે પછી હરિવલ્લભ એક દોન મેઘા પૂછાયા તે કુમાર સાથે તે એકથી પછી ભારે ચોક્કસ ચિન્તા થઇ ખરી, પરંતુ ત્યાં કંઈકાસના આવી પહેલ્યાં. કુમારે જોયા થઈ એમને નમસ્કાર કર્યો. હરિવલ્લભ દોન પૂરા કરી ચોતાના મોઢમાં મળા તે કંઈકાસના પછી કામરું કંઈ નિમિત્ત લઈ આવી ઉભાં ભારે માધવી આજણા ગઇ. કુમાર તરત જ બોલ્યો: 'તમારે પછી કંઈ કામ છે?'

'ના, ના.' માધવીએ વિનયથી કહ્યું.

'હું તારે માટે જ આવ્યો છું.'

ચોક્કસ પૂછ્યું છે.'

'શાંતિ રિપે.'

'એ જ છતી વાત છે. મારે માટે એ જીવનમરણ જેવી અંબાર છે.'

આજુબાજુ ભેટ કુમારે કહ્યું:

'એ વાત હું નહિ કરી શકું.'

માધવી અંબારતાથી બોલી ગઇ.

'હું લગ્ન કરવા માગતી જ નથી?'

કુમારે હિમતથી પૂછ્યું.

'એ વિશે હું કંઈ બોલવા માગતી નથી. તમને પ્રથમથી એક જાણ તરીકે જ બોલજી' હું તે એ રીતે જ રહેવા માગું છું.'

'હું બીજા કોઈના પ્રેમમાં છું?'

હરિ રિપે કરી કુમારે પૂછ્યું.

માધવી માટે આ પ્રશ્ન અસંભવ હતો. એના ચહેરા ઉપર રોગ વ્યાપી ગયો. ધીમા પછી તિરકારમયો અવાજ તે બોલી: 'હું તમારું અપમાન કરું એમ ક્યાંકા છે?'

બરખાસ એ વખતે હરિવલ્લભ દોનખાનામાં કામલ થયા તે બંનેના ચહેરા ઉપર ઉમળા ભેદ મોઢા:

'શુ ચાલે છે, માધવી?'

'કંઈ નહિ.' માધવી બોલી.

'કુમાર!' હરિવલ્લભે કહ્યું. 'માધવી ના હૃદયને આપણા ભાગે એવું કંઈક થયું છે.'

કંઈકાસના આવી પહેલ્યાં. કુમાર ડરી ગયો. એના ચહેરા ઉપર અભર રોગ વ્યાપી ગયો. હરિવલ્લભે બાલકમયની નજરે માધવી સાથે ભેટ, તે પછી કુમારને કહ્યું. 'માધવીની ઉમળા ચિન્તા એના જીવનમાં તે આ પ્રેમમાં કયું જ બની શકે નહિ તે તારે અને બધાએ સમજી લેવું ભેદભે.'

કુમાર આંખો ઢાળી ગયો તે ચોક્કસવાર પછી નમસ્કાર કરી ચાલ્યો. મધો. માધવી અંદરથી ડરતી, ખૂંચતી થતાં પિતાના ઉદારો સંભળી આ-

બારની માધવી બોલતી જાં જ બેસી રહી.—કમરા:

સુરિલમોને ડો. મહમુદનો અનુરોધ

પટણની નમર કોંગ્રેસ તરફથી મોળવેલી એક ભરેર સમાને સંબોધતા ભરત સરકારના વિરલ સંબોધક ખાતાના પ્રધાન ડો. સિપ્ર મહમુદે રાષ્ટ્રજાયા તરીકે હોદીને અપનાવી મેવાની અને હોદીને અમુક કરવામાં રાજો આપવાની સુરિલમોને વિનંતિ કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે, હું બાપા દેવળ સુરેશીમોની બાપા છે અને હોદી પર હોદીઓના ધનસો છે એ માન્યતા બુલબરેલી છે. હોદી લેખકોએ અને કવિઓએ હુંમાં સુદર શેરો લખ્યા છે અને એ જ પ્રમાણે હું લેખકોએ હોદીમાં લખ્યું છે.

તેમણે સુરિલમ સેખરોને આગ્રહ પૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, તમારે તમારા ખાર્ગિક સહિત્યનું હોદીમાં બાપાંતર કરવું ભેદભે કે નેથી સુરિલમોના રસો રિવાજ અને તેમની ખાર્ગિક સામયિકોને હોદીબાધકો સારી રીતે સમજી લો. બાપે પ્રચલ કરવાથી હોદી અને સુરિલમો વચ્ચે વધુ સારી સમજૂતી અને મેતી જાણો.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૩ની સાલનું

[ગુજરાતી કેલેન્ડર

(૧) મહિના, વાર, તિથિ અને અંગ્રેજી તારીખ.

(૨) દરેક માસના મુખ્ય દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.

(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની શક્તિ અને તેની સરખામણે સમય સિંચુ આરીકા ના રહેના સમય પ્રમાણે.

(૪) રાશીના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવા માટે ખાસ અગત્યનું).

(૫) કિવલ અને રાશીના ચોપડીયાં.

(૬) આદે વેપર ઉપર સુદર ખાર્ગિક મિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુંબમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું ભેદભે. કિમત રી. ૩-૦ ટપાલ ખર્ચ સાથે.

અસિલ કર્યા: શ્રી ગુજરાતી પ્રચરણ સોસાયટી, પો. મે. નં. ૧૬૦૦, ૪૨૫૦. (નાટાલ).

અપવાના રચક

કાંસવાલ: શ્રી ઉમિયાઈકર એમ. ભે. ૩૨, કે. ચંપી હોલ, ૪૦ હોલસ રહીદ. ભેદભેનીસળર્.

કેપરલિન: શ્રી બાપરજાઈ માવડા, ૧૦૪ મેન રોડ, મે. બે.

પ્રસલ્લભ: મેસર્સ એલ. હેરીએન્ડ સન્સ, ૧૦૧ સેન્ડ ઓર્ગાઈસ રોડ.

ગાર્ડ એક્સીક્યુટિવ: શ્રી એમ. એમ. મહમદા, ૧૧ પાલીમેન્ડ રહીદ.

નાટાલ: શ્રી ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ, (પ્રકાશન વિભાગ) પો. મે. નં. ૨૪૧૭, ૪૨૫૦, નાટાલ.

સુરિલમોને ડો. મહમુદનો અનુરોધ

પટણની નમર કોંગ્રેસ તરફથી મોળવેલી એક ભરેર સમાને સંબોધતા ભરત સરકારના વિરલ સંબોધક ખાતાના પ્રધાન ડો. સિપ્ર મહમુદે રાષ્ટ્રજાયા તરીકે હોદીને અપનાવી મેવાની અને હોદીને અમુક કરવામાં રાજો આપવાની સુરિલમોને વિનંતિ કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે, હું બાપા દેવળ સુરેશીમોની બાપા છે અને હોદી પર હોદીઓના ધનસો છે એ માન્યતા બુલબરેલી છે. હોદી લેખકોએ અને કવિઓએ હુંમાં સુદર શેરો લખ્યા છે અને એ જ પ્રમાણે હું લેખકોએ હોદીમાં લખ્યું છે.

તેમણે સુરિલમ સેખરોને આગ્રહ પૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, તમારે તમારા ખાર્ગિક સહિત્યનું હોદીમાં બાપાંતર કરવું ભેદભે કે નેથી સુરિલમોના રસો રિવાજ અને તેમની ખાર્ગિક સામયિકોને હોદીબાધકો સારી રીતે સમજી લો. બાપે પ્રચલ કરવાથી હોદી અને સુરિલમો વચ્ચે વધુ સારી સમજૂતી અને મેતી જાણો.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૩ની સાલનું

[ગુજરાતી કેલેન્ડર

(૧) મહિના, વાર, તિથિ અને અંગ્રેજી તારીખ.

(૨) દરેક માસના મુખ્ય દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.

(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની શક્તિ અને તેની સરખામણે સમય સિંચુ આરીકા ના રહેના સમય પ્રમાણે.

(૪) રાશીના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવા માટે ખાસ અગત્યનું).

(૫) કિવલ અને રાશીના ચોપડીયાં.

(૬) આદે વેપર ઉપર સુદર ખાર્ગિક મિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુંબમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું ભેદભે. કિમત રી. ૩-૦ ટપાલ ખર્ચ સાથે.

અસિલ કર્યા: શ્રી ગુજરાતી પ્રચરણ સોસાયટી, પો. મે. નં. ૧૬૦૦, ૪૨૫૦. (નાટાલ).

અપવાના રચક

કાંસવાલ: શ્રી ઉમિયાઈકર એમ. ભે. ૩૨, કે. ચંપી હોલ, ૪૦ હોલસ રહીદ. ભેદભેનીસળર્.

કેપરલિન: શ્રી બાપરજાઈ માવડા, ૧૦૪ મેન રોડ, મે. બે.

પ્રસલ્લભ: મેસર્સ એલ. હેરીએન્ડ સન્સ, ૧૦૧ સેન્ડ ઓર્ગાઈસ રોડ.

ગાર્ડ એક્સીક્યુટિવ: શ્રી એમ. એમ. મહમદા, ૧૧ પાલીમેન્ડ રહીદ.

નાટાલ: શ્રી ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ, (પ્રકાશન વિભાગ) પો. મે. નં. ૨૪૧૭, ૪૨૫૦, નાટાલ.

Phone 333634 P.O. Box 1549 Tel. Add ENHEERER

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી ટ્રેમલ સુતરાઉ કપડા, ટુગલ બર્ડો, કુલ, બાળકો મરિનો ભલ ભલનો માલ, ૫૧ નંબરસ માટે ટ્રેમલ કમ્પારિ પ્રસંગોએ યલુગાર માટે રીગલ નમેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ લપાસ કરવા મલામલ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બેલકસ ૧૫૪૯.

લવાજમ અને બહેર ખખરના દરો

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન'

પમતું વર્ષિક લવાજમ

ફૂલ ગુજરાતી નકલ માટે	પા. ૧ ૧૦ ૬
ગુજરાતી અને ઉર્દૂની બંને માટે	૨ ૦ ૬
અરબી વરસનું ફૂલ એક નકલ માટે	૧૫ ૬
ગુનીવન બહારના દરો માટે	
વરસનું લવાજમ	૧ ૧૫ ૬
અરબી વરસનું	૧૭ ૬

બહેર ખખર

પ્રત્યેક હથે એક વખત માટે રી. ૭-૬.

વલુ માટે લખો યા મળો:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

નૂતન વર્ષની દિવાળીની પત્રીકાઓ

રંગબેરંગી દીક્ષાણ—સુંદર અને અકર્ષક છપાઈ સાથે તપ્પાચ થઈ શકી છે.

★

જેમાં

હીંદના દ્રવ્યો, ધાર્મિક ચીજો અને ફોટાઓ, તથા બીજા ફોટાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

★

વમારી અરીયાત માટે બાળે જ લખો.

NATIONAL OFFICE 'SUPPLIES

(PTY) LTD.

Retail & Wholesale Distributors

76 Victoria Street, — DURBAN.

Tel. Add: "NOSLIMITED"

ગુપ્ત એરીયાઝ હોદ્દાઓનો અને કેલરોનો નાશ કરનારું છે

—ચીફ હુકુલી

હોદ્દા કેલરોસ તેને ફેંકી દેવા કહે છે

કેન્દ્રનામમાં ગણાયેલી સાક્ષિ અ ક્રિઝન ઇન્ડિયન કૅબિનેટના રસમા વર્ગીકૃત અધીવેશનમાં ઇલાખકાપવાને અને તેને સમત બીજા કાપકામને સમત સંદેશમાં વર્ગીકૃત કાપકા દર્શાવે છે. કેલરોસ નહેરુ કમિટી છે કે ઇલાખ કાપકાની નીતી એક સુધુમતીને બદલે મતીપર સમત સુધુમ છે. તેમજ આ નીતી ભત્તી ભત્તી વચ્ચે આમકામો પાટી કુદરત સરને છે. તેથી વિલાખ કાપકા વિચનીશાંતીને મંબીર ચેતવણી રખ છે.

આ પરીપદે સુધુમક-રીનના નિર્ણયને વધારી અને તેમને અભીનંદન પામ્યા હતાં. અને ગીચ સંમતીત સમુદ-સાધનામાં આ પરીપદે હોદ્દા મોનાં અદ્યમતીથી સાથ આપવાનું નકર કમિટી છે.

સૌથી અગત્યનો પ્રશ્ન આ પરીપદે હાથ મેળે લેવા તે તે ગુપ્ત એરીયાઝ નો હતો કે ને અમમમાં 'કાતા કાલરોસે થર વચરના કરી મુકી. આ વિશે કાલર કરના પરીપદે સરકાર ને અપીલ કરી છે કે, તે પોતાનો નિર્ણય ફેરવે અને ગુપ્ત એરીયાઝ અમમમાં ન મુકે.

ક્રાંતિવાદમાં ક્રિઝન અપિ-નિયતનું કાવાજમ નીચેના સ્થળે ભરી માલક ઘણા રાકારો.

- (૧) માર્સલ ક્રિઝન,
- ઉક વેરર, કોલ્ડાનીસમર્ગ.
- (૨) ક્રિઝનાકર ક્રિઝનાકર, ગાંધી હોલ, ૫૦ ફેલર રફીક, કોલ્ડાનીસમર્ગ.

પરીપદે મોઝને ખાતરી આપી છે કે હોદ્દા મેમના પરમીનાના કાલર પશે, મેપાસ અને બીજા સંસ્થાઓ ને સરભા છે તેનો નાશ થતો અટકાવવા પોતાથી બનતું ને કરશે.

પરીપદે નકર કમિટી છે કે સમરત સાક્ષિ આક્રિયા માથે માથે એક એવી સમીતી રમવાય કે જેમાં બધા ગુપ્ત એરીયાઝના વિદેશીઓ ભેગા મળ્યા હશે. વધુમાં મેમસની-બધી સાખા મોને તેમને અનુરોધ કર્યો છે કે, વિવિધ નકર કરી આખા દેશમાં પ્રાચીન અને કાતાજ પાકામાં આવે.

પરીપદે સમરત હોદ્દા પ્રભને અનુરોધ કર્યો છે કે, કાલરોસ ગુપ્ત એરીયાઝને ફરીકાવે નહીં અને ને કાલરોસમાં કાલરોસ છે તેનો વિચાર કરી વસવાટ કરવો નહીં.

નાકાલના મી. જી. કલરના આ પરીપદના પ્રધુઅ હતા. પરીપદનું ઉદ્દાટન ચિહ્ન હુકુલીએ કમિટી હતું.

ચીફ હુકુલી

સાક્ષિ આક્રિયાના અનાધીસો તરફથી અનકાળમાં યોગેશ મીન-જોરા એને કાવાના પ્રવેશમાં નેકાલીટ કરકાર તરફથી વધારો કર્યો છે. અને તેથી તે સમરત બીન જોરાઓને પકારે છે. આથી પા તે આપણા ભાષા મટે અને આક્રિયાના સ્વમાન ખાતર તેનો નિર્ણયપણે સમતો કરીએ અથવા કલરોસ બની સરમ કરી રીતે તેને વધા ઘણે. આજ માર્ગ આપણી સાથે છે.

અપારે આપણે આવી નીતીનો સામનો કરવાનો છે તે આપણે બધા સંમતીત મુદ્દા તેને સામનો કરીએ. આપણી પ્રાણ મીકલ માટે નહીં પણ આપણા સ્વમાન ખાતર અને માનવ હક્ક માટે.

ગુપ્ત એરીયાઝ અને તેને સમતા બીજા કાપકાઓ હોદ્દા મેમને અને કલરોસ મેમને નાશ કરનારા છે કે ને રીતે આક્રિયાનો નાશ કરાયો છે. આક્રિયા કેલરોસ નહીં પણ સમરત આક્રિયા પ્રભ તમને તમારા આ કાપકા સાથે આવે છે.

કુદ કાપકા છે કે, આ પરિપદ પોતાનું મુદ્દા કાલરોસ રાખશે અને તેઓ આજારીમાં માનનારા છે તેઓ, તેને સાથ આપશે નહીં."

કેલરોસના પ્રધુઅનું કાપકા ૩૦ નાકર કે નેમો તેમના પ્રતિનિધ કોવાયી કાલર નેમોના તેમને પોતાનું મેમીત માલક મોકલ્યું હતું ને કે. એમ. એન. પરીવામાં એ વાતનું હતું. તેમાં પ્રધુએ કમિટી હતું કે.

પ્રતિનિધ કોવાયી કાલરોસ સાથે નથી પણ મને યલો હાથ છે કે, ચિહ્ન કરી આપણી વચ્ચે કાલરોસ કાપ છે આપણને યલો માર્ગ છે કે, આ પરીપદ ચિહ્ન હોદ્દા મુકી છે. સમરત સાક્ષિ અ ક્રિઝની કાવાપણી મેમના, ચિહ્ન આમેવાન છે. અને અમે તેમને અમારા પણ આમેવાન તરીકે સ્વીકારી એ છીએ, નેમો આજારીમાં માનનારા છે તેમના વિષમાં ચીફ હુકુલી આપણું આપણ કરાને માટે અગાધ રહેશે.

ગુપ્ત એરીયાઝ આપણે આધીક રિનાક કરશે. અને કુદ કાપકા હું કે તેથી તેનાપર સમરત પ્રતિનિધિયા પોતાનું ખાન કલર કરી તે સમાવને છીએ. હોદ્દા કેલરોસી ફરજ છે કે, આવા મંબીર સંભેલેલા તે હોદ્દા કે મને ફેરવણી આપે આપણા અનુભવે થીઆનું છે કે, સંમતીત મીજા કલરોસી યલો કાપકા કમિટી છે."

અને તેઓએ અનુ. ૫૫ કે. 'મેમનાલીટ કરકાર પુર્ણરે પોલીસ રાજ મની મુદ્દા છે. આપણા બધાની ફરજ છે કે, સાક્ષિ આક્રિયાનો નાશ થાય તે પહેલા તેને અમાની મેલું."

મંચીનો હેવાલ

૩૦. મુસાએ પોતાનો હેવાલ રજૂ કરતા અગાધ હતું કે,

"સાક્ષિ આક્રિયાને આપણે જગારવું હોવા તે બીન જોરા અને જોરા પા, એ મેમા યલ આ સરકારની નીતીને

સમત વિરોધ કરવો નોંધ્યો. આવી આપણે અમમ કરવું હોય તે બધા મોટા ભાગ અને બલીકાનો મારે આપણે તકવાર રહેવું પડશે. તે ત્યારે જ શક્ય બનશે કે અપારે આપણે બધા એક યલ થીના રહેશે."

હોદ્દાએ, એ પહેલા કાતા હોદ્દા છે અને તેને યલો કોરોસ પણ આપી છે. આ કાલર યલો મુરોલીઓથી ભરેલી છે જતા એ આપણે એક યલ સર્વરવ ને લોચે તેને સમાવે કરવું ને. તે નિબળ નહીં બને. અંતમાં અમે આક્રિયા કેલરોસ અને આક્રિયા પ્રભ ના કલરોસ મટે હાથ લંબાવીએ છીએ. એ ભાવે નહીં કે અમે એવી આકા રાખાએ છીએ કે અમારી કાલર બીનને મોગે કાપ."

વિવિધ વર્તમાન

યુનાઈટેડ નેશન્સનો અભ્યાસ કાપકા નેશન્સના મુખ્ય મધ્ય,--કુ મોડની મોરીસના-કુનેનો કારભાર કેવી રીતે માટે છે તે વિશે અભ્યાસ કરવાના હેતુથી ૨૦ રાહોના ૨૦ વિવાદીઓ કામે રહ્યા છે

એક વરજ માટે આ મોરીસમાં તેઓ કામ કરશે. અને મોરીસના કામ પછીના વચતમાં ત્યાં આવતા પ્રવર્તી મેમાને કુનેના મકાનો ફરીને બતાવવાનું કામ તેઓ કરશે. કુનેના સમય રાષ્ટ્રાભાષી અવેશ આ વિવાદીઓની જગમર ૨૦ થી ૧૧ વર્ષની છે.

બાલ વિદ્યાર્થિન

પાસ ૧૫ દિન ઉભવવાનું કુનેએ ને સમત કમિટી હતું તેનો વિચાર ૫૦ દેસાએ કર્યો છે.

કલરો, ઓલ, કુ મો રકા વીમા, પ્રમાવેએ (સા.અનેરીકા) અકરોપરમા એક અકવારીયા માટે બહુ મોટા પાયા પર નકરો ઉભવવાનું કમિટી છે.

કોરોસીયા અને ફિલીપાઇન 'યુનાઇટેડ નેશન્સ વીક' સાથે આ રિડને સંકળિત યલ ઉભવશે.

બીજા દેશોએ આ રિડને દેશી રાષ્ટ્રીય ઉભવણી સાથે સંકળિત યલ ઉભવવાનું નકરો કમિટી છે.

આની ઉભવણીમાં મેમીસાથી ભાગે હક કરવા સુધી બધા સમાવેશ માલ છે.

આ ઉભવણીમાં પ્રધુઅ હેતુ ને વિષમ મ.કા અને મુમે મરતા બાળોની સેવા કરવાનો છે તે અગવવામાં આવશે.

અરિઓ અપમાન સહન

નહિ કહે

પેટર મીમી,મેમની બીએએ મેમ

રજીસ્ટરમાં બધા રજીસ્ટર યલના કાપકાને માન ન આપવાનું નકરો કમિટી છે, કારણ તેઓ માને છે કે "પાસ" માટે આ પહેલું પચક્ષ છે.

ફેક્ટરીઓમાં અપારે સ્ત્રીઓને રજીસ્ટર યલના નોટીસે કોલ્ડાવામાં આવી ત્યારે એ તેઓ રજીસ્ટર નહીં યલ તે તેમને કામ પરથી કુર કરવામાં આવશે એમ કહેવામાં અ.મુ હતું જતા તેઓએ રજીસ્ટર ન મવાનું નકરો કમિટી હતું.

અ ક્રિઝન સ્ત્રીઓની સંસ્થા ને ફેક્ટરી તરફથી અપારે તેમને પાસ સ્વીકારી મેવાની સમાદ આપવાનું કહેવામાં આવ્યું ત્યારે સરમાન મંચીએ અગાધ્ય છે. "પાસને કાપકો સ્વીકારી કાલ પોલીસો તરફથી રાજ અને અપમાન બેરી લેવાને અને ઓબો નરથિ તકવાર નથી."

જરૂર હશે

જવા, તેની આંખે કમી આપનાં હતું. તે અપારે ત્યારે લોકાન કરે છે ત્યારે મારે એક એક વાળ ધોળા મોલ ભવ છે.

ત્યારે માલ હું નહીં હની ત્યારે ભારે લોકાની હવી. નાનીના વાળ તે ભે!

કુદકાપીમ, બનકમ કેકસ રીટ-સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-સ અને કનવેન્શન માટે મળે :

આર. વીકુલ

૧૨ ગાંધી આર્ક, ૪૮ માર્કેટ રોડ, કોલરોસ પ્રવેશન અને માર્કેટ રોડ, કોલ્ડાનીસમર્ગ, ફોન ૩૩-૧૫૪

અન્યાય સામે પ્રતિકાર

(પહેલા ખાનડું અનુસંધાન)

હવે અન્યાયનો પ્રતિકાર કરવાની હવે આમળ જતાં જડ બની જાય અને જેને સમજાય નાહ પામે છે. આ આપણી તેમજ આપણા સમાજ ની અસહ્યતાની નિશાની છે એમાં શંકા નથી.

ગૃતિણી માટે ઉપચોગી

નાન ખટાઈ

બનવવાની રીત

જે શરૂઆતમાં તરીકે કસાઈ વાળા વાસણમાં નાખી દાઢ વડે પંદરેક મીનીટ રીપી હાથ નીકળે તે કાઢાડી નાખ્યા પછી જરા ખાંડ નાખી બીજો સમય અડધા કલાક રીપી. પછી રવેડ તમા મેડો જેક શરૂ લાઇ મેડો મેડો ભેરવી ૧ કલાક રીપી રીપી અને પછી ઉભાવવાના કાજા ઝિલરી, નાના બીજા જેવા જોળા કરી તેની ઉપર હરીવતી થવા જાણા મેડાડી જેવા કાચ પાડી ઉપર બાથમની કાતરી મેડાડી પછી તેને કસાઈ વાળા વાળામાં જેડેડે મેડા મેડા. કાચ ૩ મેડામાં પાસે હાથે તે જેક અને મેડો જાય. પછી માળોને હવનમાં મુકી બીમા તાપે મેડવા. આ નાન ખટાઈ ખાવામાં થયેલી સારી મામે છે.

✱

ડેનન્ટ

૪ કપ ખટાઈ ૪૫ તેમાં ગ્રીસ ટેબલ સ્પુન લી, ૬ કપ બીની ને ગાંધી દી સ્પુન નીચ નાખી તથા માર દી સ્પુન મેડાઈ ૫૫૫૨ નાખી કુચ વડે ખટાઈ માથે, પછી તેને અડધો ઈંચ બી રીપી ને કાપવી, પછી જેક કલાકમાં તેલ મુકીને તળી કાઢાડી. આ ડેનન્ટ થવા આશ થાય છે, અને ખાવામાં થવા થવા આશ થાય છે.

—સુભ બહેન કરબન.

મેરેને નવી વાનગીઓ નીચેના જરૂરને મેડાવવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

સામાજિક ઉચેક્ષા

અભાગી લોકો સંગઠિત બની હવે કામે કરે છે તે પછી સમજાય મેડો કેમ એકિત થતા નથી. આશે પ્રથમ સરેને છે કે, ને તે સાથેન ટંકા છે કે આપણે સામાજિક સમજાય છીએ કે કેમ ?

પછી આપણી સમજાયતા એક પ્રકાર ની નિરૂપણી સમજાયતા છે ? કેટલીક વાર આપણાં જીવનમાં કે સમાજમાં અન્યાય થતો હોય-સાથે કે ન્યાય વધુ કે બાબતની પળવણી કરતા હોય, પછી પેતાની આંતે મરણીટ કરતો હોય; સાથેકાર દેવાદાર પર સિતમ મુલતરો હોય; વિધવા પર જીવન થતો હોય; તે આવા પ્રસંગોએ આપણે શું કરીએ છીએ ? આવાં બધા બનાવો આપણે પ્રત્યક્ષ જોવા છતાં તે જુએ મેડે સકન કરીએ છીએ. આ રીતની સકનથીસતા ફેળવવામાં આપણે રિમકતા નથી. એ તે સામાજિક ઉચેક્ષાવિત અને બીજાના કુષ્ઠ વિશેની મેપરવાઈ છે. આપણેસિત તે સહ-યુક્ષાથી જ સિદ થાય છે, અને બીજા ના કુષ્ઠ વિશેની નહિવાઈ એ કંઈ અદ્યય નથી.

શ્રી દાસવાલ દરજી મંડળ સેવાનીસખ

શ્રી દાસવાલ દરજી મંડળની ન્દેર સમા રાંવવા તા. ૧૮-૧૧-૫૧ન. રાંવે બપોરના બી ૨-૩૦ વાગે નંબર ૨૪(સી) ૧૨મી રીટ ડ્રોઈ ટોપ પર આવેલા મંડળના હોલમાં નીચેના અભ્યાસ કામકાજ માટે થયો.

- (૧) મીનીટસ, (૨) વર્ષ દરમ્યાન થયેલા કામકાજનો અહેવાલ અને વિશાલ, (૩) પુસ્તકાલયનો હેવાલ અને વિશાલ, (૪) કારવં.કમીની સુદધી, (૫) પરચુરસ.

આ અતી પ્રકારની સમાચાર્યાનીક રીક પ્રોટીરીઆ અને કંટીના સવ સાંતિમાજમેને રેગાકર પધારવા માટે આમકમરી વિનંતી છે.

શ્રી રજીસ્ટ્રારના નામરજી, પ્રમુખ

ગેવિંદ્રભાઈ પરચુમાઈ
રજીસ્ટ્રારનાઈ પરચુમાઈ
સ. મા. મંત્રીઓ.

શ્રી દાસવાલ દરજી મંડળ.

પંચાગ

જુજરાતી પ્રેમના પંચાગ ૫/૩
પ્રતન વર્ષ પંચાગ ૫/- ૧૨/- ૧૫/- ૩૫/-

Parbhoo Stores
66 Cross Street,
DURBAN.

પરચુરસ

*****

—પાવખુકાર યુનીવર્સીટીએ, ચિલ્લુર માધ્યમ કોઈ રાખવાનું દરખાસ છે.

—નવા મધ્ય પ્રદેશના વડા પ્રધાન તરીકે શ્રી રવિશંકર લુકશની પસંદગી થઈ છે.

—ઉત્તર પ્રદેશમાં પુરને લીધે, ૧૫ કરેક હપિવાનું નુકસાન થયું છે એમ ઉત્તર પ્રદેશ સરકારની પાટી જણાવે છે.

—આચાર્ય વિનોબા કાવેને જુદાન, સંપતિદાન, અમદાન, જીવનદાન ને મામદાનમાં એક વધુ દાનનો હુમેરો

મોં છે. આ દાન છે અનુસંધાન. તેમજે દેશનાં રેક સંકલિત કુટુંબને સમાજ સેવા માટે એક વ્યક્તિનું દાન આપવા જણાવ્યું છે.

આટીના ઈલાએ

આ નાની પુસ્તીકા આ પત્રમાં ને આટીના લેખો કાજમાં પ્રસીદ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા સંખાલથી આ ઓશીસેથી થયો. કીમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે

'Indian Opinion', P. Bag,
Durban, Natal.

સાહે વાંચન સારા સંસ્કાર ઘડે છે

તમારા પ્રિય જનોને દિવાળીની ભેટ આપવા

ગાંધી સાહિત્ય

ખરીદો

જુઓ આમારા પુસ્તકોનું સુચી પત્ર.

ઈન્ડિયન એપિનિયન,
પ્રાઇવેટ બેગ,—કરબન.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

અંતિમ ભવની	"	૧ ૩
કેળવણી વિહાર	(જા. મહારાજા)	૩ ૦
જી. યુ. અપીલ	"	૪ ૧
સાચી કાતી	"	૪ ૦
કેળવણી વડે કાંતી	"	૪ ૧
આરી છવન કયા	(રેકા)	૫ ૫
સરકાર વલલભાઈ સાગ ૧		૧૦ ૦
જેક ધર્મ સુધ (ભાગવાદનો મળુરોની લગતો ઉત્તિકાસ)		૧ ૩
અહના તેર દિવસ		૧ ૦

ગાંધી સાહિત્ય

આચાર્ય કેળવણી (ગાંધીજી)	૩ ૦
અમારા આ (મુદ્રાભા. માધા)	૪ ૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પરચવકાલ	૩ ૦
બાપુની શિવામાં	૧ ૦
કેટલુરના સમાચક અંક—(ઈન્ડિયન એપિનિયન)	૧ ૧
ગાંધી સમાચક અંક	૧ ૦
બાપુના-બાને પત્રો (મુદ્રાભા. પર અખાલસ પત્રો)	૨ ૧
દાધીપાઈ	૨ ૧
મળા-મળાન	૪ ૧
આરી છવન કયા (ભાગવાદ સાથેની યાજે-દરકાર)	૧૫ ૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.

Instinct is a surer guide than reason and the saints are wiser than the philosophers.

—Lord Elton.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editors: Muralidhar Gandhi—1918-1956

Experience is not what happens to a man; it is what a man does with what happens to him.

—Aldous Huxley.

No. 46—Vol. LIV.

Friday, 7th December, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: SIX PENCE.

INDIA DEMANDS REPRESENTATION FOR ASIAN-AFRICAN COUNTRIES

CAPE COLOURED LEADER HINTS AT BUS BOYCOTT

Capetown.

THE non-Europeans would seriously have to consider boycotting the buses if bus apartheid was enforced, Mr. H. J. J. Holmes, a non-European member, said at a meeting of the Cape Divisional Council.

He was speaking against proposals for further separation of passengers on certain bus services in the Cape Peninsula in accordance with a directive from the National Transport Commission.

The council formally approved the proposals.

"The apartheid question is now developing into a Frankenstein monster. As it concerns a large section of the population, reasons should first be found before starting to discriminate against the Coloured people," Mr. Holmes said.

"This matter is being forced by a political party but a lot of Europeans are becoming fed up with apartheid because of the inconvenience."

The council rejected a motion by Mr. Holmes that the Local Transportation Board's proposal be sent back to the board with a request for reasons for the further implementation of apartheid.—Sapa.

AT the United Nations headquarters, India recently made a strong plea in the UN Legal Committee asking that at least three of the five additional seats proposed for the International Law Commission should be reserved for Asian and African countries.

The Legal Committee has before it a draft resolution submitted by 20 Latin American countries which have proposed that the Commission's membership should be increased from 15 to 20.

Supporting the resolution, India's delegate, Mr. G. S. Pathak said: "The aim of this resolution is to guarantee effective representation of the main forms of civilisation and of principal legal systems of the world in the Law Commission. Out of the present 15 members, five come from the big powers, four from Latin American States, two from Western Europe, two from Eastern Europe and two from Asia. The nations in Asian and African countries represent a number of civilisations some of which are ancient and

have a long history. There are a number of legal systems prevailing in these countries. There is a gross under-representation of forms of civilisation and of principal legal systems prevailing in Asia and Africa."

Mr. Pathak said Asia was very much under-represented and Africa was not represented at all on the Commission. This needed immediate correction, he said and added: "In our view, out of the new five memberships, at least three should go to Asia and Africa."

NEGRO STATE HAS A KNOCK AT S.A.

New York.

A NEGRO republic attacked South Africa's racial policies during the resumed debate in the General Assembly of the United Nations on the international situation. It was the Latin-American State of Haiti.

It was the only one out of 14 countries taking part in the day-long general debate which referred to the statement made by Mr. Louw, the South African Minister of External Affairs, before he announced the

Union Government's boycott of practically all the normal work of the present session.

Mr. Jacques N. Leger, the Haitian chief delegate, who said he represented a country of 4-million coloured people, described Mr. Louw's speech as a "diatribe."

After attacking South African race policy Mr. Leger said leaving the U.N. was an attempt to swim against the tide of history.—Sapa.

Cultural Scholarships

THE Indian Government spent last year nearly half a million rupees (£39,300) on cultural scholarships awarded to foreign students. The amount spent on such stipends to students of Indian origin staying abroad was £19,000. The number benefited so far under these schemes is 348.

Fountain Of Wisdom

The memories of youth are better to live through than youth itself. In youth despair is overwhelming. There is then no tomorrow, no memory of disaster survived.

—A. N. Whitehead.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 7TH DECEMBER, 1956

Time For Action Against Apartheid

THE clear motive of apartheid is to force all who do not belong to the nationalist school of Afrikaner to subserve the interests of the nationalists. The Afrikaner nationalists must be the *herrenvolk* and everybody else their slave. When we mention the word slave we mean it, for apartheid is in the direct line of succession to slavery.

The greatest heroes of Afrikaner nationalism to-day are not those Afrikaners who saw the vision of a united nation but the men and women who stood for isolation; for race oppression; for the degradation of the human personality—men and women who abjured civilisation and fled into the interior of the country rather than remain where they would be compelled to accept as equals their fellowmen with a dark skin.

Those who left the Cape after the emancipation of the slaves probably gave up the habit of owning slaves but they did not give up the temper of the slave-driver. That temper was written into the constitution of the Transvaal republic which stated that the Boers would not tolerate equality between Black and White either in the State or in the Church. It is this very temper which has been such a grievous handicap in the attitude of the Dutch Reformed Church towards the man of colour. It is the motivating force behind the Nationalist Party and behind all the racially oppressive laws which have made South Africa's name stink in the nostrils of decent men everywhere.

The main characteristic of the slave-driver's temper is that it does not want to see the man against slave-driving the equal of the slave-driver. The Afrikaner nationalist is never happy when he sees other men happy or free in South Africa. He does not want them to rejoice by themselves or when he shows up. They must stand at attention or salute or prostrate themselves before him. In other words they must recognise his presence; if they do not do that he will use the power he has to teach them the lesson of their lives.

That lesson will take, in the White community, the form of depriving them rights enjoyed for centuries and guaranteed by the constitution. Take, for example, the destruction of the principle of the rule of law; the conversion into something to laugh at, of the constitution; the attack on English as a medium of instruction in African schools and its gradual shunting into the background; the citizenship and passport laws.

The Indian will be reduced to mass poverty; to exactly the same levels where the African is now. He will be forced to sell his business establishments at prices fixed by the buyers and he will be segregated into locations which are springing up all over South Africa.

Having reduced the African to the very bottom of poverty, the temper of the slave-driver now seeks to corrupt his mind. The African child must be brought up in an atmosphere at school where he will see the world through the tiny window of Bantu Education, which is open to a tinier world where race hatred, White arrogance, oppression of the millions are the dominant realities.

The result of all this can only be disaster for all concerned. We have been saddled by the White voter with one of the worst tyrannies in all history; certainly one of the most cruel and the most brazen when it is remembered that the Nazis who rule the country to-day know precisely what fate befell their spiritual brothers in Germany only ten years ago.

The Nationalist government has abused the trust given it by the people of South Africa. It governs now very largely for the selfish ends of its own supporters.

People should not make the error of thinking that all this happens because the nationalists are amateurs at leading a nation. They are well-trained men whose thoughts have been corrupted by a wicked political ideology. This has made them a menace to the country as a whole. If they are not stopped they will ruin South Africa and turn this into a country full of worse strife and trouble. And those who do not want this to happen have the clear duty to stop the nationalists while they can still be stopped. For, no matter how powerful they are, there is a power infinitely more powerful than anything they can muster—that is the united will of the free people of South Africa.

Side by side with reducing the Indian to poverty is the process whereby they are destroying African small business establishments in the towns. The case of the Indians is already well-known, now. That of the African traders is not so well-known. But in spite of this, it should be clear to every reasonable man that now is the time for the victims of apartheid to stand together not only in self-defence, but to go on the offensive against apartheid.

The madness of the apartheiders is so wild largely because there is really no effective and courageous opposition to apartheid. It is time those whose very future is threatened stood firmly together—to the extent of launching a national boycott of White establishments which have the Colour bar.

Afrikaner nationalism will begin to see sense only when it is face to face with the reality of catastrophe born of its own ideological depravity. And now is the time to drill a little more commonsense into the heads of these political madmen.

140 Arrests In Union-Wide Dawn Raids

ONE HUNDRED AND FORTY people were arrested on Wednesday, December 5 in dawn raids by the police in various parts of the Union on treason allegations. Following these dramatic arrests, people were taken to Court, remanded in custody, and then flown by military aircraft to Johannesburg, where Court proceedings will take place.

The operation was so secret that not even the pilots of the aircraft knew for what purpose their aircraft had been sent from Pretoria.

The arrests followed police raids more than an year ago, when searches were made for evidence Communist activity in South Africa.

In Durban more than 20 people, including 4 European men and women, were arrested.

In Maritzburg two people—an Indian doctor and an African—were arrested, and on the Rand 35, including an advocate, a minister of religion, several trade union officials and two attorneys. In the Cape the arrested included Mr. Lee-Warden, M.P.

48 Organisations Concerned

The raids involved members and associates of 48 organisations and the search warrants empowered the police to search for documents in connection with the 49 organisations, including account books, financial returns, letters of instruction, minute books, draft speeches, recording discs and machines, cablegrams, letters and correspondence, diaries, membership cards, volunteer forms, lectures, films, shorthand notes and typewriters.

The organisations concerned include the African National Congress, The South African Indian Congress, non-European youth movements, the Transvaal Indian Congress, Indian Congresses of the Cape and Natal, the Springbok Legion, the South African Society for Peace and Friendship with the Soviet and the World Peace Council and its South African Associates.

Other organisations concerned are the Congress of Democrats, the South African Coloured People's Organisation, the Congress of the People, the Com-

munist Party, Comintern and Cominform, the Federation of South African Women, the Congress of Trade Unions, the World Federation of Trade Unions, the Friends of China Society and the Western Areas Protest Committee.

Among those who were arrested are Dr. G. M. Naicker, president of the Natal Indian Congress, Chief A. J. Luthuli, president-general of the African National Congress, Prof. Z. K. Mathews, acting principal of Fort Hare, Mr. L. B. Lee-Warden M.P., Natives representative for the Cape Western Circle, The Rev. Douglas Chadwick Thompson, superintendent Minister of the

Spring Circuit of the Methodist Church of South Africa and many others.

Swart Explains Arrest

The Minister of Justice, Mr. C. R. Swart, in an official statement announced that the police arrested about 140 people—Europeans, Indians, Coloureds and Africans—in various parts of South Africa, in connection with allegations of treason.

The arrested people would, he said, be brought to Johannesburg for a preparatory examination into allegations of treason.

Mr. Swart's statement said:

"A raid was made last year by the police as a result of information in connection with certain alleged activities of a number of organisations and people in the Union.

"After studying the evidence which was collected by the raid, and further intensive inquiries by the police, a report was made to me.

"The evidence was thereafter laid before the Attorney-General, and he decided to take proceedings against a number of persons."

Egyptian Crisis Nearly Smashed Commonwealth

THE Commonwealth nearly crumbled at the beginning of November when Britain and France moved into Port Said, the Canadian Minister of External Affairs, Mr. Lester Pearson, told the House of Commons in Ottawa.

And had Britain and France not stopped fighting when they did, he said, the Commonwealth might not have stood the strain—the Asian members in particular. There was evidence from the capitals of India, Pakistan and Ceylon to support this view.

In a speech outlining Canada's action in the Middle East crisis, he said that as a result of the Anglo-French action the Commonwealth "was badly and dangerously split."

He added that he could assure members that, at one point after the fighting in Egypt began, the Commonwealth "was on the verge of dissolution."

Mr. Pearson said that Canada is anxious to see the Commonwealth preserved despite the strains put on it by the Middle East developments.

The Canadian delegation went to the United Nations meetings in New York anxious to prevent any form of condemnation of the Anglo-French action and to restore the break

in consultation among the Western nations.

The Canadian Government, he said, are especially distressed by the split between London and Paris on one side and the Commonwealth capitals and Washington on the other.

There are persons at the United Nations who are 'gleefully exploiting' that division.

Mr. Pearson said Canada informed Britain many times last summer that no action should be taken in connection with the Suez Canal that could not be justified under the United Nations Charter.

The breakdown in consultations among the Western nations is not the fault exclusively of Britain, Mr. Pearson said.

No other Western nation could be free of blame, and especially the United States which is the powerful leader.

But this is not a time for "superior virtue" or "amug complacency," he said.

The thing to do now is to get out of this crisis without a war and without damaging the United Nations.

Perhaps Washington might have better appreciated the vital issue of the Suez if it had been related to the Panama Canal.

But Canada received no knowledge before the fighting broke out in Egypt that there had been any acute deterioration of the situation.

"In fact, there appeared at one moment some hope that a satisfactory international solution might be reached."

The British-French action came as a complete surprise.

The Canadian delegation at the United Nations felt the United States was wrong at the outset in moving a resolution regarding the action of Britain and France. Canada abstained from voting on that resolution.

The Canadian Government could not support Britain and France in every particular, but did give friendly consideration to Anglo-French moves.

"The charge that we lined up with the Russians is just not true."

Canada's purpose was designed to be as helpful as possible to Britain and France, and that attitude has been "appreciated in London," Mr. Pearson said.

He added that the Government never has and never will play the role of the United States chort-boy—and "it is equally bad to be a colonial chort-boy running around shouting, 'Ready, aye, ready!'" —Sapa-Reuter.

Mr. Arun Gandhi

MR. ARUN GANDHI the son of the late Mr. Mahatma Gandhi sailed for India in the S. S. Kampana on Wednesday, December 5. He is taking the ashes of the late Mr. Gandhi to be immersed in the River Ganges. He will be away for about eight months.

Professor Tomlinson And The Churches

TOO little attention has been paid to those parts of the Tomlinson report that deal with the relations between Church, State and our African population. It is true that the Government's White paper rejected immediate action on the [mission] recommendations. But the White paper also rejected much else, including the most substantial policy recommendations of the report.

If the Government would have us believe that these major recommendations are only shelved, not scrapped, the same may be true of the Church suggestions. And, in any case, it is surely significant that the members of the Tomlinson Commission—all of them Government nominees, all supporters of the governing party and, as it now transpires, all Government servants—should make these very strange and authoritarian recommendations about Church affairs.

The most obvious matter for comment is the reports' recommendation that all missionary workers among the Bantu (as it invariably calls Africans) should be licensed in order "to prevent witch-doctors, Communists, agitators and exploiters carrying on their undesirable and politically dangerous practices under the cloak of Christianity." One would have supposed that, if the Commission was only concerned about these particular categories of people, they might be distinguished from Christian missionaries without a cumbersome licensing system. Or had it in mind that, there are Christians and Christians, and that some are less "politically desirable" than others?

Some such thought seems to have created its mind, because the issuing of licences was to depend, among other things, on "production of reliable testimonials concerning their character and conduct." One wonders how such a testimonial on behalf of, say, Father Huddleston by the Bishop of Johannesburg would have been treated by Dr. Verwoerd.

However, the latter has had doubts as to whether the State should intervene in this manner to restrict religious liberty. The Government White paper says that it is difficult to see why conditions of service different from any other place should apply

to areas within which the Bantu live. This is a strangely liberal view for a Government that has reduced the lease of Church sites in locations to a yearly basis and subjected them to three months' notice "if in the opinion of the Minister the activities of the occupier or any of his representatives, whether on the site or elsewhere, encourage deterioration in the relationships between Africans and Governmental persons or bodies."

C. W. M. GELL.

And it is also a credit to the Government that it has resisted "for the present" the establishment of "a special branch" in the N.A.D. for Church and mission matters, though it is prepared to detail "a special officer" for this work.

One of the Commission's most curious recommendations was for financial support by the State to missionary work by "accredited churches in proportion to the number of European adherents the Church has." Under this dispensation, if it is ever followed, the Dutch Reformed Church would get rather over 50 per cent of the subsidies, though it has barely a quarter million African adherents to the other Churches' three to four million Africans, and it was Africans whom the Tomlinson Commission was charged to consider.

One other fundamental fallacy in the Commission's approach to Church affairs must be noted. It speaks of Christianity as "a miraculous power which has radically affected the lives of the Bantu." One hopes that is true. But how long would it remain true if, as the Commission urges, "Churches and Bantu must go into action with closed ranks as the transmute of each other" (as imposing apartheid on our Africans)?

It is very likely true that "the best safeguard for European civilisation in South Africa is the evangelisation of the non-Christian Bantu." But is this possible if the Churches deliberately "participate in propaganda and enlightenment campaigns among the Bantu in connection with the development of the Bantu areas" on the ideological assumptions of Professor Tomlinson and Dr. Verwoerd? Or if "whole-hearted

support of the State by the Churches in Bantu education will have to take place?"

For if the Churches become, as they are surely unwilling, merely a branch of the Native Affairs Department for the promotion of its apartheid ideas, will Africans ever pay more than lip-service, if that, to Christianity? And is not for us Africans abhor the real spirit of Christianity, with its

concern for the fullest development of the individual personality and its insistence on the value of each individual in the sight of God, must they not reject what the Commission calls "Bantu culture" and the tribal system in favour of the full democratic rights which are implicit in the Gospel of Christ? This surely is the dilemma that the Commission never even began to face.

Nats. To Impose More Apartheid On Country

Increased Direct Taxation On Africans Planned

THE Government intend to give the country more doses of apartheid in the coming Parliamentary session, notwithstanding the doctrine having been discredited under the scrutiny of the Tomlinson Commission.

The Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd, will introduce legislation to increase the direct taxation of Natives so that they will themselves pay for the additional expenditure on Bantu education.

This is primarily a move towards greater African self-sufficiency. But it is also partly a response to the United Party's ill conceived idea that the Government are spoon-feeding the Africans.

At present adult African men pay a poll tax of £1. This will be increased on a sliding scale in proportion to individual earnings and, according to the Minister, will be levied on African women who earn substantial wages too.

The precise amount of the increase is not yet disclosed. In Southern Rhodesia the poll tax is £2 plus a tax on wives.

In the Union Africans with taxable incomes pay income-tax in the same way as all other races do. It is the one field in which there is no racial discrimination whatever.

Ethnic Colleges

The Minister of Education, Mr. Viljoen, will sponsor legislation to provide for university colleges for the different racial and ethnic groups and to stipulate that when these colleges are ready, the White universities may no longer admit non-Europeans.

In his capacity as Minister of Health, Mr. Viljoen has forecast legislation to bring apartheid into the nursing profession, which means introducing apartheid clauses into Nursing Amendment Bill that will once again be before a select committee.

The Nursing Council would like separate registers solely so that African nurses can legally be given different courses more suited to the environment in which they have to work. At present all nurses are subject to the same training and examinations.

Resistance

But the Nursing Association, to which all nurses irrespective of race belong, is resisting Nationalist pressure for separate accreditations (though not for separate branches within the same association (though not for separate branches within the same association) because they think a non-European association might be subject to wrong influences.

There will, of course, be an amendment to the Group Areas Act. This will be the sixth time this legislation will have been amended or supplemented since it became law in 1950.—"Star,"

Rs. 1 Lakh For Charkha Design

New Delhi, Nov. 22.

A REWARD of a lakh of rupees would be offered by the Government to anyone who could produce a design for an improved charkha, Mr. R. G. Dubey, Parliamentary Secretary to the Production Ministry, told Mr. Gidwani in a written reply in the Lok Sabha.

He added that no designs had yet been received.—P.T.I.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

VI—The Increasing Bitterness And Growing Resistance

At first sight Paton looks like a Professor or an Archivist. Closer contact reveals him as an artist. Concerning Paton too I have heard the Afrikaners say hard words but for him I nevertheless found more appreciation among them than for Father Huddleston. He is not like the latter a typical representative of the British empire.

In Durban I took part in a Braam Trust conducted by Alan Paton. The meeting was held in the "Durban International Club". The theme was: "Are liberal solutions of the race question acceptable to Christians in South Africa?" The visitors asked questions. On the platform with Paton sat an African, an Indian, a South African of English descent and myself. No Afrikaner could be found who was willing to take part in the discussion. Paton conducted the meeting excellently. A few days later I met him again at Phoenix, the settlement of Mahatma Gandhi.

I gained a lot of respect for this simple, modest, Christian and discerning man.

Alan Paton was born in 1903 in Pietermaritzburg the capital of Natal.

His parents were Christians. Alan studied literature. He became a teacher in Ixopo, the town which became famous through his first novel.

Other schools followed, among others the Secondary School at Pietermaritzburg. Alan Paton owes much to the brilliant younger colleague of Smuts, the prematurely deceased Jan Hofmeyr who instead of a policy of fear propagated one of trust and for whose biography he is busy collecting material. It was Hofmeyr who removed Paton from education. At the age of 32 he became Director of the Dispenkloof School of Discipline near Johannesburg. It is a School of Discipline for African criminals. Six hundred of these black delinquents are accommodated there. Paton is an active member of the Penal Reform League. He wrote propaganda pamphlets for the League and at the Dispenkloof School he incorporated some of the reforms which he propagated.

In 1946 he went on a study tour of Europe and America. On

his journey he wrote his "Cry, the beloved Country." A film was made of the book and the name of Paton became more famous than that of Malan. Since the appearance of this first novel Paton has left the School of Discipline to devote himself exclusively to writing and the propaganda of the Liberal Party.

In his "Cry, the beloved Country" Paton depicts certain aspects of the race question in South Africa: the emptying and undermining of the tribal life, the so-called despoilation, the spiritual and moral deterioration of the black labourers in Johannesburg, the estrangement of even the besthearted Whites and the unsettled Afrikaners.

By

Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

Paton is a Christian. According to him a political programme as such cannot bring about a solution of the race question. It needs justice and love. If the policy of apartheid was a policy of love he would not have so many objections. However, it is a policy of fear and self-preservation. That is why he protests. His name is known in the whole world. But in South Africa he lives in isolation.

"A brave and lonely man" Henriette de Beaufort calls him. Both the book and the film were strongly criticised: "destructive propaganda against White South Africa throughout the whole world." This criticism is understandable but completely unfair. Alan Paton tells the truth in his book. He has been called the Max Havelaar of South Africa. This is Paton's message: Fear governs South Africa but there is only one thing which possesses full power and that is love. There is only one possibility for South Africa: unselfish co-operation of Whites and non-Whites. Paton fears, however, that the Whites will only find hate in the Blacks by the time they have taken up their position in love. Cry, The Beloved Country. The unborn child in the heart of our dread. Men believe in brotherhood of all people but they do

not want to apply that belief to South Africa. Of Alan Paton is true what Maimonides in his book says of himself: I am a weak and sinful man but God has given me a task, that is all! He labours for South Africa, not for the Whites and not for the Blacks, but for South Africa. His novel ends on an early morning with the day breaking in the east. The day has dawned. But when the other day will have dawned, the dawn of our liberation from the fear of slavery, our liberation from the slavery of fear, when this day dawns? That is a secret!

The policy of apartheid of the government is destructive. Alan Paton admits that the Afrikaners in the Republic will receive some form of self-government. True "Have you heard the story of the dog which went to its owner and said: Sir, I am hungry? The master who liked his dog, took a sharp knife, cut off a large piece of his tail and gave it to him to eat. Not a nice story but there is much in South Africa which is not nice."

Alan Paton regards it as most important that Whites and non-Whites should meet one another in places where every form of apartheid and discrimination is absent. Such a place the Church is not. Prayers in the Church are insincere because there is a gulf between the preaching of the responsibility which we as children of God have for one another and the willingness—when leaving the church—to accept all the privileges of the Whites and to acquiesce in the fact that the non-Whites are discriminated and wronged in every possible way. Paton regards it as disgusting. He is convinced, however, that if the Whites should awake one morning and find that there was no colour bar any more they would experience it as a liberation. He is even convinced that that is true of many of the most fanatical Afrikaners.

At the same time he realises that the outcome will be violence unless the Whites decide in favour of building a South Africa which is open for all. If they do not do that then they will maintain White supremacy by force but this will be changed into black supremacy by an even more horrible violence.

Before the war Paton was one of those who feared that probably a hundred years would be needed before a multi-racial society with equal rights for all could be established. Now he knows that we have not got a hundred years to our disposal any more. The matter requires haste. But after he has done his work Paton leaves the rest to God. Time is in the hands of God and we will have to leave it in God's hands. I am convinced he says, that when a Christian becomes obsessed by time he simultaneously begins to doubt God's providence and against this danger he must always be on his guard. We must simply fulfil our task at the post where God has placed us. For the men of apartheid the race question is a matter of life and death, for us it is a matter of justice and injustice, of humanity and inhumanity.

Besides the Anglican Church there are many other English speaking churches. Their influence is important and their opposition—in deeds—against the policy of apartheid is growing. The work of the Missions especially comes to mind. More and more men will realise what the great missionary Dr. Samuel Zwemer once said: The non-Whites are no burden for the Whites but an opportunity and a responsibility, as the little girl said to the policeman who protested when she carried a child bigger than herself through the traffic: "Mister, he is no burden, he is my brother."

Trust can only grow as spiritual fellowship grows. It hardly grows anywhere in South Africa except on the mission fields. For that very reason the missions bear such a great responsibility with regard to the race problem. In this field the Foreign Missions especially do a great work in the cultural, spiritual and religious uplift of the non-Whites. A man like Sal Tas, whom one would not suspect of too great a sympathy for Christianity, says that the Missions have done a grand work of civilisation in Africa. I have met not a few but many Albert Schweitzers who distinguish themselves from the great Albert Schweitzer only by the fact that they have been weaned from his sense for publicity. The Missions have brought the Christians of different races together in a brotherly fellowship. The Afrikaner Minister told me that much was possible on the mission field which in other spheres was completely forbidden. I have visited different mission stations and always I have felt that mission work offers the possibility of overcoming all apartheid and discrimination.

(To be continued)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS — JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordwed Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Domborg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Beaters and Jari Gold Georgettes
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees
All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Curious Embroidery
£3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gyn Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS I

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 12/6 pair.

Also Leather 12/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 21st Dec. Sailing 5th Jan, 1957,
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 30th Jan, 1957. Sailing 4th Feb, 1957,
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk " " £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0, Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-7-0, Ordinary Food £4-4-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

Indian Tributes To Mr. Justice Bok

A CORRESPONDENT from Kimberley reports that at the Hindu Temple (Kimberley) recently, Mr. G. N. Naidoo paid a glowing tribute to the late Mr. Justice Bok. He said: "We meet today with bowed heads and in the shadow of sorrow to mourn the loss of a great judge, a good friend and a most esteemed and highly respected citizen." Mr. Justice Bok was a former judge of the Griqualand West Local Division of the Supreme Court, Doctor of Jurisprudence (Leyden University), Barrister of the Middle Temple and Chevalier of the Legion of Honour.

Mr. Justice Bok graced the local Supreme Court bench for a period of over 15 years during which he dealt out even-handed justice tempered with many grains of mercy to the unfortunates who came before him. It fell to few members of the judiciary to enjoy Governmental confidence as did His Lordship who, in his younger days, occupied many legal outstanding posts in the State. He enjoyed the personal friendship of General Louis Botha, whom he accompanied on many important international missions in all parts of the world.

To the members of the Indian community particularly, Mr. Justice Bok was an Apostle of friendship and kindness and he regarded them with the same

ties of sincerity and goodwill as they regarded him—mutual feelings, indeed, of trust and understanding.

Mr. Naidoo who had the honour of counting Mr. Justice Bok among his many personal friends, described him as tolerant, broadminded and charming, with a human understanding that was almost unbelievable.

He recalled an incident when the Judge spoke to him and said: "I realise that darkness has fallen on your people, but I counsel you as a leader of your people to lead them into calmer waters and avoid all trouble and strife. You are passing through a particular phase, as so many other nations have done from time to time, but ultimately righteousness will prevail. Remember your great leader Mahatma Gandhi taught your people to endure and conquer hatred by love."

During his 15 years residence in Kimberley he threw himself wholeheartedly into the social sphere of the city and his philanthropic endeavours were well-known to all. He never failed to support any deserving cause, and when he left Kimberley on retirement, many public bodies lost the services and advice of a gallant and honourable gentleman beloved by the Bar, the Sida Bar and the townspeople.

the courtyard.

"I was so horrified that I asked the commandant of the jail why he did not let the prisoners out during the day to play games or take walks in the yard, and he looked at me quite incomprehendingly and said that the prisoners were being treated exactly like the Portuguese in Portugal and that there is no difference between the treatment given to criminals and political prisoners except that political prisoners could not work even if they wished to. No gardening, no handspinning, nothing except read a few books their relatives sent after they had passed censorship."

"Even the Portuguese get beaten in jail and they are so scared of going to jail that there are quite often cases of Portuguese soldiers deserting to India because they have done something wrong."

Uganda Prime Minister Starts Tour Of India

MR. Y. K. LULE, Uganda's Minister for Rural Development recently arrived in Delhi and started on a tour of community development areas near the Indian capital.

The Minister, who has already visited Madras and Calcutta, was received on arrival at Delhi's Safdarjung airport on Friday by Mr. Rashid Ali Bang, India's Chief of Protocol. He told waiting newspapermen that Uganda had launched her own community programmes on lines similar to those of India and was now engaged on a re-orientation of her agricultural and industrial policy.

He said he hoped his talks with Indian officials would help him to get new ideas.

Mr. Lule has already seen Asia's biggest fertilizer factory located at Sindri in Bihar State which produces daily one thousand and two hundred tons of ammonium sulphate. He has also visited India's giant locomotive manufacturing plant at Chittaranjan, around which a new township has been built.

Mr. Lule arrived in India for an 18-day tour at the invitation of the Indian Government after completing a similar tour of Burma.—ISI.

Bharat Sangeet Vidyalaya

First Graduation Ceremony

THE Bharat Sangeet Vidyalaya held its first graduation ceremony at Atlas Chambers, Durban, on the 24th November, 1954, at 4 p.m. The President, Mr. R. Boodhoy, in welcoming the guests and students said that he was satisfied to see such a unique and representative gathering, especially of musicians of the Indian community.

Acharya of the Vidyalaya (Master P. H. Narayn) conferred the title of Master upon Mr. V. D. Gohil (V. D. Mahan) on his completion of "Dhrupad" with merit.

The President then asked Master V. D. Gohil to sing "Dhrupad" to demonstrate to those who were present the techniques that were involved.

After demonstration which took one and half hours to complete, he was highly complimented by all those who were present, all of whom stressed that attempts should be made to further Indian classical musical education and commend the Sangeet Acharya and his students for the hero interest they had taken in the advancement of Sangeet and especially urged the students to continue at least until they reached the "Dhrupad" stage which Master V. D. Gohil had attained.

The function was brought to a close with a Tea party. A performance of the rendering of "Dhrupad" for the benefit of the public is being contemplated.

Conditions In Portuguese Jails Sickening

Dar-es-Salaam, Nov. 29.

A EUROPEAN woman correspondent of the Tanganyika paper "Sunday News," who visited Portuguese jails which house Goan and Indian patriots, said she was sick for a couple of days afterwards, so bad were the conditions there.

The correspondent who writes from Bombay every week under the name "Elephants," is usually critical of India and can therefore be relied on not exaggerate what she saw.

She wrote in the paper's November 25 issue:—

"When I saw the jail conditions in Goa I not only shuddered, I was quite sick for a couple of days; and even now thinking back it makes me shudder. In a room where 30 people could be cramped, there were 68 Goan and Indian political prisoners, their coils so closely packed that they touched each other and the walls on all sides except at the foot of the cot.

"It was impossible to stand in the cell and people had to lie on their beds all the time because that was the only possible position for them. In one corner of the room was the kitchen—a couple of coal stoves, some cans and some cooking utensils. Just opposite the kitchen there was the lavatory, one lavatory for 68 people, and that lavatory was also the bath room, the shower and the washbasin.

"Since the lavatory and kitchen were in the cell, the prisoners were locked in all the time. The only time they could leave their beds was for 30 minutes on five days a week for a sanitary bit of walk in

Famous Educational Annuals For 1957

NOW ON FOR SALE—FULLY ILLUSTRATED
JUST ARRIVED

An Ideal Gift For Boys And Girls

DON'T DELAY

GIRLS ANNUAL: New Strips, Stories, Hobbies— Illustrated	10	6
EAGLE ANNUAL: Sports, Adventures, Stories Etc.— Illustrated	10	6
SOCCER CIFT 2021 (1956-57): Full Plate Coloured Photos—Articles— Illustrated	10	6
EAGLE SPORTS ANNUAL: Stars of Sport in Words and Pictures—Illustrated	7	6
SWIFT ANNUAL: Exciting Picture Stories— Jokes Etc.—Illustrated—	7	6
RIDERS OF THE RANGE ANNUAL: Featuring Jeff Arnold & Luke—Illustrated	7	6
ROBIN ANNUAL: Stories, Poems and Puzzles—Illus.	5	6
DONALD DUCK ANNUAL:—Illustrated Coloured	7	6
RAINBOW ANNUAL: Coloured Illustrations	7	6
TOM THUMB RETURNS: (Illustrated)	4	6
DAVID'S FABLE BOOK	4	6
BABAR THE KING	4	6
BABAR'S TRAVELS	4	6

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

JUST OUT

JUST OUT

Saint Mira

By T. L. VASWANI

Though the name of Mira is a household word among Indians and her songs are sung everyday in a thousand shrines and a million homes, very little is known of her life beyond the fact that she renounced the joys and comforts of a palace for the hardships of the life of a wanderer in quest of Shri Krishna.

In words at once vivid and soul-stirring, the author of this beautiful volume portrays the inner spiritual experiences of Mira, her suffering and search, the purity of her character and her undimmed fervour and courage.

BEAUTIFUL GET-UP — LIBRARY BINDING
A Book You Must Buy For Yourself And Also
Present To Your Friends.

TEN SHILLINGS PER COPY

Other recent books by Sri T. L. Vaswani which
will interest you:

KRISHNA: Stories and Parables	5s.	6d.
GITA: Meditations	10s.	6d.
A Prophet of the People	5s.	6d.
In the Footsteps of the Buddha	2s.	6d.

FOR
RUBBER STAMPS

AND
PRINTING

CONTACT
**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN.

PHONE 81008

P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS

"BUCKPRINT"

ESTABLISHED 1927

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29362.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add.: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Meeting Of Sympathy For Arrested Leaders

A meeting was held under the auspices of the Civil Liberties Defence Committee to express deep sympathy for the arrests of the leaders of all communities on Thursday, December 6, at the M. K. Gandhi Library Hall. The Chairman was Advocate Mall, and the speakers were Prof. C. K. Hill, Prof. Kuper, Miss Florence Mhiza and Mr. Alan Paton. During the course of his speech Mr. Alan Paton said: "I have been a worker of the state for nearly the most of my working life. I was first a tutor of White boys and then a tutor of Black boys. I used to speak on platforms, with regard to child delinquents, but never against the state. I used to say that children must be brought up free and I wonder today if I did right by saying so, with the way events are taking place

today? Some people wanted to know if it wasn't too soon to hold a meeting, but I feel that it is the right time, because if we don't speak today, then we won't speak tomorrow. We must oppose, for our own good and also for the good of the state, because any good government must have a good opposition. No right thinking and right acting men or women can ever be suppressed.

We must always be free in our minds and our hearts, and we must look forward to a state where, it will be treason to have racial discrimination and apartheid. This is the kind of state we have to strive for."

A resolution of sympathy was passed and the large gathering of Indians, Europeans, Coloureds and Africans ended the meeting with the African Anthem "N'kosi Sikelele."

"The Council has always intended to house Coloureds at Claremont and if this area were allocated for Coloured occupation and ownership, houses

could and should be built immediately for those Coloured families who are so desperately in need today."—Rand Daily Mail.

Training Engineers For India's New Steel Factory

EIGHTY young Indian engineers are now in the Soviet Union undergoing training in three modern steel works. The expenditure will be borne by the UN Technical Assistance Fund.

The Soviet Government has agreed to train in the USSR 696 engineers and technicians for the Bhilai steel works being set up in India. In addition to the engineers now under training, 109 engineers and 497 supervisory staff would also be sent to Russia.

The British consortium setting up another steel factory in India, provide training facilities for about 300 engineers and technicians. The UK Government has agreed to underwrite the cost of the training under the Colombo Plan.

Approximately 6,000 operative and unskilled workers will have to be trained in India for three new steel plants.—ISI.

'Council Should Not Aid Government'

Indians Must Not Be Dispossessed Of Rights

—Says Councillor

"IF the Johannesburg City Council is to be asked to assist the Government in dispossessing the Indians of their rights in Pageview and the Coloureds of their rights in Albertville, then its answer must be an emphatic 'No,'" said Mr. A. J. Cutler, a member of the Council's Non-European Affairs Committee, in an interview recently.

"However, we must be careful not to take simply a negative view. That will only result in the Government doing the job itself and leave the Indians and the Coloureds worse off in the end."

The municipality was the representative of the people—whether white, brown, yellow or black. The correct thing for it to do under the Group Areas Act was not only to fight against any population movement that would cause hardship or suffering, but to propose adamantly the steps

which it considered to be right and just and to undertake at the same time to carry them out.

"The question whether the Council would undertake the building of houses under the Group Areas Development Act depends entirely on where the flats and houses are to be built," he said.

"In other words, it depends on the areas allocated for the racial groups concerned.

"For instance, everyone knows that morally the Indians should be left where they are in Pageview and that the Council is legally committed to the reservation of this township for Asiatics."

"Therefore, if Pageview were designated for occupation by Indians, the Council could do a good job in constructing blocks of flats for the poorer Indian, who today is being fleeced by property-owners and is living in atrocious slums,

Congresses Condemn Union's Token Participation At UN

THE South African Indian Congress and the African National Congress in a joint statement to the Press condemned the stand taken by the South African delegate, Mr. Eric Louw, at the United Nations in partially withdrawing South Africa's delegation from participation at U.N. and merely maintaining a "token or nominal representation."

The statement says: "It is to be deeply regretted that this step has been taken by a Government which does not represent the entire population of South Africa. It is certainly not in the interest of South Africa to disassociate itself from U.N. when it has so much to learn in regard to mutual understanding, mutual co-operation and peaceful co-existence of humanity, not only in South Africa but throughout the world.

"It is an acknowledged fact that the Union Government has come up for strenuous and severe criticism for denying to millions of its people fundamental human rights as embodied in the U.N. Charter by granting political, social and economic and cultural rights, rather than taking them away as it has done, since Union was formed, the world body would have had the highest respect for

this country. To exclude itself from the discussion of this vital problem which may very well affect internal peace as well as world peace South Africa is shirking its responsibility towards universally accepted principles of good conduct and equity.

"The Congress movement is fully aware that the South African Government is afraid to face the bar of world opinion and be exposed because of the injustices it continues to perpetrate against the voiceless and voteless non-white peoples of South Africa under its policy of apartheid.

"Let it be known to the world forum as well as all countries which are members of UN that we in South Africa do not approve of the step taken by the Union Government. We feel that association with the world organisation is of very fundamental and utmost value in assisting to overcome difficulties in our country."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Bankers Arcade, 38 Market Street, Corner Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

African Viewpoint

Prerequisites For A United Front

THE Bloemfontein conference gave us an excellent recipe for the destruction of apartheid. It told all of us, Black, White and Brown, to create a united front and stand together through thick and thin against race hatred. It is a welcome sign of the times and an indication of the havoc wrought by Apartheid on race relations that very many people on all sides of the colour line are earnestly considering ways and means whereby such a front might be given effective form.

We have to start by facing frankly the nature of the target we want to reach against the background of the obstacles on our way.

In seeking to rid South Africa of the curse of apartheid we quite clearly do not seek to return the country to the days of British segregation or any other form of race discrimination. On the contrary we are setting out to create an entirely new society, with no colour bar in any shape or form, whether from the African side or the European side. We are setting out to create a society where a man's value will depend on the fact that he is a person and not a member of the any racial group. We have had enough of race consciousness and want no more of it.

But race consciousness has paid handsome dividends to the majority in the White community. For this reason many will fight tooth and nail against any threat to it; certainly the Nationalists will. Where the other Whites do not fight, they might be slow to rally. It will be a gain itself, however, to get them not fighting and a positive step forward to get them rallying, even slowly. We can count only on the White Liberals, Labourites and the COD to take a firm stand promptly by the side of the non-Whites.

In planning such a front, then, we must at all times bear in mind the fact that we might not be wise to expect quick results. Even apart from White resistance, the non-European have not as yet learnt the habit of working together. Our strategy must also take cognisance of this fact.

Principles

Having cleared some of our

difficulties simply because he is in the minority; nor must the African be placed in the position where—on the later stages of the resistance movement—he will feel that he is being exploited.

Secondly, the programme should be one on which there will be maximum agreement and the minimum of controversy. The Freedom Charter is a stop-to-day because the Left wanted to show the world they were the bones of the ANC and in doing that overbore their mark and gave the ANC a disastrously bad shaking as a result. I am glad no responsible Congressman in his senses stands up and talks about the Charter today—certainly, not after the Bloemfontein resolution. Since the Bloemfontein resolution killed the Freedom Charter, we might next concentrate on things to heal the wounds it (the Charter) caused.

By

JORDAN K. NGUBANE

Thirdly, we shall need a long-term programme to defeat apartheid, which will be divided into a series of short term plans of action working into one another—one giving rise to the next after it until the momentum of events took us to the society we have in mind.

Finally, we shall be wise, for a start, to concentrate on those groups most likely to work with the minimum of friction. In this connection, to be effective the front will have to be an alliance of all the people and not only of the political organisations—we know and, worse still, of their leaders. We have seen how the ANC-NIC alliance has degenerated into a unity confined to the top-men; something of which the people in the streets are not visibly conscious.

When the new alliance starts moving we might tackle groups like the anti-republicans, the Black Seals, the Federals, the White university students, etc. But we must be careful to avoid their invitations from the word go and then await their actions.

Programme

A programme which would pro-

(b) Acceptance of the United Nations Charter;

(c) Intensified organisation.

How shall we set about creating the front we desire? For obvious reasons we shall need to start by calling together interested organisations of all types. We would then set up machinery to co-ordinate their activities. And here we shall be wise to give every group of organised opinion effective representation. Failure to do this will destroy unity. For, we must remember, to be effective such a front must necessarily include organisations like the Churches, for example.

Initially the co-ordinating agency would function until the pressure of events necessitated a merger of the organisations in the front, if that is found desirable—or until a new grouping was rendered necessary by events.

Propaganda Possibilities

At the same time we must realise that the Bloemfontein conference gave us an excellent argument by which to throw apartheid out of any court which is not "packed." Let us use it without tiring.

Finally, we must do all in our power to keep the Bloemfontein challenge in the public eye. Let us make people think about it. In passing I am not blind to its implications for the 1958 general elections in the White community. If we can sharpen the challenge it will be such a way that the White electorate is called upon to pass judgment on policy against their background, why, let us thank our stars the conference met.

On the White side the United Party has been saying a lot of things about co-operation with the African. At Bloemfontein the African said he wants to consult and co-operate with his White countrymen. What is the United Party going to do next?

Bloemfontein places us in the position where we can show to the hilt that apartheid is wrong; that the Nationalists are dangerous people. We must use their own reactions in the Bloemfontein resolution to convince White opinion that they are incapable of understanding the African; that all they are doing is to turn the African

and emphasise in the manner possible for the Churches.

In particular, we must take a new look at the Dutch Reformed Church. I am for a more aggressive attack on those citadels of complacency called the English Churches. They do not live up to their own principles. The DRG is different, here. Our strategy towards it should be to create in its mind doubts and uncertainty about apartheid in the light of apartheid's crushing of Obvian and human values in dealings with African Christians. In other words we must do all in our power to carry the Dutch Reformed Church with us as well.

Finally, in this category, I think it is time we told the world a little more loudly about what the other people of South Africa, the decent men and women who want peace, happiness and security for themselves and all their countrymen, are doing to rid the country of the racial strife fomented by apartheid. Let us never stop attacking apartheid on moral grounds because it is so wicked and cruel.

When we have weighed all these things we must consider making a bold bid to awaken African opinion to the responsibility of Black millions in the great fight against apartheid. That will be the most decisive blow against apartheid.

From then onwards the momentum of events will carry us straight to a free society of equal men. But it will all require hard work, very hard work and colossal sacrifices. The hour is glorious; let us be the men and women to match it.

Scholarship For Africa's Founded

A £2,000 university African scholarship fund was one of the projects founded this year by the Sisterhood of the United Progressive Jewish Congregation, said Mrs. L. Kantor, chairman of the Sisterhood, at the annual general meeting held in the Temple Israel Hall.

Already £1,400 of this sum had been raised.

Another achievement was the foundation of the Golden Age Club for old age pensioners in the Sisterhood Cottage.

Rabbi Dr. M. C. Walker, the chief minister, who addressed the meeting, said that the Sisterhood specialised in social justice and social welfare activities, and worked especially for the non-European

Santiniketan—"Abode Of Peace"

Soon after India became independent, Santiniketan was reorganised. It has been incorporated as a statutory full-fledged university, with a much wider curriculum, offering courses to meet the needs of the new India. But emphatically it is not lost its special nature, or become a replica of other universities. It has preserved its economy, its traditions, its spirit, and its special customs, assistance on the living personal relation of teachers and pupils, its cultivation of the harmonious corporate life.

By

GUY WINT

(Continued from last week)

Today Santiniketan is at once school, university, research institution and international centre. The school is co-educational; boys and girls live in separate hostels but share the same classrooms, kitchens and playgrounds. In the university, early all the ordinary subjects may be studied; but following tradition established by Rabindranath, students are encouraged to combine "lightening" subjects—those inviting study for their own sake—like "fruit-bearing ones"—those which have practical usefulness. "Fruit-bearing" is very much in the centre of the research programme of the institution. At the neighbouring village Briniketan, some of the most stimulating work in modern India has been done on the ecology of peasant life and on

methods of rural education. The man or woman who obtains part of his education in the College of Music and Dance is urged in due course to move over to Briniketan and study his countrymen working at their humbler tasks.

Because of its international reputation, Santiniketan soon attracted scholars from the outside world. It became, and has remained, one of the most cosmopolitan places in Asia. This has been reflected in journals and annals which are published by the institution.

What can Santiniketan give to India, and to the world, in the coming decades? Perhaps it will serve best by continuing to proclaim the same principles as in the past—especially the principle that a university is not a hierarchy, and that student and teacher should live not in relations of subordination but of companionship and common dedication to their ideals. If Santiniketan continues steadfast to this, it will do much. But no healthy institution stands still. Santiniketan will inevitably grow and change. One of its most interesting ventures at the moment is the systematic training of teachers intended for the villages. More will probably be heard of this in the future; it is a development which would certainly have delighted Rabindranath Tagore's friend, Mahatma Gandhi.

In the 20th century world of volcanic upheavals, Santiniketan has remained true to its name. It is an abode of peace. Its Chancellor, Jawaharlal Nehru,

has declared the resolve of his Government that everything shall be done to enable it to grow and prosper according to its own nature. "I have Santiniketan very much in my

mind," he said recently, "and feel that it is our national duty which Rabindranath Tagore entrusted to all of us to make it possible for this institution to prosper."—(UNESCO).

Dalai Lama In India For Anniversary Of Lord Buddha

THE Dalai Lama and Panchen Lama of Tibet have arrived in Delhi on a five-week tour of India at the invitation of the Indian Government. Both are revered leaders of the Buddhist world and their presence in India at this time heightens world interest in the celebrations to mark the 2,500 anniversary of the Buddha's death.

The Dalai Lama is the spiritual and the Panchen Lama the temporal head of Tibet and both rank high in the political hierarchy of the People's Government of China. Their visit therefore is interpreted as a further step to strengthen the

ties between India and China on the one hand, and as recognition by China of the cultural and religious links between Tibet and India on the other.

During their stay in Delhi, the Lamas will visit Mahatma Gandhi's mausoleum, the Bhakra Dam and the Taj Mahal, Sanchi, Ajanta and Ellora caves.

When the Lamas crossed the 14,000 ft. Himalayan pass on the Tibet border into Sikkim, they were welcomed by the Maharaja of Sikkim and Mr. Appa B. Pant, Indian Political Officer, and given a guard of honour by an Indian army unit—[S.I.]

Table Tennis Tournaments At Sea

THROUGH the tireless efforts of Mr. Romeo Fernandes the Welfare Officer of the S. S. Karanja, a Table Tennis Tournament is held on both the outward and inward voyages. Hajree E. H. Ismail, of Durban, presented a trophy known as the "Hajree E. H. Ismail Trophy—to R.M.S. Karanja." Since its inception four tournaments have been held and large entries received. The first tournament which attracted 56 entries, was held on July 20, 1956. Mr. Jitendra C. Anandkar a medical student of B. G. Medical College, Calcutta, was the winner when he beat Dr. H. Bhatt, M.S. of Hindu Hospital, Surat,

in a close contest.

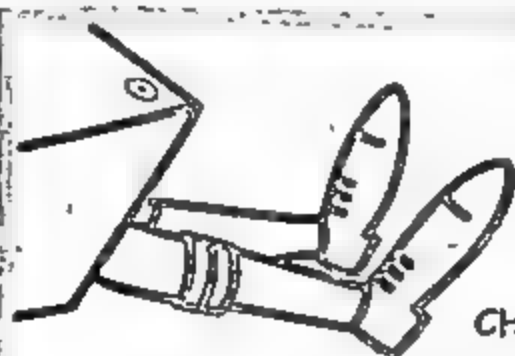
The second was held on August 13, 1956, when 65 players took part.

Mr. Ferdinand Rodrigues beat Mr. B. T. Glover, Chief Engineer of the Karanja, in the final.

Eighty-two players, including several champions and ex-champions of India, Pakistan, Kenya, Uganda, Dar es Salaam and South Africa entered in the tournament which was held on September 20. The final was between the ex-South African champion Mr. Ismail M. B. Randeree and Mohamed Riaz Qureshi, a medical student (at the Lahore Medical College, when the latter won in five sets.

The last tournament held on October 23rd, 1956, attracted 74 players. Professor Amouter ex-champion of Wilson College, Bombay and Mrs. Machado women's single champion of Goa, were among the participants. Mr. Surendra K. Bhatia of Panjab beat Jack Birtio, who represented Pakistan in Hockey at the Olympic Games,

He qualified for £7,000 salaries offered in accountancy, secretarialship, costing banking municipal services. Write for "The Direct Way to Success," the free book that places you on a successful career through tuition by The School of Accountancy, 1, Q. Box 4578, [2] Johannesburg. 27 years of successful educational service.

PEOPLE
LOOK
AT YOUR
CHILDREN'S SHOES

See they get 'NUGGET' Polish every day!

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)

ESTABLISHED 1869

which now offers life policies at specially reduced rates for Indians.

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

SUNSHADES ARE FINE—

but

SUNBEAM for shine
STEEP POLISH

Every tin of Sunbeam is a tin of sunshine. See what a wonderful, dazzling shine it gives to your steeps. A quick shine. A long-lasting shine. A Sunbeam shine! Red, green and black for steeps. White, light and dark for floors and furniture.

Shines...and shines...and shines

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

જે મોડે ૪૫૨ પર જ આંધાર રાજે છે તે મરેલાં ૩, છપતાં માનવી પર કદી આંધાર નહીં રાખે. આ વિચાર જ દિલમાં મરાખર છતારશે તો કદી શોક નહીં કરે.

—ગાંધીજી.

મારી યાંત્રી અને વિનાશક રહસ્ય કથર એટલે કે સત્ ૫૨ની મારી અચળ બદલામાં છે. હું કાંઈ જ કરવાને સમર્થ નથી એનું મને પૂરું જ્ઞાન છે.

—ગાંધીજી.

૧૪૦ નેતાઓની પ્રભાતમાં થએલી ધરપકડ

એકસોને આળીસ નેતાઓની ગઈ કાલે તા. ૫મી ડીસેમ્બરના સવારના ૧૪૦૨માં ઘર માં ઘાઠ પાડીને પોલીસોએ સમસ્ત યુનીયનમાંથી ધરપકડ કરી છે. બધાને પકડી પોલીસ સ્ટેશને લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાંજ તેમની ઉપર રાજદ્રોહનો આરોપ સુકી ખાત્ર મીલીટરી પ્લેનમાં જોડાનીસબર્ગ લઈ જવામાં આવ્યા છે.

આ પગલુ કોટલુ બધું ખાનગી રીતે લેવામાં આવ્યું હતું કે, કોંગ્રેસના પાયસેને પણ અખર નહોતી કે, તેને શું કરવાનું છે. વિમાન મિટ્ટીયાથી શાકલવામાં આવ્યું હતું. આ ધરપકડ ગયા વરસે જે બધી સંસ્થાઓ અને નેતાઓના ઘરોપર ઘાઠ પાડી કાગળીયાઓ જન્મ કર્યા હતા તેના અભ્યાસ બાદ કરવામાં આવ્યા તું જણાવવામાં આવ્યું છે. કરબનમાં ૨૦ કરતા વધુ લોકોને પકડવા છે જેમાં ૪ યુરોપીયન સી તથા પુરુષ પણ છે. મેરીસબર્ગમાં એક આફ્રિકન અને એક હોંદી ડોક્ટરને પકડવામાં આવ્યા છે, રેડ-એન્જલમાં—૩૫ લોકોને પકડવામાં આવ્યા છે જેમાં એક એકેવોકેર એક પાંદરી, અને ૨૬ યુનીયનના આફ્રિકન તેમજ બીજા ને પકડવા છે.

મને વરસે ઘાઠ પાડવામાં આવી હતી તેને અનુસરી આ ધરપકડ કરવામાં આવી છે. પોલીસોએ તેને અભ્યાસ કરી અને શક પડતી બાતીઓ પર તપાસ રાખી નોંધો કરી એટરની જ-૧૬ આમે પુરવામાં આવી હતી તે પરથી રાજદ્રોહનો આરોપ તેઓપર મુકવામાં આવ્યો હતો અને તેને અનુસરી આ ધરપકડ કરવામાં આવી છે.

૪૮ સંસ્થાઓમાં ધરપકડ

૪૮ સંસ્થાઓના સભ્યોને ૫૩૬૫ પછી પોલીસે તપાસ મેરડે બતાવી એવીસોની તપાસ કરી હતી અને ૪૮૯૭ અરીતાઓ અને હિસાબના ચોપડા વિશે હસ્તક થયો હતા. આમાં સભ્યોની નામાવલીની નોંધ પણ તેઓના કાગળો ગઈ છે. સંસ્થાઓમાં સાલિય આફ્રિકન કોંગ્રેસ, સાલિય આફ્રિકન ઇન્ડિયન, કોંગ્રેસ નેશન-યુરોપીયન યુથ યુનિયન, કોંગ્રેસ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ, તેમજ ૩૫ અને નાટાલની ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ, કોંગ્રેસ મોઝ લીમન, પી સાલિય આફ્રિકન સોસાયટી ફોર પીસ એન્ડ ફ્રેન્ડ શીપ. સોનીપેટ અને વિજયાંતીની સંસ્થા સાથે ભેડાવણી હતી. એઓની સંસ્થામાં—સાલિય આફ્રિકન રેસરેચ એન્ડ યુમેન હતી. ફ્રેન્ડ એન્ડ યાપ ના સોસાયટી પણ આમાંથી છુટી નથી.

મેરીસ પ્રતિનિધિ મી. કોવેલન, પકડવા છે. મી. કરમાલસ મોર નેઓને કુકસુલત પર એવે-ડીટનું ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું હતું તેઓ કાલ ધરમાં છે તેમની પણ ધરપકડ કરી છે પણ સારા યાવ ત્યાં સુધી ધરમાં રહેવા દેવામાં આવ્યા છે અને મરપર પોલીસનો અખરો છે.

સિનેમાંનો અર્થ
સિનેમાં-પેસા લખને કોટલીમાં પુરી રાખનાર નવું કલાકની નેસ માનવને મનમતી નેસ સેતાનનું કારખાનું.

આ બારમાં આવખાતાના પ્રધાન મી. સ્પાટ્ટે-નિવેલન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે, “પોલીસે આને ૧૪૦ માણસોને જેમાં-યુરોપીયન, ઇન્ડિયન, મેરીસ, અને કમંડ સમસ્ત યુનીયનમાંથી પકડવામાં આવ્યાં છે. જેઓના ઉપર રાજદ્રોહનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે અને ફેરિજોને વિમાનથી જોડાનીસબર્ગ લઈ જવામાં આવ્યા છે.

—મધુભાઈ સ્પાટ્ટે જણાવ્યું છે કે, “ને

નીચે સંસ્થાને ઈક્ષિણ આફ્રિકાપર કરેલો કુમલો

યુ નેની સામાન્ય સમાચારમાં અતર-રાષ્ટ્રીય પરીચીતીપર થતી અર્થ વખતે લેટીન અમેરીકા ના કીટીટી નિશ્ચિ સંસ્થા ને પ્રભાસતક છે તેને ઈક્ષિણ આફ્રિકાની રમલેટની નિતીપર કુમલો થયો હતો.

ઈક્ષિણ આફ્રિકાના આંતર ખાતાના પ્રધાન એરીક લેના નિવેલનમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કાસની મેટકમાં ને સ્વાય અચોસે તે વખતે ત્રિ મેટક ને યુનીયન સરકાર અસહકાર કરી તેના આખા દિવસની સામાન્ય અચો વખતે ૧૪ દેશોમાંથી રૂબડ આ અંકજ દેશે પ્રસારો થયો હતો.

મી. નેકકયુસ. ચિન. લીમર કે એઓ કીટીટીના મુખ્ય પ્રતીનીધી છે અને ૪૦ લાખ રમલોએનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે તેઓએ એરીક લેના આપણને ઈક્ષિણ આફ્રિકાનું “કાંકધુ” કહ્યું હતું.

ઈક્ષિણ આફ્રિકાની રમલેટની નિતી પર કુમલો થયો પછી મી. લીમર

યુનોની કાયદા સમીતી માં એશીયા અને આફ્રિકાને સ્થાન આપો

હિંદુ યુનોની મુખ્ય કાખાને જણાવ્યું હતું કે, યુનોની કાયદા સમીતીમાં જોડામાં જોડી નવું મેડું પાંચ વધુ મેટકા ને રાખવાનું યુનોએ નક્કર કર્યું છે તેમાંથી એશીયા અને આફ્રિકાને મળવી જોઈએ. લેના પ્રતિનીધી મી. જી. એસ. પાટી જણાવ્યું હતું કે, આ સમીતીનું કાર્ય દેશોમાં સારા કમલોએ અને બંધારણો રહે તે જોવાનું છે. કાસના

શ્રી અરજી ગાંધી
સ્વ મરમ મણીમાજ અધીનક પુત્ર મી. અરજી ગાંધી તેમના પિતાશ્રી અમ જિવેધીમાં પધરાવવા સ્તીમર કપાસમાં તા. ૫ ડીસેમ્બરના મળા છે. તેઓ ૯ વરસ બાદ કોઈ જતાં લોક તેમના કુટુંબના વડીલોના સમાગમમાં પણ આવશે. લેના તેઓ ૮-૨૦ માસ બાળકા ધારે છે.

૧૫ સભ્યોમાંથી પાંચ મે.ટા દેશોમાંથી, આર લેલીન અમેરીકા, બે પશ્ચિમ યુરોપ, બે પુર્વ યુરોપ અને બે એશીયામાંથી છે. આફ્રિકન અને એશીયાના દેશોમાં ભલે ભાતના લોકો પણ છે અને તેમને કાટીકાસ થલો જીતે છે. ત્યાં થલો કાપકાઓ અને રીટ કાતો પ્રવર્તે છે. આથી આ દેશનું પ્રતિનીધીત્વ થલુ ઓર્ડુ છે અને આફ્રિકાનું થોડું પણ નથી. અને તેથી જ અમે કમલોએ લીએ કે નવી પાંચ મેટકામાંથી એઓમાં જોડી નવું આ દેશને મળવી જોઈએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૬.

ઈલાયદાપણા સામે પગલુ ભરવાનો વખત આંચો છે

જો આફ્રિકાનર નેશનલીસ્ટ વિચાર સંસ્થાની ધરાવતાં નથી તેઓને તે બીજામાં ઇલાયદાપણાનો હેતુ છે. આફ્રિકાનર નેશનલીસ્ટોનું માનસ બીજાને શુભામ બનાવવાનું અને પોતે તેના ઉપરી થઈ રહેવાનું છે. જ્યાં જ્યાં “શુભામ” શબ્દ વાપરીએ છીએ તે પૂર્ણ વિચારપૂર્વક વાપરી રહ્યા છીએ કારણ ઇલાયદાપણુ જે શુભામીનું વંશજ છે.

આજે આફ્રિકાનર વિચાર સંસ્થાના મુખ્ય નાયકો એ છે કે જે લોકો ઇલાયદાપણાની વિચાર સંસ્થાને અનુસરી ઉચ્ચ નિયત્તા લાવે પેલા કરે છે અને માનવતાનો નાશ કરે છે તેઓ—નહીં કે જે આફ્રિકાનરોએ એક મંડુક સાઉથ આફ્રિકા માટે યુનીયનનો આદર્શ ઘડ્યો હતો તેઓ—સી અને પુરૂષો જેઓએ પ્રતિજ્ઞા પૂર્વક માનવતાનો ત્યાગ કર્યો છે અને ઠાળા રંગના પોતાના દેશ આંધરો સામે હાથમળીને ન રહેતા એક જુદાજ જાડો પેલા કર્યો છે.

જે લોકોએ શુભામીની પ્રથા બંધ કરવા કેપ છોડ્યું અને શુભામીને બંધન સુકક કર્યા પછી તેમની શુભામો માટેની જે ભાવના હતી તે તેઓના મનમાં થી દૂર નથી થઈ. એજ ભાવના દ્વંસવાદનાં બંધારણમાં જણાઈ આવે છે. આ બંધારણ કહે છે કે, “જોર પ્રભ, રાજ્યમાં કે અર્થમાં ઠાળા ગે.રાને સમાવવાને કરી નહીં લેય.”

આજ ભાવના રજા રીક્રીમ થઈ પછી સેવે છે. અને નેશનલીસ્ટ સરકાર પછી એજ ભાવનાથી આજના ઇલાયદાપણાના કાયદાઓ થઈ રહી છે. તેથી જ આજે સઠમ દુનીયા આફ્રિકાના નામથીજ અજાય છે. શુભામ

રાખનારાનું માનસ એવુંજ બંધાયું હોય છે કે, તે પછી શુભામને માણસ તરીકે સ્વીકરવા અને સમાન જાહેર લેવા કદી તથ્યવાર થતુંજ નથી. સાઉથ આફ્રિકાના સત્તાધિયો બીન-ગેરાઓને કુખી અને સારા લેવાને જરા થયું રાજી નથી. તેઓની સામે કે પછી તેઓથી દુર પછી બીન-ગેરાઓ આનંદમાં રહે તે તેઓને ખસાડ નથી. તેઓ ઇચ્છે છે કે બીન-ગેરાઓ હંમેશા તેઓને સલામ ભરતા અને હાથ હાકરતા રહે બીન-ગેરાઓ ઘડીભર પછી જુલો ન જાય કે તેઓ શુભામ છે તેને માટે તેઓ પોતાને, આબજો હંમેશા વીજ્યા કરે છે.

આનું પરીણામ એ આવશે કે વર્ષોથી બંધારણ અનુસાર ગેરાઓ જે હકક ધરાવતા હતા તેઓ પછી પોતાના ચોક્કસ હકકો ખોરો. ‘દાખલા તરીકે, ન્યાય ઉપર સરકારની સત્તા અને આફ્રિકન શિક્ષણમાં ઈન્કીશને સ્થાન ન આપવું વિગેરે નાગરીક હકકો, અને પાસપોર્ટનો કાયદો.

આ બધા કાયદાઓથી હીંદીઓને આર્થિક પ્રગતિ મળ્યું થયે અને બેકારી વધુ પ્રસરે છે. જાણી આફ્રિકાની સ્થીતિને દરજ્જે તેઓને ઉતારી સુકરો. હીંદીઓએ પોતાના વેપાર ઉદ્યોગો, માલ મીલકતો, અને એતરો સરકાર સ્થાપીત કરીને વેચવા પડ્યો અને જુદા વાડોએ યુનીયનમાં બેઠેજ જે તમામ સ્થાપનામાં આવી રહ્યા છે ત્યાં જઈ ફરી જોડા કરવા પડ્યો.

આફ્રિકાને સાચ કંગાલ દશામાં તો સુકીજ દીધો છે પછી હવે તેઓના મનની સ્થીતિ પછી સાચ નપુસક કરી દેવા ઇચ્છે છે. હવે આફ્રિકન બાળકો એવી શાળાઓમાં જાન એળવશે કે જે બાન્ટુ ડેવલપ્મેન્ટ ધારાની

નાની બારીમાંથી ચૂકીત ફરી થી બેકારની દુનીયાને નીકાળશે, તે જાતી તીરસ્કારને, ગેરી વર્ચસ્વ લાને લેશે, હંબરો બાન્ટુ બાળકો ફક્ત શુભામીના શાતાવરણમાં જ ઉછરશે.

આ બધાનું અંતીમ સર્વનાશ માંજ પરીણમશે. મતાધીકારી ધરાવનારા ગેરાઓ. તરફથી આવશે ફક્ત શુભામીનો વોરસોજ મળ્યો છે જે સ્થીતિ નિર્દય અને શરમ ભરી છે. કારણ આ દેશના સત્તાધીશો નાહી જરમનીના આધ્યાત્મીક વારસદારો છે. અને તે લોકો સારી રીતે જાણે છે કે કશવસ્થ પહેલા નાહી વિચાર સંસ્થા ધરાવતાં તેમના જરમન આધ્યાત્મીક સાથીઓની રી કશા થઈ હતી.

નેશનલીસ્ટ સરકારે સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજાનો વિશ્વાસઘાત કર્યો છે. તેઓ આજે સ્વાર્થ દ્રષ્ટિએ ફક્ત નેશનલીસ્ટોના બલા માટેજ રાજ્યના કાયદાઓ ઘડી રહ્યા છે.

આપણે એમ ન માનવું જોઈએ કે, નેશનલીસ્ટો રાજકીય જ્ઞાન ધરાવતાં નથી પણ તેઓની રાજકીય વિચારસરણી ઇલાયદાપણાની તેમની નિતિને પરીણામે નપુસક બની ગઈ છે અને તેથી જ તે દેશને માટે ભય કરતા છે. આ પરીસ્થીતિની સામે દીવાદાંડી ધરવામાં નહીં આવે તો સમસ્ત દેશનો તેનાથી નાશ થશે. જેઓ આ સ્થીતિ સેવા નથી ઇચ્છતાં તેઓની જોજ ફરજ છે કે નેશનલીસ્ટ ગમે તેટલા બળવાન હોય છતાં તેમને સામનો કરી તેમને શકવા. બધે તેટલી સત્તા બળવાન હોય પણ તમામ દેશની પ્રજાના સંગઠીત બળ સામે તેનું બળ નમીજ પડશે.

હીંદીઓને આર્થિક રીતે ખાસ માલ કરીજ રહ્યા છે. સામે સામે જે જુજ આફ્રિકનો આગળ વધી આર્થિક પ્રગતી કરી રહ્યા છે તેઓને પણ અટકાવવામાં આવે છે. પ્રત્યેક વિચાર શિક્ષણ સામે હવે પગલુ ભરવા માટે તથ્યવાર થવું જોઈએ કારણ જેઓ ઇલાયદાપણાના પંખામાં સપડાયા છે તેમની સ્થીતિ થઈ કંડુજાનનુંક દીનપર દીન થશે.

સરકારનું ગાંધપણુ વધતું જાય છે કારણ તેની સામે અકકમ આપણો વિરોધ ખરે જોતા છે જે નહીં. આજે હવે વખત આંચો છે કે આપણે બધાએ લોગા થઈ કડક નિરોધ કરવાની જરૂર છે. બંધી ગેરી સંસ્થા જો કે, દુકાનો, ચા બીજી બીજી જેમાં રમલોડ છે તેનો પૂર્ણ બાયકોટ કરવો જોઈએ.

આફ્રિકાનર નેશનલીસ્ટોની જ્ઞાન તથા રજા ઠેકાણે આવશે. જ્યાં તેનો બરાબર ભેરદાર સામનો કરવામાં આવશે. આ રાજદારી સત્તાધીશોની જ્ઞાન ઠેકાણે, લાવવાની ખાસ જરૂર હવે આવી લાગી છે.

માનવજાત પરની

અર્થિક ટાળવા

આ રતના ઉપ પ્રમુખ ડો. રાધાકૃષ્ણને નેશનલ લીમ કોલેજ યેન કેન્સની જે વિચારની પરિપત્તી સમાપ્તિ વખતે ન્યુ ટેક્સીમાં મોસ્ત કહ્યું હતું કે “માનવી પરથી જે અર્થિક ટાળવા હોય તો લશ્કરવાદ અને રાજવાદના ગુના અપોસીનો નાશ કરવો જોઈએ; કારણ કે વિદ્યાન અને રેકોનોલોજીના આ જમાનામાં માનવજાત સામે “પરદેશ પરની આબાદી કે વિનાશ” જે ને નિષ્ક્રમે રહેલા છે.

ડો. રાધાકૃષ્ણનું દેખીતી રીતેજ અસર અને હેંગેરી પરના અર્થિકજોતે અવાકમાં રાખીને બોલી રહ્યાં હતાં. તેમણે કહ્યું હતું કે માનવીના જ્ઞાનમાં બધો વધારો થયો છે છતાં કમનસીમે દુનીયા જમડાઓ અને જમાલિપતમાં કમનિમ થઈ ગઈ છે. સમર્થ રાષ્ટ્રો નમજા રાષ્ટ્રોને વલ કરી તેમની, કસ-આમ કરી રહેલ છે.

તેમણે એતવણી આપી હતી કે અણપુઢમાં કોઈ પણ રાષ્ટ્રોનો વિભવ નહિ હોય, દુનીયા સામે જે બંધાર આદત ઊભી કરશે. આવાં કુલોમાં રાજ્યો રાષ્ટ્રો પોતાને જ પ્રગતિ કરશે. માનવીના નાશને ટાળવા અરે હવે તમામ કલ્પનાસકિતને નામત કરવાના શિક્ષણની આવશ્યકતા છે.

ડો. રાધાકૃષ્ણને કહ્યું કે માનવ સંજ્ઞામાં અન્ય કરતાં પોતે જીવંત છે એવી ભાવના સંધોઈ જમારે છે. આપણે ખર્ચોજ એક દેવી સકિતનાં સત્તાનો બીજો એવી ભાવના ખીજવાની જરૂર છે. વિશ્વસંઘનની સિદ્ધિ માટે આપણે આપણા સમગ્ર અસ્તિત્વ, નું સમીકરણ કરી દેવું જોઈએ.

કોંગ્રેસ યુનીયનને અપરાધી ઠેરવે છે

સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે, "સાઉથ આફ્રિકાના પ્રતિનિધી મી. બેરીકે લે એવોએ યુનેા સારે ભેમા મળી સાઉથ આફ્રિકાના સરકારને નિવેડો લાવવાનું યુનેામાં અસવીકારી યુનીયનને અપરાધી જનાવ્યું છે."

પણમાં નિવેદન જણાવે છે કે, "આશ્વર્યની ખરી છે કે, આર્ય પમણુ એવી સરકાર તરફથી લેવામાં આવ્યું છે કે, જે સાઉથ આફ્રિકાની સહાયતી નું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવે છે. યુનેામાંથી ખસી જઈ સાઉથ આફ્રિકા ખાતે લામ દાખ નથી જ. જ્યારે એકબીજાના સહકારે, સાતી જણુ" માનવ જીવન જીવવાને માટેનું વાતાવરણ સર્જવાની મણી જરૂર છે—ફક્ત સાઉથ આફ્રિકામાં જ નહીં પણ સમસ્ત યુની-યોમાં ત્યારે આર્ય પમણુ મરણુ યુઓઈ જણુ મર્ણ પડે છે.

"અમલોજ અખર છે કે, સાઉથ આફ્રિકાની મોટા મામની અળને તેના માનવ હકકથી વંચીત રાખવામાં આવે છે. યુનેાના આદરમાં સિવાસાયા છે. તે માનવ હકકો જે યુનીયનની રચાય નાના કાળથી મુટથી લેવાયા છે તે એ આપવામાં આવ્યા હોત તેા આને આ દેશ યુનીયનની નજરમાં ઉચ્ચ રચાને હોત. આ મહત્વના

સલાસને વચ્ચેના નાકરવાથી કાલ્ય આંતરે યાંતીને અને યુનીયનની સાતીને સાઉથ આફ્રિકા પેતાના ભેખરે મહકે પહોંચાડી રણુ છે કારણુ વિશ્વ તરફના જાસા વર્તનના આદર્શનો તે જ મ કરે છે.

"સાઉથ આફ્રિકાની સરકાર અવાજ વચરના અને મત વચરના ખીત ગેરવા જોને કલાવવાપણની નિતીના રજીકારે થી જેવી રીતે ભેવ છે તેની સામેના યુનીયનના મતને તે જવાબ આપી નથી ચકલું અને તેથી જ આ પમણુ અણુ છે એમ અકલમ પશ્ચે કોંગ્રેસ મને છે.

"યુનીયને આપણે જણાવી દેવું જોઈએ કે દેશો યુનેામાં છે તેજો તેમજ ખીલ દેશોને પણ છે. યુનીયન સરકારે જે પમણુ અણુ છે તેને સાઉથ આફ્રિકા રવીકારવું નથી. અમે યુનીયનની યુનેા સંરચા સાથે ભેગાઈ રહેવા મંગીએ છીએ કે જે આ દેશમાં આવ નારી યુક્ષીયોને વખતે પણ અમત્વનું મની રહેશે."

પારમ્યુગીઝ જેલની સ્થિતિ બીમારી ફેલાવે છે

કારેરલામ, નવેમ્બર ૧૯૫૬

સને ન્યુઝની યુરોપીયન અખર પત્રીએ પેરમ્યુગીઝ જેલની યુલકાલ લીધી હતી અને લાની હવા જોટલી ખરામ હતી કે એ મંદવાડો ભોમ જની હતી.

યુનિયન જે અખર પત્રી ૬૧ આ-વ.ડીએ "એલીફ-ટી"ને નામે હમેશા હોદના ખારમાં મેરે બાને વિરોધી જણાવ્યા જણે છે તેથી આ ખારમાં તે જાતીય મોહલી કરતી હોમ એમ માન વાને કારણુ નથી. તે પેતાના પનમાં જણાવે છે કે,

"મે" જ્યારે ગેવાની એક જોઇ ત્યારે ફે ફક્ત જીજીજ નથી છી પશુ ફે બીમાર પણ પડી મહા હું. અને આજે પણ ફે તેના વિચાર કઈ હું કારે જીજીજી કરીરમાંથી પસાર થાય છે.

"જે એ.ર.માં ૪૦ માણસો પૂરવાની જમા હતી તેમાં ૧૮ ગેવન અને હોદી રાજીવ ઠોડીએ રેખિવામાં આ-વ્યા હતા. અને તેમના ખાટલા જોટલા બધા નચ્ચે રાખવામાં આવ્યા હતી કે તેઓને હમેશા ખાટલામાં જ રહે.

રેણુ સર્વ પડે એવી સ્થિતિ છે. આ એવમાન એક પ્રણામાં રસોડું છે. કોલસાના યુધા અને ગંધવાની થોડા વાસણો પડ્યા છે બીજા બાજુ જાનર અને તે પણ ૬૮ માણસો વચ્ચે એક પશુ એમાં જ નહવાની પણ સગવડ હતી, અહવાડીવાના પાચ રિસ તેઓને ૩૦ બીડીટ માટે બહાર ચાલવા માટે કાઢે તે સીતમ તેઓને ખાટલામાં જ

રજ કેલુ

જ્યારે "બંનેના સુધામાં તેઓને અમાજ ઉત્પન થાય છે ત્યારે એ ભામ ને મહારો ભાવે છે. અરમ અને છે અને કાલ્ય આમ પણ રાટે. મંચ સરથ ચાલતું નથી.

જીવનમાં પણ ત્યાં ત્યાં મહારો ભામતો હોમ, કમમારૂં ખામ કાટલી હોમ જીવનમંચ સરજનાથી ચાલતું ન હોમ ત્યાં ગ્રેમરૂં તેલ પુરજો. ગ્રેમ સર્વ અનિદ્નેઃ અંત લાવી રહે.

રહેવું પડે. ઠોડીએને બહાર કામ માટે કે રરવા કેમ નથી કાલતા કે જેથી એમને કસરત થાય એમ જ્યારે મે" જોમરને પ્રુણુ ત્યારે એ જાણે એક આશ્વર્યની ખીના હોય એમ એ મારી સામે જોઇ રહો. અને મને જણાવ્યું કે, પેરમ્યુગીઝમાં કેડીએને આજ રીતે રાખવામાં આવે છે. અમે રાજદરી કેડીએને માટે છે.

"યુરો" ન્યાય નથી રાખો. પેરમ્યુગીઝો પણ જો ઠોડી હો.વ તેા તેઓને પણ આજ રીતે રાખવામાં આવે છે અને મારે પણ કોષક વાર આવે પડે છે અને તેથી તેઓ જેમથી બંડો છે ના" એવા જાનવો અને છે કે તેઓ યુનિો કરી હોઈ આભ્યા જાય છે.

માનવ હકકોનો પાઠ

અમારી લાખી યુસાફરીમાં મને એક બાઈએ માનવ હકકોનો પાઠ શીખવ્યો.

જે. મારી પાંચેની ખેનની રીટ પર પેતાના નાના બાળક સાથે મેડો કલે. બાળક સ્વર્ગી નાખનારા પ્રવાસ થી થોડો વધુ ઉરોજીત થયેા હતો અને જાત જાતના પ્રશ્નો પુછવા કરતો હતો અને તેને એનો બાપ 'જવાબ' આપવા કરતો હતો.

માપ પણ ઘાટી અમેા હતો. રાત આગળ વધી રહી હતી અને બાળક પ્રશ્નોને મારો જવાબી રહી તો છતાં તેનો બાપ સતીધો અને જીનય થી જવાબો આપી રહ્યો હતો.

એક સ્ત્રી યુસાફરે ખીજાને તે માણસને કહ્યું "તું તારા બાળકને સુપ કરી નથી યાનેા?"

માણસે ફક્ત મહેરાયીજ યુરસાનેા બાવ બ્વકલ કરી તે સ્ત્રીને જુપ કરી ઠીધી.

"પેલા બેન ચું કરેતા હતા?" આજે પુછ્યું "એ કહે છે આપણે સુપ રેરું જોઈએ." બાળક વિચાર

મા પડ્યો અને સુપ અમેા.

પછી જે અમે જે ધીગી ધીધી નાનેા કરતાં રહ્યાં. વાતમા જે વાતમાં તેઓએ કહ્યું કે, "અને હમેશા એમ જાણે છે કે આપણે મને તેની સાથે વાતો કરતા હોઈએ પણ આપણે વિનય અને શાંતી થી જવાબ આપવો જોઈએ. બાળકને મા બાપે તુચ ન જામજાય જોઈએ અને બલોડાઓએ અણખને કે ગેવો જો કાળાને.

બાળકે બધાને બહાલ હોમ છે. પાંચાળાના જાત જાતના સવાલો ના ચોંટી અને જી.બી.જી. જવાબ આપતા જા બાપ કંટાળે છે. યુરસો કરેા, મારણુ, અને કીવી જ કાંઈ રીતે બાળકોને કલાક પ્રુછતાં પાંધ કરી દેવામાં આવે છે.

પ્રત્યેકને માનવનો જાહર અને નિનય બતાવવા જોઈએ. આપણે આપણા ખ્યાલો બદલી નાખવાની મણી જરૂર છે. નાના મેડો કે, ખીજા કોષ પણ જાતના બેડ વાલો જ્યાં યુધી યુનીયા મારી નહો જાય ત્યાં સુધી સુપ અને જાતી અણુ" વાતાવરણુ નહોં થાય.

હોઈ તરફથી અપાળેલી વિકાસ માટે ની સ્કોલરશીપો

ગમે વરસે હોઈ સરકારે વિકાસ માટેની સોલરશીપ માટે ૩૯૦૦૦ ખાઉંડ પરદેશમાં વસતા વિદ્યાર્થીઓ માટે વાપખી હતી. જેઓ કળ હોઈના હતી પરદેશમાં બજાના હતી તેમ ૩૯૮ વિદ્યાર્થીઓ માટે ૧૯૦૦૦ ખાઉંડ વાપર વામાં આવ્યા હતાં.

હોઈની નવી સ્ટીલ ફેક્ટરી માટે શિશુજી

સો.વિવદ રશીયામાં આગ્રનિઝ રીમ ફેક્ટરીઓમાં ૮૦ હોઈના તરફ ઇંછની પડેા કાલમાં જાન અને અનુભવ મેળવવા મુલા છે. આ લોકોને ખરામ યુનેાનું હંડ આવે છે.

હોઈના નવા સ્ટીલ વર્ક માટે ૧૮૬ વિદ્યાર્થીઓને શિશુજી આપવાનું રશીયા એ રવીકાયું છે. કુકે મુલતમાં ખીજા ૧૦૬ ઇંછનીપરો અને ૪૬૦ સુપર વામઝોનેા રજાક રશીયામાં મોલકવા

મ. આવશે.

એક બીડીસ પેડીએ બીજુ એક રીડનુ કારખાનું ઉજુ કરવાનું નાકી કહ્યું છે તેને માટે ૩૦૦ ઇંછપરોને શિશુજી આપવાનું નકલી થયું છે. યુનાઈટેડ કોંગ્રેસે કોલમો ખેન યુનય આ લોકોને શિશુજી આપવાનું રવીકાયું છે.

આસરે ૧૦૦૦ કામ કરનારાઓ અને યુખમ કામ કરનારાઓને નવા તણ સ્ટીલ પ્લાન્ટ માટે તકવાર કરવા ના રહેશે.

હાથમાં જમણવાર

સુરેશ માધી

હાથમાં જમણવાર અર્થે કરવા માટે ને અગત્ય જણાઈ છે તે વધુ સ્તુત છે. આવા કાગે યાત્રીઓ અને ધીરજ પુરક કરવા જોઈએ. હમેશા મને તેવા નાના કે મોટા સારા કાગે કરવા બદલ પેઠીએ તો તેના વિરોધ સમાજના ઘોડા વધુ માણસો તરફથી થય તેનાથી અકબાલ જવાની ભરે નથી. મહામતથી ચેતાને ને સત્ય ધાગે તેને વળગી રહી કામ કરવું, કળ આપે કે ન આપે તે વિતી બેપરવા રહેવું એ જ જીવતી યાદી આવશ્યક છે. જો નાના કાગેમાં વિરોધ, દીઠાઓ, અને માર્ગમાં ફેરફાર પામવાથી ધીરજ નહીં તો આ-જળ કાગે સેવા કામ કરે અને આનાં અનાદર પેરી જળ અને પછી આપણે રવ મં મતલબી થઈ જઈએ. આથી ચેતાને મટે ન કરવું એ થઈ જારામ સમજવું.

જમણવાર ખંધ કરવા પાછળ બાપુજીના ટેરલાઈ કા, હતા. તેમને એક એ હતો કે ને જોડી રીડીએ છે હવે આવી અવધરમાં તેને નાણુ કરવી. કન્યાના આ બાપે અમુક પેલા દાગીના પહેરામણી વડો કે, કાષ્ટક આપણું જ જોઈએ અને તેને પ્રીતિએ જરીએને થઈ જોમવડું પડે એ ખંધ થવું જોઈએ. ઘણીવાર કન્યાના સા મેચને આપવાત કરવાનો વારો આવે છે.

આ દરોમોડીઓ ને વિચાર કરીએ તો જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં માણસે સાદાઈ દાખવ કરવી જોઈએ અથવા તે તરફની આપણી દૃષ્ટિ હોવી જોઈએ અને તે બાપુ જોએ ચેતાની પ્રવૃત્તિ દરવા મિતતા હોય તેથીએ એક પછી એક પમથીવા આપણ વધી જીવતીને

રજી પહેરવડું રજી. આથી પેસે હોય તો તે આવા વખતમાં મર્યાદીત વાપરી અને એક આરામમાં પછી ન વાપરતાં દાન કરવાનું બાપુજી કહેતાં.

બાપુજીના આશ્રમમાં એક હવન થયા હતા તેની ભક્તિ કરવાના આપું.

વર અને કન્યા બન્ને પદવીધારી અને સીમંત હતાં. જો કે આશ્રમમાં નહોતો રહેતા હતાં બાપુજીના થયું ભક્ત હતાં. આથી બન્નેની ઇચ્છા બાપુજીના સાચી-ખપમાં હવન થાય એવી હતી. બાપુજી બન્નેને સવરના ગાં વાગે આશ્રમના બાદ બાજાયા સાદ કરવા કહ્યું. જનર સદાઈ, આશ્રમના રસ્તા સદાઈ પછી રનોન કરી ગીના પારાવણ. તે દિવસે ઉપવાસ તો કરવાનો જ હોય. સાધારણ વર કન્યા બન્ને કન્યાનાં સા બાપે ઉપવાસ કરવાનો હોય છે પણ બાપુજી વરના સા બાપને પણ ઉપવાસ કરાવવા નો નિમમ રાખ્યો હતો. ગીના પારા પણ બાદ વર કન્યાને સખપદીથી પ્રતિજ્ઞા લેવાની હતી, તે અગતી સામે કન્યા બન્ને વરે જોડીને લીધી. કન્યાને દાગીના પહેરવાની સખત મનાઈ સહેવ ખાદીના વસ્ત્રો દાખ્યા મગડી કપાલે મરવો. ન મંગળસુત્ર કે ન ચુડો કે વીટી. બાપુ બન્નેને પ્રાર્થિક કરાર માનતા હતાં આથી તે દિવસે વર કન્યામાં વધુમાં વધુ પ્રાર્થિક ભાવ ફળવાય એવું થાતાવરણ સરજવા જણાવતાં આ હતો બાપુજી આદર્યો.

અને મેનો જો આ મટે બદલ પડે તો સમાજનું બાવી કૈલકુ જ છે. જાત જાતના વસ્ત્રો જાત જાતના જમણ તરફ લોકના દાગીના અને ઘેઘવમાં મહાલવાની મેનોની મહત્વોક્ષિ પ્રાપ્ત ની મહત્વોક્ષિને આડે મળે ધન મેળવવા ઘસડી જાય છે. એ મેને, એ સમજ રોવું જોઈએ.

નેતાઓના ધરપકડ માટે બરાચલી સભા

સીવીલ ડિપાર્ટમેન્ટ ડીપ્ટ્સ કમીટીના આજરા હોય એક સભા કરવાનું આં તા. ૬ ડીસેમ્બરના માધી લાખેરી માં એડવોકેટ મુસ્તામાં પ્રમુખપદ નીચે સમરત મુનીવનમાથી પકડાવવા નેતા એની સદાચી મટે મળી હતી. મોહનરામભાઈ પ્રોફેસર સી. કે. લીલ, પ્રો. લીલો કપર, મીસ અમ્મીએ, અને ગી. અક્ષય પેટલ હતાં. મી. પેટલે મોહન જણાવ્યું હતું કે, મેં આશ કામ કરવાનું સમય દરમિયાન પુર્ણ થયત રહેવું કામ કરવામાં ક.દા હતા. અરધો સમય મોરા

ઉદ્ધારોને બજાવવા અને અરધો સમય કાળા ઉદ્ધારોને બજાવવા, હું મંચ પરથી બાળકો મટે મોહન જણાવતા હતા કે, બાળકોને રતનગતા અવાજની જોઈએ તેમને કથાવા નહીં જોઈએ.

આને વિચારું છું કે, એમ કહેવું હું, સહ હતું આજના સમયમાં ને પરીસ્થિતી છે તે એતાં ટેરલાઈ મોહને અને પુણ્ય કે આને અને આને જ સભા બે.સાવવામાં તમે મોડું નથી કરતાં. હું કહું છું કે આને બે.સાથી એ જ સાદું છે, તમે ને આને

નહીં જોડી સો તે કામે થયું હતી નહીં જોડી. આપણે વિરોધ કરવો જ જોઈએ આપણા ચેતાના બધા મટે ને, સરકારના બધા મટે સરકાર સામે પ્રજાળ વિરોધી પણ હોય તે સરકાર વધુ સારી મળાય છે એ સમજીતીને. રીદાંત છે. સત્ય વિચારનાર અને સત્ય આચરનાર એ પુરોષને કાષ્ટ દિવસ દાગી નહીં હઈ શકાય. આપણે હમેશા વિચાર અને હૃદયમાં બાજાઈ હોવું જોઈએ. અને આપણે એવી સરકાર માટે આસાં, રાખવાની છે કે, ને સરકારના કાપકામાં જીતીએ અને હાથપદાપણ એ રાજકીય મળાવું હશે, એવી સરકાર માટે આપણે પ્રયત્ન કરવાનો છે.

એક દરાર સર્વોચ્ચ પદાર કરવા માં આપણે હતો સાલિય આદિકાંતો રાષ્ટ્રગીત "કાથી સીંગલેશ" થી સમા પુર્ણ થઈ હતી.

સીઓના કામ માટે વિશાળ ક્ષેત્ર

મો.દા. ભામના દેશીમાં સીઓ માટે પણ કામે હોય છે પણ તે કામ માટે સીઓ લાપકાત પરાવતી નથી.

છનીયામાં મળેલી સીઓની પરીપદે ઉપર જીવન જોરે કહ્યું હતું વધુમાં તે પરિપદે જણાવ્યું હતું કે:

"આ અજુગા પ્રયોગ સુખમાં સી ઓ માટે નવા નવા કામના ક્ષેત્રો અને તેને માટે વિશાળ ક્ષેત્રો હોવા થયું આવશ્યક છે. ફેક્ટરીઓમાં સીઓને ને દળતા કામે અપાય છે તે પુરતાં નથી તે સીવમ વધુ જોખમ ના અને જવાબદારીના કામે પુર થઈ સીઓને કામ આપવાનું જોઈએ. કેકર્માં સી અને પુરવા કામે જુદા ન રાખતાં પ્રત્યેક કામ બન્નેને મળવા જોઈએ."

આ પરીપદમાં બીજા દેશી ઉપરાંત હોઈ પણ પ્રતીનીધીત્વ પરાવતું હતું. બધાએ અને સુચનાઓ કરી હતી તેમાં એક સુચના એ હતી કે ફરસ ના વખત માટે કાષ્ટ કમગીરીઓ સીઓ માટે પ્રત્યેક દેશમાં હોવી જોઈએ."

પરચુરણ

—સેક્રેટરિયાલ કીયા મુમ્મદનાળા મધવર ખંડમાં વડાપ્રધાન થી નહેરુએ રવ. લાલા સખપતરોપના સંપૂર્ણ કરવા થિયની અનવરણ વિધિ કરી હતી. એમણે લાલાજીને અંજલિ આપતા જણાવ્યું હતું કે રેસમાં સમાજવાદની કાંપી કરાવનાર તેમાં પહેલાં હતા. અને કામાજી કાષ્ટોત્તવા તેઓ પ્રવેશ હતા.

—અનાજ અને સમાજમાં જેમનું કામ સમાન નથી એવા બાળકો સમાજમાં ઉપયોગી બની માનવ્યું. રથાન મેળવે એ હેતુથી જુનાગઢથી નહીં માઇલ દૂર અઘાસના મામ ખાતે એક કુમારજીને જીવું કરનામાં. આવનાર છે.

—દોરમાં વધતા જતા અનાજના કાવોને અંજીમાં લાવવા સરકારે પર દેશથી ધન તથા મોખા આપાત્ કયાં તેમજ ૧૮૦૦૦ સરતા જાનનની કુશ નો સરકાર તરફથી બોલી.

—મુમ્મદ રાજ્ય સમાના પ્રમુખ તરીકે શી બોગીલાલ લાલા અમદાવાદના જણીતા કે.એસ. કામંદરની વરણી થઈ છે.

—અમેરીકા અને પશ્ચિમના દેશોમાંથી આવતું, બાળકોને સ્વ-દાઓ અત્રે રસ ઉત્પન્ન કરે એવાં સાંકિત પર પ્રતિબંધ મુકવાને નિષ્ક્રિય મોરસનાએ લીધો છે.

—કાંડીવારના સુધવાન મંભીર બીમાર હોવાના ખબર મળ્યા છે.

શિક્ષક જોઈએ છે

શી મેયાળ નવમુખ મંડળના આસરા હોળ માલતી શુભરાતી સાળા માટે શિક્ષકની ભર-ઉ. સી અમર પ્રસ. સી-ચલ માણસને વધુ પડકારી આપવામાં આવશે, મોલા અથવા લખો. બેધાળ નવમુખ મંડળ, મંત્રી : રામાલાલ બાણાસાઈ, પી. ઓ. બેકસ ૧૩૦, બેયાળ, —ટ્રાંસવાલ.

સુકાપીમ, કનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાપ્સે-સીમ, વેવનુ કલીવર-એ અને કનસેર-સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૧૨ નાઈલી આઈડ, ૬૮ માર્કેટ રીટ, કોરનર ડાપગોનલ અને માર્કેટ રીટ, બેદાનીકાવન, દેન ૩૩-૧૬૫૪.

શ્રી ડિટોરીયા હાંદુ સેવા સમાજ

શિક્ષકો જોઈએ છે

ઉપરાંત સમાજની સાળા માટે અનુભરી અને સેવ.ભાવી બે કુશવાતી શિક્ષકાની ભર છે. લાપકાત સાથે ના અરજીઓ નીચે જણાવેલ સરનામે તા. ૧૧મી. ડીસેમ્બર સુધીમાં થળા નવાં જોઈએ.

શી. જી. મા. મંત્રીઓ, ડાહ્યાલાલ મિત્રાભાઈ, ભાનુલાલ લાલભાઈ, પી. ઓ. બેકસ ૧૮૧૨, ડિટોરીયા.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો સહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બધા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

બધાને વીમો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કં. લી.

ગુપ્ત ઓફિસરો

ફ્રેસ્ટમલ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
20951

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈ ના પૂરી પાડીએ છીએ.

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકાશન: ૨૭/૧૨

કેમ પણ જા મનની ભરમ બની જાય? માથવીમાં અરણિયા વૃક્ષિ જાગતાં ફૂલીયામાં ફોહના ટર ન હોય તેમ એ આગમી કાંઈ કે કુમારે કરનાં બીજ રાખી દીધાં છે ને અનુકૂળ ભૂમી સાંપડતાં તેમાંથી અંકુરો પશુ કુટયા છે.

માથવીને જોડી તરિકા બહાર આવી સારે એવું મન બને યદ્યંતુ. કમલેશના પત્રમાં આંતા જતા કંઈ નથી એવું માથવીએ કહ્યું હોવા છતાં એના મનમાં આંતા ઉભરાવા લાગી. કમલેશ આજે કોલેજ માં જાયો નહોતો, માથવીને એણે હાંમે પત્ર લખ્યો હતો. એ જામવામાં માથવી એટલી તસ્લીન બની અંધ હતી કે આસપાસની ઝૂંટિયું જોને કુદલ જાન રહ્યું નહોતું અને માથવીના ચહેરા ઉપર ચેદનાની રેખાઓ નહોતી તો ત્યાં આનંદની ઝલકનો પશુ અજાણ હતો; માથવી એને જોતાં અરવલ્ય અને અન્યમનક બની અંધ હતી એમ પણ તરિકાને લાગ્યું હતું. તરિકાએ વિચારે ક્યાં ને ક્યાં પના આ પશુ દોઢાવી. પરંતુ તે કયા અનુમાન ઉપર આવી સહી નહિ. આમ છતાં, એટલું તો એણે પારી જ લીધું હતું કે કમલેશ કોલેજ ગંભીર કારણે કોલેજમાં જાયો નથી, આપણે એ દોરોલમાં જ હોયો એમ એણે. આંતા નું પ્રમાણ વધતાં ત્યાં જઈ કમલેશની બમ્બર કોલેજની ઈમારત પશુ ચર્ચા આવી. થોડીવાર બહાર ઉભા રહી એ ઉપર એણે વિચાર કર્યો, બંને એમ નહીં કહ્યું કે માથવી સ્વસ્થ થઈ પત્રમાં આવે તે વખતે અમણા કોલેજ પૂરી થવા પછી તેને બહુ પૂછી લેવું અને વસ્તુસ્થિતિને અ્યાસ મેળવ્યા પછી કમલેશને મળવાનો પ્રયત્ન કરવો.

અમલ થતાં તરિકા પત્રમાં જઈને બેઠી. આસપાસ નબર કરી. તેનું પાન તે પછી અખાપકના અખાપાન માં રહી શક્યું નહિ. મનમાં પ્રશ્નો ઊભા: 'માથવી હજી પ્રસ્તુતકાલમાં બેઠી હશે...ત્યાંથી સીધી ઘેર તો નહિ ચાલી ગઈ હોય...કમલેશ સાથે મળવાનું એણે આશ્નું કર્યું...એ બંને વચ્ચે કોઈ મંબીર સમરવા ઉભી થઈ હશે?' પ્રશ્નો તો બીજા પણ ઊભા, પરંતુ તે બધા અનુભવ રહ્યા અને અંતરમાં અપેક્ષા વિચારને ઘેરા બનાવી મથા. વર્ષ પૂરે થતાં માથવી ને જોવા માટે એ પ્રસ્તુતકાલમાં કોડી અંધ, પણ માથવી ત્યાં નહોતી. તરિકાને ખાતરી થઈ કે એ દોરોલમાં જાં જઈ રહેશે નેટલી અપથી

તે આવી હતી તે કરતાં વધુ વેગે એ પાછી જગાને કોલેજ જોડી દોરોલને માટે માથી નીકળી.

અહીં માથવીએ કમલેશના બોળા માં માથું મૂકી પ્રકટ અને રૂવા માડ્યું ત્યારે તેના હૃદય આડેનાં તમ્બ જણા જાણે તરી ગયા હોય એમ ધમધમીનાં પૂર વહેવા લાગ્યાં. કમલેશ ને કહી આવો અનુભવ મથો નહોતો, કમલના પશુ કોઈ દિવસ પ્રગટી નહોતી એટલે એ મૂંઝાઈ ગયો. આનસિક સ્વસ્થતા ને દોષિત બોલાઈ અર્ધા હોય એમ અમલરી આંખે એણે આસપાસ જોયું ને પછી માથવીને કંપિત સ્વરે કહ્યું: 'માથવી! માથવી! વિચાર કર. સ્વસ્થ થા. આ દોરોલ છે, કોઈ આપણે!'

માથવી ઉપર આ ઘડોની કથી જ અસર ન થઈ હોય એમ તે એ જ સ્થિતિમાં પડી રહી. કમલેશથી કહે ન રહેવડું. એણે કળવા પશુ સહેજ મુજબતા કાલે માથવીનું ચરતક ઉઠ્યું કરવા પ્રયત્ન કર્યો, પરંતુ માથવીએ જલે જ માથું ઉઠ્યું કરી કમલેશ તરફ યુગ્મ ફેરવ્યું. આંખો તો ત્યારે પણ ઉભરાતી જ હતી. છતાં એ જાણે મંબીર કપડો આપણે હોય એમ કમલેશના ચહેરા ઉપર સ્થિર થઈ ગઈ. કમલેશ એના મનમાં સમજ્યો, પણ આપાસનને એક શબ્દ તે ઉચ્ચારી શક્યો નહિ. માથવી યુગ્મ જ પાસે બેઠી હતી એટલે એ સહેજ પાછો પશુ કાઢ્યો ને સ્વસ્થ થવા પ્રયત્ન કરવા લાગ્યો.

માથવી તો કંઈ પણ વિચાર કરી વિના જ કમલેશ પાસે કોડી આવી હતી અને ચિત્તમાં પેદા થયેલાં બામણીના પૂર હજી સમ્પા નહોતાં એટલે કમલેશની સાથે જોડી તે ત્યાં જ બેસી રહી. કમલેશ મૂંઝાઈ ને જોડ્યો: 'માથવી! તારે સ્વસ્થ થવું જોઈએ. આમ કરવું ને વર્તવું આપણે માટે થોડા ન જુલુધા.'

'એવું કંઈ હું સમજતી નથી,' માથવી બોલી, એના સ્વરમાં સ્વસ્થતા કે સ્થિરતા નથી એમ કમલેશને લાગ્યું. એણે તરલ્ય કહ્યું:

'આપણે બહાર જઈશું!'

'ના, અહીં જ બેસવું છે. તારે

એ કહેવું હોય તે અહીં જ કરે' માથવી એવા જ પાત્રમાં સ્વરે બોલી ઉઠી.

કમલેશ તરત જ કહ્યું, 'મરે કંઈ જ કહેવું નથી. મારા મનમાં એ હતું તે બહુ વખતે એ લખી નાખ્યું છે.'

'એ બધું હું સમજ્યું છું, પણ મારે કહેવું કરવું તારાથી જો સહન થતું નથી. તો મારી પશુ અજ સ્થિતિ છે. દેવાના એક બુલ્બામાં તને સંધરી રાખવાથી અને કહેવું સ્થાય નથી. મરે તારી સાથે એકરૂપ થઈ જવું છે કમલેશ!' માથવીના અવાજ માં મનની ઉત્તેજનાનો પડો પડ્યો. અને એની આંખોમાં નબર નેપિતા કમલેશને લાગ્યું કે માથવીનું મન હજી કાનુમાં આશ્નું નથી.

કમલેશ કંઈ વિચારતો હતો ત્યાં માથવી ફરીને બોલી:

'કહે તારે જ મને રસતે બતાવવો જોઈશે. કમલેશથી કુર હું રહી શકું એમ નથી. તું કહે. હું શું કરું? હું નિર્મળ છું, મારાથી કંઈ જ નહિ બની શકે, તું અને ક્યાંક જઈ જા, કમલેશ!'

કમલેશ મૂંઝાઈ, એ ઉભો થવા જતો હતો ત્યાં માથવીએ તેનો હાથ પકડ્યો. એ બેસી ગયો. આ હાથે થતા મનમાં એ જ આવી ગયો. એ જોડ્યો:

'માથવી! કોઈ જોડે તો મારે દોરોલ છોડવી પડશે. કોલેજ છોડવી પડશે.'

'બધું જોડી કે, કમલેશ! આપણે કહે અહીં રહેવું નથી, અને તું ક્યાંક કુર કુર થઈ જા!'

'તું શું જોડે છે? પત્રમાં તો નથી બની અંધ?' કમલેશ અમલ્ય ઝીંસ પારી ઊભો.

'પાત્રમાં જ...તું કહી અને કંઈ સમજવડું નથી' માથવીને અવાજ દીધો પાવા લાગ્યો ને તે સાથે યુગ્મ ઉપરની તંબ રેખાઓ પણ સ્થિર થવા લાગી. કમલેશથી આ જોવાનું નહિ. આંખ ઝીંસી એણે મળકર વિચાર્યું ને પછી કહ્યું:

'માથવી! તરેક વખતે આપણે વિચારવું જોઈએ, આ રીતે લામણીના પૂરમાં જે આપણે જાવડું આપણે મરે થોડા નથી.'

માથવી એના ઘડોથી આંખે અનુભવતી હોય એમ સાથે જોઈ રહી ને પછી આશ્નું કરીને બોલી:

'આ કેમ વિચારવું કયો કહે? તારા પત્રમાં અમણીનાં પેદા પૂર વર્ષા છે...અને સ્વસ્થતાથી મંથાનું પૂરો પડ અવતરણ થઈ ત્યારે પૂર નહિ પણ તેનો પ્રપાતજ કયો હતો...અને કોણે ઝીંસી હતી એ મંથાને?'

કમલેશ કરી પડ્યો: 'એ તો કવિની કમળા' હતી, વિચારની

વાસ્તવિકતા નહિ.'

આ સંવાદે બંનેની મન કંઈક કળવા લાગ્યાં. માથવી બોલી: 'કવિની કમળાનાં 'અને' કહેવું કરી લીધો, કહે અમળની વાસ્તવિકતા' આ વિચારક અમળે બતાવે એમ કમલેશે કીધું.'

'વાસ્તવિકતા એ છે કે તારે રસ છોડવો જોઈએ, દોષિત રાખજો એમ એ...'

'કમલેશ આમળ જોડે તો તરિકા બારણામાં આંખોને ઘોળી રહી. એને જોતાં જ માથવી પત્રમાં ઉપરથી ઉભી થઈ અને જાણેના યુગ્મ પડે કારણ વિહરી રહ્યું. તરિકાએ પહેલી જ હાથે બંનેના ચહેરા ઉપર ચેદનાની વિલાઈ જતી રેખાઓ ને ધીમે ધીમે પુષ્કાલી પ્રસન્નતાનો પ્રકાશ જોઈ લીધો. એ કરીને બોલી:

'કોણ કાને દોષિત આપી રહ્યું છે?'

'કવિ અમારે વિચારક બની અમાર છે.' માથવી બોલી. કમલેશ એ કટાક્ષ થી ખુસ થયો.

'આ કવિ વિચારક છે જ.' તરિકા એ કહ્યું.

'આ કવિ શું નથી એ જ સવાલ છે,' માથવી બોલી. કમલેશના હેવા માં માથવી પ્રત્યે ઉત્તેજા આવી ગયો ને તેનો અગાધો આંખમાં પશુ રેખાઓ. થોડીવાર પ્રસન્ન મૈન છવાઈ ગયું.

તરિકા બોલી: 'હું તો અહીં આંખોથી આંખો. અને યંત્ર કે આંખે કવિ કોલેજમાં આંખા નથી ને લાલો. પત્ર લખી મેલો છે- એટલે, એમની કમળાએ આંખે આકાશ પાતાળને એક કરી દીધો કહે?'

'એવું જ થયું છે,' માથવી તરફ નબર કરતો કમલેશ જોડ્યો.

'કોણ આકાશ અને કોણ પાતાળ એ તો કોણ કહી શકે?' તરિકા બોલી.

'કોણ પૃથ્વી એ સહેલાઈથી કહી શકાય?' તરિકા ઉપર નબર સ્થિર કરી કમલેશ જોડ્યો.

'એ પણ કોણ જાણે છે! સ્વસ્થનાં હાર મથે કરી ને પાતાળમાં રહેવાનું સકય નહિ હોય એટલે જ કદાચ અમ્મમાં રહી એને પૂછીનું કપ થેવું નહિ પશ્ચું હોય તેની રી આતરી?'

'શા...પાસ' કમલેશ એ કમળનાં થી ખુંસ થયો. માથવી આનંદમાં કિરલો નોંધાવવા છતાં કંઈક આંખમાંથી જોઈ રહી.

'ચાલો, કહે આ બધું ચાનું તોદાન છે તે અને કહે.' તરિકા થોડીકની અડાથી બોલી.

'એ કહેવાય એવું નથી,' કમલેશ જોડ્યો.

'અને સહેવાય એવું' પણ નથી.'

માથવીએ જોડ્યું.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાડ ૫૩૦)

ધીરુભાઈ પી. નાથક

શુક્રક્રીડક, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હિંદુસ્તાન અન્ડર કુનીયાના ડાઈ પલ્કુ જાગની હનાઈ ફિલિપ્સ અન્ડર નામીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા યેર માર્ગ અભારી માર્ગરે જુલોન. મી.
જાંઘી, આગ, ચોરી, દુકલક, જાનમાલ, ખેડખાસ, વિશેષેન વીમા અને
જનતાના આપીએ બીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પારસનલ ટેક્સ, હિંદુસ્તાન મી.પદા કમ્પાન્યા રેવન્યુ સ્કીમરન્સ
સર્વિસીઝ ઇ મેપારનસ કામસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમિગ્રેશનને સગવી
આનલેમર્ગ ઈઈ પલ્કુ ફી બીમા વિના અને ગરુડ સલાહ આપીએ બીએ.
રેશનલ ગ્રુપ્પુલસ ટાઈફ એસોસિએશન એન્ડ એસ્ટ્રોલોજી અને ચાઈનાયર
ઈન્ડમટેક્સ ઈપની સીમોટીઅસ પ્રિનિપી.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 3B, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

ચિત્રકૂશ સુદ, હાઈનાઈકસ સુદ, ગોઈંગોવ, હરેસાંચ એસ્ટ,
સાઈડ ગોઈ એડીશન ટેક્સ, છુક કેસ, ટેબલ, તકન કીધાવત
વાને ચરીરી સહયો. અને પધારી લાભ લેવા સુકસો નહિ.

—ગોક્સ, ટેબલ અને ફીચન હરેસર—

અ હમારી જેમરેન નીચે લઈવાર વાય છે. તેને રોકા હમેસાં હઈ
વાર રહે છે. સાવ રીડાઈ જાવોના પ્રાર્થક થીસ્ટ મનાવો અને વેપાર
માનક વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.****G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ગ્રાહક સાથે પોસ્ટલ ગ્રાહક ગોક્સના મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની ખાસ
વેપારત નીચે ગ્રુપ્પુલ પોસ્ટલ હમેરવા વિનંતી છે

નો. રાઈસીયા રી. ૧-૦ રતલે. સધન રાઈસીયા
૬ પેની રતલે. ગુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

ચુનીલાલ ધ્રુવર્સે**હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!**

ન્યુ ધરા કાપેલી નીચન સાડીઓ ૧ વાર થી. ૪૬-૬
જરીની કીનારવાળી જ્વેલરેટ ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલન અને આપી માલ વાળી

રેકમી કાપેલી સાડી ૫૮ ૭-૧૦-૦ થી ૭૫૨
વેનડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની થી. ૩/૧૧ થી ૭૫૨

મુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને કાપે વાળી
૫"ય વાર થી. ૨૭-૬ થી ૭૫૨
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ૭૫૨

C.O.D. અને દપાલથી આવેલા ગ્રાહકોને તુરત વ્યાન
રવામાં આવે છે.

ભેષ્યે તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ ધ્રુવર્સે

(ગ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. એ. ગોક્સ ૮૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી લખણના અને રોપચીસ્ટ બીએ.

ગી રીપીલની અંગત જેમરેન નીચે ગુનીયનન અને રાઈસીયાના ડાઈ
પલ્કુ જાગમાં હનારે મુકાયે આવી રસોઈ કરવાનો અને કન્ટાકક લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રાહીયામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અજબ, લીલી બળક અને મુરખની મોસમ માલુ છે.
આહુ રી ૧-૩ રતલ, લસણુ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

ક્યુરી અને વેનલી પાન જનરે જાગ પોસ્ટલ ગ્રાહક. ગાસીઝ થી.
૧૦-૬ ટકનુ લાવી અને રાઈસીયા ગાસીઝ રી. ૧૧-૬ ૬૫૨.

રાઈસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ચિલકથન કાંચના ગ્રાહકોને ૭૫૨ પુરુ
આન આપી ડાઈ પલ્કુ વસ્તુ પરમીટ દેવાની મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધુપ સુગંધ

(પરતમાં પત્રાનું અનુક્રમણિકા)

‘તો શું કુસીયત છે.’ તરિકાએ કહ્યું. ‘કુસીયત તો મહોબ્બતની સાથે હોય જ.’ આધવીએ કહ્યું.

‘ના, મહોબ્બતને જ મળે એ કુસીયત!’ કમલેસે બેઠો, બધાં હસી પડ્યા.

ઘોડીવાર ઠાંતિ છવાઈ ગયો. હોઠ ઉપર હાસ્ય છતાં સોના અનમાં પ્રથમની અંબીરતા આવેલી હતી તેની તરત જ અતીતિ થઈ. તરિકાને વસ્તુ રિયલિટી સ્પષ્ટ થતાં નહોતું. પૂરું અનુભવની તેણે વિચાર્યું હતું કે કમલેસે આધવીને પોતાના હૃદયનો પરિચય આપ્યો હતો તે પ્રમદ રીતે તેના સ્વીકારની આમણી પણ કરાવ કરી હતી! આધવી અહીં આવી કારે તો વિચાર કરવાની રિયલિટી હતી જ નહિ; જોઈ પ્રથમ વાર જોઈ તો ‘આધવે જ તેની નીકા અહીં આવી પહોંચી હતી. પરંતુ હવે વિચારનો પ્રદેશ ઉઘડવા લાગ્યો હતો અને મન પણ કંઈ સિદ્ધતાનો અનુભવ કરતું હતું. કમલેસે વિચારની દૃષ્ટિએ પણ સ્પષ્ટ અને સ્વચ્છ હતો, પરંતુ આધવીની રિયલિટી જોવા પછી પોતાના વિચારો તેની પાસે ટી રીતે અટકા કરવા તે એને સૂઝતું ન હતું.

પણીવાર સુધી આ રિયલિટી આડુ રહી. વચ્ચે જોહાદ જે વાક્યોની આપ-લે અથવા તે, એકબીજાની અર્થપૂર્ણ દૃષ્ટિ સીધવાનું બનતું હતું. પરંતુ જોહાદી જોહાદી રિયામાં આગળ વધી રહ્યાં નહોતું.

સાંજ હવે નમ્રતા આવી હતી. વિચારોની અવસ્થા પર પણ વધી હતી. રસ્તા પરથી વાદનોનો અવાજ આવતો હતો. તરિકાને થતું હતું કે આધવી જોડું કરી રહી છે, ઘેર જઈ જઈને તેને વિચારનું કારણ પૂછવામાં આવશે તે અવાજ આપતાં તે યુગલો. સહજ જાણે એણે આધવીને કહ્યું: ‘ઘેર જા-આપણી ચીંતા કરતા હશે. જોહાદ પાછો જશે લેવા મેદાર પણ આવી હશે.’

આધવીને જા-આપણી ચીંતાનો ખ્યાલ હતો, મેદારનું એને માલ ન હતું. એ ધીમા અંબીર રહેતો જોઈ:

‘આને જોઈ નિશ્ચય કર્યા વિના મારે જવું નથી, કમલેસની વેદના મારાથી સહન થઈ શકતી નથી.’

‘શું મારે નિશ્ચય કરવો છે?’ તરિકાએ પૂછ્યું.

‘કમલેસ કહે તેમ...’

આધવીને વચ્ચે જઈને કમલેસે બેઠો: ‘આને જોઈ પ્રકરણો નિશ્ચય કરવો નથી. આવતી કાલે વિચારીશું.’

‘ના, આવતી કાલે તો જીવનનું અમલ વહેણ જાણી નાંખવું છે.’ આધવી જોઈ.

‘એ રીતે વહેણ જાણી શકાતું નથી. નક્કરનું નેહએ પણ નહિ. આપણે ચાંતિથી આ પ્રથમ ઉઘડવો છે. કમલેસે કહ્યું.’

‘પણ આ સ્થિતિમાં ઘેર જઈ કુસીયત નહિ.’ આધવી નિશ્ચયસ્પદ રહેતો જોઈ.

‘તો શું કરવું છે?’ તરિકાએ પૂછ્યું.

‘કમલેસ સાથે એકલા ક્યાં જઈને બેસવું છે... ક્યાં વાત કે ચર્ચા કરવી નથી, માત્ર બેસવું જ છે!’

‘શું બેસે છે તું?’ તરિકાએ બોલ્યો. ઉપર થઈ આવતી લાગણીની લાલસા એણે બોલ્યો હતો.

‘હું સાચું કહે છું.’

‘પછી ઘેર થી રિયલિટી થશે! કમલેસે જાણ્યો. જા-આપણી સાથે જાણુ તપાસ કરી મૂકશે. દુઃખને તારી શકે એણે જાણ્યો હતો, એણે કદાચ ફેલ પણ ક્યો હતો કે હું જોહાદમાં નથી!’

‘તે થવાનું હતો તે ચર્ચા.’ આધવી જોઈ. ‘કમલેસે એની સાથે આધવે થી બેઠે રહ્યો. આધવીના મુખ ઉપર અરુણિતતાની એણે અસર બેઠી. આધવી અંબીરમાં અંબીર બેઠા અને એણે આધવે અંધારામાં તપાસ થઈ મન દોષ એમ એને લાગ્યું. એ કંઈક બોલવા લાગ્યો હતો. આ આધવીએ તરિકાને ઉદ્દેશીને કહ્યું: ‘તું જોહાદ ઉપર જ ને દુઃખને પાછો મોકલી દે.’

‘શું કારણ આપું એના?’ તરિકાએ બોલ્યો અને આધવેના આજ સાથે પૂછ્યું.

‘તને ને સૂઝે તે.’

‘તું અંબીર બસ કરે છે આધવી! આધવીને મનમાં પેશ થઈ તે યુ સહન કરી શકતો નહિ.’

‘હવે મનું સહન કરી શકાશે. એ એમ નહિ અને તે એ અંધારામાં જીવે જરૂર થઈ જઈશ. આ રિયલિટી મારાથી સહેવાતી નથી.’ આધવીના અવાજમાં હૃદયની લાગણીનો કંઈ અંબીર મેલ્યો.

તરિકાને કમલેસે વિચારથી એકબીજાની સાથે બેઠે રહ્યાં. બંનેને મનમાં થતું હતું કે આધવી જોડું કરી રહી છે, પણ એની લાગણીને કેમ સંતોષવી તે એના મનને યી રીતે ઠાંતિ આપવી તે સૂઝતું નહોતું.

કમલેસે બેઠો: ‘આધવી! આવતી કાલે તું નેમ કહેશે તેમ હું કરીશ.’

અંબીરે મન ઠાંતિ કરી તું ઘેર જઈ. ‘તું’ અને ‘આપણું’ કહે છે!’ કમલેસે એ સંજોગના અર્થ કરતાં તે તેમાં બાકી થતા આધવી વિશેષ કાઠી થયો. ‘આધવીને કંઈક સૂઝતું હોય એમ એણે તરિકાને કહ્યું: ‘તું જોહાદ ઉપર જ ને એના ઘોડીને રોક. હું આધવીને લઈ કમલેસે જ સાંજાવું છું.’

તરિકા પરિચિતિ એક જોઈ થઈ. આધવીએ જા સાંજાવું, પણ કંઈ જોઈ નહિ. તરિકા મન એટલે કમલેસે કહ્યું:

‘આધવી, મને ખાતરી થઈ છે કે તું મારે મારે સર્વસ્વ કુરમાવ કરશે. મારી તમામ વેદનાનો જીવ આવી મર્યો છે એમ તું કહે માની લે, પણ કૃપા કરી અંબીરે ઠાંતિથી ઘેર આવી જ.’

‘એક પણ મારી પાસે તું આવશે?’ પ્રથમની વેદનાથી ઉભરાતા રહે આધવી જોઈ.

‘પાસે!’ કમલેસના અવાજમાં મનની કંપારી આવી ગઈ, એણે તરત જ સ્વચાલ તરફ જોયું.

‘હા, અને તારો જમણો હાથ મને આપ.’ આધવી એ જ અને દશમાં રીતે જોઈ.

‘આધવી! આ રોગ નથી થતું. તું અંબીરે જરૂરથી છે. ઘેર જા, આવતી કાલે તું કહેશે તેમ કરીશ.’ કમલેસે! જરૂર વિચાર તો કર કે ઘેર જાણ મારા અંતરના તપને કરી લેનારું બેઠું છે! અહીં આવ, એક જ વખત.’

આધવીએ હાથ લેવાયો, કમલેસે એ જાણુ જે-વો. એણે આધવીના હૃદયમાં હાથ મૂક્યો. આધવીએ જોહાદથી તે જોયો કરી પ્રથમ જોઈ અંધારામાં પછી આંખના પાપડા ઉપર હાથો ને અંતે નીચે ચૂકી દીધી. એકાદ ક્ષણ આંખ મીચી તે પ્રથમમાં આંખ મીચી રહી ને પછી અંધારામાં બેઠું ગઈ. હસીને કમલેસે એણે કહ્યું:

‘હું જાણું છું, મારી ચીંતા ન કરીશ. આવતી કાલેના પણ મન ઉપર માર રાખીશ નહિ. મારે હવે કંઈ જ નેહવું નથી.’

અને કમલેસે કંઈ બેસે જાં તો આધવી બહાર નીકળી ગઈ. કમલેસે એની પાછળ ન મર્યો, વિચારવન બેઠો હોય તેમ આધવેનું જાણુ પેલું ઉપર બેઠી રહ્યો.

આધવી અંધારામાં જોહાદ પાસે આવી પહોંચી, એની માઠી જા ઉભી હતી અને તરિકા. ‘અંબીરે જોઈ હતી, આધવી મારણું ઉઘાડી અંબીરે હાથ મૂક્યો. હસીને એણે તરિકાને કહ્યું: ‘મનું કરવું, આને માં મન જોહાદે નહોતું.’

‘પણ સમયથી એ જોહાદે નથી!’ તરિકા હસીને જોઈ. આધવીનું મન કંઈક હળવું થયું, માઠી તરત જ હોવા લાગી.

તરિકાને તેને ઘેર જતાની આધવીની માઠી અંબીરમાં હાથ મૂકી હતી સાંજેની નજર અંબીરમાં પથથા ઉપરથી ઉતરતા કુમાર ઉપર પડી! અન ખિન્ન બની ગયું, એણે આંખ ફેરવી લીધી. કુમારે પણ ન જોયા એવું કહ્યું ને કંપાઈનામાં જ પડેલી પોતાની માઠીમાં બેસી તે ચાલતો જાય.

કુમાર એક ક્ષણથી અહીં આવ્યો હતો. હરિવલ્લભ આને એક કુમારના માં રોકાવેલા હોવાથી ઘેર આવ્યા નહોતા. કુમારને એ અનુકૂળ અર્થ થતું હતું.

કમલેસે એને અવાજ આપ્યા વિના માઠી મર્યો તે પછી કુમાર નિશ્ચય રહી નહોતો. આજુબાજુમાં કરી કમલેસની જોરડી એણે એક લીધી હતી અને તેનું નામ પણ જાણી લીધું હતું. એ ક્ષણે ને નાટ્યકાર છે, કુણ કુતર બારતનો છે, એના કુટુંબ માં જોઈ છે નહિ તેની ક્યાં અહિં નથી રહેરે ‘ક્યાંકો’ એણે મેળવી લીધી હતી. એના અનમાં આધવી મારે ને દૃષ્ટિ પેશ થઈ - હવે તેમાં આ જાણુ જાણવાથી દુઃખ જ થઈ હતી એ પછી એણે પોતાના કામકાજ માં સમય આપ્યો હતો. પરંતુ એનું અન જાણુ-રમવાની પ્રવૃત્તિમાંથી છૂટી રહ્યું નહોતું.

એક સાથે અનેક વિચારો કુમારના અનમાં ભારે કુસતા હતા. કમલેસેના પત્ર આધવીએ પોતાની પાસે જ રાખ્યો હતો એ વિશે એના અનમાં કંઈ નહોતી. આધવી કમલેસને મળી કારે કેવી સુદર ને પ્રથમ લાગતી હતી, તેની હૃદયના કરતાં પણ એને રોષ ઉપજતો હતો. આધવી કમલેસને પત્ર વાંચતી હોય એવું દૃષ્ટિ એની આંખ સાથે આવી જઈ હતું અને રોષની અવાજમાં ક્ષણે ચક્કી હતી. વળી એના વિચાર પણ આવતા હતા. ‘કમલેસ જીવન છે, આધવે છે, પણ એની પાસે છે શું? એણે જિંદગીને પ્રથમ કરીને આધવી શું મેળવવાની છે.’

મન એજ રિયામાં આગળ વધતું હતું અને પ્રલોભનમાં અટકતું હતું. હરિવલ્લભ અને જોહાદના એ સંજોગ થી રોષે બરાબર અને અંતે આધવી કમલેસની મેઝી ઉઠી રહે એમ લાગતું હતું. એકાદ ક્ષણ એના મનમાં એની હૃદયના પણ રમી જતી: આધવી અને કમલેસનું એકાદ અંધારું છે, પિતાના રોષ અને તિરસ્કારને બોધ બની અંતે આપણને મેળવવા આધવી મારી જ પાસે આવશે, હું એને જરૂર સહાય કરીશ એ સંપદથી

મારા પ્રત્યે તેના દિલમાં લાગણી પેદા થશે.

અને કુમારના મનની આંખો બુન-કાળે જુદી જ રીતે ભેગા લાગી જતી. એને થતું કે માધવીના હૃદય માં એને માટે સ્થાન તો છે જ. એમ ન હોત તો કોઈ ક્ષણે એ નૈનિતાલના પ્રવાસે આવવા દા માટે કબુલ થાત? દા માટે મારી સાથે એકલા યુવવાની એ કબુલ રાખત? નૈનિતાલના પ્રવાસ નાં જે શ્રેણી સુખદ સ્મરણો હતાં તે બદલે ઘેરાં બની કુમારના મનઘડુ કામે આવી જતાં હતાં અને એનું મન તૃપ્તિ અનુભવવા લાગતું હતું.

વળી વિચારોનો ચક્રારો ચક્ર ચતા મારા કલા વિના ગાણુએ માધવીના આ જન્મધોના અપાસ આવશે નહિ, પરંતુ એમને કહેવું શી રીતે?...તેઓ માં માનશે ખરા? માધવી પ્રત્યે એમને આધારો વિશ્વાસ છે ને પારા-વાર મમતા છે...એથી જ એમણે માં અપમાન ક્યું 'ને...કંઈક નકકર પુરવો જોઈએ.' કુમારનું મન આ ઉપર સખ્ત છે. ઉપર સિધર થયું ને મોઢ ન સાંભળે એમ એ અણમણ્યો/પુરાવો જોઈએ, નકકર પુરાવો જોઈએ, કમલેકોનો મોઢ પત્ર મારા કાથમાં આવવો જોઈએ!"

અને એનું મન મનનવિદાર કરવા લાગી ગયું હતું: 'કમલેકોનો પત્ર કાથમાં આવે તો મિશેષ કાંઈ પુરાવાની જરૂર ન રહે. કમલેકો કવિ છે. તે કુરના પ્રદેશનો વતની છે એટલે કલાયે કર કે સંક્રામ વિના એણે પોતાના પત્રમાં નયું જ, લખ્યું હશે...એનો પ્રેમપત્ર જ એના પ્રેમની ભરમ બતાવ-નારો બની જશે!' યોડીવાર એ કલ્પનામાં રાખ્યા પછી 'પણ એ પત્ર મેળવવો શી રીતે?' એ પ્રશ્ન પર એનું મન સિધર થયું હતું, પરંતુ મોઢ વિધાય એને સૂઝતો નહોતો. માધવી એ પત્ર પોતાની પાસમાં મૂક્યો હતો તે એણે જોયું હતું. પત્ર લા જ હશે કે કેમ તે સવાલ ટો હતો જ. પરંતુ ત્યાં હે.પ તો એ મેળવવો શી રીતે? કુરની તો સકાય નહિ. 'પત્રમાં ન હોય તો? એણે વાંચીને તે હાડી નાખ્યો હોય તો?...આવે! ભેગમી પત્ર તે સચરે દા માટે!' વિચારો બીજી દિશામાં વળવા લાગ્યા હતા અને તેના સમર્પનમાં ગાંધવી પોતાની દપાસ ની નૈનિતાલમાં કેવી કાળજી રાખતી હતી તેનું સ્મરણ થઈ આવ્યું હતું. કુમારનો અધો ઉત્સાહ તે વખતે બેસી થયો હતો ને નિરાશાનું એક મોઢનું પથ્ર મન ઉપર ફરી વળ્યું હતું. —અહરે!

ગોલિય, (P. D. Makan) ઉત્તીર્ણ થયા હતાં.

"કુરપદ" શાસ્ત્રિય સંગીતના અભ્યાસમાં એક ઘણું જ ઉચ્ચ કરાવું આપત હોય, એને વિરતારથી પ્રદર્શન કરતા થી. વિદ્યમાણ ગોડીલને ૧૧ કલાક થયો હતો, સંગીત શિક્ષક થી થી. એમ. નરસિંહભાઈ એ જણાવ્યું હતું કે ઉચ્ચ દરજ્જેનો શાસ્ત્રીય

સંગીતનો અભ્યાસ સંપાદન કરવામાં તેમજ (Vocaly) ૧૧૧, કલાક સુધી પ્રદર્શન કરવામાં (South Africa) માં વિદ્યમાણ ગોડીલ સર્વ પ્રથમ હેઠ તેમની મુક્ત કરે પ્રદર્શ કરી સજ્જતા પ્રવૃત્તિ હતી. અને "કુરપદ-આસ્તર" ની પદ્ધતિ અપણું કરી હતી. પ્રમુખશ્યાન થી. આર. બુખર એ લીધું હતું.

સમાચાર સંગ્રહ

—જવાહર અને આઝાદદોષરની મુલાકાત ૧૬ ડીસેમ્બરના આઝાદનદોષરના હાથમાં થવાની છે. અને ત્રણ દિવસ હાથપર રહેશે. વોલીંગટન, આટલા, અને લંડનમાં એક એક દિવસ માળશે. તેમની સાથે તેમના પુત્રી ઈંદીરા ગાંધી હશે.

—કંપાસના એક અવાસી પાસે ૫૦૦ તોલા સોનું તેમજ અન્ય કીમતી નગોની પેટી મળી આવી હતી.

—રશીયા સાથે થયેલા કરાર અનુસાર ૨૬ રશીયન હુમર ભયુનારાઓ તેમના કારખાનાના કામ માટે આવશે હોંદ સરકારે ૬ કરોડની રશીયાની મદદ અને તેટલાજ પોતા તરફથી આપી એક નવો લેલ ઉલોમ શરૂ કર્યો છે.

—હોંદના ઉપ પ્રમુખ સર રામકૃષ્ણન ના પત્ની ૬૪ વર્ષની ઉંમરે ૨૬ નવેમ્બરના મદાસન પોતાના રહેઠાણ માં મુત્તરી મયા છે.

—હોંદ સરકારે ૧૨૫૦૦૦૦ રૂપિયા હોંદની યાત્રે વહેલુ બતાવનાર કંપની ને લોન આપ્યા છે જેમાંથી ૨૧ લાખને બનાવાશે.

—હોંદથી ઇંગ્લેન્ડને માટે મદદ લઈ બીજી વિમાન ઉપડ્યું છે જેમાં 'નેડેટ' આદાર, ટાવલસ, કપડા, ચા, અને ટ્રાઈ છે.

—હોંદની દિલ્લો માટે નયું બજાર ઇંગ્લેન્ડ, હરાદ, કામેરીયા અને હરદ

આદિશ કલકત્તુ છે. ત્યાં રીક પ્રમાણ માં દિલ્લો ભય છે.

—હોંદમાં ૧૦૦ ફેક્ટરીઓ છે જે કલેક્ટરીકે લગતો સમાન અને મશી-નરીઓ બનાવે છે તેમાંની ૮૬ હોંદી થાકીગીની છે અને ૧૨ થા તો પૂર્વ થા પાર્ટનર તરીકે પરદેશી માલીગીની છે. કલ નાણાંનું શેકલુ આમાં ૧૫ કરોડ રૂપિયાનું થયું છે.

—હોંદ સરકારે એક લાખ રૂપિયા ચરખાની નવી કુતી માટે બદીસ આપવાનું જણાવ્યું છે. જે ચરખો થયુ કામ આવે અને હરમાં નજીવી કિંગતે ખરીદી નાની જગ્યામાં પણ રહી શકે.

—મદાસથી ટુટીકોરીના જતી રેલ્વે માલીને પુલ ટુટી પડવાથી માલી નદી માં પડી હતી, પરિણામે ૧૨૦ માણસો માર્યા ગયા છે, અને એટલાજ માણસો લાયક થયાં છે.

—નવેમ્બરની ૨૬ થી તારીકે ગૈસુર રાજ્ય માં આવેલી ટાલરની સોનાની ખાણોનો, કલલો ખિડીશ કંપની પાસેથી ગૈસુર સરકાર લઈ બેસે અને કંપનીને ચોટ્ત વળતર અપાયું છે. લોકોગોનું રાજ્યકરણ કરવાની નીતિમાં આનો સમાવેશ થઈ ભય છે.

—પાકીસ્તાનની મુસ્લીમ લીગે, સરકાર ને રાજ્યસમુદાયથી નીકળી જવાની બાકામણ કરી છે, કારણ કે ખોટી મુસ્લીમ રાજ્ય પર આક્રમણ ક્યું હતું.

સામાજિક ખબરો

[આ કોલમોમાં કપાતા અખરો અમને વ્યક્તિઓ તથા સંસ્થાઓ તરફથી મોકલવામાં આવેલા હોય છે. અવસ્થાપક.]

શ્રી નહેરુ જયંતી

ભારત યુવક મંડળ (ધી માધી ભારત વિદ્યાર્થ) જોડાનીસમર્થ તરફ થી તા. ૧૪-૧૧-૫૬ને યુવવારે સાંજે મધી હોલમાં ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી જવાહરલાલ નહેરુની ૬૦મી જન્મ જયંતી ઉજાવવામાં આવી હતી. તે પ્રસંગે થી જસમતભાઈ નાનામાઝ-રેવરંડ બેસેસીઈ-એડવોકેટ ને.કે.વે-ધી નાનામાઝ સીતાભાઈ ડો. કાઝી-મીશ માઈડેટ બાર તથા શ્રી રાધેદેવ ભાઈ વલ્લભજી તરફથી પ્રવચનો થયાં હતાં. વડા પ્રધાનને તકુરતી સમુદ્ધી દીધીયું મળે એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી.

રેવરંડ બેસેસીઈ જણાવ્યું કે શ્રી નહેરુ મધીછના રાજકીય વારસદાર છે. એ વારસો તેમણે ફરક બાબત માં સારી રીતે ભળ્યો છે. તેઓ તેમની ફરજ બજારી રહ્યા છે.

એડવોકેટ ને.કે.વે જણાવ્યું કે આ પ્રસંગે એમને આશ્ચર્ય આપ્યું એવી રીત એમને એકલાનેજ નહીં પરંતુ આખી આઝીઝન પ્રજાને માન મળ્યું છે એમણે પદીતજની કમગણેલા પ્રજા

તરફ તથા ખાસ કરી આદિકાન પ્રજા તરફની સહાનુભૂતીની નીતી વર્ણવી હતી.

ડો. કોટીએ પંડીતજને યુવકના તેના તરીકે વર્ણવ્યા હતાં ભારત યુવક મંડળના સભ્યોએ આ પ્રસંગે રેવરંડ બેસેસીઈ અને એડવોકેટ ને.કે.વેને બેલાવા જે કુર દેશી થયુ બાળકનું તે બદલ શ્રી નાના સીતાએ ભારત યુવક મંડળને બહોનન આપ્યાં હતાં અને પંડીતજને આંતરરાષ્ટ્રીય આખતો માં શાંતિના કુત તરીકે જે સ્થાન મેળવ્યું તે દર્શાવી તેમની પ્રશંસા કરી હતી.

મીશ માઈડેટ બાર હોંદમાં ૨૩ વર્ષ આગી હુંક કુલત માટે ઇન્કાર મયા હતાં. ત્યાંથી ૧૨તા એવ દિવસે એ'બર્ડ' આભ્યાં હતાં હતાં આ પ્રસંગે કાનગી આંપી હતી.

સંગીત પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ

તા. ૨૪-૧૧-૫૬ ના રોજે શ્રી ભારત સંગીત, વિદ્યાર્થ"ના એટલાસ એન્સ" પર આવેલ મુકામે શાસ્ત્રિય સંગીતમાં અંતીમ "કુરપદ" સુધીના અભ્યાસમાં વિદ્યમાણ કાલામાઈ

Phone 331651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રૂઢમી તેમજ મુલરાઈ કાપડ, કુલન નર્સી, કુલ, બાળકો માટેનો બીલ બદલો માલ, ઘર વધરાઈ માટે તેમજ લગાદિ પ્રસંગેએ સુધમાલ માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ વખાસ કરવા બતામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બેંકસ ૧૫૪૬.

ટીપ્પણનામાં વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થીની
આની સમાર્પ વિતોળાજીએ
સવાલો પુછવા માંડ્યા.

એક બાળકોને:—“તમે કેટલા બાળ
બેનો છો?”

“આર”

બીજાને પુછતાં તેને “નવ બાળ
બેનો છો” એમ કહ્યું.

સવાલ “તમારી મા કોથી વધારે
કોણે ખાઈ કરે છે?”

“બધાને એક સરખું ચાકવ છે.”

“તમારા નવ બાળ બેનોની એકજ
મા છે. પણ અહીં મોઢા આ બધા
બાળકોની ડોલ મા છે?”

“આરત માતા.”

“હીક, જેવો આપણો ભારત દેશ
છે તેવા બીજા પણ કુનીયામાં દેશે.
છે ને?”

બધા બાળકોએ કહ્યું: “હા છે.”

તેનાં નામ કહે.”

એક બાળક મુરોપ, અમેરીકા.”

“હીક, હવે કહો મુરોપ અમેરીકા
આદીની મા ડોલ છે?”

“અમવાન.”

“કુનીયા આખીની મા કમર છે
એ નાના બાળકો પણ આપણા ભણે
છે, હીંદના નાના નાના મામના લોગો.
અતે પછી તે બધેથી નીચે દોલ તે
પણ તેઓ તે અજાન નથી. હીક

બાળકો વચ્ચે વિનોબાજી

હવે કહો કે જે બધાની મા અમવાન
છે એ પોતાના બધા બાળકોને સમાન
ચાકવો હશે કે જોણું વધારે?”

બધા બાળકો: “સમાન”

— “પરમેશ્વર બધાને સમાનપણે ખાઈ
કરે છે એ તમે કેવી રીતે ભવ્ય?”

એક બાળક:—“મે” પુરતકમાં
વાંચું.”

“અરે પુરતકના ઠાનની થને અરે
નથી અનુભવ થાય કહો?”

એક બીજા બાળક, “બધાનો ભજમ
સરખો છે, મનુ સરખું છે, સુવં
બધાને માટે સરખો છે.”

“જુઓ આ બાળકો કેટલું સારી
રીતે પુરવાર કયું કે પરમેશ્વર બધાને
એક સમાન બાળે ભવ છે. હીક હવે
કહો કમરે તમને શું શું સમાન બાળે
આપ્યું છે?”

એક બાળક “વરસાદ.”

બીજા બાળક “જુદી.”

“બધું સુર વાત કથી. આ બાળકો
શાનીની જેમ વાતો કરે છે. એ બાળ
કોએ પોતાનો પહેલો અનુભવ અમ-
વાન પર લખ્યો. બીજા વરસાદપર.
હીક હવે કહો કે, જુદી રીતે માણસને
જ આપી છે કે અનવરને પણ?”

“અનવરને પણ.”

“સીક કહો કે મા,તને પણ જુદી
છે?”

“આપણે માપના અમાને અકેવા
જાએ છીએ તો તે મારવા આવે છે
પણ એ પ્રેમથી પંપાળવા જાએ તો
તે આપણે ચાટે છે.”

“હવે એ કહો કે, સમાન જુદી,
સમાન વરસાદ, સમાન દવા અમવાને
બધાને આપી તો શું જાળીન પણ
બધાને સમાન આપી છે?”

“નહી.”

“તો પછી શું આ પરમેશ્વરનો
જુદમ નથી? શું પરમેશ્વર પણ આવી
જુલો કરે છે?”

“અમવાન જુદ નથી કરતાં.”

હીક હવે એ બતાવો કે, કામ પાસે
જોણી તો કામ પાસે મોઢી પણ
જાળીન ન કોલ એનું કારણ શું?”

“કુટલી લે છે.”

“એ બાળકો માનના દોલ કે જુલો
હીનેને ખમી આપવી જોઈએ તેઓ
કામ ઉઘા કરે.”

બધા એ હાથ ઉઘા કર્યા.

“તમે શું સમજને કામ ઉઘા કર્યા?”

“જાળીન બધા પાસે હોવી જોઈએ.”

“હીક કોઠરાનું અનં તે પરખાણું.
પણ તારા પીતાજી ક્યાં છે?”

“મરી મપા.”

બીજા બાળકને પુછતાં એને પણ
જવાબ આપ્યો કે જાળીન બધાને
મળવી જોઈએ. પણ એના બાપ
પાસે જાળીન જ નહોતી.

હસતા હસતા વિનોબાજીએ કહ્યું.

“અરે હજી માઈ બાપુ વાંચું નહીં.
એકના પીતાજી મરી ગયા છે, બીજા

વિનંતીનો જવાબ

રામબાઇ અમત (ને બચા)

એક માઈક.

પાસે જાળીન નથી. હીક ત્યારે ત્રીજા
બાળક તરફ આંખો કરી પુછ્યું, “તારા
શું મત છે?”

“બધાને સરખો જામ કોલો
જોઈએ.”

“તમે તમારા બાપને શું કહેસો?”

બધાને સરખો હીસો આપવા.”

આપે કાન આપડું પાડો

“હીક માઈ બાપુ હવે કાચું.”

એ હીંદના બધા મામોમાં બાળકો
ને જાવા પ્રજો પુછ્યા છે બાળકોનો
આજ અત છે, કુનીયા કહે છે જે
બાળકોની જાણપર અમવાનનો વાજ
કેન છે.”

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાન

કામ કરે છે.

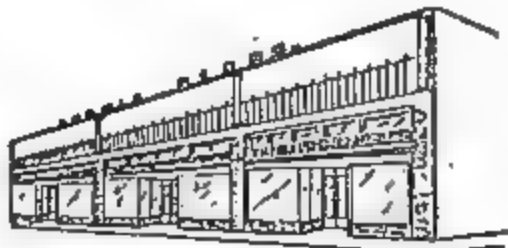
આસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સેનાના કાગીના ખાસ અમારી મળતી હેમરેખ નીચે અમને અપાયેલું કામ સંતોષ થાય એવા રીતે કરાવે છીએ.

ગેલેસ, ગુદી ગુદી કીચાડની ખંભડી અણેડા, સાડીની ખીન, વીંદી મુકાલ એરોન વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ભારતના બાણીતા મેગઝીનના આલ્બો છે

સુવર્ણ ૧ ૦
ચરખા ૧ ૦
વંદુરશી ૧ ૦
કીરાક'ની ૧ ૦
વીંધવીંગોન ૨ ૦
ધન ચક્ર ૧ ૦
ધુમકેટ ૧ ૧
આનંદ ૧ ૩
ધી હંડી હિંદીસ રીચર (ભાગ ૧ થી ૧) ૭ ૧

શી. રે.

★

Obtainable At Our
Only Address:

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Gray & Lorne Streets)

286 Gray Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

P.O. Box 1456 Tel. Add.: "Bhalsons" Phone: 28198

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No. 1.	per lb.	No. 2.	per lb.
Oily Toordhal	1/3	1/Grade Loose Tea	4/3
Chana dhal	12d.	Sevendhal Sopari	7/-
Chana dhal	1/-	S. B. Nuts No 2	5/6
Urad Flour	1/3	Jees	2/-
Urad dhal	1/3	Varahi (Soochip)	2/-
Moong dhal	1/3	Mustard Seeds	2/-
Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
Whole Urad	6d.	Whole Lhasa	1/3
Specia' Peas	7d.	Jaggery (Gor)	1/3
Ordinary Peas	7d.	Pure Chilli Powder	3/-
Egyptian Rice	2d.	Pure Musti Powder	2/-
Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Water)	47/8 per bag of 75
Masoor dhal Red	1/-		
Tamari (Aml)	3/3		

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
if not, Why not?

જોઈએ છે
હાલકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગ
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી 'બેંગો રેલ કોરાયુ' ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA
NATAL.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

હાલ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જંમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હાલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં વડ અને આધુનિક ફર્નિચર ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉત્તરમાં માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાંચુની દાળ, ખરેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ધરતું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

To most men, experience is like the stern lights of a ship, which illumine only the track it has passed.

—S. T. Coleridge.

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

24 LEO 330

The reason there are so few good talkers in public is because there are so few thinkers in private.

—Anon.

No. 47—Vol. LIV.

Friday, 14th December, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

AMERICAN VICE-PRESIDENT OUTLINES POLICY OBJECTIVES IN MIDDLE EAST U.S. NO FRIEND OF COLONIALISM

New York, December 6.

UNITED STATES policy is a subject of heated controversy particularly in the non-European community in this country. American behaviour in the Middle East crisis has created a situation, in the non-White mind, which the following address given by Mr. Richard M. Nixon, American Vice-President, at the National Automobile Show dinner, will clear:

"Six weeks ago, we were at a turning point in history. In the United Nations headquarters in New York, the eyes of the world were focussed upon the spokesman of the United States. 'Here was a nation, formerly isolationist, now converted to the idea of collective security. We who rejected the League of Nations were among the founders and supporters of the United Nations.

"We, who only 60 years ago, were boasting of our manifest destiny in Asia and Latin America, had renounced colonialism and pledged our support to nations formerly held as colonies by major powers. We had changed but there were many in the world who doubted the reality of the change.

"Many nations in Asia and Africa preferred to wait on the sidelines as neutrals in the Cold War until they were sure that we were more sincere than the Soviet Union in our profession of friendship and respect for all peoples and for all nations, regardless of their size or their strength.

"Our good friends in Latin America, while trusting us, had disturbing memories of the gunboat diplomacy of yesterday.

"Then we were put to the

test. Our friends and allies had by-passed the United Nations and had taken direct military action to settle a dispute. Certainly their provocation was great. By the international standards which were generally accepted 50 years ago, the action they took would have been defended, is not justified.

New Force

"But a new force had come into being, the moral force of the United Nations, all of whose members were pledged to settle their differences peacefully. In delegation after delegation, the question was asked—would the United States live up to its announced principles, or would it conveniently look the other way?

"At this turning point in history, Secretary Dulles personally appeared before

INQUIRY INTO DR. PARSON'S BROADCAST SERMON

THE 'Sunday Express' recently reported that an enquiry at the highest level has been called for by the Assistant Director of the South African Broadcasting Corporation, Mr. Norman Filmer, into a national church broadcast on November 29 in which Dr. P. A. Posch, of the Durban West Dutch Reformed Church, said that the Bible gives no grounds for racial differences among races.

"If we allow a person with a White skin to sit in the lounge, I see no reason why we should not allow a person with a Black skin to do the same," said Dr. Posch. He was conducting a service of devotion, "Godsdiens," broadcast every morning of the week on the Afrikaans programme of the S.A.B.C.

He took as his text Colossians III; six.

"Where there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian nor Scythian, bond nor free; but Christ is all and in all."

Mr. Filmer said in Johannesburg that this was the first time that he had heard of the incident.

He said that there was such a broadcast but that

the General Assembly of the United Nations and announced "our position, a position which was supported by an overwhelming majority of the nations of the world.

(Continued on page 350)

he did not know what the context of Dr. Posch's service was.

"A great deal of importance seems to have been attached to this service, and I have called for a full report on it," explained Mr. Filmer.

He added that there was no question of Dr. Posch being held in the studios after the service and he had not heard that his script had been taken away from him.

Dr. Posch told a 'Sunday Express' correspondent in Durban that he did not believe in dissimulation. His sermon was in no way meant as propaganda for inter-marriage.

"I believe in apartheid, for practical reasons, but not on the grounds of the Bible," explained Dr. Posch.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 14TH DECEMBER, 1955

Fund To Support

LAST week the Police arrested over 140 men and women of all races on allegations of treason. Since then this number has been added to and as Government leaders have indicated that the net will be thrown wider, more arrests can be expected. As a result of all this there has come into being a campaign to raise funds to give all possible help to the men awaiting trial and their dependents where necessary. We wish to make a special appeal to all our readers and their friends to give as much as they can to the fund.

At the time of going to press the plans for the collection of the money had not been worked out in full. We have no doubt, however, that by the time this appears in print the public will have been told what it is expected to do.

The people arrested were taken suddenly from their jobs and since most of them are breadwinners it is clear that their families might be left in distressing circumstances. We have no doubt that men and women of goodwill will rally to make the consequent suffering as bearable as possible.

We would like to add that as nobody knows how long the trial will last and what its outcome will be we might all work on the assumption that its organisers will be forced to call on the generous people of South Africa to give help for a fairly long period. We are confident that the appeals of the organisers will not fall on deaf ears.

Strijdom's Africa Policy

WE rarely find ourselves in agreement with the Nationalist government. But we find ourselves in full agreement with Prime Minister Strijdom's policy of making friends with African States—whether free or under White domination.

Behind it might be a welcome awakening to realities on the continent. On the one hand the peoples of Africa have declared war on White domination. One by one African States are coming to the fore. As they increase in numbers they will gain strength for a concerted attack on apartheid and all the evils this policy inflicts on the Black man in this part of the continent. For any responsible government to blind itself to the dangers in such a situation would be idiotic in the extreme. And, whatever their faults, the Nationalists are not idiots. They have read the signs of the political zodiac and wisely realised that the days of their wicked ideology are beginning to be numbered.

But then, no African in any part of the continent will be fooled by Prime Minister Strijdom's congratulatory telegrams on independence day celebrations into believing that apartheid is, after all, a decent ideology. The thing is wicked and thrives on the oppression and humiliation of the man of colour. Our White Prime Minister might send messages to the Black Prime Minister of the Sudan. But the Sudanese Premier knows that if he were to come to South Africa he would be a Kaffir and be kicked about on the streets of Johannesburg like every other African.

The real and convincing recipe for making friends with African States lies in something other than merely a policy of professed friendship; it lies in altering those conditions which make the Africans look on White South Africa with suspicion and hatred. South Africa is regarded as an enemy by Black Africa not only because her policies towards the rest of Africa have up to now been wrong, but largely because of the way in which the Black man is oppressed in South Africa.

On the other hand the Government has spoken of a bi-partisan policy for Africa. Here, we think they are really fooling only themselves. The peoples of the rest of the continent do not make the distinction between the Nationalist Party and the United Party. We think they are quite right in lumping the two together for very many practical purposes on the race question. The peoples of Africa know the Nationalist Party as the obverse side and the United Party the reverse of the same evil of White domination. To talk of a bi-partisan policy when the people advocating it are virtually one and the same is to play the game of unrealism with dangerous naïveté.

A truly bi-partisan policy for Africa will be one in which the Black and the White South Africans will have agreed; something which both will be able to defend with conviction. But as long as there is race oppression in South Africa such a truly bi-partisan policy for Africa is not possible. South Africa is not a White man's country. It belongs to all the people who have made it their home. A policy formulated by White people alone to advance White interests will defeat its own ends in the climate of opinion prevailing in the continent to-day.

We trust that Prime Minister Strijdom will break away from the shortsighted Malan line in one other direction—namely, in creating within the Union an atmosphere in which Black and White will find it possible to think in terms of a truly bi-partisan policy. Such a policy alone will make an impression in a continent which will, before many years are out, come under the control of the man of Africa.

WORDS OF WISDOM

The heart of him who truly loves is a paradise on earth; he has God in himself, for God is love.

—Lamennais.

The best reformers the world has ever seen were those who commenced on themselves.—G. E. Shaw.

How Impartial A Board?

IN an otherwise admirable article in the new magazine, "Africa South," Dr. Ellen Hellman comments on the Group Areas proposals put forward by municipalities like Lydenburg, Ermelo, Pretoria and some in Natal—"proposals to make the whole Indian community live and trade in the veld miles from the town." And she adds that "the Group Areas Board has, to its credit, not been prepared to entertain proposals of this nature."

With respect, I think Dr. Hellman is paying more credit than is due to the Board. True, in respect of the Pretoria proposal, the Board has not favoured the idea of dumping the Indians at Welgegend, 16 miles out of town—its attitude possibly not being unaffected by the opposition of a strong farmers' association. At Paarl the chairman of the Board even chided the White population for wanting to move only non-Whites; and in various other instances hearings have been adjourned in the hope that the municipalities might make slightly less outrageous demands.

But whose fault was it that such demands were made at all? And have they not been further encouraged by the sort of proposal that, in the case of Johannesburg, has now found favour with the Board and the Minister? Does not the proclamation of Lunenburg, evidently made after Dr. Hellman's article was written, invite every municipality to propose the total eviction of its Indian population?

Let us look first at four Transvaal hearings during the last year to see what sort of proposals the Board has been "entertaining." At Klerksdorp in August last year the town council proposed to move its Indians 5 miles out of town, because "we don't want Bombay near the City Hall." Mr. I. A. Maseko for the Indians said that there appeared to be a copy of the Act circulating in the plateland to the effect that all Indians must be kicked out of the town. Advocate (now Mr. Acting Justice) V. G. Hiemstra for the municipality conceded that the proposals for most towns conformed to such a pattern.

A month later at Wolmarasstad a similar proposal for the Indians was justified by Mr. Hiemstra on the grounds that "its desirability is proved by the mere fact that the Indians are in the middle of the town and it is desirable to remove them to preserve the character of the town." The council's "evidence"

in support of its case consisted of one typed sheet of paper.

A few weeks later at Ermelo the town council's memorandum stated that its proposals for removing all its Indians "followed the example of other towns and no reasons need, therefore, be given." In his address to the Board Mr. Hiemstra said that Indian trade had developed "in spite of warnings in past legislation that there is no future for the Indians in this country." At Ventersdorp last May the council went one step further and just proposed that its Indians be given no group areas at all—they could be sent "somewhere in the Cape." Later, it too proposed a site in the veld.

By
C. W. M. GELL

We do not yet know which, if any, of these proposals will find favour with the Board or the Minister. But how can we argue that the Board "refused to entertain" them? It listened to them seriously and allowed counsel to argue on their behalf.

When the Board does not want to "entertain" things, it has a very brusque record. For instance, it found the Transvaal and Natal Indian Congresses a thorn in its flesh at hearings. So it ruled that they had no standing to appear. And when they established their right in the Supreme Court, the Group Areas Act was amended to give the Board power to decide whom it would hear and whom not.

Again, representations at hearings may be made orally or in writing. This choice has consistently been allowed to be exercised against the interests of the victims of municipal or official proposals. Recently at Cape Town it was made clear that the victimised may give verbal testimony only by permission of the Board, not of right.

Alternatively, when those to be displaced have asked that municipal or official spokesmen be called on that they may be cross-examined about the purpose and advantages of their proposals, the Board has consistently refused to call them—as at Wolmarasstad, Ermelo, Vryburg and several northern Natal towns. Yet if counsel for the Indians wishes to establish the obvious and admitted fact that his clients' trade will be ruined if they are evicted into the veld,

he is obliged to call witnesses to establish the point.

If, therefore, the Board were "not prepared to entertain" these total- eviction municipal proposals (or similar ones made by the official Reference and Planning Committee, wherever a municipality shows reluctance), it could make its attitude very plain the moment such a proposal is tendered. This it has never done, though it is quick enough to rule out an "obstructive" any proposal by the Indian Congresses that Group Areas are unnecessary in any given locality.

The inference is surely plain enough. But it can be made even plainer. On November 5th, 1954, the Board held a public hearing at White River. There, for the first time, it consented to listen to an alternative proposal which would have allowed the Indians to remain in a portion of the town. Counsel for the municipality objected in the strongest terms to such a proposal being considered at all.

What Mr. Hiemstra then said is extremely revealing. He said it was a matter of principle whether Indians should be accommodated inside or outside the town. On this point the Board had not to consider hardship or the merits of the case at all. "After the official encouragement which municipalities have received to make this (total eviction) type of proposal, it is bewildering to see the Board gravely considering a proposal completely at variance with that principle. At each of the other towns the council has been led to believe that the Indians will be removed from the established townships to a place outside, whether it is bare veld or not. Is the impression which has been so widely fostered, to the knowledge of the Board, completely unfounded?"

Although this passage virtually speaks for itself, one other important piece of evidence against the Board's neutrality in these matters may be cited. At Rustenburg it was well known, and later admitted publicly in the press, that the town council was not keen on making these sort of proposals. I cannot prove that members of the Board came to Rustenburg and threatened even more drastic proposals if the council did not collaborate. I can only assert that councillors are on record as having said this occurred. But I can prove something equally damaging to the Board's impartiality.

When the council originally put up its proposals for Rustenburg, a small group of European residents counter-proposed that the Indians be given a Group Area substantially in the portion

of the town they at present inhabit. The latter proposal was not among the proposals later advertised by the Board. When queried, the Board replied that it "did not intend advertising that proposal unless good reasons for such a step are advanced." A little later the Secretary of the Board wrote that "my Board, after due consideration of the reasons etc., has resolved not to advertise the proposal." In reply to a further query, the Board said it was "not prepared to give any reasons for its decision."

Here, then, was the Board "entertaining" from the municipality exactly the sort of proposal that Dr. Hellman was referring to, and "not being prepared to entertain" a much more reasonable one. And when the case came to public hearing, the Board refused a request from counsel to reconsider this decision, until it was threatened with action in the Supreme Court. It then adjourned sine die to enable the application "to be placed before the full Board" (c.f. the Secretary's remarks above about "due consideration") and ultimately let it be known that both proposals would be re-advertised. But it took the threat of appeal in the courts to bring the Board to its senses.

Mexico Offers Scholarships To Students From Trust Countries

THIRTEEN students from trust and non-self governing territories are being offered scholarships by the Mexican Government. The offer has been made in response to UN General Assembly resolutions relating to educational facilities for students from these areas. Fields of study open to them in Mexico will be in administration, teacher training, secondary education and agriculture.

Mexico's offer brings to over one hundred the total of opportunities already made available by various governments. Other countries that "have donated scholarships under the scheme are Burma, India, Indonesia, Iran, the Philippines, Poland, Thailand, Turkey, the U.S.S.R., the United States and Yugoslavia.—UNESCO.

Strijdom Seeks Friendship Of All States In Africa

From the Political Correspondent of the 'Witness'

THE Department of External Affairs has formed a special Africa Section and appointed Mr. Robert Jonck, head of the political and protocol section, as its head.

This development is regarded by observers as an indication that the Prime Minister, Mr. Strijdom, has now persuaded some of his doubtful followers of the wisdom of his policy of friendship with all States in Africa, including Black States.

In the past the Nationalist Party's attitude, as expressed by the former Prime Minister, Dr. Malan, towards independent Black States, was that self-control for Blacks was an unadulterated evil.

Dr. Malan went out of his way to condemn the British attitude of fostering the development of independent non-European States in Africa and he was particularly vehement about the Gold Coast.

Shortly after assuming the Premiership Mr. Strijdom announced the new policy line—that of friendship with all African States the aid of those where non-Europeans are in control. This policy was applied in practice the first time when South Africa recognised the Sudan as an independent country.

The Nationalist Press has, however, played down the profound policy switch apparently fearing the reaction of the more orthodox among the Nationalist supporters.

The unveiling of the new section gives the impression that

fears about the reception of the policy change in the broad ranks of the Nationalist Party have proved groundless.

The Government are concerned not only with the political reaction in the rest of Africa to the internal race policies of the Union but also with the first signs of a possible economic boycott of the Union—and that at a time when the Union is doing her best to capture African markets. The label "made in the Union of South Africa" could induce some reluctance among the Black westemers in the rest of Africa unless the Government shows friendliness in practical form.

An interesting aspect of this development is that for the first time since the Nationalists came into power there are the glim mings of a bipartisan African policy. On the face of it there is no difference between the present Nationalist approach and the probable United Party policy to be adopted towards the rest of Africa.

A bipartisan African policy would go a long way towards raising the present relatively low status of the Union in the eyes of the rest of Africa and would help to restore the leading position the Union had attained during World War II.

It is learnt indirectly that South African officials attending multi-racial conferences in the rest of Africa have apparently been told that they should not keep aloof from non-European officials and delegates.

The Christian faith demanded that every human being should be treated with the respect that was his due as a person, for persons were more important than theories.

"Much has been written into our laws which is completely contrary to the unchanging Christian principles. Perhaps the most glaring example is the Group Areas Act, which has moved hundreds of thousands of human beings to live in overcrowded and unsanitary slums for many years."

The Rev. J. Ogilthorpe, of the Dutch Reformed Church, spoke next.

"The churches are puzzled what they preach. What do they preach? They preach the fellowship of all those who believe. Do they practice this fellowship? No. That is our greatest need."

"Every Christian in South Africa should be free and willing to enter into full and unfettered communion with every other Christian."

The basic assumption of the ruling policy in South Africa was that the reconciliation of

differences between sections of the population was impossible and undesirable.

I believe that, however deep our differences, they can be reconciled. He became a man for that very reason."

The Rev. J. H. Webb, the third speaker, said that he had been told that Indians were innumerable. But God knew nothing of innumerable. If the roles of white and black in South Africa were reversed, would the whites be prepared to thank God for the charity and justice with which they were treated?

Could the Coloured men with a house in Albertville, or the Indian in Pietermaritzburg, thank God for the charity and justice with which they were treated?

"Do I love my neighbour as myself when I put forth the slogan: 'There is no place for him where I live, beyond and above certain forms of labour?'"

U.P. In Council End Apartheid Concessions

THE United Party Group in the Johannesburg City Council has changed its attitude towards the Government's apartheid legislation and has decided it can go no further in making concessions, says the "Star" Reporter.

The group's caucus has decided to "take a strong line" on the issues involved, including the Group Areas Act, and that if necessary the Government be advised to implement its own apartheid policy in Johannesburg.

This change has come about, it is understood, as a result of the delay in obtaining the approval of the Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd, for the £1,000,000 loan offered by Rand mining houses.

The council went into recess on December 4 until January 4 and as yet this approval has not been received.

Members of the United Party caucus pointed out that all steps have been taken to implement the "Locations in the Sky" Act

and that unless approval for the loan is received the council could no longer co-operate with the Minister or accept delegated authority to carry out his legislation.

The council holds delegated authority to implement the "Locations in the Sky" Act until December 31.

The present attitude in the group is against accepting delegated powers after that date unless some definite promise about the £1,000,000 is received.

This attitude has hardened to such an extent that the group is being urged from within to refuse all delegated authority and to allow Dr. Verwoerd to take over the city's administration of non-European affairs, including housing.

It is believed that the United Party itself is in agreement with this new outlook and that it springs from a desire in the party under its new leadership to take the initiative and reject all defensive tactics.

Rand Churches Denounce Racism

D.R.C. Man Says Real Communion Needed

VOICES from three churches, at a meeting of 1,000 people in the Johannesburg City Hall last week, denounced the separation of peoples in South Africa as un-Christian.

The meeting was arranged by a group of women under the aegis of the Black Bash movement, and graciously every seat in the City Hall was occupied when Commissioner W. Lord, of the Salvation Army, opened the proceedings with prayer.

The Bishop of Johannesburg,

the Right Rev. Ambrose Heyne, was the first speaker.

The church could not simply be an agency for philanthropy or social reform, he said. It had to summon people to stand under the Cross. But there were those who believed that Church and State should be separate, or that the Church should be the handmaid of the State.

"Quite plainly, the Church as the right to interfere; it has an essential duty to interfere."

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

VI—The Increasing Bitterness And Growing Resistance

TO a larger extent in the cultural sphere the South African Institute of Race Relations is active.

It has been in existence for more than 25 years. It studies the race question and publishes important documents. It propagates a democratic society with rights, liberties and responsibilities for all. It can be said that the views of Alan Paton are the same as those of the Institute. These views have seldom been applied in a country where different races are found.

Yet, in spite of this, the Institute believes that true democracy will eventually have to be realised in South Africa. One of the most well-known presidents in the past was Prof. R. F. A. Hoernle, Professor of Philosophy at the University of the Witwatersrand. Alan Paton calls him a great and brave fighter for justice, the King of the Kafferbodies.

The present president is Dr. Ellen Hellmann, a Jewish woman, born in Johannesburg and a Doctor in Social Anthropology. She devoted her life to the study of the race question and the struggle for the rights of the non-Whites. With that in view she visited England, the United States, East Africa, the Belgian Congo, the Gold Coast and French West Africa. She has published more than one important study. She edited the *Handbook on Race Relationships in South Africa*.

Sabra, the South African Bureau of Racial Affairs, is the opposite number of the Institute. It was founded a few years ago, to study the race question from an Afrikaner Nationalist viewpoint.

At Stellenbosch I attended a Conference of Sabra, at Cape Town one of the Institutes. Two separate worlds. And yet there are a few Afrikaners, amongst others the well-known missionary, Dr. Reyneke from Portoria, who are members of both organisations. Sabra defends the policy of apartheid under the leadership of Prof. Gerdener of Stellenbosch, a Missionary and a sincere Christian. The Institute under the leadership of Dr. Ellen Hellmann, rejects the policy of apartheid. It regards a radical vertical apartheid impossible and a horizontal

apartheid unjust. The influence of the Institute is great even though it only reaches an elite and even though the White members are mostly English speaking. Sabra has no non-White members. Its members are Afrikaners. The Government supports Sabra and regards the Institute as a threat to South Africa.

By
Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

Not the least among the opponents of apartheid are the leaders of industry and the mines. The Nationalists quite rightly reproach the industrialists that they have never accepted responsibility for the consequences which industrialisation has brought for the Africans and have not lifted a hand to combat the evils which have resulted from the emptying and the hollowing of the tribal context of the Africans and their urbanisation. The miserable living conditions in the locations of Johannesburg are largely due to the industrialists. Yet the social and political consciousness of the Africans is largely due to industrialisation. Yet the industrialists are opposed to apartheid. Not from goodwill towards the Africans but from self-interest. Economic development is contrary to the policy of apartheid. People with moral standards say apartheid is wrong, it is not right. The industrialists say: it is impossible, it cannot be.

And it is not improbable that the apartheid politicians who have no regard for what is right will have to give way to what cannot be. The factories and the mines need black labour. The demands which industry—especially secondary industry—and trade make can only be satisfied by rejecting apartheid. It is impossible to keep the Blacks unskilled labourers. Economic apartheid is in any case absolutely impossible. Time and again the industrialists protest against the plans of the apartheid fanatics. When the latter say that new industries may only be established in the vicinity of the reserves a hurricane of protest arises. And it is clear that in nine out of ten cases the industrialists are exempted, by way of exception, from building their new factories in the vicinity

of the reserves. Dr. Ellen Hellmann quite rightly says that South Africa strives after apartheid but that it is driven to co-operation. Compelled by the dictates of spiritual and social standards on the one hand and by economic principles on the other it works at the social development of the African which in the long run will make apartheid impossible. There is a permanent conflict between economic development and governmental policy. The Minister of Labour may say that economic laws must, if necessary, be set aside for the sake of the colour bar, in practice it has always proved to be impossible.

Is there opposition to the policy of apartheid in the political sphere? The National Party which propagates apartheid along the whole line has for the time being free play.

The United Party is qualitatively weak and divided. Its opposition is unclear and for that reason not loyal. Its leader Struys is not of the same stature as Smuts. Many of its members are not very taken up with his leadership. At many points the United Party offers opposition but not on principle, always with hesitation and reservation. It has very little spiritual power. It follows the traditional golden mean: the policy of Smuts, but under the leadership of Smuts this policy had style and stature which under the leadership of Struys is absent. Most of the industrialists belong to the United Party and the English South African Press which is strongly influenced by the mines is almost without exception on its side.

The Labour Party has weakened during the past few years. In the past it was a factor of importance in the political life but in such a way that its character as a bona fide labour party and certainly as a socialist party was doubtful. At the 1924 election it formed a united front against Smuts but as a result of this co-operation it had to guarantee not to propagate socialism. It gained 18 seats. Its influence was dependent on the trade unions of the White workers which maintained the colour bar in the economic sphere. At the moment it only holds 5 seats. Of late more have tried to enter it in a more

socialist direction and at different times it has opposed the policy of apartheid of the Government. That was the case for instance when the Government tried to put the Coloureds on a separate voters' roll. Yet it cannot be said that it is a socialist party and up to now it has not been admitted to the Socialist International, although it has requested admission.

It is a pity that South Africa has up till now not known a real socialist movement. The reason is that the White workers want to maintain their privileges over against their Black colleagues. That is true of most of the unions. They are in fact mostly unions which only admit White workers as members. The trade unions of the Blacks and the mixed unions are not recognised by law although they are not forbidden. One can only hope that a socialist movement will be started in South Africa.

It is not impossible and even not improbable that it will happen in the future. Slowly but surely a White proletariat is coming into being in South Africa which will be driven towards the Black proletariat.

Scholtz has drawn attention to this development. As a Nationalist he regards it as dangerous. Among Whites there is a growing distinction between capital and labour, between the propertied class and the proletariat. "Hardly anything can be more dangerous for the future of the Afrikaner nation than such a thing."

This class distinction, the result of the proletarianisation of a section of the Whites, undermines the unity of the Afrikaner nation as a nation of Whites. In the future there will be reproachment between the Whites and the Black proletariat. "A proletariat which consists of both Whites and non-Whites is indeed one of the greatest threats imaginable to the survival of the Afrikaner nation." The Nationalists combat the general trade unions which also admit non-Whites as members. They establish unions on a racialist basis. However, they cannot stop the development. If the Labour Party could realise that labour is labour and

(Continued on page 547)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 45" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-8
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3-15-0
Bordered Georgettes All Shades 45" 2/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 3/11 yd.	CHAMPALS I Plastic Fancy Tops with Hosiery Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 2/11 yd.	Also, Leather 11/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Denberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodessa)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 21st Dec. Sailing 5th Jan. 1957.
For Bombay via Karachi
S.S. Kampala due 30th Jan. 1957. Sailing 4th Feb. 1957.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£72-0-0
Second " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food £11-10-0	Ordinary Food £4-15-0
Hindu Special Food £10-3-0	Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letter.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Nairobi

David Kimathi is to appeal against the death sentence passed on him. Leave to appeal was passed recently.

Oran

31 people were killed and 15 wounded in a bomb explosion in buildings at Medromah. One bomb destroyed a baker's shop, a food store and one floor of a block of apartments. The second bomb went off in a house occupied by a rabbi. Medromah is near the coast about 15 miles east of the Moroccan-Algerian border.

Paris

The approval of the ratification of the Franco-Libyan Treaty by a large majority in the Council of the Republic after a similar majority in the Assembly shows that French Parliamentary opinion is at last prepared to adopt a more realistic view of France's relations with Islam. Much more important, but also much less advanced is the evolution of opinion on the Algerian question.

London

The "Manchester Guardian" writes:—

The Kenya Government has now issued a further statement about the allegations made by Miss Eileen Fletcher in May. This memorandum is obviously based on thorough-going local enquiries and replies point by point to Miss Fletcher's findings must be accepted as not bearing out the grave specific charges brought against the prison administration. Most of the officers employed in prison camps, who were quoted by Miss Fletcher have denied using the words attributed to them. In any case, recollections of casual remarks made months previously are not much to lean on as evidence, though they may have some cumulative force as illustrating a climate of opinion. Even so it remains a serious matter that the prison authorities were content in the first place to receive girls who, if the prison records were correct, could not lawfully have been sentenced to imprisonment at all. On the evidence before her Miss Fletcher had grounds for what she

said. There is some point, though, in the Government comment that she might usefully have raised this point at the time and not afterwards in England.

Salisbury

Sir Roy Welensky, the new Prime Minister of the Rhodesian Federation, recently made his first important speech since he took over the office from Lord Malvern. It was on the whole an encouraging speech, especially in its firm declaration of his Government's intention to "remove unnecessary limitations and hindrances" from the path of Africans as they move forward, and "on all future occasions to endeavour to consult African opinion." On this occasion he will have a claim for a further constitutional advance by the Federation itself. The claim should be met with sympathy and goodwill when it comes. In one respect Sir Roy is perhaps a bit naive, when he comes to suggest that any opposition in this country to Federal aspirations is the monopoly of a "political clique which dominates the thinking of the Labour Party." The Labour attitude in the colonies is pretty widely shared and is by no means inflexible. He asks for "unequivocal support" for the Federation's great experiment; he will probably get it, so long as the experiment itself is unequivocal. Rhodesian policy has sometimes been criticised in this paper, but we have always hoped and believed that the Federation—unlike the Union—would come down and stay down on the liberal side of the racial fence. Many recent developments encourage that belief. One is the opening, soon to come, of the university college. Another will be the publication of a new journal, the "Central African Examiner." The character of its sponsors, trustees and directors gives promise of an outlook at once liberal and realistic. One hopes to hear from it a voice distinctively Rhodesian without being in any way parochial. The board of directors, it is noticed, includes Mr. Herbert Chitepo, the first African barrister to practice in Salisbury. (Imagine such an appointment in Johannesburg.)

London

The Rev. Michael Scott has been requested by the Herero people to protest on their behalf to the U.N. against the threatened removal of part of their people from one of their native reserves. Mr. Scott has left London for New York and hopes that he will be allowed to address the committee on South-West Africa. The International Court has recommended that oral hearings should be admitted, and the Fourth (Trusteeship) Committee is expected to decide whether this advice should be taken. The decision then has to be reached in a plenary session of the Assembly. Before his departure, Mr. Scott said that the petition had been signed by the senior Herero chief, Hosea Kutako, who was not allowed to leave South-West Africa. The Herero people who number around 35,000 live in 8 native reserves, but are not allowed to move from one to the other without passes. One reserve is wanted by European farmers and the people have been told that they will be moved to another, poorer area. This will be the third time that this section of the tribe has been forcibly moved.

Jo'burg

Police arrested 140 people on various charges including high treason and sedition in a series of raids before dawn on December 6. Those arrested include people of all races belonging to 48 different organisations. 50 of those arrested were refused

bail. The accused face charges of high treason, sedition and contravention of the Suppression of Communism and Riotous Assemblies Act.

Most of the 140 prisoners, who include a Member of Parliament, a Methodist missionary superintendent, and the principal of a university college, are, it appears, being remanded in custody until December 29. The preliminary proceedings so far have not revealed much of the character of the charges brought against them. It has been reported that they will be charged with "treason, sedition and offences under the Suppression of Communism and the Riotous Assemblies Act." It seems that not all are facing the grave charges, for it has been intimated that some may be released on bail and bail cannot be granted to a man accused of treason.

It would not be useful to speculate further about the probable course of the proceedings, says the "Manchester Guardian." But one thing may now be properly said. Whatever the facts may be, the defendants are entitled to all the help they need in the preparation and conduct of their defence and many people here will, we hope, be glad to respond to the appeal which has been made here by Christian Action and by the Movement for Colonial Freedom for contributions to a fund which they have started for that purpose and in order to assist the families of those imprisoned if they are in need.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

"Pack hoofs and horns separately. We pay 15/- per 100 lbs.

For Full Particulars write to

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Famous Educational Annuals For 1957

NOW ON FOR SALE—FULLY ILLUSTRATED
JUST ARRIVED

An Ideal Gift For Boys And Girls

DON'T DELAY

CIRIS ANNUAL: New Strips, Stories, Hobbies— Illustrated	10	6
EAGLE ANNUAL: Sports, Adventures, Stories Etc.— Illustrated	10	6
GOODER GIFT BOOK (1956-57): Full Plate Coloured Photos—Articles— Illustrated	20	6
EAGLE SPORTS ANNUAL: Stars of Sport in Words and Pictures—Illustrated	7	6
SWIFT ANNUAL: Exciting Picture Stories— Jokes Etc.—Illustrated—	7	6
RIDERS OF THE RANGE ANNUAL: Featuring Jeff Arnold & Luke—Illustrated	7	6
ROBIN ANNUAL: Stories, Poems and Puzzles—Dino.	6	6
DONALD DUCK ANNUAL:—Illustrated Coloured	7	6
RAINBOW ANNUAL: Coloured Illustrations	7	6
TOM THUMB RETURNS: (Illustrated)	4	6
DAVID'S FABLE BOOK	4	6
BABAR THE KING	4	6
BABAR'S TRAVELS	4	6

D. ROOPANAND BROS.

(MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS)

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

JUST OUT

Saint Mira

By T. L. VASWANI

Though the name of Mira is a household word among Indians and her songs are sung everyday in a thousand shrines and a million homes, very little is known of her life beyond the fact that she renounced the joys and comforts of a palace for the hardships of the life of a wanderer in quest of Sri Krishna.

In words at once vivid and soul-stirring, the author of this beautiful volume portrays the inner spiritual experiences of Mira, her suffering and search, the purity of her character and her undimmed heroism and courage.

BEAUTIFUL GET-UP — LIBRARY BINDING
A Book You Must Buy For Yourself And Also
Present To Your Friends.

TEN SHILLINGS PER COPY

Other recent books by Sri T. L. Vaswani which
will interest you:

KRISHNA: Stories and Parables	5s.	6d.
CITA: Meditations	10s.	6d.
A Prophet of the People	5s.	6d.
In the Footsteps of the Buddha	2s.	6d.

FOR...
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET,

DURBAN.

PHONE 61006.

TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2782

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 28388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

(Continued from page 545)

the labourer a human being regardless of the question whether he is White or black it can in the future become important, in the fight against apartheid too.

Alex Hepple, one of the leaders of the Labour Party, a convinced socialist, says that the decisive question is whether a real labour movement will be started in South Africa. If the White workers keep believing that the Blacks threaten their existence and therefore keep on supporting the Government then their trade unions will not be real trade unions.

He believes, however, that the real trade unions will come. All the workers of South Africa, the Whites, the Coloureds, the Indians and the Africans must unite to attain democracy for the workers too.

The Communist Party was illegalised by the Suppression of Communism Act of 1950. It

disbanded before the law was passed. One Communist was removed from Parliament. The Minister of Justice was given great powers by this law.

From different sides I was assured that communism has little attraction for the Africans. Yet the Whites are very afraid of communism with the result that they are continually taking and fighting things for communism for instance African nationalism—which has nothing to do with communism. They are afraid that the intellectual Africans will be won over to communism and as propagandists will spread Communist ideas among the large masses. No one can say, however, what the size of the Communist movement is. It is probably not large but it would be foolish to draw the conclusion from that that the Africans are immune to Communist propaganda. Alan Paton says that communism has a hold on every-

one who has grievances against the existing order and suffers from discriminations.

He adds that there is no intellectual African in South Africa who has no grievances and against whom there is no discrimination. The politicians of apartheid hope that when the Africans have seen and acknowledged the blessings of apartheid they will be lost to communism. That is a vain hope. They will never see and acknowledge the blessings. Whatever they may choose it will never be apartheid. Real Communists who have studied communism are few and far between in South Africa and the few are mostly Whites. But communism as resistance against the existing order will in the long run gain ground in a world in which millions are kept deprived of political rights.

How do the non-Whites react?

For the great mass of Africans the "baskap" of the Whites is a fact which is accepted as self-evident because it belongs to the foundation of the world in which they were born and bred. They regard the domination of the weak by the strong as a natural law and the White man as the

stronger by nature.

In a certain sense that is also true of apartheid. The great mass do not know better. They all try to obtain for themselves within the framework of existing relationships what can be obtained.

(To be continued)

Scott Addresses U.N.O. Committee

New York, Dec. 10.

The Rev. Michael Scott told the Trusteeship Committee of the United Nations General Assembly today that further land was being expropriated from the Herero tribe in South-West Africa and given to European farmers.

Mr. Scott was given permission last week to address the committee. In making his request he said that "since those who have asked me to continue representing their views have not been allowed to leave South-West Africa themselves, and I am prevented from returning there, I trust the Trusteeship Committee will find it convenient to grant this request for a hearing."—Sapa-Reuters.

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD,

DURBAN.

P. O. Box 476.

TELEPHONES 33683 & 47888.

American Vice-President Outlines Policy Objectives In Middle East

(Continued from front page)

"Our stand was direct and simple. We denounced the use of force not sanctioned by self-defence or United Nations mandate.

"In the debate that followed, our friends used the veto and stopped action by the Security Council. We did not hesitate. We asked for an emergency meeting of the General Assembly, not subject to veto.

"At the meeting, our position was endorsed by practically every country in the world. The United States had met the test of history. The United Nations had been saved. The rule of law had been upheld—the law for the powerful and strong as for the weak and the defenceless.

Alliance Weakened

"It is claimed that we took the wrong course of action because the position of a dictator was strengthened, the danger of Soviet influence in the Near East has been increased, and our alliance with our closest friends has been weakened.

"But let us see what our alternative was. If we had failed at this point to stand for the principles which guided our course of action, the usefulness of the United Nations would have been at an end. The standards for conduct of international affairs would have reverted to those in effect before World War I and World War II. Our own moral position before the World would have been hopelessly compromised. Our position in the eyes of the world would have been little better than that of the Communist nations, who in their conduct of international affairs have consistently followed the principle that the end justifies the means. That the use of force is justified if it is expedient, and that the mandates of the United Nations are to be followed only where the nation affected concludes that its national interest will be saved thereby.

port of the whole world. Because we took the position we did, the peoples of Africa and Asia know now that we walk with them as moral equals, that we do not have one standard of law for the West and another for the East. They know too that the United States has no illusions about the "Whiteman's burden" or "white supremacy." If we have passed successfully the exacting test that history laid upon us the last six weeks—and I believe we have passed that test—our nation owes an eternal debt of gratitude to President Eisenhower and Secretary Dulles. The decision that they had to make would have been difficult at any time. It was ten times more difficult in the confusion and diversity of the closing weeks of a political campaign. Lesser men would have sought easy vote getting solutions on the eve of the election. They chose statesmanship and high moral principle.

"It is easy to condemn your enemies when they are wrong. It takes courage to condemn your friends. It is tempting to overlook a little wrong in order to get what appears to be a greater good, but high standards of morality do not sanction the principle that the end justifies the means.

"We know that our friends acted under great provocation and that their patience had been strained almost beyond endurance. It would have been easy to look the other way and delay action until it was too late, but the easy way is not always the right way. The military victory our friends might have won in the Near East would not have solved the problem; lasting solutions are rarely forged in the ruins of war, and the peace we make in the Middle East must be lasting.

No Armies

"The United Nations has no armies that it could send to rescue the heroic freedom fight-

"It is essential that we recognize that history may record that neither we nor our allies were without fault in our handling of the events which led to the crisis in which we now find ourselves. Our friends believe that we did not appreciate adequately the provocation which brought about their action, and that we did not assume our proper responsibility in working out a settlement of the basic problems existing in that area.

"We are proud of our association with Britain and France and of our common dedication to the principles of freedom and justice which joined us together as allies in both World War I and World War II. We recognize that they were confronted with a series of aggressive acts short of the use of force, in addition to an ominous military build-up in a nation which they believe threatened their vital interests. In that no-man's land between war and peace it is difficult to decide which is the best course of action.

Firm Guarantee

"They have entrusted the future peace of the Middle East to the international police force provided by the United Nations. Contrast their action with that of another member of the United Nations, the Soviet Union. Communist leaders flouted the United Nations decision condemning its aggression in Hungary. When confronted with a real crisis, the Communist reverted to type and showed all who cared to see the unlimited cruelty and cynical rejection of basic human rights which is inherent in their system.

"Now that our allies have subordinated what they consider to be their national interests to the verdict of the United Nations, we have a solemn obligation to give leadership and support to a United Nations programme which will assure the solution of peaceful means of the problems which brought about the armed conflict in that area.

"There must be a firm guarantee of the sovereignty of the States in the area and a just solution of outstanding disputes,

Solid Peace

"We who have had so much should not be indifferent to the harsh economic conditions that have made some people receptive to the siren song from Moscow. We should never become so occupied with short-range political problems that we forget our long-range objectives of promoting both peace and prosperity for the nations of the world.

"In the past the nations of the Near East, poor and struggling by our standards, used their meagre resources to build up military strength. Now we have the unique opportunity to show them what can be done by using these resources to build up the health and welfare of their peoples, instead of wasting them on sterile armaments. We do not want to go back to the armed truce of the last eight years. We want genuine and solid peace as a foundation for a new era of prosperity of these proud and respected nations."

India Not Alarmed Over Kashmir Issue Being Raised

New Delhi, Dec. 3.

THE Prime Minister, Mr. Nehru, told Pakistan and other Foreign critics today that India was "not alarmed" at the prospect of the Kashmir issue being raised before the U.N. Security Council.

If it was raised, India would insist on "going back to the A.B.C. of the question," namely the basic fact of Pakistani aggression. This aggression, he said, was still continuing.

Pakistan had failed to withdraw her forces from the State even after eight years of the U.N. Commission's resolution asking her to do so. India's international obligations in respect of Kashmir were contingent on the withdrawal of these forces.

Meanwhile, he welcomed the passage of the Kashmir Constitution reaffirming the State's accession to India. The State Constituent Assembly had "every right" to finalise its Constitution, although its decisions were not binding on the Government of India.

African Viewpoint

What, Now.....?

SOUTH AFRICA is going through one of the most difficult periods in her history these days. As a result people have begun asking a number of questions on the Bloemfontein drama. Would it be wise to call the multi-racial conference now? Will the African people be able to stand to keep their hand of co-operation stretched? Will the multi-racial conference be truly representative?

I am certain in my mind that the wisest thing we can do at the moment is to work with all possible speed to call the all-in conference and bring into being the anti-apartheid front. The circumstances are such that the calling of such a conference has become a matter of vital importance.

By

JORDAN K. NGUBANE

For purposes of the conference we should keep the tensions out of our minds. Let nothing be done in discussion of the conference which will hamper the law. The job of the lawyer is to see that the laws of the land are obeyed and if all responsible people keep the reins out of discussion of the Bloemfontein decision, they will make the job of the Court easier.

Now, for the conference. From my knowledge of the personalities involved in the formulation of the Bloemfontein resolution nothing would be more in keeping with their real wishes than the calling of the conference at an early date as possible.

It is true that some of the key figures might not be present in person. But their intentions and thoughts are as well known that this, in itself, should be no real obstacle.

Will the African people still be able to keep their hand of friendship stretched out? Yes, definitely.

The question of co-operation with us on the side of the conference is not a point for momentary political gain. It is the cornerstone on which we are building our whole life.

We are keenly alive to our strong points and our points of weakness. Experience under the White 'man's' hand has enjoined on us the need to be bloody realistic in our assessment

of our advantages and our weaknesses. We realise that South Africa is a mixed nation that no real wealth is to be found in the members of the sectors of wealth—the productive citizens. We cannot look forward to a stable community if we shall not use our numerical superiority to impose our will on the minorities. We have seen how the Afrikaner Nationalists have made their name stick in the world simply because they used their strength to oppress their fellowmen. As a result the day of their fall is already visible; we are certain they are heading for a more full because of their policy of trying to force everybody to toe their line.

If we reject co-operation we ought to reject equally ourselves and only the Coloured, the European and the Indian, but the world as well. At the turn of the century the Afrikaner Nationalists were the darlings of the world. Today they stand alone in the world; they have been deserted even by their own friends at the United Nations. We do not want to commit their blunder; we do not want to create for ourselves the problems with which the Nationalists have saddled themselves. We look forward to seeing South Africa a community of free men and women; where race shall be no criterion by which to assess human worth; where every citizen shall have every possible opportunity to contribute to the common weal the highest he can give. We cannot reach that goal if we start by making people hate us or suspect our real intentions.

And although numerically strong, we would be unwise to forget that we are weak elsewhere. We have such weaknesses as can be exploited by our enemies to lead us in disaster. They have a saying in West Africa that animals with long tails must not jump over fences. It just means that, in some fields we have gone a long fall. It is not in our interest to create problems which will be infinitely more complicated than today's race problem.

We want to create an atmosphere in which every man and woman, regardless of race, will feel that South Africa belongs to them; we want to do this because we think this is the best way of making our country a free and happy Union. There is another reason. We want every South African to be free to give of their very best to their

country because we believe this is the only successful way of increasing the wealth of our land.

Over and above everything experience under the oppressor's heel has taught us that love for your fellowmen is the only invincible force on earth. We believe we are right in wanting to create the South Africa of our dreams. And since this is the case, we want to be strong. We want to be invincible, because that is the only guarantee that shall be turned into reality. And we know of no way to be invincible other than to love all our

countrymen. Expressed in practical terms, the ideal of love takes the form of co-operation and interdependence.

For these reasons let us make all possible preparations for the multi-racial conference. Let us call upon our Church leaders to speed up events and bring nearer realisation the hope of getting the races together in a non-political conference to set up a movement of moral protest against the way in which apartheid degrades the human spirit and offends against the dignity of Man.

Judge Whom Swart Snubbed

A SCANDAL and an injustice! That is how the Hon. F. A. W. Lucas, Q.C., a former judge of the Transvaal Bench, in the last week of November described to a correspondent of the "Sunday Express" the action in which Mr. Justice O. D. Schreiner was passed over by the Government when it recently appointed a new Chief Justice in succession to Mr. Justice Centlivres, who retired last year.

Mr. Justice Lucas told the correspondent: "The appointment of Mr. Justice Fagan as Chief Justice over the head of Mr. Justice Schreiner, his senior on the Appellate Bench, came as a shock to the legal profession."

"Had Mr. Justice Fagan been the senior and been appointed Chief Justice there could have been no ground for criticism, because he is a judge worthy of filling that position."

"But now, in Mr. Justice Schreiner, whom he is now superseding, we have a judge with a long, faithful service on the Bench

and a man who has shown outstanding ability in expounding and developing the law, unselfish devotion in the service of his country and the highest integrity."

"To pass him over is a scandal and an injustice. The only excuse there can be for passing him over is that the Government wants his judgments which were adverse to its Coloured voters' policy."

"This is the latest glaring case of a good judge being passed over—there have been several others quite as bad, but in which the same prominence was not given as in this instance."

"By such action the Government is an effort saying to the judges that if they do not do as it wishes they will be punished."

"This is a direct attack on the independence of the judiciary. The Government's attitude to the Bench has gravely impaired the Bench's formerly high prestige."

"It is the Government's disregard for good and honest service to the country that has led us to Rhodasia some of our best judges."

Eisenhower Government Is To Prosecute All Segregationists

Washington.

THE Eisenhower Government, in its strongest move yet to stop racial segregation in schools, has announced that it would prosecute all persons who tried to block integration in Clinton, Tennessee.

The Federal Attorney-General, Mr. Herbert Brownell, who made the announcement, also disclosed that the F.B.I. had launched an investigation into recent attempts by White segregationists to drive Negro students from the Clinton high school.

The school based in Anderson County, Tennessee, where Clinton is located, appealed to Mr. Brownell for help. It called it the "height of absurdity" for the Federal Government to assume that the en-

forcement of court-ordered school integration in Clinton was a local problem.

Meanwhile in Clinton, voters soundly defeated municipal ordinances backed by the pro-segregation White Citizens' Council.

A former mayor, Mr. T. L. Seiber, defeated Mr. James Meredith by 3,241 votes to 341 votes in an election, whose biggest issue was segregation.

A classroom White Citizens' Council campaign also failed to elect two candidates for aldermen, who indicated they would go along with the council's expressed programme of maintaining racial segregation in the town's schools and institutions. —Saps-United Press

Things In General

D. R. C. & Kitchen University

WHILE the Government is preparing to introduce complete university "apartheid" the D.R.C. is staking its claim to have control of the Coloured "Kitchen" university.

"The D.R. Mission Church of the Cape will have to consider seriously an independent and fully-fledged university for Coloureds," said Prof. Dr. G. H. Hadenhorst of the D.R. Mission Theological School, last week.

He said that although 90 per cent. of the Coloured people spoke Afrikaans(!) only 30 per cent. of the the Afrikaans-speaking group belonged to the D.R.C. The fact that 700,000 Afrikaans-speaking Coloureds belonged to other churches was an anomaly and an indictment.

The recruiting and training of Coloured ministers should be stepped up, he said. If there are sufficient Coloured teachers, artisans, etc., why not sufficient ministers, he asked.

The training of these ministers must be of the best and should preferably be attached to a university. For this reason a Coloured university should be contemplated, he concluded.—*"Torch"*.

Goan Mothers' Appeal

Having failed to make both President Lopes of Portugal and Dr. Salazar to see reason and justice on the Goa question, Goan mothers from the free soil of India have made a direct appeal to the wife of the President of Portugal to get him to see the writing on the wall. The Goan mothers warn that there is a limit to human patience and that the Portuguese quit before it is too late. They say: "Christian morality and natural justice demand that Portugal leave our homeland peacefully."

Gold Coast And Togoland Union Approved By Uno

The union of British Togoland with an independent Gold Coast has been overwhelmingly approved by the Trusteeship Committee of the United Nations General Assembly.

A resolution calling for the termination of the trusteeship

agreement for British Togoland and approving its union with the Gold Coast, as soon as the latter becomes independent, was adopted by 89 votes to 0, with 11 abstentions.

Mr. Noon's Statements On India

Mr. Yezar Khan Noon's statements on India in recent weeks drew pointed comment

from the Prime Minister, Mr. Nehru.

At the beginning of his speech on foreign affairs in the Rajya Sabha, Mr. Nehru referred to "the amazing and distressing" speeches made in Pakistan and articles on India in that country's press and to Mr. Noon's statement in particular, and said:

"The statements almost set a new standard in regard to what a Foreign Minister of any country should say. I don't wish to

vie with him in attaining that standard, but it is regrettable that even the normal courtesy and decorum of international controversy is being forgotten in Pakistan in regard to these matters."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No: 12, Barkly Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1884.

CLEAN START...

AND A CLEAN FINISH, TOO!

Because Nugget White stays on, right through the game... keeps whiter longer and won't rub off. The wise player knows there's no match for Nugget White.

'NUGGET' WHITE

IN TUBES AND JARS

AS SUPPLIED TO THE M.C.C. TEAM

જાન્યારી ૬૦ થી શરૂ છે. મુખ
ની પાછળ કુખ ને કુખની પાછળ
મુખ રહેલું છે. તારા છે તો
છાપો પડે છે, પ્રકાશ છે તો,
અંધારું પડે છે. જન્મ છે તો
મૃત્યુ પડે છે.

—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

પ્રકાશન સંપાદકના ઘરેલો અને રાજકીય સંપાદક.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સેવ. મહાશય ગાંધી

માણસ જન્મતાં છતાં સમય કહેત
કેમ અચકાપ છે? શરમતો મરે? કોની
સરમ? વપરી લેખ તો શું? ને, શર
તે. ૪ તે. ૫ તે. ૬ તે. ૭ તે. ૮ તે. ૯ તે. ૧૦ તે.
છે કે આદત માન્યતાને આમ જન્ય
છે. આપણે વિચાર કરીએ અને
સુધી આદત છે. ૧૧ થી ૧૨ થી.

—ગાંધીજી

પ્રસ્તાવ ૫૪ થી—૫૬ ૪૪ તા. ૧૪ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૬. છૂટક નકલ રૂ. ૬

મધ્ય પૂર્વની પોલીસીનો અમેરીકાના ઉપ-પ્રમુખ ચિત્ર આલેખે છે

સંસ્થાનવાદનું યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સાથે નથી

યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સની રાજકીય નીતી આ દેશના યુનિયનના અંતરિક્ષમાં ચર્ચામાં છે. મધ્ય પૂર્વમાં અમેરીકાના વર્તનની જે યુનિયનના અંગના અંગમાં ચર્ચા કરી શકાય તે ઉપ-પ્રમુખના આ હાપચુધી દર અહીં જશે. મી. રીચર્ડ એમ. નીક્સને નેશનલ ઓરિએન્ટલીસ શોના "દીનર"માં જે હાપચુ આપ્યું હતું તે નિચે મુજબ છે.—તંત્રી.

"જે અત્યંત ધરેલા આપણે ઇનિશિયલ એક કરતાં બીજું ઉપર દર્શાવે છે. આલેખા યુનોના મુખ્ય મથકે કુનીયાના મદન નેતાઓ જે શેખા મયા દર્શાવે તેના પર કુનીયાની નજર મંડાઈ રહેલી હતી. આપણે આને લેખો પહેલાં છુટા રહેવામાં મનતાં દર્શાવેલા હવે સમુદાયમાં એક બીજા સાથે સંકળાઈને રહેવામાં મનતાં મથા છીએ. એક જાણે છે. દર્શાવે છે જાણે "લીન એક નેશન"ના આપણે જ વિરોધ કરી દેતા. પણ આને હવે આપણે જ યુનોના સ્થાપક અને સહ આપનારા બન્યા છીએ.

"આપણી ૬૦ વર્ષ પહેલાં આપણે એશીયા અને લેટીન અમેરીકાના સંસ્થાનો ધરાવતા હતા તેથી મર્ પામતાં દર્શાવે. પણ આને મોટા દેશો ના તાજામાં જે નાના મોટા સંસ્થાનો છે તેનો આપણે વિરોધ કરીએ છીએ આપણું પરીવર્તન થયું છે. પણ કુનીયામાં હજી એવા હજી છે કે જેઓ તે સમય સ્વીકારવા તૈયાર નથી.

"થઈ શકે છે થઈ શકે છે તે પ્રસંગે એશીયા અને આફ્રિકાના દેશો બાજુ પર તટસ્થ રીતે જોવા રહ્યા દર્શાવે અને ખાતરી કરવા" છતાં દર્શાવે, આપણે અહીં જે વાતો કરીએ છીએ તેને અંબીર પછે રહીવા કરતાં વધારે પ્રમાણમાં પણ વળગી રહીએ છીએ કે નહીં.

"લેટીન અમેરીકાના આપણ. મિત્રો, ને વિશ્વાસ હોતો. દર્શાવે આપણી શુની દૈનિક રીતે ઉદય કરવાની આપણી

રીત નેજાને ૧૨ દેવાથી સંકાશીક રહેતા દર્શાવે

"દેવે આપણી કસેડીનો વખત આપણે જ આપણ. મીત્રો અને સંસ્થાઓએ યુનોને ન અચૂકારતા સવાલનો ઉદય દૈનિક આપણી કરવા પાવે" ને જે જે ખરી બીજા છે કે, તમેને પુરતું ઉદારથીને કારણ મળ્યું હતું છતાં તેમનું આ મથક ૫૦ વર્ષ પહેલાં શોખું હોત અને વચ્ચાનું હોત.

નવું બળ

"નવું બળ હવે અસ્તિત્વમાં આવ્યું છે. યુનોનું નેતૃત્વ બળ. નેજા તેના સુખ છે તેજાને પોતાના મતબદા ધાર્તીથી ઉદયવા તે અપીક કરે છે. પ્રતિનિધિ નમરોએ ઉપરા ઉપરી સવાલો પ્રુથા દર્શાવે, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ પોતાનો આદર્શ મુકી દેશે કે બીજે સવાલ મળે માર્ગ લેશે

"આ ઇતિહાસના પરીવર્તન કાળમાં આપણા મંત્રી મી. ક્લીસે યુનાઈટેડ નેશનની પરીવર સમક્ષ આપણી આ આદર્શો શુ વળગુ છે તેની ચોખવટ કરીને હતી. અને આપણા નિર્ણયને કુનીયાએ આગળમાં દર્શાવે.

"આપણો માર્ગ રમિયા અને સાધારણ હતો. આ દૈનિક સામનો પોતાના અચાચ શાટે નહોતો તેમજ યુનોના સદમતથી નહોતો મેળવ્યો તેનો આપણે વિરોધ કરી દર્શાવે.

"અમી દરમ્યાને આપણા ગાંધી રાજ્યે

પોતાનો "વોશ" વપરી સીક્યોરીટી કાઉન્સીલને પમણુ મરતું અટકાવ્યું હતું. પણ આપણું વમર દીસે હમરનસી કાઉન્સીલની સભા બેઠકાથી કે જેમાં "વોશ"ને રધાન નેરોતું.

"આ સભામાં કુનીયાના બધા દેશો આપણી પાછે દર્શાવે યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સે ઇતિહાસની કસેડીનો સામનો કરી યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સને ઉમારી લીધું છે રાજ્યનો કાપડે જળવાયે, જે કે જે કમરો, ગળવાનો અને સામસેના દેશો ને તેમજ નળવા તથા સામનો ન કરી શકે તેવા દેશોને સમાન પણે હાથ મેકે છે.

ડચ રીફોર્મ ચર્ચ તરફથી રેડીગો પ્રલયન

"સ્ટેટ્સ પ્રેસ"માં દર્શાવે છે કે ડચ રીફોર્મ ચર્ચના ઉપદેશક પી. એ. પોર્ચ (ડચન) એ શુરવારે સવારના રેડીગોપરથી પ્રવચન કર્યું હતું. તેની તપાસ સાથે આફ્રિકન ઓડકાર્ટીંગ ટ્રાયલનના અસીરેન્ડ કાપરેક્ટર મી. નેમન પ્રીસમર કરી રહ્યા છે. "બારબર સામરેટ" એક લખાવે ટેકા નથી આપતું." એવો ઉપદેશ આપ્યો હતો.

જો આપણે જોરી ચામડી વળાને પરની એકસમી એસવા દર્શાવે તો કાળી ચામડી વળા ને શું કામ ન એસવ. દર્શાવે તે દે સમજી શકતા નથી." પ્રવચનમાં પોર્ચે કહ્યું ઉપર મુજબ હતું સવાર ના વખતમાં "સર્વોચ્ચ" એસ. એ. બી સી. પરથી આવે છે. તેમા આ પ્રવચન થયું હતું.

ઓડકાર્ટીંગના કાપરેક્ટરે કહ્યું કે પ્રવચનમાં આ બધું કહેવામાં આવે છે એ મને પહેલીજ વાર આને અચર પડી છે. આ પ્રવચનો મજા મહત્વના હતા તેથી તેમને તેનો પૂર્વ

જોડીને, અંબીધ નળવે પકડ્યો એવો આરોપ મુકવામાં આવે છે કે આપણે જે રે. ૧. ૫' સ્વીકાર્યો છે અને તેને પરીચા.ને અમુખતપરીનું બળ વધરી. પાસેના પૂર્વગ. સોવીયટનું અધિક્ય વધરી અને આપણું મિત્ર ર તથ નળવું પડશે.

"આપણે વિચારીએ કે આ સીવ પ આપણી પાસે બીજો કળો સામ' હતો? આપણે જો આપણા આદર્શને વળગી રહેવાને નિમ્મળ જન્યા હોત તો યુનોની આપરચકતાએ તો અંત આવત. તેમજ આનરરરીંગ રિયનિ (જાનુઆરિય ૨૨ મે ૧૯૫૬)

દેવાલ એવો કળો હતો. વધુમાં મી. પ્રીસમર નળાવે છે કે, તે રિવસે પોલીસે ઉપદેશક પોર્ચને પકડવા, દર્શાવે અને લેટી પાસેથી તેમના પ્રવચનના નોંધ પણ જપ્ત કરી હતી જેની કચી જરૂરત અને વળગી નથી.

ઉપદેશક પોર્ચે કહ્યું હતું કે, "મારી પાસે એવું કશું નથી કે જે હું કાળે કહી ન શકું. તેમજ મારું પ્રવચન આતર ધાર્તીય-સમનો પ્રચાર કરનારું પણ નહોતું."

હું કહ્યું, પાછાં મારું હું "જ્ય પાપમણને આપાર નહીં, બધાં કારણમર."

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૬.

મદદ માટે ફાળો

આ આઝાદીયામાં યુનીયનના દરેક જાતીના ૧૪૦ સ્ત્રી પુરુષોને શાંતિદોષના આરોપકર પકડવામાં આવ્યા હતા. ત્યાર પછી ખીજા પક્ષ પકડાયા છે અને સરકારે ભરેર કડુ છે તે મુજબ કડુ વધુ ધરપકડ કર્યા કરે છે. જે મોઢા પકડાયા છે તેઓ મારે અને તેમના કુટુંબના નિર્વાહ માટે એક દંડ ઉભુ કરવામાં આવ્યું છે. અને પક્ષ ભાગના વાંચકોને ખાસ અરજ કરીએ છીએ કે, આ દંડની અપીલને પુર્ણ સહકાર આપે. હજી સુધી આ કામો પેરી રીતે ભેજો કરાઈ તેને માટે ખાસ રૂપરેખા બહેર કરાઈ નથી પણ અ.સા. રાખ વામાં આવે છે કે, કુંકે કુદવર્તમાં તે ભરેર કરાશે.

એવો પકડાયા છે તેઓમાંના પ્રથમને તેમના કામપરથી ભોળીતા પકડી બપામાં આવ્યા છે અને મેટા ભામના રે.છાંદી રોજ કમાનારા હતા. આથી ચોખ્ખી ખીના છે કે તેઓના કુટુંબી ભોળી આર્થિક રીતી ખરાબ હશે. અમને બરાબર જાણ નથી કે, શુભેચ્છક સ્ત્રી અને પુરુષો આ દંડની અપીલનો મુદ્દર ભાગ્ય આપશે.

આ કેસ કેટલી મુદત માટે ચાલશે તેની હજી કંઈ જ રજૂ કરવામાં નથી. આથી દંડની અપીલ કરાશે તે સાંખા મુદત માટેની જ હશે અને તેને પુર્ણ સહકાર આપવા બધાએ તકવાર રહેવું જરૂર છે.

રફાયડમની આફ્રીકાનીતી

આ પહેલાં જ નેશનલીસ્ટ સરકારના વિચારો સાથે સહમત થઈએ છીએ. પણ આફ્રીકન સરકારો સાથે મેટો ભરેર સંબંધ બાંધવાની વડા પ્રધાનના વિચાર સાથે આપણે પુર્ણ સહમત છીએ. આની પાછળ આફ્રિકા દેશો માટેના ભાવુ તિના ચિન્હો, છુપાવેલા પંજા ભેવામાં આવે છે. આપણી આફ્રીકાની પ્રજાએ ગોરી કુકમત સાથે નિરોધ ઉઠાવવા માંડ્યા છે. અને એક પછી એક આફ્રિકન સરકારો પ્રતીતે પંથે આમળવર્ધી રહ્યા છે. તેમ જ તેની સંખ્યામાં વધારો થઈ તેમ તેમ સંસ્થાનાં બળ ભેળું

વધુ જશે અને જે રંગભેદની નીતીથી કાળાઓને લરછોડવામાં આવે છે તેને સમુદાયિક વિરોધ વધુ બળથી થશે. કેમકે પક્ષ અનામદાર-સરકાર આ પરીસ્થિતી સાથે આંખ ખોલે છે પણ મુખ્યતા ભણુ પગલું મથાળ. નેહરુના લીક્ષ્ટોમાં મને તેલકા દોર્યા હોય પણ તેઓ મુખ્યતા છે જ નહીં. તેઓએ આ રાષ્ટ્રીય અનુભૂતિના ચિન્હો તે ભેદ લીધા છે અને સમજાવ મથા છે કે તેઓની કમચવાની નીતીના કિસ્સો ને, હવે અત નજીક આવી રહી છે.

રફાયડમે આફ્રિકાના રવતન મતા સંસ્થાને અભિનંદનો તાર કર્યો છે તેનાથી કેમકે આફ્રીકાને એવે અમ નથી થયો કે પ્રધાનપક્ષ સાથે છે. આ નીતી કુદરત બરી છે અને રંગભેદભિન્નિ ઉપર અંકુશ મુકી તેથી, ની આઝાદીને કમ્પી નીતી આમળ થઈ રહી છે. આપણા ગોરા વડા પ્રધાન સુરાવના કાળા વડા પ્રધાને અભિનંદનો કરે છે. ભરે મોઢાએ પણ સુરાવનો વડા પ્રધાન એટલું જાન થરાવે છે કે ભે તે સહાય આફ્રીકા આવે તો તેની મહત્તરી બહીના કાળા સાધારણ માણસ નેટલી જ હશે.

જો આફ્રિકાના સંસ્થાનો સાથે અરેબર મેટી સંબંધ બાંધે છે તેમ તો મેનોનો આવે ભોટા કેળ ન કરતાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં આવે જે વાતાવરણ ઉભુ થયું છે અને જેને પરીણાએ કાળાઓ ગોરાઓ તરફ સંક્રાંતિની નાને ભેજ છે તેને દૂર કરવું નોંધએ.

દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે સમસ્ત આફ્રિકાનું જે ઇંકા ભણુ વળજુ છે તેનું કારણ એ નથી કે ભલકાળમાં દક્ષિણ આફ્રિકાએ આફ્રિકા સાથે કારો સંબંધ નથી રાખ્યો પણ કારણ એ છે કે, તેને પોતાની કાળી પ્રજા સાથે ખરાબ વર્તન રાખ્યું છે.

આ યોવામ બીજુ એ પક્ષ છે કે; યુનીયનન, અન્નેપકો મળીને આફ્રિકા માટે એક નવી નિતી ઘડવાનો વિચાર કરી રહ્યા છે. અમારી ક્ષીએ આમ કરવામાં તેથી ખીજાને મુદ્દમ નથી મનાવતા પણ પોતેજ મુદ્દમ અને છે. કારણ સમસ્ત આફ્રિકાની પ્રજા ભણે છે કે, ભાતીય સવાલના બોડુ પર બન્ને પક્ષો સમ,ન પહેલ લાડે છે.

આફ્રિકાની પ્રજા ભણે છે કે, ગોરી સત્તામાં નેશનલીસ્ટ પક્ષ એક તરફ

છે અને કુનાઈડ પક્ષ બીજી તરફ છે. આથી ભણે તેઓ બન્ને પક્ષો ભલીભેદના સરકાર પર એક અંત છે ત્યારે આવી નવી નિતીની વાતો કરવી એ નાહાની ભણુ અને અવગનક મથાળ.

આફ્રિકા માટે એ પક્ષીય નિતી ઘડી ત્યારે જ યોગ્ય મથાળ કે ભણે કાળા અને ગોરા બન્ને તેમાં સહમત હોય. પણ આ સુધી રંગભેદ પ્રવર્તતો હશે ત્યાં સુધી આવી નિતી ની ભાલા રાખવી એ મુખ્યતા મથાળ. દક્ષિણ આફ્રિકાએ ગોરાઓ ને દેશ નથી. એ ખંધી ભાતીઓને આ દેશ છે કે જેઓએ આ દેશને

પોતાનો માન્યો છે. જે નિતી ફક્ત ગોરાના જુજ સમયમાં ખાતર જ ઘડાઈ છે તે આજે અમુત થતાં આફ્રિકામાં કાંબો વખત ટકી રહ્યો નહીં, અને ભાલા રાખીએ છીએ કે, વડા પ્રધાન રફાયડમ મથાને રથાપેથી આ નિતીથી દૂર થાને એવું વસ્તાવરણ યુનીયનમાં દેશવરી કે નેનાથી કાળા તથા ગોરાઓ ભેખા મળાને બન્નેના હિત માટે એક ખરી એ પક્ષીય નિતીની રચના કરાશે. આજ નિતી અસંરકારક નવરસ છે અને પ્રભાવ પાડશે. મેડરસ વખતમાં આફ્રિકા પોતાના ખરા હક્કકારોના હાથમાં આવી બવાનું છે એ ધ્યાનમાં રાખવું.

મધ્ય પુર્વની પોલીસીનું અમેરીકાના ઉપ-પ્રમુખ ચિત્ર આલેખે છે

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

વિષય મુદ્દ પહેલું અને બીજુ થયું તે પહેલાં જેમ્સ હાલી તેવી થઈ હેત, આપણું પોતાનું નૈતિક સ્થાન પણ કુનીયાની નજરમાં હમ્મક પાંચું હેત. કુનીયાની નજરે જે સ્થાન કેમ્બુનીરોનું છે તેવું જ સ્થાન આપણું પણ હેત અને કહેવામાં આવત કે, હાથે હારે આરસીની વાતો કરવી અને ન ફાવતું હોય ભારે તેને ગોરે કુદવું એ અમ પુર્વમાં—કુદવુંમાં આપણે જો આપણું રોન્ય મોઢાનું હેત તો રોન્યથી આપણી છત ભરે થઈ હેત પણ નૈતિક કાર વજ હેત. આપણે આ જે પમલું ભણુ તેનાથી આફ્રિકા અને એશિયાના દેશોની સાથે આપણે નૈતિક સમાનતાની જુમીવર ઉભા રહી રહ્યા છીએ અને તેઓને ભણુ થઈ છે. પુર્વ માટે એક અને પશ્ચીમ માટે બીજી રીત આપણે નથી રાખતા; તેમ જ પક્ષ તેઓએ ભેળું કે આપણે ગોરાઓ પક્ષના ખ્યાલને નથી માનતા. આ ઉકાં દિવસોમાં ખતીક કમી જે કોસી ઉભી થઈ હતી તેમાં આપણે સજ્જ થયા તેનો પુર્ણ વડા પ્રેસીડેન્ટ આબ્રહમ લિન્કોલન અને સેક્રેટરી ડેવિસને બાજે ભય છે.

આ નિર્ણય મરે તે અન્નેઓમાં ઘેરો થયો; કુદકેલ હતો તેમાંજે ભણે દેશમાં મુદ્દમીને સમય હતો ત્યારે તો થયોજ મુદ્દમ હતો. બીજી રાજદારી અમતીઓએ તેને સમયે પોતાની છતના સવાલને અમલ આપ્યું હેત પણ આ લેણાએ તો આરકાનેજ વધુ મહત્ત આપ્યું.

કુદમનના યોડા પમલાને થયોડુ થયું સહેલું છે પક્ષ મિત્રતા પમલાને બયોડુ થયું કુદકેલ હોય છે. એવે સમયે નાની સુદી, સાથે આંખ

મીયામણાં કરવાનું દીલ થાય પણ નેટીક ફટાએ એ સાથે નથીજ.

આપણે ભણુએ છીએ કે, આપણા મિત્રોને કોસરસી માટે પુર્ણ કારણો હતાં અને તેઓના ધીરભરી કોસી થઈ હતી. અને ત્યાર પછી જ તેઓ જે આ પમલું ભણુ, વિચાર માટે સમય મુલાવવો એ આપણે માટે સહેલું હેત અને તેમ કડુ હેત તો સવાલ ઉઠવામાં થયું મોઢું થાત અને આપણા હાથકારની વાત છે હકી આપણે છુટી ભાલ. પણ જે સહેલો રસો હોવા છતાં સારો નથીજ.

આપણા મિત્રોએ કુદકેલમાં બળથી છત મેળવી હેત તો પણ એ સપાથ નો ઉકેલ થાતજ એમ નથી. કેમકે પક્ષ સવાલનો સારો ઉકેલ મુદ્દ વરે મળે કોન નહીં. આજે અમ પુર્વમાં સાંતીની ધણીજ આપવધતાં છે.

લરકેર નહીં

મુનો પાસે લરકર નથી આપણે તે કેસરીમાં આઝાદી માટે થકી રહેલા ઓને કછી મદદ કરી કો તેમ નથી. આપણી પાસે તેથી એકલ રસો છે અને તે નૈતિક વિરોધ. બીજે મામ મુદ્દનો એ મથાએ તો છે પણ તે ચીજુ વિષય મુદ્દ બની મુકત.

જો ભણુ પક્ષ ભરે છે કે, આજે વિચર કંઈ અને આપણી બધાની જે મુશીરુ પરીસ્થિતી ઉભી થઈ છે તેમાં આપણે પણ મોઢે થયું બરી વાક છે. આપણા મિત્રો એમ માને છે કે; જે લેણાએ જે પમલું ભણુ તેને માટે તેઓને કેટલું ભણુ કારણ હતું. અને પુર્ણ અનામદારીથી આ મદનાનો ઉકેલ કરવામાં આપણે થીવીક રહ્યા છીએ.

બિટન અને ફ્રાંસ સાથે અમારે જે સંબંધ છે તેને માટે અમે અત્યંત ધરાતો છીએ. પહેલાં અને બીજા યુદ્ધમાં સાથે જોડીને સ્વતંત્રતા મટે અમે સંકેત સજા છે. અમે સમજી રહીએ છીએ કે, એવા ક્ષણ બનાવે બનવા પામ્યા હતા કે જેથી તેઓને એમ જણાયું કે, તેઓના દેશને એમ જણાયું છે. સામગ્રી તરીકે ઇંગ્લેન્ડના મજૂરોની ધણ રહેલી બરતી. યુદ્ધ બંને સાંતી વચ્ચે અમારે પસંદગી કરવાની દોષ છે ત્યારે એ ક્ષણે યુદ્ધીયત બધે સવાલ જણાય છે.

પૂર્ણ આત્મી

યુને તરફથી મોક્ષલાભમાં આવેલા અંતરરાષ્ટ્રીય રોમને અમુક પૂર્વમાં સાંતી સ્થાપવાનું કાર્ય સોંપાયું છે તેમાં તેઓને વિશ્વાસ છે. રશિયા કરતા આપણું આ પગલું કાંઈ જુદું મણાવ. ડોમ્યુનિસ્ટ નેતાઓએ યુને ના કેંગેરી વિશેના નિર્ણયને અવગણ્યો છે. અમારે સાથે અંબીર રિપ્તી આવી પડી ત્યારે ડોમ્યુનિસ્ટોએ સમરત ફૂનીયાને ખતાવી દીધું કે, તેઓ આજાદી માટે લાકડા કરતી પ્રજાને કેવા કુર દાખ કરી રહ્યા છે.

હવે બિટન અને ફ્રાંસે પોતાની રાજધાનિ સ્થિતીને કોલે યુનેને હસ્તક સોંપ્યો છે. આથી આપણી જગ્યા

કારી વધે છે આપણે યુને સાથે પૂર્ણ સહકારથી સાંતી પૂર્વક યુદ્ધ કોલેવાની છે. સંસ્થાને પૂર્ણ સ્વતંત્રતા મળવી જોઈએ અને તેમના સવાલોને ન્યાયથી કોલે આપણે જોઈએ. ઇંગ્લેન્ડમાં જતા યુદ્ધ સરંજામો ૪૨ કાપ યુદ્ધાવે જોઈએ. ઇંગ્લેન્ડ ના આર્થિક સવાલને કોલે પશુ સાવવાની ધણી જરૂર છે કે જેથી તેમની આંતરિક મર્યાદા દૂર થાય.

નકેકરે સાંતી

આપણી પાસે કશું છે અને તેથી આપણે બીજાઓની યુદ્ધીયતા તરફ આંખ બંધ કરવી નહીં જોઈએ. નહીં તો બનવા જોઈ છે કે તેઓ પોતાના આર્થિક પ્રજ્વળા કોલે માટે મોરકા તરફ જોડે.

દીર્ઘ દરિયાઈ જોડ આપણે ફૂનીયા ના બધા દેશોની સાંતી અને ઉત્તી માટે પ્રયત્ન કરી રહેવું જોઈએ.

બ્રિટનમાં પૂર્વના સોડાએ મંદીથી નો સામનો કરીને પશુ કલ્કર વધારવા માટે પ્રયત્ન કર્યા છે. આપણે એ લોકોને યીઅરવું જોઈએ કે એ લોકો ની કુદી આવક તેઓ જેવી રીતે વાપરી રહ્યા છે. આથી હવે આપણે ખરી સાંતીની જરૂર છે કે જેથી પૂર્વના આ દેશો પશુ ઉત્ત થાય.

વિશ્વ સંસ્થામાંથી ખસી ગયેલું
દક્ષિણ આફ્રિકા

દક્ષિણ આફ્રિકાએ હવે પાછીથી અનિયમ માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રોની મદાસભામાં અને એ વિશ્વસંસ્થાના વડા મથકે માન નામનું અધ્યા અતીકરે અનિનિયમ જાળવવો નિર્ણય કર્યો છે આ નિર્ણય આજે દક્ષિણ આફ્રિકાના વિદેશ વિપક્ષ ખાતના પ્રધાન થી અરીકે એમ. મેએ મદાસભાની બેઠકમાં ભરેર કહેવું હતો.

શી લોકોને વધુમાં જણાવ્યું હતું : "દક્ષિણ આફ્રિકા સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના સભ્ય તરીકે ચાલુ રહેશે અને પોતાને પ્રતિ વર્ષે જે સભ્યપદ અંગે આપણા નું હશે તે એ આપણ રહેશે. દક્ષિણ આફ્રિકાની સંધ સરકાર જેને પોતાની ધર આંમલોની બાબતેમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રો તરફથી સતત ધણ રહેલી દરમિયાનગીરી રૂપે ઘટાવે છે તે વસ્તુ સામેના વિરોધ તરીકે આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

શી. લોની જાહેરાતમાં આ વર્ષથી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર પોતાના દેશમાં વસતા બરતીય પ્રજાઓના સંબેના વતનિ અંગે યુનેની મદાસભા તરફથી થતી ચર્ચામાં અગ નહીં લેવાના નિર્ણયનો પશુ સમાવેશ થાય છે.

શી. લોકો જણાવ્યા મુજબ આ નિર્ણય તે દિવસ ધણ અમરમાં આવે

છે અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રો સાનકાનિસરો પરિવર્તની બાવનાતુસર વર્તવાની તકનીકી કાળે નહીં હાં સુધી અમલ માં રહેશે.

આશ્ચર્ય ટપાલ પેટી

સ્વામી શ્રી સંતબાલજી

"ઈન્ડિયન મોપિનિયન" દ્વારા થી મળીલાક માંધાએ પશુ પરમ પૂજ્ય બપુને પગલે જે કાર્ય કર્યું અને પ્રભાવ પાડ્યો તેનું કૃત્ય મારે અન કાળે મે.કું છે. આપ અને આપનું કહેવું તે અધૂરા મિલનને આજળ ચલાવો.....

એ. એડમ એન્ડ કુ. યુનીય

સમગ્રબાદ એડિનિયનના દરેકી ઓની વિચારણા પછી ઈન્ડિયન મોપિ નિયન" નાલુ સંખ્યાનાં નિર્ણયથી જુદી જુદી છે. આ એક પગલાથી ક્રિપ મદાસભાની વાદ જરૂર તાજ રહેશે. હતાં જરી જુદી તો તેમના આદેશો છરનમાં ઉતારવાથી આવશે. જો તેમ ન થઈ શકે તો કેટલક માધ્યમેને સદીયાર રૂપ તો જરૂર થશે ન!

ક્રિપ મળીલાક બાઈ ગયા, અને તે એવે વખતે કે અમારે દોરી કે.મને તેમની હારનણીની ખાસ જરૂર હતી તેવી વખતે.....

રેન્ડના ચર્ચા જાતીએકને વિરોધ કરે છે

ત્રીજી દીસેજરના જોહાનીસબર્ગના સીડી હોલમાં "એક એક" વાળી ઓ આની એક સભા બરકાં હતી તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "જાતીએક એ ખિસ્તી ધર્મની વિરુદ્ધ છે." સીડી હોલ આખો બરથો હતો અને પ્રથમ વક્તા જોહાનીસબર્ગના બીજાપ રાઇક રેવ. એન્ડ્રેસ રીન્ક હતો.

જોહાનીસબર્ગના બીજાપે બાવણ કરતાં જણાવ્યું કે, "મજા લોડો માને છે કે, રાત્રી અને ચર્ચ" બંને જુદા છે. પશુ કું આર્ટ કું કે, ચર્ચને કાક છે કે, રાત્રીમાં કાક પશુ બેડું થતું હોય તો તેને રેડો. આ દેશમાં એવા મણા કમદાએ છે કે જે ખિસ્તી ધર્મથી વિરુદ્ધ છે. કાખલા તરીકે "જુદા જોરીયાક એકટ." હજારો લોકોને આ એકટના અમથી હંદગ અને અનિશીત અમમાં છ લાંબા વર્ષથી મુદી દીધા છે."

બીજા વક્તા ડચ રીડિયમ ચર્ચના રેવ. જે એન્ડ્રસ લોપ હતા તેઓએ પોતાના બાવણમાં કહ્યું 'અમે' વાળી અને વિચારે મુજબ વર્તન રાખવું જોઈએ. આપણે મ.નીએ છાએ કે, બધાને એક સરખું વર્તન મળવું જોઈએ. પશુ એવું ક્યાં છે! બધા ખિસ્તીઓને એક સરખું વર્તન અને જાતીએક વગર સાથે પ્રાર્થના કરી રાંધે એવું રાત્રી સ્થાપવું જોઈએ. સાવિદ આફ્રિકાનો સવાલો પાડે ન

એવા છે કે, એમાં સમાનતા સંભવી ન થકતી નથી. વિચારે મા અને તેડલો અતએક હોય જાતીને એક હોય હતાં ખિસ્તી ધર્મ બધાને એક કરવા ન સમર્થ છે. અને એ એક કારણે ન ખિસ્તીને એકજ માનવ તરીકે આપણે જોઈએ છીએ.

વિનતીનો જવાબ

એ. એડમ એન્ડ કુ. યુનીય
મણુ આદેશ.

બીજા વક્તા રે. જે. બી. રેવ હતો જેઓએ કહ્યું કળાને કેકાણે મોરને અને મોરને કેકાણે કાળને ધરીમર જેરથી નાખીએ તો શું જોરા અમવાનનો આજાર માનશે! ખિસ્તી ધર્મમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, "પરેલીને પોતાની જમ રાવો." તો શું આપણા કાળા પડેલીઓ માટે સાઉચ આફ્રિકામાં જમા નથી એમ કહેવાય છે તે તમે માનો છો."

યુનાઇટેડ પક્ષ ઈલાયદા-
પણાને નકારે છે

જોહાનીસબર્ગની યુનાઇટેડ પક્ષની સાળાએ પોતાની વિચાર ધરા બદલીને હવે જણાવે છે કે, પ્રધાનમંત્રી પક્ષાની નિતી મુદી દેવી જોઈએ. પોતાના અપની સજામાં તેઓએ કહ્યું કે રૂપ જોરીયાક એકટ, અને કદાવદા-પણાની નીતી સામે સખત હાથે કાચ લેવું.

આ કહેવું કારણ સખતપ છે કે, નેટીય એહેવલના પ્રમાન કે. કહેવું રાત્રીના પાકિન્ડ આપવામાં જે મેહુ કરી રહ્યા છે તેને કારણે છે. આજથી કાઉન્સીલ તા. ૪-૧-૫૭ સુધી બંધ રહે છે અને હજી આ નાથા વિરો કાર્થિજ જણાયું નથી. "મોરોસન ધન રકામ" એકટ જેમાં નિચે મોરોસો રહે ને ઉપર આફ્રિકાને રહે તેને માટે અમરજ મધુ તકવાર હવું પશુ ભોત-નાણા-નથી સળા તેથી આ બનવું અસાધ્ય જણાય છે એમ સભ્યોનું કહેવું હતું.

જરા હસો

તમારે માટે કોફી

એક દિવસ કામ કરી કું થાપી મધ હતી. શીધી મોડરમાં જઈ કપડા વાસી આડી પડી. પારી કામ વાળા એનીએ આવી પ્રહરું "ગીરીસ કાંઈ પીવા માટે કાંઈ?"

મે આજાર સાથે કહ્યું: "તું કેટલી સારી છે. મને મરમ આ આપ."

"પાણુ ગીરીસ, જેન આ નથી પીતો."

"જેન ડાણુ છે વળા?"

"મારો પ્રુકપ મીવ."

કું મુપજ મર્ડ મધ અને દીસાસથી

હવું "અમે કોરી કર"

એટ
એ. એડમ કું. યુનીય
પા. ૧૧

બાળકો અને આંપણે

કરકાન્દશી કાલીદાસ પ્રબંધપતિ
(શિક્ષક શ્રી આંખી બાવલ વિદ્યાલય, ભેંજા)

બાળક અને આંપણે, એમાં આંપણેનો અર્થ સંક્રમિત ન કરતા વિદ્યાલય અર્થે કરવાનો છે. આંપણેમાં હશે એવી વહીવટી વ્યવસ્થા આવી જાય છે. પછી તે માતા, પિતા, મેટાભાઈ બહેન, શિક્ષક કે સમાજની વહીવટી વ્યવસ્થા હોય.

બાળક એ પ્રવૃત્તિશીલ પ્રાણી છે. કરેક પછે તેનો વિકાસ થતો રહે છે. "કુમળા બાળકને વાળાંજી તેમ જોઈ." તેવીજ રીતે બાળકને જેવા બનાવવો હોય તેવા બનાવી શકાય છે. તેને માટે અનુકૂળ વાતાવરણ જોઈએ. અને તે આંપણે એટલે કે વહીવટી વ્યવસ્થાને તથાપણે આંપણે જોઈએ.

સૌથી અને પહેલાં અને નિકટનો સંબંધ બાળકને તેની માતા સાથેનો હોય છે. એટલે બાળકના પ્રારંભિક પાંચે તેની માતાથી સંબંધ છે. તેથી માતાની જવાબદારી વિશેષ છે. માતાના કાળીએ જોઈ કાંઈક છે કે માતા ધનદાર સોના બાળકજનના આશરે અને પ્રત્યક્ષ અર્થમાં રહેલા બાળકને સાથે છે તેથી માતા ધનદાર સોને બહુ જ સાવચેતી રાખવાની છે. "અજ તેવા જોડાકાર" એ કહેવત અનુસાર જેવા માતાની આચાર, વિચાર દર્શાવે તે બાળક થવાનું છે. તેથી માતા ધનદાર સોને કે કાળ દરમિયાન અધીક સંવેદન, અરુણ આચાર, જોડાં વિચારો, વિશ્વાસોવશ જોડાં તરફના ધાર્મિક સંવેદન પાત્ર કરવું જોઈએ, સાદુ છાત્રન આગળ જોઈએ, અને ઉચ્ચ વિચાર રાખી અર્થનું ચેતવણ કરવું જોઈએ.

બાળક અવસ્થા પછી, બાળક પ્રાપ્ત માતાની જવાબદારી સાથે પિતાની જવાબદારી ઉમેરાય છે. બાળક માત્ર ને સંબંધ અનુકરણ કરવાનો છે. અને તે અનુકરણ કરીને જ જીવે છે. પછી તે સર્વ કોઈ કે અરુણ હોય! તેથી મા માપે બાળકની કાળીમાં કોઈપણ બાળકને અનિષ્ટ થાય તેવું આચારજી કરવું નહીં. કેટલાક મા-માપો અતિ કાળના કારણે બાળક પાસે અનુકરણ કરાવતા મહત્ત્વ પડે છે! "મામા આમ કર, મામા તેમ કર" એમ કહીને બાળક પાસે એમ કરાવવાનો આચારને સત્ત્વ છે. અનુકરણ કરાવી આપણે એ ધરી આદર્શિત થઈએ છીએ, અને બાળકને પણ મળ્યું છે, આપણે બાળક પાસે સત્તા અને તેને છત્રનમાં મદદ થાય એવા અનુકરણ કરાવીએ તો સારું, માપો મહત્ત્વ આપે અનુકરણ કરાવીએ તો તે પાછળ જતા બાળકને જ (કોઈ વાર મામાપને થયું) નુકસાન કતી નીવડે છે.

એક માતા તેના બાળકને કહેતી. "મમ્મ, તારા બાપુજી બીડી-સિમારેટ-થેમ પીએ!" ત્યારે બાળક તેના બાપની જેમ સિમારેટ પીવાનું અનુ-

કરેલે બાળકને જો મદાન બનાવવો હોય તો પહેલી તકે મામાપે નિર્બંધન બની જવું જોઈએ. એને બાળકની બાલપાસ-પ્રેમનુ-રેનેકર્ણ, સામાજિક રચવું જોઈએ. ઉદાત્ત *Simple living and high thinking* બાલકાર સાદુ છાત્રન અને ઉચ્ચ વિચાર રાખવા જોઈએ.

મામાપ પાસે જોડું થય બાળક પછી શિક્ષકના કામમાં આવે છે. હવે મામાપ કરતાં શિક્ષકની જવાબદારી વિશેષ થયે છે. કારણ કે શિક્ષક મામાપનું સ્થાન લેવાનું રહે છે. બાળકને શિક્ષકમાંથી રીત રસ લેતા કરવા એ શિક્ષક ઉપર અવધાન છે. અને તેથી જ શીશુ, બાળકમાં, કે પહેલી અજાણતા શિક્ષકને બહુ જ કાળજી રાખવાની જરૂર છે. પહેલાં વહેલાં નિશાળે આવતા બાળકને એકાં કે કાકા ચીતરાવવાની કદી પશુ કરાવતા કરવી નહીં. એમ કરવાથી બાળક કંટાળી જાય છે, એનો બધો રસ ઊડી જાય છે.

બાળકને સૌથી વધુ વાર્તા મળે છે. અને તેમણે તેમના કરતાં બાળકને કહેતા કે, "અલો, એક વાર્તા કહું." તો તે તરત જ સાત થઈને લપટી પાસે વાર્તા સાંભળવા ખેડી જાય. તેથી સરખાતમાં નિશાળે આવતા બાળકને પહેલી વાર્તા કહેવી રહે. નાના બાળકને વાર્તા કહેવી એનો અર્થ; તેમને બદલ કરાવી, પે.પટની ચાલે વાર્તા બોલી જતી એવો નથી થતો, બાળક સાથે શિક્ષક બાળક બનવાનું છે, વાર્તામાં આવતા કાવચાવ તેમને કરી બતાવવાના છે. વાર્તામાં રહવાનું આવે તો રહવાનું, હસવાનું આવે તો હસવાનું એમ અનિયમ સાથે વાર્તા કહેવાથી બાળકને, રસ જળવાઈ રહે છે, અને બીજો દોષ છે તેમના કોઈ કોઈ નિશાળમાં આવશે, અને પછી તેમને જાક કે કાકા શીખવવા.

કેવી રીતે શીખવવાનું સર્વ કરવું તેનો એક કામસો આવ્યું. કાંઈ પશુ વસ્તુ તેને લખાવવા કરતાં વિચારતાં શીખવે. એક વસ્તુ લખાવે, એકાં લખાવવા કરતાં પહેલાં બોલાવતાં શીખવે. તે માટે ઉદારને રસ યુગ્મી કતીની વાર્તા કરો, એક ઉદાર પદિયા ઉપર ચીનરો. અને તેની રસ પડી બનાવો. અને તે બધી બતાવો, પછી તેમની પાસે મણાવો, પછી કોરે કોરે લખાવવાની સરખાત કરવી. આવી જ રીતે બીજી બધુ શીખવી શકાય. (આ રીત સાથે બધા જ શબ્દમત થશે એવું નથી. જેને જે રીત યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે. આતો એક કામસો છે.)

હવે બાળક અને શિક્ષકને મહત્ત્વ સંબંધ બનાવો દોષાથી શિક્ષકમાં કાંઈ

પશુ-વંતની કુટુંબ ન. દોષી. જોઈએ. તે નિર્બંધની દોષી. જોઈએ. તોનાં તે તેના વિચારને નિર્બંધની ને કુટુંબ રહિત બનાવી શકશે. માપો શિક્ષક બીડી-સિમારેટ પીતો જાય અને વિચારો ને ઉપદેશ આપતો જાય છે, "જોડાકાર એ સીમારેટ પીતોથી નુકસાન થાય છે, માટે તે પીતો નહીં" તો તેવું પરિણામ શું આવે. તે લખવાની જરૂર નથી.

શિક્ષક પાસે બાળક અનુકૂળ હોય ત્યારે, તે બીજાના સમાજમાં પશુ આવે છે. પહેલાં તો તેના મેટાભાઈ બહેન, બીજા છે તેનાં બીજા-સહાચારીઓ. બાળકના આ સમાજોનીની કાવચ બાળક ઉપર વિશેષ પડે છે. તેથી કાળા બહાર બીજાં કેની સાથે ફરે છે, તેના બીજાં કેવા છે. વહેરે. સૌથી બાળકની. મામાપે ચોક્કસ રાખવાની રહે છે. એ આ બાળકની પુણ્યપણે કાળજી ન રાખવામાં આવે તો ઘણી વખત બાળક કાવચી જાય છે. અને મેટા થતાં મામાપને બારે પડે છે. બહી કેટલાક મામાપ એવા એવા છે કે જેમને એટલું પશુ અનર; નથી રાખવાની—અથવા અનર કરી નથી—તે મેટાનું બાળક-કાંઈ ચોપડી મળે છે! કાવચ આ કાળજી અતિ-ચોક્કસ બની લાગે, પશુ વાસ્તવમાં સાચી છે. બાળકો. અને આટલી બધી બેદરકારી મામાપે રાખે એ અરુણ કુખની વાત છે.

અનુકરણ પ્રાપ્ત થઈ પછી, બાળક સમાજમાં આવે છે. ત્યારે તે 'મણે મેટા થય મળે હોય છે. મેટા સારા સારા વિચાર કરવાની રહિત થાય છે. અને મેટાને મામા-કાંઈ છે. આવા સમાજમાં આવતા બાળકને જો પાપામાયી જ સુદૃઢ ન બનાવવામાં આવે" હોય તો બાળક સમાજને જાલ રૂપ મળ પડે છે. પશુ મામાપે, શિક્ષક કે અન્ય તેના કિતેમણે જો તેને મરામત કળેએ દર્શો તો તે મેટા તો તરફી જ પશુ સાથે બીજાને 'પશુ' તારશે.

ઉપર બાળક પ્રવેશી આવણી મેટા ફરને બતાવી છે. એ આપણે બાળક ને પુણ્યપણે ન્યાય આપીશું તો જ બાળક અને આપણે, અને સુખી થઈશું.

શિક્ષક જોઈએ છે
શ્રી મેમલ નવનુબ મંડળના બાધરો હેઠળ ચાલતી કુખરાતી કાળા માટે શિક્ષકની જરૂર છે. બી-અનર, પ્રારંભ સીન્ધ મણુસને વધુ પડેકની, મામાપમાં આવશે, થશે અથવા થશે. બેચાળ નવનુબક મંડળ, મંત્રી : રાષ્ટ્રાધિકાર બાળકાધિકાર, પી. જી. બેકસ ૧૩૦, બેચાળ, —સિંધવાલ.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા લાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અહીંમાન લઈ શકે તેકું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે કૃપા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બહા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાવ તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી બેટ છે.

ઉપલો વીમો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કં. લી.

કુલ્ય ઓફીસરો

રસ્તમણ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Gray Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન :
20951

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

વિનોબાજીની વાણી

આ સુધી ભોજપુરનાં બધી સક્રિય અને મતિ દિવાના વિદ્યાર્થી માં શોધાયેલી રહી. તમામ વિજ્ઞાન દક્ષિણ દાસ બન્યું છે. વિદ્યાર્થીને કુદરતી શક્તિ છે કે આ જાતની શોધ બોળ સુધી ભોજપુરનાં બધી જાણી જાણનાં નરિક પશુ બધી પહેલાંનાં સમયમાં પણ શોધાયેલી થઈ છે. આશુથી તીરકામઠાથી માંડીને અણુ અને હાઇડ્રોજન બોમ્બ સુધી ડેટરોની શોધો થઈ છે, ડેટરો ભોજપુરનાં જ છે, ડેટરો અખતરો થયા છે. દોહાનાં અનેક જોતર તપાસ કરવા માં આવ્યા છે તે ઉપરાંત દિસાને થઈ અનેક પ્રકારનાં તત્ત્વજ્ઞાન પણ ખડા કરવામાં આવ્યા છે. ધૂરીપદ, સામ્યપદ, ચેરે પદો અસર વાંદો યું કહે છે! અણુ ખાસ વિચારો સમાજ પર લાગવા માટે છે તત્ત્વજ્ઞાનો આમાં થયાં છે. આમ એક તરફ દિસાનાં દરિયાકાંઠા અને પુરુષ શોધાયેલી થઈ અને બીજી બાજુ દોહાને કાપે ચડવડાં તત્ત્વજ્ઞાન ધડામાં આવ્યાં. તે સિવાય પિત્તોચ-કાપડા પોથીઓ કચેરીઓ વગેરે કાપડાનું આશુ થાળુ તો જુદું જ. આ બધાં યું કહે છે! એમનો અંતિમ શબ્દ હો છે! કંઈકા ચામને પુરુષમાં આવ્યું કે તમારો અંતિમ શબ્દ હો છે! એમણે કહ્યું: "અહા! તોયે એ આધુનિક સમાજ નો અંતિમ શબ્દ પુરુષો હો કહેશે. 'મોઝો એન્ડ કોમ્પો-શમ્પો' અને અવરધા!" અર્થાત એ આજનાં જમાનાનો ઉત્કર્ષો શબ્દ છે. અહીં છે "કાપડો અને અવરધા." કહેવાની મતલબ એ છે કે આજ સુધી જે સમાજ રચના થઈ છે એ રચનામાં જેને જે અધિકાર હોય છે, તેના મોનમેજ ન થાય.

દોહા ઉપરની અકેશ યજ્ઞ
તમે જાણો છો છતાં મદનાકમ વાંચ્યું હતું. આ કહે છે: "નેલિક સક્રિય પુરતી નથી. ધીરીસ હોસ-બોલિક સક્રિય નર પડી છે. કમળાં ઈન્કાડે હજીપ ઉપર કુમળો ન કપો દોલ દો મુનેને સાંતિ સ્થાપતા નાકે દમ આવી જત." એ તે પહેલે થી કાવો કરતો રહ્યો છે અને હજીયે કહે છે કે જે જે કાંઈ કહ્યું છે તે દુનીયામાં કાતી સ્થાપના મટેજ કહ્યું છે. એ જાતનાં આમ કહેવાનો. પણ હવે તો આજનાં સમાજનું ચિહ્ન થાય છે. પદ્મ એ એક પ્રકારનાં વિચાર છે. આ કાંઈ સામ્યવાદમાં નથી માનતો કે નથી એમ થ માનતો કે અર્ધાં ભોજાની સવા થઈ ભોજને, કે કેમ જાતની આશીષ ન દોવી ભોજને. એવા કોઈ ઉદાર વિચાર

વાલો એ નથી. ઉદાર વિચારવાલો તે પહેલાં કુરોવ છે. પરંતુ કુરોવ પણ એવું જ છે જે છે કે "અને હંમેશીમાં જે કાંઈ કરી રહ્યાં છીએ તે સાતી સ્થાપના મટેજ કરી રહ્યાં છીએ અને જરૂર પડે તો હજીપને મટેજ પણ અને એવું જ કરીશું. અને કાપડ ન પડશે." એને પણ કહી જોઈ પર વિચાર અને મદા છે! દોહા ઉપર!

લામણી રીસતા

કુ જ્યારે વોલ્ટા કાલેજમાં ભણતો હતો ત્યારની ૧૯૧૫-૧૯૧૬ની વાત છે. પહેલું વિષયક શરૂ થયું. કાલેજમાં ભણત ક્યું કે અર્ધાં કુન્ડો વરકરમાં હાજર થાય. અમારા વિજ્ઞાનનાં પ્રિફેસર હતા. એમને સરસ પમાર જાતો હતા. તેમણે એક દીવસ અમારી પાસે આવીને રજા મગી: "તમે મારા વડાનાં વિદ્યાર્થીઓ છો, પણ મારા દેહને કાલેજ પડ્યો છે. તમારો વિરલ સામયો. પણ હવે અહીં કુ ભણવો નેહી રહ્યું એ અને એવું નથી." એ ન જાત તે એમને કોઈ

જ્ઞાતિપ્રથાને નાબુદ કરવાની શ્રી. જગજીવન રામની અપીલ

દોહા વિદ્યાર્થી બહાદુર અમેમો દોહા સમાજને દરિયાનો મતેની તેની વચ્ચે ફેરવ્યાં થાવો હોય અને એ રીતે સમાજનાં સ્થાપના સમાજ સ્થાપનામાં સહાયતા થવા માગતો હોય તો દેશમાં વિચારનાં આગળમાં પરિવર્તન કરવાની આપર્યકતા છે. અમદાવાદમાં યુનિવર્સિટી ઇન્સ્ટિટ્યુટ યોધુ અધિવેશન યુસ્તુ પ્રકારનાં આ. જગજીવનને ઉપર મુજબ કહ્યું હતું. વધુમાં તેઓએ કહ્યું હતું કે "સમાજનાં જુદા જુદા થઈને વચ્ચેનાં ભેદભાવો ને એમ જાતિ-પ્રથા પ્રગતિની આડે આવે છે. અને દેશની પ્રગતિને રૂંધીને વિદેશી આક્રમણ અને શાસન કરત. એ દેશને વધુ નુકસાન કહ્યું છે. "તેમણે આમજ આમતા કહ્યું કે અસ્પૃશ્યતાનાં અનિદને ફર કરવા સામાજિક સુધારોએ પ્રવર્તે. કપો હતા પરંતુ આ દિશામાં સીધી વધુમાં વધુ કામ જાણીએ કહ્યું હતું. આથી જાણે કોઈ પામીક થયે સ્થાપનામાં મવાસ કપો નહોતો એને કારણે તેઓ આ કામમાં જરૂર થયા હતા. કસામ અને મિલની થઈ કે એમો દોહા થઈ સાથે સંપર્કમાં આવ્યા હતા તે થયે પશુ અમદાવાદનાં વિદ્યાર્થી બની ગયા હતા. આ વસ્તુ જાણે છે કે અમો-

પદ્મને આ જાણ નહોતી. એ કાંઈ માં નહોતો. હોરતાની જાણ પર હતાં. પણ તેઓ કેવળ દેશ પ્રવેશ કરવા સમયે પોતાની પ્રેમ નેહરી મોટી થયા. અને અમારા પર એમને અસ્પૃશ્ય વડાસ કહ્યું એ હું જાણું છું. આ કામમાં મેં એ વસ્તુ જાણવા માટે આપ્યો કે દોહાનાં કામમાં અમદાવાદનાં થયા અસર લોકો જોઈ મદા અને પાસાવાર કામની માવના થી જુલાવતા હોય છે.

હવે આપણે એ રૂયાન અહિં સાને આપવા માગીએ છીએ. આજ સુધી જે રીતે દુનીયાના પ્રથોને દોહાથી જોડવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો તેમ રીતે હવે એ પ્રથોને અહીંથી જોડવાનાં પ્રયત્ન કરવા ભોજને તો નેહરી નિષ્ઠા નેહરી હોવા અને નેહરી જુલિ કિસમાં જમાડી હતી નેહરી હવે અહિંમાં હમાડી પડશે. નેહરી રીતે દોહાનાં જોતર ધાવામાં, દોહા નાં તત્ત્વજ્ઞાન રચનામાં થોડાં પોતા નાં જીવન થોડાં દોહાં હતા, તેવી જ રીતે અહિંમાં જોતર, અહિંમાં તત્ત્વજ્ઞાન અને અહિંમાં અવરધાનાં નિર્મોજમાં આપણે આપણા જીવન દેખી દેવાં પડશે.

દરિયાનો ધર સળ-આવી ફેવાનો સવણો નો પ્રયાસ

અમેમો જગજીવન રામના આગે અહીં નેહરી અમો સક્રિય દરિયાનો મારે આવાના જાણ મને કહે. આ ઉપરાંત મામના એ દરિયાનો મારે સળમાં યુજવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં આવ્યો હશે. આ સળમાં દરિયાની પેલીમાં દરિયા નેહરી છે. અને એ પાક કરવામાં આવે છે કે તાજેતર માં જ યુનિવર્સિટી દરિયા સેવક સાથે અમેમો જગજીવન રામનાં અસ્પૃશ્ય નિવારણની જુલિ કિસ થપાડી છે અને આ અનુસાર તો, દેશની નેહરી પ્રયાસ માને અમદાવાદ કલેક્ટરનાં થઈ નેહરી થી આનુષંગિક જીવન પ્રયત્ન

દોહા ઈન્ક મની

આજનું યુગ છે "દોહા ઈન્ક મની" સમય પેસો છે. દોહા વખત માટે દોહાદર આવી જાય અને કદ પોતાની મોટી રીતે કર દોહા મોહા છે. મારને ભેટી વખતે "દોહા ઈન્ક મની" કહેશે. પણ અમારે દેશીય રચના કે સિનેમા નેવા નેહરી હોય 'દોહા ઈન્ક મની' નહીં કહે. પદ અંતે એને દોહા-દોહા "સેલેન્ડ" મારી ભોજ આવશે. પરિણામ પણ "સેલેન્ડ" જ આવશે. થરમાં કુદરતીઓ સાથે ભોજવાની પણ કુદરત ન હોય. એવો જમાનો આવે છે. કારણ "દોહા ઈન્ક મની."

—વિનોબાજી.

નાર એ આ પ્રથોને જોય નથી. "કુ માનું છું કે દોહા સાધુસાધિક રીતે ભોજમાં અપનાવે તેનાથી તે થઈમાં પણ અમદાવાદમાં વચ્ચે કદાચ જવાં થશે. કહેવા કામની દરિયા અને નરિક કે માન અમદાવાદ રિયાજે સાચાં મુસો જાણ કરવાની આવર્યકતા પર અધીરો એ કાર કહેવા હતાં તેને કારણે પણ તેમનાં કરણ થયા હતા.

"તેમણે કહ્યું કે જાત-જાતના ભેદ-ભાવ વિના અવ" લોકોની રિયાજે સુધારણી હોય તે સમયનું આજનું મલકતું ભોજને. આ માટે સામાજિક કાર્મિક કાતી કરવી જરૂરી છે અને નરિક કે સામ્યવાદી દેશની એમ માત્ર આર્થિક ક્રાંતિ, દલિત વર્ગ સાંધ આ પ્રેમ માટે અને નરિક કે માન કરી-ભોજ માટે કામ કરે છે."

જુલિપીમ, પ્રાકમ રેકલ રીટન્ક, સાપ્તે-સીમ, રેવન્ડુ કલીવરન્ક અને ઇનરેશોન્સ માટે મળે:

અમદાવાદ, વીરુજ
૧૨ માર્ચની આરેક, ૪૮ માર્ચ રહીટ, કોરવર અવગોળ અને માર્ચ રહીટ, નેહરીકામ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

પદ એક જાહેર સભા 'જાણ' હતી તેમજ તે દિવસે દરિયાનો અમો અમેમો દોહામાંથી પાણી બહુ હતું અને દરિયાની નેહરી અમેમો પ્રવેશ કરીને ઇશ્વરની પૂજા કરી હતી. આ પછી બીજે જ દીવસે ઉપરોક્ત મદના જનવા પામી છે.

ઉપરોક્ત જનાવ અમે પાછળથી પોલીસ ખાતા તરફથી જ જાણની મરપદ કરવામાં આવી છે. દરિયાનો અમેમો અમો માટે મારે મારો પછી કારણ અમદાવાદ દરિયાનો અમદાવાદની સામયી દેશમાં જાણ થઈ છે. કારણે સમાજ-વિરોધી કામ કરવામાં એને અખત રીતે પમમાં આજ સમાજમાં આવુ અધિવેશન ન અને તે માટે તારતમ્યિક પ્રયત્ન કરવાની જરૂર છે, એવી દરિયાની જાણ છે.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

શુક્રકીપર, શુક્રાદિતી, વીમાનાં અને અન્યથા એવનું
દીકુસ્તાન અથવા કુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હાઈલિટ્સ અથવા અન્ય
માર્ગે શુક્રાદિતી કરવા પેર ભાઈ આપની મારફતે પ્રાર્થના કરે.

ઈંગ્લીશ, અગ્રા, ચોરી, ફ્રાન્સ, બ્રાસિલ, પોર્ટુગલ, વિગેરેના નીચા અને
ઉચ્ચાની આપીએ બીએ.

ઈન્ડિયન, પર્સિયન, ટેલ, હિંદુસ્તાની ચાપડા હાથપાયા રેવનુ ફીલિંગ્સ
સીટીંગ્સ કે મેથાના લાપ્સ-સો 'પ્રાસેડ' તેમજ ફીલિંગ્સને લગતી
બાજેટમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અને મુલ્ય રજાદ આપીએ બીએ.

રેલવે અપ્રુપ્રાઇઝ હાઈલિટ્સ એસોસિએશન ઓફ બોરડોલીયા અને યોઈલાવર
ઈન્ડિયન ઈન્ડિયન લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, 'Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

લેવર યુદ્ધ, હાઈલીટ્સ યુદ્ધ, લેડ'શોલ, હેડ'શોલ એસ્ટ,
સાઈડ સાઈડ એડ્જીસ્ટ ટેલ, યુદ્ધ ટેલ, ટેલ, લેડ ટ્રીફલ
લાવે અવીટી કલેસી, અને પદાર્થો હાથ પેચ કુલેસી નહિ.

—બોક્સ, ટેલ અને ફીચન હેડેસર—

કે હમારી જેમરેચ નીચે લઈવાર પાવ છે. તેનો રજા હવેમાં લઈ-
વાર રહે છે. ખાસ રજામાં સામેના પ્રાર્થના હોઈત અંગારો અને રેપાર
આવશ્યક પધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2525.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.**

**G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના આહુકોને ખાસ સુચના

એ રૂંદ સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. ઓર્ડરની કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ હમેરવા વિનંતી છે

ના. ફોટોશીયા રી. ૧-૦ રતલે. સપન ફોટોશીયા
૬ પેની રતલે. કુનીયામાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકલો માલ !

ન્યુ ઇસ્ટ હાપેલી નીચન સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૬-૬
લ્ડીની કીનરવાળી બોયરનેટ ૩૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી માલ વાળી
રેશમી હાપેલી સાડી ૫૫. ૭-૨-૦ થી ઉપર
મેચડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

મુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને હાપે વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૫-૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને-રૂપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
રેવામાં આવે છે.

ભેજો તે સામગ્રી મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૧૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી.ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામજુના અને રેપેચલીસ્ટ બીએ.

શી કોપીનની અંગત રેપેચ નીચે કુનીયાના અને ફોટોશીયાના કોઈ
પણ ભાગમાં હમારે મુકામે આવી રજાઈ કરવાનો અને અંગત લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર ચીમર્થ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

તાબું ઉમદા ફરૂદ

આંખા અમુક, લીલી અમુક અને સુરજની મોસમ આહુ છે.
આહુ રી ૧-૩ રતલ, લેસલુ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કુચી અને ચેમલી માલ અમુક મા. પોસ્ટલ વડા. બરડોશ શી.
૧૦-૬ હજાર લાંબી અને રહેર માસીટ શી. ૧૧-૬ હજાર.

ફોટોશીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બિલ્લમન કોમોના બોરડોશ વર પુર
માન આપી કોઈ પણ વરડા પદ્ધતિ લાગી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

આધારી માણ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

મકરંચુ ૨૮મું

(મતકંથી માણ)

સાંજ નમ્રતા આવી ભારે જોતા મન
માં એક વિચાર લાગ્યો થયો
હતો. 'આધારીને ઘેર તો આજે જન્મ
કમલેકને એ અજી હશે તો મારે વિશે
એણે ભવ્યું જ હશે, પણ એની પાસે
હશે તો એ રહેશે, મુજાઈ. હું તો
જીની સાથે હમીયુલીથી વાતો કરીશ
તે જીનું મન ભવ્યુવા પ્રથમ કરીશ...
ભાણુક મળશે તો એમને રોષ કુર
મજ ભવ્ય એનું કંઈક સોધી કહીશ.
હાં જન્મું તો એકમે જ. એમાંથી
કંઈક મારું મજા આવશે.

અને એ આધારીને ત્યાં જીવડે
હતો. હરવાભાઈ જાહેરને પૂછવા
ભવ્યુવા મળ્યું હતું કે આધારી કંઈ
જાની નથી ને હો. પણ આજે કંઈક
મેઠાં જાણવાના છે. જીનું મન જીવડે
જાનકરમાં જાણી મળ્યું હતું. એણે
કંઈક લીધું હતું કે કમલેક ને આધારી
જાણ્યો મળ્યા હશે ને આધારી આજે
ઘેર 'આવતાં' જણી મોઢી : પાકે.
કમલાસનાને જોના તરફ મોઢીક પક્ષ
પાત છે તે કુમાર ભવ્યુતો હશે.
જાણ્યામાં જાણ્યો થયો ને કમલાસના
મન. ત્યારે 'જોના મનમાં આજાને
જોડ જમકરો થયો હશે : કમલાસના
ના મનમાં કાઠનું જીવડે રોષાઈ ભવ્ય
તો... કમલેક સાથેના આધારીના
જાણ્યાની અને પગની વાત એમને
કરી રહ્યો તો. અને આધારીની પક્ષ
માં કે મોપડીમાં એ પગ રહી થયો
રોષ અને કમલાસના ને જીવડે તો ?

કુમારનું અસહ્ય ત્યારે જીવડે આવ્યા
જો એવડું ભણે આજાકને જાડી જવા
જાણ્યું હતું. એણે જાણ્યાધારીક સાથેથી
જાહેર વિવરથી કમલાસના સાથે વાતો
કરવા જીવડી હતી. એમની નમ્યુથી
પાતી તપિપત વિશે એણે જાડી ચીંતા
જીવડે કરી. અને હરિવરજી અડિ
જાણ્યાત જાણ્યાના જીવડે રોષાઈ કાઠવા
કતા. એ પછી હરવાભાઈ તરફ નમ્યુ
કરવા એણે આધારીની વાતો
કરવા માડી હતી. એણે એ જોણ્યો
હતો :

'આધારી કમલાઈ કમલાઈ પગાડી
જાડી હોય એણું અને જાહેર છે.'
કમલાસનાને ભવ્યભાણ્યો નહેતો.
પરંતુ જીવડેના અઢેરો જીવડે કુમારે
જાણ્યાત જાણ્યાથી લીધી હતી. એણે જીવડે
હતું :

'આજ તો આધારી કેવી રોગરોગી ને
જીવડેના છે, પરંતુ આ રીતે

જોવાયેલી જોવાયેલી રહેશે તો એની
કાઠિયા જીવડે અજીર પગવા વિના
રહેશે નહિ.'

કમલાસના ત્યારે જાણ્યાથી જોણ્યા
હતા : 'મને જાણ્યાવડે તેની ચીંતા
મજા કરે છે. પણ કરનું હું તે જાણ્યાવડે
નથી. જોના મન જીવડે કાને જાણ્યા
છે તેની મે જાણ્યા પાતી નથી.'

'અને જાણ્યા છે જા !' હીમતથી
કુમાર જોણ્યો હતો. કમલાસના
ત્યારે જોણ્યા મળ્યું હતું. કુમારે કરીને
જાણ્યામાંનું જાણ્યાકન કરવા જાણ્યા
કરી હતી.

અને હીમતથી એણે કહી નામ્યું
હતું : 'જોણ્યામાં જીવડે જીવડે જાણ્યા
જાણ્યાના વિચારથી સાથે જોણ્યા
જાણ્યાના જાણ્યા મળ્યા થયો છે...'
કમલાસનાની જાણ્યા 'ત્યારે કારી
રહી હતી. કુમારે જાણ્યા મળ્યાનું
હતું.

'જીનું નામ કમલાસના છે,' કવિ
છે ને નાડીક પણ જાણ્યા છે. આધારી
જોનાજ નાડીકમાં જીવડેનાની હતી.
પક્ષા જીવડે કમલેકને નામે જોણ્યા છે.
કમલાસનાની જાણ્યા ત્યારે જાણ્યાના
જાણ્યા હતું, પરંતુ કુમારે તેની
ચીંતા કમો વિના એણું જાણ્યા જીવડેનારી
રહ્યું હતું :

'જાણ્યા એ કમલેક આધારીને એક
પગ જાણ્યા ને જે નમ્યુનામ્યુ એણું
છે.' ત્યારે જાણ્યાજી. જોણ્યા પક્ષમાં
કે જીવડે જોણ્યામાં કમલાસના રહેશે.
કમલાસનાની જાણ્યા કાઠિયા ત્યારે
કરવા મજ હતી અને તેજીએ જોણ્યા
પાકે જીવડે, માણું જાણ્યા રહ્યું હતું.
જોણ્યાના જીવડેના તાલ. હીમત પડી
મજા કતા. કુમારે એ પછી જોણ્યા
નહેતો. કમલાસના જોણ્યા પક્ષ જોણ્યા
નું કહી કાઠ્યા નહેતા.

આધારીએ કુમારનું ધુપ ન જોવા
પાકે જાણ્યા રોગરોગી હતી, પરંતુ
કુમાર જોણ્યા જે જીવડે વળી મજા હતો
અને કમલાસનાના કરવાની ચીંતાકરો
જાણ્યાની જાણ્યા જીવડે પગવારમાં
જ રોગરોગી ને જાણ્યા પક્ષ કુડી મજા
કતા તેના જાણ્યાકનની જાણ્યા પાકે
તો આધારી જાણ્યાકન હતી, પરંતુ એ
જીવડેનારી ને જાણ્યા નહેતો એણે
કુમારની જાણ્યાથી વેતો જાણ્યા રહી
કારી તેના જાણ્યા જાણ્યાવડી જાણ્યાથી
જાણ્યાના પગવારમાં પડી જીવડેનાના
માં જાણ્યા મજા મજા !

વિચારવાનાં કરશે સાચાં પડશે ! કમલાસના કહે છે : આ
મનની જાણ્યા વાત એક જાણ્યાથી જાણ્યા છે ને જીવડે તારો જાણ્યા
હરિવરજી કહે છે : આધારીની જાણ્યા છે, એ તો છે ગિરિધરજી
મીરોના જાણ્યાતાર.

આ જાણ્યા વિશે કુમારને જીવડેની કીજી
જાણ્યાના પગી જીવડેનાની
વિચારવાનાં ધુપ મજા મજા હતી.
કુમાર જાણ્યાથી જાણ્યા થયો તે જાણ્યા
એણું હતું, જાણ્યા તેજી જાણ્યા જીવડે
જાણ્યા નહેતા. જાણ્યા જાણ્યા જીવડે
તેજી જાણ્યા જાણ્યામાં જોણ્યા જીવડે
કમલાસ પડી રહ્યાં હોત પરંતુ જીવડેના
જાણ્યામાં જીવડે જાણ્યા છે જોણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા હતી કરી અને
જાણ્યાને જોણ્યા તો જાણ્યા રોગરોગી
એક જાણ્યા જાણ્યા મજા. જીવડેનાના
જાણ્યા રીપતિ એકન કરી કાઠ્યા નહિ.
જાણ્યા ચીંતાકરો નમ્યુ જોણ્યા સાથે
જોણ્યા નમ્યુ જાણ્યા હતી જાણ્યા જાણ્યા
તેજી જોણ્યાના કરીને જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા મજા અને જાણ્યા તરફ રીપતિ
વિચાર કર્યા વિના, જાણ્યાના જાણ્યા
હોય એ રીતે, જોણ્યાના જાણ્યામાં
જાણ્યા મજા.

આધારી આ જોણ્યા રોગરોગી જાણ્યા
રહેશે જ જાણ્યા રહી મજા. પડેલી પક્ષ
તો જોણ્યા કમલાસનું નહિ, જીવડે
પક્ષ વિચાર જાણ્યા. જીવડે જાણ્યામાં
કમલાસ હતો, એ પછી વિચારવાના
વિચારનું એક જોણ્યા જાણ્યા, પરંતુ
જોણ્યા જાણ્યાના જીવડે મન વિચાર
જાણ્યા નહિ. એણે વિચારવાના જાણ્યા તરફ
નમ્યુ કરીને જાણ્યા લીધું કે તેજી
કંઈ જાણ્યા નથી. જાણ્યા, તરત જ
જોણ્યા કમલાસના કુમાર તરફ જાણ્યા :
'એણે જ જાણ્યા જાણ્યામાં હતો, મારી
વિચાર કંઈક જાણ્યા હતો, પણ જોણ્યા મે
મન જાણ્યા મજા નહિ, રોગરોગી.
'પણ એ કહી રું કારી એ રું જાણ્યા
છે !' કમલેક સાથે કર્યા જોણ્યા કહે
પરિચર છે !

આધારી જાણ્યામાં પડી મજા.
જીવડેનાની જાણ્યા જાણ્યા મજા જાણ્યા
ની જાણ્યા મજા, પણ જાણ્યામાં જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા એ જાણ્યામાં જાણ્યા
જાણ્યા રહી. જીવડેનાનામાં જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા જીવડેનાના તેને જાણ્યા જે રીતે
જોણ્યા હતું તે જાણ્યા નમ્યુ જાણ્યા
જાણ્યા મજા. પછી તેજી જાણ્યા ન
જોણ્યા કાઠ્યાં હોય જોણ્યા જાણ્યા' જોણ્યા
જાણ્યા ને જાણ્યામાં જાણ્યા જાણ્યા
હોય જોણ્યા જાણ્યા જાણ્યા તેનું જાણ્યા
જાણ્યા. આધારીને જાણ્યા, જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા છે તે તેને જાણ્યા
જાણ્યા છે... અને જાણ્યા પડેલાં કુમાર
જાણ્યા જાણ્યા ! જોણ્યા વિચારમાં, જોણ્યા
પાકે મજા છે, જોણ્યા એણે કુમાર
જાણ્યાથી જાણ્યા રોગરોગી હતું તેજી એ

જાણ્યા જીવડેનાના જોણ્યા જાણ્યા થયો
હતો. આધારીને જાણ્યા : 'કુમારના
જાણ્યા પાણ ન હોય તો તે જોણ્યા
જાણ્યા નહિ, કમલાસનાં જોણ્યા' જાણ્યા
જાણ્યાનાં જાણ્યા પક્ષ જોણ્યા નહિ.'
'રું કાણ્યા કહે કુમારે ?' જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા જોણ્યા જાણ્યા :
'એણે જાણ્યા કરીને જોણ્યા કહે ?
જોણ્યામાંથી કંઈ જાણ્યા રોગરોગી
હતો... તરફનાં જ જીવડેનાનાં જાણ્યા
પરિચર જાણ્યા કહે ?' અને જોણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા રોગરોગી જાણ્યા તો ન જોણ્યા
જાણ્યા, પરંતુ જાણ્યા અને જાણ્યા
જાણ્યા મજાથી રીધી. કમલાસના
નહેતા જાણ્યા જોણ્યા જાણ્યાનામાં જાણ્યા
કરી ને જીવડે પક્ષ જોણ્યાનાના જોણ્યા
તરફ પક્ષ જોણ્યા રીપતિ મજા. એણે
જોણ્યા તો જીવડેનાના જોણ્યાનાં જાણ્યા
જાણ્યા જોણ્યા જાણ્યામાં જાણ્યા જાણ્યા
હતો. આધારી એ જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા. કમલાસના કરી નાજવા મન જીવડે
જાણ્યા, પણ કરવાં જાણ્યા તે જોણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા નહિ. જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા નમ્યુ જોણ્યામાંથી.

જાણ્યાના કમલાસના જાણ્યા રોગરોગી
જાણ્યા ને જાણ્યા જાણ્યાથી તે જાણ્યા
કારી નહિ. જીવડેનાની જાણ્યા એ
જોણ્યાના જોણ્યામાં જોણ્યા મજા. જોણ્યા
જોણ્યા જાણ્યા પક્ષ તથા જોણ્યાના જોણ્યા
જીવડે જાણ્યા રીધી હતી. એણે પક્ષ
જોણ્યા જોણ્યા તો જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા જાણ્યાની જાણ્યા પક્ષ હતી.
જાણ્યાનાના નમ્યુ જાણ્યામાં એણે
જોણ્યા જાણ્યા જાણ્યા, જાણ્યા જાણ્યા
જોણ્યાના જાણ્યામાં એ પક્ષ જાણ્યા
જાણ્યા હતી જાણ્યા જાણ્યાના જાણ્યા
જાણ્યા જોણ્યા જાણ્યાના જાણ્યા જોણ્યા
જાણ્યા જાણ્યા. આધારી કુણ જીવડે
પક્ષ કાણ્યાથી પડી મજા.

એણે જોણ્યા તો જીવડેનાના જાણ્યા
કારી રીપતિ જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા હોય જોણ્યા જાણ્યા. જીવડેનાના
ની વિચાર રીપતિ આધારીની પક્ષ જીવડે
જાણ્યાના રીપતિ મજા હોય ને' તરત જ
જાણ્યા અને જાણ્યાના જાણ્યાના જાણ્યા
પડાણી જાણ્યા હોય જોણ્યા આધારીને
જાણ્યા. એણે કમલાસના પક્ષ જાણ્યા
જાણ્યામાં જાણ્યા તેનું જાણ્યા 'જાણ્યા
રહ્યું. પણ જાણ્યા વિચારવાનાં તે
જાણ્યા કારી નહિ.

જીવડેનાના જાણ્યા પક્ષે જાણ્યા જાણ્યા
જાણ્યા, જાણ્યા જાણ્યા જાણ્યાના જાણ્યા
તેજી જાણ્યા નમ્યુ જાણ્યા આધારીના

પરંગનો એમણે ટેકો લીધો. માધવી થી હવે રહેવાનું નહિ, દોડીને કલ્યાણના ને તે વળગી પડી. -

કલ્યાણના કલ્યાણ કહે બોલ્યાં :

‘માધવી’ આ સાચી વાત છે ! કુમારે કહ્યું તે બહુ ખર્ચ છે !’

માધવી તાણીથી ઉતર આવી સડી નહિ, પરંતુ તેની આંખોએ સમતિ ઉત્તારી લીધી. એમાં બધાપેસો ભવ અને તેની પાછળ છુપાયેલાં આશુ કલ્યાણનાં જોઈ લીધાં. તેઓ ધીમે ધીમે બોલ્યાં :

‘એટા’ ધરનો, કહ્યુંને, તારા બાપુજીને વિચારે જ ન કર્યો ?’

માધવી બોલી સડી નહિ. એણે પોતાનું અવલક માની છાતી ઉપર દબાવી દીધું.

‘હું જાણે છે, હું જાણે છે, માથું હું ?’ કહ્યું રવરવ આવડે કલ્યાણના બે ભા.

‘માધવીએ એ જ રિતિમાં રહી જવાનું આપ્યો : “જાણું” હું’

‘કુમારે ગદે બધું કહ્યું’ કલ્યાણના બોલ્યાં. માધવીના દિલમાં કલ્યાણના પ્રગટી, ભવનાં વાદળ વિખેરનાં થયતી હે. એમ કલ્યાણનાની સામે જોઈ નેવે પુછ્યું :

‘રુ કહ્યું કુમારબાઈએ ?’

કલ્યાણના જવાબ આપવાને બદલે કલ્યાણનાં માધવી સામે જોઈ રહ્યાં. માધવીએ દિલ ઝીંટી સડ નહિ એ પછી કલ્યાણના પલંગ ઉપર બેસી ગયાં, હાથ લાંબો કરી એમણે માધવીને પછી બેઠાને પાસે બેસાડી : પછી ધીમે રવરે બોલ્યાં :

‘મારી છોકરીએ એ બધું બોલાવે નહિ, મારી માધવી એવું કરે જ નહિ એમ મારો અંતરમાં કહે છે, પણ કુમારે તો રવરે જ વાત અને કરી છે, એ બોલી ન હોય.’

માધવી આપો લગ્ન કરી સડી નહિ.

‘સાચું કહે, માધવી ! એણે તને કામળ કહ્યો છે !’

માધવી કંપ જાગ્રતની સહેજ પાછી કરી મઠ.

‘તો કુમારની એકેએક વાત સાચી !’ અંતર રવરે કલ્યાણના બોલ્યાં. પળવાર ની સારી પછી ઉમેર્યું : ‘તો અમારે મારે હવે કુરી કુરીને અવગણી બાંધી રહું !’

માધવી સદન કરી સડી નહિ, એણે કુરી માના બોલાને આશ્રય લીધો. કલ્યાણનાના હાથ એના મરગત ઉપર હતા, પરંતુ તેમાંય, વલ્લભ્ય નહોતું ઝરતું, લોડીની ગતિયા શયેશા ફેરવરથી એ હાથ કુળતો હતો, કલ્યાણને એની કુદી બીજાઈ જતી હતી તે કાલ વાર તે બેઠાને હતા !

અચાનક તેઓ બોલ્યાં : માધવી એકવાર તારી છોકરીને જને જવાનું બાંધ, એ વાત સાચી છે ! કાલ પર

પ્રાંતનો વિચારી... એની સાથે તું નાટકમાં ઉતરવાની હતી... એ કવિ છે... અહીં એનું કાલ નથી... તારી ને એની વચ્ચે કામળાને સંબંધ...

કલ્યાણના વધુ બોલી સડ્યાં નહિ, એમનું શરીર પછી ટળી પડતું હોય એમ માધવીને લાગ્યું. માધવીએ સાચું કહ્યું કહ્યું. કલ્યાણનાના મહેરા ઉપર એણે નજર નાખી તો અંતર લોડી કરી મધુ હોય એવું લાગ્યું. માધવીની આંખે પ્રથમ કમલ મા આપ્યાં

કલ્યાણના વિચારમાં મુગ્ધ ને ઝરતું હોઈ મહા પ્રવલને બોલ્યાં : ‘માધવી, એક વાર તારે ‘જોએ જ કહે, એ વાત સાચી છે કે બોલી ?’

‘સાચી છે, મા !’ માધવી બેઠી ને એણે બે દબેજાની વચ્ચે કુપામળ. અસને આગવનો પ્રયાન વિચાર નીવડ્યો. આસની બાંધ પછી મળ ને કુસકાં પછી રોજી સડ્યાં નહિ.

કલ્યાણના ઉભાં ચર્ચાં પછી આગળ પછી સડ્યાં નહિ. માધવીને જોઈમાં છુપાવવા મધર્તા હોય એમ તેની પાસે વિચર મળ મળ્યાં. રહેવાનું નહીં એટલે બોલ્યાં :

‘એટા એટલું જ ન વિચારું’ કે તારા બાપુનું જા મર્યો ? માનું મું મર્યો ? આ ધરનું મું મર્યો... તારા બાપુ તો બીજા કોઈ મળે માને છે કે તું ભગવાન વાંકુજીની આંધાં છે, તારાં કલન દરિયર સિવાય બીજા કાલ સાથે થાય નહિ... મારી આંખને લઇને જ તેઓ બીજો વિચાર કરતા હતા... તે’ આ મું કહ્યું ?’

કલ્યાણના ઉભું વાલ્ય ઉચ્ચ રતા લગભગ ત્રીસ પાડી મળ્યાં. એ જ વખતે ધરનો વિચાર નોકર વારણમાં આવીને બોલ્યાં : ‘બાપુજી આવી મળ છે. તબિયત જરા નરમ છે, માને બે.લાં છે.’

કલ્યાણના તરત જ માધવી પાસેથી અરવા ને મહેરા ઉપરનાં લાંબો લુછી નાંખવા માગતા હોય એમ એણે કુપા ઉપર હાથ ફેરવ્યો. સાડીના ઉડાથી આપો લુછી રવરવ કરી. માધવી મજ અવરવામાં એમ જ બેસી રહી. કલ્યાણના એ એની સામે જોઈ ને પગપૂ ઉપાડ્યું. તરત જ અતરવરે માધવી બોલી ઉઠી :

‘મા, બાપુજીને કહેતા નહિ, હવે કુદી હું એને મળીય નહિ, કાલ જાનનાં સંબંધ રાખીય નહિ.’

કલ્યાણના બોલ્યાં ને નટક આપ્યાં : ‘તું કહેશે તો એમને અભાર નહિ કહું, પણ એમનાથી જાનું તો કેમ રખાય માધવી ?’ અતની બધી વાત એક અંતરની જાણે તે બીજા તારા બાપુજી !’

માધવી કંપ, આશ્રય, દતાસા ને લાચરીનાં જાણે સાથે કલ્યાણના સામે જોઈ રહી. કલ્યાણનાના નેત્રો

માં કલ્યાણ ઉતરાઈ આવી. એમણે કુરીને આપો લુછી, પરંતુ તેઓ લા ચોળી સડ્યાં નહિ. જતાં જતાં કહ્યું :

‘તારો નિશ્ચય હશે તો હજી પાછાં પમલાં અરારો. તું બોળી છે, નિશ્ચય છે, બહુ થઈ મળ તો મન અજાણ કરી હવે તે મુધારી લેવી.’

કલ્યાણનાં ચર્ચાં એમનાં કુપાની માત્રા કલ્યાણ આંખે થઈ હતી. માધવી એકલી પડી. વિજળ નેત્રે એણે આજુબાજુ જોઈ બોલ્યાં : ‘માથું છુપાવી દીધું’. વિચારને ઉપર તો ચિત્ર પ્રદેશમાં થતો જ નહે તો.

કલ્યાણ ઉપરનો જાર અસલ બાંધો હતો. પિતાજી હવે ધરમાં હતા કલ્યાણને તેઓ બોલાવે તે નકકી નહોતું. માધવીની મુંબવણ થેરી બનવા લાગી સારે તે જોઈ મળ્યાં. બારી બહાર એણે નજર કરી તો રાતનું અધારે આકાશમાં પથરાયું હતું, વચ્ચે તારાઓ ચોખતા હતા, પરંતુ તેથી અધારે એણે થતું ન હતું. માધવી બારણા સામે જોઈ, ધીમેથી લાંબાં એણે વારણમાં બંધ કર્યો ને પછાડા ખાતી હોય એમ કુરીને પલંગ ઉપર પડતું મુક્યું.

—કલ્યાણ

સ્વેટ ન્યાયાધીશને પણ અવગણે છે

અન્યાય અને કલંક

ન્યાયાધીશ એક એ કલંક. સુકસ જેઓ કલ્યાણના માથા જાળ હતા તેઓએ ન્યાયાધીશ પો એ. ડી. રકીનરના ઉપરી તરીકે નવા ન્યાયાધીશને નીમવામાં અવગણે છે તેને “અન્યાય અને કલંક” તરીકે વર્ણવ્યું હતું.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે, “ન્યાય, ધીસ ફેમલને નીમવામાં આવ્યા છે તે કાલના કલ્યાણમાં બધું જ ભડકાત નારી બીના છે. કલંક અધીસ કેટ માં મી. ફેમલના ન્યાયાધીશ રકીનર ઉપરી હતા. જો મી. ફેમલ ઉપરી હોત અને તેમને કલંકી પદની આપવા માં આવી હોત તો તે કાલ માનવા મા આવત.

ન્યાયાધીશ રકીનરે કાંબી સેવા દેશને અરપી છે તેનો અલોચ તેમને આવી

રિતે આપવો એ અન્યાય મળ્યા, આનુ પમકુ અરવાનું કલંક તેઓ અરકારની રંગમેદની નીતીને સાથ નહોતા આપતાં એ જ જણાય છે.

બીજા પણ અધિકારી ધલેલા આવા અન્યાયી બનાવો છે. આનો અર્થ એ જ કે સરકાર ન્યાયાધીશને પણ ડરાવી રહી છે. આ રીતે ન્યાયાધીશ ની રવનગતા ઉપર કુમરો કરાયે છે અને તેમની પ્રતિષ્ઠાને અવગણવામાં આવી છે.

‘ફેમલે પ્રમાણીક રહી જેઓ સેવા કરે છે તેઓને આનુ’ સરકાર તરફથી વલ્લભ્ય મળે છે તેથી સારા ન્યાયાધીશો, કુતીબનમાંથી રોડેશીયા ચાલ્યા જાય છે.”

સમાચાર સંગ્રહ

—ભારે સુધે અરત પામે છે સારે સહીદી અરેખીયમાં ‘અપરાધી’ હોય છે. આ પ્રાચીન ફેમલી બંડાબાંડા આધુનિકરણ થઈ રહ્યું છે જ્યાં પ્રાચીન કાળમાં હાથપરથી સગવળ જોવાતો તે પદ્ધતિ અહીં જાળવણ રહી છે. સુધે આપમે છે. સારે ધડીયાળમાં ૧૨ પામે છે. અપી મી નહેરને બે ધિ-માળ રાખવી પડી હતી. કાળા કાંઠા ની કલ્યાણ અરતને કમલ બતાવે, બપોરે જમણા કાઠાની બડીયાળ સોટી અરેખીયાનો સમય જતાવે છે.

—કુમારના પ્રધાન હોંદની કુપ કાને મળા છે અને હોંદના જાણવા જેવા રથોની કુપ કાલો લેશે. અંતમાં પત્રોને જાણવામાં એમને જાણ્યાં હતું કે તેઓ આશા રાખે છે કે, હોંદ પાસેથી તેમને નવા વિચારો અને આરંભી મળશે.

—૨૫૦૦થી વધુ ભગવાનની નિવાર્ય તીથીએ રીબેટના બે મોટા “ભાષા” ધર્મગ્રંથો સરકારના આમંત્રણથી ન્યુ ડિલ્હી આવી પહોંચ્યા હતા. તેઓ હોંદના કલ્યાણીક રથો અને અંધીજીની સમાધીનાં ફર્ન કરશે હોંદનાં અરકાર અને રોલીડીકસ મોશી-સર બાપા કાલેજ પતે કિષાગળ એજાંબી હોંદની સરકારે આપતા તેઓને સજામાં આવી હતી.

—મીનના વડા પ્રધાન ચાક-એન-લાઇ હોંદની કુમારને આપ્યા છે. રટખીએ એઓ કીલ્ડી આપ્યા, ત્યારે એમને, અન્ય સરકાર થયો હતો. એમની પર કુપકલિ થઈ હતી, અને લાંબો મેદનીએ એમની જાળના નહોતી આ કાલ જાળી કુપકલિ હતું. એમને વધાવવા કુરકુરને આમંત્રણી મોકલો અને આમલને આપ્યા હતા.

—અમદાવાદના કોર્પોરેશનના દવાખાનાએ અને હોસ્પિટલે નોકરી કર્યું છે કે માસિક ૧૨૫ રૂપિયા સુધીની માસિક આવક વાળા એને મરત સારવાર આપવી. આ પહેલા આ દવાખાનું અને હોસ્પિટલ માસિક ૭૫ રૂપિયા આવકવાળાને મરત દવા, અને સારવાર આપતું.

—અદાલતી પાસે અરિવાદોને ખાતે ૧૭૦ માસનો જેમાં મારી મર્યા, અને ૨૬૦ માસ થવા. એવા અવાનક રેલ્વે અકસ્માતને પરિણામે રેલ્વે પ્રધાન શ્રી લાલનદાસ દુર ચાર્જોએ રાજીનામું આપ્યું છે. અને એ રાજીનામું મંજૂર થયું છે. લોકસભાના ત્રીજા સેશનમાં સભ્યોએ એ રાજીનામું ન સ્વીકારવાની પ્રત્યુત્તર તથા ઉપ-પ્રત્યુત્તરે વિનંતી કરી છે, અને નજીવું છે કે અત્યારે અમ ના જેવા પ્રમાણિક તથા કાર્યક્ષમ મંત્રીઓની ઘણી જરૂર છે.

—ચરખાસંઘ અને મધ્યમ સરકાર તરફથી અંગર ચરખા માટે પરિશ્રમ-કર્મો કાદવામાં આવ્યાં છે એવો અંગર ચરખાનું સિદ્ધિ થઈને રાજ્યની આંદ આની સહેલાઈથી કરી શકે તે પછી રાજ્યને એક રૂપિયો કમાઈ શકે છે.

—નિષ્ણતાએ યોદ્ધાંદરને બધી દવા મા સલામત એવું જાહેર થઈ રીતે મનાવાય તેની તપાસ હાથ ધરી છે, અને એ મટે મધ્યમ સરકારે એક

કરોડ સીતેર શાખ રૂપિયા મંજૂર કરી છે.

—અમદાવાદ સુપરમ્લેટ અગીયાર કરોડ રૂપિયા ખર્ચ કરેલા મંદા વિતરાર નાણાં કરવાને છે. આ મટેની યોજનાનું ઉદ્દેશ્ય કરતાં તેન સરકારના મંત્રી નમજીવન ભાઈએ નજીવું કર્યું અંગીનો સામાજિક દરજ્જો આને સીધી ઉતરશે છે. એ કે સમાજનું એ અત્યંત ઉપયોગીમાં ઉપયોગી કાર્ય કરે છે. તે કામ કરવા આને બીજું કોઈ દેશમાં તકવાર નથી.

—કોમિશન વર્ગીક અધિવેશન ઘરેર ખાતે બીજ તથા ત્રીજ નમ્યુઆરીને દોને મળશે.

—મેમ્બર ખાતે પ્રથમ સમાજવાદી પક્ષનું અધિવેશન મળ્યું હતું. એમાં ૪૭૪૮ ૫૨ આક્રમણ કરવા માટે કોટને ઇજા પડે વળતર આપવું જોઈએ. હિંદી રાજસમુદ્ધ (Commonwealth) થાંધી નીકળી નવું જોઈએ, એવો દરખાસ કર્યો હતો. અધિવેશનની એક કહ માફ છે.

—પરદેશી મોટરની આમાન હિંદમાં ખંધ કરવામાં આવી છે.

—કોમી બાવનાને ઉચ્ચરે એવા અખ-મારોને સખત રૂંડ દેવા મધ્ય સરકારે લોકસભામાં કાયદો રજૂ કરવાની છે એવી કાપદા મંત્રીએ જાહેરાત કરી હતી.

સામાજિક ખબરો

[આ દેશમાં કપાત ખબરો અમને અકતીઓ તથા સંદેશો તરફથી મોકલવામાં આવેલા હોય છે. અવસ્થાપક.]

૨૫. શ્રી કુલસભાધી બીઆમ્બાધ. ઇસ્ટ હાઉસ, અવસાન ૨૧-૧૧-૫૬.

આભાર
શ્રી ગ્રેમ.બાઈ કુલસભાધ પોતાના ૨૫મં રમ્ય પિતા.શ્રી કુલસભાધ બીઆ ભાઈની પ્રુપ્ત રૂપિયામાં દાન રૂપે ૫ ૫-૦ મીની કરતરવા લાખા ફિનીકસ ને આપી હતી. જેમાંથી તેમની હમ્બા અનુસાર પાળીને જલેબી

અપાઈ હતી. શાળાના શિક્ષકો અને માનની તેને મટે તેમનો ખર્ચ આભાર માને છે.

ઇસ્ટ હાઉસની શ્રી કુલસભાધ બીઆમ્બાધના અવસાન વખતે "રીય" ન શેતા નેના નાજા શેતા કરવામાં આવ્યા હતાં જે ૪૩-૪-૧૦ થવા હતાં. જે નાજા દાન પેટ વાપરવામાં આવ્યા હતાં.

જરૂર હશે
પિતા-રમેશ કવે ઉક તને ખબર છે કે તારા જેટલા ગાંધીજી હતાં ત્યારે મુ કરતાં હતાં
વાળક:-ના. પછુ મને ખબર છે કે તમારા જેટલા હતા ત્યારે મુ કરતાં હતાં.

દિલીપ-સ્વામ તે મેડમાં માવાનું મુખી થીયું છે
સ્વામ:-હા! કારણ એક રવીવારે હું માઠો હતો એટલે જાજ નહોતો. ચક્રો અને લોકોએ અબીનંદન સાથે ખુશાલી વ્યક્ત કરી કે તમારા વાજન તમે સમા કરાવ્યા તે સારું હતું છે.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસિએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલિયેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલને છ'દગીનો વિમો એ ખરી બાંધધરી છે.

વધુ વગત માટે લખો યા મળો :

સમાચાર સંગ્રહ

—અ.સામના નામા બજારખેરોને પાસેનાં ફાઇ પવેલી રાજ્યોની મદદ નથી એમ આજે મોડરનામાં જાહેરાત કરવા હતી. એમના નેતાઓએ જે દયાપાત્ર સરકારને ફાઇલે કયો છે, તેમાં ફાઇ રાજ્ય, એક બંદુક કે રેનમન છે.

—કોલેજની પહેલી તારીખે “સાતી દીનના ડેડાઓ દીન” રાખવામાં આવ્યો હતો. જે સમરત કુનીયાના યાત્રી ચાલકોએ કેદમાં રહેલા તેમના સાથીઓને વાદ કરી કિરકમકને હુલે પાડ્યો મોઢાની હતી. ડેડાક

કમળમ ૮ વરસ થયા સાંતી માટે નેલમાં છે.

—પહેલી બાળકોની પ્રીતમ “જલ્દ દીપ” દીપદીમાં હુંક કુદતમાં ખતાવવા માં આવશે.

—ગોવાનીય તાતાઓએ દોંદની રવતન જુમીપરથી પોડુંગાલના પ્રયુખની પાની ને અપીલ કરી જાણવું છે કે, “માનવની સદન શક્તીને મર્યાદા હોય છે. આથી મેંકુ” કાપ ને પડેલા ગોવાની જુમી મુજી પોડુંગીકો આત્મા નમ વેા સારું ખિસ્તી પર્મના કીફજી કુજમ યાત્રીથી ગોવાની જુમી પરથી આત્મા જાવ.”

Phone 331651 P.O. Box 1349 Tel. Add. ENDEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GENTS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

ફેશન મેગાન કુલાર કપડા, કુલન જર્સી, કુલ, બાજકો મટેનો ભત ભતને, ખાલ, ધર વપસાર માટે તેમજ કમારિ પ્રકારે સજ્જાર માટે રીલન વગેરે માટે અમારે કાં પ્રવચ દપાસ કરવા બલાગણ છે.

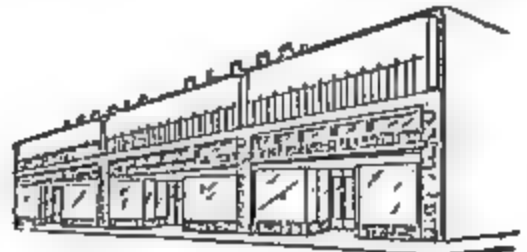
માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

બેલકસ ૧૫૪૯.

K.M. Loodhia
& Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ ફેરક

સોનાના ફગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અમાપકુ શાખ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

મેકલેસ, જુદી જુદી કીત્રાખની ખંમદી અઠોમ, કારીની પાન, વીંદી બાકલસ એરોંગ વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ભારતના જાણીતા મેગઝીનો આજે છે

	કી. રે.
સુદર્શન	૨ *
સરખલ	૧ *
તંદુરસ્તી	૧ *
કીરાકની	૧ *
લીલવીગન	૨ *
ધન ચક્ર	૧ *
ધુમકેશ	૧ ૧
આનંદ	૧ ૩
ધી ધંત્રી હિન્દીય કીયર (ભાગ ૧ થી ૬)	૭ ૬

★
Obtainable At Our
Only Address

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

Corner Grey & Lorna Streets

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

P.O. Box 2158 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 26290

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant,

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No.	Only Toonhall	per lb.	F/Grade Loose Tea	per lb.
"	Chana Dhal	11/3	Secordhal Sopari	4/3
"	Chana Dhal	11/3	S.S. Mota No 2	2/6
"	Urad Flour	1/7	Jeeva	2/
"	Urad Dhal	1/7	Varahi (Soomph)	2/
"	Moong Dhal	1/4	Mustard Seeds	2/
"	Whole Moong	6/	Mustard Seeds	1/3
"	Whole Urad	6/	Whole Udhana	1/3
"	Special Padhall	10/	Jaggery (Gaj)	1/5
"	Ordinary Padhall	7/	Pure Chutney Powder	3/
"	Eggplant Rice	10/	Pure Haldi Powder	2/
"	Whole M. Masoor	7/	Cocunut (Fresh Watery)	4/5 per bag of 75
"	Masoor Dhal Red	1/		
"	Tamoor (Amh)	2/1		

Prices f.o.b. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade Inquiries Invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P.O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુંની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

બોડીંગ અને દોહાળંગની સગવડ

કાચમી બોર્ડરને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહીં અને આધુનિક હપ્તું ફરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવના ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેટ્ટી, અને કાચી તેમજ ઘાઘાની દાળ, ખાતેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ધરતું-આથેલું અથાણું અને સારી જાતની પ્રાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

27 DEC 1956

INDIAN

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903
Former Editor Bhalhai Gandhi—1918-1956

Malice is the ordinary vice of those who live in the mode of religion without the spirit of it.
—Steels

The trouble with the world is that the stupid are cocksure and the intelligent full of doubts.
—Bertrand Russell

No. 48—Vol. LIV.

Friday, 21st December, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price SIX PENCE

INDIA URGES S.A. TO RECONSIDER UNO WITHDRAWAL

MR. V. K. KRISHNA MENON, Indian Minister without Portfolio urged the South African Government to reconsider their decision to withdraw from most of the activities of the United Nations. Speaking in the General Assembly, (New York) recently, Mr. Menon said India hoped that in the years to come the South African Government would themselves ask for United Nations consideration of the treatment of Indians in the Union or would make their own report under the terms of the charter.

Making his reference to South Africa, Mr. Menon spoke of her as "our sister State in the Commonwealth."

"I want to say as sincerely as one can, and that is the best one can do," he said, "that the view of my Government and of my delegation, and my own, is that we deeply regret any action taken by any member of this organization, however much we may be opposed to them on any issue, which is a challenge to the organization as a whole or in any way makes them feel they have no place here."

"Therefore, the statement of the representative of the South African Government is not one that gives us any kind of pleasure or glee. We do not lick our chops on this. We hope the Union Government will reconsider this matter."

No Vindictiveness

Mr. Menon said all United Nations members

came to the Assembly for criticism

"I want to say that Mr. Louw (the South African External Affairs Minister), with whom I am happy to be on good personal relations, told this Assembly—I hesitate to say this because he is not here—that India pursued a policy of vindictiveness in this matter. I want to assure this Assembly. I want to ask the Assembly to read through the records of debate."

It was true that the Indian delegation might have had lapses, because the people of Indian origin in South Africa had suffered painful indignities under the conditions prevailing in the Union. But if India was vindictive, so was almost every other member of the Assembly.

The Union's treatment of Indians was before the Assembly, "and as far as my delegation is concerned we shall pursue it with an even greater degree of re-

straint than in the past. We shall show no vindictiveness, because what we want is a settlement of this problem."

A World Task

The treatment of Indians in the Union touched on one of the great tasks confronting the modern world.

Mr. Menon returned to conditions in Africa later in

his speech. He alleged that in the southern part of the continent human beings were living in conditions corresponding to slavery

Slavery did not necessarily mean ownership by payment of money, he said. It meant disregard of human personality, where a human being became a chattel.

"Unless we try to reach that position where a multi-lateral society is established, this great problem, one of the great problems which challenge the world today, will beat us."—Sapa.

TODD ON NON-RACIAL VOTE FOR CAF

"WE believe that the principle to which we subscribe imply that culture and worth are the things that matter in the political life of the country and that colour of itself is of no account whatever," said the Prime Minister of Southern Rhodesia, Mr. Garfield Todd, in Bulawayo recently.

Mr. Todd said he did not fear future relations and negotiations with the British Government—whether Labour or Conservative—"if we can get our own relationships right within the Federation."

The commission which was to investigate the franchise question in Southern Rhodesia would determine what qualifications would be required for the franchise, so that the guarantee given by the United Rhodesia Party—the Government party in Southern Rhodesia—that government

would remain in the hands of responsible and civilized men might be "undergirded in law."

Pit Of Ignorance

The United Rhodesia Party held that the qualifications called for to obtain a vote would not only keep irresponsible and immature people off the voters' roll but would make it possible for all who were mature, capable and able to play their part to be enrolled.

"Following on from this is the conviction that the
(Continued on page 556)

INDIAN OPINION

FRIDAY, 21ST DECEMBER, 1956

Minister Swart And The Devils

It has become a fixed South African tradition that on Dingaan's Day, now called Covenant Day, most Afrikaans-speaking politicians should fill the air with loose talk on all subjects which burn forever in the Afrikaner bosom. The race problem, equality, communism or liberalism all come in for treatment in a manner calculated to stir the Afrikaner emotionally and blind him to reason from any side other than his own.

A case in point is the speech by the Minister of Justice, Mr. Swart, in which he warned a Zulu-speaking group of Africans of the dangers of communism. In his colourful style, trimmed with appropriate condescension from the bearer of a great civilisation, he spoke of the red devils who brought strife between Black and White.

In the next breath he bracketed the communists with those who advocate race equality and created the impression in the minds of his audience that race equality is as deadly an evil as communism.

We should like to warn the Minister that this is irresponsible and dangerous talk whose effects one day will be graver than anything he can as yet imagine.

Two Different Things

Communism and race equality are two different things. Communism is a political creed, given specific form by Karl Marx. Its ideal is a classless society in which there shall be no exploitation of Man by Man; a society which shall give to every citizen according to his needs and receive from each according to his ability. It regards the privileged man as the enemy of the less privileged and preaches that the latter should unite to overthrow, violently, the former and set up what is called the dictatorship of the proletariat as a step towards the classless society.

Communism is specifically a philosophy of vengeance and envy. It sets up a noble ideal and uses the basest human passions as means to reach it. It thrives on hatred and is sustained by a burning desire to destroy first and create afterwards.

In a country where the division between wealth and poverty; between privilege and exploitation, follows racial lines it can be seen that communism is a deadly

For the Minister to lump it with communism is to betray something more sinister than plateland ignorance; it is to give a meaning to words which suits the Minister's convenience.

Race equality has its roots deep in the Christian tradition—and deeper still in the finest thought from Western civilisation. We want to confine ourselves to the Christian tradition, which the men of apartheid might understand better than the civilisation they claim to uphold but which they do not understand.

Christianity makes no distinction between one race and another. Nowhere in the Bible do we find it said that God created a White man out of white earth or a Black man out of black earth. He just created Man. Christ later made it quite clear that in the community of believers in His gospel there was no Gentile or Jew; no bond or free; all men were one in Him.

If God created Man in His own image, it is nonsense for anybody to suggest that the image of God in the Black human being is inferior to that in the White person. Because this is the case men are of equal value; created with an equal potential to achieve, regardless of race or colour; entitled by their divine origin, to an equal title to all the blessings to which Man everywhere is heir and for all these reasons, equal regardless of race or colour.

Dangerous Ground

Unlike communism the concept of race equality is based on love for all your fellowmen. A man who loves his neighbour as he loves himself wants for him exactly the same things he wants for himself. He who hates his neighbour regards men as unequal. The Minister places himself on dangerous ground when he lumps together an ideology based on hatred with a creed founded on love. The two are quite different.

The most deadly evil of the age is apartheid. It divides one South African from another on racial grounds. It is as wicked a philosophy of hatred as communism. The only difference between it and its counterpart is that instead of hating a man for his possessions, it hates him for his race or colour. Since South Africa is a mixed nation, the country's deadliest enemy, then, is not communism, but apartheid and for this reason all men of goodwill and all good South Africans on both sides of the colour line should unite and stand together solidly to rid our fair land of the scourge of apartheid.

Destroy Apartheid

This country shall know no rest; its peoples shall know no happiness; there shall always be hunger and bitterness while apartheid flourishes. Educated men shall be blind to the truth and ignorance shall

Sickening Arguments On Group Areas

NOT long ago a spokesman for the Group Areas Board in Port Elizabeth quoted Advocate (now Mr. Acting Justice) V. G. Himmstra as an authority on the Group Areas Act. So he is. He deserves to be quoted more widely.

At Nylstroom in October 1953 Mr. Himmstra gave a very succinct exposition of the purpose of the Act. Replying on behalf of the municipality to counsel for the Indian community, he said: "My learned friend has been studying the Act to find a provision stating that the Indians must be moved outside the town. Well, he will not find it inside the Act, but he will find it outside the Act. It lies in the fact that the Act was passed at all." (Taking this cue, other towns have argued fantastically that "the desirability of the Group Areas is proved by the mere fact that Indians are in the middle of the town and it is desirable to remove them to preserve the character of the town.")

Mr. Himmstra said that it had been questioned whether the new areas in the veld proposed for the Nylstroom Indians afforded good opportunities for trade. "Well, Mr. Chairman, obviously they do not. I am not here to go through the hollow pretence of arguing that they are equally fit for trade as the areas where the Indians are today... There are going to be losses, there are going to be substantial losses and no one can hope to deny it. But that is the result of the Act and it will merely have to be faced." (By the Europeans who want the Group Areas or the non-Europeans who don't?)

Mr. Himmstra justified the "justice and fairness" of this policy by an allegation (which all the facts disprove) that Indians came to this country and then into the Transvaal against the wishes of the Europeans. Now they "dominate" the trade of some towns—"a condition which would not be tolerated, Mr. Chairman, in any other country. My learned friend (Dr. G. Lowen, a German Jew) should know what racial souresties are. He should know that, as soon as Jews reached a certain proportion of the population, anti-semitism rose against them."

Now, just where does this sickeningly familiar argument lead us? Even if (as is not true)

it were applicable to Indians in the Transvaal, how does it concern them in the Cape where we erected no barriers? How can it be applied to Africans whose historical right to be here is incontrovertible? Or to Malays and Coloureds for whose entry or creation Europeans were solely responsible? Yet all these non-white peoples are also being pushed by the Act and the Board to the fringes of the towns or beyond.

By
C. W. M. GELL

Let us not argue over the probable outcome of undecided cases. Take the only large-scale proclamations so far made—in Johannesburg. Who, except a handful of Nationalists and the solitary existing member of the Kleringvolksbond, ever suggested uprooting the respectable, segregated Coloured community of Albertville? But that is precisely what the Board has now ordained. Again, only the small Nationalist minority on the Johannesburg City Council recommended shifting all Asians from

Pageview, where they have been long and legitimately established. But, curiously enough and against all the weight of evidence, the Board has sided with that Nationalist minority. And the Indians, who are the chief victims, must trek to Lenasia, 22 miles out of the city.

All this gives point to some remarks made in his news-letter of November 1954 by Mr Oswald Pirow. He was incensed because at White River a few days earlier the Board had actually considered a proposal to allow Indians to remain in a portion of the municipal area. Mr. Pirow said that it was a "matter of policy and principle whether the Indians should be in the town or outside

One has to laugh at the ridiculous pantomime which is being produced at each town. In deadly earnest the chairman of the Board and his two colleagues sit and study proposals.... Expensive advocates talk in favour of one proposal which, for all they know, is possibly quite out of order. They oppose another proposal which is possibly the only one that can be accepted, because it is the only one answering to the deeply secret policy buried somewhere between the chairman of the Board and Dr Douglas."

I am apparently not alone in believing that the pattern is largely predetermined

or apartheid, and repealing racially discriminatory laws.

(7) Eliminating immediately discriminatory restrictions on freedom of movement; and

(8) Eliminating racial discrimination from the educational system, establishing a programme for the progressive unification of the system.

Call On Union

The resolution finally "invites" the Union Government to tell the U.N. how it considers these recommendations, and what action will be taken in each case "to ensure the fulfilment of its obligations and responsibilities under the mandate."

Delegates of Egypt, Iran and Iraq spoke during the debate. They all said the situation in the territory needs to be re-examined by the General Assembly.

Points they made were: The Union is "illegally extending its sovereignty" over the territory; "positive steps" must be taken; it is up to the Union to "come to terms" with the U.N., and there is "distressing exploitation" of South-West African Natives—Sapi

Dr. B. R. Ambedkar

WE regret to announce the death of Dr. B. R. Ambedkar in New Delhi on December 6. He was a former Law Minister in the Government of India and took a leading part in drafting India's new Constitution.

Born in 1893, Bhimrao Ramji Ambedkar was educated at Bombay and Gray's Inn, London. He was Professor of Political Economy, Sydenham College of Commerce, Bombay, 1917, and called to the Bar in 1923. He was a Member, Round Table Conference, London, 1930-32, and Joint Parliamentary Committee, 1932. From July 1942—June 1946, he was Labour Member, Governor General's Executive Council. He was Chairman, Drafting Committee, Constituent Assembly. From 1947-1952 he was also Minister for Law, Government of India. In 1952 Dr. Ambedkar was elected to the Council of States.

Dr. Ambedkar's publications include "Problem of the Rupee," "Evolution of Provincial Finance in British India," "Caste in India," "Thoughts on Pakistan," and "Gandhi and Jinnah."

U.N. Wants Colour Bar Abolished In S.-W.A.

TWO draft resolutions on South-West Africa were submitted to members of the Trusteeship Committee of the United Nations General Assembly during their resumed debate on conditions in the former mandated territory.

One resolution, introduced by Liberia, calls on South Africa for the tenth time to place South-West Africa under the international trusteeship system. The other, sponsored by Burma, Liberia and Tunisia, calls for a complete reform of conditions in the territory—measures which, in fact, would end the colour bar.

The second resolution "notes with concern" that conditions in the territory—particularly for the Africans—are not up to the standards required under the mandate system.

The resolution endorsed the recommendations of the committee on South-West Africa as to

remedies which should be undertaken by the Union Government. It listed the following particular recommendations:

- (1) Progressively transferring responsibility to representative, executive and legislative institutions proper to the territory.
- (2) Revising existing policies and practices of Native administration.
- (3) Extending to all the inhabitants representation in the existing territorial legislature.

Higher Posts

- (4) Basing public employment on qualifications other than race, and training non-Europeans for higher posts in the Administration;
- (5) Revising the land settlement policy;
- (6) Ending residential restrictions based on racial separation,

Sanctions Urged Against S.A.

New York.

THE possibility of members of the United Nations applying economic sanctions against South Africa to force her to respect the authority of the world organization occupied the attention of the Trusteeship Committee of the General Assembly.

The question was raised by the Philippines during the questioning of two petitioners, who had earlier submitted lengthy oral statements on conditions in the former mandated territory of South-West Africa.

They were the Rev. Michael Scott, the Anglican missionary, and Mr. E. Mburumba Gizen, a student at Lincoln University, Pennsylvania. Mr. Gizen is the first non-European from South-West Africa to appear before the United Nations.

Both Mr. Scott and Mr. Gizen had pressed for the placing of South-West Africa under United Nations trusteeship and its removal from the exclusive control of the Union Government.

perhaps a drastic solution might be attempted.

Mr. Scott replied that no one could advocate violence.

Then he added: "The imposition of sanctions in an orderly and peaceful process could bring South Africa to her senses and save her from a worse fate," he declared.

"She depends on the world community for the sale of her goods and the products of her mines. Her great industries could be brought to a standstill by withholding oil."

Mr. Scott asked how long the Africans would bear injustice patiently.

Unbearable

Mr. Carpio asked the committee to give serious thought to the question during the days ahead. "In view of the unbearable conditions in which the people of South-West Africa live under the harshest kind of discrimination ever known to man."

When the delegate of Yemen twice attempted to pursue the question of sanctions, the chairman suggested that the matter was one that should not be raised with the petitioners.

The question was then dropped but not before Mr. Carpio asked the members of the committee on South-West Africa to give further consideration to it.

Mr. Thant Khomen, of Thailand, chairman of the seven nation committee, presenting his report drew attention to the committee's conclusion that the situation in South-West Africa requires close re-examination by the General Assembly.—Sapa.

The trustees of the fund are the Rt. Rev. Ambrose Reeves, the Hon. Frank Lucas, Mr. Alan Paton and Dr. Ellen Hellman.

The address of the fund is P.O. Box 2854, Johannesburg.

Todd On Non-Racial Vote For CAF

(Continued from front page)

Government, in so far as it lies within its power, should provide such facilities and encouragement as will assist the great mass of the people to climb out of the pit of ignorance, superstition and poverty as quickly as they can do so.

Once Southern Rhodesia's franchise standards had been met, said Mr. Todd, "we should not concern ourselves with the colour of voters, and certainly we should not endeavour to lay down that one race must be guaranteed a particular ratio of voters in relation to the whole."

"Any suggestion of group representation was dropped from the realm of practical politics in Southern Rhodesia some years ago."

Bridges Necessary

Our genuine desire is to ascertain the facts, lay down adequate safeguards for the franchise on a completely non-racial basis and stand by our decisions."

Great changes were taking place and the Europeans who had the whole responsibility in the past must now build bridges so that the African men and women who had progressed could join the Europeans and feel that they were welcome.

"We all stand for self-government—not government by Africans or government by Europeans—but government by all who qualify for a reasonable and satisfactory franchise. This is the only kind of government which will give us safety in the years ahead, and it is the only kind which will be acceptable to the Commonwealth."—Sapa.

Christmas Greetings

THE Management and Staff of 'Indian Opinion' wish friends and readers a very Happy Christmas and a Prosperous New Year.

Useless Course

Mr. Victor Carpio, of the Philippines, said that in view of obvious determination of the Union Government to annex South-West Africa, it has long appeared in his delegation that it is useless to continue the course in which the United Nations has been taking in the past years.

The United Nations, he said, must estimate the situation anew and take steps to bring South Africa to a sense of responsibility and obedience.

Mr. Carpio then mentioned sanctions.

He said: "The League of Nations failed and died because its members failed to respect the authority of the league. We are approaching the stage where unless the United Nations reasserts its powers and authority and takes corresponding action, we will see the seeds of the final dissolution of the United Nations."

Drastic Solution

The Philippines delegate asked the petitioners what action could be taken to bring South Africa to its senses. The settlement of the problem of peaceful means seemed useless, said Mr. Carpio, and

Fund Started For Accused Persons

A FUND sponsored by two former judges, the Hon. Richard Footlam and the Hon. Frank Lucas, the Archbishop of Cape Town, the Most Rev. G. Clayton, the Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. Ambrose Reeves, the Dean of Cape Town, the Very Rev. T. J. Savage, and 22 other persons was launched in Johannesburg in aid of the more than 150 persons who have been arrested on allegations of treason.

In a statement the sponsors say: "A large number of people have been arrested on allegations of treason. The majority are prominent members of non-White political organizations."

"It is not within our province to express an opinion on the guilt or innocence of the persons charged with committing this grave crime. We believe, however, in view of the unique significance of the impending trials that all the accused should be able to secure the best legal representation available."

"We also believe that during the course of what probably will be lengthy proceedings, the families and dependants of the accused should be protected from hardship and suffering."

"We have decided, therefore, to sponsor a defence fund for the purpose of raising money to pay

the legal costs of defence; to offer bail; and to support those dependants of the accused who may be in need."

"We believe that there are many people of good conscience who, knowing that every man is presumed innocent until proved guilty in a court of law, will respond to an appeal for this worthy cause."

The other 22 sponsors are: The Rev. C. K. Storey, the Rev. Dr. J. B. Webb, Father Gardner, S.S.J.E., the Rev. A. W. Blaxall, Senator Baillinger, Senator Rubin, Mrs. M. Baillinger, M.P., Mr. H. Davidoff, M.P., Dr. B. Friedman, Dr. Ellen Hellman, Mr. Alex Hepple, M.P., Mrs. A. Hornale, Mr. S. Leepang, Mr. L. Lovell, M.P., Mrs. J. MacPherson, Dr. J. S. Moroka, Mr. D. Ngakane, Mr. Alan Paton, Mrs. Hans Polak, Mr. R. Segal, Dr. O. Wellman and Dr. A. B. Xuma.

Publisher's Notice

OWING to the Christmas Holidays there will be no issue of 'Indian Opinion' on the 28th of December and 4th of January 1957. Our next issue will be on January 11th, 1957.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

VI—The Increasing Bitterness And Growing Resistance

It is even a fact that there are Africans who gladly accept the policy of apartheid. The Government can truthfully claim that many Africans are in agreement with it and Dr. Verwoerd, the Minister of Native Affairs, can publish letters from Africans in which they praise him for what he is doing in their interests. These letter writers belong to the group of Africans who wish to restore the old tribal content: the chiefs, the headmen, who are as a matter of fact conservative persons. The Whites have first undermined and emptied this tribal content. Now they want to glue the broken bits together. Therefore the Government seeks the co-operation of the tribal headmen. To use a metaphor of Alan Paton: it is as if they fill an old man with milk in the belief that from this operation a strong young man will grow. Thus what has happened in so many colonial territories is repeated in South Africa. Certain groups co-operate with the Government to maintain outworn conditions in the face of development. The Afrikaners regard it as very important and use it for propaganda purposes. The loyalty of this section of Africans is proof to them that they are on the right road but their judgment is out of proportion.

Among the more developed Africans and among those who have outgrown the tribal content there is absolutely no agreement with the policy of apartheid. Among them there is rather inward and—where possible—outward resistance. And the bitterness among them is daily increasing. The policy of apartheid has awakened a feeling of inferiority in their lives, which is cruel when the inferiority complex is founded but even more cruel when it is unfounded. But in both cases the feeling of inferiority is accompanied by mistrust of the Whites and everything which comes from the Whites. In the White political leaders—of whatever party—the educated Africans have not the least confidence.

That is the negative side. The matter, however, also has a positive side. In spite of their mistrust the Western world has something irremediable for the

Africans. They have a hunger and a thirst for Western culture.

In the Cape Province there is a small town Alice. There are the oldest mission stations and Lovedale, a collection of schools, workshops and hospitals for the Africans. In the immediate vicinity there is the University for Africans, Fort Hare. I visited both Lovedale and Fort Hare.

By

Dr. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

Rev. Shepherd, the Superintendent of Lovedale, let me see all the institutions, including a printing press with the most modern machines. The bookshop at Lovedale interested me most. I was astounded at the large number of books; the most modern novels together with many scientific works. Such a bookshop is a revelation. Books belong to a nation which is moving forward and upward. The Africans are eager to read.

The next day I visited Fort Hare. The University was founded in 1916 with financial support from the Mission and from individuals. The Government gives a subsidy. The University exists for Africans but Coloureds and Indians study there too. The Africans often come from far outside South Africa. I had a long talk with Prof. Matthews, an African and one of the leaders of the African National Congress, the opposition movement of the Africans. He told me that among students development and bitterness correspond with one another. As the development progresses the bitterness and mistrust also grow. As a result the Afrikaners do not have a good opinion of Fort Hare.

That Prof. Matthews was right I could discover for myself from discussions with educated Africans in the locations. I always had the same experience, mistrust of the Whites, bitterness over the policy of apartheid, hunger for Western culture, a desire for political and social rights. In this respect the difference between

the great mass of undeveloped Africans and the small group of developed Africans is indeed great. The latter do not hanker after the old tribal content which is held up as an ideal by the propagandists of apartheid. They have freed themselves from the authority of the chiefs and the traditions of the forefathers. They want only one thing: full political and social equality with the Whites. They are the representatives of the growing African nationalism which has its own peculiar character. One would rightly be able to speak of separate development but it differs absolutely from the separate development over which the propagandists of apartheid wax enthusiastic. At the moment these Africans are not interested in separate language and separate culture. Their nationalism consists of their opposition to the domination of the Whites, their determination not to remain permanently servile in their own country and their hunger for Western culture. This nationalism has a political character and looks to the future rather than to the past. For certain good reasons it is especially to be found in the cities and very seldom in the Reserves and in the country.

The opposition formed itself into the African National Congress. This organisation was established in 1912. Originally its aim was to obtain certain rights for the Africans by constitutional and gradual means. However, as the Nationalism of the Africans became fiercer and the policy of apartheid more radical it lost its moderate character and became a full resistance movement. It demands the abolishment of all racial discrimination, common suffrage, freedom of settlement, the abolishment of all apartheid laws, the right to buy and secure land, the opening of all professions to Whites and non-Whites. The Congress is led by intellectuals but its members are to be found at all levels of the African population. The movement is still badly organised but grows in strength and importance. There are Afrikaners who say that it is a Communist movement. That is not the case. Neither can it be said that the leaders are extremists. People forget that the

leaders do not intend demanding total independence under the banner: Africa for the Africans. They do not wish to exclude the Whites from the building of the future Africa. They admit the great importance of the co-operation of the Whites and therefore reject all racial consciousness and all anti-White sentiment. They want a South Africa which is open to all: in their action they reject all violence. They wish to fight their fight without violence.

If the apartheid fanatics refuse every demand of the African National Congress it is quite possible that the present leaders will be supplanted by more militant and less responsible leaders. The younger Africans, organised in the Youth League of the African National Congress are already continually insisting that their leaders make more radical demands and unleash more action. The fact that the Government has forbidden the leaders to leave their own areas and to lead public meetings stimulates the process. For the result is that more extreme and Communist elements threaten to take the lead. In this way Communism gets its opportunity. It is the fault of the Government which tries to make the Congress a body without a head.

(To be continued)

Appeal For Calm At Durban Meeting

FIVE speakers, including Mr. Alan Paton, chairman of the Liberal Party and Prof. Leo Kuper, recently addressed a meeting in Durban called by the newly formed "Civil Liberties Defence Committee."

They appealed to their audience—300 Indians, 200 Africans and about 30 Europeans—to "remain calm and have courage." Most of the Europeans appeared to be young women.

Two detectives attended the meeting, accompanied by some non-European plainclothes police. They remained in the background.

The meeting was told that the new committee had been formed to "keep the people informed about events" and to see that especially the arrested persons and their families.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all, men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The **New India Assurance**

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons
45" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rajabow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes
All Shades 45" 3/11 yd.

Embroidered Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg
Slippers. Huge range now at clearing
Prices.

Real Brenares and Jarl Gold Georgette
Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jarl Work Sarees
All colours. 24-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery
23/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blouses, Vests,
Socks. Girls Gym Blouses etc.
At Reduced Prices.

CHAMPALS 1.

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 2/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodessa)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 21st Dec. Sailing 5th Jan. 1957.
For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 30th Jan. 1957. Sailing 4th Feb. 1957.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £12-0-0

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk " " £31-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-18-0

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

Indonesian Premier Reaffirms Belief in Bandung Principles

MR. H. S. SUHRAWARDY, Prime Minister of Pakistan, said on November 15 that he had been very glad of the opportunity to have had such interesting and useful talks with H.E. Mr. Ali Sartono, Prime Minister of Indonesia, whose visit he was sure "would further strengthen the bonds of friendship that exist between the two countries." The Prime Minister was speaking at a luncheon in Karachi in honour of the Indonesian Premier.

The Prime Minister continued: "We, in company with your great country and other like-minded nations, devoutly believe in the ten principles enunciated at the Bandung Conference. In our earnest desire and efforts to bring about relations of goodwill, understanding and friendly co-operation among nations of the world and particularly among the Afro-Asian countries, we feel sometimes discouraged and disappointed to find that the principles of the United Nations Charter or the Bandung Conference are ignored or flouted. What a change would, for instance, have resulted in our relations with our neighbour, India, if the same principles had been applied in order to resolve the outstanding differences and disputes existing between us?"

Distinguished Guest's Reply

During the course of his reply the Indonesian Premier

said: "Due to geographical positions or due to specific national characteristics we might pursue a different line of foreign policy. I only want to emphasize that we are not opposed to each other. On the contrary I hope that we are pursuing the same idea, that is, how to prevent war at this critical juncture in particular and, in general, how to prevent a cold war being transformed into a world conflagration of unforeseen magnitude."

"Last year we had the Bandung Conference in which your great country also participated. The resolutions which this conference produced, set forth in the ten principles do not only relate to international relations in general, but these very principles try in a humble way to guarantee our national existence, including both our countries from onslaughts by bigger nations or ideologies foreign to our national characteristics."

Prof. de Kiewiet Slates Apartheid

THE basic problem where Black and White live together in Africa is not one of separation but of co-operation, writes Dr. C. W. de Kiewiet in the latest indictment of apartheid to be published in book form in Britain. It is "The Anatomy of South African Misery," published by the Oxford University Press.

Dr. de Kiewiet—who spent his youth in South Africa, graduated from the University of the Witwatersrand and taught in Southern Rhodesia—is the president of the University of Rochester in New York.

His writings include historical works on the Union.

Dr. de Kiewiet writes: "In South Africa the laws of Parliament are at variance with the laws of economics."

"This is a notable cause for hope."

"By the side of the liberal spirit in politics and intellectual life there exists a virtual fifth column of engineers, economists, industrialists and business men."

Power in Coercion

"Their power is less in themselves than in the coercion implicitly exercised by investment, science, technology and the market place."

"Under the Suppression of Communism Act overt action against the Nationalist Party's racial and cultural policies may even become seditious and treasonable, since it is legally in the power of the Minister to label an act as Communist and to apply the severe sanctions of the law to the accused."

"The story of political and religious freedom in Great Britain and North America in the past century is most quickly told by noting the extreme nar-

row of the trial and punishment of acts of sedition, treason or heresy."

"The nature of militant Communism in modern Russia is such that it has re-established the fearful bond between treason and heresy."

Lonely Position

"The position of the Afrikaner liberal today, even in the universities, is more lonely and exposed than it was a generation ago."

"There is a gross and dangerous error in not recognising that the best of the advocates of apartheid are men of personal worthiness with genuinely conscientious and moral spirits."

"This concession is not in conflict with the opposite admission that there exists in the present Government an ugly and sinister self-righteousness which seems prepared to sacri-

fice the liberty and comity of a democratic society to attain the harsh ends of an imperious racial nationalism."

Police State

"For the bulk of its population South Africa is a police state."

"African leaders whose words and purposes are decent are acquiring a following of criminals and ruffians."

"A harsh and discriminatory legislation at the top and a grim warfare between the police and crime at the bottom are the closing jaws that seem to be pressing the highest and lowest in African life into an unwanted but infinitely dangerous alliance."

"It is yet impossible to tell how long South Africa's *malaise* will be a slow and chronic debility, or how soon it will become a violent and dangerous inflammation."

Man Driven Out Of His Own House

A 48-YEAR-OLD father of three children must vacate his house in the European suburb of Bertrams, Johannesburg, where he has lived since 1951, and move to another area where non-Europeans may live.

He was told by Mr. P. J. van Heerden in the Johannesburg Magistrate's Court that he is a Coloured and his occupation of his house is unlawful.

The man was found guilty of illegally occupying premises under the Group Areas Act. Under the circumstances, said the magistrate, he was imposing a very light sentence—a fine of £1 or 10 days.

In addition the man was ordered to vacate his premises in Bertrams within 12 months.

Notice of appeal was lodged.

A European woman called as a defence witness said that she had known the man for six years and had always regarded him as a European.

She had visited him and his wife at their Bertrams home frequently and had never seen him in the company of Coloureds.

"I accepted him as a European and my friends never objected to him or ever hinted that he was not a European."

Cross-examined by Mr. Luyt (for the Crown) she said that she had never thought of the man as being dark but took him to be a South African of English descent.

She did not know whether two of his children had attended a Coloured school or whether he had been married in a Coloured church.

"If I had known that he had lived as a Coloured in Doornfontein I would still have accepted him and his family as Europeans. Their behaviour is extremely good."

The witness said the man's eyes were no darker than those of Mr. Luyt, the prosecutor.

Lusaka Measure Against Race Discrimination

Lusaka.

Direct legislation against the colour bar would have reverse effect to what was desired, said Mr. D. B. Hall, the Northern Rhodesian Acting Secretary for Native Affairs, introducing the Race Relations (Advisory and Conciliation) Bill at its second reading in the Legislative Council at Lusaka recently.

The Bill proposes to set up direct committees and a national board to arbitrate in cases of alleged racial discrimination.

Mr. Hall said the board and committees envisaged would have to consider the effect on race relations as a whole of any action they took or any recommendation they made.—Sapa.

Famous Educational Annuals For 1957

NOW ON FOR SALE—FULLY ILLUSTRATED
JUST ARRIVED

An Ideal Gift For Boys And Girls

DON'T DELAY

GIRLS ANNUAL: New Surfer, Stories, Hobbies— Illustrated	10	6
EAGLE ANNUAL: Sports, Adventures, Stories Etc.— Illustrated	10	6
FOOTBALL GIFT BOOK, 1956-57: Full Plate Coloured Photos—Articles— Illustrated	10	6
EAGLE SPORTS ANNUAL: Stars of Sport in Words and Pictures—Illustrated	7	6
SWIFT ANNUAL: Exciting Picture Stories— Jokes Etc.—Illustrated	7	6
RIDERS OF THE RANCE ANNUAL: Featuring Jeff Arnold & Luke—Illustrated	7	6
ROBIN ANNUAL: Stories, Poems and Puzzles—Illus.	4	6
DONALD DUCK ANNUAL:—Illustrated Coloured	7	6
RAINBOW ANNUAL: Coloured Illustrations	7	6
TOM THUMB RETURNS: (Illustrated)	4	6
DAVID'S FABLE BOOK	4	6
BABAR THE KING	4	6
BABAR'S TRAVELS	4	6

D. ROOPANAND BROS.

(MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS)

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

JUST OUT

JUST OUT

Saint Mira

By T. L. VASWANI

Though the name of Mira is a household word among Indians and her songs are sung everyday in a thousand shrines and a million homes, very little is known of her life beyond the fact that she renounced the joys and comforts of a palace for the hardships of the life of a wanderer in quest of Sri Krishna.

In words at once vivid and soul-stirring, the author of this beautiful volume portrays the inner spiritual experiences of Mira, her suffering and search, the purity of her character and her undimmed heroism and courage.

BEAUTIFUL GET-UP — LIBRARY BINDING
A Book You Must Buy For Yourself And Also
Present To Your Friends.

TEN SHILLINGS PER COPY

Other recent books by Sri T. L. Vaswani which
will interest you:

KRISHNA: Stories and Parables	5s.	6d.
GITA: Meditations	10s.	6d.
A Prophet of the People	5s.	6d.
In the Footsteps of the Buddha	2s.	6d.

Send your order with proper remittance to:

FOR
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 51006.

P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS

"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGOVAN".

Phone 29382.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add.: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
DURBAN

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Federation

WHEN Nyasaland was incorporated into the Central African Federation in 1953 Whitehall and Salisbury knew that very many Africans there opposed federation bitterly. They argued that abjectness would evaporate no benefits multiplied. This does not seem to have happened. Nyasalanders feel that their status has changed bitterly for the worse. They believe South Rhodesia is the dominant partner in the Federation and they loathe and fear all they know of it. They think the only difference between Sir John's South Africa and Southern Rhodesia is that the one enforces apartheid by law and the other by convention. They feel that under the Colonial Office they were not to become, like Uganda, 'a primarily African country with suitable safeguards for minorities' and that now Britain has exposed them cynically to the hatreds endured by the Moslems and the Malays.

Commercial penetration and the posting of officials from Southern Rhodesia are bringing a creeping colour bar up and intensifying Rhodesian racial attitudes—ugly attitudes which the Nyasalanders thought the Colonial Office would never allow. The Colonial Office officials in control of the country have lost sense of direction. Knowing Southern Rhodesia and the Nyasalanders' feelings about Federation, they do not believe it can work. They seem still to hope vainly to keep this knowledge from the Africans. They can do little but implement the letter of the Federal Constitution and keep the Security Police busy shaking on sedition and arrest. In the hope of excluding the doctrine of passive resistance—the Federation's worst enemy—Gandhi's works are declared "sedition" as well as Marx's, and the circulation of ideas among the Africans is hardly less so. The only hope I found in any minds there—and I found it in very many—is of contracting out of the Federation and forming some sort of union with Tanganyika.

Helping Arrested Leaders

While the refusal of bail to the 161 arrested on the charge of treason in South Africa gives

faller opportunity to arrange for their legal defence, it makes more urgent the need to assist their dependants. Donations should be sent to Canon J. John Collins, Chairman of Christian Action and Treasurer of the Movement for Colonial Freedom.

Asian Conference

The Asian Socialist Conference is to be denied its African guests this year. The Central African Federation has refused passports to Nkomo, Mr. Kenneth Kaunda and Mr. T. D. T. Banda, representing the African National Congress there. The Uganda Government has forbidden Mr. Paul Mawasa to attend, and has retained his passport. Why? In the case of the Federation, which proposes itself as a permanent structure, it could be argued that an interest in certain tenets of Asian socialism is an interest in discrediting the idea of partnership on which the country unceasingly rests.

But for Uganda, seen to be 'a self governing African state,' the sharing of Asian experience might be thought almost indispensable. Uganda allowed Mr. Mawasi (supposed to have been an author of the 1949 riots) and Mr. Mullen to attend the first of three conferences at Rangoon in 1953; one of them is now a member of the Legislative Council and the other runs a Christian Liberal party. Mr. Mawasi himself visited India earlier this year with no subversive results. Is it that these governments are more conscious of what they dislike than of what is actually dangerous to them?

Ghana's Independence

Two things stood out from the Commons debate on the Ghana Independence Bill. One was the unanimous goodwill of the House to the new nation and its firm commitment to the grant of independence next March. There is no going back on that. The other was the concern of the whole House with the present differences of opinion between the Government and the Opposition parties in the Gold Coast. Speaker after speaker touched sympathetically on the fears and suspicions expressed in Ashanti and the Northern Territories and the danger of disturbances if Independence Day comes before

the Government's opponents are satisfied. These difficulties are at least being taken seriously. Yet no speaker advocated the division of the country. Various more practicable safeguards against corrupt or tyrannical government were put forward, either constitutional restraints or means to protect these restraints themselves from being too easily swept away. Mr. Kenneth Doyd said "the honour of the whole democratic experi-

ment in Africa is at the moment in the hands of the people of the Gold Coast." We can be sure that Dr. Nkrumah knows that. Some of his followers are less far-sighted. But the Commons' unanimous support for the Independence Bill should help to convince them that our concern about these constitutional points is not a sign of lingering imperialism but of sympathetic concern for the success of a great experiment."

THE GREAT PEOPLE OF SOUTH AFRICA RALLY

CARE FOR PEOPLE IN PRISON

Johannesburg.

MAGNIFICENT singing of all the spirited and familiar Freedom Songs rings out from the Johannesburg Fort each morning as volunteer workers from the Congress take the 140 treason trial prisoners the first meal of the day.

From the Wednesday of the raids and arrests this has been one of the bonds of contact between the leaders inside the prison and those outside.

Three times a day volunteers have carried meals to the Fort as well as newspapers, letters and other comforts. Clothes have been collected for those in custody; gifts of tooth brushes and paste and soap made up; special diets sent in for those who are ill.

Africans, Indians and European women take turns at the catering. Sandwiches are made during the night for breakfast and then men and women together carry in the heavy steaming coffee urns.

Indian homes in Johannesburg have been converted into bustling kitchens where the gigantic task of turning out hot meals for the 140 is undertaken with

smooth efficiency by Indian women under the leadership of Dr. Zainab Asvat.

African women in Orlando have volunteered to do the laundry for the 140.

Indian shopkeepers have given fruit, vegetables and meat and told Congress workers: "Come back tomorrow for more."

One butcher has offered a sheep daily.

University students and school boys and girls from Johannesburg and Johannesburg came voluntarily to the Congress office to offer help.

At a meeting to set up the Prisoners' Food and Comforts Fund an Indian woman emptied a brown paper bag on the table. Out rolled £30—collected by the Indian women of Krugersdorp.

The African Laundry Workers' Union donated £10 the day after the arrests; the Newclare ANC Branch took a blitz collection of £4 for food for those in the Fort.

Congress members are organising regular visits to the dependants of those arrested and are organising assistance for them—"New Age".

Holiday Shopping Hours

The president of the Durban and District Indian Retailers Association informs us the following Holiday Shopping Hours applying to General Dealers only throughout Natal:

Monday, December 24th	all Shops remain open from 7 a.m. to 9 p.m.
Tuesday, " 25th	Khas Day Closed
Wednesday, " 26th	Bowing Day "
Monday, " 31st	on New Years Eve to close at 6 p.m.
Tuesday, January 1st	Closed
Wednesday, " 2nd	"

Re-open on Thursday the 3rd January as usual.

African Viewpoint

South Africa And The United Nations

SOUTH AFRICA'S partial walk-out of the United Nations springs from both the country's strength as well as its weakness. We produce uranium and this places us in the position where the United States, the most powerful influence in the United Nations, is compelled to pay attention to what our government says. Because of this American cannot take a firm stand against South African race oppression when it is discussed in the United Nations.

By

JORDAN K. NGUBANE

But America's difficulties are not overwhelming. South Africa is a producer of raw materials and has extremely limited capital resources. This means that with sufficient pressure from these she borrows money from who can be persuaded to see the truth in better light.

American Sympathies

On the question of the price of gold she has, for years now, accepted a price dictated to her largely by America. The United States is in the position to use the same force of pressure in her other relationships with South Africa. Up to now she has not done this although her sympathies are said to be with the liberal democratic forces and not with apartheid.

One of the factors responsible for this contradiction is that Cape-town stands half-way between Tokio and New York. In a world war South Africa would play a decisive role. With trouble looming in East, America wants to place herself in the best position to attack or defend as circumstances dictate. To press South Africa too far at this stage might rob America of some of the advantages a more conciliatory policy would bring in.

The other factor in the organizational weakness of the anti-apartheid forces in the land. Up to the beginning of October opposition to apartheid was not concerted. It was only after the Bloemfontein conference that people began to think in terms of a co-ordinated campaign of forces against apartheid. Since then events in the have taken a course which

Drown-Africa

From this perspective American policy lends itself to being seen as opportunistic. But a closer view reveals that American touchiness on the question of communism dictates a cautious rather than opportunistic policy. One false step might, in the American view, open the floodgates of communism and drown Africa in one bloody deluge.

This springs largely from uncertainty about the real nature of opposition to apartheid in the land. It is an uncertainty which works very much in favour of the apartheidists at the moment. They are doing everything in their power to convince America that opposition to them is basically communistic. We must tell America forcefully that it is not; that the local Nationalist best the anti-communist drum to mask genuinely democratic opposition to their wicked ideology. As America always listens when you shout anti-communism, without always checking on your bona fides, we can expect American policy to continue for some time to be weak in a fashion which favours Mr. Strijdom.

And as long as this is the case the United Nations is not likely to arrive at a workable solution of the race problem as presented to it. Let us make this point clearer. I do not look to the United Nations or any foreign power to impose any solution of the race problem on us. But since South Africa is a member of the world organization I definitely expect that body to exert pressure on our government in efforts to get it to follow policies which conform to the United Nations Charter. To the

extent such pressure can be increased by the attitude of friendly countries like America, what they do is of first class importance to us.

Grave Weaknesses

On the other hand the South African Government has grave weaknesses. It rules a sharply divided nation—the majority of whom regard the dominant State philosophy as a menace to their very survival. Since apartheid is a standing insult to the men of colour in every part of the world the entire coloured world is hostile to it. This is placing America to choose between Strijdom and the goodwill of the coloured world.

Placed in the position where the stakes were greater—in Egypt—America did not hesitate to jump on to the side of the non-White Egyptians. But to stop here is grievously misleading. The time had come to do with colour, really. It so happened that American economic and ideological interests tallied in the Egyptian situation and that forced America to take a firm stand against friends who were, in many cases, more valuable than the Strijdom government.

Our own strategy in this country, as well as our propaganda abroad—that is, in so far as the West goes—must be aimed at convincing America in particular and the Commonwealth generally that their ideological and economic interests tally at the point where sympathy with the cause of liberal democracy, in this country takes the form of effecting a shift in the mood of the United Nations in the direction of a more constructive approach to the South African race problem.

The Minister said that he had tried to prevent African from leaving the Union for Czechoslovakia, but many had left the country illegally to receive training from the Communist.

Dr. Douglas said that unless the race for materialism was ended in South Africa soon, there was a danger that the nation (volk) would be crucified on a cross of gold.

The glitter of gold blinded the eyes of many people for the real wants of the spirit. The danger of materialism was brought about by prosperity which caused a obsession for money and ever more money; the Minister said.

Prosperity could extinguish a nation's ideals—or could lead the nation to realization of these ideals.—Sapa.

Rabbi Ordered To Leave Union

RABBI Dr. Andre Unger, head of the Jewish Reform congregation in Port Elizabeth, has been ordered by the Minister of the Interior, Dr. Douglas, to leave South Africa by January 15.

No reasons were given for the expulsion order.

Dr. Unger said that the order came as a complete surprise. Before receiving the order, he had already arranged to leave the Union at the end of January to take up an appointment in London. He knew of no reason for his expulsion.

Dr. Unger, who is 28, was born in Hungary. He qualified as a rabbi at the age of 25 and came to South Africa from England two years ago.

Dr. Unger believes the order to him to leave was issued because of his frank condemnation of certain Government policies. He has made his condemnation in sermons, from public platforms and in articles.

"I am not a politician and the policies of anyone are not my business as such," he told the Port Elizabeth correspondent of "The Star". "On the other hand, I am a minister of religion, and it is my duty to take what I consider to be a moral approach to all action that

Donges On South African Communism

IN 1949, 35 of the most dangerous Communists in the Western world were living in South Africa. Now about 600 Communists in the country were under surveillance and their activities were being checked in terms of the Suppression of Communism Act passed by the Government, but they had not been entirely all-

strategically, in the Soviet efforts to conquer the African continent.

The 1954 congress of Communists in Britain admitted that Indian National Congress, the African National Congress and the Congress of Democrats were the spearhead of the Communist assault on Africa.

Liberian Suggestion On S.-W.A. Problem

New York.

A SUGGESTION that Mr. Hammarskjöld, the Secretary-General of the United Nations, should visit South Africa to negotiate a trusteeship agreement for South-West Africa, was made in the trusteeship committee of the General Assembly last week.

It was made by Liberia, which also proposed an alternative plan—the calling of a round table conference in South Africa to be attended by the Secretary-General, representatives of the United States, the United Kingdom, France and of an African state as well as one from a Latin-American state.

Liberia declared that if either of these suggestions won support in the trusteeship committee, it would submit a resolution on the subject.

The proposals came during the resumed debate on the future of South-West Africa.

Miss Angie Brooks, of Liberia, vice-chairman of the committee, said the time had now come when some measures should be taken to achieve a solution of the problem of South-West Africa.

"In conformity with the prevailing spirit of the present session," she said, "I would suggest that the Assembly authorise the Secretary-General of the United Nations to go to South Africa to negotiate a trusteeship agreement with the Union Government for South-West Africa or as stated above to call a round table conference in South Africa.

Two other representatives of African states, the Sudan and Morocco, had spoken before Miss Brooks and both criticised the Union Government's policy towards South-West Africa.

Liberia's proposal is not being taken up seriously by most delegations attending the present session of the Assembly. S.A. Press Association."

EXTRACTS FROM INDIA NEWS

THE Indian Red Cross Society has sent a donation of Rs 5,000 to the Red Lion and Sun Society of Iran through the Iranian Embassy in New Delhi. The amount has been sent for relief sufferers of the recent earthquakes in Southern Iran.

Kolar Gold Fields

The Kolar Gold Fields which have been operated by the British companies for about 75 years have been taken over by the Mysore Government. At

a ceremony the Mysore Chief Minister handed the British operators a cheque for Rs. 723 million in part payment of the sum of Rs. 764 million which had been fixed as compensation.

India Retains World Title In Olympic Hockey

India retained her world supremacy at hockey with a victory of one goal to nil over Pakistan and achieved once again the coveted Gold Medal for this event.

TEACHERS WANTED

Two Teachers wanted to teach Arabic and Urdu. Apply stating qualifications to :

The Secretary, Madrasah Islamia, P.O. Box 5075, Johannesburg.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

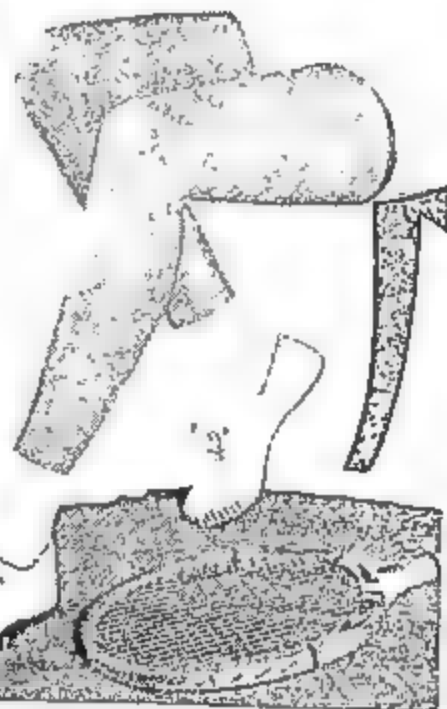
Contact No. 12 Berklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1854.

NOTICEABLY WHITER SHOES

WITH NUGGET WHITE

CLEAN your shoes with Nugget White and it's there for keeps. Feet look trim and tidy. Shoes stay whiter than ever before. Nugget White goes on easily And STAYS on. There's no match for Nugget White.

'NUGGET' WHITE

IN TUBE
OR JAR

A sound knowledge of bookkeeping is essential in every commercial career. The School of Accountancy's home-study course, backed by 47 years of successful educational service, have helped thousands to succeed. Write for free book "The Direct Way To Success." The School Of Accountancy, P. O. Box 4524 (Z), Johannesburg.

SUNDIALS FOR TIME—

but

SUNBEAM for shine
FLOOR POLISH

Sunshine comes right into your home when you use Sunbeam. It's tinted sunshine—giving your floors, steps and furniture the most wonderful, dazzling shine quickly and economically. White, light, dark for floors and furniture. Red, black, green for steps.

Shines...and shines...and shines

367.1

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

48

6338-3

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as

Agent for:—

**NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF
AUSTRALASIA LTD.**

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)

ESTABLISHED 1869

**A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES**

Please write or inquire for further particulars:

★
પુર્વ પશ્ચિમનો એક ન કરીએ.
એક વસ્તુની હકલત, તે અને ભાંતી
હોય તો પણ, તેના કુલ રોપ પર
કરીએ. તેના કુલ નવ.૫ તેણી
કરીએ.
—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીનાં લેખો અને રજૂઆત સ્વપાત્ર.
શુભપૂર્વ વાંચી રવ. ગાંધીજીનાં આંખી

★
પાપ પુણ્ય, સુખ દુઃખ આ માટે
હવે છે પણ તે અકલિત નથી.
તે નિયમ છે, નિર્વાળ પણ છે.
આનો અર્થ એ થયો કે, મનુષ્ય
કર્મનો ભોગ બને છે. તે સત્ય
થી મટે છે; કુર્મમાંથી પડે છે.
—ગાંધીજી.

પુસ્તક પકડ મુ—અંક ૪૮

તા. ૨૧ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૬.

પુસ્તક નકલ પૈ. ૬

હિંદ યુનીયનને યુનો તજ દેવાના સવાલનો ફરી વિચાર કરવા કહે છે

શ્રી. ૧૫, કે. મેનને ન્યુયોર્કમાં બોલતા જણાવ્યું હતું કે, સાહ્ય આફ્રિકાની સરકારે યુનોનો બહીષ્કાર કરવાનો એ નિર્ણય લીધો છે તેનો ફરી વિચાર કરે. યુનોની જનરલ એસેમ્બલીમાં બોલતા તેઓએ વધુમાં કહ્યું હિંદ આશા રાખે છે કે એવો-વખત પણ આવશે કે જ્યારે સાહ્ય આફ્રિકાની સરકાર માટે જ યુનેને ચાર્જરની કલમો યુજ્ય પોતાના હોદ્દા વસાહતીઓનો સવાલ ઉઠાવવા જણાવશે આ હેવાલ યેસ કરશે.

સાહ્ય આફ્રિકા વિશે જણાવ કરતાં મી. મેનને કહ્યું કેમનવેલ્થ કુટુંબનું "અમરો જાગીની દેવ."

આજળ બોલતા તેઓએ કહ્યું કે, મંજીર પહે કહી ચકામ તેવી રીતે જને સાસમાં સારી રીતે કું કહેવા છત્તું છું કે, મારી સરકારનું વળણ અને અમારા પ્રતિનિધિ મંજીરનું વળણ તેમજ માફ પોતાનું વળણ કોનું છે કે, આ સંસ્થાના કોઈ પણ સભ્યને પછી કાલે જામે મને તેટલા મતોદેરા ધરાવતાં હોઈએ તો પણ કોનું વળણ બતાવવા કે તેને આ સંસ્થાને ચોરેન કરવું પડે અથવા સંસ્થાના પોતાનું સ્થાન નથી એમ કામે તે દુઃખ કર છે.

તેથી સાહ્ય આફ્રિકાના પ્રતિનિધિ નું નિવેદન જામને આનંદ કે સુખ કર નથી. જામે અમારા હયાપારને કિતા પર વાપરવા નથી માગતા. અને આશા રાખીએ છીએ કે, યુનીયન સરકાર આ બારમાં ફરી વિચાર કરશે.

ફરીલાપણુ નથી જોઈયું
મી મેનને જ્યા સરયોને સંબોધતાં જણાવ્યું કે,

કું કહેવા મંત્રિ હું કે મી. લો. સાહ્ય આફ્રિકાના પરદેસ આતાના પ્રધાન કે જોએ કામે મારે વ્યક્તીમત સારા સંબંધ છે—કું આ કહેતા ખમચાવ હું કારણ મી. લો. હાજર નથી—હિંદ ફરીલાપણુની નીતીને આ બારમાં સીકર જન્યું છે. કું આ સભાને ખાલી કરાવવા માંડ્યું છું. કું

આ. સભાને કહેતા છત્તું છું કે, અમારો પાડવો અચનો રોડાં તેઓ વામે.

સાહ્ય આફ્રિકામાં વસતાં હોદ્દાના મૂળ વતનીઓની ને કશું કરા યુનીયન માં કરવામાં આવે છે તેથી હોદ્દાના પ્રતીનીધીઓથી કરામ કાજ રોપ થવ. પામ્યો હોય એ સત્ય હોઈ રાં છે. પણ જે હોઈ ખારીકુ જન્યું દરી તો આ સભાના બીજા સભ્યો પણ ખારીલા બન્ના છે.

યુનીયનમાં હોદ્દોએ, કામેના વતીવ નો દેવાસ સભા કામે છે. અને જ્યાં સુધી જામે ત્યાં સુધી માફ પ્રતિનિધિ મંજીર આ સવાલનો નિકાલ કાવવા

કોનલર છે. અને જામે ખારીલાપણું સુધી જવા છત્તુંએ છીએ.

કુનીમાની ફરજ

યુનીયનમાં હોદ્દોએને ને વતીવ મળી રહો છે તેથી આજની આ યુનીય કુનીમા કામે એક મે.ટ. સવાલ ખાલી કોનો છે.

વધુમાં મી. મેનને જણાવ્યું કે આફ્રિકાના દક્ષિણ ભાગમાં માનવી કામે યુધામે જેવું વતીવ રાખવામાં આવે છે.

સુભાષીનો અર્થ એ નથી થયો કે, પૈસા આપીને તેને ખરીદવામાં આવે છે પણ માનવ વ્યક્તીત્વનું અપમાન કરામ છે અને એક મોઢકત તરીકે માનવીને સમજવામાં આવે છે.

જ્યાં સુધી મી. મેનને જણાવ્યું તે સમાજ આપણે નહીં રચાઈ શકીએ ત્યાં સુધી આ સવાલનો કોલ કે ને સવાલ જામે કુનીપ, સપલ એક મહાન પડકાર રૂપે કોનો છે તેનો ઉકેલ કાવી નહીં શકીએ.

બાપુ સમરણુ

૧.૫૭૭ જેલમાં થવા હોય ત્યારે પણ અ.મ.મ.નાં બાળકો જાણેને પત્ર માં જલજલતા સવાલો પુછતા. એક વાર એક બાળકે એક પ્રશ્ન કાખી એકલમે કે, "આખરે સિખ હીને આજળ કરીને માર્યા અને જ્યંમયને માટે ક્યારે સુરક્ષન ચકાવી રહી દીધો એ સીક્રણુ કામવાને બરાબર કહ્યું" અને જો બરાબર ન હોય તો એવા નાટક આપણાથી બાજવાવ?" બાપુજીએ જવાબમાં કહ્યું કે: "તારો સવાલ સરક છે. મહાભારત કાખ્ય છે, ઇતિહાસ નથી. જે પ્રાણુક હોઈએને માર્યા તે તો તેમાં કાંઈ શુદ્ધ આવે ન એમ બતાવવાનો કનિનો હેતુ છે, પછી તેમાંથી કશું જેવા પણ જમી નથી ચકલ. બાપુ જોડું તે જોડું ન છે. અને સિખ હીને આજળ કરવામાં તેમ જ ક્યારે હાંકવામાં હોય તો હતો ન. વ્યાસજીએ પણ મારા સમરણુ પ્રમાણે એ પ્રસંગો હોઈયે વર્ણવ્ય. છે. આવા કાખલા એવાળાં નાટકોમાં એ કાખલા નકલ કરવી ચોખ્ય નથી એમ બતાવ્યું હોય તો તે બાજવામાં કરામ હોય ન હોય. છતાં હું પુછે છે એ જાણુ નિચ.રવા ચોખ્ય તો છે ન."

યુનાઈટેડ પક્ષ આપણને કહે છે

જો. દાનીસમર્મની યુનાઈટેડ પક્ષની સભામાં મી. ડી. ઇ. મોયમે જણાવ્યું હતું કે; મતાધીકાર મટે બીન-ગેરાઓની અમીણીએ, વધુ મજ રહી છે. જેમ જેમ બીન-ગેરાઓ મટેના અન્વાય નવા કામદાઓ ચતા મપ, તેમ તેમ આ મામળાં વધતી મજ છે તેઓ મને છે કે, હવેત એકજ રીતે તેઓ આ કામદાને રદ બાલક કરી શકે છે કે, જો તેઓને મતાધીકારને, હકક મમે, તેમે ના બસ હોય અને નિશ્ચળતાને પરીણામે ગેરાઓ કામે દેરી જાયશે. આ મતાધીકાર આપણે એજ એક યુનીયનમાં વાતવરણુ રચીર કરવો માટે હલાલ છે.

પણ મી. મરાઈસ રોપને કહ્યું કે; "આજની નવી પરીસ્થીતી ને સરકારે છાળી ફરી છે તે જોતા તેમને કામે છે કે યુનાઈટેડ પક્ષ કલકોને ફરી સામાન પછે મતાધીકાર આપી ચકશે કે કેમ."

કીમિલીપમસ ટાઉનના મી. આર. ડી. ડેવીસે કહ્યું કે "યુનાઈટેડ પક્ષે પોતાનું અભીમાન મળી જ્યું" જોઈએ અને સરકારને કલકોનો સારા ઉકેલ ના કહેવું જોઈએ. "કાજુ કે, જ્યાં સુધી બધા દક્ષિણ આફ્રિકાનોને મન મથતી નીતી લે સ્થાપી નહીં રાં. ત્યાં સુધી તે સત્તામાં નહીં આવી શકે."

બોમ્બે-ડીનમાં જોડતા સર ડી વીલીયરસ માર્યે કહ્યું હતું કે, "જામે માનીએ છીએ કે પશ્ચિમ સંસ્કૃતીને જાણુ રાખવા માટે ગેરાઓને જાણવી રખાવણું જોઈએ. પણ જોને માટે આપણે બીન-ગેરાઓનો વિચાર અને કામ મેળવવો જરૂરી છે. આપણે જો તેઓને ચોખ્ય સ્થાન આપવા નાકારક તો તે આપણી વીરક થશે. આપણી નીતી સમાનવજ્ઞાની નીતી નથી. કોઈ દીવસ નહેતી કોઈ દીવસ હતી પણ નહીં અને હવે પછી મમે પણ નહીં.

આ કું સંકલનકમલ ન સંકલન છે ૧"

લીબેરીયને આફ્રિકન સવાલ માટે

સુચન કર્યું

ડૉ. આંબેડકરનું અવસાન

સુચન કરવામાં આવ્યું હતું કે; યુનેાના જનરલ સેક્રેટરીએ સાલિય આફ્રીકા અને સાલિય વેસ્ટ આફ્રીકા નો એક અવધાસ પ્રયુ પ્રવાસ દરરે રીપની સરતને આધારે કરવો.

આ સુચન લીબેરીયાના પ્રતીનીધી તરફથી થયુ હતુ અને તેમને એક બીજુ પક્ષ સુચન કર્યું હતું કે; એક ગોળમેજી પરીપદ સાલિય આફ્રીકામાં ભરવી નેમાં સેક્રેટરી જનરલ પક્ષ હાનવ હોપ અને બીજા પ્રતીનીધીઓ યુનાઇટેડ રેટસ, યુનાઇટેડ કીંગડમ, ફ્રાન્સ, અને એક આફ્રીકન સંસ્થાન માંથી તેમજ એક લેટીન અમેરીકા માંથી હોપ.

લીબેરીયાએ કહ્યુ કે, આ એમાંથી એકાદ સુચનને એ દરરે રીપ કમીટી રવીકારે તો તે દરમ પાસ કરી શકાય.

નિરાકરણ

સાલિય વેસ્ટ આફ્રીકાના બાની સવાલ પર ચર્ચા થઈ રહી હતી કે

વખતે આ સુચના કરવામાં આવી હતી.

મીસ એમલી જુક્સ નેઓ કમીટી ના ઉપ-પ્રમુખ છે (લીબેરીયન) તેઓએ કહ્યું કે હવે વખત આવી શક્યો છે કે; સાલિય વેસ્ટ આફ્રીકાના સવાલના કોલ માટે કાંઈક સક્રિય કાર્ય કરવું નોખાય.

હું પ્રમુખ છું કે સેક્રેટરી જનરલને કમીટી સાલિય આફ્રીકા અને સાલિય વેસ્ટ આફ્રીકા વચ્ચેના દરરે રીપ કરાર વિશે કુનીયન સરકાર સાથે સંપર્ક સાધવા આજુ બેઠકની સવોનુમતે સલાહ આપશે.

અમવા અને ફરેલી બીજી સુચના ગોળમેજી ભરવાની રિનકારશે.

મીસ જુક્સ પટેલા બીજા બે આફ્રીકન સંસ્થાનેના પ્રતિનિધીઓએ ભાવજી કર્યું હતું અને બન્ને એ સાલિય વેસ્ટ આફ્રીકા તરફની કુનીયન સરકારની નીતીને ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

લીબેરીયાની સુચનાને અંગીરપણે ધ્યાનમાં આજુ બેઠકના પ્રતિનિધીઓએ લીધી નથી.

ભાષીતા દરિબન નેતા ડૉ. બી. આર. આંબેડકરનું તા. ૧ ડીસેમ્બરના ન્યુ દિલ્હીમાં અવસાન થયું છે. તેઓ આજી કલકા પ્રધાન દર્તા અને નવું બંધારણ ધડવામાં થયો અમત્યનો બાગ ભીધો હતો.

તેઓનો જન્મ ૧૮૮૩માં થયો હતો. તેમનું શિક્ષણ મુંબઈમાં અને લંડનમાં થયું હતું તેઓ રાજકીય અર્થશાસ્ત્ર ના સુબાધી ગાયમ્સ ડામેજના અધ્યાપક હતા. ૧૯૧૭ સુધી અધ્યાપકનું કામ કયો પછી ૧૯૨૩થી વકીલાત કરી હતી. લંડનમાં ભારતીયી ૧૯૩૦-૨૧ની ગોળમેજીમાં હાજી પહોના સભ્ય તરીકે તેઓએ પ્રતીનીધિત્વ ધરાવ્યું હતું.

હા. ૧૯૪૨ થી ૪૬ સુધી મવંરનર જનરલની સલાહકાર કમીટીના ચીફ સભ્ય હતા. બંધારણ સલાહના પ્રમુખ હતા. ૧૯૪૭થી ૫૨ સુધી કાલકાના પ્રધાન હતા. ૧૯૫૨ પછી રેટની કાઉન્સિલમાં ચડાયા હતા.

તેઓએ કાલ યોગ વખત પરજ સમુદ રીને હાજી વગેરે જુદા થમ અંગીકાર કરાવવા પોતે પક્ષ બીધ થમ રિવકાર્યો હતા. તેઓએ લખેલા પુસ્તકોમાં "ફીધાનો સવાલ" "અધી જીક્ષા" અને બીજા ટેટલાક પુસ્તકો અર્થ શાસ્ત્ર વિશે લખ્યા છે. એમના મરણથી હોંન એક સુહોવાન નેતાની ખેલ મળ છે.

સમાચાર સંગ્રહ

—પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જવાહર સુદર,પર્સી બપરે સાલિદી એરેબીયાને પ્રવાસે ગયા હતાં ત્યારે મીસરના પ્રમુખ નાઝરને મળવા છમ્પા બચત કરી હતી પણ નાઝરે વાકાપોનું બધાવાય છે.

—ધરાનમાં ચએલા મરતી કંપની નેઓ નિરામીતો બન્ધા છે તેમની મદદ માટે હોંદ સરકારે કરાનને ૫૦૦૦ રૂપીયા મોકલ્યા છે.

—હોળીને વિષ વિક્રમ દરિ પાકીસ્તાન કરતાં એક માસ વધારે કરી કાપમ રાખ્યો છે.

—જવાહરલાલ નહેરુએ લે.કસભામાં ભરેર કર્યું હતું કે પાકીસ્તાન તરફથી તોફાન થાય એવો સંભવ છે. હોંદ તરફથી પાકીસ્તાન પર આક્રમણ થશે એવો પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાનના

અલોપ જવાબ આપતાં એમણે બધાનું હતું કે સુદારાવર્દી જમણામાં છે. —બીજી પંચ વર્ષીય યોજના માટે બંડોળ લેણું કરવા ૧૬ કરોડ રૂપિયા ના નવા કરવેરા નાંખવામાં આવ્યા છે.

—હોંદ સરમાં રેલ્વેના પુલોની તપાસ થઈ પશે કે નીધી અકરમાલો બનવા પામે નહિ.

—કેન્દ્રના નામળ નાણાં પ્રધાન મી પાલીશાય બમને બધાનું હતું કે કેન્દ્ર સરકારે કરવેરા તપાસ પંચની એલા મજો પર વિચારણા અધાવી રહેલ છે અને એ સકપ છે કે કરવેરાનું સમય નવું મળાયું જ અમલમાં આવી નાપ. જન્મરેકસ ખાતાના અધિકારીએ,તે તેમણે આવી રહેલી નવી યોજનામાં બંધમેરતા ધવા અમાલિથી તકમાર ધમ રહેવાને, અનુરોધ કર્યો હતો.

પાકીસ્તાનમાં એન્ડોન એશીયાના પ્રધાન

પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાને ઇન્ડોન એશીયાના વડા પ્રધાનના માનમાં આવેલા "સંચ" વખતે બધાનું હતું કે, ઇન્ડોન એશીયાના પ્રધાન સાથે મદત ની ચર્ચા થઈ અને તેમને અલેઓ એ માટે અને ચલો કર્યો થાય છે. હું માનું છું કે આથી બન્ને દેશો વચ્ચેનો સંબંધ મઠો થશે."

વધુમાં મી. સહરાવર્દીએ કહ્યું "અમે બાન્ડુમક દશ સીકાતેલા બાનીએ છીએ અને કુનીયામાં શુભેચ્છા, સહકાર, અને ખીનતા દેલાવવા માંગીએ છીએ અને આસ કરીને આફ્રી-એશીયન દેશમાં. ધણિવાર અમે નિરાશ અને નિરહિસાકી બનીએ છીએ જ્યારે યુનેા ના અથવા બાન્ડુમક સીકાતોને બંધ થએલો બધાય છે. આમારા મોટા ૧.૩૦થી દેશ હોંદ સાથે નો અમને સારો સંબંધ હોત તો ડેલો દરક પડતો નો તે સમાન સીકાંત અને સમાન બાવે મહારના મતભેરેને નિવેડાલાવવામાં બાગીધર બનત તો કે

આરો સેવીએ છીએ એમ હું માનું છું.

અમે વરસે આપણે નો બાન્ડુમ પરીપદ ભરી હતી નેમાં મરકા દેશ પક્ષ સારો ભામ જમળ્યો હતો તેના દશ સીકાતો હરત આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધે, માટે જ નહોતા પણ સમાનપણે આંતરીક દેસ વકીવટમાં પણ તે જળવી સાંતી બધું વાતાવરણ રચાવવા માટે હતાં. તેમજ પરરાષ્ટ્રના આક્રમણ સાથે અને પરદેશના આરોનો આપણા દેશપર થતાં કુમલાં સાથે આપણે દેશ ને રક્ષીએ આપવા.

સુક્રકીર્ણ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, ઘાલસેન્સીમ, રેવન્યુ કમીવરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૧૨ બાર્ડલી આર્ટ્સ, ક્રેટ મોર્ટ રહીટ, કોરનર ઘાલમેનક અને મોર્ટ રહીટ, લેકાનીકમ, રેન ૩૩-૧૧૫૪.

સાભાર સ્વિકાર

એમ. ડેલા	(રેન્ડરટન)	૨	૧૦	૬
ડી રાવજ	(મોરીયા)	૨	૨	૦
ડેવેરીયન ટેવર	(ડેવર, ને'બમ')		૧૨	૦
એસ બી દેલાઇ	(ડેવર, ને'બમ')		૩	૩
કાનજી ચોર્ધોજી	(ને'બમ')		૧૦	૦
જી. જી. ખીજી	(બેલાઇ)		૧	૧
ડી. કુલજી અનુનક	(બેલાઇ)		૧	૧
સુવરજી	(રેન્ડરટન)	૨	૧૦	૬
એરીયન્ટ હાલિસ	(રહીપુટ)		૧૦	૦
અ.વ. વલ્લભ	(ખીતેની)		૧૦	૬
એચ. જી.ભાઇ	(મેન્ટપુડપાક)		૪	૬
આર. કે પટેલ	(ને'બમ')		૧	૧
કામરતમ એમ. એમ.	(બેનટાવર)		૩	૦

કુળ સરવાલો ૧૮ ૧ ૦

હાંડનનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રો તરફથી)

ગાર્ડીયન (હાંડન)ના અખરપત્રોના જણાવ્યા મુજબ

ન્યૂ સાયેન્સને જ્યારે ૧૯૫૩માં સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનમાં હાથમ કરવાનો નિર્ણય થયો હતો ત્યારે ૧૯૫૪ દે.૬ અને સોલ્સબરીને અખર હતો કે, ઘણા આફ્રિકનો તેની વિરુદ્ધ માં છે. પણ તે સોડાએ વિચાર્યું કે ધીમે ધીમે તેઓ ફેડરેશનના સાભો ભેરો અને વિરોધ ઘટી જશે. પણ હજી તેમ બન્યું હોય એમ માનવા માં નથી આવતું. ન્યાસલેન્ડની પ્રજાને મોટે ભાગે એમ લાગે છે કે ફેડરેશનમાં લામ કરનાં ગેરલામ વધુ છે અને તેમની સ્થિતિ વધુ ખરાબ બની છે. એમ પણ માનવામાં આવે છે કે, દક્ષિણ રેડિશીયા ફેડરેશનમાં એક બાલવાન ભાગીદાર છે. અને તેઓ ભણે છે કે, ૬. રેડિશીયામાં ફેડરેશન પરીસ્થિતિ છે. તેઓ એમ પણ માને છે કે, હાલના પશુપાલની નીતીમાં ૧૨૭ એટલેજ છે કે, સ્થાયીકરણ દક્ષિણ આફ્રિકાની હાલના પશુપાલની નીતિ કાપેલાની છે જ્યારે ૬. રેડિશીયામાં તે રહી છે. તેઓ એમ પણ માને છે કે, ડામોનીવલ્ડે ઝાંપીસની નિચે તેઓ કુમાન્ડાની જેમ "કુખાવે આફ્રિકન દેશ પશુ સમુદાયના રક્ષણ માટે અને સુરક્ષા માટે નો દેશ" બની રહેશે. હવે બિટને આ સોડોને મટાવીશે અને ડામોનાની જેમ કુખાવગીરી માટે અનામત રાખ્યા છે. વેપારી પ્રવેશ અને ઝાંપીસરોનો ૬. રેડિશીયા માના પ્રવેશથી રંગબેદ લાખમ થયો છે અને કોમી વેર ડેર ફેલાય રહ્યા છે. ન્યાસલેન્ડની પ્રજાને હવે ૧. આવી પરીસ્થિતિ ડામોનીવલ્ડે ઝાંપીસરો નહીં ચલાવી શકે. ડામોનીવલ્ડે ઝાંપીસરો કે જેઓ દેશની સત્તાની દેહી પોતાના હાથમાં રાખે છે તેઓ બાન જીવ્ય છે. તેઓ ન્યાસલેન્ડ કે સાક્રિય રોડેશીયાની પ્રજાની સાથનાઓ. ભણે છે અને એ પણ જાણુ છે કે આ નિતી નિષ્ફળ જશે અને એ બીના તેઓ આફ્રિકનોના કાળી રાખવા હવે છે. આ નિતીમાં તેમજ સુદાન નદીના પાપ. ચોડી ચોડી મુલતે પોલીસો કાળીના ભરે પણ ચિન્હ જણાય તો તેને રાખી દેવાનો પ્રયત્ન કરતા રહે છે. આવી રીતે તેઓ સત્તામાંથી ચળાવવાને પણ ખતર કરવા હવે છે. માંથી અને માંકસ' ના જાખવો રાખીશે મળ્યા છે.

તેમ છતાં આ બંધને પરીણામે આફ્રિકનોના મતમાં વિચારોનો ફરો ભટકેલો નથી. ત્યાંની પ્રજામાં અને એવી જાણ જણાઈ કે ફેડરેશનમાંથી નિકળી જઈ ટાંમાનીલા સાથે જળા જવું.

એશીયન કોન્ફરન્સ

આ વર્ષે એશીયન સોલ્સલીટ કોન્ફરન્સમાં એના આફ્રિકન સભ્યો હાજરી આપી નહીં છો કારણ કે સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશને મી. ઉડુલુલા મી. ફેનીય કયુમા, મી. ટી. ટી. ટી. બાન્ડા. જેઓ આફ્રિકન રાષ્ટ્રીય ડેવિસના પ્રતિનિધિઓ છે તેઓને ત્યાં જવા મનાઈ કરી છે. મી. પોલ કુમાકાને પણ જવાની રજા કુમાન્ડાની સરકારે આપી નથી. આનું કારણ કે સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનનું કહેવું એમ છે કે એશીયન સોલ્સલીટમાં

તેમના દેશમાં જરૂર નથી. પણ કુમાન્ડા કુંકે કુદતમાં સ્વતંત્ર આફ્રિકન પ્રજાસત્તાક થવાનું છે. તો આવા દેશમાં એશીયન સોલ્સલીટમાં ખાસ જરૂર રહેશે. કુમાન્ડાએ ૧૯૫૪ માં મી. કુમારી કે જેઓ ૧૯૫૬ના દુહામાં સાથ આપ્યો હતો અને મી. કુમારી કે, જેઓ ૧૯૫૪માં રંગુનમાં ભરાયેલી કોન્ફરન્સમાં જવા દીધા હતાં. આમાંના એક એન્ડ્રુ-ટીન્ક કોન્ફરન્સના સભ્ય છે અને એક દિવસ લીજરલ પાર્ટીના સભ્ય છે. મી. કુમારી મત વચ્ચે હોઈ પણ જઈ આવ્યા છે. તેમની ઉપર કોઈ ભાવનું પણ ખરાબ પરીણામ તેથી આનું કોઈ કોઈ જણાવ્યું નથી. છતાં બનવા એમ છે કે, આ સરકારને ખરેખરી ભાવજરતનો ડર નથી પણ કેટલીક ન મચતી માન્યોતો અણુમનો છે.

"ધાણુ"ની સ્વતંત્રતા

હાલ જોઈ કામન્સમાં ધાણુની સ્વતંત્રતા માટે જે બીજા વચ્ચે કરાયું હતું ત્યારે જે કુખાવ બીના એ જાન બેન્ડુ હતું. એક એ કે સમસ્ત હાલકરી આ નાના રાજ તરફ સહાનુ જુતી જણાવી હતી. અને બીજી આવડી માર્ગમાં તેઓને સ્વતંત્રતા આપવાનું પ્રયત્ન પણ કરવાનો નિર્ણય લેવાઈ ગયો હતો.

પકડાએલાઓ માટે ફંડ

આ ઝાલ લેનરેશન રીયાઝી રીધમ અને ફંડ કુખાવ (નોનમ) અને કંપના આર્થ બીરુષ હા હેલ્થોલ એકાનીસબર્ગના બીરુષ એમ એલ રીવલ, કેપના ડીન રેવ, ડી. એ. સેવેલ અને બીજા બોલીસ બજેએ મળી ૧૫૦ ઉપરાંત રાખકોના આરેપ સર પકડાયા છે તેમને માટે એક ફંડ ઉભુ કર્યું છે.

આ સોડાએ એક નિવેદન દ્વારા જણાવ્યું છે કે, "બીન-ચોરાઓમાંથી મોટા ભાગના રાજકીય સંસ્થાના સભ્યો ન રાજકોના આરોપસર પકડવામાં આવ્યા છે.

"આપણા અધીકારની વાત નથી કે આપણે તેઓ અન્ડગાર છે કે નહીં તે કહી શકાએ. તેમનાપર જે મહાન આરોપ છુકાયો છે તેને માટે આપણે આકા રાખીએ કે પ્રવેશ અન્ડગારને પોતાનો દેશ લાવા માટે જોઈતી કામગીરી પૂર્ણ કરે શકે.

"અમે એવી પણ આશા રાખીએ છીએ કે, આ દેશ સાથ તે હરવાન તેમના કુટુંબીઓને આર્થિક મદદ મળી જોઈએ અને તેમને આર્થિક મીતામાંથી મુક્ત કરવા જોઈએ.

"આથી અને નાની કુટુંબ છે કે, એક જાણ ફંડ ઉભુ કરવું અને તેમ કરી કામગીરી મદદ માટે અને એક ૫૨

જે. એમ. મોરોડા, મી. બી. વંકાવી, મી. એલન પેટન મીસીસ હેન્સી વેલ્કા, મી. આર્. સીમલ, ડો. એ. વેલ્કીમ અને ડો. એ. બી. કુમા આ ફંડના દરદીન રેવ. એમ. મોરલ રીવલ અને ફંડ કુખાવ મી. એલન પેટન અને ડો. હમન કીલમન છે.

ફંડ મોલકવાનું કરવાનું પેટલ મોલક ૨૮૬૪, એકાનીસબર્ગ છે.

ચિનના વડા પ્રધાનનો વિદાય સંદેશ

ચિનના વડા પ્રધાન મી. આઈ-ચાન-સેમે હાલથી વિદાય લેતા હોંડના વડા પ્રધાનને અને રાષ્ટ્રપતિને એક સંદેશી પદવર્તા જણાવ્યું હતું મધુખ ના સંદેશમાં. હતું-૩, "તમારા દેશની કુલાકાત વખતે તમે જે સ્વામત અને સુદર મેમાનમતી અમારી કરી છે તે મટે અમે આભારી બીએ. પણ ફરત સ્વામત અને મેમાનગીરી જ ન જીવવા નોવા પ્રક્રમ નથી પણ હોંડના સોફાની ચિનની પ્રજા માટેની મિલતા અમારો જલજલ સાલ છે. પંડીત નહેરુએ પોતાના સંદેશોને જાણ્યો આપતા જણાવ્યું હતું કે, ફરત, મિમ-ગરીએ લખને આલકારતા અમને આનંદ નથી થયો પણ એક મહાન દેશના પ્રતિનિધિ તરફ કે જેની સાથે અમારે માદી મિલતા છે અને તે જરૂર બને દેશો વચ્ચે સારો સુમેળ રાખી શકે છે કે જે વિશ્વમાં માટે થવું જરૂરી છે. તેમને આલકારતા હવે થયો છે. તમે કરી હોંડ આલનાર છે તો જણી અને થયો હવે થયો છે અને આશા રાખુ છું કે, આપણે જરી મેની નહીં વાલાપાદા કરી શકીએ.

ફુકાનો બંધ કરવાના દિવસો
રૂમન દીરદીકટની બંડીપન રીરલ એસેસીએશનના પ્રમુખે રીરલમલ વખતે-નિચસે દિવસે ફુકાનો બંધ કરવાની વેપારીઓને જરૂર કરી છે. સોમવાર દીરેમ્બર ૨૪ બધી ફુકાનો બંધ આપણી હાલના સુધી ઉપાદી રાખવામાં આવશે. અંગળ અને કુખાવ તા. ૨૫ અને રાના બંધ રાખવી.
સોમવાર તા. ૨૬ દીરેમ્બરના નવ વરસની કવને દીવસે સાંજના ૭ વાગ્યા સુધી ઉપાદી રાખવી. નાનુપરી ૧ અને રના બંધ રાખવી.

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. હુંશનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે કશા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના સલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

કેવલો ત્રીસે લાખ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા દરી આનંદ લઈ રાહીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ તમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસર

ફ્રસ્ટમથ (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop'd G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

*****

ટેલીફોન:
૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

શંકરાચાર્ય જેવી સ્ત્રી નિર્માણ થાઓ !

(વિનાયાભાઈ)

હું માનું છું કે, હોંડી ધર્મ' સ્ત્રીઓને હું અન્યાય કર્યો છે. પ્રુથેને કહી શકું છું કે, સ્ત્રીઓને પદ્મસાધ્વી કામ સોપાવેલો કુલોચીતો જીવી શકે. બાળ વાન પ્રુથે પશુ સ્ત્રીઓનાં જીવોને દિશા આપવાનું રિવાજુ" નહોતું. એમના શિષ્ય આનંદે એકવાર એક સ્ત્રીને કાળી ભગવાન છુટકે કહ્યું આમ ને દિશા આપે. તેઓ "મારા કરતાં પશુ વધુ યોગ્ય છે." અને તેને દિશા આપવી. "આનંદે હું એક ભગવાન બોલી રહ્યો છું." એમ ભગવાન છુટકે ત્યારે કહેવું પડ્યું.

મહાવીરે સ્વામી આ બાબતમાં નિર્ણય કર્યો. તેઓએ સ્ત્રીઓ અને પ્રુથેને સમાન હકો આપ્યા હતા. સંન્યાસનો હક પ્રુથે નેટમેન સ્ત્રીઓને પણ છે એમ તેઓ માનતા. તેઓ કાલ નિર્વિકારી હતા નહીં પણ હતા. જેન ધર્મમાં પ્રુથેની જેમ સેકેડો સ્ત્રીઓ પણ સ્વચ્છતા રાખે છે. (સ્વામી નારાયણ ધર્મમાં પણ) આવી છુટકે ને કામ હતો તે મહાવીરને નહોતો.

આ તે જુની વાતો. આજ પણ શમ્ભુજી પરદેસના આશ્રમમાં દારદા દેવી પરદાથીજ હોવા છતાં સ્ત્રીઓને સંન્યાસની દિશા નહોતી અપાતી. મયા નરસિંહીજી તેઓએ એ પ્રયાસ કરી છે. પણ પાંધીએ એમાં કશો જ વાધો ન બચાવે. અને એમને દિશા આપ્યા બગર હવેરા સ્ત્રીઓને સમાજનું કામ કરવા બગર સંકોચી રેલી. પાંધીએ સ્ત્રી પ્રુથે બન્નેને એક નવો ફરતો બતાવ્યો. ચદરથી વાનપ્રથમ થવું નેપ્રજે અને ચદરથી સમ સ્વમમય હોવો નેપ્રજે.

મીરાબાઈ એક વાર મુરુગ દંદાવન મયા કર્યા ત્યારે ત્યાંના એક પ્રખ્યાત સંન્યાસીના કોનની આરાએ તેઓ તેમને મળવા મયા. "સ્ત્રીઓને દર્શન નથી આપવો" કહી તેમને પાછા કાઢવા. પણ મીરાબાઈએ એક કાળ સખી તેમને મોકલ્યું.

હું તો બાલ્યુતી હતી ને મજામાં પ્રુથે છે એક. મજામાં વસીને તમે પ્રુથે રહ્યા છો, તેમ જાણે તમારે વિવેક.

આ કાળ્ય વચ્ચે સંન્યાસીને મીરાને દર્શન આપવા મન થયું અને આજી. એમ નથી કે, સ્ત્રીઓને હોંડી ધર્મ માં સંન્યાસી કે, સાધુ થવાની છુટ હોત તે હવેરા સ્ત્રીઓ સાધુ સંન્યાસી થાતા. પ્રુથેને છુટ છે તેથી કાલ હવેરા પ્રુથે યોગ્ય સંન્યાસી થાય છે. પણ હકક ન આપવો અમર અપામ કાપવા એ ઉપદેશમાં બાધક

બને છે. હોંડી ધર્મમાં પરદેસા કમ નહોતું. પરંતુ વચકાળમાં એમ મનાવું કે, કળયુગમાં મયા માટે સંન્યાસ તાલ્ય બહુવધો નેપ્રજે. આના પર મહાર સાહર-સંપ્રદાયે કયો. શંકરાચાર્યના પ્રુથે સંન્યાસી કર્યા. પરંતુ તેઓએ કયામત ભોમરી પછી સંન્યાસી થવા કર્યા. શંકરાચાર્યે બાલમયજીવમાંથી સીધા સંન્યાસ લેવા માતાની રાજ આગી. ખેલા તે માતાએ નાજ પાડી પણ પછી રાજ આપવી પડી.

અને આપણે શંકરાચાર્ય માટે યજ્ઞ આદર અને પુન્ય ભાવ ધરાવીએ છીએ. પણ એમની ને હાલત હતી. સ્ત્રીઓ આપણને કલ્પના પશુ નહોતી. અ.વે. સંન્યાસી થઈ તેઓ પ્રવાસમાં કર્યા ત્યારે માતાની માદ તેમને સતાવી રહી હતી. તેઓએ માન્યું થા અને મોહવે છે. અને તેઓ થા પ.સ મયા. થા અંતીમ કસામાં કર્યા. એમને "પ્રુથુપ્રુથ" બનાવી માતા પાસે મોકલ્યા. અને એવે સંકેતે જ માતાએ પ્રુથુ કોડ્યા. સંન્યાસ હોંડી ધર્મથી નિરુદ રીતે સ્ત્રીઓ તેથી સમાજને બહિષ્કાર કર્યો હતો. આથી માતાનું કામ ઉપાડવા પશુ કોઈ માતાજીન ન આપ્યું અને શંકરાચાર્યને માતાના પશુ કટકો કરી ઉપાડી બાળ માળવા પાડ્યા.

પુર્વ જન્મનું ફળ

આજને તેના પુર્વ જન્મનું ફળ ભોમવતું પામું હોય તે વાસ્તવિક બીજમાંથી કાપી કેમ બન્યો ? "પાપ પ્રુથેની બાબતમાં ને વાતો ધાર્મિક પ્રત્યક્ષામાં આવે છે. તે દરેક માણસ પોતાની કલ્પ પ્રમાણે સમજે છે. તે પરદેસા એક વચ્ચત કલ્પે છે. ધાર્મિક પ્રત્યક્ષામાં કેટલીક બાબતો ભવ, નક, રાયક મયામાં એમ જલ રીતે સમજવામાં છે. પ્રાથમિક રિશતિઓ માણસ ધર્મરી આજીને ભધી સમજે છે. મજમ મજના મનુષ્યને રાયક એટલે મજ ઉતરે તેવી રીતે સમજવામાં છે. અને વિદ્યાન પ્રુથે મયાઈ રીતે ધર્મરી નિવર્તને સમજે છે. ભગવાત. આજ શંકરાચાર્યને ભગદેવનું કદ કલ્પ. એમને એનું કુખ પણ પ્રુથે કલ્પ હતા આ કલ્પમાં એમણે કદ પાપ કલ્પ ન હવું તો જા રદ કાપી થયું કહી એનો ઉતાર કાપના કે.કદરેને પછીએ તે. કદે કે, કારીરક રોગીથી એ રદ થયું કદે. પણ આપણે તે એવુંજ આનીએ કે પુર્વજન્મના કલ્પક પાપનું ફળ ભોમવામાં છે.

મહાત્મા પાંધીએ કોઈની કાચ

જેમ રાજકોમને બહીષ્કાર મયો હતો. પાંધીએ જેમ હોંડી ધર્મના વેરી સમજા કરવામાં આવી હતી તેમજ શંકરાચાર્યના પશુ બહિષ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેઓ માની કર્યા તેમને સમાજ તરફ કલ્પના ન રાખતાં ઉદાર હોયે સમાજના ઉદાર માટે પોતાથી બનવું કલ્પ.

આજે તેમની માતાના લોકો શંકરાચાર્યના આદર અને પુન્ય ભાવ માટે પોતાના રવજનોના મરદાપર તલવારથી વજુ લીધા કદે છે.

શંકરાચાર્યને સંન્યાસ લેવા માટે આટલું સદન કરવું પડ્યું પણ એમને કાશી માચી નહોતી. પ્રવેકને કાંઈક મહાન ચિન્ત મેળવવા સકન કરવું પડે છે. સ્ત્રી-પ્રુથેની સમાનતા માટે પણ સ્ત્રીઓએ સકન કરવું પડે. ને તેઓ પ્રુથે જેમ બીડીઓ કુંભા હમ્મટી દરી તે છે કકક તેને બગર તક-કીરે મળી શકે. પણ ને તે સંન્યાસ, સેવા ધર્મની દિશા, મોક્ષ અથવા કાળ વાન થઈ ધર્મ મંડાર મયા મંત્રાતી હોય તે તેને પશુ સકન કરવું પડે તારે જ સ્ત્રીઓને તે કકક મળશે. કોઈના આપવાથી તે આપ નથી કલે મેળવે પડે છે. શંકરાચાર્યના જેવી બગરે કોઈ સ્ત્રી પેદા થશે ત્યારે જ સ્ત્રીઓ માટે તે કકકો મળશે.

તે આપણા ઉપર કંઈ અસર કરવું નથી, પણ એ બહત કાચી થયા એવી અસર આપણા ઉપર પ્રુથે થઈ છે. એનો અર્થ એ મયો કે, ઉત્તરાવરમાં કલ્પકથી પ્રુથેમમના પાંધે મળ્યા મયા. એટલે ભોમવર્ત પડે છે અને નથી ભોમવર્ત પડતાં, જા બન્ને આ રીતે વિચારી શકાય.

ચિંતવણી મનુષ્ય પોતાને ભોળવે છે. અને બગરે ભોળાપણુ મરોબર થાય છે, ત્યારે પોતાને ભોમવર્ત પડે એવા કલ્પો મતાં નથી."

ચિંતવણી માટે ઉપયોગી

નોવેલ્ટી બીસકીટ

બનાવવાની રીત

સામગ્રી:—૬ ઓંસ સેફ્ટ ફેઝીંગ બોટ, ૨ આઉંસ ખાંડ, ૨ ઓંસ બટર, ૧ ચમચી ફીડો, પા. અમચી મીઠું, વેનીલા એસેન્સ. બોટ અને મીઠું માળી, લેખા બટર ભેળવવું. પછી ખાંડ અને એસેન્સ નાખી, બગર પાણી લઇ, સહેજ કકલુ બોટ નાખો. બાધેલા બોટના બે બાજ કરી, એક બાજ પા ઈન્ચ બોડે રાખી લખ ચોરસ લખો. બીજા બાજમાં ફીડો મેળવી પહેલાની સાઇઝ નેટલો લખવો. પહેલા બાજ પર બગર પાણી ચોપડી, બીજો બાજ ઉપર મુકાને ગોળ પીસી (લાખી બાણુ થી કાણુ રીતે નાખવો. પછી તેના પા ઈન્ચ કટકો કાપવા. આ કટકો, બેકીંગ ફીડ પર બટર લગાડી બરમ ભોમવામાં નીસ મીનીટ થવા દેવા.

કુટ્ટમ એન્ડ કાલિદાસ, હુસકા.

એનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

પરસુરમ

—આપણી નાટ્ય પ્રવૃત્તિને વેગ આપવાને કુખર્ષ સરકાર, બે ભાગ રૂપીયા ખર્ચવાની છે. એમાં નાટકોને માટે કનાઓ, નવા થીએટરો વગેરેના સમાવેશ થશે.

—પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાને કહ્યું હતું કે હાલ તરફથી આક્રમને, ભય હોવાને લીધે પાકીસ્તાનને કલકરી કારો કરવાની જરૂર પડી છે.

—નવી દિલ્હીમાં ટીબેટના લાખાએનું ભરેર રામત થયું હતું. ને તેમાં દિલ્હીની જનતા તથા સરકાર તરફથી તેમને ભેટ આપાઈ હતી.

પૂર્વજન્મમાં એમણે ને કદ કલ્પ કરી.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

જીરોપ્રાપ્ત, મુસાફરી, લીઝાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હોટેલના અગ્ર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની ઉપરથી ફરિયાદ અથવા જમાન
માર્ગે મુસાફરી કરવા પૈા કાંઈ અગાધી મારફતે પ્રતિષ્ઠિત કરે.
જાંબી, આમ, ચીની, કુલ્લ, નાસ્તખાન, પોલિસ્ટા, વિગેરેના નીચા અને
વતનાના ના.પીએ બીએ.

ઈન્ડિયન, યુરોપિયન ટેલ, દિસાનના ચોપડા કાપાવના રેવન્ડુ કીપરન્ડ
સર્વિસીસ ૧ મેપાવના કાપરન્ડો પાસગીડે તેમજ કીપામેસનને કાવરી
બાલેટોમાં કોઈ પણ કી લીધા વિના અરે માર્ગ સલાહ આપીએ બીએ.
ટેલનક મુખ્યમુખ્ય કાર્યો એરો.સીએસન એર ચોટ્ટલીયા અને પોર્ટસાવર
ઈન્ડિયન કાપરી લીપોટેન્ડ પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!

બેલ્કન કુટ, હાઈનીયર કુટ, ચેલ્ડેન, દરેસીય એસ્ટ,
સાઈલ કોર્ડ કોફીસ ટેલ, જુક કેસ, ટેબલ, લાલ કીપાવના
કાવે ચીલી કાકરો, અને પધારી લાલ લેવા કુકરો નહિ.

—બેલ્કન, ટેબલ અને કીપાવ દરેસર—

૭ દમરી જેનરેલ નીચે/તરિયાલ માવ ઇ. તેના સોલ દરેસાં વર્ડ-
વાર રહે ઇ. આમ સોલ કાવેના પ્રાઈસ બીસ્ટ મંજારો અને રેપાર
આમવ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના આહુકોને ખાસ સુચના

બેલ્કન સાથે પેલ્ટલ બેલ્કન મોલકવા મહેરબાની કરવી. ખીલની કોમલ
ઉપરાંત નીચે મુજબ પેલ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રેડેસીયા રી. ૧-૭ રતલે. સધન રેડેસીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

આહસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણાં જ ખુલ્લો મુકેલો માલ !

ન્યુ હરા કાપેલી નીનન સાડીએ ૧ વાર થી. ૪૯-૧
બરીની કીનારવાળી બેલ્કન ૪૫" વારની થી. ૧૫-૦

પાટલી પાલન અને આખી માલ વાળી

રેશમી કાપેલી સાડી થા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
બેરડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની થી. ૩/૧ થી ઉપર

સુતરાઈ સાડીએ ઉલ્લી હમના રંગો અને કાપો વાળી
પામ વાર થી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર થી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને હપાકથી આવેલા એલ્કોને દરત ધ્યાન
રેપામાં આવે છે.

બેલ્કને તો સામ્બલ ચોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(મો.) લીમીટેડ

૧૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એલ. બેલ્કન ૮૨૨.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેપેલ્લીસ્ટ બીએ.

શી કીપાવની અમલ જેનરેલ નીચે યુનીયનના અને રેડેસીયાના કોઈ
પણ ભાગમાં તમારે પ્રમાણે આવી રેસોઈ કરાવેલ અને કન્ટાઈલ વર્ડિયું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીમર્થ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પ્રુધાપર - હરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

બાંબા અલ્ક, લીલી અલ્ક અને સુરેકની મોસમ ચાલુ છે.
આહુ રી ૧-૩ રતલ, લસણ ૬ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.

કુચી અને ચેવલી પાન બનાવે કાચ પેલ્ટલ વર્ડિયું. માર્કેટ થા.
* ૧૦-૬ હરબન હાંબી અને રેડેસીયાના થા. ૧૧-૬ હરબન.

રેડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલ્કનના કોમના ચોરસે હરબન પુરત
માન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પેરમાટ હરાઈ મેલ્કવળું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

• **લેખક : સોધાન**

અહરણ ૨૮૩

(अलाहरी अक्ष)

જે હૃદયચરિતાનાં જગતે રૂપતા
 નવાન જન્મ પુરી થયાં જોવામાં
 આં જોનાં સિવાય બીજું કંઈ હતું
 નહિ. અને તુજાને જોયે રાખા અર્ચનું.
 જોને ખબર નહોતી, પણ જ્યારે
 દેસાસખ સાં સ્મરી, અથા હતાં. તે
 મારણાં ખંધ તોષ આંતાં અનુભવતાં
 પાછાં ચાલી અથા હતાં. જોમણે
 પૂછ્યું હતું : 'જામે દોકરી જોનું
 મન હજુ કયે !'

જાને સાથે જ માધવીના હેવાનો
 ખાર અણસના પહેલા સાથે એકાએક
 હતી. વરસાદ વરસી મધ્ય પછી
 આદાલત એખુરુ સાથે ને રાહ રાહ
 વાદ્યાઓ દગવા કુલ નેપાં બધ
 અહીં તહીં ભૂમતાં હોય એવી રિપતિ
 માધવીના ચિત્તકાંડની હતી. કહે
 તો વિચારો છોડ પછુ મધ્ય સાથે
 હતો ખોલે ખોલે કિરણે પમરાતાં
 અર્તાં હતાં. એણે ખોલેથી સુખ મધ
 કાપાટમાં પહેલી પડે કાપમાં ભીંપી
 પછી અંદરથી પગ કાઢ્યો. 'કહે
 જાનો કોણે ઉપયોગ' થયો પ્રમ
 અનમાં ઉઠે ને ઉઠે જાં તે કાંઈ એણું
 આવાના કિ પ્રમ તપાસ મરો, અંદર
 બધ ગયો. માધવીએ પગ સુધારી
 પ્રમવા માર્યો. પછી પહેલાંની સુદિ
 નજી વિશાલ સદ રહી હોય ને નવી
 સુદિ રચાવી હોય એવો ચિત્તમ
 અનુભવ મધ્ય સાથે. માધવી પોતે
 પછુ અંધ પરિવર્તન આટે આમ
 અનુભવતી નવી સુદિ તરફ નજી
 એ મધ્ય સાંગી.

કમલેશ એની સાથે આવીને જીનો
રહો. એ પ્રેમનું કોઈ તીત અનુમથતો
હતો. અવાજ એટલો ધીમે હતો
કે તેના સિવાય બીજું કોઈ જાણી
શકે નહિ. કમલેશ પશુ હરતો હતો
કે યુ... હેરેરેનો. કમલેશ પાદ અ-
મ્મે. કમલેશ એના રૂપથી દુષ્ટ
કોરો, અપ્રકૃત બની ગયેલો, ચેતે તે
સાથી અસાધ્ય જ હામણી ન હતી...
ના, ના, કમલેશ એ ત્યાં એકવા
તપ્પર ન દોષ નો કોઈ જોશત રમતે
તેની સાથે આવી જવા હામણી હતી...!
કમલેશને કાપ આગેો જાવે એ જિવે.
હરી ગયેો હતો! આમણીના અવ પદ
એ હવે રચાણ. તરત જ બન્યું
રૂપરંગે બનુભવ થયો.

‘નરિ, નરિ, મારાધી કમસેટને
 ઢાપાથી નરિ, જાને મેં ને કશું તે
 ખડું નથી, મારાધી કોમ જાની સારી

નહિ...^૧ રામેશભટ્ટી જાણે જવાબ
 જીવા, માજવાને સ્વચ્છ રૂંદને વધવા.
 બાગે, જાણે નરુ મેલી કલમમાં
 આજુ ઢોપ ને ફેફસામાં નવો પ્રાચુર્ય
 બરાતો ઢોપ એમ એ સક્રિયતા જાણુ.
 જલ કરવા બાગી.

ને આ જ રિતિમાં એણે વિચારે।
કરવા માગ્યા 'આ પૃથ્વી કમલે
ને અંધારું ને વધાર્યું' અતિભીષ ઠાકરે
છે. પિતાજી એ બંને માટે, આ પૃથ્વી
બંને એ જીવે. એમને ખાતરી થશે
કે કમલે અને ડેલ્લા પ્રેમથી 'માથે
એ તે એ ડેલે' હાથરચરિત, અત
કરિ ને પ્રેમ છે...બંને રમુળ રીતે
બંને લગીર જ નાજી આખાં હોયએ,
પણ સુદૃઢ રીતે આખાં હૃદયના
તાર કેવા સંધાઈ ગયાં છે. તેને
પણ આખાંથી પરિચય અજાણ...આ
પૃથ્વી કરવા નેહું, કરમાવા નેહું છે
રુદા ના, ના, આ કે આપણ, કેમ
ની અંધારી હેર થવાની નથી.'

અને પછી તે એના મનમાં જોવાના
પ્રાણ લાગી, જો આ પણ જ બાબત
તે તે આપણે તે એના તેની પુત્ર
જામિતી જાણતા ન હોવાથી મુશ્કેલી
હોય પડેપાશે... આ પત્ર આપતાં
પહેલાં મારે મારી સ્થિતિ તેમને
સાચબચી જોવડો. આજ સુધી આ
સંબંધ એમનાથી તો મારે ઊંચો
જાણ્યો તેનાં કારણે જાણવાના જોઈએ
તે મારી પણ માંગણી જોઈએ... કમલે
તું મારા હૃદયમાં શું રચાન છે તેનો
પણ થોડો પરિચય આપવો જોઈએ,
મામની વિચારના લાગી.

પણ આ ભૂખ મારાથી કહેવાય
નહિ, આપણને કારે કોઈ પણ કષ્ટને
ભેડીએ તે તેની કાલેજ દબાવેકે
આ પણ બીડેલો ભેડીએ' ખંડવીના
મનમાં નિર્ણય થઈ આવ્યો. એણે
પડિયાજી કાગળે ભેડી તે કમળ થઈ
વીતી મથો હતો અને કમળાં કાગળ
ભેડાવવા આવીને એમ કોને જવાબ

એ જ વખતે કૃષાસળા બારણા
પાસે આવીને ધીમેથી બેઠા-૪

2000

આપણને કદાચ મનમાં વિના
ભારતીય ઉપાધ્યક્ષ, કોલકાતા એને સ્વરૂપ
નોંધ કરી આપણે પાસેથી બચાવી,
પણ તે કહેવા આપણે કદાચ તે એમણે
કદી વિદ્યુત્ત: 'તારા ભણીને વાત
કરી નથી. આને ભુલુ શાકીને આ-
વ્યા છે તને એવાવાતા કદાચ, પણ

‘મે’ દાણા નાજરું છે.’

દેવોસુખાએ જોયું તો આપવીતી
મુખ લપસે ભણ, કાઠમથં કે મુકવેલું
એકે બે ચિહ્ન નહોતું. તેઓ બે.ભ્યાં :
“પણ આ બધું લખત છાતું રાખી
માઠો નહિ, એમને કું નહિ કું સા
સુધી આર અનૌ ભારે પધ્ધ એકો
નહિ થયો.”

માધવીએ તે પશુ નિર્લેપ આને
 સાંભળી લીધું. દેવાસણાનું બાથપં
 દને કાણમાં ન રહ્યું તેઓ બોલ્યા :
 'તમે શું મધ મધ છે? હું દેવ
 બાવી રીતે આરી સામે જઈ રહી છું'
 'હજી નથી.' માધવી બોલી.

'તમે કંઈ કરી નથી શકાતા.''

‘અત્યારે નથી થામવો.’

‘सु.पर्व’ मध्ये सादर.

‘କିଏ ମଧ୍ୟୀ ଖଜୁଣୀ’

ਸਿੰਘਾਸਨਾਨੇ ਸਮਝਦੇ ਜਾਨਤੀ ਹੋਵੇ।

એમ એમલે અર્જિ મીચી દીધી ને
ત્રટક રૂપે મોહ્યા :

તો તો તારા બાપુએ મારે વતન
કરી દેવી નેહએ. એકનાથી ધન
ને ક'ંઈ વિપરીત અને તો...એકની
પશ્ચિમત સારી નથી, પણ બધું દુરાચાર
અથા પછી લેએ. જાણે તે કરતાં તો...
ને મારાથી તો ધનું રખાવજી કેમ

ઉદ્ધાર કરતાં હોય એમ દેહાસના
નોંધમાં તે પાછા જવા બાંધ્યાં. માથાની
બાંધવા દિવાલ જોઈ સારી નહિ, સફળ
કરી સારી નહિ. એની નવી સજિ
અલ્લે રીતે બપોરના વાજના નીચે કુપવા
સાડી. એલે આપણી આમળ નહિ
કેળાજાના રોડમાં તે કમું 'નહિ
બા, એ દિવસ મારા અગ્રણ્યે કંઈ
ન કરેશો. એ દિવસમાં હું નિર્ણય
કરી લાઉં.'

મધ્યાસના એની સામે તાલી રહ્યા
મધવીના મુખ ઉપર એવામ'મતના
અત્રે ઉપસતા ફર્તા તે એમણે જોયા.
વિચાર કરીને પછઃ :

‘ਯੇ ਦਿਵਸ ਤਾਮੇਜਥਾ ਨਹਿ ਜਾਯ’

‘ના, ના, હાં તે જ બનું જ લેખકે.
તોં અથા વિના આરાધી નિર્ધન અથ
સો નહિ.’

ક્રિષ્ણભાઈ અંબેડકર કૌપર ચિન્ત
કરી વળી, આંધવી જાન જુમીને
બગાલી આંખમાં કૌપકાવતી હોય એવું
એમને થઈ ગયું. આંધવી તરત બ
બોધી.

‘તમે ચિન્તા ન કરો. મારાથી કંઈ
જ અસાધ્ય જનરો નથી. હું ચક્રા-
ચક્ર છું. જોય તે જોય છે. હું કંઈ
નહીં કરીશ તે તે પાળી-વાળી
નથી.’

કાલ્યાણપાત્રી અને હળુ તો ન થયું
 થયું તેમો ભાઈ ચાલી ચલા, અર્ધ
 ની ગેરહાજરી વિશે હરિવલ્લભને કહ્યું
 જાણ્યું ન થાય એમ તેમને સમજાવી
 દીધાં. ભગવાન થયું બધું પસાર
 લીધું. માથાએ આ આટું મનોમન
 બાંધે જાણાર માણે, થયું એ-

जनं कृपासाधनानि विनाशयन्ति इति
 ते तान्मात्रं कृपा साधनं न भवति।

બીજા સવારે આપવી એટલે કે
નાર ફરિયાજી પાસે જઈ આપવી ને
કઈ નકામું કાઢી કામમાં પરાવાર્થી
રહી. કપલાસના સવારથી જ સાત
મને વંનીર ફરતાં. આવીએ ભેટું
તે! એમની ભાવો જીભરવાથી જીભરેથી
ને થોડીક સાથ હતી. આવામાં
અમ પડેલાં હોય ને અમરવા પછી
આસપાસ જઈને જોય એમ આવી
હતું. આવી આર-ક નાર' એમની
પાસે જઈને એડી, જીની રહી, કામમાં
મદદ કરવા આગી, પરંતુ તેમણે અમ
સાતની વાત-જીભરવાથી જ નહિ. આવી
ના અનુભવ નાર એથી વધેલાં ખરે.
પરંતુ હું કહ્યું તે એને સુખ્ય નહિ.
કેલેજ જતી થયે તે જ રજા સેવા
અમ કારે કપલાસના આજ એટલું જ
એ, વ્યાં :

‘આ કુનીયામાં હું ચિડી નથી,
તે અમારાં બંનેના પ્રાણ તારે આપારે
હજી રજા છે એટલું જ્ઞાનમાં રાખજો,
બીજાં તારે કંઈ કહેવાનું નથી.’

મહાનિના આવેલા જ્યાં સાંભળાને
દીર્ઘ પદ્મિ અર્ધા ખરા, પરંતુ તે
હામતાથી જોઈ કરીને મરમાથી આવી
નીકળા.

રહ્યા. મોડીપાદે સિમલે અઢારીમ
અપાને ભેધું, માપવી મોટરનો હરવાનો
ભાપી ઝડપથી અંદર મોડી ને મોટર
નરત ન અચમ થીઈ અતિએ ને પછી
ઝડપથી અઢરપ અંધ અંધ!

જાણીતા પાઠ્ય ગ્રંથો, જેવા કે
ની તે જ્ઞાન ચારીને જોવાની સક્તિ
કેશવ મોહ દેવ એમ હશે। યદ્યપિ
પાસ નીચે કાળે તેઓ એક બરખી

ઉપર મેંથી અર્થ. દેહની ચેતના
ફીણ અંધ મંદ, પણ અતની અંતિ અંધ
પણી નાહીને જાપ કંઠોથી તરરકંઠ
અન ગામિને નિરખવા આટ રસત
ઉપર, ડોલેખમાં, દોરેલમાં નિરકર
શાપ્ત. આખી મેંથી ઉપર હતી.
કાલકાળની કાળનાની કાળો કાળકાળ
અર્થો અર્થો, અંધ કરતી હતી :

માધવીની મોટર ચાલી જાય છે,
માધવી આંખો ખેંચીને રસ્તાઓ ઉપર
ચુએ છે, અચાનક ડોળના ઉપર નબર
પડે છે ને મોટર બંધી રહે છે, માધવી

મારણ ઉપાડે છે, એક મુવક મોઢર
ખાં ખેલેસ કરે છે, મારણ નખે લખ
છે ને પાણીના ફેલાની ખાંક મોઢર
ખાખગ વધે છે...એલેખનું અંશન
ખાવે છે, ખાંડીખાંધી જ'ને નીચે ઉતરે

કે...કાંઈકાણું જાણ એવીને ચેલ
પ્રવાહને ઓળખવા મહે કે. પશુ સ્વદે
રેખી ન શકાતું તથી...મધ્ય ક્ષેત્ર
અતી ભગ છે.

કચ્છના આગળ નદી છે ને જાણે
રિવાજખા રચાઈ હોય એમ કહેવે
ધેરાં જાને છે : 'આખરીના કુખ જીવર

વિવાદ છે. જેમો યુવક તેને પૂછે છે, પશુ માધવી એવી કાઢતી નથી. થોડીકવાર કોમેન્ટના કમ્પાઉન્ડમાં જાને મૂંઝા લખ્યાં રહે છે. ખીલ વિવાદમાં આવે છે, જુએ છે, એમના ઉપર કહાલુનું હસે છે... કહાલુનાથી આ ચકન. મરુ નથી, પરંતુ મનની અતિ રોશની નથી ને કહવાની નાંખે. યાંતિ પડતી નથી. તેમો આમળ વધે છે: 'માધવી અમાનક પાછી વળે છે, જેમો યુવક એની પાછળ ખેંચાય છે, માઠી તો ચાલી જાય છે એટલે જાને મળીર યાંતિ ખારજ કરી મીચે પચે હરિયા તરફ વળે છે... લાં પચતની લહેરો આવે છે... માધવીના યુગ ઉપરનો વિવાદ દુર થાય છે. જેવા યુવકના યુગ ઉપર જાનની લાલી અસર છે... જાને આમળ વધે છે.

ગુમ, જાને કંઈ તપિયત જારી નથી' પાસે હજી રહીને પૂછતા હરિવલ્લભનો અવાજ સંભળાય છે ને કહાલુનાનું વિવાદનું તુટી જાય છે, ચમકાને અવગત રહે તેમો પૂછે છે:

'તમે ક્યારે જઈશો જાઓ? જારી જામે કેમ આ રીતે મોઢ રહ્યા છો?'

'અણવારથી જાઓ છું ને વિરમપ-કારક ને કું:ખાપક હસ્ય મોઢ રહી છું, કારણ કંઈ સમજાતું નથી.

કહાલુના કંઈ જોક્તાં નથી. હરિવલ્લભ આમળ કહે છે:

'યાંતિ જળમાં કોણે પથ્થર ફેંક્યો હોય, ને પાણી કંઈ જલે ને પાછી કુંડાળા રચાય એવું થઈ પડેલું તમારા અહેસા ઉપર દેખાતું હતું, જાણે યુમાડના અકકર લેતા મોટાએ કહ્યું હોય!'

'હું કહો છો તમે?'

'સાચું કહું છું. એમ મધું કે દીકરીની

ચિન્તા સિવાય બીજું કંઈ દોષ શકે નહિ... પશુ તમે નાહક ચિન્તા કરો છો. આપણી મામલી તો ગીરાં છે, એ લગન નહિ જ કરે!'

હરિવલ્લભના છેલા વાક્ય સાથે જ કહાલુનાએ આંખો નીચે ઢાળી દાખી, રમે જોયાં હરિવલ્લભ એમની લાઠકવાળી પુત્રીનું મધ્યમ દેશન પાછી જાય.

—કમશા

વધેલી જરૂરીયાતોને પહોંચી વળવા પાપ કરવું પડે છે

શ્રી રવીશંકર મહારાજે એક ભલેર સભામાં કહ્યું હતું કે કુનીયામાં કોઈ બીજા એવી નથી કે જે અમ સિવાય ઉત્પન્ન થઈ શકે. સમાજમાં માણસ એકો અમ કરે તેનો જોગે બીજાને માથે પડે છે. અમાદ પાપી પ્રતિજ્ઞાને ઉત્પન્ન કરવાનું સ્થાન છે. નિલ કમ છોડીને જીવિના વિલાસમાં પડીશું તો મેળવેલી આગાહીનું સાચું સુખ મળશે નહિ. 'જરૂર જમીન અને મોઢ એ જલ્લ કહવાનાં છે!'

એ કહેવત છે પશુ એ જલ્લને ગિલાન મહુવામાં આપી છે એટલે કેવે

તકારાર થાય છે.

મહિલા સમાજ તરફથી ચોજવામાં આવેલી સભામાં મોક્તાં થી મહારાજે ઉપર યુજન કહ્યું હતું અને વધુમાં કહ્યું કે અરે એ મિલકત નથી. તે જરૂર નથી, ચેતન્ય છે. બહેનોએ ચોતાવા બાળકને ઉછેરી સમાજને અર્પણ કરવાં જોઈએ.

શ્રી મહારાજ વિરૂદ્ધ કન્યા વિલાસમાં મથા કતા. જ્યાં મહિલા સમાજ ના પ્રમુખ શ્રી પ્રુપાળકેન મધીએ તેમનું રજાગત કહ્યું હતું. શ્રી મહારાજે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે પહેલા જીવન

ની જરૂરીયાતો જોઈ કતી કને તે થઈ છે. તેનાથી અર્થ વધુ છે. તેને પહેંચી વળવા પાપ કરવું પડે છે. બહેનોએ ધરમાં ધર્મ, કુલ, આચાર, વલ, તન્દુરસ્તી સદાચારનું રક્ષણ કરવાનું છે. તે પાટે પૂરપાપ કરવો જોઈએ. છોકરોને જન્મ્યા પછી તેના ઉપર ઘાટ પાડવાનું કામ માતાએ કરવાનું છે. આઠ વર્ષ સુધી તેની ઉપર ઘાટ પાડવા જોઈએ પછી પોલીસ કરવા નિંદાને મુકવો અને પછી સાધુ પુરુષ પાસે નંચ જગાવવા મોકલવો જોઈએ, જારે સાચી જોગણી બાપી મહુપા. આને તો સંજો સિમેલી નાંકેનો' દરજ્જે લાં કપડાં સિમકાવવા જાય છે. જેમણે આપણી ઉપર ઉપકાર કર્યો છે એવી મરીજ જનતાના કું:ખ દુર કરવા તમે મદદ કરજો.

શિક્ષકો જોઈએ છીએ

એ શિક્ષકો એરણીક અને હુડું સિખવવા માટે જોઈએ છીએ. પ્રમાણુ પત્ર સાથે મલો અથવા લખો.

મહેશા ઇસ્લામીયા

મંત્રી

બેકસ પંડિત,

જોહાનીસબગી.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ

અકસ્માત

તથા દરીયાઈ માફનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાન

કામ કરે છે.

આસ હિંદી મતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી હસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ

— બેકસ નંબર ૪૭૬ —

દરબાન.

ટેલીફોન નંબર ૩૩૬૮૩ અને ૪૭૮૮૮.

માનવ જીવનનું કર્તવ્ય

લેખક : "ભૂદરિ"

આ પહેલું સાંભળીએ છીએ, અને માનીએ છીએ કે, પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે. જે વસ્તુ વ્યાપક હોય તે, જે પર નીચે, ઉપર, બાજુ, અને અંદર તમા બહાર પણ હોય એવો અટલ સિદ્ધાંત છે.

પરમાત્માના ત્રણ લક્ષણો મનાયા છે. પહેલું, સત્ સ્વરૂપ; બીજું, ચિદ સ્વરૂપ; અને ત્રીજું, સુખ સ્વરૂપ અને તે જીવમાનનો અંશ બન્યો છે.

પરમાત્મા સર્વત્ર અને સમિચ્છાનંદ રૂપ છે. જેમ દલ્તાથી તો કેવળ એકા ગુણી જ માને છે, અને તેના પરમ સુખનો અનુભવ તો કાઢકને જ માન છે. પરંતુ કુખનો અનુભવ તો દરેક જીવને પ્રત્યક્ષ જ થાય છે, સંસારમાં લાગે મનુષ્ય આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિથી પીડાતા આપણે જોઈએ છીએ, જેટલું જ નહીં પણ આપણે પોતે જ કદી કદી કુખના પોશાકો પાડી જોઈએ છીએ.

તો આ જે પરસ્પર વિરોધી હોય એમ લાગતી બાબતનો મેળ કેવી રીતે મેલે? એવી કેટલીક માથુસોને સંશય થઈ આવે છે.

કેમ પણ વસ્તુની પદાર્થતા પ્રમાણુ વડે થઈ શકે છે. જે પ્રમાણુ નવ, છ નવ પચાસ એક, છુટી છુટી પરિસ્થિતિમાં સ્વીકારવા પડે છે. કેવળ એક જ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણુને માનનારાઓ આવો કહેવાય છે. તેઓ તો માને છે કે "બી જોળ મોડો, ને પેલો ભવ કોણુ છોડે?"

પણ કાલો અને સમયનો જોડાઈ જોડાઈ એકા ત્રણ પ્રમાણુ દરેક સ્વીકારવા એવી સુચના કરેલી છે.

આ બોલે છે, જે સમુદાયે ભેગા થી ખાતી થઈ. બચર આ માર્ગ સરીકે છે. એમાં અને કદી શંકા નથી. જે પહેલું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણુ કહેવાય.

દુરથી ધુમકો ભોતો જ ત્યાં આમળ આંત્રે હોવાની ખાતી થાય છે અગર આપણી આસપાસ બાળકોનો નર્મ થાય છે, તે ઉપરથી આપણે પણ નર્મલાલ છીએ એમ માનીએ છીએ. જે બીજું અનુમાન પ્રમાણુ કહેવાય છે.

આપણું સરીરને નર્મ થવાની વિમલ માતા પિતા કહે છે તે કથીપણ શંકા વિના માની લઈએ છીએ, અચર છુર અને સાંભળતાં કમને બહાથી માન્ય રાખવાં છી બીજું પ્રમાણુ કહેવાય છે.

પરમાત્માના સાક્ષાત્કાર માટે ધર્મ કાઓએ ત્રણ નિધાનો સુચવેલાં છે. પહેલું અવજ, બીજું મનન, અને ત્રીજું નિદિષાસન.

પહેલાં પ્રત્યક્ષ પ્રમાણુ સાથે અવજ નો સુમેળ કરવાથી પરમાત્માનું સત્ સ્વરૂપ કંઈક અંશે ધ્યાનમાં આવે છે. અને બીજા અનુમાન પ્રમાણુ સાથે મનનનો સુમેળ કરવાથી પરમાત્માનું ચિદસ્વરૂપ કેટલેક અંશે કલ્પમાં ઉતરે છે; તેમજ ત્રીજા પ્રમાણુ સાથે નિદિષાસનનો સુમેળ સાધતાં પરમાત્માના સુખ સ્વરૂપનો અનુભવ થાય છે.

મનની શક્તિ વિદ્યાભાસની અંતર-મત છે. વિદ્યાભાસ એ જીવાત્માનું બાહ્યસ્વરૂપ છે, એની શક્તિ આત્મ-શક્તિથી હસિત થાય છે. અને જે આત્મિક શક્તિ પરમાત્માની પરમ-શક્તિથી અભિષેક છે.

જેમ સોદાના જોવાને બહિર્માં તપાવતાં, તે જોળમાં અગ્નિનો પ્રવેશ થવાથી સોદાનો જોળ વ્યાકાર અગ્નિમાં, અને અગ્નિની ઉષ્ણતાને કુલોદામાં પ્રવેશ થાય છે. આથી સોદાનો વ્યાકાર ધર્મ અગ્નિમાં અને અગ્નિનો શક્તિ ધર્મ સોદામાં પ્રત્યક્ષ થાય છે. તેથી જ રીતે આત્માનું ચેતનપણું વિદ્યા ભાસમાં અને વિદ્યાભાસનું કર્તૃ-લોકતા પણ આત્મામાં થાય છે.

આમ જીવતમાને સુખનો અનુભવ વારતિક રીતે જ આત્મા તરફથી અને કુખનો અનુભવ વિદ્યાભાસનો જ મળે છે.

મન, જે વિદ્યાભાસનું મુખ્ય અંશ હોવાથી જ સ્પર્શકારે કહેવું છે કે: "મન જીવ મનુષ્યાણાં કારણં જંમ મોહયોઃ"

આથી પ્રતીત થાય છે કે મનજ સુખ કુખ અને સંસારનું કારણ હોવાથી એની સદ-અસદ પ્રવૃત્તિ ઉપર માનવીની ઉત્પત્તિ-મુખ્ય આધાર રહેલો છે. જે મનની બાહ્યતર થતી સમજા કિનારું સં-માર્ગે નિમગ્ન કરવા થી અકામ ધ્યાનરમ્ અને સમાધિરમ થઈ શકાય છે.

જેમ અરીસાની અશુદ્ધિ અને અસ્થિરતાથી આપણું મુખ તેમાં રજા નથી દેખાતું, તેમ જ મનનું પણ બને છે. જેથી નિષ્કામ સત્કર્મો કરીને એ મનને નિર્મળ કરવું એ માનવ જીવનનું પહેલું કર્તવ્ય ગણાય છે. પછી-જેમ અરીસામાં મુખ ભેગા માટે તેને સ્થિર રાખવો પડે છે. તે જો કાલો હોય તો પ્રતિબિંબ રજા નથી દેખાતું. તેથી જ રીતે એ મન પણ અસ્થિર રહે છે, સંસારના જોગ વિલાસ, આસા નુપ્તામાં બટકતું રહે છે. તેમાંથી મોગિક પ્રતિભા પડે કદાચીને એની અંધગતી દૂર કરવી.

જે માનવ જીવનનું બીજું કર્તવ્ય ગણાય છે, નિત્ય સંજ્ઞા વંદન વગેરે આ જ હેતુ માટે સંમોહાયેલાં છે.

પછી અનુભવીઓની સલાહ મુજબ પરમાત્માના સમિચ્છાનંદ લક્ષણ સાથે જોડાઈમાં સુવિચારથી તાદાત્મ્ય સાધવું એ માનવ જીવનનું ત્રીજું કર્તવ્ય ગણાય છે.

આ પછી સંસારને બચકાર સમતાથી ચલાવી શકાય છે. સુખ કુખમાં, રાગદ્વેષમાં, લાલ કાનિમાં, દુષ્ટ કે શુભિ કે જે નથી ઉપજતાં. પરસ્પર માટે જીવન દોષુ હોય એમ લાગે છે.

શ્રીમદ્ રામચંદ્રને એક પ્રશ્ન છે: તેઓ મુખ્યમાં અવેરોનો મંથો કરતા હતા, પણ તત્ત્વચિંતન માટે વ્યાપાર માંથી થોડો થોડો વખત નિર્જાત લાઇ આજીના પહોડો તરફ જઈ આવતા. અને મુદરમાથમ પણ ચલાવતા. નીતિ, દયા, ધર્મનું આચારણુ વેપારમાં પણ પાળતા. અને સતાવધાન બનેલા.

અકાર કાલ વેપારી સાથે અમુક અવેશત ખરીદવાનો રામચંદ્રે સોદા નક્કી કર્યો, અને તે માલ બીજે દિવસે પહોંચાવવાની સરત કરી. પેલો વેપારી દલાલીનો ધંધો કરતો હતો. તે એક નજાલેથી માલ લઇને બીજા નજા એ થોડોક નફો બજારે વેચી નાંખતો જેના ઉપર તે પોતાના કુટુંબનો નિર્વાહ કરતો હતો.

અહીં એવું બન્યું કે રામચંદ્ર સાથે તેણે સોદા નક્કી કર્યો તે બીજે જ દિવસે કોઈક કારણથી તે માલનો બાવ મળ્યો છે.

માં બનકદ ઉઠાણો આવી મયો: અને પ્રાથિ આસમાન તર-ચડી ગયા. રામચંદ્રને એની જાણ થતાં જ તેઓ સીધા પેલો વેપારી દલાલ પાસે મયા: તેમને ભોતો જ તે વેપારી મળ-રાજ મયો. કારણુ કે મળ કાલના સોદાનો માલ બોલે લાવી આપવાનો વાવદો હતો. અને તે જો તેમ કરવા બધ તો તેને બારે તુકાન થાય એમ હતું.

શ્રીમદ્ રામચંદ્રે તેને સાંતીથી કહ્યું કે મળ કાલના સોદાનો માલનો બાવ ખુબ હશે મદી મયો છે જેથી તમને જો સોદામાં થોડું તુકસાને થાય એમ છે. માટે કે તે સોદા રદ કરવા આવો છું.

આ સાંભળી પેલા દલાલની આંખ માં ઉપકારના જ્વાલુથી આંધુ આવી ગયા. બીજે દિવસે અવેરો હોત તો તેના સોદાનો માલ માટે તમલો કરત અથવા અમુક ટકા ના નફા માટે માટ માં તેની સાથે દાવો માંડીને વસુલ લેતે. એમ થાત તો તેની પાસે રોજી ડું કંઈ સાધન ન રહેત, અને દેવાણું કાલું પ્રકત તો ધનત પણ નહિ રહેત. પણ સત્ કલ્પેમાં દરેકનો માટે દયા અને કર્તવ્યની બાવના જ બરેલી હોય છે. જેથી પોતાને જો સહી દેવાનું હોય તો તે જગર સંકન કરીને પણ પારકાને શકત આપી સંસારમાં સોના મિતવત બની રહે

આ માનવીનું અંતિમ કર્તવ્ય ગણાય છે.

જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં ફેશન કે સાઈડિંગ પહેંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું થયું વિગતો માટે લખો:

THE BULL BRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA NATAL.

સાહે વાંચન સારા સંસ્કાર ધરે છે

તમારા પ્રિય જનોને ભેટ આપવા

ગાંધી સાહિત્ય

ખરીદો

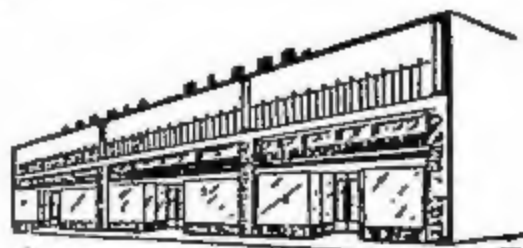
જુઓ આમારા 'પુસ્તકોનું' સુચી પત્ર.

ઈન્ડિયન એપિનિયન,

પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, —ડુરબન.

K.M. Lodhia
& CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

અવિસ કેસ

સોનાના કાગીના ખાસ અમારી ભાવે દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલું
કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

મેકેસ, જુદી જુદી-ટીકાઈતી બંગડી અંગૂઠા, સારીની પીન, લીડી
પરકસ એરોંગ વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENDEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકર્ડો તેમજ સુત્રાકા કાપડા, ગુલન વગેરે, ગુલ, બોલોર માટેના બત બતો
માલ, પર બપરાસ માટે તેમજ લગ્નપરિ પ્રસંગોએ સજ્જાત માટે રીલન વગેરે
માટે અમારે આ પ્રથમ વખત કરવા બતાવ્યું છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટેલેફોન ૧૫૪૯.

ભારતના જાણીતા મેગઝીનો આવ્યો છે

	શી. રે.
સુવર્ણ	૧ *
ચરમન	૧ *
તંદુરસ્તી	૧ *
લીલાકાંતી	૧ *
વીજળીમાન	૨ *
ધન અકર	૧ *
ધુમકેશ	૧ *
અનનંદ	૧ *
ધી ક્ષત્રી ઉત્તીય રીયર (ભાગ ૧ થી ૧)	૭ *

★
Obtainable At Our
Only Address

**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Laros Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

P.O. Box 2156 - Tel. Add.: "Bhalsons" Phoners 26298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality
Imported goods. (Open Stocks)

No. & Name	per lb.	F/Grade Loose Tea	per lb.
1. Oily Toordhall	1/3	Sevendean Super	4/3
2. Chana dhal	1/1d.	S.B. Nuts No 2	7/-
3. Chana flour	1/-	Jecra	2/6
4. Urad Flour	1/7	Varahi (Soomph)	2/-
5. Urad Dhal	1/1	Mustard Seeds	2/-
6. Moong Dhal	1/1	Medhi Seeds	1/3
7. Whole Moong	1/1	Whole Urena	1/3
8. Whole Urad	1/1	Jaggery (Gor)	1/3
9. Special Peas	1/1	Pure Chilli Powder	1/3
10. Ordinary Peas	1/1	Pure Mustard Powder	2/-
11. Egyptian Rice	1/1	Cocoanuts (Fresh Watery)	47/6 per bag of 75
12. Whole Bk. Mammor	1/1	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	
13. Masoor Dhal Red	1/1		
14. Tamarind (Amli)	3/3		

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

આખો દિવસ વેલ્ડેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

હોલ શુભ પ્રસંગે બાંહે મળી શકશે.

બોર્ડીંગ અને હોલોંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડીંગને ખાસ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ફર્નિચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડિઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

અમે દેશી સેવરધની ચોખ્ખી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

ધરતું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તૈયાર રહેતાં છે.

ઓર્ડરથી શિખડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

શુદ્ધ અને પ્રકાશક મીઠાઈ સુરતીલા બંધી, ઈન્ડિયન સિન્ડિકેટ પ્રેસ, ફીનીકસ, પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, દરબન. નાંદાલ.